Construim socialismul, cu oameni și pentru oameni

Nicolae Ceaușescu

ANUL XXV - NR. 40 (1113) - 7 octombrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Consfătuirea pe țară a cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului de partid și U. T. C.

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la București s-au desfășurat, timp de trei zile, lucrările Consfătuirii pe țară a cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului de partid și U.T.C.

În cadrul dezbaterilor, care au avut loc în plen și pe secțiuni, și la care au luat parte membri ai C.C. al P.C.R., ai biroului Comisiei ideologice a C.C. al P.C.R., secretarii cu problemele de propagandă ai comitetelor județene de partid, cadre didactice care predau discipline sociale în învățămîntul superior, gimnazial și liceal, reprezentanți ai inspectoratelor școlare județene, cercetători științifici, cadre didactice de la Academia de partid și de pregătire

(Continuare în pag. 7)

TUDOR OCTAVIAN ■

Înalță-te, omule

Pe-o stîncă golașă văzui oarecînd
un pui de vultan singurat.
Stătui întrebîndu-mă ce-o fi cătînd
sihastru pe piscul uitat.

Pe-aicea, mi-am spus, au trecut vînători.
O fi părăsit și sărman.
Dar puiul de vultur pornește în zbor
și crește spre cerul înalt !

La puiul de vultur gîndesc deseori
cînd aflu că-n lume-i mult frig
și prunci de foame și sete mai mor.
«Înalță-te, omule !» — strig.

«Înalță-te, omule, -n văz tuturor
și nu ține fruntea-n pămînt.

Cum puiul de vultur — te-nalță în zbor, -
înalță-te, omule», cînt...

TIBERIU UTAN ■

Noul stă în puterea noastră

Într-o țară cu peste 5 milioane de muncitori, în care deci tot al patrulea locuitor lucrează într-o unitate industrială sau pe șantiere, într-o Românie aflată într-o permanentă și grăbită ascensiune economică, creația tehnico-științifică nu poate fi decît dominantă și decisivă în ansamblul efortului general, precumpănitoare în destinul unui popor ce-și propune o istorie făurită conștient, prin armele rațiunii și practicii sociale, o istorie ce anticipează emoționant o țară a civilizației și bunăstării materiale.

Din clipa în care am înțeles și am stabilit de comun acord că revoluția

(Continuare în pag. 7)

LIVIU TIMBUS ■

Muzică și poezie

Poate nu m-aș fi hotărît să scriu rîndurile de față, dacă n-aș fi citit foarte atent **Programul de măsuri** și n-aș fi asistat, într-una din serile trecute, timp de patru ore, pe unul din marile stadioane ale Atenei (Panatinaikos), la concertul dat de excelentul poet al muzicii, care este Mikis Theodorakis, împreună cu orchestra sa. Ce s-a cîntat, ce s-a putut cînta timp de patru ore, ca să fii cei peste 60 000 de oameni, care umpleau pînă la refuz gradenele și peluza stadionului, mai mult în picioare ? Desigur, numai muzică grecească, rostită numai în grecește. Numai melodii compuse de Mikis Theodorakis în ultimii 20—25 de ani (cu o singură excepție : o melodie a renumitului compozitor Manos Hadzidakis, prezent și el pe stadion !), melodii, dacă vreți, de „muzică ușoară". Dar ce fel de „muzică ușoară" ? Cea care a cucerit, încă de mult, sensibilitatea națională, cea cîntată zi de zi în sălile de spectacole, la radio și televiziune, seară de seară în fiecare tavernă, de la cele mai modeste pînă la cele mai pretențioase, muzică imprimată pe discuri și benzi de magnetofon, fredonată de tineri și de vîrstnici, în împrejurări colective sau familiale, muzică pe care se plînge și se rîde, se dansează în ritmuri ce vin, uneori, de la vechii ahei, în flăcările cărora se ridică o pădure de mîini, solidare cu luptele pentru libertate ale trecutului, gata de orice luptă pentru apărarea acestei li-

(Continuare în pag. 19)

ION BRAD ■

DIN SUMAR

• **La Vulcan, specialiștii se află peste tot, dar mai ales la gura cuptoarelor** • **Toamnă de muncă, toamnă bogată la Scornicești** • **Amintiri despre Lucian Blaga** • **Două vieți întrerupte și o singură vină : inconștiența** • **Cine cîntă în restaurante ?** • **Buciumi : satul de pe șapte coline** • **Niarchos și războiul celor două insule** • **Ce mai e nou la Muzeul național de antichități ?** • **Revanșa lui Happel.**

Oamenii unui oraș

Altădată, la ieșirea din Petrila, lîngă piciorul podului de peste Jiul de Est, pe malul drept, exista o tablă indicatoare care marca intrarea în orașul Lonea. Podul a rămas, Jiul de Est curge pe sub el, intrarea venind dinspre Petroșani este aceeași, conștiința de sine a lonenilor, că ei sînt locuitorii unui oraș numit Lonea, încă se mai manifestă, chiar foarte clar și tălos, dar odată cu desființarea tablei indicatoare, orașul nu a mai fost trecut pe nici una din hărțile țării. Nu, nu este vorba de o greșeală, ci despre contopirea Lo-

(Continuare în pag. 6)

VICTOR NIȚĂ ■

Despre țară, din scrisorile părinților

Poemul colectiv

Să scrii despre satul tău, despre casa ta de la începuturi nu e rezultanta unui orgoliu, ci o necesară întoarcere, o gură de aer pur ca o apă vie a sufletului care limpezește ferestrele prin care privești lumea. Din imaginile cele mai frumoase pe care ți le-ai sublimat, și pe care ți le adaugi ori ți le confirmi în scurte veniri pe acasă, se face

(Continuare în pag. 22)

N. D. FRUNTELATĂ ■

SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN ACȚIUNE

Importanța Învățământului politic

Învățământul politic al elevilor și studenților constituie un mijloc important de educare și formare a conștiinței revoluționare, un instrument prin intermediul căruia se creează posibilitatea cunoașterii imediate a datelor fundamentale ale vieții politice interne și internaționale, a elementelor și direcțiilor noi care intervin în aceste domenii.

Dată fiind importanța învățământului politic, indiferent de formele sale, el trebuie să fie conceput ca **implicat necesar** al ansamblului procesului instructiv-educativ și din acest punct de vedere realizarea menirii sale presupune și o astfel de coordonare la care să participe toți factorii investiți cu puterea de a decide.

În al doilea rînd, o importanță deosebită cred că o are alegerea tematică care trebuind să dea expresie scopului general al învățământului impune totodată o selecție tematică în funcție de gradul de înțelegere al elevilor și studenților, de particularitățile psiho-pedagogice, de interesele lor legitime.

conf. dr. Gh. CAZAN ■

Opere de artă, dar, mai ales, orașe românești de artă

De cîțiva ani, la Medgidia se naște unul din cele mai frumoase exemple de colaborare între o municipalitate și artiștii plastici. De cîțiva ani, taberele de creație ale artiștilor decoratori, sprijinite, în primul rînd, cu fapta de către organele locale de partid și de stat au reușit să facă din Medgidia un fel de muzeu în aer liber. Obiectele ceramice pe care artiștii decoratori le-au creat aici au mai multe rosturi: ele sînt o școală populară de artă pentru toți oamenii muncii, fiindcă simțind cu anume familiaritate prezența acestor obiecte în oraș, integrate firesc în mediul urban, omul muncitor ajunge să conceapă frumosul ca fiind ceva normal și necesar în viața lui. Apoi, colaborînd atîta vreme cu meșterii ceramiști locali, s-a săvîrșit pentru a doua oară operă didactică, odată cu aceea artistică, deoarece astfel meșterii din industria locală a ceramicii cîștigă sensibil în profesionalitate. În fine, taberele ceramiștilor de la Medgidia — precum și toate celelalte tabere de creație, care au ajuns la mai multe ediții — demonstrează, dacă mai este de demonstrat, adevărul că artistul contemporan este întotdeauna binevenit în toate localitățile țării, nu numai în marile orașe. Partidul spune cu adîncă dreptate că numai prin participare directă la procesul de înălțare culturală a întregii națiuni artistul își împlinește datoria socială. Sîntem obligați încrederii ce ne-o arată Partidul Comunist Român, sîntem obligați poporului cu opere de artă, dar, mai ales, cu orașe românești de artă.

COSTEL BADEA ■

Trioletele gloriei

În presa centrală și cea din provincie luăm cunoștință deseori despre izbînzile cucerite de către ansamblurile noastre folclorice dincolo de hotarele țării. În două fraze, de multe ori mult prea zgîrcite, triumful este consemnat ca un lucru de la sine înțeles.

Cît de grăitoare ar fi cu prilejul primei ediții a Festivalului național al educației și culturii socialiste **„Cîntare României"** organizarea unei expoziții în care să fie prezentate nenumăratele trofee și distincții dobîndite de către formațiile noastre folclorice în fructuoasele lor peregrinări de-a lungul și de-a latul mapamondului!

Cu decenii în urmă am fost martorul unui asemenea triumf, cînd, în 1935, am însoțit la Londra neuitatul grup de călușari din Pădurenii Argeșului, elogiați de presa internațională. Deveniseră atît de populari încît la apariția lor pe arena Albert-Hall-ului întreaga sală le scanda îndemnul **„HA-LAI-ȘA"**, manifestînd în acest chip întreaga admirație față de arta prea puțin cunoscută — în acea vreme — a țăranilor români. Pe atunci, o asemenea mărturie de înaltă prețuire era un lucru neobișnuit, astăzi însă frumusețea jocului, cîntecului și portului românesc au ajuns să fie mult cunoscute milioanelor și milioanelor de iubitori ai artei populare de pe tot globul.

De curînd, am întîlnit pe conducătorul ansamblului folcloric al sindicatului Uzinei „Tractorul" din Brașov. Se întorsese cu o zi înainte din localitatea Bort, din sudul Franței, unde luase parte la un foarte însemnat festival-concurs la care s-au prezentat peste 30 de formații folclorice din diferite țări și continente.

Cele relatate de însoțitorul formației (al cărui nume din păcate îmi scapă) în mare grabă, mi-au lăsat o puternică impresie pe care încerc să o împărtășesc. M-a mișcat în primul rînd modestia cu care interlocutorul meu își depăna proaspetele-i trăiri ce merită a fi cunoscute.

Apariției pe scenă a grupului românesc i-a urmat o clipă de tăcere. Tăcere care subliniază surpriza ce o simți în fața unui lucru neașteptat de frumos. Costumele, ținuta, pasul hotărît și demnitatea jucătorilor au tăiat parcă, în prima clipă a apariției, respirația numeroasei asistențe. A fost destul ca din pieptul unuia să răsune puternic: **Roumanie — Nadia Comaneci** ca mii de spectatori să preia ca la comandă cele 3 cuvinte, transformate pe loc în adevărată lozincă.

Așa a fost la început. Cînd, executîndu-și programul, jucătorii apăreau în alte costume, reprezentînd diferitele ținuturi, impresia vizuală era atît de puternică încît lozinca era reluată și scandată în cor pentru ca, ori de cîte ori jucătorii, întrecîndu-se pe ei înșiși, se avîntau executînd cu măiestrie îndrăcitele ritmuri ale pașilor marcați prin strigături, ca electrizată asistența se ridica, bătea din palme, tropăia ritmic din picioare și la unison, adresîndu-le tractoriștilor brașoveni silabele prin care alăturau numelui țării noastre, numele Nadiei.

Cuceriți de călduroasa primire a meridionalilor, care atunci cînd ajung să se entuziasmeze o fac fără opreliște, brașovenii, în avîntul lor dezlănțuit, au spart scena, la propriu.

Numeroși spectatori s-au repezit și au susținut pe umeri planșeul pînă cînd s-au adus cîteva butoaie, în timp ce, obligați de ovațiile publicului, jucătorii își continuau nestingheriți iureșul.

ROU-MA-NIE!
NA-DI-A!
CO-MA-NECI!

au fost silabele scandate la nesfîrșit din mii și mii de piepturi, subliniind satisfacția mulțimii în clipa în care, la mare distanță de celelalte echipe, românii au dobîndit drept meritatul premiu I.

M-ar bucura să pot transmite măcar o parte din plinătatea sufletească simțită cînd am luat cunoștință de minunata izbîndă a cîntecului, jocului și portului românesc, sărbătorite și îngemănate cu omagiul adus dragei noastre Nadia, de către toți cei care, neputînd fi acolo, la Montreal, au înțeles să o cinstească, cinstindu-ne și țara în acest unic fel.

HARI BRAUNER ■

„România a cîștigat un prestigiu imens, pe care sîntem datori să-l sporim"

Aș dori să zăbovesc asupra aspectului care mă interesează în mod direct, în calitate de secretar al Asociației „România", subliniind faptul că în recentul Program pus la îndemîna opiniei publice spre discuție se insistă asupra ideii, de deosebită maturitate politică, a reevaluării imaginii pe care România o proiectează în lume. Prin inițiativele de politică externă susținute cu înțelepciune și clarviziune de președintele Nicolae Ceaușescu, prin diferitele acțiuni pe plan internațional și prin realizările din toate domeniile vieții din România, înfățișate lumii, țara noastră a cîștigat un capital imens, pe care sîntem datori să-l sporim. De aici decurg obligațiile noastre mai mari decît pînă acum, sintetizate exact în Program. Totodată, documentul respectiv ne îndeamnă să ne revizuim chiar opinia noastră despre noi înșine. Astăzi, cu adevărat, România ocupă un loc de frunte în concertul valorilor mondiale, și este obligația noastră, a tuturor, ca, dintr-o poziție sau alta, să consolidăm acest binemeritat prestigiu.

Prof. dr. VIRGIL CÂNDEA ■

Un proiect de grandioasă arhitectură morală

A face ca un viu și puternic suflu revoluționar să străbată cultura înseamnă a ne îndrepta cu pasiune lucidă, practic și prin toate resursele, către nobilul țel al transformării omului, fără de care proces adînc social, o adevărată lume nouă, clădită pe echitate și comuniune umană, nu poate exista. Această operă grandioasă și dificilă de arhitectură morală presupune o antrenare efectivă a întregului popor la făurirea și folosirea bunurilor spirituale. O cultură realmente revoluționară trebuie să fie cu necesitate cît mai larg democratică, și să nu lase în afara sferei ei de acțiune nici o conștiință. Astfel, inițiativele neistovite ale maselor muncitoare capătă posibilitatea plenară să învioreze în continuare viața spirituală și să-i îmbogățească sevele printr-o experiență capitală istorică, dobîndită direct în construcția socialismului. Între uzine și ogoare, laboratoare și ateliere, școli și universități, lăcașuri artistice și tipografii, cărți și mijloace de comunicare audio-vizuale se țese o legătură organică, strînsă și firească, toate conlucrînd armonic, spre a exercita cu mijloace specifice o vastă și multilaterală activitate educativă, care să-i deprindă pe oameni a trăi veritabil, conform idealurilor comuniste. Calea înfăptuirii acestei uriașe mobilizări spirituale e sintetizată în „Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative". Textul, recent publicat, inspiră o solidă încredere și cheamă la faptă prin împletirea intimă a unui înfocat avînt revoluționar cu o amănunțită clarviziune realistă. Ideile originale și îndrăznețe ale politicii partidului nostru pe tărîmul culturii își află aici o exemplară capacitate de cuprindere și traducere în obiective concrete, limpede precizate. Principiile se îmbină riguros cu practica; țintelor propuse li se indică mijloacele, bine chibzuite, și, adesea, izbitoare prin noutate. Sînt convins că măsurile vor ridica pe o treaptă superioară întreaga viață intelectuală, morală și sensibilă a țării noastre. În fond e vorba de o energică ridicare a calității existenței omenești. Lucrînd în domeniul cultural și ca profesor și ca istoric și critic literar, mă simt dublu angajat să lupt din răsputeri pentru aplicarea cu entuziasm și rîvnă a însuflețitorului program, care urmează să ne călăuzească, de acum înainte, munca zilnică.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■
critic literar

Știință și conștiință în amfiteatre și în ateliere

Aplicarea concretă, eficientă a complexului de măsuri privind pregătirea practică și educarea patriotică, revoluționară, socialistă a studenților va beneficia în cadrul Universității din Brașov de un teren fertil, avînd în vedere experiența pozitivă dobîndită de învățămîntul superior brașovean, mai cu seamă în domeniul acțiunii de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția. Iată de ce considerăm că avem toate temeiurile pentru traducerea în viață cu un ceas mai devreme a planului de măsuri preconizat să optimizeze întreaga noastră activitate de pregătire profesională a tineretului studios de pe băncile Universității noastre. Voi enumera cîteva din măsurile concrete prevăzute în acest scop.

Vom continua astfel, în deplină concordanță cu recentul Program de măsuri, consolidarea și perfecționarea activității permanente de integrare a învățămîntului cu cercetarea, proiectarea și activitatea nemijlocit productivă. Au fost înființate, în acest sens, secții integrate la Întreprinderea de autocamioane și la Institutul de cercetări pentru autocamioane și tractoare, amîndouă din Brașov.

Vom începe în curînd construcția unei noi asemenea unități complexe la Întreprinderea „Tractorul". Aici vor lucra studenții noștri în anii IV și V din cadrul secțiilor „Utilaje tehnologice" și „Turnătorie" și secția de subingineri sudori. În această unitate complexă va funcționa și filiala Institutului central de cercetări pentru investigații în sectoarele calde. Mai menționez înființarea unei unități cu profil similar în cadrul unui Ocol silvic, acestea în sprijinul Facultății de silvicultură.

Mai doresc să arăt că au fost întreprinse deja măsurile necesare pentru organizarea practicii în atelierele școală și de proiectare pe perioade compacte de două săptămîni, în două schimburi, astfel încît să fie asigurată continuitatea pe tot timpul semestrului. Și tot în spiritul recentului Program vom trece imediat la asigurarea locurilor de angajare pentru studenții anilor terminali pe o perioadă de trei-patru luni în vederea elaborării proiectelor de diplomă.

FLOREA DUDIȚĂ ■
rectorul Universității din Brașov

Ne propunem o adevărată revitalizare a procesului instructiv-educativ

Am fost înzestrați cu un program deosebit de important și stimulator, care asigură tuturor celor ce activează în frontul muncii ideologice, politice și culturale, o orientare clară în activitatea noastră de dascăli și oameni de știință, în strădania noastră colectivă ce rezultă din hotărîrile Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Se impune tocmai de aceea să luăm de urgență toate măsurile necesare pentru înfăptuirea la scara realității a întregului program de măsuri, astfel ca, încă din acest prim an de învățămînt din cadrul cincinalului revoluției tehnico-științifice, să realizăm o adevărată revitalizare a întregului proces instructiv-educativ al Institutului agronomic din Timișoara, să ridicăm pe o treaptă superioară pregătirea cadrelor, să optimizăm efortul nostru colectiv de autoperfecționare, de formare a omului nou.

Ne propunem ca principală sarcină să dăm țării, agriculturii socialiste, specialiști cu o înaltă pregătire profesională, cu un ridicat nivel politic și ideologic. În contextul acestor strădanii vom acorda prioritate materializării principiilor de integrare învățămînt-cercetare-producție, chele de boltă în întreaga activitate de pregătire a viitorilor specialiști. Contribuția institutului nostru se va concretiza prin participarea permanentă a studenților și cadrelor didactice la rezolvarea problemelor de chimizare a agriculturii, la crearea a noi linii de grîu și hibrizi la porumb, la ameliorarea unor rase de animale și combaterea diverselor boli ale plantelor și animalelor. Munca noastră de cercetare, de introducere a metodelor moderne științifice, se va desfășura în unități de stat și cooperatiste și evident în perimetrul stațiunii noastre didactice, care cuprinde peste 2 000 de hectare, și de unde vom obține, mai ales, semințe ce vor fi livrate fondului central de stat.

Vom face totul pentru ca programul de măsuri, supus în prezent discuției publice, să devină un factor activ, permanent, mobilizator în acțiunea de traducere în viață a istoricelor hotărîri ale celui de-al XI-lea Congres al partidului, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste.

Conf. dr. ing. ȘTEFAN ROMOȘAN ■
rectorul Institutului agronomic din Timișoara

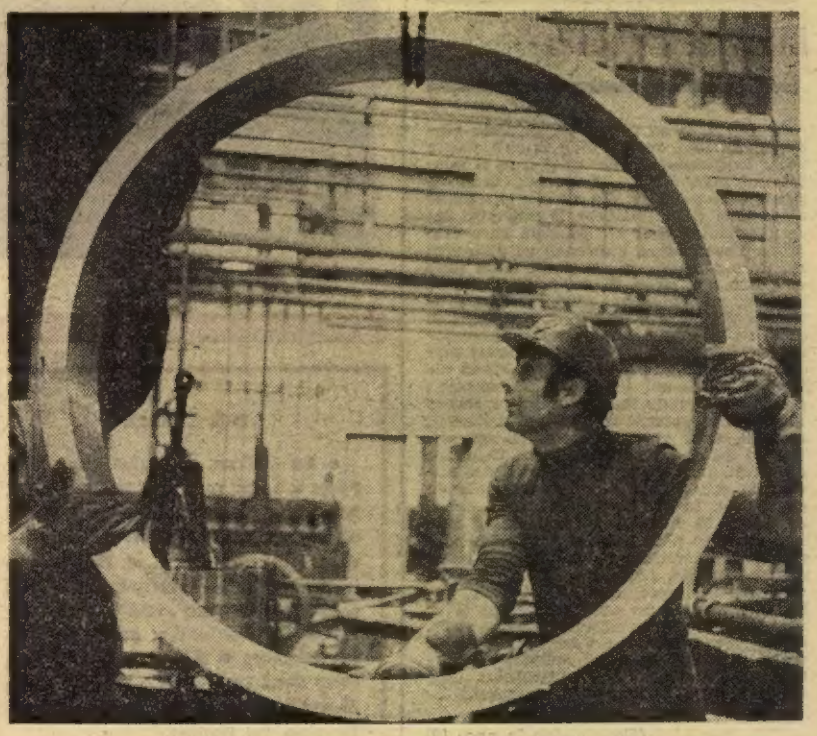

O nouă pagină în marea carte de istorie a României, o nouă expresie a prieteniei frăţeşti româno-bulgare

Imagine din timpul convorbirilor dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov

La întreprinderea „Electromureş"

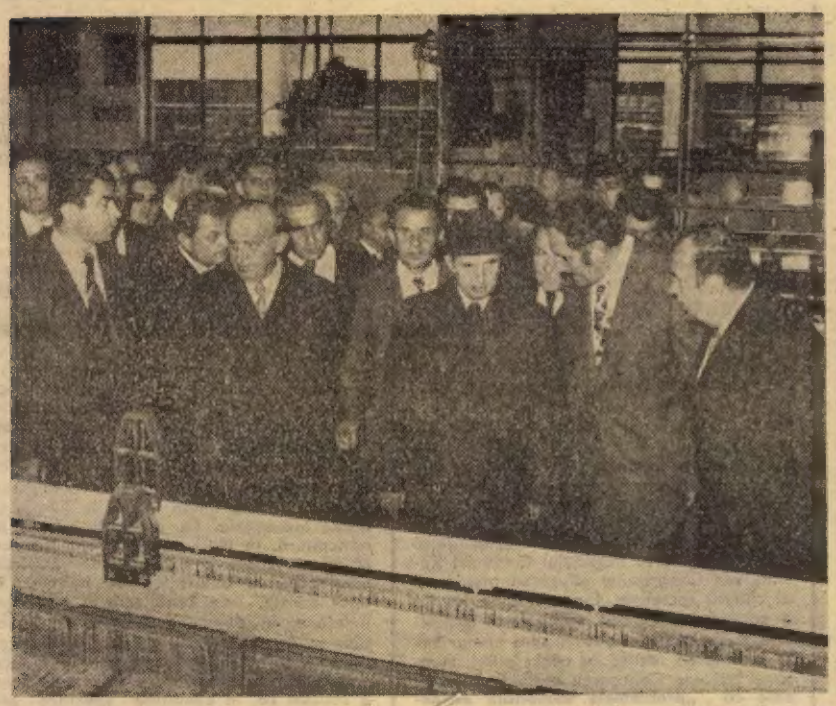

La întreprinderea de maşini textile „Imatex"

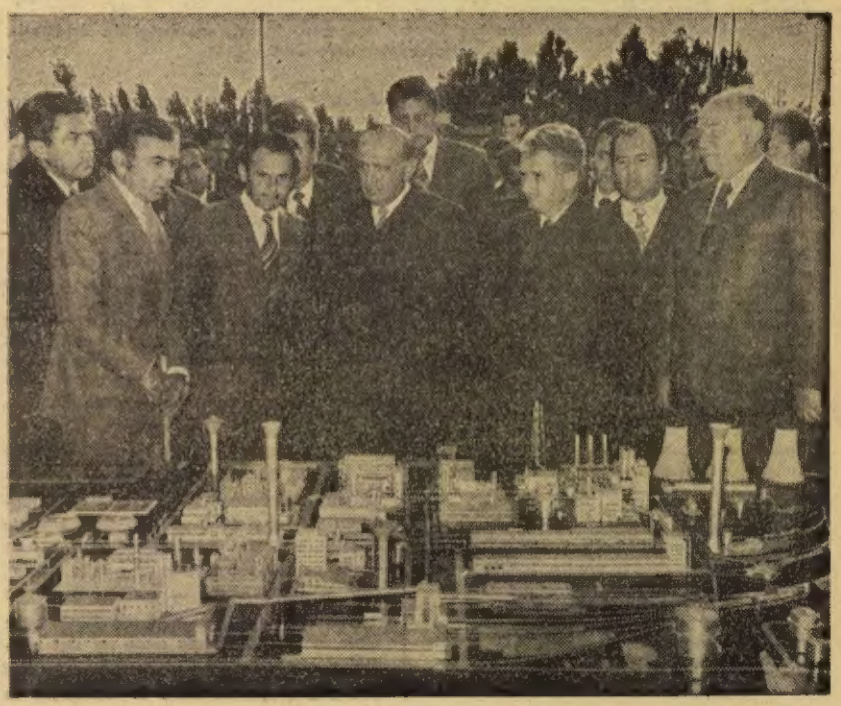

La combinatul „Azomureş"

S-a scris o nouă pagină în marea carte de istorie a României, o pagină de prietenie cum sînt multe în existenţa neamului nostru iubitor de bună vecinătate şi pace şi colaborare cu toate popoarele lumii.

Între 2 şi 4 octombrie a avut loc în ţara noastră un eveniment diplomatic de incontestabilă importanţă pentru Balcani şi pentru continentul european, dar mai ales pentru cele două părţi participante, România şi Bulgaria, reprezentate la cel mai înalt nivel prin cei doi şefi de state, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Todor Jivkov.

Pe linia tradiţionalei prietenii dintre poporul român şi cel bulgar, dintre cele două partide şi state, ca şi în spiritul mai noii tradiţii a celor două conduceri de partid de a se întîlni anual, şi uneori de cîteva ori pe an, pentru a discuta împreună problemele privind dezvoltarea colaborării româno-bulgare, a avut loc, la invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vizita de prietenie şi odihnă în România a tovarăşului Todor Jivkov. Ca şi la precedenta întîlnire dintre cei doi conducători de partid şi de stat, care a avut loc la Varna, între 27–28 iulie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Todor Jivkov s-au informat reciproc despre mersul construcţiei socialiste în România şi în Bulgaria, despre realizările şi sarcinile care stau în faţa celor două ţări şi popoare.

În cadrul convorbirilor, desfăşurate într-o atmosferă cordială, de profundă înţelegere tovărăşească — caracteristică raporturilor dintre cei doi conducători de partid şi de stat — tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Todor Jivkov s-au informat despre activitatea rodnică a oamenilor muncii români şi bulgari desfăşurată pentru îndeplinirea cu succes a hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român şi, respectiv, ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Bulgar, remarcîndu-se cu satisfacţie că în perioada care a trecut de la întîlnirea de la Varna, cele două popoare au obţinut succese remarcabile. Realizări în dezvoltarea economiei, ştiinţei, culturii, în ridicarea nivelului de trai, în toate domeniile construcţiei socialiste, creîndu-se condiţii de îndeplinire a planului pe anul în curs.

În timpul vizitei în România, tovarăşul Todor Jivkov a vizitat întreprinderi economice din judeţul Mureş — combinatul „Azomureş", întreprinderea de maşini textile „Imatex" şi întreprinderea „Electromureş" — oamenii muncii din aceste unităţi economice ca şi toţi cei întîlniţi pe traseul vizitei rezervîndu-i o primire plină de cordialitate frăţească, expresie a sentimentelor de prietenie, stimă şi preţuire ce şi le nutresc reciproc poporul român şi bulgar.

La marele combinat „Azomureş", unde tovarăşul Todor Jivkov a revenit în vizită după nouă ani, perioadă în care chimiştii mureşeni şi-au sporit producţia unităţii lor de cîteva ori, ca şi la „Imatex" şi „Electromureş", oamenii muncii au raportat tovarăşului Nicolae Ceauşescu stadiul actual de lucru, realizările lor din ultima vreme şi preocupările lor la zi, secretarul general al partidului nostru examinînd cu obişnuita-i atenţie realităţile şi problemele producţiei, dînd preţioase sfaturi şi îndrumări, ajutînd concret, prin soluţii la faţa locului, eforturile muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor.

Socotită o nouă etapă, fructuoasă, în cadrul tradiţionalelor relaţii prieteneşti româno-bulgare, vizita tovarăşului Todor Jivkov a prilejuit un preţios schimb de păreri între cei doi şefi de state, atît cu privire la relaţiile bilaterale, cît şi asupra unor probleme internaţionale. **„Am stabilit împreună** — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **să impulsionăm realizarea acordurilor existente şi să începem lucrările de cooperare, care au o importanţă deosebită pentru ambele ţări. De asemenea, am ajuns la concluzii comune să întărim colaborarea noastră şi pe plan internaţional, cu ţările socialiste, pentru securitate şi pentru pace."**

S-a scris aşadar o nouă pagină în marea carte de istorie a României, o pagină de prietenie cum sînt multe în existenţa neamului nostru iubitor de bună vecinătate şi pace şi colaborare cu toate popoarele lumii, o pagină semnată de primul şi cel mai autorizat reprezentant al nostru, marele român şi marele om politic aflat în fruntea ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Pe aceeaşi pagină semnează şi tovarăşul Todor Jivkov, unul din prietenii cei mai apropiaţi ai României, reprezentantul unui popor de care noi, românii, sîntem legaţi prin veacuri de istorie, ca şi prin istoria socialistă a zilelor de astăzi.

MARIUS POPESCU ■

Patria, cabinetul de lucru al președintelui Nicolae Ceaușescu

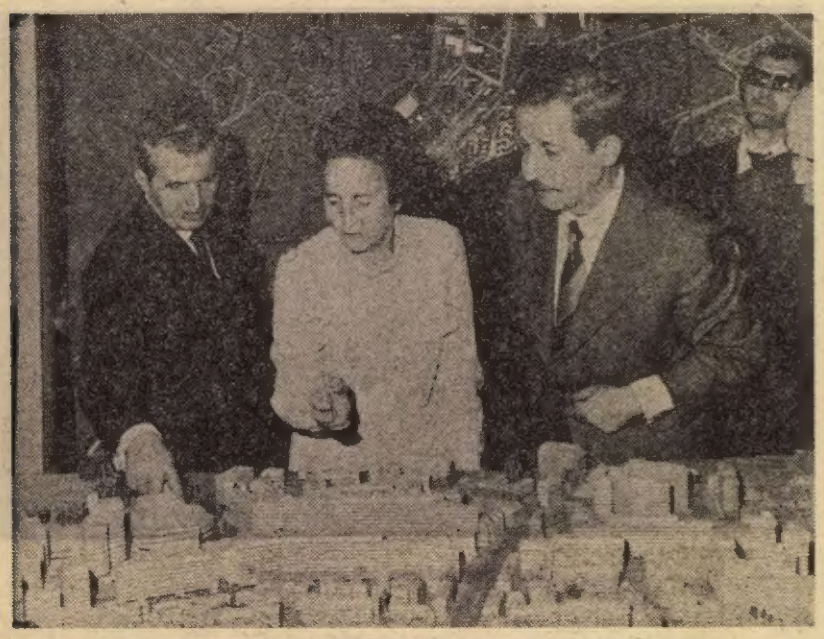

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, în fața machetei de sistematizare a orașului Miercurea Ciuc

Secretarul general al partidului vorbind la Academia „Ștefan Gheorghiu"

Și de data aceasta, vizita de lucru — pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a făcut-o marți, 5 octombrie, în județul Harghita — a fost consacrată examinării modului în care colectivele de oameni ai muncii de pe această veche vatră a țării își înfăptuiesc obiectivele stabilite de actualul plan cincinal, sarcinile pe care și le-au înscris în programele de valorificare a resurselor locale, de sporire a potențialului economic al Harghitei, în final, de ridicare a nivelului de trai al tuturor locuitorilor județului.

În cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o la marea adunare populară se arată, printre altele, că locuitorii județului — români, maghiari, de alte naționalități — au adus o contribuție activă și importantă la realizarea cincinalului trecut, iar pe primele 9 luni ale acestui an au obținut depășiri de producție. Considerat în trecut printre zonele cele mai înapoiate din țară, astăzi, județul Harghita, locuit în strînsă frăție de români și secui, se înscrie printre regiunile cu o dezvoltare economică socială impetuoasă, caracteristică prezentului nostru socialist. Unitățile economice ale județului realizează azi, numai într-o singură săptămînă, întreaga producție a anului 1938.

În sediul comitetului județean de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat cu organele locale de partid și de stat unele probleme legate de dezvoltarea și sistematizarea orașului Miercurea Ciuc.

Referitor la aceasta, în cuvîntarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : **„Va trebui, totodată, să punem la punct sistematizarea, pentru că realizarea a 6—7 000 de apartamente înseamnă de fapt construcția unui oraș nou. Să facem în așa fel încît, în 1980, orașul Miercurea Ciuc să fie un oraș modern, să constituie, într-adevăr, o față a secuimii !"**

Această dezvoltare a județului Harghita se înscrie, deci, în preocuparea partidului și statului nostru de a asigura înfăptuirea consecventă a politicii naționale, de a asigura condiții de muncă și de viață egale pentru toți cetățenii patriei. Altfel, **„nu se poate vorbi** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **de o adevărată egalitate în drepturi acolo unde nu sînt condiții egale de muncă și de viață. Tocmai aceste principii de bază le realizează în viață societatea noastră socialistă, asigurînd tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, nu numai dreptul la muncă, dar și baza pentru a putea munci, condiții egale de viață, de învățătură. Aceasta asigură ca, într-adevăr, poporul nostru, de aproape 22 de milioane, să ducă o viață tot mai demnă, să se înscrie în rîndul națiunilor cu o civilizație tot mai dezvoltată !"**

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut vineri, 1 octombrie 1976, o vizită la Academia „Ștefan Gheorghiu". Prilejuită de inaugurarea noului edificiu de învățămînt al Academiei, cît și de recenta deschidere a noului an universitar, vizita a constituit un moment de bilanț, de stabilire a direcțiilor în care trebuie să acționeze această prestigioasă instituție de partid pentru a-și îndeplini îndatoririle de mare răspundere în formarea omului nou, a cadrelor de conducere pentru toate sectoarele de activitate, activiști capabili să înfăptuiască în condiții cît mai bune politica partidului, hotărîrile celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei spre comunism. În cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să precizeze că **„problemele dezvoltării economico-sociale, schimbările care au loc în societatea noastră, ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție, transformările în structura socială a țării cer o temeinică înțelegere și o justă interpretare a legităților generale. Totodată, ele reclamă o cunoaștere profundă a felului cum trebuie acționat pentru conducerea conștientă a schimbărilor sociale, astfel încît să se înlăture contradicțiile ce se manifestă inerent și să se asigure dezvoltarea armonioasă a întregii societăți".** Secretarul general al partidului s-a referit, totodată, la unele probleme fundamentale ale orientării învățămîntului superior, la necesitatea de a se asigura procesului de învățămînt o eficiență cît mai mare, printr-o mai strînsă legătură cu cercetarea și practica productivă. Referitor la aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : **„Înțeleg că pe primul plan puneți învățămîntul, dar, așa cum vă este cunoscut, este necesar ca învățămîntul să fie mult mai legat decît pînă acum de activitatea practică, asigurînd participarea profesorilor și cursanților la diferite forme ale producției".** Ți-

Comandantul suprem al forțelor noastre armate, la sosirea sa la Academia militară

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandant suprem al forțelor armate, a participat vineri, 1 octombrie, la adunarea activului de bază de comandă și de partid din armată. În cadrul dezbaterilor, la care au participat cadre din diverse sectoare de activitate ale armatei noastre, dar mai ales în cuprinsul cuvîntării rostite cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a analizat modul în care

★

nîndu-se cont că în cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu" producția îmbracă un caracter deosebit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat printre altele să se probeze necesitatea studiului printr-o formă practică mai originală : **„Academia, cursanții săi să ia un număr de întreprinderi cu pierderi în producție sau cu deficiențe în activitatea lor și să ajute colectivele respective în organizarea muncii, astfel încît în cursul unui an acestea să devină rentabile, să ajungă model de activitate".** Această practică — a subliniat în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu se poate limita numai la întreprinderile industriale. Ea poate fi extinsă în agricultură, în mod corespunzător trebuie să se procedeze în domeniul activității de conducere, în activitatea de editare a unor reviste, de conducere a gazetelor județene, în domeniul filozofiei și mai ales în construcția de partid, unde organizațiile trebuie să fie ajutate în munca de partid. Secretarul general al partidului a insistat ca, în condițiile specifice ale Academiei, să se găsească forme corespunzătoare pentru a asigura ca partea de practică a învățămîntului să se desfășoare în mod organizat și compact, s-a subliniat necesitatea ca Academia „Ștefan Gheorghiu", cadrele și cursanții să-și desfășoare activitatea ca un activ de bază al Comitetului Central. **„Vom putea face astfel, — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — într-adevăr, din Academia de partid și de pregătire a cadrelor o instituție cu spirit revoluționar, în care atît profesorii, cît și cursanții să reprezinte un detașament de militanți comuniști animați de pasiunea revoluționară, de luptători pentru noi, pentru înfăptuirea politicii partidului și statului".**

Astfel, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, bogată în învățăminte, în semnificații majore, în prețioase recomandări va deveni model de program concret de lucru, pentru a cărui aplicare corpul didactic și de cercetare, studenții și cursanții, toți comuniștii Academiei „Ștefan Gheorghiu" își vor consacra toate forțele creatoare.

★

acționează militarii de toate gradele pentru transpunerea în viață a sarcinilor ce le revin din documentele Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, pentru îndeplinirea cu fermitate a ordinelor și indicațiilor comandantului suprem al forțelor noastre armate.

Cuvîntarea stabilește, cu clarviziunea caracteristică secretarului nostru general,

direcțiile în care trebuie orientată în viitor activitatea armatei noastre, a comandanților, a organizațiilor de partid, a consiliilor politice, a tuturor militarilor, pentru înfăptuirea politicii partidului, a obiectivelor de întărire a forței și capacității de luptă și de apărare a patriei, pentru a creste contribuția armatei noastre la dezvoltarea României socialiste, la ridicarea bunăstării întregului nostru popor.

Au fost subliniate relațiile de pace, de colaborare pașnică pe care România le întreține și dezvoltă cu țările socialiste, cu toate statele iubitoare de pace și progres. S-a subliniat de asemenea preocuparea serioasă a conducerii partidului și statului nostru pentru realizarea în viață a hotărîrilor Conferinței de la Helsinki, pentru ca anul viitor, la Belgrad, să se poată iniția noi măsuri pentru traducerea în viață a documentelor adoptate prin consens. România, se spune în cuvîntare, acordă o mare atenție problemelor de ordin militar, dezangajării militare, trecerii la măsuri concrete de dezarmare, la reducerea trupelor, asigurîndu-se slăbirea încordării militare în Europa. În aceste împrejurări, **„este necesar — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca armata noastră să participe activ la înfăptuirea politicii partidului și statului și, totodată, să fie în orice moment gata, dacă va fi necesar, să-și îndeplinească îndatoririle de apărare a cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității patriei noastre socialiste".**

Revenind la problemele activității de pregătire politică și militară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că este necesar să se acorde mai multă atenție din partea comandanților, a consiliilor politice și organizațiilor de partid, ridicării continue a nivelului politic și cultural al militarilor. Stagiul militar trebuie să le asigure tinerilor, pe lîngă însușirea unor temeinice cunoștințe militare și de luptă, și bogate cunoștințe politice și culturale. **„Să nu uităm nici un moment — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — că armata trebuie să fie, prin excelență, o înaltă școală de educație politică, patriotică, de formare a omului nou, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate".** Pentru aceasta, s-a subliniat, **„este necesar ca ofițerii și subofițerii să fie atît comandanți pricepuți, îndrăzneți, destoinici, pasionați, cît și buni educatori ai militarilor patriei noastre, în spiritul concepției partidului nostru, al materialismului dialectic și istoric, al socialismului științific, al patriotismului revoluționar".**

Odată cu eforturile pe care militarii le vor depune pentru pregătirea politică și militară, armata va lua parte la realizarea unor importante obiective economice. Notăm cîteva din aceste sarcini de mare răspundere : militarii vor realiza 30 de kilometri la Canalul „Dunărea—Marea Neagră", unde durata de execuție a lucrărilor va trebui scurtată, vor amenaja pentru irigații circa 350 de mii de hectare. Toate aceste lucrări vor asigura condiții pentru o agricultură modernă, pentru obținerea unor recolte mari. În același timp, armata va participa la realizarea altor obiective economice importante. **„Dorim — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca minunatul corp de ofițeri de comandă și politici să constituie un puternic detașament al partidului și statului nostru în întreaga activitate de construire a socialismului și comunismului în România!"**

N. GR. MARAȘANU ■

★ ★ ★

Avem o toamnă bogată, recolta de grîu a fost foarte bună, roadele toamnei, în ciuda capriciilor vremii din anotimpurile de-acum trecute, vor fi și ele bune, fiindcă în agricultură s-a muncit mai bine, fiindcă industria producătoare de mașini agricole a dat noi tipuri de mașini, de o complexitate sporită și cu un randament mai bun, în sfîrșit, pentru că cercetarea științifică în problemele agriculturii a făcut unele progrese, care merită a fi luate în seamă.

Dacă toamna arată dintotdeauna pe bunul gospodar, este firesc ca tot acum bunul gospodar să se îngrijească de recolta anului ce vine și, mai ales, a anilor ce vor veni. Astfel că vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în cîteva unități agricole și de cercetare științifică din sudul țării, în sudul care spune, de fapt, cum este starea recoltei în România, este un fapt pe cît de firesc, pe atît de important. Este pilduitor și important, pentru lucrătorii din agricultură și pentru noi toți, faptul că secretarul general al partidului se întîlnește, în plină bătălie a recoltei, cu specialiștii și cu muncitorii ogoarelor ca să analizeze problemele zilei, problemele mai largi ale dezvoltării producției agricole, ale valorificării mai bune a terenurilor, modernizării mașinilor agricole și a tehnicii de irigații.

Vizita de lucru de joi, 30 septembrie, a început în primele ore ale dimineții la Institutul de cercetări pentru irigații și drenaje de la Băneasa-Giurgiu. Aici, pe cele 3.600 de hectare, destinate în egală măsură cercetării și producției, se studiază noile sisteme de irigații și drenaje pentru o exploatare rațională a pămîntului. Investițiile pe care statul le-a făcut pentru extinderea lucrărilor de hidroameliorații, lucrări de deplin justificate economic, obligă la o exploatare atentă și eficientă a sistemelor. La Băneasa-Giurgiu se studiază de mai mulți ani marile probleme ale îmbunătățirilor funciare, dar analiza pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o aici cu ocazia vizitei a scos la iveală și neajunsuri. **„Revoluția tehnică în agricultură — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să înceapă cu revoluția în concepția oamenilor. În modernizarea agriculturii trebuie să pornim de la o concepție nouă".** Această concepție trebuie să aibă claritate și unitate. Cercetarea nu privește numai terenurile afectate institutului, ci întregul teren agricol al țării. Dacă cercetarea aceasta este valabilă numai în perimetrul celor cîtorva mii de hectare de aici, înseamnă că ea, în fond, nu-și atinge scopul. Secretarul general al partidului a dispus reorganizarea radicală a activității institutului, pe noi principii, avînd în vedere marile suprafețe ce urmează a fi amenajate pentru irigări, avînd în vedere obiectivul major de a se obține două recolte pe an. Discuțiile cu specialiștii, privitoare la metodele de aplicare a irigațiilor și, în special, la extinderea sistemului de irigare pe brazde, au continuat în cîmp, unde au fost prezentate și discutate utilajele aflate în dotare, precum și noua instalație autopropulsată transversală „I.A.T. Băneasa-306", destinată irigațiilor prin aspersiune la culturile joase și medii. Acest utilaj complex și de mare randament asigură o creștere a productivității muncii de 4—5 ori, în comparație cu sistemul de udare prin metode statice. **„Dacă îi dăm pămîntului apă și îngrășăminte — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, cercetînd în lan starea recoltei — trebuie să asigurăm și o densitate mai mare de plante la hectar".** În cadrul unor demonstrații practice, au fost analizați indicatorii tehnico-funcționali ai unor utilaje agricole, subliniindu-se marile sarcini ce revin industriei constructoare de mașini agricole pentru producerea, în cel mai scurt timp, a unor utilaje și agregate complexe, care să execute mai multe operațiuni la o singură trecere pe teren.

La Întreprinderea agricolă de stat Prundu, studiindu-se situația porumbului și a celorlalte culturi — a celei de soia, în mod deosebit — s-a stabilit că există toate condițiile pentru ca în această zonă (Băneasa-Prundu-Greaca) să se organizeze un mare complex agro-industrial, cuprinzînd atît întreprinderile agricole cît și institutul de cercetări. Dacă se asociază aici și consiliile intercooperatiste învecinate, complexul de la Prundu poate să devină o unitate integrată model și pentru alte zone ale țării. Dealtfel, însăși experiența oamenilor care au desecat fosta baltă Greaca — producătoare a 800—1 000 tone pește anual — ca să redea agriculturii peste 25 000 hectare teren bun este revelatoare. Există încă posibilități nefolosite. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că soiurile de porumb cultivate la I.A.S. Prundu permit creșterea densității la hectar la peste 60 000 de plante, ceea ce va duce, firesc, la depășirea substanțială a producției de 9 000 kg boabe porumb la hectar, cît este recolta toamnei lui 1976. Discuțiile purtate la Prundu au mai arătat că pantele care duc spre terasa Dunării pot foarte bine să fie transformate în podgorii și livezi, că avem și priceperea și utilajele trebuincioase ca să introducem în circuitul pămînturilor productive chiar și acele terenuri ce nu s-au arătat prielnice agriculturii.

Al treilea moment al vizitei de lucru a avut loc la I.A.S. Adunații-Copăceni, mare unitate producătoare de lapte și carne. În expoziția organizată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de centrala și institutele de cercetări de profil au fost prezentate patru noi tipuri de echipamente pentru mecanizarea mulsului, între care și o platformă de muls de mare randament, concepută și realizată în întregime în țară. Secretarul general al partidului a apreciat bunele rezultate obținute în această direcție în numai un an și a recomandat studierea în special a căilor de reducere a consumului de metal, de înlocuire a unor elemente metalice cu elemente din fibră de sticlă și materiale plastice. În ce privește tehnologiile moderne de creștere a animalelor, s-a recomandat utilizarea mai eficientă a investițiilor, mai buna folosire a spațiilor, optimizarea proiectelor viitoarelor ferme, astfel încît aceste mari unități să fie niște complexe în stare să răspundă nevoilor crescinde de carne și lapte.

Vom remarca faptul că ideea de **complexitate** a revenit mereu pe parcursul zilei, ea semnificînd, în esență, obligația agriculturii noastre de a urma exemplul prefacerii revoluționare a industriei.

Ultimul obiectiv vizitat — Întreprinderea „30 Decembrie" — a implicit programul rodnicei întîlniri cu specialiștii și oamenii muncii din agricultură, a adăugat concluziilor și sugestiilor desprinse de-a lungul orelor bogate ale dimineții, concluzii și măsuri noi vizînd dezvoltarea tuturor sectoarelor agriculturii. Întreprinderea „30 Decembrie" este o unitate complet integrată. Ea industrializează în întregime producția agricolă vegetală și animală obținută aici, dovedind mari preocupări pentru aflarea unor tehnologii avantajoase, eficiente. Pînă acum, pe aceeași suprafață construită, s-a reușit dublarea producției la păsări, iar prin aplicarea sistemului de creștere a puilor de carne în baterii de 3—4 etaje, în viitorul apropiat se va dubla chiar producția actuală, evitîndu-se investițiile suplimentare.

Pe întreg traseul vizitei de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primit cu emoționantă căldură și încredere de toți muncitorii ogoarelor, cu hotărîrea de a îndeplini cu cinste și hărnicie prevederile planului cincinal, ale programului economic al României.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

La Institutul de cercetări pentru irigații și drenaje de la Băneasa — Giurgiu

Să nu precupeţim nici un efort pentru binele patriei

Eroii de astăzi, adică oamenii unui oraş care nu mai există

(Urmare din pag. 1)

nei cu Petrila, ultima, localitate mai mare şi locul unde, într-un viitor care a şi început, se vor strămuta toţi lonenii, transformîndu-se într-un adevărat oraş de pe acum. Dar niciodată nu se va strămuta la Petrila şi mina din Lonea.

Ajuns în Valea Jiului, la Petroşani, în prima zi a ultimului trimestru din acest prim an al cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice aveam să citesc pe prima pagină a ziarului „Steagul Roşu" o însemnare pe care o reproduc în întregime : „Oamenii muncii de la unităţile miniere şi de preparare din Valea Jiului au expediat în primele trei trimestre ale anului, peste prevederile de plan, beneficiarilor din întreaga ţară, o cantitate de peste 106 000 tone de cărbune. O contribuţie importantă la obţinerea acestor succes şi-au adus-o colectivele de muncă de la

minele Uricani, Vulcan, Petrila, Lonea, Paroşeni, precum şi secţiile de preparare de la Coroieşti, Petrila, Lupeni. Sub această notă, fotografia de grup a ortacilor lui Viorel Corchiş de la mina din Petrila. Drept să spun, dorinţa mea era să scriu exact despre ortacii lui Corchiş, dar intenţiile mi-au fost, ca să zic aşa, deturnate. Vasile Oros, secretar al Comitetului municipal de partid din Petroşani, avea să-mi spună că, după părerea sa mina cea mai spectaculoasă la ora actuală, mina ai cărei oameni, exagerînd puţin, ar merita chiar şi o statuie, este mina din Lonea. Argumentul dînsului a fost, pe lîngă altele, următorul : confruntarea cu dificultăţile inerente experimentării şi introducerii în subteran a unor utilaje de ultimă noutate tehnică. Cu tot acest neajuns, exploatarea şi-a îndeplinit planul pe primele trei trimestre ale anului în curs. Nu mai pun la socoteală şi faptul că din această mină acum trei sau patru ani s-a pornit iniţiativa brigadierului Ion Cojocaru cunoscută astăzi în toată Valea Jiului sub denumirea de brigada de producţie şi educaţie comunistă, o adevărată armă politică de continuă sensibilizare a conştiinţei fiecărui miner în parte.

Iată-mă, aşadar, în drum spre Lonea, gata să-i cunosc la ei acasă pe eroi.

Andrei Coldea, unul dintre cei şapte fraţi Coldea de pe toată Valea Jiului, de felul său din Aninoasa, secretarul comitetului de partid, după ce m-ascultă şi-nţelege cum de-am ajuns la Lonea, avea să-mi spună că reportajul n-are cum să ridice sau să scadă din greutatea pămîntului care apasă pe umerii minerului, treaba asta nu o pot face decît maşinile, dar, a continuat dînsul, reportajul are să-i bucure tare mult pentru că, la capătul Văii Jiului fiind, n-au prea fost vizitaţi de către ziarişti. „Vreau să spun că oamenii noştri au nevoie şi de acest stimulent moral, mai ales că nici o exploatare din Vale n-a avut atîtea greutăţi ca noi. Cu toate astea, ei şi-au pus mintea şi ambiţia la contribuţie şi, cum se spune, au scos apă chiar şi din piatră seacă, adică şi-au făcut din plin datoria. S-ar mai putea menţiona că jumătate din abatajele noastre sînt abataje frontale, adică abataje în care s-a introdus susţinerea metalică. Prin luna februarie, menţinînd un asemenea ritm, vom fi cea mai modernizată mină de pe Vale.

Şi pentru că eroii, adică oamenii despre care, cu îndrituite superlative, mi-a vorbit secretarul de partid, aceştia fiind Ioan Miclea, Constantin Solomon, Ion Cojocaru, Dumitru Costinaş, Gherasim Fütö, Dan Tănăsescu şi alţii, mai aveau o oră şi jumătate pînă să vină la suprafaţă, însoţit de Ion Belu, preşedintele comitetului sindicatului, am coborît în curte, amestecîndu-ne printre lăcătuşii şi electricienii maistrului Alexandru Török. Nici n-am apucat să schimbăm zece vorbe cu maistrul Török şi trei dintre tinerii săi lăcătuşi, Ion Ghergheli, Ion Luca şi Carol Vesa, că inginerul Ion Vasile, mecanicul şef al exploatării, avea să intervină : „Chiar dacă plouă mărunt şi nu-i deloc plăcut să călăreşti pe muntele ăsta de fiare noi, se muncesc pe nerăsuflate aşa că nu prea avem timp. Vă răspund eu la toate întrebările, numai nu-i întrerupeţi". Nefiind întrebări prea multe, inginerul Ion Vasile a continuat : „Metoda clasică de înaintare în strat era cea a abatajului cameră, care avea, ca să-i zicem pe scurt, trei mari neajunsuri — se înainta încet, se muncea pe ruptelea şi se făcea armarea cu lemn, astfel încît mina înghiţea păduri întregi, nu alta. De cîţiva ani au fost introduşi stîlpii metalici de tip SVJ, adică stîlpi Valea Jiului. Noi am fost cei dintîi care am făcut acest prim pas spre mecanizare. Am preluat apoi stîlpii şi grinzile păşitoare. Nu mai vorbesc despre transportoarele metalice care însă au un mare neajuns, lanţul de transmisie se rupe foarte des. Producătorii lanţului, metalurgiştii de la „Ciocanul"-Nădrag au tot promis să fabrice lanţul acesta dintr-un oţel mai bun, dar ei, săracii, n-au un astfel de oţel. Oare chiar nimeni din ţara asta nu le poate face oţelul acela ?! Dar să trec peste asta.

Preşedintele sindicatului, Ion Belu, ţine să adauge: „N-ai spus nimic, tovarăşe inginer, despre cricurile hidraulice cărora oamenii le spun roboţi şi nici despre transportoarele noastre mici n-ai spus nimic". „Păi, dacă n-am fost întrebat ! Aici, în exploatare, au fost concepute 16 cricuri hidraulice pentru care oamenii, ca să le aibă, ar fi în stare să facă şi-o cinste la bufet. Cine-i autorul acestor cricuri, nu se mai ştie. Greu să găsim repede de tot un naş pentru ele. În schimb, micul nostru transportor, numit transportor Lonea, a fost omologat în ianuarie. Este un utilaj pentru care oamenii, ca şi pentru cricuri, aproape că se ceartă. A fost conceput de către inginerul Ştefan Rancu, maiştrii Alexandru Török, Solomon Şoreciu şi subsemnatul".

Sîntem anunţaţi că brigadierii pe care-i aşteptam au sosit la suprafaţă şi s-au strîns la sediul sindicatului.

Despre Ioan Miclea, aflat în fruntea tuturor brigăzilor la capătul celor trei trimestre, notez, pe lîngă faptul că este un om pe care viaţa l-a învăţat o singură religie, munca şi omenia, altceva, spunea dînsul, nu există, sau dacă există, apoi asta numai în al doilea sau al treilea rînd, că pe la 14 ani a rămas orfan de amîndoi părinţii şi dacă nu-l întîlnea pe Ion Marian, om din satul lui, Mogloş-Micleşti, de lîngă Abrud, moţan adică, cine ştie cum l-ar fi crescut el, copilul Ioan Miclea, pe cei doi fraţi ai săi mai mici. „Pentru că m-o îndemnat să intru cu el în mină şi pentru multe altele, oriunde şi oricînd îl întîlnesc pe Ion Marian, îmi vine să-l sărut, ca pe un al doilea tată. El m-o făcut om, aşa cum şi eu vreau să-i fac pe alţii".

Botoşăneanul Ion Cojocaru din comuna Hilişeu, satul Corjăuţi, ginditorul iniţiativei brigada de producţie şi educaţie comunistă, e tare supărat că ziarul l-a popularizat, negativ, pe un tînăr al său care, tînăr fiind, a greşit şi el o dată. „În ultimele patru luni, zice Cojocaru, brigada are o singură nemotivată. Greu de spus ce-nseamnă asta pentru o brigadă în care vin şi tot vin tineri, iar mulţi dintre tinerii aceştia, neînvăţaţi cu munca, fug, naiba li ştie de ce, că au un cămin cu un singur pat în cameră, mai ceva ca la un hotel de categoria întîi. N-am să vă dau numele celui care a absentat o singură dată. Noi ne spălăm rufele în familie, iar la judecata obştei, din sala de apel, nu recurgem decît în ultimă instanţă".

Aprig, puţin cam repezit din fire, repede de supărăcios, dar fără să ţină ranchiună, iubit de ortaci, Constantin Solomon, un vasluian din comuna Zăpodeni, nu vrea să aibă timp de gesturi galante. „Eu, zice, nu-s pentru domnişoare. Nu-i duşmănesc pe băieţii de viaţa lumii, sau copiii de asfalt, cum le mai spunem noi aştora care, în căutare de bani mulţi şi cîştigaţi repede, că la noi, cine munceşte, cîştigă, vin cu mărgele de sticlă la gît, îşi mai atîrnă şi cîte-o cruciuliţă, parcă-s călugări, cu brăţări de fete la mîini, tatuaţi şi cu o claie de păr că au capul cît o căldare. N-am nimic împotriva lor, dar cînd intră în abataj, să pună umărul la şaibă, să tragă, altfel nu-i drept să cîştige banii numai cu prezenţa, ci şi cu munca lui, nu a altuia. Uneori mă şi întreb ce fel de părinţi au avut băieţii ăştia care pînă la 22 de ani n-au învăţat cum se ţine o lopată în mînă ! Oare ştiu părinţii lor că principalii vinovaţi sînt chiar ei, părinţii, că i-au cocolosit, nu i-au obişnuit cu munca şi le-au dat drumul în viaţă de umblă aşa, fără rost, de parcă sînt copiii nimănui ? !"

Dumitru Costinaş, din comuna Bucium, de lîngă Abrud, a intrat în mină acum 25 de ani împliniţi. Tot la Lonea au muncit tatăl şi bunicul lui. „Eu m-am născut, cum zicea, în pilulă, pilula fiind o groapă în care se potriveşte capătul stîlpului cînd se armează abatajul. Despre tinerii ăştia care vin şi pleacă, ştiţi cum e ?! Ca şi cum ne-am plimba noi prin toată Valea pe jos, cu o valiză foarte grea în mînă, plină de plumb sau cărbune, şi valiza asta nu ne trebuie la nimic şi nici nu i-o ducem cuiva. Umblăm cu ea aşa, numai să ne încurce".

„Dar la sfîrşit, mă Costinaş, intervine Ion Belu, cum a fost cu taică-tău, cu finul şi cu vaca ?"

„Păi, cum să fie ! Îmi scrie tata o telegramă cum că să-i trimit bani, că nu are fin la vacă. M-am gîndit eu ce m-am gîndit şi a doua zi i-am trimis şi eu o telegramă. Vinde vaca, i-am scris, şi cumpără fin ! Păi bine, mă Dumitre, îmi răspunde tata, să vînd vaca şi să iau fin pentru mine ? Era, cicăteleu, supărat, dar una la mînă, tata avea atunci mai mulţi bani ca mine, eu atunci chiar îmi cumpărasem maşina, apoi, doi la mînă, tata n-avea vacă. Mă-nţelegeţi ? ! Dat naibii, bătrînul, fie el sănătos !"

Cel mai tare rîdea tot Ion Belu, care ştia toată povestea precum şi o altă întîmplare dintr-o zi de 31 decembrie, cînd pe carnetul de însemnări speciale un şef de schimb i-ar fi scris lui Costinaş : „Ne vedem la anul. Felicitări de Anul nou !" Iar Costinaş le-a răspuns, tot în scris : „La anul, da, ne vedem, dar felicitările nu le primesc că n-aţi îndeplinit planul".

Timp prea mult de discuţii n-a fost, era vineri, oamenii se grăbeau spre liberele de sîmbătă şi duminică, motiv pentru care revin asupra unei idei: în Lonea, oraşul care a fost şi nu mai este, eroii de astăzi, adică oamenii, îşi poartă în abataje, pe stradă şi-n viaţa lor de toate zilele, propriile lor statui.

La Vulcan, specialiştii se află peste tot, dar mai ales la gura cuptoarelor

Deşi una din intrările Întreprinderii bucureştene „Vulcan" se află pe strada care se cheamă chiar Samuel Vulcan, numele nu i se trage de aici. Dacă nu ne-ar fi teamă de cuvintele care se caută cu orice preţ unul pe altul, am spune că botezul focului a fost de la început, pentru cei de la Vulcan, o realitate cu acoperire imediată, focul fiind acela care a ştinţit, cu 74 de ani în urmă, naşterea uzinei ce avea să devină, peste timp, protagonista industriei constructoare de cazane energetice din ţară. Cu ce s-a început, acum aproape trei sferturi de secol ? Pe cel pe care îl întreb mai că îl pufneşte rîsul, ia, cu nişte căzănele de apă. Care sînt performanţele zilei ? Produse de răsunet şi de mare izbîndă a tehnicii, cum sînt cazanele de 1 035 tone abur pe oră, al căror destin este acela de a fi înglobate în echipamentul electric al termocentralelor de la Rogojelu şi Turceni. (Îmi închipui că ladului însuşi i s-ar putea veni de hac, virîndu-i într-un astfel de cazan !) Dar parcă numai pentru Rogojelu şi Turceni lucrează cei de la Vulcan ? Practic, nu există întreprindere în ţară care să nu aibă un naş la Vulcan, pentru că nimeni nu poate pleca la drum înainte de a avea la îndemînă aburul tehnologic şi apa caldă necesare arterelor oricărei uzine. Aici, în Dealul Spirii, se află, fără nici o exagerare, serviciul de „mecanic şef" al industriei noastre şi conştiinţa îndelungată a acestui fapt de cinste conferă vulcănenilor un soi de mîndrie liniştită, nicicînd susţinută cu bătere de pumni în piept, ci doar cu acea încredere simplă şi omenească ce vrea să însemne că fără ei nu se poate. Un „nu se poate" pe care nimeni nu s-a simţit tentat, vreodată, să-l transforme în cine ştie ce filozofie despre buricul pămîntului, la umbra căreia să-şi facă loc munca de mîntuială şi traiul îmbopoţonat cu orgolii. Dacă ar fi fost aşa, îmi spune maistrul Gheorghe Ceauşu, de la secţia turnătorie, atîta suflare din localităţile şi judeţele vecine Bucureştiului, ba chiar şi de mai departe, nu ar fi ţinut să fie reprezentată, cel puţin cu o generaţie-două, la noi, la Vulcan. A avea faima unui maistru precum Fotache Zoler, omul care „atunci cînd rîdea ieşea soarele", sau Constantin Răuţă, a fost şi este visul rîvnit cu trudă de către cei veniţi aici de copilandri, aduşi de mînă de alţii, unchi, părinţi, fraţi ; de-a lungul unei jumătăţi de zile de muncă petrecute în secţia de care vorbeam mai sus, la turnătorie (fruntaşă pe întreprindere în toţi anii cincinalului trecut şi care a păşit cu dreptul şi în cel nou), am cunoscut cîtiva dintre aceşti oameni ale căror puteri, stîrnite de cine ştie ce ambiţie, ar putea pune la cale chiar soarta măruntaielor pămîntului, zic eu, dar, zic ei, au altceva mai bun de făcut şi anume să nu încalce legea muncii statornicite de ei înşişi în secţie şi în întreprindere, în virtutea căreia lucrătorul adevărat nu trage cu ochii închişi doar cu gîndul la ziua de astăzi, să o mîntuiască, ci o are în vedere pe cea de mîine, cu rod mai spornic şi mai bun. Aşa se explică de ce, atunci cînd au fost anunţaţi că li s-au acordat investiţii pentru aducerea unor noi utilaje, oamenii nu au mai aşteptat să vină constructorii să le

instaleze ; le-au găsit ei rostul, cu o știință fără greș și iată că, acum, după ce în hala de tratamente termice totul a fost pus la punct, și la turnătoria de fontă instalarea a fost realizată tot cu forțe proprii, în proporție de 95 la sută. Nu a fost singura inițiativă ; după un studiu tot al lor, al localnicilor, dacă vrem să-i numim astfel pe cei de la turnătorie, conduși de inginerul Oprea Popescu, s-a ajuns la justa concluzie că fiecare mașină poate da mai mult decît pînă acum, drept care s-a trecut la angajamentul — temerar, în ochii unora — de a îmbunătăți indicele de folosire al fiecărui utilaj cu peste 85 la sută. Un prim calcul estimativ arată că numai în atelierul de forjă productivitatea va spori cu 3 la sută. În același atelier, o mînă de oameni nemulțumiți de acel du-te vino nerațional pe care îl impunea manipularea pieselor din care se fac fundurile ambutizate pentru vagoanele unei întreprinderi din Drobeta-Turnu Severin s-au așezat pe un stadiu serios al circulației pieselor cu pricina și, la capătul unor calcule migăloase, Gheorghe Constantin, șeful atelierului, maistrul Manolache Ștefan, inginerul Oprea Popescu au scurtat drumurile acelor funduri, alegîndu-se cu un preț realmente de invidiat: creșterea producției cu 50 la sută. Vorbesc acești oameni despre raționalizări, inovații, ca despre piinea lor de toate zilele și nimănui nu-i trece prin cap că acest capitol fără de care nu se mai poate concepe viața industriei noastre ar putea fi lăsat, prin decret, doar pe seama unora. Muncitorul, ca și inginerul, se simte implicat, fiecare după puterile lui, egali însă în dăruire și hotărîrea de a nu da înapoi. Au înțeles, din indicațiile recente dar și din cele dintotdeauna ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că treaba muncitorului nu poate fi doar aceea de a da cu ciocanul, că munca de concepție trebuie să antreneze priceperea, experiența și elanul fiecăruia. Cînd a venit aici, la Vulcan, eu mai bine de 25 de ani în urmă, adus de tatăl său, ucenicul Petre Ioncescu a băgat de seamă că modelierii se puteau număra pe degetele unei singure mîini și atunci și-a zis că pentru ambițiile lui, meseria aceasta pretențioasă ar fi tocmai bună. Zîmbește la gîndul aducerii aminte a primei sale piese turnate, o cheie de deschis gazele. Imaginați-vă, o nimica toată, pe cînd acum, realizează „copia și negativul" traverselor dansante, cele de tau drumul unor îndepărtate țări, și poate discuta, la orice oră din zi și din noapte, despre ideile sale (materializate în inovații, raționalizări), despre reducerea metalului la rotori și la lagăre, despre schimbarea tehnologiei la armături. Ar dori această meserie oricui și, mai ales, fiului său, Cristian ; modelierul trebuie să știe ce a gîndit proiectantul și, pe deasupra, să țină cont și de aceea ce va face turnătorul, de aceea se simte solidar cu amîndoi și, dacă i se pare că poate să îi ajute cu un dram de idee, nu se dă înlături. Colegul său, Marin Arsene, lăcătuș de întreținere la cuptorul de topit oțel, adus și el de mînă de niște unchi ai săi care și-au făcut veacul cu cinste aici, participă, împreună cu maistrul Dobrescu, cu sudorul Ene Cristea, la un concurs pe țară, atu-ul lor fiind un dispozitiv de prindere a electrozilor la cuptorul de trei tone. Nu-i dă pace, acum, ideea unei mașinării de scoatere a „urșilor" din oalele de turnare, nu, asta nu îi ajută direct, pe el, în muncă, alții vor fi beneficiarii, dar dacă a apucat să se gîndească și să nu doarmă din cauza asta, bătut nu se dă nici în ruptul capului. A crezut că poate au așa ceva cei de la 23 August, a fost, s-a interesat, și cum nu a dat peste un astfel de dispozitiv, îl va meșteri singur. Vorbim, în termeni strict profesionali despre realitățile cele mai tulburătoare ale vieții industriale din ultimii ani este aceea că ei, acești specialiști, pot fi întîlniți, de fapt, peste tot, la gura cuptorului sau lîngă un strung, tot atît de bine ca în fața unei planșete. Sînt cei care, precum unul dintre eroii noștri, au bătut la porțile meseriei cu o modestă „cheie de deschis gazele" în mînă, iar astăzi sînt stîlpii uzinei. Unul dintre cei patru frați Cocoș care lucrează la Vulcan, și anume Răducanu, a fugit, cum spune el ,de la o muncă mai ușoară la una mai grea, de la cazangerie, la turnătorie. Dacă se întîmplă ca o lipitură, o sudură să nu țină, să-și facă de cap peste noapte, din cine știe ce pricini, Cocoș și alții ca el, un Iordache Nicolae, Ion Tache, Dumitru Surugiu, Stan Petcu, Bratu Gheorghe, sînt aduși de acasă, la orice oră, pentru că numai ei sînt în stare să repare, într-o jumătate de oră ceea ce altora le-ar lua trei, patru zile, cu alte cuvinte, ceea ce ar costa o șarjă, dacă nu două.

Cu astfel de oameni își scrie prezentul și viitorul întreprinderea „Vulcan", cu oameni pentru care, de la 14—16 ani, cînd au venit aici, unii mai tanțoși, alții mai speriați, munca a fost și a rămas partea cea mai frumoasă a vieții lor. Știu exact ceea ce li așteaptă, răspunderile mari ce le revin (printre altele, sarcina de onoare de a construi, în acest cincinal, cazane de mare capacitate în stare să funcționeze cu combustibili inferiori, lignit și șisturi bituminoase). Ceasul asaltului îi găsește pregătiți.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografie de EMANUEL TANJALA ■

E grea viața, tovarășe Oprișor?

Vi s-a întîmplat desigur și dumneavoastră să vorbiți cu cineva avînd sentimentul stînjenitor că omul acela vă ascultă, vă răspunde chiar, dar gîndurile lui sînt altundeva, departe, într-o lume a lui, o lume pe care tu, interlocutor, o intuiești, poate, dar la care îți dai seama că nu poți avea acces decît dacă ești condus la ea. Uneori lumea aceea este o viață, viața unui om, pe care titularul ei nu e dispus să ți-o deschidă ție ca pe o carte, chiar dacă își dă seama că ai gînduri bune. În relația obișnuită de muncă a unui gazetar, un asemenea dialog eșuat la suprafața lucrurilor se cheamă, oricum am lua-o, un eșec profesional. N-a reușit să întindă puntea necesară, n-a știut să creeze climatul necesar — sînt obișnuitele sancțiuni ale cîte unui asemenea demers gazetăresc eșuat. Iată însă că uneori, cînd nu te mai aștepți și nu mai speri, scapără de undeva o scînteie care aprinde jarul pe care-l au în ei unii dintre semenii noștri.

— E grea viața de inginer principal, tovarășe Oprișor ?

— După ce dobîndești experiență, nu.

— Și în cît timp dobîndești această experiență, tovarășe Oprișor ?

— Într-o viață...

Într-un asemenea punct al discuției, cînd reporterul, căzut în cursă, a fost gata să-și „strîngă jucăriile — blocnotesul, pixul — și să plece", s-a întins, neașteptat, puntea necesară, s-a creat, la fel de neașteptat, climatul necesar unui dialog despre viață. Despre 20 de ani de viață. Adică despre 20 de ani de muncă într-un mediu nespus de pretențios. În chimie.

...Romulus Oprișor. 43 de ani. Inginer chimist. Absolvent al facultății din Timișoara. Consilier la Centrala industrială pentru produse anorganice Rm. Vîlcea. 9 ani de muncă la Turda, 10 ani la Rm. Vîlcea. Fost, pe rînd, aici, șeful serviciului de investiții, inginer șef, director de uzină, director tehnic al grupului industrial de chimie. Azi, inginer principal.

— Cum a fost — pînă acum — viața dumneavoastră, tovarășe Oprișor ?

— Plină.

—Ce înțelegeți prin plină ?

— 16 ore de muncă zilnică, 3 pachete de Snagov pe zi, pulsul uzinei animîndu-ți și visele în somn. Asta vreme de 7 ani. Sau alt răspuns : punerea în funcțiune a 7 capacități — uzine adică —, două monomeri, două de oxo-alcooli, două P.V.C., una tiocoli.

— Care a fost pînă azi momentul cel mai fericit în această viață de muncă ?

— N-a fost un moment. Au fost perioade. E adevărat că aceste perioade au început printr-un singur moment. Și acest moment — de grație ! — a fost întotdeauna clipa în care, pentru prima oară, a început să miște... Cînd speranțele, proiectele, munca ta au dat viață uzinei care a pornit ca un ceasornic în fața oamenilor. E ca și primul strigăt al unui copil nou-născut. Ți se pare că visezi și totuși e adevărat.

— Care a fost momentul cel mai critic din activitatea dumneavoastră ?

— La punerea în funcțiune a fabricii de oxo-alcooli 1, s-a constat că materia primă, gazul de cuptor de var, conține ca impuritate hidrogen sulfurat, o otravă pentru catalizatorul de crakare a gazului metan. Prima soluție — importul unei instalații de purificare, ceea ce ne-ar fi întîrziat punerea în funcțiune cu 6 luni și ne-ar fi dus, implicit, la pierderea garanțiilor contractuale cu o firmă străină. A doua soluție — găsirea unei metode proprii de purificare a gazului. Am mers pe aceasta din urmă, am făcut împreună cu doi ingineri, Todireanu și Dimitriu, o invenție care s-a brevetat și cu ajutorul ei am pornit — la timp — instalația. A fost o cumpănă teribilă, transformată în cele din urmă într-o mare bucurie.

— Cînd ați venit la Vîlcea, în ce stadiu de lucru se afla combinatul ?

— În stadiul culesul grîului. Adică pe locul pe care se întinde azi acest modern colos al industriei noastre chimice se strînsese ultima recoltă de grîu.

— Adică ați pornit de la zero.

— Exact.

— Și cînd a început să miște, după cum vă exprimați dumneavoastră, prima capacitate ?

— După doi ani.

— Spuneți-mi, după o atît de lungă perioadă de coordonare și conducere a oamenilor, care sînt cei — mă refer la tipul, la structura lor — pe care-i apreciați mai mult ?

— Citeam undeva că sînt două feluri de oameni : cei care vor să ajungă cineva și cei care vor să facă ceva. Eu i-am preferat întotdeauna pe aceștia din urmă.

— Veniți din Ardeal și v-ați stabilit la Vîlcea. Cum vi se par oamenii de aici, îi înțelegeți, vă înțeleg, cum vă simțiți printre ei ?

— Mă simt foarte bine. Rm. Vîlcea este pentru mine cel mai frumos orășel din România, iar felul de a fi al oamenilor m-a cucerit de la început. Față de ardelenii mei, obișnuiți să socotească de trei ori un lucru pînă să se decidă, spontaneitatea și vivacitatea oltenilor a fost la început un spectacol uimitor, timpul convingîndu-mă ulterior că viteza lor de reacție și eficacitatea lor în toate domeniile sînt niște realități exemplare pentru oamenii din orice colț al țării. Cum mă înțeleg cu ei ? Prin muncă, prin dragoste pentru neamul nostru, pentru țara asta care ne-a dat totul și căreia îi datorăm totul.

MARIUS POPESCU ■

Noul

(Urmare din pag. 1)

tehnico-științifică influențează fundamental viitorul vieții noastre materiale, sîntem obligați să ne întoarcem cu toții privirea spre acest compartiment hotărîtor din cronica contemporană a patriei, indiferent de specificul muncii sociale pe care o realizăm individual. Sîntem datori, cu alte cuvinte, să ieșim în întîmpinarea unor realități ce au pătruns adînc în cotidianul traiului general. În această ordine de idei se înscrie și largul interes pe care opinia publică din țara noastră l-a acordat recentei Consfătuiri de lucru pe care conducerea superioară de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal a avut-o cu reprezentanți din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice.

Creația novatoare din acest important compartiment de activitate, cu largă deschidere spre revoluția tehnico-științifică, a obținut — s-a subliniat și cu acest prilej — o serie de rezultate bune în soluționarea problemelor complexe care condiționează dezvoltarea forțelor de producție, creșterea eficienței economice. Avem dreptul să fim mîndri de performanțele obținute de nu puține institute de cercetare și proiectare, dar, în același timp, nu putem trece cu vederea serioase rămîneri în urmă, proprii unor instituții similare, faptul că unii cercetători nesocotesc din ignoranță sau din inerție problemele principale, hotărîtoare pentru domeniul respectiv, irosind ore scumpe și fonduri însemnate pentru teme de cercetare minore, făcînd (cu nonșalanță și iresponsabilitate profesională) cercetare de dragul cercetării.

În contextul efortului general, acest mod de a munci reprezintă nu numai o ediție modernă a legendei lui Sisif, nu numai un act gratuit, lipsit de temei și rațiune, ci, totodată, o gravă abatere de la principiile eticii profesionale. A cerceta așteptînd foloasele hazardului este fie o manifestare a credulității, fie, mai degrabă, o față a indolenței. Nu există o știință a norocului, ci numai una a muncii temeinice, eficiente. Într-o recentă vizită de lucru întreprinsă în unități agricole și de cercetare științifică din sudul țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat cu asprime concepția retrogradă de a face cercetare de dragul cercetării. La Institutul de cercetări pentru irigații și drenaje de la Băneasa-Giurgiu, de pildă, secretarul general al partidului a arătat, între altele, că revoluția tehnică în agricultură trebuie să înceapă cu revoluția oamenilor, că reușita reclamă îndrăzneală și pasiune, spirit de inițiativă, rezolvarea cu curaj și răspundere a problemelor încredințate.

Într-adevăr, între creație și pasiune legătura nu poate fi decît indisolubilă. Marile realizări le datorăm și astăzi, ca întotdeauna dealtminteri, celor care investesc pasiune, dăruire, spirit de sacrificiu în meseria aleasă. Iar aceștia sînt astăzi mai mulți ca oricînd. Mulți sînt, spre deosebire de altădată, și cei care îi sprijină, îi prețuiesc și se grăbesc să valorifice la scara producției curente această prețioasă investiție de inteligență. Dar relația nu e totuși matematică. Există încă destule idei generoase care zac nefolosite, numeroase creații valoroase neluate în seamă. Există și s-a mai întîmplat ca din greșeală să importăm produse din străinătate pe care le producem și noi foarte bine — aici în România, în laboratoare de medicină, tehnologie etc. Se constată — a precizat secretarul general al partidului — rămîneri serioase în urmă introducerea în producție a unor cercetări finalizate, există încă unele ministere și organe de sinteză care subapreciază creația științifică națională, preferînd licențele și utilajele din străinătate, care nu o dată s-au dovedit inferioare celor românești.

Invențiile și descoperirile nu pot prinde statornicie numai la gura retortei sau pe banda perforată a computerului. Eficiența lor se măsoară în practica zilnică, în cadrul procesului amplu de producție. Aceasta reprezintă în esență marea cucerire a inteligenței creatoare, condiția civică și morală a inventatorului și cercetătorului de astăzi, beneficiarul unor instrumente moderne de cercetare și al unor importante stipendii din partea statului. Acuzat cîndva de vrăjitorie, de șarlatanie, de nebunie, batjocorit și neînțeles, omul de știință din zilele prezentului, înconjurat cu respect și gratitudine de contemporani, mai are totuși uneori de înfruntat dușmani de temut : invidia, ignoranța, comoditatea celor chemați să-l sprijine, să-i promoveze creația. Lupta dintre nou și vechi, dintre justiție și injustiție, motorul dialectic al întregii noastre deveniri, începe — așa cum s-a arătat pe larg și în recentul colocviu de lucru, organizat prin grija conducerii superioare de partid, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal — prin revoluția din planul conștiinței, al concepțiilor și stilului de muncă, prin formarea permanentă a unor cadre cu concepții înaintate, ferm angajate în soluționarea problemelor noi ale științei și tehnicii contemporane. Numai în felul acesta, în unitatea materială a lumii, cel mai mic lucru — grație investigației științifice — își poate demonstra, de la o zi la alta, deosebita și nebănuita lui însemnătate.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu e menită să dea un nou imbold uneia din importantele pîrghii ale dezvoltării României. Recenta întîlnire dintre secretarul general al partidului și reprezentanții domeniului cercetării științifice și proiectării tehnologice măsoară cu precizie forțele de care dispunem în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice în lupta pentru transformarea patriei socialiste într-o țară a celei mai înalte civilizații și conștiințe, într-o țară prosperă și fericită, și nu numai atît : această întîlnire de lucru este o prospectare **militantă, revoluționară**, a acestui viitor, care stă în puterile noastre.

Consfătuirea pe țară

(Urmare din pag. 1)

a cadrelor de conducere de pe lîngă C.C. al P.C.R. și școlile interjudețene de partid, lectori și propagandiști din învățămîntul de partid, cadre de partid și din domeniul științelor sociale din sistemul Ministerului Apărării Naționale și Ministerului de Interne, activiști ai C.C. al P.C.R. și cadre din Ministerul Educației și Învățămîntului s-au făcut numeroase propuneri privind munca ideologică, cu referință directă la îmbunătățirea structurii predării științelor sociale în școli și facultăți, la îmbunătățirea programelor analitice ale disciplinelor de științe sociale pentru învățămîntul gimnazial, liceal și superior, la perfecționarea organizării și conținutului programelor pentru învățămîntul de partid și U.T.C., precum și propuneri pentru reorganizarea activității cabinetelor județene de partid.

În Cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut-o la sfîrșitul Conferinței s-a făcut o strălucită analiză a modului în care au fost aplicate în viață hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului în domeniul științelor sociale și învățămîntului de partid, a felului în care au fost transpuse în fapt indicațiile date la Congresul educației politice și al culturii socialiste privind continua îmbunătățire a procesului revoluționar de studiere și însușire a ideologiei partidului, pentru integrarea deplină a științelor sociale cu practica social-politică, pentru educarea tineretului în lumina acelui nou umanism, a cărui definire a găsit cuvinte atît de clare, de mobilizatoare la Congresul al XI-lea : „Întreaga activitate de educare și formare a conștiinței socialiste trebuie să ducă la crearea unui nou umanism, care pune pe primul plan omul și, totodată, îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăți, asigură bunăstarea și fericirea fiecăruia, odată cu a întregului popor. Prin aceasta omul se va ridica pe o treaptă superioară de cunoaștere, va putea participa cu adevărat conștient la activitatea poporului de făurire a propriului său viitor liber".

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că îmbunătățirile propuse în Conferință în ce privește toate tipurile de muncă ideologică oglindesc spiritul militant al comuniștilor, lupta permanentă a partidului împotriva a tot ce nu mai corespunde noilor condiții istorice și sociale, slujesc promovarea noului, a curajului și demnității civice.

Militarii constructori

Mă aflu în incinta unei unități de geniu a cărei înfățișare, așa cum ne apare în oglinda unei frumoase zile de septembrie înconjurată de flori și sclipind de curățenie în umbra înaltă a unui bloc, seamănă cu cea a unui șlep pe Dunăre. Într-un fel chiar așa și este, avea să-mi confirme tovarășul colonel inginer Marius Zamfirescu, la intervale diferite de timp unitatea se apropie sau se depărtează de obiectivele sale, acostînd în diverse sectoare ale orașului. Această derivă pe magistralele construcțiilor nu-i împiedică pe soldații, subofițerii și ofițerii care o încadrează să-și facă datoria astfel încît să obțină aprecieri atît în ceea ce privește pregătirea militară, cît și munca efectivă depusă pe șantierele orașului. Iată numai cîteva obiective construite cu participarea entuziastă, plină de abnegație a militarilor din aceste unități : Palatul sporturilor și culturii, I.M.G.B., I.F.A. Măgurele, Danubiana, I.C.M.E.B., Platforma industrială Policolor, cea de la Pipera, Fabrica de sticlă, Semănătoarea, I.O.R., Institutul politehnic, Borangicul și multe altele, între care și blocuri de locuințe. Iată ce spune inginerul A. Fonargi, directorul I.C.S.I.M. București, despre colaboratorii săi, militarii constructori :

— De-a lungul anilor am realizat, cu ajutorul ostașilor constructori, mari obiective industriale în Capitală. Aș dori ca și în viitor să am aceleași relații bune și foarte bune cu ostașii constructori, de care sînt foarte mulțumit, precum sînt și de colaborarea cu colonelul inginer Marius Zamfirescu.

— Tovarășe colonel, întreb, între atîtea realizări, care este cea care v-a lăsat amintirea cea mai frumoasă ?

— Cea mai mare satisfacție am avut-o cînd, împreună cu militarii unității noastre productive, am muncit la înălțarea splendidului edificiu din Dealul Piscului. Este vorba de Palatul sporturilor și culturii din București — sala polivalentă, cum i se mai spune — a cărei construcție am încheiat-o cu 5 luni mai devreme.

E bine să subliniez încă de acum că în nici un moment, în toți acești ani, pregătirea militară nu a fost ignorată, or, cum ar fi înclinați unii să creadă, munca depusă de militarii constructori ar fi fost numai necalificată.

— Dealtfel, afirmă locotenent-colonelul Paul Nițulescu, ceea ce facem noi în afara pregătirii militare propriu-zise, este o îmbinare între ceea ce am face în caz de război (tranșee, adăposturi din prefabricate etc.) și ceea ce facem acum pe șantiere, folosind aceleași procedee.

— Cît privește munca, completează locotenent-colonelul Dan Mihalache, secretarul organizației de partid, în ultimii ani mai ales, am trecut de la munca necalificată la cea calificată, între militarii noștri numărîndu-se și buni sudori, lăcătuși, fierar-betoniști etc. Pe ceilalți îi putem califica la locul de muncă, pe șantiere, unde întreprinderile beneficiare, prin comisiile lor, eliberează certificate sau autorizații de meserie.

Locotenentul Aurel Pîrvu, comandantul unei subunități de frunte, deși este foarte tînăr, a fost avansat la excepțional pentru rezultatele pe care le-a obținut atît în muncă, împreună cu militarii din subordine, cît și în pregătirea militară. Cea mai mare bucurie a avut-o anul acesta, cînd, în cinstea zilei de 23 August, subunitatea sa a fost declarată pentru a doua oară consecutiv „Subunitate de frunte".

— Cum vă explicați rezultatele bune, în ce raporturi vă aflați cu beneficiarii ?

— Beneficiarul se ceartă cu constructorul în măsura în care acesta din urmă nu-și îndeplinește corect atribuțiile. În ce ne privește, cred că în primul rînd se impune faptul că sîntem militari și avem în noi mai mult spirit de ordine și de disciplină. Acesta este întărit și de permanenta preocupare a organizației de partid și de U.T.C. pentru educarea militarilor noștri, pentru dezvoltarea simțului de răspundere față de munca pe care o desfășoară.

Pe șantierul de extindere al unei mari uzine bucureștene muncesc, alături de constructori, și geniștii din subunitatea tînărului locotenent Pîrvu.

Atît conducerea întreprinderii („Sîntem foarte mulțumiți de felul în care lucrează și se comportă militarii. Între ostași și constructorii noștri sînt mai multe diferențe, mai ales ca disciplină" — Iana Nicolae, locțiitor de secretar al comitetului de partid), cît și constructorii („Ne înțelegem bine. Dînșii răspund prompt la solicitările noastre, la lucrările urgente, chiar și duminica. Sînt în general băieți viguroși, ne bazăm pe ei, deși pe lîngă sarcini civile au și instrucție militară" — ing. Dunăreanu Gh., șef de lot) îi apreciază pe geniști ca pe niște tovarăși ai lor de nădejde, pe care se pot sprijini în momentele dificile ale lucrărilor. Este și firesc dacă ne gîndim că, între ei, mulți sînt buni meseriași, cu o experiență mai mare sau mai mică, întotdeauna însă serioși și prompți în executarea sarcinilor. Ei au în frunte ofițeri excelent pregătiți, trecuți prin „focul" muncii la mari obiective, de-a lungul anilor, între care și Transfăgărășanul (maiorul Ioan Ichim este unul dintre aceștia).

— Cîți ani ai, îi întreb pe caporalul Constantin Țiplea, un flăcău voinic și blond ?

— 21.

— Ce ai fost înainte de a fi genist ?

— Sudor fierar-betonist la Uzina 2 — Brașov.

— De cît timp ești militar ?

— De 8 luni. La noi, la geniu, nu este ușor, dar fiecare știe că trebuie să-ți servești exemplar patria oriișiunde și în orice împrejurare.

— Ce ai vrea să le scrii părinților prin intermediul nostru ?

— Dragi părinți, fiind în armată pentru apărarea patriei, mă simt bine, foarte bine și vă doresc multă sănătate și să ne vedem cu bine.

În jur se strîng și alți tovarăși de-ai lui, le strîng mîinile, simt palmele aspre de muncă ale soldaților Dinicuță Vasile, Toma Ilie (sculer-matrițer și acordeonist totodată), Cherezi Viorel, Sfanciu Aurel, ale fruntașului Nicolae Ion. Citesc pe fețele lor zilele și nopțile lumină de muncă și de pregătire neprecupețită pentru propășirea și apărarea patriei.

Îmi încheiem reportajul în Drumul Taberei, în fața unui bloc de locuințe aflat în plină construcție. Mă gîndesc la cei ce vor locui în ei fără să știe poate că pentru aceasta, acolo, au muncit militarii constructori dintr-o unitate de geniu, contrazicînd prin faptele lor de muncă vechea imagine a distrugerii, înlocuind-o cu cea a construcției.

Încă o dovadă a eroismului în timp de pace al celor aflați în slujba patriei pentru a o apăra și înfrumusețа în același timp, înțelegînd că nimic nu înseamnă prea mult atunci cînd te afli sub drapelul său.

IULIAN NEACȘU ■

Amintiri despre „răsculirea" măgurenilor din 1907

Dacă nu l-ai vedea prin bătătură străneposții și dacă nu l-ai auzi povestind despre „răsculirea țăranilor din 1907, cînd s-a întîmplat cazul ca oamenii din Măgura Teleormanului să se ridice împotriva moșierului Săbăreanu, un jacman de prim rang", n-ai crede că Petre Geantă a trecut de șaptezeci de ani. E sprinten la pas și sprinten la vorbă, mintea îi taie ca briciul, zîmbește așa cum îi stă bine unui bunic să zîmbească, pe sub o mustață parcă văruită și stufoasă din cale-afară.

— Moș Geantă, povestește-mi pe larg cum a fost atunci, în martie 1907, cînd la Măgura au ars focurile. Am avut ocazia, la Alexandria, să citesc însemnările făcute pe vremea aceea de învățătorul satului, Atanase Bîrleanu, cîte ceva mai știu, dar aș vrea să aud din gura matale cum a fost.

— Ce scria învățătorul ? M-a învățat carte și pe mine, căci eu, chiar dacă sărac lipit pămîntului, am fost premiat cu coroniță la elementară, iar Atanase Bîrleanu s-a arătat un om și jumătate. Dînsul a pregătit răsculirea, făcuse club la Banca populară și-i lumina pe țărani. A suferit mult atunci, l-au bătut și l-au închis, la Alexandria și la Giurgiu, la plasă, iar la noi în pivniță a stat zile în șir ascuns. Ce scria bătrînul ?

— „...Fiindcă fuseseră prea mult asupriți cu învoielile oneroase, cu bătăi și diferite maltratări, țăranii găsiseră acum momentul oportun să-și răzbune și ei". Așa scria.

— Așa a fost, dar ce spune el s-a întîmplat chiar în 1907. Ca să înțelegi bine cum s-a arătat cazul, e bine să te introduc din 1906, din vara anului în care măgurenii s-au stricat pe viață cu Săbăreanu și cu administratorul lui, unul Ursescu. Vrei ?

— Vreau, moș Geantă.

— Apăi, tată, în 1906, Săbăreanu a mințit oamenii la măsurarea terenului, adică a pus în plus la terenul lui, pe care noi trebuia să-l muncim cînd vroia Ursescu, și a dat minus la pămîntul nostru, pe care-l semănam și aram noaptea, cînd mai rămînea timp. Obștea a întocmit o jalbă, arătînd că ciocoiul a fost fur, dar cine să-i asculte pe vremea aceea pe țărani, că nu era ca azi, să aibă țăranul întrarea la autorități și respect de la toată lumea? Atunci oamenii au zis că cine o munci terenul în plus al ciocoiului îl îngropăm la capul locului. Două linii au rămas nesecerate, iar Ursescu parcă a înnebunit, căci nici lui nu-i era ușor față de boier. În plus, au vrut să ne ia vitele, pe care le păsteam în pădure cu cu Ilie Popescu și Catrina Negrilă. Noi acolo stăteam, ne făcusem un fel de culcuș, aveam căldare de mămăligă și rost, cînd au venit servitorii ciocoiului cu un turc și au zis că duc vitele la gloabă, că satul n-a plătit dijmă pentru ținerea în pădure a vitelor. Oamenii cînd au auzit de această nouă nedreptate, făcută din răzbunare că nu secerasem la Săbăreanu, s-au mîniat și s-au pus împotrivă, dar servitorii au tras în țărani și l-au rănit pe Constantin Buzică. A ieșit mare dandana, măgurenii i-au pîndit pe Valea Tăloasa, pe unde duceau vitele la gloabă, le-au luat înapoi, iar pe turc l-au bătut pînă l-au omorît. Aia a fost numai prevestirea, o rivalitate puțină pe lîngă ce-a urmat în iarna care a venit.

— Ce-a urmat, moș Geantă ?

— A urmat răsculirea, tată, că trăiul acela de cîini nu se mai putea. Ne-am dus la moșia lui Săbăreanu, luați de apă, că erau mișcări țărănești în toată țara, iar unul Dumitru Gheorghe a lui Oprea a dat foc, primul, la streașină. Cu măciucile am spart geamurile și am dat foc, întîi și întîi, la arhivă, să nu se mai vadă care om e dator, că datori, după socoteala strîmbă a lui Ursescu, erau toți măgurenii, chiar și ăi de tocmai muriseră, lăsînd vina pe copiii lor. Au ars paișpe pătule cu porumb și trei mașini de trierat, iar oamenii au început să ia care ce putea. Radu Sîncu și Nicolae Anca, mi-aduc aminte ca ieri, au spart fundul la sobe și le-au burdușit cu grîu, alții treceau la ei acasă fel de fel de troace, care cîte-o orătanie sau două, iar eu, care după felul meu eram voinic, am cărat ovăz. Aveam pînă acasă vreo două sute de metri, pe care l-am acoperit de zece ori. Apoi, ne-am ascuns cu toții, că știam că o să vie armata să ne pedepsească.

— Tot din jurnalul lui Atanase Bîrleanu am aflat că armata, chemată de Săbăreanu, n-a întîrziat să vină. A doua zi, în zori, au apărut jandarmii călare, cu două tunuri și s-au pus pe bătut oamenii și pe omorît, dar învățătorul nu mai descrie faptele din sat, căci dînsul, împreună cu Ilie Alecu, Ene Mîndruță și Nicolae Vornic, fusese condus, cu mîinile legate și păzit din șuștețul căruței de jandarmul Nicolae Dumitru din Orbeasca, la Alexandria. Acolo l-au judecat ca pe hoții de cai, l-au umilit și bătut, iar condițiile în care au stat răsculații din Măgura au fost următoarele, după însemnările sale : „murdăria omenească era un noroi de vreo două palme și ceva. N-aveam de ce să ne rezemăm sau să stăm pe ceva jos. În camera de alături era mai multă apă, cam peste genunche". Ce se întîmpla în vremea asta în sat, moș Geantă ?

— Venise prăpădul pe pămînt, tată, iar eu l-am văzut cu ochii mei, căci ieșisem din șura de stătusem ascuns și, din furcă în furcă, mă apropiasem de locul judecății. Armata detese ordin să se strîngă toți țăranii la conac și care cum venea era obligat să se culce cu pieptul la pămînt, în zloată, de unde nu aveau voie să se scoale nici pentru trebuințele trupului. Așa au stat măgurenii o zi și o noapte, în vreme ce maiorul Băleanu, care venise cu tunurile, și Ursescu îi judecau pe oameni. Un neam bătrîn, Radu Gîlițâ, a spus o vorbă proastă pentru Ursescu, cum că ce se întîmplă la Măgura se întîmplă în toată Europa, de unde mi l-au bătut cu trăgătorile de curele pînă l-au omorît. Ursescu îi lovea pe țărani cu tesla de tîmplărie, curgea sîngele ca la tăierea porcului, iar Nicolae Vornicu și Ilie Marin Albu, oameni de frunte ai satului, zăceau ca niște vite însîngerate, călcați în picioare de administrator și maior. Pe locul acela s-a zidit mai apoi o școală, iar la temelia ei, mă gîndesc mereu de cîte ori trec prin fața clădirii, s-a scurs mult sînge din partea răsculaților din 1907.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un pictor țăran: Pătru Matei Triță

Pătru Matei Triță, născut la 19 august 1909 în satul în care poate fi întîlnit și astăzi, un țăran căruia nu i-au plăcut niciodată orașele, și-a risipit închipuirile de artă prin casele înșirate pe dreapta și stînga șoselei care străbate Scaeștii Doljului. Acolo, în casa de pe ulița Comăneasa, ce-și trage numele de la un sat care s-a unit cîndva cu Scaeștii, el nu pictează de azi de ieri, el nu s-a apucat să așternă culori pe pînze și cartoane abia atunci cînd a început să plutească în aer resurecția naivilor. De fapt, nu înțelege ce înseamnă a fi pictor naiv și nu-l recunoaște pe Rousseau Le Douanier ca patron. Într-adevăr, Pătru Matei Triță din Scaeștii Doljului nu este un pictor naiv, deși aparențele pledează, din acest punct de vedere, împotriva sa. Mai exact spus, Pătru Matei Triță în sufletul lui nu se consideră un pictor naiv.

Dar care sînt aparențele? Paradoxal, pictura sa însăși. Trandafirii pictați în plină iarnă, „din imaginație", cuvinte cărora ei le acordă un anumit tîlc. Sau portretele lui Ioncică Ion Vopsitoriu și Dumitru Tătăroiu, precum și alte 15—20 de uleiuri împrăștiate prin casele oamenilor cu care s-a înrudit sau pe care.

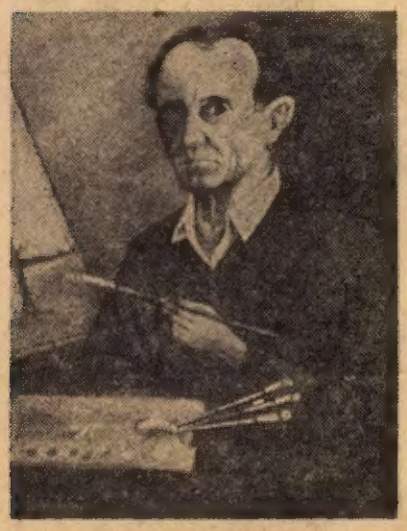

pur și simplu, a vrut să-l picteze. Pe Ion Budici, de pildă, l-a pictat în 1936, cînd acesta împlinise 72 de ani, așezat tantoș pe un scaun, în suman negru, vestă cafenie și pantaloni albi, și n-a uitat să-i amănunțească zalele lanțului de la ceas și culorile țigaretului. Sau chipul conturat în cărbune al tatălui său, așa cum pictorul, astăzi, și-l mai poate aminti, „pentru că — recunoaște — nu mi-a rămas nici o fotografie de la el". Pledează împotriva credinței sale că nu e un naiv pînă și autoportretul din 1975, lsprăvit la data cînd Pătru Matei Triță împlinise 66 ani.

Un alt subiect al pictorului țăran, bătrînul Costică Dragomir, cînd e bine și cald, poate fi văzut moțăind pe banca din poarta casei sale. A mai pictat și fintîna de la Giulfani, de data aceasta pe sticlă, cînd nu era încă înconjurată de plopi, ca acum. În galeria lucrărilor lui, risipită generos prin comună, mai aflăm și portretele Anei S. Trifan, în etate de 65 de ani, și al lui Ștefan P. Trifan, în etate de 71 de ani, pictate amîndouă în 1956.

Totul pledează în defavoarea credinței sale și, totuși, Pătru Matei Triță, în sufletul lui, nu se consideră un pictor naiv. El știe că expresiile artei nu se clădesc pe naivitate, ci pe o profundă înțelepciune.

În 1957, cînd s-au împlinit cinci decenii de la marea răscoală a țăranilor, revista **Flacăra** i-a reprodus un tablou evocator, alături de proprie sa fotografie și un succint medalion. Mai păstrează doar tăieturu din revistă, pentru că tabloul cu pricina nu mai știe pe unde s-a rătăcit. De fapt, cartea lui de muncă ne stă la îndemînă și citim în paginile ei și cîteva adevăruri, dar și cîteva minciuni suave, care, e drept, de-a lungul anilor, l-au ajutat să rămînă cu pensula în mînă: patru clase elementare; muncitor ca profesie de bază; vopsitor ca profesie exercitată; desenator: din nou vopsitor, în acord de data aceasta; secretar dactilograf (!!!); funcționar de arhivă (!!); încă o dată vopsitor; și, în sfîrșit, pictor (!). Nu este nici o glumă: **pictor**, prin decizia nr. 179 din 28 februarie 1969. Un pictor care a evitat întotdeauna să picteze după fotografii, care nu a numărat niciodată frunzele din arbori și care, în plină iarnă, visează trandafiri fastidioși.

Dincolo de toate, la 67 de ani, Pătru Matei Triță are și proiecte de viitor. Și îmi înșiră, pe nerăsuflate, subiectele care, după părerea lui, se pretează la o pictură subțire și elevată: un anume stejar din Valea lui Pătru, cîteva locuri din Lunca Jiului, staulele cooperativei agricole de producție, covercile de la bostani, podul Răcarului, așa cum arată el azi — asigurîndu-mă că l-ar putea picta, din imaginație, și pe cel vechi —, casele vechi, acoperite cu șiță, din Valea lui Pătru, izvorul pîriului Vistiriei, apă vie, care iese și curge singură din pămînt.

MIHAI PELIN

„La noi, creația începe de la prima linie trasă pe hîrtie și se termină odată cu intrarea mașinii în producție"

Acum cîteva luni de zile se întorceau acasă victorioase, cu performanțe confirmate, după o rezistență admirabilă de-a lungul unui drum de mii și mii de kilometri prin dificilele condiții ale Sahelului african, autocamioanele **Roman-diesel** care au purtat expediția de specialiști români, organizată de Comitetul O.N.U.D.I.—România, prin cele zece state de pe continentul fierbinte. Cînd spun acasă, spun Brașov, spun Întreprinderea de autocamioane. Numai că foarte puțini dintre noi știm că aceste autocamioane puternice a căror marcă începe să fie tot mai recunoscută în țară și peste hotare se fabrică pe utilaje și linii tehnologice concepute și realizate în mare parte chiar la ele acasă, în aceeași întreprindere. De mult îmi promisesem un reportaj din această uzină, uzină unde autoutilarea poartă amprenta creației, a unicatului, a unor lucrări de mare anvergură. Cu multe luni în urmă, inginerul șef al Întreprinderii mă informase că „avem o secție de autoutilări cu agregate, utilaje și linii tehnologice mai mare decît I.M.U.A.B.". Decît marea și vestita Întreprindere de mașini-unelte și agregate București. O secție numită simplu și concis: **nr. 420 Agregate.** Eu îi spun curaj acestui fapt, inginerul Mihail Baltag, șeful secției, îi spune, dimpotrivă, **„necesitate** și poate conștiința capacității noastre tehnice. I.M.U.A.B., solicitată atît în țară cît și la export, nu poate să ne asigure tot necesarul de utilaje, agregate și mai ales linii întregi tehnologice, linii automate. Ar însemna să lucreze numai pentru noi. Producția de autocamioane crește mereu, se diversifică și se perfecționează continuu". Dealtfel însăși I.M.U.A.B. este copilul, este creația acestei secții. „Pentru prima dată construcția de mașini-unelte agregat a început aici la noi", mă pune în curent inginerul Nicolae Bordea. Acum 20 de ani, în 1956, un grup de ingineri, cărora atunci li se spunea entuziaști, cărora le-am putea spune acum, fără nici o teamă, eroi — fiecare etapă a construcției noastre socialiste își are eroii săi —, printre care Paul Deac, Francisc Voss, Niculai Adam și alți cîțiva, au început să proiecteze agregate pentru primele autocamioane românești. Amintiți-vă de acele prime serii, S.R. 101 apoi S.R. 211. În 1957 primele agregate erau deja gata pentru producție, constituindu-se totodată această secție-motor a uzinei. În 1960, deci la numai trei ani distanță, se inaugurează ca premieră românească: două linii automate pentru prelucrarea blocului motor și chiulasei motorului care au echipat toată familia de autocamioane cu benzină — familia Carpați și Bucegi, pe care le mai vedem încă pe șoselele noastre. În 1965 acest nucleu se transferă, în cea mai mare parte, în Capitală, creînd Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București și Institutul de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate. Dar? Dar noul institut și noua întreprindere, asaltate de comenzi și beneficiari, nu pot să facă față cerințelor matricei lor. Întreprinderea de autocamioane trecînd la producții de mare serie avea o proporțională foame de linii tehnologice, de linii automate complexe, lucrări de anvergură și de mare precizie, în pas cu tehnica mondială. Importul lor însă ar fi necesitat un efort valutar extrem de mare pentru statul nostru. Și atunci inginerii brașoveni răspund că se pot face și acasă. În 1969 se reînființează, așadar, secția 420-Agregate și creierul ei — serviciul de proiectări. Mai rămăseseră pe acasă, mai rămăseseră ceva ceva tradiție, experiență, și specialiști care se recheamă, se regrupează, se readună, și ideile încep să bată iarăși timplele, ambițiile reușitei să sudeze iarăși voințele. Inginerul Francisc Voss a răsărit de pe undeva dintr-o secție de fabricație, spunînd prezent. Fără complexe și fără vedetism s-a așezat iarăși la planșetă. Este numit șeful serviciului de proiectări. Alături de dînsul vin alți doi colegi, inginerii Mihai Vlăsceanu și Ștefan Șorban. Astăzi, desigur, sînt cu mult mai mulți. Inginerul Mihail Baltag, care apucase să-și facă ucenicia în vechea secție, este adus, de asemenea, dintr-o hală și numit șeful secției de producție. Din ateliere și secții își adună mai întîi „băieții" — muncitorii, maiștrii, tehnicienii cu care mai lucrase, selecționează și alții, cum se spune, din crema uzinei, aici o condiție sine-qua-non fiind înalta calificare, și pornesc cu toții la treabă. Premieră după premieră, unicat după unicat, acum, cînd se pregătesc să aniverseze — uzina întreagă îl sărbătorește — două decenii de existență, își dau seama că au palmares extraordinar: **600 de mașini unelte agregat și 14 linii automate,** fiecare dintre acestea din urmă echivalînd cît aproape o secție întreagă, iar 12 fiind primele din țară și unicii care au executat pe cont propriu utilaje de o asemenea complexitate tehnică. Linii automate pentru uzina lor, dar și pentru alții, trei dintre ele funcționînd la întreprinderea de tractoare. Istoria construcțiilor de mașini din țară nu s-ar mai putea scrie fără acest moment I.A. Brașov. Și de aceea mă gîndesc că uneori e bine să nu fim modești. Sau e bine să fim modești, dar conștienți în fiecare clipă de valoarea pe care o avem. În cît timp realizează o linie tehnologică automată colectivul brașovean? În maximum doi ani, exact ciclul în care se construiesc în toată lumea, chiar de către firmele specializate cele mai renumite. Și la performanțe tehnice similare. Zilele acestea s-a pornit în probe tehnologice cea de a 14-a linie automată pentru prelucrarea blocului motor-diesel de 215 cai putere. Ceea ce, prin parametrii ei tehnici, reprezintă un salt nu numai pentru secția 420-Agregate, dar și pentru uzină, pentru tehnica noastră. O victorie inginerească de necontestat. Proiectarea ei s-a făcut în colaborare, de data aceasta, cu colegii de la I.C.P.U.A.B. Un debut de bun augur în primul an al cincinalului afirmării revoluției tehnico-științifice românești care a adus țării o economie de peste 40 milioane de lei valută. Și reconfirmarea unor mari resurse de inteligență tehnică.

Inginerul Aurel Luncan, adjunctul tehnic al secției, mă însoțește spre secția 510 motor-Diesel unde a fost montată de curînd linia. De la 420-Agregate pînă acolo parcurgem vreo doi kilometri buni, de-a lungul a tot felul de hale și benzi transportoare aeriene gigant care plimbă decorativ, pentru ochiul unui nespecialist, cabine multicolore de autocamioane, cu destinația montaj general. Inginerul îmi vorbește cînd despre uzină, cînd despre sine, canale pe care întrebările mele îl poartă. Zona în care ne ducem, pînă mai acum un an, era șantier, pînă acum patru ani era în afara curții uzinei și pe ea se cultivau cartofi. În cincinalul care a trecut, capacitatea uzinei aproape s-a triplat. Are două fetițe dintre care cea mai mică, Rodica, din clasa a VI-a înclină spre tehnică. Are aptitudini practice și un interes neobișnuit pentru munca tatălui ei. Și, contrar foarte multor ingineri care spun despre copiii lor să se facă orice numai ingineri nu, dînsul spune „de ce nu? De ce numai medicii să aibă acest orgoliu al meseriei de familie, al transferului de experiență de la tată la fiu?!". Cînd tocmai desfăceam noi firul în patru referitor la această chestiune, despre ce spun psihologii în materie, mă oprește și-mi spune „să intrăm pe-aici, am ajuns!" Nici nu facem primul pas că, iată, întîmplarea ni-l scoate în cale pe omul de care avem nevoie — maistrul Iuliu Strete, maistrul care a răspuns de montajul acestei ultime realizări a colectivului de la Agregate, maistrul care răspunde de probele ei tehnologice. Mă lasă în grija sa ca să-mi prezinte oamenii și „mașina". Maistrul Strete, un ardelean tacticos, meticulos, calm, cu darul preciziei în vorbire, mă roagă să nu trec prin hală prea repede în căutarea noului mastodont. În stînga se află doi dintre frații lui, de asemenea unicate și premiere, nu demult intrate în producție. Așa cum știe ziua de naștere a feciorului său, așa cum ține minte, fără greș, datele evenimentelor vieții personale, va ține minte, toată viața, îmi spune, că pe 12 august 1974 a început montajul la linia pentru fabricarea chiulasei motorului Diesel de 135 de cai putere și „pe 12 octombrie fix l-am încheiat. Am răspuns de la început pînă la sfîrșit de ea. A fost greu, cînd e vorba de unicate apar tot felul de neprevăzuturi și de nebănuite dificultăți care-ți pun capul la contribuție serios de tot și-ți aprind ambiția. Nu-ți prea dau pace să dormi nopțile liniștit. Acum merge ceas. Ba nu, mai bine decît un ceas, fiindcă acestuia îi sînt permise erori mai mari decît unui agregat dintr-o linie automată. Lucrează cu toleranțe de 0,025 milimetri. Alături de ea se află linia pentru prelucrarea bloc-motorului de 135 cai putere. Are o lungime de 150 metri. Și vedeți cîți muncitori lucrează la ea? Vreo 3—4 și un reglor cu o calificare mai specială". Mă invită să urc o scară de metal care țîșnește așa dintr-o dată în mijlocul halei, în capătul căreia un parapet ne permite să avem în față întreaga linie care deocamdată „este un copil care învață să meargă". Ca să-mi dau seama, zice, de ce se mîndresc ei atîta cu această bijuterie, îmi face cunoștință cu ea. Toată linia tehnologică este mult mai mare, mai are și alte agregate, ceea ce văd în bandă este doar linia automată care numai ea singură se compune din 79 utilaje așezate de-o parte și de alta, înglobînd 795 de scule ce efectuează simultan 795 de scule În mai puțin de 5 minute scoate un bloc-motor gata prelucrat. „Și în cît timp s-ar face pe mașini universale?", îl întreb. „Dar nu pot să vă spun. În condițiile tehnicii de azi, în condițiile unei producții de serie nu se mai poate lucra așa ceva, cu mașini universale. Nu mai e de conceput". Mă rușinez puțin pentru întrebarea mea nepriceputâ, și-l rog să-mi vorbească despre oamenii care au montat acest uriaș conglomerat de mașini atît de intim legate una de cealaltă că un organism viu. La montaj a lucrat cu 40 de oameni. Lăcătușii săi cei mai buni, electricienii cei mai precizi și pneumatiștii de elită ai secției care au și construit agregat cu agregat. De cît timp? Din luna mai. Nimeni din cei 40 nu și-a făcut concediul de odihnă. Nu pentru că maistrul n-ar fi găsit modalitatea să-i înlocuiască treptat, cînd pe unul, cînd pe altul. Ar fi venit alți colegi din secție în locul lor, dar n-a vrut nimeni să plece pînă nu termină treaba. Orgoliu? Poate și orgoliu, dar mai cu seamă faptul că oamenii se leagă de munca lor. Nu suportă ca unde au pus ei mîna să termine alții. Îmi amintesc vorbele inginerului Mihail Baltag, „la noi, unde se realizează unicate, creație este de la prima linie trasă pe foaia albă de hîrtie, de la prima idee și primul gînd trecut prin mintea proiectantului și pînă cînd mașina intră în producție. Pînă și omul cu aprovizionarea are muncă de creație și de răspundere. Chiar și un aliaj schimbat în dozaj poate să ne ducă la erori". Maistrul Strete îl cheamă într-o zi pe șeful de echipă Nicolae Sbarcea. „Cînd vrei să pleci, mă bălatule, în concediu?" „N-o să plecăm toți odată, nici așa nu se poate?!". „Și să vă las așa, maistre?, răspunde omul cu buza lăsată a supărare. Păi o să-mi dați cîte-o zi-două, cînd o să am nevoie. Vedem noi, doar n-a intrat vremea-n sac!" „Spune drept, maistre, ați mai stat și după program?" „Vă spun, cum nu. Uneori am mai plecat și la trei acasă. Credeți dumneavoastră că o treabă ca asta se face uitîndu-te la ceas și cu gîndul la plecare? Vine uneori ora trei, cînd ești într-un punct al trebii, încît nu poți s-o lași, pur și simplu. De exemplu, alaltăieri. În jurul orelor 13 trebuia să introducem două blocuri — primele — pe linie cu care trebuia să mergem din cap în cap. Emoțiile erau foarte mari, tensiunea la culme. Înțelegeți că se verifica în plin tot ce-am făcut noi aici de luni de zile?! Apare o defecțiune electrică. S-a remediat pînă la orele 14. Nu ne-a obligat nimeni să stăm, puteam să lăsăm proba pe a doua zi. Dar cine a avut putere să aștepte pînă a doua zi? Am introdus blocurile. Pînă am terminat, tocmai bine ne-am trezit că sînt orele 18. Nu știu care din băieți a întrebat, relaxat „mai mergem și noi acasă?!". Am dat blocurile-motor la control, unde se află și acum, pentru verificarea cotelor tehnice și am plecat". Au plecat cu toții, cu acel soi de fluidă mulțumire în suflet, de bine interior care preface oboseala, mai curînd, în reverie și beatitudine. Și în acea seară de toamnă nespus de caldă și de frumoasă, pe 27 septembrie 1976, în 40 de familii au intrat 40 de bărbați fericiți. Răspîndesc în jur bucuria lor. Nevestele și copiii se mulțumesc. Maistrul Strete își mărturisește că, în secret, și-a făcut din această linie un fel de dar pentru cei 40 de ani ai săi pe care i-a împlinit în timpul montajului. „Patruzeci-de-ani e vîrsta maturității depline a unui bărbat, îmi spune. Vîrsta cînd trebuie să te întrebi, ce-ai făcut în viață pînă acum? Și trebuie să se adune ceva care să te mulțumească. Altfel, bănuiesc, că îți rămîne un gol în inimă. Senzația că n-ai trăit, ci doar ai consumat, timp și atît!".

CICI IORDACHE

Sînt oamenii iluminaţi
De luciul fertilelor pluguri,
Se-aude bătînd în Carpaţi
Un orologiu de struguri

Timpul frumos dar grăbit al culesului viilor

Faptul — de toamnă — al culesului viilor, precum şi timpul culesului viilor l-am privit pînă acum — recunosc dar nu mă şi condamn — doar superficial, doar cu ochii — mai mult sau mai puţin lungpezi, dar categoric veseli, tandri, generoşi, ba chiar înţelepţi — ai beneficiarului. Ca pentru atiţia şi atiţia degustători — mai mult sau mai puţin cu studii de specialitate, în schimb cu o practică autodidactă consecventă, degustători păgîni şi totuşi, dacă-i socotim după numărul paharelor, credincioşi, ai singelui Domnului — faptul şi timpul culesului viilor înseamnă — concret, pentru mine — drumul de după-amiază pînă în vreun cotlon al dealurilor Buciumului ieşean ; înseamnă aerul cu miros îmbătător de poamă stoarsă, de livadă cu mere şi prune şi pere pîrguite, de frunză ruginită şi de nuci verzi ; înseamnă plimbări bezmetice ; înseamnă, apoi, urmărirea cu sufletul la gură a tuturor clipelor şi nuanţelor spectacolului schimbului aceluia de gardă care se petrecea între soare şi lună ; înseamnă acoperirea Iaşului — văzută de pe dealurile din afara lui — cu un stor imens, afişat direct din cer albastru şi noapte neagră, din aer răcoros atît cît să-ţi înnebunească şi fericească pielea şi din fumul cald al rugurilor mocnite în care dispăreau, îmbălsămînd aerul lui septembrie şi-al lui octombrie, frunze ofilite ; înseamnă nume de trecătoare prietenii cu tinerele femei ale tinereţii şi nume de statornice prietenii cu bărbaţi ori fără de margini veseli, fără de margini cu umor, ca Gică al lui Barbărasă, ori aur de sinceri şi săritori ca Mima al lui Haş Ulianov, ori mari amatori de prelungi şuete intelectuale, dar şi lumeşti, ca Paul al lui Oicescu ; în sfîrşit, mai înseamnă nopţi de simbătă spre duminică petrecute între vii, petrecute sub crengile cîte unui nuc de care agăţam un felinar de căruţă de ţară ori din bostan hăcuit pro causa, nopţi petrecute în dialog cu cînile de must, ori mai rău sau mai bine, cu cînile de tulburel şi, petrecute, în dialog cu miezurile de nuci verzi dăruite nouă, şi vinul şi nucile, de dumneaei natura cea care, la vreme de toamnă, după ce şi-a văzut sacii în căruţă, îşi mai răsfaţă, îşi mai alintă odraslele numite oameni şi cu acadele din producţia proprie.

Dar iată că lunea trecută am părăsit şoseaua asfaltată Iaşi—Repedea şi, chiar după hanul „Trei sarmale", am luat-o la dreapta pe şleau, pervertit vreo cîteva sute de metri cu bitum, apoi şleau-şleau cu praf şi hîrtoape, şi-am ajuns, tot între vii, numai că nu singur, şi nici însoţit de alţii de teapa mea, adică profani consumatori, ci însoţit de un producător, de un specialist al viilor, al creşterii, al îngrijirii, al culesului viilor şi al prelucrărilor savante a ciorchinilor de struguri. Iar inginerul **Mihai Tiron**, directorul Întreprinderii de stat Bucium, căci despre dumneaiul este vorba, mi-a dezvăluit o faţă cu totul necunoscută a faptului culesului viilor. Mi-a arătat mulţimea strugurilor care covîrşesc butucii de vie, şi-a plimbat uşor degetele pe un ciorchine, mi le-a arătat că s-au umplut de must şi mi-a spus : „Rod foarte bogat, dar a plouat mult, boabele plesnesc şi le cuprinde mucegaiul. Ştim că vom avea producţie chiar peste plan, dar gîndiţi-vă la noi toţi cei care am muncit ca să ajungem la ceea ce pot da mai mult dealurile astea şi viile astea, gîndiţi-vă la sufletul nostru de oameni şi de profesionişti, gîndiţi-vă că avem şi noi dreptul la o bucurie întreagă, gîndiţi-vă că totul mergea mai mult decît bine şi deodată, ploile şi mucegaiul ! Cred că I.A.S.-ul o să dea vreun milion de lei peste plan dar bucuria cea mare tot s-a schimbat în amărăciune". Mi-a arătat dormitoare pentru muncitorii celor nouă ferme, mi-a arătat săli de mese, bucătării, magazii de alimente, instalaţii de încălzire centrală şi mi-a spus : „Culesul viilor se face şi cu oameni, înseamnă şi oameni ! De aceea ne-am străduit să le organizăm condiţii de trai apropiate de cele ale oraşului. Poate nu vi se pare cine ştie ce, tot ceea ce vedeţi aici, însă există un pas şi de la cana de aluminiu la cana de ceramică. Avem şi mulţi elevi care, făcînd practică la noi, ne-ajută la culesul viei ; şi-avem ambiţia să le asigurăm condiţii de cazare şi masă mai bune decît la şcolile lor. Bucătăreasa şefă a fost la reciclare la Athénée Palace ; iar pentru tehnicieni şi ingineri am înfiinţat un Horti-club şi alte forme de pregătire şi supraprogătire profesională inedite. Trec de la una la alta, pentru că toate îşi au importanţa lor şi pentru culesul viilor". Mi-a arătat drumuri asfaltate printre vii, mi-a arătat minitractoare care trăgeau remorci cu un fel de conteinere autobasculante, mi-a arătat araci din beton cu sîrme duble şi mi-a spus : „Pînă la anul sperăm să terminăm asfaltarea drumurilor astea interioare, pentru că strugurii frumoşi şi frumos culeşi dacă-s zdruncinaţi doar o sută-două de metri prin drumeaguri desfundate, îşi pierd din calitate. Ne-am zbătut pentru modernizarea plantaţiilor şi pentru mecanizarea muncii. S-au făcut paşi mari şi mai avem cîţiva de făcut. Ştiţi, cum realizăm ceva, ne dorim altceva. Şi tot aşa, lucrul şi bătălia nu se mai termină". Mi-a făcut cunoştinţă cu Vizdoagă Costică şi mi-a spus : „E la noi de vreo 20 de ani, muncitor dintre cei mai vechi şi mai buni. Lanul ăsta de vizdoage din jurul dormitorului, el l-a semănat. Avem un nucleu de oameni de bază care nu ne părăsesc. Să veniţi la una din sărbătorile noastre de după terminarea culesului, de pildă, cînd decernăm premiul Tractoraşul de aur. Să vedeţi ce sensibili sînt oamenii noştri la bucuriile muncii. Pe de altă parte, cred că noi, cei din conducere, ştim, am învăţat cum să ne purtăm cu ei. Totul e pînă descoperi că puterea de decizie e puterea de a fi om. Adică înţelegător cu oamenii şi problemele lor". În sfîrşit, mi-a arătat complexul de vinificaţie — pur şi simplu o întreprindere industrială — şi, după ce ne-am despărţit de şeful complexului, inginerul Gheorghe Anghel, directorul mi-a mai spus despre acesta : „Dom'le, nici nu-ţi închipui cu ce specialist de mare clasă ai stat de vorbă !".

Numai că eu — beneficiar al culesului viilor — exact acest sentiment l-am trăit acolo, pe dealurile Buciumului ieşean : că am cunoscut cîţiva dintre nişte excelenţi specialişti în ale viei şi vinului, în ale muncii şi responsabilităţii profesionale, în ale conştiinţei şi omeniei simple, firesti. A fost reconfortant să mă întîlnesc cu oameni care-şi îngăduie — minunat tărăneşte — să intre în conflict direct cu Natura, pentru binele nostru.

NELU IONESCU

La Drăgăşani, strugurii se coc la un lat de palmă de cer

Te sfătuim, cititorule, pentru a amina măcar o clipă ispitele boltirilor povîrnite ale cramelor (pe care pînă la urmă tot o să le calci), pentru a nu fi dintru început prizonierul supus al discretelor arome din temnitele îngropate sub vii, să te operşti la Drăgăşani, toamna. Strugurii aici sînt atît de mari şi grei, că-ţi trebuie putere pentru a-i stăpîni în palme, o înţelegere dibace a acelei legături intime cu coarda pentru a-i slobozi din strînsoarea maternă, pentru a le reda libertatea în coşuri. Nu, nu este uşor, dar ca să înţelegi că vinul mai este şi altceva decît vin, că îşi are adică şi el povestea lui, taina lui, nasterea şi viaţa lui, trebuie să parcurgi măcar acest crîmpei de înţelegere şi de smerenie.

Iată-ne aici deci într-o imensă singurătate a viei, într-un fel de observator astronomic al constelaţiei de ferme viticole care sînt semănate din loc în loc, la cîţiva kilometri una de alta, pe marea de sargase a vinului. Povîrnite acoperişuri de ţiglă roşie, care răzbat de-a dreptul din pămînt, în mici grupuri de două-trei case, plantate parcă la răscruce de vînturi, te avertizează vizual asupra locului statornicit al unei ferme. Aceste sedii raionale ale podgoriei, cu suburbii de Riesling şi cătune de Tămîioasă românească, păstrează disciplina severă a acestui „far-west" condus după legi şi rînduieli proprii. Întreprinderea agricolă de stat Drăgăşani, al cărei inginer şef se cheamă Preda Buzescu (poate că nici căpitanului lui Mihai Viteazul nu i-ar fi displăcut un astfel de post), are nu mai puţin de unsprezece asemenea ferme, ridicate toate pe culmile cele mai prielnice viţei-de-vie. Este o vorbă în popor, între podgorenii din părţile locului, precum că vita nu suportă decît umbra stăpînului, ceea ce vrea să însemne că ea nu trăieşte la loc umbrit şi este mare iubitoare de soare, de lumină. De aceea şi vechile plantaţii, dar şi noile plantaţii —

cele cultivate în forme înalte şi semiînalte, legate prin nevăzute fire de masa de studiu a laboratoarelor — şi acestea deci, şi-au păstrat statutul comun al soarelui, neexistînd (pînă acum !) un substituient serios al astrului zilei. Întreprinderea are deci secţiile de producţie pe coclauri, la granita cerului, doar cîteva birouri care-i contabilizează succesele, cu severitatea unei aride aritmetici, rămînînd jos, condamnate la o viaţă citadină. Nici contabilii însă nu prea stau la birou, ei preferînd, la Drăgăşani, munca de teren, cunoaşterea nemijlocită, la faţa locului, a realităţii... viticole.

Cum se cheamă această realitate viticolă ? Iată numele unor ferme : Dealul Olt, Dobrusa, Mitrofani, Măgureni, Prundeni, Spirleni. Fiecare indică un deal, un povîrnis de soare, o pantă a luminii care pentru podgoreni înseamnă culoarea unui vin, buchetul de arome al altuia, tăria unei licori şi dulceaţa celeilalte. Complicatei geografii a podgoriei îi corespunde o savantă clasificare a soiurilor, a aromelor, a nuanţelor. Memoria gustativă a podgoreanului nu-l va trăda decît arareori, el putînd reconstitui, cu destulă exactitate, dealul sau zăristea căreia aparţine vinul. Doctorul inginer Gheorghe Butănescu, un castelan al vinurilor de Drăgăşani, şi-un recunoscut oenolog, îţi va transcrie fără dificultate certificatul de nastere al oricărui vin. O savantă artă a degustării, o rară pasiune ştiinţifică şi-o totală indiferenţă faţă de băut sînt calităţile acestui reputat membru al juriilor internaţionale care decid blazonul, ridicarea sau căderea unui vin, cu minuţia severă a unor curti de justiţie.

Dar, e toamnă, a început culesul şi noi va trebui să mai întîrziem în vastele amfiteatre în aer liber ale podgoriei, lăsînd pentru la urmă tehnologia dificilă a cramelor. Aici, la Drăgăşani, culesul este mai întîi un ritual, o ceremonie a toamnei la care participă toată lumea (inclusiv vizitatorul întîmplător al podgoriei) : un moment distinct al bucuriei oamenilor care deschide sufletele, apropie inimile, dezleagă limbile. Toamna la Drăgăşani sînt cele mai multe nunti, încuscriri, dar şi zilele de muncă cele mai grele. Podgoreanul are un adevărat cult al bobului de strugure care interzice, face imposibilă orice risipă. El nu culege numai strugurele întreg, ci şi bobul stingher, căzut la rădăcina aracului, el nu va arunca niciodată ciorchinele pe care doar l-a început. Este aici o cumpătare, un cult şi-o evlavie pe care numai munca le dau. Culesul, spuneam, este un ritual. Este însă şi-o concretă şi dificilă problemă de producţie, supusă legilor eficienţei, presată de rapiditătii înalte. Numai şase ore trebuie să cuprindă intervalul de timp aşezat între cules (singura operaţiune care se mai execută manual) şi trecerea strugurilor printre valturile uriaşelor zdrobitoare. De aceea podgoria, încă de la plantarea firavului fir de viţă, este concepută ca un ansamblu funcţional tinzînd spre perfecţiune. Dimensiunile parcelelor, reţeaua de alei şi drumuri, distantele pînă la cel mai apropiat centru de vinificaţie, capacităţile de transport şi prelucrare — toate sînt gîndite într-o interdependentă vitală.

De sus, de la Belona, de pe o terasă situată pe cel mai înalt deal, învelit tot într-o mantie uriaşă de vie, cu trene prelungi, pierdute la sud, spre Ştefăneşti, şi la nord, spre Orleşti şi Prundeni, poti privi freamătul unic al podgoriei, mişcarea aceasta atrasă de magneţii centrelor vinicole presărate din loc în loc, continuul du-te vino al tractoarelor care remorchează nişte conteinere speciale, nişte buncăre pline ochi care trec apoi, printr-un sistem de scripeţi şi macarale, de-a dreptul deasupra gurilor deschise ale zdrobitoarelor. Printre rîndurile de vită, mişcarea ciudată a culegătorilor care trebăluiesc la fiecare butuc, licărul vesmintelor lor multicolore, cosurile purtate pe cap pînă la marginea parcelei, apoi revărsarea aceea ca de aur în mari grămezi sclipitoare, zumzetul albinelor şi viespilor atrase de dulceaţa zemurilor scurse sînt elementele de decor ale unei scene pe care se desfăşoară, nu în acelaşi fel, dar cu aceleaşi rosturi, marele spectacol de belşug al fiecărei toamne. Cîteva săptămîni ţine culesul strugurilor, săptămîni în care ajung pe rînd la ceea ce specialiştii numesc concere deplină, toate soiurile, de la Regina viilor la Coarna neagră şi Tămîioasa românească, de la Perla de Csaba la Afus-Ali şi Feteasca regală. În complicate laboratoare, specialiştii Staţiunii experimentale viticole, unii — ing. Toni Ciolacu, ing. Mihai Baractaru, ing. Gheorghe Condei, dr. biolog Petre Ionescu, dr. ing. Nicolae Zinca — nume cunoscute prin rezultatele muncii lor ştiinţifice — urmăresc zi de zi complicata viaţă internă a viţei şi strugurelui, chimia turbulentă a bobului, acumularea înceată, din pămînt şi din soare, a acelui nectar de putere şi viaţă lungă, pe care strămoşii noştri daci îl preţuiau cum se cuvine. Zaharurile — spun specialiştii — se acumulează normal în acest an chiar dacă se înregistrează o anume întîrziere a fenofazelor, o decalare a vegetaţiei. Anul este normal pentru viticultori, este adică un an rodnic, un an bun şi îmbelşugat. Zi de zi, la Staţiunea experimentală, dosarele viei şi vinului adună — pentru a le restitui din nou podgoriei — zeci şi sute de informaţii ştiinţifice. Un clon — Cabernet sauvignon 7, un sol — Crimpoşie selecţionată, sînt două dintre ultimele omologări ale acestei academii a vinului. Scopul rezultă din însuşi Programul partidului : modernizare integrală a plantaţiilor, mecanizare completă, randament şi eficienţă. Staţiunea este o instituţie ştiinţifică, podgoria trebuie să devină uzină a dealurilor, ghidată de legile rentabilităţii.

Ce înseamnă un vin matur ? Este vinul care a trecut prin toate acele procese interne care durează ani sau zeci de ani pînă la deplina sa maturare. Fiecare vin are o virstă, cunoscută de initiati, la care buchetul său, calităţile sale organoleptice ating apogeul. Urmează declinul vinului, un proces la fel de lent de autodistrugere, de alterare. Nu toate vinurile care sînt foarte vechi sînt şi foarte bune. Curba de virstă a vinului trebuie cunoscută (ea diferă de la un sol la altul) şi, în funcţie de ea, se hotărăşte şi sorocul pentru consum. În ziua în care doctorul Butănescu a decis să ne dezvăluie ultimul secret al catacombelor sale săpate la cîţiva metri sub pămînt, s-a întîmplat ca un scurtcircuit să lase în întunerie toată această gigantică reşedinţă a aromelor zeeşti. Ceea ce oricum ne părea neverosimil, a devenit neverosimil de-a

binelea, gazda noastră, aflată la doi pași mai în față, încerca să alunge întunericul cu ceva care părea mai degrabă opaiț decît lanternă, iar profilul său era de preot al lui Dionisos care ne inițiază într-un cult secret al zeului său. N-aș putea spune cît a durat coborîrea noastră spre centrul planetei, dar comoara dezvelită în cele din urmă merită osteneala. Nu, cele mai vechi vinuri închise ermetic în sticle învelite într-un strat gros de praf nu-s cele de 20 sau 25 de ani. În rafturi uriașe, purtînd fiecare eticheta soiului și anului de îmbuteliere, odihnesc sticle pe care nici un seism (în afara sentinței castelanului) nu le clintește din locul lor. Dincolo însă de pitorescul acestei inimi subterane a podgoriei, ea împlinește un rost științific dintre cele mai importante. Procesul de maturare a vinurilor este urmărit aici cu o minuțiozitate pe care puține lucruri de pe lume o egalează. De fapt, doctorul Butănescu a reușit obținerea primului vin special românesc, un vin din categoria celor de Porto sau Malaga, avînd calități cu totul deosebite. De fapt, o primă medalie de aur a confirmat acest lucru, medalie de aur care stă în vitrinele succeselor podgoriei, alături de alte 200. Vinul a împrumutat numele străvechii cetăți dacice pe ruinele căreia se ridică modernul oraș de astăzi, se chemă deci „Rusidava" și primele cantități au fost livrate cramelor din localitate.

De la aurul celor 200 de medalii să facem un pas, un singur pas înapoi, în timp. Muzeul viticol organizat într-una din sălile stațiunii ne va înlesni această aventură. Iată-ne deci între teascuri cu surub de lemn, lîngă zdrobitoarele cu valturi greoaie, cioplite cu barda, lîngă arhaicul butoi cu cercuri de lemn, înconjurați de un inventar ciudat a cărui utilitate îți scapă uneori. Sărăcia acestui inventar îți dă și o imagine asupra vieții podgoreanului, care nu era dintre cele mai strălucite. Iată și primele observații științifice întreprinse aici în 1898 și 1899. Este vorba de un jurnal de zi al pepinierei viticole ținut poate de un funcționar. La pe se rezumau aceste notări : „1 ianuarie — Timp frumos, rece, sărbătoare. 2 ianuarie — Timp rece, uscat, peste zi cald : astăzi s-a terminat inventarul. 3 ianuarie — Timp rece, uscat, lucrat la curățirea mașinilor de altoit" s.a.m.d. Apoi, într-o ramă, „Diploma-di-gran-premio" obținută la Torino de un anume viticultor drăgășenean, Iordache Ionescu. În rest nimic, tăcerea și praful așternute pe epavele acestor corăbii aruncate la mal de timpul care nu iartă nici metalul cel mai tare. Parcă nu ești într-un muzeu al viei, ci într-unul arheologic în care zac relicvele unui cosmodrom antic.

Abia întors afară, în aerul parfumat de toate mireslemele toamnei, vei regăsi culorile pastelate ale viei, imensele talazuri care se izbesc de dunga vinetie a zării cu un zgomot apropape metalic, reverberat de vînt. Respirația este largă, oceanul aerian — dons și curat ca un interior de boabă aurie. „E toamnă, / se coace / pelinul în boabe de struguri / și-n guși de vapori veninul" La Drăgășani, veșnicia închide ploaape din piedită de strugure peste albastrul cerului și vine de mai petrece o toamnă întreagă pe pajul de arome al podgoriei, la un fel de palmă de cer.

LUCIAN AVRAMESCU ■

„Ploaia ne-a obligat să muncim mai mult. Iar noi am muncit"

Președintele C.A.P.-ului din Cringu, Marin Virtopeanu, care știe pe de rost nu numai viețile oamenilor din comună, alături de care s-a născut și a trăit pînă acum, dar și cîte ceva din istoria străveche a așezării, rîde de ideea mea. Sigur, pare s-o ia în serios, dacă am judeca după ce vedeți acum și după ce cultivăm, comuna noastră ar trebui, cu sutele ei de pogoane de viță, cu strugurii ei de masă cunoscuți în țară și în străinătate, cu vinul ei de viață lungă, gros ca untdelemnul, să se numească mai degrabă Via, și nu Cringu. Dar numele ăsta vine de departe și de demult, de pe vremea cînd pe aici predominau pădurile, iar noi ne-am obișnuit cu el, pentru că ne aparține.

Urcăm împreună pe Botul Dealului, la unul din punctele de recoltare a strugurilor, unde oamenii, sub un acoperiș de plăci de paie și folii de polietilenă, cîntăresc, sortează și cizelează ciorchini atîrnînd pînă la un kilogram. Ploaia, ne spune Dumitru Sideavu, șeful fermei și specialistul C.A.P.-ului în materie de viticultură, domeniu în care, cu ani în urmă, a cîștigat chiar un concurs pe țară, păstrînd și astăzi diploma, în josul căreia se înfățișează, desigur, un butuc de vie, ploaia ne-a obligat să muncim mai mult, căci dacă ea a fost bună pentru porumb, să zicem, nouă, la vie, ne-a înfrînat coptul. Lupta cea mare, înțeleg, nu s-a dat la lucrările de rutină, executate ca din reflex de echipele conduse de Stan Gheorghe și Mihai Florian, cît împotriva manei, pe care cringenii au știut s-o combată la vreme și cu mijloace științifice. Parcelele cu soiuri mai puțin rezistente au fost stropite de șapte ori, iar prașilele s-au repetat la datele cele mai numerite, în ciuda greutăților neprevăzute, adică în ciuda lipsei de tractoare, care i-a silit pe țărani din Cringu să execute prașilele cu caii. Rezultatele unei munci perseverente se văd acum cu ochiul liber, strugurii sînt sănătoși și mari cît ugerele de vacă, iar producția, adunată astăzi din trei trupuri de vie, se anunță record, cele mai simple calcule indicînd uh an fără precedent în istoria de paisprezece ani a acestei vii în terasament, neirigată.

Au fost cultivate și sînt acum la ceasul recoltei o sumedenie de soiuri de struguri, Perla de Csaba, Regina viilor, Napoleon, Hamburg, Coarnă neagră și așa mai departe, cu care planul la export va fi cu siguranță depășit și din care se vor naște vinurile acelea de viață lungă despre care vorbea președintele Virtopeanu, Cabernetul și Muscatul de Cringu, licori care, băute cu măsură, lasă mintea limpede și picioarele neîmpleticite. Față de anul trecut, aflu, cînd producția n-a depășit 4 700 de kilograme la hectar, în toamna aceasta recolta de struguri a cringenilor se anunță aproape dublă, ca rezultat, altfel așteptat, al unei munci pline de seriozitate. În cursul căreia s-au remarcat deopotrivă bărbații citați mai sus, cît și femeile, între care Floarea Ghebaură și Stelica Căpățînă au fost printre cele mai vrednice.

La anul, îi aud pe Marin Virtopeanu, vor da rod și cele cincizeci de hectare de la via cea nouă, așa că sperăm să realizăm cea mai mare producție de struguri care s-a înregistrat vreodată prin părțile noastre. Cînd ne-am apucat de pus vie, mulți au rîs, zicînd că n-o să ne iasă. Dar ne-a ieșit, pentru că am muncit pe rupte, înțelegînd că interesul nostru e și interesul viei, sau viceversa, drept pentru care ne-am chibzuit cum am putut și am găsit soluții pentru multe greutăți, între care ploaia n-a fost cea din urmă. Ne-am trezit în vară că nu putem găsi tutori pentru via cea nouă, deși lansasem la timp comenzi prin Baza de aprovizionare și deși delegații noștri bătuseră la multe porți, prin toată țara. Văzînd că n-avem cum să ne descurcăm, am renunțat la araci și am ridicat via pe sîrmă, arată grozav și la anul va da, fără îndoială, o recoltă record.

Coborîm de pe Botul Dealului într-un tîrziu. Cade înserarea, dar recoltarea n-a încetat, munca oamenilor e exactă și rapidă, în lăzi rămîn numai ciorchinii buni, struguri care vor ajunge curînd pe mesele noastre, lăzile se rîndulesc una peste alta, după care iau drumul șoselei, încărcate în căruțe, singurele ce pot pătrunde pe pantele terasamentului. La fel de tîrziu primește și Marin Virtopeanu un fel de raport, mai mult șoptit de Dumitru Sideanu. Zi plină, zice ultimul, stăm cu zece la sută peste plan.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

După 46 de ani petrecuți printre străini, un om se întoarce acasă, mistuit de dorul de țară

Într-o bună zi a verii lui 1930 — care, anume, chiar că nu mai știe — Iuliana Tămășan, o tînără și frumoasă femeie din Oarța de Sus a Maramureșului, și-a condus bărbatul pînă în capătul satului, apoi s-a uitat lung, lung de tot după el și, dintre toate gîndurile care i-au însoțit drumul pînă acasă, pe unul singur l-a alungat ca pe o piază rea, acela că s-ar putea să nu-și mai vadă omul niciodată. Vasile Tămășan, bărbat ca bradul, abia sărit de pragul celor 25 de ani, lehamusit de sărăcie și de angarale, plecase — împreună cu alți ardeleni — să-și caute norocul în lumea largă. Stau acolo vreo doi-trei, își spusese el, pun ceva bani la jeb, mă întorc la nevastă și la prunci și poate, pentru un timp, om mai amăgi necazurile. Și au trecut doi, trei ani, după ei alții, pe Vasile Tămășan l-au luat valurile, au venit războiul și urgia, un timp n-a mai știut de fel ce se întîmplă pe acasă, alți ani buni s-au mîntuit ca nimica și, de acolo, din Bazainville le Breuille, din Franța, unde se afla, Oarța sa, răsfirată printre coamele Maramureșului, i se părea tot mai mult un tărîm pe care numai în visurile de demult apucase să păsească. Și, la capătul a 46 de ani de frămîntări, de îndoieli, ezitări și aminări, cărora numai el, Vasile Tămășan, le știe numele și chipul adevărat, bătrînul își ia inima în dinți și îi scrie fiului său : „fă ce oi ști face și ia-mă acasă cît mă mai țin drept, că de nu, o să mă aduci cu picioarele înainte, într-un copirșcu".

Într-o după-amiază a acestui septembrie, la Oarța de Sus, am mîncat pîine cu slană tăiate ardelenește, în palmă, cu gesturile știute, de un om care nu a pus mîna pe o pîine de a noastră de aproape o jumătate de veac. Nu i-a uitat însă gustul, după cum nu a uitat graiul în care a rostit primele cuvinte. Vorbește o românească altoită cu neaoșisme de mai mare frumusețea, doar un singur cuvînt îi dă bătaie de cap, sfecla, fir-ar să fie, îi tot stă pe limbă să-i zică „bőttrave", dar speră să-i treacă. Cu un deget de palincă în față, Vasile Tămășan primește să ne întoarcem înapoi în timp, rugîndu-mă să-l las „să povestească cele întîmplări cum s-or rîndui ele în vorbă", începînd cu acea seară din 1930 cînd și-a auzit părinții plîngînd în camera lor și văitîndu-se că „ori să-i țipe creditorii afară din casă" : „eu nu am plecat în lumea mare pentru că mi se făcuse dor de ducă, abia mă însurasem, aveam doi copii mici, Maria abia se născuse ; voiam însă să-mi văd familia la liman. Pe atunci, în anii aceia de criză, ne tot ațineau calea pe la noi niște franțuji, și mi-am zis că dacă aici nu pot să înnod un capăt de altul, deși am și tărie și dragoste de lucru, atunci să-mi încerc norocul în altă parte. Am semnat un contract, cîte în lună și în stele scria acolo, avea vreo patru pagini, trebuia să lucrăm la pădure, ni se spusese, și asta îmi plăcea. Dar, odată ajunși în Franța, într-un departament din răsărit, în Marne, patronul căruia îi fusesem încredințați noi, grupul de ardeleni, nu s-a ținut de cuvînt. Nici vorbă să putem pune vreun ban de o parte ,abia ne ajungea să ne ținem zilele. Cît am stat acolo aproape că nici nu am văzut pădurea. Nu aveam timp să ridicăm ochii decît către copacul care trebuia doborît, fasonat, și apoi tot noi făceam din ei traverse de cale ferată și boltari de mină. Cei cîțiva români care eram acolo am făcut rost de un camion și ne-am repezit pînă la Paris, la Ministerul Muncii, să ne căutăm dreptatea, să cerem respectarea contractului. Vasile Tămășan îmi povestește ce fel de dreptate li s-a dat : au trebuit să plece, cu traista în spate, la un alt proprietar, un fermier din Seine-et-Oise ; dacă dincolo, la pădure, puteau, cel puțin, să înalțe ochii la cer, aici aveau să stea tot timpul cu ei în pămînt, cu spinarea cocîrjată, semănînd și prășind, cu mîna, sfecla-de-zahăr : „atîta am lucrat la blestematul acela de betrave, că am și uitat cum îi spune pe la noi. Munceam, de dimineața pînă seara, în patru labe, cum s-ar spune : cu o mînă țineam smocul de frunze, să nu-l retezăm, cu cealaltă scormoneam pămîntul cu o săpăligă scurtă, de numai 20—30 centimetri. Ani de zile am trudit așa, cu fața la pămînt, seara cădeam frînți de oboseală, nu ne mai interesa nimic din ceea ce se întîmplă în jur și numai cînd am văzut cum dispar ultimii cai de la fermă am înțeles că se întîmplă ceva care nu este de bine și așa a fost : ziarele au prins să dea zvon de război. Aș fi vrut să fiu la noi, să ies în uliță, să stau de vorbă cu bătrînii satului, să vedem ce am putea face noi, cu puterile noastre, pentru a împiedica urgia să se abată asupra țării, dar acum nu se mai putea pleca, toate drumurile erau închise. Am rămas în Franța ocupată, am mîncat pîinea amară de pe tichetele pe care le distribuiseră nemții și așteptam să se limpezească zările. Din puținii bani pe care îi pusesem de o parte mi-am cumpărat o vioară ; demult, copil fiind, învățasem să mînui arcușul și acuma îmi doineam de unul singur, să-mi alung amarul. De acasă nu mai aveam nici o veste. De frică să nu rămîn după război chiar fără nici o para chioară, m-am îndîrjit și mai mult la lucru. Mi-am găsit un alt stăpîn, de data asta în Seine-et-Oise, care nu dădea voie muncitorilor săi să intre în casă decît atunci cînd ploua. Doar cu numele se chema că sîntem muncitori agricoli, în realitate eram oameni buni la toate, munceam la cîmp și la grădină, la îngrijitul vițelor și al păsunilor, la scosul gunoiului din grajduri, la tăiatul lemnelor în pădure și la sfărîmatul pietrei de riu. Aici, la piatră, mi s-a întîmplat o nenorocire, mi-am pierdut ochiul drept, o așchie numai ce a șuierat pe lîngă mine ca un plumb. Oricum, eu am rămas în viață, alți doi prieteni de prin părțile noastre au pierit la accidente. Eu mă temeam să nu-mi vină sfîrșeala din cauza dorului, a singurătății și a neputinței de a-i ajuta pe cei de acasă. Ca să nu uit nici o boabă din graiul nostru, vorbeam nopțile cu mine singur și dacă se întîmpla ca vreun cuvînt românesc să nu fie acolo unde trebuia să se afle, în mintea mea, mă chinuiam și nu aveam pace pînă ce nu-l aduceam înapoi. Gîndul meu, de om care și-a mîncat tinerețile printre străini, era să mă întorc acasă, orice ar fi, să-i scot din nevoi pe ai mei, dar cînd am schimbat niște bani să-i pun la jeb, mi i-a luat poliția, zicînd că aș fi avut de gînd să fac trafic de valută. Atunci am vrut să ne ducem, împreună cu alți români, la jeneral, la de Gaulle.

După război a început să-și facă de cap propaganda anticomunistă, să ni se bombardeze mințile cu ceea ce s-ar petrece, chipurile, după cortina de fier. Nu ne dădea nimeni nici o veste adevărată și ne încolțeau, din toate părțile, ca niște clini răi, și neliniștea, și părerile de rău, și mustrările de conștiință. Plecasem din țară lăsînd totul, casă, nevastă, copii și unii dintre noi nu mai aveam curajul să ne întoarcem, pentru că nu știam ce ne așteaptă și așa am lăsat să mai treacă vremea, să se aleagă ele apele de uscat. De spaima singurătății m-am înscris în tot neamul de societăți amicale, pînă și în acela a pompierilor, cu toate că pompier chiar că nu am fost la viața mea, mergeam cu ei în excursie, așa am cunoscut toată Franța. Unii binevoitori mă tot sfătuiau să renunț la cetățenia română, să-mi găsesc o franțuzoaică și să-mi pun temelii acolo, că dincolo, acasă, tot nu mă mai primește nimeni. Cîțiva au făcut întocmai, și-au luat nevastă de prin părțile acelea și au venit apoi în România doar în vacanțe, ca turiști străini. Dacă eu aș fi purces să fac asta, cred că tot singele din mine s-ar fi scurs picătură cu picătură.

— Iertați-mă că îndrăznesc să vă întreb, ați fost totdeauna convins că nana Iuliana, o mîndrețe de femeie pe vremea cînd ați plecat dumneavoastră — așa spun oamenii — ați fost totdeauna convins că dînsa vă va aștepta atît amar de ani ?

— Știam că mi-am luat nevastă cinstită și curată și uite că acum, la întoarcere, nu am găsit în bătătură mai mulți copii decît am lăsat, în afară de cei opt nepoți pe care îi am de la băiat și fată.

— Și dacă s-ar fi întîmplat să fie mai mulți ?

— Apoi nu era bai, aveau și ei loc aici. Dar unde am rămas ? Da. Începusem să primim, în Franța, ziare din țară, să ne dumirim de lucrurile adevărate care se petreceau la noi, de schimbările cele bune. Am priceput că sînt alte temeluri acum, și mi-am zis că dacă tot îmi este dat să o mai duc oarece ani, atunci măcar să apuc să îi trăiesc acolo unde m-am născut. Din păcate, ruma și alte boli m-au făcut să-mi tot amîn înfăptuirea hotărîrii. Acum însă, iată-mă-s aici, după o viață de om în care n-am agonisit banii de la care trăgeam eu nădejde și, ceea ce este mai rău, nu am cunoscut, nu aveam cum să cunosc nici liniștea și pacea sufletului.

— Mi s-a spus că pînă la Oradea ați venit cu tronul, acolo v-au așteptat ai dumneavoastră, în afară de nana Iuliana care este și dînsa bătrînă și bolnavă. Ați fi stiut să veniți singur acasă ?

— Și cu ochii închiși. Chiar dacă totul s-a schimbat. Pînă și dealurile mi s-au părut mai mari. Uneori, domnul unde am slujit mă întreba cum este pe la noi și atunci, ca să priceapă, îi spuneam că Oarța mea seamănă cu satele din Auvergne, dar acum știu că nu are pereche în lume. Încă nu am apucat să bat tot satul, că abia sînt cîteva zile de cînd am venit. M-am întîlnit cu unii prieteni de demult. Pe cîțiva i-am recunoscut după chip, pe alții după glas, pe unii — nicicum. I-am zis unuia : „hai s-om mere să bem o rachie la Izdraelioae, unde ne întîlneam cînd eram flăcăi". „D-apoi că Izdraelioae sînt eu", mi-a răspuns bătrînul.

Vasile Tămășan trece cu vederea sau poate nu vrea să-mi spună că, după ce s-a dat jos din tren, la Oradea, i-au dat lacrimile. Mai tare s-a dovedit nevasta, Iuliana care, zice dînsa, n-a scăpat nici o lacrimă : „așa m-am întărit eu singură, sînt bolnavă de inimă și nu voiam să cad jos, tocmai acum. L-am privit în ochi pe Vasile și așa ne-om privi și de acum înainte că alte puteri nu mai avem. Ne-om povesti din fir-a păr totul, prin cîte am trecut și am pătimit fiecare și dacă nu ne-am bucurat de viață împreună, ne-om bucura laolaltă de zilele care ne-au mai rămas, de nepoți și așa va fi pînă la sfîrșit".

Înțeleg că pentru femeia care și-a așteptat bărbatul vreme de aproape 50 de ani, a sosit acel timp tulbure în care întîmplările vieții încep să se desprindă, încetul cu încetul de om, să se strecoare pe lîngă el, devenind un fel de poveste a altuia, în care regăsim, tot mai rar, durerile sau bucuriile lipite cîndva de noi. Dacă acolo, la Oarța de Sus, creionul a notat spusele bărbatului care a venit acasă după un atît de lung ocol, cu ochii și cu sufletul am mîngîiat mîinile femeii bătrîne care a știut să aștepte.

MAGDA MIHAILESCU ■

Toamnă de muncă, toamnă bogată la Scorniceşti

De-acasă, de la părinţi, am învăţat că-i mare vină să dai buzna peste om şi să i ţii de vorbă cînd dumnealui are treabă, cînd dumnealui munceşte. Or, virtej de muncă — gîndire, organizare, decizii, telefoane, eforturi, alergătură, oboseală, voinţă, strategii, iniţiative, chibzuinţă, îndirjire — ca simbăta trecută la Scorniceşti, rar mi-a fost dat să întîlnesc. Firește, faptul era de aşteptat, doar e vremea culesului, a recoltei. Vremea cînd ţăranii dau ultima bătălie pentru pîine şi hrană, vremea cînd o muncă de o primăvară şi de o vară poate fi încununată cu bucuria unei recolte bogate dar şi cu necazul, nici pur şi nici simplu existenţial, al unor pierderi. E vremea a cărei fiecare clipă are greutate, pentru că, în fiecare clipă, poate începe ploaia ; ploaia de care pămîntul şi oamenii au nevoie în primăvară, de care n-au nevoie acum, în aceste zile ale adunării roadelor. Firește, deci, virtejul acestei munci a cuprins toate obştile săteşti ale ţării, dar, repet, rar mi-a fost dat să întîlnesc un concret fureş al muncii ca simbătă la Scorniceşti. Şi tot rar mi-a fost dat să mă simt mai stingher, mai încurcă-oameni, decît simbătă la Scorniceşti. Încerc să-mi dreg vina cu o faptă de cronicar al faptelor, al muncii celor care-i hrănesc şi pe cronicari.

Este ştiut că ţăranii cooperatori din comuna Scorniceşti, judeţul Olt, au muncit în aşa fel şi într-o asemenea măsură încît şi în '74, şi în '75 au cîştigat, la principalii indicatori, întrecerea dintre toate colectivele de muncă ale cooperativelor de producţie ale ţării, precum tot fapt ştiut este că şi pentru munca şi rezultatele din '74 cooperativei din această comună i s-a decernat înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste şi că, pentru producţiile mari de grîu şi porumb realizate în ultimii doi ani, '74, '75, cooperativa a primit medalia de aur „Secera şi ciocanul".

Mai puţin ştiut este chipul concret al muncii dumnealor. Ca să-l aflăm şi să vi-l împărtăşim, aşa, ca un fel de schimb de experienţă între oameni ai muncii, schimb prin intermediul gazetăriei, colega mea a făcut fotografii, iar eu am purtat dialoguri. Amîndoi în fuga mare, potrivit tempo-ului de viaţă de la Scorniceşti. Pentru concizie şi grijă faţă de timpul dumneavoastră, cititorii, voi transcrie, din dialoguri, doar răspunsurile :

Vasile Bărbulescu, preşedinte al cooperativei : „Cum am obţinut — concret — rezultatele din anii trecuţi ? Prin muncă, prin colaborare cu ştiinţa şi printr-o corelare chibzuită a fondului de consum cu cel de dezvoltare. Ştiinţa ne-am luat-o ca aliat în diferite chipuri dintre care ţin să-l amintesc, aşa ca exemplu, pe acela al ministaţiei experimentale. Ne interesăm ce rezultate noi şi bune s-au obţinut în institute sau staţiuni de cercetare şi, prin experienţe, vedem dacă se pot aplica, cu folos, cu rentabilitate, în condiţiile pe care le avem noi. Iar dacă un anumit soi de porumb sau o anumită doză de îngrăşămînt se dovedesc bune şi la noi, atunci le aplicăm — în producţie — din mers. Aşa, beneficiem şi de ultimele noutăţi şi scăpăm şi de timpii morţi. Şi aşa se explică şi de ce, cu toate că terenul cooperativei este slab, am obţinut producţii bune. Anul acesta, la grîu, 6 254 kilograme la hectar ; iar la porumb, scontăm pe cea mai mare producţie din istoria acestor pămînturi : aproape 10 000 kilograme boabe la hectar. Terenul agricol al cooperativei — cele 2 600 de hectare — este el slab dar facem lucrări cu subsolierul, îl îngrăşăm. Facem tot ce trebuie. Îl înarăm şi ne batem cu el. Deci ştiinţă şi muncă ; pe de altă parte, am spus, ne-am corelat chibzuit fondul de consum cu cel de dezvoltare. Statutul prevede alocarea unui fond de dezvoltare de 18—22%; noi am alocat între 50—70%. Aceste investiţii au dus normal la dezvoltarea cooperativei noastre. Cooperativa şi-a făcut o seră întinsă pe 16 hectare, seră care la rîndul ei înseamnă rentabilitate sporită şi noi posibilităţi, mai mari, de investiţii. Cooperativa şi-a dezvoltat puternic sectorul zootehnic. Valoarea producţiei globale a acestui sector a ajuns la 40 milioane lei şi, în anii următori, va ajunge la o sută milioane. Dacă ne gîndim că numai cu trei ani în urmă zootehnia producea un milion şi jumătate, înseamnă că saltul a fost posibil şi va fi posibil, înseamnă că s-a putut şi se va putea. Numai anul acesta cooperativa a făcut — din banii ei proprii — investiţii de peste 50 milioane lei. Investiţii construite şi date în folosinţă. De vreo patru, cinci zile am terminat de populat noul complex de găini ouătoare, cu 90 000 de capete ; şi — pe luni, marţi — dăm drumul şi unui abator cu linii de tăiere de pui şi bovine. Deşi s-au făcut aceste investiţii puternice, cooperativa mai are, în cont la bancă, cîteva zeci de milioane lei şi, bineînţeles, cooperativa contribuie, pe măsură, şi la alcătuirea fondului de stat de produse agrozootehnice : cereale, carne, legume, ouă, precum şi cu alte produse. Încărcăm vreo cîteva trenuri cu produse care pleacă de la noi. Totul e simplu şi firesc dacă nu uităm că am ajuns la o valoare a producţiei globale pe hectar de aproape 40 000 lei şi dacă ţinem seama că am pus serios accentul şi pe producţia zootehnică. Cum se reflectă — tot concret — rezultatele muncii oamenilor în viaţa lor personală ? Aşa : valoarea unei norme convenţionale de muncă este de 80 de lei ; cîştigul mediu lunar al membrilor cooperativei este de peste 2 000 lei ; cooperativa le dă membrilor săi credite — pe 20 de ani, fără dobîndă, ca să-şi facă, ei contribuind doar cu nişte avansuri, case — anul acesta s-au mutat peste 40 de familii în locuinţe noi ; cooperativa a contribuit la construirea a 30 de locuri în casele de odihnă şi tratament ale UNCAP-ului, case în care, pe rînd, merg să se odihnească şi să se trateze zeci şi sute de cooperatori. A, nu ! Nu pe mine ! Fotografiaţi oamenii, ei făuresc cooperativa !". **Dan Mara,** inginer zootehnist, şeful sectorului avicol : „Ne-am făcut un complex de 1 200 000 de pui ; asta înseamnă o producţie globală anuală de 22 milioane lei. La început a fost, desigur, mai greu. În faţa instalaţiilor automatizate, oamenilor li se părea extraordinar să poată face faţă. Apoi s-au obişnuit şi cu instalaţiile şi s-au lămurit că nu-i periculos să lucrezi cu aparatură electrică. Apoi ne-am asigurat împotriva căderilor de tensiune, care pentru creşcătoriile de pui pot fi fatale, achiziţionîndu-ne grupuri autogene. Pe de altă parte, ne-am autodotat cu autobuncăre pentru furajare, cu cisterne pentru vidanjare, cu camioane pentru transportul furajelor şi cu o autospecială pentru transportat puii de o zi. Iniţiativa a fost bună, pentru că, înainte, încheiind de la I.T.A., ne costa 14 000 lei transportul a 8 000 de pui, iar acum transportul a 26 000 de pui ne costă benzina şi şoferul, costul maşinii fiind amortizat în primele cinci luni. De multe cheltuieli am scăpat şi prin înfiinţarea unei microfabrici de nutreţuri combinate. Nici cu transportul, nici cu nutreţurile, nu mai depindem de alţii şi ne putem organiza mult mai bine şi implicit mult mai rentabil. Este o experienţă care cred că ar trebui preluată şi de alte cooperative. Acum trecem de la creşterea la

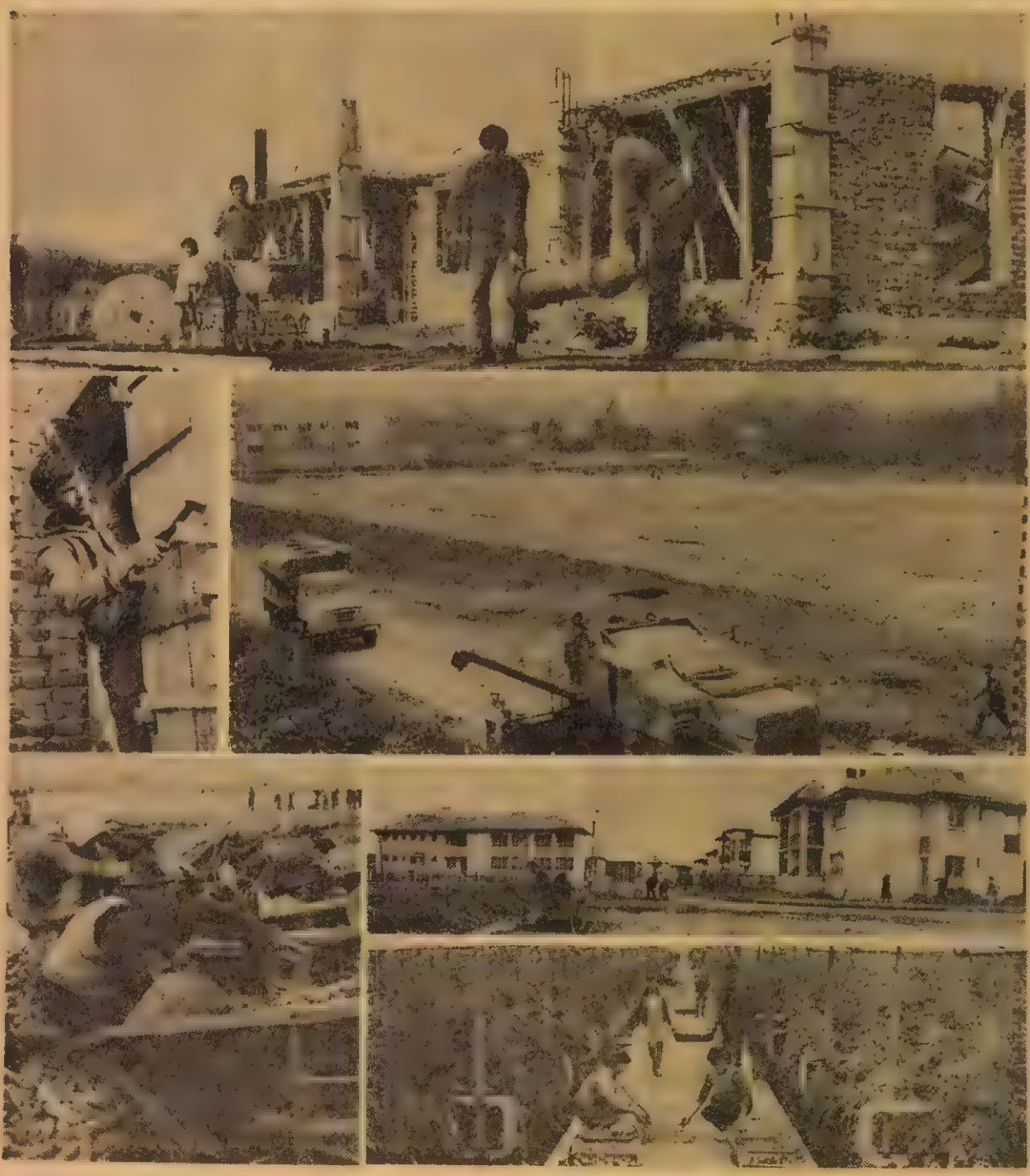

sol a puilor la creșterea în baterii : aceasta înseamnă că, în același spațiu, vom putea crește de două ori și jumătate mai mulți pui." **Viorica Tudor,** tehniciană la complexul de pui : „De abia am absolvit școala, de abia am venit în comună, stau în gazdă ; dar îmi fac meseria, am dat de oameni de treabă și nu mă simt străină". **Ioana Olaru,** șefă de hală la complexul de pui : „Da, e altceva decît ce făceam înainte, dar nu ne-a fost greu să ne obișnuim : am muncit și muncim în continuare, la C.A.P. am fost și la C.A.P. sîntem și azi. Și eu, și Veta Șerban, și Maria Dingă și Elena Oprea și toate celelalte. Bărbatul meu lucrează la zootehnie, iar copiii, am șase, lucrează și ei : fata la o țesătorie din Timișoara ; un băiat, șofer, aici în Scornicești ; altul, mecanic, la Slatina ; altul se eliberează din stagiul militar ; altul... chiar vă interesează locul de muncă al fiecărula ?!" **Ștefan Motcă,** director adjunct la Liceul real umanist : „În cimp, la culesul porumbului, nu-s numai cei pe care-i vedeți aici, ci, în total, 920 de elevi. Culeg cîte 200—250 tone pe zi. Sînt retribuiți. Anul trecut au luat în medie cam cîte 1 000 de lei, fiecare după cîte zile a venit. Dar adevărul e că și sînt obișnuiți să muncească ; de-acasă, de la școală, din moștenire." **Cornel Ghemeci,** mecanic la fabrica de nutrețuri combinate, de fapt un contemporan morar la o moară modernă și ceva mai complexă : „Măcinăm porumbul și-l amestecăm cu vitamine, concentrate, praf de oase, într-un cuvînt noi le spunem „pun". E bine că s-au făcut și fabrica de nutrețuri și toate celelalte : e bine pentru că-s aproape, pentru că avem unde lucra aici și nu trebuie să ne mai ducem la Timișoara, București sau Cisnădie. Se face acum totul local : și

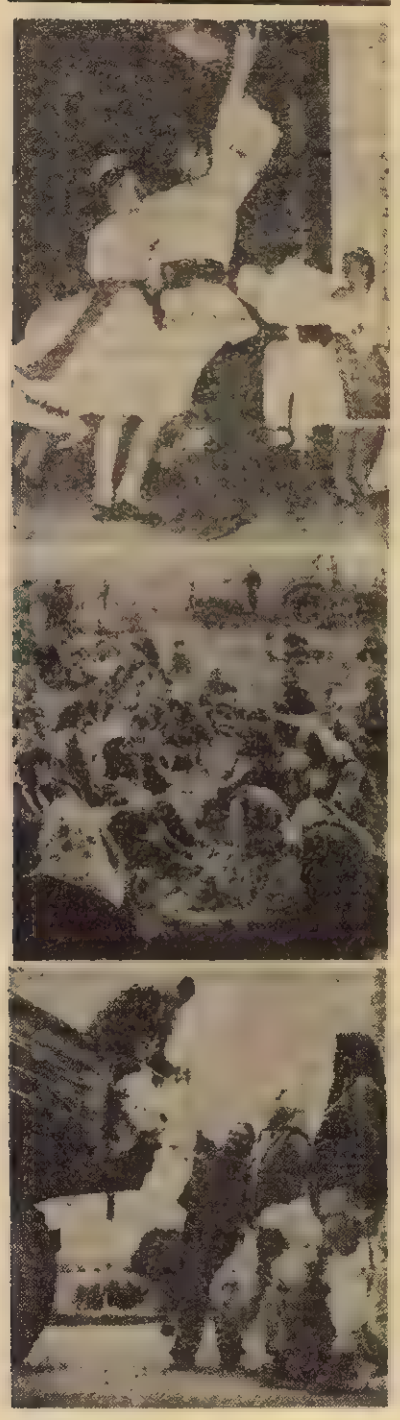

munca și viața. Sigur că-i bine, și sigur că sîntem mulțumiți". **Nicolae I. Necă,** operator chimist la secția artizanat a cooperativei : „Dumitra și eu ne-am făcut vila așa cum o vedeți : cu patru camere, bucătărie, bale, terasă, balcon. Așteptăm un copil : o să aibă spațiu, nu ?". **Ioana Sebe,** tehniciană la complexul de sere : „Bineînțeles, sînt de aici din Scornicești Și tata și mama sînt cooperatori. O soră de-a mea, Maria, e tehniciană veterinară și a plecat pentru că s-a măritat. Eu am absolvit în '74 liceul agricol, secția horticultură, la Curtea de Argeș, m-am întors și de atunci lucrez aici, unde m-am născut." **Gheorghe Bărbulescu,** director al căminului cultural : „Despre munca ansamblului folcloric „Călușul" e de scris o pagină de revistă. Încît, mai degrabă să amînăm treaba asta pînă după strîngerea recoltei". **Ion Voica,** magaziner la liceu : „Soția mea, Iulia, e tehniciană la cooperativă. Avem patru copii : Florin, Nușica, Dănuț, și ultimul, așta de cîteva zile, care s-a născut în casă nouă și căruia o să-i fie naș frate-miu, Ștefan." **Un gestionar,** sau cam așa ceva, la depozitul serelor, bărbat cărunt, căruia nu i-am aflat numele, dar pe care l-am auzit strigînd — exact așa — unui șofer care venise cu un camion imens să ia roșii : „Nu cu trei sute de lădițe să fii vegit, cu o mie !" **Ion Ceaușu,** metodist la căminul cultural : „Mi-a prins bine condiția fizică de la jocurile ansamblului folcloric, o trebuit să pun umărul la încărcatul unor saci de porumb în camion și a mers !" **Ion Olaru,** șofer : „Ziua mea de muncă s-a terminat dar, pentru că aveți de gînd să scrieți despre oamenii comunei, vă mai port pînă cînd vă faceți plinul. Doar noi, ăștia de-aici, am copilărit cu toții și ne cunoaștem cu toții." **Radu Vitan,** inginer șef al cooperativei : „N-a fost ușor să ajungem la recoltele la care am ajuns, pentru că solul de aici e argilos. Au contat mult organizarea muncii și competența specialiștilor. În toate sectoarele munca e repartizată pe ferme de producție, care sînt conduse de specialiști cu experiență. Ne-am obișnuit să facem și muncă de cercetare ; nu așteptăm numai rezultate de la alții, ci facem și noi experiențele noastre. Și unele chiar ne reușesc. Un loc de muncă și o sursă specială de venituri este sera, în care cultivăm roșii, castraveți, mărar, pătrunjel, într-un cuvînt 3 000 de tone, anual, de produse destinate pieței interne și externe. De asemenea, am extins sectorul zootehnic, pentru a răspunde necesităților de carne ale pieței și, totodată, ca să dăm de lucru oamenilor. Iar pentru o valorificare completă a acestei materii prime care o producem aici am înființat și un abator, cu secție de preparate din carne. Ar mai fi multe de spus, știu că nu par o gazdă bună, dar am primit un telefon că, în jumătate de oră, e nevoie de încă opt sute de saci pentru strînsul porumbului. Bineînțeles, nu sacii sînt problema, ci munca să ne vedem cu ei, cu toții sacii recoltei, cît mai repede, în căruță."

★

Plecînd din Scornicești, meditam, încercînd să sintetizez năvala de impresii care mă copleșiseră în această zi-muncă în agricultură. Deci, oameni care se dăruiesc muncii, oameni care cred în nou, oameni care au descoperit că planificînd, investind și muncind cu anvergură, ajungi să și trăiești la alte proporții, oameni care modifică din mers vechea noțiune de țăran în aceea de muncitor agricol calificat și specializat, oameni care au introdus în munca lor agricolă nu numai tehnică și tehnologii industriale, ci și un ritm de producție industrial.

Iar, la nivel moral, oamenii din Scornicești au făcut — celui care s-a ridicat din mijlocul lor, celui care, ales Președinte al României, ne spune răspicat că viitorul țării, și al nostru, și al copiilor noștri depinde numai de munca noastră — au făcut cel mai frumos dar pe care-l puteau face oamenii locului de rădăcini, de amintiri și de tandrețe care sînt Scorniceștii : înălțarea comunei pînă la a fi una din cetățile de scaun ale muncii cooperatiste.

NELU IONESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

AMINTIRI DESPRE LUCIAN BLAGA

Orgolii

În cei aproape cincisprezece ani de neîntreruptă activitate diplomatică prin diferite capitale ale Europei, Blaga a poposit un timp și în Elveția, unde a legat o strînsă prietenie cu un cunoscut și apreciat pictor. Acesta era căsătorit cu o dansatoare și avea o mare slăbiciune pentru poetul român, invitîndu-l la lungi discuții literare, așa cum făcuse mai înainte cu unul din cei mai mari lirici ai lumii, poetul Rainer Maria Rilke.

— În jilțul ăsta pe care-l ocupi acum, ședea înainte el, marele Rilke, îi spunea pictorul lui Blaga.

Rilke locuia pe atunci în Elveția, undeva departe și sus, la o mare înălțime, „în anticamera lui Dumnezeu", cum îi plăcea lui să-și numească vila de unde cobora ori de cîte ori era poftit în locuința familiei pictorului. Toți biografii și toate istoriile literare îl descriu ca pe un om de o rară modestie, prezentă pînă și la felul de a se îmbrăca, de o simplitate ieșită din comun, ducînd o viață, după cum spunea Blaga, „într-o sărăcie franciscană". Îmi povestea tot Blaga, cum într-o zi înainte de a coborî la obișnuita întîlnire cu familia pictorului, în casă s-au stins deodată toate luminile. A trecut destulă vreme pînă ce totul s-a reparat, pentru ca apoi să apară Rilke în poartă și să sune. Îngrijitorul alergă să deschidă, dar privindu-l surprins pe poet, i se adresă cu cel mai nevinovat glas :

— Nu mai este nevoie, domnule, să intrați. S-a reparat lumina, vă mulțumesc !, și i-a închis poarta.

Marele liric și-a dat seama că este confundat cu electricianul, a salutat și a urcat la înălțimile sale, de unde n-a mai răspuns niciodată invitațiilor făcute de familia pictorului.

Istorisindu-mi această întîmplare, Blaga se întreba acum dacă gestul lui Rilke a fost sau nu justificat, în timp ce mie îmi zbura gîndul la o altă întîmplare asemănătoare, al cărei erou era de data asta însuși Blaga. Cam prin ultimul an al vremelnicului nostru refugiu din Sibiu, am primit invitația comandantului centrului de aviație Turda de a angaja, în calitatea mea de conducător al Clubului sportiv „Universitatea", un joc cu puternica formație din Potaissa. M-a surprins larghețea colonelului, care ne-a oferit pentru deplasare, printre altele, și frumosul autobuz al aviației. Iată-ne, deci, străbătînd drumul țării între Sibiu și Turda, în cunoscuta veselie a băieților noștri, la care asista și trimisul special al colonelului, un chipeș și țanțoș tambur major. Mașina lăsa în urmă sat după sat din frumosul peisaj transilvan și pe nesimțite am ajuns în „albăstrelul" Lancrăm, cînd deodată unul din studenți s-a ridicat făcîndu-ne atenți :

— Băieți, intrăm în Lancrăm. Aici s-a născut Lucian Blaga.

Mi-am întors cu pasiune privirea spre ulițele satului, imaginîndu-mi-l pe „Lulu Popii" păscînd gîștele, sau pe marele Blaga rostindu-și cuvîntul de primire la Academie despre „Satul românesc". Dar gîndurile s-au împrăștiat repede : chipeșul nostru tambur major, pînă atunci neobservat și cuminte, ni s-a adresat foarte spontan și foarte contrariat :

— Așta ce a jucat ?

S-a rîs foarte mult în autobuz și iar s-a rîs. Eu ardeam de nerăbdare să-l distrez și pe Blaga cu întrebarea și sinceritatea tamburului. De data asta am rămas cu contrariat, fiindcă filozofului nu i-a plăcut deloc savuroasa noastră întîmplare, enervîndu-l chiar și încercarea altora de a i-o povesti.

Iată-i deci pe cei doi mari poeți pe cît de genialî în poezia lor și pe cît de modești în felul lor de a fi, pe atît de orgolioși în aceste mici și nevinovate întîmplări.

Viața spirituală a Ardealului, înțelegînd prin spiritualitate creație, a fost și va fi mult timp dominată de două mari personalități clujene : Lucian Blaga și D.D. Roșca. Pe amîndoi îi lega o veche prietenie ca foști colegi de clasă ai Liceului „Andrei Șaguna" din Brașov în timpul Austro-Ungariei, o clasă excepțională din care au mai făcut parte și academicienii Andrei Oțetea și Niculae Colan. I-am cunoscut îndeaproape pe amîndoi, fiindu-mi, ei sau familiile lor, și pacienți, — purtîndu-ne o stimă și o prețuire fără margini, pentru imensul aport adus culturii românești. Nu-mi explic de ce însă intelectualitatea noastră clujeană prețuia și chiar adula pe atunci alte personalități ale „Daciei Superioare", mai cu seamă pe cele ale medicinei. Conflictele mele se țineau lanț cu unii colegi și cu unele cunoștințe fiindcă deși unii dintre aceștia erau mari clinicieni, mari chirurgi sau mari oameni de laborator și chiar dacă ei au întemeiat adevărate școli de medicină, crescînd și formînd elevi de valoarea lor, totul a rămas numai în memoria contemporanilor, în citarea lor didactică prin diferite cursuri și tratate sau, eventual, prin busturile expuse în amfiteatrele clinicilor pe care le-au condus. Nu același lucru se întîmplă însă cu opera poetică a lui Lucian Blaga sau cu „Existența Tragică" a lui D.D. Roșca, ultima dintre ele premergătoare ideilor lui Albert Camus și a căror valoare creatoare străbate categoric timpurile. Iată motivele stimei și dragostei nețărmurite ce le-am purtat întotdeauna și iată cauza conflictelor avute mai ales ca medic cu o lume care nu voia să înțeleagă că spiritualitate înseamnă în primul rînd creație.

Dar marea mea durere era alta ! Sufeream cumplit cînd îi vedeam sau cînd îi vizitam pe amîndoi, știindu-i supărați unul pe celălalt. Și dacă împăcarea cu D.D. Roșca ar fi fost ușoară, fiindcă filozoful nostru nu s-a simțit niciodată supărat pe poet, cu Lucian Blaga era mult mai greu. Acesta era extrem de susceptibil și foarte dificil

Totul a pornit de la o întîmplare care l-a silit pe Roșca să-și amîne cursul de la Universitate, cu o oră mai tîrziu, în marea sală Pârvan. El nu și-a dat însă seama că la acea oră, tot în sala Pârvan, avea și Blaga curs cu studenții săi.

— Ce, vrei să-mi iei studenții ? ! Ți-ai mutat cursul la orele șase tocmai cînd trebuie să le vorbesc eu ?!

Se înțelege că Roșca s-a explicat, căutînd să-l calmeze și, ca să-l convingă, a renunțat la cursul său din acea zi. Supărarea a durat însă ; încercările de împăcare eșuau fiindcă Blaga răspundea cu tăcerea sa de om „mut ca o lebădă". Dar, ca totdeauna, timpul a rezolvat și aceste neînțelegeri orgolioase, aranjîndu-se împăcarea acceptată de Blaga, chiar la Roșca acasă, cu ocazia invitației la un dejun cu păstrăvi proaspeți prinși pe Valea Drăganului și pregătiți cu mult rafinament chiar de filozof. Într-o atmosferă caldă, cu D.D. Roșca vesel, deschis, dominînd discuțiile, am petrecut o seară de neuitat. Îndată ce s-a terminat masa, a fost rîndul lui Blaga să se impună, îndreptîndu-se domol spre un fotoliu unde își așezase servieta.

— Și acum, dragă Dede, dă-mi voie să-ți citesc și eu ceva din ce-am mai scris în ultimul timp.

A scos încet, tacticos, manuscrisele și a început :

Nu sînt singur

Obîrșiile — izvoare
mă mai leagă. Nu sînt singur.
Mi-a crescut pe cîmp o floare
unde sunt să nu fiu singur.

Jaruri sfinte, nor fierbinte
trec pe cer, să nu ard singur,
Inimi bat, se spun cuvinte,
Pe pămînt să nu cînt singur.

Umbra — alături la ființă,
unde merg să nu merg singur.
Negurî vin din neființă —
mărturii că nu sînt singur.

Vulturi din robie scapă
și se-nalță : nu lupt singur.
Cade în abis o apă,
în adînc să nu cad singur.

Focuri sunt și e o credință
Acest gînd cît mai palpită
Schimbă moarte-n biruință :
nu sunt singur, nu sunt singur.

Și-au urmat alte versuri, apoi altele, într-un adevărat extaz, uitînd de noi, pentru ca la un moment dat Roșca să intervină emoționat :

— Dragă Lucian, te rog mult, mai citește-odată pe prima.

Blaga, emoționat și el, a repetat poezia, continuînd apoi cu altele și iar cu altele, pentru ca Roșca, ajuns cu fruntea cuibărită în palmă, pe masă, să exclame :

— Ești un mare poet ! Te rog foarte mult mai citește-mi încă o dată pe prima.

Și așa fericiți, împăcați, am trecut de miezul nopții.

Dr. MIHAI IUBU ■

PAUL EROLAS — desen inspirat din poeziile lui Lucian Blaga

FAPTELE ȘI VORBELE

Un Baal îmblînzit

Am văzut acum cîteva zile o camionetă a unui centru de colectare D.C.A., la lucru. Avea ușile larg deschise și în față și se adunau hîrtia tipărită, reviste, ziare, broșuri, cărți, teancuri după teancuri, pe care mașina le înghițea hulpavă. Nu știu, poate pentru că sînt scriitor, unitatea pașnică de achiziție a D.C.A.-ului mi-a apărut sub o înfățișare crudă, terifiantă. O priveam ca pe fiorosul zeu fenician Baal, în al cărui pîntec înroșit de flăcări erau azvîrliți jertfă pruncii nou născuți. Nu sînt oare scrierile pentru noi, autorii lor, niște copii ai noștri, zămisliți cu dragoste părintească ? Și nu e firesc să ne închipuim că zeul îi privim porniți pe calea pieirii fără urmă ?

Mi-am corijat repede gîndul sumbru printr-un raționament mai optimist. Camioneta nu era o crudă zeitate păgînă, ci o harnică executoare modernă de ecarisaj urban.

Explozia informatică a veacului nostru are, pe lîngă fantastica ei operă de lărgire mentală, și fatale neajunsuri. Cantități imense, tone, potop de hîrtie tipărită ne inundă. Aceasta ocupă un volum uriaș în spațiu și adună enorm de mult praf. E o chestiune vitală de igienă edilitară ca, locuințele să fie debarasate prompt și sistematic de depozitele insalubre pe care Galaxia Gutenberg le produce.

În ai doilea rînd, la D.C.A. oamenii cară în genere deșeurile scrisului ; lucrurile folositoare care merită să fie recitite lumea le păstrează. Ecarisajul are loc, prin urmare, și pe un plan superior cultural. Așa cum se curăță monumentele de jegul timpului, literatura face și ea băi salutare, lepădîndu-și gunoaiele.

Rămîne totuși ceva care m-a lăsat melancolic. Pier colecțiile de ziare și reviste. Spațiul mereu îngustat, disparița treptată a bîlnzilor maniaci cu asemenea pasiuni, ispita D.C.A.-ului fac ca locurile de constituire în volume anuale a periodicelor să fie tot mai rare. Pînă și multor biblioteci publice și chiar specializate, cum e aceea a Facultății de filologie, li s-a redus sever din buget numărul abonamentelor la publicații. „Nu mai avem «Flacăra»", mi s-a spus cînd am vrut să caut un articol din urmă. La Biblioteca Academiei, datorită singularității și ca efect al prea stăruitoarei solicitări, multe colecții au ajuns într-o stare jalnică și riscă să devină inutilizabile.

Periodicelor le e dată o existență efemeră prin chiar natura lor. Ziarul, cum ne arată însuși cuvîntul, trăiește o zi. Nimic de spus, asta îi e soarta, dar pe măsură ce trece vremea paginile gazetelor dobîndesc o inestimabilă valoare documentară, istorică. Nu ne-a atras Congresul educației politice și al culturii socialiste atenția, cîtă însemnătate are păstrarea legăturii neîntrerupte cu trecutul, cunoașterea lui adevărată, fără nici o înfrumusețare, pe baza mărturiilor incontestabile ?

Sînt gata să mă închin unui Baal îmblînzit. Să devore pe săturate maculatura, răzbunînd astfel și scrierile bune înecate de ea. Dar să fim mai puțin zgîrciți cu abonamentele bibliotecilor, să nu rămînem fără colecții de periodice. Să dăm putința faptelor scrisului a se constitui, cu și fără voie, în documente. Și nu o spun din nici un romantism arhivistic, cum s-ar putea crede ; dimpotrivă, mă gîndesc că există și în acest act pios o formă de răzbunare mai subtilă împotriva inepției, e memoria neiertătoare a istoriei literare.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Despre roman

Ideea că traversăm un moment al romanului a devenit aproape comună. Recent s-a discutat (într-o Revistă literară a Televiziunii) despre acest fapt, cu observația că romanul de azi nu satisface totuși în întregime. De ce oare ? Cei care se arată nemulțumiți de romanul de azi aduc în discuție, în primul rînd, problema tematicii lui restrînse, trebuie să recunoaștem că nu fără îndreptățire. Se scrie mult, apar zeci de titluri, metodele epice sînt variate, avem buni realiști psihologici, eseiști românești, admiratori ai noului roman, comediografi fini ai cuvîntului, romancieri ai documentului și spirite care meditează cu inteligență asupra istoriei, avem în fine (fenomen extrem de important pentru o cultură care nu poate trăi numai prin piscuri !) un număr considerabil de prozatori modești și laborioși, grefieri, cum se spune cu o vorbă celebră, ai vieții sociale. Spiritele critice nu sînt, cu toate acestea, satisfăcute, bilanțurile anuale sînt adesea mohorîte, deși un an în viața unei literaturi poate să nu însemne mare lucru. De unde vine, încă o dată, această insatisfacție față de un gen în plină împlinire, la noi ca și în alte literaturi ? ! Cu o propoziție banală am răspunde: romanele nu satisfac pentru că în ele pătrunde puțin și într-un chip adesea nesatisfăcător **filozofia de existență** a omului contemporan. Spre a nu spori prin această formulă numărul și așa mare de formule generale și goale care circulă în publicistica literară, să ne explicăm : filozofia de existență a omului de azi reprezintă modul lui special de a gîndi și de a accepta istoria, este viața lui intimă înlănțuită de puterea circumstanțelor. Romanul trăiește din observația acestei condiții particulare și ajunge să fie mai mult decît o imagine fidelă a realității atunci cînd drama se ridică la idee, cînd istoria nu este copiată ci meditată. Citesc deseori cărți unde este vorba, realmente, de tragedii umane, însă ce folos ? Tragediile nu deschid nici o fereastră spre spiritul meu, nu mă implică în nici un fel, nu pentru că mi-ar lipsi simțul tragicului, ci pentru că drama despre care este vorba pare suferința unei muște prinse între două geamuri. E suficient ca să vină un prozator cu un puternic simț al creației și să facă din această nepătrunsă zbatere o veritabilă dramă a spiritului care se izbește de limite.

Privind în urmă, observăm că romanul românesc postbelic a evoluat de la **tipul epopeic** (romanul unei colectivități umane, romanul unui mare eveniment istoric etc.) **la romanul individului** pentru a ajunge, în ultimii ani, **la formula romanului politic** unde istoria nu mai este un simplu cadru general, ci istoria devine o temă de meditație epică. Evoluția este firească și nu ascunde, prin ea însăși, și o evoluție în planul valorii estetice. Unele din cele mai bune romane pe care le avem sînt scrise în perspectiva unui destin colectiv, unde mecanismele istoriei sînt confruntate cu o întinsă categorie de indivizi. Primejdia acestei deschideri epice nu este neglijabilă, multe din cărțile scrise cu două-trei decenii în urmă nu ne mai spun azi nimic. Modul sociologistic de a judeca individul în raport cu mecanismul social și viziunea prea marcat manihеistică le-au scos din sfera de interes a cititorului actual. E vorba acolo de oameni, de istorie și aproape deloc de om, și nimic nu scuză pe un romancier realist care ignoră individul (omul înlănțuit de circumstanțele istoriei) în favoarea oamenilor (noțiune vagă într-un concept de istorie și mai vag). Obiectul romanului este individul față în față (dacă vrem) cu istoria pe care el vrea s-o stăpînească și de care se lasă adesea stăpînit. Iată ce uită unii romancieri actuali, autori de vaste **panorame** epice, notari ai evenimentelor grandioase etc. Întoarcerea narațiunii la individ și la condiția lui politică este, negreșit, un semn pozitiv. Inutil să mai spunem de ce **politicul** este element al existenței noastre și încă unul foarte important. **Politicul** nu se rezumă la **problema puterii**, după unii esențială în viața contemporană, **politicul** a devenit un factor intim de viață pentru că presupune o opțiune permanentă. Vrem să spunem că **politicul** depășește **sfera politicii**, viața noastră morală și spirituală respiră cerul lui, iubirile și dramele omului contemporan nu scapă de puterea de magnet a politicului. Omul de la sfîrșitul secolului al XX-lea nu este, cum iarăși se spune, obsedat de putere, ci un om care trăiește într-o existență politizată, un om, în fine, cu o conștiință radicalizată, gata în orice moment să opteze, să se delimiteze și să-și asume, în chip responsabil, istoria. Iată ce n-ar trebui să uite grefierul vieții sociale, romancierul, cel care trebuie să rămînă totdeauna alături de om în confruntările adesea inegale, cu istoria. Cu patru decenii în urmă critica românească se întreba îngrijorată **De ce nu avem roman ?** ! Întrebarea ce ar trebui să ne tulbure azi (cînd avem un puternic roman) este: de ce nu este romanul suficient de profund ? Pentru că romancierii sînt adesea prea puțin filozofi și nici n-au ambiția să fie.

EUGEN SIMION ■

DESPRE CĂRȚI

De-a baba-oarba

Sîntem de acord cu punctul de vedere exprimat cu cîteva luni înainte în revista „Luceafărul", acela potrivit căruia literatura de aventuri bine scrisă este literatură și nimic altceva. În acest sens, cuvinte frumoase pot fi spuse despre cele scrise de Rodica Ojog-Brașoveanu și Emil Pușcaru, de pildă. Acestora li se adaugă mai nou Vlad Mușatescu, care într-un timp relativ scurt a publicat două cărți : *De-a puia gaia* și *De-a baba-oarba*. Autorul a intenționat și reușit o notabilă desprindere de penibilele șabloane ale mai multor „scrieri cu se proclamă de aventuri sau polițiste.

Vlad Mușatescu refuză subordonarea în fața acestor canoane și plin de talent și inteligență începe o operă în cel mai bun sens al cuvîntului. Deși subtilitatea este o trăsătură a cărții, din *De-a baba-oarba* înțelegi totul, întrucît spre deosebire de mulți „confrați" Vlad Mușatescu știe să povestească. Tot în favoarea autorului sînt scriitura corectă, amuzanta pe largi spații, acțiunea condusă cu mînă sigură ca și numeroasele portrete de grafomani, vrăjitori, ghicitori, alcoolici în formare sau cu experiență, moașe comunale sau simpli agenți veterinari. Performanța lui Vlad Mușatescu este remarcabilă : folosirea cu bune rezultate a arsenalului romanesc de aventuri bun, crearea și menținerea unei stări de tensiune, fără ca de fapt în *De-a baba-oarba* să se fi comis vreo crimă. În aceste condiții, eroului cărții, detectivul particular Al. Conan Doi, nu-i rămîne decît să fie inteligent, bun, blînd și generos și, folosind satira aparent nevinovată, să compromită definitiv defecte sau cusururi ale vieții dintr-o comună de munte. Citind *De-a baba-oarba* fără prejudecăți, fără a cere autorului să elucidcze și problema fundamentală a filozofiei, ai șansa unei lecturi agreabile, plină de farmec și să rămîi cu gînduri bune despre Romanița Curentu, Poroambă Cîșu, Geca Leoveanu-Zbanț, Milica Manzur — cîteva din personajele acestei originale scrieri.

EUGEN SECELEANU ■

CĂRȚI TRECUTE CU VEDEREA

Cîntec de trecut Akheronul

În volumul său de debut, **Mic tratat de glorie**, Dorin Tudoran părea înclinat de sonoritatea cuvintelor, de darul lui de a le orîndui după bunu-i plac, combinîndu-le uneori în chip insolit tocmai pentru a-și dovedi cu orgoliu suzeranitatea asupra lor. După această carte tinerească, plină de candoare, poetul a publicat **Cîntec de trecut Akheronul** în care poezia nu se mai naște din sfîșîinicie și impune prin gravitatea ei. Volumul merită mai multă atenție din partea criticii deoarece este unul dintre cele mai interesante și mai ambițioase volume de versuri apărute la noi în ultima vreme. El dă seama despre vocația lirică deosebită a tînărului autor, cunoscut și ca un talentat publicist. De fapt, **Cîntec de trecut Akheronul** cuprinde un singur vast poem, fragmentat în mai multe secvențe parcă numai dintr-un capriciu. În intenția poetului, trecerea Akheronului, fluviul durerii în concepția celor vechi, înseamnă învingerea suferințelor. Cartea lui devine o celebrare în versuri ample, de o solemnitate supravegheată, a puterii poeziei de a izbăvi. Pentru a exprima această idee, poetul imaginează o călătorie într-un spațiu greu de reconstituit, fabulos tocmai prin puținătatea elementelor de decor. Este în fond... o tranș[illegible] unei aventuri a conștiinței care [illegible] ntru a se înțelege, pentru a [illegible] de neliniști și pentru a-și găsi alinarea. „Cîntărețul fără de frică și fără prihană" este întotdeauna în tentativa lui de imaginea mamei, a cetății părăsite, a [illegible] și a iubitei. Istoria acestei călă[illegible] maginate nu este scutită de surprize. Poetul alternează cu îndemînare momentele de neliniște și de calm, de mișcare și de împăcare. După versuri pline de încordare, urmează altele care îl arată pe poet mai puțin încrîncenat, ca în frumoasa Elegie. Ca urmare, cartea, deși construită pe o singură idee, are dramatism, nu cade în monotonie. Poezia lui Dorin Tudoran este severă fără a fi antipatică. Ea nu are o transparență de cristal, autorului plăcîndu-i să descrie mai curînd aura lucrurilor și ființelor decît lucrurile și ființele. Forța de sugestie a expresiei poetice este remarcabilă și cititorul obișnuit cu poezia modernă găsește mari satisfacții la lectura acestui volum care nu face nici o reverență lectorului comod pentru a-i cîștiga bunăvoința. **Cîntec de trecut Akheronul** e o carte matură, elaborată, desigur, dar nu artificială, dimpotrivă, cuceritoare prin sinceritatea confesiunii cuprinse în ea, optimistă prin încrederea în poezie, și reprezintă pentru tînărul poet un pas decisiv în efortul de limpezire a versului său, în străduința de a-și asuma teme de o mare profunzime.

Dialoguri contemporane

O altă carte pe nedrept nediscutată este **Dialoguri contemporane** a cunoscutului ziarist Romulus Balaban. Ea cuprinde interviuri cu 20 de persoane de diverse profesii (oameni de știință, muzicieni, artiști plastici, scriitori, astronauți). Interlocutorii autorului sînt convocați rînd pe rînd și ispitiți să răspundă la o serie din întrebările pe care le pune existența contemporanilor noștri. În carte se dezbat pasionant puterea științei și tehnicii în zilele noastre, formarea omului de mîine, menirea artei și viitorul ei, responsabilitățile artistului în societatea actuală, năzuința omului de a cunoaște spațiul extraterestru etc. Interviurile acestea creionează un tablou cuprinzător și impresionant, contradictoriu, îngrijorător uneori, alteori plin de speranță, al lumii în care trăim.

Citeodată, Romulus Balaban își concepe dialogurile sub semnul spontaneității ca o hartușare continuă a preopinentului (Fănuș Neagu sau Adrian Păunescu) tocmai pentru a-l înfrunta, pentru a obține o mărturisire elocventă. De cele mai multe ori însă ele par să se desfășoare conform unui protocol îndelung chibzuit înainte, astfel încît autorul devine ambasadorul unor întrebări de o deosebită gravitate pentru noi, cei de azi, formulate într-o expresie ștefuită atent. În mai multe din interviurile acestea nu interesează modul în care se manifestă cei chemați să dea o mărturie despre frămîntările contemporane, ci adevărurile pe care se reazemă existența lor și pe care Romulus Balaban are abilitatea să le scoată la iveală fără a presăra capcane în întrebările sale, ci folosind un limbaj plin de solemnitate, pe măsura seriozității problemelor abordate. Autorul nu chestionează, fascinat de puterea întrebării de a dezvălui un om, ci este într-adevăr curios să afle răspunsuri, să știe ce gîndesc cei 20 de oameni pe care i-a socotit reprezentativi în legătură cu destinul nostru, pentru a afla de la ei mai multe despre noi înșine, despre lumea în care trăim. **Dialoguri contemporane** este o carte care se citește cu plăcere pentru profunzimea revelațiilor obținute, pentru ritmul palpitant în care sînt purtate unele discuții, și se așează într-un loc bine precizat, unul de frunte, în istoria interviului românesc.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

D.R. Popescu: Ploile de dincolo de vreme

Un titlu hieratic alege de astă dată D.R Popescu pentru ultimul său roman : **Ploile de dincolo de vreme.** Forța de sugestie, dar și de abstragere din concret a simbolului merită din plin subliniată. E vorba, notează autorul, de „ploaia care venea după orice „după judecată, după circ, după toate istoriile..."

Cum era de așteptat, romanul continuă ciclul epic anterior, început cu „F" și **Vînătoarea regală.** Același univers, apropiat faulknerian, întemeiat pe obsesie și coșmar, inepuizabil în substanța lui, în care la fiecare pas se vorbește despre geneză, dar și despre crimă și moarte. Apar locurile știute : Cimpulet, Turnuvechi, Pătîrlagele, Lăzărenii... cu alte cuvinte, un spațiu sufocat, închis, dilatat doar de memorie și de proiecția fantastică. Aici se naște într-adevăr o lume nouă, dar care este de la început coruptibilă, pentru că fiecare vrea — în fond — ca această lume să înceapă numai cu sine.

Pe de altă parte, fiecare personaj este mai mult o posibilitate umană, nu un individ, iar vorbirea (monologul) nu dezvăluie adevărul însuși, ci numai o variantă posibilă a acestuia. Autorul substituie realității scenariul ei. Deși vocile sînt oarecum indistincte (sau percepția „normală" nu e suficient de fină ca să le distingă), totul e bine dozat în roman, la nivel de compoziție. Gustul pentru mister și insolit precipită ritmul povestirii, mai ales în partea a doua a cărții și în finalul destul de imprevizibil, încît este greu de precizat dacă moartea lui Dolingă e simplu accident sau crimă.

Primul capitol conține în germene întreg subiectul romanului : Eftimie „vede" ce vor face mai încolo Adrian și Moise. Bineînțeles, nu divulgă tot. Autorul știe să întrețină vraja epică, să întîrzie conflictele și deznodămîntul.

Interesul pentru narațiune e trezit chiar din primul moment. Adrian, băiatul lui Dinache, iese din închisoare, unde fusese băgat pe nedrept și acum vrea să meargă în sat ca să-l împuște pe Dolingă. Acesta din urmă e un cabotin demonic de speța lui Moise, a lui Ică, Celce... Acțiunea se lungește însă. Adrian împreună cu Ghenadie se abat prin oraș. Francise le prezice viitorul și dezvăluie gîndul crimei. Apoi merg undeva cu trenul. Între timp Adrian (un disperat, dacă e să-l credem pe autor) află despre legătura surorii sale mai mari cu Moise, după ce aceasta contribuise la moartea lui Calaghierovici, soțul ei. În sfîrșit, încercările repetate de a-l ucide pe Dolingă eșuează în ridicol : în prima noapte Adrian adoarme, în alta Dolingă (beat) nu iese din casă, în a treia arma nu ia foc. O notă de grotesc tragic însoțește fiecare episod. Pe fondul acestei îndelungi așteptări au loc rememorări, confesiuni investigații. Îi reîntîlnim pe Tică Dunărințu și pe Vînturache. Lilica devenise amanta lui Moise. Motivații [illegible] doar în [illegible] mentare. Pretextul [illegible] romanului se află concentrat în tentativa de crimă a lui Moise. Acesta nu mai deține acum puterea, e firesc așadar să degenereze. Torturat de amintirea lui Horia Dunărințu, una din victimele de odinioară, Moise pare ceva mai umanizat. Unii îl acuză, alții îi dau dreptate. Dar toate victimele sale îi sînt superioare, deoarece au în plus ceva ce lui îi lipsește : experiența morții.

Vedem în Moise visul rău al unei colectivități întregi, o proiecție de coșmar social, nu atît un intermediar al lor, ca omonimul său biblic, ci reflexul unei monstruoase interdicții.

Nu e mai puțin adevărat că în partea a doua a romanului, în „procesul" lui Moise, perorația devansează personajele, nici nu mai știi cine vorbește, se ajunge la dialogul de dragul dialogului, relativizînd în mod exagerat lucrurile și, cu tot rafinamentul estetic incontestabil, ritualul epico-dramatic e împins pînă la absurd.

Ploile de dincolo de vreme este romanul incitant al unui mare prozator contemporan.

CORNEL MORARU ■

Am petrecut de curînd două săptămîni în stațiunea Venus de pe litoral. În seara zilei de 26 august am fost la restaurantul „Aladin". La sfîrșit, nota era ciudată. Îl rog pe ospătar să fie amabil să mai verifice o dată. Ce credeți că mi-a răspuns : „domnule, dacă ești plin și vrei să te dai mare, cu mine nu-ți merge, nu am greșit și gata — atîta face !" I-am spus că nu pot crede că trei porții de muschi pot cîntări 1 150 grame. Pînă la urmă nu a fost chip să-l îmduplec. Am cerut să verifice prețul — 133,40 lei kilogramul — pentru că n-am auzit pînă acolo ca un kilogram de carne să coste 125 lei. A spus că dacă îmi convine, bine — dacă nu, pe el nu-l interesează, lui îi trebuie bani, nu discuții. L-am rugat să-mi semneze bonul și să-i ștampilieze, că vreau să-l decontez. De semnat a semnat, dar cînd a fost vorba de ștampilă, ca apucat de crize nevrotice — ar fi dorit parcă să mă strîngă de gît — mi-a strigat : „Plătești, sau te aranjez eu în două minute ! Eu nu am timp de stat, eu lucrez pe bani, nu pe vorbe !" Am plătit, am luat bonul, dar... Noi nu furăm banii cu care mergem pe litoral, muncim cinstit, ne străduim să ne facem datoria, fără să precupețim vreun efort. Și este cu atît mai neplăcut să fim furați și trataț urît, mai ales că unii din cei care ne jecmănesc nu știu bine nici să semneze, nici să vorbească, proptindu-se în creion ca ciobanii în bîtă. (Cicerone Burcă, București).

La un control făcut la unitatea pe care o conduc — Administrația pieților din Reșița — un revizor contabil mi-a pus în sarcină pe nedrept o imputație de 4 857,70 lei. Suma respectivă, cotată de revizor dintr-un paragraf drept „plăți și cheltuieli inoportune și neeconomicoase", reprezintă : convorbiri telefonice interurbane efectuate de unitatea noastră cu furnizorii în interesul și pentru bunul mers al serviciului și cu unități similare cu care colaborăm ; costul publicării unui anunț în presa locală cu noul program de lucru al piețelor agroalimentare locale pentru zilele de luni ; iar ceea ce pare de la început incredibil dar totuși e realitate, mi s-a pus în sarcină să plătesc tot eu pînă și costul abonamentelor lunare pentru cele două posturi telefonice ale unității. Revizorul mi-a cerut, și i-am dat, notă explicativă. Revizorul Victor Elena — care n-a citit sau n-a vrut să citească nota mea explicativă, — a așternut pe hîrtie un proces-verbal că sînt bun de plată, după care a urmat decizia de imputare, semnată de șeful său, Vasile Kiriakide, decizie întocmită schematic din motive misterioase. Confundarea exercitării rolului activ al funcției mele de către revizorul amintit a generat niște grave erori judiciare, atît la Comisia de judecată locală cît și la Judecătorie, unde un tînăr judecător — cu toată apărarea mea bazată pe probe — a redactat o sentință civilă pripită, neplauzibilă și neconvingătoare sub toate aspectele Dreptului comun. Spre stupoarea mea, am primit după aceea de la Direcția judiciară pentru cauze civile din Procuratura generală o mică hîrtiuță, tipizată, cu nr. 88505/22128, unde, deasupra unei semnături indescifrabile, mi se face lapidar cunoscut că „cererea dv. de recurs extraordinar este neîntemeiată" ! ! ! Fără a mi se face cunoscute măcar pe scurt și motivele acestei respingeri. În termen mă încadrasem. Nu am prieepul nimic. Necăjit, am trimis la Procuratura generală o nouă plîngere, dar nu am mai primit răspuns. Probabil, pentru acest caz ieșit din comun, trebuia să mă duc în audiență la București. (Dumitru Pașa, Reșița)

Făcînd publice necazurile dumneavoastră, așteptăm de la cei în drept punctul de vedere.

Simbătă, 4 septembrie a.c., Comitetul sindicatului din întreprinderea de construcții montaj Slobozia-Ialomița a organizat o excursie cu autocarul pentru vizitarea Transfăgărășanului. Excursia era pentru muncitorii fruntași în producție, a costat aproape 400 lei de persoană, cheltuielile au fost suportate din fondurile sindicatului. Lucru bun, dar iată cine a participat : Gheorghe Roșu, contabil șef, cu soția ; Sanda Popescu, economistă, cu soțul, contabil ; Rozalia Preda, contabilă, cu soțul, merceolog ; Ion Dorobanțu, inspector personal, cu soția ; Dan Dumitrescu, normator, cu soția și copilul ; Dan Șerban, contabil ; Rodica Vlaicu, economistă ; Aurelia Dobre, economistă ; E. Caragea, funcționară ; Mihai Iordache, inginer șef ; Ion Chirițescu, merceolog ; V. Taifas, tehnician ; Tudorel Ștefan, inspector personal ș.a.... Oare aceștia să fie singurii evidențiați din mîile de muncitori ai întreprinderii ? Cu sumele cheltuite pentru plimbarea lor nu era mai normal să se amenajeze cu lumea clubul muncitorilor? (Constantin Savu, în numele unui grup de muncitori ai I.C.M.I. Slobozia).

Ale, Slobozia ! E adevărat ?

Unde-i actul ?

Sînt **Dumitru Ardeleanu**, pensionar, și locuiesc în Brașov strada Neagoe Basarab 3 A. În anul 1971 am cumpărat un apartament în cota parte de 1/4 din suprafața imobilului în care domiciliez și în prezent. Cumpărarea imobilului s-a efectuat în mod legal.

În urma deselor divergențe cu vecinii mei de apartament am fost nevoit ca în anul 1973 să mă adresez justiției pentru stabilirea exactă a cotei părți ce ne revine fiecăruia. Pentru susținerea cauzei mele am înaintat Judecătoriei Brașov în copie legalizată actul de vînzare-cumpărare și extrasul de întabulare din cartea funciară, întocmindu-se astfel dosarul civil nr. 10610/1972. În luna iunie 1973, cînd procesul se apropia de faza finală, s-a constatat că din dosar dispăruse extrasul din cartea funciară înregistrat sub nr. 5216. M-am adresat atunci Notariatului de stat Brașov pentru eliberarea unui extras identic, dar la început m-am lovit de un refuz categoric. În sfîrșit, cînd după zile întregi de alergături și intervenții am izbutit să obțin o copie după actul menționat, aceasta nu corespundea cu cea eliberată anterior și nici cu originalul. După cum era firesc, dispariția acestui act de la dosar cît și eliberarea ulterioară a unei copii eronate a determinat pierderea cauzei mele în fața instanței, drept pentru care am fost condamnat să plătesc despăgubiri civile în valoare de 4 000 lei, conform sentinței civile 4534 din 26 iunie 1973.

Iată deci că de aproape 4 ani, datorită dispariției acestui act, sînt purtat pe drumuri la diferite instituții care nu au reușit nici pînă în prezent să soluționeze cazul meu, „cazul Ardeleanu", fost timp de 40 de ani lăcătuș mecanic la Atelierele C.F.R. Brașov.

La scrisorile următoare răspunde, într-o poștă a redacției, redactorul nostru Marga [illegible]

Costică Ghiță — Roșiori de Vede. Se atribuie mijloace moto de transport numai invalizilor încadrați în muncă. Dumneavoastră, neflind încadrat, puteți beneficia de cărucior manual, de stradă și de salon ■ **Iosif Ioan** — comuna Răcășdia (Caraș-Severin). Consiliul popular județean ne-a informat că blocul de locuințe la care vă referiți a fost amplasat pe un drum neforosit, care făcea legătura pe o distanță de numai 100 de metri între strada principală și drumul secundar paralel, la care mai există încă trei posibilități de acces. Prin construirea blocului se asigură continuitatea frontului stradal, precum și eliminarea unei zone de teren neforosit ■ **Vasile Ichim** — Urziceni. Oficiul mersurilor de tren din cadrul Departamentului Căilor Ferate a luat măsura de a se rezerva locuri și la trenurile accelerate 721, 722, 723, 724, 836 și 837 pentru stația Urziceni ■ **Nicolae Constantin** — București, VI s-a aprobat transferul ■ **Stelică Galeru** — comuna Brodoc. Ați fost repartizat la Întreprinderea de morărit și panificație Biriad, secția Vaslui ■ **Grup studenți** — Iași. Pentru a lua în considerare scrisoarea dumneavoastră reveniți cu amănunte și semnături ■ **Nicolae Cosma** — Cluj-Napoca. Centrala producției și industrializării tutunului ne-a comunicat că în data de 15 septembrie v-a trimis adeverința de vechime pe care ați cerut-o.

Stafi în plin centrul orașului Sibiu !

Iată ce ne scrie cu mirare **Livia Rupa**, din Sibiu (strada Livada Măcelarilor nr. 5) : Sînt mamă a doi copii gemeni, făcuți cu numitul Salcă Nicolae, născut în satul Rod, comuna Sălișle, județul Sibiu, fiind tată al celor doi copii. Salcă Nicolae și Salcă Livia, născuți în februarie anul acesta, pe care ei i-a părăsit, plecînd fără să aibă grijă de niment și de nimic. După cît eram informată, Salcă Nicolae se afla în satul Merța, comuna Cuzăplac, județul Sălaj, fiind angajat acolo cioban la oile satului.

Pentru a primi pensia cuvenită copiilor, pe care dînsul l-a recunoscut, l-am dat în judecată. Dar dînsul nu s-a prezentat în fața judecătorilor Consiliul popular al comunei Cuzăplac comunică prin adresa nr. 114 din 27 aprilie 1976 că Salcă Nicolae a decedat la data de 26 martie 1976, cauza decesului fiind asfixierea mecanică prin spînzurare. Decesul fiind înregistrat sub nr. 15 din 29 martie 1976, Judecătoria locală Sibiu închele dosarul. Dumnezeu să-i ierte pe bietul Salcă, mort prin asfixiere chiar în timpul vieții sale !, îngălmăm noi. Păcat de el că era om tînăr. Nici o moarte nu-i bună, cu atît mai rea e moartea la tinerețe. Și mai există o moarte și mai groaznică : moartea în comuna Cuzăplac. Săracul Salcă !

Se întîmplă însă un lucru de necrezut, că în ziua de 21 mai mă întîlnesc în orașul Sibiu cu decedatul Salcă Nicolae (Ce-o fi fost atunci în sufletul văduvei ? — n.n.) cu care stau de vorbă (realizați și dv. frumusețea ireală a dialogului — n.n.) și îmi promite că scoate bani de la C.E.C. (O există și pe lumea cealaltă ? — n.n.) și îmi va plăti pensia pentru cei doi copii pe care îi avem împreună. Dar dispare. (Stafia, toi stafie — n.n.) Mă adresez din nou Judecătoriei locale Sibiu, care nu ia în considerare cele spuse de mine (Păi dacă aveau acte... — n.n.). M-am dus apoi la Consiliul popular din Merța pentru a cere certificatul de deces, dar tovarășul președinte al Consiliului popular mi-a răspuns : „de unde să-ți dau certificat ?"

Într-adevăr, de unde ?, zicem și noi. Poate că primarul o posedat de stafii și vedenii, între care și Salcă, și n-are voie de la ele să elibereze certificate.

Rugăm pe cei în drept să aibă omenie !

La începutul lunii septembrie 1976 am depus la Comisia pentru ocrotirea minorilor Mehedinți dosarul și actele medicale ale fiicei mele, Ioana, în vederea internării ei într-o școală ajutătoare. Deși a început anul școlar, fiica mea nu a fost repartizată încă la școală. Prezentîndu-mă la comisie, mi s-a comunicat verbal că nu mai sînt locuri în județele învecinate, Dolj și Timiș, iar anul acesta fiica mea o să stea acasă.

Este posibil ca un copil cu deficiențe să rămînă neșcolarizat ?

Sînt **Petre Vărzaru** din comuna Bălăcița, județul Mehedinți, țăran cooperator, și am 8 membri în familie.

Primim din partea Ministerului Justiției :

„Vă facem cunoscut că în urma articolului „O odă a birocrației la 10 (zece) lei bucata" din numărul 35 din 2 septembrie 1976 al revistei „Flacăra", au fost analizate cele semnalate și s-au luat măsurile corespunzătoare, în vederea economisirii timpului cetățenilor, cît și pentru respectarea principiilor de etică și echitate socialistă în legătură cu efectuarea traducerilor de către traducătorii autorizați (externi) la care se referă articolul publicat". (Semnează director **Romel Opra**, Direcția instanțelor civile, notariatelor, avocaturii și jurisconsulților).

Așteptăm cu încredere să primim vești concrete.

«Sînt Silvia Nuca, domiciliată în București, strada [illegible] **82, Ștefan nr. 4, sector 3. Funcționez, la imobilul de la această adresă, ca fochist la calorifer și mă ocup și de îngrijirea curții de la data de 8 iulie 1964, fiind plătită de locatari cu suma de lei 100 (una sută) lunar timp de 5—6 ani, iar de atunci și pînă în prezent mă plătesc cu 200 lei lunar. Locatarii imobilului nu s-au interesat pentru a-mi întocmi o carte de muncă (un venit) în vederea pensionării la vreme de nepuțință. Acum fiind în vîrstă înaintată de 76 de ani și văduvă timp de 56 de ani și fără de nici un sprijin, nu mai pot face serviciu. Ce voi face după 22 de ani de muncă neîntreruptă ? Nimeni nu m-a îndrumat pînă în prezent să-mi caut drepturile cuvenite după lege.**

Fată de cele arătate mai sus, vă rog să binevoiți a dispune cercetarea cazului la fața locului pentru a vedea în ce condiții am trăit și am muncit în acest timp de 22 de ani, aflîndu-mă acum fără nici un drept de pensie pentru asigurarea existenței mele cîte zile voi mai avea de trăit.

Anexez o adeverință prin care se face dovada că sînt fochist calificat.»

Ce-i de făcut ?

La 13 septembrie 1975 un tractorist beat care circula pe șoseaua spre Păltiniș în jurul orei 23 a izbit cu tractorul locuința mea. Lovitura a fost așa de puternică încît fundația casei a fost împinsă înăuntru, iar pereții unei camere au crăpat de tot. Tractoristul a fugit apoi; de la locul faptei A doua zi am anunțat pe tovarășul plutonier Bălășoiu Petru, de la postul de miliție din Rășinari, care l-a identificat pe făptaș și l-a amendat cu 50 lei. Acest tractorist a lucrat în Rășinari pînă la sfîrșitul anului 1975, dar nu s-a luat nici o măsură pentru ca el să-mi repare casa. În ziua de 23 februarie 1976 a venit la mine tovarășul plutonier Bălășoiu, pentru a aprecia paguba. De atunci am mai întrebat la miliție în cîteva rînduri ce s-a făcut cu reclamația mea, dar mi s-a spus că tractoristul în cauză este plecat pe șantiere și nu poate fi găsit. De la constatarea faptei a trecut 1 an. Eu am rămas cu casa tamponată, cu pereții crăpați, iar făptașul amendat cu 50 de lei. (Teodor Gliga — comuna Rășinari — Sibiu)

Vedeți să nu vă pomeniți dator să-l reparați tractorul, că i-ați așezat casa în drum ! Poate că totuși cererea dv. îndreptățită va găsi ecou.

În sectorul 6 din Capitală, școala generală nr. 196 se află în vecinătatea unei betoniere și a unui garaj, care funcționează permanent și produc mult zgomot, praf de ciment, gaze de eșapament etc.

Procesul de învățămînt este stînjenit, ferestrele claselor sînt ținute închise, iar elevii, în pauze și în orele de educație fizică desfășurate în curtea școlii, inspiră un aer nociv.

O parte din elevi vin la școală pe un drum plin de noroi, murdărind încălțămintea și sălile de clasă (curățenia școlii a costat zeci de mii de lei) deoarece pe drumul asfaltat ce a existat cu ani în urmă se aruncă resturile de beton.

În urmă cu 2—3 ani tovarășul doctor Frunză de la Policlinica Titan a examinat o serie de elevi, constatînd forme clinice patologice datorate atmosferei nocive, poluării intense din această zonă. (Învățător emerit Paula Stănciucu)

Oferim această scrisoare autorităților competente, invitîndu-le să decidă.

Un medic vede cele în vaci.

«Mă numesc Florea Alexandru și locuiesc în satul Bodești nr. 24, comuna Hălmagiu, județul Arad. M-am prezentat într-o zi cu o vacă de 5 ani, gestantă în luna a 5-a, la medicul veterinar al comunei, Paic Leontin, vaca fiind bolnavă. Medicul a refuzat să o consulte, iar după multe insistențe, văzînd că vaca gemea, a ajuns la concluzia că are un cui în stomac (constatare fără nici o consultare) și mi-a zis s-o dau la achiziție, că nu mai poate fi salvată. Aici mi se dă 1 500 de lei pe vacă. Dar mă întîlnesc cu un consătean care-mi spune să nu mă iau după vorbele tovarășului Paic L., ci să merg la medicul veterinar din comuna Vîrfurile, aflată cam la 8 km distanță. Aici se constată că vaca suferă de răceală și cu un tratament de nici 200 de lei s-a vindecat. Acesta este un caz din cele multe pe care tov. medic Paic L. le tratează astfel. Au mai pățit mai mult sau mai puțin rău Onc Aurel din satul Bodești, care a fost trimis de medicul sus-numit să procure un taximetru ca să-l transporte la un animal bolnav, apoi Lupei Dumitru din același sat, Ioaneș P. din Hălmagiu ș.a.

Dar dacă i-a făcut bine cuiul și astfel l-a trecut răceala ?

Primim și dăm acest punct de vedere :

Mă nedumerește atenția specială de care se bucură Teatrul dramatic din Constanța în rubrica artelor din trei numere consecutive ale revistei. S-a început printr-o relatare în cadrul unor reflecții făcute de tov. Nelu Ionescu pe marginea caietelor de sală, unde nu se servește una caldă, una rece, nepierzîndu-se prilejul de a fi taxați cu „oarecare". S-a continuat cu înțelepta invitație la pudoare semnată de Al. Covaci, pe marginea unui rușinos spectacol cu comedia „Ce-aveți cu Bibicu", o comedie originală ce se joacă pe mai multe scene din țară. Și s-a încheiat cu un nou comentariu-eseu al lui Nelu Ionescu. „În căutarea sării", inspirat de un spectacol al teatrului constănțean pe care d-sa l-a văzut într-un turneu la Iași ; aproape s-a mirat că n-a fost o „șușanea", cum probabil își închipuie dînsul turneele, dar, avid după „nebunii", cugetă cît sînt de terești, de fără har, de lipsiți de sare, bieții actori de provincie !

În ceea ce-i privește pe Al. Covaci, ajuns în fine referent literar al Teatrului din Cluj-Napoca, totul este explicabil. Pînă acum doi ani asasina teatrul din Constanța cu cronici laudative și cînd trebuia și cînd nu, iar mie personal îmi părveneau mereu din partea lui scrisori și ilustrate cărora nu prea le înțelegeam rostul. Pînă cînd am primit lunga lui cerere de angajare la Constanța în postul pe care se află la Cluj-Napoca. Dacă a ajuns omul unde a ajuns, să arate el ce poate ! Și după ce anul trecut judecă o comedie a lui Gh. Vlad în „Tribuna" sau „Familia", nu-mi amintesc prea exact, iată-l ajungînd și la presa centrală. Numai că, respectivul spectacol, care nu s-a jucat decît de două ori în toată vara, a fost oprit de către noi, definitiv, cu cîteva săptămîni înainte de apariția notei din revistă.

Mi-ar părea rău însă ca unele considerente similare să fi dus la opiniile afirmate scris de tovarășul Nelu Ionescu. (Romeo Predi, dr. în teoria și istoria teatrului)

Durerea noastră, a profesorilor de matematică din licee, constă în faptul că noi muncim să respectăm programa analitică aprobată de Ministerul Educației și Învățămîntului, iar institutele de învățămînt superior — A.S.E. și Politehnica București — nu respectă instrucțiunile privind examenele de admitere în facultăți și dau probleme în afara programei școlare parcurse cu elevii. Astfel, A.S.E.-ul a dat la Facultatea de cibernetică o problemă din „Structuri algebrice", cu toate că în programa analitică sînt prevăzute doar cîteva ore iar în broșura de admitere nu e prevăzut mai mult decît în programă. Iată : „La capitolul structuri algebrice se vor da numai definițiile și exemple construite pe mulțimile cunoscute de elevi din clasele anterioare". Și s-au dat probleme !!

Pentru aceasta, părinții mi-au reproșat că nu le-am pregătit copiii cum trebuie. Și era vorba, subliniez, tocmai de elevi care au avut cele mai mari note în liceu ! Am luat legătura telefonică cu șeful catedrei de matematică de la A.S.E. care mi-a răspuns de din Olimp : „Noi, institutele de învățămînt superior, avem autonomie".

Ce-i de făcut mai departe ? Să respectăm programele școlare sau să-i considerăm îndreptățiți pe părinți care aleargă pentru a aranja tot felul de meditații pentru copiii lor ? (Profesor Grigore Iuliu, București)

Reluăm și noi întrebarea dumneavoastră.

În această săptămînă s-au trimis, spre analiză și rezolvare forurilor în drept, următoarele scrisori :

Stan Georgeta (scrisoarea nr. 6378) — Comitetul județean Ialomița al P.C.R. ; **Gavril Pop** (nr. 6304) — Comitetul județean Arad al P.C.R. ; **Ion Burdubeață** (nr. 2783/R) — Comitetul municipal Pitești al P.C.R. ; **Viorel Vasilescu** (nr. 6274) — Consiliul popular al județului Argeș ; **Florin Kaizel** (nr. 6435) — Consiliul popular al județului Dolj ; **Cristian Popescu** (nr. 6318) — Consiliul popular al județului Galați ; **Nita Roman** (nr. 6291) — Consiliul popular al județului Maramureș ; **Gheorghe Sudiță** (nr. 6307), **Aurelia Fănăreanu** (nr. 6284) — Consiliul popular al județului Prahova ; **Ion Lacu** (nr. 6295) — Consiliul popular al județului Caraș-Severin ; **Grup locatari Galați** (nr. 6278), **Ioan Trifan** (nr. 6285) — Consiliul popular al județului Galați ; **Ion Dumitru** (nr. 6385) — Consiliul popular al județului Ialomița ; **Gheorghe Dineață** (nr. 6734) — Consiliul popular municipal Brăila ; **Nicolae Cojocaru** (nr. 6416) — Consiliul popular municipal Timișoara, **Aurel Oprișan** (nr. 6253) — Consiliul popular municipal Constanța ; **Mihai Borcănescu** (nr. 6254), **Blescu Doina Ștefania** (nr. 6323) — Consiliul popular municipal București ; **Marin Garofa** (nr. 6284) — Consiliul popular municipal Galați ; **Vasile Șerbănescu** (nr. 6233), **Pompiliu Crednеanu** (nr. 6403) — Consiliul popular al sectorului 2 București ; **Alexandru Rusu** (nr. 6283) — Consiliul popular al sectorului 3 București ; **Radu Ilescu** (nr. 6310) — Consiliul popular al sectorului 6 București ; **Aurel Pielea** (nr. 6404), **Dan Lugojanu** (nr. 6434) — Consiliul popular al sectorului 7 București ; **Aura Băiteanu** (nr. 6267) — Consiliul popular municipal Ploiești ; **Ion T. Alexandrescu** (nr. 6283), **Mircea Brăileiu** (nr. 6383) — Consiliul popular municipal Bacău ; **Constantin Demetriade** (nr. 6293) — Consiliul popular municipal Pitești ; **Cucu Bazil Adrian** (nr. 6380) — Consiliul popular municipal Iași ; **Lovasz Farcaș Irina** (nr. 6363) — Consiliul popular municipal Gh. Gheorghiu-Dej ; **Ion Popăceanu** (nr. 6370) — Consiliul popular municipal Sibiu ; **Tomaș Iosif** (nr. 6406) — Consiliul popular municipal Arad ; **Ștefan Zamfir** (nr. 6365) — Consiliul popular municipal Craiova ; **Lucreția Munteanu** (nr. 6273), **Dumitru Crișmăriue** (nr. 6303), **Stoica Gheorghe** (nr. 6282), **Florian Șerbănescu** (nr. 6420), **Anghel Stelian** (nr. 6403), **Ion Mustață și Ovidiu Apostolescu** (nr. 6230) — Procuratura Generală ; **Vasile Tofan** (nr. 6276), **Victor Montia** (nr. 6374) — Ministerul Educației și Învățămîntului ; **Stan Tiberiu Nicolae** (nr. 6248), **Vasile Oiteanu** (nr. 6341) — Regionala C.F. Cluj ; **Vlad Rădulescu** (nr. 6250), **Traian Cruceru** (nr. 6314), **Lucian Ciurlin** (nr 6386) — Ministerul Muncii ; **Serina Strugariu** (nr. 6439), **Maria Andone** (nr. 6312), **Ion Ștefăniță** (nr. 6401), **Elisabeta Natanticu** (nr. 6392) — Ministerul Sănătății ; **Ion Dumitrescu** (nr. 6375), **Vasile Ulici** (nr. 6394) — Departamentul Căilor Ferate.

Așteptăm, împreună cu cei ce ne-au scris, aceste răspunsuri, convinși că ele vor ajuta dreptatea și adevărul.

Care-i soluția ?

În pragul începerii acestui an școlar ne-am prezentat la secretariatul Liceului industrial nr. 2 Moreni pentru a ne înscrie în anul III de studii, secția seral, profil electrotehnic. În ziua de 10 septembrie ni s-a adus însă la cunoștință de către conducerea liceului că în baza unei dispoziții primite de la forurile superioare de învățămînt nu ne mai putem înscrie în anul III, deoarece această clasă nu a fost prinsă în planul de învățămînt pe anul 1976—1977. Menționăm că sîntem angajați ai întreprinderilor din zona industrială a orașului Moreni, că majoritatea sîntem familiști și că ne este aproape imposibil să continuăm școala la Fieni, unde ne-a îndrumat Inspectoratul școlar județean Dîmbovița. Ne-am deplasat de nenumărate ori la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, de care aparține Liceul industrial nr. 2 Moreni, dar aici ni s-a spus că Ministerul Industriei Constructoare de Mașini trebuie să soluționeze problema, întrucît majoritatea elevilor clasei lucrează în cadrul unităților aparținînd acestui minister. La Ministerul Educației și Învățămîntului ni s-a spus că, într-adevăr, soluționarea problemei depinde de ministerele mai sus menționate. Dar iată că noi așteptăm în zadar... (în numele colectivului clasei : **Ioan Florescu, Dumitru Constantin, Paul Stan, Gheorghe Glimă**)

Mă numesc Marian Pop și vă scriu în numele mai multor colegi de la Liceul „M. Băicescu" din Pitești. Noi am fost astă-vară la ședințele Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. V-am ruga mult să ne faceți mare bucurie de a programa o astfel de ședință și în orașul nostru, asigurîndu-vă că noi, publicul, ne vom strădui din tot sufletul să reînviem acea noapte de neuitat de la Năvodari.

Așteptăm și invitația autorităților.

ADRIAN PĂUNESCU

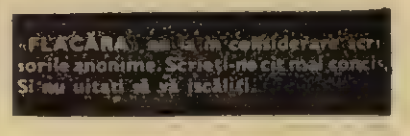

BUCIUMI: satul de pe şapte coline

Noi

Noi nu ne-am îmbolnăvit niciodată de destin,
N-am construit subteran în istorie,
Dar dacă memoria citeodată nu este decît un cimitir,
Şi dacă soarele uneori nu răsare decît din memorie,
Atunci, fie : lumina despre care mă-nalţ şi vorbesc,
Şi care nu este decît sunetul însuşi al ţării,
Pentru că ţara, un pod de vocale fiind,
Este şi-o încuviinţare a mării,
Viaţa — care pînă în zilele mele-a trecut
Şi pe la Sarmisegetuza, în lume,
Şi pe la Rovine, la Podul Înalt,
Şi-a luat drumul aspru al unei columne :

Lumina şi viaţa — tot două-ncercate perechi,
Pentru că-ntr-amîndouă-am visat, m-am lăsat dulce,
Şi pentru că-n loc de palate avem cîntece vechi,
Pentru că la vedere-am trăit şi durere şi fulger,
Templele noastre fiindcă şi triste, şi mari,
Nişte fluiere sînt, din care cresc munţi,
Şi fiindcă ştim, n-am putut să nu ştim gustu-amar,
Şi fiindcă şi pietre-am primit şi-am stors pietre pe frunţi :

Lacrimile — fiindcă pe ele-am călcat ca pe-un rug,
Caii noştri fiindcă-au păscut doar în ţară,
Şi fiindcă n-am plîns, am mers mai degrabă la plug,
Pentru că pluguri şi-n timple ne ară,
Şi pentru că-n noi se sbat văi, ne culegem fierbinţi,
Prin părinţi fiindcă totul se-aşează,
Şi fiindcă sîntem, n-am murit în părinţi,
Fiindcă şi morţi tot am arăta lumii-o rază,

Atunci fie : din memorie dacă,
Am vorbi şi tot nu ni-e lumea săracă.
Sîntem aici, n-am plecat
Nicăieri şi-am deprins graiul cel mai curat.
Din memorie dacă iubim şi pe plai
Tot răsare un nor cu chip proaspăt de grai.
Noi nu ne-am îmbolnăvit de destin, n-am cerut
Nimănui nici un gînd şi-am stat scut.

A. I. ZAINESCU ■

La miazăzi de Zalău, spre masivul Meseşului, cale de vreo douăzeci şi opt de kilometri pe o şosea de asfalt ce se înşiruieză poetic, cu meandre capricioase de riu de munte, prin codri bătrîni, încă teferi şi verzi, în plin octombrie, într-un ţinut pe altitudinii la care toamna porneşte din văi aburcă greu, e satul Buciumi. Sat cocoţat pe şapte coline, precum Roma sau Laşul, mai vechi, foarte vechi, cîndva castru roman, cîndva aşezare-cetate (cea dintîi atestare documentară a sa ni-l revelează, prin veacul al XV-lea, chiar sub numele de „Cîmpul Cetăţii"). Sat cu majuscule, adică *fossatum*, aşezare fortificată, ultim nucleu al unei lumi, lumea rurală care continuă, prin secole, cetatea veche, mult după ce pietrele „pavimentum"-ului adus de romani şi-au dizolvat şi structurile, şi semnificaţiile, devenind simplu loc pe care îl calci sau îl ari, adică *pămînt*.

Castrul, dezgropat în ultimii ani de arheologii din Zalău şi Cluj-Napoca, se află în inima satului, pe o dulce colină cu mari bătrîni şi paşnici suave de brînduşe albastre, cărela oamenii locului îi zic şi „Grădiştea", ca în Sarmizegetusa lui Decebal, şi „Cetatea", adică „civitas", nume străvechi, păstrate şi cerotite, rostite cu inima atunci cînd buzele erau ferecate. Numele de demult ale unui sat păstrat, teferi, clare, durabile, pe sub noianele de vocabule noi aşezate ca nişte fluturi străini pe coroia lor, acoperindu-le adesea cu aripile, dar neizbutind să determine o altă polenizare, nici a timbi şi nici a ţiinţei. Teferi, clare, durabile, pietrele de demult ale castrului încă lucese printre pomi şi flori, „Via Praetoria", recent dezgropată, tale măreţ pe sub cerul înalt, spre cîmpiile de porumb ce se pierd în zări. Cîndva, cetatea de piatră a-a risipit (deşi ruinele ei, spun documentele, încă se mai vedeau, „mult ridicate deasupra pămîntului şi destul de vizibile", chiar şi la finele veacului al XVI-lea !), au înecat-o valurile istoriei, au ars-o năvălitorii (pietrele castrului, afirmă istoricii, destăinuite urma a două incendii), au acoperit-o cenuşa şi colbul, „pavimentum" a devenit „pămînt", dar pămîntul acesta frămîntat, torturat, apăsat şi teşit de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, antrenat uneori în suvoaie sîngînde, acoperit adeseori de alte pămînturi, a-a ţinut închegat de vechile-i pietre, de vechia-i albie, apărat ca şi o redută de urmaşii deşculţi ai getilor şi romanilor. Istoria, pe aici, e o istorie a luptei, a greielor bătălii pentru păstrarea acestui pămînt, a efigiei lui inconfundabile, a reliefului duhului şi al ţiinţei lui. Pe aici, pe aproape, prin Munţii Meseşului, romanii instalaseră observatoare. din care pîndeau şi vesteau apropierea dşumanilor. Peste pietrele castrului, devenite pămînt, la adîncosturi rechiteloor de pămînt în umbra cărora îşi plantează porumbul şi îşi duc mai departe, prin secole, viaţa, urmaşii deşculiţi fac la fel, pîndesc şi veghează, dau veste celor de dună ei, din cîmpie, cînd vin dşumanii, cînd din zările nălburi se revarsă pînhoalele care vor să le invadeze pămîntul. Satul se cheamă „Buciumi", spune cronica locului, fiindcă locuitorii lui „ţipau din bucium" la ceas de răscruce, cînd peste zările munţilor se iveau dşumanii.

Ce aparau, de fapt ? Te miri ce. Aparau un pămînt sărac, întins ca o poighită, ca o coajă subţire peste piatra arîdă, risipit printre stîncărişuri, spălat de ploi şi toţenţi, pămînt de munte, de coline pie-

montane, ici-colo de ţes aluvial, pămînt de gresii şi marne, de argile şi sisturi, peisaj altfel fastuos, în care interferenţa de regnuri şi geografii compune un tablou de o mare diversitate, pictat cu o vervă decorativă unică. Solul zgîrcit şi rece face culorile tari, minerale, porumbul e de aur curat, merele-s roşii şi străiucitoare ca rubinele, doar brînduşele de pe dealul Grădiştei sînt de-un albastru suav, liliac, ca nişte emulsii fine de acuarelă, puse de pensula amintirii peste dalele neguroase ale cetăţii care, scufundîndu-se cîndva în pămînt, se învecineaza acum cu cerul. Peisaj fastuos, cuprins de cele şapte coline în volute şi bucle ce-i dau un balans de valuri de mare, o ritmare în registre diferite a motivelor ce urcă şi coboară tînzînd către cer, răscruce de vînturi, unghi de aspră interferenţă între năvăliile de ger şi febrilele a lunilor (şini şi cîteva luni pictate cu miluri negre pe apa Agrişului şi a Văii Buciumului) şi Munţii Meseşului, la pieptul cărora vînlui, oprindu-se, ăuie lung, cu glas de bucium.

Peisaj fastuos, dar pămînt sărac. Sărac şi mai ales risipit. De la o culme cu porumb la alta, de la o vale cu grîu la alta, puntea o poate face doar boncănitul buciumului. Ţăranul cooperator se scoală în crucea nopţii ca să ajungă, în zori, la tarla, după opt-nouă kilometri de mers întins, dar poticnit, pe pante abrupte şi grohotişuri lunecătoare. Tractoarele se caţără greu şi lucrează greu, combinele îşi prăvese seceratul abia prin august, grîul se scutură, ca o risipitoare, toamnă-i amăgitoare, frumoasă, feerică, dar şi scurtă, scurtă ca o explozie, uneori nici nu s-a copt porumbul cînd cade bruma, iarna e aspră, primăvara la fel, nu-ţi dă răgaz să-i trăieşti beţia, să te umpli de parfumul tărinii, de bucuria soarelui, nici de pe coaste, cînd nu te-asteptî, coboară frigul, geruri tîrzii care ucid floarea merilor şi a prunilor. Cooperativa agricolă are peste 6 000 de hectare, dar din acestea cam vreo 2 000 (cifră care înseamnă întreg pămîntul altor cooperative !) au fost, la întemeiere, pămînturi sterpe, pămînturi stîncoase şi erodate, grohotişuri şi lunci inundabile, cimitire de pietre, de cioate şi rădăcini, resturi dintr-o arhaică civilizaţie a naturii, la hotarele căreia omul şi-a ţinut închegat de vechile-i pietre, de vechia-i albie, apărat ca şi o redută de urmaşii deşculţi ai getilor şi romanilor. Istoria, pe aici, e o istorie a luptei, a greielor bătălii pentru păstrarea acestui pămînt, a efigiei lui inconfundabile, a reliefului duhului şi al ţiinţei lui. Pe aici, pe aproape, prin Munţii Meseşului, romanii instalaseră observatoare. din care pîndeau şi vesteau apropierea dşumanilor. Peste pietrele castrului, devenite pămînt, la adîncosturi rechitelor de pămînt în umbra cărora îşi plantează porumbul şi îşi duc mai departe, prin secole, viaţa, urmaşii deşculiţi fac la fel, pîndesc şi veghează, dau veste celor de dună ei, din cîmpie, cînd vin dşumanii, cînd din zările nălburi se revarsă pînhoalele care vor să le invadeze pămîntul. Satul se cheamă „Buciumi", spune cronica locului, fiindcă locuitorii lui „ţipau din bucium" la ceas de răscruce, cînd peste zările munţilor se iveau dşumanii.

Ce aparau, de fapt ? Te miri ce. Aparau un pămînt sărac, întins ca o poighită, ca o coajă subţire peste piatra arîdă, risipit printre stîncărişuri, spălat de ploi şi toţenţi, pămînt de munte, de coline pie-

om de-al locului, fiindcă sîntem într-o lume veche, iar lumile vechi sînt lumi de basm. Asadar, cocostîrcul... Prezenţă insolită în acest imperiu al pietrei, undeva, pe malul Văii Buciumului, vine în fiecare primăvară şi stă pînă toamna un bătrîn cocostîrc. O primăvară, o vară, o toamnă, înversunat, caută, de cîtiva ani, ceva ce nu mai există : îşi caută cuibul. A avut cîndva, pe aici, un cuib, asta era în epoca lunciior înundate, acum, în locul acela, nu mai e apă, dar el o caută. În loc de apă, găseşte grîu. El speră că această vegetaţie stranie va dispărea, că balta va reintra în drepturi, că, poate, va regăsi, cînd ordinea arhaică a acestor locuri se va restabili, şi cuibul său. Şi se miră, desigur, că această clipă nu vine. Nu vine. În apărarea vechii ordini a locului, unic vestigiu viu al civilizaţiei dispărute, din aceeaşi familie cu stîrvurile copacilor tertiari descompuşi, dar neidentificată în umezeala acidă a lunci, e numai el).

Că întreg acest peisaj s-a transformat, se transformă, că e altul şi mai ales că devine altul, ne-o spune totul. Ne-o spun lunciie înundabile, care dau astăzi grîu, ne-o spun dealurile şi coaste înpădurite de lerbării pentru turme, ne-o spune transplantul masiv de epidermă tinără (păduri, păşuni,citeva sute de hectare de meri şi pruni) peste oasele sterpe de piatră veche, ne-o spune un deal cu brînduşe, veghind istoria, dezgropată şi ea şi adusă la zi prin efortul edil al oamenilor acestui ţimp, ne-o spun, mai ales, nişte oameni ai Buciumilor ce se înapoiază în Buciumi din viitor. Zeci de familii, pînă nu prea demult, plecau din sat, evadau deci din timp, din timpul aterp al satului lor de piatră, căutîndu-şi un rost, un viitor, mai departe sau mai aproape, de regulă mai departe, prin cîmpia Banatului, unde grîul era destul şi brateie lor înviate cu truda pretuite cum se cuvine. Plecau prin aprilie, încuindu-şi casele, munceau, cîştigau (cîştigau bine, mai cu seamă în ultimul timp, ca muncitori sezonieri al I.A.S.-urilor), se întorceau prin noiembrie, cu grîu şi cu bani, desculau uşile uneori troienite, dezgheţau vetrele pentru o iarnă, şi, cînd da floarea prunului, plecau din nou. Pînă acum vreo trei-patru ani plecau cu zecile. În primăvara aceasta au mai plecat doar cinci. Ceilalţi s-au „reaşezat" în sat, muncesc în sat, pe tarlaiele C.A.P.-ului, după ce, ascultîndu-se bine, măsurînd satul de azi din perspectiva belşugului de pe cîmpiile de la miazăzi. au văzut că „merge", că au şi aici un viitor.

Şi merge. Unii muncesc în sat, alţii, vreo patru sute la număr, îl părăsesc, pleacă prin alte locuri, mai aproape sau mai departe, de regulă mai aproape, la noile fabrici şi combinate ale Zalăului, dar şi unii, şi alţii, îşi rostuiesc viitorul aici, îşi fac case alci, îşi cresc copiii aici înainte de a-i trimite la şcoli înalte, conştienţi de importanţa şi rolul lor — şi de importanţa şi rolul celor ce vor veni — *aici*, pe pămîntul acesta al lor, printre brînduşele unde viseză un castru, *aici*, pe pămîntul acesta în care fierul tracoarelor, primăvara, face să pocnească o văsăire străveche, rostogolind printre brazde monede imperiale, plăpiri dintr-o vatră ce nu s-a stins. Toţi cei ce se află în fruntea satului, şi primarul Ioan Maringaş, şi vicepreşedintele Ioan Opriş, şi Ioan Chiorean, secretarul Consiliului popular, şi Nicolae Hădade, tînărul preşedinte al C.A.P.-ului, absolvent al liceului agricol din Salonta, şi Nicolae Ciupe, medicul circumscripţiei, şi Ioan Guşet, medicul veterinar al cooperativei agricole, şi profesorul Petre Dănilă, directorul coordonator al şcolilor Buciumilor, şi alţi 49 (din 51 !) de învăţători şi profesori, sînt fii ai satului. Ei au plecat la carte, ei s-au întors apoi la casa lor, la vatra lor, ei s-au întors la numele lor de familie, nume adesea străvechi, nume cu genealogii de cronică, nume a căror poveste în timp se poate oprologa cu povestea satului sau cu ample fragmente din ea. L-am numit mai sus pe medicul Nicolae Ciupe, întors, după studii, între ai lui. Un alt Ciupe, Ion Ciupe, face un destin identic, pleacă la şcoli înalte, devine învăţător, se întoarce acasă, într-o casă pe care, de fapt, nici n-ai putea s-o părăsească : o casă a cărei arhitectură şi a cărei podoabă, de la „sterguri" şi acoarte la discurile ceramice cu cleciură tînă ornind pereţii şi grinzile, compun o gingaşă broderie, tot ce se vede sau aproape tot fiind ieşit din mina unei femei. Femeia e mama învăţătorului, Viorica Ciupe, faimoasă în toate satele Buciumilor pentru faina şi harul mîinilor ei. Ea este să coase şi să împodobească, pentru fete şi pentru neveste tinere, năframe seleţene, negre şi cu flori galbene, ea, mai mult, stie secretul de-a „înnoi" năframele vechi, pe care le spală, le întinde, le fixează pe-o masă din lemn de tisă, trage apoi conturele florilor, ale frunzelor, învie culorile, reface nuanţele. Nu poţi ieşi din cercul magic al unei astfel de case, al unei astfel de veţire de artă, al unui astfel de sat, care-şi înfăptuieşte sintezh contemporană pornind de la vechi şi tulburătoare esenţe. Nimeni din neamul Ciupe, ni se spune, nu-şi părăseşte, nu şi-a părăsit vreodată satul, chiar şi cei care totuşi s-au dus revin merceu, revin lîngă vatra-i fierbinte, atunci cînd frigul tomnatic al depărtărilor le urcă prin mîini şi prin suflet. Abandonarea acestei vetre implică pierderea personalităţii, anularea insului ca ins sau a neamului ca neam. Şi neamul Ciupe e mult prea vechi şi mult prea amestecat cu istoria locului — chiar cu legendele — pentru ca vreunul dintre urmaşi să nu-i resimtă, mîndru, investitura de aur, nobleţea de cronică. Un Ciupe, Grigore Ciupe, fierar al Buciumilor le 1848, făurea, în şopronul său, lănci pentru luptătorii revoluţionari şi satului, suferind, împreună cu alţi 11 ingi, represaliile ştăpînirii, judecata şi închisoarea. Acelaşi Grigore Ciupe, la 1850, era posesorul primului ceas din Buciumi şi al primei lămpi cu petrol, a cărei flacără, în curînd, avea să alunge din sat opaiţele. Fiul său, tot fierar, aduce cel dintîi gramofon în sat, îl instala în cercul casei şi, de acolo de sus (casa era pe un virf de deal), îl pornea să cînte „pînă la răguşeală", ca să-l audă natul întreg. Ultimul din dinastia fierarilor, Pamfil Ciupe, e sofer. Are vreo 30 de ani şi de ani, lucrează pe şantierul hidrocentralei de la Tarniţa, de pe Someş, pleacă din sat duminică noaptea, se întoarce simbăta. Bate drum lung ca să se-ntoarcă, dar se întoarce. Are acasă, în Buciumi, o casă, şi, în casa aceasta a lui, el, acest tînăr şofer din neamul Ciupe, are o bibliotecă cu cîteva mii de cărţi. Tatăl şi bunicul lui au adunat, cu osîrdie, tot ce-a ieşit mai bun şi mai frumos de sub tiparniţele româneşti din vremile lor; zeci şi sute de cărţi, unele astăzi rare, au intrat în această casă de ţară aproape cu concomitenta editării. Soferul Ciupe sporeşte zestrea, cumpără mult, îi stiu toţi librarii Zalăului şi din Cluj-Napoca, şi, mai ales, citeşte.

Nu-i singurul din sat — şi nici cel al lui n-au fost singurii — cu sete de carte, de noutate, de ştiinţă. I-am mai pulca aminti tot aici pe octogenarul Silviu Papiriu Pop, ţăran autodidact, posesor al unei biblioteci de istorie pe care-ar rivni-o orice istoric cărturar şi, deopotrivă, colecţionar de hrisoave şi mărturii ale vieţii vechi, muzeograf sui-generis, „arheolog" al satului într-o vreme în care arheologii nu prea călcau pe aici, arheologie făcînd, pe cont propriu, doar localnicul că amuigea bolovani din vechiul castru, construindu-şi sub umbra cetăţii împuţinate, casa. Nenumărate şi pline de preţ mărturii ale străvechimii şi neclintirii omului pe aceste locuri, unelte, arme, podoabe, unele datînd din neolitic, au fost salvate, conservate şi ocrotite de ţăranul Silviu Papiriu Pop, ce şi-a făcut din casă muzeu şi, cînd casa a devenit prea mică pentru comorile adunate, le-a dăruit muzeului satului şi muzeului de istorie din Zalău. Rîvna acestor oameni către carte, luminâ, ştiinţă, e veche, această rîvnă îndrăzată din neguri de vremi, cînd mai presus decît nevoia culturală era nevoia de afirmare, embrion al unui apostolat naţional şi social. În 1865, buciumenii n-au şovăit să-şi transforme biserica (construcţie veche şi mîndră, de dinainte de 1750, cu ziduri groase de peste un metru, clădită cu piatră smulsă din castru) în şcoală, plătind din chimirele lor profesori care să-i lumineze fiii. Bisericii şi-au făcut mai tîrziu, biserica putea să mai aştepte, de şcoală românească însă era nevoie.

Azi, vechea şcoală nu mai e şcoală (construcţia cu ziduri de cetate s-a transformat în cinematograf), ea n-a mai putut, nu mai poate cuprinde generaţiile care vin spre carte, ea nu mai putut cuprinde o geografie spirituală care s-a luminat dintr-o dată, la o dimensiune altădată de nevisat. Satele Buciumilor au şcoli noi, construcţii moderne, integrate suflet de edificii şi de dotări (magazine, lăcaşuri de sănătate, blocuri de locuinţe etc.) care aduc şi impun, în aşezarea îmbogăţită şi înnoită, electricitată şi asfaltată, luminată exterior şi pe dinăuntru cu alte podoabe şi alte vreri, piatra de temelie a oraşului viitorului.

O şcoală nouă e în plină construcţie în aceste zile. Se află în inima satului, lîngă un şir de sălcii bătrîne, înalte şi somptuoase, monumente ale unei naturi cetăţală, poate să dea, fie şi numai ca un simbol sau ca o promisiune, chiar şi astfel de exemplare, ivite, s-ar zice, într-un moment de uitare, poate de generozitate încă necunoscută. Construcţia e „la rosu", încă nu-i putem deduce chipul, el se ascunde printre schele şi mormane de cărămizi, dar, după cum ne încredinţează meşterul Lucaci, zidarul care conduce lucrările, chipul acesta va fi (sînt cuvintele lui) „frumos cum nu se mai află". Va fi, într-adevăr, o şcoală „cum nu se mai află", nu-i o exagerare de meşter îndrăgostit de lucrarea lui, ci o realitate atestată arhitectonic. Va fi o şcoală de 10 ani, cu 12 săli : fiecare sală de clasă va fi luminată „din două părţi", prin două rînduri de geamuri ; corpul şcolii se va continua cu cel al unei săli de sport (o sală de 20/14 m, în care vor fi şi tribune !), şi ansamblul, impunător prin proporţii, armonios gîndit şi legat, va arăta frumos, se va integra organic locului, arhitecturii lui şi pocziei lui, va avea chiar, spune meşterul Lucaci, „acoperiş ca acoperişele", nu planşeu de beton, detaliu de cea mai mare însemnătate într-o zonă în care „acoperişele", cîndva din „tandăra de conac", asăzi de ţiglă dar urmînd formele tradiţionale ale celor vechi, dau nota etnografică dominantă, ca modele celebre pe toate dealurile. Proiectul acestei şcoli este opera unor tineri arhitecţi. Cum au ajuns aceşti tineri la Buciumi şi cum au gîndit ei această şcoală, şi modernă, şi în rimă cu ambianţa şi cu tradiţia, e o altă poveste, deschizînd, în edificiul culturii satului, o fereastră sau o arcadă nouă. O cercetare socio-economică a Buciumilor, condusă, în 1968, de regretatul sociolog Octavian Neamţu, s-a soldat cu o carte (Ov. Bădina, D. Dimitriu, Oc. Neamţu : „Buciumi, un sat din ţara de sub munte". Ed. Academiei R.S.R., 1970) şi cu trimiterea unor tineri entuziaşti, tobă de carte şi de talent, dar şi cu fine antene pentru tot ce e viu, pentru tot ce visză din străvechime, pentru tot ce înseamnă fiinţă şi duh al locului, astfel încît, propunînd structuri ale noului ele să nu înghiţe, ci să facă şi mai vibrant un timp etern.

S-a construit şi se construieşte mult în Buciumi, s-au schimbat şi se schimbă multe, dar s-a păstrat şi se păstrează, decantate prin timp, curăţate de accident şi de efemer, tot ceea ce înseamnă valoare, fiinţă şi duh al satului, deci mai mult decît o năframă ce-şi „înnoieşte" motivele, mai mult decît un acoperiş precum cele „din tandără", se păstrează, de fant, o dimensiune umană, care-i cea a statorniciei omului pe acest pămînt. a iubirii lui faţă de el. Omul şi-a apărat, prin veac, cu sînge şi cu sudoare, acest pămînt, s-a ţinut strins de pietrele lui arhaice. a scris mereu şi pe mereu, pe foaia tărinii, cu o nouă sămînţă, istoria, pentru el şi pentru cei ce aveau să vină. Văzut asa, procesul trecerii acestui sat spre viitor pare lent, el nu răspunde imaginii confectionate din cărţi despre mişcare (miscarea, pe-aici, pe aceste abrupte şi grele dealuri, se face şi astăzi mai mult cu bivolii decît cu tractorul !), dar aceasta nu înseamnă lipsa mişcării, nici măcar o mişcare înceată, ci presupune, poate, una substanţială.

Satul acesta se mişcă spre viitor într-un ritm care e cel al statorniciei, deci în ţinut esenţial.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

„Nu am observat dacă persoana călcată era caldă sau nu, aceasta deoarece ne-am grăbit"

Faptele sînt următoarele şi, dat fiind caracterul lor de excepţie într-o ţară în care omenia a fost întotdeauna la loc de cinste, se cer relatate exact, fără înfloriturii, aşa cum au fost ele culese din dosarul 317/1975 al Judecătoriei judeţului Teleorman. La 11 decembrie 1974, către orele zece seara, autocamionul aparţinînd C.A.P.-ului din Cernetu, comuna Mîrzăneşti, condus de Gheorghe Chelu, a lovit, călcat şi proiectat, în comuna Purani, în dreptul casei Mariei Dobre, pe Nicu Rădoi care circula nereglamentar, pe jos, şi care a decedat. Pînă aici, nimic deosebit, un accident, s-ar putea gîndi, ca oricare altul, mai ales că existau toate condiţiile favorizante, în sensul că pietonul avea, după cum va dovedi experiza medicală, o cantitate apreciabilă de alcool în sînge, că afară era ceaţă şi că autocamionul conduss de Gheorghe Chelu nu poseda ştergătoare de parbriz, drept pentru care şoferul circula mai mult cu uşa întredeschisă, ştergînd din cînd în cînd geamul din faţă.

Ce-a urmat este însă înspăimîntător. Din cabina şoferului a coborît Marin Naciu, prieten cu şoferul, a constatat accidentul, victima se pare că încă mai trăia, l-a luat pe Nicu Rădoi şi l-a aşezat pe trotuar, maşina a dat înapoi şi şi-a continuat drumul în mare viteză, trecînd ca vîntul. cîteva minute mai tîrziu. prin fata postului de miliţie din Mîrzăneşti. În acest punct, trebuie să recunoaşteţi, lucrurile se mai complică, dar încă nu foarte mult, dacă cîte nu faci în viaţă pentru un prieten... Dar lipseşte un amănunt. În clipa comiterii accidentului, se mai aflau în cabina autocamionului Ion Velicu, iar în caroserie, alte şapte persoane, Tudor Velicu, Nicolae Velicu, Stan Hariton, Stanciu Iancu, Voicu Lăniţescu, Stan Mirea şi Petre Tibacu, care n-au suflat, vreme de mai multe zile, nici o vorbă ! După investigaţii amănunţite, organele de miliţie au depistat făptaşul, a cărui declaraţie merită redată, pentru caracterul ei lesit din comun. „Precizez, scria vinovatul, că dacă Marin Naciu nu lua cadavrul, eu nu mă urcam la volan, dar văzîndu-l pe acesta că a făcut aşa ceva, m-am urcat şi eu şi am dat maşina înapoi". Evident, această dare pe după cireş n-a avut cişlig de cauză în proces, în urma căruia şoferul Gheorghe Chelu a fost condamnat, sentinţă definitivă, la şase ani pentru ucidere din culpă şi la cinci pentru părăsirea locului accidentului. Se cade să facem aici o paranteză, arătînd că, la cererea organelor de anchetă, conducerea C.A.P.-ului din Cernetu l-a făcut şoferului criminal o caracterizare mai mult decît trandafirie, menţionînd între altele că „datorită faptului că a avut o comportare bună la locul de muncă, a fost trimis de consiliul de conducere la tratament în staţiunile balneoclimaterice prin C.A.P., în anii 1973 şi 1974" !?!

Întregul dosar, în care ceilalţi şapte cetăţeni apar în postura de martori, dintre Marin Naciu întrînd sub incidenţa legii, e plin de declaraţii cel puţin comice, dacă n-ar spatele lor nu s-ar ascunde o faptă de extremă gravitate, în urma căreia un om, cap de familie şi tată, nu şi-ar fi pierdut viaţa. Iată, spre edificare, un extras din cele afirmate de Marin Naciu, condamnat ulterior la trei ani închisoare pentru infracţiunea de favorizare a uciderii din culpă : „declar că în această perioadă, pînă am fost chemat de organele de miliţie şi cercetat, nu mi-a ars nici de mincare, aşteptînd să fiu chemat şi să recunosc". Bietul om, te simţi gata să oftezi pentru nefericitul lipsit de poftă de mincare, dar ce ţi-e dat să citeşti cîteva rînduri mai jos ? „Nu am observat, recunoaşte Marin Naciu, dacă persoana călcată era caldă sau nu, aceasta deoarece ne-am grăbit".

După toate aceste cătinţe, ai fi tentat să crezi că oamenii căzuţi în greşeală s-au trezit, fie şi în ceasul al doisprezecelea, la realitate, recunoscîndu-şi vina, în urma căreia un om şi-a pierdut viaţa. Dar cei doi aflaţi în noaptea accidentului în cabina autocamionului 21 TR 1505 se vor grăbi să cearcă recurs, arătînd între altele că „numa stabilită drept contribuţie băneacă pentru minor este prea mare, întrucît minorul primeşte şi pensie de urmaş", minorul în cauză fiind, desigur, copilul victimei Nicu Rădoi.

Evident, recursul a fost respins şi sentinţa a rămas definitivă. Vinovaţii şi-au primit, după legile drepte ale acestei ţări, pedeapsa încumbată de faptele lor oribile, dar reporterul, aflat de-acum la mai multe zile după parcurgerea dosarului, cîntînd să fie muncit de un gînd. Cum a fost posibil, se frămîntă el, ca zece oameni să fie implicaţi sau martori într-un accident mortal şi să tacă, să nu încerce să dea o mînă de ajutor celui lovit, să nu se străduiască să salveze o viaţă care se stie că mai putea fi salvată printr-o intervenţie imediată ?!

A fost aceea o tăcere care, prin ea însăşi, a caracterizat nişte oameni, arătînd opiniei publice adîncurile lor chip. Oameni de excepţie într-o ţară a oamenilor dar oameni care, atenţie, trăiesc printre noi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

VIAȚĂ – FILM DUS ȘI NTORS

„Fanii"

Ca și sporturile de masă, cinematografia are și ea microbiștii ei, care în limbaj internațional se numesc fani, prescurtare de la **fanatici**, cuvînt ingrat, și după părerea mea cu mult du-te-ncolo, pentru că presupune un zel bezmetic, o devoțiune oarbă, un sect.: ism bigot, adică o stare de încăpățînată neluciditate. Hașdeu zicea că „fanatismul ucide știința", dar, fără îndoială, el ucide și conștiința. Ajungînd aici trebuie făcută însă o foarte necesară delimitare, distingînd printre microbiștii ecranului două categorii principale și într-o oarecare măsură opuse : 1. „mușcații de cinema", freneticii, stîlpii cinematecilor, pasionații de tipul C.S., medic de țară și navetist în ziua liberă. Face 80 km dus și 80 km întors pentru ca să nu piardă ultimele trei premiere din capitala județului, iar uneori la drumul prin județul vecin și se duce pînă la Tîrgu Mureș ca să vadă a paisprezecea oară scena mesei din **Pădurea spînzuraților** ; 2. Spre deosebire de prima categorie, care cunoaște pe operatorul lui Wajda ca pe colocatarul apartamentului propriu, ei nu merg ca să vadă filmul cutare cu Belmondo. Ei se duc să-l vadă pe Belmondo în nu importă ce film, sala de cinema fiind pentru ei mai ales un loc de întîlnire cu idolul personal, umbră iubită, admirată, uneori invidiată, aproape întotdeauna imitată.

1. În condițiile în care cinemateca este un privilegiu al Capitalei iar cinematografele nu prea sînt specializate, așa-zisele cinematografe de artă născîndu-se greu și murind ușor, prima categorie e oarecum subțiată, pierdută pe drum, pentru că, la un moment dat, a existat un pluton relativ masiv de hămesiți ai bibliotecilor cu filme, dar acum acest pluton s-a răzlețit din multe motive, unele obiective, principalul fiind, desigur, lipsa de timp, dar și din motive neobiective, principalul fiind, aici, lipsa unor vestale, adică a unor animatori, care să întrețină focul. În așteptarea noului șuvoi al cinematecii, două observații sar deocamdată în ochi : forme noi de cinefilie, zic „noi" pentru că microbiștii nu se mai mulțumesc să consume și să deguste, ei vor să facă filme, manu proprio, deci forme noi încoltesc, iar în ultimul timp răbufnesc energii în jurul cinecluburilor constituite, nu din vina lor, în rezervații, dar acum e momentul ca plasa înconjurătoare să fie dată jos și să se intre în marele circuit. Cealaltă observație ar privi structura noului public devorator de filme insomniace — să le numim așa în opoziție cu filmele soporifice, adică cele care facilitează somnul rațiunii. De unde pînă acum o bucată de timp acest public de exigență era format mai ales din adulți pe muchia pensionării sau dincolo de ea, se poate observa cum ziceam mai sus, chiar numai ochiometric, că vîrsta acestui public a scăzut simțitor, că el este format azi mai ales din juni și că — detaliu semnificativ ! — o foarte mare parte din acești juni nu sînt, așa cum s-ar putea crede, de proveniență umanistică. Ei sînt „scientifics", în special studenți la matematică, la medicină și dintr-o zonă de interferență, de la arhitectură.

2. Despre a doua categorie a microbiștilor, despre vînătorii de autografe, colecționarii de poze de vedete, despre plutarhii vieților paralele ale piersicilor și spătarilor, despre acei pico della mirandola în materie de stele cu sau deocamdată **fără nume**, — aceasta nu-i împiedică, firește, să trimită și unora și celorlalte scrisori înflăcărate cerîndu-le un semn de viață, o șuviță de păr, mîna sau o sumă de bani cu împrumut — despre această a doua categorie trebuie să recunoastem că și ea se reduce în ultimul timp, și iată o împuținare care ne bucură, nu pentru că marii nostri actori n-ar merita azi mai mult ca oricînd să pună în circulație o mare cantitate de elan. Elan dar nu idolatrie, pentru că acest tip de idolatrie infantilă diminuează însuși obiectul idolatrizat și nu numai **acest tip** de idolatrie, ci orice tip, aici trebuind să dăm într-un totul dreptate lui Shaw, căci el zicea că sălbaticul adoră idoli de lemn și de piatră, iar omul civilizat idoli de carne și de sînge.

Schițînd acest foarte sumar tablou al cine-microbiștilor, ideea esențială ar fi că există feluri deosebite de a iubi arta în general și filmul în special și că această ființă colectivă numită cinematografie, ca și ființa individuală numită cineast, regizor, actor, vedetă, anti-vedetă, dorindu-ne dragostea, neputînd respira fără ea, are nevoie de entuziasm, nu de fanatism. De luciditate iar nu de leșinuri.

ECATERINA OPROIU ■

A apărut

OMAGIU LUI BRÂNCUȘI

Volum editat

de revista „TRIBUNA"

● Semnează : Eugen Jebeleanu, Octavian Fodor, Carola Giedion Welcker, Natalia Dumitrescu, Alexandru Istrati, Bülent Ecevit, Barbu Brezianu, V. G. Paleolog, Virgil Vătășianu, Ionel Jianu, Mircea Zaciu, D. R. Popescu, Adrian Marino, Ion Pogorilovschi, Nina Stănculescu ș.a.

● Mircea Eliade: Coloana (teatru), Peter Neagoe : Sfîntul din Montparnasse (proză).

● Versuri inspirate din universul brâncușian.

● Interviu cu : Jean Cassou, Ionel Jianu, Berto Lardera, Emile Gilioli, Marielle Tabart, Philippe Soupault, Etienne Hajdu.

● Exegeze : David Lewis, Tomás Aladár, Pontus Hulten, Sik Csaba, Hilton Kramer, Edith Balás, Ezra Pound, ș.a.

● 250 pagini text + 64 reproduceri din opera lui Brâncuși, lucrări ale plasticienilor contemporani.

CRONICA FILMULUI

Ultimele zile ale verii

Constant preocupărilor sale pentru filmul de actualitate, Constantin Stoiciu — scenaristul filmului de care ne ocupăm — încearcă și de astă dată să aducă în prim plan viața unor constructori de pe unul dintre nenumăratele șantiere ale țării. Pelicula realizată după acest scenariu de către Savel Stiopul — prin care acesta revine, după o îndelungată absență, la problematica contemporană — se înscrie așadar în arla tematică a faptului cotidian, a eroismului cotidian, a micilor sau marilor bucurii sau drame cotidiene.

Intențiile nu sînt duse însă pînă la capăt, șantierul — tumultul muncii caracteristic unui șantier — rămîn undeva în planul doi, intriga țesîndu-se mai mult în jurul unor povestioare de dragoste mai mult sau mai puțin autentice, în jurul unor cupluri de îndrăgostiți care se iubesc, se ceartă sau se despart pentru niște motive care scapă în bună măsură spectatorului și care, ceea ce e mai grav, nu tensionează filmul absolut deloc ; ba dimpotrivă, dau o notă de nedorit, iarăși, unor secvențe ce se doreau a fi dramatice. Aceste slăbiciuni nu sînt, nu pot fi salvate nici de muzica filmului (H. Maiorovici și Camelia Dăscălescu), nici de abundența efectelor sonore (ing. Andrei Coler) și nici măcar de folosirea, dusă pînă aproape de ostentație, a trucajelor coloristice — aceasta din urmă atingînd pe alocuri performanțe tehnice de reținut, rămînînd totuși în afara filmului (imaginea : Ștefan Fay și Florin Parascliiv).

În rolul principal, cel al inginerului șef, Cornel Coman se străduiește să depășească o partitură interpretativă destul de confuză, lipsită de personalitate, reușind un personaj cu oarecari trăiri interioare, frustrat însă de niște date concrete, lipsit de o „biografie" cinematografică, eroul său se plasează undeva la granița dintre „posibil" și „schematic" alunecînd, pe parcurs, cînd într-o parte, cînd în cealaltă.

Firește, a face un film despre un șantier nu este un lucru ușor. A face însă dintr-un șantier un simplu pretext decorativ pentru a înșaila niște idile mai mult sau mai puțin reușite, a pune eroul să se joace de-a „uite demisia, nu e demisia" — și asta pentru nici un motiv plauzibil ! — e cam prea mult. Și e cu atît mai mult, cu cît filmul dovedește pe alocuri că autorii săi pot filma viață — viață autentică și nu surogat : cîteva excepționale momente ale lui George Mihăiță, într-un rol episodic — cel al unui tînăr șofer, îndrăgostit la rîndul său, dar și atent observator al realității imediate ; bonomia periculoasă, de tip „escroc" a funcționarului din minister interpretat excelent de Matei Alexandru ; cîteva momente ale lui George Calboreanu jr., în rolul micuței lepre în devenire — toate acestea rămîn în memorie tocmai prin firescul realizării, prin lipsa de ostentație. Dar sînt doar niște oaze de adevăr, într-un film condus altfel cu suficient profesionalism — ceea ce nu e deloc puțin ! — pentru a acoperi, măcar aparent, acele momente în care se spun cuvinte mari despre iubire, muncă, cinste și prietenie, dar pe care nu putem — **nu avem cum** — să le credem.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

O piramidă din care lipsesc cîteva blocuri de piatră

O operă de Wagner seamănă cu o piramidă. Spectacolul bucureștean cu Walkiria seamănă cu o piramidă dar fără soclu. O piramidă din care mai lipsesc cîteva blocuri de piatră și care plutește suspendată în noapte ca într-un gol de aer, asemenea unei sculpturi cinetice. Pentru că orchestra dirijată de Constantin Bugeanu a sunat ca proiectată pe o pistă de încercare, cu alunecări în derivă, cu instrumente care scoteau... zgomote, cu șuierători care spulberau praful și pulberea din fosă. Credem că ansamblului orchestral îi mai trebuiau zile prelungi de repetiții ca să ajungă în faza unor sonorități acceptabile și poate chiar onorabile. Regia lui Jean Rinzescu a fost singurul eveniment notabil al spectacolului. Ea a conferit reprezentației elementul-ax în jurul căruia se născocește decorul semnat de Roland Laub, ea a acordat spectacolului ținută și stil. S-a văzut o îndelungată și răbdătoare, poate chiar obsesivă șlefuire a detaliilor mișcării în scenă și a expresiilor corporale, în așa fel încît toate gesturile să cînte, să se așeze firesc în structura muzicală a operei, în atmosfera încordată, tensionată a conflictului. Se vede că s-a muncit ca la o piramidă. Dar s-a muncit conștient că nu există încă voci demne de muzica lui Wagner și nici orchestră care să pună oceanul acela de sunete în flux și în reflux. S-a înfăptuit un act de cultură pentru care artiștii și instrumeniștii Operei merită felicitări, dar reprezentația este încă departe de bucuriile muzicii și de exigențele spectacolului wagnerian. Și tocmai aici trebuie pus semn de exclamare ! Pînă la sublim e încă un drum rece, sticlos și afișetor !

Mariana Stoica a fost singura cîntăreață în stil wagnerian prezentă în spectacol. Ea a pătruns grav sensul muzicii și cu vocea sa ampă, puternică, a spintecat văzduhul răscolit de cavalcada walkiriilor, ridicînd brusc temperatura spectacolului și trezind publicul din inerție. Walkiria este o operă tulburătoare, o operă care nu te poate lăsa pradă amorfă extazului, o operă care zbuciumă, care arde pe dinăuntrul nostru ca și cum prin ciudate alchimii singele nostru s-ar preface în flăcări. Și cu toate acestea spectacolul este trenant, efortul unor cîntăreți de a se exprima e vizibil și îngrijorător. George Crăsnaru, cu intuiția sa exactă, cu inteligența sa care transpare din fiecare gest, din fiecare privire, cu vocea sa strălucitoare și tonică, a tradus expresiv dilema lui Wotan. Maria Slătinaru n-are forța dramatică și vocală a repertoriului wagnerian, n-a reușit să renunțe la stereotipiile belcanteului, dar a fost o interpretă sensibilă, a restituit publicului o eroină de mitologie care se zbate în meandrele propriului destin și propriului suflet. Marcel Angelescu s-a întrecut pe sine, a cîntat mai îngrijit, mai atent cu defectele sale de dicțiune, dar nici vocal, nici ca prezență scenică nu acoperă datele rolului. Iulia Buciuceanu a fost o maiestuoasă și necruțătoare zeiță din Walhall dar uneori vocea sa, obosită, pare că trece printr-un armoniu defect. Walkiriile s-au lăsat copleșite de orchestră, vocile lor, de cele mai multe ori fîrave sau stridente, n-au reușit să transforme episodul walkiriilor într-un moment de vis al spectacolului.

Și astfel cortina a căzut la orele 23 și 20 de minute peste o piramidă neterminată, înăuntrul căreia s-a găsit un singur sarcofag, al sufletului !

A. DOHOTARU ■

P.S. În numărul trecut, reputatul critic muzical Alfred Hoffman a publicat, conform dreptului la replică, o intervenție în care erau amendate unele opinii ale semnatarului acestor rînduri privind cîteva din manifestările Festivalului internațional „George Enescu". Intervenția sa se intitula „Cu asemenea articole ni se face frig". Trecînd peste datele autobiografice expuse de Alfred Hoffman, fără îndoială prețioase pentru o viitoare istorie a criticii noastre muzicale, autorul se ocupă de-a lungul a 7 pagini violent dactilografiate și grăbit redactate, de observațiile noastre asupra programului concertului de deschidere, asupra recitalului lui Ion Voicu — solist, conducător de formație camerală și compozitor, într-un cadru festiv ca acela dedicat lui George Enescu. Alfred Hoffman afirmă greșit că autorul acestor rînduri s-a mirat de interpretarea în concert a Simfoniei spaniole de Lalo. Autorul acestor rînduri nu s-a arătat mirat el a exprimat discret rezerve asupra includerii în programul concertului inaugural a acestei simfonii. Cineva, în pauza concertului, își exprima, de altfel foarte plastic, nemulțumirea în același sens : „Aș vrea să știu dacă la un festival Lalo s-ar cînta Enescu în deschidere !" Nu avem nimic împotriva interpretării „Simfoniei spaniole" de către Ion Voicu. Dimpotrivă, dorim să o ascultăm și o vom asculta cu mare plăcere în viitor. Dar, desigur, într-o variantă interpretativă mai bună ca aceea din concertul inaugural. Aceasta este opinia noastră.

În ceea ce privește „nesiguranța muzicală" a lui Nicolae Herlea din spectacolul cu Tosca de la Sala Palatului, nu vreau decît să-i recomand criticului reputat și expert care este Alfred Hoffman, audierea atentă, cu partitura alături, a înregistrării pe bandă de magnetofon sau reluarea reprezentației pe bandă magnetică. Atît. În rest, dorim să fim clari : nu denigrăm activitatea muzicienilor care ne reprezintă peste hotare. O judecăm la justa ei valoare într-un spectacol anume, nu în spectacolul anonim sau „general" al vieții ! Nu ne impresionează nici o carte de vizită, oricît de pompoasă ar fi ! Noi, spectatorii, melomanii de rînd, crescuți în spiritul respectului pentru marile valori ale muzicii românești și universale, nu sîntem chiar așa ușor de indus în eroare sau de intimidat cum crede Alfred Hoffman. Nu e destul să te consideri deținătorul unui cod, al unui limbaj care pare inaccesibil sau mai puțin accesibil la prima vedere. Te poți trezi într-o zi decodificat ! Dacă facem cronică „după ureche" ? O facem și... după ureche, pentru că pînă una alta nu s-a inventat un alt organ sensibil la sunete și chiar la unele zgomote. Noi cînd venim la concert, întîi și întîi ascultăm. Apoi comparăm și judecăm. (Dumneavoastră cum procedați ?) Uneori judecăm aspru, e adevărat. Și avem curajul să judecăm aspru și să ne afirmăm opinia. Pentru că venim fără prejudecăți ! Nu ne interesează ce se întîmplă în culise. Și nu-i combatem pe alții cu argumente pline de candoare și sub dicteu automat. Scrie undeva că aprecierile asupra manifestărilor muzicale trebuie să aparțină numai unui grup de „inițiați", unei „elite" ? Dați-ne voie să credem că lui Alfred Hoffman i s-a făcut frig fără motive întemeiate citind articolul nostru. Sau i s-a făcut frig pur și simplu din simpatie personală (omenească, dealtfel) față de cei „judecați" de noi ? În ceea ce ne privește, vom continua să decongelăm spiritele uitate într-un stat și care nu sînt cum vulește viața pe afară.

Despre Ion Băieșu

Băieșu nu scrie un teatru mimetic-absurd, ci are un instinct plin de vigoare comică ce-i dictează o înverșunată coloratură autohtonă, plină de haz : el nu vrea să fie la modă, deși cu un mic efort ar putea, riscînd astfel să se și anuleze, sau bagatelizeze, el rămîne cantonat într-o lume ce o continuă pe-a lui Caragiale, între personaje profund marcate de mediul în care trăiesc și de limba în care vorbesc. Aș îndrăzni astfel să spun că Băieșu este la ora actuală dramaturgul nostru cel mai „autohton", fiindcă mai pregnant decît la alții observăm în piesele sale **limba** și originea autohtonă, specific munteană, bineînțeles, a eroilor săi. Verva sa comică i-ar putea permite să le dea dreptul limburților săi eroi să se distreze în toate consoanele lumii, ori să se poticnească grotesc într-o măciulială a necomunicării : dar Băieșu din **Chițimia** (nu din „Preșul", care rămîne o spumoasă glumă de vacanță a autorului) continuă filonul bogat din **Iertarea** și ne oferă o dramă a impostorului, dacă mi se permite să spun astfel, o piesă în care jefuitorul identității altuia și altora nu face pînă la urmă altceva decît să se frustreze de propria sa identitate. Dacă Băieșu și-ar analiza piesa, ar zice că dumnealui Chițimia și-a furat singur căciula, fiindcă acest ciudat hoț n-a făcut altceva douăzeci de ani decît să-și fure propria sa viață. Gălăgioșii sînt binevenîți pe scenă ca personaje, ei îl ajută pe autor să se exprime prin ei, limbuția nu e un defect decît al lor și e o calitate a autorului : Chițimia inventatorul și Filosoful său particular alimentează prin existența lor un proces tragic, ei încălcînd legile umane, violînd serisa și nescrisa lege morală a oamenilor. Spuneam că Băieșu nu scrie un teatru absurd, dar el folosește în **Chițimia**, care este o dramă, legile complicate și intrigile neverosimile ale comediei, care întotdeauna sînt absurde. Dacă ar fi logică și exactă, comedia ar fi o ciorbă de pește. Băieșu, care e pescar, disprețuiește logica aparentă și liniară și didactică și ne oferă o ciudată căzere în păcat : nu în păcatul cunoașterii, care ar presupune că judecata și conștiința, ca să fie, au fost plătite cu patimi și privațiuni — ci în păcatul **necunoașterii**, al ambiției de a trăi într-un rai al altuia, cu orice preț, chiar cu prețul propriei tale distrugeri. Am insistat asupra piesei lui Băieșu fiindcă ea mi se pare elocventă în ceea ce eu aș numi „neangajarea eroilor", lipsa lor de conștiință, de conștiință politică, păcat mai mare decît orice izgonire din paradis. Căci a nu ști cine ești și pentru ce trăiești este într-adevăr o tragedie. Băieșu este remarcabil în demonstrarea acestei idei, scriind prin revers o piesă angajată, așa cum și Caragiale tot prin revers ne-a dăruit o dramaturgie ionică extraordinară. Dacă din gîndire se naște în Biblie păcatul, cred că ispita cea mai modernă a șarpelui necurat este atrofierea și lipsa conștiinței. Chițimia nu vrea să știe și astfel nu vrea să fie, să existe — și în final cînd firele ce-l conduceau sînt puse în lumină, el rămîne singur în propria sa închisoare, pe care singur și-a construit-o, închis la propriul său pat dogmaticesc.

DUMITRU RADU POPESCU ■

„În mină"

Într-o după-amiază toridă, din vara anului 1945, mă aflam după o infernală noapte de tren, la Constanța, într-un oraș mistuit de arșiță și de mizerie, de o asemenea adîncă dezolare încît însăși marea, aceeași de la facerea lumii, părea pedepsită de o nevindecată tristețe.

Stăteam la o masă de cafenea orientală, cu o prăjitură în farfuria încertă și cu un pahar cu apă în față cînd, pe trotuar, înaintea mea, am văzut o fetiță descultă, cu părul galben și cu doi ochi imenși, albaștri, ce priveau cu un jind mărturisit la prăjitura mea, neîncepută.

I-am făcut semn să se apropie, a venit, i-am întins prăjitura, a început s-o mănînce cu o poftă ce amintea mai mult a foame, decît de deliciile dulciurilor. Am întrebat-o cum o cheamă, mi-a răspuns, cîți ani are: „Patru". Am întrebat-o cum îl cheamă pe tatăl ei, ce meserie are: „Muncitor în port". — Și cît cîștigă?" am continuat, fără să știu nici eu de ce pun unui copil de patru ani asemenea întrebare. Dar fetița mi-a răspuns prompt: „Șase sute de lei", adăugînd însă imediat, cu un glas abia șoptit, dar de o mare seriozitate: „În mină". Am avut impresia că n-am auzit bine. — „Cît?". Și fetița a repetat: „Șase sute", ca să precizeze cu glasul ei șoptit, de o adîncă maturitate: „În mină".

În clipa aceea teribilă, echivalînd pentru mine cu una dintre cele mai tulburătoare emoții pe care le-am trăit în viața mea, fiindcă asistam la o sfîșietoare tragedie: o fetiță de **PATRU** ani care **ȘTIA** că tatăl ei cîștigă șase sute de lei **„ÎN MINĂ"**, o ghiară de fier mi-a sugrumat gîtlejul, întreaga mea ființă fiind cuprinsă de o surdă și neputincioasă revoltă.

Au trecut de la acea vară cumplită treizeci și unu de ani.

Cînd văd cum arată astăzi copiii acestei țări, inima mea cîntă.

AUREL BARANGA ■

PAUL ERDÖS — Compoziție

Muzică și poezie

(Urmare din pag. 1)

bertăți, plătită adeseori cu sînge. O muzică pentru greci, ca și pentru străinii care vin în Elada să-i cunoască, odată cu templele ei antice, sufletul de azi, etosul, dar și melosul, nu niște biete maimuțăreli oarecare, plătite ieftin de turiști bogați. O muzică scrisă pe versurile marilor poeți contemporani eleni (Seferis — premiul Nobel —, Elitis, Ritsos, Agnanostakis și, printre ei, Mikis Theodorakis), ca și pe versurile lui Federico Garcia Lorca și Pablo Neruda (Canto general). Nimic de umplutură, nici un „textier" ocazional. Numai mină în mină, muzica și marea poezie (recitată de actori renumiți ca Manos Katrakis) au pus stăpînire pe sufletele unei mari mulțimi, care cunoștea cîntecele de-acasă, dar tot mai venea să umple încă o dată stadionul, să-i vadă și să-i audă pe cei mai renumiți interpreți, vedetele, chiar dacă (sau tocmai pentru că) seară de seară îi pot vedea la televizor și prin toate programele tavernelor nocturne.

Fenomen nou, original, numai grecesc? Da și nu! „Muzică ușoară"? Da și nu!

Oare la noi, azi, cînd se întîlnesc oamenii, pe stadioane sau acasă, nu sînt porniți să cînte mai întîi melodiile scrise pe versurile lui Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, George Coșbuc, Octavian Goga?

Romanțe, veți zice. Da, dar mai întîi poezie adevărată, mare și generoasă, expresie a sentimentelor colective, a durerilor și bucuriilor fiecărula, tezaur de sensibilitate umană, permanentă, prin care românii se deosebesc și se aseamănă cu toate popoarele, rămînînd ei înșiși, nu o fotografie decolorată a altora?

De ce, atunci, toate aceste constatări, pe cît de triste pe atît de adevărate, ecoase în relief de discuția declanșată de „Flacăra", continuată de „Scînteia" și de toate celelalte ziare și reviste, după ultimul Festival de muzică ușoară de la Mamaia?

Numai din cauză că lipsește poezia, versul capabil să la pe aripile lui, la nevoie, și cîntecul. Din lipsa ideilor devenite artă, a unei aderențe profunde la realitățile sociale și psihologice contemporane, din lipsa marii poezii.

Dar, mă poate apostrofa cineva, de ce n-ai văzut d-ta slăbiciunile și daunele acestea atunci cînd, ca reprezentant al Uniunii scriitorilor în juriul primelor ediții ale Festivalului de la Mamaia, apoi ca responsabil în conducerea Consiliului Culturii și Educației Socialiste cu orientarea acestei manifestări tradiționale, puteai să le împiedici, să le previi, să le găsești o soluție?

Da, voi răspunde pe loc, în mare măsură, mă simt implicat. Și în bine, și în rău. În bine, fiindcă, chiar de la început, de la prima ediție, am încercat să determin juriul — preponderent muzical — să înțeleagă avantajul de-a antrena în concurs și de-a premia poeți nu „textieri" rutinați, nu ratații altor meserii, fiindcă de vocație, la mulți dintre ei, nici nu putea fi vorba.

Chiar dacă nu s-au dovedit capodopere, cîntecele pe versurile lui Tiberiu Utan, Nina Cassian, Marin Sorescu, Traian Iancu, ca și-ale altor colegi, aveau cel puțin demnitatea și frumusețea poeziei, nu se înecau în dauritele banalități, fie ele cît de „optimiste" (gen: „spre soare, spre soare"), socotite de unii compozitori ca chintesența „filozofiei actuale".

Da, atunci la început (era oare în vara lui 1962?), ca și mai tîrziu, mi-am dat seama că, în afara lipsei de înțelegere a unor poeți, care strîmbau din nas auzind de „concurs" și de „muzică ușoară", adevărații autori morali ai eșecurilor individuale și colective erau acei compozitori care se socoteau pe ei înșiși nu Dioscuri, ci niște biete surori siameze cu textieri fără har, fără scrupule estetice și morale. „Cum să-l părăsesc, tovarășe, mi-a răspuns odată un compozitor — om, dealtfel, înzestrat — cînd l-am luat mai din scurt. L-am dus în spate 20 de ani și tocmai acum să-l las muritor de foame?" Și-a găsit o soluție, ca să-și salveze amicul: și-a scris singur versurile. Întîmplător sau nu, erau cu mult peste ale textierului. Dar pînă să aflăm adevărul, versurile tot de același textier erau semnate.

Așa se face deci că, din dorința de a se respecta regulile prestabilite ale concursului, juriile au tolerat, chiar revoltate uneori, dar au tolerat, surogatele poetice și pe autorii lor. Nu cumva să rămînă fără concurenți.

Cei dați afară pe ușă se întorceau, tiptil, pe fereastră.

Și-apoi, se cuvine s-o spun: nu erau niște „muritori de foame" textierii cămătați de amicii lor compozitori. Ba, dimpotrivă. Unii se înscriau, în contabilitatea Fondului Literar, la capitolul „venituri", imediat după Sadoveanu și Arghezi, genii naționale, ajunși, spre sfîrșitul vieții, la aproape o sută de cărți fiecare.

Cîte și ce fel de cărți au publicat textierii de muzică ușoară? Cei mai mulți, în mod firesc, nici una. Cărțile se citesc, se mai și judecă de către cititori, deci e riscant să le scrii și să le publici. Apoi, cu poezia tragi mîța de coadă, nu-ți poți trata invitații cu icre negre.

Să fim bine înțeleși, chiar dacă eram socotit cîndva sperietoarea unor textieri — îmi pare rău că n-am fost întotdeauna și pînă la capăt! — nu merg cu gîndul pînă la a crede că numai poeții mari, numai geniile naționale — vai, atît de puține, oricît ne-am socoti noi de talentați, fiecare în parte! — pot scrie versuri pentru cîntece, pentru șlagărele muzicii ușoare.

Dacă îmi amintesc bine, pe la începutul secolului, în revistele transilvănene, semna poezii și era socotită poetă importantă, alături de Octavian Goga, și Maria Cunțan. De la ea ne-au rămas doar versurile cîntecului „Pe sub fereastră curge-un riu". Și s-a salvat! La fel, dincoace de Carpați, Arthur Enășescu era contemporan cu Tudor Arghezi. De la ultimul ne-a rămas o operă capitală, de la primul poezia stranie și permanentă a cîtorva romanțe: „Cruce albă de mesteacăn", „Rița" etc. Vasile Militaru, amintit sau nu în istoriile literare, a scris, pentru noi toți, „A venit aseară mama". A existat, pînă mai ieri-alaltăieri, și Bățescu-Oardă, autorul multor versuri ajunse romanțe, cîntate mereu, neuitate.

Deci, nu e vorba de-a exclude, în mod arbitrar, de la efortul nobil al creării cîntecului de masă, de-a cărui specie ține, în fond, și muzica ușoară, pe toți cei care nu publică volume de versuri, sau n-au fost premiați de Academia Română. Nu. Doar pe cei nechemați, înzestrați numai cu tupeu și cu amiciția prost înțeleasă a unor compozitori milostivi, nici ei tocmai dezinteresați în colaborarea aceasta păgubitoare cauzei publice.

Iar colegii mei, poeții, să nu uite că e preferabil, în locul unui volum tipărit doar în 500 de exemplare, mai mult pentru prieteni — dacă poate avea cineva, în lumea artistică, atîția! — să scrii o singură poezie bună, cîntată într-o seară de un stadion întreg, sau fredonată de fiecare în fața televizoarelor, radiourilor, a picupurilor, a casetofoanelor.

Aș vedea în acest efort de înțelegere un răspuns demn la tot ce s-a scris despre ultima ediție a Festivalului de la Mamaia, dar mai ales la chemările cuprinse în **Programul de măsuri**, adoptat recent de conducerea partidului, și pus din nou în fața noastră ca pe-o oglindă de care nu ne putem ascunde slăbiciunile.

Deci, numai mînă în mînă, poezia și muzica, dragi prieteni poeți, sau muzica și poezia, dragi compozitori, pot să ne arate, în fața marelui public, chipul adevărat, de artiști, de cetățeni. Fără această solidaritate în răspunderi, în idei, în frumos, nu pot exista nici cîntece reușite, necum festivaluri...

Pe scena Teatrului Național din București se repetă piesa Premiantele de **REGINA WEICKER**
Fotografie de **ELENA GHEBA** ■

Programul cenaclului nostru

Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar își reîncepe activitatea în ziua de 14 octombrie cînd va susține o manifestare la Curtea de Argeș. În ziua următoare, 15 octombrie, cenaclul va fi prezent la Cîmpulung Argeș și, probabil, pe 16 octombrie, la Pitești (sau Rucăr).

În ceea ce privește „întîlnirea de muzică și poezie" cu numărul 200, vă putem anunța că ea va avea loc, probabil, la Cluj-Napoca, în ziua de 23 octombrie, orele 18, la Sala Sporturilor. În această eventualitate, biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți și de la casa Sălii Sporturilor.

Eventualele modificări în calendarul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar vor fi anunțate la timpul potrivit.

Festivalul cîntecului ostășesc

Începînd cu această seară, la ora 20, în Sala de concerte a Radioteleviziunii se dă startul inaugural celei de a III-a ediții a Festivalului cîntecului ostășesc „Te apăr și te cînt, patria mea!", manifestare artistică de prestigiu în peisajul vieții noastre muzicale. În organizarea Ministerului Apărării Naționale, cu concursul Uniunii Compozitorilor, Festivalul din acest an, după o riguroasă selecție, propune sensibilității și judecății juriului și marelui public, în trei concerte, 60 de lucrări muzicale, cîte 20 de fiece gen — cîntece patriotice, marșuri ostășești, piese de muzică ușoară — inspirate din freamătul muncii constructive și tumultul vieții ostășești, din sentimentele și conștiința datoriei ce animă brațele de tărie ale țării.

I. STRUJAN ■

EXPOZIȚII

Horia Bernea

„Ideea și noțiunea actuală de „creație" — scrie Horia Bernea în catalogul recentei sale expoziții la Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România — **este o perfectă ilustrare a orgoliului nostru".** Sacrificarea orgoliului și luminata umilință în fața faptelor naturii sînt, bineînțeles, motivele unei trufii mai mari, fiindcă acest soi de prea plecat realism, pe care pare a-l anunța pictorul, nu este unul de rînd, cufundat în contemplație smerită și anonimat ci un mod, un instrument, mai bine-zis, conceput să ne sensibilizeze și să ne arate miracolul în tot ce ne înconjoară. De mai mulți ani, Horia Bernea pictează dealul numit Piscul Bori-Bărdaș (Poiana Mărului, județul Brașov) și de mai mulți ani noi vedem tablouri care, deși glorifică un peisaj unic, sînt atît de adînc deosebite unele de altele, încît înțelegem că tabloul care tocmai se naște este rezultatul unei superioare analize a tot ce artistul a întreprins pînă aici. Iată un adevăr care poate să explice impresia deosebită, profund neliniștitoare, ce-o încercăm, înaintea fiecărei noi pînze: Horia Bernea nu face parafrază la temă, construind astfel spornic și convenabil mari serii de tablouri. El pornește la treabă doar atunci cînd vede cu claritate secvența cea mai semnificativă a seriei pe care ar putea-o dezvolta. O seamă din pictorii de azi fac greșeala de a trimite în expoziții mulțime de lucrări, care, dacă reușesc să ne lămurească de felul cum se aleg elementele unui stil, nu vin și cu un plus de substanță. În selecția pe care o discutăm Horia Bernea prezintă șapte pînze de la 1 × 3 m și o fotografie a dealului. **„...cele găsite acolo** (n.n. — în natură) — mai spune artistul în catalog — **sînt atît de puternice și bogate încît simpla și onesta (umila) lor revelare devine cel mai important și dificil lucru".** Or, **„cele găsite acolo"** sînt infinit de bogate, infinit de nuanțate. Și atunci, pictorul revelează — cu înțelesul cel mai frumos al acestui verb, care este de simbolizare extatică — înfățișările Piscului Bori-Bărdaș în ceasurile lui de rod. Dealul acesta rodește lumină ca cireșul floare și curba lui înceată sună sub marea boltă cu limpezimea semeață a unui coral la orgă. Avem o prezentare foarte ascuțit realistă a naturii și parcă un realism înțelepțit de multă experiență abstractă.

TUDOR OCTAVIAN ■

CINE CÎNTĂ ÎN RESTAURANTE?

DEVA:
O trupă tipic provincială

Două sînt marile restaurante ale Devei, Transilvania și Sarmis, amîndouă în top cu orașul, cochete și romantice, și amîndouă așezate la vad, adică exact în centru. Ar mai intra la socoteală și restaurantul Perla aflat în parcul de sub poalele Cetății ale cărei ruine, dacă nu sînt cochete, sînt romantice fără doar și poate.

Chiar dacă Transilvania și Sarmisul sînt vecine, între ele nu există nici un fel de concurență sau discordie, dimpotrivă, orchestra de la Transilvania, aflată în concediul ei legal de odihnă, cîntă la Sarmis, iar la Transilvania cîntă orchestra de la Perla. Normal, la Perla ar fi trebuit să cînte orchestra de la Sarmis, dar Sarmisul nu are o formație proprie, așa că Perlei nu-i rămîne altceva de făcut decît să strălucească în liniște și-n decorul parcului peste care toamna se-așterne tot mai veștedă și mai brumată.

Acestea fiind zise, la Transilvania, după ce am audiat, ca să spun așa, muzica de café-concert a formației conduse de bătrînul Ludovic Trutiu, și am consemnat aplauzele care i-au răsplătit pe muzicanți în strădania lor de a încropi la pian acordeon, saxofon și baterie cîteva celebre valsuri, romanțe și diverse fragmente din uverturile unor operete, l-am abordat pe șeful formației din partea căruia am notat : „Sîntem împreună de peste 30 de ani. De cînd ne știm, cîntăm și tot cîntăm. As mai spune, fără să par prea modest, sau dimpotrivă, că oarecum ne pricepem în meseria asta. Muzica pe care o practică orchestra noastră, precum și cealaltă formație din Deva, că nu sîntem decît două, este, după cum spun unii, cam demodată. Dar nu asta este și părerea mea. Cei care ne critică sînt adepții unor orchestre electronizate, cu zeci de stații și microfoane și care, în loc de muzică, fac, după umila mea părere, un vacarm infernal. În loc să se distreze, omul iese năucit. Mai mult decît atît, în timpul programului clienții nu mai pot schimba o vorbă între ei. Dar nu cred că tocmai eu sînt chemat să-i critic pe alții. Noi, de școală veche, o ținem pe-a noastră, respectăm repertoriile aprobate și ne bucurăm cînd clientul în mulțumirea sa ne mai aplaudă și pe noi, așa cum sînt aplaudați artiștii. Despre membrii formației, ce să spun ? La pian cîntă soția mea, Irina Trutiu. De peste 25 de ani cîntă la acest rege al instrumentelor. La saxofon cîntă Ion Muscă pe care-l am coleg de cînd am început și eu să cînt, adică de-acum 35 de ani. La baterie avem un coleg mai tînăr, Francise Lakatos, are numai 24 de ani. Toți avem atestate pentru meseria pe care o practicăm, dar, pe lîngă acte în regulă, avem și pasiune. Asta nu-i o simplă meserie".

Toader Moldovan, responsabilul restaurantului Transilvania, el însuși un om bătrîn în meserie, mai are doi ani și iese la pensie, mă avertizează că spusele sale nu pot avea nici o valoare, pentru că dînsul nu se prea pricepe la muzică. Le-am notat totuși, pentru că, anticipînd concluzia generală a acestui micro-reportaj, l-am împărtășit opinia : „Cu orchestra lui Trutiu sîntem obișnuiți. Într-o vreme au fost chiar oamenii noștri, așa că despre ei nu pot spune nimic altceva decît că sînt o trupă tipic de provincie care, din fericire, convine foarte mult clienților noștri obișnuiți, oameni mai în vîrstă și iubitori ai muzicii nu bătrînești, ci bune, discrete, ca un fel de decor sonor. Dealtfel chiar și conducerea restaurantelor ne-a atras atenția ca nu cumva să încurajăm în mod deosebit muzica electrizată. În primul rînd, instrumentele astea se strică exact cînd ți-e lumea mai dragă. Apoi, respectivele instrumente sînt mult prea scumpe. Iar în al treilea rînd am observat că „electricii" sînt în general niște băiețandri care nu prea cunosc regulile de comportare pe care trebuie să le respecte un muzicant. Nu mai pun la socoteală că mie, personal, muzica lor nu-mi place, prea îi deranjează, ca intensitate, pe clienți. Apoi, o trupă de „electrici" atrage, nu știu cum, niște consumatori turbulenți. Nu mai vorbesc despre faptul că unii dintre ei n-au atestate. De unde știu toate astea ? Am avut și noi, din cînd în cînd, astfel de formații cu care nu ne-am împăcat deloc. Ce anume nu-mi place la Trutiu și-ai lui ? Că nu au și o vioară. Se simte, cred eu nevoia acestui sunet dulce. În rest, ca să fiu în ton cu clienții, numai cuvinte de laudă".

Nu putem încheia aceste rînduri fără să consemnăm aplauzele a două grupuri de turiști, polonezi și maghiari, care au dansat, ca la ei acasă, o polcă și un ceardaș. Nu știu dacă membrii formației se simțeau ca niște artiști, dar programul lor de divertisment avea și calitățile unui spectacol.

ANGHEL DUCA ■

IALOMIȚA:
Dacă mai toți componenții orchestrei sînt lăutari, de ce nu se cîntă muzică lăutărească de bună calitate?

Profesorul de muzică Viorel Antoniu Butnaru, metodist cu probleme de muzică la Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, este animat de dorința și chiar de generoasa ambiție de a ridica valoarea formațiilor muzicale de local, convins fiind că se poate. Se poate și în județul Ialomița ca oriunde în țară, se poate fiindcă există posibilități și resurse artistice. Ca fost instrumentist și șef de orchestră de restaurant este convins că în aceste lăcașuri se pot asculta muzică bună, instrumente care să sune curat, armonii orchestrale perfecte, virtuoși ai genului, muzicanți de talent și de cultură. Desigur cu niște condiții care, cum spune, din păcate nu depind doar de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă. Ce a depins de forul local de cultură pentru aplicarea Decretului Consiliului de Stat nr. 51 din mai 1973 s-a făcut. Personal, metodistul a verificat repertoriul orchestrelor de la Crama-Ialomița, de la restaurantul O.J.T. din stațiunea balneară Amara și de la „Pescărușul" din Călărași. Cum formația de la Amara n-a găsit de cuviință să respecte instrucțiunile date, să-și alcătuiască, și mai ales să respecte, un repertoriu maximal, să renunțe la manifestări indecente și la acele melodii cîntate, cu aplomb și insolență, în limbi străine aproximative, i s-a retras mandatul de funcționare. Se pare însă că o parte dintre membrii acestei formații și-a găsit vad la „Dumbrava" din Călărași, un restaurant de dată mai recentă, deocamdată cu un statut neclar, cînd e al cooperației, cînd al întreprinderii comerciale. Funcționează ca instrumentiști deși nu fac dovadă nici prin carnetul de atestare, nici prin modul în care cîntă. Tot personal a întocmit dosarele de recomandare și a îndrumat spre comisiile centrale de atestare vreo 40 de instrumentiști. Cîți s-au prezentat nu se știe și mai ales cîți au trecut examenul. Știe sigur doar că la Crama-Ialomița din capitala județului toți membrii formației au atestate și respectă programul maximal aprobat de forul de cultură. Cît privește calitatea interpretării, ținuta artistică a programelor muzicale oferite spectatorilor, recunoaște că mai lasă mult de dorit.

În primul rînd este vorba despre felul cum se acordă atestatele. E aproape o formalitate. Proba de solfegiu, de cunoaștere a notelor nu este obligatorie și iată cum perpetuăm aculturalismul muzical. Concret, în Ialomița mai toți componenții orchestrelor fiind lăutari acompaniamentul armonic lipsește cu desăvîrșire, iar necunoașterea corectă a partiturilor face ca melodiile să nu mai fie cele autentice, așa cum au fost compuse, ajungînd variante, uneori jalnice, uneori flagrante, de fapt, de un comic trist. Gîndiți-vă cum sună orchestra de la Crama-Ialomița din Slobozia formată din chitară-bas, baterie, acordeon, saxofon la care se mai asociază din cînd în cînd o orgă electronică, bineînțeles toate conectate la o stație de amplificare destul de solidă, cînd interpretează cele 14 piese de café-concert incluse în repertoriu, printre care uvertură din Lacul lebedelor, valsuri din Singe vienez, cantonete, valsurile Dunărea albastră, Valurile Dunării... Avem o imagine și mai completă dacă adăugăm faptul că dintre cei cinci instrumentiști doar acordeonistul este știutor de note muzicale. Restul sînt urechiști, lăutari, dealtfel foarte talentați, care au schimbat însă instrumentele proprii artei lor, pentru că așa e moda. Dar să zicem că s-ar elimina din repertoriu café-concertul și orchestra s-ar rezuma la repertoriul ei de bază, la muzica populară care îi domină pînă la 80—90 la sută. Închipuiți-vă însă cum se cîntă și melodiile populare românești pe formula ritmică a orchestrei cu instrumentele proprii muzicii ușoare și de dans — e vorba de muzică populară pură, nu de prelucrări ori muzică folk. Desigur, iarăși un rezultat hibrid și impropriu. Cînd ai lăutari, de ce nu se cîntă muzică lăutărească de bună calitate, în care folclorul nostru nu e sărac, bar domnului ? Mai ales cînd ai la îndemînă și un studiu serios, științific, de sociologie muzicală, întocmit de Viorel Antoniu Butnaru care atestă o înclinare considerabilă a ialomițeanului către muzica populară. Ancheta sociologică arată clar că în domeniul instrumentelor ei preferă, în ordinea frecvenței : 1) **acordeonul**, 2) **vioara**, 3) **țambalul**. Aceste trei instrumente formînd, dealtfel, și baza tarafurilor din județ. Profilul actual al orchestrei s-ar putea explica doar prin faptul că acest restaurant, deși cramă, este singurul local cu muzică din toată Slobozia. De ce, cînd în oraș există și alte restaurante, printre care cel de la hotelul „Muntenia" al O.J.T. ? Oare aici turiștii n-ar putea asculta, de pildă, o mică și selectă formație de lăutari-artiști care să facă faima și specificul locului ? Cînd orașul are de unde îi selecta ? Are instituții care pregătesc instrumentiști de tot felul — școală generală de muzică și arte plastice, școală populară de artă, cu secție de muzică, iar la casa de cultură activează în formații artistice destui instrumentiști de valoare care au și talent și practica solfegiului. „Instrumentiștii de restaurant din Ialomița, ca și din toată țara, dealtfel — cu prea rare excepții — spune metodistul Viorel Barna, se formează din mers, nu există nici un fel de cursuri pentru ei, sau măcar vreun sistem de reciclare. Prezența a unui notist e obligatorie, care să fie la curent cu piesele muzicale noi, pentru că în restaurantele de provincie ele se cîntă exact după ce s-au demodat, după doi-trei ani și se cîntă ca vai de lume."

— Și cum învață instrumentiștii și dizeurii șlagărele și melodiile noi ?

— Cam tot după ureche. Organizațiile comerciale cărora le aparțin ar trebui să le asigure o bandotecă sau o discotecă după care să asculte și să învețe corect melodiile, să nu mai avem de-a face cu acele jalnice variante care te uluiesc și etichetează dintr-o dată restaurantul și, din păcate, odată cu el și orașul. Apoi, n-am văzut șef de unitate care să oblige orchestra să respecte orele de repetiții. Din practica și cunoștințele mele, vă asigur că nu se fac nicăieri în țară. În cadrul lor s-ar putea realiza și lecții de descifraj muzical, de armonie, chiar de componistică. În orice caz, ceva serios trebuie făcut. Starea actuală a orchestrelor e departe de a ne mulțumi. Iată că un instrumentist și un activist cultural trage și concluzia. Totul e, cine să facă ? În egală măsură, e datoria Ministerului Comerțului Interior, a Ministerului Turismului cît și a Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

CICI IORDACHE ■

BĂILE HERCULANE:
„Șeful de unitate este un suveran, chiar dacă e complet afon!"

Vineri, 24 septembrie, ora 20,30 la restaurantul hotelului „Herculeș". În stațiunea Băile Herculane. Băieții veseli cărora la nevoie le poți spune și formația „Olimpic" erau pricepuți și de muzică și de consumatori și de viață. Solistul, Ion Istvan zis Paul (citit „Pol"), într-o pauză vocală își omora „spleen"-ul cu o bere, cînd, deodată sare ca ars, trînteșle o înjurătură apoi o frapieră, din nou o înjurătură și un scaun, sperie consumatorii lărgindu-și cîmpul de acțiune pînă în mijlocul restaurantului și revine la masă mestecînd la luteală alte înjurături. Ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, se împacă apoi cu toți și înduioșat începe să cînte (preferam să-l mai țină supărarea), răsplătind consumatorii pentru înțelegerea lor cu numeroase onomatopee, hi-uri, ha-uri, la-la-la-uri. Într-o atmosferă delirantă, întreținută de „criza de nervi" a bateriei, „obligînd" ospătarii entuziaști și disponibili să țină ritmul cu palmele. La „Zaraza", vocea fără atestat a lui Pol o ia razna, tonurile înalte ieșind înecate și gîituite, pentru că de fapt ea (vocea) „este adaptată pentru muzica bit și Paloma Blanca". Rădescu Mihail, șeful formației, 35 de ani și absolvent al Facultății de muzică, secția pedagogie (institut de 3 ani) — Timișoara, mi se destăinuie într-o pauză : „Băieții cu excepția solistului au atestat, dar nu-i omoară talentul. Încerc să scot ceva cu ei, sînt receptivi, dar n-au liceul. Însă e bine. Acum o lună am cîntat cu unii care nu știau să țină ca lumea nici măcar instrumentele. Știți, formațiile astea, din circiumi, n-au mamă, n-au tată, nu-l au decît pe șeful de unitate. El te angajează, el te dă afară, el te mustră părintește : „nu merge dom'le, în seara asta nu mi-ați făcut vînzare decît de 1 600 de lei".

Scurt dialog cu Florea Pîrvu, șef birou personal-plan-remunerare la Întreprinderea balneară Băile Herculane.

— Cine angajează o astfel de formație ?

— Șeful de unitate descoperă orchestra, o aduce, noi facem o comisie în care intră directorul comercial sau contabilul-șef, cineva de la birourile plan, comercial și bineînțeles șeful de unitate. Dacă îi găsim corespunzători îi angajăm și îi trimitem la Casa de cultură să li se aprobe repertoriul.

La Casa de cultură, directorul Iancu Marescu, 47 de ani, profesor de istorie, de 19 ani director, îmi spunea : „Fac și o comisie în care intră și un profesor de muzică și avem grijă ca repertoriul să fie în cea mai mare parte românesc, și să evite prostul gust, adică să nu fie în genul lui Bălălău. Dar toate astea după ce formația este angajată".

Privesc împreună cu Florea Pîrvu carnetele de muncă ale formației care cîntă la **Groța Haiducilor**, formație condusă de **Ion Gogan**. Deci, **Ion Gogan**, născut în 1919, 4 clase elementare, atestat nr. 857 fără dată, șef de orchestră. **Duțu Nicolaie**, născut în 1947, 4 clase elementare. În februarie—martie 1963 ajutor de lăcătuș la Exploatarea minieră Cozla. De atunci instrumentist în diferite orase. **Dănuț-Viorel Gogan**, născut în 1952, studii ? (loc liber), profesiunea : instrumentist, fără atestat, doar cu o adresă eliberată de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Caraș-Severin, care menționează că numitul poate fi angajat ca instrumentist. **Gheorghe Paraschiv**, 34 de ani, solist cu stagiu în mișcarea de amatori și la profesionism, în curs de angajare permanentă. Formația cîntă bine cînd vrea, adică atunci cînd nu-i plictisită, cînd masa cu băuturi din spatele podiumului este mai puțin cultivată și cînd membrii formației nu-și spun bancuri ca să mai treacă timpul.

Există însă aici, la Băile Herculane, la restaurantul hotelului „Roman" o formație cum rar am întîlnit chiar și în Capitală. Formația „Top-Continental" condusă de Gheorghe Alniții (școală de muzică, liceu teoretic și în anul I la A.S.E., f.f.) și care mai cuprinde trei băieți talentați (toți absolvenți ai liceelor de muzică din Ploiești, Sighetu Marmației, Timișoara) și o solistă, absolventă a Școlii populare de artă din Lugoj. Formația știe muzică, are un program larg și variat, cîntă entuziasmant, se respectă și respectă ascultătorii, este ceea ce se cheamă o formație inteligentă : se adaptează în funcție de cei pentru care cîntă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

BUCUREȘTI:

Și acum o melodie folk: „Adu calul, Simioane"

La „Athénée Palace", în lipsa formației Nicușor Predescu, angajată în străinătate, formația de café-concert Gheorghe Puică se remarcă prin pauzele îndelungate și prin mediocritatea intervențiilor.

La restaurantul „Dorobanți", prin acarmul provocat de orchestra Tăsel Grăbencea abia de poți distinge scuzele ospătarului în legătură cu lipsa cutărui sau cutărui articol.

O orchestră de café-concert alcătuită din bunt profesioniști — toți membri ai orchestrei de muzică populară „Rapsodia Română" — este aceea condusă de Toma Aurel, saxofonistul și clarinetistul — dar ea cîntă foarte rar în același loc întrucît e... itinerantă, adică înlocuiește în fiecare seară la alt restaurant orchestrele care au liber.

Surpriză la restaurantul „Havana". Solistul vocal Negăr Gheorghe „cîntă" zglîiindu-se din toate încheieturile și zîmbind cu toți dinții „Păsărică mută-ți cuibul și te du".

Între timp mai bea un pahar de rom Havana la o masă sau își sărută „prietena" aflată la altă masă, chiar în fața orchestrei. Calitatea muzicală : zero. Decența : zero. Nota acordată responsabilului de resort la trust : zero.

O altă surpriză la „Cișmigiu". Aici, o orchestră, anonimă, dezacordată și dezordonată, atacă în diferite variante și de n. ori șlagărul mult gustat **„Prietenia"**. Unul dintre soliștii vocali — și ei anonimi — anunță cu emfază : Și acum, pentru Dumneavoastră o melodie folk ! „Adu calul, Simioane" ! De atîta folk urechile noastre țiuie. Într-un tîrziu îl recunoaștem, cu stupoare, la chitară pe cunoscutul muzician pop și critic Cornel Ionescu, altădată înflamic declarat al restaurantelor.

De unde se vede că pînă și firile mai tari se pot schimba în funcție de conjunctură.

Așadar, la patru restaurante mari din centrul Bucureștiului, patru orchestre „mici", anodine, unele profesînd o „muzică" de-a dreptul poluantă.

NICOLAE SPIRESCU ■

Să uităm obiceiul bancnotei virite în vioară!

Se zice că și ei ne fac viața mai frumoasă. Ce viață o fi aia să te duci la restaurant cu o prietenă, sau cu soția dacă e cazul, și să te trezești cu el în spate. Mai în surdină, mai piticato, îți bagă în urechi tot felul de idei : „Să mi-aduci la Văcărești / un pachet de Mărășești / Mamă, să văd eu că tu trăiești (...)" „Adu-mi și-un pachet de Kent / Să le-arăt că sînt deștept". Cum stătea deștept tăciunea preambalată, și unde nu te așteptai ! În fine, după ce-ți spune cîteva povești cu zîne numite Smaranda, Zaraza, Tanța sau cu prințul Bălălău, îl vezi că se uită zîmbitor la tine, făcîndu-ți o temenea balcanică : îți urează viață lungă pentru franțuzoaica de lîngă tine chiar dacă originea ei e alta, și n-ai ce să-i faci — bagi mîna-n buzunar să-l potolești. N-a devenit viața ta mai frumoasă, n-ai fost în timpul „concertului" în centrul atenției, nu cînta el numai pentru tine și pentru doamna ? Și, astfel, el, mesager al frumoaselor cîntece populare românești, își schimbă locul de muncă, se duce la altă masă reluîndu-și recitalul „de-a capo". Acesta este tipul de lăutar parazit aciuat mai ales pe la restaurantele fără orchestră. Acolo unde există muzică, omul nostru cîntă numai în pauze cu acordul tacit al colegilor de breaslă. În fond, cu ce este un cîntăreț de local mai prejos decît o vedetă RTV ? La localul lui și el este o vedetă. Un afiș de carton îl și anunță de la intrare, „aici concertează maestrul..." Și unii sînt chiar maeștri, oameni care-și respectă meseria așa cum au făcut-o Mia Braia, Ioana Radu, Gică Petrescu. Nu prea-l răsfață televiziunea dar pot hașura și ei o bucățică din oraș ca fiind a lor. Și-apoi, care bucureștean, dus sau nu la biserică n-a auzit de Dona Simonică, Mielu Cnitaristu, Romică Bazacu, Mitu Predescu sau Renato Valentino ? Sus-numiții nu-ți vin la masă decît chemați și mai ales o fac corect, în timpul programului. Și cîntă de toate, cu har. Ba, uneori te-apucă rîsul cînd după un „Inel, inel de aur" îl auzi interpretînd pretențios, afectați, plini de importanță spirituală „Paloma Blanca". Cum adică, noi să nu ne pricepem la din-astea ? Să-i vedem pe pietoșii ăia cu chitare, cum cîntă ei „Adio, dragă Nelo" ! Așa e Mielu Chitaristu, complex...

Sau, poate nu-l știți pe Titi Giulești-anu, ăla care, cu acordeonul lui ne declară că a închis pînă acum trei circiumi în cartierul de baștină, ca fiind necorespunzătoare. Una e „Valea Jepilor" (este evidentă existența florii alpine în Giulești — Sirbi), redată ca spațiu locuibil, alta este crișma de la capătul tramvaiului „Prelungirea Giulești", vecina unei familii cu 8 copii în posesia sa, iar a treia este „Valea mărului" la Piața Giulești. În schimb, datorită dezvoltării impetuoase a construcțiilor noi de apartamente pentru populație, tot în cartierul lui Titi s-au deschis două restaurante moderne : „Ulmului" și „Mehadia" (ultimul chiar în consta Cringașilor). Ambele au o orchestră numai la vremea nunților, așa că Titi face naveta „la seral" între cele două restaurante noi și bătrînul „Rapid", fost „Podul Grant", unde cunoscutul fotbalist Zalupca nu intră niciodată, pentru că acolo se pun la cale cele mai mari dărîmări ale echipei ceferiste și ale colectivului de actori din Teatrul Giulești.

Ați văzut vreodată un lăutar de-aproape, la lumina zilei ? Dacă nu, îl puteți vedea, pe la ora prînzului în „bursă". Bursa neagră. De la Simplon. Aici se fac și se desfac tarafuri pentru nunți, botezuri, și chiar pentru turnee în străinătate. Aici se caută un țambalagiu atestat A-1 pentru o nuntă importantă. Aldămașul se bea la „Berlin" sau la Capșa, după ora prînzului. Și ar mai fi vreo două secții, mai mici, locale ale „bursei" : una la restaurantul „Izvor" și alta la braseria la Podul Grant în zona sa grivițeană, foarte aproape de strada Barbu Lăutaru. Dar, important pentru freamătul acesta artistic rămîne tot Simplonul. El este babilonul muzicii lăutărești din Capitală. Cine sînt acești oameni pe care sub soarele de dinaintea amiezii îi vezi : bine îmbrăcați, costum cadrilat, cămașă albă de nailon, cravată roșie, ghiuluri de aur pe degete, dantură așijderea, păr negru dat violent cu briantină și pieptănat cu pieptănul rar, făcut de casă ? Sînt lăutari de toate soiurile, „urechiști" talentați dar fără studii (unul dintre ei s-a numit Fărămiță Lambru), liber-profesioniști, alții — oameni de serviciu, lăcătuși, zidari, strungari cu statut de amatori ; mai sînt și lăutari intelectualizați cu sila, absolvenți de școli și conservatoare, profesori de muzică, dar care nu s-au prezentat la posturi, capelmaiștri ieșiți la pensie, violoniști, țambalagii, contrabasiști, tobosari. Și pe mulți dintre aceștia îi găsim seara cîntînd la cîte un local ori într-un sfîrșit de săptămînă la o nuntă, fără a ne trece prin minte că, de exemplu, taraful fraților Gore a fost constituit între un profiterol la Capșa și un Bomwurșt la „Berlin". Și toate acestea întîmplîndu-se în timp ce noi într-o zi de miercuri căutam pe Calea Victoriei stofă la metraj sau broșura „Mă coafez singură".

Știm că în ciuda acestor aspecte mai mult sau mai puțin plăcute, printre muzicanții Capitalei se găsesc destui artiști adevărați.

Asta nu înseamnă însă că obiceiul de curte veche al bancnotei virite între strune și repertoriile îndoielnice, de mahala prăfuită, trebuie să mai persiste în restaurantele noastre. O supraveghere mai atentă din partea forurilor competente a acestor obiceiuri n-ar face decît să purifice muzica din localurile Capitalei, păstrînd nealterat, într-un spațiu de cultură autentică, pitorescul muzicii lăutărești.

GEORGE STANCA ■

La Oglinzi neglijența a distrus o șansă. La Săcelu munca a fructificat o tradiție

„La 8 ianuarie 1889, consiliul comunal al urbei Tg. Neamț, ascultînd cuprinsul adresei nr. 91 a doctorului în chimie Petru Poni de la Laboratorul de analize chimice din Iași, prin care se arată că apele acestor izvoare (apele slatinei mari de la Oglinzi, n.n.) conțin mai multe minerale și fac parte din apele minerale sodice și bromurate și prin compoziția lor se aseamănă cu apele de la Reihenheld (Reichenchall — Bavaria), de la Ischl, de la Gmunden, de la Hall etc., hotărăște să-l roage pe doctorul Poni să intervină la ministerul și să stăruie ca terenul în cauză să fie dat comunei. Corpurile legiuitoare aprobă proiectul de lege privitor la cedarea terenului, apoi legea a fost promulgată încă din 1890, dar pînă la apariția legii, în 1892, Direcția generală a serviciului sanitar a aprobat folosirea apelor de la Oglinzi cu condiția ca puțurile din care se va scoate apa să se ghizduiască, iar primăria să supravegheze de aproape ca apa să nu se ia pentru uzul casnic și să nu se permită luarea de apă din acele puțuri decît după prezentarea unui bilet din partea medicului orașului sau spitalului în care se va arăta numele bolnavului, boala de care suferă și cantitatea de apă necesară tămăduirii.

În anul 1893 apare și un prospect al Băilor de la Oglinzi în care se arată că Stabilimentul este înzestrat cu mașinării din renumita fabrică (specială pentru băi) Kolsen din Viena. În același prospect sînt specificate și bolile ce se tratează la aceste băi, reumatism, boli ginecologice, anemiile, rahitismul, exemele cronice, boli nervoase etc."

Pînă în acest punct am reprodus cîteva fragmente din monografia spitalului din Tîrgu Neamț, instituție înființată încă din anul 1852. Și nu numai că le-am reprodus, dar am avut și șansa (ca să nu spun și plăcerea) ca datele respective să-mi fie comentate de către profesorul pensionar Dumitru Constantinescu, unul dintre autorii monografiei, cu care am stat de vorbă în grădina căsuței sale, un fel de mic rai pe pămînt.

„Profesor arheolog fiind, toată viața mea am consacrat-o dezgropării bucățică cu bucățică a Cetății Neamțului. Pe lîngă asta am mai făcut și eu cîte ceva prin acest Tîrg al Neamțului. Din documente și din ceea ce am cunoscut chiar eu, băile au pornit-o încă de la început cu dreptul. Au avut șansa unei bune publicități și a unor ape deosebit de valoroase. Nu mai vorbesc despre frumusețea de nedescris a peisajului. Conform proverbului că omul sfințește locul, ar mai fi de spus că băile s-au bucurat și de niște oameni întreprinzători. Ca din pămînt au apărut cîteva vile, un restaurant cochet cu două fanfare, un serviciu de birje care făceau legătura cu Tîrgul aflat la numai 3 kilometri de Oglinzi. Au apărut grădinarii care îngrijeau de parc și alei, băicițele și băieții, plus personalul medical adecvat. Pentru tratament, exista un adevărat sistem de colectare și depozitare a apei, o sală a mașinilor în care apa era încălzită și de unde era împinsă spre cabinele cu cadă. Căzile erau podite cu plăci de marmură albă, iar pereții căzilor erau placați cu faianță albastră și roză. Stabilimentul de tratament era, în totalitatea sa, o construcție masivă, boltită, ceva asemănător cu stabilimentul de la Ocnele Sibiului, sau precum cel de la Herculane. Dacă Oglinzile n-ar fi avut o soartă vitregă, erau astăzi la fel de mari și de cunoscute. Soarta lor vitregă a fost mai întîi și întîi războiul, sau, mai exact spus, bătăliile de artilerie care s-au purtat exact pe deasupra băilor. Pe ici — pe colo, obuzele de artilerie au lovit vilele, dar nu și stabilimentul. După război, din nu știu ce cauze, a început să se așternă paragina, iar unii oameni, cu totul și cu totul nesăbuiți, au început să fure diverse materiale. Mai știu că prin 1950 C.F.R.-ul a vrut să preia reconstrucția băilor, dar a pus o singură condiție — folosirea băilor, pe timp de 10 ani, de către ceferiști. Primarul de atunci al orașului, fără o perspectivă prea clară a situației, a refuzat, adică ar fi cedat băile, dar numai pentru cinci ani, ofertă pe care C.F.R.-ul a refuzat-o. Acesta a fost, cred eu, momentul cel mai important al decăderii băilor de la Oglinzi. Deteriorarea s-a pornit cu o repeziciune uimitoare, astfel că în doar cîțiva ani au dispărut vilele, parcă le-au ras cu tractorul. Stabilimentul a fost complet distrus, uriașele bazine de depozitare a apei s-au prăbușit, cabinele au fost smulse, puțurile s-au colmatat, iar parcul s-a umplut de bălării. A mai rămas o singură vilă devenită cabană turistică. În acest decor dezolant, trei ochiuri de apă verde, un verde întunecat. Lîngă ele, o baltă, sau mai bine zis o mlaștină despre al cărei nămol Mihai Savu, paznicul de noapte al cabanei turistice, singura clădire rămasă în picioare, mi-a relatat : „La nămolul ăsta vin mulți oameni de primprejur. Unii se mînjesc cu el și stau așa de-l usucă soarele. Alții îl iau acasă-n saci de nailon și, după cîte mi-au spus, își alină durerile de reumatism. Unii vin cu butoaie de lemn și iau apa din puțuri. Apa asta, foarte sărată, este folosită și pentru muratul castraveților. Ba unii o folosesc chiar și la gătitul mîncării, dar apele astea ar trebui să aibă altă folosință. E tare păcat că apele zac nefolosite iar oamenii de prin partea locului, bolnavi, se duc cine știe pe unde".

Pe-atunci, cînd băile de la Oglinzi, prin nepriceperea și dezinteresul unora, au fost devastate cu o barbarie fără seamăn, Mihai Savu nu era decît un copilandru, așa că nu cunostea amănunte în această privință. Dealtfel, în contrast cu dezastrul de la Oglinzi, mi-am propus să prezint starea de fapt a băilor de la Săcelu de lîngă Tîrgu Jiu. De ce ? Pentru că băile de la Săcelu ar fi putut avea aceeași soartă. Pînă să ne explicăm, facem o mică digresiune și amintim cititorilor că revista noastră a mai scris despre căderea și eventuala renaștere a băilor de la Ighera și Ionele din județul Dolj, ba chiar și despre situația deloc roză a băilor de la Oencle Sibiului. Din informațiile pe care le deținem, stațiuni de tipul Oglinzi au existat și mai există încă și în alte locuri unde evenimentele s-au petrecut întocmai ca și la Oglinzi și unde nu s-a luat nici o măsură de refacere a acelor băi care astăzi, cînd marile stațiuni sînt supraaglomerate, ar putea fi de un real ajutor pentru numărul deloc în scădere de oameni bolnavi.

Precizînd că vom reveni cu amănunte, să ne reîntoarcem la băile Săcelului, despre care se presupune că ar fi fost folosite încă de pe timpul romanilor, fapt susținut cu probe de către profesorul Vasile Popescu, autorul unei monografii a băilor și a comunei. Dar despre trecutul băilor de la Săcelu vorbesc mult mai clar și mai exact cele 7 vile construite acum 70—80 de ani, vile care, așa cum se poate, și se poate tot mai greu, își fac datoria și astăzi.

La ora actuală, băile de la Săcelu, situate într-un splendid cadru natural, la poalele Paringului, dispun de 20 de izvoare de apă minerală. Dintre acestea sînt folosite numai cinci surse pentru cură externă și doar unul pentru cea internă. Zestrea ar mai fi completată și de un izvor care țîșnește chiar din albia rîului Blahnița. Deși nestudiat în amănunțime, s-a constatat că apele acestui izvor prin tamponări și comprese aplicate în jurul ochilor, înlătură efectele conjunctivitei. Celelalte ape sînt indicate pentru tratamentul reumatismelor cronice degenerative, al afecțiunilor ginecologice și ale sistemului nervos periferic. Ca și apele de la Govora, sînt indicate și pentru afecțiunile aparatului respirator, dar deocamdată lipsesc instalațiile necesare. În ceea ce privește zăcămîntul de nămol sapropelic, acesta pare-se că, practic, este inepuizabil, ceea ce, trebuie să o recunoaștem, reprezintă o imensă bogăție. Apele, în general sulfuroase, bromurate și iodurate, sînt dispuse în bazine care, alimentate de surse diferite, au concentrații diferite, variind între 34 de grame și 8 grame la litru. Continuînd cu prezentarea băilor, să consemnăm că în 1972 la Săcelu, stațiune sezonieră pînă atunci, se executau niște impachetări cu nămol și nu exista altă dotare decît un aparat de ultrascurte. În 1973 au fost construite cu mijloace locale o baie de lumină și o sală de ultraviolete. Marele salt s-a produs în 1975 cînd au fost introduse împachetările cu parafină, curenții diadinamici, ionizările, galvanizările, ultrasunetele și soluxul. În același an, de la două camere afectate consultațiilor și tratamentelor, medicul Marcel Navolan s-a văzut dăruit cu alte 7 camere, ceea ce a sporit considerabil puterea de muncă a unui colectiv din care, deocamdată, mai lipsesc doi medici de specialitate. S-a ajuns la 1 000 de proceduri pe zi și cifra aceasta vorbește, credem noi, de la sine despre ascensiunea vertiginoasă a băilor de la Săcelu, băi folosite în special de către pensionari și țărani cooperatori. Un amănunt nu lipsit de importanță ar fi acela că stațiunea și-a creat un fel de clientelă permanentă, foarte mulți oameni revenind pentru a treia și a patra oară la tratament. Singurul mare și esențial inconvenient, lipsa de confort a vilelor care, de vechi ce sînt, scîrțîie din toate încheieturile.

După cum se vede, realizări demne de toată lauda și planuri mari la băile de la Săcelu despre care spuneam că ar fi putut avea aceeași soartă ca și băile de la Oglinzi. N-a fost așa în primul rînd pentru că băile Săcelului se află chiar în mijlocul comunei, nu ca Oglinzile care se află la 3 kilometri de Tîrgu Neamț, o distanță nu enormă, dar suficientă pentru devastatori și jefuitori. În al doilea rînd, săcelenii au luptat și încă mai luptă pentru punerea în valoare a bogățiilor cu care i-a dăruit natura. Dar, cum declaram și în finalul unui recent reportaj despre băile de la Poiana Cîmpina, unde domnesc paragina și pustiul cel mai desăvîrșit, nu-i timpul să stabilim vinovații, nici să tragem doar niște concluzii, ci e timpul să consemnăm eventualele măsuri concrete. Ce a fost, a fost, dar ce va fi de-acum încolo ?

VICTOR NIȚĂ ■

Două vieți întrerupte și o singură vină: inconștiența

Miercuri, 29 septembrie, la ora 15, cînd la televizor începea transmisia meciului Steaua — F.C. Bruges, în sala mare a Casei de cultură din Cîmpia Turzii se consuma una din faptele zguduitoare ale acestui tihnit orășel : procesul Mariei Chețan și al Ilenei Szocs, învinuite de a fi provocat moartea Mariei Bocșa în vîrstă de 24 de ani.

Sala gemea de lume. Și cînd sentința fu pronunțată, un vuiet de compătimire și revoltă totodată a fost auzit pînă în stradă. Chiar și cei obișnuiți să asculte sentințe și mai grele au ieșit din proces cu bărbiile tremurînde : în total aproape 20 de ani de închisoare și un lung șir de tragedii, deopotrivă de partea victimei, cît și a celor vinovate, toate avînd o singură cauză : inconștiența. O fetiță de doi ani rămasă fără mamă, un soț îndurerat, doi părinți distruși, cei ai Mariei Bocșa, victimă, dar nu mai puțin vinovată ; doi copii, de trei și cinci ani, o soră infirmă, un soț nu mai puțin lovit sufletește și material, rămași mai mulți ani fără mamă, soră și respectiv soție — cei ai Ilenei Szocs, complicea ; o studentă găsindu-se dintr-o dată fără mijloacele materiale corespunzătoare pentru a-și continua studiile, o fată de nouă ani rămasă fără oblăduirea mamei, o altă fiică, în cîmpul muncii, fiind nevoită să le întrețină pe cele două surori și pe ea însăși și să plătească despăgubirile materiale datorate familiei victimei, un ginere fără vină, un alt viitor ginere îngrijorat de viitorul său de bărbat și cetățean doritor să păsească în viață cu șanse egale, o soră bolnavă de cancer, un soț înglodat în datorii și beții, frați și surori pînă hăt departe, la Satu Mare — cei ai ucigașei, Maria Chețan. Maria Chețan, prin gestul ei inuman și irresponsabil a sacrificat tocmai pe aceia pe care astfel voia să-i salveze.

Ultima dintre colegele de fabrică care a văzut-o în viață pe Maria Bocșa se numește Olimpia Epereș. „Lucram amîndouă în același schimb, de după-amiază, în aceeași secție, și fiindcă locuiam și în același bloc am plecat acasă împreună. Maria era veselă cum era tot timpul ; se întorsese de la mare și era bronzată, era foarte tînără și era frumoasă, șatenă, cu ochi albaștri, și o altă colegă a întrebat-o dacă nu iese a doua zi în oraș ; ea a rîs și a spus că a doua zi are treabă pînă peste cap. Eu știam că este însărcinată. Nu bănuiam că sarcina ajunsese în luna a patra, nu se observa ; era, în orice caz, foarte veselă. Familiile noastre erau prietene. Ne vizitam și față de noi cei doi soți își spuneau „mămicule" și „tăticule", lucru care se întîmplă, mai ales, la tinerii care se iubesc și care iubesc copiii. Își cumpăraseră apartament, și aveau rate la C.E.C., își luaseră și mobilă și în general aveau tot ce le trebuia, în rate, desigur, și probabil că Maria să nu fi vrut să facă imediat al doilea copil, deși soțul voia, spunea că e bine să aibă copii cînd sînt tineri, și o fi vrut și ea, dacă se spune că era în luna a patra, și poate că dacă femeia aceea nu s-ar fi oferit ar fi rămas și cu copilul, și în viață".

Femeia care s-a oferit s-o „ajute" se numește Ileana Szocs. Mamă a doi copii, avînd în îngrijire și o soră infirmă. A chemat-o pe Maria Bocșa acasă la ea a doua zi dimineață, „pînă n-apucă să se trezească copiii". Aici a venit Maria Chețan, o femeie în vîrstă de 43 de ani, cu patru clase primare, care se oferise să-i acorde „asistență sanitară". Ileana Szocs le-a lăsat singure pe cele două femei și a plecat după cumpărături. În bucătăria mică, pe un divan, Maria Chețan și-a despachetat ustensilele, seringă, tinctură de iod, apă distilată, și cu mîinile bătătorite de muncă s-a apucat de o treabă pe care un medic cu experiență și avînd toate condițiile de igienă și aparatura necesară n-ar fi îndrăznit s-o facă cu atîta ușurință. De la divan pînă la chiuvetă nu erau decît doi pași și Maria Bocșa s-a ridicat, după operație, ca să bea puțină apă. N-a mai ajuns la chiuvetă. A căzut, după primul pas, embolie. Maria Chețan a spălat-o, a îmbrăcat-o, moartă, și cînd s-a întors Ileana Szocs s-au apucat amîndouă să-i facă respirație artificială. Ileana Szocs s-a repezit la un telefon public să cheme salvarea. Maria Chețan a plecat. S-a dus în parcul public și a început să plîngă. Apoi a băut la bufet o cinzeacă de lichior de vișine. Și iar a revenit în parc. A cumpărat de la magazin o pîine și o cutie de conserve și a mai băut un lichior de vișine. S-a îndreptat după aceea spre secția de miliție, dar n-a ajuns fiindcă între timp miliția și începuse s-o caute și a găsit-o chiar la ieșirea din parc.

În fața instanței judecătorești, în picioare, Ileana Szocs este de două ori mai înaltă decît Maria Chețan. Ileana Szocs cere îndurare. Maria Chețan nu cere nimic. Ființa ei pare demult prăvălită în uitare de sine. I se dă cuvîntul și spre stupoarea generală : „N-am nimic de zis. Doar atît : de ce să-i mai plătim soțului despăgubiri dacă a primit ajutor de înmormîntare de la fabrică". Ideea e reluată de Ileana Szocs. „Știa, știa porcul totul. De ce să-i dăm bani ? Doamne, cît îl urăsc !" Viața Mariei Bocșa fusese și a rămas, pentru cele două, și după moartea ei o chestiune pur financiară.

În ultimul timp, la Spitalul din Cîmpia Turzii se înmulțesc cazurile de internări ale unor femei suspecte de a fi încercat să-și provoace avortul. Femei, zice dr. Vasile Puia, directorul spitalului, cu o lipsă vădită a atitudinii conștiente față de realitatea înconjurătoare. Nu există o atare acțiune fără urmări și traumatisme ulterioare. În special traumatisme psihice care nu se resimt decît după o perioadă de timp mai îndelungată. Și o lipsă de bun-simț, fiindcă de bun-simț e vorba ca să te gîndești că n-ai voie să lași un străin ,de cele mai multe ori necalificat, profan și cu o concepție primitivă asupra vieții, să umble la viața ta și a celui care are dreptul să se nască.

Fără „ajutorul" Ilenei Szocs însă și a atitudinii criminale a Mariei Chețan, Maria Bocșa ar fi continuat să trăiască. În cercetările noastre, ne-am oprit mai puțin la motivele pentru care Maria Bocșa acceptase să-și omoare copilul, cît mai ales asupra resorturilor care nasc monștri de genul Ilenei Szocs și Mariei Chețan și nu de puține ori în loc s-o condamnăm pe Maria Chețan am fost pe punctul de a o socoti martiră.

Înainte de a simți că are copil, o femeie simte, în primul rînd, că totul s-a schimbat în viața ei ; medical este recunoscut că metabolismul corpului suferă schimbări radicale. „E mai nervoasă", se spune de obicei despre o femeie înainte chiar de a se ști că este însărcinată ; de fapt, femeia însărcinată trăiește în primele luni un dezechilibru psihic și emoțional profund. Poate aici, în primul rînd, și nu în teama de comentarii provinciale trebuie căutat motivul pentru care femeile singure sînt descumpănite cînd află că vor avea un copil ; un copil care să nu fie însoțit de gestul ocrotitor al bărbatului care s-o protejeze pe ea, pe mamă ; sigur, s-a scris și se vorbește mult despre atitudinea reprobabilă a celor care încalcă legea țării și legile vieții provocînd avorturi.

În ce măsură Maria Chețan e mult mai vinovată decît aceia care prin vorbele și încemnurile lor irresponsabile au determinat-o pe Maria Bocșa să recurgă la „serviciile" ei ? Două ore după proces, acasă la familia Maria Chețan. O casă începută măreț, ca o promisiune, și apoi abandonată treptat, măsoară degringolada acestei familii. După începutul falnic, casa se termină brusc într-o bucătărie de țară. Fiicele Mariei Chețan, o cumnată, ginerele ne primesc deznădăjduiți. N-au știut, mai mult chiar, n-au bănuit și n-au crezut-o în stare pe mama lor de asemenea faptă. Ținea întreaga familie. Tatăl lor de mult nu mai aducea vreun ban în casă Ce vor face în continuare ? Pedeapsa materială. O studentă la Cluj-Napoca fără bursă. O fată de nouă ani, elevă. Le va ajunge retribuția numai a uneia dintre ele ? Va supraviețui sora ei din Satu Mare, bolnavă de cancer, la auzul unei asemenea vești. Logodnicul studentei din Cluj-Napoca cum va primi el oare vestea, mai bine-zis cum a primit-o, deoarece în timpul procesului a telefonat de vreo cinci ori ? Vieți închise din cauza unei nebunii, a unei stări de inconștiență, a mercantilismului ?

S-ar putea ca unele spirite înclinate spre analize speculative sau spre despicarea firului în patru să afirme că Maria Chețan a fost oarecum împinsă la săvîrșirea acestei fapte inumane și de cîteva împrejurări care i-au marcat într-un mod trist existența. Iată, în acest sens, chiar pledoaria pro-domo a Mariei Chețan din instanță :

„Sînt credincioasă și iubesc copiii, afirmă Maria Chețan, în prezența maiorului Mircea Boțioc, șeful Biroului de cercetări penale din Turda. De zece-cincisprezece ani, soțul meu nu mai dă un ban în casă. (Acum 15 ani, Maria Chețan avea 28 ani. N.A.). Am plecat de mai multe ori de-acasă. M-am întors să-mi cresc copiii. El continua să chefuiască nopți de-a rîndul. Cheltuia mii și zeci de mii de lei, în vreme ce eu mă împrumutam de mălai. Nu este nici un om de pe stradă de la care să nu fi împrumutat bani. Am încercat să-mi găsesc un serviciu. De la forțele de muncă mi se spunea totdeauna : „Cum ne-ar sta nouă să dăm serviciu tocmai soției lui Chețan : meșterul cu cei mai mulți bani din oraș. Întrețineam gospodăria, lucram de mînă, ziua și noaptea numai ca să-i știu fericiți pe copii. Cînd am rămas însărcinată, m-am îngrozit. De rușine față de fetele mele și de deznădejde pentru că mă gîndeam la ce bun să dau viață unui nenorocit cu un tată bețiv și irresponsabil. M-am interesat la niște femei și m-au sfătuit ce să fac. Zăceam jumătate moartă cînd a venit Ileana Szocs ca să-i lucrez ceva. I-am spus că nu pot. Ea a văzut sîngele și n-am putut să-i ascund ce-mi făcusem. Pînă într-o zi cînd a venit și m-a rugat să-i fac și ei. Doi copii, o soră infirmă, serviciu, mi s-a făcut milă și i-am făcut de două ori... lui Bocșa aș fi vrut să nu-i fac. Atunci mi-a spus că soțul ei are relații și o să-mi facă rost de serviciu. Serviciul era salvarea mea. Și a fetelor mele. I-am și spus, „tu, fată, spune-mi drept în ce lună ești, că doar nu vrei să mă nenorocești". Mi-a spus că e în două luni. Era frumoasă și bronzată, am crezut-o !..."

Realitatea este că toate aceste explicații eșuează în fața tragediei întîmplate și nu scuză gestul criminal. Pentru că nimic, niciodată, nu poate scuza încălcarea gravă a legilor firii și a legilor societății din partea unor oameni care vor să eludeze normele convețuirii noastre. Nici un dram de compătimire sau de compasiune, nici o circumstanță atenuantă pentru aceia care, sub imperiul propriilor lor interese, oricît de presante ar fi, sacrifică vieți omenești și atentează la ființa noastră morală și socială ! Să veghem la apărarea celui mai de preț bun, care este viața ! Aceasta să fie principala învățătură de minte a faptelor petrecute la Cîmpia Turzii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Poemul colectiv

(Urmare din pag. 1)

imaginea țării celei mai frumoase ce le cuprinde pe toate, ce ne cuprinde pe toți cu trăinicie și dragoste.

Mai ales la schimbarea de anotimpuri se întoarce cu un greu de suflet parcă, într-un ochi de copilărie, din acea copilărie unde șed ca într-un pămînt de leac toate visele prin care sîntem ori am fi vrut să fim. Unde sînt acum, spre pildă, ca niște nestemate vinete, strugurii amestecîndu-se cu gust de fum și de arătură, drumurile carelor și măcelul ameițitor din teascuri, și priveliștea lanurilor de porumb părăsite de fruct, foșnind pînă la tăiatul cocenilor ca un riu sterp.

Se poate spune că acestea sînt sentimentele oricăruia dintre noi care ne-am născut într-un sat, dar tocmai asta îmi pare minunat și înalt, pentru că noi, cei de pe pămînt românesc, avem și sentimentul, percepția comună a naturii, rădăcina cea mare și unică. Toamna mea, toamna în țară, cu belșug și cu părăsire de păsări, ca o mireasă legănătoare și mîndră. Anotimp — anotimpuri pentru o casă de inimă, pentru un loc unde ne naștem și ne petrecem veșnic.

Cum va fi arătînd toamna acum, la mine în sat, în Bălăcița Mehedinților, nu pot decît să-mi închipui asociind chipuri de oameni și scrisori de la părinți lîngă bătaia de pleoapă a ploilor ce se simt dinspre Dunăre.

Că strugurii au rămas cam necopți de multele ploi, că s-a făcut porumbul și ziua e satul pustiu, lumea se mută pe cîmpul către Oprișor, ori către Dobra, cu mîncare și apă pentru zilele cele mai lungi, că Unchețu și Ionescu, bărbați tineri pe care-i știu din adolescență, azi aflați în fruntea treburilor comunei, așază prin munca lor și a oamenilor de aici semne noi de civilizație a satului S-a inaugurat în toamna asta un dispensar mare, modern, l se zice, pe drept cuvînt, policlinică. Și-mi amintesc de copilărie cînd pentru o gripă se mergea cu căruța la Vînjuleț, la Severin ori la Bicleș. Că noi sîntem bine, dar pe mama o supără tare reumatismul, că la școală sînt cîțiva profesori noi, că a fost duminica trecută o serbare și un meci de fotbal. Că satul trăiește deplin în viața lui obișnuită și în ciclurile lui fără sfîrșit.

Într-o viață care începe să semene de aceea cu un tablou al tuturor și al fiecăruia în același timp.

Propun, dacă gîndul poate să-mi fie primit, să scriem mai des, la schimbarea de anotimpuri, despre locul nașterii noastre, convins fiind că rîndurile acestea, carte și datorie către începuturi și către părinți, se vor aduna sub semnul unui poem colectiv despre patrie, despre sentimentul de patrie care ne leagă și ne definește.

● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ

Doi părinți denaturați răpuși de alcoolism și un copil condamnat să moară de foame

Duminică, ora 10. Într-o clădire în centrul Bucureștiului — pe lîngă Foișorul de Foc — mai precis pe strada General Salmen nr. 30, într-un apartament de două camere mari, o găsesc pe Maria Dușu întoarsă proaspăt de la un chef care a durat, nici mai mult nici mai puțin, o săptămînă. Își face de lucru meșterind la o tunică veche. În fața ei un băiat de opt ani se trudește să muște dintr-o bucată de pîine veche, fărîmițînd în palmă miezul înainte de a-l mesteca.

— Am 38 de ani, îmi mărturisește Maria Dușu, și ultima oară cînd am fost angajată a fost acum un an și jumătate la o întreprindere care se numește parcă Neferal. Nu știu precis cîci am lucrat acolo doar patru luni. Nu pot să lucrez. Cum iau banii, cum o șterg. De băut nu mi-a plăcut să beau. Asta am învățat-o de la bărbatul meu. Cînd venea acasă cu băutură mă bătea și-mi turna băutura pe gît pînă mă amețeam După aceea am început să beau de una singură. Merg pe stradă și mă întîlnesc cu o cunoștință care îmi spune : „Hai, Mary, să bem o bere". Încep cu o bere, apoi beau orice. Bărbatul meu a plecat de cîțiva ani. A plecat și dus a fost. S-a întors acum cîteva zile și mi-a luat din casă covorul și plapuma.

— Cît ați lipsit ultima dată de acasă ?

— Cîteva zile. Vecinii spun că opt, dar nu-mi vine să cred. Cîteva zile am stat la tanti Mărioara și apoi...

— Lucian, copilul dumneavoastră, știți ce a făcut în acest timp ?

— Nu știu. A stat acasă. De mîncat a mîncat el pe la vecini. O bucată de pîine se mai găsește și apoi e băiat mare și se descurcă.

— Nu a început încă școala ?

— Nu. Trebuie să-i fac cîteva analize și să-l dau la internat. Nu am avut timp pînă acum dar cred că săptămîna asta mă voi ocupa de el. Mai am un băiat mai mare. Cu el nu am probleme. Are 21 de ani și e un muncitor foarte bun.

În tot timpul discuției, băiatul cel mic al familiei Dușu stătea mestecînd cu răb-

dare fărîmiturile de pîine, avînd grijă să nu se piardă nimic, ascultînd cu nepăsare cuvintele mamei sale.

— Tu, Lucian, ce faci toată ziua ?

— Mă joc cu copiii. Apoi ei pleacă la școală și mie îmi vine să plîng. Rămîn singur. Vin acasă și plîng. Am terminat clasa întîi și acum mama mi-a spus că mă dă la o școală în Balta Albă la internat și școala începe peste vreo zece zile și că mai am de făcut niște analize.

— Ce ai mîncat azi ?

— O bucată de pîine și cîteva roșii. Pîinea mi-a dat-o tanti Florica iar roșiile mi le-a adus mama.

— De cînd nu l-ai mai văzut pe tatăl tău ?

— De cîteva zile. A trecut pe stradă, pe lîngă mine și a intrat în restaurant. Nici nu s-a uitat la mine. Pe aici vine foarte rar. A venit acum cîteva zile și a luat lucruri din casă. Atunci mîncam o friptură dată tot de tanti Florica și mi-a spus să i-o dau lui, că o să mă ducă la restaurant și o să-mi dea mici și bere. Eu i-am dat friptura iar pe stradă m-a bătut și mi-a spus să-mi pun pofta în cui, că el n-are bani de mici.

Stau apoi de vorbă cu vecina de apartament a familiei Dușu. Se numește **Florica Buruiană** și are 62 de ani. Îmi povestește pe îndelete despre familia Dușu care s-a mutat în apartamentul vecin prin '68. O familie dezmembrată și răpusă din pricina băuturii. Despre tatăl copilului îmi spune că îl cunoaște doar după scandaluri și geamuri sparte. A lucrat, un timp la I.C.R.A.L. de unde a furat materiale de cîteva mii de lei, prejudiciu pe care îl plătește acum mama lui, pentru a-l scăpa astfel de pușcărie. Băiatul cel mare al familiei Dușu, reglor la Mătăsea Populară, este în schimb un om excepțional. Își amintește că fiind în armată stringea bani și-i trimitea mamei sale pentru ca aceasta să-și poată plăti chiria, pentru a-și ajuta frățiorul mai mic.

Pentru recuperarea morală a Mariei Dușu a luptat și o altă vecină, **Niculina Iordache**, în vîrstă de 46 de ani, angajată la braseria „Cina". I-am spus de nenumărate ori Mariei să vină să se angajeze ca lucrătoare la bucătăria unității. M-a refuzat întotdeauna. Acum cîteva zile Lucian i-a bătut în geam. Era lihnit de foame, murdar și înfrigurat. A rugat-o să-i dea o bucată de pîine. L-a adus în casă, l-a spălat și i-a dat să mănînce. După ce a mîncat, i-a spus plîngînd că mama lui nu a venit de cîteva zile.

La plecare l-am reîntîlnit pe Lucian care m-a condus pînă la poartă. Era înspăimîntat. Mă privea cu niște ochi mari și albaștri, încadrați de cearcăne, zgribulit de frig, și murdar, păzindu-și colțul de pîine căpătat :

— Ce crezi, nene ? O să merg și eu la școală ? O să mă ducă mama acolo ? Eu tot aviator vreau să mă fac.

SORIN POSTOLACHE ■

Sfîrșitul fatal al unei afaceri de 3 milioane

Să ne închipuim că nu-l va mai chema Balaurul-cu-șapte-capete, ci că fiecare cap în parte ar avea numele lui de alint, ca toate capetele dealtfel. S-ar numi atunci în poveste Balaurul-Ionică-Mitică etc., dar ar fi greu să ții minte atîtea nume și să nu-ți înnădească limba cînd îl pronunți, întocmai cum se întîmplă cu firmele unor întreprinderi de-ale noastre, care mai că nu epuizează literele alfabetului ca să arate cu ce se ocupă. De exemplu, I.I.R.P.S.C.M. Brăila, adică Întreprinderea intercooperatistă de reparații, prestări servicii și construcții montaj Brăila, o întreprindere modestă, pașnică de obicei, care mai mult rău decît să nu-și îndeplinească planul într-o lună (ori asta se întîmplă atît de rar !) nu poate să facă. Și totuși aici, începînd din vara anului 1972, au început să-și ridice capetele, băcuind din bugetul statului peste 3 000 000 de lei, mai mulți balauri în frunte cu fostul director Romulus Furtună. În nu mai puțin de 3 ani, timp după care „capetele" au început să cadă pe rînd, de la cel mai mic la cel mai mare, această întreprindere a pîrjolit trei județe, dintr-acelea mîngîiate de valurile Dunării (Brăila, Galați și Tulcea), băgînd groaza în banii statului prin lăcomia nesățioasă cu care-i apuca.

Trebuie însă început din clipa în care această întreprindere, repet, atît de pașnică, încît nici acum nu le vine multora să creadă de ce a putut fi în stare, s-a transformat brusc într-o arătare feroce care smulgea „hălci" întregi de lei din fondurile Întreprinderii de alumină Tulcea, Combinatului siderurgic Galați, Căi navigabile Constanța s.a. prin plata manoperei necuvenite și semnarea unor antecalculații nelegale. Total, conform sentinței penale nr. 70 a tribunalului județean Galați, un prejudiciu de peste 3 000 000 de lei, împărțiți între „capete" după cum urmează : Furtună Romulus (director) — 576 051 lei, Furtună Emil (frate și șef de secție) — 206 769 lei, Moroianu Costică (contabil șef) — 823 129 lei, Gurău Viorel (inginer șef apoi șef de serviciu) — 328 995 lei, Tutuianu Teodor (tehnician al atelierului de construcții, instalații și reparații) — 353 327 lei, Broască Constantin (contabil) — 269 514 lei, Moldoveanu Nicu (șef al biroului personal) — 302 553 lei, Munteanu Corneliu (director adjunct la Întreprinderea de alumină Tulcea) — 816 408 lei, Hîncu Ivanciu (lucrător, apoi șef de formație) — 585 535 lei, Surugiu Paul Ștefan (lucrător, apoi șef de echipă) — 201 461 lei, Roman Panait (șef de formație) — 209 740 lei și Movilă Corneliu (inginer C.S. Galați) — 193 645 lei și alții mai mărunți, cei cu doar zecile de mii sau mai puțin. Munca organelor de miliție de adunare a probelor a fost, zi și noapte, uriașă și la înălțime. În contrast cu sumele manevrate de „capete" e bine să spun de la bun început că pedepsele instanței au fost deosebit de aspre, cum se și cuvenea, dealtfel, însumînd peste 100 de ani.

Vor fi desigur destui curioși care se vor întreba — mai ales datorită faptului că n-au fost obișnuiți de mici să numere banii dincolo de cîteva mii, nu zeci și sute de mii de lei — cum s-a „montat" această afacere „di granda", cum ar spune pe limba lui un bișnițar din Brăilița. Mai bine zis cine și cui i-a produs prejudiciul, și, desigur, cu ce s-a ales din toată „bișnița" asta cu buncăre, prese, rezervoare, etc. ? Capul care a născocit sistemul de fraudă, pe cît de ingenios, pe atît de simplu nu mai este, Sandor Zoltan, omul „de idei", cu relații, șurubul afacerii, și-a păcălit, de data asta sinistru, încă o dată „tovarășii" murind în decembrie 1973, cînd „jucăria" lui de milioane începuse să scîrțîie colo și colo. Sistemul era așa : Zoltan sau Panait, Hîncu, Ivanciu sau ali șef al unei echipe obținea, să zicem, în înțelegere cu directorul Munteanu, comision 1—2% din valoarea comenzii, o comandă de la Întreprinderea de alumină Tulcea cu o manoperă antecalculată umflată. Furtună de la I.I.R.P.S.C.M. Brăila închidea ochii, viza, ștampila (comision 5%), comanda se executa în timpul programului și cu materialul stațiului în întreprinderile din oraș, iar diferențele umflau buzunarele escrocilor. De exemplu : obțineau să facă o mașină de tăiat saci care ar fi trebuit să coste 24 621 lei ; e, bine, „capetele" dunărene calculau și se plăteau ca atare cu 128 824 lei ! Diferențele între manopera plătită și cea cuvenită la zeci de comenzi sînt de zeci și chiar sute de mii, așa că o diferență de două-trei mii de lei apare absolut năucitoare, nevenindu-ți parcă să crezi. Fără să vrei te întrebi de ce, să zicem, după ce au luat 330 250 lei pentru 6 rezervoare tampon aer comprimat în loc de 129 523 lei, pentru 2 vase de măsură de 2 000 l, au luat numai 9 112 lei în loc de 7 073 ?

Jongleriile de la atelierul de confecții și de reparații metalice al I.I.R.P.S.C.M. Brăila sînt nenumărate și dintre cele mai abile. Totul a început de la un schimb de experiență (?) între I.I.R.P.S.C.M. Brăila de pe lîngă U.J.C.A.P. Brăila, reprezentată prin domnia-sa, directorul Romulus Furtună, și I.I.R.P. Galați, prin directorul Emil C. și ...Sandor Zoltan, atunci șef de echipă la întreprinderea gălățeană.

De cum se văd, dincolo de cafele și apă minerală, mici discursuri de bun venit, complimente formale („Vai, ce bine arătați, așa, bronzat și obosit de atîta muncă") și toate celelalte puncte cuprinse într-un schimb de experiență, cei doi, Furtună și Zoltan, se plac și încep să-și facă din cînd în cînd cu ochiul peste umărul celui de-al treilea. Cum schimbul de experiență trebuia adîncit, împins pînă la cele mai profunde și tulburătoare probleme, Furtună și Zoltan hotărăsc să discute și între patru ochi, așa, ca de la director la șef de echipă.

Cu această ocazie Zoltan se autorecomandă ca fiind om priceput, cu „relații" în problemele de aprovizionare, dîndu-i totodată de înțeles directorului că ar putea contribui cu 5% din remunerația netă încasată de muncitorii din formația sa de lucru, atît ca „avantaje personale" pentru Furtună Romulus și pentru alții din conducerea întreprinderii, cît și pentru acoperirea unor cheltuieli de aprovizionare. Directorul, pînă în clipa aceea „persoană de răspundere", înțelege repede ce i se cere, auzind parcă în vocea lui Z.S. foșnetul sutelor promise. Face pereche cu „omul" și începe dansul, mai precis cadrilul, pentru că în urma lor se vor forma și vor începe să se învîrtească și alte perechi.

Nu după mult timp Sandor Zoltan se transferă împreună cu formația sa de lucru (din care făceau parte și Hîncu Ivanciu și Roman Panait ; ulterior, cînd „treaba" s-a pus pe roate, aceștia s-au desprins, lucrînd pe cont propriu cu formații de lucru făcute de ei ad-hoc) de la I.I.R.P. Galați la I.R.U.C. Galați, al cărui conducător tehnic era Mircea Caradinț, ajuns în scurtă vreme vicepreședinte al clubului F.C.M. Galați ! Deși n-a primit din partea organului tutelar aprobarea pentru înființarea unei secții de confecții de utilaj comercial, acesta acceptă totuși ca formația lui Z.S. să execute comenzi pentru întreprinderea de alumină Tulcea, comenzi pentru care „meșterul" îi plătea lui Corneliu Munteanu, șef la serviciul de aprovizionare, pe urmă director adjunct, 1—2% din valoarea utilajelor executate. Nemulțumit că este plătit în regie, Zoltan se înțelege cu Furtună Romulus ca formația sa să fie detașată de la I.R.U.C. Galați la I.I.R.P.S.C.M. Brăila, să înființeze în Galați o secție de confecții metalice, să preia totodată comenzile deja achiziționate de la I.A. Tulcea, iar plata să se facă în acord global, în sensul că întreaga manoperă prevăzută în antecalculațiile acceptate de beneficiar (n.n. de Corneliu Munteanu) să-i fie acordată formației de lucru, bineînțeles cu condiția ca 5% din manopera încasată să-i fie remisă lui Romulus Furtună. Înțelegerea a fost ușurată de faptul că, pe de o parte, încă de la 1 octombrie 1972 Zoltan și alți patru oameni din echipă erau angajați ca flotanți peste program și la I.I.R.P.S.C.M. Brăila (cu aprobarea „directorului"), iar, pe de altă parte, că Mircea Caradinț se declarase de acord cu detașarea, obligîndu-se (desigur, nu degeaba) să-i pună la dispoziție echipei spațiul, materialele și utilajul I.R.U.C.-ului Galați. În aceste condiții a început activitatea sa ilegală secția de confecții metalice din Galați a I.I.R.P.S.C.M. Brăila, care folosea împotriva legii, ca forță de muncă, persoane angajate în alte unități socialiste, materii prime și materiale din fondul central al statului. Secția n-a avut nici sediu și nici utilajele necesare, lucrînd în incinta sau pe terenurile altor întreprinderi sau organizații din Galați, cu fonduri, repartiții de materiale și utilaje ale acestora.

Caruselul începe, din formația de lucru „mamă" a lui Zoltan se desprind și-și fac formații proprii în cadrul secției „locotenenții" lui, unul dintre aceștia, Ciocrac Nicolae, pare-se fost fotbalist, preferind să lucreze pe lîngă Asociația sportivă Fotbal Club Galați. Toți însă nu ies din tiparul șefului, plătesc o anumită cotă din sumele încasate, fac cadouri unor factori de răspundere din întreprinderile beneficiare și din întreprinderea constructoare, dau mese udate din plin cu șampanie frapată, au deci grijă „să ungă" jucăria aceasta atît de costisitoare pentru stat ca să nu se audă. Antecalculațiile făcute împreună cu complicii lor de la „beneficiare" erau contrasemnate la I.I.R.P.S.C.M. Brăila fie de cei „plătiți" (Romulus Furtună, Romulus Emil, Gurgu Viorel-Aurel), total lipsiți de scrupule, avizi de cîștig, fie de cei care nu-și respectau din neglijență atribuțiile de serviciu (Moroianu Costică, Constantin Broască, Nicu Moldoveanu, Viorel Gurău ș.a.).

Bineînțeles că, lacomi, nesățioși, delapidatorii nu ezitau să le pretindă muncitorilor o parte din plată, să ponteze fictiv diferite neamuri, prieteni, cunoscuți, vii și morți, mai ales că angajarea se făcea fără toate formele legale și prin intermediul șefilor de echipă la Nicu Moldoveanu „unsul". Ce a fost la început doar un cadril ajunge repede o horă în care se prind și alți angajați, dinăuntrul și din afara I.I.R.P.S.C.M.-Brăila. În afară de I.R.U.C. Galați și C.I.F. Galați (unde a domnit succesiv Caradinț, încă înainte de a se preocupa de fotbal) alte întreprinderi socialiste (Șantierul naval Galați, Combinatul siderurgic Galați, O.M.N. Galați, U.M.A.I.A. Galați etc.) au încuviințat ca angajații lor să lucreze la I.I.R.P.S.C.M Brăila peste orele de program, deși în realitate ei au efectuat lucrările chiar în cadrul întreprinderilor respective și în timpul programului. Un lanț de abuzuri ale unor oameni investiți de noi ca să ne apere bunurile creează un spațiu extrem de „primitor" delapidatorilor, care se învîrt printre directori, adjuncți și șefi de servicii ca la ei acasă. Hîrtiile, circularele ștampilate zboară dintr-o parte într-alta cu o iuțeală care înfirmă birocrația obișnuită, lăcomia de bani impune rezolvări rapide, rezoluții neaminate, dar și „acoperiri", cum e aprobarea consiliului de administrație al I.I.R.P.S.C.M Brăila (subalternii nici n-au cîrcnit în fața „șefului", deși ce le cerea acesta era profund ilegal) ca plata formațiilor de lucru să se facă prin acordarea în proporție de 100% a manoperei prevăzute în antecalculații, manoperă lăsată la bunul plac al celor interesați să la banii cu sacii din seifurile întreprinderilor. Nu voi intra în detalii, numai unul dintre dosarele procesului are peste 200 de file, vreau numai să dau cîteva amănunte care „colorează" puțin această escrocherie de mari proporții. Romulus Furtună, directorul, cel care tăia în carne vie, cum se zice, cînd găsea un atelier nemăturat sau doi muncitori stînd de vorbă, „principialul" din ședințe care critica vehement lipsurile subalternilor, omul care impunea să fie întîmpinat cu „să trăiți" încă de la poartă, a fost uns în cîteva luni cu 60 000 de lei din care și-a oprit 39 000, restul revenindu-i fratelui, Emil (frate, frate, dar brînza-i pe bani) și celorlalți „milogi" din întreprindere. Cei care-i „ungeau" aveau de unde, numai un simplu membru al echipei cîștiga în medie pe lună peste 7000 de lei. Dar „șefii", alde Hîncu, Panait. ...Și „boss"-ul, Zoltan ! Banii erau dați prin circiumile din Brăila și din Galați, între două frapiere pline ochi cu vinuri „la sfert" și peste hălci de friptură. Uneori erau dați înainte, alteori după ce „treaba stătea în picioare". Cînd „treaba" nu stătea așa, pentru avansul de 500 de lei și masa la restaurant unul dintre cei mai „subțiri" complici își dădea în gaj ceasul „Atlantic" de la mînă !

Și acum o afacere în care sînt amestecate și două cluburi de fotbal, deși, știm noi bine, amîndouă n-au nici în clin nici în mînecă cu secția de confecții metalice ! Ia să vedem : știind că persoanele corupte la Întreprinderea de alumină din Tulcea n-au nici un fel de obiecții cu privire la firma sub care lucrează, Nicolae Ciocrac, dintr-o veche dragoste de fotbalist, încheie un contract-angajament cu Clubul sportiv „Oțelul" din Galați stabilind cu aceleași avantaje de plată primele lucrări : funduri de injector și flanșe făcute „în plus", în program și cu muncitorii din secție de maistrul Mitache Nicolae de la Combinatul siderurgic Galați. Odată astfel făcute, N.C. se achită de lucrare și pentru a lua banii întocmește toate documentele pe numele clubului. Banca face greutăți și atunci I.A. Tulcea modifică formele de plată pe numele de I.C.M.S. Galați, iar de aici sumele sînt virate la Club. Concomitent, același „ocrotitor" al fotbalului gălățean încheie un contract-angajament cu F.C.M. Galați, reprezentat prin... vicepreședintele Caradinț Pavel și șeful comisiei economice Mitran Dumitrache, care au fost tentați de ideea obținerii a 30% din cîștigul net realizat pentru club. Prin diferite manopere C.N. virează de la „Oțelul" la F.C.M. Galați o dată 81 506 lei, a doua oară 124 640 lei. Beneficiarii sînt organizatorii „loviturii", printre care și Ion Negoescu, alt fost fotbalist, două soți, mai mulți muncitori de la C.S. Galați. În această ambianță atît de favorabilă exagerărilor apare și un pictor al clubului. Luca Ion, care se apucă să confecționeze obiecte de material plastic aducînd prejudicii F.C.M. Galați, între care și pontarea fictivă a soției unui jucător de fotbal, Niculescu. Dar ajunge, altfel totul începe să pară incredibil, această proliferare a hoției și abuzului fiind de o asemenea intensitate, încît îl făcea pe Furtună să declare la proces că după părerea sa toți au luat bani, în acest toți intrînd și funcțiile mai mari sau mai mici ale celor care au abuzat de ele în folos personal, risipind banii statului, de fapt risipindu-ne banii noștri în chefuri și huzur. În orice poveste cu balauri, oricîte capete ar avea ei, sfîrșitul este același.

Balaurul cu zeci de capete din Brăila, Tulcea și Galați părea în vara anului 1973 un monstru de relații și de complicități imposibil de doborît. Cinstea însă, acest „făt-frumos" care există pretutindeni, a învins în cele din urmă și arătarea de hîrtii ștampilate s-a rupt, prăbușindu-se. Sfîrșit meritat a tot ceea ce este abuz și necinste în fața celor adunați în sala de festivități a Combinatului siderurgic Galați pentru a-i înfiera pe cei ce ne-au înșelat, înșelîndu-se în toată oribila lor neomenie. Și cînd te gîndești că totul a început de la un schimb de experiență !

IULIAN NEACȘU ■

Evenimente mari, evenimente mici

„Condamnat pentru divulgarea secretului economic şi deţinere ilegală de valută"

Din inerţie, din plictiseală, din superstiţie, din teama de a se atinge poate de memoria unui dispărut subit în spatele gratiilor, ca şi cum acest dispărut ar fi avut o convenţie secretă cu diavolul, în dreptul numelui Holtzman Hans Friederich din registrul de adrese şi telefoane ţinut de secretara unui institut de proiectări, continuă să fie trecute următoarele amănunte : inginer proiectant principal, de gradul 3, strada Vatra Luminoasă nr. 26 A, bloc C—1, scara A, etaj VI, apartament 26, sector 3, telefon : 62 16 25. Dar, evident, la acest număr de telefon nu mai răspunde de mult Hans Friederich Holtzman...

Cine este, de fapt, acest Hans Friederich Holtzman, chiriaş circumspect şi trecător prin citeva străzi din Bucureşti, distins, elegant, epatant, fumînd ţigări parfumate, respirînd zgomotos ca un alergător de cursă lungă şi inspirînd un aer de prosperitate şi impertinenţă în stare să deregleze pînă şi busolele aeroplanelor care îl survolau ? Cine este bărbatul acesta de statură potrivită, cu păr blond şi ochi de culoare indecisă, bronzat, strengar, deşi vîrsta i-a prins citeva riduri adînci în stop cadru şi cîţiva medici stomatologi renumiţi lucrau la reconstituirea surîsului său nonşalant şi cuceritor ? Cine este în cele din urmă inginerul proiectant principal, specialist cu experienţă şi bon ton, abil în conversaţiile profesionale şi particulare, om de societate, vînat cu insistenţă de musafiri, colecţie ambulantă de bancuri care fac înconjurul lumii, campion de bridge şi jucător de tenis cu adversari diplomatici, posesorul unui apartament mobilat complet în stil florentin, toropit în lux şi în şampanie ?

Cine este deci, astăzi 7 octombrie, acest Hans Friederich Holtzman ? Nici mai mult, nici mai puţin decît un trist şi disperat condamnat la închisoare pentru divulgarea secretului economic şi deţinere ilegală de valută !

Hans Friederich Holtzman cunoştea la perfecţie limbile germană, engleză şi franceză. De asemenea, jongla cu vocabularul cîtorva limbi de circulaţie redusă, bune pentru un om descurcăreţ şi gargaragiu, hotărît să trăiască bine din intorocheri lingvistice şi din trădare. Mulţumită rulajului său monden, mulţumită abilităţii sale în conversaţiile cu străinii, neastîmpăratul inginer proiectant principal a fost cooptat în diverse delegaţii din institut care participau la unele tranzacţii secrete cu firme străine. (Un om care ştie mai multe limbi străine şi care, pe deasupra, e iniţiat în problemele ce se discută este uneori extrem de preţios în timpul tranzacţiilor.) Trebuie reţinut însă faptul că asemenea convorbiri au caracter de maraton, durează uneori luni, alteori ani, că şedinţele de dezbateri, de uzură continuă ore în şir, cu ţigări şi cafele, cu apă minerală şi antinevralgice. Vrem să sounem că tratativele economice de acest fel nu seamănă cu un cocteil, cu un schimb reciproc de amabilităţi, ci devin înfruntări minuţioase şi ambiţioase. În cursul tratativelor, oamenii, respirînd şi trăind alături, privindu-se în ochi, vorbindu-şi, evadează uneori din zona calculelor de ordinul milimicronilor, deschid ferestrele ca să respire aer curat, îşi spun o glumă, rîd, se bat pe umăr, ies împreună la dejun sau la cină, vizionează în comun un spectacol, dar se întorc întotdeauna la masa de lucru, preocupaţi, gravi, uneori glaciali şi morocănoşi.

E cert că reprezentanţii firmelor care îşi oferă serviciile încearcă să cîştige încrederea delegaţilor noştri din institut, să atragă atenţia asupra calităţii proiectelor lor, într-un cuvînt să-şi vîndă marfa în condiţii profitabile. (Gîndiţi-vă că în asemenea cazuri, la asemenea tranzacţii participă, separat, evident, nenumărate firme, şi că de fiecare dată discuţiile trebuie reluate şi coroborate cu grijă. Aici nu se pot strecura inexactităţi ! Fiecare cuvînt în plus poate costa lei-valută !)

Reprezentanţii acestia, ai firmelor străine, sînt foarte buni psihologi, cunosc bine tertipurile tranzacţiilor economice, pot dibui slăbiciunile oamenilor pe care-i abordează şi uneori încearcă marea cu degetul : un colaborator fragil, un colaborator dispus să ofere informaţii despre firmele concurente sau despre gîndurile delegaţiei din institut care participă la tratative. Unul din aceşti informatori a devenit, pe nesimţite, de-a lungul convorbirilor privind un anume proiect străin, extras dintr-o galerie de proiecte puse la dispoziţie de alte firme concurente, chiar Hans Friederich Holtzman.

Cum ? Ahtiat de bani, aparent distrat şi cu un comportament aleatoric, reprezentantul institutului s-a lăsat la început copleşit de adjective, apoi de invitaţii la dineu, la plimbări, s-a văzut, la rîndul său, obligat să-şi invite prietenii acasă, să asculte muzică, să bea un pahar de vin şi să demonstreze ce persoană importantă — fără de care institutul s-ar prăbuşi — este el ! De aici pînă la nerăbdarea patologică de a spune tot ce ştie, de a da informaţii privind firmele concurente, de a face cunoscute planurile delegaţiei institutului, a fost un pas pe care Hans Friederich Holtzman l-a făcut cu dexteritatea şi eleganţa unui pas de vals vienez.

Aşa a ajuns, drept recompensă, într-o călătorie de o lună în Apus, pe banii binevoitorilor săi, apoi s-a întors cu o maşină Fiat 125 şi tot aşa, se pare, a urcat cu liftul la etajul VI al unui bloc din Vatra Luminoasă, unde deţine un apartament proprietate personală. Jocul însă a devenit mai complicat. Prins în plasa de păianjen a intereselor obscure, subjugat şi dispus să se confeseze reprezentanţilor firmei străine care l-au racolat, Hans Friederich Holtzman şi-a profesionalizat meseria de „colportor clandestin de informaţii" ; dintr-un gargaragiu a devenit un informator versat, stilat. A început să lucreze cu alibiuri. Nu-şi mai lua interlocutorii de la hotel, ca să nu bată la ochi ; se întîlnea cu ei în maşină, pe străzi lăturalnice, pe străzi romantice, stufoase, unde discuţia pare ocrotită de întuneric. Ziua, în timpul tratativelor, domnul Hans Friederich Holtzman era acelaşi tip monden care servea asistenţa cu ţigări româneşti şi străine (la alegere), pus pe glumă, deşucheat, iar noaptea, la adăpostul întunericului şi al maşinii proprietate personală, un borfaş de rînd care vindea secrete şi primea bacşiş ! În restul timpului juca bridge ! În restul timpului juca tenis pe terenuri discrete. În restul timpului gonea cu maşina, apăsînd pe accelerator pînă la refuz. La început într-un Fiat 125, un an mai tîrziu într-o Lancia şi alt an mai tîrziu într-un Ford ultimul model.

Pînă în seara în care a fost arestat, în propria sa locuinţă, în timp ce iniţia cîţiva reprezentanţi ai firmei străine în secretele jocului de bridge şi mai ales în secretele tranzacţiei ce urma să se desfăşoare a doua zi. A fost seara în care liftul a coborît de la etajul VI al blocului din Vatra Luminoasă, în subteran, într-un loc mai puţin luminos şi mult mai discret.

Şi astfel, jucătorii de bridge au pierdut pe unul din campionii lor, jucătorii de tenis pe unul din impostorii lor şi inginerii proiectanţi pe unul din trădătorii lor. Pînă la urmă s-a dovedit că inginerul, care nu era nici măcar inginer, ci un dilettant cu studii universitare neterminate şi cu şcoala vieţii absolvită pe certificate false, era un delincvent de drept comun.

A. DOHOTARU ■

21 de aprobări pentru confecţionarea unui şurub!

La Exploatarea minieră Dîlja, din Valea Jiului, aproape că nu există utilaj care să nu fie alcătuit din piese perforate în cîteva locuri, prevăzute anume pentru şuruburi. De aceea, şuruburile sînt aici, poate, cele mai răspîndite piese. E de ajuns ca solicitarea pieselor pe care le îmbină să fie mai mare, pentru ca şurubul cu pricina să se rupă. Situaţia e aceeaşi la toate exploatările miniere **din Vale**, care, asemenea marilor întreprinderi, trimit zilnic la fier vechi, zeci de kilograme, rămăşiţele acestor piese foarte utile.

Numai că înlocuirea unei piese oarecare, a unui şurub, este însoţită de fiecare dată de o mare risipă de timp şi hîrtii acoperite cu tot felul de semnături. Dacă un sector productiv are nevoie de o piesă, de un şurub, atunci face o comandă către atelier şi cere mai multe pentru a crea o rezervă. Iată un exemplu : în ziua de 16 august se naşte **Comanda de atelier nr. 119**, prin care sectorul II al minei solicită atelierului confecţionarea de şuruburi pentru inimă de macaz. Comanda este întocmită şi semnată de maistrul principal electromecanic Gh. Enache, mai este semnată de şeful sectorului, care este şi gestionarul de drept, urmează semnătura mecanicului şef, care dă viză de atestare, apoi viza de control preventiv a economistului, precum şi semnătura maistrului de atelier care primeşte comanda şi o trece în registru. Cinci semnături, la care se mai adaugă patru puse pe nota de transfer, care se face pentru aducerea la magazie a materiei prime.

Amîndouă documentele au viză de control preventiv dată de contabilul şef, Dumitru Andriţoiu ,om cumsecade şi conştiincios, care semnează pentru că „aşa m-am obişnuit, dar viza nu-i obligatorie, eu sînt economist şi nu tehnician, iar la problemele mari semnează şi directorul, în cazul în care nu sînt convins dacă este sau nu exagerat consumul de materiale, dar cu directorul mă-nţeleg, ţipă mai tare ca mine şi reuşim să facem economii".

Atelierul lucrează comenzile sectoarelor, printre care şi comanda nr. 119, apoi întocmeşte situaţia pieselor de schimb executate în luna respectivă şi aceasta e semnată de şeful de atelier, de inginerul Martin Borşa, şeful sectorului căruia i se realizează lucrarea, şi de tehnicianul Reinold Knebel, şeful sectorului VIII-electromecanic. După douăsprezece semnături, şuruburile sînt gata şi se predau la magazie pe baza unui document, un **bon de consum** care suportă nu mai puţin de alte cinci semnături : **întocmit, şef sector, mecanic şef, predat şi primit.** În realitate, ne spune inginerul Nicolae Maszny, şeful biroului mecano-energetic, lucrurile se întîmplă altfel, maistrul de schimb are nevoie de o piesă şi merge la maistrul de atelier, face comanda şi aceasta este executată, produsele nu mai intră în magazie pentru că minerii au nevoie de ele şi vin cu roaba, le iau şi zic „nu-l mai băga frate acolo, adă-l dincoace, că îi nevoie de el". Jocul hîrtiilor se face mai departe indiferent dacă e vorba de un şurub cu cap pătrat, de un şurub pentru inimă de macaz sau de altceva. E adevărat că, datorită abaterii de la normal, şi asta îi se pare unora mai zeloşi o abatere prea îndrăzneaţă, şurubul este mai devreme la locul lui, la montarea respectivă, unde îşi face datoria, se uzează, poate se şi rupe, dar hîrtiile îşi continuă sarabanda pe această filieră foarte încîlcită. Aşa se face că **nota de intrare în gestiune** a şuruburilor din **comanda 119** confinţeşte, prin semnătura maistrului de atelier Oană şi a magazionerului Topală, trecerea şuruburilor cu pricina în magazie abia pe data de 23 August, în timp ce un alt document de eliberare arată că sectorul scosese şuruburile din magazie pe 19 august şi semnau magazioner Topală şi maistrul Gh. Enache. Adică şuruburile n-au mai trecut pe la magazie, ajungînd la sector cu patru zile înainte ca ele să fi intrat la magazie. Totuşi hîrtiile se fac, e adevărat că producţia nu suferă din cauza lor, dar se consumă hîrtie, se pierde timp, iar oamenii aleargă cu ele de colo-colo, parcă s-ar juca de-a v-aţi ascunselea.

Maistrul principal electromecanic Gh. Enache îşi aduce aminte că „în urmă cu 18 ani, cînd am intrat în mină pentru prima dată, nota de comandă era pe sfertul ăsteia. Avea numai trei semnături, iar devizul, care acum e separat, era pe verso. Cu siguranţă că se face risipă de hîrtie, dar munca fiecăruia e mai plină de răspundere, semnăturile sînt multe, dar oamenii vor să le vadă şi, cum n-au prea multă încredere, dacă le văd, parcă-s mai siguri. Şi uite aşa, trebuie să le suportăm".

Şi se poartă minimum 21 de semnături pentru o piesă, dar situaţia înainte de 1 iulie era şi mai disperată : erau prevăzute şi formulare intermediare, **notă de transfer pentru aducere, notă de recepţie şi confirmare de primire.** Operaţiunile s-au simplificat oarecum, dar mai trebuie văzut dacă toate formularele se completează datorită unor instrucţiuni moştenite şi acumulate de la sine, fără vreo raţiune, sau sînt rodul unei rîvne excesive a unor funcţionari din centrală şi minister pe atît de zeloşi în numele muncii pe cît de dornici de a scăpa de ea ! ? Această activitate aparent febrilă ascunde, sîntem siguri, o imensă pasivitate, o comoditate în gîndire. Pe scurt, ea înseamnă **birocraţie.**

ION PREDOŞANU ■

Satul este depozitarul unor valori teatrale particulare, unice şi inimitabile

Cu foarte mulţi ani în urmă se înţelegea prin teatrul prezentat la sate o suită de reprezentaţii special întocmite pe baza unor texte lipsite de pretenţii, întemeiate, în general, pe o canava dramatică simplistă şi susţinute de actori mai mult decît modeşti. Ansamblurile colindau satele şi îşi îndeplineau totuşi misiunea cu devotament. Nu putem judeca eficacitatea lor estetică decît din perspectiva îndatoririlor culturale cetăţeneşti ale timpului.

Cu ceva mai puţini ani în urmă, era încă în uzul teatrelor un repertoriu dramatic pentru sate, compus dintr-o suită de piese cu destinaţie „specială" în care se combina imaginea pastorală a satului cu extrase din materialele aflate în biblioteca cercurilor agrozootehnice. Era şi acesta un teatru pornit cu cele mai bune intenţii, dar care, nu o dată, vătăma gustul şi sensibilitatea, întotdeauna înclinate spre frumos, ale omului de la ţară. Dar poate că o judecată pripită în afara condiţiilor vremii ar putea greşi şi de astădată.

Mutaţiile care s-au produs în viaţa spirituală a satului românesc în ultimul deceniu aşază epocile amintite la muzeul cu relicve ale trecutului. Cu precădere în receptarea fenomenului teatral, accesul deschis la spectacole şi la transmisiile televiziunii, instituţie care în domeniul răspîndirii teatrului a realizat o adevărată revoluţie în neîncetată perfecţionare, a impus egalizarea deplină cu publicul marilor oraşe. Numai cei cu nostalgia desuetudinii pot vorbi astăzi de o „specializare" a activităţii teatrale pentru sate. Cînd astfel de opinii învechite mai obţin putere de circulaţie şi sînt — extrem de rar, din fericire — traduse în practică, se aduc serioase prejudicii actului teatral ca atare şi firmei care îl girează. Gustul solid al publicului este la adăpost, în general, faţă de asemenea atentate.

Înainte de orice pentru că satul este depozitarul unor valori teatrale particulare, unice şi inimitabile. Mă gîndesc la marea armată a actorilor amatori care au ales scena nu dintr-un capriciu sau pentru a da glas veleităţilor din timpul liber, ci pentru a se exprima pe sine. Victor Ion Popa observa vigoarea artistică a actorilor ţărani care trebuie doar să dea „de rostul şi dibăcia scenei", pentru ca nestematele înţelepciunii şi frumuseţii vorbirii, mobilitatea de spirit specifică, sarcasmul şi poezia cu care s-au născut, să-şi arate virtuţile. Constatase atunci, marele om de teatru, că amestecul nepermis de mult în spectacolele acestui teatru, care trăieşte prin el însuşi şi se omologhează alături de celelalte comori ale geniului popular, al unor aşa-zişi „specialişti" este dăunător specificului teatrului sătesc. Observaţia este valabilă şi astăzi cînd în competiţii — şi trebuie recunoscut că, printre criteriile acestora, autenticitatea jocului are rol de cenuşăreasă — apar o seamă de însăilări străine spiritului de interpretare al acestui teatru, vechi şi în continuă evoluţie, pe coordonatele transformării satului. Foarte rar sînt păzite prin severitatea comisiilor straturile esenţiale ale teatrului sătesc şi bine ar fi dacă principiile ce guvernează competiţiile de dansuri, cîntece şi alte forme ale creaţiei populare, ar funcţiona şi la teatru măcar parţial. În acest sens, s-ar cuveni întreprinsă o muncă de adevărată arheologie artistică, de scoatere la lumină a latenţelor de creaţie, de şlefuire corespunzătoare a valorilor sale. E o misiune pe care teatrul profesionist şi-ar putea-o asuma încredinţîndu-o însă competenţelor sale, convinse de existenţa fondului de autenticitate, cultivîndu-o şi ferind-o de agresiunea unor mijloace artificiale. Victor Ion Popa nu şi-ar fi împlinit dezideratul dezghiocării preţioaselor însuşiri de teatru ale sătenilor decît cu satisfacţia izolată a artistului visător. Astăzi, munca celor care caută şi descoperă scînteia talentului la originile sale are, cum se ştie, noblleţea şi aureola de speranţă proprii căutătorilor de comori.

C. ISAC ■

După 18 secole de întuneric, prima zi de lumină

Are 14 cm înălţime, forme perfecte în stilul antichităţii romane, vîrsta — aproximativ — 18 secole, conservată excepţional, după cum susţin specialiştii că este Venus. Venus din Gilău se va numi, probabil, după locul unde a fost descoperită. Pînă la instalarea ei definitivă în Muzeul de istorie a Transilvaniei, din

Cluj-Napoca, deci, cînd va primi și „vizite", cîteva date inedite despre locul de bastină al noii Venus. A fost lucrată într-un atelier de toreutică din Italia ; descoperită în această vară la șantierul-școală al Universității clujene din castrul roman Gilău. Castrul era sediul unității de cavalerie **Ala Siliana civium Romanorum** în timpul lui Traian și mai tirziu. Monedele descoperite în același castru au fost emise sub împărații Traian, Hadrian, Antoninus Pius. Un fragment de diplomă militară, datată din 127 e.n., atestă lăsarea la vatră a unui contingent care, probabil, și-a început „stagiul" pe vremea războaielor dintre daci și romani.

Noutățile, puse în circulație de lector univ. Dan Isac, sînt mult mai bogate, iar arheologii clujeni, inclusiv studenții, speră să obțină și alte vestigii.

NEOMENIA
privită drept în față

O istorie neplăcută, abjectă pe alocuri, e dramă. Cîteva personaje se zbat să pară ceea ce nu sînt, alte cîteva, rău lovite de viață, încearcă să afle lumină și speranță, și, fără să-și dea seama, ajung să facă jocul celor dinții. Există aici și omul cel bun, există și cel rău. Adevărul umblă rușinat în penumbră, neadevărul trece cu fruntea sus și face lege. Lîngă marea intrigă se țes o seamă de vrajbe mărunte și, cel mai adesea, fără nume. Puțini le văd, puțini le dau importanță, iar, la sfîrșit, vedem că de la ele pleacă totul, că fără acestea drama s-ar fi stins poate fără urmări. Cineva trebuie să plătească și va plăti prețul cel mare, dar, pentru că piesa este reală, pentru că e viață și nu artă, multe fire nu se leagă, multe drumuri nu duc nicăieri, nu plătesc toți vinovații, nimeni nu poate să spună precis ce are să se întîmple mai departe.

Un tată reclamă, pe un ton vehement, cu vehemența pe care o provoacă uneori o mare suferință, unele fapte grave petrecute la școala unde învață fiul său. Atacul lui merge, în principal, către director. Dacă cele reclamate sînt reale, fie și numai parțial, directorul acesta ar trebui să fie deferit imediat justiției.

„...Sînt un părinte nenorocit și pe deasupra deprimat pentru toate cîte se petrec în această școală. Dată fiind situația lor precară, elevii școlii au nevoie de bunăvoință, generozitate și căldură sufletească, nu de urlete, fețe crispate și bătăi. Vă rog, cu cerul și pămîntul, să dați în vileag putregaiul și mizeria morală ce domnesc aici".

Situația este dintre cele mai delicate. E vorba de o școală ajutătoare (nr. 7), o instituție de învățămînt cu un profil aparte, cu un corp didactic specializat în recuperarea și integrarea socială a unor categorii de minori. Un dascăl care se dedică muncii de aici trebuie să fie, mai întîi, un om generos. Meseria se mai învață, omenia o ai. Profesorul școlii ajutătoare nu este un profesor obișnuit. Toată speranța părinților spre el se îndreaptă și cîteodată speranța aceasta este atît de disperată, încît numai tactul, răbdarea și, iarăși, omenia profesorului o mai pot limpezi. De aceea, greșelile profesorului nu sînt nici ele obișnuite, tolerabile, „de înțeles". Abuzul acum se cheamă sacrilegiu și hoția se cheamă crimă. Dascălii școlii ajutătoare nr. 7 din București sînt mereu în preajma durerii celei mai adînci. Ei au datoria s-o facă suportabilă, să-i ajute pe copii să intre cu un rost în viață, fie rostul cît de modest, fie viața cît de comună. Pentru drama acestor copii, vinovată este doar natura. La intrarea în școală stau scrise următoarele : Ai reușit ? Continuă ! N-ai reușit ? Continuă !

Inspectoratul școlar al sectorului 8, biroul inspectorului coordonator Nicolae Vulpe. Deschid discuția cu prudență, cu anume trac chiar, dat fiind că numele inspectorului Nicolae Vulpe a apărut în paginile revistei cu mai multe luni în urmă și nu în cele mai plăcute circumstanțe. În plus, sesizarea, pe urmele căreia merg, spune că neregulile de la școala nr. 7 sînt bine cunoscute de tovarășul inspector și tot atît de bine acoperite. Fiindcă experiența mă învață să fiu de două ori atent la vorba spusă pătimaș, îl rog pe tovarășul Nicolae Vulpe să mă asculte atent :

— Iată, doi părinți afirmă că școala aceasta nu este bine condusă. Unul din ei face parte din comitetul de părinți. Am motive deci să cred că observațiile lui sînt îndreptățite. În școală s-au format două sau trei grupuri de profesori, care, în loc să se ocupe de elevi, luptă să compromită pe unul și pe altul. Directorul Abdulah Cherim este, se pare, un om care duce adesea autoritatea pînă la exces. Unii profesori bat copiii. S-ar zice că principala cauză a celor întîmplate — dacă informațiile pe care le-am primit nu sînt cumva eronate și tendențioase — este lupta pentru putere. Aici au fost transferate mai multe cadre didactice ce și-au dovedit din plin, în alte școli ori servicii, incompetența, neprincipialitatea, brutalitatea sau imoralitatea. Era oare cazul ca o astfel de școală să fie lăsată pe mîna unor oameni care n-au știut să facă ordine nici în propria lor viață ? Vă întreb dacă inspectorul a primit pînă azi vreo sesizare, cu privire la toate acestea și ce măsuri ați luat ?

Tovarășul Nicolae Vulpe face o pauză mare înainte de a formula un răspuns, chipul său nu arată nici surprindere, nici supărare. Pur și simplu, nu arată nimic. Zice, totuși :

— Mă mir de cele ce-mi spuneți. N-am avut reclamații cu privire la Școala ajutătoare nr. 7. Vom verifica și, dacă e adevărat ce scrie tovarășul acela în sesizare, vom lua măsuri. De fapt, cred că știu cine este. Cu vreo două zile în urmă, a venit la noi tatăl unui copil ca să ne ceară socoteală pentru un lucru lipsit de importanță. În clasa unde învață fiul său s-ar fi pus mai multe perdele decît în clasa vecină. Chestiunea s-a rezolvat.

Este rîndul meu să fiu foarte uimit, dar fiindcă întîlnirea stă sub semnul unei politeți oarecum încordate, nu arăt nici surprindere, nici supărare. Se înțelege că nu despre niște perdele este vorba. Tovarășul inspector bagatelizează. Înclin să gîndesc că o face cu anume tactică. Tatăl copilului în cauză — un băiat de opt ani, grav bolnav și pentru recuperarea căruia sînt necesare eforturi, pe cît de mari, pe atît de delicate — nu arată deloc a fi omul dispus să facă atîtea drumuri pentru niște amărîte de perdele. Socot că este momentul să-i spun tovarășului Nicolae Vulpe, pe puncte și în detaliu, conținutul sesizării. Mă ascultă, evident mai interesat, clatină nemulțumit din cap în cîteva rînduri și, la sfîrșit, mă lămurește :

— Am să vă spun, strict confidențial, că avem știință de existența unor nereguli la această școală. Nu putem interveni, cel puțin deocamdată, pentru că unele lucruri nu sînt de competența noastră. V-aș ruga să nu vă pripiți cu cercetarea dumneavoastră, deoarece situația tovarășului Cherim, vă repet, nu e prea clară și, fiindcă nu e clară, iese de sub competența inspectoratului. Vă sfătuiesc să luați legătura cu tovarășul Gheorghe Mangîr, secretarul cu propaganda al comitetului P.C.R. al sectorului 8. Dinsul știe mai multe. Părerea mea este că nu e momentul să se scrie acum în presă despre Școala 7.

Mă gîndesc de două, de trei ori la ultimele cuvinte ale tovarășului inspector coordonator și pricep, pînă una-alta, că persoana cea mai interesată să nu ajungă publice chestiunile acestei școli este tocmai Nicolae Vulpe. Cine altul, dacă nu domnia-sa, inspectorul coordonator, putea să știe ce cadre didactice au fost transferate aici, pentru ce motive și, îndeosebi, ce rezultate au dat ? Și știind, cine altul avea obligația să ia măsuri, dacă nu persoana însărcinată să coordoneze munca școlară în sector ?

La plecare, tovarășul Nicolae Vulpe zice, în parte pentru mine, în parte pentru sine și cu mult necaz :

— Abdulah Cherim, ăsta... De-un an de zile, de cînd sînt la inspectorat, n-am auzit nimic bun de școala lui...

Din motive lesne de înțeles, dar mai ales din unele motive pe care le veți înțelege ceva mai departe, nu spun numele părintelui care ne scrie. Discut însă cu Dumitru Vlaic. Îi promit anume discreție asupra acestei întîlniri și cu siguranță că aș fi procedat în continuare cu multă discreție, în ce privește persoana sa, dacă funcția pe care o are în școală nu-l îndatora să anunțe la vreme abaterile constatate în școală și să procedeze el însuși la măsuri. Există încă un motiv pentru care socotesc că discreția ar fi o mare eroare : Dumitru Vlaic a stîrnit și a alimentat supărarea părinților unor elevi într-un chip cu totul neomenos. El i-a făcut să creadă că fiii lor nu fac progresele așteptate din cauza directorului Cherim și a cîtorva profesori. Nu pot să afirm că Abdulah Cherim este o persoană fără pată. Să fi fost un director mai bine dotat pentru un post de conducere, ar fi găsit căi să pună ordine în școală și adevărul la locul lui. Abdulah Cherim are, desigur, calități de profesor, dar de director, fără nici o îndoială, nu. Oricum, nu pentru conducerea unui colectiv atît de învrăjbit, nu pentru conducerea unei școli care cere la cîrma ei niște oameni de două ori oameni. Copiii de aici sînt dificili și pentru a-i integra social îți trebuie dar apostolesc și inimă de mamă iubitoare.

Șoptit, cu fraza încheiată în semne de întrebare grele de tîlc, cu vorba unsă pe toate părțile cu pricină, Dumitru Vlaic demască, combate, înfierează, biciuiește. Ținta sa este directorul. Spune, de exemplu, că acesta și-ar fi făcut vilă în Cotroceni prin nu știu ce mijloace dubioase dar, verificînd mai apoi, văd că directorul locuiește într-un apartament proprietate de stat ; spune că Abdulah Cherim ar fi organizat în vară o orgie în tabăra școlară de la Mogoșoaia, unde invitat de onoare ar fi fost Nicolae Vulpe, dar în perioada aceea inspectorul își petrecea concediul departe de Capitală, cu familia. Mai spune, în fine, mulțime de vorbe ce miros de la distanță a calomnie și abia cîteva adevărate, dar fără nici o semnificație de natură să dovedească clar administrarea școlii cu strîmbătate.

Reține, în principal, faptul că directorul face viața amară celei mai bune profesoare din școală, Valentina Popescu. Aici fraza lui Dumitru Vlaic e patetică, indignată, ultragiată. Înțeleg că fără sprijinul colegial și dezinteresat al lui Dumitru Vlaic, situația tovarășei profesoare ar deveni dramatică.

Deci, Valentina Popescu.

În urmă cu numai un an, Dumitru Vlaic și Valentina Popescu se găseau în război greu. Lucrurile merg atît de departe încît într-o ședință tovarășa Popescu îl acuză pe Vlaic de niște treburi îngrozitoare. Ea afirmă că Vlaic își drogează elevii, ca să doarmă după amiaza, și mai spune că îi bate pe ruptelea, de unde și numele de „nenea Poc", dat de copii. Vlaic se apără, reușind să convingă asistența de contrariu. Valentina Popescu, adică, ar fi aceea care face exerciții de dicție cu elevii, învățîndu-i să zică „nenea Poc".

Cum vedeți, intrăm de-aici înainte pe moșia lui „el a zis", „eu am zis", „tu ai zis", moșie care n-are capăt, fiindcă nimeni nu poate să probeze cine ce-a spus întîi. O ocupație potrivită unor categorii de gospodine gureșe și fără treabă și deloc potrivite unor profesori, scăpătați, e drept, la școala 7, din funcții importante unii, din posturi de inspectori școlari, directori administrativi sau editori de carte didactică.

O cunoaște pe Valentina Popescu în timpul prînzului, în cantina unde supraveghează ora mesei. Alertată de colegul Vlaic, îmi prezintă doi copii. De fapt, sînt copiii părinților direct implicați în această istorie. Deși nu cer nici un fel de explicații, îmi explică în ce constă măiestria sa pedagogică. Mă informează că experiența cîpătată timp de aproape douăzeci de ani într-o școală specială pentru surzi îi este de mare folos aici. Ca să am o pildă în ce privește devotiunea sa în profesie, îmi mărturisește :

— Fiică-mea tot timpul mă ceartă : mamă, tu parcă altceva decît școală și iar școală nu mai știi. Așa sînt eu, îi răspund.

În cancelarie, directorul Abdulah Cherim comentează :

— V-a vorbit, sînt sigur, de fiica ei. V-a spus că fiică-sa o ceartă pentru că și-a dedicat viața școlii, nu-i așa ?

Aprob strîmtorat.

— Nu-i nimic, mă consolează tovarășul director, lecția asta o știe cel mai bine.

Tovarășul director mă descurajează cu aleasa lui amabilitate. Nu acuză direct pe nimeni. Dealtfel, Abdulah Cherim a dat din nou dovada frumoasei sale amabilități cu numai două zile în urmă cînd, printr-o hîrtie oficială, bine, chiar foarte bine alcătuită, încît cel ce-o primește să o citească inocent, l-a invitat la școală exact pe părintele care încercase să sesizeze inspectorului Nicolae Vulpe nu o întîmplare cu niște perdele, ci unele grave abateri de la cele drepte și înțelepte, petrecute în școală. Cum s-a petrecut minunea ca directorul să afle atît de repede lucrurile discutate la inspectorat, iată o întrebare foarte delicată. Un fapt e cert : Cherim nu avea nici un motiv, dar absolut nici unul să-l pună pe bietul tată în fața consiliului profesoral, fiindcă acesta nu era angajatul școlii. Un abuz. Unul recent și lesne de probat dintr-o mai lungă serie de abuzuri ori exagerări comise de directorul Abdulah Cherim în anii împărăției sale aici.

Acesta este primul nivel al anchetei pe care am întreprins-o. Spun primul nivel, deoarece dacă aș avea răgazul și, mai ales, ambiția să cobor în adîncimile mizere ale tuturor întîmplărilor petrecute sub acoperișul Școlii ajutătoare nr. 7, aș vedea alte nivele ale neomeniei și nu știu dacă nu chiar mai crude. Iată, bunăoară, un fir : Niculina Grigore este ospătar la cantina școlii. Ea are o fiică, pe nume Nina Ceaikovschi, care lucrează ca portar. Este interesant, nu-i așa, de văzut cum controlează, la plecarea de la slujbă, fiica portăreasa pe mămica ospătăreasa. Nu insinuez, firește, nimic, dar am tot dreptul să-mi pun o seamă de întrebări, știind de-acum amănuntul că la un control, la dulapul personal, efectuat de contabilul Alexandru Florea, tovarășa ospătăreasă a refuzat să scoată cheile și să descuie.

În școală a lucrat ca administrator un oarecare Aurelian Barbu. Un tinerel fără prea multe griji contabile, cu trupul la slujbă și gîndul la facultate. Un control în gestiune l-a obligat să plătească niște mii de lei despăgubiri și să-și găsească alt loc de muncă. Încă un fir, prin urmare, care ne spune cine se ocupă de plinea și cartea acestor bieți copii, bătuți de soartă. Există multe astfel de fire, dar mă opresc. Fiindcă există și organe de control care au prioritatea și datoria să le dea de capăt.

Plec din școală știind că am privit în față neomenia. Conform celor legale, îi comunic tovarășului Gheorghe Mangîr concluziile anchetei.

— Aveți dreptate, spune, o să facem mare curățenie acolo și asta cît de curînd. Din păcate, o seamă de tovarăși au gîndit că tot ce nu e bun în altă parte, e bun la Școala ajutătoare nr. 7. Avem în școală două categorii de profesori. Unii, fără vocație didactică și cam lipsiți de simț moral, care au venit să lucreze aici fiindcă era ultima șansă de redresare ce li se mai oferea. N-au știut s-o folosească și vor primi ce li se cuvine. Cei mai mulți însă, adică 17 sau 18 profesori, sînt de nădejde și pe ei contăm ca să punem treburile la punct. Este regretabil că s-a ajuns atît de departe, că Inspectoratul școlar al sectorului nu a luat mai devreme măsuri.

Cum spuneam la începutul anchetei mele, aceasta nu este o școală obișnuită. Munca profesorilor se desfășoară sub deviza : Ai reușit ? Continuă ! N-ai reușit ? Continuă ! Pentru copiii școlii adesea unica rază de lumină rămîne doar perseverența profesorului.

Cei buni, și drepți, și omenoși să continue.

TUDOR OCTAVIAN ■

DESPRE COPII, PENTRU OAMENII MARI

Drumurile unui picior plat

Ca să se vindece, un picior cu platfus — un picior de copil — trebuie să bată niște drumuri pe care chiar un picior sănătos — chiar de adult — le-ar resimți.

Ca să se vindece, un picior plat are nevoie de niște susținătoare (plantare, metalice) sau de ghetuțe ortopedice. Ca să-și procure aceste leacuri sau înlesniri, piciorușul acesta adesea îndurerat e mai întîi hărțuit, hărțuit bine, luat de soartă peste picior.

Iată ce drumuri e silit să bată :

Primul, la medicul circumscripției. (Orice neregulă infantilă trece, obligatoriu, pe-aici !) Medicul, care nu-i ortoped, ci pediatru, privește piciorul, confirmă („da, este plat"...), apoi înmînează copilului sau părinților o hîrtie, o „trimitere" către un medic specialist. Specialiști în ortopedie se află în toate clinicile ; nu însă și specialiști ai piciorușelor. Singurul centru de ortopedie infantilă din București e la Spitalul „Grigore Alexandrescu", de pe șoseaua Ștefan cel Mare, drept care copilul cu platfus din Balta Albă sau Drumul Taberei își ia piciorușele la spinare și asaltează al doilea drum. E cercetat și aici, primește și aici o hîrtie („se recomandă susținătoare plantare"), o ia și de-aici la picior. Susținătoarele sau ghetuțele ortopedice se fabrică într-un singur loc, la întreprinderea specializată din str. Negustori. Dar nu acesta e drumul care urmează (al treilea drum), ci un altul. Înainte de-a aburca scările fabricii, piciorușul în cauză trebuie s-o apuce spre cheiul Dîmboviței, unde, pe str. Sapienței, se află Direcția asigurărilor sociale a municipiului București. Se depune aici recomandarea medicului, împreună cu o cerere scrisă a părinților, prin care se solicită „aprobarea gratuității" susținătoarelor sau ghetuțelor. Copilul se întoarce acasă (al patrulea drum), revine după cîteva zile în Sapienței (al cincilea), ia aprobarea, se duce în Negustori (al șaselea drum), comandă ce trebuie, se întoarce acasă (drumul al șaptelea), revine în Negustori (drumul al optulea) cînd susținătoarele sau ghetuțele sînt gata, cînd pot fi probate și eventual ridicate.

Cineva ar putea zice că niște drumuri ar putea fi scutite, că, pentru asta, n-ar trebui altceva decît instalarea, în Negustori, a unui medic specialist, care să nu pretindă hîrtii, ci doar să cerceteze picioare, care să fie autorizat să și aprobe gratuitățile (oare nu orice medic aprobă, pentru copii, medicamente gratuite, uneori mult mai scumpe decît niște susținătoare sau niște ghetuțe ?), dar, desigur, acest cineva, ca orice profan, nu poate ști ce-i de făcut.

Ce-i de făcut ? În povestea lui Creangă, o mamă proastă plînge neputincioasă iminentul deces al copilului așezat sub amenințarea unui drob de sare suspendat pe cuptor. Păcală din poveste a propus fie îndepărtarea copilului din locul amenințat, fie înlăturarea drobului de sare cocoțat prea sus. Îndemnul acesta simplu n-a ajuns însă, precum se vede, pînă la noi.

ILIE PURCARU ■

P.S. Încă un amănunt, care smulge istoria de mai sus de pe sol — de pe solul pe care-l calcă piciorul plat — împingîndu-o în absurd, în halucinație. La întreprinderea de produse ortopedice și protezare din str. Negustori nr. 8, confecționarea unor ghetuțe ortopedice durează cu lunile : cîte trei, cîte patru, cîte cinci !... Între timp, piciorușul crește, ghetuțele, cînd sînt gata, nu-l mai încap, odiseea re-ncepe, chinuitoarele drumuri re-ncep, iar medici, iar aprobări, iar comandă la fabrică, iar niște luni, iar un picior care crește, iar... Cine-i de vină ? Firește, copilul, piciorul plat e al lui, cine l-a pus să aibă piciorul plat ? Și zilele trec, și lunile trec, și crește, și crește acest picior, și toate pe lumea asta se schimbă, chiar și piciorul (care se deformează din ce în ce), numai drobul de sare rămîne acolo, deasupra, cocoțat de nu se știe cine, și nimeni nu-i dă un picior, ca să-l azvîrle unde trebuie.

din dosarele miliției

FILTRU TOTAL

Într-o acțiune întreprinsă de lucrători ai miliției, ai Centralei pentru desfacerea produselor petroliere și ai Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor s-au constatat printre altele :

● La unele stații „Peco" din județele Maramureș, Sălaj, Bihor și Hunedoara s-a constatat lipsa sortimentului de benzină CO90 și a unor sortimente de uleiuri. La alte stații „Peco" din județele Sălaj, Vaslui, Cluj, organele miliției au constatat că benzina conține impurități care duc la defectarea sistemelor de alimentare ale motoarelor.

● De la începutul anului și pînă în prezent, Întreprinderea de transporturi Brașov a înregistrat o depășire a consumului de carburanți de 11 537 litri benzină !?

● O depășire la fel de... nepermisă a realizat Întreprinderea de transporturi Olt, care a consumat peste prevederile normelor legale 10 586 litri benzină.

● Cu 6 032 litri benzină și-au depășit normele de consum și 27 unități industriale din județul Dolj.

● Conducerea secției Gheorghieni a Întreprinderii de prospecțiuni și explorări geologice București a împrumutat unor unități industriale din localitate cantitatea de 50.000 litri motorină. Din acest împrumut, pînă la data controlului, amintita conducere a secției Gheorghieni nu a mai recuperat nici un litru. O fi vorba de filantropie, dar pe motorina cui ?

● Și conducerea Autobazei Reghin, a Întreprinderii de transporturi auto Mureș a împrumutat Unității de mecanizare, transporturi și construcții forestiere, din localitate, cantitatea de 7 520 litri de benzină, fără documente!? Care va să zică, în plină criză mondială de petrol, unii risipesc benzina ca vinul !

CARUSELUL MITUIȚILOR

● Tiberius Rusu a fost pînă nu de mult medic chirurg la Spitalul orășenesc Oțelu Roșu (Caraș-Severin). Nu mai este, pentru că s-a dovedit că, în perioada 1974-1975, a pretins și primit mită, în mod repetat, diferite sume de bani și alte foloase materiale de la pacienți. A fost arestat, trimis în judecată pentru luare de mită și primire de foloase necuvenite, și condamnat la patru ani închisoare.

● Nicolae Stelian Strugaru, angajat la serviciul personal și învățămînt al Întreprinderii de utilaje și piese de schimb-Suceava, în complicitate cu Mihai Hrehorciuc, magazioner la aceeași unitate, au primit diverse sume de bani pentru angajarea unor muncitori, săvîrșind infracțiunile de luare de mită, trafic de influență și fals în acte, pentru care au fost judecați și condamnați.

● Ruxandra Vîlsan, profesoară de matematică la Liceul nr. 2 Galați, secția serală, pretindea și primea direct sau prin intermediul secretarei liceului, Iulia Roman, diferite sume de bani între 800 și 1000 lei, de la elevii seraliști, pentru a le da note de promovare. La percheziția domiciliară s-au găsit la numita Ruxandra Vîslan, 105.000. A fost condamnată la 5 ani și 6 luni închisoare, iar fosta secretară, Iuliana Roman, la 3 ani închisoare.

● Mari Gherasim, medic la Spitalul județean Reșița, în complicitate cu Floarea Izverniceanu, profesoară, fără ocupație, au primit sume între 500 și 5000 lei, de la diferiți pacienți, pentru a le facilita pensionarea pe motiv de boală. Ambele inculpate au fost judecate și condamnate la cîte 4 ani și 10 luni închisoare.

● Mihai Rotaru, șef de coloană auto la Fabrica de conserve, legume și fructe-Suceava, a pretins și primit mai multe sume de bani, de la conducătorii auto, pentru darea în exploatare acestora a unor mașini noi și preluarea celor vechi. A fost judecat și condamnat.

FUGARUL, NĂSCUT ÎN COMUNA ȘIPOTE, A DISPĂRUT ÎN BALTĂ

Alexe Roșiu și Teodor Strugaru, din satul Vulturul, comuna Maliuc, erau de mai mulți ani în dușmănie. S-au tot înfruntat, au fost de mai multe ori sancționați cu amenzi contravenționale, dar împăcarea nu s-a produs. La 1 septembrie 1976, s-au întîlnit în baltă. Și ura dintre ei i-a încăierat. În bătaie, Teodor Strugaru l-a înțepat pe Alexe Roșiu cu furca, în abdomen. Transportat la spitalul din Tulcea, Alexe Roșiu a decedat. După săvîrșirea faptei, Teodor Strugaru a dispărut în baltă. Fugarul este fiul lui Vasile și Maria, născut la 3 octombrie 1932, în comuna Șipote, județul Iași.

BEȘLEAGĂ ȘI PREDA, ZIS RAȘPON, ÎN CĂTUȘE !

„Eu i-am zis noroc Titele. El s-a întors spre mine și m-a lovit cu țeava de plastic. Eu i-am zis de ce dai mă, de ce dai ? Atunci el, Bodîrlan, m-a lovit cu pumnul. Am dat să ies, să evit un scandal mai mare. Dar Bodîrlan m-a prins, m-a învîrtit în pardesiu, rupîndu-mi-l. Pe urmă, l-am văzut pe Beșleagă venind cu un cuțit și strigînd : „Vă omor pe toți care vă băgați !" A început încăierarea. După bătaie am venit acasă și l-am văzut pe Tutu-Top Vintilă venind cu o sabie în mînă, explicîndu-mi că Beșleagă și Preda l-au omorît pe fratele lui. Preda a vrut să-l lovească pe Tutu cu toporul. Tutu, mai vigilent, l-a lovit cu sabia în cap. Da. Tutu avea o sabie. L-am luat pe Preda în casă și împreună cu Beșleagă, care tocmai ieșise de sub pat, unde se ascunsese, i-am dat îngrijire. Pe urmă am fost duși la miliție : Gheorghe Beșleagă și Alexandru Preda, zis Rașpon, legați în cătușe. Eu cu concubina lui Preda am mers nelegați. (Din declarația inculpatului Leon Teutoc, din București)

DUPĂ APROAPE 40 DE ANI

Nu se știe precis ziua în care. Tudorița Harco, din Brăila, strada Malului 36, s-a despărțit de fratele său Nicolae Pîrcălabu. Tudorița a rămas la Brăila, Nicolae a fost luat spre creștere de o familie mai înstărită din București. Era în zilele grele ale celui de-al doilea război mondial. Și au trecut 40 de ani fără să știe unul de altul. Ajunsă la 56 ani, mamă a patru copii, pensionară, Tudorița Harco a cerut ajutor pentru regăsirea fratelui. După minuțioase cercetări în registre de stare civilă, de evidență a populației, în teren, efectuate de lucrători ai miliției, în ziua de 3 iulie 1976, la sediul Direcției de evidență a populației, cei doi frați s-au revăzut. Nicolae Pîrcălabu a crescut, a ajuns maistru la Cooperativa „Încălțămintea manuală" din București, și locuiește pe strada Joagărului nr. 43. Surpriza fratelui a fost și mai mare însă, pentru că la revedere a mai participat cineva : Constanța Oancea, din București, de 50 ani, sora mai mică a lui Nicolae, despre a cărei existență acesta nu știa.

PE REBREA ÎN SUS, O CĂPRIOARĂ...

După ce m-am învoit trei zile de la serviciu am plecat, împreună cu șoferul Rudi Rudolf, cu IMS-ul, pe Rebrea în sus. Am lăsat mașina lîngă un funicular și am plecat amîndoi în pădure, la pîndă. Și numai ce ne iese în cale o căprioară. Eu am dus arma la ochi și am tras... Aveam gloanțe cu alice de 9 mm. În timp ce o jupuiam, doi oameni se apropiau de noi. „Nu vă apropiați !", le-am spus. Pe urmă am luat pielea și am fugit. Carnea a rămas într-un tufiș de fag. Recunosc că, în timp ce alergam, mi-am pierdut pălăria. Așa se face că a doua zi, a venit la mine, acasă, mihțianul și mi-a găsit pielea pe care o ascunsesem. Cît privește cea de a doua piele, de căprior, declar că l-am găsit mort. L-am jupuit cu intenția să-mi fac un ștefăr. (Din declarația braconierului Alexandru Cilica, zis Sandu, născut la 27 septembrie 1933, în comuna Salva, satul Runcul Salvei, județul Bistrița-Năsăud).

ATENȚIE, DEȚINĂTORI DE ARME !

. . 7 august 1976. Pădurarul Marian Dumitru, din Tășnad, județul Satu Mare, lasă pădurea și, în drum spre casă, se abate, în vizită, pe la familia Breja, din localitate. A bătut la ușă, a fost poftit în casă, și pădurarul s-a așezat pe scaun. Oamenii au început să discute de una, de alta și, deodată, din bucătărie, răzbate o împușcătură puternică. Dînd fuga, să vadă ce s-a petrecut, atît gazda, cît și Marian Dumitru au rămas înmărmuriți. Ce se întîmplase ? Pădurarul M. D. și-a lăsat arma rezemată de un scaun. Între timp, minora Maria Breja, de 14 ani, a luat pușca și, neștiind că e încărcată, a apăsat pe trăgaci. În fața glontelui slobozit s-a aflat Viorel, fratele Mariei, de 18 ani, care transportat la spital a fost salvat. Pădurarul și-a dat seama prea tîrziu că făcuse o imprudență atît de mare.

★

Ziua de 9 mai 1976 ar fi fost și pentru Ion Ciochina, din comuna Moțăței (Dolj), o zi obișnuită dacă...

În ziua aceea, I. Ciochina a lăsat cheile — de la dulapul în care păstra arma de vînătoare — acasă și a plecat la servici. Jucîndu-se prin cameră, fiul său Vasilică, de 10 ani, a găsit cheile, a descuiat dulapul, a luat arma și a încărcat-o. Jucîndu-se cu ea prin casă, a apăsat pe trăgaci : și fiul și-a împușcat mortal, mama...

★

La 11 iulie 1976, pe la orele 14, Gina Petru și Doina Gheorghiță, din comuna Vicovul de Sus (Suceava), mergeau pe șoseaua care străbate comuna Putna. Mergeau și discutau. Cînd au ajuns la kilometrul 39+650, amîndouă au fost rănite foarte grav de un glonte. Cîteva zile, nimeni nu a putut afla de unde a venit glontele fatal. La urmă enigma a fost dezlegată : la circa 1 000 de metri de locul accidentului, Ioan Hasan, paznic de vînătoare, își improvizase o țintă și învăța să ochească. Un glonte a ricoșat din țintă și a nimerit în cele două trecătoare.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

CÎND VI SE OFERĂ AȘA-ZISE SERVICII PE BAZĂ DE RELAȚII

Dintre toate categoriile de hoți, escrocii o spun deschis că trăiesc pe seama fraierilor.

Escrocii pot să apară în cele mai diverse locuri, de preferință în preajma tribunalelor, sediilor unor organe de miliție, școlilor, facultăților, spitalelor etc.

Victimele potențiale sînt persoane care nu reușesc să-și rezolve singure și imediat anumite probleme personale:

— nu vă lăsați amăgiți de aparenta înduioșare pe care o afișează necunoscutul care încearcă să vă consoleze, promițîndu-vă că „lucrurile se pot aranja" prin cunoștințele pe care le are el, exact acolo unde dumneavoastră nu ați putut ajunge ;

— mai ales din clipa în care necunoscutul v-a spus că „totul se rezolvă, dar știți, nu pe gratis...", atunci puteți fi sigur că aveți de-a face cu un escroc ;

— nu vă lăsați induși în eroare de așa-zisa bunăvoință dezinteresată a individului care încearcă să vă convingă că pentru el nu pretinde nimic, ci numai pentru „cunoștința" sa care va rezolva problema.

Chiar și încercările de trafic de influență sînt fapte ilegale, la care nu trebuie să recurgeți, dar ceea ce, aparent, ar fi o intervenție pe căi ocolite în favoarea dumneavoastră, de cele mai multe ori, nu este decît un truc al escrocului. Încercați să discutați cu cei care s-au lăsat păcăliți de asemenea „binevoitori", dacă nu se jenează să recunoască adevărul, și vă veți convinge cît de perfizi sînt șarlatanii care își oferă astfel de servicii.

MIHAI GROZAVU ■

Vinovații din umbră

Dacă ești băiat „bun" șeful îți aprobă să parchezi mașina în comuna unde domiciliezi și nu la garajul unității respective așa cum scrie legea. Acest lucru devenise obișnuit la autobaza pendinte de I.T.A. Tg. Jiu, unde lucra Ioan Frumușanu, „eroul" semnalului nostru.

Permisiunea de a gara autocamionul acasă la șofer, se ascamănă cu un imprimat de valoare în alb pe care cel în cauză îl completează cum dorește. Nici Frumușanu nu a ezitat să folosească o asemenea ocazie. Folosind mașina ca și cum ar fi fost proprietatea lui, el a efectuat în după amiaza zilei de duminică 12 septembrie a.c. un transport de lemne pentru gestionarul depozitului „Combustibil" din comuna Logrești, județul Gorj, și apoi s-a dus pușcă la bufetul din localitate pentru a-și potoli setea. După ce a băut două halbe pe nerăsuflate, din vorbă în vorbă cu tinerii clienți ai localului a aflat că într-un sat din apropiere, pe nume Moșteni, are loc balul de... duminică seara. „Să mergem la bal" a propus Ion Vatafu, fiul gestionarului de la bufet. Zis și făcut, „mergem", a fost răspunsul lui Ion Frumușanu. Pentru merit-ul de a fi venit cu o asemenea inițiativă șoferul a încredințat volanul lui I.V., în vîrstă de... 16 ani, bineînțeles neposesor de permis.

În mașină s-au urcat încă doi tineri și o fată. Mai departe lucrurile se petrec ca într-un film cu suspans, pentru că totuși mașina cu ocupanții, în pofida faptului că a fost pilotată de un diletant care la fiecare curbă dădea un adevărat examen, ajung întregi la Moșteni. Aici tinerii află însă cu regret, că balul nu mai are loc „Moștenii fără bal n-au nici un haz.. hai acasă", zice șoferul care urcă în mașină încă 14 băieți și fete veniți și ei de pomană pentru balul țanțomă cale de cîțiva kilometri și care așteptau o „ocazie" să se reîntoarcă în comună. La volan se instalează de data aceasta șoferul titular, iar alături de el în cabină încă 4 pasageri.

Nervos că și-a pierdut vremea degeaba și vrînd să-i dea gata (în această secvență numai la figurat) pe tinerii ocupanți, arătîndu-le ce poate mașina și mai ales el, I.F. apasă cu putere pe accelerație. Deși ignoranți în ale automobilismului, unii pasageri îndrăznesc, ce-i drept cu timiditate, să-l atenționeze pe șofer că merge prea repede. „Ce vă pricepeți voi, nu știți poate ce frîne bune am !", răspunde țîfnos I.F. Nu parcurge însă decît 3 kilometri din momentul cînd se sfîrșește acest dialog și la o curbă autocamionul nu-l mai ascultă pe „teribilul" Ion. Mașina nu se mai înscrie pe traiectoria drumului, pătrunde pe sensul opus al șoselei, apoi traversînd acostamentul intră în șanț și de aici lovește un pom care dezechilibrează autovehiculul întorcîndu-l cu roțile în sus. Cei aflați în cabină sînt prinși sub sfărîmăturile mașinii, iar pasagerii din caroserie sînt proiectați literalmente în toate direcțiile.

În accident își găsesc moartea Ion Cumpănașu de 21 de ani, muncitor la Uzina Sadu, Elena Roșca de 17 ani, muncitoare la aceeași uzină, Rodica Popa de 15 ani și Marinela Roșca de 14 ani, elevi. Alți opt tineri și tinere, printre care și șoferul, sînt răniți. Dintre aceștia, trei cu leziuni grave și foarte grave, se găsesc și acum în spital.

Fără îndoială că principalul vinovat este I.F. care va răspunde în fața justiției pentru faptele sale, dar numai el oare poartă răspunderea pentru această tragedie ? În mod hotărît, nu ! În „umbră" sînt și alți vinovați. E un lucru de notorietate publică, că parcarea la domiciliu e o favoare care nu toți „șefii" o acordă pe gratis. Întors de acasă șoferul, cum se zice, trebuie să deschidă ușa cu... picioarele (mîinile fiindu-i ocupate cu damigene și sacoșe) că de, doar și ei la rîndul lor nu-l întreabă, pe șofer ce a făcut sîmbăta după amiază și duminica cu mașina.

Cînd e vorba de parcarea ilegală cauzatoare de abuzuri, de risipă de carburanți, de accidente, trebuie bineînțelese întrebați și făcuți răspunzători administrativ, disciplinar ori chiar penal, după caz, șoferii, dar nu trebuie să se omită niciodată că vina principală pentru că asemenea fapte grave mai au încă loc, o poartă în primul rînd șefii direcți care fățiș sau „făcîndu-se că plouă" aprobă asemenea practici.

Se mai ridică și altă întrebare : „Cum se descurcă șoferii în culpă cu benzina ?" Foarte simplu. În acte se trec consumuri mai mari decît cele din realitate, iar beneficiarii, în cazul nostru „Oficiul de îmbunătățiri funciare" — sectorul Logrești, confirmă fără să se formalizeze prea mult fel de fel de curse care în realitate nu s-au făcut. Paleta mobilurilor acestor confirmări e largă. Uneori se atestă cursa fictivă pentru că șoferul e „băiat bun", alteori se cedează la rugămintea „Semnează-mi dom' șef că mașina consumă peste normă și plătesc eu benzina !" etc. etc.

Combaterea risipei de carburanți este nu numai o obligație de serviciu pentru deținătorii de mașini, ci și o îndatorire a oricărui cetățean, cu atît mai mult cu cît după cum am văzut din acest tragic caz, aceasta este în aceeași măsură o formă a luptei pentru întărirea disciplinei în circulația rutieră, pentru prevenirea accidentelor cu tot cortegiul lor de consecințe.

Colonel VICTOR BEDA ■

PAGINA REALIZATĂ ÎN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILIȚIEI

Hai la groapa cu furnici!

Așadar, sîntem lămuriți! Patru morți și o supraviețuitoare: **Sportul studențesc.** Iată că echipa care ni se părea nouă cea mai domoală și cu publicul cel mai redus în tribune reușește să spele rușinea pe care o pățim pentru a doua oară în doi ani: aceea de a nu intra cu patru (și cinci echipe) în primul tur al **Cupelor europene** și a ne strecura abia cu una anul acesta în etapa următoare. Deci felicitări lui Angelo Niculescu și echipei studențești care, mai ales la București, a făcut un meci în vînă, demonstrînd că acolo unde există seriozitate și pregătire atentă performanțele nu întîrzie. Ne bucurăm din toată inima că se arată încă o dată — dacă mai era nevoie — că mai ușor reușești cu **un unsprezece** cu nume mai puțin răsunătoare, hotărît să facă ceva, decît cu niște vedete obosite de propria lor reputație și trăind din amintiri.

Că echipa din Galați a pierdut în fața lui **Boavista**, nu-i o surpriză; de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere! Că **Dinamo** a lăsat la Milano o amintire plăcută, deși calificarea o pierduse la București iar nu ne-am mai mirat. Despre echipa din Tg. Mureș știam că e foarte capricioasă și, din moment ce acasă nu reușise să înscrie nici un punct, ne-ar fi mirat să o facă pe un teren iugoslav cînd nici în România, cel mai adeseori, nu se întoarce din deplasări decît cu traista goală.

Cel mai dureros meci a fost cel de la București unde **Steaua**, în bîrlogul propriu, n-a reușit să păstreze un minimum de avantaj pe care-l realizase prin șutul senzațional al lui Vigu (stau și mă tot întreb de ce nu-l „vede" Covaci pe acest minunat jucător pentru națională ?). Nu știu cu socoteli își va fi făcut Jenei (foarte gălăgios în repriza a doua), dar asupra ideilor sale tactice ne-am lămurit deplin. El a fost, hotărît, un jucător foarte bun al echipei **Steaua.** Pentru asta, jos pălăria. Jenei se pare că-i un bun pedagog și că cîștigarea campionatului și cupei de anul trecut i se datorește în mare parte. Deci, încă o dată, jos pălăria! Dar că Jenei nu știe ce să facă cu minunații jucători pe care-i are la îndemînă, asta-i cu totul altă treabă! Să dăm un exemplu: de mai multă vreme, Dumitru, care rămîne — după Petschovschi — cel mai mare half pe care l-a avut România, dă semne îngrijorătoare de lehamite fotbalistică. Unii spun că de vină ar fi genunchiul acela operat și eu aș fi dispus să cred și chiar mi-ar conveni explicația aceasta, dar mi se pare că, de fapt, avem de-a face, mai degrabă, cu un jucător neantrenat. Oboseala apare numaidecît, căpitanul Stelei asudă îmbelșugat după o jumătate de oră și semnul cel mai evident al neexercițiului sînt mîinile în șold pe care jucătorul stelist le așază invariabil după 20 de minute. Ce-nțeleg eu din asta. Înțeleg că, din politețe, sau din teamă, Jenei nu-l obligă pe Dumitru să facă efort (aud, dealtfel, că acest jucător are un regim special față de ceilalți colegi, ceea ce mi se pare inadmisibil).

Dar cazul Dumitru e oarecum evident. Iată însă că nici Iordănescu nu arată mai bine. Aceeași sleire de care suferă aproape toți jucătorii echipei campioane se face remarcată de la meci la meci. Fenomenul — cum a observat dealtfel presa noastră — este general: la **Dinamo** se-ntîmplă același lucru, ca să nu mai vorbim de celelalte echipe aflate pe locuri mai puțin călduțe în clasament. Și atunci, ce pretenții să avem noi la un fotbal ca lumea? Cum s-a văzut și-n meciul cu Cehoslovacia de la București, cum s-a văzut și-n aceste încercări de a trece o ștachetă prea înaltă pentru noi, nu ne place efortul, deci nu ne place fotbalul. Să ne întoarcem însă la Jenei. Cum spuneam după golul fenomenal marcat de Vigu, probabil că antrenorul echipei militare și-a făcut socoteala că avantajul este suficient întrucît punctul înscris în deplasare valora cît două. Socoteală de orbete, întrucît cine văzuse prima repriză și-a dat seama că jucătorii belgieni sînt foarte periculoși și tehnici. Ce-a făcut Jenei? În loc să-i scoată, după primele douăzeci de minute de joc, pe Dumitru și pe Iordănescu care, era limpede că nu pot da randament, i-a păstrat în teren și-n repriza a doua, ba, mai mult, l-a retras pe Dumitru în apărare invitînd echipa oaspete să atace și să se marcheze, ceea ce belgienii au și făcut. Culmea prostiei a fost cînd în teren, cînd mai erau 20 de minute de joc, a fost introdus Agiu, jucător de apărare. Întrebarea pe care mi-am pus-o atunci a fost: ce mai avea de apărat Jenei? Necalificarea? I se părea lui că acest **draw** este o performanță a echipei **Steaua** cînd **F.C. Bruges** putea fi bătută, cum s-a văzut după ocazii, din prima repriză, la trei sau patru puncte diferență? I-aș mai reproșa antrenorului echipei militare nefolosirea, de la început, a lui Răducanu care, oricum, e o idee mai bună decît aceea cu Iordănescu în centrul liniei de atac. Și cu asta cred că am spus tot: deci, eliminarea echipei **Steaua** din primul tur să fie înscrisă pe răbojul lui Jenei. Vom vedea ce va mai urma. N-aș încheia aceste rînduri fără a sublinia faptul că la ora asta militarii au în Stoica (cum s-a văzut dealtfel de anul trecut) un mare jucător. Aș menționa și jocul foarte bun din prima repriză al lui Zamfir căruia suspendarea (ridicată din motive de slăbiciune a conducerii militare) sper că-i va fi folosit.

Și-acum, Praga... Dumnezeu cu mila!

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA B: 3 OCTOMBRIE

ZALĂU: Armătura — Olimpia Satu Mare 0—1 (0—0). ● Dacă Olimpia nu a resimțit absența lui Both (din nou accidentat), Armătura a acuzat lipsa lui Barbu, suspendat o etapă, atacul gazdelor neflind capabil să construiască decît întîmplător situații periculoase la poarta lui Pusztai. Fosta divizionară A a fost superioară pe toate planurile, dar mai cu seamă la mijlocul terenului, unde Kaizer și V. Mureșan au evoluat cu clarvizIune, tact și risipă de energie. ● Golul, înscris de Helvei în min. 89, fusese anunțat cu șapte minute mai devreme, cînd ex-stelistul Șmarandache (care ni se pare, la ora actuală, cu două clase mai bun decît fostul său coechipier de la Steaua, Sameș!) a trimis mingea, cu capul, în bară. ● În min. 88, deci la 1—0 pentru oaspeți, arbitrul Gheorghe Jucan (Mediaș) a trecut cu vederea un fault în careu comis de fundașul localnic Demian asupra lui Viorel Mureșan. A fost unica decizie greșită, în rest fiindu-ne dat să asistăm la un arbitraj bun. **(Dumitru Vișan). ALEXANDRIA: Unirea — Voința București 2—0 (2—0).** O primă repriză la dispoziția gazdelor, dar și a jocului dur, ambele echipe avînd de achitat numeroase polițe, legate mai ales de faptul că, în campionatul trecut, liderul de astăzi s-a salvat de la retrogradare, în ultima etapă, printr-o victorie neașteptată la Alexandria! Ca urmare a fotbalului prea bărbătesc, bucureștenii Dobre va părăsi terenul cu o plagă la piciorul drept, iar Manciu, din echipa gazdă, va vedea în curînd un cartonaș galben. ● Cum spuneam, Unirea, la cîrma căreia se află de o săptămînă un nou antrenor, fostul portar al Rapidului, Gheorghe Dungu, s-a năpustit asupra adversarului, administrîndu-i două goluri, unul mai frumos decît celălalt. În min. 35, Voicilă a șutat de la 30 m, mingea a atins iarba și l-a păcălit pe portarul Gavrilă, foarte bun pînă atunci și foarte bun după aceea. Cinci minute mai tîrziu, nouă achiziție a Alexandriei, Buracu, venit de la Rova din Roșiori, a executat un corner, iar celălalt jucător recent legitimat, provenit de la aceeași echipă, Radu, a reluat superb cu capul, înscrînd un gol pe care localnicii l-au etichetat ca fiind „ca la mondiale". ● La reluare, după intervenția energică a arbitrului, focul din teren s-a stins și meciul s-a potolit. ● A arbitrat foarte bine o brigadă buzoiană condusă de Vasile Pîrvescu **(Ovidiu Ioanițoaia). SF. GHEORGHE: Oltul — F.C. Gloria Buzău 0—0.** În prima repriză jucătorii de la Oltul au fost mai lucizi în acțiuni, și-au creat cîteva breșe în apărarea aglomerată a buzoienilor, dar satisfacția lor s-a rezumat la.... 8 cornere. În această perioadă de dominare evidentă a gazdelor, oaspeții au fost la rîndu-le foarte aproape de marcarea unui gol, prin Stan și Radu, care au ratat din poziții foarte bune. ● După pauză, asistăm la aceeași ofensivă fără condiții a gazdelor, mereu împinse înainte de fundașul Goga, cel mai bun om al Oltului la cei 34 de ani ai săi, ofensivă care însă n-a adus nimic concret pe tabela de marcaj, întrucît înaintașii focalnici s-au încurcat adesea în fața porții adverse. ● A arbitrat foarte bine bucureșteanul Romeo Stîncan **(Emanuel Tănjală). CLUJ-NAPOCA: C.F.R. — C.I.L. Sighet 0—3 (0—1).** Rezultatul constituie prima mare surpriză a campionatului! C.I.L. Sighet nu este o echipă-miracol, capabilă să cîștige pe orice teren, și nici n-a părut irezistibilă. Victoria oaspeților, chiar la diferența înregistrată, este mai curînd datorată jocului jenant, ridicol pe alocuri, practicat de feroviarii clujeni, care au avut duminică probabil cea mai proastă zi din ultimii ani. În tot meciul, C.F.R. n-a reușit decît o singură fază de fotbal, în minutul 5, cînd Vătafu a ratat o bună ocazie. ● Oaspeții s-au apărat atent, avînd în Mușat cel mai bun om din defensivă, „bubuind" de multe ori mingea la întîmplare, întîmplare peste care s-a nimerit să fie, în min. 30, Deac — care avea să înscrie la o primă greșeală a portarului Moldovan. O altă greșeală a portarului clujean avea să aducă al doilea gol al oaspeților, în min. 53, tot Deac fiind autorul golului. (Se afirmă, și nu fără temei, că de cităva vreme atît Moldovan cît și Boca, ambii într-o formă foarte slabă, s-au împrietenit bine cu paharul!) ● Gazdele s-au năpustit în continuare în ofensivă, dar de marcat, profitînd de golurile din apărarea clujeană, aveau să marce tot oaspeții, prin Iuga, în min. 75. Puține aplauze în final, și un sentiment de compasiune pentru jalnica evoluție a foștilor divizionari A din partea unui public care se aștepta la cu totul altceva! ● A arbitrat bine brașovenul Gheorghe Racz **(Al. Falieru). ARAD: Rapid — F.C. Baia Mare 2—1 (0—0).** Joc fără încordări, cu multe ratări, în special ale gazdelor. Fotbal veritabil s-a jucat în partea a doua a meciului, cînd, după deschiderea scorului de către gazde (Gali, min. 57), partida s-a înviorat. ● După alte cîteva ratări, Iuhasz înclină — aparent decisiv —, printr-un șut splendid, balanța partidei în favoarea echipei gazdă. Oaspeții au redus din handicap abia în minutul 85, prin Coman, iar ultimele minute au marcat o revitalizare a jocului, bălmărenii forțînd o egalare altfel posibilă, ținînd seama de dulcea liniștire a gazdelor. Va rata din nou Coman, care odată cu mingea își trimite și propriul bocanc cu mult deasupra barei transversale! ● Foarte bun arbitrajul brigăzii bucureștene condusă de Guido Fodor **(Dorin Gherghinescu). TIMIȘOARA: U.M. — „U" Cluj-Napoca 4—0 (2—0).** După rezultatele obținute pînă acum, echipa doctorului Rădulescu s-a acomodat, se pare, mai repede decît s-ar crede cu divizia B, și dacă va continua seria neagră va reuși să joace și-n „C"! ● Timișorenii au deschis scorul în min. 3 prin Ghiuchici, care a înscris cu capul. „U", puțin șocată, dă năvală spre poarta lui Caraivan, care are prilejul să se remarce și face o paradă foarte bună, apărînd totul. Văzînd că „șepcile roșii" contează prea puțin în teren, fundașul Pîrvu, renumit, cîndva, ca aruncător de ciocan, urcă în atac și aruncă o ghiulea de la 20 m drept în plasa lui Lăzăreanu. ● În repriza a doua Ghiuchici l-a obligat pe Lăzăreanu să-și ridice de două ori șapca: 4—0! ● Meciul a fost arbitrat corect de o brigadă craioveană condusă de Radu Șerban **(Teodor Bulza). DEVA: Mureșul — Dacia Orăștie 1—0 (0—0).** ● Aflat la timona echipei, fostul fotbalist Ilie Petică se poate considera fericit că echipa sa, fără înaintare și cu un fragil joc la mijlocul terenului, a înscris totuși un gol, prin Văetuș. Dacă ar fi să judecăm drept, golul este mai mult opera mijlocașului Gherga, care a șutat năprasnic în bară, din unghi, de la 25—30 de metri, iar Văetuș, pe față, a reluat în gol. ● După gol, oaspeții ies la atac, au două bune ocazii de gol prin Gălan și Bolovan, serviți ideal de către Szilaghi, dar portarul Mureșului, Balla, blochează în ultimul moment. Mult subțiată față de anul trecut, fără jucători cu personalitate, Mureșul „curge" anapoda, avînd o condiție fizică extrem de firavă. Dacia Orăștie, în schimb, raportată tot la anul trecut, a crescut mult în valoare. ● În altă ordine de idei, bizară duritatea cu care s-a jucat în acest meci tibiile sunînd uneori precum toaca la chindie. Văetuș s-a dovedit un adevărat „artist" în materie, lucru pentru care a fost „premiat" cu un cartonaș galben. Arbitrul Al. Ene — Craiova — merită calificativul foarte bine **(Victor Niță). CRAIOVA: Electroputere — F.C. Șoimii Sibiu 4—1 (3—1).** Meci în care „șoimii" din Sibiu s-au comportat ca niște anonime zburătoare, fără pic de har. ● În schimb, elevii lui Ștefan Coidum au muncit exemplar pentru primele lor două puncte în clasament, realizînd în nenumărate rînduri faze de fotbal autentic, străduindu-se să cîștige un public decepționat și să-l convingă pe arbitrul Vass de ceea ce era evident pentru toată lumea: că sînt mult mai buni decît sibienii. Golurile gazdelor au fost înscrise de Stăncescu (3), foarte bun duminică, și de Palea, în vreme ce pentru oaspeți a marcat, întîmplător, Răduță, care a reluat dintr-o învălmășeală. ● În min. 37, o fază care poate caracteriza arbitrajul orădeanului T. Vass în prima repriză: scăpat în careu, singur cu portarul, Bondrea este ajuns doar de mîinile fundașului sibian Mihăilă, care-l ia de gît și nu-i mai dă drumul pînă lese mingea afară, scenă desfășurată sub ochii arbitrului de centru! ● Cu toată revenirea din partea a doua a înfrînților, cînd surprinzător avea să acorde un 11 metri într-o situație similară, calificativul orădeanului T. Vass nu poate trece de slab **(Răzvan Bărbulescu). BRAȘOV: Steagul roșu — Chimia Rm. Vîlcea 3—1 (1—1),** meci nervos și fără virtuți deosebite. ● Stegarii au dorit victoria de parcă de ea ar fi depins promovarea în prima divizie, și în cele din urmă au și obținut-o, dar după mari emoții. Partida a avut un final de apoteoză, cu un gol superb marcat în chiar ultimul minut de Paraschivescu (au fost numai două pase: una pentru Györffi, lansat pe contraatac, a doua pentru Paraschivescu, care a șutat direct de la marginea careului), moment care a ridicat tribunele în picioare ca la o victorie de mare prestigiu. ● Dar, pînă spre mijlocul reprizei secunde, brașovenii s-au văzut puși deseori în dificultate de curajoasa echipă vîlceană, din care au lipsit Bartales, Savu și multă vreme portarul Roșca, înlocuitorul său, mai tînărul Schiopu, fiind marele vinovat la primirea primelor două goluri ale gazdelor. ● Scorul l-a deschis excelenta extremă stîngă a vîlcenilor, Carabageac, care a profitat de o neînțelegere între Adamache și Naghi, dar gazdele au egalat după numai patru minute (min. 30), prin Pescaru, care ar fi fără îndoială util pe tot terenul, bineînțeles dacă l-ar sta în putere în joace în locul majorității coechipierilor săi! ● După pauză, brașoveanul Niță avea să comită un gest incalificabil (l-a călcat, voit, pe Carabageac, trîntit la pămînt de alt fault intenționat!), dar vîlcenii, deși cu un om în plus prin eliminarea lui Niță, au resimțit din plin frica întrată în cel mai bun om al lor, decis acum mai mult să se ferească decît să joace,... ● Era prea mult pentru o echipă care, așa cum declara după meci antrenorul Marcel Pigulea, putea să joace mai bine handbal în șapte decît fotbal, dat fiind că pentru jocul cu balonul rotund sînt de obicei necesari 11 jucători! Chimia n-a prezentat în teren decît cel mult 6—7 autentici (restul fiind mai mult o umplutură de tinerețe fragedă și incompetență), în vreme ce brașovenii au avut cam nouă jucători, oricum mai calificați pentru un meci de divizie secundă. ● Între aceștia s-au detașat Paraschivescu (autor a două goluri și al... unei bare de mare efect) Pescaru și Adamache, care a avut trei-patru intervenții de excepție, care au salvat echipa sa de goluri aproape făcute. ● Spre finalul meciului a mai fost eliminat și vîlceanul Lepădatu (pentru un fault „de ripostă" apropo nevinovat față de adevărata infracțiune a lui Niță), dar acest lucru nu poate deloc să rădice calificativul arbitrului Gheorghe Ispas (Constanța), care a condus slab, nezbutind să stăvilească decît mult prea tîrziu avalanșa de faulturi, comise de o parte și de cealaltă în egală măsură **(Dumitru Grnur).**

Revanșa lui Happel

Îl cunoșteam pe Ernst Happel, ca foarte multă lume, din ziare. Fotbalist celebru dintr-o renumită linie de mijlocași, Happel-Ocwirck-Hannapi, axă centrocampistă care a adus multă vreme glorie reprezentativei austriece. Am făcut cunoștință cu Happel într-o împrejurare cu totul singulară și pînă la această oră unică pentru fotbalul românesc, **Rotterdam, 16 septembrie 1970, ora 22,30.** În sala rezervată presei din stadionul Feyenoord, antrenorul echipei care în acel an cîștigase Cupa campionilor europeni și Cupa intercontinentală răspundea destul de glumeț și cu un aer de neascunsă superioritate celor peste 30 de ziariști veniți din toate colțurile Europei să asiste la „antrenamentul oficial", cum fusese socotit meciul supervedetei cu „anonima" echipă din România pe numele ei U.T.A.

Spre uluirea miilonelor de telespectatori și a cronicarilor de specialitate, anonima formație din România terminase partida tur la egalitate cu campioana campioanelor, 1-1 pe terenul ei (!), golul înscris cu capul de Florian Dumitrescu neputînd fi egalat decît cu prețul unor eforturi extraordinare. Ușor de înțeles deci, în aceste condiții, interesul ieșit din comun cu care ziariștii — unii dintre ei cocoțați cu picioarele pe mesele din jurul antrenorului echipei olandeze — ascultau explicațiile lui Happel, mitraliindu-l cu rafale de întrebări de genul „Cum explicați accidentul Feyenoorduiui din această seară?", „Intenționați să podepsiți această echipă necunoscută pe terenul ei, la Arad 7", „Nu sînteți afectat de acest semieșec în fața propriilor dumneavoastră suporteri?" etc. etc.

Marele coach Happel le răspundea, zîmbind, tuturor cu aiura unei vedete de cinema supărată din cînd în cînd de bîzîitul unei muște enervante. „Știți, repeta el din cînd în cînd, o minune se produce o singură dată în viață. La Arad totul va reveni la normal și Feyenoord își va continua înainte marșul el așteptat în Cupa campionilor." În acele momente, făcîndu-mi cu greu loc în compactul „meleu" al ziariștilor străini, am ajuns în preajma lui Happel, cerîndu-i să spună două cuvinte și unui gazetar român. M-a privit cîteva clipe surprins, apoi m-a bătut pe umeri și mi-a spus că am avut privilegiul rar să-i văd echipa terminînd un joc doar la egalitate. „Este ca și cum ați fi cîștigat la loterie", și-a încheiat Happel perorația, în amuzamentul general declanșat în rîndul ziariștilor străini, obișnuiți cu glumele maestrului și cu felul său de a-și face publicitate.

Peste două săptămîni l-am revăzut pe Happel la Arad. Se consumase partida retur cu U.T.A. Faimoșii Van Hanegem, Kindwal și compania nu reușiseră să străpungă zidul de beton apărat de veteranii Lereter și Pojoni iar supercampioana Feyenoord părăsea Cupa campionilor după prima manșă, eliminată de „anonima" U.T.A. În jurul lui Happel, aceeași escortă de ziariști. Oamenii își făceau meseria, întrebau, întrebau mereu, dar maestrul abia își deschidea gura. Prăvălit într-un fotoliu, personajul cu alură de vedetă de cinema de la Rotterdam părea mai bătrîn cu zece ani. Îngîndurat, cu riduri adînc săpate pe frunte pe care atunci i le descopeream, Happel ridica din cînd în cînd mîinile și-și înălța privirile spre cer, grăind mult mai expresiv prin gesturi decît prin vorbe. Firește, nu l-am „iertat" și l-am solicitat o a doua reprizâ de declarații după cele de la Rotterdam. „Domnule, n-am avut dreptate, a recunoscut antrenorul olandezilor. În fotbal, iată, minunile se produc și de două ori. U.T.A. ne-a învins pentru că n-am tratat-o cu toată seriozitatea. Este o lecție foarte aspră pentru mine și mi-a fost dat s-o învăț tocmai aici, la Arad, un oraș pe care n-am să-l uit cît o să trăiesc."

Happel — timpul 3, sau a treia întîlnire, după șase ani, a subsemnatului cu renumitul antrenor, întîlnire care s-a produs în vestiarele stadionului Steaua, după jocul retur cu campioana Belgiei, F.C. Bruges. Și-a adus aminte de mine, acordîndu-mi prioritate în fața gazetarilor belgieni care-i așteptau declarațiile.

— Ați înțeles, cred, azi, a început scurtul nostru dialog Happel, că am învățat ceva din lecția U.T.A.-ei. Mi-a fost teamă, să știți, în prima repriză, cînd m-am gîndit că vom fi eliminați. Echipa dumneavoastră a jucat bine și putea să ne conducă la pauză cu 2-3 goluri. În repriza a doua însă n-am mai recunoscut Steaua. A căzut surprinzător fizic și n-a știut să facă față jocului nostru care a fost prin concepție cu totul schimbat față de cel din prima parte a întîlnirii.

— Ce le-ați spus, ce le-ați recomandat elevilor dumneavoastră la pauză?

— Le-am spus că trebuie să riscăm și să jucăm totul pe cartea atacului. Pentru noi era totuna că pierdem cu 1—0 sau cu 3-0. Tot eliminați eram. Așa să arătă schimbările de jucători, cît și orientarea întregii noastre evoluții după pauză aveau un singur scop: atacul. În repriza a doua puteam noi să înscriem 2-3 goluri.

— Ați remarcat pe cineva din echipa Steaua?

— Vă rog să mă scuzați, dar i-am urmărit cu atenție doar pe jucătorii mei. Evoluția fotbaliștilor de la Steaua i-a preocupat desigur pe antrenorii adversarei noastre.

— Puteți totuși să vă spuneți părerea despre calitățile și defectele echipei Steaua?

— Echipa este destul de tehnică, dar n-are suficientă forță. În fotbalul internațional, acest handicap este decisiv.

— Credeți că F.C. Bruges putea fi totuși eliminată astăzi?

— După prima repriză v-aș fi răspuns: mă tem că da. După evoluția jocului din partea a doua a partidei, fără a pune la socoteală barele noastre și golul, ei doar mișcarea din teren, răspunsul meu ar fi fost și este fără echivoc: Steaua nu putea să ne elimine astăzi!

— Să sperăm că echipa noastră campioană va învăța ceva din lecția meciului cu F.C. Bruges.

— I-o doresc, sincer. Fotbalul, ca și viața, este un șir de lecții. Cine învață, cîștigă.

MARIUS POPESCU ■

Teodor Mazilu

Fragment din volumul II al romanului „Într-o casă străină"

Matei se crispă de spaimă și ciudă cînd într-o dimineață deslușì siluета lui Macarie — trimisul Diavolului — coborînd de pe bicicletă și rezemînd-o prudent și ironic de gardul subred al curții. Tocmai își lăsa bagatelele urma să plece la Buftea la atelierul Esterei peste două ore venea să-l ia cu mașina. Trăia încă sub impresia îndelungii discuții avută cu soția lui. Caramela plîngea de oare-ar fi plecat la război. O neliniștea viața pe care o ducea Matei. Îl socotea prea fragil, prea risipitor. Lumea în care pleca era pentru ea o lume de neînțeles străină inaccesibilă simțea că pînă acolo dragostea ei nu poate să răzbată.

Ce minunată ființă Caramela l.. Matei zîmbea amintindu-și sfaturile ei naive, venite din bunătate, din spaima de a nu-l pierde. Astîmpără-te Matei, potrivește-te, odihnește-te, așa fete sînt multe. Și dacă bea... nu mai bea porcării de-alea tari... bea și tu sorți cum bea și Sandu, cum bea poporul. Însoară-te or fi și printre artiste femei de casă... poți să fii și genial și familist ca exemplu de le Bach care a avut o droaie de copii. De unde auzise Caramela de Bach? Uite că auzise! de cînd Matei stătuse în gazdă la ea colorbăta mereu prin cărțile lui.. Știi la ce mă gîndesc uneori Matei că nu trebuia să te faci pictor... numai necazuri, satisfacții sînt puține. Trebuia să te faci contabil, cum voia tata, sau frezor ca Nelu de ce tocmai pictor? Descoperirea genului Caramelei se dovedise cea mai înaltă bucurie a lungii lui convalescențe.

În asemenea împrejurări cînd omul vrea să rămînă numai cu ceea ce-i înalt în sufletul său, orezența unui ins ca Macarie echivalează cu o adevărată profanare. Și după toate, profanatorul mai și întîrzie, sau în orice caz făcuse în această privință eforturi încununate de succes. Era bronzat, resuna sănătate și putere, această senzație părea amplificată și de îmbrăcămintea desăvîrșit de sportivă: purta un tricou alb fără mînecă, pantaloni scurți și era încălțat cu o pereche de pantofi albaștri de baschet. Arăta ca un adolescent ieșit la olimbare să-și întîlnească iubita. Nu e dreptate pe lumea asta — își spunea Matei mai mult amuzat decît închenat. Toți măgarii au o sănătate de fier. Așa-i lumea făcută.

Nepotolită era nevoia de schimbare a lui Macarie, se deghiza mereu sub altă înfățișare, sub altă personalitate ca un infractor care se simte urmărit și nu vrea să fie recunoscut. Acum în ultimul timp, descoperise plăcerile unei vieți sportive, rationale, se trezea la ivirea zorilor și se culca cînd soarele apunea, practica haltere, scrima, tirul, tenisul, yoga, se îndea că în toamnă să ia și lecții de călărie. Își punea în viața sportivă și echilibrată pe care o ducea în ultimul timp speranțe dintre cele mai extravagante: visa să devină campion la tir și să fie trimis la Roma la Olimpiadă. N-a mai fost un suedez care a devenit campion la șaptezeci și unu de ani? El are șlavă domnului mult mai puțin. Ar merge acolo, ar cîștiga o medalie olimpică și ar rămîne în cetatea eternă pînă la sfîrșitul bătrîneții.

Pictorul știa că după moartea doamnei Weiss fostul redactor-șef se ocupa cu devotament de soarta Simonei nu cunoștea însă prea bine natura acestor relații. De fapt Macarie nu era iubitul Simonei ci mai curînd managerul atît al suferințelor fizice cît și al tenirilor ei. Nu reușise s-o subjuge. Simona îl reproșa — fără s-o spună deschis — pasiunea de care o avusese pentru mamă-sa: așa ceva cu greu se poate uita. Macarie mai avea și dezavantajul de-a fi singurul bărbat care îi făcuse o curte atît de disperată. Ispita de a-și tempera avînturile erotice era deci foarte mare, un asemenea prilej știa foarte bine n-o să mai întîlnească a doua oară în viață. Criticul de artă făcea tot ce omenește era cu putință, o suna la două noaptea anunțînd-o că e torturat de dorință dormea în fața ușii ei se îmbăta pulbere din oricînă că ea. Simona nu-l înțelege și nu-l iubește. Cu bizara ei luciditate care o făcea opacă în fața adevărurilor evidente și în schimb îi dădea acces la cele mai surprinzătoare abisuri Simona descifră destul de repede caracterul birocratic al acestei pasiuni. Așa că Macarie trebuia să se resemneze cu situația nefirească de consilier inofensiv cu vagi promisiuni de a fi cîndva adorat. Trecutul nebulos și străin îl inspira. Simonei mai multă încredere decît prezentul fotografia lui Lucian Maltopol tronă deasupra patului ei cast ca un avertisment la adresa viitorilor candidați la farmecele ei.

Macarie venise să-i apere interesele. Îl oăcuse întotdeauna îndeletnicirea de intermediar dacă n-ar fi venit revoluția s-ar fi făcut mîini comis-voiajor sau avocat. Rolul de intermediar avea și indiscutabile avantaje metafizice îi dădea iluzia că el e deasupra problemelor existenței, de aceea se poate dedica în exclusivitate necazurilor altora.

— Plecat? Iartă-mă că te inoportunez — exclamă Macarie, după ce făcu de cîteva ori inconturul bagajelor. Ai și lucrat între timp asta-i foarte frumos, nu trebuie să-ți pierzi mina. Portretul ăsta nu e rău poate prea mult galben. Galbenu' ăsta e o culoare pe care n-o înțeleg. E o culoare oribilă murdară înghite spațiu.. N-ai văzut ce rar foloseau galbenul pictorii Renașterii? Numai așa, în caz de forță majoră.. Dar e frumos se vede efortul de autodepășire, e bine să aspiri spre desăvîrșire. Ce spunea Flaubert? Noi valorăm mai mult prin aspirațiile noastre decît prin noi înșine. Unde spunea asta? Parcă în **Educația sentimentală**, nu?

— Nu știu — răspunse cu dușmănie Matei și începu să înghesuie tablourile și schițele în geamantane ca să le apere de aprecierile critice ale lui Macarie. Ce caută aici Flaubert? Prostia lui Macarie îl inspira aceeași teamă pe care i-o inspira un virtual asasin, o senzație apăsătoare de străinătate, de sufocare. Și cînd te gîndești ce taimă de bărbat inteligent își agonisise cu ani în urmă Macarie, citatele lui din **Anti-Dühring**, replicile lui ironice pînă la batjocură, ascetismul lui necruțător, tulburaseră imaginația multor femei. Una din ele se și sinucise din pricina lui. Nu putea să trăiască fără ironia lui Macarie.. Ce ridicole sînt și sinuciderile astăzi citeodată... La drept vorbind nici acuma nu se putea spune că Macarie era un prost, outerea de adaptare, înțelegerea subtilă a unor fenomene, replica adeseori scînteietoare și promptă nu-i puteau fi puse la îndoială. Mai curînd Macarie se prostise căci se aventurase în probleme de artă și de estetică, lipsa de vocație de simț artistic, n-aveau cum să fie întocuite nici de indiscutabila erudiție, nici de violența atît de spontană și de maleabilă. Cu aceste calități ar fi devenit un ideal manager sau un avocat celebru dar în artă erau cu desăvîrșire inutile. Erorile de ordin moral contribuiseră și ele la deteriorarea inteligenței, reala lui inteligență nativă degenerase, se transformase într-o metodă de a ieși dintr-un impas sau altul. Vanitatea îi împiedica, de asemenea, să vadă adevărul. Era greu să uite trecutul atît de glorios și de bine văzut. Matei fusese în adolescență subaltern și nici acuma nu se consolase cu pierderea acestui privilegiu, de aceea, se trezea mereu dîndu-i sfaturi și amenințîndu-l, de aceea socotea fiecare rezervă de-a lui Matei drept un act de indisciplină. Cu mulți asemenea fosti subalterni ajunși în anii din urmă oameni cu munci de răspundere. Macarie încercase să-și conserve vechea autoritate, să le dea sfaturi, să-i protejeze. Operație ridicolă, lipsită de sens...

Schimbarea de atitudine a lui Macarie fusese prea bruscă, prea radicală, repede, mult prea repede se transformase dintr-un fanatic incoruptibil și ursuz într-un inadaptabil. Nici o fi un inadaptabil autentic nu-i stă de simplu. Începea să înțeleagă Macarie, îi lipsea pentru asta și farmecul personal, și creditul moral, simple, prea simple erau reacțiile lui. Îndată ce pierduse plăcerile puterii, îndată ce oameni nu se mai temea de funcția și de sarcasmul lui, nu mai credea în caracterul științific al marxismului între bunăstarea lui materială și justețea marxismului el vedea o prea strînsă interdependență. Această categorie de fanatici care deveniseră apoi liberali dintre cei mai desuchiați, care confundaseră justiția revoluției cu bunăstarea lor materială, legile descoperite de Marx cu mașina la scară îi stîrniseră întotdeauna dezgustul lui Matei. Iată încă un motiv pentru care prezența acestuia îl obosea atît de mult.

Așa cum era îmbrăcat în tricou alb fără mînecă, cu pantaloni scurți, avînturile lui necruțătoare păreau și mai ridicole.

— Am avut un soc, dragă Matei, crede-mă. Literalmente un soc. Am văzut un afiș de 1 Mai altfel frumos stilizat, curat desenat, poate prea mult albastru, semnat de tine. Ai încredere în mine, am rost pentru tine. Și tu, fiul meu Brutus. Astea se fac numai la comandă, căci să nu-mi spui mie că te-ai trezit într-o dimineață și te-a apucat așa dorul să faci un afiș în cinstea zilei solidarității internaționale a muncii. Știm foarte bine, astea se fac numai la comandă. Am rămas trăsnit. Nu te credeam capabil de așa ceva, te credeam mai încăpățînat, mai independent, chiar afișe, mon cher? Nici Simonei nu i-a venit să creadă.

O! Iarăși Simona, ca simbol al justiției imanente. Și ce dacă nu i-a venit Simonei să creadă?...

— Și Michelangelo a lucrat la comandă, răspunse iritat Matei era un argument pe care-l folosea mereu în asemenea confruntări.

— Da!, dar la comanda Papei Leon. Și catedrale, nu afișe...

— E același lucru — fi liniști Matei.

Era limpede că Macarie avea chef de vorbă, avea multe să-i spună, să-i demonstreze, voia să-i dezvăluie laturi noi ale inteligenței și tăriei lui de caracter.

— Mie mi-au cerut să scriu monografia lui Grigorescu... îi spuse Macarie, care cu multă grație sublimia situația lui mai avantajoasă. Am refuzat categoric. Categoric am spus nu. Eu nu mă tau după Vlahuță, Vlahuță era un om de treabă dar nu se pricepea la pictură le-am spus scriu despre Andreescu, despre Tonitza, despre Petrașcu, despre Grigorescu, nu. N-a avut talent.

De abia reușise să-și stringă cu chiu cu vai puterea de a suporta uritenia, grandomania și crizele de autoritate ale Esterei și acum altă confruntare, altă risipă de energie. Îi era teamă că din pricina discuțiilor cu Macarie, putina-i energie care o strînsese pentru a o răbda pe Estera se va destrăma. Și de Estera avea măcar nevoie... De cîte ori se întîlnea cu un om mai puțin apropiat, se pregătea în prealabil. Își făcea o rezervă de energie, își întocmea un plan de concesii, de aceea ura orice vizită neașteptată. Ce vrea la urma-urmei acest Macarie?

— Unde te duci? îl întreabă Macarie cu o voce normală, mai puțin pătimașă. Conștient din cînd în cînd, de valoarea lui, înțelegea să facă și el concesii, să fie mai puțin intransigent și nici chiar atît de inteligent se resemna cu puterea de înțelegere a partenerului.

— O aștept pe Estera, merg la ea la Buftea, avem ceva de lucru.

— O afacere, te pomenești, un monument ceva măreț.

— Da, da, da, admise Matei.. o afacere, ceva măreț.

— Da, da, da, mormăi Macarie și un zîmbet melancolic și jucăuș îi murdări o brazul. E o față de excepție, precizâ Macarie care de la o vreme credea că e foarte sic să unească expresiile fruste cu timbajul elevat al criticii de artă.

Vulgaritatea își are și ea legile ei sacre. Pentru asemenea expresii Macarie trebuie să fi fost mai tînăr, mai frumos sau cel puțin măcar mai inteligent. Nici măcar vulgar nu era. Era numai stupid, trist și obositor.

— În fond, ce vrei domnule?, își pierdu răbdarea Matei.

Vocea lui tărăgănată, nesfîrșită plictisea cu care azvîrli aceste cuvinte îl jignise prompt pe ambasadorul Simonei. Se bucura în adîncul sufletului că simțise imediat jignirea, că nu fusese insensibil, dar asta nu schimba radical situația... În fond, ce vrei domnule? La te uită cum mi se adresează un subaltern care altădată tremura în biroul lui. Frumoase timpuri.. Și cîte nu i-a iertat el lui Matei. Retroactiv. Macarie denatura cu grație realitatea. Cînd îi reproșa în secret lui Matei că îl trecuse multe cu vederea în realitate, el își amintea foarte exact notele informative scrise cu multă acuratețe stilistică împotriva acestuia. Dar, transformate în amintiri, notele informative păreau o mină de ajutor întinse la timp.

Matei observă imediat efectul dezastruos produs de vorbele astea aruncate, așa la întîmplare. Înțelegea foarte bine riscul pe care și-l asumase. Macarie mi-a fost dintotdeauna dușman, mi-a iertat multe dar asta n-o să mi-o ierte niciodată. Îi dădea și dreptate: asemenea cuvinte, asemenea reacții trezesc o ură nemăcată, dacă l-ar fi pălmuit, dacă l-ar fi dat afară nu s-ar fi încrîncenat atîta. Îi părea rău de ura care o născuse în sufletul șefului de odinioară, nu vrea să aibă cu Macarie nici un fel de relații, nici măcar relații de dușmănie. Și în această ură Macarie o să rămînă singur, el n-o să aibă puterea să-l urască nu vor exista nici în asemenea împrejurări relații de egalitate.

— Matei..., șopti Macarie dar se opri la timp, prefera să păstreze taina. Își vedea întreaga existență batjocorită, disprețuită și ideea unei răzbunări cumplite dusă pînă la capăt era singura capabilă să restabilească credința în propriile forțe... În fond, ce vrei domnule?... Am să-l distrug chiar de-ar fi să murim unul în brațele celuilalt.

La lumina acestei batjocuri indiferente și îndepărtate existența lui i se păru lui Macarie teribil de ridicolă, trebuie să fac ceva, trebuie să fac ceva își spunea Macarie, stăpînindu-și cu greu plînsul.

Dar distrugerea totală a lui Matei era un vis îndepărtat, în clipa de față nu-i stătea în puteri, acum trebuia să-i transmită mesajul Simonei, atîta tot, n-are rost să mă ambalez — și în această modestie înșelătoare vedea o garanție a atrocității răzbunării lui.

Mesajul era cu atît mai greu de transmis cu cît Simona nu-i încredințase nici un mesaj. Voia să-i pună pe seama ei ca să-l facă mai convingător, ca să-l înfricoșeze pe Matei.

Simonei nici prin cap nu-i trecea să divorțeze, situația asta neclară îi provoca multe greutăți lui Matei — ce rost ar avea să renunțe la singura posibilitate pe care o avea la îndemînă de a-i amărî viața? N-ar avea nici un rost. Apoi situația de femeie părăsită îi părea mai tragică, mai elevată, mai ispititoare decît situația burgheză de femeie divorțată. Chiar așa, trădată, neglijată cum îi plăcea ei să spună, era totuși soția legitimă a unui pictor de oarecare notorietate un anumite cercuri. Asta conta foarte mult. E mai bine să fii ignorată de un sot celebru decît adulată și ținută în puf de un anonim.

Ceea ce nu izbutise cu doamna Weiss, Macarie spera să reușească pînă la urmă cu fiica acesteia, în privința bolii Simonei nu-și făcea nici un fel de iluzie, știa foarte bine că nefericita va trăi o sută de ani, cît papagalul. La cu totul altceva se gîndise. Se gîndise să se însoare cu ea, s-o ia de nevastă, să-i facă copii, important era pînă una alta, ca Simona să fie liberă, de aceea trebuia să-l convingă pe Matei să înainteze divorțul. Macarie se și vedea plimbîndu-se pe Champs-Elisée la brațul unei marchize inteligente, bogate și vicioase, acest plan utopic i se părea foarte realist.

— Trebuie să vină Estera — îl trezi din vis Matei.

— Ei și?, încercă Macarie să fie mai nonșalant, decît îi stătea în puteri. Ei, și? să vină, doar ne cunoaștem.

— Nu mă descurc cu două genii simultan, îl apostrofă Matei. Nu mă obosi, spune odată ce-ai de spus. Te rog nu mai fi atît de misterios și de demonic pe țăpușeala asta.

— Trebuie să-ți reglementezi situația... îi spuse concesiv Macarie care înțelegea că apărarea demnității poate prejudicia fondul problemei. Amîndoi aveți nevoie de o situație clară, în orice caz Simona are nevoie, ea ca femeie are în primul rînd nevoie. Nu te-ai gîndit că poate vrea să-și refacă viața? Te-a iubit enorm dar timpul cicatrizează toate rănile...

— Lasă astea...

— Care astea?, se simți nedreptățit Macarie de nerăbdarea pictorului.

— Iubit enorm. Timpul cicatrizează rănile.

Îl ucise în gînd și cu această satisfacție secretă Macarie prinse curaj și se avîntă mai departe.

— E și în interesul tău crede-mă... ea ar înainta divorțul dar n-are bani, nici eu n-am că i-as da. Numai medicamentele cît costă...

— Ți-a spus ea că vrea să-și refacă viața?

— Da!, recunoscu Macarie care de cîte ori mintea devenea parcă mai copilăroș și mai frumos, mai simplu. Da! Asta-i dorința ei.

— Cu cine? Cu tine?

— Nu! Nu aspir la o fericire atît de mare. După ce a iubit un artist de talia ta, n-are cum să se lege de un civil ca mine. Așteaptă un poet, un muzician, poate tot un pictor.

— Idcea cu divorțul, este o idee rațională, recunoscu Matei și ademenit de această posibilitate se înduioșă parcă, nici mutra musafirului nu i se mai păru atît de jalnică. Da! Așa ar fi bine. Dar n-am bani.

— Vinde!, șuieră Macarie. Vinde!

— Ce să vînd?

— Nu tablourile tale evident alea nu le cumpără nici dracu', spuse Macarie, încîntat că măcar partial poate să se răzbune. Și ca de obicei cînd se simțea pe un teren sigur insistă asupra aceleiași idei, nu ale tale evident, doamne ferește! Pe-ale tale nu le cumpără nici dracu' nu vreau să te jignesc, vreau să fim realiști. Alea pe care ți le-au dat colegii la bețe. De la Piliuță de la Nicodim de la Apostu, alea se vînd ca pîinea caldă. N-ai probleme. Da! E și în interesul tău să scapi odată de balamucul ăsta. Dai o pensie alimentară, și gata. De ce spun asta? Am citit într-un cotidian de două-amiază de mare tiraj un pamfletaș modest în care cineva face aluzie la viața ta personală. Că nu e bine că unii artiști plastici își neglijează soțiile sub pretextul chemării înaltei arte. E scris de o femeie. Maria Stratulat, o cunoaștem amîndoi. Cîndva te-a iubit ca o exaltată.

...Da, da, da. Își aminti cu duioșie Matei, sigur. Maria Stratulat victima nefericită și romantică a autodafeului de la restaurantul „Unirea". Ce ușor se schimbă iubirea în delațiune! Veștea adusă de Macarie îl întristă. Și cu o nesfîrșită duioșie încercă Matei să mîngîie întunericul iubitei de odinioară. Sigur, s-a purtat urît cu ea. Sigur, a fost nedrept. N-a iubit-o, a mințit-o, a amăgit-o, a înșelat-o... Dar după atîta vreme ura ei nu putea să se domolească? Și din tot ce-a fost să rămînă trainic numai dorința de a face rău!?...

Încrîncenat, Macarie își scormonea bă-

sunăraşul trioolului lui Ţinerese şi foarte sportiv.

— A ! L-am găsit, am decupat articolul. Dacă vrei, ţi-l citesc.

— Asta ar mai trebui, îl alungă Matei. Am să-i vînd pe Plliuţă, am să-i vînd pe toţi.

Era plăcut în casa Simonei, venea la ea o armată întreagă de femei părăsite, tragice şi guralive, beau vermut cu lămîie, îşi ghiceau în cafea şi-şi ponegeau infamii soţi. Macarie era stăpînul absolut al acestei lumi, care-şi făcuse din nefericire un prilej de distracţie. El avea grijă ca Simona să nu ducă lipsă de nimic, ştia foarte bine, dintr-o amară experienţă, că o suferinţă sufletească măcinată de griji materiale îşi pierde din noblefe şi intensitate. O ajuta pe Simona tot din rezerve, pe care binecuvintata doamnă Weiss avusese înţelepciunea să le lase. În fiecare zi descopereau ascunse în cite-un ungher, un obiect de o valoare inestimabilă. A ascunde bani şi bijuterii în locurile cele mai neverosimile era una din plăcerile doamnei Weiss. Ce haz nebun făcuseră amîndoi cînd descoperiseră în debara, printre damigene şi bidoane, o ediţie din secolul XVII a Divinei Comedii. O avere nu altceva ! Astăzi, Macarie vinduse la rugămintea Simonei o rişniţă din neolitic, încasă o sumă frumoasă şi comandă masa la Capşa.

— Matei cere divorţul. S-a plictisit de starea asta confuză. Asta e expresia lui... o anunţă Macarie profund indignat că domnul Mayer nu adusese încă masa comandată.

Simona îl privea încrîncenată. Nu-l adusese o veste bună.

În lumea ei ireală, feerică şi ireală, Simona n-avea încredere decît în utopii, era convinsă că ori Lucian Maltopol se va reintoarce din nou din Canada, ori că Matei va cădea pocăit, plin de umilinţă la picioarele ei. În rest nu vedea ce putea să i se intîmple în viaţă.

— Eu n-am bărbat de lăsat !, spuse răspicat Simona, fraza pe care şi ea o auzise de atitea ori de la atitea alte femei, mai simple decît ea.

— Dar eşti absurdă, Simona. Pur şi simplu, absurdă. Despărţirea voastră e o despărţire de facto. Tu ştii ce înseamnă o despărţire de facto ?

—Nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu. Eu n-am bărbat de lăsat.

Macarie ştia că singura soluţie e să-l mîngîie orgoliul.

— N-am bărbat de lăsat ! Cum poţi să vorbeşti ca o femeie de serviciu din Piaţa Amzei ?, tu care l-ai citit pe Thomas Mann ? Trebuie şi el să-şi facă ordine în viaţa lui, trebuie şi tu să-ţi faci ordine în viaţa ta. Şi bineînţeles că din acest iureş al reorganizării nu se putea exclude pe el, şi cu trebuie să-mi fac ordine în viaţă. Acum e dispus ca procesul să fie pierdut din vina lui. Mai tîrziu, poate se răzgîndeşte ! O să-ţi dea şi o pensie. Îţi lasă şi numele lui. Ştii că nu-l înghit dar a fost foarte rezonabil.

Între timp veniseră şi masa comandată la Capşa — icre de Manciuria, şalău Bonne Femme, Fetească albă de Tîrnavă, o triumfătoare sticlă de şampanie Cordon Rouge. Bunăstarea materială îl făcea pe Macarie şi mai încrezător în dreptatea ideilor sale. Ca un argument în plus îşi făcu un sandviş din unt şi icre de Manciuria şi îl înghiţi pe nerăsuflate.

— Am adus şi o sticlă de şampanie, de ce n-ai observat-o ?, încercă Macarie o gelozie galeşă şi îndepărtată ? Să sărbătorim evenimentul !

— Care eveniment ?, se încruntă Simona, şi deveni parcă mai înaltă, mai atotcuprinzătoare.

— Libertatea, La Liberté, mon amour !

— Şi eu să rămîn singură ?

Macarie surîse de curăţenia acestei spaime.

— Cum singură ? Dar eu unde sînt ? Ici, ici, pour eternité !

Estera Urlich era o figură cunoscută în lumea artistică a Bucureştiului, bea whisky cu halba şi se considera egală cu Michelangelo Buonarroti şi Benvenutto Cellini. Instalată trainic de propria-i vanitate şi autoamăgire într-o atît de strălucită constelaţie, Estera privea cu infinită superioritate la bărbaţii din aceeaşi breaslă, decretîndu-i apţi numai pentru bucuriile trupului nu şi pentru cele înalte ale creaţiei.

Rar l-a fost dată să vadă lui Matei o atît de aprigă putere de autoamăgire : era urîtă, căci statura ei uriaşă şi haotică de amazoană necrutătoare nu era temperată de nici o violenie, de nici o dulceaţă a formelor, asta n-o împiedica însă să se creadă o femeie foarte frumoasă. Natura nu fusese darnică cu Estera nici în ceea ce priveşte talentul — şi totuşi o linişte regală la a treia halbă de whisky declara că ea e singura artistă de geniu a lumii contemporane. Un lucru însă se cerea fără îndoială preţuit în destinul sculptoriţei, uriaşa forţă de muncă, energia cu care dintr-o atît de puţină înzestrare reuşise să se impună să însemne ceva. El care se risipise în patimi absurde, în planuri grandioase neduse pînă la capăt privea cu admiraţie încleştarea Esterei, înţelepciunea cu care-şi folosise puţinul pe care i-l dăduse natura. O compara cu ţăranii olandezi care cu eforturi supraomeneşti smulseseră mării pămîntul atît de necesar ţării lor aride. I-a comunicat odată acest elogiu Esterei însă ea era destul de inteligentă ca să nu-l considere o insultă

Ceea ce nu înţelegea cu adevărat Matei era faima de femeie extraordinar de inteligentă pe care sculptoriţa o avea în toate cercurile artistice şi mai ales în provincie. Doctorii, inginerii, poeţii locali îi cunoşteau pe de rost replicile scînteietoare şi sonetele pătimaşe căci după exemplul lui Michelangelo Estera se dedica în clipe de răgaz şi poeziei. Numai puţine spirite cu putere de discernămînt observau caracterul făcut, chinuit, sterp şi elaborat al artei ei ca şi goliciunea strălucirii ei infantile. Structură metodică, înzestrată cu o indiscutabilă erudiţie, Estera Urlich ţinea la radio de mulţi ani o rubrică foarte apreciată, un dialog cu ascultătorii atît pe teme artistice cît şi pe cele legate de viaţa pasională. Dialogurile aveau un imens succes, dădea tuturor iluzia că-l pot înţelege fără efort pe Tolstoi sau pe Brâncuşi. Ea se situa pe poziţia avantajoasă care nu înţelege de ce se face atîta zarvă în jurul capodoperelor. Cîteodată cu graţie ştia să pună la îndoială valoarea unor indiscutabile capodopere. Spunea că uneori Michelangelo exagerează prin gigantismul şi opulenţa formelor, iar Brâncuşi prin sublimarea ideii, nici aşa, nici aşa nu era bine.

Viaţa ei sentimentală purta şi ea pecetea autoamăgirii şi a unui titanism monoton şi agresiv. Cînd îşi dezvăluia goliciunea galbenă a trupului ei imens şi haotic, un labirint în care iubiţii cei mai bine intenţionaţi se rătăceau, avea aerul că face o concesie şi zîmbetul ironic o însoţea ca un ciine credincios în toate treptele plăcerii. Metoda ei de a tulbura bărbăţii era una dintre cele mai simple. Pîndea răbdătoare şi zgribulită la porţile artei şi aştepta acolo tinerele speranţe ceva mai bine făcute. Căci ca şi vechii sculptori greci avea cultul frumuseţii fizice bărbăteşti, aceasta iar era o temă în care de multe ori strălucise. Se năpustea asupra victimei cu toată autoritatea celebrităţii, erudiţiei şi a inteligenţei ei lesite din comun. Îi cucerea prin dezinvoltură, lipsă de prejudecăţi, o bogată informaţie culturală şi, ceea ce era cel mai important, cu sfaturi practice în vederea cuceririi gloriei. E dreot că nu întotdeauna asemenea izbînzi se obţineau prea lesne. Inteligenţa ei scînteia dar uneori la flacăra acestor scîntei, uritenia ei devenea parcă şi mai limpede. Pentru a face ca uritenia ei să fie dată uitării, să se destrame, ea arunca în luptă tot ce avea la îndemînă, recita din Apollinaire, din versurile ei de dragoste înfricoşător de carnale, schita portretul victimei, dansa, cînta, îl invoca pe Boccaccio şi farmecele gloriosului dezmăţ roman. Iubitul chiar dacă era tulburat de vraja ei culturală şi de sclipirile minţii avea o barieră de netrecut. Deşi imensă, puternică, Estera Urlich avea picioare foarte lungi şi foarte subţiri şi totdeauna exista teama că acestea vor ceda pînă la urmă şi că întreg colosul se va prăbuşi. Supus însă unor asemenea presiuni victima ceda obosită, apatică, resemnată. Şi apoi risipa de energie a Esterei era atît de mare şi atît de sublim ridicolă încît omeneşte vorbind merita o răsplată, căci într-adevăr mult se zbătea pentru a obţine cîteva clipe de indoielnică beatitudine. Dacă tînărul era, să spunem un valoros poet inculţ, Estera îl inhiba inoculîndu-i muzică de Bach şi aforisme din Spinoza. Dacă dimpotrivă, iubitul era un om studios, un soarece de bibliotecă, timid, complexat, se comporta ca o ţărancă telurică legată de trăinicia senzaţiilor primare, îl lua cu ea în deltă să înoate goi sub razele lunii sau îl trăgea în cîmpiile Bărăganului să călărească besmetici. I se dusese sărăcuta de ea faima că ştie să creeze o ambianţă spectaculoasă, jocuri de lumini şi de clar-obscururi, făcea patul cu mişcările solemne ale unei vestale, plîngea cînd se dezbrăca şi mormăia celebreie versuri ale lui Apollinaire „Iubirea noastră a fost tragică şi mîndră ca masca unui tiran". Iniţiativa despărţirii îi aparţinea ei întotdeauna, îşi devora amanţii, ca trufaşele regine de odinioară şi-i decapita cu dispreţul şi indiferenta ei. Cruzimea şi graba despărţirii erau însă mai mult o măsură de prevedere decît o necesitate reală. Ea ştia foarte bine că îndată ce butaforia va lua sfîrşit iubiţii se vor trezi, vor privi cu luare aminte şi vor pleca cît mai departe. De aceea, voia să evite această neplăcută confruntare. Nestatornicia ei nu venea neapărat din frivolitate, era mai curînd o consecinţă a destinului ei vitreg.

Niciodată nu-i plăcuse Estera, nici cu ani în urmă cînd uritenia ei haotică şi delirantă părea uşor umbrită de sănătatea şi trufia tinereţei. Admira energia cu care reuşise să smulgă cîte ceva dintr-un pămînt atît de nisipos dar se întreba dacă acest lucru fusese necesar şi inevitabil. A ti lua pe umeri tăi destinul unui artist fără ca natura să te fi dăruit — i se părea lui Matei o fraudă, o imoralitate. Destinul unui artist nu este un privilegiu, nu este rodul unei decizii interioare, ci o damnaţiune, de ce trebuia să-şi ia Estera chinuri care nu-i aparţineau ? Făcuse şi Facultatea de matematică, o absolvise cu strălucire, din ce vanitate nebună a simţit ea în ea chemarea artei ? În ciuda notorietăţii ei, Matei o considera o intrusă, energia ei acaparatoare şi disperată semna sigur al mediocrităţii, al indiriirii cu care se leagă de un destin străin. O eroare fundamentală surpă întreaga existenţă morală a individului şi ameliorările parţiale se includ pînă la urmă în păcatul fundamental. Extravaganţele din viaţa ei erotică Estera Urlich încerca să le compenseze, sau să le facă uitate cu înalte intransigente în viaţa publică, cerea cu disperarea vinovatului o artă legată de popor, critica artiştii pe care îi socotea inaccesibili maselor. De cîte ori la sedinţele uniunii Matei îi auzea vocea piţigăiată, răguşită de atîta votcă şi intransigenţă, Matei înţelegea că în noaptea precedentă sculptoriţa îşi făcuse rău de cap.

Între Estera şi Matei domnise de la început o stare de limpede animozitate. Ea îl considera un candid refulat iar el o impostoare exaltată şi mai ales o femeie foarte urîtă. Odată, cînd cu ani în urmă încercă să se dezbrace în atelierul lui Matei, să plîngă şi să recite din Apollinaire, pictorul îi întrerupse brusc entuziasmele; „Hai, măi fato, îmbracă-o să răceşti !".

Existau deci destule motive ca Matei să considere drept o surpriză prezenta Esterei. Venise cu Chevroletul ei bodoroşit şi încăpător în care transporta incontinuu clienţi, amanţi şi tot felul de materiale ; era murdară, obosită, fusese pesemne la Măgura să facă rost de piatră.

Ca orice om vulnerabil, Estera n-avea memoria jignirilor, dac-ar fi avut-o, viaţa ei ar fi fost un adevărat cosmar. Nici Matei nu se simţea legat de izbucnirile lui de răutate, aşa că întîlnirea lor se desfăşură nefiresc de călduroasă ca între doi vechi camarazi de arme. În declanşarea efuziunii meritul principal îi aparţinea Esterei care ştia să fabrice foarte prompt nu numai o ambianţă foarte plăcută ci şi o revedere călduroasă sau o despărţire încărcată de tragism.

Estera căreia-i plăcea să se amuze cu uriaşa ei forţă fizică îl luă în braţe pe Matei şi-l ridică în sus ca pe un copil.

— Ce uşor eşti !... O ! Dar ai slăbit rău de tot, bătrîne.

Efuziunea Esterei i se păru pictorului exagerată şi pînă la urmă şi sculptoriţa îi dădu dreptate cu atît mai mult cu cît făcuse drumul pînă aici ca să-l jignească. Cunoştea situaţia precară în care se afla Matei, de cînd se îmbolnăvise cei de la uniune îl uitaseră, venise timpul să-şi dovedească şi bunătatea şi dispreţul, o situaţie ideală, n-avea dreptul s-o rateze. Îi aduse o mulţime de daruri, o pungă de portocale, ţigări americane şi chiar un medicament teribil, minunea farmacologiei occidentale, o concentrare de vitamine, foarte indicate pentru situaţia postoperatorie.

Cît de nefirească e bunătatea Esterei îşi spunea Matei observînd cu cîtă satisfacţie de ea însăşi îşi admira darurile pe care le aşeza anevoie, cu mişcări înadins încete pe măsuta din mijlocul curţii

Trebuie să te îngraşi, bătrîne. Adu două ulcele, eu beau wshisky, tu ai să bei vin roşu, asa se recomandă, mi-a spus-o un savant căruia i-am cedat aseară... Bătrîne, nu pot să stau mult, m-aşteaptă un tip de la Fondul Plastic, pe urmă boul ăla de frate-miu să-i dau nişte bani, pe urmă la Casa Scinteii, ştii tu cum sînt programele mele. Am să-ţi fac o propunere, de glorie nu garantez, dar banii sînt siguri. Am o comandă serioasă pentru litoral, un grup de cîteva statuete, trebuie făcute repede, singură nu pot, repede de tot trebuie să fac comanda căci ştii ce spun Văcărestii, că vine altul şi mi-o ridică.

O, de cînd voise Estera să aibă ca discipol şi ajutoare artişti de talia lui Matei Alexandru, iată că bunul dumnezeu o ajutase. Venise şi timpul ei !

Înţelegea că Estera voia să-l jignească dar asta nu-l interesa. Dacă cineva nu poate nici să te flatеze atunci cum se poate să te jignească. Ce era în subconştientul sculptoriţei nu-i interesa. Îi dădea de lucru, el voia să lucreze, asta era important. Şi-apoi se şi plictisise să trăiască din banii Caramelei, biestemata convalescenţă luase demult sfîrşit.

— Dacă vrei îţi dau şi un aconto... îi spuse Estera constientă că ironia ei secretă fusese trecută cu vederea de Matei.

— Nu ! Nu-i nevoie, o linişti Matei care se îngrozea numai la gîndul că va trebui să stea atîta vreme alături de Estera Urlich, de vanitatea şi de nebunia ei. Doamne, dumnezeule, numai să nu-i treacă prin cap să se îndrăgostească iarăsi de mine...

★

Complexul artistic „Arte şi Progres" în cadrul căruia de cîteva luni Matei Alexandru, deşi lipsit de avînturi pedagogice, îndeplinea funcţia de instructor al secţiei de pictură, desfăşura o activitate dintre cele mai bogate, mult apreciată de forurile superioare. În afară de secţia de arte plastice, mai erau secţii de muzică, teatru, dansuri clasice şi populare ; oricine dorea să învete dactilografia, limba franceză, croitoria, putea s-o facă în schimbul unei taxe mai mult decît rezonabile. Sediul instituţiei — un imens şi dărăpănat depozit de materiale — rămas de pe timpul războiului cînd aparţinuse regimentelor germane din apărarea antiaeriană a Capitalei, fusese transformat într-o ingenioasă butaforie, într-un adevărat palat. Avea ceva feeric şi fragil ca un decor de teatru, dar această suavă imaterialitate se potrivea de minune cu scopurile ei atît de spirituale. Un personal numeros, două secretare, un şef de cadre, un casier, un contabil, un organizator de spectacole, zeci de instructori îl ajutau pe directorul Iacob Dezideriu în greaua lui misiune. Şeful de cadre cu deosebire era foarte zelos, mereu îi cerea pictorului cîte o completare la autobiografie, mereu dădea neîncrezător din cap, avea darul de a clătina şi relativiza adevărurile cele mai evidente. „Da, da, da, da, te-ai născut în Bucureşti, 1931, scrie asta, o să vedem noi mai pe urmă". Directorul în schimb se dovedi a fi un tip mult mai tolerant, mai puţin rigid, cu vederi mai largi, tipa la şeful de cadre, tovarăşul Zărnescu, cînd acesta refuza să-i încadreze o voce de aur pe motiv că are o mătuşă plecată în Canada. „Eu am nevoie de talent, nu de dosare curate", urla directorul şi firavele decoruri care găzduiau instituţia riscau să se dărîme de atîta sfîntă indignare. Directorul era desigur mult mai liberal însă criteriile politice nu-l părăseau nici pe el cu desăvîrşire în alegerea colaboratorilor, dacă era un caz mai grav îi dădea dreptate şefului de cadre. „Poate să fie Tino Rossi, dacă a fluierat în biserică nu-l primesc. O artă nouă se face cu oameni noi". Ciudat, foarte ciudat era acest Iacob Dezideriu. Matei îl privea fascinat, de cîte ori se afla în preajma lui era cuprins de o stare de neliniste, de nesiguranţă în care totul părea a fi posibil. Ce taină ascundea acest bărbat plin de o energie de cele mai multe ori neîndreptăţită ? Ridea mai tot timpul, un ris cumplit, distrugător. Matei nu înţelegea cum de supravieţuia acelor cataclisme. După ce se potolea, spunea întotdeauna, asta era fraza lui preferată : „Aş vrea să mor ca filozofu Demenoronos, să mor de ris la 95 de ani... ce moarte mai sublimă poate să fie. Să mori şi asa tîrziu şi să mori, nu de inimă, nu de ficat ci din pricina prostiei omeneşti" Tot ce se întîmpla părea a fi un spectacol pe care el îl regizase şi de care tot el se amuza nebuneşte... „Uită-te la Zărnescu ce idiot e — i se mărturisea el adeseori lui Matei... cîte speranţe îşi pune în incapacitatea lui. Ştii ce mi-a spus odată Zărnescu, n-o să-ţi vină să crezi. Eu sînt ţicălos. Eu am să ajung departe Idiotul, nici nu ştie cît de mult se înşală. Eu l-am ridicat în muncă, era un pirlit de gestionar gata-gata să prindă gustul fraudelor" .

Directorul se arăta de asemeni adeseori nemulţumit de munca instructorilor şi mai ales de munca ansamblului de cîntece şi dansuri populare cărcia îi revenea sarcina de a asigura planul financiar. Îi făcea impostori, ciubucari, diletanti, răgusiti, pleostiti, lenesi şi în totul celor mai cumplite admonestări, spre mirarea tuturora, izbucnea în acele interminabile hohote de ris cu lacrimi. Colectivul deşi îl asculta cu spirit autocritic avea şi el nemulţumirile lui. Nici unul dintre ei nu primise încă salariul ci doar avansuri şi acelea destul de modeste. Cînd acestia îsi cereau drepturile ceva mai vehement, Iacob îşi lua o expresie eroică, îi critica pentru spiritul lor mic burghez şi le explica apoi răbdător, cu Monitorul Oficial în faţă, că el se luptă pentru o încadrare mai bună, d-aia întîrzie, tot în folosul lor.

Cîtăva vreme munca de instructor al secţiei de arte plastice îi pasionase pe Matei, era plăcut să înţelegi oamenii, mai ales copiii, în lumea miraculoasă a luminii şi a culorilor. Cu prilejul acestei experienţe înţelese cît adevăr stă în destinul lui Gauguin, cît de firească şi inevitabilă e descoperirea tîrzie a picturii. Fusese nimit de numărul mare de bătrîni strălucerati de bucuria culorilor. Bătrînii şi copiii, acestia formau marea majoritate a elevilor lui. Bătrînii aduceau în tablourile lor nu numai exuberanta luminii şi a culorilor ci şi tristetea secretă a celor care ştiau că în curînd vor părăsi orgia de lumini şi de culori a lumii. Matei vedea în aceste tîrzii tentative artistice o eternitate accesibilă tuturora. Dar amatorii oricît de sensibili ar fi nu pot să redea decît senzatii în starea lor primară, nefiltrată, nu pot să le organizeze într-un sens, asa se face că pînă la urmă i se făcu lehamite de avînturile lui pedagogice Ispititoarea propunere a Esterei făcu ca plictiseala să fie şi mai mare decît era ea în realitate.

VIAŢA SUFLETULUI

Suave

I

Şi iar m-am gîndit să trăiesc
ca într-un joc fericit.
Nu mai voiam să sculptez monumentul
la care atît am rîvnit
ci doar să-mi aud dinţii
ciocnindu-se de alune,
ci doar să-mi văd îngerii ciripit
de frumoasele păsări nebune.

Nu se poate, -mi sună buna moarte.
Înţeleapta moarte-mi spune : nu se poate.
Trebuie să trăieşti ca şi cînd,
ca şi cum,
avem întîlnire-n curînd
sau acum.

II

Gata de adio, deşi creşte luna,
gata de adio, deşi ierbe cealul,
gata de adio, deşi cîntă vîntul
o triumfătoare arie-n văzduh,
gata de adio, deşi poartă-n pîntec
mama sorei mele, o frumoasă fată...
Gata de adio.

III

Doamne, ce frumoasă e lumea !
Totul se poate împăca...
deşi, dacă-aş înota acum pe pîrîia lunii
aş îngheţa,
mi s-ar zbîrci lumina pe faţă,
pielea mi-ar scîlpi de moarte...
dar, Doamne, ce frumoasă e lumea !

NINA CASSIAN

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 119

Terchea-berchea

Ce este la urma urmei un terchea-berchea ? Taina nu este de nepătruns și cred că îi putem găsi fără mari eforturi o explicație riguroasă științifică. Numele lui de familie și de botez exprimă chiar definiția pe care o căutăm. Lîngă numele lui puține lucruri se pot adăuga. Un terchea-berchea e un terchea-berchea.

Din respect pentru rudele lui de gradul întîi, să încercăm să nuanțăm definiția. El, pipernicitul și bicisnicul, este, oricît ar părea de curios, un exploatator în toată puterea cuvîntului. Așa cum alții își exploatau înainte moșiile și fabricile, contemporanul nostru terchea-berchea își exploatează pînă la sînge lipsa de caracter. În adîncul conștiinței el nu se socoate însă un exploatator, fiindcă, zice el, nu folosește mînă de lucru străină, exploatează propria lui lipsă de caracter, nu și a altora. În fond, fiecare e liber să facă ce vrea cu propriul său caracter.

Se tîrîie rezonabil, fără pretenții și visuri prea mari. Uneori, spre cinstea lui, se mulțumește chiar și cu strictul necesar. Nu e o canalie de prim rang, nici măcar ticăloșia nu îi e suficientă, și îi e prea lene să împrumute sau să învețe de la alții. Atîta avere are și el într-o viață trecătoare, lipsa de caracter. Bună, rea, își face treaba cu ea. Vrea să trăiască modest cu o singură condiție : să nu muncească. Atîta cere de la viață și nimic mai mult. Nu vrea să curgă, n-are încredere în marile afaceri, ci doar să pice. Și de picat, după cum se știe, mai pică.

Amărîta prosperitate a unui terchea-berchea este în proporție directă cu amploarea lipsei de caracter. El, aici se încurcă lucrurile. Nici lipsa asta de caracter nu-i un sac fără fund. Se epuizează ele și mîncle de cupru, darmite găinăria unui terchea-berchea.

Un terchea-berchea nu inspiră încredere nimănui, și ceea ce este puțin curios, nici măcar unui alt terchea-berchea. Nu te poți încrede nici măcar în mîncîunile lui, ca să nu mai vorbim de cuvîntul lui de onoare. Escrocii cu experiență îl disprețuiesc, nu l-ar lua părtaș niciodată. Cere recompense foarte modeste, de aceea i se reproșează fățiș că „strică prețurile". Și le cam strică. Pentru un sprit și o friptură de vacă — și asta-i foarte ciudat, terchea-berchea urăște porcul — își însală în egală măsură și dușmanii și rudele de gradul întîi. Mai științific spus, n-are nici mamă nici tată

Spirite filantropice au încercat să-l recupereze, dar din toate eforturile lor s-a ales praful. În acest caz trebuie să ne dăm învinși. Și asta pentru simplul motiv că un terchea-berchea e un terchea-berchea.

TEODOR MAZILU ■

CUTIA PANDOREI

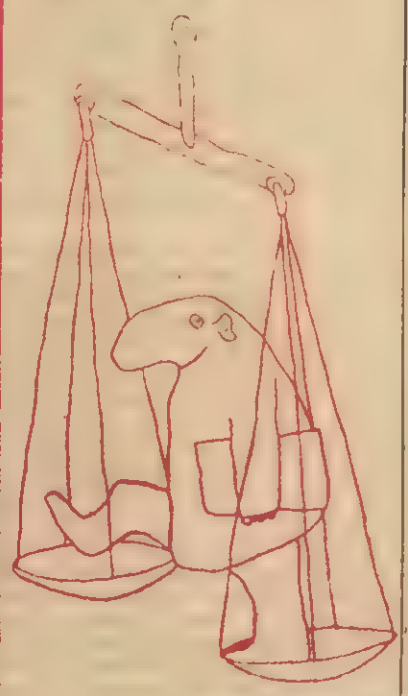

TUDOR VASILIU ■

Concurs cu premii

Se vinde cu hurta, pretutindeni, pe la bodegi, tutungerii, tonete, chioșcuri de răcoritoare... Scos din grămadă, observăm că e meșterit din două bucăți de carton (A și B) astfel încît cartonul exterior — A — de formă dreptunghiulară (110/38 mm) se pliază peste cartonul B (30/38 mm). Cartonul B, moale, de culoare bleumarin, e tăiat longitudinal într-un număr finit de fișii de circa 30/3 mm. Unele din fișii sînt vopsite la capătul liber cu o substanță roșiatică, sfărîmicioasă, neinflamabilă ; porțiunea vopsită nu depășește de obicei o suprafață de 3×1,2 mm². Cartonul A, odată pliat peste B, prezintă la exterior două suprafețe egale, una ventrală și alta dorsală, avînd fiecare o suprafață de circa 2 000 mm². În timp ce suprafața ventrală e de obicei ilustrată (vîslași, soare, ochi de delfă etc.), suprafața dorsală e de culoare albă, cu excepția unei fișii vopsite maro, cu următoarele dimensiuni : 38/7 mm. Lipsesc orice indicii cu privire la numele obiectului, destinația, marca fabricii. Singurele supoziții ce se pot face cu privire la utilitatea acestuia sînt în legătură cu inscripția de pe partea dorsală a cartonului A : **„Închideți pliul înainte de aprindere"**. Așadar, se pare că avem de-a face cu un „plic". Mai mult, „pliculi", la prima vedere, pare să semene cu un chibrit-plic ! Spre deosebire însă de orice chibrit (plic sau neplic), sus-pomenitul „plic" nu conține nimic inflamabil într-însul, astfel încît cuvîntul „aprindere" pare a se referi fie la aprinderea generală a „plicului" (în eventualitatea aruncării sale în foc), fie la „aprinderea" unui alt obiect inflamabil, care, prin închiderea plicului, ar putea fi — de ce nu ? — prevenită. Din păcate, toate experiențele făcute, atît cele urmărind „aprinderea" a ceva, cît și cele urmărind prevenirea unui incendiu, localizarea sau stingerea lui neîntîrziată, au rămas — deocamdată — neconcludente.

Am putea emite ipoteza că avem de-a face cu un obiect inutil și lipsit de rost. Ei bine, nu ! Considerăm că un produs care se fabrică și se vinde în asemenea cantități nu poate să nu răspundă unei necesități !

În vederea elucidării misterului am inițiat o anchetă în rîndul a 199 de clienți ai unei tutungerii, care așteptau la o coadă „Flacăra". Iată opiniile lor : **test de piață** — 1% („se studiază pînă unde merge răbdarea clientului") ; **obiect pur decorativ** — 3% ; **obiect cu caracter educativ** — 7% („ne învață să ne stăpînim mereu nervii") ; are **caracter distractiv-umoristic** — 13% („noi, la serviciu, ne facem cu ei cele mai minunate farse") ; are un **scop prospectiv pregătitor** (?) — 5 % („se oferă clientului pseudochibrituri plic în vederea lansării ulterioare pe piață a unui stoc de chibrituri-plic veritabile") ; **rol pedagogic** — 32% („încredințînd copiilor noștri aceste pseudochibrituri, compromitem în mintea lor însăși noțiunea de «chibrit»") ; **antitabagic** — 34% („asociat cu țigări medicinale și pastile tabex, duce la o diminuare rapidă a fumatului"). Un număr de 6% din subiecți s-au sustras anchetei, proferînd injurii violente la adresa inventatorilor „pliculuî".

Acestea fiind rezultatele sondajului nostru, propunem cititorilor să participe la dezlegarea misterului în cadrul unui **concurs cu premii** — „Enigma pliculuî". La sfîrșit îi vom invita chiar pe inventatori să iasă la iveală și să ne ofere cheia enigmei, astfel încît cititorii care au anticipat rezultatul să poată fi premiați, după cum urmează : PREMIUL III — 1 000 pseudochibrituri plic ; PREMIUL II — 500 pseudochibrituri plic ; PREMIUL I — o cutie de chibrituri adevărate.

A. MONCIU-SUDINSKI ■

Despre medicină

Studiul anatomiei este foarte important pentru fiziologia omului și invers. Medicina este umană și inumană Medicii care lucrează la oraș sînt interni, cei de la țară externi. Medicii care lucrează alt fel sînt prinși. Bolile sînt de două feluri: boli nervoase și boli calme.

Moartea clinică este decesul petrecut în clinică. Dacă decesul se petrece în mai multe clinici atunci putem vorbi de moarte policlinică.

Omul este un sistem. Habar n-are el cîte sisteme are: sistemul osos, sistemul nervos cu organe de simț și bun-simț. De asemenea, mai are sistemul muscular și sistemele loto-prono. Sistemul osos este foarte osos și e format din oase care țin omul să nu se împrăștie. Oasele sînt: lungi, late, scurte, depinde de înălțimea omului și de cît pune osul. La pubertate datorită dezvoltării oaselor copiii au mîinile mai lungi decît picioarele. Ei merg la școală. Omul are 233 de oase. Altădată are 234, cînd primește un os de ros. Ștațiune bipedă se numește atunci cînd un om merge în patru labe la o ștațiune. Despre nervi nu vorbim pentru că avem. Vorbim despre creier: el este format în cutiuța craniană și se compune din: encefal, dolicocefal, cerebelul mare și cerebelul mic, bulbul rahitic, scoarțele, dintre care renumite sînt scoarțele maramureșene. Cu capul am terminat. El are anexe. Intervențiile la anexe se cunosc din cele mai vechi timpuri: de exemplu: „sări-ți-ar ochii" este un exemplu de autoterapie, ori „ce bleștî ochii la mine?" este un exemplu de exoftalmie. În trecut se făcea schimb de organe anexe: ochi pentru ochi și dinte pentru dinte. În varianta nouă: lentilă pentru lentilă și proteză pentru proteză.

Capul are și gură ca să vorbească. Mai demult gura era un aliment apreciat: „Mîncați-aș gura" sau un avertisment: „ține-ți gura", în cazul că o rupea cineva, înapoind-o posesorului de drept. Aparatul digestiv este un aparat foarte interesant format din tuburi și tubulețe. Aici se fac digestia și indigestia. Totul se petrece pe bază de reflexe. Un reflex este atunci cînd dăm unui cîine un picior și el sună din clopotel.

Cei mai vechi medici cunoscuți sînt babele în etate. Ele au dispărut, dar au apărut babele tinere, însă denumirile s-au păstrat: babă primară, babă secundară, babă de circumscripție și soacră. Lista medicamentelor folosite nu era prea lungă. Ele se foloseau numai pentru uz extern: broasca, bufnița, pisica.

Pentru uz intern se folosea otrava, dar pacientul nu mai trebuia internat, trebuia îngropat. Cea mai mare doctoriță a evului mediu a fost Caterina de Medici. Alți medici celebri au fost Avicena și Ave Caesar. După tratamentele lor se cînta „Ave Maria". Babele care se ocupau cu cîștigul suplimentar prin vrăjeli deveneau combustibil în cadrul unor manifestări culturale. Intrarea era liberă.

Anestezia se cunoaște din cele mai vechi timpuri și se făcea prin trăsnire cu ciomagul în moalele capului. Necunoscîndu-se bine doza de anestezie unii bolnavi sucombau pe patul... de luptă.

Fișa de deces se punea la căpătîiul respectivului sub formă de cruce. În acest caz indicațiile terapeutice se reduceau la „amin".

Și antichitatea era plină de medicină. În piramidele egiptene, numite și piramidele lui Keops, erau foarte mulți oameni și faraoni antici îmbrobodiți cu fețe ca să nu răcească, aici fiind frig și labirinturi. Acupuncturа se făcea cu ace de gămălie și omul paraliza astfel că nu mai simțea că îl doare ceva. După ce omului i-au ieșit dinții au apărut stomatologii care tratau prin izbire în falcă. Primii stomatologi au fost frizerii care au ras mulți dinți din gura istorici.

Singele omului este rotund fiindcă este format din globule roșii și globule albe. Singele curge în om în sus și în jos, și cînd nu e cointeresat se coagulează producîndu-se hemoragia. Metabolismul este atunci cînd vitaminele bolesc în om. Funcția de reproducere este considerată bună atunci cînd omul poate reproduce exact ceea ce a auzit. Medicina se înrudește cu biologia, fiziologia, psihologia și uneori cu studenții de la I.M.F.

CORNEL UDREA ■

ANTON DRAGOȘ ■

Ce mai e nou la Muzeul național de antichități

În după-amiaza zilei de luni, 4 octombrie, avînd la dispoziție o jumătate de oră liberă, ne-am hotărît să mai dăm o raită pe la Muzeul național de antichități. La fața locului aveam să dăm numai de un anume Păunescu (așa-i cuimea l, gîndim) și parcă Gheorghe, sau cam așa ceva, care se credea a fi ofițer de serviciu pe muzeu în acea zi. Funcția pe care a primit-o și cu care pare să se mîndrească, este, hotărît lucru, o urmare a articolului din numărul precedent al revistei, fiind în același timp singura reacție a celor care se ocupă de destinele ca și abandonatului muzeu din strada I. C. Frimu 11. Singura reacție, zic, pentru că splendidul exemplar „cules" sănătămîna trecută se află și acum la sediul redacției, fără ca măcar o singură persoană să se intereseze de soarta lui sau de posibilitatea de a-l recupera... Dar, aveam să aflăm din vecini, de vreo două zile conducerea muzeului a angajat doi tovarăși avînd loc de muncă la paza contractuală, chit că în după-amiaza cu pricina aveam să dăm, e drept nu ușor !, doar de numitul Păunescu, aflat între altele și într-o plăcută stare de euforie de pe urma tuicii al cărei miros se străduia de cît posibil să-l ferească de nasul nostru. Pentru a-l... deranja a fost mai întîi nevoie să umblăm brambura prin toată curtea, plină cu bălăriile de acum cunoscute cititorilor noștri, să deschidem larg porțile muzeului, să tragem mașina în curte, să-i umplem portbagajul cu ce am vrut, și mai cu seamă **cu ce am putut**, să ambalăm

Încet, încet muzeul se mută la sediul revistei noastre...

cît mai puternic motorul, să batem mai pe la toate ușile din curte, în fine, numai de „tras cu pușca" sau de urlat n-am îndrăznit. Într-un sfîrșit, care se apropia de răgazul acordat de noi pentru această nouă vizită, deci cam după vreo 20 de minute și tocmai cînd mașina noastră ieșea liniștită pe poarta principală fără că să existe cineva care să se mire și să ne întrebe dacă avem ceva înăuntru, iată-l și pe Păunescu în carne și oase ieșind de undeva de unde nici n-am fi bănuit, înspre fundul curții.

Prea puțin încrezător în pasiunea noastră subită pentru arheologie, omul avea să cheme în cele din urmă un lucrător de miliție, plutonierul major Mocanu, a cărui funcție pe această stradă este cu totul alta, întrucît „gard în gard" cu Muzeul de antichități se află o ambasadă străină. Ni se cere buletinul, îl prezentăm, omul notează cîteva date, spre satisfacția deplină a ofițerului de serviciu Păunescu, care, fără să bănuie măcar portbagajul nostru plin, se simte cu conștiința împăcată. La urmă de tot dăm bună ziua cuviincios, ne despărțim toți (mai apăruseră între timp, nu se știe de unde, cîțiva oameni, probabil specialiști ai muzeului) ca niște adevărați prieteni care-și promit să se mai revadă. Noi, ca niște prieteni și mai adevărați, am luat cu aceeași ocazie și trei amintiri de cam 60—70 kilograme fiecare, toate cu inscripții și purtînd următoarele numere de inventar : L 16767, L 541 și L 542.

„Nu e rău să-l mai scuturați din cînd în cînd, ne spunea la plecare, între patru ochi, plutonierul major Mocanu, a cărui vigilență a detectat imediat, spre deosebire de gură-cască de la muzeu, identitatea noastră. De mai multă vreme, de cînd cu reducerea posturilor, numai portari au dat afară — și iată că acum n-are cine să păzească muzeul !" Drept care, constatînd o ușoară schimbare de formă în paza Muzeului de antichități, dar aceeași delăsare și neglijență de fond cu privire la ocrotirea și grija față de piesele muzeale de inestimată valoare națională, am așternut aceste rînduri. Nu de alta, dar n-am dori ca, încet-încet, întreg muzeul să se mute la noi la redacție...

DUMITRU GRAUR ■

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

Niarchos şi războiul celor două insule

În miez de noapte — şi chiar după — săracii locuitori din Spetsai au fost luaţi aproape pe sus şi aduşi pe Spetsopoula pentru a săpa cîţiva buni metri şi a îngropa firele ce trebuiau să facă legătura. De prisos să mai spunem că, enervat la culme din cauza incidentului, Niarchos n-a mai socotit necesar să plătească oamenii din Spetsai, acuzîndu-i de această mare neglijenţă. Apoi, cînd problema luminii s-a rezolvat, în puţinele minute de bilanţ de dinaintea somnului şi-a amintit de discuţiile de la dineu, în timpul căruia se vorbise de cîteva ori şi de cumnatul lui. Drept pentru care Stavros Niarchos ar fi zis Eugeniei : „De-ar şti „Ari" că mi-am ratat inaugurarea..." Ari însă o ştia. Căci el o urzise şi o plătise cu bani grei, folosind nu un muncitor sărman din Spetsai, cum s-ar putea crede, ci mituind copios pe cel care făcuse planurile numeroaselor accesorii tehnice. Miza, desigur, pe faptul că Niarchos nu-şi putea imagina că tocmai lui i se poate întîmpla aşa ceva. Dar, episodul conceput de Onassis amintea iarăşi de ura ce se instalase între cei doi şi de ura rechinilor în lupta pentru supremaţie.

Astfel, conflictul dintre cei doi era pe cît de deschis, pe atît de manifest şi ne aduce aminte din nou de vorbele memorabile ale publicistului Mircea Grigorescu: **„Dacă vrei să devii miliardar, trebuie mai întîi să vinzi ziare la New York, ceea ce e fals ; trebuie să deschizi scrisorile concurenţilor, ceea ce este adevărat; să laşi să circule sau să pui în circulaţie zvonuri şi false şi adevărate; să nu respecţi pe nimeni afară de tine ; să ştii că orice caritate bine distribuită începe cu tine şi se termină cu tine. Cu mijloace de felul acesta şi cu altele mai complicate şi-au adunat şi păstrat averile titularii unor asemenea reportaje-biografice".** (subl. n.). Cine oare îşi mai aduce aminte de faptul că atunci cînd Onassis a devenit un fel de „stăpîn al Monaco-ului" el a beneficiat de un ajutor modest de 250 000 de dolari din partea cumnatului său Niarchos? Nici unul dintre cei doi, desigur. Mai ales că între insulele pe care se refugiaseră cei doi — Spetsopoula şi, respectiv, Skorpios — competiţia atingea ritmuri din ce în ce mai înalte. Avea Niarchos un iaht — „Creola" ? De ce să nu aibă şi Onassis unul la fel? Drept pentru care, cum ştim, „Ari" a refăcut o veche fregată a marinei canadiene, a dotat-o cu două grupuri de motoare, cu instalaţii de comunicaţii ultramoderne, i-a pus robinete şi clanţe la uşi din aur autentic, a decorat-o cu tablouri valoroase şi mobilă stil. Niarchos nu era nici el mai prejos. În acel microport nou construit pe insula citadelă — Spetsopoula — ancora „Creola", descris ca o stranie comparaţie între o veche corabie şi iaht modern. Asta vrea să spună că, de fapt, putea naviga datorită marilor sale pînze, dar şi că nu-i lipsea un motor sigur şi puternic ce putea dezvolta o viteză de pînă la 40 kilometri pe oră, indiferent de condiţiile atmosferice.

Şi „Creola" beneficia de moderne instalaţii de comunicaţii, de birouri de lucru somptuoase, de parcă nici n-ar fi fost pe un iaht. Se mai povesteşte de către presa italiană că iahtul particular cel mai mare din lume, „Creola", are un salon decorat în întregime de Dali, o pictură „Pietà" de El Greco. (De altfel, în casele sale din Saint Moritz, Londra, Paris, New York şi Atena — ca să numim doar cîteva — Niarchos are în total patru tablouri de Gauguin, patru de Degas şi o sculptură, nouă de Renoir, şapte de Van Gogh, cinci de Toulouse Lautrec, douăsprezece de Goya, trei de Matisse, şase de Delacroix şi tot şase de Corot. De El Greco, în afară Pietà, mai are alte trei pînze. Mare colecţionar? „Nu, ne spune chiar el, şi continuă: colecţiile mele valorează peste 50 de milioane de dolari". Mai e nevoie de comentarii? „Pe „Creola", povestea Eugenia, este aer condiţionat, temperatura şi umiditatea sînt controlate. Fumul ţigărilor este expulzat imediat de filtre speciale. În mod cert, „Creola" ar conserva Gioconda mai bine decît este conservată la Luvru". Dar colecţiile sale nu se limitează la tablouri: îi plac mobilele şi veşmintele, are un tron al regelui Soare, un set de îmbrăcăminte a lui Georges I, o superbă colecţie de argintărie franceză. „Creola" era mai mare decît „Christina", aşa cum insula lui Niarchos era mai mare, mai luxuriantă şi mai accesibilă decît cea a lui Onassis.

Ceea ce nu se prea ştia, în ce-l priveşte pe Niarchos, este că „era şi nu era" proprietar al „Creolei". Cum, vă veţi întreba cu îndreptăţire. Povestea proprietăţii asupra „Creolei" este şi ea destul de complicată ca să n-o reluăm în aceste circumstanţe. Potrivit unor ziarişti, „Creola" era o parte din cadoul de nuntă oferit de Stavros Livanos fiicei sale — Eugenia — cînd ea se căsătorise, în 1947, cu Stavros Spiros Niarchos. Alţii scriu că varianta cadoului nu este adevărată şi că Niarchos ar fi plătit „Creola" pe jumătate. S-ar putea ca această ultimă versiune să aparţină chiar lui Niarchos. Cert este că, odată ce avea în scriptele sale „Creola", el a pus iahtul la punct şi apoi, fără voia ei, a trimis-o acolo pentru mult timp pe Eugenia. În afara afacerilor numeroase şi de tot felul pe care le perfecta în cine ştie ce punct al globului — desigur prin intermediari abili, care-l informau cu promptitudine asupra tuturor paşilor făcuţi de ei şi de adversari — era tot mai prezent în rubricile de fapt divers ale presei ca urmare a aventurilor sale sentimentale. Nu mai vorbim de presa de scandal al cărei client permanent devenise datorită mai ales amintitei Charlotte Ford, care era tot mai cunoscută în lumea interlopă prin felul de a se purta, un gen de hippy avant la lettre. Sedus de Charlotte, Niarchos a introdus acţiune de divorţ de Eugenia şi nici n-a aşteptat desfacerea căsătoriei că a şi dus-o pe Spetsopoula. Cît era Charlotte Ford de umblată, prin paradisuri ale miliardarilor — şi, în primul rînd, al familiei sale— prin vile vestite, prin staţiuni montane sau marine de superlux, în Baleare sau Hawaii, la Saint Tropez sau Saint Moritz, Spetsopoula a uimit-o total. A uimit-o şi a încîntat-o încît nici nu s-a sinchisit că Eugenia se mai afla acolo şi locuia în vila albă. Totuşi, Charlotte s-a refugiat în pavilionul de vînătoare. Pînă la urmă nimănui nu i-a mai convenit situaţia de pe Spetsopoula şi s-a plecat : Eugenia la Monte Carlo, iar Niarchos şi Charlotte în Mexic. Acolo, aceştia s-au căsătorit repede, după care fiica regelui miliardelor pe roţi s-a retras să nască întrucît era gravidă în luna a cincea. Se spune că imediat ce a dat naştere unei fetiţe a divorţat de Stavros, revenindu-şi brusc din nebunia ce o cuprinsese timp de 15 luni. Acesta, resemnat sau nici măcar afectat, revenise pe insulă unde a regăsit-o pe Eugenia ce reuşise să anuleze divorţul. Motivul era unul singur: descoperise că patriarhul grec, ce aprobase căsătoria Eugenia-Stavros, nu-şi pusese apostila şi pentru desfacerea ei. După cîtva timp, Eugenia şi-a dat seama că indiferent de aprobarea patriarhului, lucrurile nu mai mergeau. A plecat din nou pe mare cu „Creola", a stat cîteva luni, a ajuns iar la Paris în cocheta casă de pe strada Chanaleilles. Avea să revină iarăşi pe Spetsopoula unde, spun unii, ar fi petrecut clipe mai plăcute cu Stavros. Acesta, într-un ceas de euforie avea să-i ofere, la 25 decembrie 1969, un diamant cît o tabacheră. Cu cîteva timp mai înainte plătise un milion de dolari pentru un alt diamant de 130 de carate pe care Eugenia nu voia să-l poarte întrucît îi lăsa „semne roşii pe gît". Dar în mod cert, lucrurile nu mai mergeau. Mai ales că la braţul armatorului apăruse, după cît se pare, o nouă tînără. În plus, Stavros Niarchos nu neglija deloc faptul că marele său rival, Aristotel Onassis, nu mai era cumnatul său oficial întrucît încă din 1960, divorţase de Tina Livanos. În plus, în anul 1968, „Ari" uimise iarăşi lumea prin contractarea căsătoriei cu Jackie Bouvier Kennedy.

În aceste circumstanţe, cum pe Spetsopoula totul devenise insuportabil, Eugenia a recurs la o soluţie de ultimă oră: convocarea consiliului de familie. Era aprilie 1970 şi pe insulă s-au reunit Giorgios, unchiul ei, care preluase o parte din flota lui Livanos, Stavros şi fiul lor cel mare, Filip, devenit major ; Giorgios şi Eugenia, succesori ai lui Livanos, l-au ameninţat pe Stavros că-i vor retrage procura prin care era preşedinte al flotei comerciale şi că în locul lui îl vor numi pe Filip, ceea ce pînă la urmă au şi făcut. Dar, Niarchos a ripostat cu vigoare. Nu a ezitat să-şi dea soţia afară din casă şi să se pregătească, din nou, de divorţ. De care n-a mai fost nevoie pentru că, după cîteva luni, a intervenit tragedia.

(va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Am vrut să reparăm o pendulă 6 ceasornicari, 6 preţuri

Înainte de a pleca în reportajul nostru prin ceasornicării, cîntărim pendula. E un „Hute" vechi, marcă germană dinaintea războiului, moştenire de familie. De cînd mă ştiu, mai mult a stat decît a mers, nu atît pentru că ar fi fost defectă, cît pentru că mereu uita cineva s-o întoarcă. Atîrnă cinci kilograme şi jumătate, pendulă arătoasă, dichisită, cu incrustaţii şi toate cele, la care, un sfert de oră mai tîrziu, pe Calea Dudeşti, la numărul 125, Constantin Ionescu priveşte cu neîncredere, reproşîndu-ne, ea să poată ridica preţul, cum vom vedea, că n-am adus-o cum trebuie, că „nu aşa, mai tovarăşele, se transportă o pendulă ca asta".

Omul are cartea de meşteşugar numărul 125 şi o carte de vizită din care nu înţelegem mare lucru, peste adresa tipărită fiind trecută o alta, cu cerneală. Studiază pendula cu atenţie, ca şi cum un doctor ar consulta un bolnav, ne anunţă că a fost unsă cu mizerii, că nici cheia nu e bună, „asta pe care o aveţi pare să fie de la o pereche de patine", deşurubează şi privegte cu lupa, mişcă limbile şi fixează preţul :

— Dacă vreţi să v-o repar de la A la Y, vă costă trei sute şi o aveţi gata ca şi poimîine.

— Reparaţi-o numai de la A la M. Cît ne costă ?

— Merge şi două sute cincizeci.

Îi spunem că ni se pare mult şi că vrem să ne mai consultăm şi cu alţi specialişti, dar ca să nu plecăm din atelier fără să fi făcut safteaua cerem un telescop pentru un ceas de mînă „Raketa", telescopul nefiind altceva decît tija aceea metalică prin care cureaua se prinde de corpul ceasului. „Vă costă cincisprezece lei, zice Constantin Ionescu, dar vă dau marfă de la foc, telescop de „Atlantic", de se rupe ceasul şi el rămîne la copii".

Plătim, nu primim nici un fel de chitanţă, cum s-ar fi cuvenit, şi plecăm să ne încercăm norocul mai departe.

Pe Brezoianu, la unitatea numărul 37 a cooperativei Artă şi Precizie, „băiatul care repară e nitel plecat", aşa că ne vedem siliţi să deschidem uşa atelierului lui Gheorghe Ivănescu, cîteva case mai încolo, la numărul 7. Un orologiu uriaş atîrnă la intrare nearătînd ora exactă, ci fiind menit să indice, ne trece prin cap, numărul de pe stradă, căci sîntem înaintea prînzului, iar ceasul de lîngă firmă arată 7 fix. Meşterul repetă ritualul, pendula e din nou dezghiocată, „e cam veche, se lamentează Gheorghe Ivănescu, ce s-o mai reparaţi, mai bine vă dau trei sute pe ea", noi o ţinem pe-a noastră, pentru a afla un nou preţ. Pînă la urmă, meseriaşul se decide :

— O sută şaizeci fără cheie, două sute cu cheie, ca să fie lucrul lucru şi clientul mulţumit.

— Dumneavoastră pînă la ce literă o reparaţi ?

Omul, firesc, nu pricepe, îi explicăm, drept pentru care se indignează „de cît de escroci pot fi unii pe lumea asta".

Trecem mai departe. După orar, atelierul cooperativei Artă şi Precizie din Calea Griviţei 107—109 ar trebui să fie închis, dar, după interesele celor dinăuntru, nu e. Pendula intră din nou la consult, trece de la un meşter tînăr, cămaşă galbenă, mustaţa à la Bronson, la unul mai vîrstnic care, privind la tariful afişat la intrare, se pronunţă cu rapiditate :

— O sută douăzeci fără cheie, veniţi peste o lună şi-o luaţi ca nouă.

Văzînd că ne codim ne asigură că „nu se poate să nu faceţi dumneavoastră vreo cheie pe la o fabrică, nu costă decît zece lei", apoi ne lasă în plata domnului, convins că nu are de tratat cu clienţi serioşi. Înainte de a se întoarce la treburile sale, omul de dincolo de tejghea ne recomandă unitatea din strada 30 Decembrie 20, specializată în pendule. Firesc, ne însuşim preţiosul sfat, traversăm centrul Bucureştiului cu pendula în braţe, ca într-un film cu Stan şi Bran, pentru a ajunge la destinaţie.

E lume multă aici, vreo douăzeci de pendule ticăie pe pereţi şi cam tot atîtea ţigări par să facă fum printre cele unsprezece locuri de muncă, printre care se preumblă lucrătorii unităţii, clienţi cunoscuţi şi rudele de gradul doi ale meşterilor. Pe masă stă chitanţierul, deschis la chitanţa numărul 2838, dar noi nu primim pentru telescopul cel nou nici un fel de hîrtie, deşi dăm zece lei. Povestim întîmplarea de pe Dudeşti, meşterul, pe halatul căruia stă scris B. G., direct pe buzunar şi nicidecum pe vreun ecuson, aşa cum s-ar cădea, se minunează, zice de telescopul abia cumpărat că nu e de „Atlantic" cum nu e dînsul pompier, apoi se întoarce la pendula noastră şi decide :

— O sută douăzeci de lei cu cheie cu tot, e gata în două săptămîni.

Mulţumim pentru consultaţie, facem pe nehotăriţii şi schimbăm direcţia către Gara de Nord. E ceas de prînz, atelierele încep să se închidă, dar pe strada Berzei, la numărul 50 bis, mai e deschis, iar meşterii, unul tînăr care priveşte şi unul mai vîrstnic care la pendula în primire, sînt foarte amabili. „E bolnavă de bătrîneţe, vine verdictul, aproape că nu mai merită reparată, mai bine aţi vinde-o, la două sute aveţi ceva şanse, chiar şi noi am fi amatori", dar noi nu renunţăm şi urmează, firesc, stabilirea preţului pentru reparaţie :

— O sută cincizeci fără cheie, dar pentru o cheie nu vă ia mult, la noi, la Artă şi Precizie nu se fac decît prin cunoştinţe, dar să tot fie vreo cinşpe, maxim douăzeci de lei.

Plecăm şi de aici, din unitatea numărul 52 a cooperativei amintite, dar nu apucăm să facem decît cîţiva paşi şi meşterul cel tînăr ne ajunge din urmă, nitel şchiopătînd :

— O sută zece lei, că ne-am mai consultat, lăsaţi-o aici, dar banii înainte !

Nu cădem de acord, aşa cum nu cădem de acord nici cu Nicolae Avramescu care ţine, pe Ştefan cel Mare 26, un atelier de „ciasornicărie", cum scrie pe uşă, care uşă se află în fundul unei curţi, dincolo de un gang prin care te ghidează o reclamă ciobită de „Longines", aşezată pe o cişmea ! !

— Patru sute, anunţă meşterul.

— E prea mult.

— Hai trei sute, să vă am de clienţi.

— E prea mult.

Ceasornicarul priveşte pe geam, de parcă ar aştepta de afară o inspiraţie secretă, dar geamul, pe care scrie „Atelier de precizie elveţiană", nu-l lasă să renunţe la mai jos de două sute.

Nu ne convine, anunţăm, pendula e o rablă şi mai bine o vîndem.

— Trei sute, zice meşterul, banii jos.

— Ce bani ? !

— O iau eu cu trei sute şi să fiţi sănătoşi !

— Sînătoşi sîntem noi, dar fără cinci sute nu o luăm !

S-au mai învîrtit rotulile. Nicolae Avramescu revine din nou la geam, dar geamul e, de data asta, complet lipsit de soluţii, aşa că meşterul e nevoit să accepte. „Fie şi cinci sute, încuviinţează, dar veniţi mîine după bani".

Încheiem aici raidul nostru, inspirat din scrisorile mai multor cititori care reclamă, iată, pe bună dreptate, că tarifele în ceasornicării sînt numai afişate, dar nimeni nu ţine cont de ele, taxarea clienţilor făcîndu-se după ochiul şi bunul plac al lucrătorilor, preţurile pentru aceeaşi reparaţie variind nu numai de la un atelier la altul, dar şi în cadrul aceleiaşi cooperative care se cheamă, metaforic desigur, Artă şi precizie. Oare nu are nimeni obligaţia, în schimbul retribuţiei pe care o primeşte, să verifice, mai des şi mai temeinic, modul în care îşi desfăşoară activitatea ceasornicăriile, meseriaşii lor, o drept, specializaţi într-o treabă nu uşoară, dar şi bănoasă, de vreme ce preţurile le stabilesc după bunul plac, iar banii, neeliberînd chitanţe decît azi şi poimîine, îi bagă nu o dată în propriul buzunar. E oare firesc şi legal, ne întrebăm şi-i întrebăm pe cei în drept, al căror răspuns îl aşteptăm neîntîrziat, ca reparaţia aceleiaşi pendule să coste cînd o sută, cînd patru ? ! S-au transformat cumva atelierele de reparaţii în centre de vînzare-cumpărare, cu tîrguieli în folosul meşterilor şi în detrimentul cetăţenilor ? Există cumva vreo asemenea dispoziţie sau există numai multă indiferenţă şi multă lipsă de interes din partea acelora puşi şi plătiţi anume ca să controleze ?

În acest sens, aşteptăm răspunsul celor în măsură şi, în primul rînd, al cooperativei Artă şi Precizie.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

O literatură este cu atît mai viguroasă cu cît acordă șanse de realizare unor scriitori cu stiluri diferite

Poetul și publicistul Alexandru Andrițoiu s-a născut la 8 octombrie 1929, la Vașcău (Bihor). Este redactor șef al revistei Familia.

Bibliografie selectivă : **În țara moților se face ziuă** (1952), **Dragoste și ură** (1956), **Cartea de lîngă inimă** (1959), **Constelația lirei** (1963), **Porțile de aur** (1964), **Vîrful cu dor** (1966), **Poeme** (1968), **Simetrii** (1970), **Euritmii** (1972), **Aur** (1974), **Pe drumul meu** (1974).

— Nu vreau să par mai alarmat decît e cazul, dar ce se întîmplă totuși, Alexandru Andrițoiu, de publicați atît de rar poezii în ultima vreme ? Sînteți mai greu ? Sînteți solicitat de alte proiecte literare ? Sau, nu cumva — să batem în lemn — nu mai credeți în poezie, după ce ani la rînd i-ați fost un slujitor devotat ?

— Da, scriu mai greu. Nici anul trecut, nici anul acesta nu mi-a apărut nici o carte cu versuri originale — și tare mi-e teamă că nici la anul. În schimb, în ultimul timp am tradus mult și am tăcut gazetărie. Am niște gînduri mari, pe care însă nu ți le pot spune, oricît de curios ai fi.

— Nici chiar dacă nu sînt curios, cum dealtfel e și pur adevăr ?

— Nu. Pentru că unii așteaptă să ciupească ideile altora. Există idei frumoase, inedite, care devin contagioase.

— Nu-mi spuneți atunci nimic mai mult. Să-i lăsăm să fiarbă de necaz.

— Îmi place că ești malițios. Dealtfel, interviurile trebuie pigmentate cu mici răutăți. Ca să fie mai interesante.

— Sînt și mai interesante cînd răutățile sînt mari. Dar noi să ne continuăm discuția în tiparele pe care le-ați propus dumneavoastră. Adică să fim sobri, seniori, să nu stîrnim scandaluri pomenind în termeni nu prea măgulitori persoane din lumea literară. Riscăm să nu ne mai citească nimeni însă vom fi echilibrați, nu vom supăra pe nimeni și nu vom fi supărați de nimeni. Vom semăna într-un fel cu poezia dumneavoastră, calmă, echilibrată, senină.

— Eu n-am zis să fim cuminți. Am zis doar să nu lunecăm în birfă literară, în scandal. Iar dacă faci trimitere la poezia mea echilibrată, e bine. Actul de creație ca și viața literară au nevoie de un echilibru interior. Poezia mea este o poezie de echilibru clasic, neoclasic, și numai aparent calmă. Ea nu este deloc o poezie limpezită. Ea are destule întrebări și este în fibrele ei o osmoză între trăiri romantice și un realism aspru, pînă la duritate. Cu tulburări, cu amărăciuni, așa cum este orice poezie care vrea să oglindească viața unui om. M-am uitat de curînd pe **Euritmii**, o culegere din poeziile mele, cărora mea care îmi place cel mai mult. Am încercat să-mi fiu un cititor fără părtinire.

— Parcurgînd volumul ca un cititor obișnuit ați simțit dorința să vă recitiți ?

— Mi-am dat seama că unele poezii le-aș fi scris altfel, dar m-am bucurat că ele sînt așa cum sînt. Într-o fază a lor mai directă ele reprezintă mai bine stările sufletești prin care am trecut odată cu țara, cu neamul sau singur. De aceea răscutările, tulburările de care vorbeam mă reprezintă mai plenar, mai complex, scutind poezia mea de monotonie, de uniformitate. Dacă scriu uneori programatic, alteori spontan (poate mult prea spontan !), o poezie de sorginte neoclasică, aceasta se referă la un anumit echilibru interior și estetic, de armonie, de plenitudine, propriu, cred, oricărei ființe umane.

— Această sete de echilibru, de armonie este oare un reflex al marilor frămîntări pe care le trăiește planeta în anii noștri ?

— Da. Noi, aici, trăim o viață armonioasă, deși geneza ei nu a fost deloc calmă. Tiparele marilor construcții sociale și spirituale pe care le înfăptuim tind spre un clasicism al formelor noastre de existență. Întoarcerea noastră spre un clasicism este un răspuns în spiritul sănătoasei tradiții românești și universale dat oricărei încercări de mutilare a frumosului, indiferent dacă e vorba de artă sau de oricare alt domeniu. Mă feresc să mă dau numai pe mine de exemplu.

— Cum adică vă feriți ?

— Cred că sîntem foarte mulți scriitori, artiști care oferim acest răspuns uniți prin același crez estetic și diversificați prin stil. Am ajuns la o viziune frumoasă, cuprinzătoare asupra timpurilor și spațiilor românești, la o poezie patriotică, civică, de vibrație autentică. Regret că uneori apar totuși viziuni standardizate, contrafăcute, demagogice, care îndepărtează pe cititori de poezie. Se reduc uneori la unitate ideile și sentimentele noastre în unele lucrări publicate de reviste, în unele cărți, astfel încît viața sufletească de azi a omului din România, care construiește o societate cum nu a mai fost pe aceste meleaguri, apare săracită, nu în toată bogăția de culori pe care o cuprinde spectrul solar.

— Conduceți o revistă de cultură, FAMILIA păcătuiește cumva de această viziune simplificatoare ? Sau, mai corect spus, pentru că am citit în revista dumneavoastră uncle poezii conformiste, grandiloevente, de ce acceptați publicarea lor ?

— Din păcate, există în lumea literară prejudecata, și mai ales la începători, că numai o poezie ostentativ declarativă „ar merge", s-ar putea publica. De aceea, mulți asaltează redacțiile cu teancuri de manuscrise care nu sînt altceva decît poezii contrafăcute. Bieții oameni își iubesc sincer patria, dar ce folos dacă n-au talent și n-au simțul măsurii ? Este nedrept să condamni un elegiac pentru că nu scrie o poezie robustă, de largă desfășurare, după cum un poet de tip maiakovskian s-ar simți stingherit să scrie sentimental. O literatură este cu atît mai viguroasă cu cît acordă șanse de realizare unor scriitori cu stiluri diferite. Totul e ca lumina poeziei să nu se descompună. Dealtfel, de la istoricul Congres al IX-lea al P.C.R., respectul pentru diversitatea de stiluri a devenit o realitate. Uneori însă, din comoditate, din dorința de a fi prezenți cu poezii la marile evenimente ale acestui minunat moment românesc, lăsăm să treacă pragul spre cititori poezii care nu întrunesc de fapt înalte însușiri artistice.

— Nu vreau să laud revista la care sînt redactor, dar, pentru că tot veni vorba de poezie patriotică, cred că dacă fiecare revistă și-ar alcătui cîte o antologie din poeziile pe care le-a publicat în ultimii ani, antologia de poezie patriotică a revistei FLACĂRA ar avea mari posibilități să cîștige adeziunea cititorilor. Dar să vedem ce șanse de împlinire a talentului are o fire bacoviană în contextul nostru actual ?

— Tristețea nu a fost abolită de pe suprafața pămîntului românesc. Ar fi o falsă lozincă să susții că în socialism toți trăim într-o continuă stare de beatitudine, de euforie. Fiecare personalitate artistică are datoria să se exprime cît mai autentic, potrivit structurii sale sufletești. Avem aceleași idealuri, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să fim deosebiți între noi.

— Sînt oare nedrept dacă spun că într-o vreme revista FAMILIA avea o prezență mai activă în presa noastră ?

— Critica literară a fost capitolul nostru de rezistență. Am demarat cu o echipă de critici, redactori sau colaboratori apropiați cu care am dorit să mergem pînă la capăt...

— Au revistele un capăt ?

— Unele au. Echipa cu care am pornit la drum — din care făceau parte Radu Enescu, Ovidiu Cotruș, Gheorghe Grigurcu, Ion Negoițescu, Nicolae Balotă, Mircea Mulița — s-a destramat. Nu numai din vina noastră. Greșeala e că în cei 12 ani de cînd apare seria nouă a revistei FAMILIA nu ne-am format o echipă de critici tineri, în toate domeniile. Iată, acum începem să ne-o formăm.

— Circulă pe seama dumneavoastră mai multe legende. Vă convine să deveniți un personaj legendar ? Cred că e obositor cînd trebuie, în unele ocazii, să încerci să semeni cu imaginea despre tine făurită de alții.

— Sînt multe legende create în jurul meu, ca în jurul tuturor scriitorilor care au stat mult printre confrați. Regretatul Nicolae Tăutu și Mircea Micu au consemnat cîteva dintre ele. Una a devenit celebră. În urmă cu vreo 20 de ani locuiam tot în București. Într-o zi, nevasta m-a trimis pînă în colțul străzii după pîine. M-am întîlnit însă cu niște prieteni și luîndu-ne cu una, cu alta, m-am întors abia după trei zile, cu o pîine cumpărată din Oradea.

— Bănuiesc că vi s-a făcut o primire totuși triumfală, dacă pîinea era proaspătă și bine rumenită. Pățania e hazlie, dar dumneavoastră, ca ardelean ce sînteți, aveți umor ?

— Au și ardelenii umorul lor. Un umor mai sec, pe care uneori nu-l sesizează decît ei. În asta constă tot farmecul. Și în reacțiile lor, cu întîrziere, la umor.

— Cred că am devenit între timp ardelean, pentru că deși fac eforturi serioase, nu reușesc să percep la dumneavoastră nici o înclinație spre umor.

— Eu cred că am totuși o înclinație spre glumă fiindcă străbunii mei sînt din Cîlnicu, de lîngă Tîrgu Jiu, de unde bunicul meu a venit prin Banat în Transilvania. Acolo, aproape toți oamenii din comună, unde am rude, poartă numele de Andrițoiu.

— De aceea o fi plecat bunicul dumneavoastră... Nu mai suporta să-și audă numele pe fiecare uliță, deși nu era vorba numaidecît de el...

— Nu de aceea. El a plecat pentru că bănuia că, peste aproape două secole, o să vii să-mi ceri părerea despre umorul ardelenesc. Și voia să-mi creeze deci apriori argumente...

— Am întîrziat, cred, aproape două secole... Dovediți-mi că aveți umor dumneavoastră, nu vă chemați rudele în ajutor. Așa, și eu m-aș putea lăuda cu un strămoș nemaipomenit de haziu.

— Bine. Am să-ți povestesc una din șotiile mele. Nevasta mea dădea un examen de testare la teatru. Ce mi-a dat prin gînd ? Am făcut niște bilete cu cele mai fanteziste subiecte cu putință : **Satira și umorul în Nicaragua, Comedia tradițională în epoca preincașilor, General și particular în gîndirea generalilor și particularilor din teatrul birman.** Le-am strecurat unei secretare și cînd nevasta mea și un coleg al ei au intrat în sala de examen, ea le-a dat biletele cu pricina. Își închipui cum l-au privit membrii comisiei de examinare pe colegul nevestei mele cînd acesta a început să improvizeze, în cel mai fantezist chip cu putință, despre satira și umorul în literatura din Nicaragua. Iar nevastă-mea a vrut realmente să fugă de la testare.

— Cred că tar ați fost felicitat călduros acasă, ca și în întîmplarea pe care mi-ați istorisit-o mai înainte.

— Ce-a urmat nu mai ține de domeniul umorului.

— Ați plecat dintr-un sat. Cunoașteți sentimentul atît de mult purtat odinioară al dezrădăcinării ?

— Eu sînt o ființă plecată dintr-un sat și stabilită la oraș, cu toată nostalgia Țării Crișurilor în suflet, dar fără să cunosc sentimentul dezrădăcinării. Nu cred că în epoca noastră, a unei unități spirituale a românilor, epocă modernă, de informații și circulație rapide, să mai dăinuie ca în timpul lui Goga acest sentiment. Într-o oră și zece minute mă pot duce la Oradea și pot face și o revistă.

— Ce au păstrat românii în această vatră unde au cunoscut și suferințe, și bucurii, și izbînzi, și înfrîngeri ?

— În afară de omenie au mai păstrat un deosebit simț politic și militar. Militar și nu militarist ! N-am rîvnit niciodată la pămînturile altora. Cu firea noastră pașnică numai un deosebit simț politic și militar ne-a apărat ființa noastră națională. Spun asta în preajma sărbătoririi centenarului Independenței, cînd cele două spirite s-au dovedit la mare înălțime. Dacă Mircea cel Bătrîn ar fi condus bătălia de la Nicopole, victoria ar fi revenit armatelor antiotomane.

— Există și alte permanențe în vatra noastră istorică ?

— Multe din locurile celebre intră din nou în celebritate. Aceasta este dovada permanențelor. Vedem că hidrocentrala de la Porțile de Fier este lîngă ruinele podului lui Apolodor din Damasc. Magistrala din Est merge o vreme pe urmele lui Mihai Viteazul. Lîngă castelul huniazilor se înalță marele combinat siderurgic. Bicazul este sub zarea de vedere a ruinelor Cetății Neamțului și la Izvorul Alb al fraților Jderi, iar hidrocentrala de pe Argeș readuce în actualitate vatra primilor Basarabi.

— Ca orice ardelean care se respectă, iubiți, incontestabil, tradiția.

— Am avut întotdeauna cultul tradiției. Ca orice scriitor care vede în artă pavăza unui simbol al vieții. Noi, ardelenii, venim cu un sentiment acut al istoriei, datorită dublei asupriri în care am trăit aproape un mileniu. Trebuie să fim atenți la circulația cuvintelor, să le păstrăm simburele de foc, să-l îmbogățim cu artă, să le lăsăm în deplina lor libertate de exprimare, și să nu le tocim prin inflație. Cuvinte ca dîrz, doldora, aspru, vajnic etc. au fost demonetizate de suprauzitare în poezia deceniilor cinci și șase ale epocii noastre.

— În ce măsură scriitorii români au păstrat acest „simbure de foc" ?

— Eu cred că literatura română, în forma ei cultă și populară, a fost prezentă la toate evenimentele prin care a trecut această țară, cu verbul și fapta. Înnoirile istoriei au dus la continua primenire a verbului. Oricît ar părea unora hazardată interpretarea mea, eu înțeleg Miorița cu cei trei ciobani din Moldova, Muntenia și Transilvania ca pe o frumoasă viziune a unității naționale. Să nu uităm că poezia noastră cultă debutează cu **Testamentul** Văcărescului și cu **Marșul oștirii române** al lui Cîrlova. Acest „simbure de foc" e prezent în scrisul corifeilor Școlii ardelene, al lui Bălcescu, în întreaga lui viață, ca și în activitatea scriitorilor unioniști. El a fost prezent în conștiința scriitorilor și în 1877, ca și în lupta împotriva fascizării țării. Întîi de ce după Eliberare am avut datoria să păstrăm noblețea acestor tipare în dialectica noii societăți socialiste, revoluționare. În setea continuă de desăvîrșire a spiritualității noastre naționale trebuie privit și recentul Congres al educației politice și al culturii socialiste. Totul e ca adevărurile rostite acolo să se transforme în opere de o înaltă ținută artistică. Să nu uităm că arta, poezia au structurile lor. Sînt impotriva primatului formelor sau ideilor, ele contopindu-se prin natura lucrurilor. Nu este nici un primat. Literatura trebuie să fie „cuvîntul ce exprimă adevărul", iar dacă îl exprimă fără flor estetic, nu are de-a face cu literatura.

— Prin anii '60 au început să apară cărțile unor poeți care nu numai ca vîrstă erau tineri, dar dovedeau aceasta și prin tinerețea poeziei lor. Țin minte cu ce înfrigurare așteptam cărțile lui Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Nichita Stănescu. Cum l-ați privit pe acești tineri care uzurpau cu nonșalanță gloril literare confecționate uneori artificial, care arătau adevărata față a poeziei. I-ați invidiat pentru succesul lor, succes ce s-a dovedit bazat pe un talent autentic, din moment ce azi sînt numai de prima mărime în literatura noastră ?

— Nici o literatură nu a pierdut atîția scriitori tineri ca a noastră. Cîrlova, Eminescu, Bălcescu, D. Iacobescu, Bogdan Amaru, Ion Trivale, Mihail Săulescu... Mai aproape de zilele noastre Nicolae Labiș. I-am primit pe tinerii poeți pe care i-ai amintit cu toată dragostea, așa cum l-am primit mai înainte pe Labiș. Nu am trăit nici o invidie între generații. Au existat, ce-i drept, poeți mai tineri sau mai în vîrstă ca mine și colegi ai mei de generație care au văzut în apariția lui Labiș o detronare a maiestuozității lor. Dacă tronul le-a fost șubred, chiar și fără apariția unui poet talentat literatura lor era caducă. Cu aceleași sentiment frățesc l-am întîmpinat și pe cei din anii '60, cu care am fost și am rămas prieten. Și cărora le-am luat uneori apărarea în scris, atunci cînd alții i-au atacat pe nedrept. Ce literatură e aceea în care nu vine din cînd în cînd un suflu nou ?

— Confortul material poate aduce după sine și confortul spiritual în opera unui poet ?

— Sărăcia, mizeria pot distruge un mare talent, după cum belșugul trăit necugetat poate duce de asemenea la destrămarea lui. Dar arta și talentul nu se împlinesc neapărat prin condiția materială. Creatorul se naște cu anumite date materiale pe care le continuă creator sau risipitor și le păstrează în funcție de înzestrarea sa. Necesar e să trăiești omenește. Dar să nu ne facem o imagine paradisiacă asupra condiției scriitorului. Nicăieri în lume numai din literatură nu se poate trăi.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbuș — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXV - NR. 41 (1...) 14 octombrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

NICIODATĂ TOAMNA NU FU MAI FRUMOASĂ

NOUL DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO-POLONEZ, O PAGINĂ REMARCABILĂ ÎN CONLUCRAREA FRĂȚEASCĂ DINTRE CELE DOUĂ ȚĂRI ȘI POPOARE

Sintetizînd rezultatele vizitei de prietenie întreprinse în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de către tovarășul Edward Gierek, împreună cu tovarășa Stanislawa Gierek, se poate afirma, cu deplin temei, că ea a marcat un eveniment politic deosebit de important ce inaugurează o nouă etapă, superioară, în dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale dintre România și Polonia, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez. Din convorbirile purtate între cei doi conducători de partide, din comunicatul comun dat publicității se desprind pregnant dorința comună și voința fermă de a se acționa perseverent, pe multiple planuri, pentru extinderea și adîncirea în continuare a colaborării prietenești româno-polone, stabilindu-se liniile ei directoare. Este o realitate istorică faptul că România și Polonia, popoarele noastre, sînt legate printr-o prietenie profundă, prin luminoase tradiții, prin preocupări și aspirații comune. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Dorese să exprim satisfacția partidului nostru pentru cursul ascendent al relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, dintre popoarele noastre, pentru dezvoltarea colaborării economice, tehnico-științifice și în alte domenii de activitate". Desigur, procesul de întărire continuă a prieteniei româno-polone își are o solidă temelie materială, cei doi conducători constatînd cu satisfacție că dezvoltarea cu succes a Republicii Socialiste România și a Republicii Populare Polone, creșterea rapidă a potențialului lor economic, creează premise favorabile pentru lărgirea continuă a dimensiunilor și formelor de colaborare economică și tehnico-științifică, pentru extinderea schimburilor culturale, precum și a relațiilor pe tărîm obștesc. Acordul de lungă durată semnat pe baza coordonării planurilor prevede o creștere de 2,5 ori a schimburilor în perioada actualului cincinal, față de perioada precedentă de cinci ani, valoarea acestora urmînd să atingă 2,8 miliarde ruble. Tovarășul Gierek arăta în acest context: **„Dumneavoastră aveți multe lucruri pentru a ne oferi. Și noi avem multe lucruri interesante care, după părerea mea, pot fi utile Romîniei. Sîntem țări cu economii complementare. Această complementaritate trebuie mai bine folosită pentru accelerarea dezvoltării atît a României, cît și a Poloniei".**

Concomitent cu voința de a acționa pentru întărirea colaborării bilaterale, vizita a permis în același timp relieferea identității de vederi a partidelor și statelor noastre în problemele fundamentale ale vieții internaționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Edward Gierek, în timpul convorbirilor, au reliefat importanța pe care o prezintă unitatea și conlucrarea frățească a statelor socialiste, suverane și egale în drepturi, a rolului lor în determinarea cursului spre destindere și înfăptuirea principiilor coexistenței pașnice între toate statele, indiferent de orînduirea socială. Ca țări europene, grev încercate în timpul celui de-al doilea război mondial, cînd cotropirea de către imperialismul german le amenința însăși ființa națională, România și Polonia sînt vital interesate în înfăptuirea unei securități reale pe continentul nostru. În comunicatul comun se subliniază necesitatea de a se acționa în permanență pentru traducerea integrală în viață a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki. Totodată, cei doi conducători de partide au subliniat deosebita importanță a Conferinței de la Berlin a partidelor comuniste și muncitorești din Europa, pentru întărirea colaborării și solidarității dintre partidele participante, pentru intensificarea acțiunii forțelor revoluționare, muncitorești, democratice, progresiste, a maselor populare în lupta pentru pace, securitate, colaborare și progres social. Aceeași deplină identitate de vederi s-a manifestat și privind problemele solidarității cu lupta popoarelor împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru dreptul de a-și hotărî singure soarta, împotriva politicii de discriminare rasială și apartheid, ca și privind acțiunea pentru lichidarea subdezvoltării, pentru așezarea relațiilor economice dintre state pe principii de egalitate și echitate, pentru o nouă ordine economică internațională.

Nu încape nici o îndoială că, prin rezultatele cu care s-a încheiat, recenta vizită în țara noastră a conducătorului P.M.U.P., Edward Gierek, deschide noi și remarcabile perspective dezvoltării în continuare a relațiilor frățești dintre partidele, țările și popoarele noastre. Ca o elocventă expresie a continuității acestui proces se înscrie invitația adresată de tovarășul Edward Gierek ca o delegație de partid și de stat a României, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, să efectueze o vizită oficială în Polonia.

La sosire, pe aeroportul Otopeni

Se vizitează Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești

După sosirea la Sinaia

Imagine din timpul vizitei la Sinaia

REÎNTÎLNIREA, LA BUCUREȘTI, DINTRE ȘEFUL STATULUI ROMÂN, NICOLAE CEAUȘESCU, ȘI SUVERANUL BELGIEI, MAIESTATEA SA REGELE BAUDOUIN

La reședința rezervată suveranilor belgieni

După vizita oficială în Belgia a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, care a avut loc în 1972, reîntîlnirea la nivel înalt, de la București, dintre șeful statului român și suveranul belgian, Maiestatea Sa regele Baudouin, împreună cu regina Fabiola, se înscrie ca un nou moment de deosebită însemnătate în cronica relațiilor de prietenie dintre România și Belgia. Președintele Nicolae Ceaușescu și regele Baudouin și-au exprimat satisfacția pentru această nouă întîlnire, pentru dialogul constructiv existent pe multiple planuri între cele două state, dialog care ilustrează bunele raporturi ce s-au statornicit și se dezvoltă între cele două țări. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: **„Vizita pe care o faceți este o expresie a bunelor relații dintre România și Belgia, a voinței lor de a conferi dimensiuni tot mai largi raporturilor dintre ele. Dealtfel, între popoarele noastre au existat din cele mai vechi timpuri legături prietenești, bazate pe dorința sinceră de colaborare, pe stimă și respect reciproc".** Legături și relații cărora încercările istoriei, marile frămîntări pe care le-a cunoscut Europa în decursul ultimului secol, nu le-au putut întrerupe cursul pozitiv. Astăzi aceste raporturi își găsesc expresia atît în amplificarea schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale, în dezvoltarea cooperării cît și în întărirea conlucrării celor două țări pe arena internațională. În ultimii cinci ani, volumul schimburilor comerciale româno-belgiene a crescut de aproape două ori — afirmîndu-se că sînt posibilități ca ele să înregistreze progrese și mai însemnate, în condiții reciproc avantajoase. Trăinicia relațiilor româno-belgiene fiind conferită de faptul că la baza lor stau principiile deplinei egalități în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — principii pe care viața le-a verificat pe deplin ca singurele în măsură să chezășuiască dezvoltarea unor raporturi viabile între națiuni. **„Într-adevăr, ideologia, regimul social-politic nu trebuie să fie decît mijloace care să servească omului în dezvoltarea sa în condiții de egalitate, dreptate și libertate, mijloace care, aș spune, trebuie adaptate neîncetat la condițiile unei lumi în evoluție"**, afirma Maiestatea Sa, regele Baudouin. În cursul convorbirilor dintre cei doi șefi de state au fost exprimate puncte de vedere comune privind rezolvarea unor probleme vitale ale lumii contemporane, privind cooperarea pe plan internațional pentru asigurarea păcii și independenței tuturor națiunilor. Reliefîndu-se acțiunea comună a României și a Belgiei pentru reușita Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, ca și exprimarea unor puncte de vedere asemănătoare în cadrul altor foruri internaționale, s-a exprimat dorința reciprocă de a contribui activ la punerea în aplicare, transpunerea concretă în viață a principiilor înscrise în documentele semnate la Helsinki. În vederea întîlnirii din 1977, de la Belgrad, se impun, arată șeful statului român, eforturi susținute din partea tuturor statelor în această direcție, îndeosebi în ce privește dezvoltarea unei largi și neîngrădite colaborări economice, tehnico-științifice, culturale și de altă natură, precum și trecerea la măsuri practice de dezangajare militară, fără de care nu pot fi concepute pacea și securitatea pe continent. De asemenea, privind necesitatea unor eforturi conjugate ale tuturor popoarelor pentru soluționarea pe cale politică, pașnică, a conflictelor și stărilor de încordare existente în lume, la excluderea definitivă a forței și amenințării cu forța ca mijloace de reglementare a litigiilor dintre state. Pentru lichidarea subdezvoltării și a marilor decalaje de nivel de dezvoltare ale diferitelor popoare, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate și respect reciproc. Cei doi șefi de state și-au exprimat totodată satisfacția pentru faptul că România și Belgia conlucrează fructuos în cadrul Organizației Națiunilor Unite, cît și în alte organisme internaționale, pentru soluționarea problemelor într-un mod democratic, și-au exprimat acordul de a colabora și în viitor pentru a-și aduce contribuția la înfăptuirea nobilelor idealuri de pace, securitate și progres.

CICI IORDACHE ■

În timpul vizitei protocolare

În timpul dineului oficial oferit în cinstea înaltilor oaspeți

Omul care a lansat la apă 700 de nave românești e acum pensionar și trăiește la Galați

Vapoarele se nasc mai ales dimineața. Poate să fie numai un obicei, poate să fie însă și o pricină mai adîncă, pentru că fluviul abia desprins din aburii nopții alunecă spre mare în mai mare tihnă ; are unda odihnită și plină.

Un semn, o comandă scurtă și apoi gestul aproape mecanic al mîinilor care string în palme securile. Parîmele cad deodată, ca fulgerate. Dacă vasul pluteşte — și el pluteşte întotdeauna, căci nu se poate altfel — înseamnă că respiră, că trăiește. Atunci izbucnesc a bucurie, a cîntec, sirenele...

Dumitru Cazacu, cel mai mare lansator de nave din istoria navelor românești, meșterul printre meșteri, recunoscut ca atare de la Drobeta Turnu Severin și pînă la Constanța, care a așezat sămi sub pintecele a peste 700 de nave, deschizîndu-le pîrtie, este astăzi la pensie...

Mi l-am amintit, nu fără stringere de inimă, zilele trecute cînd „Tîrgu Ocna", un cargou de 18 000 tdw, își primea tradiționala porție de șampanie. Cum s-o fi împăcat nea Cazacu în dimineața asta cu vestea lansării celui de al zecelea cargou al anului ?

...Dumitru Cazacu nu mai crede astăzi că ar fi putut să fie și altceva în viață decît lansator de nave. Vorbește despre meseria aceasta, care nici nu poartă încă un numepe statele de serviciu ale industriei navale, ca despre un corespondent firesc al crezului său despre curaj și bărbăție. Oricum, cred acest lucru, chiar dacă nu s-ar fi născut pe malul Dunării, ar fi fost acolo unde l-ar fi mînat destinul tot un om de frunte. „Înțelegi, decît să-ți treacă alții pe dinainte, mai bine nu te-ai fi născut...".

Este poate filozofia unui om, a unui comunist adevărat, care a răzbit într-un domeniu care cerea neapărat perfecțiune. Un lansator de nave — și Cazacu este unul din primii din țară — nu are voie să greșească. Rebutul ar fi aici egal cu o catastrofă.

Caietul cu însemnări al meșteruluí se deschide de obicei la o filă anume : 26 ianuarie 1957. Nu putea fi vorba la acea dată de un cargou sau de un minerălier. Într-adevăr, cele mai mari probleme i le-a ridicat lansatorului un amărît de remorcher de 900 cai. Trebuia să fie dat la apă. **Trebuia**, pentru că așa suna planul, așa dictau interesele șantierului. Dunărea era la etaj. Ape scăzute deci, bătaie mare de cap pentru cei care trebuiau să asigure vasului alunecarea aceea lină, vecină cu mlădierea undeț liniștite care mîngîie țărmul. Orice mișcare greșită, orice dezechilibru, în sensul mutării centrului de greutate al remorcherului într-un punct mort, ar fi însemnat răsturnarea vasului pe o rînă, înnămolirea sau chiar scufundarea lui. Fundul nefericitului remorcher nu permitea pe de altă parte fixarea sănilor. Era rotund, fără puncte de sprijin. I s-a dat puțină șampanie, a fost dezlegat din parîme, cîțiva confrați de pe Dunăre au luat-o chiar înainte salutîndu-l din sirene. Remorcherul însă, nimic. Stătea nemișcat de parcă nu despre el era vorba. Cazacu nu și-a pierdut cumpătul. A stat, a cumpănit și a venit cu o soluție care a cam tăiat respirația. Vasul, așezat pe cărucioare a fost tras pînă la un anume punct al calei. S-au construit apoi un fel de sănii plutitoare, care urmau să preia în apă mișcarea de alunecare a remorcherului. Lansatorul, care nu mai dădea explicații, ci numai dispoziții, l-a solicitat pe marinarul Octavian Ganea, rugîndu-l ca de la bordul altui remorcher să stimuleze prin tracțiune lansarea...

...Sănîile plutitoare au rezistat... „Așa cum, înțelegi, m-am și așteptat. Calculele fuseseră exacte, chiar dacă întreaga lansare a semănat mai mult cu un număr de circ decît cu unul de șantier...". Dumitru Cazacu dovedea atunci că meseria de lansator presupune ceva mai mult decît rutină, ceva mai mult decît experiență. Sub imperativul „trebuie" este loc întotdeauna și pentru imaginație și pentru curaj.

S-au creat, e drept, în jurul meșterului și legende. Le știu mai ales tinerii, au ajuns în variante și pe alte șantiere. Se dovedește că oamenii da felul lor simpli, de felul lor vrednici și serioși pot lesne intra într-o anume mitologie, populată cu eroi dintre cei mai îndrăgiți.

Uneori, așa cum se mai întîmplă, poveștile se mai îndepărtează de adevăr.

— Cum a fost cînd l-ai dat o lecție „ca aceea" ministrului ?

— Care ministru ?

— Cică ți-ar fi calculat la o lansare nu știu ce înclinație a cargoului și mata...

— Ușurel, că a fost cumva altfel. Ministrul era doar un inginer din minister, iar calculatul n-a fost decît o bîtă glumă. Tovarășul în cauză, un tip de om simpatic dealtfel, a pus cu mine un rămășag. Lansam atunci un cargou în văzul tuturor directorilor din țară, ai șantierelor navale, se înțelege. Să-mi cunoască metoda, dar mai ales să mă vadă la treabă. Ce se întîmplă — mă întreabă dinsul — dacă vasul bandează ? Cum să bandeze — fac eu mirat.? Uite-așa, dacă siguranța și am făcut de aceea pariul. Am pus pe vaș un pahar, din cele cu picior, plin ochi cu apă. Dacă se varsă în timpul lansării la apă o singură picătură, am pierdut, dacă nu, se cheamă că am cîștigat. Cargoul era prins în opt parîme, Dunărea destul de liniștită, cum se întîmplă dimineața. Eu calculasem totul la milimetru. Băieții mei...

Lansatorul a cîștigat pariul. Oglinda apei din pahar nu a-a tulburat nici o clipă. Vasul a plecat lin, mai lin ca o sanie pe zăpadă.

— Și ce-ai cîștigat din rămășagul acela, nea Cazacule ?

— Înțelegi, cînd e să ți se strîngă mîna tovărășește și o strîngi și tu muncitorește, se-ntîmplă să ajungă și să fii mulțumit cum am fost eu atunci și cum au fost și ceilalți, spectatorii... Omul știa una, că se uita la coșcogea vasul și se gîndea la paharul plin, iar eu știam alta și încă mai bine, de vreme ce eu și băieții mei lucrasem acolo zile întregi și cîteva nopți pe deasupra pentru a pregăti cargoul, ca să zic așa, pentru prima lui sărbătoare...

★

...E dimineață, dar nu una dintr-acelea cînd se nasc vapoare. În stația lui „18" din centrul Galațiului, Dumitru Cazacu, îmbrăcat „la patru ace", așteaptă mașina pentru șantier. Arată ca un om între trei virste, se ține drept și are căutătura aceea obișnuită, severă adică. Aceeași pe care i-o poți surprinde și atunci cînd, în calitatea sa de bunic, își plimbă pe sub tei grădinii publice nepoata...

Se duce — înțelegi ? — la o adunare de partid unde a fost invitat de foștii tovarăși de muncă și se duce mai de dimineață ca să aibă timp de unele și de altele, cum ar fi, de-o pildă, o discuție cu băieții despre viitoarea lansare....

RADU MACOVEI ■

Nerentabilitatea unei invenții înseamnă anularea ei!

Pe doctorul inginer Adrian Nastasi, l-am căutat în mai multe rînduri la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru rafinării și instalații petrochimice, I.C.P.R.P., din Ploiești. Era plecat : fie peste hotare, alături de alți specialiști români, fie la nu știu care rafinărie ploieșteană, ori, în sfîrșit, cu treburi profesionale la Institutul de cercetări chimice, sau la ministerul de resort din București.

Știam că este inventator. Aflasem că a terminat cursurile Institutului de petrol și gaze, din București, promoția 1956, și de 20 de ani lucrează în cercetarea științifică.

În tot acest răstimp a izbutit să realizeze după nenumărate investigații și experimente — alături de colaboratori mai vechi și mai noi — 7 invenții brevetate. Cinci dintre ele se aplică în rafinării. Una în Siria. Alta, în S.U.A. Două dintre ele îi au coautor principal. Este vorba de : 1) „Procedeu pentru obținerea uleiurilor cu caracteristici îmbunătățite" și, 2) „Procedeu și reactor pentru hidrotratarea uleiurilor". De fapt, aceleași invenții care, în anul 1972, au cucerit medalia de aur la Salonul internațional de la Bruxelles, „Procedeu și reactor pentru hidrotratarea uleiurilor", însemnînd, pentru acel timp, al treilea brevet realizat în acest domeniu, în lume.

A fost un succes marcant. Cu atît mai mult cu cît, tot la Bruxelles, în 1972, municipalitatea capitalei belgiene acorda românilor și „Ordinul San-Jose". Acesta, pentru cele mai bune invenții prezentate la salon... Distincția, altfel valoroasă, dar meritorie, răsplătea atît strădaniile cercetătorilor de la I.C.P.R.P. Ploiești — directori, doctorii ingineri Nicolae Mărculescu și Dumitru Goidea, cît mai ales consacra creația științifică originală, spre cote ascendente, cu posibilități de aplicare industrială și în industria carburanților sintetici, de viitor.

Pe Adrian Nastasi l-am găsit, nu demult, în biroul său, la oră de miez al zilei. Potrivit de statură, între două virste — bărbatul matur din fața mea — cu privire ageră, neliniștită și voce gravă — spune că tot ce a făcut pînă acum, invențiile realizate, au prins viață din idei mai vechi, abandonate un timp, reluate apoi, în colaborări valoroase, binevenite, și puse rapid și eficient în slujba nevoilor tot mai mult reclamate în ultimii ani de domenul în care lucrează — hidrogenarea.

Datele tehnice, de amănunt, l se par de prisos. „V-ar lua timp să le notați, cît și spațiu în pagină : dosarele invențiilor adună peste 300 de pagini". Trece peste acest capitol. Nu insist. Notez în schimb, alteeva : faptul că acele două creații își continuă destinul industrial. Prima în rafinăriile ploieștene „Teleajen" și „Ploiești", din anul 1972 și, respectiv, 1975, a doua, din acest an, 1976, pe Platforma petrochimică de la Pitești.

„Aplicarea celor două invenții (amintite la început) în rafinării a dus la înlocuirea procedeului clasic de rafinare — mă informează Adrian Nastasi. A rezolvat problema poluării atmosferice. Poluare ce se amplifica, pînă nu demult, în momentul rafinării uleiurilor prin metoda de contact : cu acid și pămînt decolorant. A soluționat și problema gudronului acid. Cel care dădea atîta bătaie de cap rafinăriilor, cu transportul și depozitarea... A realizat o creștere calitativă și cantitativă a uleiurilor. La fel ca și o flexibilitate ridicată, ce permite, destul de ușor, acum, a determina structura și sorturile acestora. În final, a sporit competitivitatea produselor românești la export".

Cîteva clipe tace. Poate, pentru a-și aduna gîndurile. Aprinde o țigară. Apoi, către mine : „Desigur, am avut și necazuri... la faza microinstalației... Totul mergea bine : parametrii de temperatură erau buni ; la fel și cei de presiune... Lucrul ăsta ne bucura... Eu, cel puțin, uitasem de „puiul" meu de ulcer, de virozele respiratorii care toamna și primăvara îmi creau neplăceri. Uitasem de nopțile nedormite, de cicăleliile nevestii că mereu „stau" mesele, de întrebările copiilor mei că, unde tot plec noaptea cu un nene, cu T.V.-ul... Uitasem de toate... Iar într-o noapte, reactorul de hidrotratare s-a înfundat... Temperaturile au crescut vertiginos, la fel presiunile... Am încercat, evident, să redresăm situația... și asta, din mers... Toate soluțiile încercate n-au reușit. Zorii zilei ne-au găsit lîngă reactorul înecmenit, care refuza să mai asculte vreo comandă tehnologică... Am oprit totul. Trebuia. Altfel, „viața" catalizatorului — al naibii de scump — din reactor era pusă în primejdie..."

Dacă înțeleg bine, era momentul psihologic al invenției...

„Chiar așa. Dacă aș fi lucrat singur poate aș fi renunțat. Aveam să mă conving încă o dată ce înseamnă colectivul... Ne-am mobilizat din nou forțele, am reluat studiul, ne-am bătut capul, am apelat la fantezia fiecăruia — normal acea fantezie lucidă, realizabilă, și am găsit soluții și mai bune... Invenția a fost acceptată...

Astfel — zice — s-a scolit, a înțeles că, oricum, marile satisfacții ale profesiei — reușitele — încep cu și de la greu. De la alergătură și trudă, de la ambiție și pasiune. Același lucru l-a înțeles — o spune fără rezerve —și colectivul din care face parte. „Un colectiv harnic, capabil, matur din punct de vedere profesional și o foarte bună sudură sufletească". Amintește aici pe doctorii ingineri Ion Zirnă, Victor Costeanu, pe inginerii Constantin Ștefănescu, Ion Marin, Constantin Georgescu, Flavia Constantin, Constantin Savu, Alexandru Platon, Ion Bohîlțea și proiectanta Zizica Luță.

GRIGORE NICODIM ■

Festivalul național „CÎNTARE ROMÂNIEI"

Au mai existat în sistemul nostru cultural-educativ încercări de a se organiza festivaluri pe scară națională, dar nici o tentativă din trecut nu a avut caracteristicile pe care și le propune festivalul preconizat în marele program al transformării condiției umane, documentul de înaltă valoare umanistă pus acum în dezbaterea milioanelor de constructori din țara noastră, chemați să contribuie prin opiniile lor la plăsmuirea tiparelor educaționale, formative, în care se va modela noul tip uman. E existat un festival național al folclorului, festivalul George Enescu fusese organizat inițial ca o trecere în revistă a talentelor muzicii românești, iar simpozionul Brâncuși fusese inițial ca un prilej. și el național, de a insuma, într-o expoziție reprezentativă, toate rezultatele de valoare ale artei plastice. Aceste festivaluri, și cu participare internațională, alternau anual, fiecăruia revenindu-i astfel rîndul, la trei ani. Încercarea aceasta merituoasă a rămas însă nedesăvîrșită. De data aceasta este vorba de o organizare precisă, cu elemente clare, de un sistem ordonat unitar, sub coordonarea unei Comisii Centrale în cadrul Frontului Unității Socialiste, de acordări de distincții importante pentru emulație, de premii naționale ori de prestigioase titluri pentru oameni de artă și cultură. La acest amplu festival național care se va desfășura pe generi de activitate cultural-artistică și pe etape ascendente, un accent deosebit se va pune pe activitatea din rîndurile oamenilor muncii, indiferent de naționalitate și care vor demonstra prin operele și interpretarea lor că sînt germeni vii, stimulatori ai vieții de intensă spiritualitate a țării. Paralel cu manifestările amatorilor vor avea loc întreceri și acțiuni ale acelor creatori și interpreți care și-au făurit din exercițiul artelor o profesiune continuă. Se vor împleti în felul acesta două filoane, două izvoare vii și generoase ale efervescenței culturale a României socialiste, cu același responsabilitate etică și ideologică de a răspîndi masiv cunoștințele culturai artistice în mijlocul maselor, căutînd satisfacerea superioară a setei de cunoaștere și de adevăr, a cerințelor de frumos, contribuind plenar la formarea și educarea gustului estetic, al concordanței dintre istoric, social și etic, prin răspîndirea valorilor culturii naționale și ale culturii universale. Organizarea acestui Festival național al educației și culturii socialiste va lărgi, în mod continuu, baza de masă a creației și a răspîndirii valorilor ei esențiale. Festivalul va duce, în mod implicit, la stimularea în gîndire, literatură, teatru, muzică sau arte plastice, a unei mișcări generale de natură să exprime prin mijloace proprii fiecărei arte problematica nouă a omului care trăiește în condițiile socialismului și se modelează pentru înaintarea spre luminile comunismului. Festivalul va însuma modalitățile noi ale culturii ce-și propune să fie un instrument flexibil pentru formarea noului profil moral-ideologic adecvat raporturilor de colaborare care caracterizează oamenii și realitățile României socialiste. Festivalul va fi o expresie a coralității acestui popor înzestrat, ale cărui voci singulare se însumează pentru a cînta dinamismul prezentului și viitorul luminos dimensionat antropomorfic. Tematica festivalului se află sub nobila egidă a umanismului revoluționar, ale cărui axe ordinatoare sînt adevărul și justiția socială. La fiecare doi ani, oamenii de cultură și artă, sutele de mii de amatori sînt chemați să se prezinte la raport în fața întregului popor, cu cele mai de seamă creații ale minții și sufletului lor. Festivalul este o nouă metodă importantă pentru consolidarea unui climat de autentică-efervescență creatoare, pentru stimularea valorilor puse în slujba idealurilor către care partidul orientează întregul nostru popor. Creatorii și interpreții artelor, de la elevul care recită emoționat primele sale versuri pe o scenă a cărăinului cultural, pînă la maestrul incontestabil al verbului, vor ști să aleagă tot ceea ce făurește mai frumos în cuvînt, sunet sau culoare, pentru a zugrăvi tumultuoasa viață a patriei, nobilele însușiri ale omului nou, îndrumat de partid pe căile devenirii sale armonice.

ALEXANDRU BALACI ■

Viața zbuciumată a beneficiarilor, cu scuzele de rigoare ale furnizorilor

La Întreprinderea chimică „Sinteza" din Oradea, foarte tînărul și proaspătul director, inginerul Teodor Cladovan, avea să-mi spună de la bun început că greutățile privind aprovizionarea cu diverse materii prime sînt floare la ureche pe lîngă adevăratele furci caudine prin care trebuie să treacă de obicei delegații și reprezentanții „Sintezei" atunci cînd se duc să obțină, adică să lupte pentru un utilaj oarecare. „Noi sîntem o întreprindere mică, deși actualul cincinal ne va propulsa în rîndul marilor unități economice din țară. Dar pînă atunci, cum să vă spun, sîntem trataţi pretutindeni ca atare. Chiar dacă ne bazăm numai și numai pe acte, vreau să spun pe contracte ferme, chiar dacă relațiile noastre cu furnizorii de utilaje, instalații sau piese de schimb ar trebui să se încadreze în limita exactă a legii, sîntem priviți cu un fel de îndulgență care începe de la portar și se termină la conducere. Nu exagerez cu nimic cînd spun că peste tot trebuie să facem temenele, de la portar și pînă la director".

Ajunși în acest punct al discuției, am fost întrerupți de către inginerul Ladislau Rapaport, șeful compartimentului de investiții, din partea căruia am notat: „De la întreprinderea „Vulcan" din București ne-au sosit cu o întîrziere de peste 6 luni recuperatoarele de căldură. Noroc că nerealizarea investiției nu s-a datorat în principal acestei nepunctualități. În tot acest răstimp l-am pistonat prin adrese și paraadrese, l-am acționat și în arbitraj, a venit contabilul lor și, ținînd cont că problematica investiției este mult prea complexă, i-am iertat, gîndindu-ne că vom mai avea nevoie de dînșii, mai ales că pînă la urmă ne-au trimis utilajul. O poveste asemănătoare am avut-o și cu cel de la I.M.U.C.-București, care ne-au livrat cu o întîrziere de peste trei luni două vaporizatoare tubulare. Cu dînșii am ajuns în fază de arbitraj pentru că, dînd vina pe proiectant, adică pe IPROCHIM-Iași, care a modificat proiectul, susțin că nu din cauza lor s-a întîrziat. Adevărul e că proiectantul nu a făcut modificări care să îi împiedice pe dînșii să ne livreze la timp cele două vaporizatoare. A fost vorba de înlocuirea unor țuburi care trebuiau confecționate dintr-un metal și s-a optat pentru un metal superior, asta ca urmare a unor norme recent elaborate de ISCIR. Și dacă poveștile astea două sînt cum sînt, puțin mai complicate, cu furnizorii de la I.U.A.-Slatina am ajuns într-un hal de nervi că mai aveam puțin și mă internam. Dînșii ne-au întîrziat cu niște schimbătoare de căldură. Menționez că sînt niște schimbătoare simple. Deci nu era vorba de cine știe ce filozofie. Șapte luni au întîrziat! Dînșii susțineau că au predat toată documentația și execuția către I.M.U.C. Dar am constatat că nimeni nu era în stare să ne arate măcar un act prin care să ne convingem că așa stau lucrurile. Măcar un singur act, ca să putem urmări unde au ajuns și de la cine și cînd vom primi schimbătoarele respective. Cu aceeași neînțelegere, mai exact spus cu aceleași dezinteres, ne-au tratat și cei de la „Frigotehnica"-București, cu care sîntem în arbitraj pentru o sumă de-a dreptul ridicolă. Pentru 5 000 lei! Ne-au încurcat cu stația de frig. Pe scurt, dînșii trebuiau să termine stația în trimestrul doi al anului 1975. Am acceptat decalarea termenului pentru decembrie 1975. Nici azi nu au terminat-o. Chiar ieri ne-a venit o scrisoare prin care solicită o nouă decalare pentru luna decembrie din acest an. Instalația făcea parte din linia de fabricație a insecticidelor organofosforice. Chiar și fără stația de frig, linia merge, dar producția a fost diminuată cu 600 tone de insecticide, pe care nu le-am putut preda, conform contractelor angajate, către beneficiarii noștri din agricultură. Vedeți cum se înlănțuie nerespectarea unor termene?!"

Participînd la discuție, contabilul-șef Cornel Bontea a ținut să-l mai tempereze pe șeful compartimentului de investigații, atrăgîndu-i atenția că un articol de ziar nu poate schimba un anume stil de muncă din partea unor furnizori care nu vor aprecia cum se cuvine spusele lui.

„Nu vă supărați, avea să mă îmbuneze contabilul, dumneavoastră scrieți articolul, dar noi rămînem cu utilajele lipsă, ne mai și certăm cu oamenii, iar cînd o fi să ne mai ducem pe la ei, deși cu acte în toată regula, ne vor da puțin mai la o parte".

Nu știu dacă în urma acestui sfat inginerul Rapaport a ținut să adauge totuși că n-are decît cuvinte de laudă pentru principalul furnizor ai „Sintezei", acesta fiind I.U.C.-Făgăraș, de unde, pe bază de comandă fermă, au primit reactoare emailate și de unde vor primi în trimestrul unu al anului 1977 niște pompe P.C.N. care erau prevăzute a fi aduse din import, dar pe care făgărășenii s-au angajat să le lucreze ei. „Nu mai vorbesc despre niște reemailări de coloane, sau despre livrarea unor vase de măsură, ori despre niște robineți speciali, aduși pînă acum din import, dar pe care ei i-au asimilat și, iată, primele 18 bucăți ni le-au livrat nouă".

Să punem punct relatărilor consemnate la „Sinteza", dar nu înainte de a nota și spusele inginerului Pașcu Moca, șeful atelierului mecanic: „Singurul nostru furnizor de supape de admisie și refulare pentru compresorul Alberg este Combinatul chimic din Săvinești. Din 1974 avem comandă pe bază de repartiție și nici pînă azi nu și-au onorat datorille. Acum o lună am mai primit o scrisoare prin care sîntem anunțați că le vom primi la sfîrșitul anului. De la „Timpuri noi"-București, pentru compresoarele de aer pe care dînșii le-au fabricat, n-am primit piese de rezervă. De unde să facem rost de piese? Din străinătate?! Aceeași situație și cu moto-încărcătoarele de diferite tipuri pe care le-am luat de la U.M. Timișoara. 16 stivuitoare stau din lipsă de piese. Peste tot aceeași poveste a pieselor de schimb. Nu de puține ori totul se rezolvă dacă mai vine omul de acasă cu ce trebuie, cu niște pălincă de-a noastră. Chiar dacă unii nu vor recunoaște, dar acesta este un obicei pe care trebuie să-l stîrpim. Mai mare rușinea! Dacă vreți și dacă este nevoie, pot să dau și exemple concrete, dar mi se pare că deocamdată nu este cazul, prea ar suna nu știu cum".

Am notat, după cum se poate lesne vedea, cuvînt cu cuvînt, gîndurile, părerile și mai ales exemplificările concrete ale unor oameni care mi-au răspuns la o singură întrebare — care sînt principalele dumneavoastră reclamații la adresa furnizorilor de utilaje, instalații și piese de schimb? Am ales anume această întreprindere, pentru că, după cum se știe și nu se prea știe, puterea de luptă a micilor întreprinderi este de prea multe ori egală cu importanța pe care o reprezintă pe ansamblul economiei noastre. Desigur, nu este deloc normal să fie așa, legea este una pentru toți, relațiile de colaborare se desfășoară într-un cadru bine determinat, capabil să rezolve eventualele contradicții și neconcordanțe izvorîte de cele mai multe ori dintr-o înțelegere îngustă, vecină cu dezinteresul. Sînt sau nu sînt respectate normele și principiile acestui cadru legiferat? În urma celor consemnate la „Sinteza"-Oradea, am fi înclinați să spunem că nu, dar nu o putem face pînă cînd furnizorii amintiți în această microanchetă nu vor avea și dînșii dreptul la cuvînt, motiv pentru care concluziile se amînă deocamdată. Pînă una alta, limpede și clară ca bună ziua rămîne reacția în lanț pe care o provoacă nerespectarea de către furnizor a termenelor contractuale.

VICTOR NIȚĂ ■

Luptă inegală

Teribil de inegală este lupta omului cu moartea.

În aceeași zi am luat cunoștință de două fapte care m-au consternat, pînă la perplexitate. Malaria, maladie de mulți ani învinsă, a reînviat. Numai în primele șase luni ale acestui an a ucis, în lume — citiți bine — un milion de oameni. Explicația: anofelul, țințarul care transmite boala, s-a obișnuit cu insecticidele și trăiește în concubinaj cu ele, ca viermele în hrean. Al doilea fapt. Blenoragia, afecțiune pe care medicii o socoteau, de asemenea, răpusă, bîntuie, la ora actuală, mai rău ca gripa. Pricina: gonococul, microbul bolii, s-a adaptat la penicilină și prosperă sub privirile unei științe dezarmate.

Față de rezistența relelor și de puterea, îndărătnică, a morții biologice, mă întreb de ce a mai fost nevoie ca omul să inventeze și alte forme ale distrugerii?

Fiindcă, dacă stai și te cugeți bine, istoria omenirii începe să devină istoria instrumentelor aducătoare de moarte: piatra, praștia, arcul, lancea, glonțul, obuzul sau bomba la care epoca modernă a adăugat drogurile și accidentele de viteză.

O statistică recentă arată că în Franța piere în fiecare an un orășel de cincisprezece mii de locuitori. Ne aflăm, evident, în fața unei metafore, dar o metaforă elocventă, pentru că tot atît de adevărat este că cincisprezece mii de oameni mor, anual, pe șoselele franceze, cu picioarele pe acceleratoarele unor mașini asasine.

Și atunci, dacă omul, această sublimă întruchipare a naturii, se dovedește în atitea direcții o ființă mărginită, ce pretenții să mai avem de la o spurcăciune de țînțar, de la o bestie de microb?

AUREL BARANGA ■

Filtru total : apele minerale

E MAI MARE SETEA LA CONSTANȚA DECÎT LA BISTRIȚA?

Au existat mai multe motive pentru care am ținut să fim din nou prezenți la contractările de ape minerale. Mai întîi pentru că am participat și anul trecut la această acțiune organizată, ca în fiecare an, de Ministerul Comerțului Interior. Am stat trei zile încheiate la Piatra Neamț, între oamenii ofertei de apă minerală și cei care contractează, prilej cu care am și scris la vremea respectivă un articol intitulat: „Cine se teme de apa minerală?" Apoi, pentru că a trecut destulă vreme, sau apă pe Dîmbovița — eventual apă minerală (!?) — de cînd am luat mai în serios problema respectivă, ne-am gîndit că ar fi timpul să tragem o linie și să adunăm, socotind cu **plus** și **minus**, ce s-a făcut și ce nu s-a făcut încă, drept urmare a articolelor noastre și în general a campaniei din presă (televiziune, radio, alte publicații) pe care a inițiat-o revista Flacăra.

Am criticat destul de aspru contractările de anul trecut. Era desigur cazul — pentru că lucrul care a caracterizat cel mai bine acțiunea de la Piatra Neamț a fost **nereușita**, merceologii încercînd să refuze cît mai mult cu putință cantitățile de apă minerală care le fuseseră repartizate de minister. Este în același timp, acum, cazul să subliniem **reușita** acțiunii contractărilor de anul acesta de la București, care s-a înscris drept cea mai fructuoasă de pînă acum în domeniu. Îmi spunea Ștefan Guth, directorul întreprinderii de ape minerale din Sf. Gheorghe: „Cred că mă știi minte cum arătam anul trecut în noiembrie — nervos, iritat, revoltat aproape pe lipsa de înțelegere și pe lipsă de interes arătată de partenerii noștri, oameni care trebuiau să cumpere apa minerală. Anul acesta însă, îți spun sincer, acțiunea de contractare a fost aproape o plăcere, solicitîndu-ni-se spre contractare o cantitate mai mare decît aveam noi de gînd să vîndem. Anul trecut, la Piatra Neamț, am contractat cu chiu cu vai 42 milioane de litri, deși ne propusesem 64. Cîteva luni mai tîrziu, prin intervenția energică a ministerului de resort, contractările s-au mai apropiat de valorile dorite. Anul acesta însă, iată, am contractat 96 de milioane de litri, și dacă am fi putut reușeam și mai mult! Este deci o creștere foarte apropiată de 50 la sută față de anul precedent. Explicația, după mine, stă desigur în eforturile ministerului și în atitudinea extrem de constructivă a presei în această problemă, dar și în alegerea perioadei, mai corespunzătoare față de anul trecut. În 1975 am contractat în noiembrie — cînd mai toată lumea era speriată de stocurile de apă din depozite. Anul acesta, în septembrie, beneficiarii noștri erau cu toții încă sub certa, și normala întrucîtva, impresie de „sete" din timpul verii, de pe urma cantităților limitate care le-au avut la dispoziție, așa cum dealtfel le-au cerut în anul precedent. A fost deci bine, ceea ce nu înseamnă că nu poate fi și mai bine — după socotelile mele fiind posibilă vînzarea unor cantități de ape minerale de cel puțin cinci ori mai mari decît acum. Satele, în special, rămîn o **piață** aproape total ignorată!"

Este în primul rînd de reținut că pentru 1977 aproape toate județele, cu mici excepții (Vîlcea, Dîmbovița și Ilfov, care au contractat exact la nivelul anului trecut), au dorit să cumpere cantități sporite de apă minerală față de ceea ce contractaseră în 1975. La Piatra Neamț, am spus-o la vremea aceea, au existat nu numai creșteri dar și numeroase scăderi — în vreme ce anul acesta, repet, absolut nici un contractant n-a dorit, sau n-a mai putut, în fața opiniei publice, să ceară sub cotele înregistrate pe anul curent. „Cu totul s-au contractat 342 de milioane de litri de apă minerală, pentru 1977", îmi spunea Gheorghe Limona, cel care mi-a mărturisit odată că mai ușor i s-a părut să conducă la centru un meci Dinamo-Steaua decît să „arbitreze" disputele atît de înverșunate (în trecutul deloc depărtat) dintre producători și contractanții dezinteresați de „marfă"... „Pe total contractări, creșterea este cu 21 la sută mai mare decît anul trecut, ceea ce face ca și consumul mediu anual pe cap de locuitor să crească de la 13,6 litri în 1976 (după cantitatea contractată încă de anul trecut) la 17 litri pentru 1977, referindu-mă desigur la media pe întreaga țară. Unele probleme s-au creat mai ales în structura ofertei, întrucît pentru apele minerale de masă (Borsec, Borsil, Harghita, Biborțeni, Bodoc etc.) cererea a fost în proporție de 80 la sută, în vreme ce oferta, din cantitatea totală de ape minerale, a fost de numai 38 la sută. Prin tratarea corespunzătoare a unor ape precum Vîlcele, Nemere, cele de la Vatra Dornei, Lipova și altele, care au în general exces de fier sau alte minerale socotite ca nefolositoare, sperăm să se rezolve în viitor și această problemă".

Gheorghe Limona a stăruit să mă ocup mai mult de problema apelor carbogazoase, pe care o socotește printre cele mai spinoase la ora actuală și pentru care M.C.I. a alcătuit chiar o adresă ce va fi trimisă tuturor vicepreședinților cu problemele economice din cele 39 de județe ale țării, ca și din municipiul București. Și avea deplină dreptate, pentru că nu mai poate fi nimic de mirare văzînd mediile scăzute în ce privește consumul de ape minerale, aflînd că un județ ca Brăila contractează 4 893 000 litri de apă minerală, dar va desface în aceeași perioadă 3 720 000 litri de sifon și apă carbogazoasă, ceea ce reprezintă 76 la sută din volumul apei minerale. În județul Arad proporția este de 57 la sută, în Iași de 68,8 la sută, în Olt de 68 3 la sută, iar în Ilfov, ei bine, în Ilfov proporția e de 129,5 la sută (6,5 milioane litri apă minerală față de 6,5 milioane sifon!!). Iar asta în vreme ce, iată, județele Covasna și Harghita nu produc nici măcar un litru de sifon pe an — socotindu-l, probabil, o apă barbară, lipsită de orice calități curative, ba chiar deseori dăunătoare pentru organism!

În final aș dori să supun atenției celor în măsură să ia hotărîri majore în problemele apelor minerale o simplă idee, care însă ar putea deveni, după părerea mea, factor decisiv pentru usurarea comerțului cu **apă de sănătate** în țară, ca și pentru exportul în străinătate. Ideea este a lui Ștefan Guth, directorul întreprinderii Spicul din Sf. Gheorghe: eliminarea ambalajelor de sticlă și a navetelor, atît de mult acuzate de cei care efectuează transportul, depozitarea și desfacerea apelor minerale — și **îmbutelierea** la proprlu a apei, în butelii de tablă, tip conservă sau, mai aproape de idee, tip bere Tuborg. Sterilizarea acestor **conserve de apă minerală** s-ar face aproape de la sine, întrucît bioxidul de carbon, prezent în toate apele noastre, este un mediu deloc propice dezvoltării microorganismelor.

DUMITRU GRAUR ■

O zi de muncă din viața unui Erou al Muncii Socialiste

Marin S. Nedea, președintele Cooperativei agricole de producție „Dezrobirea" din Purani, județul Teleorman, directorul Stațiunii pentru mecanizarea agriculturii din aceeași comună, este din 1974 și Erou al Muncii Socialiste, distincție obținută, după cum scrie pe brevetul aflat la bună vedere în camera sa, pentru „contribuția adusă în înfăptuirea politicii partidului și statului de dezvoltare și modernizare a agriculturii socialiste în patria noastră". Despre asemenea oameni cu care agricultura și țara se mîndresc s-au mai scris fel de fel de reportaje. Interviuri, portrete, opinii, declarații și așa mai departe. La începutul săptămînii trecute, am hotărît să-l înfățișăm pe Marin S. Nedea într-un fel aparte, însoțindu-l de dimineață pînă seara la treburile sale, și întocmind reportajul

Nu s-a crăpat încă de zi și Marin Nedea e în picioare. Gata bărbierit și gata de lucru. Camera în care locuiește singur — soția stă la București, mai aproape de copii, muncind la Fabrica „Flacăra roșie" — e mai degrabă o chilie, aflată chiar într-unul din corpurile S.M.A.-ului. Un pat, un televizor „Tesla", un telefon cu manivelă, cîteva cărți, între care, deschisă la pagina 85, „Sfîrșitul Reichului hitlerist" de V.I. Ciuikov. Alături, însemnată abundent cu creionul roșu, „Tehnologii pentru cultura plantelor de cîmp". Un lavoar, o oglindă cu marginile ciobite, un frigider „Fram" care nu merge, avînd siguranțele arse.

Plecăm. Ziua se îngină cu noaptea, se mai aud cîntînd cocoșii, e luni dimineața și Puranii par un sat pustiu, ceea ce mă face să cred că oamenii încă nu s-au sculat. Spun asta și Marin Nedea zîmbește, atent la volan. O să vedeți imediat unde sînt oamenii, zice cu jumătate de gură, parcă tăinuind ceva. Peste un sfert de ceas sîntem „la asfalt". La cîțiva kilometri buni de comună, lîngă șoseaua ce leagă Alexandria de București. Cîmpul e plin, oamenii lucrează de zor la transportul cocenilor Șeful de formație Dumitru Ciobanu dă raportul, doar cîteva cuvinte, după care se întoarce la treabă. Marin Nedea scoate un carnet, de care nu se desparte, cum zice, decît noaptea, notează ceva, întreabă ceva, stă de vorbă cu un șofer și află că lui Mitu Popescu i s-a rupt discul la ambreiaj și că mașina n-a ieșit din S.M.A. „S-a dat telefon la Baza de aprovizionare ?", întreabă, s-a dat, vine răspunsul. „E-n regulă, reia președintele, să nu piardă mai mult de un transport că-l omor, avem prea multă treabă ca să ne permitem tocmai acum să stăm în garaj și să jucăm table".

Ne întoarcem către Purani, străbatem jumătate din comună, apoi părăsim șoseaua și reintrăm pe cîmp. La ferma numărul 1 se încarcă porumbul recoltat ieri, echipa condusă de Marin Ungureanu fiind nu numai prezentă la datorie, dar și foarte activă. Marin Nedea măsoară cu ochii ce s-a așezat în camion, „e bine, Marine, zice, dar putea fi și mai bine". Se vede că e mulțumit de cum a început, încă înaintea dimineții, treaba și se vede că nu e, după care vine și explicația : „lunea e, de regulă, zi foarte grea pentru că vine după duminică, iar duminica s-au ținut în sat nunți și botezuri. Maistrul mecanic Mihai Gheorghe a fost naș și, firește, toată secția a stat în stînga lui, la masă, drept pentru care ieri la prînz am lăsat femeile libere de la cîmp, să facă ordine în bucătărie și în hainele curate. Poate că alții nu procedează la fel, dar la Purani avem soi bun de oameni și orele libere de ieri le vor recupera cu siguranță în săptămîna asta. Cea mai bună dovadă că s-a înțeles exact sensul unei jumătăți de duminică libere e faptul că astăzi n-a întîrziat nimeni, cel puțin din ceea ce am verificat pînă acum. Uneori, nu mă ascund să spun, oamenii mai întîrzie, din motive bine întemeiate, ba că s-au dus cu copilul să-i cumpere uniformă pentru școală, ba că s-au repezit la dentist, alții ar da imediat o sancțiune, dar eu mă feresc să iovesc în oameni, pentru că în C.A.P.-ul nostru se lucrează nu numai în acord global, ci și în încredere".

Revenim la sediul S.M.A.-ului. Pe o bucată de ziar și pe un colț de masă, președintele mănîncă în fugă niște pește cu roșii, privind în același timp hîrtiile de semnat. Rezolvă prima urgență, ceva legat de îngrășămintele de care cooperativa are nevoie imediat, se interesează de discul de ambreiaj care trebuia schimbat, telefonează personal la Baza de aprovizionare, „cum, mai tovarășe, zice, cînd îmi trebuia, ieri îmi trebuia !", bea un pahar cu apă minerală și ordonă:

— Ne întoarcem la cîmp.

În mașină îmi povestește ce i s-a întîmplat sîmbătă. Nu-și mai văzuse nevasta și copiii de mai multe săptămîni, de fapt, adaugă, copiii e numai un fel de-a zice, căci numai fata e de văzut, băiatul e plecat la armată, așa că sîmbătă seara, găsind o ocazie, s-a grăbit la București. Grijulie, femeia i se repezise la Purani, aducîndu-i ceva schimburi și ceva de mîncare, „de, rîde ca de-o glumă, ca femeile, se tot teme să nu mor de foame, deși la cantina S.M.A.-ului se mănîncă mai bine ca la restaurant", așa că nu le-a fost dat să se întîlnească. Dînsul a dormit la București, în apartamentul de pe Aleea Fetești, undeva în Titan, iar soția a dormit la Purani, că așa a fost să fie. S-au revăzut duminică dimineață, numai că atunci Marin Nedea n-a mai avut timp de familie, ci numai de cîmp și de porumb.

Pe drum, oprim la Bufet. N-a venit aici ca să bea ceva, a luat sticla de apă minerală cu dînsul, ci ca să vadă cine e înăuntru. Intră și cei cîțiva mușterii se scoală în picioare. „Ce-i cu voi aici, măi fraților ? !, se miră, cîmpul arde și voi stați la taclale și la tescovină, păi treabă-i asta ? !" Oamenii lasă capetele în pămînt și, pe nesimțite, ies din local.

Ne încrucișăm cu un „Carpați" care vine de la Alexandria. Președintele oprește și se interesează dacă aduce și discul de ambreiaj defect. Desigur : „spuneți-i lui Popescu, îl aud, să-l monteze imediat și să plece la treabă", apoi ocolim din nou satul, ieșim la Vitănești și-o luăm către Văceni. Tragem pe dreapta și Marin Nedea coboară ca din pușcă, traversînd cîmpul. Mă țin greu după dînsul, îi spun asta și rîde. „Am făcut armata la aviație, glumește, așa că sînt învățat cu vitezele mari, cine nu ține pasul cu mine trebuie să alerge". Aproape că alerg. Cu pantofii noroiți, ajungem la punctul de lucru unde se fac pregătiri și însămînțări pentru recolta de grîu a anului ce vine. Inginerul șef Ilie Vlad și șeful secției mecanizare Petre Rădulescu sînt în plină activitate, soarele e de mult în înaltul cerului, președintele socotește cam cît și cum s-a făcut, e mulțumit, dar are și obiecții. „Măi băieți, îl aud, voi nu vedeți că mai cad boabe pe din afară, fiți mai atenți la disc, reduceți viteza, dar băgați seama la patine, doar știți lecția asta ; ce punem în pămînt, aia să lasă la anul".

Ora prînzului a trecut demult, dar președintele nu pare înfometat. Bea mereu apă minerală pentru că i-a ajuns, cum zice, „o sete exagerată", iar apă minerală bea acum pentru că a găsit întîmplător la Bufet. Cînd i-e sete, bea și din butoiul de la cîmp, vorbă adevărată, căci așa va face Marin Nedea o oră mai tîrziu, sub ochii noștri. De fumat, nu fumează, dar fumul nu-l deranjează. Nu pomenește nimic de masă, tăcerea asta aducîndu-mi aminte de vorba de duh a unui țăran din Purani referitoare la președintele C.A.P.-ului. „Tovarășul Nedea, zicea omul acela, e slab ca un țîr. Muncește ziua și noaptea, iar de mîncat, mănîncă numai ziua, lunea și joia".

Firește, o luăm din nou din loc. Ne reîntoarcem la rampa de descărcat porumb, unde Marin Nedea are o discuție aprinsă cu un lucrător de miliție, despre care a aflat că, în cursul dimineții, a țipat și a insultat oamenii. „Tovarășe Petrescu, răzbat pînă la mine cuvintele președintelui, dumneata ești pus aici ca să faci ordine, nu ca să te rățoiești la oamenii muncii. Or fi încălcat femeile alea așezate pe porumbul din remorcă nu știu ce lege a circulației, dacă or fi încălcat-o, dar acum, tovarășe, principala lege a țării e să băgăm porumbul în hambare. Și-apoi să știi că la Purani nu prea mai avem femei surde, pe-aiea le-am dus pe toate la doctor și le-am făcut bine". Treburile merg, două pătule s-au ridicat prin munca perseverentă a cooperatorilor în timp record, al treilea e aproape gata. „Dacă o ținem așa, gîndește Marin Nedea cu voce tare, pînă diseară băgăm sute de tone în bază".

De data asta, lăsăm mașina și o croim peste un deal. La strîngerea cocenilor se mănîncă. Doi tractoriști stau la masă și la taclale. Ora prînzului a trecut demult, dar președintele nu vrea să audă. „Unul să mănînce, zice, iar celălalt să încarce. Cînd termină primul, vine rîndul celui de-al doilea".

Peste cîmp, departe, se văd niște vite, dincolo de șosea. Traversăm. Luna trecută a fost ploioasă, de aceea, înțeleg, președintele nu e satisfăcut de sporul înregistrat la creșterea în greutate a animalelor. Una dintre îngrijitoare reclamă modul părtinitor în care s-a făcut, zilele trecute, cîntărirea, drept pentru care unele dintre femei au luat mai mulți bani decît dînsa și mai mulți decît ar fi meritat. Președintele își notează și promite să verifice. „De mîine, zice, mutați vacile de aici în partea cealaltă, lîngă fîntînă, iar aici aduceți oile, să mai roadă ce-a rămas. Feriți orzul. Mai bine să strice vitele un rînd-două de coceni decît să pătrundă în orz".

Revenim în sat. Pe drum, Marin Nedea e tăcut. L-a deranjat obiecția făcută de Ioana Dinu, îngrijitoarea care se consideră nedreptățită. Merge cu capul în pămînt, apoi ridică ochii, privește la înserarea care se apropie și regretă : „mică s-a mai făcut ziua, bătu-o-ar s-o bată".

Trecem din nou pe la sediu. Nici o noutate, nu s-a anunțat nici o ședință. „S-a rărit bine cu ședințele, îl aud, am lucrat cîndva la U.J.C.A.P., ca președinte, dar am cerut să plec la cîmp, stăteam toată ziua în ședințe și pierdeam timpul de pomană". Mai sînt niște hîrtii de semnat. Președintele a fost căutat de la grădinița de copii, „ce-o fi ? !", se miră, apoi plecăm la fața locului, la una din cele două grădinițe pe care „Dezrobirea" le-a deschis nu demult, pentru ca fiii și fiicele țăranilor cooperatori să stea în liniște, curățenie și educație pînă la șase și jumătate seara. Olimpia Pîngă, educatoarea de serviciu, zice că nu s-a întîmplat nimic, doar că grădinițele din satele vecine care au luat pătuțuri de aici pentru model nu le-au mai adus înapoi. „Ei, nu mai spune, face președintele pe supăratul, lasă, tovarășă, că-i aranjăm noi, pur și simplu îi rugăm să le aducă înapoi, doar nu le-au luat pentru totdeauna". Se interesează cum e masa și află că masa e bună. Toma necredinciosul gustă singur dintr-o oală, „e gustoasă, zice, iar mie am impresia că mi s-a făcut un fel de foame". Mobilierul e nou, e ordine și curățenie, există chiar și promisiunea unui televizor, dar Marin Nedea e foarte ferm : „să mai dea și învățămîntul un televizor că și ei au fonduri, noi am dat masă, am dat sediu și-o să vă dăm și-un tractor să are terenul din spate, să puneți niște roșii, să mănînce copiii ca să crească mari".

S-a înnoptat de-a binelea, dar ziua de muncă a președintelui nu s-a terminat. Intrăm la grajduri, Marin Nedea apelează din nou la carnetul său cu scoarțe sinilii, clatină din cap și zice că așa nu mai merge, că vițele au luat prea puțin șapte sute de grame pe zi, că trebuie dirijate mai multe concentrate și că are impresia că aici, la zootehnie, unii mănîncă pîine numai pentru că arată cu degetul la alții, deși reclamația făcută mai devreme de Ioana Dinu se dovedește neîntemeiată.

Nici acum ziua de muncă nu s-a terminat. Se împart camioanele pentru a doua zi, se stabilesc datele exacte ale aducerii îngrășămintelor, cei cărora le revine această sarcină fiind instrumentați și, în glumă, amenințați :

— Mîine să fiți primii la Bază. Dacă veniți fără îngrășăminte vă jupoi de vii.

— Cum tovarășe președinte ?, se prinde unul în bară.

— Uite-așa, vă iau pielea și după aceea vă dau și un pic de sare, să nu vă doară prea tare.

Gluma se încheie și, cu harta în față, se stabilesc cu amănunțime locurile unde urmează să fie descărcate îngrășămintele pe care, face președintele apel la memoria celor prezenți, „anul trecut le-am plimbat ca pe sfintele moaște". Intervine apoi un alt moment neplăcut, o nouă reclamație, de data asta din partea unei neveste cum că bărbatul dinsei bea prea mult. „Nea Mitică e muncitor bun, dar a cam scăpat hățurile, mîine la șase să fie la mine la sediu, să-l lămuresc. O fi făcut el vinul cel nou, dar nu e acum momentul să ne bucurăm, mai tragem vreo lună-două și pe urmă om bea și-un pahar".

E noapte. Luminile Puranilor s-au aprins demult. Marin Nedea mai avea în plan să treacă și pe la căminul cultural, dar crede că mai bine e să ajungă la sediu. La S.M.A. Mașina rulează alene pe șosea, președintele scoate capul pe geam și privește scurt la cer. Puzderie de stele. „Ei, îl aud, dac-ar da și-o ploaie, totul ar fi ca la carte. Pe 10 noiembrie am programat noi un pic de zăpadă, dar pînă atunci n-ar strica o ploaie. Una biciuită, măcar de-o jumătate de zi. La S.M.A., unde e acasă la propriu și la figurat, Marin Nedea se interesează de programul de televiziune. Ar vrea să privească măcar un ceas, chit că știe c-o să adoarmă cu aparatul deschis. La 10 intenționează să dea stingerea, căci mîine urmează o zi lungă. Nu mai grea decît celelalte dar, oricum, o zi lumină, deși nici termenul ăsta, am văzut, nu respectă prea fidel realitatea.

Îmi iau hainele din birou, dau să plec și observ, pe o tăbliță, că azi era zi de audiențe.

— N-ați ținut audiențele, încerc un fel de reproș.

— Îmi place termenul ăsta, dar el merge numai la oraș. Aici, audiențele înseamnă munca de zi cu zi, iar oamenii trebuie ascultați cu atenție tocmai pentru că trebuie păstrați alături cu munca și cu sufletul lor.

Apoi zice noapte bună și dispare în chilia sa, cu o farfurie de mîncare în mînă. Rămîn în curte din curiozitate, spre a constata că peste jumătate de oră, calculată cu cenușa în mînă, lumina de la fereastra lui Marin Nedea se stinge. La capătul unei zile pline, Eroul muncii socialiste s-a culcat și doarme, ca să viseze, cu siguranță, la porumb.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Capricii

Capital și dobîndă

...M-ai înțeles greșit. Eu n-am vrut să spun că toți cei care au un trecut bogat, cei care au desfășurat o anumită activitate în anii grei ai opresiunii fasciste, sînt puși pe fructificări, vor să scoată maximum de beneficii din niște lucruri care țin de dăruire și de patos, sînt intangibile într-un anumit fel. Observația mea îi viza pe cei ce s-au obișnuit să trăiască din „gloria trecutului". Există de-acum o întreagă categorie de oameni, cărora li se pare că e normal să nu mai facă nimic pentru societate și să primească în schimb venituri mari sau pensii bogate. Fiind depășiți de mersul firesc al lucrurilor, ei îi dau zor cu trecutul de luptă, îl fructifică și-l mulg de beneficii, fără să clipească. Iar orînduirea, ce să facă, îl răsplătește, pe merit sau în afara oricăror aprecieri — „să nu-și creeze probleme". Își crează, în schimb, un nou balast social, o nouă frînă, o supapă de scurgere a valorilor și un nou precedent.

E firesc și-i normal ca un om care a muncit și a suferit într-o anumită perioadă, să se bucure de anumite recompense. Nu-l firesc, — și nici frumos, nici drept, nici echitabil nu-l ! — ca un anumit lucru și o anumită atitudine să devină, pe viață, sursă de venituri. Dacă ne vom uita mai bine în urmă, vom vedea că foarte mulți oameni au muncit și au suferit în anii grei ai războiului, luptînd pe front unii dintre ei, întorcîndu-se apoi la preocupările lor obișnuite, fără nici o pretenție mai aparte. De ce, adică, e posibil ca asemenea oameni să considere normală contribuția lor la nimicirea fascismului și de ce vor să scoată alții beneficii maxime dintr-o asemenea contribuție, reală sau umflată ?! Îmi vei spune, din nou, că e normal să se petrecă asemenea înșelăciuni și că lucrurile nu se pot desfășura la modul perfect etc. etc. Așa e, o recunosc și eu. Așa e pînă la un punct : pînă acolo unde le lăsăm noi să meargă într-un anumit fel, ca să nu avem bătaie de cap, de unde am putea să nu avem. Riscul e mare, însă, fiindcă noua variantă a Conului Leonida, varianta modernă, pseudocombatantă și pseudosocialistă, e de o lăcomie feroce, e ca un sac fără fund, pe care nu-l umpli în veci, oricît și oricît i-ai turna pe gură.

ION LĂNCRANJAN ■

● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ

Lecție de viață

Eroism cotidian

Fapte ale unor eroi adevărați

Combinatul petrochimic din Pitești, A.C.N., instalația de acrylonitril, dă semne de anarhie. Cantitatea și calitatea materiei prime pentru lina noastră industrială, pentru melana de la Săvinești, ridică semne de întrebare. De la operator la inginerul șef de atelier — alertă! De unde vine dereglarea? Se merge din aproape în aproape, se tatonează, se studiază fracțiune cu fracțiune întreaga instalație și se descoperă locul punctului nevralgic. O coloană nu lucra la parametrii corespunzători. Dar nu și punctul nevralgic. De-aici încolo trebuia procedat chirurgical. O coloană, una singură din cele foarte multe turnuri de argint ce creează farmecul aparte al acestor catedrale ale industriei secolului XX, dăduse peste cap tot angrenajul acrylonitrilului. „Era într-o joi la prinz, mi-aduc aminte, începe să-mi povestească maistrul Marin Sandu. Vine la mine în atelier, tovarășul director Constantin Georgescu, „Sandule, îmi zice, de azi după-masă îți pregătești oamenii și intrați pe o coloană de la A.C.N. Să vedeți unde-i hiba! „Gata, tovarășe director!", îi răspund, deși nu mai lucrasem niciodată într-o coloană de acryl. Sîntem înțeleși. Plec imediat la Acrylonitril. Mă duc la inginerul șef de atelier, la tovarășul Matei — știa ce sarcină primisem — și ne înțelegem să oprească instalația imediat, să se facă golirea coloanei ca să se răcească pînă a doua zi dimineață. De-acolo merg la oamenii mei. Aveam efectiv la lucru doar 23 din 30 cîți am în subordine. Ceilalți erau în concediu. O echipă de 9 băieți îi aveam la o altă urgență, la un turn de răcire de la instalația de oxid de etilenă și glicol, O.E.G., cum îi spunem noi prescurtat. Turnul nu mai răcea cum trebuie apa, nu se mai încadra limitelor tehnologice și impieta calitatea producției. Noi schimbam acolo separatoarele cu altele noi, proiectate în combinat, executate în atelierul nostru mecanic și speram să rezolvăm neajunsul. Dar cum a venit această altă urgență, cum alarma sunase în altă parte „dereglare în proces", trebuia să fac o redistribuire a oamenilor. Și am ales 14".

— De ce spuneți „am ales"?

— Priviți și dumneavoastră coloana! Are 40 de metri înălțime cu 60 de talere care trebuiau demontate, verificate și montate la loc, pe dinăuntru, într-o circumferință de un metru diametru. Sînt oameni care rezistă și oameni care nu rezistă ca să lucreze ceasuri întregi la înălțime, ghemuiți, cu masca de oxigen pe față... Și maistrul Sandu și-a ales oamenii care rezistă fizic, dar, recunoaște, mai ales moral. Acesta a fost, de fapt, criteriul esențial în alegerea lor. Oamenii pe care putea conta. Precum spune, „acolo sus nu-i poți urmări, nu poți să stai la spatele lor ca să-i supraveghezi. Acolo doar conștiința ta e suverană". În noaptea de joi spre vineri, maistrul Sandu n-a avut răbdare și nici liniște, așa cum n-are ori de cîte ori este trimis într-o misiune grea. Nu că n-ar fi avut încredere că se spală bine coloana, acidul acrylic fiind foarte toxic, și că se montează pe dinăuntru, ceie cinci lămpi pe care le-a dictat dar așa are obiceiul cînd intră „în serviciul de urgență". Să verifice totul și să vadă totul cu ochii lui. A doua zi dimineață, dă băieților salopete și combinezoane de protecție, le verifică măștile de aer, le face rapid un instructaj cu ceea ce au de făcut și ce reguli au de respectat acolo sus, și... pe coloană! Rapid, pe scara de pisică, pe gurile de vizitare deschise, coloana ți „înghite". Cîte doi-trei pe nivel. Cu deviza: „în trei zile victoria trebuie să fie a noastră!" Atît li se fixase pentru această revizie. Maistrul Sandu era cap de rînd. Verifică taler cu taler și ordonă să nu se închidă absolut nici unul pînă nu-l vede el. Asta le dă băieților siguranță și în acest fel de-a fi stă mare parte din prestigiul său. Își asumă răspunderea și riscul. Nu este unul dintre aceia care îi împing pe alții înainte și dacă e vorba de succese, meritele sînt ale lui, ale maistrului, dacă e vorba de eșec vina nu-i aparține, n-are oameni, n-are cu cine să lucreze! Acolo sus, între cer și pămînt, de fapt izolați în tubul îngust și de cer și de pămînt, doar bătăile inimii și mișcările brațelor le mai ofereau certitudinea eu-lui lor. Timpul nu mai exista pentru ei. Nu mai curgea nicăieri, nu-l mai măsura nimeni. Nici unul dintre cei 14, nici măcar aceia care au lucrat în locurile foarte grele, la altitudinile cele mai mari, ca Petre Ivan, Ilie Rădulescu, Ion Florea, Ion Popa, Nicolae Șuță..., nu au întrebat o dată timp de 14 ore cît ar putea să fie ceasul, cît a trecut de cînd se află „spînzurați" acolo. Nici măcar senzație de foame n-au avut. Sau poate n-au simțit-o. Nici prin gînd nu le-a trecut că nevestele i-au așteptat pînă seara tîrziu cu masa întinsă, doar, doar or să vină! Multe nu i-au așteptat. Obișnuința le-a creat alte reflexe ale vieții lor de familie. Își văd mai departe de casă, de treburi și de copii, știind că dacă bărbatul n-a venit are sigur o urgență în combinat. Numai cele mai tinere mai dau telefoane la Dispeceri ca să se liniștească... Talerul nr. 1 — demontat, verificat, remontat, nimic deosebit! Talerul nr. 2 — demontat, verificat, remontat, nimic deosebit! Talerul nr. 3 — la fel. Nr. 4 — la fel. Nr. 5, 6, 20, 40, 45, 50... — la fel! Începe să se îndoiască de siguranța celor care au pus „diagnosticul". „Am avut nefericita șansă, îmi spune maistrul Sandu, mai departe, să găsim totuși „hiba" la ultimul taler. Erau căzute niște cleme foarte importante în filtrarea acidului acrylonitrilic. Din cauza presiunii fuseseră complet smulse și acrylonitrilul curgea ca printr-o putină. M-am uitat la cleme. La atelier nu mai aveam sistemul ăsta. Urgent trebuia să facem altele ca să le înlocuim. În mod normal și comod ar fi însemnat să chemăm proiectarea (adică serviciul de proiectări al combinatului) să conceapă sistemul de cleme corespunzător, să fie avizate apoi de către conducerea tehnică, să se preia desenele de către serviciul mecanic-șef și numai după aceea să le lucrăm noi în atelier și să le montăm. Dar timp pentru așa ceva era?! Dacă pentru orice piesă am proceda astfel, păi tot în revizii am duce-o și producția ar merge ca melcul. Un meseriaș bun se uită, vede, bagă la cap și face! Execută!" Deci, de-acolo, de la cota 40 de metri înălțime, maistrul Sandu alergă iarăși pe scara de pisică, ajunge la atelier, confecționează clemele și înapoi pe scara de pisică, înapoi la cota 40 de metri. Împreună cu „băieții" montează clemele. Și totul este gata. Începe coborîrea. Se reînchid una cîte una gurile de vizitare. Din bezna tubului, cei 14 coboară în bezna nopții. Ating pămîntul, își scot măștile de pe față și nu le vine a crede. Cum, s-a întunecat?! Trag aer în piept, aerul nopții și aerul realității; încep să resimtă parcă puțină foame și puțină oboseală, cînd unul dintre ei întreabă: „De fapt, cît o fi ceasul? E tot vineri azi? Cît am stat noi acolo?" Era tot vineri și erau orele 21. Oră de buletin de știri. Se îndreaptă cu toții spre atelier, unde într-adevăr dintr-un difuzor se răspîndeau în încăpere știrile interne ale zilei, care îi reconectează total la realitate. Deci, ei acolo sus au stat 14 ore neîntrerupte! Rid surprinși, și-și desfac pachetele cu mîncare. Numai „nea Sandu — os și muncă", precum l-au botezat în glumă ei, „băieții", aleargă la cealaltă echipă, la cei de la turnul de răcire, ca să vadă în ce stadiu se află cu treaba. Ca instalația O.E.G. să-și poată relua fluxul a doua zi, se punea problema ca și turnului de răcire nr. 2 să i se facă aceeași operație de înlocuire a separatoarelor. Chiar în noaptea aceea. De vineri spre sîmbătă. Deci urma ca unii să lucreze în atelier la confecționarea lor, iar alții să le monteze în turn. Se adresează echipei de 9 băieți, nouă lăcătuși montatori și cazangii, care și ei lucrau de la 7 dimineața: „Cine mai poate să rămînă în continuare, să rămînă. Cine nu, nu! Nu-i obligatoriu. O să vedem la cine apelăm ca să ne îndeplinim sarcina". „Rămînem cu toții, nea Sandule, păi mai încape vorbă?! Numai să ne dea o mașină de la dispeceri ca să ne aducă de mîncare". În cinci minute, o mașină ieșea pe poarta combinatului, după alte 15, băieții se ospătau și după un scurt răgaz de odihnă — la treabă! Treabă pe care o sfîrșesc la trei și jumătate noaptea, cînd în răcoarea zorilor care se vesteau peste oraș, se îndreptau și ei spre casă. Îl iau forțat și pe nea Sandu. Marin Sandu ajunge acasă, se spală, se culcă, dar n-are somn. Vorbise cu alți băieți să vină a doua zi ca să continue lucrul pentru celelalte două turnuri de răcire de la O.E.G. Or fi venit? Are încredere în ei, totuși trebuie să vadă ce se întîmplă acolo. Se îmbracă și pleacă înapoi. Deși e duminică, soția nu-l oprește, îl cunoaște ea bine. Pleacă, și la 7,30 este înapoi în combinat.

CICI IORDACHE ■

FOTOTECA FLACĂRA

Forța noastră e munca noastră

Despre moștenirea și sporirea oamenilor

Sună telefonul. Interurban: Iașul. O voce de femeie, dar categorică și directă:

— Ați scris un articol despre conștiința profesională a medicilor. Cred că vi l-ați completa fericit și că ați face și un act de dreptate dacă ați scrie și despre doctorul Alexandru Andrei. V-o spun din capul locului că nu mi-e șef, ci doar coleg. Dealtfel, dacă veniți aici, o să mai auziți și părerile altor colegi, în numele cărora vorbesc. Veniți?

— Vin!

Și m-am dus. Doctorița Elena Romanescu, medic primar și doctor în științe medicale, mă primește într-un cabinet încărcat cu flori, precizează, cu o plăcută feminitate, că florile-s aduse și îngrijite de dumneaei, apoi, tot abrupt ca la telefon, începe să-mi vorbească despre doctorul Andrei:

— Operează de parcă ar broda. Are degete lungi, mîini frumoase. A învățat generații întregi să fie medici, să fie chirurgi. E mereu senin și nu-i necăjit decît cînd unul bolnav — chiar neoperat de el — nu-i merge bine. Atunci nu rîde și e preocupat, frămîntat. Dacă atunci îl întrebi ce are, îți spune „foarte multă treabă", iar vorba aceasta — pe care noi de-acum o știm — înseamnă că unui bolnav îi merge rău. Cu oamenii poate lucra fără să-i sancționeze, iar cînd între noi survine vreun conflict, el e acela care face pace. Ne îmblînzește. A trecut și trece prin meserie fără „glorii și victorii", fără surle și trîmbițe, dar va rămîne în istoria acestei clinici.

În cabinetul, seră de flori, mai intră un personaj: doctorul Costică Novac.

— Cînd îi vezi cu bisturiul în mînă, cu degetele în plagă, îți vin în minte pozele din tratate, într-atîta e totul perfect. Iar dacă operezi tu, și dumnealui e lîngă tine, ai impresia că neprevăzutul nu poate să apară, că nu există pericol, că totul e simplu și ușor. Pentru noi toți doctorul Andrei e o constantă. Întruchipează corectitudinea firească. Dacă la șapte dimineața nu este de mult în spital, sîntem îngrijorați. Cînd eram studenți în practică și ne vorbea, nu ne mai uitam la ceas. Vedeam în dumnealui chirurgul, iar noi, ca oameni, ne simțeam bine. Cînd propune o intervenție se gîndește în primul rînd la om. Nu-l interesează că intervenția în sine poate fi frumoasă, spectaculoasă. Se întreabă ce-o să facă bolnavul după intervenție. În ce măsură merită — din punctul de vedere al bolnavului — să fie făcută intervenția.

În cabinet intră al treilea personaj: doctorul Ostap Boris, „un afurisit care nu ți-ar lăuda pe cineva nici să-l pici cu luminarea". Și totuși, nici dumnealui n-are vreo ezitare cînd începe să-mi vorbească despre doctorul Andrei:

— De-o modestie extraordinară, de-o cinste despre care unii spun că frizează absurdul, de-un devotament împins pînă la sacrificiu! Începem programul la 7,30, dar pe el îl găsești în spital de la 6,30. Și-o știm cu toții — la 5 e în piață și-n magazine, ca să facă aprovizionarea pentru ai lui de-acasă. Și-a crescut copiii, are doi băieți, de asemenea, în spiritul muncii; amîndoi fac tot medicina. Om de o rară omenie. În fața lui aș putea să-mi deschid sufletul mai mult decît unui frate. N-are decît vorbe bune pentru toți, fie bolnavi, fie colegi, fie personal în subordine. Mult timp a fost șef al clinicii a doua chirurgicale. Și-a știut să mențină un minunat echilibru între oameni. Oamenii existau și înainte, dar nu-i simțeai din pricina neînțelegerilor. El ne-a făcut să-i descoperim, să ne descoperim. Îi recunoaștem meritele de șef și-acum cînd nu mai e șef.

După ce totul mersese firesc, ba chiar c-un fel de bucurie și frenezie spontană, cei trei colegi ai doctorului Andrei au ajuns la consensul că toți patru, adică și eu, ne aflăm în fața unui impas: doctorul Andrei nu va accepta în nici un caz să scoată o vorbă despre el însuși. Încît mi-au propus dumnealor să dispară iar eu să-i spun doctorului Andrei că mă interesează și-i solicit să-mi vorbească despre clinica în care lucrează. Și despre meseria de medic, am adăugat eu.

„Complotul" a decurs potrivit acestei înțelegeri și iată consemnarea unui interviu luat „prin fraudă", de fapt a unui monolog rostit calm și rar de un bărbat de vreo 55 de ani, de un bărbat bîrnd, de un bărbat care a făcut cu bisturiul dar și cu omenia, mult bine, de un bărbat despre care, cam paradoxal față de obiceiurile omenești, se vorbește numai de bine, doctorul Alexandru Andrei:

— Meseria mea? Trebuie făcută cu pasiune și dăruire; medicul trebuie să aibă putere de sacrificiu, să accepte să fie un sacrificat; dacă nu dispui de potențialul acesta, nu trebuie să te apuci de medicină. Bolnavii n-au nevoie de savanți care nu pot participa la durerea lor. De aceea spun că modul de recrutare a studenților pentru medicină e defectuos. La examenul de intrare candidatul răspunde bine, e făcut student, dar nu se știe decît că are memorie. Comisia habar n-are de potențialul lui sufletesc. Iar cu o memorie bună poți face cel mult un funcționar bun, nu un medic. De aceea cred că procesul de selecție ar trebui continuat și în timpul facultății. Cînd mi-am făcut eu studiile, am intrat 150 și am ieșit doar 60. Acum, cîți intră studenți, cam tot atîția ajung medici. Clinica în care lucrez? Specificul ei este chirurgia și urologia. Iar neprevăzutul și urgența fac pîinea noastră cea de toate zilele. Pentru a face față, trebuie să dispui de posibilități tehnice și umane. Cu tehnica stăm mai bine decît alții; dar din punct de vedere uman, nu. Ne vine des rîndul la gardă, de vreo șapte-opt ori pe lună și la noi se operează cazuri dificile. Încît, la un moment dat, te întrebi: de unde să mai aibă aceiași oameni energie? Ni se cere să fim perfecți: nouă, rebutul nu ne este acceptat; dar energia și capul oamenilor au totuși limite. Să fie limpede, medici sînt mulți, dar ceea ce mă neliniștește este lipsa de specialiști. Crește media de vîrstă a specialiștilor. Ies eu la pensie, mai iese altul și cine va rămîne în urma noastră? Sînt cîteva specialități cărora trebuie să li se dea prioritate: interne, chirurgie, obstetrică, pediatrie, infecțioasă. Acestea-s baza. În facultăți se fac nu știu cîte cursuri de igiene; dar chirurgie prea puțin. Externatul lărgit e o măsură foarte bună dar n-ar trebui limitat timpul de prezență în spital. Legătura permanentă cu bolnavul trebuie să fie lege. Meseria noastră se face citind, dar și lucrînd, văzînd profesorul cum lucrează. Meseria noastră nu se face cu ora, lista de prezențe n-are rost, trebuie să se facă meserie cît e necesar. Numărul de interni a crescut cifric, dar a descrescut procentual. Ar trebui să existe mai multe locuri de interni, pentru că internatul e o treaptă principală de formare a medicilor specialiști. În tinerețea mea, internul era obligat să locuiască în spital. Spitalul a fost familia mea, eu așa m-am ridicat. În sfîrșit, ar trebui ca profesorul să aibă posibilitatea să-i rețină pe cei mai buni. Pentru că dacă acestia pleacă în circumscripții fac multă scriptologie, așteaptă concursuri, care sînt și de împrejurări, și pierd anii cei mai fertili pentru formare ca mari chirurgi. Media calității profesionale a medicilor a crescut, dar avem nevoie și de vîrfuri. De specialiști excepționali, care să preia ștafeta medicilor-profesori-practicieni!

M-am despărțit — tulburat — de doctorul Alexandru Andrei. Pentru că — în pofida meseriei care, zi de zi, mă pune față în față cu o mulțime de oameni — sufletul meu e încă flămînd de întîlniri cu oameni care sînt cu adevărat de valoare și totodată cu oameni care se poartă firesc, cu bun-simț și nu scălîmbăiat. Am renunțat la tramvaie și autobuze și — ieșenește — am coborît pe jos dealul Copoului, meditînd peripatetic. Ca ziarist și fost cetățean al Iașului, de mult aveam de gînd să scriu niște rînduri despre fiii profesorului universitar Petre Andrei. Despre cei patru fii, doi medici și doi juriști, ai acelui ilustru sociolog, filozof cu vederi materialiste, marcantă personalitate politică cu convingeri democratice, militant care s-a opus mișcărilor fasciste, om împotriva căruia niște demenți politici au urzit, prin anii '40 ai veacului nostru zbuciumat, o crimă odioasă.

A fost abia acum să fie scrise doar o parte din rîndurile acelea — despre moștenirea omeniei — pe care conștiința mea îmi tot spunea că am datoria să le consemnez pe-o hîrtie menită publicității. Și-a fost să fie nu datorită neîngăduit de mult aminatei mele inițiative, ci datorită unei frumoase „conspirații" care — îmi spuneam atunci, după ce m-am despărțit de doctorul Alexandru Andrei — dovedește că s-a mai bat, s-a îmbunătățit omenirea asta căreia aparținem. Lupta oamenilor pentru propria lor calitate: ce greu drum, ce demn drum!

NELU IONESCU ■

În interesul patriei, al oamenilor, în interesul lor înșile,

TOȚI ABSOLVENȚII TREBUIE SĂ SE PREZINTE LA POSTURILE LOR

fără prejudecăți despre...

DEZERTORI CU DIPLOMĂ

Am ales în mod deliberat două dintre județele nou create (în 1968), amplasate în zone geografice deosebite : **Dimbovița** — la 80 kilometri de București, la 30 de Ploiești, la 100 de Pitești — și **Vaslui**, la 300 kilometri de București, la 70 de Iași și la 250 kilometri de Galați. Orașele la care le-am raportat sînt centre universitare. Reveniți în redacție, CICI IORDACHE și MANOLE CĂRȚAN, ne-am confruntat datele și am constatat :

Necesarul de cadre cu studii superioare al județului Dimbovița în acest an este de 281. Al județului Vaslui de 970 ! O cifră fantastică de posturi vacante în județul moldovean, fiindcă an de an, cum ne spuneau tovarășii de la Consiliul popular, cam cîți vin, atîția pleacă. **„Un exemplu foarte grăitor: în 1976 avem tot atîția medici umani, cîți erau în 1970. Și an de an ne-au venit, totuși, absolvenți. Procesul fluctuației este îngrijorător".** De la început constatăm că județul Dimbovița are șanse să-și rezolve mai bine decît în alți ani problemele privind specialiștii, în timp ce Vasluiul rămîne mai departe vitregit. Desigur, de la necesar la acoperirea reală, concretă, a posturilor vacante se înregistrează și aici o diferență. De exemplu, Dimbovița a cerut 281 cadre cu pregătire universitară și i s-au repartizat 296. Vasluiul, iată că numai Facultății de agronomie i-a cerut 80 de absolvenți și i s-au repartizat doar 31, de la Horticultură a solicitat 43 și i s-au dat 20, de la Zootehnie 30 și i s-au repartizat 11, iar de la Medicină veterinară a cerut 31 de absolvenți și i s-au repartizat doar 15.

— Manole Cărțan, cine se prezintă și cine nu se prezintă în Dimbovița ?

— În mod ciudat, cadre din alte 16 județe ale țării, cosa ce nu l-a împiedicat pe mulți dintre ei să se prezinte la posturi, deși unii sînt din Maramureș, Suceava sau Bihor. Faptul este îmbucurător dacă ne referim strict la județul în discuție. Nu putem omite însă un alt fapt și anume că s-au solicitat, de pildă, 16 medici de fel din Dimbovița și din cei 7 repartizați numai doi sînt din partea locului. Nu s-au prezentat pînă acum cei care invocă motive personale, unele destul de importante, și cei care au beneficiat de caruselul relațiilor, de fapt toți cei care nu țin seama de necesitățile economice, sociale, culturale ale acestor zone, ale țării.

— Exemplifică, te rog !

— Inginera Maria Oprian, de fel din comuna Tismana, județul Gorj, adresează la data de 27 iulie a.c. o scrisoare de 5 rînduri prin care anunță Întreprinderea textilă „Traianica" din Pucioasa că nu se va prezenta la post ; fără nici o explicație ! Antoaneta Gh. Gheorghiu din București, str. Sfinții Voievozi nr. 44, absolventă a Facultății de arte decorative cu specialitatea tapiserie-contexturi, cere aminarea prezentării sale pînă la 15 septembrie. Dar la 7 octombrie nu se afla încă la Întreprinderea textilă „Bucegi" din Pucioasa, unde i s-a rezervat postul de șef compartiment creație, sector rămas complet descoperit. Lucian Vasilescu din București, bd. N. Bălcescu 25, absolvent al Facultății de fizică, absentează fără motive cunoscute de la catedra de specialitate a Liceului agroindustrial din Găești. O situație cu totul inexplicabilă, cel puțin pe plan local, este aceea a economiștilor : în acest an 45 nu s-au prezentat la posturi ! Exemplele pot continua, dar mă opresc aici. Care este situația la Vaslui, Cici Iordache ?

— Din acest punct de vedere, dramatică ! Fără intenția de a face un calambur, un tovarăș de la Consiliul popular județean îmi spune cu amărăciune că acest județ pe care numele l-a situat la urma catalogului are parte numai de absolvenți aflați tot la urma catalogului : cei cu medii mici și foarte mici, ori fără examen de stat. Ca să nu mai spunem că unii pot fi trecuți la urma catalogului chiar și la capitolul etică. De ce această situație aberantă ? Datorită actualului sistem de repartizare ! Intră la comisie întîi cei cu priorități — care sînt din satele ce figurează pe lista posturilor libere, apoi cei căsătoriți, apoi vine criteriul mediilor și după aceea se aleg... posturile care mai rămîn. Și de obicei rămîn posturile din Vaslui, Tulcea, Suceava..., din județele cele mai îndepărtate de Capitală, sau de orașele-centre universitare. Și iată că rămîn posturi ca acestea : catedra de muzică de la Liceul pedagogic din Bîrlad, școală cu vechi tradiții muzicale, cu distincții la concursurile republicane, la care absolventul Conservatorului din Cluj-Napoca, Gavril Babici nu s-a prezentat. Daniela Ologeanu, absolventă a I.E.F.S. București, nu s-a prezentat ca profesoară de educație fizică la Liceul de construcții din Vaslui, școală cu deosebite condiții materiale și cu un nivel de pregătire foarte ridicat. Nici profesorul de educație fizică Viorel Leșeanu nu s-a prezentat la liceul din Murgeni, comună ce va deveni curînd oraș, avînd-deja un grad de urbanitate ridicat. La capitolul profesori nu s-au prezentat pînă acum 23 cu studii universitare, 16 cu institute pedagogice, iar catedre vacante în 1976, care sînt suplinite de absolvenți de liceu, sînt pe județ în totalitate 317... Enorm ! Nu s-au prezentat, de asemenea, o parte dintre inginerii constructori, dintre juriști și arhitecți, iar lista tuturor neprezentaților e foarte lungă. Totul e, cum spunea inspectorul general adjunct al Inspectoratului școlar județean, unde sînt acești tineri, ce fac, fiindcă prin lege nimeni n-are voie să-i angajeze ?

— În același timp însă eu am întîlnit situații în care angajarea la postul repartizat pare imposibilă. Adică ? Profesoara Mariana Miloș, cu specialitatea rusă-franceză, căsătorită, cu soțul și 2 copii în Timișoara, este repartizată la Școala generală din Costești Vale-Dîmbovița. Indiferent că în ordinea mediilor ea nu putea alege decît o școală atît de îndepărtată, se impunea, după părerea mea, o altă soluție. Spun acest lucru pentru că unii absolvenți uzează, abuziv chiar, de argumentul : familie ! Georgeta Rădulescu, născută în comuna Răzvadu de Jos (Dîmbovița), absolventă a Institutului politehnic din Brașov, nu se prezintă la post, fiindcă s-a căsătorit. Cînd ? Chiar zilele trecute, urmîndu-și soțul în județul Alba. Am alăturat aceste două cazuri pentru că în primul era vorba despre o familie deja constituită, iar în următorul de una care aduce prejudicii locului de muncă. Să fiu bine înțeles, nu cred că o căsătorie se face peste noapte, astfel încît era de așteptat ca proaspăta soție să anunțe măcar întreprinderea că nu se va prezenta și de ce.

— Mie mi se pare că situația din urmă nu constituie un caz tipic și ca atare îți propun să rămînem încă puțin pe acest teren al criteriilor de repartiție. Iată că la Vaslui majoritatea absolvenților veniți — și nu numai anul acesta — sînt din județe îndepărtate, mai ales din Ardeal, Oltenia, Dobrogea, și care încă din primul moment vin să ceară negații, vin cu tot felul de „pile" și intervenții, abuzînd de tot felul de relații, supralicitînd chiar. Și dacă nu pot să le obțină în primul an, în orice caz pleacă după stagiu, generînd o fluctuație de nestăvilit. Or, de ce comisiile de repartizare nu țin totuși cont de acest criteriu teritorial pe care viața îl impune ? !

— Mai ales, aș adăuga eu, că uneori chiar absolvenții fac între ei schimburi de repartiții ce se dovedesc mai judicioase. De pildă, inginera Elena Neață din Tîrgoviște, repartizată inițial la Tg. Jiu (la o întreprindere în curs de construcție), cade de acord cu inginerul Gh. Vlăduț din Craiova, destinat județului Dîmbovița, pentru schimb de repartiție, trecînd unul în locul celuilalt. Din păcate Elena Neață nu este mulțumită nici de data aceasta, cînd lucrează la numai 17 km de Tîrgoviște, la I. M. Mija, pe motiv că e un chin pentru ea să se scoale de dimineață (?!!).

— Aspecte privind educația tinerilor absolvenți, privind pretențiile, dincolo de bunul-simț, pe care le ridică față de locul de muncă, eu am întîlnit foarte multe la Vaslui. Iată unul singur : profesorul de educație fizică Andrei Lucaci dă buzna la inspectorul școlar general adjunct, deși acesta avea încă patru persoane la dînsul și cere socoteală de ce nu i se acordă indemnizația de instalare la post și remunerația pe luna septembrie, cînd dînsul venise, de fapt, la școală doar pe 25 septembrie, în loc de întîi, așa cum prevede legea, aducînd ca argument suprem că și așa le-a făcut elevilor un favor de a se fi prezentat la post, în Vaslui.

— Părăsim, deci, criteriile de repartiție, dar nu înainte de a conchide că ele nu reprezintă încă modalitatea cea mai echitabilă, lăsînd multe supape prin care se eludează legea, iar criteriile personale obiective sînt încă insuficient luate în considerație. Menționez un caz care mi se pare cel puțin curios în ideea de a dezvălui pînă unde poate să meargă uneori capacitatea de invenție în sens negativ, numai și numai pentru „a scăpa" de o muncă pentru care inițial a optat. Emerich Havaleț (căruia nu-i pot respecta dorința de a nu-i aminti numele) invocă la început o căsătorie cu o cetățeană străină și mai apoi existența unor rude în străinătate, care l-ar face, chipurile, necorespunzător pentru locul de muncă din uzina unde a fost repartizat ca electronist ! ? Pînă la urmă a recunoscut că aceste motive nu sînt reale și că pur și simplu dorea negația ca să poată veni în București. S-a prezentat, de fapt, abia la 5 octombrie, cînd l-am cunoscut, și după numai cîteva ore de stat în fabrică deja ajunsese la concluzia că n-are ce face acolo în specialitatea sa. Aș vrea să punctez că Întreprinderea Mecanică Mija este una dintre cele mai moderne din țară.

— Trebuie să nu pierdem din vedere faptul că aceste „dezertări" de la posturi, fuga după locurile călduțe, le este facilitată din păcate chiar de către organisme și instituții, eludînd astfel Legea 54 din 1975. Inspectorul școlar general adjunct de la Vaslui se întreba unde se duc, ce fac acești tineri ? Profesoara de limbă engleză Adina Beznea-Papadopol, repartizată astă toamnă și titularizată imediat pe post, la Liceul de cultură generală „Gh. Roșca" din Bîrlad (un liceu foarte bun), cu soțul inginer în Vaslui, dîndu-li-se apartament în acest oraș, cu posibilități de a fi adusă și dînsa în capitala județului, fără nici o explicație, în trimestrul întîi al anului școlar 1975—76, își părăsește catedra și familia. Fuge în București și, culmea, găsește aici catedră la Liceul „Alexandru Sahia". Desigur, stîrnește uimire și indignare cum a găsit Adina Beznea-Papadopol post în București ; te întrebi pînă unde poate să meargă caruselul relațiilor ? ! În general, majoritatea celor care cer negații sau transfer vin cu „hîrtii" ce confirmă că au post în alte județe. De pildă în Prahova, Argeș, Dîmbovița. Ne punem întrebarea : de ce nu vacantează toate județele, la timp, posturile și de ce nu sînt comunicate comisiilor de repartizare ? „Noi putem să facem oricînd dovada acestui fapt, în fața organelor superioare de partid și de stat, a ministerelor", îmi precizează inspectorul școlar general adjunct.

— Cititorii noștri, care, bănuiesc, majoritatea vor fi înșiși absolvenții, s-ar putea întreba de ce nu ne-am situat și în postura lor, a acelora care se prezintă la locul de muncă într-un oraș nou, într-un sat, departe de casă, de părinți, într-o existență și experiență inedite pentru ei ? Ce condiții li se oferă acolo ? Să le răspundem că ne-am interesat, că ne-am pus în situația lor. În Dîmbovița, unde nu numai industria se află în plină dezvoltare, dar și construcția de locuințe, celor prezentați la posturi în Tîrgoviște li s-a asigurat cazarea fie în căminele de nefamiliști, fie în apartamente, iar la Mija li s-au oferit apartamente, după preferință : ori la Tîrgoviște, ori în Moreni, sau chiar în localitate, prevederile actualului cincinal fixînd construcția a încă 1 600 de apartamente la Moreni, cele mai multe fiind destinate angajaților I.M. Mija. În sate și comune, e adevărat, situația e ceva mai grea. Cei mai mulți fac naveta ori locuiesc la gazde. Tocmai de aceea se preferă repartizarea cadrelor locale, din județ, care pot sta la părinți și la rude.

— La Vaslui există o delicată și permanentă grijă față de felul cum sînt primiți tinerii absolvenți, față de căldura și înțelegerea cu care sînt înconjurați, ca și față de condițiile materiale, de viață, ce li se pun la dispoziție. Se face mult și totuși tovarășii de la Consiliul popular județean se arată încă nemulțumiți. În județ sînt 123 de C.A.P.-uri, dintre care 40 au locuințe noi, confortabile, pentru specialiști, cu 2 și 4 apartamente. În acest an, sînt în curs de finisare și de predat la cheie încă 20 de apartamente ; de asemenea, este planificat ca pînă în 1980 toate unitățile cooperatiste agricole să construiască apartamente pentru specialiști. În plus, fiecare comună își înalță în centrul civic un bloc cu 4—6 apartamente destinate, de asemenea, intelectualilor veniți în sat. În ultimii 5 ani s-au construit 11 dispensare, toate cu locuință pentru medici și mai sînt în construcție încă 5. Bine, bine, una-s cifrele și alta e realitatea, ni s-ar putea replica. Atunci am pornit în județ, pe o rută aleasă la întîmplare, în sondaj. Ruta Vaslui-Roman, pe o distanță de peste 60 km. Comuna Băcești, situată la o răscruce de orașe, aproape de Iași, de Piatra Neamț, de Roman și de Vaslui, are o școală generală de 10 ani și cu treapta întîi de liceu, cu local nou organizat pe cabinete și laboratoare, cu o dotare la nivelul celor mai bune școli din orașe, cu un internat și cantină, unde pot lua masa cadrele didactice. Comuna are de asemenea bloc de locuințe cu patru apartamente, casă a agronomului, spital rural cu locuință pentru medic. În perspectivă va deveni centru urban. Primarul a dat dispoziții ca specialiștii să aibă prioritate în aprovizionarea cu lemne și cu produse agroalimentare. Care e însă situația cadrelor ? La disciplinele franceză, muzică, educație fizică, desen și încă la cîteva materii — suplinitori care au doar liceul. Profesorul de muzică, repartizat anul acesta, nu s-a prezentat. Foarte puțini profesori s-au localizat. Și să reținem că aceștia sînt moldoveni de baștină. La spital sînt trei medici, din patru cîți există în schemă ; dintre aceștia unul este pensionar, vine din cînd în cînd, unul detașat și doar doctorița Denisia Pitică e de „permanență". Dumești — o altă comună demnă de invidiat de către mulți absolvenți. Primarul Virgil Maxim poartă însă și acum cheile unui apartament din blocul destinat specialiștilor, fiindcă nu are cui să le dea. E de patru ani primar și-mi spune că în acest interval s-au perindat la C.A.P. trei ingineri șefi ! „Suferim de îndrumare tehnică, iar condițiile pe care le-am putea crea acestor cadre, slavă domnului, sînt destule". Asfalt, autobuze de legătură cu orașele amintite, brutării, localuri noi de școală, magazine cu aprovizionare destul de bună, cinematograf... La Todirești și în orașul Negrești, situații similare.

Care ar fi, prin urmare, concluziile ce se desprind din această dublă experiență ? În parte ele sînt expuse în ancheta noastră, dar să le ordonăm. Pentru a se acoperi în mod echilibrat nevoia de cadre a fiecărui județ, mai ales a celor deficitare, care trebuie să ajungă din urmă, încă din acest cincinal, județele cele mai dezvoltate ale țării, trecerea pe prim plan a criteriului zonal se impune cu necesitate. Nu apropierea de casă, de părinți, de locul de origine este motivul principal în cele mai multe cereri de obținere a negației și transferului ? Asta i-ar stabiliza pe absolvenți, i-ar lega mai mult de locul de muncă, adaptarea și încadrarea în profesiune făcîndu-se astfel mai solid, mai repede, fără șocuri și resentimente. Ei ar fi totodată nădejdea întreprinderilor și instituțiilor, rezerva de cadre de conducere a acestora. Pentru a avea însă aceste cadre proporțional cu necesitățile, atît la Vaslui cît și la Dîmbovița, s-a ridicat problema reevaluării unei experiențe trecute și anume : acordarea de burse de către întreprinderi și consilii populare județene unor studenți din zonă, cu obligația de a se întoarce acasă. Ei ar urma să facă practică acolo unde vor munci după absolvire, să cunoască din timp profilul și specificul profesiei alese. Să nu se înțeleagă că asta ar însemna vreun rabat de la calitatea pregătirii candidatului pentru facultate, o abdicare de la principiul democratic — intră cei mai bine pregătit. „Dacă județului Vaslui, de pildă, spuneau tovarășii de la Consiliul popular județean, i s-ar repartiza 10 locuri la Medicină, am putea să trimitem la examenul de admitere 200 de candidați și desigur ar intra cei mai buni dintre ei".

Totodată, să nu se uite că la absolvire un tînăr are vîrsta de 23—25 de ani, o vîrstă a meditației și atitudinii mature, pe care unii nu o dovedesc. Și atunci, iarăși și iarăși se ridică întrebarea : cum sînt educați studenții, cum li se formează spiritul civic și politic, responsabilitatea față de societatea căreia aceștia trebuie să-i și dea, nu numai să-i ceară, să-i pretindă ?

Scrisori comentate

Să judecăm oamenii mai nuanțat, nu numai în alb și negru, tovarășe Pintea

Nicolae Pintea este un om la cincizeci de ani, corpolent, amabil, deprins să spună cu glas tare ce gîndește, dispus să zică tot ce gîndește despre fiecare. Cînd, de exemplu, e de părere că tînărul Aurel Pop „nu-i chiar zdravăn la cap", poți fi sigur că Nicolae Pintea n-a pus niciodată la îndoială ideea asta. Dacă am încerca să ne imaginăm lumea și oamenii ei, luînd în considerație numai opiniile despre lume ale bărbaților de cincizeci de ani, corpolenți, amabili și deprinși, parcă dintotdeauna, să-și zică fără complexe părerile, lumea ar arăta numai alb și negru. Or, cum știm, există și culoare, există și gri, există de toate și e loc pe lume pentru toate nuanțele. E loc pe lume, deci, și pentru Aurel Pop, un tînăr de 26 de ani, înalt și slab, tăcut și nu prea vesel, fire cu multe nuanțe, niciodată alb, niciodată negru. Cît despre capul lui Aurel Pop, cît despre sănătatea inteligenței sale, nu e cazul să ne facem griji. Tînărul a urmat o școală profesională, în specialitatea sculptură și înțarsie pentru mobilier artistic și stil, a încheiat, foarte onorabil, și studiile liceale, după-amiezele a urmat, cu folos direct pentru meseria lui, lecțiile unei școli populare de artă, nimeni nu zice că este un muncitor leneș, nimeni nu-l reprosează nimic în plan profesional.

Cînd discutăm un om, e absolut necesar să ne gîndim că o cursă are numai un singur loc întîi. Tovarășul Nicolae Pintea, bunăoară, este șeful serviciului personal-învățămînt la Întreprinderea pentru prelucrarea lemnului din Satu Mare. El are cîțiva subalterni. Ei bine, nu ar fi drept să reprosăm subalternilor săi că nu sînt toți șefi ai serviciului personal, fiindcă nu se poate. Acești tovarăși, mai tineri și mai virstnici, mai harnici ori mai puțin harnici, mai jovialI ori mai rezervați, au datoria să lucreze astfel încît fiecare angajat al întreprinderii să ajungă la acel loc de muncă unde dă cel mai mare randament, avînd din muncă și mulțumire sufletească. Este extrem de important dacă un om muncește cu drag, ori de nevoie. Aurel Pop a luptat cîțiva ani buni ca să învețe meseria de sculptor ințarsier, dar pentru că acum nu-și face meseria, munca lui e mai mult de nevoie. Întreprinderea, e adevărat, se dezvoltă puternic, tot atît de adevărat e că secțiile ei au toate cîte un rost și că în fiecare secție omul poate să-și afle rostul profesional. Nu avem motive să zicem că o meserie e mai frumoasă ca alta, nu avem cădere să conchidem asupra viitorului acestor tineri, care își caută locul potrivit, pentru că e dreptul omului să vrea mereu mai bine. Mai mult : abia cînd tinerii aceștia n-ar dori altceva decît să stea o viață întreagă pe locul unde au fost așezați în prima lor zi de slujbă, ar trebui să fim îngrijorați. Se schimbă totul, de la o zi la alta, se schimbă chiar întreprinderea de prelucrare a lemnului, chiar și tovarășul Nicolae Pintea se mai schimbă. De ce, atunci, să nu înțelegem dorința de schimbare a lui Aurel Pop. Mai ales că Pop nu vrea altceva decît să lucreze în specialitatea în care s-a calificat. Mai ales că în secția de sculptură și intarsie au ajuns, de curînd, o seamă de tineri și mai ales frumoase tinere care, pînă de curînd, n-au arătat nici talent, nici ambiție în direcția mobilei sculptate !

Cum spuneam, Aurel Pop este un tînăr muncitor nu foarte deosebit de ceilalți. Aceasta este impresia mea și aceasta este și părerea colegilor lui de muncă. Pentru că totuși, Nicolae Pintea a socotit necesar să mă prevină că omul nu este în toate apele lui — ca să mă exprim elegant — l-am rugat pe tovarășul Pintea să mă însoțească în întreprindere, ca să ne spună colegii și maistrul lui Aurel Pop ce fel de om este tînărul.

Augustin Poșan, coleg de școală profesională cu Aurel Pop, oarecum intimidat de prezența atîtor mărimi și îndeosebi de tonul foarte imperios prin care Nicolae Pintea „a pus problema", spune că în școală Pop a fost un elev de 8,50. La absolvire, nota era dintre cele bune. Mai știe că Pop e cumsecade, dar cam închis în sine. A avut unele complicații cu sănătatea, din pricina stomacului său prea sensibil. Crede că ar avea nevoie de o lună ori două ca să se pună la punct cu meseria, dacă vrea cu tot dinadinsul să facă sculptură. A auzit că ar fi cerut să vină în secția de mobilă stil, numai că în secție se ajunge după un curs de specializare de șase luni. „Poate că, zice cu timiditate Augustin Poșan, tocmai insistența lui Pop să-i fi creat atmosferă".

„Vedeți !", face convins șeful serviciului învățămînt, „aici trebuie o pregătire specială". Îmi exprim, firește, o nedumerire : de ce era nevoie să fie pregătit, în mod „special", un om, cu scoatere din producție și cele corespunzătoare, cînd Aurel Pop era cît se poate de „special" pregătit de școală?

Maistrul Ioan Tătăranu, șeful secției unde muncește Pop, cintărește cu mare atenție cuvintele atunci cînd trebuie să vorbească. „Un băiat mai aparte Pop, dar nu-i deloc un om rău. Nu țin minte să-l fi văzut vreodată beat, nu a lipsit niciodată nemotivat. În general, e un om corect, deși aud că dorința asta a lui de a trece neapărat la sculptură a fost interpretată diferit. Știu că scrie poezii, am văzut cîteva poezii publicate prin ziare. Părerea mea este că suferă fiindcă nu-și face meseria".

Mihai Perescu, tehnician al serviciului personal-învățămînt, ascultă spusa lui Tătăranu, dar insistă să mă convingă, de acord cu ideea șefului său, că Aurel Pop este un zurbagiu și un tînăr care nu vrea să-și vadă lungul nasului : „L-a deranjat și pe tovarășul director, acum vă scrie și dumneavoastră — zice Mihai Perescu — ce mai vreți ? Ar fi mai bine să-și vadă de treburile lui. Avem noi grijă să-l mutăm la secția de sculptură cînd vor fi locuri".

Și atunci, ce fel de om este Aurel Pop ? Întrebarea are importanță, dat fiind că toți cei îndreptățiți să-i dea un răspuns nu o fac, sau o fac într-un fel cu totul nedelicat. În definitiv, meseria unui șef de serviciului personal-învățămînt nu este aceea de a pune etichete — pripit și cam asemenea insultei — pe carnetul de muncă al muncitorilor întreprinderii, ci de a găsi locul potrivit al fiecărui om. Un om, prin forța lucrurilor, adică a tuturor acelor lucruri numite omenești, nu este o „problemă". În general, ci o chestiune de nuanță omenească. Și dacă Aurel Pop este un bun meseriaș, așa cum spun tovarășii lui de muncă, înseamnă că, de fapt, nici nu există o „problemă". Cred că este bine, că e logic, că e normal și omenește posibil să fie ajutat să lucreze acolo unde munca poate să-i aducă satisfacția cuvenită nuanței firii sale !

TUDOR OCTAVIAN ■

Adevăratul grad de rudenie? Munca!

— Munca n-a fost și nu este ușoară în întreprinderea noastră, ne declară Florica Manea, directoarea întreprinderii de glucoză și amidon din Brăila. Și totuși oamenii au venit la noi. Pe lîngă siguranța cîștigului onest aveau certitudinea unei vieți adevărate și demne. Căci viața, după opinia mea, nu se trăiește numai între cei patru pereți ai locuinței, ci mai mult în colectiv. Sau cam așa ar trebui să se întîmple. Și, cum vă spuneam, cu anii, tot mai dese au fost cazurile cînd soția a venit lîngă soț sau invers, frate lîngă frate, copil lîngă părinte, ori soră lîngă soră, atrași și atrase de căldura unei adevărate familii, pe care noi o numim cu mîndrie familie muncitorească, sau cel din neamul muncii! Era un început de frumoasă tradiție pe care noi l-am cultivat, deși uneori am fost acuzați de favoritism. S-a înțeles însă pînă la urmă că favorizăm nu indivizi anume, ci consolidarea colectivului, temeinicia și armonia neamului cel nou, muncitoresc. Și uite-așa, fabrica — de fapt căminul nostru de muncă și viață — numără astăzi peste 35 de familii. Dincolo de gradul de rudenie, de afinitățile firești, toate au aceeași mumă : dragostea de muncă, hărnicia, devotamentul și mai presus de orice ambiția de a fi mereu în frunte. Sigur, aceasta este explicația că numele lor sînt frecvent pe lista fruntașilor, că la greu sînt primele care îndeamnă. E cazul tuturor, mă grăbesc însă la primul rînd la soții Cerchia, Vrondiu, Lemeș, Bucur, Frigoiu, la surorile Frigoiu și Paraschiv, ori la gemenele Morcina și Nistor și la cîți alții. De multe ori le enumăr după fapte, căci faptele lor sînt la noi la mare cinste.

Și fiindcă veni vorba de fapte, iată una mai proaspătă, mai bine zis o întîmplare cu morală.

Recent, s-a defectat un rezervor, agitatorul unde se află suspensia de amidon, reper cheie în procesul de producție. Lăcătușul de la întreținere a intervenit operativ, dar după cîteva ore bune de muncă nici o veste liniștitoare, dimpotrivă, „Nu se poate lucra, trebuie oprită fabrica" ! Momente de tensiune, de neputință chiar. „Intru eu", a rostit simplu un om, apărînd în fața celor ce dădeau ocol rezervorului. Oamenii s-au privit uimiți. Era Gheorghe Bobocea. Bobocea cel mic, fratele lui Vasile, operator de meserie și nu mecanic ori lăcătuș. El, da, el era cel care se opunea ca fabrica să fie oprită !

În cîteva minute totul era gata. Bobocea cel mic s-a făcut nevăzut în rezervor, mai bine zis a plonjat, precum un scafandru, în apa tulbure a recipientului plin ochi. Temperatură, aburi, loc redus de manevră, risc ! Toți cei de față, lăcătușii de întreținere încremeniseră parcă. Din interiorul rezervorului ca de pe o altă lume, din cînd în cînd veneau semne slabe că acolo respiră totuși cineva. Nu numai că respiră ci lucrează, se luptă cu neprevăzutul. După două ore cu sufletul la gură pentru asistența defecțiunea a fost înlăturată, iar producția și-a reluat ritmul normal odată cu apariția la suprafață a omului care n-a vrut ca fabrica să fie oprită.

Și acum morala, căci este vorba de o morală sublimată cu cîteva cuvinte pătrunzătoare de secretarul de partid Ciupercă — cel care mi-a relatat fapta — și care, prin efect, prețuiesc cît o acțiune educativă.

— Ați murmurat uneori, cînd alde Bobocea sau alte familii se bucurau de onorurile cuvenite muncii, ba au fost unii care s-au grăbit să afirme că le-ar susține cineva. Într-adevăr, așa e, au fost susținute întotdeauna de fapte. Ca și acum !

VASILE RUSESCU ■

EVENIMENTE MARI, EVENIMENTE MICI din presa județeană

UN MEDIC BRAȘOVEAN LANSEAZĂ O INIȚIATIVĂ

„Totul a început cu vreun an în urmă — avea să ne declare **dr. Al. Macedonschi**, medic specialist de boli interne de la Policlinica Steagul roșu. Aveam dispensarizați circa 300 de muncitori de la I.A. Bv. și „Metrom", care prezentau afecțiuni cardiovasculare. Datorită solicitărilor mari, nu puteau merge la stațiunile de tratament într-un an de zile decît maximum 50 de persoane din cele două întreprinderi. Se impunea altă soluție și am găsit-o inițiind, cu sprijinul conducerii policlinicii noastre, în mod special al doctorului Victor Sucaciu și nu în ultimul rînd al comitetelor sindicatelor din cele două întreprinderi, serii de tratament ambulatoriu... în stațiunea Covasna, formate din circa 35 de bolnavi, selecționați anume, cu deosebită grijă. Seria de bolnavi pleacă — împreună cu un cadru medical — zilnic, timp de 18 zile, din fața I.A.Bv. cu autobuzele. La ora 15 ei sînt la baza de tratament balnear Covasna, unde fiecare face cîte o baie cu apă minerală carbogazoasă, se odihnesc apoi 30—40 de minute, trec la noroi, din nou odihnă de 30 de minute, rezervate plimbărilor sau altor procedee balneofizioterapeutice, ca ultrasonoterapie, afuziuni, ultrascurte, galvanizări etc. Bolnavii se întorc apoi acasă, unde ajung în jurul orei 19. Evoluția stării lor este urmărită pe tot parcursul tratamentului.

Aveam să aflăm că, pînă în prezent, în trei serii au fost tratate circa 140 de persoane, la care se adaugă cele 50, care au continuat să meargă la stațiune după vechiul sistem. Trebuie spus — și amănuntul întrece orice statistică, în importanță — că toți cei 140 de bolnavi tratați ambulatoriu în decurs de cîteva luni (prima serie a început tratamentul în toamna anului trecut) nu au mai avut nici un fel de necaz, nu au mai solicitat nici o zi de concediu medical. (Mircea Stanciu)

(DRUM NOU)

DEPĂȘIREA... PERMISĂ

Colectivul Autobazei T.A. Sinnicolau Mare a obținut, lună de lună, rezultate economice mereu mai bune. O recentă analiză la nivelul unității evidențiază că muncitorii și tehnicienii de aici își realizează exemplar angajamentele. Astfel, în perioada care s-a scurs din 1976, la indicatorul tone-kilometri realizați depășirea este de 3,2 la sută, iar la tone-marfă transportată sporul este de 5 la sută. Depășiri mai mari s-au înregistrat la călători-kilometri — 112,9 la sută, iar productivitatea muncii pe fiecare lucrător indică o creștere de 11,6 la sută. În fruntea celor cărora li se datorează acest bilanț se situează Gheorghe Garadjov, Nicolae Zarici, Ion Schilde, Nicolae Sarafolean.

(DRAPELUL ROȘU)

LA ORICE MAȘINĂ

— La ce mașină lucrați ?
— La oricare vreți dumneavoastră

Răspunsul aparține comunistului Roland Diethard, muncitor de înaltă calificare la Atelierul mecanic al F.M.I.I. Făcînd Lucrează într-adevăr la orice tip de mașină unealtă existentă în atelier. Tocmai execută alezarea unor cilindri auto.

— Este o operație dificilă, care pretinde multă precizie și îndemînare din partea celui ce o execută — ne-a spus el.

— Am fost informați că sînteți unul din cei mai prolifici inovatori din unitate...

— Da, am realizat, în adevăr, multe inovații. Ultima a permis ca durata de tălere a dîfecitelor profile metalice să fie redusă de 10 ori. Se obțin și importante economii de metal.

Mai notăm că, în fiecare din cei 12 ani de cînd lucrează în fabrică, Roland Diethard a fost distins cu insigna de fruntaș în întrecerea socialistă.

(ZORI NOI)

DE TREI ORI MAI MULT DECÎT ANGAJAMENTUL

Colectivul de la Fabrica mixtă de industrie locală Luduș se mîndrește cu frumoase rezultate în muncă. Pe primele opt luni planul a fost îndeplinit la toți indicatorii de către toate secțiile și la toate sortimentele, iar depășirile sînt de asemenea substanțiale. Producția marfă a atins cota de 114,7 la sută, productivitatea muncii 106,4 la sută, exportul 115,3 la sută. „Activitatea pînă la sfîrșitul anului — ne spune ing. Gheorghe Călianu, directorul fabricii — va fi chiar mai bogată. Posibilitățile noastre materiale vor spori prin creșterea capacității de producție la secția de reșapat anvelope unde vom mai pune în funcțiune matrițe pentru anvelopele autoturismelor „Dacia 1300" și „Moskvici". Acțiunea va continua pînă cînd vom avea la dispoziție întreaga gamă de matrițe necesare tuturor tipodimensiunilor de anvelope. Tot aici vom amenaja o unitate Autoservice care să asigure servirea completă și calificată a proprietarilor de autoturisme, începînd de la repararea anvelopelor pînă la spălarea și repararea autoturismului. Analizînd posibilitățile de care vom dispune în curînd, colectivul fabricii noastre a hotărît să le valorifice din timp, pentru ca la sfîrșitul anului să înregistrăm suplimentar o producție de 11 milioane de lei, ceea ce ar însemna, de fapt, un spor triplu față de angajamentul anual. (I. Ciamaș)

(STEAUA ROȘIE)

ZECE, CU FELICITĂRI

Printre absolvenții din acest an ai Școlii populare de artă din Bacău se numără și „tînărul" Vasile Fădor, în vîrstă de... 63 de ani. Specialitatea : sculptură decorativă în lemn, obținută la capătul a trei ani de studii, pe parcursul cărora nu s-a înfîlnit cu note mai mici de 10. Un elev sîrguincios ? Da, dar nu numai atît, pentru că maestrul Fădor s-a dovedit a fi înzestrat cu un rar talent în arta decupării formelor, a poeziei sculptate cu dalta și ciocanul. Pasiunea sa pentru frumos vine de demult, din copilărie, și l-a însoțit peste tot acolo unde l-au purtat cărările vieții ; este la fel de puternică acum cînd, pensionar fiind, lucrează cu har și cu aceeași plăcere. Pe lîngă acestea, este cunoscut ca un statornic colecționar de obiecte de artă, locuința sa din strada Mihai Viteazul fiind un adevărat muzeu. Din „piesele de rezistență" ale acestuia : fildeșul lucrat în filigran, reprezentînd o imagine portuară ghaneză, veche de aproape patru sute de ani ; trunchiul de bambus sculptat, reprezentînd imagini budhiste de prin secolul XIV ; un orologiu de la începutul secolului XIX, care funcționează perfect, încadrat cu o bogată ornamentație de epocă, din porțelan ; două vioare trase de cuii chinezi ; numeroase piese autohtone : blid moldovenesc ; colecția de peste două sute de linguri pictate, — lucrări proprii — care reprodue ornamente florale și zoomorfe ; plachete-sigilii de pe vremea lui Petru Rareș ; lăsca pentru purtat plumbi și șerparul cu corn pentru praf de pușcă ; portretele — în trei ipostaze - sculptate în lemn, ale lui Eminescu ; mai multe icoane pictate pe lemn, datînd din secolele XIV XIX ; piese de ceramică ; numismatică, începînd cu Roma antică și pînă în prezent ; multe alte piese, în număr de cîteva mii. Transformîndu-și propria casă în muzeu, artistul și colecționarul Fădor, devenit el însuși ghid, este vizitat aproape zilnic de grupuri de elevi. Cu puțin timp în urmă, Vasile Fădor a-a prezentat, alături de alți colegi mai tineri, la catedră. Îi va învăța pe copiii Școlii generale nr. 2 din localitate tainele prelucrării artistice a lemnului. Sîntem convinși că elevii săi vor obține, fără excepție, nota 10. Cu și profesorul. Laolaltă cu felicitările meritate din plin. (Florin Duaă-reanu).

(STEAGUL ROȘU)

UNDEVA, ÎNTOTDEAUNA SÎNT OAMENI...

La substația de tracțiune electrică Cernele trenurile nu contenesc nicicînd. Ziua și dumineața, dimineața și seara, oamenii le veghează mereu. Dar, într-una din zile, cele două transformatoare de serviciu de la substația de 110/27,5 kW Cernele se defectează. Riscul era mare. Se punea problema întrerupe, pe tronsonul de cale ferată Craiova—Filiași, de la tracțiunea electrică la cea diesel-electrică și, pe anumite porțiuni, chiar la cea cu aburi. De aici, circulația trenurilor în timpi normali ar fi fost periclitată. Variantele acestea nu puteau fi acceptate. Oamenii au fost la datorie. Și au lucrat, continuu, 48 de ore. Au muncit cu tot sufletul, cot la cot, electricieni, maiștri, ingineri. Trenurile au circulat remorcate la locomotive electrice, în timpi normali și cu tonajul neschimbat. Transoonul respectiv a fost alimentat cu energie, succesiv, de la stațiile de tracțiune Strehaia și Bărbătești. Substația Cernele, din cadrul Regionalei C.F.R. Craiova, a revenit la parametrii normali de funcționare. În bătălia cu timpul oameni învinși. Se cuvine o caldă cinstire celor care, în zilele acelea, au uitat să-și numere orele și grijile, pentru ca alți oameni să ajungă cu bine acolo unde-i duceau grijile lor. Mii de călători au trecut atunci liniștiți în compartimentele lor, fără să știe că la Cernele — un loc în care trenurile nu contenesc nicicînd — cîțiva oameni munceau cu încordare și fără răgaz, ca să nu se întrerupă liniștea aceea. Ei se numesc simplu : Constantin Vasile, Gheorghe Drăgan, Marin Drigă, Marin Ionescu și Traian Negrețu.

Undeva sînt, totdeauna, oameni care veghează mersul trenurilor. Și o fac cu grijă, cu toată răspunderea. (Liliana Pană)

(ÎNAINTE — Craiova)

Cultura nu mai este un lux, dar nici o activitate secundară, de trecere a timpului

Criticul și istoricul literar Valeriu Râpeanu s-a născut la 28 septembrie 1931 în comuna Ploiești, județul Prahova. Este directorul Editurii Eminescu din București.
Bibliografie selectivă: **G. M. Zamfirescu** (1958), **Vlahuță și epoca sa** (1965), **Noi și cei dinaintea noastră** (1966), **Interferențe spirituale** (1970), **Călător pe două continente** (1970), **Pe drumurile tradiției** (1973), **Interpretări și înțelesuri** (1975).

— Mă adresez dumneavoastră în primul rînd în calitate de director al Editurii Eminescu. De ce editura pe care o conduceți a adoptat, la un moment dat, concursul ca modalitate de debut literar al tinerilor?

— Cînd existau numai două edituri literare nu s-a practicat întotdeauna o politică editorială, ci mai degrabă o activitate neselectivă care nu ținea seama aproape de nici un criteriu. Această atitudine își avea sorgintea în dorința unor directori și cadre editoriale de a-și face cu orice chip popularitate. Exista o lipsă de răspundere în aprecierea manuscriselor și în alcătuirea planurilor. Răspunderea era uneori transferată spre factori de decizie extraeditoriali. În așa fel încît la mijlocul anului 1972 am putut să constat cu întregul colectiv de conducere al Editurii Eminescu că la această editură se aflau 3000 de manuscrise care așteptau să fie citite și publicate.

— Cum ați rezolvat situația? Trimițînd manuscrisele autorilor acasă?

— Concursul de debut se impunea cu necesitate deoarece de cele mai multe ori învingea nu cel mai bun ci cel mai insistent. Nu spun că acest concurs nu are coeficientul lui de eroare, în plus sau în minus. Dar e cert că el a promovat doi poeți buni (Mircea Florin Șandru și Carolina Ilica), un prozator talentat (Doru Davidovici)... Concursul literar organizat în 1973 de Editura Eminescu a eliminat multe din neajunsurile muncii de pînă atunci în ceea ce privește debutul literar. Dealtfel, mai multe edituri au ales această cale, ceea ce atestă viabilitatea inițiativei colectivului nostru.

— Ce înțelegeți printr-o conlucrare cu un scriitor? Atunci cînd acesta acceptă fără să murmure orice observație din partea editurii?

— În nici un caz! Asemenea autori fac parte din categoria celor care vor să-și vadă „numele pe carte" cu orice preț. Noi vorbim aici despre scriitorii adevărați. Trebuie să spunem că editura discută cu toți autorii și le oferă sugestii asupra cărora ei meditează, le acceptă integral sau parțial. Și nu o dată ele se dovedesc utile operei literare. Exemplu: colaborarea extrem de fructuoasă cu cîțiva scriitori care ne-au încredințat cărțile și cu care discuția s-a desfășurat la nivelul unei dezbateri ideologice-artistice de înaltă ținută. Printre aceștia, Eugen Barbu, Constantin Țoiu, Dinu Săraru, Ion Brad, Dumitru Radu Popescu, Mihai Beniuc, Paul Everac, Emil Botta, Marin Sorescu și am sentimentul că am omis foarte mulți. E vorba de o colaborare creatoare, prietenească, deferentă și exigentă. De un dialog constructiv nu între două părți adverse, ci între doi factori care vor ca opera literară, purtînd numele autorului și al editurii, să fie învestită cu toate atributele operei moderne.

— Ați spus vreodată „nu" unei cărți semnate de un autor mai cunoscut?

— Da. De pildă, Ileana Vrancea a încredințat Editurii Eminescu o carte despre literatura anilor '50. Îmi asum responsabilitatea respingerii acestei cărți. Motivul? Tovarășa Ileana Vrancea împreună cu Ion Vitner, Savin Bratu, Vera Călin, Paul Georgescu au fost reprezentanții unei perioade proletcultiste în care au fost respinse și interzise valori autentice ale culturii românești, au fost promovate false valori etc. Eu nu cred că tovarășa Ileana Vrancea are autoritatea morală să aprecieze această perioadă, să facă procesul ei și să se erijeze acum în judecătoarea cu mîinile curate a unei epoci în care dacă nu s-a vorbit despre Lovinescu, Maiorescu, dînsa poartă o vină, și nu din cele mai mici. Nu cred de pildă că Ion Vitner poate să fie un inovator dacă recitim ceea ce a scris în acei ani. Nu cred că autorul seriei de articole **Fantoma lui Maiorescu** — l-am numit aici pe Savin Bratu — poate să devină apostolul „noii critici". Ar trebui să-i întrebăm: cînd ați fost sinceri, domnilor? Atunci sau acum? În ce credeți? Fiecare critic se înșală și nu cred să nu existe în activitatea nici unui om care ține condeiul în mînă momente de eclipsă a gustului, de bunăvoință față de mediocritate, de opacitate etc. Ne putem revizui părerile, este firesc și fatal. Dar nici nu se poate să treci cu seninătate de la **Fantoma lui Maiorescu** la liberalismul cel mai deplin. Și nici nu se poate să treci de la denigrarea lui Eminescu la o monografie despre Camus, cum a făcut Ion Vitner. Nu e cazul acum să întrebăm de ce atunci cînd G. Călinescu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu nu au mai fost profesorii Facultății de litere, Ion Vitner a acceptat funcția de șef de catedră uzurpată lui G. Călinescu, iar Savin Bratu și alții erau profesori, pe cînd cei numiți nu mai erau nici cei puțin profesori de liceu.

— Ce-mi spuneți e pasionant ca un roman de aventuri! Mai întoarceți o filă!

— Oamenii tineri nu știu aceste lucruri sau nu le știu în amănunt. Pentru că ei au întîlnit un Ion Vitner autor al monografiei despre Camus, o Ileană Vrancea judecînd literatura anilor '50 și un Savin Bratu scriind despre „noua critică". Cine au fost profesori la facultatea de limbă și literatura română în timp ce Vladimir Streinu era paznic la o expoziție din parcul Herăstrău? Dacă sînt oameni de conștiință de ce n-au spus atunci aceste lucruri pe care Ileana Vrancea le spune acum sau de ce măcar nu au tăcut, ci au denigrat cultura română? Cînd mă gîndesc că Ion Vitner a luat Premiul de Stat înaintea lui Călinescu, pentru redactarea unui manual de liceu... Așadar, am respins cartea tovarășei Ileana Vrancea pentru că nu autoarea era aceea care putea face procesul acelui deceniu. Apariția cărții, în cele din urmă, la o altă editură, nu mi-a stîrnit un sentiment de invidie, ci de amărăciune.

— Cum procedați însă dacă unul dintre cei pe care i-ați amintit vă oferă spre publicare o carte excepțională?

— Climatul instaurat în ultimul deceniu în țara noastră interzice orice abuz, orice răzbunare, orice excludere, răzbunări pe care unii dintre cei pomeniți înainte le-au tutelat și prin scrisul lor le-au promovat. Nu mă refer aici la valoarea cărților care pot să fie remarcabile (în cazul Ilenei Vrancea cartea era și prost scrisă), ci la faptul că nu poți să faci exact inversul a ceea ce ai făcut și după aceea să te mai poți erija și în mentor moral. Observă că n-am spus nimic despre monografia dedicată lui Lovinescu de Ileana Vrancea. Deci, nu predic aici o intoleranță excludere, dar cer dreptul de a arăta exact ce s-a petrecut într-o anumită perioadă pentru a nu se crea o confuzie a valorilor.

— Ce nu acceptați din critica noastră literară?

— Descoperind tardiv anumite curente și metode străine, apostolii de astăzi ai estetismului sînt demodați și vrînd să fie la modă nu sînt decît depășiți. Estetismul, anistorismul sînt astăzi direcții clasate ce nu mai operează în dezbaterea critică din alte părți, care este în primul rînd o dezbatere de idei ce implică însă posibilitatea de a aprecia o operă literară din punct de vedere al problematicii filozofice, sociale, morale. O operă de artă nu poate să fie judecată în afara unor asemenea considerente. Oare nu absența ideilor ca atare ne duce la discutarea marginală a operei literare? Se face simțit un anistorism în aprecierea operei de artă privită nu ca expresia unui timp și a unui mediu, ci ca un ceva fără contingență cu realitatea socială și spirituală a unui popor. Replicîndu-i lui Gide care spusese în 1942: „Din toate ramurile cunoașterii umane cea care mă interesează mai puțin este Istoria", André Malraux spunea: „Ea nu există, dar în ochii noștri, din 1914 pînă la Hiroshima și chiar mai tîrziu, singele l-a confirmat existența".

— Dar este suficient ca istoria să fie prezentă într-o operă de artă pentru ca aceasta să capete virtuți estetice?

— O asemenea discutare a operei de artă nu exclude aprecierea de valoare ci o include. Dar judecata de valoare nu este sinonimă doar cu mijloacele de expresie cum greșit se crede la noi. Ea reprezintă o totalitate de considerente pornind de la ceea ce spune autorul. Se fac dese referiri la faptul că în perioada anilor '50 se aprecia exclusiv mesajul și nu mijloacele artistice. De fapt, eroarea nu stătea aici, ci în faptul că mesajul era apreciat dintr-o perspectivă dogmatică, ideea despre om și relațiile lui sociale fiind denaturate, falsificate. Prefer o discuție sinceră, profundă, de înalt nivel filozofic asupra a ceea ce îmi spune un autor și modul în care aceste adevăruri se transformă în imagini sensibile decît considerațiuni școlărești despre imaginea artistică. Cu condiția să nu cădem în dogmatism și îngustime: marxismul e o metodă suplă, care își însușește toate cuceririle științei actuale. Cercetarea critică marxistă nu poate face abstracție, de pildă, de ceea ce au adus nou pe tărîmul sondării spiritului uman teoriile lui Freud și ale discipolilor săi.

— În vara acestui an s-a desfășurat un eveniment de seamă în viața poporului nostru, Congresul educației politice și al culturii socialiste. Am dori să consemnăm cîteva din gîndurile dumneavoastră în legătură cu acest eveniment.

— Faptul că problemele culturii au fost pentru prima oară în istoria țării noastre dezbătute de întregul popor, faptul că fiecare om s-a simțit implicat în acest proces, faptul că el este un participant la făurirea culturii atestă o nouă înțelegere a acestui fenomen în România. Cultura nu mai este demult la noi un lux, dar nici o activitate secundară, de trecere a timpului. Ea constituie o parte integrantă a vieții noastre sociale. Ei i se conferă o dimensiune nouă, aceea de a influența omul, de a contribui la formarea lui spirituală. De aceea, omul de cultură din România trebuie să fie și un propagandist al culturii și în acest sens colectivul editorial a organizat și va organiza întîlniri cu cititorii în uzine, școli etc. Recent, organizația de partid a editurii a dezbătut sinteza Programului și a propus ca încă din acest an redactorii editurii să fie implicați în viața unor cenacluri literare din creația cărora să publice culegeri reprezentative, să urmărească munca și activitatea desfășurată în unele județe ale țării despre care să publicăm volume de reportaje, să lege și mai mult poezia de necesitățile echipelor artistice de amatori. De asemenea, colectivul redacțional de critică literară și-a propus să dea o mai mare atenție colecțiilor **Permanențe. Perspective, Panorame** unde au apărut pînă acum lucrări ca **Spiritul militant, Tradiție și inovație, Național și universal, Conceptul de realism,** lucrări care servesc nemijlocit învățămîntului de toate gradele, dezbaterilor ideologice, educației patriotice a tinerilor.

— Astăzi, la noi, se discută mai mult despre proză decît despre poezie.

— Cred că proza noastră se află de cîtva timp în momentul cel mai favorabil al evoluției sale. Cărțile apărute în ultimii ani marchează o nouă etapă în dezvoltarea prozei noastre.

— În ce sens?

— În primul rînd a crescut miza socială a conflictului care nu mai rămîne doar la realități periferice, nesemnificative. Apoi, realitatea contemporană și cea istorică sînt văzute în chip dialectic și nu numai la suprafața evenimentelor. Iar omul — și acest om e comunistul, activistul de partid, muncitorul, eroii prozei noastre de astăzi — apare nu în chip simplist, „cu pete sau fără pete", ci ca o ființă vie, cu momentele ei de înălțare, ezitare, cădere chiar, pentru că nicăieri nici un drum în viață nu este neted și triumfal, nu este presărat cu confeti ci presupune o continuă luptă cu inerțiile din ființa ta, cu tot ceea ce te face să privești înapoi și nu înainte, în jos și nu în sus, o luptă cu cei care sînt robii vechiului, care nu vor pentru că nu pot, care nu îndrăznesc pentru că nu au curaj, care se tem pentru că nu au personalitate, care vor să anihileze individualitatea altora de teamă să nu se vadă faptul că lor le lipsește, care rămîn în urmă pentru că se simt bine într-un culcuș încălzit de alții și nu în avanposturile unde poate să fie și frig. Știm că fericirea nu este un concept dat din ceruri. Nu sîntem partizanii unei concepții euforice despre viață. Înșii care nutresc asemenea gînduri sînt neinteresanți social și reprezintă numai tipuri saturate material, nu adevărați revoluționari. Proza noastră, beneficiind de posibilitatea de a spune adevărul în chip comunist, și-a asumat în ultimii ani o responsabilitate majoră. Pe acest drum ea își va împlini cu siguranță rosturile firești devenind o martoră demnă de toată încrederea a timpului în care trăim.

GEORGE ARION ■

Struguri din cer pînă la pămînt

Actul concret, omenos și responsabil al grijii față de om

Inginerul Ion Stoica, șeful Depoului I.T.B.-Dudești, auzind că mi-am propus o trecere în revistă a condițiilor de muncă existente la depoul din Dudești, a conchis scurt: „Ar fi vorba adică despre condițiile ergonomice, cum se spune la CEPECA, sau, mai simplu, despre tot ce-am făcut noi, conducerea, pentru a crea niște condiții cît mai omenești posibile desfășurării muncii din depou".

Mai întîi și-ntîi am vizitat noul spațiu al cantinei, unde zilnic servesc masa de prînz, cam pe la ora 11,30—12, peste 70 de oameni. Am fost surprins că în galantar nu se găseau decît conserve de pește, dar ospătărița Elena Ene îmi explică pe îndelete că Alexandrina Ciobanu a plecat spre magazia centrală de unde va aduce mîncare pentru bufet rece, adică șnițele, ficat, chifteluțe, costiță, salam, crenvurști, dar mai ales mîncare caldă, o ciorbiță și un felul doi. Cît despre conserve, și acestea au o mare trecere, numai ieri fuseseră aduse cam 20 de cutii și, iată, n-au mai rămas decît patru sau cinci. Încă un amănunt, masa nu costă decît cinci lei, un preț mic. Sala de mese e curată, luminoasă, aerisită, cu fețe de mese și flori, unele flori fiind chiar și adevărate, adică naturale, ceea ce dă un aer de prospețime. Lîngă cantină, două sălcii sub care au fost amenajate două măsuțe și scaune, iar lîngă sălcii, un rondou cu brazde de pămînt aduse tocmai din pădurea Băncasa, îndepărtarea șpanului fierbinte nu mai fidel un crîmpei de pajiște.

La strungul de bandaje — un strung de-a dreptul fascinant. În toată țara nu mai există decît încă un singur strung asemănător, cel de la Centrala Căilor Ferate. Ce se execută la acest strung? În timpul mersului, datorită frînărilor și suprasolicitărilor, diametrele roților se decalibrează, adică devin neegale. Prin așchiere, strungul le reegalizează.

— Strungul e montat aici, în canalul de verificare. Vine tramvaiul pe sus, pe linie, noi stăm dedesubt, îmi spun Dumitru Haneș și Aurel Negru, avem lumină suficientă, putem sta și pe scaune, aerul e destul de curat. Reglăm strungul, îi stabilim comanda automată și altceva decît îndepărtarea șpanului fierbinte nu mai facem.

Parcurgem în continuare cele două hale ale depoului de la Dudești și aflu că depoul acesta nu găzduiește decît tramvaiele de pe liniile 19, 27 și 30, acele ultramoderne vagoane de tip V3A.

— Față de celelalte nouă depouri de tramvaie cîte are de toate Bucureștiul, noi, cei din Dudești, am avut șansa de-a ne profila primii numai pe acest tip de vagoane. Acest fapt a dus la o rapidă modernizare a depoului care este utilat cu aparate și instalații, încît întreținerea și reparațiile pe care le executăm se pot realiza în condiții optime. Pe lîngă obișnuitele canale de verificare, aflate sub tramvaie, au apărut și alte două canale. Oamenii care verifică din exterior sistemele de rulare nu mai sînt obligați să intre pe sub roți. Pentru verificarea pantografului, numit popular troleu, au fost concepute instalații speciale, ușor manevrabile, astfel încît oamenii, într-o poziție comodă, pot sta deasupra vagonului, ca pe un fel de scaun și pantograful este studiat în amănunțime. În tot acest timp, o altă echipă de oameni se ocupă de curățenia interioară a vagonului care urmează să treacă apoi prin două puternice jeturi de apă. Nu este o apă obișnuită, ci o soluție care trebuie să îndepărteze praful, noroiul sau petele de ulei. Cu ajutorul a două perii mari, vagonul este frecat și îndelung dichisit, astfel încît eventualele pete care mai rămîn, foarte puține la număr, sînt îndepărtate de cîteva femei care așteaptă vagonul la capătul liniei. Toate aceste modernizări și utilări, dictate mai ales de noul tip de vagon, au înlăturat în totalitate timpii morți în întreținerea și repararea tramvaielor, au redus cauzele care îngreunau munca oamenilor și, uneori, provocau chiar și accidente. În acest sens, în ultimul an, n-am avut nici un accident de muncă. Problema numărul unu este aceea a specializării și-n rezolvarea acestei sarcini măsura principală o reprezintă desfășurarea cursurilor de prezentare a vagoanelor și comentarea, pe meserii și pe secții, a tuturor amănuntelor. Aceste cursuri, urmate de examene periodice, i-au convins pe toți muncitorii noștri că nu există altă cale, pentru realizarea sarcinilor care ne stau în față, decît munca și învățătura în același timp, atingerea unui înalt grad de specializare a fiecărui muncitor în parte. Cu alte cuvinte, ultramodernul V3A este un bun al confortului călătorilor și al nostru în egală măsură.

VICTOR NIȚĂ ■

Împrumuturile între confraţi nu pot rămâne fără scadenţe

Neamintirea pe afiş a lui Victor Ion Popa, de la romanul căruia, **Velerim şi Veler, Doamne**, a pornit ideea unui film reuşit, **Osinda**, i-a adus regizorului cîteva mustrări în presă. Precizarea sursei de inspiraţie, nu numai în generic, se cuvenea, indiscutabil, făcută, unde pui că ar fi şi sporit numărul spectatorilor atraşi să vadă realizarea cinematografică, volumul avînd o largă reputaţie literară, păstrată pînă azi.

Scrupulul arătat în apărarea proprietăţii artistice m-a înduioşat. Cronicarii noştri cinematografici mai ţin, în chestiunea aceasta, la nişte reguli de politeţe, chiar şi azi, cînd (vai !) ecranul utilizează scrierile literare cu o libertate aproape absolută. Reacţia, puţin desuetă, e oricum mişcătoare.

Transpunerea unei opere într-o altă artă presupune, măcar teoretic, o nouă creaţie, aşa că proprietatea iniţială se împarte, fatal, ulterior. Ba chiar în acelaşi domeniu, unele episoade biblice sau mitologice, reluate de-a lungul veacurilor, devin bun public. Cîţi Oedipi nu s-au scris ? Şi cine stă să stabilească prioritatea operelor inspirate de suirea Calvarului, să zicem ?

Meritul inventivităţii artistice suferă însă frustrări mult mai grave, sub forme nu atît de uşor detectabile şi botezate cu nume distinse : „influenţă", „şcoală", „modulaţie a unui motiv", „variaţie arhetipală" etc. Prin **F. Vinătoare regală, O bere pentru calul meu**, D.R. Popescu a iniţiat la noi o formă originală de „roman-anchetă". Colegii au împrumutat îndată formula, nestimîndu-se obligaţi să ceară născocitorului ei vreo permisiune şi mă îndoiesc că l-ar fi exprimat măcar elementarele mulţumiri de rigoare. Versuri şi imagini de Nichita Stănescu, Ion Gheorghe sau Marin Sorescu cutreieră numeroase volume ale tinerilor poeţi. Ca să nu mai vorbim de împrumuturile nemărturisite din Blaga. Sînt flori culese de pe pajiştile poeziei. Complimentul scuză mişcarea furişă cu mîna stîngă prin grădina altuia. Gestul poate căpăta, la rigoare, denumirea înnobilantă de „continuare". Cînd oamenii sînt culţi, un termen şi mai catifelat ne scapă de imputările vulgare : „falsă memorie". Citeşti mult şi, pe urmă, nu ştii cum ţi se pare că ce ai scris e al tău, deşi e o reminiscenţă inconştientă din vechi lecturi. Un entuziast nedescurajat niciodată, poetul Ion Caraion, duce o lungă corespondenţă, trimite albume costisitoare, cheltuie bani şi energie persuasivă spre a decide poeţi de peste hotare să participe cu texte compuse anume la o carte în cinstea lui Brâncuşi. După cîţiva ani, vine altcineva şi include calm textele într-o antologie proprie, fără a mai menţiona de unde le-a luat, socotindu-le acum bun public. „Ciupeala" ideilor în critică se practică sub alibiuri de o dibăcie superioară. Iei solid, iar pe autorul prădat (pardon, consultat), îl citezi copios, dar în legătură cu alte lucruri. Poţi să-l şi combaţi oleacă, face bine. Nu se poate spune că n-ai indicat „sursa" ; graniţa dintre ce e al tău şi al lui dispare însă şi textul de unde ţi-ai extras ideile critice poate fi exploatat în devălmăşie. Neretipărită, **Istoria literaturii de la origini pînă în prezent** a lui G. Călinescu constituie mai cu seamă un asemenea teren fără gard. E ca şi în „vestul sălbatic", cine apucă să vină întîi îşi taie o haleă de pămînt după plac.

Textele filozofilor greci, care au combătut creştinismul, la începuturile lui, n-au prea rămas. Biserica a avut grijă să le distrugă sistematic, după biruinţa noii religii. Printre foarte rarii autori păstraţi, Celse a fost reconstituit în proporţie de 9/10 din pasajele pe care i le citează Origen, combătîndu-l. Cu magnifica operă a lui G. Călinescu se poate realiza ceva analog. Mai toată e reconstituibilă din mulţimea citatelor care circulă în diferite volume ale criticilor de azi.

Ambiţia la prioritate în literatură începe a semăna a prezumţie. Erudiţia descoperitorilor de surse e în stare să demonstreze că orice carte se trage din texte sacre ale umanităţii.

Împrumuturile subiectelor, imaginilor şi ideilor altuia trădează în fond pe un autor foarte convins de geniul său şi dotat cu o idee înaltă asupra originalităţii. Rescrierea înseamnă, practic, totul. Borges a imaginat expresia supremă a acestei mîndrii alexandrine : volumul **Don Quijote** de Luis Menard. Operă hiperrafinată, cartea reproduce întocmai, rînd cu rînd, vestitul roman al lui Cervantes. Poate veţi spune : „ce plagiat ordinar !" Eroare profundă. Există o diferenţă esenţială în opera lui Menard ; sensul frazelor identice e înţeles, totuşi, alt fel !

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

Ştefan Bănulescu: Scrisori provinciale

Scrisorile provinciale ale lui Ştefan Bănulescu, a patra carte a prozatorului, dacă facem abstracţie de **Colocviile** scrise în colaborare cu Ilie Purcaru, sînt tulburătoare prin ceea ce spun, dar mai ales prin ceea ce lasă să se înţeleagă. Izbitoare este, de la început, regia, forma indirectă de a accepta şi de a respinge, aerul detaşat cu care sînt urmărite relatările unor interlocutori imaginari, „un cunoscut proaspăt", „un amic", „un prieten", „un vecin subţirel şi nervos", „un nou venit", „un alt vizitator", „un confrate". Schema cărţii e simplă : cineva bate la uşă, i se deschide, nou venit se introduce printr-o formulă generică („Auzind că în casa asta nu sînt dispreţuite întîmplările provinciale, abuzez şi eu de ospitalitate şi aş vrea să-mi spun şi eu cîntecul"), după care urmează o poveste scurtă, o „fiziologie" sau un eseu. Curios este însă că, la plecare, vizitatorul trece, nu de puţine ori, prin zidurile casei sau îşi ia pălăria de pe un cui care nu fusese bătut niciodată în perete şi care, după un timp, dispare ca şi cînd n-ar fi fost : „Şi zicînd acestea, vizitatorul dispăru, luîndu-şi aproape fără să-l observ pălăria dintr-un cui pe care nu-mi aminteam să-l fi bătut vreodată în peretele odăii mele. La puţin timp după plecarea vizitatorului cu pricina, dispăru şi cuiul, fără ca peretele să mai păstreze vreun semn". Există cu adevărat interlocutorul acesta ? Fireşte, nu, el este o convenţie, un mod discret de a ni se face o confesie şi atunci, în ciuda aparenţelor, aproape tot ceea ce se întîmplă în această carte ţine mai puţin de **poveste** şi mai mult de **sentiment, Scrisorile provinciale** fiind nu o **poveste cu ramă**, ci un **jurnal** trucat.

Ca sentiment decisiv, scrisorile lui Ştefan Bănulescu sînt marcate de **decepţie**. Prima frază a cărţii („Primim şi scriem din ce în ce mai puţine scrisori") are valoarea unei adevărate chei muzicale care, într-o formă sau alta, revine mereu, amintindu-ne de postura pe care şi-a impus-o prozatorul : „Vorbesc puţin, trăiesc retras, scrisori nu prea primesc, deci nici nu prea trimit". Eroii scrisorilor sale sînt oameni care şi-au pierdut prietenii, iubita din copilărie, tinereţea. Unele dintre acestea sînt lucruri pe care le pierdem cu toţii, pe toate, doar unii dintre noi. Pentru a nu spune că vorbeşte despre sine, autorul **Scrisorilor provinciale** se întreţine, prin poveste, cu personajele din această ultimă categorie — „un om fără noroc, care lucrează mai totdeauna în pagubă", un dascăl de provincie, care vorbeşte transfigurat unor adolescenţi, o dată pe an, despre **Teoria capodoperei**, a **D-lui Mihail Dragomirescu**, un personaj care trăieşte „în ciuda civilizaţiei", un personaj-Chubert, adică un om care şi-a pierdut identitatea, ca ofiţerul lui Balzac, declarat mort în bătălia de la Eylau, şi încercînd apoi, zadarnic, să-şi reia locul în viaţă. Preferinţele acestea, care fac posibilă comparaţia unora dintre scrisorile lui Ştefan Bănulescu cu nuvelele lui Gogol, sînt reluate şi într-o variantă esenţială, atunci cînd sînt fixate cîteva dintre afinităţile literare ale prozatorului : Nicolae Filimon, elogiat de Ghica în **Scrisori**, Balzac („N-a izbutit niciodată în viaţă să-şi achite datoriile, chiria îi rămînea neplătită. Crea o lume vastă şi plină de fast în romanele sale şi, firesc, îşi dorea fast şi în micul lui perimetru de realitate de acasă, în jurul mesei lui de lucru, fiind numit pentru asta risipitor..."). Stilul tuturor acestor scrisori este **stilul simplu** (căruia i se face un adevărat elogiu în **Evlampia şi în Narcis era frumos, dar mai puţin artist**), scena este **provincia**, Ştefan Bănulescu fiind, împreună cu Virgil Duda, unul dintre prozatorii care transformă, printr-o semnificaţie estetică şi morală nouă, un motiv vechi al prozei româneşti interbelice într-un **topos** simbolic.

Prin stil şi prin gusturi, Ştefan Bănulescu este, dintre toţi prozatorii noştri de astăzi, scriitorul cel mai „vechi", cel mai conservator. O poveste se petrece în 1913, alta prin 1938, alta (poate cea mai frumoasă) se intitulează **Un viscol de altădată**, pentru ca, de cele mai multe ori, timpul să lipsească cu totul, fiind unul al literaturii, în general. În spiritul acesta trebuie interpretate şi citatele din C. Negruzzi (trimiterea la personajul din **Reţetă**), din Nicolae Filimon (**omnibusul din Escursiuni în Germania meridională**) sau din Ion Ghica. Puţin mizantrop şi distant în relaţiile imaginare pe care le întreţine cu personajele scrisorilor sale, povestitorul îşi îngăduie un singur fel de „familiaritate", aceea cu modelele literare pe care şi le-a ales. Se poate spune de aceea că, prin subtextul lor polemic, **Scrisorile provinciale** se înrudesc cu **Provincialele** lui Pascal, prin regie, cu scrisorile lui Negruzzi din **Negru pe alb**, prin sentiment, cu nuvelele lui Gogol, iar prin tehnica indeciziei, cu prozele fantastice ale lui Mircea Eliade.

FLORIN MANOLESCU ■

Opinii despre un roman

O palidă replică la „Craii" lui Mateiu Caragiale este recenta carte semnată de Fănuş Neagu, „Frumoşii nebuni ai marilor oraşe". Ed. Valdara, fotbalist, Radu Zăvoianu, cîntăreţ de muzică uşoară, Asta Dragomirescu, actriţă, Raminţki, scriitor ratat, Tudor Fluture, fermier de ocazie, şi alţii colindă circiumile stăpîniţi de mari ambiţii bahice ; participă la o vînătoare de căini vagabonzi ; călăresc nişte vaci în zilele crăciunului (din pricina viscolului nu circulau tramvaiele) ; se înjură din diverse motive şi din aceleaşi motive sînt nedespărţiţi ; petrec pe seama lor şi a altora căutînd în această harabaură „puţină moarte". Victime ale unui „blestem" destul de confuz, aceştia spurcă pe rînd şi toţi deodată toate lucrurile de care se ating.

Tema acestei cărţi pare a fi „viaţa ca bătaie de joc". Astfel, la pag. 162 „Ed în stare de veşnică tranziţie spre clovnerie atacă un gard şi-l rupse" ; sau : „Frigul nu-i rebegise, erau veseli, de o veselie purtînd sigiliul tinereţii descătuşate de dogme şi învăluită în carcasa violenţei". Un gest specific acestor „nebuni frumoşi": joacă barbut lîngă un coteţ, pierd un zar şi, ca să-l găsească, spintecă toate găinile. Dar comportamentul personajelor este comentat cu multă suavitate (se va vedea mai departe), autorul străduindu-se să poleiască într-un fel infantilismul grotesc al acestora.

Merită semnalate — la un autor a cărui frază stă să plesnească de metaforele cu care este burduşită — cîteva preţiozităţi specifice ; şi aceasta pentru a atrage atenţia asupra acelui ton artificial care-i subminează proza : „viciul, sublimul sigiliu al vieţii, răsucit în ceară topită pe fruntea indignării" (pag. 40), „şi dintr-o dată îşi simţi sufletul bătut în plăci nestemate" (pag. 34), „o pasăre cu guşa plină de zboruri avortate" (pag. 87), „şi înfundîndu-şi mîinile în buzunare o părăsi Şi era acum primul vesel, fluturatic şi nestatornic, stăpîn al dragostei şi nesupus ei (a se vedea paradoxul indoielnic), crainic fără cuvînt al morţii, fluture lîngă geana visului" (pag. 130). „Fruntea indignării", „geana visului", iată definiţii ale locului comun.

Cartea de proză nu refuză poezia, ci dimpotrivă. Numai că poezia prozei apare ca un sens ultim al acesteia, ca o emanaţie a întregii materii epice. Ceea ce nu se întîmplă la Fănuş Neagu. Sadoveanu are frază poetică, dar şi o consecvenţă poetică de ansamblu. Ceea ce nu se întîmplă la Fănuş Neagu. Voiculescu are frază poetică dar are şi o mitologie fundamentală care o justifică. Ceea ce, din nou, nu se întîmplă şi la Fănuş Neagu.

Textul prozei lui Fănuş Neagu are (aici) un singur nivel, acela al fabulaţiei minore. Căci proza lui e lipsită de substrat. Suprafaţa este numai ea însăşi, îndică nu ascunde nimic. Acest lucru nu este străin de structura prozei acestui autor, proză de povestitor în care lucrurile trăite şi auzite anihilează ficţiunea ca atare. Vocaţia construcţiei, pe care prozatorul încă nu a dovedit-o, pare a fi expresia calităţii ficţiunii.

Am greşi însă dacă nu am recunoaşte autorului o forţă poetică, uneori ieşită din comun. Este notabilă imaginea libertăţii în natură, prin contrast cu claustrarea. „Într-o noapte, ăla evadase, dar nu ca să se scufunde într-o libertate hăituită, ci ca să se tăvălească, într-o pornire ancestrală, în lanul de grîu înţesat de maci de dincolo de gardul de sîrmă, după un ceas se înapoiase, greu de rouă, fără să astupe spărtura din sîrmă, dimineaţa o santinelă a dat alarma, deţinuţii au fost scoşi în curte şi număraţi de la dreapta la stînga şi de la stînga la dreapta, nu lipsea nici unul dar ceva primejdios plutea în aer, paznicii nu depistară aiurea şi numărară din nou, totul era în regulă în afară de mirosul ăla îndrăzneţ care nu se lăsa catalogat. (...) Şi numai el Raminţki, ştia, înţelesese din prima clipă că ceea ce adulmecau ăia cu nările în vînt şi nu puteau să-l definească era mirosul grîului" (pag. 170).

GEORGE ALBOIU ■

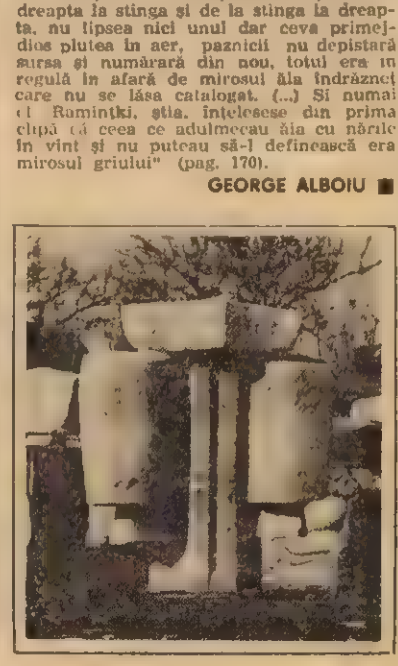

Minciuna în literatură

Am găsit un punct de plecare pentru un asemenea subiect într-un eseu de Huxley: „Arta proastă este de două soiuri : cea anodină, stupidă şi lipsită de talent, adică arta proastă într-un sens negativ ; şi arta pozitiv proastă, care e minciună şi făţărnicie". Formele minciunii literare nu întrec numărul operelor literare scrise pînă acum, dar nu sînt nici cu mult inferioare.

Literatura e esenţialmente o impostură acceptată, prin condiţia convenţiei sale : o convenţie prin care se încearcă transmiterea a ceva. Mihail Sorbul se gîndea probabil la acelaşi lucru cînd spunea că teatrul este minciuna cea mai aproape de adevăr. Reflectînd la această condiţie, sînt autori care nu mai scriu. Dar aceasta fiind o problemă absolută, este şi una neesenţială. De abia dincolo de ea se dezvoltă imposturile cele mai variate.

Una dintre minciunile importante de azi este determinată de incapacitatea multora de a aplica cinstit şi fructuos principiul realismului, potrivit căruia literatura este o reflectare veridică a realităţii. Trăim într-o lume pe care avem certitudinea că o cunoaştem, chiar şi prin faptul că ne confruntăm zilnic cu oamenii şi problemele ei : să comparăm însă realitatea aşa cum o ştim cu ziarele din oricare roman sau piesă care se ocupă de ea. Vom găsi prea puţine puncte de identificare. Să ne imaginăm că această literatură va servi peste o mie sau o sută de ani drept material documentar pentru un istoric, aşa cum au servit Dante sau Balzac. O explicaţie pentru proliferarea literaturii alegorice, parabolice, a sugestiei şi apropoului trebuie căutată tocmai în această spaimă comodă de realitate şi de consecinţele ei.

Minciuna obstinată, sistematică, elogioasă face ca temporar şi periodic autori minori să devină autori „de frunte", cu atît mai de frunte cu cît poziţia lor e mai frontală. Dar e suficient, de fapt, ca cineva să deţină o funcţie, de la accea de magaziner sau tehnoredactor în sus, prin care poate îndatora pe alteineva, pentru a putea beneficia de acest tip de impostură. Lucrurile se lămuresc cu timpul, uneori după moartea autorului de frunte. Singurul lucru care se pierde este unul capital : timpul, un timp din istoria literaturii. Ar fi bine poate ca măcar un an publicistica literară să dispară şi să se culeagă doar ce rămîne în conştiinţa diferitelor categorii de cititori.

Similară e minciuna cu picioare internaţionale. Mi s-a dat un facsimil dintr-o revistă oarecare dintr-o ţară destul de oarecare ca să ne cunoască literatura cu totul relativ : revista publică vreo cîteva sute de versuri ale unui poet român oarecare, şi aceasta n-ar fi rău, pentru că ar fi un mare cîştig pentru literatura noastră dacă şi toţi poeţii oarecare ar fi astfel traduşi. Dar într-un fel de prezentare se afirmă : „The author is one of the foremost Romanian poets" Dacă publicaţia respectivă a scris această propoziţie, atunci ea ori ignoră realitatea poeziei noastre actuale, şi atunci preia impostura dată de-a gata de autor, ori n-o ignoră şi atunci minte ea însăşi. Nu alta este natura selecţiilor de poeţi români de la Segherş. Dar n-a fost redusă proza noastră pentru întreaga lume vreme de două decenii şi ceva la **Deseult**, la imaginea unui mediu ţărănesc românesc nu esenţial diferit de acela al unui hotentot?

În sfîrşit, poate că ar trebui discutat despre cele mai semnificative fenomene actuale : simbioza minciunii cu ignoranţa şi a autosugestiei cu minciuna. Împăratul e gol, ceilalţi ştiu că e gol, împăratul îşi ignoră goliciunea. Sînt oameni ignoranţi de bună-credinţă care au credinţa că sînt scriitori, cărora nimeni încă nu le-a afirmat contrariul, ba dimpotrivă, Primii ani postbelici şi Şcoala de literatură purtînd — ce ironie ! — numele lui Mihai Eminescu au făcut suficient pentru ei. Sînt naivi legaţi de-o idee a momentului care mîine ignorîndu-şi minciuna o vreme, după care trec la „revizuirea" sau la ascunderea ei.

Apoi, un scriitor mare de azi e permanent mare, insinuîndu-se ideea că şi prostiile sau meschinăriile lui sînt grandioase. Opinia că Eminescu e mai mare dacă va fi păstrat sub formă de monument sau pacient, în vată şi sub un clopot de sticlă, este la fel de nocivă cu aceea care pretinde că Lucian Blaga e şi mai mare pentru că a fost atacat de Mihai Beniuc sau Arghezi de Sorin Toma. În sfîrşit impostura convenţională a întreţinerii gerontofiliei. Nu, nici un decan de vîrstă al vreunei bresle literare nu coincide neapărat cu infailibilul şi infailibilitatea, cu eminenţa şi eminamenţa, după cum literatura contemporanului meu bolnav de plămîni pentru că s-a îmbolnăvit de alcoolism nu trebuie să ofere privilegiul unei imposturi apologetice.

Principiul după care se conduce cititorul din mine a fost găsit într-o capodoperă a lui Caragiale rar pomenită. Acolo, Ion cel simplu şi cinstit nu poate crede că măgarul din grădina împărătească poate cînta din gură şi cu variaţiuni, şi încă nînuînat. De aceea, el are de suferit. Ar fi bine să se supună orice autor acestui regim al îndoielii şi al verificării. Adică al bunului-simţ.

MARIAN POPA ■

OSTROVUL MARE

OAMENI CU DUBLĂ IDENTITATE: JUMĂTATE ȚĂRANI, JUMĂTATE MARINARI

Nava cu aripi subacvatice **Oltenița** și-a angajează într-un rondou stins, trena ei de valuri și spumă dește curentul tare al Dunării, și peste cîteva clipe comandantul Popa lipește coastele de metal al pasagerului de cauciucurile agățate pe pontonul Ostrovului Mare. A ajuns acasă și parcă pentru a pecetlui acest eveniment „pontonierul Gheorghe David ancorează cu nădejde nava, petrecindu-i parimele în jurul babalelor improvizate. Dar comandantul, Popa, între noi fie vorba, e privilegiat, ajunge acasă de două ori într-o zi, pe ruta Drobeta-Turnu Severin, Batoți, Crivina, și Țigănași. Ostrovul Mare fiind capul de linie al pasagerelor care bintuie acest sector al marelui fluviu. Un capăt de linie care, în acoastă toamnă, pare un capăt de lume. Ancorat într-un peisaj de aceput de lume...

Cu toate acestea, pasagerii care, acum, traversează scurta pasarelă dintre ponton și uscat se sinchisesc prea puțin de gîndurile ce le-ar putea sugera amestecul de pămînt, ape și vegetație întrată în degringoladă. Ostrovul Mare e o insulă, una dintre cele mai mari de pe Dunărea românească, dincolo de sălciile înșirate pe crestetul apropiat al falezei se ivesc acoperișurile caselor din satul cu același nume și, dacă strămoșii strămoșilor lor au găsit de cuviință că se poate trăi și aici, rostul lor nu mai poate fi acela de a le contesta, după secole, îndăzneața opțiune. Chiar dacă viața pe o insulă nu este dintre cele mai ușoare, chiar dacă cei din vechime au hotărît să trăiască aici parcă în urma unui pariu, pariul trebuie ținut.

Și îl țin, cu voioșie și speranță, acești oameni cu o dublă identitate, jumătate țărani și jumătate marinari, soțiile și copiii lor. Și am cunoscut cîțiva dintre ei chiar pe nava amintită mai sus, care leagă de două ori într-o zi Ostrovul Mare de restul lumii : Constantin Lixar, comandantul pasagerului **Vulcana Băi**, aflat acum în reparații, revine acasă pentru o scurtă de mențiuni de odihnă ; Elena Brebu a tîrguit în anumite lucruri care nu pot fi aflate în cooperativa din sat ; Mariana Mocofan, studentă în anul III al facultății de mecanică din Timișoara, a prins două zile libere și unde să le petrească mai bine decît aici, între ai ei, la capătul lumii ?... Chiar cînd nu au motive temeinice să nutrească o atare convingere, ei cred cu tărie că, oricum s-ar scurge viața în restul lumii, aici e mai bine. Și credința aceștia, evident, va trebui să-i dibuim rădăcina.

2

Pe hartă, Ostrovul Mare poate fi aflat în careul pe care îl formează înșiruirea meridianelor 22 și 23 grade est Greenwich cu paralele 44 și 45 nord. La o suprafață de aproape 3 400 ha, măsoară 17 km lungime și 4 lățime. Îl mărginesc la sud-vest și nord-est brațele Dunării, iar satul cu același nume e așezat pe malul canalului navigabil, față în față cu satul Mihailovăț din Iugoslavia prietenă. Cîndva, Ostrovul Mare a fost comună independentă : acum ține de Gogoșu. Mehedințiul și este greu de spus dacă e mai bine așa, de vreme ce locuitorilor lui le vine mai la îndemînă să ajungă la Drobeta-Turnu Severin, la peste 50 km depărtare în imediata apropiere, în reședința comunei, după o adevărniță sau după orice altceva... Oricum, alci e mai bine și rațiunea credinței lor dăinuie din timpuri imemoriale.

În cancelaria școlii din sat, directorul Romeo Caramaliu — nu e ostrovean, dar s-a împămîntenit de două decenii pe insulă — desprinde dintr-un raft un top din piatră, șlefuit cu răbdarea unei alte ere : l-a întors din pămînt un țăran, cu fierul neostenit al plugului. Pe muchia unui alt topor din neolitic, ani la rînd, și a ascuțit briciul un Dumitru Letinca, pînă cînd aceiași Romeo Caramaliu l-a întrezărit șelpățul de vechime. Era o mărturie a uneia din culturile neolitice care s-au suprapus pe aceste meleaguri : Vinca-Turdaș, Sălcuța, Cotofeni, Gîrla Mare .. Un mare istoric al românilor, Dumitru Tudor, remarcă importanța și continuitatea în timp a așezării romane de pe Ostrovul Mare, sprijinindu-și afirmațiile pe urmele de ziduri, fragmentele ceramice și fibula descoperite pe locul numit Carantină și în punctul Cotina. Un recent inventar al arheologului Octavian Toropu ne dezvăluie șirul monedelor găsite aici, emise de Constantin Chlorus, Licinius, Constantin cel Mare și Constans, de Constantius II și Valentinian I, de Iustinian și Maurikios Tiberios. O altă monedă a fost emisă, între 306 și 331 e.n., de Urbs Roma, ceea ce nu ne poate lăsa indiferenți, și așezării în inima cărei a ajuns acest simbol al îndepărtatei Rome, după anii 680/700, i se pierde urma. Apoi, Ostrovul ca atare îl regăsim în harta stolnicului Cantacuzino, sub numele de Megalis. Apoi în harta inginerului austriac Schwantz. Sau în cea a lui Specht, în care desenul conturelor lui, în sfîrșit, se apropie de adevărul cartografiei moderne. În apele lui i-a căzut lui Aristia tragedia lui Saul, cînd a fost lovit de un turc, pe gimia care-i purta pe revoluționarii anului 1848 pe drumul cernit al exilului. Și tot în apele acestui ostrov, pe aceeași gimie, a murmurat C.A. Rosetti cuvintele pe care și le-a înscris în jurnal : „Pe cer, o lună și stele, împrejur pămînt și iarbă, O apă ce curge fără ca să știu pentru ce și de ce...“

Și cer iertare pentru insistența cu care înșir toate aceste frînturi de istorie, dar prea sînt multe satele despre care am uitat de unde vin. În Ostrovul Mare, chiar așa cum se înfățișează ei astăzi, e o comunitate uitată de reporteri. Ca toate locurile așezate peste mină, la care ajungi greu și cu ostenceală.

3

Astăzi, Ostrovul Mare numără 300 gospodării și 814 suflete, oameni mîndri, care au știut și știu să stea cu picioarele pe pămînt, cu atît mai mult cu cît pămîntul e puțin și giuit din toate părțile de apă. „Ostrovenii — îmi spune un bătrîn din Gogoșu, Gheorghe Popescu, care va împlini în curînd nouă decenii de viață — au fost întotdeauna dați dracului, îi știu foarte bine. Ițalurări lor mi-au cîntat la nuntă și nu mi-au rămas datori“ Și a fi dați dracului, în ceea ce îi privește, implică un anume înțeles, și poate cel mai bine nu dezvăluie acest înțeles plutonierul Ion Lăsculescu, șeful postului de miliție din sat : „Sînt oameni pașnici, umblați prin lume, îndrăzneala lor se consumă în altfel de fapte decît cele care contravin legilor, în fapte de muncă“ Poate le mai curge prin vine sîngele oțelirilor de altădată, care, se spune, le-au întemeiat satul : coborînd din munți, drumul lor, după un popas la Rogova, trecea prin Scăpău și Devesel, alci turmele se despărțeau spre Batoți și Țigănași, iar cele ajunse pe malul fluviului treceau în Ostrovul Mare. Acum, toți bărbații, aproape fără excepție, au fost sau sînt îmbarcați pe navele românești care cutreieră Dunărea între Regensburg și Sulina. Femeile lucrează cîmpul și asta nu de azi, nu de ieri, ci de generații întregi. Cale de mijloc, alci, nu există.

Dar de unde vin acești bărbați, acum, în acest octombrie încețoșat... Ioniță Popescu, acum, comandă un remorcher care navighează undeva în amonte de Visegrad ; Gheorghe Munteanu e îmbarcat pe un șlep aflat la ancoră, pentru o lungă cîrcoi, în Turnu Măgurele ; Gheorghe David Păun e șef de echipaj pe o navă motopompă cu reședința în Orșova ; Constantin Moraru și-a anunțat trecerea prin „apele teritoriale“ ale insulei cu un convoi de șlepuri format în Giurgiu ; Constantin Guran manevrează bacul care leagă Ostrovul Mare de pămîntul și mai mare al țării... Altfel spus, ei sînt acolo unde au fost și ieri : un Ion Cornea a comandat o dragă în Turnu Măgurele și, recent, a ieșit la pensie. Ca și Dumitru Botoacă, David David, Dumitru Popescu sau Vergică Vizdei... Ca și Marin Manofu care, din cei 70 de ani pe care îi numără, 45 i-a petrecut pe navele Dunării ; a intrat în marină la 18 ani, „la Giurgiu, la hidraulică“, a fost îmbarcat la început pe o dragă din Turnu, apoi pe salvatoarele 6 și 7 din Giurgiu, a fost și la Viena, cu șlepurile **Cireșoaia** și 6136, războiul l-a prins în țară și nu o dată bombardamentele l-au găsit de pe navă în lăsătoiul de pe malurile fluviului, apoi s-a mutat la Galați și, în sfîrșit, și-a încheiat cariera în Tulcea. Nu a trecut prin întîmplări deosebite, pentru el marinăria a fost și este o muncă precum toate celelalte, de duș zi de zi, ceas de ceas...

Stă în fața mea, cu mîinile atîrnindu-i ca și cum abia s-ar fi desprins de pe o parimă și ceața respirației sale se adaugă celei în care, în această zi de toamnă mohorîtă, s-a învelit întregul ostrov. În spatele nostru, sirena unui remorcher în tranzit sparge liniștea și sunetul ei viril se revarsă tumultuos între casele zidite pe temelii trainice, peste satul întreg ce își adaugă cu fiecare și care trece făptura : chiar acum, undeva, un Fănică Scăieru, vicepreședintele Consiliului popular comunal, măsoară fundația viitoarei extinderi a școlii în curtea căreia recreația îi scoate pe toți cei 48 de elevi ai Ostrovului Mare. Pașii lor mici și repezi se deapănă pe acest pămînt milenar cu aceeași îndrăzneală a părinților lor, a celor care au pariat că și aici se poate trăi. Și care se încăpățînează să țină pariul.

4

La Botul Piscului, la Cetate, la Glămee, la Cîmpul Deciului... Sînt nume de locuri, repere într-o geografie minusculă în care ochiul străinului nu întrezărește nici un reper. Ca și pe pămîntul mare al țării, pădurile se înfrățesc cu păsunile și cu holdele. Ferma nr. 3 a cooperativei agricole din Gogoșu deține aici cam 1200 ha arabile. 3000 de oi și cîteva sute de vaci. Alte 500 ha sînt proprietate de stat. Pămîntul nu este nici mai rodnic și nici mai puțin rodnic decît în alte părți și, totuși, este greu de explicat de ce ostrovenii se încăpățînează de secole să se agațe de streașina lui subțire, să revină pe umerii lui sub care, în fintini, mustesc apele Dunării.

Da, să revină, pentru că nu o dată au fost nevoiți să-l părăsească, fie din cauza unor împrejurări vitrege, fie luați pe sus. Pe sus, într-un rînd, l-a strămutat în Serbia anului 1834 Miloș Obrenovici, pentru că îi știa harnici și în măsură să-i lucreze pămînturile. Dar s-au întors. Apoi, în 1836, cîrmuirea de atunci l-a strămutat în Turnu Severin, oraș căruia abia i se așeza temelia, și în Banovița, Astfel încît în 1837 au mai rămas în insulă numai 16 familii stabile și pînă astăzi un cartier din Drobeta-Turnu Severin e numit Ostroveni. Și iar s-au întors. Pe pămîntul insuși al insulei satul s-a mutat din loc în loc, pînă la începutul acestui secol. Dar nu l-au părăsit.

Ieșim din sat și străbatem insula, în lățime, pe șoseaua care duce spre bacul amintit în rîndurile de mai sus. Ne însoțește Margareta Boțoacă, secretara organizației de partid din comună, al cărei soț, Dumitru Botoacă, nu se poate sustrage unei tradiții a locului : acum e îmbarcat pe remorcherul **Gheorghe Doja**, ajuns dincolo de Comarno. Are 28 de ani, e înzestrată cu grație și, pentru că așa stau lucrurile, ne străduim să aflăm și ce fac femeile satului. „În primul rînd — îmi surîde interlocutoarea — acum au voie și ele să se îmbarce pe nave, pe șlepuri deocamdată“. Două dintre ele s-au și dedicat marinăriei, fiind vorba de Ecaterina Cornea și Constanța Gherghe. Celelalte, în schimb, n-au renunțat să semene și să culeagă roadele acestui pămînt, care e parte inalienabilă a pămîntului țării, chiar dacă îl despărte de acest ținut o fîșie de apă lată de peste o jumătate de kilometru. Printre ele — pentru care inginerul agronom Valter Nicula are numai cuvinte de laudă — Elena Brebu, Maria Popescu, Stana Dragomir, Tinca și Ana Cornea sau Marița Manofu. Adică aceleași neamuri, pentru că, chiar dacă Ostrovul se numește Mare, satul e mic și neamurile lui sînt puține. Încap toate pe două mîini : ai lui Brebu, ai lui Manofu, ai lui Botoacă, ai lui Gherghe, ai lui Cornea... Ei stau cu un ochi către Dunăre și cu altul spre ogorul din spate, cu un picior pe o punte de navă și cu altul pe pămîntul roditor asupra căruia, atunci cînd nu cîntă sirenele remorcherelor, vulese tractoarele, făcînd brazda să tremure mai profund decît pe cîmpiile din umbra îndepărtată a Carpaților. Sau își picură sunetele intermitente motorii morii țărănești gestionată de Mișu Guran. Și ne pierdem printre tarlalele de pe care se culege porumbul, cu credința că Mișu Guran nu va izbuti niciodată să macine tot belșugul de aur vegetal ce ne întîmpină. Și n-am fi vrut să ne poticnim chiar alci, în preajma unui alt bărbat din neamul lui Mișu Guran, în preajma lui Constantin Guran, lîngă bacul ce ne va trece pe pămîntul cel mare al țării.

MIHAI PELIN ■

MIORIȚA

Moș Dumitru Toma Boștiog din Valea Sării a moștenit din moși strămoși balada „Mioriței“ și o poartă cu sine prin munți (fotografia de sus).

Femeile, la tucru, uneori mai cîntă : „Pe-un picior de plai, / Pe-o gură de rai“... (foto stînga jos)

Cine mai cîntă astăzi balada mioarei năzdrăvane în Munții Vrancei

Cum se aude azi Miorița în Țara Vrancei, cum o mai știu — dacăo mai știu ! — cei bătrîni, și ce cred ei despre această poveste a oii năzdrăvane și aciobanului mort neluminit care se voia întors pe de-a întregul în circuitul vesnic al elementelor ?

În lipsa unui plan riguros, mă abat printr-un iarmaroc. Lume pestriță, venită din Valea Sării, din Bărsești, din Tulnici ; îi și catrințe, țiari și dimii — lîngă moderne confecții din stofă; reclama versificată a unui vînzător de gogoși, la concurență cu sunetele dulci ale unui fluier ; lîngă „nescărmănată“, vînzinduș-se în detrimentul tergaiului. Și în acest bazar, deodată — martorul ! Nu mă pot înșela : călcătură apăsată, profil vulturesc, mustață și barbă tușinate, care n-au văzut brici, ochi agerl, sub sprîncenele apăsate de o căciulă mițoasă sînt, desigur, semnele particulare ale unui fost, dacă nu și actual cioban. Moș Dumitru Toma Boștiog, din Valea Sării, își rostește numele cu mîndrie. Pe alci, prin partea locului oamenii au numai cîte un nume. „Mie mi-a pus două, și am fost mîndru. Și nu mă întrecut nime, că am avut coarne de cerb pe frunte, cît am fost, de-am fost tînăr ! Da' acu', s-o scărpinat cerbul de-un brad și 4-o căzut coarnele“... Apoi imi ascultă pasul, dă din cap a înțelegere și mirare, totodată, după care se posomorăște oleacă : „Mioriță, pacatele ?... D-apoi asta-i poveste veche. Pe cine îi mai ghiontește inima s-o afle ? Acu' saizeci de ani, de veneai, ți-o spuneam nu eu, da' ciobanii cei de pe la stină. Acu'... am rămas numai eu...“.

În sfîrșit, se hotărăște. Îmi face semn să ieșim din forfota iarmaroculu afară, mai încolo, printre vitele cele dejugate, care rumegă lîngă cotigare. „Ia, alci parcă-i la stină, răsufă Dumitru Toma Boștiog. D-apoi așa-i poveste veche. Pe cine îi mai ghiontește inima s-o afle ? Acu' saizeci de ani, de veneai, ți-o spuneam nu eu, da' ciobanii cei de pe la stină. Acu'... am rămas numai eu...“.

În sfîrșit, se hotărăște. Îmi face semn să ieșim din forfota iarmaroculu afară, mai încolo, printre vitele cele dejugate, care rumegă lîngă cotigare. „Ia, alci parcă-i la stină, răsufă Dumitru Toma Boștiog. D-apoi așa-i poveste veche. Pe cine îi mai ghiontește inima s-o afle ? Acu' saizeci de ani, de veneai, ți-o spuneam nu eu, da' ciobanii cei de pe la stină. Acu'... am rămas numai eu...“.

Stîngherit e și următoarea mea cunoștință, Toader Pîrnău, din Reghiu. Nici el nu-mi poate mărturisi prea multe despre Miorița. Știe doar s-o cînte. Din gură. Că era o vreme și privirea lui Toader Pîrnău trece peste mine, înapoi, în trecut), cînd el învăța cîntecul acesta de la bătrîni vestiți prin părțile Vrancei, ca Ion Bartiș, Ștefan Cococeа și Ion Afloriî. „Iac-așa îmi spunea, pe vremuri, cîte unul — cum îmi spui dumneata : Pîrnăuță, mă, la cîntă tu cevo din cîntecu vechi ! Și le cîntam. De mioara năzdrăvană, de Mihu Copilul, că unii mai slabi de inimă plîngeau, cît erau ei de bărbați... Dar de-atunci, le-am uitat. Și Miorița și cîntecul lui Corbea și al lui Ianeu Jianu... Toate. Dară și cei de le îndrăgeau s-au dus ! Acum, vii dumneata și-mi ceri tar să le cînt. Le cînt. Și pe urmă iar ne mai am cui. Că tu să cînți, și tot tu s-asculți, nu se poate ! Asta a făcut-o numai acela care le-a ticluit întîi și-ntîi“. Aceeași melodie auzită la Dumitru Toma Boștiog și la Dragu Fasole se înfiripă alci la Reghin. Stihurile par desprinse, cele mai multe, din varianta Alecsandri. Numai o dată, însă, semnul oralității incontestabile : „Mioriță laie / Cu lîna țigaie / Ce ție nu-ți place : / Iarba de pe cîmp, / Sarea din burduf, / Apa din uluc ?... / Stăpîne, stăpîne / Cu gura de pîine, / Nu mă blestema, / C-apă să-ți pîing urma“.

Bătrînul Pîrnău a istovit cîntecul. La capătul drumului, în Soveja, locul unde Alecu Russo găsea „bulgărele de aur“, balada ar trebui să fie la ea acasă. Ioan Celmare (74 de ani), descîncînd, după nume, dintr-un cîntec haiducesc, încearcă o cale spre izvoarele cîntecului. Gîndul se rătăcește însă repede într-un deșiș de vreme : „Nu mi-aduc aminte de unde știu cîntarea“ — se dă el bătut, în cele din urmă. În același timp, ține să-mi spună despre ce anume e vorba în cîntecul cu pricina : „Anume, doi ciobani și-au spus și în-de-ei, odată, pizmuindu-l pe-al treilea, cel mai tînăr : Mă, cum de-i merg moldovanului toate în plin ? Da' Miorița a avut ea părerea că nu-i lucru curat, parcă i-a dat cineva un cuget. Și din ce-a vorbit ea cu stăpîn-su, a ieșit povestea“. (Marturul simțea nevoia să-și precizeze punctul de vedere.) Poate c-aș fi stat să-l descos pe Ion Celmare, dacă alături, în casa gazdei, pe o laviță, n-aș fi văzut — nu pot să nu-l spun astfel — pe principalul erou al reportajului, pe „mălcuța bătrînă“ ! Sub numele de Ana Borja, trăiește în Soveja o femeie ce nu părul ca neaua și cu ochi ca viorelele, o, aș zice, reală Vitorle Lipan, căreia vîrsta i-a conferit o frumusețe hieratică. Însuși destinul ei, povestit mai tîrziu de un nătîng de prin partea locului, nu mă surprinde, cînd constat că se suprapune pînă la identitate celui imaginat. Un tînăr soț oier, dus cu turma în creștul munților, un baltag hain, o stea risipindu-și cenușa în spațiu — sînt amănunte pe care le aflu fără să tresar. Se zice că o vreme Ana Borja și-a căutat chiar de-adevăratelea soțul prin munte ; apoi nu i-a rămas decît să se mîngîie cu cîntecul.

Acum, neîndemnată, cu o voce ca un geamăt ori ca un schelălăit prelung și nepotolit venind dinspre boci, bătrîna începe să toarcă încet-încet caierul baladei. Pînă la un punct, cifrul e cel cunoscut. Și, deodată, moartea ciobanului nu mai e o nuntă cu „a lumii crăiasă“, cum știam din varianta clasică, ci cu „umbra codrului / Și-a pămîntului“...

Firul se rupe pe nesimțite. Aș vrea să-l innod, să-l caut începutul, dar simt că nu se poate. La 90 de ani, Ana Borja nu mai are nici ea puterea s-o facă. Îmi spune doar că știe balada de pe cînd avea cinci ani, de la bunicul ei, acesta pe atunci în vîrstă de 90 de ani. Iar el ? De la alții, „care acum și ei la morți, cum mort e și ciobanul de-l chemase mioara doparte să-l spună că uite, asta și asta“...

Nu mai insist. La urma urmei, simțeam că găsisem ceva alci, în Țara de Piatră a Moldovei ; ceva în felul unei ciocîrlii de lut îngropate în pămîntul strămoșilor, „alci, pe aproape, în dosul stînii“, pe care, pentru cîteva clipe, am avut norocul s-o aud încetindu-și gușa în triturile acelui cîntec fără seamăn.

Și totuși, o întrebare se insinuează obsedant : Ce va mai rămîne, peste ani, din povestea ciobanului tînăr care a căzut ucis într-un amurg de singe ? Stihurile sînt pe cale de a se pierde — cei bătrîni abia de le mai țin minte, cei tineri nici nu le știu. Doar melodia pare a da semne de statornicie, adevărată, de nespintecate, ecoul unui mai nou și totuși atît de vechi dialog despre durabil și efemer, despre clipă și veșnicie, care îmi vine în minte :

„Ce rămîne, mielule ?
Ce rămîne, mielule ?
ACEST CÎNTEC, domnule !
ACEST CÎNTEC, domnule !“

ION ROȘU ■

Anchetă socială

Doi veri dau în piept pentru „onoarea publică“

Ca orice oameni care se respectă ei n-au practic nici o meserie, Neculai Copoț și Costică Copoț din comuna Măgura, județul Bacău, au văzut mai întîi un film, după care, pe înnopiate, s-au adăpostit la restaurantul „Trotușul“ din Bacău, avînd grijă nu numai să se îmbete, ci și să încheidă localul respectiv, ca nu cumva să le-o ia altii înainte. Au ieșit apoi la stradă pușl pe hartă, l-au întîlnit pe Ioan Ojog, de asemenea nedat afară din casă de trezie, l-au bătut bine și... din acest punct al vieții lor lucrurile încep să se încurce, iar variantele încep să difere. Cei doi veri susțin că s-au urcat în autobus și au plecat acasă, invocînd doi martori oculari, pe Ana și Gheorghe Tală, de aceeași comună, Costică Copoț scriind ceva mai tîrziu că „pe Ion Ojog și pe soția acestuia, Elena Ojog, îi cunosc din vedere, însă nu știu unde locuiesc“.

Soții Ojog sînt de altă părere. Ei susțin, ajutați de martorii Rodica Miță și Gheorghe Cojocaru, precum și pe un certificat medical eliberat de Laboratorul de medicină legală al județului Buzău, că verii Copoț nu s-au dus niciodecum acasă la Măgura, ci au venit la locuința lor, din strada Viilor, numărul 8, unde au rupt un gard, au distrus o ușă și au spart un geam, intrînd cu forța în casă și întreținînd raporturi sexuale, prin constrîngere și violență, cu Elena Ojog, cărela medicul legist Cezar Gămulescu i-a eliberat certificatul de rigoare, semnalînd leziuni produse prin lovire cu corpuri dure, un dinte smuls și așa mai departe, recomandînd 8—9 zile de îngrijiri medicale.

În vreme ce unii martori din Măgura, care se vor dovedi repede rude apropiate și iubitoare ale celor doi veri, susțineau sus și tare că Neculai Copoț și Costică Copoț s-au aflat în ultima rată spre comuna natală, Gheorghe Ciobotaru deseria exact — la cererea organului în drept — faptele antisociale ale celor doi tineri răpuși de băuturi : „Eu am strigat la ei să lase afară din curte și atunci s-a repezit la mine cu o rangă numitul Costică Copoț, iar Neculai Copoț m-a lovit cu o șipcă. În același timp, Costică Copoț a aruncat cu o piatră, lovindu-mi soția peste gură“. În fața acestor fapte evidente, huliganii s-au văzut nevoiți să bată în retragere, recunoscînd că s-au deplasat la locuința soților Ojog, dar nu pentru a face scandal și pentru a o sili pe nevasta celui pe care îl cunoșteau, vezi doamne, din vedere, ci pentru a-i cere capulul de familie o sută cincizeci de lei, pe care — citățm din declarația lui Costică Copoț — „Ioan Ojog mi-i datora întrucît l-am dat să-mi cumpere uium și nu mi-a cumpărat“.

Evident, pentru organele de anchetă lucrurile au început să se simplifice, pentru prea simplul motiv că așa cum o persoană nu se poate afla în două locuri în același timp, lucru demonstrat mai demult, nici cei doi veri nu se puteau găsi simultan și în autobuzul de Măgura și în casa de pe strada Viilor. De alci și pînă la declarația de revenire a martorei Ana Tală n-a mai rămas decît un pas, repede făcut după cum urmează : „În ceea ce privește pe fratele meu, Costică Copoț, și pe nepotul meu, Neculai Copoț, nu cunosc nimic din faptele ce le-au comis aceștia. Precizez că în noaptea aceea, ora n-o reții precis, aceștia au venit la locuința mea și mi-au spus că dacă întreabă cineva să spunem că ei au venit în cursă cu noi, cu, ultima cursă. Lucru ce nu e adevărat“.

Puși în fața unor fapte nu numai odioase, dar și imptinite, cei doi Papură vodă din Măgura au început să arunce vina unul pe celălalt, fiecare căutînd să scape, la tribunal, basma cît mai curată, intenție care, firește, n-a reușit, pedeapsa acordată celor doi prin sentință definitivă fiind egală, după cum egale au fost, ca gravitate și pericol social, faptele lor oribile. Cîte opt ani de detenție fiecare pentru comiterea mai multor infracțiuni, între care violarea de domiciliu, distrugerea în paguba avutului personal și, desigur, viol, comis asupra unei femei a cărei vîrstă, 36 de ani, reprezenta exact suma anilor trecuți în buletinele celor doi infractori !

Desigur, tribunalul și-a spus cuvîntul său cel drept, dar organele în măsură au luat buna inițiativă de a judeca procesul celor doi veri Copoț chiar în comuna lor, la Măgura. Măgurenii, oameni harnici și prieteni cu munca, au privit cu dezgust la cei doi pierde-vară deveniți infractori, reacția lor devenind cea mai exactă dovadă că oamenii muncii din această țară a ordinii și respectului față de lege știu să prețuiască așa cum se cuvine pe cei care merită, dar și să condamne cu asprime pe cei care o iau razna, comițînd fapte respingătoare, ca acelea trecute în contul verilor Neculai și Costică Copoț !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să manifeste cea mai înaltă intransigență împotriva concepțiilor de viață burgheze, a influențelor mentalităților lumii capitaliste. Ei trebuie să combată cu fermitate tendințele de căpătuială, parazitismul, înșelătoria, specula și mita, orice forme de obținere a unor venituri ilicite, de însușire prin abuz sau necinste a roadelor activității altora."

(Din Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste)

VIAȚA, PE UȘA DIN DOS

Te promovez dacă ai cazier penal

Prin decizia nr. 442 din noiembrie 1975, conducerea întreprinderii de industrie locală „Steagul roșu"-Giurgiu desface contractul de muncă al angajatei Gabriela Soisum, pentru abateri de la disciplina muncii. Aceasta din urmă, potrivit drepturilor sale, se adresează Judecătoriei Giurgiu, motivînd contestația cu următoarele argumente : înaintea desfacerii contractului de muncă nu s-a făcut o anchetă cuvenită, iar șeful secției unde lucrează urmărește să o îndepărteze din muncă deoarece a sesizat, repetat, o serie de nereguli comise de către aceasta. Instanța din Giurgiu, prin sentința nr. 860 din martie 1976, a admis contestația Gabrielei Soisum și a anulat decizia de desfacere a contractului de muncă pe motivul că e nelegală. Firesc, conducerea întreprinderii ar fi trebuit să cerceteze cu multă atenție noile elemente apărute în urma sentinței judecătorești : cît adevăr conțin reclamațiile făcute împotriva șefului de secție, dacă climatul de muncă la locul cu pricina este normal, neviciat etc. Conducerea întreprinderii, grăbită, și-a susținut însă ferm prima hotărîre considerînd că dreptatea este de partea ei și s-a adresat tribunalului județean contestînd hotărîrea judecătoriei din Giurgiu. Acesta respinge ca nefondat recursul făcut de întreprinderea „Steagul roșu", hotărîrea de a anula desfacerea contractului de muncă rămînînd definitivă !

Cu puțină răbdare și interes, conducerea întreprinderii ar fi aflat că șeful de secție despre care este vorba, Paul Petanca, este totuși vinovat de anumite nereguli sau poate chiar mai mult decît simple nereguli într-un dosar aflat la procuratură există mai multe declarații semnate de muncitoarele din secție prin care se incriminează comportări dubioase ale șefului acesteia. Ganea Emilia, de pildă, arată că Stan Cristea i-a reținut bani, o dată 20 de lei, altă dată 100 de lei din dispoziția orală dată de către Paul Petanca. Acești bani erau reținuți pentru diverse cheltuieli ivite atunci cînd șeful pleca la București după marfă. Liță Petre, care conduce în secție o echipă de lucrătoare, declară că a reținut mici sume de bani pentru a recupera unele „pierderi ivite în timpul procesului de producție Indiferent de scop, asemenea rețineri din retribuția lunară făcute neoficial sînt ilegale ! De regulă, cînd pleca la București după marfă, șeful lua cu el „ca să-l ajute" nu un muncitor, ci o muncitoare ! Zara Bădilă spunea în acest sens că „la București, după ce am încărcat marfa, Petanca m-a invitat la bufet și după un pahar, două de băutură mi-a pus mîna pe picior. Ulterior, în secție a început să-mi cearnă să-i fiu prietenă intimă. Mă cheamă în birou și nu se lăsa pînă nu mă sărută" Declarații asemănătoare au făcut și alte muncitoare tinere, printre care și Gabriela Soisum...

Și în vreme ce procuratura se străduia să deslușească aspectele juridice ale unei asemenea comportări, iar întreprinderea susținea, mai departe punctul său de vedere privind amintita desfacere a unui contract de muncă, Paul Petanca, deasupra căruia se adunau acuzații, era ocrotit și prospera.

El a fost angajat la „Steagul roșu" în iulie 1974, ca **primitor-distribuitor**, funcție în care datorită gestiunii trebuia să fie încadrat numai dacă prezenta dovada că nu are cazier penal. Nu a prezentat această dovadă și nici nu i s-a cerut. A adus dovada, eliberată de Miliția județului Teleorman, sub nr. 66052, exact după un an de zile, adică în iulie 1975. Dar faptul că nu avea sau avea cazier nu prezenta în cazul lui prea mare importanță Aceasta reiese din faptul că, încă înainte de aducerea dovezii amintite, Petanca a beneficiat de o sporire a retribuției bănești, iar după prezentarea acesteia de încă una !

În luna octombrie a aceluiași an, 1975, o nouă sporire a retribuției, iar în noiembrie Miliția județului Teleorman — serviciul economic — trimite o adresă întreprinderii prin care avertizează că numitul Paul Petanca a suferit 4 condamnări penale și solicită înlocuirea lui din funcție precum și comunicarea măsurilor luate ! Cum a reacționat conducerea întreprinderii ? L-a menținut în funcție și abia după 6 luni l-a trecut în altă, cu aceeași retribuție. Mai notați faptul că nouă funcție — controlor de calitate (!) — a fost creată, cu ocazia acestei schimbări, special pentru sus-numitul Petanca. Asta a fost culmea culmilor : un om cu cazier penal grav — controlor de calitate !?

Să fi fost oare P.P. un geniu în conducerea și organizarea muncii la o secție a unei întreprinderi de industrie locală ? Un geniu căruia să i se ierte orice ? Am dorit să pun aceste întrebări directorului întreprinderii. Acesta, Petre Gebăilă, nu mi-a dat însă prilejul : „Faptul că s-a făcut recurs după prima hotărîre judecătorească, eu, ca director, consider că s-a făcut o greșeală. Dar am considerat problema închisă. Cît despre Petanca, dacă dumneavoastră spuneți, noi îi desfacem imediat contractul de muncă". (Înduioșătoare receptivitate !)

Nu, tovarășe director, nu vă putem spune așa ceva. Noi nu împărțim dreptatea și nici dumneavoastră nu o puteți face. Avem în schimb datoria de a veghea atent ca dreptatea să fie respectată. Și mai ales să vegheați ca atmosfera de muncă din întreprinderea „Steagul roșu" să fie... normală. Timp de un an și mai bine în secția amintită oamenii au tot discutat în șoapte, au bîrfit pe la colțuri, și tot ei au luat drumul tribunalului și al procuraturii pentru anchete și declarații. Gabriela Soisum nu s-a mai întors în secție, întărind astfel unora convingerea **că pînă la dumnezeu, îa mănîncă sfinții.** Cît despre Paul Petanca, el este la rîndu-i un fel de victimă a celor care i-au permis o autoritate complet nejustificată. Are dreptul să muncească, ba chiar are îndatorirea, dar să o facă cinstit, respectînd regulile morale ale societății noastre.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

De profesie falsificator de diplomă!

În numărul din 2 septembrie al revistei noastre, la rubrica „Din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților", a apărut o notă intitulată „Dandanaua de la Intrarea Binelui". După cum indică și titlul rubricii, notele respective au ca unică sursă de informație **dosare**, adică acte oficiale, hîrtii parafate etc. Nu avem cultul hîrtiilor, știm foarte bine că uneori ele mascheză omul, îl prezintă într-o lumină falsă, ba chiar îi pot amări zilele pe nedrept. Să revenim însă la dandanaua cu pricina. Se arăta în acea notă că Paul Petre Constantinescu, angajat al Întreprinderii de legume și fructe din Intrarea Binelui nr. 1 A din București, în dorința de a urca pe scara ierarhică s-a declarat absolvent al Facultății de drept (deși nici nu călcase printr-un institut de învățămînt superior), a fost promovat statistician, „iar cînd a devenit vacant un loc de economist, pentru care se cereau în mod expres studii superioare", a fost numit în această funcție. După ce s-a descoperit falsul, a fost condamnat la 18 luni închisoare. Omul avea oarecare experiență în materie, fiindcă anterior — se arăta în notă — mai fusese condamnat la 6 luni închisoare pentru furt, 6 luni închisoare pentru fals, 4 ani închisoare pentru delapidare, 5 ani închisoare pentru altă delapidare și 8 ani închisoare pentru înșelăciune.

Cel vizat s-a adresat redacției, scriind că datele sînt „complet eronate, tendențioase" și că vădesc „o lipsă totală de documentare". Afirmațiile d-sale au pe alocuri, după cum se va vedea, un comic involuntar, dar deocamdată, în final, ating o problemă serioasă, pur umană, meritînd a fi reluate și comentate.

P.P.C. se întreabă de ce am socotit nimerit să ne referim la delictul său, cînd știut este — afirmă el — că I.L.F., al cărei angajat a fost timp de mai mulți ani, „a trecut prin multe dandanale". Ni se citează unele din ele: „lotul cu vînzarea cartofilor la populație cu suprapreț, lotul cu pasări și ouă furate..." etc. Cînd va fi cazul, vom scrie și despre furtul de ouă și orătănii, dar, la drept vorbind, ni se par cel puțin la fel de grave furtul de învățătură, măsluirea de diplome ! Ne întristează faptul că unii trudesc ani de zile pentru a dobîndi cunoștințe, o calificare superioară, în timp ce alții, puțini la număr, printr-un hocus-pocus, printr-un fals, devin absolvenți peste noapte. Nu e bine.

Să citîm acum din scrisoarea lui P.P.C. așa-zisele „aspecte ce dovedesc lipsa totală de documentare și neglijență" : „Eu nu am funcționat niciodată în Intrarea Binelui și nici nu știu unde se află. Am fost angajatul Oficiului 1 Legume și Fructe cu sediul în Șoseaua Gherase nr. 118". Facem și noi cuvenita rectificare. Dealtfel, noi nu purtăm nici o vină : în sentința care a furnizat substanța notei sus amintite se dă adresa sediului central, nu a sucursalei.

Apoi, P.P.C. afirmă că nu a spus la biroul Personal „Iată-mă-s !", iar „povestea romanțată cu foaia albă nu indică deloc că informațiile sînt luate, cum spune titlul rubricii, din dosarele...". În adevăr, „foaia albă" a fost o hiperbolă, dar „povestea" cu foaia albă la capitolul studii superioare își are cu adevărat sorgintea într-un dosar, mai exact în documentul ce încununează dosarul destul de gros care-l privește pe P.P.C., și anume în Decizia penală nr. 1136 din 26 mai 1976, Secția I penală, Tribunalul Municipiului București. Citîm : „Efectuîndu-se un control în dosarul personal al inculpatului, s-a constatat că nu posedă acte de studii superioare. Inculpatul a prezentat inspectorului de la biroul Personal, Iordache Dumitru, o copie nelegalizată a unei diplome de absolvire a Facultății de științe juridice cu examenul de stat, susținut în februarie 1951, înregistrat sub nr. 411, pe care s-a făcut mențiunea : **conform cu originalul.** S-a stabilit, în cursul cercetării penale, că inculpatul nu a absolvit Facultatea de drept, iar copia actului prezentat este un fals".

În continuarea scrisorii sale P.P.C. arată că nici nu a fost în închisoare pentru culpa săvîrșită, fiindcă la 6 iulie a.c. a beneficiat de decretul de amnistie. Nu bucurăm pentru el și nu contestăm acest fapt, avînd în vedere că decizia penală pe care ne-am bazat noi este anterioară lunii iulie. În ce măsură schimbă aceasta fondul problemei îi lăsăm pe cititori să judece.

În sfîrșit, corespondentul nostru se întreabă, cu referire la antecedentele penale menționate în nota cu pricina : „De ce mă condamnă revista „Flacăra" la 4 ani închisoare pentru delapidare, 8 ani pentru înșelăciune etc. ?, dacă nici o instanță din țara noastră nu a făcut acest lucru ?" Noi nu condamnăm pe nimeni, nu am făcut decît să copiem din Decizia penală nr. 1136 din 26 mai a.c. a Tribunalului Municipal București, „în soluționarea recursului declarat de inculpatul Constantinescu Paul Petre". Poate fi consultată la arhiva Tribunalului Municipal București. La pagina 4 din decizie citim : „Din fișa de cazier rezultă că acesta a mai fost condamnat la 6 luni închisoare pentru furt, 6 luni închisoare pentru fals, 4 ani închisoare pentru delapidare, 5 ani închisoare pentru delapidare în 1959 și 8 ani închisoare pentru înșelăciune în 1964" (exact cifrele reproduse în revistă — n.r.). „În numele legii", recursul este respins. Semnează : președinte I. Airinei, judecător E. Kosman, judecător D. Benea, grefier N. Diaconu. Orice eventuale nedumeriri ar trebui adresate semnatarilor deciziei, nu nouă.

În fine, nicăieri din nota din „Flacăra" nu rezultă că P.P.C. ar fi „un evadat din închisoare" (? !) și că ar fi petrecut atîția și atîția ani în detențiune. Se știe prea bine că pe parcurs pot interveni reduceri de pedepse, amnistii etc. Nu despre calculul aritmetic este însă vorba, ci despre poziția unui colectiv de muncă față de un membru al său „cu antecedente" — presupunînd, firește, că ei nu le-a ascuns față de cei în drept să le cunoască la noul loc de muncă. În afara unor situații expres prevăzute de lege, care nu-l privesc pe P.P.C. în actuala sa muncă și care cer un cazier nepătat, considerăm că nici un fel de condamnări anterioare nu pot justifica o atitudine de reținere față de cel în cauză. Aceasta este, dealtfel, **în deplin consens cu spiritul, litera și caracterul umanist al întregii noastre legislații.** Trecutul e trecut, greșelile celui în cauză față de societate au fost plătite odată pentru totdeauna prin aducerea la îndeplinire a prevederilor respectivelor sentințe, indiferent dacă pedepsele au fost sau nu executate în întregime. **Ceea ce realmente contează este atitudinea actuală față de muncă, față de colectiv, față de societate, a celui în cauză.** În măsura în care P.P.C. a trecut cu bine acest examen — pentru care, de data aceasta, nu se cere nici un fel de diplomă legalizată — nu există nici un motiv ca să plătească la infinit polițe pentru un trecut pe care, se pare, îl regretă.

LIONEL NIȚESCU ■

O poveste încurcată cu un loc de casă

Marin Voicu din Văcărești Dîmbovița are trei copii mari : un băiat și două fete. Pe lîngă aceștia a mai avut unul, „de suflet", numit Ion Mihăescu, „care-a murit, deși nu a murit".

Ne așezăm la umbra unei bolți de viță ruginită, pe niște scăunele pe care gazda

Flacăra pagina 14 — Nr. 41 (1 114) — 14 octombrie 1976

le aduce în grabă din casă și încercăm să descifrăm povestea care ne-a pus pe drumuri.

— Nea Voicule, matale ai scris la noi, la revistă, despre un necaz pe care l-ai avut cu un loc de casă. Ce e cu locul acela ?

— Să o luăm de la un capăt. În 1962 moare un vecin al meu, Voicu Gheorghe, cu care nu eram rudă ; numai numele ni se potrivea. În urma lui rămîne băiatul ăsta, Ion Mihăescu, singur într-o casă pustie, fiindcă era și orfan de părinți. L-am luat la mine și l-am ajutat ca pe copiii mei. El a făcut o școală la Nucet, în județ la noi, și-a ieșit tehnician veterinar. În 1970 a terminat și-a fost repartizat la Gura Ocniței, tot aici, în Dîmbovița. Acolo băiatul s-a însurat, a început să-și facă un rost. Mă bucuram pentru el. Și-odată, în anul acela, vine la mine și zice : bre, nea Marine, că n-apucase să-mi zică „tată", dă-mi patru mii de lei să-mi cumpăr un loc de casă la Gura Ocniței. Și-uite așa, din vorbă în vorbă, ajungem noi la o învoială : să-i dau eu banii pe care mi-i ceruse, să-și cumpere loc de casă acolo unde voia, dar pentru banii ăștia să vîndă fetei mele mai mici, Niculina, locul de casă de-aici, din Văcărești, pe care-l moștenise de la bunicu-său. I-am dat, cu totul, 6 800 de lei, și-am făcut tîrgul.

— Și mai departe ?

— Pe locul ăla, care avea 800 de metri, eu nu prea m-am băgat. Așteptam să strîngem bani ca să ridicăm acolo casă pentru fiică-mea, Niculina. Pînă în 1973, cînd a venit în sat tovarășul Curelea.

De aici, povestea se încîlcește rău de tot. Marin Voicu tot intră în casă și iese cu acte „doveditoare". Pe scurt, și puse într-o ordine a desfășurării lor, lucrurile ar sta așa : cînd Stelian Curelea vine, în 1973, la Văcărești, ia legătura cu Mihăescu și-i propune să-i vîndă lui acel loc. Mihăescu, deși îi mai vînduse o dată, cade de acord. Atunci apare și o adeverință datînd din 15 iunie 1974 și semnată de Ilie Constantin, președintele C.A.P.-ului Văcărești, care sună astfel : „Prin prezenta se arată că tovarășul Mihăescu Ion nu este membru cooperator și deține ca proprietate personală o suprafață totală de 3 000 de metri pătrați, din care : 800 de metri pătrați ocupați de curte și clădiri, iar diferența din teren arabil și vită-de-vie". Două zile mai tîrziu, pe 17 iunie 1974, cu acte în regulă, Mihăescu îi vinde lui Curelea pămîntul. Faptul este posibil și pentru că, după cum s-a zis la un moment dat, bunicul lui Mihăescu n-a fost cooperator iar nepotul ar avea drept de moștenire asupra celor 3 000 m.p. O comisie alcătuită din cinci oameni, printre care și președintele Ilie Constantin, stabilește însă ulterior că Voicu Gheorghe fusese membru C.A.P. Iată de ce în hotărîrea Tribunalului județean Dîmbovița din 29 aprilie 1976 se stabilește că nici Curelea nu are dreptate, după cum nici Voicu, și în plus se consideră ca nelegal certificatul de moștenitor al lui Mihăescu, întrucît bunicul acestuia fusese membru cooperator iar pămîntul cu pricina urma să revină cui îi aparținuse de fapt : C.A.P.-ului Văcărești. Și totuși, prin faptul că nu s-a dat cîștig de cauză nici uneia dintre părți — soluție pe care o admitem ca unica valabilă și de la care plecăm, dealtfel — discuția nu s-a stins, și cineva trebuie să plătească „oalele sparte".

L-am căutat pe Ilie Constantin, președintele C.A.P.-ului, dar nu l-am găsit cu nici un chip. În schimb am putut vorbi pe-ndelete cu secretarul comitetului de partid și primarul comunei, Cosma Alexandru. De la dînsul aflăm, în trencăt fie zis, că ar fi bine dacă toți în Văcărești ar fi ca Voicu Marin, adică om gospodar și la locul lui.

— Tovarășe primar, Voicu Marin nu mai are pretenții pentru acel loc de casă. Nici nu le-ar mai putea avea. Legea sistematizării a redus suprafața unui loc de casă la 250 de metri. În plus, în ceea ce îi privește, nici n-ar mai avea pentru cine să-l revendice. Fiica sa și-a făcut un rost la Tîrgoviște și nu mai vrea, după cîte am înțeles, să-și ridice casa la Văcărești. Totuși, nu trebuie să uităm că încurcătura aceasta, care l-au costat pe el destul timp și destulă alergătură, a fost provocată de conducerea C.A.P.-ului de aici, mai exact, dacă-mi permiteți, de bîlbîiala președintelui Ilie Constantin, cum că terenul acela ba ar fi aparținut, ba nu ar fi aparținut C.A.P.-ului. Socot că un C.A.P., ca instituție economică de primă mînă a unei comune, care dă tonul, ca să zic așa, vieții din acea localitate, trebuie să-și cunoască interesele și să nu provoace asemenea încurcături.

— Tovarășul președinte a dat dovadă aici, fără îndoială, de superficialitate.

Am încercat, desigur, să-l găsim și pe Ion Mihăescu, la Gura Ocniței. Acasă la dînsul ne-a întîmpinat un lăcat cît un pumn de boxer cu mănușă cu tot. L-am căutat, apoi, la părinții soției, unde am avut surpriza să auzim că omul, fără să fie divorțat, trăiește de fapt despărțit de soția sa și că a fost obligat să plătească pensie alimentară copiilor. Am mers apoi la C.A.P. Gura Ocniței, unde lucrează ca tehnician zootehnist. La ora 16, mi-a spus inginerul șef Radu Călărașu, ar fi trebuit să sosească la lucru. La ora 16,30 însă nu venise. Cu chiu cu vai, în cele din urmă, președintele C.A.P.-ului, Ion Stan, l-a adus de la restaurant. Aflasem că se îndeletnicește cu băutura și chiar am avut ocazia să-l văd „pe viu". Cu un ochi la slănină și cu unul la făină, moale ca o cîrpă și abia ținîndu-se pe picioare, Mihăescu Ion n-a recunoscut, bineînțeles, că a vîndut de două ori un lucru pe care n-avea dreptul să-l vîndă nici măcar o singură dată. Asta poate fi o faptă pentru care codul penal cuprinde numeroase și felurite răspîlți. Dar Voicu Marin nu vrea să ajungă aici. Tot ceea ce mai vrea el este să i se dea banii înapoi, cei 6 800 de lei, pentru lotul de casă în posesia căruia n-a intrat și nici nu mai are cum să intre. O cerere îndreptățită, ni se pare, cu atît mai mult cu cît Stelian Curelea, după cum ne-o spunea el însuși, și-a primit banii înapoi. Necăjit că a fost astfel înșelat chiar de cel pe care-l mai nimerește citeodată „Ionică", Voicu Marin n-a încercat să rezolve problema umblînd pe la „judecăți", ci scrîind un memoriu revistei noastre, pe care citindu-l și umblînd pentru a vedea dacă-i adevărat, l-am dori suficient pentru ca Stan Ion și Radu Călărașu, președintele și inginerul șef de la C.A.P. Gura Ocniței, să propună, în cadrul forurilor de conducere colectivă din care fac parte, o rezolvare a acestei probleme. După cum le-am spus-o și în timpul discuției cu Ion Mihăescu, la care au asistat, așteptăm, desigur, un răspuns în acest sens.

DUMITRU ELIADE ■

Sînt dulci strugurii, domnule Vulpoiu ?

Vulpoiu nu este înalt și nici prea voinic. Halatul, albastru odată, murdar și decolorat acum, cu o pată pe piept ce pare să fi fost un ecuson, a plesnit la umeri de cît a trîntit greutățile pe cîntar. La fiecare izbitură sar strugurii din pungă înapoi pe tarabă, e drept, nu mulți, cam cîteva zeci de grame la un kilogram.

— 6 lei, zice, deși kilogramul costă numai 5,50 lei. Să fie sumă rotundă, zice, la mîna că te plesnesc ! Are o greutate mică, de 20 g, legată cu sfoară de cîntar, asta-i „diferența", iar dacă socotim exact, bucățica aceea de fier i-aduce 80 g la 1 kg, adică 0,40 lei. Nimica toată, eh, dar dacă înmulțim „nimica" asta cu 1 000 kg cît vinde, să zicem într-o simbătă, ajungem la ciubucul net și neimpozabil de aproape 400 de lei.

— Stau în picioare zi și noapte pentru voi, bă, zice. Nici mîncare și nici băutură, bă ! Ca să crăpați voi la struguri și la mere, bă !

Gura însă nu-i miroase a mentă, amintește mai degrabă de „2 lei", circiuma de peste drum, iar cînd bate vîntul nu se clatină, are o greutate normală, deși aceasta nu l s-a stabilit cu exactitate,

pentru că se cîntărește el singur. Eh, din obișnuință, „cu bătaie"... E într-un fel firesc să fie așa, știm doar că tocmai crotorul n-are haine, pantofarul pantofi și atunci, nu ? Cum să-și știe un vînzător de aprozar care se cîntărește singur greutatea exactă ?

La cel mai firav protest varsă punga și-l alungă cu „huo" pe „obraznic".

— Bă, cu mine nu ține vorba, iau piatra și-ți sparg capul, zice, îndesînd fructele în pungă ca și cum ar pietrui o stradă.

Arogant, plin de artag, staroste de tarabă în gura pieței, are ambiția lui de a-l injura pe cumpărători. Sigur, de la înălțimea lădiței pe care s-a cocoțat, nici nu-i este prea greu. Deasupra lui veghează, ca o bunicuță plină de înțelegere pentru acest „mezin", un șef surd și orb la protestele celor înșelați și umiliți de acest individ care-și plătește amenzile cum și-ar plăti un vatman biletul de tramvai. Oamenii cumpără struguri, mere, lăsîndu-i „obolul" și îndepărtîndu-se în grabă de teamă să nu fie ocăriți de guregul Vulpoi cărula, spre deosebire de cumătra vulpe, odată ajuns în fruntea tarabei, strugurii îi par mai dulci decît mierea. Așa și sînt pentru ei, chiar dacă printre ei se mai rătăcesc și din cei acri. Și încă ceva destul de curios : șefului pieței, Balaure, în pofida numelui îi este frică de Vulpoiu de cînd acesta a vrut să-i spargă capul pentru „deranj".

— Au venit, îmi șoptește, tovarăși de la presă, de la televiziune, a fost amendat, degeaba, nu-l clintește nimeni de aici.

El, da, Vulpoiu rezistă mai ceva decît într-o fabulă, în jurul lui s-au strîns și alții care îi urmează cu sfințenie exemplul, care îl apără cînd nu sînt apărați de el, marele „pomicultor" din piață, în fața cărula tremură sacoșele noastre. Unde mai pui că trece și „nervos" atunci cînd nu cîntărește cu atîta „chibzuială" fructele statului. Iar piața e mare, „de centru", „Piața Moșilor", unitatea are o cifră frumoasă, 203, iar întreprinderea nu este alta decît I.L.F.-Berceni. Să ne mai mirăm deci că pe Vulpoiu îl cheamă și Dumitru ? De ce ?

IULIAN NEACȘU ■

Ciubucarii de la volanul taximetrelor

Nu știu dacă e bine să plec din start cu ideea că toți șoferii de taximetre care nu au ceasuri la mașină devin sau sînt candidați siguri la ilicit. Primul taximetru (8-B-3202) l-am luat din fața impunătorului hotel Dorobanți, în direcția Universității, știind foarte bine cît costă și cîți kilometri sînt de parcurs. Cînd i-am solicitat plata șoferului, acesta mi-a răspuns : „10 lei aveți de plată". Cînd am plecat, citisem kilometrajul care arăta 21 572 km, iar acum la oprire el indica 21 573 km. Deci 1 km ce nu însumase decît 6,36 lei (3 lei pornire și 3,36 lei/km) ; pe chitanță șoferul îmi trecuse 3 km și suma de 9,66 lei. În situația aceasta i-am cerut șoferului numele și am avut curiozitatea să-mi explice exact cum stau lucrurile. La argumentele mele s-a supărat, mi-a spus că nu am dreptate și mi-a cerut să cobor. Deja se suiseră în mașină două persoane într-o stare dulce

de ebrietate. Nu am reușit să-i iau decît numărul de serviciu 52 907 și cînd am încercat să-i fac fotografia pe care o publicăm, a venit spre mine amenințător și m-a apostrofat.

Același lucru mi s-a întîmplat cu șoferul Holm Petru (nume confirmat la garajul „Galați") care conducea taximetrul 9-B-2085. A trecut 2 km în chitanță și a cerut 7 lei pentru 1 km (adevăratul kilometraj parcurs) și a operat o modificare în chitanțier. Poate și din cauza aceasta mi-a dat un alt nume, Drăgan Ion, și m-a rugat să nu scriu nimic despre el că lucrează abia de 10 zile pe taximetru. Șoferița Pali Cristina de la garajul „Galați" lucrînd de 7 luni, mi-a spus că și cu ceas și fără ceas, ea nu este decît cinstită, pentru că fiecare om muncește pe leafă, și nu poate și nu-i place să fure banii nimănui.

Dar pentru o documentare mai atentă, am luat drumul garajului „Galați", unde am stat de vorbă cu directorul exploatării „transporturi camioane, taximetre", inginerul Gheorghe Dumitru. „Sînt mai multe aspectele cu abateri ale personalului nostru de pe taximetre ; încasează bani pentru propriile buzunare, circulă cu aparatul pe liber și cu chitanțier neoperat sau modificat. Dar să nu uităm că acestea sînt cazuri izolate.

Noi tratăm cu maximum de exigență toate abaterile săvîrșite de șoferi. Din aprilie 1976 s-a elaborat o decizie în care celor găsiți în culpă li se desface contractul de muncă automat și sînt trimiși, după caz, în instanță judecătorească. Pentru o supraveghere minuțioasă, colectivul de conducere, șefii de garaje execută controale inopinate pe traseu, pentru a forța bunul mers al taximetrelor. Aceste controale se fac în trei schimburi. Sesizările venite în urma abaterilor personalului auto sînt analizate de către conducerea garajului și în funcție de gravitate se iau decizii foarte severe. Mai avem și cazuri în care mulți dintre ei pot fi recuperați ; pentru aceștia se iau doar măsuri de retrogradare. Acum încerc să enumăr cîteva cazuri de șoferi prinși în culpă. Cercel Nicolae de la autobaza Glucoza a modificat chitanțierul, a sustras diferite sume din încasări, săvîrșind și alte abateri. A fost trimis în judecată și condamnat pe un an de zile. Iică Gheorghe, tot de la aceeași autobază, a circulat pe data de 10 septembrie cu aparatul „pe liber", avînd client în mașină ; l s-a desfăcut contractul de muncă. Șoferul Rotaru Marin a catadicsit să se culce în timpul programului, a fost găsit de un echipaj de control în spatele unui bloc din Pantelimon cu chitanța deschisă dar nu încheiată, necliberată pentru 22 km, bani pe care a trebuit să-i pună la loc, și căruia i s-a desfăcut contractul de muncă. Șoferul Petre Marin de la autobaza 4 Ramuri Tei în ziua de 10 septembrie a dus pasageri cu aparatul „pe liber", fiind găsit de către controlorul Tudor Cristea și fiind la prima abatere a fost retrogradat cu 10 la sută din retribuție pe 3 luni. Prin rechizitoriul din 11 iunie Procuratura locală a sectorului 2 a trimis în judecată pe Dinicu Constantin, șofer la direcția exploatării-transport „Galați", autobaza 2 ; în perioada septembrie-decembrie 1975 a sustras în mod sistematic din banii încasați de la clienți pentru cursele efectuate suma de 9 661 lei, iar pentru a nu fi descoperit a falsificat foile de parcurs atît pe numele lui, cît și pe al soției sale. Dinicu Iuliana, înscriind în ele date care nu corespundeau în raport cu cele indicate de aparatul de la bord. A fost descoperit de către organele de control ale autobazei și pedepsit cu 3 ani închisoare corecțională ! Adevărul e că organele de control puteau să pună capăt mai devreme cursei spre ilicit și fraudei șoferului sus-amintit.

Da, da, sînt foarte, foarte mulți cei care își fac datoria în mod exemplar, cu seriozitate și îndeplinire de plan, aceia care încearcă să ridice la rang de deplină seriozitate întreprinderea de transport. Voi enumera cîțiva : Simionescu Traian — de 20 de ani la I.T.B., Goganu Mircea — cel mai bun șofer de furgonetă care a parcurs 800 000 km cu o singură mașină, Popescu Constantin, Moldovanu Alexe, Popescu Ilie, Fejer Ioan, Costache Gheorghe și mulți alții.

Este foarte adevărat că unii șoferi de taximetre sînt înclinați să-și facă din meserie o sursă de cîștig ilicit, dar obligațiile și respectul șoferilor ar trebui să fie destul de mari, deoarece fiecare în țara aceasta este dator să muncească cu sîrg și seriozitate.

Fiecare abatere de la normele de cinste și seriozitate e condamnată cu fermitate de organele în drept. Pe această cale, la Întreprinderea de transport s-au luat măsuri serioase pentru a opri cursa celor ce își însușesc bani nemunciți.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

Oameni valizi care se îmbolnăveau subit grație doctorului Darie

„Recunosc că începînd din cursul anului 1974 am eliberat scutiri medicale mai multor elevi de la Grupul școlar al Întreprinderii „1 Mai" Ploiești, primind de la aceștia diverse sume de bani. Elevii solicitau aceste scutiri medicale pentru a motiva lipsurile de la școală. Recunosc, de asemenea, că începînd cu luna august sau septembrie 1975, am prelungit mai multe certificate medicale eliberate de alți medici pentru angajații Întreprinderii „1 Mai". Nu-mi amintesc exact de la cîte persoane am primit bani și nici cît, dar cred că între 30 și 40 de lei." Declarația aparține lui Florin Darie, fost medic al Spitalului Întreprinderii „1 Mai" din Ploiești, omul care pentru 5, 15 sau 50 de lei îi făcea fericiți pe chiulangii școlii amintite, iar pentru o sticlă de votcă și „ceva" numerar împrăștia cu nemiluita certificate medicale unor angajați ai întreprinderii ploieștene. 11 elevi, 88 de zile justificate cu certificate medicale false contra aproximativ 1 800 de lei, la care se adaugă și certificatele medicale eliberate angajaților de la „1 Mai" ! Cîteva mostre : lui M.V. (pe atunci elev în anul III) Darie Florin îi eliberează 3 scutiri medicale, prima pentru 3 zile, a doua pentru 2 zile și ultima pentru 4 zile ; lui S.N. 3 scutiri pentru 13 zile ; lui P.N. 4 scutiri pentru 16 zile ș.a.m.d. Evident, toate beneficiind de un tarif suigeneris cu care, se pare că, în scurt timp, se obișnuiseră foarte mulți. Astfel, ce declară D.D. (de asemenea fost elev al școlii, motiv pentru care lui și celorlalți le dăm numai inițialele) : „Cunoșteam că medicul Darie eliberează scutiri medicale elevilor, cerîndu-le diferite sume de bani, întrucît toți colegii mei care lipseau de la școală veneau la acesta cu bani și își luau scutirea". Metoda era simplă și eficace, de 10—15 lei scutirea, iar pentru 50 de lei restul, adică scutirile. Aveai bani la tine, erai bolnav și scutit medical ; n-aveai, te privea, erai sănătos și deci chiulisești. Directorul Grupului școlar, ing. Ion Popescu : „Am trecut o vreme printr-o perioadă mai grea. Școala n-avea medicul ei și deci orice scutire medicală era valabilă. Ne întrigase însă, la un moment dat, că marea majoritate a certificatelor erau parafate de același doctor, Darie Florin". Gh. C., frezor la Întreprinderea „1 Mai", lipsește un număr de zile „deoarece și-a urmărit soția pentru că bănuia că în lipsa lui se întîlnește cu alt bărbat". Cum, evident, pentru gelozie, mai exact pentru pornirile „detectivistice" cauzate de gelozie, nici o instituție din lume nu acordă concedii, Gh. C. apelează, cu bune rezultate, la alt medic de la același spital, Ivan Nicolae. Acesta îi înțelege „boala" — ce dumnezeu, toți am fost tineri — și-i dă un certificat medical, pentru care, ce-i drept și drept, nu pretinde bani. Dar primește în sfîrșit, martorii, la unison, declară că Ivan Nicolae n-a cerut vreodată bani, dar că, mă rog, ei i-au lăsat cîte ceva. Și așa se explică declarația lui Darie Florin conform căreia „el a prelungit certificate deja false". Cu singura deosebire că acesta din urmă, lucra cu un regim de adevărată „instituție" căreia îi lipsea doar firma. Ce spune Eronina B., tehniciană la I.P.A. — Ploiești, posesoarea unui astfel de act fals ? „Precizez că înainte de a merge la doctorul Darie Florin l-am dat acestuia un telefon, care, după ce a aflat că este vorba să-mi dea un certificat medical, mi-a spus să nu vin cu mîna goală și să aduc o sticlă de votcă. Am cumpărat o sticlă de votcă de 20 de lei și am mers la spital. În timp ce întocmea certificatul medical, dr. Darie mi-a spus că mă mai costă 50 de lei. I-am dat banii, dar nu-mi amintesc exact dacă terminase de scris certificatul (lucru omul la două mîini, cu una scria, cu cealaltă lua, chestie de exercițiu, N.N.) Acest certificat l-am prezentat la serviciu, primind banii pe cinci zile de concediu".

„Oameni valizi — îmi spune Gheorghe Dinu, directorul Întreprinderii „1 Mai" — apți să dea un bun randament la locul de muncă, se îmbolnăvesc subit grație doctorului Darie, venind apoi senini să-și ridice „drepturile" bănești. Dacă adăugăm și eforturile colectivului de a suplini „bolnavul închipuit", sau dacă notăm și efortul cadrelor didactice de la Grupul școlar de a ne trimite tineri bine pregătiți putem realiza mai bine, la adevăratele dimensiuni, urmările faptelor profund antisociale ale fostului medic Darie Florin".

Fără alte comentarii. Deocamdată !

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Despre „Viața unei femei"

Aristotel spune că „Tragedia e, așadar, imitația unor acțiuni alese și întregi, de o oarecare întindere, în grai împodobit cu felurite soiuri de podoabe, osebit după fiecare din părțile ei, imitație închipuită de oameni în acțiuni, ci nu povestită, și care stârnind mila și frica săvârșește curățirea acestor patimi". Astăzi se pare că nimeni nu mai are curajul să scrie sub titlul lucrării sale destinate scenei decît piesă, în două sau trei acte, niciodată tragedie, deși multe sub ecte tratate de aceste producții prezintă, cum cere mai sus citatul grec, un material bogat în fapte, capabil să arate trecerea omului de la fericire la nefericire, sau de la nefericire la fericire.

Aurel Baranga în „Viața unei femei" face procesul celui mai zgomotos cuvînt, **tăcerea.** Tragedia aici nu se împlinește în final, după modelul clasic, biografia eroinei nu e curmată de timp, timpul n-a putut s-o strivească și s-o rupă cu desăvîrșire, presiunea timpului a fost însă violentă și a ucis în sufletul protagonistei toate „vocile" care acum sînt chemate în carne și oase să se justifice și să se spovedească. Eroina de fapt nici n-are nevoie de argumentele lor, argumentele unor defuncți sînt defuncte, ea vrea doar să înțeleagă încă o dată pentru ea, și bineînțeles pentru spectatori, care a fost mecanismul acelui coșmar, absurd și ilogic ca orice coșmar, pe care l-a trăit. O nevinovată, despre care se știa că e nevinovată, și care putea fi oricare altă nevinovată plătește cu anii ei tineri — ca să servească drept exemplu. Dar nici „exemplu" nu poate fi, în jurul ei se va așterne cenușa cea mai grea a acelor ani, tăcerea. Aurel Baranga scrie această piesă, după cum declară și eroina, ca aceste dureri vechi să nu se mai repete. În dialectica acelor ani autorul caută să descifreze ce le aparținea protagoniștilor săi și ce aparținea altor protagoniști din alte piese ce se insinuaseră tragic în realitățile noastre. Deci autorul face aici o imitație a unor acțiuni ce-au stîrnit mila și frica, voind curățirea de aceste patimi și dorind un respect uman față de ființa umană.

DUMITRU RADU POPESCU

Cronica filmului

Cei patru mușchetari

Ați avut un necaz în familie? Mergeți la acest film.

Ați avut șansa să vedeți „Bonnie and Clyde", să o vedeți adică, atunci, pe Faye Dunaway, în acel rol care a declanșat proteste și stimă în întreaga lume? Mergeți la acest film.

Vă spune ceva numele lui Richard Chamberlain? Acel actor care, pe parcursul unui serial TV, ne-a încîntat serile unor „lumi" proiectat în dilema hamletiană? Dacă da, mergeți să vedeți acest film (atenție: apare foarte puțin, e în rolul unui paznic de închisoare!)

Raquel Welch ne-a delectat cîteva reveliioane la rînd, aparținînd aceluiași an — reținuți? (au aparținut aceluiași an reveliioanele în cauză, adică emisiunile TV.. nu Raquel Welch!). Dacă ați reținut chestia asta, mergeți la acest film.

Și — în general — mergeți la acești „Patru mușchetari", realizat de către Richard Lester, anunțat — conform afișelor noastre — „continuare a filmului Cei trei mușchetari, ecranizare după Alexandre Dumas". Că prinde bine.

Prinde bine în sensul că petreci două ore vizionînd o peliculă realizată cu meserie și umor, fără mari pretenții: prinde bine pentru că știi, timp de două ore, că întîrzie 31 rapid.

Foarte mari actori, într-o foarte mediocră peliculă, în care se rîde foarte mult. Pentru că este o „parodie" (a cita?! — n.n), realizată după textul foarte popularului Alexandre Dumas. Mergeți, așadar, la acest film!

Nu de alta, dar pentru a vă putea întreba apoi: ce se întîmplă, frățiloc? Chiar nu se mai produc filme mari în lume?! Ce-aveți cu noi?!

HORIA PĂTRAȘCU

P.S. — Cooperația de consum, prin intermediul unor filme de comandă servile drept completare cinematografică, amenință — deocamdată „lejer" — pentru a parafraza un simpatic scriitor polițist la modă — atît nervii noștri, cît și răbdarea omului civilizat de rînd. Este cel puțin stupid ca, de fiecare dată cînd vizionăm un film, să înghițim aceleași imagini colori, făcînd, sau dorindu-se a face, reclamă unor unități de alimentație publică; care unități, deatfel onorabile poate, risipite pe întreg cuprinsul țării, arată — în „filmele" astea — **ai naibii de la fel!** Una e să nu știi să faci reclamă — alta e însă să o spui tuturora!

Cronica spectacolelor

Plicul și scrisorica

Dacă și stagiunea bună se cunoaște după primul spectacol, atunci — cu montarea piesei **Plicul** de **Liviu Rebreanu — Teatrul de comedie** face spectatorilor o frumoasă și inveselitoare promisiune.

Spectacolul are două merite, două diferențe specifice. **Prima:** personajele, cu toate că-s supuse unei satire acerbe, nu-s tratate ca niște ființe grotești, urîte și proaste. Și e bine așa, pentru că numai morala lor e odioasă, cu atît mai odioasă cu cît aparține unor oameni sănătoși, frumoși, inteligenți, întreprinzători, abili. A doua: scenografia nu se limitează la rostul de a crea un cadru, de a sublinia tacit și implicit ideea piesei, ci „capătă glas", dobîndește o mobilitate, nu doar scenotehnic funcțională, ci o mobilitate care subliniază, atrage atenția, pune accente, fie pe o replică sau alta, fie pe o idee sau alta, fie pe o situație sau alta. În loc să se miște oamenii în decor, se mișcă decorul în jurul oamenilor și prin această răsturnare — cumva asemănătoare, dar la proporții mult mai modeste, cu aceea din Comedia neagră — este o sursă de umor. Regia este semnată de **Lucian Giurchescu,** iar scenografia de **Ion Popescu Udrițe,** deci o colaborare la un înalt nivel.

Restul greului veseliei îl duc **Dumitru Rucăreanu, Stela Popescu, Candid Stoica, Aurel Giurumia, Mircea Șeptilici, Iurie Darie, Constantin Băltărețu, Cornel Vulpe, Mihai Pălădescu, Liliana Ticău, Anca Pandrea,** deci actori care-s de mult consacrați profesioniști ai comediei. Și aceasta se simte: totul se desfășoară cu bun gust, cu nuanțe și, bineînțeles, cu haz.

Însă, din păcate, spectacolul are și ceva umbre de monotonie, de lipsă de ritm, de desuetudine. Dar aceste vini decurg, cred, și din piesă, care, orice s-ar spune, aparține unui alt timp. Probabil că o comedie, tot de ținută artistică, dar și contemporană — ca problematică, personaje și mod de tratare — va fi pasul al doilea, firesc și întregitor, pe care îl va face în stagiunea aceasta Teatrul de comedie.

*

Începutul de stagiune s-a înscris, pentru mine, numai cu „plic", ci și o scrisoare. Venită, pe adresa redacției din partea secretarului literar al Teatrului de stat din Constanța, Romeo Profit. O scrisoare care m-a amărît. Pentru că nu văzut cum o totală nereceptivitate în critică și un subiectivism pătimaș pot duce la bănuieli și învinuiri nedrepte.

NELU IONESCU

Din fotoliul spectatorului

Un spectacol politic

Spectacolul orădean cu **Balconul** de D.R. Popescu începe și se termină cu un song de Mircea Vintilă, song în care laitmotivul este versul poetului Adrian Păunescu „Pe pămînt avem de toate, și nori, și stele". Songul lui Mircea Vintilă este într-un fel sinteza mesajului din **Balconul.** Acest mesaj de o limpezime cutezătoare este axat pe ideea că noi, oamenii acestui prezent încărcat de semnificații adînci, nu sîntem perfecți, dar noima noastră este să tindem spre perfecțiune, prin felul cum trăim și prin ceea ce înfăptuim în fiecare zi. În numele acestei aspirații clocotește conștiința tînărului erou al piesei lui D.R. Popescu, acea conștiință ce nu poate respira decît în atmosfera pură a adevărului, cînd stelele nu se tîrăsc în tină, ci își urmează vocația de a fi călăuze drepte pentru cel ce s-a avîntat spre un orizont larg, liber și demn.

Premiera absolută a **Balconului** (fără îndoială unul dintre cele mai bune texte dramatice ale lui D.R. Popescu), în regia lui Al. Colpacci, este un eveniment al vieții noastre teatrale, pentru că prin caracterul ei profund angajat pledează cu pasiune și pasionant pentru rostirea adevărului, oricît de incomod ar fi el pe planul mărunt și prin excelență subiectiv al individului. Spectacolul, ca și partitura literară care l-a inspirat, degajă convingerea că adevărul mistificat, din inerție, oboseală sau din uitare, poate avea consecințe nebănuit de grave pe un plan social mai larg. Tema fundamentală a spectacolului — în care Al. Colpacci articulează un limbaj teatral modern, invitînd spectatorul la reflecție și la participare într-o dezbatere asupra unei probleme etice inseparabile de atitudinea politică fermă — este incompatibilitatea dintre viața trăită și mucezită în chip comunist și fenomenele străine, parazitare și nocive ce mai apar din cînd în cînd. Iată de ce rostirea adevărului, cu luciditate și curaj, este o necesitate, un important instrument al progresului, o expresie a dăruirii și a statorniciei față de un ideal peren.

Adrian, cel ce caută adevărul (admirabil interpretat de Mircea Constantinescu), este exponentul unei generații care înțelege, cu întreaga receptivitate și curățenie morală a vîrstei inacceptabile compromisurilor, esența prezentului nostru socialist, anume faptul că trecutul de luptă comunistă nu are voie să devină un mit, ci el trebuie să fie o prezență vie în toi ce facem, ca o flacără ce combustionează tot ce-a rodit sacrificiul de altădată.

Un ansamblu actoricesc remarcabil, aleătuit din: Eugen Țugulea, Eugen Harizomenov, Ion Mîinea, Radu Vaida, Radu Neag, Ileana Iurcisc, Afla Tăutu, Simona Constantinescu, Marcel Popa și Ion Abrudan, oferă creații demne de interes în acest spectacol politic de excepție, bucurîndu-se de aportul scenografiei interesante a Tatianei Manolescu-Ulieu.

AL. COVACI

Viață — film. Dus și-ntors

Un metru de doi hectolitri

Încercînd, din cînd în cînd, să trec pe trotuarul de vizavi, adică să întru în pielea cititorului, anumite porțiuni ale priveliștii de dincoace, adică din castrul cronicarilor, mi se par mai fumegoase, nu derutante, un asemenea epitet ar fi exagerat, dar unele dificultăți de vizibilitate există. În cinematografie efectul se numește unscharf. Ce mi se pare neclar sau, mai exact zis discutabil?

În nici un caz faptul că „ne permitem" să avem judecăți diferite, gusturi diferite. Aceste diferențe sînt, după părerea mea, în critica de film mult mai mărunte, mai puțin sărituare în ochi decît în oricare alt sector al criticii și asta se datorează, mai ales, faptului că marea majoritate a criticilor de film avem cam aceeași formație („provenim din gazetărie"), că sîntem oarecum de-un leat: că din întîmplare sau dintr-un determinism istoric, la care nu e cazul să ne oprim acum, avem, ca persoane și personalități, calibruri apropiate, nu identice, dar nici cu uimitoare discrepanțe. Nu spun că sîntem o apă și un pămînt — ar fi nedrept și neadevărat — dar pot să spun că lăsînd la o parte puține excepții avem aproximativ aceeași statură publicistică.

Cu toate acestea, diferențe există și ar fi întristător să fie altfel. Un cronicar vede că sticla e pe jumătate plină, iar altul, cu aceeași îndreptățire, constată că ea, sticla, e pe jumătate goală. Variațiile pot să țină de unghiul de vedere sau de o stare de spirit cînd mai încîntă optimismul absolut al lui Leibniz, cînd pradă unei umori schopenhauerjene. Dealtfel, problema, să fim bine înțeleși, nu se pune în sensul că sîntem diferiți, **prea** diferiți, de dorit fiind să fim din ce în ce mai diferiți în unitatea noastră dialectică. Intenția acestor fraze nu ar fi nici de a pune în discuție gusturile pe care una dintre foarte puținele zicale lipsite de înțelepciune vrea „să nu le discute".

Atunci unde-i unscharf-ul?

Despre **Prin cenușa imperiului,** un confrate scrie: „...filmul nu reușește să fie educativ nici măcar pe linie didactică (artistică nici nu poate fi vorba)". Aproape concomitent, un alt confrate scrie: „Consemnăm premiera filmului **Prin cenușa imperiului** cu satisfacția de a recomanda cititorilor o reușită de prestigiu a cinematografiei naționale, o peliculă cu sensuri tulburătoare, menită credem să capteze interesul celor mai diferite categorii de spectatori".

Despre **Operația Monstrul** un confrate scrie: „subiectul e lipsit de consistență, un vacuum general stăpînește atmosfera noului film al Casei trei". Aproape concomitent, un alt confrate scrie: **„Operația Monstrul** este o comedie de moravuri sociale, iar pe plan artistic reprezintă o experiență care împinge comedia noastră cinematografică pe un plan superior, acela al asumării unei responsabilități sociale, văzute ca o importantă sarcină cetățenească".

Despre **Conversația,** un confrate scrie: „...produce, poate, un singur fel de «tensiune», aceea a nervilor consumați la vizionarea filmului — deci mai bine de o oră și jumătate — inutil". Aproape concomitent, un confrate spune: „Filmul este un eveniment cinematografic de anvergură internațională. A nu vedea acest film echivalează cu a sări peste o operă de prim ordin în gîndirea cinematografică mondială".

Dînd aceste exemple n-am vrut să furnizez mostre de judecăți extreme și nici să spun sau să sugerez o vită înțelepciune demnă de a fi dată la casare și anume că adevărul stă întotdeauna undeva pe la mijloc. Adevărul nu stă obligatoriu la centru. El umple toate direcțiile și toate punctele cardinale. Extrasele de mai sus vor să argumenteze o senzație, mai mult, o convingere. Convingerea că există împrejurări semnificative în care criticii nu intră în coliziune din cauza teoriei, ci a metrologiei. Adică judecătorul folosește metrul, dar printr-o absență de la un pact de omologare, metrul își variază lungimea de la metrolog la metrolog. În alți termeni, aceasta s-ar chema că părțile n-au același sistem de referințe. Aceeași asimptotă. Aceeași coordonată.

În consecință, cele de mai sus nu se referă la noi ca esteticieni mai mult sau mai puțin subtili, ci la noi ca metrologi. Primul deziderat ar fi inspectarea metrului, pentru ca el să nu mai conțină uneori 250 cm., alteori 8 centimetri și jumătate, iar în unele împrejurări unul sau mai mulți hectolitri.

ECATERINA OPROIU

Cartea de artă

Colecții și colecționari

O carte neobișnuită publică Petre Oprea. Ea se cheamă **„Colecționari de artă bucureșteni"** și conține pagini de natură să intereseze nu numai pe cercetătorul și istoricul de artă ci, în general, pe toți acei anonimi și statornici pătimași ai vieții muzeale, care sînt oameni de toată condiția și toate profesiunile. Constituirea primelor colecții de artă bucureștene, aventura nașterii și destrămării lor, înființarea primelor așezăminte destinate publicului mare, istoria fabuloasă a cîtorva colecții din secolul trecut, portretele colecționarilor sau, mai bine zis, portretul unela din cele mai tulburătoare pasiuni umane — iată materia cărții lui Petre Oprea, carte care cere ani de muncă și, peste ani, un soi de frumoasă nebunie, din sămînța răspîndită, s-ar zice, chiar de acești colecționari de pictură, sculptură și grafică ai Capitalei. Citim, prin urmare, pagini pline de substanță despre constituirea fondului de opere leșcan al muzeului și cărturarului Mihail Kogălniceanu și citim, cu tristețea pe care ți-o dă întotdeauna sfîrșitul unei înălțătoare iluzii, povestea vieții lui excepționale. Puțini știu ce secrete a păstrat viața lui Kogălniceanu, puțini au înțeles ce mare pierdere a fost pentru țară refuzul statului de a înființa un muzeu și de a împiedica înstrăinarea colecției. Din ambiția culturală a cîtorva pasionați s-a născut, mai tîrziu, muzeul național. Cîtiva colecționari au reușit să-și vadă împlinită dragostea pentru artă, odată cu acceptarea de către stat a donațiilor — în ideea cărora luerau, de fapt. Mai mulți însă sînt aceia care au fost nevoiți să vîndă „strînsura lor de cadre", fiindcă o colecție este, orice s-ar zice, o dulce dar grea povară. Alexandru Vlahuță a scris cîndva, cu amărăciunea omului ce și-a propus un lucru peste puterile sale și ale timpului, despre motivele care au dus la împrăștierea vestitei lui colecții de grigorești: „Sînt obosit. Nu mai pot. De 17 ani sînt paznicul acestor tablouri... Ce, crezi că eu sînt stăpîn aici în casă? Așa, ele sînt stăpîne. De cîte ori mă mut, grija mea cea dintîi este să găsesc o casă unde să poată încăpea frumos tablourile lui Grigorescu. De mine nu mai e vorba. Eu stau unde-o da Dumnezeu".

Petre Oprea alcătuiește fișele cîtorva zeci de colecționari, printre care: Exarcu, Simu, Nicolae și Iancu Kalinderu, Alexandru Bogdan-Pitești, George Severeanu, Dona, Zambaccian, Oprescu. Trebuie spus că pe lîngă aceste binecunoscute nume, care au ajuns să semnifice nu numai fervoarea, dar și perspicacitatea, simțul valorilor de importanță națională, un fierbinte simț patriotic, există încă nume aproape uitate, a căror contribuție la promovarea artei românești de după 1900 a fost excepțională. În cazul celor mai puțin cunoscuți, în paginile dedicate unor figuri bizare ori numai pitorești din lumea colecționarilor, verbul lui Petre Oprea mărturisește simpatie și este drept să fie așa. Nu întotdeauna omul cu bani a avut și gust, nu întotdeauna colecționarul fără parale multe a stat în urma mecenaților vremii. Sînt destule situațiile în care dragostea pentru artă a slujit viitorul mai bine decît punga mare și ambiția de a face la București imitație de palat european și curte de principe.

Scrisă drept și clar, în respect pentru cititorii tezaurului nostru muzeal, cartea lui Petre Oprea stă bine în orice bibliotecă bună.

TUDOR OCTAVIAN

Spiritul nostru revoluționar

Și prin Pantelimon trece trenul albastru al modernizării școlii...

Respectul meu pentru profesorul doctor Dumitru Giurea, directorul Liceului real-umanist „Al. Sahia" din București, a început, cred, din clipa în care l-am văzut străduindu-se să-i convingă pe conducătorii Inspectoratului școlar al municipiului București de necesitatea îmbogățirii patrimoniului școlii sale cu încă un număr de strunguri adevărate, cu ajutorul cărora elevii să poată învăța, în modul cel mai adevărat, meseriii pe care să le poată practica la absolvire. Respect fiindcă venise acolo, la inspectorat, nu așa cum vin alții, doar cu formula : „trebuie să-mi dați", ci cu o sondare concretă a întreprinderilor de unde aceste mașini pot fi transferate școlii, cu acordul proprietarilor lor, certificat de C.S.P.; adusese chiar și documentele, ba și pentru cîteva strunguri în plus, care să poată fi distribuite spre alte unități școlare, scutindu-l astfel, generos, pe un coleg al său de o alergătură în plus. Dar simpatia mea pentru directorul Giurea s-a născut, sînt sigur, în momentul în care mi-a spus un amănunt din perioada formării sale, amănunt al cărui sens, reținut peste aproape trei decenii, mi-a pus în lumină o dimensiune spirituală care mi s-a arătat a fi măsura însăși a acestui slujitor al școlii, om nu prea în vîrstă, dar nici foarte tînăr.

Făcea, dacă nu mă înșel, armata pe la Sibiu (trebuie să fi fost imediat după 1944), cînd un ofițer care pricepea încotro duceau furtunile timpului și care-l îndrăgea pe tineri nu obosea să le dea un părintesc îndemn sub forma unei metafore. „Prin gările vieții, le zicea el, trec multe trenuri ; acum a sosit pentru voi **trenul cel albastru.** Nu întîrziați, urcați-vă-n trenul albastru..."

— Ce era aceasta, tovarășe profesor ?

— Pe vremea aceea trenurile rapide se deosebeau de personalele încotro prin culoarea lor albastră. Astfel, ofițerul ne făcea atenți la ritmurile noi de progres care interveniseră în viața țării și pe care el le interpreta ca un alt destin, sau ca un noroc deosebit al tinerei generații de atunci.

Îi îndemna, adică, așa cum am spune azi, să descopere „noul" care venea cu mare viteză, să intre în curentul lui, chiar dacă accasta cerea, desigur, mai mult efort decît timpa staționare pe margine. Iar dacă l-am îndrăgit pe profesorul Giurea este fiindcă el a înțeles mult mai mult, și anume că prin viața oamenilor trec mereu alte și alte „trenuri albastre", importante fiecare la vremea lor, pe care dacă le-ai prins le-ai prins... ; dacă nu, rămîi pierdut undeva, în urmă...

★

În cartier, în Pantelimon, noul e mai la el acasă decît oriunde în altă parte ; avem de-a face aici cu un alt București, poate cel mai inteligent și mai armonios construit din cîte cartiere noi s-au ridicat în ultimii ani. Ce înseamnă însă noul în Liceul „Sahia" ? Îl priveam curios pe director și, înainte de a-i afla răspunsul, mă gîndeam că acesta ar putea fi, de pildă, un alt nivel artistic, întrucît acolo, în biroul său, luminează frumos încăperea două lucrări de H. H. Catargi, iar în cancelaria profesorilor dădusem peste un tablou de Ion Grigore, cu subiect din viața satului românesc, tablou care ar face cinste oricărei instituții pretențioase. Dar nu, trenul albastru aici nu însemna în primul rînd gusturi noi, ci un cuvînt foarte larg cuprinzător : **modernizare.** Modernizarea predării (tehnica video, audio, clasele transformate-n cabinete, telescoală făcînd corp comun cu „orele de predare"). Dar și modernizarea școlii în ansamblul ei, adică legarea ei de practică, evitarea acelui efect cu totul nociv produs de ținerea elevului departe de munca productivă, efect pe care Alvin Toffler îl denumea forțare prelungită a adolescenței, adică „infantilizarea tinerei generații".

★

La 3 100 de elevi (1 800 „la zi", 1 300 la „seral"), Liceul „Sahia" numără 114 cadre didactice, 86 de clase, 7 laboratoare, 7 cabinete, 7 ateliere, 3 microsecții industriale, sală de sport, un semiinternat. Școala are „plan bugetar", se aprovizionează cu materiale (nu numai didactice), își pune probleme de organizare a muncii, sau de calitate, are plan de livrări, copiii învață componenții termenului preț de cost, știu ce înseamnă să dai ochi cu un beneficiar exigent, „Trenul albastru" i-a adus funcției de director de liceu un conținut în foarte mare parte cu totul nou : el trebuie să se priceapă la magnetofoane, epidiascoape, picupuri, casetofoane, aspectomate, ecrane mobile, unelte aschietoare, benzi de montaj, instrumente specifice industriilor metalurgice, de textile, de încălțăminte, de produse electrice etc., etc.

— Ce specialitate aveți, de fapt, tovarășe Giurea ?

— Eu ? Profesor de istorie...

— Și cum merge această uriașă mașinărie ?

M-a poftit s-o cunosc. L-am avertizat că am văzut multe țări cu învățămînt dezvoltat, ca și multe școli bine organizate din țara noastră, iar acolo unde lucrurile nu-mi vor părea de nivel cu adevărat bun îmi voi permite să-i rețin atenția.

— Ne ajutați și vă mulțumesc, mi-a răspuns dînsul. Multe le știm însă și noi. Și bune și rele.

Bune : laboratoarele de chimie.

Mai puțin bun : laboratorul de fizică.

„Bune" în ce sens ? Trecerea copiilor de la **clasă** la **laborator** n-a fost, pentru organizatorii laboratoarelor de chimie, doar efectul unei mode. Începînd cu mesele — care sînt „de lucru" —, cu stativele pentru instrumentar, cu planșele, cu colecția de lecții fișate etc., totul respiră aerul viitoarelor profesii ale celor ce, acum, sînt elevi. De aici și dotările, toate funcționale. Mai puțin bune, celelalte, de la fizică, tocmai printr-o notă de simplism ; uzinele viitorului încă nu respiră în acest laborator.

Directorul a zîmbit : discuția ne condusese, involuntar, dar sigur, ca peste tot, la problema **omului** care lucrează în școală. Laboratoarele de chimie, mi s-a spus, nu reprezintă vreun cadou din partea cuiva. Autorii se numesc Maria Sebu, șefa catedrei de chimie, Ion Birloiu, Petre Podăreanu, Didina Oprea, Gabriela Coșofreț, profesori. Desigur, nu le-au realizat singuri. Ajutorul principal l-au primit chiar de la elevi, în special de la cei care învață la seral, cu care, cum spunea tovarășul director, se pot face minuni. Dar la fizică ? — am întrebat. Nu sînt aceiași elevi ? Da, dar nu și aceiași profesori, mi-a replicat cineva, dintre cei care ne mai însoțeau. Adică sînt **mai comozi.** Ceea ce s-a făcut în respectivul laborator este astfel mai mult rodul muncii unui pensionar suplinitor, Mihai Marinescu, care a stat un an și a plecat. Ceilalți : „Ora, catalogul și — acasă !" O lozincă veche, prăfuită, pe lîngă care n-a trecut trenul albastru al înnoirilor.

— O întrebare : cadrele de specialitate au făcut vizite la acele licee socotite mai mult modernizate ? Au studiat metodele lor ? Schimbul de experiență, cînd se recomandă, nu se face doar așa, de formă...

— Unii tovarăși, da, au fost, mi s-a spus. Catedrele, în plenul lor, nu.

— N-ar fi cazul, dacă unii n-au urcat încă în „trenul albastru", să ia măcar tramvaiul 13 cîteva stații pînă la Liceul „Mihai Viteazul" ? Să vadă ce s-a făcut acolo și să li se ceară să facă și dînșii aici...

Am pus întrebarea nu din simplu retorism. Ci fiindcă, o spun cu toată francheța, mi s-a părut a exista o diferență de atitudine în favoarea unui învățămînt la nivelul epocii moderne între eforturile și pasiunea unor dascăli precum D. Giurea (director), Gh. Bădoiu (matematică), Antoaneta Gheorghiescu (română), Tudorița Mocanu (geografie, secretara organizației de partid), Mihai Manu (maistru lăcătuș) și alți tovarăși, numiți „mai comozi". Dar dacă întrebarea trebuie neapărat pusă, mai există un motiv, cel mai serios, legat, de fapt, de finalitatea procesului de învățămînt : pregătirea, ca atare, a elevilor. Nu cu prea mare ușurință se recunoaște, oare, că între liceele „Bălcescu", de exemplu, și „Sahia" există o diferență de **nivel** ? Legenda începe să dispară, desigur, datorită acestui proces de modernizare și, mai ales, tot datorită „factorului-om" : în școală se trăiește bucuria că elevi foarte buni, veniți temporar la „Sahia", n-au mai plecat **datorită unuia sau altuia dintre profesori.** Ajungi la concluzia, ascultînd aceste demonstrații, că elevii caută profesorul bun, așa cum caută floarea-soarelui soarele.

Dar, în fond, pentru ce altceva sînt plătiți toți dascălii dacă nu pentru a fi luminoasele puncte de atracție ale celor tineri, garanția lor că, ascultîndu-i, pot învăța carte ? Paradoxal, deși sîntem la peste 30 de ani de la Eliberare, nivelul cultural al familiei este, și în acest caz, botărîtor, inclusiv pentru nivelul școlii. Or, „Sahia" avea în 1975 un procentaj de 95 la sută elevi proveniți din familii de muncitori și cooperatori. Copii la fel de inteligenți ca toți ceilalți. Interes pentru soarta școlară a copiilor manifestă constant cel puțin 85 la sută dintre părinți (bun, după opinia noastră !), dar la majoritatea, începînd cu clasele a V-a, a VI-a, interesul nu poate fi decît sufletesc. Ajutorul, acasă, în afara creării condițiilor materiale, în general bune și foarte bune, se rezumă la întrebarea : „ți-ai făcut lecțiile ?"

— Ce trebuie făcut, în acest caz, tovarășe Giurea ?

— Meditațiile și iar meditațiile ! La școală. Lucrul diferențiat cu elevii...

Deci, din nou, profesorul !

★

Partea cea mai importantă pe linia modernizării o reprezintă, la Liceul „Al. Sahia", cele șapte ateliere dintre care majoritatea abia se pun pe picioare. Dar se pun bine, au constructii propriI, au mașini. Și perspectiva de a fi unele dintre cele mai bine dotate din București. Excelentă, ideea atestării **serioase** într-o profesie. Nu joaca de-a „Certificatul", ca în alte părți. Absolventul Liceului „Sahia" poate lucra imediat într-una din întreprinderile cu care școala colaborează direct și pentru care produce efectiv. Începutul este, deja, foarte bun, veniturile din vînzarea obiectelor realizate de elevi depășesc pînă acum suma de 700 000 lei (iar planul pe acest an se ridică singur la o jumătate de milion). Banii sînt folosiți la autodotare și perspectivele modernizării stau, cum se vede, absolut la toate capitolele, în cea mai mare parte în mîinile slujitorilor acestei frumoase școli, aflată în slujba unuia dintre cele mai noi și mai moderne cartiere ale Bucureștiului.

„Trenul albastru" al modernizării trece, astfel, în mod serios și pe lîngă șosea a Pantelimonului. Dar întotdeauna trenurile înnoirilor încep cu omul...

EUGEN FLORESCU ■

Orbii de care scriu scrisoare

Nu-s orbi acei ce din născare
Închipuie lumina-n gînd...
Lor, cuviosă aplecare
Și-o lacrimă curgînd văzînd...

Orbii de care scriu scrisoare
N-au ochii ciuguliți de corbi
N-au fost siliți să vadă-n soare
Prin caznă, să ajungă orbi...

Ei văd prea bine, din pruncie,
Ca orice om născut normal,
Nevoie n-au de dioptrie
Și nici de ochelari de cal —

Nu e nevoie, nici ca om
Să-i prinzi de braț, să-i treci în stradă
Și nici să le cioplești baston
Cu care pipăind să vadă...

Orbii, de care zic, ingină
Înjurături din depărtare...
Ei, care-au supt limba română
Și-o scriu după abecedare,

Ei care văd atît de bine
Pe scoarța lumii răspîndiți,
Ne plîng mereu fără rușine
În cor sinistru de orbiți —

Nevăzători cum sînt de rasă
Văd precum Iuda, doar arginții
Vînd țara, orbii, au o casă
Și-ntreg poporul, cu părinții...

„Sărmanii orbi", vor zice unii
Deprinși cu milă și-ndurare...
Dar noi, ce-avem în lut străbunii
Și stăm alei, între botare

Noi, care întrupăm o țară
Și punem viață-n toți pereții
Nici mila n-o lăsăm afară
Ca s-o apuce ei, orbeții —

Se mai întîmplă cîteodată
Orb să te naști în România
Dar buza ți-e înfierbîntată
Cînd îți tresare-n palme gîlma —

Se mai întîmplă cîteodată
Să-și piardă cîte-un om vederea
Dar țara-n inimă îi bate
Hrănindu-i gîndul și puterea —

Dar orbii care văd prea bine,
Orbii siliți sau benevoli
Ce n-au mîncat fără rușine
Pîinea și slovele prin școli,

Samsari de globuri oculare
Vîndute și pe datorie
Gata să-și taie mîna care
Apoi va trebui să scrie,

Gata să-și vadă limba smulsă
Cu care trebuie să zică
Lăsînd-o toată ziua mulsă
De-o undă cît de cît pitică,

Cu coada ochiului, rămasă
Ei trag apoi, din cînd în cînd,
Să vadă ce mai e pe-acasă
Ce pot minți, inventînd...

Orbii de care scriu scrisoare
Orbi cu motiv, fără motiv
Rămîn cît mai rămîn sub soare
Ca orbii, orbi definitiv !

ION SANGEREANU ■

„Covalitin" în farmacii

„Am avut puțini prieteni — acum probabil că am să capăt foarte mulți !", ne mărturisea doctorița Tina Covaliu zilele trecute. Zile care au marcat pentru colectivul de lîză cationică din cadrul Spitalului P.T.T., condus de dr. Tina Covaliu, un succes așteptat de aproape 13 ani de zile ! „Printre prieteni, ne mai spunea dînsa, în primul rînd trebuie să amintesc de revista Flacăra, care m-a susținut întotdeauna cu mult patos, crezînd în mine și în medicamentul pe care l-am conceput. Apoi, desigur, și pe Mihai Gheorghiu, directorul general al Întreprinderii de medicamente București, care a facilitat producerea în serie mică a medicamentului de care aveam nevoie pentru continuarea experimentărilor. Mulțumesc astăzi tuturor și cred că succesul, astfel, nu este numai al meu — la fel ca și satisfacția reușitei".

Printre noii prieteni ai doctoriței Covaliu, bineînțeles în afară de bolnavi, vor trebui numărați desigur și farmaciștii de la unitatea cu numărul 48 din București, cea autorizată — aici este succesul de care vorbeam — să pună în vînzare medicamentul „Covalitin". Începînd cu data de 1 octombrie. „O mulțime de pacienți au venit chiar din prima zi — ne spunea farmacista principală Ecaterina Critico. E bine să se știe însă că noi vindem medicamentul numai pe bază de rețetă, eliberată de colectivul de la Spitalul P.T.T. Este o măsură bună, necesară pînă cînd un mai mare număr de medici se vor familiariza cu folosința „Covalitinului" în boala numită litiază renală, sau mai pe românește **piatra la rinichi".**

„Într-adevăr, ziua de 1 octombrie a fost o zi de mare satisfacție pentru noi toți — ne spunea și directorul general al I.M.B., Mihai Gheorghiu. Lucrăm de cam un an de zile la punerea la punct a „Covalitinului" — acest medicament capabil să **topească** pietrele de la rinichi, fără de care numai operația ar putea să vindece bolnavii de litiază renală. Odată cu ordinul ministrului sănătății și comanda fermă din 29 septembrie, am fost autorizați — ca urmare a numărului mare de cazuri de experiment studiate și vindecate — să producem în serie mare medicamentul „Covalitin". Satisfacția deosebită se leagă fără îndoială de promovarea cu succes a unui produs sută la sută românesc, de mare valoare terapeutică".

Cu alte cuvinte, de vreo zece zile — deocamdată numai la Farmacia nr. 48 (Calea Victoriei nr. 2) — primele tranșe de „Covalitin" s-au pus în vînzare Medicamentul se prezintă sub formă de capsule, pe trei categorii, care se asociază între ele în funcție de tratamentul prescris. Un vis al doctoriței Tina Covaliu care, iată, se împlinește după 13 ani de așteptare, căutări și zbateri. Astăzi însă, se vede treaba că nimic n-a fost în zadar.

DUMITRU GRAUR ■

Cartea document

Internatul uteciștilor

Apărută în colecția **Mărturii** a Editurii Eminescu, cartea **Internatul uteciștilor** semnată de Dumitru Ivanovici este o confesiune patetică despre lupta revoluționară a Partidului Comunist Român în anii ilegalității și cucerește prin forța de evocare a unei perioade zbuciumate din istoria României, perioadă marcată de creșterea avîntului mișcării muncitorești. Autorul descrie episoade semnificative din viața unui tînăr, anii săi de formare ca revoluționar comunist. Plecat dintr-un sat aflat pe malul Dunării, eroul cărții, Dumitru Jenaru, fiu de oameni săraci, ajunge ucenic la Atelierele C.F.R. din Turnu Severin și devine, în internat, în mijlocul celorlalți colegi ai săi, un utecist de nădejde în cuvinte simple, directe, autorul prezintă ambianța politică și socială din România anilor '30 și înfățișează, proiectate pe ecranul epocii, viața din internat, abuzurile comise de conducerea școlii, metodele folosite de ucenici pentru obținerea unor drepturi, evidențiind rolul organizației U.T.C., care deși în ilegalitate, conducea cu abilitate lupta tinerilor pentru un trai mai bun și mai demn. Memorabile sînt unele portrete de uteciști precum și unele scene în care se conturează cruzimea unor profesori și dîrzenia uteciștilor în fața samavolniciilor la care erau supuși. Protagonistul cărții nu apare idealizat, deși bănuim cu ușurință că întregul volum este inspirat din experiența de viață a autorului. Dumitru Jenaru străbate un drum lung și nu întotdeauna drept pînă cînd din tînărul destul de naiv în acțiunile sale împotriva opresiunilor suportate la internat devine un important membru al P.C.R., un revoluționar matur, cu o concepție clară despre lume și viață, cu credința fermă într-o lume mai bună, mai curată, în ciuda faptului că este urmărit de Siguranță, închis. Dacă uneori povestitorul adoptă o manieră impersonală de relatare, atunci cînd schițează tabloul epocii în care se petrece acțiunea, reliefînd tactica și strategia partidului care, aflat în ilegalitate, a îmbinat cu rezultate fructuoase formele legale de luptă cu cele ilegale pentru combaterea fascismului, pentru revendicări sociale, politice și economice ale maselor crunt exploatate, alteori ritmul acțiunii e precipitat, de-a dreptul palpitant, ca atunci cînd sînt relatate perchezițiile, întîlnirile conspirative, urmăririle, arestările, evadările comuniștilor din lagăre. Cu discreție și cu emoție este înfățișată dragostea mereu pîndită de pericole dintre erou și viitoarea lui tovarășă de viață.

Internatul uteciștilor este o carte care aduce la cunoștința tinerilor de azi numeroase fapte din lupta eroică a comuniștilor pentru instaurarea unei societăți drepte, este o carte cu mare putere educativă, mobilizatoare

PAVEL ANDRONE ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Manifestarea de muzică și poezie cu numărul 200 a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar va avea loc sîmbătă, 23 octombrie a.c., în municipiul Cluj-Napoca, cu începere de la orele 18, în Sala Sporturilor. Biletele se pot procura de la casele Sălii Sporturilor. De asemeni, cenaclul nostru va fi prezent joi, 14, la Curtea de Argeș, vineri, 15, la Cîmpulung Argeș și sîmbătă, 16 octombrie, la Rucăr.

Imperativul vieţii noastre de toate zilele este munca, şi în numele ei, condamnăm orice abdicare de la principiile eticii şi echităţii socialiste, orice abuz, orice prejudiciu adus avutului obştesc, orice încălcare a legalităţii

Halimaua de la „Cocor"

Mai mulţi angajaţi — azi, unii dintre ei foşti angajaţi — ai I.C.S. „Cocor" ne-au scris reclamînd disperaţi : dezordine, haos financiar şi contabil, în cadrul întreprinderii, incorectitudini şi abuzuri ale unor persoane cu funcţii de răspundere, dar mai ales ale directorului. Iată fragmente din aceste scrisori :

„În perioada în care am funcţionat ca gestionar, revizorii de gestiuni din unitate au făcut verificarea gestiunii mele stabilind diferenţe în minus în valoare de 488 325,38 lei, conform procesului verbal nr. 9213 din 30 06 1975. Conducerea unităţii, prin decizia **nr. 300 din 8 iulie 1975, mi-a** imputat suma de mai sus, iar prin decizia **nr. 483 din 9 06 1975 mi-a** desfăcut contractul de muncă, încadrîndu-mă la articolul 130 litera „e" din Codul Muncii. Am contestat. Organele de control din M.I.U. au verificat totul. Din cele 488 325,38 lei lipsă, au mai rămas 5 325 lei, iar procesul verbal încheiat de organele de control respective arată clar că nici această diferenţă nu reprezintă sustragere (...) Mi-a fost anulată decizia de imputare. Am rugat conducerea întreprinderii să repare toată greşeala făcută cu mine (am fost la un pas de sinucidere, cînd am văzut că mi se pune în sarcină, pe nedrept, o lipsă de aproape jumătate milion de lei). Am fost însă purtat cu vorba, probabil cu intenţia de a se epuiza timpul în care puteam contesta. Am cerut transfer. Tov. director mi-a pus rezoluţia favorabilă, dar a doua zi şeful biroului organizarea muncii, Grigoreta Doţe, mi-a spus că nu-mi dă transferul. De neînchipuit, dar directorul mi-a spus, de dată aceasta, că nu stă de vorbă cu mine şi nu-l interesează situaţia mea" (Ştefan Mocanu).

„Cu desfacerea contractului de muncă, directorul întreprinderii, Mihail Coandă, m-a ameninţat în faţa altor persoane din conducere, folosind injurii. S-a înfuriat pentru că n-am fost de acord cu o acţiune iniţiată de dumnealui de a muta mărfurile dintr-un depozit într-altul, cu persoane străine de gestiunea depozitului, noaptea şi în timpul inventarului. Toate necazurile mi se trag însă de la o întîmplare din seara zilei de 29 decembrie 1975. Atunci, şeful serviciului comercial, Gheorghe Vlăduţescu, mi-a cerut să rămîn peste program (după ora 19) pentru că va sosi o maşină cu blănării şi trebuie neapărat să-i fac acte de predare către raionul de vînzare. A insistat să rămîn numai eu, deşi era ilegal : trebuia să fie de faţă întreaga comisie de recepţie. Pe la ora 20,30 G. V. a venit cu avizul de expediţie al mărfii, cerîndu-mi să fac actele de predare către raionul de vînzare, că maşina a rămas în pană pe drum. Tocmai atunci m-a anunţat cineva că blănăria se descarcă pe uşa dosnică, sub supravegherea directorului Mihail Coandă şi a altor persoane străine de Depozitul 17 Confecţii. Am mers acolo împreună cu comisia de recepţie. Tovarăşul Coandă ne-a dat afară. M-a obligat însă să fac actele de predare către raion fără ca, cel puţin, să văd aceste mărfuri. Pentru că mă opuneam, m-a ameninţat de atunci că-mi va desface contractul de muncă şi că mă va trimite unde numai el ştie" (Marin Pană).

Acestea nu sînt singurele cazuri de desfaceri ale contractelor de muncă de care angajaţii au motive să se plîngă. Voi mai da un singur caz, de care sînt însă legate mai multe lucruri ciudate. Florea Marin a chemat — ca şi alţii — în judecată întreprinderea, pentru desfacerea abuzivă a contractului de muncă şi a cîştigat, ca şi alţii, prin hotărîre judecătorească. Sentinţa civilă nr. 1938 din 6 aprilie a. c. a Judecătoriei sectorului 4 obliga întreprinderea la plata sumei de 5770 lei, cu titlul de despăgubiri, şi 405 lei cheltuieli de judecată, faţă de F. M. Hotărîrea a rămas definitivă. Florea Marin a primit 6175 lei la 28 06 a. c., conform unei note de restituire. Abia la 8 septembrie a. c., însă, se discuta în C.O.M. cine trebuie să plătească aceşti bani. Zic **abia** pentru că, între timp, consiliul oamenilor muncii se mai întrunise de cinci ori. Şi este un fel de a zice că s-a discutat cine e vinovat, adică cine trebuie să plătească cei 6175 lei, pentru că, la 8 septembrie, iată ce se întîmpla. A fost citit consiliului un referat întocmit de jurisconsultul Anton Diaconeasa, în care acesta arată că instanţa a emis o hotărîre necontemeiată. La sfîrşitul referatului dactilografiat, Ionel Joiţa, şeful biroului contabilitate, scrisese de mînă şi semnase „menţiunea de a se supune C.O.M., spre aprobare, trecerea pe cheltuieli fiind vorba de **erori judiciare săvîrşite de instanţă**" (s.n.)". Procesul verbal arată : „se propune, avînd în vedere hotărîrea judecătorească definitivă privind reintegrarea tov. F. M. şi **nefăcîndu-se nimeni vinovat** (s.n.), trecerea pe cheltuieli a sumei de 6175 lei", iar, după discuţii, precizează : „**Se aprobă în unanimitate trecerea pe cheltuieli...**" Adică pe seama întreprinderii ! Interesant, nu ? Dar iată şi alte lucruri interesante în legătură cu acest consiliu. Mai întîi, directorul — preşedintele acestuia — Mihail Coandă susţine răspicat că este compus din 11 membri, iar lui Dănăilă Arsene — membru în C.O.M. — i se pare că ar fi totuşi compus din 13. Cît despre felul cum se exprimă acolo părerile şi se votează, iată ce am aflat de la Niculae Ionescu, şeful biroului comercial, membru în C.O.M. : „Fiecare îşi exprimă liber părerea. Dacă veţi răsfoi procesele verbale, veţi vedea că sînt totdeauna şi voturi împotrivă şi abţineri. Tovarăşul director nu face altceva decît să dirijeze această orchestră care concertează". N.I. nu ştia că, înainte de a vorbi cu el, văzusem ultimul registru de procese verbale (din mai a.c. pînă la ultima şedinţă) şi constatasem că, de fiecare dată, acestea consemnează „se aprobă în unanimitate". Numai la 8 septembrie s-a votat de 17 ori **în unanimitate** ! Culmea : N.I. pretinde că el citeşte de fiecare dată procesul verbal înainte de a-l semna. Cît despre componenţa consiliului, crede că e alcătuit din 10 sau 12 membri, nu ştie exact.

Să revenim însă asupra activităţii financiar-contabile, în care nu puţini din cei ce o cunosc susţin că domină haosul. Iată numai două lucruri, în adevăr ameţitoare :

1. — La Depozitul nr. 4 confecţii (gestiunea lui Constantin Drondoe), încă din 1975 inventarierea a descoperit mari nereguli. S-au înregistrat, pe lîngă un minus de 519 304 lei şi un plus de 426 070 lei, încă un minus, la ambalaje, de 130 000 lei. Acum, depozitul se află în inventariere anuală. Ionel Joiţa spune că s-au făcut nişte compensări, dar nu mari valori, „ăît cît ne dă voie legea". Expresia aceasta este însă tembîl de încăpătoare pentru omul care îndeplineşte atribuţiile de contabil şef, deoarece aflăm că s-au compensat, de pildă, chiar şi **paltoane din piele cu paltoane din stofă**. Oricum, situaţia depozitului amintit continuă de mult să rămînă sub semnul unor, hai să le numim nereguli, de sute de mii de lei !...

2. — La 5 noiembrie 1974, I.A.P.L. Şegarcea obţinea de la I.C.S. „Cocor", fără bază legală, sub formă de împrumut, pentru 10 zile, un dulap frigorific autoportant, în valoare de 12 972 lei. La 28 august 1975 dulapul nu fusese însă recuperat, deşi nu se încasa pentru el chirie ; se plătea în schimb amortisment. În perioada septembrie 1973 — iulie 1975 au plecat din întreprindere, fără acte de transfer (şi fără să se perceapă chirie), mijloace fixe în valoare de 1 300 000 lei. Pentru acestea, în aceeaşi perioadă, s-au plătit însă amortismente în valoare de 78 000 lei. Dar, să încercăm să ieşim puţin din această lume amuţitoare a cifrelor şi a valorilor manipulate dublos. De fapt numai de cifre vom putea scăpa ; de celelalte, este aproape imposibil. Deşi întreprinderea este deficitară în oameni, fluctuaţia de angajaţi este enormă. În anul trecut au plecat, pentru diferite motive, 322 de lucrători. În anul în curs, pînă la 30 septembrie, plecaseră 179. Ce este cu deosebire ciudat e faptul că, din aceştia, 29 au fost transferaţi în interesul serviciului (?! — n.n.). Luni, 4 octombrie, alţi 4 şi-au depus demisia.

La „Unirea" lucrează în prezent mai mulţi foşti angajaţi ai I.C.S. „Cocor". Am găsit-o acolo şi pe Vasilica Georgescu, transferată în interesul serviciului. A fost membru în C.O.M. la „Cocor". „Eu am plecat pentru că eram ignorată, declară Vasilica Georgescu. Directorul, pur şi simplu, nu discuta cu mine. Intram în şedinţele C.O.M. fără să ştiu măcar ce vom discuta. Se dădeau prime, se luau diverse decizii fără să fiu consultată, deşi îndoplineam atribuţii care făceau anormal acest comportament al conducătorului întreprinderii. Ştiu că totul mi se trage de la faptul că «am îndrăznit» să-i atrag atenţia lui Cornel Păunescu (şef de etaj), dar, lucru mult mai important, frate cu Grigoreta Doţe, şefa biroului plan şi organizarea muncii) că nu face bine ce face. Ce făcea de fapt ? Împrumuta bani de la angajaţi şi «uita» să-i restituie."

Despre Vasilica Georgescu, directorul Mihail Coandă avea să ne declare : „La început am ajutat-o ; n-am ştiut că-i secătură".

E drept să adaug că „secătura" este de fapt o persoană cît se poate de onorabilă, acum şef de etaj la „Unirea", apreciată la locul de muncă. Oricum, Mihail Coandă nu are dreptul moral să arunce asemenea calificative. Acestuia a trebuit, de pildă, cu cîţiva ani în urmă, să i se aplice o severă sancţiune de partid pentru abuzuri grave, superficialitate şi tendinţe de căpătuială. Era atunci director comercial al I.C.S. „Bucureşti". Ciudat, scos din funcţie, a fost transferat **în interesul serviciului** — fără diminuarea retribuţiei — la Întreprinderea comercială cu ridicata pentru textile încălţăminte Bucureşti, la 10.04. 1972, pentru ca la 14.04. 1972 să se transfere, din nou, **în interesul serviciului** la Direcţia comercială a Uniunii centrale a cooperativelor meşteşugăreşti. Carnetul său de muncă, dealtfel, conţine **o inadvertenţă şi o corectură neconformă cu reglementările în acest sens.** (Nereguli asupra cărora cei competenţi se cuvine să reflecteze mai atent).

Despre ce se întîmplă la „Cocor" şi despre stilul de muncă al directorului oamenii se feresc să vorbească la început. Majoritatea se tem, iar Mihail Coandă a avut, se pare, grijă să le alimenteze această stare tensională. Pe lîngă „un fel dur de a se purta cu oamenii", expresie menţionată şi de cei mai timizi, se laudă cu unele relaţii şi prietenii ale unor persoane „cu funcţii", pe care — dacă aceste prietenii sînt reale ! — mai cu seamă felul cum le flutură, pentru a intimida, descurcăreţul director nu face decît să le compromită, într-o atmosferă necurată de culise şi de birfă. Despre procesul cîştigat de Florea Marin spunea că nu-şi explică decît în două feluri cum a putut fi cîştigat : „ori printr-o **relaţie mai tare** (s.n.), ori din cauza nepriceperii juristului întreprinderii". Şi vorbea incredibil de serios despre acea presupusă **relaţie mai tare.** Un proces, pentru el, nu e, pînă la urmă, decît un duel de „relaţii". Am constatat, din păcate, şi lucruri care-l pot face să se creadă îndreptăţit în astfel de raţionamente. Iată, de pildă, soarta unui dosar de urmărire penală, privind-o pe Boerescu Gheorghiţa, fostă angajată la I.C.S. „Cocor". Aceasta declara : „La 30 decembrie 1974 am primit prin delegatul Petre Nicolae, de la depozit, 50 perechi cizme **damă a 287 lei perechea.** Din acestea, în raion nu s-a vîndut nici o pereche. Cînd au sosit, am primit dispoziţie verbală de la directorul Coandă Mihail să le duc la etajul III, la camera liftului, deoarece are de servit nişte cunoştinţe ale sale. În aceeaşi zi, după două ore, au fost duse în biroul comercial, în care lucrez şi eu. Pînă pe 3 ianuarie am vîndut din birou unor persoane trimise de tov. Coandă Mihail 21 perechi. Banii i-am predat la raion, vînzătoarei Neagu Georgeta, care a făcut 21 de bonuri şi a depus banii la casa raionului. Am dat două perechi şefului de raion Drăgan Sever şi nu ştiu dacă le-a achitat. 19 perechi au fost duse de Cărămizaru Irina la biroul tovarăşului director Mihail Coandă".

Referatul întocmit de Constantin Dobrescu propunea însă, în final, scoaterea de sub urmărire penală „analizînd faptele de mai sus, numărul şi **calitatea** (s.n.) persoanelor implicate...".

Mihail Coandă nu era surprins de întrebările pe care i le puneam. Mai fusese întrebat de multe lucruri, şi nu o dată. Recunoaşte că nu e normal ca, la blănuri, să fie gestionară — fără al doilea gestionar — soţia şefului respectivului etaj. Constantin Barbu. Apoi, în altă ordine de idei : „Da, m-au reclamat şi pentru noua locuinţă. Dar o să le fac tuturor o surpriză : voi cere extinderea spaţiului, că am numai trei camere şi eu am trei copii... Dincolo, am trăit tolerat de tata în locuinţa lui". În ce priveşte vechea sa locuinţă, un fost angajat — care m-a rugat cu o rară stăruinţă să nu-i dau numele „că mă distruge, se răzbună el pînă la urmă" — a spus doar atît : „Dacă aţi vedea beciul de acolo, n-aţi mai şti unde vă aflaţi. Eu am fost o dată să duc ceva. Sînt nişte instalaţii frumoase, agregate frigorifice îngropate în pereţi... dar vă rog să nu vă supăraţi, nu mai îndrăznesc să spun altceva".

Cît despre Dănăilă Arsene, şef de etaj, membru în C.O.M., cu care se înţelege bine, M. Coandă şi-a amintit senin : „Da, mi-a botezat un copil. Dar numai unul".

Cititorii văd bine cît spaţiu am consumat, deja. Halimaua de la „Cocor" e mare, ea nu încape în nici un caz, întreagă, aici. Oricum, autorul acestor rînduri e convins că dosarul, sau dosarele care o vor cuprinde, pînă la urmă, nu se vor mai împiedica în formulări de genul „poziţia persoanelor implicate". **PENTRU CĂ LEGEA E UNA PENTRU TOŢI.**

DORIN GHERGHINESCU ■

Vila de telemea

PE masa din faţa mea, stau aşezate în stivă cinci volume ale unui singur dosar. La un loc, însumează, cred, peste două mii de pagini scrise. Probează faptele în afara legii ale unor vieţi compromise. Pentru aceasta, a fost nevoie de munca a zeci, poate a sute de oameni : contabili, revizori contabili şi tehnici, experţi, laboranţi, lucrători de miliţie, procurori şi magistraţi.

IATĂ filmul acestor fapte : În anul 1961, Marin Trandafir, din comuna Liţa (Teleorman), se angajează la Baza de preluare şi industrializare a laptelui Zimnicea. Tînăr, ambiţios, dornic de perfecţionare, absolvă la fără frecvenţă liceul economic. Îşi cultivă unele relaţii utile, iar în funcţia pe care o deţine, şef al secţiei de preluare şi prelucrare a laptelui, din comuna Piatra (Teleorman), nu se putea plînge că-i merge rău. Postul bun, cîştigul bun l-au îndemnat la emancipare. La urma urmei, cam acesta e rostul muncii fiecăruia, dar mai ales dorinţa fiecăruia. Şi e bine să fie aşa, cu o singură condiţie : să prosperi prin muncă cinstită. Că dacă încerci să-ţi clădeşti, de pildă, o vilă din telemea, veţi evoca dumneavoastră cum, atunci, vila e bună, dar nu e trainică. La prima adiere se clatină, iar la întîiul vînt se dărîmă. Marin Trandafir a ignorat aceste adevăruri : sporeşte cu bună ştiinţă haosul din evidenţe şi îşi creează astfel posibilităţi de... sustragere. Împreună cu Petre Mitran, achizitor la cooperativa zonală Piatra, întocmeşte 13 borderouri false, în care trece săteni, oameni de pretutindeni care nici măcar nu aveau oi sau vaci cu lapte. Sînt contractate astfel 2 357 de kilograme telemea în valoare de 35 355 lei. Banii, se înţelege, au fost daţi pe din două. Un prim pas pe drumul ascuns şi sinuos al infracţiunii a fost făcut, afacerea a fost rentabilă, iar Gură-Cască din jur au fost uşor păcăliţi. Scopul lui Marin Trandafir, de a-şi construi o vilă, fie şi din telemea, începuse să se concretizeze. Al doilea pas îl face ajutat de Nicolae Chitarlia, tot achizitor, tot la cooperativa zonală de consum Piatra. Cu acesta întocmeşte patru borderouri false, pentru 179 kilograme de telemea, în valoare de 2 685 lei. La cererea lui Trandafir, Chitarlia mai întocmeşte două avize de expediţie, evident tot false, prin care se face, în naivitatea sa, că îi expediază lui Trandafir cantitatea fictivă de 3 884 kilograme de brînză de oaie. Şi afacerea cu Chitarlia a mers „la fix" ! Urmează la rînd un alt chiliplrgiu. Eftimie Lungu, tot achizitor, tot la cooperativa zonală de consum Piatra, tot atît de corupt, ca şi ceilalţi colegi. Lungu îi ajută pe Trandafir să întocmească şapte borderouri, la fel de false, pentru alte 818 kilograme de telemea, în valoare de 12 270 lei. A mers şi de data aceasta şi, în mintea lui Trandafir, ambiţios, dornic să prospere, vila de telemea s-a mai înălţat cu un etaj.

PÎRTIA falsurilor şi a delapidării a prins liciu, corupe în jur şi la la vale, pe ulucul ei sinuos, alţi amatori de bani nemuncîţi. Trandafir la rîndul său îşi redimensionează loviturile : plănuieşte şi pune în aplicare o afacere cu tărîţe. Da, cu tărîţe. În polca afacerilor se prinde acum Petre Minculeasa. Din plusurile create, dar mai ales din cantităţile care se cuvoneau contractanţilor-fantomă de pe borderourile falsificate de Trandafir şi ceilalţi, şeful de secţie îi vinde lui Minculeasa un munte de tărîţe : 6 000 (şase mii) de kilograme, încît Minculeasa ar fi putut să îngraşe 10 turme numai cu tărîţe. Scara afacerilor are însă un număr infinit de trepte, şi una dintre ele a fost suită şi de Minculeasa : acesta a pus tărîţa în saci, a mers cu ea — însoţit de fiul său — pe care chipurile îl educa pentru muncă pe piaţa unei comune cu oameni gospodari, Izbiceni, şi a vîndut-o la 4 lei kilogramul. Adică, realizînd un cîştig de 3,35 lei la kilogram. La 6 000 de kilograme, faceţi dumneavoastră socoteala cît cîştigau Trandafir şi Minculeasa; aşa, din ochi, peste 20 000 lei.

Bănuind unele lipsuri, ştia el ce ştia, Trandafir depune eforturi zeloase să le acopere : contractează cantităţi mari de produse lactate, sufocă depozitul (aceasta şi cu scopul de a face inofensivă orice fel de evidenţă sau control) şi telemeaua se strică. La 1 octombrie 1974, conducerea Bazei de prelucrare a laptelui Zimnicea — Ion Georgescu, şef bază, Ion Cojoacă, şef contabil — împreună cu o comisie constituită ad-hoc întocmesc acte pentru scăderea din gestiunea lui Marin Trandafir a unei cantităţi de 8 034 kilograme de telemea ! Numai o lună mai tîrziu, la 28 noiembrie 1974, aceeaşi responsabilă conducere (citiţi irresponsabilă) aprobă alte acte de scădere pentru alte 2 281 kilograme de telemea. „La venirea mea în cadrul Fermei de porcine Alexandria, am văzut, într-o cădă, felii de brînză, în cantitate de circa 2 000 kilograme, declară, în faţa instanţei, Marin Toma, tehnician veterinar ; era alterată, şi peste ea se turna zer, pe care îl primeam zilnic de la Centrul de lapte Piatra. Cu acest amestec hrăneam porcii". Nicolae Urdoi, şofer, adaugă şi el : „Uneori, zerul pe care îl transportam era aşa de îngroşat cu brînză, încît ne înfunda canalele de evacuare a cisternelor". Sînt două din declaraţiile, multe la număr, ale unor martori oculari. Activitatea celor de la Centrul de colectare a laptelui din Piatra, pendinte de Baza Zimnicea, pendinte de Întreprinderea pentru industrializarea laptelui Teleorman, pendinte mai departe de Centrala de industrializare a laptelui Bucureşti, se transformase într-un fel de jaf. „La un moment dat, se adunaseră 20 de tone de caş gras care se păstra în sala de măturat, întrucît nu aveam depozit frigorific. O parte din acest caş s-a folosit la fabricarea brînzei „Dorna". Restul s-a depreciat şi s-a „folosit" (ghilimelele ne aparţin) la prepararea zerului îmbunătăţit care se

dădea la porci". Declarația îi aparține lui Longin Jilavu, tehnolog, cadru cu muncă de răspundere la Baza Zimnicea.

ÎN acest timp, Trandafir, conform dorinței sale, prospera. În anii 1973—1974, conform statelor de retribuție, realizează un venit anual de 23 219 lei, și cheltuie 120 000 lei. Devine un fel de bancă de împrumut : pe Anghel Țiganu l-a împrumutat cu 2 000 lei ; pe Dumitru Dragnea — cu 3 000 lei ; pe Anghel Pleșa — cu 4 000 lei ; pe Dan Vlad — cu 5 000 lei ; pe Marin Chiriță — cu 8 000 lei. În total, vreo 35 000 lei. „Recunosc, declară Marin Trandafir, că s-a găsit la mine o notă cu debitori în valoare de 34 200 lei ; o parte dintre ei erau însă datornicii mei (atenție la formulare) din 1972". Tot în acest timp, Marin Trandafir cunună mai mulți fini : „În toamna anului 1971, am fost cununat de Marin Trandafir care era gestionar la Centrul de preluare și prelucrare a laptelui Piatra. La nunta mea, el, adică nașu' a dat dar, la masă, suma de 1000 lei și a cumpărat luminările pentru miri, pe care nu știu cît a dat. Mai arăt că în primăvara anului 1974, m-a împrumutat cu suma de 5 000 lei". (Ion Cuș).

DACĂ și acum mai sînt cititori care se îndoiesc de modul în care poate fi construită o vilă din telemea și tărîțe, le vom zdruncina necrederea cu încă un exemplu : în anul 1974, în comuna Lița (Teleorman), mai precis în ograda lui Marin Trandafir, 38 ani, căsătorit, un copil, apare în plină splendoare o vilă cu parter și etaj, cu cinci camere, cu beci, bucătărie și baie, cu instalații de lumină și apă, a cărei valoare depășește cu mult 100 000 lei. Trandafir cumpără mobilă de vreo 35 000 lei — de data aceasta în rate, își dă seama că saltul făcut brusc de la căsuță la vilă poate șoca — și își mobilează vila modern. Se îmbracă și își îmbracă familia frumos, adică „cu haine de lux" și pentru că „afacerea cu telemeaua" devine tot mai rentabilă, cam în același timp, Marin Trandafir mai adaugă vilei sale un corp cu trei camere, cu garaj etc. Pentru că, uitasem să spun, jucînd anual la „pronoexpres" sume între 2500—3000 lei, Trandafir a mai cîștigat, ce-i drept, frumoasa sumă de 103 000 lei, în care se include și o Dacie 1 300 ! Gospodarii din Lița priveau în ograda lui Trandafir, vedeau cum în ea înflorește o vilă ca un trandafir, și se minunau. Unii spuneau „agonisește bătrînul", dar parcă îi fulgera și un gînd...

Și iată că de prin octombrie 1974, Trandafir a început să pălească. Nu de brumă, ci de friguri mult mai mari : revizorul contabil Dumitru Panciu a încunoștințat conducerea întreprinderii că în gestiunea lui Marin Trandafir ar exista o spărtură care nu se poate acoperi nici cu 100 000 lei. Urmează cinci verificări de gestiune, una după alta, și ultima stabilește o fraudă de 213 500 lei. Se mai dispune una și aduce prejudiciul la 162 699 lei. Trandafir și cei patru achizitori, oameni de afaceri, sînt trimiși în fața instanței, judecați și condamnați : Marin Trandafir este condamnat la 12 ani închisoare, 7 ani interdicția unor drepturi, precum și la confiscarea parțială a averii. Cetiații patru afaceriști sînt condamnați la pedepse între un an și cinci ani de închisoare. Vila de telemea s-a prăbușit. Clădită pe o fundație necinstită, cu bani agonisiți fără sudoare, a fost luată de vînt. Cei care prosperau pe seama fraudelor coboară astăzi vertiginos pe toboganul ispășirilor.

ÎN epilogul „vilei de telemea", mai stăruie o întrebare : cine a înlesnit producerea fraudei ? Răspunsul pentru care optam și noi ne-a fost confirmat și de organele care au efectuat ancheta penală a faptelor : **haosul din evidențe, încălcarea regulilor de decontare cu facturi prin bancă, ignoranța cu care conducerea Bazei Zimnicea cît și conducerea Întreprinderii de industrializare a laptelui Teleorman au privit controlul gestiunilor.** Dovada acestor afirmații o constituie inventarele — mai mult simbolice : „În luna iulie 1974, împreună cu o comisie formată din mine și din gestionarul Marin Trandafir — rețineți componența onoratei comisii, n.n. — am efectuat inventar. Am procedat ca și pînă atunci : din 10 butoaie cîntăream unul și greutatea acestuia o înmulțeam cu numărul celorlalte. Așa aflam cîtă telemea se află în depozit" (Longin Jilavu, tehnolog). Notăm și alte declarații : „Eu niciodată nu m-am uitat la cîntar să văd ce greutate are un butoi sau dacă are brînză în el. În schimb am semnat fiecare inventar" (Dumitru Călin, membru în comisiile de inventariere). „Nu totdeauna am asistat la inventarierea produselor, întrucît eu efectuam analiza de laborator" (Irina Cioc, laborantă). „Am fost șeful centrului Zimnicea : niciodată inculpatul Marin Trandafir nu mi-a spus că ar avea lipsă în gestiune 100 000 lei". (Ion Georgescu). Sublinierea ne aparține. Ce altceva vi se par a fi aceste declarații decît niște mostre ale lipsei de vigilență, ale unei crase ignoranțe, ale unei condamnabile inconștiențe ? Într-o asemenea situație, de dezordine și delăsare, Trandafir putea să aibă în butoaie și pietre, iar naivii onoratelor comisii de inventariere le lăsau drept hălci de telemea. Ne mirăm cum de nu și-au spart dinții în ele. „Alteori — declară M. Trandafir, și declarația lui are și o doză de ironie — Longin Jilavu, tehnologul Bazei Zimnicea, ne chema la dînsul, la birou, și întreaga comisie era pusă să semneze alte inventare, întocmite după datele pe care le avea dînsul în scripte".

Așadar, vinovați nu sînt numai cei care au fost condamnați. Mulți dintre ei au rămas pe afară, iar unii chiar pe posturile pe care le-au deținut, lipiți de aceleași scaune care l-au preocupat mai mult decît destinele unor unități de producție. Vinovăția lor este la fel de mare. Ce facem cu ei ?

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Caruselul mituiților

● **Nicu Vafiadis**, medic din Rădăuți, avea un sistem propriu de a elibera certificate pentru concedii medicale. Oferta se făcea, se înțelege, în schimbul unui preț bunicel. Originalitatea sistemului consta în felul în care N.V. procura certificatele medicale : le subtiliza de la alte unități De la circumscripția sanitară Iaslovăț, de pildă, a sustras 8 certificate în alb, pe care le-a completat pentru tot atîția chilipirgii care își motivau cu ele lipsurile de la serviciu ; de la circumscripția medicală Marginea — alte cinci certificate albe ; de la secția chirurgie a spitalului din Rădăuți — opt certificate. O parte din aceste certificate, cu parafa medicului Nicu Vafiadis, au fost găsite la diferite unități din localitate.

● **Bela Paraidi**, angajat la PRODCOMPLEX Tîrgu Mureș, și Gavrilă Nagy, pensionar, ambii din Tîrgu Mureș, aveau bune cunoștințe la oficiul județean pentru repartizarea forței de muncă. S-au gîndit cum să profite de acest „noroc". Într-o zi, au acostat 8 persoane din satul Roteni, comuna Acățari, și le-au promis angajarea : „Vă costă în schimb cîte 1 200 de lei de căciulă, au zis ei ; trebuie mulțumit și funcționarului". Oamenii au dat banii, iar cei doi traficanți de influență l-au băgat în buzunar. Pentru doi din cei opt țărani, Bela Paraidi și Gavrilă Nagy nu au mai apucat să facă rost de repartiție. Au fost arestați în „exercițiul funcțiunii".

● La 3 mai 1976, Ion Atinge, arhivar în cadrul Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin, a fost atras de o mare lapită : a primit, de la numitul Gheorghe Moraru, 1 100 lei, pentru a interveni pe lîngă judecătorul cauzei să dea o soluționare favorabilă dosarului lui G.M. Ion Atinge credea că dacă lucrează într-o judecătorie nu-l va atinge nimeni. Legea l-a atins însă și pe Atinge.

O ȘANSĂ CÎT UN FIR DE LUMINĂ

Am în față cîteva rînduri care mă informează, sumar, despre o întîmplare cu un final, deși fericit, în esența sa cutremurător. Despre ce este vorba ? Sabin Boiangiu este artificier în cadrul Întreprinderii de transporturi a Exploatării forestiere Orșova. Și ca orice artificier, Sabin umbla, cum s-ar spune, cu dinamita în brațe. Într-o zi, artificierul s-a întors de la pădure cu o mare cantitate de exploziv neconsumat. Nu l-a mai returnat la magazie, ci l-a depozitat aproape, „sub pernă". Adică, în vagonul dormitor unde erau cazați muncitorii forestieri. Spre seară, oamenii au venit la dormitor, și-au pregătit așternuturile și s-au culcat. O fi avut Sabin Boiangiu vreun coșmar în noaptea aceea ? Rîndurile din fața mea îmi spun că, spre dimineață oamenii pădurii s-au sculat, s-au îmbrăcat și au plecat din nou la treabă, să taie drumuri peste văi și printre stînci. După ce s-au depărtat cîteva zeci de metri, deodată, au rămas împietriți : o explozie puternică a aruncat vagonul-dormitor în aer. Ce se întîmplase ? Din cauza unei sobe încinse, explozibilul, depozitat în imediata apropiere a acesteia, își făcuse efectul !

Nenorocirea din genericul acestei întîmplări constă în aceea că întreprinderea a fost păgubită cu suma, deloc neglijabilă, de 30 000 lei. Și, desigur, ea, nenorocirea, se întinde și asupra lui Sabin Boiangiu care, în final, va suporta probabil toate urmările. Există însă și un aspect fericit al acestei nenorociri. El constă, vă dați seama, în șansa cît un fir de lumină pe care au avut-o acei oameni, inclusiv Boiangiu : că au părăsit cu un minut sau două, cu o secundă sau două, mai devreme dormitorul lor improvizat ; Că n-au fost aruncați în aer odată cu acesta. Că n-au murit.

Filtru total în județul Vrancea

De curînd, lucrători ai Miliției județului Vrancea, serviciul circulație, împreună cu lucrători ai Întreprinderii de transport auto Focșani, au întreprins un raid pe tot cuprinsul județului. Au fost controlate 3 386 autovehicule și tot atîția conducători auto. Dintre aceștia, un număr de 730 șoferi au fost sancționați pentru nerespectarea regulilor de circulație. Unii circulau cu mașinile încărcate sub capacitate ; alții, cu mașinile goale, mergeau după diferite interese personale ; mulți au fost găsiți transportînd persoane în mod ilegal. 22 de autocamioane au fost găsite parcate la domiciliul șoferilor ; alte 129 autocamioane au fost găsite cu defecțiuni tehnice care puteau provoca oricînd accidente. Au fost reținute 67 certificate de înmatriculare, s-au suspendat 30 permise de conducere ale conducătorilor auto care consumă alcool. Iată și un caz mai ieșit din comun : Dumitru Ghimpu, conducător auto pe autoturismul Dacia 1100 nr. 1-Bv-4767, al Grupului școlar de construcții Brașov, a plecat din Brașov, pe benzina Grupului școlar să ia masa la părinți, în comuna Cîmpuri (Vrancea). Consumînd alcool, și circulînd cu viteză, în comuna Soveja a răsturnat autoturismul și l-a avariat.

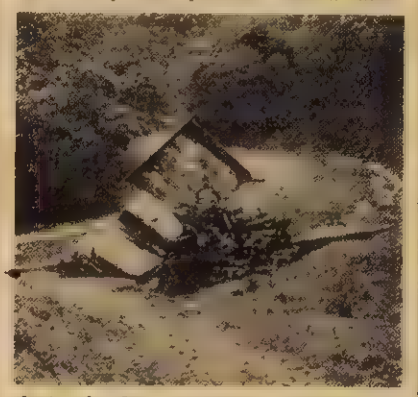

Fiecare toamnă vrînceană, bogată în tulburel, devine ispititoare, iar cei care se lasă duși în ispita alcoolului, se știe, devin un adevărat pericol. Atenție deci la must !

LA „CURBA DRACULUI"

În noaptea zilei de 2 spre 3 octombrie, șoferul Aurel Stoica, de la Autobaza 3 Brașov, circula pe drumul Brașov-Focșani-Brăila. Parcursese deja 140 km. La una din curbele din Munții Vrancei (oamenii locului îi spun „Curba dracului"), comuna Valea Sării, Aurel Stoica apasă pe frîna autocamionului, încărcat cu motoare de tractoare, dar frîna nu mai funcționează. Mai apasă o dată și în următoarea fracțiune de secundă este nevoit să intre într-un șanț, pentru a evita o prăpastie. Astfel, Aurel Stoica a scăpat ca prin minune de la un accident groaznic. Motoarele din mașină însă s-au spart. Se gîndesc oare revizorii autobazei la „oalele" (citiți motoarele) sparte ?

● **EMANUEL TĂNJALĂ** ■

Semnale de alarmă

RECORDUL LUI BUCENICĂ

Recomandîndu-se „student" în medicină, Cristea Bucenică, născut în Cuculeți (Teleorman), căuta porumbei sălbatici prin curțile oamenilor. „Îmi trebuie, zicea el, pentru experiențe". Și în timp ce naivii priveau pe sus, după gugustiuci, Bucenică „opera" : Alexandrinei Truszkievici i-a furat astfel un aparat de radio cu tranzistori. În același timp, Bucenică „fotografia" terenul pentru spargerile viitoare : la locuința Dinei Smarandache a forțat ușa și a luat un magnetofon, o scurtă din piele, două ceasuri și mai multe obiecte de îmbrăcăminte ; la domiciliul Aureliei Velea a spart geamul, a pătruns în cameră și a luat 2 800 lei și o valiză cu lenjerie de pat și de corp ; la Paraschiva Ionescu a smuls lacătul de la ușă și a furat obiecte în valoare de 4 000 lei ; de la Dumitru Preda a furat un ghiul de aur ; de la Aurica Roșu, cîteva benzi de magnetofon, un aparat de radio, o față de masă ; de la Ion Cristea, mai multe cearșafuri și fețe de pernă ; de la Niculina Anghel — 500 lei, o cuvertură, o pereche de ghete ; de la Ion Dinică — o butelie de aragaz, un radio și 790 lei ; de la Aurel Bărăscu — un televizor, o butelie de aragaz. Și lista ar putea continua De curînd, organele de miliție au stabilit că Bucenică deține un adevărat record : el a săvîrșit 34 de infracțiuni de furt prin efracție. Bucenică este fără ocupație, recidivist și a avut domiciliul în strada „Petru și Pavel" nr. 70. Acum, pentru vreo șase ani, are alt domiciliu... unde va avea posibilitatea să dea acatiste pentru sfinții Petru și Pavel.

UN LUP ÎN BLANĂ DE OAIE

De curînd, lucrători ai miliției din serviciul căi ferate, patrulînd în trenul de persoane nr. 2 605, au descoperit asupra a trei călători, 51 metri de stofe în cupoane și suma de 10 000 lei. Aceștia se numesc : Ioan Cîrstea, născut la 20 noiembrie 1937, în Cartojani (Ilfov), membru cooperator, Maria Trancuța, născută la 17 iunie 1955, în Roata de Jos (Ilfov), membră cooperatoare și Vasile Ciobanu, născut la 21 noiembrie 1941, în comuna Roata de Jos (Ilfov), domiciliat în București, de profesie paznic, cu pușcă, la Fabrica de confecții și tricotaje București. Cercetați, cei trei „marchidani" clandestini au recunoscut că stofa a fost sustrasă de paznicul Vasile Ciobanu, în timp ce „păzea" poarta Fabricii de confecții și tricotaje București. Ei intenționau să valorifice cupoanele pe piața municipiului Arad.

BRUTELE DOREAU ȚIGĂRI

— Îmi dai țigări ?
— N-am none !
— Atunci, te tai...

Și tinerii scoteau țigări și din piatră seacă.

Așa își procurau țigările Amet Cheazim, zis „Moșu", născut în București, la 4 octombrie 1958, fără ocupație, și Dumitru Tudorache, zis „Fratele lui Cioară", născut la 20 septembrie 1958, tot fără ocupație. Mergeau prin sălile cluburilor, la seri de dans, și amenințau tinerii cu cuțitul, procurîndu-și astfel țigări și alte obiecte. Așa a pățit Mihail Minciu, venit să se distreze la o seară de dans, la sala „Tehnic-club". Brutele au fost însă arestate și — pentru că fapta lor, în termeni juridici, se numește tîlhărie — au fost trimise să se domesticească.

HOȚUL MELOMAN

Gheorghe Ion, născut la 9 februarie 1951, în comuna Necșești (Teleorman), fără ocupație, cu antecedente penale, a mers la Bufetul „Vișeu", din Șoseaua Giurgiului, de unde a furat un casetofon. Cu muzică și cu cîteva pahare „în cap", Gheorghe Ion s-a deplasat la domiciliul lui Constantin Cioară, să mai fure ceva. A escaladat gardul, beat fiind — a căzut, casetofonul s-a spart, dar Gheorghe Ion nu s-a dat bătut. A pătruns în bucătărie și a fost atras de butelia de aragaz. Părîndu-i-se prea grea, a dat drumul la gaze. Plictisindu-se, a început să se joace cu cîteva perne ce se aflau în încăpere. Și cînd se afla în culmea fericirii, Gh. I. a fost scos din fulgi și condus la miliție.

FĂRĂ COMENTARII

La 5 septembrie 1976, orele 19, Ioan Mesaroș, de 34 ani, din satul Galtiu, comuna Sîntimbru (Alba), a venit acasă băut. Și cum omul la băutură e pus mai totdeauna pe harță, Mesaroș a început să-și certe soția. Cearta a luat proporții și, la un moment dat, Ioan Mesaroș a luat un cuțit și a aruncat după propria lui soție. Femeia s-a ferit și cuțitul tatălui a ajuns în capul fiului său, Paul Mesaroș, de cinci ani. Paul a fost transportat urgent la Spitalul de neurochirurgie din Sibiu, dar n-a mai ajuns, pe drum a decedat...

UN CIOBAN DESCOPERĂ UN VALOROS TEZAUR

La sfîrșitul lunii aprilie, Sava Enciu, cioban la C.A.P. Viile, se afla cu oile pe cîmp. Plictisit, bătea cu bățul într-un bloc de piatră. Și deodată, privirile îi cad pe cîteva monede de argint. Plin de emoții, Sava Enciu răstoarnă pietroiul și... nu-i vine să creadă : se afla în fața unei adevărate comori. Anunțați despre întîmplare, la fața locului s-au deplasat lucrători ai miliției și ai Muzeului de arheologie Constanța. Specialiștii au stabilit că este vorba de un tezaur valoros, compus din 52 „Denari romani republicani" din argint.

Tezaurul de la Viile aduce noi dovezi despre civilizația geto-dacă, de pe teritoriul țării noastre. El confirmă puternicile legături comerciale care au existat între populația geto-dacă și imperiul roman, înainte chiar de alipirea acestui teritoriu la imperiu.

PREDA, ZIS RAȘPON, AMENINȚĂ
(al treilea episod)

După tentativa de omor, în dauna lui Titel Bodirlan, am fost deseori vizitat de inculpatul Alexandru Preda, zis Rașpon, și de soția acestuia. De față era uneori și concubina mea, Zamfira. Rașpon mă amenință : „să nu declari că eu am dat cu cuțitul în Bodirlan, zicea el ; să spui că eu doar v-am despărțit". Dacă nu voi declara așa, mă amenință, atunci cînd mă voi întîlni cu el la proces, în detenție, în oricare altă parte, îmi va lua zilele. Dacă nu mă va întîlni, zicea, va trimite bilețele la vagabonzii lui să-mi facă de petrecanie. Deci, domnule procuror, ținînd cont că am fost sincer în timpul anchetei, privind pe inculpații Besleagă și Rașpon, întrucît îi cunosc din cartier că sînt înrăiți și periculoși și că deseori m-au amenințat cu moartea, vă rog respectuos a mi se lua măsuri de securitate. (Dintr-o cerere înmînată procuraturii de Leon Teutoc, inculpat).

PAGINA REALIZATĂ ÎN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILIȚIEI

Cumpene, descumpăniri

Căsătorie din plictiseală și destin fără speranță

Într-o zi de octombrie, cu ploi delirante, cu aburi ridicîndu-se din asfalt și frunze alunecînd sub porți, într-o zi absurdă, Ioana Francesca S. a coborît treptele blocului, cu voalul de mireasă filfîind în umbră, pînă la mașina parcată în fața intrării. Mama plutea pe lîngă pereți, plînsă, ștergîndu-și lacrimile cu mîinile albe, parcă smulse din ie-șie. Tatăl pipăia treptele cu picioarele, ca și cum ar fi vrut să le încerce rezistența, apoi risca încă un pas și încă un pas, înăbușindu-și plînsul, vorbind răgușit, stins. Totul semăna atît de bine cu o înmormîntare... Vecinii ieșiseră pe la uși, își luau rămas bun. Cineva i-a aruncat de la etaj o floare. Poate un fost coleg de școală. Altcineva a rîs. În mașina parcată la intrare o aștepta proaspătul ei soț, un tînăr cu ușor început de chelie, cu trăsături fine și ochelari cu lentile Zeiss, cu mîini delicate de muzician, împrăștiind acrul unui om jenat și amuzat de melodramatismul scenei care se desfășura în fața sa. Mașina, cu motorul ambalat, spulberînd prin țeava de eșapament miros greu de gaze, avea număr de Milano. Vecinii le făceau acum semne de la balcoane, de la ferestre, acrul s-a umplut brusc de rumoarea glasurilor lor, de hohotele de plîns ale mamei și de ultimele cuvinte de rămas bun. Apoi mașina a dispărut sub ploaia rece, pînă cînd s-a topit în ceața care se ridica ușor din asfalt, din blocuri, din arbori...

Secvența aceasta de film Ioana Francesca o păstrează nealterată în memorie. Primul lucru pe care și-l amintește că i-a gîndit în mașină a fost „Buongiorno tristezza". Dar nu mai reține dacă a rostit cuvintele sau le-a înghițit, odată cu gustul amar al lacrimilor care au podidit-o imediat ce imaginea părinților, răscolind ceața cu mîinile în semn de rămas bun, s-a volatilizat. Timp de 20 de ore cît a durat periplul cu mașina prin România, prin Iugoslavia pînă în Italia, cu oprire la benzinării și la restaurantele de pe șosea, n-a scos nici un cuvînt. A luat somnifere ca să uite, să doarmă și, într-adevăr, timpul acelui drum nebun, cu acceleratorul călcat pînă la refuz, îi e comprimat în memorie ca într-o pastilă roz care promite visuri frumoase. Își mai aduce aminte că la un moment dat cerul s-a înseninat și că s-a trezit într-un oraș care plutea pe ape... Veneția, cu mirosul ei de lagună, de alge și de pește crud, cu mucegaiul zidurilor măcinate de aluviuni, cu gondole și gondolieri obosiți și fără entuziasm, cu ferestrele pustii, cu porumbeii din Piața San Marco zburîndu-i pe umeri și cu acrul solemn al Palatului dogilor, cu magazinele și chioșcurile de artizanat pustii, cu restaurante minuscule și liniștite, a impresionat-o atît de mult încît n-a vrut să plece mai departe. Tristețea și splendoarea acestui oraș într-o zi frumoasă de la sfîrșitul lunii octombrie au fascinat-o pe fata care se visa de mult plimbîndu-se prin gondole, ascultînd cîntonete, pe fata aceasta obișnuită să rîdă cu poftă, să trăiască fără grija zilei de mîine, departe de lumea dezlănțuită. Privind din Piața San Marco peisajul mișcător al apelor tulburi, într-un asfințit amenințat de nori prin care soarele soăpa raze albe ca într-un decor de teatru, Ioana Francesca S. s-a speriat încă o dată de gestul pe care l-a făcut plecînd din țară.

Ce avea să-i aducă oare viitorul ? (Ceva din atmosfera sumbră, sfîșiată de pescărușii, a lagunei în fapt de seară a neliniștit-o.) Prin urmare, va coborî din automobil la Milano, undeva, poate pe Via Festa de Perdono, la numărul 5, sau pe Via Conservatorio, la numărul 11, va urca la etajul doi sau trei al vilei în care soțul său a închiriat un apartament cu cîteva camere modern mobilate, după gustul el, și unde va domni un aer de prosperitate decentă, de liniște interioară și de audiții de muzică preclasică. Va citi, va studia, se va plimba prin muzee, se va plimba cu mașina prin Europa... Și dintr-o dată, toate visurile hrănite cu emoție din pubertate pînă în pragul celor 24 de ani împliniți, i s-au părut fără sens, cîtă vreme întreg trecutul ei rămăsese în urmă... Ca voalul de mireasă care s-a agățat la coborîre pe treptele blocului, de grilaj, și s-a rupt odată cu mărgelele desprinse din greseală de la gît și risipite pretutindeni spre deliciul copiilor.... Pe toate le-a lăsat de acum în urmă: și sfaturile chibzuite ale tatălui și reproșurile lacrimogene ale mamei. Ioana Francesca a visat să călătorească prin lume. Ocrotită de convulsii, de traumatisme, de dramele mărunte și îndepărtate ale vieții de fiecare zi, iată că Ioana Francesca visa de fapt, în secret, să se smulgă de acasă, să evadeze din „eternitatea banală, locală" a orașului de provincie prăfuit din cauza noilor construcții industriale și a șantierelor de locuințe și se imagina cutreierînd spații geografice neliniștite, umblînd prin muzee, prin săli de concerte, prin biserici unde cîntă orga, prin hoteluri comode, în limuzine elegante. Nu, ea n-a visat neapărat o casă de bani, n-a visat garderobe carnavalești, vile patriciene cu piscină și grădini luxuriante, mașini și aeropiane proprietate personală, ci numai evadarea din plictis, dintr-un „dolce farniente" întreținut de părinți, evadarea din mediocritatea existenței în care s-a complăcut, nu pentru că nu și-ar fi putut depăși condiția muncind acolo unde era nevoie de ea, ci pentru că s-a încăpățînat să muncească unde voia ea. Profesoară de limba română, repartizată la absolvire undeva în nordul țării, a obținut negația și s-a întors acasă, la părinți, jucînd la „bursa suplinirilor" pe lîngă secția de învățămînt din oraș, muncind de fapt la voia întîmplării și fără nici o satisfacție, aminată de pe o zi pe alta, uitată și înfrîntă. Ioana Francesca S. a fugit de ea însăși, de propria ei înfrîngere atunci cînd a acceptat cererea în căsătorie a lui Sergio C. și s-a lăsat condusă la ceremonie sub nume împrumutat și străin, nume sub care se va simți de acum încolo ea însăși o străină, „o entitate neglijabilă". Ioana Francesca n-a fost o fricolă, deci n-a acceptat căsătoria dintr-un dezastru sentimental anterior, ca pe o salvare după o iubire eșuată, n-a acceptat căsătoria pur și simplu pentru că i se oferea în sfîrșit această posibilitate și s-ar fi temut să nu rămînă fată bătrînă ! Nu ! Ioana Francesca a calculat această căsătorie, a oscilat mult timp, s-a lăsat implorată pînă la exasperare și a acceptat gîndindu-se că, oricum, experiența nu-i strică și că în caz de eșec se va putea mulțumi măcar cu evadarea, mai bine-zis cu aventura. Ea recunoaște acum că a judecat cu cinism și a acționat cu sadism călcînd în picioare de fapt sentimentele pure, cinstite ale unui bărbat pe care, și-a dat seama de la început, nu-l va iubi niciodată. Prin urmare, Sergio C. nu este fantele cuceritor și amăgitor care, descins într-o urbe de provincie, cunoaște o fată frumoasă și ține să o ademenească în galeria sa de curtezane, ci e, pur și simplu, candidul tras pe sfoară și înșelat în dragoste pînă la nebunie. Pe de altă parte, Sergio C. și-a dat seama că Ioana Francesca nu-l iubește dar a crezut că timpul va vindeca indiferența fetei. Ceea ce nu s-a întîmplat. Timpul nu numai că nu a vindecat rana, ci a agravat-o. Dar, deocamdată, Veneția a fost prima escală pe acest drum sinuos și dramatic, o escală luminoasă pentru tinerii căsătoriți și o rază de speranță pentru viitor. Chiar dacă, privind acel amurg somptuos din Piața San Marco, adîncită de atîtea gînduri și regrete, în timp ce se adunau norii negri, în timp ce soarele era devorat de întuneric și pescărușii au început să se zbată țipind albi deasupra apelor, Ioana Francesca a hotărît să renunțe, cel puțin simbolic, la primul și nume și s-a lăsat atîntată cu al doilea nume care-i amintește de lecturile Renașterii.

Primele zile la Milano i s-au părut zile de prizonierat și de carceră. Milano e un oraș pe măsura toamnei, un fel de stat major al toamnei, unde crengile cu frunze arse, uscate, scheletice se potrivesc cu zidurile cenușii, cu arhitectura greoaie, cu atmosfera încărcată de smog. Francesca a devenit, evident fără entuziasm, o gospodină cuminte și orgolioasă, care și-a cumpărat cîteva cărți de bucate, șorțuri, mănuși de menaj, și-a completat instrumentarul de bucătărie și a început să gătească spaghetti și pizza. Apoi, s-a plimbat prin muzee. A vizitat Pinacoteca Brera de pe Via Brera nr. 28, Pinacoteca Ambrosiana din Piața Pius XI, Cenacolo Vinciano din Piața Santa Maria delle Grazie, Muzeul de artă al castelului principilor Sforza din Piața Castello... Dar mai ales îi plăcea să rămînă ore în șir la Santa Maria delle Grazie, acolo unde pe un perete se află „Cina cea de taină" a lui Leonardo Da Vinci, iar pe celălalt o bătălie de Paolo Uccello. O bătălie rece, dură, aproape sticloasă, pictată într-un perfect echilibru de linii și culori, unde se înfruntau bărbați pe cai și sub coifuri, în armuri și cu halebarde încrucișate, vrînd parcă să zdrobească lumea sub copite... Plecînd de acolo, pe străzile înguste, medievale, i se părea că la orice intersecție se poate întîlni cu acești cavaleri zăngănind halebardele pe asfalt și atacînd oamenii. Francesca are imaginație... Dar, realitatea e că bătălia aceea pictată de Paolo Uccello pe pereții bisericuței din Milano o obsedă. Noaptea visa războinici invadîndu-i somnul, rănindu-i părinții, omorîndu-i și se trezea urlînd. N-o ajutau nici calmantele, nici somniferele. Într-adevăr, primește vești proaste de acasă. Părinții sînt bolnavi. Grav bolnavi. Ioana Francesca se întoarce disperată în țară. Veghează la căpătîiul lor. În sfîrșit, părinții se fac bine. Îi vine greu să se despartă de ei. Dincolo o așteaptă însă Sergio. Între cei doi soți raporturile sînt de stimă, de colaborare, dar nici o clipă de fuziune sentimentală. Sergio e disperat. Francesca lui slăbește văzînd cu ochii. Marea ei aventură între pereții apartamentului din Milano se poate încheia într-un spital de boli nervoase sau de tuberculoză ! Călătorește. Sergio o plimbă cu mașina prin Elveția, prin Franța, prin Spania, prin Anglia. Trec prin toate muzeele și sălile de concerte aflate în drum. Visul de a vedea Londra i s-a împlinit, în sfîrșit, Francescăi. E fericită în Hyde Park, pe Kensington Road, pe Baythwatter Road, în Piccadilly Circus, la British Museum, în Trafalgar Square... Revenind la Milano învață italiana și engleza timp de cîteva luni și i se pare că și-a găsit un rost. Apoi se angajează la o întreprindere unde cîștigă bine. În fiecare după-amiază întîrzie prin Biblioteca Nazionale Braindense de pe via Brera nr. 28, la Biblioteca Comunale de pe via Porta Vittoria nr. 6, la Biblioteca dell'Istituto Lombardo de Scienze e Lettere, la Bibhoteca dell'Universita degli Studi, la Biblioteca dei musei d'Arte de la Castelul Sforza. Nu pierde timpul. Citește. Studiază. Dar o apasă singurătatea, atmosfera sumbră a orașului în care i se pare că e mereu toamnă, mereu întuneric. Se plimbă din nou ca o lunatică pe străzi, caută mașini cu număr de România, deschide mereu cărțile de telefon ale orașului sperînd să găsească un nume de român ca să schimbe cîteva cuvinte în limba ei. Vorbește singură în casă traducîndu-și fiecare gest, comentîndu-l în limba română. Cînd vede la plimbare tineri căsătoriți cu părinții lor, îi vine să plîngă. (Italienii au un cult fantastic pentru familie !) Cînd intră într-un magazin se gîndește, în primul și în primul rînd, ce să-i cumpere mamei sale, tatălui său, fratelui, verișoarei... Dar de acasă primește mereu scrisori că nimeni nu are nevoie de nimic. Își cumpără cărți de citit și discuri. Caută înfrigurată, pînă noaptea tîrziu, posturi românești la radio și mai ales ascultă muzică românească. Se visează umblînd pe străzile de acasă și numai simplul fapt că își imaginează asfaltul acela sub tălpi o face fericită ; numai simplul fapt că e năpădită de praful orașului din care a plecat o face fericită ! Într-adevăr, oamenii care nu au plecat niciodată din țara lor nu pot realiza exact ce înseamnă dorul de casă, sfîșietor, dureros, ca o boală, ca o agonie...

Și apoi, caruselul acela de oameni, de străzi învîrtindu-se în jurul tău, cu toate evenimentele vieții lor sublime sau abjecte, cu drogați, clătinîndu-se și arătîndu-și, cu mînecile hainelor suflecate, urmele injecțiilor cu heroină... Cu piețe și subterane de metrou pe unde calci peste trupurile grupurilor de hippy, de vagabonzi trăind într-o promiscuitate care-ți întoarce stomacul pe dos... Cu crimele lor nesfîrșite, cu hoțiile și spargerile de bănci sau de magazine cu bijuterii. O lume de proxeneți, de femei de consum, de homosexuali, de psihopați, mișunînd în jurul tău pînă ți se face teamă. Cum să nești în această lume un copil, s-a întrebat Francesca ? Ce viitor îl așteaptă pe acest copil ? Poate garanta o mamă educația copilului ei într-o lume în care răpirile și șantajele sînt la ordinea zilei ? Cînd problemele securității personale devin obsedante ? ! După ora 8 seara, la Milano, spune Ioana Francesca, nu e bine să ieși din casă. După ora 8 seara au loc cele mai multe crime, violuri, linșaje, desfigurări oribile pe care presa și televiziunea le fac imediat cunoscute și le reconstituie cu lux de amănunte adeseori grotesc. Bande de tineri intră în localuri, cer de băut pe gratis și dacă sînt refuzați aruncă restaurantul în aer sau îi dau foc. Un tînăr își invită logodnica la o plimbare spre aeroportul orașului, unde se află o pădure. Sînt însoțiți de un prieten. Logodnicul scoate din buzunar un revolver, fata se sperie, țipă, aleargă, cei doi trag pe rînd, o ucid și întreg orașul intră într-un doliu grav, terminat cu o mare demonstrație de protest împotriva violenței. „Nici în logodnici nu mai poți avea încredere ?!", se plîng disperați și derutați părinții... La proces, cei doi declară că, de fapt, n-au avut nici un motiv să o ucidă și că au omorît-o „din plictiseală".

Ioana Francesca a devenit umbra tăcută și tristă a fetei care a plecat de acasă într-o dimineață ploioasă de octombrie, din plictiseală, din nevoia de aventură, într-o călătorie care-l face din ce în ce mai mult rău. E transparentă. Nu mai mănîncă. E ca un animal care a ajuns într-o grădină zoologică. A fost smulsă din libertate și aruncată într-o cușcă, elegantă e adevărat, cu tot ce-i poftește imaginația, dar unde se simte străină și fără sens.

În clipele de disperare închide ochii și își imaginează ziua în care se va întoarce acasă, definitiv. Va coborî din avion și va avea impresia că nu mai atinge pămîntul cu picioarele. De fapt, în clipele acelea nici nu-și va mai da seama dacă are trup sau dacă nu cumva din tot ce este ea a rămas doar respirația. Își aduce aminte ce tulburată a fost ori de cîte ori s-a întors cu avionul la părinții ei, pentru cîteva zile. Nu-și mai dădea seama ce i se spune la vamă, ce i se cere. I se părea că oamenii aceia în uniformă care îi vorbesc sînt cei mai buni oameni din lume, cei mai atenți, mai politicoși. Trecea printre bărbați și femeile prezenți pe aeroport ca și cum ar fi avut pentru toți o veste bună, ca și cum toți ar fi venit în întîmpinarea ei și i se făcea brusc teamă că nu mai poate vorbi, deși primele cuvinte năvălite din toată ființa ei ar fi fost : „Vă iubesc ! Oameni, eu vă iubesc !" Erau cuvinte pe care le-ar fi spus tuturor pe aeroport.

Altfel, acasă la Milano, nu e în stare să-i spună nici măcar unui singur om „te iubesc" și tace zile și nopți la rînd. Uneori, înghițorul, bărbatul o sună acasă și o întreabă cum se simte. Dar ea nu poate vorbi. E cu un om paralizat care încearcă să umble și nu-i mai ascultă picioarele. E atît de bolnavă încît nu mai poate vorbi și trebuie să ia droguri tari, foarte tari, ca să adoarmă cîteva ore. Și într-o seară se hotărăște să-i destăinuiască soțului hotărîrea de a se întoarce în țară definitiv și de a divorța. Sergio e prăbușit. El face parte din categoria acelor bărbați care își concentrează întreaga existență într-o singură mare iubire. Dar Ioana Francesca e neînduplecată. Își face bagajele. Nu va lua cu ea decît strictul necesar. Dimineața, bărbatul o conduce cu mașina la Stazione Centrale. Îi cumpără un buchet de flori. Se despart ca doi prieteni. Sergio : „Nu știu dacă o să mai iubesc vreodată pe cineva așa cum te-am iubit pe tine, dar știu că nu voi mai întîlni niciodată o fată ca tine. Dacă te răzgîndești cumva, eu te aștept".

Ioana Francesca s-a întors în țară. Nu mai seamănă cu fata luminoasă, tonică de odinioară. E un om trecut prin experiență dramatică a dorului de țară. Ioana Francesca : „Am conștiința împăcată. Cred că am procedat bine că m-am întors. Nu am renunțări pentru gestul meu decît doar pentru că, știu, am lăsat în urma mea un om care m-a iubit și care s-a străduit să-mi facă viața frumoasă. Dar eu nu puteam trăi frumos departe de ai mei, nu puteam fi fericită departe de locurile în care m-am simțit de fapt fericită. N-am crezut că, plecînd, voi suferi atît de mult. Acum... Acum vreau să-mi iau viața de la început, să-mi refac viața asta spartă în țăndări și să învăț să trăiesc".

A. DOHOTARU ■

FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA

În căutarea timpului pierdut

Se pare că destinul l-a jucat o farsă dramatică unui om.

Fiind revizor încasator la IREB, a trebuit să intre odată și în locuința abonatului Burcin A. Constantin din satul Ziotești, comuna Tătărăști de Jos-Teleorman. M-a impresionat faptul că am găsit aici pe soția acestuia, o femeie slabă, ce părea extenuată de eforturi fizice și de necazuri. Am întrebat-o de ce plînge, ce o doare ? Răspunsul ei a fost că nu se mai simțește că e bolnavă, ceea ce o doare mai mult este că nu mai poate face față ca să întrețină cei trei copii care, pe lîngă faptul că nu pot munci, decît să adune gălbenele și alte plante medicinale procurînd astfel bani, citeodată, pentru pîine, mai fac și rele. Soțul său, Burcin A. Constantin, este arestat de aproape 5 ani, fiind condamnat 9 ani pentru că a furat 7 kg. cartofi de la C.A.P., mi-a spus dînsa. Cum nu era de crezut o condamnare așa de mare pentru 7 kg. cartofi, am mai întrebat și pe alți cetățeni și toți mi-au spus că așa este. Ceea ce a înrăutățit situația lui a fost însă o coincidență de nume, care a făcut ca el să fie considerat recidivist. Am stat de vorba cu tovarășul Morcov, secretar la Consiliul popular Tătărăști de Jos, și mi-a confirmat acest lucru. Tot dînsul mi-a spus că și tovarășul șef al postului de miliție a luat unele măsuri pentru a se scoate adevărul la suprafață. Condamnatul despre care este vorba se numește BURCIN A. CONSTANTIN, zis MACEDON, dar mai este un alt BURCIN A. CONSTANTIN, zis DRICĂ, recidivist cu carier, și ale cărui antecedente au fost trimise Tribunalului și s-au anexat la dosarul în care se judeca fapta lui Macedon. Vă redau date din registrele stării civile ale comunei Tătărăști de Jos, din care reiese că în acea comună sînt doi locuitori cu același nume, născuți în același an și pe al căror tați îi cheamă la fel : Burcin Alexandru.

- **Cel în cauză : BURCIN A. CONSTANTIN zis MACEDON**
  Registrul stării civile anul 1936, vol. II, nr. crt. 20
  Se naște Constantin, anul 1936, luna iulie, ziua 28
  Tatăl : Burcin Alexandru. Mama : Burcin Ana
- **Cel cu antecedente : BURCIN A. CONSTANTIN zis DRICA**
  Registrul stării civile anul 1936, vol. I, nr. crt. 27
  Se naște Constantin, anul 1936, luna iunie, ziua 7
  Tatăl : Alecu St. Ghiță. Mama : Alexandra Alecu St. Ghiță care, aceste din urmă, este înfiat de un Burcin Alexandru, cu totul altul decît tatăl lui Macedon.
- **Deci Constantin A. St. Ghiță devine tot Burcin A. Constantin.**

Cum însă în registrul stării civile, la fila respectivă, nu este făcută această mențiune, că a fost înfiat, cred că lipsa acestei mențiuni a condus cîndva la o eroare și atunci cînd a fost condamnat Drică a rămas în evidență cu antecedente penale acest nume, Burcin A. Constantin, care a mers și la dosarul lui Macedon. Am folosit poreclele, și cred că sînt înțeles de oc. (**Gheorghe Popescu,** comuna Orbeasca de Jos, Teleorman).

La Galați s-au desfășurat, vreme de două zile, întrecerile finale (ediția a 4-a) ale cobpersatorilor meșteșugari handicapați fizic. Dincolo de rezultatele tehnice care interesează mai puțin, demnă de reținut este exemplara lecție de voință pe care ne-au oferit-o cei 323 de concurenți din douăzeci și două de județe ale țării. Acești oameni năpăstuiți de soartă — dar care detestă sentimentul de compătimire — au vrut să dovedească, în ciuda infirmităților, că pot practica sportul, pot fi utili și în aceste împrejurări. I-am văzut la multe probe de atletism, i-am văzut jucînd popice și tenis de masă. Cînd se întîmpla să nu le reușească ceva, printr-un exemplar efort de voință, reluau totul de la început. Departe de noi vreun gînd răutăcios, dar sîntem convinși că mulți sportivi de performanță valizi, dacă ar fi văzut o asemenea competiție, ar fi putut învăța de la acei oameni cum trebuie să lupte pe terenul de sport. (**Teleimac Sîriopol,** Galați).

Impresionant ! Și, mai ales, plin de învățăminte pentru cei sănătoși.

„Citim cu multă atenție articolele semnate de colaboratorii dv. în revista pe care o conduceți. Ne bucură mult faptul că în paginile revistei sînt stipulate fapte din viața cotidiană, criticîndu-se cu mult curaj aspecte ce contravin principiilor etice și echității socialiste. Dar, spre mirarea noastră, constatăm la pagina 19 a revistei nr. 37 din 16.09.1976 s-au strecurat unele greșeli grave, de neadmis prin publicarea sub titlul „GINERICĂ" a unor fapte nereale, această constituind o calomnie la adresa unui om, a unui conducător. În articolul „GINERICĂ" este vorba de inginerul OLARU ADRIAN, absolvent al Facultății de construcții București — seria 1971, căsătorit cu OLARU MARIANA (GRAMA MARIANA) în luna iunie 1976. Era și firesc ca pentru acești tineri căsătoriți, colectivul în care muncește Olaru Adrian, cu o vechime de 5 ani în calea ferată, să-i ajute pentru viață, fapt pentru care s-a hotărît să li se acorde cu forme legale un apartament compus din două camere, ei încadrîndu-se în prevederile legale (Legea nr. 5). Se precizează că propunerea și aprobarea pentru primirea locuinței a fost făcută de colective competente care au avut dreptul de a analiza și a aproba și aceasta nu s-a făcut de directorul general GRAMA TUDORICĂ, așa cum este stipulat în articol (scrisoarea este semnată — din partea REGIONALEI C.F. București, secția 18 București, dar fără antet sau ștampilă — de către ing. șef Ionel Borcea, secretarul organizației P.C.R. din unitate, și de președintele com. secție sindical, Cornelia Bostan).

Neconvingător răspunsul. Ceea ce se scria în Flacăra spunea una, dv. răspundeți în alta. Și poate nu sînteți dv. cei îndreptățiți să vorbească despre șeful dv.

Primim din partea Direcției județene de poștă și telecomunicații — Sibiu.

„Urmare notei critice referitoare la activitatea de la 03.05.68 în Sibiu, publicată în numărul dv. din 9.09.76 îmi exprim regretul față de cele întîmplate. Ele se datoresc în primul rînd unei defecțiuni tehnice apărute după plecarea personalului de întreținere, defecțiune care a făcut ca apelul către serviciile noastre să nu se finalizeze. În ce privește atitudinea telefonistei, aceasta ne surprinde, fiind o angajată care în cei 20 de ani de serviciu nu a ridicat nici un fel de probleme. Doresc să cer scuze redactorului Ion Predoșanu pentru discuția purtată și să-i asigur de buna mea credință, dar în seara acea am rămas cu impresia, cel puțin după al doilea apel telefonic, că sînt victima unei farse, așa cum din păcate mi se întîmplă destul de des. Asigur că am luat toate măsurile organizatorice necesare pentru a răspunde prompt la toate serviciile solicitate. Vă asigur în încheiere că nota critică a fost preluerată cu toate angajatele din serviciul telefonic, că ea a contribuit la îmbunătățirea activității de deservire a populației cu prestații telefonice. Pentru sprijinul acordat vă mulțumesc. (Director **Ioan Greavu**).

De-ar fi așa ! Dar nu e, tovarășe Ioan Greavu. La 69 din Sibiu oamenii nu găsesc înțelegere tocmai cînd au nevoie.

Vă trimit alăturat o fotografie realizată la fața locului și care reprezintă ce a mai rămas dintr-un pod de peste rîul Birlad în localitatea Iveșți, județul Galați. Cîndva pe

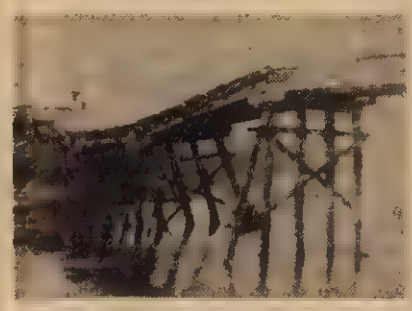

acest pod circulau autocamioane, astăzi se trece doar cu piciorul, firește, numai pentru cine are curaj. Localnicii spun că pentru acest pod s-au strîns diverse sume de bani, ei continuă să rămînă în starea pe care o vedeți. Dacă cineva de la redacția revistei FLACĂRA va îndrăzni să treacă acest pod — și va ajunge intact dincolo — răspîndu îi va fi mulțumită, deoarece numai la 3 kilometri există o frumoasă livadă intensivă pe care de curînd a început recoltatul merelor și perelor — o livadă despre care nu știu să se fi scris vreodată și care ar merita prezența unui fotoreporter. (**Costel Sasu,** comuna Umbrărești, județul Galați).

Din partea O.N.T. „LITORAL" — I.M.B. MANGALIA :

În legătură cu sesizarea turistului **Radu Levardă,** vă comunicăm: verificîndu-se cele semnalate cît și alte aspecte din activitatea restaurantului „Delta", s-a constatat că ele se confirmă. Față de deficiențele constatate s-au luat măsuri de sancționarea celor doi șefi de sală cu diminuarea retribuției pe luna august a.c și sancționarea cu amendă contravențională a șefului de unitate Petru Șerban și interzicerea de a mai lucra pe litoral. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat muncii noastre trimițîndu-ne această sesizare. (Semnează, director **Nicolae Seneli**).

Cu plăcere !

Prin aceste rînduri **eare le** scriu și al căror ecou răspunde unei legitime nedumeriri din partea mai multor cetățeni cît și a mea personal, îmi exprim sentimentele de amărăciune și nemulțumire față de modul în care este îngrijit monumentul lui Mihai Viteazul de la Șelimbăr, de lîngă Sibiu, situat pe un traseu turistic principal. Am avut ocazia să constat dezaprobarea unui grup de turiști români și străini față de dezinteresul manifestat pentru monumentul aceluia care a înfăptuit pentru prima oară unirea românilor. Inscripțiile sînt aproape invizibile, buruieni și dezordine în fața monumentului. Oare ce omagiu au adus edilii comunei Șelimbăr acestui Viteaz Domn ? Am convingerea că monumentul acesta, situat într-un loc cu rezonanță istorică, trebuie să merite mai mult. (**Tudor Bădescu,** președintele Cooperativei „Constructorul", Slatina, Olt)

Semnalăm și noi situația, sperînd că pînă la data apariției revistei, realitatea s-a și schimbat.

Din partea Departamentului Căilor Ferate:

Cu ocazia rezolvării sesizării tov. **Eugenia Garcea,** adresată revistei FLACĂRA, s-a constatat că soțul acesteia, **Constantin Garcea,** din stația Timișoara Est, a fost transferat ilegal într-o funcție cu limitele de retribuție inferioare celei anterioare, fapt pentru care conducerea M.T.Tc. a aprobat revenirea sus-numitului pe post la unitatea respectivă.

O scrisoare tristă.

Mă numesc Szeghedi Teodora, domiciliez în Reghin, județul Mureș, strada Subcetate nr 74. Sînt o femeie amărîtă, am fost nevoită să-mi dau casa, ca să aibă cineva grijă de mine și de soțul meu și am făcut contract cu familia Frenț Toader — contractul este făcut pe familia Munteanu Ioan, care a făcut schimb de locuință cu familia Frenț — ca să aibă grijă de noi, dacă sîntem bolnavi să ne ducă la medic. Nu respectă contractul în sensul că : nu ne face curățenie, nu ne duce la medic, ne dă vină să ne consulte, nu ne dă rația de lemne pentru care plătim în două, deși ei sînt 5 și noi sîntem 2 și sîntem nevoiți să ne luăm rețou electric să ne încălzim camera și nu mă lasă să ard în camera noastră. Ne face greutăți prin faptul că nu se comportă ca oameni de omenie și mă bate noaptea, să nu am martori, pe mine, o femeie de 73 de ani, și își bate joc de mine prin faptul că mi-a înculat grădina și podul casei, tratîndu-mă mai rău ca o servitoare în averea mea moștenită de la părinți. Soțul meu se însă după dînșii că-l dă de beut, și de mine își bat joc toți. Vă rog frumos să veniți în ajutorul meu.

Iată.

Sînt **mamă a doi copii între 3 și 7 ani.** Locuiesc într-o cameră de 3 pe 3 metri, cu pămînt pe jos, dormim patru persoane într-un pat. Am făcut cerere la întreprindere și mi s-a repartizat o locuință în strada Făurari nr. 7. Am făcut toate actele și cînd să mă mut am găsit-o ocupată, nu știu prin ce mijloace, de familia Șelaru. Așa că în momentul de față eu stau cu repartiția și toate formalitățile cerute în buzunar, iar familia Șelaru în locuința care de fapt îmi aparține mie. (**Maria Marin,** București, strada Învățeiel nr. 4, sector 4 — angajată la Întreprinderea „Crinul").

Ne bucură aceste cuvinte despre medici.

Adresez recunoștința mea, emoțiile pe care le port în suflet, stima și admirația față de înalta conștiință profesională și profundul umanism de care au dat dovadă conferențiarul doctor Cezar Petrescu și doctorul Bidescu de la Spitalul de urgență din București. Mă numesc Nedelcu **Gheorghina,** am 47 de ani, sînt muncitoare la Fabrica „Tehnica textilă", unde lucrez de 20 de ani. Am fost internată la Spitalul de urgență, cu cîtva timp în urmă, în urma unei crize de ficat; la 24 ore după internare s-a declanșat un icter mecanic, care în scurt timp ar fi dus la decedarea mea. Doctorii mai sus pomeniți au hotărît să fiu operată imediat, deși astfel de operații sînt deosebit de grele și riscante. Operația a durat patru ore, după care au urmat zile de veghe și îngrijire din partea aceloracși doi oameni în alb. Astăzi mă simt bine și în curînd voi relua activitatea alături de celelalte colege de muncă, care încearcă aceleași emoții față de cei doi minunați medici care m-au redat vieții, cărora, încă o dată, le mulțumesc din suflet.

Subsemnata **Victoria Farcaș,** domiciliată în Lugoj, strada 6 Martie nr. 1, județul Timiș, angajată la I.C.S.M. Lugoj cu o vechime în cîmpul muncii de 23 ani. Prin prezenta vă relatez că locuiesc de 19 ani într-un pod care în această perioadă a fost reparat de 3 ori, deoarece așa-zisul tavan care era direct acoperișul clădirii a căzut fiind putrezit de atîtea ploi, care au curs în casă, la fel și pereții care sînt din scînduri și, putrezindu-se, aceștia s-au prăbușit, ca drept dovadă vă trimit una din fotografii cu aspectul așa-zisei locuințe care are drept fundație grinzile podului, iar dedesubtul grinzilor este o jumătate de metru spațiu gol neasigurînd căldura. Este foarte frig, iar în pereți exteriori sînt găuri de 20 centimetri pe care larma trebuie să le astup cu cîrpe, cînd înghețată afară îngheață și apa din casă, sîntem expuși și la incendii deoarece burlanul trece prin aceste scînduri. Am depus cereri la pompieri pentru a se deplasa la fața locului în data de 17 septembrie pentru a-și da consimțămîntul dacă pot să fac foc deoarece eu sînt bolnavă și nu pot să stau fără foc, dar nu s-a prezentat nimeni. Din anul 1972, cînd s-a prăbușit această locuință, am depus cereri la Consiliul popular și la I.C.S.M. Lugoj unde lucrez pentru a mi se repartiza un apartament corespunzător, dar sînt trimisă de la întreprindere la consiliu, și invers. Am fost la tovarășa directoare a I.C.S.M. de mai multe ori, dînsa s-a deplasat la fața locului împreună cu președintele sindicatului, le-am arătat starea locuinței și dînsa mi-a spus să aduc un act de la E.G.C.L. care s-au deplasat și dînșii și mi-au depus un act emis sub nr. 8058/12 noiembrie 1975 din care reiese că locuința nu este locuibilă. Am fost în audiență și la tovarășul prim-vicepreședinte al municipiului Lugoj, care mi-a spus că I.C.S.M. Lugoj are un apartament repartizat, dar era trecut altcuiva pe prima urgență. Vin la dumneavoastră cu rugămintea de a mă îndruma unde să apelez pentru rezolvarea acestei situații deoarece sînt atît de bolnavă încît am nevoie de o locuință corespunzătoare, iar fiica mea care este elevă în anul IV la Liceul „Coriolan Brediceanu", mă întrebat de nenumărate ori de ce numai unii locuiesc omenește iar noi, ca părăsite, în pod, pentru că ea aici s-a născut și altă locuință nu cunoaște.

Nu demult, am primit la redacție o scrisoare semnată **Maria Dănilă,** din București, din care reproducem: „...sînt un copil de 12 ani. Dănilă Alexandru, care a fost selecționat pentru filmul „Misterul lui Herodot", în curs de realizare la Cîmpulung. În regia tovarășei Geta Doina Tarnovschi. În acest film joacă mai mulți copii, fiind chiar dînsa mamă, pentru care eu îi mulțumesc, se poartă foarte frumos cu copiii, mai ales că aceștia nu sînt chiar ființi ; necazul meu are însă altă sursă: o tinără, tovarășa **Elena Gavrilescu,** secretară de platou, este plină de nervi, nesuportînd copiii. Din nu știu ce motiv, într-una din zile mi-a lovit copilul cu palma peste cap, copilul a venit acasă plîngînd Am sfîrșit atenția tovarășului director Andrei, tovarășului Oprițoiu, tovarășului regizor secund Nicu Gheorghe — toți mi-au spus că... vom vedea ! Eu nu vreau să văd nimic, vreau ca tovarășa Gavrilescu să fie chemată la ordine. În contractul pe care l-am semnat cu Cinematografia, Casa de Filme nr. 5, este un articol în care echipa de filmare este obligată să se poarte corespunzător, conform principiilor noastre de etică. Eu știu că bătaia a fost interzisă chiar din școală, Bălatul a avut două nopți de insomnie și zile întregi l-a durut capul. Vă rog să.. etc., etc." Am trimis scrisoarea spre rezolvare Casei de Filme nr. 5, de la care primim următorul răspuns, semnat de către directorul acestei Case, Dumitru Pernoagă :

„La scrisoarea dv. nr.,, — etc., vă facem cunoscut că relatarea tovarășei Maria Dănilă este exactă. Grupa de partid a echipei filmului MISTERUL LUI HERODOT a propus sancționarea cu mustrare a tovarășei Elena Gavrilescu, pentru atitudinea necorespunzătoare față de fiul corespondentei dumneavoastră; totodată, tovarășei i s-a transmis regretul nostru pentru incident, odată cu scuzele de rigoare și cu asigurarea fermă că astfel de situații nu se vor mai repeta".

Membrii asociației civile a proprietarilor blocului 33, strada Tohani nr. 2, sector 5, București, sînt nedumeriți de următoarele fapte: conform H.C.M. 880/1973 pe casa scării trebuia montat mozaic, or, constructorul a montat peste șapa turnantă de la casa scării și căile de acces în apartamente (paliere), P.V.C. — linoleum — care s-a deteriorat în mai puțin de șase luni. În urma sesizărilor noastre de a se respecta H.C.M. 880 nu am găsit înțelegere și, spre surprinderea noastră, covorul P.V.C. deteriorat este înlocuit cu altul. Prețul manoperei și materialului fiind de cei puțin patru ori mai mare decît prețul mozaicului, ne întrebăm cum își pot permite unele organe (I.C.V.L., I.C.M.-i) să cheltuiască banii sub această formă total neeconomicoasă și cine suportă diferența de preț ? ! (**Semnează un număr de 5 membri ai comitetului blocului 33**).

Cine ?

Mă numesc **Paul Tănase** și sînt lăcătuș mecanic la fabrica de mobilă din Nehoiu, județul Buzău. Avem un necaz în legătură cu alimentația publică: de mai mult timp locuitorii acestei comune suferă din cauza nereguliior în aprovizionarea cu pîine. Sesizările noastre la factorii de răspundere au rămas fără nici un rezultat. Nehoiu este **o localitate cu foarte mulți muncitori forestieri** cu tradiție în acest domeniu, aflată într-o rapidă transformare, iar actuala brutărie nu poate să asigure necesarul de pîine. Mai mult, datorită proastei organizări — sau a unei nedorite obișnuințe — ora cînd muncitorii își au intrat, în și din schimb, coincide cu ora cînd la chioșcuri se aduce pîine, astfel muncitorii fiind obligați să aștepte, formîndu-se cozi interminabile în orele dimineții Luna, de obicei, nu găsim pîine — motivul este acela că nu este motorină (? !). Nu cumva altceva lipsește în ceea ce privește datoria celor în drept să aprovizioneze cu pîine, așa cum se cuvine, localitatea noastră ?

Rugăm organele în drept să acționeze.

La următoarele scrisori răspunde, într-o poștă a redacției, redactorul nostru MARGA NEDELEA :

Reghina Miherean — Timișoara. Conform Decretului nr. 41/1972, mamele care au 5 sau mai mulți copii beneficiază din partea statului de ajutoare bănești lunare. În vederea stabilirii ajutoarelor se ține seama de: copiii să se afle în îngrijirea mamei; să fie în vîrstă de pînă la 20 ani; cei care își continuă studiile la orice formă de învățămînt, pînă la terminarea studiilor, dar fără a depăși vîrsta de 25 de ani, precum și cei incapabili de muncă, indiferent de vîrstă. **Ioan Constantin** — București Am fost informați că s-a aprobat internarea mamei dumneavoastră la căminul spital pentru bolnavi cronici Berceni. **Ioan Ștefănache** — București. Autoturismele Trabant Hycomat sînt cu comenzi speciale destinate celăților invalizi. Pentru obținerea unui asemenea autoturism este necesar ca solicitanții să se adreseze Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din cadrul județului respectiv, cu acte doveditoare din care să rezulte gradul de invaliditate. **Grup de părinți** — comuna Oaica de Sus (Olt) Nu putem lua în considerare cele semnalate. **Reveniți cu amănunte și nu uitați semnătura.**

Lucrez la **Institutul de proiectări telecomunicații** din Capitală. Majoritatea angajaților noștri, pentru a culege datele necesare proiectelor trebuie să facă deplasări de la o zi pînă la 2—3 săptămîni. Începînd din acest an, noile hoteluri au fost dotate cu televizoare și aparate de radio, pentru a fi instalate în fiecare cameră. Lucru foarte bun. Dar aceste aparate trebuie plătite cu 1,5 lei/zi pentru radiouri și 4 lei/zi — sau 5 lei/zi la camere cu un pat — pentru televizoare. Plata lor este trecută separat în chitanța de plată, ca un serviciu, nefiind inclusă în costul camerei. Fiind trecută separat, contabilitatea refuză să ne deconteze această plată. Cînd faci o deplasare de o zi-două nu prea contează, dar atunci cînd stai pe teren cîte zece zile sau și chiar mai mult, suma depășește suta de lei. Dacă refuzăm camera cu televizor, nu ni se dă altă cameră. Și atunci ce să facem ? Cred că lucrul acesta s-ar putea reglementa într-un fel **(Constantin Zamfir,** București)

Să vedem cum !

Ne scrie interesant un dresor de delfini :

Mă numesc **Nicolae Pruteanu,** locuiesc în Constanța și sînt dresor de delfini. De la deschiderea delfinariului constănțean am lucrat cu pasiune pentru că numai cu pasiune se poate face această meserie. Am dat spectacole începînd cu vara anului '73 — an de debut — pînă în sezonul estival '75 inclusiv. Cîrea două mii de spectacole. Inițial am fost angajat pe post de scafandru, neexistînd precedent în România în acest domeniu — dresor delfini. La finele anului '74 am susținut un examen de atestare ca artist liber profesionist dresor-delfini, sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, dreptul singura posibilitate de a fi atestat în această specialitate Din acest moment începe o istorie mai puțin veselă. Am fost atestat și trebuia să fiu încadrat pe post — cu o retribuție mai mare — dar, poftim dandanaua nu era post. Am glumit, vă rog să mă iertați Mai face omul și fluc de necaz în altă ordine de idei, directorul — binemințeles atoșiitor, eel mai mare specialist în problemele delfinilor, la mecanică, artă fotografică și altele — a hotărît, normal, din birou, rația zilnică a unui delfin și a pus frig.derul sub lacăt ca nu cumva „să se ghiftuiască animalul și să nu mai lucreze". Sau poate din motive de economie... Ne-am certat, mi-am dat demisia. Ulterior am fost chemat înapoi, tot pe post de scafandru, sau dresor sezonier, nefiind post permanent; avoam de ales. Mi s-a promis solemn că se vor face demersurile pentru a rămîne permanent pe postul de dresor. A venit toamna, planul a fost depășit, felicitări, dar nu s-a obținut aprobarea. Dacă voiam din nou să fiu scafandru... N-am vrut. Deci, din octombrie '75, n-am serviciu. Am făcut un memoriu în forul tutelar local — Comitetul de cultură și educație socialistă — și am primit răspuns : întrucît nu există număr suficient de delfini, nu mi se poate aproba postul. Psihologul secției consideră că nu trebuie să te apropii prea mult de animal sau, doamne ferește, să te împrietenești cu delfinul ca să nu-i deranjezi personalitatea. Dresează științific, de, și cînd începe spectacolele își la liber. Eu cred invers: că trebuie în primul rînd să iubești delfinii. Eu dresez empiric. Am numai studii medii, nu sînt licențiat în psihologie. Celălalt dresor, fost dresor de cîini, pentru a fi asimilat ca dresor, a trebuit să plece capul — povestea cu sabia — și a fost asimilat. Ce e drept, nu se bucură la ideea întoarcerii mele, pentru a rămîne — zice-se — vioara-ntîi. Să nici eu nu doresc să deranjez această formulă orchestrală...

ADRIAN PAUNESCU

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai exact. Și nu uitați să vă iscăliți.

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 120

O zi din viața lui Mișu

Viața lui Mișu e un roman. Asta e cel puțin părerea lui personală și la care ține foarte mult. Îi împărtășise această convingere și eternei lui logodnice Mimi, și ea, deși manichiuristă, dădu din cap în semn de aprobare. Crede că duce o existență zbuciumată și uneori cînd bea fără sifon declară chiar că s-ar sinucide.

Lui Mișu nu-i place să fie contrazis. Să nu-l contrazicem nici noi, să-l credem pe cuvînt și să urmărim o zi din zbuciumata lui existență.

Cu o uimitoare și tragică punctualitate se trezește în fiecare dimineață, cam pe la unsprezece așa, mahmur și autocritic. Cu cît a băut mai mult, cu atît suferă mai mult. Mai ales cînd, cu o zi înainte, băuse votcă, e ceva de speriat, cîte remușcări, cîte angajamente... Merge pînă acolo cu autoflagelarea încît țipă la el în gura mare ca un șef autoritar la un funcționar indisciplinat, ce-ai făcut Mișule, ce ai făcut Mișule... Și se ia cu mîinile de cap. Așa nu mai merge. Vrea să înceapă o altă viață, trebuie să se încadreze, să se dezalcoolizeze, să-și întemeieze o familie. Merge pînă acolo cu avîntul regenerării morale încît începe să-și și boteze copiii încă nenăscuți.

Așa, în halat și în papuci, citește cu disperare ofertele de serviciu din ziarele pe care iubitoarea mamă i le aduce odată cu cafeaua și micul dejun. Trăiește din pensia maică-si și asta îl face să soarbă cu chiu cu vai cafeaua, să nu mai aibă puterea să ceară și puțin mușchi lîngă crenvurștii proaspăt aburiți. În sfîrșit, greu greu, dar mănîncă bine. Spune maică-si la despărțire :

— Mamă, dă-mi ceva bani, mă duc să-mi caut o slujbă, cine știe, poate e nevoie de timbru.

Pleacă la oficiul brațelor de muncă și ajunge imediat la restaurantul „Feroviarul"... La te uită, își spune Mișu zguduit de ciudățenia întîmplării, nici el nu înțelegea cum de ajunsese aici, el luase tramvaiul în altă parte, asta își amintea foarte bine, ce-ar fi putut să intervină ? Se miră și el foarte mult văzînd că în jurul lui nu se află funcționari, nici ghișee, ci numai ospătarii cunoscuți și frapiere la gheață. De astea avea nevoie el, se indignă Mișu de tot ce vedea... Da, așa e viața făcută, omul e robul destinului, și uite și el, Mișu, care văzuse și trăise atîtea, nu face excepție de la această lege necruțătoare. Și se resemnă în fața fatalității cu un șpriț și o gustărică din banii de timbre Astea erau armele lui modeste, dar n-avea altele, cu ele trebuia să lupte.

Cînd cheltui și banii de timbre, se întristă mult. Ar mai fi vrut să bea, din deznădejde nu din altceva, dar ospătarii, ființe fără o vastă cultură, nu-i mai dădeau pe datorie. Și atunci se gîndi că dacă nu s-a realizat pe plan profesional, măcar să se realizeze pe plan sentimental. La nevoie omul se mulțumește și cu puțin, fie chiar numai cu fericirea. Că, își spunea Mișu văzînd distanța cosmică dintre el și frapieră, dacă nu s-a încadrat măcar să se însoare, să aibă una dintre cele două satisfacții.

Mișu știa unde îl așteaptă constant fericirea matrimonială. Îi cunoștea și adresa și numărul de telefon. Se duse la Mimi, care locuia în apropierea restaurantului „Feroviarul" și, ca de obicei, îl sărută mîinile și o ceru în căsătorie cu aceeași fermitate a țelului cu care o ceruse și ieri și alaltăieri și acum doi ani. Deși surmenată, Mimi acceptă.

Fire sensibilă, poate prea sensibilă, Mișu se întristă observînd că Mimi nu înțelege gravitatea evenimentului. Îi propuse să sărbătorească evenimentul, păi dacă nici căsătoria nu e un pas decisiv în viață, atunci care e... Ea îi împărtăși sentimentul și îi dădu un pol să la de la alimentara din colț ceva de băut.

Cu polul în buzunar Mimi nu i se mai părea atît de frumoasă și atît de constantă. Ce tînără și ce cîrpănoasă... Putea să-mi dea măcar o sută de lei.

Nu, n-avea altă soluție, nu era ei de vină, trebuia să facă din acest pol măcar cîteva sute, să sărbătorească cum se cuvine evenimentul. Numai jucînd pocher poți să transformi polul în sute, de mult știa Mișu acest crud adevăr. Jucă, pierdu și se întoarse acasă. Așa e și corect — se îmbărbătă el, nu putea să se întoarcă la Mimi cu mîna goală...

A doua zi dimineața se trezi ca de obicei mahmur și autocritic.

TEODOR MAZILU ■

F. F. Urgent!

— Pentru tov. MAGAZINER al C.A.P. „din comuna Budești, satul Aprozi, jud. Ilfov. PERSONAL.

Stimate tov. Magaziner,

Iertați-mă că îndrăznesc să vă fac prezentul deranj, știu cît sînteți de tracasat, de ocupat și de enervat, dar vă rog să aveți bunăvoința de a mă asculta într-o chestiune de Stat și care amenință o producție de tutun care ne este tuturor foarte dragă, cum rezultă și din următoarea scrisoare :

„Sesizare. Suntem un grup de cooperatori de la C.A.P. „din com. Budești, satul Aprozi, jud. Ilfov.

Sus numiții suntem producători de tutun și am fost în repetate rînduri la C.A.P. să luăm ață ca să însăilăm tutun. În aciastă ordine de idei tov. Magazioner ne-a spus că nu are timp de noi, că este ocupat, că nu are ață. În zioa de 28.08. 1976 am fost din nou să luăm ață că s-a adus 500 kg. de ață. Tov. Magazioner a spus că să plecăm iute din ochii lui că nu ne dă ață. Am mers atunci la tov. Brigadier Tudor Florea care l-a obligat să ne dea ață că el răspunde pe linie de aciastă cultură. Totuși ei nu a vrut să ne dea ață. Atunci ne-am dus și la tov. care ține loc de tov. președinte și ne-am dus cu dinsul la Magazioner obligîndu-l să ne dea imediat ață. Atunci el a răspuns cu tărie că nu vă dau.

Sus numiții avem toți acasă cîte 500—600 de kg. de tutun recoltat verde care trebuie însăilat pe ață. Vă rugăm să veniți urgent să vedeți și să credeți în ce hal se află tutunul recoltat. Dar aciastă recoltă este bunul Statului pe care noi trebuie să-l sprijinim din toate puterile. Dar tutunul se află la ora actuală spre mare distrugere, șade grămezi și se strică. Rugăm veniți urgent la fața organelor competente".

Tovarășe Magazioner, fiți dom'ne ca un părinte pentru acești cooperatori care chiar dacă ei v-au greșit, ei poate n-au știut, iertați-i ! nu vedeți că i-a ajuns focu' la inimă ? Gîndiți-vă că dvs. aveți alt nivel, altă funcție, altă concepție ! Eu vă rog personal și din suflet, dați-le dom'ne nenorocita aia de ață (iar cînd veniți pe la București, nu mă ocoliți, poate servim și noi ceva bun, într-un anturaj acceptabil).

Cu multe urări de sănătate.

A. MONCIU-SUDINSKI ■

Ciobanul vigilent

(Proiect de scenariu)

Panoramare peisaj montan. Pe munte în sus se văd brazi. În jos se văd brazi. La dreapta și stînga se văd animalele pădurii, dacă se poate în număr cît mai mare. Plan american ursul cu deștu' în gură. Un cioban se ocupă de chestii specifice : ascultă tranzistorul și bate ritmul pe spinarea unui cîine, cu o bîtă mistică. Secvență neorealistă : cîinele miaună patetic. Trece turma, un frumos exemplar, Bălaia. Atmosfera respiră idilism. Ciobanul respiră pe nas : are polipi. O țărancă urcă dealul cu o desagă în spate, fredonînd : „hello Doly", în variantă locală „ziua bună, Dolănescu".

Este soția ciobanului care-l aduce de-ale gurii : șuncă hamendex, liptauer, o viborova și un pachet de long size, specifice zonei. Ciobanul contracimp, adică stă cu spatele la cimp, nu-și mai bate cîinele ci face brînză. Se șterge apoi la gură cu mîneca unei cămăși frumos cusute — se insistă asupra modelului — și duce fluierul la gură. E un frumos fluier de plastic cu care adună turma. Cîinii gonesc oile și le adună prin împrăștiere. Măgarul roade un pom și din cînd în cînd rage ca un bou.., apoi dă cu copita în cioban care nici nu se clintește. Idee de vinjoșenie, tare ca piatra, iute ca săgeata... Soția ajunge. Cei doi așternu un țol, scot din desagă mîncarea, îi se încurcă degetele în desagă, filmare degetele în desagă. Se aude un zgomot de crengi rupte, oftat, mormăit, cuvinte englezești, franțuzești, germane, spaniole, astea din urmă în dialect. Apare Turistul singuratic.

Este îmbrăcat foarte elegant, are un aparat de filmat, unul de fotografiat, o cameră de luat vederi, un pistol i se iește de sub plastron, o pușcă cu lunetă dintr-un geamantan enorm, en detaille gulerele cămășii doldora de cianură. Cînd merge face cloc din cauza celor cîteva kilograme de cerneală simpatică ce le are asupra sa. Musai trebuie să aibă cearcăne și să se uite în permanență în toate părțile. Cei doi, ciobanul și colega lui de cameră, îi privesc aparent nepăsători. Filmare traveling, mîna ciobanului căutînd pe sub țol un ciomag de zile mari. Turistul intră direct în subiect, într-o românească impecabilă (aproximativ așa cum vorbesc actorii noștri de film în franțuzește) : **Bune ziua, me bucur se ve cunosk, io sînt turist etranjer, bade. Obiective ai ? Strateghice ?** Ne, numa. cioareci, surîde ciobanul. **Niscaiva laser ?** Laser am, face ciobanul, și întoarce capul : Laser, mă, laser, cuțucuțu, te cată un dom' spion, mincați ar coada ! Turistul încearcă atunci să o seducă pe ciobăniță și îi face cu ochiul timp de cinci minute arătîndu-i ciorapi de nylon, țigări, parfum helene rubinstein, spray-uri etc. Ciobănița, calmă : Gheorghe, io îl pălesc pe nimurugul ăsta, lo-te-l cu ce marfă vre să mă seducă ! Turistul sesizează primejdia și încearcă să-și ia muntele (valea nu poate, aceasta fiind departe), Gheorghe face vreo 5 pași mari și-l ajunge repede, îl pălește cu pumnul în cap, îi rupe un picior, îl mută gura la spate și developează urgent filmul la stînă. Cadru final, sala căminului cultural. Ciobanul îmbrăcat frumos, primarul, așteaptă să vină sătenii pentru a-i înmîna felicitările verbale în public. Dar sătenii cred că e o conferință fără dans așa că stau la televizor. Filmul se încheie cu o replică mută a ciobanului : bine-i și așa...

CORNEL UDREA ■

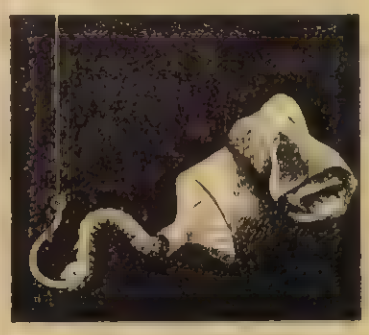

ION DOGAR MARINESCU ■

Un om dăruit trup și suflet misiunii sale și care veghează la o întreținere de drumuri

Gheorghe Tăutu, șeful gării Valea Seacă din județul Bacău, e atît de ceferist că nu poate să umble niciodată cu mașina, ceea ce, desigur, ne face să credem că umblă mai tot timpul cu trenul, exceptînd drumurile mărunte parcurse cu piciorul. Mai este dînsul foarte ceferist, cum spune, pentru că a terminat, cu ani în urmă, o școală medie tehnică de exploatări C.F.R., obținînd diplomă de merit și refuzînd, așa cum i se propusese, să plece la o specializare în străinătate, unde urma să se reprofileze pe agricultură.

Pe la Valea Seacă trec, firește, o sumedenie de trenuri, localitatea respectivă fiind plasată în buza Bacăului, pe linia care merge de la București la Suceava, dar de oprit, opresc, cum zice, numai șapte duble. Curse și personale. Celelalte se apropie, șuieră și se mistuie mai departe, salutate regulamentar de Gheorghe Tăutu, cu mîna la chipiu și cu gîndul, după sarcinile de serviciu, la problemele siguranței și regularității circulației. În aceste condiții, prin gara Valea Seacă se vîntură zilnic nu foarte mulți călători, de regulă se vînd vreo douăzeci și cinci de bilete, restul sînt abonamente, dar pe Gheorghe Tăutu treaba asta nu-l deranjează. Dînsul zice că această gară în care doarme și muncește e mare și că nu nu-și dorește alt loc de viață. Mulțimea de mărfare care opresc la Valea Seacă ridică o grămadă de probleme și o grămadă de greutăți, iar unele dintre ele rămîn pe rampele gării nedescărcate cu lunile, așa cum se întîmplă, la ceasul vizitei noastre, cu vagoanele încărcate cu sulf ale unui combinat băcăuan obligat să plătească pentru imobilizarea garniturii locații de mii și mii de lei. Gheorghe Tăutu, care chivernisește cu inteligență fiecare bănuț al gării, nu pricepe cum devine cazul cu nepăsarea aceasta, după cum nu pricepe nici de ce se cheamă dînsul „șef de stație coordonator", cînd de fapt e singurul pe funcție, subalternii săi avînd alte însărcinări și fiind, firește, oameni din sat, pricepuți la macazuri, manevre și alte alea. În general, după cum sper că ați înțeles din cele de pînă acum, șeful gării din Valea Seacă e mulțumit de rostul său, dar nu e mulțumit de faptul că, într-o singură zi și într-o gară care e departe de a fi vreun nod de cale ferată, are de semnat cam o sută de acte. „Vorbim despre birocrație, îl aud, dar mă tem că sînt prea multe paralelisme în munca de la gară, ceea ce mă înspăimîntă, căci nu peste multă vreme Valea Seacă va primi însărcinări sporite, vreo trei sute de vagoane oprind aici pentru descărcat și, firește, pentru încărcat"

Locuiește deocamdată într-o cămăruță, pînă cînd încăperile ce-i sînt destinate prin regulament vor fi zugrăvite și capabile să primească o familie. Mănîncă la cantina unui trust din apropiere, unde se satură zilnic, cu două feluri și desert, nefiind de soiul său pretențios la ale gurii căci dînsul, fiu de țăran din comuna ieșeană Focuri, n-a fost niciodată învățat la bunătăți, ci numai la seriozitate și treabă încheiată. Seriozitatea asta s-a străduit și se străduiește s-o insufle și subalternilor, cu care recunoaște că se împacă bine, întrucît — îl citez iarăși — la calea ferată e ca la militărie. Gara, zice și-a făcut un obicei din a nu acorda circumstanțe atenuante celor care greșesc și, deși nu s-ar părea, la gară se greșește o singură dată, pentru greșeala unuia plătind de regulă tot personalul. La Valea Seacă, însă, nu poate fi vorba de așa ceva, lucrătorii sînt tăcuți și harnici, chiar dacă unii dintre ei se mai și însoară din cînd în cînd, cum a fost cazul șefului de manevră Dumitru Faraoanu, la a cărui căsătorie Gheorghe Tăutu n-a putut participa.

Nu visează la alt loc de muncă, nu privește cu nostalgie trenurile care se scurg prin fața sa, are o grămadă de sarcini de rezolvat, uneori nici noaptea nu poate dormi din cauza lor, ieșind pe peron și plimbîndu-se cu mîinile la spate, dar își dorește o bicicletă și ocazia să asiste la un meci de handbal bun. Altfel spus, la Valea Seacă viața merge înainte, asemenea trenurilor care trec, cele mai multe în mare viteză, prin dreptul peronului ei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Despre copii, pentru oamenii mari

Arbaletele

Cruzimile copiilor, știm, există. Mai știm că de regulă ele sînt inocente, inconștiente sau preconștiente, cum vreți să le spunem. Mai știm că ele, aceste copilărești cruzimi, îl amuză pe cîte unii, în special pe niște părinți, ce văd în ele explozia unei energii, a unui „temperament", chiar a unei inteligențe, o precoce vocație „a bărbatului", un semn că tîncul lor nu va fi un fiețtecine, un papă-lapte. Mai știm însă că ele, aceste cruzimi, organizîndu-se precoce și nestînjenit în structura copilului, pot avea niște consecințe deloc plăcute.

Scriu aceste rînduri seara, tîrziu (e trecut de ceasurile 21), cînd, sub fereastra blocului în care stau, o droaie de copii vînează cîini și pisici. (Ziua, cînd cerul se vede, vînează și păsări !) S-au înarmat cu niște arbalete de lemn, meșterite de niște părinți inventivi, avînd ca proiectile ace, ace adevărate ,ascuțite ca niște ace, ce, cînd apeși pe trăgaci, țîșnesc și senfig în blana sau ochii imprudentelor patrupede surprinse în preumblări nocturne. Copiii aleargă, urlînd, după victime, urlă și victimele, urlă noaptea, mieunînd ca o pisică schilodită, schelnînd ca un cîine în agonie, sub ferestrele unor oameni ce-și astupă urechile și ale altora (niște părinți) mîndri de energia și bărbăția progeniturii. Mîine, în zori, pe micul spațiu verde din fața blocului, cu florile smulse și arborii devastați, ca pe un cîmp de bătaie după bătaie, vor zăcea niște animale rănite și chiar niște leșuri.

Oribilă privelițte, oribil, trist subiect: copii-hingheri!

Știu că, scriind aceste rînduri, niște părinți o să-mi sară-n cap: „Lasă, dom'le, copiii în pace, ce, dumneata n-ai fost copil?" Știu că e greu să dojenești un copil, e chiar riscant, că se înfurie de moarte instituția părintească, mai știu că ei, acești copii, nu fac nimic altceva decît că „se joacă", mai știu că fabricile noastre de jucării fac niște jucării cam nesărate, ce nu se compară cu arbaletele, mai știu că Sadoveanu, Gîrleanu sau Kipling, cu ale lor vetuste povestioare despre animale și păsări, nu mai „țin" în epoca serialelor TV de simbătă, mai știu că nu se prăbușește cerul dacă moare o vrabie, nici pămîntul dacă un cîine este ucis („Ce, dom'le, te-apucă mila de niște javre? Mai lasă-le dracului, că prea se-nmulțiră), mai știu... Ce mai știu? Mai știu că, ieri, unul din puștii aceștia, supărat nu știu de ce pe-o fetiță, a țintit-o cu arbaleta.

Nu, n-a apăsat pe trăgaci.

Dar dacă?...

ILIE PURCARU ■

P. S. Avem pe masa redacției o scrisoare, semnată de mai mulți locatari ai blocurilor „C", strada Drumul Murgului, sectorul 4. N-o reproducem, este aceeași poveste despre vînătoarea de animale și păsări, cu uriețe-n noapte etc., etc., este, de fapt, povestea de mai sus, întregită cu niște nume, numele celor ce pun în mina copiilor, nu Sadoveanu, ci puști cu ace. N-o să citîm aceste nume, cel puțin nu acum, vom putea publica oricînd scrisoarea, un nume totuși ne reține atenția, cel al familiei Cărămizaru, blocul C 4, familie al cărei mezin, Georgică, e unul dintre freneticii arbaletei, ai schilodirii cîinilor și pisicilor, familie în care mama, ai se comunică, e de profesie om al legii. Deci un om care vestejește și uneori chiar condamnă și delincvența infantilă și, mai ales, nepăsarea educatorilor Frumos!

Stimată mamă, stimată tovarășă om al legii, stimați părinți, să nu ne spuneți că ne ținem de copilării, că povestea aceasta, la urma urmei, e un fleac, e un nimic! Nimicul poate fi esențial în expedițiile colosale. Iar a educa niște copii — deci a crește oameni — este colosal.

SIMONA POP ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Niarchos și tragedia de pe Spetsopoula

Era o tragedie despre care presa internațională a scris mult. Mai întîi ea a consemnat că „Insula interzisă și-a pierdut regina", apoi a relatat „ce s-a întîmplat în acea noapte în «vila Niarchos» pentru ca pe urmă să dezbată toate aspectele unei noi și complicate „afaceri Niarchos".

Murise Eugenia. Moarte naturală, sinucidere sau, și mai rău, „mina" lui Niarchos ?... Astfel, 3 mai 1970 n-a mai putut fi o zi ca oricare alta în universul lui Niarchos și, mai cu seamă, pe acea Spetsopoula despre care, pe zi ce trece, aflăm lucruri tot mai multe. Spetsopoula, ce era cîndva o stîncă de 1 milion de metri pătrați (închiriată sau cumpărată cu un milion de dolari) devenise un loc cu totul privilegiat. Apa potabilă era adusă de vapoare cisterne, iarba fusese strămutată de undeva din jurul Londrei, nisipul fusese importat, fazanii cumpărați din Extremul Orient, iar muflonii din Sardinia. Aeroportul permitea unui avion de mărime mijlocie să aterizeze. Acolo veniseră ca oaspeți fostul rege al Greciei, Constantin, ultimul reprezentant al celebrei familii Krupp, descendenți ai nu mai puțin faimosului clan (tot de miliardari) Rothschild — ca să nu numim decît pe cei mai cunoscuți — invitați și pentru a contrabalansa alți oaspeți celebri ai lui Onassis. El frecventaseră sala de cinema, intraseră cu interes în camera cu radio, radio și telex, sau utilizaseră sauna făcută direct în stîncă. Desigur, ajunseseră și în microportul insulei unde se balansa „Creola", acel iaht cu trei catarge din lemn de tek negru, de 700 tone, cu 9000 mp de pînze, două motoare cu o putere totală de 2 400 CP și cu 35 de oameni în echipaj — adevărați recordmeni în mutenie, surzenie și pricepere Cu siguranță, ca și membrii familiei Niarchos, în frunte cu Eugenia, oaspeții de vază făcuseră o croazieră pe acest veritabil palat plutitor, cu mochete, mozaic italienesc și tablouri ale maeștrilor între care și „Cavalerul pe plajă" al lui Gauguin. Și aici se folosiseră de radio-telefoane și telexuri, de unde și remarca doamnei Claire Booth Luce, soție a fostului ambasador al S.U.A. la Roma : „Mă simt mai bine informată pe acest iaht decît în biroul meu legat prin fir direct cu Casa Albă..."

Dar Spetsopoula n-a fost decît prin întîmplare decorul tragediei. Pentru că, de obicei, în luna mai în Marea Egee este foarte frumos. Tragedia s-ar fi putut consuma și la New York, într-un apartament ce cuprinde trei etaje, sau la Londra, acolo, la ultimul etaj de la Claridge, închiriat cu anul, sau în castelul Croe, din Cap d-Antibes, ori în apartamentul din Bermude, sau chiar în castelul roșu din Saint-Moritz, vîndut aproape pe nimic de fosta familie regală de pe meleagurile noastre. Dar tragedia ar mai fi putut interveni și la Paris, acolo la Chanaleilles, reședința cumpărată în 24 de ore în 1956, cu o jumătate de miliard de franci vechi, pentru a se instala acolo cea mai frumoasă colecție de orfevrerie din lume, achiziționată cu cîteva zile mai înainte. Pe ziduri atîrnau, cum știm, Pietà de El Greco sau un „autoportret" celebru al lui Rubens, iar unul dintre serviciile de masă aparținuseră lui Ludovic al XIV-lea...

Cînd Niarchos era întrebat ce face cu banii spunea scurt „îi cheltuiesc". Dar în concepția lui, a cheltui însemna a investi. Management în stil specific, spunea presa internațională continuînd: „pentru Niarchos a se distra înseamnă a comanda, iar a comanda însemna a avea beneficii imense. Și fără încetare. Dealtfel, cîneva (în glumă sau în serios, nu știm) îi zisese într-o bună zi: „Sînt gata să vă cumpăr flota, dar ce veți face cu banii ?" La care fără a se gîndi, Niarchos a răspuns: „Voi cumpăra imediat altă flotă pentru a vă concura".

Cerem scuze pentru această paranteză dar introducerea ei nu face decît să sublinieze și mai pregnant ceea ce s-a întîmplat în acea zi de 3 mai 1970 pe Spetsopoula, cînd moartea Eugeniei tulbura profund echilibrul, e drept destul de fragil, al universului lui Stavros Niarchos. Deși versiunile de care dispunem privind circumstanțele morții Eugeniei diferă, în cîteva puncte ele subliniază la unison amestecul necurat al lui Niarchos. S-o luăm pe rînd.

Cum spuneam, în luna mai în sutele de insule din Marea Egee timpul e foarte frumos. Astfel încît, în pofida deselor sale deplasări în cele patru colțuri ale lumii, Stavros Spiros Niarchos era foarte bronzat. În acele zile era nervos și totuși discret. Ne amintim în acest ultim sens că, dacă lui Onassis îi plăcea să mănînce heringi în public lăsînd 1 000 de franci bacșiș, lui Niarchos îi plăcea să mănînce caviar dar în camera lui de lucru de pe insulă sau în biroul de pe „Creola". În ziua de 3 mai 1970, pe Spetsopoula se afla, adusă tot de Stavros, o tînără blondă, 28 de ani, canadiancă, Janet Strass. Deși faptul avea un precedent — prezența Charlottei Ford — Eugenia s-a simțit din nou jignită. Totuși, în acea seară ea cinase doar cu soțul ei, care era și mai nervos ca de obicei. Chiar și în timpul dineului i se aduceau știri despre afacerile lui. Trecînd la bar ei au petrecut și mai greu puținele clipe... Eugenia se obișnuise încă din copilărie cu întîmplările din caselе armatorilor deveniți miliardari. Tatăl ei, armatorul Stavros Livanos, lăsase moștenire 5 (cinci) miliarde dolari însă toată lumea știa că circula cu metroul și recupera ziarele și revistele zilei din coșurile de gunoi. El era cel care o măritase cu Niarchos și care-i spusese că trebuie să învețe să aștepte. Căsătoria ei era nefericită dar ea deși nu ignora trăsnăile soțului său tot aștepta. Îl aștepta chiar și în ziua în care divortase în mod rapid, la Juarez, în Mexic, și se recăsătorise, 48 de ore mai tîrziu, la Mexico City cu Charlotte Ford. Însă după nici un an, proprietarul celor 80 (sau 100) de nave revenea, spăsit, pe Spetsopoula Cel puțin în aparență era spăsit pentru că în acea zi de 3 mai 1970 cînd, odată încheiată siesta, Stavros a făcut o comandă telefonică pentru S.U.A. Era ora 21 și 57 de minute. La celălalt capăt al firului se găsea Charlotte căreia el îi cerea să trimită pe insulă pe Helenc, fiica lor, care ar fi urmat să petreacă mai multe zile în această perioadă foarte plăcută. Firește, Charlotte a refuzat. Pentru ea, acea insulă este plină de microbi, de oameni netrebnici ș.a. Se ajunge la un compromis : va veni și Charlotte. Eugenia auzise conversația și vroia să protesteze împotriva unei noi prezențe feminine pe insulă — a treia după ea și Janet. Dar Stavros, brutal ca de obicei, i-a interzis să se amestece în „afacerile" lui.

A doua zi dimineața, Eugenia Livanos, căsătorită Niarchos, și mamă a patru copii, murise. Medicul personal al lui Niarchos refuza să semneze certificatul de deces pentru că, spunea el, cazul este de domeniul justiției. De ce ? Pentru a răspunde întrebării firești vom recurge la reconstituirea ultimelor 24 de ore din viața Eugeniei și publicată de revista italiană „Europeo", în august 1970.

Așadar, în mod cu totul surprinzător, toată ziua aceea vîntul suflase cu o putere neobișnuită pe insula Spetsopoula. Era o zi posomorită, plictisitoare, despre care se spune că în locurile solitare face să pătrundă pînă în oase melancolia.

Dar lumea care locuia pe Spetsopoula nu era de felul celei ce se lăsa cuprinsă de melancolie. În această Itacă a unui modern Ulise chiar și în acea zi mohorîtă Eugenia ar fi putut lua elicopterul și s-ar fi dus pe aeroportul din Atena de unde s-ar fi transferat într-un avion particular de tipul „Mystére" care ar fi dus-o pînă la Paris sau Londra, New York sau Roma, unde s-ar fi văzut cu prietene, ar fi făcut cumpărături de lux, ar fi constatat personal ce noutăți deosebite sînt în cele mai vestite și costisitoare magazine.

Alternativa era să se îmbarce la bordul „Creolei" și să-și permită o nouă croazieră printre insulele mării genilor — Mediterana. În acea zi, Eugenia n-a făcut nimic din toate acestea. A preferat să rămînă în vila de pe insulă și abia după-amiaza și-a însoțit doi dintre copii — Filip și Spiros — pînă la aeroportul de pe insulă de unde elicopterul familiei îi dusese la Atena pentru ca să plece la Paris, la studii. Probabil că și plecarea lor accentuase starea depresivă a Eugeniei.

Furtuna începuse spre ora nouă seara. Vîntul bătea foarte tare, marea vuia, în timp ce valurile imense și multe se loveau cu putere de insulă. După o jumătate de oră de pregătiri se pornise o violentă vijelie de felul celor care sînt foarte frecvente în Egeea orientală. Insula aproape nu mai dădea nici un semn de viață, toți se retrăseseră în case. În vilă, majordomul spaniol pregătise cina în salon. Era un banchet puțin spectral, cu candelabre care ardeau deasupra mesei, iar cele două persoane se așezaseră față în față. Chelnerii au pus platourile pe masă și, după ce au salutat respectuos, s-au retras. Era ora zece. Au urmat trei sferturi de oră apreciate drept cele mai complicate din toată viața acestei insule Potrivit mărturiilor, la cîteva minute după ora 23,00 camerista personală a Eugeniei — o portugheză — s-a îndreptat, ca în fiecare seară, spre ușa camerei acesteia întrebînd-o dacă are nevoie de ceva. N-a primit nici un răspuns. A insistat și iarăși nimic. Atunci a întredeschis ușa. În imensul pat, supravegheat de o pictură a lui El Greco, Eugenia Niarchos se afla întinsă de-a curmezișul, avea ochii mari, o față lividă și din gură i se prelingea un lichid straniu. Alături de pat se vedea deschisă cutia cu Seconal (somnifer) pe care camerista o zărise și în cursul zilei. Lipseau între 25 și 40 de pastile care fuseseră înghițite de Eugenia Imediat, camerista a început să strige și să alerge spre salonul în care Stavros fuma liniștit. Alarmat, alături de alți valeți, a mers în cameră.

Acum urmează prima lui mărturie, potrivit căreia ei, disperat, ar fi strîns-o cu forță de gît („pentru a vedea dacă mai dă un semn de viață" ! ? !) și ar fi lovit-o puternic în stomac („pentru a o obliga să vomite pastilele de Seconal" ! !). Le-ar fi spus valeților să facă la fel în timp ce el a alergat la telefon. Prima persoană cu care a vorbit a fost sora lui pe care a rugat-o să trimită, pe insulă pe Panayotis Arnaoutis, medicul său personal. După o jumătate de oră — s-au chiar mai mult — Arnaoutis a fost găsit, el a alergat la spitalul „Evengelismos" din Atena pentru a-și lua ustensile adecvate descrierii cazului, și abia la ora două noaptea, purtat de elicopterul personal al lui Niarchos, a ajuns la căpătîiul Eugeniei. Însă pe fața acesteia se instalaseră culorile morții. La ora două și jumătate, servitorii au părăsit camera în lacrimi. Eforturile lui Arnaoutis s-au dovedit cu totul inutile. Firește, într-un asemenea moment nu se putea trece decît la crudele episoade birocratice ; adică să se îndeplinească formalitățile din atari cazuri. Soția unuia dintre cei mai vestiți armatori-miliardari din lume decedase întrucît înghițise prea multe somnifere (Seconal). O fatală neatenție sau ea însăși își pusese capăt vieții ? Sau... ?

În acest moment a intervenit lovitura. Panayotis Arnaoutis, medicul personal al lui Niarchos, omul lui de încredere și prietenul lui a refuzat să semneze actul de deces care ar fi înlăturat orice dubiu asupra morții Eugeniei și ar fi facilitat o rapidă înhumare, chiar a doua zi, după obicelul grec. Medicului respectiv acest deces nu i se pare prea clar. Privirea sa căzuse pe cîteva lucruri — pe care și valeții le observaseră întrucît nu au asistat la scena în care Niarchos o „tratase" pe Eugenia : pe gîtul și pe abdomenul Eugeniei apăreau pete negre, provocate de mîini care strînseseră și loviseră. Aceste contuzii l-au obligat pe doctor să refuze să accepte tezele unei morți naturale. Se pare că Niarchos ar fi reacționat violent folosind cuvinte dintre cele mai dure la adresa prietenului său, Arnaoutis. Acesta, impasibil,și-a respectat însă meseria și a avizat poliția. Ca urmare, într-o primă etapă, a sosit un tînăr locotenent, comandant al postului de poliție de pe insula alăturată — Spetsai. Dar chiar și acesta, în ciuda tinereții și a locului său de muncă și în pofida numelui victimei, a observat marile — de acum — pete negre de pe gîtul și de pe abdomenul Eugeniei. „De unde sînt acestea ?" l-a întrebat, tînștit, locotenentul Dimitrios Koronis pe bătrînul lup de mare, Stavros Spiros Niarchos. Stringîndu-și mîinile, aproape plîngînd, armatorul încerca să explice că acele ciudate semne ar fi apărut în timp ce el încerca disperat să-și readucă soția la viață Explicațiile nu sînt însă reținute și tînărul locotenent Koronis telefonează la Atena, raportează superiorilor despre întîmplare și opinează că va fi nevoie de o rapidă autopsie a decedatei. Același elicopter, ce mersese să-l aducă pe doctorul Arnaoutis, duces acum corpul înert al Eugeniei, care, din înălțimi, nu mai putea admira — ca altădată — refugiul pe care și-l alesese și pe care avea să-și găsească sfîrșitul. Urmează deschiderea mecanismului cercetărilor poliției. Întrebarea locotenentului Koronis era aceasta : ce s-a întîmplat între orele 22 și 22,45, în acea furtunoasă noapte — la propriu și la figurat — în vila de pe insula Spetsopoula ?

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Din cal, măgar!

Ciudat fel de a privi lucrurile în domeniul fotbalistic mai avem ! La drept vorbind, cam de mult ducem dorul după jocuri frumoase la naţională, după calificări (ceea ce n-am obţinut în ultima vreme deloc) şi, de ce nu, după nişte victorii chiar în meciuri amicale. Constat cu stupoare că în presa noastră s-a instaurat brusc o satisfacţie cel puţin curioasă. La Praga, de pildă — unde se ştie c-am pierdut, după ce condusesem de două ori, ratînd un unsprezece metri care ne-ar mai fi dres firma oricum — echipa noastră a jucat ceva mai bine ca la Bucureşti. Dar, adevărul este că un meci pierdut este un meci pierdut... Ei bine, la unison, începînd cu cronicarul Săptămînii, toată lumea a sărit pînă la cer de bucurie : da, am pierdut, dar am jucat frumos 60 de minute ! Stau de-o săptămînă şi mă crucesc şi mă-ntreb ce s-a întîmplat ? Ori e vorba de o ironie fină prin care cronicarii de fotbal vor să-i ridiculizeze pe Covaci, ori a intrat orbul găinilor în televizoarele noastre sau în ochii privitorilor ? Una din două. Păi cum să te bucuri că pierzi ? Cum să spui că e bine că ai jucat 60 de minute din 90 ? Ce fel de logică-i asta ? Doar la Praga n-a fost trimisă o echipă de betegi, nu s-a jucat pe picioroange sau în costum de scafandru ! Toată lumea era — pardon de expresie — în chiloţi şi în tambiere. Şi atunci, de unde rabatul ăsta ? Colac peste pupăză. Rică al nostru, pe care abia apucasem să-l trec la cumînţiţi, face gafa aceea (a cîta oară o fi ?), la un gol, ba, mai mult, îi sfidează încă o dată pe arbitru care-i mai dă o lovitură liberă de la 16 m şi toată presa-i laudă ! E limpede. Tamango le-a făcut cu Marcu la toţi ziariştii din România ! În loc să fie urecheat şi pus pe coji de nuci, cum ar fi fost cazul, noi stăm şi batem din pălmuţe : Bravo Ricane !

Dacă vreţi să ştiţi şi opinia mea, echipa României a avut la Praga mai multă ambiţie, evident, decît la Bucureşti. Şi mai evident a fost că de data asta, cu Balaci în mare formă la mijlocul terenului, tricolorii s-au mişcat bine, aşa cum s-a scris şi s-a spus, 60 de minute. Dar nici despre cehoslovaci nu putem spune că sunt la ora asta cea mai bună echipă din Europa. Ei coboară panta la ora de faţă şi, după cum vom vedea, dacă noi n-am reuşit să întrerupem lungul lor şir de victorii, cinevă o va face foarte curînd, pentru că, în special în apărare, prietenii noştri au multe fisuri. Important este că, aşa cum s-a văzut şi la Bucureşti şi la Praga, jucătorii selecţionaţi în echipa noastră naţională, adică cei mai buni din ţară, au o condiţie fizică precară. Despre lucrul ăsta se scrie de la începutul campionatului în toate ziarele. Distinsul corp de antrenori federali de la Federaţia de fotbal trimite mereu comunicate şi recomandări cluburilor. Dacă ştiu bine, unii dintre ei au şi părăsit pentru scurtă vreme dragul lor sediu din Vasile Conta şi au mai plecat prin ţară. Rezultatele acestor incursiuni rapide şi ineficace se văd. Jucătorii au în continuare plumb în picioare şi sunt apucaţi de ameţeală din minutul 62. Valurile de admonestări scrise şi de văicăreli continuă, dar cei în cauză sunt bine-mersi şi-şi văd mai departe de treabă, adică nu se antrenează cum trebuie. Lucrurile devin grave întrucît date fatidice se apropie şi noi nici n-avem măcar scheletul echipei naţionale, numărul jucătorilor rulaţi în prima garnitură fiind foarte mare, ajungîndu-se pînă acolo încît au fost folosiţi, spre uluirea tuturor, într-un meci internaţional, Florea şi Atodiresei, abia ieşiţi din spital, idee unică pe mapamond, pe care-ar trebui s-o brevetăm urgent !

Noi răbdare mai avem, dar să nu fim consideraţi defetişti numai pentru că spunem de pe acum că nu ne-ar place deloc să nu ne calificăm pentru mondiale...

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 10 OCTOMBRIE

BUCUREŞTI : Rapid-Politehnica Iaşi 0—1 (0—0). Spre deosebire de joc, timpul a fost deosebit de frumos. Ora însă (11), de „B", cît şi alte motive, pe care n-avem cum să le aflăm deocamdată, au făcut ca stadionul „Republicii" să nu fie chiar atît de plin, galeria giuleşteană văzîndu-se silită să se mute la tribuna I. De aici a încercat cu disperare să-şi trezească din somn echipa ● N-a reuşit şi astfel am putut vedea : de o parte. Rapid, o echipă în care atunci cînd începea mingea afară jucătorii nu pierdeau ocazia de a mai aţipi o clipă, iar de cealaltă „Poli"-Iaşi, ambiţioasă şi destul de abilă în joc ● Au cîştigat absolut meritat ieşenii, între care s-au remarcat Simionaş, Ursu şi Romilă. Au pierdut rapidiştii, din rîndul cărora au „căzut" pe rînd Răşniţă, Manea, Petcu, Şutru şi pînă la urmă toţi ceilalţi ● La 0—0, antrenorul Motroc scoate un înaintaş şi-l bagă pe Grigoraş pe post de... mijlocaş cu sarcini ofensive, deşi acesta, după accidentare, se mişca încă destul de greu ! O asemenea gafă nici nu mai merită să fie comentată, subliniind doar că antrenorul Motroc e foarte departe ca valoare de jucătorul Motroc ● A arbitrat bine un meci urît, cu faulturi multe din partea rapidiştilor (Petcu mai ales), Ioan Rus, ajutat la linie de A. Szilaghi — ambii din Tg. Mureş, şi N. Barna — Tîrnăveni (Iulian Neacşu). **TIRGU MUREŞ : A.S.A.-F.C.M. Reşiţa 1—0 (0—0)** Soarta meciului a fost decisă de confruntarea celor două linii de mijloc, Hajnal, Böloni şi Pisiaru, contra lui Gabel, Bojin şi Căprioru, prima tripletă detaşîndu-se cam de la a doua jumătate a primei reprize ● Dacă Nagy, improvizat virf de atac, şi Fazekaş, evoluînd pe partea stîngă nu s-ar fi pripit, scorul putea fi altul ● Asaltînd constant poarta excelentului Windt, mureşenii vor înscrie, logic, un gol prin Böloni, servit cu abilitate de către Fazekaş. După primirea golului, oaspeţii ies la atac, Porăţki ratează incredibil de la 7 metri, poziţie centrală, iar Atodiresei, scăpat pe contraatac, îşi închide unghiul şi, în loc să centreze, goleşte pe lîngă bară ● Pînă la aceste două faze, gazdele mai puteau înscrie cel puţin două goluri, pe care le ratează Nagy, sau le apără Windt ● Partida a fost arbitrată de Ion Igna (Arad), ajutat la margine de către R. Serban (Craiova) şi T. Andrei (Sibiu), brigadă care, graţie şi corectitudinii jucătorilor, poate primi calificativul foarte bine (Victor Nită). **BUCUREŞTI : Dinamo — F.C. Argeş 1—1 (2—0).** Excepţională ziua lui Dudu Georgescu. Senzaţionale goluri. Dudu ştie să dea gol din orice poziţie şi cu toate părţile corpului : e drept că mai mult nu ştie, dar dacă stă puţin priviţi locul din clasament al echipei Dinamo ● Dinamo a cîştigat fără să convingă, tatinînd şi o echipă de tot slabă. Meci nesatisfăcător. Ca şi arbitrajul. La centru : Mihai Moraru (Ploieşti). Tuşieri : I. Braun (are pe conştiinţă golul 2) V. Pîrvescu (n-are nimic pe conştiinţă) — amîndoi din Buzău. (Nicolae Cristache). **BACĂU : Sport Club — Steaua 3—1 (0—0).** Meci mediocru şi aspru, meci urît, cu şase cartonaşe galbene şi tot attea ...roşii, cu singura diferenţă că pe primele arbitrul Anderco a avut curajul să le fluture, iar pe celelalte le-a păstrat în buzunarul de la piept. Două echipe nervoase din cale afară, puse pe hărţuială şi pe sfadă, lovind, simulînd, aruncînd mingea cît mai departe, trăgînd de timp şi de tricourile partenerilor, recordul bătîndu-l Sinăuceanu care, într-o singură repriză, cît a jucat, l-a faultat pe Iordănescu cît pentru o viaţă. La un moment dat, ataşamentul băcăuanului pentru jucătorul stelist a devenit atît de mare încît a vrut să-l apostrofeze ultimului ca amintire chiar tricoul, în plin joc ! ! ● Băcăul a muncit mai mult pentru victorie şi, prin această prismă, a meritat-o oarecum, chiar dacă golul decisiv s-a marcat după o flagrantă poziţie de ofsaid a fundaşului Pruteanu, la un ceas ai zilei la care tuşierul V. Cătană din Carei se gîndea la rudele sale apropiate. De fapt, nu Băcăul a cîştigat propriu-zis, cît Steaua, inexplicabil ieşită din titini, a pierdut. ● Otto Anderco, satisfăcător, ajutat bine la linie de t. Taar (ambii din Satu Mare) şi slab de V. Cătană (Carei) (Ovidiu Ioanitoaia). **PETROŞANI : Jiul — Progresul Bucureşti 0—1 (0—0).** Avantajul terenului, plusul de experienţă şi de maturitate erau de partea gazdelor, dar acestea n-au fost argumente suficiente pentru victorie, ci pentru subaprecierea adversarului, o echipă tînără şi bătăioasă, căreia îi convin jocurile în deplasare, unde este neînvinsă. Dominarea teritorială şi sterilă a gazdelor s-a stins după cîteva pîlpîiri, în urma unui atac prelungit oaspeţi avînd o bară semnată de Apostol încă din min. 13. ● Meciul a fost foarte pieticos şi lent, permiţîndu-i arbitrului Al. Ene să meargă la pas nici nu avea rost să alerge, dar considerăm absolut necesară măcar urmărirea jocului cu privirea, joc la care domnia-sa a stat nu de puţine ori cu spatele ! ● A surprins neplăcut fragilitatea atacului echipei Jiul, format duminică numai din Dumitrache, ajutat sporadic de Augustin şi ...neajutat de extremele Covaci şi Stoichiţă, care nici ei nu ştiau ce joacă ! Încă din prima repriză, gazdele au dat vizibile semne de oboseală, în timp ce din tribune s-a auzit adesea „încurajarea" „hai monopolul" (!?) ● După pauză, Progresul a trecut la cîrma jocului şi, în min. 54, Tevi a fost faultat la margine. Careul de 16 m, lovitura acordată a fost executată puternic de Dumitru Ştefan şi Caval, cu un zid defectuos şi un soare puternic în faţă, a reţinut vremelnic, pentru ca apoi să scape mingea-n plasă. ● A încărcat pe teren şi Multescu, dar împiedicarea jocului gazdelor nu s-a produs, ei fiind faultaţi în repetate rînduri de fatan, faulturi în care a răspuns la fel de dur, alergînd după fatan — fapte pentru care, în loc să fie eliminaţi, au fost bătuţi părinteşte pe umăr de AL. Ene. Acesta, împreună cu V. Ciocîlteu şi V. Grigorescu — nota jocului (Ion Predoşanu). **TIMIŞOARA : toţi din Craiova — a arbitrat slab, adică în Politehnica — U.T.A. 3—1 (2—0),** victorie a gazdelor greu obţinută şi, poate, nemeritată ! ● Diferenţă ca de la cer la pămînt între evoluţiile anterioare ale Aradului, mai cu seamă cele din campionatul trecut, şi cea de aici, unde a practicat ceva mai aproape de fotbalul adevărat (angajament remarcabil, marcaj atent, frenezie ofensivă). Arădenii s-au simţit bicisnic încă o dată de ambiţiile eternului „derby bănăţean", iar dacă vor juca mai des aşa sîntem siguri că vor număra victime chiar dintre echipele cu nume mai mari. ● „Poli" a jucat mai slab decît ne aşteptam, fiind nevoită în prima repriză să se stringă, pentru lungi perioade, cu toată echipa în careu. Au existat în acest meci 3 faze fixe, aproape identice, dar din păcate cu interpretări total diferite : min. 42, lovitură liberă Broşovschi, Cura în ofsaid, arbitrii nu reacţionează şi Kukla înscrie pentru ca, la insistenţele gazdelor, arbitrul să revină şi să sancţioneze ofsaidul ; min. 60, acelaşi Broşovschi şutează tot din lovitură liberă, mingea se strecoară prin zid şi Nedelcu înscrie. 1—1, căci scorul fusese deschis de Dembrovschi dintr-un penalty corect acordat ; min. 65, Cura a sărit peste minge, Broşovschi a executat peste zid la Cura, dar acesta va fi, surprinzător, sancţionat cu ofsaid, deşi piecase de lîngă Broşovschi ! ! ● În ultimul minut, golul lui Roşca, foarte frumos, salvare nesperată pentru timişoreni şi blestem nemeritat pentru oaspeţi ● Nicolae Petriceanu a condus satisfăcător dar a avut şi momente în care s-a lăsat depăşit de joc. A fost ajutat slab de T. Istrate şi bine de C. Ionită I, toţi din Bucureşti. (Dumitru Graur). **GALAŢI : F.C.M. — F. C. Bihor 3—3 (2—2).** Un joc frumos, aşteptat cu emoţii şi speranţe de spectatori care gîndeau că favoriţii lor vor sparge gheaţa şi vor obţine prima victorie. F. C. Bihor, o echipă matură, tehnică, a luat avantaj uşor, deschizînd scorul în min. 3 prin Florescu, care a şutat splendid de la 25 m. Bigan ridică scorul la 2—0, după care oradenii aplică tactica jocului la ofsaid, armă cu două tăişuri, mai cu seamă cînd tuşierii nu sînt corecţi. Ca I. Dancu, de pildă, care lasă nesemnalizată poziţia afară din joc a lui Constantinescu acesta se opreşte, dar văzînd că tuşierul „e băiat valabil", cum se exprima un spectator, se duce cu mingea pînă în poartă. Vine şi golul doi (autor Haiduc) şi la pauză scorul este 2—2. ● Începutul reprizei secunde aparţine oaspeţilor, care intră din nou în avantaj prin golul lui Florescu. Gălăţenii plonjează realmente în atac, dar, deşi apărarea bihoreană se clatină (E. Naghi e mai mult liber, decît „libero"), nu reuşesc egalarea. În min. 85, Radu Dan reuşeşte să trimită în bară mingea aşezată în punctul de la 11 m ! Şi totuşi se egalează în cele din urmă : în min. 89, cînd o parte din spectatori părăsiseră grăbiţi şi trişti stadionul, Vidac, portar sensibil la amărăciunea şi neputinţa gazdelor, îi ...dă o minge de gol lui Gheghe şi se face 3—3 ● A arbitrat bine M. Buzea, neajutat de I. Dancu şi ajutat de M. Sandu — toţi din Bucureşti (Gheorghe Amuza). **CONSTANŢA : F. C. — Sportul studenţesc 0—0.** Echipa studenţilor din Bucureşti a uitat să piardă. Această concluzie s-a verificat şi la Constanţa, unde timp de o repriză, a doua, „11"-le oaspete a fost dominat copios — ultimul efort de oră prilejuind chiar un asediu puternic la poarta lui Răducanu — dar goalkeeperul naţionalei a scăpat şi de data aceasta cu fata curată. Este adevărat că de vreo 2 ori mingea s-a dus direct la Răducanu şi de alte două ori Răducanu s-o dus el direct şi inspirat la minge, dar şansa intră şi ea în ecuaţia fotbalului, iar duminică şansa a fost din nou ca şi în partida cu Universitatea Craiova, de partea echipei lui Angelo Niculescu ● Jucînd aproape fără înaintare — Sandu Mircea şi Kassai erau indisponibili, — Grosu şi Vlad s-au văzut vreo 30 de minute şi pe urmă au dispărut din joc, Octavian Ionescu fiind singurul fluture care a mai zburătăcit, rar, prin careul gazdelor — Sportul a fost nevoită să se apere cum a putut şi cum a ştiut. Alici trebuie subliniat că Sportul a putut să se apere pentru că ştie să se apere ca nici o echipă (deocamdată) în campionatul nostru — nici o înfringere în 7 meciuri şi doar 2 goluri primite nu sînt simptome întîmplătoare —, dublajul funcţionează matematic, în faţa lui Răducanu apar cînd este nevoie două, trei „baraje de sîrmă", la recuperarea mingii 3—4 jucători tulind-o ca iepurii spre poarta adversă. ● F. C. Constanţa ni s-a părut o echipă solidă, bine aşezată şi periculoasă pe teren propriu, formaţiei lui Comăniţă lipsindu-i însă deocamdată un far, o necesară lumină în acţiuni. ● A arbitrat bine M. Fediuc — Suceava, ajutat satisfăcător la linie de V. Popovici — Botoşani, şi M. Abramiuc — Suceava (Marius Popescu). **CRAIOVA : Universitatea — Corvinul Hunedoara 2—0 (0—0).** În prima repriză craiovenii nu au găsit soluţia să desfacă apărarea hunedoreană, extrem de hotărîtă şi uneori dură. Un fel de automulţumire puse stăpînire pe craioveni şi doar cîteva şuturi violente cu adresă şi tărie neobişnuită ale lui Irimescu, respinse greu de portarul Gabriel, şi o spectaculoasă lovitură cu capul a lui Donose au încălzit tribunele. Tărăîungă, Oblemenco, Balaci au jucat mult mai la Corvinul Hunedoara decît la Craiova în acea primă repriză. Sfaturile bine ale pauzei de antrenorul Teaşcă, să destace jocul pe aripi şi să nu mai care mingea, organizîndu-şi adversarii, jucătorii craioveni au zvîcnit mai mult în partea a doua, deşi întregul meci ne-a arătat o Universitate Craiova într-un ciudat moment de repaus. Marcu avea dureri de cap pentru că îi căzuse plapuma de pe ei noaptea. Negrilă s-a accidentat repede. Foarte bine au jucat noii stoperi ai craiovenilor, Ştefănescu şi Tilihoi, iar Donose a făcut unul din cele mai bune meciuri ale carierei sale. ● Au marcat cu capul Marcu (min. 64) şi Oblemenco (min. 70). De la hunedoreni s-au remarcat Angelescu şi Dumitriu IV, iar extrema stîngă Georgescu ni se pare una din primele extreme ale fotbalului nostru. A arbitrat bine Romeo Stinean, ajutat bine de C. Ionită II şi G. Fodor — toţi din Bucureşti. Stinean nu a acordat un gol pentru ofsaid chiar hunedorenilor şi un 11 metri (la o fază la care noi am văzut fault) craiovenilor (A. Falleru).

DIVIZIA B : 10 OCTOMBRIE

SATU MARE : Olimpia — C.F.R. Cluj-Napoca 5—2 (3—1). Foarte mult s-au temut gazdele de acest meci. Mobilizarea şi ambiţionarea ceferiştilor după eşecul cu C.I.L. Sighet nu erau greu de intuit. ● Doi jucători au decis soarta meciului : Marcu, autor a trei goluri, şi portarul Moldovan, de necrezut. ● Olimpia nu a fost în zi prea fericită (5 minute la începutul partidei a jucat într-adevăr bine, apoi s-a „stins", obligîndu-şi suporterii, care au umplut stadionul, să o fluiere ! Singurii care au aplaudat-o pînă li s-au înroşit palmele au fost Nicu Constantin şi Adrian Romcescu, prezentaţi publicului în pauza meciului ca „doi suporteri infocaţi ai Olimpiei Satu Mare" ● Rusu Ioan, care a completat foaia de arbitraj din partea ceferiştilor, ne-a furnizat cu amabilitate 3 informaţii : 1. echipa iubeşte paharele restaurantelor şi e nepregătită ; 2. Tegean bea, nu se ţine de treabă şi a ajuns rezervă ; 3. a fost trimisă o adresă oficială la federaţie prin care se cere drept de joc pentru Mihai Adam ● În final, o surpriză : C.F.R. n-a jucat duminică rău. A pasat mult şi precis, a făcut uneori marcaj strict, cu ieşiri frumoase din faza de apărare în cea de atac dar a pierdut pentru că l-a avut în poartă pe Moldovan... ● Catastrofal arbitrajul ploieşteanului N. Cursaru, sfătos cu jucătorii pe care i-a pevăţuit mereu, explicîndu-le deciziile (Dumitru Vişan). **TIRGOVIŞTE : C.S. — F.C.M. Giurgiu 2—0 (0—0).** La începutul meciului, stadionul d.n Tîrgovişte clocoteа ca un cazan cu 5—9 mii de voci, claxoane, clopote, tobe, trompete, sirene, tot arsenalul de produs vacarm care nu va ajuta cu nimic însă apatia stăpînind terenul ● Tătaru ratează în min. 5 şi în 11 m, cu un şut ca la rugby, după de fundaşul Sandu i-a plăcut pe căpitanul echipei locale, Sava, în careu. ● De aici şi pînă la sfîrşitul reprizei, am fost martorii unei fugi inutile în teren, fiecare jucător căutînd să scape de minge, cu orice chip. ● Repriza a doua salvează spectacolul, echipele apărînd schimbate în bine. Localnicii se avîntă impetuos în careul echipei din Giurgiu prin extremele Kallo şi Rus, care pun în mare pericol poarta lui Tudorache. La o asemenea incursiune, Kallo expediază un şut năprasnic din careu, mingea întîlneşte piciorul atacantului Cojocaru Florin şi, ca la biliard, ricoşează în colţul lung al porţii : 1—0. Tot Kallo, la un corner executat cu efect, aduce majorarea pe tabela de marcaj, cu ajutorul lui Sava, care deviază uşor mingea în plasă. 2—0 ● Foarte bun arbitrajul lui Florin Anutescu din Piteşti (Emanuel Tănjală). **TIMIŞOARA : C.F.R. — Mureşul Deva 3—0 (0—0)** sau cum un meci foarte slab poate deveni şi foarte urît, prin contribuţia deloc dorită a arbitrului. ● Au înscris : Votaru (gol frumos, cu capul) şi Dima, din penalty, contestat pe bună dreptate de oaspeţi, întrucît nici unul dintre ei nu avusese intenţia de a juca mingea cu mîna. ● Protestînd, Gherga şi Szabados, de la oaspeţi, au fost eliminaţi din joc. Mureşul rămînînd în numai 9 oameni în cîmp, lucru care a ţinut în continuare la vreo 20 de minute de fotbal-parodie, timp în care gazdele n-au reuşit, surprinzător să mai înscrie ● A arbitrat slab bucureşteanul C. Mănăilă (Dumitru Graur). **CONSTANŢA : Portul — F.C. Petrolul 0—2 (0—1).** Autorii golurilor — Simaciu (min. 43) şi Nicolae (min. 61). Două goluri a înscris echipa ploieşteană, victorie şi scor perfect logice dacă avem în vedere că între cele două adversare există, evident, o diferenţă de valoare de două clase. ● Fără să entuziasmeze, „invincibila armadă" — în divizia secundă — a lui Valentin Stănescu a oferit un joc bine legat, citiva fotbalişti — Simaciu, Pisău, Nicolae, Fl. Dumitrescu, Pantea, Constantin — care se vor afla în divizia A ca la ei acasă (cum s-au şi aflat în anii trecuţi unii dintre ei), dar şi un număr de „găuri", de valori cel puţin îndoielnice care nu au şanse să reziste în divizia A. De aceea poate, şi impresia de clasă intermediară — între A şi B — pe care „11"-le ploieştean o lasă spectatorilor. Nu e de A, nu e nici de B, e undeva pe la mijloc. După toate aparenţele însă, eforturile frumoase — pe care le respectăm — ale tandemului Stănescu — Dridea, antrenor principal-preşedinte de club, vor avea, credem, destul de uşor cîştig de cauză în lupta pentru promovare. Ne-a impresionat, recunoaştem cinva şi modestia cu care Valentin Stănescu, fostul antrenor al reprezentativei, s-a apucat şi se ţine de treabă la o „echipă mică", pe care vrea ei şi are toate şansele s-o readucă pe prima scenă a fotbalului românesc. A arbitrat bine I. Chilibar (Piteşti) (Marius Popescu).

Reproducerile reprezintă lucrări ale sculptorului Nicu Petre.
Fotografiile acestui număr aparţin fotoreporterilor : Elena Ghera, Emanuel Tănjală, Ion Predoşanu.

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; ştiinţă (Liviu Tîmbuş — 16 18) ; probleme cetăţeneşti — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administraţie (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXV, NR. 42 (1 [illegible]) — 21 octombrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Comunist de omenie

Dacă sînt comunist, să fiu om, să fiu drept! —
Este tot ce-mi pretind, mai întîi și-ntîi, mie,
Cîtă vreme o inimă-mi bate în piept
Nu doar sînge pulsînd, ci arzînd de-omenie.

Din păzirea dreptății făcîndu-mi destin,
Orice om are-n mine suprema nădejde,
Nu atotfăcătorul de bine creștin,
Ci tovarășul gata oricînd la primejdie.

Cît de jos — și cu-atît mai mult cît de sus —
M-aș afla ridicat pe a binelui scară,
Totdeauna eu știu c-am un umăr de pus,
Ca să-l pot libera pe un om de povară.

În iubirea pe suflet de om, așadar,
Să-mpărțim, — cîtă e, pentru toți — bucuria, —
Asta-nseamnă-a fi azi re-vo-lu-ți-o-nar,
Comunist de-omenie a fi-n România.

NICULAE STOIAN ■

● Schițe pentru o nouă carte a eroilor (pag. 15) ● Știm și să negăm, dar forța noastră stă în afirmație! (pag. 10) ● Sectorul 4, abatajul 7 Vest (pag. 12–13) ● „Din motive personale" (pag. 14) ● Limbajul tinerilor, o problemă de viață. Viața tinerilor, o problemă de limbaj (pag. 17) ● Fără prejudecăți despre certificatele medicale (pag. 19) ● Tetraevanghelul „Io Ștefan Voievod" (pag. 8) ● Nu, parazitismului care pulverizează omenia! (pag. 9)

Reproducerile reprezintă lucrări ale sculptorului Ovidiu Maitec

CU TOȚII, ÎNTR-UN EFORT UNIT, ÎN ASPRA BĂTĂLIE DE PE FRONTUL RECOLTEI!

72 500 de brăileni, înfășurați în vînt, gheață și noroaie, culeg roadele cîmpiei

Ziua în Bărăganul brăilean are tot 24 de ore, dar pare mai scurtă. Între două treceri consecutive ale soarelui — un soare sechestrat de nori încă de acum trei zile — se scurg tot 82 400 de secunde, dar par mai puține. Timpul pare că s-a contractat precum metalul. Frigul e de vină. Și graba oamenilor. Și harapnicele bezmetice ale vîntului care șfichiuie cu gheață pămînturile din stînga și din dreapta Dunării. O vreme cumplit de ticăloasă își face de cap în uriașa pîlnie dintre arcul carpatic și tocitele culmi ale Măcinului.

— La Vultureni plouă cu gheață!

— La Mărașu și Frecăței, în Insula Mare, plouă și e frig.

— La Făurei s-a pornit măzărichea.

Vocile care parvin în difuzorul „900" — indicativul stației emisie-recepție al centralei comandamentului județean pentru agricultură — par comprimate și rele, supărate. Oamenii sînt după o noapte de nesomn. Azi, 18 octombrie, dimineața, pe cîmpurile județului se mai aflau în afara porumbului rămas de recoltat, în afara sfeclei-de-zahăr, a soiei și 4 000 de tone de tomate, 1 400 tone de ardei, 70 tone de ceapă, struguri, cartofi... Motiv pentru care, încă de aseară, membrii comandamentului județean sînt pe teren, n-au dormit o clipă. Încă de aseară se recoltează în două schimburi și cu întreaga capacitate a mijloacelor de recoltat mecanic porumb știuleți — fiecare echipament de recoltat porumb trebuie să culeagă 4 hectare ziua și 3 hectare noaptea; se lucrează în două schimburi cu combinele de recoltat sfeclă KC 5 — fiecare combină trebuie să recolteze 10 hectare ziua și 6 hectare noaptea.. Și tractoriștii lucrează în două schimburi la ogoare: a fost intensificată însilozarea furajelor; s-au întocmit grafice ferme pentru folosirea celor 10 215 tone — capacitatea de transport a parcului I.T.A., precum și a celor 389 autocamioane, 1 511 remorci, 2 700 atelaje proprietate I.A.S. și a unităților cooperatiste. Încă de aseară s-au luat măsuri speciale pentru asigurarea iernării animalelor.

(Continuare în pag 4)

MIRCEA BUNEA ■

„Minerii, frații noștri din abataje"

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

„Manifestarea de muzică și poezie tînără" cu numărul 200 a Cenaclului Flacăra al tinerctului revoluționar va avea loc sîmbătă 23 octombrie în municipiul Cluj-Napoca, cu începere de la orele 18 la Sala Sporturilor. Biletele s-au pus în vînzare la Sala Sporturilor.

Cum sîntem întrebați din ce în ce mai des de ce nu mai organizăm spectacole în București, precizăm următoarele:

În București au fost de fapt organizate foarte multe spectacole. Există apoi orașe în care nu am fost niciodată, deși sîntem rugați sau tentați s-o facem. Cîteva exemple: Tulcea, Hunedoara, Petroșani, Vaslui, Bistrița, Sighișoara, Vatra Dornei, Reșița, Alba Iulia, Alexandria, Slobozia, Roman, Oltenița. Trebuie deci să ne facem datoria și față de aceia care ne prețuiesc din aceste localități ca și din altele. Totuși, Bucureștiul este în atenția noastră și în acest an vom încerca să organizăm o manifestare a cenaclului nostru.

ÎN PREZENȚA PREȘEDINTELUI ȚĂRII, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, A FOST DESCHISĂ SÎMBĂTĂ, 16 OCTOMBRIE, A IV-A EDIȚIE A TÎRGULUI INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI

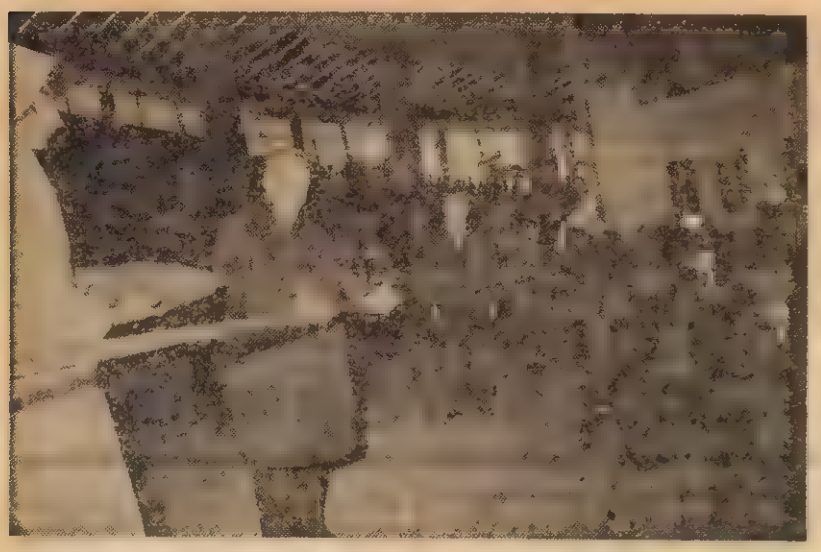

„Colaborare economică cu toate țările lumii, pentru progres social și pace pe planeta noastră" — aceasta este deviza Tîrgului Internațional București 1976, care a fost inaugurat sîmbătă 16 octombrie de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Manifestare de amploare, acest tîrg bienal aflat astăzi la cea de-a IV-a sa ediție se bucură de o prestigioasă participare : alături de întreprinderile românești, își prezintă aici produsele un număr de 1 029 firme din 23 de țări din întreaga lume. Suprafața de expunere este de 44 000 metri pătrați în pavilioane și 8 000 metri pătrați în aer liber. Față de prima ediție din 1970, la actuala ediție numărul expozanților de peste hotare a crescut cu 50%.

Acestea sînt numai cîteva cifre menite a ilustra larga participare și interesul de care se bucură tîrgul bucureștean internațional, interesul pe care România contemporană îl stîrnește în întreaga lume, succesul de care se bucură politica partidului nostru în a promova relații comerciale cu toate țările lumii, de a socoti informațiile, schimburile comerciale, vînzările produselor noastre realizate la un înalt nivel competitiv, drept mijloc esențial de cooperare internațională, de menținere și întărire a păcii, drept factor de progres.

Din România, un număr de 130 de întreprinderi constructoare de mașini și utilaje își prezintă produsele destinate exportului pe o suprafață de 20 000 metri pătrați : prototipuri ale unor produse pentru prelucrarea și așchierea metalelor, cu comandă numerică ; linii tehnologice pentru producerea de rulmenți ; centrale telefonice automate cu 100 de linii ; calculatorul Felix C-512 introdus în fabricație de serie în cursul acestui an ; autovehicule și alte autoagregate de mare capacitate ; autoturismul de oraș „Dacia-1 300" și cel de teren „ARO", ambele realizate în mai multe variante constructive ; autobuzul rutier-turistic și autoutilitara TV-14 ; utilaj petrolier de înaltă performanță, cunoscut de mult pe toate meridianele lumii — sînt doar cîteva dintre produsele industriei noastre oferite celor interesați.

Alături de acestea, în cadrul unor pavilioane naționale sau standuri individuale, își etalează produsele firme din Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Columbia, Danemarca, Elveția, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Liechtenstein, Olanda, Polonia, Spania, S.U.A., Suedia, Ungaria și Uniunea Sovietică.

După tăierea panglicii inaugurale, președintele Ceaușescu a vizitat expoziția, a discutat cu șefii misiunilor diplomatice ale statelor participante, cu directori ai pavilioanelor și reprezentanți ai firmelor, exprimîndu-și convingerea că această manifestare economică internațională va prilejui o mai bună cunoaștere, va contribui la stimularea cooperării pe multiple planuri, la intensificarea raporturilor economice în folosul reciproc, al progresului fiecărei țări, al unei noi ordini economice internaționale, al cauzei colaborării și păcii în lume. Șeful statului român l-a felicitat totodată pe participanții străini, urîndu-le mult succes la actuala ediție a Tîrgului internațional București.

Dincolo de aspectul comercial, dincolo de interesul strict al oamenilor de specialitate — amploarea actualei ediții a Tîrgului Internațional București — T.I.B. 1976 — mai reprezintă, este un lucru evident, poziția înaintată pe care se situează România, astăzi, în lume, în ceea ce privește spiritul de cooperare, de destindere, mereu mai pronunțata atitudine a patriei noastre în a face cunoscute peste hotare reușitele sale industriale, de a contribui din toate puterile sale la uriașul proces contemporan de dezvoltare, de asigurare a unui trai omenesc, civilizat, pentru un viitor lipsit de pericole, pentru un viitor liniștit și mai ales creator.

HORIA PĂTRAȘCU

ÎNDEMN LA INTENSIFICAREA EFORTURILOR, LA MUNCĂ MAI BINE ORGANIZATĂ, IMPORTANTE INDICAȚII ALE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU PRIVIND STRÎNGEREA ȘI DEPOZITAREA NEÎNTÎRZIATĂ ȘI FĂRĂ PIERDERI A RECOLTEI

Drăgănești — Vlașca : moment de satisfacție pentru producția record din această toamnă

Scornicești : dialog de lucru asupra obiectivelor care prefigurează imaginea unui orășel agroindustrial

Marți, 19 octombrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat într-o vizită de lucru pe ogoarele comunelor Purani și Drăgănești Vlașca din județul Teleorman, la Stoicănești, Văleni și Scornicești din Olt precum și în zona legumicolă a Leordenilor din Argeș. Marți, 19 octombrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost prezent în mijlocul oamenilor muncii din județele Teleorman, Olt și Argeș, pe frontul luptei împotriva efectelor intemperiilor, îndemnînd la intensificarea eforturilor, la muncă mai bine organizată, dînd importante indicații privind strîngerea recoltei și depozitarea neîntîrziată, fără pierderi a roadelor. Secretarul general al partidului a survolat la bordul unui elicopter o distanță de circa 400 de kilometri, controlînd la fața locului situația unor întinse suprafețe agricole, urmărind ritmul lucrărilor desfășurate în aceste împrejurări dificile create de starea vremii. S-a întîlnit cu unii conducători ai organelor locale de partid și de stat, cu membri ai comandamentelor județene și comunale pentru executarea lucrărilor agricole, cu unii conducători ai consiliilor intercooperatiste, ai cooperativelor agricole de producție, cu lucrătorii ogoarelor care s-au achitat de sarcinile lor adeseori în condiții eroice. Paralel cu discuțiile purtate asupra măsurilor urgente privind recoltarea și depozitarea roadelor, secretarul general al partidului s-a folosit de acest prilej pentru a aborda aspecte de mare importanță ale dezvoltării agriculturii, ale modernizării și creșterii eficienței producției agricole, a dezbătut împreună cu oamenii muncii, dintr-o perspectivă complexă, problema transformării cooperativelor agricole de producție și comunelor în unități și în centre economice polivalente, cu o largă activitate agroindustrială în care să se valorifice la un înalt nivel calitativ producția agricolă și a altor materii prime.

În această atmosferă de lucru, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea utilizării mai raționale a pămîntului prin realizarea unei densități corespunzătoare a construcțiilor agricole și cu destinație industrială, prin folosirea mai eficientă a capacităților de producție existente. Lucrătorii ogoarelor aflați în cîmp la ora vizitei au salutat cu însuflețire prezența secretarului general al partidului și totodată și-au exprimat angajamentul de a-i urma întotdeauna îndemnul și exemplul de muncă. Edificator e dialogul purtat în cooperativa din Văleni cu lucrătorii care strîngeau și depozitau recolta de sfeclă de zahăr : — „A venit iarna peste noi, tovarășe secretar general, dar nu-i nimic, noi să fim sănătoși, o biruim muncind !“ — „Foarte bine, răspunde tovarășul Nicolae Ceaușescu, nimeni nu se îmbolnăvește de muncă ! Să facem totul și să strîngem întreaga recoltă ! Vă urez multă sănătate și mult succes !“

Astfel, marți 19 octombrie, oamenii muncii de pe ogoarele comunelor din județele Teleorman, Olt și Argeș și-au exprimat bucuria și mîndria că l-au avut în mijlocul lor în aceste clipe de efort eroic pe secretarul general al partidului, cel mai iubit și mai stimat erou al muncii socialiste, angajîndu-se să nu precupețească nici un efort pentru a strînge roadele cît mai repede, pentru a pune la adăpost întreaga recoltă, pentru a gîndi și acționa în așa fel încît pămîntul nostru să dea roade la cele mai înalte niveluri de exigență ale civilizației socialiste.

A. DOHOTARU ■

Stoicănești : se subliniază necesitatea de a se acționa mai energic pentru respectarea întru totul a normelor agrotehnice și tehnologice stabilite

Cuvîntul de ordine al acestei săptămîni:

CU TOȚII, ÎNTR-UN EFORT UNIT, ÎN ASPRA BĂTĂLIE DE PE FRONTUL RECOLTEI!

Au fost pregătiți chiar trompeți ca să sune deșteptarea dis-de-dimineață dar n-a fost nevoie!

La Slobozia-Moară, în Ilfov, vîntul a bătut cu 140 kilometri pe oră. Duminică dăduse înghețul. Se așezase polei pe pămînt. Oamenii se trezeau unii pe alții din casă în casă, ieșeau pe prispe, priveau cerul uimiți și întrucîtva revoltați pe această brutală răsturnare a vremii. Își repetau unii altora cuvintele crainicilor televiziunii care dăduseră glas hotărîrilor Comandamentului central al stării de urgență. A fost o noapte de hulă. Oamenii au simțit că le năvălesc casele în cîmpie. Printre cei care n-au dormit deloc în noaptea de duminică spre luni au fost, evident președintele C.A.P. Andrei Haiducu și instructorul județenei de partid, Gheorghe Martinescu. Au rămas treji peste noapte și au stabilit planul de acțiune pentru ziua de luni, 18 octombrie, zi închisă, bîntuită de curenți reci de aer și ciuruită de ploi. Au fost pregătiți chiar și trompeți care să sune deșteptarea dis-de-dimineață, dar n-a fost nevoie. La ședința operativă de lucru de la orele 5 dimineața, comuna s-a prezentat cu mic cu mare, mai puțin navetiștii întreprinderilor bucureștene, care s-au înghesuit în autobuzele I.T.A. și în vagoanele neîncălzite ale curselor locale. Din primul moment s-au distribuit pelerine, glugi de pînză, saci de iută, saci de polietilenă, după care, împărțiți pe cîmp în brigăzi mari de lucru, oamenii au continuat recoltatul verzei de pe ultimele hectare. Ritmul de lucru a fost infernal sub ploaia dezlănțuită, în așa fel încît pînă la prînz fuseseră strînse deja aproape 40 tone de varză, transportate și predate I.L.F.-ului Buftea. La această manevră forțată de împrejurări a participat de asemenea întreg personalul tehnico-administrativ al comunei. Ceea ce e demn de remarcat pentru forța economică, pentru capacitatea de mobilizare a comunei, membrii cooperatori au venit pe cîmp cu toate cele 63 de I.M.S.-uri proprietate personală, ajutînd astfel la transportul rapid al recoltei de varză și la depozitarea celor 32 tone de porumb.

Prinși de vreme cu legumele culese și valorificate, oamenii din Slobozia-Moară și-au îndreptat imediat atenția spre protejarea vițelor în grajduri, acțiune care s-a desfășurat rapid și eficient. Peste noapte și peste zi 20 de membri cooperatori au săpat șanțuri pentru urgentarea instalației electrice, pentru introducerea conductei la bucătăria furajeră care nu funcționează deocamdată, mai ales din cauza întîrzierii echipelor I.R.E.B.! În tot acest timp, cîteva remorci și atelaje au transportat continuu porumb tocat din siloz pentru alimentarea animalelor.

Utilajele se află în stare bună de funcționare pentru ca, odată cu zbicirea pămîntului, să încheie în ritm rapid însămînțatul grîului și recoltatul porumbului de pe hectarele de unde pînă la declanșarea timpului nefavorabil nu ajunsese încă la maturitate.

Responsabilii C.A.P.-ului Slobozia-Moară erau fericiți că nu se degradaseră, în actualele condiții meteorologice, decît aproape două vagoane de varză care au fost transformate urgent în hrană pentru porci și că vremea i-a prins cu legumele deja culese, valorificate și cu banii în buzunar. Deși afară bate vîntul gata să smulgă acoperișurile caselor, președintele Andrei Haiducu rîde satisfăcut: „Ne-a percutat mintea la timp și am lucrat gospodărește!"

A. DOHOTARU ■

Și în județul Ialomița cooperatorii au lucrat fără întrerupere din zori pînă noaptea tîrziu.

72 500 de brăileni, înfășurați în vînt, gheață și noroaie, culeg roadele cîmpiei

(Urmare din pag. 1)

Iar astăzi, 18 octombrie, dimineața, dacă cineva ar fi făcut recensămîntul populației municipiului la ora 5,30, ar fi constatat că Brăila numără cu aproape 27 000 de suflete mai puțin. De ce?

Notez cifrele parvenite prin difuzor, le așez unele sub altele și adun: 8 275 de elevi din liceele brăilene; 3 000 de elevi din mediul rural; 32 000 țărani cooperatori; 10 500 angajați ai I.A.S.; 7 750 muncitori industriali și alți 11 000 care lucrau încă dinaintea stării de urgență. Constructorii de excavatoare sînt de găsit și în comunele și satele Unirea, Racovița și Lanurile; chimiștii de la C.C.H.F.A. la Tufești și Tichilești; metalurgiștii de la Laminorul, la Gemenele și Romanu; direcția sanitară a trimis 400 de oameni la Rîmnicelu... Total: 72 500 de brăileni care, înfășurați în vînt, gheață și noroaie, culeg roadele cîmpiei.

Începe să-mi fie rușine că stau la căldură. Plec și mă opresc la ferma numărul 2 Silistraru, Aparține de I.P.I.L.F. Vădeni. Sînt de recoltat aici 200 tone de roșii și sînt veniți să le culeagă 450 de elevi și profesori și 15 persoane TESA de la fabrica Zagna. Știți cîte roșii intră într-o căldare? Între 80 și 120 de bucăți. Deci în medie 100 de bucăți. Ca să umpli o căldare trebuie să te apleci de o sută de ori. Să te apleci și să te ridici. Neapărat să te ridici. Altfel înțepenești. Frigul te îngheață și rămîi stîlpi în poziția echer.

Nimeni nu îngheață. Elevii și-au derulat gulerele puloverelor în sus, pînă dincolo de nas. Și-au tras căciulile pe urechi pînă dincolo de sprîncene. Prin fanta rămasă privesc, iar mîinile vinete de frig și amorțite culeg roșiile. Cei mai vrednici culeg 15 căldări într-o oră. Într-o zi culeg 300 de kilograme. Înmulțiți 300 de kilograme cu 450 elevi și aflați cît s-a cules în ziua de 18 octombrie la ferma Silistraru. Performerii sînt elevii de la Liceul de marină, de la Liceul nr. 5 „Panait Cerna" și de la C.C.H.F.A. Am stat opt ore cu ei și am cules roșii. Nimeni n-a înghețat pentru că toți au muncit. Nici profesorul de educație fizică de la Liceul nr. 5 „Panait Cerna" n-a înghețat. Se numește Marin Mucea. Dar dumnealui n-a înghețat pentru că stătea în cabina ROMAN Diesel-ului...

Seara, revin la „900". Tocmai se adiționau rezultatele zilei: în bazele I.V.C. s-au transportat 7 000 tone porumb; s-au strîns 10 000 tone sfeclă; la fabrica de conserve au intrat 700 tone de legume; la Întreprinderea viei și vinului 1 100 tone de struguri... Cei 72 500 de brăileni aflați pe ogoare și-au făcut datoria cu prisosință.

De la nuntă, direct pe cîmp, în viforniță!

La Potlogi, în Dîmbovița, reîntîlnim o veche cunoștință: Ștefan Neagu, secretarul Comitetului municipal comunal de partid și, totodată, eroul unui serial publicat în revista noastră în urmă cu un an. Îl regăsim în aceste ceasuri decisive pentru destinul recoltei de toamnă în mijlocul unei ample concentrări de forțe mecanice și umane. Vîntul și ploaia au bătut și aici năpraznic, oferind ochiului un spectacol dezolant: arbori frînți, terenuri înundate, rețele de energie electrică rupte sau căzute la pămînt. Primarul din Potlogi ni se înfățișează cu toate acestea calm și optimist:

— Dacă vîntul și ploaia vor bate ca și azi, și nu mai tare, n-avem probleme: tot ce a mai rămas de strîns va ajunge degrabă în hambare, în silozuri sau pe piață.

Comuna, una dintre cele mai mari ale județului, cuprinde trei cooperative agricole: Potlogi, Pitaru și Românești. În 1972, prima a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I pentru excepționala recoltă de porumb: 6 100 kg. boabe la hectar. În 1975, cea de-a doua a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste tot pentru rezultatele de excepție dobîndite în cultivarea porumbului: 6 310 kg. boabe la hectar. Recolte frumoase au fost realizate și anul acesta dar — spun oamenii — niciodată pînă azi natura nu a răbufnit atît de dușmănoasă și fără semne prealabile din mijlocul unei toamne însorite și pașnice. Prima urgență: adăpostirea și îngrijirea efectivelor de animale. Astfel, în după amiaza zilei de 17 octombrie au fost retrase din cîmp și din taberele de vară toate cele 2 000 de bovine, a fost dublat numărul de îngrijitori și paznici și a fost asigurată asistența zooveterinară. Lipsa totală a curentului electric (care, între altele, a făcut imposibilă funcționarea radiatoarelor și a instalațiilor pentru pomparea apei) a impus blocarea ușilor și a ferestrelor și adăparea animalelor prin mijloace tradiționale: scosul apei din puț cu găleata.

După o după-masă și o noapte albă, președintele C.A.P.-ului din Potlogi, Constantin Ene, ajutat de medicul veterinar Cornel Anghel, a izbutit să readucă energia electrică în instalații. La C.A.P. Pitaru asigurarea grajdurilor cu apă a

Chiar dacă, în ultimele zile, vremea a fost potrivnică, cartofii s-au făcut din belșug, femeile din imagine avînd de rezolvat problema sortării lor, în vederea trimiterii unui nou transport către piață.

În aceste zile, se poartă în agricultură cizme de cauciuc și eroism în muncă.

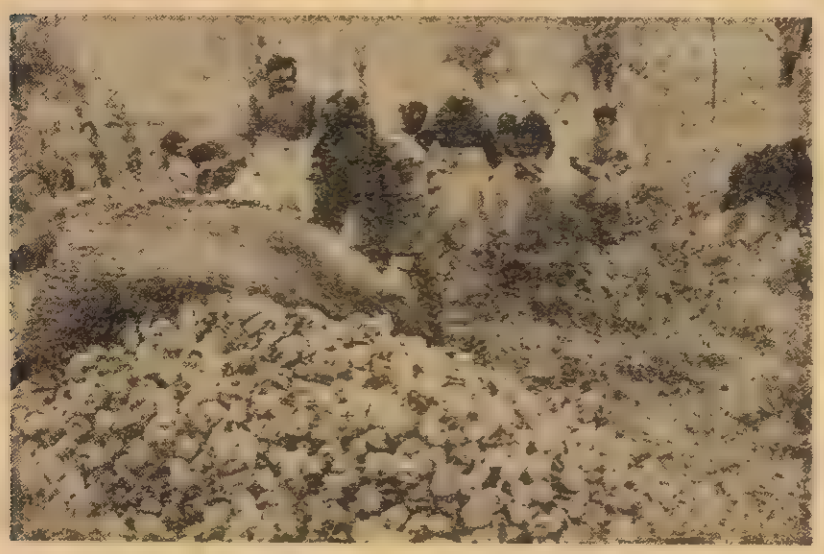

La C.A.P. Bucov, în județul Prahova, ardeii grași sînt culeși cu căldarea și acoperiți cu rogojina, spre a fi feriți de intemperii.

Se adună ultimele cantități de roșii de pe tarlalele I.A.S.-ului Mihăilești, județul Ilfov.

fost asigurată prin concentrarea unui mare efectiv de cooperatori, iar la Românești a fost improvizat ad-hoc un motor termic pentru pomparea apei.

Mobilizarea s-a făcut cum se obișnuește la țară prin delegați trimiși să bată la fiecare poartă de român, dar „norocul" a fost că în noaptea din 17 spre 18, comuna a găzduit mai multe nunți, așa că invitațiile la lucru au fost „strigate" în fața unor mase compacte de săteni. Așa se face treaba că nunțile s-au spart în zori, și mesenii, înjurînd vremea de mama focului, au pornit de îndată la treabă.

O altă prioritate la ordinea zilei : asigurarea funcționării stației termice din cadrul marilor sere de la Potlogi. În această acțiune s-a distins în mod deosebit secretarul Comitetului comunal al U.T.C., care, împreună cu economistul Ion Timofescu au izbutit în numai cîteva ore să pună în funcțiune un grup termic de intervenție, ridicînd temperatura în interiorul serelor la 16—17 grade. Au fost salvate în felul acesta de la moarte sigură prin îngheț peste 60 tone de roșii !

Răspunzînd chemării și instrucțiunilor Comandamentului central și județean, cooperatorii din Potlogi au trecut apoi la recoltarea și transportarea recoltei din cîmp, a celor aproximativ 50 de tone de gogoșari și ardei doborîți de viforniță și amenințați de îngheț. S-a procedat de asemenea la protejarea legumelor strînse, prin acoperirea lor cu paie, coceni și folii de polietilenă. Au fost alertați beneficiarii, Întreprinderea de legume și fructe și Agrocoop pentru a prelua legumele contractate, în mod special cele 4 tone de vinete amenințate cu degradarea.

Înainte de a încredința tiparului aceste rînduri am fost informați de primarul comunei din Potlogi că, mulțumită unor măsuri drastice, prin hărnicia și spiritul de abnegație al comuniștilor, al unui mare număr de cooperatori, prin participarea elevilor și personalului didactic, a fost strînsă și depozitată întreaga cantitate de legume și că, totodată, au fost desfășurate ample forțe pentru recoltarea celor aproape 800 de hectare cultivate cu porumb. Am fost și noi timp de o zi martorii acestei ofensive încrîncenate desfășurată într-o perfectă disciplină, astfel încît astăzi, joi 21 octombrie, sîntem siguri că oamenii muncii din Potlogii Dîmboviței au păsit cu aceeași fermitate și energie în cea de a patra zi a unei adevărate săptămîni agricole record.

LIVIU TIMBUS ■

În fața primejdiei, oamenii s-au unit fără comenzi speciale

La sediul Cooperativei agricole de producție „Griviția Roșie" din comuna Bolintinul din Deal, o singură funcționară, contabila CAP-ului, își întocmește actele. Președintele se află, cu oamenii, la șoproanele unde sînt adăpostite legumele și fructele culese de pe cîmp. Ajungem acolo pe un drum aflat în lucru. Nu întîlnim pe nimeni. Apoi, dintr-o dată, sub crengile răzvrătite de vînt ale pomilor, sub cortina de apă prăvălită din înalt, îi vedem pe primii cetățeni ai comunei. Încotoșmănați cu tot ceea ce aveau mai gros, cu broboade și glugi din plastic, piele, mușama, par niște muncitori din port ; femeile și bărbații aceștia își trec, din mînă în mînă, lădițele de lemn cu gogoșari și ardei roșii ca focul. Sîntem întîmpinați cu voie bună, de parcă n-ar ploua cu ace de ghiață și vîntul ar fi doar o amintire. Printre ei se află inginerul Ion Neagu, președintele CAP-ului, căruia îi solicităm primele relații.

— Ați sosit tîrziu.

— Adică ?

— Păi, cum să vă explic, noi n-am așteptat comunicatele sosite prin radio, televiziune sau telegrame. Încă de sîmbătă, cînd am văzut ce se întîmplă, ne-am adunat la sediul cooperativei. Nu stăteam rău nici atunci, culesul mersese bine cît timp vremea fusese cuminte. Dar pe cîmp mai rămăseseră cam 4 tone de legume neadunate. Dintre cele care au de suferit la rece. Varza nu ne pune probleme. Nici porumbul care stă-n picioare. Indicațiile primite, pînă la acea dată, au fost respectate și tot ce culesesem plecase spre piețe și fabricile de conserve. La sortat am băgat 40 de oameni iar la legume 75 de femei. La sfeclă, alți 100. Aștia din urmă au strîns sfecla de pe 4 hectare.

Aflăm, astfel, că planul de bătaie al cooperatorilor din comună fusese bine întocmit și că forța de muncă se repartizase în raport cu necesitățile. S-a lucrat toată ziua de sîmbătă, oamenii renunțînd și la programul de televiziune (tinerii ne întreabă ce-au făcut Sportul și Dinamo) și chiar la nunțile al căror sezon este în toi. În fața primejdiei, țăranii s-au unit și, fără comenzi speciale, au ieșit la cîmp. „Greu a fost și va mai fi încă două-trei zile cît vremea se va arăta potrivnică, ne-a spus șeful de fermă Dodea, dar oamenii nu s-au descurajat. Era vorba și de cîștigul lor și de avuția comunei și nimeni n-a vrut să piardă în cîteva zile, grele ce-i drept, munca de o vară". Pămîntul a fost cald și a reprezentat un culcuș bun pentru legume care, odată aduse la șoproane și în magazii, au ieșit de sub coaja lor de gheață proaspete și frumoase. Sîmbătă și duminică s-au strîns de pe cîmp 10 tone de legume.

Îi priveam pe acești oameni, unii dintre ei uzi pînă la piele, muncind tăcut, dar nu înfricoșați. Ne interesăm de numele unora dintre ei : Maria Ion, femeie robustă, care se joacă cu lăzile pline de gogoșari, s-a distins prin efortul personal dar și prin modul în care și-a mobilizat echipa de care răspunde. Altul este Tudor Mindir, om la 65 de ani, care — într-o pauză în odaia de adăpost a pazicului depozitului — a venit să se mai încălzească oleacă și să tragă două-trei fumuri de țigară, spunîndu-ne că „de cînd se știe n-a prins o asemenea urgie la mijloc de octombrie". Abia pe la sfînt' Dumitru venea, așa, o zăpăceală care nu ținea, uneori cu fulgi uscați, dar nu ca acum, Nici alții mai bătrîni ca mine nu-și amintesc...". Tudora Ciobanu, Ion Rada Șoni și Grigore Radu descarcă remorcile și trec legumele în lăzi, ducîndu-le apoi în depozit și înălțînd stiva pînă în tavan.

— Efortul cel mai mare s-a depus sîmbătă cînd, practic, s-a lucrat toată ziua pînă noaptea, așa că duminică am acționat doar pînă la prînz, ne spune ing. Ion Neagu. Ne-am ajutat foarte bine cu tractoriștii noștri și cu cei de la SMA care au stat pe cîmp peste 10 ore. Cine au fost cei mai vrednici ? Ion Dumitru, Ion Gaidurea, Tănase Paraschiv. Acesta din urmă s-a îngrijit să adune și să transporte furajele din cîmp, pentru hrana animalelor. Cînd ploaia mai contenea, oamenii discutau indicațiile primite de la centru. Dealtfel, puțin înaintea noastră, fuseseră pe aci, intrînd și în cîmp, tovarășii Dumitru Vătășelu, instructorul de partid, Ion Marin, directorul SMA-ului din Ciorogîrla, tov. Nache de la Direcția generală agricolă a județului Ilfov.

În timp ce discutăm, mai aruncăm o privire și spre cei care continuă travaliul lor, înfruntînd vîntul și ploaia. Între timp, unii mai pleacă acasă să se schimbe și alții le iau locul. Este un du-te-vino permanent. Sosesc din cîmp tractoarele cu noi transporturi. Este necesar să se aprindă luminile în depozit. Oamenii salută evenimentul zgomotos. Duminică nu avuseseră curent. La Poenari, peste 15 stîlpi fuseseră doborîți ori frînți, ca niște scobitori, de furia vîntului. Pe șoseaua spre Bolintinul din Vale plopii erau goliți de crengi, șoseaua părînd un drum straniu pavat cu brațe contorsionate.

Părăsim comuna cu sentimentul că simțul gospodăresc al cetățenilor săi i-a ajutat să treacă, mai ușor, peste urgia de afară.

MANOLE CĂRȚAN ■

Și pe vreme rea recordurile pot fi bătute

Sîmbătă de cu seară, atunci cînd sătenii și-au aprins întîia oară în acest an focul în sobe, pe Cenad s-a lăsat o pîclă vînătă, aducătoare de frig, iar sălciile Mureșului erau cuprinse de aburii ce se ridicau din cazanul învolburat al apelor. Duminică, 17 octombrie, pe la cinci dimineața, era un frig de... decembrie și o ploaie deasă, tulbure șfichiuia cîmpul, grădinile și străzile. De la comandamentul județean s-a primit consemnul : pericol de îngheț, de pagubă peste tot, acolo, în mănoasa luncă a Mureșului... Oamenii au ieșit la treabă la cinci și jumătate, cu mic cu mare, uitîndu-se la cerul plumburiu, prevestitor de rele, zgribuliți în șube. S-au apucat de lucru fără zăbavă, că doar au experiența inundațiilor din anul trecut, cînd s-au bătut o săptămînă să-și salveze rodul. Mîncarea a venit în cîmp, caldă și bună, și nimeni, erau vreo 300, nu s-a dus acasă să se dezmorțească, să bea o răchie, doar era duminică. Radu Mircea, Marinco Ungarschi, Petru Ambrozy, Elisabeta Pinnel, uzi pînă la piele, scoteau din pămîntul înmuiat o bogăție de legume. Mircea mi-a spus că a avut temperatură de cu noaptea așa puțin, 39 de grade, dar nu se lasă ei să-l facă de ocară ploile. Au venit la holdă bătrînele, moșii. Seara, tîrziu, la lumina lămpilor, s-a făcut bilanțul : a ieșit zi record, adică s-au recoltat peste 20 tone de morcovi și un vagon de sfeclă roșie. Tot atunci s-a angajat consiliul de conducere al C.A.P.-ului să continue în același ritm, pentru că vremea nu poate să împiedice recordurile. Oricît ar fi de rea. Nu, nici pomeneală, rodul lor cel de toate zilele va fi în siguranță pînă cel mult joi sau vineri. Toamna asta, care s-a sucit ca babele lui martie, nu i-a putut prinde nepregătiți nici pe lucrătorii de la I.A.S. Masloc. Directorul Băditoiu se uita cu fală săptămîna trecută pe dealuri și-i plăcea să vadă cum străluceau în soare merele domnești. A venit pe nepusă masă necazul ! Și atunci, duminică, 300 de suflete au apărut ca ciupercile după ploaie, printre pomii livezii. Directorul, cu cizme de gumă, cu hainele tot noroi și reci de mama focului, a ținut să dea tonul. A lucrat mai bine de 10 ore. Fără pauză. Și-n loc de mîncare — trei pachete de țigări. Seara, rapoartele fermelor anunțau : s-au strîns peste 50 tone de fructe. Și un post scriptum : mîine strîngem — musai ! — cîteva vagoane bune...

Peste tot, deasupra Timișului, timpul și-a lăsat mantia rece și ploile, dar oamenii — români, germani, maghiari, sîrbi — pregătiți bine, s-au strîns laolaltă în jurul comandamentului județean și, ca în atîtea ocazii, și-au arătat puterea, învingînd ei natura, cu zile și nopți de neodihnă, cu eroism găsit în mănosul rod ce nu trebuie să se piardă.

CORNELIU POPOVICI ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La modul propriu, acestui om îi trebuie o mînă de ajutor !

În urmă cu mai mulți ani am fost accidentat. Prin decizia nr. 373 din 30 iunie 1965 a Comisiei de expertiză medicală mi s-a acordat un ajutor social, deoarece cu mîna dreaptă nu pot lucra. Prin această decizie se arată că pot face munci ca : portar, cantaragiu, telefonist. În 1969 m-am angajat la Fabrica de conserve Tecuci. Atunci mi s-a spus că angajarea este pe timp limitat, cît ține sezonul. Între timp am mai fost lăsat liber, cînd nu era de lucru. Asigurările sociale Galați, prin decizia 13 266, mi-a anulat însă plata ajutorului social și a dispus ca suma încasată drept ajutor de-a lungul anilor — 21 833 lei — să o recuperez de la Fabrica de conserve. Dar fabrica, ulterior, în iulie 1976 mi-a desfăcut contractul de muncă. Am atacat această hotărîre la Judecătoria Tecuci, dar contestația mi-a fost respinsă. Pe unde am mers și am scris mi s-a spus că nu am dreptate și că trebuie să dau banii înapoi — ca și cum dacă muncesc cu o mînă, prin acesta mi s-a dat mîna dreaptă înapoi. Mai am o mînă, stînga. După cum se vede, mi se refuză dreptul de a lucra cu ea. **Ilancu Bodoroga**, satul Șerbănești, comuna Liești, județul Galați)

Prin decizia civilă nr. 1662/1976 a Tribunalului județean Dolj mi s-a încredințat pentru creștere și educare minorul Pătru Valentin, care în prezent este deținut în mod nelegal de fostul meu soț, Pătru Gheorghe, domiciliat în comuna Amărăștii de Jos, Dolj. M-am deplasat în două rînduri cu executorul judecătoresc de la Judecătoria Craiova, și anume pe data de 15 și 24 septembrie, la domiciliul lui Pătru Gheorghe, dar de fiecare dată nu am avut sprijinul efectiv al organelor locale de stat din comuna Amărăștii de Jos. Fostul meu soț nu înțelege că hotărîrile judecătorești nu sînt simple coli de hîrtie ci ele reprezintă voința legii și ea trebuie să fie respectată de toată lumea. Dealtfel, familia fostului meu soț încearcă pe orice cale și chiar afirmă prin comună că hotărîrea judecătorească nu se va executa niciodată și că eu nu voi lua de la ei acest copil. **(Pătru Oprica**, comuna Dănești-Dolj)

Să vedem !

Primim din partea întreprinderii de vinuri și șampanie „București" : În nr. 39 din 30 septembrie al revistei Flacăra a fost publicat un articol despre Scocilică Nela, care își pierde timpul prin bărueri. Numita a fost încadrată la noi ca muncitor necalificat, temporar, la data de 27 august a.c., pînă la data de 31 decembrie 1976, conform ordinului oficiului forțelor de muncă al sectorului 8. Rezultă deci că numita a indus în eroare cînd a declarat că este C.T.C.-istă la Întreprinderea Zarea. Dealtfel, la data de 30 septembrie l s-a desfăcut contractul de muncă. Colectivul nostru este indignat de atitudinea acesteia, atitudine care este în afara principiilor ce caracterizează tineretul nostru. Cu atît mai mult își manifestă indignarea colectivul controlorilor tehnici de calitate, care lucrează cu simț de răspundere și se străduiește pentru realizarea unei producții de bună calitate. Vă mulțumim pentru publicarea cazului mai sus arătat și vă sugerăm în același timp ca în viitor afirmațiile făcute de cei în cauză asupra locului de muncă, funcție etc. să fie verificate înaintea publicării, pentru a evita situații neplăcute cum este cea legată de fosta noastră angajată. Semnează : director, **Ing. Zugravu Leonard** ; președintele comitetului sindicatului, **Dan Maria** ; șef birou personal, **Stănescu Eugen.**

Totuși, de numita se ocupă legea.

Sîntem un grup de navetiști, angajați la I.C.A.B. și avînd domiciliul în comuna Sîrbeni-Teleorman. Facem deplasarea săptămînal, cu autobuze I.T.A. de la autogara Militari, pe bază de abonament. Simbăta la ora 14 există o cursă oficială, care în momentul cînd se completează pleacă în cursă, iar pentru călătorii care rămîn, cu abonamente sau cu bilete, se pun la dispoziție atîtea mașini cîte sînt necesare. Pleacă astfel, de obicei, 4—5 autobuze în plus, duminica mai sosesc încă 3 mașini care-i aduc pe oameni pe la casele lor. Dar necazul nostru apare în fiecare lună dimineața, cînd trebuie să ne întoarcem la serviciu, atît noi, cei de la I.C.A.B., cît și alții, destul de mulți, care lucrează la alte întreprinderi (Gaze-termoficare, Leman și mobilă, Teleconstrucția). Fiindcă luni nu ni se trimite decît un singur autobuz, care pleacă la ora 5 din satul Giogoveanu, și care ajunge la Sîrbeni încărcat, astfel încît noi nu mai încăpem în ei. Ni se pare îndreptățit să credem că nu este normal ca la ducere să fie date 7—8 mașini, iar la întoarcere una singură. Sperăm în rezolvarea acestei situații, de către cei în drept, dar nu așa cum au rezolvat-o după memoriul făcut de noi la Direcția ITA din strada Spătarul Preda, în urma căreia s-au trimis mașini suplimentare numai o singură dată, după sesizare. (Semnează, în numele grupului, **Nicula Dionisie**)

Și noi sperăm o dată cu dv.

E căutat Toader Chelaru

Mă numesc Vasii Elena, locuiesc în Constanța, aleea Heraclcea nr. 1, bloc V 1, scara A, ap 13. Tomis IV, și doresc să-mi găsesc fratele de care nu știu nimic de aproape 30 de ani. Am fost părăsiți de mama noastră în timpul foametei din 1947, în Gara de Nord din București. De acolo am fost luați, fratele meu de un orfelinat, iar eu de o familie din București. Am făcut adresă către Inspectoratul General al Miliției — Direcția evidenței populației, București. Tovarășii de aici au trimis cazul meu spre rezolvare Inspectoratului Miliției Constanța, de care aparțin. Am fost chemată în ziua de 5 octombrie 1976 la camera nr. 15, Evidența populației, cu un timbru fiscal de 3 lei și buletinul de identitate. M-au pus să semnez de luare la cunoștință, mi-au oprit timbrul și mi-au spus că nu pot să rezolve cazul meu deoarece în Constanța sînt foarte mulți cu numele fratelui meu, și să mă adresez din nou Inspectoratului General al Miliției. Fratele meu se numește Chelaru Toader și este născut în Hănțești-Dorohoi, din părinții Chelaru Nicolae și Chelaru Ana.

La Școala generală nr. 193 din cartierul Drumul Taberei, sector 7, în anul 1973 a luat ființă o clasă specială de scrimă condusă de tovarășa Berindei Denisa. Întrucît în acest an tovarășa respectivă urmează să plece în Maroc împreună cu soțul, în cadrul Convenției de cooperare pe care o avem cu această țară, conducerea școlii a hotărît desființarea clasei speciale care ajunsese deja în a treilea an. Cele întîmplate au fost aduse la cunoștință de către subsemnatul Ministerului Educației și Învățămîntului. Mi s-a comunicat că școala nu trebuia să procedeze astfel, mai ales că era vorba de singura clasă de scrimă din București. Menționez că situația aceasta este cunoscută deopotrivă și de Federația de scrimă. **(Ing. L. Barbu**, președintele Comitetului de părinți al clasei a VII-a A)

Puncte de vedere despre un film

Poate n-ar fi rău să faceți și unele aprecieri cu privire la filmele noastre. Am văzut „Osînda" și mi-a plăcut pînă la un punct. De ce a trebuit să moară patru ființe (eroul principal, iubita lui, cantonierul și procurorul) iar cei doi asasini să dispară. Ce rost a avut ca procurorul să se ducă pe viscol sus pe deal la coliba ciobanului îmbrăcat ca și cum s-ar fi dus la un concert. De ce ofițerul (procurorul) avea pe cap chipiu atunci cînd era în tranșee gata să piece la atac și nu avea o cască. Se putea găsi un alt mod ca să se vadă că e comandantul. Tipetele femeii care sta să nască au fost fără nici un folos prelungite și au scăzut mult valoarea filmului. Îmi aduc aminte de filmul „Explozia", unde Draga Olteanu se urcă pe vasul cuprins de flăcări și plin de tuburi de oxigen. Dacă a vrut să cinstească pe salvatorii vasului, putea fi pusă ca să se urce după ce era stins focul. Era mai firesc. Sînt și filme bune, ca : „Mușchetarul român", „Cerul începe la etajul trei", acesta foarte reușit, ca și „Actorul și sălbaticii". **(Sîviu Pamfil**, Deva)

În satul de reședință al comunei Vinderei, județul Vaslui, în primăvara anului 1974 a început construcția unei brutării — bucurie pentru toți locuitorii. În anul 1974 i s-au turnat fundațiile, în anul următor i s-au construit pereții exteriori și așa a rămas. Motive ? Multiple. Ba lipsa unei foi din proiect, ba lipsă de mînă de lucru calificată, ba lipsă de fonduri etc. Cred că motivul adevărat este **neglijența forurilor** competente. **Sîrat Ioan)**

Vă rog a ancheta personal motivul pentru care Întreprinderea de transporturi turistice auto București subordonată Ministerului Turismului nu a trimis cele două autocare planificate pentru Vălenii, fapt ce a condus la aminarea primirii cravatei de pionier de către 80 de elevi ce urmau a se deplasa, în ziua de 17 octombrie, la Mărășești și la București, cu ocazia acestui eveniment deosebit din viața lor. **(Gheorghe Mihăescu**, Biroul de turism Vălenii de Munte).

Poate vom afla răspunsul fără a mai ancheta.

La următoarele scrisori răspunde, într-o poștă a redacției, redactorul nostru MARGA NEDELEA :

Marin Constantin — comuna Curcani, județul Ilfov. Verificîndu-se cu atenție evidențele C.A.P., s-a constatat că ați muncit în cooperativă minimum 5 ani și conform prevederilor statutului C.A.P. aveți dreptul la o pensie de bătrînețe, precum și drepturi cuvenite în natură. Vi s-a întocmit dosar de pensionare care va fi verificat în cursul acestei luni de către Inspectoratul Unionii județene a C.A.P., după care urmează a fi aprobat de către Consiliul de conducere al C.A.P. Mitreni. Am fost informați că pensia o veți primi retroactiv începînd cu 1 iunie a.c. **Paul Zottu** — Măgurele-Budila, județul Brașov. Scrisoarea dumneavoastră a fost trimisă spre analiză Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care are în subordine liceul la care funcționați. **Aneta Davidescu** — comuna Perieți, județul Ialomița. Urmează să vi se restituie contravaloarea bicicletei în sumă de 1 350 lei. **Simion Roman** — Alba Iulia. Reanalizîndu-se situația soției dumneavoastră de către Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, a rezultat că va fi înscrisă la pensie de invaliditate gradul I de la data încetării plății ajutorului de boală. **Paraschiva Nistor** — Vaslui. Conform prevederilor Decretului nr. 1986/1966 și precizărilor Ministerului Finanțelor nr. 1512 din 14 II 1967, persoanele fără copii, care sînt căsătorite cu persoane care au copii dintr-o căsătorie anterioară sau din afara căsătoriei sînt exceptate de la plata impozitului majorat pe timpul cît durează căsătoria, dacă la data căsătoriei copiii respectivi erau în întreținerea efectivă a soțului care a contractat căsătoria sau dacă aceștia plătesc pensia alimentară.

Împlinindu-se o lună de zile de cînd v-am trimis un material în legătură cu salvarea unei specii de pești, aspretele (Romanichtys valsanicola), m-am gîndit să vin cu unele precizări.

În primul rînd, îmi cer scuze pentru o supărătoare greșeală de dactilografiere care a rămas necorectată chiar în scrisoarea pe care v-am adresat-o. Este vorba de expresia ciitor fervent, și nu frecvent, cum din păcate s-a dactilografiat și nu s-a corectat. În legătură cu aspretele — vă asigur că cele relatate corespund realității, avînd la bază studii aprofundate de teren. Pentru problemele ridicate spre a fi puse în discuție în vederea luării de măsuri corespunzătoare, îmi asum toată răspunderea în fața factorilor de resort și a specialiștilor din acest domeniu. Precizez încă o dată că situația aspretelui este extrem de gravă și numai un sistem de măsuri deosebit de eficiente îi mai pot salva în ceea ce mă privește, vă informez că am întreprins aproape tot ce a depins de mine. Pe plan local, de mai mulți ani, am ridicat, printre alte probleme de protecție a mediului înconjurător și problema ocrotirii aspretelui. Chestiunea aceasta a fost apoi tratată și în lucrări științifice de specialitate, fiind pusă și în discuția unei opinii mai largi prin ziarul „Scînteia" care în anul 1972 a inserat o notă sub titlul „Salvați aspretele !" Tot pe această linie, în ultimul timp am înaintat concluziile cercetărilor întreprinse, însoțite de propuneri concrete, tuturor organelor și factorilor de răspundere locali : Consiliului popular al comunei Brădulet, Ocolului silvic Mușețești, Asociației județene a vînătorilor și pescarilor sportivi, Inspectoratului silvic Argeș, Comisiei pentru protecția mediului înconjurător și președintelui Consiliului popular județean Argeș. În prezent lucrez la un studiu detaliat pentru Comisia monumentelor naturii și Consiliul național pentru protecția mediului înconjurător. Pornind de la faptul că acțiunea omului asupra mediului înconjurător se soldează de multe ori cu efecte negative care pot afecta echilibrul omnatură, bazîndu-mă pe legislația noastră — una din cele mai complete și mai moderne din lume — consider că trebuie desfășurată o muncă cu mult mai intensă de trezire și formare a unei opinii cît mai corecte cu privire la protecția mediului înconjurător. Cercetările de teren efectuate în toate apele județului Argeș în ultimii 10 ani îmi dau temeiul să afirm că procesul de degradare fizico-chimică și biologică a apelor noastre se destășoară cu mult mai intens decît măsurile de protecție ce-ar trebui întreprinse pentru stăvilirea acestui proces. Așa se explică de ce o serie de riuri printre care Neajlovul și Dîmbovnicul, au devenit aproape de nerecunoscut. Pentru aplicarea politicii partidului și statului nostru în domeniul protecției mediului înconjurător, pentru păstrarea nealterată a factorilor naturali ai habitatului nostru, consider că fiecare dintre noi trebuie să-și aducă o mai mare contribuție. Pe această linie, revista Flacăra cu prestigiul de care se bucură și-ar putea aduce un și mai mare aport. (Lector univ. **Gh. Stănescu**, Pitești)

Primim de la Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum CENTROCOOP :

„În legătură cu articolul „O planetă mică, numită Recoop, cu prea multe legi proprii, în țara unde legea este una pentru toți", publicat în revista dv. nr. 31/5 august 1976, vă comunicăm următoarele : Urmare controlului efectuat la Recoop asupra aspectelor sesizate în articolul sus-menționat, a reieșit că, într-adevăr, în această unitate s-au produs unele nereguli și neajunsuri. Față de cele constatate, s-au luat următoarele măsuri : — compartimentul de proiectări, din cadrul Recoop, începînd cu 1 octombrie 1976, urmează să treacă la Centrul de investiții, proiectări, construcții, unitate subordonată Centralei de producție, prestări și construcții din cadrul Centrocoop ; — se va analiza cu mai multă atenție munca în cadrul Recoop și se vor repartiza în mod judicios sarcinile pe lucrători, astfel încît să se asigure un grad optim de ocupare a acestora ; — suma de 2 481 lei, plătită nelegal în ianuarie 1976 la 7 lucrători din cadrul sectorului de proiectare pentru realizări suplimentare obținute în cursul anului 1975 se va recupera potrivit dispozițiilor legale ; — aspectele reieșite din control și măsurile luate de CENTROCOOP vor fi prelucrate în adunarea generală cu angajații RECOOP ; — pentru deficiențele reieșite din control, conducerea CENTROCOOP a sancționat disciplinar pe tov. Fețeanu Gheorghe, director la RECOOP. Considerăm că prin măsurile luate, precum și prin cele ce se vor mai lua în continuare, întreprinderea RECOOP își va desfășura activitatea în condiții mai corespunzătoare". Semnează, director adjunct **Gh. Cristea.**

Mă numesc Radu I. Constantin, sînt din comuna Nehoiu, satul Valea Nehoiului, județul Buzău și în cele ce urmează vreau să vă relatez un fapt unic petrecut în comuna noastră. În anul 1968 s-a pus problema către toți cetățenii Văii Nehoiului să se electrifice circa 4 km prin rețea de înaltă tensiune, iar 8 km prin joasă tensiune. S-a făcut procentul și a început încasarea contribuției cetățenilor pentru electrificare, majorității dintre noi fixîndu-i-se cîte 2 400 lei. Au trecut anii și prin 1971 o mare parte din locuitori și-au achitat întreaga parte și mulți ne-am făcut și instalația interioară în locuințe numai că, din 1971 și pînă în prezent consiliul popular n-a reușit să rezolve problema electrificării acestui sat cu peste 900 familii. Ne amînă mereu — ba că nu-s bani în contul respectiv, ba că se apucă în toamnă, dar nu-i proiectul gata, ba că se așteaptă alt proiect... Noi vă rugăm pe dumneavoastră să-i întrebați pe cei de la consiliul popular — dar așa în mod serios — unde sînt banii strînși în contul electrificării ? Vă rugăm, dacă se poate, să trimiteți un redactor să fotografieze stîlpii aduși de 8 ani, care puterezesc în centrul satului.

Îi întrebăm : unde sînt banii ?

Soțul meu, Aga Ion, lucrează la Șantierul naval din Mangalia. Locuim la cămin de nefamiliști pentru care ni se reține, drept chirie, 400 lei lunar. Oare pentru o cameră de două persoane nu este prea mult ținînd cont că în afară de chirie ni se mai reține 13 lei pentru apă caldă, deși robinetele stau uscate încă din luna mai, ba mai mult, și robinetele de apă rece în majoritatea timpului sînt uscate. Pentru lenjerie, iarăși ni se reține o sumă — 13 lei lunar — dar lenjeria de pat nu prea se schimbă. Cînd întrebi, administratorul îți răspunde : „nu am cu ce s-o aduc de la spălătorie". Dacă mergi la birou la tovarășul Nisipeanu, acesta îți răspunde repede : „Nu îți convine ? Caută-ți gazdă în oraș !" Nimeni nu te ascultă la biroul șantierului, oricît ai insista, răspunsul rămîne același : „nu-ți convine, poți să pleci !" **(Așa Renate**, Mangalia).

Cam mult, într-adevăr !

Muncitorii navetiști din comuna Cîrțișoara, județul Sibiu, angajați ai Combinatului chimic din orașul Victoria, au un necaz pe care încearcă să-l rezolve de mai multă vreme, dar nu reușesc. Este vorba despre faptul că autobuzul aparținînd coloanei Victoria a I.T.A. Brașov pleacă din comună la ora 4,40, ajungînd în combinat la ora 5,30, schimbul începînd la 6,45. Astfel, aproape o oră ne-o petrecem zgribuliți. Deși am intervenit de mai multe ori la conducerea coloanei I.T.A. Victoria, în numele celor peste 170 de navetiști, nu s-a dat curs cererii noastre. Vă rugăm să ne ajutați. **(Adrian Orlando, Petru Popa, Liviu Scorobeț** și alții din comuna **Cîrțișoara**, în numele tuturor colegilor)

Rugăm pe cei în drept să acționeze !

Aș dori să mă sprijiniți în rezolvarea unei probleme de serviciu căreia în decurs de mai mulți ani nu i-am găsit rezolvarea, deși am cerut sprijinul mai multor organe de stat, printre care și Inspectoratul General al Miliției. Lucrez la Direcția comercială a județului Dolj, în funcția de executor propriu. Printre debitorii pe care îi urmărim se află doi, pe care, cu toate stăruințele noastre, nu au putut fi depistați timp de 6 ani. Poate prin intermediul rubricii Flacăra la dispoziția dumneavoastră vom putea da de urma lor. Este vorba despre Dragoi Vasile născut la 24 februarie 1939 în comuna Predești, sat Pieșoi, jud. Dolj, din părinții Dumitru și Ana, posedînd buletinul de identitate seria E 640740 eliberat de Miliția Agnita la 2.VI.1961. La data de 1.VII 1968, cînd era angajat la Filarmonica de stat din Craiova, în funcția de organizator de spectacole, a încheiat cu O C L. Metalochimice din Craiova un contract pentru cumpărarea în rate a două garnituri de mobilă. După o lună de la încheierea contractului părăsește serviciul și orașul, rămînînd dator cu suma de 6 327 lei plus penalizările de întîrziere. După ultimele informații, se pare că ar lucra în București ca ospătar.

Bălță Stan, născut la 19.X 1932 în comuna Popînzălești — Dolj din părinții Gheorghe și Ioan, cu B I. seria J 399376 eliberat de Miliția Craiova La 29 VIII. 1969, pe cînd era angajat la Întreprinderea de construcții și proiectări Craiova, încheie un contract cu O C L. Metalo-chimice Craiova pentru cumpărarea în rate a unui televizor „Miraj" După o lună părăsește serviciul și orașul și nu mai achită ratele, rămînînd de plată 3 682 lei. În cazul cînd vreun cititor poate să ne dea relații despre cei doi debitori, adresa la care să ne anunțe este următoarea : „Direcția comercială județeană — Dolj, str. Romain Rolland nr. 4 A — Craiova. **(Ion Negrea)**

Primăria orașului Timișoara va lua cu siguranță apelul dv.

La etajul III, apart. 20, str. Goethe nr. 2, locuiește de circa 25 de ani o bătrînică cu numele Vioreanu Ema în etate de 80 de ani, fiind și infirmă. Această bătrînică locuiește într-o singură cameră, în comun cu o altă familie cu numele de Cuciuc, mutată recent, făcînd schimb de locuință cu familia Aungurencii. Familia Cuciuc, care are două camere, împreună cu familia Aungurencii, prin niște modalități necunoscute, au luat și camera tovarășei Vioreanu, iar actualmente familia nou mutată deține cu acte trei camere, iar bătrînica pensionară și infirmă nu mai deține nici un spațiu de locuit. De aici, începe tragedia. După obținerea legală, adică prin acte, a camerei, familia Cuciuc a înciuat-o pe biata bătrînă în cameră, i-a luat covoarele, punîndu-le în locuința lor, i-a luat suma de 5 000 lei, nu lasă persoane străine să intre în casă. Pe lîngă toate astea i-a mai întrerupt și soneria, prizele de la televizor și radio, i-a întrerupt telefonul pentru a nu putea comunica cu exteriorul, adică, într-un cuvînt, a sechestrat-o. A ajuns pînă într-acolo încît a adus organele de pompieri și sanepid pentru a reieși că această femeie prezintă pericol de producere a unui incendiu sau a unui eventual focar de infecție, de fapt pentru a o scoate din camera ei și a o duce într-un ospiciu sau azil de bătrîni. În urma vizitei organelor de pompieri, ofițerul care a fost a spus unor locatari : „Vă rog să aveți grijă de această femeie nevinovată". Fiind întrebată de comitetul asociației de locatari din ce cauză s-a creat asemenea stare de fapt, familia Cuciuc spune că acea cameră i-a fost repartizată în urma declarației date de către tovarășa Vioreanu, iar aceasta susține că nu a dat asemenea declarație, ci doar un consimțămînt de schimb de locuință. **(Ing. Ștefan Bot**, președintele comitetului asociației de locatari din str. Goethe nr. 2, Timișoara).

ADRIAN PAUNESCU

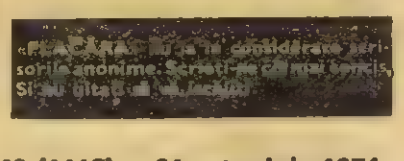

Despre copii, pentru oamenii mari

Cînd absolvenți de liceu predau la liceu

...Da, e adevărat, unii copii pătrund mai greu în facultăți și în școli înalte — ne spune profesorul M. C., directorul unei școli de 10 ani dintr-un sat de munte — și de vină nu e numai absența „pilelor" ori handicapul moral, adică inhibiția băiatului de la țară care intră în competiție cu deșteptăciunea școlită pe caldarîm, cu parteneri ce se află „la ei acasă", pe „teren propriu", cum se zice. Mai există un handicap, unul esențial. Este vorba de pregătirea școlară. Ai noștri, cei cu școala satului, sînt mai slabi. Ne lipsesc profesorii. Școala noastră, de pildă, s-a deschis în toamna aceasta cu patru posturi de profesori vacante, unul pînă la urmă s-a ocupat, dar cum ? La concursul pentru ocuparea acestui post, un post de profesor de fizică, s-a prezentat... un concurent. De prisos să mai spun că el și-a adjudecat, automat, victoria, am fost chiar fericiți să i-o oferim, i-am oferit-o cu aplauze și cu aclamații, fie și numai pentru faptul că băiatul acesta (îi zic „băiat" fiindcă e chiar un băiat, a absolvit de curînd liceul) a renunțat la asfaltul orașului ca să escaladeze, venind la noi, niște coaste și niște ripi. Cazul nu-i singular, ci simptomatic. Absolvenți de liceu ce predau la liceu (mă rog, liceu-treapta I, dar liceu !) mai avem. Ar mai fi de spus că unii din ei ne plac, muncesc rezonabil, uneori chiar frumos, ar mai fi de spus că ne străduim să-i obținem, să le obținem permanența, iar dacă nu permanența măcar intermitența, fiindcă, oricum, e mai bine cu ei decît fără ei. Totuși, cine sînt ei, de fapt ? Sînt niște băieți sau niște fete care, de regulă, n-au reușit la facultăți, sînt, altfel spus, niște absolvenți de liceu mediocri, niște purtători de hîrtii a căror acoperire e uneori săracă, slăbuță. Profesorul trebuie să fie, spunea cineva, un „făuritor de bani buni" stăvilind consecințele fostelor inflații provocate de vechile fabrici de diplome, iar școala noastră, ca monetărie a valorilor umane la plan național, e datoare, e obligată chiar să lanseze numai moneda bună, dar pot să fabrice monedă bună niște posesori de hîrtii fără acoperire ? Pot niște absolvenți mediocri de licee să predea în licee ? Nu ei sînt de vină, desigur. Nu e de vină nici sistemul nostru de învățămînt, care-i bazat pe o riguroasă planificare, pregătind exact atîția profesori cîte catedre și cîți copii îi așteaptă, inclusiv într-un sat depărtat de munte. Dar între facultate și sat, mulți dintre profesorii-absolvenți se pierd încă pe drum, prin cine știe ce monetării ilicite, lucrînd alături de firma instrucțiunii ; încă persistă acea stranie diferență, sfidînd și legile matematicii, și mai ales pe cele ale răspunderii civice, dintre numărul posesorilor de diplome universitare și numărul celor ce le acoperă efectiv prin fapta lor. Și între timp, copiii noștri cresc, se încăpățînează să crească, ba unii chiar să învețe, ba unii chiar să aspire spre facultăți...

Acestea sînt cuvintele pe care le-a spus reporterului profesorul M. C., directorul unei școli de 10 ani dintr-un sat de munte, cuvinte pe care le reproducem aici fără pretenția de a oferi cititorului o noutate. Fenomenul e cunoscut, diferența aceea ce „încă persistă" persistă cam de mult, povestea se repetă filogenetic cu fiecare generație de copii ai unor sate, în fiecare toamnă.

ILIE PURCARU

O practică neloială a comerțului alimentar: aprovizionarea preferențială

O femeie cu o sacoșă încărcată cu alimente este un spectacol banal. Cu două sacoșe este, hm..., să zicem, un spectacol obișnuit. Cînd femeia cară obiectele de la Hala Unirii pînă la podul Grozăvești, trebuie să acceptăm că treaba nu mai este deloc simplă.

— De ce dumneavoastră, Mariana Procopie, care locuiți la Grozăvești veniți să vă aprovizionați tocmai de la Hala Unirii ?

— Locuiesc cu soțul meu la căminul studențesc, de familiști. Trebuie să gătesc mîncare o dată la cîteva zile, am nevoie de alimente. Prețurile lor sînt la fel peste tot în schimb acolo la magazinele din jurul locuinței mele nu găsesc totdeauna alimentele dorite. Sau dacă le găsesc nu sînt la fel de proaspete cum sînt cele de aici. Așa că haide în tramvai, pierdere de timp, înghesuială, oboseală ,dar asta e situația.

Tot astfel cu „asta e" mi-a rezumat situația și inginerul Ilie Mihăescu din Bulevardul Leontin Sălăjan nr. 46. L-am întîlnit pe strada C.A. Rosetti, în fața magazinului „Neptun".

— Ați venit întîmplător la acest magazin ?

— A, nu. Mi-a telefonat un prieten că aici există ulei de măsline și am venit în mod special din Balta Albă. La noi în cartier n-am găsit niciodată.

— Și vă convine acest drum și această așteptare ?

— Nu, dar ce să fac ?, asta e situația...

Și tot așa exemple destule întîlnite de reporter direct, în registrele care consemnează la Inspectoratul comercial de stat valurile de reclamații ale cumpărătorilor, sau în condicile unităților comerciale. Se relevă fără putință de tăgadă faptul că unele dintre micile magazine alimentare sînt aprovizionate cu mărfuri, cantitativ și în sortimente, mai puține, în favoarea marilor complexe comerciale specifice.

Am discutat despre situație și aspectele ei centrale sau mai periferice, cum se spune, întorcînd problema pe toate fețele, cu responsabili de unități comerciale. Iată de pildă ce ne-a relatat tovarășa Aurelia Speteanu, șefa unității nr. 12 din cartierul Giurgiu, o unitate nici prea mică, nici prea mare.

— În general sîntem destul de bine aprovizionați dar m-ați întrebat și despre mărfuri, ca, măsline, mezeluri, ulei de măsline. Ultimul produs, aproape am și uitat cum arată. Cînd ne sosesc mici cantități de șuncă sau mușchi file, acestea se distribuie în mai puțin de o jumătate de oră. Cînd ne sosește, repet. Alt aspect este acela că primesc uneori mărfuri gata depreciate. Nu mai departe de acum cîteva zile am returnat 10 kilograme de salam „Mistrețul" și 20 kilograme tobă. Aceste produse nu-și țineau compoziția, cu alte cuvinte erau stricate. De unde le-am primit ? De la fabrica din Popești Leordeni. Acum vreo cîteva luni de zile am primit 60 de kilograme de salam de vară. Mirosea urît. M-am uitat la data fabricației : avea una ulterioară zilei în care ne aflam. Nu mai știam ce să mai cred : deci după data sa acel salam, deja alterat, nu era nici măcar fabricat.

— Și ce ați făcut în acest caz „straniu" ?

— A intervenit Sanepidul și după cîteva telefoane au venit cei de la fabrică, aceeași din Popești-Leordeni, și au schimbat marfa. Noi primim multe produse alimentare în stare conservată. Chiar dumneavoastră, „Flacăra", ați scris că majorității conservelor le lipsesc fie data fabricației, fie termenul de garanție, fie amîndouă. Așadar, noi primim conserve, li credem pe cuvînt pe cei care ne aprovizionează și ne asigură de prospețimea produsului și după un timp, cînd controlăm rafturile, începem să scoatem cutiile umflate. Știți, de cele mai multe ori, cînd începe procesul chimic de alterare într-o conservă, aceasta crește în volum. Uitați-vă în magazie să vedeți cîte palete cu conserve umflate avem !

— Cine credeți că este vinovat de aceste lipsuri în aprovizionare ?

— Nu știu cine, de mult n-a mai pus nimeni o asemenea întrebare ; situația acestor mărfuri refuzate fiind parcă lucrul cel mai obișnuit din lume. Nu știu ce fac alți responsabili, dar eu vă mărturisesc că ar putea fi și mai rău, și de aceea, scuzați-mă, mai bine tac !

Am încercat noi să vedem ce fac alți responsabili mai ales acei care au magazinele ca adevărate legendare cornuri ale abundenței. Am poposit deci la Unic, un magazin în care găsești aproape orice cauți, și mai ales marfă de bună calitate. Șeful de unitate, Ștefan Duroiu.

— Am înțeles, tovarășe Duroiu, că sînteți de acord cu observația că unele mici unități alimentare sînt mai slab aprovizionate față de cele mari. De ce ?

— Magazinele mari, complexele și casele de comenzi sînt grupate într-o singură întreprindere, după cum știți, I.C.S. Comaliment, care aparține direct de ministerul de resort. Celelalte unități mai mici sînt grupate în întreprinderi pe fiecare sector în parte. În ce ne privește, avem deci suficiente mijloace de transport, achizitorii noștri, facem contracte direct cu producătorii. Hala Unirii, BIG Berceni, Triumf, Unic, BIG Titan, Bitolia, Modern sînt totodată magazine etalon, reprezentative pentru comerțul nostru.

— Apreciind sinceritatea dumneavoastră cred totuși, tovarășe Duroiu, că asemenea noțiuni comerț-etalon sau comerț reprezentativ, camuflează uneori un mod inechitabil de rezolvare a problemei aprovizionării.

— Poate aveți dreptate, voi fi sincer în continuare, spunîndu-vă că problema aprovizionării se rezolvă și în raport de prioritatea și interesul pe care-l depune fiecare responsabil în parte.

— Cum se descurcă fiecare, nu ?

— Da, cam așa, acum știți și dumneavoastră că o relație e bună oricînd, iar o relație la un depozit de mărfuri este aur pentru șeful de unitate. Nu strică nici o relație cu șoferii delegați care transportă mărfurile, Unii șoferi fac drumuri după poftă lor, descarcă pe unde apucă, sau de unde, ...mă înțelegeți ?

— Vă feriți să spuneți lucrurilor pe nume.

— Eu nu procedez așa, dovadă că am încă unele greutăți. De la Fabrica din Popești Leordeni primesc uneori mezeluri de calitate inferioară, aproape depreciate. Povestea cu eticheta, ați numit-o „stranie" și este de fapt obișnuită. Am întîlnit și eu situația aceasta : fabrica din Popești Leordeni datează unele produse astfel încît în cazul desfacerii lor cu întîrziere să poată declara : „Acum le-am fabricat". Așa că ar fi bine dacă ați nota acest fapt. În continuare vă mai pot spune că-mi lipsesc mărfuri în structuri. Ne lipsește de pildă și uleiul de măsline.

— Am văzut acest ulei la magazinul de alături, la „Neptun".

— Ei, da, dar este magazinul reprezentativ al agenției de import, adică al întreprinderii care se ocupă cu importul mărfurilor alimentare.

— Adică este, dacă se poate spune așa, și mai reprezentativ decît magazinul dumneavoastră.

Rizînd de faptul că se încurcase în propria-i explicație, tovarășul Duroiu mi-a recomandat să vizitez și cîteva depozite cu mărfuri alimentare. Ceea ce am și făcut. Socotind că o asemenea vizită intră în atribuțiile de serviciu ale Inspectoratului comercial de stat am solicitat acestuia sprijinul, fapt care s-a concretizat eficient în persoana inspectorului Ion Neacșu. Împreună am poposit la unul din cele mai mari depozite frigorifice ale capitalei — situat în cartierul Militari. Am notat pentru început că el aparține uneia dintre marile întreprinderi ce aprovizionează orașul, numită pe scurt I.D.R.M.A.I. Discuția cu tovarășul Ion Sava, șeful depozitului, am început-o de la ceea ce consemnasem deja în carnetul nostru și anume că unitățile alimentare 281 — Chitila, 1 Mai 111, C5, C10 din Drumul Taberei și altele ceruseră depozitului prin note de comandă sau telefonic să le livreze diferite cantități de lămîi, iar cererea nu le fusese onorată.

— Nu avem fond de marfă. Uitați cîte note de comandă există. Pe măsură ce primim și noi produse soluționăm comenzile.

Dar în timp ce frunzăream acele note neonorate, un delegat al unității de alimentație publică „Expres Central" a solicitat cu nota de comandă nr. 10 150 din 6 octombrie, 500 kg. de lămîi. I-au fost eliberate imediat. Am rămas foarte surprinși : chiar sub ochii noștri ?

— De ce ați făcut această excepție ?

Nu am putut primi imediat răspunsul fiindcă a sunat telefonul și am asistat la conversația prin care tovarășul Ion Sava a fost prevenit de către șeful biroului comercial al întreprinderii că trebuie să stagneze livrarea lămîilor către unitățile mici și să livreze doar către magazinele reprezentative.

— Vedeți, eu primesc dispoziție cît și cui să dau. Nota de comandă de la „Expresul Central" este semnată de către șeful biroului comercial. Priviți !

Într-adevăr, nota aceasta se deosebea de celelalte neonorate prin semnătura amintită. Am căutat și alte note cu semnătura și am găsit un dosar întreg — 90 pe ultimele două luni. Am reținut o aprobare mai recentă, 2 000 de kilograme lămîi pentru I.L.F. Militari, pe nota cu nr. 10 102 din 4 octombrie, cît și nota cu 10 046 din 1 octombrie pentru 3 000 kilograme lămîi expediate aceleiași unități solicitatoare. Am reținut acest exemplu și pentru faptul că în aceeași perioadă de început de lună Alimentara 281 — Chitila, de care am amintit, ceruse fără succes doar 200 kg. de lămîi.

— Știți, ne-a spus șeful depozitului, eu cred că I.L.F.-urile cer cu atîta insistență lămîi, cu toate că nu sînt profilate pe acest produs, iar gospodinele preferă să cumpere lămîi din băcănii unde sînt păstrate cu mai multă grijă, cred, zic, pentru că vînzătorii au cîștiguri la cîntărirea lor pe acele cîntare mari folosite la cartofi, ceapă sau varză.

Am subscris acestei idei, iar tovarășul Ion Neacșu făcînd uz de prerogativele sale a încheiat un proces verbal din care citez : *„Se menționează că lămîile livrate pentru I.L.F.-uri au fost aprobate de șeful serviciului comercial Bogdănescu sau Foti, în scris, pe notele de comandă.*

Aprobări de acest gen au fost date și altor unități cu cantități mai mici pe luna septembrie și octombrie 1976, atît pentru lămîi cît și pentru alte produse.

Faptele se încadrează în prevederile articolului 72 din Legea 3/1972".

În baza constatărilor expuse în acest proces verbal, pentru abuzul comis, numit favoritism, Vasile Bogdănescu, șeful biroului comercial de la I.D.R.M.A.I. a fost invitat a doua zi să plătească amenda care are minimum de 300 de lei și maximum de 2 000. Întrucît și-a recunoscut greșeala și a dorit să plătească pe loc i s-a reținut doar jumătate din minimum-ul amenzii, deci 150 lei. Ni se pare o amendă cam simbolică. Sugerăm Inspectoratului comercial să repete cît mai des asemenea controale la depozitele care aprovizionează Capitala și să găsească o formulă mai drastică pentru taxarea neregulilor găsite. O spunem ținînd seama de faptul că și la depozitul următor vizitat, tot din Militari, aparținînd aceleiași întreprinderi, am găsit aspecte care după părerea noastră sînt asemănătoare, deși aparent toate livrările de mărfuri se desfășoară în cea mai perfectă ordine, după grafice și note (toate) aprobate anterior. La această unitate, tovarășul Nicolae Puzdere, șeful depozitului, pe masa căruia tronau teancuri de legi și decrete, ne-a informat de pildă că uleiul de măsline este împărțit frățește între unitățile proprii, reprezentative (amintiți-vă de „Neptun") și diverși clienți cum ar fi de pildă casele de comenzi sau unități din provincie. Dar oricît de legale și frățești ar fi aceste repartiții, ne referim de data aceasta și la măsline, nu putem înțelege rațiunea pentru care de exemplu I.C.S. Alimentara — Brăila vine la București să cumpere două tone de măsline și o cantitate apreciabilă de ulei de măsline. Adică tocmai Brăila un oraș port, pe unde pot trece în mod firesc asemenea mărfuri și unde deci se întorc după ce fac un drum la București și un stadiu în depozit. O treabă aberantă, lipsită de orice eficiență economică. Să mai notăm de asemenea că în ziua cînd Brăila cumpăra măsline de la București și alte unități din provincie afectau fondul general al acestei mărfi. În total pe ultimele 5 zile de la data vizitei noastre, desfacerea către diferite unități din provincie a reprezentat circa 20% din totalul cantității de măsline vîndute.

Înainte de a se ajunge să se propună ca măslinele să fie livrate la consum pentru țara în care se produc numai dacă au trecut prin depozitul din cartierul Militari, este bine ca întreprinderea în cauză să reaprecieze justețea sistemului de repartiție al unor mărfuri pe care le gestionează.

★

Ne oprim aici. Socotind că faptele semnalate nu sînt chiar accidente, că ele pot fi întîlnite, ca urmare a unei mentalități care se înrădăcinează tot mai mult, și în alte „puncte strategice" privind aprovizionarea cu produse alimentare a tuturor magazinelor Capitalei, avem speranța că ele — faptele — vor constitui elemente de reper în luarea unor măsuri pentru asigurarea echității în acest sector alimentar, zilnic solicitat de către populație.

VICTOR CONSTANTINESCU

FOTOTECĂ FLACĂRA • FOTOTECĂ FLACĂRA • FOTOTECĂ

Acolo unde nu pot urca tractoarele.

Cine a scris Cîntarea României

A scris-o tristul fecior al
Zincăi Bălceasca ? Conu Vasile,
în tihna cerdacului său de la moşie ?
Conu Alecu priponit de clopotele Sovejei ?

A fost scrisă mai intîi cu limba
tranţuzului şi-apoi hurducată
cu căli de poştă
pînă la, sărut dreapta-i, limba
românească ?

A fost găsită ea într-o mansardă ori într-un
pod de mănăstire ?

Am scris-o eu ? Tu ? Niciodată.
S-ar fi istovit, slabă
mîna noastră. Lucru boieresc în
săraca ei curăţie, nu e nici măcar scrisa,
a ţării. Nefudulă, ţara a avut mereu
alte griji decît să se cînte,
ea nu suferă damful trezit al
laudei de sine.

Cine, atunci cine ? Nu ştiu. Nici
Ion Vodă ruptul de cămile,
nici Ion Roată căciulit în divanul ad-hoc,
nici Ion Creangă, răspopitul
ei, după cîte ştiu, un Ion
cărora-i ziceau şi Petre ori Gheorghe,
fiac dar şi cioban sprijinit în
sabie sau în bită. Scriind ei
şi cu una şi cu alta.

Au scris-o stelele, ploaia şi toamna,
nu într-o stranâ cu călimări
ci într-o stînă şi cîntăreţul
tras ca prin inel
va fi fost ucis de duşmânii
acum iertate. Fraţii cei crunţi
îi vor fi luat turmele, fluierele
dar şi cîntecul. Sculă cu încuietori
de taină, cîntecul a trecut de la ei
la fiii fiilor lor
şi-a ajuns pînă la noi
cu capacele sărite
de i se văd
sfintele odoare.

Nu ştiu. Nu vreau să ştiu
cine a scris-o Cîntarea României.
Dar de ce s-o scrie cînd putea
s-o urle,
s-o murmure,
s-o cresteze cu cuţitul,
s-o lingă cu focul curat ?

Ea e cuvînt, iarbă şi os.
Cum să scrii iarba şi osul
decît cu tremurul peste noi
al stelei Orion ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Tetraevanghelul lui „Io Ştefan Voievod"

Celebritatea multor opere de artă a sporit adeseori datorită peripeţiilor prin care ele au trecut de-a lungul vremii şi care se pot constitui în adevărate dosare poliţiste : furturi, mutilări, misterioase apariţii şi dispariţii, aventuri nebănuite etc.

Nu puţine sînt operele de artă create de poporul român pentru care asemenea dosare se pot constitui cu uşurinţă, ilustrînd condiţiile vitrege în care, prin secole, pe de o parte, ne-am făurit un tezaur de artă şi cultură **al nostru**, iar pe de altă parte ne-am luptat să-l păstrăm, în ciuda aceloraşi împrejurări, uneori biruitoare, alteori biruitoare. Asemenea „dosare" sugerează ce comori de veche artă românească se pot afla peste hotarele ţării noastre, ajunse în colecţii străine pe căi dintre cele mai diferite, şi explică, în acelaşi timp, ceea ce în ochii unor neavizaţi poate trece drept „sărăcia" tezaurului artistic medieval al poporului român.

Iată, spre pildă, avem **Evangheliarul de la Humor**, capodoperă a miniaturisticii din vremea lui Ştefan cel Mare, manuscris care conţine cel mai strălucitor şi mai autentic portret al acestui voievod, una dintre acele înfăţişări vibrînd de viaţă, care merită a fi larg popularizate. Prin această miniatură, Evangheliarul de la Humor poate sta alături de capodoperele occidentale ale genului. Dar nu asupra valorii sale artistice vom stărui aici. Trei însemnări de pe filele de pergament şi una de pe ferecătura de argint aurit — publicate în 1907 de istoricul şi slavistul I. Bogdan — şi la care se adaugă cîteva alte ştiri, recompun — ca adevărate piese de dosar — istoria zbuciumată a acestui manuscris.

Piesa nr. 1, o însemnare din 1473, ne dă numele artistului din mîinile căruia a ieşit această splendidă operă de artă : „Binecredinciosul şi de Hristos iubitorul **şar.** Io Ştefan voievod, domn al ţării Moldovlahiei, a pus să se scrie acest tetraevanghel cu mîna **ieromonahului Nicodim**, şi l-a dat mănăstirii de la Humor, spre pomenirea sufletului său şi al părinţilor săi şi al copiilor săi, egumen fiind atunci popa Gherondie ; şi s-a sfîrşit în luna lui iunie, în 17, la anul 6981", adică în 1473. Dacă Ştefan cel Mare a făcut ieromonahului Nicodim cinstea de a-i poza — căci portretul a fost realizat în mod evident cu modelul în faţă — înscriindu-i numele în eternitate şi prin această notiţă, călugărul-artist a ţinut, la rîndu-i, să-l reprezinte pe domn înveşmîntat în haine somptuoase — bogatul costum de curte al acelei vremi — purtînd pe cap o strălucitoare coroană de aur bătută în pietre scumpe, de sub care pletele blonde ţîşnesc pentru a încadra faţa rotundă, luminată de mari ochi albaştri privind în sus, spre tronul ceresc. Dar Nicodim şi-a înveşmîntat stăpînul pămîntesc şi cu altceva : cu rangul, neobişnuit în titulatura domnilor Moldovei, de **ţar**, adică împărat. Nu a fost, desigur, fantezia ieromonahului Nicodim şi nici o copiere deşartă de titlu din cronici bizantine cum s-a crezut ; cu cîteva luni înainte, în septembrie 1472, Ştefan cel Mare se căsătorise cu Maria de Mangop, coboritoare din neamurile împărăteşti ale Bizanţului, din bazileii acestuia şi, prin ea, Ştefan s-a putut considera, o clipă, moştenitor, şi el, al acestei strălucite împărăţii. Aşa se explică titlul din această notă, titlu care mai apare şi în alte locuri şi care ilustrează suficient existenţa ideii imperiale la marele voievod moldovean, care a fost, în acelaşi timp, un veritabil urmaş al eroului mioritic, cum vom arăta cu alt prilej.

Piesa nr. 2 e o **inscripţie** mai scurtă, gravată pe ferecătura de argint aurit a copertei, şi în ea se arată că „Io Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al ţării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, a ferecat această evanghelie în mănăstirea de la Humor, în anul 6995, noiembrie 20 (1487). Trebuie precizat că mănăstirea de la Humor, care a beneficiat de această splendidă danie a lui Ştefan **nu e mănăstirea de la care a rămas actuala biserică**, una din perlele şiragului de mănăstiri bucovinene, ci predecesoarea sa, ctitoria familiei unui mare boier de la începutul veacului XV, Oană vornicul de Suceava. Peste mai bine de un veac, această mănăstire risipindu-se, Toader Bubuiog, marele logofăt din prima domnie (1527—1538) a lui Petru vodă Rareş, a înălţat aici o nouă mănăstire, a cărei biserică era destinată a fi necropola familiei sale. Această mănăstire a preluat, de la cea veche, obiectele de cult, între care şi tetraevanghelul lui Ştefan, păstrat cu grija cea mai mare de călugării conştienţi de valoarea sa deosebită.

O emoţionantă mărturie a acestei griji — şi, totodată, o veritabilă filă de istorie a zbuciumului românesc — o constituie **piesa nr. 3**, o însemnare pe filele manuscrisului. O transcriem (în traducere) în întregime : „În anul 46 peste 7 000 (7046, adică 1538), s-a întîmplat să se ridice împăratul turcesc cu toată ţara sa, cu părţile de răsărit şi cu cele tătăreşti şi cu cele munteneşti, asupra acestei biete ţări a Moldovei, în zilele domnului Petru voievod ; şi toată ţara s-a înspăimîntat. Iar noi, călugării de la Humor, din pricina groazei ce cuprinsese ţara, am trimis acest tetraevanghel în ţara ungurească, la cetatea Ciceului. Şi cînd i s-a întîmplat domnului Petru voievod să iasă din domnie, el trecu la ţara ungurească şi ajunse la cetatea sa, Ciceul, şi găsi acolo acest tetraevanghel, şi luîndu-l la sine şi în mîinile sale, îl ţinu la sine cîtă vreme petrecu în cetatea Ciceului. Iar cînd s-a dus la ţara turcească, îl luă iarăşi, îl luă cu sine şi la Ţarigrad, şi păstră şi acolo în mîinile sale sfînta evanghelie. Şi peste puţină vreme, sfîlindu-se în ţara turcească, se milostivi de el Dumnezeu şi preacurata lui Maică şi-i dărui coroana domniei, ca să fie iarăşi domn al ţării Moldovei şi al creştinilor. Şi veni cu turcii, şi luă în mîini schiptrul, adică steagul ţării Moldovei, şi veni cu bine la vestita sa cetate de scaun Suceava, şi dădu iarăşi acest sfînt tetraevanghel sfintei mănăstiri a Humorului, pentru sufletul său şi pentru sufletul părintelui său Ştefan voievod cel Bătrîn, egumen fiind pe vremea aceea Paisie ieromonahul, cel care l-a fost trimis (la Ciceu)".

Însemnarea stă mărturie, cum se vede, unuia dintre cele mai dramatice episoade din viaţa domnitorilor noştri : pribeag, Petru Rareş — înlocuit în septembrie 1538 de sultanul Soliman Magnificul prin Ştefan vodă Lăcustă (1538—1540) — a purtat cu el, în Transilvania, pe drumul spre Istambul ca şi în lunile şederii sale acolo, acest manuscris cu **portretul tatălui său**. E, acesta, argumentul cel mai convingător, fiind de ordin moral, pentru siguranţa filiaţiei lui Rareş din Ştefan cel Mare.

Înapoiat Humoruluf, tetraevanghelul a avut linişte un veac. În august 1653 —ne arată **piesa nr. 4**, tot o însemnare pe manuscris — „venit-au Timuş Hmelneţchii cu cazacii aici, în ţara noastră moldovenească, fiind doamna lui Vasile voievod (Lupu) închisă în cetatea Sucevii, pînă ce Timuş Hmelneţchii, care era ginerele lui Vasile voievod, a venit cu oştile sale, ca să o scoată din cetatea Sucevii. Şi în vremea aceea prădară şi arseră bisericile şi mănăstirile, bătură şi sfînta mănăstirie a Humorului, prădînd toate sculele frumoase, podoabele şi odăjdiile ei ; şi nimic n-a rămas din averea sfintelor mănăstiri, şi s-a întîmplat să cadă şi acest sfînt tetraevanghel în mîinile cazacilor. Într-aceea, cu ajutorul lui Dumnezeu, venit-am noi cu oştile noastre şi cu ale lui Gheorghe Racoţi, Măria Sa prinţul Ardealylui, şi în toiul luptei cu cazacii îl luară oştile ungureşti de la cazaci ; şi ajunse acest sfînt tetraevanghel în mîinile marelui gheneral cu numele Chimin Ianăş, iar de la Măria Sa l-am răscumpărat noi, Io Gheorghe Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al ţării Moldovei. Şi apoi domnia mea m-am milostivit şi am dat acest sfînt tetraevanghel iarăşi în sfînta mănăstire mai sus scrisă a Humorului, ca să fie de pomană domniei mele şi de ajutor, cînd voi avea nevoie de ajutor întru iertarea păcatelor. Acum, cînd l-am răscumpărat e cursul anilor de la Adam 7165, luna lui septembrie în 25" (1656).

„Marele general" care a smuls cazacilor cartea lui Ştefan e viitorul principe al Ardealului Ioan Kemény, căzut eroic pe cîmpul luptei antiotomane de la Seleuşul Mare (22 ianuarie 1662). Arhivele Statului din Bucureşti au semnalat, nu demult, prezenţa, în depozitele lor a însuşi actului de cumpărare a manuscrisului — **piesa nr. 5** — datat tot 25 septembrie 1656 ; în acest act (păstrat într-o copie modernă), se menţionează atît însemnarea daniei lui Ştefan cît şi cea privind episodul din 1538.

Istoria tetraevanghelului nu se termină însă aici. Din nou înapoiat Humorului, s-a mai bucurat de două veacuri de anonimă linişte. În acest răstimp, în Bucovina răpită de habsburgi la 1775, mănăstirea Humorului a fost desfiinţată şi toate obiectele de preţ au ajuns la Cernăuţi. Acolo l-a descoperit cărturarul episcop Melchisedec, în septembrie 1881. Era tocmai vremea cînd, după o dorinţă exprimată încă de la 1856, se lucra statuia lui Ştefan cel Mare, menită Iaşilor. Sculptorul francez Emmanuel Frémiet primise, ca model, un desen al lui Gh. Asachi, înfăţişîndu-l pe marele domn **cu barbă** ; acum, Melchisedec prezenta Academiei Române un portret autentic — nu fantezist, ca al lui Asachi — din care se vedea că **Ştefan nu purtase barbă** ! Dezbaterile academice privind barba lui Ştefan cel Mare ♣ constituind un alt dosar, foarte real, de data aceasta — au durat din noiembrie 1881 pînă în februarie 1882, cînd portretul a fost acceptat ca autentic şi contemporan voievodului — pînă atunci, B.P. Hasdeu se încăpăţînase a considera că era vorba de portretul lui... Rareş ! Din păcate, statuia era terminată, şi nimic nu se mai putea modifica în fizionomia voievodului care străjuieşte şi azi, falnic, în faţa Palatului culturii din Iaşi.

După chipul din tetraevanghelul de la Humor, pictorul bucovinean Epaminonda Bucevschi a realizat un frumos tablou, foarte cunoscut, de altminteri, înfăţişîndu-l pe Ştefan cel Mare în faţa tronului său, într-o atitudine dîrză şi semeaţă, aşa cum trebuie să fi fost cînd împărţea dreptatea, slobozea poruncile şi primea solliile.

ŞTEFAN S. GOROVEI ■

Constantin C. Giurescu la 75 de ani

Istoricul Constantin C. Giurescu — profesor la Universitatea din Bucureşti şi membru al Academiei R.S. România, cea mai impunătoare personalitate a istoriografiei române contemporane — va împlini la 26 octombrie 75 de ani.

Ceea ce caracterizează personalitatea profesorului Constantin C. Giurescu sînt masiva şi inepuizabila sa energie, dinamismul său spiritual, elanul, vigoarea şi tenacitatea cu care îşi urmăreşte proiectele concepute, uimitoarea sa putere de muncă, demnitatea şi dragostea sa pentru adevăr, şi, mai presus de toate, patriotismul său. Aceste calităţi l-au făcut să dea un înalt prestigiu catedrei sale universitare, **Revistei istorice române**, pe care a condus-o vreme de 17 ani, precum şi primului institut de istorie naţională înfiinţat pe lîngă catedra sa. Întreaga sa operă didactică şi ştiinţifică a fost pusă în slujba patriei, a poporului român, a istoriei sale, pe care a servit-o vreme de peste 55 de ani. A îmbrăţişat cu aceeaşi competenţă toate epocile istoriei româneşti, din antichitate şi pînă la orînduirea socialistă. Studiile şi sintezele sale asupra istoriei românilor — scrise pe baza unor pasionante confruntări cu documentele — sînt tot atîtea pietre de temelie pentru istoriografia română şi, în acelaşi timp, tot atîtea îndemnuri înflăcărate la dragostea de patrie, la dragostea de libertate şi de independenţă. Cele mai vibrante din paginile scrierilor sale sînt cele consacrate luptelor duse de înaintaşii noştri pentru apărarea patriei, jertfelor fără de număr săvîrşite de poporul român pentru independenţa şi unitatea sa. Şi odată cu vitejia poporului şi a voievozilor săi, istoricul Giurescu a scos în relief cu aceeaşi dragoste şi cu aceeaşi temeinicie capacitatea de creaţie artistică şi economică a colectivităţii noastre, marile noastre înfăptuiri sociale şi culturale, contribuţiile noastre la dezvoltarea umanităţii, progresul românesc realizat sub toate formele şi în toate direcţiile.

Citind scrierile profesorului Giurescu, eşti tentat să strigi ca şi odinioară bătrînul Samuil Micu : **Mare lucru iaste a fi născut român !**

Pentru elevii săi, şi am cinstea să mă număr printre aceştia, profesorul Giurescu a fost totodată un excelent pedagog, un maestru al metodei, al spiritului critic, al bibliografiei, al expunerii concise şi precise, un exemplu de împlinirea datoriei, un dascăl — în ceea ce priveşte cerinţele vieţii — binevoitor în cel mai înalt grad, dar tot atît de exigent şi sever faţă de îndatoririle de muncă şi studiu. În opera sa, de o vastitate şi profunzime impresionante, şi-au găsit locul meritat atît sintezele consacrate trecutului întregului neam — **Istoria românilor din cele mai vechi timpuri** pînă la 1621 (5 volume între anii 1935 şi 1946) — cît şi cele consacrate unor aspecte mai puţin cercetate pînă acum : **Istoria pescuitului şi a piscicuturii în România** (1964), **Istoricul podgoriei Odobeşti** (1969), **Istoria pădurii româneşti** (1975).

De numele său se leagă şi cele mai impunătoare şi mai documentate monografii dedicate oraşului **Bucureşti** (1967), **Tîrgurilor, oraşelor şi cetăţilor moldovene din secolul al X-lea pînă în mijlocul secolului al XVI-lea** (1967) **Brăila** (1968) ş.a.

O culme greu de egalat în istoriografia noastră o reprezintă marea sa lucrare intitulată **Viaţa şi opera lui Cuza Vodă** (1966), scrisă pe **baza arhivei** domnului Unirii.

Ca răspuns la unele lucrări străine puţin scrupuloase faţă de adevărul istoric cu privire la teritoriul şi caracterul poporului român, Constantin C. Giurescu a publicat în ultimii ani — concomitent cu rezumarea vechii sinteze a „Istoriei românilor" în colaborare cu fiul său Dinu C. Giurescu, (1971) şi a unei noi versiuni, concepută în 8 volume, din care au apărut pînă acum două — substanţialele scrieri intitulate : **Transilvania în istoria poporului român** (1967), **Formarea statului unitar român** (1971), **Formarea poporului român şi a limbei sale** (1972), **Formarea poporului român** (1973). Pe lîngă publicarea în limba română, aceste scrieri au fost traduse şi în diferite limbi străine : franceză, engleză, rusă, maghiară, spaniolă, japoneză.

Călătoriile sale în Statele Unite şi în alte ţări i-au oferit bogate constatări pentru un **Jurnal de călătorie** publicat în 1971 şi aflat acum în curs de reeditare.

Profesor, istoric, conferenţiar, editor de documente, autor de manuale, publicist, polemist, călător, conducător de instituţii şi periodice ştiinţifice, Constantin C. Giurescu este o prezenţă vie, luminoasă şi fecundă în viaţa ştiinţifică românească, un patriot şi un educator de prestigiu.

Prof. dr. VASILE NETEA ■

Nu — parazitismului care pulverizează omenia!

O, mamă, dulce mamă...

Parcurgem tragicul film în sens invers, începînd cu deznodămîntul, care s-a petrecut cu cîțiva ani în urmă. Vom reda consecințele unei nesăbuințe, pustiul unui loc, unde a bîntuit la un moment dat o ură inexplicabilă, ca apoi să suprapunem cîteva fugare imagini fericite, din păcate puține la număr, desfășurate în același decor provincial, pe vremea cînd aici domnea o oarecare armonie și ceasurile măsurau timpul în deplină liniște. Pe vremea aceea, nici o forță obscură nu pîndise încă pacea familiei ce locuia în orașul Salonta. Casa se compunea din două camere, bucătărie, o curte micuță cu flori și spaliere, cu viță-de-vie, cu alte cuvinte, dichisul și curățenia unei familii oneste din vestul Transilvaniei. Salonta este un orășel cu străzi lungi, porți înalte și arbori bătrîni, iar la cîțiva ani după cele întîmplate, pe str. Crișului nr. 88, impresiile produse asupra locuitorilor ei s-au mai estompat.

Am luat cunoștință de fapte îngrozitoare și am intrat, ascultîndu-le povestile în contact cu o realitate terifiantă. O elevă din clasa a XI-a a liceului local a participat, cu sînge rece, alături de iubitul său, la uciderea propriei mame, într-o seară geroasă de februarie, sugrumînd-o și zvîrlindu-i apoi trupul neînsuflețit în curtea din spatele casei. Tinerii asasini încercaseră zadarnic s-o urce într-un pod și acolo cu ajutorul unei frînghii să însceneze sinuciderea victimei..

Priveam împreună cu oamenii legii care au anchetat cazul, casa devastată parcă de nebunia acestui asasinat. Imobilul, cumpărat ulterior de alți proprietari, fusese lăsat o vreme în părăsire, parcă să iasă duhurile rele ce au poposit cîndva aici. Camerele aveau un aspect jalnic, prăfuit, un miros stătut. Din lucrurile mamei și ale fetei se mai găseau acolo risipite pe jos doar cîteva obiecte de toaletă ; cărțile fostei eleve, notițele de la școală, un bloc-notes cu însemnări neînțelese, o mapă plină cu scrisori de dragoste primite de la diferiți drăguți din țară și din străinătate. Fata avea printre alte trăsături și patima iubirilor spontane și oarbe, spuneau anchetatorii.

La un moment dat, privirile tuturor ne-au căzut spre un rol-film developat, zvîrlit ca un șarpe de celuloid pe pervaz, și am descoperit, desfăcîndu-l în lumină, cîteva scene din viața mamei și a fiicei. Mama era încă o femeie puternică și arătoasă, fata nu mai puțin înzestrată fizic, avantajată în plus de prospețimea și drăgălășenia vîrstei de 17 ani. Băieții se uitau lung după această fetișcană pe care mămică-sa o îmbrăca din dragoste ca pe o păpușă și era mîndră de ea. „Să nu-i lipsească nimic", zicea dînsa. Ca mamă, i-a intuit temperamentul și în consecință îi satisfăcea dorințele, ca nu cumva să rîvnească daruri din alte părți. A încercat în cîteva rînduri să-i mai strunească pornirile, rugînd-o să se mai astîmpere, să-și vadă în continuare de școală, să ajungă, potrivit aspirației întregii familii, profesoară sau medic. Nu-i era de ajuns, o întreba mama ei, că o vedea muncind din greu, spălînd vasele și dușumelele

restaurantului „Criș" din șosea unde a numiți bețivani se mai luau de dînsa, fiindcă era văduvă și nu avea cine s-o apere de gîndurile unora din ei ?

— Iuliana, te rog fii cuminte, îi zicea deseori, potolește-te Iuliana. Știi bine cîte sacrificii fac pentru tine. Nu da cu piciorul la tot ce-am clădit ca tu să nu mai ai griji.

Dar, pasă-mi-te, Iuți să-i urmeze sfaturile. Intrase în dîrdora vîrstei critice. Un oarecare,individ ce se dăduse drept măcelar la trustul orășenesc și care-i încercase inima cu abilitate, făcîndu-i și anumite propuneri, n-o mai slăbise. În urechile ei fierbinți Carol Vereș turna cuvintele pe care Iulișka nu le auzea pentru prima oară, dar parcă sunau altfel decît în gura altora. Se cunoscuseră cu cîteva luni în urmă, în timpul serbărilor de la sfîrșitul lui august în parcul gării și de atunci s-a legat prietenia. Iulișka nu uitase seara aceea frumoasă cu artificii, ghirlande de becuri colorate spînzurate în copaci. Tonete cu răcoritoare, băuturi de tot felul, pretutindeni. Pe lîngă o fanfară, în capătul celălalt al grădinii cînta un taraf de țigani, executînd ceardașuri pentru dansatorii de pe alei. Învălmășeală amețitoare, Iuți se prinsese în păienjenișul veseliei, care o înconjura. Tînărul fără căpătîi se bucurase că pusese mîna pe cea mai tînără elevă participantă la serbare și o determinase să rămînă cu el pînă tîrziu. Ce s-o fi petrecut în mintea lui Iuți nu se putea ști. Era suficient să se constate, începînd de atunci, o schimbare în rău în privința obligațiilor ei de fiică. Își luase libertăți intolerabile la anii ei. Carol Vereș o zăpăcise ? ! Poate, unde nu era tocmai atît de echilibrată sau poate pentru faptul că voia să iasă în evidență în fața celorlalte colege că avea trecere la bărbați, nu se știe ; un fapt era cert, însă, că ea n-a mai vrut să se mai despartă de puștoaica întîlnită în seara carnavalului și a călcat în picioare bună-cuviința și rușinea ce ar fi trebuit să caracterizeze o fată de liceu. Oricine a întîlnit-o a condamnat-o pentru purtările ei neserioase, așa cum făcuse întreaga familie, și, în primul rînd, mama, care auzise că Vereș Carol este un oarecare neisprăvit ce nu-și terminase școala, nu învățase o meserie ca lumea și umbla brambura, trăind ca un parazit. Fugise de acasă, sciindu-se la o soră în Salonta. Cînd n-a mai găsit bani pentru chefuri — umbla mai tot timpul beat — și nici amatori să-l invite la bodegi, ca să-i ofere de băut, s-a strecurat în casa lui Nagy Emeric, mai bine-zis în atelierul meșterului și, profitînd de neatenția acestuia, furase pur și simplu din buzunarul halatului 400 de lei, simulînd că venise chipurile să-i dea ajutor. Cînd Nagy Emeric sesizase lipsa banilor, aruncînd, cum era firesc, vina asupra acestui musafir, Vereș dispăru într-o direcție necunoscută..

Pe urmă, Carol Vereș începu să-i scrie în ascuns Iulianei, de pe unde se pripășise. Nimerise la Drobeta-Turnu Severin cu scopul să urmeze o școală de calificare, numai că flăcăului fără tragere de inimă pentru muncă onestă, îi ardea prea puțin să se pregătească. Își pusese de gînd să trîlască, potrivit obiceiului, pe spinarea cuiva, și bineînțeles că acest gînd se îndreptase în primul rînd către Iuți. Iulișka avea o casă bună, o situație frumoasă, mama economisise în decursul anilor aproximativ 30 000 lei. Prilejul nu trebuia scăpat. Scrisorile înflăcărate mascau intențiile reale ale acestui escroc sentimental, speculant și vagabond. Fata se perpelea de dorul lui. Nimic și nimeni pe lume nu putea să i-l scoată din cap pe Carol Vereș. Cel plecat arăta fetei în scrisori că dorește reîntoarcerea dar, deocamdată, nu era posibil, întrucît avea niște încurcături, și-i mărturisi Iuliei de ce natură erau ele. Rugămințile lui Iuți pe lîngă Alexandru Vereș, fratele lui Carol, ca să-l determine pe Nagy Emeric să-l ierte pe hoț, restituind în același timp păgubașului banii, au dat rezultatele scontate. Nagy Emeric, rudă îndepărtată a familiei Vereș, se înduplecase în cele din urmă și-și retrăsese acuzațiile. Cînd s-a aflat la Salonta despre cauzele adevărate ale dispariției lui Carol Vereș, rușinea n-a cuprins-o pe eleva Iuliana Hagyo (numele primului soț al mamei, tatăl Iuliei), căci ea aștepta în continuare scrisorile „secrete" și nu-și potolea aleanul, cu una cu două, ci pe mama ei, Iuliana Debreczeni, fiindcă, zicea ea, nu s-a găsit să bată la ușa lor un băiat cuminte și de ispravă, ci pur și simplu un derbedeu. Acest intrus voia cu orice chip să distrugă tihna familiei, plîngea ea pe toate drumurile, simțindu-se de-a dreptul nenorocită. Această legătură o compromisese pe fata din clasa a XI-a a liceului, dar hoțului ce-i păsa, revenise în localitate triumfător. Avu grijă s-o anunțe imediat după aceasta pe Iuți că a sosit. Îndemnurile mamei și ale dirigintei clasei ca eleva să-și continue studiile și să lase preocupările neconcordante cu vîrsta ei deoparte, nu avură nici o influență, se evaporară într-o clipă și ea se întîlni din nou cu Carol Vereș. Colegele de școală constatară surprinse că Iuliana se schimbase radical, părea inabordabilă. De învățat nu mai învăța, pierduse gustul pentru studii, deși pînă la un moment dat profesoarele se declaraseră mulțumite de rezultatele Iulianei la învățătură. Cum s-o mai îndrepți și s-o abați de la drumul periculos pe care apucase ? Mama începu să se plîngă pretutindeni că este disperată, cerînd ajutorul oamenilor.

Din depozițiile angajaților bufetului cu autoservire, reieșea că femeia își pierduse cu totul controlul asupra mișcărilor, concentrarea în muncă. Scăpa pe jos, făcînd țăndări, pahare și farfurii, devenise irascibilă, izbucnea în plîns din te miri ce, obsedată permanent de certurile de acasă. Lacrimile se adunau tot timpul în colțul ochilor. Simțea că nu mai putea suporta starea de tensiune pricinuită de relațiile încordate cu fiica ei. Nu o mai recunoștea. La aceste frămîntări, din care părea că nu există nici o salvare, se adăuga prezența în casă a unei martore pe cît de venerabilă, pe atît de neputincioasă. Era vorba de bunica Iuliei. Acesteia îi lipsea energia necesară pentru a pune capăt conflictului, număra 83 de ani, iar în odăile casei scandalurile nu mai conteneau. Bătrîna ținea isonul la plînsul fiicei sale și atunci neașteptata domnișoară dispărea de acasă ostentativ, se întorcea noaptea tîrziu sau lipsea pînă la ziuă. Tactica intimidării și șantajului o aplica cu regularitatea unui ceas.

În dosarele încheiate de miliție și procuratură se arăta că cei doi s-au înțeles să exercite asupra victimei o teroare neîntreruptă și, prin scrisori anume ticluite s-o amenințe că viața ei va lua sfîrșit dacă ea se va opune ca cei doi s-o jefuiască sistematic. Iuliana Debreczeni a primit pe adresa ei asemenea depeșe, dar n-a divulgat nimănui conținutul lor, de teamă să nu se facă de rîs.

Într-o seară din luna ianuarie, Carol Vereș se introdusese în curte și apoi pe culoarul casei, provocînd un scurtcircuit la tabloul electric, după care a așteptat s-o atace pe Iuliana Debreczeni, mama iubitei, dacă ar fi ieșit în întunericul holului. În locul ei și-a făcut apariția Iuți, anunțîndu-l că acțiunea lor s-a ratat, întrucît mama se dezbrăcase și se culcase. Cîteva zile mai tîrziu, fiica puse în aplicare un alt plan diabolic. Dizolvă în farfuria cu mîncare, la un prînz, 18 pastile de napoton, sperînd să producă mamei un colaps. De această tentativă n-ar fi scăpat nici bunica ei. Intenționa să le suprime pe amîndouă odată. Spre norocul celor două femei, reacția chimică rezultată din amestecul medicamentului cu alimentele a alterat în așa măsură mîncarea, încît a început să degaje un miros greu în sufragerie. Femeile s-au lipsit de mîncare și au răsturnat atît farfuriile cît și oala cu mîncare la gunoi. Cu alte cuvinte, cei doi criminali erau hotărîți să n-o mai lase în viață pe Iuliana Debreczeni. Mama nu mai avea nici o șansă, îi juraseră pieirea. Ultimul act nesăbuit și în același timp fatal pe care l-au pregătit împreună cu mai multă „atenție" l-au pus în aplicare în seara zilei de 2 februarie.

Vom reda într-un limbaj apropiat de cel al anchetatorilor faptele :

În după-amiaza zilei de 2 februarie, inculpatul Vereș Carol și căutat-o acasă pe inculpata Hagyo Iuliana și negăsind-o a așteptat-o lîngă restaurantul cu autoservire, unde lucra mama acesteia. Era ora 19,30. Inculpata, împreună cu mama, a venit de la croitoreasă. (Mama dăduse la lucru două cămăși de noapte vaporoase pentru domnișoara Iuți, pe care din economiile ei o împodobea ca pe o prințesă, sporindu-i mereu trusoul, pregătit cu grijă). Cele două femei au intrat în restaurant. În timp ce se aflau înăuntru, inculpata, văzîndu-și complicele prin geamul ușii — Carol ieșise din întuneric unde stătuse ascuns pînă atunci — i-a făcut semn, dîndu-i să înțeleagă lui Vereș că a sosit momentul s-o omoare pe maică-sa, așa cum se înțeleseseră anterior. Recepționînd „mesajul" de la inculpată, Vereș Carol a plecat direct la domiciliul victimei Debreczeni Iuliana. Peste aproximativ o jumătate de oră a sosit și victima, împreună cu fiica sa. Aceasta din urmă a descuiat poarta dînd prioritate mamei să intre în curte. În momentul cînd victima a pătruns sub spalierele cu viță uscată, la începutul aleii, pardosită cu cărămidă, femeia nemaiavînd decît zece pași pînă la pragul casei, și în timp ce inculpata închidea poarta cu cheia, mama a fost atacată de către inculpat. Nu s-a auzit nici un zgomot. Altfel, oricît ar fi fost de slabă de auz bunica, ar fi ieșit să vadă ce se întîmplase afară. Se pare însă că ceva mai tîrziu, cînd zgomotele din fundul curții i-au ajuns vag la urechi, bătrîna s-a tîrît pînă în prag, întrebînd ce se întîmplă, iar cei doi, cu un ser nevinovat, au liniștit-o, spunînd că stau de vorbă la poartă. În realitate, cadavrul fusese tîrît de către inculpați pe toată lungimea aleii, iar călcîiele încălțămintei victimei au scrijelit dîre adînci. Criminaliștii au fotografiat urmele, au prins în obiectiv și o panglică găsită în același loc, o pereche de mănuși de lînă verde căzute de pe palmele care munciseră pentru Iuliana și o legănaseră în copilărie și acum purta pe brațe frumoasele cămăși de noapte. Între timp, panica celor doi s-a accentuat ; mai tîrziu au vrut să simuleze aducerea ei din șosea, unde chipurile ar fi găsit-o în stare de comă, accidentată de o mașină. S-au răzgîndit. Le-a venit apoi ideea s-o spînzure de o grindă în pod, dar nici planul acesta nu le-a reușit.

Seara era abia la început. Proporția faptelor săvîrșite nu i-a zguduit însă pe cei doi. Iuți pătrunse în casă, jucînd în fața bunicii scena inocenței. Scoase din geantă cărțile și le înșiră pe masă, ca să lase bătrînei impresia că se apucă de învățat, chiar începuse să citească. Vereș rămăsese afară, dînd tîrcoale casei cîrcea o jumătate de oră. Iuți îi zvîrli apoi prin deschizătura ușii un bilet în care îi ruga să nu mai ducă o dată în fundul curții, oferindu-i împreună cu scrisoarea o batistă s-o țeargă pe maică-sa la gură fiindcă văzuse că-i izbucnise printre buze o spumă roșie. Ce semnificație putea avea o asemenea recomandare în astfel de împrejurări ? Probabil nu vom ști niciodată ! Biletul rupt în bucățele și zvîrlit într-un șanț cu apă înghețată a fost culeas de organele de urmărire Altceva înfiorător din cele cîte s-au mai întîmplat după crimă. La insistențele lui Vereș Carol, Iuliana a părăsit locuința, l-a urmat la gazdă, adică la sora lui, într-o cameră soioasă, într-o promiscuitate de nedescris, și acolo, toată noaptea, au făcut dragoste. În zorii zilei, criminalii au fugit din Salonta, folosind autostopul, căutîndu-și refugiul în satul natal al lui Carol, comuna Bater, județul Bihor. Pe ultețele satului mașina miliției a sosit la timp. Descoperirea celor urmăriți a fost dificilă cu toate că dintr-un capăt la celălalt al Salontei indignarea oamenilor crescuse la aflarea tragicei vești. Carol și Iuliana, fiica victimei, și-au primit pedeapsa meritată. Gradul de cruzime care l-a atins crima celor doi tineri i-a impresionat chiar și pe anchetatori. Fapta era incalificabilă și fără precedent pe meleagurile acelea și a rămas în urmă sentimentul că societatea trebuie apărată împotriva unor asemenea elemente parazitare.

*

Desigur, societatea nu poate răspunde pentru faptele tuturor membrilor săi și reacția ei față de asemenea acte monstruoase nu poate fi decît de condamnare vehementă a lor. Pînă la completa curățire a pădurii de uscăturile sociale va mai trece, sîntem convinși, o perioadă de timp, cum la fel de convinși sîntem de natura ecoului unor asemenea fapte antisociale într-o lume ca a noastră, o lume care ridică morala la rangul primului comandament care ne guvernează viața, Viața de zi cu zi, viața întregii noastre societăți, pe care ne străduim s-o facem mai demnă, mai omenească în tot ce omenescul are mai înălțător în el.

Această groaznică întîmplare ne mai arată și cît de periculos este parazitismul, cît de tragice sînt urmările lui. De aceea, societatea nu trebuie să lase parazitismul să se transforme în crimă, ci să-l stîrpească fără milă de la început.

EUGEN TEODORU

Ştim şi să negăm, dar forţa noastră stă în afirmaţie!

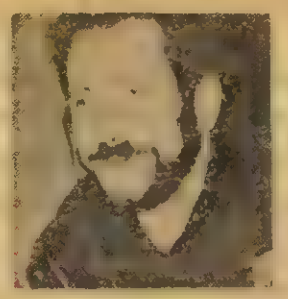

Poetul Florin Mugur s-a născut la 7 februarie 1934 la Bucureşti. Este redactor la Editura „Cartea românească". Bibliografie selectivă : **Mituri** (1967), **Destinele intermediare** (1968), **Cartea regilor** (1970), **Aproape noiembrie** (1972), **Convorbiri cu Marin Preda** (1973), **Cartea prinţului** (1973), **Cartea numelor** (1975), **Roman** (1975).

— În primul rînd, daţi-mi voie să vă mărturisesc sfiala şi teama care m-au cuprins. Mă aflu doar în faţa unui cunoscut autor de interviuri...

— Vă dau voie cu plăcere. Dar nu vă văd chiar aşa de înfricoşat...

— Acum, după ce mi-am mărturisit sfiala şi teama care m-au cuprins, spuneţi-mi, vă rog, în ce măsură poezia dumneavoastră, o poezie care descrie decoruri fabuloase, de basm, prin care colindă personaje legendare sau din cărţi, făpturi vaporoase izvorîte din imaginaţie, e o poezie care dovedeşte că trăiţi în acest secol şi nu în evul mediu, să zicem, că sînteţi contemporan cu noi, cei care vă citim ?

— Aţi spus că mă citiţi. Perfect! Aceasta e şi dovada pe care mi-o cereaţi. O poezie care nu e contemporană în spirit cu cititorul ei nu interesează pe nimeni. Dacă vă interesează ce scriu, asta se întîmplă tocmai pentru că trăiesc în acelaşi secol cu dumneavoastră.

— Nu m-aţi prea convins...

— Bine, atunci am să fiu mai explicit: felul în care gîndesc, ceea ce sînt nu are nici o legătură cu gîndurile şi aiurelile unui om din evul mediu. Chiar dacă într-o poezie a mea vorbeşte, să zicem, un prinţ, cuvintele lui sînt cele ale unui om de azi care are sau ar dori să aibă un spirit princiar, să fie bogat, domn, omenos, cum sînt prinţii din basme. Sigur că sentimentele suportă greu datarea, dar un anumit tip de nelinişte poate fi recunoscut cu uşurinţă. El poartă semnul secolului XX. Un secol extraordinar, cel mai frumos din istorie. Acum aproximativ o sută de ani, în vremea Unirii, Mihail Kogălniceanu spunea că România nu înseamnă în nici un caz numai „cei două mii de boieri". Vă fac atent asupra acestui număr: două mii. Atîţia erau. Numai două mii de oameni trăiau în ţara noastră o viaţă de deplin îndestulată. Ce înseamnă secolul XX pentru Româ...a? Înseamnă — simplificînd, dar rămînînd în marginile adevărului — trecerea, de la două mii, la douăzeci de milioane. Douăzeci de milioane de oameni care vieţuiesc nu în huzur, dar omeneşte. Oameni pe care i-aş dori de o desăvîrşită ţinută morală, curajoşi, înţelepţi, onoşti, ca nişte — iertaţi-mă că mă repet — prinţi din legendă. Erau două mii de boieri. Astăzi „casta" oamenilor nobili (cu adevărat nobili) numără în România douăzeci de milioane de reprezentanţi. Acum v-am convins?

— Da şi nu! Doved ţi-mi şi mai concret că aparţineţi ca poet acestui timp şi acestui loc.

— Cît de concrete pot fi asemenea „dovezi" ? Din moment ce în centrul poeziei mele se află un personaj din folclorul românesc, Jumătate de om călare pe jumătate de iepure şchiop, din moment ce sentimentele care mă animă sînt cele ale unui contemporan, poezia mea se legitimează singură prin aceste date. Dacă scriu o poezie bună...

— Scrieţi o poezie bună.

— ...şi dacă folosesc limba română cu pricepere.

— O folosiţi cu pricepere.

— ...atunci sînt al acestui loc şi al acestui timp. Aici m-am născut, aici trăiesc : în România, şi mai precis în Bucureşti. Dacă veneaţi acum cîteva săptămîni, într-o zi anume, v-aş fi arătat — jos, pe strada Bibescu Vodă, unde ne aflăm, chipul unui mare bucureştean. Se repara trotuarul de peste drum şi muncitorul a lucrat îndelung cu smoala şi cu scîndura lui de netezit pavajul. Cînd a terminat, a stat o vreme în picioare şi a examinat cu ochiul liber ce făcuse. Era şi nu era mulţumit. Dacă rămăseseră denivelări? Trebuia să verifice. Şi atunci a făcut un gest pe care nu-l voi uita uşor. A îngenunchiat şi a început să pipăie pavajul cu palma, centimetru cu centimetru. Dumneavoastră aţi văzut vreodată un om îngenunchind în faţa Bucureştiului şi mîngîindu-l? Eu am avut fericirea să văd un asemenea om. Trăiesc pe oriunde, ci în oraşul pe care l-a mîngîiat acel pavator.

— Un personaj... Personaje apar şi în poezia dumneavoastră. De ce? Prinţul, Jumătate de om, Romeo...

— E vorba de o anume timiditate. Mai e vorba şi de teama de ridicol. Transfer de gînduri, de sentimente. Îi las pe ei să vorbească în locul meu. N-aţi avut niciodată, o senzaţie de jenă intilnind volume de versuri în care aceştia poeţi îşi mărturisesc dragostea eternă, folosind uneori şi dedicaţii, mai multor femei? Eu recunosc — nu toţi eaunt, bineînţeles — mărturisirea directă. Dar aţi pomenit de Romeo şi aş vrea să nu ne despărţim încă de el. Am recitit de curînd „Romeo şi Julieta". Uite, o am la îndemînă. Vă amintiţi desigur că, după ce-l ucide la duel pe Tybalt, Romeo este pedepsit. Îl aşteaptă surghiunul. Vorbeşte călugărul Lorenzo : „Greşeala ta legea-i zice moarte, / Dar milostivul prinţ te-a ocrotit / Şi-n bunătatea lui a strămutat / Cuvîntul sumbru : moarte, în surghiun". Lorenzo nu pare prea speriat. Dar Romeo? Iată cuvintele lui: „E mai rău ca moartea. / Mai trist surghiunul! Nu rosti: surghiun! / — / Se sfîrşeşte lumea / Dac-ai trecut de porţile Veronei. / E ispăşire, veşnic chin, ghenă! / Gonit de-aici, sînt surghiunit din lume!" Desigur, surghiunul înseamnă pentru Romeo despărţirea de Julieta. Nu însă în mod obligatoriu, pentru că fata care-i devenise soţie putea să-l urmeze şi dincolo de porţile Veronei. Dar nu voia. Nu putea. Posibilitatea despărţirii de pămîntul natal este pentru cei doi tineri de negîndit. Decît despărţirea de patrie, mai bine moartea ! Nu aceasta este ideea principală a vestitei tragedii, dar gîndul măreţ al lui Romeo — al unui Romeo îndrăgostit de ţara sa — ne oferă o tulburătoare temă de meditaţie.

— Cum se explică atmosfera de feerie sugerată de versurile pe care le scrieţi?

— Feerie, basm... Mie mi-au plăcut totdeauna basmele. Dealtfel, mi-am petrecut adolescenţa într-o lume de basm, într-o epocă de basm... O ciudată epocă de basm.

— Cam pe cînd se petrecea aceasta ?

— Prin 1948—1954.

— Cred că erau mai degrabă nişte ani furtunoşi.

— Sigur, era o epocă dură, de transformări revoluţionare decisive; nu se gîndea nimeni la nunţi feerice şi nu prea trăiam dulci păţanii de duminică, bune de istorisit la gura sobei. Se ducea o luptă. De-o parte erau forţele revoluţiei. De cealaltă, duşmanii ei. De-o parte, binele. De cealaltă, răul sortit pieirii. Ca într-un basm. Totul era — sau mi se părea mie, care nu aveam încă douăzeci de ani — simplu, net, fără nuanţe.

— Se făcea o mai clară delimitare între bine şi rău. Dar nu era ca simplificatoare?

— Era, era... Simplificatoare şi, uneori, ucigaşă. Dar adolescentul nu observa exagerările, lipsa de măsură, greşelile — fără de care, dealtfel, e greu de închipuit o asemenea perioadă — ci vedea acţionînd legile basmelor din copilăria care încă nu se îndepărtase. Cine nu e cu noi, e împotriva noastră! Cine nu-l ajută pe Făt-Frumos, face parte din tabăra zmeului. Feerie în basme e numai finalul. Drumul spre nuntă nu e deloc paradisiac. Atunci m-am format, în epoca aceea, cu „eroi pozitivi" şi cu „eroi negativi". M-am format şi m-am şi deformat, citind o anumită literatură care ţinea seama de legile basmului, dar nu avea nimic din frumuseţea lui. „Erou pozitiv" însă mi-ar plăcea şi azi să fiu...

— Care e, după părerea dumneavoastră, cel mai tulburător basm al românilor ?

— „Aleodor Împărat".

— Nu „Tinereţe fără bătrîneţe şi viaţă fără de moarte"?

— Acesta e basmul cel mai frumos şi cel mai profund. Dar aţi folosit cuvîntul „tulburător", iar pe mine mă emoţionează în mod deosebit un personaj din „Aleodor Împărat", acel Jumătate de om călare pe jumătate de iepure şchiop despre care am mai vorbit. Să nu vă lăsaţi înşelat de numele lui, carte-l face de eis. Jumătate de om nu e un oarecare, ci un personaj cu cîteva caracteristici rar întîlnite. E mai puternic decît zmeii. E mai puternic şi decît Făt-Frumos, învingătorul zmeilor. Nu-i face împăratul nici un rău şi nu e dominat, decît de o singură făptură: de femeia pe care o iubeşte şi care îl disprefuieşte. Din cauza asta moare. De dragoste. E singurul personaj din basmele noastre care moare de dragoste.

— De jale...

— Cîtuşi de puţin! Moare de necaz că nu reuşeşte să cucerească dragostea fetei împăratului. De necaz, nu de jale. Luptînd, nu cătinîndu-se. Încercînd să o determine pe fată să se uite la el, să-l vadă, să-l înţeleagă, şi nemaiputînd de ciudă că nu ajunge la nici un rezultat. E o moarte activă, pasionată, de om care nu dedeazâ şi nici nu se gîndeşte să cedeze nici o clipă. Dar posibilitatea de a fi iubit e un vis, iar el nu poate să-şi realizeze visul. Pierre luptîndu-se pentru un vis. E un combatant.

— Prin aceasta credeţi că aţi putea interesa pe noi, care sîntem chemaţi să fim în permanenţă activi, să fim nişte luptători?

— Da. Eroul cel mai reprezentativ, al basmului românesc rămîne tot Făt-Frumos. Dar faptul că printre personajele secundare există unul care iubeşte cu atîta tărie încît e în stare să şi moară de dragoste ne spune multe nu numai despre basmul românesc, ci şi despre extraordinara bogăţie sufletească a poporului care poate să inventeze asemenea făpturi.

— Faptul că vă interesaţi cu atîta insistenţă de un personaj care nu s-a împlinit e o urmare a vreunor neîmpliniri din viaţa dumneavoastră?

— Nu ştiu. Ştiu doar că nu am firea unui vesnic biruitor. Şi mai ştiu că îmi plac oamenii pe care alţii îi consideră şterşi, cei care, cînd sînt elevi, nu ridică mereu două degete cerînd să răspundă cît mai repede la toate întrebările, cei care nu sînt convinşi că ştiu tot ce se poate şti, cei care uneori sînt ignoraţi, poate şi din vina lor dar care nu se dau niciodată în lături cînd e vorba de dus la capăt o treabă serioasă. Îmi place la asemenea oameni modestia, dragostea de muncă, setea de autoperfecţionare morală, darnicia, şi cred că fără ei nimic de seamă nu s-ar putea face. Nu-mi place la ei exagerarea modestiei, incapacitatea lor (relativă) de a-şi face singuri dreptate, lipsa lor (tot relativă) de combativitate. Dintre oamenii modeşti şi darnici se ridică adevăraţii luptători. Dar ei nu trebuie să aştirzie să se ridice! Şi de cele mai multe ori, nici nu întîrzie. Tabloul vieţii noastre sociale ne dovedeşte că asemenea oameni, îndrăzneţi cu sufletul şi nu cu gura, sînt cei de care nu ne putem lipsi. E vorba despre ostaşul obişnuit al revoluţiei şi dintre asemenea ostaşi se ridică viitorii comandanţi.

— Ce credeţi că deosebeşte revoluţia noastră socialistă de alte revoluţii care au avut loc pe pămîntul românesc?

— Dacă ne gîndim, de pildă, la revoluţia de la 1848 şi la zilele revoluţionare pe care le trăim astăzi, observăm mai asemănările. Lipseşte violenţa dezlănţuită. Lipseşte brutalitatea. Lipsesc crimele. Cine şi s-ar putea imagina pe marele Balcescu avînd de-a face cu călăi? Se deschide un spaţiu larg pentru oameni, pentru măsură în relaţiile dintre semeni, pentru înţelegere. Dintre deosebirile esenţiale, iată două. În primul rînd, prezenţa — în cazul revoluţiei socialiste — a unei ideologii ştiinţifice, ferm constituite, care se perfecţionează din mers, dar care a existat de la bun început: ideologia clasei muncitoare, a Partidului Comunist Român. E vorba, în al doilea rînd, de importanţa extraordinară pe care a dobîndit-o astăzi factorul constructiv, factorul creator. Urmarea „mersin revoluţie," a român, o să observăm că e vorba nu atît de revoluţii împotriva, cît de revoluţii pentru. Ştim şi să negăm, dar forţa noastră cea mare stă în afirmaţie!

— O măsură din istoria anilor noştri care v-a impresionat mult.

— Faptul că în România s-au desfiinţat închisorile politice. Implicit şi explicit, toate lucrurile bune şi mai puţin bune care s-au petrecut în aceşti ani s-au aşezat limpede sub semnul libertăţii.

— Cum sînteţi dumneavoastră implicat în politica de azi a României ?

— Doresc ca oamenii să devină mai buni şi ştiu că bunătatea este astăzi o chestiune politică. Încerc deci să acţionez în sensul respectiv. Scriu despre posibilitatea fiecăruia de a deveni şeful ce secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, numeşte „un comunist de omenie". În calitate de redactor, propun spre publicare cărţi adevărate şi drepte. Mă gîndesc, de asemeni, în ce măsură activitatea mea şi a confraţilor mei răspunde cerinţelor acestei epoci. De curînd a fost publicată sinteza programului de măsuri care ne va călăuzi munca noastră culturală şi de educaţie. Aştept ca el să devină o realitate.

— Cu ce rămîne datoare poezia de azi vremurilor pe care le trăim ?

— Cu şi mai mult adevăr. Cu şi mai multă noblefe. Cu şi mai multă dragoste faţă de om. Cu — aş spune — şi mai multă vehemenţă în afirmarea idealurilor sale comunişte. Cred că mă veţi înţelege, dacă voi preciza eu nu coafînd vehemenţa cu lipitu, sau cu vorbele umilate. Dar atunci cînd eşti pe deplin convins de un lucru, se cuvine să-l afirmi cu toată tăria şi să nu accepţi să fii întrerupt de nici un nechemat. Adevărul poate fi spus şi în şoaptă, dar uneori e nevoie să-l rostească mai şi răspicat. Avem o poezie foarte bună şi poeţi strălucifi. Observaţi, desigur, că există în această ultimă propoziţie o nepotrivire: de ce sînt unii poeţi superiori operelor lor? E o întrebare la care nu numai noi doi trebuie să răspundem şi de fapt, implicit sau explicit, criticii noştri cei mai buni au încercat şi un om au izbutit să dea, într-un caz sau altul, răspunsuri nuanţate şi convingătoare.

— Sînteţi un poet remarcabil, dar fără o mare audienţă la public. Aţi vrea să fiţi mai cunoscut?

— Sigur, îmi place gloria, care e o formă a prieteniei, dar au mă sooteso nedreptăţit nici de cititori şi nici de critică. Există un război al demnităţii pe care îl duci singur. Nu aştept să mi se ofere pahare de şampanie şi mai ales mă sperie paharele prea adînci, pentru că mi-ar încăpea în ele toată cenuşa. Gîndul că nouă aveo nici măcar un singur cititor mi se pare însă dintre cele mai întunecate. Bineînţeles, nu mă aflu în această neplăcută situaţie.

— V-a ajutat să publicaţi mai multe cărţi faptul că sînteţi redactor la o editură atît de prestigioasă?

— Poate. Nu ştiu. Dar zău că nu are nici o importanţă. Cînd eram profesor de liceu, publicam mai mult decît azi.

— Ce v-ar putea determina să renunţaţi la poezie?

— Nici nu vreau să-mi pun problema. Şi nici nu mă gîndesc să răspund la o asemenea întrebare. Se spune că orice poet, dacă ar renunţa la poezie, ar muri. Ei bine, probabil că nu ar muri. Dar lumea în care un singur poet s-ar simţi îndemnat să renunţe la poezie ar fi o lume nesfîrşit de tristă.

— Dar Rimbaud ?

— Arthur Rimbaud nu a renunţat niciodată la poezie. El şi-a scris opera şi a murit în plină tinereţe. După moartea lui, un alt ins, care purta întîmplător numele Arthur Rimbaud, s-a ocupat o vreme cu negustoria: un personaj lipsit de orice interes.

— E adevărat că în poezia dumneavoastră anumite lucruri se repetă? Că e intr-adevăr monotonă?

— Se repetă, se repetă, e adevărat, şi poate că există şi o anume monotonie (eu cred că nu), dar întrebarea e cît de importante pentru cititor sînt lucrurile pe care le spun. Dacă sînt cu adevărat importante, faptul că le comunic în mai multe feluri devine neglijabil. Din clipa în care ai senzaţia că ţi-ai găsit drumul şi că ceea ce spui sînt vorbele tale şi pînă în clipa în care nu mai poţi să scrii nu faci decît să afirmi în mai multe feluri şi mereu la altă înălţime cîteva idei.

— Care sînt aceste idei în opera dv. ?

— Recitiţi şi o să vedeţi! Nu se poate spune... Dar pentru că vreţi neapărat un răspuns, poftim. Spun că oamenii sînt totuşi buni. Nu buni, ci totuşi buni. Şi mai spun că eu sînt totuşi un om fericit. Nu fericit, ci totuşi fericit.

— Sînteţi un om bun?

— Cred uneori că da. În orice caz, am o însuşire, nu pot fi invidios. Mă bucur sincer de victoriile confraţilor mei. Am citit în ultimele luni cărţi admirabile: a doua ediţie a „Delirului", proză de George Bălăiţă, Paul Georgescu, Ianuş Neagu, Constantin Ţoiu, Virgil Duda, Dumitru Radu Popescu, Alexandru Ivasiuc, o fermecătoare carte despre visele copilăriei scrisă de Sorin Lavian (Biblioteca fantastică"), volume de critică semnate de Ş. Cioculescu, L. Raicu, Gelu Ionescu, Valeriu Cristea, N. Manolescu, I. Negoiţescu, Dana Dumitriu, M. Iorgulescu, M. Ungheanu, Ov. S. Crohmălniceanu, versurile lui Emil Botta, Gh. Tomozei, Ion Caraion, ale Constanţei Buzea, ale Floricăi Mitroi, ale lui Marius Robescu, ale lui Adrian Popescu. Mă bucur de asemeni de bruntele confraţilor mei din Cenaclul „Flacăra", un cenaclu condus de un poet de excepţie. De excepţie în toate privinţele. Am văzut cîteva spectacole televizate ale acestui cenaclu şi mi au lăsat o impresie de neuitat.. Nu numai cei de pe scenă, ci şi — în primul rînd — publicul. Dar, revenind la întrebare, să ştiţi că nu e deloc uşor să fii bun. E complicat.

— Nu e mai complicat să fii rău?

— Nu. Pentru a face răutăţi e de ajuns să dispui de oarecare abilitate. Ca să fii cu adevărat bun, astăzi, în condiţiile revoluţiei socialiste şi ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, e nevoie de o mare inteligenţă. E nevoie de multă sănătate. E nevoie de capacitate organizatorică. Pentru că bunătatea nu mai e o chestiune de interes personal, ci una de mare însemnătate socială. Vechea expresie: „Asta e prost, de bun ce el" nu se mai potriveşte vremurilor noastre, şi-a pierdut orice contur. Viaţa e prea complicată, iar prostul nu mai găseşte nici o cale să fie bun. Astăzi învăţăm să fim buni, în primul rînd, la bibliotecă.

— Nu în relaţiile cu oamenii?

— Nu. Acolo arătăm ce am învăţat. Dar întîi trebuie carte multă. Puneţi-vă o clipă în situaţia conducătorului unei mari întreprinderi socialiste: posibilitatea lui de a fi bun şi de a face nu un simplu gest de amabilitate, ci un act de generozitate comunistă, în stare să modifice viaţa unui om depinde de un număr de factori aproape cu neputinţă de calculat.. Da, revoluţia se face cu un anumit tip de bunătate, care nu are nimic comun cu mărinimoşia sau cu îngăduinţa exagerată. Lipsită de rigoare, bunătatea devine mălăiaţă şi îşi pierde forma ca un fruct prea copt.

— Dar poezia dumneavoastră vă arată mai curînd blajin. Se poate descoperi vreun sens activ în ea?

— Poezia mea te invitează să fii neîndoielnic cu oamenii pe care îi iubeşti cu atîta forţă pe cît ea însăşi să fie iubită în aşa fel să poţi şi muri de atîta dragoste. Cititorul Mircea Iorgulescu (un autor care îşi apără convingerile literare cu vehemenţă, ceea ce mi-a lipsit de cîteva ori) spunea cîndva că versurile mele au un fond eroic. Nu ştiu dacă au într-adevăr dar nu aşa le-am dorit. E nevoie de eroi şi ei pot fi formaţi şi cu ajutorul poeziei.

— Parcă spuneaţi că în centrul atenţiei dumneavoastră stă anonimul, cel din rîndul al doilea...

— Aşa şi este. Urmărese încercările lui de a deveni un adevărat erou. Aspiraţia lui limitată de om este aceea de a fi un om întreg.

— O acuzaţie de care v-aţi teme...

— Aceea că sînt prea singur. Această acuzaţie mi-o adresez eu însumi.

— Ce vreţi să aflu neapărat cititorii despre dumneavoastră?

— Că încerc să scriu o carte care să nu poată fi uitată. Şi că o voi scrie.

— Şi ce aţi vrea să aflu?

— Cît de greu e să scrii o asemenea carte.

GEORGE ARION ■

Faptele și vorbele

O chestiune de estetică

Unul din tipurile foarte reușite de mobilă (nu multe), puse în vînzare la noi, este garnitura „Primăvara". Chestiune de gust, veți zice. Bineînțeles. Oricum însă, fiindcă fotoliile și canapeaua ne-au plăcut amîndurora, și nevestei mele și mie, am luat decizia să le cumpărăm. Am scăpat de garnitura noastră veche și am pornit voioși la îndeplinirea intenției. După diverse și numeroase trimiteri din magazine-expoziție (unde nu poți cumpăra) în depozite (unde găsești altceva), am ajuns pe șoscaua Pantelimon. Aici, într-o unitate comercială nou deschisă, spațioasă și elegantă, cu sortimentul realmente bogat, am găsit imediat ceea ce căutam. Se aflau expuse chiar două modele și stăteam încurcați, neștiind pe care să-l alegem. În sfîrșit, ne-am hotărît și am vrut să trecem la fapte. Dar acum a intervenit surpriza ! Achiziționarea garniturii presupune ca piesele ei să se afle și în depozitul magazinului. „Pînă ieri am avut, ne-a explicat, extrem de civilizat, o vînzătoare amabilă și drăguță. Ne vin mereu. Treceți dumneavoastră, zilele astea, pe la 10, cînd primim marfă și vă servim cu plăcere". De unde stăm noi, nu e ușor de venit pînă în Pantelimon, zilnic, o săptămînă, două, dar pentru satisfacerea gustului merită să depunem și niște efort (așa ne învață, dealtfel, și estetica modernă). „Putem să o luăm atunci pe asta, care ne place ?", am întrebat. Răspunsul a fost tot plin de curtoazie, însă (vai !) negativ. „Alegeți din ce ne vine, nu putem ști înainte". „Și dacă achităm înainte ?" „Atunci am căpătat răspunsul — primiți sigur în maximum 27 de zile". „Pe aceasta ?" „Nu, una exact din aceeași categorie, fiindcă există mai multe calități dar modelul stofei, după cum se nimerește". Aici a început problema de estetică. „Și dacă modelul nu-mi place ?" „Atunci veniți în continuare zilnic, pînă cînd ne sosește una care vă convine și o luați".

N-am înțeles, oricît mi-am bătut capul, ce interpretare dă O.C.L.-ul ideii de comandă. Ba, ca să fiu sincer, am priceput, dar mi-am dat seama că gustul cumpărătorului joacă în această concepție un rol cu totul neglijabil. Comanda, plătită anticipat, asigură termenul livrării, categoria, cum spuneam. Că eu aș prefera o stofă în dungi verde pe alb și nu niște flori violete cu fond roșu, asta-i o pretenție excesivă și inacceptabilă. O atare specificare în contractul de comandă nici n-ar fi posibilă, pentru că lipsește denominarea corespunzătoare. Cum, mi-am zis, cheltuim milioane cu magazine atît de frumoase și ne zgîrcim la un biet catalog sau neglijăm să expunem eșantioanele stofelor. Ce mare greutate ar fi ca modelul lor să se poată indica în comandă ? De ce să-și rupă cetățeanul pingelele și să-și facă nervi ?

Cred însă că motivul mai adînc al defecțiunii semnalate e efectiv... o chestiune de estetică.

În comerțul nostru de stat mai există tovarăși foarte stimabili care consideră precizarea gustului cumpărătorului peste tipul mărfii (sub raport calitativ), un răsfăț putred burghez. De ce să vrei neapărat o garnitură „Primăvara" în dungi și încă pe o anumită culoare ? Zi bogdaproste că ai găsit-o, sub orice înfățișare, chiar dacă nu faci o cheltuială de un fleac.

Am și avut prilejul să urmăresc principiul în acțiune ca să spun așa : într-un magazin de confecții din centru, responsabilul sau șeful raionului mustra părintește și cu vizibile scopuri instructive, o vînzătoare pirpirie și timidă foc. „Nu trebuia lăsat clientul să plece" — o dăscălea el. „Dar a vrut un sacou maro" — încerca să explice ea cu o voce de aiă. Mentorul, nedescurajat, îi replica însă prompt: „Ce înseamnă că voia maro ? Uite, ai albastru și gri, o grămadă ! Nu putea să ia unul din astea ? Doar sînt la fel de bune și au aceeași croială ! Mata trebuia să l convingi că e tot aia și să nu iasă de aici fără sacou pe dînsul".

Avea ceva dreptate și responsabilul. Un vînzător bun are talentul acesta. Mi-am amintit de o poveste a lui Șalom Alehem. Acolo, eroul reușește să vîndă chiar trei calendare aceluiași client, un general. Dar în cazul nostru am fost frapat de o altă latură a gîndirii comerciale, dacă mă pot exprima astfel. Pentru unii, și nu puțini, gustul decis e o aberație care trebuie combătută. Ce sînt mofturile astea, culori, asortare, modele... Unde o să ajungem, dacă dăm friu liber atîtor capricii ?

Eu, și mulți alții sînt sigur, cred, dimpotrivă, că exercitarea gustului personal constituie o expresie a democrației, iar satisfacerea lui, cît timp rămîne rezonabilă, la o gamă foarte variată, ilustrează o treaptă atinsă de civilizația socialistă.

Cerem, pe drept cuvînt, esteticii să se intereseze îndeaproape de activitățile umane productive. Dar și aceștea n-ar strica să respecte, la rîndul lor, cerințele minime, fiindcă exprimă tot niște nevoi omenești legitime.

Exemplul meu e cam vulgar comercial. Dar dacă ne gîndim bine, vom băga ușor de seamă că are tîlc și pentru literatură.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Poezia și spiritul citadin

Prin citadinism, în poezie, se înțelege sau se subînțelege adeseori frecvența unor elemente de decor ca automobil, cinematograf, parc cu îndrăgostiți etc. Într-o anumită măsură, această evaluare statistică este îndreptățită, deoarece, de obicei, o viziune lirică nouă vine cu propriul ei inventar de obiecte. Raportul însă nu este obligatoriu, în orice caz, nu într-atît de obligatoriu încît să ne dea dreptul de a vorbi despre spirit citadin ori de cîte ori descoperim că un autor evocă orașul. O poezie sămănătoristă despre metropolă sau una futuristă despre munca la cîmp sînt perfect posibile.

O asemenea distincție trebuie făcută cu fermitate cu atît mai mult cu cît citadinismul, ca atitudine estetică, și nu ca temă, reprezintă o cucerire și, totodată, o trăsătură caracteristică a literaturii noastre de azi.

Revenind la poezie, să examinăm, o clipă, „concepția" unuia dintre cei mai consecvenți reprezentanți ai orientării: Leonid Dimov. Poeții tradiționali — chiar și cei care, ca Topîrceanu, se proclamă oameni ai orașului — sînt fanteziști cu moderație, respectînd succesiunea anotimpurilor, admițînd, fie și ca obiect al ironiei, conceptul de „natură", căutînd, cu o nostalgie paremiologică, formule rezistente la timp. Modul lor de gîndire fundamental țărănesc îi determină să vadă în descrierea unui popă călare, cu țuica de sticlă la oblinc, un act de temeritate a imaginației. La Leonid Dimov, interdicții a căror minimă încălcare să producă delicii de acest gen nu există. Sensibilitatea sa a fost sau, în orice caz, se manifestă ca și cum ar fi fost educată de freamătul marilor aglomerări urbane, care se constituie ca un spațiu al tuturor posibilităților : patinaj vara, înot iarna, vitrine cu manechine mai frumoase decît femeile care trec pe stradă, convoaie mortuare încrucișîndu-se cu alaiuri de nuntă, case suprapuse și, mai ales, opinii contrare în aceleași probleme. Acest eliberator sentiment al relativității, al capacității omului de a-și rectifica necontenit obișnuințele pentru a rămîne el însuși explică, în mare măsură, și rapida succesiune de perspectivă din poezia lui Nichita Stănescu, caracterul „ipotetic" al viziunilor construite de Ana Blandiana.

Citadinismul, confundat cu prezența materială a orașului în poezie, nu semnifică nimic în plan estetic și cultivarea sau necultivarea lui reprezintă o falsă problemă, de aceeași natură cu aceea a cuiva care ar medita îndelung cu ce cerneală să-și umple stiloul pentru a da o anumită „culoare" scrierii sale. În schimb, luat în accepția de atitudine, de mod de a gîndi și a reprezenta, se constituie ca o direcție valoroasă și necesară. Și aceasta, pentru că spiritul citadin, în ultimă instanță, este o componentă și poate chiar matricea spiritului modern.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

Cercul adevărului Radu Selejan:

Un roman ambițios e Cercul adevărului : nu sub aspect artistic (formal), ci ca document. Scrisul lui Radu Selejan convinge tocmai prin patosul justițiar și critic. Simplitatea, aici, are și ea o adresă precisă : scriitorul nu vrea să fie doar un intermediar al adevărului. Firește, în acest caz, interesul cade în special pe „conținut". Oamenii, în roman, se confruntă cu probleme de producție, de etică a muncii socialiste. Nu lipsesc bune momente (sugestive) de eroism cotidian, de investigație și dezbatere morală. Autorul expune faptele degajat, atent mai ales la detaliul realist și replica decisivă. **Cercul adevărului** însuși nu e o simplă metaforă. Adevărul inginerului Dudu este adevărul faptei. El învinge până la urmă, deși — se înțelege — cu prețul unor sacrificii. În final, odată cu revenirea lui Dudu la mina Slova, cercul se închide. E un fel de a spune „se închide". În realitate, cercul adevărului se lărgește și-i arată pe toți așa cum sînt.

Acțiunea se petrece, așadar, la o mină. Pentru a redresa planul este adus inginerul Dudu în locul lui Rus, un individ abject. Oamenii lucrau în condiții grele. În plus, aveau de suportat incompetența și mai ales incorectitudinea unor șefi învechiți în funcție. Fiindcă le era teamă, discutau mai mult pe la colțuri. E și acesta un aspect al adevărului. După cum nu întîmplător noul șef al minei află despre afacerile murdare și inacceptabile unor adversari numai dintr-un caiet, „uitat" de cineva pe biroul său. Om dintr-o bucată, cinstit, pasionat de meseria, tînărul inginer luptă, nu dezarmează și își impune punctul de vedere. Victoria sa e bineînțeles a întregului colectiv. Prozatorul a intuit exact cum stau lucrurile. Prin temperament și sinceritate în relațiile cu oamenii, inginerul Dudu părea mai degrabă condamnat la izolare. Nu e deloc ușor să înfrunți pe toată „lumea". Numai că interesele lui Dudu sînt aceleași cu interesele tuturor. Cu alte cuvinte, eroul nostru acționează în numele unui ideal etic superior. Muncitorii, secretarul de partid, cei cîțiva funcționari corecți sînt mereu alături de el, fiindcă văd în Dudu un exponent al propriului lor adevăr.

Tabloul social, paginile de atmosferă, descripțiile au o pondere privilegiată în roman. Oameni, fără complicații sufletești, trec pe planul al doilea. Mai bine conturați ni se par escroci ca Șargu și Lișcu sau chiar directorul Ioveanu — și acesta șarjat. Se mai desprind cîteva figuri de muncitori, creionați cu simpatie, ceea ce indiscutabil echilibrează nota satirică dominantă.

Cercul adevărului îl trădează în tot pasul pe reporter. Artistul și martorul evenimentelor nu se confundă : e vorba de două experiențe distincte. Primează a doua dintre ele. De unde, psihologia sumară a personajelor (în cel mai fericit caz, oameni de acțiune și decizie). Într-un cuvînt autorul operează cu decupaje de realitate brută, structurate liniar, fără nici un relief. Într-un fel se revine aici la proza naivă : se resimte insuficiența travaliului artistic, deși dialogul și narațiunea sînt conduse cu multă abilitate. Ceea ce ne surprinde însă cel mai mult este prezența unor clișee. Iată, de exemplu, jurnalul pe care-l ține aproape tot timpul inginerul Dudu, jurnal căruia noi nu-l vedem rațiunea : poate numai ca artificiu care să facă posibilă expunerea la persoana întîi, ca în proza autenticității sau pentru a marca totuși mai apăsat ideea artistică. Autorul însuși se arată incomodat de restricția pe care singur și-a pus-o. Uneori, confuzia între timpul evenimentelor rememorate și al transcripției propriu-zise nu mai poate fi nicicum mascată. Trimitem la o secvență în care se face bilanțul primelor săptămîni de activitate la mina Slova. Trecem peste notația cam seacă, lipsită de suportul introspecției. După un timp, reproduce un lung dialog cu un medic. De-acum jurnalul nici nu mai e de fapt jurnal. În sfîrșit, inginerul Dudu — tot scriind — constată cu uimire că s-a făcut ora trei, cheamă portarul și-i dă instrucțiuni pentru a doua zi (în același timp notează mereu în caiet, chiar faptul că scrie !), stinge lumina, se culcă, dar firește nu adoarme imediat și continuă rememorarea, scriind mai departe (dar lampa fusese stinsă o dată !) încă vreo oră... Afară de asta, nu se face nici o diferențiere — de registru stilistic măcar — între jurnal și textul înglobant. Dacă ar fi o simplă neglijență, s-am insista atît. Explicația e alta : materia epică îl depășește pe scriitor, care — atent la detaliu — uită uneori mișcarea întregului. Jurnalul nu pune ordine în fapte și nici nu lasă impresia de autenticitate (lipsește dimensiunea conștiinței : oamenii judecă instinctiv, la limita bunului simț), ci complică exact acolo unde ne-am aștepta cel mai puțin. Din cauza aceasta unitatea de ansamblu ni se pare a fi de cîteva ori în pericol.

O carte despre adevăr impresionează întotdeauna. Radu Selejan și-a asumat dificultatea unei teme majore. Romanul impune desigur : este o carte despre actualitate, în sensul grav al cuvîntului. Așteptăm cu interes al doilea volum și de ce nu, afirmarea deplină a unui prozator cu fru-

CORNEL MORARU ■

Biografii contemporane

Iată că în acest secol al fosnei de informații, în care literatura de document are un succes extraordinar, singură critica literară este paralizată în fața unor specii considerate anacronice: biografia și fiziologia. Ori prea speculativă ori de tot docilă, ea refuză cu încăpățînare orice referință la viața scriitorilor contemporani. Sedusă de cîteva metode moderne (și ele niște convenții, la urma urmelor) ea nu mai vede decît cărțile în sine. Autorii acestora rămîn niște semne abstracte, a căror biografie este cunoscută, în cel mai bun caz, din surse orale, adeseori dubioase și false. Biografie nu mai au decît clasicii, ca și cum numai viețile acestora ar reprezenta niște modele exemplare de scriitor, ca și cum tipologia adevăratului scriitor s-ar fi epuizat odată cu ei. Credem că biografia, fiziologia literară a autorilor sau portretul, chiar dacă rămîn oarecum specii de frontieră, sînt absolut necesare într-o literatură. Toată chestiunea constă în asimilarea acestor specii prin noile metode ale criticii, prin exigențele epocii contemporane ; observația este valabilă, fără îndoială, și la nivelul clasicilor. Căci în fel lipsite de semnificație sînt, să spunem, și deducerea talentului lui Coșbuc sau specificitatea universului său din înclinația de povestitoare a mamei sale ori din strigătura de la horă, dar și plăcerea fabulatorie a lui Fănuș Neagu din voluptățile sale oenologice. Dar nu este fără importanță, în ordinea creației, faptul că Eminescu a fost un conservator convins, după cum la fel de revelatoare se impune pentru poezia sa conștiința publică, militantă, a lui Eugen Jebeleanu. În cazul scriitorilor nu există o viață care să nu însemne nimic. Nu doar biografiile excepționale interesează. Așa cum pentru unii, viața însăși a constituit o „operă" (Louis Vaché), opera altora a fost explicată în bună parte printr-o existență anostă, obscură (Franz Kafka sau Urmuz al nostru). Referindu-ne la scriitorul român contemporan, trebuie precizate cîteva lucruri : existența lui este în esență socializată. El e, îndeobște, un funcționar, este, cu alte cuvinte, cuprins în anumite activități instituționalizate, avînd, în felul acesta, o biografie intrucîtva „comună". Ceea ce nu înseamnă că e lipsit de o viață particulară. Astăzi, cafenelei i s-a substituit tribuna, iar boemei activitatea publică. Extravaganțele nu mai spun aproape nimic despre valoarea scriitorului contemporan. Ceea ce cu adevărat interesează este portretul său moral, biografia esențială. El trebuie definit atît în funcție de modelul uman al societății umane, cît și în funcție de universul operei sale, de idealul acesteia, fără a evita, bineînțeles, particularitățile psihologice, fiziologice etc. Intenția noastră, însă, nu e de a oferi rețete. La urma urmelor, știința de a schița portretul unui scriitor, fie el interior sau exterior, nu ține neapărat de o metodă ci de vocația criticului. Și totuși, o personalitate nu poate fi definită cît de cît exact fără o raportare la modelul uman ideal al timpului său. Nu demult s-a tradus la noi biografia, exemplară în acest sens, a lui Erasmus, scrisă de Huizinga. Este o biografie a omului văzut prin opera sa. Dar celebrul filozof îi oferă lui Huizinga toate datele pentru circumscrierea modelului unui umanist, așa cum odinioară Călinescu extrăgea din viața lui Creangă elementele figurației geniului natural autohton.

O probă că cititorul de astăzi agreează asemenea specii rămîne marele succes al lui Eugen Barbu cu a sa istorie polemică... Dincolo de subiectivismul ei, cartea reconstituie cîteva fiziologii, lucrate călinesciene ; și, ceea ce este și mai important, refăce atmosfera unor diverse medii literare, reușind, prin toate acestea, să depășească pitorescul și să configureze o idee despre modelul actual al poeziei. Sigur, de aici pînă la ceea ce propunem noi, realizarea unor „biografii interioare" ale scriitorilor contemporani, drumul este lung. Dar, oricum, avem de-a face cu un început !

PETRU POANTĂ ■

Brigadierul Eugen Voicu : Nu am nevoie de statuie, dar știu că este foarte important ca la abataj să nu se simtă momentul înlocuirii unui schimb cu altul.

Sectorul 4, abatajul 7 Vest

EROISMUL DE ZI CU ZI AL MINERILOR

Se știe, „colivia" este adevărata poartă a minei. O poartă prin care pătrunzi dintr-o lume într-alta. Zborul în colivie spre subteran: 600 de metri înghițiți în cîteva zeci de secunde! Prin comparație cu el, căderea unui avion într-un gol de aer pare pasagerului o dulce legănare. Primii pași în orizontul 14. De fapt, primii pași în mină. Într-o mină care a depășit venerabila vîrstă de 100 de ani. Nu-ți trebuie multă imaginație ca în clarobscurul, mai bine-zis obscurul-clar al galeriei să al sentimentul că pășești într-o uriașă catedrală. De fapt, așa și este: intri într-o catedrală a muncii. Petrila. Tot românul a făcut cunoștință cu ea din geografie și din istorie. Cunoștința pe viu, ca orice trăire nemijlocită ieșită din comun, se face sub imperiul emoțiilor, care sînt străinte de orice luminiță, de orice umbră mișcătoare. Înaintăm, trei oameni, spre abatajul 7 Vest al sectorului 4, acolo unde muncește brigada condusă de Eugen Voicu. Ajungem la transversala 7 V, un fel de arteră secundară — prin comparație cu galeriile orizontului 14 — care duce direct la abataj.

2

Ne îndreptăm spre abataj cînd, din întuneric, țîșnește un braț puternic care ni se pune barieră în piept. **„Stați o țîră că acum se pușcă!"** Gol pînă la briu, autorul avertismentului ar putea fi ușor confundat, pe pămînt, la lumină, cu un halterofil sau cu un boxer de categoria grea, conformația sa atletică impresionantă ieșind parcă mai mult în evidență datorită luciului negru al pielii înnegrite de praful de cărbune. **„Nu vă supărați, da' așa-i regula la noi, nu intră nimeni cînd se pușcă"** — continuă halterofilul-miner, care, spre uimirea noastră, ne face următoarea mărturisire: **„Aș fi și eu acum la abataj, dar îs spînzurat... cu sănătatea... stau prost cu tensiunea și cu spatele. Un an însă tot l-oi mai duce pînă la pensie."** Privesc platoșa de mușchi din fața mea și nu mai zic nimic. Nu poți fi sigur niciodată ce ascunde un om, oricare ar fi aparențele, gîndesc, meditația fiindu-mi întreruptă de un zgomot surd care răzbește dinspre abataj. Cîteva clipe de liniște adîncă și dintr-o dată se declanșează un adevărat carusel. Pornește năvalnic transportorul cu raclete, cărbunele curge pe ei, se aud strigăte, comenzi scurte, apare alergînd un tînăr mîiner care dă cîteva telefoane la aparatul montat aici, în galerie, și iată că, de nimeni așteptată, se produce o pană... S-a rupt lanțul la transportor. Dinspre abataj, apare, strigînd — **„E vreun revizor pe aici?"** — un om negru din cap pînă în picioare, inventarul lucrurilor de pe el putînd fi făcut dintr-o ochire: casca de protecție, chiloții și cizmele. E aproape gol, din cauza căldurii, și în întregime negru, pînă și în albul ochilor, din cauza cărbunelui. Revizorul nu se află, întîmplător, în acele momente aici. E o clipă de tensiune, de nervozitate ușor de înțeles dacă te gîndești că minutele de staginare înseamnă aici tone de cărbune pierdut. Și fără revizor, lanțul se repară, totuși, în mai puțin de un sfert de oră, iar cărbunele joacă din nou pe benzile transportorului.

Se încarcă virtos cu lopata, o lopată uriașă, în formă de inimă, o lopată de vreo 3—4 ori mai mare decît cea pe care o știm din munca la grădină.

Întreb: cît cărbune se aruncă la fiecare lopată?

Răspuns: cam 15 kilograme.

Și cîte lopeți aruncă un miner în timpul unui schimb?

Răspuns: cam 600 de lopeți.

Faceți socoteala: 600 de lopeți a 15 kilograme = 9 000 de kilograme de cărbune.

Faceți și o comparație: ce greu vi se pare, uneori, drumul de la piață acasă atunci cînd sînteți încărcați cu două plase conținînd 10—15 kg de cartofi. Lor, minerilor, oare cum li s-or fi părînd cele 600 de lopeți a cîte 15 kilograme fiecare?

3

Ajungem în abataj. **Spectacolul muncii** (acești doi termeni, care aparent se exclud, în mină se apropie mai greu ca oriunde) **în subteran** a fost descris în nenumărate pagini de roman și de ziar. Asta nu înseamnă că emoția reîntîlnirii lui scade. Dimpotrivă. Fiecare reîntîlnire cu viața minei are un dat comun, dar îți oferă și nebănuite elemente noi. În abataj e gaz metan. Se simte. Nu e mult, dar e. Fiind ușor, se ridică spre înaltul galeriei. Aflîndu-ne la cîteva minute după pușcare, aerul are mult praf de cărbune (ne vine în gînd nemulțumirea unora dintre noi, în birouri, strîmbînd cîteodată din nas supărați ba de un curent, ba de soare, ba de umbră...). Cum apa care alimentează pulverizatoarele s-a întrerupt — se mai întîmplă uneori — se recurge la pulverizatorul de mînă pentru a fixa prafui. Operația o face chiar brigadierul Eugen Voicu, aflat în șut în schimbul I. Bărbat scund, dar foarte bine legat, Voicu este de un dinamism uimitor, apare peste tot în galerie, pune umărul la fiecare operație de lucru, la „răpirea" stîlpilor hidraulici și la întinderea plasei pentru prevenirea unei surpări, conduce în fiecare moment munca în abataj, are vorba scurtă și repezită. În timpul șutului, ca și în discuția ulterioară, de la sfîrșitul schimbului, pe care am avut-o cu brigadierul Voicu, aveam să mă conving, o dată în plus, că minerii fac parte dintre acei oameni care muncesc mult, dar vorbesc puțin de munca lor, raport considerat în Valea Jiului cît se poate de firesc: unde-i multă muncă, rămîne puțin loc pentru vorbă.

4

Eugen Voicu, 46 de ani. Miner din 1957. Oltean de pe malul Dunării.

— Am venit în Valea Jiului din orașul lui Oblemence, din Corabia. Ce am căutat aici? Bani, de ce să nu spun adevărul. Am aflat că la mină se cîștigă bine, eram tînăr însurat și m-am gîndit să-mi încropesc și eu o gospodărie. La început mi s-a părut foarte greu. Am zis întîi că rămîn trei luni, apoi un an, și uite că mai am puțin și fac 20. Dacă-a mulțumit de viața mea? Păi cum să nu fiu?! Mina mi-a dat tot. E drept că și eu i-am dat ei totul.

— Venind în abatajul dumneavoastră nu știam că anul trecut ați cîștigat locul întîi în întrecerea pe întreaga Vale a Jiului la abataje frontale scurte. Cum ați ajuns la un asemenea rezultat?

— Să știți că nu am cine știe de secret și nici vreo metodă nemaipomenită de scoatere a cărbunelui. „Secretele" mele cam astea ar fi: mă trezesc — întotdeauna înainte să sune ceasul! — la ora trei și jumătate. Așa m-am obișnuit, mi-a intrat în sînge, nu m-a obligat nimeni să mă scol la ora asta. La 4 fără un sfert sînt la mină. Pînă la ora 4 vine tot schimbul nostru, deși pontajul e abia la 5. Nu am silit pe nimeni să vină la ora mea, dar băieții m-au găsit în vestiar, la aceeași oră, o săptămînă, o lună, un an. Și s-au luat și ei după mine. Poate din rușine, poate din respect. Prima colivie care coboară în mină, se știe, e cu oamenii lui Voicu. Ultima colivie care urcă, la fel. „Crezi că o să-ți ridice statuie la club, Voicule?", mă mai la cîte unul peste picior. Nu cred. Și nici n-am nevoie de statuie, dar știu, de pildă, că este foarte important ca la abataj să nu se simtă momentul înlocuirii unui schimb cu altul. Schimbul care urmează să plece din șut lucrează în plin pînă cînd schimbul următor s-a așternut și el bine pe treabă. Chestia asta e, bineînțeles, o consecință și a lucrului în acord, dar marele adevăr este că sîntem toți o familie. O familie de oameni corecți care nu păcălesc pe nimeni. Cînd am auzit, ni s-a întîmplat și nouă de vreo cîteva ori, că un ortac de-al nostru a luat-o razna, și-a băut mințile, ba și-a mai bătut și nevasta, m-am dus la ei acasă și i-am spus: Nenică, nu ne potrivim! Treci la altă brigadă că nu începem împreună în același abataj. Dacă s-a îndreptat, l-am mai fierî puțin un timp pînă să-l primim înapoi. Dacă nu, dus a fost. Cam așa ar fi. Zic oamenii, știți cum e gura lumii, „Voicu e bun", „Voicu e rău", treaba lor, eu sînt mulțumit că vin băieți tocmai din fundul Moldovei și cer să lucreze la Voicu. De ce? Păi uite așa! Se iau după rezultate. Rezultatele spun totul, nu vorbele mele, nici ale altora. În întrecerea lunară pe exploatarea noastră minieră, o dată, mi se pare, am luat locul II, restul, se știe, avem locul I mereu. Și viața noastră e în consecință. Eu, nu știu dacă ați aflat, mă știe toată lumea pe aici, tai trei porci pe an, că-mi place să trăiesc bine. Mașină nu-mi cumpăr, că vreau să simt pămîntul sub picioare, dar mulți dintre băieții și-au luat Dacii, Skodițe. Ce să vă mai spun? E bine. Și-o să fie și mai bine. Cînd am venit acum 20 de ani în Valea Jiului, am locuit vreo șase luni într-o baracă și iarna mă trezeam uneori cu zăpada în cameră... Azi, toată lumea — mineri vechi și tineri veniți din toate colțurile țării — stă la bloc, apă caldă, televizor, mobilă frumoasă, mîncare bună, pîine bună. E foarte important să ai pîine bună. Nu știu dacă știți, dar în 1971, cînd a venit în Valea Jiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost și la noi la Petrila. Cinste mare pentru noi. Tot de atunci, de la vizita aceea a președintelui țării, viața noastră a cunoscut multe îmbunătățiri. Noi, la Petrila, ne-am simțit datori să-i arătăm tovarășului Ceaușescu că merităm aprecierea și grija dumnealui și așta-i primul secret al depășirilor noastre de plan: în 1974 am dat 19 524 de tone peste plan, în 1975 — 55 000 de tone, iar în 1976, pînă acum, avem 15 000 tone peste plan.

— Tovarășe Voicu, dumneata care lucrezi de aproape 20 de ani sub pămînt, cum privești munca oamenilor de la suprafață lui, ce sentimente nutrești față de ei?

— Cum s-o privesc? Noi muncim pentru ei, ei muncesc pentru noi. Cu toții muncim pentru România noastră. Așta-i sentimentul meu: de unire. De unire în muncă. De unire în dragoste de țară și de neam.

MARIUS POPESCU ■

Întinderea plasei, o operație foarte importantă pentru viața abatajului și pentru viața oamenilor (sus și în dreapta)

O lopată = 15 kg de cărbune. 600 de lopeți = 9 000 kg cărbune (stînga)

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Minerul fruntaș Mircea Florescu, șeful schimbului doi în brigada lui Voicu, și soția lui, doi oameni cărora mina le-a dat totul.

Șeful sectorului 4, inginerul Vasile Ioan : Nimeni nu-mi numără nopțile cînd mă gîndesc cum să depășim planul pe sector.

Anchetă socială

Ochi căprui și mină lungă

Cînd a fost numită la casa de mărfuri numărul 4, sediu central C.E.C. din Bucureștii de lîngă București, Constantina Tirtan s-a gîndit că viața e scurtă și că dacă vrei să te apuci de furat, cel mai bine e s-o faci devreme, dear ca să credeva că de te-ai apucat de furat prea tîrziu, departe ajungi. Constantina Tirtan, care avea să se numească mai tîrziu Constantina Tirtan, din cele care vin acolo decît sub cerul liber, n-a ajuns departe, deși vreme de patru ani pe la casieria unde lucra nu trecut nu numai multe anotimpuri, ci mai multe rînduri de bani. Cu ochi căprui și mînă lungă, cu o voință de fier și cu o răbdare de gresoniene ale casieriței, cînd a venit vremea, prin despărțire, falsuri în înscrisuri, rectificări de fals și înșelăciune în dauna avutului obștesc, frumușica sumă de 170 060 lei l

Desigur, dacă mult timp contabilii n-au putut dibui mișmașurile Constantinei Tirtan, nu același lucru l-a făcut mai tîrziu. În timpul anchetei, casiera, care a șesiat exact cum stau lucrurile, scriind pe hîrtie următoarele rînduri, bune să figureze la loc de cinste în antologia candorii: „De fapta săvîrșită nu spun că nu mă fac vinovată, dar se fac vinovați și șeful de unitate împreună cu verificatoarea care dacă totuși îmi făceau verificări mai atente, conform instrucției de casă 50 (n.n. — ce bine cunoaște legile infractoarea !), nu ajungeam să am un prejudiciu așa de mare și puteam fi depistată cu mult mai devreme".

Să întrerupem pentru o clipă tulburătoarele destăinuiri ale hoației și să vedem cum a acționat ea. Simplu. A modificat nu mai puțin de 376 de documente, scriind alte sume pe unicatele scrisorilor de trăsură cu plata prin C.E.C. decît cele oficiale, rămase înregistrate în exemplarele de serviciu, în unicat și în aviz, provocînd pagube mai mici unității și pagube mai mari beneficiarilor de transporturi, de la care încasa, regulat, diferențele de bani, desigur și prin neglijența delegaților acestora care n-au avut, nici măcar o dată, curiozitatea să confrunte hîrtiile rămase la casieră cu cele primite, achitate și, firește, legal înaintate spre decontare. Tînăra cu ochi căprui și mînă lungă n-a fost încercată, vreme de patru ani, de nici un fel de sentimentalism, ea „executînd" în egală măsură pe oamenii de dincolo de ghișeu, furturile el lezind, prin obligația de a plăti nedatorat sume mari de bani, 75 de întreprinderi de cel mai divers profil, de la C.A.P Cîineeni la Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca, de la Întreprinderea de ace de tricotat pînă la Patriarhia Română, de unde se vede clar că lucrătoarea de la casieria numărul 4 a gării „16 Februarie" nu avea, la propriu și la figurat, nici un dumnezeu. Într-o bună zi, cum era și firesc într-o țară a lucrurilor limpezi ca a noastră, falsurile Constantinei Tirtan au ieșit la iveală, revizii contabile s-au pus în mișcare, organele de miție au purces la constatări tehnico-științifice grafoscopice, iar tribunalul a dat sentința în concordanță cu gravitatea faptelor femeii ce confundase, sistematic, buzunarul propriu cu buzunarul statului. În care băgase mîna pînă dincolo de... genunchi! La condamnarea fireașcă de 15 ani, Constantina Tirtan a făcut recurs, așternînd din nou pe hîrtie cu o inocență jucată ca în marile tragedii shakespeariene : „Nu am făcut lux, am fost o familie modestă, am dus o viață sobră... Promit în fața tuturor că nu voi mai da ocazia să ajung niciodată în viață în asemenea situații... Îmi iau angajamentul de a plăti fiecărei unități păgubite prejudiciul provocat" etc. etc., invocînd, desigur, și sutita argumentelor de rigoare, menite să impresioneze instanța, cu părinții ne moarte, cu copilul bolnav și așa mai departe. Ulta, biata de ea, că nu-i va fi chiar așa la îndemînă să achite 170 060 de lei care se pot aduna, nu-i așa, într-o viață de om, dar cinstită și dreaptă, că toate cele agonisite de ea și familia ei, prin furt și înșelăciune, casă nouă, mobilă nouă, televizor nou, haine noi, cecuri noi, căci Constantinei Tirtan îi plăcea, iată, nu numai să fure, ci și să se îmbrace, nu vor găsi altă justificare, la veniturile legale ale familiei, decît în actele ei de deosebită periculozitate socială. Firește, judecînd cu legea în mînă, instanța nu s-a lăsat impresionată de regretele tardive ale infractoarei, confirmînd prin sentință definitivă condamnarea de 15 ani.

O viață care nu s-a întemeiat, așa cum se obișnuiește în România socialistă la tot pasul, pe dreptate și muncă a fost pedepsită exemplar cu țările legiferi noastre înțelepte, casiera cu ochi căprui și mînă lungă avînd la dispoziție suficient timp să reflecteze, ea și alți de teapa ei, e drept, tot mai puțini, cazuri nefericite și de excepție, că a băga mîna adînc în buzunarul statului nu e o joacă, ci o infracțiune dintre cele mai grave. Condamnată în egală măsură de legi și de opinia publică.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

De meserie: apărătorii patriei

Zilele trecute am fost oaspetele unei unități militare, unitate a cărei cazarmă este realmente inundată de flori, având aspectul unui modern cămin studențesc. Am încercat să răpesc puțin timp liber tovarășului comandant.

„Sînt de multă vreme în armată, sensul vieții mele a fost permanent îndreptat către această ocupație. La cei 49 de ani ai mei mă simt un om împlinit — ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să mă perfecționez continuu — și cred că armata a fost catalizatorul bunei mele orientări. Armata trebuie să se încadreze tot mai mult în viața social-politică a țării, sensul acestui raport, militar-cetățean, trebuie să fie iminent. Tînărul, cînd vine în armată, se confruntă cu o serie de privațiuni impuse de activitatea militară, de pregătirea pentru apărarea patriei. Această confruntare presupune multă atenție din partea cadrelor, pentru găsirea celor mai penetrante forme sau metode de a transmite tînărului militar nu numai cunoștințe și deprinderi de luptător, dar și înțelegerea sensurilor instruirii și călirii sale temeinice. Saltul calitativ în transformarea tinerilor ca ostași completi nu se realizează ușor.

Sînt și unele cazuri de tineri ce vin în armată cu anumite antecedente. Ei sînt repede recuperați și înrolați în marele detașament al celor buni. Armata, prin preocupările ei pe planul pregătirii de luptă și politice a trupelor, este o instituție ca o facultate a vieții, pentru toți aceia ce devin apărătorii țării. În această „facultate" potrivit reglementărilor existente, întreaga activitate se desfășoară într-o manieră modernă, de relații civilizate între comandanți și subordonați, promovînd inițiativa tuturor oamenilor".

Cu acest om, de 49 de ani, este o plăcere să stai de vorbă, să-i asculți vorbind despre atașamentul său și al subordonaților față de armată.

Am stat de vorbă cu cîțiva ostași. Caporalul Drăgan Lică, născut la poalele mării, absolvent al liceului : „Am devenit caporal și am fost trimis ca instructor la militari cu termen redus, rezultatul aprecierii comandanților. Sînt de opt luni în armată, am învățat mult aici, am răspuns la toate nevoile unității. Acum sînt legat de armată, mi-am însușit specialitatea de radiotelegrafist. Aici, în cazarmă, toate activitățile sînt ordonate, iar în ceea ce privește viața și relațiile cu cei din jur am cîștigat în respect". Soldatul Borhidan Gheorghe, din satul Ghija, județul Satu Mare, îmi spunea : „Am fost tractorist la mine în sat și aici am învățat o a doua meserie, aceea de radiotelegrafist. Eu în general vorbesc mai puțin, dar armata m-a făcut mai comunicativ, m-am împrietenit cu cîțiva dintre colegii mei, armata fiind o școală de perfecționare, care pregătește „elevi" de cea mai înaltă ținută politică, patriotică și educativă. Să vă dau un exemplu din primele zile ale venirii mele aici în unitate : mi-a fost tare greu noaptea cînd am făcut prima gardă. După care mi-am spus : Borhidane, ai pușca cu tine și ai o misiune de îndeplinit. Acum, orice misiune o execut cu îndrăzneală. Armata este o mare familie, de care, atunci cînd te obișnuiești cu ea, îți vine greu să te mai despărți".

Pe tovarășul locotenent colonel Miutescu Nicolae l-am găsit la ora 17,00 în unitate. „În 1953 am venit aici cu gradul de locotenent. Sînt bănățean, dar m-am stabilit aici, de unde doresc să nu mai plec. Am repurtat o serie de succese pe terenul pregătirii de luptă și politic. După terminarea Academiei militare, am revenit în unitatea de unde plecasem. Să vă povestesc o istioară dintr-o aplicație : era o perioadă de îngheț-dezgheț, forțele părților erau egale, se punea problema iscusinței, a folosirii terenului cît mai bine și a sesizării punctului slab al adversarului. Mi-am organizat cercetarea. Trebuia să descopăr adversarul. Știind că acesta vine dintr-o anumită direcție, am luat măsuri pentru acoperirea flancurilor, am încercat să-l fixez de front pe adversar, pentru a-mi putea desfășura forțele și manevrele de lovire în timp scurt. Acțiunea a fost realizată în foarte bune condiții, aceasta a constituit pentru mine un mare imbold. Îmi iubesc unitatea din care fac parte, pentru că am rămas pe viață dobrogean. Din an în an, vin tineri mai buni, dăruindu-se cu trup și suflet înțelegerii misiunii ce le revine, formării lor ca luptători desăvîrșiți. Ei înțeleg că țara are nevoie de ei. Mi-au plăcut soldații de cînd eram locotenent și la fel îmi plac și acum. Sînt permanent în mijlocul lor, nu cred că îndrăgesc ceva mai mult decît meseria de a educa. Pregătirea noastră nu este pur militară, îmbinăm instrucția cu educația, ne pasionează știința, arta, cultura, sportul, toate acestea fac parte din preocupările noastre".

Ofițerul Suchină Dumitru îmi spunea : „Nu este duminică să nu fiu în unitate, nu cunosc activitate la care să nu particip, lupt pentru dezideratul „să fii activist", aceasta numai prin munca de zi cu zi. Pe cei ce îmbracă haina militară, îi considerăm ca membru al familiei noastre, noi sîntem niște părinți care ne educăm proprii copii. La noi vin soldați din toată țara și toți sînt orientați spre același deziderat : să acționeze ferm, pentru înfăptuirea politicii partidului, a obiectivelor privind întărirea capacității de apărare a patriei, ridicarea forței combative a unităților, creșterea contribuției armatei noastre la dezvoltarea României socialiste.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

„Din motive personale"

O scrisoare de numai patru rînduri dactilografiate pe o coală mare, imaculată, cu o ștampilă albastră-violet, sus, în dreapta paginii — „Secret" — și scrisoarea păstrată în securitate absolută, în seiful directorului Z. L., la un loc cu celelalte secrete ale întreprinderii. Și directorul Z. L. deschizînd prudent seiful, scoțînd cu atenție acea hîrtie cu patru rînduri dactilografiate, cu ștampila „Secret"— și întinzîndu-mi-o ca pe un document sacru, pe care abia îndrăznesc să-l citesc, intimidat de acea ștampilă — „Secret" : „Subsemnatul, Cr. I. vă rog să mă înlocuiți din funcție, din motive personale. Vă rog totodată să aprobați să lucrez, în continuare, în întreprindere". Și directorul Z. L. luînd din nou hîrtia și închizînd-o cu gravitate în loc, în seif, printre celelalte secrete ale întreprinderii.

Ce necazuri, ce nenorociri, în lanț, au dat peste acest om ! În numele acestor motive personale — care se știu, care se subînțeleg ; care sînt atît de dureroase încît nici nu mai trebuie pomenite ci doar păstrate în taină — directorul adjunct Cr. I. cere în mod discret, cu maximă sobrietate în cuvinte, să fie înlocuit din funcția de răspundere, pe care — din acele motive personale — el nu o mai poate duce în mod demn și corect și conform Codului eticii și echității socialiste pe care a jurat. Cere singur, din proprie inițiativă, să fie înlocuit. Este gestul unui om exigent cu sine și conștient de răspunderea pe care i-o impune funcția — și care, sub loviturile soartei abătute asupra lui și numite de el, în mod decent și discret, motive personale — își dă seama că nu mai poate duce sarcinile încredințate. Cît respect la acest om față de sarcini și față de societate !

Gestul este emoționant. Și modesta scrisoare dactilografiată, cu ștampila „Secret" și închisă în biroul de oțel al seifului — totul este impresionant. Și iarăși te cutremuri la gîndul „motive personale" : ce nenorociri s-au abătut asupra acestui om, care în măreția suferinței lui, înăbușindu-și durerea, găsește totuși timp să anunțe neîntîrziat colectivitatea în care lucrează că, în situația lui, de lovit de soartă, nu mai poate duce răspunderea care i-a fost încredințată și cere imediat să fie înlocuit.

■

Și abia după ce plec din cabinetul directorului Z. L. și ies în aerul tare și necruțător al vieții, al realității, mă scutur ca de un mizerabil descintec și îndrăznesc să arunc lespedea de oțel de pe mormîntul în care zac acele „motive personale" din cererea de demisie a lui Cr. I.

Ia să nu ne mai fie frică de ceremonii lugubre, să nu ne mai lăsăm impresionați ! Ia să vedem totuși acele „motive personale" trecute sub îndoliată tăcere de directorul adjunct, Cr. I., din respectabila întreprindere I.F.L.G.S. — M.M.P.G. ! Ia, să deschidem coșciugul — să deschidem seiful ! Minune însă ! Seiful este gol, coșciugu-l gol — cererea de demisie a zburat ! „Păi, și-a retras-o ! Omul are dreptul să și-o retragă !" — explică, ghiduș, paznicul cavoului. A fost o glumă ? ! A fost o batjocură !

Cr. I. este director adjunct de vreo paisprezece ani. Și de vreo paisprezece ani năpăstuiește, persecută, terorizează, sabotează colegii, angajații din întreprinderea în care conduce. Iar ca o compensație a naturii sale, Cr. I. iubește femeile din întreprinderea în care conduce, în calitate de director adjunct. Iubește femeile din întreprindere — este puțin spus ! Este director adjunct, este șef, are dreptul ! Nu vor angajatele ?! Găsește el un motiv să le „cucerească", un mijloc să le convingă — să le stringă cu ușa în cabinetul lui — în mîna lui este puterea ! Posturi confortabile — de „golgotieri" — promovări sigure și rapide, trimiteri la muncă în afară — tarapanaua-i lungă !...

A mai fost adăpostit în seiful de oțel și păzit cu zece yale : a mai fost — tot așa, cu o cerere mică și supărată — și cu „din motive personale" — dar el pe afară, el tot director adjunct, luînd-o pe porumbița lui — Tb. E. — și desfăcîndu-i aripile peste mai multe șantiere, unde le stă bine îndrăgostiților, și răsplătind-o apoi cu un contract în străinătate : smulgînd din familia ei soția unui subaltern de pe șantiere și aducînd-o și făcîndu-i cuib sub streașina capitonată a cabinetului lui. Și tot așa, paisprezece ani de „motive personale", paisprezece ani de neglegiuiri, de abuzuri și corupție — pînă a dat peste el, ca întotdeauna, nenorocirea „din motive personale" și s-a amorezat de I. L., — o handbalistă din echipa întreprinderii (sportul, sănătatea !) — și a calificat-o urgent și a luat-o cu el, prin marile orașe, să vadă atleta cum se mușcește pe teren ! Soțul acestei nefericite răsfățate i-a descoperit și a divorțat și a reclamat neglegiuirea. În baza controlului competent și răspicat, conducerea întreprinderii avea obligația să ia măsurile corespunzătoare. Conducerea întreprinderii a găsit însă că este mai bine ca băiatul să introducă repede o cerere mică, cu „motive personale", acolo, în seiful directorului...

Cînd venise în această întreprindere — I.F.L.G.S. — M.M.P.G., în acest post de răspundere, Cr. I. împărtășise unor colegi despre care crezuse că vor „colabora" cu el : „Nici eu nu știu prea bine de unde mi-a venit această funcție — dar să știi de la mine că nu totul este munca ! Eu nu am muncit în viață. Munca nu rezolvă totul ! Nu munca are importanță". Și în continuare : „Vino în căruță cu mine dacă vrei să-ți fie bine. Cine nu-i cu noi e împotriva noastră. Hai să secerăm și să cosim de aici pe cîțiva, pe cine cred eu". Cu asemenea profesiune de credință, cu asemenea bagaj ideologic și etic venise Cr. I. director adjunct în întreprindere. Colegii au refuzat acea „colaborare" propusă de el — și desigur și l-au făcut dușman ! Și după aceea : „Munca nu este totul, hai să secerăm, hai să cosim pe cine cred eu printre colegii ăștia ; hai, să iubim pe cine apucăm" — l-a călăuzit pe Cr. I. de-a lungul funcției lui. Și „a iubit" și „a cosit" pe cine a crezut el ; a persecutat, a sabotat colegi, a terorizat angajați, a făcut eforturi să zădărnicească munca unor colegi. Din ambiția lui de a-și zădărnici colegii, de a-i pune în dificultate, de a-i compromite în muncă, de a le minimaliza eforturile, realizările — el, care nu muncea nimic ! — nu s-a dat în lături să calce în picioare investiții, eforturi, interese ale țării. Toată străduința lui — și din funcția și cu puterea lui — a fost să tărăgăneze, să încerce să îngroape lucrări, investiții ale țării, eforturi ale colegilor, numai din ambiția de a dovedi prin manevre ascunse că acolo unde colegii lui descopereau ceva, nu este decît „un rahat și o praștie" ! — aici are o expresie elegantă, de director adjunct și cu care califica eforturile cinstite și realizările evidente ale oamenilor. Toată activitatea și toată străduința lui au fost să se răzbune pe colegii care îi refuzaseră acea „colaborare" propusă de el — „hai să cosim, hai să iubim".

Împărțind după bunul plăc („așa vreau eu !") privilegii sau persecuții, a reușit să umple întreprinderea de confuzie și vrajbă, rupînd astfel unitatea colectivului în favorizați și ostracizați, după acel principiu al lui „Vino în căruță cu mine dacă vrei să-ți fie bine".

„Din motive personale" este — după cum bine se vede — un fel de ceremonial pervers, o penibilă metodă de a șantaja, o jalnică dar și periculoasă metodă de cocoloșire și de mușamalizare a abuzurilor, a încălcărilor, a ticăloșiilor unora și de a-i scoate basma curată.

Să demontăm mecanismul stupid al acestei metode. Individul săvîrșește fapte pentru care trebuie sancționat conform legilor noastre, trebuie destituit din funcția de care a abuzat și exclus din colectivitatea pe care a prejudiciat-o. Pentru a-l pune la adăpost de consecințele abuzurilor lui și pentru ca să se pună și ei la adăpost — în eventualitatea că ar fi trași la răspundere — ocrotitorii îl pun pe acesta să scrie o scurtă cerere mofluză, prin care cere să fie înlocuit în funcție „din motive personale". I se lasă, adică, inițiativa și privilegiul să-și aleagă singur soluția cea mai convenabilă și care nu afectează cu nimic nici dosarul lui de serviciu, nici cartea lui de muncă : nu intră în conflict cu nici un articol din Codul eticii și echității socialiste sau din Codul penal. Îl lasă, adică, să-și învăluie toate abaterile pe care le-a săvîrșit în misterul acestei formule „din motive personale". Apoi cererea aceasta — neînregistrată — și care constituie un fel de document din care reiese că individul și-a cerut singur să fie înlocuit „din motive personale" și că ocrotitorii s-au ocupat de cazul respectiv, l-au cercetat, l-au analizat — este luată, i se aplică ștampila „Secret" și este închisă în seiful directorului. Nu știu despre existența acestei hîrtii secrete, și cu regim special, decît acei critici care vor să-l cocoloșească pe individ și individul cocoloșit. Cît timp vor fine hîrtia secretă în seif ? Cît mai mult și pînă cînd vor fi siguri cu toții că furtuna a trecut, că primejdia a trecut : că reclamațiile, conflictele, protestele, cercetările au trecut, au obosit, s-a așternut un strat suficient de învechire, de uitare peste ticăloșii și greul a trecut. În acest timp individul vinovat, care ar trebui să se afle sub anchetă, își continuă funcția, își vede de treabă — spre stupoarea lumii — ca și cum nimic nu s-a întîmplat, — și în același timp demisionat — așteaptă cu urechea ciulită, aleargă după aranjamente. Dacă se întîmplă să vină cineva să se intereseze de abuzuri, de încălcările lui și de măsurile care s-au luat — protegiuții — cît sînt ei de oameni serioși ! — joacă acea comedie penibilă — adică iau o poză amărîtă, de înmormîntare, scot cererea nenorocitului din seif și o arată : „Da, noi cunoaștem cazul ; noi am cercetat, am analizat, cazul a fost dezbătut și persoana a recunoscut, cere singur să fie înlocuit. Totul este clar. Măsurile sînt ca și luate, cazul este ca și rezolvat. Nu vrem să facem vîlvă. Trebuie să mai avem o discuție și să hotărîm definitiv"...

„Din motive personale" — cîtă lașitate, cîtă josnicie, cîtă rușine !!!... Cîtă abjecție !

Cîtă periculoasă întîrziere și falsificare în gîndirea unor oameni.

Într-o epocă atît de uriașă și severă, încît nici gîndul de a încerca înșelăciunea nu-l scapă din vedere și nu-l iartă !!!

TRAIAN COȘOVEI ■

Faptele și vorbele

O chestiune de estetică

Unul din tipurile foarte reușite de mobilă (nu multe), puse în vînzare la noi, este garnitura „Primăvara". Chestiune de gust, veți zice. Bineînțeles. Oricum însă, fiindcă fotoliile și canapeaua ne-au plăcut amîndurora, și nevestei mele și mie, am luat decizia să le cumpărăm. Am scăpat de garnitura noastră veche și am pornit voioși la îndeplinirea intenției. După diverse și numeroase trimiteri din magazine-expoziție (unde nu poți cumpăra) în depozite (unde găsești altceva), am ajuns pe șoseaua Pantelimon. Aici, într-o unitate comercială nou deschisă, spațioasă și elegantă, cu sortimentul realmente bogat, am găsit imediat ceea ce căutam. Se aflau expuse chiar două modele și stăteam încurcați, neștiind pe care să-l alegem. În sfîrșit, ne-am hotărît și am vrut să trecem la fapte. Dar acum a intervenit surpriza ! Achiziționarea garniturii presupune ca piesele ei să se afle și în depozitul magazinului. „Pînă ieri am avut, ne-a explicat, extrem de civilizat, o vînzătoare amabilă și drăguță. Ne vin mereu. Treceți dumneavoastră, zilele astea, pe la 10, cînd primim marfă și vă servim cu plăcere". De unde stăm noi, nu e ușor de venit pînă în Pantelimon, zilnic, o săptămînă, două, dar pentru satisfacerea gustului merită să depunem și niște efort (așa ne învață, dealtfel, și estetica modernă). „Putem să o luăm atunci pe asta, care ne place ?", am întrebat. Răspunsul a fost tot plin de curtoazie, însă (vai !) negativ. „Alegeți din ce ne vine, nu putem ști înainte". „Și dacă achităm înainte ?" „Atunci am căpătat răspunsul — primiți sigur în maximum 27 de zile". „Pe aceasta ?" „Nu, una exact din aceeași categorie, fiindcă există mai multe calități dar modelul stofei, după cum se nimerește". Aici a început problema de estetică. „Și dacă modelul nu-mi place ?" „Atunci veniți în continuare zilnic, pînă cînd ne sosește una care vă convine și o luați".

N-am înțeles, oricît mi-am bătut capul, ce interpretare dă O.C.L.-ul ideii de comandă. Ba, ca să fiu sincer, am priceput, dar mi-am dat seama că gustul cumpărătorului joacă în această concepție un rol cu totul neglijabil. Comanda, plătită anticipat, asigură termenul livrării, categoria, cum spuneam. Că eu aș prefera o stofă în dungi verde pe alb și nu niște fiori violete cu fond roșu, asta-i o pretenție excesivă și inacceptabilă. O atare specificare în contractul de comandă nici n-ar fi posibilă, pentru că lipsește denominarea corespunzătoare. Cum, mi-am zis, cheltuim milioane cu magazine atît de frumoase și ne zgîrcim la un biet catalog sau neglijăm să expunem esantioanele stofelor. Ce mare greutate ar fi ca modelul lor să se poată indica în comandă ? De ce să-și rupă cetățeanul pingelele și să-și facă nervi ?

Cred însă că motivul mai adînc al defecțiunii semnalate e efectiv... o chestiune de estetică.

În comerțul nostru de stat mai există tovarăși foarte stimabili care consideră precizarea gustului cumpărătorului peste tipul mărfii (sub raport calitativ), un răsfăț putred burghez. De ce să vrei neapărat o garnitură „Primăvara" în dungi și încă pe o anumită culoare ? Zi bogdaproste că ai găsit-o, sub orice înfățișare, chiar dacă nu faci o cheltuială de un fleac.

Am și avut prilejul să urmăresc principiul în acțiune ca să spun așa : într-un magazin de confecții din centru, responsabilul sau șeful raionului mustra părintește și cu vizibile scopuri instructive, o vînzătoare pirpirie și timidă foc. „Nu trebuia lăsat clientul să plece" — o dăscălea el. „Dar a vrut un sacou maro" — încerca să explice ea cu o voce de ață. Mentorul, nedescurajat, îi replica însă prompt: „Ce înseamnă că voia maro ? Uite, ai albastru și gri, o grămadă ! Nu putea să la unul din astea ? Doar sînt la fel de bune și au aceeași croială ! Mata trebuia să-l convingi că e tot aia și să nu iasă de aici fără sacou pe dinsul".

Avea ceva dreptate și responsabilul. Un vînzător bun are talentul acesta. Mi-am amintit de o poveste a lui Șalom Alehem. Acolo, eroul reușește să vîndă chiar trei calendare aceluiași client, un general. Dar în cazul nostru am fost frapat de o altă latură a gîndirii comerciale, dacă mă pot exprima astfel. Pentru unii, și nu puțini, gustul decis e o aberație care trebuie combătută. Ce sînt mofturile astea, culori, asortare, modele... Unde o să ajungem, dacă dăm frîu liber atîtor capricii?

Eu, și mulți alții sînt sigur, cred, dimpotrivă, că exercitarea gustului personal constituie o expresie a democrației, iar satisfacerea lui, cît timp rămîne rezonabilă, la o gamă foarte variată, ilustrează o treaptă atinsă de civilizația socialistă.

Cerem, pe drept cuvînt, esteticii să se intereseze îndeaproape de activitățile umane productive. Dar și aceștea n-ar strica să respecte, la rîndul lor, cerințele minime, fiindcă exmprimă tot niște nevoi omenești legitime.

Exemplul meu e cam vulgar comercial. Dar dacă ne gîndim bine, vom băga ușor de seamă că are tîlc și pentru literatură.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Poezia și spiritul citadin

Prin citadinism, în poezie, se înțelege sau se subînțelege adeseori frecvența unor elemente de decor ca automobil, cinematograf, parc cu îndrăgostiți etc. Într-o anumită măsură, această evaluare statistică este îndreptățită, deoarece, de obicei, o viziune lirică nouă vine cu propriul ei inventar de obiecte. Raportul însă nu este obligatoriu, în orice caz, nu într-atît de obligatoriu încît să ne dea dreptul de a vorbi despre spirit citadin ori de cîte ori descoperim că un autor evocă orașul. O poezie sămănătoristă despre metropolă sau una futuristă despre munca la cîmp sînt perfect posibile.

O asemenea distincție trebuie făcută cu fermitate cu atît mai mult cu cît citadinismul, ca atitudine estetică, și nu ca temă, reprezintă o cucerire și, totodată, o trăsătură caracteristică a literaturii noastre de azi.

Revenind la poezie, să examinăm, o clipă, „concepția" unuia dintre cei mai consecvenți reprezentanți ai orientării: Leonid Dimov. Poeții tradiționali — chiar și cei care, ca Topîrceanu, se proclamă oameni ai orașului — sînt fanteziști cu moderație, respectînd succesiunea anotimpurilor, admițînd, fie și ca obiect al ironiei, conceptul de „natură", căutînd, cu o nostalgie paremiologică, formule rezistente la timp. Modul lor de gîndire fundamental țărănesc îi determină să vadă în descrierea unui popă călare, cu țuica de sticlă la oblînc, un act de temeritate a imaginației. La Leonid Dimov, interdicții a căror minimă încălcare să producă delicii de acest gen nu există. Sensibilitatea sa a fost sau, în orice caz, se manifestă ca și cum ar fi fost educată de freamătul marilor aglomerări urbane, care se constituie ca un spațiu al tuturor posibilităților : patinaj vara, înot iarna, vitrine cu manechine mai frumoase decît femeile care trec pe stradă, convoaie mortuare încrucișîndu-se cu alaiuri de nuntă, case suprapuse și, mai ales, opinii contrare în aceleași probleme. Acest eliberator sentiment al relativității, al capacității omului de a-și rectifica necontenit obișnuințele pentru a rămîne el însuși explică, în mare măsură, și rapida succesiune de perspectivă din poezia lui Nichita Stănescu, caracterul „ipotetic" al viziunilor construite de Ana Blandiana.

Citadinismul, confundat cu prezența materială a orașului în poezie, nu semnifică nimic în plan estetic și cultivarea sau necultivarea lui reprezintă o falsă problemă, de aceeași natură cu aceea a cuiva care ar medita îndelung cu ce cerneală să-și umple stiloul pentru a da o anumită „culoare" scrierii sale. În schimb, luat în accepția de atitudine, de mod de a gîndi și a reprezenta, se constituie ca o direcție valoroasă și necesară. Și aceasta, pentru că spiritul citadin, în ultimă instanță, este o componentă și poate chiar matricea spiritului modern.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Cercul adevărului Radu Selejan:

Un roman ambițios e Cercul adevărului : nu sub aspect artistic (formal), ci ca document. Scrisul lui Radu Selejan convinge tocmai prin patosul justițiar și critic. Simplitatea, aici, are și ea o adresă precisă : scriitorul nu vrea să fie doar un intermediar al adevărului. Firește, în acest caz, interesul cade în special pe „conținut". Oamenii, în roman, se confruntă cu probleme de producție, de etică a muncii socialiste. Nu lipsesc bune momente (sugestive) de eroism cotidian, de investigație și dezbatere morală. Autorul expune faptele degajat, atent mai ales la detaliul realist și replica decisivă. **Cercul adevărului** însuși nu e o simplă metaforă. Adevărul inginerului Dudu este adevărul faptei. El învinge pînă la urmă, deși — se înțelege — cu prețul unor sacrificii. În final, odată cu revenirea lui Dudu la mina Slova, cercul se închide. E un fel de a spune „se închide". În realitate, cercul adevărului se lărgește și-i arată pe toți așa cum sînt.

Acțiunea se petrece, așadar, la o mină. Pentru a redresa planul este adus inginerul Dudu în locul lui Ran, un individ abject. Oamenii lucrau în condiții grele. În plus, aveau de suportat incompetența și mai ales incorectitudinea unor șefi învechiți în funcție. Fiindcă le era teamă, discutau mai mult pe la colțuri. E și aceasta un aspect al adevărului. După cum nu întîmplător noul șef al minei află despre afacerile murdare și înscenările unor adversari numai dintr-un caiet, „uitat" de cineva pe biroul său. Om dintr-o bucată, cinstit, pasionat de meserie, tînărul inginer luptă, nu dezarmează și își impune punctul de vedere. Victoria sa e bineînțeles a întregului colectiv. Prozatorul a intuit exact cum stau lucrurile. Prin temperament și sinceritate în relațiile cu oamenii, inginerul Dudu părea mai degrabă condamnat la izolare. Nu e deloc ușor să înfrunți pe toată „lumea". Numai că interesele lui Dudu sînt aceleași cu interesele tuturor. Cu alte cuvinte, eroul nostru acționează în numele unui ideal etic superior. Muncitorii, secretarul de partid, cei cîțiva funcționari corecți sînt mereu alături de el, fiindcă văd în Dudu un exponent al propriului lor adevăr.

Tabloul social, paginile de atmosferă, descripțiile au o pondere privilegiată în roman. Oameni, fără complicații sufletești, trec pe planul al doilea. Mai bine conturați ni se par escroci ca Șargu și Lișcu sau chiar directorul Ioveanu — și acesta șarjat. Se mai desprind cîteva figuri de muncitori, creionați cu simpatie, ceea ce indiscutabil echilibrează nota satirică dominantă.

Cercul adevărului îl trădează în schimb pe reporter. Artistul și martorul evenimentelor nu se confundă : e vorba de două experiențe distincte. Primează a doua dintre ele. De unde, psihologia sumară a personajelor (în cel mai fericit caz, oameni de acțiune și decizie). Într-un cuvînt autorul operează cu decupaje de realitate brută, structurate liniar, fără nici un relief. Într-un fel se revine aici la proza naivă : se resimte insuficiența travaliului artistic, deși dialogul și narațiunea sînt conduse cu multă abilitate. Ceea ce ne surprinde însă cel mai mult este prezența unor clișee. Iată, de exemplu, jurnalul pe care-l ține aproape tot timpul inginerul Dudu, jurnal căruia noi nu-i vedem rațiunea : poate numai ca artificiu care să facă posibilă expunerea la persoana întîi, ca în proza autenticității sau pentru a marca totuși mai apăsat ideea artistică. Autorul însuși se arată incomodat de restricția pe care singur și-a pus-o. Uneori, confuzia între timpul evenimentelor rememorate și al transcripției propriu-zise nu mai poate fi nicicum mascată. Trimitem la o secvență în care se face bilanțul primelor săptămîni de activitate la mina Slova. Trecem peste notația cam seacă, lipsită de suportul introspecției. După un timp, reproduce un lung dialog cu un medic. De-acum jurnalul nici nu mai e de fapt jurnal. În sfîrșit, inginerul Dudu — tot scrînd — constată cu uimire că s-a făcut ora trei, cheamă portarul și-i dă instrucțiuni pentru a doua zi (în același timp notează mereu în caiet, chiar faptul că scrie !), stinge lumina, se culcă, dar firește nu adoarme imediat și continuă rememorarea, scrînd mai departe (dar lampa fusese stinsă o dată!) încă vreo oră... Afară de asta, nu se face nici o diferențiere — de registru stilistic măcar — între jurnal și textul înglobant. Dacă ar fi o simplă neglijență, n-am insista atît. Explicația e alta : materia epică îl depășește pe scriitor, care — atent la detaliu — uită uneori mișcarea întregului. Jurnalul nu pune ordine în fapte și nici nu lasă impresia de autenticitate (lipsește dimensiunea conștiinței : oamenii judecă instinctiv, la limita bunului simț), ci complică exact acolo unde ne-am aștepta cel mai puțin. Din cauza aceasta unitatea de ansamblu ni se pare a fi de cîteva ori în pericol.

O carte despre adevăr impresionează întotdeauna. Radu Selejan și-a asumat dificultatea unei teme majore. Romanul impune desigur : este o carte despre actualitate, în sensul grav al cuvîntului. Așteptăm cu interes al doilea volum și de ce nu, afirmarea deplină a unui prozator cu fru-

CORNEL MORARU ■

Biografii contemporane

Iată că în acest secol al foamei de informații, în care literatura de document are un succes extraordinar, singură critica literară este paralizată în fața unor specii considerate anacronice: biografia și fiziologia. Ori prea speculativă ori de tot doctă, ea refuză cu încăpățînare orice referință la viața scriitorilor contemporani. Sedusă de cîteva metode moderne (și ele niște convenții, la urma urmelor) ea nu mai vede decît cărțile în sine. Autorii acestora rămîn niște semne abstracte, a căror biografie este cunoscută, în cel mai bun caz, din surse orale, adeseori dubioase și false. Biografie nu mai au decît clasicii, ca și cum numai viețile acestora ar reprezenta niște modele exemplare de scriitor, ca și cum tipologia adevăratului scriitor s-ar fi epuizat odată cu ei. Credem că biografia, fiziologia literară a autorilor sau portretul, chiar dacă rămîn oarecum specii de frontieră, sînt absolut necesare într-o literatură. Toată chestiunea constă în asimilarea acestor specii prin noile metode ale criticii, prin exigențele epocii contemporane ; observația este valabilă, fără îndoială, și la nivelul clasicilor. Căci la fel lipsite de semnificație sînt, să spunem, și deducerea talentului lui Coșbuc sau specificitatea universului său din înclinația de povestitoare a mamei sale ori din strigătura de la horă, dar și plăcerea fabulatorie a lui Fănuș Neagu din voluptățile sale oenologice. Dar nu este fără importanță, în ordinea creației, faptul că Eminescu a fost un conservator convins, după cum la fel de revelatoare se impune pentru poezia sa constiința publică, militantă, a lui Eugen Jebeleanu. În cazul scriitorilor nu există o viață care să nu însemne nimic. Nu doar biografiile excepționale interesează. Așa cum pentru unii, viața însăși a constituit o „operă" (Louis Vachô), opera altora a fost explicată în bună parte printr-o existență anostă, obscură (Franz Kafka sau Urmuz ai nostru). Referindu-ne la scriitorul român contemporan, trebuie precizate cîteva lucruri : existența lui este în esență socializată. El e, îndeobște, un funcționar, este, cu alte cuvinte, cuprins în anumite activități instituționalizate, avînd, în felul acesta, o biografie intrucîtva „comună". Ceea ce nu înseamnă că e lipsit de o viață particulară. Astăzi, cafenelei i s-a substituit tribuna, iar boemei activitatea publică. Extravaganțele nu mai spun aproape nimic despre valoarea scriitorului contemporan. Ceea ce ne adevărat interesează este portretul său moral, biografia esențială. Ei trebuie definit atît în funcție de modelul uman al societății umane, cît și în funcție de universul operei sale, de idealul acesteia, fără a evita, bineînțeles, particularitățile psihologice, fiziologice etc. Intenția noastră, însă, nu e de a oferi rețete. La urma urmelor, știința de a schița portretul unui scriitor, fie el interior sau exterior, nu ține neapărat de o metodă ci de vocația criticului. Și totuși, o personalitate nu poate fi definită cît de cît exact fără o raportare la modelul uman ideal al timpului său. Nu demult s-a tradus la noi biografia, exemplară în acest sens, a lui Erasmus, scrisă de Huizinga. Este o biografie a omului văzut prin opera sa. Dar celebrul filozof îi oferă lui Huizinga toate datele pentru circumscrierea modelului unui umanist, așa cum odinioară Călinescu extrăgea din viața lui Creangă elementele figurației geniului natural autohton.

O probă că cititorul de astăzi agreează asemenea specii rămîne marele succes al lui Eugen Barbu cu a sa istorie polemică... Dincolo de subiectivismul ei, cartea reconstituie cîteva fiziologii, lucrate călinescian ; și, ceea ce este și mai important, refăce atmosfera unor diverse medii literare, reușind, prin toate acestea, să depășească pitorescul și să configureze o idee despre mediul actual al poeziei. Sigur, de aici pînă la ceea ce propunem noi, realizarea unor „biografii interioare" ale scriitorilor contemporani, drumul este lung. Dar, oricum, avem de-a face cu un început !

PETRU POANTĂ ■

Un brav inginer numit Virgil Chiricescu

Se părea că a treia soluție nu există. Se frămîntaseră destui oameni, specialiști serioși pe care viața și profesia nu-i încercaseră pentru prima oară. Cablele electrice subfluviale care traversează Dunărea și fac legătura între stația de transformare și sistemul de irigații și desecări se defectaseră. Alimentarea cu energie electrică a sistemului incetează și, practic, ajunge inutil, practic, o investiție de multe milioane de lei devine neproductivă, practic, pămîntul nu mai poate fi udat, ajutat să învingă seceta Bărăganului. Și dacă ne aducem aminte, primăvara anului trecut a fost excesiv de secetoasă, prevestind parcă prin tăcerea ei uscată acea furtună de ape din timpul verii. Zece ani cablele își făcuseră datoria. Acum se defectaseră. Curenții fluviului îi scoseseră din adîncul albiei și nisipul fin în perpetua lui mișcare le erodaseră. Rezolvarea se impunea urgent. Dar cum? Soluția cea mai la îndemînă ar fi fost, firește, să se înlocuiască. Dar o pozare de cable de douăzeci de kilovolți sub apele unui fluviu nu este o treabă de bunăziua, nu se face simplu cum ai schimba un cordon la fierul de călcat. Dar nu aceasta ar fi fost dificultatea. Cablele sînt din import, foarte scumpe și mai ales foarte greu de procurat. Ar fi trebuit o comandă specială, de o lungime egală cu lățimea Dunării în acel punct, către o firmă străină. Ar fi durat mult. Numai o pozare de cablu ca aceasta durează trei luni. Și orice așteptare, orice întîrziere însemna un timp irecuperabil, ireversibil pentru pămînt. Și sate întregi rămase fără lumină electrică. A doua soluție ar fi fost execuția unor linii aeriene care să supratraverseze Dunărea. De asemenea o treabă la fel de costisitoare, de durată, și mai puțin modernă pe plan tehnic. În perspectivă cu riscuri mult mai mari. Și atunci? Care ar putea fi soluția a treia? Chiar nu poate exista soluția a treia? Se răsfoiesc cu febrilitate tomuri de literatură de specialitate și nu prea se găsește. Inginerul Hîncu pleacă într-o zi de la I.R.E.B. din Bd. 1 Mai, în str. Candiano Popescu nr. 1, acolo într-o latură a Parcului Libertății, unde se află sediul Grupului de șantiere electromontaj — București. I se plînge directorului general, inginerul Macioc, cerîndu-i un sfat, o părere. Directorul pune mîna pe telefon și-l cheamă pe inginerul tehnolog Virgil Chiricescu. Acesta vine, intră în birou, așa, cu statura sa mică, umplînd încăperea cu stînjeneala modestiei și timidității sale, dar directorul care îl cunoaște atît de bine, lucrează împreună de peste 15 ani, îl lasă întîi să „se dezghețe". Îi spune despre ce e vorba și acesta răspunde simplu de tot, ca și cum ar fi răspuns la salutul unui prieten, dar cu un fel de licărire în ochi, cu acea scînteie de inteligență și de siguranță a omului stăpîn pe ceea ce știe „Păi, să-l reparăm". „Dar e cu putință?", răspunde confratele său de la I.R.E.B. Nicăieri în lume nu se face așa ceva, nu se cunoaște o tehnologie de reparare a cablelor subfluviale". „Păi, nu-i nimic, să încercăm să răsim noi una!", răspunde cu calmul și încrederea sa care, la prima vedere, trezește neîncredere. Cere cîteva zile de studiu și se retrage în laboratorul său. După timpul propus, bate în ușa cabinetului directorial: Se consultă împreună, perfecționează împreună ideea, mai mult, metoda ca se născuse, și-i dau telefon inginerului Hîncu. Nu peste mult timp, două echipe de muncitori, una de la I.R.E.B și una de la Electromontaj, se aflau lîngă Dunăre. Împreună cu inginerii Chiricescu, Hîncu și directorul general Macioc. Scafandrii scot din greu cablele din mîlul adîncurilor fluviului, cu ajutorul unuia dintre acele vase care salvează epavele, care aduc la suprafață navele scufundate. Le așază cu grijă pe niște pontoane speciale. Și de acum intră în acțiune acest doctor de cable numit Virgil Chiricescu. Începe consultul, apoi actul operator. Extirpă „rana" și cu actilicile și dispozitivele pe care le-a adus de-acasă, din laborator — calculate, probate, încercate —, numindu-se tehnic mufe speciale, cleme, izolații speciale etc., reintregește „primul cablu". Cu ajutorul laboratorului mobil adus de la București se încep probele și încercările — de etanșeitate, de rezistență la curenții de apă, la tensiunile solicitate în cablu, rezistență la umiditate, la șocuri și alte și alte rezistențe... Cablul răspunde perfect. O primă victorie e cucerită. Ideea inginerului Chiricescu n-a fost un hazard, ci chiar o idee. O soluție tehnică. Se lansează cablul la apă, din nou pe fundul Dunării, cu o suită de precauții și măsuri tehnice supravegheate cu tensiune și încordare. Se fac din nou probe. Victoria este definitivă. S-a lucrat de la 8 dimineața, cînd cablul a fost adus de scafandri la lumina zilei, și pînă a doua zi la orele 16. Timp în care nimeni n-a dormit, nimeni n-a întrebat cît e ceasul și de mîncat, au mîncat pe rînd și în fugă, uneori acolo pe ponton, cu o mînă ținînd sandvișul și cu alta cheia franceză... De fapt, mi se spune, tot acest travaliu nu mai contează. Oricît a fost el de încordat și de curajos. „Dacă nu reușeam ni se imputau toate pagubele produse. Iar de consecințe, să nu mai vorbim, afirmă directorul general. Contează că s-a terminat cu succes și, să notați, în condițiile în care circulația fluvială n-a fost întreruptă. Nici măcar un minut". Poate că nici asta nu contează. Totul a fost, este și va rămîne această soluție tehnică, necunoscută încă pe plan mondial, necercetată, neexperimentată. (Ulterior institutul de cercetări în specialitate confirmă că repararea cablelor subfluviale e nepractică în lume și socotită ca imposibilă). Și totuși așa a fost gîndită, concepută, realizată de către un inginer român pe nume Virgil Chiricescu.

ILEANA ALEXENI ■

Grîul, dulcea neliniște a unui om

Comlosul Mic, sat cu adevărat mic. Are cu mic cu mare 1 460 de locuitori. Sat, capăt de țară, parte a comunei Comlosu Mare aflată în cornul de vest al Cîmpiei Banatului, sat de graniță. Sat de români și germani. Ajung aici datorită unei scrisori a lui Tudor Măndreci. Îl întîlnesc repede și mă descumpănește. Nu e țăran, cum bănuiam, și nu mă așteptam să fie atît de tînăr. Are 28 de ani, deși nu-i dai nici 25, este tehnician veterinar și secretarul comitetului de partid din C.A.P.

— Aș vrea să scrieți despre oamenii de-aici, despre niște țărani, români și germani, și despre un președinte. Fără el C.A.P.-ul Comlosul Mic n-ar fi obținut într-un singur cincinal șase Ordine ale Muncii clasa I și n-ar fi fost de două ori declarat Erou al Muncii Socialiste. A venit la noi modest și cinstit și a rămas modest și cinstit. Chiar dacă la început unii nu l-au iubit, chiar dacă a avut necazuri cu duiumul.

Vasile Dobre, președintele, este inginer agronom. Gălățean de origine, dintr-o comună de pe Dealurile Bujorului. Dintr-o familie de țărani cu șapte copii, a plecat la Agronomie, în celălalt capăt de țară, la Timișoara. În 1961 își ia licența. Repartizat în Banat, la Uihei, unde s-a dus conștiincios, chiar dacă și dorul și gîndul se întorceau necontenit spre Dunăre, acasă. Nu credea că va rămîne pe-aici mulți ani. Că îi va adopta (și se va adapta) Banatul. Dar munca și căsătoria cu o bănățeană au învins pînă la urmă nostalgiile.

— Cum ați devenit președinte la Comlos?

— Promovat. Trimis de organele de partid și de stat. Și Tudor Măndreci, secretarul de partid, îmi relatează povestea președintelui Vasile Dobre. Acum 12 ani la C.A.P. Comlosu Mic se săvîrșesc niște abuzuri, cooperativa ca și cooperatorii se aflau în grea cumpănă, la ceasuli unor pierderi mari. De recolte, dar mai ales de încredere. Președintele de-atunci nu prea se interesa de producție și de treburile obștei, ci de cele personale și de favoruri. Pe acest fond, în acest climat, cînd țăranii erau circumspecți, față de președinți și mai cu seamă față de inginerii agronomi, se perindaseră destui pe la ei și nici unul cu gînd de treabă, soseste încă unul. Și în plus ca președinte. Și atît de străin de locurile lor. Singurul cadru de specialitate pe care l-a găsit Vasile Dobre la venirea sa era un tinerel, un băiețandru, abia ieșit de pe băncile școlii, sosit și el doar cu vreo lună-două înainte, Tudor Măndreci, și pe care a fost nevoit să-l mai dea și în judecată după un oarecare timp — fiindcă a părăsit Comlosul care l-a școlarizat, care îi plătise cheltuielile de pregătire — ca să-l aducă înapoi fiindcă atunci rămînea chiar singur. Apoi fiecare l-a înțeles pe celălalt și au devenit prieteni. „Deci, înhamă-te la treabă!" și-a spus tînărul inginer. Era în aprilie, năvălise primăvara și campania agricolă trebuia ajunsă din urmă. Avea două date esențiale: știa că pămîntul este fertil și oamenii harnici. Fertil, fertil, dar 60 la sută din suprafața cooperativei și așa nu prea mare — 1 105 hectare de teren arabil — era supusă băltirilor de apă, și astfel era redusă la zero. Oamenii, harnici, harnici dar la început nu prea veneau la lucru se întrebau neîncrezători ce-o ieși cu noul președinte?! Inginerul Vasile Dobre, care trei ani la rînd a fost și agronom, și zootehnist, și președinte, bate tot pămîntul C.A.P.-ului cu piciorul, cîntărind în mîini țărîna și apoi se apucă să facă un proiect pentru desecări, pe care toamna și primăvara începe să-l aplice. „Mi-amintesc, era în '65, pe plan local, cu forțele noastre, proiectat de noi, executat de noi, am realizat un sistem de desecări. Membrii cooperatori au dislocat 23 000 de metri cubi de pămînt. Cu tîrnăcoapele, cu lopețile, cu mîinile". Se pare că de-aici au început să se dezghețe și apele în sufletele comloșenilor, să facă punte spre tînărul lor președinte. Să-i simtă de-al lor, să-l simtă ai lor. „Am redat pămîntului puterea lui adevărată". După vreo șase-șapte ani, generalizează sistemul de desecare pentru tot pămîntul C.A.P.-ului, de data asta după un proiect făcut de specialiști, executat mecanizat și plătit de cooperativă, fără să la credite de la stat. Dealtfel, de cînd e inginerul Dobre aici, n-a existat investiție întreprinsă să nu se facă „pe cont propriu". Secret al puterii acestui C.A.P și al retribuției mari a oamenilor. În general profilată pe cereale — grîu, porumb — și plante tehnice, sfeclă-de-zahăr și cînepă pentru fuior — doi-trei ani mențin soiurile pe care le-a găsit în cultură, crezînd că e vorba de o experiență, de un fapt verificat. Și, în plus, cînd nu ai în totalitate oamenii de partea ta, experimentele și schimbările trebuie făcute mai cu prudență, eșecurile pot fi dezastruoase. Bun psiholog, sufletul de țăran care știe să pătrundă și să înțeleagă sufletul țărănesc, are răbdare, face însă totul să se obțină recolte mari cu sămînța pe care o avea, pe care a găsit-o. Se scoală cu noaptea în cap, la patru-cinci dimineața e dus la tractoriști se ține literalmente după ei, că să lucreze pămîntul ca lumea, fiindcă mulți, în goană după cantitate, lucrează bine la capetele tarlalelor, iar la mijloc ridică plugul și zgîrie doar coaja brazdei și-i dau bătaie cu toată viteza înainte. La fel procedează cu oamenii și la întreținerea recoltelor. În 1971 se produce salțul calitativ. Comlosul Mic începe să devină celebru. Dar pînă atunci au avut loc uneori dramatic, acumulările. Producțiile cele mai mari pe județ le obține mai întîi la porumb. Șigur, au spus circotașii, cum să nu obțină, cînd la Comlos există forță de muncă? Între specialiști se spune că porumbul este foarte mult al țăranului, producția depinzînd de felul cum îl prășește, iar grîul e al agronomului. Fără să fie de acord cu asta, inginerul Vasile Dobre recunoaște că totuși grîul a fost frumoasa și dulcea sa neliniște. Ambițiile sa. Lovrinul, stațiunea experimentală agricolă, nu era prea departe. Se duce acolo, discută cu specialiștii, urmărește cîmpurile experimentale și schimbă radical soiurile. La grîu ca și la porumb. Adoptă, permanentizează hibrizi și soiuri de la Lovrin. Vorbește cu oamenii pe cîmp, îi verifică, îi controlează, îi învață ca pe niște școlari, îi școlarizează ca pe niște tehnicieni, ca nu cumva din mici sau mari erori, din neaplicarea la timp a normelor agrotehnice să se instaureze eșecul. Și palmaresul începe să se arate. Din 1971 în 1975 recordurile se țin lanț: pornește cu 3 550 kilograme de grîu la hectar între primele pe țară, și în 1974 ajunge la 5 467 kilograme la hectar cu soiuri anuale de pînă aproape 1 000 kilograme la hectar. La porumb, ajunge în 1971 la 5 842 kg boabe la hectar, iar în 1974 la aproape 8 000. La sfecla-de-zahăr atinge aproape 50 000, o cifră care oscilează de la toamnă la toamnă doar la compartimentul sutelor și niciodată la nivelul miilor. Recorduri adevărate la nivelul țării devin însă nivelul obișnuit al Comlosului Mic. Așa devin țăranii de-aici adevărate și drepte celebrități. Acest mic sat de la capăt de țară ajunge de două ori Erou al Muncii Socialiste, de două ori distins cu Medalia de aur „Secera și Ciocanul" și de șase ori cu Ordinul Muncii clasa I. Doar un singur om rămîne anonim, așa cum le stă bine eroilor adevărați, spiritelor mari, oamenilor pentru care viața fierbinte și lupta este o naturală condiție umană? Fostul copil de țărani, Vasile Dobre.

CICI IORDACHE ■

Un tată anonim, un fiu și 2500 de locomotive

În hala de montaj a locomotivelor, la întreprinderea „23 August", subansamblele, fabricate în alte secții, se adună pe diferite canale, ca apele unor guri de fluviu într-o deltă. Se însumă, după o ordine pe care oamenii o poartă parcă în ei, și pe ecartamentele din hală se conturează locomotiva. Îl caut pe șeful de echipă Emil Stoia, unul dintre oamenii care de 40 de ani dirijează acest flux.

La ora actuală, echipa lui lucrează la cele mai mari locomotive hidraulice care s-au construit vreodată în uzina bucureșteană. Sînt concepute, proiectate și executate, pînă la ultimul șurub, de români. Primele două, care se află acum în hala de montaj și pe care oamenii lui Stoia stau ciorchine, sînt destinate exportului: vor fi livrate în Republica Democrată Germană. „Cînd livrezi un produs, îmi spune Emil Stoia, înseamnă că livrezi și inteligență umană. Și aceasta încă nu este nici un secret. Cînd îl fabrici însă în premieră și îl livrezi de la întîiul exemplar, parcă te încearcă neliniștea".

Sus, după șeful de echipă, la bordul celui mai mare LDH românesc, construit la Întreprinderea „23 August". Echipată cu două motoare, cu două transmisii hidraulice și alte două auxiliare, cu generator pentru curent electric, locomotiva dezvoltă o viteză sporită, iar una dintre caracteristicile deosebite este aceea că, atunci cînd se cuplează la trenurile de persoane, asigură încălzirea electrică a vagoanelor. Ceea ce înseamnă că este și mai puternică dar și mai economică. Implicat în întregul proces de modernizare al uzinei, șeful de echipă Emil Stoia, mai mult decît alții, a participat la reorganizarea fluxului tehnologic pe baze noi științifice. Autor al mai multor inovații, „nu le-am ținut niciodată socoteala", a perfecționat suporții de frînă, mai ales la primele tipuri de locomotive, economisind astfel metal și manoperă; a înlocuit unele piese din bronz cu altele din fontă etc.

— Înainte, îmi spune lăcătușul Vasile Miron, 60 de oameni asigurau montarea și centrarea motoarelor, a transmisiilor, a calei de rulare. Acum, aceleași lucrări le executăm numai cu 30 de oameni. Lucrul a devenit posibil tot prin reducerea manoperelor, îmbunătățirea unor operațiuni, perfecționarea fluxului tehnologic.

Stînd aproape zilnic peste orele de program, „la vîrsta mea am început să confund uzina cu casa". Stoia s-a putut gîndi la toate acele greutăți cu care se confruntă oamenii. De pildă, găurirea suporților motorului se făcea pînă nu demult prin trasaj manual. „Ne trebuiau cam două ore". Stoia a găsit o soluție. Nu sofisticată, dar practică și economică: a gîndit și confecționat un dispozitiv cu ajutorul căruia timpul operațiilor respective s-a redus de la două ore la o jumătate de oră. Efortul oamenilor a fost micșorat de asemenea.

Între timp, am coborît din LDH și stau de vorbă cu oamenii care îl înconjoară pe Emil Stoia. Mulți îmi spun că dacă se află pe locomotivă și nu aude sirena, nu pleacă pînă noaptea acasă. Gheorghe Buruc, Erou al Muncii Socialiste, îmi spunea că nu demult a fost livrată cea de-a două mii cincisutea locomotivă. La toate acestea a lucrat și Emil Stoia. Le-a echipat pe fiecare și le-a privit cum pleacă pe poarta uzinei. Părăsirea uzinei de către o locomotivă gata fabricată nu este la fel de spectaculoasă ca a unui vapor, să zicem, atunci cînd se lansează la apă. Trăirile oamenilor, ale acelora care au lăsat o părticică din ei în mașină, sînt la fel de înalte. Viața acestui om scund, cu ochi vioi, cu un zîmbet nelipsit de pe față — ca mănunchi care-i dezvăluie firea — seamănă cu o bogată lecție de istorie: s-a angajat la Malaxa în 1933 cînd muncitorii se aflau în grevă. În 1939 s-a alăturat comuniștilor. În 1945, a fost primit în celula de partid. „Sedințele le țineam în niște barăci, pe locul unde azi se află stadionul uzinei. Căpătasem curaj, viața era grea, și nu era zi aproape să nu demonstrăm într-un fel. Odată. În '45, cînd cu partidele acelea multe, neram grupat cîteva sute de muncitori, pînă la urmă s-au adunat cîteva mii și am umplut Piața Palatului. Strigam așa: „Jos guvernul, jos Rădescu!" Și, pesemne, lui Rădescu nu i-a prea convenit, că a ordonat soldaților de la Palat să tragă în noi. Nici azi nu-i pot înțelege pe soldații aceia cum de au tras. Îmi place să cred că au închis ochii și au tras. Dar chiar și așa, tot nu pot să-i iert. În brațele mele a murit atunci împușcat prietenul și colegul meu de muncă Nicolae Stan. Să fi avut 35 de ani. I-a rămas soția. Copii nu a avut".

În hala de montaj, zgomotul scade și crește și iar scade în intensitate, ca valurile unei mări zbuciumate. Dincă cum se repede ciocanele, după cum oamenii se înlănțuiesc cu mișcările. Aflu, tot aici, că Emil Stoia și-a adus în uzină unicul fiu. În 1957, cînd avea doar 12 ani, l-a adus să-i arate cum se naște locomotivele. Înțelegeți că a fost un pretext. Emil Stoia își aducea unicul fiu în uzină pentru a înțelege de foarte tînăr că munca este singurul mijloc de a reuși în viață. După trei ani de școală profesională Vasile Stoia, fiul lui Emil Stoia a devenit muncitor. A lucrat pînă anul acesta cot la cot cu tatăl său. A învățat de la tatăl său și meseria, dar și respectul față de oameni. Și pentru că posedă aceste învățături, conducerea uzinei l-a trimis să acorde asistență tehnică beneficiarilor de locomotive românești din Irak. Locomotivele s-au comportat foarte bine și Vasile s-a reîntors în țară. Acum acordă asistență tehnică beneficiarilor interni.

N-am părăsit secția de montaj, mai înainte de a consemna ultimele gînduri ale șefului de echipă Emil Stoia: „Cred că la ora actuală am tot ce mi trebuie, zice. Cîștig pînă la 3 000 de lei pe lună, stau la bloc cu Didina, soția mea, de care am adus-o din Calafat, și cred că am fost și răsplătit: am 10 steluțe de fruntaș, cîteva medalii, iar în 1971, cînd uzina noastră a împlinit 50 de ani, am primit aici, în hala aceasta, chiar din mîna tovarășului Nicolae Ceaușescu, Ordinul Muncii clasa I".

Între timp, oamenii lui Stoia au pornit motoarele la una din locomotivele care stau gata să părăsească uzina. Va pleca în Polonia. După ea va pleca poate și fiul lui Stoia, Vasile. Și îmi dau seama că, redusă la esențe, viața acestui anonim din Calafat devine un caz de excepție, un exemplu de mare curaj.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

O istorie a libertății

Paul Everac e un împătimit de teatru, un autor care dacă ar putea, de dimineața pînă seara ar sta în teatru, ar mînca teatru, uneori cu critici cu tot, cu dramaturgi cu tot, fapt ce l-a adus și o duioasă dragoste din partea cronicarilor dramatici și a confraților. Mult timp considerat un dramaturg fără public, se revanșează în ultimii ani și umple săli întregi cu vagoane de spectatori la piesele sale, rezolvînd în practică o mai veche polemică a sa despre succes. Cunoscut și ca eseist și ca autor al unor multiple corespondențe personale, avînd deci apetit spre teorii și teze, pe scenă însă Paul Everac aduce oameni care încearcă să înțeleagă lumea și timpul și problemele lumii și ale timpului, aduce oameni, o mulțime de oameni și nu o puzderie de teorioare seci și reci. **Ape și oglinzi**, remarcabilă oglindă a apelor primelor inundații de după 1970 și a apelor timpului dintotdeauna, nu rămîne, ca și **Matca** lui Sorescu, mai tîrziu, la simpla descriere a unei calamități, efemeră, în fond, ca orice calamitate naturală sau nenaturală, ci încearcă o **înțelegere** a lumii, a vieții, a acelui moment dramatic. Paul Everac pleacă întotdeauna în piesele sale de la ce numim indeobște realitatea zilelor noastre, de la viață, nu de la niște teze sau dogme pe care să le supună unor canoane scenice sau din afara scenei. El a scris despre țărani, despre muncitori, despre șantiere, inundații, a abordat și piesa istorică pornind tot de la fapte concrete, folosind aceeași metodă deci și în **Urme pe zăpadă** și în **Constandineții** ; el este autorul cu aria cea mai vastă de cuprindere a problemelor sociale și politice contemporane, autorul care a propus **eunoaștere** și a făcut astfel să intre pe scenă și în scenă și în artă multe aspecte mai puțin cercetate ale actualității. Fiind un neobosit călător prin țară, cu pasul și „Trabantul", Paul Everac este cel mai imprevizibil autor și poate cel mai fecund și incontestabil, unul dintre cei mai prețuiți de mișcarea noastră teatrală. Într-un vagon de dormit anodin și plin de călători firesc colorat pestriț, sub aparența intrigă circumstanțială de loc de dormit, treptat ne trezim în fața întrebării locului pe care trebuie să-l aibă în societate și în acest tren omul care produce prin munca sa aceste valori materiale ce se numesc vagoane. Revoluția nu trebuie să fie una în fața strungului și alta în viața publică, revoluția este peste tot una și aceeași și cei care dorm într-o revoluție ca într-un tren, profitînd de balcanicul și turcescul nostru bacșiș, trebuie puși la locul ce-l merită, în socialism și în revoluție se intră cu toată ființa, cu mintea și cu munca fizică și nu pe ușa din dos sau cu bacșiș. Aici este interesant Everac, nu în neașteptările intenționate, care i-au fost neaplaudate de critici. **Fluturele pe lampă**, cu imensul său succes bucureștean, pune o mare problemă contemporană, aceea a libertății individului în societate — și cred că dincolo de peisajele pariziene și de peripețiile lui Ovidiu Petrescu, această problemă reieșită din odiseea unui transfug interesează publicul. Toți dramaturgii visează să scrie o istorie a libertății, toți oamenii visează de mii de ani să fie liberi — așa cum visează și eroul lui Everac — părăsindu-și patria și legile patriei și crezînd că acest lucru e suficient și prea destul ca să fie liber, și că a nu avea legi și responsabilități și a nu avea patrie înseamnă a fi liber. Această ieșire dintr-o realitate, această trecere în partea opusă, această iluzie vor face din erou un fluture. Dar poate că Ovidiu Petrescu era un fluture de la început, el nu stătea cu picioarele pe pămînt, neavînd picioare, și neavînd nici prea multă înțelegere asupra lumii de azi. Acest tip de erou Everac îi oferă posibilitatea de a-și vedea iluzia cu ochii, cum s-ar putea spune. Libertatea pe care o refuza el nu era izvorîtă dintr-un efect al puterii societății noastre, era efectul unei imaturități personale. Istoria caruselului occidental în care intră este produsul unei puteri a banului și a intereselor politice — și iluzia sa nu găsește o realitate cu care să intre în armonie afectivă, într-o alt fel de armonie (financiară ori sexuală), și negîndu-și libertatea visată el rămîne în exteriorul acestei lumi, transfug și din visul visat. Paul Everac demonstrează cum această libertate burgheză, prin presiunile sociale și politice interpersonale pe care le exercită nu este altceva decît o nouă față a inchiziției. **Fluturele pe lampă** este deci istoria scrisă de Paul Everac despre un vis care nu este altceva decît libertatea inchiziției ce arde pînă la urmă ca un foc aripile plăpînde ale celor atrași de lumina ei.

DUMITRU RADU POPESCU ■

Viață — film. Dus și-ntors

Unde-i femeia ?

Întrebarea nu este cîtuși de puțin o obsesie de sufragetă, ci, dacă vreți, o încercare de feed-back : unde-i femeia în filmele noastre ? Ce hram poartă ea ?

Să luăm filmul cel mai nou de pe ecrane : **Ultimele zile ale verii**, tratat de unii critici politicos, de alții acrișor, de cîțiva (aici se încadrează și subsemnata) cu o plăcere, parțială e drept, dar sinceră. Deci unde-i femeia ? Femeia este :

a) o tînără foarte frumoasă. Se înțelege că lucrează la laborator, detaliu insignifiant atît pentru noi, cît și pentru personaj, drama fetei fiind iubirea. Stă cu un bărbat (foarte ocupat pe șantier), dar iubește pe altul (foarte îndrăgostit de meserie). Fata îl părăsește pe primul ca să trăiască — cinstit ! — cu al doilea, dar cu al doilea fiind înțelege că cinstit era să procedeze invers, deci îl va părăsi și pe al doilea în favoarea unui final (deschis).

b) o semitînără cu priviri ciudate. Bate la mașină, face cafele și își soarbe din priviri șeful. Toate secretarele din filme sînt mai mult sau mai puțin amorezate de șefii lor, dar fata asta este pierită cu totul. Cînd îi aude pașii e ca hipnotizată. Cînd îi întinde hîrtiile la semnat e ca o somnambulă, dar ei, bineînțeles, nu observă. Eroul n-are timp de fleacuri.

c) o fostă tînără, o profesoară distinsă cu vagi ticuri de fată bătrînă, în realitate o făptură blîndă și răbdătoare. De ani și ani și ani îl așteaptă în tăcere. O dată pe an, în vacanță, vine să-l vadă, dar eroul n-are nici atunci timp. El trebuie să fugă noaptea pe șantier, el trebuie să stea ziua în ședințe. Femeia nu se supără. Înțelege și așteaptă. Mai frunzărește o carte și iar așteaptă. Mai își pune o rochie (retro), mai se uită într-o oglindă, mai privește puțin în gol : vine ? nu vine ?

Să luăm ultimul (ultimul în momentul scrierii acestor rînduri), ultimul nostru film prezentat la televizor : **Un zîmbet pentru mai tîrziu**. Unde-i femeia și ce face ea ? Femeia este :

a) o tînără foarte frumoasă. Lucrează undeva într-un birou, la un moment dat urmează chiar să fie mutată (victima zîzaniilor) dar nu asta este important nici pentru noi, nici pentru personaj. Important este că ea, fata, îl iubește pătimaș pe el, ei veșnic neliniștitul, el care nu pune piciorul peste piciorul pentru că bineînțeles uzinei îi este să fie mereu treaz, pe erou.

b) o gîsculiță drăguță. I-a pus dumnezeu mîna în cap pentru că inginerul care pare să învîrtă toată uzina pe degete, s-a îndrăgostit de ea : „Vino să-ți spun ceva !" Fata se duce „sus" să-i spună, dar la sfîrșit tehnocratul poltron se duce spre alte zări albastre (femeia — victima credulității), iar ea, pe bancă în parc, „în opt luni" privește adolescentele din sală, cu subtextul : cine-o face ca mine, ca mine etc...

c) mama junei de mai sus. Gospodină cumsecade. Se bucură ca mama, cînd domnul inginer îi calcă pragul cu un carton de prăjituri : „Ce băiat bun și manierat".

d) soția. Soția unuia dintre bărbații care iau parte la încrîncenare. Rolul ei este să sufere pe lîngă el și să-i aprindă țigara, el, soțul, fiind grav accidentat în bătălia muncii și cu mîna-n ghips.

Ezit să pun în enumerarea de mai sus pe „tovarășa de la cadre". În intimidanta ei asprime (interpretarea actriței este o reușită plină de subtilități) se vede bine că personajul n-a fost conceput pe rol de femeie propriu-zisă. De fapt avem de-a face cu o ființă trăind între lumea sexului tare și lumea sexului slab, în interstiții.

Inventarul s-ar mai putea extinde dar lăsînd la o parte cîteva — puține ! — excepții, ca de pildă **Orașul văzut de sus** (care are, ca să zic așa, ca temă „jocul și rolul femeii în etapa actuală") nu cred că vom obține o îmbogățire calitativă a galeriei de portrete feminine descrise mai sus.

De ce spun toate astea ? În nici un caz nu pentru a propune psihanalizarea viziunii acestui tip de filme (este evident că ele au asupra lumii în general și asupra lumii noastre în special o viziune strict masculină, în care femeia este întotdeauna „celălalt"), ci pentru a observa, că subconștient sau conștient, o foarte mare cantitate de peliculă tinde să accrediteze o diviziune tipologică în foarte mare măsură anacronică : bărbatul în mod constant responsabil cu principala acțiune a filmului, cu munca, mai mult : cu „eroismul cotidian", femeia în mod constant responsabilă cu pata de culoare și cu amorul. El la centrală, el la topitorie, el în hală, bătăios, hărțuit, înfatigabil. El mutînd munții din loc sau, mă rog, încercînd să-i mute. Ea topită pe lîngă reșou, pe lîngă oglindă, cu ochii pe fereastră, așteptîndu-l fidelă, drăguță și dacă se poate și foarte tinerică. Repet : departe de aceste gînduri intenții de investigație freudistă. Și mai departe de mine (păcatele mele !) ideea unui secret război civil între bărbați și femei. Întrebarea de la început nu vizează esteticul ci, în primul rînd, sociologicul. Unde-i femeia care... ?

ECATERINA OPROIU ■

Expoziții

ANTON ȘUTEU

În mica sală pentru expoziții a Ateneului Tineretului din Alcea Alexandru, prezintă grafică Anton Șuteu, muzician de profesie și om de înaltă cultură umanistă. În acest Ateneu, care și-a cîștigat, pe merit, un loc bun între galeriile noastre de artă pentru calitatea operei expuse și patronate, au debutat cîțiva din artiștii ce fac fala generațiilor medii sau merg înspre maturitate. Tot aici au mai venit cu serii de lucrări o seamă de artiști amatori, întotdeauna însă oameni cu daruri clare și mult cultivate, astfel că „amatorismul" lor a fost expresia prea plinului emoțional și niciodată stăruință de veleitar într-un arte. Anton Șuteu este asistent la Conservatorul de muzică „Ciprian Porumbescu". Grafica lui, îndeosebi peisajele în alb și negru, ne dezvăluie o sensibilitate frumos dotată pentru visare și penumbre, pentru dispozițiile sumbre sau melancolice ale peisajului. El știe destul de exact momentul în care natura îi poate prinde pe acești contemplativi cu gustul însingurării și mai știe să facă din discreție o mare virtute. În general, desenul amatorilor păcătuiește cînd vrea să imite o anume manieră profesionistă. Anton Șuteu nu copiază pe nimeni, tușa lui este modestă și oarecum stîngace dar iată cum, avînd un țel limpede, tușa își schimbă modestia în valoare. Un desen care, pînă la urmă, pare ieșit din mîna unui om sigur de ceea ce vrea să spună și care pune totul în slujba ideii. De unde o admirabilă senzație de continuitate a sentimentului, de unde un suflu de neliniștită cugetare, de statuar încrementit în elegie ce dăinuie după ce-i privești grafica. Este cazul tipic al intelectualului care intră cu sfială și sinceritate într-o artă spre care nutrește și admirație, și iubire. Unele desene cu pomi desfrunziți și văi

sărace văzute parcă în zi grea de toamnă sînt compuse cu multă francheță și adevăr. Este semnificativ că grafica lui Anton Șuteu a putut să întîlnească elogiul unui profesionist cu o bună cotă valorică. „Compozițiii torsionate sau peisaje cu piețe, monumente de arhitectură sau copaci și ape — scrie Dan Erceanu în catalog — se relevă — cadru scenografic — de manieră faustiană, acestea fiind cele două mari direcții în care-mi pare că se desfășoară plastica lui Anton Șuteu".

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Spectacol de nuanțe

Scrîind piesa **Nu sîntem îngeri**, actorul dramaturg **Paul Ioachim** a pornit de la înțelegerea unui adevăr de viață : o judecată, ca act de justiție, nu înseamnă doar simplă invocare, simplă paradă a unui principiu, a unei norme sau a unei lozinci, fie de drept, fie morale, fie politice ; ea înseamnă o concretizare a acelui principiu, a acelei norme, a acelei lozinci ; înseamnă un act de aplicare. Iar lucrurile simple la nivelul abstractului, al teoriei, se complică, ba chiar devin dilematice, la nivelul concretului, al practicii ; pentru că lumea oamenilor nu-i alcătuită nici din îngeri absoluți, nici din draci absoluți, lumea mai are și nuanțe intermediare, pe care, înainte de a pronunța o hotărîre, trebuie să le descoperim, să le precizăm.

Spectacolul de la **Teatrul Național din Timișoara** e gîndit — și chiar bine dus pînă la capăt — tot sub semnul nuanțelor. Alternanțele dintre scenele dramatice și momentele de petrecere sînt nu îngerește, ci ale naibii de bine și cu rafinament dozate. E clar că regizorul **Emil Reus** a muncit cu pasiune și a gîndit cu responsabilitate artistică. Și la fel de clar este că același a fost și stilul de muncă și artă al celorlalți coautori ai spectacolului. Mă gîndesc la scenografa **Doina Almășan Popa**, care a știut să distribuie cîteva mobile — mobile în spațiul scenei în așa fel încît să creeze multiple spații de joc, deci să ofere posibilități pentru nuanțe ; dar care a știut să facă palpabilă și ideea, de nuanță a interpretării piesei, că gustul unui parvenit poate cîștiga apetit tocmai pentru cadrul domestic al celor din clasa împotriva căreia, pînă la un moment dat, el a luptat cu adevărat revoluționar. Și mă gîndesc la nuanțele jocului actorilor **Lucia Dorottei Moll** — rol pentru ipostaza complicității inconștiente, rol din păcate insuficient aprofundat de autor ; **Irene Flaman Catalina** — rol pentru ipostaza primei slăbiciuni, a primei renunțări la intransigență ; **Miron Șuvăgău** — rol pentru ipostaza omului care se ticăloșește și ajunge nedrept pentru că, mai întîi, viața a fost nedreaptă cu el ; **Vladimir Jurăscu** — rol scurt dar care oferă două ipostaze pentru un singur chip : intransigența și jovialitatea ; **Horia Ionescu** — rol pentru ipostaza pragmatismului fără scrupule juvenil. Dar mai ales, mă gîndesc la **Emil Reus** care, de data aceasta ca actor, a găsit, în interpretarea rolului principal al piesei, nuanțe pînă și în anume contorsionări trupești ; precum și la **Eugen Cristea**. Pe acest actor l-am lăsat special la urmă pentru că, recent absolvent al institutului fiind, e la primul său rol de profesionist cu acte-n regulă. Emil Reus a făcut gestul generos responsabil de a preda — și publie, și intim pedagogic — ștafeta artei actoricești unui începător care, la rîndul său, a avut momente în care a reușit să preia el conducerea jocului. Este și asta o „nuanță", nu numai morală, ci și de un alt anume fel : pentru că personajul Petre Vereș este, în esență, personajul Radu Vereș în plin farmec al onestității adolescentine ; iar actorii Emil Reus și Eugen Cristea au știut să reprezinte — în doi — drama unui singur personaj care are împătrita sarcină de acuzator și apărător, de învinuit și judecător.

Teatrul Național din Timișoara a pornit cu dreptul în această stagiune, iar actorul Eugen Cristea cu dreptul în profesie. E frumos colegial și gestul secretarei literare **Doina Popa**, care a dedicat două pagini din caietul program prezentării tînărului absolvent.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Noaptea americană

În 1973 acest film al lui François Truffaut — producție franco-italiană — a primit premiul Oscar pentru cel mai bun film străin. Formula lui nu este nouă : filmul în film, sau filmul creării unui film, a adus uneori surprize dintre cele mai plăcute, dacă ar fi să ne rezumăm chiar la numai două dintre acestea : „8 și ½" al lui Fellini sau „Totul de vînzare" al lui Wajda.

În cazul filmului de față — care se urmărește cu plăcere, care este bine făcut și în care interpreții sînt foarte buni etc., etc. — lucrurile se schimbă, în sensul că Truffaut pretinde a expune cinematografic nu numai „facerea" unui film — de altfel filmul pasiunii sale binecunoscute, declarate aproape ostentativ, pentru cinematografie — dar și **condiția** cineastului (a actorului mai cu seamă), „starea", zice-se, cu totul aparte, pe care o are un cineast. Din acest ultim punct de vedere filmul scrîșie, fără a trena, dar scrîșie în mod categoric ! Ca și în alte filme ale sale, Truffaut se dovedește iarăși a fi handicapat de tema propusă :

Ni se spune că viața actorilor de film este extrem de grea ; bun, sîntem de acord, este grea, în acest film însă — în afara filmărilor propriu-zise — actorii ăștia beau sau fac, mai mult sau mai puțin, amor !? Iar demonstrația, „spectaculosul" vieții cinematografice, constă în dezvăluirea, rînd pe rînd, a principalelor trucaje la care recurge, sau este obligat să recurgă orice regizor care se respectă. Așa. Și ?!?

Ceva nu e în regulă cu autorul acelui foarte amar și foarte frumos film care a fost „Cele 400 de lovituri". Ceva nu e în regulă cu acest cineast evident de valoare, plin de un fel de nostalgie străină la o vîrstă încă necaracteristică acestei stări — în sfîrșit, la acest regizor și interpret principal (în acest film), capabil uneori de a demonstra că are un umor nebun (vezi secvența cu pisica — ea, în sine, o mică perlă de inteligență cinematografică), dar care, repet, nu știu de ce insistă în a ne face să credem că trece prin chinurile iadului ; fără a ne arăta însă nici un fel de iad.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Limbajul tinerilor, o problemă de viață. Viața tinerilor, o problemă de limbaj

Ceea ce urmează este rezultatul unei anchete care avea drept țel să spună cum este limbajul tinerilor. Tema este, de bună seamă, cuprinzătoare și ar putea să dea de lucru unei întregi echipe de cercetători, mai multe săptămîni sau luni. Studiul, astfel născut, ne-ar lămuri cum se cuvine asupra cauzelor ce fac uneori oa vorba tinerilor să fie socotită o chestiune de interes lingvistic, asupra tuturor cauzelor care strică sau nuanțează în chip fericit vorbirea la vîrsta tuturor posibilităților, în fine, ne-ar arăta cîte categorii de tineri există, ce interese au tinerii și, în consecință, cum grăiesc aceste categorii. Cum nu putem concura lucrul specialiștilor în gramatici, vom proceda ceva mai simplu. Vom încerca să vedem cum vorbesc tinerii cînd vine cazul să discute despre ideal sau, mai bine-zis, despre modelul uman pe care-l urmează. La Școala generală 79 din București învață foarte puțini bucureșteni și foarte mulți adolescenți din județe moldovene, din Vaslui, de exemplu, din zona Vrancei, precum și din Ialomița. Aceștia urmează aici treapta întîi de liceu ca după aceea să se califice în meserii, în cele mecanice, îndeosebi. Elevii din clasa a X-a (anul II) sînt veniți de un an în Capitală. Ei și-au schimbat binișor și mersul, și portul, și vorba. E de înțeles că au voit să găsească un prieten și o prietenie nouă, în locul celei lăsate în sat. Sigur, există în sat televizoare, cinema, radio și cărți, există acolo oameni de tot felul și, cu acestea, ar părea să existe și obiceiul de a alege un model de om dintre eroii cărților, filmelor ori, cel puțin, din rîndul personalităților vieții satului.

„Prietena mea — zice un băiat — era o fată destul de cultă... Era o fată destul de harnică... Mă ajuta la lecții dar avea și unele calități mai urîte prin aceea că fiind mai nervoasă. Dar mie îmi pare rău pentru că era o fată cu calități în general destul de bune, gîndindu-mă că nu există om fără calități urîte. Acum am unii prieteni care sînt foarte vulgari... dar eu îi consider prieteni numai cîteodată fiindcă nu mă înhăitez la gașca lor..."

Și iată cum sună niște fraze mai bine stăpînite, deși afectele o iau, și aici, binișor înaintea gramaticii: „Acel băiat care a fost prieten cu mine avea calități bune, fiindcă nu era chiar așa de îndrăzneț cum sînt alți băieți. Eu zic că nu avea nici un defect. Era sincer și eu eram sinceră. Amîndoi eram sinceri și ne înțelegeam dar eu eram mai sinceră că i-am zis că plec."

Ion Condoiu și Carmina Bălțatu, directorii Școlii generale 79, ne-au spus, desigur, că trebuie să avem anume înțelegere pentru vorbirea elevilor școlii. „O să vi se pară curios, dar unii dintre ei, deși absolviseră 8 clase, abia știau să scrie. Avem și elevi mai răsăriți, însă nu prea mulți. Opinia noastră este că pregătirea modestă a acestor elevi se explică luînd în considerație pregătirea foarte modestă a multora din cei ce le-au fost învățători și profesori.

Să vedem, dar, mai departe ce spun elevii; „Îmi plăcea acel prieten deoarece era foarte recunoscător și în tot timpul spunea adevărul. În vocabularul său nu existau acele cuvinte pe care eu nu le pot suferi. În mod special îmi plăcea sufletul". „Era un băiat de statură potrivită, cu ochi căprui, harnic și avea calități destul de bune. Era și pasionat. El era pasionat de muzica ușoară și îi plăcea mult prietenia între două persoane opuse. Îi plăcea mult să facă plimbări în aer liber cu persoana pe care o simpatiza. Eu eram atunci persoana pe care o simpatiza". Iată portretul altui băiat pasionat de muzică ușoară și plimbări în natură: „El, îi plăcea să discute cît mai multe cuvinte despre dragoste, despre amor. El simpatiza cît mai multe fete care îi răsăreau în cale. Eu l-am iubit foarte mult, atît cît și el dar ne-am despărțit pentru că ne-am despărțit unul de altul și n-am mai putut discuta acele cuvinte". Cum tot vorbim despre calități, să vedem ce se întîmplă cu ele cînd dau de greu: „Pe parcursul prieteniei dintre mine și ea au intervenit unele persoane care au influențat-o greșit și astfel ea dobîndind unele calități negative nu am mai putut întreține niște prietenii ca mai-nainte. Totuși, fiind vecini ne mai vedem însă nu în aceleași situații".

Nu e nevoie să fii lingvist ca să-ți dai seama că, îndeobște, adolescenții aceștia în pragul orășenizării și al unei învățături complete și sistematice luptă să construiască un limbaj corect, că au conștiința stîngăciei vorbei lor în unele domenii mai puțin frecventate și că dorința de a conversa convingător și „frumos" îi face să folosească termeni pe care nu-i stăpînesc prea exact, să umble cu gramatica altfel decît de obicei, să dea la iveală unele noi criterii de viață nu îndeajuns simțite. Fetele măsoară omenia ca acasă: băiatul trebuie să fie „harnic" și „cuminte" („nu așa ca acei vagabonzi de pe stradă, care-s veniți ca și noi, de la țară, și-și dau aere în București, îmbrăcați în fel și chip și cu niște plete parcă sînt niște pictori"). Băieții măsoară firea fetelor după „cumințenia" lor („mie-mi place prietena mai singuratică și mai respectuoasă. Am vrut să am o prietenă din Militari, dar era mai deșteaptă ca băieții și n-am mai vrut"). Sigur, scrise astfel, vorbele lor sînt stîngace și au un haz pe care, în fapt, nu-l prea țintesc. Tinerii antrenați în această discuție s-au străduit să-și alcătuiască frazele cuviincios, să nu se creadă cumva despre dînșii că n-ar ști bine ce spun. Idealul lor acum se precizează, odată cu limbajul.

★

Iată, mai departe, cum vorbesc niște tineri despre personajele pozitive ale unor filme românești. Notăm ideile și verbul citorva persoane care merg la film tocmai ca să aibă materie pentru alcătuirea unui punct de vedere, care se ocupă de modelarea limbajului propriu avînd conștiința faptului că acesta le definește personalitatea.

Categoria tinerilor care, în orice împrejurare, în orice cauză au ceva de zis și, mai ales, ceva miezos, ca la carte: „Da, desigur, acest regizor deține multiple valențe în vitalizarea peliculei. Ingmerul Coman se străduiește să modeleze omul, să lichideze pleiștoșii de pe șantier, să lichideze ciubucarii și urmările lor condamnabile de distribuire a aragazelor. Tenacitatea autenticității filmului „Zile fierbinți" derivă din analiza îndrăzneață a vieții de șantier". (Mihai Giurchete, student la filozofie, anul I, om grav, bine tuns, proaspăt ras, merge singur la cinema ca să nu fie stînjenit „în actul percepției artei").

Cu mult, mult bun-simț se exprimă Sergiu Ioan Gecui, muncitor într-o întreprindere de prefabricate și om dispus să se opreacă mai puțin asupra „multiplelor valențe în vitalizarea peliculei", și mai mult asupra unor treburi etice: „Sincer vorbind, mie filmul mi-a plăcut cît timp a mers drept, numai că, din cînd în cînd, ei o la strîmb. De pildă, acolo unde e operat bătrînul (e vorba de „Mere roșii") Gheorghe Gheorghe Ion și apoi moare sub privirile doctorului Irod. Acesta iese noaptea din spital și se așază pe treptele scării spitalului. În loc de remușcări sufletești, el face declarații asistentei Suzi. Poate că e o chestie pe care n-am priceput-o, dar în locul lui mă duceam mai bine în căutarea fiului celui mort. Pe mine mă interesează să văd clar calitățile și, ca să zic așa, incalitățile oamenilor". O expresie pe cît de avintată, pe atît de improprie vădește o spectatoare de 19 ani, pe nume Iuliana Cărpinișan, elevă la un liceu economic: „Eu mă orientez la personajele care conțin ceva mai fermecător, mai natural decît în viață, ceva care să ne atragă pe noi, tinerii. Să simțim totuși ceea ce doar privim".

În fine, din multele discuții, orientate spre ideal, spre acel tip de om și de viață bun de iubit și urmat, am notat (sau, mai corect zis, am fotografiat) o seamă de fraze clare, juste și armonioase, unde subiectul era subiect și predicatul predicat, unde cuvîntul mergea drept la țintă, pe drumul cel mai scurt. Trebuie să remarcăm faptul că vorba înțeleaptă arată nu pe omul cu școală mai multă, ci pe omul tînăr care în toate împrejurările — și deci, chiar cu prilejul unei anchete ca aceasta — nu ține să pară altceva decît este. Umorul unor răspunsuri vine, cum se vede, cînd din inocență, cînd din infatuare.

TUDOR OCTAVIAN ■

FOTOTECĂ FLACĂRA

Piine cu miinile la spate.

Pe trenul de Oltenița am întîlnit, în trei ceasuri, 80 de călători fără bilet, dar n-am avut curajul să-i întîlnim și pe cei cu „locuri rezervate" pe vagoane!

Însoțind o echipă de control a Regionalei C.F. București, iată-ne în persdnalul 8715 care leagă, la ceas de prinz și pe o ploaie temeinică, Bucureștiul de Oltenița, cu plecare la 14,21 din gara Titan. E o secție, cum sună denumirea oficială a C.F.R.-ului, complicată și plină de probleme, în care mulți călători își fac treburile pe banii căilor ferate, fără să se omoare scoțind bilete, mă avertizează conducătorul echipei de controlori Năstase Lisnic, după care, în vreme ce garnitura trece prin dreptul gării Cățelu, trecem la lucru.

Primul călător căruia i se cere legitimația de călătorie înseamnă, firește, prima surpriză, dar numai pentru reporter, căci conductorul Petre Nicolae îl recunoaște repede pe Ștefan Năstase din Oltenița care a venit la București cu trenul anterior, de asemenea fără bilet. Omul n-are bilet, dar are o bască pusă pe sprînceană. N-are nici un fel de legitimație, dar are o poftă deosebită de cîntat și de glumă, deși flutură o rețetă, cu care dealtfel se și identifică, pentru un „medicament urgent". Pretinde că lucrează la o spălătorie chimică, dar ora la care se plimbă cu trenul fără bilet, de la Oltenița la București și retur, pare să-l contrazică. Supus colei de a doua amenzi în decurs de un ceas, nu se arată deloc surprins și nici mîhnit, poate că și o anumită cantitate de alcool îngurgitată recent îi oferă această stare de spirit fericită, dar găsește, nu fără umor, explicația plimbării sale frauduloase: „Cum adică, se miră, de ce umblu cu cefereul fără bilet ? ! Păi dacă afară plouă, merg și eu cu trenul. Nu iau bilet, dar nu mi-e frică, tot consumă trenul, iar eu ies întotdeauna pe primul loc cu controlorii". Este, să recunoaștem, un punct de vedere plin de respect.

Între timp, ceilalți membri ai echipei de control, Anghel Stemata, Gheorghe Dinulescu, Alexandru Bulcan, Ion Ungureanu și Anza Preoteasa, au găsit suficient material pentru reporter. O sumedenie de călători fără bilet, cu toții liniștiți și spășiți, cu excepția lui Nicolae Smarandache care înjură de mama focului și-și plimbă de pe ceafă pe frunte șapca de ceferist, pe care, cum zice, „a primit-o cadou de la un fin". I se cere biletul la control, dar treaba asta îl enervează peste măsură apoi îl distrează la aceleași proporții, drept pentru care răspunde:

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, controlorule, că voi sînteți oameni de comitet.

— Ai sau n-ai bilet, tovarășe ?, își pierde omul în uniformă timpul și răbdarea.

Zice că a făcut dinsul prostii mai mari în viață decît să cumpere bilet, dar e băiat bun și cinstit, lucrează pe unde poate, a avut „un fel de abonament" dar a expirat, iar acum nu e la C.A.P. București, cum ar trebui, ci în tren, căci asta e pasiunea lui mai veche. Se alege cu amenda de rigoare, care nu-l ocolește nici pe Ștefan Dinu, care are o legitimație pe care „o reprezint cu onoare", eliberată de Expediții și Camionaj Obor, dar căruia îi lipsește biletul de călătorie și un ultim dram de dicție, pierdut din cauza „unui pahar de vin cu care m-a cinstit un băiat". Ștefana Stan din Curcani, abia ieșită, cum face haz de necaz, „din medical", ceea ce mă face să cred că a fost în concediu, nu se supără că i se întocmesc acte de predare, dar nici nu se bucură. Doar constată că are 24 de ani și bărbat, dar e sigură că soțul nu se va mînia la primirea acasă a amenzii, ci doar va ride căci, ne face o confidență cu colțul basmalei în gură, nici dinsul „nu prea obișnuiește".

Trenul a ajuns la Plătărești, comuna natală a conductorului Petre Nicolae, controlul a fost repede depistat de călătorii frauduloși și plafonul vagonului în care ne aflăm bubuie sub călcătura lor ileagă și grăbită. Afară plouă, dar nu toți cei ce cred că C.F.R.-ul e un fel de mamă bună a călătorilor fără bilet gîndesc ca Ștefan Năstase, drept pentru care ploaia de afară nu-i sperie atît de tare ca amenda. Sergentul major Tănțel Nedelcu de la Miliția Transporturilor Feroviare din Oltenița încearcă zadarnic să-i numere pe „echilibriștii" de pe acoperiș, dar nu prea reușește. Sus e un du-te-vino neîncetat, ceea ce-l determină în cele din urmă să cadă de acord că „vreo zece inși tot sînt pe tren". În vagoane însă numărul celor depistați fără legitimații de călătorie e în continuă creștere. Toți „sînt tratați", după expresia conductorilor, cu amenzi sau bilete cu suprataxă, mai puțin Ion Pepenel din Budești care susține, sus și tare, că n-are nici un act asupra lui, înțelegînd prin act, firește, și biletul de călătorie. Pînă la urmă, tînărul care și-a trecut o bună parte din biografie pe mîini — pe stînga e scris „Luminița 1971", iar pe dreapta „Ion", ca să nu se știe, doamne ferește, vreo confuzie — găsește pînă la urmă buletinul, după șoseta piciorului drept, dar nu găsește decît o explicație hazoasă pentru lipsa biletului. „La venire, zice, nu mi-au perforat biletul, așa că m-am hotărît să nu mai iau și la întoarcere, ca să fie scor egal". Scor egal nu va fi, ci va fi amendă, lucru care-l așteaptă și pe Dumitru Codreanu din comuna Vasilați, satul Gălbinași, care în loc de bilet de călătorie arată cu dezinvoltură o amendă, primită cu două trenuri mai devreme, cînd pur și simplu „s-a luat cu problemele și a uitat să mai treacă pe la casă".

Constantin Alecu, de asemenea din Curcani, comună care, alături de Vasilați, Budești și Frunzănești, asigură marea majoritate a călătorilor frauduloși pe secția Oltenița, se jură că n-a avut predare în viața sa, după cum n-a avut timp să ia bilet, abonamentul expirîndu-i. Dealtfel, mulți dintre cei surprinși fără bilet cu ocazia reportajului nostru, ca și cu alte ocazii de viață, cum ar fi controlul din 9 octombrie, cînd organele de resort au scris amenzi de peste 8 000 de lei în cîteva ore, au avut abonamente, dar au omis să le reînnoiască. Navetiști fiind, ei continuă să facă drumuri zilnice către și de la locurile lor de muncă, desigur fără bilete, realitate care-l determină pe Năstase Lisnic să creadă, după multă experiență în meserie, că s-ar cuveni „un interes mai puțin formal din partea întreprinderilor care ar trebui, pe bază de tabel și printr-un delegat, să se ocupe de asigurarea abonamentelor la zi pentru lucrătorii respectivi. Din treaba asta, întărește, ar avea de cîștigat, pe de-o parte, C.F.R.-ul și, pe de alta, unitățile respective, adică pînă la urmă statul sau, cu alte cuvinte, fiecare dintre noi".

Înainte de Budești, unde garnitura 8 715 va face cruce cu 8 718, cu care vom reveni în gara Titan, la ora 16,20, e găsit fără bilet și Aurel Cristea din Vaslăați. N-are buletinul de identitate, oprit, cum se lamentează, „pe bază de schimb" și e gata să plătească oricît numai să nu fie înfiriziat de la judecata la care trebuie musai să ajungă la Mitreni. Lucrează, cum zice, la o macara la Cățelu din cînd în cînd, iar acum are în vedere un proces cu soția. „Niște împărțiri, niște cazuri, chestie de divorț". Doar chestia cu biletul a uitat-o. Avea, firește, 7 lei, dar s-a gîndit că nu e cazul, acum o să-l coste ceva mai mult, 120 de lei, ceea ce nu-l pune prea serios pe gînduri : „amenda e una, recunoaște, dar obișnuința e alta", de unde, desigur cheia problemei.

La întoarcere, lucrurile nu mai sînt așa complicate, iar contravenienții mai puțin numeroși, căci la Budești s-a dat alarma cuvenită, strigîndu-se în gura mare că „urîții sînt în tren !" Cu toate astea, carnetele de amenzi continuă să-și piardă foile, iar acoperișurile vagoanelor continuă să-și cîștige adepți tot mai mulți, deși continuă să plouă. Plătește Nicolae Cornelliu din Vaslăați care, amețit fiind și „lovit în vedere", renunță și la buletinul de identitate. Îl imită Nicolae Dincă, după ce „mica înțelegere" cu conductorul nu-i reușește. Ion Turică, Ion Constantinescu din Vaslăați și Lixandru Arapu din Suhatu. Ultimul se legitimează cu o altă contravenție, dar procesul verbal mai vechi n-are darul să-i impresioneze prea tare pe controlori, obișnuiți cu asemenea duble sau triple infracțiuni.

Înainte de a cobori în gara Titan, și după ce Năstase Lisnic ne pune la dispoziție rezultatele finale ale controlului — 3 trenuri verificate, 80 călători fără bilet, peste 8 000 de lei amenzi încasate sau, înscrise în procese verbale — avem fericita ocazie să-l cunoaștem pe Ștefan Mihai, de asemenea fără bilet. Băiat fin la cei 18 ani ai săi, Ștefan Mihai fumează, desigur Marlboro lungi și ascultă muzică la casetofonul care, chiar dacă aparține unui prieten, cum spune, îi deține pe Tom Jones la maximum de intensitate. E controlor C.T.C. la Uzina de pompe, a avut ceva treabă la Gălbinași, și-a uitat buletinul pe undeva, nu prea știe pe unde, dar asta nu l-a împiedicat, cum se plînge, să la trenul din mers, drept pentru care a rămas fără bilet. A fost amendat și mai devreme, la dus, așa că noua contravenție nu-l sperie, achitînd 45 de lei pe loc, nu înainte de a apela la argumentele de rigoare. Cu bolnavii familiei, cu rudele internate, cu dificultățile vecinilor... „Așa sînt toți, gîndește cu voce tare unul dintre lucrătorii căilor ferate. La început fac pe zmeii, dau din mîini și amenință cu șefii și cu relațiile. Cînd văd chitanțierele, devin blînzi și apelează la necazuri și copii bolnavi". S-ar putea să fie așa, concluzionăm, dar problemele fiecăruia, mai mari sau mai mici, după cum se întîmplă sau după cum îți așterni, n-au nici o legătură cu obligația de a cumpăra bilet sau de a viza abonamentul înainte de urcarea în tren, căci pe secția Oltenița fapte ca acelea surprinse de reportajul nostru sînt zilnice, repetîndu-se cu regularitatea plecărilor și sosirilor din Mersul trenurilor. Iar spre Oltenița pleacă în 24 de ore 11 garnituri, de întors, se întorc 12, ceea ce socotind matematic după amenzile încheiate la numai 3 trenuri, înseamnă un șir de fraude nepermis de lung comise în dauna buzunarului obștesc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Sugestiile lecturii

Oroarea de „ideile înțepenite"

George Sand. Faimoasa scriitoare franceză revine în lecturile noastre ca un duh tulburător de conștiințe. Ne mai dă cîte un răgaz, ne mai uită (sau o uităm), apoi apare iar, parcă pe neașteptate, spirit polemic, pasionat, arzător. Era frumoasă, era foarte frumoasă ? Ne interesează mai puțin, azi, acest capitol, în orice caz mult mai puțin decît inteligența ei vie, omenească, răzbătătoare peste veac precum o flacără de acetilenă printr-un conglomerat de filozofii și idealuri. Pînă și atît de adîncul Dostoievski își pleca fruntea la moartea lui George, vorbind patetic despre ceea ce a însemnat numele ei în viața lui. „Cît tribut de admirație și entuziasm și-a culeș poeta aceasta, la vremea ei, de la mine — scria inegalabilul rus —, dar și cîtă bucurie și fericire mi-a dat !" Citind povestirea Uscoque, Dostoievski a fost cuprins, la modul cel mai propriu, de o puternică febră, o noapte întreagă. Fusese tulburat, spunea el, de „imensa sete morală din sufletul poetei", de arzătoarea „compasiune, pacientă și recunoaștere a datoriei", de „marele orgoliu, al cerințelor și al protestului" ce decurgea „din acel sentiment de dreptate supremă", fără de care umanitatea n-ar putea să se mențină niciodată „pe culmea ei morală".

Este, în această mărturisire dostoievskiană, și o sugestie directă asupra stilului lecturii, stil pe care putem să-l deprindem și care refuză umoarea indiferentului, solicitînd participarea totală, desigur critică, a celui ce are sub priviri pagina de carte.

Într-adevăr, George Sand n-a fost și nu putea fi citită decît în felul acesta. Dar dacă ne întrebăm noi înșine ce latură anume a gîndirii a determinat permanența neîntreruptă în timp a acestei femei, survolarea piscurilor uitării, atunci, cred, o propoziție a ei conține răspunsul în partea lui cea mai importantă :

„N-am în nici o privință idei înțepenite !"

Din acest refuz s-a născut, cred, George Sand. Mama trebuie să fie de o dragoste rece, severă, se zicea. Așa cerea tradiția lăsată de evul mediu... Dar de ce ? i-a răspuns înciudată, mamei. Pleacă-te, supune-te, robește-ți sufletul, l s-a spus la mînăstire. Așa cere religia... Și ce dacă cere ? s-a împotrivit înțepenirii canonice adolescenta care, cu mintea ei lumpede, simțea înumanul virit sub această neagră sutană, numită sfîntă. Ființe trebuie să fie libertatea, dreptul de a trăi cu adevărat, munca, dreptul de a alege... Opoziția față de anchiloza ideilor, a relațiilor umane, a moravurilor a condus-o la atacul față de dignitatea fariseică, la refuzul subordonării femeii, la respectul pentru clasa muncitoare, la apropierea de ideile revoluționare. A transformat-o în tribun al libertății. A devenit, pentru veacul ei și pentru totdeauna, un **creator...**

Acum, la exact o sută de ani de cînd se stingea, fizic, anul cînd Dostoievski scria despre ea acele tulburătoare cuvinte, esența gîndirii acestei faimoase scriitoare nu rămîne oare, în totalitate, actuală ? Chiar într-o societate ca a noastră, al cărei suflu e perpetua înnoire, nu descoperim că trebuie să fim zi de zi atenți la capcanele unor înțepeniri care ne pîndesc mai tot timpul ? Și apoi, nu dăm noi, zilnic aproape, nas în nas cu nenumăratele variante de înțepeniți, care își fixează unde nu te aștepți scăfîrliile lor cu colțuri, agățînd tot ce trece în viteză pe aleile care duc spre mai bine ? Un specialist, tot o femeie, inovator într-o întreprindere, îmi vorbea despre înțepenitul „în ceea ce deja există", care nu știe decît de prevederile din nomenclatoare. Am impresia, spunea această modernă căutătoare de nou, că ori de cîte ori mă vede, individul cu pricina întinde spre mine un picior țeapăn cu o talpă uriașă. În fața a tot ceea ce nu există încă, el e „omul-talpă". Un exemplu, desigur. Nu-l știm noi, nu numai din caricaturi, ci și din viață, pe acel cheliuță cu ochelarii pe frunte, care nevrînd să-și expună epiderma vreunei priviri întrebătoare a șefilor lui și-a înțepenit pe limbă formula lui „nu" ? Nu mai auzim noi pe cîte unul țipînd în receptor : „Da' ce dracu, mă, v-ați îmbolnăvit ? Ce v-a apucat de-ați devenit așa de revoluționari ?" Nu motivele concrete interesează aici, nu mica schimbare pe care o propun ceilalți, care l-au provocat iritația, ci blocajul omului în formula „să nu mă doară capul". Să stea el liniștit. Să-i înțepenească pe alții pentru ca să-i înțepenească și lui starea aceea de presupus bine în care se află. El, înțepenitul în ideea de comoditate ; în perna unui scaun ; într-un principiu pe care știința l-a depășit de mult ; în sosul propriei frici de ce-o să se întîmple cu el dacă... (oh, și „dacă" acesta, cîte variante are !) ; înțepenitul în slugărnicie ; într-un singur stil — stilul cel mai tare betonat, de regulă ; în convingerea că numai prin „pile" se obține rîvnita „găină a gloriei" ; în ideea de prestanță obținută prin mica teroare exercitată asupra subalternilor ; în ideea că numai el are idei ; că numai el poate ; în convingerea că numai într-un singur loc se poate realiza ; în frica de ceea ce n-a văzut ; în balcanica lene, de gîndire, indeosebi.

În frica de fereastra deschisă...

Nu știu dacă în limba franceză există un sinonim al zicalei românești despre viermele-n hrean. Știu numai că George Sand n-a vrut să fie viermele. Cărțile ei îmi spun că s-a mișcat continuu cu ochii mari, cu spiritul viu, purtînd mereu în inimă fierbințea bunăvoință a celui ce e gata să accepte orice risc pentru ceea ce n-a mai fost, dar care înseamnă un progres.

EUGEN FLORESCU

Arhive milenare referitoare la originea limbii române, nestudiate pînă în prezent

În cele ce urmează vom încerca să dovedim că limba română, o limbă europeană bimilenară, s-a conservat în arhive mai puțin savante, e adevărat, dar care au păstrat graiul românesc de la origini pînă azi, chiar și în acele cuvinte cărora specialiștii le-au atribuit alte origini. Este vorba despre **arhivele naturii**, păstrătoare de izvoare și urice a căror valoare rămîne, nu de puține ori, ca unicat în atestarea fenomenului social.

Este discutabil faptul că specialiștii noștri atribuie unei părți însemnate din vocabularul românesc origine slavă, maghiară, turcă, țigănească etc., numai prin faptul că unele cuvinte se găsesc și în graiul popoarelor respective. Altora li se atribuie origine necunoscută, iar altele, și mai surprinzător, rămîn total necunoscute.

Și acum să deschidem Dictionarul limbii române" și să descifrăm tainele arhivelor naturii pentru explicarea etimologiei cîtorva cuvinte românești din sutele de exemple pe care le putem da. (Citatele sînt luate, deci, din dicționar.)

„Baltag, baltage, s.n. Topor cu coadă lungă, întrebuințat și ca armă. Fig. Lovitură aplicată cu acest topor (...-var. : (reg.) baltac, s.n.) Cf. tc. balta" (DEX, p. 72). Cuvîntul nu poate fi turcesc, ci un vechi compus din limba latină din balo, are (a țipa, a zbiera) și tactus (atingere), deci : bal(o) + tac(tus) = baltac, adică țipă la atingere, la lovire, ceea ce se întîmplă cînd se lovește cu baltagul (baltacul). Afirmația noastră este înregistrată și confirmată pe deplin de arhivele naturii în numele baltag sau baltac dat plantei rodul pămîntului (Arum maculatum) (Borza, p. 24). Nu are nimic comun cu arma respectivă, nici măcar asemănarea. Florile ei sînt învelite într-un cornet asemănător unei capcane și ar rămîne nefecundate dacă n-ar da un miros greoi ce atrage insectele mărunte cărora le place o astfel de duhoare : acestea, înșelate, intră în cornetul asemănător unei curse pentru șoareci. Musculițele păcălite se zbat, țipă, vor să iasă ; anterele se deschid și ele ies. Așadar, numele e clar : insecta țipă la atingerea capcanei ; la lovirea cu arma, țipă cel atins.

În unanimitate, lingviștii, atît români, cît și străini, atribuie cuvîntului nevastă, neveste, origine slavă din nevěsta. Amintim că în slavă, cuvîntul înseamnă mireasă. În limba română înseamnă femeie măritată, soție, prin generalizare, femeie. Cuvîntul este foarte vechi, de origine dacică, provenind din fondul indo-european, din limba sanscrită, format prin compunerea a două cuvinte : negația na, care în latinește a dat ne+vastra=haină. ceea ce înseamnă fără haină. Să nu uităm că mireasa nu îmbracă veșminte groase, haine, ci doar o rochie subțire și un voal, ambele de culoare albă. Sensul se păstrează identic în concepția poporului român : „chiar dacă este frig, mireasa este dezbrăcată", adică fără haine groase (în limba sanscrită vas = a îmbrăca). După cucerirea romană, prin generalizare și specializare, cuvîntul a căpătat în limba română sensurile de azi, avînd la bază limba latină : ne + vesta, ceea ce înseamnă că nu este Vesta, zeița căminului, ci este femeie, nevastă, a bărbatului și a căminului. Nu întîmplător poporul nostru a numit narcisa (Narcissus poeticus) și nevestéle (Borza, p. 115). Este știut că pînă la deschiderea corolei, orice floare este învelită de sepale. Narcisa, lucru deosebit, are aceste sepale foarte fine și prin deschidere devin albe, adevărate petale, care ies direct dintre cele două frunze lungi. Poporul, datorită fineții și frumusetii lor, le-a confundat întotdeauna cu petalele și a considerat această plantă lipsită de sepale, adică are bobocul neîmbrăcat, deci na-vastra, ne-vastra, nevasta, nevestéle.

Sînt mii de cuvinte necunoscute sau neluate în seamă de lingviști, unele pe cale de dispariție, altele folosite pe o scară restrînsă, dar multe din ele foarte valoroase pentru studierea originii limbii române.

Amintim în acest sens încă un cuvînt, după părerea noastră pur dacic, cuvînt care se găsește în limba română cu aceeași formă și cu același înțeles din limba sanscrită.

Numele unei plante din familia Compositae, Chrysanthemum vulgare (Tanacetum vulgare), botezată lihar (Borza, p. 168). Desigur că nimeni n-ar putea spune astăzi de unde îi vine acest nume pe care nici un dicționar al lingviștilor români nu s-a învrednicit să-l ateste, deși numele e cunoscut botaniștilor. Pentru dezlegarea enigmei este absolut nevoie de cunoașterea credințelor poporului român. Este o plantă medicinală foarte căutată și prețuită, ceaiul de lihar folosindu-se împotriva durerilor de stomac și a diareei. Mai mult, am întîlnit persoane care, pentru diaree nu fac ceai decît larna : de primăvara pînă în toamnă iau planta, o zdrobesc în gură și o sug. Rezultatul este excelent ; vindecă diareea. Numai în felul acesta putem explica originea numelui din două cuvinte sanscrite : lih, a linge + ar, pentru, ceea ce însemnează pentru lins. Formarea cuvîntului a avut loc într-o epocă primitivă, afirmație bazată nu numai pe forma ar — ad, ci pe faptul că ar se găsește postpus.

Exemplele, cum am mai spus, sînt numeroase. Enumerarea lor succintă nu trebuie să creeze impresia că limba română n-ar fi suferit, de fapt, influențe străine. Influențe există și la noi cum există în toată lumea. Știința e datoare să le păstreze pe cele autentice tot la fel cum este datoare să revină cu instrumentele nou dobîndite pentru a le evita pe acelea care s-au datorat ignoranței.

I. NANIA

Extemporal la grădiniță :

Ce părere aveți despre directorul care v-a alungat din întreprindere?

„Mă numesc **Georgescu Viorica** și sînt educatoare la grădinița 211, strada Cubului nr. 1, sector 4. În ziua de 27 septembrie a.c., am făcut o vizită la Fabrica de sticlă din apropiere cu grupa de copii cu care lucrez, împreună cu alte cîteva colege. Vizita ne-a fost înlesnită de tovarășul Pandelea, angajat al acestei fabrici, care a obținut aprobarea tovarășului director adjunct. Încă din stradă am fost întîmpinați de către dînsul și de către alți cîțiva tovarăși împreună cu care am hotărît ca vizitarea fabricii să fie făcută succesiv, de grupuri mici de copii, pentru mai buna lor supraveghere. Noi, cei rămași la urmă, am fost poftiți în holul de la intrare, unde copiii au admirat expoziția cu obiectele lucrate în fabrică. Sosind momentul vizitei propriu-zise, am fost poftiți într-o curte interioară unde ne-am oprit pentru a organiza copiii. În acel moment a apărut un tovarăș despre care mai tîrziu am aflat că este tovarășul director Togan Grigore, care țipînd și gesticulînd i-a cerut socoteală tovarășului Pandelea. Acesta i-a explicat de la cine are aprobarea iar tovarășul director a plecat, revenind peste cîteva minute pentru a-l asigura pe ghidul nostru, pe același ton ridicat, că va răspunde pentru această vizită. Trecînd pe lîngă mine m-am întors către dînsul cu intenția de a-l liniști. Tonul mi-a fost cît se poate de la locul lui, iar adresarea politicoasă. Totuși, acest tovarăș s-a apropiat furios de mine și, țipînd mai tare ca înainte, mi-a spus că acolo dînsul comandă. Am încercat să-l fac să înțeleagă că n-am vrut să comand ci să-l liniștesc. Dînsul însă a continuat să țipe și în cele din urmă mi-a spus răspicat să ies afară din fabrica lui. Am fost nevoită să-i atrag atenția că răspund de copiii pe care i-am adus și nu-i pot părăsi. Ca urmare, dînsul a ripostat pe același ton ridicat : Ieși afară cu copiii tăi cu tot. Speriați de priveliștea pe care o oferea furia tovarășului director, copiii au ieșit din rînd îndreptîndu-se spre mine. Nedorind însă ca datorită acestui incident copiii din grupa mea să nu poată vizita fabrica, le-am rugat pe colegele mele Tănase Petra și Mușuroia Maria să aibă grijă de ei și am părăsit fabrica, pentru a pune capăt situației. În loc însă ca tovarășul director să se liniștească, a continuat să mi se adreseze nepoliticos. În prezența colegelor mele, a cîtorva angajați ai fabricii și, ce e mai grav, a copiilor, tovarășul director Togan mi s-a adresat cu expresii injurioase în timp ce mă îndreptam spre ieșire : Să poruncești la mă-ta acasă, maimuțo !, vorbind în continuare de „fabrica mea" și de „aici eu comand". (Dintr-o scrisoare adresată redacției).

Inginer Togan Grigore, directorul I.A.S.B. : Eu răspund de tot ceea ce se întîmplă acolo. Le-am atras atenția că nu se intră decît în grupuri mici, dar tovarășa vroia să-mi dea mie lecții ! Și-apoi, există legea 23. O asemenea vizită nu se poate face fără aprobarea conducerii unității.

— Există o asemenea aprobare.

— Dacă există, eu o mănînc !

(Afirmație riscantă ; respectivul petic de hîrtie a fost văzut și de către noi).

În sfîrșit, **COPIII.** Grupa mare, între cinci ani și jumătate, șase.

Dumitru Adrian Gabriel :

— Spunea șefu' ăla că e fabrica lui, că e a lui. Da' el zicea numai așa.

— Cum așa ?

— Să o dea afară pe tovarășa.

— De ce ?

— Că era prea rău și era lacom.

— De ce era lacom ?

— Așa, că voia toată fabrica să fie a lui.

Cosma Mircea :

— Ai vrea să te mai duci la fabrica aia ?

— Da, să mai mergem, cînd nu e el acolo.

Șerban Elena :

— Nu-mi place că țipă.

Mincu Daniel :

— Ce face un director în fabrică ?

— Comandă.

Bejcu Adrian :

— Mama lucrează la fabrica de sticlă.

— Ce lucrează ?

— Vopsește pahare.

— Și ție ți-a plăcut acolo ?

— Nu mi-a plăcut că a dat-o pe tovarășa afară. A zis : să ieși cu copiii tăi.

Tache Dorel :

— Nu mi-a plăcut fiindcă ne-am grăbit.

— De ce v-ați grăbit ?

— Fiindcă tovarășa ședea la poartă, ne aștepta.

Vitan Adina :

— Ai vrea să mai mergi acolo ?

— Aș vrea. Da' să nu ne dea afară, mai știi ?

Buz Carmen Silvia :

— Nu mi-a plăcut de omu'ăla.

— Care ?

— Ăla care-a țipat la tovarășa. A țipat de-mi spărgea timpanele.

— De ce țipa ?

— A vrut s-o dea afară.

— De ce ?

— Fiindcă e fabrica lui.

Toma Silvia :

— I-aș fi spus să tacă da' mi-era că mă bate.

Goagea Constantin :

— Nu mi-a plăcut de director.

— De ce ?

— Că n-avea dreptate că e fabrica lui.

— Da' a cui e ?

— Păi ea e a muncitorilor.

— Și ce mai zicea el ?

— A zis că el comandă acolo.

— Și nu comandă el ?

— Ba da. Dar trebuie să comande frumos.

— Și toți oamenii vorbesc urît la fabrică ?

— A, nu. Unii au vorbit frumos. Tatăl lui Iulian ne-a arătat benzile pe care vin sticlele.

— Tu ai vrea să lucrezi acolo ?

— Nu.

— De ce ?

— Fiindcă directorul țipă la oameni și el nu-i lasă în pace.

— Tatăl tău ce lucrează ?

— Proiectant la „Autobuzul".

— Și dacă el ar țipa, ce-ai face ?

— I-aș spune să nu mai țipe.

— Și dacă ar țipa și după aia ?

— M-aș duce la vecini.

— Ce-ai vrea să te faci tu ?

— Marinar.

— De ce ?

— Fiindcă am fost în port astă-vară cu tătucu și-am văzut că e bine să fii marinar.

— Dar dacă marea țipă la tine cînd e furtună ?

— Ce !

— Păi, n-ai mai putea să te duci la vecini. Nu ți-ar fi frică-?

— Nu.

— De ce ?

— **Pentru că marea nu e om.**

Pînă aici au fost faptele. De aici încolo n-aș vrea să iau nimănui dreptul de a le comenta după cum crede de cuviință. Oricum, subscriu la părerea acestui puștan de șase ani și două luni care la grădinița 211 mai este cunoscut și sub numele de Steluță.

DUMITRU ELIADE

CERTIFICATELE MEDICALE

Hai să le dăm o mînă de ajutor celor care ne fură căciula

In momentul în care am vrut să aflu cite concedii medicale au fost consemnate în prima săptămînă a acestei luni, am avut, ca să nic așa, sentimentul că aș cere marea cu sarea, adică aș fi fost prea pretențios. Eram convins că peste o vreme, timp în care voi consemna opinia generală și concretă a cîtorva muncitori despre numărul mare sau mic al concediilor medicale, totul se va rezolva. Însoțit de către Gheorghe Constantinescu de la Combinatul Chimic Pitești, pe drum, îndreptîndu-ne noi către secția ATM, dînsul avea să-mi spună că, în principiu, muncitorii ar trebui să ia atitudine împotriva chiulangiilor, sau a bolnavilor închipuiți, deoarece ei, muncitorii, sînt cei mai afectați de practicarea unui astfel de sistem al muncii pe ocolite. „Procesul de producție, a continuat Gheorghe Constantinescu, nu poate fi oprit pentru că sau lipsesc motivat, cu concediu medical, sau nemotivat. Cineva trebuie să-i înlocuiască și, cel mai adesea, unii dintre muncitori rămîn peste schimb, în continuare".

Acestea fiind zise, fac cunoștință cu inginerul Laurențiu Cîrstea, șeful secției ATM, din partea căruia notez că secția nu se luptă cu concediile medicale, ci cu tot felul de avize medicale conform cărora, mai ales femeile de pe instalație, trebuie neapărat să-și schimbe locul de muncă, adică să treacă de pe instalație în atelier. Inginerul Cîrstea consideră că se dau cu prea multă ușurință astfel de avize și aduce, drept argument, cazul lui Gheorghe Hulpuș care a adus un astfel de aviz de schimbare a locului de muncă. Voia să lucreze numai în atelier, unde ar mai fi putut citi. „Noi, zice inginerul Cîrstea, am fost de acord, că doar ce poți face în fața unui aviz medical, dar i-am spus să-și caute un om care să-l înlocuiască pe instalație. N-a găsit un astfel de om și-atunci i-am spus că va face schimb chiar cu soția sa care lucrează acum în atelier. Cînd a văzut el că așa stau lucrurile, a renunțat la avizul medical. Că oamenii vin cu certificate medicale juste, eliberate în urma unor temeinice consultații, n-are nimeni nimic împotrivă, dar să vii cu un concediu de cîteva zile și să fii întrebat ce anume te-a durut și să spui că glezna de la piciorul sting, cînd pe certificat diagnosticul vorbea despre rotula de la piciorul drept, asta mi se pare ca să zic așa, o adevărată bătaie de joc. Întîmplarea este absolut reală și bolnava se numește Doina Rila".

O poveste și mai nostimă ține să o relateze inginerul Aurel Davidovici, șeful atelierului de utilități. „Avem noi, la fabrica de oxigen și azot, o femeie, Elena Barbu, care este specialistă în concedii medicale, mereu își lasă schimbul descoperit și intră în locul ei tehnicianul Ungureanu. Soțul ei este șofer pe mașina salvării. Asta poate că înseamnă ceva, dar deocamdată nu știm decît că ultimul ei concediu medical, de două săptămîni, pentru întrerupere de sarcină, a coincis cu concediul legal de odihnă al soțului ei. Penultimul ei concediu, tot de două săptămîni, nu știu ce boală a avut la bază, dar, după concediu, dînsa a venit la serviciu sănătoasă, frumoasă și mai ales bronzată. Fusese probabil la mare, sau cine știe unde în altă parte. Toți vin cu certificatele medicale la mine, numai dînsa n-a venit. Nu știu cine i l-a avizat. Am vorbit cu tovarășul Iorgu, de la serviciul de retribuire și i s-a trasat ca sarcină responsabilului de grupă sindicală, adică exact tehnicianului Ungureanu care o tot înlocuiește, să meargă la ea acasă în control, dar tehnicianul nu s-a dus. Pentru mine femeia asta este un mister !"

Mergînd pe firul acestui caz, aici la Policlinica întreprinderii, în fișa medicală a Elenei Barbu, n-am găsit consemnate respectivele concedii medicale, cînd, în mod normal, ar fi trebuit să le putem citi negru pe alb. Cu alte cuvinte, mister deplin. Nu mai spus că Gheorghe Constantinescu, la rugămintea mea destul de insistentă, de a sta de vorbă cu cîțiva muncitori despre aceste „cazuri concrete", mi-a spus : „N-are rost, oamenii se acoperă unii pe alții."

În fața unui astfel de răspuns categoric pe care, cu cîteva exemple consemnate, nu-l puteam considera decît o penibilă manevră diplomatică sau o lipsă de amabilitate, deși nu numai despre amabilitate ar putea fi vorba, am trasat nădejde că voi afla și voi consemna cel puțin numărul de concedii medicale din ultima lună. Secretara dactilografă de la sediul Comitetului de partid pe întreprindere avea să-mi spună că doctorul Justin Trifan, medicul coordonator al Policlinicii, trebuie că deține o astfel de statistică, așa că nu e nici o problemă. „Sigur că da, cel de la calculatoare știu exact, dar persoana respectivă, cea pe care a căutat-o chiar și tovarășul Chiorescu, lipsește".

Dar nici medicul Trifan n-avea o astfel de statistică, după cum n-avea nici o statistică privind numărul de certificate medicale eliberate de alți medici, din afara întreprinderii, dar pe care dînșii, în policlinică, la avizare, le-au infirmat. „Astfel de cazuri, cu certificate pe care noi le infirmăm, sînt... chiar azi nu am avizat un concediu, dar n-am notat numele omului și nici nu-mi aduc aminte de unde și de către cine, pe bază de semnătură cu parafă și număr fusese eliberat respectivul certificat. Vă pot spune că în urmă cu cîteva luni am trimis la Direcția sanitară un tabel cu două sau trei cazuri de acest gen, la tovarășul inspector Popa."

Adevărul este dincolo de acest întortocheat fel de a vorbi, notat întocmai, că tovarășului inspector Popa ar putea să-i fie trimise mult mai multe cazuri de bizare certificate medicale, ca să nu spun dubioase, dar, pare-se, nu există o dispoziție clară în acest sens. Dacă exista, aș fi aflat, de exemplu, cum se numește omul căruia medicul Trifan nu i-a confirmat certificatul, numele medicului care l-a eliberat și așa mai departe. Cu atît mai mult ar fi necesară o astfel de dispoziție, cu cît certificatele medicale problematice sînt exact cele eliberate din afara întreprinderii, de către medici mult prea binevoitori.

În concluzie, cu bruma de date culese, dincolo de adeziunile formale față de spinoasa problemă a certificatelor medicale, acestea sînt rezultatele micului meu raid pe care l-am vrut o dezbatere nu doar de principiu, ci concretă a cazurilor consemnate.

VICTOR NIȚA ■

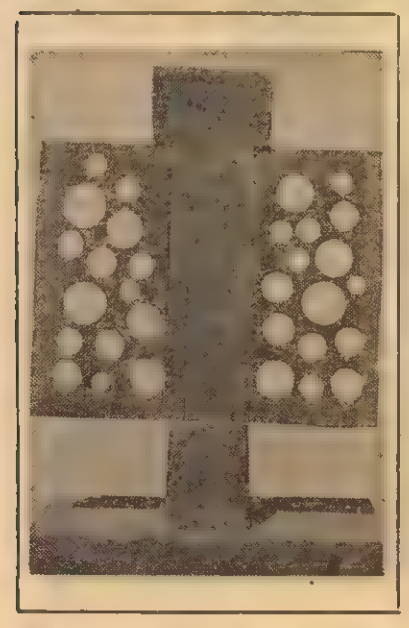

Pornind de la un 4,4 la sută timp de muncă nelucrat

Acum, desigur că ar fi aproape un delict dacă am spune că la întreprinderea de construcții industriale Brașov nu se muncește bine. Dar, că se poate munci și mai bine ne-o dovedește faptul că indicele de utilizare a fondului de timp de muncă maxim disponibil este îndeplinit numai în proporție de 95,6 la sută — luînd în considerație datele din trimestrul al II-lea pe anul în curs. Au fost cu totul, arăta economistul Ion Tesia, 3 411 282 de ore de muncă, alături de care însă trebuie să numărăm și 148 636 ore de timp nelucrat din diferite motive, dintre care amintim întreruperile și stagnările tehnologice (17 685 ore), concedii de maternitate și program redus (2 628 ore), dar și concedii medicale într-un total de 74 772 ore, adică puțin mai mult de jumătate din timpul nelucrat ! Restul reprezintă învoiri, concedii fără plată (28 747 ore) și absențe nemotivate de pînă la o zi (24 554 ore), dar cum spuneam, grosul tot concediile medicale îl reprezintă, împletind asupra unei folosiri și mai eficiente a fondului de timp de muncă.

Pentru luna august, aflăm de la dispensarul medical al întreprinderii, s-au eliberat 146 de concedii medicale, la adresa I.C.I.M., totalizînd 2 023 de zile, dar dispensarul respectiv nu este răsunzător decît de eliberarea a 79 de concedii (la aproape 5 000 de brașoveni din întreprindere), cu 394 de zile. Un singur accident de muncă, dar 94 de zile pentru nevroze, 102 pentru boli respiratorii, 192 pentru cele ulceroase, 137 pentru TBC, 184 pentru bolile reumatice și 298 pentru „diferite accidente" petrecute însă în afara întreprinderii. Medicul dispensarului, doctorul Ilie Olteanu, mi se plîngea de acele certificate medicale care nu respectă Ordinul 3 199 al ministerului, ordin care interzice eliberarea certificatului medical dintr-o altă localitate decît în cea în care domiciliază și muncește pacientul, excepțînd, evident, internările în spital. Există încă o mulțime de doctori care eliberează asemenea certificate fără o oră de internare (!), deși legea interzice acest lucru, atunci cînd boala depășește trei zile. Astfel, lui Simion Emeric i s-a eliberat certificat medical de la policlinica din Gheorghieni (medic Gh. Huszar), lui Mihai Ungureanu, cu 31 de zile de certificat de boală, de la policlinica din Roman (dr. Cezar Ionescu), lui Aurel Zosin de la Spitalul orășenesc Săveni (dr. Vasile Marta), iar lui Denes Matyas, din comuna Ujdula, de la policlinica din Tg. Secuiesc (medicii Gabor Birta și Pal Ernö). Pentru toți aceștia — mă refer la doctori — Comitetul sindicatului din I.C.I.M. Brașov a alcătuit cîte o adresă, semnată și de directorul întreprinderii, în care unitățile sanitare respective erau astfel admonestate : **„...Vă informăm că în ipoteza în care se va stabili de organele de control competente răspunderea materială a medicului, vă vom solicita plata indemnizației de concediu și imputarea sumei respective medicului".**

Pînă acum însă, acest lucru nu s-a întîmplat niciodată...

DUMITRU GRAUR ■

Îngăduințe inexplicabile și dezordini necontrolate

Întreprinderea „Tricodava" București De cum deschid discuția despre certificatele medicale, inginerul Gheorghe Dumitru, directorul unității, intră deschis în vorba omului care are multe de spus la acest capitol. Evident, nu discutăm despre situațiile în care angajații ori angajatele traversează împrejurări nefericite în care este nevoie să se îngrijească de sănătatea zdruncinată a lor sau a copiilor prea mici. Din păcate, mai sînt unii care fac din certificatul medical obținut printr-o lăbărțată „înțelegere"... medicală (în cel mai bun caz !), un paravan „legal" pentru interese personale care, altfel, i-ar pune în conflict cu întreprinderea. „Nu o dată, spune inginerul Gheorghe Dumitru, angajatul care lipsește nemotivat încearcă „acoperirea" prin certificat medical sau prin concediu fără plată. Cabinetul medical al întreprinderii este, bineînțeles, evitat, mai ales în astfel de cazuri. Din păcate, la cabinetul nostru sînt vizate cu destulă îngăduință asemenea certificate aduse de la alți medici. Am chiar pe birou un certificat medical al electricianului Alexandru Costache. Acesta, în aprilie, foarte ciudat, tocmai cînd era mai mare nevoie de el la o lucrare importantă pentru noi, a adus un certificat medical. Cabinetul întreprinderii l-a vizat. În paranteză fie spus, lucrătorii cabinetului nu sînt angajații întreprinderii „Tricodava" ci ai Spitalului Brâncovenesc. Și, tot în paranteză, soția lui Alexandru Costache e soră medicală la acest cabinet. În fine, ceva nu era în regulă. A.C. a dus-o cu certificate medicale pînă în septembrie. La un moment dat, o comisie de la întreprindere s-a dus acasă la el (în Domnești — Ilfov, n.n.) să-l vadă. Ciudat, nu era în starea pe care o prezentau diagnosticele și mai ales pe care o pretindea el singur. Nu mai spun că, așa bolnav, își aducea, totuși, soția cu mașina pînă la poartă".

La cabinet, medicul Virgil Ciutacu avea să spună printre altele : „Da, sînt și cazuri în care certificatele medicale aduse din afară sînt suspecte. Bolnavul vine de pildă pe picioare, cu diagnosticul de colicistită acută înscris pe c.m. Nu o dată, diagnosticele de pe certificatele medicale aduse din afară nu corespund cu anamneza pe care o facem noi. Ca să nu mai vorbesc de bolnavul care prezintă certificate medicale, dar vine cu acuze fără nici o legătură cu diagnosticul înscris acolo". Medicul spune însă cu aerul cel mai firesc din lume că are nevoie de 5—6 zile de răscolire a evidențelor cabinetului ca să poată da exemple concrete. Ciudat. După cum și mai ciudată rămîne înțelegerea cu care asemenea certificate medicale sînt vizate la cabinetul întreprinderii. Virgil Ciutacu are și o propunere concretă : „bolnavul să meargă la alt doctor, de regulă, numai trimis de doctorul întreprinderii. Aceasta pentru că, în afară de cele spuse pînă acum, nu o dată, bolnavii aduc certificate care nu justifică în nici un caz consultarea la domiciliu".

Propunerea medicului V.C. conține însă un mod ciudat de a ocoli copacul. Se propune cu candoare un lucru care depinde de mai mulți factori și rămîne, desigur, mai dificil prin participarea acestora. Ceea ce ar fi însă mai simplu și n-ar mai pretinde colaborarea nimănui, **refuzul îndreptățit de a viza la cabinetul întreprinderii certificate medicale obținute pe căi ocolite,** atunci cînd starea reală a pacientului face diagnosticul „generos" înscris pe c.m. de-a dreptul subiect umoristic, lucrul acesta este cu stăruință uitat.

La serviciul personal al întreprinderii văd cîteva fișe de evidența absențelor și cîștigurilor. Alexandru Costache figurează aici cu 26 zile concediu medical pe luna iunie, deși în evidența cabinetului medical, pe luna respectivă este înscris cu c.m. doar între 1 și 5 (?!?).

Ceea ce este însă cu totul ciudat la aceste fișe sînt modificările și ștersăturile — mai rău decît într-un caiet de clasa I — pe care le conțin. În special sînt șterse sau modificate absențele. Mi se explică simplu : oamenii lipsesc, dar aduc, pe urmă, certificate medicale. În fișa angajatei Liliana Țicmeanu, însă, e modificat și numărul zilelor de concediu medical pe luna iulie (fișă completată de Maria Neacșu) Fișa Mariei Geadău (79 zile de concediu medical pînă la 30 septembrie) conține modificări pe lunile ianuarie—februarie. Completarea fișei : Elena Luizescu. În fișa Rodicăi Tudor, Mariana Marinescu a anulat 11 absențe pe aprilie și 7 pe mai. Aceleași funcționare îi datorează și Constanța Stucan modificările din fișa sa (15 absențe pe martie, anulate). Fișa Aretinei Radu își datorează modificările Liviei Marcău (lunile iunie și septembrie) Modificările din fișele Elisabetei Dinculescu (110 zile concediu medical pînă la 30 septembrie) și a Alexandrei Pascale (118 zile c.m.) le are pe cuget Mariana Sorocianu. Exemplele ar putea continua Este însă limpede din cele spuse că **cei care încearcă să-și facă un paravan pentru diverse interese din certificate medicale obținute pe căi dubioase dacă reușesc, reușesc, în bună măsură datorită îngăduinței cu care asemenea certificate sînt vizate la cabinetul medical al întreprinderii, precum și datorită unei ciudate și necontrolate dezordini în evidența absențelor.**

DORIN GHERGHINESCU ■

Exigență și credință

Corespondentul în literatură al muzicii ușoare e romanul polițist, citit în autobuz, uitat la coborîrea în stație, abandonat după lectură, fără memorie și regrete. Și totuși, dacă citești asemenea literatură, ești obligat să constați că romanul polițist a făcut, în ultimele decenii, sub semnături ilustre, cum este cea a lui James Hadley Chase de pildă, progrese esențiale: o logică în desfășurarea peripețiilor, de fier, o excepțională forță în portretizarea eroilor, o descripție minuțioasă și exactă a mediilor sociale, un umor de calitate. Exigența, sporită, a autorilor acestei literaturi — sub imperiul concurenței — obligă la meditații responsabile, dintre care prima mi se pare : a fi : nu există în artă — și în nici un alt domeniu — lucru făcut de mîntuială cu scuza profund reprobabilă că „merge", fiind vorba de o operă fără posteritate și fără pretenții Epopee sau epigramă, simfonie sau tangou, tragedie cutremurătoare sau farsă nevinovată, menită unui amuzament de o seară, toate formele artei, necesare, dovadă că s-au născut și există, cerute și așteptate de oameni, pretind aceeași seriozitate din partea autorilor, aceeași exigență profesională, aceeași necruțătoare luptă împotriva superficialității, frivolității, rutinei și a sclerozei prematură. Indiferent de genul practicat, roman-fluviu sau schiță, oratoriu sau muzică de dans, toate formele artei cer aceeași credință, sinceritate, respect față de cititori sau public, același dispreț față de fabricatele cinice de serie, plagiate fără glorie, izvorîte dintr-o inspirație simulată și sleită.

Marile, adevăratele opere, nu se măsoară cu un metru de geamgiu. Întrebat ce ar fi dorit să facă în viață, genialul dirijor Herbert von Karajan, pe care l-am ascultat de atîtea ori dirijînd, ca nimeni altul, ilustre capodopere, nemuritoare, ale muzicii universale, a răspuns, fără să ezite : **„să fi scris eu Dunărea albastră".** Mai e necesar alt argument ?

AUREL BARANGA ■

Din dosare

APUCĂTURI CIUDATE

Cînd se îmbăta, Vasile Vlad, din comuna Prejmer (Brașov), avea un obicei bizar : se urca pe casă și arunca jos acoperișul. Cînd se trezea, îl punea la loc. La 29 august 1976, s-a îmbătat din nou, s-a suit pe acoperișul casei tatălui său, Ștefan Vlad, și a început să arunce țigla. Văzînd că fiul îi distruge casa, tatăl l-a rugat să coboare. Vasile nici pomeneală să înțeleagă : a continuat să disloce țiglele de pe întreg acoperișul. Bătrînul Ștefan Vlad a luat atunci o coasă cu care a început să-l amenințe : „Dacă nu cobori, te tai". Vasile tot nu l-a luat în seamă. Și tatăl, în adînca sa amărăciune, și-a înțepat fiul cu vîrful coasei în abdomen. După 24 de ore de la înțepătură, Vasile Vlad, de 37 de ani, fiul lui Ștefan Vlad, a decedat.

NEFIIND VORBA DE O SIMULAȚIE

Soțul meu, inculpatul, a încercat el să mă omoare, dar a făcut-o din dragoste. Eram la spital și colega mea i-a spus: „Știi, Evelina a murit". Doamne, zicea el, ce s-a mai vaită ! Plîngea cu fața în pumni și se căina. Pe urmă a încercat să se spînzure : l-am găsit cu lațul de gît, cu buturuga de sub picioare dată la o parte și se sufoca. Sînt convinsă că în mod real a vrut să se sinucidă, nefiind vorba de o simulație, onorată instanță. La urma-urmei o duceam chiar bine : el muncea la „Comaliment", din ianuarie pînă în mai 1974, iar pe urmă s-a făcut circar. Adică lucra cu fratele său care avea un circ particular. Ne întrețineam din cîștigul realizat în sezonul de vară. Așa că acum, după toate cîte s-au întîmplat, știu că mă iubește. Am să-l aștept pînă își va ispăși pedeapsa (Din declarația Evelinei Gîndulei, parte vătămată în dosarul 1578/1976)

FIRUȚ A MURIT ZIMBIND

La 11 mai 1976, numitul Gheorghe Sîrbu, din comuna Cetate (Dolj), a plecat împreună cu soția la cîmp. Vînător fiind, a scăpat din vedere și a lăsat, acasă, arma și muniția neasigurate. Fiul său, Vasile, minor, iscoditor ca oricare alt copil, a căutat prin camere, a dat peste armă, apoi peste muniții și a început să se joace cu ele. Să pară și mai grozav, a pus pușca pe umăr și a plecat la joacă. În cale, plin de admirație, i-a ieșit Firuț, copil și el. „Vrei să te împușc?", l-a întrebat cu nevinovăție Vasile. „Împușcă-mă", i-a răspuns Firuț Nicolae, venind zîmbind către țeava puștii. În clipa aceea cumplită, în clipa aceea, în care nimeni nu se afla lîngă ei, Vasilică a apăsat pe trăgaci... Și Firuț, de 13 ani, a murit zîmbind !

DIN NOU CAPSELE

Frații Iulian și Dumitru Parean, din Orlat (Sibiu), au găsit, la locuința bătrînului Ioan Bogățean, 79 ani, o cutie cu 48 de capse detonante, folosite la carierele de piatră. Iulian a luat o capsă în mîini, s-a jucat cu ea, și... capsa a explodat. Rănit grav, a fost transportat la spital, unde i s-au amputat trei degete. Din cercetările efectuate de organele miliției a rezultat : capsele au aparținut fostului artificier Nicolae Roșcanu, decedat, care a lăsat lada fratelui său, Ioan Bogățean. Fapta s-a petrecut la 20 iulie 1976, orele 13 și 30 de minute.

ZIUA DE „MUNCĂ" A UNUI HOȚ DE BUZUNARE

450 lei — de la Vasilica Radu care se afla în magazinul de textile din Șoseaua Giurgiului ; 300 lei — de la Maria Teleanu ; 200 lei — din poșeta Georgetei Bara, aflată în mașina nr. 41 ; 1 070 lei — de la Marin Petculescu care călătorea cu mașina nr. 31 rapid ; 1 600 lei — din poșeta Vasilicăi Marin care călătorea cu mașina nr. 32 ; tot de la Vasilica Marin — o verighetă de aur ; 875 lei — din portmoneul Elenei Anghelescu ; 1 900 lei — de la Sevasta Niculescu, aflată la magazinul „BIG". Toate aceste mii de lei au fost furate din buzunarele oamenilor, într-o perioadă foarte scurtă, de doi hoți de buzunare : Dumitru Văduva, de 17 ani, și minorul Adrian Palanța. Din cînd în cînd erau ajutați și de Sebi Tătaru. Acesta din urmă, mai grijuliu, din banii furați depunea și la C.E.C. După o socoteală sumară ziua de „muncă" a unui hoț de buzunare se ridica la peste 1 000 lei. Răsplata a fost însă și mai substanțială : cîțiva ani de închisoare.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

O scrisoare

Din Berlin, pe adresa Inspectoratului general al miliției, a fost expediată următoarea scrisoare: Berlin 19. 8. 76.

În cursul lunii iulie, a acestui an, ne găseam în România în voiajul nostru de concediu, înspre Bulgaria. Cînd am ajuns în stațiunea climaterică Rîmnicu Vîlcea, o piatră ne-a spart parbrizul. Într-o secundă, acesta s-a făcut țăndări. Din fericire, frîna bruscă, pusă, a evitat să se întîmple ceva mai grav. Dar călătoria noastră luase sfîrșit. Locuitorii străzii au fost foarte ajutători și au chemat, pentru noi, miliția. Din păcate, nu știam și nu înțelegeam nici un cuvînt românesc. După un timp mai îndelungat, a apărut locotenentul major Herișanu — care vorbea germana — cu mașina miliției, 1-VL-1 100, cu stație mobilă de radiorecepție și radioemisie la bord. Deoarece între timp se lăsase întunericul, nu a putut face altceva decît să ne indice un loc pentru a înnopta. Ne-a lăsat cu promisiunea că în dimineața următoare va întreprinde totul pentru ca să ne putem continua călătoria. A doua zi, locotenentul major Herișanu a încercat tot ce i-a stat în putință, pentru a ne procura un parbriz nou, pentru automobilul nostru. Dar a fost imposibil să se găsească un parbriz pentru mașină „Tatra". Eram foarte deprimați, deoarece concediul nostru — de care ne bucurasem de-a lungul întregului an — era pentru noi sfîrșit. Acest locotenent major, căruia îi vom păstra o vie amintire, nu s-a lăsat. A luat legătura cu directorul Combinatului de chimie și a obținut ca să ni se confecționeze un parbriz din plexiglas. Pentru noi aceasta a constituit o minune. În seara aceleiași zile ne-am putut continua călătoria. Mulțumirile noastre locotenentul major le-a răspuns prin cuvintele: „aceasta a fost un lucru firesc". Recompensa pe care am vrut să i-o oferim a respins-o cu fermitate. Acum, concediul nostru s-a sfîrșit de mult, dar ne gîndim adesea la acest milițian din cale afară de îndatoritor și am dori să-i mulțumim încă o dată din toată inima. Aceasta pentru că numai datorită acțiunii sale ferme am putut să ne mai bucurăm de concediu. Din păcate, nu i-am putut afla adresa, pentru a-i scrie personal. Marea rugăminte este de a-i transmite mulțumirile noastre acestui om atît de îndatoritor și de modest.

În speranța că am găsit calea cea bună, pentru a-i exprima încă o dată recunoștința noastră, vă salutăm cu deosebită stimă.

WERNER și ANNI FREITAG
117 Berlin, Daheimstrasse 9

Operațiunea „Fază lungă"

Nu demult, circulînd regulamentar pe strada Prelungirea Maica Domnului, la volanul autoturismului 3 B 3774, Mircea Mihu din București, șoseaua Viilor numărul 104, bloc B2, scara D, etaj 11, apartament 121, a fost orbit de farurile unei mașini venind din sens invers, tamponîndu-și serios mașina și fiind ușor accidentat.

Cîteva zile mai tîrziu, mai exact în seara zilei de 5 octombrie, din cauza folosirii incorecte a fazei lungi pe timp de noapte la întîlnirea cu alte autovehicule, s-a produs un accident tragic, căruia i-au căzut victime persoanele aflate în autoturismul 1 IF 3570.

Înmulțirea abaterilor legate de nerespectarea prevederilor Decretului 328/1966, articolul 41, alineatul 2, litera B, republicat, precum și ale H.C.M. 772/1966, articolul 20, referitoare la folosirea corectă a semnalizării luminoase pe timp de noapte, a determinat organele de miliție să sporească vigilența, efectuînd mai multe controale și mai multe raiduri. La un asemenea raid, cu două echipaje ale Serviciului de circulație din Miliția municipiului București conduse de locotenentul major Virgil Vochină, am participat și noi, întocmind reportajul

„AM GREȘIT, TOVARĂȘE, DAR TRECEȚI-MĂ SI PE MINE LA UN ARTICOL MAI IEFTIN"

Ploaia a contenit, șoseaua Chitila e destul de luminată la acest ceas de seară, circulația e frecventă, iar Petruța Din nu mai conține cu explicațiile. Vine de la Slobozia Moară, unde a cumpărat cartofi de la părinții unui fin, dar vine cu faza lungă, deranjîndu-și colegii de volan care ies din București, silindu-i aproape să frîneze și să tragă pe dreapta. Nu fără scuze, încearcă, „am avut o bicicletă de ocolit", apoi renunță, „am greșit, tovarășe, examen de conducere am dat ziua, noaptea nu prea merg, dar treceți-mă și pe mine la un articol mai ieftin, că n-am decît 40 de lei în geantă". Legea e lege și ea prevede o amendă de jumătate din 250 de lei achitată pe loc, dar proprietara Daciei 1300 cu înmatricularea 3 B 5710 se străduiește să convingă de contrariu, povestind cu un umor pe alocuri irezistibil că nu i s-a mai întîmplat să umble noaptea, căci chiar și un concediu se conformează la lumina zilei și apoi se culcă la căsuțe. Necazuri cu mașina n-a avut. Doar o dată i-au luat, la mare, carnetul pentru că băuse o sticlă de bere, firește Pilsner, suferind dinsa atunci mai abitir decît cînd s-a măritat ! !

Petruța Din vorbește mult, dar vorbește frumos și pe alocuri amuzant, iar explicațiile locotenentului major n-o mișcă, deși omul o lămurește cum trebuie să meargă noaptea și ce trebuie să facă pe șosea cu farurile. La doi pași, Nicolae Ene, vinovat de folosirea incorectă a fazei lungi și de claxoanele pe teritoriul orașului, nu discută, ci amenință. A comis cele două contravenții, susține, doar ca să evite un autobuz. Noi nu l-am văzut, desigur, căci nu avem ochi decît pentru amenzi, apoi o întoarce și se jură că a mers cu faza scurtă. „Vă spun realitatea", zice, dar o deformează după cum îi convine și după cum cere regulamentul de circulație, pe care se pare că-l știe dar nu-l aplică. Se burzuluiește și țipă, se agită, oferă carnetul de conducere ca și cum ai da 5 lei unui prieten căruia îi datorezi 5 sute, apoi refuză să plătească amenda, dar nu uită să mai amenințe o dată, trîntind portiera :

— Luați-mi carnetul că tot o să vă reclam.

Virgil Vochină vorbește politicos, încercînd să se facă priceput, intenție care îi reușește, într-o primă fază, în discuția cu medicul Petre Ghionescu. Acesta face naveta cu Trabantul 4 B 7759 de la Tîrgoviște, unde lucrează, la București. E convins că mașina sa, a cincea pe care o schimbă, e cea mai bună din lume, dar nu e convins, cînd aude de amendă, că a circulat cu faza lungă, deși constatările organului de miliție sînt dincolo de orice dublu, întrucît faza scurtă a farului din față-stînga nu se declanșează decît după ce proprietarul „celei mai bune mașini din lume" izbește cu pumnul în aripă ! !

Susține că n-a făcut o crimă. Nici n-ați făcut, îi răspunde locotenentul major Virgil Vochină, doar că ați încălcat una din regulile de circulație, medicul cade de acord, apoi o schimbă și, în timp ce i se încheie procesul verbal de rigoare, amenință cu televiziunea, cu rudele și cu alte persoane apropiate. Marin Pîrcălabu, conducătorul autoturismului 11 B 1186 vine cu faza lungă dinspre Pajura și nu stinge farurile nici după ce e oprit de echipaj, Petre Paraschiv, șofer pe un camion Bucegi defect și staționat lîngă noi, numai că nu se cruce ște. Are permis vechi de conducere, Pîrcălabu a primit dreptul de a circula abia de un an, multe dintre neajunsurile meseriei sale trăgîndu-i-se, oftează, de la inconștiența celora ce folosesc mereu faza lungă pe șosele. „Faza lungă, zice, te bagă la belea. Îl vezi că vine luminat ca un vapor, pui frîna, treci pe dreapta strîns, îl lași să circule, îl înjuri și pleci mai departe. Uneori scapi, altădată intri într-un pom, iar adevăratul vinovat gonește mai departe". Marin Pîrcălabu, croitor la o unitate din cartierul Pajura, ascultă cu ochii plecați această lecție de șoferie, venită de la un om mai în vîrstă și cu mai multă experiență la volan, roagă sufletește, cum zice, să fie iertat pînă la 50 de lei, apoi scoate din buzunar toată amenda, recunoscînd că a învățat ceva, dar și reflectînd cu voce tare :

— Controalele sînt bune, dar amenzile sînt sărate.

Nu trec nici două minute și farurile unui Moskvici 407 luminează a giorno șoseaua, împiedicînd circulația. Coboară Mitică Teodor, paznic și muzicant, cum se recomandă. Recunoaște că a „mers aprins", dar cere și el, asemenea celorlalți, clemență și înțelegere, părîndu-i rău că n-a adus cu sine acordeonul să zică una de suflet, căci „dumneavoastră sînteți băieți valabili care iartă". În vreme ce i se întocmește procesul verbal de amendă, tînărul posesor de carnet, obținut abia în 21 iulie anul acesta, povestește că nu-i a bine cu faza lungă, că și dînsului i-a ieșit în cale un cal, cînd tocmai venea de la o nuntă de la Cosoba. Dînsul, desigur, nu calul. Cel mai mult îi place să cînte „Foaie verde salbă moale, scoate calul Simioane", iar acum a mers cu farurile cele lungi aprinse că are de dus pe artista Janeta la un botez. Care artistă impacientată coboară, se răstoiește la „maestru", după care decretează :

— Plătește deodată două sute, ce vrei să stăm aici și să pierdem botezul ? !

Peste cîteva minute, Moskviciul demarează, mistuindu-se în noapte. Nici noi nu mai stăm mult. Reîncepe, mocănește, ploaia, iar locotenentul major Vochină privește pe geam și gîndește cu voce tare : „dacă oamenii pe care i-am oprit au înțeles ceva din amenzile plătite, înseamnă că am mai cîștigat cîțiva șoferi corecți în ceea ce privește folosirea fazei lungi".

Desigur, nu e mult, dar pentru o acțiune de două ceasuri, e ceva, mai ales că sperăm ca reportajul de față să devină prilej de meditație pentru toți oamenii de la volan.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

PAGINA REALIZATĂ ÎN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILIȚIEI

Restul e tăcere

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR PREZENT LA ...

Curtea de Argeș

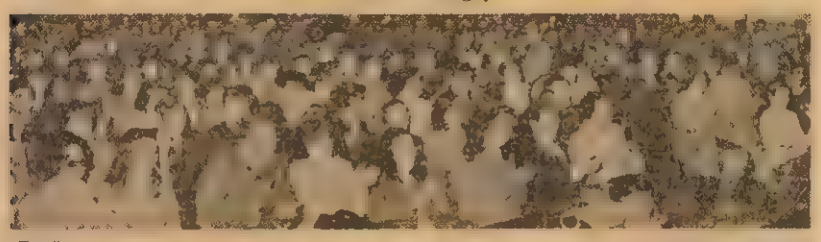

Rucăr

Cîmpulung Muscel

Dona, Dona : Marcela Saftiuc

Mircea Vintilă — cel mai iubit cîntăreț de muzică folk din țară

Lui Florian Pittiș îi place, uneori, și chitara

În interpretarea extraordinarului actor Florin Zamfirescu, balada Meșterul Manole este de natură să impresioneze profund pe cei aproape 4 000 de oameni prezenți

Alături de cunoscutul taragotist Dumitru Fărcaș se află ca de obicei prietenul său acordeonistul Gheorghe Mureșan

Un mare actor al generației tinere : Radu Gheorghe

Nu, ploaia nu ne-a speriat nici de data aceasta

Pur și simplu, Trăiască România

Cronica (197, 198, 199)

CURTEA DE ARGEȘ : După aproape două luni de pauză, **Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar,** condus de poetul Adrian Păunescu, și-a reluat activitatea susținînd în orașul Curtea de Argeș manifestarea de muzică și poezie cu numărul 197. În acest oraș, atît de prezent în istoria patriei, ne-am desfășurat întîmplarea literar-artistică pe ruinele Curții Domnești. Au fost prezenți, la unul dintre puținele spectacole în aer liber ale cenaclului nostru, circa 4 000 de oameni. Trebuie remarcat și faptul că sîntem pentru prima dată în județul Argeș. Prima dificultate, care de fapt ne onorează, a fost aceea că nu am putut pătrunde la locul desfășurării întîmplării literar-artistice din cauza a pe puțin 2 000 de oameni rămași fără bilete. În atare împrejurări unii dintre noi au sărit gardul, iar alții s-au descurcat cu sprijinul cîtorva milițieni. La apariția noastră pe scenă un grup de tineri au aprins torțe, lucru care ne-a emoționat și mai mult.

Actorul Florin Zamfirescu a deschis programul recitînd impresionant balada **Meșterul Manole.** Apoi, Adrian Păunescu a eliberat de făclii făclierii remarcînd faptul că acestia începuseră să dea semne de oboseală. Un foarte mare succes a avut Valeriu Penișoară cu **Cuvîntul lui Roată către Divan.** Am avut chiar impresia că lăutul (locul de baștină a tinărului interpret) este un cartier al orașului Curtea de Argeș. Recitalul Marcelei Saftiuc a însemnat și de data aceasta profesionalism scrupulos. Ea a cuprins : **Omacelun, Fiii lacrimilor tale, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile și Dona, Dona** — atît în engleză, cît și în limba română. Așa cum se întîmplă cîteodată, profesoara de limba franceză Marcela Saftiuc nu a oferit încă interpretei Marcela Saftiuc varianta în limba franceză a mult îndrăgitului **Dona, Dona.** În timp ce Victor Socaciu interpreta **Un punct de vedere,** o parte dintre cei prezenți strigau : Bravo ! Așa este ! lucru concludent pentru marea audiență a acestui cîntec care întreține în oameni spiritul revoluționar, viu și înnoitor, spiritul de astăzi al României socialiste. Károl Horvath, Erika Iozsa și Alexandru Dobrantszky s-au bucurat de un mare succes și aici, la Curtea de Argeș. Recitalul lor, cuprinzînd **Cînd o fi să fiu mai mare, Noi, muritorii, Pasărea și Nunta,** a fost mult aplaudat. O voce dintr-un pom (numărul de scaune n-a fost suficient) a cerut (și a obținut) ca **Pasărea** să mai fie cîntată încă o dată — atît în maghiară cît și în română. Mihail Stan a spus **Bărbații și Minunea,** ambele aparținînd lui Marin Sorescu, la care pe lîngă talent și umor Adrian Păunescu remarca și o altă performanță : aceea de a se fi născut în 29 februarie. Cred că nu mă înșel afirmînd că doar din patru în patru ani februarie are 29 de zile. Cînd se duceau spre oraș ultimele ecouri ale poeziei **Bărbații,** Adrian Păunescu și sala au creat aici, într-un oraș „pitic dar crenelat" un moment absolut impresionant prin declamarea poemului **Da, mai avem.** Cu **Mihnirl de tînăr cărturar,** Florin Zamfirescu prezintă o altă față a marelui său talent. Cîntă clar și frumos **Ce-ți doresc eu ție...** Mihai Onu. Recitalul celui mai iubit cîntăreț al generației sale, Mircea Vintilă, a cuprins **Hanul lui Manuc, Dulce Românie, Pămîntul deocamdată, Bade Ioane, Mieiul și Lordul John.** În momentul cînd l s-a anunțat recitalul, care avea să se dovedească foarte bun, Evandro Rossetti se afla, ca și strămoșul său Cezar, într-un cort, amplasat în imediata apropiere a scenei. La cîteva momente după ieșirea sa din cort au intrat în el Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, cortul acesta fiind pe post de cabină. Excepțional, judecînd și după reacția publicului, a fost momentul liric creat de Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Adrian Păunescu, care pe acordurile impresionantului **Al, hai și-a spus Repetabila povară.**

Radu Gheorghe a fost, credem noi, într-o formă formidabilă în tot ceea ce a făcut : **Prietena defunctului, Balada lui Fărîmiță Lambru, Cloțoiul Pat, Broasca țestoasă** (ultimele trei la chitară) și în final a ridicat lumea în picioare cu **Hora Unirii.** Tînărul actor repetă atît de mult, încît improvizațiile îi ies perfect. A sosit vremea ca să fie corespunzător băgat în seamă de către teatre și case de filme. La susținerea cu atîta succes a recitalului de la Curtea de Argeș, Radu Gheorghe s-a bucurat și de prietenia unei locomotive de manevră care a fluierat ori de cîte ori a fost cazul. Și de cîteva ori a fost. Bine gîndit și la fel interpretat a fost recitalul lui Valeriu Sterian : **Antirăzboinică** și **Problema e una** (versuri Adrian Păunescu), **Amintire cu halduci** și **Nopți** (compoziții proprii). Finalul, un omagiu pentru România, pentru poporul ei, pentru cîrmaciul destinului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost susținut de către excelenții Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, de către Adrian Păunescu și de către cei 4 000 de oameni prezenți.

Acum ne dăm seama că am prins ultima zi din an cînd se putea petrece în aer liber o întîmplare literar-artistică a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar.

CÎMPULUNG MUSCEL : Aici, unde natura a fost darnică, oamenii nu s-au mulțumit cu atît. Au construit, folosindu-se de gîndirea proprie, primul autoturism românesc. Au făcut-o conduși încă de la începuturi de celebrul muncitor-director Victor Naghi. Priceperea, corectitudinea, exigența, inteligența, simțul umorului au făcut ca mulți ziariști să-i bată la ușă. A fost prezent și la întîmplarea noastră literar-artistică desfășurată la Casa de cultură a sindicatelor. Sala a fost plină, ca de obicei. De fapt, numărul celor prezenți la spectacolele noastre depinde de capacitatea sălilor, în primul rînd. Ce să-i faci, ne-am obișnuit și cu asta.

La acest spectacol au reușit să ajungă și actorii Florian Pittiș și Eugen Cristea. Au plecat, chemați de treburi, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Într-o sală găsită și rămasă caldă Adrian Păunescu a relevat că acest cenaclu se revendică direct din Programul Partidului Comunist Român, că el este forma concretă, desigur nu perfectă, în care înțelegem să omagiem marile eforturi ale oamenilor muncii, alături de care ne simțim noi înșine oameni ai muncii de fiecare dată. Dovada : prezența noastră în acest oraș muncitoresc prin excelență. Reprezentanții ai lor ne-au oferit un om de metal și un steguleț conținînd cuvinte frumoase despre cenaclu. Adrian Păunescu a promis că spectacolul va fi atît de bun încît în ciuda regretului nostru omul de metal se va topi.

Principala caracteristică a acestei întîmplări literar-artistice a fost legată de marele număr de lucruri noi prezentate de către membrii cenaclului. Poemul **La poarta grădinilor de Dumitru Popescu,** de fapt un tulburător poem-eseu despre condiția universului, o privire adîncă lucidă asupra soartei sale, în spirit deschis, revoluționar, a fost spus de către Mihail Stan. Se prezintă într-o alt fel de ipostază (care-i prinde la fel de bine ca și cele cunoscute), una gravă, patetică, Eugen Cristea recitînd extraordinarul poem **Radioscopie** aparținînd lui Ion Gheorghe (din volumul **Noimele).** Un moment cu adînci rezonanțe revoluționare și patriotice realizează Florian Pittiș și Adrian Păunescu (**Deocamdată, nu**), Victor Socaciu (**Un punct de vedere**), sala și Adrian Păunescu (**Lumină ! Luptă ! Libertate !**) și practic toți cei prezenți cîntînd imn pe versuri de Ion Nicolescu. Pentru prima dată într-un cenaclu cîntă Doru Stănculescu, în cadrul unui recital din nou excelent. **Scrisoarea soldatului de orișiunde.** Și tot pentru prima dată am auzit sala cîntînd împreună cu Doru Stănculescu tulburătorul **Al, hai.** Apoi cei prezenți au ascultat **Repetabila povară.** Cu bune rezultate debutează în cenaclu, cu un cîntec avînd versurile semnate de Ion Vinea, Eugen Cristea. Nu este rudă cu actorul Eugen Cristea, ci mai mult, este chiar el. Eugen Seceleanu și Radu Gheorghe se remarcă în cadrul unui moment inspirat din cartea primului. **Eternitate locală.** Autorul cărții ne-a mărturisit că l-ar fi plăcut să scrie cartea așa cum o interpretează extraordinarul Radu Gheorghe. Cîntă și împreună și separat 9 cîntece Evandro Rossetti și Valeriu Sterian. Pentru prima dată poemele **Da, mai avem** și **Inscripție pe piatra de hotar** (autor Geo Dumitrescu) sînt spuse și de către Mihail Stan și Florin Zamfirescu care s-au alăturat mai vechilor în recitarea lor Adrian Păunescu și Florian Pittiș. „Trăiască fiii muncii / Din fabrici și din brazde / Trăiască demnitatea / Partidul, Omenia ! / Trăiască-n sănătate / Cîrmaciul țării noastre Trăiască libertatea / Trăiască România" (versuri aparținînd lui Adrian Păunescu) sînt spuse de toată sala, sală care apoi cîntă **Imn** (Ion Nicolescu și Nicu Alifantis). Acest „apoi" a însemnat de fapt finalul întîmplării literar-artistice care a durat aici, la Cîmpulung Muscel, 6 ore și jumătate. Un spectacol deosebit de frumos, bogat, bine gîndit și la fel de bine structurat.

RUCĂR : Întîmplarea literar-artistică de la Rucăr a fost una obișnuită, în sensul că nu prezentăm ceea ce știm în funcție de faptul că locul unde ne aflăm este oraș sau sat. Dealtfel încă de la început Adrian Păunescu a asigurat pe cei prezenți că „vom fi așa cum sîntem". După **Cozma Răcoare, Mihnirl de tînăr cărturar, Cioc-cioc** (Evandro Rossetti și Florin Zamfirescu), Mihai Onu ne-a produs o adîncă dezamăgire prezentîndu-se la spectacol penibil. Consemnăm și lucruri de acest gen pentru că iubim adevărul și dorim, ca de fiecare dată, să informăm corect pe cititorii noștri. El a zăbovit în restaurant deși fusese rugat să n-o facă. Investiția noastră de speranță și încredere — i-am numit pe Mihai Onu — dă semne de înfatuare, este adînc îndurerat că ei muncește și alții nu și, în ultimul timp, este zguduit de faptul că el cîntă mai puțin decît Mircea Vintilă, Valeriu Sterian sau Doru Stănculescu ! Desigur, nu sîntem ipocriți, tînărul are de făcut față unor eforturi fizice deloc ușoare dar nu este nici singurul și nu este infamant să muncești. Că alții se exprimă mai mult în cenaclu este adevărat dar aceasta este consecința unei mai mari experiențe și a exprimării unui alt talent. Așa cel puțin se prezintă lucrurile deocamdată. Dealtfel la Rucăr cei trei, cărora li se adaugă Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Marcela Saftiuc, Valeriu Penișoară, Erika Iozsa și Alexandru Dobrantszky (Karol Horvath nu a putut participa la spectacol), Eugen Cristea, Sorin Minghiat au repurtat un mare și meritat succes în dorința de a deschide și mai mult cenaclul nostru, l-am invitat în acest scurt turneu și pe cîntărețul de muzică folk Nicu Vladimir. Atît la Curtea de Argeș cît și la Cîmpulung Muscel el a interpretat două cîntece : **Sînt nesfîrșit începutul** și **Colind.** Ambele sînt în linia bună a cîntecelor folk, al doilea însă a plăcut mai mult. Din păcate însă la spectacolul de la Rucăr el s-a prezentat într-o stare de adîncă ebrietate. A fost, fireste, oprit să urce pe scenă de către Adrian Păunescu. Măsura luată ulterior — renunțarea deocamdată la serviciile sale — apare legitimă căci dorim să ne și comportăm corect, nu numai să cîntăm despre aceasta. Măsura aceasta este valabilă și în cazul lui Mihai Onu. La eventuala întrebare „Mihai Stan n-a participat ?" răspundem afirmativ dar parcă ne cam doare mîna cînd îi scriem numele. Repetițiile sale cîrtesc la rigorile cenaclului nu fac bună impresie cu atît mai mult cu cît ne-am străduit întotdeauna să-i creăm cele mai bune condiții — atît pe scena cenaclului cît și în afara sa. De la Mihail Stan ne-am așteptat la mai multă maturitate și modestie. Iată, pentru a participa la aceste trei spectacole, i s-a pus la dispoziție o „Dacie" care zilnic l-a dus și l-a adus la și de la București. Sîntem chiar admiratori ai talentului său, dar ținem mai mult la disciplina și coeziunea acestui cenaclu decît la toanele unui membru, fie el talentat. Este deci de dorit ca Mihail Stan să nu încerce să se situeze de fiecare dată „în capul trebii".

Despre valoarea și modul în care a fost receptat spectacolul nostru vorbește, credem convingător, acest emoționant mesaj primit de la tînărul Florin Berdoș : „Plec în armată cu o amintire extraordinară." Cu adevărat emoționant a fost atunci cînd s-a interpretat **Fără petale,** cîntecul lui Doru Stănculescu. Fiind ca de atîtea ori el însuși, Mircea Vintilă a avut un succes formidabil. Un foarte frumos spectacol care a durat 6 ore. Un spectacol pe care această vatră românească numită Rucăr îl merită cu prisosință.

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Fracturile de femur — rezolvate prin compactare

La 54 de ani, împliniți la 28 aprilie, generalul major medic Gheorghe Niculescu, șeful secției de traumatologie din cadrul Spitalului militar central, vorbește metodic și calculat, cîntărind îndelung cuvintele, așa cum îi stă bine unui militar și unui om de știință. În dreptul activității căruia sînt trecute mii de operații, sute de comunicări, mai multe cărți și mai multe invenții asupra cărora, desigur, vom reveni. Se înfierbîntă numai cînd aduce vorba despre Craiova, orașul copilăriei și adolescenței sale, locul în care s-a născut, într-o dimineață devreme și în familia unui șef de gară, în care a învățat, la renumitul „Nicolae Bălcescu", și în care se reîntoarce întotdeauna cu plăcere, bîntuit de nostalgii irremediabile.

Dar fără îndoială că nu despre asta va fi vorba în cele ce urmează, ci despre activitatea de medic și inventator a oltenaului Gheorghe Niculescu, personalitate remarcabilă a vieții medicale românești și internaționale, distins anul trecut cu Premiul „Gheorghe Marinescu" al Academiei pentru monografia „Traumatismele membrelor. Atlas schematic de tehnici operatorii", iar acestea fiind zise, se cade să începem cu începutul în profesie. A intrat la Facultatea de medicină din București în 1942 și a terminat-o, firește, după șase ani, teza sa de doctorat, trecută un an mai tîrziu, „Cercetări experimentale cu Conectin în herpes", relevînd o aplicație neobișnuită la o vîrstă fragedă și mult curaj în susținerea ideilor, medicamentul respectiv intrînd abia după aceea în nomenclatura farmaceutică. A devenit apoi medic de unitate militară, după care pașii și recomandările l-au îndreptat către Spitalul militar central, în incinta căruia lucrează, iată, de douăzeci și șase de ani, urcînd succesiv, prin talent și perseverență, treptele afirmării profesionale, fiind numit șeful secției de traumatologie (1961) și înaintat la gradul de general major (1972), avînd totodată însărcinări pe linie de învățămînt medical superior.

Cartea de vizită a medicului Gheorghe Niculescu e amplă, cuprinzînd — ca să spicuim — 10 monografii, între care cea distinsă de Academie, 104 lucrări științifice comunicate la diverse congrese și simpozioane în întreaga lume, de la Lima la Moscova și de la Tel Aviv la Caracas, 4 filme medicale și 143 de lucrări publicate, contribuții care au adus în urma lor alegeri dintre cele mai onorante, medicul român fiind, între altele, membru al Societății europene de chirurgie experimentală, al Societății de cercetări chirurgicale a Colegiului Regal de chirurgie din Londra, al Societății americane de cercetări chirurgicale, redactor șef al „Revistei sanitare militare" și, de luna trecută, membru în Comitetul executiv al Societății balcanice de ortopedie, traumatologie și chirurgie de urgență. În paralel cu veghea din saloanele bolnavilor, tratați de Gheorghe Niculescu nu numai cu înalt profesionalism, ci și cu multă omenie, „n-am rămas niciodată surd la durerile semenilor mei, căutînd să le alin suferințele chiar cu prețul propriilor mele privațiuni", omul despre care scriem a găsit răgazul unei cercetări minuțioase de laborator, reușind în mai multe rînduri să fixeze soluții originale pentru problemele care-l frămîntau și de pe urma cărora unii dintre pacienții săi, chiar operați cu mălestrie, își recuperau greu sănătatea sau nu și-o mai recuperau niciodată. 6 inovații și 5 brevete de invenție stau mărturie acestei griji față de bolnav, toate aplicate cu succes nu numai la Spitalul militar central, ci și în alte unități spitalicești din România, după cum urmează :

- **„Proteză cefalică femurală pentru necrozele de cap femural", brevet nr. 56 597 din 27 martie 1973 ;**
- **„Șurub compactor-fixator pentru osteosinteza fracturilor de col femural", brevet nr. 57 136 din 25 septembrie 1973 ;**
- **„Cui placă cu șurub compactor pentru osteosinteza fracturilor pertrohanteriene ale femurului", brevet nr. 56 436 din 27 martie 1973 ;**
- **„Dispozitiv pentru fixarea și compactarea femurului după osteotomia de valgizare sau varizare", brevet nr. 56 598 din 6 iunie 1973 ;**
- **„Fixator-compactor pentru osteotomia de medializare subtrohanteriană", brevet nr. 56 599 din 27 martie 1973.**

Despre toate aceste realizări, inspirate nu atît din bibliografii și manuale savante, cît din problemele muncii de fiecare zi, generalul major medic Niculescu vorbește la fel ca despre orașul său natal. Cald, apropiat, pătimaș chiar, neomițînd să afirme că, dincolo de meritul său personal și de partea sa de consum nervos, au participat la închegarea invențiilor respective, cu experiența și profesionalismul lor, colaboratorii din secție, medicii Dumitru Baciu, Alexandru Danciuloiu, Ștefan Savu, George Constantin, Silviu Diaconescu sau Constantin Babolea, ale căror nume figurează și pe multe din comunicările girate de șeful clinicii. Dintre invenții, crede că mai importantă pentru știință și pentru bolnavi este cea legată de fixatorul-compactor. Totul pleacă ne explică răbdător, de la unghiul dintre capul femurului și diafiza femurală, înclinație care trebuie să aibă 127—128 de grade. Cînd acesta nu e respectat, ca în cazul unei fracturi, apare posibilitatea unei anomalii care conduce la bolile coxa, de tip valga, vara sau plana. Sprijinul pe picior nu se mai face normal, intervenind modificări la nivelul articulației, de unde fie dezvoltarea în exces a osului, fie rezorbția lui, după o lege biologică dintre cele mai simple. Apare, firește, deformația numită coxită, cauzată de procese reumatismale sau traumatice și devine necesară intervenția chirurgicală, în scopul restabilirii unui unghi normal. Două serii de operații suportă bolnavul. Prima, numită strict și operația Voss-Pawels, purcede la secționarea tendonului de inserție în scopul descărcării articulației, dar rezultatele ei se sting, de regulă, după nici un an. O a doua se cheamă osteotomia de corecție, secționează osul și trece la fixarea lui. În acest punct a intervenit noutatea științifică adusă de medicul român, înlocuind clasicul sistem de fixare printr-unul de compactare. După practica lui Gheorghe Niculescu, cele două fragmente osoase sînt aduse cap la cap în poziție fiziologică și fixate prin compactare, în așa fel încît presiunea pe centimetru patrat să nu depășească 9 kilograme. Bine gîndit, după cum a demonstrat o terapie îndelungată, procedcul elimină cele două posibilități nefaste, pe de-o parte, la presiune prea mare, necroza, și pe de alta, la presiune prea mică, nerealizarea osteosintezei. Avantajele pentru bolnav sînt multiple. El nu mai e silit la imobilizarea în ghips, eventualitatea atrofierii masei musculare fiind exclusă. Aparatul e bine suportat de pacient și simplu de aplicat intraoperator, permițînd o fixare exactă a fragmentelor osoase și recuperarea completă a bolnavului într-un timp mult scurtat.

Aparatul gîndit și realizat de șeful secției de traumatologie din cadrul Spitalului militar central a fost aplicat pînă acum cu rezultate îmbucurătoare la serii întregi de bolnavi, a căror însănătoșire l-a bucurat pe doctorul Gheorghe Niculescu, cum zice, mai mult decît toate aprecierile laudative venite de la confrați sau de aiurea.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

sport • sport

(Urmare din pag. 24)

DIVIZIA B : 17 OCTOMBRIE

GIURGIU : F.C.M. — Chimia Rm. Vîlcea 5-1 (3-0). Cel mai nimerit ni se pare a transcrie declarațiile antrenorilor și pe ale arbitrului. **Ștefan Onisie :** „Partidă frumoasă, ucisă de capacitatea de luptă și ambiția jucătorilor. Oaspeții au decepționat, jucînd, cu excepția primelor 25 de minute, foarte slab. Portarul lor, Roșca, a greșit la două goluri. Nu l-am putut folosi pe mijlocașul Vasilache, om de bază al echipei, care are astăzi (n.r. — duminică) nuntă și n-a vrut să joace decît cu o comisie : să punem mîna la ora 10 !" **Marcel Pigulea :** „Am vedete, dar n-am echipă ! Toți sînt jucători cu pretenții, cer toată ziua, dar de dat nu dau nimic. Nu știu ce să mai fac, cum să mă mai port cu ei ca să lase bine..." **Alex. Ghigea,** arbitrul partidei : „Jucătorul vîlcean cu nr. 3 (n.r. — Stanca) mi-a spus în teren că el au fost aduși la Rm. Vîlcea de președintele Dragomir care, apoi, a fost schimbat. Fără el, zice 3-ul, nu merge treaba. În prima repriză am întrerupt jocul și le-am spus conducătorilor de la gazde că dacă un spectator mai aruncă o petardă în teren opresc definitiv meciul". ● Onisie aprecia, cu oarecare reținere, drept bun arbitrajul, iar Pigulea credea că a fost foarte bun, afirmație susținută și de invitarea celor trei arbitri în mașina care l-a adus pe vîlceni acasă, prin București. ● Au marcat : Ciocan (min 30), Preda (min. 40 și 44), Corin (min 70), Sandu (min. 80), respectiv Cristescu (min. 85) **(Dumitru Vișan).** ● **UJ-NAPOCA : C.F.R. — F.C. Baia Mare 2-2 (0-1).** Partida a avut cîteva momente mai deosebite. Primul : n-a avut arbitri. Pentru că arbitrul de centru Ion Danciu și tușierul Silviu Stănescu așteptau dumnealor să se scurgă timpul și să poată decola spre Cluj-Napoca, nerespectînd astfel instrucțiunile F.R.F. conform cărora arbitrii nu le este interzisă deplasarea cu avionul. Așa că, organizatorii clujeni, lipsiți de asistența observatorului federal, s-au cîrpit cum au putut : tușierul Constantin Ioniță în centru, ajutat în marginea de doi localnici, fostul arbitru divizionar Nicolae Vizireanu și Gh. Lunga, actual secretar al colegiului județean de arbitri. Alt moment deosebit a fost atunci cînd, în sfîrșit, rudimentarul jucător ceferist Ciocan a primit un cartonaș galben, deși îl merita cu mult înainte pe cel roșu. ● Să mai notăm și peripețiile evoluției ale celor două aparate, joc și dur, a gazdelor în care, pe lîngă Ciocan, au mai excelat Boca și Lupu, precum și faptul că aproape întreaga repriză a doua a fost lipsită de orice virtute fotbalistică. ● De la oaspeți, în cele cîteva frumoase faze de joc create mai ales în partea a doua a primei reprize, s-au remarcat Rotiș și Radu Pamfil. ● Pînă la sfîrșit, bravii suporteri clujeni, care au tremurat 90 de minute de frig, dar mai ales de teama înfrîngerii au respirat ușurați cînd Goștilan a egalat în ultimele secunde. Arbitrul Constantin Ioniță I, deși marcat în permanență de spaima de a nu pierde jocul din mînă, a condus corect, remarcîndu-se în special în cele două, trei momente cînd era gata-gata să se încingă bătaia. **(Răzvan Bărbulescu). PLOIEȘTI : Petrolul — Prahova 1-0 (0-0).** Deși petroliștii au avut toate condițiile de pregătire asigurate, inclusiv 12 kilograme de pește prinse de antrenorul Valentin Stănescu și oferite sub formă de saramură jucătorilor, ei n-au mai repetat bunele comportări de pînă acum, liderul jucînd cea mai slabă partidă a sezonului. ● Pînă la urmă, eterna rivalitate locală a revenit tot Petrolului, dar greu. Prahova jucînd minute în șir de la egal la egal cu învingătoarea sa, iar Dumitru Nicolae evoluînd ca în zilele lui de glorie, dominînd careul și luînd toate mingile din fața lui Pisău sau Simaciu. Unicul gol a fost înscris de Florian Dumitrescu, inspirat introdus în teren cu 3 minute mai devreme. Acesta a executat un rapid „un-doi" cu mijlocașul Nicolae Florin, a pătruns în careu, a șutat în rădăcina stîlpului porții, de unde portarul a sărit în gol. În rest, fotbal la cenușă — mult unde Prahova a pecetluit și categoric, cînd a ratat gol de gol o ocazie pățimașă pentru Petrolul, cîntînd parcă triumfal din Aida. ● Seninătatea la față a Prahovei s-a datorat, susțin ploieștenii, venirii la cîrma echipei a antrenorului Gheorghe Dumitrescu, detașat pentru de la clubul Petrolul II. ● A arbitrat bine Constantin Petrea — București. **(Ovidiu Ioanițoaia). BUCUREȘTI : Voința — C.S. Tîrgoviște 0-1 (0-1),** meci care a adus detronarea liderului. ● Voința a dovedit totuși voință și în plus o pregătire fizică bunicică, elemente însă prea puține și fragile pentru a putea cîntări redusa tîrgovișteană, susținută la București de o impresionantă galerie, formată din cîteva sute de persoane. ● Bucureștenii au dominat lungi perioade de joc, dar cu scurgerea timpului devenea tot mai evident că echipa care posedă clasă este cea a oaspeților, în rîndul cărora există jucători ca Sava, Ene, Tănase și chiar „bătrînul" Neagu, care pot da lecții și acordă meditații celor de la Voința. C.S. Tîrgoviște l-a pierdut, din garnitura de anul trecut, pe Economu, Niță și Kallo I, Tătaru II rămîne uneori pe banca rezervelor — dar jocul tîrgoviștenilor s-a luptat remarcabil, s-a orientat mai direct pe poartă, lucruri la care a contribuit desigur și antrenorul Proca, nou adus la cîrma echipei ● Unicul gol al partidei l-a înscris Neagu (min. 36), din lovitură liberă, dar cu contribuția portarului Gavriliă Crăciun, neatent. Portarul bucureștean avea să conteste, în mod nedreptățit, golul oaspeților — susținînd că el a crezut că este vorba de o lovitură liberă indirectă, și tocmai de aceea n-a intervenit ! N-a avut dreptate, pentru că lovitura liberă se acordase pentru fault, deci nu putea fi decît directă — dar bucureștenii au cerut, de această dată îndreptățit, și un penalty în repriza secundă, pe care arbitrul nu l-a acordat — desigur de frică de a nu apăsa decisiv în balanța rezultatului ● Un egal ar fi fost poate un rezultat fals (oaspeții au mai ratat două trei ocazii bune), dar nu este niciodată datoria arbitrului de a stabili pe un teren echilibrul, ci doar etica unui meci de fotbal ! ● A arbitrat deci satisfăcător ieșeanul T. Balanovici **(Dumitru Graur).**

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 121

Găina ofensată

Era mare în poiată
O-nfoiată și mohată
Ce avea nuanțe-n gene
Și aluzii dulci în pene.
Pasul ei părea o șoaptă;
Deși vîrsta-i era coaptă;
Preajma gîtului goiașă
Și-o purta-n obor trufașă.
Nici cu scara de la rai
La obraz nu-i ajungeai!
Era, ce mai, socotită
Drept a curții Afroditâ.

Cînd dădea curții ocol
Păsăretul, benevol,
Se mira din ochi și glas.
Proasta se credea-n Parnas!
Dintre-atîția curtezani
Mai privea doar la curcani;
Dintre ei la cîte unul
Ce-amintea, prin mers, Păunul.
Și gîndea subtil la grați.:
„Ce naivi mai sînt bărbații!"
Neștiind biata găină
Că-i o cloșcă de duzină.

Pe credulul de cocoș
Nu-l scotea din bleg și moș.
Prin cuvinte fără șir
Trata totul cu sictir.
Traversînd o grea angoasă
Lipsea nopțile de-acasă
Și-nfoind săraca-i pană
Se răstea, megalomană,
La modestul păsăret
Decretîndu-l desuet.
Doar curcanul cu mărgea
Avea trecere la ea
Și la umbra penei lui
Stă în ochii lumii cui.

Pînă ce-ntr-o zi, țăranul
A sacrificat curcanul
(Să auzi și să nu crezi
La o nuntă sau botez!)
Și-a rămas să-și ducă veacul
Lîngă bietul moș, săracul,
Să-și hrănească prin „Memorii"
Vechi orgolii, iluzorii.

Și-ntr-o viață desuetă
Rătăcirea și-o regretă
Cînd vine duios la cină
Nestatornica găină.

Morala:
Cînd nu-i ordine-n grădină
Vreo găină e de vină.
sau:
Cînd dă lumii cu sictir
O găină
Se prea poate
S-aibă un curcan în spate.

NICOLAE-DRAGOȘ ■

Autobacșiș

Nu, nu există numai bacșișul așa cum cred naivii și autorii de schițe satirice. Există și o treaptă superioară, un monument ridicat cu răbdare după îndelungi lupte, concesii, porcării și sacrificii. Există ceva mult mai măreț și mai trainic, există autobacșișul. Individul nu mai așteaptă să i se dea, nu mai are răbdare, și-l ia el cu mîna lui știind foarte bine că ce-i în mînă nu-i minciună. Prin autobacșiș ia sfîrșit cortegiul de umilințe pe care îl implica inevitabil bacșișul. Escrocul a ajuns și la demnitate și și-a spus într-o bună zi : de ce să aștept să mi se dea ? De ce să tremur eu dacă mi se dă sau nu, de ce să nu iau eu ? Autobacșișul presupune și o apreciere mai lucidă a propriilor calități... Dacă mă las la mîna lui ei e în stare să-mi dea o sută de lei bacșiș, pe cînd eu am simțit din tot ce-am făcut pînă acum că merit mult mai mult, merit două sute de lei. Din această sumară expunere se vede limpede superioritatea atît morală cît și financiară a autobacșișului.

Autobacșișul nu se manifestă doar în zona limitată a comerțului. Autobacșișul se manifestă în toate domeniile de activitate, de la cele mai terestre pînă la cele deșănțat ineîabile. Sînt artiști care s-au plictisit realmente să tot aștepte aprecierea criticii, a publicului și chiar și a posterității. De ce să se lase ei apreciați cînd ei au destulă putere de discernămînt să se autoaprecieze ? De ce să aștepte ei pînă la pestrițe calor ca să fie decretați genial, cînd ei pot s-o facă imediat și în cele mai bune condiții ? Asta stă doar în puterea lor, n-au încredere decît în ei înșiși. Și apoi nu-i umilitor să aștepți, să cerșești să te ridice alții în slăvi cînd poți să-ți faci bincle cu mîna ta ?

Autobacșișul își întinde aripile lui ocrotitoare și bine intenționate chiar și în domeniul căsniciei. Am văzut soți foarte iubitori care de ziua lor onomastică nu mai aveau încredere în tandrețea soției, își făceau singuri, printr-un efort economic comun, un dar foarte substanțial. De ce să se lase ei la cheremul sentimentelor tovarășei de viață ca să vadă că pînă la urmă primește cadou numai o cravată ? Nu. S-a săturat de cravate și de gingășia altora. El e în stare să-și facă cadouri mult mai substanțiale.

Vedem că autobacșișul a căpătat o oarecare energie dar asta nu înseamnă nicidecum că vechiul, cunoscutul și grosolanul bacșiș dă vreun semn de oboseală.

TEODOR MAZILU ■

CUTIA PANDOREI

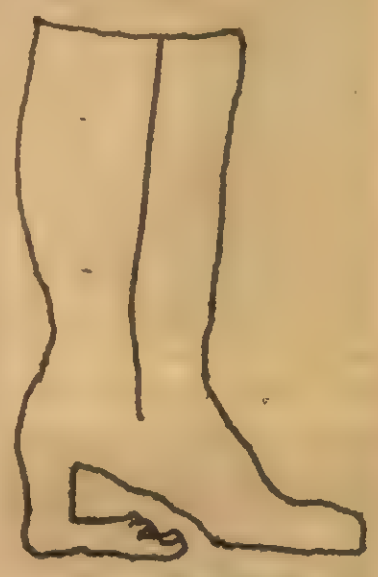

TUDOR VASILIU ■

Dacă n-am fi fost răniți pentru pămîntul acesta, poate că n-am fi putut rezista vieții

Sînt trecuți de mult de vîrsta primei tinereți, au cincizeci sau chiar șaizeci de ani și totuși fața li se destinde de o bucurie copilărească atunci cînd îți vorbesc, o bucurie și o naivitate amestecate uneori cu tristețe, pe care încearcă să și-o ascundă deși nu întotdeauna convingător. Ies pentru cîteva minute și cînd mă întorc îi găsesc pe V. B. pe cărucior, îmbrăcat ca de „duminică", zimbindu-mi ușor jenat. (Veți înțelege lesne motivul pentru care în reportajul acesta întîlniți doar inițialele celor cu care am stat de vorbă). Mă privesc toți trei cu o mînă stingherită, eu la fel, nu ne-am acomodat și așteptăm. Este greu să întrebi, să începi o discuție, așa, din senin, să spargi gheața. Încerc să-l întorc, dureros, cu ani în urmă, cu mulți ani în urmă : cum a fost ?

V. B. : „Doi ani și vreo șapte luni m-o ferit Dumnezeu, pe urmă însă m-o lovit din plin, cu vîrf și îndesat. Fata are azi 36 de ani și nici nu mă știe alt fel. Cînd am plecat în '42 n-avea decît 3 ani. Cum a fost în ziua aceea ?..."

(Da, cum a fost în ziua *aceea* ? Era poate o toamnă frumoasă, blîndă, ușor obosită, cum sînt adesea toamnele pe Valea Prahovei, ca un semn al echilibrului și al împăcării, deși pumai despre așa ceva nu putea fi vorbă pe atunci...).

„...Era în 1944 un septembrie frumos, dar tocmai în ziua aceea plouase torențial. Făceam parte din divizia „102 munte" și comandam plutonul de mitraliere. Luptasem pînă atunci prin toată țara și nu mult după ce am intrat pe Valea Prahovei ne-au lovit niște „branduri" nemțești. Din 50 vreo 17 au căzut morți și răniți. Apoi am ajuns la Spitalul Militar. Făcusem o complicație la coloana vertebrală, apoi și o meningită. Aveam doar 28 de ani și doctorii, Ionescu și Baltazar, m-au scăpat ca prin minune de la moarte, lăsîndu-mă așa cum sînt azi".

A. M. : „Tot în septembrie 1944 și eu. Se lupta cu înverșunare după 23 August. Nemții pierdeau și se făcu-seră mai răi, nu cedau ușor, se retrăgeau dar semănau peste tot moarte. Era o toamnă de aur, cum se spune, și o căldură ca în toiul verii, luptam în cămașă și nu mîncasem de trei zile decît prune și struguri necopți. Seara, pe la opt, era liniște, împușcasem un pore rătăcit și cînd să ni se împartă mîncarea sună telefonul. Atac de noapte! Comandam secția de aruncătoare. În sfîrșit, cînd am strigat „foc", am văzut în același moment, undeva în întuneric, în stînga, lumina unei alte guri de foc. N-am avut timp să mă feresc. O schijă îmi intrase în umăr și se strecurase pînă la coloană. Imediat mi-au paralizat picioarele și mîinile".

Amîndoi au fost loviți într-o toamnă de aur care venea după un august de foc. Dușmanul se retrăgea vînzîndu-și scump pielea, iar „românii luptau îndîrjiți, hrănind cu sînge rănile pămîntului. Dacă n-am fi fost răniți pentru pămîntul acesta, poate că n-am fi putut rezista vieții". Erau tineri și urau războiul. „Cînd începuse războiul nu-l înțelegeam și îl uram. Abia mai tîrziu am știut pentru ce o facem, dar pînă în acel august am plătit greu tribut".. În fața lor, orice durere pălește, este mică și meschină și te rușinezi. Stau fixați între cele două roți și ochii li se aprind. Povestesc, mîinile li se mișcă precipitat, în ritmul vorbelor, cînd mai domoale, cînd mai vehemente, compensînd parcă imobilitatea jumătății inerte. I. I. îmi lasă o scrisoare, crezînd că nu mă mai găsește după masa de prinz. „Mă numesc I. I. și sînt dintr-un sat din Țara Codrului. În 1942 aveam 17 ani și am fost dus la lucru, ca premilitar, la o exploatare forestieră. La 2 mai 1944 am avut un accident, căzîndu-mi pe spate o rudă de mînă care mi-a fracturat coloana vertebrală și m-a nenorocit pentru toată viața".

Erau tineri, foarte tineri, dureros de tineri și dintr-o dată războiul i-a făcut bătrîni. „Nici astăzi, după atîta amar de vreme, nu sîntem împăcați cu gîndul". Nu începuseră să trăiască, „să știe viața", să-și facă o familie, sau...

V. B. : „Cu necazul meu mi-am distrus familia. Au fost momente grele. Ne-am luat din dragoste cînd se căutau averi, a venit la scurt timp războiul și ne-a lovit pe amîndoi. A stat o lună și jumătate la căpătîiul meu la spital. M-a îngrijit ziua și noaptea, m-a scăpat de mai rău, dar nu puteam s-o chinuiesc toată viața..."

— V-ați mai văzut ?

— Sigur că da. Noi n-am fost dușmani. Nu ea m-a nenorocit, așa a vrut soarta ! Cît am fost în armată, pînă să începă războiul, am văzut-o numai cu bilete de voie, pe urmă însă... (privește undeva în gol) nu m-am mai dus înapoi. A înțeles și ea într-un tîrziu...

A. M. : „Pînă la 20 de ani nu m-am însurat, cine se uita la tine la 20 de ani ! A venit războiul, a trecut cum a trecut, am mai vorbit cu o fată, cu alta, dar vorba aia, copii să ai e ușor, trebuie să-i crești, și eu, cu picioarele astea, ce puteam face ! Încă mai trăiește mama, sîntem patru frați și două surori, toți ceilalți sînt bine sănătoși și cu putere de muncă, Nici acum, după mai bine de 30 de ani, nu mă pot împăca cu gîndul, dar ce-aș putea face ?..."

Întrebarea revine ca un laitmotiv. Ce ar putea face ? Au visat, au sperat. „Să se termine războiul, să scape țara, să scăpăm cu toții, să ne salvăm trupurile". Apoi, apoi au visat alt fel, ca un coșmar, trecutul. Au sperat în minuni, un timp chiar au crezut în ele, în viață".

V. B. : „Citim ziarele, citim tot timpul ziarele. Războiul e o mare catastrofă, iar poporul ăsta tare mult a suferit. Tata a fost prizonier în primul război, eu în al doilea. Citim ziarele pentru că se întîmplă atîtea și noi nu putem pune umărul. Avem o lume a noastră. Nu ne văităm, sîntem invalizi de război, asta-i viața. Sîntem doar lucizi, cărucioarele astea cu două roți ne obligă !"

Doctorul C. B. : „Au tot felul de activități, joacă șah, table, citesc mult, văd filme, se uită la televizor, unii pictează, alții lucrează tot felul de miniaturi, vorba aia fac de toate, dar nu i-am auzit o dată, măcar o dată în cei șaisprezece ani de cînd sînt aici, nu i-am auzit cîntînd".

Ei nu sînt bolnavi cronici, oameni care au trăit firesc, care au îmbătrînit firesc, care s-au îmbolnăvit firesc. N-au o familie pentru că viața a vrut altfel, nu au prieteni pentru că...

I. I. : „Pentru noi s-au schimbat multe. La început s-au interesat toți de noi, dar timpul i-a schimbat și ne-a înstrăinat. Ei au treburile lor, familiile lor, grijile lor. Desigur, mai vin pe aici ai mei, mă iau pe acasă, dar nu le pot deveni povară, mai ales că am nevoie și de îngrijire medicală. Aici se adună toți cei care se potrivesc".

A. M. : „Ne-am ferit tot timpul de prieteni. Să nu mai știe ei de noi, nici noi de ei. Unii au ajuns ceva, de alții nu mai cunoaștem nimic, însă, oricum, nu vrem să se știe că am ajuns într-un cămin spital și că ăsta ne-a fost drumul".

Vorbele lovesc cu putere. Fără să dăm lecții de morală unde morala poate ușor deveni demagogie, sîntem nezdruncinați în credința că fără acest drum al sutelor de mii de români care și-au jertfit viețile pentru pămîntul atît de rîvnit, în sute de ani de istorie, de către nechemați și nesătui, fără acest glorios drum, țara aceasta n-ar fi reînviat ca un adevărat miracol la răscruce de drumuri.

Cămînul spital de invalizi pensionari nr. 1 a fost înființat în 1948 la București și mutat în 1952 la Sebeș, județul Alba. Are 52 de paturi, bune condiții de tratament și activitate culturală recreativă. Oamenii citesc, se uită la televizor, joacă table, vara ies cu cărucioarele în curte : de două ori pe săptămînă au film ; Ruy Blas, Robinson Crusoe, Zboară cocorii, Balada soldatului. („Așa s-a plecat la război și la noi în Hațeg"); trăiesc cu neliniștile lor (..Am auzit că vor să ne mute undeva pe lîngă Botoșani, în niște căsuțe, n-am vrea, aici avem și noi căldură, trăim omenește și putem ieși cu cărucioarele afară pentru că terenul ne permite"), cu marile lor amintiri (au ordine, decorații, medalii — Virtutea militară clasa a II-a), cu necazuri deloc mici. Aproape jumătate dintre invalizii internați aici sînt capabili să depună o muncă ușoară în ateliere de ergoterapie care pînă acum însă nu s-au organizat din lipsă de spațiu, deși promisiuni există de 10 ani.

În fața lor orice durere pălește, devine mică și meschină și te rușinezi. Stau fixați între cele două roți ale căruciorului iar ochii li se aprind cînd povestesc. Sînt o mînă de oameni care acuză un război odios sau un destin vitreg, dar care amintesc și de profundul umanism al societății socialiste, de spiritul de dreptate, de etica noastră comunistă, o etică a faptei și nu numai a vorbei. Căci sîntem convinși că tot ceea ce am înălțat astăzi pe acest pămînt și tot ceea ce înălțăm pentru viitor se datorește și acelor care au căzut și acelor care trăiesc, și nu puțin, cum în modestia și în umilința lor dureroasă abia o recunosc : „Poate că din ceea ce s-a făcut în țara asta, ceva s-a făcut și datorită nouă poate puțin, dar ne mîndrim cu puținul acesta, și mîndria ne ajută să trăim".

RAZVAN BARBULESCU ■

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos și misterul morții Eugeniei

Din mozaicul de mărturii rezultă că, așa cum știm, Niarchos vorbise la telefon cu Charlotte Ford, fapt care provocase un serios diferend între cei doi soți. Au urmat cele 45 de minute misterioase pe care însă presa atenian de pe atunci nu le-a putut consemna și nici lămuri întrucît Niarchos era un privilegiat al regimului colonelor, care cenzura orice știre referitoare la acesta și „afacerile" lui. La 7 mai Eugenia fusese înmormîntată cu mult fast de Niarchos, care voia, desigur, să șteargă ceva din incertitudinile care pluteau peste moartea ei. La umbra unor pini, pe o colină mică a insulei, i s-a săpat mormîntul. Insula interzisă rămăsese fără regina ei.

Între timp, cercetările continuau în liniște și fără prea multă grabă. Toată lumea era convinsă că Stavros Spiros Niarchos, acum văduv, va încerca să se dezvinovățească. Se știa că el era foarte apropiat de regimul colonelor care, cu el și cu Onassis, încheiase acorduri foarte comentate (ulterior, chiar în zilele noastre, denunțate de noile autorități grecești — episod asupra căruia vom reveni cu alt prilej) de construire a unei rafinării, șantiere navale etc. Era unul dintre piloniî financiari pe care acest regim — azi înlăturat — se baza cu bună știință.

Să revenim la circumstanțele morții Eugeniei. Mai ales că pe la jumătatea lunii iulie a anului 1970, la Atena, începuseră să circule tot felul de înscrețiî (voite sau nu) din raportul prezentat de cei șase medici desemnați să studieze cazul. Nu era o surpriză că raportul celor șase se dovedise total favorabil lui Niarchos. Fantul era și mai clar pentru cei ce știau că cel mai cunoscut dintre medicii care efectuaseră autopsia Eugeniei era Demetrios Kapsaskia, directorul de pe atunci al Institutului de medicină legală din Atena și expertul pe care fostul regim îl desemnase să apere — în Consiliul vest-european de la Strasbourg — acuzațiile ce i se aduceau că torturează membrii opoziției și toți oamenii politici progresiști, pe care-i arestase.

Totuși, cei șase medici — în frunte cu Kapsaskis — aveau de înfruntat cele scrise în amănuntitul său raport de către Panayotis Arnaoutis, primul doctor care o văzuse pe Eugenia în noaptea morții ei. După cum se spunea pe atunci (în condițiile în care, repetăm, cazul Eugeniei Niarchos era pus la index), Arnaoutis scrisese că a observat pe corpul muribundei semne ce nu erau numai efecte ale înghițirii numeroaselor pastile de Seconal ci și leziuni pe gît și abdomen. Acestora li se adăuga ruptura unuj rinichi, datorată, mai mult ca sigur, loviturilor primite. Era un raport clar, exact, care nu ținea seama nici de numele victimei și nici de prietenia strînsă care-l legase pînă atunci pe autorul lui, doctorul Arnaoutis, de soțul decedatei, armatorul Niarchos.

Totuși cei șase medici respinseseră în bloc ipoteza unui delict. După ei, Eugenia ar fi murit întrucît înghițise o cantitate impresionantă de somnifere. „Deja, cu alte prilejuri, ea mai înghițise multe somnifere, fiind gata să facă un colaps". O asemenea mărturisire aparținea, evident, lui Niarchos. În seara zilei de 3 mai 1970, spuneau cei șase medici, doza de Seconal (25—40 de pilule) i-a fost fatală. Deși ea credea că le poate suporta, slăbiciunea ei — 45 kilograme pentru o femeie înaltă și zveltă — și fragilitatea au trădat-o, făcînd-o să cadă într-un somn profund, exact după zece minute, și în comă, după alte zece ? Sau, ea însăși a vrut să se sinucidă ? La aceste întrebări cei șase medici nu au dat nici un fel de răspuns.

Pe scurt, potrivit raportului Kapsaskis (douăsprezece pagini dactilografiate), nu era vorba de un delict și, în consecință, Niarchos nu trebuia deferit justiției. Nu exista ceva care să alimenteze suspectarea lui Niarchos — așa cum sugera primul examen medical —, disputa după convorbirea telefonică dintre Niarchos și Charlotte, lovituri care ar fi provocat ruptura rinichiului și contuzii la gît și stomac, criza nervoasă, disperata înghițire a pastilelor de Seconal și moartea. Atunci, cum se explică proveniența contuziilor ? Potrivit raportului Kapsaskis, ele s-au datorat într-adevăr eforturilor lui Niarchos de a-și «învia» soția. Niarchos, scria raportul, a încercat să-și readucă soția la viață folosind metode populare și vechi". Urmează alte precizări de detalii ale loviturilor și semnelor însoțite, firește, de explicații care-l scot basma curată pe Stavros Spiros Niarchos. Mai mult, raportul amintit se referă și la scrisorile lăsate de Eugenia. Ce conțineau ? Explicația gestului ei ? Un adio soțului ? O acuzare a lui ? În mod cert scrisorile erau de extremă importanță. Însă nimeni nu vorbea despre conținutul lor. Se zvonea (potrivit revistei Europeo) că, în una dintre ele, Eugenia ar fi scris : „M-a făcut total nefericită (Niarchos, n.n.). Nu mai pot merge mai-nte".

Cam astfel se termina raportul de 12 pagini, după care cei șase medici, în frunte cu Kapsaskis, își puseseră semnăturile și parafele fără nici o remușcare. Firește, Niarchos era încîntat de concluziile celor șase. Bineînțeles că despre fostul lui prieten și medic personal — Arnaoutis — spunea cele mai urîte lucruri.

După zilele de doliu — cînd nici o patrulă, pe mare, nici un gardian, pe uscat, nu mai împiedicaseră curioșii să studieze de aproape insula, sau pescarii de pe Spetsai să-și arunce năvoadele în apropierea ei — viața începuse să revină la normal. Cel ce o dorea foarte mult era chiar Niarchos, care dorea să alunge orice bănuială ce plana asupra lui. Apropiaților, ca și altor cunoștințe întîmplătoare, încerca să le explice că „multe îi vin de la Eugenia și ce s-ar fi făcut dacă n-ar fi cunoscut-o ?" Întrebări retorice asortate subtil cu misterul morții Eugeniei. Pentru că, are dreptate o revistă cînd scrie că Eugenia, frumoasă și bună, discretă și bogată, a fost prima mare șansă a lui Niarchos. Niciodată un cuplu nu a fost mai nepotrivit și, totuși, nu de puține ori omul dur și cinic, care era Niarchos, devenea amabil și atent cu fiica bogatului armator Stavros Livanos, cel care, la căsătoria Eugeniei, îi oferise o dotă mai mult decît apreciabilă, iar pe ginere îl asociase și inițiase în tot șoiul de lovituri date pe mare și pe uscat. Or, Niarchos nu putea uita prea repede toate acestea, așa cum moartea Eugeniei și misterele ei îi impuneau și mai mult să răspîndească știri plăcute despre fosta lui soție. Mai mult, încerca să apară un sentimental învetcrat, își descria în cei mai frumoși termeni soția abia decedată care, după cum declara el, „își adora cei patru copii. Era rezonabilă și senină. Nu invidia pe nimeni și nimeni n-o invidia. Avea multe motive să fie fericită chiar dacă nu le avea pe toate". Și, desigur, se văita că acum, văduv, nu mai știa ce să facă cu insula și cu cel mai frumos iaht din lume, cu tablourile — mai multe decît zidurile pe care să fie atîrnate — cu numeroasele reședințe, știute, cu și mai multele nave și, în fond, cu această imensă avere. Uita să-și amintească de cei patru copii (cu Eugenia), de fata (cu Charlotte) și mai ales de circumstanțele, la fel de misterioase ca și moartea Eugeniei, în care agonisise această avere.

Cu toate aceste gînduri frumoase cu care însoțise înhumarea Eugeniei (desfășurată într-o strictă intimitate) și fără participarea surorii ei, Tina (fosta soție a lui Onassis), Niarchos n-avea voie să părăsească insula Spetsopoula. Era urmarea firească a dorinței locotenentului Koronis de a afla ce se întîmplase, la 3 mai 1970, între orele 22 și 22.45 pe insulă. Datorită acestui fapt, procurorul general atenian îi ceruse lui Niarchos să rămînă pe loc pînă la încheierea cercetărilor.

Această întrucît, deși amintitul raport al celor șase medici îl disculpase, mai rămîneau cîteva puncte neclare. Dar Stavros nu putea rezista unei asemenea tensiuni. Se scursese aproape două luni de la consumarea tragediei și lui i se părea că pierduse prea mult timp așteptînd niște clarificări care, pentru el, existau de mult. Pentru a risipi orice dubii, ce mai persistau, și altele ce ar fi putut apărea, a solicitat — și a obținut — o nouă autopsie a Eugeniei. Miza, desigur, pe faptul că noile concluzii vor fi identice cu cele din raportul Kapsaskis, ceea ce ar fi condus, evident, la încheierea cercetării și ar fi întărît într-un mod indiscutabil varianta nevinovăției lui Dar și de data aceasta s-a produs o nouă lovitură de teatru. Medicii legiști — în frunte cu profesorul Saiandogos din Salonic — ce au făcut noua autopsie a Eugeniei Livanos Niarchos au descoperit în plus o ruptură a splinei datorată, probabil, loviturilor primite în regiunea abdominală. Astfel, se revenea la o primă idee potrivit căreia nu pilulele de Seconal (care, în majoritatea lor, fuseseră vomitate) ar fi provocat decesul Eugeniei, ci numeroasele lovituri primite. Dar cînd le primise ? Înainte de a înghiți Seconalul, cînd se certase cu Niarchos și acesta îi interzisese, în felul său, să se amestece în „afacerile" lui chiar sentimentale. Sau după ce le înghițise ?

Prima variantă o susținea și procurorul Constantin Fafoutis, de 52 de ani, care, în acele vremuri, cînd armatorul era acolitul regimului colonelor, a ordonat punerea sub acuzare a lui Stavros Spiros Niarchos. Fafoutis avea simțul datoriei, mulți îl descriau ca un magistrat dur, insensibil dar integru. Și totuși, odată lansată acuzația împotriva lui Niarchos, din anturajul acestuia au pornit tot felul de invective la adresa îndrăznețului procuror. Însă, la 22 august 1970, Constantin Fafoutis, în virtutea articolului 311 al Codului penal grec, cere punerea sub acuzare a lui Niarchos Spiros Stavros, amintind de lovituri și răni care au provocat, direct sau indirect, moartea Eugeniei. Un amănunt : încă din ziua de 4 mai 1970, cînd cercetase prima dată corpul victimei, procurorul era convins de vina lui Niarchos. De-a lungul acelor luni în care a desfășurat o muncă susținută, renunțînd la concediul proiectat pe insula Hydra, a strîns probe pentru a-și susține acuzația într-un cuprinzător raport ce se întindea pe 46 de pagini.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Pe patinoare

Cumătra Iarnă ne-a mîncat două derby-uri (mă gîndesc la meciurile **Sportul — Dinamo** și **Steaua — Rapid**), ținîndu-ne acasă pentru că salvele ei neașteptate de gheață pluș un vînt care ne amintea de uraganul **Flora** (Doamne ferește !) ne-au tăiat orice poftă de a ne instala în ovalul de beton de pe „23 August", unde cîteva sute de eroi, simbătă și duminică, au ținut să salute pe jucătorii aflați în arenă. Așadar, acelor bravi care au înghițit chiciura și frigul le adresez un salut fierbinte și le doresc multă sănătate...

Cei care trebuie **felicitați imediat** după spectatori ar trebui să fie rapidiștii. **Real-Giuleștiul**, cum pronosticam în urmă cu vreo 3 săptămîni, devine o echipă foarte interesantă. Cu o formație fără nume aproape, renunțînd la vedetele copiaculuí — nu la toate (cinci stele !) și promovind tineri ca Zalupca, David, Șutru, Teleșpan și alții, unsprezecele feroviar a reușit să răstoarne carul mare al **Stelei**, echipă aflată în degringoladă după cum se vede (patru înfrîngeri în nu mai puțin de atîtea zile cîte despart o înmormîntare de un parastas). **Victoria e cu atît mai surprinzătoare cu cît**, la prima vedere, jucătorii din Giulești păreau victimele sigure în fața vulpoilor din Ghencea. Dar vulpoii nu mai sunt vulpoi, coada le-a mai scăzut, mai năpîrlesc și, cu toate că în teren s-a aflat și Dumitru (care și-a pierdut cu prilejul acestui meci și calitatea de căpitan de echipă), au trebuit să părăsească terenul învinși. Victoria **Rapidiștilor** a fost clară, nu atît din cauza celor două goluri cam întîmplătoare (din care unul a fost discutabil: mă gîndesc la cel din penalty), cît mai mult din cauza pressing-ului pe care jucătorii giulești l-au impus în tot timpul meciului. O a doua explicație ar fi jocul mai simplu, în adîncime, exercitat de către formația din Grant. În timp ce **militarii** se complicau în nesfîrșite pase laterale (dovadă că jucătorii nu mai aleargă fără minge cum o făceau cu un an în urmă numai), căutînd poziția favorabilă șutului decisiv, gărarii din patru mingi se aflau în fața neinspiratului Moraru pe care lumina reflectoarelor îl amețișa ca pe un fluture pe lampă. Judecata pare cam simplistă, dar nu e mai puțin adevărată. Terenul alunecos, greu, a dat cîștig de cauză celor care au alergat mai repede și mai bine. Și cu asta mi se pare c-am spus tot. Să sperăm că echipa campioană trece numai printr-o eclipsă pasageră și că vom putea s-o lăudăm în curînd, cum o făceam altădată, adică din toată inima.

Meciul **Sportul' — Dinamo** n-a fost atît de bun cît ne-am fi așteptat. Sigur că și de data aceasta pot fi invocate terenul și timpul nemilos, dar mi s-a părut mai degrabă că și echipa din Regie și cea din Ștefan cel Mare au fost mulțumite cu acest rezultat de egalitate care le ține departe de grijile celor din spatele lor. Mi-au plăcut Cassal de la **Sportul studențesc** și Sătmăreanu II (Sătmăreanu și Dinu sunt la ora asta cei mai buni jucători de la Dinamo), asta nu înseamnă că Dudu Georgescu, din cînd în cînd nu înscrie niște goluri antologice (vezi meciul cu **Argeș**) pe care le uităm din două în două duminici.

Progresul, care ne provoca o îngrijorare majoră la debutul campionatului, **devine de la săptămînă la săptămînă un unsprezece** care merită să fie urmărit. Echipă fără nume și ca la ora asta dacă-l exceptăm pe **Sătmăreanu I, bancherii s-au redresat** după un grav insuccès suferit la începutul sezonului, și vom mai auzi **de ei. Meciul cu U.T.A. a fost destul** de interesant ca răsturnare de rezultat deși acest 2—2 putea să fie o victorie a bucureștenilor. Dar de aceea balonul e rotund...

Cel mai bun rezultat al etapei l-au scos craiovenii la Constanța. Deși fără echipa completă, cum joacă **„U" Craiova** de multe etape, jucătorii din Bănie devin, un **outsider** potențial pentru **Dinamo** sau **Sportul studențesc** și asta pentru că acolo unde există un antrenor priceput, există și idei de joc. Eu nu cred că Teașcă a rezolvat toate problemele la Craiova: nici n-a avut cînd — dar iată că el a și furnizat naționalei pînă acum doi jucători: pe Balaci și pe Marcu (pe care Covaci ar trebui să-i integreze rapid selecționerilor și asta încă nu este sfîrșitul. Pronostichez că în curînd Tilihoi și Irimescu vor îngroșa rîndurile **tricolorilor** deși, la drept vorbind, se pregătește și Donose pentru același lucru, jucător de rasă, încă inegal. Cam astea ar fi lucrurile cele mai interesante din etapă, dacă nu cumva înfrîngerea cu 4—0 la Petroșani a echipei **A.S.A. Tg. Mureș** nu ar fi cu adevărat un lucru care trebuie să dea de gîndit. Aș mai semnala prima victorie a echipei gălățene obținută în dauna **Politehnicii Iași**, care se află în al treilea an de cînd se zbate într-o plasă de iluzii (deși toamna trecută echipa mergea foarte bine).

Aștept — la ora scrierii acestor rînduri — cu deosebită strîngere de inimă meciul de miercuri al **Sportului studențesc** pe care nu-l privesc chiar atît de optimist. Rănițiî echipei bucureștene precum și forma jucătorilor vest-germani m-au cam pus pe gînduri. Dar mai bine să așteptăm meciul și pe urmă să vorbim.

Să auzim de bine...

EUGEN BARBU ■

P S Revista „Viața studențească" publică un interviu al subsemnatului acordat pe la începutul campionatului. Publicat abia acum el pare plin de contradicții puse față în față cu niște cronici apărute în „Flacăra" (vezi cazul Zamfir). Dar despre intervențiile unor texte incredibile publicațiilor, noi nu răspundem în nici un fel.

DIVIZIA A : 17 OCTOMBRIE

PITEȘTI: F. C. ARGEȘ — S. C. Bacău 2—0 (1—0). Un frig atît de năprasnic încît a înghețat pînă și ceasul stadionului din Trivale. A mai bătut și un vînt apos, astfel că cei nici 1 000 de spectatori au dirdîit zdravăn spre toată cinstea lor de pătimași ai fotbalului. În asemenea condiții desigur că mișcarea în teren a fost mai mult ca nicicînd (nici un jucător n-a inițiat să cadă, nici măcar în 16 m, iar atunci cînd totuși căderea părea ca arsă de pe genunchi). ● Argeșenii, ca localnici, s-au adaptat cel mai repede la condițiile de joc, fiind în majoritatea timpului, indiferent de cum bătea vîntul, mai aproape de poarta băcăuană. Au jucat excelent Cîrstea și Radu II, bine Roșu și ceilalți. Dobrin, deși a alergat mai mult decît vrea el de obicei, a fost șters, marcînd un gol la o învălmășeală (din careul mic, cînd mingea, izbită cînd de vînt, cînd de jucători, rătăcea buimacă în fața porții lui Constantinescu). ● În schimb, golul lui Radu II a fost foarte frumos. ● S. C Bacău e echipă mai mult în apărare, a atacat puțin și la întîmplare, fără eficacitate. Mai mult, liderul pe Cîrstea l-a scos pe Dobrin fără să fie cazul, a jucat practic în 10 oameni. Oricum, echipa rămîne o echipă „de casă", ca multe altele din cele trei divizii. ● Centralul Fr. Colosi a arbitrat bine, ajutat de N Gheorghe și Gh Dumitru — toți din București (Iulian Neacșu). **BUCUREȘTI: Progresul — U.T.A. 2—2 (0—2) — deci 2—0 pentru arădeni în prima repriză, dar tot 2—0 pentru bucureșteni în cea secundă !** ● **I-am lăudat pentru meciul susținut în etapa trecută pe jucătorii lui C. Manolache, intuind posibilități de joc superior și victorii în deplasare — lucru pe care l-au confirmat și în meciul cu Progresul, dar o presă scurtă pervadă de timp, vreo 30 de minute timp în care Domide și Broșovschi au alergat cît de cît aducînd echipa lor într-un avantaj ce părea a fi moment dar decisiv. Mai departe însă, și mai cu seamă pe tot cuprinsul repriză secunde, linia de mijloc arădeană a cedat complet pasul, arătînd-se aproape descumpănită de scurta ofensivă a U.T.A. a trimis în prelungiri pe poziții, păstrînd intactă linia de atac (care însă acum în lipsa elementului de susținere n-a produs a treia decît figurație), tot greul partidei anăsînd în exclusivitate pe spătarii arădeni, care în cele din urmă au fost depășiți de atacurile tot mai susținute ale Progresului.** ● **Bucureștenii au început partida a fel de prost o tradiție pe care o respectă ca fiecare nou meci, surprins pe teren propriu dar a... rebonifat-o în tribună, plîngînd după ocaziile care ar fi putut să le aducă pînă și o victorie cu totul nesperată la un moment dat.** ● **Rezultatul este echitabil — dar în box arbitrii ar fi hotărît probabil echipa bucureșteană drept învingătoare, pentru că a dat dovada unei mai bune pregătiri fizice și a avut un fond de mecî mai bun.** ● **A arbitrat satisfăcător I Crișan, ajutat bine de Fl. Anghel și Gh. Popa — toți din Pitești (Dumitru Graur). REȘIȚA: F.C.M. — Politehnica Timișoara 1—0 (0—0).** Vreme clinoasă, dar public numeros, peste 10 000 de spectatori, între care 2 000 de timișoreni veniți să vadă derby-ul Banatului. ● Început dramatic cu Bănățeanu reținînd în prelungiri, minut cu Răsțea reținînd cu capul, dintr-o poziție ideală după care meciul a pierdut din spectaculozitate, ambele echipe acuzînd condițiile grele de joc. ● **La reluare, cîteva minute strălucitoare pentru gazde, care vor înscrie unicul gol al partidei prin Atodiresei, la o minge care a zburat peste careul timișorean fără ca Mehedințu sau Covalcic s-o intercepteze. A oprit-o Atodiresei, a urmat un dribling „pe loc" și un șut la colțul scurt.** ● **La 0—1, Politehnica s-a arătat mai insistentă și mai bine pregătită fizic, dar Șerbănoiu și Dembrovschi au ratat din poziții favorabile, în fața unui Windt care anunță o carieră frumoasă.** ● **A arbitrat slab N. Cursaru, ajutat bine la linie de A. Avramescu și N. Moroianu — toți din Ploiești (Gheorghe Amuza). GALAȚI: F.C.M. — Politehnica Iași 1—0 (1—0).** Trebuie spus că mulți dintre locuitorii orașului de pe Dunăre au regretat că n-au venit pe stadionul că un ...ă ...ă ...ă o ...ă ...ă A... nu dau ...ă cu ...ă ...ă năprasnic ger de februarie, cît mai ales prima victorie a gazdelor în acest campionat capricios ca însuși timpul. Unicul gol ar putea a fost înscris rezultat rapid, în ... de ... Ene, care a pr... ... ... apoi ... Oaspeții după spusele arbitrului N. Ramea, au ... ... întîi fault, apoi henț, dar, după părerea sa, aflat la numai trei metri de fază, nu s-a produs nici una, nici alta. Părerea noastră este că Ene a fost lovit de balon, care a ... din ... de ... un metru în mînă și nu a jucat intenționat balonul, ceea ce schimbă situația. ● După acest gol, ieșenii se ... gălățenii printr-un joc cu multe obstrucții fluierate ... ... de către arbitru. Pînă la sfîrșitul reprizei am consemnat trei ratări de zile mari. Vechim, în minutul 10, trimite pe lîngă Costaș, iar ... portar, Dumitrescu, se opune la un gol pe care Trandafir, în minutul 12, era cît pe-ai să-l realizeze printr-o lovitură de cap, după cum Banu, scăpat pe contraatac, crezîndu-se în poziție de ofsaid, rată egalarea.** ● **În repriza a doua gazdele au dominat copios, iar Vechim mai ratează de două ori în minutele 54 și 78, iar Ene, după o fenetică fază concepută de excelentul Radu Dan, trimite de la 2 metri în brațele lui Costaș.** ● **A arbitrat bine N. Ratnea (Sibiu), ajutat la margine de V. Roșu și D. Ghelu — ambii din București (Victor Niță). PETROȘANI: Jiul — A.S.A. Tg. Mureș 4—0 (2—0).** Oaspeții au dat o replică foarte șters, lăsîndu-se dominați tot timpul, mimînd însă dovedind neputință. ● De partea ocaziilor, gazdele au avut 90 de minute în care s-au dăruit numai fotbalului, au făcut risipă de energie, scotind la lumină întreaga lor zestre tehnică și cu mici excepții și întreaga capacitate de efort. Mulțescu a jucat senzațional, a dat străluciri jucătorii echipei care pe care a condus-o spre o victorie muncită și confortabilă. ● Golurile au fost inscrise din pase (centrări) ideale de Dumitrache, min. 7 (centrare Mulțescu), Bădin, min. 61 (lovitură liberă — Deleanu), Sălăjean, min. 54 (Mulțescu — lovitură liberă) și Augustin, min. 66 (pasă Bucurescu). ● Homan, portarul Jiului, a fost schimbat cu Cavai în ultimele 3 minute de joc pentru că — înghețat — nu mai prezenta siguranță. El n-a avut de apărat decît șuturile primite colegial la încălzire. ● A arbitrat foarte bine C. Bărbulescu, ajutat la linie de Gh. Dragomir — ambii din București — și Fl. Cenea — Caracal (Ion Predoșanu). **ORADEA: F. C. Bihor — F. C. Corvinul Hunedoara 1—1 (0—0).** Ambele echipe au avut o prestație bună, bihorenii atacînd în trombă și cu acțiuni purtate mai cu seamă pe extreme unde s-au înscris adesea și faulturi. Laterali Bigan și Pojoveț Avînd în ... un portar excelent, Ion Gabriel, oaspeții au marcat numai o singură dată un gol splendid realizat de Ghergheli care pînă atunci fusese complet șters. ● De partea ocaziilor, hunedorenii s-au apărat cu două compartimente și au ieșit în atac rareori, dar foarte periculos, mai ales prin eforturile lui Angelescu și Dumitriu IV, apreciați în mod deosebit de cei prezenți. Corvinul a deschis scorul în minutul 59, trimițîndu-l pe cei 4 000 de spectatori într-o liniște deplină, gol marcat cu capul de extrema Gheorghe Georgescu. ● Arbitrul craiovean Radu Șerban a condus foarte bine pînă în minutul 70 cînd l-au lăsat crampoanele și a apărut sufocat în final, fiind indulgent cu duritățile oaspeților și mai cu seamă cu cele ale lui Tonea: a fost bine ajutat la linie de V. Grigorescu și V. Gheorghe — toți din Craiova (Emanuel Tănjala).

(Continuare în pag. 22)

Craiova urcă din nou

Ce n-aș fi îndrăznit să scriu după meciul câștigat în fața Progresului (5—1, la București), ca și după cel obținut cu destul notabil de Sportul studențesc (3—1, tot la București) aș fi avut astăzi pe birlic după victoria obținută tot într-o partidă jucată în deplasare, la Constanța, de Universitatea Craiova.

De ce acum aceste rînduri, care se vor o lucidă analiză la obiect, și nu înainte ? Pentru că semnele repetate simptomatic se constituie în probe, iar probele, adunate, corelate, pot compune o demonstrație.

Ce ne-a arătat pînă acum — în linii la Constanța — Universitatea Craiova ?

Nu a arătat. În prima rînd că între ... de ... și ce de ... ...

TIRGU-MURES

ANUL XXV Nr. 43 (1119) - 28 octombrie 1976

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Scrisoarea adresată tovarăşului Nicolae Ceauşescu de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar

Simbătă, 23 octombrie 1976, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar şi-a sărbătorit manifestarea sa cu numărul 200 în marea cetate a spiritului, oraşamiral al Transilvaniei veşnice, leagăn al atîtor vise ale oamenilor muncii de toate naţionalităţile, români, maghiari, germani, cetate de seaun a duratei românești, Cluj-Napoca. Au fost prezenţi în sală peste 9 000 de tineri, muncitori, elevi, studenţi. Poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, a evocat patetic şi emoţionant drumul parcurs de acest colectiv de tineri, animaţi în cei trei ani de activitate, de dorinţa de a-şi manifesta concret dragostea şi ataşamentul faţă de acest popor şi de acest pămînt, faţă de secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. A existat în acea seară un moment cu greu de redat în cuvinte, un moment-simbol pentru miile de constiinţe tinere din sală, acela cînd s-a dat citire scrisorii de recunoştinţă şi făgăduinţă a cenaclului către secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu :

„Sînt prezenţi aci mii de tineri ale căror identităţi personale nu ne-am propus să le cercetăm şi să le dăm în vileag, dar a căror identitate comună, mîndră şi inconfundabilă, este apartenenţa onestă la rangul cel mai înalt, pe care îl poate rîvni cineva pe acest pămînt, de la Dunăre şi Carpaţi, rangul de cetăţean român liber. Începem scrisoarea noastră către domnia-voastră, încercat conducător al naţiunii, pentru că noi, luaţi cu treburile de fiecare zi, cu dificultatea fiecărei ore de muncă, nu vrem să ne îngăduim lipsa de perspectivă istorică, de a nu spune cu claritate şi recunoştinţă că, oricît de multe dificultăţi am avea de învins, oricît de greu ne-ar fi uneodată, România trăieşte astăzi, datorită în primul rînd dumneavoastră, marele ceas al libertăţii, independenţei, demnităţii şi construcţiei naţionale. Nu e o simplă vorbă, reluată din lozincile vremii, e credinţa noastră adîncă şi sinceră, de o sinceritate comparabilă cu emoţia, iubirea şi durerea, că fapta şi opera dumneavoastră trăiesc astăzi în tot ce e frumos, curat şi înălţător pe pămîntul României. Nu e o simplă folosire a cuvintelor să vă spunem că generaţia noastră umană a învăţat să muncească, să lupte şi a învăţat să învingă urmîndu-vă pilda de Erou al Patriei. N-am zis întîmplător „să lupte şi să-nvingă". Noi credem că, într-o ţară căreia cîrmaciul ei îl oferă ca instrument de lucru, de investigaţie şi de intervenţie — spiritul revoluţionar — nu e suficient să lupţi şi să fii dezinteresat dacă birui sau eşti biruit, noi considerăm că victoria este obligatorie. A crede altfel ar însemna a acorda mai mare credit decît în realitate vechiului şi, mai puţin credit decît are nevoie ţara, spiritului revoluţionar". Referindu-se la faptul deosebit de emoţionant că acest cenaclu se revendică direct din Programul Partidului, că el fiinţează graţie sprijinului direct al cîrmaciului destinului naţional, în scrisoare se arată următoarele : **„Mai puţin s-a scris şi s-a vorbit despre una dintre caracteristicile dumneavoastră esenţiale şi care fac din domnia voastră o personalitate extrem de populară peste tot pe unde există tineri pe planeta-pămînt, dumneavoastră iubiţi şi înţelegeţi tinerii şi aceasta este o faptă a unui eminent revoluţionar căci a înţelege tinerii de azi înseamnă a pricepe una din primele consecinţe ale revoluţiei noastre: existenţa noii generaţii. Dacă nu ne-aţi fi înţeles, această sărbătoare — încă imperfectă, dar mereu dornică de a fi mai bună, această sărbătoare a spiritului tînăr care e cenaclul nostru — n-ar fi existat cu siguranţă niciodată. Aţi avut încredere în noi şi noi existăm cu inimile mai bogate, cu spiritul mai tenăr, mai pregătiţi de a munci pentru România, de a veghea pentru România, de a lupta pentru România şi de a face totul împreună cu toţi compatrioţii, de toate naţionalităţile pentru ca pururi să învingă România. Ceea ce aţi făcut dumneavoastră, oferindu-ne încrederea partidului, ni se pare semnificativ pe de o parte pentru ce înseamnă — cum spuneaţi într-un prilej recent — puterea de muncă şi de creaţie a unor tineri liberi într-o ţară liberă şi pe de o altă parte ce fertilă, ce minunată, ce de neînlocuit este libertatea responsabilă.**

Pentru că noi, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, am avut înaltul privilegiu — şi cu responsabilitatea cu care am activat pînă azi, ne-am cîştigat dreptul — de a construi acest cenaclu depunîndu-ne toată silinţa să contribuim la traducerea în viaţă — cu puterile noastre, cîte sînt ! — a bogatului program al partidului de făurire a unui om nou, inspirîndu-ne din bogata dumneavoastră activitate de zi cu zi, fără a ne încurca cu ţîţele birocraţiei, fără a căuta nici un beneficiu meschin-financiar, fără a mai risipi eforturi, talente şi energii în hăţurile zadarnice, ce par de minoră importanţă cînd lipseşe, dar sînt de mare pagubă cînd acţionează. Pentru libertatea responsabilă pe care ne-aţi dat-o, pentru exemplul dumneavoastră, evocat permanent în cenaclul nostru, pentru căldura părintească şi pentru exigenţa revoluţionară cu care ne-aţi însoţit drumul, pentru că existaţi — şi noi existăm pentru că existaţi dumneavoastră — îngăduiţi-ne să ne facem datoria, cu sufletul cu care mulţumim părinţilor care ne-au născut şi ne-au crescut, şi să vă mulţumim, conducător drag, în deplină şi netrădată Lumină, Luptă, Libertate".

Scrisoarea evocă în cuvinte emoţionante anii tinereţii revoluţionare ai utecistului Nicolae Ceauşescu şi ai utecistei Elena Petrescu, faptul că aceştia erau urmăriţi de poliţie şi pentru că recitau poezii şi cîntau cîntece în şezătorile muncitoreşti. Dealtfel, chiar şi în aceste zile, în care ca de atîtea ori în zbuciumata noastră istorie ceva (de data aceasta natura) încearcă vigilenţa noastră, a românilor, obligîndu-ne la mari sacrificii, ei bine, chiar şi în aceste zile cîrmaciul destinului naţional găseşte în ziua sa timp şi în fiinţa sa îndrăzneala de a cere românilor să nu uite serbările spiritului şi să se pregătească pentru „Cîntarea României". „Nici un conducător de azi — se afirmă în scrisoare — într-o lume atît de obosită de deziluzii, nu a mai avut puritatea morală de a-şi chema poporul să cînte, să muncească şi să cînte, să fie adică aşa cum este omul, nu un robot unidimensional, nici robot, nici rob, ci OM.

Făgăduim întreaga noastră participare la „Cîntarea României". Nimic nu ne poate speria, nici şovăielile fireşti ale unora dintre noi, nici şoaptele denigratorilor noştri, oameni fără patrie, oameni cărora patria, partinitatea, creaţia, spiritul revoluţionar, libertatea li se par noţiuni suspecte. Dar nouă patria, partinitatea, creaţia, spiritul revoluţionar, libertatea ne sînt dragi ca lumina ochilor. Am vrea să vă spunem, Erou al Patriei, că ni se pare firesc şi drept ca experienţa care s-a făcut cu noi să nu rămînă singulară. Vă mulţumim — la această sărbătoare a noastră — pentru că aveţi grijă mereu de tinerii patriei căci ei sînt armata română, ei sînt ostaşii care cred în comandantul lor suprem şi se simt chemaţi la noi fapte, şi mai durabile, de omenia, de încurajarea şi de reînnoita încredere a celui care sînteţi, într-un climat de creaţie, de muncă şi de libertate responsabilă.

La a 200-a reuniune a sa, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar vă mulţumeşte şi vă dedică realizările sale cele mai frumoase, poemele şi cîntecele patriotice, revoluţionare, de suflet, cu care se prezintă în faţa patriei, mîndru şi încărcat de făgăduinţi. Vom lupta împotriva monotoniei, împotriva uniformizării, pentru arta patriei. E dreptul nostru, în aceeaşi măsură în care e obligaţia noastră de onoare, să vă trimitem gîndul nostru cel mai bun, să trăiţi ani mulţi şi fericiţi în fruntea partidului şi a ţării, alături de toţi tovarăşii dumneavoastră de luptă, de muncă şi de idei, din conducerea curajoasei noastre corăbii, alături de înţeleapta dumneavoastră tovarăşă de viaţă, alături de toţi oamenii muncii şi alături de aceşti tineri care vă cîntă în Lumină, în Luptă, în Libertate. Să spunem împreună această sumă de adevăruri :

Trăiască fiii muncii din fabrici şi din brazde ! / Trăiască demnitatea ! Partidul ! Omenia ! / Trăiască-n sănătate Cîrmaciul ţării noastre ! / Trăiască libertatea ! Trăiască România !"

9 000 de oameni tineri — români, maghiari, germani — cu toţii cetăţeni ai României socialiste, au cîntat şi au ovaţionat pentru partid, pentru spiritul revoluţionar, pentru creaţie, pentru libertate, pentru patrie, pentru tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

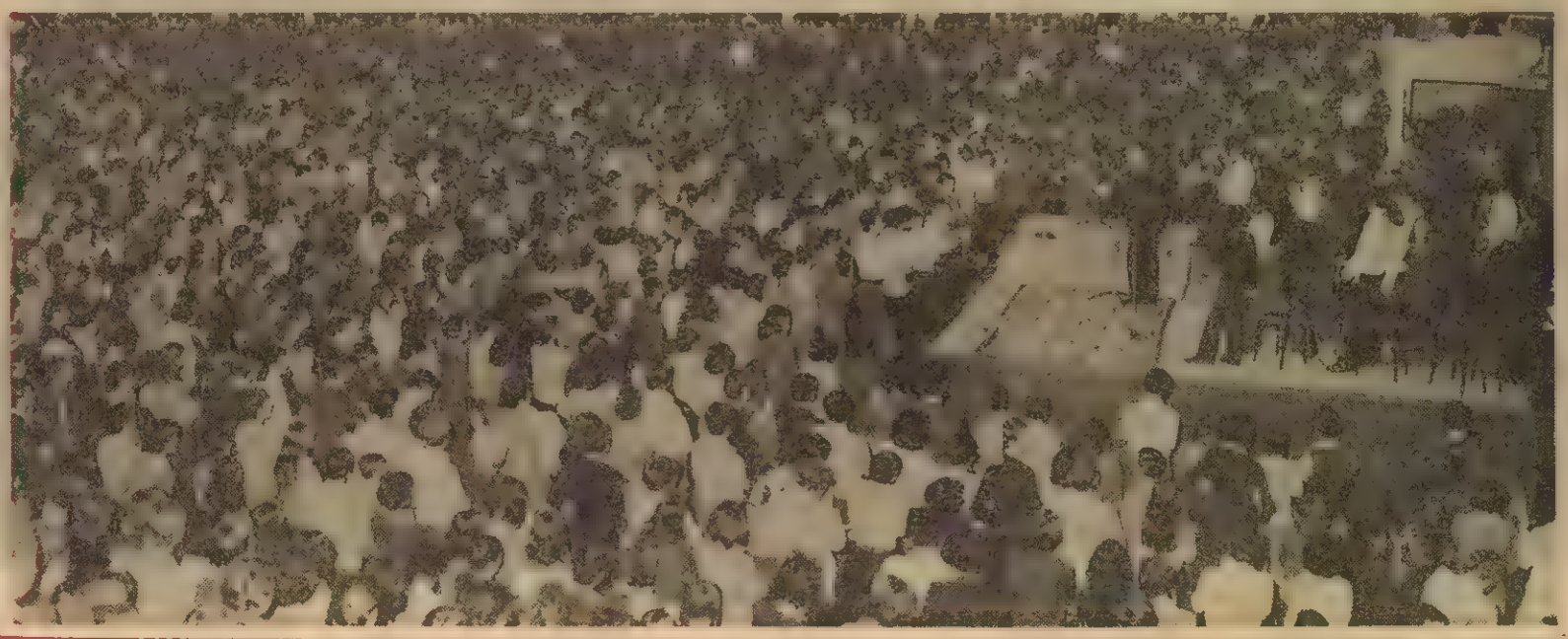

Un nou şi amplu dialog cu oamenii muncii al preşedintelui Nicolae Ceauşescu

Apreciindu-l prin prisma rezultatelor sale şi a concluziilor desprinse, unul din evenimentele politice interne de importanţă deosebită pentru viaţa ţării a fost, în ultima perioadă, vizita de lucru întreprinsă timp de două zile de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în patru judeţe, Alba, Sălaj, Satu Mare, Bistriţa-Năsăud.

Ca şi în alte asemenea ocazii, **indicaţiile secretarului general al partidului** — indicaţii exprimate în cuvîntările rostite, dar şi în **dialogul amplu**, atît de caracteristic stilului de lucru al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, purtat nemijlocit la locurile de producţie cu numeroşi oameni ai muncii din industrie şi agricultură, cu reprezentanţii organelor locale de partid şi de stat, cu conducătorii unor ministere şi centrale industriale — **vizează direct, imediat, constructiv evoluţia dezvoltării judeţelor respective**, ele cuprinzînd însă o problematică de interes maxim pentru întreaga ţară, pentru toate sectoarele producţiei materiale şi vieţii spirituale a întregului popor.

Semnificativ şi emoţionant a debutat această vizită în Ţara Moţilor. Aici, urmaşii lui Horia au coborît din munţi, adunîndu-se cu mic cu mare, din întreg acest ţinut în care şi pietrele vorbesc de lupta eroică a neamului, adunîndu-se, ei, moţii noştri dragi, pentru a-l vedea la chip şi a-l auzi vorbind în faţa lor pe bărbatul care în fruntea poporului şi împreună cu poporul croieşte destinul de azi şi de mîine al României.

Chiar şi cine n-a fost joi acolo, la Baia, în mica piaţă din vecinătatea podului peste bătrînul Arieş, a putut să înţeleagă, a putut să simtă din emoţionanta şi emoţionata cuvîntare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu atmosfera de cald şi înălţător patriotism care a însufleţit adunarea populară din acest vechi orăşel minier moţesc, cetăţenii întregii noastre patrii simţind că în acele momente inima ţării bate acolo, atunci, mai puternic ca oriunde.

A spus cu această ocazie tovarăşul Nicolae Ceauşescu cîteva lucruri care le-au mers la inimă moţilor, aşa cum altele ne-au umplut tuturor sufletele de mîndrie şi de bucurie.

Prin realizarea lucrărilor în noua zonă minieră de la Roşia Poieni — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — care urmează să dea o producţie de cupru de circa 20 mii tone de metal, se va obţine o dezvoltare a întregii zone. Locuitorii din Ţara Moţilor vor simţi în mod pozitiv această puternică dezvoltare minieră. Se vor mai dezvolta unele întreprinderi industriale de textile, care să asigure şi femeilor posibilităţi de lucru. **„Vom face în aşa fel** — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu, permanent preocupat de ridicarea continuă a nivelului de viaţă al oamenilor — **încît, în 1980, Ţara Moţilor să se prezinte cu rezultate deosebite în dezvoltarea sa, în ridicarea generală a bunăstării tuturor oamenilor muncii de pe aceste meleaguri".**

În cuvîntarea sa de la Baia de Arieş, ca şi în aceea de la Satu Mare, secretarul general al partidului a prezentat poporului, într-o sinteză elocventă, **situaţia la zi a României :** pe primele 9 luni ale cincinalului s-a realizat pe întreaga ţară o producţie superioară prevederilor din plan pentru acest an, un ritm de creştere de peste 11 la sută, existînd condiţiile pentru încheierea anului cu rezultate bune, creîndu-se astfel o bază bună pentru a se realiza cu succes întregul cincinal şi chiar pentru a obţine o depăşire.

Ne-a mai vorbit tovarăşul Nicolae Ceauşescu despre o realitate care este un adevărat ax al vieţii noastre economico-sociale : creşterea eficienţei activităţii economice, măsurile pentru realizarea de economii la consumurile de materiale în toate domeniile dau posibilitatea asigurării satisfacerii în mai bune condiţiuni a unor necesităţi legate de ridicarea bunăstării oamenilor muncii.

Ridicarea bunăstării oamenilor muncii — un laitmotiv care revine permanent în dialogul cu ţara al preşedintelui Nicolae Ceauşescu, vorbe de aur care au acoperire în aurul faptelor.

Nu putem încheia aceste rînduri fără a cita memorabila asociere pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut-o atunci cînd s-a referit la viitorul festival „Cîntarea României", care **„nu poate fi concepută şi înţeleasă fără tumultul abatajelor din mine, al furnalelor, laminoarelor, utilajelor grele, fără freamătul muncii din industria electronică, din industria uşoară sau alimentară. De asemenea, nu poate fi concepută o adevărată „Cîntare a României" fără zumzetul tractoarelor şi al maşinilor agricole, fără munca entuziastă a muncitorilor şi ţăranilor".**

Şi poate că nu este mult spus că astăzi viaţa şi munca noastră, a românilor, se desfăşoară săptămînă de săptămînă şi zi de zi sub semnul înălţător al Cîntării României.

MARIUS POPESCU ■

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu vorbind moţilor şi întregului nostru popor

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Roşia Poieni, acolo unde va fi amplasată o mare exploatare minieră

Atmosferă de fierbinte entuziasm la adunarea populară de la Baia de Arieş

Sub semnul colaborării prietenești dintre România și Luxemburg

La invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, luni au sosit în Capitală, într-o vizită oficială în țara noastră, Alteța Sa Regală marele duce Jean al Luxemburgului, împreună cu marea ducesă Josephine Charlotte.

Vizita înaltilor oaspeți luxemburghezi este o continuare a fructuosului dialog început în toamna anului 1972, cu prilejul vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o în Luxemburg. Întîlnirile și convorbirile avute cu acel prilej au marcat un moment important în dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări și popoare. **„Sînt convins — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit cu ocazia dineului oficial oferit în onoarea Alteților Lor Regale — că vizita pe care o faceți astăzi în țara noastră se va înscrie ca o nouă contribuție la amplificarea acestor relații, în interesul și spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale".** Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat în continuare faptul că în Europa sînt concentrate cele mai moderne armamente — inclusiv armamente nucleare — cele mai mari forțe militare din cîte a cunoscut istoria omenirii, iar această realitate nu trebuie uitată nici un moment. **„Dezvoltarea vieții contemporane — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — cere ca popoarele să acționeze pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru participare egală la soluționarea problemelor a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau orînduire socială".**

La rîndul său, marele duce Jean al Luxemburgului și-a exprimat bucuria de a putea vizita România acum, cînd, la București, o delegație economică luxemburgheză, împreună cu reprezentanți români din domeniul economic, conlucrează în scopul intensificării și dezvoltării relațiilor comerciale și de cooperare dintre cele două țări. **„România — a spus marele duce Jean al Luxemburgului — datorită poziției sale geografice, poporului său și popoarelor cu care se învecinează, este chemată să constituie o punte de legătură între societăți cu structuri diferite. Iată un motiv puternic pentru ca Luxemburgul să se străduiască să-și dezvolte mereu mai mult raporturile cu România".**

În continuarea toastului său, marele duce Jean al Luxemburgului și-a exprimat satisfacția că între România și Luxemburg se leagă raporturi din ce în ce mai strînse în domeniile esențiale ale activității umane. **„Depășind răceala juridică, a spus marele duce, a legăturilor de la stat la stat, popoarele noastre vor putea cunoaște mereu mai mult căldura raporturilor umane directe".**

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

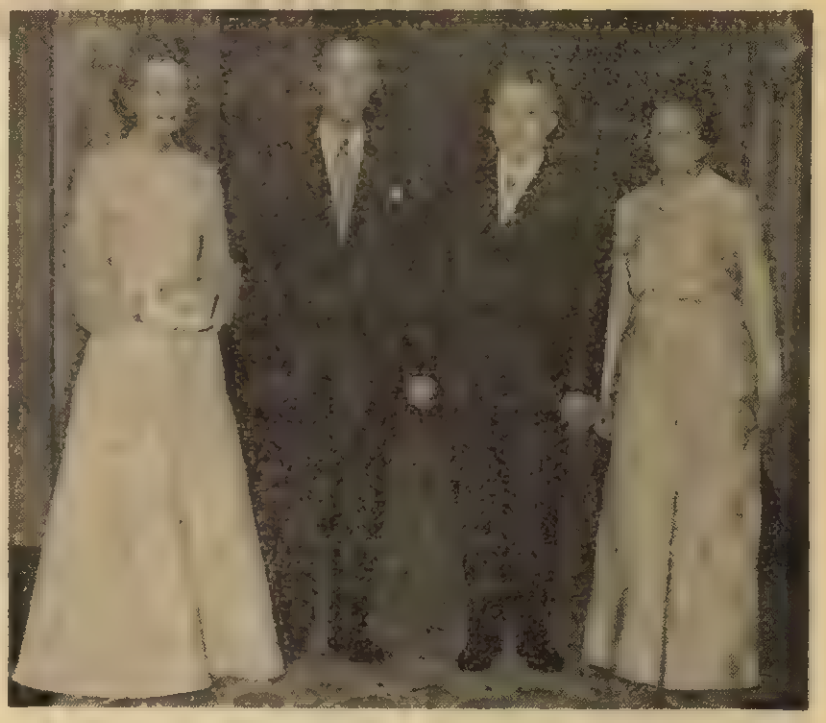

În timpul dineului oferit de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu

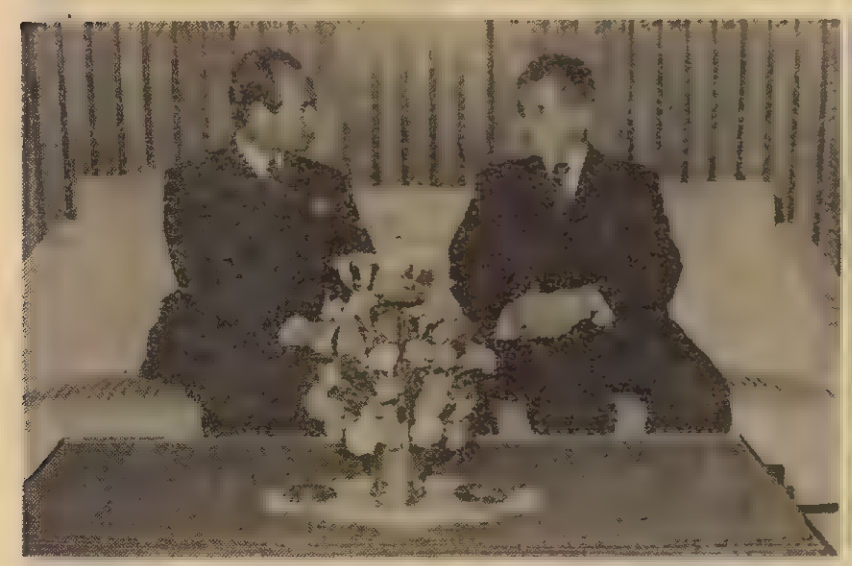

Momente ale vizitei protocolare pe care Altețele Lor Regale marele duce Jean al Luxemburgului și marea ducesă Josephine Charlotte au făcut-o, în cursul serii de luni, președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și tovarășei Elena Ceaușescu

VALEA PRAHOVEI, NU NUMAI UN LOC DE TRECERE PENTRU TURIŞTI CI, MAI ALES, MUNCA, EXISTENŢA ŞI DURATA PETROLIŞTILOR

Valea Prahovei n-a fost foarte multă vreme nici cea mai veche şi nici cea mai importantă arteră transcarpatină. Ea a devenit abia spre mijlocul veacului trecut ceea ce a rămas pînă în prezent : principala cale de acces spre Ţara Bîrsei, cea mai densă zonă turistică montană şi o puternică regiune petroliferă a ţării. Descoperirea marilor energii subpămîntene prin descoperirea zăcămintelor de petrol şi gaze este de dată relativ recentă (întreaga aventură a petrolului, declanşată de inventarea motoarelor cu ardere internă iar mai apoi prin fantastica explozie a petrochimiei nu depăşeşte o sută de ani). Prima sondă mecanică a fost experimentată la Cîmpina abia spre sfîrşitul secolului al XIX-lea, cînd între valea Prahovei şi valea Praviţei a fost dat în exploatare un mare zăcămînt petrolifer la o adîncime de 500 de metri. Dar de atunci şi pînă astăzi industria extractivă şi de prelucrare au cunoscut o expansiune continuă, influenţînd în mod hotărîtor nu numai întreaga dezvoltare a judeţului, ci şi destinul întregii economii naţionale.

În domeniul producţiei de petrol, valea Prahovei a deţinut multă vreme întîietatea absolută (în perioada antebelică, aproximativ 99 la sută din întreaga producţie de ţiţei a ţării), dar identificarea treptată a unor noi şi importante structuri petrolifere a redus sensibil ponderea renumitei regiuni a petrolului românesc „Valea Prahovei". Exploatarea neraţională sau prin procedee ineficiente a dus de-a lungul timpului la irosirea unor mari cantităţi de aur negru. Este ceea ce s-a întîmplat şi în ţara noastră îndată după descoperirea vastelor cimitire subcarpatice, unde natura a zăvorît în petrol şi gaze energii incomensurabile, un adevărat fluviu energetic scurs din soarele terţiarului timpuriu. Goana după cîştiguri fabuloase, după venituri imediate a determinat decenii la rînd exploatarea anarhică şi incompletă a zăcămintelor descoperite, deprecierea sau părăsirea unor importante pungi de ţiţei.

În prezent judeţul Prahova ocupă în domeniul extracţiei de ţiţei locul al patrulea (el se situează în schimb pe primul loc în producţia de uleiuri minerale, în cea de petroluri, de motorină, de benzină şi păcură). Principalele centre de extracţie sînt localizate în zona subcarpatică la Băicoi, Tîntea, Boldeşti, Cîmpina, Poiana Cîmpina, Albeşti, Urlaţi, Plopu, Iordăcheanu, Cărbuneşti, Ariceşti etc. În aceste locuri, astăzi, odată cu descoperirea unor noi structuri petrolifere, s-a acţionat metodic la extragerea tuturor pungilor de petrol rămase, la redarea în exploatare a unor depozite subterane părăsite, sau ca să folosim un termen la modă, la intensificarea „creşterii factorului final de recuperare". Despre acest aspect al muncii petroliştilor, despre intensa şi permanenta acţiune pentru valorificarea rezervelor petrolifere ne-au vorbit pe larg trei specialişti în materie din cadrul Trustului petrolului din Ploieşti : inginerul Ion Crivăţ, director al Institutului, inginerul Ion Dobrinescu şi inginerul Ion Sîrbu, director adjunct.

În prezent — au ţinut dinşii să sublinieze — activitatea sondorilor, cercetătorilor şi constructorilor de utilaj petrolier este axată în principal pe două direcţii : recuperarea petrolului rămas în vechile zăcăminte şi forajul la mare adîncime.

Astfel, pentru creşterea factorului final de recuperare, deci pentru scoaterea unei cantităţi cît mai mari de petrol, blocat în zăcămintele părăsite, au fost elaborate o suită întreagă de procedee şi metode capabile de a face petrolul mai fluid, deci de a-l scoate din chingile subpămîntene care îl împiedică să ţîşnească singur la suprafaţă. În acest sens au fost amintite metodele convenţionale de recuperare secundară prin injecţie cu apă (în structurile de la Boldeşti, Moreni, Gura Ocniţei) şi prin injecţie cu gaze de mare presiune (în structurile petrolifere de la Bărbuneţeşti, Urlaţi etc.).

Printre metodele noi ne-au fost amintite : injecţia de apă cu polimeri aplicată cu succes încă din 1974 în schela Tîrgovişte, procedeele termice (cu combustie subterană) la Moreni şi injecţia de abur aplicată cu rezultate favorabile la zăcămîntul levantin Moreni.

În privinţa forajului la mare adîncime, ţara noastră se bucură de o fericită tradiţie. În 1962 a fost săpată o sondă la 4865 metri (sonda 500 Boldeşti), iar în 1975 recordul l-a deţinut sonda 5 020 Tîntea de la Bălciuleşti cu 6255 metri. Interlocutorii noştri au ţinut să evidenţieze însă şi succesul cu totul remarcabil al colegilor din Trustul Piteşti, unde forajul a atins 6500 metri

Acţiunea de foraj la mare adîncime îşi propune identificarea unor noi zăcăminte de petrol, deci realizarea unor imagini exacte ale aranjamentelor geologice şi ulterior exploatarea petrolului descoperit (cum se procedează în prezent la Tg. Jiu).

Forajul la mare adîncime se realizează în condiţii de lucru extrem de diferite (presiune, temperaturi ridicate, agenţi fizici), presupune tehnologii de lucru speciale, un personal cu înaltă calificare şi, evident, instalaţii perfecţionate care, după cum ştim prea bine, au fost fabricate la Ploieşti şi s-au dovedit competitive pe plan mondial.

Toate acestea au determinat o creştere permanentă a volumului de foraj, care în actualul cincinal va trebui să crească de două ori şi jumătate în comparaţie cu media realizată în 1975.

Ni s-a vorbit şi despre activitatea de prospectare, de identificare a unor noi zone şi zăcăminte petrolifere, dar, în principal, exploatarea aurului negru se face pe cele două direcţii amintite, prioritare în activitatea sondorilor, cercetătorilor şi constructorilor de utilaje, despre munca şi viaţa cărora ne propunem să vă vorbim în grupajul de reportaje şi însemnări publicat alăturat.

Munca şi viaţa sondorilor din Prahova este la fel de obişnuită sau de neobişnuită ca altele de pretutindeni. Numai că, dată fiind tradiţia unei meserii, de peste o sută de ani descoperită în părţile astea oamenii au avut tot timpul să se obişnuiască, să nu li se mai pară cu nimic ieşit din comun să vadă cum se ridică ţiţeiul de sub un deal de pămînt.

Sondori din tată în fiu de 3—4 generaţii, prahovenii, chiar dacă unii dintre ei nu mai lucrează neapărat la schelele petrolifere, se disting între noi printr-o culoare şi un fel de a vorbi anume, mai vesel şi mai tare, direct şi sincer, cum se aude în umbra sondelor, unde de fiecare cuvînt, în timpul unei erupţii sau al unei intervenţii extreme, depind cîteodată nu numai milioane de lei, ci şi vieţile tovarăşilor tăi.

Aşa vorbesc ei între ei sau ei cu ceilalţi, străini şi prieteni din alte locuri. Victor Geangu, Gheorghe Tutucă, Soare Gherghinoiu, Costică Beniaşu, Ion Vişan, Ştelian Sandu, Victor Marinescu, toţi sondori la schela de extracţie Boldeşti, mai tineri sau mai bătrîni, oricum oameni de nădejde şi cu tragere de inimă, care îşi împart zilele între sonde şi casele din oraşel sau din comunele apropiate lui din vale sau din deal.

Viaţa lor, îmi spun, nu este altfel decît viaţa părinţilor lor, se scoală dimineaţa la 4—5, în zori, şi de la 6 sînt acolo unde este nevoie de ei, operatorii de extracţie „parcuri" urmărind colectarea şi depozitarea ţiţeiului, cei din echipele de intervenţie, „chirurgii" (semnificativ este că şi limbajul folosit de ei se confundă cu cel din jurul meselor de operaţie : instrumentar, operaţie, omorîrea sondei care este sau nu bolnavă, salvarea ei etc.) trec de la o sondă la alta pentru a asigura cantitatea şi calitatea extracţiei („Viaţa unei schele depinde de intervenţie, aceasta este baza, nu extracţia. Pentru a o menţine, pe orice timp, ploaie, vînt, ger, caniculă, se intervine prompt şi sigur, la cea mai mică bănuială a unei defecţiuni".)

Desigur că o muncă atît de aspră şi cu consecinţe imediate cum este cea a sondorilor, deşi supusă, ca peste tot, unui regulament de ordine interioară (să se respecte programul de lucru, să se respecte normele de muncă şi prescripţiile stabilite, se interzice venirea la serviciu în ţinută necorespunzătoare, în stare de oboseală sau de ebrietate, se interzice dormitul în timpul serviciului etc.), depinde înainte de toate de conştiinţa fiecărui sondor în parte.

E bine să ştim de la bun început că o greşeală la sondă poate însemna o pagubă de milioane de lei, după cum o erupţie lăsată în toată voia sfîrşeşte prin a fi teribilă în violenţa ei nemăsurată. Şi pe urmă să nu uităm că ţelul muncii sondorilor este petrolul, o avuţie naţională care în noua conjunctură a pieţei mondiale devine mai preţioasă decît a fost vreodată. Gîndindu-ne la toate acestea ar fi firesc să ne întrebăm dacă se poate dormi într-o astfel de meserie şi dacă nu cumva oboseala nu-i este ceva complementar. „A fi sondor nu este numai un fel de a munci 8 ore, sînt zile, îmi povesteşte inginerul şef al Secţiei de foraj-Lilieşti, Pompiliu Mircescu, cînd nu o oprire, ci chiar o încetinire a lucrului este imposibilă. Viaţa noastră ne poartă dintr-un loc într-altul, astfel că atunci cînd ajungem să batem un cui, plecăm în altă parte. Este o viaţă aspră, petrecută în singurătate în majoritatea timpului, astea sînt condiţiile meseriei, poţi să le dai oamenilor şi lapte de pasăre, dar de schimbat locul de foraj sub un acoperiş sau între două trotuare nu se poate".

★

Boldeşti-Scăieni este un oraşel de aproape 10 000 de locuitori, aşezat sub dealurile prahovene de cîteva sute de ani. Aici fiind una dintre cele mai vechi schele de extracţie din ţară, este de la sine înţeles că majoritatea locuitorilor au fost, sînt şi vor fi sondori. Asfaltat, cu un centru civic nou, cu spital şi cinematograf, cu un teren de fotbal pe care duminica joacă o echipă de C (numită, firesc, Petrolul), cu casă de cultură şi cu un restaurant(căruia i se spune, nu ?, „Sonda"), Boldeştiul nu se deosebeşte aparent de alte zeci de localităţi din ţară numai, cum am spus, prin meseria predominantă de sondor a celor mai mulţi de aici, dar şi prin vechile contraste, născute din aceasta, e drept, din ce în ce mai estompate, care situau vechile sedii şi vile ale Româno-Americanei, Concordiei, Vegăi în faţa modestelor căsuţe ale boldeştenilor. De o parte cărămidă roşie, piscină, teren de tenis, de cealaltă, paiantă, tablă şi scîndură, cu acoperişuri pe deasupra cărora, dacă te saliţi pe virfuri, poţi privi.

De aici, din acest vechi orăşel al sondorilor (extracţia a început în 1906), s-a auzit în primele zile ale anului chemarea Schelei de extracţie Boldeşti către toate unităţile din industria extractivă de petrol şi gaze : „Petroliştii Schelei de extracţie Boldeşti, onorîndu-şi sarcinile stabilite de partid, au realizat planul cincinal 1971-1975 cu 83 de zile mai devreme, obţinînd o producţie globală suplimentară de peste 70 milioane lei, peste 239 000 tone ţiţei şi mai mult de 155 milioane metri cubi de gaze utilizabile. Manifestîndu-şi dorinţa fierbinte de a-şi aduce din plin contribuţia la înfăptuirea Programului adoptat de cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, colectivul nostru adresează tuturor unităţilor industriei de petrol şi gaze chemarea la întrecere pentru îndeplinirea în cele mai bune condiţii a sarcinilor de plan prevăzute pentru anul 1976. În climatul de entuziasm şi avînt patriotic generat de documentele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. şi de vibranta chemare rostită de secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la recenta sesiune a Marii Adunări Naţionale, ne angajăm să realizăm în anul 1976 următoarele : Depăşirea planului producţiei marfă cu 2 300 000 lei, realizînd peste plan 3 000 tone de ţiţei ; 10 milioane metri cubi de gaze utilizabile ; 300 tone de gazolină etc."

Angajamentul sondorilor din Boldeşti exprimă în fapt voinţa lor de a trăi mai bine, de realizările lor depinzînd şi o casă nouă, un dormitor Soica sau un televizor „Miraj", haine frumoase şi nu în ultimul rînd destinele copiilor lor trimişi de ei să înveţe la şcoli şi facultăţi.

— Sondorii, cei veniţi din împrejurimi sau de mai departe, s-au integrat în masa oraşului, alţii au rămas în afara lui, în apropiere, căsătorindu-se cu fete de pe Valea Teleajenului, din Mineciu, din Drajna...

Cel cu care vorbesc este el însuşi un „venit" din Moldova, inginerul Constantin Huian, şeful serviciului de programare şi urmărire a producţiei, ajuns, prin transfer şi prin căsătorie cu o profesoară, la Boldeşti. Viaţa l-a trecut prin toate treptele meseriei de sondor şi odată cu aceasta prin cîteva centre de extracţie petrolieră. Se scoală la 5 dimineaţa, pleacă de-acasă la 6 şi se întoarce seara, la 9, cîteodată este trezit de telefon şi noaptea şi pleacă iar.

— N-am zis că îmi este uşor, aş fi neserios dacă aş susţine asta. La noi se lucrează în flux continuu, apar deci şi necazuri cu transportul, cu sondele care se defectează, cu erupţiile, deşi acestea sînt rare... Aşa că erau zile în care nu vedeam la televizor decît un meci sau varietăţile, că la astea nu adormeam.

— Lucraţi şi duminica ?

— Înainte nu-mi scăpa nici una, acum însă lucrez prin rotaţie. Ce, parcă ştie ţiţeiul cînd e duminică ? Dar mai bine scrieţi despre băieţii de la intervenţii, sînt cu adevărat nişte eroi, iarna, pe ger, li se lipesc palmele de fiare, nu pot lucra cu mănuşi, pe orice timp lucrează, ei sînt baza, cei care stau în ploaie şi în ninsoare la gura puţului.

La cinematograful din Boldeşti rulează „Ţăranii", pînă cînd vor fi înlocuiţi, cum anunţă „programul viitor", de „Piraţii din metrou". Joia se dansează la club, iar din cînd în cînd vin în turneu formaţii de teatru, de revistă, de muzică uşoară şi populară din Ploieşti. Cînd vin sînt mulţumiţi unii, cînd pleacă, alţii. Cei necăsătoriţi stau în colonie, au blocurile lor, simbătă seara comentează meciul de duminică dimineaţa al Petrolului, intră sau nu intră în A.

Cei căsătoriţi se vizitează reciproc dacă soţii sînt în acelaşi schimb şi vorbesc despre copiii lor. Sînt zile în care toţi participă la şedinţe ca să mai afle cum îşi respectă angajamentul luat în faţa întregii ţări. Stau bine, au realizări şi chiar depăşiri la toţi indicatorii. Nici nu s-ar fi putut altfel. Viaţa şi munca lor, aspre şi frumoase deopotrivă, îi recomandă ca oameni la care faptele urmează vorbelor şi nu vorbele faptelor. Modeşti şi neclintiţi, ca şi prietenele lor dintotdeauna, sondele. La fel de bogaţi ca şi ele. Înalţi şi mîndri, sondorii, asemeni ţăranilor din care se trag şi alături de care trăiesc, nu se apleacă decît în faţa pămîntului.

Valea Prahovei nu trece prin Bucureşti, nu a trecut niciodată şi e foarte probabil să rămînă veşnic acolo unde stă de mii şi mii de ani. Prin Ploieşti însă trece, şi dacă ani buni gă-seam cît se poate de firească prezenţa în Capitală a Institutului de petrol şi gaze, azi socotim că mai mult decît firesc e ca institutul să stea la Ploieşti, chiar dacă o bună parte din corpul didactic face naveta, chiar dacă —în fine— există încă o seamă de păreri „împărţite". E soarta părerii să se împartă şi să devină cu timpul convin-gere bună sau să rămînă cleveteală. Cu vreo şapte ani în urmă, scriind un re-portaj la Întreprinderea constructoare de utilaj petrolier „1 Mai", constatam cu stupoare că, într-un an întreg, doar trei studenţi ai institutului bucureştean tre-cuseră prin întreprindere, nu doar să tranşeze — aşa cum mergea odinioară practica în producţie, împletind mai mult plăcutul cu plăcutul decît cu utilul — ci cu să le şi rămînă o urmă a preumblării lor pe acolo. Astăzi, practic întreaga vale a rîului Prahova şi a fluviului de petrol din pîntecele pămîntului este loc de în-văţătură al studenţilor de la „petrol şi gaze" şi e bine să fie aşa, fiindcă aceşti studenţi sînt, în imensa lor majoritate, fii oamenilor de pe aici, chiar din Ploieşti, vreo 70 %, chiar de prin judeţ, ori din judeţele petrolifere, restul. Sînt extrem de interesante statisticile ce pri-vesc studenţimea institutului, fiindcă ele ne arată, concret, cum lucrează tradiţia într-un domeniu economic şi cum se nasc faima şi calitatea unei opere eco-nomice din tradiţie. Sînt înscrişi, la cursul de zi-ingineri, 1 660 studenţi. Din aceş-tia, abia 755 vin din alte localităţi decît Ploieştiul, localităţi care se cheamă, în general, Buzău, Moineşti, Moreni, Băicoi, Cîmpina. Sigur, putem să numă-răm nişte studenţi şi din Mediaş, Timi-şoara, Mărăşeşti ori Baia Mare. Furni-zorul cel mare, dacă ne este permis să vorbim astfel, rămîne totuşi bogata Vale a Prahovei.

Bogată încă.

— Criza petrolului s-a atenuat, spune prof. dr. ing. Stelian Dumitrescu, recto-rul institutului. A fost o criză cu un adînc substrat politic. Practic, toată lumea poate să demonstreze astăzi că Terra are rezerve de ţiţei încă neidentificate. Majoritatea ţărilor producătoare au aporit sensibil ex-tracţia, aporind corespunzător şi cantităţile de petrol depozitate. De fapt, problema zilei în petrolul românesc nu priveşte atît can-tităţea extrasă, cît dezvoltarea chibzuită, inteligentă, viguroasă a acelor ramuri din industria mare a petrolului unde noi avem un trecut excepţional şi unde putem, cu adevărat, să ne întrecem pe piaţa mon-dială. Iată, în anul I al Facultăţii de foraj şi exploatarea zăcămintelor avem 237 stu-denţi. De două ori mai mult decît în actualul an II, de aproape şapte ori mai mult decît în actualul an V. Se pune întrebarea: dacă rezervele de petrol — atît cele mon-diale, cît şi cele naţionale — sînt pe cale de epuizare, de ce, atunci, noi românii, du-blăm,de la un an la altul aproape, cifra de şcolarizare în Institutul de petrol şi gaze ? Chestiunea stă astfel : atît noi, cît şi ceilalţi producători de petrol, cu tehnica de care dispunem pînă acum, n-am reuşit să scoa-tem din pămînt decît o parte din capacitatea totală a zonelor petrolifere. Chiar şi acolo, adică, unde s-a forat şi s-a extras, aparent pînă la epuizarea sursei, tot a mai rămas peste jumătate din cantitate. Asta din pri-cină că tehnica extracţiei este încă nepusă perfect la punct. Normal, am mărit cifra de şcolarizare şi la celelalte două facultăţi : utilaj tehnologic şi tehnologia şi chimiza-rea petrolului şi gazelor. Am putea spune că aici e viitorul inginerului petrolist. În România, prima şcoală de sondori şi mais-tri sondori a luat fiinţă în 1898. Consecinţa tradiţiei e că azi sîntem — după S.U.A. şi U.R.S.S. — a treia putere mondială în ce priveşte producţia şi exportul de echipa-ment petrolier şi asistenţă tehnică. Din aceasta, rezultă, în lanţ, alte cîteva lucruri. La Ploieşti învaţă 381 studenţi străini, ve-niţi din 50 de ţări — majoritatea la Fa-cultatea de tehnologia şi chimizarea petrolului şi gazelor. Este a doua di-recţie majoră a economiei petrolu-lui românesc. Cel mai nerentabil este să lupţi să extragi ţiţei şi apoi să-l foloseşti drept combustibil. Noi sîntem pentru o va-lorificare superioară a resurselor. Deşi sîn-tem una din ţările cu mare pondere a sec-torului petrochimic, dorim ca această pon-dere să fie şi mai accentuată. Omenirea va găsi, curînd, noi forme de energie ieftină, cruţînd petrolul. În general, cam o cincime sau un sfert din ţiţeiul extras devine masă plastică, fibră sintetică şi alte pro-duse, cu valoare sporită. Cu cît trece timpul şi resursele Terrei slăbesc, cu atît sîntem datori să găsim soluţii pentru valorificarea superioară a petrolului. În fond, omenirea nu a luat decît petrolul care ieşea singur la suprafaţă. A rămas cel de adîncime. În chip necesar, învăţămîntul se orientează către discipline noi, ce privesc perspectiva; ingineria de zăcămînt, forajul de mare adîncime, procedee tehnologice de mărirea factorului de recuperare. Am introdus cursuri postuniversitare, în care se predau discipline legate de ingineria de zăcămînt şi forajul adînc, ceea ce înseamnă alertarea masei de specialişti faţă de problemele majore apărute în ultimii ani. Grupul de cercetare condus de profesorul Sergiu Ra-şeev studiază, cu mult succes, procedee eficiente pentru mărirea randamentelor proceselor petrochimice (în domeniul vast şi dificil al proceselor catalitice). Studenţii şi profesorii au un plan de cercetare ambi-ţios. Avem contracte cu Întreprinderea „1 Mai" în valoare de 8 milioane lei anul a-cesta. Cercetarea noastră dă soluţii reale şi astfel Întreprinderea „1 Mai" reuşeşte să rezolve o seamă de chestiuni faţă de care, într-un trecut nu prea îndepărtat, avea di-ficultăţi. Vă imaginaţi că nimeni nu-ţi dă 8 milioane lei dacă nu-l dai ceva care să poată fi direct finalizat în procesul de pro-ducţie. Mutarea institutului nostru la Plo-ieşti, în acest veritabil centru al petrolului Văii Prahovei, a fost o înţeleaptă măsură a conducerii partidului. Conlucrînd cu între-prinderile şi combinatele petrochimice, am reuşit să ne îmbunătăţim substanţial baza materială a studiului. Putem afirma că avem un învăţămînt integrat în punctele sale esenţiale şi că viitorul ne permite să-l perfecţionăm, pînă în momentul în care toată capacitatea de creaţie a studen-ţilor şi profesorilor va fi pusă, sută la sută, în slujba industriei extractive şi prelucră-toare. Pregătirea cadrelor superioare e totul astăzi, iar viitorul Văii Prahovei nu se poate concepe fără un învăţămînt cu adevărat superior.

POEM

Nu ocărî tărîmul bătrînesc
Carpaţii plini de zei curaţi şi rouă
Ţara în care vulturi încolţesc
Nu-i s-o dezbraci pentru-o cămaşă nouă.

Ivirea ta în doină s-o durezi
Să nu te smulgi din dorul tuturora
Şi să nu-ţi pierzi, pe treizeci de monezi,
Maica şi tatăl, fratele şi sora.

Doar gîndul tău să umple graiul tău
Oglinda din fîntînă să te creadă
Să nu te laşi surpat la vadul rău
Nici Nimănuia să nu-i fii iscoadă.

Păstrează-ţi cugetul între zăpezi
Ca o lumină niciodată frîntă
În simburi gest de arbore să vezi
Fii iarba şi fii şoimul care cîntă.

PAUL TUTUNGIU ■

Cîmpia română, care urcă pe nesimţite dinspre Bărăgan, mai are o ultimă zvic-nire de orgoliu la nord de Ploieşti, cînd încearcă să pă-lrundă spre munţi, în bazi-nul superior al rîului Pra-hova, dar treptat dealurile o au-grumă, reducînd-o la condiţia unei lungi fîşii de pămînt tivită pe mar-gine cu panglica de asfalt a şoselei Plo-ieşti—Cîmpina. Ce-a mai rămas din aceas-tă cîmpie trebuie să fie o străveche vatră autohtonă sau un drum al migraţiilor. În-trucît pe netezimea ei apar din cînd în cînd gorgane, adevărate cucuie ale pămîn-tului, ascunzînd probabil în pîntecele lor misterul unei istorii zbuciumate.

Odată cu peisajul, la ieşirea din Ploieşti se schimbă şi aerul, mai tare şi mai rece, dar batista pe care călătorii o duc uneori la nas pe lungul şi dreptul drum al Băico-iului, cel mai drept din ţară, nu e un semn al acestui aer, ci al altuia, viciat de ferma de păsări de la Buda şi aruncat de curenţi în calea drumeţului cu scopul de a spul-bera prejudecata după care pe Valea Pra-hovei miroase doar a gaz.

Contrastul dintre miros şi ceea ce ză-reşte ochiul se evidenţiază puternic din-colo de Buda, unde siluete de sonde sau pîntecoase rezervoare albe răsfirate pe culmea dealului anunţă zona petroliferă a Băicoiului. În oraş nu miroase însă deloc a gaz, ci mai degrabă a mere, aici există un faimos I.A.S. pomicol.

Iar dacă merele de Băicoi sînt o surpri-ză pentru cel cu imaginea fixată în mod sumar de manualul de geografie sau de Micul dicţionar enciclopedic („Băicoi, oraş în jud. Prahova, pe un afluent al Tele-jenului : 16,3 mii loc. în 1971. Expl. de pe-trol ; fabrică de pîine"), schela de extrac-ţie aşezată într-un cap al oraşului, cel care iese spre motelul „Paralela 45", şi schela de foraj, aşezată într-altul, pe dru-

mul spre Movila Vulpii, dovedesc fără tă-gadă că Băicoiul continuă să fie oraş al petrolului, aşa cum tradiţia l-a impus în conştiinţa publică.

Băicoiul a dat României, dacă ar fi dat numai României, zeci de milioane tone de petrol, o avere uriaşă din care oamenii lo-cului s-au ales cu foarte puţin. Societă-ţile acelea anonime de dinainte de război au lăsat urme mici : cîteva birouri şi o „colonie", cum se spune locuinţelor pen-tru specialişti. În rest, nimic. Micii patroni locali au trîntit şi ei o casă sau două mai acătării şi iarăşi, în rest, nimic. Oraşul su-feră încă în fizionomia lui de azi din cauza acestei moşteniri. El s-a dezvoltat pe ori-zontală şi este teribil de întins, pentru că localnicii, mai toţi sondori sau fii şi ne-poţi de sondori, şi-au construit case cu curţi în faţă şi grădini de zarzavat în spate. Confortul lor este însă remarcabil, iar cele din ultimii 10—15 ani sînt adeve-rate vile.

În faţa acestor locuinţe, impresia că Băicoiul e neschimbat faţă de înfăţişarea lui antebelică se dovedeşte falsă. Directo-rul schelei de extracţie, ing. Nicolae Furtună, susţine că jumătate din oraş e nou, chiar dacă şi-a conservat vechea înfăţişare.

— Partea proastă e că s-a construit fără perspectivă. Abia în ultimii ani s-a pus problema sistematizării şi Băicoiul are şi el o schiţă. Macheta e la club, iar canaliza-rea se vede pe străzi. Totul e răscolit.

— Unde o să fie centrul oraşului ?

— La Lilleşti.

— Tocmai acolo ?

— Aşa se miră şi vechiul băicoian, dar actualul oraş cuprinde fostele comune Ţin-tea, Lilleşti şi Băicoi şi e firesc ca viitorul oraş să-şi aibă centrul civic... la mijloc.

Deşi veche de mai bine de o sută de ani, exploatarea petroliferă de la Băicoi trăieşte o nouă tinereţe. Revirimentul e de dată recentă, din 1974, cînd, unificîndu-se cu Cîmpina, schela Băicoi şi-a extins acti-vitatea, cuprinzînd localităţi renumite în extracţia petrolului : Buştenari, Mislea, Runcu, Ţintea, Floreşti, Ariceşti, Periş.

— Avînd atîtea forţe noi, cum aţi răs-puns la chemarea lansată de petroliştii de la Boldeşti ?

— Prin angajamente corelate cu posibili-tăţile noastre — răspunde prompt secreta-rul organizaţiei de partid, tov. Constantin Postelnicu. Se depăşeşte planul cu 7 000 tone faţă de cel iniţial.

— Pe panoul de la intrare sînt nişte ci-fre privind depăşirile la ţiţei, gaze, gazoli-nă. De cînd datează ?

— Din 10 octombrie.

— Şi cu-ce oameni realizaţi aceste de-păşiri ? Cîţi sînt băicoieni ?

— Majoritatea.

— Cei de la panoul evidenţiaţilor de unde sînt ?

— Popa Vasile, sondor şef, e din Băicoi, şi Refec Stoica e tot de aici. Gheorghiu Traian e din Cîmpina. Lazăr Dumitru din Buştenari, Muşat Aurel, podar la interven-ţii, din Ţintea.

— Mai sînt familii de sondori ? Se păs-trează tradiţia ?

— Mai sînt. A lui Refec, de exemplu. Taică-său a fost sondor la noi. Nu ştiu dacă şi tată-său mare n-a fost.

N-a fost. Aflăm de la Gheorghe Refec, bătrînul, de 76 ani, care soseşte acasă, de pe undeva, dintre dealuri, călare pe bici-cletă.

— Foloseşti mereu bicicleta, nene Gheorghe ?

— Da, de fiecare dată.

Gh. Refec a intrat ca ucenic în 1916 la „Steaua Română" lucrînd 12 ore pe zi la liză, un fel de clopot în care izbea ţiţeiul aruncat de erupţie din adîncuri.

— Cînd simţeam că vine, fugeam vreo 50 metri pînă la crivac (scripete de mînă), ridicam liza şi păcura se ducea spre ba-tal.

— Astăzi munca la sonde e mai uşoară ?

— Da, de fiecare dată.

Pe fiu, pe Stoica Refec, îl găsim la o şedinţă, după ce toată ziua spălase nisipul din coloana sondei 505.

— Aveţi un fiu de 18 ani. Ce face ?

— A făcut o şcoală profesională şi e su-dor la Cîmpina.

— Se pierde tradiţia familiei ?

— Nu, după armată intenţionez să-l aduc aici, la noi, în petrol.

În timpul lor liber, băicoienii trebăluiesc în jurul casei şi sînt buni gospodari cînd nu se uită la televizor. Schela are un club şi brigadă artistică, două săli de cinema-tograf, o excelentă bază sportivă, ştrand, echipe de fotbal, popice (fetele sînt în di-vizia A), tenis etc. Simbăta şi duminica oamenii pleacă în sus, spre Sinaia, sau la Bucureşti, la spectacole, sau la Ploieşti, la meci.

— Ce citiţi, tov. director tehnic Radu Georgescu ?

— Memoriile lui Giurescu.

— Aveţi timp ?

— La noi se lucrează în foc continuu, dar nu cu aceiaşi oameni.

— Se găsesc şi cărţi ?

— Se găsesc. Dacă nu, se caută.

Se caută, pentru că Băicoiul are o soli-dă tradiţie muncitorească, doar din rîndu-rile acestei muncitorimi au ieşit şi ies mereu tehnicieni şi ingineri, profesori, medici şi economişti, diplomaţi şi oameni politici. Nu întîmplarea face ca actualul director al schelei, inginerul Furtună, să fi fost mun-citor, şi el îşi aminteşte cu emoţie că în februarie 1952 revista „Viaţa românească" publica un reportaj intitulat „Muncitor şi student" al cărui erou era N. Furtună. A-cum e inginer de 20 de ani şi director de 16, dar tot muncitor se consideră. Un muncitor specialist, care s-a întors mai de-vreme ca alţii acasă, pentru că băicoienii, specialişti în sonde, dar şi-n organizarea industriei de extracţie a ţiţeiului, s-au răs-pîndit o vreme prin toată ţara, la Carto-jani, Ţicleni, Videle şi mai departe. Acum încep să se adune acasă. Şi nu numai pen-tru faptul că e nevoie de ei în petrol, ci mai ales pentru că oraşul va fi în perspec-tiva apropiată un altul. Din birourile schelei de extracţie se văd, semnificativ încadrate de cîteva sonde, zidurile unei uriaşe construcţii. E întreprinderea pen-tru dispozitive, stanţe şi matriţe (I.D.S.M.). Deci, Băicoiul intră definitiv în zona policalificării industriale, dar, chiar dacă sondorii vor rămîne numeric mai puţini, el va continua să fie ceea ce este : oraş al petrolului.

Grupaj realizat de :
LIVIU TIMBUS ■
IULIAN NEACŞU ■
TUDOR OCTAVIAN ■
şi NIC. I. NICOLAE ■

La Novaci, transhumanța nu este un fapt de ieri, ci o realitate

Cerbu și Coasta Petresei, Plopu și Groapa Seacă... Sau Muntinu Mare... Sînt nume de stîne, le aflăm în fiecare munte din preajma Novacilor, nici mai multe nici mai puține decît au fost altădată, și toamna, ca și în anul acesta, ca și în sutele de ani pe firul cărora coboară spre noi neamul nestins al oierilor, înstăpînește în aerul lor o animație și un zvon neobișnuite pentru ochiul și urechea străinilor de loc. Începe transhumanța, marea călătorie a turmelor spre locurile de iernat din Banat sau din sudul Olteniei...

În jurul oilor săine, tărcete sau bucălate, toate țurcane de felul lor, care se corăsc dintr-o parte în alta, cîinii bat a străjuire ori a țahot, adică latră în loc, spre o gadină sau pîlhanie care încă nu se zărește, dar ar putea să se aștină sub poala apropiată a codrului, nu departe de virghiile stînii. Ca și stăpînii lor, au și ei nume : Mozeș, sau Spîrlu, sau Tărăboacă, sau Corbea dacă e negru, sau Grivu, sau Mura. Măgarii, după ce o vară întreagă au stat slobozîți din căpestre, își pregătesc spinarea să primească samarele. În marea călătorie pe care o încep, pînă în mai, pînă la suitul turmelor pe munte și reașezarea lor la stînă, fiecare din ei va fi casa oierului. Și este firesc să poarte și el un nume : Marcu, Trocan sau Mariță, și nu de puține ori este vorba de numele unui om neprieten. Iar deasupra a toate se aține ochiul semeț al tîrlașilor : au isprăvit căutatul, adică inventarul averii lor vii, apoi a venit vremea să ogorosească tîrlele, adică să reaunească ciopoarele de oi în turme mai mari, după înțelegere ; acum, în mirosul tare de rășină, ridică pe spinarea măgarilor docili cojoacele și legăturile de obiele, căldarea și tainul de hrană pentru primele zile ; apoi vor coborî din stînă, vor opăci prin satul care a devenit oraș preț de cîteva ore, pentru a-și lua ziua bună de la neveste, rude și prieteni ; de-aici încolo drumurile se deschid larg în fața lor și a turmelor...

Unii, prin plaiul Petroșenilor, răzbat pe la Sarmizegetusa spre Oțelu Roșu. Alții, pe la Subcetate, se lasă spre Mureș. Puțini mai caută Banatul pe văile Cernei și Timișului. Iar cei care iau drumul Doljului coboară pe Jiu și Gilort. În vechime, cînd malurile apelor încă nu erau legate de poduri, peste coama prelungă a dealului Muierii, o cumpănă a apelor locului, cădeau chiar în coasta Craiovei. Dar lipsa de punți peste ape, acum, nu le mai provoacă spaime și oierii apucă drumurile firești, dar nu altele decît cele peste care crește, invincibilă, iarba. Pe neamuri : Popeștii Scăriceni și Popeștii care nu sînt Scăriceni, Coconeții porecliți Cernăzeni, frații Pienaru — Gheorghe, Aron, Mitea și Ion —, Constantin Dafinescu și Ion Porumbelu, Tătărăștii, frații Tismănaru — Gheorghiță și Victor —, cei din stîrpea Chiriacilor — Ion și Filimon —, Gheorghe și Ion Comănescu, frații Brotea și Vaidianu, porecliți Tabără, după numele unui oier vestit din Tismana de altădată, sau Ion Berbecel, sau frații Ciocan, sau cei din neamul Cosorilor... Pînă azi au fost gazdele muntelui, și ar mai fi, dar curînd va da picul, ploaia aceea măruntă, amestecată cu cristale de gheață, care te pătrunde pînă în suflet. Așa că de acum înainte, împreună cu turmele, iau drumul Doljului și, mai cu seamă, pe cel al Banatului. Din tată în fiu au simțit ei că aripa de căldură a Mediteranei se întinde și asupra Banatului...

Oierii își vor ridica și colibele, sub țanc, chiar pe țanc sau în poiană, dacă știu ei că pot simți gadina de departe. Și atunci vor întîmpina gadina, ursul adică, pentru că pe lupi i-a mistuit glonțul, și cînd gadina se va repezi în clin pe sub țancul de piatră o vor bolovăni cum știu ei, îndîrjiți de țahotul cîinilor. Și vor litorisi pîlhania, adică o vor termina, deși o lege cu care ei nu se împacă totdeauna o apără. Sau vor deznădăjdui cînd ursul le va nimici măgarul, casa lor, și vor plînge : „Mi-a mîncat gadina casa". Iar atunci cînd va începe furtuna vor potrivi toporul în poiană cu tăișul în sus, ca să spintece puterile cerului, și vor întîmpina cu seninătate dezlănțuirea acestuia. Sau cînd dezastrul va trece peste răbdarea lor mare — anul trecut, pe Muntele Mohorul, dintr-un singur trăsnet a căzut o jumătate de ciopor, 200 de oi cu alte cuvinte, oi cu lapte, dinure cele ale lui Ion Chiriac, ale fraților Ion și Gheorghe Comănescu și ale cumnatului lor Ion Pienaru — vor lovi cu bîtele trunchiurile încă fumegînde ale bradului vinovat, deja bătut de mînia norilor, și își vor răscroi cămășile, din durere, de la gura lor, pînă la poale. Sau, cînd liniștea se va reînstăpîni în muntele ce-i găzduiește, vor privi cu mirare plimbarea domnească a turiștilor, „iote p'ici pe colo". Toate fiind știute mai bine de un Stanciu Dafinescu, învățător din Novaci, născut chiar în stîna din muntele Groapa Seacă ; a așternut pe hîrtie și un roman pastoral ce încă așteaptă lumina tiparului. Și încuviințate de un Dumitru Burghiu, care, la cei 75 de ani ai săi, nu mai pleacă la vale pentru că nu mai poate. Și de toți cei care, acum, iau drumul Doljului și al Banatului. Dar mai mult al Banatului.

Nu, ceea ce așternem noi acum pe hîrtie nu s-a petrecut ieri. Tot ce v-am istorisit se petrece astăzi, pentru că altfel nu se poate. Dacă două mii de ani nu s-a putut altfel, aici astăzi nu se poate altfel, și trebuie să se întîmple ceva grav în viața oierului ca acesta să renunțe la transhumanță : de pildă, să i se prăpădească turma într-o nenorocire și să nu mai aibă cu ce să reînceapă ; sau să i se nască numai fete și să nu mai aibă cu cine părăsi muntele. Aici, unde bizuința stă în fiu sau în frate. Într-o lume în care rostul lor nu a izbutit să se piardă.

Și cel mai bine ne dezvăluie acest rost primarul Novacilor, Vasile Digulescu : „Numai în sezonul care a trecut — ne spune — oierii au livrat statului peste 25 tone de lînă, 780 hectolitri de lapte și mai mult de 45 tone de carne de oaie". Cam tot atît cît cei din șapte-opt comune din vale, pentru că ei izbutesc să scoată și șapte-opt kilograme de lînă de pe un berbec, și nu-l întrece nimeni încă, deși și cei din vale, acum, cum se spune aici, s-au făcut ciobănoși. Au și o sărbătoare a lor, o zi a oierului, a urcatului oilor la stînă, ajunsă la a șasea ediție, în care dincolo de faptul că petrec în pădurea Hirișești, cum știe românul să petreacă, ascultă și îndemnurile unor conferențiari veniți de departe, de la universitățile din București și Craiova, precum și pe cele ale unor ciobani mai bătrîni. Și niciodată nu arată că ar ști mai multe decît oricine, ascultă și înțeleg ce li se spune. Dar niciodată nu contractează lîna și laptele și carnea oilor înainte de a reveni din transhumanță, adică înainte de a ști pe ce pot să conteze.

Atunci și rostul oierilor, cum se întîmplă la Novaci, își schimbă fundamental dimensiunile : în 1971 au avut 6 600 de oi, iar acum, dacă nu s-o fi prăpădit vreuna între timp, au 14 711 ; sînt cumsecade și știu să-și plătească impozitele cuvenite, pentru că au de unde ; au înșirat în ultimii ani, de-a lungul străzilor acestui frumos oraș de munte, casele cele mai arătoase și trainice ; din stîne pînă la drum coboară cu caii, dar ajunși la șosea se urcă în autoturisme de teren ARO, care sînt ale lor, nu ale altcuiva, cîștigate prin muncă cinstită și aspră. Însă în transhumanță tot cu măgarul pleacă, chiar și atunci cînd țin drumul pe sub munte numai pînă la Bumbești, de unde s-au obișnuit să urce oile la tren. Cum au făcut-o, în anul care a trecut, Ion Comănescu și Ion Chiriac. Sau Coconeții...

Au plecat și nimeni nu se îndoiește că vor reveni, de vreme ce, cîndva, au revenit pînă și strămoșii lor care, în celălalt veac, ajunseseră cu turmele tocmai departe în Asia. Nu mai e nici timpul în care, goniți de sărăcia din munte, s-ar însura cu oltence viforoase din vale, întemeind sate, întocmai cum l-au întemeiat pe al lor mărginenii veniți de peste munți, încît și astăzi un cartier al Novacilor tot Ungureni se numește. Și, de asemenea, nu este rău să ne întrebăm și ce-i așteaptă, aici, la Novaci, atunci cînd vor reveni. Fiind și cazul să spunem limpede că anumite legi privind ocrotirea unor animale sălbatice, destinate unui glonț mai mult sau mai puțin autohton, trebuie, în sfîrșit, să țină seama și de viața și avutul oamenilor în coasta cărora aceste animale se înmulțesc fără măsură. Pentru că e bine să se știe că la întoarcerea din transhumanță pe oierii din Novaci îi așteaptă spaima de urs.

Tîrla pe care au ucis-o urșii în numai cîteva luni numără 1 486 de oi și nimeni nu se îndoiește de faptul că trebuie făcut ceva, că o soluție trebuie să existe. Pentru că tîrlașii se vor întoarce, transhumanța nu e un abstract etnografic, este o realitate, și este bine să măturăm tot ceea ce este piedică în calea ei, înainte și în spatele ei.

MIHAI PELIN ■

Aici să ne facem hagii asupra cenușii mai-marilor noștri

Gîndiți-vă că într-o bună zi țăranii aceia din Sălașul de Sus au minat toate turmele lor de boi în abatoarele Hațegului și le-au vîndut pe bani buni la fabrica de conserve. De-atunci, viața lor a început să prindă alt ritm. Parte și-au cumpărat căruțe cu cai de le-au așezat două rînduri de zurgălăi împrejurul grumajilor, să răsune de cîntec toată ulița satului cînd s-or întoarce ei de pe cîmp, dar unul a intrat într-o zi la bufet, a cerut un ștampăl, și-a turtit pălăria de tarabă, a arătat cu degetul roată peste toate mesele, adică să se dea țuică la toată lumea, vroia el să spună. Însă el n-a spus nimic și s-a întors cu spatele spre ceilalți, ca să înțeleagă ei că lui nu-i pasă de banii aceia și că el nu așteaptă nici un mulțam de la nimeni. Ceilalți au înțeles atunci că el e supărat și i-au mulțumit strigîndu-i fiecare numele cu voce tare, și nu s-au mirat deloc văzîndu-l într-un tîrziu că stă mai departe uitat cu coatele pe tarabă și mormăie un fel de cîntec din care se-auzea cam așa :

Mi-am dat caii și cocia
Și-am rămas cu pălăria.

Atunci au ieșit bărbații în tîrgurile Hațegului cu perechile lor de cai și le-au vîndut și pe acestea pe bani buni, dar n-au mai cumpărat nimic altceva. Au început însă a dărîma din temelii, cu un fel de furie, casele lor de piatră acoperite cu șindrilă, și pe cele mai vechi, rămase de la moșii lor, casele de birne acoperite cu paie, și-au pornit a dura case din cărămidă arsă, cu ferestre la uliță, acoperite cu țiglă roșie de Nadlag și văruite în alb. Și-au săpat apoi numele fiecare în tencuiala peretelui, cîte unul și-a scris și nevasta lîngă el să moară vecinele de necaz, și-au întocmit grădinițe cu gard de fier la uliță și răsădite numai cu mărgăritar și cu regina nopții.

Dar dac-atunci preschimbarea condiției se vădea ca necesară și operabilă, iată că astăzi țăranii din amfiteatrul străvechi al Țării Hațegului continuă să-și dărîme casele și să construiască, numai pentru a deschide la uliți ferestre largi cu trei și cu patru canate și pentru a-și zidi gospodăria în vînclu. Adică nu pentru un interes stringent și economic dărîmă ei casele pe care le-au ridicat în cărămidă cu 20—30 de ani în urmă, ci pur și simplu pentru o ambiție de confort și de stil, să vadă neprietenii că au și că pot. E drept că mulți dintre ei lucrează acum în minele din Valea Jiului și la cuptoarele de la Călan și de la Oțelu Roșu, ba pe unul l-am găsit îmbrăcat în fireturi ca generalii, în holul unui hotel din Deva, iar în curțile conacelor cu nume străin au rînduit acum tractoarele S.M.A.-ului. Însă e un fapt semnificativ să-ți dobîndești o putere de construcție într-un ritm de 20 de ani casa, în timp ce li dai zestre fetei o diplomă universitară și o cheie de autoturism, folosindu-te de iluminatul electric, de televizor sau de mașina de spălat ca de obiectele cele mai obișnuite în gospodăria cotidiană. Să nu-mi spuneți însă că e firesc și că întotdeauna au intrat în sate obiectele civilizației curente, pentru că eu am să v-aduc aminte că o casă de piatră era făcută să dureze două-trei generații, și patefon, de exemplu, n-am auzit să fi adus în gospodăria lui nici un țăran cumsecade din partea aceea de lume, în vreme ce, iată, acuma-și trag cu toții în sat șosele asfaltate și și-au făcut porțile numai în fier forjat și curțile și pivnițele în ciment.

Nu se poate să nu se vadă aici o schimbare de ritm, pentru că judecătoriile din Deva și Petroșani n-au dezbătut în toată istoria lor o pricină de tîlhărie și de necinste, în vreme ce încă mamele noastre povesteau cum trebuiau să lucreze zile întregi în beciurile castelului nici pe un blid de făină sau pe un mulțam, cînd le punea măria sa botnițe pe față ca să nu rîvnească la merele ionatan.

Fără discuție, pentru țăranii aceștia care n-au știut toată viața lor să facă decît grîu, aici se încheie o eră. După cum îi cunosc însă, mă prind că ei nu sesizează mutația ca pe un impact dramatic ci, dimpotrivă, o traversează gîndind-o și preschimbîndu-se, cu maliției-zitatea cu care, uitîndu-se într-o duminică la apa care tot curge la vale pe sub podul de fier de lîngă primărie, bătîndu-le umbrele în jos pe valuri, unul dintre ei s-ar fi ridicat deodată și-ar fi zis către celălalt :

— No, măi Ioane, eu zic să ne mai întoarcem, măi, că ne-om fi dus destul, și-acuma ne-așteaptă muierile cu prînzul.

★

Dacă e să rostim o judecată dreaptă despre țăranii din satele acestea ale Țării Hațegului, putem zice așa : ei sînt atît de cumpăniți în ceea ce întreprind încît nu se sfiesc să-și văruiască într-un alb lunar toate mormintele în dimineața de florii, împînzindu-le cu viorele albastre și cu coroane de hîrtie din mătase moale și galbenă, astfel încît cimitirele lor se toropesc subit în atmosfera unei veselii bizare și tonice într-un anume fel, stropită abundent cu vin roșu, de pomana morților. Poate că aceeași cumpănă a destinului îi făcea să cînte cu oarecare mînie indiferentă :

M-o luat neamțu' cătană
La pușcă de bună samă
Da' la pușcă n-am fo' bun
Și m-o dat neamțu' la tun
Lasă-mă neamțule-acasă
C-o crescut iarba de coasă etc.

Adică aceia care i-au dus să se bată în pădurile de la Hagenau și de la Bingenwald, apoi la Grünlach și la Rivoli, împotriva cotropitorilor de tot felul și pentru mărirea unor împărați străini și s-au întors mai apoi în marginea satelor și cîmpurilor de grîu, prefăcuți în cruci de piatră și în fîntîni, ca să rămînă mai departe lîngă ai lor, la fel de tineri și de vii prin istorie. S-au întors aici din Tirol, din Tiraspol și din Tatra, aduși într-un car cu boi plăvani, ca nemuritorii, poate cu același instinct care-i împingea prin străvechimi să-și ia în carele lor pornite în pribegie, alături de pîine și de sare, morții cei buni și bisericile. Sînt cruci de piatră proptite sub pruni la toate răscrucile, cu literele numelui risipite în pulbere și rămase în locurile acelea numai ca act și ca semn pentru petrecerea în legendă. Barițiu spune că de-aici de undeva, cu nici două secole în urmă, la o navală turcească, un osmanlău ar fi legat de șaua calului său o prea frumoasă fată de țăran, tîrînd-o spre surghiun după sine, cînd fata și-ar fi retezat cu spada brațul legat, împiedicînd rușinea necinstei și alegînd astfel libertatea. Dar Barițiu, care-a bătut atîta drum și țară, mai spune că „noi n-avem loc mai frumos în patrie decît valea Hațegului", rostind îndemnul poematic : „Aici să ne facem hagii asupra cenușii mai-marilor noștri".

Să nu ne pripim însă a judeca astfel înainte de a urca o dată Măgura Băieștiului, ca să vedem cum se profilează în văzduh ca o pavăză arcul sever din grohile Retezatului, săpate în stînga vîrfului ca niște imense căldări glaciare sub genunchii acestui măreț bastion megalitic. Trebuie să-ți rotești o dată privirea din Măgura Nucșorii, minunîndu-te cît de rotundă și de armonioasă poate să fie în tiparele reliefului său această țară românească a Transilvaniei, adevărat amfiteatru dăltuit de natură și străjuit în cele trei porți ale sale de răsuflarea energică a cetăților muncitorești ale Văii Jiului, ale Hunedoarei și ale Oțelului Roșu. În vreme ce armoniile integratoare ale hațeganelor dau de veste că în miezul superbei lor unități tresaltă înfiorat accentul unei unicități desăvîrșite. Iată, numai așa de-ar fi și ne-am simți îmbiați să ne mărturisim în legămîntul adunat din judecățile lui George Barițiu, cel care a bătut aceste locuri cu toiagul pelerinului, ascultîndu-le cu luare aminte adîncul și rostul. Ca și cum le-ar fi aflat pe drumul istoriei înaintînd prin timp cu modestia lor fără nume și le-ar fi botezat cu o simplitate fascinantă : Riu de Mori și Riu Alb și Riubărbat și Riușor, apoi Livadea de Cîmp și Livadea de Coastă, apoi Sînpetru și Sîntămăria și Sîntandrei, apoi Sălașul de Jos și Sălașul de Sus și așa mai departe.

ION ITU ■

Ilustrăm acest număr cu cîteva din lucrările sculptoriței **Ioana Kassargian**. Reproducerile aparțin fotoreporterului nostru **Vasile Mănecan**.

Constantin C. Giurescu la 75 de ani

Eşti patriot dacă spui ţării tale adevărul

— De ce aţi ales istoria ?

— Din două pricini de seamă : întîi, fiindcă mi-a plăcut. Am avut sentimentul că mă voi putea dezvolta mai bine lucrînd în acest domeniu. Apoi, pentru că am înţeles să duc mai departe ceea ce realizase atît de strălucit în scurta lui viaţă părintele meu. De o mare importanţă pentru alegerea drumului meu în viaţă a fost şi întîlnirea cu marele istoric Vasile Pârvan. Lecţia lui de deschidere pe care am auzit-o în clasa a VIII-a de liceu — despre studenţii căzuţi în războiul pentru întregirea statului — intitulată „Au căzut pentru libertate" — a fost un zguduitor imn închinat ţării şi celor care au căzut spre întregirea hotarelor. N-am să uit niciodată cuvintele cu care Vasile Pârvan şi-a încheiat lecţia : „Cu anii lor cei tineri au înmulţit anii nesfîrşiţi ai patriei. Somn blînd, copiii mei, somn lin." În primul rînd de bănci se aflau cîţiva dintre părinţii celor căzuţi. Plîngeau. Întreaga sală trăia un moment de mare tensiune.

— V-a ajutat la înţelegerea istoriei faptul că aţi trăit un număr atît de mare de evenimente din viaţa poporului român, faptul că aţi fost martorul atîtor evenimente desfăşurate pe întreaga planetă ?

— Incontestabil ! Nici nu se putea altfel ! Gîndeşte-te numai la marile fapte din timpul vieţii mele. În 1907 aveam şase ani. Nu am putut deci înţelege evenimentul respectiv. Dar la campania din 1913 am asistat cu ai ochi. Ca şi la perioada primului război mondial, la reformele de după război, la cel de al doilea război mondial şi, după acest război, la cea mai mare transformare din viaţa poporului român — trecerea de la capitalism la socialism, cu toate implicaţiile pe care le comportă această trecere.

— Ce nu ştiaţi despre istorie la 30 de ani şi ştiţi astăzi ?

— Ştiu eu ? Poate că un singur lucru nu-mi apărea în toată claritatea : importanţa elementului economic în desfăşurarea evenimentelor. Nu-l ignoram, dar nu-i acordam rolul cuvenit.

— Aţi străbătut trei sferturi din veacul XX. Ce aţi vrea să nu uitaţi niciodată din ce aţi trăit ?

— Ceea ce nu se poate uita : realizarea statului naţional unitar. Faptul că, depăşind toate previziunile, el s-a realizat în anul 1918, aşa cum l-au visat înaintaşii noştri.

— Dar de uitat, ce aţi vrea să uitaţi?

— Aş vrea să uit suferinţele şi nedreptăţile pe care le-am îndurat într-o anumită perioadă a vieţii mele.

Viaţa e o teribilă aventură. Te poartă pe unde nu crezi. Te ridică, te coboară. Esenţialul e să nu-ţi pierzi cumpătul. Nici la rău, nici la bine. Şi să ai încredere în triumful dreptăţii pînă la urmă.

— Tot nu înţeleg cu ce puteri aţi fost înzestrat pentru a depăşi momentele dificile din viaţa dumneavoastră.

— Am rezistat deoarece am avut convingerea că tot ce mi s-a întîmplat la un moment dat este o nedreptate şi că ea nu poate să nu dăinuie. Apoi, m-a ajutat enorm gîndul la familia mea. Am avut în ea un suport moral. Ca dealtfel şi credinţa că nu mi-am îndeplinit în întregime datoria faţă de profesiune. Totdeauna rezistă mai bine cei care au un suport moral, un punct arhimedic, cum îi spun eu.

— Care epocă a vieţii dumneavoastră o socotiţi cea mai fericită ?

— Aceea dintre 1926—1939. Atunci mi-am întemeiat familia, atunci mi s-au născut copiii şi am alcătuit primele trei volume din **Istoria românilor**, opera mea principală.

— Din primul volum al amintirilor dumneavoastră rezultă că vă cenzuraţi orice pornire de sentimentalism. Vă relataţi propria dumneavoastră viaţă ca pe cea a unui personaj pe care nu-l cunoaşteţi direct, ci din documente, folosiţi tonul obiectiv al omului de ştiinţă. Socotiţi obiectivitatea, de care daţi dovadă chiar şi în aceste amintiri, prima calitate a unui istoric ?

— Mai întîi, nu rezultă, după părerea mea, că mi-aş tăia orice pornire sentimentală. Mă gîndesc acum la ce am scris despre părinţii mei, despre Vasile Pârvan, despre fratele tatălui meu, Ioan Giurescu, mort în luptele de la Turtucaia, în linia întîi. În aceste pasaje din amintirile mele vorbeşte nu numai mintea ci şi inima. Cît priveşte obiectivitatea, ea este, indiscutabil, prima obligaţie şi calitate a istoricului. Adu-ţi aminte cuvintele lui Miron Costin : „Nimica nu strică credinţa celor ce scriu letopiseţele ca făţăria, cînd veghe voie unuia şi coboară lucrul cu hulă altuia". Cînd e, adică, părtinitor.

— Au fost însă şi istorici pătimaşi care s-au folosit de datele istoriei cum au vrut ei, sprijinind o cauză sau luptînd împotriva altcia cu argumente care ţin mai mult de încandescenţa cuvîntului decît de dreptatea faptelor. Alţii s-au folosit de imaginaţie atunci cînd n-au mai avut documente de interpretat. Dumneavoastră v-aţi putea înfierbînta pentru o cauză care nu e acoperită de fapte, aţi putea fabula ?

— Nu, niciodată ! Ar fi un act necinstit şi nedrept.

— Dar imaginaţia nu joacă nici un rol în viaţa unui istoric ?

● ACADEMICIANUL Constantin C. Giurescu s-a născut la 26 octombrie 1901.

Bibliografie selectivă : **Istoria românilor din cele mai vechi timpuri pînă la 1821** (5 volume — 1935 — 1946), **Istoria pescuitului şi a pisciculturii în România** (1964), **Viaţa şi opera lui Cuza Vodă** (1966), **Bucureşti** (1967), **Tîrgurile, oraşele şi cetăţile moldovene din secolul al X-lea pînă în mijlocul secolului al XVI-lea** (1967), **Brăila** (1968), **Istoricul podgoriei Odobeşti** (1969), **Istoria românilor** (în colaborare cu Dinu C. Giurescu — 1971), **Istoria pădurii româneşti** (1975), **Amintiri** (1976)

— Cred că imaginaţia suplineşte lipsa documentelor. Dar ea nu poate depăşi adevărul, aşa cum rezultă el din restul materialului cunoscut.

— Aţi fost contemporan cu 75 de ani din istoria poporului român. Ce aţi înţeles din această istorie ?

— Exagerezi ! 75 de ani e mult spus. Să zicem 65. Mă întrebi ce am înţeles din aceşti ani. Din tot ce s-a desfăşurat în acest răstimp am înţeles cuvîntul lui Grigore Ureche că ţara noastră e aşezată „în calea răutăţilor" precum şi cuvîntul lui Eminescu : „neamul nevoii". Dar am înţeles şi dorinţa de creare a statului naţional unitar, ca şi dorinţa de dreptate socială

— De ce se scriu cărţi de istorie ? Numai pentru a satisface o curiozitate ?

— Evident că nu. Cred că istoria e conştiinţa popoarelor şi judecătoarea supremă. Faptele omeneşti, ale poporului şi ale cîrmuitorilor sînt judecate de istorie. De aceea grija unor inşi ca să apară cît mai bine în lumina istoriei. E inutil. De fapt, istoria îi judecă după faptele lor şi nu după dorinţe.

— Ce înţelegeţi prin adevăr istoric?

— Redarea lucrurilor aşa cum au fost ele. Am simţit în repetate rînduri o mare satisfacţie pentru îndemnul tovarăşului Nicolae Ceauşescu de a reda faptele aşa cum s-au petrecut ele în realitate : „Trebuie să redăm istoria aşa cum este ea — şi din aceasta nu avem decît de cîştigat! Să facem ca oamenii să cunoască şi să înţelcagă cum trebuie istoria". Acest gînd l-am pus în fruntea volumului de sinteză din **Istoria românilor** scris împreună cu fiul meu, Dinu.

— Spunerea adevărului comportă uneori şi riscuri.

— Cred că judecăţile istoricului nu trebuie să se modifice după circumstanţe, după conjuncturi. Tot ce spune el trebuie să corespundă adevărului istoric. Uneori poate că nu are dreptul sau putinţa să spună totul. Dar tot ce spune trebuie să fie adevărat. Să nu roşească sau să regrete după cîtva timp.

— Au fost istorici care au mînţit.

— Îi priveşte. Eu nu am mînţit niciodată.

— Evenimentele cu care aţi fost contemporan nu v-au lăsat să fiţi numai un martor şi un comentator al lor, ci v-au silit să intraţi şi în iureşul istoriei. V-a fost vreodată teamă?

— Da.

— Şi aţi reuşit să o biruiţi ?

— Teamă mi-a fost o singură dată cu adevărat. Cînd mi-am dat seama că viaţa familiei mele şi a mea a depins de un sfert de secundă. În timpul celui de al doilea război mondial, în timpul unui bombardament, o bombă a căzut în casa de peste drum de casa noastră. Dacă pilotul avionului apăsa cu un sfert de secundă mai înainte pe lansatorul de bombe, bomba cădea pe noi. Deşi eram în pivniţă sub un planşeu de beton armat tot n-am fi scăpat. Teama însă nu mi-am manifestat-o. Dădeam un rău exemplu copiilor şi soţiei mele.

— A fost o experienţă îngrozitoare.

— Ce era mai îngrozitor era faptul că nu puteam acţiona în nici un fel. Eram redus la neputinţă. Eram la cheremul celor care bombardau. Nu puteam interveni cu nimic. Nu puteam face nimic altceva decît să aştept. E un sentiment penibil, să nu poţi acţiona în faţa celui care te atacă. Să aştepţi să vezi ce decide hazardul. Are dreptate Miron Costin : „Nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vremi".

— Aţi rostit vreun adevăr care v-ar fi putut costa viaţa ?

— Nu am rostit un adevăr, ci am scris adevăruri care mi-ar fi putut fi fatale. Între a rosti şi a scrie e o mare diferenţă.

— Ce credeţi că a asigurat continuitatea statului român ?

— Cred că îmbinarea unui excepţional simţ politic cu spiritul de jertfă pe cîmpurile de luptă. Am reuşit să utilizăm în perioade lungi „ascuţişul minţii" şi în momentele de criză „ascuţişul sabiei". De altfel, aceasta cred că e o caracteristică esenţială a istoriei noastre.

— Poate fi un istoric român laş fără a fi în dezacord cu istoria acestui popor ?

— Evident că un istoric laş, care scrie de frică sau de poruncă, e în dezacord cu istoria ţării. Dialectica nu înseamnă să faci alb din negru şi negru din alb, ci să pui în evidenţă un anumit factor într-o anumită împrejurare.

— Ce înţelegeţi prin patriotismul unui istoric ?

— Înţeleg redarea întocmai a trecutului ţării. Şi inculcarea dragostei de ţară şi de adevăr tineret generaţii.

— Dar poate scuza patriotismul acesta despre care vorbim falsificarea istoriei pentru a pune într-o lumină mai favorabilă istoria poporului ?

— Nu. În nici un chip. Şi în nici un caz. Eşti patriot dacă spui ţării tale adevărul.

— Chiar dacă ei doare ?

— Chiar şi aşa. E ca o doctorie. Poate să fie amară, dar face bine.

— Elaborîndu-vă lucrările, v-aţi închipuit cumva că aţi trăit în epocile despre care scriaţi ? Scriind despre epoca lui Alexandru cel Bun de pildă, aţi şi visat pe marginea datelor pe care le aveaţi de comentat sau aţi păstrat o distanţă glacială ?

— Am căutat să mă identific cu epoca aceea, cu oamenii de atunci, cu izbînzile şi înfrîngerile lor. Altfel, cum să poţi reda oamenii şi vremea pe care vrei să-i descrii ?

— Familiarizarea cu istoria atîtor epoci nu vă provoacă uneori o confuzie a percepţiei timpului ?

— Nu. Deloc. Fiecare epocă are aspectul ei caracteristic şi nu poate fi confundată cu altă epocă.

— Există vreo epocă anumită în care aţi fi vrut să trăiţi ?

— Nu regret că am trăit şi trăiesc în această epocă. Secolul XX e pasionant pentru un istoric.

— Ce principiu guvernează paginile Istoriei românilor ?

— Principiul că istoricul trebuie să spună adevărul şi dragostea faţă de pămîntul ţării şi de poporul căruia am cinstea să-i aparţin.

— Pămîntul ţării...

— Glasul pămîntului este foarte puternic. El se impune fiindcă există o legătură indestructibilă între pămînt şi oamenii care îl locuiesc. Purtăm pecetea pămîntului românesc. Pămîntul nostru n-are nimic înfricoşător sau uriaş. N-avem nici munţi foarte înalţi, nici pustiuri. Totul este pe măsură omenească. Pămîntul românesc i-a dat poporului nostru un simţ al măsurii, l-a ferit, aş zice, de excese, l-a dat un sentiment al relativităţii şi demnităţii.

— Prin ce se deosebeşte istoriografia de azi de cea din anii '50 ?

— E o deosebire fundamentală. Atunci se pleca de la teze şi idei preconcepute. Acum, de la realităţi şi de la studiul ştiinţific al mărturiilor.

— Prin ce are şanse prezentul pe care îl trăim să rămînă în istorie ?

— Prin tot ceea ce creează, material şi spiritual. Prin opera de creaţie a oamenilor vremii noastre.

— Care este evenimentul trăit cel mai impresionant pentru dumneavoastră ?

— Realizarea statului naţional unitar român, visul atîtor generaţii perindate pe pămîntul nostru.

— Credeţi că istoria poporului nostru e unitară ?

— Cred că unitatea ei stă în aspiraţia către realizarea statului naţional unitar, în aspiraţia către dreptate socială şi în aspiraţia către libertate.

— Există vreun monument în cuprinsul hotarelor ţării care vă tulbură mai mult ca oricare ?

— **Trofeul lui Traian**, actul de naştere al poporului român. Ţin să adaug că socotesc ca una din marile noastre realizări reconstruirea acestui trofeu şi crearea unui muzeu unde sînt adăpostite mărturiile istorice ale acestei vremi. Această acţiune se înscrie în grija deosebită pe care o arată statul nostru faţă de mărturiile trecutului, faţă de realizările artistice ale acestui trecut. Să privească cineva cum arată lăcaşurile bucovinene, muntene şi transilvănene, cum arată monumentele arhitectonice de pe meleagurile noastre şi va înţelege grija statului român faţă de aceste monumente, semne ale vieţuirii noastre. E o dovadă a iubirii faţă de acest trecut.

— Istoria scrisă de dumneavoastră împreună cu fiul dumneavoastră arată influenţa pămîntului asupra istoriei noastre, deci asupra oamenilor, şi modul cum ei au acţionat asupra acestui pămînt, cum l-au iubit şi cum l-au apărat. A curs mult sînge în această istorie. Dacă fiecare popor al lumii ar putea, să zicem, ţine o lecţie de istorie, ce lecţie de istorie ar ţine poporul român ?

— A şi ţinut-o şi o ţine în continuare. Lecţia luptei pentru libertate, pentru dreptate socială şi pentru unitate naţională. Lupta pentru acest întreit ideal însumează cea mai mare parte a istoriei noastre.

— La sfîrşitul monumentalei lucrări ISTORIA ROMÂNILOR oferiţi o listă a cîrmuitorilor acestui pămînt. Nu toţi au fost, desigur, la înălţimea idealurilor poporului român. Dar ce legătură îi uneşte pe cei mai importanţi dintre ei ?

— Cred că nota comună a marilor cîrmuitori din trecut este apărarea pămîntului ţării, a fiinţei de stat a poporului nostru. Căci statul liber, suveran, înseamnă forma cea mai reuşită din cîte a găsit pînă acum omenirea, care asigură dezvoltarea poporului, a naţiunii respective.

— În AMINTIRILE dumneavoastră spuneţi că l-aţi cunoscut pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

— Da. Şi îl consider ca pe un mare om de stat, categoria cea mai rară, fiindcă e cea mai complexă, şi ca pe un continuator al celor care au apărat statul român.

— Prin ce este important Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste pentru dezvoltarea ştiinţei istorice româneşti ?

— Prin faptul că a arătat însemnătatea învăţării istoriei pentru formarea viitorului cetăţean român. Şi aş vrea să-ţi mai spun că e pentru prima dată cînd în fruntea unui program politic al unui partid, în programul Partidului Comunist Român — este pusă ca introducere un rezumat al istoriei poporului român, al luptei lui pentru dreptate, libertate, unitate.

— Ce arată acest lucru ?

— Legătura indestructibilă între noi şi cei dinaintea noastră. În succesiunea generaţiilor, fiecare dintre ele se leagă de cea anterioară şi de cea care urmează. Este ca un lanţ continuu ale cărui verigi nu pot fi despărţite de nici o forţă.

— Privind în urmă la drumul pe care l-aţi străbătut, vă puteţi socoti un om fericit ?

— Da. Pentru că am avut posibilitatea să mă dezvolt în specialitatea pe care am ales-o, fiindcă am avut norocul ca familia să-mi aducă numai bucurii şi pentru că, trecînd printr-o serie de întîmplări, am reuşit să ajung la ţărm, aşa cum spun marinarii, fără avarii majore. După atîtea încercări, astăzi, fiecare zi pe care o trăiesc o socotesc un dar.

— Aţi fi putut fi şi mai fericit.

— Nu cred. Faptul că uite, acum, stăm de vorbă, că te poţi plimba, poţi vedea un copac sau o floare, te poţi întîlni cu un prieten, poţi vedea pădurea înfrunzind, că te poţi duce la mare sau pe piscurile munţilor e o fericire de care mulţi oameni nu-şi dau seama.

— Dacă ar trebui să sintetizaţi în cîteva cuvinte experienţa dumneavoastră de viaţă ce aţi vrea să ne spuneţi nouă, contemporanilor dumneavoastră, celor care vor veni după noi ?

— Aş vrea să spun următoarele lucruri: să creadă în muncă, în munca statornică şi creatoare. Apoi, să ţină la pămîntul acesta al nostru, să-l iubească şi să-l apere, să apere statul, independent şi suveran, pentru că numai el dă putinţă naţiunii să se manifeste sub toate aspectele. Să fie utili celor care constituie familia lui, celor care fac parte din familia mai mare a naţiunii şi, în sfîrşit, complexului de familii mari care alcătuiesc laolaltă umanitatea. Le-aş spune apoi să creadă în om şi să-l judece nu după scaunul pe care îl ocupă, ci după opera lui, după contribuţia pe care o aduce comunităţii şi după omenia faţă de ceilalţi şi mai cu seamă faţă de cei mici. Şi că numai în măsura în care şi-a îndeplinit aceste datorii, un om poate pleca liniştit pe drumul cel fără de întoarcere.

GEORGE ARION ■

Sîntem nu numai beneficiarii luptei bătrînilor noştri revoluţionari, ci şi continuatorii idealurilor lor

La Constanța, acum 40 de ani, mai exact spus în seara zilei de 13 octombrie, la un semnal de dinainte stabilit, cîțiva zeci de polițiști și agenți ai Siguranței, după toate regulile unor descinderi pe care cei mai mulți dintre noi le-am cunoscut doar din cărți și din filme, au înconjurat și au blocat toate ieșirile din imobilul situat pe strada Dacia, numărul 13.

Au fost arestați cu acel prilej aproximativ 50 dintre cei mai activi membri ai Comitetului pentru ajutorarea luptătorilor antifasciști. Arestările, în baza informațiilor pe care Siguranța le deținea încă de dinaintea descinderii, au continuat a doua și a treia zi, astfel încît numărul total al inculpaților în viitorul proces de-acum 40 de ani de la Constanța s-a ridicat la 56.

Pînă să intrăm în amănunte, se cuvine să spunem că, din inițiativa și sub directa îndrumare a Partidului Comunist Român, la Constanța, ca și în alte mari centre muncitorești ale țării, venindu-se în sprijinul și continuarea unui avînt revoluționar existent, aplicîndu-se tactica și strategia frontului popular, au fost înființate încă din vara anului 1935 Comitetele pentru ajutorarea luptătorilor antifasciști, largi organizații de masă cuprinzînd toată suflarea progresistă și revoluționară a vremii. În fruntea acestor comitete se afla un Comitet executiv alcătuit în general din comuniști încercați, oameni care-și sacrificau, de la bun început, nu doar libertatea, ci chiar și viața, înțelegînd să-și pună la dispoziția clasei muncitoare, al cărei fii erau, toată puterea lor de luptă. Erau oameni pentru care tinerețea, bărbăția, curajul, patosul revoluționar, dragostea pentru patrie, dragostea pentru libertate și dreptate se traduceau printr-un singur cuvînt — lupta. O luptă pe viață și pe moarte, o luptă împotriva întunericului, a mizeriei, a nedreptăților sociale, dar, mai ales în acel moment, ca un imperativ major al epocii, o luptă acerbă, pe toate căile posibile, împotriva războiului și fascismului care se profilaseră distinct nu doar la orizontul bătrînei Europe, ci în prezentul ei cel mai imediat. Dată fiind compoziția largă a acestor comitete, principala lor sarcină, cunoscută și aprobată (în măsura în care guvernele burghezo-moșierești recunoșteau și aprobau astfel de organizații), era aceea de a strînge, pe bază de liste de subscripție, alimente, bani și îmbrăcăminte pentru acei revoluționari, luptători antifasciști, care căzuseră în ghearele Siguranței.

Chiar dacă în acei ani apele mașinațiunilor politice erau din ce în ce mai tulburi, țara noastră, prin tot felul de manevre, fiind împinsă către epoca de tristă aducere aminte a cămășilor negre și verzi, era limpede ca bună ziua că toată activitatea comitetelor de ajutorare a luptătorilor antifasciști dejoacă și demască în fața întregii țări politica reacționară și a guvernelor așa-zis istorice. Altfel spus, în acel început de tulburare a apelor, dată fiind extraordinara audiență a comitetelor care aveau acordul moral și material al unui uriaș număr de oameni din toate categoriile sociale, actul din seara zilei de 13 octombrie — arestarea și, implicit, desființarea sau punerea sub interdicția legii a activității comitetelor — nu poate fi considerat altfel decît ca un important moment din lupta plină de sacrificii a tuturor revoluționarilor români din acea vreme, revoluționari în fruntea cărora se aflau, așa cum am spus, comuniștii.

În acea seară de octombrie, la sediul din strada Dacia, numărul 13, al Comitetului pentru ajutorarea luptătorilor antifasciști din Constanța, se comentau, în baza unui program anunțat, urmările nefaste pentru viitorul țării noastre ale dezacordului pe care guvernul de atunci l-a manifestat față de principiul păcii indivizibile.

Fără nici un fel de probe care să ateste cît de cît caracterul ilegal al activității comitetului, cei aproximativ 50 de membri prezenți la obișnuitele dezbateri politice ale zilei, plus, așa cum spuneam, alți membri ai Comitetului executiv, în acea seară absenți, dar arestați ulterior, au fost duși la arestul preventiv al Prefecturii din Constanța. Cercetările, strîngerea probelor, mai bine zis înscenările, au fost regizate de către Siguranță, care între 12—14 decembrie 1936 a declanșat procesul cunoscut în presa vremii sub denumirea de „Procesul de la Constanța".

Mulți dintre inculpații din procesul de la Constanța, din membri ai Comitetului de ajutorare au devenit, în urma executării pedepselor, luptătorii de nădejde de mai tîrziu, eroii mai mult sau mai puțin cunoscuți ai importantelor evenimente care se profilau la orizontul țării. Altfel spus, momentul octombrie 1936 de la Constanța, pentru mulți dintre cei care și-au zidit viața la temeliile de azi ale socialismului, a fost un început de drum pe care se cuvine să-i cinstim cu toată ființa noastră, exemplara lor investiție de conștiință politică fiindu-ne un adevărat îndemn de angajare activă și concretă în opera de construire a României noastre socialiste.

★

Trebuie să recunoaștem că n-avem în fiecare zi șansa de a-i întîlni și de a-i cunoaște mai îndeaproape pe acei oameni pe care, într-un mod extraordinar, aș spune chiar fascinant, descoperim că noi, tinerii de azi, îi continuăm într-o linie absolut directă.

Acei oameni sînt bătrînii noștri comuniști ilegaliști, revoluționarii, catargele care, înfruntînd furtunile marilor bătălii de clasă, nu numai că nu s-au frînt, dar ele poartă și azi, în vîrful lor și în libera bătaie a vîntului, un steag alcătuit din tot ceea ce poate fi mai adevărat și mai frumos în ființa noastră.

Dintr-o astfel de întîlnire și cunoaștere, care nu se întîmplă chiar zilnic, aflăm fără să ne străduim prea mult în a afla, că sîntem nu numai beneficiarii luptelor unor oameni care și-au clădit viața la temeliile vieții noastre, ci și continuatorii idealurilor lor. Intacte au ajuns pînă la noi gîndurile lor, sentimentele lor, dîrzenia, curajul, spiritul de sacrificiu de care dînșii au dat dovadă de-a lungul luptelor revoluționare, cînd au înfruntat nu doar mizeria de nedescris a închisorilor, ci chiar primejdia cumplită a morții. Noi, tinerii de azi, vrem să fim buni, folositori patriei, plini de patos, dăruiți timpului nostru, măreților sarcini pe care imperativele majore ale vremii ni le-au pus în față, ne străduim să fim în miezul adevărat al luptelor, acolo unde este mai greu, vrem să fim partinici, revoluționari, necrutători cu jumătățile de măsură, intransigenți cu noi înșine în primul rînd și cu toți ceilalți care trăiesc în preajma noastră. Și dintr-o dată, după o astfel de întîlnire și cunoaștere, chiar și mai în amănunte, a bătrînilor noștri comuniști, ilegaliști, constatăm, atît cu gîndul cît și cu inima, că dînșii sînt exact așa cum ne străduim noi să fim. Și dacă în acele clipe vom mărturisi că ne cutreieră un astfel de sentiment de admirație, dar și de mîndrie că le sîntem, cît se poate de direct cu putință, continuatori ai idealurilor lor, dînșii vor abandona, fără falsă modestie, propria lor persoană și vor aduce vorba despre focul sacru care le-a călit ființa, focul luptelor revoluționare, eroica lor tinerețe dăruită exemplar luptelor pe care, în anii grei ai ilegalității, Partidul, cîrmaci de nădejde al clasei muncitoare și al destinului acestei țări, le-a condus cu o înțelepciune pe care nu ți-o poate da decît cea mai fierbinte dragoste de patrie.

VICTOR NIȚĂ ■

Patriotului revoluționar

Te-am așteptat scriind pe cer
cu litere de trandafiri,
mîndria că Tu ești al nostru,
întors cu fața spre martiri.

Te-am așteptat pe prag de ziuă
cu mîinile în ritm de horă,
iubirea Ta să ne-mpresoare
în mers spre roșii aurore.

Ursit Tu ești să împlinești
porunci rămase-n lăsăminte,
în vorbe dulci și românești
pe vatra veche și fierbinte.

Numele Tău cînd îl rostim
își cîntă codrii veșnicia,
cu Tine din străbuni venim
și avem un nume — România —,

FLORICA DUMITRESCU ■

La Bujoreni, în Teleorman, s-a muncit la lumina lanternelor, dar s-a muncit pînă la ultimul ştiulete

La C.A.P. Bujoreni, în Teleorman, săptămîna trecută, la ceas de seară și de ploaie, președintele Mihai Nedelcuș e rebegit. Nu numai pentru că afară e iarnă curată, cu măzăriche și spic de zăpadă, ci și pentru că la sediu e frig. „N-am avut timp, parcă se scuză omul, să facem focul la sobă, căci de trei zile nimeni n-a stat în birou. Am stat cu toții pe cîmp, să lichidăm vreo cincizeci de tone de porumb culese și să le tratăm cu transport".

Duminică, oamenii din Bujoreni s-au sculat, ca de obicei, cu noaptea în cap, au ieșit pe bătătură, au constatat că plouă zdravăn și că e frig, apoi au făcut o operație pe care sperau s-o mai amîne cu cîteva săptămîni: au scos căciulile de la naftalină și au plecat la cîmp, peste căciuli așezînd trainice „gulgușuri", cum se cheamă glugile prin partea locului. O sută patruzeci de oameni s-au apucat în zori să culeagă porumbul surprins de ploaie și vîntoasă pe tarla, lucrînd fără întrerupere pînă la zece seara. Au oprit treaba doar pentru a se primeni. Radu Ion, Costea Tănase și Anghel Stancu, de exemplu, au schimbat cîte trei rînduri de cămăși pînă seara, iar de mîncat, au mîncat din mers căci — spune unul dintre ei — „tare ne-a fost teamă că dacă scăpăm la masă nu ne mai întoarcem".

Luni la prînz, cu cîteva ore înaintea trecerii noastre prin Bujoreni, porumbul de pe cîmp fusese lichidat și băgat sub acoperiș, oamenii acționînd ca unul, înțelegînd fără risipă de explicații că nu e timp de taclale, ci numai de muncă. Pe multe terenuri nu s-a putut intra cu mijloace mecanice, pămîntul era moale și plin cu apă pînă la genunchi, drept pentru care oamenii au înhămat la căruțe cîte patru cai și, înfruntînd dezlănțuirea unei ploi nemiloase, și-au făcut datoria pînă la capăt, uitînd de casă și de reumatisme. În efortul acesta făcut fără rabat de toți cooperatorii, s-a distins Costea Tănase, om de aproape cincizeci de ani, așezat — după statisticile cooperativei — pe primul loc și ca producție la hectar și ca suprafață recoltată, șef de echipă care a repetat duminică, după spusele președintelui Nedelcuș, de zeci de ori cererea de a primi o remorcă în plus. Nu l-a deranjat, cum zice, atît ploaia, cît întunericul, dar pînă la urmă l-a biruit, găsind o soluție pe nume lanternă. A făcut rost, numai dînsul știe cum, de vreo zece lanterne și le-a împărțit oamenilor, părăsind cîmpul după zece noaptea, cînd ultimul știulete fusese încărcat.

Inginerul Mugurel Nistor, șeful fermei horti-viticole, știe exact pînă unde umple mocirla la grădină, demonstrîndu-ne nivelul celor vreo treizeci de centimetri de noroi cu semnul lăsat pe cizmele sale, pe care recunoaște, simplu și omenește, că nu le-a descălțat decît vreo zece ore în ultimele trei zile. Sătenii au muncit, continuă, cu pelerine în cap și cu repeziciune în mîini, remarcîndu-se fără excepție, dar cu o notă de abnegație în plus pentru mecanizatorii Puiu Alexandru, Ilie Vlaicu și Marin Mitrea care au făcut cursă după cursă, de parcă afară era soare și o căldură numai potrivită.

Am plecat de la Bujoreni în faptul serii. Oamenii erau plouați și înfrigurați. La sediu era la fel de cald ca afară, le părea rău că au ratat meciul la televizor și nunta din sat, ținută fără succes de participare la o casă de pe vale, dar hotărîți să facă totul bine și la timp. Inginerul șef Ion Chițu, care strănuta la fiecare zece secunde găsindu-se — după vorba sa — „în condiții de gripă", era convins că la Bujoreni nu se vor înregistra nici un fel de pagube. Pînă la urmă așa a și fost, ca o răsplată firească a modului exemplar și eroic în care s-au comportat oamenii comunei, punînd „gulgușuri" pe creștet și interesul obștesc înaintea celui personal, demonstrînd că se poate conta pe ei la fel de bine pe soare și pe vijelie deopotrivă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Mă numesc Gheorghe Vasile și lucrez la întreprinderea CONECT— București, ca inginer stagiar. Am terminat Facultatea T.C.M. în anul 1975 în Institutul Politehnic din Capitală. Dorind să devin un inginer specialist și în problemele economice am hotărît să urmez Facultatea de economia industriei, la fără frecvență. Am absolvit institutul cu media 9,08, deci puteam să urmez cursurile acestei facultăți înainte de terminarea stagiului de producție de 3 ani. Îmi mai lipsea însă diploma de inginer ce urma să mi se elibereze de la rectoratul Politehnicii. Aici însă, luni 27 septembrie, am găsit un anunț: „diplomele de ingineri se dau după 1 noiembrie, persoana care se ocupă de acest lucru este plecată în concediu". Nu se putea găsi o soluție astfel încît și în această perioadă să se ocupe cineva de tinerii absolvenți care vin zilnic din toate orașele țării ca să li se elibereze diplomele ?

Așa ar fi normal.

Primim de la Direcția de poștă a municipiului București : Cu privire la articolul apărut în revista Flacăra în numărul 31 din 6 august 1976, informăm : Odată cu apariția revistei Flacăra în condiții grafice modificate, cu prețul de abonament și per exemplar modificat, Direcția de poștă a municipiului București, conform dispozițiilor primite, a procedat la recalculările tuturor abonamentelor contractate în vechile condiții de apariție, asigurînd servirea abonaților cu revista Flacăra prin a spuizarea sumei încasate, fără a depăși însă anul de servire 1976 în atare situație s-au ivit unele cazuri — puține la număr — cînd unii abonați au primit cîte două exemplare. Semnează : director adjunct comercial. (P. Coidea).

Și cînd te gîndești că atîția cititori ne reproșează că nu apucă UN SINGUR exemplar.

De la Direcția sanitară a județului Gorj primim următoarea consemnare : În scrisoarea adresată revistei Flacăra de către un grup de angajați ai spitalului din Novaci, în care se arată o serie de abateri ale medicului Podeanu Stelian, directorul acestui spital, în urma cercetărilor efectuate am constatat : Este adevărat că s-a racăsătorit nelegitim și că nu mai acordă nici un sprijin moral și material familiei, respectiv soției și celor 3 copii. De asemenea, se confirmă faptul că a împrumutat sume de bani de la angajați și cetățeni din comună, pînă în prezent fiind parțial restituite. A mutat dispensarul antituberculos într-un spațiu necorespunzător, deși i s-a atras atenția de către conducerea Direcției sanitare că această schimbare nu asigură niște circuite funcționale corespunzătoare. S-au constatat deficiențe în ceea ce privește gospodărirea unității și în relațiile cu personalul spitalului. Pentru deficiențele și abaterile constatate în activitatea sa, Direcția sanitară a județului Gorj a hotărît schimbarea din funcția de medic director, cu data de 1 octombrie. Semnează, medic director, dr. Constantin Davidescu.

În numărul 40 al revistei, din 7 octombrie a.c. în articolul „Doi părinți denaturați..." s-a scris despre copilul Duțu Lucian care are o situație nefirească. Aș dori să iau acest copil pentru a-l crește împreună cu el meu. Nu am nici o pretenție pentru întreținerea și creșterea lui. Eu și soțul meu sîntem subingineri, avem patru copii. Venitul nostru net este de 2 560 și 2 120 lei. Un copil în plus nu se va cunoaște prea mult. Oricum, copilul Duțu Lucian se va simți ca într-o familie adevărată, cu frați și părinți. Poate insistați, în numele meu, pe lîngă mama lui, să-l lase să facă măcar școala generală la noi pentru a putea să-și asigure un loc pentru o meserie. Dacă ei va voi să învețe și mai mult, nu avem nimic împotrivă, îl vom ține în aceleași condiții cu ai noștri. Noi l-am și înfia, dacă părinții lui ar vrea. Dacă nu, ne mulțumim numai cu faptul de a-l ajuta să învețe (Florica Dunică, Iași).

Facem publică dorința dv. pînă de emenia.

Vă scriu numai la cîteva zile de la ieșirea din Spitalul Turda, unde am fost internat la secția O.R.L. și tratat de dr. Mihai Iubu. Numai după cîteva tratamente mi-a ameliorat simțitor o boală de urechi ce mă chinuia de mulți ani de zile și a cărei evoluție mi-ar fi cauzat surditatea. Doctorul Mihai Iubu lucrează cu multă pasiune pentru ameliorarea și vindecarea multor boli din specialitatea sa. În urmă cu cîteva timp a pus la punct un procedeu original de operare a rinitei alergice, procedeu care dă foarte bune rezultate. Acum, un mare număr de bolnavi, ce depășește cifra 1 000, i se adresează, bolnavi din toată țara și chiar din străinătate. Numai că ei trebuie să aștepte multe luni de zile pînă pot fi internați, întrucît secția O.R.L. a Spitalului din Turda este foarte mică. Oare nu se poate mări numărul de paturi din moment ce eficiența ei este demonstrată ? (Iosif Tămaș, Arad).

Ba s-ar putea. Omenește privind problema. Zeci de oameni solicită același lucru. Transmitem rugămintea tuturor — organelor de decizie.

De la Judecătoria sectorului V al municipiului București primim : Ca urmare la nota apărută în nr. 30/1976 al revistei Flacăra, cu privire la dosarul de executare nr. 5191/1976, format la cererea reclamantului Grigorescu Gheorghe, vă facem cunoscut că : Se confirmă sesizarea. În prezent s-a reconstituit și format dosarul de executare nr. 5104/1976 la Judecătoria sectorului 6 București, instanță competentă să soluționeze cererea de executare. S-au luat măsuri corespunzătoare împotriva celor vinovați. (Semnează — președintele Judecătoriei sectorului V. Nica Tilică).

Din păcate, din cauza neîngrijirii, două dintre monumentele cele mai de preț ale localității noastre sînt amenințate cu degradarea și năruirea, nefiind în nici un fel protejate. E vorba despre ruinele cetății înălțate de Ștefan cel Mare la Gîndiți, care se prăbușește an de an și nu peste mult timp au vu mai rămîne nimic din vestigiile ei. Într-o stare asemănătoare se află, de asemenea, Biserica Armenească, reclădită în 1609 pe temeliile uneia mai vechi, datînd de la 1551. Construcție unică în țară, față de monumente similare de artă bisericească, cu podoabe și ornamente de o valoare deosebită, această bijuterie arhitecturală este în plină degradare. După ce a stat ani de zile fără ferestre și uși, acestea au fost provizoriu înfundate cu scînduri, dar zidurile în care au început să crească arbuști se erodează mereu, tabia de pe turnuri este măcinată de ploaie și smulsă de vînturi. Cercetînd-o, după ploile abundente din această vară, am constatat că și tavanul este putrezit, iar crăpăturile din zidurile interioare au luat proporții alarmante, ținînd cont că majoritatea au fresce. În fața unei asemenea situații, cerem aplicarea neîntîrziată a prevederilor legii privind apărarea monumentelor istorice și de artă din patrimoniul național. (Profesor Ion Ivancea, Roman, jud. Neamț)

Nu este doar o părere a dv., e obligația autorităților să apere patrimoniul național. Așteptăm.

Vă aducem la cunoștință că în zona comunei Glogova, județul Gorj, și-au făcut apariția, în această toamnă, un mare număr de urși care au provocat numeroase pagube materiale locuitorilor comunei. Din cele auzite se pare că au fost aduși intenționat în pădurea Dumbrava Tismana pentru a se dezvolta în voie și înfrumusețа acest teritoriu submontan. Acțiunea întreprinsă poate fi salutară, dar ce facem cu nefastele consecințe ? Între 1 și 15 octombrie a. c. au fost atacate stupinele mai multor cetățeni, distrugînd familii întregi de albine, au omorît vite mari la cetățeni din Glogova și din comuna Negoiești, au adus pagube în stîna cooperativei din Glogova, au omorît mai multe ovine ale unor săteni din Rătez-Godinești și continuă să-și facă apariția în fiecare noapte. Trebuie remarcat că nu fug de oameni. Oare nu puteau fi duși într-o rezervație ? Dacă n-au fost aduși intenționat, de ce nu ni se dă voie să-i vînăm ? Sesizînd organele locale s-au făcut doar cercetări și s-au încheiat procese verbale ! (Ion Secoleanu, comuna Glogova, jud. Gorj).

Ursul tot ursu. Dar organele locale, ce zic organele locale ?

Primim din partea Comitetului județean Ilfov al P.C.R. : „Deoarece asemenea aspecte referitoare la activitatea și comportarea tov. Enache Ilie, secretar al comitetului de partid și primar al comunei Dalia, s-au mai ridicat și în alte scrisori adresate comitetului județean, s-a stabilit ca un colectiv format din tovarășii — Ion Constantin, șeful secției organizatorice, Anca Constantin, președintele colegiului județean, Argint Marin, președintele U.J.C.A.P., Enache Smarandache, șeful sectorului cadre, Năstase Ilie, șeful secției control administrație locală de stat și secretariat, Cristea Dumitru și Ion Tudor, activiști ai comitetului județean de partid, să cerceteze cele sesizate și să facă o amplă analiză în fața locului. Ca urmare a cercetărilor, pe baza propunerilor făcute, Secretariatul comitetului județean a luat următoarele măsuri : Au fost analizate în adunarea generală a C.A.P. și în plenară cu toți comuniștii cauzele rezultatelor slabe obținute în anul 1975 și măsurile ce se impun pentru lichidarea neajunsurilor C.A.P. Președintele C.A.P., inginerul șef și șefii de fermă au fost înlocuiți din funcție și aspru criticați în adunarea generală de sfîrșit de an a C.A.P. pentru lipsa de răspundere ce au dovedit-o în rezolvarea sarcinilor de producție. A fost discutat în plenara comitetului de partid comunal și sancționat cu „vot de blam cu avertisment" și scos din birou, Simion Cornel, fostul președinte al C.A.P., pentru lipsă de principialitate, stil de muncă defectuos și rezultate slabe în activitatea economică a C.A.P. Plopșoru. Secretariatul comitetului județean, în ședința din 11 septembrie 1976, a hotărît scoaterea din funcția de secretar al comitetului comunal de partid și primar al comunei Dalia, a lui Enache Ilie și sancționarea lui cu „vot de blam". Hotărîrea secretariatului comitetului județean de partid a fost dusă la îndeplinire în ziua de 16 septembrie 1976. Banca agricolă și comisia de revizie a C.A.P. efectuează în prezent un control financiar și va imputa unor cadre dispariția unor bunuri materiale (medicamente din sectorul zootehnic, miei, grîu etc.). Inspectoratul județean al Ministerului de Interne va analiza activitatea șefului de post și aprecia dacă mai poate rămîne în funcția de șef de post în această comună".

Răspunsul autorităților se întărește în convingerea că dreptatea are toate temeiurile să nu se lase biruită de abuzuri.

Un om și-a pierdut identitatea și adresa !

Mă numesc Kalman Atilla și am domiciliul în Tg. Mureș, str. Remetea 288. La adresa de mai sus se află casa proprietate personală a părinților mei, unde m-am născut la 4 februarie 1944 și unde toată viața mea am locuit. Am lipsit de-acasă doar cît mi-am efectuat stagiul militar, în anul 1964. Cînd am plecat, casa noastră, ca toate casele de pe str. Bega, aparținea comunei Sîncraiul de Mureș. În 1964, exact anul cît am fost militar, strada noastră este trecută orașului Tg. Mureș, schimbîndu-i-se denumirea în str. Remetea. Atît părinților mei, cît și celor patru frați îi se schimbă buletinul de identitate pentru orașul Tg. Mureș, str. Remetea nr. 288. Cînd am venit din armată și a trebuit să-mi preschimb buletinul de identitate mi s-a înscris pe el adresa veche, com. Sîncraiul de Mureș ,str. Bega nr. 481, cît purta atunci casa părintească. Această adresă nu există în prezent nici în Tg. Mureș, nici în Sîncraiu de Mureș. În comuna respectivă, numărul 481, la ora actuală, îl ține locuința unei familii pe care nici n-o cunosc. Deci, eu n-am nici un domiciliu și din această cauză am o mulțime de greutăți în viața civilă. Am fost în multe locuri, sesizînd această absurditate, dar am fost purtat ani de zile pe drumuri fără nici un rezultat. M-am adresat dumneavoastră cu speranța că mă veți ajuta să-mi capăt și eu identitatea și adresa, ca să sfîrșesc cu repetatele necazuri pe care mi le pricinuiește această situație.

De la Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Prahova, primim răspunsul :

Ne-ați trimis spre elucidare problemele sesizate de un grup de locuitori din comuna Filipeștii de Tîrg în legătură cu activitatea și comportarea tovarășului Corneci Constantin, directorul căminului cultural din localitate. În urma cercetărilor noastre, o parte din cele sesizate s-au dovedit a fi juste, iar o altă parte s-au dovedit a fi exagerări ori n-au putut fi verificate și dovedite ca atare. Avînd în vedere lucrul dovedit și recunoscut că tovarășul Corneci Constantin are obiceiul de a consuma băuturi alcoolice, obicei urmat de comportări necorespunzătoare cu funcția sa de educator, s-a făcut propunerea schimbării sale din funcție în cursul lunii octombrie a.c. Vă mulțumim pentru sprijinul în muncă. (Semnează — președinte, prof. dr. Ion St. Balcu.)

Odată cu dezvoltarea industriei, în frumosul nostru oraș Bistrița se construiesc și numeroase blocuri de locuit. Pînă aici e bine și frumos, dar necazul este cu totul altul. În anii trecuți, respectiv 1974—1975 o problemă foarte acută a fost aceea a încălzirii și a apei calde. În apartamente temperatura nu a depășit niciodată pe timp de iarnă 15 grade. De fapt, în majoritatea timpului nu se administra căldură și apă caldă pe motivul lipsei de combustibil (motorină). În schimb, se administrau cheltuieli care nu erau niciodată mai mici de 300 lei de familie. Iar noi în apartament țineam în prize radiatoarele electrice, plătind alți bani pentru consum de energie electrică și făcînd risipă de ea. În iunie 1976 s-a sistat definitiv apa caldă, demolîndu-se centrala termică pentru a i se mări capacitatea și, chipurile, astfel să poată satisface necesitățile locatarilor. Dar timp de trei luni, cît a fost cald, nu a mișcat nimeni nici o cărămidă, iar în a doua jumătate a lunii septembrie, cînd a început frigul, s-au făcut niște săpături, s-au adus niște conducte și atît. Probabil că cei responsabili de această lucrare așteaptă să treacă și această iarnă care a început atît de timpuriu. Cazanele pentru centrală sînt încă la Uzinele Vulcan, la București, iar copiii noștri așteaptă să le fie cald acasă, din moment ce părinții lor plătesc. (Costel Urcan, Bistrița-Năsăud)

Ce zic responsabilii ?

Dragi tovarăși, cam de 6 (șase) ani, un teren de 5 000 mp este amenajat cu gropi și denivelări permanente și cu bălți și noroaie temporare (dublu în zilele cu ploaie), chiar în fața supermagazinului „Flora" din cartierul Mănăștur din municipiul Cluj-Napoca. Desigur, Consiliul popular a analizat situația, a ținut mai multe consfătuiri pe problemă, a întocmit un plan de măsuri, a prevăzut rezolvarea ei pe perioada... ș.a.m.d. Toate astea încă din primul an al cincinalului trecut. În primul an al actualului cincinal așteptăm însă acțiunile concrete promise, mai ales că a sosit toamna. Dar nimic. Între timp noroaiele și focarele de infecții generate de gunoaie își fac efectul fizic și... psihic. (Ion Ardeleanu, Cluj-Napoca)

La Poșta redacției răspunde redactorul nostru Cici Iordache

■ **Prof. Dumitru Anghel, Pitești. Sîntem de acord să colaborați la revista noastră, dar scrieți mai concis, mai la obiect și cu o grafie mai inteligibilă. Reportajul despre sculptorul și pictorul țăran Din Vasilescu nu v-a reușit.** ■ **Cicale Mihai, Iași. Pentru zona de locuințe B 1 șos Bahlui, unde se află și apartamentul dumneavoastră, Consiliul popular județean a făcut demersurile necesare pentru obținerea aprobării privind executarea racordului de gaze.** ■ **Croci Anita, Botoșani. Tovarășul secretar al rectoratului Universității „Al. I. Cuza" din Iași v-a informat bine, aveți datorii față de instituția respectivă, de fapt față de statul român. Orice absolvent în această situație plătește cheltuielile de școlarizare. Citiți Decretul 94/1975 cu privire la repartizarea în producție a absolvenților.** ■ **Anica Florescu, București. Inspectoratul școlar al municipiului a verificat, printr-o comisie special creată, lucrarea scrisă la disciplina solicitată a fiului dumneavoastră, și a constatat că a fost notată cum se cuvine.** ■ **Dineață Gheorghe, Brăila. Consiliul popular municipal ne face cunoscut că nu vi se poate acorda buletin fiindcă ați primit de la întreprinderea unde lucrați.** ■ **Porumb Tinca, Bălăbănești, jud. Galați. Scrisoarea dumneavoastră a fost trimisă spre soluționare Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Sibiu în competența căruia revine. Cînd vom avea răspunsul vi-l vom comunica.** ■ **Maier Petru, Timișoara. Cum figurați pe lista de priorități a întreprinderii de prelucrare a lemnului la numărul 3, pentru un apartament de 3 camere, Consiliul popular municipal ne răspunde că în momentul cînd în întreprindere va apărea o mișcare, adică mutarea unei familii, locuința ce va rămîne liberă vă va fi repartizată.** ■ **Tovarășe doctor Constantin Pintilie din Iași, sîntem de acord cu asertiunile privind etica profesională a medicilor, dar ne-ar interesa mai mult să ne scrieți concret despre cercetările dumneavoastră în domeniul bolilor cronice. Nu uitați probele și argumentele. Vom fi bucuroși să le aducem la cunoștință opiniei publice.**

Subsemnații soți Ionel și Paraschiva Iani, ambii pensionari, domiciliați în orașul Galați, vă prezentăm o stare de lucruri existente în stațiunea Govora. La cererea noastră, Direcția muncii și prevederilor sociale ne-a repartizat, cu plată, două bilete de tratament în stațiunea Govora, pentru seria 18 septembrie — 8 octombrie a.c. Ni s-a repartizat camera 23 din vila 16, o cameră cu igrasie, miros de mucegai și în plină stare de murdărie. Am arătat această situație la biroul de cazare, solicitînd o altă cameră. Am fost mutați în vila 14, camera 6, care însă prezenta aceeași stare, unde ne-am mai chinuit o noapte cu insomnii și crize de astm. A doua zi, ne-am dus din nou la tovarășul șef al biroului de cazare și ne-a repartizat camera 33 din vila 17 care, spre surprinderea noastră, se găsea în aceeași situație. Ne-au pus, deci, de trei ori pe drumuri, alergînd cu bagajele în mîini, așa bătrîni și bolnavi cum sîntem. În această situație, am renunțat la tratament și ne-am înapoiat acasă, în seara zilei de 20 septembrie. Am considerat că este cazul să vă prezentăm și dumneavoastră această stare de lucruri din stațiunea Govora, unde bolnavii sosiți la tratament asaltează biroul de cazare cu reclamații de genul acesta. Noi înțelegem că există o diferențiere de confort, care de fapt se referă la gradul de echipare a camerelor și nu la gradul lor de igienă și curățenie, de salubritate ?!

Așa este, cum spuneți dumneavoastră.

Iată :

Oamenii muncii din cadrul Regionalei C.F.R. Timișoara sînt indignați de menținerea pe postul de revizor siguranța circulației a lui Ferencz Sigismund, care în perioada 1962—1966 și 1967—1973 cît a existat Regionala C.F.R. Deva a ocupat diverse funcții de inginer și inginer principal atît la divizia M/C cît și la serviciul regional de siguranța circulației, fără a fi îndreptățit să le dețină, ca și pe cea din prezent, din următoarele motive : 1) Nu are diplomă de inginer și fără să fie îndreptățit a fost retribuit pe asemenea posturi, prejudiciind statul. 2) Acest lucru a fost posibil datorită tatălui său, Ferencz Sigismund, actualmente pensionar, care a deținut însă funcția de șef R.C.M. Simeria. 3) Sus-numitul a fost depistat numai la desființarea Regionalei C.F.R. Deva, cînd, reverificîndu-se dosarele cadrelor, s-a constatat că nu are decît o adeverință de absolvire a Institutului de căi ferate și nu diploma de inginer ce se eliberează numai în urma examenului de stat, examen pe care nu a putut să-l susțină deoarece urmase Institutul fără diplomă de bacalaureat. 4) Cu toate acestea, fără diplomă de bacalaureat și de inginer, cînd nu i se putea acorda decît o funcție de tehnician, a fost admis la toate stagiile și examenele profesionale pentru a ocupa funcții de conducere. De pildă, a susținut examenul de șef de stație, fără să aibă stagiul de cinci ani cum prevede regulamentul nostru, la fel cum este neregală și menținerea sa în funcția actuală de revizor s.a. Și mai menționăm că un asemenea element care a indus în eroare atîtea organe de stat, prin trafic de influență, mai este și membru de partid. Ne-am adresat dumneavoastră cu credința fermă că veți interveni ca un asemenea act incompatibil cu etica noastră socialistă să ia sfîrșit și cei ce l-a comis să suporte consecințele legii. (Ștefan Nicolae, Timișoara)

ADRIAN PAUNESCU ■

Sînt fierar-betonist la Trustul de construcții industriale Cluj-Napoca ; la 9 iulie 1975 și pînă la 15 ianuarie 1976 am fost detașat la Grupul de șantiere construcții-montaj și reparații în industria chimică Tg. Mureș. Pe perioada cît am lucrat acolo s-a făcut echipei o imputație de 10 564 lei, revenindu-mi 3 500 lei. Imputația fiind mai puțin justificată, în urma unor verificări, mi s-a eliberat și o adeverință — de pe care vă trimit o copie — am fost scutiți de plată. Cu toate acestea continuă ca pe statele de remunerare să mi se rețină. Pentru ce, mă întreb, și cine la acești bani ? (Iuliu Baldi).

Rugăm pe cei în drept să cerceteze.

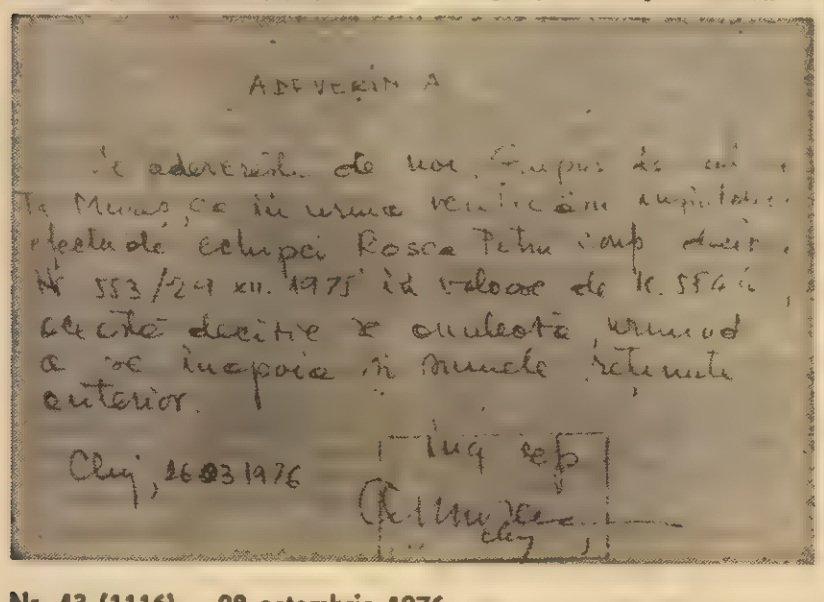
ADEVERIM A

Se adeverește că ion Șupuc și cu
Tg Mureș ca în urma verificării imputației
efectuate echipei Rosca Petru cîștig drept
Nr 553/24 XII. 1975 în valoare de lei 10564
care deține și anulează urmînd
a se înapoia în mîinile reținute
anterior.

Cluj, 16.03.1976

FLACĂRA nu dă curs în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți!

Nevestele de acasă ale bărbaților de pe șantiere

TEREZA

Are 41 de ani. A născut 10 copii dintre care trăiesc opt. Toți sînt sub 18 ani. Bărbatul ei a umblat toată țara cu rețelele electrice C.F.R., aproape 18 ani. Ea a fost pînă la Oradea. Auzise că acolo găsește lină de care avea trebuință. N-a găsit. Și n-a mai plecat nicăieri și toate permisele pe care le primește soțul pentru ea și cei opt copii sînt frumos aranjate în bufet. De aproape 18 ani. Cel mai mare dintre copii este fată : Cecilia. Cecilia învață la Liceul mecanic din Roman. Trenul de Roman pleacă în fiecare dimineață la ora cinci. Cecilia se trezește la patru și jumătate. Mai înainte însă se trezește mama ei : Tereza. Aprinde focul la bucătăria din curte, pune apă la încălzit, pregătește ceva de mîncare, pregătește scutecele pentru ultimul născut, anul trecut, o trezește pe Cecilia, trece în curte la păsări, aduce apă, sparge lemne, după plecarea Ceciliei pune de mîncare pentru ceilalți, ceilalți fiind în primul rînd Lucica din clasa întîi și Alois dintr-a doua, ei învață dimineață, îi pregătește pentru școală, îi trimite la școală, strînge masa, face paturile, strînge rufele murdare, le rînduiește pentru spălat, deretică puțin și acum abia are primul moment de liniște ; unii au plecat, ceilalți dorm și poate merge după apă de spălat, o pune la fiert, schimbă scutecele celui mic, pregătește masa pentru „seria a treia", face primele cumpărături, la piață, apoi la magazinul sătesc, acasă copiii s-au trezit, le dă să mănînce, pe Maria și pe Valerica le pune la lecții, pe Francisc îl îmbracă și-l trimite afară, pe Angela, cea mai mică, o ține pe lîngă ea, la spălat, lîngă sobă, între timp pe mașina de gătit fierbe mîncarea de prînz, nu termină spălatul într-o dimineață, între timp vin de la școală Alois și Lucica, Valerica și Maria trebuie să plece și pe Francisc e timpul să-l trimită la culcare, pune masa pentru cele ce pleacă, pune masa pentru cele ce vin, cele ce vin sînt trimise la lecții cu mîncărurile și nu de puține ori cu bătul, Francisc vrea afară și ea nu-l oprește, fiindcă e timpul cînd trebuie să se ocupe de Angela cea mai mică, și apoi să termine de spălat rufele, să cîrpească, să coasă, să termine broderiile începute, nu mai înainte de a termina lucrul la ciorapii și mănușile pentru școlari în primul rînd și pentru cei mai mici în al doilea rînd și pentru soțul ei în al treilea rînd, care ca și ea, e mai răbdător și pe măsură ce seara se apropie lucrurile se precipită, spre surprinderea ei, de aproape 18 ani se adună tot mai multă treabă, încît la ora 22, cînd Cecilia se întoarce de la Liceul mecanic, treaba se află în toi.

„Doamne, ca un vis a trecut viața ! Ca ieri eram fetiță de școală și fericită. După aceea n-am mai avut timp. Copiii, bolile, grijile, dacă apucam să dorm o oră pe noapte !... Copiii mi-au salvat viața. Prima naștere n-o reușisem și doctorul mi-a zis să nu mai muncesc, s-aștept o nouă sarcină și s-o las pentru ca organismul să se întregească treptat și cu fiecare naștere mă simțeam tot mai în puteri, de-am putut să-i cresc pe toți, cum am putut, Alois a rămas repetent, dar știe mai multă carte decît mine, cum îl pot ajuta ? Îl mai bat, sînt mulțumită că ceilalți sînt buni, mă gîndesc că loc o fi pentru toți pe pămînt, fiecare are de făcut cîte ceva, după mintea lui, doar anul ăsta e ceva mai greu, după nașterea de anul trecut n-am mai putut merge la C.A.P. și tot în folosință nu mai avem și deci nici cu ce hrăni un porc sau o altă vită, trăim numai din leafa lui Dumitru, și piața noastră nu e cine știe ce aprovizionată, ca să nu mai vorbesc de magazinul alimentar, iar eu timp să merg la Roman sau la Piatra nu prea am, deși am permis și-ar fi pe gratis, și nici auz nu mai am bun, nici văz, și acum nici nu mai pot vorbi, dar Cecilia e mare de acum, m-oi odihni și la vară vom merge la C.A.P. fiindcă la noi la țară e greu să trăiești fără vite și păsări...

Dacă m-am odihnit cu bărbatul meu ? N-am avut nevoie. Poate cu reumatismul, dar unde să lași opt copii și să pleci ? Dumitru cînd vine, o dată pe săptămînă, la două săptămîni sau o dată pe lună, vine sîmbăta, pe întuneric, a doua zi e duminică, se spală, sparge niște lemne, cară niște apă și s-a făcut seară și-n concediu dacă vine facem treaba mai grea, tencuim, văruim, schimbăm gardul, acoperișul dacă e nevoie.., N-aș putea spune că a fost greu, poate n-a fost ușor, dar greu n-a fost, altfel cum am fi răzbit să creștem atîția copii, cîți am vrut să avem, ca să ne simțim bine și să fim în rîndul oamenilor...

Comuna se numește Săbăoani Printre cele mai mari și mai puternice din țară. Oamenii nu sînt foarte bogați, nu atît de bogați ca prin alte locuri ; viața lor urmează un destin, pe cale de a se modifica, început cu ani în urmă cînd bărbații comunei au plecat, fără excepție, pe șantierele țării, la Leșu Ursului, la Bicaz, în București, la Lotru, și mai recent în Libia, R.F. Germania cu ARCOM, în Constanța sau în Delta Dunării .. Cercul răspîndirii lor se strînge în jurul comunei, în județul Neamț, dar în comună ca să muncească poate nu vor mai reveni niciodată, în orice caz nu bărbații de-acum ; au rămas femeile, în exclusivitate femei și copii, foarte mulți copii, fiindcă săbăoanii pe lîngă acest destin comun mai au o datină sfîntă : copiii multi. Familiile cu patru copii sînt puțin numeroase, cele mai multe au între 8 și 16 și sub imperiul acestei tradiții certificatul de mamă se autentifică de către viață numai în raport de cîți fii și cîte fiice ai dat patriei. Nici o răbufnire, nici urmă de revoltă împotriva acestui destin. O mamă din Săbăoani este cu atît mai bravă și mai demnă de prețuit cu cît reușește să crească mai mulți copii. De nicfunde îngrata compătimire. Viața unei mame săbăoance se desfășoară uniform și pe deplin sub semnul unei calme împliniri.

MARIA

Ne-am căsătorit tineri. Ca să ne luăm, tatăl meu a umblat pe la București și nu o zi, două... Legea spunea că un bărbat nu se poate căsători mai tînăr de 20 de ani iar o fată mai mică de 18. Eu aveam 18, el nu și iată au și trecut 35 de ani. Am născut 12 copii, nouă trăiesc și de la ei, de fapt numai de la patru dintre ei, am șapte nepoței pînă acum. N-am știut cum se scurge viața pînă într-o zi cînd am simțit că obosesc și că după fiecare lucru pe care-l făceam trebuia să mă așez pe pat ; așa am descoperit că îmi place muzica : cînd m-așezam dădeam drumul la aparatul de pe policioară și acum ascult cu plăcere orice fel de muzică, populară, ușoară, fanfară, ce-o fi... Am observat că de pe la noi din Săbăoani oamenii nu prea cer muzică, deși le place. Cer cei de la Traian, de la Tămășeni, Doljești, Miroești, Gherăești, Bîrgăuani, și de la Piatra cer, din Săbăoani nu ! După fiecare lucru pe care-l fac vin să m-așez și dau drumul la radio. Se zice că de boala asta nu mă scapă nimeni și m-am convins că așa stau lucrurile : cu tot regimul și cu toate medicamentele pe care le-am luat, nu merge... La anii mei nu-s de moarte, știu. Sînt de muncă. Pînă acum n-am simțit nevoia să mă odihnesc și nu m-am odihnit mai mult de două ore pe noapte de cînd mă știu. Mereu am avut cel puțin un copil în cărucior, doi-trei mai mici pe-alături și unul în mine. Pe cei mari îi lăsam acasă, ca să învețe, dar nu învățau tot timpul și o dată și-au găsit de joacă chibriturile, le-au desfăcut, le-au aprins și de pe cîmp am văzut vîlvătăile de la casa noastră ridicîndu-se drept în sus, ca un semn, și nici nu știu cum am ajuns acolo la timp. La timp să-i salvez pe copii, fiindcă a trebuit să ne mutăm într-o altă casă. Apoi în concediile lui ne-am ridicat altă casă și de-atunci în fiecare an mai avem ceva de adăugat la ea. Tinerețul de ce crește, de aceea se civilizează și îi trebuie mai mult. Au plecat pe rînd copiii, la școli, la muncă, în fiecare an cîte unul, ca să se întoarcă trebuie să aibă unde și munca n-a fost mai ușoară și nici mai puțină fără ei. Apă tot trebuie să car, lemne tot trebuie să sparg, și tot la patru mă scol ca să pot sfîrși la miezul nopții. Pe-al cincilea copil îl căsătoresc acum și cu toate că munca diferă o nuntă nu e mai ușoară ca o naștere. Îmi mai rămîn patru, patru nunți, și firește după asta numărul nepoților nu va mai rămîne la șapte. Aș dori să am atîta sănătate ca să-i văd mari pe toți...

Nu, n-am știut ce-i o oră de odihnă, o oră pentru mine, 35 de ani am muncit fiindcă așa am apucat, cu toate că munca de-acum nu se potrivește în nici un fel cu munca de acum 35 de ani. Pămîntul trebuia muncit, pămîntul nu vrea să dea ceva dacă nu-l stropești cu sudoare și nu lași în el ceva din viața ta, tinerețe și tot ce ai mai bun, pe frig și pe ploaie, pe arșiță și pe secetă deopotrivă, muncești și de fiecare dată, în fiecare an o iei de la început. Am scăpat de grija pămîntului și pensie nu-mi trebuie, doar puțină sănătate, aș fi putut pleca la tratament, prin C.A.P. se dau acum bilete, dar n-am avut inimă să las copiii și casa, și pe el simbăta și duminica cînd vine acasă, fără cineva care să-l îngrijească ; banii fără muncă n-au rost pentru noi, tot la fel cum munca își pierde tîlcul ei ascuns cînd nu e pentru copii. Iată, s-a scurs o viață și în diminețile ce și în nopțile ei am îngrămădit de toate, le-am rînduit cum am crezut că-i mai potrivit, uneori mai bine, nu totdeauna cum ar fi trebuit poate, nu m-am gîndit niciodată la mine, am trăit pentru ei și, dacă uneori îmi spun „n-aș mai vrea de la viață decît să mai fiu măcar o clipă fata de școală, să aflu cum vedeam atunci viața și ce-mi închipuiam eu că va fi", știu totuși că acest lucru nu se poate și că viața nu putea fi altfel decît a fost, mi-a dat de toate și ce mi-a luat era dreptul ei să-mi ia, mi-a luat sănătatea și mi-a dat pentru urît radioul ăsta cu muzică cerută și de cei din Bîrgăuani și de cei din Piatra, numai din Săbăoani nu, nu cer mai mult decît mi se poate da și nu dau mai mult decît mi se poate lua : viața unei femei care nici prea deșteaptă n-a fost, nici prea frumoasă, dar care a făcut nouă copii pe care i-a crescut și i-a făcut mari, mai deștepți decît ea și mai frumoși, și pentru asta a muncit cît a putut, a suferit mai mult decît a crezut ea că poate suferi, a îndurat cît poate îndura un om și rînd pe rînd fata de 18 ani, mama tînără care am fost cînd era el militar, femeia cu burta la gură și cu doi țînci în căruță muncind pămîntul, mama alergînd să-și salveze copiii care dăduseră foc casei, soția numărînd simbetele și duminicile care au mai rămas pînă să-i vină bărbatul acasă, toate au dispărut, au rămas fiecare într-un colț al inimii mele, și în locul lor a rămas femeia asta sleită de puteri, fiindcă le-am dat-o copiilor mei și din puterea mea au crescut ei și vor mai crește mulți alții...

MARIA DOI

E simbătă după-amiază. În bucătăriile din curți fierb oale cu apă și mîncare. Se întorc bărbații acasă. Copiii așteaptă în dreptul porților. Nu se întorc toți bărbații din Săbăoani. Mulți abia și-au terminat concediile și nu se vor întoarce decît de sărbătorile de iarnă. În curți robotesc bunicile. Femeile tinere sînt pe cîmp. Au fost strînși cartofii, porumbul, legumele au fost și ele ferite de frigul de afară. A mai rămas sfecla-de-zahăr și pe tarlaua de lîngă șoseaua națională ce duce la Suceava grupuri de femei grăbesc lucrul zorite de apropierea serii. Maria Ciobanu nu e pe cîmp. A ieșit din cofetăria unde și spală podelele, și mătură, și zugrăvește, și vinde, ca să cumpere ceva pentru copii. Pînă să se hotărască ce să le cumpere mai întîi a plîns. Lacrimile au podidit-o la început fără să vrea ; asculta o emisiune la radio, cînd muzica s-a întrerupt și un glas de copil a început să rostească limpede și grav jurămîntul pionierilor. Mîine cel mai mare dintre copiii ei va fi făcut pionier la Iași ; astfel a organizat învățătoarea lucrurile : solemnitatea intrării în rîndul pionierilor să nu fie uitată niciodată. Programul e mult mai bogat, dar învățătoarea nu vrea să-l divulge. A plîns de bucurie. Și a mai plîns de tristețe. Pentru Maria Ciobanu, tristețea e felul în care-și exprimă ea bucuria. În afară de bucurie și de tristețe, un alt sentiment pe care-l cunoaște se numește încredere. Încrederea i-a venit treptat. Mai precis : atunci cînd a crezut că a pierdut-o. O pierduse cînd și-a dat seama că tatălui copiilor ei aflat pe șantierele din Făgăraș nu-i mai pasă nici de ea, nici de copii. De necaz s-a înscris la școală, la fără frecvență. Acum ea e elevă în ultima clasă de liceu, în timp ce băiatul cel mai mare este în clasa a doua. Curînd se va muta în locuință proprie. Frații ei urmează să se însoare și nu mai pot locui cu toții la părinți. Zice : „Pentru mine viața a început cînd mi-am dat seama că nu mai am nimic de pierdut." La anul își va da bacalaureatul și va încerca la o facultate. De măritat nu se va mai mărita însă niciodată. „Dacă tatăl copiilor n-a putut să-i iubească, cum o să-i îndrăgească altul străin ?" Odată cu locuința nouă, pe care și-a cumpărat-o, încep desigur grijile. Copiii nu vor mai putea fi supravegheați de părinți, ea nu se va mai putea retrage ca să învețe cum o făcea pînă acum. Știe însă că o femeie este mai mult decît un bărbat. Un bărbat singur nu poate crește doi copii. Ea va putea. Va putea să-i crească pe ei și va reuși și să învețe. Gîndul că viața de-acum înainte nu mai depinde decît de munca ei o umple de hotărîre și îi redă forțe pe care nu și le bănuia. „O, spune, nu mai sînt tînără, poate și de aceea am plîns puțin azi, dar dacă ați fi mamă ați putea înțelege ce simțămînt ciudat este acela cînd primul dintre copiii tăi a ajuns atît de mare datorită ție încît să fie primit în rîndul pionierilor, cînd dacă stai și te gîndești parcă n-a trecut chiar atît de mult timp de cînd tu însăți erai pionier și aveai o mamă pe care acum o regăsești în tine, femeia matură de-acum, deopotrivă cu copilul care-ai fost. Nu există nici o forță din lume care să poată cîntări acest simțămînt și să-l explice bărbaților. Nu-mi mai e frică de nimeni Nici boala nu-mi va putea răpune voința de a-i crește și de a-i vedea mari."

★

Desigur, cînd Angela și Lucica și Francisc și Alois vor fi devenit ei înșiși mame și tați, alta va fi realitatea citadină și industrială a țării. Comuna Săbăoani va fi devenit de mult ea însăși oraș. Ei înșiși vor fi o altă realitate. Două realități care nu se exclud, ci se presupun tot la fel cum munca bărbaților de pe șantierele noii realități nu poate fi despărțită de munca nevestelor de-acasă, deopotrivă de utilă, deopotrivă de eroică.

NICOLAE CRISTACHE ■

Artist, nu cabotin

O tulburătoare emisiune de muzică populară. Sînt cuceriți de o voce neobișnuită, o voce intrarupată, o voce solară. Cine să fie ? Nu am mai auzit oare cîndva un asemenea glas, insinuant depănînd șoapte venite din fund de veac ? Vocea de astăzi îmi apare însă mai sigură pe ea, mai hotărîtă, mai formată, mai limpede decît cea cu care o asemuiesc.

Altoite pe o străveche melodie de o mare frumusețe, meșteșugite vorbe de dragoste vin spre noi pe calea undelor. În simplitatea ce atinge perfecțiunea, înseși imaginile poetice se contopesc într-o nostalgică melopee ce ți-ai dori-o fără de sfîrșit.

Cîntecele, adevărate mărgăritare de indiscutabilă valoare folclorică, prezentate în graiul muzical și în dialectul lingvistic specific aparțin uneia dintre cele mai înzestrate regiuni deși folclorul ei a fost, pînă de curînd, prea puțin popularizat, vitregit. Este vorba de ținutul Izvernei, interesant prin străvechile creații ce mai supraviețuiesc — nu se știe pentru cîtă vreme încă — păstrînd puritatea nealterată a caracteristicilor stilistice locale.

Este ceea ce m-a tulburat ascultînd-o pe ANGELICA STOICAN în emisiunea radiofonică ce prezenta ultimele ei înregistrări.

Cu cîțiva ani în urmă, apariția Angelicăi Stoican la festivalul „Maria Tănase" a însemnat totodată revelație și consacrare. Am scris, în paginile acestei reviste, la timpul cuvenit, despre repertoriul, vocea și interpretarea plină de sensibilitate a artistei amatoare păstrînd convingerea că ea este una dintre cele mai reprezentative personalități artistice întîlnite de-a lungul depărtatelor mele peregrinări folclorice. Am scris despre Angelica Stoican cum am mai scris despre mulți alți cîntăreți de muzică populară. În destul de multe cazuri am avut tristul prilej să constat că sperantele debutului răsunător nu se realizau. Prea adeseori frumoasele flori ale primăverii nu au dat rodul făgăduit. Trecînd în categoria „profesionistilor" multe din aceste tinere talente nu au urmat drumul ascendent, ba uneori chiar dimpotrivă.

Tocmai din această pricină prezența Angelicăi Stoican, zilele trecute, pe calea undelor, mi-a confirmat încă o dată că argumentele — scuză aparținînd unora dintre cîntăreții care și-au cîștigat o invidiabilă poziție — sînt numai în parte valabile. Noile înregistrări ale Angelicăi Stoican dovedesc că în afara talentului înnăscut artistul trebuie să muncească necontenit pentru a se întrece pe el însuși. **Doar cel care dînd dovadă de curaj, de voință, reușește să-și impună repertoriul, chiar dacă acest lucru este legat de anumite renunțări și sacrificii, își merită numele de artist.** Angelica **nu a deformat moștenirea preluată prin artificii ieftine.** Dimpotrivă, ea s-a străduit doar, cu darurile ei naturale, să dea cîntecului **o interpretare contemporană,** corespunzătoare timpurilor de azi, o interpretare încărcată de sobru dramatism, temperat de bunul-simț caracteristic creației poporului nostru. Ea nu imită nici pe unul, nici pe altul, nu se transformă în penibil epigon, de pildă, al Mariei Tănase. **Nu se lasă furată de moda efemeră,** de gustul adeseori șovăielnic al marelui public, ci **se străduiește mereu să-și dezvolte propria personalitate.** Astfel a reușit să pătrundă însăși **esența cîntecului popular** de pe meleagurile de origine, a cărui frumusețe a intuit-o încă din fragedă copilărie și pe care astăzi, la maturitate, **îl înfățișează întinerit și înfrumusețat** prin fermecătoarea ei dăruire.

Am putut asculta noile înregistrări ale Angelicăi Stoican datorită pricepe-rii celor de la Radio, ei merită deci întreagă laudă pentru această mer:-tuoasă inițiativă.

Aceste **străvechi cîntece, redevenite noi** prin gîngășia și viața pe care le-a dăruit-o interpreta, sînt o nouă și netăgăduită dovadă a rolului însemnat ce îi revine artistului. **El educă gustul celor cărora îi se adresează, deschide publicului larg căile frumosului.**

Repet, sub nici un motiv nu își merită numele de artist cel care — în goana unor prea ieftine și trecătoare succese — își trădează această nobilă misiune, transformîndu-se din cădere în decădere într-un simplu cabotin.

HARI BRAUNER ■

Autori de cărți sau scriitori?

Acuma, cînd sistemul publicării debutanților pe bază de concurs a eșuat în modul cel mai vădit pentru toată lumea, problema aceasta merită să fie luată din nou în considerație, chiar profitîndu-se de experiența pe care respectivele „concursuri" au adus-o. Ne vom referi anume la una singură — din puzderia de implicații care ar merita o discutare chibzuită. Ne limităm doar la constatarea că publicînd pe baza unui control (voit) mai strict operele scriitorilor aflați la primul lor volum, sistemul acesta n-a omologat, nici promovat talentele reale, dar, ceea ce e sigur a operat o periculoasă discriminare între debutanți și... ceilalți. Aceștia din urmă n-ar trebui supuși unui control tot atît de sever? Și, cum controlul nu poate fi exercitat decît prin confruntarea cu publicul și cu critica, de ce să se considere că el ar înceta sau slăbi în cazul scriitorilor consacrați de cîte o carte, și care acum se pot legăna în iluzia că au dobîndit odată cu ea și un fel de patentă la funcționare privilegiată?

Pentru că trebuie spus: există inși care au publicat una, două, ba chiar nouă cărți, fără a fi încă scriitori. Există inși care au publicat nouă cărți, dintre care numai una aparține în mod cert literaturii. Sau alt caz: există inși care au început prin a scrie o carte bună sau numai promițătoare și apoi n-au mai făcut decît să înnegrească inutil hîrtia. Toți aceștia nu pot fi decît încîntați de ideea maximei severități pentru debutanți (adică nu pentru ei) și conferirea unui statut aparte „consacraților".

Cărțile trebuie să iasă la lumină, dar omologarea autorilor lor ca scriitori nu se poate face decît în timp și printr-un consens cît mai larg al opiniei critice. De aceea, debutul, oricît ar fi de emoționant pentru unii, nu trebuie să fie decît o etapă semnificativă. Critica nu poate fi doar o barieră în calea începătorilor dincolo de care să înceapă un fel de paradis imprecis și lesnicios. Omologarea calității de scriitor trebuie să fie un act continuu, al unei conștiințe critice vigilente. Pentru aceasta e necesară o revizuire a atitudinii critice și aplicarea unui principiu care i-a condus pe toți marii practicanți ai disciplinei: indulgență, bunăvoință, încurajare la adresa începătorilor și severitate din ce în ce mai accentuată, pe măsura afirmării, față de scriitorii consacrați.

ALEXANDRU GEORGE ■

Dezbateri

Literatură și istorie

Caracteristic epocii noastre e sentimentul istoriei. Aceasta presupune firește un mai mare interes față de trecut, dar și receptivitate la evenimentul politic în general. De fapt descoperim de fiecare dată un trecut care vorbește mai mult despre prezent. Vrem să spunem că istoria nu mai este o alegere, ci ține de existența noastră vitală. A apărut și o întreagă producție memorialistică. N-am zis literatură, deoarece intenția artistică lipsește cu totul (ceea ce nici nu e de condamnat). S-a afirmat că întîmplările (mai bine zis, crimele) secolului XX întrec orice imaginație, încît literatura se vede concurată chiar pe terenul ficțiunii. Altfel se va scrie de acum și romanul istoric. El trebuie să lupte mai întîi cu propria lui tradiție. Dealtfel, e și firesc să ne întrebăm: literatura de inspirație istorică (includem și dramaturgia) este literatură despre trecut? Răspunsul nu e deloc simplu. Fiindcă, dincolo de materia istorică, noi căutăm întotdeauna altceva: o idee, un sens. Depinde și de maniera în care procedăm. Istoria regilor la istoria oamenilor. Acum de la istoria scrisă la cea reală. Un exemplu ne oferă Marin Preda, în interviul acordat lui M. Ungheanu în **Luceafărul**. Romancierul celui de-al doilea război mondial nu se mulțumește cu nici o explicație generală, canonică. Ceea ce înțelegem din **Delirul**, dincolo de mecanica faptelor, nu vom găsi poate scris în nici un tratat de istorie. Dar cîte romane sau piese de teatru își asumă un astfel de risc?

Continuînd răspunsul la întrebarea pusă mai înainte: de regulă, prezentul învinge trecutul, dar între cele două momente nu există opoziție absolută, cum credeau romanticii.

Genul este de tot minor și proliferează cu ușurință. Am semnalat mai demult cîteva mostre. Fenomenul mai persistă însă. **Plecarea Viașinilor**, romanul Ioanei Postelnicu, e singura excepție mai notabilă. La polul opus, procedeul demitizării a dat o capodoperă (**Săptămîna patimilor** de Paul Anghel) și cam atît. Dar nu vrem să întreținem obsesia unei false opoziții și nici să impunem niște „modele". Demitizarea nu e în sine mai curajoasă decît idealizarea trecutului, deși impresia curentă poate fi alta.

Se discută mai nou, cu insistență, despre conflict în literatură. Un lucru ni se pare limpede (mai ales în literatura istorică): cu cît conflictul e mai puțin previzibil, cu atît pare mai autentic și mai de efect artistic. Altfel, se cade foarte ușor în convenție, în generalitate. Este posibil ca uneori conflictul să fie totuna cu cel social, de clasă. Dar și atunci are loc fie o schematizare a tipului uman, fie o supradimensionare, în gen epopeic, a subiectului. Nu ne lipsesc astfel de opere, unele de indiscutabilă ținută. Vedem însă resurecția de proporții a romanului istoric mai puțin sub specia povestirii și a proiecției mitice (ne gîndim la Sadoveanu) și mai mult sub specia dezbaterii politice, infuzînd textului o ideație de actualitate. Se înțelege, romanul istoric — în formula aceasta — e de fapt roman politic.

Ne interesează într-un roman istoric (îndeosebi cînd e vorba de trecutul apropiat) modul de expunere a faptelor, altfel zis — perspectiva. Raportarea la o teză, la o logică exterioară nu e neapărat un criteriu de adevăr. Corect ar fi să explicăm întotdeauna faptele prin ele însele. Acesta și este, într-adevăr, un principiu al istoriografiei moderne. În roman contează foarte mult relația dintre timpul obiectiv și timpul artistic. Să exemplificăm. În **Delirul**, faptele decurg normal, unele din altele. Într-un raport strict de temporalitate. Acțiunea se oprește prin 1941. Nici o clipă nu se face vreo trimitere la ce va fi mai încolo. Propriu-zis nu se știe ce se va întîmpla în 1944, nici după 1944. Romancierul nu divulgă nimic (din ceea ce cunoaște doar el) personajelor sale. Nu înseamnă că nu le judecă, ba uneori e chiar aspru cu ele, dar nu le scoate din timpul lor, din „adevărul" lor (deși acest adevăr va deveni mai apoi eroare). Dar așa au stat atunci lucrurile; eroilor cărții nici prin cap nu le trece ce o să-i aștepte în curînd. Eugen Barbu, în **Incognito**, vine cu alt mod de expunere. Firul strict cronologic e deseori întrerupt. În cutare capitol este prezentat procesul din 1946 împotriva lui Antonescu și a miniștrilor săi. În alt capitol se face aluzie la documentele de partid din 1967. Nu spunem că vreunul din procedee ar fi superior celuilalt. Le-am pus față în față numai pentru a arăta concret cum se poate realiza perspectiva în romanul istoric, punînd în valoare totodată interferența cu ideologicul și eticul.

CORNEL MORARU ■

Cronica literară

O falie în timp

A apărut, la **Editura Eminescu**, o antologie a prozei științifico-fantast ce românești (pe scurt, **S.F.**), intitulată **O falie în timp**. Autorul culegerii este, bineînțeles, Ion Hobana. Fără o lungă introducere, fără aparat critic, cartea se adresează celor care nu cunosc domeniul **S.F.**, în speranța de a-i cîștiga, dacă nu pe refractari, măcar pe cei care au rămas indiferenți pînă astăzi. Într-adevăr, atitudinea față de literatura **S.F.** este încă foarte contradictorie. Dacă îi scoatem din discuție pe cusurgii și pe snobi, la limita de jos, **S.F.**-ul este considerat o formă ideală a literaturii de consum, care ține seama de conștiința cititorilor. La cealaltă extremă sînt **fanii**, pentru care **S.F.**-ul nu este un gen literar nou, ci o formă nouă de literatură, care se dezvoltă paralel cu literatura tradițională, făcîndu-i concurență. Indiferent de aceste convingeri, literatura **S.F.** a devenit în ultimii ani obiect de studiu, și sînt țări în care ea a reușit să pătrundă nu numai în universități, dar și în școli, sub forma unor liste de teme sau a unor culegeri de texte comentate. Nu există nici o îndoială că, într-o bună zi, lucrul acesta se va întîmpla și la noi. Există astăzi antologii, istorii literare sau chiar enciclopedii ale literaturii **S.F.**, opera unor animatori entuziaști dintre care cei mai cunoscuți sînt, desigur, Pierre Versins, Jacques Sadoul sau Harlan Ellison. Rolul acestora îl joacă, la noi, Ion Hobana. Licențiat în litere, cu o teză despre literatura **S.F.**, el are naivitatea și entuziasmul unui veritabil **fan** și, ceea ce este mai important, acea tenacitate a picăturii de apă, care macină încet, dar sigur, o temelie de piatră considerată de toți inflexibilă.

Două probleme merită a fi discutate, pe scurt, în legătură cu această antologie. Prima privește noțiunea de **vîrstă de aur**, despre care vorbește Ion Hobana în prefața cărții sale în sens figurat, prin vîrstă de aur se înțelege o epocă (o perioadă) de înflorire din viața culturală sau spirituală a unui popor, în cazul nostru, a unui gen literar. În înțelesul acesta, pentru francezi, vîrsta de aur este perioada Jules Verne, pentru americani, cea E. A. Poe, pentru englezi, perioada H.G. Wells. Toți aceștia sînt considerați precursori ai **S.F.**-ului modern, care începe, pentru cei mai mulți, cu Hogo Gernsback (primul scriitor care a folosit noțiunea de **science-fiction**, în 1929) și cu revista acestuia, **Amazing Stories**, din 1926. Pentru **S.F.**-ul de după război, perioada Gernsback poate fi considerată, și ea, o epocă de aur. În **Vîrsta de aur a anticipației românești (1969)**, Ion Hobana înțelege să denumească astfel totalitatea încercărilor făcute la noi, pînă la sfîrșitul celui de al doilea război mondial. Epoca ar fi inaugurată de Demetriu G. Ionnescu (Take Ionescu), printr-o încercare juvenilă din 1875, și s-ar încheia cu **Nopți la Serampore**, de Mircea Eliade. Nu este prea mult? De fapt, în toată această lungă perioadă nu există nici o preocupare sistematică pentru **S.F.**, nici o revistă specializată, nici un semn că ar fi vorba de o conștiință a unei literaturi deosebite, ca să nu mai vorbim de o înflorire, fie ea și în sens figurat. Autorii acestei perioade (în antologie, Al. Macedonski, V. Eftimiu, T. Arghezi, Felix Aderca, Victor Papilian, Oscar Lemnaru) sînt scriitori care practică empiric și accidental **S.F.**-ul, fără să facă nici o distincție între utopia sau pamfletul în stil Swift, între fantasticul lui E.A. Poe sau Villiers de l'Isle-Adam și **S.F.** Există precursori, există încercări, dar o vîrstă de aur a **S.F.**-ului românesc nu există, și sentimentul sau conștiința acestei literaturi apare la noi abia după cel de al doilea război mondial.

A doua chestiune de discutat ține de valoarea literaturii **S.F.** pe care o avem. Antologia lui Ion Hobana conține o anticipație cu accente de utopie (Al. Macedonski), o foarte bună schiță în jurul ideii anulării gravitației (V. Eftimiu), două povestiri pe tema hipnozei (Mihu Dragomir) sau a experiențelor de resuscitare (V. Papilian), o nuvelă cu mutanți (Vladimir Colin), alta cu un robot (Eduard Jurist), mai multe călătorii în timp (Ion Hobana, Victor Kernbach, Mircea Opriță), o povestire pe tema lumilor paralele (Cecilia Dudu), alta, foarte subtilă, despre extratereștri (Georgina Viorica Rogoz). Dar oricît de ingenioase ar fi toate aceste texte, concluzia este că nu avem încă un Marin Preda sau un Eugen Barbu al literaturii **S.F.**, nu avem un Karel Čapec, ca cehii, sau un Stanislaw Lem, ca polonezii. Ion Hobana este un excelent animator, el poate scrie foarte competente studii teoretice, poate determina editurile să înființeze colecții speciale și Uniunea scriitorilor să acorde premii, dar un singur lucru nu poate face — un mare autor de literatură **S.F.** Avem un animator, ne lipsește un mare scriitor de literatură **S.F.**

FLORIN MANOLESCU ■

Faptele și vorbele

Amatori și „amatori"

Amator — ne spune Dicționarul explicativ al limbii române — înseamnă „persoana căreia îi place ceva, care are predilecție sau pasiune pentru ceva". Cuvîntul vine din francezul „amateur" și mai vechiul latin „amator", adică iubitor. Aflăm în continuare încă un lucru important: amatorul „se ocupă cu o meserie, cu o artă, cu o disciplină fără a o exercita ca profesionist".

Neîndoios că a scrie, a cînta, a picta, a sculpta a dansa sau a juca teatru în orele libere dovedește dragoste pentru respectivele activități, o atracție izvorîtă din natura ființei umane. Nimeni nu te obligă, interesul material e eliminat, devoțiunea pură și nevoia manifestării talentelor, pe care revoluția le-a eliberat din rîndurile maselor muncitoare, însuflețesc singure mișcarea artistică de amatori. Foarte adesea literatura, muzica, pictura, sculptura, coregrafie și chiar scena au mult de cîștigat din asemenea contribuții spontane, fără pataimale. După cum artele presupun, în exercițiul lor, un „învățat" și „dezvățul" le este nu o dată salutar. Creația veritabilă reclamă o frăgezime recîștigată a glasului și privirii, o stîngăcie, mișcătoare prin autenticitate, o prospețime care să mature rutina adunată, ticurile și cabotinismul. Să ne amintim ce revoluție a produs în cîmpul gustului celui mai rafinat ingenuitatea cucoritoare a genialului vameș Rousseau.

În plus, artistul amator, ieșit din rîndurile oamenilor care exercită tot felul de profesiuni productive, vine fatal printre găzduiții Parnasului, cu preocupările arzătoare ale celor supuși încercărilor grele ale vieții comune. Mulți autori celebri americani (Mark Twain, Jack London, Henry Miller, John Steinbeck, Caldwell și-au început așa cariera, îndeletnicindu-se cu scrisul printre picături, cît le lăsa timp liber diversele lor ocupații de pilot, tipograf, marinar, comisionar, muncitor agricol, laborant ș.a.m.d.).

E utilă însă, cred, o precizare esențială: există amatori și amatori. Neprofesionismul (rezumat pentru unii la faptul că producătorul de artă nu trăiește din aceasta) poate să implice, totuși, o foarte accentuată interesare. Se numără cu ghiotura și inși care practică așa zicînd amatorismul, fără a fi împinși de o chemare interioară, curentă. Pe unii îi mînă o vulgară poftă de popularitate. Omul ține să-și vadă, cu orice preț numele în gazetă sau să-i admire familia și vecinii mutra la televizor. E gata să facă orice ca să atingă o asemenea țintă, de ordinul ambiției exhibitive (gustul banilor, vine apoi și el curînd, nici o grijă!) În faza orgolioasă, vedetistă, însă, „amatorul" se mulțumește să înunde redacțiile cu torente de versuri, să compună romane interminabile și să le expedieze prin poștă editurilor, să fabrice nenumărate piese oferindu-le teatrelor, ca să ne menținem la literatură. Aduce cumva, măcar un suflu de viață nou? Dimpotrivă, cultivă fără o umbră de jenă toate șabloanele, rețetele și poncifurile, maimuțărind orice miroase el că are maxime șanse să se „publice".

Controlați prin reviste cîte semnături de poeți cu adevărat înzestrați înșeților în ultima vreme dumping-ul versurilor lozincarde, care compromit nobilul titlu al liricii patriotice. Nu veți găsi aproape nici un nume cunoscut. În schimb o armată de veleitari învirtesc zeloși cu flașnetă.

Aceștia nu sînt „amatori" în înțelesul propriu al cuvîntului, ci în cel peiorativ (curios, sensul echivalent cu „dilettant" lipsește din dicționarul explicativ), adică sînt iubitori de o reputație facilă și ieftină. În locul autenticității de simțire ei mimează aprinderile sufletești grave și profunde: nu găsesc vorba țîșnită din inimă, ci multiplică la infinit cîteva clișee răsuflate, autopastișîndu-se reciproc, cu o cuminte aplicație.

Cunosc cenaclurile literare. Mă ocup în fiecare duminică de unul studențesc, unde am avut satisfacția să văd răsărind pînă acum nu puține talente reale. Anul trecut, la o ședință, ne-a făcut surpriza să apară și un băiat, scund, blond, muncitor strungar într-o fabrică, și să stîrnească o admirație unanimă, nesimulată, prin patosul și vigoarea versurilor citite.

Dar în cenaclurile bucureștene am întîlnit și destui „amatori" gîrbovi, care sînt simpli veleitari îmbătrîniți, vechi și neobosiți solicitanți refuzați pe la porțile periferice ale literaturii. Și-au găsit micul lor „fief", unde s-au instalat solid și pontifică, ajungînd cu timpul „maeștri". Scot publicații necitite de nimeni și-și publică pozele pe cîte o pagină întreagă, care deschide caietul oferindu-ne chipul distinsului jurist și literat x într-o reculegere meditativă. (Nu inventez nimic!)

Asemenea eterni tachinatori fără succes ai muzelor adună de decenii invidii negre împotriva scriitorilor „profesioniști" și pîndesc să le ia locul, fiind prompt disponibili la toate conformismele, ca să-și realizeze visul. Amatorii autentici merită o atenție, încurajare și ajutorare frățească mult mai susținute decît pînă acum. „Amatorii" de a publica neapărat trebuie însă descurajați, iarăși, cu o sporită stăruință, fiindcă au impresia că le-a sosit, în sfîrșit, vremea.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR LA CLUJ-NAPOCA

Un moment frumos — întîlnirea cu Gil Dobrică

Trăiască România, cîntă absolut emoționant studentul italian Evandro Rossetti.

Valeriu Penișoară este de fiecare dată sincer cu el însuși și cu publicul.

CRONICA 200

Simbătă, 23 octombrie 1976, deci la trei ani și mai bine de la înființarea sa, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut la Cluj-Napoca manifestarea cu numărul 200. Au fost prezenți mai mult de 9 000 oameni și, ceea ce este cu adevărat remarcabil, imensa lor majoritate erau tineri, muncitori, studenți, elevi. Cu totul și cu totul în treacăt amintim că Sala Sporturilor din Cluj-Napoca, locul desfășurării întîmplării literar-artistice cu numărul 200, are socotită capacitate maximă cam jumătate din totalul celor care au venit să ne vadă în seara zilei de 23 octombrie, seară dusă pînă aproape de zorii unei alte zile — cea cunoscută și ramasă în calendare sub un nume comun : 24 octombrie.

Cum sînt unul dintre aceia care au participat și la ședința cu numărul 1, aceea din Casa de cultură a sectorului 1, de pe strada Slătineanu nr. 24 din București, și unul care datorez enorm acestui cenaclu (fapiul că acest cenaclu se identifică într-un anume sens cu numele lui Adrian Păunescu mă scutește de alte mărturisiri), fie-mi permis să relev marea emoție de care am fost stăpînit atît în timpul spectacolului, cît și după. Spre deosebire de ședința inaugurală, am văzut aici, la Cluj-Napoca, de aproape 150 de ori mai mulți oameni decît la ședința cu numărul 1, oameni cu identități diferite, este adevărat, dar credincioși artei tinere, angajată și responsabilă. În acești trei ani, scurși de regulă între un spectacol și altul, s-au întîmplat multe lucruri dar cel mai impresionant mi se pare acela că mai mulți dintre noi s-au maturizat cu trei ani în slujba acestui cenaclu. Cine are la îndemînă o colecție a revistei „Flacăra" din anul 1973 poate vedea de pildă pe Doru Stănculescu cel de atunci și-l poate compara cu cel de acum.

CRONICA 200

Momentul emoționant al spectacolului cu numărul 200 l-a constituit acela cînd într-o sală drapată de „Trăiască România / Trăiască tricolorul / Trăiască Alma Venus / Măria Sa Poporul", Adrian Păunescu a dat citire scrisorii de recunoștință și făgăduință a cenaclului către secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. O scrisoare emoționantă vorbind despre caracterul angajat al acestui cenaclu, despre faptul că el este o concretizare și o conștiință a politicii culturale a partidului, un rezultat necesar al dorinței tinerilor de a contribui și pe calea artei la afirmarea nobilelor principii ale politicii interne și externe a poporului român. Existența acestui cenaclu dovedește marile resurse ale unei arte ce se revendică direct din Programul partidului, o artă produsă de tineri și destinată tinerilor. Făcînd, într-un fel firesc, din aceste cronici un fel de dări de seamă de la fața locului, n-am vorbit pe larg de fiecare dată despre întreaga dăruire a membrilor acestui cenaclu, despre ceea ce reprezintă ei în aceste zile. Care de ce nu scriem, ca să dăm un singur exemplu, de **compozitorii** Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian, Sorin Minghiat, Marcela Saftiuc și — după cum este și normal — de Tudor Gheorghe. Lista este desigur mai lungă dar de ce n-am fi nedrepți și acum ?

Într-o sală deci în care expresia „plină ochi" înseamnă de astă dată mult prea puțin, la orele 18 punct Adrian Păunescu a rostit următoarele : „Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar vă salută în orașul dumneavoastră care este în bună parte și al nostru. Faptul că ne aflăm aici, în fața întîmplării literar-artistice numărul 200, se explică prin aceea că, după opinia noastră, alcătuiți publicul nostru cel mai reprezentativ. În fața dumneavoastră, sau mai bine-zis, alături de dumneavoastră am reușit de fiecare dată să nu desfășurăm spectacole formale, ci vii, reprezentative. Mulțumim Comitetului județean Cluj al P.C.R., primului său secretar, tovarășul Ștefan Mocuța, pentru excelentele condiții ce le avem, pentru această nouă dovadă de deschidere spre spirit". Apoi, au fost prezentați membrii cenaclului și trebuie să mărturisim că împovărați de aplauze au fost Mircea Vintilă, Tudor Gheorghe, Marcela Saftiuc și Adrian Ivanițchi. Dar în cazul ultimilor doi, o spunem fără maliție, a funcționat și ceea ce în cenaclul nostru este cunoscut sub numele de „eternitate locală". La vocile care se plîngeau că nu se vede bine întrucît lumea este „cît frunză și iarbă", conducătorul cenaclului și-a exprimat regretul că nu putem merge pe stadionul din localitate să realizăm acolo o întîmplare literar-artistică de divizia A.

Nici măcar acum nu au lipsit deficiențele de organizare de care — de această dată — redacția noastră se face vinovată. Astfel, lăsat să se descurce singur, cu îmbarcarea în Rapidul 25 (acela care ne-a dus la Cluj-Napoca) a nu mai puțin de șapte colete, sunetistul Constantin Țanã a reușit să uite în Gara de Nord, în preajma mesageriei, microfoanele. La ora aceasta nu știm dacă le-a găsit încă. Cert este că întîmplarea literar-artistică (și ce potrivit sună expresia de astă dată) a început cu doar două microfoane. Eugen Cristea și-a luat din nou șapca de alpinist și în fața unei săli binevoitoare a executat pantomimele **În tren** și **Tehnocrație.** A reușit, ca și de alte dăți, să fie excelent, dovedind că nu întîmplător a absolvit în acest an I.A.T.C. -ul ca șef de promoție. După aceasta, din cauza numărului imens de spectatori, din cauza imposibilității de a încăpea cu toții în sala amenajată pentru

Eugen Cristea este convins că la capătul u

unetii îl așteaptă munca.

mai puțini spectatori, s-a dat o pauză pentru reamenajare și reașezare, lucru care dealtfel nu a contribuit cu nimic la găsirea microfoanelor de care aveam atîta nevoie. La fără zece, învingînd aceste dificultăți, Florian Pittiș și-a desfășurat un superb recital actoricesc, meritînd din plin cuvintele lui Adrian Păunescu : „Un mare actor care găsește în poezia de azi poezia adevărată, în muzica de azi muzica adevărată, și mai găsește, grație unei munci demne de toată admirația, calea spre public. Un om mereu iscoditor". Recitalul lui Florian Pittiș a cuprins : **Scrisoarea III** (variantă de interpretare), **Corydon** (Radu Stanca), **Slavă comunismului** (Bertolt Brecht), o tabletă de Radu Cosașu, un monolog din **Elisabeta** de Paul Foster, un cîntec din **A douăsprezecea noapte** de W. Shakespeare compus de Dan Andrei Aldea și, împreună cu Adrian Păunescu, a recitat **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu, **Deocamdată nu** de Adrian Păunescu. Tot Florian Pittiș, al cărui recital a fost absolut impresionant — și cu această ocazie îmi exprim regretul că de prea multe ori în cronici m-am referit la el mai convențional — a fost alături și de Mircea Vintilă în superbele sale cîntece **Constantin și Veronica** și **Lordul John.** A urmat momentul pomenit la începutul cronicii, cînd sala, în picioare — cu un entuziasm extraordinar a ascultat și a aplaudat viu, prin aceasta exprimîndu-și deplinul acord la cele cuprinse în scrisoarea adresată secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Revenit în cenaclu, Mircea Bodolan și-a interpretat bucățile cunoscute și a prezentat în premieră melodia **Țării mele** pe versuri de Mihu Dragomir.

„Este unul din cei mai demni reprezentanți ai muzicii rythm et blues și soul. A cîntat cu foarte multe formații și din păcate compozitorii noștri nu reușesc deocamdată să compună melodii care să se potrivească la excepțională și neobișnuita sa voce". Așa a fost prezentat sălii — la propunerea lui Adrian Păunescu — și prezentarea este exactă. Gil Dobrică, de către Florian Pittiș. Succesul său la public a fost unul neobișnuit, căci vocea sa caldă, de expert, a fost însoțită și de un lucru mai puțin obișnuit : Gil Dobrică dansează și cîntă în același timp. Atmosfera ce domnea în sală în timp ce el își susținea recitalul **(Country Roads Take Me Home, Here We Go Again, Sitting On The Dock of the Bay** — varianta românească aparținîndu-i — **Never Ending Love for You** — melodii ale compozitorilor Ray Charles și Otis Redding) a semănat cu aceea din ziua cînd Brazilia a cîștigat campionatul mondial de fotbal. S-a apreciat pe bună dreptate că în Sala Sporturilor de la Cluj-Napoca Gil Dobrică a debutat parcă din nou, și noi, cei care am fost alături de el, am regretat atît că nu are de fiecare dată un mediu corespunzător, cît și că nu are buletin de București. Trebuie să spunem că prin conținutul lor, prin nonșalanța interpretării, bucățile audiate se încadrează fără nici o problemă în ceea ce mai de mult timp revista noastră numește muzică tinără. Făcînd concretă deschiderea cenaclului nostru spre valorile muzicale umaniste ale tuturor spiritualităților, au fost cîntate și **Vado via** (interpret Evandro Rossetti). **Blowing in the wind** (în limbile engleză și română) și **Dona, dona** (de asemenea, în limbile engleză și română). A fost alături de noi, străbătînd peste o mie de kilometri, între un spectacol și o repetiție, marele actor Florin Zamfirescu care a recitat impresionant poemul **Balada puiului de vulpe** al poetului sovietic Evgheni Evtușenko. Recitalul grupului compus din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranstzkv n-a avut ca lucru nou o mare reușită (cu așa ceva ne-au obișnuit), ci piesa **Joc** pe versuri de Kanyadi Sandor. Nu putem să omitem succesul deosebit pe care dealtfel îl face de atîta timp Valeriu Penișoară. El a prezentat ca piesă nouă **Ora strepezită,** ale cărui versuri aparțin poetului Adrian Păunescu. Recitalul lui Tudor Gheorghe a fost unul foarte bun și a cuprins : **Mină, surugiu. Foale verde dediței, Săraca inima me. Mîndra din leud, Acolo este țara mea. Ursul românesc** și, alături de autor, Adrian Păunescu, impresionantul **Repetabila povară.** Cîntecul **Acolo este țara mea** a fost reluat de întreaga sală care din inițiativa inimii s-a ridicat în picioare. Recitalul său, rotund, de o aleasă ținută artistică, s-a încheiat cu cîntecul **Riuri** pe versuri de Adrian Păunescu.

CRONICA 200

Fidel și de astă dată adevărului, voi spune că ajunși în acest punct, după cinci ore de spectacol, sala a dat semne de oboseală, astfel că recitalul lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat **(Ai, hai, Baladă de copilărie, Ioan Vodă, Șambala, Acvarium)** nu a găsit o rezonanță deplină. Așa se face că, deși astfel anunțat, s-a ivit nevoia să se renunțe la **Șambala** și **Acvarium** (piesa cu care urma să debuteze în cenaclu ca autor Sorin Minghiat) și din același motiv Doru Stănculescu a refuzat să-și interpreteze excepționalul cîntec **Fără petale.** Cum printr-un miracol, sala și-a revenit, autorul acestei cronici a primit și executat misiunea de a-l recupera pe Doru Stănculescu, plecat în oraș departe de cei care nu-l înțeleseseră pe deplin. Mi-a declarat că fiind vorba de a 200-a întîmplare literar-artistică este gata de orice sacrificiu, a revenit, și în fața altei săli, alta parcă, a interpretat cu adevărat magistral **Fără petale.** Au cîntat excelent alături de el Sorin Minghiat, Mircea Vintilă și Erika Jozsa. Două poeme de Marin Sorescu și poemul vizionar **La poarta grădinilor** al lui Dumitru Popescu, a recitat Mihail Stan. Pînă la miezul nopții, Adrian Ivanițchi, revenit în cenaclu ca urmare a bunei sale comportări, nicidecum a îndulgenței noastre, a fost talentat, serios și exact în **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea) și **Balada gureșei Coquette** (versuri de Horia Bădescu). Concetățeanul celor 9 000 din sală, Gheorghe Mureșan, a interpretat **Căruța poștei** și ne-a făcut să ne gîndim din nou că nu de fiecare dată instrumentul din mîna sa poate fi numit cu inima ușoară acordeon. La miezul nopții, Ion Zubașcu, care a devenit o certitudine a generației sale și a poeziei tinere, a dat-o pe cîntat interpretînd colindul **Florile dalbe, strigături din Maramureș** și cîntecul popular **Omul pădurii.** Alături de el, Adrian Păunescu, care dealtfel i-a supravegheat începuturile poetice, a spus către sală, asta avînd în vedere receptivitatea ei : „După cele ce s-au întîmplat cu Doru Stănculescu, iată-ne acum puși să trăim parcă inversul unui coșmar — este o dimineață minunată aici la Cluj-Napoca". Dealtfel, el a fost ajutat în susținerea acestui adevăr de localnicii Marta Nagy și Alexandru Bica, ei interpretînd **De juventute** pe versuri de Horia Bădescu. Există în acest cîntec o frază nemaipomenit de potrivită cu timpul care ne-a întîmpinat la Cluj-Napoca, și cu atmosfera din cenaclu : „E-o toamnă nebun de frumoasă la Cluj". A cîntat din nou în cenaclu Horațiu Paraschivescu și bucata **Orfeu** a fost bine primită de public. De dragul adevărului trebuie să spunem că el l-a acompaniat bine și pe Gil Dobrică. Acesta din urmă dealtfel, în urma numeroaselor bilete primite, a revenit după miezul nopții cu bucata **Timpul plînsului.** Recitaluri cu adevărat excelente, în care noi vedem și dovada concretă a atașamentului acestor tineri față de Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar, au susținut Marcela Saftiuc, Victor Socaciu, Valeriu Sterian și Evandro Rossetti. Nu cu puțină nostalgie ne-am gîndit că în urmă cu trei ani, atunci cînd cenaclul nostru era la început, Valeriu era Vali și nu singur, ci împreună cu Carmen. Mircea Vintilă și-a amintit și el cu emoție că pentru prima dată a cîntat **Pămîntul deocamdată** împreună cu sala aici, la Cluj-Napoca, și în semn de prețuire a cîntat, pentru prima dată în public noua sa melodie **Dor de singurătate** pe versuri de Adrian Păunescu. Ca de obicei, recitalul său a fost unul cuprinzător și în condițiile unei săli supraaglomerate, Adrian Păunescu l-a împărțit pe cei prezenți în trei, atunci cînd s-a cîntat **Mielul.** Mircea Vintilă împreună cu Adrian Păunescu au creat un scurt dar emotionant moment. Au fost auzite cîntecul **Bade Ioane** și poezia **Copiii de țăran.**

CRONICA 200

Cînd mai erau douăzeci de minute pînă la ora trei, știți noi cît și lumea eram oboșiți, l-a revenit unui alt mare actor rolul deloc usor de a încheia apoteotic spectacolul-triumf de 9 ore de la Cluj-Napoca. Este vorba de Radu Gheorghe care a făcut din prezența sa pe scenă o adevărată sărbătoare. Neobișnuitul său simț al umorului, tehnica mișcării dusă pînă acolo unde cuvîntul perfecțiune nu apare ca fiind exagerat, simțul sălii, finețea și autenticitatea fiecărui gest fac din tînărul actor o mare valoare a fiecărei scene. Noi, **Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar,** ne mîndrim doar cu faptul că am intuit marile sale posibilități și i-am acordat loc și spațiu de desfășurare.

Un spectacol-triumf, o adevărată sărbătoare a muzicii și poeziei tinere, libere și responsabile. Una din marile noastre nopți. Un angajament pentru Cîntarea României, patria tuturor elanurilor, trudelor și viselor noastre. O noapte nebun de frumoasă la Cluj !

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

La spectacolul cu numărul 200 marele Tudor Gheorghe a răspuns „Prezent"

O prezență marcantă în muzica românească folk : Valeriu Sterian.

Un talent viguros ca însuși pămîntul Maramureșului : Ion Zubașcu

Un tînăr în care ne punem mari speranțe : studentul brașovean Victor Socaciu.

Doi cîntăreți autentici de muzică folk : Adrian Ivanițchi și Horațiu Paraschivescu.

Aplauze pentru scriitorul Vasile Rebreanu care a contribuit la buna desfășurare a întîmplării literar-artistice de la Cluj-Napoca.

Profesionalism serios cultură muzicală pro fundă grupul de expresie maghiară compus din : Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranstzky.

Li se poate spune și așa : compozitorii Doru Stănculescu și Sorin Minghiat.

Un oraș pentru o cabană, un adăpost pentru restul lumii

Să vezi locuitorii unui oraș trezindu-se dimineața, pregătindu-se cu mic cu mare de o ascensiune în munți, să parcurgi împreună cu ei primii kilometri pe străzile reci și apoi prin păduri, ca într-un exod, ca într-o bejenie, e un spectacol mai rar. De data aceasta însă părăsirea orașului nu s-a făcut în taină, nu s-a făcut în decor de camuflaj, nu s-a făcut cu tristețe, cu disperare, ci într-o deplină consonanță, printr-o înțelegere prestabilită, cu oră aproape exactă de start, pe apartamente, pe familii, lăsînd la vatră doar pe cei bătrîni, pe virstnici, sau pe cei mici, sub zece ani. De data aceasta plecarea, și mai apoi drumul propriu-zis străbătut, a fost prilej de veselă petrecere și de performanță alpină, o ambiție a locuitorilor orașului, o ambiție care i-a mobilizat în așa fel încît aproape 15 mii de oameni au început să urce muntele pe la orele 4—5 dimineața și să înainteze în șir indian pe poteci abrupte și întortocheate spre cota 2 135. Cîmpulungenii se opreau cîteva minute la poalele munților, luau în primire saci de plastic de cîte trei kilograme, plini de ciment sau de nisip și într-un efort splendid, unul după altul, încordîndu-se și îmbărbătîndu-se, urcau preț de patru-cinci ore pînă la baza lacului Iezeru, acolo, la răscruce de vînturi, în decorul acela sălbatic de piatră și apă limpede în care cerul încearcă evadarea. Răsturnau sacii de ciment și de nisip în grămezi care erau preluate apoi de zidari, dădeau o mînă de ajutor la fundație, pregăteau varul și începeau coborîșul. Care era sensul acestei acțiuni colective în stare să mobilizeze un oraș pe meleagurile munților din vecinătate, într-un superb asalt al înălțimilor, pe un traseu stabilit dinainte de marcaje exacte și expresive? Construcția unei cabane turistice pînă la care nu se poate ajunge cu mijloacele de circulație derivate din descoperirea roții, a mașinii cu abur sau a motorului cu explozie internă. Construcția cabanei turistice de la Iezeru, unde în 1939 cîțiva inimoși clădiseră un refugiu acum devastat de intemperii, spart în țăndări de vînt, refugiu devenit impracticabil. E inutil să vorbim despre importanța unui asemenea adăpost alpin în împrejurările unei schimbări brutale meteorologice, pe vreme de furtună, de ploaie, de ninsoare; e inutil să mai facem aici pledoarie pentru cabane de munte în care oameni obosiți de drum găsesc un pat, un dejun frugal și un acoperiș sub cer. Cîmpulungenii, vecini cu muntele, alpiniști și schiori, îndrăgostiți de înălțimi, de aer curat, cu echipe de Salvamont premiate la concursurile naționale și, mai ales, cu oameni inimoși, de inițiativă, au găsit în activiștii Comitetului municipal de partid, în frunte cu primul lor secretar, tovarășul Ion Ploscaru, organizatorul acțiunii de construire a cabanei de la Iezeru, un om sensibil și de rezonanță. Strînși într-un comitet de acțiune de 13 oameni, consultîndu-se cu specialiști, apelînd la inițiativa întreprinderilor din oraș pentru soluții tehnice și materiale, chemînd la o amplă mișcare voluntară, cei 13 au găsit soluții eficiente de stimulare a spiritului cetățenesc, a ambiției de a construi, în afara preocupărilor profesionale și de familie, un edificiu durabil, la 2 135 de metri înălțime, deschis tuturor acelora care caută un adăpost ziua sau noaptea. Așa s-a născut soluția-cheie, soluția-simbol a acțiunii de la Cîmpulung, județul Argeș, de a transporta materialele de construcție a cabanei prin muncă generoasă, prin muncă voluntară, fără convocator semnat dinainte, cu participarea tuturor cetățenilor orașului. Unii dintre ei s-au urcat în munte, au ridicat corturi și au stabilit acolo o tabără de lucru permanentă. Erau muncitori aflați în concediu și elevi în vacanță. Conduși de maiștri, de tehnicieni și de profesori. Alegeau pietriș din lac și-l ridicau la nivelul planșeului construcției pentru a fi folosit la pereții cabanei, cerneau nisip pentru mortar, săpau gropi cu var, transportau și montau scheletul de fier și cofrajele, zideau de dimineața pînă seara arși de soare, șfichiuiți de ploaie, bătuți de vînt. Printre primii care au trasat drumul pînă la Iezeru a fost doctorul Victor Popa, medic neuropsihiatru, șeful centrului Salvamont din Cîmpulung, bărbat tonic, jovial, care a participat la nenumărate ascensiuni de urgență în munți, care a participat nemijlocit la salvarea unor oameni aflați în pericol pe viscol, pe timp de avalanșe sau, pur și simplu, din cauza unor banale accidente de mers. Medicul Victor Popa, discipol al marilor corifei ai medicinei ardelene Hațeganu și Goia, îndrăgostit de munte și de drumeție, recomandă ca medicament tuturor pacienților care-l frecventează cu diagnostic de nevroză astenică: „o ascensiune în munți!" În acest sens, cabana pe care au construit-o cîmpulungenii la lacul Iezeru este un adevărat sanatoriu! Alt entuziast animator al ideii, stabilit pentru un timp în tabăra de lucru de la cota 2 135, a fost profesorul de biologie și directorul Liceului „Dinicu Golescu", Ion Solomon, împreună cu elevii săi, astăzi deja studenți în diferite centre universitare din țară: „Iliescu la Chimie industrială, în București, Preda la Politehnică, în Brașov, Vicoveanu la Politehnică, în București, Băjan la Institutul de construcții din București, Scheancu la Politehnica din Timișoara etc.". Profesorul nu le mai reține prenumele, dar și-l amintește lucrînd cu voluptate și cu ambiție toată ziua, iscînd focuri de tabără noaptea, cîntînd la chitară, recitînd versuri și vorbind despre cîte în lună și-n stele.

Au fost consemnați și cîțiva „eroi" ai construcției, bărbați care nu numai că au cărat în spate saci cu ciment sau nisip, fierărie, mobilier, uși, obloane, rame, paturi de campanie, lemn pentru cofraje, coșuri metalice, sobe cu burlane, cauciuc, saltele, dar au mobilizat oamenii, au condus echipele de „alpiniști ad-hoc" și au lucrat efectiv la construcție lăsîndu-și amprentele în pereții cabanei așezate la întretăierea tuturor drumurilor alpine ce trec prin această zonă a Carpaților. Numele lor sînt: Gheorghe Stoica, secretarul Comitetului de partid al Uzinei mecanice, Vasile Vilceanu, tehnician la Uzina mecanică, Ion Bărboi, tehnician la Consiliul popular, Stelian Libardi, de la Întreprinderea minieră etc.

De fapt, acolo, sus, la cota 2 135, a fost ținut timp de 6 săptămîni, cît a durat construcția, un registru unde și-au trecut numele toți locuitorii orașului, precum și turiști aflați întîmplător în zonă, care și-au adus benevol contribuția la edificiu. Zi de vîrf era, evident, ziua de duminică. Oamenii urcau pînă la cabană, transportau materialele necesare, lucrau și se întorceau spre seară obosiți dar mulțumiți de drumeție și „ozonați" pentru restul săptămînii.

În final, cabana poate găzdui 90 de turiști.

Acum, acolo a nins. Vin oameni, se adăpostesc pentru o noapte, două și pleacă mai departe. Cabana stă acolo la încrucișare de vînturi, ca un han. Nu o păzește nimeni. Lîngă poarta masivă din fier se află în perete, la vedere, o cheie pentru drumeții care simt nevoia să se odihnească, să se adăpostească de viscol. Cabana a devenit punct de reper și loc de întîlnire pentru acela ce colindă munții cu treburi sau fără treburi, loc de popas păstrînd încă răsuflarea caldă a celor 15 000 de oameni din Cîmpulung, alpiniști, calfe și zidari sau, cum li se spune în limbajul munților, „șerpași" — după șirul indian în formă șerpuită desenat pe munte în timpul expedițiilor. 15 000 de oameni s-au ridicat duminică de duminică la cota 2 135 ca să construiască acolo, pe acoperișul lumii, o casă pentru toți oamenii.

A. DOHOTARU ■

A treia elegie precară

I

Oricum, din cîte-s cu putință
Vom înțelege prea puțin,
Îndepărtați într-o privință
Întru pămînt și-ntru ființă
De anii care ne mai țin.

Cineva trece nevăzut,
Microbul, Dumnezeul mare,
Acel născut iar nu făcut
Și înțeles de la-nceput
Ca un răspuns fără chemare

Ori ca un strigăt în pustiu
Neauzit încă de nime,
Ca un nechez de bidiviu
Pe care n-am putut să-l țiu,
Sălbatic, prins într-o desime...

II

O, rătăciri, pustietăți,
Iubiri tîrzii, fără măsură,
Și amintiri din alte dăți
Cînd așteptam lîngă acăți
Cu tot ce sufletul îndură!

Nu mă-ntreba nici cum a fost,
Nici ceasurile cum trecură —
Să spunem nu mai are rost
De-a tuturora și de-a nost'
Din cîte sufletul îndură!

Poate va fi într-un ajun,
Zăpezi ne țină de căldură
Cînd voi mai căuta să spun
În tînguire de nebun
De cîte sufletul îndură!

III

Ne ducem gîndul fiecare
Sortiți aceluiași tărîm,
Cu teamă și înfrigurare,
Streini de-acele clipe rare,
Deși ne tragem de la Rîm;

O trecere și-o-vălmășire
De neamuri care-au răsărit
Mai chiuie sub coviltire
Din evul lor de umilire
Împărătescul nostru mit —

Și eu sînt norul dus de vînt
Cît în văzduhuri nu mă mintui,
La cei rămași lîngă pămînt,
Cărora nu știu ce le sînt
Ori ce le-am fost, glorificîndu-i...

Sînt fiul vostru, le mai spun,
Neînviatul din morminte —
Fiți voi pămîntul meu mai bun
Să știu și cui să mă supun
Cît voi mai fi de-aci-nainte!

IV

Oricum, din cîte-s cu putință
Vom înțelege prea puțin,
Îndepărtați într-o privință
Întru iubire și credință
De anii care ne mai țin.

Mă tem că între noi va fi
Nu peste mulți o amintire,
Mă tem că nu vom mai știrni
Stîngheri și gravi, ca doi copii,
Acele ceasuri de nestire;

Mă tem, dacă vom ocoli
Odată-acele locuri străvii,
În anotimpuri prea tîrzii,
Că nici nu ne-om mai aminti
De cînd citeam din Epifanii —

În ocolișul unui nor,
Cum stam pe spate în livadă
Și din înaltul schimbător
Vedeam cum vin din lumea lor
Balauri, și se pierd grămadă...

Sub creanga mărului a nins,
Albinele se-ntorc și pleacă,
Și-n floarea care te-a învins
Tot în iubire pari aprins
Și vrei să mai rămîi oleacă...

V

Dar veacul celora trecuți
Prin locul umbrei și cenușii,
Înfiorați, pustii, tăcuți
Mai căuta necunoscuți
Să-i înfrățească-n veci cu dușii —

Într-un tărîm galițian
Unde și soarele-ntîrzie
Parcă păzit de-un gardian,
Ne pomeniram într-un an
Sub cearcăn de melancolie;

Dac-ar fi fost un dumnezeu
Al omeniei, cum se-aude,
N-am fi văzut acel muzeu,
Cutremurați, și tu și eu
Și urmăriți de legi talmude,

Unde-s grămezile de păr
De ochelari și de proteze,
De spaimă și de adevăr
Cu viermele crescut în măr
La prînzuri, cine și amieze!

Era un timp în grămădiri
De oase și de-ncălțăminte,
Cu blestemul întregei Firi
Și ura strînsă din iubiri
În groapa lui de oseminte.

Nu pasul tău te poartă-acum
Ci pașii lor, necunoscutii! —
Spuneai, te mai aud și-acum,
La locul urmelor de fum
Și-al urmelor de execuții!

VI

Oricum, din cîte-s cu putință
Vom înțelege prea puțin
Îndepărtați într-o privință
Întru pămînt și-ntru ființă
De anii care ne mai țin —

Atunci ne-am întîlnit părinții
În boală și singurătate,
Supuși numai făgăduinții
Și vorbei, dreptei și fierbinții,
Și gîndului de libertate.

Legați de-acele locuri sfinte
Și rătăciți în lumea mare
Cu tot ce-avură mai-nainte
Din înșelări și jurăminte
La cei streini de-ndurerare —

Tot ai pămîntului și-ai vremii,
Sub norii adunați pe rană
Ne întorceam din Academii
La cei pe care mai rechemi-i
Dinspre Cîmpia Transilvană!

Prin munți ni-s văile deschise,
Pe unde-odată mai trecum
Către Ithaca pare-mi-se
Pe urma fratelui Ulise,
Căci nu s-ar fi putut altcum!

ION HOREA ■

Scrisoare de pe malul mării

Valurile verzi și crude ale mării umplu zarea.
Oare voi ști vreodată să scriu ceva asemenea lor?
Se văd vapoare argintii cum se duc înspre țări pe care nu le-am văzut
Niciodată.
Mă gîndeam la cei care m-au negat.
Veșnica mea fragilitate fizică și marele meu talent de a privi lucrurile
Cu ochi de poetă m-au îndepărtat de cei care ar fi putut să mă iubească.
Și chiar dorința mea de-a fi liberă și felul cum îmi smulgeam libertatea
Din mîinile familiei cu un preț scump și unic.
Sensualitatea mea, ce mi-a fost dăruită ca răsplată a bolii și a morții
Ce mă pîndește pe după fiecare colț de zid
Și luciditatea mea care mi-a dat puterea să cresc în întuneric
Și singurătate au fost ele văzute, prinse laolaltă-ntr-un mănunchi,
Sau, așa cum simt că s-a întîmplat, chiar ele s-au întors împotriva mea.
Anii au trecut, simt acum în floarea vîrstei și, lăsînd la o parte
Cenușa care s-a strîns, scrumul străveziu,
Rod al vieții mele,
Iată, sensualitatea mă doboară ca un apus răscolitor
Iar în ochiul meu larg deschis, ca o peșteră,
Intră brutal, valul crud al mării
Și vapoarele de argint ce se duc înspre țări
Pe care nu le-am văzut
Niciodată.

ANGELA MARINESCU ■

Aşii volanului clandestin, băieţi de 2000 pe zi

„Pastramă" ? „Coroiu" ? „Cuţitarul" ? „Terente" ? „Rică Fante de Obor" ? „Mafioame" — vă spun ceva numele astea ? Fugiţi, domnilor, de-acilea : ce, astea-s nume ?! Io-te colea, proaspete, actuale, invulnerabile : VOICU PICIORUŞ ! MOLDOVEANU ! TITI CIOACĂ ! DOCTORU ! Păi ce, te joci cu ăstia ? Este că numele lor nu spune mai nimic ? Este ! Este însă că sînt indivizi de — cititi cu atentie — 2 000 (două mii) de lei ! zilnic, adică circa 60 000 de lei pe lună ?

...Mă aflu în biroul maiorului Mihai Gheorghe, de la postul de milităie T.F. al Gării de Nord. Un registru masiv închide între scoarţele lui groase sute şi sute de nume de borfaşi, bişnitari, peşti, prostituate — mă rog, întreg tacimul ce mai există din păcate într-o astfel de instituţie aglomerată cum e poarta Capitalei. O bună parte dintre aceştia o reprezintă „ştiucile", în traducere liberă însemnînd persoana posesoare de autoturism, dar şi alţii — precum cei patru pomeniţi mai sus, personalităţi demne de o neagră legendă contemporană — adevăraţi profesionişti ai volanului clandestin, aşi ai transporturilor ilicite şi speculeţ dezlănţuite.

De la maiorul Mihai Gheorghe aflu amănunte interesante despre aceştia (printre altele adresa lor exactă şi numele cel adevărat) şi iată cum treptat se conturează galeria a patru personaje într-un fel uimitoare :

Voicu Picioruş este pensionar pe caz de boală, ceea ce nu-l împiedică să conducă o „Dacie 1300", proprietate personală, care dacă ar putea vorbi — ea, Dacia asta — ar spune multe ; noi spunem, **deocamdată,** mai puţine : împreună cu **Doctoru,** Voicu Picioruş încasează zilnic circa 2 000 lei ; aşadar, ambii sînt capabili să plătească **chiar şi zilnic** amenda maximă prevăzută prin lege , 600 lei, şi tot le rămîne într-o lună o „leafă" consistentă.

Titi Cioacă : în jur de 45 ani, este „organizatorul" pieţei taxiurilor ilegale, şi vai de cel care încearcă să i se sîmcsonte în zonă fără a primi binecuvîntarea maestrului ; acum e taximetrist la I.T.B. (?! — n.a.). Amendă de 1 000 lei Titi a încasat-o pentru... barbut. Dealtfel, barbutul practicat la scară mare pe treptele staţiei de parcare a furgonetelor de pe Dinicu Golescu, din stînga Gării de Nord, este motivul unor nenumărate amenzi încasate de amicii noştri.

Moldoveanu. Asta e mai „domn", circulă şi face să circule banii oamenilor către bazaltarul său — pe un „Renault 16". Tipul se respectă : a plătit o amendă (clasa cu amendă de 600 lei), în urmă două ceasuri. E un parolist ! E un rasat ! L-a dus pe unul tocmai pînă în Piatra Neamţ, pentru un fleac, acolo : **4 500 (patru mii cinci sute !)** lei !... Asta, unul, lucrase o vreme în R.F.G. şi venise de-acolo cu niscaiva „souveniruri" care, de , se pare că n-ar fi făcut o prea bună impresie pe calea ferată, de pildă... !

Împreună cu un echipaj al miliţiei gării, ieşim în „piaţa barbutului". În nici două minute, încearcă să mă recolteze un binevoitor, un tînăr drăguţ, cu mustăţă subţire şi care se iscă, se iveşte, se naşte aşa pe lîngă mine încît mă şi sperii : „doriti o masină, domnu' ?" — îmi şuieră discret, şi mi se pare că are un dinte de aur. Pentru o clipă doresc, apoi, nu, deoarece exact atunci are loc o scenă imprevizibilă : taxiul (real, de data asta) cu nr. 9-B-2032 condus de şoferul Marin Dobre, abia scăpat de un nebun cu basculantă ce era să dea peste el, întoarce şi dă să parcheze reglementar la locul de staţionare al taximetrelor din faţa ieşirii din gară de aici, dinspre Dinicu Golescu. În faţa lui, blocînd locul liber se înfige o „Dacie 1300" (nr. 10-B-851). Şoferul taximetrului semnalizează reglementar cu farurile pentru ca acela din faţă să-i lase liber, să plece adică de pe locul unde oprise absolut nereglementar. Ei bine, ce şi cum Dobre ar fi fost cel vinovat, posesorul Daciei coboară, începe să strige la taximetrist, să-l apostrofeze, să-l ameninţe cu „tu ştii bă cine sînt eu ? !", gata-gata să-l ia şi la bătaie pe bietul om firav

Mare e grădina ta, Doamne !... Pe a cui mosie s-o fi crezut a fi stimabilul din 10-B-851 ? !

Acum, cînd închei aceste rînduri, mă gîndesc la un posibil roman de **suspence :** ce-ar fi să-i chem la redacţie pe „eroi" de mai sus ? Nu de alta, dar niste oameni de 60 000 lei lunar — şi care, nu ştiu cum se face, scapă sistematic de rigorile legii, folosind diferite tertipuri — merită a fi veritabili eroi literari, nu ? Sounem mai sus că le cunoaştem numele şi adresa. Hai, de pildă să-i invit la cenaclul literar „Universul" la nimereală. De pildă : tovarăşu **Iustin Roman,** domiciliat în Bucureşti, strada Cornescu nr. 37 sectorul 1 — zic „DOCTORU" — nu doreşti să ne faci o vizită ? Asa, pentru început : dacă persoana dumitale nu ne pare a fi destul de atrăgătoare din punct de vedere artistic, trecem la următorii. Şi nu în ordine alfabetică...

HORIA PĂTRAŞCU ■

La întîlnirea de a doua zi, pentru arvunitul falşilor taximetrişti, graţie curajului fotoreporterului nostru Em. Tănjală, au fost surprinşi în timpul tratativelor, următorii : Argentin Baciu (6-B-8404), Ştefan Dicu (8-B-6053). Lipseşte din fotografie Emil Oprişan (1-B-7077), plecat pare-se în cursă. Regretăm că nu l-am putut aştepta pe „starostele" falşilor taximetrişti.

Falşi taximetrişti pentru o falsă nuntă la Periş

Vineri, 21 octombrie, cam pe la orele 20, în Piaţa Universităţii, mai exact spus în spatele statuii lui Gheorghe Lazăr, parcă zgribulită şi ea de frigul neaşteptat al acestui mijloc de toamnă cu alură de ianuarie. În staţia de taxiuri din faţa restaurantului Terasa Colonadelor, nici un taxiu. În staţia de autobuze şi troleibuze, înghesuială mare. În jurul rondourilor şi-n faţa tăbliilor indicînd tot felul de rezervări în ceea ce priveşte parcarea, zeci şi zeci de maşini, ca nişte oi rebegite de frig. În jurul lor, discutînd despre cine ştie ce, şoferii, mai bine zis proprietarii. Văzuţi doar aşa, în trecere, par oameni de treabă, oameni care aşteaptă pe cineva, poate chiar pe soţiile intrate la parfumeria Romarta. Unul dintre ei, însă, proprietarul maşinii 2—B—1063, un cetăţean înalt, cu un pardesiu cenuşiu şi cu o pălărie la fel, aceeaşi culoare avînd-o şi maşina, aruncă nevinovata întrebare către o femeie cu două sacoşe şi un copil : „Doriţi o maşină, doamnă ?" Peste numai cîteva clipe, un Fiat albastru, cu portbagaj instalat pe capotă, avînd şi numărul 3-B-2391, repetă eleganta întrebare. Mă apropii de un grup de trei şoferi-proprietari, memorez numărul unei Dacii roşii, 1—B—7077, şi-l întreb pe şofer dacă e liber **Da,** îmi răspunde, **dar ce doriţi ?** Eu, zic doresc, mai multe maşini. (Era cît pe-aci să spun că am nevoie de cît mai multe maşini care s-au transformat în false taxiuri, iar proprietarii în falşi taximetrişti. Aruncasem nada cam fără să vreau). **Cum, adică, mai multe maşini ? !** Pentru o nuntă, răspund. **Cînd ?** Simbătă după-amiază. **Unde ?** La Periş răspund, alegînd la întîmplare, un nume de comună de pe lîngă Bucureşti. **Cîţi kilometri sînt pînă acolo ?** Nu ştiu să răspund, dar sînt salvat de unul dintre ei care, cunoscîndu-şi patria, lansează cifra o sută, o sută şi ceva de kilometri. **350 de lei,** vine răspunsul în cauză. Mie, prind eu curaj, mi s-a spus să dau chiar şi mai mult. **Păi cum să nu,** intervine unul înalt, cu un kent între buze, **dacă pui trei lei la kilometru, ca ăştia de la taxiuri, plus aşteptarea, plus efortul maşinii, că se-ncarcă maşina la maximum, nu, că doar e nuntă, ţe ridici uşor la 500 şi tot nu e puţin. Şi cîte maşini vă trebuie ?** Patru, sau cinci, sau chiar şase, nu ştiu exact, mi s-a spus să angajez cel puţin şase, dar ştiu eu cîte trebuie cu exactitate ? ! **De unde vă luăm şi la ce oră ?** Păi, zic, din Drumul Taberei, cam pe la cinci-şase după amiază, simbătă, cum v-am spus **Domnule,** zice proprietarul Daciei roşii, **s-a aranjat, vă găsesc eu băieţii, la sumă ne-nţelegem, mai ales dacă-i nuntă, poate că se lasă cu ceva ţuică, vin şi friptură la pachet, că e simbătă şi poate că avem şi noi invitaţi acasă. Cînd daţi arvuna ?** Acum nu am bani la mine, dar vin mîine cu băiatul. Ne fixăm o întîlnire, ne dăm un telefon, că doar nu-i lumea aşa de mare. **Domnule,** zice proprietarul, **noi mîine dimineaţa sîntem la slujbă, că sîntem oamenii muncii, nu sîntem derbedei.** (Ceilalţi rîd şi-şi dau coate). **Ne întîlnim,** continuă proprietarul, **tot aici, unde scrie „Rezervat Romarta".** Domnule, îi zic, încercînd totuşi să-i iau urma, eu poate că nu mai am timp să vin. N-ar fi bine să-i pot spune nuntaşului totul, unde staţi, ce telefon aveţi acasă sau la serviciu ? **Nu domnule. Să vină ei aici, cam pe la ora cinci după amiază. Noi sîntem aici, aici oricînd, sîntem negustori cunoscuţi, taximetrişti de lux** Dar, îndrăznesc eu, cum să vă cunoască ? **Spune-ne cum arată, că-l dibuim noi şi dintr-o mie. Ba nu. Mai bine să vină la mine,** intervine un altul, **că am o maşină mai deosebită, cu liniile alea galbene parcă sînt de la raliu.** Bine, domnilor, mîine la ora cinci, dar, adaug, am un frate care are maşină. Dacă aveţi cumva o asociaţie, o cooperativă de asta, cum să-i spun, poate vine şi el, **N-avem, domnule, dar la nevoie, pe sub mînă, o facem, numai să aducă şi cartea de muncă.** Fără, nu se poate.

VICTOR NIŢĂ ■

Ştiucile din Gara de Nord au devenit rechini

În ciuda faptului că pentru întîia dată ceasul meu arată aceeaşi oră ca şi ceasul Gării de Nord, n-am noroc în prima seară de pîndă.

A doua seară mă aflu exact în zona unde se adună şoferii „taxiurilor particulare". De la distanţă veghează la întîmplările vieţii mele maiorul Staicu Florea şi locotenentul Udrea Mihai. Eu sînt îmbrăcat în hainele meseriei mele iar ei sînt îmbrăcaţi în civil. N-avem radiocomunicatoare la noi dar avem multă încredere în justeţea acţiunii noastre. Cei 10—15 şoferi cărora le dau tîrcoale nu discută despre meciuri sau despre vreme. Pur şi simplu nu discută. Aşteaptă cu atenţia încordată să apară vreun client. Pornesc spre staţia de taxiuri unde zăresc vreo 2 maşini aparţinînd I.T.B.-ului. Cineva mi se aşează în cale. Rămîn calm pe loc. „Balta Albă" spun eu la întrebarea pusă de un individ în haină de piele „Îi lei tu, bă" se adresează „haină de piele" unui tînăr. „De acord", răspunde acesta, mulţumit că i se dă de lucru. E momentul să mă afirm şi eu şi plusez Nu mai e timp să-mi dreg glasul, dar cînd iau cuvîntul am un succes la auditoriu asigurat : „Ştiţi, mergem pînă în Balta Albă şi luăm nişte bagaje. De acolo ne întoarcem aici". „Asta da, cursă" par să spună toţi cei prezenţi şi cu mult respect îmi fac loc să trec. Mă îndrept spre o Dacie 1300 cu numărul 9-B-8147. „Cît mă costă ?" „110 lei". „Cît timp facem ?" „40 de minute dus şi-ntors." De-abia ne suim în maşină că trebuie să ne dăm jos. „De ce ?", face şoferul către maiorul şi locotenentul veniţi lîngă autoturism. „Dinsul cine e ?", întreabă maiorul după ce se legitimează. „Dinsul" sînt eu. „O cunoştinţă", răspunde tînărul. Şi-mi face complice cu ochiul. Mă străduiesc să fiu la înălţimea momentului şi îi fac şi eu cu ochiul. „Haide să ne cunoaştem mai bine, îi zic. Ştiu eu un birou unde nu ne deranjează nimeni" Între timp, de lîngă noi parcă s-a dat startul într-un raliu. Vreo zece autoturisme o pornesc în trombă în diverse direcţii: ori la stînga, ori la dreapta. În biroul în care intrăm şoferul îşi declină identitatea : Mina Dumitru. Locuieşte pe Aleea Zorelelor nr. 8, scara I, et. III, ap. 18 şi este controlor de calitate la I.M.G.B. Spune că a trecut întîmplător pe la gară, apoi zice că mi-a cerut 80 de lei ca să mă duc pînă în Balta Albă şi înapoi, iar apoi recunoaşte cum s-au desfăşurat exact faptele. Ceea ce demonstrează încă o dată că la adevăr se ajunge în mai multe etape. Maşina nu-i aparţine, ci este a unei mătuşi pensionare, care ţine atît de mult la el, încît şi-a cumpărat maşină numai pentru ca să i-o împrumute. Mai rămîne de văzut cu ce bani şi-a luat-o.

Desigur, putem glumi de o asemenea întîmplare, dar lucrurile ar trebui să dea de gîndit. În jurul Gării de Nord funcţionează în prezent un adevărat trust al „taxiurilor particulare", cu oameni bine organizaţi, cu sarcini precise şi duse cu conştiinciozitate la îndeplinire (unii acostează clienţii, alţii „ţin de şase" pentru a anunţa cînd vine miliţia, alţii asigură transportul şi au căpătat un asemenea tupeu încît îşi permit să ceară dispecerilor din staţiile de taxi să nu mai cheme taxiuri pentru ca să nu le ia clienţii. Lăcomia lor a devenit fără margini (ciştigă 1 000—2 000 de lei pe zi) şi ea profită de faptul că, la nevoie, clienţii plătesc orice sumă pentru a ajunge în timp util la destinaţie. Într-un articol apărut tot în **Flacăra** aceşti indivizi hrăpăreţi erau numiţi „ştiuci" tocmai pentru rapacitatea lor. De atunci şi pînă acum, ştiucile au devenit rechini, cu pofte tot mai mari de ciştig şi de o obrăznicie tot mai mare. După cum se ştie rechinii nu trăiesc în apele noastre teritoriale. Ar fi deci firesc ca aceştia, apăruţi peste noapte, să dispară cît mai iute. Să le dăm o mînă de ajutor.

GEORGE ARION ■

Ce îi putea aduce lui Vladimir Moraru o seară în care i-a rîs cu hohote norocul

Nu ştim cît l-a costat pe Vladimir Moraru splendida sa limuzină Renault 16, dar omul este hotărît să nu lasă în pierdere. Ba, dacă se poate, să-şi scoată şi banii. Trei-patru curse pe o seară (o seară mai „proastă") şi tot iese suta. Să-l urmărim, de pildă, într-una din ultimele seri blinde ale acestei toamne. Iese pe la orele 21 de la şcoala de maiştri şi se îndreaptă spre locul obişnuit. În zece minute, după cum bănuia, are client. Prima cursă nu-i formidabilă, pînă la Grozăveşti. Clientu-i singur, cît poate să ia ? Hai, fie 35 de lei. Grăbeşte pînă la destinaţie şi întoarce repede, că vorba ceea, timpul e bani. Bineînţeles, tot la Universitate. S-a făcut ora zece şi vrea lumea s-ajungă acasă, mai repede, ce dumnezeu, gîndea el filantropic. Gînd la gînd cu doi tineri care vor să ajungă, şi încă rapid, pînă în str. Carol Davila. Slab şi milos, Vladimir cedează : vă iau cu un pol. Trage tare, nu se poate să-i fie destinul chiar atît de potrivnic în seara asta. Orice ar fi, el va lupta. În primul rînd va schimba staţia. Întoarce pe Ştirbei Vodă, trece încet, scrutînd Piaţa Palatului, îndreptîndu-se umilit şi furios către „Cina". Aici, taxiuri ca la expoziţie. Scrîşneşte, mormăie ceva împotriva soartei ingrate şi accelerează spre „Telefoane". Implorat atît de profund şi consecvent, se pare că norocul îi iese în faţă la „Tănase". Parcă îi face cineva semn. Tot există un destin, restul e numai soartă, filozofează el din memorie şi frînează scurt, stăpînindu-şi bucuria, să nu vadă clientul, că te „joacă" de nu vezi douăzeci de lei. Dar clientului nu-i ardea cîtuşi de puţin de starea interioară a lui Vladimir. O avea pe-a lui, aşa că îi spune scurt : „Întoarce repede pînă în parcajul de la „Telefoane" pe care l-ai depăşit, şi te fac om. Mi-a rămas Dacia în pană şi trebuie neapărat să ajung acasă după ce mai luăm ceva din ea". Ca în filme, gîndi Moraru. Pe ăsta îl macin de două ori, o dată pînă în parcaj, că trebuie să ocolesc, şi apoi pînă acasă. Trage lîngă o Dacie 1300 albastră şi iese puţin, coborînd pe strada în pantă de lîngă „Telefoane". Cu atîtea necazuri nu-i de mirare şi pînă să întorc termină şi clientul cu încărcatul. Mai exact, clientul descărca şi încărca. O pungă din plastic cu Kent pe ea şi bine burduşită, un pachet sănătos şi o servietă diplomat. Se uită Moraru la toate, le cîntăreşte şi decide : pînă în Lizeanu 75, mai departe o sută. Simţise el ceva. Cum clientul nu părea dispus să se încurce cu chestiuni minore, îi face doar un semn, cum văzuse Vladimir simbătă într-un serial, cînd maşina era pe butuci. N-au trecut multe zile din seara cînd norocul îl pocnise şăgalnic cu vreo două sute de lei, şi Vladimir Moraru, strungar la Întreprinderea pentru lucrări hidrotehnice speciale Bucureşti, este chemat la miliţie să spună ce ştie în legătură cu spargerea unei „Dacii 1300" albastre, proprietate a O.N.T.-ului şi închiriată unui cetăţean italian, care a reclamat furtul la miliţie. Şi uite-l pe viitorul maistru Moraru Vladimir cît pe-aci să dea de bucluc tocmai pentru o seară în care i-a rîs cu hohote norocul.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

P.S. Dincolo de hazul anecdotic al celor relatate, morala apare mai puţin veselă. Pentru că rîvna de a înghesui clienţii în maşină şi sutele în buzunare nu este lipsită de un pericol care să anuleze beneficiile. Aşadar, stimaţi „taximetrişti" de drumul mare, pe cine luaţi în maşină ?

Cronica filmului

Întoarcerea marelui blond

„GHEORGHE ZAMFIR... dans une production française !" — anunță cu litere de-o șchioapă încă de la început, genericul acestui film. Pe cît de totală, surpriza e pe atît de plăcută : celebrul nostru naist semnează — și interpretează la nai, într-o orchestrație modernă, melodia lait-motiv a peliculei semnate de Ives Robert.

Comedie spumoasă, antrenantă, conținînd gaguri admirabile în sine, filmul se înscrie declarat în genul parodiei : o parodie a filmelor „polițiste" (ghilimelele își au rostul a sublinia că este o parodie a **proastelor** filme polițiste — un fel de parodie la parodie cu alte cuvinte), făcînd praf și pulbere pretențiile unor pseudocineaști de a băga groaza în noi cu orice preț și la orice oră din zi și din noapte. Filmul geme de cadavre, troznește de împușcături, bălțește de sînge, abundă în femei superbe — în sfîrșit, întreg arsenalul acestor subproduse, așezat sub ochiul ironic, necruțător, al regizorului, e făcut cioburi.

Pierre Richard și Mireille Darc — principalii interpreți — sînt fermecători, primul dovedind încă o dată calități de actor total (cîntăreț, dansator, interpret etc.).

Fără prea multe pretenții, fără a fi neapărat un film antologic — chiar dimpotrivă — „Întoarcerea marelui blond" are o calitate care mi se pare a fi esențială : aceea de a-i mai pondera pe derbedeii sălitor de proiecție, de a mai scoate din mințile înfierbîntate ale unor tineri certați cu munca, dar nu și cu timpul consumat în van, ideea că oriunde și oricînd văd pe ecran un glonte traversînd un trup cuprins de spasme, gata, s-au mai cultivat **oarecîcum.**

Cartea de film

Cinematograful românesc contemporan–1949-1975

Imaginea pe care o reproducem reprezintă coperta unui volum apărut relativ recent la Editura Meridiane.

Tirajul acestei cărți este de — conform casetei tehnice a volumului — 3 450 + 20 + 90 exemplare (?! — n.n.). Și poartă antetul Academiei de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România, Institutul de istoria artei.

Coordonatori : regretatul doctor **ION CANTACUZINO** și doctor **MANUELA GHEORGHIU** ; susținuți de către Arhiva națională de filme, Centrala „România film", Studiourile „Alexandru Sahia" și „Animafilm", precum și de către redacția revistei „Cinema"

Ce înseamnă acest volum ?

Înseamnă **extrem de mult :** în primul rînd, învățămîntul „de film" (care, la ora actuală, se rezumă doar la cursurile predate în cadrul Institutului de teatru și cinematografie **I. L. Caragiale** — deși discuțiile publice purtate în presă reclamă introducerea artei cinematografice ca obiect de studiu încă din școli !), primește astfel o primă carte — implicit obiect de studiu — despre cinematografia națională care, practic, a luat ființă după instaurarea regimului democrat popular. În al doilea rînd, această carte se încearcă a fi o primă lucrare de sinteză critică asupra acestei cinematografii. Titlurile capitolelor sînt, din acest punct de vedere, edificatoare: „Un sfert de veac de film românesc" (Ecaterina Oproiu) ; „În căutarea limbajului" (George Littera) ; „Patosul epopeii naționale" (Manuela Gheorghiu) ; „Valori interpretative" (Magda Mihăilescu) „Specificitatea națională și solidaritatea umană" (Florian Potra) ; „Actorii noștri" (D.I. Suchianu) ; „Filmul național și conștiința socialistă" (Ion Toboșaru) etc. — toate acestea reprezentînd o încercare mai mult decît lăudabilă de a sistematiza niște valori cinematografice naționale în scris, pe de o parte, pe de alta de a supune discuției publice niște criterii critice apropo de una dintre cele mai îndrăgite mai pasionante manifestări ale artei noastre contemporane.

Însoțit de o casetă filmografică mai mult decît cuprinzătoare, însumînd principalii autori și data la care s-au produs **absolut toate filmele românești** din perioada la care se referă volumul, însoțit de asemeni de o bogată iconografie editorială, „CINEMATOGRAFUL ROMÂNESC CONTEMPORAN 1949—1975" este, chiar și dacă din păcate scoasă într-un tiraj incredibil de... minuscul, o carte de referință, un prim gest al unor pasionați ai celei de-a 7-a arte de a da publicului nu numai peliculă, ci și ginduri despre ceea ce poate naște aceasta în conștiința maselor.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

Fumi

Un fost combatant (ucigaș de profesie) de pe fronturile din Vietnam rămîne cu o maladie stranie în urma coșmarelor războiului și bolilor contractate în junglă: el nu mai vede oamenii, ei vede de-a dreptul scheletele lor, îi vede dincolo de moarte și, dimpotrivă, se mișcă printre cei deja morți ca printre oameni vii, prezentîndu-le celor din preajmă, stupefiați, îngroziți, imaginea exactă a dispăruților în neant. Maladia lui este trecută acum în rîndul abdicărilor psihice ! Nu e de mirare că lumea e plină de asemenea excrescențe și malformații într-un secol în care mulți „interpreți" autentici ai lui Richard al III-lea de Shakespeare au pus la cale nu numai crime de cabinet, crime înăbușite în faldurile istoriei, ci masacre și chiar conflagrații. De aceea, a te încumeta astăzi să-l joci pe Richard al III-lea în fața unui public trecut prin infernul unui război mondial sau a unui public bombardat de știri alarmante de pe fronturile fierbinți ale planetei, e un act de curaj și o tentativă plină de riscuri. Pentru că s-ar putea ca publicul să nu mai reacționeze șocat la orocile care se îngrămădesc în spectacol, pentru că aceste orori au fost trăite direct sau sînt comentate în presa lumii cu un lux de amănunte uneori sălnic. În piesa lui Shakespeare, Richard al III-lea pune în scenă un spectacol monstruos, aproape grotesc, demontînd marele mecanism al puterii și arătîndu-le oamenilor, cu spada întinsă între lumină și umbră, rotițele însingerate. El provoacă destinul cu voluptate, îl savurează tenebrele, trăiește cu intensitate macabrul, oribilează lucrurile din preajma sa, trădează esența umană răzbunîndu-se programatic pe tot ce e frumos sau urît cam în firea lucrurilor, nu numai pentru că el e hidos și pentru că îi plac jocurile cu schelete și craii, ci parcă anume pentru a atrage atenția lumii pînă unde pot fi împinse limitele inumanului, limitele cruzimii.

Spectacolul de la București este monumental. Regizorul Horea Popescu a intrat în scena Teatrului Național, deschizînd toate ușile, toate bolțile, toate încăperile, pînă departe pe distanțe de zeci de metri, zdrobind actorii sub spațiul care rămîne gol și care îi înghite pînă la refuz. Fulminanta trecere prin noapte a lui Richard al III-lea ar fi trebuit să se consume într-un spațiu strîmt, sufocant, ca și cum am cobori în viscerele istoriei. Din această cauză personajele se pierd în semiobscuritate, se îneacă cu aer, aleargă și gîfîie, strigă și fac salturi de cascadori. Din această cauză, marele actor care îl interpretează pe Richard, înțelegînd exact esența personajului, avînd toate elementele de cultură ale rolului, se pierde printre reflectoare și printre spectre, între spade și cavalcade, apăsat de întunericul de deasupra, cu glasul său discret, cu alcătuirea și cu ținuta sa de profesor universitar care ține aici doar un curs de istorie. Atît. Dacă s-ar fi părăsit concepția spectacolului de catedrală și s-ar fi ales varianta de catedră (cîți a sălii mici a Teatrului Național), dacă s-ar fi jucat chiar în costume de stradă, ca la o repetiție, cu elemente și accesorii de vestimentație și decor care să sublinieze subtil epoca și rangurile personajelor, actorul Radu Beligan ar fi realizat poate o creație unică, dominată de spiritul său elevat și de viziunea sa superioară asupra textului. Horea Popescu, în complicitate desigur cu marele om de teatru care este Radu Beligan au ales însă varianta grandioasă, de superproducție și totodată bombastică a reprezentării lui Richard al III-lea. Pe de altă parte, regizorul, din dorința, mai bine-zis din nevoia de a umple spațiul scenic, de a fi mai operativ în desfășurarea spectacolului și de a șoca publicul, a creat o schelărie mobilă, greoaie și de fapt inutilă la care lucrează (la vedere) cîțiva manevranți de decoruri ca acarii la căile ferate. Cît vreme posibilitățile tehnice ale scenei, cu un planșeu ce se poate ridica și cobori în trepte, la diverse niveluri pînă în fundal, au rămas neexploatate. Scena spectrelor celor morți care îl impresoară pe Richard al III-lea și care este cea mai spectaculoasă în plastica reprezentației, constituie iarăși o eroare de calcul : publicul e furat de elementele tehnice ale montării și scapă sensurile blestemelor rostite de personaje, mai bine-zis înregistrate pe bandă de magnetofon ! Această scenă este de fapt elocventă pentru modul în care a desfășurat întregul spectacol Horea Popescu, explicînd la infinit, cu mijloace de efect, e adevărat, ceea ce se înțelege sau se subînțelege imediat prin textul rostit. De aici și mare parte din indiferența cu care se urmărește spectacolul și senzația de suprasaturație.

Deși „Richard al III-lea" s-a repetat, cu intermitențe, mai bine de un an, jocul actorilor nu s-a omogenizat. Ai impresia că fiecare aparține unui alt stil de teatru. În orice caz, din ampla distribuție se disting în primul rînd Silvia Popovici, în rolul unui spectru vitriolant al blestemelor care plutesc deasupra personajelor, Ioana Bulcă în imaginea zbuciumată și nefericită a unei victime senzuale și fătarnice în războiul dintre cele două roze, Gheorghe Cozorici în rolul sfetnicului devotat pînă la grotesc și devorat de ambiții, George Mottoi într-un frate prins nepregătit în mrejele cosmarului, Mircea Albulescu într-un personaj sigur pe sine, rostogolit pînă la urmă printre cadavre, Valeria Seciu într-o regină plină de otravă dulce, petită lîngă catafalcul celui ucis de mîna care o seduce și abandonată ca un manechin cînd jocul cu moartea schimbă cărțile și partenerii.

Dacă interpretul rolului principal în loc să dispară în culise s-ar fi retras la ieșirea din scenă în jilțul așezat pe podiumul din sală, dominînd scena și spectatorii, asistînd la ceea ce se întîmplă cînd autorul nu-l implică fizic în viitoarea evenimentelor, savurîndu-și opera, am fi avut probabil atitudinea exactă a lui Richard despre spectacolul monstruos pe care-l regizează și atitudinea mai exactă a regizorului Horea Popescu despre reprezentația Teatrului Național din București. Pentru că pînă la urmă noi am venit la spectacol ca să-l vedem pe Shakespeare, nu să inhalăm fumul împrăștiat din culise de pirotehniști în marea scenă a spectrelor.

A. DOHOTARU ■

Din folclorul spectatorului

Învingător, dar numai la puncte

La Teatrul dramatic din Galați, spectacolul cu piesa **Băiatul de aur,** de Clifford Odets, spectacol regizat de **George Radu,** arată clar că fiecare moment, fiecare scenă au fost serios gîndite și serios lucrate. Numai că, în ansamblul său, spectacolul pierde din greutate ; vorbind în limbaj de ring — limbaj îngăduit de o piesă despre lumea boxului profesionist american — își schimbă categoria. Și asta se petrece din cauza piesei, care e rotundă, dar are doar perfecțiunea lucrului de serie ; însă mai este și din cauza tempoului de joc, domolit tocmai de minuția cu care se „face" fiecare scenă ; precum și din cauza unei blestemate de monotonii a lucrului făcut bine dar fără strălucire.

Și totuși ! Pentru că grupul personajelor oneste, bînde și bune — reprezentat de actorii **Marcel Hîrjoghe** (o amărăciune frumoasă în general, dar teatral-lacrimogenă în final), **Leonard Calea** (o sobrietate bine măsurată dar o partitură îngrat de scurtă), **Șerban Bogdan** (o discreție păstrată chiar și-n mica porțiune de culme pe care i-o oferă textul : aceea a monologului sinteză în care-l încurajează pe Joe, fără vorbe mari, ci numai cu luciditatea concisă a adevărului descoperit prin proprie experiență), **Gheorghe V. Gheorghe** (o conștiință îmbătată în alcool, simpatică totuși pentru că actorul îi dă haz, chiar mult haz), și **Alexandru Năstase** (mai tot ce se putea stoarce dintr-un rol mic) — se constituie într-un singur personaj social cu variate și dramatice nuanțe. Pentru că grupul personajelor necinstite, agresive, fără scrupule și hrăpărețe — reprezentat de actorii **Dimitrie Bitang** (a creat doar cu o anume ținută fixă și ruptă a trupului, cu bătăile în podele la timpi egali ale unui baston, și cu o anume onomatopee, singurul personaj memorabil al spectacolului, cu toate că și acesta e umbrit de monotonie și de o ușoară exagerare în apăsarea pe cele trei pedale amintite ale „efectului la public"), **Eugen Popescu Cosmin** (bun dar nu la înălțimea rolului poate cel mai generos în nuanțe al piesei), **Grig Dristaru** (demaraj puternic, apoi o lentă dispariție, cerută, e adevărat, într-o măsură și de evoluția personajului) — se constituie într-un alt personaj social care realizează cea mai convingătoare demonstrație-expunere a spectacolului: aceea a tehnologiei prin care peștele cel mare îl înghite pe cel mic. Pentru că grupul personajelor oscilante — reprezentat de actorii **Liliana Lupan** (autentic dramatică doar în micul monolog din actul doi) și **Mihai Mihali** (chip și forță artistică doar pentru Joe cel ambițios dar descoperit în fața exigențelor lui Joe cel dramatic, cel frămîntat de dilema opțiunii în viață) — grup care ar fi trebuit, dar care, din păcate, n-a reușit să dea ax și greutate spectacolului. Și totuși, pentru toate aceste argumente și pro și contra, se poate spune că în această luptă, artiștii gălățeni au fost buni tehnicieni și-au fost și combativi, dar n-au cîștigat decît la puncte.

NELU IONESCU ■

Premieră la Teatrul de stat din Oradea : **Cînd iarba are chip de om** de Rodica Padina

Expoziții

Ioana Kassargian — sculptură și desene

Sculpturile alegorice ale Ioanei Kassargian *) au o grație tumultuoasă, unică în arta românească a pietrei și a bronzului și ies întotdeauna, cu mare siguranță de sine, în calea publicului expozițiilor cu mulți participanți. Deși, cum s-a mai observat, estetica lor trebuie înțeleasă în relație directă cu estetica operei lui Medrea, impresia primă și care durează este de originalitate. M-am întrebat dacă n-am putea considera aceste forme de o vigoare ciudată, delicată și melodioasă și de un patetism întrucîtva teatral drept rezultatul unei ingenioase contemplații și am conchis că faptul este posibil. Să fi văzut deci artistul o statuie de marmură scufundată în apă și să fi reținut tremurarea strălucitoare a formelor sub valul de cleștar. Obiectele scufundate în ape curate și luminoase, chiar și cele mai banale, prind să-și miște contururile și volumele într-un fel captivant. În general, clătinarea și curgerea apelor generează o stare poetică și o senină transă. Ioana Kassargian imaginează personaje, care prin atitudine trebuie să simbolizeze zborul, eliberarea, muzica, plutirea, armonia dar personaje ce par să-și fi estompat individualitatea, deodată, sub pînza sclipitoare a unui riu de munte. Dealtfel, stăruința cu care artista polisează materialul și reflexele ce se nasc din asta obligă privitorul să priceapă statuia ca pe un lucru al minții, în primul rînd. Recent, Ionel Jianu scria că lucrările Ioanei Kassargian „sînt forme în devenire, în care se desăvîrșește unitatea dintre spiritual și sensibil". Observația este esențială, fiindcă reține unul din secretele operei : sentimentul că statuia urmează a se transforma încă într-o altă statuie, nu foarte diferită de prima, dar de ajuns de diferită pentru a ne îndemna să o așteptăm pe următoarea.

Este adevărat că uneori prea multă grație și eleganță pot să obosească simțirea privitorului, dar această sculptură are destule calități și, între ele, darul de a se înnoi.

Desenele colorate oferă sugestia unor noi serii de opere, în care tema apei și a valurilor explică mai bine poetica sculptorului.

TUDOR OCTAVIAN ■

*) Galeriile de artă ale Municipiului București.

Cu necazuri şi belele, a venit frumos cu ele, pin' la medicul dentist

Policlinica pentru adulţi Floreasca, ora 8 dimineaţa. O clădire nu prea mare, ascunsă printre pomi, înconjurată de cîteva alei modeste. Au şi sosit primii oameni. Nu în clădire, ci afară. E al naibii de frig, burniţa nu se vede prin întunericul ce a început să se albăstrească, însă se simte — se simte zdravăn, te pătrunde pînă la piele. Pe la 6 pacienţii se numără cu zecile, au format un soi de rînd, stau la coadă adică, în majoritatea lor oameni virstnici, pensionari, dar sînt şi cîteva femei cu copii în braţe. Cineva a luat iniţiativa — sînt informat că aşa se obişnuieşte... zilnic — şi completează o listă : fiecare primeşte un număr de ordine, îi va folosi apoi la ghişeul dinăuntru, cel la care se eliberează bonurile, este firesc ca în orice policlinică care se respectă treburile să decurgă civilizat. Necivilizat mi se pare însă deocamdată faptul că oamenii îngheaţă de frig afară, în ger. Ştiu că există un hol încăpător, mai exact sînt două holuri suprapuse — jos pentru copii, sus pentru adulţi — oare de ce nu se dă drumul oamenilor în incintă pînă la începerea programului propriu-zis ? !

„Se face curăţenie !" — mi se explică, din partea unui „veteran", V.B. (din motive lesne de înţeles nu voi da numele şi adresa exacte ale pacienţilor cu care am stat de vorbă, făcînd la rîndul meu pe pacientul sosit aici pentru întîia oară : oamenii trebuie să-şi continue tratamentul şi după apariţia acestui articol ! În caz de nevoie însă, sînt gata să pun la dispoziţia celor interesaţi întreaga documentaţie). „Bine, dar curăţenia asta nu se poate face seara, după terminarea programului, aşa cum se procedează în mai toate instituţiile ?". „Asta nu mai ştiu, tovarăşu' !"

Pe la şapte şi cinci se deschid porţile împărăţiei. Lumea dă buluc, tremurînd, frecîndu-şi palmele îngheţate, un copil a început să plîngă. Se dau bonurile, apoi... aşteptare. Programul vizitelor începe — conform graficului — la ora 8. Majoritatea medicilor sosesc pe la opt şi jumătate, unii chiar pe la nouă şi nici unul nu vine pe jos — dar asta are o mai puţină importanţă ; principalul este că au venit.

O bătrînică scundă, îmbrobodită pînă peste cap, cu un chip zbircit şi privire blîndă, de om din cale afară de cumsecade — pe care orişice om de pe pămînt, gîndesc, şi-ar dori-o bunică — şi care mai are şi o plagă umflată pe frunte, în stînga, mi se adresează, bucuroasă că are cui vorbi : „...eu, mamă, am căzut în pivniţă, pe scări, mamă, uite-aşa, m-am dat pe spate, mamă, nici nu mai ştiu ce-a fost cu mine, că m-am izbit la ceafă, uite-aşaaa, mamă scumpă, şi pentru că am şi diabet, m-au dus întîi la... şi apoi aici, stau la injecţie, doamna doctor e aşa de cumsecade, mămico, aşa de bună, că nici nu simţi, ştii ? Da, mamă, aşa, aaaa !, da'am fost rănită răăău !"

...În holul de jos, cel al puştimii, pe perete, un soi de frescă colorată viu, de dimensiuni, ceva cu un iepure şi un fel de lup ce se vor amuzanţi, dar care mie unul mi se par cam sinistri ; într-un colţ, textul :

„De trei zile îndură
Iepuraşul meu în gură
Şi necazuri şi belele
A venit frumos cu ele
Pin' la medicul dentist" (...? ! — n.a.)

După cele spuse de către băbuţă, s-ar zice că nu prea sînt „belele" la această policlinică ; cu atît mai mult cu cît, iată, Alexandru T., 70 ani, pensionar, ţine să-mi afirme că majoritatea celor ce stau la coadă afară, în frig, în fiecare dimineaţă, sînt „pensionari care n-au ce face" (? !) se înscriu, fac piaţa, apoi vin la rînd, la injecţii. „Mă credeţi că şi eu am fost aici dimineaţa la cinci, astăzi ? — zîmbeşte — Am fost ca să iau „Flacăra". Acum stau la injecţie, îmi vine rîndul imediat. Da, lucrurile au stat mai prost înainte, medic coordonator era unul cam aiurit, acum însă a venit doctorul Cernica, nu am pentru domnia-sa decît cuvinte de laudă : este un om tînăr, energic, foarte bun medic. A pus lucrurile la punct".

Sînt pe cale să plec avînd convingerea că voi scrie un material pe bune despre Policlinica pentru adulţi Floreasca ; şi este exclus să nu fie şi lucruri pozitive aici, iată însă bomba, amănuntul care nu numai că mă pune pe gînduri, dar îmi lasă şi un gust de cenuşă în gură : mecanicul Radu I. a venit aici cu soţia într-o seară, pe la orele 8. Soţia se simţea foarte rău. A culcat-o pe banchetele din hol, apoi a solicitat doctoriţa de serviciu, Ana Doici Cornelia. „Las' că nu moare — mi-a spus, fără măcar a-mi privi nevasta — n-are nimic, dumneata nu vezi ?" Şi femeia avea 40 de grade... ! Pesemne pregătit de alţii, cu mai multă experienţă, Radu I. a scos discret un pachet de Kent. „Vai, dar nu trebuie !" — a spus doctoriţa ; şi şi-a băgat pachetul în buzunar. În cîteva minute reţeta era gata, medicamentele procurate ş.a.m.d.

„Te tratează cu o indiferenţă totală ! Mişti din urechi, îţi dă concediu două-trei zile ; nu mişti, nu-ţi dă !" (S. Gheorghe, contabil) „Ar fi interesant să le vedeţi ochii, atunci cînd începi să te scormoneşti prin buzunare sau bagi mîna în poşetă !"

...Părăsesc policlinica pe la orele 10, lumea s-a rărit acum, e linişte. Medici şi pacienţi, pacienţi şi medici — o relaţie ce prin însăşi natura ei ar trebui să fie sublim de umană, deoarece e vorba de durere ! „De trei zile îndură / Iepuraşul meu în gură / Şi necazuri şi belele / A venit frumos cu ele / Pin' la medicul...", etc

HORIA PĂTRAŞCU ■

Femeia de serviciu Constantina Rădulescu a fost punctuală la serviciu, dar medicii nu

Dacă la ora şase fără zece minute cînd am ajuns la dispensarul Cîlăbucet m-aş fi înscris pe lista întocmită de cei care aşteptau înaintea mea, aş fi fost al patrulea. „Uneori se vine şi de la orele patru, aveam să aflu mai tîrziu. La ora şase punct femeia de serviciu Rădulescu Constantina deschide uşa dispensarului. „Noroc că azi n-a fost frig", spune Nica Badea. Ea n-a venit să la bon pentru dînsa, ci pentru fiica ei care are un băiat de şapte luni, aşa că nu-l poate lăsa multă vreme singur. Intrăm în sala de aşteptare. Rădulescu Constantina începe să trebăluiască pe culoare. Revine de la capătul unui culoar stupefiată. Una din uşile dispensarului a rămas toată noaptea deschisă. „Bine că n-au ştiut hoţii", remarcă Badea Nica. „Aş, răspunde cu vagă mîndrie femeia de serviciu, au mai fost pe aici, n-au furat cine ştie ce. Caută mai mult ţigări, nu iau seringi. Adevărul e că şi găsesc la dispensarul nostru". Între timp vine şi asistenta medicală Titire Elena. Încep să se dea bonurile. După listă, la analize, la consultaţii fără. Fac o gafă şi mă desconspir. Din clipa aceea se instaurează în dispensar o agitaţie demnă de toată lauda. Se şterge praful pînă şi de pe tablouri, un afiş care afirma dizgraţios este pus în poziţia sa normală de lucru, se schimbă prin cabinete prosoapele şi halatele. Deşi ar fi trebuit să vină la şapte, cele mai multe din cadrele cu pregătire medie sosesc agale pînă către orele opt, dar după ce schimbă cîteva vorbe cu asistenta de la fişier se precipită către locurile lor de muncă. Se conturează curînd o imagine tonifiantă a poftei de lucru, din moment ce toată suflarea din dispensar ştie că se află acolo un reporter de la Flacăra. La ora opt cer condica de prezenţă. Doctorul Honţu Dumitru, îmi spune asistenta Mitrică Filipa, este dus la Comisariatul militar al sectorului opt. Dar unde sînt medicul coordonator Atasiei Aristide şi medicul Ion Dragodan ? Poate au fugit pe cealaltă parte şi s-au dus direct în cabinete la etajul întîi. Nici unul, nici altul nu se află acolo. Sînt în schimb în faţa cabinetelor pustii vreo zece oameni care aşteaptă să fie consultaţi. La opt şi şapte minute un bărbat intră val-vîrtej într-un cabinet şi lese de acolo îmbrăcat în halat. Este doctorul Ion Dragodan. Intră în cabinetul său şi lese de acolo rapid, intră din nou în cabinetul unde şi-a lăsat hainele şi revine în cîteva secunde. Îşi ulîase ochelarii. Doctorul Atasiei Aristide se desolidarizează de colegul său care a întîrziat deoarece a dorit să cumpere de la o librărie pentru copilul său albumul „Să ţesem frumos". Doctorul Atasiei întîrzie o jumătate de oră. Desolidarizarea de care am pomenit merge pînă acolo încît dînsul vine mai tîrziu pentru un cu totul alt motiv. Dacă Dacia 1 100 pe care o posedă a refuzat să pornească în ciuda tuturor eforturilor „De obicei nu întîrzii", ne spune doctorul Atasiei, care locuieşte în Balta Albă. Poate aşa o fi de obicei, dar în ziua de 21 octombrie n-a fost aşa. „Nu v-a dat nimeni telefon pe la şapte ca să vă anunţe de venirea mea aici ?" „Nu, cine să-mi dea telefon ?", se miră doctorul. Aşa o fi. După ce constat că doctorii nici nu au semnat în condică („aici nu ne formalizăm, esenţial e ca toată lumea să vină la program" — constatarea aparţine doctorului Atasiei, care s-a văzut cît de prompt s-a prezentat la program), discut cu cîţiva dintre pensionarii care aşteaptă : Toma Bazavan şi Maria, soţia lui, Ţugui Dumitru. Îmi spun că în alte zile e lume mai multă decît azi, dar doctorii nu prea întîrzie şi nu pleacă acasă pînă nu consultă pe toţi. Rogobete Tasica adaugă : „Păcat că au aflat cine sînteţi. Să vedeţi ce foială e de obicei pe culoar, cum intră şi lesi asistentele cu cafele pentru doctori, cu ţigări. Acum e linişte şi pace". E linişte şi pace, într-adevăr, dar nu pentru toată lumea. În primul rînd pentru cei doi medici care n-au dovedit respectul datorat unor oameni suferinzi care îi aşteptau. Întîrzierile astea nu sînt chiar atît de lipsite de importanţă cum par la prima vedere şi nu rareori ele pot costa viaţa unui om. Ceea ce nu e puţin lucru. După cum nu e puţin lucru nici măcar faptul că femeia de serviciu Rădulescu Constantina a fost punctuală la serviciu, dar medicii nu.

GEORGE ARION ■

La capătul maşinii 37, dispensarul Bujoreni, pacienţii sînt trataţi mai întîi şi-ntîi cu omenie

În fiecare zi, cu excepţia duminicii, firesc, la ora 6,30 fix, registratoarea medicală Maria Moroşan deschide geamul de la fişier şi i se pare că dincolo de geam sînt aceiaşi şi aceiaşi oameni bolnavi, majoritatea bătrîni, veniţi cu noaptea în cap, încă de pe la ora 5, aşteptînd să pună mîna pe un bon. Mare, foarte mare înghesuială şi aprigă luptă şi în ziua de vineri, 22 octombrie, la dispensarul comasat pentru adulţi din strada Bujoreni, capătul maşinii 37, dispensar aparţinînd de policlinica din Drumul Taberei şi-n cadrul căruia, pentru a explica oarecum înghesuiala de dimineaţă, sînt comasate circumscripţiile 197, 198, 199, 200, 201, 202, urmînd să se mai adauge încă o circumscripţie.

Cu toată forfota, bonurile s-au împărţit totuşi într-o atmosferă civilizată, nu s-a întîmplat nimic neobişnuit, n-a existat nici o obiecţie. Ca pîinea caldă s-au epuizat, în numai 25—30 de minute, bonurile la singurul medic care-şi începea consultaţiile la ora 8, Rodica Alexandrescu, medicul coordonator al dispensarului. Pînă la ora 7, ba chiar 7 fără zece minute, toate cadrele medicale medii semnaseră condica de prezenţă, cu excepţia asistentelor Otilia Niculescu, pentru prima oară în viaţa ei bolnavă, cu concediu medical anunţat, şi a asistentei Constanţa Voicu, de mai multă vreme bolnavă, aflată, pare-se, în pragul pensionării.

Amestecat printre bolnavi, am avut surpriza să constat că asistentele Teodora Drăguţ şi Olga Ionescu, de la cabinetul de tratamente, şi-au început ziua de lucru cu zece minute mai devreme, primii pacienţi fiind Ion Simion, Ştefan Ţcacenco, Ana şi Ion Soare.

La ora 8 fac cunoştinţă şi cu Rodica Alexandrescu, medicul coordonator al dispensarului şi consemnez că pacienţii sînt consultaţi în două ture, dimineaţa şi după-masa, timp în care se fac şi vizitele la domiciliu, vizite pe care registratoarea Moroşan le interceptează telefonic. În acea zi apelaseră la acest mod de-a fi consultaţi următorii cetăţeni : Iordan Dumitrescu şi soţia sa, amîndoi bolnavi şi anchilozaţi, Teodora Ionescu, febră, 39 de grade, şi dureri în gît, singură în apartament. Verşovia Secăreanu, picior umflat, Stanca Popescu, febră şi imobilizată în pat, Petra Lupu şi Ruxandra Nicolae, amîndouă anchilozate.

Se confirmă zvonul că medicul Ivonne Zacopceanu nu va veni în această dimineaţă şi, mai mult ca sigur, nici în următoarele zile. Ieri, la policlinica din Drumul Taberei, doctoriţa Zacopceanu a fost depistată cu un ulcer duodenal şi o nişă de 8 milimetri. Printre oameni, ştirea este primită cu nedisimulată părere de rău.

Cu ultimul bon, Victoria Comşa îşi aşteaptă rîndul. Îi este teamă să nu piardă o comisie de la Maternitatea din Giuleşti. Cu alte cuvinte nu doreşte nimic altceva decît o trimitere. Victoria Georgescu, de la Institutul de proiectări judeţene Ilfov, de-abia stă, are o lombosciatică acută, orice mişcare o face cu preţul unor teribile eforturi, a prins bonul numărul 9. S-a mutat de curînd în Drumul Taberei, pentru a doua oară vine la dispensar şi i se pare, ba e chiar sigură că faţă de policlinica din Floreasca, aici lucrurile sînt mai bine organizate. Singurul meu neajuns, zice, deocamdată, dincolo de boala asta care vine odată cu toamna şi iarna, e că la farmacia de lîngă blocul C-13, de-aici, din Bujoreni, nu se găseşte Alindor. Ar trebui să se găsească pe toate drumurile, la orice farmacie, că doar nu e aur curat!

La ora 7,30 bonul cu numărul 10 a fost prins de către profesoara Eugenia Smarandache de la Şcoala generală 156. Are o laringo-faringită care i-a luat toată vocea. Vorbeşte în şoaptă. Pentru tot personalul dispensarului nu are decît cuvinte bune. Şi e bine să notaţi, adaugă dînsa, că nu fac nici un fel de compliment nimănui. Cu aşa ceva nu se glumeşte, iar adevărul, oricare ar fi, trebuie respectat.

În numele acestui adevăr pe care cu plăcere l-am consemnat, trebuie să mai spun că am făcut cunoştinţă şi cu medicii Nicolae Astratinei şi Antoaneta Mustăţea, oameni care, prinşi de treburile lor pînă peste cap, m-au întrebat dacă am găsit ceva în neregulă. Ce anume aş fi putut găsi, i-am întrebat la rîndul meu. Ştim noi, au continuat dînşii, poate că înghesuiala asta, dar, cum să vă spunem, deocamdată asta-i situaţia, pînă cînd Drumul Taberei va avea şi un spital. Nu ştiţi cît mai e pînă atunci ?

Nu, deocamdată nu ştim, sau, mai bine zis, deocamdată ştim, adică am văzut cum oamenii de la dispensarul din Bujoreni, medicii şi celelalte cadre medicale i-au întîmpinat şi i-au consultat pe bolnavi, majoritatea bătrîni, din acea zi. Altfel spus, la capătul maşinii 37, dispensarul Bujoreni, pacienţii sînt trataţi mai întîi şi-ntîi cu omenie.

VICTOR NIŢĂ ■

evenimente mari, evenimente mici din presa județeană

VINOVAȚI DE CULTIVAREA UNOR FAVORITISME ȘI ABUZURI

La C.A.P. Rus, județul Maramureș, 88 de cetățeni dețin loturi în folosință personală fără drept, deoarece în 1975 nu au efectuat numărul de norme de muncă prevăzut. Alți vreo 30 de cooperatori, între care și dintre cei promovați în diferite posturi de conducere ca și o seamă de favoriți, posedă loturi cu dimensiuni mai mari decît cele legal prevăzute. Ba mai mult: asupra acestor surplusuri nu există la contabilitate nici cea mai banală evidență pentru a se cunoaște ce suprafață totalizează ele și nici nu sînt lucrate în acord global, așa cum s-a stabilit inițial. Comisia care trebuia să reglementeze modul de folosință a acestor terenuri, precum și inginerii Ioan Cavași și Vasile Rus, Toma Pop, președintele C.A.P., nu și-au făcut datoria, dar acum aduc în discuție tot felul de „explicații". Reprezentanții Direcției agricole județene și ai U.J.C.A.P., trimiși la Rus să cerceteze și să înlăture ilegalitățile și abuzurile, i-au adresat unui cetățean din sat, nedreptățit, care reclamase grave neregului în aplicarea statutului C.A.P. — el însuși vinovat de abuzuri în disputa cu un vecin — un răspuns din care reproducem textual: „În legătură cu cele sesizate privind favoritismele și abuzurile ce se mai fac prin lăsarea la unii cooperatori să folosească terenuri mai mari decît dreptul de lot în folosință, vă informăm că situația este cunoscută atît de organul comunal de partid și de stat cît și de către conducerea C.A.P."

Iată cum cei care încalcă legea și cultivă abuzul își mai găsesc și cocoloșitori. Rară probă de impostură, cu semnătură și ștampilă! **(Emil Covaci)**

(PENTRU SOCIALISM)

HARNICIE ȘI INTELIGENȚĂ TEHNICĂ

■ Colectivul Întreprinderii de confecții Marghita a raportat o producție suplimentară de 24 milioane lei obținută aproape integral pe seama sporirii productivității muncii. Și sarcina de export a fost depășită cu 36 mii lei valută.

■ Autoutilarea creează largi posibilități de afirmare a inteligenței tehnice la Întreprinderea de mase plastice „Viitorul" din Oradea. După punerea în funcțiune a două moderne și reușite utilaje — **mașină automată de confecționat perii** (la care se obține o producție cantitativă și calitativă identică celei realizate la utilajele similare din import) și **mașină de despicat fire** — acum se află în stadiu avansat **mașina de extrudare și suflat**. Aceasta urmează să fie pusă în funcțiune la finele lunii curente.

(CRIȘANA)

SĂLBĂTICIE... PĂRINTEASCĂ

Faptele s-au petrecut pe data de 5 august a.c. Gheorghiță, în vîrstă de 11 ani, bărbatul cel mare dintre cei patru copii ai lui Cocu zis Bărcuță, s-a dus la stînă, în vizită la tatăl său. La ora prînzului, Alexandru, tatăl, cioban din satul Aid[illegible] comuna Bărăști-Mureș, județul Galați, era bine „afumat". Atunci și-a adus el aminte că Gheorghiță, fiul mai pleacă de acasă, din cînd în cînd la... bunici (vom vedea de ce), că este obraznic, că se joacă toată ziua. Fără să stea mult pe gînduri, a pus mîna pe bită, lovind nemilos în ființa plăpîndă și fragilă. Nu s-a uitat unde dă: în cap, peste mîini, peste picioare, peste tot corpul. Gheorghiță a plîns, a cerut iertare, ajutor, pînă cînd și-a pierdut cunoștința. Fiara cu chip de om nu s-a potolit. A continuat să bată cioban[illegible]... Apoi, după cum relatează martorii, Gheorghiță a fost supus unui alt supliciu, fiind legat de piciorul patului cu sîrmă și lăsat în stare de leșin pradă roiului de muște. Faptele par incredibile, dar ele așa s-au petrecut. Nu era pentru prima dată cînd Gheorghiță suporta asemenea barbarii. Acest copil cu ochi vioi, dar triști, a trecut de multe ori „prin mîinile" tatălui său, motiv pentru care își găsea loc de refugiu la bunici ori la vecini. Cum a reacționat mama, cînd a auzit de cele întîmplate acolo, la stînă? „Lasă să-l bată, să-l omoare, că este o secătură". Nu de puține ori, cînd Gheorghiță scapă din pumnii sau de sub bita tatălui, în loc să găsească apărare în brațele ei, sălbăticia se prelungește.

S-au găsit oameni cu inimă adevărată. Ei au anunțat Miliția, medicul din sat și, împreună, l-au dus pe Gheorghiță la dispensar, acordîndu-i-se primele îngrijiri. Apoi a fost internat la spitalul județean, unde, timp de 35 de zile, s-a bucurat de tratament și îngrijire deosebită pentru vindecarea leziunilor corporale traumatice. Acum este în afara oricărui pericol. Ei a răspuns „prezent", la prima lecție din noul an de învățămînt.

Alexandru Cocu a fost trimis în judecată pentru faptele arătate mai sus.

(D. Bourceanu) **(VIAȚA NOUĂ)**

SUCCESE STRĂLUCITE

Stelian Grigore s-a prezentat la startul ultimului său an de liceu (Grupul școlar de chimie din Ploiești) cu o bogată recoltă de succese, dobîndite de-a lungul vacanței de vară. La a V-a ediție a sesiunii naționale de comunicări științifice, desfășurată la Tîrgu Mureș, tînărul ploieștean a obținut premiul I la chimie. Participînd și la o confruntare de același nivel în domeniul biologiei, la Tulcea, Stelian Grigore s-a întors acasă de asemenea cu premiul I. Cu cîteva zile înaintea începerii noului an școlar, a fost invitat la o consfătuire națională a cadrelor didactice, unde a produs o excelentă impresie, prezentînd un cromatograf pentru laboratoarele școlare, cu îmbunătățiri remarcabile aduse aparatelor tradiționale.

Pe lîngă pasiunea pentru știință, pentru cercetare, Stelian Grigore are și pasiunea literaturii, ca și pe cea a sportului. Poet și recitator, trece pe terenul de baschet sau de handbal și dovedește reale calități, aceeași dăruire și pe cîmpul bătăliei sportive. **(Corneliu Șerban)**

(FLAMURA PRAHOVEI)

NU MĂ MAI FAC ZUGRAV

— foileton —

A venit un vecin și mi-a spus: „Zugrăvesc." Nevastă-mea, care era de față, a zis și ea: „Zugrăvim". Așa că, peste două sau trei săptămîni, a venit unul de la cooperativa „Constructorul" cu fel de fel de unelte și materiale și s-a apucat de treabă. Adică a început să stropească în dreapta și în stînga, pe pereți, pe parchet, pe mobilă, pe unde se nimerea. A doua zi arătam ca o cetate asediată. Și, fiind singur, mi-a cerut și mie sprijinul. Mai întîi m-a trimis după vopsele: oxid de fier roșu, oxid de fier galben, verde, ba m-a mai trimis și la „Fondul plastic" după nu știu ce „tempera" și, cînd toate materialele astea au fost pe masa lui de lucru, mi-a spus să mă urc pe scaun și să tragem linii. Mi-am suflecat mînecile și am început să tragem linii. Pe cînd munceam noi așa, a venit altul, tot de la „Constructorul", care s-a uitat ce s-a uitat, a pipăit pereții și a zis:

— Nu e bine.

— E bine, am zis și eu, așa o zugrăveală o să iasă de o să vă mirați.

— Uite că mă mir; nu e bine. Dumneata nu te pricepi nici cît se pricepe omul nostru, care-i zidar.

— Nu-i zidar, am zis eu.

— E zidar, a întărît el, și nu mă mai contrazice, că mîine am să-ți trimit alt om.

Auzi, domle, să-mi la omul, așa tamnesam, pentru că i-am dat și eu o mînă de ajutor și unde mai pui că am învățat și eu cîte ceva. Ba, aș putea spune că am învățat chiar bine. Să vedeți...

Într-o oală mare sau într-un castron se sparg nouă sau zece ouă (depinde de gust), peste care se toarnă doi litri de lapte. Se amestecă bine și se pune un pahar de ulei fiert, după care se mai toarnă trei vîrfuri de cuțit de oxid de fier. Nu mai mult, că oxidul e scump și cooperativa nu-ți decontează. Cînd amestecul e gata, îl arunci pe pereți, indiferent cum, de la dreapta la stînga sau de la stînga la dreapta, pentru că tot așa lese. Mai departe însă nu mai știu și vă dați seama de ce. Omul de la care am vrut să fur cîte ceva n-a mai venit într-adevăr și, peste patru sau cinci zile, au venit alții — doi la număr — care nu mai m-au lăsat să-i ajut. Au făcut ei tot, au spălat tar pereți, și-au amestecat singuri culorile, într-un cuvînt au zugrăvit ei. Ce oameni... Auzi, să rămîn eu așa, calificat pe jumătate! Vecinul meu zice că cei care nu vor apela la serviciile „Constructorului" vor trăi peste o sută de ani... Vorba e că nu mă mai fac zugrav. **(Ion Ciurdaru)**

(STEAUA ROȘIE)

MEHEDINȚENE

■ Pentru colectivul de muncă al Întreprinderii miniere Orșova luna septembrie a constituit luna celor mai bune rezultate în producție. Sarcinile de plan la producția globală și marfă au fost depășite cu 900 000 și, respectiv, cu 1,4 milioane lei. La cîteva din sortimentele de bază, între care cuarțul granulat A și B, făina de cuarț, bentonita, s-au obținut cantități duble față de cele planificate, făcîndu-se în acest fel față solicitărilor sporite ale beneficiarului.

■ **Strict confidențial, conducerii Fabricii de produse zaharoase „Cerna".** Se apropie anotimpul alb și rafturile metalice sosite de la Odorhei, la începutul anului, pentru magazia de materii prime, continuă să rămînă sub cerul liber (cu excepția celor îngropate în pămîntul rezultat de la canalul termic). Discuția purtată cu dumneavoastră acum cîteva săptămîni ne oferise unele speranțe atît nouă cît și amintitelor rafturi, în tovărășia cărora se află dealtfel și cinci răcitoare cu amoniac, așezate, se pare, cu furca. Cum rafturile n-au fost încă instalate, înclinăm să credem că a rămas... instalată aceeași lipsă de răspundere în gospodărirea mijloacelor materiale ale unității.

(VIITORUL)

ȘI, DIN NOU, DESPRE CONCEDIILE MEDICALE

Deși se cunoaște că acordarea de certificate medicale trebuie să se facă numai în baza unei trimiteri eliberate de medicul de întreprindere, de multe ori acest lucru nu se respectă. De pildă, medici de la S.M.S. Viforița au eliberat, în repetate rînduri, certificate unor angajați ai O.C.L. Alimentara Tîrgoviște. Angajații aceleiași organizații comerciale prezintă și certificate eliberate de un cabinet sanitar din Tîrgoviște ce aparține Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor.

La unitățile industriale din Fieni s-au semnalat mai multe cazuri de scutiri medicale acordate cu ușurință. Așa este, de pildă, certificatul medical nr. 165462, eliberat angajatei Lidia Udroiu de la „Steaua electrică" de către medicul Marcel Mîrca, de la C.O.S. Tîrgoviște, sau cele eliberate Teodorei Dovînceanu, Eugeniei Savu și Olimpiei Stănescu de la aceeași întreprindere, de către medicul Elena Bordea, de la circa sanitară Pucioasa. Un caz oarecum aparte, prin durata perioadelor scutirilor medicale, îl constituie o seamă dintre numeroasele certificate eliberate de medicul chirurg George Vasilescu de la Policlinica Pucioasa, care însumează sute de zile de scutiri medicale. La controlul efectuat la domiciliul unor pacienți ai medicului Vasilescu, aceștia își vedeau liniștiți de alte treburi în loc să-și ingrijească sănătatea... Ștefan Popa, de pildă, de la „Steaua electrică", era plecat după lemne, iar Iosif Ion, electrician la aceeași întreprindere, în timpul concediului medical, a fost găsit lucrînd în comună pentru o nuntă. **(C. Năstase)**

(DÎMBOVIȚA)

■ Săptămîna trecută au anunțat terminarea însămînțărilor de toamnă cooperativele agricole din cadrul consiliilor intercooperatiste doljene Apele Vii și Băilești, precum și cooperativele agricole din Damian, Listeava, Ostroveni, Dunăreni, Urzicuța, Branițte, Fratoștița, Filiași, Răcari („1907"), Giurgița, Sălcuța, Gubaucea, Carpen, Veleni, Drănic și Padea. **(ÎNAINTE — Craiova)**

■ Îndată ce am adus în discuție semănatul, președintele cooperativei agricole din Girișul Negru (județul Bihor) ne-a răspuns printr-un oftat. Ceva nu era în regulă. Am observat acest lucru încă de la secția de mecanizare în care stăteau, miercuri 13 octombrie, o combină de siloz cu tractor plus alte două remorci. Aici mai rămăseseră de semănat doar 40 ha cu grîu care urmează după porumb pentru siloz. Dar, de cîteva zile, trei combine nu mai reușeau să elibereze terenul. Și asta nu pentru că ar fi vorba de o producție extraordinară, ci din cauza defecțiunilor. În miercurea amintită, din trei C.S.Ú. a lucrat una singură. **(CRIȘANA)**

■ La ferma nr. 6 a I.A.S. Poiana (județul Cluj) se recoltează zilnic însemnate cantități de legume. Aproximativ 120 de oameni sînt prezenți la recoltare. „Pînă la sfîrșitul acestui an va trebui să livrăm 3 160 tone de legume. Din evaluările noastre, vom mai avea de recoltat încă 1 100 tone de rădăcinoase și varză. Conform graficelor de livrare, C.F.L. trebuie să ridice în fiecare zi 50 tone de legume. Luni însă n-a ridicat nimic, marți a ridicat abia 3 600 kg. Săptămîna trecută, la fel, preluarea a decurs foarte anevoios. Recoltă avem, dar așteaptă în cîmp" — se plîngeau, pe bună dreptate, cei de la I.A.S. Poiana.

(FACLIA)

■ Simbătă 16 octombrie, la Teatrul Național din Craiova s-a inaugurat noua stagiune cu piesa „Macbeth" de Shakespeare, spectacol realizat în regia și scenografia Floricăi Mălureanu.

(ÎNAINTE — Craiova)

■ Iată ultima frază a rubricii „Cum vorbim, cum scriem" din CRIȘANA, nr. 245, apărut simbătă, 16 octombrie: „Rubrica noastră, deci, își va îndrepta atenția, mai ales, spre cultivarea limbii, spre ceea ce așa de bine ne-a sugerat redacția, spre probleme de actualitate, să vedem și să știm cum vorbim, cum scriem, pe cît posibil corect; în acest sens așteptăm întrebări și păreri ale cititorilor noștri, sprijinul și colaborarea la această rubrică a stimaților noștri colegi".

Despre critică

O carte excepțională — de poezie, proză, dramă sau exegeză literară — se cuvine să fie tipărită la timp, și, dacă e cu putință, cu o oră mai devreme. Orice întîrziere constituie mai mult decît o crimă: o greșeală. Propun o ipoteză. Să ne imaginăm ce s-ar fi întîmplat dacă Titu Maiorescu ar fi întîrziat, din indiferență sau nepricepere, apariția primei ediții a operei lui Mihai Eminescu? Cum în viața literară nu există soluții de continuitate sau stări de vid absolut, ar fi urmat o proliferare masivă a unei poezii epigonice — de după Alecsandri —, o lirică suficientă agresivă — suficiența e întotdeauna agresivă —, și leneșă. O asemenea literatură ar fi impus un gust inferior și mediocru care ar fi făcut și mai dificilă receptarea exploziei eminesciene. Și așa, apărută la timp, ilustra poezie a fost primită cu destule rezerve obtuze. N-a fost socotită *Somnoroase păsărele* o poezie ermetică? Văd în depistarea inspirată a unei cărți excepționale prima, și cea mai însemnată, dintre obligațiile funcției critice. Descoperirea acestei cărți — aflată uneori în manuscris sau rătăcită în diverse sertare — decurge din însăși natura indeletnicirii critice, care rămîne, înainte de orice, mijlocitorul luminat dintre operă și cititori, dintre poet și cei care îl așteaptă.

Titu Maiorescu și-a dobîndit statura prin marea lui devoțiune în serviciul cauzei eminesciene, Gherea în slujba operei lui Caragiale.

Avem astăzi critici de o netăgăduită competență și intuiție. Unde sînt lucrările lor, argumentate și convingătoare, luminate de o nobilă pasiune, închinate operelor contemporane?

AUREL BARANGA ■

ȘCOLI CU NUME, ȘCOLI CU NUMĂR

• EXISTĂ vreo prăpastie, vreun hău profesional între școli vechi, și deci cu tradiție, și școli noi, deci fără tradiții ? Ne-am propus o anchetă gazetărească pe această temă pentru că în lumea elevilor, dar mai ales într-aceea a părinților, părerile sînt teribil de împărțite.

Ca să lămurim cît de cît lucrurile, am apelat nu la oameni din afara școlii, ci la cîțiva dintre cei care muncesc, fie în școli cu tradiție, fie în școli recent înființate. Iar pentru ca antinomia să fie mai categorică, am adresat întrebările unor profesori și elevi de la o școală înființată în anul 1860, deci cu 116 ani în urmă, și de la o școală înființată în 1960, deci abia cu 16 ani în urmă ; ambele școli fiind din București și ambele fiind de același profil.

Cuvîntul reprezentanților Liceului „Gheorghe Lazăr" sau despre tradiții pierdute și tradiții păstrate

Prof. ION POPESCU, director :

A fost o perioadă cînd nu s-au păstrat vechile denumiri ale vechilor școli. Din pricina bolii cifrelor. Liceul „Gheorghe Lazăr" s-a chemat cînd Centrul școlar 2—10—12, pentru că încorpora trei școli ; cînd Liceul 22. Primim și acum adrese și mai-sîntem și acum strigați la ședințe cu apelativul „Liceul 22". Adevărul e că firmele cu nume au rostul lor. Un rost, o influență instructivă. Pentru elevi înseamnă o autoobligație. Își spun : una e să fiu elev la Liceul „Lazăr", liceu cu tradiție, și alta la altul. Iar tradiția are la bază fapte, are la bază un regim sever de învățătură, de ordine, de disciplină, de acțiuni colective. Sînt școli despre care se spune : acolo profesorii sînt îngăduitori, cu 5, dar te promovează. Despre Liceul „Lazăr", ca și despre altele, se spune că-s școli în care nu funcționează clemența. Și totuși, sau tocmai de aceea, e o bătălie ca să se ajungă elev la Liceul „Lazăr". Și e o mîndrie pentru cei care au reușit să intre, să spună : Sînt lăzărist. Cînd s-a revenit la numele liceului, foștii elevi și actualii elevi au trăit o mare satisfacție. Tradiția este o parte componentă a omului. Și-acum, tradițiile noastre în chip concret ! La Liceul „Lazăr" nu numai cerințele profesorilor sînt foarte mari, ci și cerințele elevilor sînt foarte mari. Pentru elevul de la „Gheorghe Lazăr" manualul este numai un instrument ; pentru că el apelează la bibliotecă, frecventează conferințe, e într-o permanentă căutare. Iar sesiunile lor științifice sînt remarcabile. Elevii de la „Gheorghe Lazăr" ne obligă pe noi, profesorii, să fim foarte la zi cu informațiile. E adevărat, meritul nu-i doar al colectivului nostru profesoral, ci și al tuturor acelor dascăli de la atîtea și atîtea școli de la care au venit elevii noștri și au reușit la examenul de intrare la Liceul „Gheorghe Lazăr". S-au instituit și pentru cadrele didactice concursurile pentru ocuparea catedrelor din licee ; e un pas bun. La Liceul „Lazăr" s-a păstrat tradiția științelor exacte : la chimie nu ne ia nimeni ; la matematici așa și așa. E un domeniu în care primii sînt cei de la Liceul „Mihai Viteazul" ; așa cum, la fizică, sînt cei de la Liceul „Nicolae Bălcescu".

De asemenea, s-a mai păstrat tradiția, ca în fiecare an să se meargă la Avrig, la mormîntul lui Gheorghe Lazăr.

Unele tradiții s-au pierdut. Personal, intenționez să mă lupt pentru reluarea unora dintre ele. De pildă ! Să reînviem vechile societăți literare la care elevii participau benevol și la care participau — venind să le vorbească elevilor — oameni de mare valoare. Să reactivăm formațiile culturale, în special corul liceului, care, după ce ani de zile a fost favorizat de un excelent animator — profesorul de muzică Pavel Vișcu — odată cu mult regretata dispariție a acestuia și-a pierdut din valoare și prestigiul. Pentru că adevărul e că unele tradiții se datoresc exclusiv anumitor dascăli. Recent însă în liceul nostru a venit o profesoară inimoasă, Elena Văcărescu, și nădăjduim să ajungă și corul la vechea sa ținută. Mai ținem să continuăm și să amplificăm tradiția activităților științifice în domeniile matematicii, chimiei, biologiei. De asemenea, să reînviem legăturile cu liceele mari din țară, legături reciproc stimulatorii ; în special, să creăm tradiția vizitelor reciproce și a schimburilor de experiență cu Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu. Mai vrem să revenim la vechiul nume al revistei liceului : acum se numește „Speranțe", dar în 1882, cînd a apărut cel dintîi număr, se numea „O geană de lumină" și parcă sună mai frumos, nu ? Vom scoate iar anuarul școlii și am mai vrea să reintroducem culoarea bleu deschis a matricolelor. Steagul sportiv o are. Nu-s chestiuni doar de formă. Colectivul de profesori, clădirea, uniforma — toate obligă la o anumită ținută, toate contribuie la formarea elevului.

Prof. FELICIA BĂLUICĂ, director adjunct :

Am încercat să păstrăm — din tradiții — tot. Dar nu s-a putut. Ba chiar a fost o perioadă cînd nici măcar liceu de băieți n-a mai fost aici, ci numai de fete; acum e mixt. N-am mai păstrat : culoarea bleu a șepcilor și numerelor matricole ; tabla de onoare a elevilor premianți, internatul ; colonia școlară de la Eforie și autobuzul pentru excursii.

Dar — tot din tradiții — am păstrat sau am reluat : asociația sportivă ; serbările sportive de sfîrșit de an ; steagul sportiv bleu al foștilor lăzăriști ; întrecerile sportive între clase ; serbările anuale ale fiecărei clase ; munca patriotică ; cercurile de studii pe domenii ; participările la concursurile școlare nu numai naționale, ci și internaționale ; și, cu toate că sîntem un liceu profilat pe științele exacte, încurajarea elevilor care scriu poezii, proză, teatru (spun doar cîteva nume dintre cele multe : Ionescu Bocru Radu, Elena Nedelcu, Anca Voiculețiu, Iulia Stoica) ; în sfîrșit, întîlnirile — fie după 10, fie după 15, fie după 45 de ani — ale foștilor absolvenți.

La concursurile școlare elevii Liceului „Lazăr" întrec și numeric și calitativ pe elevii liceelor de prestigiu ca „Nicolae Bălcescu" și „Mihai Viteazul". La Olimpiada internațională de chimie din '76, de la Halle, din R.D.G., Răzvan Cimpoia a luat premiul II, Iustin Coandă a luat, tot în '76, locul III la Olimpiada internațională de matematică, iar la olimpiadele republicane numărul de cîștigători este mare. Baza materială a școlii s-a dublat, orele de lucru manual de altădată s-au transformat în programul de pregătire practică a elevilor în atelierele-școală. Tradiții vechi, dar de o altă amplitudine.

Prof. CONSTANTIN MIHĂIȚĂ, îndrumător U.T.C. :

Poate cîteva date precise vor da concreteție noțiunii de tradiție la Liceul „Lazăr". Anul acesta, din cei 268 de absolvenți ai liceului, 213 au intrat în învățămîntul superior, în învățămîntul post-liceal în general. Iustin Coandă a intrat dînd numai un coloeviu. Dan Cozma și Pătrănoiu au intrat — cu 9,91 și 9,66 — la electronică. Adrian Dumitrescu, cu 9,83 la automatică. Elevii clasei de matematici au intrat în învățămîntul superior în proporție de 100 la sută.

Cuvîntul reprezentanților Liceului nr. 11 (fost 33) sau despre tradiții vechi și tradiții noi

Prof. VASILE VELICAN, director :

Liceul nostru este nou, încît și tradițiile noastre sînt abia la început. Și totuși sînt ! Mă gîndesc, de pildă, la tradiția practicii în atelierele-școală. Am pășit la realizarea acestei indicații a partidului, de acum și legiferată, care urmărește integrarea învățămîntului cu producția, legarea învățămîntului de viață, am pășit cu dreptul. Pentru că, după ce, la fel ca alte școli, am transformat diverse încăperi ale clădirii în ateliere, acum ne-a fost făcută o construcție, special pentru atelierele școlii, o construcție modernă, frumoasă, și socotim noi, cea mai reușită din București. Mai sînt ele cusururi pe la instalații, dar încă sîntem în termenul de garanție și constructorul s-a și apucat să le dreagă. Țin să precizez că la munca de construcție, care a durat un an, au participat și elevii noștri, care au acum această satisfacție că au pus și ei umărul. Dar să vă spun cum folosim această clădire : am organizat un atelier de prelucrare prin așchiere, cu strunguri și freze ; două ateliere de lăcătușerie ; un atelier de tîmplărie ; un atelier de electrotehnică și un atelier de croitorie. Deci șase ateliere, cinci profile. Firește, toate aceste ateliere au implicat și dotări. Și aici am avut șansa de a fi foarte serios ajutați, atît de Inspectoratul școlar al municipiului, cît și de IREMOAS, întreprindere care ne patronează. De asemenea, ne-au mai ajutat, mai ales la montarea utilajelor, care s-a dovedit complicată, atît IREMOAS, cît și I.U.P.S. Iar de azi încolo, am perfecționat un acord cu Electrotehnica, întreprindere care, și ea, s-a arătat înțelegătoare cu nevoile școlii. Elevele și elevii noștri dovedesc interes și seriozitate în munca de învățare a unor meserii practice. La controlul tehnic de calitate n-am avut surprize neplăcute. Anul acesta planul nostru prevede realizarea unei producții marfă de un milion de lei. Trebuie să spun că atelierele noastre fiind mari vin să învețe tîmplărie și lăcătușerie și eleve de la Liceul pedagogic de educatoare. Zilnic de la 7,30 și pînă la 19,30 se lucrează în două schimburi.

Și-acum, despre o altă tradiție nouă : învățămîntul seral în general, învățămîntul seral în ture, în special. Liceul nostru are 751 de elevi la zi și 1 274 de seraliști. Am avut mult și încă mai avem de luptat cu prejudecata unor părinți, care cred că odată ce copiii lor n-au reușit la cursurile de zi ale liceului, s-a întîmplat o catastrofă ; adevărul e că toți acești tineri își pot continua studiile, e drept, cu un efort în plus. Dealtfel, infuzia aceasta de tineret — urmare a împărțirii învățămîntului în trepte — a ridicat și calitatea muncii la cursurile serale. Noii elevi, acești tineri care pînă anul trecut au fost elevi la cursurile de zi, au spart optica seraliștilor de pînă acum, adică mai vîrstnici. Noii elevi ai seralului sînt și un ajutor, și un stimulent pentru vechii seraliști. E vorba de niște implicații pe plan social, cred eu. S-a și dovedit că învățămîntul în trepte nu-i un baraj. Elevii care fac azi și producție și școală au și intrat în noul ritm. Iar noi, școala, căutăm să-i ajutăm. Spuneam că am înființat seralul în ture. Prin aceasta am venit în sprijinul celor care lucrează în întreprinderi în schimburi : concret, le-am creat posibilitatea să vină la școală o săptămînă dimineața, o săptămînă seara. Deci iată că seralul se face pe jumătate dimineața. A trebuit deci să facem patru orare pentru seral și unul pentru elevii de la zi, deci cinci orare. N-a fost tocmai ușor, mai ales că unii profesori au ore și la zi, și la seral. Dar poate că și mobilizarea aceasta e un început de tradiție.

Păcat e că, pe lîngă bune tradiții noi, apar și obiceiuri proaste. Vă dau un exemplu care ne-a supărat mult. E vorba de părinții care cred că educația copiilor rămîne doar în sarcina școlii și mai e vorba de adulții care văd copii care se poartă necivilizat și nu iau nici o atitudine.

Prof. ALEXANDRU PETRESCU, director adjunct :

E ușor să păstrezi o tradiție, e ușor să te înalți pe umerii solizi ai atîtor înaintași, dar e greu să înființezi o tradiție. Și totuși noi ne străduim să ne creăm și să ne impunem tradițiile noastre. De exemplu, de șase ani încoace, în liceul nostru se muncește la crearea tradiției unei clase de fizică. Scopul este dezvoltarea interesului elevilor pentru fizică, iar mai apoi să le fie de folos absolvenților — acest plus de cunoștințe — în facultăți, în meserii, în viață. Am și obținut ceva rezultate. Absolvenții acestei clase au intrat în proporție de sută la sută în învățămîntul superior. Elevii Ion Lăncrănjan, Silvia Indrei și Dan Topa au intrat la Facultatea de fizică, toți trei cu nota 10. Elevul Cătălin Georgescu a fost clasificat al doilea pe țară la Olimpiada de fizică. Elevul Mihai Gheorghiu, la sesiunea pe țară a cercurilor științifice, a prezentat o lucrare remarcabil personală. Dar tradiția rezultatelor bune o avem și în alte domenii. De exemplu, la sport. Ne sînt ori ne-au fost elevi : Ion Corneliu, campion european la tir și participant la Olimpiadă; surorile gemene Lucia și Maria Romanov, campioane naționale la tenis de cîmp — junioare ; Constantin Berceanu campionul mondial la lupte ; Gheorghe Tătaru, fotbalistul ; Tîrnoveanu, cel care s-a evidențiat la gimnastică artistică. La o clasificare, potrivit criteriului întîrării absolvenților în facultăți, liceul nostru s-a clasat pe locul 5 pe țară. Cu una, cu alta, am dobîndit prestigiu și printre părinți, printre acești părinți care se zbat să-și vadă copiii intrați numaidecît la liceele cu vechi tradiții. Iar elevii se eliberează și ei de o altă prejudecată : nu mai fug de munca practică. Iar dacă, după absolvirea liceului, nu reușesc să intre în învățămîntul superior, li se pare firesc să intre imediat în producție.

ȘTEFANIA POPADIUC, elevă, anul IV-E :

Nu-i necesară o tradiție. Important e cum se formează acum, azi, elevii. Ce rezultate au ! Iar atelierele noastre sînt atît de bine organizate, încît, practic, ni s-au creat condiții excepționale de studii. Dar noi avem rezultate bune nu numai la fizică, ci și la română. Pentru revista noastră „Mirabila sămînță" am primit felicitări de la municipiu. Că la liceele „cu numere" se intră mai ușor decît la cele „cu nume", e prejudecata oamenilor din alte generații. Și că acolo se învață mai multă carte decît aici, e o altă prejudecată și tot nu a elevilor. Noi vom dovedi și la anul că vom intra la facultate tot în proporție de 100 la sută.

MIHAI GHEORGHIU, elev, anul IV-E :

Unele școli și-au format prestigiul și pentru că erau puține școli în țară. Acum școlile s-au înmulțit și școlile acelea cu vechi prestigiu au rămas cu nume mari, cu profesori cu morgă, și cu rezultate bune, dar care se obțin și-n alte școli. Intenția celor care vor să reintroducă anumite uniforme la anumite școli mi se pare aberantă. Dacă un japonez, care nu știe limba română, vrea să afle care-s mințile noștri cei mai înalți, se uită pe o hartă și citește cifrele cotelor, nu numele. Noi, aici, la Liceul nr. 11, muncim să ne creăm o tradiție a rezultatelor muncii.

NELU IONESCU ■

Atenție, oameni!

Război pe patru roți amenințe

De curînd m-am prezentat din nou la locotenentul-colonel Constantin Grădinaru, de la inspectoratul general al miliției, de unde ne-au fost relatate următoarele fapte.

ÎNTR-O SEARĂ, LA IPOTEȘTI

8 septembrie 1976, orele 20 și 40 de minute. Gheorghe Birhoata, tractorist la Șantierul nr. 3 Iași, coloana Suceava, circula spre șantier. În comuna Ipotești, i s-a defectat electromotorul. A tras pe dreapta să-i repare. Din urmă, veneau pe o motocicletă, tot de la lucru, doi frați : Zamfir Cirian, care conducea motocicleta, 25 ani, fiii lui Gherasim și Rahila, cu domiciliul în Ipotești. Din neatenție, se spune în informarea pe care o am în față, Zamfir Cirian, care conducea motocicleta, a intrat în plină viteză în tractorul oprit pe marginea șoselei în urma tamponării, amîndoi frații au decedat. Zamfir era muncitor la Întreprinderea de reparații auto Suceava, era căsătorit și avea un copil. Mircea era zidar la Cooperativa „Constructorul" Suceava.

TELEX

Din Tîrgoviște se transmite prin telex : „În ziua de 14 septembrie 1976, pe autostrada București—Pitești, numitul Nicolae Vrabie, din București, conducea autoturismul marca „Fiat 1300" Ajunsese la kilometrul 78+200. Din sens opus, Nicolae Toma, tot din București, conducea autoturismul marca „Moskvici". În acel moment, Nicolae Toma, care avea în fată o mașină de transport internațional, s-a angajat în depășirea acesteia, fără să se asigure. Neavînd spațiu pentru executarea depășirii, a trecut pe partea opusă a autostrăzii... și s-a tamponat frontal cu autoturismul „Fiat 1 300"

Au rezultat următoarele :

— Maria Toma, de 48 ani, domiciliată în București, strada Rotundă nr. 4, a decedat ;

— Ion Claici, de 55 ani, din București, a fost accidentat grav ;

— Eugen Claici, 16 ani, din București, a fost accidentat grav : contuzie craniană și contuzie cerebrală ;

— Nicolae Toma, din București, strada Rotunda nr. 4, a fost accidentat grav ;

— Nicolae Vrabie, de 32 ani, din București, a fost accidentat foarte grav : traumatism cranio-cerebral ;

— Mihai Dumitrescu, de 17 ani, din București, a fost accidentat foarte grav : traumatism cranio-cerebral ;

După primele cercetări efectuate de organele miliției, vinovat de producerea accidentului se face Nicolae Toma, din București, strada Rotunda nr. 4, posesor al tuturor gradelor de circulație, cu o vechime de 23 ani în conducerea autoturismelor, șofer la I.T.B., care s-a angajat la depășire fără să se asigure.

Avariile produse ambelor autoturisme se ridică la suma de peste 100 000 lei. Stop".

DIN NOU DESPRE O ȘANSĂ

CÎT UN FIR DE LUMINĂ

Am în față o informare, transmisă tot prin telex, din județul Teleorman, către Inspectoratul general al miliției. Mi-a reținut atenția întîmplarea deosebit de gravă pe care o conține :

La 16 septembrie 1976, orele 8 și 30 de minute, elevii Liceului și ai Școlii generale nr. 1 din Tătărăștii de Jos (Teleorman) au fost mobilizați la o acțiune : elevii au răspuns în număr foarte mare acestei chemări. În dimineața aceleiași zile, 70 de elevi au fost „îndrumați", ghilimelele ne aparțin, să se urce în autocamionul nr. 21-TR-2 886, proprietate a Autobazei I.T.A. Videle. Era condus de Ion Negreanu. Fără bănci, camionul era împropriu transportului de persoane. Dar ignoranța și imprudența, chiar și ale acelora care sînt educatori, înving decorul. Și contrar oricărei reguli de circulație, 70 de elevi (șaptezeci) sînt urcați în autocamionul respectiv. Șoferul Ion Negreanu apasă pe accelerație și demarează. Ajunge la o curbă, cunoscută, și Ion Negreanu o parcurge nepăsător, ca și cînd ar fi transportat pietriș. Elevii, care stau în picioare, se dezechilibrează, mașina se clatină, se rup lanțurile care susțin obloanele, se rup și balamalele și 11 (unsprezece) elevi cad din mașină în șanț. 9 dintre aceștia suferă diferite leziuni. Florian Luca, însă, de 15 ani, fiul lui Ion și Maria Luca, a fost transportat la spital în stare gravă : fractură de claviculă și traumatism cranio-cerebral.

În urma unui astfel de accident, ne putem da seama ușor de cîtă crasă nepăsare se fac vinovați toți acei care erau chemați și obligați, mai ales, să apere elevii de orice pericol posibil : Ion Negreanu, șoferul autobazei, Aurel Tănăsescu, directorul școlii generale, cît și celelalte cadre didactice însoțitoare. Pentru că numai o întîmplare fericită, dacă se poate spune așa, a făcut ca toți cei 70 de elevi să nu ajungă în șanț, cu mașina peste ei.

— În colaborare cu inspectoratul general al miliției —

„Cînd am auzit motorul pornind, m-am ridicat și m-am uitat încotro se îndreaptă"

Un om în vîrstă — aproape 70 de ani — dar încă în putere pentru a îndeplini o activitate utilă ; un om respectabil, corect, înimos cărula obștea i-a încredințat apărarea avutului său — paznicul **Pantazi Nicolae**, de la C.A.P. Gurbănești, județul Ilfov — se află de cîtva timp în suferință și, implicit, în imposibilitatea de a-și continua munca pe care o făcea cu dăruire și pricepere. Are o mînă fracturată (băgată în ghips), multe urme de lovituri peste corp și față, amărăciune în suflet.

E greu la bătrînețe să suporți asemenea traume fizice, dar lui Pantazi Nicolae îi vine și mai greu să se împace cu gîndul că pot există oameni care să recurgă la asemenea ticăloșii.

— Dacă n-ar fi rănile astea — ne relatează el cu mîhnire — aș zice că a fost doar un vis îngrozitor. Parcă nici nu-mi vine a crede... Văzînd un autocamion că se abate din drum și intră în grădina de zarzavat, am zis mai întîi c-o fi de la C.L.F. și a venit după marfă. „Da' de ce merge cu farurile stinse ?" — mi-am zis eu. Cînd mă uit mai bine, mașina trecea peste grămezi de gogoncle și ardei culese cu o zi mai înainte, peste parcelele neculese încă și continua să meargă. Atunci am crezut că are vreo defecțiune și șoferul nu poate să-l oprească. M-am gîndit la o nenorocire, la un accident și am alergat într-acolo să dau, la nevoie, o mînă de ajutor. Cînd colo, ce văd ? Autocamionul fusese oprit lîngă o grămadă de lăzi încărcate de cu seară cu roșii, gogoncle și ardei. Vreo cinci-șase inși tăbăriseră pe lăzi și le urcau de zor în autocamion. Mă uit mai bine și nu recunosc pe nimeni, nici de la C.A.P., nici de la C.L.F. Abia atunci mă dumiresc și încep să strig la ei cît m-au ținut puterile, așa ca să mă audă și ceilalți paznici, aflați mai departe. Atunci vreo cîțiva s-au năpustit asupra mea cu niște pari și m-au lovit pînă am căzut. Cînd am auzit motorul pornind, m-am ridicat cum am putut și m-am uitat încotro se îndreaptă, apoi am alergat așa amețit de dureri pînă la sediu și am anunțat postul de miliție...

După telefonul primit de la paznic, plutonierul adjutant **Ion Tănăsoiu**, șeful postului de miliție Gurbănești, a pornit imediat împreună cu președintele C.A.P., **Dinu Danilov**, în urmărirea infractorilor. Chiar în dimineața următoare, la numai cîteva ore după comiterea faptelor aveau să descopere că în noaptea respectivă fusese la furat gogoncle nu numai echipajul autocamionului 23-B-2485, aparținînd Întreprinderii Frigotehnica București, despre care a relatat paznicul Pantazi, ci și o autoutilitară T.V. Ambele mașini figurau în... delegație : autocamionul la Pitești, iar utilitara la Borzești. Cine sînt protagoniștii acestor isprăvi abominabile ? **Ilie Dumitru** — șofer la Grupul de șantiere București-Sud, din cadrul Trustului Energomontaj, **Ion Vasile**, șofer la Întreprinderea Frigotehnica București — ambii din satul Piteasca, comuna Găncasa (Ilfov). Cînd șeful postului de miliție și președintele C.A.P. din Gurbănești le-au dat de urmă și i-au reținut, hoții nu apucaseră încă să împartă „prada", 39 lăzi cu gogoncle și alte zarzavaturi, și s-o ducă apoi la vînzare pe piețele Capitalei. Cercetările, continuate cu concursul maiorului Ion Chivu de la Miliția județului Ilfov, au stabilit că la săvîrșirea furtului și lovirea paznicului au participat și **Ioan Babol, Vasile Nicolae, Ion Cristoloveanu, Marin Costache** și **Tudora Răducanu**, toți din Piteasca.

Prejudiciul cauzat atît prin furt cît și prin distrugere depășește suma de 22 000 lei. La acestea se adaugă suferințele incalculabile ale paznicului Pantazi.

În așteptarea unor pedepse pe măsura gravității faptelor, ne punem totuși întrebarea : **dacă s-ar respecta regulile referitoare la parcarea autovehiculelor aparținînd unităților socialiste, în locurile anume stabilite și asigurate cu pază, dacă factorii responsabili din unitățile respective s-ar preocupa mai mult de cunoașterea și educarea unor astfel de lucrători, n-ar putea fi prevenite asemenea consecințe ?**

Punem o astfel de întrebare, deoarece iată cum se prezintă, pe alocuri, situația din acest punct de vedere. La 5 zile după săvîrșirea faptelor mai sus relatate am telefonat la Grupul de șantiere București-Sud și am solicitat șefului de garaj — **Victor Alexandru** — să ne spună dacă știe unde a fost garată autoutilitara 22-B-0223 în noaptea de 5/6 octombrie a.c. și cum apreciază fapta șoferului Ilie Dumitru. Ne-a răspuns că autovehiculul a fost în garaj, iar șoferul s-ar fi aflat în concediu.

L-am rugat să verifice mai bine cum stau lucrurile. A revenit cu un telefon după o jumătate de oră :

„Am aflat de la alți paznici — ne spune A.V. — autoutilitara n-a fost în garaj. A doua zi trebuia să facă o cursă la Borzești și șoferul a plecat cu mașină cu tot din seara precedentă. Dar paznicul nu mi-a spus nimic. Despre șofer, să fiu sincer, am auzit că a comis un furt dar nu știam că a fost cu mașina noastră și nici că este arestat".

Alte comentarii sînt de prisos.

MIHAI GROZAVU ■

Filtru total în cooperația de consum

● **Mihai Andrași** a fost pînă nu demult responsabilul brutăriei din comuna Valea lui Mihai (Bihor). Seara, cînd întocmea fișele de consum, brutarul scădea din gestiune o cantitate mai mare de făină decît cea consumată în realitate. Evident, plusurile rezultate din această operație frauduloasă le însușea. După un sumar control, numai în ultimele 7 luni brutarul Mihai Andrași a săvîrșit o fraudă de 20 000 lei. Sistemul îl practica însă din anul 1974, așa că prejudiciul se pare a fi mai mare.

● Constantin Postolache, gestionar la secția de croitorie a cooperativei zonale de consum Pogoanele (Buzău), își însușea în mod repetat din încasările zilnice sume de bani, pe care le cheltuia în compania unor... femei. Pentru sufletul său a prejudiciat avutul obștii cooperatiste cu suma de 51 126 lei.

● Ioan Gubarici, șeful atelierului „Autoservice" din Caransebeș (Caraș-Severin), a vîndut unor particulari piese din magazia secției, în valoare de 148 000 lei. Evident, banii i-a însușit.

● Responsabilul atelierului de tîmplărie din comuna Subcetate (Harghita) era pînă nu demult Gavrilă Buzilă. Nu mai este pentru că responsabilul ridica de la magazie diferite materiale — vopsea, geamuri, plăci fibrolemnoase etc. — și le folosea, după mintea lui, mai eficient : și-a construit cu ele o casă proprie. Prejudiciul se ridică la suma de 10 882 lei.

● Petre Ciobanu-dulgher și Francise Mitrica-tinichigiu la secția de prestări servicii din comuna Hălăncești (Iași) executau lucrări de construcții la diferiți cetățeni. În chitanțele pe care le eliberau treceau sume de bani mai mici decît încasau în realitate. Au delapidat astfel 21 000 lei.

● La prima vedere, Vasile Tănăsescu, șeful secției de bobinaj nr. 1 a Cooperativei de consum Tulcea, făcea o treabă de toată lauda : gospodar, recupera deșeurile de cupru rezultate în urma operației de rebobinare a unor motoare electrice. Numai că suma de 83 029 lei, primită pe aceste deșeuri de la I.C.M., nu a depus-o în contul cooperativei, ci în contul său personal. În felul acesta responsabilul va răspunde și de fapta sa ilegală.

● La atelierul de tîmplărie din comuna Cobadin, al IJECOOP-ului Constanța, au fost executate 1 000 de bucăți de stelaje „Dracula" — improprie denumire pentru niște cutii de fag de 1/1 metri, în care se ambalează cărți pentru export —, în valoare de 278 000 lei. Cutiile „Dracula" stau de mai mult timp nevalorificate, ocupă spațiile de depozitare, pentru un singur motiv : au fost executate fără să aibă cineva nevoie de ele.

Pagină realizată de N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Caruselul mituitilor

● O sută, o sută cincizeci de lei certificatul medical. Altcorl, și două sute, după bugetul clientului : era prețul pe care îl solicita și îl încasa medicul Alexandrina Agapie, de la Spitalul din orașul Boldești-Scăeni, județul Prahova. Într-o zi, a fost însă surprinsă în flagrant de luare de mită : adică, tocmai primea 150 lei de la Traian Măceașă, pentru a-i prelungi concediul medical. Ocazie care a stabilit că Alexandrina Agapie nu era la prima încasare. Din aceste motive a fost judecată și condamnată la un an și șase luni de închisoare.

● Doi litri de țuică și două găini de la Victoria Drăgănescu, din comuna Berca (Buzău) ; 500 lei de la Floarea Porojnicu, din aceeași localitate. Aceste bunuri și valori, precum și alte sume de bani, le-a pretins și primit Veta Năstase, din municipiul Buzău, fostă statisticiană la Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, oficiul de pensii. Le pretindea de la viitorii pensionari, pentru a le urgenta întocmirea dosarelor de pensie.

● Maria Popa, profesoară la Liceul nr. 3 din Drobeta-Turnu Severin, a pretins și primit de la părinții unei eleve suma de 400 lei, pentru ca fiica acestora, probabil mai puțin dotată, să promoveze examenul de sfîrșit de an.

● În perioada anilor 1974-1975, Petre Trăistaru, medic primar chirurg la Spitalul județean nr. 1 Galați, șeful secției chirurgie, transformase secția într-un fel de patronat : dacă doreai o îngrijire medicală mai „îngrijită", trebuia să-l onorezi pe „don' doctor" cu cel puțin 500 lei. Doreai o intervenție chirurgicală „sigură" ? Fără o mie de lei nu stătea de vorbă. Sumele le primea fie în cabinetul său, fie la domiciliu, prin intermediul soției. Ceea ce este mai grav — se subliniază în informarea pe care o avem în față — e faptul că medicul Petre Trăistaru n-a ezitat să primească bani nici chiar de la bolnavii suferinzi de cancer, boală care, știm cu toții, din nefericire este încă incurabilă. La percheziția domiciliară, medicului P. Trăistaru i s-a găsit suma de peste 200 000 lei, 30 000 lire italiene, 300 mărci germane (R.F.G.), 200 franci francezi și alte bunuri. A fost judecat și condamnat.

● Ioan Cora, profesor la Școala profesională de construcții din București, a plecat la Suceava, în delegație, pentru a recruta viitorii elevi, pe care avea să-i învețe tainele meseriei, să-i educe pentru viață. Selecția o făcea însă contra numerar : de la un număr de 9 (nouă) persoane (tați și copii) a pretins și, evident, a și primit sume între 200 și 1 000 lei. Profesorul n-a mai apucat să-și „educe" elevii, pentru că a fost trimis el la reeducare.

Din cauza unor neglijențe grave în îndeplinirea și respectarea serviciilor pentru populație ale I.C.R.A.L. Giulești

O întîmplare în balconul de la etajul I

NU s-a înregistrat nici un cutremur pe scara Richter în seara zilei de 25 iunie 1976, la București. Cel mult un vag cutremur, un cutremur de bulevard în Balta Albă, unde în acele ore se demolau cîteva din ultimele ruine ale orașului. Sau, prin salt la antipozi, mișcări seismice în zona centurii de foc de la Ciudad de Panama, și, departe, în insula niponă Hokkaido, unde cutremurele fac pereții caselor să vibreze ușor ca o harfă de staniol. Toate acestea însă, evident, nu au nimic comun cu prăbușirea balconului de la etajul I din imobilul de pe strada General Dona nr. 16, undeva în apropierea grădinii înmiresmate a Cișmigiului și a arterei ultrapoluate care este strada Știrbei Vodă. Ce s-a întîmplat de fapt ? În jurul orelor 18,00, în acest imobil așezat în careu, cu pistă de beton și arhitectură de sfîrșit de secol XIX, o femeie, pe numele ei Margareta Tudor, cobora scara de la etajul II la etajul I, unde era așteptată de vecina și prietena dumisale, Tudora Dumitru.

Femeia înaltă, planturoasă și încă frumoasă, care a intrat pe ușa vecinei sale de la etajul I, a salutat, a surîs, i s-a făcut semn să vorbească încet ca să nu trezească bărbatul din somn, a luat-o în brațe pe una din fetele familiei Dumitru și a legănat-o cu dragoste și multă lumină pe chip. Tudor Margareta n-a fost o femeie fericită, a avut o viață plină de convulsii, cu nenorociri dezlănțuite ca în tragediile antice, cu pierderi grele și apropiate suportate în demnitate, cu înfrîngeri sentimentale și în cele din urmă cu un copil născut infirm. Mai înainte de a se prăbuși din balconul de la etajul I, Tudor Margareta se prăbușise înăuntrul ei, se resemnase cu propria ei nefericire, deși încerca să pară cochetă, să se dăruiască fără pretenții meschine cunoscuților apropiați, să facă servicii dintre cele mai surprinzătoare, să fie bună și înțelegătoare, să dea sfaturi, să ghicească în cafea, așa, ca să treacă timpul...

S-a auzit mai întîi din curtea plină de rezonanțe a imobilului chemarea celeilalte fete a familiei Dumitru. Mama s-a repezit în balcon, mai ales de teamă că, repetind apelul, bărbatul adormit cu ziarul pe față se va trezi. Tudor Margareta, vizitatoarea rămasă cu copilul în brațe, a însoțit-o pe balcon mai mult dintr-un gest reflex. Și în clipa aceea s-a declanșat marele mecanism, destinul a lăsat pîrghiile și roțile să se rupă, sfărîmînd zăgazurile timpului și smulgînd viața din vechea și statornica ei orbită. Balconul, cu legăturile sale de metal încastrate în perete, s-a desprins, a plutit cîteva clipe în aer ca un leagăn dintr-o grădină publică, după care s-a înclinat cu 180 de grade și s-a prăbușit de la 6 metri înălțime pe pista de beton. Ultimele imagini ale căderii, filmate cu încetinitorul, au fost : fetița alergînd spre balconul care se destrăma, copiii săltînd într-un picior și strigînd în jurul șotronului, un bărbat bătînd covorul aruncat pe gard, o mașină veche, un Chevrolet tip 1939, oprind lîngă bordură pe stradă, o fereastră reflectînd brusc, la o mișcare bruscă, lumina farurilor. Atît.

Filmul propriu-zis al căderii este următorul. Simțind că se prăbușește, Tudor Margareta n-a mai încercat să se sprijine sau să se prindă de ceva pentru că ținea în brațe copilul și gestul ei instinctiv de femeie și de mamă a fost să apere trupul fragil care i se zbătea acum neliniștit în brațe. A strîns acest trup cu o extraordinară forță și gingășie în același timp, încleștîndu-și mîinile în jurul lui doar atît încît să nu-l frîngă, să-l lase să respire. Dar gestul acesta i-a fost fatal. A apărat, într-adevăr, viața unui copil, dar s-a jertfit pe sine fără să se apere măcar. Trupul femeii s-a frînt ca o trestie. Mama copilului, care a ieșit prima pe balcon, a rămas suspendată în aer, cu piciorul prins într-o grindă metalică, într-o imagine răsturnată, ca într-o lume văzută pe dos. Fata care și-a chemat mama venind într-un suflet spre balcon, fără să știe că această chemare va provoca o tragedie, a fost lovită de cîteva bucăți de moloz, de beton și traumatizată grav.

Dintr-o dată întreaga existență a celor de pe strada General Dona s-a concentrat în acest accident tragic și absurd. (Absurd — deci — pentru că n-a fost sau n-ar fi trebuit să fie în firea lucrurilor). Au apărut bărbați, femei, cunoscuți și necunoscuți, ca din pămînt. Țipete, bocete, conversații brutale, telefoane de urgență, încercări de reanimare, deznădejde și groază. Apoi au venit la fața locului procurorul de serviciu Nicolae Popa, maiorul Nicolae Popa din I.M.B., serviciul dispecerat-intervenții, medicul legist Manolescu Adriana și alții, mulți alții... Ambulanța cu numărul 33—B—5912 condusă de șoferul Marin Șerban și însoțită de doctorul Șerban Rizescu a transportat trupul femeii „îmbrăcată în bluză roșie și pantaloni, capul descoperit și desculță" spre Institutul medico-legal. Directorul I.C.R.A.L. Giulești, Anca I., și inginerul șef al I.C.R.A.L. Giulești, Kővari C., „au luat măsuri pentru înlăturarea grilajului de fier forjat și a postamentului de beton care rămăseseră suspendate și prezentau încă un pericol evident". De aici încolo lucrurile au intrat pe făgașul lucid și concret al anchetelor, unde viața se compune din elemente precise, adeseori prozaice și reci.

UN balcon de casă nu se poate prăbuși din senin decît dacă un anume cetățean respectabil, responsabil cu supravegherea și verificarea rezistenței imobilului în cauză — verificare ce trebuie executată cu minuțiozitate anual — nu și-a făcut datoria, a tras chiulul într-o anume zi a datoriei lui, și-a tratat meseria și destinul cu superficialitate. Ei bine, în această meserie, aparent inofensivă, aparent fără probleme, orice eroare poate fi o crimă. Pentru că, în cazul prăbușirii balconului devenit cavoul Margaretei Tudor, după părerea noastră, nu este vorba de o pură și nevinovată întîmplare.

Dar, pînă să ajungem la acest moment al demonstrației, să derulăm filmul tragediei dintr-un punct de vedere inedit pentru mulți dintre martori și, evident, pentru cititori. Se spune că înaintea accidentului, cele două femei ajunse brusc în situația unui cutremur de gradul 9 pe scara Richter, se aflau în fața unor cești de cafea încă aburind. Problema se pune astfel : dacă femeile au avut timp să-și așeze cafelele pe balcon ca să converseze, cum susțin unii, înseamnă categoric că ele nu aveau reprezentarea reală a pericolului în care se aflau ; dacă tava cu cești de cafea a rămas pe masă, în cameră, în timp ce femeile s-au repezit pe balcon la chemarea uneia din fete, înseamnă că ele au acționat instantaneu sub dicteu automat și că, deci, este posibil să fi uitat de pericolul prăbușirii balconului. De ce toate acestea ? Pentru că, după accident, toți locatarii de pe strada General Dona nr. 16 au declarat că de-a lungul timpului au sesizat în nenumărate rînduri pe angajații Centrului numărul 1 de la I.C.R.A.L. Giulești de faptul că balcoanele imobilului sînt fragile și se ruinează văzînd cu ochii. Mai mult, în lunile februarie, martie 1976, cîțiva locatari au reclamat prăbușirea unor elemente de susținere și de rezistență ale balconului, împreună cu unele accesorii estetice. Din declarațiile lor reiese că s-au adresat tovarășei Valentina Vărzaru, care răspunde de acest imobil din partea centrului nr. 1, și tovarășului Vincențiu Nițoi, responsabilul centrului, dar aceștia le-au dat asigurări că nu se va întîmpla nimic. În ce o privește pe Valentina Vărzaru, aceasta, spun locatarii, s-ar fi exprimat cam așa : dumneavoastră să fiți sănătoși, că balconul ăsta mai trăiește o viață de om. Iată însă că pînă la urmă balconul incriminat a costat o viață de om !

Deci, problema celor două cafele a devenit fundamentală în rezolvarea ecuației din momentul în care toți locatarii afirmă că au reclamat de nenumărate ori — chiar și în timpul controalelor efectuate de angajații Centrului nr. 1 de la I.C.R.A.L. Giulești — balcoanele șubrede ale imobilului, marcînd mai ales faptul că acest imobil a fost construit acum aproape 100 de ani. Cert este că, deocamdată, nici unul din funcționarii I.C.R.A.L. Giulești nu recunoaște că i s-a adus la cunoștință starea de degradare a balcoanelor de pe strada General Dona nr. 16. Deși împotriva acestui punct de vedere depun mărturie următorii locatari sau foști locatari : Tudora Dumitru, Vasile Gheorghe Dumitru, Adriana Avram, Ana Nicorescu, Carolina Dinescu, Georgeta Gingiuc, Elena Alexandrescu, Aurel Irod, Anica Stoica, Laurențiu Manolescu. Pînă una alta, spre edificare, punem alături numai două din declarațiile aflate la antipozi : **Dumitru Vasile Gheorghe**, muncitor : **„Eu personal le-am spus tovarășei Valentina Vărzaru și tovarășului Vincențiu Nițoi care venise în control la imobile că din balcon au căzut niște console ce îl susțineau și niște ornamente iar dînșii mi-au răspuns că pînă în primăvară nu are ce să facă, iar eu am răspuns că dacă o să aștept pînă în primăvară balconul are să se rupă. Mi-au răspuns că nu am de unde să cunosc eu că nu sînt de meserie și o să vină ei să-l repare. Discuția s-a purtat în ianuarie sau februarie 1976".** Vărzaru Valentina, angajată la Centrul nr. 1 I.C.R.A.L. Giulești : **„Nu cunosc starea tehnică a balconului și cele întîmplate deoarece eu de pe data de 19 iunie pînă la data de 13 iulie am fost în concediu de odihnă pe anul 1976. De cîte ori am verificat apartamentele din strada General Dona nr. 16 tovarășii locatari nu mi-au vorbit sau sesizat în sensul că balconul s-a deplasat. (...). La înapoierea din concediu am auzit această situație neplăcută în raza mea de activitate".** Ca și cum „raza" de activitate a tovarășei Vărzaru Valentina ar fi doar egală cu πr^2 ar fi doar o simplă problemă de geometrie, nu una de responsabilitate profesională și socială, de conștiință. Deocamdată, pe deasupra ruinelor balconului prăbușit plutește încă aroma încertă a cafelei, aburind în cele două cești de care nu s-a mai atins nimeni.

CARE sînt deci vinovații ? Cei de la Centrul nr. 1 I.C.R.A.L. Giulești care, după spusele martorilor, au fost sesizați de iminența prăbușire a balconului și, conform unei optici tradiționale în stilul de lucru al acestei întreprinderi, au aminat sau au uitat pur și simplu să cearâ forului tutelar remedierea balcoanelor degradate ? Vinovații se află printre funcționarii și tehnicienii biroului de protecție al I.C.R.A.L. Giulești care au obligația de serviciu de a verifica anual starea tehnică a elementelor de rezistență ce compun construcțiile, de a lua măsuri de conservare a acestora și de a cere biroului proiectări și devize întocmirea documentației necesare executării lucrărilor în acest sens ? Sau vinovații se ascund în persoanele tehnicienilor și inginerilor din biroul de prolectare și devize pentru că ori de cîte ori au întocmit devize de remediere a unor elemente din construcția imobilului de pe strada General Dona nr. 16 nu s-au deplasat la fața locului ca să controleze, așa, să zicem ca din întîmplare, și elementele de rezistență ?

În cadrul unei discuții purtate la cîtva timp după prăbușirea balconului, inginerul Simona Dumitrescu, șefa biroului de proiectări și devize, a afirmat că accidentul „se datorează unei fisuri în planșeul balconului pe unde a intrat apa și a ruginit elementele de rezistență din fier". Numai că, tovarăși, aici nu e vorba numai de prăbușirea unui balcon, ci de moartea unui om ! Au trecut aproape patru luni de la întîmplarea tragică de pe strada General Dona nr. 16, cînd o femeie, stringînd în brațe un copil, apărînd o viață de om, a căzut în abis... și pînă la data redactării acestui reportaj I.C.R.A.L. Giulești n-a reușit să stabilească exact din ce motive s-a produs accidentul și cine se face vinovat. Au trecut aproape trei luni de cînd I.C.R.A.L. Giulești nu a răspuns la adresa înregistrată cu numărul 13188 din 10.VIII. 1976 prin care se cerea, între altele, să se precizeze „ce obligații au funcționarii I.C.R.A.L. Giulești cînd sînt sesizați de locatari verbal că anumite părți din clădire prezintă defecțiuni și pericol de prăbușire ?" Aproape trei luni de tăcere s-au așternut peste tragedia din strada General Dona și, încălcînd legea, I.C.R.A.L. Giulești nu răspunde la adresa organelor de anchetă ! Dar s-a grăbit să trimită la fața locului, imediat după accident, o echipă de muncitori și tehnicieni care au dărîmat balcoanele, au zidit ușile, lăsînd loc de ferestre, șterg ind orice urmă de pe pereți, înainte ca organul de cercetare penală să efectueze o expertiză, aducînd în acest fel un grav prejudiciu stabilirii adevărului. Astfel, la ora aceasta trebuie făcute demersuri tot pe lîngă I.C.R.A.L. Giulești pentru reconstituirea detaliilor tehnice ale balcoanelor demolate.

CINE sînt vinovații ? Este întrebarea adresată nouă de către locatarii imobilului din strada General Dona nr. 16, la aproape 4 luni după accident, în timpul documentării pentru acest reportaj. „De ce nu se face lumină odată în acest caz, de ce se fac unii că uită de moartea Margaretei Tudor?". Între timp, I.C.R.A.L. Giulești s-a arătat de o „zguduitoare sensibilitate" și a repartizat familiei de la etajul I, de unde s-a prăbușit balconul, un apartament în cartierul Militari. O sensibilitate post-mortem. Numai că situația tinde să se repete. Alarmată de faptul că planșeul subsolului unde locuiește a început, la rîndul lui, să se deplaseze cu un centimetru, că barele de fier care-l susțin sînt atît de ruginite încît se aschiază la orice atingere, Adriana Avram împreună cu cei doi copii și-a luat inima în dinți și s-a mutat în apartamentul rămas liber multă vreme după mutarea familiei de la etajul I. Azi, 21 octombrie 1976, femeia plîngea deznădăjduită în curtea imobilului incriminat, printre mormanele de moloz rămase de la zidirea balcoanelor, luînd cunoștință de o amendă prescrisă de I.C.R.A.L. Giulești prin care e obligată să plătească pentru „îndrăzneala" de a „ocupa un spațiu locativ fără forme legale" 500 de lei. Ce să facă femeia, tovarăși de la I.C.R.A.L., să aștepte în subsol prăbușirea, de astă dată a imobilului ? Iresponsabilitatea este aici de domeniul paroxismului !

VIAȚA însă își urmează cursul ei. Tovarășul Vincențiu Nițoi, responsabilul Centrului nr. 1 al I.C.R.A.L. Giulești, care se află în imediata vecinătate a imobilului din strada General Dona nr. 16, elegant și radios, arătînd ca un funcționar ireproșabil, își dichisește mai departe automobilul Dacia 1300 de culoare galbenă în timpul serviciului : colega sa, tovarășa Valentina Vărzaru, se află „în concediu" mai întîi, apoi „în oraș cu o situație financiară" (după spusele lui Vincențiu Nițoi), iar tehnicianul Todoran Gavrilă, gătit ca de recepție, nu ca de muncă, mă privește cu ochii albaștri... Vincențiu Nițoi descoperă America : „Tovarășe Adrian (în numele de Dohotaru i se rupe limba), un vinovat trebuie să existe pentru cele ce s-a întîmplat". Îmi dă să înțeleg că nu are dezlegare sau că nu poate pur și simplu — pentru că la rîndul său e un umil funcționar supus presiunilor ierarhiei — să-mi spună mai mult. Dar, îmi destăinuie confidențial : „Balconul există, personal l-am strîns bucată cu bucată de pe ciment și l-am transportat la magazia șantierului pentru că mi-am dat seama că va fi cîndva nevoie de o expertiză asupra lui. Am și bon de înregistrare"

O MULȚE, multe speranțe și deziluzii, multe emoții, multe erori și decepții s-au legat și se mai leagă încă de această întreprindere : I.C.R.A.L. ! Sînt oameni care n-au mai avut zile să-și vadă visurile împlinite : o reparație în plafon ca să nu mai plouă în casă, o reparație într-un zid crăpat prin care crivățul aruncă zăpadă, remedierea defecțiunilor unui calorifer cînd alături copilul are 39 de grade și cîteva linii, înlocuirea unei instalații sanitare degradate, zugrăvitul unor încăperi etc. Din păcate, șintem încă la discreția unor funcționari și meseriași, dintre care mulți cu mașini personale, cu apartament particular în bună stare și care ne amînă de pe o zi pe alta, de pe o lună pe alta, de pe un an pe altul, amărîndu-ne viața. Pentru că în loc să ne servească pe noi, contribuabilii de rînd, dau impresia că ne fac favoruri îndeplinindu-și atribuțiile legale și prosperă în umbra slăbiciunilor noastre. În acest context, nu e de mirare că pînă la urmă neglijențele, incompetența sau reaua voință cu care unii funcționari și tehnicieni ai I.C.R.A.L. tratează problemele oamenilor au generat o tragedie

DE aceea apare ca [illegible] normal să cerem ca vinovații de cele întîmplate în strada General Dona nr. 16 să fie trași la răspundere și pedepsiți în mod exemplar, factorii vinovați pînă acum de întîrzierea răspunsului I.C.R.A.L. Giulești la adresa organelor de anchetă să fie sancționați pentru nerespectarea atribuțiunilor de serviciu.

A. DOHOTARU ■

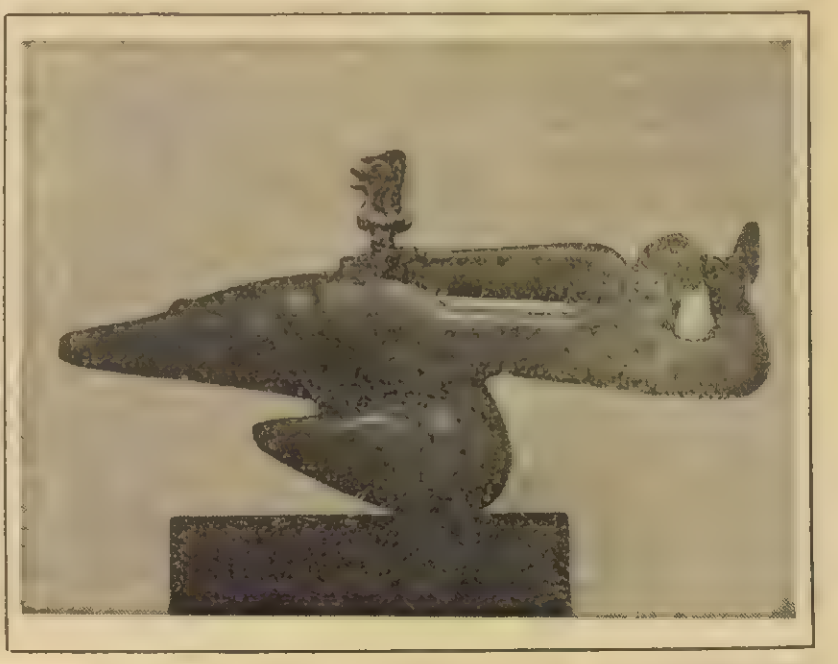

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 122

Slugărnicia văzută ca o capodoperă

Da, să nu fim simpliști, s-avem puterea să ne liberăm de orejudecăți. Capodoperele nu sînt, așa cum s-a crezut pînă acum privilegiul artelor. Nu, nici pomeneală. Capodopera este la îndemîna oricui. N-am auzit noi vorbindu-se despre capodopere de stupiditate? N-am auzit noi că unuia sau altuia nu-i mai trebuie nimic dar absolut nimic ca să fie un idiot perfect? În lumea geometriei sfera se confundă cu perfecțiunea, dar și nătărăii și derbedeii au sărutat poalele acestui punct de vedere, și-au tras și ei foloasele lor. Și despre un idiot se spune că idiotenia lui a atins perfecțiunea unei sfere.

Eu personal am cunoscut printr-un anumit complex de împrejurări un individ care în materie de slugărnicie și lingușeală a atins perfecțiunea. În materie de lingușeală și slugărnicie, viața lui e, fără îndoială, o capodoperă. Mă gîndesc la potlogăriile și la lașitățile lui cu emoția cuvenită muzicii lui Mozart și a pînzelor lui Rembrandt. La moartea lui Mozart se mărturisea că muzica a atins desăvîrșirea, că nimic nu mai poate fi adăugat. Așa pot să spun și eu despre Nelu. Ceea ce a reușit el în materie de slugărnicie și lingușeală este expresia unei perfecțiuni atroce și rafaelice. Două Nelu, nu se mai poate adăuga nimic. Nuante, da, fără îndoială dar nimic fundamental nu se mai poate adăuga.

Dar ce-a făcut divinul Nelu ca să-și justifice entuziasmul meu delirant? Am să vă spun ce-a făcut Nelu și după cîteva clipe de meditație, sau după cîteva telefoane interioare o să-mi dați dreptate. De unde vine geniul lui Nelu? Geniul lui Nelu vine din faptul că el a renunțat nu la o idee sau alta el a rezolvat frontal problema, el a renunțat la viața lui. Toată viața lui și-a dedicat-o șefului imediat cu o convingere atît de mare încît problemele lui, nevoile lui, i se păreau ridicole. Important era ca șeful să se simtă bine și de cîte ori șeful se simțea bine, el se simțea chiar mai bine decît șeful. El rîdea de glumele șefului mai mult decît rîdea șeful, în linii mari toate le făcea mai bine și cu mai multă credință. Am să dau cîteva exemple foarte concrete ca să vedeți eroismul, puterea de sacrificiu, dîrzenia și inventivitatea cu care și-a dus pînă la capăt, fără intermitențe, crucea slugărniciei. De dragul șefului a renunțat să-și întemeieze o familie și a făcut-o asta cu voie bună, fără false remușcări. Da, șeful era familist, avea nevastă, copii, dar îi plăcea să meargă la Nelu și să bea la Nelu. Nelu era burlac, în asta consta hazul lui; în anumite împrejurări excepționale îi lăsa apartamentul șefului pentru o oră-două, ca să-i hotărască el o folosire mai rațională. Dacă s-ar fi însurat, ce haz ar fi avut? Și el Nelu știa că trebuie să aibă haz, că viața lui trebuie să și-o sacrifice energiei șefului și legăturilor lui extraconjugale. Nelu a ajuns cu puterea de sacrificiu pînă la înălțimea eroilor dramelor antice. Se îmbolnăvise la un moment dat, medicii îl sfătuiseră, nu mai bea mă Nelule, o să te duci dracului! Dar cînd șeful îi spunea, hai mă Nelule să bem ceva, putea să refuze el asemenea onoare? Ce dacă o să se ducă? Important e ca șeful să aibă cu cine sta de vorbă

... și uite așa a ajuns Nelu ruinat prăbușit, bolnav dar și cel mai fericit om din lume.

TEODOR MAZILU ■

Schimb de corespondență

Am primit zilele trecute o scrisoare:

DRAGĂ PRIETENE,

vreau să vă relatez ce se întîmplă de la o vreme la supermagazinul modern BIG din Piața Sudului, de cînd cu introducerea casieriei de la mezeluri absolut neavizată. Vreau să vă descriu de exemplu ce am pățit pe data de 18 (sau 19) sept. a.c.

1. Am intrat în BIG cu intenția să cumpăr următoarele mărfuri: 200 gr pariser, 10 ouă, 1 pîine, una cutie conserve „Cibio" și una sticlă vin regiune avînd totodată și invitați. Altădată le luam pe toate și le plăteam instantaneu la ieșire. Acum nu. Acum am stat întîi la rînd la mezeluri, mi-a cîntărit pariserul, a făcut pachet, a scris pe pachet cu-o creion subțire prețul și m-a trimis la susnumita casierie de mezeluri să achit. Aici m-am așezat la un rînd imens! După ce-am plătit m-am întors iar la mezeluri unde alt rînd! În fine ajung să-i dau vînzătoarei bonul, dumneaei caută prin grămada de pachetele pînă găsește unu cu prețul care se potrivea cu prețul înscris pe bon și în fine mi-l dă. Asta la mezeluri. După asta la ouă, tot așa: rînd la ouă, rînd la casă (ouăle tot la casa de mezeluri!) și înapoi să duc bonul; pîinea am luat-o ceva mai repede după care m-am autoservit cu conserva și sticla de vin, fiind însă necesar să stau iar la rînd achitîndu-le, de data asta la casa generală de la ieșire. Total timp pierdut 1 oră și 30 min!

2. Față de acest mod de deservire care m-a ținut o oră și jumătate (90 minute!) mă mirã cu atît mai mult statistica efectuată de Min. Comerțului unde s-a scris și-n presă că timpul mediu necesar pentru efectuarea cumpărăturilor zilnice este de numai 55 minute pe cap de bucureșean! Ce ironie!

Acestea fiind faptele v-aș ruga cu respect să biciuiți la modul cel mai satiric contrastul dintre această medie de 55 minute și timpul real pierdut de pomană la BIG. Pentru a nu exista îndoieli vă dedic adevăratul meu nume și adresa de pe plic, subsemnatul asumîndu-și toată răspunderea faptelor."

Răspuns:

Stimate prietene,

vă mulțumesc pentru prețiosul material de viață furnizat de rîndurile dumneavoastră. Din păcate nu vă pot satisface rugămintea biciuirii contrastului dintre pct. 1 și pct. 2 deoarece, la o examinare mai atentă, acest contrast **nu există**. Faptul că media de timp necesară aprovizionării în magazine este de 55 minute nu înseamnă decît că, în timp ce dv. pierdeți cele 90 de minute la BIG, un al cumpărător, la alt magazin, Leonida bunăoară, își făcea aprovizionarea în numai 20 minute! Într-adevăr, conform unui calcul elementar vedem că

$$\frac{90 + 20}{2} = \frac{110}{2} = 55 \text{ min.},$$

adică exact cît prevede și statistica ministerului.

Dacă ar fi ceva de biciuit ar fi probabil povestea cu labirintul de casierii de la BIG, dar eu nu cred că-n felul acesta se realizează ceva. Am observat că-n ultima vreme lucrătorii din comerț dau randament mult mai bun cînd sînt luați mai pe departe, mai cu binișorul, mai cu mici stimulente... N-are nici un rost să ni-l punem în cap: pînă la urmă tot noi ajungem la mîna lor.

Cu deosebită stimă,

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

Fabulă în trei

Într-o sală de concert
Fix la ora opt și-un sfert
Și-au dat tainic întîlnire
Două ființe cu simțire:
Pianina de castel
Și-un violoncel model.

Ea, sfioasă ca mimoza,
Cînd privea violoncelul
Porcă se-nrudea cu cerul
– Nu-i știa vieții proza.

El, un Don Juan de lume
Era nalt și făcea glume
Aruncîndu-i printre gene
Melancolice poeme,
Murmurîndu-și printre dinți
Mici ipocrizii fierbinți,
Lungind fraza din oftat
Ca un nobil, de palat.

Deci, la ora opt și-un sfert copila
Și-a-nceput duios idila
Dusă fără să-și dea seama
Pînă unde moare gama,
Lîngă stele, sus, în cer
Unde bravul cavaler
Laș, trădat-partenera
Pentru una, Efemera.

Prea zadarnic, să nu-i scape,
Pianina dă din clape
Rostind note vechi, de școală
Tragică în scena goală.

Și-așa o-nvățat Mimoza
Să-i citească vieții proza.
Dar s-o vindecat, pardon!,
Cu un glas de saxofon.

Morala:

Nu s-a pomenit în lume
Iarnă grea fără patton
Hîrtie fără creion
Cel puțin așa se spune.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Scrisori comentate

Cum între bine și foarte bine încape loc și pentru rău

ACTUL I. Decorul prezintă o cabană drăguță, așezată în mijlocul unui cring drăguț, prin care trec din cînd în cînd unele orătănii cu specific de cring, așteptînd, cu justificată mîndrie, momentul împlinirii soartei lor de necuvîntătoare pe masa lungă și tovărășească, întinsă în mijlocul cabanei. În jurul mesei, așezați de justețe după cîn, o seamă de delegați. Ospățul se desfășoară într-o atmosferă de calmă și distinsă sobrietate, atmosfera aceea — știți dumneavoastră — care urmează întotdeauna intrării unui grup de delegați într-o cabană vînătorească. („Aveam obiceiul zice tostul contabil șef Stelian Benescu — ca la adunări generale de sfîrșit să organizăm o atenție, o masă pentru delegați"). Secvența următoare cuprinde o vedere de ansamblu a locului și pe Stelian Benescu dirdîind demn și mulțumit lîngă cabană. („Cabana am folosit-o cu aprobare; nu am stat în ea, am stat afară") Între tovarășii chemați să celebreze „adunarea de sfîrșit" într-una din acele căsute de birne, pitoresc înscrise în peisajul aflat sub îndrumarea Inspectoratului Silvic Județan Ilfov, cîțiva sînt chiar salariații Inspectoratului.

Vă imaginați că e vorba numai de acei tovarăși, care, la finele anului, au obținut calificativul „foarte bine", ca răsplată sufletească pentru munca depusă. E drept că ar mai fi un angajat care a primit, de asemenea, „foarte bine", dar, dintr-o regretabilă omisiune, el nu figurează nici printre ai casei, nici printre oaspeți. Acesta e chiar portarul Inspectoratului silvic.

Masa se desfășoară într-o deplină unanimitate de vederi.

ACTUL II. Decorul înfățișează o sală de ședințe. În prezidiu iau loc cadre cu munci de răspundere din activul județean Ilfov, un inspector coordonator din Ministerul Economiei Forestiere și al Materialelor de Construcții (MEFMC), șeful grupului de control, care, timp de cîteva săptămîni, a efectuat o anchetă în legătură cu unele neregului administrative și financiare la Inspectoratul silvic, membrii grupului de control. În sală, manifestînd multă emoție, dar o emoție generată de cauze dintre cele mai diferite, stau frumos în scaune, atenți și disciplinați, o parte din angajații instituției. Referatul începe să refere asupra „Stării disciplinare a membrilor... etc". Spre deosebire de încîntătorul decor al cabanei din actul I, cel al sălii de ședințe nu participă la închegarea unei atmosfere cordiale. Am putea aprecia că atmosfera în această zi de 8 aprilie 1976 e mai degrabă încărcată. Drept urmare, atît pereții sălii, cît și scaunele păstrează o anume răceală sub raport afectiv. Dacă ancheta corpului de control nu a reușit să stabilească fapte de natură penală — cu toată umbra ce mai stăruie asupra activității unor angajați și, în mod special, asupra președintelui sindicatului, Eugen Georgescu — ea arată destule alte neregului care, însumate, dăunează bunului mers al muncii în Inspectorat și, mai departe, muncii îngrijitorilor pădurilor județului. Discutiile încearcă să lămurească niște chestiuni neclare legate de demolarea unor garduri, de niște bani plătiți sau neplătiți pădurarilor, de un cal casat, de o plantație de răchită, de întîlnirile prietenești din cabană, în fine, de mai multe neregului mici, dar îndeajuns de multe ca să semene cu un abuz mare ori cu o incompetență — nici mai mică, nici mai mare decît toate incompetențele cunoscute, totuși, suficient de implinită ca să lase pagubă în urma ei. Ședința dovedește ceea ce, dealtfel, nu era prea greu de dovedit. Ea arată greșeala contabilului șef Stelian Benescu, a lui Dinu Mihai, a inginerului șef Nicolae Floricică, a lui Eugen Georgescu. În consecință, contabilul șef primește „avertisment" și sfatul să-și caute urgent alt loc de muncă, Dinu Mihai este, cu onor, destituit din funcție, Floricică Nicolae e „mustrat", președintele sindicatului urmează să lămurească încă o serie de mărunțișuri financiare delicate și toți angajații înghit o vreme în sec, fiindcă — într-un fel sau altul — toată lumea avea datoria să vadă și să acționeze, spre binele Inspectoratului, al pădurii și, în general, al cetățenilor județului, indiferent că au sau n-au sentimentul naturii și al ierbii verzi.

Pentru că orice comedie, bună sau proastă are un punct culminant, este momentul să arătăm că miezul ședinței a fost disputa dintre Stelian Benescu și jurisconsultul Gheorghe Virtejan. Dacă aceștia se iubeau și colaborau, nu se mai juca vodevilul.

ACTUL III (cu precizarea că portarul Inspectoratului are, mai departe, calificativul „foarte bine" și că, întocmai decorului din actul II, nu participă la evenimente). Decorul celui de-al III-lea act închipuie biroul inspectorului șef Ștefan Ivănescu. Acesta, consiliat temeinic de contabilul șef, emite o adresă către unul din ICRAL-urile Capitalei, prin care solicită unele reparații la o clădire a Inspectoratului silvic județean. Adresa e scrisă corect la mașină și poartă semnăturile de rigoare. Sînt calități ce fac cinste une: adrese oficiale, numai că, din păcate, hîrtia nu prea are bază legală. ICRAL-ul cere pentru reparațiile efectuate suma de 16 300 lei. Inspectoratul Silvic nu are de unde plăti. Drept urmare, contabilul șef Stelian Benescu este luminat brusc de o idee financiară absolut splendidă și impută banii jurisconsultului Gheorghe Virtejan. Motivul pare logic: juristul nu se pricepe să scoată basma curată Inspectoratul. („E adevărat — spune tovarășul Ștefan Ivănescu în mai sus pomenita ședință — că în cazul lui Virtejan contabilul șef a acționat pătimaș") Frumoasă patimă! 16 300 lei în cap, pe care ar fi urmat să-i plătească juristul. Să plătească, adică, incompetența contabilului. Dacă pînă aici am vorbit de lucruri ce păreau numai logice, iată că jurisconsultul Virtejan procedează, în sfîrșit, înțelept și de-a dreptul logic și dă în judecată Inspectoratul. Treburile fiind limpezi ca lumina unei zile de vară într-un cring drăguț cu o cabană în mijloc, tribunalul dă cîștig de cauză lui Virtejan. Juristul potrivnic e șicanat cum se cuvine și rîca începe să lucreze în Inspectorat. Din gîlceavă în sfadă, din ceartă în zarvă, din vorbă strîmbă în insultă, necazul începe să umble și cu ei umblă și sesizările. Oamenii de „foarte bine" se întrunesc, conform celor legale, în comisii și împart calificative colegilor lor, numai că vodevilul nu mai are nici un haz. Comisia — din care fac parte, desigur, tovarășii Benescu, Floricică, Georgescu și alți trei — analizînd munca de un an a contabilei Angela Obretin conchide că tot ce merită dinsa e un amărît de „satisfăcător".

O vorbă veche și deșteaptă zice că omul bun se mulțumește cu puțin. O altă vorbă, la fel de veche și parcă mai deșteaptă decît prima, spune că omul nu trebuie să se mulțumească nici cu mult, nici cu puțin, ci numai cu ce i se cuvine. Un „satisfăcător" seamănă întrucîtva cu un „bine", dar și mai mult seamănă cu un „nesatisfăcător".

Inspectorul șef Ștefan Ivănescu e de părere că Angela Obretin a primit exact ce trebuia. „Nu e un contabil strălucit. Vedeți dumneavoastră, ea a lucrat în minister și de acolo, cum se obișnuiește cînd un om nu face față, e trimis mai jos, ca să scape de el".

„Foarte bine — zicem — însă vreo două, trei lucruri tot neclare rămîn. Sesizatul tovarășei Obretin a fost Benescu. El a și scris, dealtfel, caracterizarea prin care consideră că subalterna lui a muncit doar „satisfăcător". Stelian Benescu a avut, se înțelege, un cuvînt greu în comisie. În procesul verbal din 8 mai 1976 se vede lesne că punctul de vedere al comisiei a înclinat spre „bine" sau „satisfăcător" după cum verbul lui Benescu a urcat sau a coborît. Și mai este un amănunt care schimbă cursul afacerii: tovarășii sancționați, despre care am mai vorbit, sînt, de părere că „Obretin e mînă-n mînă cu Virtejan". Oricum ai suci lucrurile, rezultă că Angela Obretin a fost, pur și simplu, pedepsită pentru simpatia ce a arătat-o cauzei lui Virtejan. Cauză dreaptă, fără îndoială".

„Da, concluse Ștefan Ivănescu, noi am dat pînă acum cu multă gentilețe aceste calificative. În continuare, însă, ne vom strădui să nu mai fim atît de darnici".

La sfîrșitul actului III, e bine să reținem că portarul păzește vajnic poarta Inspectoratului silvic județean Ilfov, conform acelui „foarte bine" la care a binemeritat atît.

ACTUL IV. Decorul, deși schimbat, rămîne de o răceală plină de circumspecție, clădirea inspectoratului, cu pereții vopsiți într-un emancipat verde silvic, respiră totuși o atmosferă — conform expresiei unuia din cei care au combătut în problema neregulilor anului 1975 — „foarte lucrativă", „oricum, mai lucrativă ca înainte". Stelian Benescu a părăsit inspectoratul, tovarășii sancționați își îndreaptă, pe zi ce trece, atitudinea la căldura cumsecade a aprecierilor pozitive pe care le-au primit și neschimbate au rămas, cu toate cele întîmplate, jurisconsultul dă din colț în colț să găsească o cale, pe cît posibil, legal pentru acoperirea sumei de 16 300 de lei (imputabilă inspectoratului, dar nu clădirii verzi, de bună seamă, nici sălii de ședințe, nici cabanei și nici calului casat) iar Angela Obretin ne scrie o scrisoare și speră în schimbarea calificativului. Și speră, cu atît mai mult cu cît — probabil — înțelge că trecutul nu prea are obiceiul să se mai întoarcă. Iar cum o speranță sinceră nu face rău nimănui, ne străduim și noi, alături de ea, să gîndim că Inspectoratul silvic județean Ilfov va reveni „cu gentilețe" la o măsură cauzată de patimă și abuz.

EPILOG. Dedicăm ultimele rînduri portarului inspectoratului care, după cum ne-am putut convinge prin propriile noastre puteri, stătea cu mare convingere îndesat în scaunul lui de portar, avînd grijă să salute pe toată lumea. Muncă fără nici un cusur, muncă din aceea care merită cu prisosință un „foarte bine" anual, cu gentilețe și coroniță.

TUDOR OCTAVIAN ■

Foileton

Comerț pe sprîncene

Oricît de mare rău ai fi făcut în viață, oricîte păcate ți-ar atîrna de conștiință, de oricîte remușcări ai fi devorat și la orice pedepse ar voi să te supună dușmanii tăi, tu poți să fii de acord cu orice. Acceptă scrîșnind din dinți orice pedeapsă, dar încearcă din răsputeri să eviți pedeapsa capitală, maximum de rău ce i se poate întîmpla unui om: ferește-te să fii consumator la restaurantul Napoca din Cluj-Napoca. Pedepsele lui Iov, nici ele ușoare fără îndoială, muncile lui Hercule, pline de risc și de neprevăzut, orice s-ar zice, pălesc totuși în fața acestei groaznice pedepse: să fii consumator la restaurantul Napoca. Să stai flămînd și să te uiți cum în frunte cu șeful restaurantului și cu șefii de sală, îmbuibați cum trebuie și ei, chelnerii nu fac decît ce vor. Vorbesc numai cu cine vor, iau comenzi numai de la cine vor și aduc, ce se aduce într-un restaurant consumatorului, numai cui vor. Să stai flămînd și însetat, strivit de sfidarea bolborosită a chelnerilor rumeiori și bine hrăniți, din care unii merg cocoșați sau strîmbi într-o parte sau alta de-atîta bacșiș încît li se rupe buzunarul. Dar impresia cea mai puternică nu este aceea de nesimțire, nu, nici aceea de îmbuibare sfidătoare, impresia cea mai acută este aceea de gașcă. O gașcă sordidă al cărei ultim vis probabil că e să fie și ea odată atotputernică. Eheee, băieții de la Napoca, ehee cum nu fac ei decît ce vor și toată lumea-i lasă-n pace. Cum declară ei în plină zi de duminică, în sfînta zi de odihnă, prăpăditului de consumator că n-au nici carne, nici coniac, nici vinul pe care-l cere, și cum bietul consumator înfometat, vede cu ochi ulmiți și nu înțelege ce se întîmplă: chiar alături de el, o masă la care chelnerul aduce exact lucrurile pe care i le refuză lui.

O gașcă vrea să devină atotputernică la restaurantul Napoca. Să-i dăm un bobîrnac de ajutor. Pe unii dintre bine hrăniții chelneri, în frunte cu șeful restaurantului, îi așteaptă locuri în producție. Cartofii izbucnesc în plîns de dorul lor. Dar băieții au prins cheag la restaurantul Napoca. Băieții sînt invincibili pentru că n-au jenă. Să te ferească dumnezeu să fii țăran și să ceri o friptură la restaurantul Napoca! Să fii fericit dacă, după două zile de la rugăminte, chelnerul îți va aduce șnițel de coadă de pisică și garnitură de pietre la rinichi. Asta e cel mai bine ce ți se poate întîmpla.

Oricît am glumi și am face haz de necaz, o situație tristă e în curs la unul din marile restaurante din orașul, atît de civilizat și atît de strălucitor în civilizația lui. La restaurantul Napoca domnește la toate nivelele o stare de lucruri intolerabilă și incompatibilă cu principiile comerțului socialist. Departe de a se dedica, așa cum le indică meseria, consumatorului, cei din personalul restaurantului, cea mai mare parte dintre ei, acționează după legi străine, servind pe cine vor, în condițiile în care vor și transformînd această prestigioasă firmă în paravanul care acoperă viermuiala unei găști. Avem chiar impresia că de la o vreme încoace activitatea lucrătorilor (impropriu cuvînt pentru ei) de la restaurantul Napoca nu mai poate fi judecată cu o cît de exigentă măsură comercială ci se așează temeinic de tot sub zodie penală. Așteptăm ca autoritățile în drept, să analizeze și să decidă. După care ne e dor să ne simțim și noi bine în acest restaurant în care statul a investit atît de mult și pe a cărui clasă consumatorii o plătesc tocmai ca să o simtă

Salvarea e să te duci la modesta cabană Stejărișul de lîngă Turda, să te servească un chelner corect ca Dorin Ioșivani și să uiți coșmarul de la Napoca.

I. DUMITRESCU ■

sport • sport • sport • sport

(Urmare din pag. 24)

DIVIZIA B: 31 OCTOMBRIE

SATU MARE: F.C. Olimpia — F.C. Baia Mare 4—2 (1—0). Olimpia a speculat la maximum slăbiciunile sistemului defensiv advers, unde s-a resimțit absența lui Koller, accidentat. ● Inceputurile de repriză au aparținut gazdelor, în timp ce băimărenii au controlat finalurile de repriză. Succesul fostei divizionare A l-au determinat omogenitatea, plusul de tehnicitate și incisivitatea atacanților, din rîndul cărora s-au detașat Hațeganu și Iloth, ultimul — autorul unui gol de o frumusețe aparte: șut cu stîngul din 16 m, sus, la vinclu. ● Primul gol, înscris de juniorul Gola în min. 9, are la origine o splendidă intercalare în atac a ex-stelistului Smarandache, care a șutat în bară. Hațeganu a urcat scorul la 2—0 în min. 56, pentru ca tot el să marcheze și ultimul gol al gazdelor, într-o perioadă cînd oaspeții amenințau egalarea, după ce Chivescu făcuse ca scorul să ajungă 3—2. ● A arbitrat foarte bine Romeo Stinean, din București (Gheorghe Amuza). **TIMIȘOARA: C.F.R. — Victoria Călan 3—0 (1—0).** Arbitrul Toma Moisescu (Drobeta-Tr. Severin) și portarul oaspeților Hlopețschi, au decis soarta unui meci în care s-a jucat fotbal vreo 2—3 minute. Primul a acordat un 11 m în favoarea gazdelor, la 0—0 într-o fază în care cel mult a tușit cineva din Călan, altă înfracțiune neputîndu-se observa cu ochiul liber. Portarul Hlopețschi a avut o atitudine reprobabilă, angajînd un dialog nici amical și nici civilizat cu spectatorii de la „a II-a", pe care la un moment dat i-a fluierat ciobănește, cu degetele în gură! Prezent la meci, Gh. Prodea, președintele comisiei de disciplină, l-a reținut legitimația năzdrăvanului goal-keeper, urmînd ca acesta să fie suspendat în ședința de azi a amintitei comisii. Cu astfel de preocupări, Hlopețschi a primit un gol (al doilea) pe care l-ar fi parat cu siguranță și Margareta Pîslaru dacă s-ar fi aflat în poartă. ● Arbitrul a făcut pe severul arătînd 5 cartonașe galbene, pentru faulturi de joc, meciul fiind destul de liniștit și cuminte **(Dumitru Vișan). PLOIEȘTI: F.C. Petrolul — F.C. Brăila 4—0 (2—0).** Peste 20 000 de spectatori în tribune, cîteva mii afară, oricum mai mulți decît la meciul cu Liverpool. Derbyul seriei I între primele două clasate nu însemna numai o desprindere sau o apropiere, ci în primul rînd o mult dorită revanșă a gazdelor pentru înfrîngerea de acasă din campionatul trecut. ● Pentru aceasta s-au aruncat petarde și kilograme de panglici de hîrtie, scandîndu-se chiar și o lozincă hazlie: „Hai Petrolule Ploiești, campioană a țării ești!" ● Pe acest fond a părut firesc ca petroliștii să domine 90 de minute din 90, mai ales că le-a mers jocul. Fazele de mare frumusețe, golurile, chiar și ratările (Simaciu din 5 în 5 minute) ne-au convins că Petrolul are la ora aceasta o valoare apropiată de A. ● F.C. Brăila, în general, a părut o echipă subțire tactic și fizic (jucătorii s-au accidentat ușor), nervoasă (8 cartonașe galbene față de cele 2 ale gazdelor), fără prea mari veleități. ● A arbitrat foarte bine Ottio Anderco **(Satu Mare)**, mereu acolo unde se afla mingea și atent la tragerile de timp (primele două goluri au fost marcate în prelungirile reprizei I), la intrările dure, dar și la simulările jucătorilor **(Iuliu Neacșu). DEVA: Mureșul — Gloria Bistrița 2—1 (1—1).** Accidentări sau suspendări exagerate au subțiat efectivul ambelor echipe, care au fost nevoite să încropească formații cu mai mulți juniori pe foaia de arbitraj. ● Bistrițenii au arătat că știu mai bine jocul în variantă sa combinativă, dar localnicii au dorit mai mult victoria și s-au mobilizat aproape exemplar, reușind de la 0—1 (gol Berceanu, foarte rapid pe contrastac) o spectaculoasă răsturnare de scor, prin golurile semnate de ex-sibianul Enescu. Acesta a jucat mai mult într-un picior, fiind nerefăcut complet după o operație recentă, dar chiar așa a marcat două goluri foarte frumoase. ● A arbitrat bine bucureșteanul N. Petriceanu. **(Dumitru Graur). CLUJ-NAPOCA: C.F.R. — U.M. Timișoara 3—0 (1—0).** Meciul a fost frumos, curat și cu multe faze de poartă în prima repriză cînd s-a și stabilit rezultatul final. Au marcat: Mureșan min 7 (golul 1) și Gostilian min. 43 (golul 3) — din centrări pe jos, golul al doilea fiind înscris de Lupu în min. 21 printr-un șut de la 35 de metri, cu largul concurs al portarului timișorean Caraivan, tînăr și talentat discipol al lui Răducanu, în stilul căruia a făcut două ieșiri, din care una era să-i coste scump. ● Foarte bun arbitrajul brigăzii bucureștene condusă de Gh. Vasilescu I. **(Ion Predoșanu).**

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Intîmplarea literar-artistică cu numărul 201 a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, va avea loc luni 1 noiembrie la Timișoara. Spectacolul va avea loc la Sala Sporturilor și va începe la orele 18. Biletele se pot procura de la Sala Sporturilor.

seriale • seriale • seriale

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos după 30 de ani de așteptare

De prisos să mai amintim că toate concluziile sale contraziceau raportul semnat de cei șase medici, în frunte cu Kapsaskis, care stabileau în unanimitate moartea prin înghițirea somniferului. „Contuziile — conchidea raportul, întocmit de cei șase medici — au fost provocate în timpul perioadei de comă declanșată prin otrăvirea (cu somnifer) și, în consecință, ele sînt considerate ca ușoare și necontribuind în nici un fel la deces".

Citind aceste concluzii, Constantin Fafoutis și-a amintit — imediat — că unul dintre semnatari era dr. Tountas, medicul fostului premier din perioada regimului colonelilor, și că șeful echipei, Kapsaskis, era același care, în 1963, la Salonic, examinase corpul deputatului de stînga Gregorios Lambrakis, conchizînd că e vorba de moarte datorată unei căderi întîmplătoare. Desigur, nu spusese nimic despre cei care în mod deliberat îl loviseră pe Lambrakis. (Episodul a fost reluat, după cum se știe, și în cunoscutul film „Z" al regizorului Costa Gavras, cu Yves Montand în rolul deputatului). Dar, „palmaresul" lui Kapsaskis era și mai bogat și, probabil, că acest fapt a alimentat și mai mult îndoielile lui Fafoutis. Dar, între timp, contraexpertiza echipei de medici legiști condusă de Salandagos descoperea și alte leziuni și echimoze — anterioare, se pare, otrăvirii cu somnifer — și, în special, acea ruptură a splinei.

Verdictul urma să fie dat în luna octombrie a aceluiași an. Dacă acuzația procurorului Pireului, Constantin Fafoutis, era reținută, atunci Niarchos era vinovat de moartea celei de-a treia soții a sa, Eugenia, și pedeapsa pe care o putea primi varia între 15 și 25 de ani de închisoare. Dacă nu, cazul era clasat. Spre această ultimă variantă înclina și presa internațională și nu pentru că ar fi fost ceva adevărat ci pentru că, scria ea, Niarchos (grec, 61 de ani, căsătorit de patru ori și tată a cinci copii) e unul dintre cei mai bogați și mai puternici oameni din lume. Flota lui comercială e compusă din numeroase nave, iar investițiile sale financiare în sprijinul regimului colonelilor ajung la 130 milioane lire italiene (la șantierele navale de la Scaramanga munceau peste cinci mii de oameni. Însă, cum avea să se afle ulterior, afacerea șantierelor de la Scaramanga, Niarchos o încheiase în detrimentul total al țării sale și al celor 5 000 de oameni cărora el „le dădea de lucru").

Între timp, Niarchos a plătit o cauțiune de 10 milioane de lire italiene, s-a îmbarcat pe „Creola", a plecat spre Coasta de Azur, unde a vîndut faimosul iaht, și apoi s-a dus în Elveția, pentru a-și pregăti apărarea. Insula-regat a rămas tot păzită iar pe colina ce supraveghează marea se afla micul mormînt al Eugeniei înconjurat cu flori sălbatice din Marea Egee. Știind că va fi achitat (așa cum s-a și întîmplat) Niarchos privea tot mai insistent spre fosta lui cumnată Tina Livanos (fostă Onassis), pe atunci căsătorită Blandford, singura din tot clanul Livanos care acceptase teza nevinovăției lui.

Între timp însă, a încercat „să se pună la adăpost de grijă" mărindu-și flota cu noi nave gigant. Mai ales că după războiul arabo-israelian, din iunie 1967, Canalul de Suez fusese închis. Între numeroasele implicații ale evenimentului a devenit tot mai evidentă și aceea potrivit căreia faimoasele „V.L.C.C." (Very large crude carriers — tancuri petroliere uriașe) cu un deplasament de 200 000 de tone — și chiar peste această limită — vor constitui mijlocul cel mai economic de transportare a petrolului din Golful Persic, ocolind sudul continentului african. Într-un fel, cursa supergiganticelor a fost una contracronometru iar consecințele au apărut pe la jumătatea acestui deceniu cînd, potrivit estimărilor unei reviste americane, s-a ajuns la aproape 480 petroliere uriașe. Pe atunci, (adică la începutul anului 1975), cel mai mare era „Glabtik Tokio" (care aparținea multimilionarului Rav Tikoo) și avea o capacitate de 470 000 de tone. Cît de aproape și totuși departe erau vremurile cînd, pentru că au comandat un petrolier de 50 000 sau de 80 000 de tone, atît Aristotel Onassis cît și Stavros Niarchos fuseseră considerați nebuni de-a dreptul chiar și de către cei mai optimiști vizionari!

Cu toate acestea, cînd criza petrolului a izbucnit tot mai puternic, în contextul mai larg al crizei materiilor prime dar și datorită diminuării deliberate a producției petroliere a unor state (așa-numita armă a petrolului) în viața superpetrolierelor a apărut o primă mare dificultate. În consecință, au scăzut imens prețurile la care petrolierele gigant erau închiriate iar alte nave gigant au fost scoase din uz. Alți armatori, în frunte cu fostul cumnat al lui Niarchos, au început să nu le folosească la deplina lor capacitate obținînd, totuși, un anume profit decît dacă le-ar fi ținut ancorate în cine știe ce port în care aveau acces, pe deasupra plătind și alocații destul de piperate. Stavros Spiros Niarchos nu optase pentru nici una din soluțiile de mai sus. Ca și un anume Y. P. Pao din Hong Kong, el, care era un prevăzător înnăscut, închiriase navele pe termene lungi drept pentru care își vedea liniștit de alte treburi, încasînd banii, în timp ce alți armatori colegi erau într-o vădită dificultate. Dar nici pe Stavros grijile nu-l ocoleau total. Se gîndea, desigur, ce va face atunci cînd contractele pe termen lung vor expira iar criza navelor gigant va continua...

Și iarăși Niarchos revine în cronica mondenă a ziarelor. Episodul este cel puțin la fel de spectaculos ca și căsătoria celor doi armatori — Niarchos și Onassis — cu cele două fiice, Eugenia și Tina, ale armatorului Livanos sau cu achiziționarea de către cei doi cumnați din greșeală a două insule apropiate — Spetsopoula și Skorpios — pe care le-au transformat în redute, ori cu despărțirile mult comentate ale celor doi de fiicele lui Livanos sau cu nu mai puțin surprinzătorul mariaj Onassis — Jackie Kennedy. Tot în acest ultim sens avea să uimească lumea interlopă și Stavros Niarchos. Dar să depănăm firul poveștii...

Divorțată, după peripeții, de „Ari", Tina Livanos-ex Onassis și-a refăcut viața relativ repede. În 1961, s-a căsătorit cu George Spencel Churchill, marchiz de Blandford (rudă a celebrului politician britanic) de care s-a despărțit oficial exact un deceniu mai tîrziu. Apoi, o dată eliberată a plecat din Paris fără ca prietenii sau rudele să știe locul destinației. Era însoțită doar de un șofer care, desigur, apăsa pe acceleratorul unei mașini de ultimul tip. Aproape în același timp, armatorul Stavros Niarchos, fostul cumnat al Tinei, plecase de pe Coasta de Azur. Era acompaniat de doi sau trei valeți secretari, secretare și consilieri. Destinația lui era cunoscută: Quimpron, localitate balneară franceză de pe coasta Atlanticului unde, cineva (tot un miliardar, desigur, avusese ideea de a construi un fistichiu hotel destinat, în exclusivitate, miliardarilor aflați în vacanță. Acolo, Niarchos rezervase șase apartamente — cele mai bune și, surprinzător, chiar pe numele lui întrucît computerul hotelului ar fi aflat totuși repede că nu există un miliardar cu un nume pe care altfel Niarchos îl folosea deseori — Glafkos Menezidis.

Firește, în cercurile prietenilor și cunoștințelor apropiate ale armatorului, o vacanță într-un asemenea loc și în a doua jumătate a lunii septembrie, părea de-a dreptul ciudată. Mai ales că, de-a lungul ultimelor trei luni, Niarchos își statuse pe iahtul lui. Pe urmă, el iubea forfota și agitația: ce ar fi putut face la jumătatea lunii septembrie într-o localitate balneară aproape abandonată de zgomotoșii turiști ai verii?

Răspunsul nu avea să întîrzie. Tina Livanos, revenită la Paris, afișa o surprinzătoare liniște interioară, devenise din nou înfloritoare, și grijulie pînă la cele mai mici detalii cu înfățișarea ei. Tot ea a povestit cu destul de multe detalii unde și cu cine și-a petrecut zilele cît a fost plecată din „orașul luminii". Stavros Niarchos și Tina Livanos au fost, amîndoi, la Quimpron, au locuit în două vaste apartamente ce comunicau între ele, s-au plimbat împreună pe plaja goală, iar printre picături armatorul a mai discutat cu secretarii și consilierii care, între timp, continuau să urmărească prin telex sau prin telefon afacerile lui. „O vacanță prematrimonială". Acestea erau cuvintele cu care a fost comentat episodul, la Paris, în cercurile respective. Dar multă, foarte multă lume se îndoia. Chiar și cei care-i cunoșteau bine pe ambii protagoniști. Totuși, n-a trecut decît puțin timp și știrea a devenit oficială: cei doi au decis să se căsătorească.

În lumea lor, pe care nimic nu o surprinde, explicațiile abundă: „au așteptat (Tina și Stavros) treizeci de ani ca să se căsătorească"; „răzbunarea Tinei față de căsătoria Onassis — Jackie", „răzbunarea lui Niarchos pentru că «Ari» i-o răpise, cîndva, pe Tina". Adevărul este că, în fond, toate constatările de mai sus au o mare doză de adevăr. Pentru că, să ne amintim, la începutul anilor '40 între cei doi — Tina și Stavros — începuse o idilă pe care mulți o vedeau finalizată. Nu și mai tînărul (pe atunci) Niarchos căruia (tot pe atunci) i s-a părut cam mare diferența de vîrstă (el se născuse în 1902 iar ea „cam" prin 1927) drept pentru care a abandonat-o cîtva timp iar cînd s-a decis s-o ia totuși de soție bătrînul lup de mare Livanos n-o mai avea liberă decît pe Eugenia, întrucît Tina contractase o căsătorie fulger cu Onassis. „Răzbunarea Tinei" pentru că „Ari" o umilise nu o dată în timpul mariajului lor. O mai umilise cînd, în urma divorțului, refuzase să-i încredințeze unul dintre copii și o jignise și mai mult căsătorindu-se cu Jackie Bouvier ex-Kennedy și încredințîndu-i acesteia („o femeie insensibilă, meschină, acuparatoare și nedemnă de gloria soțului ei pe care, pe nedrept, o moștenea" — avea s-o caracterizeze Tina) domnia asupra insulei Skorpios, iahtului Christina, apartamentelor, vilelor și cabanelor din marile metropole sau localități turistice ale lumii. Pe urmă, nu era ea cea care știa cele mai multe lucruri despre Onassis și nu-și dădea seama că singurul care-i putea înfrunta, cu arme egale, era fostul lui cumnat și primul ei iubit?

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Rică într-un picior...

Meciul cu **Schalke 04** a arătat că **Sportul studențesc** e invincibilă numai în campionatul intern, unde nici duminică n-a lăsat **Jiului** decît un punct, deși merita o victorie (pe care n-a obținut-o din cauza arbitrajului). Cum a pierdut **Sportul** la București ? Lipsită de jucători de bază, ca Sandu Mircea și Ciugarin, formația din Regie a arătat mai palid în acest meci deși n-am spune că adversarii și-au dat arama pe față (cu siguranță un meci nul ar fi convenit mult mai mult echipei vest-germane, pentru ca acasă să vină lumea cu mic cu mare). Meciul a fost destul de anost, neavind acea încordare pe care de obicei o poartă întîlnirile internaționale. Absența spectatorilor din tribună mi s-a părut inexplicabilă încă o dată și încep să cred că într-adevăr **team**-ul studențesc nu are destui suporteri, dacă exceptăm pe cei din grupul de la tribuna principală, conduși de un tînăr cu o voce ca a lui Șaliapin. Așadar, o primă repriză în care bucureștenii au dominat și puteau înscrie de cîteva ori, după care, faimoasa **lipsă de benzină** a echipelor noastre s-a resimțit și aici. Oaspeții au trecut la conducerea jocului și au atacat de cîteva ori cu doi jucători, simplu și eficace. În acest meci au existat două momente psihologice : acela al ratării unui penalty de către Răducanu (prea sigur pe el și nu pentru că avea numai un picior, cum mi-a exolicat la două zile după aceea pe strada Sărindar) și momentul în care același Răducanu, plecat la plimbare, ca de obicei (aoroooo, cînd îl bate în cule pe linia porții, ca pe Christos, Angelo Niculescu), a fost silit să respingă un șut de la distanță, ce urma unei gafe făcute de Manea care, în loc să scoată mingea în corner, s-a bîlbîit. Ce a urmat, se știe. Fischer, golgeterul echipei **Schalke 04**, a înscris, fără emoție, și un meci care putea fi cîștigat foarte ușor la București s-a transformat într-o înfrîngere. Presa noastră, ca de obicei, a început să explice cu lux de amănunte că de fapt Răducanu și-a răscumpărat cele două greșeli, apărînd cîteva goluri gata făcute în repriza a doua. Încă o dată mă pronunț împotriva acestei judecăți absurde. Răducanu se află în poarta **Sportului studențesc** și a **Națională** (cînd e cazul), tocmai pentru a apăra goluri gata făcute. Și atunci, de ce să-l apărăm cînd greșește ? El a fost excepțional în ultimele două luni, și asta nu l-o contestă nimeni. Dar, iată că la sfîrșitul acestei perioade bune, suflet candriu de papugiu, cum e, greșește în serie, știind că va fi iertat. Noi îl iubim pe Rică nu pe post de Tănase, pentru că stadionul nu este teatru de revistă. Cînd o să înțeleagă (deși e băiat mare de-acum!) și Rică că el putea să fie cel mai mare portar al României din toate timpurile — dar n-a fost — va fi prea tîrziu. Din nefericire, cei cîțiva care puteau să-i amenințe postul, cum ar fi Iordache sau Ștefan, nu s-au dovedit la înălțimea comițului fără voie care ne distrează din cînd în cînd, dar ne lasă totdeauna, în momentele-cheie, cu un gust amar.

Ah, Rică, ce ți-aș face ! Un ciomag mi-ar trebui...

Am văzut duminică 6 echipe la lucru : două de dimineață (vai de mama lor !) : **Jiul** și **Sportul** ; două pe la prînzișor (care se descurcau și ele cum puteau la Tg. Mureș), **Dinamo** și **A.S.A. Tg. Mureș** și două pe seară, **Steaua** și **F.C. Bihor**, prima dintre ele arătînd c-a dat de mult stingerea, ca la armată, și că numai un cutremur de pămînt o să mai trezească pe cineva în Ghencea. Dacă dimineață, pe la 11, lumea mai căsca după somnul iscat de serialul „**Toma**" și n-are pretenții prea multe la fotbal, apoi pe la 3 după-amiază, cînd în formația bucureșteană jucau alde Dumitru, alde Troi, alde Iordănescu, iar la Bihor un jucător cum e Kun, pretențiile erau ceva mai mari. Din păcate, speranțele noastre au fost înșelate și am asistat la o leapșă cu balonul cum n-am mai văzut din copilărie, decît pe terenul C.A.M., cînd juca **Abatorul** cu **Sirena**. Dealtfel, spectatorii exasperați de ineficacitatea campionilor noștri au făcut o manifestație de simpatie **roșu-albastrilor** pe care aceștia or s-o țină minte multă vreme. Mai multe glasuri au cerut înlocuirea antrenorului Jenei, dar, la drept vorbind, nici Dumnezeu la ora asta nu poate scoate din impas formația militară, darămite Jenei ! Noroc cu minutul 92 cînd, la o dublă greșeală de arbitraj, s-a înscris un gol mai mult decît dubios pe care-l trecem în contul arbitrului Jucan : ofsaid la Troi, pasă cu mîna, ca la volei de la Ion Ion ; după care extrema dreaptă a echipei **Steaua** a înscris, cum se spune, ca la pomană.

Ce-ar mai fi de semnalat săptămîna aceasta ? Victoria de la Bacău a craiovenilor care au înscris, după relatările de la radio și ale corespondenților de presă, trei goluri și nu două, cîte a vrut arbitrul Dinulescu, fapt care dovedește că acolo unde se pune umărul și nu există rabat la disciplină rezultatele apar mai devreme chiar decît se așteaptă cei mai optimiști. Atenție însă, n-aș vrea ca în capitala Băniei fumurile să se urce la capul cui știu eu și această echipă merituoasă la ora de față să piardă acasă ceea ce a cîștigat cu atîta trudă în afara hotarelor ! Dealtfel, vreau să-l anunț pe Teașcă, pe această cale, că la București **F. C. Bihor** a jucat foarte bine și numai o resemnare incipientă și arbitrajul au făcut ca această echipă să piardă.

În sfîrșit, semnalăm absența lui Dinu din rîndurile echipei **Dinamo**. Culesul viilor l-a găsit pe acest mare jucător prin restaurante și cei care dăduse o pasă genială în meciul cu **F.C. Argeș** lui Dudu Georgescu, lăsîndu-ne cu gura căscată (o astfel de fază n-am mai văzut de 30 de ani și rămîne antologică : e vorba de al treilea gol al echipei **Dinamo** din acel meci), pasează paharele cu vin și whisky între **Capitol** și **Frații Chiva**. Păcat, mare păcat, deși aud că jucătorul dinamovist trăiește o dramă personală, lucru care nu-l scuză de lipsa sa de bărbăție.

Dar mare e Dumnezeu !

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 24 OCTOMBRIE

TIMIȘOARA : Politehnica — Rapid 3—1 (1—1). La două ore după terminarea meciului, Constantin Rădulescu, antrenorul gazdelor, lua un algocalmin împotriva durerilor de cap ! Deși a controlat jocul cu autoritate timp de 85 de minute, Poli s-a detașat greu în cîștigătoare, abia în finalul partidei. Atacul este marea hibă a timișorenilor, care joacă bine în cimp, își creează o mulțime de ocazii de gol, dar le ratează. Ca și cum asta n-ar fi suficient, apărarea comite greșeli elementare, portarii excelînd în această privință, așa cum a făcut și Catona în partida cu Rapid cînd, neinspirat ieșit în afara careului, l-a pasat mingea lui Doru Popescu și acesta a înscris primul gol al meciului. ● Rapid, intrată pe teren cu o garnitură avînd media de virstă de 22 de ani și 2 luni (cel mai virstnic Pop — 29 de ani, cel mai tînăr Zalupca — 17 ani), s-a apărat cu strășnicie, aglomerat, dar Pîrvu și Zalupca n-au mai repetat jocul bun făcut cu Steaua, gafînd adeseori. Ioniță, în schimb, a apărat, în pofida golurilor primite, senzațional, uluindu-i deopotrivă pe spectatori, adversari și coechipieri. ● Foarte inspirată introducerea la pauză în echipa gazdelor a extremei Petrescu, autorul unor incursiuni care au descumpănit defensiva feroviarilor. Una dintre aceste curse (min. 87), încheiată cu centrare, a dus la cea mai frumoasă fază a jocului, soldată cu golul lui Cotec. Celelalte goluri ale localnicilor fuseseră marcate de Roșca (min. 32 și 77), în excelentă dispoziție de joc, spre deosebire de Dembrovschi. ● Deși niței obosit după cei 10 000 km parcurși pe ruta Brașov — Tbilisi (unde a arbitrat Dinamo — M.T.K. Budapesta în Cupa U.E.F.A.) — Brașov — Timișoara, C. Ghiță a arbitrat foarte bine. La linie, cu semnalizări prompte și corecte, Gh. Racz și H. Nicolau — tot din Brașov. **(Dumitru Vișan). ARAD : U.T.A. — F.C.M. Reșița 1—0 (0—0).** Foarte afectați de înfrîngere, oaspeții apreciau că nu se vor mai întîlni curînd cu șansa avută la Arad de a cuceri două puncte. Tovarășul Chisăliță, organizatorul de competiții al clubului reșițean, declara după meci că la Arad F.C.M. a fost într-una din cele mai slabe zile ale sale. ● Într-adevăr, în 90 de minute, jucătorii lui Reinhardt n-au izbutit să ducă pînă la capăt decît două acțiuni mai periculoase pentru poarta lui Iorgulescu. ● La schimb, la poarta oaspeților a fost mult de lucru, dar talentatul Windt (19 ani, venit de la Mediaș), a apărat excepțional. ● Unicul gol al meciului l-a înscris fundașul Kukla în min. 75 — lovitură cu capul în urma unui corner. ● A arbitrat foarte bine C. Manușaride, ajutat de C. Ioniță II și A. Ianus — toți din București. **(D. Gherghinescu). PITEȘTI : F. C. Argeș — Progresul 3—3 (0—1).** Asistați din trei părți, de pe tușă de antrenorul Babole, de pe bancă de „consilierul" Gică Popescu și din tribună de „probabilul" Gheorghe Constantin, jucătorii Progresului au jucat surprinzător de bine la Pitești, pasînd mult și derutant, luptînd pentru fiecare minge, rezultatul final nedreptățindu-i flagrant, căci ei ar fi meritat să cîștige. ● N-a vrut așa ceva, nici în ruptul capului, arbitrul Tudor Andrei, dar a vrut-o fundașul central Olteanu, care ne-a lăsat impresia că ar fi greșit tricoul la cabine. Din această opoziție de voințe și sentimente a ieșit un meci egal, avantajos după aspectul partidei mai ales pentru gazde. ● La 3—0 pentru bucureșteni, goluri înscrise de Tevi cu largul concurs al lui Olteanu, arbitrul a oferit Argeșului un 11 metri cu fluierul, neavînd tavă la dispoziție. Dobrin a transformat precis și partida, ce părea definitiv adjudecată de oaspeți, s-a relansat. În numai 7 minute, gazdele au ajuns să conducă, dar golul lor cu nr. 3 a avut la origine tot o infracțiune a arbitrului Tudor Andrei, care s-a făcut că nu bagă de seamă faultul lui Leșeanu asupra portarului Giron, permițîndu-i lui Zamfir să înscrie. Pentru că totuși în fotbal există uneori o dreptate, Progresul va mai găsi resurse să egaleze, prin Iorgulescu, un tînăr care promite mult. ● În aceste condiții, arbitrul sibian Tudor Andrei a viciat rezultatul, ajutat în acest sens de I. Vințan și P. Baban din același oraș. **(Ovidiu Ioanițoaia). IAȘI : Politehnica — F.C. Constanța 3—0 (1—0).** În prima repriză meritîi a fi notate eforturile vizibile ale ambelor echipe de a juca plictisitor. Și reușesc, dovadă fiind faptul că spectatorii cer în mod repetat să intre Costea. Acesta va intra cu 15 minute înainte de sfîrșitul meciului și, într-adevăr, tribunele se vor înveseli brusc, mai mult, vor rîde cu hohote pentru că balonul și Costea nu s-au întîlnit mai mult de două ori, cu toată îndîrjirea jucătorului ieșean... Primul gol a fost cu totul întîmplător și s-a datorat întîlnirii cu totul neașteptate a lui Trandafilon cu mingea, iar următoarele două, este drept splendide, sînt urmarea a două scîntei, adică două curse frumoase ale lui Doru Ionescu, terminate cu centrări fructificate de Trandafilon și de Dănilă. ● A arbitrat bine Max. Popescu, ajutat la fel de Ion Dancu și Ioan Pop — toți din București **(Răzvan Bălulescu). ITU-NEDOARA : F. C. Corvinul — F.C.M. Galați 1—0 (1—0).** Meci fără virtuți, dar victorie meritată a echipei locale care, chiar jucînd destul de slab, a jucat la fel de bine decît echipa oaspete ! ● Gălățenii s-au așezat în terenul propriu cu două linii de apărare, avînd fiecare cîte patru jucători — loc de unde au privit, mai cu seamă în prima repriză, spre jumătatea de teren a localnicilor ca înspre un spațiu interzis, în care cei mult puteau arunca din cînd în cînd cîteva mingi lungi și inofensive. Barajul format însă la mijlocul jocului a fost destul de eficient, împiedicînd jocul constructiv al gazdelor și condamnînd linia mediană hunedoreană (Angelescu, Dumitriu, Economu), de obicei punctul forte al echipei, la unul din cele mai slabe jocuri ale sale. ● În atac, Corvinul a contat destul de puțin, de asemenea, pentru că Șurenghin și mai cu seamă Agud au fost nu numai neinspirați, dar și aproape dezinteresați de soarta partidei, ce părea atît de ușor de cîștigat înainte de a începe ! Astfel, cei mai periculos atacant localnic a fost, din nou, fundașul central Tonca, ale cărui lovituri cu capul, excelente, au fost deseori foarte aproape de a se transforma în goluri spectaculoase. ● De marcat nu s-a marcat decît o singură dată Georgescu profitînd de o greșeală enormă a portarului Dumitrescu, care s-a ciocnit în aer de fundașul Morohai și a scăpat copilărește mingea în bocancul înaintașului hunedorean. ● Repriza secundă a adus cu sine ceva mai multă ofensivă din partea oaspeților și o neașteptată espectativă a Corvinului, al cărui mijlocași au trecut tot mai rar centrul terenului. Victoria hunedoarei rămîne meritată, dar dacă voleul lui Vochin din minutul 88 nimerea poarta ar mai fi putut cineva să schimbe acel 1—1 incredibil ce s-ar fi consemnat pe tabela de marcaj ?! ● A arbitrat bine C. Petrea (între altele, a anulat un gol al gazdelor, marcat într-o fază în care infracțiunea a fost greu detectabilă — dar decizie corectă), ajutat bine de C. Ioniță I și V. Mândescu — toți din București **(Dumitru Graur).**

(Continuare în pag. 23)

Craiova a confirmat

Ce ne-a fost dat să vedem, împreună cu cei aproximativ 10 000 de spectatori băcăuani, duminica trecută ? Am văzut timp de 40 de minute o echipă jucînd „ca la televizor" (în reluările transmise în pauza meciului A S A. — Dinamo sau în obișnuitele retransmisii de pe stadioanele europene), o echipă dominîndu-și atît de net adversara — prin mișcarea în teren, prin siguranța și finețea execuției, prin concepția fazelor — încît în această perioadă de joc aveai impresia că între cele două formații există cel puțin o diferență de o clasă. Pe fondul acestei detașări evidente, au căzut — lin, firesc, ca în urma unor exerciții de poartă caligrafiate pe cît de precis pe atît de dezinvolt — trei goluri care au lăsat asistența tablou. Primul (min. 13), realizat de năvălitorul Donose, a fost poate în egală măsură și fructul unui moment de ululală al apărării gazdă, moment exploatat de craiovean „à la Rensenbrink" (pe care-l admirasem cu doar o oră înainte pe micul ecran) ; al doilea gol însă (min. 16), ca și al treilea (min. 31) au fost rodul unei geometrii simple și perfecte, repetate, parcă, la indigo : pasă lungă, în adîncime, a lui Oblemenco, demirață de motocicletă al lui Marcu, jucătorii băcăuani rămînînd înmărmuriți în fața celor două curse ale lui „Riva din Caracal" (cum l-au botezat pe Marcu numeroși săi simpatizanți), la capătul lor (în prima a fost driblat și portarul) aflîndu-se golul. Vi se pare desigur curios că vorbesc de trei goluri ale craiovenilor deși partida s-a încheiat doar cu victoria lor la 3—1. Explicația este următoarea : așadar, min. 13 — Donose : 1—0, min. 16 — Marcu : 2—0, în minutul 31 însă, după înscrierea de către același Marcu a celui de-al treilea gol, gol validat de tușierul Puia, care n-a ridicat steagul și s-a îndreptat liniștit spre centrul terenului, „centralul" Constantin Dinulescu (adică cel mai bun arbitru român din ultimii 3 ani) are o subită și inexplicabilă criză de filotimie — vine de la 25—30 de metri de fază și gîndind, probabil, că 2—0 este oricum destul de bine pentru oaspeți, după cum 0—2 este suficient de trist pentru gazde — anulează un gol clar și limpede ca lumina zilei. Greșeală care ar fi rămas probabil fără urmări deosebite dacă Botea n-ar fi redus în minutul 36 scorul printr-un șut sec, șut la care Purcariu (excelent în repriza a doua) a stat pironit în mijlocul porții cum stă un șifonier în mijlocul camerei. Așa se face că meciul, aparent disproporționat prin categoria valorică a adversarilor (aducînd a întîlnire de box între un semigreu și un cocoș), s-a relansat în urma „greșelii de minună" a arbitrului Dinulescu. Urmarea ? În repriza a doua craiovenii au atacat permanent (dar a lovit în mănuși), scînteind și apărînd cu mîna și cu siguranță, Victoria revenind, pe bună dreptate, tot craiovenilor, dar spectacolul început în prima jumătate a partidei (spectacol pe care echipa oaspete l-a lăsat impresia că-l va putea continua și în cea de-a doua sa parte) s-a stins.

Oricum, meciul de la Bacău ne-a arătat trei fotbaliști evoluînd între foarte bine și excelent (Marcu, Donose și Ștefănescu), alți cîțiva luptînd exemplar, pînă la epuizare, pe tot terenul, Oblemenco, Beldeanu, Balaci, ultimul (semănînd vizibil cu... Borg nu numai la frezură, ci și la tenacitate) reușind performanța de a-i smulge două lacrimi de emoție, la sfîrșitul partidei, neîndupelecatului T.T. Deși scriam și în numărul trecut al revistei, recidivăm cu conștiința că unele adevăruri merită să fie uneori repetate : este din toate punctele de vedere de dorit ca între cele două părți, jucători și antrenori, să se păstreze actualul climat de înțelegere, absolut necesar producerii marii performanțe. La Craiova se munceșie bine, fotbaliștii și-au găsit în sfîrșit un antrenor de mare capacitate profesională, un om cu idei și cu hotărîrea de a sacrifica totul pentru o reușită de anvergură, iar Teașcă are în sfîrșit un material uman deosebit, valoarea strict fotbalistică a jucătorilor săi fiind dublată de forța de caracter a unor tineri pe care merită să-i stimezi pe teren ca și în afara lui.

În loc de încheiere, o notă bună pentru fair-play-ul fără cusur al fotbaliștilor localnici (care au învățat deocamdată măcar asta de la modelul de fair-play care rămîne antrenorul Nicușor) și o notă rea pentru o parte din spectatorii tribunei a doua care, judecînd după cuviincioasa de praz pe care și l-au lansat-o pe teren (atenție, terenul băcăuan a mai fost și suspendat, și nu fără motive), au venit înarmați la meci cu cîteva sticlețe ambulante. Sticlozuri în cele din urmă „decontate" pe tabela de marcaj.

MARIUS POPESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10 17 60 20. Interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Țimbuș — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18 ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona „adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

anul XXV nr. 4 (1177) - 4 noiembrie 1976

flacăra

săptămînal editat de consiliul uniții socialiste

„Ziua recoltei", un ceas al împlinirilor în istoria muncii poporului nostru

La numai două săptămîni după ce-l văzusem pe tovarășul Nicolae Ceaușescu **intervenind operativ pe frontul recoltei,** într-un moment de cumpănă, cînd asupra județelor din estul și sud-estul țării se abătuseră lapovița, înghețul și ninsoarea, punînd în pericol pîinea și avuția agricolă a poporului, l-am urmărit pe secretarul general al partidului la fața locului, în chiar unul din județele care avuseseră de luptat straşnic cu natura și condițiile meteorologice neprielnice, prilejul fiind de data aceasta cu totul altul. Din același elicopter prezidențial din care coborise pe timp de furtună în mijlocul lucrătorilor pămîntului pentru a le arăta că este alături de ei și în acele momente grele, dîndu-le sfaturi prețioase spre a fi traduse în fapte cu maximă operativitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a coborît duminică dimineața în mijlocul oamenilor la un ceas al împlinirilor. „Ziua recoltei" de duminica trecută a fost un asemenea ceas în istoria vieții poporului nostru și termenii sînt departe de a compune o simplă metaforă pentru că, am aflat-o cu toții, **în întreaga istorie a României nu s-a făcut niciodată atîta pîine ca în anul acesta !** Producția de cereale a înregistrat un record absolut de cantitate, record raportat la cea mai mare unitate de timp : istoria. Istoria țării, care rămîne mai presus de toate o istorie a muncii.

Însoțit de tovarășii Manea Mănescu, Emil Bobu, Cornel Burtică, Lina Ciobanu, Ion Ioniță, Gheorghe Pană, Ilie Verdeț, Nicolae Giosan, Constantin Dăscălescu, Angelo Miculescu, viceprim-miniștrii ai guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare, secretarul general al partidului a făcut duminică dimineața o primă vizită la **Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor din Caracal.** Unitate importantă intrată cu întreaga capacitate în funcțiune în 1966, I.S.C.I.P.-Caracal livrează anual 12 000 tone de carne, preocupîndu-se continuu pentru sporirea productivității muncii, a eficienței economice. În fața unor panouri reprezentînd analitic realizările, activitatea curentă și proiectele întreprinderii, tovarășului Nicolae Ceaușescu i se aduce la cunoștință faptul că, prin aplicarea indi-

(Continuare în pag. 2)

MARIUS POPESCU ■

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Revelionul 1977 a început la Motru la orele 16, pe 30 octombrie 1976

Pe mezin îl cheamă Maricel și este primul meu nepot al familiei Stan. Constantin a fost adus în mină de Ion, iar Ion, cel mai mare dintre frați, de Maricel, mezinul, cînd a plecat în armată și cineva trebuia să-i ia locul. Constantin a venit de la Galați, de la Combinatul siderurgic : „Ion, zice, fratele meu, mi-a zis cît cîștigă și nu mi-a ascuns cît de greu este". La Galați a lăsat alți trei frați: Neculai, zugrav la combinat, Dumitru, șofer, tot la combinat, Marta, muncitoare la Șantierul naval. Al șaptelea frate este muncitor la Fabrica de pîine din Birlad ; a opta soră este frezor la Cîmpulung, și numai a noua soră a rămas cu mama la Coroiești, în sat. La 65 de ani bătrîna mamă găsește încă puteri să lucreze la C.A.P. Ei, fiii, îi trimit lunar între 100 și 150 lei. Nu din pricina banilor plînge ea cînd vara, în concediile pe care se străduiesc să le obțină în aceeași perioadă, fiii și fiicele se întorc acasă. „Mama, zice Ion, crede de fiecare dată că e ultima oară cînd ne mai vede. Și mereu ne roagă să ne întoarcem în sat. I-am promis. Mai mult, toți frații ne-am făcut case acolo". Constantin este mărunt. Ion — ceva mai înalt și mai masiv. Nu vorbesc nici moldovenește, nici oltenește. Au limba curată și frumoasă și chipul luminat de conștiința realizării unuia dintre cele mai strălucite succese ale mineritului românesc. Amîndoi sînt șefi de schimb. Un frate iese din mină, celălalt intră.

(Citiți reportajul în pag. 7)

NICOLAE CRISTACHE ■

Pentru bunăstarea, fericirea omului și a întregii națiuni

Prima zi din luna noiembrie a consemnat în calendarul vieții noastre publice un eveniment distinct în ordinea firească a lucrurilor: ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Guvernului Republicii Socialiste România. Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și a avut o ordine de zi memorabilă, parcursă în presa cotidiană de marți, 2 noiembrie 1976, de către toți oamenii muncii cu interes și satisfacție. În ultima duminică a lunii octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sărbătorirea „Zilei recoltei", apreciind unele realizări ale industriei, agriculturii și ale altor ramuri de activitate în anul unu al cincinalului, a sintetizat în cîteva cuvinte cu valoare de simbol sensul tuturor transformărilor profunde prin care trecem și al tuturor hotărîrilor de partid și de stat: „Aceasta demonstrează, încă o dată, cu putere, că scopul și țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm sînt bunăstarea, fericirea omului, a întregului nostru popor !"

Deși anul unu al revoluției tehnico-științifice nu s-a încheiat, se poate spune de pe acum că a fost un an bun, un an temeinic, un an rodnic, în care ritmurile producției și ritmurile vieții s-au accelerat în pas cu exigențele civilizației moderne.

Dar anul 1976 lasă încă unele probleme de soluționat în sensul afirmării depline a revoluției tehnico-științifice în industrie, în agricultură și în toate celelalte domenii de activitate, pentru sporirea eficienței economice, pentru creșterea rapidă a venitului național, pentru ridicarea bunăstării și nivelului de civilizație a întregului popor.

De la aceste deziderate a pornit primul punct de pe ordinea de zi a Ședinței comune din 1 noiembrie 1976. Și iată cum.

Deci, anul doi al cincinalului istorie în care ne aflăm amplifică între altele exigențele noastre, ale tuturor, legate de creșterea eficienței economice și de afirmarea accentuată a revoluției tehnico-științifice, de realizarea unor investiții cu cheltuieli minime, cu consumuri mai reduse de materiale, de soluționarea constructivă mai ieftină a unor obiective importante, stimulînd creativitatea originală, pentru a orienta o parte însemnată din mijloacele financiare spre creșterea bunăstării oamenilor muncii. Aceasta rămîne preocuparea fundamentală a partidului.

Urmărind în continuare aplicarea exactă și consecventă a directivelor Congresului al XI-lea, prin prevederile planului și bugetului pe anul 1977, Ședința comună din 1 noiembrie 1976 stabilește o mai atentă folosire a rezervelor de care dispun industria, agricultura, transporturile și întreg ansamblul economiei naționale. Va trebui să ne organizăm munca în așa fel încît să gospodărim mai bine, să reducem sensibil consumul de materii

(Continuare în pag. 23)

A. DOHOTARU ■

SĂ FACEM CA ȘI ÎN AGRICULTURĂ ACEST CINCINAL SĂ DEVINĂ CINCINALUL NOII REVOLUȚII AGRICOLE, AL REVOLUȚIEI ÎN PRODUCȚIA AGRICOLĂ!

NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

caţiilor date de dumnealui, toate halele întreprinderii au fost reamenajate şi modernizate, ceea ce a permis dublarea numărului de purcei obţinuţi pe acelaşi spaţiu şi creşterea lor în condiţii optime. Este prezentat, de asemenea, programul de cooperare între I.S.C.I.P.-Caracal şi un număr de 21 cooperative agricole din judeţ pentru a se putea creşte 240 000 de porci anual. Se trece de la un panou la altul, se înfăţişează producţii, se dau cifre, se prezintă estimări şi planuri pentru viitorul apropiat; tovarăşul Nicolae Ceauşescu ascultă cu mare atenţie numeroşii indicatori prezentaţi de directorul întreprinderii, Constantin Munţiu, interesîndu-se de forţa de lucru, recomandînd să se ţină seama de evoluţia forţei de muncă şi să se asigure productivitatea muncii.

Întrebînd care este consumul specific de furaje pe kilogramul de carne şi aflînd că este de 4,4 kg, secretarul general al partidului a apreciat că e prea mare, recomandînd să se ia măsuri — în ideea eficienţei economice — pentru a scădea neapărat sub 4 kg.

Şi dialogul de lucru continuă la fel de instructiv pentru tehnicienii şi cadrele de resort în incinta modernelor hale ale întreprinderii — în care superbe exemplare de metişi York, Landrace şi Duroc, sute de scroafe şi mii de purcei, se prezintă în boxe impecabil îngrijite — ordinea exemplară fiind prima impresie cu care rămîi pătrunzînd în incinta lor.

Aici, trecînd dintr-o hală în alta, între care se află un spaţiu nefolosit, gol, secretarul general al partidului a făcut observaţia că locul respectiv trebuie transformat într-un spaţiu productiv, directorul întreprinderii angajîndu-se să plaseze în zilele următoare, în acel loc, boxe pentru animale.

Pe linia modernizării activităţii compartimentelor de producţie, ministrul agriculturii şi industriei alimentare îl asigură pe secretarul general al partidului că în viitorul apropiat atît fluxul de mîncare cît şi aerisirea „vor merge ceas", toate geamurile halelor fiind, de pildă, închise şi deschise printr-o manetă acţionată de şeful de fermă.

Următorul moment al vizitei — **Cooperativa agricolă de producţie Dobrosloveni**, unitate în care producţiile medii au crescut în acest an. Secretarul general al partidului cercetează cu atenţie soiurile şi hibrizii cultivaţi, calitatea recoltei obţinute, cerînd să se manifeste o preocupare mai susţinută pentru folosirea seminţelor de mare productivitate şi pentru utilizarea rezultatelor cercetărilor ştiinţifice.

Firesc, popasul cel mai îndelungat l-a prilejuit vizitarea la Slatina a expoziţiei **„Agricultura judeţului Olt — realizări şi perspective"**.

Dialogul de lucru constructiv purtat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu specialiştii, cu conducătorii diferitelor ramuri de resort, a cuprins numeroase momente importante, indicaţiile secretarului general al partidului fiind, sîntem convinşi, subiectele proiectelor care vor prinde în cel mai scurt timp viaţă.

Oprindu-se, la început, în faţa schemei generale de amenajări complexe în ce priveşte executarea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare — desecări, combaterea eroziunii, extinderea irigaţiilor — şi studiind cu mare interes schiţele care reprezintă noile amenajări pentru irigaţii din sistemele Vitomireşti-Dobroteaşa şi Bucşani-Cioroiu, care alături de alte amenajări vor permite ca în 1980 suprafaţa irigată în judeţul Olt să crească de la 87 000 hectare, cît este în prezent, la 150 000 hectare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus :

— **Trebuie să ne gîndim cum să folosim Oltul pentru toată zona, şi pentru Dolj şi pentru Vîlcea, urmărind folosirea complexă a riurilor Olt, Olteţ şi Jiu.**

Referindu-se la necesitatea extinderii mai mari a culturilor succesive, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea cultivării cartofilor pe terenurile eliberate de plante care se recoltează devreme, remarcînd experienţa judeţului Dolj, care îşi acoperă necesarul local de consum pe această cale.

Examinînd în continuare sectorul mecanizării agriculturii, secretarul general al partidului a apreciat, între altele, că încărcătura pe tractor agricol nu indică şi gradul de folosire, cerînd să se utilizeze şi alţi indici care să dea o imagine mai fidelă a eficienţei economice.

Recomandînd, apoi, economisirea metalului, atunci cînd i s-a prezentat uscătorul de seminţe de struguri, ale cărui proporţii erau vizibil mari, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a întreţinut, în continuare, îndelung în faţa panourilor şi exponatelor prezentate de cooperativele agricole ale judeţului, între care 5 au obţinut peste 6 000 kg grîu la hectar, 25 au realizat

Aspect de la marea adunare populară de la Slatina.

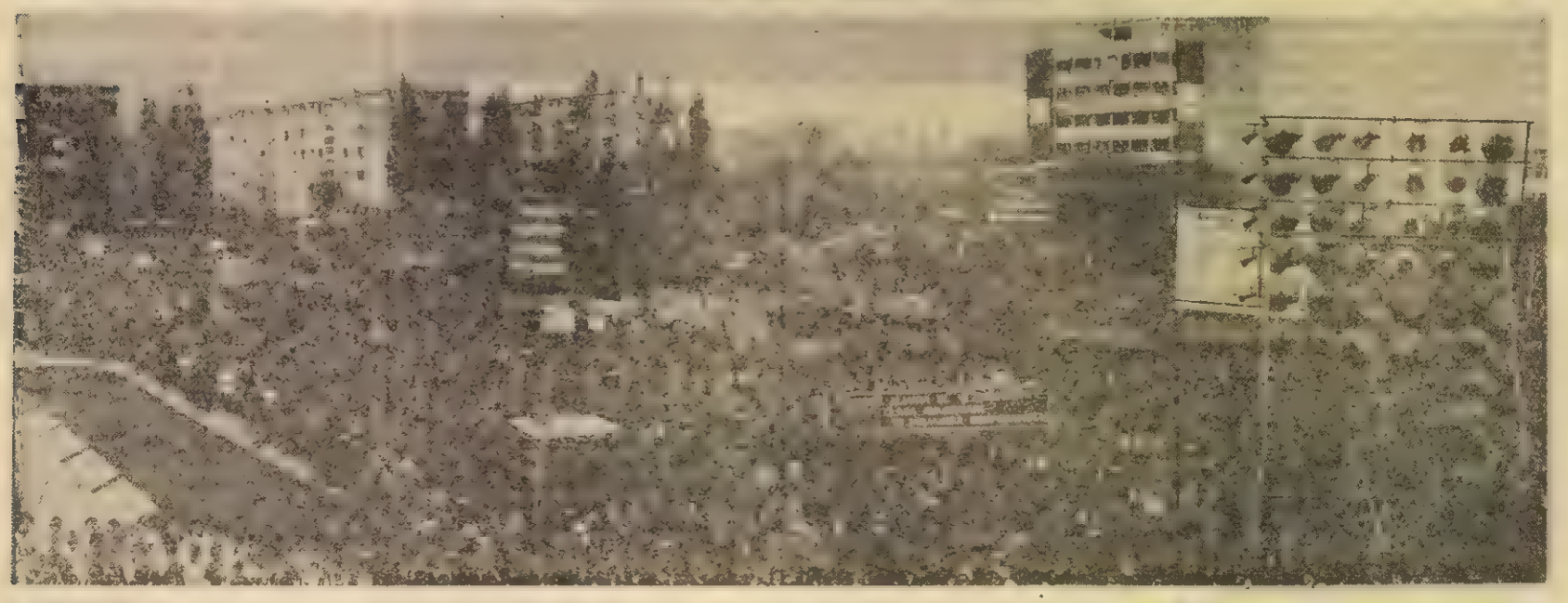

recolte între 5 000 și 10 000 kg porumb boabe la hectar, iar cele din Scornicești, Tia Mare, Giuvărăști, Izbiceni și altele au depășit aceste producții.

O observație cu totul memorabilă a făcut tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia examinării producțiilor unor cooperative cu terenuri sărace și grele, cum sînt solurile podzolice de la Scornicești, care lucrate însă corespunzător au reușit să producă tot atît de mult ca și cele mai fertile terenuri din țară.

— Asta dovedește, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **că nu mai contează deosebirile între pămînturi, ci între oameni ! Iar rezultatele bune au la bază metode cunoscute de toți. Nu sînt secrete, nu trebuie să ne ducem să importăm licențe din străinătate. Rezultatele depind de oameni !**

Porumbul, una din constantele preocupări ale secretarului general al partidului, a prilejuit considerații înregistrate cu maximum interes de toată lumea. Apreciind, îndeobște, hibridul HS 400, frumos, puternic, de mare productivitate, secretarului general al partidului i-a fost recomandat în mod deosebit și soiul HD 305, foarte căutat de toate cooperativele.

Acordînd cu binecunoscuta-i scrupulozitate atenție nu numai rezultatelor evidente, ci și aparentelor lucruri secundare, din planul doi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a remarcat în fața bogatelor exponate legumicole locul mic rezervat fasolei.

S-a recomandat de asemenea înmulțirea numărului solariilor la cooperative. Pe ansamblu, toate sectoarele, inclusiv cel zootehnic — în fața căruia, bunăoară, au fost subliniate rezultatele cooperativei din Seaca în folosirea cu bun randament a furajelor grosiere în alimentația bovinelor și a ovinelor — au reprezentat o mărturie convingătoare a marilor posibilități de care dispune agricultura Județului Olt — care s-a prezentat la „Ziua recoltei" cu frumoase și remarcabile succese — a întregii țări, în ce privește obținerea de producții vegetale și animale superioare, pentru aprovizionarea mereu mai bună a populației.

Încheiată prin momentul de vîrf al cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu, „Ziua recoltei" din acest an va rămîne în conștiința noastră, a tuturor, mai ales prin memorabilele adevăruri rostite de secretarul general al partidului acolo, la marea adunare populară de la Slatina, adevăruri din care citîm :

„Avem tot dreptul să fim mulțumiți de felul cum am început noul cincinal ; dar nu putem să uităm nici un moment că mai avem multe de făcut".

„Stă în puterea tuturor ca, pe baza generalizării rezultatelor bune pe care le avem în toate zonele și în toate județele, să facem ca și în agricultură acest cincinal să devină cincinalul noii revoluții agricole, al revoluției în producția agricolă !"

Așadar, o Zi a recoltei unică pînă acum în istoria României, un ceas al împliniriior aflat sub semnul înălțător exprimat din nou de tovarășul Ceaușescu : **„...scopul și țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm sînt bunăstarea, fericirea omului, a întregului nostru popor !"**

Imaginile noastre surprind momente ale dialogului permanent pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a avut cu specialiștii, cu cadre cu munci de răspundere din agricultură, cu fruntași ai ogoarelor noastre.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

ZILE DECISIVE, ZILE RECORD, ZILE DE EROISM ÎN AGRICULTURĂ

Acolo unde este mai greu, se află, la datorie, oamenii

Gheorghe Truşcanu, 56 ani, de cinci luni preşedintele Cooperativei agricole de producţie Răcari (Dimboviţa), are sufletul cătrănit : furtuna, puternică la Răcari, a doborît stîlpii reţelei electrice şi întreaga comună a trebuit să apeleze un timp la lampa de petrol. La ferma zootehnică, necazul a fost şi mai mare : toate agregatele care funcţionau cu curent electric — pompe de scos apă, morile pentru furaje, tocătoarele şi altele — au zăcut imobilizate. Pentru adăpatul celor 800 de taurine şi al celor o mie de oi se fac eforturi mari : oamenii de la zootehnie, ajutaţi de cei de la fermele de cîmp, au luat cisternele cu care cărau motorină, le-au spălat, şi au cărat cu ele apă pentru vite. Au încărcat bazinele şi este adus la adăpat animal cu animal. Furtuna s-a repezit apoi în geamurile grajdurilor, le-a spart, şi preşedintele Truşcanu împreună cu cîţiva oameni au cărat la grajduri 700 kilograme de geamuri. Aleargă acum după geamglu. Grajdurile trebuie închise repede, pentru că animalele tremură şi se pot îmbolnăvi. Oile au fost trase la grajduri şi ele. „Ne-a dat prin gînd, ori s-a nimerit, zice cu modestie preşedintele, că le-am tras la timp din cîmp şi nu am avut nici o pierdere. Mai greu a fost cu o turmă de 200 de viţele care se aflau în tabără, la Ghergani, adică în cîmp deschis". Într-o noapte, Nicolae Barbu, 66 ani, pensionar, dar încă ajutor de şef de fermă, a plecat împreună cu Constantin Oprea, Ştefan Stan, Ştefan Nicolae, cu Maria Iamandi, cu o altă cooperatoare, „Leana şi nu mai ştiu cum îi zice", şi au adus viţelele, cale de cîţiva kilometri, la grajduri. Acum toate animalele sînt adăpostite, adăpate şi hrănite.

Trecem şi pe la sediul cooperativei, unde e frig şi umed. Preşedintele Gheorghe Truşcanu, îmbrăcat într-o şubă lungă, încălţat cu cizme de cauciuc, îmi citează din memorie alte date : „Grîul l-am semănat, cel de toamnă, evident, legumele le-am cules, cartofii de pe cele 50 hectare l-am recoltat, fasolea am recoltat-o". Greul e însă la porumb. Din 800 de hectare s-au recoltat doar 300. La ferma Ghimpaţi, s-a încercat să se scoată remorcile în cîmp, dar n-a fost chip. Într-o săptămînă, ne asigură preşedintele Truşcanu, culesul porumbului va fi gata, dar transportul din cîmp la cooperativă va dura mai mult. Locul e desfundat şi mijloacele de transport puţine. Reuşita acestei acţiuni stă, credem noi, în mobilizarea tuturor forţelor umane şi mecanice, în eforturile unite ale cooperatorilor.

Străbat împreună cu Avisalon Georgescu, preşedintele colegiului judeţean de partid, Cîmpia Vlăsiei sau „bărăganul Dîmboviţei", cum îi spune interlocutorul meu. Maşina, o Dacie 1300, înoată greu pe acest drum desfundat care duce către C.A.P. Poiana (Dîmboviţa). În dreapta, pe cîmp, 6 (şase) stîlpi din beton, mari, purtători ai reţelei electrice, au fost frînţi în două, ca nişte lujere firave. În tot judeţul, aflu, sînt rupţi vreo 40 de stîlpi. Plopii de pe marginea şoselei se clatină cu crengile rupte, zdrenţuiţi de furtună.

La Ferma zootehnică Poiana de Sus, cooperatorii acţionează conform indicaţiilor Comandamentului central. Primarul comunei, Aurel Marcu, ne spune : „Au fost amenajate grajdurile, cîte un geam sau cîte o uşă se mai repară şi acum, 770 de vaci şi viţ.le au fost aduse de la tabere şi adăpostite, deocamdată, în două grajduri". 50 de cooperatori încarcă în saci grîul depozitat într-un grajd mai bun, şi-l depozitează în altă parte. Grajdul va fi curăţat, dezinfectat şi în cel mult două zile, ne asigură primarul, va fi populat cu o parte din animalele aduse din cîmp. La Poiana situaţia e mai puţin vitregă decît la Răcari. Instalaţiile de adăpat, tot electrice, n-au fost afectate ; nici alte agregate n-au fost scoase din funcţiune.

În adăposturile celor 400 de porci şi scroafe de purcei, treburile sînt dirijate de Ion Focaru, 50 ani, de 16 ani în zootehnie, unul dintre cei mai gospodari zootehnişti, care a obţinut şi cele mai bune rezultate. Iar la ferma nr. 2, Poiana de Jos, de toate acţiunile răspunde Emil Postelnicu, preşedintele cooperativei, ajutat de Marin Dumitru, vicepreşedintele Consiliului popular comunal. Şi aici, oamenii au reparat grajdurile, au asigurat apa şi hrana animalelor, vreo 430 de vaci, din care 100 de vaci sînt cu lapte. La acestea se mai adaugă şi 350 de viţei, care au fost adăpostiţi cu mare grijă.

Şi la C.A.P. Poiana, lupta cooperatorilor se dă tot pentru porumb : din cele 748 de hectare, abia s-au cules 255 hectare. S-au transportat şi livrat, la baza de recepţie, 400 tone şi se livrează în continuare, din porumbul de pe pătule, iar porumbul depozitat acum direct pe sol va fi transportat în şoproane.

N. GRIGORE MĂRAŞANU ■

Cursa de Petrăchioaia circulă fără pasageri

Corelaţia dintre starea vremii şi cea a agriculturii nu constituie o noutate, astfel încît modificarea surprinzătoare a primului factor, care n-a mai ţinut seama nici de calendar şi nici de dorinţele oamenilor, a dus la perturbări care puteau primejdui munca de peste an a agricultorilor, fie aceştia ţărani ori mecanizatori, ingineri sau savanţi. Am fost martori cu toţii la sarabanda înregistrată de termometre şi barometre, tot astfel cum am fost martorii unei mobilizări disciplinate a forţelor fizice, mecanice şi morale destinate stringerii recoltelor, desfăşurată sub semnul unei unanimităţi care vorbeşte convingător despre ataşamentul faţă de ogorul şi pîinea naţiunii. Zilele acelea au trecut, dar semnalul pe care l-au dat a rămas înregistrat în memoria brazdelor şi a oamenilor astfel încît şi acum pretutindeni în ţară se continuă, febril, stringerea bucatelor de pe cîmp.

Dincolo de Afumaţi, părăsind şoseaua spre Constanţa, pădurile aşază o perdea verde între unul din drumurile principale ale ţării, iar mai departe ceva, luciul albastru-verzui al lazurilor delimitează, la rîndul lor, o altă zonă de linişte, după care asfaltul este încadrat de spaţiile destinate culturilor mari. Intrînd în comuna Petrăchioaia nu îţi poţi întîlni pe cetăţenii acestei aşezări; şoseaua, uliţele şi chiar „centrul" sînt pustii, deşi este ora la care pleacă, spre Bucureşti, una dintre cursele cele mai solicitate de obicei, cea de ora 14,00. La sediul C.A.P., într-un cărucior special, un invalid aşteaptă răbdător pe preşedinte, răbdător pentru că, aşa cum ne şi spune, „oamenii sînt plecaţi la cîmp şi tovarăşul Sandu, la fel, cu Gazul". Dincolo de drum, unde sînt instalate grajdurile, hambarele, uneltele mecanizate, se înalţă, înconjurate de baloturi de paie, trei uriaşe piramide aurii : porumbul adus în aceste zile din cîmp. Soseşte o remorcă şi aflăm că Nicolae Sandu, preşedintele cooperativei, se află pe tarlale. Primarul Ion Petrache nu este nici la sediu, nici acasă, ca şi inginerul Constantin Stanciu, şeful fermei legumicole. Fiecare dintre ei este prezent la cîte un punct strategic al bătăliei acestor zile. Luăm, prin urmare, drumul ogoarelor, pe care făgaşele adînci, lăsate de tractoare şi autocamioane, s-au mai zvîntat, în ultimele zile, făcînd accesul mai uşor. În dreapta, giugiile de coceni modifică reliefui altfel uniform al cîmpiei dar în dreapta drumului porumbul este „în picioare". Nici omul, nici maşinile nu au intrat încă acolo. Înaintăm cîţiva kilometri şi vedem grămezi de ştiuleţi printre cocenii adunaţi în piramide şi, undeva mai departe, primii oameni. Muncesc la 20—30 m unii de alţii. Sînt femei şi bărbaţi care trec de la o plantă la alta şi, cu gesturi sigure, de mult ştiute, despoaie de rod tecile ruginite ale porumbilor. Îi întrebăm de una de alta şi oamenii răspund din politeţe, fără a se opri din lucru. Unul este Mihai Alexe, om la peste 50 de ani, neras probabil de-o săptămînă căci barba, cu multe spice albe, a căpătat o agresivitate evidentă, cu ochii şi obrajii injectaţi de vînt, de febra muncii şi de nesomn. Trudeşte de cinci zile cît îi ţin puterile, deşi nu este cooperator, ci muncitor la „Vinalcool"-Obor unde a anunţat că nu se va duce o săptămînă căci „dacă acum nu ne grăbim, pierdem bătălia, că bătălie e asta ce facem noi, chiar aşa cum scrie la presă". Omul a simţit că datoria lui asta este acum şi speră că „mi-or da ăştia de la cooperativă o hîrtie, ceva, să vadă şefii mei că n-am stat ca trîntoru'". Familia Alexe e prezentă în întregime la cîmp. Alexe M. Anica, soţia celui dintîi, Alexe Constantin, fratele lui (paznic la baza tehnico-materială a municipiului Bucureşti), noaptea merge la serviciu, iar ziua stă pe ogor şi „profită", zice el, „că fac 12 cu 24". Azi, mai zice tot el, „cam am nişte mărăcini în ochi, da' nu-i nimic — ce ? — parcă n-a fost mai rău cînd erau şi inundaţii". Vasăzică, o singură cooperatoare printre cei trei care muncesc laolaltă, dar o unică familie şi un interes comun : strîngerea recoltei ! Se ţine o contabilitate anume, bazată pe onoarea muncii. O înţelegem din ceea ce ne spune Voica Dragnea, femeia a cărei vîrstă nu poate fi ghicită deoarece faţa îi este acoperită de broboadă, lăsîndu-i doar ochii liberi (la cîmp vîntul taie nu alta !). „Io sînt în altă brigadă, da' am venit s-o ajut pe sor-mea, că noi am terminat sfecla de ieri. Mîine vine ea la brigada noastră că-ncepem porumbul". Soră-sa tace, nu că nu s-ar duce, dar azi e pe tarla de la trei şi jumătate, adică din noapte şi muncise orbeşte pînă-n zori, pipăind porumbul nu doar cu mîinile, ci chiar cu gîndul şi ochii sufletului, porumbul acesta pentru care au trenurat toată vara, tocmai din pricina arşiţei, căci la Petrăchioaia n-a plouat pînă tîrziu, după 20 august, şi oamenii l-au forţat pe preşedinte să meargă la Bucureşti, la minister, să spună că „nu e vina lor şi că dac-o rămîne aşa, mai bine să dea porumbu' la furajer", iar acum, cînd s creseut, văd şi nu le vine să creadă şi „uite d-asta nu vrem să-l lăsăm să se prăpădească". Luăm, la întîmplare, un ştiulete şi numărăm 16 rînduri a cîte 45 de boabe fiecare ; măsurăm lungimea : 32 cm. Un astfel de „fruct" se... vede şi pe-ntuneric, cu degetele.

Oamenii muncesc cu tragere de inimă şi vorbesc despre porumb ca despre un bun personal, încît, la un moment dat, sîntem tentaţi să întrebăm al cui este de fapt ? Petra Radu nu pare surprinsă, iar răspunsul ei nu are de-a face cu demagogia verbală a unora. Ea spune simplu : „mîine, că-i ultima zi, merg să-mi iau porumbul meu, dar şi ăstălantul e tot al meu, din moment ce de-aici mănînc". Şi încă ceva : oamenii sînt nu mulţumiţi, ci fericiţi de-a dreptul „că-i ajută vremea" şi se gîndesc la alţii, de prin alte părţi...

Ne continuăm drumul pe cîmp şi îi întîlnim pe preşedinte. Este un om robust, ars de soare şi de febră „am cam răcit zilele astea c-a fost şi burnită, da' bine că s-a oprit, dacă mai ţine aşa o săptămînă doar" şi în acest „doar" pune atîta căldură şi speranţă, de parcă n-ar fi un biet cuvînt obişnuit, numai că în aceste zile şi în agricultură ei pare o invocaţie profundă. Pornim spre sediul C.A.P.-ului Pe drum, remorci trase de tractoare, cărute încărcate virf. Pe una o oprim. La hăţuri, Şerban Marin, căruţaş în cooperativa „Răscoala din 1907" din comună. În ham „o iapă şi doi cîrlani" spune el, dar unul dintre ei este mînz de-a binelea şi parcă l-a pus la treabă tocmai acum cînd forţa lui încă fragedă „contează" ca şi cea a copiilor din Petrăchioaia care, ajutînd cu puterile lor plăpînde, amplificate însă prin înmulţire, contribuiseră la terminarea culesului legumelor, capitol la care cooperativa şi-a încheiat, de mult, obligaţiile. Pe porumbul din căruţă, un băiat timid, cu ochelari şi strungăreaţă. În uniformă de şcoală, cu mîinile înmănuşate în noroi uscat şi o faţă în jur de 19—20 de ani. Îi întrebăm pe căruţaş cine-i nepotul ? Răspunde, foarte serios, făcîndu-ne să ne amintim de vremurile mai de demult : „Proprietarul porumbului", numai că băiatul nu pare un domnişor venit să ia aer, ci unul care muncise într-adevăr, pînă aproape de istovire, cum îl trădau mîinile. Vrem să ştim de ce nu a mers la şcoală. Răspunde că s-a învoit. Porumbul este, într-adevăr, al familiei sale, adică produsul ce îi se cuvine părinţilor săi care muncesc acum la ferma de vaci. Căruţa, plină virf, va ajunge în curtea lor după ce va trece pe la cîntar. Cît vor primi ? Preşedintele Nicolae Sandu apreciază că peste 3 000 de kg. Fata este Elena Micu, din Afumaţi, soră cu mama băiatului, şi a venit să dea o mînă de ajutor că tot nu avea ce face la oraş, soţul ei fiind militar, pe undeva pria judeţul Braşov. „El este la cartofi, acolo cartofu e baza. Mama mi-a zis că de porumb rămîne eu". Căruţaşul termină cel de al treilea transport şi crede că-l va mai prinde şi pe al patrulea. Norma lui zilnică, de 4 000 de kg, era deja depăşită aşa că s-ar putea duce la culcare căci încărcase de fiecare dată cîte 1 400 kg. „Ce ziceţi ?", ne întreabă el şi este clar că nu i se poate spune decît : nu, acum cînd toţi oamenii, cu mic cu mare, cu rude de la oraş, se află la treabă.

La sediul C.A.P. îi găsim şi pe primar, şi pe inginerul de la ferma de legume, şi pe directoarea şcolii generale, Constanţa Cupitanu, de fapt micul comandament cu sarcini mari din comună, oamenii care răspund de stringerea cît mai grabnică a întregii recolte. Organizarea a ţinut seama de posibilităţile materiale ; pînă şi copiii au avut plan personal în funcţie de vîrstă şi puterea lor, iar şcoala a depăşit cele 170 de tone de tomate care-i fuseseră repartizate în planul general al bătăliei. Legumele se află, de mult, la fabricile de conserve. Atenţia se împarte acum între sfeclă, soia şi porumb. Se ascultă buletinele meteorologice cu sfîntenie şi teamă, cu încrincerarea de a le depăşi previziunile atunci cînd acestea sînt rele. „Azi e o zi fericită. Nu-i mizgă şi nici burniţă. Altfel am sta şi ne-am uita la tractoare şi remorci. Oamenii au decis cîteva acţiuni de prevedere : porumbul a fost adus cît mai aproape de căile de comunicaţie cele mai bune, strîns în stive mari, aşezate pe paturi de coceni şi chiar protejate şi pe deasupra cu alţi coceni. Sfecla învelită în propriile sale frunze. Lucrăm cu cîte 600 de brute zilnic, de la 7 dimineaţa la 7 seara. La coceni, unii vin de la 4, din noapte. Problemele apar doar în sectorul transporturi. Ferma legumicolă a ajutat cu remorcile sale, cu mecanizatorii ei. Dar e totuşi prea puţin faţă de nevoi. Cei peste 40 de cai n-au cunoscut odihna. Ca şi oamenii, de altfel. Mobilizarea s-a făcut doar cînd s-a intrat pe tarlale. Nu mai este necesară. Fiecare ştie ce are de făcut, nu trebuie îmoins cu arcanul. Zilnic se recoltează sfecla dar, din păcate, bazele refuză s-o primească uneori din diferite motive : cel mai frecvent fiind acela aş supraaglomerării ori reparaţiile fabricii de la Giurgiu. Bodul are excedent. De aceea, sfecla este depozitată pe coceni în grămezi de cîteva tone, conform indicaţiilor primite. Porumbul s-a strîns de pe 720 ha din cele 1 235 ha şi este frumos, în medie cam 7—8 tone de ştiuleţi de pe un ha. Grupa 400 va da şi pînă la 10 tone. Această concentrare a fost posibilă pentru că culturile de toamnă s-au făcut în timp şi acum arată foarte bine. În marginea pădurii, la orz şi orzoaică, ţăranii se mai tem doar de mistreţii care s-au cam înmulţit.

Revenim în comună după cîteva ceasuri, cînd ultima cursă spre Bucureşti se pregătea de plecare. Şoferul se mai uită, mai aşteaptă, îşi priveşte cursul. Degeaba. Trebuie să plece tot fără pasageri...

MANOLE CARŢAN ■

Subsemnatul **Gheorghiu Gheorghe**, intendent al Leagănului de copii nr. 5 din București, str. Covasna nr. 8 A, Sectorul V, vă relatez următoarea situație ce afectează unitatea noastră și intenția Direcției Sanitare a Municipiului București de a crea celor 220 de copii ai noștri condiții mai bune de viață și de educație. Prin adresa noastră nr. 1 124/25 X/1976 am cerut I.C.R.A.L. „Giulești" să-și onoreze contractul 12 109/1976 încheiat cu noi, care constă în construirea unui bazin de înot, aflat în planul de investiții pe anul în curs. Dar pe 1 noiembrie tovarășa Viorica Nicolau, șefa serviciului tehnic din cadrul I.C.R.A.L. „Giulești", ne răspunde că lucrarea va începe la o dată pe care ne-o va comunica ulterior și din timp. Care timp ? Contractul prevedea termenul de execuție 1 august—31 decembrie 1976. Deci, la data cînd noi ne-am reînnoit adresa de a-și respecta obligațiile față de contract, lucrarea trebuia să fie cel puțin 60 la sută gata. Vă rugăm, în numele celor 220 de copii, să ne ajutați în impulsionarea începerii acestei lucrări de către I.C.R.A.L. „Giulești".

La noi, în Tulcea, a intrat în obiceiul cinematografelor, de la o vreme, ca la filmele cu mare aflux de spectatori să mai ruleze o completare pentru care se percepe și o taxă în plus de 1 leu. Asta n-ar fi deloc rău dacă aceste completări n-ar fi uneori niște jurnale de... actualități de acum cîțiva ani. De exemplu, recent, la Cinematograful „1 Noiembrie" în completare la filmul „Luptătorul din New Orleans" am vizionat un jurnal de actualități din... 1973 **(Hazi Francisc, Tulcea).**

Pe 16 octombrie a.c., la Liceul „Ioniță Asan" din Caracal a avut loc un emoționant moment — Reuniunea absolvenților acestui liceu, promoția 1926. Întîlnirea s-a realizat din inițiativa profesorului pensionar și cercetătorului de la Institutul de istorie al Academiei R.S.R., Tudor Voinea, șeful promoției de absolvenți al Liceului „Ioniță Asan", seria 1926. **(Gheorghe Penescu,** București).

Mă adresez dumneavoastră pentru a face o sesizare, rugîndu-vă totodată s-o transmiteți forurilor în drept, pentru remedierea situației. Este vorba de ciocolata „Mara" ca și de alte sorturi de ciocolată, pe ambalajul cărora este trecut „termen de păstrare" (6 luni), dar nu a fost înscrisă și data de fabricație. Atunci care-i rostul acestei inscripții ? Și cum apără întreprinderile producătoare sănătatea populației, mai ales a copiilor — cei mai mari consumatori de dulciuri — dacă nu ne anunță data fabricației? **(Ioan Lespuc,** Cluj-Napoca).

Un medic a dat ei însuși sînge bolnavului !

Rugămintea mea fierbinte este ca, prin intermediul revistei pe care o conduceți, să aduceți la cunoștința cititorilor faptele de un exemplar umanitarism și excepționala dăruire ale medicului Vasile Cîndea, șeful secției de chirurgie cardio-vasculară din cadrul Spitalului militar central, secție care funcționează în prezent la Spitalul din Fundeni. Ajuns, din nefericire, la acest spital, am fost martorul unor întîmplări pe care nu mi le-aș fi închipuit demne de crezare. Unul dintre bolnavii din salon, suferind de mai multe boli, după ce a fost supus unei foarte dificile operații avea nevoie de sînge, ori la acea oră de noapte spitalul nu mai avea resursele necesare. În aceste condiții, medicul Cîndea a dat ei însuși sînge bolnavului și nu numai atît, dar toată noaptea l-a veghiat pe bolnav și numai după ce s-a convins că totul e bine a plecat să se odihnească. În ceea ce mă privește, tratamentul prescris de dînsul m-a salvat de la o operație și mi-a redat încrederea în viață. **(Costache Nicolae,** Ploiești, Prahova).

Faptul e cu atît mai tulburător și mai lăudabil, cu cît nu sînt puține semnalările că unii doctori nu dau, ci iau.

Mă adresez dumneavoastră în speranța de a găsi înțelegere și sprijin într-o împrejurare care mă tulbură profund și care reprezintă un afront și o sfidare pentru întregul colectiv de muncă în care-mi desfășor activitatea. Voi prezenta pe scurt împrejurarea. În luna martie 1976 a fost angajată la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" o tovarășă, pe nume C. Ioniță, pe un post de documentarist. La 23 iulie a.c. s-a publicat în România liberă un concurs pentru ocuparea unui post de cercetător științific principal într-un sector și o secție care nu mai existau în inventar. Concursul s-a ținut la 31 august și s-a soldat cu ocuparea acestui post de către tovarășa C. Ioniță care, pe cît mi-a fost posibil să verific, nu are încă publicată nici o lucrare științifică ce i-ar da dreptul pentru consacrarea unei activități de cercetare cu un titlu cum ar fi cel de cercetător științific principal. Contracandidatul înscris la concurs — cu o bogată activitate științifică — a fost scos din concurs pe baza unei adrese de la Rectoratul Universității, cu toate că el îndeplinea prevederile legale în vigoare. Acest concurs a provocat nedumerire și a declanșat numeroase discuții în institut și în afară, în lumea științifică universitară. Se pune întrebarea justificării științifice a acestei numiri a tovarășei Ioniță, cu atît mai mult cu cît există în institut angajați cu vechime în muncă de cercetare și cu o activitate științifică meritorie concretizată în lucrări publicate, chiar și cu titlu de doctor în științe istorice și care ocupă funcții inferioare. Nedumerirea este sporită de faptul că membrii comisiei de concurs au fost, cu excepția președintelui, specialiști consacrați în disciplina respectivă (istorie veche) și că erau, deci, primii care ar fi trebuit să observe absența activității științifice a candidatei. Spiritul de echitate m-a îndemnat să vă scriu aceste rînduri. **(Adolf Armbruster,** cercetător științific la Institutul de istorie „Nicolae Iorga", București)

Spiritul de echitate vă dă dreptul să folosiți și căile democratice la îndemîna dv., în institut, pentru a ridica această problemă. Oricum, și noi o semnalăm celor în drept.

Mă numesc **Doru Popescu,** sînt absolventul unei secții de subingineri a Institutului politehnic din București, și problema pe care o ridic interesează un mare număr de colegi. Se știe că în prezent învățămîntul de subingineri este închis, adică nu mai poți continua studiile după terminarea lui. De multă vreme însă se discută posibilitatea de a ni se da și nouă dreptul continuării studiilor inginerești, cu diferențe, fie la cursurile de zi — după ce ne terminăm stagiul în producție —, fie la seral, ceea ce nu contravine nici Legii învățămîntului, nici altor legi ale țării. Pînă acum nu s-a luat nici o hotărîre concretă, iar noi cei care dorim să învățăm, să ne perfecționăm pregătirea profesională sîntem privați de acest drept. Oare de ce ? De ce forurile în drept, ministerele de resort și Ministerul Educației și Învățămîntului nu rezolvă această problemă ?

Primim unele scrisori cu acest subiect. Fără a răspunde noi unei probleme la care continuăm să așteptăm decizia Ministerului Educației și Învățămîntului, ne apare ca firească întrebarea : dv., cînd v-ați înscris la subingineri, nu știați inconvenientele ?

Cele ce urmează a vă relata, au fost aduse în repetate rînduri la cunoștința forurilor responsabile, dar nu ne-au dat nici un răspuns și nici o explicație. Iată problema : în comuna Vidra, județul Ilfov, există un drum județean care trece prin satele Crețești și Sinești și face legătura cu șoseaua Giurgiului prin comuna Jilava. Cu cîțiva ani în urmă, acest drum a început să fie asfaltat, dar lucrările au fost abandonate. Să zicem că aceasta n-ar fi o nenorocire, poate fondurilor respective li s-a dat o altă destinație socială, trist este însă faptul că drumul este lăsat în paragină — șanțuri astupate, gropi mari... Mașinile I.T.A. care circulă pe-aci se rup aproape zilnic și sînt abandonate pînă la remorcare, iar pasagerii lăsați în drum, uneori în ploi și vînturi. Se pare că în scriptele Direcției județene de drumuri și poduri acest drum figurează ca fiind asfaltat. Mulți cetățeni din comuna noastră doresc un răspuns serios cu privire la starea actuală a acestui drum. **(I. Dobre,** comuna Vidra, Ilfov)

Și noi dorim nu numai un răspuns serios, ci și un drum serios.

Primim de la Doru Coron din Jibou, cu rugămintea de a o publica, fotografia monumentului „În amintirea luptelor lui Mihai

Viteazul", înălțat de curînd în județul Sălaj, la Gurahalău, operă a sculptorului Victor Gaga, sălăjan de origine.

Primim de la Consiliul Popular al județului Mehedinți : Urmare a adresei dv. nr. 4 776/1976 prin care ne trimiteți spre rezolvare scrisoarea tov. Ciușachi Ion din comuna Ilovăț, vă comunicăm că iluminatul public în satul Budănești a fost restabilit, în conformitate cu prevederile Decretului 620/1973.

Mulțumim pentru lumină !

Consiliul Popular al județului Iași ne comunică : Sesizarea făcută de tovarășul Blaj Ioan și alți angajați ai șantierului nr. 8 din municipiul Roman, aparținînd de Trustul de construcții industriale Iași, a fost anchetată de către o brigadă a Consiliului Central de Control Muncitoresc, împreună cu Comitetul municipal de partid Roman. S-au hotărît următoarele : Scoaterea din funcție a tov. ing. Cruceru Ștefan, șeful șantierului — măsură realizată. Eliberarea din funcție a tov. Simion Rodica, responsabila compartimentului personal din cadrul șantierului — măsură realizată. Analizarea modului de respectare a legilor privind acordarea spațiilor de locuit și luarea măsurilor de reglementare a spațiului locativ din apartamentele șantierului — măsură realizată. Eliberarea garajelor șantierului de către angajații posesori de automobile proprietate personală — măsură realizată. Verificarea aspectelor de categorii de încadrare date în plus la muncitori și valorificarea acțiunii — plățile eronate au fost reținute integral, pentru cei detașați s-au făcut intervențiile necesare de reținerea categoriei dată în plus la unitățile unde aceștia au lucrat ; la întoarcerea din detașare s-a plătit muncitorilor categoria reală ; se urmărește recuperarea integrală, conform legii, a sumelor plătite în plus. Analizarea spațiului locativ a tov. Simion Rodica și de aplicat legea. Întrucît tovarășa și-a schimbat locul de muncă prin transfer, urmează a elibera apartamentul în condițiile prevăzute de Legea 5, iar acest spațiu va fi atribuit, conform tabelului de priorități și în ordinea acestuia. Comitetul municipal de partid Roman a organizat dezbaterea sesizării și a tuturor aspectelor în cadrul organizației de partid a șantierului și adunarea generală a hotărît sancțiunile statutare celor vinovați.

Ne bucură că nu am fost puși și noi v-am pus degeaba pe drumuri.

Consiliul Popular al județului Galați ne răspunde că : „Desfacerea contractului de muncă al petiționarei Craiu Tincuța din Galați, str. Gh. Asachi nr. 11, a provenit ca urmare a faptului că, în numai 3 luni cît a funcționat la Oficiul județean de turism Galați, a avut mai multe abateri grave de la legislația muncii, constînd din neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu, atitudine ireverențioasă față de solicitanți, practicarea de supraprețuri, nepredarea în termen a sumelor încasate, netinerea evidenței gestionare, consum de băuturi alcoolice în timpul programului etc. Subliniem faptul că la inventarul ce i s-a făcut la data de 16 oct. 1973 s-a constatat o lipsă din gestiune de 1 842,90 lei. Această după ce mai crease un debit în gestiune de 157 lei, pentru ca la un nou control efectuat de către organele de revizie gestionară să se constate o lipsă de 33,46$ În sarcina reclamantei s-a mai reținut și faptul că practica sistemul de înșelare a clienților străini, prin încasarea de valută în plus, aspect concretizat în faptul că numai în 14 ore a încasat în plus suma de 6,95$". (Semnează, vicepreședinte **Mișu Dobrotă**).

«C-așa beau oamenii mari / Numai whisky pe dolari», cum zice cîntecul.

Primim de la Comitetul județean al P.C.R. Prahova : Privind scrisoarea nr. 4.677 (C. 1 215) adresată revistei Flacăra prin care Panait Aurelia solicită sprijin în activitatea secției metalurgice din com. Izvoarele, jud. Prahova în urma celor constatate s-au luat următoarele măsuri : aprovizionarea secției cu materiale și S.D.V.-uri ; asigurarea materialelor de protecția muncii ; trimiterea la această secție, din partea conducerii Uniunii județene a cooperativelor de consum a unor normatori competenți care să aplice corect normele de muncă și plata retribuției ; atenționarea conducerii cooperativei de a exista mai multă preocupare pentru buna desfășurare a activității acestei secții.

Așteptăm și confirmarea celor ce ne sesizaseră în problema examenelor pentru traducători !

Mă numesc **Solomon Vasile** și domiciliez în municipiul Tg. Mureș. Problema în care vă solicit sprijinul este în legătură cu organizarea și desfășurarea examenelor pentru certificat de traducător. Nemulțumirea mea și a altor știutori de limbi străine din provincie (nu numai din Tg. Mureș) este aceea că aceste examene se țin numai la București. Este știut ce înseamnă pentru un provincial un drum pînă la București — invoiri de la serviciu, cheltuieli de transport și cazare... De ce nu se organizează comisii de examinare măcar pe cîteva centre mari universitare, pe provincii ale țării, dacă nu în fiecare reședință de județ, căci de specialiști examinatori, precum știm, nu ducem lipsă? Datorită greutăților pe care le întîmpinăm în legătură cu prezentarea la examene, mulți cunoscători de limbi străine din județele mai îndepărtate de Capitală nu-și pot valorifica aceste cunoștințe.

La Poșta redacției răspunde redactorul nostru Ciel Iordache.

● **Tovarășa Bianca Alexandru din Tg. Mureș, sfatul nostru este să nu vă întrerupeți activitatea pînă nu vă dați definitivatul. În rest, totul e așa cum bănuiți dumneavoastră. Cu stagiul neefectuat și fără definitivat va fi anevoioasă reîncadrarea dumneavoastră în altă localitate.** ● **Tovarășe Ignatescu Constantin din Bacău, considerăm că ați fost înțeles și ajutat de către întreprindere. Pînă la urmă vi s-a redat postul avut înainte de pensionarea temporară și în plus o retribuție mai mare. Treptat și gradații aveți posibilitate să obțineți de-acum înainte, în funcție de activitatea profesională pe care o veți desfășura. Aveți tot timpul, sînteți destul de tînăr.** ● **Ing. Florian Dragoș din Făgăraș. Combinatul chimic unde lucrați ne comunică prompt că nu vă poate acorda transferul deoarece motivele invocate de dumneavoastră urmăresc realizarea unor interese personale și, în plus, duce lipsă de cadre de specialitate în domeniul în care ați fost pregătit și format în perioada 12 august 1970 și pînă în prezent. În cazul în care stăruiți să plecați, puteți face uz de prevederile art. 135 din Codul Muncii.** ● **Vlad Răbulescu din Ploiești, scrisoarea dumneavoastră a fost îndrumată către Ministerul Sănătății în competența căruia intră rezolvarea ei. Cînd vom avea răspunsul vi-l vom comunica.** ● **Aurel Pop din Slatina, vă comunicăm că au apărut în toată presa centrală cotidiană noile reglementări privind stabilirea în orașele mari declarate închise.** ● **Magdalena C. Olga din satul Slobozia, comuna Roznov, Neamț. Aveți drept la lot în folosință, conform Statutului C.A.P., numai dacă în ultimii cinci ani ați lucrat efectiv în C.A.P. și dacă ați îndeplinit norma stabilită în cooperativa dumneavoastră. De asemenea aveți posibilitatea să vă pensionați medical. Dacă sînteți în legalitate, întocmiți-vă dosarul și C.A.P.-ul vă va acorda drepturile.**

Vă scrie un om pe numele lui **Gheorghe Ștefan** din București, Calea Giulești 111, tinichigiu de meserie, pentru a vă spune o poveste — pe scurt, așa cum cereți dumneavoastră — mai puțin obișnuită. Nu pentru că aș fi eu mai cu moț, ci pentru că tot ocupîndu-ne de viață (și e firesc așa) uităm uneori de moarte care, după mine, face și ea parte tot din viață. Deci, avînd eu un socru mort, familia dorește să-i facem un monument funerar. Ne-am dus la pietrăria din str. Caraiman, aproape de Grivița și după ce am discutat și ne-am ales modelul am deschis o comandă cu nr. B.C. 65, la un tovarăș Ion Ilinca și la 26 aprilie 1975 cu chitanța nr. 93 am dat un aconto de 3 000 lei din cei 4 500 cît făcea lucrarea. Mai am o chitanță cu numărul 135 din 3 iunie 1976 tot în contul sumei avansate, dar nu am încă monumentul. Tovarășul Loghin, șeful de unitate, a încercat să-mi bage pe git o lucrare deteriorată, cu stîlpul de marmură spart și lipit cu ipsos, în locul celei comandate, ceea ce am refuzat mai ales că nici nu seamănă cu modelul ales și pentru care s-a făcut contractul. Cînd am făcut comanda mi s-a spus că în cîteva săptămîni va fi gata, dar de atunci au trecut multe luni, și am fost la această unitate a cooperației meșteșugărești de 40—50 de ori, dar fără nici un rezultat. A trecut un an și jumătate de cînd aștept și de cînd mă rog de cei de la unitatea nr. 6 să-mi facă monumentul și să-și respecte obligațiile. Acum vreo 4 luni am fost în audiență la tovarășul Ristea de la UCECOM, care a dat dispoziție celor de la Cooperativa Constructorul de care ține unitatea din Caraiman, să execute urgent lucrarea. Atunci, tovarășul Loghin mi-a zis : „Dacă te-ai dus la Ristea, să-ți facă ei lucrarea ! Sau lei una din astea, dacă nu, treaba dumitale !". Dar mie nu-mi place nimic din ceea ce mi se oferă contra comenzii mele, și mai ales nu-mi place atitudinea tovarășului Loghin. Dar chiar dacă nu-mi place tot nu mi se execută monumentul. Și atunci, ce să fac ?

Funerară atitudine ! Ce au de zis șefii șefului de unitate ? E, cumva, obligatoriu să punem la capetele morților numai monumentele pe care le impune numitul Loghin ? Ca să știm și noi, dacă mai murim sau nu. Că în felul ăsta, preferăm nemurirea.

Subsemnatul **Brad Ilie,** domiciliat în Sibiu, sînt suferind de paralizie din anul 1957 (infirm de gr. I). Am absolvit Liceul economic special Sebeș, cu diplomă pentru evidența economică, financiar contabilă. Apelez la dumneavoastră cu rugămintea de a mă îndruma cum să procedez pentru a mă putea încadra și eu în cîmpul muncii. Încă din luna aprilie am fost luat în evidența Oficiului de asistență socială din Sibiu, dorind să mă încadrez pe un post corespunzător pregătirii mele. Tovarășii de la asistența socială mi-au oferit un post de vînzător de ziare în pîlc ambulant, fără să țină cont de infirmitatea mea și, cum nu pot să-i îndeplinesc tocmai datorită acesteia, tovarășii nu mi-au mai dat altă posibilitate de a munci. Am 29 de ani și la această vîrstă mi-e rușine să mai fiu întreținut de părinți, cînd pot să muncesc, să-mi cîștig singur existența. Unde mă duc și apelez pentru serviciu se feresc toți de infirmitatea mea. Dacă sînt infirm de picioare nu înseamnă că sînt și de cap și de mîini. Am lucrat temporar la Sucursala județeană C.E.C Sibiu ca funcționar economic și se pot cere informații de la această unitate asupra felului cum mi-am făcut datoria. Ce sînt eu vinovat că m-am îmbolnăvit la vîrsta de 9 luni ? M-am adresat Ministerului Muncii de unde mi s-a răspuns că depinde tot de Oficiul de asistență socială Sibiu. Atunci, cui să mă mai adresez ?

Sînt unul dintre cei mai înfocați adepți ai turismului montan și ai drumețiilor de munte. În ultima vreme însă, cu regret trebuie să vă mărturisesc că în speciai pe Platoul Bucegilor cabanele s-au transformat în „circiumi la altitudine" contrar deciziei de a nu se servi la cabane băuturi alcoolice. Recordul în această privință îl deține Cabana Padina, unde există și un bar (nu știu a cui a fost ideea ? !). La Cabana Piatra Arsă unde am ajuns după un obositor drum de cinci ore — cu mine mai erau 10—12 turiști — cerînd cazare mi s-a răspuns ț. scurt : „nu avem locuri" Facem o investigație prin cabană și constatăm că nici jumătate din dormitoare nu erau ocupate. Spunînd asta la recepție, mi s-a replicat că se așteaptă un grup de turiști, turiști care n-au sosit nici în seara acea, nici a doua zi. Am solicitat atunci să se dea un telefon la Cabana Caraiman din apropiere să se întrebe acolo dacă sînt locuri, dar am fost refuzați pe un ton grosolan Cabana Scropoasa excelează prin mizerie și neîngrijire. Trei zile am mîncat aceeași ciorbă încălzită și reîncălzită, și ouă. Sîmbătă 18 septembrie a.c. nu s-a pus în vedere să o evacuăm deoarece... are loc o nuntă. Vă dați seama în ce situație au fost puși numeroși turiști. Am plecat disperați care încotro prin munți în căutarea altui loc de înnoptat. Mă întreb, ce-au devenit cabanele noastre ? Cum se mai încurajează turismul ? Ca fapt pozitiv trebuie să arăt că singura cabană din Bucegi îngrijită, bine gospodărită și liniștită este cea de la Bolboci. Păcat că nu are lumină electrică și O.J.T.-ul nu se ocupă de acest lucru, deși ar fi simplu de rezolvat. **(Liviu Roman,** București)

Sîntem studenții ultimului an ai Facultății de electrotehnică din Timișoara, secția subingineri, seral. Vă scriem aceste rînduri din dorința sinceră de a ne ajuta într-o situație pe care, cu forțele noastre proprii, n-o putem rezolva Rîndurile noastre sînt determinate de faptul că fiind acum în ultimul an de studii ne îngrijorează posibilitatea încadrării în producție ca subingineri. Afirmăm aceasta deoarece din cei 40 de absolvenți ai facultății noastre din promoția 1976, curs seral subingineri, doar 4 (patru) au primit încadrarea de subingineri în întreprinderile în care lucrează, iar restul de 36 sînt cu toții muncitori, tehnicieni etc. Nefiind promovați și încadrați în activități corespunzătoare studiilor pe care le-au terminat. Întreprinderile în care lucrăm în prezent, cît și celelalte unități socialiste din județ, nu ne pot asigura posturi corespunzătoare unei asemenea pregătiri. Situația este actuală nu numai în Timișoara, dar și la Hunedoara și Reșița, **unde absolvenții institutelor de subingineri întîmpină aceleași greutăți la solicitarea posturilor. Nu putem înțelege cum la o perioadă de cinci ani de la terminarea studiilor de către prima promoție de subingineri nu este clar locul și rolul subinginerului în producție. Îngrijorarea noastră este cu atît mai întemeiată, cu cît, din cîte știm noi, această problemă se află în „studiu" de cinci ani de zile, fapt care, evident, nu poate să ne mulțumească.**

Ministerul Educației și Învățămîntului în colaborare cu Ministerul Muncii n-ar putea să elaboreze mai repede măsuri care să permită absolvenților cursurilor serale de subingineri să-și ocupe posturile corespunzătoare pregătirii lor ?

Subsemnatul **Gheorghe Tudor,** din București, str. Macaralei Nr. 22, Bloc Z-4, Sc. 1, Etaj. 4 ap. 9, sectorul 6, angajat la I.A.P.L. „Segarcea", vă aduc la cunoștință următoarele :

Sînt căsătorit, am patru copii dintre care cel mai mare în vîrstă de 6 ani, iar cel mai mic în vîrstă de un an și șase luni. La adresa de mai sus figurez ca fiotant în apartamentul tatălui meu, **Gheorghe Ilie,** care are o familie compusă din 7 persoane dintre care o fiică, sora mea, este gravidă în luna a 9-a. Deci, în total în apartamentul compus din patru camere al tatălui meu locuim 13 persoane.

Subsemnatul am o retribuție lunară de 1510 lei, soția fiind casnică pe motiv că nu are cine să îngrijească de copii. Din retribuția pe care o am nu pot să-mi contractez o locuință proprietate personală.

În cadrul I.A.P.L. „Segarcea" figurez pe locul 1, organele de control ale I.A.P.L. au văzut situația de fapt m care stau.

În blocul în care locuiesc acum se află un apartament compus din patru camere, care este liber de mai mult timp și care se află la Etajul 2. ap. 5, sc. 1.

Vă rog respectuos să analizați situația dificilă în care mă aflu și să intervenițl. la Consiliul popular al sectorului IV, să mi se repartizeze acest apartament.

Vă facem cunoscut că în seara zilei de 18 X. 1976 la ora 19.45, conducătorul auto Timaru, de pe autobuzul 31—CJ—3939 care circulă pe ruta Turda-Aiton, a refuzat să permită urcarea în mașină a tovarășei secretare a școlii din Aiton, care fusese trimisă spre a cumpăra pentru școală burlane pentru sobe și alte obiecte de inventar. Aproape jumătate din mașină era goală ! O femeie cu multe bagaje a rămas în stradă în plină noapte ! Ne întrebăm și vă întrebăm, oare tov. Timaru este complet străin de etica profesională ? Oare îi lipsește chiar și ultimul dram de omenie și bun simț ? **(Directorul școlii, Tiberiu Cerghi).**

ADRIAN PAUNESCU ■

«FLACĂRA» va ține în considerare scrisorile sesizările. Scrieți-ne cît mai concis. Și-mai ales, citiți-vă bine!

Noaptea „castorilor" sau SUPERGREII—liniștiți, ca o liniște a pămîntului

Umblu de o noapte printr-o mare de pămînt desfundat, prin care calcă toată suflarea șantierului. Din valul ei a început să-și scuture umerii greoi întreprinderea de utilaj greu Craiova. Revin aici după un an, răstimp în care constructorii maiștrului Stelian Ristea au turnat vreo 63 000 mc de betoane. În replică, adică într-o întrecere fierbinte, montorii lui Funar, zburători cum îi se mai spune, au montat peste 8 100 tone de grinzi și alte construcții metalice.

— Tovarășe Langu, ce mă fac, în noaptea asta de iad, n-am schimb pe „Castor" !

— Cum domn'le, că Vigaru imi jură că va asigura și schimbul doi ; ce-i cu Vigaru ? Unde-i Vigaru ?

— S-o fi dus omul să-și cumpere de mîncare, intervine un muncitor învăluit pînă la git într-o pelerină.

— Nu e la mîncare, adaugă un al treilea, cu oarecare subînțeles.

— Atunci, dă fuga, cu mașina de noapte, după el !, dispune în cele din urmă Dimitrie Langu, șeful șantierului.

Și Vasile Popescu, mecanic specialist pentru controlul activității de noapte, se urcă într-o mașină și dispare în întuneric. Afară e un frig smintit și de sus vine cu burniță. Vigaru, abia sosit acasă, după o zi lumină de muncă pe șantier, în frig și în ploaie, va fi adus înapoi ; să asigure schimbul de noapte, pe un excavator de 0,6 mc. Pentru că lipsa unui mecanic, pe o astfel de mașină, înseamnă neexecutarea a 200 mc de săpături. Înseamnă perturbarea fluxului. Iar aici, pe șantierul vitoarei întreprinderi, fiecare minut are o valoare planificată.

Lucian Pîrvu, 28 ani, de la 15 septembrie — atunci s-a deschis șantierul — lucrează numai în schimburi prelungite, iar cînd e nevoie, și nevoie slavă domnului este, lucrează zi și noapte. Maistrul său, Nicolae Oprea, îmi spunea că un excavatorist, care lucrează la săpături, ajunge să execute, într-o singură zi, cam 2 000 de mișcări numai cu capul. Urmărește cupa.

— Cum îți pare cupa aceasta după atîtea mișcări ?

— Știu eu, uneori așa cum este, alteori o văd cît un deal sau numai cît un punct.

— Cît o pline mare n-ai văzut-o niciodată ?

Ride.

Lucian lucrează acum pe un excavator fabricat la Uzina „Progresul" Brăila, echipat cu un fel de macara. Cînd va apărea acest reportaj, el se va afla pe un alt șantier. Acum ridică un mal, un fel de ghiulea uriașă din beton, la 5 sau 7 metri, și îi dă drumul prin cădere liberă. Cînd ajunge la sol, malul lovește cu o forță de 9 tone. În zece ore torturează pămîntul cu 500 de asemenea lovituri. Îl compactează, zice, adică îi impune o structură mai rezistentă. Și pămîntul, ca pămîntul, suportă ; cuminte, în tăcere, răbdător.

Am fost pe multe șantiere, în diferite ipostaze ale lor, dar nici una nu m-a impresionat mai mult ca începutul. Poate pentru că, imaginea fiind simplificată, te poți apropia mai mult de coordonatele esențiale ale construcției ; prin imaginație o poți chiar redimensiona. În acest peisaj simplificat, „supergreii" par niște oameni însingurați. Închiși în cabinele mastodonților lor de oțel, stau mai tot timpul singuri, tăcuți, liniștiți ca o liniște a pămîntului. Ei „privesc" șantierul prin parbriz, fără să înțelegem prin aceasta o detașare de interesele și nevoile arzătoare ale șantierului. Florin Barbu, 32 ani, e născut în comuna Urși (Olt), e căsătorit, are doi copii și acum locuește în Craiova. În cabina „castorului hidraulic" cu care lucrează e frig. „Dar în 1971, în Cehoslovacia, îmi spune Barbu, a fost și mai frig. Am mers acolo, la Hrudin, să construim un hotel turistic. Organizarea de șantier am făcut-o iarna, eram izolați și topeam zăpadă pe sobe, ca să avem apă de spălat și de băut. Seara dezbrăcam pufoaicele și dimineața „stăteau în picioare". Le băteam cu vergile să omorîm gheața din ele și pe urmă le îmbrăcam". Așa că Barbu e obișnuit cu frigul. Nu se obișnuiește însă cu un gînd ; ca o albină se ține de ei și nu-i dă pace. Mi l-a zis și mie, poate ca să se ușureze : „Auziți, mi-au trimis vorbă că m-am răcit de ei. Și, zău, dacă aș putea să las cîteva zile fierul ăsta, aș zbura tocmai la ei, la Urși. Dar cum să-i las, cînd aici e un zor ca la facerea lumii ? Mama a lucrat la ceapă, acum nu mai poate, și mi-a trimis vorbă că e supărată, că nu mai primește odată pensia. Mare nu-i, dar să fie, măcar așa, ca o atenție. Tata mai poartă încă sapa ; cît o mai putea. Eu o să-i ajut în continuare, că îi ajut chiar și pe unii străini, dar acum mă înțeapă parcă gîndul ăsta al lor. Și zău că-i iubesc"

Pe o suprafață de aproape 5 000 mp, sînt masate cîteva rulouri compresoare. De aici s-au scos și se vor mai scoate cam 20 000 mc de pămînt, în locul cărora se vor turna fundații speciale. Este aproape de miezul nopții, și la lumina reflectoarelor „supergreii" bat pămîntul cu cilindrii lor puternici, de parcă ar vrea să-l trezească, acum, în plină noapte, din noaptea lui milenară. Unul dintre acești atlași care clatină pămîntul se numește Ion T. Amza. E din comuna Sărbătoarea (Dolj), are 39 de ani și de 15 ani umblă cu compactorul pe șantiere. Are și trei copii, și pentru că naveta pe care o făcea zilnic la zeci de kilometri devenise istovitoare, și-a adus familia lîngă el, în Craiova. Deocamdată stau cinci inși într-o baracă, cu speranța, dar și cu promisiunea conducerii secției de utilaj transport de a obține o locuință la bloc. Dorința lui este să se permanentizeze. Ceea ce se întîmplă cu Amza acum este un proces de devenire. Trece dintr-o clasă, aceea de țăran, în alta, aceea muncitorească. Și uneori, această mutație nu e deloc ușoară ; o simți în toată ființa ta. Cam tot aici, am putea vorbi și de Constantin Gavrilă : are 28 de ani, lucrează pe un cilindru compresor pe pneuri, este căsătorit, are și o fetiță, și de 10 ani face naveta la Marotinu de Sus (Dolj). După 10 ore de șantier, mai face două pînă acasă. Din 24 de ore, acasă stă numai opt. Și cu toate acestea, Gavrilă îmi declară, și eu n-am cum să nu-l cred, că e fericit. Nici măcar nu l-am întrebat despre fericire. „Am casa mea la Marotinu de Sus, zice, patru camere din cărămidă roșie, magazie, curte. Via am culeș-o, mustul l-am așezat la beci, copilul mi-e sănătos. Nevasta, Domnica, să mi-o ție Dumnezeu că e fată bună, de cînd sînt cu ea, de 6 ani, n-am avut discuție. După toate astea, trebuie să mă credeți că nu am probleme; dacă ar fi să stau numai două ore, din 24, acasă și tot m-aș duce în fiecare zi".

Acolo e casa lui de liniște, acolo simte că este el însuși. Cu acești navetiști care ajung noaptea acasă cu o pîine sub braț sau în sacoșă am construit o țară. Și poate nu totdeauna am spus cît se cuvine despre eforturile lor. Iulian Bucă, buldozerist de 17 ani, are doar 36 de ani, și nu se plînge că i-a albit barba. „Dintre toți cei nouă frați, cîți sîntem, zice, doar mie mi-a albit. De vină, sînt, cred eu, fiarele astea". Bucă împinge cu buldozerul lui 800 mc de pămînt pe zi. A vrut să atingă mia, „dar nu duce fierul". Stă 10 ore călare pe 1 500 de „cai", atît are mașina lui, și-i manevrează cum vrea. În primele minute, cînd se urcă în șaua lui metalică, se simte ca fulgul, după vreo cinci ore de trepidații „începe să obosească mîna de la lamă", iar după zece ore simți că îți bate un clopot în cap, „ca și cînd ți-ar fi cîntat lăutarii o noapte". Legat tot de efort, Amza din Sărbătoarea îmi povestea o întîmplare plină de zîmbet : „într-o seară, zice, cu vreo lună în urmă, am fost anunțat că vin specialiștii de la Laboratorul central din București, să facă probe. Eram singurul motor pe o fundație care musai trebuia terminată. Maistrul mă tot zorea : „hai mă, hai mă". Am tras în ziua aceea ca turbatu'. Spre noapte am terminat și am plecat și eu acasă. Mi-a dat femeia să mănînc și m-am culcat. Și ce credeți, pe la două din noapte, mă pomenesc că trage Sica de mine. Sica e nevastă-mea : zice: „Mă, Nelu dragă, așa mă alintă dînsa, ce-i cu tine mă neică ?" Da ce e mă Sico, zic eu. „Mă omule, zice, de 20 de ani, de cînd sînt cu tine, nu mi-ai dat nici măcar în dar o palmă ; în noaptea asta mă bătuși de mi se înroșiră obrazul". Ce vorbă e asta la tine, mă Sico, acum în mijlocul nopții, zic eu cam supărat ; visezi ? „Mă neică, eu nu visez, tu fă bine și te scoală, că eu ți-aduc nițică apă ; să te liniștești, că dai at dracului din mîini și spui ceva din gură". Știți ce era ? Visasem că făceam manevre cu compactorul, mi se blocase volanul, și nu puteam să termin lucrarea. Am rîs amîndoi".

„Supergreii" continuă să bată pămîntul, să-l reașeze într-o nouă formă, să-i confere geometria proiectelor. Într-o noapte ca aceasta, cînd vîntul fluieră aspru printre drugii metalici, cînd ploaia nu mai contenește de cîteva zile, gesturile lor se însumează ca într-un ritual străvechi, obsedant. Îl ascult pe maistrul principal, Nicolae Oprea : Are 38 de ani, din care 26 pe șantiere. Soția lui lucrează tot pe șantier, laborantă, copilul s-a născut tot pe șantier. Zice : „Era septembrie 1975, pe la mijloc. La Tîrgu Jiu executam cu echipa canalizarea menajeră. La un moment dat a trebuit să trecem cu săpăturile pe sub patru cabluri îngropate, sub tensiune. Proiectantul nu stabilise exact traseul cablurilor și nici adîncimea la care se aflau. Se cam bănuia pe unde sînt. Nu puteam nici să le scoatem din tensiune, pentru că am fi oprit obiective industriale importante. Am făcut cîteva șanțuri transversale și le-am depistat. Problema care se punea acum era cum să trecem pe sub cable, să evităm pericolul de electrocutare. Oamenii refuzau să se apropie. Unii dintre conducătorii obiectivului mă bombardau cu hîrtii, se puneau la adăpost cum se spune, și cum din păcate se mai obișnuiește. Pe linie de protecție a muncii se proceda la fel. De zece ori am încercat. Cinci maiștri plecaseră de la lucrarea asta. Atunci am luat acțiunea pe cont propriu și pe contul oamenilor din echipă. Noi aveam un „castor" pe șenile, la care pericolul de electrocutare era foarte mare. Trebuia deci înlocuit cu unul pe pneuri. M-am dus la inginerul Gagiu, de la T.R.C.L. Tîrgu Jiu, și l-am rugat să-mi împrumute, pentru cîteva ore, un „castor" cu roți de cauciuc. Cu acesta pericolul era aproape evitat. Am început deci lucrul în condiții foarte grele, de loc îngust, și sumteam că-mi albește părul. Ce să vă mai zic, am trecut prin cîteva momente de maximă tensiune, dar în final am reușit. Acum îmi pare rău că nu-mi mai amintesc numele excavatoristului. Era un băiat tînăr, cu mare curaj. Acum să nu mă faceți din asta un erou. Fapte asemănătoare trăiește fiecare din noi De multe ori nici nu le reținem. Peste ele se așază cu repeziciune altele".

N. GRIGORE MARAȘANU

Doi prieteni care bat statornic drumurile petrolului românesc

Dacă n-ar exista o deosebire fizică flagrantă între operatorul de cimentări Valeriu Bădoiu și lăcătușul mecanic Mihai Anghelescu, ai fi tentat să crezi că biografia ultimului, cu zece ani mai tînăr decît prietenul său, nu-i decît reeditarea vieții celui dintîi. Dar așa, se cade să precizăm că Bădoiu se înfățișează cît canatul unei uși, purtînd vorba moale și abia murmurată, cu toate că se trage dinsul din comuna Urlați, în vreme ce Anghelescu e scund și repezit la gură, după care deosebirile încep să dispară și viețile celor doi încep să semene, firește, atît cît poate încăpea o existență într-alta.

Băieți de la țară, ambii au venit la Ploiești la meserie, dar mai greu trebuie să-i fi fost lui Bădoiu, nu numai pentru că a apucat altă vreme, ci și pentru că, locuind la o mătușă, a împărțit anii de „profesională" cu trei frați, la Urlați rămînînd numai Sevastian, să-și vadă de treburi și să aprindă din cînd în cînd o luminare la mormîntul părinților. Chiar și cînd a împlinit liceul la fără frecvență, operatorul de cimentări a avut mai puțin noroc decît prietenul său, căruia i se întîmplă treaba asta în prezent, fiind elev în ultima clasă a Liceului „I. L. Caragiale", căci Mihai Anghelescu s-a nimerit să aibă o cumnată profesoară de matematici la Valea Călugărească, femeie de ispravă care nu rămîne impasibilă la lupta lăcătușului cu ecuațiile, dîndu-i de fiecare dată o mînă de ajutor. În meserie, Anghelescu a primit vreme îndelungată ajutor din experiența celor doi frați mai mari, Stelian și Petre, numai că ultimul a renunțat nu demult, în urma unei decizii pe care mezinul n-a înțeles-o și în urma unei perseverențe pe care a admirat-o, la meseria de tehnician al unei sonde de la Modîrzău, devenind medic veterinar.

Pe cei doi îi unește, înaintea oricăror argumente, patima pentru ceea ce fac. Dragostea pentru meseriile lor nici prea ușoare și nici prea curate, rostul lor fiind să alerge de colo pînă colo pe drumurile petrolului românesc și să „trateze", cum zice Bădoiu, sondele cu știință și seriozitate. Cum drumurile amintite nu sînt scurte, Bădoiu și Anghelescu umblă mult prin județ și prin țară, de la Moinești la Craiova și de la Mediaș la Videle, dormind la barăci și spălîndu-se la izvoare, locuri în care, nu-i așa, nu se simt ca acasă, dar de care au se pling, convinși că toată această poveste ține intim de meseriile lor, pentru care au optat o dată pentru totdeauna, de bunăvoie și nesiliți de nimeni.

În ceea ce fac dînșii e nevoie adesea nu doar de profesionalism și abnegație, ci și de răbdare, pentru că uneori sondele adînci și buclucașe cer și trei ani pînă să intre în producție, momentul cînd țițeiul răbufnește la suprafață fiind, după mărturisirile unite ale celor doi, satisfacția cea mai mare din viața unui petrolist. Ceea ce nu înseamnă că multumirile meseriei respective se limitează numai la producție. Recent, cînd a cimentat cîteva sute de metri de adînc în nici o oră, la Balaca, Bădoiu a simțit o deosebită satisfacție profesională, egală cu cea trăită de Anghelescu, cu ani în urmă, cînd a fost chemat, tînăr fără prea multă experiență fiind, să dea o mînă de ajutor la punerea pe picioare a unei sonde de la Drăgășani. Condițiile de acolo nu erau, firește, cele de acasă. Mihai Anghelescu pleca la schelă la întîi ale lunii și se întorcea în Ploiești după patru săptămîni, dar treaba aceea nu l-a deranjat.

Mai au un punct comun comuniștii despre care scriem. Nevestele lor, Carmen Bădoiu și Constanța Anghelescu, se ocupă ambele cu contabilitatea, chiar dacă ultima se mai ocupă și de creșterea unui bălat, pe care tatăl ține morțiș să-l păstreze în petrol și să-l facă „măcar om cumsecade". Nici una nu găsește cuvinte rele sau măcar în doi peri pentru indeletnicirile soților, convinse că înainte de a se mărita cu dînșii s-au mărîtat cu meseriile lor, care includ, alături firește de cele trei mii de lei cîștigate prin muncă serioasă, și biletele scrise în grabă și lăsate pe margine de masă, prin care sînt înștiințate că „speciala" întreprinderii a sosit înaintea zorilor și dînșii au plecat la o sondă.

Altfel, ce mai fac cei doi prieteni cînd nu sînt la lucru, în preajma sondelor pe care pretind că le identifică numai și după miros, prepeind cît ai bate din palme unde e defecțiunea ?

Locuiesc la bloc. Bădoiu avînd vedere directă spre restaurantul „Nord", unde intră din cînd în cînd să bea o bere, „singurul lichid tare pe care sîntem profilați", cum zice lăcătușul mecanic, restul fiind, desigur, emulsiile și amestecurile cu care lucrează. Uneori, cînd le vine sorocul, pleacă în concediu, mai ales cînd afară e cald și cînd primesc bilete prin sindicat, cum s-a întîmplat recent cu familia Bădoiu, revenită de la Olănești după numai zece zile „din cauză de bilanț financiar la Lilieștí", locul de muncă al soției. Urmăresc cu regularitate meciurile Petrolului, Mihai Anghelescu bucurîndu-se sau necăjindu-se după cum e cazul, iar Valeriu Bădoiu aducîndu-și aminte de tinerețe, de vremea cînd juca stoper în echipa uzinei. Își ajută nevestele la bucătărie, iar citeodată, poate numai se laudă. Înlocuiesc casca și salopeta de lucru cu șorțul, operatorul de cimentări anunțînd că după tocnitura de la „Berbecul" ciorba de pește preparată de dînsul e cea mai gustoasă mîncare de pe întinsul județului Prahova !

Firește, viețile lor nu sînt drepte chiar ca firul cu plumb Mai sînt probleme și la serviciu, mai sînt și acasă. primele fiind legate mai ales, susține Bădoiu, de lipsa unor piese de schimb, cum ar fi dopurile de cimentare, un fel de pălării de cauciuc pe armătură metalică, pe care dînșii le folosesc mai mult decît ar fi cazul pentru simplul motiv că șeful serviciului de aprovizionare al întreprinderii, Constantin Codescu, nu primește cantități suficiente de la Uzina mecanică din Cîmpina. Meseriile nu-i deranjează nici măcar la greu, doar timpul rău îi mîhnește citeodată, căci la sondă nu e totul să muncești cu sîrg, ci mai depinde rezultatul muncii și „de ce întîmpini în pămînt sau în văzduh". Nici la policlinică nu le place cum sînt tratați, bănuind că adesea se așteaptă de la ei ceva mai mult decît bună ziua sau mulțumesc. Pe Anghelescu îl mai necăjesc, cum spuneam, ecuațiile și, cum spunem acum, năzbîtiile feciorului, pe care, firește, le acceptă numai în raport cu vîrsta. Bădoiu visează la un covor persan care s-ar potrivi de minune cu mobila cea nouă. Deocamdată mai lipsește o parte din bani, dar amănuntul acesta n-are darul să-l supere prea tare, nutrind convingerea, împărtășită pînă la capăt de mai tînărul său prieten, că mai are destulă viață înainte și că realizările cele mari abia bat la ușă, ca o răsplată normală a muncii și seriozității de fiecare zi. Cel mai important lucru, susțin după o vorbă veche a românului, e sănătatea, care nu e absentă, dar nouă la fel de importantă ni se pare și prietenia sinceră dintre cei doi petroliști de la Întreprinderea de cimentări, operații și transporturi speciale din Ploiești, oameni din Valea Prahovei ca mulți alții, fără titluri și fără decorații, dar îndeplinindu-și exemplar sarcinile ce le revin, cu perseverență și depășiri de plan Despre o asemenea prietenie, consolidată prin muncă și scopuri comune în viață, merită să scriem, ceea ce și facem cu respect și admirație față de osteneala și strădania miilor de petroliști pe care-i reprezintă cei doi, aleși din întîmplare de reporterul dornic să înfățișeze cît mai aproape de adevăr un crîmpei din preocupările celor ce îmbătrînesc frumos și demn în umbra de metal a sondelor

OVIDIU IOANIȚOAIA

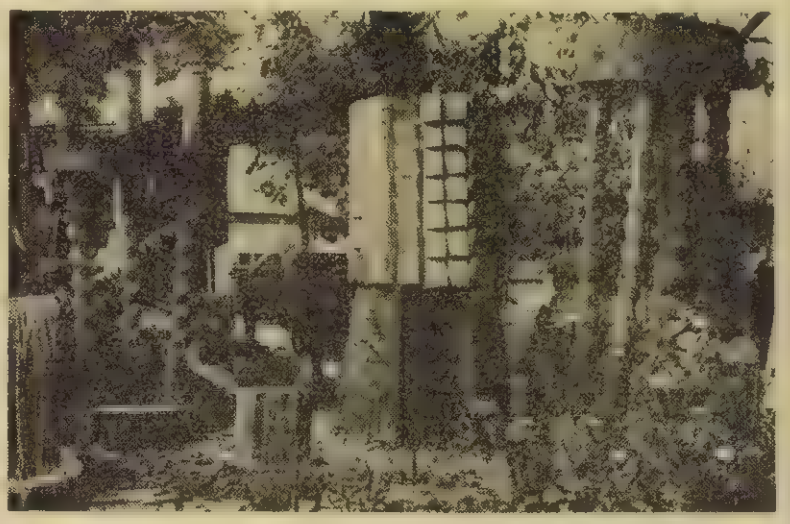

Ilustrăm acest număr cu cîteva din lucrările sculptorului GH. APOSTU.
Fotografii : V. [illegible]

Revelionul 1977 a început la Motru la orele 16, pe 30 octombrie 1976

Despre mineri, Vasile Mirşu, care n-a împlinit încă nouă ani, ştie două lucruri. Primul i l-a spus „tovarăşa" : minerii sînt oameni harnici. Pe al doilea l-a aflat de la tatăl lui, minor : minerii sînt muncitorii care nu se prea intimidează. Şi i-a mai zis ceva ce a uitat. Aceste două adevăruri i-au fost totuşi suficiente pentru ca astăzi, 30 octombrie, să se trezească la ora cinci şi jumătate; cu toate că are o soră mai mare cu patru ani şi doi fraţi mai mari chiar şi decît sora mai mare cu doi şi încă doi ani. Şi cu toate că dorm toţi în aceeaşi cameră, mama lui Vasile nu l-a trezit decît pe el. S-a spălat, a mîncat, s-a îmbrăcat şi înainte de a pleca la şcoală, mama i-a pus în braţe un buchet de flori. La şcoală, „tovarăşa" l-a aşezat pe două rînduri şi tot pe două rînduri s-au urcat ei în autobuz.

Depăşim autobuzul pionierilor în cămăşi albe în dreptul unei bălţoace la 7 şi 25. Stă să plouă şi autobuzul merge cu farurile aprinse. Pe fereastra deschisă a şoferului o mînă ne face semn că putem trece, dacă putem, fireşte. Autobasculante, nori, camioane şi printre ele mai multe „Dacia", una verde pe care o depăşim, una albă după care ne ţinem.

Exploatarea minieră Lupoaia. Ora 7 şi 30. Pe pămîntul negru şi zvîntat din faţa blocului administrativ : fanfara Grupului şcolar minier pe care o dirijează pentru prima oară la această oră instructorul Petre Dumitru. La bas trombon : Gheorghe Titu din Sadova, Dolj, în vîrstă de 14 ani.

Pămîntul nu rămîne mult timp zvîntat şi Gheorghiţă îşi întoarce bas trombonul să nu-i intre ploaia înăuntru. Fanfara trece în sala mare şi se aşază sub lozinca „Bun cu adevărat e cel ce nu te lasă să greşeşti" !

Sosesc pionierii. Autobuzul trage lîngă intrare şi instructorii îi dirijează sub o altă lozincă : „Leneşul se plînge de noroc şi se bucură de ghinion". Fanfara începe

dacă eşti bun numai pentru tine" se aduc lăzile cu bere pe al căror cap se distinge semnul fragil, un pahar cu picior. Cornelia Modoianu din clasa a III-a B, comandantul detaşamentului de pionieri, repetă discursul pe care l-a scris împreună cu „tovarăşa" şi-l va citi singură cînd vor sosi minerii. Orchestra termină repetiţia : nu se mai aude nici măcar es pe sine.

La intrarea pe unde au venit pionierii îşi face apariţia grupul de mineri. Pe intrarea de vizavi vin membri ai Biroului judeţean de partid, membri din conducerea Întreprinderii miniere Motru, din conducerea Exploatării miniere Lupoaia şi încă vreo patru-cinci tovarăşi. Inginerul Ion Cîmpu, şeful sectorului 3, raportează : „... În octombrie 1976, în abatajul 20, panoul IV, felia a 11-a din cîmpul minier Lupoaia, brigada condusă de Grigore Tutunaru şi Constantin Dăneţ şi-a propus să depăşească recordul naţional. Acum, la sfîrşitul lunii, s-a înaintat 130 m l — nou record naţional de tehnică minieră în acest gen de abataje. Merită subliniat efortul componenţilor brigăzii precum şi comportarea utilajului-complex mecanizat de concepţie românească..."

În continuare se primesc felicitările venite din partea Comitetului judeţean de partid, a Întreprinderii miniere, a Exploatării miniere, din partea pionierilor... Felicitări marcate de fanfară, de aplauze şi de risete şi de toată atmosfera încărcată

să repete Hora Motrului şi instructorii nu se mai aud, nici între ei, nici cu prietenii lui Vasile Mirşu. În colţul opus orchestrei se string cei ce au nimerit întîmplător acolo, faţă în faţă cu gazeta de perete : „Oglinda Conştiinţei". Fanfara trece la melodia „Mulţi ani trăiască...". Sub lozinca „Nu eşti bun de nimic de emoţie, stînjeneală, veselie, stîngăcie şi desigur lacrimi. Ilie Dogaru, de pildă, are lacrimi în ochi fiindcă „totul e ca la televizor". Gheorghe Doman iese din rînd şi traversează sala, pe sub lozinci, şi zice „impresionant" şi apoi nu mai zice nimic.

Pioniera Cornelia Modoianu citeşte : „Din cîte ştim, dragi părinţi, sînteţi acei oameni bravi care printre primii din ţară şi primii din industria minieră raportaţi azi conducerii partidului şi statului realizarea planului anual de producţie cu două luni mai devreme. Asta dovedeşte că ne iubiţi pe noi, fiii voştri, şi vă iubiţi patria...". Se desfundă sticlele de bere. Pionieri, mineri, ingineri şi activişti de partid dansează Sîrba Motrului. Ploaia a stat, se deschid uşile, nu ca să iasă cineva, ci ca să intre şi cei ce nu îndrăzneau. La ora patru după-amiază va începe revelionul 1977. Se opresc lăzi de bere pentru ortacii din schimb ce n-au apucat să participe la festivitate. Lipsesc nevestele, dar nu observă nimeni. Sărbătoarea aparţine muncii şi celor ce-o trudesc. Miroase a bere şi a cărbune, chiar dacă minerii au apucat să-şi pună salopetele curate. Munca se cuvine să fie cinstită şi în acest fel vestimentar, ortacii se pot îmbrăţişa şi se pot săruta deşi nu le prea stă în fire şi nici n-o fac ; este a treia sîrbă sau a treia horă şi au transpirat...

Privită prin ochii umeziţi ai minerilor, pentru prima oară în această postură cuvenită eroilor, sau prin aceia ai copiilor lor care au tras cu dinţii de secretul lor — directorul E.M. Lupoaia, ing. Clement Popescu, mărturiseşte că n-a ştiut că fiica lui dintr-a III-a îl va aştepta cu flori — întîlnirea părinţi, unchi, fraţi şi copii este o surpriză. Şi gîndul lor curat de purtători ai luminilor în subterane se îndreaptă spre ziua cînd această sărbătoare îşi va lua farmecul mai puţin din surprize şi mai mult din regăsirea amănunt cu amănunt a întregului ritual pe care l-ar dori obişnuit, cînd la ieşirea din mină, cu planul îndeplinit înainte de vreme şi eroic, vor şti că-şi vor întîlni rudele apropiate, fiii şi fiicele, florile şi sărutul cald al nevestelor şi salutul cordial al oficialităţilor, aşa cum sînt, murdari de efortul curat al muncii, acolo afară... Cum se întîmplă în Valea Jiului sau în Maramureş.

Rîd din toată inima, nu numai de glumele celor doi comici ai Casei de cultură, Stan Ion şi Stan Constantin. Fraţi moldoveni de prin părţile Bîrladului. Al treilea frate, tot miner, mezinul familiei, se află la Cîmpulung Argeş. Pe mezin îl cheamă Maricel şi este primul miner al familiei Stan. Constantin a fost adus în mină de Ion, iar Ion, cel mai mare dintre fraţi, de Maricel, mezinul, cînd a plecat în armată şi cineva trebuia să-i ia locul. Constantin a venit de la Galaţi, de la Combinatul siderurgic : „Ion, zice, fratele meu, mi-a zis cît cîştigă şi nu mi-a ascuns cît de greu este". La Galaţi a lăsat alţi trei fraţi : Neculai, zugrav la combinat, Dumitru, şofer, tot la combinat, Marta, muncitoare la Şantierul naval. Al şaptelea frate este muncitor la Fabrica de pîine din Bîrlad ; a opta soră este frezor la Cîmpulung, şi numai a noua soră a rămas cu mama la Coroieşti, în sat. La 65 de ani bătrîna mamă găseşte încă puteri să lucreze la C.A.P. Ei, fiii, îi trimit lunar între 100 şi 150 lei Nu din pricina banilor plînge ea cînd vara, în concediile pe care se străduiesc să le obţină în aceeaşi perioadă, fiii şi fiicele se întorc acasă. „Mama, zice Ion, crede de fiecare dată că e ultima oară cînd ne mai vede. Şi mereu ne roagă să ne întoarcem în sat. I-am promis. Mai mult, toţi fraţii ne-am făcut case acolo". Constantin este mărunt. Ion — ceva mai înalt şi mai masiv. Nu vorbesc nici moldoveneşte, nici oltenească. Au limba curată şi frumoasă şi chipul luminat de conştiinţa realizării unuia dintre cele mai strălucite succese ale mineritului românesc. Amîndoi sînt şefi de schimb. Un frate iese din mină, celălalt intră.

Se fac fotografii. Tovarăşul Cîrţînă, membru al Biroului judeţean de partid, cu minerii şi pionierii, tovarăşul Crivăţ, directorul Întreprinderii miniere Motru, cu minerii şi pionierii, tovarăşul Popescu, directorul E.M. Lupoaia cu fiica şi minerii ş.a.m.d. Lipsesc Grigore Tutunaru, şeful brigăzii recordmene, şi inginerul Matacă.

Tovarăşul Bogdan zice : despre directorul nostru Clement Popescu e bine să se cunoască trei lucruri : are 38 de ani, este la fel de dur pe cît este de drept şi este lipsit de simţul umorului : roşeşte la orice glumă. Dar drept este pînă la absurd. Apoi tovarăşul Bogdan dispare, pleacă şi Constantin Dăneţ, şeful electromecanic al brigăzii, împreună cu fraţii Stan şi cineva remarcă : Este ora nouă şi jumătate : au mai rămas trei ore pînă la sfîrşitul anului !

Fotografii de ELENA GHERA ■

Despre copii, pentru oamenii mari

Cum învaţă Ionel româneşte

I-am îndreptat pe copiii noştri, şi în toamna aceasta, spre carte, spre cartea de şcoală, spre cartea primordială a vieţii lor. Şi, ca în fiecare toamnă, noi, maturii, am uitat să ne mai uităm prin această carte, am uitat s-o mai revizuim, transformînd astfel desuetudinea — şi uneori erorile ei — în ceva tmuabil.

Cum trebuie să fie această carte ? Se ştie cum, toată lumea o ştie. Să ne amintim paginile memorialistice lăsate de primii noştri scriitori, acele tulburătoare rînduri despre „cum am învăţat românește", şi să conchidem, simplu, că ea, această carte, trebuie să-i înveţe pe copiii noştri — înainte de toate — românește.

În cartea de citire pentru clasa a IV-a, la pag. 45, găsim, în loc de cuvîntul „obraji" — „obrazuri". Chiar așa, negru pe alb : „obrazuri de copii". Sărim cîteva file şi, după ce la pag. 52 înghiţim cu noduri îndemnul „să avem grijă pentru copaci" (cînd, mult mai simplu şi mai uşor, am putea avea grijă de ei), pagina imediat următoare ne pune-n faţă cu o temerară, ca să nu zicem altfel, ieşire în pielea goală pe strada mare a limbii şi a gramaticii: „Copacii ne învaţă cît de mare preţ are (în loc de au !) frăţietatea şi dragostea..." etc. Dezacorduri gramaticale la fel de flagrante la paginile 106 („văpaia ochilor ştichiului", în loc de ştichiula), 158 (aici sînt două : „vine acuma mama şi tata", în loc de vin, „toate cîte se întîmplase", în loc de întîmplaseră), 166 („pe faţă însă îi lucea un zîmbet prietenesc şi o bunătate", în loc de luceau), un „mai" în plus la pag. 91 („l-au mai judecat din nou"), un „atît" în minus la pag. 90 („omul le vînează pentru carnea lor gustoasă, grăsimea bună de ars şi de gătit, cît şi pentru blana lor călduroasă"), ghilimele ce se deschid, dar uită să se mai şi închidă (pag. 168), virgule absente sau virgule fără rost (aici exemplele sînt cu zecile) etc., etc. ; şi, lîngă suferinţele gramaticii, şi suferinţe ale limbii, o predilecţie pentru expresii umflate („nespus de frumos" sau „nespus de frumoasă" circulă pînă obosesc prin filele cărţii. Racoviţă era un savant „mult apreciat", profesorul său era „mult iubit", strungul fabricat la Arad este „mult vestit"), chestiune, mă rog, de gust, dar de un gust după părerea noastră îndoielnic, chemat să compenseze nişte carenţe mai profunde. Pui bibilburi doar pe lîngura care coclește sau coafezi savant prăjiturile cînd n-ai destul zahăr sau destule nuci.

Un ultim exemplu (spaţiul tipografic de care dispunem nu ne mai îngăduie şi altele): la pag. 73, Ionel din clasa a IV-a, copilul care învaţă românește, află că viaţa omului, durata ei, nu se măsoară în timp, în unităţi de timp, ci în cu totul altceva. Dacă nu eşti parolist, se scrie într-o poezie din această pagină, dacă n-ai cuvînt, „nu poţi trăi măcar un pas" (!)

Interstiţiile a suprarealismului ? Joacă de-a vorbele ? Mă rog, şi Arghezi imaginase cartea de şcoală ca pe o carte a jocului, geamănă cu inocenţa vîrstei şi cu disponibilităţile ei geniale de invenţie: „Cum e cercul ? Un patrat. / Cum e unghiul? Crăcănat. / Ce-i altfel? Tot ce-i la fel"... Poţi însă înova întru duh şi limbă — nu şi silui ! — cînd te numeşti Arghezi. Ceea ce nu e cazul cu editorii cărţii de clasa a IV-a.

ILIE PURCARU ■

P.S. Pentru a fi corecţi pînă la capăt trebuie să spunem că sînt, în această carte, destule bucăţi exemplare, purtînd girul unor nume ilustre ale literaturii noastre. Bucăţile din care am citat nu-s, evident, iscălite de astfel de nume, ci de altele. Mai căutaţi, stimaţi tovarăşi editori, în tolba marii noastre literaturi ! Se mai găseşte totuşi cîte ceva !

Cum își procură copiii dumneavoastră BANII DE BUZUNAR?

Generații de elevi și studenți și-au plătit taxele școlare și prinzul cotidian, muncind în orele libere.

Ce înseamnă a cunoaște din tinerețe valoarea banului muncit ? Nu există meserii nobile și meserii injositoare.

Tineretul studios are datoria morală de a-și procura prin muncă banul de buzunar.

Rindurile care urmează propun o primă discuție în jurul acestor cîtorva probleme legate indisolubil de comportamentul civic și profesional al elevilor și studenților noștri. Paginile Flacării vă stau în continuare la dispoziție pentru păreri, sugestii, propuneri.

Prof. dr. doc. Constantin Arseni: tînăra generație ar trebui să aibă mai multă recunoștință față de sacrificiul făcut de societate

— Ca de obicei, vă aflați între două operații, așa că n-am să vă răpesc prea mult timp. Doar am să vă rog să-mi vorbiți despre anii dumneavoastră de studenție, despre formarea dumneavoastră ca profesionist. V-a fost greu, v-a fost ușor, ați avut bani suficienți, cum v-ați descurcat ?... Și așa mai departe.

— Am intrat la Medicină în 1927, la Cluj-Napoca, venind din familia unui ceferist care mai avea doi feciori la studii. Frații mei erau unul la politehnică și celălalt la medicină, cu doi ani înaintea mea. În anul I de studii ne înscriseserăm 350 de studenți, dar de terminat, au terminat numai 60.

— Așa puțini ?!

— Cum spun, căci îmi aduc bine aminte. Pe vremea aceea examenele se susțineau în numai două sesiuni, vara și toamna, iar sistemul reexaminărilor de astăzi încă nu se inventase. Căzeai în vară, dădeai în toamnă, căzeai în toamnă, salutare taică și noroc ! Profesorii pe care i-am avut, Drăgoi la histologie, Papilian la anatomie, Hațieganu la medicină internă, Mihail la oftalmo sau Iacobovici la chirurgie erau nu numai cei mai buni din țară la vremea aceea, dar și cei mai severi. Nu vreau să acuz și nici măcar să supăr pe nimeni, dar un 7 de pe vremea aceea însemna ceva, uneori îmi vine să cred că însemna un fel de 10 astăzi.

— Din ce se întreținea studentul în medicină Constantin Arseni ?

— De acasă, firește, nu primeam mai nimic. Starea materială a tatălui meu era, ca să zic așa, sub medie, iar serviciul îl purta de colo colo, în vremea studenției mele funcționînd mai întîi la Bacău și apoi la Constanța. Citeodată îmi mai dădea o sută sau două, de buzunar, căci întreținerea mi-era asigurată de bursă. Ca urmare a notelor mari, am căpătat bursă încă din anul I. Facultatea avea în toți anii 700 de studenți, iar bursele erau în număr de 5! Ca s-o păstrez, învățam pe rupte, în anul I programul meu zilnic cuprinzînd, de luni pînă luni, 18 ore de muncă, de studiu, de citit, de notat, de scris. Ani de zile, n-am făcut altceva decît am studiat și dormit, convins că medicina adevărată cere mari sacrificii. Asta mai cred și astăzi, cînd sînt socotit, nu-i așa, unul din marii neurochirurgi ai lumii, dar cînd mă socotesc încă un învățăcel care nu se sfiește să spună că petrece trei sferturi din duminicile de peste an cu cartea în mînă. Am eu o vorbă, poate cam tare, dar merită să v-o spun : un medic care nu citește nimic șase luni poate să se ducă liniștit la oi, căci numai medic nu mai e ! Medicina, ca toate meseriile făcute bine, dealtfel, presupune un volum de muncă extraordinar, de la care unii se sustrag, păcălindu-se pe ei înșiși și, desigur, și pe noi. Ca să fiu scurt, am convingerea că tot ceea ce am realizat în profesie și în viață am realizat nu doar prin talent, trebuie să fi fost vorba și de așa ceva, ci mai ales prin muncă. Chiar și astăzi, după 41 de ani de neurochirurgie, caut să mă perfecționez, dorind să aflu ce fac alții sau să-mi îmbunătățesc tehnicile mai vechi.

— Vă propun să ne întoarcem la banii de buzunar din vremea studenției. Ce făceați cu ei ?

— Ți-am spus că nu prea aveam, iar cînd aveam îmi cumpăram cărți sau mergeam la spectacole.

— Ce fel de spectacole ?

— În anii mai mici, frecventam Opera, ca să-l aud pe Apostolescu care era, nu-i așa, unul din marii cîntăreți ai Europei la ora aceea. Mai tîrziu mergeam la cinematograf, dar rar. O dată pe lună, poate nici atît.

— Restaurante, baluri, chefuri studențești ?

— Sper că n-oi vrea să auzi de la mine că am fost chiar ușă de biserică, pentrū că am fost și eu, ca toți ceilalți, tînăr și nu un robot băgat în priza învățăturii. Am avut multe din cele omenești, cum dealtfel le mai și am, dar la restaurante sau la baluri nu mi-a plăcut să merg niciodată. Toată viața mea, excepțînd cazurile fortuite, m-am culcat și mă culc la ora 10 seara, ca să pot munci a doua zi cu mintea limpede și mîinile odihnite.

— Tovarășe profesor, fără voia noastră, desigur, facem parte din generații diferite. Dumneavoastră aveți, ca să zic așa, vîrsta tatălui meu. Vă supărați dacă vă întreb ce crede profesorul Arseni despre generația mea sau, mai exact, ce crede despre generația de studenți în medicină de astăzi ?

— O asemenea întrebare îmi face plăcere, iar răspunsul, ai să vezi, va fi unul de bine. Dacă știi, Socrate avea o frază celebră în care se întreba cine sînt acei oameni gălăgioși care nu respectă legile și pe cei mai în vîrstă, care se agită și așa mai departe, el însuși dînd și răspunsul : sînt studenții ! Cred că bătrînul Socrate exagera, după cum exagera și un profesor dintr-o nuvelă a lui Cehov, nu-mi aduc aminte numele ei acum, care spunea că medicina decade din cauza neseriozității generațiilor mai tinere. Iată că medicina n-a decăzut de la 1880 cînd scria Cehov, ba dimpotrivă ! Ca să-ți răspund, am să zic că avem o generație bună și sănătoasă de studenți, poate doar un pic prea comodă. Desigur, mai sînt studenți care bat cîrciumile și bulevardele ,dar marea majoritate a lor se află în sălile de curs sau în biblioteci. Prejudecata noastră, dacă există așa ceva, vine de la faptul că pe primii îi vedem, iar pe ai doilea nu, de aceea unii își fac o impresie greșită despre studențime. Opinia mea e că le dăm poate studenților mai mult decît trebuie. Sau — știu eu ? — le cerem mai puțin decît trebuie.

— În ce sens, tovarășe profesor ?

— Statul nostru are o grijă deosebită față de nevoile studențimii, lucru minunat, pe care eu nu l-am trăit. Colegii mei făceau noaptea pe chelnerii ca să se poată întreține, dădeau meditații ca să poată plăti taxele și așa mai departe, căci studiile se plăteau și nu costau puțin. Bursele, cum spuneam, erau rare și se dobîndeau greu, cu adevărat la capătul unei munci perseverente. Astăzi 95 la sută din studenți au burse, lucru desigur îmbucurător, numai că mie mi se pare că tocmai studenții nu înțeleg prea exact sacrificiul pe care îl face statul pentru formarea lor. S-ar cădea mai multă recunoștință din partea lor, mai multă responsabilitate. În general, atunci cînd îi dai prea mult unui om fără să-i ceri în aceeași măsură, îl determeni cu timpul să creadă că totul i se cuvine, iar cînd nu-i mai dai, îl faci să nu mai înțeleagă sau pur și simplu îl iriți. Cam așa mi se pare mie că facem noi cu generațiile mai tinere. Le răsfățăm cam mult, deși repet sînt generații sănătoase, de oameni cu scaun la cap în care poți avea toată încrederea.

— Vreți să-mi dați un exemplu concret ?

— Fără să fac pe moralistul, am să raportez tot la tinerețele mele. În vacanțe, studentul Arseni lucra benevol în spital, fericit că i se permite așa ceva. Mi-aduc aminte că în vacanța dintre anul II și III mă aflam la Constanța, unde tocmai se mutase familia mea. În 3 luni am fost de 5 ori, numărate, la plajă, iar restul timpului mi-l petreceam la clinică, dornic să aflu cît mai multe, să învăț, să fur meserie. Astăzi, studenții par să fi pierdut din entuziasmul nostru de altădată, deși ceea ce face statul pentru ei, cămine, burse, manuale, bilete de odihnă și așa mai departe, nu se compară cu ceea ce se făcea cîndva pentru noi. Unora munca li se pare nedemnă, deși eu zic că ar fi foarte normal ca studenții din anii mici să lucreze două luni pe vară în spitale ca asistenți medicali. Noi am făcut treaba asta la timpul nostru, de ce n-ar face-o și ei ? Poate că n-ar strica să li se spună că în multe țări, pe care le-am vizitat și eu, studenții vînd ziare sau cară lapte în zorii zilei ca să se întrețină și să poată urma o facultate.

— V-am promis că n-o să mă întind, dar iată că nu mă mai opresc cu întrebările. Mai rezistați la una ?

— Dă-i drumul că mă așteaptă bolnavii.

— Tovarășe profesor, credeți că dacă ați fi avut, în tinerețea dumneavoastră, mai mulți bani decît ați avut, dacă n-ar fi trebuit să munciți 18 ore pe zi, ați fi ajuns ceea ce ați ajuns ?

— Cred că nu. Probabil că aș fi învățat mai puțin și aș fi cedat tentațiilor. Aș fi muncit cu siguranță mai puțin și e mai mult ca sigur că n-aș fi ajuns profesor universitar după 15 examene, luate toate cu nota maximă. Asta m-ai întrebat, asta ți-am răspuns.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Banii de buzunar — o treabă a mea, a ta, dar și a noastră

— Cum vă explicați faptul că tinerii care au nevoie de bani de buzunar — și nu se poate să nu aibă — par să evite posibilitatea de a se încadra temporar în muncă, fie doar și pentru cîteva zile, posibilitate pe care le-o oferă Oficiile forței de muncă teritoriale ? Aceasta este, cel puțin, situația la București, dar o putem lua ca bază de discuție.

Interlocutorul nostru este Virgil Caraba, cercetător principal la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice. Așadar, de ce „nu vin" ?

— Voi hazarda o explicație evocînd o experiență personală. În primii ani după război mă aflam la Sibiu, elev la liceul „Gheorghe Lazăr". În vacanța mare mîncheam pentru a strînge bani de buzunar pentru restul anului. Odată s-au prezentat la liceu doi tovarăși de la poștă. Pe vremea aceea Sibiul ducea lipsă de poștași și pe timpul verii se făcea apel și la elevi. Ni s-a spus de la bun început : „Copii, să nu vă așteptați că veți cîștiga mulți bani, dar mulți, puțini cîți vor fi vă vor prinde bine. Și încă ceva, și mai important : munca în sine este interesantă". Oamenii vorbeau așa nu fiindcă urmăreau doar să ne atragă, ci fiindcă realmente le plăcea munca lor. „Abia acum — ne spuneau — veți învăța să cunoașteți cu adevărat orașul vostru. Cu tolba veți pătrunde în sute de case, veți cunoaște pe concetățenii vostri, viața lor. Trebuie să fiți și psihologi, să știți să strecurați o vorbă de îmbărbătare unei bătrîne care primește vești rele de la fiul ei". Și iată, așa am devenit poștaș de vară și nu m-am căit. Mi-am cîștigat banii de buzunar pe un an întreg, dar am și învățat de la viață. Unii bătrîni cu vederea slabă mă puneau să le citesc scrisorile. Plîngeam și mă bucuram cu ei...

Poate că experiența poștașilor de la Sibiu ar trebui reeditată. Întreprinderile care au nevoie de angajați temporari ar trebui să trimită delegați în școli sau să găsească alte mijloace de a comunica direct cu tinerii potențial interesați, să le explice, să-i atragă, să nu aștepte ca aceștia să le caute sau să stea la coadă la Oficiile forței de muncă. Și mica publicitate ar putea fi folosită în acest scop — este de părere interlocutorul nostru, care, în continuare, subliniază :

— Problema banilor de buzunar noi, pedagogii, o considerăm drept parte componentă a pregătirii generale pentru viață și muncă, pentru viața economică independentă, și tocmai în acest cadru ea a format obiect de cercetare pentru colective ale institutului nostru, pe bază de anchete în familie, interviuri, observații ale comportamentului elevilor. (De studenți ne-am ocupat mai puțin, sub acest aspect.) Cu alte cuvinte, s-a urmărit problema banilor de buzunar prin prisma pregătirii tineretului pentru viața de familie și a educației în spiritul responsabilității.

Înainte de a intra în fondul discuției, privind banii de buzunar cîștigați de tineri, o mică paranteză privind banii primiți de la părinți. Și aceștia îi interesează pe educator !

— Am însoțit odată un grup de elevi și eleve din clasele mici la Teatrul Național — povestește Virgil Caraba. În pauză ne-am dus la bufet. Unii băieți au oferit colegelor citronade, în timp ce alții stăteau stînjeniți într-un colț : ar fi dorit și ei să se comporte la fel față de fete, dar... n-aveau un ban. M-a frapat faptul că toți erau bine îmbrăcați și, oricum, indiferent de starea materială a părinților, apare de neconceput ca un tînăr care merge la spectacol — și acest lucru nu se întîmplă în fiecare zi — să nu aibă măcar doi lei la el, cît costă respectivele citronade. Ulterior, cînd am vorbit și cu părinții, bănuiala s-a transformat în certitudine : părinții erau partizanii așa-numitului tip autoritarist de educație. „Eu îți îmbrac, eu îți hrănesc, n-au nevoie de bani de buzunar". Absurd. În această situație, copilul, prea tînăr ca să-și cîștige banul lui, se inhibează, cum spun psihologii, iar pregătirea lui pentru viață suferă. Exemplul cu ieșirea la teatru pare minor, dar nu este.

Și mai dăunător este excesul în sensul opus — mă refer la tipul de educație liberal — și cu aceasta ne întoarcem la banii cîștigați de adolescent „prin sudoarea frunții".

Roadele cele mai bune le dă așa-numitul tip de educație democratică, avînd incidente directe și asupra banilor de buzunar. În ce mod ? Adolescentul trebuie învățat să cheltuiască banul cu socoteală și să nu ignore obligațiile față de familie, trebuințele și posibilitățile ei.

— Am cunoscut un elev de liceu, copilul unui tehnician de la I.O.R. Mă interesa atît de mult, era atît de dezghețat și de chibzuit în același timp, încît m-am hotărît să-i vizitez acasă. Am descoperit că el se transformase într-un soi de contabil al casei. Metamorfoza nu a fost întîmplătoare. Părinții discutau cu el despre nevoile gospodăriei, l-au învățat să prețuiască munca, inclusiv a sa proprie, să înțeleagă că banii, chiar și cei pe care-i cîștiga singur, trebuie cheltuiți în mod rational. Copilul a învățat o lecție care îi va servi în viață. N-ar fi cheltuit 50 de bani mai mult decît necesar !

Interesant de consemnat și tipul de educație intermediar, să-i spunem liberal-democratic, cu efecte profund negative, oglindit și în domeniul de preocupări care fac obiectul articolului de față. Tot interlocutorul nostru ne-a relatat, doar în chip de exemplificare, cazul unei eleve din ultimul an de liceu. Această fată, cu note excelente la mai toate materiile, venea totdeauna obosită la școală. De vină nu erau eforturile pentru învățătură, cum s-ar fi putut crede, ci greșita orientare a părinților. Aceștia, intelectuali sofisticați, erau de părere că o vor învăța mai bine să se orienteze în viață dacă va fi deprinsă de mică „să se descurce singură" cu banii cîștigați de ea (la care mai adăugau și ei o anumită sumă). Fata își cumpăra

Iată două meserii la care ar putea să participe cu succes elevii și studenții noștri.

îmbrăcăminte, mîncare, mici obiecte de uz casnic și personal de care avea trebuință, dădea rufele la spălat, cu alte cuvinte trăia acasă ca în gazdă ! În afara faptului că aceste preocupări îi rupeau substanțial din timpul de învățătură și de odihnă, unele activități pe cont propriu erau absurde : de pildă spălatul putea foarte bine fi făcut în familie, cu împărțirea sarcinilor, astfel ca să nu cadă totul pe capul mamei. Și mai era un aspect. Fiind îndemnată să se descurce singură, să-și cheltuiască banii izolat de restul familiei, fata a ajuns să nu considere că grijile și preocupările părinților o privesc și pe ea. Astfel părinții, fără voia lor, au izolat-o de familie. Abia mult mai tîrziu și-au dat seama că au greșit.

Nu există meserii înjositoare. Nimic rău în faptul că, să zicem, tinerii vînd ziare, tund iarbă, procură abonamente, muncesc ca vînzători-remizieri, etc. Nimic rău în toate acestea. Există însă și o altă problemă, evidențiată de Virgil Caraba :

— Schematizînd intrucîtva, aș putea spune : tatăl își trimite fiul să cîștige, pentru ca de mic să învețe valoarea banului ; sau îmi trimit fiul să-și cîștige banii de buzunar pentru ca să învețe, și pe această cale, cultul muncii. Dar, totodată, consider că e cazul să se pună mai puțin accentul pe necesitatea ca o parte din acești bani, fie ea și simbolică, să contribuie la bugetul familial, problema fiind privită prin prisma individualismului strict. „I-a cîștigat, treaba lui ce face cu ei". Eu socot ca părinte și ca pedagog dintr-o țară socialistă că banii de buzunar nu trebuie să constituie doar o treabă a lui, ci și a noastră. Tu i-ai cîștigat, dar ajută-ne și pe noi, care te-am crescut și ne-am străduit să te facem om. Și apoi, nu formăm oare (încă) o singură familie ?

Firește, nu se pot indica procente (atît și atît pentru mine, atît și atît pentru familie), esențial este spiritul în care adolescentul cîștigă și cheltuiește banii săi de buzunar. De acest spirit va depinde, într-o măsură defel neînsemnată, modelarea unei personalități mai tîrziu în viață, cînd miza nu va mai fi o bicicletă sau o pereche de blugi evazați, ci înțelegerea mai adîncă a rosturilor unei munci care nu este numai o treabă a mea sau a ta, ci a noastră.

LIONEL NIȚESCU ■

Chipul pedagogic al unei probleme bănești

Elevii muncesc pentru banii lor de buzunar ? Elevii prețuiesc și, totodată, știu să-și gospodărească banii pe care-i primesc de la părinți, pentru mici cheltuieli ? Acestea mi-au fost întrebările, apoi am tăcut și-am ascultat replica-monolog a unui distins dascăl — cu păr cărunt, cu vorbă domoală, dar mai ales cu judecăți adînci, generoase și responsabile : profesorul **Victor Budescu**, director al Liceului industrial nr. 16 — poligrafie. Spunea dumnealui :

Liceul nostru este singurul de acest profil din țară, încît masa de elevi este foarte eterogenă. Avem elevi din București și-avem elevi și din îndepărtate sate pe care contactul cu metropola îi șochează și-i face să penduleze mult timp între două status-uri sociale. Pe de altă parte, sînt tineri la o vîrstă dificilă, de la 15 ani în sus. De aceea un țel principal al muncii noastre pedagogice este tocmai omogenizarea colectivelor de elevi. Aceasta înseamnă și ajutarea directă și individuală a elevilor să dobîndească o stabilitate, un echilibru, o înțelepciune chiar, care să-i ajute să-și concentreze forțele spre studiu și care, printre altele, să-i ajute să fie chibzuiți și cu banii lor.

Dealtfel, elevii noștri — provenind din familii în care banul se cîștigă prin muncă, ba chiar din unele familii care au greutăți materiale — dovedesc un deosebit respect pentru muncă și chiar o parcimonie în cheltuirea puținilor bani de buzunar pe care îi au. Li se pare firesc să muncească și să fie chibzuiți ca să-și poată crea o stare socială, profesională, materială. Foarte mulți, dacă nu toți elevii noștri veniți de la țară, muncesc în timpul vacanțelor, alături de părinții

și frații lor, în cooperativele agricole de producție. Și tot foarte mulți dintre elevii noștri de aici din București, sau din alte orașe, se angajează, în timpul vacanțelor, cîte o lună, o lună și jumătate, ca să cîștige bani de buzunar, dar în primul rînd ca să contribuie la efortul părinților de a-i ține în școală. Copiii vin la noi și ne cer adeverințe prin care este exprimat acordul școlii de a se încadra. Astă vară, de pildă, ne-am dat acordul pentru vreo 180 de elevi, numai din București. Pe mulți îi și ajutăm să-și găsească astfel de locuri de muncă temporare, intervenind la conducerile întreprinderilor cu care profesional avem legături : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", Arta grafică, Studioul cinematografic de la Buftea, Laboratorul de la Mogoșoaia. Și găsim înțelegere. Dealtfel, fiind vorba de vară, deci de o perioadă a concediilor, chiar și aceste întreprinderi au nevoie de asemenea suplinitori. Pe de altă parte, ne-am interesat, și reprezentanții întreprinderilor în care lucrează elevii noștri ne-au declarat că sînt mulțumiți de ei, pentru că elevii s-au dovedit serioși, disciplinați, harnici și chiar prieepuți. Fiind vorba de întreprinderi de același profil cu cel al liceului, dincolo de cîștigul bănesc elevii au și un cîștig profesional. Și, ca să închei eu ideea de la care am pornit, aceea a omogenizării, țin să remarc faptul că procentul celor care se angajează să lucreze în timpul vacanțelor crește odată cu păsirea elevilor în clasele mai mari.

Cred că trebuie special menționați și elevii care, încheind contracte cu diferite întreprinderi, practic își cîștigă singuri banii de cazare și masă, pe întreaga perioadă a studiilor liceale. E vorba, în ceea ce privește școala noastră, de un număr de 225 de elevi.

Dar, din păcate, sînt și cazuri care reprezintă reversul regulii. Foarte rare, însă avem cazuri de elevi cărora părinții le dau prea mulți bani de buzunar. E o greșeală a părinților. Pornesc de la mentalitatea „dacă n-am avut eu, să aibă copilul meu", dar nu-și dau seama unde trebuie să se oprească cu datul. Și victime sînt chiar copiii lor : nu învață serios, pentru că-s preocupați de distracții, iar cînd termină liceul și-ajung în producție, deci ajung să se întrețină singuri, atunci li se pare că au mai puțin, li se pare că-s nedreptățiți, li se pare că viața e grea și cîte altele. Pe de altă parte, acești elevi produc traume și colegilor lor care nu au părinți cu aceleași posibilități materiale.

Și-aici am ajuns la ceea ce socotesc eu ca fiind una dintre principalele noastre nu sarcini ci, mai omenește spus, griji pedagogice : să ne străduim să-i cunoaștem pe acești copii, pentru ca nu cumva să facem nedreptatea să-i apreciem și chiar notăm ca distrați sau „cu gîndul aiurea" pe niște copii al căror suflet e frămîntat de unele griji materiale. Numai așa, prin cunoaștere aprofundată, putem fi alături de elevii noștri, noi profesorii și noi școala, numai așa îi putem ajuta, atît moral, cît și material — prin burse, cămin, cantină — la depășirea unor impasuri care fac parte din viața oamenilor, care fac parte din bătălia noastră pentru o stare mai îmbelșugată.

NELU IONESCU ■

Un extemporal în temă: cum vă procurați banii de buzunar

Extemporalul dat elevilor anului IV A de la Liceul Dimitrie Cantemir conținea următoarele întrebări :

1) Ziua de naștere a mamei ; ce cadou i-ați luat, cu ce bani ?
2) Obiecte dragi, cîte dintre ele le-ați procurat cu bani munciți de dv. ?
3) Cît cheltuiți într-o săptămînă ? Cît primiți de la părinți ?
4) Cum v-ați petrecut ultima vacanță ? Cu ce bani ?
5) Cunoașteți vreo muncă posibilă pentru obținerea banilor de care aveți nevoie ?
6) Cînd ați muncit ultima oară pentru bani ? În ce fel ați cheltuit banii ?
7) Care sînt primele gînduri ce vă trec prin minte după ce ați răspuns la aceste întrebări ?

A reieșit că, în medie, într-o săptămînă un elev cheltuiește pentru nevoile lui personale în jur de 40 de lei. Pe lîngă această sumă, mulți dintre ei primesc lunar, cu diferite titluri, între 100—150 lei. Ceea ce înseamnă că, adunînd banii pe care un elev îi primește zilnic sau săptămînal cu suma fixă lunară, un părinte înmînează fiului sau fiicei într-o lună de zile în jur de 300—350 lei. Forțînd puțin exemplul și aplicînd coeficienții de corecție corespunzători denotă că o familie cu doi copii la școală cheltuie lunar, sub formă de bani de buzunar, între 500 și 700 lei. Fără a mai socoti cheltuielile globale : îmbrăcăminte, încălțăminte, caiete, masă, excursii, onomastici, rechizite școlare etc. etc. Față în față cu acest efort calculat aproximativ și nu departe de adevăr, iată cîteva răspunsuri ale elevilor :

Laurian Păduraru : Latura de bază a vieții materiale — banii — nu mă interesează.

Crin Morcean : Nu am avut niciodată nevoie de o sumă atît de mare de bani încît să necesite procurarea lor printr-un procedeu de genul angajării într-o întreprindere.

Ștefăniță Ciurel : Nu știu și nici nu mă interesează vreo muncă posibilă pentru obținerea banilor de care am nevoie.

Iată cum și-au petrecut o parte dintre acești „idealiști", fără interese pecuniare, ultima vacanță :

Viorel Ighigeanu : Mi-am petrecut vacanța astfel : la practică, la mare, la munte, la bunica la țară, am stat foarte puțin în București.

Adrian Anghel : Practică — litoral — Curtea de Argeș (bunici), munte și apoi în București.

Gheorghe Popa : Practică, trei săptămini la munte, trei săptămini la mare, muncă patriotică la C.M. Văcărești.

Iată și cîteva obiecte personale îndrăgite și felul cum au fost procurate :

Daniel Putineiul : Casetofonul și calculatorul, dar nici unul dintre ele nu le-am cumpărat cu bani munciți de mine.

Călin Preda : casetofon, aparat de mărit plus accesorii foto, un cîine. **Bani economisiți de mine.**

Niculae Niculescu : Cel mai drag obiect îmi este magnetofonul cumpărat de tata.

Revenim la întrebarea a 5-a (Cum vă procurați banii), întrebare la care cei mai mulți au lăsat spațiu liber și mai citățm cîteva răspunsuri :

Eugen Laslău : Știu cum i-aș procura, dar nu-i procur.

Vladimir Balaban : În timpul anului dau meditații. În vacanță n-am nevoie să apelez la acest mijloc.

Laurian Păduraru : Încă nu mi s-a ivit necesitatea stringentă de a-mi procura bani.

Deci devine limpede că, fără excepție, copiii nu resimt lipsa banilor, deși e la fel de limpede faptul că nu toți părinții dispun de aceleași resurse financiare. Efortul diferit al părinților nu rezultă însă în nici un fel din răspunsurile primite. Ce dovedește asta ? Faptul că mame și tați ascund dintr-o falsă pudoare truda și obida unei vieți închinate urmașilor. Ne întrebăm de ce ? Cui îi folosește ? Răspunsurile evidențiază, urmare acestei pudori, trăsături de caracter ce merg de la insolență la naivitate și chiar mai departe. Tot Laurian Păduraru răspunde la ultima întrebare (Care sînt primele gînduri ce vă trec prin minte după ce ați răspuns la aceste întrebări ?) în felul următor : „Acest mic raid anchetă nu mi-a făcut nici o impresie, cel mult mi s-a părut un lucru de rutină". Iar Eugen Laslău zice : „Nu s-a schimbat nimic, dumneavoastră plecați, eu rămîn și încerc să-mi văd de treabă. N-am gustat deloc noutatea..." Și Mihnea Strugurescu : „În primul rînd mi-am adus aminte de vacanța de vară și de frumusețile ei și apoi m-am mai gîndit la ce vacanță frumoasă mă așteaptă la anul dacă voi învăța bine și voi intra la facultate". Firește sînt și răspunsuri pline de haz, ușor ironice sau răspunsuri ce ascund, sub aparența de nonconformism, o vie sensibilitate, „Am impresia, scrie Niculae Niculescu, că primul om ce va citi răspunsurile mele va spune : Uite ce pramatie de elev ! Dar eu zic că un om nu se poate cunoaște numai din cîteva rînduri sincere"... În ciuda acestora, rămîne curios totuși faptul cum majoritatea dintre cei ce au răspuns nu-și dădeau seama cum descriind unde și-au petrecut vacanța, ce obiecte îndrăgesc, cît cheltuiesc într-o lună, ce nevoi au și cum și le acoperă, nu-și dădeau seama că la prima întrebare : (Ziua de naștere a mamei, ce cadouri i-ați luat și cu ce bani ?) răspunsurile sunau cam în felul acesta :

Fodolică E. : Ziua de naștere a mamei este 8 aprilie. Cum pînă atunci mai este destul timp nu sînt sigur ce cadou îi voi cumpăra. În orice caz banii cu care am de gînd să-i cumpăr sînt de la părinți.

Gheorghe Pop: Nu cunosc ziua de naștere a mamei mele. Cred că este primăvara și am de gînd, împreună cu tatăl meu, să-i cumpăr un cadou frumos și f. f. util.

Ștefăniță Ciurel : 26 februarie. Personal nu i-am luat nimic. Împreună cu tatăl meu i-am făcut cadou un casetofon.

Amintesc faptul că la acest extemporal au răspuns elevi ai anului IV în vîrstă de cel puțin 18 ani.

N-am transcris toate răspunsurile primite nu atît din lipsă de spațiu, cît mai ales pentru că cele mai multe dintre ele sînt asemănătoare, ca să nu mai amintesc de cele neinteresante sau chiar naive. Și nici fiindcă, așa cum afirma plin de ifose un elev, „«morala» mi se pare evidentă : pînă acum am fost întreținut de părinți, fără a încerca să-mi procur banii", ceea ce nu este chiar atît de departe de adevăr. Adevărul este că nu de dragul unei morale am formulat întrebările și nici fiindcă am dori să demonstrăm ceva ce era deja demonstrat, ci din dorința de a concreta, de a articula o idee care nu este nouă, de a-i pătrunde spiritul creator și a o împinge cît mai departe, spre locurile mai puțin cercetate ale existenței sociale. Ideea, expusă în mai multe rînduri de secretarul general al partidului, este că munca, suportul material al libertății oricărui ind.vid sau națiuni, trebuie să devină atotcuprinzătoare, criteriul unic de apreciere a calității vieții. Iată însă că uneori ea se oprește la marginile unor prejudecăți, camuflată de duioșii, de dreptul la desuetă duioșie revendicată de unele familii. „Nu muncesc eu de ajuns" ? „Are timp să-și rupă spinarea toată viața" . Destul am suferit eu, să-l mai chinuiesc și pe el ?" „Atunci eu pentru ce muncesc, dacă nici alita bucurie nu-mi pot permite : să-l țin pe el acasă, să învețe ?" Iată numai cîteva dintre părerile care circulă printre părinți. România își propune să intre în rîndul țărilor avansate din punct de vedere industrial nu numai cu certificatele noilor sale industrii ci cu întreg spiritul care le însoțește, cu noua calitate a muncii atotcuprinzătoare și indivizibilă. Într-o societate sănătoasă nici un membru al ei nu poate gîndi că i se cuvine ceva în afara muncii, nu poate privi cu insolență cum părinți, bunici, unchi, mătuși muncesc, în timp ce ei declară că nu simte nevoia stringentă de a se angaja într-o fabrică, că n-are nevoie de bani, iar vara și-o petrece la mare, la munte, în excursii etc. etc.

Îmi sînt dragi elevii, aerul lor voit sever și voit strengăresc, cu deosebire cei ai anului IV A și m-ar deranja dacă ar crede că vreau să-i critic. Mă surprind însă pînă la revoltă inclinația spre buchiseală, lipsa de rîvnă și participare pe care o afișează cînd este vorba de a se înrola în armata de avangardă a lumii. Cocoloșeala antipatică și bălăcirea în apele călduțe mă descurajează pînă la furie ; aș vrea să-i știu mai bătăioși, mai prieepuți a se bate cu viața, și nu știu dacă nu ar fi mai nimerit să-i învățăm nonconformismul adevărat în loc să-i bestelim că nonconformismul pe care-i etalează cu destulă ingratitudine este unul de prost-gust și chiar este de prost gust, unul cules din coșurile de pe stradă. Îi dorim mai obraznici, dar sănătos obraznici, mai impertinenți, impertinenți pînă la inteligență ; mai liberi, liberi pînă la înțelegerea libertății care nu se poate realiza în afara muncii ; și nici nu pretindem prea mult cred să-i vrem pe toți la 18 ani ieșiți de sub poalele bunicii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Locuri sînt berechet, dar studenții și elevii nu le solicită

Mai întîi și întîi am căutat să aflăm un răspuns autorizat la o întrebare : există locuri de muncă temporare pentru acei elevi și studenți care doresc să consacre o parte a vacanței de vară cîștigării unui ban „al lor" ? În mod fatal, perioada în cauză este relativ scurtă : nimeni nu poate pretinde și nu se poate aștepta ca elevul sau studentul respectiv să-și dedice întreaga vacanță acestei activități, oricît de nobilă ar fi. Trebuie să ne și odihnim, tovarăși, să privim cerul și marea sau, pur și simplu, scuarul cu porumbei din fața casei !

Ce posibilități de muncă li se deschid tinerilor în acest context ? Am pus această întrebare directorului Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București, Mitică Ionică, și șefului Oficiului forței de muncă, Ion Modoianu.

— Locuri sînt berechet. După cum știți, legea prevede posibilitatea unor angajări pentru înlocuirea temporară a unor angajați aflați în concedii de boală mai lungi, în concedii prenatale și postnatale etc. La aceasta se adaugă solicitări sezoniere, de pildă ale industriei conservelor, în timpul verii. Dealtfel, pe un plan mai larg, se știe că dezvoltarea impetuoasă a Bucureștiului reclamă un aflux continuu de mînă de lucru, cerințele neputînd fi satisfăcute în totalitate decît recurgîndu-se la navetiști. Dar să revenim la elevi și studenți. Prin intermediul Oficiilor forței de muncă din sectoare elevii și studenții bucureșteni sau provinciali care studiază în institute de învățămînt din Capitală pot obține repartiții temporare ca desenatori tehnici copiști, muncitori în construcții, primitori-distribuitori, referenți în munci administrative etc. Deși nevoia cea mare este în construcții, se pot găsi totuși pentru ei locuri de muncă destul de variate, firește ținîndu-se seama că solicitanții în cauză nu posedă calificări superioare. Tuturor acestora le spunem : adresați-vă cu încredere serviciilor noastre teritoriale.

— Atunci lucrurile se prezintă cum nu se poate mai bine ?

— Dimpotrivă. Adevărul este că tinerii din categoria sus-menționată nu prea vin la noi, drept care nu simțim nici o presiune de jos, dacă mă pot astfel exprima — pune punctul pe i tovarășul Mitică Ionică. De doi ani de cînd conduc Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București, răstimp în care s-au perindat în biroul meu sute sau poate mii de cetățeni cu cele mai diverse cereri sau sesizări, nu am discutat cu nici un elev sau student în căutare de repartiție temporară. Nu afirm că nu au fost nici un fel de solicitări de acest gen în întreaga Capitală, dar nu încape îndoială că numărul lor a fost extrem de redus. În afara locurilor de muncă mai sus-menționate, am putea asigura elevilor și studenților posturi sezoniere și la Loto Pronosport, C.E.C. (chiar pentru intervale foarte scurte de timp, de pildă o săptămînă !), la unități comerciale care vînd produse perisabile, la tonete stradale etc. Dar tinerii nu vin la noi, tovarășe !

Așadar, am aflat răspunsul la întrebarea noastră inițială, deși acest răspuns nu ne-a bucurat prea mult.

L. NEGOESCU ■

Ce profeţim, ce profesăm

Epopeea naţională şi festivalul „Cîntarea României" — expresii ale patriotismului şi umanismului revoluţionar

Programul de măsuri cu caracter politico-ideologic şi cultural-educativ elaborat în toamna acestui an în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului şi ale Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste îndeamnă, prin însuşi spiritul său creator, la îmbogăţirea substanţială a experienţei pe care o deţinem în diferite domenii de activitate, la intensificarea străduinţelor fiecăruia dintre noi de a găsi soluţii şi iniţiative menite să fructifice cît mai plenar un asemenea mod revoluţionar de a concepe viaţa spirituală a naţiunii noastre, formarea unui om cu adevărat multilateral pentru o societate multilateral dezvoltată.

Aspiraţia realizării, cu mijloacele diverse ale literaturii şi artelor, a unei epopei naţionale polarizează tot mai mult în anii din urmă nu numai dezbaterile, ci şi străduinţele creatoare ale tuturor oamenilor din aceste domenii spirituale. Adevărul este că o asemenea idee, devenită comandament la ordinea zilei în contextul efervescenţei ideologice generate de hotărîrile şi iniţiativele partidului, readuce în conştiinţa contemporaneităţii una din cauzele pentru care ilustrii noştri înaintaşi n-au pregetat să-şi închine cele mai nobile energii şi sacrificii. Dacă am invoca fie şi un singur moment crucial din această epopee, Războiul pentru independenţă, al cărui centenar îl vom celebra în anul care începe, şi ce minunate dovezi de patriotism activ, creator ne oferă scrierile, pînzele, desenele, corurile unui Alecsandri şi Macedonski, Nicolae Grigorescu şi Sava Henţia, Gavriil Musicescu şi Gh. Cucu.

Fără îndoială, în istoria noastră naţională există încă destule figuri şi epoci care merită luminate cu mai multă intensitate şi strălucire. A le rechema în memoria contemporanilor şi a le proiecta în viitor, conferindu-le măreţia de care sînt demne prin locul pe care-l ocupă în dăinuirea noastră milenară pe aceste meleaguri reprezintă şi pentru scriitorul sau artistul de azi o nobilă preocupare. Ceea ce nu înseamnă însă că n-au rămas destule momente din istoria la zi, din epoca revoluţionară desfăşurată sub ochii noştri, care trebuie să-şi găsească o fidelă şi inspirată reflectare în opere cu adevărat durabile, proprii unei epopei naţionale. De la actul revoluţionar al insurecţiei din august 1944, preluarea puterii şi proclamarea Republicii la victoria definitivă a socialismului şi dezvoltarea multilaterală a noii societăţi în condiţiile lichidării rapide a subdezvoltării şi înscrierii pe orbita civilizaţiei moderne — un întreg drum istoric şi o problematică socială, economică şi umană ne solicită mai presus de orice pe noi, scriitorii de azi, să contribuim la făurirea acestei epopei naţionale. Şi nu numai prezentul, ci viitorul însuşi ne oferă o nouă şi certă dimensiune pentru viziunea, conturul şi culoarea în care trebuie concepută şi zugrăvită această epopee. Epopeea naţională trebuie să însemne aşadar o literatură pătrunsă organic de suflul actualităţii, de o înaltă responsabilitate patriotic-revoluţionară faţă de destinele societăţii româneşti contemporane. A eterniza prin cuvînt, culoare, linie, sunet chipul contemporanilor noştri, a reţine vibraţia acestor zile, a desprinde din clocotul adesea dramatic al vieţii naţionale sensurile atotbiruitoare — iată într-adevăr un mod comunist de a ne înţelege cauza pe care trebuie să o slujim în făurirea epopeii naţionale. Marea literatură cu care sîntem datori faţă de poporul şi timpul nostru reprezintă tocmai această contribuţie considerabilă a noastră la întregirea epopeii naţionale. Din acest punct de vedere, festivalul „Cîntarea României" va orienta şi stimula o asemenea operă. Scriitorul român din toate timpurile, prin însuşi faptul că a aparţinut unui popor care s-a aflat întotdeauna în luptă pentru emanciparea sa naţională şi socială, pentru depăşirea vicisitudinilor condiţiilor în care şi-a făurit civilizaţia şi cultura sa, s-a simţit dator să fie prezent cu verbul său în „tot ceea ce devine în ţară". Istoria vieţii culturale din ultimele decenii consemnează, de asemenea, masiva contribuţie a scriitorilor, ca autori de versuri, piese de teatru, texte de cîntec în care dinamismul politic cotidian, marile comandamente ale partidului şi-au găsit o amplă rezonanţă. Programul ideologico-educativ actual investeşte pe scriitori, ca dealtfel pe toţi creatorii de frumos, cu îndatoriri şi mai mari în această direcţie. A fi cronicarii actualităţii dar în acelaşi timp şi tribunii idealurilor revoluţionare care fortifică în prezent conştiinţele şi modelează caracterele înseamnă pentru scriitorul de azi a-şi îmbogăţi evantaiul de unelte cu care lucrează. Cuvîntul destinat a fi rostit pe scenă sau cîntat, verbul publicistic intră tot mai mult în obligaţia curentă a scriitorului. Festivalul „Cîntarea României", prin concepţia sa atotcuprinzătoare asupra conlucrării diferitelor genuri de creaţie umană, oferă oamenilor de litere posibilitatea de a se dedica unei activităţi care să înnobileze imediat şi palpabil viaţa spirituală a poporului.

Parte integrantă a înseşi epopeii naţionale, „Cîntarea României" de azi trebuie să întruneacă atît prin repertoriul literar-artistic cît şi prin întreaga sa desfăşurare acele înalte virtuţi pe care încă o dată le-a definit recent tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită la sărbătorirea „Zilei recoltei" : „Preocupîndu-ne de întărirea bazei materiale a societăţii noastre, dezvoltăm, totodată, cu putere, învăţămîntul şi ştiinţa, ca factori hotărîtori ai progresului economic şi social. În acest context se înscriu şi hotărîrile cu privire la activitatea de educaţie politică şi culturală socialistă, precum şi hotărîrea cu privire la organizarea festivalului „Cîntarea României", care trebuie să fie o cîntare a muncii libere, descătuşată de exploatare şi asuprire, o cîntare a omului stăpîn pe destinele sale, care îşi făureşte în mod liber propriul viitor, ridicînd continuu patria pe noi culmi de progres şi civilizaţie !"

NICULAE STOIAN ■

Conflictele inginerului Ionel Adrian

Primul : cel cu sărăcia. S-a născut în 1936, într-o familie de ţărani din satul Urecheni, judeţul Neamţ. În 1938, tatăl său moare. Rămîn să se bată cu viaţa de atunci o femeie văduvă şi şase copii orfani, patru fete şi doi băieţi, dintre care cel mai mare de 12 ani, iar cel mai mic de 2 luni. Începe şcoala primară în 1944, după reintoarcerea din evacuarea impusă de război. E prezent în clasă doar iarna, pentru că primăvara duce animalele la păşunat. Învăţătoarea Maria Scutaru îl preţuieşte eforturile, şi-l dă în fiecare an premiul întîi. La agronomie putea să intre fără examen, pentru că avea diplomă roşie de absolvire a liceului; dar renunţă la acest privilegiu, ca să obţină bursă chiar de la început. Intră al treilea sau al patrulea, nu-şi mai aminteşte precis ; important era că avea bursă. Apoi a dobîndit şi bursă de merit, şi bursă republicană. Învaţă mult, citea mult, nu bătea străzile ; ştia că existenţa lui şi viitorul lui erau exclusiv în funcţie de bursă. A făcut mai toată facultatea cu o polcă ţărănească, transformată, de-a bunicii ; primul raglan, un loden dintr-acelea păroase cu care am fost mai toţi îmbrăcaţi în primii ani de după război, i-a fost dat de către facultate pentru merite la învăţătură. Pe scurt, l se potriveşc al naibii de bine cuvintele acelea ale lui Villiers de l'Isle-Adam : „a avut onoarea de a fi fost sărac".

Al doilea: cel cu dragostea. Nu ştia să cînte, nu prea dansa, activa ca utecist şi nu se prea ducea la reuniuni. Totuşi se împrieteneşte cu o fată şi, în anul cinci, se căsătoresc. Precis din dragoste, nu din interes : n-aveau nimic amîndoi. A dus-o acasă la el, în '60, vara. Ea nu văzuse sat românesc pînă atunci ; era copil grec, dintre acei care se refugiaseră la noi. Un an au stat la căminul institutului. În '61 au absolvit : ea horticultura, el agricultura. Repartizat întîi ca preparator, apoi, după şapte luni, ca asistent la catedra de pedologie a Institutului agronomic din Iaşi, catedră condusă de renumitul profesor Nicolae Bucur, începe să-i înveţe pe alţii, dar continuă să înveţe şi el. Cînd, după numai un an de colaborare, asistentul a fost redistribuit în producţie, profesorul pur şi simplu a lăcrimat.

Al treilea: cel cu redistribuirea. La 11 aprilie 1962 s-a hotărît să plece, asemenea altor şi altor altor cadre, să muncească într-o cooperativă agricolă de producţie : se afla în satul Potîngeni, comuna Movileni, judeţul Iaşi. Li se spunea : „Să ajutăm agricultura doi-trei ani" ! El a stat treisprezece. Dacă ar fi ştiut-o de la început, poate ar fi dezarmat. Atunci şi-a spus : „Am să demonstrez că pot face treabă şi în practică !" Iar acum nu regretă, dimpotrivă : „Am realizat ceva, n-am pierdut legătura nici cu învăţămîntul, mă cunoaşte multă lume". Şi soţia sa a fost redistribuită ; fără vreo raţiune, împotriva legii, pentru că muncea în agricultură. În practică ! Au coborît în halta Potîngeni, amîndoi îmbrăcaţi cu pelerine de ploaie „tip redistribuire", au mers 3 km pe jos şi-au ajuns singuri la noul loc de muncă. Dintre cei 36 redistribuiţi în aprilie '72, 27 s-au reintors la institut ; el, nu. I s-a propus, dar de-acum îi mergea bine unitatea, cîştiga mai bine decît în învăţămînt şi, mai ales, îl prinseseră noile probleme ale agriculturii concrete.

Al patrulea: cel cu neîncrederea. La început, ţăranii l-au întîmpinat ca pe un străin şi ca pe un copil. Nu vroiau să iasă la lucru. În '62, la Larga Jijia jumătate din suprafaţă a rămas neprăşită. Dar el, le ştia de acasă psihologia. I-a luat cu dinsul pe tarlale şi le-a arătat că ştie agricultură. De pildă, e istoria cu tarlaua Cîin. S-a petrecut chiar în primăvara lui '62 cînd a ajuns el acolo. A găsit-o semănată cu grîu, din toamnă, dar semănată prost. A spus că ar fi mai bine să întoarcă pămîntul şi să semene porumb ; unii s-au împotrivit. El, pe răspunderea sa, a întors 40 de ha şi le-a reînsămînţat cu porumb, iar vreo 10 ha le-a lăsat aşa, neîntoarse şi semănate prost cu grîu. Au ieşit o producţie de 7 000 kg porumb stiuleţi la hectar, şi o producţie de 550 kg grîu la hectar. Tarlaua aceea de porumb era atît de frumoasă, încît o vede şi acum. Tot de pe ea a scos, în '72, şi 15 000 kg la hectar Oamenii au înţeles că : „Inginerul ăsta ştie !" Dar nu toţi de la început. Totul s-a petrecut chinuit, în timp.

Al cincilea: cel cu oamenii necinstiţi. Toamna din '62 a fost prima lui toamnă la care a participat la împărţirea produselor. Nefiind mijloace de transport, împărţirea se făcea chiar la capătul tarlalelor, deci nu se făcea o cîntărire prealabilă a produselor ; cît era acolo adunat, aceea era producţia. Şi el a observat că un brigadier şi încă doi care-l ajutau le dădeau unora porumb în plus. În total, vreo 30 000 de kg; i-a prins şi i-a dovedit pe cei vinovaţi. Iar ceilalţi, cei mulţi, au spus : „Mă, vezi, inginerul ăsta e cinstit, e de-al nostru" ! A fost o perioadă în care unii au vrut să-l omoare. Într-o noapte a ieşit, pentru nevoi foarte omeneşti, afară. Acolo a văzut vreo cinci—şase oameni. I-a întrebat ce fac. Iar moş Mihai Julău l-a răspuns : „Să nu vă speriaţi, da unii oameni sînt răi şi-au zis c-o să vă ia zilili. Noi, ne-am adunat cîţiva, să vă păzim !" Aşa gîndeau unii : „E al dracului, ăsta, nu ne lasă să luăm cît vrem !" Unul, beat şi aţîţat de alţii, a fugit cu cuţitul după el, dar l-au prins oamenii. Cînd s-a trezit, l-a întrebat ce are cu el, dar omul nu mai ştia ; apoi a fost un colectivist foarte bun, şef de echipă. Azi dacă-l întrebi de ce a vrut să-l taie pe inginer, răspunde : „Şiu eu, pe atunci atîtea se vorbeau !" ; şi îi este ruşine şi se posomorăşte.

Al şaselea: cel cu funcţia La 21 ianuarie 1963, cu toate că propunerile erau altele, cooperatorii din trei sate au strigat în gura mare că-l vor preşedinte al cooperativei lor unificate, pe tovarăşul inginer. Avea 25 de ani, nu era membru cooperator şi nu se mai auzise să fie ales un inginer preşedinte ; dar oamenii aşa au hotărît. După adunare toată lumea-i spunea : „Tovarăşe preşedinte". Şi toate astea la un loc i-au creat o stare sufletească pe care, azi, o defineşte cu o vorbă : „Complexă !" Şi-a fost complexă nu numai starea sufletească ! De fapt, nici nu prea ştia ce are de făcut. A descoperit că trebuie să semneze acte de gestiune pentru zeci de mii de lei, şi a descoperit că n-are pic de experienţă în acest domeniu. A avut mare noroc cu soţia sa care, oricum, era mai cu vechime în cele administrative. Dar, complexă şi grea era situaţia cooperativei, a comunei, a obştei aceleia de oameni. Pentru că era o zonă aspră. Zona Jijiei, zonă de stepă, secetoasă, în care dacă nu ştii meserie, dacă nu ştii să foloseşti apa, care-i element limitativ al producţiei, dacă nu ştii să păstrezi apa în acele dificile cernoziomuri, poţi, într-o perioadă de secetă, să pierzi totul. Pentru că erau căi de acces proaste şi în unele perioade ale anului nu te puteai mişca decît cu căruţa ; i s-a întîmplat să doarmă împotmolit în tarlale, chiar şi cu I.M.S.-ul. Pentru că şi casele oamenilor erau sărace : toate din chirpici, peste 60 la sută mai mult bordeie, acoperite doar şapte cu ţiglă, una cu tablă şi restul cu stuf. Uliţele erau înguste şi noroiul îngrozitor Pămînturi proaste pentru agricultură şi pămînturi peste care trecuse frontul. Viaţa oamenilor era ca vai de capul ei. În satul Potîngeni unii oameni rîseau cu rîsniţa, ca să facă economie, să nu mai dea ulum la moară. Comuna de atunci avea 3 200 de suflete cuprinse în 850 de familii. Pe faţa oamenilor se citeau încă greutăţile şi necazurile din timpul războiului şi al secetei ; se citeau grijile adunate în timp, grijii provocate de producţiile mici. Inginerul Ionel Adrian fusese ales preşedinte al unei cooperative de oameni săraci de pe nişte pămînturi sărace. A unor oameni care nu ştiau să facă irigaţii. Ştiau doar să are şi să prăşească. A unor oameni care nu credeau că pe pămînturile lor se pot cultiva legume şi viţă-de-vie. Acum, cînd recapitulează greutăţile de atunci, nu crede că s-ar mai descurca. Atunci, nu era stăpînit decît de un singur gînd, să facă tot ce era posibil !

Al şaptelea: cel cu sectorul zootehnic. În '63 a fost o iarnă friguroasă rău. Grajdurile erau proaste. Multor vaci le-au îngheţat vîrfurile urechilor şi ale cozilor ; s-au necrozat şi au căzut. Viţeii erau aduşi într-o cameră cu sobă, în care stăteau şi inginerii şi contabilul. Condiţiile din '63, din această zonă foarte săracă ! A păşit la reorganizarea sectorului zootehnic. Prima măsură : să adune, să grupeze toate vacile într-unul din sate, în care erau construcţii mai bune. Oamenii din celelalte sate, mai ales din Larga, s-au opus : susţineau că inginerul n-are dreptul să le ia vacile lor. Aruncau scrisori pe geam, la sediu, în care-l ameninţau că-l omoară în căruţă, în maşină, în tren, dacă le ia vitele. Nu le-a luat, le-a grupat. Apoi a grupat oile. În satul Larga, şi păsările la Movileni. Treptat, oamenii au înţeles că inginerul preşedinte nu vrea să-i păgubească şi-au început să treacă de la ameninţări la colaborare. Şi cooperativa lor s-a afirmat în primul rînd datorită sectorului zootehnic. În 1968, deci numai după cinci ani, au luat premiul I pe ţară pentru producţia de lapte realizată ; iar în 1969, premiul II pentru rezultatele obţinute în îngrăşarea tineretului taurin.

Al optulea: cel cu ceapa. Ideea inginerului preşedinte de a cultiva ceapă n-a fost primită cu entuziasm. Prima dată, din şase hectare cultivate, n-au fost prăsite decît trei ; oamenii n-au vrut să stea să lucreze în genunchi. Ca să-i stimuleze, le-a dat valoarea producţiei aproape în întregime lor. În consiliu au fost totuşi lungi discuţii cînd a propus extinderea acestei culturi, discuţii care s-au încheiat cu această foarte scurtă replică a lui : „M-aţi ales, lăsaţi-mă" ! L-au lăsat şi inginerul Ionel şi cooperatorii săi au ajuns în '67 să fie principalii cultivatori de ceapă ai regiunii, iar în '69, să cultive ceapă pe 150 de ha. Planul era de 6—8 tone pe hectar, literatura vorbea de posibilitatea unor producţii de 8—10 tone pe un asemenea fel de teren, iar în '66 la Movileni s-au scos 22 800 kg de pe un hectar ; adică de trei-patru ori planul.

Al nouălea: cel cu viţa-de-vie. În paralel, cooperatorii din Movileni au extins şi cultura celorlalte legume — roşii, ardei, castraveţi, varză, — dar pe suprafeţe mai mici, pînă în 10 ha. Şi în '69 au ajuns principalul furnizor de legume al oraşului Iaşi. Iar ca să se lege piaţa de producător, s-a asfaltat drumul dintre Movileni şi Iaşi cu mulţişori ani mai devreme decît era prevăzut în planuri. Din '65, inginerul preşedinte a iniţiat şi plantarea viţei-de-vie. Şi de data aceasta mulţi spuneau că n-o să meargă. Dar după cinci ani erau plantate 150 de hectare ; cu viţă altoită. Inginerul Ionel Adrian a făcut schiţa teraselor singur, umblînd pe dealuri din zori şi pînă-n noapte. Şi aşa, cu iniţiative, cu ştiinţă, şi cu muncă, nişte oameni cîndva săraci au început să aibă reputaţia de mari producători agricoli. În 1966, cooperativa lor a fost socotită cea mai bună unitate din fosta regiune Iaşi ; pentru activitatea sa de ansamblu îi s-a decernat Ordinul Muncii clasa I. În 1971, îi s-a decernat iar Ordinul Muncii clasa I pentru producţia de struguri. În 1974, au obţinut cea mai mare producţie de porumb la hectarul cultivat din Moldova şi iar o producţie ridicată la struguri ; şi îi s-a decernat cel de-al treilea Ordin al Muncii clasa I.

Al zecelea : cel cu nuanţele calificării. Istorisite aşa, îngrămădind ani de eforturi în cîteva rînduri, realizările movilenilor şi-ale preşedintelui cooperativei lor, par fireşti şi chiar simple. Adevărul e că a fost o lungă şi aprigă luptă. Dusă chiar împotriva lor, a propriilor prejudecăţi şi neştiinţe. Au fost timpuri cînd oamenii nu-şi dădeau copiii la şcoli, socotind că n-ar mai avea cu cine face treabă acasă. Inginerul preşedinte, cu toate că avea nevoie de forţe de muncă, i-a convins că trebuie dat drum liber tineretului spre şcoli. Şi toţi cei tineri au plecat ; dar azi toţi cei calificaţi — tractorişti, mecanici, contabili, — sînt de-acolo din comună, adică s-au întors. Şi mentalitatea ţăranilor este inversă : nici unul n-ar concepe să nu-i înveţe copilul carte. Cînd a venit în comună, inginerul Ionel Adrian era singur cu nevasta-sa ; cînd a plecat, a lăsat în comună cinci ingineri şi un medic veterinar. Iar învăţămîntul agricol de masă, la Movileni, are, de-acum, tradiţie.

Al unsprezecelea: cel cu investiţiile. La început a fost preocupat de mobilizarea forţei de muncă. Oamenii trebuiau conteresaţi. În perioada '63—'66 cooperativa a făcut puţine investiţii ; veniturile se împărţeau oamenilor. Cînd, prin '66, s-a ajuns, pentru ziua muncă, la o retribuţie dublă faţă de cea medie pe regiune, s-a păşit serios şi la investiţii. Retribuţia nu mai creştea decît cu cîteva zeci de bani, în schimb s-au făcut dotări în vederea unei reproducţii lărgite. S-au construit grajduri şi magazii ; s-a modernizat ferma de vaci şi s-a construit un complex de mici ; s-a construit un sediu pentru cooperativă. Dar investiţiile n-au privit doar cooperativa, ci şi comuna, aşezările oamenilor. S-au făcut : case ale cooperativei care se închiriau membrilor cooperatori, încălzire centrală pentru un prim grup de 25 de case, cămin cultural, brutărie, baie comunală, atelier de frizerie şi coafură. În '66, investiţiile au fost de 2,4 milioane ; în '68, de 4,1 milioane ; în '72 de 5,6 milioane. În '68 producţia globală a fost 3,5 milioane, în '72 şi '73 de 24 de milioane. Cooperativa unor oameni săraci ajunsese cooperativă milionară.

Al doisprezecelea : cel cu ştiinţa conducerii. Aici, drept este să reproduc înseşi cuvintele inginerului Ionel Adrian: „Am stat 13 ani acolo, dar niciodată n-am înjurat un ţăran. L-am certat cînd trebuia, i-am zîmbit cînd trebuia, l-am atins la partea materială cînd trebuia, l-am ajutat cînd trebuia. Pe un om l-am auzit spunînd despre mine : „M-a dat afară dar a avut dreptate". Şi, reciproc, nu ne-am purtat ranchiună. N-am băut. Eram cu familia acolo şi, credem, soţia mea şi eu, că şi viaţa noastră de familie a fost un model. Omul răspunde cînd îl înţelegi şi chiar dovedeşte spirit de sacrificiu cînd ştie pentru ce. Cînd un om simplu, dar inteligent a simţit că nu faci treaba pentru că-ţi spun alţii, ci o faci pentru el, atunci nu te lasă singur".

Al treisprezecelea: cel cu doctoratul. După ce a fost redistribuit de la institut în producţie, profesorul Nicolae Bucur venea, cam la două săptămîni o dată, să-l vadă. Au făcut împreună prima cartare pedologică la Movileni. Profesorul îi tot spunea fostului asistent : „Hai, vino să te fac doctor !" Numai că fostul asistent acum era preocupat de problemele producţiei şi ale oamenilor pentru care se socotea responsabil, şi-l tot amăgea, îl tot amîna pe profesor. După şapte ani, profesorul s-a pierdut, nedrept de devreme. Fostul său asistent îl împlineşte, aşa, cu întîrziere, dorinţa : îşi dă doctoratul, cu profesorul Gheorghe Timariu, pe o temă legată de „secretul" culturii grîului în zona Jijiei.

Al patrusprezecelea: cel cu anii care au trecut. Azi inginerul Ionel Adrian este directorul general adjunct cu producţia vegetală în Direcţia generală pentru agricultură şi industria alimentară a judeţului Iaşi. I s-a spus că aici e nevoie de experienţa sa şi a fost promovat. Totul e firesc şi-n ordine. Numai că asa, în timp ce vorbeam de una de alta — acest tovarăş de generaţie cu mine, probabil s-a simţit destul de „ca între noi, cei care am pornit odată" şi i-a îngăduit sufletului personal să şoptească şi dumnealui o replică, una mică de numai cîteva cuvinte : „Acolo stiam că fac ceva palpabil, că se realizează ceva sub ochii mei şi într-un timp pe care eu îl scurtam. Aici am început să mă simt cumva bătrîn. Acolo poate rămîneam numai tînăr".

NELU IONESCU ■

P. S. Acest articol-biografie mai putea fi intitulat „Ambiţia", sau „Avansarea", sau „Spirala", sau „Rost individual, rost social".

Despre teatru

După douăzeci de ani de avangardă, teatrul francez descoperă în sfîrșit un autor dramatic demn de atenție : *Ibsen*. Cunoscutul regizor Jean Meyer, spirit neliniștit și fantastic, semnatar a nenumărate regii înnoitoare, pune în scenă *Hedda Gabler*, în timp ce prestigiosul Maurice Clavel adaptează ultima piesă a marelui nordic *Irène sau învierea* sub titlul „Cînd ne vom trezi din morți". Resurecția umanismului și a realismului ibsenian nu se cuvine a fi înțeleasă ca o negare a rolului pe care l-a jucat avangarda, cu toate excesele ei, uneori scandaloase, de atîtea ori derizorii. După *În așteptarea lui Godot*, după *Ucigaș fără simbrie*, după *Vizita bătrînei doamne*, nici un dramaturg nu mai poate scrie ca înaintea apariției acestor piese, după cum nici un director de scenă nu poate să ignore experimentul brechtian. Ca în biologie, și cu aceeași siguranță, celula vie a artei încorporează ce este valoros și respinge tot ce este lipsit de necesitate, dezvoltarea petrecîndu-se perpetuu de la inferior spre superior, cu o evidentă vocație a desăvîrșirii.

Ne străduim, în momentul de față, să creăm o dramaturgie *a umanismului revoluționar*. Spiritele leneșe, de o confortabilă digestie intelectuală, sînt gata să creadă că e vorba de o întoarcere pocăită la literatura anilor '50, la fabricatele grosolane, bazate pe conflicte lipsite de orice legătură cu realitatea, cu personaje-fantoșe vehiculînd o morală pentru uzul handicapaților mintal. O asemenea literatură n-are nimic comun nici cu umanismul și nici cu ideea de revoluție, așa cum lirica patriotică nu poate fi asimilată cu poezia „patriotardă", cum realismul nu trebuie confundat cu păsunismul, așa cum opere inspirate din valorile morale ale trecutului n-au nimic comun cu delirul bogomilic.

După atîtea experiențe trăite, ajunsă la majoratul ei politic, literatura noastră — a unui real umanism pătruns de un profund patos revoluționar — nu poate fi decît o artă a adevărului și a sincerității, asimilînd, creator, marile cuceriri, autentice, ale patrimoniului artistic, național și universal, și respingînd, necruțător, fabricatul și ponciful, expresie condamnabilă a unui artizanat lipsit de scrupule.

AUREL BARANGA ■

Opinii

Literatură de consum?

Două personaje (El și Ea) sînt suficiente pentru o poveste de dragoste. El e matur bine sau numai îi place să se pretindă astfel („**Sînt un misoghin bătrîn și plicticos**" ; „**Eram un bărbat cu sensibilitatea argăsită de singurătate și ani**" ; „**toți cei aproape treizeci de ani ai mei de pînă atunci**") și are înalte preocupări științifice („**Ești o mare autoritate și o mare speranță**"), dar e blazat, caută liniștea și face plajă, nutrind (în ascuns) speranța întîlnirii cu Ea. Ea are 18 ani și temeri de domnișoară bătrînă („**N-o să iubesc niciodată pe nimeni, îmi spuneam. Și n-o să mă iubească nimeni. Nu mă voi căsători niciodată**"), arată așa și așa („**Eram convinsă că nu sînt prea frumoasă**" — zice Ea ; „**Nu mi s-a părut frumoasă**" — zice El, după prima „vedere"), se plictisește de moarte, dar se complace în singurătate, pe care o caută, ați ghicit, tot pe plajă. Se cunosc absolut întîmplător. La început El se amuză și acceptă jocul, numai că — pe nesimțite — acesta pare să devină dragoste veritabilă. Întîrzierea Ei la o întîlnire nefixată îl pune pe gînduri, face eforturi să se calmeze („**Am încercat să mă liniștesc. Să pot raționa cu mai multă luciditate**"), inutile însă, dar Ea apare. El se liniștește, e mai stăpîn pe sine („**Nu m-am arătat nici surprins, nici bucuros că o văd. Dar nici indiferența de pînă atunci n-am mai putut-o arbora**"), ba are și inițiativa unei plimbări („**Mergeam alături pe faleză, destul de departe unul de altul**"), prilej de a dialoga semnificativ („**De unde vii tu, din ce lume vii, am spus**". „**O ! am auzit glasul ei și m-a străbătut îndată un fior de gheață**"). Intră într-un restaurant, unde tac la fel de semnificativ, se despart și-și dau întîlnire seara. Se iubesc cu patimă pe plaja pustie, iau masa la un restaurant, se mută la altul („**cu muzică**") etc. Zilele se scurg după același tipic, plajă, restaurante, restaurante, plajă, însă El are coșmaruri („**Eram într-un tribunal sau așa ceva...**"), drept care, într-o noapte, după obișnuitul popas la circiumă, o aduce la El definitiv. Abia acum îi spune cine e, cu ce se ocupă, tăcînd totuși în unele privințe („**Era mai bine să se apropie de mine, să mă iubească numai pentru eventualele mele calități umane.**"), lucru de care Ea își dă seama imediat, după cum pricepe și altele, într-un mod ce te face să bănuiești mai degrabă experiență de viață, decît intuiție feminină („**Te-aș fi iubit oricum ai fi fost, pentru că erai bun și te purtai cu mine cum nu se purtase nimeni pînă atunci. Îmi plăcea echilibrul tău, calmul tău stenic. Erai frumos și blînd. Erai mai adolescentin decît mine. Aveai timidități și pudori de care-mi dădeam foarte bine seama. Erai un om cu suflet curat. Știam că ești înzestrat și capabil, se vedea din ce făceai...**").

Plajă, pîlimbări, restaurante, excursii cu automobilul și vaporul, admirarea frumuseților naturii, Tulcea („**În holul hotelului am observat privirile admirative ale celor din jur, cînd treceam ținîndu-ne de mînă, absorbiți de ceea ce discutam**"), delta... Și deodată armonia e zdruncinată de El, care înțelege să pună la punct chestiunea viitorului imediat („**Într-un cuvînt, am căutat s-o fac să înțeleagă că dragostea noastră fiind însăși viața noastră, n-aveam dreptul să nu-i asigurăm temeiuri solide.**"), Ea refuză, într-un acces de isterie, să-și termine școala și conflictul pare aplanat. Se duc să vadă gurile Dunării, apoi se duc într-un sat din sud, unde mănîncă pepeni („**Lubenițele erau dulci și aromate, aveau un suc suav... Cînd am desăvîrșit sacrificiul, am mai cumpărat doi bostani și i-am dus cailor.**"), tac metodic („**Între cuvintele noastre se așezau tot mai des pauze lungi de tăcere**"), Ea îl trimite după alune și la întoarcere n-o mai găsește.

Romanul din care am citat mai sus, **Piatra de încercare** de Anghel Dumbrăveanu, se vrea o carte serioasă, pe o temă și mai serioasă — dragostea. Ca atare, exprimarea sforăitoare, pretins intelectuală, abundența locurilor comune, formulate strident, și a aberațiilor rostite cu seninătate nu dovedesc familiaritatea autorului cu procedeele genului comic, ci marea lui sinceritate și imposibilitatea disimulării. Sînt convins de bunele intenții ale lui Anghel Dumbrăveanu, dar în literatură ele nu fac doi bani. În milnile nepricepuților aurul sună călp și marile sentimente devin ridicole. Nocivitatea unor asemenea „scrieri" e dincolo de orice îndoială. Pentru că, ce mesaj poate transmite o carte în care autorul nu are ce face cu personajele, drept care le înfundă tot la două pagini în circiumi, le pune să mediteze rizibil și să-și facă probleme din nimic ? Și măcar de-ar fi un model de limbă românească ! Cu așa lecturi, publicul își pervertește gustul și se duce de rîpă pretenția de a face educație prin literatură. Ba, aș zice că și criticii au de suferit de pe urma lor. Dovadă, D. Micu, pentru care această fatală **Piatră de încercare** e, „în ansamblu, fără îndoială, frumoasă" !

AL. DOBRESCU ■

Scriitori români de azi

Ov. S. Crohmălniceanu

E greu de spus care este cea mai bună carte a lui Ov. S. Crohmălniceanu. Criticului (născut la Galați, în 1921) i s-au întîmplat multe, cunoaște mulți oameni și știe să vorbească pe limba tuturor. Desenator tehnic, în 1941, inginer constructor, consilier de presă la Comisia de redresare a economiei naționale, apoi conferențiar la Facultatea de filologie din București, el a fost mult timp unul din cronicarii literari ai revistelor **Contemporanul** (din 1947, pînă în 1951), **Viața românească** (din 1954, pînă în 1957, cu mari intermitențe) și **Gazeta literară** (1962—1965). Ca toți criticii mai importanți, a început deci prin a face cronică literară, chiar dacă îndeletnicirea aceasta nu i-a adus, în afara unui Premiu de stat, în 1954, pentru volumul **Cronici și articole**, mari satisfacții. Lipsit de inhibiții și de prejudecăți, dintre criticii de astăzi el are, cu siguranță, gusturile cele mai largi. Citește, fără s-o ascundă, romane polițiste (ca Ralea sau Philippide), scrie eseuri cinematografice și, ceea ce se știe mai puțin, povestiri științifico-fanstatice (**O recenzie științifică, Prima lecție de geometrie, Cellalți**). O antologie publicată de Vladimir Colin la **Marabout**, în 1975, **Les meilleures histoires de science-fiction roumaine**, îl prezintă, dealtfel, ca pe unul dintre cei mai importanți 12 autori contemporani de literatură S.F.

Atunci cînd alți critici așteptau, a scris despre **Liviu Rebreanu**, în 1954, despre **Tudor Arghezi**, în 1960, despre **Lucian Blaga**, în 1963. Pe cît de neplăcut este riscul începutului, pe atît de mare trebuie să fi fost satisfacția de a fi încălcat, primul, un **tabu**, de a fi deschis, primul, o ușă mult timp încuiată. Amintindu-și de cărțile acestea, criticul a vorbit mai tîrziu, în termeni foarte exacți, despre resortul care a declanșat nașterea lor : „mi-a plăcut să fac pe spărgătorul de gheață, chiar dacă un asemenea vas au manevrează prea elegant..."

Dar, încă o dată, care este cartea cea mai bună a lui Ov. S. Crohmălniceanu ? La prima vedere, aceasta pare să fie **Literatura română și expresionismul** (1971), la origine o teză de doctorat. Deși la lucrurile de foarte departe, de acolo unde orice apropiere este posibilă, criticul nu ocolește întrebarea frontală : „există o literatură română cu caracter expresionist ?" Răspunsul este negativ, totuși, expresionismul a existat și la noi, dar s-a manifestat prin **pseudomorfoză**, integrat, trăind adică subteran, în alte tendințe literare mai manifeste, la **Gîndirea**, la **Contimporanul**, în lumea oamenilor de teatru, mai ales. Rezultatul adevărat al acestui studiu, la care nu s-ar mai putea adăuga nimic, este o cunoaștere mai exactă, mai nuanțată, a unor scriitori importanți din perioada interbelică, o explicare mai adecvată, prin expresionism și prin întrebuințarea unor concepte specifice acestuia („Seelenauge", „Ursituationen", „Verkündigungsdrama", „Formlosigkeit") a **extaticului, a cosmicului, a originarului** sau **grotescului** din opera lor.

Dacă ținem seama de faptul că rezultatele acestei cercetări au pătruns și în **Literatura română între cele două războaie mondiale** (3 volume, 1967—1975), atunci se poate spune că, deocamdată, aceasta este cartea cea mai bună a criticului. Lucrare masivă, de peste 1 800 de pagini, **Literatura română...**, în care sînt analizate zeci de reviste și peste 150 de scriitori, uimește prin informație și prin puterea de cuprindere analitică. Lucrarea este croită mai întîi pe o mare clasificare de genuri (proza, poezia, dramaturgia, critica literară) cu subîmpărțiri pe curente, pe stiluri, pe metode literare. Totuși, concepția nu este nici a lui Lovinescu, nici a lui Călinescu. **Literatura română...** este o lipică istorie literară universitară, cu accentul pus pe informație, pe ordine, pe atitudinea mai mult academică, fără polemici și fără răsturnări de ierarhii. Prospectul edificiului, planul, este și el universitar. Dacă e vorba de proză sau de teatru, criticul va utiliza **rezumatul** și caracterizarea de personaje. Dacă în discuție este poezia, atunci vom avea conspecte descriptive, sprijinite pe citat. La proză, criticul va recurge mereu la proba prin Călinescu, la poezie, alături de acesta va mai fi convocat Eugen Lovinescu. Nu vor lipsi observațiile tematice (tema cazărmii — Bacalbașa, Gh. Brăescu, literatura intelectualilor neadaptați — Vlahuță, Delavrancea, Brătescu-Voinești, Sadoveanu, Cezar și Camil Petrescu, tema școlii — Caragiale, Vlahuță, Delavrancea, Anton Holban). În general, emoția se ascunde și pagina, exactă și științific scrisă, se încălzește greu. Foarte rar apar metafora critică, portretul (Sadoveanu, Rebreanu, M. Blecher, Urmuz, I. Pillat și T. Vianu), amănuntul de viață (Philippide la Paris, amintirile religioase ale lui Voiculescu, încercarea de sinucidere a lui Sașa Pană, anecdotele lui G. Ciprian). Criticul arată mai greu că are preferințe, totuși, foarte vii sînt capitolele despre avangardă, despre critici și mai ales despre G. Călinescu.

Pe scurt, **Literatura română între cele două războaie mondiale** este un curs universitar, impresionant, o operă de consacrare, ieșită dintr-un principiu de maturitate — „rodnicia relativismului înțelept", și autorul ei — expertul cel mai competent al perioadei interbelice.

FLORIN MANOLESCU ■

Cronica literară

Aurel Rău: Întîlniri cu scriitorii

O carte ca **Întîlniri cu scriitorii** era oarecum de așteptat. Poet cultivat, admirator al stilului artist, Aurel Rău are și vocația dialogului. Sînt cunoscute mai ales traducerile sale. **Întîlnirile** — nu toate, firește — vin în prelungirea acestora. Destul să-i amintim pe Saint-John Perse și Ghiorghios Seferis. Dar autorul **Micropoemelor** se regăsește și în lecția lui Yasunari Kawabata (vorbind despre arta haikului) sau în proza atît de profund lirică a lui Ernst Jünger. Tot nevoia de confruntare, dar în alt sens, îl apropie de Lucian Blaga, Tudor Arghezi, G. Călinescu, M. R. Paraschivescu. Dacă-i numim și pe cei cîțiva scriitori sovietici (Ehrenburg, Voznesenski și Evtușenko) prezenți în volum avem deja sumarul cărții, de fapt — în intenția autorului — o succesiune de momente faste ale creației.

Dincolo de pretextul lor, dialogurile sînt pentru poet experiențe literare și de viață, fragmente posibile dintr-un jurnal de creație. Esențială ni se pare decantarea elementului de conjunctură. Nimic nu stă sub semnul improvizației. Dialogul e susținut în primul rînd cu opera, nu cu omul. Desigur, aflăm detalii însemnate, despre fiecare. De asemenea, autorul menține (cînd retranscrie) notația rapidă, eliptică și bănuim exactă, adică fără contrafaceri ulterioare. Impresia de „nespontaneitate" provine din erudiție. Poetul se dovedește pregătit dinainte pentru orice surpriză. Nu întîmplător folosește mai mult persoana a treia în dialog, ceea ce implică oricum reținere admirativă și o cenzurare în același timp a propriei subiectivități. De aceea, tehnica e mai degrabă de eseu și nu de interviu, în sensul clasic al cuvîntului. E poate la mijloc și ambiția de a rivaliza cu marii maeștri, oricît de copleșitoare le-ar fi prezența.

Pe Saint-John Perse îl vizitează la Hyères. Cu adevărat pasionant devine cînd vorbește despre lumea Poeziei și a Poetului ca despre un teritoriu sacru. Nu ne-am așteptat. Aurel Rău reproduce, de data asta spontan, frînturi din **Exil, Cronică, Vînturi**. Se adresează parcă unor inițiați. Într-un fel, încearcă și aici comunicarea totală, în spiritul deplinei familiarități. Fascinația precede înțelegerea. În compania poetului totul e de o desăvîrșită discreție, ambianța locului, ca și gîndirea despre poezie și rostul ei.

Cineva spunea că Arghezi are simțul absolut al limbii, adică scrie așa cum vorbește. Indirect, Aurel Rău îl corectează, „Arghezi vorbește o limbă cursivă, precisă, obișnuită. De remarcat că întorsăturile și imporecherile fulgerătoare de cuvinte, metaforele aprinse, frazele tăiate cu acea singulară vervă stilistică nu apar în conversație".

Și Yasunari Kawabata afirmă: „Eu vorbesc mai puțin bine decît scriu". Pledoaria sa pentru artă e încărcată de sensuri existențiale, fiindcă implicit conține o negație a vidului. Rostirea nu e mai puțin memorabilă : „Actul creației domină scrisul, la nivelul artistic se decide opera".

Lui Lucian Blaga îi dedică un capitol mai substanțial. Se simte înrudirea de spirit, dar și devoțiunea fără margini a neofitului. La început, face exerciții de vocabular poetic, rezumînd în cele din urmă — ne dăm seama — un dialog de-o viață. Cu emoție consemnează fiecare prezență din ultimii ani în **Steaua** : traduceri din lirica universală, **Mirabila sămînță** etc.

„Întîlnirile" lui Aurel Rău confruntă opera cu omul, prejudecata cu adevărul. Se spun lucruri grave, dincolo de simpla amabilitate. În ce-l privește, autorul e atent, precaut, distinge sinceritatea adevărată de pura contrafacere. Scrisori și dedicații autografe completează în permanență textul.

Lectura acestei frumoase cărți ni-i apropie în chip nou și durabil pe cîțiva dintre marii artiști ai veacului nostru.

CORNEL MORARU ■

GRĂDIȘTEA,

un sat din transeele toamnei, în bătălia pentru recoltă

În Grădiștea — viitor oraș din lunca Oltețului — se construiește la toate nivelurile, pe pământ, sub pământ și deasupra.

Șoseaua asfaltată ce străbate comuna — cîndva, nu prea demult, o noutate în peisaj — nu-i mai mulțumește pe grădiștenl, care-o lărgesc, o modernizează, o aduc la rigorile unor noi exigențe.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Cu cîteva zile în urmă, aici, în lunca Oltețului, a nins. Fulgii s-au topit în nămolurile ultimei ploi, îngroșîndu-le. Într-un pămînt congestionat, virtos, ca un magiun fiert excesiv. Toamnă aspră, dominată de neguri și griuri sumbre. Pe muchea cosmică ce înconjoară anotimpul asasinat în fașă, doar merele — încă nerecolte — au rămas cu foc în obraji. Vîntul, pe ulițele pustii ale satului, a sfîșiat perdelele de frunze ce despărțeau ogrăzile, aproplindu-le. Acoperișurile turcane de țiglă sau șiță, ce încă ieri păreau atît de îndepărtate peste piscuri de arbori, flori, ți se zgîiesc drept în față, te zgîrie pe retină, țepoase, aspre, vrăjmașe, reci.

Am picat aici, pe malul Oltețului, în comuna Grădiștea, județul Vîlcea, în plină luptă pentru salvarea recoltei toamnei. O luptă de uzură, putin spectaculoasă, neînchipuit de simplă și de complicată, neînchipuit de extenuantă. Solicitînd mușchi și nervi, tenacitate și rezistență fizică, și mai presus de toate știința organizării, instinctul coeziunii, deci sentimentul social al omului din satul contemporan.

Grădiștea, un sat de pe dealurile Vîlcei, într-o toamnă ce ceartă oamenii cu zăpezi și frig. Așadar, joi a nins, după ce miercuri fusese zloată, după ce marți și luni plouase într-una. Toți oamenii, din zori, pe cîmp, sub ninsoare, la adunatul porumbului, al fructelor, al legumelor. Seara, la primărie, ședință de „comandament", cu primarul, cu președintele C.A.P.-ului, cu inginerii, cu brigadierii. Cuvintele vin greu, oamenii sînt obosiți, ședința se prelungește din pricina oboselii, țigările aprinse ard uitate în mîini sau la colțuri de buze, fiindcă gesturile sînt lungi, nesigure, proiectate cu încetinitorul, ca și cuvintele. Ce-i cu merele ?, se aude o voce, s-a isprăvit cu merele ? S-a isprăvit, spune Ion Tănasie, președintele C.A.P., azi fură trimise ultimele la Bălcești, la C.L.F. 28 de tone, cu cele 3 expediate azi, Udreo, tu cum stai, mă, cu porumbul ? Virgil Udrea, șeful brigăzii numărul 2, om la vreo 50 de ani, tresare din aromeala zeghei groase care-i acoperă umerii, clipește des, răspunde greoi, poticnit, după niște clipe în care a trebuit să se-adune, să vină de pe unde era. Vine de undeva, de departe, de pe dealurile pe care ninge, dar acolo de unde vine el „e în ordine", au lucrat toate cele 12 atelaje ale brigăzii, din care 8 conduse de femei, au mai lucrat și 50 de atelaje „personale", adică boii „personalii" ai cooperatorilor, s-au pus în fug și vacile de lapte, au strîns și-au pus la adăpost vreo 20 de tone de știuleți, au mai livrat și cartofi, vreo 10 vagoane, numai vreo cîteva sute de kile au fost refuzate, fiind „sub stas", restul însă „a mers", e bine.. E multă apă pe cocenii de porumb, măcar o zi-două de-ar mai da soarele, mai sînt și vreo sută de hectare în care plantele n-au ajuns la maturitate, și acum, poftim, cu ninsoarea asta... Dar ardeii, care e sfîrșitul lor, plecară și ceva ardei la C.L.F. ? Da, plecară, astăzi plecară 6 tone. Nu-i prea puțin ? Tăcere, clătinări din cap. A fost greu, fiecare ardei a trebuit șoșlat, șoălat de mîna femeilor, așa cum spell un copil, nu poți trimite la piață ardei cu pămînt pe el. Femeile astea au făcut treabă bună, mai cu seamă echipa Elenei Busuioceanu, echipa asta a depășit planul la toate, și la ardei, și la varză... Acum, planul de operații pentru mîine. Cum o să fie mîine ? O exclamație cineva arată spre fereastră ochii ciroiți de oboseală se deschid mari Nu mai ninge, un cer sticlos înundă cu lumină somniferă satul, prin odaia înecată în fum de țigară trece un freamăt, un oftat de usurare, și deodată toți ochii se închid Trebuie să te ridici în picioare ca să poți tine cuvintele drepte. Se ridică toți, fiindcă toți pică de somn și toți se vor trezi. „Planul de operații" se face, deci, în picioare, cu niște oameni foarte obosiți, dar treji

Grădiștea, un sat de pe dealurile Oltețului, într-o toamnă aspră, cu oameni treji.

În noaptea de joi spre vineri, un vînt curat și rece a clătit sticla cerului, a purificat văzduhul pînă sus, a făcut loc — inițiaturînd nopții ivernali — unor stele frumoase, sub care satul a dormit profund, pregătindu-se pentru dimineața altor lupte.

★

Grădiștea, sub lumina albă, matinală, a sfîrșitului de octombrie, cînd bruma se face abur îmblînzind un soare țepos și rece, e o definiție a Olteniei de lîngă cer.

Sat lîngă cer, între lunca Oltețului și dealuri care se sting în zări. Sat mare (4 200 de suflete), sat vechi, unul din cele mai vechi ale acestei țări, printre primele menționate în acte scrise, dintr-o vreme în care vestile sînt sumare, tulburi, contradictorii. Sat care, încă din 1489, își rostește numele deslușit, într-un hrisov prin care voievodul Vlad Călugărul întărește unui anume Stanislav „cu fiii săi și cu frații săi" stăpînirea acestui trup de lună și dealuri, „pentru că îi este veche și dreaptă ocină", veche și dreaptă casă ridicată pe temelii înfipte adînc în vreme. Lîngă cer, pe dealul care se cheamă „La cetate", se văd și astăzi urmele unei cetăți dacice de pămînt, devenită ulterior, după cum se poate vedea pe harta Imperiului roman din secolele II—III e.n., un centru rural roman, nucleu de viață și de civilizație cu largă iradiere, deopotrivă în spațiu ca și în timp. Satul e „Grădiște" de cînd se știe, hrisovul din 1489 îl pomenește la fel, el își păstrează numele legendar, folcloric, mult după ce vechea cetate devine sat, mult după ce peste ruinele cetății se sădese pomi sau se ocurmă cu plugul. El rămîne însă, mereu, ca și în vechime, un centru incandescent de viață, zămislitor de istorie, amestecat în toate marile ei răsuciri. În 1907, răsculații din Grădiște îl au în frunte chiar pe primarul comunei, Constantin M. R. Popa, satul fiind decretat, pe hîrtiile stăpînirii, ca un „nucleu periculos de instigatori", cu largă iradiere peste Valea Oltețului. În Grădiște va activa, mai tîrziu, în anii grei ai ilegalității, și puternică, celulă a Partidului Comunist Român. Un distins cărturar, fiu al satului, pensionarul Dumitru Cumpănașu, membru al P.C.R. din 1939, lucrează, la ora de față, la alcătuirea unei monografii, care să pună în pagina prezentului zidirea trainică a istoriei, isprăvile ei, faptele ei. Litera acestei istorii e robustă, măscată, ca și boabele toamnei saturate de umezeala tărînii, ca și merele ce se coc lîngă cer, la „Cetate", urmindu-și ciclul dulce și fern al creșterii. Indiferente la anotimpul care le ceartă cu frig, cu ploi, cu zăpezi premature.

Sat lîngă cer, cu oameni treji, pe care nici o vrămășie a cerului nu-l sperie. Oamenii, ne spune primarul Nicolae Rosculescu, se așteptau la capriciile vremii, știau că vin. Această așteptare, aici, în Grădiștea, este mai mult decît o alarmă atavică a omului aruncat sub cer, în bătaia unui an, nu se poate realiza fără aceastăi culoare complementară, cea a oamenilor care-și fixează vatra în niște podoabe. În niște bogate întemeieri ale noului.

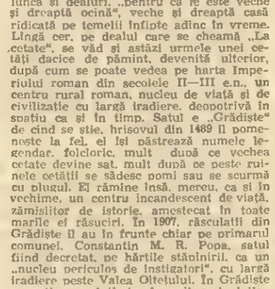

Pentru Nicolae Rosculescu, primarul comunei, starea bicicletei este o chestiune vitală : el străbate cu ea, din zori și pînă-n tîrziul nopții, o comună întinsă pe 40 de kilometri pătrați, de la un front la altul al bătăliei pentru recoltă.

tala tuturor vînturilor, este de fapt un sentiment istoric. Știau că puhoaiele cerului vin, știau că nu se pot retrage — unde să te retragi, din calea vremii ? —, știau ce pierd, știau că trebuie să se bată. Au făcut-o de cînd se știu, o fac cu atît mai mult astăzi, cînd, mai mult ca oricînd, au pentru ce se bate. Au o zestre a muncii și-a vieții lor pe care n-o pot lăsa distrugerii.

Există în Grădiștea, ca în toate locurile în care istoria se legitimează prin timpi glorioși, eroici, purtați înainte de ciocoiul viu al multimilor, un acut sentiment al obștei, al apartenenței la obște, un orgoliu al gestului comun, ce transcede insul, unindu-l cu ceilalți sub efigia marilor acte ale existenței, decisive pentru mersul colectivității. Astfel de acte îi adună pe toți, oricînd e nevoie și de oriunde-ar fi. Mai bine de o mie de bărbați și flăcăi ai satului nu mai sînt, practic, „ai satului", cei puțin ca profesii și locuri de muncă. Ei sînt zidari, dulgheri, mozaicari, pavatori, constructori de case, de hale industriale și de șosele, ei lucrează la Rm. Vîlcea, la Govora, pe șantierele hidrocentralelor de pe Olt, o formație de vreo 80 de pavatori grădișteni muncește tocmai la Alba Iulia, ei vin acasă, în sat, doar duminicile, osteniți de munci și de depărtări. În aceste zile de bătălie pentru recoltă, alarma sunată din trîmbița rece a ploilor a nelinistit nu numai satul, ci și zările celor plecați. Toți cei plecați, întorși în sat, s-au prins în luptă, au dăruit acestei lupte multe ceasuri și multe nopți, unii și-au luat concedii de odihnă și, spune Nicolae Rosculescu, nu vă puteți închipui cît liniște, cît calm, ce fermă certitudine a dat tuturor prezența acestei armate, care a apărut fulgerător peste tot unde a fost nevoie, care a sărit prin ploaie, prin puhoaie și prin zăpadă prima, care a rămas în puhoaie și în zăpadă ultima, care s-a bătut eroic, imprimînd întregii bătălii spiritul și vigoarea disciplinei muncitorești N-a fost o întîmplare : acest sentiment al apartenenței la obște, al solidarității tuturor fiilor satului, al dragostei și răsunderii lor pentru tot ce înseamnă această vatră, pentru bunul ei nume, pentru mîrile ei împliniri, e ceva străvechi și profund, e, zice Nicolae Rosculescu, rădăcina însăși a înfloririi satului. Toate construcțiile acestor ani, toate întemeierile noi ale Grădiștei, o confirmă. Clădirea cu etaj a liceului, clădirile celor patru școli, ale celor două magazine universale, grădinițele, pătulele și magaziile C.A.P.-ului, podul de pe apa Dobricel, ce colectează torenții ascunși sub dealuri pe o rază de 30 de kilometri, electrificarea comunei, cu cei 42 de kilometri de rețele de joasă tensiune și 18 kilometri de axe ale înaltelor tensiuni, s-au făcut cu sprijinul obștei, prin efortul brațelor ei. Un nou dispensar, edificiu modern, cu etaj și cu echipament la zi, va fi gata peste cîteva zile. Zidurile lui încorporează, la fel, hărnicia oamenilor, care-a scuțit din costul construcției cam o jumătate de milion de lei. Un bloc de locuințe cu 3 etaje, și el în construcție, pilon al Grădiștei urbane de mîine, cocoțează pe schelele lui alți grădiștenl, priceputi ai mistriei și pasionați ai muncilor pentru obște. Alți grădiștenl dau ajutor la modernizarea soselei care străbate satul, șosea ce-și lărgește acostamentul, își anexează trotuare și rigole de beton. Imaginea toamnei la Grădiștea, cu oameni roind în dezordinea anotimpului, sub rafalele ploilor și sub zăpezi, pe fișiile de pămînt frămîntat ale dealurilor, ce se înmoale și curg la vale amenințînd să tîrască cu ele roada și truda unui an, nu se poate realiza fără aceastăi culoare complementară, cea a oamenilor care-și fixează vatra în niște podoabe. În niște bogate întemeieri ale noului.

O construcție care nu-i o podoabă, care nu răspunde unui rost estetic, dar pe care intimitățile acestei toamne, capriciile și vitregiile ei, o reașază în peisaj la o cotă aparte, undeva, lîngă cer, de fapt lîngă cerul intim al muncii și vieții oamenilor: digul de pe Olteț. Anul trecut, în epoca inundațiilor, apa a pustiit vreo 380 de hectare cu grîu și porumb. În primăvara aceasta, toată suflarea satului a ieșit la construcția digului. Cursul Oltețului a fost schimbat, o rețea fortificată apără astăzi semănăturile. Străbatem digul însoțiți de Nicolae Rosculescu. O legănată și abia perceptibilă mișcare de apă șterge buza urîtului val de pămînt. Nimic mai firesc decît apa de lîngă roțile mașinii, la margineа șoselei de pe spinarea digului de lut. Dar jos, la cîtiva pași, pe sute de hectare, se află tipsia recoltei, de pe care culesul s-a sfîrșit în pace, fără nici o amenințare din partea apelor. Pe suprafețe largi, în jurul digului, arbori tineri, cu crengile împovărate de ploaie și îndoite de vînt, dar aliniați ca niște soldați. E garda adolescentă a digului, și garda moare, dar nu se predă. La construcția digului, ne spune primarul, au muncit, în primăvară, cîte 500 de oameni pe zi, Țărani-constructori ai Grădiștei știu noastre.

Pornim pe urmele acestei noi profesii, cea a constructorilor, urme ce duc, în Grădiștea, pretutindeni, virstînd așezarea în lung și în lat, intîlnindu-se, toate, în niște puncte de convergență maiore, care înseamnă edificii moderne, întemeieri ce țin deopotrivă de satul de astăzi al de orașul de mîine. Țăranii-constructori ai Grădiștei (constructori, să nu uităm, calificați, în fiecare familie grădisteană e-xistînd cel puțin un dulgher, un zidar, un mozaicar, un profesionist cu știate de lucru pe marile șantiere ale orașelor !) își edifică astfel, la ora de față, ei însiși, ei singuri, cu mîini care-s și de țărani, și de constructori, vatra ce mîine se va chema oraș. Se va chema oraș, deci cetate, deci o nouă cetate, sub Dealul Cetății. Pilastru așezat cu alte mîini pe un nou platou istoric, așteptînd să se lexe cu celălalt capitel, rămas mai jos. În veacurile dintîi ale ființei noastre, printr-o îndrăzneață cheie de boltă. Ce arhitect o va pune ? Cum arată cetatea pe care o înalță azi grădiștenii ?

În ultimii doi ani, într-o zonă a satului care se cheamă „La magazin" (acolo e unul din noile magazine universale), pe un cîmp înainte pustiu, a apărut un nou cartier. Are 73 de case, construite, ni se comunică, de „strămutați", de niște inși „ce-au coborît de pe dealuri", veniți la scaunul vitoriului oraș dintr-un cătun pe care hărțile de mîine îl vor șterge. Doi frați zidari, Dumitru și Ion Mosteanu, împreună cu un cumnat de-al lor, tot zidar, au făcut începutul, adică au „coborît de pe dealuri", din niște bucegani ciercdute la depărtări de 9—10 kilometri, ridicîndu-și aici, „La magazin", apropae de centrul satului, case frumoase, încăpătoare, cu tot dichisul, case care-au plăcut, case pe care și le-au luat ca model și altii. Altii — adică încă 70 de inși „de pe dealuri" Asa s-a înfiripat cartierul cel nou, construit în întregime de cei trei. Meșteri calificați, adepți ai tehnicilor și ai materialelor de construcție moderne, cei doi mosteni și cumnatul lor păstrează, totusi, în sînea lor țărănească, cel puțin cîteva reflexe de psihologie și gust ce-i apropie de meșterii populari de case, astfel încît constructiile lor, cochetînd cu arhitectura urbană, au totusi un aer al locului, stau bine și frumos în vatra Grădistei. Meșterii lau ca bază. În ce fac, modelul culei oltene, pe care o supradimensionează, răpindu-i ceva din elegantă și din zveltete, dar constructia, în întregul ei, arată bine, armonios lăsată, simplă, fără elevatie, în schimb scutită de acele zorzoane mahalagești ce corup atîtea construcții rustice. Ceea ce arată că meșterii, în ce-i priveste, refuză concesiile făcute „modei". Nu departe, în centrul civic al așezării, blocul cu trei etaje a cărei construcție se apropie de acoperis, imobil modern, conceput după exigențele la zi, oferă și el surpriza unei stampile sau peceti constructive în sustul locului. Blocul acesta va avea balcoane „cu prispe", prispe adevărate, „nestilizate", prispe ca ale caselor bătrînesti din Grădiște. Țăranii-constructori ai Grădistei, vechi artisti, se vădesc astfel niște autori de spectacole în piatră pe care le concep și le realizează apelînd și la cuceririle moderne, dar și la materia folclorică a locului, după îndelungi repetiții, în care e determinată valoarea și eficienta fiecărui efect. Cu aceste premise, cetatea de mîine nu va putea arăta decît frumos.

Muncă febrilă, la Grădiște, pretutindeni, în cîmp, la adunatul ultimelor roade ale toamnei, pe șantiere, la restuitul ultimei cărămizi, înainte ca iarna să invadeze satul. Iarna bate la ușă, frigul de gheață al dealurilor a și coborît pe hornuri, luptă cu fumul și focul ca să intre în case. Acasă la Elena Busuioceanu, șefa celei mai bune echipe de la grădina C.A.P.-ului, s-au strîns roată în jurul focului, al vetrei copilăriei, cu mîini întinse, niște copii. Un băiat, Vasile, e inginer electromecanic la Rm. Vîlcea, altul lucrează la Vîlcea, la telecomunicații, altul e la Craiova, student la electrotehnică. Au venit pe-acasă, pe la părinți așa cum vin toți copiii, așa cum au venit și cei ai lui Vasile Tucan : un băiat tehnician la Vîlcea, o fată farmacistă la Hunedoara, o fată studentă la A.S.E., o fată elevă la Sibiu), au venit așa cum au venit multi alții, au venit cu mîinile întinse spre focul care, intuindu-le frigul tomnatic al depărtărilor, li primeste înghebinându-și vatra de-a dreptul ei, în sufletul lor. Dar multi, foarte multi dintre ei au auzit, acolo, departe, trimbita surdă și rece a alarmei acestei toamne. Au scris acasă, au întrebat ce-i cu recolta, au stat ca pe ghimpi, așteptînd răspunsul, nu l-au mai așteptat, au dat fuga acasă, și, odată ajunsi, s-au înrolat în oastea cea mare a obștei, luptînd pentru pîinea ei.

Sat de oameni răzbătători, muncitori, treji și atenti la tot ce-i al pămîntului, buni gospodari, legati de-un pămînt pe care stiu și să-l apere de orice urgii, și să-l chivernisească. Pomicultori priceputi, ei au sădit pe dealurile din jur, în epoca C.A.P.-ului, peste 300 de hectare cu meri și peri, încuibiți crescători de animale, ei livrează la fondul statului, în fiecare an, cîte 300 de vîteI. Simbetele, în zilele de tîrg, piața din centrul Grădistei se înnegreste de curcani. Prezidează, în tot și în toate, o economie strînsă, atent chibzuită căreia îi sînt prinoniti sub pomii curtilor, se nutresc cu poame și totodată le păzesc, cîte, cînd sînt putine și n-are rost să le faci saivan, sînt prioniite și ele în tant. Fiecare gospodărie tine porci, fiecare livrează pieței cîte doi-trei, lăsîndu-se scroafelor doar cîte unul, cel util donozitului matern de lapte.

Toamnă grea, toamnă aspră — splendidă toamnă a bărbăției — la Grădiștea, pe malul Oltețului...

ILIE PURCARU ■

Scrisori comentate

Aproape de lumea dezlănțuită a mahalalei

Patru pagini garnisite cu un scris ordonat și strîns, cu litere terminate în sprințare și grațioase arabescuri departe de a te lăsa să ghicești tonul patetic și violența faptelor ce le conțin. Argumente, acuzații, dovezi, toate subliniind o viziune foarte personală asupra adevărului, se năpustesc, te copleșesc, încercînd să te convingă că semnatarul este cea mai năpăstuită ființă de pe tot mapamondul. Numeroasele date menite să te facă solidar cu cauza sa vizează în mare parte neputința autorului scrisorii de a-și impune punctul de vedere în problema amintită, insinuîndu-se sau afirmîndu-se direct că posibilitățile sale materiale, spre deosebire de cele ale „concurenței"; sînt insuficiente să-i apropie adevărul pe care celălalt l-a dobîndit ilicit, în cazul cel mai fericit doar cu relații, altfel spus „pile". Iată această scrisoare primită la redacție : „Subsemnații Thomae Michail și Thomae Elena, amîndoi cu domiciliul în Brașov, venim la dumneavoastră, și vă rugăm să ne îndrumați cui trebuie să ne adresăm, să cerem ajutor, pentru a se termina cu chinurile și persecuțiile de tot felul la care sîntem supuși la o vîrstă la care avem nevoie de liniște și sprijin. Despre ce este vorba ? Am avut doi copii, un băiat și o fată, amîndoi căsătoriți, care au fost serecați de o boală gravă și nelertătoare. Au lăsat în urma lor cîte doi copii, această rămînînd numai cu mama și cu tatăl lor, adică cu ginerele și respectiv nora noastră, care s-au căsătorit și au început cu sicanele și cu amenințările, cu bătăile și scandalurile la adresa noastră. Ne-au scos lucrurile afară din casă, ne-au făcut procese de evacuare, ne-au jignit, amenințat și terorizat în tot felul. Dusi pe la medici legiști, sîntem în permanență amenințați de ginerele și nora noastră cu internarea într-un azil de nebuni".

Brașov, strada Dealul Cetății. E strada în pantă, cu vilisoare cochete se alternează cu masive construcții, înălțate ca niște veritabile cetăți, cu ziduri groase și scări din piatră. Numărul 85 se află fixat pe cărămizile unei astfel de „cetăți". O primă scară te aduce într-o curte, de unde alte două scări te introduc în apartamentul familiilor Thomae și Deak (nora, și cei patru copii, între 8 și 20 de ani, ginerelel). La cei doi bătrîni vine foarte des în vizită o vecină, Coman Elisabeta, care locuiește de 35 de ani într-un apartament vecin. În ziua în care am ajuns la familia Thomae, **Coman Elisabeta** care se afla acolo îmi spune : „Pe 9 septembrie a venit noru-sa cu unul dintre fii, Ștefan, în vîrstă de 15 ani, și au bătut-o pe bătrînă. Uitați, fostul ginere a închis bufetul din bucătărie, după ce l-a aruncat bătrînei toate vasele afară" Bătrîna, Thomae Elena, îmi spune că fostul ginere l-a făcut și un proces de evacuare și că și ea și soțul ei au rîndul lor au făcut unul. Cum stau lucrurile, de fapt ? Deak Iosif era trecut în spațiul acestui apartament, împreună cu copiii de pe timpul cînd îi trăia soția. După ce au rămas singuri însă, bătrînii s-au schimbat și nu l-au mai lăsat să intre la bucătărie și la baie Deak îi dă pe aceștia în judecată, cerînd totodată să li se facă evacuarea Evident, legea îi dă dreptate numai în prima parte, restabilindu-i drepturile la dependințe, și-i respinge, pe bună dreptate, cererea de evacuare a familiei Thomae. Deak se căsătorește cu fosta cumnată, prin căsătorie și aceasta, împreună cu ceilalți doi copii, dobîndind aceleași drepturi la bucătăreasele dependințe De aici încolo începe bileiul, nici una dintre familii nemaiavînd o zi bună **Deak Elena :** „Eu nici nu vorbesc cu ei N-am ce vorbi, sînt absolut imposibili, mai ales bătrîna care este de o răutate, cum nu-și poate cineva închipui. Este în stare să se dea cu capul de pereți și să-și scoată certificat medico-legal Își bate pînă și bărbatul. Îi face cum îi vine la gură, nouă ne bate în pereți. În ușa asta pe care a blocat-o, copiii nu-și pot face lecțiile". **Deak Iosif :** „Cît le-am adus în casă de toate și l-am îngrijit am fost cel mai bun ginere, iar acum după ce m-am căsătorit cu fosta lor noră nu mă mai pot vedea. Să știți un lucru. Am făcut-o doar pentru copiii aceștia. Cu cine mă puteam însura eu cu doi copii, sau cine o lua pe ea tot cu doi copii ? Nu-i puteam lăsa pe drumuri. După moartea fostului ei soț, nevastă-mea a vrut să plece la Baia Mare. Tot bătrîna a oprit-o zicîndu-i că nu poate trăi fără nepoți Iar acum ținem totul înculat de frică". Stau de vorbă cu Ștefan, nepotul de 15 ani, acuzat că și-a bătut bunica „Cum ai fost în stare să dai în femeia care te-a crescut ?" „N-am dat în ea, am tinut-o doar să nu dea cu scrumiera în mămica, după ce l-a spus și un cuvînt urît" „De ce nu l-ai cerut iertare apoi sau pentru ce azi nu-i dai bună ziua ?" „Pentru că o urăște pe mămica" După care pustiul mărturisește lenat că pe 9 septembrie, scena amintită s-a terminat cu o pălușală între cele două femei Pălușală atestată și parafată de medicul legist prin certificatul medico-legal nr 2569-C, din 15 septembrie 1976 Dar lucrurile sînt departe de a se opri aici Urmează un alt proces intentat de Deak Iosif lui Thomae Elena pentru furt Adică foste soacră ar fi luat lucrurile și bijuteriile fiicei sale, care aparțineau de drept fostului ginere. „Am vrut să renunț, îmi mărturisește Deak, dar cînd am auzit că totul a fost evaluat la vreo douăzeci de mii de lei, ei bine, nu mă las" Atmosfera este mai tot timpul încărcată Bătrîna tipă și amenință, ceilalți la fel. Lucrurile sînt foarte încurcate, sînt mereu trimis la vecini să mă informez, să-mi spună ei tot adevărul, dar „nu cu ăștia că țin cu ei", frază debitată de ambele părți Vorbesc cu altă vecină, **M.B.** „Ce să vă spun ? Bătrîna așa a fost toată viața, se certa cu cine vroiai și cu cine nu vroiai Țipa de i se auzea gura pînă în stradă Știu că pînă la această căsătorie, pînă la moartea copiilor, s-au înțeles cu toții bine. Elena Deak a avut grijă de fata bătrînei cînd a fost bolnavă, și a făcut atîtea pentru soacră-sa. Cît despre copii, vă spun că nu dădeau nici bună ziua cînd îi îngrijea bătrîna".**

„De ce nu vreți să încercați să vă înțelegeți omenește pînă se rezolvă situația ?", o întreb pe Thomae Elena. „Pentru că o urăsc pe ea, că s-a căsătorit cu fostul bărbat al fetei mele". La aceeași întrebare, pusă soților Deak, mi se răspunde la unison : „Este o femeie rea, bătrîna Noi nici n-o băgăm în seamă, dormite s-o iovim".

Procese, certificate medico-legale, scandaluri, bătăi în pereți, uși, etc întreaga recuzită a sordidei mahalele de altă dată După ce am părăsit casa aceasta din Dealul Cetății 85, am simțit nevoia să respir aer curat.

Este una dintre scrisorile primite la redacție Una dintre scrisorile care prin dramatismul în care sînt concepute te fac, cum spuneam, solidar dintr-un început cu durerea altuia.

După ancheta noastră însă scrisoarea dovedește că de la patetism pînă la grotesc uneori drumul este foarte scurt Se întîmplă cîteodată ca viața să fie și urîtă și nedreaptă (ne gîndim la moartea celor doi copii ai soților Thomael, dar acest lucru nu ne absolvă de răspunderea pe care o avem în fața întregii societăți Pentru că soarta celor patru copii priveste societatea, tine de răspunderea părintilor, a bunicilor, a tuturor celor cărora le stă în putere să repare o nedreptate a vietii. Iar înfățișarea soților Deak era singura realistă și responsabilă.

**O scrisoare a sosit la redactie, solicitînd o anchetă. În virtutea drepturilor democratie ale fiecărui om din țara noastră de a cere si primi sprijinul precuvenit, a cere si primi sprijinul precuvenit, a cere si primi sprijinul precuvenit,

MICA PUBLICITATE

Cîțiva reporteri în travesti răspund unor anunțuri de la „Mica publicitate". Nu este vorba despre un amestec intempestiv în treburile personale ale cetățeanului. Rîndurile care urmează vin în sprijinul unor doleanțe, speranțe și bucurii omenești, dînd viață, relief și culoare unor sentimente constrînse să devină publice, în stil telegrafic și la prețul de 2,50 lei cuvîntul.

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

„SUPRAVEGHEZ preșcolari, organizez jocuri, mici excursii — 4 ore zilnic, vorbesc limba engleză. Zona Piața Dorobanți, Piața Aviatorilor, Cartier Floreasca".

La numărul de telefon indicat, aveam să fiu întîmpinat de vocea plăcută a unui bărbat care s-a recomandat a fi inginer pensionar și fost sportiv de performanță.

„Eu vin în ajutorul acestor copii, a adăugat dînsul, le organizez mici excursii în jurul Bucureștiului și prin tot Bucureștiul. Am avut și anul trecut două grupe a cîte 5 copii cu care am fost prin toate muzeele, prin toate parcurile și care copii aveau, după aceste excursii, o teribilă poftă de mîncare, erau plini de viață, călîți, și aș spune, dacă nu cumva credeți că exagerez, că erau chiar și mai inteligenți. Chiar dacă nu sînt specialist în probleme de pedagogie, am fost totuși părinte și, în deplină cunoștință de cauză, știu că un singur mare dezavantaj au copiii de astăzi într-un mare oraș cum este Bucureștiul : le lipsește joaca în aer liber, le lipsește excursia, plimbarea, ba chiar și exercițiul fizic. Din acest motiv, eu îi supraveghez pe copii timp de patru ore, cel puțin trei zile pe săptămînă, taxa fiind de 100 de lei pentru fiecare copil sau, pentru toate zilele săptămînii, cu excepția duminicii, firește, percep o sumă de 175 de lei de copil".

Aveam să mai aflu că sînt al optulea părinte care se interesează de modul în care decurge activitatea unei astfel de grădinițe particulare. L-am mai întrebat dacă dispune de un spațiu anume amenajat pentru a-și desfășura activitatea în casă în caz de vreme rea. După spusele sale, nici nu are nevoie. Fie vreme rea, fie vreme bună, dînsul, adept al activităților în aer liber și al călirii copiilor cu orice preț, timp de patru ore pe zi îi plimbă, la propriu și la figurat, îi deprinde cu viscolul, gerul, ploaia, zloata și așa mai departe. Iar dacă vremea este absolut imposibilă, dînsul apelează, conform unei înțelegeri de dinainte stabilite, la apartamentul unuia dintre copii.

N-avem nimic împotriva acestui om și a altora care se ocupă de astfel de lucruri, mai ales că, așa cum se poate lesne constata, părinții apelează la serviciile lor. Trebuie să recunoaștem că, prin intuiția lor, astfel de oameni au sesizat o deficiență anume în ceea ce privește supravegherea preșcolarilor. Semnalăm doar faptul că astfel de oameni, cu un orar redus, cîștigă niște substanțiale sume de bani pentru care, desigur, plătesc impozitele respective. Singurul lucru care ne nedumerește este acela că n-au fost organizate, civilizat și cu persoane de încredere, ba chiar și calificate, care să dispună și de un spațiu adecvat, astfel de servicii care pot fi controlate mai îndeaproape.

Cine sînt, adică, acești oameni, cine garantează pentru probitatea lor, care este pregătirea lor profesională într-ale pedagogiei, dispun dînșii de un spațiu adecvat muncii pe care o fac și, desigur, sumele pe care le pretind reprezintă cu adevărat contravaloarea muncii depuse ?

VÎNZĂRI

„VIND frac impecabil, vioară maestru".

...Vioara are înscris pe ea anul fabricației : 1915. Paralel cu liceul urmam și conservatorul : aș fi vrut să studiez muzica, părinții însă s-au revoltat, cum, ziceau, d-aia am cheltuit o groază de bani, ca să te faci lăutar, și n-au acceptat și dacă ei n-au acceptat, m-am înscris la Facultatea de drept din Iași. Muzică făceam de nevoie, cîntam adică în orchestrele cinematografelor, știți probabil că pe vremea aceea cinematograful era mut și ilustrația muzicală se făcea din culise, și din cîntat m-am întreținut la facultate. Am cîntat și în orchestra Filarmonicii : pe timpul acela dirijor era George Enescu. La sfîrșitul unei repetiții curgea sudoarea de pe el ca de pe un hamal și chiar așa zicea maestrul : „Înainte de a fi geniu, trebuie să fii hamal" și apoi exersa cîteva ore la vioară, fără exagerare, cinci ore încheiate, dacă vă puteți imagina, cel mai mare violonist al nostru...

Cînd am intrat în barou am încuiat vioara și-am pus-o în cui, îmi plăcea să fac lucrurile temeinic și n-am mai deschis-o decît după ce-am fost dat afară din barou și cîtisem în ziar că se organizează un concurs pentru un post de violonist la Filarmonică. M-am prezentat și fiindcă reușiscm, examinatorul mi-a spus că obiceiul este ca cel puțin șase luni să lucrez fără retribuție, dar nu de aceea am refuzat, pe locul doi se clasase o femeie care lucrase deja șase luni fără leafă și acum plîngea de nu mai putea. Am refuzat și iarăși s-am mai deschis cutia viorii vreo 20 de ani, pînă anul trecut cînd avînd nevoie de bani m-am prezentat cu ea la maestrul Polak care a evaluat-o la șase mii, costă mult mai mult, mi-a zis, dar o vei vinde greu, cu un frigider era mai simplu, dar asta e vioară de maestru și anul ăsta, gîndindu-mă să-mi renovez casa, mi-am adus aminte de vioară și de prețul fixat de maestru. Casa asta stă la roșu de peste 18 ani. Am avut o altă casă, pe strada Domnița Anastasia, care a fost mai întîi naționalizată, apoi s-a revenit și-am putut s-o vînd prin 1952 ; cel care a cumpărat-o a venit cu un sac de bani din Odobești, era negustor de vinuri, dar cu noroc nu mi-a fost : din banii obținuți am cumpărat terenul ăsta pentru casă și casă n-am reușit să-mi mai fac. Am ridicat pereții și au rămas așa și apoi mulți ani, aproape 18, am tot băgat bani în ea și degeaba, fiindcă după cîte vedeți tot la roșu este. Între timp însă mi-au crescut feciorii mari, unul a ajuns inginer electronist, celălalt — economist, economistul s-a însurat, a făcut și un copil și probabil că foarte curînd și inginerul îi va lua exemplul, astfel încît casa a devenit neîncăpătoare. Economistul s-a și mutat, ambiția mea este însă să-l aduc înapoi și să ridic pentru asta un etaj la casă ; ideea cu etajul mi-a dat-o un plăpumar, a venit într-o zi și mi-a spus direct, fără ocolișuri, că-mi dă o sută de mii de lei dacă-i dau voie să-și construiască un etaj deasupra : bineînțeles că nu i-am dat voie, l-am mulțumit frumos pentru ideea pe care mi-a dat-o și am pornit la lucru. Eu sînt pensionar, băieții au lefuri, dar fac ce fac și la sfîrșitul lunii tot la mama lor vin să la cu împrumut. Am vîndut tot ce-am avut, țin foarte mult să-mi adun băieții pe lîngă mine și de ce să nu recunosc, mă gîndesc mai mult la băieții băieților mei.

CUMPĂRĂRI

„CUMPĂR ochelari auditivi și butelie de aragaz".

Între cele două obiecte, ochelari auditivi și butelie de aragaz, în afară de faptul că toată lumea știe cît se caută, există încă multe diferențe. Astfel anunțul, așa cum apare el la prima vedere, nu putea fi dat decît de un om în vîrstă, bărbat sau femeie, care aude din ce în ce mai puțin și cărula îi este tot mai greu să taie lemne în curtea unei căsuțe din marginea orașului.

Dar nu, nu este bătrîn, este un tînăr de numai 23 de ani, tehnician dentar la Singeorz Băi. Pe neașteptate între acest băiat și lume a căzut o imensă perdea de sunete neauzite, și așa cum pe anii ăi dor urechile de prea mult zgomot, pe el liniștea era aceea care îl făcea să sufere. A intrat și a urmat o școală specială de hipoacuzici unde, datorită medicilor și profesorilor stăruitori și în primul rînd datorită lui însuși, șterge multe din necazurile infirmității, ajutat fiind și de inteligența sa, care îi permite să intuiască atunci cînd nu aude. Își caută o meserie care să nu depindă în nici un fel de auzul său înșelător, o găsește, o învață, muncește, este mulțumit de munca lui. Este, cum și-a dorit, un tehnician dentar cu nimic deosebit de ceilalți, are 23 de ani, joacă fotbal într-o echipă locală, aude infinit mai bine decît în primii ani. Nu însă de-ajuns, desigur. Solicită ochelari auditivi, însă cei care i se oferă nu-i poate purta, ei sînt ca niște semne ale infirmității și într-un anume fel amintesc de clopoțelul pe care erau siliți să-l poarte agățat de gît leproșii în evul mediu. Ochelarii aceștia cu proteze auditive sînt și ei parcă tot clopoței ai surzeniei, iar celor care au luptat ani de zile nu ca să-și ascundă infirmitatea, ci ca să și-o atenueze, să și-o înfrîngă, le par un simbol al zădărniciei. Iată cum un mic amănunt transformă un aparat ajutător în contrariul său. Fiecare juvenil, ar putea spune cineva căruia nu i-ar lipsi nimica din auzul său, știm însă bine că printre fleacuri sînt și dintre acelea pe cale de a deveni importante, deci periculoase. Și la urma urmei de ce să nu înțelegem că un tînăr refuză să poarte o pancartă pe care să scrie că e surd ? El și alții ca el, și bătrînii chiar (oamenilor nu le place să-și evidențieze slăbiciunile, asta este o chestiune de bun simț) ar putea fi ajutați cu mijloace tehnice mai discrete care să țină seama de ei, de sensibilitatea lor. Bănatul l-a rugat deci pe ruda lui din București, inginerul Dumitrașcu, să dea un anunț pentru el. A aflat că se găsesc ochelari auditivi de ocazie, străini, pe care, purtîndu-i, știi numai tu că te ajută să auzi mai bine, astfel că nici un necunoscut nu va mai țipa la tine ca să se facă auzit. N-a găsit. N-ar fi fost mai bine să nu ajungă el să caute ceea ce cu efort și înțelegere ar fi găsit la noi acasă ? Că doar nu „merge și așa" !

Bineînțeles că butelia de aragaz le-ar trebui părinților, dar și aici slabă nădejde.

SCHIMBURI DE LOCUINȚE

„LEHLIU gară — Ialomița, apartament două camere, pentru garsonieră, București".

Iată, fără îndoială, un anunț care ne-a intrigat de la început și ne-a făcut să ne apropiem mai mult, să cercetăm ce se află dincolo de cele cîteva rînduri, reproduse mai sus. Petrișor Foca este originar dintr-o comună din județul Gorj, dar se află de mai bine de 35 de ani în București, trăind pe la diferite rude sau cu chirie, la gazde amabile și cu spațiu excedentar. De exact 26 de ani lucrează la „Crinul" — fabrică de tricotaje avînd sediul pe Nerva Traian, în cadrul căreia este încadrat ca șef de atelier. În 1971 a fost însă transferat la Lehliu-gară, comună mare din județul Ialomița, la 60 km de București, unde se înființase o secție nouă a întreprinderii. Șef de unitate a fost numit chiar Petrișor Foca, dar ca remunerație i-a fost păstrată cea de șef de atelier — amănunt care va apăsa decisiv în povestea noastră. În patru ani de zile la Lehliu s-a pus pe picioare o investiție de cîteva milioane, s-au calificat peste 300 de femei, unitatea a început să dea bune rezultate, susținînd chiar un comerț de desfacere cu 13 țări străine, direct din gara comunei Lehliu-gară ! În toamna lui 1973 s-a dat în folosință în comuna Ialomițeană un bloc de locuințe avînd 20 de apartamente, inițial repartizate în exclusivitate lucrătorilor de la secția de tricotaje. Numai 9 dintre ele au fost în cele din urmă distribuite celor de la „Crinul", între care unul șefului de unitate. Petrișor Foca este însă plătit drept șef de atelier și cere de mai multe ori conducerii întreprinderii, aflată la București, să se hotărască : sau îl face șef de unitate, ceea ce era de fapt, sau să-l înlocuiască și să-l transfere înapoi la București. În cele din urmă a fost aleasă a doua cale, Petrișor Foca întorcîndu-se din martie 1975 în Capitală, la sediul central al fabricii. A păstrat însă apartamentul cu două camere(doar 24 metri locuibili cu totul)din Lehliu, plătind în continuare chirie și sperînd într-un schimb-minune, cineva plecînd din București tocmai la Lehliu-gară și cedînd garsoniera lui Petrișor Foca. A fost somat de primăria comunei să evacueze locuința, în care de la o vreme își ținea numai mobila, dar a refuzat, arătînd că altă locuință n-are și deci se încadrează destul în lege, după părerea sa, lucru pe care nu l-a mai negat nimeni. Anunțul la ziar i-a adus pînă acum — chiar dacă vă poate prinde mirarea ! — vreo trei, patru solicitanți, mai mult pensionari care ar dori să se mute undeva mai la țară, dar condițiile oferite de aceștia în București erau greu acceptabile; „Și totuși nu sînt pretențios, zice. Nu-mi trebuie decît o cămăruță acolo, lîngă o bucătărie și-o baie — dar o casă în care să se poată sta. Altă soluție nu văd : să-mi fac proprietate la 50 de ani, acum cînd n-am nici cui s-o las ? Am cerut întreprinderii măcar o casă la mina a doua, adică una din care alții, mai tineri, s-au mutat și au părăsit-o, dar n-am obținut încă nici așa ceva. Cînd am lucrat în învățămînt, acum multă vreme, ajunsesem pe locul al treilea în lista de priorități pentru repartiție de locuință. La „Crinul" am trecut al 12-lea, apoi s-a făcut altă listă și m-am trezit pe locul 60, am plecat la Lehliu și cînd m-am întors eram al 120-lea. Eu sînt singur ; cum se vede, alții au mereu prioritate înaintea mea".

DECESE

„CONDUCEREA Uniunii Scriitorilor din R.S.R. anunță cu profundă durere încetarea din viață după o grea suferință, la 21 octombrie 1976, a scriitoarei LIVIA STORESCU, membră titulară a Uniunii scriitorilor..."

La 1 decembrie 1976, Elisabeta Stroici, căreia prietenii îi spuneau Liseta iar în lumea literară era cunoscută sub numele de Livia Storescu, ar fi împlinit 85 de ani. Însă într-o seară din această toamnă, în timp ce stătea la birou, a ațipit și a alunecat de pe scaun. Întîmplarea nu a rămas fără urmări. Livia Storescu a trebuit să fie operată. Timp de două luni a îndurat, fără să se plîngă, suferințe atroce.

Întreaga viață Livia Storescu a evitat să se socotească mai presus de colegii, deși fusese una din studentele cele mai bune ale filologului Alexandru Philippide, deși cunoscuse pe Victor Eftimiu și se tutuise cu Agepsina Macri, deși frecventase aceleași cercuri ca și E. Lovinescu, frații Teodoreanu, Mihai Codreanu, Topîrceanu, Ibrăileanu, Stere și fusese prietenă apropiată cu Otilia Cazimir.

...Debutează din anii tinereții în paginile revistei Adevărul literar și artistic cu articole, recenzii, traduceri și cronici dramatice.

Dar, abia după război Livia Storescu se afirmă cu adevărat. La o vîrstă la care cei mai mulți visează să ducă o viață cît mai tihnită, ea începe să depună o febrilă activitate de traducătoare, contrazicînd imaginea idilică a bunicuțelor care împletesc ciorapi pentru nepoți. De-abia acum își dovedește ea întreaga putere de muncă. Tot ce face e ca un protest împotriva senectuții.

...LIVIA STORESCU face cunoscută peste hotare literatura română, traducînd din scriitorii noștri clasici și contemporani un număr însemnat de opere, făcînd din munca de traducător o artă majoră prin păstrarea farmecului originalului...

„...Incinerarea a avut loc simbătă 23 octombrie 1976 la Crematoriul Cenușa."

DIVERSE

„ÎNTREPRINDEREA metalurgică NEFERAL din București... cedează prin transfer o locomotivă de manevră de 120 CP... Relații suplimentare la... etc."

Spre deosebire de autobuzul 46 C — a cărui linie este compusă din exact și numai 3 mașini (autobuz care îi înnebunește pur și simplu pe cei 1 500 de muncitori, cît numără un schimb al întreprinderii NEFERAL, din București), locomotiva LDM 190 își face și astăzi datoria, așa cum și-a făcut-o timp de 10 ani de zile.

Inginera Elena Tuceac — care pe bază de 46 C e răcită cobză — îmi vorbește cu lux de amănunte despre această locomotivă care își așteaptă acum un nou stăpîn : a venit aici, la NEFERAL, așa cum spuneam acum zece ani. Era nouă-nouță, de culoare albastră deschis ; astăzi arată mai altfel, este și firesc, a mai fost cîrpită pe alocuri, totuși funcționează perfect lucrînd 24 de ore din 24. Schimb continuu. Se schimbă doar cei trei mecanici, mai vîrstnicii Radu Nicolae și Ionel Ștefănescu (care mai au cîțiva ani și vor ieși la pensie) și cel de-al treilea, tînărul Cristea Țicu.

În ultima vreme întreprinderea deservește — în ceea ce privește manevrarea vagoanelor — și „Acumulatorul", întreprindere învecinată. Dacă la început vagoanele erau purtate doar în incintă, astăzi, iată, datorită amplorarei pe care a luat-o producția de aici — și pentru care NEFERAL-ul a primit chiar Ordinul Muncii clasa a III-a — transportul metalelor se face și în afară, legînd chiar și traversînd magistrala de cale ferată București—Constanța, în curs de electrificare totală. Practic, bucuriile cu micuța LDM 190 au pornit de aici : obligată să tragă după ea garnituri din ce în ce mai mari, să le transporte de pe o linie pe alta, înspre și de la întreprindere către stația de expediere, cei de la căile ferate au început să protesteze, și pe bună dreptate : au fost cazuri în care LDM 190 s-a întepenit exact între linii, blocînd acceleratele de litoral și obligînd întreprinderea „mamă" să plătească locatii usturătoare. Și cu toate acestea, „oamenii au îndrăgit-o, au îndrăgit-o nespus, era singura noastră locomotivă, sînt mulți aceia care regretă că sîntem nevoiți să o cedăm cine știe cui, au început chiar să șoseacă diverse delegații, chiar ieri au fost niște tovarăși de la o întreprindere mecanică, ai noștri se mutau la ei nu știu cum, așa, cam chioriș : adică ne-o ia, într-adevăr ? Ce putem însă face ?!"

Într-adevăr : ce mai poți face cu o mașină care nu mai poate, nu mai are cum să facă față noilor cerințe ale unei întreprinderi aflate în permanent progres. În permanență și spectaculoasă dezvoltare ?

De curînd, o nouă locomotivă — de 700 CP — a intrat în dotarea întreprinderii. Noul își impune legile sale. Oamenii au și botezat-o pe aceasta din urmă : „AUGUSTINA". A fost produsă la Întreprinderea „23 August", poate că din pricina asta.

Grupaj realizat de
VICTOR NIȚĂ
NICOLAE CRISTACHE
IULIAN NEACȘU
DUMITRU GRAUR
GEORGE ARION
HORIA PĂTRAȘCU

Cronica (201)

Din nou prezent la Timişoara, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, condus de Adrian Păunescu, a reuşit să desfăşoare pe spaţiul a şapte ore, în faţa a mai bine de 4 000 de spectatori, o întîmplare literar-artistică al cărei calificativ este cu adevărat „excepţional". Desigur regretăm şi cu acest prilej că folosim deseori în cronici cuvîntul „excepţional" dar pentru tot ceea ce s-a întîmplat la Timişoara, în Sala sporturilor, nu cunoaştem deocamdată alt cuvînt.

De mai mult timp sîntem întrebaţi în legătură cu aşa-zisele culise ale organizării spectacolelor noastre. Am răspuns şi public că numitorul comun al acestora este o muncă aspră, uneori întîmpinînd adversităţi, o muncă nu de fiecare dată extraordinar de interesantă şi extraordinar de atrăgătoare. Iată, de pildă, pentru a da unele amănunte, nici acum nu a putut fi prezent în faţa publicului din Timişoara actorul Florian Pittiş. La întrebarea „de ce" se poate răspunde în felul următor : din cauza lipsei de bunăvoinţă a actualului director al Teatrului Bulandra, tovarăşul Riman. Despre discuţiile cu domnia-sa s-ar putea scrie zeci de pagini, căci de fiecare dată dînsul se simte dator să explice rolul şi munca Teatrului Bulandra, ca şi cînd nu le-am cunoaşte, şi tot de fiecare dată sîntem nevoiţi, — cu sfială respectivă — să încercăm să-i explicăm că atît instituţia pe care o conduce cît şi Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, condus de Adrian Păunescu, au, la urma urmei, aceleaşi atribuţii şi sînt datoare în egală măsură publicului. De pildă, înaintea organizării spectacolului cu numărul 200, cel de la Cluj-Napoca, anunţîndu-l că am dori să fie prezent şi Florian Pittiş, dînsul a răspuns că nu este nici o problemă, dar apoi, peste două zile, într-un mod am spune miraculos, o piesă în care actorul joacă un rol principal a apărut pe tapet. Dornici să-l avem totuşi în mijlocul nostru pe Florian Pittiş am hotărît, cu sacrificiile corespunzătoare, să cumpărăm spectacolul. Iată însă că tovarăşul director Riman a spus un „nu", atît ironic cît şi hotărît. Doar datorită înţelegerii superioare a spiritului tînăr manifestate de Comitetul pentru cultură şi educaţie socialistă al municipiului Bucureşti am reuşit să-l determinăm pe tovarăşul Riman să accepte să-i achităm suma de lei 4 232, adică întreaga reţetă pentru spectacolul „Titanic Vals". În preajma cenaclului cu numărul 201, l-am rugat din nou pe tovarăşul Riman să faciliteze prezenţa la spectacol a lui Pittiş. Din nou locului ne-a răspuns „nu" şi-a urmat lecţia deja cunoscută despre rolul şi despre disciplina ce sînt de fiecare dată prezente în teatrul ce-l conduce şi a mai urmat şi recomandarea ca să nu stricăm buna ordine şi echilibrul ce domnesc în instituţie. Aveam toate motivele să credem că solicitînd pentru un numeros public un actor de talia lui Pittiş, ei bine, această acţiune nu are nimic comun cu atentatul la disciplina de fier ce există — sîntem asiguraţi — la Teatrul Bulandra. Cu toată bunăvoinţa Comitetului pentru cultură şi educaţie socialistă al municipiului Bucureşti, opoziţia tovarăşului Riman s-a dovedit a fi victorioasă. Nu ne-a consolat ci ne-a impresionat faptul că Florian Pittiş ne-a condus la gară şi că înainte de spectacol a expediat o telegramă în care-şi exprima regretul neparticipării cu şi faptul că publicul timişorean, cel de la cenaclu, îi rămîne şi de astă dată necunoscut. Lipsa aceasta de bunăvoinţă vine în totală contradicţie cu numeroasele şi emoţionantele dovezi de înţelegere manifestate faţă de existenţa şi buna desfăşurare a acestui cenaclu de către, de pildă, comitetele judeţene P.C.R. Bistriţa-Năsăud, Cluj, Covasna şi, recent, Timiş. Sau, din domeniul teatrului, cea a tovarăşei directoare a Teatrului Giuleşti, Elena Deleanu, care cu regularitate ne ajută să-i avem în mijlocul nostru pe actorii Florin Zamfirescu şi Mihail Stan. Iată un alt gest cu adevărat impresionant aparţinînd redacţiei de limbă maghiară din cadrul Televiziunii: în chiar ziua desfăşurării spectacolului, luni 1 noiembrie, era programată emisiunea în limba maghiară. Pe lîngă faptul că în mod obişnuit Erika Jozsa, veche membră a cenaclului, este crainica emisiunii, ea avea în emisie şi un serial de a cărui reuşită, în treacăt fie spus, nu avem motive să ne îndoim. Pentru a ne ajuta, conducerea redacţiei de limbă maghiară a convocat urgent o actriţă din Tîrgu Mureş care să-i ţină locul şi, din cîte ştim la ora aceasta, lucrurile au decurs mai mult decît perfect. Foarte frumos ajută acest cenaclu, chiar dacă în tăcere, tovarăşa Margareta Niculescu, directoarea Teatrului „Ţăndărică", pentru că iată, reuşim să-l avem spectacol de spectacol pe Radu Gheorghe. La buna desfăşurare a acestei întîmplări literar-artistice am fost ajutaţi cu foarte multă bunăvoinţă şi de comandantul pompierilor, tovarăşul general-maior Gheorghe Briceag.

Au făcut eforturi serioase, putem dealtfel să le spunem şi sacrificii, pentru a participa Tudor Gheorghe şi Gil Dobrică.

Cum la ora cînd redactăm aceste rînduri oboseala îşi spune cît de cît cuvîntul, ne vom limita la o concluzie banală ca formulare dar exactă ca sens : cînd există bunăvoinţă totul se poate.

Noutatea absolută a întîmplării literar artistice cu numărul 201 : prezenţa lui Dan Andrei Aldea.

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, condus de Adrian Păunescu, anunţă următorul program de principiu pentru luna noiembrie :

— SLATINA, 6 noiembrie. Spectacolul va avea loc la noua casă de cultură cu începere de la ora 18. Biletele se pot procura prin organizaţiile U.T.C. din întreprinderi şi şcoli

— PETROŞANI, 20 noiembrie. Spectacolul va avea loc la casa de cultură a oraşului cu începere de la ora 18. Biletele se pot procura prin organizaţiile U.T.C. din întreprinderi, şcoli şi facultăţi . . .

— BUCUREŞTI, 27 noiembrie. Spectacolul va avea loc la Sala Sporturilor şi Culturii (Sala Polivalentă) cu începere de la ora 18. Biletele se pot procura, începînd cu vineri 5 noiembrie, de la Teatrul Naţional.

Conducerea cenaclului studiază de asemenea posibilitatea organizării unei întîmplări literar-artistice în oraşul Bistriţa, în perioada 10—15 noiembrie ca şi pe aceea de a mai susţine un spectacol în judeţul Hunedoara. În oraşul reşedinţă al judeţului, Deva, sau la Hunedoara.

Deocamdată doar spectator — Mircea Banciu.

Noutatea absolută a acestui spectacol este reapariţia la mai bine de doi ani în cenaclu a şefului formaţiei „Sfinx", cunoscutul Dan Andrei Aldea. După cum se ştie ne aflăm în faţa unuia dintre cei mai interesanţi cîntăreţi ai generaţiei sale, în faţa unui om înzestrat şi realizat care în Sala sporturilor din Timişoara, pe lîngă superbul său recital (**Om bun, Lumină lină, Deocamdată, da**), a acompaniat exact atît pe Valeriu Sterian cît şi pe Gil Dobrică. Au impresionat profund atît tehnica desăvîrşită a instrumentiştilor Dan Andrei Aldea cît şi vocea, care de fiecare dată reuşeşte să fie şi să rămînă a lui.

Propriu-zis întîmplarea literar-artistică a debutat prin participarea tuturor la **Imn**, ale cărui versuri sînt scrise de Ion Nicolescu şi a cărui muzică aparţine lui Nicu Alifantis. La eventuala întrebare de ce autorul muzicii nu a fost prezent la ultimele întîmplări literar-artistice ale cenaclului răspundem simplu : nu mai vrea ! Continuăm totuşi să credem că va reveni la sentimente mai bune doarece acest lucru este chiar în interesul lui.

Apoi, Ion Zubaşcu, după un discurs de a cărui calitate nu putem spune prea mare lucru, a adus, ca de fiecare dată, salutări din partea părinţilor săi din Maramureş şi ajutîndu-se de chitară a făcut o bună atmosferă în sală cu cîntecul popular maramureşan **Omul pădurii**. Din motive bine ştiute s-a reacţionat frumos la versurile : „Mai văzut-aţi om frumos / Să nu fie păcătos ?"

Adrian Ivanţichi care l-a urmat a reuşit să fie din nou bun, dacă nu cumva foarte bun. Primul mare succes al serii aparţine lui Victor Socaciu al cărui recital a cuprins: **Oltul, Ţintă între rău şi bine** (versuri proprii) şi **Un punct de vedere.** Impresionează şi de această dată sîrguinţa, seriozitatea şi talentul acestui cîntăreţ concretizate printr-o frumoasă ţinută scenică, o frazare corectă a fiecărui text şi o putere de a emoţiona nu atît de des întîlnită. De altfel, la cererea sălii el a reluat două din cele trei bucăţi. Atmosfera instaurată rapid în sală este bine exprimată de următorul bilet : „Muzica folk este muzica noastră, a tinerilor, o muzică pasionantă pentru toţi, care ne spune ceva, atît prin cuvinte cît şi prin melodie. Întregul program al cenaclului credem că ne caracterizează pe noi, tinerii ţării. Am ascultat programul pînă-n zori. Este muzica noastră, deci să continue". A continuat cu prezenţa marelui actor Mihai Stan care nu mai departe decît azi împlineşte vîrsta de 35 de ani. Probabil şi din această cauză a reuşit să fie excelent atît în **Minunea** (versuri Marin Sorescu), cît şi în **Toi mai des visez pămîntul**, poezie a lui Ion Gheorghe din volumul „Nopţi pe Oceanul Atlantic". Am avut şansa să ne reîntîlnim cu acest munte de talent, cu acest om plin de umor şi de antren, cu uneori nedreptăţitul Gil Dobrică. A interpretat cîteva piese din repertoriul internaţional, s-a mişcat dezinvolt pe scenă, reuşind de astă dată să cîmie atît de bine **Stau pe cheiul din port**, încît ni s-a părut că singurul om care poate sta corect pe un dig este el, Gil Dobrică. Atît dorinţa noastră cît şi a unor spectatori este ca la următoarele întîlniri literar-artistice să avem de la face atît cu Gil cît şi cu Dobrică. Credem că ar fi cu adevărat excelent şi în interpretarea cîtorva melodii populare româneşti. Dealtfel credem că nu este prea tîrziu să-i amintim că în folclorul românesc există şi o bucată ce pare a-l fi destinată : „Ilora lui Dobrică". Trebuie remarcat acum, după ce am împlinit 201 şedinţe, un fapt care se constituie de multă vreme într-un moment aparte al spectacolului : Adrian Păunescu răspunde pe loc biletelor primite. De această dată numărul biletelor din sală n-a depăşit nici pe departe pe cele trimise. Pe lîngă umor, răspunsurile se constituie şi într-o veritabilă lecţie de educaţie cetăţenească şi desigur favorizează un util dialog între redacţia revistei Flacăra şi acei prezenţi în sală. Pentru că veni vorba de biletele reproducem unul vorbind grăitor despre ataşamentul tinerei generaţii faţă de cauza acestui popor, faţă de munca neobosită a cîrmaciului destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu : „Doresc ca prin aceste rînduri să mulţumesc Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar pentru revenirea în oraşul Timişoara şi-mi exprim astfel deosebita satisfacţie de a putea lua parte la această manifestare patriotic-revoluţionară pentru tineret care este de o înaltă ţinută artistic-culturală. Menţionez aceasta deoarece în vacanţa de vară am participat la Costineşti la unul din acele splendide spectacole care mi-au rămas de neuitat şi iată şi de această dată cenaclul a reuşit, împreună cu cei prezenţi în sală, să realizeze un spectacol de un mare angajament, specific tînărului revoluţionar. Din tot spectacolul rezultă, sînt convinsă, dragostea noastră faţă de artă, faţă de cultură şi faţă de scumpa noastră patrie, Republica Socialistă România".

„Un subtil cunoscător al poeziei populare şi al celei culte, un om care reuşeşte de fiecare dată o profundă transfigurare artistică, un om care trece prin filtrul sensibilităţii sale fiecare text şi reuşeşte să-i facă parcă altceva. Un om care a înţeles la timpul potrivit că nu poţi cînta despre acest popor fără a-i cunoaşte, un om a cărui dimensiune principală este munca". Acesta e Tudor Gheorghe, al cărui excepţional recital a durat spre regretul nostru şi al celor prezenţi doar o oră, cuprinzînd frumoase şi reprezentative poezii din creaţia lui Al. O. Teodoreanu, Ion Horea, Al. Depărăţeanu, Haralamb Lecca, Romulus Vulpescu, Ioan Neniţescu, George Creţeanu, Alexandru Macedonski şi Adrian Păunescu. A fost cu totul şi cu totul impresionantă acea parte a recitalului cînd zeci peste 4 000 de oameni au cîntat împreună cu Tudor Gheorghe **Acolo este ţara mea** şi acelaşi calificativ îl merită momentul cînd avîndu-i alături, activ, pe autor, Adrian Păunescu, a interpretat cîntecul **Riuri.** Supralicitînd simpatia publicului, Mircea Bodolan a reuşit să obţină un efect contrar celui pe care l-am fi dorit. Există în acest caz pericolul unei prematuri şi primejdioase înfăţuări.

O seară mare a prins din nou Radu Gheorghe. A interpretat **Prietena defunctului** şi **Stau singur pe malul pustiu** (din romanul **Eternitate locală** de Eugen Seceleanu) folosindu-se de această dată şi de contrabasul Casei de cultură a studenţilor din Timişoara, căci n-am reuşit să luăm unul din Bucureşti. Vreau să spun că puterile noastre fizice limitate nu ne-au permis una ca asta. Karol Horvath, virtuos al acestui instrument, ne spunea că în timp de doar o oră Radu Gheorghe a învăţat să se descurce cu contrabasul, lucru care l-a uimit nemaipomenit, ca dealtfel şi pe Erika Jozsa. Există în umorul lui Radu Gheorghe acel lucru de bună calitate care se numeşte tristeţe şi există în umorul său o adîncă şi mărturisită dragoste faţă de oameni. De astă dată trebuie să-mi mărturisesc neputinţa de a descrie extraordinarele gesturi ale acestui mare actor, tot ceea ce a reuşit să facă pe scena din Sala sporturilor din Timişoara interpretînd la chitară **Cîntecul Pat şi Balada lui Fărîmiţă Lambru**, el a reuşit să fie dramatic, tragic, prezentîndu-se deci ca un actor de o aleasă ţinută artistică, ca un om care nu cultivă umorul de dragul umorului.

Grupul format din Karol Horvath şi Erika Jozsa a avut alături, datorită regretabilei şi nejustificatei absenţe a lui Alexandru Dobrantszky, pe aceiaşi Radu Gheorghe. Recitalul lor caracterizat printr-o aleasă cultură muzicală, prin culoare şi ritm a fost şi de această dată superb, chiar dacă împreună cu Radu Gheorghe ei nu reuşiseră să repete nici măcar un minut. Recitalul lor a cuprins : **Noi, muritorii, Pasăre, Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare** şi mai nou lansatul **Joc.** Avîndu-i alături şi pe Dan Andrei Aldea, noul grup compus din Valeriu Sterian şi Evandro Rosseţti s-a prezentat într-o mare formă iar partea ultimă a recitalului, aceea în care s-a cîntat **Nopţi** şi Adrian Păunescu şi-a spus poezia **Manifest pentru sănătatea pămîntului** rămîne greu de uitat pentru cei prezenţi. Prezentat frumos şi exact de către Adrian Păunescu („Un vechi şi fidel purtător al steagului curat şi muzicii tinere, angajată şi responsabilă"), Doru Stănculescu a cărui seriozitate ca om ne impresionează pe zi ce trece a reuşit minute în şir de mare virtuozitate cu **Cum se naşte un mit, Ai-hai, Scrisoarea soldatului de oriştande** (muzică din filmul **Porţile albastre ale oraşului**, al cărui scenariu este scris de **Marin Preda**) şi **Fără petale.** A fost alături de ei şi a fost excelent Sorin Minghiat despre a cărui comportare avem cuvinte foarte frumoase. Pe teribilele acorduri ale lui **Ai-hai**, Adrian Păunescu şi-a spus **Repetaţia povarb**, de astă dată pradă unor mari emoţii. A asigurat un final sfîrîitor unei nopţi ce se terminase şi altfel ce începuse Mircea Vintilă a cărui alcătuită sensibilitate, a cărui discreţie şi modestie ne fac să credem nu atît faptul evident că este cîntăreţ reprezentativ al generaţiei sale, ci acela că viitorul i-a întins o mînă puternică şi sigură şi că l-o va păstra multă vreme. Recitalul său a început prin piesa lansată în public la Cluj-Napoca **Dor de singurătate** (versuri Adrian Păunescu) şi a continuat cu **Dulce Românie, Ranul lui Manuc, Bade Ioane, Constantin şi Veronica** şi în urma cererii generale cu **Pămîntul, deocamdată.** De astă dată cîntecul cel mai frumos al anului 1975, **Pămîntul, deocamdată,** a fost prefaţat de recitarea poemului „Da, mai avem, de către autor, Adrian Păunescu, şi sală.

A fost cu adevărat o seară extraordinară a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar, condus de Adrian Păunescu, desfăşurată în faţa unui public extrem de avizat, a unui public venit să asculte şi să judece totul, a unui public interiorizat. Interiorizarea de care pomenim dovedeşte de fapt profundul adevăr al spuselor secretarului general al partidului tovarăşul Nicolae Ceauşescu, potrivit cărora omul nou nu este unul uniform, nu este unul şablon, nu este şi nici nu poate fi construit din lozinci fără conţinut, ci este unul activ, generos, complex, avînd sufletul deschis spre tot ceea ce înseamnă viaţă. Şi viaţă, după cum bine ştim, înseamnă totul. Considerăm că acest spectacol constituie o contribuţie — după puterile noastre — la pregătirile ce se fac peste tot în ţară pentru Festivalul „Cîntarea României" şi mai considerăm că promisiunea lui Adrian Păunescu „Vom reveni la Timişoara simbătă la decembrie 1976" trebuie neapărat respectată.

EUGEN SECELEANU

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ

Între clasic și baroc

Îmi propun aici un punct de vedere nu atît estetic cît moral asupra unor opere din istoria artei. Mă interesează ceea ce ele mă îndeamnă să gîndesc sau să simt. Pentru că o artă care nu ne propune să iubim lumina care încălzește geamurile muzeului mi se pare o artă inutilă.

Înțelepciunea măsurii, ziceau grecii. Există însă artiști care m-au făcut să mă întreb dacă nu cumva datoria noastră este mai degrabă excesul, pentru a spune altfel decît grecii și decît Poussin că un peisaj șiroind de soare merită dragoste. Istoria artei nu-i încadrează pe toți la baroc. Dar într-un fel sau altul ei au vrut să trăiască o pasiune pînă la capăt. Și cum am nevoie de un nume care să-i reunească, voi apela la semnul, dealtfel destul de labil, al barocului.

Începînd această rubrică, știu prea bine că mă simt atras spre cei care au mizat mai mult pe inimă ieri decît pe rațiunea clasică. Totuși, aceasta nu exclude nostalgia înțelepciunii și dorința de a-i urma sfaturile de cîte ori reușesc să cred că, odată cu vîrsta, am devenit mai apt să le urmez. Nu mi se pare deloc bizar că un îndrăgostit de baroc, așa cum a fost Eugenio d'Ors, cînd vizita un muzeu necunoscut se ducea întîi în ultima sală, apoi se întorcea la intrare declarînd că nu vede limpede decît acele lucruri despre care știe unde se termină.

Și pe urmă ar fi riscant să simplificăm prea mult. Gauguin e un pictor pe care nu vei izbuti să-l iubești, probabil, niciodată atît cît merită arta lui. Poate, din pricina răcelii cu care a primit vestea morții lui Van Gogh. Dar aceasta nu mă poate împiedica să văd în el un ciudat și fascinant Don Quijote tropical. Sau un fel de Rousseau al picturii. Să mi se ierte deci libertatea de a folosi alte clasificări decît cele obișnuite în exemplele pe care mi le voi da. Dacă repun în cauză noțiunile de clasic și baroc, o fac numai ca o problemă personală. Pentru a evita încă o dată între ceea ce ne spune fața uzată a zeilor greci și cei care au dat statuilor o inimă lacomă.

Între lance și scut

Iar pe toți zeii că nu aș renunța la Frumusețe pentru toată puterea regelui Persiei, declară un personaj al lui Xenofon. El nu mințea. Și nu era singurul care gîndea astfel. Nici în timpul asediului, troienii nu-și puteau reține șoaptele admirative la adresa frumoasei iubite a lui Paris cînd trecea pe străzile cetății, deși ea era pricina tuturor nenorocirilor. Iar faptul că trei dintre cele mai vanitoase zeițe ale grecilor apelaseră la un muritor să le judece frumusețea era cea mai bună dovadă că frumusețea era o categorie umană. Ca și fericirea. Nu ni se vorbește despre zei fericiți. Iar ce să fie frumos, ei trebuie să semene cu oamenii.

N-ar mai fi de adăugat decît că grecii au început războiul Troiei pentru că nu suportau să fie frustrați de frumusețe.

Dar să mai privim o dată statuia Atenei. Zeița înțelepciunii ridică lancea față în față cu care nu i-am dat destulă importanță și care ne va spune ceva nou. Spiritul clasic unește frumusețea și curajul. El nu ne propune o frumusețe nepăsătoare, ci o frumusețe care luptă. Surîsul statuilor grecești e înșelător.

De fapt, însemnele zeiței înțelepciunii sînt două : lancea și scutul. Iar pe scut e reprezentat capul Gorgonei care, în legendele grecilor, împietrea pe oricine îl privea. Astfel, anticii au vrut să spună, probabil, că înțelepciunea stă în felul cum Atena ține în cumpănă lancea și scutul. Deci, în echilibrul dintre curaj și prudență, dintre curaj și singurătate. Cu o mînă zeița ridică lancea, în vreme ce cealaltă strînge scutul. Cum zicea Seneca, limba adevărului este simplă. Și dacă n-am dat destulă atenție atributelor Atenei înseamnă doar că, din păcate, uneori nu găsim tocmai cuvintele cele mai simple. Cele de care ar depinde ca să nu așezăm nici o piedică între noi și lucruri.

Cît timp lancea și scutul cîntăresc la fel, echilibrul rămîne perfect, iar zeița are toate motivele să arate așa cum au întîțișat-o sculptorii, calmă și inflexibilă. Dar e destul ca unul din brațe să șovăie și vom avea altceva decît echilibrul clasic : lancea, despărțită de scut, se transformă în aripă ; sau scutul, nesusținut de lance, se transformă în zonă. Căci unii dintre cei care au ales excesul au ales lancea ; alții, scutul Atenei. Ei au fost fie prea imprudenți, fie prea singuri.

Spunem : înțelepciunea clasică. Niciodată n-am spune : înțelepciunea barocă. Putem spune oricum, nebunia barocă, visul baroc, libertatea barocă, zborul baroc, iluzia barocă, însă nu : înțelepciune. Cînd lancea sau scutul lipsesc, e inutil să invocăm numele Eladei. Barocul renunță la înțelepciune pentru a rîvni un mod de a se îmbăta de formele lumii sau va da zeițelor carne muritoare. Învățîndu-le, în schimb, să guste fericirea umană ; fericirea sau singurătatea, după cum el a ales lancea transformată în aripă sau scutul Gorgonei. Căci excesul barocului nu e totdeauna același. El poate însemna un exces de fast, de beție și zbor sau un exces de singurătate. Și în timp ce clasicismul stă sub semnul lui Anteu, barocul stă sub semnul lui Icar. Acesta e devorat de aripile sale și se îmbată de zbor. Aruncă scutul și transformă lancea Atenei în aripă. E ceea ce va face într-o oarecare măsură și barocul.

Așadar, grecilor le ajungeau un scut și o lance ca să spună totul. Și cînd brațele zeiței au obosit, buzele ei au început să surîdă.

Firește, ne-am putea aminti că nu numai Platon a fost discipolul lui Socrate, ci și Alcibiade care din multe puncte de vedere e un personaj baroc. Pentru a demonstra că nici o femeie nu-i rezista, turbulentul și seducătorul arbitru al eleganței la Atena și discipol al unui filozof descult și-a reprezentat pe scutul său de aur nu capul Gorgonei, ci un Eros cu fulgerul în mînă. Înțelepciunea clasică, s-ar zice, păstrează înlăuntrul ei o sămînță de nebunie barocă. Dar, poate că există aici un sens mai înalt. Obligate să pară nepăsătoare, statuile grecești sînt în realitate însetate de dragoste. De aceea, mai tîrziu, la Botticelli, zeița frumuseții va deveni femeie.

O clipă, amiaza de-afară îmi amintește cît de mult m-au uimit la muzeul Acropolei statuetele arhaice reprezentînd tinerele kore, purtătoare de ofrande, așezate în semicerc. Ele își poartă cu eleganță peplosul și surîd unei bucurii știute numai de ele. N-au nevoie să numească în nici un fel lucrurile din jur, ca și cum frumusețea lor ajunge să umple pămîntul.

Și din nou Atena ridică lancea. Și din nou simt că fericirea nu se poate întemeia numai pe surîs. Mai ales cînd surîsul devine melancolic. Și cînd știu că melancolia a fost adesea la originea unui exces.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

O dificilă pendulare

Regele Ioan de **Fr. Dürrenmatt**, după Shakespeare : tragedie-tragedie, nu-i ; dramă-dramă, nu-i ; comedie-comedie, nu-i. Este amestecul — nu la macro nivel, ci la acela intim celular — dintre substanța tragediei și substanța unei anume forme a comicului : ironia, oca lucidă și întristătoare. Piesa informează tragic și comentează comic. E un amestec blestemat care nici nu te umple de lacrimi, nici nu te strîmbă de rîs, dar îți amărăște sufletul, obligîndu-te să-ți observi subiectivismul. Piesă de graniță, piesă care transformă scena într-o muchie de cuțit.

Și totuși regizoarea **Letiția Popa** nu s-a sfiit s-o pună la temelia ultimului dumneei spectacol. Și foarte bine a făcut, pentru că luminile orgii **Teatrului Giulești** au desprins și reliefat din hăul de beznă al scenei nu doar un spectacol care se receptionează mai mult cu mintea decît cu simțurile, ci și talentul și limpezimea gîndirii autoarei spectacolului. Ca om din sală, ai momente cînd rîzi ca la o comedie și ai momente de cruțare, ca la o tragedie ; în general însă urmărești, și urmărești captat pentru că te obligă tonul piesei și al spectacolului, expunerea unui eseu lucid pe marginea unor întîmplări din istorie, dar care au semnificații și pentru vremurile și pentru obiectivurile umane contemporane.

Corado Nemreanu, în rolul regelui Ioan, sintetizează concepția întregului spectacol. Pe scena chipului său, pendulînd între comic și tragic se transformă din idee în existență omenească, în film[illegible]. Și pentru piesa lui Dür[illegible] și pentru spectacolul Letiției Popa, și pentru spectacolul lui Corado Nemreanu acesta e deosebit de reușit : felul în care se face trecerea de la tonul comediei la tonul tragic : firesc, lin și fără hopuri, unind două extreme într-un continuum dramatic. În acest spectacol își spun cu greutate cuvîntul și **Marga Angheiescu, Ion Vilcu, Vasile Ichim** și **Mircea Nicolae Crețu**. Și își spun frumos cuvîntul **Dana Comnea** și **Sebastian Radovici**. În pofida juneții, munca semnatarului scenografiei — **Octavian Dibrov** — atrage atenția prin măsura și eleganța cu care este făcută. Iar tocmai pentru că scenograful s-a preocupat și de grafica programului de sală, și aceasta este remarcabil, cu atît mai mult cu cît autorul textului — **Dinu Kivu** — a scris concis, esențial, limpede, exact ce și cît trebuia.

La curtea de oameni talentați și harnici ai tovarășei directoare **Elena Deleanu** are loc un regal artistic la care-s invitate largi mase populare de spectatori. Și-ar fi o greșeală să nu se ducă, fie că-s spectatori ajunși pe treapta rafinamentului și bunului-gust, fie că-s doar în marș spre ea.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Tănase Scatiu

La scurtă vreme de la ÎNDĂRĂTNICII de Sergiu Nicolaescu, iată o nouă ecranizare după un roman astăzi mai mult sau mai puțin uitat, și, iarăși, despre acea viață la țară (titlul original, dealtfel, al romanului lui Duiliu Zamfirescu după care a scris scenariul Mihnea Gheorghiu), o viață de tristă amintire care — chiar dacă întinzîndu-se pe o perioadă de decenii — rămîne cumplită.

Filmul regizorului Dan Pița — categoric unul dintre cei mai interesanți tineri creatori ai filmului românesc — desfășurat pe parcursul a două serii, își propune a arăta mai puțin viața țăranului propriu-zis, cît a opusului său, boierul, cu toată cohorta de asupritori care i-a însoțit dintotdeauna : jandarmul, judecătorul, parvenitul, politicianul etc. Din acest punct de vedere, universul filmului este oarecum închis, mediul descris cu minuțiozitate este unul singur, ceea ce nu ne împiedică să remarcăm o eleganță a narațiunii cinematografice, o încercare pe alocuri reușită a realizării unei galerii tipologice.

Detașat evident de restul personajelor — care nu sînt deloc puține ! — Victor Rebengiuc face un rol antologic, cu siguranță cel mai bun, mai complex, din întreaga sa carieră cinematografică. Celor ce vor citi de acum înainte cartea lui Duiliu Zamfirescu, sînt sigur, le va fi imposibil să separe imaginea eroului din proză de cea adusă de Rebengiuc pe ecran.

Foarte bune Cătălina Pintilie și Eliza Petrăchescu. Foarte buni, în roluri secundare, Dan Nuțu și Aristide Teică. **Absolut uluitoare**, într-un rol aproape de figurație, această mare actriță care se numește Carmen Galin !

Filmul este ambițios și e bine că este așa : ambițios în sensul propriu personalității lui Dan Pița, ambițios în ceea ce privește întregul colectiv de creatori în a ne oferi o operă personală, distinctă. În felul acesta acele lungimi poate inerente unei ecranizări-fluviu, a cărei acțiune se întinde pe parcursul unor ani buni — și care există și aici, mai ales în prima parte a filmului — sînt mai ușor de suportat, cu atît mai mult cu cît în cea de a doua parte tensiunea crește vizibil.

Cîteva secvențe, precum cea a trecerăturului la bătaie, moartea tinerei soții a Scatiului, uciderea Scatiului de către săteni în grajd — dar mai ales cheful monstru, oribil, de după plecarea ministrului — sînt, fiecare luate în parte, adevărate **bucurii** cinematografice.

De menționat, încă, decorurile — Helmut Strümer — și costumele Lidiei Luludis. Și de salutat, cu întreaga căldură de care poate fi capabil un cronicar de film în cadrul unui număr impus de rînduri, două veritabile personalități ale cinematografiei noastre contemporane : Adrian Enescu, autorul muzicii de film, și Nicolae Margineanu, un tînăr operator de excepție, care aici, în TĂNASE SCATIU, filmînd de foarte multe ori „din mînă", reușește nu numai adevărate tururi de performanță demne de a face să roșească de invidie operatori celebri ai lumii, dar demonstrează un simț, un gust plastic, o intuiție a culorii cu totul remarcabile.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

Artă decorativă

La sfîrșitul lunii octombrie a avut loc în sala Kalinderu vernisajul expoziției de artă decorativă organizată de Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" în cadrul căreia au fost prezentate publicului obiecte de ceramică, de sticlă, tapiserii executate de studenți (dintre ei amintim pe Ion Dore, Irina Georgescu, Victor Triaire). Această expoziție s-a bucurat de un real succes și a însemnat o pledoarie convingătoare pentru crearea în jurul nostru a unei ambianțe populate cu obiecte nu numai utile dar și frumoase, de o frumusețe simplă, necontrafăcută, în ton cu timpul pe care îl trăim. Vizitatorii au apreciat pe bună dreptate îndrăzneala și fantezia autorilor acestor exponate (servicii de cuai, de cafea, pahare etc.), capacitatea lor de a răspunde unor exigențe diverse ale publicului.

La conferința de presă care a precedat deschiderea expoziției, rectorul Institutului, conf. univ. dr. Vasile Drăguț, a informat pe ziariștii prezenți că această expoziție va fi continuată și cu alte acțiuni în scopul aplicării sarcinilor de partid cu privire la integrarea învățămîntului cu producția, pentru modernizarea învățămîntului artistic.

Trebuie să subliniem însă că aceste acțiuni nu trebuie să rămînă în sfera de cunoștință a unui cerc restrîns de oameni de strictă specialitate. E necesară — așa cum dealtfel s-a și arătat la conferința de presă amintită — o propagandă eficientă în rîndul cumpărătorilor care nu de puține ori nu discern între un obiect într-adevăr frumos și un produs al kitsch-ului. De asemenea, o interesare a unor întreprinderi pentru realizarea în serie a celor mai izbutite produse concepute de studenți ar însemna un sprijin pentru acest ansamblu de acțiuni menite să apropie și mai mult activitatea Institutului de problemele legate direct de viață, de cerințele societății noastre, ale epocii în care trăim.

GEORGE ARION ■

Emil Reus și Eugen Cristea pe scena teatrului din Timișoara în spectacolul cu piesa Nu sîntem îngeri de Paul Ioachim.

Cronica melomanului

„Mai e mult pînă în clocotul mării?"

Ca și cum vuietul și zumzetul lumii, cu neliniștea și magma ei fierbinte s-ar afla pe buzele lui Iona din tragedia lui Marin Sorescu, sau ca și cum toți oamenii, cu mîinile la tîmple, bîntuiți de furtuni interioare și împinși în larg s-ar trezi vorbind prin noapte și întrebînd : „Mai e mult pînă în clocotul mării ?", așa s-a auzit duminică seara în premiera mondială, opera „Iona" de Anatol Vieru. O întîmplare fericită m-a făcut să fiu martorul primei lecturi, acum mai bine de zece ani, a piesei „Iona" de Marin Sorescu prin care gîlgîie toate mările și toți peștii lumii ce se înghit unii pe alții, toate lumile care se cuprind și se devoră unele pe altele, într-o continuitate pusă sub semnul „veșnicei mișturi", pînă la sacrificiul suprem, cînd eroul se sfîșie pe sine ca să se elibereze înăuntru, căutînd lumina în sine. Am fost tentat atunci să interpretez „Iona" ca o experiență literară pusă sub semnul filozofiei existențialiste. Existențialistă sau nu, piesa lui Marin Sorescu deși apelează la parabolă, smulge cu durere din viața de toate zilele o tragedie pur omenească.

„Iona" era de la început o simfonie. Trebuia să vină cineva să o atingă și ea să înceapă să cînte. Trebuia să vină cineva să-i pătrundă spiritul, să-i pună metaforele pe note și să o transcrie pentru orchestră, pentru cor și pentru trei voci bărbătești ca să o facă operă, adică să o dedice celui mai complex gen de spectacol. „Iona" era de la început o simfonie în care se amestecau burlescul, tragicul și sublimul într-un echilibru gîndit și calculat de un mare poet, într-un geamăt prelung ca o agonie și în cele din urmă într-o expiație în stare să limpezească oglinzile tuturor conștiințelor. Muzica lui Anatol Vieru — construcție sonoră monumentală — a proiectat cuvintele monologului exprimat de Iona în spațiu ca niște nori, ca niște goluri de aer, ca niște galaxii, ca niște pești, ca niște păsări plutind prin respirația noastră și dîndu-ne ocol într-o amenințare sau într-un avertisment. Meditația sa sonoră are tensiunea clocotului mării, a adîncurilor pline de naufragiile propriei noastre memorii, propriei noastre existențe, dar și imponderabilitatea rece a spațiilor interstelare. Opera lui Anatol Vieru este un eveniment muzical fundamental. Ea ține deja, din seara zilei de 31 octombrie, de istoria muzicii. Ea se completează plastic cu meditația filozofică a graficianului M.C. Escher care aprinde pe ecran filmul evoluției noastre spre o civilizație aflată la răscruce. Și mai ales prinde viață printr-o interpretare fierbinte a instrumentelor dirijate de Ludovic Baci, a corului „Madrigal", a soliștilor George Crăsnaru, un artist de mare sensibilitate și inteligență, Florin Diaconescu și Pompei Hărășteanu.

În final, cînd apele se retrag, cînd ultimele acorduri se prăbușesc în sală, ai senzația că orchestra se ridică din nou la lumina realității concrete ca de pe fundul mării, ca de pe fundul luminii.

A. DOHOTARU ■

Puncte de vedere

Poluare sonoră

Nu cred că este normal (și nici un fel de argument din cele vehiculate deobicei de muzicieni, de diletanții culturii muzicale nu mă poate convinge), nu cred că este normal, logic, artistic, etic să săpăm, să banalizăm, să distrugem comorile marii muzici ..

Cred că Preludiul în Do major de Bach, prima pagină a Simfoniei 40 de Mozart, principala temă a Neterminatei lui Schubert, minunatele motive din Sonata în La major de Mozart, Simfonia a V-a de Beethoven, copleșitoarele acorduri ale Concertului în si bemol minor de Ceaikovski, Habanera din Carmenul lui Bizet, Dansul focului de De Falla au fost gîndite, sculptate și învesmîntate în haine **definitorii** și **definitive** de marii lor creatori și în aceste structuri, de nezdruncinat fără a distruge înseși temeliile acestor opere au fost **autentificate** de istoria culturii muzicale.

A prelucra aceste piese este un sacrilegiu egal cu acela prin care un sculptor amator din zilele noastre s-ar atinge de comorile artelor plastice sau ale arhitecturii pentru a demonstra cum poate folosi... ei marmora lui Phidias și Michelangelo.

Tot ceea ce fac aranjorii de muzică ușoară în această direcție, (și nici unul dintre ei nu cred că-și înclină fruntea în sala de concert ascultînd marile meditații sonore ale omenirii) **nu este decît semn de sărăcie spirituală...** Desigur... Uneori, temele clasice dobîndesc valențe noi... Parafrazele par frumoase, chiar ademenitoare pentru orele de odihnă și a spiritelor riguroase. Dar frumusețea lor se datorează numai frumuseții temelor și temele acestea ce aparțin lui Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Ceaikovski nu trebuie distruse, înnoroiate, uzate.

Pentru un autentic iubitor de artă aceste teme nu pot fi legate decît de un singur, inatacabil, fenomen muzical, iar prelucrările se vor pierde, așa cum se pierde în timp orice producție aparținînd teritoriilor muzicii facile...

Dar din păcate, pînă se vor... pierde polucează amarnic, pun nămol pe sufletele și amintirile noastre...

Știu că rîndurile acestea nu pot face practic nimic, și că valurile „prelucrărilor" abil comercializate se vor năpusti în continuare asupra noastră... E prea puternică otrava kitsch-ului pentru ca niște simple cuvinte să poată servi drept ant dot

Vor sări din nou aranjorii și instrumentiștii lor demonstrîndu-mi, cu nu știu ce rezultat al unui sondaj sociologic, cît de mulți tineri... vor să asculte Simfonia 40 de Mozart după ce au ascultat una din minunatele ei teme scălimbăiate de un „specialist" în... ritmul secolului.

Eu cred că cineva care adulmecă doar ritmurile muzicii ușoare are nevoie de Simfonie în sol minor de Mozart, după cum nu cred că cineva care iubește **realmente** Simfonia 40 și are nevoie de ea, nu drept fond sonor pentru activități extramuzicale, **ci drept izvor de liniște, meditație și putere spirituală** mai poate asculta o melodioară... bazată pe prelucrarea acestei teme...

Îmi vor răspunde probabil înfocații adepți ai prelucrărilor... Îmi vor ține mulți lecții despre înalta valoare... pedagogică a acestor „prelucrări"...

Orice transformare a tematicii clasice în ritmuri de muzică ușoară, orice interferențe pe acest plan, ale celor două genuri, **rămîn,** cu toate rezonanțele, cred eu, **un fundamental act de incultură** și, cel puțin, o supremă demonstrație de sărăcie creatoare... din partea „tălmăcitorilor".

IOSIF SAVA ■

„Direct la inimă"

— **Valeriu Sterian, a trecut** cîtăva vreme de la ultima noastră convorbire publicată în Flacăra, vara trecută. Între timp ai compus și lansat alte cîteva cîntece ; ți-a apărut în acest interval un disc care atestă mijloace de expresie ajunse la maturitate, un stil conturat, cu multe elemente proprii : iată tot atîtea motive pentru care mă simt încurajat să te abordez pentru o nouă discuție, în ciuda felului tău de a fi, ca să zic așa, folosind un eufemism, puțin „neprietenos". Să vorbim despre muzica tînără, despre responsabilitățile ei, despre angajamentul ei social și politic. Să fie acesta un dialog care să depășească cadrul strîmt al temei și să ancoreze într-un context mai larg, cultural. De acord ?

— Eu nu pot să devin mai inteligent decît sînt ; nu mă pot monta să fiu o mare personalitate care dă răspunsuri inteligente, forțate. Să rămînem, mai bine, pe făgașul unei discuții sincere, amicale (chiar dacă zici că sînt „neprietenos") ; să nu călcăm altfel, mai apăsat. Nici măcar nu am pretenția că asta ar fi modestie. De fapt știi care-i chestiunea ? Din cele ce vom spune noi aici nu trebuie să reiasă că aș fi — vezi doamne ! — un model. E vorba în fond doar de muzica pe care o cînt.

— Există poate și un alt domeniu în care te-ai afirmat public ?

— Ce alt domeniu ? Sînt încă student, ce-i drept, în ultimul an, la filozofie, secția psihologie. Abia mi-am ales proiectul de diplomă. Se cheamă „Tulburări de voce la cîntăreți și actori", lucrare la logopedie. Mă preocupă nu numai datele cauzale ale problemei ci și implicațiile vocii și ale folosirii ei asupra personalității umane, pornind de la schimbările provocate de conformația aparatului vorbirii, de timiditate, de modul de viață, de comportament etc. Vreau pe de altă parte să realizez o paralelă între folosirea vocii la cîntăreți și actori. De aceea îi urmăresc cu multă atenție pe mulți din colegii mei din cenaclu — bineînțeles fără ca ei să știe. Aș putea desigur să-ți comunic unele din rezultatele observațiilor mele, dar numai sub rezerva de a nu le publica.

— Ce-ai mai compus în ultima vreme ?

— Ultimele mele piese, pe care dealtfel le-am și făcut cunoscute publicului sînt : **Antirăzboinică,** și **Problema e una,** ambele pe versuri de Adrian Păunescu.

— Am avut impresia, după ce le-am ascultat, că ele marchează decisiv optiunea pentru un folk special, aș zice mai apropiat de muzica pop.

— În **Antirăzboinică** am renunțat la acordurile obținute de folk și am apelat la acorduri mai penetrante, de chitară electrică. Iar linia melodică e susținută mai ferm de bas și tobe. **Problema e una** reflectă o preocupare permanentă de a introduce în muzica folk (pentru că în ultimă instanță tot cîntăreț folk rămîn) tendintele muzicii pop, fără ca prin asta să creez și să cînt însă muzică pop. Chitara rămîne în continuare „rece", iar textul pe primul plan ; muzicii mele eu îi zic „folk progresiv".

— Oricum i-ai zice muzicii pe care o practici, decisivă rămîne, cred eu, ambiția ei de a face „educație prin cîntec". Te socoți un cîntăreț angajat ?

— E de la sine înțeles. Muzica mea încearcă să exprime idealurile înalte, curate, înălțătoare ale tinerilor cărora mă adresez, fără a fi didactică însă. Aș vrea ca ea să placă, să ajungă direct la inimă, să emoționeze întîi și să convingă apoi. Cu alte cuvinte mă educ pe mine pentru a putea educa pe alții și îmi ideea aceasta simt că tot ceea ce spun trebuie să fie adevărat, nu mimat ; redat simplu și direct, nu sofisticat, ermetizat. Aceasta e doar una din calitățile primordiale ale folkului, nu ? Ar fi bine apoi dacă muzica mea ar fi un reflex ideal, transfigurat al universului imediat, al realităților noastre de zi cu zi. Al spiritului revoluționar care animă tineretul. Într-un fel cred cu tărie în faptul că muzica mea e un îndreptar pentru a putea rămîne noi înșine, pentru a ne putea păstra puri și nealterați, pentru a vibra la tot ce-i bun, înălțător și frumos, la sentimentul istoriei și patriotismului (Ion Horea : **Cu iubirea de moșie**), al libertății responsabile, profunde, conștiente și angajate. Valorii estetice intrinseci a cîntecului folk trebuie să i se adauge neapărat o pledoarie extrinsecă pentru valorile morale ale omului, pentru responsabilitatea lui socială și politică.

— N-aș vrea să uităm, în același timp, sentimentul dragostei, pe care penibilul unor texte de muzică „lejeră" se străduiește în zadar să-l banalizeze, să-l discrediteze. Cum crezi că se poate cînta astăzi dragostea fără a se cădea în desuet, în penibil ?

— Întrebare grea. E dificil să dai lecții despre cum trebuie cîntată dragostea. Oricum, hotărît lucru, nu în felul în care o fac unele texte de muzică ușoară. Cred că dragostea trebuie redescoperită mereu, așa cum e ea, cu emoție, cu farmec, cu mister chiar, simplă și necontrafăcută, autentică, așa cum o simțim fiecare sau cum ar fi bine s-o simțim, așa cum de fapt o cîntă de secole poporul nostru. În fond pentru folkist, în ultimă instanță, ca și pentru poet, e o chestiune de simțire, de talent și de inspirație.

— La ce lucrezi în prezent ?

— Am gata mai multe melodii, cu orchestrație cu tot, cărora le caut texte potrivite. Aș putea desigur foarte ușor să apelez la volumul de poezii al poetului X, să zicem, dar mie îmi place să mă exprim pe mine chiar și prin intermediul versurilor semnate de un altul. Mai mult, e vorba de faptul că doresc, că vreau să fiu mereu nou, cu ardoare, cu încăpățînare chiar. Nu mi-ar plăcea să repet ce-au spus alți cîntăreți de folk. De aceea aleg cu mare grijă textele, atunci cînd nu le pot compune eu, așa cum ar fi ideal. Mă chinui mult să scriu acum un cîntec de dragoste, cu text propriu. Fac eforturi considerabile, vă rog să mă credeți, de a evita locurile comune, banalul, uniformizarea. Așa ca în **Fără petale** a lui Doru Stănculescu, printre puținele frumoase cîntece de dragoste.

— Ce-ți mai place din muzica noastră tînără ?

— N-o să mă crezi, se zice despre mine că aș fi un egoist, un ranchiunos. Nu-i adevărat. Îmi plac mulți dintre tinerii noștri muzicieni. Îmi place Dan Aldea cu **Om bun,** cu **Balada criticului muzical,** cu **Spune-mi** și cu altele pe care le cînt și în concertele mele. Am în repertoriul meu și piese de Doru Stănculescu, de Evandro Rossetti care nu e deloc facil așa cum e muzica formației **I Pooh,** ascultată recent.

— Dar care a avut succes...

— A avut. Dar la noi sînt formații mai bune, **Savoy** de exemplu.

— Ce **nu-ți** place din muzica noastră tînără ?

— Mă deranjează faptul că ori de cîte ori deschid radioul, la emisiunile de după-amiază dai peste pseudocîntăreți folk. Dar dacă în muzica aceasta au apărut autentice valori — Vintilă, Florian, Stănculescu, Marcela Saftiuc, — care în același timp au făcut și pionieratul acestui gen la noi, nu e drept să fie promovate intens tot felul de false valori. Sosise mai demult momentul dar acum e absolut nevoie ca cineva, critica de exemplu, să atragă atenția celor care lansează și promovează cîntăreți folk să aibă mai mult discernămînt. Să nu dăm tot timpul peste Adrian Antonescu, peste Călina Anastasiei, la Clubul de pe strada Eminescu, sau la Mamaia, peste Zoe Alecu la care n-am remarcat decît o doză mare de tupeu...

— Începi să te recunosc.

— Devin rău ? N-aș vrea să se înțeleagă că dacă acești „cîntăreți" nu vin la Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar neapărat sînt slabi, și că dacă ar veni ar fi buni — așa cum încearcă să insinueze unii că ar fi politica noastră în cenaclu. Nu. Pur și simplu falșii cîntăreți folk, imitatorii, apar precum ciupercile și a venit vremea să fie stopați.

— Cum apreciezi momentul actual în muzica noastră tînără ?

— Am mai răspuns și anul trecut la întrebarea aceasta. Situația e cam aceeași. În plus faptul că Cenaclul Flacăra care este principalul teren de manifestare (dar nu singurul) al muzicii noastre tinere a ajuns la a 200-a manifestare e grăitor de la sine. Muzica tînără s-a impus definitiv, și-a conturat stilul și mijloacele, și-a format un public exigent, generos, cald în manifestări. Pe de altă parte socot că dacă folkul, apărînd din muzica pop a atins o strălucire maximă, situația se va reechilibra în curînd ; muzica pop vine, cum se zice, puternic din urmă. Îmbinarea folk și pop în concert e preferabilă obișnuitelor șușe cu soliști.

— Ce loc ocupă muzica ta în contextul muzicii noastre tinere ?

— Eu încerc să fiu acolo, în zona aceea care să exprime fapta adevărată a muzicii tinere.

— Ce-ai vrea să știe publicul despre tine ?

— Că sînt un foarte mare timid și că niciodată nu încerc să trișez. Vreau să fiu cu orice risc eu însumi.

— Suporți constrîngerile ?

— Nu. Dar citeodată sînt nevoit să le accept.

— Sper că nu te supără dacă încheiem aici interviul nostru ?

— Nu.

NICOLAE SPIRESCU ■

O muzică pentru timpul românesc

Se plîngeau vreo cîțiva mai slabi de înger că recentele turnee ale unor formații la noi vor demobiliza și submina muzica pop românească. Și de ce să nu mărturisesc, asistînd la spectacole, în primele minute mi-era o frică... Boxele acelea uriașe și toată aparatura de pe scenă, pupitrele gigant din sală și modernele instalații de lumini, unele cu înălțare-coborîre pneumatică, toate cu reglaj de intensitate prin tiristoare și dotate cu filtre de culoare interșanjabile de la distanță etc, etc, toate îmi produceau amețeli, gîndindu-mă la **aceiaia concurență în care apar** de fiecare dată, în fața aceluiași public, **grupurile noastre.** Perdelele de fum ale lui **L. Pooh** sau focurile bengale ale grupului **Omega,** baterriile transparente ale lui **Demis** și cele circa 100 de instrumente de percuție pe care le mînuia **Antonio Guilherme de Souza Franco,** atitea și atitea altele puse în slujba a ceea ce numim SHOW POP (chiar dacă de ele ar trebui să beneficieze și muzica ușoară și poate alte domenii alăturate), **m-au incintat** pe tot parcursul concertelor dar m-au inspăimîntat **doar la început.** Pe măsură ce primele impresii se estompau, pe măsură ce ascultam această muzică despre care se scrie pe pagini întregi prin marile magazine ale genului, mîndria îmi umplea mintea și inima. Oamenii noștri sînt buni, mulți sînt foarte buni, unii excepționali. Tehnica instrumentală a muzicienilor noștri este mai presus de discuție, chiar dacă uneori nu știm să o utilizăm cu maximă eficiență. Apoi, nativ, talentul și muzicalitatea „alor noștri" nu sînt mai prejos de nivelul celor pe care i-am ascultat aici sau aiurea. Da, voci avem mai puține, nici nu le-am căutat și nici n-am reușit să le păstrăm, dacă le-am avut. Pentru că viața unui grup pop este departe de a fi ușoară ; chiar și solistul vocal participă la încărcarea-descărcarea și montarea sutelor de kg de aparataj, dar și la cheltuielile cu achiziționarea aparaturii care, am mai spus, sub 150 000 lei nu acoperă nevoile de „sound" într-o sală cu peste 1 000 de locuri. Așa că în popul nostru avem destui „ingineri" (autodidacți sau cu Politehnică), care și-au construit, reparat și întreținut aparatura muzicală. **Sfinxul** și-a construit un **moog,** primul din țară, dar și „conservatoristul" **Sorin Tudoran** și-a făcut o stație de 500 W și și-a zidit singur geamurile dintr-o cameră pentru a nu fi mutat de vecini. **Avem deci o dragoste nebună de a cînta,** nu ne îndoim sub greutăți și-au fost destule și mai sînt. **Avem apoi o incredere sublimă în muzica noastră și în viața noastră** și sigur de aceea cîntecele noastre nu pling biata noastră inimioară ci ele se cheamă **„Cei ce ne-au dat nume", „Omagiu", „Legenda Sarmizegetusei", „Veniți în noi"** sau **„Copiii păcii".**

Trebuie ca **ARIA** să continue această acțiune în care ne prezintă cîteva dintre cele mai bune trupe ale domeniului (urmează **New Seekers** în noiembrie și **Locomotiv GT** în decembrie), **asigurînd Capitalei** noastre **o viață culturală demnă** de renumele ei și de timpul în care trăim. Popul românesc are nevoie de confruntări internaționale și este păcat că doar **Phoenix, Sfinx, Savoy** și **Romanticii** au fost sporadic ambasadorii noștri în străinătate. Acum, la începutul de toamnă, grupurile lucrează intens, se finalizează pregătirile muzicale, cele tehnice și ele, în măsura posibilităților. **Lipsește încă impresarul. ARIA,** cu cele cîteva turnee pe an, în provincie numai, nu poate acoperi „foamea" de muzică a milioanelor de tineri. **ATM**-ul, instituție care de drept girează activitatea membrilor ei, este în ultimul timp mult prea timidă și este păcat. Noroc cu alte instituții de spectacol, care-și salvează și planurile financiare cu această ocazie, cu diferite lăcașuri de cultură sau chiar de... sport. **O mențiune specială** pentru cîteva redacții care au știut să-i atragă pe muzicienii pop și folk în acțiuni cu puternic efect educativ **(Flacăra, Săptămîna, Scînteia tineretului, Luceafărul** sau **Tribuna).** O astfel de colaborare, de CONTINUITATE și de SCOP, dă și poate da roade de mare importanță pentru cultura și educația noastră ; un singur exemplu, **Roșu și negru** va realiza un spectacol total (pop, folk, recitare, dans modern, proiecții dia și film etc.) închinat sărbătoririi Independenței, spectacol care va fi prezentat în marile întîlniri organizate în anul viitor de către ziarul **Scînteia tineretului.**

AUREL GHERGHEL ■

PENTRU RESPECTAREA ÎN VIAȚĂ

Intr-o societate care pune mai presus de orice etica și echitatea, într-o societate în care triumfă munca cinstită și omenia, dreptatea și repartiția pe măsura aportului la edificarea civilizației socialiste, într-o societate mereu perfectibilă și în care omului i se creează toate premisele pentru o dezvoltare multilaterală, în spirit umanist, revoluționar, viața nu lasă nesancționate abuzurile, abdicările, abaterile, încălcările legalității și manifestările individualiste de tip burghez. Trăim o epocă de transformări profunde în atitudinea oamenilor față de îndatoririle ce le revin, față de răspunderile lor politice și sociale, față de propria lor evoluție în plan etic și profesional. Înregistrăm zilnic argumente semnificative pentru amploarea acestei revoluții permanente a omului angajat în sensul progresului prin depășirea condiției sale, prin depășirea normelor de muncă, prin lupta pentru calitate și pentru accelerarea ritmurilor de producție, prin forța de mobilizare în marea întrecere socialistă, prin reperele de exigență ale opiniei publice în raport cu sarcinile de plan, în raport cu fenomenele negative, parazitare, care frinează evoluția. Devenind cu toții în aceeași măsură liberi și răspunzători, egali în drepturi și în datorii, asumîndu-ne conștienți sarcinile complexe ale făuririi viitorului nu prin programe utopice care alienează omul, ci prin planificări riguroase, concrete, științifice, unde fiecare individ își trasează destinul cu exactitate orară și morală, devenim de fapt creatorii propriei noastre istorii. Și istoria se scrie cu oameni întregi, cu ambiția programatică de a aspira spre desăvîrșire. Departe de noi ideea că trăim într-o societate unde totul merge perfect, societate din care contradicțiile au fost excluse și realitatea are culoare roz. Lumea, luată pe îndelete, ne pune în fața unor contraste încă grave, complexe, de la individ la individ, evoluția calității vieții nu se face în raport direct proporțional cu evoluția trăsăturilor de caracter; mentalități vechi, cu unele rădăcini istorice sau de împrumut, duc la unele excrescențe și malformații, la unele manifestări cu caracter inframicrobian în existența socială, manifestări trecute uneori cu vederea sau pur și simplu hrănite cu indiferență.

S-a dovedit că orice abatere de la principiile Codului eticii și echității socialiste rămasă nesancționată generează sau poate să genereze erori care se învecinează cu sancțiunile penale și de multe ori reclamă imediat intervenția legii! Printre viciile moștenite sau dezvoltate pînă la forme monstruoase uneori se află, desigur, abuzul. Abuzul derivat din prerogativele funcțiilor în care au fost aleși sau promovați unii oameni, hipertrofierea unor atribuții, încălcarea normelor de muncă și, mai ales, a celor de etică și echitate! Abuzul de a fi mai mult birocrat decît om, abuzul de a nu munci, abuzul de a lăsa pe alții să hotărască, abuzul de a fugi de răspundere, abuzul de a pretinde mită, abuzul de a sancționa fără judecată temeinică, abuzul puterii, abuzul de încredere, abuzul de a încălca legea, abuzul de a fi „unii mai egali decît alții"!

În rîndurile care urmează ne propunem să sancționăm public cîteva din aceste manifestări.

Cerneala simpatică a născut următoarele cuvinte: PROCURATURĂ • MILIȚIE • MIȘCA • MITĂ

Caracterizare : „din documentația serviciului nostru de personal constatăm că dr. MIȘCA GHEORGHE este medic de peste 24 ani, iar ca angajat în specialitatea de ortopedie traumatologie în secția spitalului județean Arad lucrează de peste 22 ani.

În decursul anilor și-a acumulat cunoștințe teoretice și practice și de tehnică chirurgicală de un înalt nivel (...). A lucrat în secție ca medic specialist și în sala de operații în repetate rînduri, ca șef de echipă chirurgicală demonstrînd prin operațiile obținute excepționala calitate de specialist chirurg ortoped. Are un reputat prestigiu profesional care a contribuit în bună parte la prestigiul de care se bucură secția de ortopedie și traumatologie a spitalului județean (...). Este un element conștiincios, ordonat și disciplinat".

Semnează : medic primar MATEOC ARON, director adjunct, și doctor UDUBEC IOAN — (Caracterizarea aparține Direcției sanitare a județului Arad, poartă numărul 7 196 și e datată în 1 octombrie 1976 — N. A.).

Doctorul Gheorghe Mișca : născut în 1926 la Curtici ; termină Facultatea de medicină la Cluj-Napoca ; medic specialist la Spitalul de ortopedie și traumatologie din Arad. Asta e tot.

De ce e tot ? Pentru că, iată, mai există oameni din instituții arădene, care mai susțin că omul acesta, aflat, astăzi, la **o vîrstă**, n-ar fi vinovat de acuze ce i se aduc public. Cine este acest om ? Cine este acest om, așadar, acum bolnav de diabet, „internat" într-un sanatoriu — un spital de **detenție** ? Iată cine, urmărind o serie de fișe :

Septembrie 1975 : numita Elisabeta Hekman îi dă lui M.G. suma de 1 000 lei pentru soțul ei operat pentru o fractură de gambă.

Februarie 1976 : numita Ana Orar îi dă lui M.G. suma de 1 000 lei pentru a-i opera o fractură la picior.

Aprilie 1976 : numita Rozalia Schwartz îi dă lui M.G. 1 000 lei pentru el, și încă 1 000 lei **pentru alții...** (?!). Decalcifiere cocsartrozâ

Iunie 1976 : numita Matilda Drăgan, mamă a cinci copii minori, se internează împreună cu copilul Romulus, în vîrstă de 6 ani, cu anomalie a membrelor inferioare ; sînteni în 30 iunie. După operație, doctorul M.G. o atenționează pe Matilda D că „este de gardă" și să treacă „pe la el"... îi cere 1 000 lei **pentru el**, și încă 1 000 pentru alții.

Și, în sfîrșit : la 1 august, la spital este adus bolnavul Iovuță Pavel, în vîrstă de 74 ani, transferat de la Spitalul Gurahonț, cu diagnosticul T.B.C. genunchi drept; a fost internat la salonul cu numărul 16 ; doctorul Mișca a stat de vorbă cu el (doctorul Mișca recunoaște că bolnavul trebuie să fie operat sau să fie internat într-un sanatoriu pe litoral) ; este lăsat două săptămîni, nimeni nu se mai interesează de Iovuță ; din foaia de observație clinică generală nr. 13 878 reiese : la 1 august pacientul acuză dureri articulare. 3 august : durerile nu cedează ; 8 august : dureri accentuate ; bolnavul, intrigat, îi spune nurorii sale — Iosana Iovuță din Ineu — că „nu este tratat decît cu vitamine" ; la aceasta, colegul de cameră îi spune nurorii că, dacă vrea să **nu facă bătrînul bureți**, să ia legătura cu doctorul Mișca. Se ia această legătură. I se oferă doctorului M.G. 200 lei. I se răspunde că este prea puțin : trebuie să i se dea 1 000 lei, pentru că operația este „dificilă" !...

...În ziua de 14 august a.c., Iosana Iovuță se prezintă la procuratura Arad ; înainte de asta trecuse pe la miliție (făcuse rost, prin împrumut, de cei 1 500 lei !). Banii sînt marcați cu cerneală simpatică — textul poate deveni lizibil numai sub raze ultraviolete. Pune banii într-un plic, îi înmînează lui M.G. Acesta reține banii, plicul în care fuseseră împachetați îl aruncă în coșul de gunoi... Descoperit imediat apoi, recunoaște că a primit mită.

CÎT ?

Întrebare : Tovarășe director al Direcției sanitare, Romulus Vasilovici, i-ați atenționat pe dr. Mișca să nu mai condiționeze operațiile ?

Răspuns : Da. Încă în urmă cu 6—7 ani. Am crezut că s-a potolit.

La ora actuală, M.G. — așa cum am mai spus — se află internat într-un sanatoriu. Diabet evoluat, cu perspectiva de a pierde vederea. Este un caz grav, firește, însă grav ni se pare și faptul că niște oameni chinuiți de dureri, de boli, de necazuri nimeresc, la astfel de indivizi certați cu nobila lor misiune și care-și ignoră jurămîntul.

Căci dacă textul caracterizării de la începutul articolului nostru este adevărat, n-avem decît să regretăm cu atît mai mult faptele : fiind implicat în primiri de mită umilitoare — și pentru sine și pentru bolnavi și pentru meseria de medic ca atare — un specialist bun, cărula i s-au deschis porțile afirmării fără ca **statul** să-i pretindă nici o atenție bănească. Și dacă școala românească de jos și pînă sus e gratuită, cu ce drept, cu ce conștiință ajunge un medic să condiționeze serviciile sale de primirea miilor de lei ?

MARGA NEDELEA ■

Unde de la abuz la barbarie granița e numai aparentă

Ciudat cum, ajunsă în stăpînirea și folosința unora, legea devine un simulacru. Înaintea oricărei evacuări forțate, de pildă, lucrătorul ICRAL are obligația de a anunța întreprinderea evacuatului. De ce ? Fiindcă cetățeanul evacuat nu trăiește în imponderabilitate și societatea prin instituțiile ei este răspunzătoare de viața și condițiile de trai ale fiecărui membru al său. Evacuarea devine astfel o funcție de corectare în spiritul legii a vieții și nicidecum întreruperea ei schilodirea vieții. Iată o discuție între numitul Diaconescu, reprezentantul ICRAL, și tovarășul Mihai, reprezentantul întreprinderii, amîndoi aflați în virtutea retribuției pe care-o primesc în bizara împrejurare de a decide asupra vieții unui om, om ce în toate celelalte împrejurări ale vieții produce valori pe care cei doi nu le vor ști crea niciodată. Numitul Diaconescu, reprezentantul ICRAL, zice : „Tovarășe Mihai, am un om la dumneata pe care trebuie să-l evacuez. E vorba de Dobocan Mircea". Și tovarășul Mihai zice și el: „Am un pat liber într-o cameră, la cămin, evacuează-l !" Scurt. Ca stinga-mprejur. Și inginerul Mircea Dobocan trebuie să sară direct din Decizia de evacuare a numitului Diaconescu în patul așternut într-o cameră de cămin de tovarășul Mihai. Și într-o zi de septembrie, în timp ce inginerul Mircea Dobocan se afla în concediu legal de odihnă, la mare, numitul Diaconescu forțează ușa camerei în litigiu, își pune mîinile la piept și zice către Leon Popescu, cel care ceruse evacuarea: „Ai grijă, pui totul în saci și cari sacii în pod", ceea ce Leon Popescu și face, mai puțin grija. Îngrămădește adică viața intimă a inginerului Mircea Dobocan în ce apucă și aruncă totul în podul bioclului. S-ar fi cuvenit să se încheie un proces-verbal, să se facă un inventar al lucrurilor găsite și aruncate în pod, să se încredințeze cheia podului responsabilului de scară sau de bloc, să se încropească adică o aparență de legalitate și cît de cît de civilizație și omenie, sus-numiții însă n-au astfel de prejudecăți, mai mult: au judecăți de valoare. „aplicăm legea", zic, ca și cum poți s-aplici ceva ce nu înțelegi. „Pe dumneata, tovarășe Diaconescu, i-a strigat în față Mircea Dobocan, n-o să te iert și n-o să te uit niciodată. Popescu Leon este un primitiv și s-a comportat ca atare. Nu știe ce înseamnă umilință și n-are cum înțelege ce-i aceea demnitate. Dar dumneata tinzi să devii un intelectual, nu te pot ierta, cum ți-ai permis să mă umilești și să-mi nesocotești mîndria și demnitatea, cînd puteai atît de lesne să aștepți să mă-ntorc din concediu..." Numitul Diaconescu se jură pe sănătatea copiilor lui că n-a știut că Mircea Dobocan se află în concediu etc, etc.... Și de ce să nu-l credem și pe numitul Diaconescu că n-a știut că Mircea Dobocan se afla în concediu, sau de ce nu l-am crede adică și atunci cînd afirmă că în cariera lui a întîlnit zeci și sute de cazuri cînd viitorii evacuați pîndeau în spatele casei cu tîrnăcoape și pietre și că nu puține dintre ele l-au și atins ? Să-l credem ! Ceea ce nu înseamnă că-l putem și ierta. Îl izbăvim de acuzația de rea intenție. Îl izbăvim și de acuzația de rea-credință. Îi acordăm toate circumstanțele atenuante : așa se face de obicei etc., etc. Dar ce rămîne atunci, dacă nu barbaria, gestul neomenos de a pătrunde la umbra legii, numai a unela dintre ele, a Deciziei de evacuare, în intimitatea unei locuințe și de a cotrobăi, și de a privi unde n-are nimeni dreptul să privească și de a arunca lucruri și acte și amintiri și a le cără într-o cameră de pod, fără fișă de inventar, fără asigurarea că măcar acolo vor fi în siguranță fiindcă încredințează cheia lui Leon Popescu, omul care după ce a fost prieten cu Mircea Dobocan s-a dus și l-a reclamat, a cerut evacuarea lui și pe care, după cîte am reușit să constatăm la fața locului, îl urăște sincer și din toată inima. Inspectorul Diaconescu n-avea acest drept, conform altei legi care prevede prezența evacuatului și numai în cazuri de forță majoră, dar numai în cazuri de forță majoră, evacuarea în lipsă, n-avea a fi drept și gestul lui se numește abuz și, după cum vedem, de la abuz la barbarie granița este numai aparentă.

Ceea ce nu-l exonerează pe Mircea Dobocan de partea lui de vină. Vină ce se numește eludarea legii. Mircea Dobocan a socotit că om al muncii fiind, cinstit și apreciat fiind, are dreptul la 9 metri pătrați și deține acest drept ca oricare cetățean al țării, dar Mircea Dobocan socotind că are dreptul la 9 metri pătrați a mai socotit că are dreptul la anumiți 9 metri pătrați, aceia pe care i-a ocupat fără forme legale, numai pe baza vizei de flotant și a îngăduinței gazdei care, plecînd din oraș, i-a încredințat garsoniera. A vrut să forțeze legea și din păcate a fost susținut și încurajat chiar de cei care prin obligațiile lor de serviciu aveau datoria să-i atragă atenția, au spus însă: „lasă, ai spațiu acolo, aranjăm noi să-l obții definitiv și n-au mai avut grija angajatului lor, după concepția dăunătoare că pînă la urmă se aranjează într-un fel, nu-l va lăsa nimeni pe drumuri. Și timp de cinci ani de zile, Mircea Dobocan a frustrat statul de o parte din drepturile bănești ce i se cuvenau. Și iată încă o dată cum nemulțumirile și ilegalitățile, ca și abuzurile și punerea pe drumuri a unei armate de oameni se datorează necunoașterii legilor, înlocuirii lor cu logica individuală, cu bunul-simț și judecățile formale, care oricît de precise și adevărate ar fi, ele aparțin unui singur individ, în timp ce legea este pentru toți.

În urma anchetei noastre, cu sprijinul Consiliului popular și prin bunăvoința exclusivă a prim-vicepreședintelui Consiliului popular, tovarășul Stoianovici, inginerul Mircea Dobocan a primit locuință în schimb, o locuință temporară firește, pînă ce întreprinderea în care lucrează Mircea Dobocan îi va rezolva situația în conformitate cu drepturile legitime pe care le are.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cazul profesorului Naumescu

Despre profesorul Corneliu Naumescu, de la Școala generală Telega (Prahova), aș fi dorit să scriu în cu totul altă împrejurare ; fie și numai pentru faptul că a slujit aproape 30 de ani la aceeași școală. Rădăcinile lui, la catedră, seamănă cu ale unui stejar statornic, neclintit de nici o furtună. Și să nu ne închipuim că furtuni n-au fost ! Unele mai bat și acum și despre ele vom pomeni mai încolo. Ne gîndeam numai că statornicia profesorului Naumescu poate servi drept pildă multor dascăli mai tineri...

Așadar, filmul faptelor este următorul : întors de pe front, Corneliu Naumescu urmează și apoi absolvă cursurile Facultății de drept din București. Nevoi ale învățămîntului din acea perioadă, cît și opțiunea sa îl instalează la 15 septembrie 1949 la catedră. Pe parcurs se califică profesor de matematică, prin cursuri speciale, și timp de 27 de ani, învață copiii din Telega să socotească și să citească. La rîndul lor eleviî cresc și învață, ajung și ei profesori și-i urmează exemplul : se întorc la Telega pentru educarea noilor generații. La 9 noiembrie 1970, liniștea profesorului Naumescu este clătinată : primește dispoziția nr. 133, a Inspectoratului județean de învățămînt Prahova, prin care i se aduce la cunoștință că i se desface contractul de muncă, pentru motivul : **„nu ați obținut definitivatul în învățămînt"**. Profesorul este consternat : aleargă la inspectoratul județean, de aici la ministere, de la minister înapoi la județ, și din 1970, pînă în prezent, tot așa o duce. Un funcționar din minister, „mai mult să scape de mine", îl sfătuiește să apeleze la instanța de judecată. Se vede nevoit să consulte aceleași legi, care după interpretarea unora îi luau dreptul să profeseze, constată că legea e de partea lui, începe să scoată de prin rafturi și sertare adrese și dispoziții vechi, să adune probe, și în cele din urmă se adresează judecătoriei Cîmpina. Instanța judecă plîngerea „profesorului din Tele-

A PRINCIPIILOR CODULUI COMUNIST

ga", prin sentința civilă nr. 1109, din 17 mai 1971, îi admite contestația și desființează decizia Inspectoratului județean de învățămînt Prahova, ca „netemeinică și nelegală". În motivarea sa, instanța aduce următoarele argumente : **din adresa nr. 197 din 5 februarie 1969 rezultă că de la data de 15 septembrie 1949 profesorul C. Naumescu a fost încadrat și a funcționat pînă în prezent în calitate de profesor de matematică la Școala generală din Telega ; din adresa nr. 3407, din anul 1951,eliberată de fostul Sfat popular al raionului Cimpina, rezultă că potrivit deciziei secției de învățămînt a fostei regiuni Prahova, contestatarul, ca rezultat al examenelor de titularizare, din 16—20 noiembrie 1950, a fost promovat de la gradul 5 la gradul 4 ; din adresa nr. 7, din 5 ianuarie 1971, eliberată de Școala generală nr. 1 Telega, rezultă că pe perioada 1955—1959 profesorul Cornel Naumescu nu a fost programat la cursurile de perfecționare, primind retribuția de profesor definitiv, conform deciziilor nr. 1 din martie 1960 și nr. 1054 din 15 decembrie 1965, ale fostului Comitet executiv al raionului Cimpina.**

În urma acestor dovezi, a dispozițiilor H.C.M. 1059/1959, cum și din îndrumătorul Ministerului Învățămîntului, emis în baza acestei hotărîri, „rezultă că gradul didactic definitiv se acordă fără examen **celor care funcționează efectiv la catedră la data de 1 august 1959,** cu condiția să aibă îndeplinit un stagiu de cel puțin 5 ani în învățămînt, să corespundă în munca profesională și social-culturală și, de asemenea, **să fi absolvit** cursurile de perfecționare, **dacă au fost programați în acest sens.** În completare, articolul 15 din instrucțiunile Ministerului Învățămîntului, nr. 4168, arată : „cadrelor didactice programate la cursurile de perfecționare, dar care nu s-au putut prezenta din diferite motive, **precum și cadrelor didactice neprogramate, li se acordă gradul definitiv, fără examen,** după îndeplinirea celorlalte condiții."

În încheiere, instanța de judecată constată că profesorul C. Naumescu îndeplinește toate condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 1059 1959, astfel încît definitivarea în învățămînt trebuia să i se acorde **din oficiu.** Am transcris aici motivarea instanței, pentru că este vorba de o interpretare diferențiată a unor texte de lege. Lucrători ai inspectoratului județean de învățămînt, cît și ai ministerului nu sînt de acord cu o astfel de interpretare și atacă hotărîrea instanței cu recurs la tribunalul județean. Profesorul C. Naumescu apare și în fața tribunalului, plătește trenul, plătește avocați, își apără drepturile cîștigate prin munca de o viață. Și la tribunal, profesorul Naumescu are cîștig de cauză : **„este evident, se spune în hotărîre, că secția de învățămînt și cultură a fostului Sfat popular al raionului Cimpina nu putea încadra pe Cornel Naumescu ca profesor definitiv, la 1 martie 1960, dacă nu considera că acesta întrunește toate condițiile prevăzute de actele normative atunci în vigoare, pentru a fi salarizat ca profesor definitiv".** Mai mult, Comitetul executiv al fostului Sfat popular raional Cimpina, organ ierarhic superior, confirmă ulterior încadrarea lui C. Naumescu ca profesor definitiv, cu salarizarea corespunzătoare, de la 1 septembrie 1965. Așadar, obținînd gradul de profesor definitiv fără examen, în virtutea legii, a instrucțiunilor de aplicare, **încă din anul 1960,** în mod greșit i se mai pretinde acum să se prezinte la examenul pentru acordarea acestui grad. Și totuși i se pretinde. Dar lucrurile nu rămîn nici aici. Cazul profesorului Naumescu devine într-adevăr „un caz" : prin recursul extraordinar declarat de Procurorul General, bătrînul profesor, care mai are cinci ani pînă la pensionare, ajunge și în fața Tribunalului Suprem. Interpretată de cea mai înaltă instanță, legea este și de data aceasta de partea profesorului Naumescu : **„este evident,** se spune în hotărîrea Tribunalului Suprem, **că angajatul contestatar îndeplinind toate condițiile pretinse de citatele dispoziții normative, a dobîndit prin însăși efectul acestora, fără examen, gradul de profesor definitiv, chiar dacă nu s-a emis și o decizie de confirmare a lui în acel grad".**

Așadar prin decizia Tribunalului Suprem, nr 2099, din 22 septembrie 1973, în cazul Naumescu se face lumină. Profesorul este repus în drepturile pe care le obținuse prin eforturi proprii și prin efectul legii. Elevii săi, colegii se bucură pentru faptul că adevărul a fost constatat, hotărîrea investită cu putere de lege și autoritate de lucru judecat, trebuie aplicată fără rezerve.

★

...aprilie 1975. „Pentru a obține o gradație superioară, la care conform vechimii și caracterizărilor aveam dreptul, m-am prezentat cu o cerere la Inspectoratul județean de învățămînt Prahova. Conducerea Inspectoratului, prin adresa nr. 3214 din 2 iunie 1975, îmi face cunoscut că nu-mi poate acorda nici o gradație, **deoarece ministerul nu a emis o adeverință de acordare fără examen a gradului de profesor definitiv".** De aici înainte mi se pare că ori ambiția, ori ignoranța frizează ridicolul. Decizia Tribunalului Suprem spune clar și limpede ca lumina zilei că profesorul Corneliu Naumescu **a devenit profesor definitiv prin efectul legii și nu mai e nevoie de nici o altă decizie, nici chiar a ministerului care să-i recunoască acest grad.** Dar pentru funcționarii inspectoratului județean această hotărîre cu putere de lege nu are nici o valoare, este ignorată. Ei au nevoie de „adeverință" ; împing faptele dincolo de limita normalului și chiar a legalului. Pare de neconceput, dar profesorul Naumescu este nevoit să apuce din nou pe drumul de la început : costisitor, epuizant, disperant. Ne întrebăm, cine are oare interes în șicanarea acestui om care cu greu își mai ține nervii ? Cazul Naumescu, după lege rezolvat, devine iar „caz". Profesorul se adresează unor funcționari din Ministerul Educației și Învățămîntului, cere respectarea și aplicarea deciziei Tribunalului Suprem, un timp i se spune că „treburile se vor rezolva favorabil", trec 14 (patrusprezece) luni, profesorul așteaptă o soluție și iată că în sfîrșit mai apare o adeverință : „de la direcția învățămîntului general am primit adresa nr. 14601/1976, prin care **mi se neagă din nou drepturile cîștigate de mine în instanță".** Operativ, de data aceasta, Inspectoratul școlar județean Prahova, prin funcționarii săi, emite decizia nr. 117, din 25 iunie 1976, prin care profesorul Naumescu este coborît în schemă cu 30 de ani ; adică la gradul de profesor suplinitor. Ce dacă mai are cinci ani pînă la pensie ? Retribuția i se micșorează astfel cu 800 lei lunar. În plus, la orizont apare din nou spectrul desfacerii contractului de muncă În plus, i se impută și sumele încasate „în plus" de la data de 1 septembrie 1975.

—Unde ați mai apelat în această situație ?

— Am fost îndrumat să mă adresez tovarășului consilier Badiu, din minister ; înainte de judecarea procesului, dînsul se împotrivise categoric acordării drepturilor mele. Vădit deranjat, și pe un ton care cred că nu mi se cuvenea, după ce am slujit 30 de ani învățămîntul **tovarășul Badiu mi-a contestat din nou drepturile recunoscute de cel mai înalt for de justiție,** prevalîndu-se din nou de interpretarea personală a acelorași acte normative, interpretare infirmată de toate instanțele, în toate procesele cîștigate.

N. GRIGORE MARAȘANU

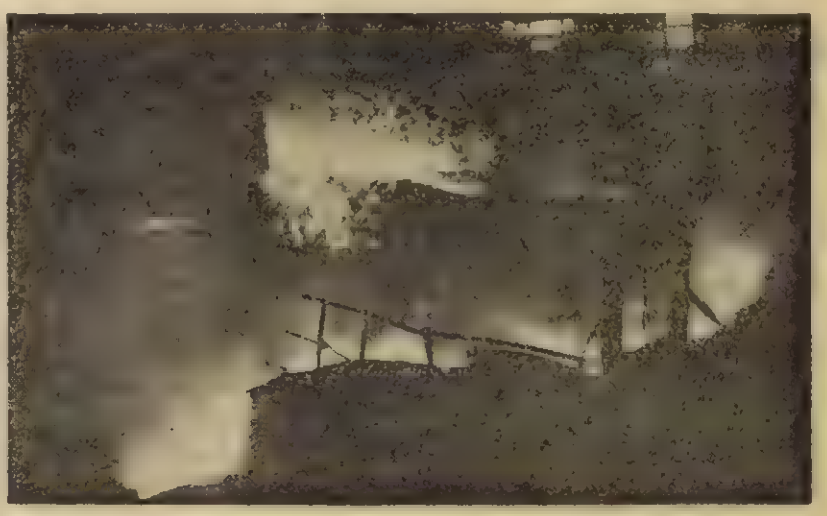

Un bărbat din Crivina coboară de la Porțile de Fier la „Porțile de oțel" ale fluviului

Era o vreme în Crivina, sat așezat în umărul dinspre partea inimii a fluviului, cînd flăcăii cei mai puternici și mai deschiși la minte nu dădeau doi bani pe altă meserie decît aceea de navigator. Era Dunărea pricina desigur, dar mai ales chemarea apropape materială a Porților, frumoase și crude deopotrivă, făcute parcă să pună la încercare bărbăția.

Cam pe cînd apele au început să se facă lumină, pilotul Petre Albu s-a tras pe lîngă casă, închizînd în amintire învolburarea năucă a apelor, încheind în fapt, cale de cel puțin o generație, tradiția familiei. Fiul cel mai mare, tot Petre pe nume, nu s-a desprins nici el de fluviu, e drept, căci îl avea în sînge, dar a coborît mai jos, de la Porțile de Fier la Galați, potrivindu-și la mînă o brățară necunoscută încă în șipetele cu bijuterii ale Albeștilor.

Aceasta a fost doar începutul. Cel de-al doilea fiu a plecat și el din Crivina să învețe să topească metalul . Rămăsese doar Constantin acasă, ca o speranță. Tatăl îl ajuta să crească, îngrijindu-i cu înțelepciune șireată rădăcinile...

N-a fost să fie așa însă, căci poveștile fratelui mai mare păreau a fi mai adevărate și mai pe măsura generației care a crescut odată cu Republica. A învins și de această dată, definitiv, irevocabil, oțelul.

Destinul lui Constantin Albu este asemănător cu al altor cîtorva mii sau zeci de mii de tineri. Cunosc multe biografii mai interesante poate decît aceea a maistrului care mi-a explicat nașterea bramelor la Turnarea continuă a Combinatului siderurgic, una din cele mai noi și mai moderne secții ale platformei așezate pe înălțimile Turighinei. Cunosc ciobani din creierul Vrancei care minuiesc astăzi aparatul de sudură ca de cînd lumea, știu chelneri care au schimbat restaurantul cu furnalul și care nu ultă astăzi să ceară restul pînă la cinci bani foștilor colegi de breaslă — cazuri-argument pentru orice pledoarie morală în slujba binelui și a adevărului despre viață.

Constantin Albu nu este de fapt un caz, o excepție. Experiența sa poate sluji însă ca antidot pentru nehotărîre și ambiții necontrolate.

„M-am făcut oțelar — îmi spune el — crezînd mai mult în izbinda fraților, decît în propria mea vocație. Unii vor să ajungă cîntăreți vestiți, poeți ai universului, stele de cinema. Să nu credeți că nu m-am încercat și eu în felurite chipuri... Am cîntat la trompetă, dar am avut tăria să mă ascult și să renunț la vreme. Imprim astăzi pe bandă de magnetofon muzica pe care mi-ar fi plăcut să pornească de la mine. Așa am ajuns și la aparatul de fotografiat în locul picturii și la cărțile lui D. R. Popescu și Adrian Păunescu, olteni de-ai mei, pe care mi-ar fi plăcut să le scriu eu... Ne naștem, cred, cu toate harurile pămîntului. Ele sînt însă ca semințele : se dezvoltă frumos numai în anumite brazde, pe un anumit soi. Cînd am încercat metalul am simțit că în mine crește, într-adevăr, ceva — ca o chemare. Dacă nu era așa, renunțam fără nici o clipire și eram astăzi poate navigator ca tata, aviator sau mai știu eu ce. Se vede însă că noi, frații Albu, nu știu cum s-a întîmplat, ne-am lovit cu toții de frumusețea acestei meserii, care ne-a mers la inimă..."

La 27 de ani Constantin Albu a devenit maistru. De patru ani băiatul acesta tînăr, cu căutătura deschisă, cu fruntea arsă de căldura metalului dospit în retortele combinatului, este de fapt un conducător, un comunist care la hotăriri decisive, care măsoară faptele și oamenii, încercînd, înainte de toate, să fie el însuși exemplu. A înțeles că oțelul este profesia sa și de cînd a priceput aceasta a urcat fără contenire, treaptă cu treaptă, metodic, rîvnind să atingă cu toată ființa virful.

A fost greu, a fost ușor sufletul ? „A fost greu — îmi răspunde el fără ezitare. A fost greu ! Și chiar acum, aici, la Turnarea continuă a combinatului, este greu. Nici nu știm dacă o muncă-muncă poate fi ușoară. Eu am făcut o școală profesională, dar n-a fost de-ajuns. Am simțit că nu ajunge. A trebuit să mă duc cu alți patru prieteni de-ai mei să mă școlesc și la cuptoarele Hunedoarei, în echipa lui Borăscu, unde am dat și peste un maistru, pe nume Ardeleanu, care m-a făcut să înțeleg că pîinea asta plămădită din oțel nu se mănîncă oricum. Eu sînt de multă vreme comunist, încă din anul al III-lea, și m-am amestecat, ca să zic așa, de cînd mă știu oțelar în problemele celor mai mari în fapte. Cînd mi-am dat seama că nu ajunge, că nu pot să fac un pas înainte dacă nu mi se limpezește pînă la capăt mintea, m-am înscris la seral și m-am însurat. Nu rideți, că se potrivește. Ai nevoie în viață de echilibru, cum ai nevoie și de carte A fost greu ! Ziua — lucru, seara — școală, noaptea — studiu. A venit și copilul, a venit apoi ceea ce vedeți aici, și care nu-i deloc simplu, Turnarea continuă — „porțile de fier" ale combinatului... Cine n-are chemare, forță, putere de concentrare și știință — n-are ce căuta printre noi. Asta v-o spun fără nici un fel de modestie".

De fapt, de fapt Albu s-a împotrivit de la început să se dea de exemplu. Mi-a vorbit mai întîi de prim-topitorul Viorel Busuioc, apoi de Costel Grecu, după aceea de Florin Berbecel și Jan Ureche. La notele biografice am ajuns mai greu, iar despre ultima lui tentativă de a interveni în procesul de turnare cu o soluție care triplează pur și simplu numărul de șarje segvențiale a trebuit să aflu de la altcineva, adică de la inginerul Mihai Vrabie, șeful de secție.

Albu a citit într-o revistă, căci citește cam tot ce apare în specialitate, că undeva în lume, o instalație asemănătoare cu aceea a gălățenilor este folosită la randamentul maxim, uzindu-se de o anume practică în schimbarea distribuitoarelor de metal. Maistrul schimbului A l-a luat părtaș la lectură pe maistrul schimbului B (Gheorghe Granu), întrebîndu-se, dacă nu cumva rutina i-a împiedicat să vadă dincolo de sarcinile curente ale planului. Au recompus încă o dată drumul oalei enorme de turnare venită din oțelărie, agățată de brațul podului rulant, popasul pe masa de barbotare, unde metalul este adus la temperatura optimă de turnare, mișcarea lină a turnului rotitor, poziția distribuitoarelor, mecanismul de pregătire a cristalizatoarelor.

„Încercăm ?" — a întrebat Albu. „De ce nu ?" — a răspuns Granu.

Era vorba de curaj pur și simplu. Curajul de a schimba distribuitoarele în timpul turnării, un curaj pe care și-l pot permite doar profesioniștii...

Așa se face că de vreo 15 zile, în loc de două, la Turnarea continuă se realizează, în aceeași unitate de timp, șase șarje. Efectele materiale ? Reducerea consumului specific cu circa ,30 la sută, mărirea productivității muncii cu cinci la sută, reducerea timpului de staționare și pregătire a instalației, încadrarea optimă în programul cadru al dimensiunilor bramelor, cu rebuturi minime.

„Acum — îmi relevă Albu — totul merge ca de la sine, de parcă n-a fost niciodată altfel. Trebuie să veghem mereu la posibilitatea de a face ceva mai mult astăzi decît ieri. Altfel, prindem rugină la creier..."

...Mă întorc cu gîndul la Crivina, la satul fraților Albu, un sat care și-a crescut fiii făcîndu-i să rîvnească la însemnele grave ale bărbăției; mă gîndesc la tradițiile și legile nescrise ale acelui pămînt roditor de oameni vrednici. Constantin, o știe astăzi și Petre Albu, navigatorul, n-a renunțat la ideea înfruntării cu Porțile de Fier. S-a pregătit pentru o luptă mai îndrăzneață încă, mai bărbătească. Porțile de oțel ale Dunării, tăiate în trunchiul Galațiului, nu se deschid doar fără proba voinței și a curajului.

RADU MACOVEI

Cumpene, descumpăniri

Într-un fel sau altul fiecare emigrare e un eșec

Bombardat de scrisori disperate, de invitații pline de promisiuni și vecine cu visul, frămîntat și întors pe dos, pînă la urmă Dafinescu Pavel a acceptat să-și ia familia și să plece în America, la rude. N-a făcut gestul cu entuziasm ci mai ales cu teamă. O femeie, acolo, în America, la Los Angeles, era grav bolnavă, suferea de inadaptabilitate, de abulie, umbla prin casă ca o fantomă, rudele ei erau îngrijorate să nu o piardă și femeia asta era chiar sora soției sale, adică de fapt și de drept cumnata sa. Unde mai pui că boala femeii agravase destinul familiei emigrate de mult, minase aproape modesta prosperitate a magazinului închiriat la o intersecție de străzi cu aglomerație și cu dever. Cumnatul din Los Angeles ajunsese la capătul puterilor și avea nevoie neapărată de un ajutor ca să supraviețuiască. Acest ajutor a fost găsit în persoana lui Dafinescu Pavel, om integru în țară, comerciant cu simțul cursului banilor și fler la afaceri, om modest și priceput la toate, de meserie strungar, e adevărat, dar cu o biografie sinuoasă în care au încăput și compromisuri. Acum, la revenirea în țară, obosit și înțelept, declară că nu numai chemările și lamentările scrise ale cumnaților de dincolo de ocean l-au determinat să accepte plecarea ci și nevoia de a umbla, de a vedea cu ochii lui ce se întîmplă dincolo, cum se trăiește și cum se moare, dispus să se arunce în viitoarea viețiși hotărît să-și încerce norocul la bursa oamenilor care se vînd.

A vîndut ce a putut vinde, și-a vîndut casa, și-a risipit ultimele lucruri pe la rudele apropiate din Cluj-Napoca și a luat drumul spre Apus împreună cu soața sa și cu fiul său în vîrstă de 13 ani. Desigur, n-a plecat fără stringeri de inimă, n-a plecat cu să-și ia lumea în cap, n-a plecat pentru că îi era rău aici dar niște calcule meschine, niște speranțe de profit și de înavuțire tot l-au pîngărit. Primul șoc, după spusele sale, l-a înregistrat la Viena, unde a fost obligat să petreacă într-un lagăr creștin șase luni de obsesii și de coșmare, de regrete și de nostalgii, șase luni de înstrăinare și de alienare într-o țară în care s-a simțit un ostracizat pentru că nu cunoștea limba și pentru că nu găsea de lucru. Își amintește cum devora dimineața, devreme, rubricile cu oferte de serviciu ale ziarelor, cum alerga pe la oficiile de plasare, cum aștepta la porțile fabricilor și atelierelor, prin holurile întreprinderilor un semn de bunăvoință și de înțelegere și chiar de milă. Nu pentru că nu ar fi avut din ce să trăiască (bani primeau de la rudele din America), dar pentru că atmosfera în lagăr era deprimantă. Ca să nu mai vorbim de neliniștea resimțită brusc în fața viitorului care-i aștepta dincolo și de starea aceasta de letargie, de inactivitate în care era constrins să sucombe împreună cu familia, în tristul exil vienez.

Apoi au primit vizele pentru America, și-au ștampilat pașapoartele de cetățeni români, și-au primit biletele de avion și pe la orele 9 dimineața, într-o zi aglomerată, au părăsit Viena cenușie cu amintirile unor vremuri revolute de conflagrații și de expansiuni, de birocrație și de vals, de catedrale și cafenele, de palate și circiumi cu bere și crenvurști. În aceeași zi schimbau avioanele în aeroportul Kennedy, și peste noapte aterizau la Los Angeles, într-un fierbinte sos de smog și în miros de arahide prăjite cu sare. Rudele l-au întîmpinat modest dar lacrimogen, și cele două familii s-au pierdut în busculada din holul mare al aeroportului din Los Angeles. Era noapte, reclamele țîșneau ca niște gheizere incendiare, te orbeau, te amenințau. Limuzinele goneau pe asfalt cu pedala acceleratorului apăsată lung, cu viraje stridente și țevi de eșapament scuipînd în văzduh nori de benzină cu cifră octanică ridicată. Cînd, la prima intersecție, prin vacarmul de alămuri strălucitoare ale taximetrelor aveau să se strecoare cu semnale stridente de alarmă și cu becuri pilpîind violent mașinile poliției din care se rostogoleau pe rînd oameni ai ordinii cu armele în poziție de tragere. S-au schimbat focuri, s-au schimbat cuvinte de avertisment prin pîlnii de metal, s-a dat un ultimatum, s-au aruncat vitrine în aer și în cele din urmă cîțiva infractori, cu mîinile ridicate la ceafă, tușind prin fum și prin moloz, au ieșit civili în stradă, infractori de drept comun ca în serialele de televiziune de simbătă seara. A fost prima secvență prefățită de orașul Los Angeles pentru umilii emigranți din Cluj-Napoca, transpirați de căldură și de emoție, sub amenințarea unui cartuș rătăcit sau a unei grenade aruncate la întîmplare în stomacul cuiva. Nimic din ce văzuseră la televizor în acele seri tihnite de simbătă seara, cu musafiri bine crescuți, în casa da altădată, nu li s-a mai părut exagerat sau plăsmuit. Pentru ei întreaga existență la Los Angeles a fost trăită sub tensiunea serialelor de simbătă seara, unde prin tradiție polițiști mai mult sau mai puțin abil deghizați luptă cu infractori mai mult sau mai puțin abili sau odioși.

În cîteva zile aveau să învețe că în acest oraș monstruos care se întinde de-a lungul a 80 de kilometri și care suportă 8 milioane de suflete, de trupuri colcăind unele peste altele sau unele lîngă altele în blocuri supraetajate cu grijă din cauza seismelor repetate ca niște bătăi în tobele destinului, în cîteva zile spun, aveau să învețe catehismul tuturor interdicțiilor posibile și imposibile pe care un american bine intenționat și bine temperat trebuie să-l rumege ca guma de mestecat. Domnul Pavel Dafinescu se va angaja mai întîi ca muncitor la una din benzinăriile domnului Arthur, în plin centrul orașului, avertizat de patron să se ferească de vagabonzi și de gangsteri care atacă ziua în amiaza mare, îți pun revolverul sub coaste și trag la prima tentativă de a riposta. Domnul Pavel Dafinescu a înțeles că „nu ține" să-i tragi unuia sau altuia „o labă", că te lasă lat mai înainte de a clipi și te trimite să miroși șobolanii din subsolurile cavernoase ale orașului. Vorbind prost limba engleză, cu accent de spart geamuri și de măturat pe jos, domnul Pavel, adică mister Pavel sau pur și simplu Paul, asuda de douăsprezece mii de ori pe zi, cînd i se adresa cineva dintr-o mașină, încercînd să înțeleagă imposibilul și să traducă incredibilul, servind la început în dreapta și-n stînga benzină premium sau regular, ștergînd parbrize, sughițînd și plîngînd în hohote dincolo de tejghea, de neputință. Pînă cînd treptat, treptat gesturile i-au devenit repezi, limba s-a dezlegat și surîsul patronului s-a îngrășat cu cîteva sute de dolari. Printr-o benzinărie trec la urma urmei zeci de mii de mașini, zeci de mii de oameni, dacă nu sute de mii, înveți să le cunoști năravurile, să le pătrunzi caracterele, după felul cum privesc, cum vorbesc, cum se întind și cască sau cum scuipă printre dinți. Nu va uita niciodată că a fost angajat în locul unui mulatru care n-a reușit să-și servească clienții din viteză și în clipa în care patronul l-a ales pe el, pe Pavel Dafinescu, a simțit că va putea veni o vreme cînd mîinile și picioarele lui se vor mișca mai leneș și i se va face lichidarea cît ai zice pește, cu mulțumirile de rigoare. Viața e necruțătoare la benzinăria aceea sordidă din Los Angeles pe care patronul o urmărește de la distanță din limuzina sa ca să se convingă dacă oamenii lucrează sau se piaptănă în oglinda retrovizoare a unui automobil. Soția sa, Elena, angajată în prăvălia cumnatului, lucrează de dimineața pînă seara și de fiecare dată, după orele de muncă de la benzinărie, Pavel dă fuga pînă la ea și o ajută să încheie socotelile, să aranjeze marfa în rafturi, să dichisească vitrinele pînă noaptea tîrziu, cînd teama de gangsteri e vecină cu spitalul de nebuni. El știu că nu au voie să circule noaptea singuri pe stradă, n-au voie să parcheze mașina ziua sau noaptea în semiobscuritate, n-au voie să coboare din mașină pînă cînd n-au studiat bine împrejurimile ca să nu se trezească cu țeava unui revolver în ceafă sau în raza de foc a unei arme automate din spatele cărora cineva își cere tainul de dolari pentru încă o noapte de evadare în drog. El știu de fapt că noaptea trebuie să-și închidă bine ușile, să verifice de nenumărate ori sistemele de siguranță și ferestrele ca să nu fie călcați de hoți, de criminali de rînd care elimină oamenii de pe scena rău mirositoare, ca de bucătărie sau de latrină, a istoriei, ca și cum ar strivi un muc de țigară într-o stație de metrou. Și am citit în ochii lor acele anunțuri semnate de poliție care dacă nu ar fi binevenite și utile ar avea un haz nebun și prin care îl se atrage atenția oamenilor să tacă mîlc, să simuleze că dorm cînd sînt atacați în casă de bandiți, să închidă ochii și să-și țină respirația, să-i lase în pace să opereze după bunul lor plac, ca nu cumva să treacă prin gaura cheii de-a dreptul în neant. Nu. Viața nu e veselă la Los Angeles, acest oraș al îngerilor cu aripi arse, oraș care plutește într-un nor de fum atît de dens încît, chiar dacă nu fumează, cetățenii orașului tot respiră cel puțin 20 de țigări pe zi.

De asemenea, cei trei intruși cu aer de somnambuli într-un oraș „atroce", unde nu mai știu să-și pună ordine în gînduri, au fost avertizați să nu se îmbolnăvească, să nu cumva să se îmbolnăvească pentru că asta aduce mașina salvării, după care urmează dramaticul pelerinaj de la spital la spital pînă cînd unui medic de gardă i se face milă de tine și te internează chiar dacă nu ai cont deocamdată în bancă. La apelul telefonic după mașina salvării prima întrebare este : cu sirenă sau fără sirenă ? Pentru că, spune Pavel Dafinescu, o mașină de salvare cu sirenă costă mai scump. La internare ești întrebat dacă ai cont în bancă și la ce bancă. Se dau discret telefoane, se verifică contul. Dacă ai norocul să-ți fi rămas bani în fișă, ești internat și operat, dacă nu...

Unui coleg de la benzinărie i-a murit nevasta. A doua zi a venit la serviciu și și-a șters o lacrimă. Trăiseră 40 de ani împreună. A fost singurul om care a însoțit-o la crematoriu. O săptămînă mai tîrziu, le povestea prietenilor săi cum a petrecut la un „dancing" și ce cuceriri făcuse la cei 65 de ani ai săi de norvegian și de fost campion la haltere. Uitase totul. Așa cum uiți uneori să mănînci, în ritmul nebun al lucrului și al vieții. Sub amenințarea reclamelor care atrag atenția că nu e bine să mănînci mult ca să nu crească tensiunea, că e bine să mănînci dietetic ca să trăiești mult, să fii mereu lucid și să-ți prospere afacerile. Și cu toate acestea oamenii mor pe stradă de infarct, de embolie, împușcați din goana mașinii, aruncîndu-se de la ultimul etaj sau sucombînd în urma unei porții lacome de hașiș. Cum a murit șoferul acela, Fred, cu figură de mexican, care transporta margarină pentru prăvălie. Pur și simplu n-a mai venit într-o zi. A venit altul în locul lui, la fel, surizător, binevoitor, cu ochii oblici, din Extremul Orient, cu cinci copii și o soție paralizată. Sau cum a murit ziaristul acela masiv, cu părul grizonat, întors dintr-un reportaj, parcînd mașina în locul obișnuit, cu blocnotesul în mîna stîngă cu care a deschis portiera, gata să urce în redacție... S-a aplecat și s-a prăbușit pe asfalt. A venit poliția, l-a consultat, l-a fotografiat, l-a aruncat într-un sac și l-a dus pentru totdeauna dintre oameni la cimitirul „Bunei speranțe". Și oamenii își aduc aminte de el că mînca arahide și bea whisky cu frișcă. Atît !

Sigur, cu timpul Pavel Dafinescu a trecut de la benzinărie la tejghea, a închiriat o prăvălie și a pionjat în comerț cu o furie de milionar deghizat. Și-a mobilizat familia și s-a lansat în afaceri muncind zi și noapte, dormind cîteva ore, bînd o cafea, mîncînd un sandviș și mestecînd în silă cîteva semipreparate, înainte de a-l fura somnul în magazie sau în fața televizorului. A trăit acolo o perioadă încărcată de evenimente care au zguduit opinia publică a orașului îngerilor. Unui director de bancă i-au fost răpiți soția și apoi copiii pentru care a fost somat să plătească, la o anumită oră a zilei, 100 000 de dolari. Fără să știe că poliția se află pe urmele sale, acesta a încercat să se prezinte la întîlnire cu servieta plină de bancnote. Gangsterii au simțit poliția mișunînd în preajma locului și i-au omorît pe cei trei captivi în mod bestial. O bandă de tineri a invadat cinematograful de la colțul străzii după ora închiderii, cînd se numărau banii la casierie, au tăiat capetele celor cinci slujbași, le-au așezat în dreptul ecranului și au dispărut pentru totdeauna. Un nebun sau poate mai mulți nebuni dădeau foc, așa, din senin, ba unui magazin, ba unei hale de jocuri mecanice, ba unei mașini, ba unei case de locuit, unui hotel, unei bănci... Pe strada unde locuia Pavel Dafinescu, s-a găsit la un moment dat o mînă de om... Pe strada alăturată, un cap, pe cealaltă stradă un picior... și tot așa, de pe o stradă pe alta s-a cules un om ucis din cine știe ce motiv obscur și de către cine. Întreprinderea la care s-a asigurat a dat un faliment în stil mare și a devenit peste noapte celebră. Doi asociați care se ocupau de asigurări, cu peste 150 000 de abonați în fișele întreprinderii lor, și-au vîndut drepturile asupra tuturor, pe motivul că nu mai pot rezista, că proporțiile afacerii îi depășesc. Actele au fost verificate și răsverificate, existau toate certificatele posibile de garanție. Cei doi asociați și-au luat banii și s-au volatilizat. O lună mai tîrziu s-a constatat că toate adresele erau false, adică fictive. Și așa mai departe... Lungul cortegiu al falimentelor, crahurilor, dezolantul peisaj al magazinelor închise peste noapte unde se vinde totul la licitație și agoniseala de o viață a oamenilor se ruinează în cîteva ore luau proporții de coșmar.

Primul din familie care a dat semnalul de alarmă a fost copilul, Aurel. Într-o dimineață a refuzat să meargă la școală. De ce ? Nu mai suportă insistențele colegilor de a lua droguri. S-au coalizat împotriva lui și-l obligă să încerce măcar o țigară de marijuana. Copilul a spus că s-a săturat de nebunie, că vrea să se întoarcă acasă, să meargă la școală acasă, în orașul unde s-a născut și de unde a plecat. Le-a atras atenția că personal nu vede nici o salvare din situația în care se află și el și părinții săi. Singura soluție este întoarcerea. Dar bine, copile, i s-a spus, aici poți intra mai ușor la facultate, nu trebuie să dai examene de admitere ca acasă, unde nu se știe dacă reușești ! Decît un drogat, decît un infirm pe viață, mai bine un muncitor sau un tehnician la mine acasă, dacă nu intru la facultate. Care casă ? Casa lui și a părinților lui se afla de acum la Los Angeles, unde negoțul din magazinul de alimente prosperă chinuit, dar oricum bani intrau în bancă. Evident, copilul nu s-a lăsat pînă nu și-a lămurit părinții că trebuie să se întoarcă în țară. Și cu primul avion a fost trimis într-adevăr în țară. Altfel părinții nu ar fi putut garanta pentru destinul său. Ar fi fost oricum în stare să plece de unul singur. Dar cum de a fost nevoie ca un copil de 13, 14 ani să le atragă atenția că nu mai e de trăit în străini ? Iată cum : lucrînd zi și noapte, economisind, economisind, avari și necruțători față de ei înșiși în primul rînd, refuzîndu-și orice bucurie, orice clipă de relaxare și de afecțiune, absorbiți de mirajul banilor, cei doi părinți au ajuns să uite rațiunea propriei lor existențe. Intraseră în marele mecanism al capitalului, mistuiți de iluzii și de o prosperitate care li se înfățișa ca fata morgana. Renunțau pînă și la prînzul de duminică, la o sticlă de coca-cola, la un baton de ciocolată, calculîndu-și fiecare cheltuială minusculă în bani de pus la ciorap.

— Simțeam că înnebunesc. Mi-era teamă să nu înnebunesc. Nu mai aveam nici eu, nici nevastă-mea altă rațiune decît să stringem bani. Vă rog să mă credeți că timp de cinci ani cît am rămas în Amerika n-am văzut mai mult de trei filme și am făcut o singură escapadă de simbătă după-amiază pînă duminică seara la San Francisco. Atît. Mi-era teamă de mine, într-o lume în care săracul nu consumă fiindcă n-are, iar pe bogat nu-l rabdă inima să cumpere mai mult decît strictul necesar. La sfîrșit de tot, cînd mi-am dat seama că am trăit ca un orb, mi-am luat nevasta pentru o săptămînă — am convins-o foarte greu — și am vizitat Insulele Hawaii care nu mi-au plăcut mai mult decît orice coltișor din țara noastră.

— Care țară ?

— România, evident. Să știți că noi n-am renunțat la cetățenia română.

— Din tot ce mi-ați vorbit pînă acum, Los Angeles seamănă cu un coșmar de proporții științifico-fantastice. Cît timp ați stat acolo nu v-ați simțit bine niciodată, n-ați fost fericit niciodată? Dați-mi voie să mă îndoiesc că America nu v-a oferit totuși niște avantaje ?

— Ce avantaje ? Că vitrinele erau pline de nuci de cocos, de portocale, de mandarine și de banane în orice anotimp ? Nici n-aveam timp să le văd.

— Atunci de ce nu v-ați întors imediat ?

Întrebarea aceasta are mai multe răspunsuri. Nu mai are rost să le reproducem. E cert că emigrarea familiei Dafinescu Pavel și Elena a fost un eșec. Ca toate emigrările dealtfel. Întors în țară, instalat într-o vilă confortabilă, Dafinescu Pavel își amintește cu oroare de zilele și nopțile petrecute la Los Angeles. Îi cred și nu-i cred. Îi cred pentru că s-a angajat într-o aventură pentru care nu era pregătit și pentru că nici un om nu-i fericit departe de țara lui. Nu-l cred pentru că imaginea Americii oferită de el e numai sumbră și unilaterală. Americanii sînt oameni întregi, temeinici, temerari și cinstiți. Pînă la urmă nici ei nu pot accepta cu cugetul împăcat jocul unora dintre emigranți cu „fundul în două luntri". Gonind nebunește și pe brinci după bani, eroul nostru n-a reușit să vadă altceva decît fața întunecată a lumii. Viața i-a oferit o lecție dură lui Dafinescu Pavel. Dar nu chiar atît de dură cînd îmi dau seama în ce vilă trăiește la Cluj-Napoca. Băiatul lui a fost onest : s-a întors la timp. Acum e student la Institutul de arte plastice ! Dafinescu Pavel s-a reîncadrat în muncă. E obosit, cu nervii tociți, după cum mărturisește. Îl întreb dacă ar repeta experiența... Nu mai e nevoie să consemnez răspunsul. Îl las fumînd țigări Mărășești.

A. DOHOTARU

Pînă și contravenienții recunosc că amenzile sînt prea blînde

Simbătă la prînz, la o oră de circulație maximă și înarmați cu aparatura de rigoare, iată-ne alături de mai multe echipaje ale Miliției Capitalei la un raid prin București, urmărind fluxul pe șoseaua Kiseleff și în special modul în care sînt respectate luminile semaforului electric de la intersecția amintită : „opriți autoturismul 1 PII 7803. A trecut pe roșu plin". Îl oprim pe conducătorul auto Dumitru Alexandrescu din Ploiești, unde sînt mai puține semafoare electrice, cum face haz de necaz, decît în București, dar unde se aprind și se sting succesiv tot atîtea culori. E amărît, nu atît din cauza amenzii care-l așteaptă pentru o vină pe care o recunoaște, ci pentru că, aseară, i s-a furat benzina din rezervor și acum merge acasă cu un amestec de gaz și petrosin. Se grăbește spre locul de muncă de la Întreprinderea „1 Mai", crede că a întîrziat deja, după cum crede, nu prea e sigur, că obiectul care ține portbagajul întredeschis e chiar un țambal. Pînă la urmă se demonstrează că despre un țambal e vorba, după care l-a trimis un șef de-al său care are de gînd să participe la o nuntă. „Chiar dacă țambalul merge la nuntă, zice, n-are nici el dreptul să treacă pe roșu, dar s-a întîmplat, tovarășe, și nu se mai repetă". N-are 40 de lei de amendă, dar plătește pasagerul din dreapta sa, cel care însoțește țambalul ghiftuit în calitate de „interpret la vioară", minuitorul țambalului rămînînd în mașină.

Într-un sfert de oră, numărul autoturismelor găsite în culpă crește amenințător, locotenentul major Virgil Vochină și subordonații săi abia mai prididind cu cercetarea actelor și, firește, cu eliberarea chitanțelor. Plătește Toader Ion de pe Wartburgul 1 BZ 317 care se grăbește să prindă hocheiul la televizor, îl imită Radu Nicolae de pe 7 B 6 522, taximetristul Nicolae Eduard Poesina, aflat cu un client către Piața Chibrit și posesor de carnet de conducere abia din ziua de 4 august 1976 ! Aflat la volanul lui 2 PH 6 689, Nicu Călina rasuflă ușurat cînd aude că e vorba numai de nerespectarea culorii roșii a semaforului, infracțiune care îi va costa numai 40 de lei achitați pe loc, mult mai puțin decît cei 250 pe care îi și simțea scoși din buzunar pentru exces de viteză, culpă de care se credea vinovat. Așa că plătește scurt și pleacă din cale-afară de mulțumit. Ioan Nedelcu de pe 10 B 6 311 nu plătește deloc, căci pentru dînsul achită valoarea amenzii un prieten, „care are bani mai la îndemînă și conștiința încărcată cu o întîlnire pe la Arcul de triumf", către care conducătorul auto amintit s-a angajat să-l ducă, abătîndu-se din drumul său. Medicul Aurel Albu, de la Spitalul „Victor Babeș", crede că a trecut doar pe galben în drum către Bucureștii Noi, unde-i așteaptă părinții la dejun, apoi cade de acord că a greșit, dar se plînge că n-are bani la dînsul, după care îi scoate dintr-un buzunar secret, spre mihnirea sa și spre bucuria soției care radiază, convinsă că asemenea controale pică bine, nu numai pentru siguranța traficului rutier, ci și „pentru depistarea buzunarelor secrete ale soților".

Plătește și Mihail Mureșanu, 7 B 6 592, grăbit către Brașov, de unde are de adus pe cineva drag din familie, desigur, pe soacră. dînsul de asemenea fericit la auzul amenzii, căci se pregătise, mai mult sufletește, pentru depășirea vitezei legale. I se pare că 40 de lei e prea puțin pentru trecerea, recunoscută, pe roșu, convingere pe care o împărtășește și juristul pensionar Virgiliu Nicola, posesorul lui 8 B 7 153 a cărei baterie se descarcă fără sens, drept pentru care a plecat să facă o tură. Ca s-o încarce. „Pare o imprudență trecerea pe galben sau pe roșu, îl auzim, dar e o abatere gravă, personal fiind martor la o sumedenie de accidente datorate nerespectării culorilor semaforului. Faptul că am fost surprins în greșeală, de unde și penalizarea de rigoare, nu mă împiedică să recunosc că din acest punct de vedere legea e cam blîndă și amenzile prea mici. Pentru o asemenea contravenție, suspendarea temporară a carnetului de conducere îmi apare o măsură mai normală".

Gheorghe Pestrea, care locuiește pe strada Jimbolia numărul 149, la capul tramvaiului 10, cum se prezintă, e de altă părere, fiind sigur că n-a făcut nimic rău. E drept că timpul îl presează, dar are argumente întemeiate, desigur pentru dînsul, dar nu și pentru locotenentul major Virgil Vochină, care-i explică răbdător nu numai unde a greșit, dar și ce consecințe grave putea avea actul său de superficialitate. De fapt, argumentele invocate de tînărul Pestrea, mai degrabă amuzat de întîmplare decît speriat, se văd cu ochiul liber, fiind vorba de cocarda prinsă în piept. Omul merge la o nuntă, la restaurantul „Modern", iar acum se află în fugă după cîțiva invitați aflați în întîrziere, dar dornici „să participe", numai și pe considerentul că „mireasa lucrează la I.P.R.S. Băneasa și e foc de drăguță".

Pînă la încheierea unei ore, atît cît ne-am propus să durcze acțiunea, au mai fost amendați, recunoscîndu-și vina și graba, Ion Gioană de pe Trabantul 5 B 774, Cristea Pruncu de pe 9 B 7 794, Victor Pelin de pe 2 B 1 127, Gheorghe Sorica, șoferul autocamionetei 22 B 5 285, om de asemenea simpatic, care recunoaște că în douăzeci și șase de ani de conducere a mașinii l s-a întîmplat să mai treacă pe roșu, cînd nu erau pericole evidente, căci dînsul — îl auzim — are carnetul de conducere și conștiința imaculate, deși, iertată fie-ne îndrăzneala, lucrurile par să nu stea chiar așa. În 60 de minute, ca să rezumăm cele întîmplate pe tronsonul dintre restaurantul „Doina" și Arcul de triumf, au fost depistați 30 de contravenienți, unii mai grăbiți ca ceilalți, dar recunoscînd cu toții, fericiți că au scăpat așa ușor, că amenzile pentru încălcarea culorilor semaforului sînt prea blînde. În comparație cu eventualele consecințe ale abaterilor de acest gen și chiar prin comparație cu rigoarea celorlalte penalizări aplicate pe șoselele țării pentru diverse alte culpe.

EMIL NEGOIȚĂ ■

O nouă fîntînă pentru București

Se vor împlini, nu peste multă vreme, cincizeci de ani de la realizarea fîntînii „Mioriței", însemn pentru locuitorii Capitalei, ca și pentru oaspeții ce pătrund pe magistrala Șnagovului, al primirii îmbietoare, nu cu șipotul, cu căușul sau cu cana de apă rece a tradiției drumurilor românești, încărcate de ciuturi și izvoare, ci cu șopotul ospitalier de bineție, de măreție și siguranță : aici începe Bucureștiul, inima patriei. Se vor împlini deci, nu peste multă vreme, cinci decenii de cînd sculptorița Milița Petrașcu, abia întoarsă în țară din atelierul lui Brâncuși (pentru care cumpăna fîntînii oltenești a de-

venit sinteză de gîndire creatoare !), împreună cu arhitectul Octav Doicescu au așezat acest colos de piatră și jerbe de apă la una din intrările Bucureștiului.

În anii noștri orașul a devenit cu totul altul, cît pătru Bucureștii de atunci. Cunoscîndu-i impresionanta dezvoltare, nonagenara dar veșnic tînără artistă Milița Petrașcu a plăsmuit, cu cîțiva ani în urmă, o nouă fîntînă, pe care a intitulat-o, cu un cuvînt primordial din limbă, **Setea sau Fîntîna Setei :** două trupuri de femei, de țărănci de pe plaiurile Mioriței, îngemănate spate în spate și care se topesc de băutura rece și proaspătă a apei, sorbită din două căușe tradiționale. Nu știm cum arată femeile, nu știm ce trudă poartă în ele. Fețele le sînt cufundate în uriașele căușe țărănești : lor li-e sete, beau cu sete, se topesc de sete... sau, cum zicea artista : „Li-e sete de apă, dar nu numai de apă ; de muncă, dar nu numai de muncă, de viață și poate că nu numai de viață". Aceasta era ideea, în cuvinte, pe care sculptorița a omenit-o în marmură albă („cioplită de mîinile de aur ale lui Liritis"), mai înaltă ca un stat de femeie și care-și așteaptă așezarea.

„La anul, pe vremea asta, o să mergem în Balta Albă s-o vedem la locul ei" — ne-a spus Milița Petrașcu, văzîndu-și opera finisată, așteptînd într-o curte din strada Menuțului, în spatele Vilei Minovici. „Setea timpului", nemiloasă, nu-i va mai purta însă pașii spre **Fîntîna „Setea"**, artista plecînd dintre noi, cînd se afla încă în plină forță creatoare. Dar, la indicațiile ferme ale Miliței Petrașcu, arhitectul A. Grințea a făcut macheta, și planurile, și calculele necesare amplasării ei. Concepută în linii simple, cu suprafețe drepte, așa cum sînt tăiate în marmură, drepte, siluetele celor două femei, proiectul arhitectonic al fîntînii respectă concepția Miliței Petrașcu privind folosirea motivelor specifice tezaurului artei noastre populare. Astfel, sub luciul apei, care se prăvale din două jerbe ce țîșnesc simetric în fața femeilor, arhitectul a desenat, tot din mozaic alb și negru ca la fîntîna „Mioriței", un briu de plante, inspirat din încadramentul de piatră al unei

Testamentul literar al unui mare chirurg

Scriind despre medicul primar Tiberiu Ghițescu, șeful secției de chirurgie vasculară de la Fundeni, vom începe cu sfîrșitul. După 60 de ani, în prezent are 63, nefiind pensionat numai ca urmare firească a activității sale medicale de excepție, Tiberiu Ghițescu s-a apucat să scrie o carte, adunînd în ea experiența unei vieți întregi petrecute la căpătîiul bolnavilor, intitulînd-o „Chirurgul" și așezînd-o sub un moto după care s-a condus, ca un crez neabătut, în întreaga sa muncă : „a pune în mîna unui om un bisturiu reprezintă o răspundere morală și materială enormă". Este dovedit astăzi, susține autorul, că chirurgii au cea mai scurtă viață, trăirile intense din preajma mesei de operație provocînd o oboseală fizică și psihică pe care organismul nu o resimte imediat, dar care lasă întotdeauna urme adînci în ființa chirurgului. După aceeași concepție, chirurgul trebuie să fie un om de excepție, decis să-și petreacă mai mult de jumătate din viață între pereții văruiți ai spitalelor, perseverent, exact în mișcări, omenos și — înainte de toate — modest, căci, se citează din Leonardo da Vinci, „orgoliosul trebuie suspectat că nu posedă destulă știință".

Desigur, nu vom povesti acum și aici conținutul cărții, un fel de testament literar, dacă vreți, al unui mare chirurg, căci avem convingerea că ea va vedea în curînd lumina tiparului, avînd toate datele să servească drept îndreptar de viață și meserie generațiilor de chirurgi care sînt și vor fi. Pînă atunci, însă, e de datoria noastră să încercăm un profil al autorului unui volum tulburător prin sinceritatea și faptele cuprinse, cele mai multe dintre ele dramatice, cum dramatică aproape de la un capăt la celălalt pare să fie existența unui minuitor de bisturiu.

De felul său, Tiberiu Ghițescu e din Nehoiu, de pe albia bolovănoasă a Buzăului. Născut în familia unui funcționar de poștă, el a dat de timpuriu semnele unei afinități remarcabile pentru medicină, absolvind facultatea de specialitate în 1938, la București. A avut norocul apoi să lucreze în anii adevăratei formări ca profesionist în laboratorul de chirurgie experimentală condus, la Colțea, de veneratul profesor Hortolomei, căruia i-a fost discipol și, mai tîrziu, prieten. și la ale cărui ultime clipe petrecute pe un pat de spital a avut ocazia să asiste, descriindu-le cu emoție și durere în cartea de care aminteam. A învățat acolo să lucreze cu aplicație și neobosească, a deprins o sumedenie de lucruri bune de la un mare maestru, aliind cele însușite cu un talent medical de excepție și cu o fidelitate a meseriei împinsă pînă la sacrificiul de sine. Cele adunate în laborator și cele descoperite în munca de zi cu zi, la căpătîiul bolnavilor, au făcut din Tiberiu Ghițescu un adevărat deschizător de drumuri în domeniile chirurgiei cardiace și vasculare, **medicul român fiind între pionierii medicinei mondiale într-o serie întreagă de cercetări experimentale originale.** Astfel, Tiberiu Ghițescu a fost printre primii în lume care au demonstrat, pe animal, repararea pierderilor de substanță vezicală cu lambou intestinal pediculat, operație respectivă numindu-se, pe bună dreptate, Ghițescu-Nicolescu, după numele său și al unuia dintre colaboratorii săi de marcă. În 1952, colectivul din care făcea parte a reușit pentru prima dată în țară transplantul renal pe cîine. Tot pe cîine a realizat, între primii din lume, în anii 1957—1958, anastomoza dintre artera mamară și circonflexa coronară, comunicările sale despre transplantarea la animale a unor fragmente aortice cu valve precedînd cu doi ani comunicările de același profil din literatura mondială de specialitate.

Pe teritoriul plin de capcane al chirurgiei vasculare, în care e socotit astăzi un chirurg fără egal, Tiberiu Ghițescu s-a remarcat devreme, executînd prima oară în medicina noastră un autotransplant venos pentru repararea arterei femorale. Mai tîrziu, a făcut prima anastomoză Block de la noi, la copii cu tetralogie Fallot, aflîndu-se și la baza primei anastomoze Potts din medicina românească, între aortă și artera pulmonară. Urmează, după mult studiu de laborator și după multă practică vigilentă, înlocuirea aortei abdominale trombozate cu un transplat de dacron, de asemenea o intervenție originală, doctorul Ghițescu fiind primul din lume care a folosit ligatura progresivă a carotidei primitive în angioamele cervico-faciale și cervico-intracraniene, comunicări pe care le-a înfățișat lumii medicale în peste 230 de lucrări, primite cu legitim interes de specialiști la congrese sau reuniuni internaționale, de la Praga la Roma, de la Atlantic City la Sofia, de la Moscova la Oslo și așa mai departe. A adunat toată această experiență de excepție în 7 monografii, după cum urmează :

- „Probleme de chirurgie experimentală", Editura Academiei, 1955 ;
- „Probleme de chirurgie experimentală cardiacă și vasculară", Editura Academiei, 1961 ;
- „Chirurgia anevrismelor", Editura medicală, 1958 ;
- „Vasculopatii periferice", Editura medicală, 1968 ;
- „Urgențe vasculare", Editura medicală, 1971 ;
- „Urgențe cardio-vasculare", Editura medicală, 1973 ;
- „Afecțiuni vasculare periferice", Editura medicală, 1974.

Om de laborator și terapeut de clasă, în același timp, doctorul Ghițescu s-a străduit tot timpul să găsească noi mijloace pentru însănătoșirea bolnavilor, declarîndu-se nu o dată nemulțumit de instrumentarul clasic avut la dispoziție. Din această nemulțumire tipică omului de știință s-au născut nu numai căutări și nopți albe, ci și 3 brevete de inventator, pe care le rinduim mai jos :

- „Masă ortopedică", brevet numărul 38 064 din 1945 ;
- „Instrument chirurgical pentru lărgirea orificiului mitral", brevet numărul 58 431 din 13 04 1971 ;
- „Procedeu și aparat pentru transplantări venoase", brevet numărul 67 673 din 16 07 1971.

Astăzi, la o vîrstă care, cum spuneam, trebuia să fie una a pensionării, Tiberiu Ghițescu, avînd o minte limpede, o mînă neșovăitoare și o condiție fizică excelentă, continuă să opereze, la etajul al treilea al modernului spital de la Fundeni și în fruntea unei echipe de distinși profesioniști. Acoperă întreaga patologie venoasă și arterială. Varice. Angioame. Tromboflebite. Anevrisme, la acest capitol trebuind să amintim că 4 din cele cîteva zeci de cazuri de anevrisme consecutive endocarditei maligne rezolvate chirurgical, comunicate în literatura medicală mondială, sînt legate de numele specialistului român. Trombangeite Buerger, boli care nu suportă sub nici un fel tutunul, de unde și aversiunea fără egal a lui Tiberiu Ghițescu față de „iarba dracului". Arterite arteroscleroase și așa mai departe, maladii limită pentru soluționarea cărora rămîne în sala de operație și 7 ceasuri, gîndindu-se nu la oboseala și consumul său nervos, ci numai la interesul bolnavului. Despre toate acestea, cum spuneam, medicul primar de la Fundeni a scris în testamentul său literar, încredințat tipăririi. Nu de acolo, căci vrem să vă lăsăm intactă plăcerea de a parcurge volumul cu pricina, ci dintr-o prefață mai veche ne alegem rîndurile care urmează, pe care le socotim cea mai bună încheiere a articolului de față :

„Urgențele vasculare reprezintă momentele cele mai emoționante din viața unui chirurg. Nimic nu tulburâ mai mult decît hemoragia care nu poate fi stăpînită. Cînd o arteră secționată aruncă în fiecare secundă jeturi de sînge și cu fiecare picătură pierdută se scurge o particică din viața bolnavului sau cînd plaga operatorie se umple continuu de sînge dintr-un izvor nevăzut, nervii chirurgului sînt supuși unei mari tensiuni".

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

din dosarele miliției

A dat de 20 de ori examen de conducere, dar a fost urmărit de „ghinion"!

Nicolae Butulan e dulgher la I.C.M. 2, șantierul 4, și nu e prea încîntat de vizita noastră, la domiciliul său din șoseaua Mihai Bravu numărul 4, la etaj și după ce urci o scară întunecată, de beton. Mobilul acestei vizite în fapt de seară ne-a fost furnizat cu amabilitate de locotenentul major Virgil Vochină de la Serviciul de circulație al Miliției Capitalei, iar el nu este prea complicat : între 4 iulie 1975 și 16 octombrie 1976, Nicolae Butulan a încercat DE DOUĂZECI DE ORI să la carnet de conducere, dînd DOUĂZECI DE EXAMINĂRI și căzînd de DOUĂZECI DE ORI ! !

O întrebăm pe gazdă, om de 36 de ani, bărbat robust și chel, cum au fost posibile atîtea „accidente", din acest punct de vedere Nicolae Butulan deține o tristă supremație în statisticile organelor de miliție, iar răspunsul vine pe dată :

— Ghinion, tovarășe !

Apoi, răbdător și printre observațiile pe care le adresează celor două fetițe care nu prea vor să mănînce, ne explică exact unde s-a încurcat de fiecare dată.

— De cîte ori ați citit cartea ?, se interesează locotenentul major Virgil Vochină.

E convins că măcar de treizeci de ori a citit-o, dar crede că lipsurile sale se trag mai ales de la școala de șoferi amatori, pe care a făcut-o la „23 August" cu un băiat, unul Mija, care era de treabă, dar care cam avea „unele apucături cu fetele", în sensul că grăbea lecțiile cu dînsul ca să facă lecții cu cîteva tinere Are un Fiat 1 500, cumpărat, cum zice, după multă muncă. Mașina, o bijuterie, se află acum la un frate care, avînd mai demult carnet de conducere, își duce în fiecare zi nevasta la serviciu cu Fiatul, de unde, firește, vine și s-o ia, după ora 15,30.

— Ultima oară, cîte puncte ați făcut la sală ?

— 29.

— Din cîte necesare trecerii examenului ?

— Din 45.

— Nu vi se pare că ați făcut cam puține pentru examenul cu numărul douăzeci ? !

Omenește vorbind, i se pare, dar crede că n-are altă soluție decît să se prezinte la sală pînă va reuși. Chestionarele în sine nu-i apar lui Nicolae Butulan din cale afară de grele, dar foarte grea i se arată emoția, „căci se întîmplă, nu-i așa, să lucrezi ani de zile cu un inginer, la construcții, și să nu știi ce să-i răspunzi la un examen de trecere la altă categorie de leafă".

Îl întrebăm dacă nu l-a sfătuit cineva să renunțe, să vîndă mașina și să-și vadă de treburile sale de pieton, născut lîngă București, în comuna Tămădău. Recunoaște că da. Nu știe, cum îl auzim, ce e în sufletul fratelui său care lucrează la „Electroaparataj", dar parcă l-a înțeles în sensul că ar trebui să renunțe. I-au mai spus-o și colegii de muncă, dar dînsul nu se lasă, mai ales acum, cînd a ajuns să cunoască, după cum face haz de necaz, tot personalul de la Serviciul de circulație. „Dac-ar vrea, zice, ar putea să-mi dea o jumătate de normă la miliție, doar sînt de-al casei"...

— Cu ce viteză e permisă deplasarea prin oraș a autoturismelor, tovarășe Butulan ?, încearcă Virgil Vochină marea cu degetul.

— Cu 40, tovarășe locotenent major.

— Nu cu 60 ? !

— Ba cu 60, bineînțeles, vine răspunsul, de unde se vede că atunci cînd „ghinionul" se repetă de douăzeci de ori, el se poate numi, fără exagerare, și altfel.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Mihăiță avea doar 3 ani

4 septembrie 1976, orele 18 și 30 de minute. Tractoristul Constantin Culea, de 34 ani, din Frăsinet (Ilfov), a plecat cu tractorul și remorca la cîmp. În cabină au mai urcat două persoane : Tudor Iacob, de 63 ani, socrul său, și Mihăiță Culea, fiul său. Între satele Luptători și Tarinceni, drumul este însă foarte rău, aproape impracticabil. Constantin Culea s-a avîntat totuși pe acest drum și... la un moment dat, tractorul s-a răsturnat. În acest accident, Mihăiță a fost rănit foarte grav și, transportat la spitalul din comuna Gurbănești, a decedat... Mihăiță avea doar trei ani !

Un om de la Salvare

În zori, la orele 4 și 40 de minute, Ioan Vaida din comuna Homoroade (Satu Mare), angajat la stația de salvare a Spitalului din Satu Mare, se întorcea spre casă : venea de la Pitești, la volanul „Daciei" personale, pe care abia o cumpărase. Drumul lung, obositor, l-a obosit și pe Vaida, conducător auto de profesie, deținător al gradelor de conducere b, c, d, e, și cînd a ajuns în dreptul imobilului nr. 153, din Satu Mare, n-a mai rezistat : a adormit la volan, a părăsit partea carosabilă a străzii și a intrat în doi plopi de pe margine. A fost transportat la spital cu fracturi deschise și comoție cerebrală. Autoturismul nou-nouț, care nici n-a apucat să fie parcat în fața casei, a fost avariat în proporție de 70 la sută.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

FOAIE SAPTAMINALA
DE AVANGARDĂ NR. 123

Rața mecanică

Umblă pe lîngă literatură un fel de muierușcă, ale cărei buze de femeie fatală, provocatoare au făcut unele victime printre tinerii imberbi sau printre bătrînii cărora, dacă nu le-a căzut părul li s-au stafidit sufletele și au dat în mintea a de pe urmă.

„Sorcova de ocazie" se înfățișează mai întîi ca o ființă duioasă, delicată și discretă. Bagă mîna-n sufletul omului, confesîndu-i-se și obligîndu-l să-i devină un fel de confident. Întotdeauna vine cu o dezamăgire de care, vai !, 'mneaei nu e vinovală. După ce a mîncat zilele și banii vreunui uitat de Dumnezeu pe pămînt, biata victimă face pe sfîntu, apucată de criză de candoare. Întotdeauna își deschide sufletul ca pe o pungă în care zornăie nimicul și-ți sugerează (ba cu niște alunecări de pleoape, ba cu niște neglijențe în corectarea poziției fustei, și așa croită din economii) cum ai putea să vii cu liantul propriului suflet, la întîlnirea cu ofranda dezamăgirilor dumisale. Mititica !

Dacă, dintr-o jenă de înțeles, faci eroarea să nu o repezi pe diafana amatoare de consolări sentimentale și crezi a fi mai politicos să te prefaci a nu pricepe ce vrea, ești pierdut. Ființa în cauză te iartă o zi-două, apoi te torturează cu... telefonul. Adresarea-i este neîngăduit de familiară. Îți înghină dulce un „ce mai faci, dragă", în care zace și tandrețea, și reprosul, că înghețiși de uimire. Nici nu i-ai reținut bine culoarea ochilor că 'mneaei se și crede adusă-n apartament și plimbată la șosea.

Cînd se întîmplă să mai scrie și versuri (ce contează că n-are nici pic de chemare ?) este în stare de fapte mari.

Pentru arătări de astea viața este un negoț cu amănuntul și, de nu cîștigă lozul cel mare, poate pică vreunul mai mic. Dacă îi refuzi ofertele lirice sau prozaice (de fapt o amestecătură de ignoranță, lipsă de sensibilitate și abjecție) 'mneaei invocă numele nu știu cărui clasic în viață care i-a lăsat la plecare dimineața, cînd mahmureala îi apăsa ca un destin, cîteva însăilări cu nevinovate elogii de... conjunctură. Te arăți insensibil la argument ? „Bine, bine", își zice, fără să dispere. Mai sînt și altele. Și te umple de bale triviale, punîndu-ți în seamă ce ar fi dorit, nurlia, să se-ntîmple, înfățișîndu-se ca un fel de victimă a intransigenței morale. „Nu lipsa talentului, dragă, m-a pierdut, ci ura mea ancestrală, că mă știi, față de mitocanii care în loc să-ți măsoare lungimea versurilor îți măsoară lungimea picioarelor. Cum a făcut și ramolitul ăla de X..."

Și uite-așa, bălăcărind în stînga și-n dreapta, tulburînd cănușii cu cinismul ei trivial, Madona vrea să-și facă o biografie și o carieră lirică.

Cineva, văzînd-o la lucru, intimidat de agresivitatea vajnicei veleitare, se temea că s-ar putea să-și realizeze idealurile estetice și să schimbăm opinii cu dînsa în calitate de confrați. L-am privit cu mirare. Și gîndindu-mă la trista figură a rațel mecanice ce crede a fi dăruită cu harul ritmurilor și versurilor, măcăind, sub ori lîngă haina unui bărbat, nu pot să-i adresez decît cuvîntul ce-l merită : „Sictir !"

Și-o să-i spun așa pînă cînd o să audă !

NICOLAE DRAGOȘ ■

O mașină mică, mică de tot, foarte mică

Am întîlnit în autobuz o pereche foarte ciudată sau numai în aparență foarte ciudată. Ea, femeia, era înaltă, bărbătoasă, mustăcioasă, dar în ciuda acestor daruri ale naturii încerca să fie cît mai mică, cît mai fragilă și mai neajutorată. Celui cărui îi cerea sprijinul nu părea foarte indicat pentru această cauză mărețată. Bărbatul arăta pricăjit, arăta mititel și înfricoșat de tot ce se întîmplă. Era limpede că pîrpiriul se simțea depășit de evenimente, i se cerea o ocrotire de care nu se simțea capabil, atît fizic cît și administrativ. Și totuși namila de femeie încerca să se răsfețe, să se micșoreze, să devină o pisică, ce pisică, evident o pisicuță...

Își aminteau amîndoi cîteva momentele foarte drăguțele petrecute într-un locșor foarte plăcut. Ea, femeia gigantică era cea care se răsfăța, care înota în diminutive.

— A fost minunată și fripturica, și sălățuța, și bericica...

Bărbatul, bărbățelul, mic de tot, mititel, pîrpiriu și confuz, care-i plătise ospățul din fondul de rulment nu-i împărtășea în întregime entuziasmul. Pesemne, ceva nu-i plăcuse.

Ea însă, uriașa, corpolenta, imensa înainta spre interesele ei cu mișcări suave și stîngace de copil care abia învață să meargă.

Nu vrei să luăm și noi un trenușor și să plecăm la o cabănuță ? O să avem cîteva zilișoare drăguțe, drăguțe de tot.

Și tot de la înălțimea staturii ei magnifice ea azvîrlea rugăminți învăluite în mișcări de liliputan. Da. Era adevărat. Ea tot ce vedea, tot ce dorea vedea numai în dimensiuni minuscule. O hăinuță de blănuță, micămică de tot. O mașină mică, mică, mică de tot. Nu o vilă bineînțeles ci o vilișoară. Mici, mici dar foarte multe... cam ăsta era sentimentul pe care ni-l dezvăluia nouă, călătorilor, expresia trasă a pîrpiriului încolțit.

Ea, se simțea și ea gata să ofere o răsplată pentru toate aceste ofrande, bineînțeles, tot o răsplată mitilică. Și iată ce i-a spus namila, nefericitului.

— Dacă tu îmi faci toate aceste servicii eu îți ofer un pupic.

Sincer vorbind, mi s-a părut prea puțin.

TEODOR MAZILU ■

Basile

Astăzi se împlinește o lună de cînd a apărut în viața mea Basile spulberîndu-mi liniștea și micile idealuri de om ajuns la un oarecare confort, nu numai de gîndire. Mîna destinului, căci există, s-a prezentat sub forma unui fox isteric care în loc de bună-ziua s-a uitat cruciș la mine, după care mi-a acordat statut de copac, asta în casa mea, sub privirea plină de admirație a consoartei care i-a trîntit în 5 minute atîtea diminutive cîte n-am primit eu în toată viața conjugală și extra. Roade totul, de preferință haine, desigur predilecția manifestă o are pentru ale mele : am devenit ordonat; îmi țin hainele pe dulap, iar în zilele cu ploaie, cînd se pare că îl supără reumatismele, mă îmbrac acolo. Mai greu este cu paltonul, dar se poate, așa cum se poate face și un nod corect la cravată avînd ca oglindă zugrăveala tavanului.

Șireturile de la pantofi au ajuns ațe; mai rămîne să-mi iau cureaua și ajung infractor sub arest în propria-mi casă. Știu foarte bine cum arată teroarea, care este definiția ei : are coadă scurtă, ca un deget păros, și cu ea bate tamtamul în mobile, la orice oră din zi și din noapte, mai ales noaptea cînd încerc să visez și altceva decît expoziții chinologice. Nu-mi reușește : Basile mi se insinuează sub pleoape, în cazul în care n-o caută pe stăpînă chiar în pat; ajunge să îi aud respirația ca să mi se declanșeze un viciu rușinos : plîng cu capul în pernă, cu pumnii la gură să nu îmi audă suspinul, să nu se bucure de lacrimile mele, sadicul care patinează în bucătărie pe ciment, izbindu-se cu capul de ușă. Mă urăște : asta i se citește în ochii roșii, în smocul de barbă ce i se ridică amenințător la vederea mea : arată niște colți frumoși, se face că mușcă dar renunță și zîmbește, da, zîmbește, animalul ! Încerc să-i susțin privirea, uneori reușesc, dar nu pot întotdeauna să latru batjocoritor. Asta ar fi victoria mea, dar și internarea... am început să încărunțesc, e drept, imperceptibil dar fenomenul e prezent, număr fire albe și mă trezesc cîntînd din succesele de tinerețe ale lui Zavaidoc. Nu mai e mult pînă mi se va da de mîncare cu pendulul lui Maxwell.

Godzila asta cu gabarit redus m-a plimbat în două săptămîni prin toate ungherele orașului, cu pasiunea lui de arheologie practică ; sîntem ființa nefericiți care datorită unor basili vom ajunge să descoperim cenușa vreunui foc haiducesc de acum cinci secole.

Așa am legat cîteva prietenii triste. Unul dintre noi care are o cotarlă lungă, cu burta pe pămînt și picioare laterale, a ajuns la băutură ; noi îl înțelegem : are ciinele de doi ani, un ciine care trebuie plimbat de trei ori pe zi, indiferent de anotimp. Acum bietul a mărit rația de alcool : javra are insomnii.

Visăm stînd în cerc, smuciți din cînd în cînd de fiarele astea energice, un bărbat, un adevărat bărbat, un angajat al ecarisajului, un om integru căruia să-i asigurăm o bătrînețe liniștită în caz că... (nu se știe însă dacă ipoteticii pantofi din pielea lui Basile nu ar începe să latre...). Poate că totuși mie îmi surîde șansa de astă dată : de două nopți Basile lipsește de acasă. Am spus, dragi tovarăși, și două rugăciuni de speranță ! Iartă-mă, dragă prietene, posesor al unui fox de sex opus, dar dacă l-ai lăsat în casă ține-l și lasă-l să-și întemeieze un cămin în apartamentul dumitale. Îi dau și zestre !

CORNEL UDREA ■

Culmile penibilului

N-am aflat încă „cine bate noaptea"?!

Iată-mă într-o încurcătură grozavă. O prietenă de-a mea, cîntăreață, m-a pus în temă : **„Cine bate noaptea la fereastră / N-are somn de inimă albastră / Bate drumul pe sub lună / Stă cu visul mînă-n mînă / Și-și fac gînduri împreună / Bate, bate, bate, bate, bate, bate / Peste poate / E a bună, nu-i a bună ! / /** Am fost frapat. Am fost deconcertat, dezorientat. Am fost sedus de ingeniozitatea enigmei. Într-un cuvînt m-am ambiționat. Trebuia să aflu urgent cine e individul noctambul care asediază ferestrele, care bate drumurile sub clar de lună și, lucru de care am fost uimit peste măsură, care a izbutit performanța unică în analele magiei negre, parapsihologiei și logicii extraterestre, să stea, nici mai mult nici mai puțin, decît cu visul mînă-n mînă. M-am repezit la bibliografie. Tratate de criminalistică, de medicină legală și ilegală, o cărțulie a bunicii de explicat vise, toate le-am citit din scoarță în scoarță dar degeaba. M-am documentat asupra celebrilor bătăuși ai istoriei (misteriosul meu personaj bate, bate, bate...) degeaba. I-am cerut amicei mele, cîntăreața, explicații suplimentare. Am mai aflat, astfel, că : **„Cine stă în poartă și veghează / Știe de ce stă, de ce oftează, / Că i-am pus cîlpele grele / Inima după zăbrele / Și-i cad lacrimi ca mărgele / Bate, bate, bate, bate, bate, bate, / Peste poate / Parcă zice : Nu te lăsa ! / /** De data aceasta uluiala mea a crescut și mai mult. Am fost consternat. Cine ar putea să vegheze, să ofteze și să aibă, dacă nu mă înșel, inima arestată ? Ce voce misterioasă îl îmbărbătează : Nu te lăsa ! ? Enigma e totală. Mister absolut, beznă înfricoșătoare. Merg mai departe, la text : **Mă tot întreb, zău, / E bine sau rău, / Căci dragostea ta / Face cum vrea ea / Cînd spune hai-hai / Cînd spune stai-stai / Îți place sau nu-ți place / N-ai ce face / Parcă zice „Nu te lăsa" ! / /** Un fir subțire de lumină s-a ivit. Evrika ! Am găsit cuvîntul cheie : dragostea. Caut în Federico Garcia Lorca, îl recitesc pe Miron Radu Paraschivescu. Cinci nopți la rînd colind Teiul, Grantul, mă documentez la circiumile din Ferentari ; o iau consultantă de specialitate pe Romica Puceanu. În zadar. Speranța mea s-a dus, misterul e de nedezlegat. Nu mă mai poate ajuta, cred, decît Hary Negrin, autorul „versurilor" acestui cîntec, lansat la radio și televiziune, pe muzică de A. Giroveanu. Dacă îi vedeți, rugați-l vă rog din partea mea să-mi dea un telefon sau să-mi lase vorbă cînd trece pe la Fond.

CONSTANTIN I. VASILESCU ■

Toamnă lituaniană

Un prieten mi-a spus că Lituania trebuie văzută neapărat în iunie, cînd pe malurile riurilor, în cringuri sau în piețe publice se aprind focuri și țara, îmbrăcată în costume naționale, sărbătorește Cîntecul. Atunci pe estrade, sub privirile miilor de spectatori, se preumblă multicolora suită a corurilor, venite de pretutindeni, ca să dea glas melosului popular.

Dar eu am întîlnit Lituania sub un cer calm de toamnă, liniștit ca și apele chihlimbarului, această splendidă piatră a țărmurilor baltice, cînd transparență și strălucitoare ca sticla șlefuită de milenii, cînd învolburată ca și cerul înnorat, cînd opacă și fumurie ca fildeșul. Nu, n-am cunoscut sărbătorile cîntecului, dar am privit uimit procesiunile de cîntăreți îmbrăcați în costume de epocă, deschizînd cu acorduri verdiene, într-o piață publică din Vilnius, stagiunea spectacolelor. Nu, n-am cunoscut sărbătoarea cîntecului, dar am ascultat într-o seară sub imensele bolți neoclasice ale Catedralei răsunînd Simfonia.

Verticalele ziduri de cristal ale noului edificiu al Thaliei stau în mijlocul viitorului centru al capitalei lituane, poate ca un simbol al comunicării, al fluxului viu, reciproc, între creatorul de artă și cel care-o recepteză. Nici un fel de ziduri opace, impenetrabile, între ei nu pot exista. Și încă un simbol. De astă dată conștient elaborat: ultramoderna construcție de sticlă e încoronată de o suprastructură care, mascînd podul scenei, sugerează liniile unui bastion. Un pod nevăzut trece de aici prin văzduh, pînă pe dealul Gediminas, de unde bastionul vechii cetăți străjuiește de veacuri urbea cu creneluri și ochiuri de tragere. Un pod nevăzut se arcuiește de pe zidurile oarbe ale strîmtelor uliți ale orașului medieval, pavate cu cărămidă, de la bolțile sale adînci, patioure cu balcoane, de la cele 2000 de sculpturi ale Catedralei Petru și Pavel, de la turnurile gotic-ului tîrziu ale Bisericii Sf. Ana, de la cele 9 curți interioare ale uneia din universitățile de început ale Europei, de pe strada Antokolski, cea pe care zidurile arse de incendii au fost încastrate în cele noi, păstrînd cu fidelitate liniile goticului sau ale Renașterii, cu embleme de meșteșugi, cu felinare și porți țintuite, se arcuiește spre orașele albe, umede încă de tencuială, de pe malul Nerisului sau spre luminișurile pădurilor de pe dealurile care înconjoară capitala lituană. Ele se numesc Jirmunai, Antakalnis, Lazdinai sau Karoliniskes și sînt unite între ele prin drumurile albe ale pădurii. Douăsprezece cheiuri sînt oferite zilnic, aici, noilor locatari. (Față de 1945, suprafața orașului s-a mărit de 3 ori.) Dar tinerele cartiere ale capitalei lituane impresionează, înainte de toate, prin uimitoarele lor valențe estetice. Jocurile de volume și înălțime (o deosebită știință în punerea în valoare a reliefului), plantațiile și spațiile libere populate de monumente, folosirea judicioasă a tradițiilor arhitecturii lituane asociate cu soluțiile șoc ale modernității, încrucișarea în peisaj dau noilor cartiere un aer de bună dispoziție și distincție care-ți încîntă ochiul și sufletul.

Apoi mai sînt drumurile. Vuietul continuu tăind văzdubul transparent al autostrăzilor gonind, panglici albe, peste pasaje de nivel și viaducte, printre pădurile veșnic verzi de conifere și cringuri de mesteceni, printre cîmpuri cu ferme, islazuri cu cirezi bălțate de vaci, iazuri cu pești și oglinzile de apă ale lacurilor. Sau șoselele. Ele încetinesc la șirurile drepte ale arborilor, atente la inscripțiile „Atenție, căprioare!", se opresc în sate cu case etajate, din cărămidă albă, aducînd la zi formele tradiționale ale clădirilor de birne, la turlele cîte unei mori electrice măcinînd, într-un cîntec monoton, ierburi pentru făina ogoarelor. Mai sînt, apoi, potecile și cărările șerpuind prin desișurile cu animale și păsări, cu frunzișul de un verde închis, făcînd popas la cîte un foc de tabără, la cîte un han, o cabană sau o bază turistică. Sau, poate, la cîte un monument sau cazemată-muzeu, rememorînd, ca un memento, unul din cele 32 de lagăre de exterminare ale ororii fasciste.

Și drumurile de apă... Bărci cu vîsle, bărci cu pînze umflate, ambarcațiuni cu motor, nave de agrement brăzdează cei 50 km ai mării Kaunasului sau lacurile, în salbe, oprindu-și apele la buza pădurilor. Ca un miraj te vezi întîmpinat de o insulă cîntecul de piatră al unor vremi în care cavaleri cu famă, îmbrăcați în zale grele, erau prinși în plase desfășurate de bărbați bizari, apărînd pe neașteptate din ascunzișul codrilor pe cai mici.

Și-am mai ascultat un cîntec în piața din fața clădirii în care se păstrează cu veneрație simfoniile în culori ale unuia dintre cei mai originali pictori ai simbolismului, Ciurlionis, imnurile sale închinate genezei și forțelor supranaturale, unor miraculoase semne cerești, aurore boreale sau prevestiri de zodiac, sonatele sale preamărind anotimpurile, simfoniile solare născute din cîteva culori trecute ca niște note muzicale în infinite variații ca niște flăcări, grupînd în juru-le, pe circumferințe paralele, focuri pierzîndu-se în absolut. Am ascultat în acea piață, uluit, un concert unic care poate fi auzit doar într-un singur loc din lume, la Kaunas. Acolo, în piața muzeului, în fața oamenilor înmărmuriți, turiști veniți de peste mări sau simpli trecători, în fiecare zi, la aceeași oră, între leii și turnurile de bronz ale muzeului de istorie, în fiecare zi la ora 14 fix, peste sălcii plîngătoare și candelabrele castanilor, coborînd din turnul cu cele 35 de clopote și învăluind cuprinsul — cîntecul lui Solveig. După concert, oamenii îl așteaptă cu recunoștință pe bătrînul compozitor Kupriavicius și pe fiul său, unicul ucenic în măiestria de a transforma bătrînele clopote în miraculoase instrumente muzicale.

Eu n-am văzut Lituania în iunie, cînd pe malurile riurilor cu ape de cristal sau în poieni de păduri se aprind focuri și se animă cornurile, dar am trecut sub un cer de toamnă pe străzile calme ale orașelor, m-am amestecat printre trecătorii negrăbiți și m-am lăsat molipsit de buna lor dispoziție, mi-am îmbibat retina cu peisaje de lacuri, de păduri și chipuri de oameni frumoși, mi-am oprit pașii sub ziduri înnegrite de fumul incendiilor și ziduri albe halucinînd în calcar, am urmat cărările singuratice ale codrilor, am căutat tumultul pieților și pretutindeni unde am întîlnit oameni acestui colț nordic de pămînt, distinși și săritori, cu un înnăscut simț al echilibrului și al demnității. Și am aurit cîntecul Lituaniei.

Cu toate că era toamnă.

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

Pentru bunăstarea, fericirea omului și a întregii națiuni

(Urmare din pag. 1)

prime, de metal, de ciment, de lemn și de altă natură, să reducem consumul de energie, de combustibil etc. Aceste preocupări nu țin numai de o planificare generală, la nivelul țării, ci și de conștiința politică și civică a fiecărula dintre noi. În acest sens, în anul 1977 un rol fundamental revine și muncii de educație și de angajare a oamenilor de toate vîrstele, tineri și bătrîni, femei și bărbați, indiferent de naționalitate, în sensul evoluției vieții, al progresului. La nivelul anului doi al cincinalului revoluției tehnico-științifice procesul de educație și de cultură nu se poate concepe în afara activității productive, a muncii libere, nu se poate concepe rupt de preocupările noastre zilnice. „Nu se poate construi comunismul — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — fără a rupe hotărît cu conservatorismul în toate domeniile, fără a fi un luptător înaintat, un susținător activ al noului în muncă, în producție, în industrie, în agricultură, în transporturi, în artă, în cultură, în știință, inclusiv în ridicarea bunăstării materiale a oamenilor muncii!" În acest context programatic la nivelul fiecărui individ în parte, anul doi al cincinalului 1976—1980 trebuie să fie un răstimp de lucrare atentă, laborioasă, la profilul moral și spiritual al omului, raportîndu-ne aspirațiile spre desăvîrșire umană la exigențele națiunii.

În condițiile în care și în acest an al cincinalului totul se face pentru om, este firesc ca omul să facă totul pentru a acoperi prin gînd și prin faptă modelul ideal al „comunistului de omenie" care se împlinește pe sine în anul 1976, mai bun, mai cultivat, mai conștient de sarcinile sale în raport cu istoria, mai eficient în planul realității și sarcinilor concrete. Pentru că dincolo de marile prefaceri care se anunță, anul doi al cincinalului înseamnă și o nouă majorare a retribuției oamenilor muncii, precum și suplimentarea fondului pentru construcțiile de locuințe, în așa fel încît, după estimările preliminare, se va ajunge ca pînă la sfîrșitul anului 1980 să se dea în folosință aproape un milion de apartamente.

Tot în interesul oamenilor se prevăd, începînd cu ultimul trimestru al anului 1976 și primul trimestru al anului 1977, creșteri substanțiale în ce privește aprovizionarea populației cu produse de panificație, făină, mălai, carne și produse din carne, grăsimi vegetale și animale, zahăr și produse zaharoase, lapte de consum și produse lactate etc.

Ședința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și a Guvernului Republicii Socialiste România conturează astfel de pe acum imaginea unui an 1977 dinamic și prosper, a unui an 1977 temeinic gîndit și pregătit gospodărește, în care omul este factorul decisiv de la care pornesc toate realizările și la care se întorc rezultatele lor. Acestea demonstrează de asemenea că în România anului 1977 există toate premisele teoretice și practice, concrete, ale îndeplinirii Programului de perspectivă al partidului, că actualul plan cincinal corespunde pe deplin realităților din patria noastră, capacității creatoare a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor.

seriale • seriale • seriale

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos și căsătoria cu fosta lui cumnată

Apoi, în surdina ei competiție cu Jackie, Tina nu putea triumfa datorită insulei Spetsopoula, mai mare și mai atrăgătoare decît Skorpios, iahtului „Atlantis" (ce luase locul „Creole" și era cel mai luxos din lume — 115 metri lungime, 2500 tone, 22 noduri pe oră, la bord o colecție de picturi impresioniste, sală de bal, piscină, cinema și ascensor, birouri cu instalații ultramoderne) sau vestitelor aparțamente ale fostului ei cumnat?

La rîndul lui, Niarchos nu putea să contracareze mai bine decît astfel ceea ce Onassis obținuse căsătorindu-se cu Jackie și, mai mult, nu-și putea demonstra mai clar decît așa nevinovăția în misterioasa (totuși) moarte a surorii vitoarei sale soții — Tina.

Dar pînă la căsătoria cu Stavros ce făcuse Tina Livanos, după ce, evident, divorțase de „Ari"? După proprii-i mărturisiri, la ora actuală foarte greu verificabile, ea ar fi așteptat mult și bine măcar un cuvînt de consolare din partea surorii sale — Eugenia — și a cumnatului ei — Stavros. Dar aceștia din urmă își vedeau liniștiți de ale lor. Niarchos de afacerile maritime și sentimentale, iar Eugenia încerca totul să-și recupereze soțul. Poate tocmai că știindu-l ce este în stare nu a invitat-o nicîndată în regatul ei pe Tina — atunci singură, tristă și șocată de modul în care se purtase Onassis în momentul divorțului și după. Mai era ceva pe care nu-l putea uita Eugenia, atît de obișnuită cu năzdrăvăniile în serie ale lui Niarchos. E vorba de acele zile pline de zîmbete, întîlniri și destăinuiri care, deși aparținînd unui trecut îndepărtat, puteau fi reînviate în noile circumstanțe cînd Tina era total liberă, iar lui Niarchos nu-i plăcea să dea socoteală nimănui.

Așa se face că Tina s-a dus (în iarna 1960—1961) la Saint Moritz. Locul nu fusese ales întîmplător. Aici, mai ales iarna, dar nu numai atunci veneau cele mai vestite personalități din lumea politică artistică, sportivă și într-un asemenea loc obișnuit pentru ea nu putea să nu-și petreacă lunga vacanță pe care și-o propusese. În plus, pozînd (și chiar fiind) în victimă a mașinațiilor lui Aristotel Onassis, popularitatea ei nu putea decît să crească, cei ce o întîlneau privind-o cu și mai multă condescendență, atențiile sporind ca și interesul față de viața ei personală. Într-o bună zi cînd, ca de obicei, și-a pus schiurile de ultimul tip, iar profesorul de schi o urmărea încîntat cum face cristiane pe zăpada atît de bună de pe una din pîrtiile de la Saint Moritz, ea a căzut și a suferit o dublă fractură fiind obligată să rămînă în spital cîteva bune săptămîni. A fost un alt prilej ce a sporit interesul pentru soarta ei. Ca dovadă că în cronicile mondene ale ziarelor, în fotografii realizate la fața locului, Tina apărea în camera ei de la spital în care, scriau ziariștii, era un du-te-vino dintre cele mai neobișnuite de... miliardari. Nume și figuri cunoscute veneau să-i prezinte omagiul lor, să-i aducă buchete imense de flori să-i ureze sănătate și — de ce nu? — să-i facă puțină curte. Cel mai asiduu dintre acești numeroși vizitatori era... deocamdată John George Henry Spencer Churchill marchiz de Blandford, rudă apropiată a lui Winston Churchill. Și acesta figura (la starea civilă) cu o proaspătă despărțire a căsătoriei din vina... familiei. În ce-i privește, cumnatul lui Niarchos și fostul ei soț — Onassis — nu s-a interesat deloc de soarta bolii ei și, se spune, a mers pînă acolo încît a interzis cu desăvîrșire (amenințîndu-i cu lucruri foarte serioase) celor doi copii ai lui și ai Tinei — e vorba de Christina și Alexandru — să meargă s-o vadă.

Un an mai tîrziu, Tina și marchizul s-au căsătorit cu mult fast într-un Paris obișnuit cu asemenea evenimente. Noul cuplu, Tina Livanos—John George Henry Spencer Churchill, marchiz de Blandford, se simte foarte bine o perioadă care durează cîțiva ani. Desigur, lipsește un iaht precum „Christina", nu există apartamente la Buenos Aires, New York, Bahamas etc., etc. iar noua familie nu dispunea nici de mijloace financiare de genul celor cărora beneficia Tina pe timpul nefericitului mariaj cu Onassis. Să fim, însă, înțeleși. Averea marchizului Blandford nu putea fi comparată cu cea a lui „Ari", însă oferea din belșug sentimente de liniște proaspetei marchize.

Și totuși, cum a scris cineva, odată, „sărmanii miliardari sînt de plîns în ce privește viața lor personală". Afirmația nu pare deloc forțată nici în general și nici în noua situație a Tinei, devenită marchiză de Blandford. Pentru că, după cîțiva ani, și în această căsnicie avea să intervină ruptura. Cei doi soți erau căsătoriți pe hîrtie dar trăiau cu totul separați.

Între timp, cum știm, și raporturile lui Stavros Niarchos cu soția lui, Eugenia, se deterioraseră iremediabil. De asemenea, tot cam de prin anii 1968—1970 datează o serie de zvonuri (cam multe și aparținînd unor persoane diferite — miliardari, ziariști, armatori de pe diverse meridiane) potrivit cărora Tina și Niarchos s-ar fi întîlnit în mare secret. Cu toate acestea, nimeni n-a adus dovezi... nici unde, nici cînd și nici cît a durat o asemenea întîlnire. A urmat — cum iarăși se știe — episodul controversatei morți a Eugeniei cu toate complicațiile el, rezolvate însă de Niarchos care apoi, între altele, și-a petrecut cîteva luni pe Coasta de Azur, a folosit din plin iahtul său a continuat să-și frecventeze numeroși prieteni, între care la loc de cinste figurau Robert De Balkany și Maria Gabriella de Savoia. Ultimul nume trebuie reținut cu deosebire pentru că despre el va veni vorba mai tîrziu, tot într-un episod ce are în centrul său intențiile matrimoniale ale lui Stavros Spiros Niarchos.

Cît o privește pe Tina, ea era iarăși o soție nefericită, dar de data aceasta a marchizului de Blandford. La sfîrșitul verii anului 1971 a urmat lovitura de teatru. Plictisită de statutul de soție pe hîrtie și de titlul de marchiză, Tina a cerut — și a obținut — divorțul de cel căruia îi trebuiau 49 de litere ca să-și scrie numele: John George Henry Spencer Churchill, marchiz de Blandford. Era vorba de un adevărat divorț-fulger pentru a cărui realizare avocații special plătiți s-au bătut cu un zel demn de o cauză mai bună. Mai mult, ei reușiseră să facă acceptată și o surorinzătoare cerere a Tinei care voia să nu mai respecte perioada de abținere de la contractarea unei noi căsătorii, rigoare impusă de legea franceză și care se întinde pe o durată de treizeci de zile.

De ce, oare, o asemenea cerere? Specialiștii unor astfel de gesturi n-au ezitat să se pronunțe răspicat: e o dovadă clară că ea are de gînd să se recăsătorească foarte repede. Cine ar putea fi noul soț, atît de nerăbdător și, în egală măsură, suficient de bogat ca să-și permită achitarea unor onorarii atît de pînerate ilustrilor avocați ce obținuseră cu exactitate și promptitudine tot ceea ce voia Tina? Cine dacă nu Stavros Spiros Niarchos, fostul el cumnat de acum un deceniu, cel cu care ea își petrecuse o intimă și frumoasă vacanță în liniștita și calma localitate balneară Quimpron? Pentru că, între noi fie vorba, ce logodnic ar fi în stare să permită viitoarei lui soții să se plimbe pe plajele pustii ale unui mic oraș francez de pe malul oceanului, să ia masa în strictă intimitate cu primul ei prieten într-un hotel construit special pentru miliardari și, pe deasupra, să-și facă îndelungi și importante confidențe? Întrebări puse mai mult de dragul întrebărilor pentru că devenise mai mult decît foarte clar că alți doritori ai inimii Tinei nu erau, că noul ales al inimii ei era fostul prim prieten de la începutul anilor '40 cu care executase primele ei valsuri în văzul lumii bune ce se strîngea pe atunci la legația elenă cînd aceasta dădea obișnuitele recepții, că era, în sfîrșit, omul de la care ea primise întîia mare lovitură în viață cînd el refuzase s-o ia de soție, scuzîndu-se în fața bătrînului lup de mare Stavros Livanos că e prea mare diferența de vîrstă între ei și Tina. De prisos să mai adăugăm că multora știrea căsătoriei dintre Tina Livanos și Stavros Spiros Niarchos li s-a părut prematură. Dar nu imposibilă în fond, spuneau ei (nu fără prea multă dreptate), abia trecuse un an și ceva de la moartea Eugeniei, fapt pentru care cei doi, chiar dacă se iubeau (!?), puteau să mai aștepte cîțiva timp, măcar pentru a salva aparențele. Repros inutil întrucît ei nu aveau deloc în vedere felul de a fi al lui Niarchos și, mai ales, eluda ura imensă acumulată de Tina față de cel ce o umilise atîta: „Ari" Onassis. Alții s-au gîndit (tot pe bună dreptate) la vîrsta lui Stavros care, în 1974, avea nici mai mult nici mai puțin decît 69 de ani. Acest om, care, acum, nu mai era deloc tînăr, replica tuturor că el a așteptat aproape treizeci de ani ca să-și realizeze marele vis de dragoste al vieții sale...

Dar, în acest șir al reacțiilor ar mai trebui reamintite cele aparținînd lui Aristotel Onassis și, într-un fel, mai proaspetei lui soții — Jacqueline Știrea unei iminente căsătorii Stavros Niarchos — Tina Livanos i-a tulburat profund, însă pe fiecare în felul lui. Pe „Ari" întrucît Tina îi cunoștea la perfecție afacerile tenebroase, legăturile, felul de a lucra și, mai cu seamă, gîndurile și intențiile față de Niarchos (Chiar dacă trecuse exact un deceniu de la brutala lor despărțire). În ce o privește, Jacqueline lipsită de sentimente, era interesată ca „Ari" să nu sufere un șoc profund de pe urma căruia să rămînă iarăși singură, dar fără a avea asigurate cele promise în radiozonul ei contract matrimonial. Pe urmă o asemenea căsătorie nu putea să nu tulbure echilibrul în continua rivalitate dintre cei doi armatori, foști cîndva cumnați. Această, pentru că, prin noua sa căsătorie, Niarchos dădea o lovitură dură supremației la care aspira rivalul său de peste trei decenii.

Faptul era clar pentru oricine știa că Tina Livanos moștenise atît de la tatăl ei — foarte bogatul armator Stavros Livanos — cît și de la sora ei, Eugenia, acțiuni și miliarde care, în noile circumstanțe, intrau toate în holdingul financiar al lui Stavros Spiros Niarchos.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Acasă

„Acasă" a devenit un fel de coșmar pentru echipele noastre în mod inexplicabil. De unde, pînă mai ieri-alaltăieri, toată lumea își făcea socoteala că din 34 de etape 17, cel puțin, pot conta, înmulțite cu doi, la zestrea finală de 34 de puncte și în rest ce pică, întâ că adunarea s-a întors pe dos. Cum se întîmplă cu moda, ce moda de a cîștiga în deplasare și de a lăsa ce-și agonisit în străini pe terâ propriu (vezi **Progresul**). Am putut vedea astfel cum **Rapid** pierde în fața **Iașului** la București, cum **Craiova** cîștigă la Bacău și la Constanța, și scoate un meci nul la Craiova cu **Bihorul**; am văzut duminică cum **Jiul** a repetat figura la Iași, spre stupefacția spectatorilor din dealul Copoului, cum **Argeșul**, care abia a egalat, pe teren propriu pe **Progresul**, cu o săptămînă înainte, era cît p-aici să-i smulgă **Corvinului** două puncte s.a.m.d. Dar să nu ne grăbim să absolutizăm. Deja au apărut teorii că mai bine se joacă în deplasare decît acasă, fapt absolut fals (vezi echipele **Sportul** și **Petrolul** din divizia B care, pînă mai ieri, au cîștigat și acasă și în deplasare). De fapt, e vorba de altceva : de neînvățarea a două stiluri de joc : cum să jucăm în deplasare și cum să jucăm acasă. În sfîrșit, antrenorii noștri au băgat de seamă că atunci cînd joacă pe teren propriu echipele se năpustesc orbește peste adversar și pot fi ușor depășite prin contraatacuri. De altfel, e momentul s-o spunem, timp de un deceniu echipa **Dinamo** a cîștigat multe campionate practicînd mai ales contraatacul. Ce-i drept, formația din Ștefan cel Mare avea și jucători parcă făcuți pentru asta, și cînd spun ceea ce spun mă gîndesc la Pircălab și Lucescu, două extreme rapide la vremea lor, care puteau trece ușor de apărările greoale, creînd situații surprinzătoare de gol. Anul trecut, de acest avantaj al extremelor rapide a beneficiat echipa **Steaua**, care a avut și are în Troi și Zamfir două **simpioane** în bocanci. Din păcate, în ultima perioadă aceste rachete au băgat mai puțini cărbuni în cazane. Se profilează la echipa din cetatea Bănlei același joc bazat pe surprinderea adversarului, deși lui Teașcă îi lipsește Crișan și îl are numai pe Marcu. Cămătaru, pe care l-am văzut duminică, este greoi și Piticul trebuie să se gîndească la o soluție urgentă. Două extreme interesante, bune pentru contraatac, posedă Reșița : Atodiresei și Florea, cum două extreme rapide are Poli-Timișoara : pe Floarea și Petrescu. Și aici, titularul Anghel e lovit, și veritabilul piston care a mai rămas a dovedit la București că poate face multe dacă e bine jucat, cum a și fost de către Dembrovschi în meciul cu **Progresul**. Și la Tg. Mureș există un Fazekaș foarte bun pe contraatac, dar n-avem rostul dacă îi exceptăm pe Hajnal și pe Bölöni ș.a.m.d.

Să vorbim însă despre cele două meciuri văzute de noi pentru a nu fantaza. La București, am văzut cea mai misterioasă echipă din cîte mi-au fost date să le zăresc pe terenurile noastre de sport în ultima vreme : **Progresul**. Că ea este un **team** modest, o știe toată lumea. Ceea ce nu știe toată lumea, e cum scoate rezultatele răsunătoare în deplasare, pentru că la București cîștigă mai greu. Să zicem că o explicație ar fi înfumurarea. Să zicem că mai există un jucător numit Apostol care punctează de cîte ori are ocazia și ocaziile nu i se ivesc decît în deplasare, dar asta nu-i suficient. **Poli Timișoara** s-a arătat o echipă foarte tehnică, care a controlat tot terenul, mai ales pe linia sa de mijloc, unde Roșca, Lața și Dembrovschi formează un **trio** excelent. Vorbind de **Poli**, mai trebuie spus că ea are doi stoperi de clasă : pe Păltinișan și Mehedințu, îi mai are pe Cotec, care a arătat — rar — că e foarte talentat, din păcate, și pe Petrescu, care a fost la toate incursiunile secerat de către adversar, fiind, într-adevăr, un pericol extraordinar pentru portar. Din nefericire, arbitrul Fediuc, inventat de comisia de arbitri, a „tras" penibil cu **Progresul** și a sancționat pe timișoreni cu numeroase cartonașe galbene pe care sperăm ca în **Comisia de disciplină**, cineva să le anuleze pentru că au fost cu totul nedrepte.

Să trecem la meciul de la Craiova care ne-a interesat îndeosebi. Sigur că o imagine pe sticlă este cu totul altceva decît o imagine pe viu și erorile sînt posibile. Așa cum scriam cu o săptămînă în urmă, echipa **Bihor** nu era un adversar care trebuia tratat cu ușurință și nu cred că a fost tratată ca atare de către echipa craioveană. Dimpotrivă : ni s-a părut că, dintr-o prudență exagerată, Teașcă și-a ținut oamenii în gardă și nu a atacat decît în repriza a doua. Unsprezecele din Bănie s-a mișcat greoi, fără prospețime, deși trebuie să recunosc că așezarea în teren și circulația mingii au fost ireproșabile. Puține echipe la ora asta știu să stăpînească gazonul ca echipa din Craiova și mai ales să desfacă jocul și să nu-l înghesuie. Unsprezecele craiovean a creat cîteva faze memorabile în primul sfert de oră al jocului, dar atît ! A lipsit Oblemenco de două ori în fazele decisive și dacă adăugăm și moliciunea în joc a lui Balaci avem o explicație a acestui meci nul (aș mai spune că Purcaru e un portar greoi și că-l prefer pe Lung).

Ce-ag mai avea de adăugat ? Sigur că un Tarălungă introdus la pauză, dacă nu cumva era rănit, ar fi fost mai util decît Cămătaru, care și el ar fi fost mai util decît Oblemenco, cel puțin în duminica asta. Mi-au plăcut foarte mult Donose și Tilihoi (în care văd un jucător de mare perspectivă). La echipa orădeană l-am remarcat pe Lupău, o extremă foarte periculoasă pe care toți fundașii din campionatul diviziei A ar trebui să stea cu ochii deschiși

Despre celelalte meciuri, ce putem spune ? **Steaua**-și continuă degringolada, deși trimișii speciali spun că egalarea gălățeană a urmat unui cadou al arbitrului Ghiță. Echipa din **Constanța** dă semne de mare oboseală, ca și **S.C Bacău**, care a jucat totuși curajos la București, punînd probleme liderului. Așteptăm cu nerăbdare meciurile de duminică.

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 30 ȘI 31 OCTOMBRIE

BUCUREȘTI : Dinamo — S.C. Bacău 2—1 (0—0). Rezultat meritat și totuși atît de greu obținut, golul victoriei fiind semnat de Sătmăreanu îl abia cu un minut înainte de finalul partidei. ● Băcăuanii au întărit mai cu seamă mijlocul terenului, iar în apărare au asigurat un marcaj strict și foarte incomod pentru virfurile dinamoviste, în special pentru Dudu Georgescu. Acesta a marcat totuși, în min 80, un gol superb (lovitură cu capul din plonjon, la centrarea lui Lucescu) — dar S.C Bacău avea să egaleze cu numai șapte minute mai tîrziu, atunci cînd Florea a expediat singurul șut pe spațiul porții și oaspeților ! ● Finalul a aparținut net gazdelor, care au ratat prin Dobrău și Sătmăreanu. Fundașul central dinamovist avea însă să-și spele greșeala prin șutul expediat în ultimele minute ale partidei, cînd i-a învins fără drept de apel pe ex-dinamovistul Mircea Constantinescu. ● Fără să ia prea în serios acest meci, Dinamo a fost destul de aproape de o surpriză neașteptată (pierderea unui punct), reușind să se salveze în final, atunci cînd aproape nimeni din cei peste 10 000 de spectatori nu mai spera în victoria liderului ! ● A arbitrat bine N. Rainea (Bîrlad), ajutat satisfăcător de N. Morolanu și Al. Avramescu — ambii din Ploiești **(Andrei Georgescu). ARAD : U.T.A. — Sportul studențesc 2—0 (0—0).** Locainicii au confirmat ascensiunea de formă, aducîndu-le bucureștenilor prima înfrîngere în campionat. Succesul lor este absolut meritat, ei fiind aceia care au dat tonul și ritmul meciului, arătîndu-se mult mai ambițioși și mai dornici de victorie. ● Meciul a început cu o frumoasă execuție tehnică a arbitrului Otto Anderco — lovire a balonului cu ristul, à la Dumitru — și a continuat cu cîteva faulturi ale fundașului cu nume de oraș, Giurgiu, la unul din ele Cassai planînd la o înălțime ce amenința recordul mondial al americanului Stones. ● Primul gol s-a înscris în min. 36 : Răducanu a dat cu pumnul pe lîngă mingea și Nedelcu II a ciocnit de la numai 2 metri în plasă. ● La pauză echipele au ghicit cu greu drumul la vestiare, tunelul de trecere fiind întunecat din cauza întreruperii curentului electric. Pojoni a aprins o luminare, luminînd cît de cît drumul spre cabine ● U.T.A. a deținut inițiativa și în repriza a II-a, beneficiind de buna prestație a trioului de la mijlocul terenului (Domide, Leac, Broșovschi), precum și de replica palidă a adversarului, aflat în evidentă scădere de formă. Golul doi a fost înscris în min. 69, tot de Nedelcu II, coautor fiind tot Răducanu, lovit în maxilarul drept de mingea șutată violent de Broșovschi din lovitură liberă de la 30 m. ● Observatorul federal C. Cernălanu, prezent în cursul săptămînii la antrenamentele arădenilor, spunea după meci : „Nedelcu II nu a participat la nici un antrenament, fiind accidentat, iar azi a fost omul care a decis victoria echipei sale. Sima în schimb a participat la toate ședințele de pregătire, dar a fost atît de șters, încît practic nici nu a contat în joc". ● A arbitrat foarte bine Otto Anderco (Satu Mare), ajutat la linie de V. Cataná (Carei) și A. Izvernaru (Bocșa) **(V. Dumitru). HUNEDOARA : Corvinul — F.C. Argeș 1—1 (1—0).** Rezultatul final nemulțumește ambele echipe. Pe gazde pentru că au cedat al 5-lea punct pe teren propriu, iar pe oaspeți pentru că judecînd după situațiile avute puteau cîștiga. ● În contrast cu atmosfera prietenească de la începutul jocului (toți jucătorii au primit garoafe), repriza secundă a cunoscut momente de mare tensiune și nervozitate, generate în principal de deciziile anapoda ale arbitrului M. Buzea. Acesta a refuzat pițeștenilor o lovitură de la 11 m la o fază în care Tonca a lovit mingea cu mîna ca la volei, iar apoi, în compensație desigur, nu a dictat aceeași sancțiune în careul argeșenilor, unde Angelescu a fost făcut „sandviș" ● Corvinul, pornit din start la o ofensivă susținută, a deschis scorul în min. 40 prin Georgescu — care a driblat tot ce i-a ieșit în cale, inclusiv cîțiva coechipieri și, într-un tîrziu, spre ușurarea celor slabi de inimă, s-a îndurat și a trimis mingea în plasa lui Cristian. Argeșenii, foarte periculoși pe contraatac mai ales în repriza a doua, cînd Doru Nicolae l-a înlocuit pe Leșcanu, au egalat prin Radu III (în min 75), care a șutat dintr-un unghi de 30 de grade. ● Gazdele avuseseră în min. 65 posibilitatea de a se distanța la 2-0, dar Șureanghin, intrat singur în careu, s-a grăbit și a șutat în bară ! Este a doua bară în acest campionat a lui Șureanghin, virful de atac avansat care în cele 11 etape de pînă acum nu a reușit să înscrie un gol. ● A arbitrat slab M. Buzea, neîncronizat cu tușierii S. Stănescu și R. Platoș, la fel de slabi — toți din București **(Gheorghe Amuza). BUCUREȘTI : Rapid — A.S.A. Tg. Mureș 2-0 (2-0).** Scor stabilit în prima repriză, cînd Manea și Solyom (nesigur) îl marchează pe primul, iar Neagu, din ofsaid, pe al doilea. E drept, la începutul reprizei a doua, arbitrul Al. Enc răcește brusc și tușește în fluier, arătînd 11 m, dar Rișniță, în numele tuturor giuleștenilor, refuză „cadoul" și trage afară. ● S-a ratat mult de ambele părți, dar s-a și apărat, în asta evidențîndu-se Ioniță, atent și ferm, într-atît încît a fost aplaudat chiar de Bölöni, cel mai bun jucător al oaspeților. ● S-au mișcat bine Ad. Dumitru, fundaș de clasă, și Neagu, pe care virsta îl ajută să joace mult mai limpede ca înainte, abia s-a tîrît Șutru ● În afară lui Al. Ene și tușierii au fost din Craiova și au semnalizat greșit, cînd li s-a cerut din tribună Cînd nu, n-au semnalizat deloc **(Iulian Neacșu). GALAȚI : F.C.M. — Steaua 1—1 (0—1).** Un meci egal la Galați, se pare nu mai este pentru nici o echipă oaspete un punct de neprețuit, mărit de neșansă, dar și de cîteva uneori pregătiri îndoielnice. F.C.M.-ul gălățean abordează meciurile de acasă (ca să nu mai vorbim de cele din deplasare) cu o lipsă de convingere cronică. Noroc de Steaua, care a devenit, din motive cunoscute și necunoscute, o formație parfistă, care în locul luptei adevărate preferă asalturi cu gloanțe oarbe. ● Cine a venit să vadă un spectacol fotbalistic cu lordăneseu, Ion Ion, Dumitru sau Troi a plecat de la stadionul „Dunărea" cu sentimentul participării la o șușă. Dacă nu era șutul lui Sameș, în min. 31, un șut de la aproximativ 40 m, și dacă Dumitrescu n-ar fi adormit în poartă, desigur perspectiva unui egal la Galați ar fi rămas îndoielnică. ● De ratat, s-a ratat copios, la ambele porți, dar aceasta nu înseamnă că Steaua și-a creat cu știință faze de gol, sau că F.C.M.-ul a crezut o singură dată în victorie. Egalarea a survenit după o lovitură de pedeapsă în repriza a doua, după care gălățenii au devenit mai combativi... în raporturile cu arbitrul ● A arbitrat slab C. Ghiță, ajutat bine de H. Nicolau și O. Racz — toți din Brașov **(Radu Macovei). REȘIȚA : F.C.M. Reșița — F.C. Constanța 2—0 (1—0).** Timp primăvăratic la Reșița, fotbal „curat", cu faze spectaculoase în special la poarta lui Popa — aflat (în ciuda celor două goluri primite) în vervă deosebită ● Elevii antrenorului Reinhardt au atacat din chiar primele minute, creîndu-și numeroase ocazii favorabile. Constănțenii s-au mulțumit să contraatace sporadic, și doar cu unul sau doi înaintași (în fapt, numai Mărculescu a contat ca „virf". Lică și Matescu zbătîndu-se undeva pe la mijlocul terenului ; cît despre Buduru sau Liviuc...) ● Deși nu se pot plînge de lipsa ocaziilor de gol, reșițenii au deschis scorul (min. 24) oarecum întîmplător, la o centrare de pe dreapta a lui Atodiresei, zborul mingii fiind „admirat" deopotrivă de apărători și atacanți Primii dezmeticiți au fost Popa și Florea, ultimul fiind mai iute de picior : 1—0. ● Golul celelalte reprize a venit după o perioadă de „na-ți-o ție — dă-mi-o mie" și a fost rezultatul unei din puținele faze în care Bojin a jucat mingea „dintr-o bucată" : pasă cu boltă peste apărarea adversă, nesincronizare a fundașilor constănțeni, „tișnire" a lui Gabel care „a agățat" mingea în aer și șut din interiorul careului : 2—0 (min. 64). ● În continuare gazdele au ratat ocazii excelente (Atodiresei — șut în bară ; Gabel — lovitură cu capul, mingea cade pe bară, și tot el — șut la vinclu din 18 m, respins miraculos de Popa etc.), arbitrul Colosi a scos de patru ori (corect) cartonașul galben, iar constănțenii au ratat prin Peniu (introdus după pauză) cea mai mare ocazie de gol a lor. ● În concluzie, victorie meritată a gazdelor, din rîndurile cărora s-au detașat (în ordine descrescîndă) Gabel, Florea și Porațchi. Constănțenii, cu una sau două „flori" (Popa și Antonescu), vor avea o primăvară nu tocmai roză. ● A arbitrat bine Fr. Colosi, ajutat la fel de V. Roșu și, cu scăpări, de V. Teciu — toți din București **(Cornel Cataná). IAȘI : Politehnica — Jiul Petroșani 1—2 (0—0).** După jocul propriu-zis, mai corectă ar fi fost o decizie de înfrîngere pentru ambele echipe, incapabile în fapt de a oferi măcar cinci minute de fotbal adevărat. ● Picioarele ieșenilor, aveam să aflăm după meci, au tras după ele tone întregi de pietre de... rummy, acumulate în mai multe nopți de-a rîndul de joc continuu. Acestea fiind cunoscute, nu e de mirare că antrenorul Ilie Oană a presimțit cu cîteva zile înainte evoluția de nerecunoscut a lui Simionaș, Romilă, Ciocirlan și compania — și deci posibilitatea înfrîngerii. ● Jiul a avut drept principal argument și victoriei încăpățînarea de a rămîne bine înfiptă în defensivă, ca un rezultat logic al experienței jucătorilor săi din apărare (Ciupitu, Bădin, Deleanu ș.a.) și prea puțin al ambiției ce ar fi fost de așteptat din partea unor jucători mai tineri, precum Augustin, Stoichiță sau Sălăjean — care au avut multe minute de figurație în teren. Și totuși, oaspeții au cîștigat, profitînd în final de cîteva erori enorme de apărare ale gazdelor, Mulțescu și apoi Dumitrache punctînd din acțiuni simple și mai cu seamă strict individuale (al doilea gol al oaspeților marcat în urma cursei lui Sălăjean). Au fost atunci primele momente cînd Jiul a trecut în terenul advers cu toată echipa, dacă ne referim la a doua repriză — și asta numai pentru a-și felicita și săruta victoriogii din avanposturi... ● În concluzie, un meci foarte slab, cu două potențiale învinse (în fața unei alte echipe, cît de cît serioase), dintre care s-a ales o învingătoare — și totodată nu mai puțin de 7 cartonașe galbene, acordate de arbitru în speranța (împlinită) de a nu scăpa jocul din mînă ● A arbitrat foarte bine Nicolae Petricanu, ajutat bine de Gh. Vasilescu II și C. Raicu — toți din București **(Dumitru Graur).**

DIVIZIA B : 31 OCTOMBRIE

BUCUREȘTI : Tehnometal — Șoimii Sibiu 1—0 (0—0). De 3 ori s-a schimbat vremea pe stadionul Laromet, cînd soare, cînd ploaie, doar nivelul jocului a rămas același timp de 90 de minute : slab, pe alocuri lamentabil, deși intraseră pe gazon 8 foști divizionari A ! Pe de o parte, Oprea Mihăilă, Fanea Lazăr, Georgescu și Munteanu pe de altă parte, Manta, Tronaru și Iordache. ● Gazdele au muncit mai mult pentru victorie, luptînd cu abnegație pentru fiecare minge, în vreme ce Șoimii anul trecut candidați la promovare, au lăsat impresia unei formații șubrede, doar o parte a „vechii gărzi", Mihăilă, Oprea și, mai ales, Georgescu, jucînd ceea ce se cheamă, cu aproximație, fotbal. Din păcate, tot ceea ce a construit Georgescu pe stînga, a fost Munteanu pe dreapta, lenea și neinspirat, ratarea lui din minutul 60, singur cu poarta goală, putînd fi încluză cu ușurință într-o antologie a genului ! ● Tehnometalul a avut în Manta un portar în formă, îndeosebi în prima repriză, cînd a salvat două goluri ca și făcute, iar în Vanea un atacant pătrunzător, după cum n-a avut în Iordache decît un figurant plin de ifose. ● Unicul gol a picat totuși de la un fault comis asupra lui Iordache, în marginea careului mare. Vanea reluînd cu capul, în minutul 85, mingea trimisă din lovitura liberă ● Cel mai bun de pe teren a fost... arbitrul N. Raab din Cîmpia Turzii, ceea ce ne face să-i prevedem o carieră frumoasă, iar celor două combatante un campionat plin de dureri de cap **(Ovidiu Ioanițoaia). CĂLAN : Victoria — Olimpia Satu Mare 0—0.** Înaintea meciului, emoții și trac la vestiare. ● Localnicii, cunoscînd valoarea adversarului, se temeau de o posibilă înfrîngere, în timp ce și pe sătmăreni la rîndul lor, îi neliniștea perspectiva unui nou eșec, cum a fost cel de la Cavnic. Nici arbitrul de centru Jucan nu era prea degajat și sigur de el, avînd în vedere că etapa trecută își atrăsese aticia criticii și condamnări după arbitrajul prestat la meciul Steaua—F.C Bihor ● Meciul a fost cel din toate punctele de vedere. Ocaziile de gol nu au lipsit în cele două porți, cea mai mare dintre ele fiind ratată de Tătircă (Călan), la șutul cărula s-a opus bara, în min. 70. În vreme ce la cealaltă oprită în min. 57 Goia a șutat defectuos din poziție bună ! ● Rezultatul este echitabil și meritat. După părerea noastră ambele combatante ● A arbitrat șut stăcător Gh. Jucan din Mediaș **(Gheorghe Amuza). ARAD : Rapid — C.F.R. Cluj-Napoca 1-0 (0-0).** Înaintea începerii jocului spectatorii au fost anunțați prin stația de radioamplificare că echipa de lupte libere a arădenilor sportivi Rapid a cîștigat în barajul de la Baia Mare dreptul de a participa în viitoarea ediție a campionatului în divizia A. Crainicul a urat echipei de fotbal același succes. Dar după cum au jucat duminică băieții antrenați de Toma Jurcă, e greu de crezut că se va întîmpla așa ceva înaintea anului 2 000 ! ● Puține momente de fotbal bun pe gazonul stadionului Rapid, acoperit de frunzele îngălbenite ale plopilor din apropiere Arădenii, în mare criză de puncte, au luptat mai mult pentru victorie și au obținut-o în cele din urmă, e drept cu ceva emoții. Clujenii s-au arătat mai inciși și periculoși în prima repriză, cînd au avut un adversar în plus, vîntul, după pauză alianța acestuia neaducîndu-le nici un folos, exceptînd lungimea degajărilor. ● Singurul gol al meciului l-a marcat Iuhaz, în min. 70, cu un șut din interiorul careului, portarul oaspeților, Moldovan, pe linia ultimelor sale comportări, scăpînd mingea în plasă. ● A arbitrat foarte bine bucureșteanul Romeo Stîncan **(V. Dumitru).**

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Liviu Timbus — 16 18); probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Proșan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P. O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL XXIV • NR. 45 • 11 noiembrie 1976

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE COMITETUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Trepte spre viitor

Sîntem aproape, foarte aproape — multe întreprinderi au și făcut-o, ca minerii din Valea Motrului de pildă — să încheiem încă un an. Un an de viață, un an de muncă, un an de acțiune în maratonul nostru frumos spre mai bine. Este primul an al cincinalului 1976—1980 — al șaselea cincinal din istoria României noi, socialiste — perimetru de timp în care ne-am propus atingerea unor piscuri înalte și fără precedent. Ne pregătim, tot prin muncă susținută, eroică, tot prin efort, să-l începem pe cel de-al doilea. Recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, din 2—3 noiembrie 1976, prin hotărîrile adoptate, ne direcționează astfel acțiunea în toate planurile vieții economice, sociale, politice, ideologice. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în încheierea lucrărilor plenarei, document de o excepțională valoare teoretică și practică, formează, prin impresionanta bogăție de idei, prin analiza magistrală a realităților, prin principialitate și rigoare, prin soluțiile consecvent revoluționare pe care le preconizează, temelia Programului de măsuri adoptat pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste. **„Pe baza realizărilor acestui an putem aprecia cu deplină satisfacție că am început înfăptuirea noului cincinal în condiții bune, faptele demonstrînd realismul planului de dezvoltare economico-socială a țării elaborat de Congresul al XI-lea al partidului".** În industrie, pe primele zece luni ale cincinalului, producția a crescut într-un ritm de peste 11 la sută, realizîndu-se suplimentar o producție de peste 9 miliarde de lei, avînd perspectiva ca pînă la sfîrșitul anului să fie de peste 10 miliarde lei. Tot în acest an 1976, s-a realizat cea mai mare producție agricolă din istoria țării noastre, de circa 19—20 milioane tone de cereale, în condițiile unui an agricol nu tocmai bun. Și e bine să reținem, să memorăm și să reflectăm asupra prevederii că în anul ce urmează vom avea un ritm de creștere a producției agricole superior celui din industrie, adică de aproape 16 la sută. Este pentru prima dată, în ultimii 30 de ani, cînd ne propunem un asemenea salt în agricultura românească.

Dealtfel, planul pe 1977 prevede dezvoltarea în ritm înalt a întregii economii naționale și de aici secretarul general al partidului relevează ceea ce trebuie făcut pentru atingerea lui, menționînd totodată lipsurile și rămînerile în urmă care l-ar putea grevа nefavorabil. Accentuează faptul că fiecare uzină, fiecare colectiv de oameni ai muncii, pînă la fiecare secție și echipă să cunoască bine și din timp sarcinile anului viitor. De la planul producției fizice, pe care îl are de îndeplinit,

(Continuare în pag. 3)

CICI IORDACHE ■

Pămînt natal

Eu m-am născut pe-acest pămînt.
El m-a crescut, mi-a dat cuvînt.
Și-n pămîntu-acesta am să mor —
Ce a-nviat de-atîtea ori.

HORVATH IMRE ■

În românește de
ANDREI BODOR ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări expuse la Anuala de grafică 1976 **În fotografie : EMILIA BABOIA : „România, sol al colaborării și păcii între state".** Reproducerile aparțin fotoreporterului nostru EMANUEL TĂNJALĂ

Ce așteaptă cea de-a unsprezecea generație de muncitori ai Reșiței?

Cu bizara sa arhitectură a furnalelor, Reșița n-a fost niciînd în decursul istoriei sale de 205 ani un oraș de provincie. Nici în viziunea scrierilor lui Sadoveanu, nici în cea a lui Ioan Slavici. Dimpotrivă, a fost un oraș căruia nici în trecut nu i se potrivea epitetul de loc unde nu se întîmplă nimic, pentru că acolo se întîmplau chiar destul de multe. Ca dovadă, faptul că produse din Reșița, poduri, șine, locomotive.. au fost expuse și vîndute încă pe la sfîrșitul secolului trecut în mai multe țări europene. Și ca un element de curiozitate, citam spusele unui inginer francez, după care și oțelul din Reșița a fost folosit la construcția turnului Eiffel din Paris.

Reșița, leagăn al siderurgiei românești, al construcției de mașini grele și cel mai mare producător de oțel al țării pînă în anii cincizeci, a fost metropola necontestată a metalurgiei noastre. Apoi, ca un părinte grijuliu, a început să producă construcții metalice și mașini grele pentru uzine noi tinere și să-și trimită fiii, muncitori calificați și ingineri, în toate colțurile țării, pentru a pune și ei mîna la ridicarea industriei noastre socialiste. În orașul coșurilor înalte de pe Birzava, cu vechile sale uzine siderurgice și ateliere mecanice, cu ale sale șase cimitire bătrîne și două mai recente, s-au perindat vreo 9 pînă la 10 generații de muncitori, care și-au predat rînd pe rînd ștafeta cunoștințelor profesionale și a experienței lor umane.

Ca invitat la „Zilele culturii reșițene 1976", ți se poate întîmpla ca să te simți chiar în orașul tău natal ca într-o lume nouă. E drept că nu te rătăcești în ulițele sale vechi sau chiar în străzile sale moderne și nici chiar în recentele sale hale uzinale, dar imensitatea impresiilor noi, resimțite cu aceeași intensitate de vechi cunoscuți și prieteni, ba chiar și de străini de localitate, sînt copleșitoare. Mai cu seamă priveliștea acestui șuvoi de tineret, ce inundă străzile, șantierele, uzinele și locașurile de cultură și care imprimă vieții cotidiene pecetea elanului și cutezanței sale fără de margini.

(Continuare în pag. 2)

ANTON BREITENHOFER ■

Lumină de toamnă

Lumina care mîngîie privirea
dinspre avutul toamnei spre zăpezi
cînd se purifică și plînge firea
și se-aurifică, după cum vezi.

Fructe străvechi se-așează în cămări,
pe scrin, pe masă,-n palmă și-n panere
căci zei prielnici le-au văpsit cu zări
și le-au încins cu soare și cu miere.

Desprinde fructe în rostogolire
prin ierburi, la ospățul meu păgîn.
Luați, mîncați ! Trifoi în patru fire
mi-s patrafire tristului jupîn !

Cu domnul Ionathan frumos se mută
spre-amiezi, obrazul meu autumnal
și scapără cu doamna Bergamuthă
la al recoltelor extatic val.

Culoarea și parfumul în sigiliu
de timpi și spații, mă adeveresc.
Exult ca-n **Georgicele** lui Virgiliu
trecutul meu frumos și-mpărătesc.

Iar cînd spre Nord, european se suie
stîngher, ultimul fest de calendar,
eu voi sosi pe praguri cu-o gutuie
cu bulgărul de aur și de har.

El va păstra din vară toată firea
și tari, neputrezitele grămezi.
...Lumina care mîngîie privirea,
dinspre avutul toamnei, spre zăpezi.

AL. ANDRIȚOIU ■

DIN SUMAR :

- **Avem nevoie de o epopee națională la fel cum avem nevoie de o literatură contemporană radicală și revoluționară (pag. 7)**
- **Ziua — noaptea — ceață — vînt — gheață — nuntă — botez, Dunărea e meseria mea (pag. 4)**
- **Ilegalități și abuzuri comise de oameni pentru care respectarea legii e nu numai o obligație cetățenească, ci și una profesională (pag. 19)**
- **Pescari — Coronini, un sat ancorat la țărmul timpilor care vin (pag. 12—13)**

Ce așteaptă cea de-a unsprezecea generație de muncitori ai Reșiței?

(Urmare din pag. 1)

Aici, la Reșița, unde privirea și gîndurile sînt confruntate la fiecare pas cu un trecut de peste două secole, m-a cuprins dorința de a nota tot ce este nou aici, ce altădată n-a existat și nu putea să existe. Mai întîi de toate mi-am notat că astăzi se află aici în uzina siderurgică, în uzina constructoare de mașini, sute de ingineri ce provin din familii muncitorești, sau care și-au făcut debutul în producție ca simpli muncitori. Este un fapt de o mare însemnătate pentru starea de spirit din întreprindere și pentru practica în producție a inginerilor. Toți tehnicienii și maiștrii vin dintr-o casă de muncitor. Altădată copiii din familiile muncitorești de regulă nu puteau studia. Acum, în Reșița există o facultate pentru subingineri. Cît privește alte înzestrări din sfera culturală, să mai amintim că aici se mai află un teatru de stat, un cineclub, o școală populară de arte, o universitate populară, o școală de muzică și de arte plastice și încă multe altele.

Pe urmă, m-am apucat să notez niște chestiuni banale, de pildă că în Reșița autobuzele circulă fără taxatori. Ei și ? La lipsa asta cronică de brațe de muncă nu e de la sine înțeles ? Îți cumperi biletul de autobuz la tutungerie — și gata ! Ei, dar după cîteva zile am renunțat să mai notez astfel de noutăți. Nu pentru că însiruirea lor ar fi devenit prea lungă și anostă, dar pentru că la urma urmelor în balanța vieții nu cîntăresc cel mai mult cifrele privitoare la noile locuri de muncă sau la noile uzine, școli, instituții, locuințe și cămine, ci omul, dorințele și visurile sale, potențele sale profesionale și spirituale, modul său de a gîndi și de a trăi, realizările și delăsările sale, într-un cuvînt, calitatea vieții sale. Pentru a nu o lungi prea mult : neschimbate au rămas în vechea urbe muncitorească doar dealurile și văile, munții, poienile și pădurile, tot acest minunat decor natural, în și în jurul Reșiței, care în ciuda cerului veșnic afumat și-a păstrat personalitatea, austeritatea și demnitatea sa unică. În rest, totul s-a schimbat sau se află în plină transformare și prefacere.

Nostalgie și mîndrie disimulată

Pentru un reșițean care și-a petrecut copilăria și tinerețea în acest oraș muncitoresc, care a lucrat timp de două decenii aici, în uzină, noi hale uzinale nu reprezintă, în fond, altceva decît ceea ce înseamnă pentru țăran sămînța unei noi recolte. Fiecare copil din această așezare muncitorească știe de la tatăl său că mașinile și instalațiile se uzează relativ repede și trebuie mereu înlocuite. Apoi mai știe că părinții, bunicii și străbunicii săi n-au prea reușit să facă o deosebire prea exactă între casele și ulițele din partea veche a urbei și curtea uzinei. Așa arăta pe vremuri stampa acestui oraș-fabrică. Și cu toate acestea, te simți astăzi oarecum șocat văzînd cum s-a făcut tabula rasa cu un șir întreg de străzi vechi. Ca după o ploaie de bombe. Firește, pe aceste locuri ale orașului-vechi se înalță acum masive construcții metalice, se conturează profilul unui nou Bluming, care nu domină curtea uzinei, ci centrul cartierului vechi. Este o arteră nouă, care bate la unison cu pulsul întinerit al bătrînului oraș și asta e valabil și pentru noile hale de pe malurile Birzavei, unde se fabrică motoare diesel pentru vapoare. Asta înseamnă locuri de muncă pentru o nouă generație de muncitori, tehnică nouă, cunoștințe profesionale noi și noi trepte ale cunoașterii umane.

Pe lîngă toate acestea, mai citești și gazeta locală „Flamura", ediția ce a apărut de Ziua siderurgistului din septembrie 1976, și afli că cei din uzină, după ce au dat un milion de tone de oțel, vorbesc acuma despre intenția lor de a produce și mai mult

Nu, desigur, nu este neapărat nostalgie sau mîndrie disimulată, ci mai degrabă poate curiozitatea care te împinge spre primarul orașului și spre arhitecții săi. Primarul, tovarășul Aurel Lațcu, și colegii săi ne dezvăluie toate amănuntele noilor planuri urbanistice, cu toate pasajele sale subterane și vitioare pasarele, și respiri ușurat gîndindu-te că în oamenii care au construit într-un răstimp așa de scurt un oraș nou de dimensiunea și frumusețea semeață a aceluia din Lunca Birzavei poți avea toată încrederea. Chiar și vechii locuitori ai Reșiței speră și doresc ca orașul lor natal să devină și mai frumos și mai luminos. Și apoi îți amintești că ai citit cîndva : „În decorul natural al Reșiței, orașul de pe Birzava ar putea să devină un minunat centru omenesc, un amfiteatru reprezentativ pentru capitala județului, iubit și stimat de toate generațiile sale". Asta nu mai reprezintă astăzi o ploasă rugăminte, ci o obligație, o îndatorire față de cele zece generații de muncitori ai Reșiței.

O experiență bisecularăse confirmă

Adevăratele mari surprize nu le-am trăit văzînd transformările peisajului urbanistic, ci cele petrecute în sfera profesional-socială, spiritual-artistică și, în general, în mobilitatea și receptivitatea oamenilor. Mai concret : muncitorii Reșiței, tehnicienii și inginerii de azi nu produc numai oțel și laminate, turbine și motoare (pentru care au găsit adesea soluții tehnice surprinzătoare), dar ei contribuie și la îmbogățirea tezaurului spiritual local, participînd și determinînd creator, activ, viața culturală și artistică a Reșiței. Asta este, cu toată tradiția culturală veche a orașului, ceva cu totul nou.

Acest fenomen nu exprimă numai dorința oamenilor muncii de a se bucura în timpul lor liber de distracție și destindere, ci bucuria și plăcerea de a da propriilor lor simțăminte și imaginației lor formă și conținut. Și în trecut au existat, sporadic, asemenea manifestări, dar astăzi participarea directă și activă la viața cultural-artistică a căpătat proporții de masă.

De fapt, există un adevăr ce s-a verificat de-a lungul a două sute de ani : măiestria profesională și cultura generală se completează și se condiționează reciproc. Asta a fost întotdeauna așa. Cine n-a fost niciodată activ pe tărîm social, politic sau cultural, cine n-a luptat niciodată pentru drepturile și libertatea colegilor săi, cine nu s-a aplecat niciodată asupra cărților și nu s-a instruit mai departe, ca autodidact, și n-a participat ca actor, cîntăreț sau muzician amator, acela n-a făcut niciodată mare ispravă în meseria sa. În Reșița există deci o veche și bună tradiție culturală. În aceste zile a fost sărbătorit bicentenarul Școlii generale nr. 3. Cu vreo sută, o sută șaptezeci de ani în urmă au existat deja manifestări culturale organizate. De pe la 1860 și chiar mai devreme existau în Reșița asociații corale, coruri, formații orchestrale. În 1871 a luat ființă prima bibliotecă pentru muncitori, iar în 1905 primul cor al sindicatelor, care activează și azi cu succes, avînd în repertoriul său cîntece în trei limbi. Programul bogat al zilelor culturale reșițene, ediția 1976, o sinteză a întregii activități științifice, culturale și artistice, confirmă că orașul muncitoresc Reșița nu este numai o cetate de foc, ci și o citadelă a științelor tehnice și a culturii socialiste.

Mai întîi munca, apoi timpul liber

Ar fi, firește, greșit să se creadă că în Reșița, în acest bastion al tehnicii moderne, se poartă numai discuții savante, se scriu numai poezii și se pictează tablouri... Nu, toate aceste activități se desfășoară în timpul liber al oamenilor muncii. Cine vizitează mai des întreprinderile își dă seama că în halele uzinelor și ale combinatului siderurgic se lucrează încordat, uneori chiar cu multă dîrzenie, că se rezolvă aici în permanență probleme tehnice și sociale, că se realizează conștiincios sarcinile de plan și se realizează tot mereu produse noi, care satisfac înaltele exigențe tehnice ale prezentului. Află aici, de exemplu, că întreprinderea de construcții de mașini Reșița a produs în cursul ultimului an turbine și utilaje energetice termo-hidraulice ce însumează o putere de 500 MW, ceea ce ar corespunde întregii puteri instalate în România în 1938. Pe această temă purtăm discuții cu muncitori, maiștri și ingineri. În secția „Mecanica grea", șeful de echipă Ion Ardeleanu ne prezintă cîțiva muncitori tineri care lucrează cu multă competență la niște turbine hidraulice grele. În „Hala Nouă" îl întîmpinăm pe cunoscutul specialist Josef Wanninger, Erou al Muncii Socialiste, și alături de el alți muncitori fruntași. Inginerul Eduard Balaș ne arată un agregat complex de pompare la care se lucrează și de care aparține un turbogenerator de 330 MW ce se construiește la I.M.G.B. În noua hală a motoarelor diesel pentru vapoare, care este așa de mare cît catedrala Sf. Petru din Roma și curată ca o spiterie, vedem primele piese ale unui motor naval.

Secretarului de sindicat Ernst Maschak îi punem întrebări în legătură cu activitatea culturală desfășurată în cadrul întreprinderii de construcții de mașini, iar el ne amintește de corul sindicatelor, de cenaclul literar „Făurarul", de ansamblul de operetă în limba germană și de alte activități culturale multilaterale în cadrul secțiilor. Cu secretarul comitetului de partid al Combinatului siderurgic Reșița, Dănilă Pîrvu, discutăm despre faptul că astăzi combinatul produce mai mult de un milion de tone de oțel și multe mărci de oțel aliate, dintre care unele merg și la export. La Reșița se găsește încă astăzi unicul laminor de sine din țară, care produce de 110 ani ininterrupt. Ne vizităm cu acest prilej și secția de cilindri de laminor, unde se fabrică cilindri de laminor din fontă specială, cilindri de laminor din oțel, cilindri de laminor din oțel forjat, cilindri de laminor din oțel turnat

„...asigurînd îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, ne îndeplinim răspunderea pe care o avem în fața poporului nostru și, totodată, aducem o contribuție importantă la cauza socialismului, a colaborării internaționale, a păcii în lume".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

plină la parametrii de calitate ai fiecărui produs, Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat faptul că nici o întreprindere nu-și va putea socoti sarcinile îndeplinite realizînd și raportînd doar planul producției globale, ci planul producției fizice. Dacă avem de realizat 10 milioane tone huilă, dădea un exemplu, apoi acestea să fie date țării neapărat, în timpul planificat.

Hotărîtor pentru îndeplinirea sarcinilor din industrie ca și din agricultură, în directă legătură cu calitatea produselor, este și rămîne aspectul tehnologiilor de producție. Acestei probleme, secretarul general al partidului i-a acordat din nou în cuvîntarea sa un spațiu larg. **„Se impune ca, încă din 1977, să obținem o schimbare radicală a mentalității în acest domeniu, să realizăm o adevărată revoluție în gîndirea cercetătorilor și inginerilor tehnologi".**

Economiile ce se preconizează a se obține prin reorganizarea activității de investiții vor fi îndrumate, spunea secretarul general al partidului, spre construcția a încă 120 000 de noi apartamente și circa 40 000 de garsoniere destinate familiilor tinere, fără copii — ceea ce înseamnă circa 160 000 de locuințe noi. Astfel, în acest cincinal se vor realiza circa 980 000—1 000 000 de locuințe, aproape de două ori mai mult decît în cincinalul precedent. O cifră fantastică, o cifră care ea însăși ne reconfirmă că omul și problemele sale sînt în centrul, sînt în atenția permanentă, sînt finalitatea politicii partidului nostru. Astfel găsim legătura intimă, legătura dialectică între toate aspectele ridicate în magistrala cuvîntare. Și atunci cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se ocupă cu minuțiozitate și atenție de calitatea produselor, de la cea a oțelului la cea a tricotajelor și stofelor pentru hainele noastre, a mobilei pentru apartamentele noastre, și cînd vorbește de cantitatea, diversitatea și calitatea produselor industriei alimentare, ca și despre programul pentru dezvoltarea legumiculturii și a producției de cartofi, în vederea aprovizionării populației.

Desigur, în același context al grijii pentru ridicarea nivelului nostru de viață se înscriu prevederile referitoare la reducerea duratei săptămînii de lucru, la perfecționarea sistemului financiar, în speță la introducerea unui nou regim de impozite, la mărirea retribuției oamenilor muncii.

Un alt fapt important pe care ni-l va aduce anul 1977, în conformitate cu prevederile Congresului al XI-lea al partidului, este introducerea unui nou regim de impozite. În locul impozitului pe retribuție plătit de fiecare om al muncii se va introduce impozitul pe retribuție plătit de întreprinderi și instituții.

În același spirit al grijii față de om, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în cuvîntarea la recenta plenară, că în cursul anului viitor va trebui să se acționeze mai hotărît și pentru îmbunătățirea organizării asistenței sanitare, pentru lichidarea spiritului negustoresc care își face loc în acest domeniu, ca și pentru mai buna organizare a odihnei oamenilor muncii.

Pentru ca în toate sferele vieții economice și sociale să se instaureze acel climat comunist de muncă, de efort colectiv, de etică și echitate socialistă, secretarul general al partidului arăta că este necesar să se acționeze cu și mai multă fermitate pentru aplicarea hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste. Formarea omului nou cu o conștiință înaintată este parte integrantă din Programul partidului, iar activitatea ideologică, politico-educativă reprezintă un factor de o deosebită importanță în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, în înaintarea României spre comunism.

Desigur, fiecărui român îi rămîne în minte și în suflet, ca un îndemn și ca o chemare, această memorabilă frază rostită de conducătorul nostru:

„Pînă la urmă, noi aici, în România, putem acționa direct, ne putem asuma răspunderea pentru felul cum construim socialismul, asigurînd dezvoltarea, înflorirea țării noastre și contribuind la creșterea prestigiului socialismului în lume".

Exprimînd voința și adeziunea întregului nostru popor, Marea Adunare Națională a dezbătut și adoptat legi de o deosebită importanță pentru destinul colectiv al poporului nostru

Joi, 4 noiembrie, în prezența secretarului general al partidului nostru, a altor conducători de stat și de partid, s-au deschis lucrările celei de-a IV-a sesiuni a legislaturii a VII-a a Marii Adunări Naționale. Exprimînd plenar voința și hotărîrea unei națiuni ce-și făurește în mod conștient propria sa istorie prin armele rațiunii și practicii sociale, înaltul for legislativ al României socialiste a dezbătut și aprobat legi de o mare importanță pentru viitorul României socialiste. Recenta sesiune rămîne o nouă dovadă a faptului că descoperirea și introducerea noului în toate domeniile de activitate reprezintă o acțiune integrată organic în activitatea Partidului Comunist Român, care în orice împrejurare pornește de la o concepție dialectică, procesuală, a edificării socialismului, apreciind teoria nu ca o entitate deasupra vieții, ci ca pe un instrument activ al practicii revoluționare.

În acest spirit creator, într-o activă și severă cunoaștere și respectare a cerințelor obiective ale realității, au fost dezbătute și adoptate proiectele de lege și buget pe anul 1977. Elaborate sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1977 și Bugetul de stat pe anul 1977, întruchipează preocuparea permanentă a partidului nostru pentru dezvoltarea economică și socială a țării în condițiile revoluției tehnico-științifice, pentru afirmarea mai deplină a economiei naționale în cadrul diviziunii mondiale a muncii. Întrunind larga adeziune a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității noastre, și exprimînd hotărîrea și marea capacitate a comuniștilor noștri de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, cele două documente constituie o bază trainică pentru creșterea continuă a prosperității țării, a ridicării nivelului de trai al întregului nostru popor. Muncind mai bine, vom trăi mai bine. Tocmai de aceea, întreaga națiune este chemată să-și optimizeze eforturile prin organizare superioară, prin muncă de calitate, prin gîndire revoluționară.

În atenția deputaților au stat apoi proiectul de lege privind recrutarea și repartizarea forței de muncă și proiectul de lege privind încadrarea într-o muncă utilă a persoanelor apte de muncă. Cele două proiecte, învestite la ora actuală cu putere de lege, prin votul participanților, oglindesc o stare de fapt: într-o țară în care poporul este producător al bunurilor materiale și spirituale, fiind în același timp și proprietar unic al mijloacelor de producție, într-o asemenea țară orice risipă de forță de muncă este incompatibilă cu normele eticii și echității socialiste, chiulul, trîndăvia oferind teren fertil pentru apariția actelor antisociale. Între muncă și morală — ne-o dovedește experiența milenară a societății omenești — legătura nu poate fi decît indisolubilă.

Pe ordinea de zi a mai figurat de asemenea și proiectul de lege privind economia vînatului și vînătoarea, a cărui adoptare va asigura prin forța legii o mai rațională și judicioasă gospodărire a patrimoniului nostru faunistic, al acestei mari bogății naturale, România fiind, după cum se știe, una dintre puținele țări europene care mai asigură condiții optime de viețuire tuturor speciilor de vînat.

Elaborate într-o concordanță strictă cu cerințele obiective ale realității, prin aplicarea creatoare, diferențiată, a principiilor generale ale marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre, noile legi adoptate marchează o nouă etapă în practica revoluționară a Partidului Comunist Român, un nou instrument de lucru în transformarea societății, în îndeplinirea cu un ceas mai devreme a istoricelor hotărîri elaborate la cel de-al XI-lea Congres al partidului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

Ziua — noaptea — ceață — vînt — gheață — nuntă — botez, Dunărea e meseria mea

. Am mai spus-o : Dunărea a făcut marinari cum monsieur Jourdain făcea proză — fără să știe. Iar la Brăila i-a făcut după inima și asemănarea ei. Adică : hămesită de ispita spațiilor, calmă și voluptuoasă, timidă și impertinentă, duioasă și intolerantă, ermetică și nonșalantă, altruistă și infatuată, ambiguă și aristocratică, cinică și infantilă, cosmopolită și exasperantă, deschisă și nepăsătoare, răscolitoare și fanatică, tainică, genială și capricioasă, dar, mai ales, nepereche. Dunărea le-a împrumutat fețelor oamenilor ei pînă și cafeniul culorii, uitîndu-și albastrul, undeva, probabil în piureteie anafoarelor de pe vremea valsului. Așa se face că oamenii vetrelor de apă ale Brăilei sînt altfel, mai mult nu seamănă cu oricare dintre firtații lor într-o pîine aprig agonisită din oricare port al lumii. Așa se face că marinarii brăileni privesc altfel, calcă altfel, ascultă și vorbesc altfel — pînă și zarurile le aruncă altfel în cutia tablelor, dar nu oricum : ca la Brăila.

— De ce ?, l-am întrebat pe Aurel Brumeanu, comandantul celei mai numeroase (nu și celei mai mari) flote a Brăilei : aceea care servește Insula Mare. Mi-a răspuns că a fi marinar la Brăila este exact ca într-o mare iubire, că, adică, nu se iubește „pentru că", ci „cu toate că". Deci, iubești navigația cu toate că nu dormi decît ararеori în patul tău ; cu toate să riscurile pe care le implică — începînd cu viața de familie și terminînd cu marele risc al vieții-viață, acela al săvîrșirii... ireversibilului — sînt copleșitoare ; cu toate că trebuie să suporți din partea unora stupizenii de genul „știți voi cine strică omul ? / romul, țuica și..." ; cu toate că...

L-am crezut pe tovarășul Brumeanu, dar eu l-am crezut „pentru că" : deși este absolvent de Drept, deci ar putea foarte bine să stea și să lucreze sub vreun acoperiș, la căldură, omul e aici cu mine, pe malul fluviului și-mi vorbește despre marinari în general și de unul în special : de Marin Pîrjol, căpitanul remorcherului „Belșug". Stăm amîndoi la Vadul Stînca și așteptăm ca Pîrjol să apară din ceață. Malul opus nu se vede, dealtfel nu se vede nici la 10 m. dar noi știm că „Belșug". la a cărui timonă se află Marin Pîrjol, trebuie să apară dintr-o clipă-ntr-alta. Și apare...

— Ce vă spuneam ?

Cu toată ceața, Pîrjol a traversat fluviul. Sigur, veți zice, mijloace moderne, aparatură specială... Sigur, vă răspund, aveți dreptate, aparatură modernă, dar aparatură modernă au pe remorchere și alții, și uite-i totuși că „funda ancora" ; stau lipiți de pontoane și cu parîmele înfășurate regulamentar în jurul babalelor încastrate pe chei ; cine își imaginează că o traversare de 450 m, cu 25 m de apă dedesubt, pe ceață, e o treabă ușoară n-are decît să-și păstreze credința, numai că lucrurile stau invers. Și să faci treaba asta de 40 de ori pe zi, strecurîndu-te printre sutele de ambarcații, șlepuri, ceamuri, remorchere, tancuri, cargouri și tot ce trece zilnic pe șenalul din fața Brăilei. E al naibii de greu să traversezi și singur, darămite împingînd pe deasupra și platforma asta de 13×13 m pe care opt autocamioane pline ochi cu porumb din insulă așteaptă să se caștre pe malul sting al fluviului și de acolo, mai departe, pe drumurile de porumb ale țării...

— Ce-mi place mie la Pîrjol, zice Brumeanu, e că nu-i ca alții. La el totul e calculat, e meserie, meserie înaltă, curaj cît trebuie, dar nu bravadă. Mai sînt și pe la noi, ca și pe la alții, inși care prin sedințe se încheie la uniformă cu nasturii angajamentelor formale pînă sus, sub bărbie. Marin Pîrjol, repet, e altfel, tace și face. Treabă temeinică, nu vorbe, în astea s-au specializat mulți. Rar, cînd îl înfurie careva, spune : „Decît o celebritate urîtă, mai bine un anonimat frumos" — după care se pune iar pe făcut și pe... tăcut. Pîrjol e cel mai bun navigator pe care-l are Insula Mare a Brăilei.

M-am urcat pe puntea „Belșug"-ului ; am văzut comanda ; bucătăria (serviciul fiind în ture de 24 de ore cu 24 libere echipajul își pregătește mesele la bord) ; cabina cu cele două paturi ; mașina. Totul sclipește de curățenie pe remorcherul ăsta lung de 16 și lat de aproape 4 m. Am profitat de timpul scurs între două încărcări și l-am sufocat pe căpitan cu întrebările. Transcriu din carnetul profesional : Marin Pîrjol, căpitan pe „Belșug", dar și pilot fluvial clasa a II-a ; 43 de ani, căsătorit, stă în Brăila, pe Plevnei, la 328, soția casnică, Gheorghe, fecioru-său, elev anul IV la liceul de mecanică „Progresul", comunist din 1958, de 28 de ani lucrează pe fluviu, la grad a ajuns pornind de jos, a fost, adică, marinar stagiar, șef de echipaj, comandant de șalupă, ofițer fluvial și, acum, căpitan. De 11 ani lucrează în flota Insulei, n-a avut accidente („decît o celebritate..."), cunoaște pe aproape toți insularii (știe că anul ăsta inginerul Traian Pușcă, șeful fermei Șerbanu, a obținut pe cîteva sole 15 000 kg porumb știuleți la hectar), e de părere că nu-și face decît meseria („sînt unul dintre cei care scot din Insulă, în campanie, cele 2 000 de tone zilnice"), nu, în Insulă n-a intrat (!), nu se duce, n-are cînd și cînd are e foarte obosit, mai sînt de făcut treburi pe acasă, mai o „tablă" cu prietenii, mai un „Rebus", treaba lui e să fie unul dintre poduri, pod bun, trainic, să ducă și să aducă în siguranță în și din Insulă ceea ce trebuie, chit că e vorba de cereale, tuburi de beton pentru irigații, miei pentru export, materiale de construcții, oameni, mă rog tot-tot, concediile și le face la Poiana Brașov, vara, și cam asta-i. Altceva ? „Ce altceva ? Îmi fac meseria și gata, ziua-noaptea-ceață-vînt-gheață-nuntă-botez e meseria mea, i-am învățat și pe alții s-o facă (vreo 20 — n.n.) mai învăț și eu — vreau să obțin și brevetul de pilot clasa I — și gata, viață, ce altceva ?!"

Într-adevăr, care altceva ?

Totuși mai e, esențialul, poate : „Învăț și pe alții marinărie, învăț și eu..." Asta-i ! Pentru că acum nici Dunărea nu mai face marinari cum monsieur Jourdain făcea proză — fără să știe. Altfel cum ne-am putea urca noi, toți, la comanda... belșugului ?

MIRCEA BUNEA

HORVÁTH IMRE, LA 70 DE ANI

Inscripție în cartea de aur a lui August

1
Chiar dacă armele răsunau mai mult
tot n-ar fi murit toată lumea
în război.

Doar tatăl tău.
Femeia ta.
Fiul.
Frații tăi.
Tu, poate, nu.
Norocul te-ar putea urmări și azi.
Și-ai putea purta în jurul inimii
indestructibila bentiță de doliu.

2
Gîndește-te la cel
în care flacăra vieții
s-a stins în „Foc !"

3
Port doliu roșu
pentru moartea războiului.

4
Fără poduri — Pămîntul s-ar rupe
în bucăți !

5
Coșmarul vandalilor e împuținarea
ruinelor.

6
Fructul urii e suferința.

7
Cred în pace.
Nu cred în război.
Optimism de două parale ?
Poate.
Dar face cît face viața mea.

8
Statuia păcii doar sculptorul rănit
la suflet
o poate sculpta.

9
Nu există speranță tragică !

10
Rămîne-vor pe veci cuvintele
armelor
doar dacă toți pămîntenii le vor
uita glasul.

În românește de
ANDREI BODOR

Apărînd interesele oamenilor și interesele cooperativei

Președintelui de C.A.P. din Batiz, sat aflat în perimetrul organizatoric al orașului Călan, i-ar fi stat cred mai bine cu un nume ca Gheorghe Pătru, sau Ion a lu' Nicu Crișmaru — sau oricum altfel decît îl cheamă de fapt, pentru că prea puține lucruri îl deosebesc de oamenii din partea locului. Este născut și a crescut în minunata țară a Hațegului, devenind cu timpul un fel de țăran industrializat, mai specific poate județului Hunedoara decît oricărei zone din țară, întrucît perimetrul hunedorean se mîndrește cu faptul de a avea gradul de urbanizare cel mai ridicat. Poartă însă, fără voia lui desigur, un nume cu totul neobișnuit pentru aceste meleaguri : Oliver.

„Pe tata îl chema tot ca pe mine, iar pe mama Marina; Decandito după numele de fată. Italieni' bineînțeles, veniți în România încă înainte de primul război mondial. Tata era pietrar de meserie și, negăsind probabil de lucru în Italia, și-a luat nevasta și-au venit aici, că era mai mult de muncit și meseriași ca ei erau tare căutați. A făcut case, pe cele cu temelie de piatră desigur, și-apoi și la primele tunele de pe Valea Jiului a lucrat, pe porțiunea de cale ferată dintre Simeria și Petroșani. Pe urmă, i-a prins războiul pe aici, și-aveau de acuma o mulțime de copii; un-să se mai ducă? Am fost șase frați, toți născuți în România — mai sînt numa'patru în viață : Tiberiu, Rozalia, Elvira și eu. Rude în Italia n-aș crede că avem, și-asta pentru că un cumnat de-al meu de lîngă Brănișca a încercăt să corespondeze, dar n-a ieșit nimic. Italieni mai sînt încă prin jurul Hațegului, veniți cred tot odată cu tata, și-acum stau în cîteva sate — la Barumare, și la Sintămăria Orlea, de exemplu. Eu m-am născut în comuna Petreni, în 'nouă sute douăzeci și șase, dar numa' un an mai tîrziu tata s-a băgat la o moară în comuna Ruși. Pe atunci morile erau de apă — și cum el se pricepea la cioplit, tot el făcea și pietrele și era bun și de morar. Mama am pierdut-o în '951, iar tata mi-o murit în 1980, pe cînd eu făceam 23 de ani".

Cum părinții lui Oliver nu au cerut cetățenie română decît în anul 1951, pentru actualul președinte de C.A.P. n-a fost deloc ușor, atunci cînd i-a venit sorocul, să se înroleze în armată. Era în 1948 — la cîțiva ani numai după încheierea războiului. Fiind „talian", Oliver a fost refuzat o vreme să fie încorporat, dar a făcut cerere și a insistat, și în cele din urmă a fost primit — la București. Cum muncitor și priceput s-a arătat la mai toate lucrurile de care s-a apucat în viață, nici la cătănie n-a rămas mai la urmă, devenind nu numai fruntaș, dar și sergent. Cînd să plece acasă, colonelul îl ia de-o parte și-i zice: „Mă Oliver, noi te-am lua cu noi, să rămîi aici în armată — dar tu numai un lucru trebuie să faci: schimbă-ți, mă, numele !" Nu, Oliver nu și-a schimbat numele, nici n-a înțeles vreodată de ce ar fi fost nevoie să și-l schimbe — atîta vreme cît el se simțea om cinstit, și i-ar fi crăpat obrazul față de părinți dacă ar fi făcut așa ceva. „Eu român mi-s, că aici m-am născut și am crescut — și tot român mă țineam chiar înainte de a căpăta cetățenia, că altă limbă și alte obiceiuri n-am știut niciodată !"

În 1950, cînd s-a întors acasă, tatăl său conducea o moară (cu motor, de data aceasta) în Ocolișu Mare, cu care a intrat mai tîrziu în colectiv. Oliver făcuse Gimnaziul industrial la Deva, începuse să se priceapă puțin la motoare, învățat fiind de taică-su, și s-a angajat la Uzinele Victoria din Călan, mai întîi ca lăcătuș mecanic, apoi la secția de **suflante** (motoare care pompează aer în furnal) a Furnalului nr. 1, unde a rămas cinci ani. „Atunci am găsit-o pe soția asta a mea, spune președintele Ocazional, ca să zic așa, în gară la Simeria. Acolo ne-am văzut prima oară și ne-am plăcut, și-am hotărît să ne luăm. Așa am venit eu în Batiz, unde am stat o vreme cu socrii, că pe-urmă le-am dat niște bani și s-au mutat în altă casă, rămînînd noi aici. De la Batiz la Călan sînt numa' vreo cinci kilometri, și am lucrat acolo la uzină, ca mecanic principal la turbosuflante, pînă în 1974 — dar trebuie să vă spun că și la ceape munceam tot atunci, ca fiecare țăran din comună. M-au ales vreo șase ani în colectivul de conducere al ceapeului — pe-urmă m-au propus președinte, ceea ce am devenit în februarie 1973. O vreme am stat în dubiu dacă să primesc, dar m-au lămurit cei de la U.J.C.A.P., de la Deva, și-am primit — devenind al 13-lea președinte de ceape la Batiz, de cînd există cooperativa"

Al treisprezecelea președinte la Batiz, dar primul care a venit pur și simplu prin transfer — direct din industrie, avînd deci și carte de muncă în regulă, lucru care nu se prea întîmplă în agricultură ! De fapt, un timp Oliver M. a păstrat și funcția de mecanic principal la întreprinderea siderurgică din Călan, alături de cea de „șef al pămîntului" în comuna Batiz. Lucra însă mai mult de noapte — schimburile doi și trei, pentru ca dis-de-dimineață să poată ieși împreună cu ceilalți cooperatori la munca pămîntului. Și apoi, din 1974, numai de agricultură s-a ocupat, luptîndu-se să facă din C.A.P.-ul din Batiz unul fruntaș, cu care să se mîndrească localnicii și chiar județul. „Cînd am venit eu, sectorul zootehnic era la pămînt, zice. Aveam numai 240 de animale între vaci, dar și alea țare slabe și prăpădite. M-am hotărît de la început să ne axăm mai cu seamă pe zootehnie, că eu, de cînd eram copil de școală, am fost învățat de importanța animalelor. **Cu animalele scoți sărăcia din casă**, am auzit de mic — și-am înțeles mai apoi că sectorul zootehnic este o mare sursă de venit, dar are și pretențiile sale. Importantă este mai cu seamă baza furajeră — dar o bază pentru producție, din belșug carevasăzică, nu una numai pentru întreținere, să nu moară vitele de foame. Ai multe finețe, ai și lapte — asta e : și nu mai trebuie să scoli vitele de coadă, primăvara, afară din grajd! Noi n-am mărit prea mult suprafața de finețe, dar am organizat-o mai bine. Înainte fiecare venea și cosea pe unde dorea, era un fel de vraiște că nimeni nu se ținea de ei, ăia care coseau și luau acasă — și pe-urmă ceapeul nu avea și trebuia să cumpere, de unde credeți? — chiar de la țărani care luau de pe terenul nostru. Era un dezastru, mureau vitele cu zecile. În chiar primul an după aceea, nu numai c-am avut fin de ajuns, dar am vîndut noi la alții... Mai greu a fost cu cositul, dar și în satul meu de unde am crescut am fost și-am rugat oamenii să vină să ne ajute; și-au venit, că mă cunoșteau — **ficiorul lu' teleanu** îmi spuneau, adică „băiatul italianului", al lui tata deci, pe care-l cunoscuseră de teleanu, de la **italianu**!

Nea Liviu, cum îi zic de obicei oamenii (de la Oliver!), este din anul 1965 membru al Partidului Comunist Român. 50 de ani de viață și aproape tot atîția de muncă l-au învățat multe: l-au învățat în primul rînd să cunoască oamenii, să le cunoască interesele mai ales și să fie atent ca între ele și interesele colectivului, ale C.A.P.-ului, să nu existe o prăpastie, ci o punte de legătură. Îl cunosc și-i apreciază mulți, toț mai puțini fiind aceia care se mîră și întreabă neîncrezători, cînd dau mîna cu el : „Chiar așa ?" Da, chiar așa, răspunde președintele din Batiz, nu văd ce-i de mirare — ce, dacă mă chema Gheorghe nu eram tot eu ? Are în el un fel de șugubăție și subtilitate țărănească, un fel de a fi și de a se purta absolut identice cu ale oricărui țăran deștept din spațiul carpatin — un fel de „o-ți fi dumneavoastră învățați, dar și eu le știu bine pe-ale mele, că prost nu mi-s!". Un vis are : acela de a face la Batiz cel mai bun sector zootehnic din județ, unde cine vine să vadă, să zică — iată, chiar și în județul Hunedoara se poate face agricultură și zootehnie foarte bune! N-a ajuns decît rareori, cu excepția militariei mai departe de trei sate și mai mult de trei zile de casă. Și atunci, cînd îl întreb de Italia, ce credeți că-mi răspunde? „Da, zice m-aș duce în Italia, dar numai ca turist. Aș vrea mai ales să văd și eu cum au p-acolo vacile, și fermele, și tot sectorul zootehnic. Și pe urmă să mă întorc și să fac și la noi la fel; dac-o fi mai bine la ei, desigur!"

DUMITRU GRAUR

Cîntec de țară

Noi — ne-am trecut istoria, din
veac în veac,
lăsînd urmașilor același trup de
țară,
de semănăm la chip cu neamul dac,
latinitatea — nu ne-a fost povară!

Din veac în veac — și limba ne-am
trecut,
și i-am făcut din sînge — ades —
plămadă,
noi nu ne tragem din Necunoscut,
pe-un trunchi străvechi s-a prins
romana mladă!

Nu-i un miracol — dacă existăm
aici!
n-am vrea să dovedim vechimea cu
morminte,
dar — am purtat cămașa cu amici
sub zale chiar — de cînd ne ținem
minte!

Și dacă aici am fost — sîntem — vom
fi și mîine!
o spunem tare, sus și răspicat,
cu mîna-ntinsă sare dăm și pîine,
dar apărăm și vatra — din vechi —
ce ni s-a dat!

Credința comunistă, ce-nseamnă —
libertate,
statornică și simplă virtute — omenia,
și dragostea de țară — ce nu
cunoaște moarte,
prin veac — c-un singur nume le-om
trece: ROMÂNIA!

DESPINA MINCU

Ilegalități și abuzuri comise de oameni pentru care respectarea legii e nu numai o obligație cetățenească, ci și una profesională!

Redate pe scurt, faptele petrecute la Biroul colectiv de asistență juridică din Oltenița, ținînd de Colegiul de avocați al municipiului București și județului Ilfov, ar fi următoarele : numit prin detașare director al B.C.A.J. Oltenița în vară, remarcabilul profesionist Mircea Străoanu, autor a peste 40 de lucrări științifice în limba română și în limbi străine, coautor al monografiei „Organele administrației de stat din Republica Socialistă România", Editura Academiei, 1971, fost bursier O.N.U. cu specializări urmate în Franța și Belgia, a descoperit o serie de nereguli în munca secretarei respective unități, Florica Gaiță, adresîndu-se forului tutelar, Colegiului de avocați, în vederea desfacerii contractului de muncă al secretarei. Argumentele pe care se baza în adresa respectivă, asupra cărora vom zăbovi mai jos, au părut — din cele ce i s-au spus — fundamentate Colegiului, interesat, mai mult în declarații decît în fapte, să facă ordine la Oltenița, într-un colectiv în care, numai în ultima vreme, mai mulți avocați au fost cercetați de organele penale, iar doi au fost chiar condamnați, atît de fundamentate încît s-a decis, pe de-o parte, desfacerea contractului de muncă al secretarei Florica Gaiță LA CERERE, prin demisie, și ELIBERAREA lui Mircea Străoanu din activitatea de conducere ! !

Asupra legalității și oportunității celor două măsuri vom reveni. Deocamdată permiteți-ne să cercetăm în ce măsură fostul director al B.C.A.J. Oltenița a avut sau nu dreptate cerînd desfacerea contractului de muncă al secretarei Florica Gaiță. Vom scrie de la bun început CĂ A AVUT PERFECTĂ DREPTATE, după cum vom dovedi imediat, cu constatări la fața locului și cu documente, toate demonstrînd maniera de lucru empirică și abuzivă a secretarei, greșelile ei mai mici sau mai mari, unele dintre ele fiind, după opinia noastră, de ordin penal. Să detaliem, luînd-o de la început. Surprinde înainte de toate angajarea numitei Florica Gaiță în funcția de secretară a B.C.A.J. Oltenița, cartea de muncă a respectivei menționînd că a lucrat mai înainte la Filatura Oltenița, în postul de calculatoare și apoi în cel de laborant informare, specializări, desigur, în strînsă legătură cu pregătirea sa profesională care consta și constă în absolvirea unui liceu de cultură generală ! De la funcția de laborant la o filatură pînă la cea de secretară la un oficiu de avocați este, firește, un drum foarte lung și probabil greu de justificat pe cale legală, dar omenesc — ne permitem să afirmăm — căci încadrarea Floricăi Gaiță la B.C.A.J. a urmat, după informațiile verificate pe care le deținem, deteriorării grave a raporturilor conjugale. Dar asta e altă poveste, la care ne vom mai opri fără voia noastră și fără plăcere, dar asupra căreia nu insistăm, fiecare avînd dreptul, nu-i așa, să-și așternă cum crede și să doarmă în consecință. În rezumat, Floricăi Gaiță i s-a reproșat, nu prin vorbe alunecoase șoptite pe la colțuri, ci prin adrese și hîrtii oficiale, un mod de lucru defectuos, ABATERILE sau INFRACȚIUNILE ei (exactitatea termenului nu este, desigur, de competența noastră) fiind următoarele :

a) FALS în acte publice, în conformitate cu Procesul verbal încheiat la B.C.A.J. Oltenița la 12 iulie 1976 privind verificarea inopinată a activității secretarei și în conformitate cu constatările noastre la fața locului, realizate în ziua de 3 noiembrie 1976, în prezența judecătorului Teodor Măceșanu, secretarul organizației de partid din B.C.A.J., Notariat, Procuratură și Judecătorie Oltenița. Altfel spus, date falsificate pe chitanțiere și pe borderourile eliberate de Bancă, falsuri grosolane, vizibile cu ochiul liber ;

b) NEDEPUNERE ÎN TERMEN LEGAL a unor sume de bani, implicit scoaterea banilor respectivi din circuitul bancar obligatoriu prin lege. Ca argument, vom folosi chiar o declarație a fostei secretare, în care se poate citi : „Recunosc că nu întotdeauna am depus încasările la timp, uneori din neglijența mea, alteori pentru că în birou era foarte aglomerat și întîrziam să mă duc la Bancă". Sau, din aceeași sursă : „Pentru data de 12 iulie 1976 arăt că nu am efectuat nici o încasare (n.n. — fals ! !) și ultima depunere este din data de 9 iulie 1976 pe care am făcut-o la casiera Colegiului, deoarece pe data de 9 iulie 1976 am fost la Colegiul de avocați pentru NIȘTE TREBURI PERSONALE (subl. n.). În sfîrșit, tot sub semnătura fostei secretare : „În ziua de 7 iulie 1976 n-am mers la Bancă să depun încasările deoarece ploua foarte tare și nu puteam merge la Bancă" etc. etc. ;

c) NEGLIJENȚE REPETATE în serviciu. Registre de corespondență cu sute de poziții neoperate, lăsate albe pentru o eventuală completare ulterioară. Corespondență dosită. Sesizări neinminate conducerii. Nerespectarea indicațiilor privind condica de prezență a salariaților unității, nesemnată cu lunile !

d) PRACTICAREA CLANDESTINĂ a avocaturii, în sensul întocmirii nelegale a unor acțiuni, după cum se poate citi în declarația lui Dumitru Ciocîlteu din Oltenița, strada Alexandru Sahia, numărul 276, declarație aflată în posesia noastră ;

e) UZ DE FALS, prin manipularea documentelor falsificate, ÎNCASĂRI ILEGALE de bani, după cum reiese, între altele, din Procesul verbal încheiat la 10 octombrie 1975 de judecătorul Teodor Măceșanu din partea B.O.B. : „...În urma discuțiilor purtate a rezultat că tov avocat Tăuțu Ștefan a predat tov. secretară Gaiță Florica suma de 200 lei reprezentînd onorariu apărător. Deși a primit cei 200 lei, tov. Gaiță Florica nu a eliberat chitanță motivînd că tov. av. Tăuțu a plecat din birou și nu a cunoscut numele persoanei care-i dăduse banii". Și mai jos : „De asemenea, i s-a atras atenția asupra comportării sale în afara serviciului, datorită faptului că există discuții în legătură cu relațiile de prietenie mult prea apropiată pe care le are cu tov. avocat Dragomir Toma, aceasta cu atît mai mult cu cît tov. Gaiță Florica este văzută în mod frecvent în compania acestuia" ;

f) ABSENȚE REPETATE de la orele de serviciu, după cum însăși fosta secretară nu se sfiește să recunoască, plină de candoare: „Simbătă, pe 10 iulie 1976, am lipsit nemotivat întrucît aveam treburi personale".

Acestea fiind zise, adică vinovăția, mai mare sau mai mică, demonstrată, Mircea Străoanu, trimis la Oltenița să facă ordine, fiind un element tînăr și capabil, s-a adresat Colegiului, cerînd — pe bună dreptate — desfacerea disciplinară a contractului de muncă, după articolul 100, litera f, din Codul Muncii. Colegiul însă a hotărît demisia la cerere, pe baza cererii numărul 7 981 din 29 iulie 1976, dată care ar trebui să corespundă cu cea a ținerii ședinței Colegiului dacă N-AR FI DE ASEMENEA MODIFICATĂ ULTERIOR, pentru a coincide și a căpăta caracter legal. Desaltfel, pentru a demonstra de ce simpatie ciudată se bucura Florica Gaiță la respectivul Colegiu, în cadrul căruia de problemele B.C.A.J.-ului Oltenița răspundea și răspunde vicepreședintele Liviu Corvin, e suficient să amintim că a doua zi după luarea hotărîrii de desfacere a contractului de muncă prin demisie, sus-numitei i se eliberează o hîrtie prin care — citățm — „se adeverește de noi prin prezenta că tov. Gaiță Florica este salariată a acestui Colegiu în funcția de secretar II..." ? ! ?

Cam în același timp, cum spuneam, lui Mircea Străoanu i se retrage calitatea de director și detașarea, tot în urma unei ședințe de Colegiu, la care NU ESTE INVITAT, ședință în consecință NELEGALĂ dintr-un VICIU DE PROCEDURĂ. Socotindu-se nevinovat, omul se adresează revistei, iar noi ne adresăm vicepreședintelui Liviu Corvin. Acestuia situația i se pare încurcată, în sensul că Mircea Străoanu „și-ar fi depășit atribuțiile" într-o manieră pe care, firește, interlocutorul nostru n-o poate preciza. A auzit cîte ceva, dar prea exact nu știe, cert e că „Mircea Străoanu n-a fost niciodată altceva la Oltenița decît director adjunct" ! ! Semnele de exclamare ne aparțin, întrucît în timpul documentării noastre am avut ocazia să nimerim peste Adeverința numărul 10 647, eliberată de Colegiu, prin care aflăm că „Tovarășul Mircea Străoanu este membru al acestui Colegiu în calitate de avocat pledant definitiv, îndeplinind în același timp și FUNCȚIA DE DIRECTOR (subl. n.) al Biroului colectiv de asistență juridică Oltenița". Culmea ironiei sau a amneziei, luați-o cum vreți, este faptul că respectiva hîrtie, aflată în dosarele unui I.A.L., este semnată chiar de vicepreședintele Liviu Corvin ! ! !

Înainte de a reda pe larg discuția purtată cu acesta, iată o opinie dintre cele mai autorizate privind munca la B.C.A.J. Oltenița a fostului director Străoanu, opinie aparținînd secretarului organizației de partid, judecătorului Teodor Măceșanu : „Știu că Străoanu a cerut o anchetă administrativă și mai știu că, spre surprinderea noastră, el a fost demis. Nu cred că i se poate imputa ceva, l-am cunoscut ca un om muncitor, de toată isprava, vigilent, calități pentru care l-am însărcinat cu calitatea de propagandist în cadrul învățămîntului politico-ideologic. Dealtfel, cu avocații Colegiului am avut adesea greutăți, le-am sesizat, dar nimeni n-a luat nici o măsură Cel mai mult mă miră faptul, desigur într-o altă ordine de idei, că la Colegiul avocaților din municipiul București și județul Ilfov nu s-au mai organizat alegeri, așa cum cere statutul de funcționare al organismului respectiv, de foarte multă vreme. Cred că de vreo 5 ani".

Iată-ne acum în biroul vicepreședintelui Liviu Corvin.

— Tovarășe vicepreședinte, ce aveți să-i reproșați fostului director de la Oltenița ?

— Nimic. Se zice că a sărit peste cal, anchetînd niște avocați.

— În ce scop ?

— N-aș putea preciza.

— Cumva referitor la activitatea Floricăi Gaiță ?

— Poate, nu cunosc.

— Din cîte știm, Mircea Străoanu a cerut o anchetă administrativă la Oltenița. S-a efectuat ?

— Desigur. Directorul secretariatului nostru, Mircea Dăscălescu, a făcut acolo o verificare de fond, găsindu-i Floricăi Gaiță o lipsă în gestiune, la bibliotecă, de 34 de lei.

— Așadar, restul acuzațiilor formulate în adresa semnată de fostul director al B.C.A.J.-ului nu s-au confirmat ?

— Așa știu.

Din păcate, vicepreședintele Liviu Corvin, cel mai în măsură să știe, nu știe, căci realitatea este alta. În prezența noastră, directorul Dăscălescu recunoaște că n-a efectuat la Oltenița o verificare de fond, ci numai verificarea unei singure zile, ceea ce este, firește, cu totul altceva. Altfel spus, sesizările lui Mircea Străoanu, întemeiate după cum am arătat mai sus, n-au fost luate în seamă, în schimb a fost luată în seamă vorba, fără acoperire în realitate, că ar fi sărit peste cal !

— Tovarășe vicepreședinte, cine a hotărît înlocuirea lui Mircea Străoanu?

— Eu am fost împotriva acestei decizii, socotind că omul trebuie să încheie detașarea la Oltenița la 31 decembrie, adică la expirare, iar apoi să plece cu fruntea sus, așa cum merită.

— Atunci cine a hotărît ?

— Colegiul într-o ședință, prin votul consilierilor.

— Există un proces verbal al ședinței respective ?

— Nu există

— Dar nu cumva vă aduceți aminte cine a votat pentru și cine contra ? Cu alte cuvinte care a fost raportul ?

— Nu-mi amintesc.

— Directorul B.C.A.J.-ului a fost cumva ascultat ? I s-a cerut lui vreo notă explicativă ?

— Nu cred.

— Ce înseamnă asta ?

— Hotărîrea nu e legală, de aceea noi l-am și chemat pe Mircea Străoanu la Colegiu să dea explicații.

Așadar, hotărîrea, n-o spunem numai noi, o spune și unul dintre oamenii cei mai autorizați, NU E LEGALĂ. Dar, ca să nu mai lungim vorba, nu poartă nimeni răspunderea acestui lung șir de ilegalități și abuzuri făcut tocmai de oameni care au drept crez profesional și obligație legală apărarea legalității ? Se știe că e mai grav să persiști într-o greșeală, mai ales atunci cînd ea e recunoscută, ca în cazul nostru, decît s-o comiți. Iar dacă s-a comis, oare n-are nimeni curajul și tăria s-o îndrepte ? La aceste întrebări așteptăm răspunsul limpede și grabnic al organelor în drept, știind că mai devreme sau mai tîrziu, într-o țară ca a noastră, a reprimării abuzului și respectării legalității, adevărul va ieși pînă la urmă la lumină. Îl așteptăm.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Rubrica focului

• Întîmplările despre care vom afla astăzi ar putea să ne pună întrebarea dacă nu cumva Prometeu — întîiul dintre muritori care a domesticit focul — a făcut rău că l-a dat pe mîna unor oameni. Pentru că datorită greșelilor, unii dintre noi plătesc, chiar și în acest final de secol XX, un prea mare tribut focului :

DOI COPII MERG LA JOACĂ

În dimineața zilei de 28 septembrie 1976, orele 6 și 30 de minute, doi copii, Nicolae și Constantin Fotache, din comuna Corod (Galați), fiii lui Ciocoiu Fotache, au plecat să se joace. Locul l-au ales într-un coteț de purcei. Dintr-o clipă în alta, însă, jocul lor căpăta un grad tot mai mare de pericol. Pentru că, scăpați de sub supraveghere, cei doi frățiori au luat chibriturile, au aprins cîteva paie, focul s-a transformat în incendiu, iar copiii au dispărut în flăcări ! Constantin avea cinci ani ; Nicolae avea numai trei.

HOȚUL INCENDIATOR

La 20 de ani, Eugen Florescu, ucenic la întreprinderea de utilaj greu „Progresul" Brăila, a intrat deja în rîndul infractorilor periculoși : în seara zilei de 15 aprilie 1976, a pătruns în incinta Școlii generale nr. 11 din localitate, cu intenția de a sustrage diferite obiecte și bani. Negăsind obiecte care să-i intereseze (doar nu intrase să fure bănci și catedre), nici bani, E. F. a părăsit sediul școlii. Supărat de insucces, tînărul hoț, cu antecedente, aprinde mai multe hîrtii, le aruncă în cancelaria profesorilor, în magazia cu materiale didactice și pleacă răzbunat. Flăcările au provocat pagube în valoare de 22 773 lei

COPILUL DIN APATEU

Ioan Blaj, din Apateu (Arad) era pe cale să-și termine și ultima cameră a casei pe care și-o înălțase. Pentru un timp însă, omul depozitase acolo niște paie. La 28 septembrie 1976, orele 16, vecinii lui Ioan Blaj au ieșit din case înspăimîntați : din camera cu pricina, izbucnise un puternic incendiu. Oamenii au dat fuga, au stins focul, dar cu toate acestea a fost prea tîrziu : copilul lui I. B. din Apateu — în informația pe care o avem în față nu îi este consemnat și numele — a fost învăluit de flăcări. Și acest băiețaș, de trei ani, plecase tot să se joace și tot cu... chibriturile !

ÎNTR-O NOAPTE, UN ARAGAZ ARZÎND...

Nu știm de ce treburi urgente a fost chemată familia Constantin Beloescu, din comuna Bozovici (Caraș-Severin), în noaptea de unu spre doi octombrie 1976. Cert este că atunci cînd au plecat din casă, au săvîrșit o nefertată greșeală : au uitat aragazul arzînd ! De la aragaz a luat foc mobilierul, apoi acoperișul, de la acoperiș un grajd, și ar fi ars tot satul dacă nu soseau la timp pompierii civili și militari. Din fericire, victime omenești n-au fost, dar pagube au fost destule : peste 60 000 lei

LA 5 OCTOMBRIE, LA LIMANU ERA FRIG

Ca oricare mamă și Ecaterina Tobosatul, din comuna Limanu (Constanța), își îngrijea copilul, ca ochii din cap. În ziua de 5 octombrie 1976, în Limanu era însă frig și mama s-a gîndit să încălzească încăperea, în care Ștefan Gabriel dormea, cu un reșou. L-a introdus în priză, a început să gospodărească pe afară, și mai venea și la copil. Cu toată veghea mamei, la un moment dat, s-a produs un scurtcircuit (instalația electrică era veche), au luat foc mai multe obiecte de îmbrăcăminte, iar Ștefan Gabriel, de 9 luni, a suferit arsuri de gradul doi și trei. A fost internat imediat la Spitalul de urgență din Constanța, și mama este în stare să facă orice sacrificiu, numai să-și salveze fiul.

ERA ÎNTUNERIC BEZNĂ, ERA RECE...

La 15 octombrie spre seară, Ion Frantz, din comuna Firliug (Caraș-Severin), se afla la sălașul lui de vite, situat la doi kilometri de sat. Era întuneric beznă și era rece. Ion Frantz, om de 74 de ani, a aprins o luminare și s-a urcat în podul sălașului, minat de unele treburi. Cum acoperișul era din paie, acestea au luat foc pe dată. Incendiul s-a extins cu repeziciune, iar moșneagul Ion Frantz a fost mistuit de flăcări. Cu el au ars și două vaci. „Pagubele — se spune în nota pe care o am în față — se ridică la 15 000 lei".

— În colaborare cu Inspectoratul General al Miliției —

Un om care nu face caz de cazuri

„Nu mi-a plăcut niciodată să fac caz de cazurile pe care le-am rezolvat sau pe care le-am întîlnit în lunga mea carieră", spune colonelul Petre Pavelescu. Nu vom face deci nici noi caz de ele în acest articol, ci de o anumită filozofie, dacă ne putem astfel exprima, de anumite concluzii desprinse lé capătul unei activități care-i face pe colonelul Pavelescu unul din veteranii miliției : în luna noiembrie împlinește 30 de ani de serviciu și 30 de ani de cînd a devenit membru al Partidului Comunist Român — dublă aniversare care-l găsește îndeplinind sarcini importante în cadrul Serviciului pază și ordine din Miliția Capitalei.

Care sînt cele mai puternice impresii pe care i le-a lăsat această activitate în ultimii ani ? Ar fi imposibil de stabilit o ierarhizare, dar nu încape îndoială că aspectele legate de combaterea parazitismului social merită menționate la loc de frunte.

— Acum cîtăva vreme m-am dus să iau o declarație de martor la un bătrîn — povestește colonelul Pavelescu. La adresa respectivă nu l-am găsit pe cel căutat, ci pe un bărbat de vreo 45 de ani, care moțăia în curte „Aici locuiește tovarășul X ?" „Da, dar nu-l acasă, a plecat la lucru. E tata". „Și unde lucrează ?" „Nu știu. Vine diseară". M-am mirat : cum vine asta, fiul nu știe unde lucrează tatăl ?! Seara l-am găsit acasă pe bătrîn, care mi-a spus : „Lucrez la Centrala termoenergetică Sud. Deși am 78 de ani sînt încă în puteri ; soția nu cîștigă, e paralizată, are pensie socială". „Și fiul nu vă ajută ?" „N-a fost încadrat o singură zi la viața lui. Noi îi ajutăm pe el". „E bolnav ?" „Aș ! Nu-i place să muncească".

Petre Pavelescu e om liniștit și cumpătat, dar cînd vorbește de paraziții sociali se schimbă la față, se întristează, se revoltă.

— Nu pot să-l uit nici pe acel bătrîn de peste 70 de ani care cînta cu acordeonul, mai bine-zis cerșea cu acordeonul, în plin centrul Capitalei. A fost adus la miliție și-am discutat chiar eu cu el, deși aceasta nu intra direct în atribuțiile mele. Mă impresionaseră însă barba lui albă, stufoasă, paltonul jerpelit. Nu părea să fie un „profesionist". „De ce cerșești, moșule, nu ai pe nimeni să te ajute, nu ai copii ?" „Am patru". „Și cu ce se ocupă ?" „Unul e inginer, altul medic, altul tehnician petrolist, fata profesoară". Am crezut că visez. Firește, n-am lăsat lucrurile așa. S-a discutat cum trebuie cu acești fii fără inimă, care au promis că pe viitor se vor îngriji de tatăl lor, nu-l vor mai lăsa pe drumuri.

Am citat aceste două cazuri, cu totul ieșite din comun, pentru a ilustra cît de variate sînt situațiile care confruntă un ofițer de miliție și cît de bogată e încărcătura lor umană. „Fără simpatie, fără înțelegere, fără puțină psihologie ești pierdut în profesiunea noastră" — subliniază colonelul.

Să facem acum un salt în trecut pentru a evoca o întîmplare care a prilejuit lui Petre Pavelescu manifestarea acestor calități, e drept pe o cale insolită, încă de la primii pași „în profesiune", după cum îi place să spună. Aparent, un fapt mărunt, care însă aruncă și el o lumină asupra dimensiunilor interioare ale omului. Era prin 1947, pe cînd își luase în primire primul post mai important : ajutor de comisar la Rîmnicu Vîlcea. De fel din Vîlcea, Muereasca de Sus, Petre Pavelescu cunoștea un mare număr de locuitori ai județului. Și astfel s-a făcut că trei băieți de țărani săraci au venit la el : „Nea Petrică, ajută-ne, vrem să mergem și noi la Rîmnic la liceu, dar nu avem nici de unele. E foamete. Nu ne lăsa, că pierim".

Se tot gîndește „nea Petrică" și deodată îi vine o idee. Cîte circiumi sînt în oraș ? Vreo 30. Tocmai bine. Și atunci, în uniformă nou-nouță, începe să colinde circiumile și birturile orașului : „Carul cu bere", „La Moțoi", „Încurcă-lume", „Gambrinus" și altele, ducînd „muncă de lămurirea cu alde Georgică, Ion, Moțoi și alți proprietari, rugîndu-i să-i lase pe băieți să mănînce la ei, pe rînd, o dată pe lună. Pentru birtașii barosani era un fleac. Și apoi doreau să se pună bine cu chestura... La acest ultim punct s-au înșelat. Nu e mai puțin adevărat că atunci, în acea toamnă grea la Rîmnic, a fost pentru prima și ultima oară cînd Petre Pavelescu a obținut un „avantaj" material de pe urma uniformei. Dacă a greșit, vă lăsăm pe dv. să judecați. Cît despre cei trei băieți de țărani, au terminat școli înalte, au devenit cunoscuți în profesiunea lor. Și azi îi vizitează pe colonelul Pavelescu, deapănă amintiri, rîd : „Ți-aduci aminte de „Încurcă-lume"? Dar de matahala de Moțoi ?".

Discuția revine la o tonalitate mai gravă, la răspunderile de azi ale ofițerului de miliție cu păr cărunt.

— „Pază și ordine". O latură importantă rămîne însă prevenirea. Mai mult, aș spune că mie personal tocmai aceasta din urmă îmi oferă satisfacțiile cele mai mari. Iată un exemplu dintr-o mie. Cu ani în urmă mă aflam la Baia Mare. În acea vreme, în preajma sărbătorilor de iarnă, orașul era, de regulă, bîntuit de furturi. Împreună cu șeful miliției județene am organizat o largă acțiune de prevenire: controale amănunțite, verificarea provenienței unor bunuri, identificarea suspecților etc. Ei bine, după această operațiune, în perioada cu pricina nu s-au mai înregistrat decît șase furturi pe raza întregului oraș. Desigur, ar fi fost mai bine să nu fi fost nici unul, dar chiar și așa rezultatul era îmbucurător. Mai bine să previi decît să tratezi ? Ceea ce nu exclude, ci dimpotrivă presupune fermitatea față de elementele antisociale. Dar și aci o precizare: în majoritatea cazurilor, eu îl consider pe infractor ca pe un elev repetent. Dacă s-a întîmplat o dată să greșească, nu înseamnă că trebuie să rămînă repetent toată viața. Poate la anul va promova... Să-l ajutăm noi, căci și aceasta este datoria noastră, a miliției. Ofițerul de miliție trebuie să inspire respect, să se bucure de încrederea oamenilor, să le fie prieten și îndrumător.

Iată, acestea sînt cîteva din gîndurile cu care unul din cei mai vechi ofițeri ai miliției pășește în cel de-al 31-lea an de activitate.

LIONEL NIȚESCU ■

De la miliția județului Bihor

■ Iosif Toderici a venit să se odihnească un timp în stațiunea balneo-climaterică Tinca (Bihor). Și-a lăsat autoturismul la parcare și apoi a plecat să viziteze stațiunea. La întoarcere a constatat că, în lipsa sa, i s-a furat radiocasetofonul, abia cumpărat cu suma de 5 000 lei. A anunțat postul de miliție Tinca, și numai după patru ore faptele se limpezeau : a fost invitat de șeful postului de miliție, plutonierul Iosif Mendea, să-și ridice aparatul. Acolo se afla și hoțul, pe numele adevărat Gheorghe Casifra ,abia eliberat din penitenciar. După fapta respectivă, Casifra, care nu se poate dezbăra de prostul său obicei, va fi condus de unde a venit ; la închisoare.

■ Traian Sabău, din Oradea, strada Tîrnavelor nr. 13, și-a părăsit locul de muncă, găsindu-și o nouă ocupație : fura butelii de aragaz din locuințele oamenilor, dar mai ales din grădinițele de copii. Nu le ținea prea mult, pentru că de fiecare dată chilipirgii care să le cumpere a găsit. De curînd și-a găsit însă și nași : trei ofițeri de miliție, Traian Țiure, Lazăr Iosif și Ion Benea, nu i-au cerut butelii ci i-au cerut să spună de unde are el atîtea butelii. Evident, la această întrebare Sabău a răspuns pe ocolite. Cum răspunsul adevărat era cunoscut de lucrătorii miliției mai dinainte, Traian Sabău a fost arestat. Conflictul nu s-a terminat însă, pentru că păgubașii și-au reprimit buteliile, dar cumpărătorii, adică amatorii de chilipir, nu și-au mai primit banii de la Sabău.

■ Marți, 13 iulie 1976, orele 8. Pe drumul național nr. 19, conducătorul autocamionului 21—BH—2689, proprietate a întreprinderii de transport Oradea, transporta 13 muncitori. La un moment dat, cînd șoferul — al cărui nume nu-l putem afla din notița de față — a trecut cu mașina peste un tronson de cale ferată, mașina s-a răsturnat și sub caroserie au fost prinși muncitorii Iosif Hamza și Gheorghe Hendre. Viața lor era în mare primejdie și trebuiau transportați de urgență la spital. Și iată că, datorită intervenției operative a doi oameni, Ion Ștefănescu și Pavel Pascoi, lucrători de miliție, victimele au fost transportate în timp util la spital și au scăpat cu viață.

■ Întors la domiciliu, din concediu, Ștefan Balo, din Oradea, a constatat că, în lipsa lui de acasă, i s-au furat 14 000 lei și alte bunuri. Îngrijorat a anunțat omul miliția și mare i-a fost mirarea cînd, numai după cinci zile de la sesizarea furtului, lucrătorii miliției judiciare l-au chemat să-i înmîneze banii. La miliție l-a întîlnit și pe cumnatul său, Sava Antal, care s-a dovedit a fi și... autorul furtului.

Hoțul, mai cinstit decît păgubașul

La 16 iulie 1976, medicul Vespasian Ștefănescu, din Dorohoi, a venit la sediul miliției din localitate și a depus o plîngere : „În timp ce eu și familia mea ne aflam în concediul de odihnă, scria petiționarul, autori necunoscuți nouă au pătruns în locuința noastră și ne-au furat suma de 3 000 lei". A lăsat omul plîngerea, a cerut solicitudine din partea organelor de cercetare și a plecat spre casă. Mergea parcă neîmpăcat cu sine, frămîntat, plin de contradicții.

Au trecut două luni și hoțul încă nu fusese prins. Și iată că, la 17 septembrie 1976, medicul Vespasian Ștefănescu se prezintă din nou la sediul miliției și mai depune o plîngere : „În timp ce că aflam la servici — scria de data aceasta păgubașul — autori necunoscuți mi-au furat mai multe obiecte din locuință". A lăsat plîngerea și iar a plecat cu mintea plină de gînduri. „Cineva, un răufăcător, se gîndea păgubașul, se „ocupă" de mine ; vrea să-mi fure tot". Operativă, conducerea miliției orășenești a hotărît să formeze o echipă de cercetare a furturilor : au fost învestiți cu această sarcină maiorul Octav Răileanu, căpitanul Ioan Zvîncu, locotenentul major Gheorghe Vătămanu și plutonierul major Haralambie Dumitraș. Cum era de așteptat, lucrătorii miliției au stabilit că autorul furturilor era una și aceeași persoană. Adică, Anton Gheorghe care dispăruse de acasă și în seara zilei de 21 septembrie 1976, a fost descoperit dormind în podul casei numitei Saveta Hrișcă. Evident, Anton locuia podul fără știrea Savetei. Așadar, Antonică a fost trezit cu încetinitorul, așa ca să nu se sperie, văzîndu-se cu miliția la cap, și i s-au pus cîteva întrebări :

— Ai furat.

— Am furat, a răspuns frecîndu-se încă la ochi Antonică.

— Ai furat de la Ihil Modelovici ?, îl întreabă anchetatorii.

— Da, dar Ihil nu s-a plîns la miliție, așa că pe el lăsați-l.

— L-ai furat de două ori pe medicul Vespasian Ștefănescu ?

— Aș fi avut plăcerea să-l „vizitez" și a treia oară, a răspuns Antonică și a mai căscat o dată.

— I-ai furat 3 000 lei ?

— Pardon, a răspuns, simțindu-se „jignit în profesie", Antonică ; pentru numai 3 000 de lei nu mă bagam.

— Cît ai furat atunci ?

— La nivelul meu, 30 000 lei.

Anchetatorii au crezut pentru un moment că Antonică nu s-a trezit de-a binelea, că poate încă visează, și l-au îndemnat să-și limpezească mintea. Apoi, l-au întrebat din nou :

— Dom'le, eu am cuvînt, a răspuns iar hoțul; de la medicul Vespasian Ștefănescu am luat 30 000 lei. Dacă doriți, vă spun și cît am cheltuit, pe ce i-am cheltuit, și cîți bani mai am.

Și Anton Gheorghe a spus totul într-o declarație.

De data aceasta, anchetatorii au fost convinși că Antonică nu visează și că spune adevărul. „De ce atunci să fi ascuns adevărul păgubașul ?" s-au întrebat ei. Dorind să dezlege și acest mister, comisia și-a continuat cercetările; adică, l-au invitat la miliție pe medicul Vespasian Ștefănescu și l-au întrebat din nou cîți bani i s-au furat. „Da, mi s-au furat 30 000 lei, dar mi-a fost jenă să declar întreaga sumă, a recunoscut păgubașul V. S.; toată lumea s-ar fi întrebat, v-ați fi întrebat și dumneavoastră, de unde are medicul atîția bani ?"

În realitate, fiecare cetățean, mecanic auto, frizer, medic sau ospătar poate să albă atîția bani, cît poate agonisi prin muncă cinstită. Lumea, credem noi, abia acum se întreabă de ce hoțul a fost mai cinstit decît păgubașul...

Pagină realizată de
N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

CHIRNOAGĂ MARCEL : „Gestul agresiunii"

Avem nevoie de o epopee naţională la fel cum avem nevoie de o literatură contemporană radicală şi revoluţionară

● PUBLICISTUL, prozatorul, dramaturgul Paul Anghel s-a născut la 18 august 1931 în comuna Răcătău (Bacău).

● BIBLIOGRAFIE : Şapte inşi într-o căruţă — Povestire dintr-o toamnă foarte bogată (1961), **Victoria de la Oltina** (1961), **Arpegii la Siret — Itinerar moldovenesc** (1964), **Arhivă sentimentală** (1969), **Teatru** (1972), **Efemeride** (1972), **Convorbiri culturale** (1972), **Noua arhivă sentimentală** (1975).

— Dumneavoastră treceţi acum printr-un moment de tăcere fertilă ?

— Da. Preocupările şi meditaţiile mele nu sînt încă încredinţate hîrtiei sau, mai bine-zis, hîrtia nu e încredinţată tipa-rniului.

— Vă preocupă ceva anume ?

— Îmi continui nişte preocupări obsesive din domeniul istoriei.

— Apropo de istorie. Cum socotiţi a fi piesele pe care le-aţi scris ?... Săptămîna patimilor, Viteazul ?... Piese istorice sau politice ?

— Piesele pe care le-am scris au fost dictate de nişte momente de mare încordare politică din clipa mea contemporană. Sînt deci nu numai piese istorice, ci şi politice.

— Înţeleg. V-aţi exprimat deci, într-o manieră parabolică, opiniile despre o realitate de azi.

— N-am folosit parabola decît întîmplător ; de fapt, am încercat să fiu fidel istoriei, s-o prezint cum era ieri, cum este azi. S-o văd cu tot binele şi răul cuprins în ea. Şi poate că e bine să fie ştiut că din acest punct de vedere, istoria nu coincide deloc cu imaginile de cromolitografie de pe pereţii şcolilor de odinioară. Istoria are un singur perete — tragic.

— Faptul că aţi găsit corespondentul în trecut al unor momente contemporane înseamnă oare că în istoria noastră anumite evenimente se repetă ?

— Cred în continuitatea unor idealuri, mai exact spus, cred în continuitatea unui destin al comunităţii din care fac parte. Noi, românii, am fost confruntaţi cu nişte vicisitudini istorice datorate, în parte, aşezării noastre. Permanenţa noastră înseamnă, de fapt, confruntarea noastră de-a lungul veacurilor cu aceste vicisitudini.

— Vorbiţi-mi puţin despre pămîntul nostru.

— Din antichitate şi pînă azi acest spaţiu a fost spaţiul predilect de confruntare a unor lumi şi a unor interese diametral opuse. Occident şi Orient, Nord şi Sud, de fapt un singur stîlp al absolutului de care ne-am ciocnit cu capul. Sînt, din acest punct de vedere, şi spaţii favorizate de istorie. De la ultima invazie normandă şi pînă azi, în Anglia n-a mai călcat nici un picior de ocupant străin. Ca urmare, Anglia a dat Magna Charta Libertatum, prima constituţie europeană, înainte de înfiinţarea Ţărilor Române... Nu ne putem însă muta de aici şi dacă multe din drumurile lumii contemporane trec pe la noi, trebuie să facem din această aşezare odinioară neprivilegiată, un privilegiu. Ambiţia oamenilor politici români, de trei secole încoace, nu e alta decît universalizarea chestiunii române. Aceasta înseamnă să ieşim în lume, înţelegînd lucid că lumea are nevoie de noi, azi mai mult decît oricînd.

— Şi noi de ea.

— Observaţia e foarte importantă. Şi asta mă duce cu gîndul la unele din preocupările mele actuale. Cercetînd peisajul cîtorva civilizaţii, m-am întrebat adesea care sînt factorii ce se fac vinovaţi de frînarea unor societăţi. De obicei, e vorba de nişte societăţi închise. Şi am văzut că uneori e vorba de simple prejudecăţi. În Egiptul faraonic, spre exemplu, exista o interdicţie magică a fierului, socotit a fi metal blestemat. În civilizaţiile precolumbiene, aztecă şi incaşă, exista o interdicţie magică referitoare la roată. Pare curios, dar foarte multe din societăţile înfloritoare cîndva s-au sinucis prin refuzul de a se pune la unison cu lumea din jur. Ia gîndeşte-te ce s-ar întîmpla cu o societate contemporană care ar avea ca interdicţie folosirea energiei electrice.

— Ar rămîne pe întuneric.

— Şi totuşi se întîmplă, chiar cînd se cunoaşte uzul energiei electrice. Multe societăţi au cunoscut involuţia sau nu s-au dezvoltat din cauză că s-au conformat unor astfel de prejudecăţi religioase, politice, tehnice. Marii noştri strămoşi pe care îi slăvim cu toţii, românii, experţi în organizarea vieţii de stat, un singur lucru nu ştiau, unde să pună jugul. Îi puneau pe coarne şi nu pe greabănul animalelor de povară. Ca urmare, cea mai mare parte a puterii de tracţiune era irosită.

— Există oare şi în lumea contemporană un anume tabu care îi frînează mersul înainte ?

— Există foarte multe tabuuri, poate mai multe ca niciodată. Există însă o interdicţie esenţială, mai cumplită decît interdicţia fierului în Egiptul faraonic : interdicţia libertăţii. Pentru multe popoare din lumea de azi. E absurd, paradoxal, cum vrei să-i spui, că în cea de-a doua jumătate a veacului XX să existe atît de multe ţări, popoare, continente întregi, care să nu fi cunoscut gustul libertăţii sau, altfel spus, care să nu fi folosit pînă în prezent forţa propulsivă de proporţii cosmice a libertăţii. Independenţa e o faţă a medaliei, cealaltă e libertatea socială şi a omului.

— Literatura poate să propună imagini plauzibile ale unor epoci îndepărtate ?

— Cred că da. Chiar şi fără documente scrise noi avem o antichitate mai importantă pentru Europa decît antichitatea celtică sau germanică pe care totuşi scriitorii occidentali o evocă în imagini plauzibile şi pregnante.

— De ce socotiţi că antichitatea noastră e atît de importantă ?

— Strămoşii românilor au construit în această parte a Europei o civilizaţie originală, care a captivat secole de-a rîndul, chiar după stingerea ei, interesul popoarelor europene. Mitul getic a înflăcărat fantezia goţilor, a danezilor medievali, a spaniolilor din secolele al XI-lea şi al XII-lea, care, e bine de ştiut, au desfăşurat epopeea Reconquistei îmbărbătaţi de „Utopia getică". Mitul geto-dacic nu e în fond altceva decît un mit al rezistenţei. Cum nu l-am cultiva ?

— Revenind la posibilitatea ca literatura să ofere o imagine despre trecutul asupra căruia nu avem documente, spuneţi-mi, vă rog, pe ce temelii se poate înălţa o asemenea reconstrucţie ipotetică a vieţii antice din acest spaţiu ?

— Cred că se poate întemeia pe încercarea de reconstituire a vieţii populare rurale şi protourbane asupra căreia avem documente la modul major. Sînt documentele pe care ni le furnizează arheologia, etnologia, etnografia, şi chiar folclorul. La fel a procedat şi Sadoveanu, nu numai în epopeea lui despre Ştefan, ci şi în **Creanga de aur.** Şi dacă Sadoveanu a pornit pe acest drum, asigurînd literaturii noastre mari izbînzi, nu văd cum am greşi păşind pe aceeaşi cale. Chiar dacă avem puncte de vedere nesadoveniene în ceea ce ne priveşte trecutul îndepărtat. Scriitorii de azi sînt datori să dăruiască societăţii noastre acele imagini de viaţă care să legitimeze această societate în timp. E foarte important ca în lumea de azi să se ştie ce reprezintă antichitatea noastră în acest spaţiu. Sau apariţia primelor state româneşti. Sau apărarea lor. De fapt, fiecare societate e datoare să-şi asigure zestrea de semne şi simboluri privind prezentul şi trecutul ei. Fiecare societate e datoare să citească trecutul din unghiul contemporan al întrebărilor ei cele mai arzătoare. Avem nevoie de o epopee naţională la fel cum avem nevoie de o literatură contemporană radicală şi revoluţionară.

— Care e una din cele mai mari neşanse din istoria noastră ?

— Blestemata neşansă a subdezvoltării. Toate momentele noastre de înflorire au fost scurte, ca nişte revanşe fulgerătoare împotriva unei istorii vitrege şi abuzive impuse mereu de alţii. Bisericile lui Ştefan, capodopere ale arhitecturii, au fost construite în cîteva luni, din primăvară pînă în toamnă. La fel de scurt a ţinut sublima primăvară culturală a Brâncovenilului. La fel de scurt grandioasa epocă de cultură dintre cele două războaie mondiale. După cum vezi, numai primăveri scurte. Ce-au realizat românii în aceste sufocant de scurte răgazuri ? O mare arhitectură, o mare şcoală de pictură, o mare literatură, pe toate planurile instalîndu-ne la modul major în universal. Cum n-am deplînge, tocmai de aceea, vremile de restrişte cu care mereu sîntem certaţi, mai ales cînd încep primăverile de cultură, vremi care ne obligă mereu să reîncepem, mereu să recuperăm. Acum, trebuie să ambiţionăm la o altă recuperare grabnică. Să facem totul repede şi bine. Să ne punem la unison cu lumea. Să ne asigurăm un specific de dezvoltare, să asigurăm adică o marcă inconfundabilă societăţii noastre socialiste. Poate că anumite neşanse ale istoriei noastre se pot transforma în perspectivă în şanse. Faptul că am fost atît de hărţuiţi şi atît de lipsiţi de toate ne face azi mai răbdători, mai înţelegători faţă de unele privaţiuni pe care istoria ni le impune şi azi, şi pe care alţii, trăiţi în huzur, nu le-ar răbda şi nici nu le-ar înţelege. Nu prescriu însă răbdarea, ci nerăbdarea făcătoare de minuni.

— Ce trebuie să facă un om pentru a fi reţinut de memoria urmaşilor ?

— Sînt unii oameni modeşti care nu fac caz de aportul lor la istorie, dar care descoperă în schimb cîte ceva : gravitaţia universală, circulaţia sîngelui, un mod mai simplu de a face focul sau de a fierbe apa. Ei fac mai mult pentru societate decît cineva care ar monopoliza-o exclusiv pentru sine, hipnotizînd-o să nu-i uite. Dar, repet, e prematur ca din perspectiva contemporană să apreciezi cine va fi validat de istorie şi cine nu. Marxist privind lucrurile, toţi membrii unei societăţi au aceeaşi şansă. Numai că validarea nu le aparţine. Asta-i mica noastră speranţă.

— Se poate face istorie fără cruzime ?

— Cruzimea nu e obligatorie, e uneori fatală. Cruzimea îmi repugnă de cîte ori o întîlnesc în istorie, ca formă a patologiei sociale. E o reacţie aberantă şi ca atare nu slujeşte la nimic.

— Cum se manifestă spiritul revoluţionar în literatura română ?

— O literatură mare îşi stabileşte singură mobilurile, iar programul ei este totuna cu programul naţiunii pe care o reprezintă. Mai mult chiar, în istoria noastră au existat momente cînd literatura însăşi, prin scriitorii ei, a formulat acest program. Gîndiţi-vă la generaţia luptătorilor paşoptişti, formată majoritatea din scriitori. Aceştia au dat glas, în scrierile lor, şi idealului Unirii, şi idealului Independenţei, iar acestea sînt idealuri radicale şi revoluţionare.

— Astfel de momente sînt mult mai

— Toţi marii creatori ai literaturii române au fost şi sînt nişte neîmpăcaţi cu ei înşişi şi cu tot ce e rău în jur. În ceea ce ne priveşte, dacă am socoti societatea în care trăim o societate ideală, ar însemna să încrucişăm braţele şi să ne autonarcotizăm. Poate tocmai de aceea Partidul Comunist Român ne cere să dezvoltăm spiritul revoluţionar al literaturii, pe care îmi place să-l numesc spirit radical. Acest spirit este opusul idilismului şi al autolinişti rii. Dacă n-am putea spune ceea ce gîndim despre societatea noastră, dacă n-am avea posibilitatea să intervenim prin cuvîntul scris la binul mers al societăţii, mă întreb la ce ar sluji literatura.

— Ce înţelegeţi printr-un scriitor comunist ?

— Înţeleg un intelectual care face din problemele cele mai acute ale societăţii în care trăieşte propriile sale probleme şi care acţionează ca şi cum ţara sau literatura l-ar aparţine în exclusivitate. Acest mandat nu poate fi cedat nimănui. În numele acestui mandat scriitorul comunist trebuie să formuleze cuvîntul său lucid şi responsabil. La primul Congres al educaţiei politice şi al culturii socialiste s-a subliniat rolul literaturii în opera de formare şi educare a omului contemporan. Şi aceasta e foarte bine. Cred însă că noi, scriitorii, nu trebuie să supraevaluăm acest rol imaginîndu-ne că acţiunea literaturii stă pe acelaşi plan cu acţiunea socială, că are aceeaşi pondere, să spunem, cu cea a învăţămîntului, a formării zilnice a cetăţeanului prin instrucţie şi educaţie. Acţiunea literaturii este eficientă doar în măsura în care omul epocii se descoperă pe sine în opera scriitorului, găsind acolo cuvîntul sau gîndul său nerostit. Menirea noastră e de a descoperi şi de a formula durabil aceste gînduri nerostite. În ele se concentrează măcar ceva din adevărurile acestui timp. Pedagogia literară, ca să fie durabilă, nu poate fi alta decît pedagogia adevărului.

— Spuneţi-mi un fapt esenţial care s-a petrecut în istoria recentă a României.

— Redobîndirea conştiinţei de sine a poporului român. Am recăpătat conştiinţa capacităţii noastre creatoare exercitată nu numai pe o sută ci pe trei mii de ani, am recăpătat mîndria de a şti că facem istoria nu pentru alţii, ci pentru noi, şi nu numai pentru noi, ci în folosul lumii întregi, prin gestul nostru creator şi nu prin mandatul altcuiva.

— Sînteţi un strălucit gazetar. M-ar interesa părerea dumneavoastră despre revista FLACĂRA.

— Este o revistă admirabilă şi, prin poziţia ei, singulară.

— Şi ce părere aveţi despre redactorul şef al acestei reviste?

— Păunescu este un mare magnet social. Cu un pol atrage şi cu altul respinge.

— Discutînd cu dumneavoastră am senzaţia că discut cu un cronicar din vechime, căruia tare mult îi mai place să cîrtească, să se lamenteze frîngîndu-şi mîinile.

— Grozav de mult mi-ar fi plăcut să fi fost un cronicar.

— În ce epocă ?

— În epoca asta.

— Şi de ce nu sînteţi ?

— De ce crezi că nu sînt ?

GEORGE ARION

DANEA ION : „Cumpănă în Bărăgan" din ciclul „Flăminzi" — 1907

Vapoarele nu se fac de două ori pe lună, cînd se dă leafa, ci muncind zi de zi responsabil

Șantierul naval Constanța. La sediul comitetului de partid apare vioi un bărbat brunet și mărunțel, pe nume Sali Iusmen, cu o foaie de lichidare în mînă. Nu cunoșteam încă șantierul, nu-i cunoscusem oamenii. Pentru ce pleca Sali Iusmen, renunțînd la meserie, renunțînd la posibilitatea de a deveni sau de a rămîne un constructor de nave? Răspunsul aveam să-l aflu îndată. Sali Iusmen poseda pînă anul trecut o căruță. O căruță cu care căra mobilă, scoțînd azi ceva, încropind mîine altceva. Dar calul trebuia să mănînce. Și de unde să mai dai de mîncare calului cînd mai ai și trei copii acasă? Așa că vioiul Sali își bagă în cap să intre pe șantier. Nu din pasiune, ci pentru ovăz. Dimineața fac vapoare, își zicea el, iar după-amiaza mai car un șifonier. E drept că socoteala din căruță nu s-a prea potrivit cu cea din port. Pentru că după o lună Sali afirmă: grea muncă dom'le la tubulatură. Nu pot eu să ridic țevi (de parcă l-ar fi angajat cineva pe post de macara). Și dispare. A găsit un post pe cinste, are mai multă vreme, chiar și dimineața, nici nu trebuie să pui prea mult mîna și trăiește și calul. Are 34 de ani, trei copii și nici o responsabilitate. E înfirm. Totul e să nu „se spetească", că „de încropit o încropesc eu". Și așa curiozitatea mă împinge spre tubulatură. Hala în care, mi se spunea, se fabrică „venele" vasului. Unde cei aproape 70 de kilometri de artere ale unui cargou de 55 000 tdw sînt stivuiți cu grijă de macarale. În imensa hală totul este aproape, e drept, deocamdată doar aproape, automatizat. **Costel Ilie**, un băiat subțirel, cu privirea isteață, îmi explică exact în ce constă lucrarea pe care o conduce el, la cargoul „Borsec". Costel a împlinit de curînd 18 ani, nu-i dai decît 16, dar el tot șef de lucrare rămîne. Lucrare pe care o realizează cu încă doi băieți, unul tot de 18 ani, iar celălalt de 24, dar mai tineri în meserie. Mai tineri în meserie? Da, pentru că eu am făcut profesionala înaintea lor, pentru că la Crucea, un sat aproape de Constanța, cînd eram copil (sic!) făceam vaporașe din lemn și le dădeam drumul pe baltă, și pentru că atunci cînd vedeam marea, rămîneam ore întregi cu gura căscată la vapoarele adevărate. Maturitatea se împletește cu farmecul copilăriei, începe să se contureze personalitatea: omul se simte responsabil, implicat. „Așa sînt majoritatea tinerilor de la tubulatură, îmi spune inginerul **Neculai Bocăneală**, șeful atelierului, adică harnici. Îmi place să cred că șantierul i-a format astfel. Este vremea să-i facem pe toți să înțeleagă că fără muncă nu se poate trăi, adică nu trebuie să se mai poată trăi. De fapt, ne-am obișnuit să afirmăm „este vremea". Realitatea este că vremea a venit mai demult, noi am cam rămas în urmă. Am admis de prea multe ori printre noi pe vînătorii sinecurii: cît o ține! Îmi vin oameni zdraveni, plesnind de sănătate, și-mi cer să le dau o muncă mai ușoară fluturînd triumfători un certificat medical. Ei bine, ca să vorbesc ca ei, nu mai ține. Muncă ușoară nu există. Nu mai ridicăm cu brațele, însă trebuie să gîndim. Gîndim cum să confecționăm un tubulator bun, dar pentru asta trebuie să cunoști principiul agregatului, deci să învățăm mai mult. Nu ridicăm și nu cărăm țevi, asta-i treaba macaralelor."

★

În hala secției I — construcții nave — cargourile sau petrolierul se construiesc pe felii. Felii de cîteva zeci de tone de prore și pupe, mișcate foarte exact de macarale puternice, apoi îmbinate, sudate, căpătînd forme apropiate de ceea ce cunoaște un profan despre vapoare. În această secție **Niculina Ștefan** și **Anișoara Roșu** sînt verișoare bune și chiar lucrează la una dintre mașinile complet automatizate de sudat. De fel sînt de prin părțile Brăilei. Cînd au auzit cei de-acasă, țărani din Măxineni, că fetele lor lucrează pe un șantier, au sărit ca arși: „Cum adică, să cărați voi fiare, mai ales pe o vreme ca asta?" Au explicat ele că totul este automatizat, că să-ți lași un semn pe o navă e o mare ispravă, că sînt respectate de colegii lor și că în sfîrșit toată lumea este convinsă că ele vor fi niște sudorițe foarte bune, și i-au împăcat. Sînt două fete frumoase, sfioase și stau cu chirie la o colegă căreia îi dau două sute de lei pe lună. Peste o săptămînă își dau examenul de sudor, după ce au făcut o școală de un an și jumătate și se vor muta probabil la cămin. Maistrul principal **Petre Dima** îmi spune că cele două verișoare fac parte dintr-o adevărată armată de 120 de sudorițe, cîte numără secția, că își vor termina liceul la seral, doar pentru carte nu se opune nimeni, și că ele, Niculina și Anișoara, sînt două fete cuminți și deștepte care lucrează la cea mai modernă mașină de sudat din România. Lucrează cu arcul electric, iar electricitatea trebuie s-o stăpînești. Nu poți face petroliere decît cu meseriași foarte buni.

Ne reîntoarcem în hală. Petre Dima îmi spune că în '48 era ucenic la șantier, se numea cazangii, nu constructori de nave. „Curios sau nu, află că marinăria nu mi-a plăcut. Dacă plecam la marină azi eram comandant de vas. Dar să știi, un mecanic nu cunoaște vaporul mai bine decît mine. Nu-mi place marinăria și gata! Nu-i lipsă de curaj. Cînd muncești ai și curaj. Ai curaj de pildă să intri și la sindicat să-ți ceri un drept sau să te ridici într-o ședință, cum au făcut niște fete zilele trecute, să-i critici pe bărbați cînd nu fac treabă. Maistrul principal Dima este un bărbat înalt, solid, ca un comandant de cursă lungă, pentru că un constructor de nave chiar dacă nu este un lup de mare, cu barbă și cu pipă, tot un om al mării rămîne". „Cum este viața pe un șantier naval, tovarășe Dima?" „Este o viață aspră, cere doar bărbați. Vin oameni de peste tot din țara asta. Unii nu știu să facă nimic, sînt și foarte tineri, au 17, 18 ani. Uite, de exemplu, media de virstă a secției noastre este de douăzeci de ani. Este ceva! Și industria noastră de nave este tînără. Însă nu-i totul. Cum îți spuneam, vin tinerii din toată țara. Îi calificăm prin cursurile de scurtă durată. Calificarea se face ca mai rapid, însă noi avem nevoie de muncitori navaliști, adică și de oameni. Iar omul îl formezi în cîțiva ani și un cargou în șase luni. În acest fapt stă forța noastră, a celor de la șantier: creștem oameni. Numai un colectiv puternic, numai oameni puternici pot modela oameni la fel de puternici. Și afirm totodată că nu-mi plac cuvintele mari și fără acoperire". „Cît despre calificare, despre meserie, să stea oare lucrurile atît de simplu?". „Exageram, firește. Vaporul are pretențiile lui, tabla trebuie tăiată în forme deosebite, sudurile, ce să mai vorbesc. Nu poți pleca pe mare, așa cu o cîrpeală, n-ai ieșit bine din radă și dai drumul la bărcile de salvare. Omul aici ori învață, ori se reciclează, ceea ce-i totuna, de fapt. Ce vreau să spun? Vreau să spun că, de pildă, între un lăcătuș care face garduri de cimitire și unul care face vapoare este totuși o deosebire, chiar dacă primul are importanța lui, pentru că toți murim. Între noi fie vorba, stăpîn pe o meserie ca a noastră n-ajungi în numai cîteva luni. Tot între oameni înveți. Și uite așa ajung să vorbesc iar de colectiv. S-o fac însă mai corect. Secția constructorilor de nave are aproximativ 2 000 de oameni. Avem încredere unul în altul. Avem încredere și în nou veniți. Fără încredere nu faci nimic. Uite însă că unul, sau chiar doi, cam dau cu tifla încrederii noastre. Poți să-i lași? Nu. Dimineața, înainte să înceapă lucrul, fără convocator, fără procese verbale îi luăm la rost: „Măi frate, noi muncim, tu ce-ai de gînd? Vapoarele nu se fac doar de două ori pe lună cînd se dă leafa!" Majoritatea pricep, alții nu rezistă acestei logici, singura pe care o admitem".

N-am mai fost încă pînă acum pe un cargou de 55 000 de tone aproape gata. Cobor și urc pe scări înguste, încercînd să mă simt o clipă marinar. Dar nu pot fi decît constructor, ca să fiu în ton cu ceilalți. Cu casca pe cap, străcurîndu-mă printre panouri și instalații, trecînd prin valurile de scîntei ale aparatelor de sudură, ajung la cabina de comandă de unde viața ca și portul se văd cu totul altfel. Greu de înțeles cum pot pleca unii după ce au atîns asemenea înălțimi! Să-și caute un loc călduț, cum îmi spunea maistrul electrician **Nicolae Popescu**, însă acum aceștia sînt din ce în ce mai puțini. Au venit unii după căpătuială, cerînd a patra zi o categorie în plus, a cincea zi casă, ca după o săptămînă s-o ia din loc, să dezerteze. Ați văzut instalația electrică a navei, sistemul ei nervos, aproape patruzeci de kilometri de cablu montați cu mare trudă prin cele mai ascunse colțuri, ați văzut panourile complicate, totul o adevărată uzină în miniatură. Așa ceva nu se poate realiza decît cu oameni adevărați, responsabili, nu cu fiotanți.

Să vorbești despre muncă într-un loc în care se muncește cu adevărat, adeseori zi-lumină, este aproape demagogie. Aici la Șantierul naval Constanța munca constructorilor de vase este de fapt o cotidiană luptă pentru o idee: Că în țara aceasta se pot construi și vapoare pe lîngă locomotive, automobile și atîtea altele. Pentru ideea de a dura o puternică și complexă industrie constructoare de mașini. În aceste condiții să le întrebi pe Stela Țăranu sau pe Maricica Popescu dacă nu le este frică pe macarale de 120 sau de 480 de tone este o adevărată gafă și riști ca fetele să-ți rîdă în nas, amendîndu-ți astfel prejudecata. Sau roagă-l pe strungarul Stamate Neagu să te lămurească de ce nu și-a părăsit meseria cînd medicul i-a interzis să se mai apropie de strung. O să-ți răspundă așa: „Eu am muncit toată viața. Părinții mei la fel. Copiii sînt tot pe șantier. Atunci, cum mi-ar sta mie la nici 48 de ani să-mi pun prișnițe? Și apoi, un lucru e sigur, munca nu îmbolnăvește dacă îți iubești meseria. Sînt ele altele..." „Cum se muncește la noi? Ați văzut, îmi declară secretarul comitetului de partid al șantierului, Ion Panait, ca peste tot în țara asta. Pînă în 1969 am făcut reparații și din cînd în cînd șalupe. Din 1969 construim nave: cargouri de 1 920 tdw, de 55 000 tdw, iar acum petroliere. Am construit și am și exportat. Pentru asta am crescut oameni, am crescut muncitori cu o înaltă calificare. Acestea sînt faptele noastre de muncă".

Mi-am adus aminte, acum, la sfîrșit, de cuvintele unui bătrîn navalist, azi pensionar, Mircea Dumitriu, în 1923 ucenic la modelărie, iar în 1972 șeful secției a treia: „Dacă nu muncesc și acum îmi este rușine. Nevastă-mea este și ea bolnavă și nu s-ar putea descurca singură. Așa am fost învățat. De fapt, după pensionare m-am îmbolnăvit. Aproape cincizeci de ani n-am avut nici un certificat medical. Așa m-au educat ai mei, așa mi-am dus viața și tot așa mi-am crescut copiii, iar acum nepoții. Ți-am mai spus, viața este așa cum și-o face fiecare. M-am zbătut și cu greul, și cu sărăcia, și cu lenea altora. Dar pîine n-am mîncat decît din mîinile mele și dacă azi încă țin oamenii la mine, să știi că în mare parte aici stă secretul".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Despre copii, pentru oamenii mari

Tot ghiozdanul

Primim, pe marginea unui articol despre poverile din spatele copiilor noștri („Cît cîntărește un ghiozdan", „Flacăra", 30 oct. a.c.), mai multe scrisori, din care ne atrage atenția una, semnată de prof. Viorica G. Dragotă de la Școala generală nr. 8 din Ploiești.

Scrisoarea, de fapt, e un articol. E o scrisoare „gata redactată" — excelent redactată. Reproducem cîteva fragmente, cu bucuria de a descoperi că pedagogii cu linia și catalogul pot fi și pedagogi cu cuvîntul scris:

„Îndrăznesc să anticipez — scrie corespondenta noastră, ducînd mai departe ideea de acolo de unde noi am abandonat-o (adică de la cele 5—6 kg. «de ghiozdan» pe care le cară la școală și înapoi copiii dintr-a treia sau dintr-a patra). Dacă la ora actuală un școlar cară la cursuri, în mod util sau mai puțin util, kilograme de cărți și caiete, în anul 2 000 va trebui ca fiecărui elev să i se pună la dispoziție un camion, iar clasele vor deveni uriașe depozite de tomuri sub care ființa umană, sufocată, va trudi ca un sclav pentru dezgroparea unor versuri eminesciene. Evident, numai în cazul cînd nu se va pune stop nu foamei de cunoaștere, ci îngurgitării fără discernămînt a tot ceea ce oferă azi inteligența mapamondului. Nimeni — convine mai departe prof. Viorica Dragotă — nu poate da, la ora actuală, o rețetă optimă și definitivă a pregătirii școlare, cît, cînd și cum trebuie să se apropie copilul sau adolescentul de perfecțiune, de limita supremă a cunoașterii, și cred că nimeni, niciodată, nu va putea trasa o asemenea linie demarcatoare între atît și încă. Dar noi, ce se cheamă că am răzbit în viață, trebuie să stăvilim într-un fel acest potop informațional care amenință să le răpească copiilor noștri copilăria, transformîndu-i la vîrstă fragedă în adevărate enciclopedii ambulante, dar dezrădăcinați din simplitatea sau complexitatea vieții. În zadar copilul îți declină și îți conjugă tot ce vrei, de pomană îți recită formule și ecuații, dacă, pus în fața unei îmbătrînite mașini de călcat, de pildă, caută cu microscopul gaura prin care intră curentul electric în obiectul cu pricina". Și mai departe: „...Mă întreb atunci, și nu numai eu, la ce mai folosește caietul de lucrări practice, format «caiet studențesc», de 200 de pagini, în care sînt descrise, printre altele, tipurile de ace, ață, sîrme, cabluri, caiet la care elevul trudește și migălește ore în șir, caiet care atîrnă greu în balanța obținerii unui certificat bun. Dacă și la lucrări practice o dăm tot pe teorie, mai avem pînă la formula unui învățămînt formativ, legat de practică, de viață". Evident, copiii noștri trebuie să-și însușească, din plin, „cunoștințe și deprinderi utile omului care va trebui să treacă cu ușurință și fără complexe pragul mileniului al III-lea", evident, nu ne poate fi indiferentă instrucția, carența instrucției sau instrucția aproximativă în nici un domeniu, „evident — scrie în încheiere corespondenta noastră — nici cel mai bun specialist în astronautică nu are voie să nesocotească surîsul Giocondei și nici poemele homerice", dar, zice prof. Dragotă, și noi credem că zice bine, acest specialist în astronautică „va putea calcula cu aceeași ușurință traseul optim între două galaxii, chiar dacă nu va cunoaște toate proprietățile și manifestările puricilor de varză".

Altfel spus, în ghiozdanele copiilor noștri s-ar mai putea depista niște purici. Oricît de mici și de prosti ar fi, ei, cînd sînt mulți, încarcă inutil. Și atîrnă greu.

Nimeni nu ne-a scris, apropo de purici, ce se întîmplă cu parazitarul ghiozdan, el însuși, chiar cînd e gol, destul de greu, nimeni nu ne-a scris ce gînduri au cei care-l fabrică, fiindcă, uite, tot discutînd despre conținutul ghiozdanului — chestiune complexă — uităm ghiozdanul — chestiune mai simplă, un biet și bicisnic purice... Cine se-ncumetă la trînta cu el?

ILIE PURCARU ■

Împreună cu directorul general al I.T.B., mai departe despre transportul în comun al bucureștenilor

— Tovarășe director general, pentru că obiceiul nostru e să revenim asupra chestiunilor dezbătute sau măcar anunțate în revistă, iată-ne astăzi, după mai bine de un an de la publicarea unui amplu interviu privind problemele I.T.B.-ului, ascultîndu-vă din nou. Ce s-a mai întîmplat de atunci, tovarășe inginer Stoian ?

— Parcul nostru de vehicule s-a mărit considerabil, s-au înființat linii noi, s-au prelungit trasee și, evident, s-au petrecut și o serie de fapte mai puțin îmbucurătoare, în sensul că lumea a mai așteptat prin stații, taxatoarele noastre și-au mai ieșit din pepeni și așa mai departe.

— Vreți să detaliați ?

— Datorită grijii permanente a primăriei, I.T.B.-ul a primit, în cursul anului 1976, 39 de troleibuze noi, 189 de autobuze și 41 de tramvaie de mare capacitate, ceea ce a permis întreprinderii să înființeze în același interval 8 linii noi și să prelungească 11. Dintre deschiderile de trasee aș aminti linia de tramvai 14 barat, de la Granitul la Piața Muncii, troleibuzul 89, care leagă Vatra Luminoasă cu Gara de Nord, 31 barat, autobuzul 84 barat, de la Valea Oltului la Piața Mihail Kogălniceanu și altele. Totodată, s-au modificat și prelungit o serie de linii, tramvaiul 30, spre exemplu, ajungînd în prezent pînă la Podul Ciurel, iar autobuzele 101, 107 și 111 R întorcînd la poarta numărul 4 a întreprinderii „23 August".

— Pe ce bază s-a procedat la modificările de care aminteați ?

— În urma solicitării oamenilor muncii sau a diverselor unități economice, după o analiză amănunțită a posibilităților și, firește, după capacitățile avute la dispoziție. Dealtfel, aș vrea să știți că primim anual peste 150 000 de rapoarte și propuneri, unele total justificate, iar altele făcute, ca să zic așa, de florile mărului, doar pentru că oamenii au dreptul să scrie. Împinsă pînă la limitele birocrației, treaba asta începe să ne deranjeze în muncă, întrucît avem mult personal blocat cu rezolvarea cererilor cetățenilor, din care o sumedenie n-au nici un temei.

— De exemplu ?

— Ni se cere în permanență reducerea distanțelor dintre stații prin înființarea de opriri intermediare, deși media distanței dintre stațiile transportului în comun este la București de numai 465 de metri, cea mai mică din Europa. La Sofia, bunăoară, media nu coboară sub 800 de metri, iar la Paris sau New York ea depășește cu mult un kilometru. Cum e la noi, am să vă dau un exemplu. La 125 de metri de cimitirul Ghencea există o stație I.T.A., dar cetățeanul vrea să ajungă acolo numai cu I.T.B.-ul, drept pentru care scrie și iar scrie, revine și reclamă, deși pe mine, întreprindere, prelungirea liniei de tramvai de la bulevardul Moghioroș la cimitir m-ar costa cu aproximație 20 de milioane de lei ! Una e că nu-i am, dar dacă i-aș avea disponibili, tot nu i-aș folosi acolo.

— Dar unde i-ați folosi, tovarășe director general ?

— El, parcă n-aș avea unde ? ! Iată, de exemplu, aș asfalta strada Latină, ca să putem intra cu autobuze articulate pe linia 74, una dintre cele mai lungi linii de transport în comun din lume. Măsoară peste 20 de kilometri și are nici mai mult, nici mai puțin de 16 stopuri ! De regulă, ea e deservită de 56 de vehicule, dar cifra e insuficientă, mai ales în orele de vîrf. Soluția primă s-ar lega de introducerea mașinilor articulate, dar acestea n-au spațiu pe strada Olari, iar Latina e neasfaltată.

— Aceasta este situația pe un traseu. Ce se întîmplă, tovarășe director general, pe celelalte ? Cu alte cuvinte, ce-i lipsește I.T.B.-ului ca să circule mai mult și mai bine ?

— Am să plec de la cîteva cifre. În Bucureștiul de astăzi, oraș cu cea mai aglomerată circulație de suprafață a transportului urban din Europa, pentru a face față traficului fantastic de călători, mai ales în orele de vîrf cînd transportăm sute de mii de călători cu o frecvență de pînă la 9 secunde pe sens, pe Magheru, de exemplu, unde traversează 40 000 de cetățeni în 60 de minute, dimineața, am avea nevoie de 1 450 de autobuze în fiecare dimineață. Noi circulăm cu maximum 1 300, din cauze mai mult sau mai puțin obiective.

— Care ar fi acestea, tovarășe Stoian ?

— Unele țin strict de deficiențele noastre organizatorice, de marea fluctuație de personal de la I.T.B. Am să exemplific. De la începutul anului 1976, am angajat sau școlarizat 1 151 de conducători de vehicule, pierzînd 1 117, la decizia noastră sau a oamenilor. La încasatori situația e aceeași. 1 279 de angajați la 1 257 plecați deși, vă rog să țineți seama de acest argument, retribuția de bază a unui încasator a crescut de la 282 de lei pe lună, cît era în 1952, la 1 640 de lei, în condițiile în care costul unui tramvai, ca să dau un exemplu, a devenit de 10 ori mai mare în același interval, fără ca valoarea unui bilet de transport să se scumpească. Mai bine de jumătate din lucrătorii noștri de la volan sau dintre taxatori sînt flotanți, unii din județe de la sute de kilometri distanță, o sumedenie dintre ei n-au locuințe corespunzătoare etc., de unde absențele nemotivate sau întîrzierile la ieșirea pe traseu, nu mai multe decît în alte părți, dar ușor de detectat, de vreme ce activitatea noastră se desfășoară în public, sub ochiul cetățeanului.

— Vă propun să reveniți la cauzele care conduc la neieșirea pe traseu a autobuzelor care ar trebui să asigure, după statistica dumneavoastră, ritmicitatea circulației.

— Lipsa pieselor de schimb și uzura mașinilor. Uzura a ajuns cam la 50 la sută, dar ea va fi rezolvată în parte prin noile dotări. Vom primi pînă la sfîrșitul anului în curs, datorită grijii primăriei, încă 150 de autobuze, 46 de troleibuze și 19 tramvaie V 3A, dar problema pieselor de schimb continuă să ne dea mari bătăi de cap de care, ca să fiu sincer, antinevralgicele n-au cum să ne scape.

— Exemple concrete, tovarășe director general ?

— Lucrăm cu 9 tipuri de autobuze, din care unul singur, Roman 112 UD, e de fabricație românească. Ei bine, prin coordonatorul nostru de balanță, M. T. Tc., am primit anul acesta numai 15 la sută din necesarul de piese normat de la M.I.C.M. și aceste 15 la sută dezasortate ! ? Ca să fiu mai explicit, am să arăt că din valoarea unui autobuz nou 5 la sută înseamnă obligatoriu piesele de schimb, ceea ce vrea să spună că I.T.B.-ul a primit numai 15 la sută din suma totală de 5 la sută, ceea ce e de domeniul neglijabilului, ca să nu mai punem la socoteală și piesele care nu intrau în necesar și de care am fi avut nevoie ca de aer.

— Ce piese vă lipsesc în mod deosebit ?

— Pompe de injecție, pistoane, segmenți, burdufuri și așa mai departe, din cauza lor mașinile noastre stînd pe dreapta sau poluînd exagerat.

— N-ați încercat, ca să zic așa, unele soluții proprii ?

— De la caz la caz, am procedat cum am știut și cum am putut. Iată un exemplu. În vară, ne-au stat imobilizate în plină stradă 200 de autobuze din cauza lipsei pernelor de aer, iar cînd zic în plină stradă nu exagerez, căci aproape 2 000 de vehicule ale I.T.B.-ului n-au condiții de cazare și, implicit, de întreținere, dar asta e altă poveste. Neavînd pe unde scoate cămașa, le-am confecționat noi la Atelierele centrale, după care le-a asimilat Uzina de anvelope de la Florești, promițînd să le producă pe scară mare și în scurt timp. Nici n-am apucat bine să ne bucurăm că am rezolvat un bai, că am și fost anunțați că renunță din cauza planului și a nerentabilității produsului respectiv. O poveste asemănătoare s-a petrecut și cu pompele de injecție. Toate cele 477 de R 112 UD sînt lipsite de pompe de injecție de rezervă, iar pompa asta, cît e de mică, dacă se defectează, ține mașina pe loc. Din cauza lor, mașinile noastre care merg consumă carburant cu nemiluita și poluează. Ce ne-am zis ? Hai s-o rezolvăm și pe asta, drept care ne-am deplasat la Uzina de pompe din Sinaia, cu acte în regulă. Oamenii de acolo s-au arătat binevoitori să ne ajute și, totodată, să limiteze importurile, urmînd unei sarcini de partid de mare importanță economică. Aveau tot ce le trebuia pentru producerea pompelor de injecție, mai puțin 3 repere ce urmau să fie livrate de „Steagul roșu" Brașov. Dacă primim de la Brașov cele 3 poziții, ni s-a spus, într-o lună vă dăm 200 de pompe. Ne-am deplasat la Brașov.

— Tovarășe director general, să ne întoarcem la discuția de mai devreme. Spuneați că 74 are o mulțime de stopuri care, firește, atentează la ritmicitatea fluxului. Sînt ele într-adevăr justificate ?

— Sînt foarte multe, dar sînt necesare căci s-a plecat de la principiul că e mai bine să evităm un accident decît să venim în stație cu un minut mai devreme. Din păcate, nu s-a rezolvat problema „undei verzi" și nici pasaje subterane n-avem suficiente, ar fi absolut necesare treceri pietonale pe sub arterele rutiere la încrucișarea străzii Academiei cu Calea Victoriei, la rondul de la Rosetti, în Piața Romană, unde funcționează în prezent 3 temporizări, dar stopurile sînt, ca să zic așa, un rău necesar. S-a plantat semafor la intersecția bulevardului Dacia cu strada Polonă, am încetinit automat viteza de circulație, dar nu mai avem accidentele de altădată. Cît despre 74, care văd că vă interesează în mod deosebit, mergeți cu el ?...

— Nu. De pe bulevardul Șuiea se circulă mai ales cu 111. Cînd vine...

— 74, ca să reiau, ar trebui să-i secționăm traseul în două, ca să nu mai fie nevoie să traverseze Magheru, unde se pierde cel mai mult timp. Un traseu de la U.R.E.M.O.A.S. la Știrbei Vodă, să zicem, iar un altul de la Granitul la Grădina Icoanei. Am testat publicul călător și opiniile au fost cu totul împotrivă, așa că ne-am conformat.

— Poate că publicul n-avea dreptate.

— În raporturile cu I.T.B.-ul știți cum e, publicul are întotdeauna dreptate. De cele mai multe ori are, dar uneori, îmi pare rău că trebuie s-o spun, mai avem și noi.

— Cînd, tovarășe inginer Stoian ?

— După statisticile noastre, sînt destui cei care urcă și coboară din mijloacele transportului în comun, dar nu plătesc. Evident, nu pe toți îi depistăm. Pentru că am impresia că vă plac cifrele, am să vă furnizez cîteva. Pe cele 9 luni ale anului în curs, organele noastre de control au încheiat 24 000 de procese verbale de contravenție, iar suma care s-a încasat, pe loc sau ulterior, pentru neplata călătoriilor pe I.T.B., se ridică la 8 milioane de lei.

— Tovarășe director general, sînt convins că, în ciuda amabilității dumneavoastră, întrebările mele nu v-au făcut nici o plăcere. Iată, de data asta nu vă mai întreb nimic, vă las pe dumneavoastră să vorbiți despre un capitol din viața întreprinderii, care doriți.

— Să vă spun ceva ce nu se vede nici din tramvai, nici din stațiile de autobuz. Am construit o școală minunată pentru șoferi, dotată modern, cu videocasetofoane și simulatoare, din dorința de a ne forma singuri personalul și de a-l fixa, pentru că, să știți, la I.T.B. există conducători auto serioși și muncitori care cîștigă, în condiții de vechime și de lucru intens, peste 6 000 de lei pe lună. Cantina noastră centrală servește peste 5 000 de mese pe zi, iar la minicantinele de la autobaze punem la dispoziția oamenilor, începînd de la ora 4 dimineața, crenvurști calzi, sandvișuri, ceai. Căminele de nefamiliști ale I.T.B.-ului oferă 3 000 de locuri în condiții civilizate, de unde se vede că grija față de om este la noi nu o vorbă frumoasă, ci o realitate concretă. Cu asta am terminat, vă rog să mă forfecați în continuare.

— Tovarășe director general, de ce circulă uneori vehiculele I.T.B.-ului în caravane ?

— Din cauza gîtuirilor circulației, a statului exagerat la cap de linie, din cauza nedecalării orarului de începere a lucrului la unele unități, îndeobște în zona centrală a orașului, din cauza stopurilor și, cum am mai spus, datorită faptului că orașul n-a fost gîndit la vremea lui pentru un trafic așa intens. Pînă nu va fi dat în folosință metroul, pînă nu vom putea exploata liniile periferice, lucrări în curs de execuție, pînă cînd sistematizarea străzilor, efectuată în multe părți nu se va extinde, vom avea mari greutăți, obiective și subiective, în transportul în comun.

— Ce mi-ați spus mă obligă, regret, la un nou de ce. De ce se stă prea mult la cap de linie, tovarășe Stoian ?

— Pentru că nu toți oamenii noștri din control au experiența și autoritatea cerute. Am încercat să alcătuim un corp de control cu adevărat de elită, dar n-am izbutit pentru că, nu-i așa, un șofer respectabil și experimentat care cîștigă, să zicem 4 mii de lei pe lună, nu va accepta niciodată să intre în control numai pentru că, teoretic, îl avansezi în funcție, luîndu-i totodată o mie de lei pe lună, dacă nu mai mult. Așa că am apelat și la lucrători mai tineri, pe care unii șoferi nu-i prea ascultă sau care, pur și simplu, nu-și fac datoria. Cînd îi depistăm, deși e cam ciudat să controlezi controlul ! !, îi sancționăm, cînd nu, întîrzie vehiculele pe traseu și lumea ne reclamă la „Flacăra".

— Vă mulțumesc pentru atenție și vă rog să zăboviți asupra nedecalării orei de începere a lucrului la unele întreprinderi. Nu există în acest sens, după cum știm, o recomandare expresă a Comitetului municipal al P.C.R. ?

— Ba există, numai că recomandările nu-s lege și fiecare le la cum crede de cuviință, căci legal ora de începere e stabilită în fiecare unitate de Consiliul oamenilor muncii. Să exemplific. M.I.C.M.-ul nu începe la 8, cum i s-a recomandat, după sondajele de rigoare, ci la 7,30. Forexim-ul a preferat ora 8 în loc de 8.30, iar M. C. I.-ul 7,30 în loc de 8. M.A.T.M.-ul, căruia i s-a sugerat ora 8,30, a decis pentru 6,30, de unde o serie de încurcături în buna circulație rutieră căci, ca să iau un alt exemplu, I.T.B.-ul scoate zilnic din Balta Albă, în numai 2 ceasuri, peste 100 000 de oameni pe doar 2 artere de circulație.

— Tovarășe director general, o ultimă chestiune. Cum vom circula în această iarnă ?

— Mai bine decît anul trecut, căci am luat toate măsurile pentru ca mijloacele de transport să fie încălzite, fără excepție.

— Și să vină la timp ?!

— Zău așa, nu cereți prea mult de la un singur om ?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

RUSU ȘERBAN ARBORE : „Curcani la asalt"

Un tîrg vechi, întinerit de faptele oamenilor

Eram mic și tata în fiecare joi mă suia în căruța cu cai albi, piesnea din bici și pînă își fuma mahorca ajungeam deja în tîrgul Jiboului, printre lubenițe care lăsau zeamă roșie pe bărbile tuserilor printre marhăle care se foiau nemulțumite de atîtea „probe", printre șetrele încărcate de turtă dulce, ori cocoși de zahăr ars.

Și tata schimba cai, dacă avea noroc să ia și ceva grîuri, și ne întorceam acasă pe drumuri lăturalnice (nu înțelegeam eu de ce) cu un sac de mălai și o salbă de turtă dulce.

Cam așa se definea în mintea mea Jiboul anilor 1955—1960 ; un loc cu turtă dulce și multă, multă lume. Mai tîrziu îl confundam cu Someșul în apele căruia mă scăldam și ascultam terifianta muzică a gaterelor, ori cu trenurile care-mi treziau dorul de depărtare și de necunoscut.

Dar oare de atunci cîte mutații de ordin substanțial așezat în ecuația existenței nu s-au petrecut ?

Aurul locului

Dacă ieși din orașul cu străzi de o perfecțiune geometrică, sus, spre Văr, dai de Someș. L-am revăzut cînd razele lunii îl atingeau cu sunet oglinda, în seara în care înveșmîntat în toate iubirile pămîntului mă plimbam cu trupul greu de dragoste peste undele gravate de oțelul excavatoarelor și al buldozerelor, ori a luntrilor obosite de cîntec și pești. Aici unde riul face cea mai mare cotitură din curgerea sa, apele au adunat secole de-a rîndul sute de mii de tone de nisipuri fine, ori de balast necesar verticalității orașului. Și oamenii au adus macarale, benzi rulante, bascule și nisipurile iau drumul către uriașele betoniere ale țării.

Pe 8 hectare se întinde vastul șantier împărțit în 16 loturi, după calitatea nisipurilor, și asta te obligă să refuzi vizita pe compartimente. Dealul lui Pintea, zis și Piscului Ronși, de unde poți avea o vedere generală a șantierului, nu permite incursiuni amănunțite : macarale gigantice în formă de T manevrează tonele de siliciu. Foiala mașinilor, mișcarea oamenilor, măreția scheletică a selectoarelor se desenează într-un tablou de necrezut pentru un profan.

Și riul curge, și apele lui aduc în fiecare clipă „aurul locului", cum îl numea Vasile Mărcuș, șeful sectorului excavare, îl aduc și-l depozitează pentru bibelourile celor mici, ori pentru turnurile miilor de constructori.

Și riul curge ieșindu-și uneori din matcă, acoperind mărețul tablou cu miluri și ape.

Asta însă nu sperie pe nimeni. Oamenii nu fug, se încăpățînează, se leagă de locuri cu mîinile cu dinții, cu sufletul și își scot „aurul" lor cu gesturile trudnice ale generozității, ale sacrificiului, ale sfrondei.

„Aici lucrează 800 de oameni, îmi spune inginerul Ilarie Traian. Nu-s mulți, dar munca lor e cît a 1 600, pentru că în fiecare lună realizăm planul dublu. E o chestie ca fiecare brat să reprezinte un om, nu ?"

„Da", îi răspund.

Și totuși este ceva mai mult decît o chestie, o dăruire în tot ceea ce fac ei, în tot ce trimit ei spre focurile țării. Văd mîinile care trag manete, mîinile care scormonesc nisipurile, mîinile plutind deasupra apelor cu duhul încrederii, al forței, al supraviețuirii înscrise adînc în linia destinului, aceste mîini care pot fi lopeți și ciocane, aceste mîini care știu să mîngîie frunți.

Aici vecinătatea fluviului este balastiera. Și balastiera este mîndria acestor oameni, a jibouanilor, mîndria ca un izvor de bogăție și frumusețe, o dată mai mult mîndria iubirii de plai cu care născuți au fost.

În locul unei mori

Doar bătrînii mai știu că pe malul drept al pîrîului fără nume era o moară care măcina nuiaș pentru sărbători, și făină neagră pentru ceașurile de rînd. Într-o zi i s-a dărîmat un perete, în alta i-a căzut acoperișul și nimeni nu mai știa ce-i acolo, pînă cînd un localnic a observat că crește ca din pămînt o nouă construcție. Era secția de mobilă a cunoscutei întreprinderi „Sălăjeana". Pe vremea aceea se aduceau scînduri mirosind a ozon și rășină, iată că acum se aduc bușteni cît nu-i pot cuprinde trei oameni, și pe locul unde ciocanele măcinau mălaiul curge acum făină — rumeguș din trupul lemnului scrijelat de ferăstraie.

„Dacă în '65 secția de mobilă avea un efectiv doar de 150 de muncitori, astăzi ea numără peste 500 și curînd, cînd vom da în folosință și sala de conglomerate, numărul lor va crește la 800", îmi spune inginera Elena Taloș.

Nu știam că mobila produsă aici se bucură de aprecieri în 7 țări ale lumii, nu știam că majoritatea cunoștințelor și colegilor mei și-au făcut o meserie (timplar, strungar, tapițer) în cea mai modernă fabrică de mobilă de pe malul sting al Someșului.

Nu știam și spre a-mi satisface curiozitatea încerc urmărirea lemnului în sensul direct al fluxului tehnologic, însoțit de controlorul tehnic de calitate Mircea Mureșan.

În „hala circulelor" bușteni sînt mușcați de dinții ferăstraielor, despicați în scînduri de 2, 4, 6 țoli, în sunetele unei muzici înspăimîntătoare și scîndurile trec, verzi încă, spre uriașe rindele, li se „dă fată", li se scot cioturile li se aplică tratamentul necesar pentru a dura mult peste mări și țări. La „formă" li se rînduiesc chipurile geometric, fără nici o eroare pentru a putea trece mai departe spre cleiere și de aici la turnare (secția cu media de vîrstă 20 de ani). Tineri și tinere în halate albastre fixează formele, le încheagă și cît sînt calde încă le conturează viitorul chip. Un chip solid, să țină. Mesele, dulapurile, fotoliile, dormezele, noptierele și cîte alte produse (la fiecare 22 de zile se livrează un nou model) se strecoară pe brațe trudite cu grijă spre „lustru" unde după ce li se dă adevărata față cu alcool etilic și acetilenă, sînt țintuite între lețuri, înfășurate în hîrtie creponată și urcate în vagoanele care de un an încoace trag direct la poarta întreprinderii.

Ieșind din hala „ambalare" îmi este dat să citesc pe un imens panou : Producția globală 110%, planul realizat 125%, venituri suplimentare 14 milioane lei. Consemnez în blocnotes.

„Sînt cifre care se citesc nu cu ochii, ci cu inima, precizează însoțitorul meu, sînt ale noastre, ale tuturor, și ale fiecăruia în parte".

Da, sînt cifrele noastre, cifrele ce ne îndeamnă să le asemănăm cu o ghirlandă gigantică de lumini, cifrele ce prind conturul faptelor, cifrele ce ne dau dreptul să prefigurăm mai lesne viitorul.

La fel gîndim

De fapt, pe inginerul Itigan și pe soția sa Georgeta i-am cunoscut odată cu vizita pe care le-am făcut-o în familie.

El, inginer la Depoul C.F.R., ea economistă la Întreprinderea de gospodărie comunală locativă din Jibou. Cartierul stadionului, apartament cu două camere, mobilate modest, fără obiecte de valoare deosebită, însă cu pricepere și gust.

Amîndoi sînt născuți în 1948. El, absolvent al Institutului politehnic în 1972. Ea, absolventă a Facultății de studii economice în 1971. Al patrulea început de an de cînd sînt împreună îi găsește în plin efort de muncă și de împlinire.

— Cum ați aflat de noi, și de ce tocmai de noi ? Știți... vedeți..... încearcă să se scuze Georgeta, pregătind o pe Alina (fetița cu păr buclat în vîrstă de numai 3 ani) pentru joacă.

Îi explic cum l-am cunoscut pe Vlad la depou, amabilitatea cu care m-a invitat acasă și, evident, dorința de a-i cunoaște mai îndeaproape. Pauză. Mă privesc amîndoi, puțin surprinși, prin aburul cești de cafea.

„E adevărat, lucrăm în ramuri de producție diferite, continuă Georgeta, dar asta n-are de fapt nici o importanță. Ne împăcăm, sinceră să fiu, cum nu se poate mai bine, chiar dacă mai e nevoie să lucreze Vlad în schimbul doi și eu să rămîn pînă la ore tîrzii cu grijile casei. De fapt de cînd cu inovațiile el rămîne mult după mine în fața planșelor". Frazele ei păstrează încă izul plaiului gorjean. De altfel ca să vină în localitate, aflu că n-a fost chiar atît de simplu.

— Un an am fost la Călărași, apoi a venit copilul și cu mari, mari eforturi m-am angajat la I.G.C.L. Aveau nevoie de specialiști cu vechime și activitate, dar după scurt timp am cîștigat încrederea colectivului de muncă. E greu să cîștigi încrederea, dar este și mai greu să te bucuri, să menții această încredere, acest bun de mare preț. Nu Vlad ? La fel gîndești și tu ! Și-mi povestesc amîndoi cu amuzament și simpatie o întîmplare cu prima inovație a inginerului Itigan de acum doi ani cînd a fost purtat aproape 13 luni de la inginerul-șef la șeful de secție, de la șeful de secție la director, ca în final să i se spună că mai trebuie lucrat la ea, mai trebuie perfectată. Asta însă nu l-a descurajat, dimpotrivă, l-a înrădăcinat ambiții.

„E greu să cîștigi încrederea colectivului, nu, Vlad ? La fel gîndești și tu !"

Despre realizările tînărului inginer am aflat mai multe lucruri de la cei în mijlocul cărora își desfășoară munca de zi cu zi.

Are în palmaresul său aproape 5 inovații. Spun aproape deoarece cea de-a 5-a (proiectul stabilirii regimului de tratament termic pentru reperare și pentru ansamblu) se află în faza finală.

Un nou dar depoului cu care ei, ca miile de tineri de aici, se mîndrește, prilej de confruntare a propriului destin cu destinul colectivității.

— Nu mi-am propus să răstorn lumea mecanicii, nici să devin celebru. Datoria e o necesitate în conștiința fiecăruia, deci și a mea.

E o necesitate a participa la treburile cetății, o poezie a realului alimentată de romantismul revoluționar, de reconsiderarea ideii de muncă. Nu Georgeta ? La fel gîndești și tu ! Nu, tineri ai Jiboului ? La fel gîndiți și voi !

Cresc lalelele unde se lăfăiau grofii

Satisfacția pe care o simte sculptorul după ce a descătușat din marmură minunea, ori compozitorul cînd ascultă pentru prima dată întreaga lucrare terminată, o încearcă și adolescenții de la serele Grădinii botanice din localitate, cînd Cereus floü-chifornis, ori Cofe arabica își deschid bobocii după 5—10 ani ca o răsplată a migalei și trudei depuse.

Cu timp în urmă, singurul loc unde se adunau localnicii era castelul grofului ungur Balint Török. Aici era iarmarocul și linghispirul, aici cei înfometați așteptau să le cadă de la balcon o bucată de pîine, pe care oricum lăfăitorii ar fi dat-o cîinilor, aici copacii erau păziți și îngrijiți pentru răcoarea și aerul mereu proaspăt ai paraziților.

Și-a venit și vremea cînd clădirea cu 52 de încăperi a fost dată în folosința copiilor, iar vechiul parc dendrologic spre studiul celor preocupați tot mai mult de minunatele taine ale naturii. Prin ordinul nr. 128805 din 21 noiembrie 1968 Ministerul Educației și Învățămîntului aprobă organizarea Grădinii botanice a liceului din Jibou. Încă din 1959 profesorii Vasile Fati, Petru Petică, Emil Trif au luat măsuri de protecție și valorificare în scopul cercetării didactice a acestei valoroase baze. Dar cîte nu s-au făcut de atunci ?

Amenajată pe o suprafață de 11 ha, așezată în partea de N—V a Jiboului, la o altitudine de 250—300 m cuprinzînd două coline ale vechilor terase diluviale ale Someșului, grădina botanică cuprinde peste 5 500 de specii de lemnoase, ornamentale, ierboase, decorative, toate formele de vegetații din zona temperată și foarte multe din cea ecuatorială ori mediteraneană.

Trec însoțit de profesorul de specialitate Vasile Fati pe sub bolțile de sticlă și oțel care adăpostesc plante ce nu pot crește pe malul Someșului în aer liber. E cald ca la ecuator. Atmosferă umedă. Doar în astfel de condiții Eucalipsus camaldulensis, ori Calla aetiopica își vor putea menține viața. Afară e frig și plantele cresc parcă sfidînd zăpada și înghețul, cresc odată cu copiii Jiboului, care numai prin muncă voluntar-patriotică au reușit să amenajeze o patra grădină botanică (raportată la importanța speciilor) din țară. Sub altă boltă de sticlă, pe 120 metri pătrați, lalele roșii, galbene și albastre, alcătuiesc inscripția „Trăiască Partidul Comunist Român" ! Emoționant moment ; recunoștință vie față de nețărmurita grijă pe care părintele iubit o are față de ei, față de milioanele de copii ai țării.

Și lalelele își deschid florile viu colorate, netemătoare de vremea de afară și lalelele cresc sub ochii copiilor : roșii, galbene, albastre, acolo unde odată se lăfăiau grofii.

Cam așa se definește în mintea celui ce trece pe la poalele Mezeșului Jiboul. Un oraș nou cu 20 000 de suflete, cu trei întreprinderi de mărime națională și cinci de industrie locală, cu două licee, patru școli generale și două profesionale, cu trei cartiere noi și cu foarte multe șantiere.

Au dispărut gaterele, au dispărut șetrele. Locul lor a fost luat de blocurile turn. Au dispărut caleștile. Locul lor a fost luat de odihnitoare autobuze.

Și Someșul îl duce vestea cotropit într-un evantai de culori : cenușiu cînd poartă mortarul crud, verde cînd taie păduri și cîmpii, albastru cînd poartă în luntre pe fata cu trup auriu și oamenii îi binecuvîntă încrustînd pe filele prezentului eroismul cotidian sub care se unesc în ritm de miracol tineresc și nisipurile balastiere, și lemnul, și cuptoarele incandescente, și marșul cadențat spre noile culmi.

VIOREL VARGA ■

Grai partinic

Nu-mi face cioplituri din lemn,
biografii din piatră, din absență —
eu sunt viață și însemn viață.

Nu-s soare, grai solar, nici semn
nici vreme n-am de tinichele —
eu muncă sunt și om și îndemn
la măreția vremii mele.

Nu-mi plac lingăii din ședințe
nici fișele care înginё
minciună-n fructul din țărînă.

Nu-mi plac cadavrele din scaun —
eu chem furnalul vremii mele
cînd clopu-mi scot pe la morminte
de zgură veche să ne spele
în vatra vieții mai fierbinte.

Nu-mi face zmingălii din lemn
și fabulații din absență —
eu viață sunt arderi însemn.

ION IUGA ■

DUMITRACHE ADRIAN : „Mihai Vodă Viteazul"

IONESCU DUMITRU : „Ilustrație la scrisoarea III de Mihai Eminescu"

Controverse

Din nou despre poezia de azi

Se înregistrează în ultima vreme o scădere a interesului față de poezie, justificată doar în parte (și după opinia mea nu în mod hotărîtor) de ponderea mai redusă a acesteia în contextul literar foarte recent. După entuziasmul de acum cîtiva ani, criticii înșiși par cuprinși de plictiseală. Această instabilitate, sub care se ascunde și o anume comoditate, întrucît comentariul poeziei este dificil și nu prea oferă posibilități laturii spectaculoase a profesiei noastre, trebuie să ne pună pe gînduri. Nimic serios și durabil nu se poate construi fără răbdarea de a urmări pînă la capăt un proiect care, inițial, se bucură de curiozitate, stîrnește simpatii materializate repede în superlative lipsite de adevărată consistență, cum s-au dovedit a fi acelea adresate o vreme poeziei contemporane. Cronicarii revistelor literare rar mai abordează un volum de versuri. E o realitate că aparițiile deosebite s-au rărit și ele de la o vreme, dar nivelul general, greutatea poeziei într-o epocă literară se măsoară altfel; fără a depinde, adică, în exclusivitate, de circumstanțele imediate, de numărul aparițiilor norocoase într-un moment sau altul. Cînd poezia, ca esență a modului „literar" de a vedea lucrurile, intră în concurență cu faptele, cu istoria și convulsiile ei, cu documentele directe și este amenințată astfel să se discrediteze, există două posibile moduri de a reacționa: a te lăsa în voia discreditului, cum fac unii și o fac nu numai de nevoie, dar și cu secretă plăcere, sau, dimpotrivă, înțelegînd ce se întîmplă, suferind urmările întîmplării, să continui a crede în ea și în puterile ei, ale poeziei aflate în dificultate. Ea, poezia, nu a pierit cu totul din lume și nu poate pieri, decît atrăgînd după sine cel mai grav dezechilibru al lumii însăși. Cînd o valoare riscă să intre în conul de umbră, soluția nu este să te grăbești, cu ciudată pasiune, să justifici dificultatea și conul de umbră în care a intrat ci să o aperi cu îndărătnicie de concluziile oboselii (uneori ale propriei tale oboseli).

Expresia integrală, pătrunsă de spirit ofensiv, și paradoxal satisfăcută, a punctului de vedere amintit, o aflu într-un articol publicat nu demult de Marian Popa în **Flacăra**, sub titlul **Poezia, acum.** Un articol scris, dealtfel, cu viclciune și ascuțime, izbutind prin aceasta să se facă foarte bine înțeles. O etapă din „istoria poeziei" — zice autorul, din prima frază — ia sfîrșit „mai ales prin încheierea unor cariere de excepție". Și nu e vorba de o etapă ca oricare alta, urmată firesc de altele, ci: „poate chiar una din **ultimele** (s.n.) etape". Adică de una din ultimele etape ale unei istorii a poeziei în iremediabil amurg. Există — ne spune în continuare „invazia de poezie bună, remarcabilă, dar diversificată". E un semn bun? Nicidecum: este „un semn al declinului poeziei sau că măcar ceva nu e în regulă". Ne consolam totuși că poezia noastră de azi e solicitată, că poeții au ecou în public; dar faptele nu stau așa: „poeții sînt remarcabili **dar nu prezintă nici un ecou**" (s.n. — L.R.). Explicația? O găsim în „ineficacitatea cronică a poeziei, indiferent dacă e bună sau rea". Linia decisă a poziției lui Marian Popa nu suferă nici o tulburare nici cînd are de constatat (autorul singur o spune, simplu) că: „Desigur, avem cea mai bună poezie din lume".

Tot avînd noi „cea mai bună poezie din lume" se mai întîmplă chiar ca urmare a acestui fapt fericit și alte catastrofe: „renunțarea la poezie a celor mai importanți poeți tineri". Au renunțat pentru că „etapa lor istorică s-a încheiat. Așadar au renunțat la poezie (citez lista lui Marian Popa): Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu". Toți „s-au orientat către altceva". Altceva înseamnă „călătorii în străinătate, premii, studiul limbilor moarte". Încă ceva, absolut surprinzător: „Un semn al declinului este prosperitatea ironiei în poezie." Credeam pînă astăzi că prezența ironiei (ca să nu mai vorbim de „prosperitatea ei") n-a fost niciodată și nicăieri un semn al declinului.

Întrucît lucrurile stau cum stau și pe deasupra se mai constată și o „prosperitate a ironiei" în poezie autorul articolului propune să înceteze „remunerarea" poeziei: «ce rost mai are poezia și mai ales ce rost mai are să fie remunerată? N-ar fi mai bine să se pună „un impozit pe ea?»».

Poate că ar fi mai bine. Poate că atunci poeții ar deveni, spre mulțumirea criticului, mai puțin „ironici". Poate că ar începe să aibă și ecou.

LUCIAN RAICU ■

Faptele și vorbele

Simplă constatare elocventă

Vechiul și bunul meu prieten din Heidelberg, profesorul Klaus Heitmann, eminentul romanist, autor al unor studii scrupitoare asupra lui Lesage, Apollinaire, Céline, Eminescu, Eugen Ionescu, astăzi, poate, cel mai solid cunoscător al literaturii române printre universitarii din lumea întreagă, aș cuteza să spun, cunoscînd exact lucrurile, are o curioasă pasiune bibliofilă. Îi place să adune traducerile germane ale romanelor noastre de seamă, deși le citește fără dificultate în original, prinzînd perfect toate subtilitățile lor stilistice. Bănuiesc că urmărește evoluția limbii vorbite de sașii la noi. Oricum, eu mă grăbesc, cu bucurie, să-i îmbogățesc colecția, pe măsură ce se ivește vreo piesă demnă de ea.

În țara lui există o tradiție păstrată și acum, a cărții frumoase. Volumele sînt tipărite pe o hîrtie cretată foarte bună, cu o literă ingrijit aleasă, legate ireproșabil în pînză și învelite de coperte lustruite și ilustrate atrăgător. Mult timp, mărturisesc că mă cam rușinam de aspectul exemplarelor pe care le expediam amicului meu, cam necăjite la înfățișare, și făcînd figură de rude sărace. De la o vreme însă, orice complex mi-a dispărut. Remediul a venit odată cu înființarea editurii **Kriterion.** Cărțile pe care le duc astăzi la Oficiul poștal din Calea Plevnei pot sta, fără nici o sfială, în orice vitrină de mare librărie occidentală. Am trimis, de curînd, primul volum al **Fraților Jderi.** Era o încîntare să-l privești: albeața hîrtiei mate nu prezenta nici o umbră, cusătura legăturii arăta impecabil, coperta, compusă cu talent, sugera caracterul de gestă eroică a textului. Dar **Concertul din muzică de Bach?** Cită finețe în ilustrația învelitorii volumului! O eleganță a liniei și o inspirată inflexiune discretă spre scorțoșirea grotescă! Am acum în față **Das Einsame (Marele singuratic)** de Marin Preda. Iarăși, toate felicitările pentru o asemenea ediție de înaltă civilizație a artei tiparului.

Am remarcat, totodată, programul urmat neabătut de editori în această direcție. Sistematic, cele mai bune cărți românești, clasice și contemporane, sînt scoase în limbile maghiară și germană. Aflu din surse autorizate că traducerile sînt adesea excelente. Vechea patină arhaico-provincială dispărînd, pe calea limbii germane, cu o răspîndire universală, multe din aceste cărți pătrund efectiv peste hotare, sînt citite și prețuite, devin opere de referință în bibliotecile universităților pentru cercetători. Unele au fost realizate sub formă de coediții la care participă mari edituri străine și se difuzează pe piața lor și ating tiraje necunoscute înainte. Din 1971 **Kriterion** i-a tradus și tipărit în splendide haine pe Cantemir, Bălcescu, Eminescu, Caragiale, Slavici, Sadoveanu, Iorga, Eftimiu, Gib Mihăescu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Vinea, Fundoianu, Călinescu, Mihail Sebastian, Victor Ion Popa, Pavel Dan, Panait Istrati, Jean Bart, Ion Marin Sadoveanu, Zaharia Stancu, ca să amintesc doar cîtiva dintre autorii noștri clasici. Printre contemporani se numără nu mai puțini: Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Eugen Barbu, Virgil Teodorescu, Ion Caraion, Șt. Aug. Doinaș, Titus Popovici, Laurențiu Fulga, Fănuș Neagu, Al. Ivasiuc, Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ion Brad, Gheorghe Tomozei, Ana Blandiana, Aurel Rău, N. Breban, Sorin Titel, Sînziana Pop ș.a. Selecția autorilor și titlurilor, ținuta tălmăcirilor ca și eleganța edițiilor merită, hotărît, toată lauda.

Concomitent **Kriterion** editează o colecție de traduceri românești a celor mai valoroase scrieri, datorate confraților noștri care scriu în limbile naționalităților conlocuitoare. În sfîrșit, putem și să-i cunoaștem, nu doar ca oameni, ci să le citim cărțile. Multe constituie adevărate revelații: **Biserica neagră** (Kuncz Aladár), **Orașul pierdut în ceață** (Méliusz József), **Garnizoana din Siberia** (Markovits Rodion), **Nepoții oltenilor** (Nagy István), **Un leagăn pe cer** (Sütö András), **Maimuța plîngăreață** (Bálint Tibor), **Inginerul de gramofoane** (Franz Storch), **Piotrușka** (Karácsony Benő), **Indoielnicul raport al lui Jakob Bühlmann** (Arnold Hauser). Cîte altele nu ne așteaptă?

Kriterion se mîndrește, în primul rînd, bineînțeles, cu descoperirea a numeroși tineri autori de talent în limbile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană sau idiș. Dacă ne mărginim numai la unul din domeniile de activitate, cel asupra căruia ne-am oprit, osmoza între creațiile literare ale tuturor talentelor ivite pe pămîntul României, trebuie să-i recunoaștem editurii merite serioase. Iată, o concretizare într-adevăr grăitoare a politicii duse de partidul nostru pe tărîmul înfrățirii poporului român cu naționalitățile conlocuitoare. O echipă de oameni inimoși, însuflețiți de cele mai curate idealuri ale patriotismului socialist, dăruiesc unei asemenea opere nobile pricepere, entuziasm și muncă tenace. Vorbele mele n-au ce mai adăuga noblelei modeste a acestei fapte.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

EMIL BOTTA: „Un dor fără saţiu"

Poezia lui Emil Botta este ● **dramaturgie a** sentimentelor, o înscenare într-un decor sistematic, cu alunecări savante spre ficțiunea onirică, spre folclor și spre mit. Granițele fixate în **Întunecatul april** (1937) și în **Pe-o gură de rai** (1943) sînt păstrate și în volumul acesta (care preia, dealtfel, un titlu mai vechi), figurația este, tipologic vorbind, aceeași (Năzdrăvancele, Pădurencele, zefirul aprilin, Pierde-Vară, Greul Pămîntului, Fluieră-Vînt, Ariel, Horație, Queen Mab, contra-pasărea, turtura, pasărea galbenă-n cioc, corbul pleșuv, mierla), dar economia de mijloace este mai mare, și ceea ce s-a pierdut, la suprafața poeziei, ca varietate aparentă, este cîștigat în adîncime, pe căi elementare, mai greu de explicat.

Impresia de dramaturgie (dar și de dramatism) vine, desigur, din trena **conversativă** a poemelor, din numărul mare de interogații și de invocări, din schița formală la care ar putea fi, aproape toate, reduse: o succesiune încordată de întrebări și de răspunsuri. „Cum de a nimerit / strigoiul ilustru / în mirișteа noastră, / pe gura de rai?", „Fiul meu drag, / azi noapte / unde ai rătăcit? / — Mamă, / în Gomora / m-am risipit", „îmi iau inima-n dinți / și-l întreb pe doctorul înrămat...", „Cîte perechi de mănuși aveți, / doamnă? / Palid adresez / o întrebare palidă / pentru îngrid frumoasa, / pentru scandinavă", „Doar vremea nu trece / de la o vreme. / Și privesc la cer, / la norii, — trireme / pe marea din cer. / Și trece o Umbră / de la o vreme: / — Stai, Moarte, / ai vreme, / nu te grăbi! / — Pe ce cunoști / că sînt Moartea? / — Te cunoști după semn, / pe rînjetul coasei, / pe sapa de lemn. / Semnele / nu sînt misterioasele semne cerești. / Nu este cazul / de oculte științe, / să le citești. / Cazul e limpede / ca lumina de zi: / Moartea ești, / n-ai mai fi!" **(Limpede ca lacrima).**

După cum se vede, răspunsul vine, de cele mai multe ori, dintr-o lume convențională, inaccesibilă, și de aceea, tipul de „conversație" pe care îl cultivă poezia lui Emil Botta este discuția romantică și fantastică, în stilul dramelor lui Shakespeare, pline de spectre și de nebuni, al baladelor lui **E. A. Poe (Balada nupțială, Lenore),** sau al postumelor lui Eminescu. Pentru a comunica, poetul a ales o soluție extremă, visul, transa halucinatorie, conjunctura ritualică. Un poem are chiar un moto foarte exact din Jules Supervielle, „...en rêve, où les rencontres sont plus faciles...". Capodopera acestui mod conversativ de a întreține tensiunea este poemul **În pace,** făcut din lumini și din umbre de vis, un fel de scurt capriciu hamletian, cu o întoarcere bruscă de la indiferența ținută o vreme în frîu, ca plînsul, spre starea de spirit adevărată din ultimul vers: „Un alb coridor, / uluitor în pădurea cea neagră / parc-ar fi un tunel / tot din crengi înflorite. / Și mama vine spre mine / din întuneric, pe alb coridor, / mama moartă, lumină a ochilor mei. / Și parcă aud / vocea mamei, cum nu mai e alta, / parcă vorbește / mama, vermină și oase, / subpămîntești rămășițe: / Ai mîncat azi, băiete? / Dormit-ai azi noapte? / ... Și aspru și rece îmi este răspunsul: / Plecată mamă, / am mîncat, am dormit / și mi-e bine. / Și să nu vii înspre mine. / Ori dacă vii, / numai nu vorbi, / doar ia-ți fiul cu tine".

Pentru Emil Botta, poezia este, din ce în ce mai mult, o privire aruncată dincolo, un refuz al despărțirii de ceea ce nu mai este, o încercare dramatică de a reface terenul pierdut prin moarte și prin eșec, sau, pentru a folosi cuvintele, mai simple, ale poetului, o **utopie:** „O arteră, / un aerian bulevard. / Și la nr. 52 / sorb din cupa vieții și eu, / necruțat de ani, de spate adus, / sorb rar și visez / și sînt altundeva, / la polul opus. / Și visez Utopia / și alte himerice. / Și parcă prind grai / pereții sminți, / vedenii colerice" **(Egalii cu zero).**

Ca toți poeții mari, Emil Botta se apără prin poezie. Dar el este un mare poet căruia i se potrivesc, într-o măsură mai mare decît altora, cuvintele lui Schopenhauer despre modestie: „Căci ce este modestia, dacă nu o umilință jucată, prin care [...] cerșești iertarea calităților și a meritelor pe care le ai, de la niște oameni care nu le posedă".

FLORIN MANOLESCU ■

Cap limpede

Scriitorul Laurențiu Fulga a împlinit 60 de ani. Autor a numeroase volume bine apreciate de public și de critica literară **(Străinii paradis, Eroica, Alexandra** și **Infernul, Moartea lui Orfeu, Doamna străină** etc.), dezbateri pasionante despre problemele de azi și dintotdeauna ale omului, Laurențiu Fulga este un nume de prestigiu al prozei românești contemporane. ● Un frumos articol despre **Viață și literatură** a publicat romancierul Marin Preda în revista **Luceafărul** de simbătă, 6 noiembrie. Pornind de la opiniile unei cititoare care în paginile revistei **România literară** își exprimase unele rezerve în legătură cu literatura română contemporană și afirmase că „Nu întotdeauna ne simțim în paginile romanelor tot atît de bine ca pe șantier", marele prozator își dezvăluie o parte din gîndurile legate de relația dintre scriitor și cititor. Articolul său este o pledoarie inspirată pentru dreptul artistului de a-și exprima epoca potrivit sensibilității sale: „...noi trebuie să avem grijă dacă apare un nou Rafael, să-l ajutăm să se exprime, dar așa cum ne vede el pe noi, de aceea e Rafael, și nu cum ne-ar plăcea nouă să fim văzuți" ...„Nu cereți ca artistul să fie o trompetă stupidă și asurzitoare. Altfel el nu va exista și atunci șansa noastră de a ne autodepăși va dispărea odată cu noi." ● Din numărul pe noiembrie al revistei **Convorbiri literare** propunem atenției cititorilor interviul acordat lui Constantin Coroiu de prozatorul Constantin Toiu. Autorul **Galeriei cu viță sălbatică** afirmă că „Romanul de azi adaugă romanului de ieri însăși fața concentrată de efort și de un ideal grav a societății noastre". Ceea ce nu este numai frumos spus, dar și exact. ● Din același număr mai remarcăm versurile publicate de Corneliu Sturzu, proza lui Ion Lăncrănjan — **Postolache se însoară** — și pe cea semnată de Ana Blandiana — **Mirosul de cărți.** ● Semnalăm în continuare cîteva dintre cărțile care se vor afla în curînd în librării. ● A apărut ediția a doua, revăzută și adăugită, a fundamentalei lucrări întocmite de academicianul Constantin C. Giurescu, **Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri pînă astăzi,** carte despre care s-a scris în revista noastră cu ocazia primei sale ediții. ● D.I. Suchianu și Constantin Popescu vor fi prezenți în curînd în librării cu volumul **Shakespeare pe ecran.** ● **Voce și val** se intitulează romanul autobiografic al poetei Veronica Porumbacu. ● Poeta Nina Cassian se prezintă și ea tot în postură de autoare a unei cărți de proză. Volumul ei poartă titlul de **Confidențe fictive.** ● Nuvele și povestiri publică tînărul autor Mircea Opriță, grupate sub titlul **Adevărul despre himere.** ● Numeroase sînt volumele de poezie care se vor afla în aceste zile pe standurile librăriilor. Semnalăm cîteva dintre ele. **Iris** de Ștefan Radof, **Viața, cintecele și speranțele cioplitorului de barcaze** de Alexandru Raicu, **Inorogul alb** de Mara Nicoară, **Nobila stirpe** de Radu Cărneci. ● Iată cum începe una din poeziile incluse în volumul **Legea viei** al poetului A.I. Zăinescu, poezie apărută pentru prima oară în revista **Flacăra:** „Au crescut hărțile lumii și s-au așezat / în loc de frunte fiecare poartă o hartă. / Harta lacrimii sale — un sat / Prin care țăranii ies seara la poartă." ● Și cîteva versuri din cartea lui Mircea Dinescu, **Proprietarul de poduri:** „Mai știi cum te strigam pe-atunci / „icoană cu picioare lungi" / veneai pe riu sau rîu erai / curgeai în mine pînă-n rai / Cu limba preschimbată-n bici / veneam pe coapse iepuri mici / Coseam prin pulpe fin mieriu / erai mireasmă eram viu".

● **Și acum, o veste pentru iubitorii scrisului lui Dinu Săraru. Autorul romanului NIȘTE ȚĂRANI a publicat un nou roman, CLIPA. ● O parte din cele 33 000 de exemplare se vor afla vineri, 12 noiembrie, la librăria „Mihail Sadoveanu" din Capitală, unde va avea loc la orele 18 lansarea volumului. ● Cu acest prilej, Dinu Săraru va acorda autografe. ● În viziunea autorului, CLIPA este „o carte polemică". Vom verifica afirmația prozatorului atunci cînd în revista noastră va apărea cronica la acest volum.** ● Dealtfel, și asupra unora dintre cărțile semnalate mai sus, vom reveni în cuprinsul paginii noastre literare.

PESCARI — CORONINI, un sat ancorat la țărmul timpilor care vin

Drumul spre satul Pescari (mai știut încă prin partea locului și după numele-i din vechile hărți : Coroninì) traversează un spațiu al lucrurilor și al culorilor scumpe, somptuoase și fabuloase, o lume de o mie și una de nopți constrinsă la dimensiuni de miniatură pe un țărm românesc, între ape și munți. E un loc în care mănînci culoarea pe pîine, uneori fără (pămîntul e rece, pietros, se opune grîului, el stoarce din tuburile-i granitice nu atît culori vegetale, cît minerale), o răspîntie de zări și de armonii, o răscruce a geniului pictural al geografiei noastre, o rază a vînturilor sau a culorilor aromate și pure, tari și limpezitoare, care e chiar sufletul nostru în valența lui sudică, mediteraneană, aplicată acestui pămînt sau, mai exact, izvorînd din el.

Sintem în defileul Dunării, la cîțiva kilometri de Moldova Nouă, în drumul către Cazane. Sintem în coada uriașului lac de acumulare al Porților de Fier, care-a umflat spinarea solzoasă a fluviului și totodată a îmblînzit-o, a periat-o, a netezit-o, făcîndu-i zbaterea și lunecarea sub cer mai lină, mai lentă, făcînd-o, toamna, să-și scînteieze toate culorile, din toate cutele, liniștită și împăcată, căzută moale pe labe între miracolele din jur. Miracolele, aici, la Pescari-Coronini, sînt cele ale defileului dunărean, umbra Carpaților peste fluviu, munții intrînd pînă la briu în ape, pădurile scăldîndu-se în ape, culorile stîncilor și desenele lor enigmatice, fagurii grotelor împlinind tărmii de calcar, vestigii de vechi istorii, duh de legende, blana strălucitoare cu ghimpi scumpi și reci ca argintul a feței văzute a Dunării, ascunzînd fiara cu sînge fierbinte ce se face că doarme în dedesupturi. Încotoșmănit în blăni țepoase de sălbăticiuni (sîntem, aici, în plină împărăție a lupilor, ce trec în turme Dunărea, cînd înghețată), omul fățoș al vechii cronici a locului, înfruntă fără să-i pese vrăjmășia „Coșavei", vîntul cel aspru al defileului, lăsîndu-și slobodă numai barba în virtejurile de aer năprasnice ce tin tot anul, cu intensificări cere, toamna, pot răsturna pe fluviu bărcile, pot răsfira, pe drum, cu totul numai oameni, dar și căruța cu cai. Așa arată și azi, sub sacricile lor, bătrînii pescari din Pescari, ce poartă în bărbi, tot anul, spicuri albe de vînturi reci și care, chiar și atunci cînd vîntul tace, merg pe drum clătinîndu-se. În ritmul vîntului, pe care l-au pasii învățat de cînd se știu și din care nu știu ieși. Dunărea însă e mai blîndă, a îmblînzit-o lacul marii hidrocentrale. Cosava, vîntul cel aspru din răsărit, n-o mai ia în răsnăr cu înversunarea de altădată, viața pescarilor și a celorlalți pescăreni nu-i mai ușoară, dar e mai sigură. Privim, de pe țărm, sub lumina sticloasă a dimineții de noiembrie, cum vin de pe fluviu pescarii, cu prada culeasă din vîrsele pe care le-au pus cu seară, de azi-noapte, vîrsele goale, ca și motoarele bărcilor, fiind niște atribute mai noi ale vieții lor. Nu se mai visește cu „oria", cu „sacul" sau cu „răceaua", au dispărut aceste unelte străvechi, cu denumiri latinești, de pe vremea barbilor Dunării viforoase, ce nu mai sînt bune acum, cînd, îmblînzit, fluviul-sălbăticiune se supune cu ușurință vîrsel. Bărcile însă sînt aceleași ca în vechime, bărci-monoxile din trunchi de stejar, aidoma celor ale pescarilor greci descriși de Strabon, decorul e-același, cel ce vin către noi din zarea apelor plutesc prin lucruri și prin culori străvechi, somptuoase și scumpe, țesute cu fir de istorie și cu fir de legendă. Bărcile ocolesc legendara stîncă „Babacai", pînten de piatră roz-cafenie țîșnit din mijlocul apelor într-o fierbere de bulboane ca un răsuflet fierbinte al fiarei doar aparent adormite din dedesupturi, apoi, la țărm, ancorează sub măgura dintr-o latură a Pescarilor, pe culmea căreia încă se văd, ca dinții unui craniu de urias, zidurile cetății sfîntului Ladislau, fortificată în veacul al XV-lea, dar cu urme ale istoriei omului, recent depistate de arheologi, luminînd temelii ce se pierd în timp. Sintem la cîțiva pași de Moldova Veche, vechea Mundavă a dacilor, apoi castru roman, cetate medievală sub pavăza muntilor și a fluviului, coloană susținînd edificiul unei istorii arhistrăvechi și arhidurabile ca și muntii și ca fluviul. Fluviul, acum îmblînzit, pare că doarme, din aceste ape ale somnului n-au mai tîșnit, de mult, nici stînci cu legende, nici cuiburi de vulturi ale cetăților, apele sînt și mai ales vor rămîne, iți zici, pentru vecie sterpe, mute, desarte, fiindcă, peste cincizeci sau o sută de ani, nu vor mai fi nici pescari bărboși în bărcile lor cu „crivați" de atejar, ce vor fi alungate de nave moderne, de tehnici noi, nici așezarea de azi a pescarilor și păstorilor, în alcătuirea-i ce mai păstrează încă, după cum vom vedea, altcea semne ale arhaității. Deasupra peisajului unei alte civilizații nu va mai exista decît numele, ca o ieroglifă bizară : Pescari, avînd dedesupt una și mai bizară : Coronini. O autostradă modernă, acum în construcție, ce se sapă pe țărmul clisurii, de-a lungul celor 128 km ai defileului dunărean, lucrare de o anvergură și de o frumusețe unice, va încercui, cu tumultul și trepidația ei, ultimele bătrînului sat-muzeu, smulgîndu-l din vechile-i rosturi și ritmuri, proiectîndu-i în plină viteză a secolului, cu toate consecințele ei în pelea) și în viața oamenilor. Sînt, poate, ultimele clipe, acum, în care Pescarii, ca și celelalte sate ale clisurii, își mai păstrează farmecul ancestral, în care luntrile getice se leagănă ca acum două mii de ani în fața noastră, într-o mișcare de oglinzi paralele, cer și apă, ce, atingîndu-se, adorm undeva. Te-ar irita această risipă de energie stătătoare a fluviului-lac, dacă n-ai ști că undeva, mai jos, ea pune-n mișcare turbinele uneia din cele mai mari hidrocentrale ale continentului și ale lumii, așa cum te-ar scoate din minți risipa de energie umană pe care-o citești — crezi c-o citești — în mișcarea lenesă, lentă, abia sesizabilă, a bărcilor ce cutreieră fluviul pentru oltiva nești, dacă n-ai ști că întemeierile omului pe aceste tărmuri sînt fructul unor desfășurări de energie — o energie istorică — care te tulbură ca un memento.

Da, oamenii s-au întemeiat cu greu pe aceste tărmuri aride, în frumusețile lor sălbatice, sub bicuirea Cosavei, sub fierberea apelor și sub presiunea de valuri a unor ascensiuni lungi ale sîrmei. Cum de-au ajuns, întrebi, cum de-au ajuns și s-au instăpînit ei aici, la acest ultim liman de țară — cum, cînd și de ce ?

Drumul spre Pescari l-am făcut venind de la Moldova Nouă, cu mașina-scarițer al Moldovei Noi, unde-am ajuns cu vaporul (patru ceasuri pe apă, cu cursele fluviale de picească din Orșova) și de unde, ca să aflînți Pescarii, asăzi căătorești cu autobuzul pe-o șosea asfaltată. Lăsînd în zarea din dreapta Dunărea, abia ghicită printre smochini. Aici e patria carpatică a smochinului, aici, la confluența Cosavei cu vînturile ce vin din Mediterana, smochinii cresc ca în patria lor de origine, înalți de cîte 4—5 metri, cu diametrele trunchiurilor de cîte 10 centimetri, tot pe aici, prin împrejurimi, creștte, ca și la Tismana, castanul dulce, iar mai încolo, în mari rezervații de codri de fag, e unicul loc pe românește în care se împletește sub cer iedera albă, fastuosul arbust al Sudului, cu frunzele-i tari, cerate, verzi și puternice și iarna. Porumbul însă crește pitic, grîul abia dă firul ierbii, cartoful deloc, asa mai deloc. Vara, pe dealurile pietroase ce cresc din fluviu (și pe care, ca să le poată urca, vitele trebuie potcovite ca armăsarii), iarba, sub soare, arde, se face cărbune, pămîntul întins peste piatra aridă e prea subțire ca să nu-l afirbocze și să nu-l spulbere soarele, vitele se hrănesc cu frunze, iar mai jos, în sat, pe piatra șoselei, se prăjesc la soare șopîrlele, se fac roșii gușterii verzi, se coc șerpii, zvircolindu-se ca-n frigări. Iarna, Cosava, vîntul de răsărit, prelvind și fuga dezlănțuită a Crivățului grintre stîncile dezgolite de vegetație, îngrămădește la intrarea văii nămeți cît casa, pe care-i la în răspăr austrul, virtejurile de aer și de nămeți visoliți răstoarnă omul, răstoarnă căruța cu cai, frigul „îngheață și vîrtelu-n vacă", cum zic ei al locului. casele cu ziduri groase și cu țigla acoperișurilor bătută-n cuie și legată cu sîrmă pe dedesupt se string una-n alta, cu ochii stinși, cu răsuflarea incrementită, ca animalele aceleași ce stimulează moartea, pentru ca destinul să nu le ia-n seamă în trecerea lui. Cum de-au ajuns, aici, oamenii, ce-au căutat el aici, ce-au găsit, ce-au putut ei găsi pentru a rămîne aici, întemeindu-se pentru totdeauna ? Au venit, spune cronica, în sensul invers drumului pe care l-am făcut noi acum, călătorind cu autobuzul dinspre Moldova Veche, au venit din zarea apusului, de dincolo de Cazane, din Mehedinți, din Gorj, unii de mai departe, din stînga Oltului, ca să întemeieze, în timpuri moderne, pe vetrele unor mai vechi așezări, aceste sate ale clisurii, care, precum Pescarii, sînt exclusiv „oltenești", oaze ale oltemilor alungati din bastina lor de sărăcie, veniți aici, în Banatul de lîngă Dunăre, să taie păduri sau să muncească în mine. De la Pescari la Sfînta Elena se mai poate ajunge și pe cărările confidențiale ale dragostei între oameni. Minerul Carol Elias, tînăr „pem" din Sfînta Elena, s-a însurat, nu demult, cu Elena Țîbrea, învățătoare din Pescari, cu o Mărie, neam de „bufani", s-a însurat și frate-său, Iosif, sofer la Moldova Nouă, printre invitații la cele două nunți au fost și „bufani", și „pemi", și sîrbi, bineînțeles, și „frățuți". Acești oameni sînt uniți, de fapt, de cînd se știu, fiindcă numai uniți puteau să răzbească, să înfrunte șoimul pietros, Cosava cea aspră, minille Dunării, haitele lupilor ce le-au atacat (și încă le mai atacă, nu-i iarnă fără aceste atacuri !) stînele și sălașele de pe culmi ; numai uniți, ținîndu-se strîns unii de alții și toți laolaltă de pămîntul pe care stau, au putut să sfideze efemerul, să se întemeieze și să dureze. Sfidarea, în viața și truda lor, e ca sfidarea în arta unor artiști ai pietrei, pare a fi reproducerea în timpul uman a unei mișcări străfunde, orogenetice, cea prin care, în natură, pietrele se glefuiesc singure, devenind artă. Așa s-a născut Cazanele, așa s-au născut stalactitele și stalagmitele din peșterile clisurii. Acești „bufani" și tovarășii lor, veniți aici să defrișeze pădurile, au încercat, după ce pădurile n-au mai fost, deci după ce s-au trezit călărind niște pietre goale, o reinterpretare a geologicului, văzut ca artă, la dimensiunea acelorași pietre, sleifuite nu de ape, ci de mîini. Arta lor — arta de-a scoate viață din piatra seacă — este mărcată și tulburătoare ca și natura, și, ca să izbutească ce au izbutit, ei au trebuit să fie unite, să-și fereze eforturile și vietile într-un singur mănunchi. Într-un unic suvoi, cu o coerență de rocă sau cu o coerență de fluviu. Casele Pescarilor, zidite în stil bănățean, cu ziduri groase de cîte 50—55 cm, sînt lipite una de alta, curg una din alta, sînt, de fapt, de-a lungul șoselei recent asfaltate, o unică, mare fatadă de cărămidă, cu interstiții gălbui-cafenii de „piatră moale" sau piatră de calcar (pînă mai ieri, pînă mai acum cîțiva ani, această fatadă a satului era de pămînt bătut...), la fel e și în spatele gospodăriilor, grădi lîngă grădi. grădinile lîngă grădinile, girezi de paie și stoguri de fîn înlănțuindu-se peste garduri ca ondulările aceleiași coline vii.

colina toamnei, ridicată prin hărnicia omului locului. Ei, acești oameni, au trebuit să fie uniți, ei, în același timp, au trebuit să fie mereu ei însiși, adică să se păstreze nestrămutați în ființa lor, adică să nu accepte, sub presiunea de valuri grele ale istoriei, nici o încovoiere și nici o pierdere, nici o stîrbire a acestei ființe. Cazul „bufanilor", care-și păstrează intacte și portul, și limba, și datinile, și obiceiurile cu care-au venit „de-acasă", într-o negurească Oltenie a veacului XVIII, oferă și astăzi cercetătorilor o materie de investigație palpitantă, ale cărei surprize sînt încă departe de a fi epuizate.

Și totuși, acest sat, ca toate satele românești, a trecut în anii din urmă prin niște prefaceri de anvergură și de substanță, ce i-au clintit niște structuri, i-au desfăcut coerența de rocă în care timpul și viața dormeau, i-au răzvrătit toate celulele, i-au săpat ferestre și porți spre lume, făcîndu-l să primească, prin ele, presiunile altui timp, ale unor valuri sau vînturi ce-au răscolit și răscolesc mai departe totul. Cum arată ei astăzi, la incidența celor două presiuni de naturi diferite, a tradiției și a noului, a dragostei pentru ființa sa, a nevoii menținerii acestei ființe — cea prin care, de fapt, satul însuși s-a menținut în istorie, a răzbit prin istorie — și a nevoii împrospătării acestei ființe, totuși îmbătrînită, înaptă la viața de azi a timpului, trăind acut dorul regenerării ?

Dacă doi oaspeți ai satului, observa un cercetător, s-ar trezi, într-o dimineață, în două locuri diferite, unul în zona de jos, din luncă, într-o casă de lîngă șosea, altul sus, într-un sălaș de pe culmi, impresiile receptate de ei ar fi total diferite. Pe cel de jos l-ar trezi șuierul vapoarelor de pe Dunăre, claxoanele microbuzelor ce-i aduc pe copii la școală, claxoanele zecilor de autobuze în care urcă, din zori, zeci de oameni, „bufani" ce nu mai poartă cămăși oltenești „cu pui" ci salopete și căști de protecție (cam 90 la sută din bărbații și din flăcăii satului, spun statisticile primăriei din Pescari, lucrează în exploatările întreprinderii miniere Moldova Nouă, vertiginos extinse în anii din urmă), în timp ce sus, pe culmi, între arbori bătrîni și sălașe amirosind nostalgic a viață veche, timpul pare etern, nedetronat din privilegiile lui arhaice. Aici, sus, nu se aud sirene, nici claxoane, se aude numai Cosava și, printre rafalele vîntului, tilinci de oi, un nechezat de cal, un hîrîit bătrîn, murmurat și adormitor de moară din bîrne, torcînd apa unui izvor pierdut printre stînci Casa tipică locului este astăzi casa de cărămidă sau „piatră moale", cu cîte 4—5 camere, și una dintre cele mai frumoase, cu etaj, cu două dormitoare la acest etaj și alte două la parter, se construiește, chiar în aceste zile, pe-o coastă ce duce la „Cracul Giurgiului". Gospodarul e un tînăr topograf-miner, Alexe Burimanu, și el va locui în această casă mare doar cu soția, cu mama lui și cu doi copii. Au mai urcat pe aceste coaste o seamă de noutăți, sus, la Sfînta Elena, s-au construit o școală, un magazin, un cămin cultural. Urcă acum, spre un izvor căptat de sub stînci, conducta de apă potabilă, care va face ca fiecare gospodărie a satului să aibă apă în casă, la robinet. La incidența celor două presiuni, a tradiției și a noului, prin suprapunerea sau amestecul lor, se naște o inedită structură, o inedită sinteză de viață, o civilizație care, păstrînd ce e de păstrat și primind ce e de primit, se deschide acum, pentru prima oară, spre viitor.

La mijloc, între cele două presiuni, stă omul, stă omul lui, care nu știe ce-l așteaptă nu tine doare de trecut, nici numai de viitor, ci în egală măsură de amîndouă. El, omul locului, știe asta, el știe — a învățat — să armonizeze și să împace în ființa lui aceste două vifore sau porniri polare, el știe cum să le țină-n cumpănă, el știe că, lăsîndu-se descoperit față de una din ele, riscă să-i primească în plept presiunea în întregime. El, cei mai mulți dintre bărbații locului, sînt azi mineri, oameni ai tehnicii și ai calificării înalte, ei ar putea să trăiască doar din această calificare a lor, dar ei știu că pămîntul pe care stau, pămîntul acesta pietros și rece pe care bunicii și străbunicii l-au smuls cu grele eforturi din paragină și încremenire, trebuie muncit mai departe, mereu, zi de zi, ceas de ceas, fiindcă, o dată numai scăpat din mîini, acest pămînt de țară de piatră se face iarăși de piatră, anevoie se mai întoarce la harul fertilității. Ei, acești mineri, acești oameni care nu se joacă deloc de-a munca în tainițele pămîntului, muncesc încă, odată întorși din șut, cu pămîntul, ei cultivă grîu și porumb la mari înălțimi, pe creste și culmi sparte mereu cu plugul, ei, cînd se întorc de la șut, urcă-n căruțe, dau bice cailor, pleacă să-și vizităze pămîntul, sălașele viteilor, stînile oilor. Ei, cînd vin de la mină, nu stau acasă nici cît să mănînce, mănîncă-n cătute, femeile lor fac la fel, femeile astea ară cu plugul ca și bărbații, dau la coasă ca și bărbații, mînă cai ca și bărbații. Ei știu că nimic din ce-au cucerit nu trebuie să se piardă, ei știu că orice cucerire a lor, orice izbîndă a trudei lor, orice experiență validată de practică, deci de istorie, în lupta cu o natură ostilă, cu un timp care-i refuza, trebuie să-și găsească un mijloc de conservare, un vehicul de conservare care s-o ducă în viitor. Ei au avut, din vechi, niște mori pe apă, vreo zece mori, stăpînite în „rîndașie", adică de obște, folosite „cu rîndul", de către „rîndași" solidari între ei și la bine ca și la rău și, sigur, în ultimul timp, aceste bătrînești și grecoase mori și-au segat ușoarele lor istorice, prea sărace și mult prea lente pentru timpul de azi, și le-au secat chiar un modul propriu, pitaiele satului fiind capabile pentru cuvîntul de apă potabilă. Oamenii însă n-au stricat morile, ei încă le folosesc, „rîndașii" au cumpărat electromotoare, macină în vechile mori cu electromotoare moderne și, cînd nu macină, folosesc energia acestora ca să pună-n mișcare ferăstraie și joagăre. Ei folosesc nu numai fiecare palmă de pămînt, ei folosesc chiar și piatra, ei folosesc chiar și peșterile. Durează sălașe și stini pe culmi, așa-numite „colibe din tanduri", amintind prin construcție și organizare pe cele din Țara Birsei, dar, desigur, folosesc pentru animalele lor. În special pentru capre, adăposturi care sînt peșterile, care nu costă nimic, unde nu-i nevoie de pază, unde singura grijă a gospodarului e să fie în permanență „bolovanul de sare" și trocul de lemn cu apă proaspătă.

În Pescarii de astăzi mai există o singură moară pe apă, de fapt o risnită țărănească, al cărei stăpîn, moș Tănase Raica, are 71 de ani. Moara lui e cît o căsuță pentru păpuși, cînd intri în ea trebuie să te-ndoi de sale, piatra ce macină e cît o roată de bicicletă, firul de apă pe care-l toarce se poate lua și bea din căniță. Moș Raica a mai avut o moară, una de vînt, cu o elice de lemn acționată de toana Cosavei, moară ce-a fost inventată și construită de către taică-său, tătăran ce n-a ieșit niciodată din Coroninì. nici la cătănie n-a fost, fiind beteag de-un ochi. În 1967, moș Raica a donat-o Muzeului Satului din Timișoara, donație ce s-a făcut, povestește el, „ca să scape de vorba și uruiala unor profesori" ce „l-or tocat atîta la cap, că le-a dat-o". După ce „le-a dat-o", a suferit. „Taica a făcut o moară și eu am dat-o, ce fel de om le-eu ?" S-a apucat și-a făcut încă una, identică celei vechi, tot cu elice de lemn, ba, în plus, cu o „frînă", un fel de pirghie ca o cumpănă de fîntînă, care, cînd o apeși ușurel cu palma, oprește elicea, oricît de tare ar sufla Cosava. Moara asta nu macină, nu prea macină nici cea de pe apă, cine mai are nevoie de ele și cine, mai ales, are timp să aștepte cu ceasurile și zilele lîngă uruitul, în sat, mîncăm al unor timpuri care s-au dus, cînd mai încolo, la cîțiva pași, sînt mori cu electromotoare, care macină sacul cu păpuși cît ai clipi ? Moș Raica are un băiat șofer, un altul e liniior la telefoane, cei doi zic că nouă „le-ar prinde" cu morile lui, în cea de vînt l-au convins să adăpostească în toamna asta fînul, bun, a zis moșul, n-am nimic împotrivă să pun fînul în ea, dar de stricat eu n-o stric, ea trebuie să rămînă așa, pe aceasta o-ostă a satului, ca să știe lumea că și noi, ăi bătrîni, am făcut ceva pentru satul ăsta. Ea va rămîne deci aici, arhaică și micuță, cocirjată ca o bătrînă, afioasă și grațioasă

● **Sus :** Cea mai frumoasă casă din sat aparținînd unui țăran-miner se construiește, în aceste zile, pe o coastă pietroasă de deal, într-un loc unde, pînă nu prea demult, timpul incremenise ca într-o rocă.
● **Jos :** Patru juncani într-o ogradă — într-un sat în care crescătorii de animale sînt numeroși și mai ales iscusiți — nu-i deloc un spectacol, e un fapt din cele mai obișnuite ● **Dreapta :** La Pescari, în arhaica așezare din clisura Dunării, 90 la sută din flăcăii și bărbații satului sînt azi mineri.

Fotografii de ELENA GHERA ■

în vesmîntu-i străvechi, atunci cînd satul, ordonat cu construcțiile-i noi și impunătoare în jurul unei autostrade moderne (la anul, printre alțele, va apărea aici și primul bloc de locuințe !), va fi greu de reconstituit în înfățișarea-i dintîi nu numai de către vizitator, dar și de către generațiile locului.

Din acest sat, cîndva, mulți emigrau, mulți plecau să-și caute pîinea aiurea. Își luau pe umeri ferăstraiele late de tăietori de lemne și cîocanele de spart piatra și plecau să caute de lucru aiurea — la pădurî, la construcții de drumuri, la mine. Mai trăiesc încă niște bătrîni care, cndva, în peregrinările tineretilor, au ajuns pînă la Ruhr. Între 1890 și 1935, spun statisticile, deci vreme de 45 de ani, populația a crescut doar cu vreo 200 de sufleți de la 867 la 392. O populație veche, îmbătrînită și ostenită, ce, trimițindu-și fîii în lume, reținea pentru sine doar zbaterea stearpă pe un pămînt arid. Media de copii pe familie, spun același statistici, era, în anii '35, de 1, în așezarea de astăzi, care numără peste 2 000 de locuitori, sînt în fiecare familie cîte 3—4 copii. E un semn, poate cel mai plin de semnificație, în acest sat ce-și așază cu grijă ființa arhaică în tiparele noilor vremi, adăugînd încă blocul cu multe etaje și o moară din bîrne, că, pentru prima oară, ceea ce contează acum — mai presus de orice — e viitorul.

ILIE PURCARU ■

Scrisori comentate

Ofelia, mi-ai luat batiste, prosoape, șosete, actele, m-ai distrus sentimental; dealtfel, pentru ce te-ai întors la casa ta?!

O scrisoare de dragoste, chiar neimplinită total, poate începe cam așa: „...Ofelia, fii sinceră : crezi că ai judecat bine cînd ai făcut pasul acesta de a pleca ? Te-ai întrebat vreodată, gîlindu-ți situația familială, dacă e bine să mai încerci și pe altcineva ? (...) Dacă ai știut că nu-ți este de mine, de ce nu mi-ai spus de la bun început, cu ce timpu mai dău cu ochii cu lumea și ce să-i spun maică-mi ?..."

O altă scrisoare, de această dată disperată, va începe în felul următor : „Mă numesc Bădărău Emil din orașul Vaslui, str. N. Bălcescu nr. 78, angajat în cadrul Direcției județene de poștă și telecomunicații Vaslui, sînt căsătorit legitim cu Bădărău Maria din data de 10 iunie 1968. În toată această perioadă de conviețuit împreună am dat naștere la trei copii și anume : Teodora — elevă în clasa a doua, Dan — elev în clasa I, și Cristina — încă la grădiniță. După aproape 8 ani de conviețuire împreună, timp în care am avut multe neplăceri în familie, la data de 15 ianuarie 1976 a găsit de cuviință să ne părăsească pe toți pairu, plecînd de la noi fără a mai da apoi vreun semn de viață..."

Între cele două scrisori — un singur punct de contact : Maria (alias Ofelia) Bădărău, în vîrstă de 27 de ani, dezertoare de la situația cît se poate de concretă de mamă a trei copii (...unul mai frumos decît altul", după cum spune soțul dinsei, Emil Bădărău), altfel ființă fragilă, de neatins nici cu o floare, cum se spune, întrucît este femeie, dar o femeie pe care o reclamă și o doresc în același timp două persoane masculine. Din păcate, distanțele sînt prea mari : Constantin Purică, electrician, autorul primei scrisori, locuiește în Stupărei (Vilcea), unde este angajat la Trustul de instalații și automatizări ce-și desfășoară activitatea pe platforma industrială Govora, în vreme ce Emil Bădărău locuiește și lucrează în Vaslui, la mai bine de 600 km distanță ! Să continuăm însă citirea scrisorilor, în paralel.

„În ședința publică din 29 iunie, soția este obligată prin hotărîre judecătorească la plata unei pensii de 300 lei lunar, întrucît, cei trei copii ai noștri mi-au fost încredințați mie de instanță. Însă, de la data plecării de acasă și după hotărîrea judecătorească dinsa nu a contribuit cu nici măcar un leu la întreținerea acestor copii, ba mai mult, nici măcar nu a întrebat vreodată dacă acești copii mai trăiesc sau dacă au murit ! Oare ea, ca mama lor care le-a dat viață, nu avea obligația măcar morală să se mai intereseze din cînd în cînd de soarta copiilor noștri ? (...) Căleadu-mi sufletul, dar gîndindu-mă la situația în care mă aflu eu cei trei copii l-am rugat pe cumnatul meu care are mașină să mergem pînă în Vilcea, unde își are domiciliul actual, să o aducem iarăși între noi. Ajungînd acolo, a rămas foarte surprinsă, nemaipunînd să mai scoată măcar o vorbă. Noi nu l-am spus că am venit după ea cu mașina, l-am spus numai că sîntem în trecere pe acolo, și dacă vrea să vină cu noi înapoi — ca să nu pară că o rugăm prea mult. Ajungînd în cele din urmă în Vaslui, ne-am pus să aranjăm prin casă. A fost într-o simbătă seară, și cred că am fost atunci mai fericiți chiar decît atunci cînd ne-am căsătorit..."

„Ofelia, nu știu cine va regreta despărțirea mai mult : poate eu dl. Bădărău te vei simți mai bine și cred că-ți va satisface orice dorință (...) dar eu te-am pretuit și te-am iubit mai mult decît au făcut alții (dl. Emil). Foarte mult te-ai schimbat, Ofelia : așa am constatat aseară la telefon, cred că te-au influențat..."

„Dare acest tînăr de 26 de ani, pe nume Purică Constantin, nu-și dă seama ce fată a făcut și dacă părinții lui ar accepta-o pe această femeie, mamă a trei copii ? Mă întreb și eu, dar rămîn la convingerea că ei nu știu prea multe despre această femeie, lucru pe care aș prefera să li-l spun chiar eu, dar nu știu prea bine adresa unde aș putea să le scriu."

„Îți dai seama ce-ai făcut : m-ai distrus sentimental ! (...) Nu, Ofelia, nu mă mai insor cu altă femeie și pot să-ți spun că-ți jur credință : în locuința de aici nu va mai călca vreo alta ; pentru mine a fost mai mult decît viața mea, te rog crede-mă că sînt 30 de ore de nesomn și nu am mîncat... Am fost sincer cu tine, ți-am indepinit orice dorință : CE-ȚI LIPSEA ?"!! Pînă aici, cum se vede, scrisoarea rămîne între termenii atît de sentimentali ai dragostei neimpărtășite și dojana mîngîietoare a amantului părăsit : ce-ți lipsea ?! Ne-ar fi plăcut să credem că Marie Bădărău îi lipseau copiii, dacă nu și soțul, întregul cămin conjugal. Dar n-a fost așa, după cum vom vedea mai jos. Deocamdată însă să remarcăm o schimbare sensibilă de registru în scrisoarea expediată pe adresa amantei-mamă a trei copii : „Ofelia, te rog să-mi înapoiezi geaca de piele, umbrela, o verighetă, stilou!... Ai fost tu în stare să-mi iei și supa și piaptănul ? (...) Mi-ai luat batiste, prosoape, șosete, actele, fotografii. Pentru ce ? (...) Închei mica mea scrisoare rămînînd în așteptarea celor ce-mi aparține. La revedere, Ofelia, și mult succes în viață ! Cu profundă afecțiune,..."

Teodora, Dan și Cristina nu-l vor spune însă niciodată mamei lor Ofelia. Mariei Bădărău i se spune acasă, atunci cînd este desigur, mult mai prozaic poate, Mariana. Copiii stau de fapt într-o comună din apropiere de Birlad, la mama lui Emil Bădărău — și așa mai stă cea mai mare parte din timp, chiar înainte de plecarea Marianei din Vaslui. „Aici cred că am făcut cea mai mare greșeală — spune electromecanicul Bădărău. Dacă am fi avut copiii mai aproape de noi, poate că s-ar fi atașat și ea mai mult de casă. Dar am zis că mai întîi să stringem ceva bani, muncind amîndoi, să ne aranjăm mai bine. Ea a lucrat o vreme ca muncitoare la fabrica de confecții, însă mai apoi s-a retras cu articolul de cresterе a copiilor (!? — n.a.). Ne-am certat destul ; o dată i-am dat și vreo două palme, după care ne-am dus amîndoi la miliție, unde eu am plătit vreo mie și ceva de lei. M-a făcut de ris, mă arătau oamenii pe stradă. Acum o aștept să vină înapoi, chiar dacă sînt poate slab, dar mă gîndesc mai ales la copii". Să vină înapoi ? — dar n-a venit, n-a fost adusă înapoi ? „Ba da, spune Emil Bădărău. Dar a fugit iar ! Hotărîsesem să mergem la mama, să vedem copiii, dar n-am apucat pentru că duminică de dimineață, cînd am lipsit numai cîteva ore, a luat toți banii care i-aveam în casă, și-a băgat toate lucrurile în valiză și dusă a fost. Am fugit după ea la gară, m-am uitat pe la toate vagoanele — dar nu era. Mai tîrziu mi-a spus, la telefon, că ar fi plecat mai întîi la Iași, apoi cu avionul la Sibiu și la sfîrșit la Rm. Vîlcea, dar cred că m-a mințit iar." Emil Bădărău, un tehnician foarte apreciat în meseria sa înainte de a păși în drama familială pe care i-o cunoaște acum aproape tot orașul, ar putea foarte bine să întenteze acțiune de abandon familial, că să nu mai vorbim de divorț. Nu va face însă nici una, nici alta, pentru că pur și simplu încă o așteaptă pe Mariana să vină înapoi acasă, să o ierte și să încerce să la împreună totul de la capăt — cu și pentru cei trei copii ai lor, atît de nevinovați desigur. „Spor ca dumneavoastră să o faceți să-mi înțelegă că a greșit în fot e a făcut pînă acum — sună finalul scrisorii primite la redacție. Noi o iertăm pentru tot ce a făcut și sperăm să devină din nou ce a fost mai înainte, adică o mamă pentru cei trei copii cărora le-a dat naștere și soție pentru omul care și l-a ales cu 8 ani în urmă, în consecință, noi de aici de la Vaslui O AȘTEPTĂM".

DUMITRU GRAUR ■

REVOLTĂTOAREA, CONDAMNABILA

Graiul dulce și mieros al reclamagiului

Un tată, la 49 de ani, se luptă — singur împotriva tuturor — să-și obțină copilul încredințat, prin hotărîri judecătorești nedrepte soției sale, adică mamei băiețelului, căci despre un băiețel de doi ani este vorba, mamă care părăsise domiciliul conjugal dezinteresîndu-se de fiul ei, în loc să facă ceea ce orice femeie devenită mamă ar fi tăcut și anume să plece cu cel mic în brațe ori să nu plece deloc.

Un întreg dosar însoțea scrisoarea îndureratului tată, desfășurată și ea pe 9 pagini dactilografiate, pagini în care se contopeau sentimentele față de micuț, cu meschine interese bănești (ale soției și ale familiei acesteia), cu evenimente, mai mult sau mai puțin intime, din viața celor doi soți dezbinați acum, cu rugăminți încinse la temperatura dragostei părintești, cu nemulțumirea față de instanțe, de la cea dintîi pînă la cea care avea să respingă și recursul la Tribunalul Suprem, dovedind neînțelegere față de Bokös Arpad și părtinire față de soția sa, cu traficul de influență exercitat de socrul său (fost vicepreședinte de tribunal, la Deva) cu promisiunea altor dezvăluiri ulterioare și verbale care nu pot fi scrise pe hîrtie și, în final, cu speranța rezolvării, cu bine, a frămîntărilor sale, adică revenirea copilului la domiciliul tatălui, unde se cuvine a sta.

Am luat deci drumul Hunedoarei, oarecum încărcați de răspunderea pe care o provocase marea încredere a corespondentului nostru în posibilitățile gazetei și solidari, tot oarecum, cu punctul său de vedere, dar decîși să aflăm adevărul. Prima întîlnire, firește, cu semnatarul scrisorii citate. Întîi telefonic, la Uzina 7 din cadrul Combinatului Siderurgic Hunedoara, unde Bökös Arpad lucrează ca tehnician în telecomunicații și, apoi, direct. Ne vedem la hotelul „Rusca" în aceeași dimineață. Bökös Arpad are o înfățișare plăcută, ochi mari și cafenii, părul spicat cu alb, costum maro în carouri discrete, cămașă și cravată în ton. Constatăm cu plăcere toate aceste amănunte, care dovedesc buna condiție socială a tehnicianului hunedorean și, pe de altă parte, justifică alegerea pe care soția sa a făcut-o, în ciuda celor 11 ani care-i separă, ca vîrstă. Discuția noastră repetă, într-un fel, conținutul scrisorii pe urmele căreia pornisem, dar aduce și elemente noi. Neașteptate, înduioșătoare, greu de suportat... Convorbirea este încărcată cu frînturi de fraze pline de miez și sinceritate, ca de la om la om, smulse din inimă de tată și adresate inimii de reporter care vede și aude multe: „copilul este sufletul omului", mă uitam cum doarme de frumos micuțul și eram fericit", „acum nu mai pot să intru în casă cînd știu că nu-i acolo" (copilul — n.n.), „văd că prietenia este mai presus ca dreptatea", „nu mă las pînă nu-mi cîștig copilul" etc. (dar pe tonuri diferite, alternînd de la umilință la patetism). Lui B. A. i se umezesc ochii, cînd vorbește despre fiul său, cînd arată cu degetele sale mai groase, de om matur, mișcările delicate ce vor să reproducă gesturile micuțului, cînd gungurește: „Tatati": omul devine neîndeminatic în fața propriilor sale lacrimi, își caută batista, așa cum ar face-o fiul său, și n-o găsește, dar n-are cine să i-o dea, apoi începe să plîngă de-a binelea... (Nu știm cum sînt alții, dar pe noi lacrimile bărbaților ne înmoale cu mult mai lesne decît orice alt fel de lichid) B. A. se șterge la ochi, copilărește, cu dosul palmei, trece printr-un moment dificil, desigur, așa că părăsim camera sub un pretext oarecare.

Pe culoar, meditățm, un timp, asupra lacrimilor bărbaților și începem să credem că s-ar putea scrie și proză, și poezie pe această temă, dacă ar exista mai mulți cetățeni capabili să plîngă, neapărat în prezența oamenilor de litere. Deocamdată, nu înțelegem amestecul frumoaselor sentimente paterne cu meschinăria problemelor bănești: cine și cui să-i plătească cei 375 de lei reprezentînd pensia alimentară? Oare nu copilului îi sînt destinați acești bani? Poate fi echivalată o dragoste paternă cu cuantumul a trei sute de lei? Ce este mai important: educația și sănătatea fizică a copilului sau „posesiunea" acestuia? De ce oare un copil nu poate uni două vieți, mai cu seamă cînd ele au mai fost încercate în experiențe anterioare nereușite și ajunge subiect de dispută înverșunată, sursă de ură și de război al nervilor?

Revenim în cameră, unde B.A. pare să-și fi recăpătat calmul, cu toate că, pînă la sfîrșitul orelor de discuții, aveam să mai vedem pe chipul său lacrimile durerii dar, vindecați de prima tranșă, le-am suportat nesperat de ușor, ca și cum n-ar fi fost. Am aflat, astfel, că B.A. mai fusese căsătorit și că are o fată mare, studentă la Timișoara. Pentru întreținerea ei plătește, nu sînt probleme, cu fosta soție se înțelege de minune, se văd mereu, colaborează în educarea copilului, despărțirea s-a datorat socrilor, care nu erau de acord ca fiica lor să devină membră de partid (!?) Am dorit mai multe amănunte despre prima experiență conjugală, dar B.A. ne asigură că nu merită, acolo totul este altfel, el a renunțat singur la creșterea fetiței; era normal ca mama să se ocupe de ea, dar acum „cînd am băiat, eu trebuie să răspund de el" Mai aflăm că cea de-a doua soție, adusă de la Petroșani cu părinți cu tot (de fapt fusese un joc al lor să scape de încălzitul cu lemne și cărbuni și să vină la gaze direct în sobă), l-a părăsit după ce și-a luat mobilele și planul, că primise de la B.A. două palme, doar două palme, așa, ușor, după ce îl amenințase cu cuțitul și că discuția, care avea să ducă la ruptură, pornise de la o scrisoare, nimic serios, o scrisoare nici nu știu de la cine, o glumă, un fleac. Bineînțeles că nu s-ar mai putea împăca cu ea: a trecut pe la prea mulți, e o femeie care se plictisește repede; a luat-o, dar ea a încercat să-l poarte cu vorba, a avortat de mai multe ori și numai grație vigilenței sale a reușit să ducă ultima sarcină la bun sfîrșit...

Un asemenea volum de fapte obosește chiar și pe cel care le înregistrează mintal sau în scris, lucru pe care pare să-l fi sesizat și Bökös Arpad care-mi zice strengărește, „să mergem la masă, undeva la «Corvinul», ei, ce zici?" Zicem că nu ne e foame, că mai avem de lucru și, ca să scăpăm de insistențe, zicem ceea ce trebuia de la început: „nu pot să merg cu dumneata fiindcă am venit în anchetă și nu e cazul să luăm masa împreună, știți mai trebuie stat de vorbă și cu soția dv., și cu alții..."

Așa cum ne așteptasem, în casa socrilor lui B. A., aveam să auzim cu totul altceva decît ne scrisese ginerele lor și ne povestise. Aci impresia pe care ne-au făcut-o oamenii a fost pozitivă: tatăl soției lui B. A este de 10 ani pensionar, a fost muncitor și a devenit jurist; vorbește foarte puțin și cumpătat, calm, neinveninat, încercînd să-și explice faptele pe căi simple; suferă de astm dar boala aceasta nu este contagioasă; soția sa, mai activă, mai aproape de problemele fiicei, pare speriată pentru că, doar cu cîteva minute înaintea noastră fusese pe acolo fostul ginere cerînd să-și vadă fiul. Nu-l lăsase, deoarece copilul dormea dar și pentru că erau singuri ori cînd vine, Bökös Arpad face scandal, îi amenință, dă cu pumnii și picioarele în ușă și ea cheamă de fiecare dată pe cineva să fie de față. Dealtfel, instanțele hotărîseră ca B. A. să-și vadă copilul de două ori pe lună și anume în prima și în ultima duminică a fiecărei luni, ori azi era marți. Îl vedem pe micuțul Andor: curat, pieptănat, odihnit își etalează toate jucăriile la picioarele bunicilor și se apucă chiar să spele pe jos un petic de linoleum, așa cum o vede, uneori, pe maică-sa, dar cu o seriozitate proprie celor mici. Vin și niște vecine care confirmă faptul că B. A. este scandalagiu, infirmă susținerile acestuia că s-a ocupat 20 de luni singur de copil, afirmație absurdă întrucît Andor are acum 24 de luni, ceea ce ar însemna că mama sa i-a părăsit pe cînd împlinise doar 4! Și cine-l alăptase?

Seara facem cunoștință cu Bökös Eva. Este contabilă la Teliuc, Navetistă. O femeie în jur de 40 de ani, prezentabilă, serioasă, tristă și îngrijorată. Îi vine greu să vorbească despre cele întîmplate. Răspunde, totuși, unor întrebări. Cea mai importantă ni se pare cea privind motivele refuzului său de a mai avea un copil. Explicația este medicală, așa cum aveam s-o verificăm și doar în urma unei operații a reușit să-l aducă pe lume pe Andor. Cînd era în a 7-a lună de sarcină, perioada cea mai delicată, soțul a plecat la băi, în concediu. Despre tratul în casă ni se spune că nu-l poate ști nimeni din afară. Da, a fost bătută în repetate rînduri, dar a suportat și a sperat că vor trece toate. Scrisoarea aceea? Era un fleac? Vă rog s-o citiți. Transcriem unele pasaje: „Dragul meu, am ajuns astăzi în posesia scrisorii expediată pe 15. De la început trebuie să-ți spun că a adus cîteva nemulțumiri destinatarului, adică lui născu, a găsit-o Nicu, l-a întrebat și pe născu și născa de unde-l și multe altele"... „Scrisoarea ta este plină de dragoste și sinceră să fiu nu seamănă deloc cu reproșurile pe care mi le-ai făcut cînd ai venit la mine la spital". „Te sărut cu mult drag. Vali". Scrisoarea este datată 24 XII 1974, adică la numai trei luni de la nașterea lui Andor și a fost expediată de Vali pe adresa unei prietene comune, din Hunedoara. Rezultă că și B. A. îi scria la o altă adresă prietenei sale. O altă cunoștință coresponda din Odorheiul Secuiesc, pe adresa de acasă de astă dată, dar cu titlul de „Lt. colonel în rezervă" (datată 3 februarie 1976 și semnată Rozsika). O a treia scrisoare, care ni se arată, este din Cluj-Napoca, semnată Rița. Ea cuprinde reproșurile uneori violente la adresa lui B.A. care găsise de cuviință s-o invite la un camping îndată după ce-i fusese prezentat. Această scrisoare a fost scrisă în timp ce B.E. era însărcinată.

Între două surse de informare, diametral opuse, am căutat una care să fie mai obiectivă. Se spune și noi credem că așa și este, că distanța în timp îl face pe om să judece mai calm, mai rece, mai sănătos. O căutăm deci pe prima soție a lui Bökös Arpad. O găsim greu, nu-i cunoaștem numele actual, nici locul de muncă, dar... o aflăm totuși pînă în cele din urmă. Acceptă discuția, după un oftat adînc: „Am crezut că n-am să mai aud de omul acesta. Ne-am căsătorit cînd aveam 17 ani și părinții m-au îndemnat să fac acest pas. Eram un copil de care nu se atînsese nimeni nici cu un deget. Eram cuprată. O floare. Cîtă bătaie am mîncat de la omul ăsta și cîte am îndurat în cei 9 ani de casnă n-am să uit niciodată. De groază n-am îndrăznit să mă recăsătoresc timp de 11 ani. Acum, cînd am făcut-o, în sfîrșit, nu-mi vine să cred cît pot fi de fericită. Am un soț ideal, atent, bun, delicat, iubitor și pentru mine, și pentru fată. Am, în sfîrșit, o familie. Nu mai mi-e frică de nimeni. De ce ne-am despărțit? N-am mai suportat. Mergeți să vedeți dosarul. Pensia pe care o primesc este de 150 de lei.' Am auzit ce-a pățit d-na Bökös și o cred. O cred..."

La dosarul indicat sînt anexate niște scrisori. De dragoste, firește, căci B. A. este într-adevăr sentimental. Sînt 14 asemenea scrisori. Fosta soție îmi spusese: I-au plăcut femeile. I-a plăcut să trăiască"

Remare unele coincidențe: ambele soții au fost cu 11 ani mai tinere; cu ambele a avut cîte un copil; ambele căsnicii s-au desfăcut (afirmația aparține lui B. A.) din cauza socrilor; în ambele situații el a avut legături extraconjugale evidente; a fost violent și brutal. De aceea ne miră punctul de vedere al autorității tutelare care-l recomandă instanței pentru a obține stabilirea copilului la domiciliul său. Cît despre creșterea la creșă a lui Andor noi credem că și Bökös Arpad că acolo „prin grija partidului și a statului îi s-au asigurat (copiilor n.n.) toate condițiile pentru buna dezvoltare a copilului, cerințe ale societății socialiste", dar că atunci cînd copilul are posibilitatea să stea acasă, la părinți sau la bunici, este mai bine, creșele fiind, mai ales, destinate acelor familii care, prin forța împrejurărilor, nu se pot ocupa de copiii lor în timpul zilei. Or, știind la tatăl său, micuțul Andor era sculat la 5 pentru ca să ajungă la 6 la creșă și astfel tatăl său să nu întîrzie la serviciu, pe cînd la bunici poate dormi cît vrea și are nevoie un copil de doi ani, în loc să călătorească pe frig sau arșiță, în autobuze aglomerate, de două ori pe zi. Aceasta printre altele, fiindcă veni vorba.

Ultima întîlnire s-a produs tot cu Bökös Arpad, după ce, fără să-i fi spus, vorbiserm cu fosta sa soție, cu șefa creșei, cu vecinii, fusesem la tribunal. El ne-a căutat, tot la hotel, anunțîndu-și vizita. De data aceasta în costum gri închis. Era seară... A trebuit să refuzăm o nouă invitație tot strengărească la restaurant („ce zici, nu intrăm puțin pînă pleacă trenul?"), am suportat reproșurile pentru că nu mai dădusem nici un semn de viață toată ziua, aveam să mai suportăm încă o dată asaltul „lacrimilor bărbătești", apoi să aflăm cîte ceva despre un frate care activează la sindicate, funcție importantă, despre o altă rudă de la „Electronica", sau așa ceva, oricum important, piese etc., despre despre, despre... despre... Gîndurile ne erau însă în altă parte; la buna-credință a oamenilor și la cei care încearcă s-o înșele. Așa am ajuns la gară unde, din nou, simțul practic al lui Bökös Arpad ne-a trezit la realitate: „Îmi pare rău ca m-ați refuzat cu masa. Dar lăsați că mai vin eu pe la București și vă caut. Vă caut negreșit că și dv. o să aveți grijă de mine. Las' că vin eu. Directorul îmi dă voie, dar eu vin pe banii mei. Mai stăm noi de vorbă. Îmi pare rău de masă. N-am vrut să vă jignesc, dar m-am gîndit că diurna-i mică"

Dragă tovarășe Bökös Arpad nu regretăm drumul la Hunedoara. A meritat. Din păcate pentru dumneata, nu putem fi de acord cu cele relatate și credem că justiția a procedat bine încredințînd copilul mamei sale. Poate doar în chestia cu diurna cred că ai dreptate: așa e, cum spui, cam mică... dar curată!

MANOLE CĂRTAN ■

Mamă prin furt

În sală era liniște desăvîrșită. Nu se mai găsea nici un loc. Oameni mulți veniseră să asiste la proces și ascultau expunerea procurorului, indignați de faptele comise de inculpată.

Președintele completului de judecată, fire sentimentală, se lăsase și el atras de concluziile procurorului, care se abătuse de la regula de expunere „tehnică" a învinuirii, vorbind despre răul făcut de inculpată unei mame, prin răpirea copilei acesteia, și de bucuria revederii dintre cele două.

O mică pauză a procurorului a dat prilejul unui ghemușor de fată, ce se alinta și se tot lipea de haina unei femei, să exclame „mămico scumpă, iar sînt lîngă tine!"

Imediat s-a auzit o bufnitură puternică venită din boxă. Inculpata I.D., care pînă atunci rezistase, căzuse pe podea. Avea mari remușcări și plîngea în hohote.

Cum se ajunsese însă la acest proces? Inculpata I.D. locuise anterior în provincie. Era necăsătorită și din legăturile pe care le-a avut din afara căsătoriei născuse un băiat, apoi și o fetiță. Ca să scape de față o abandonase pe stradă.

Mai tîrziu reușise să vină în București împreună cu băiatul care acum era mare. Obținuse un frumos apartament cu 3 camere, folosindu-se și de certificatul de naștere al fetiței. Dealtfel, și alocația de stat o încasase regulat de la întreprinderea unde lucra în București, deși nu știa ce soartă avusese fetița abandonată.

În cartea de imobil figura trecută și de aceea cînd responsabila cărții de imobil o întreba despre ea, spunea că este în provincie, la rude.

Dar s-a apropiat vîrsta de școală pentru fetiță și trebuia s-o aducă din „provincie" la școală, în București.

Dar de unde să ia fetița pe care o aruncase în stradă cu ani în urmă? A stat și s-a gîndit, și și-a făcut un plan. Ce ar fi dacă ar fura o fetiță cam de vîrsta copilei ei și ar aduce-o acasă?

De la gînd a și trecut la faptă.

A văzut o fetiță slăbuță și pirpirie, de 6 ani, cu ochi albaștri și cu părul blond, căreia i-a dat o cutie de bomboane.

În altă zi, inculpata a văzut-o din nou jucîndu-se în apropierea locuinței și a invitat-o acasă.

Cum au ajuns în apartament, a închiat-o și a ținut-o sub cheie multă vreme, spunîndu-i că pe ea, de acum înainte, nu o mai cheamă Luci, ci Jeni, așa cum se numea fetița pe care o abandonase.

După un timp, prin amenințare, insistență și răbdare, inculpata a reușit s-o convingă că ea este mama ei.

Vecinii au auzit între timp că I.D. și-a adus fetița din provincie, dar au observat că, deși era vară și cald, fetița era ținută închiată în casă.

În acea perioadă, în oraș se răspîndise știrea dispariției acestei fetițe. Unii vecini îi spuneau lui I.D. „Dar bine, dragă, de ce-ți ții tu fetița numai în casă, nu vezi ce palidă este?"

Inculpata le răspundea: „Ce să fac, pot eu s-o las pe-afară, tocmai acum cînd am auzit că se fură copii?"

Așa a fost ținută fetița în casă pînă cînd, venind vremea școlii, a înscris-o pe numele de Jeni D. în clasa I. Fetița a frecventat cursurile pînă la venirea vacanței de iarnă. În toată această perioadă era dusă și adusă la și de la școală, sub supraveghere.

În timpul vacanței de iarnă I.D., care credea că a rezolvat problema cu fetița, a trimis-o să cumpere alimente de la un magazin din apropierea casei. Cu acea ocazie, o altă fetiță care locuise cu ea în cartier, a văzut-o și imediat a chemat-o pe nume, spunîndu-i totodată și mamei ei, cu care se afla: „uite-o mamă pe Luci, fetița care a fost furată". Și a strigat-o.

Dar fetița i-a răspuns că pe ea n-o cheamă Luci, ci Jeni.

„Bine, acum te cheamă Jeni, dar înainte nu te-a chemat Luci"?

Fetița, candidă, a confirmat și astfel s-a descoperit fapta, inculpata I.D. ajungînd în boxă pentru răpirea copilei și înșelăciune, constînd în încasarea alocației de stat pe nedrept, pe o perioadă de mai mulți ani.

Atunci, în sală, I.D. nu a mai putut rezista atmosferei create. O mică suspendare a ședinței de judecată și inculpata și-a revenit. Procesul a continuat și instanța a dat sentința pronunțînd pedepsele cuvenite.

ȘTEFAN DUMITRESCU ■

MATEI TEODORESCU NATALIA: „Tinerețe"

ABDICARE DE LA ÎNDATORIRILE DE CETĂȚEAN

Furtul unor șefi de depozite

La Tribunalul Suprem, serviciul arhivă, cineva îmi așează în față un dosar compus din 12 volume. Fac o mică socoteală și constat că mă aflu în fața a peste 7 000 de pagini scrise. Enormă muncă ! Mile de pagini, în majoritatea lor probe scrise, dau pe față o afacere cu broaște și balamale, evident de mobilă, de un sfert de milion de lei. Din această sumă și-au însușit cîte o părticică nu mai puțini de 21 de inculpați, în marea lor majoritate șefi : de secții, de depozit, de servicii, de magazine etc. Iată filmul faptelor :

Cooperativa de producție meșteșugărească „Mobilă și tapițerie", din strada Lipscani nr. 57, București, avea ca sarcină (are și acum) deservirea populației : execută la comandă mobilă, lucrări de tapițerie, lăcătușerie etc. Pentru deservirea promptă a cetățenilor, conducerea Uniunii Centrale a Cooperației Meșteșugărești, prin circulara nr. 38992/1969, a acordat dreptul conducerilor cooperativelor meșteșugărești să se aprovizioneze cu piese de schimb și materiale mărunte direct de la fondul pieței în mod cu totul abuziv, conducerea Cooperativei „Mobilă și tapițerie" a extins gama materialelor ce pot fi cumpărate cu numerar, permițînd astfel să se facă aprovizionări masive, să se manipuleze valori mari, bani mulți al căror foșnet pe unii i-a ademenit. Nicolae Pachet, de pildă, șeful serviciului energetic, la cunoștință de lipsa de exigență a controlului financiar, de modul defectuos al evidenței primare, și se hotărăște să profite din plin de pe urma acestui haos : începe să întocmească mai multe referate de necesitate, prin care cere avansuri, chipurile, să cumpere de pe piață tot felul de piese și materiale. La bani și intră în legătură cu cîțiva șefi ai unor magazine, de la care procură bonuri false, pe care le folosește la decontarea materialelor. Astfel, în perioada ianuarie-septembrie 1973, procură de la Constantin Botoroagă, șeful magazinului Tehnometal, din strada Coșbuc, bonuri false în valoare de 33 828 lei ; de la Maria Agapie, șefa magazinului Tehnometal, din strada Stavropoleos, procură bonuri false în valoare de 53 776 lei, iar de la Ion Matei, șeful magazinului Tehnometal, din Lacul Tei, bonuri, tot false, în valoare de 11 378 lei. Cu pachetele de bonuri astfel procurate, Pachet merge la Cornel Rădulescu, șeful depozitului de materiale, întocmesc împreună procesele verbale de recepție și intrare în magazie — înțelegeți că era vorba de o recepție a unor materiale care nu existau — iar, mai departe, Pachet întocmește bonuri de consum, evident tot false. Cum ? «Bonul nr. 4 308, în valoare de 2 164 lei, este semnat cu numele meu, dar nu eu l-am semnat. Este întocmit și semnat de Pachet, pentru că, zicea el, „îmi trebuie materiale pentru remedierile electrice". În realitate, Pachet nu a executat nici o lucrare electrică la unitatea noastră» (Vasile Dumitru, șef de unitate). Pentru complicitatea la fraudă, prin emiterea de bonuri false, gestionarii primeau și ei partea lor : „În 1973, recunoaște C. Botoroagă, am întocmit, la cererea lui Pachet, bonuri false în valoare de 33 828 lei ; pentru treaba asta (excelentă treabă ! n.n.) primeam 10 la sută din valoarea bonurilor". Maria Agapie, șefa magazinului Tehnometal, din strada Stavropoleos nr. 6, primea un preț mai bun pentru aceeași „treabă" : 15 pînă la 20 la sută din valoarea bonurilor emise. La data de 28 septembrie 1973, Maria Agapie avea în tejghea 7 000 lei încasați astfel. Pentru a asigura o cît mai mare discreție în jurul falsurilor ei, oferă vînzătoarelor din magazin, dealtfel și ele implicate, cîte o mie de lei. Mihaela Delcea, Niculina Sandu, Ilina Manciu, Maria Codreanu, și așa compromise, primesc mia de lei și se lasă astfel cumpărate.

Afacerea cu bonuri la amploare. Pachet continuă să ridice de la casa de bani avansuri mari, atît pe numele său, cît și pe numele altor angajați, pe numele lui Emil Ionescu ridică 7 863 lei ; pe numele lui Ion Manu mai ridică 39 440 lei. Casiera cooperativei, Maria Hristodol, nu trebuia, după lege, să onoreze asemenea plăți. Dar legea era prea departe de acești angajați corupți : „Să nu-mi facă neplăceri în momentele în care ridicam banii pe numele altor angajați, declară Pachet, casierei Maria Hristodol i-am cumpărat și oferit o lustră de 620 lei". La rîndul său, Cornel Rădulescu, șeful de depozit, îl copiază pe Pachet și se lansează și el pe pîrtia falsurilor : falsifică mai multe bonuri și își însușește dintr-un foc 57 789 lei. Prin aceleași manopere își creează plusuri la materiale, în valoare de 92 528 lei ; materialele le dă în consum lui Constantin Stingaciu, șef de unitate, fără forme legale, întocmește în continuare tot felul de acte false și suma ajunge la 173 797 lei. În gestiunea lui C. Rădulescu se instaurează haosul, iar șeful nu mai știe ce are sau ce nu mai are în depozit. Fraudele îi aduc însă venituri pe mai multe canale. Banu Achim declara că, «atunci cînd Pachet îi oferea partea leului lui Rădulescu, acesta rostea următoarea formulă : „Cornele, ți-am adus datoria". Și Cornel lua banii zîmbind cu subînțeles».

În hora fraudelor se mai prinde un șef : Ion Ionescu, șeful biroului de aprovizionare și transporturi, care instituie chiar o regulă : „toți cei care primesc avansuri, pentru cumpărări de materiale, le predau subsemnatului ; eu dirijez întreaga activitate de achiziționare a materialelor prin numerar". Subalternii se conformează : Ion Manu, Ceanuvela Gheorghiu și alții iau bani de la casă și-i predau lui Ionescu. De cele mai multe ori procedează ca și Pachet : merge la casierie, îi semnează pe subalternii săi în fals și... primește banii. Devine un fel de casă de bani mobilă. Pachet, la rîndul său, îl aprovizionează cu bonuri false. Avea izvorul lui nesecat. Iată ce declară : „Recunosc, mi-am însușit suma de 66 812 lei, iar lui Ionescu i-am dat bonuri false în valoare de 44 975 lei". Pentru un bon în valoare de 1 000 lei, Pachet și Rădulescu primeau de la Ionescu recompense de 200—300 lei. Pachet declara în continuare : „Pentru a putea procura bonurile false, de la șefii de magazine, eu primeam de la Ionescu, șefu', sume ce variau între 40—45 la sută din valoarea bonului. Din această sumă, 15—20 la sută o dădeam vînzătorilor care îmi scriau bonurile și 10 la sută lui Cornel Rădulescu care ne făcea recepția falsă. Mie îmi rămînea cam 10 la sută. În ianuarie 1973, de exemplu, Ionescu a fost la Brașov, în delegație. La înapoiere, m-a rugat să-i aduc bonuri, să deconteze. Am mers la magazinul Tehnometal, din strada Coșbuc, și am luat bonul nr. 27316/2, în valoare de 818 lei, fals, evident, și i l-am dat lui Ionescu, șefu. Așa și-a lichidat decontul".

Gașca falsificatorilor se mărește acum cu Mihai Roșulescu, merceolog, și suge ca un vîsc din veniturile cooperatorilor cinstiți cum și din banii cetățenilor. Mihai Roșulescu începe să-i procure lui C. Rădulescu bonuri false pentru 20 la sută din valoare. Procentul se mărește, deci. Constantin Stingaciu, șef de unitate, încasează avansuri în valoare de 25 560 lei și primește de la Roșulescu 600—800 lei pentru fiecare decont. Ștefan Georgescu, șeful contabil al cooperativei, Nicolae Mahaci, șeful serviciului financiar, semnează și aprobă toate aceste avansuri cu ochii închiși. De ce nu i-or fi deschis ? În această situație, frauda ajunge la aproape un sfert de milion. Ne mirăm cum, cuprinși de frenezia falsurilor, nu au întocmit niște acte false prin care să-și vîndă și birourile !

Dar, iată că hora falsificatorilor se rupe și sînt aduși cu toții în fața instanței. 21 dintre ei sînt judecați și condamnați. Nicolae Pachet este condamnat la pedepse care însumează 21 de ani și 6 luni de închisoare, dar va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 8 ani de închisoare, 4 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii ; Cornel Rădulescu a fost și el condamnat la 8 ani de închisoare, iar Ion Ionescu la 7 ani și 6 luni. Cu pedepse mai mici, cuprinse între 5 ani și 6 luni și 1 an, au fost condamnați Mihai Roșulescu, Ion Matei, Constantin Botoroagă, Maria Agapie, Constantin Stingaciu, Mihaela Delcea, Paul Iliescu, Ilina Manciu, Ștefan Georgescu, Nicolae Mahaci și alții. Dreptatea a fost instituită, prejudiciul se recuperează, și s-a dovedit pentru încă o dată că toți cei care fug de muncă cinstită, se înfruptă din munca altora, nu au decît o singură răsplată : oprobiul public și pedeapsa dreaptă a legilor noastre.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

ȚĂRĂLUNGĂ OCTAVIAN : „După concediu"

Fugiți de la locul accidentului

Pentru Marin Panaitescu, ziua de 23 septembrie a început la ora 4,30 dimineața și s-a încheiat înainte de 6

Convins că e adevărat proverbul cu cel care se scoală de dimineață ca să ajungă departe, Marin Panaitescu din Valea Dragului, județul Ilfov, a început ziua de 23 septembrie în zori, coborînd din pat puțin după ora 4,30. A mai întîrziat prin bătătură vreo 10—15 minute, a îmbucat ceva în fugă, și-a controlat bicicleta, marca „Tohan", culoarea gri-verzuie, și-a înfundat căciula pe cap și, condus de nevastă pînă la poartă, a încălecat, îndreptîndu-se pe drumul județean 401 către Hrerești. N-avea cine știe ce treburi urgente, va declara mai tîrziu organelor de anchetă Ioana Panaitescu, dar cu judecata sănătoasă a oamenilor de la țară a considerat că e mai bine să le rezolve la primele ore ale zilei. Nu va fi așa. Pînă în data de 28 septembrie, cînd va deceda în secția de reanimare a Spitalului clinic numărul 9 din București, bătrînul din Valea Dragului nu va mai apuca nici măcar să vorbească, aflîndu-se permanent în comă. Ulterior, raportul de constatare medico-legală, semnat de medicul legist Dan Șchiopu, va nota că decesul „s-a datorat traumatismului cranio-cerebral cu contuzie și dilacerare de lob occipital stg. și contuzie pontimă (posibil în cadrul unui accident de circulație)".

Întrucît am încălecat, cu bună știință, legile cronologiei, permiteți-ne să ne întoarcem în zorii zilei de 23 septembrie. La cîteva minute după ieșirea din casă, Marin Panaitescu, circulînd absolut regulamentar, pe partea dreaptă a șoselei către București, a fost lovit din spate de un vehicul, fiind proiectat în șanț. Primul care l-a găsit a fost Dumitru Stoica, zis Mitică Zbancioc, dar acesta n-a avut prea multă vreme la dispoziție să vadă despre ce e vorba, grăbindu-se să ajungă la U.M.U.C. București, unde lucra și, firește, lucrează, ca macaragiu. L-a auzit pe cel căzut gemînd, dar a crezut că e beat. L-a oprit pe „băiatul lui Vasile Baicu" să cerceteze împreună despre ce e vorba, dar și acesta se afla în criză de timp, drept pentru care „deoarece și eu mă grăbeam să prind autobuzul, am plecat spre stație". Cam la un ceas după comiterea accidentului asistenta Elena Trofil a auzit vociferări, a ieșit din casă, a constatat cele întîmplate, s-a deplasat la sediul C.A.P.-ului și a sunat la Salvare. Era ora 6,05. La ora 8,25 va sosi mașina Salvării, iar la ora 9,50 victima va fi internată la Spitalul 9 din București, la neurochirurgie, în secția doctorului Vlad Ciurea, sub ochii neputincioși ai căruia va muri la 28 septembrie, adică 5 zile mai tîrziu.

Cam în același timp cu asistenta medicală, și-a făcut datoria și plutonierul Ștefan Catană, ajutorul șefului de post de miliție din Valea Dragului. Prompt, s-a deplasat la fața locului un echipaj al Miliției județului Ilfov format din locotenentul colonel Iosif Klein și locotenentul major Ilie Negoiță, care au trecut la cercetările de rigoare. Lămurindu-se repede că e vorba de un accident de circulație, în care făptașul, conducător auto al unui vehicul necunoscut, se făcea vinovat nu numai de lovirea bicicletistului, lovire care va deveni, de la 28 septembrie, „ucidere din culpă", ci și de părăsirea locului infracțiunii în scopul sustragerii urmăririi penale.

Datele obținute la fața locului nu erau prea numeroase. Pe portbagajul și pe aripa din spate a bicicletei victimei s-au găsit urme de vopsea albă și de vopsea verde, de unde concluzia firească a existenței unui autocamion, neapărat un autocamion după nivelul loviturii de pe aripa bicicletei, vopsit în alb și verde. Cum așa ceva e mai greu de admis, ofițerii de miliție au tras concluziile cele mai normale : bară de protecție vopsită la margine cu alb și aripă dreaptă vopsită cu verde. De asemenea, pe șosea, s-a mai descoperit o băltoacă de sînge provenind de la victimă și un fragment de plastic datorat, după o judecată logică, spargerii unui semnalizator. Cu aceste date, s-a pornit la căutarea șoferului criminal. S-au emis primele ipoteze. S-au urmărit mai multe piste, dar nici una n-a condus, la începutul cercetării încredințate locotenentului colonel Alois Giacomeli de la Serviciul de circulație al Inspectoratului județean Ilfov al Ministerului de Interne, la descoperirea vinovatului. Căutările au continuat zile și nopți în șir, verificîndu-se zeci de mașini, aria cercetărilor restrîngîndu-se treptat, pînă cînd, la 11 octombrie, adică la 18 zile de la comiterea accidentului, s-a încheiat, în prezența martorului Florea Dragomir din comuna Luica, un proces verbal de verificare a autocamionului 22 B 1578 aparținînd Autobazei 2 Giulești a Întreprinderii de Transporturi Auto din București. În fața șoferului Gheorghe Matei, născut la 3 noiembrie 1952 în Valea Dragului, s-a constatat că autocamionul „Bucegi" prezintă urme de lovire cu ciocanul pe aripa dreaptă, vopsită recent, precum și un semnalizator nou, de asemenea pe partea dreaptă, din față, a vehiculului. S-au recoltat urme de vopsea de pe corpul autocamionului și de pe aripă. Institutul de criminalistică al I.G.M.-ului confirmînd, 5 zile după întocmirea procesului verbal amintit și sub semnătura locotenentului inginer chimist Ion Geambașu, faptul că vopseaua găsită la locul accidentului din Valea Dragului și cea recoltată de pe autocamionul lui Gheorghe Matei sînt una și aceeași ! Analize profunde, verificarea spectrochimică și examenul de solubilitate, au furnizat organelor de anchetă probe înatacabile, în fața cărora șoferul vinovat n-a mai avut replică, recunoscîndu-și vina.

Iată cum s-a desfășurat, din cele ce știam de la localnici și din cele declarate de Gheorghe Matei, accidentul. Fără să aibă permisiunea autobazei, șoferul a venit simbătă seara în comuna natală, parcînd autocamionul în fața curții părintești. Duminică, Gheorghe Matei a luat parte la horă, petrecînd-o mai apoi acasă pe Mitana Velicu care a acceptat serenada tîrzie întrucît, după cum declara ea însăși, îl cunoștea „ca cetățean al comunei Valea Dragului și în calitate de cavaler". La despărțire, i-a promis fetei că o va lua dimineață pînă la București, unde tînăra trebuia să ajungă la începerea schimbului de la F.C.T.B., dar nu s-a ținut de cuvînt pentru simplul motiv că, în drum spre casa Mitanei Velicu, a comis accidentul terminat cu moartea unui consătean.

A văzut că l-a lovit pe Marin Panaitescu, drept pentru care a întors de două ori mașina pe șosea. O dată în fața Bufetului și o dată în fața S.M.A.-ului, dar n-a oprit să ajute victima, a cărei viață ar mai fi putut poate fi salvată de o intervenție imediată, de frică „să nu fie bătut de cetățeni". Credeți cumva că Gheorghe Matei s-a pierdut cu firea ? Nicidecum. A luat-o spre București, nu fără a face un mic ciubuc, urcînd în cabină 3 cetățeni, pe Dumitru Dicu și pe Ilie al lui Picipal din Vale precum și pe Nicolae Ion din Obedeni, cu care a ajuns în Capitală în nici un ceas, chiar dacă nu mergînd pe șosea, ci pe drumuri lăturalnice. Treaba asta suspectă, cu atît mai suspectă cu cît vestea accidentului se împrăștiase imediat, l-a mirat pe cei 3 însoțitori de ocazie, dar „nu ne-a interesat", ghilimele aparținînd lui Ilie al lui Picipal, după numele său adevărat Ilie Mițu.

La București, șoferul criminal și-a lăsat pasagerii la locurile dorite, doar plătiseră oamenii ! I, pe unul la garajul de la Dristor, pe altul la un complex din cartierul Apărătorii Patriei, iar pe ultimul lîngă Halele Obor, unde a constatat și spargerea semnalizatorului. Dar nici asta nu l-a descumpănit. A mers mai departe, a garat lîngă autobază, unde firește, nimeni nu l-a tras la răspundere pentru ținerea mașinii statului la domiciliul său timp de două zile, și-a luat foaia de parcurs și și-a văzut omul de treburi și de viața lui. Vreme de trei zile a lucrat pentru I.C.A.B., apoi i s-a defectat ambreiajul, desigur, „din ghinion", ocazie cu care a băgat autocamionul în garaj, căutînd să înlăture urmele accidentului. A înlocuit semnalizatorul spart, a ciocănit aripa și l-a rugat pe „nea Olteanu" să-i vopsească reparația cu pistolul, ceea ce vopsitorul a și făcut, dornic să bea și dînsul o bere !

Cum spuneam, totul a durat pînă în ziua de 11 octombrie, cînd organele de cercetare l-au descoperit, după îndelungi și costisitoare, ca bani, ca nervi și ca timp, căutări, trimițîndu-l acolo unde-l era locul : la tribunal. Condamnat la 3 ani de închisoare, Gheorghe Matei n-a vrut să țină cont de clemența instanței, ci a declarat recurs, scriind negru pe alb că „hotărîrea e nelegală, neflînd justă" ! ? ! Argumentele sale ? Unul singur, dar decisiv, demn să figureze în orice antologie a prostiei sau cinismului : „să se țină seama că am recunoscut cu toată sinceritatea... faptele comise" ! La dosar, magistrații au găsit lesne declarația fetei cu care șoferul „era în vorbă". Mitana Velicu, căreia a continuat să-i facă vizite și curte, umblînd cu fruntea sus pe ulițele satului, subliniind că, la multe zile după comiterea accidentului, șoferul în cauză „spune că nu poate ști el cine este autorul".

Desigur, nici prostia și nici cinismul n-au ajutat la nimic, decizia penală numărul 338 a Tribunalului județean Ilfov confirmînd definitiv decizia anterioară.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Între clasic și baroc (II)

Între Ulise și Don Quijote

Să ne imaginăm că s-ar putea multiplica, pînă în stadiul în care le-a lăsat Michelangelo, cele patru statui neterminate ale sclavilor gîndiți pentru mormîntul papei Iuliu al II-lea și aflate acum la Florența ; și că aceste blocuri de marmură ar fi încredințate unor sculptori pentru a duce fiecare, cum crede, la sfîrșit, trupurile abozate de marele florentin. Ar rezulta, cu siguranță, tot atîtea statui diferite și care, toate, ar trăda intențiile probabile ale lui Michelangelo. Altfel, arta nu și-ar justifica rațiunea de a cere fiecărei inimi să aleagă în fața acestui soare care, în aceeași măsură, ne umple de recunoștință și de melancolie... Renașterea a văzut în Michelangelo un rival al lui Rafael, cînd, de fapt, el era un rival al zeilor. Cel care picta pe tavanul Sixtinei, Geneza nu descria o legendă, ci recrea lumea după gustul său. Și dacă acest gust n-a fost pe placul lui El Greco, el nu e mai puțin o dovadă a speranțelor artei.

Dar aici dilema abia începe. Totul depinde de ceea ce alegem privind brațele Atenei. Căci conflictul dintre clasic și baroc nu e numai estetic. Viața lui Caravaggio, de pildă, e tot atît de barocă precum este opera lui. Și există o etică barocă, așa după cum există o etică a clasicismului.

Înțelepciunea clasică pretinde că, de fapt, nici o bețe n-are în ea nimic îndrăznel. Pentru că singurul curaj adevărat e să refuzi dezordinea și să înveți frumusețea măsurii. În schimb cei care sînt de partea excesului sînt gata să argumenteze că orice fericire e puțin barocă. Pentru că ea nu vrea să i se vorbească despre limite, ci despre aripi. Înainte de a crede în Anteu, adaugă ei, trebuie să-l iubim pe Icar. Numai cine poartă în sine o aripă cunoaște prețul adevărat al fidelității. Drumul spre dragoste pentru pămîntul pe care mergem trece prin iluzia de a-l învinge cu ajutorul unei aripi. Și ca să-l putem judeca pe Don Quijote, trebuie să știm cum arată lumea văzută prin ochii lui.

Lorenzo Magnificul spunea despre cei care, după părerea sa, alergau după himere : „Voi ridicați scări spre cer, iar eu le sprijin de pămînt, ca nu cumva, zburînd prea sus, să cad". E, aici, mărturisită fără echivoc morala clasicismului, însă într-un fel neseducător. Chiar pasiunile cele mai pămîntene n-ar vrea, probabil, să calce în picioare ideea de aripă, să renunțe deschis și definitiv la posibilitatea ca într-o zi să aleagă zborul.

Grecii au fost mai prudenți. Ei l-au lăsat pe Ulise să demonstreze că țărmul nu e sfîrșitul mării, ci justificarea ei. Triumfînd asupra mării, țărmul o scoate din dezordine. Îi dă o formă, ca unei statui. După aceea, cum se întîmplă și în arta greacă, inima unui om poate fi în stare să învingă rătăcirile și singurătatea.

Pentru Ulise țărmul devine măsura tuturor lucrurilor. Pentru Don Quijote măsura tuturor lucrurilor este iluzia. Amîndoi cunosc rătăcirea. Dar Ulise are un țărm al lui. Unde se poate retrage și, deci, sustrage iluziei. De partea lui Don Quijote nu e decît iluzia. El nu are nici un țărm și de aceea iluzia devine tragică.

În fond dacă marea e o eroare, ne spune Ulise, avem țărmul. Adică tot ceea ce merită să fie iubit. Și dacă omul e un zeu care moare, grecii l-au inventat pe zei tocmai ca să ne vorbească despre cei care mor. Ei nu ignorau suferința, dar o limitau. Prezența continuă a scutului lîngă lance nu-i îngăduie acesteia să se transforme în aripă, însă o apără de neant. Lancea se înalță numai cît trebuie să nu uite că datoria ei e să apere frumusețea omului și a lumii.

Astfel, Ulise a descoperit mările numai pentru a le da un țărm. El ne-a învățat că n-am putea iubi o mare fără s-o limităm. Ceea ce ne dă puterea s-o iubim este tocmai țărmul.

Don Quijote, în schimb, ne va îndemna să urmărim cum se lungesc umbrele pe măsură ce soarele declină. Cînd fericirea poate depinde de o aripă. Sau moartea. În definitiv, cine obiectează constructorilor piramidelor că au crezut într-o himeră ? Akhenaton a adus în templul soarelui o inimă și o iluzie. A fost totuși destul ca să înfrunte posteritatea mai eficace decît alți faraoni.

Ar trebui, poate, să ne amintim că, după Nietzsche, concepția frumosului la greci s-a născut din durere. Un pictor, Braque, a spus același lucru. Arta e o rană transformată în lumină, declara el. Așadar, zeii senini ai grecilor nu sînt decît niște oameni care au trecut pragul artei. Răni care s-au transformat în lumină. Uneori, Renașterea și mai tîrziu arta neoclasică s-au lăsat fascinate de lumină și n-au mai simțit rana. De aici și explicația unor eșecuri, cînd liniștea statuilor nu e decît o oboseală luminoasă.

Ulise a cucerit și el prin suferință un adevăr. Țărmul lui este o eroare transformată în lumină. Dar întorcînd privirile în sens contrar, vom descoperi că apostolii din pînzele lui Caravaggio au picioarele umflate de drum, ca și cele ale lui Don Quijote. Sau filozoful lui Rembrandt ezitînd între umbră și lumină, enigmatic. Și de ce-ar trebui găsită o vină aici ?

Deocamdată, n-aș vrea să mă grăbesc să renunț. Romanticii au aflat că soarele poate arde uneori atît de intens încît să devină negru. Însă admirînd statuile grecești, pot să cer partea mea din lumina ce inundă cerul și arborii. Și iubindu-i pe cei care au iubit excesiv, să mă întreb dacă din locul unde mă gîndesc la fericire se mai vede țărmul.

Căci să privim, de pildă, Victoria din Samotrace, capodopera sculpturii elenistice. Marmura ne-o arată pe zeiță oprindu-se la prova unei corăbii, cu aripile mari, desfășurate, simțind încă vîntul puternic împotriva căruia înaintează. Capul nu se vede. Numai aripile care țin loc de mîini. Zeița s-a transformat parcă într-o aripă. Și dacă există o victorie aici, ea aparține zborului. Trupul nu mai e decît un pretext al aripei. Fără figură, fără mîini, Victoria din Samotrace nu are nevoie decît de această aripă pe care o ridică în văzduh ca pe o lance. Lancea Atenei, transformată în aripă. Ea pare să dezmintă tot ce-am crezut despre echilibru.

Și totuși, o întrebare rămîne. Ce va clădi această victorie fără mîini ? Ea face, desigur, să biruie zborul, dar aceasta nu e de ajuns. Undeva pe un țărm zeița trebuie să se oprească. Nu va putea zbura continuu și nici nu va putea să rămînă o veșnicie la prova corăbiei care o poartă pe mare. Va descoperi ca și Ulise că o adevărată victorie are nevoie de un țărm și de mîini pentru a clădi. Firește, grecii au avut dreptate, o aripă ne e necesară pentru a ne distinge de pietre și de șerpi. Dar destinul nostru nu este cerul, ci pămîntul ; nu este rătăcirea, ci dragostea ; nu este aripa, ci mîna care mîngîie și clădește. Și dacă este așa, ar trebui ca aripa să înceapă s-o doară pe zeiță. Pînă la urmă Victoria din Samotrace ne va dezvălui o întîngere. Și în loc de aripă, ea flutură în bătaia vîntului un fanț. Nu voi disprețui niciodată încăpățînarea lui Don Quijote, dar fericirea ne cere o inimă capabilă să prețuiască fidelitatea. Pentru că nu cred că măreția unei credințe se măsoară, cum s-a spus, cu îndoielile ei. Măreția Eladei nu se măsoară cu filozofia scepticilor, ci cu armonia Parthenonului.

OCTAVIAN PALER ■

Despre tele-fisiune

Nu de dragul unui simplu joc de cuvinte am scris titlul de mai sus cum l-am scris, ci din temeiuri mult mai adînci. Filozofi de autoritate mondială, sociologi de reputație unanim recunoscută, specialiști în științele comunicării, de prestigiu academice, susțin că apariția televiziunii a fost tot atît de importantă, pentru civilizația contemporană, ca fisiunea nucleară, în planul științelor.

Deunăzi am aflat cîteva date : un american mediu își petrece, aproximativ, nouă ani din viață în fața micului ecran. Un pedagog canadian, de renume internațional, susține că nivelul intelectual al unui copil de cinci ani, de astăzi, e mai înalt decît al unui copil de opt ani, de acum cincizeci de ani, și asta, în primul rînd, din pricina televiziunii. Și argumentele pot fi înmulțite. N-avem sentimentul că sînt necesare.

În ultimele două săptămîni programele posturilor noastre de televiziune au înregistrat o îmbunătățire substanțială. Drumul este bun dar mai e enorm de făcut. Mă gîndesc, în primul rînd, la așa-zisele reportaje de „producție". De ani de zile, cu o îndărătnicie dezarmantă, lucrurile se petrec în felul următor : pe micul ecran sînt arătate niște hale, sau niște macarale, sau niște roți care se învîrtesc, în timp ce vocea unui crainic plictisit cerne, cu intonații de tîrcovnic, un text — același de ani de zile — monoton, cenușiu, anost, lipsit de orice interes și, ceea ce este și mai grav, fără nici o legătură de idee sau sentiment cu ceea ce se vede pe ecran. Un cuvînt despre așa-zisele „mese rotunde". Sînt emisiuni care ar putea fi urmărite cu un mare interes, dacă ar fi pregătite cu inteligență și pricepere. Ce se întîmplă însă de cele mai multe ori ? Se alege un subiect — despre „productivitatea muncii", despre „comanda socială" în literatură sau despre „igiena ca factor social", și în jurul acestor subiecte — toate importante — sînt convocați patru specialiști în materie. Odată instalați în jurul „mesei rotunde", tu, telespectator inocent, începi să nutrești speranța că vei asista la o dezbatere pasionantă. Ce se petrece în realitate ? Fiecare participant la discuție vorbește în legea lui, întrerupt, formal, de un altul, care deși își începe discursul cu vorbele „eu n-aș fi de acord", observi că, de fapt, nu se opune la ceea ce a spus primul. După un timp, intră pe fir al treilea vorbitor cu o dizertație fără nici o legătură cu tema, în timp ce al patrulea specialist — simulînd și el opoziția la ce s-a spus pînă atunci — se simte obligat să pună la punct niște afirmații care nu s-au făcut, ca să pregătească o concluzie care n-are nici în clin, nici în mînecă cu tot ce s-a dezbătut înainte. Iar tu, telespectatorul nevinovat, ai impresia certă că ai asistat la un dialog al surzilor.

Nu e păcat de atîția kilometri de peliculă cheltuită inutil și de attîtea ore de emisiune prăpădite de pomană ?

AUREL BARANGA ■

Cronica spectacolelor

Farsă în sezon mort

La „Hotel Zodia Gemenilor", în mediul larvar și edulcorat al personalului „de bord" — recepționer, barmană, liftier, femeie de serviciu — deprins cu guma de mestecat, cu whisky-ul, cu țigările Kent și diligențele pentru șpert pe lîngă străini, trei gemeni declanșează o farsă cu urmări dintre cele mai spumoase. Valentin Munteanu, autorul farsei, a luat o țeavă cu armă întortocheată, descoperită de el într-un raft de bibliotecă de pe vremea bunicilor noștri și a fanfarelor militare din grădinile publice, a închis ochii și a tras, omorînd de rîs, din cîteva focuri, două sute de spectatori. Trei gemeni, în plin sezon mort, pe un litoral ciuruit de ploi, își vizitează tatăl (aflat în sanatoriu), care împlinește 70 de ani cu junghiuri și reumatism lîngă o prietenă din copilărie, doamna Robinson, ardeleancă de profesie, și cetățeancă americană, nemăritată, ca stare civilă, turistă excentrică sedusă de reclama împachetărilor cu nămol și de nostalgia plaiurilor verzi din Sanislău. Gemenii vin pe rînd, se precipită prin holul hotelului. Îi cumpără tatălui lor același cadou : o mașină de ras electrică reglată pe 110 volți ; vin urmăriți de plutonierul Rîndunică de la miliție care e atras în speciala de unul dintre ei, devenit întîmplător un simpatic infractor ; vin, sparg în țăndări viața unei taxatoare de autobuz din Brașov și logodnică încăpățînată, asistă la demersurile matrimoniale ale barmanei pe lîngă un italian cu dicționar de conversație, chelie, 60 de ani, cinci copii, o nevastă calabreză și ...uite-așa, viața la hotel „Zodia Gemenilor" devine agitată, patetică, grotescă și cu tensiune arterială. Farsa e abil rostogolită, răsturnările de situație sînt explozive, replicile scăpate ca din revolver cu capse sau dintr-o sticluță cu lavandă triplă, personajele sînt adeseori pline de vulgaritățipe măsura mediului investigat, uneori inteligente, dar cu „academie" de bulevard. În felul acesta, Valentin Munteanu, cu o tehnică dramaturgică demnă de invidiat, ne face harcea-parcea, ne face să uităm timp de două ore de urmările smogului, de aglomerația din tramvai, de neînțelegerile cu șeful de birou, de mofturile soților care vor blană de vizon, de Turnul Londrei, de insula Hawai, de monstrul din Loch Ness, de Golfstream etc. Evident, satira lui e doar cu praf de scărpinat, ținta e mișcătoare și confuză, dar cu un oarecare avertisment : atenție la gemeni ! Dacă nici gemenii nu seamănă pînă la urmă unii cu alții, ce ne facem, domnule, cu ceilalți oameni ? Cum dracu' de nu seamănă ei unii cu alții, așa cum am vrea noi, buni, cinstiți, onești, pozitivi și științifico-fantastici ? Îi mulțumim lui Valentin Munteanu că ne-a lăsat să rîdem liniștiți timp de două ore, la Teatrul Giulești, chiar lîngă calea ferată, îi mulțumim că ne-a făcut să rîdem ca să crape de ciudă toți dramaturgii care se încruntă la noi și storc lămîie din cușca sufleurului. Le mulțumim lui Paul Ioachim, Rodicăi Mandache, lui Geo Costiniu și Ion Anghel, Astrei Dan, lui Traian Dănceanu, Tatianei Oller și chiar lui Ștefan Mihăilescu Brăila, pentru hazul lor, pentru faptul că nu și-au pierdut între timp, jucînd, ceea ce e esențial, umorul existenței. Tudor Mărăscu a reglat spectacolul cu ceasul de mînă pe masă și cu un tonomat defect. Păcat, uneori am fi vrut ca să respirăm totuși puțin după attîtea surprize și să ascultăm muzica aceea lejeră, inspirat aleasă, pînă la sfîrșit. Altfel, reprezentația e regizată exact, în ton cu farsa.

A. DOHOTARU ■

Cronica filmului

Expresul bulgărilor de zăpadă

Încercînd a povesti acest film, nu poți evita a reproduce două momente „cheie" : primul ar fi acela în care o tînără și relativ numeroasă familie este terorizată, în plină noapte, de un urs ; al doilea, cel în care o locomotivă cu vechi state de funcționare — transformată ad-hoc în sanie — traversează parterul unui hotel montan făcînd praf și pulbere tot ce întîlnește în cale. Sînt numai două, repet, din acele momente **catastrofice**, în sensul caracteristic filmelor lui Walt Disney, din care face parte și această ultimă producție ce rulează pe ecranele noastre — însemnînd, de fapt, un imens hohot de rîs !

Film de divertisment — film declarat ca atare, EXPRESUL BULGĂRILOR DE ZĂPADĂ (regia **Norman Tokar**) place, încintă, te face să dorești să-l revezi oricînd. Ceea ce mi se pare însă cu mult mai important la acest gen de producții, la producțiile acestei veritabile „școli" care se numește Disney, este — dincolo de faptul că aici există o echipă de realizatori deosebit de talentați și totodată buni cunoscători ai gustului public — un bun-simț aparte, o căldură cu care ei știu să întîmpine spectatorul de toate vîrstele.

Dezlănțuiți într-un comic nebun, autorii acestui film readuc — într-un film jucat cu actori (și un cîine, o delicioasă namilă canină Saint Bernard) — agitația, zăpăceala vizuală, „catastroficul" celebrelor desene animate cu Donald Duck, Pluto, Mickey Mouse și compania.

Permanent captivant, educativ fără ostentație, uneori atingînd accente de critică socială, „Expresul" dovedește o dată în plus temeinicia, seriozitatea profesională cu care filmul de divertisment — **veritabilul** film de divertisment — este tratat de cei din echipa studiourilor Disney. Acest Expres al bulgărilor — cu echipa sa de foarte buni interpreți, cu imaginile montane, cu dragostea de natură pe care o evidențiază fiecare cadru — și mai ales cu acel imens hohot de rîs sănătos, tonic, pe care îl produce — reprezintă, categoric, o reușită ce nu ne poate fi decît dragă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

„Nu e nevoie de vorbe!"

— Mircea Vintilă, ne cunoaștem de atîta vreme și, uite, nu știu cum se face că, deși asemenea altor iubitori de folk, te prețuiesc și știu și recunosc exact care este locul tău de cîntor al acestui nou gen poetico-muzical la noi, nu știu cum se face deci că, în ciuda unor nenumărate ocazii, acesta este în fond primul interviu pe care ți-l solicit și care urmează să fie publicat în „Flacăra", revista la care tu ești atît de iubit. Am impresia că nu-ți prea place publicitatea. De atîtea ori mi-ai cerut să nu scriu despre tine, sau, îmi amintesc, să nu te prezint prea laudativ la cîte un concert de muzică pop și folk. În numărul trecut al revistei noastre, Valeriu Sterian își mărturisea cu nonșalanță timiditatea. Mutatis mutandis, mi-e temă ca nu cumva să-mi spui că ești un temerar incorigibil, un tip tare, plin de sine și cu sînge rece, imagine care nu se acordă deloc cu modestia ta, cu firea ta adevărată, cu bunul tău simț și cu sfiala, păstrate intacte în ciuda unei popularități de aproape doi ani în continuă creștere. Ce fel de om ești tu, în fond ?

— Iată, ți-aș propune să pornim discuția noastră reamintindu-ne cîteva din versurile ultimului meu cîntec lansat la cea de a 200-a ședință a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, ținută la Cluj-Napoca, „Dor de singurătate" : **„Poate sîntem toți în culpă / Că nici nu ne știm pe nume, / Și ce loc puțin ocupă / Inima de om pe lume ! / / Cu o grea melancolie, / Oameni maximi, oameni minimi / Să-mi păstrați, vă rog, și mie / Locul tristei mele inimi /"**. Sînt versuri de Adrian Păunescu, care îmi plac foarte mult, în care mă regăsesc chiar, deși nu pot spune că sînt chiar un singuratic. Particip la cenaclul Flacăra de la a doua ședință (la Cluj-Napoca am aniversat trei ani de la debutul meu în cenaclu) și resimt de fiecare dată aceeași bucurie și emoție ca în prima zi. Mai mult, mă simt în cenaclu ca într-un loc familiar și pe cei mai mulți dintre colegii mei de muncă și, desigur, pe tinerii spectatori care vin mereu, cu aceeași extremă bucurie, îi consider ca pe niște frați. După atîtea manifestări publice, după turnee, după contactele cu tinerii din diferite domenii de activitate, din uzine, din fabrici, din școli și facultăți — pentru că tu știi prea bine, eu nu refuz niciodată o invitație — resimt cîteodată nevoia să mă retrag undeva într-un loc liniștit, unde să mă regăsesc pe mine însumi, să meditez, să schițez melodii noi, să mă gîndesc la cîntece noi pornind uneori de la fapte de viață la care am fost martor.

— Și totuși nu mi-ai spus ce crezi despre tine ? Cititorii vor fi interesați să afle cum te vezi tu, muzicianul despre care marele actor Radu Beligan spunea : „Este pur și simplu o revelație pentru mine acest tînăr cîntăreț popular care la început dă impresia că face un lucru facil și ajunge la adîncimi pline de semnificație, de mare valoare estetică... Îl felicit pe Mircea Vintilă și-i doresc succes. Are un farmec, o sensibilitate și o modestie pe care aș dori să nu le piardă".

— Aș vrea să mă crezi, trebuie să mă crezi, că îmi place atît de mult să cînt ! Și că eu mă pot exprima cel mai bine prin cîntecele mele și nu prin vorbe despre mine, fie că-mi aparțin, fie că sînt spuse de altul ; de fapt cronicile cenaclului Flacăra, semnate de Traian Stoica sau acum de Eugen Seceleanu, au oglindit cu multă fidelitate activitatea mea din ultimii trei ani, de fapt cea mai fecundă perioadă de creație.

— Bine, te cred. Dar crede-mă și tu că publicul vrea să cunoască amănunte despre viața și creația unui folkist îndrăgit, direct la persoana întîi și nu la persoana a treia, relatate de un cronicar fie el cît de talentat. Revin : cum ești tu cu adevărat ?

— Tu revii, iar eu repet : nu e nevoie de vorbe ! Cîntecele mele spun aproape totul despre mine.

— Și atunci ce rămîne nespus ?

— Știi ce ? În fond sînt un om ca oricare altul și care are bucuriile, aspirațiile, tristețile inerente atît vîrstei cît și activității mele de cîntăreț, cărora, după cum știi, m-am dedicat.

— Ești fericit Mircea Vintilă ?

— Da. Am în primul rînd satisfacția extremă că arta mea își găsește auditoriul și locul potrivit în contextul artei noastre socialiste, o artă liberă să-și afle forma de exprimare cea mai potrivită. Ceea ce e dovedit prin faptul că noi am ales ca modalitate de expresie folkul care sună, lingvistic vorbind, atît de occidental, dar care în fond și-a găsit un sunet al lui, pur românesc. Mai sînt fericit că există cenaclul Flacăra și că fac și eu parte din el ! Mă bucur că mii de tineri și nu numai tineri vin aici cu inimile curate, cu emoție, ca să se hrănească din idelile majore ale spiritualității epocii noastre, idei exprimate într-un spirit creator, de emulație, printr-o artă directă, simplă, nesofisticată, eliberată de orice prejudecăți, dar și de orice ambiții formale, ca și de cele mărunte, meschine, pecuniare. Noi profesăm aici o artă izvorîndă din conștiința noastră de artiști-cetățeni. Dreptul nostru de viză îl dă libertatea responsabilă, autoexigența și nu o comisie de funcționari. Nimeni nu ne impune forma. Iar conținutul îl alegem noi : sentimente, gînduri și năzuințe aparținînd întregului nostru popor. Muzica tînără este, fără îndoială, fenomenul care pasionează pe mulți ; ea încearcă să redea emoțiile, bucuriile, sinceritatea și aspirațiile tineretului nostru, dorința sa de mai bine, reușind totodată să îmbine o melodie frumoasă cu cuvinte care spun ceva, legate fiind de sensibilitatea și bogăția spirituală a românului. E aceasta un cîștig al artei sunetelor la noi, pe care în zadar se fac a nu-l vedea bătrînii „maeștri" de „lejeră".

— Apropo de cuvinte, de text ; mulți se întreabă de ce majoritatea cîntecelor tale sînt scrise pe versurile poetului Adrian Păunescu ?

— Eu am lucrat multe din cîntecele mele împreună cu **poetul** Adrian Păunescu și nu cu **redactorul-șef** al revistei ori **conducătorul** cenaclului Flacăra. Ele sînt rezultatul unei conlucrări care durează de trei ani. Au fost compuse odată, muzică și text, în mașină, în tren, pe un colț de masă, în diferite locuri din țară unde ne aflam în turneu și chiar în redacție la ore tîrzii din noapte. A nu se înțelege deci că am apelat la volumele sale de versuri ca la un panaceu, așa cum, trebuie s-o recunosc, procedează unii dintre începătorii în ale folkului, aspirînd în acest mod la un loc cald în cenaclu. Îi asigur că nu așa vor avea succes. Îl cunosc prea bine pe conducătorul cenaclului, astfel că pot afirma că numai printr-o muncă susținută, prin superioara înțelegere a poeziei și tratarea ei adecvată în linii melodice și armonii, prin aderența sinceră la ideile noastre, numai așa pot deveni membri ai cenaclului. Indiferent pe versurile cărui poet compun, cu condiția însă să fie vorba de poezie valoroasă.

— Pe care dintre cîntecele tale le preferi ?

— **Lordul John**, pentru că e cîntecul meu de debut în cenaclu ; **Pămîntul deocamdată**, care abordează o problematică acută astăzi și de care mi-am adus aminte cu emoție la Cluj-Napoca, unde a fost cîntat prima oară anul trecut de o sală întreagă, „singură", doar cu acompaniamentul meu la chitară ; **Bade Ioane**, pentru că de fapt fiecare dintre noi, asemenea părinților noștri, sîntem un fel de Badea Ion, cu sufletul, cu fapta și cu gîndul, chiar dacă ne petrecem concediile la munte sau la mare, ceea ce Badea Ion, simbolul țăranului român, așa cum spunea un prieten de-al meu, nu a reușit niciodată pentru că a fost, fie vară, fie iarnă, ocupat cu muncile cîmpului.

NICOLAE SPIRESCU ■

Cîntece compuse și interpretate de MIRCEA VINTILĂ

Lordul John, pe versuri de George Coșbuc; **Pintea năzdrăvanul** ; **Un om pe niște scări**, pe versuri de Adrian Păunescu ; **Balada murgului**, pe versuri de St. O. Iosif ; **Romanța cheii**, pe versuri de Ion Minulescu ; **Păsărulica**, prelucrare populară ; **Constantin și Veronica**, pe versuri proprii ; **Contradicții de familie**, pe versuri proprii ; **Pasărea cu zborul rece**, pe versuri de Dorin Tudoran ; **Osebite anecdote**, pe texte de Anton Pann ; **Miruna**, pe versuri proprii ; **Dulce Românie, Eroii, Hanul lui Manuc, Pămîntul deocamdată, Crezul meu, Biografie, Proverbe, Doina, Bau-bau, Cîntăreții disperați, Comerțul imposibil, Făt-Frumos** — toate pe versuri de Adrian Păunescu ; **Mieiul**, pe versuri populare prelucrate de Adrian Păunescu ; **Bade Ioane**, pe versuri de Tudor Arghezi. **Dor de singurătate**, pe versuri de Adrian Păunescu.

Din fotoliul spectatorului

Pădurea vulturilor

Opera română din Cluj-Napoca și-a deschis actuala stagiune cu drama muzicală a lui Tudor Jarda, **Pădurea vulturilor**. Premiera absolută a operei a fost găzduită tot de scena lirică clujeană cu un deceniu și jumătate în urmă. Versiunea inițială într-un act fusese reprezentată apoi la Timișoara, Galați și Constanța.

Actuala versiune în trei acte nu înseamnă doar împlinirea valorică a operei ci este, în același timp, și un moment important pe traiectoria creatoare a compozitorului. **Pădurea vulturilor**, cea de acum, se caracterizează prin invenție melodică mai bogat nuanțată, prin efecte sonore de un mai profund dramatism, printr-o orchestrație de exigență simfonică.

Muzica lui Tudor Jarda are două surse de inspirație : tezaurul folcloric muzical transilvan de o generozitate inepuizabilă și cîntecul tradițional revoluționar. Citatul folcloric este introdus în textura melodică a operei fără ostentație, organic. Aria Mamei (interpretată de excelenta mezzosoprană Milca Nistor), Jelui-m-aș și n-am cui, are ca „materie primă muzicală" un bocet ardelenesc autentic. Universul melodic inedit al doinelor se regăsește, de asemenea, în cîntecul de leagăn din tabloul trei al actului întîi.

Cîntecul tradițional revoluționar este convertit de Tudor Jarda în muzică vocal-simfonică de mare forță expresivă. Tocmai din acest motiv, un punct forte al reprezentației este evoluția corului sub îndrumarea maestrului de cor Emil Maxim.

Orchestra a primit un rol deosebit în economia dramei muzicale. Se poate spune chiar că orchestra are o pondere dramatică de excepție, avînd investitura unui personaj de prim rang care se impune cu valențe proprii în realizarea atmosferei spectacolului. Utilizînd sugestiv percuția, interludiile orchestrale au un pronunțat rol dramatic.

Libretul izbutit al tandemului Corneliu Rusu—Pompiliu Gilmeanu se inspiră dintr-un episod real al trecutului de luptă al Partidului Comunist Român. Acțiunea (care are puternice accente de romantism revoluționar) se petrece în zilele fierbinți ale insurecției din 1944.

În regia lui Alexandru Szinberger se relifează inspirat valențele muzicii și ale textului deopotrivă. Tablourile compuse cu simț scenic sigur și cultivat, mișcarea artistică și funcțională a maselor în decorul monumental al lui Silviu Bogdan, mizanscena în general poartă amprenta de stil a unui travaliu regizoral cizelat, cultivînd amănuntul semnificativ.

Prezența la pupitrul dirijorului a compozitorului însuși a majorat interesul stîrnit de premieră.

Paramon Maftei, Maria Mureșan, Milca Nistor, Titus Paulic, Vasile Bărbieru, Alexandru Köpeczi, Casian Chiorean, Ion Iercoșan, Sonia Postelnicu și Marcel Tigăreanu alcătuiesc o distribuție echilibrată, cu valori interpretative și vocale demne de reținut.

„Pădurea vulturilor" — care în cadrul unui turneu a-a bucurat de succes și în fața publicului din Bratislava și Kossice — sporește prestigiul artistic al Operei române din Cluj-Napoca.

AL. COVACI ■

Stagiune artistică la Rîmnicu-Vîlcea

Toamnă lungă și frumoasă, ca nici una alta, am spune, parafrazînd poetul. Acum, oamenii țării sînt angajați în efortul bărbătesc și mîndru de strîngere a roadelor pămîntului și ele mai bogate ca oricînd. Și dacă anul '76 este cel mai rodnic, el va însemna totodată și declanșarea la scară națională a tuturor energiilor noastre spirituale și canalizarea lor într-un festival cu rezonanță în memoria noastră afectivă: **CÎNTAREA ROMÂNIEI**. Acest festival va fi un prilej de aleasă sărbătoare a spiritului românesc: va fi acest festival un prilej fericit de manifestare, în toată plenitudinea, spontaneitatea și strălucirea lui, a talentului românesc. Și va mai fi acest festival minunatul cadru de emulație, dorit, al scrierii Epopeii noastre naționale ce va rămîne peste veacuri mărturie grăitoare a unei istorii zbuciumate, dar curate, a unui destin ce-și află acum împlinirea binemeritată. Și orice act artistic — fie el cîntec sincer izvorînd spre soare, sau dans al bucuriei noastre, sau rostire românească pentru minte și inimă — se va constitui într-o filă de epopee.

Iată, de pildă, într-un oraș frumos din subcarpați, și în județul care are drept capitală acest oraș al sîrguinței, a prins viață o inițiativă splendidă. Orașul se cheamă Rîmnicu Vîlcea, iar inițiativa pornită încă de anul trecut din partea Comitetului județean Vîlcea al P.C.R. are ca obiect organizarea unei stagiuni permanente de spectacole în acest județ și-n capitala lui. Astfel că pentru prima oară gongul inaugural al stagiunii de spectacole și concerte 1976—1977 a bătut și la Rîmnicu Vîlcea, ca și la Călimănești, la Drăgășani sau la Băbeni. Ceea ce înseamnă că vîlcenii vor putea viziona și audia la ei acasă cel puțin trei manifestări teatrale sau muzicale purtînd girul unor prestigioase instituții artistice din Capitală, cum sînt Teatrul Național, Opera română, Filarmonica „George Enescu", Teatrul de stat de operetă, Teatrele de comedie, „C. Nottara", „Lucia Sturdza Bulandra", Conservatorul „Ciprian Porumbescu" și din țară, Teatrul „Al. Davila" din Pitești, Teatrul de stat din Sibiu ș.a. Este, s-o recunoaștem, un lucru ce pare destul de simplu și la îndemîna oricărui impresar mai abil. Dar numai la prima vedere. Pentru că la Rîmnicu Vîlcea, la Drăgășani sau la Călimănești, teatrele nu vor veni în turneu cu orice titlu de spectacol, ales pe motive financiare sau pe considerentul unor montări ușoare. Nu. Stagiunea permanentă teatrală și muzicală la Rîmnicu Vîlcea — cum sună mai exact titulatura — înseamnă o stagiune artistică sui-generis, care trebuie să răspundă unor principii artistice, ideologice și educative. Într-un județ în care teatrul și muzica au vechi tradiții, într-un județ al societăților literare și al festivalului „Cîntecele Oltului", într-un județ unde se înregistrează mari succese în ocrotirea și valorificarea tezaurului folcloric, într-un județ de unde au pornit atîția cărturari de seamă — spectatorii nu agreează orice fel de spectacol. Aici sînt interzise de opinia publică șușanelele, improvizațiile, spectacolele facile și de divertisment minor, spectacole fără acoperire artistică. Aici au drept de viză autentică spectacolele-eveniment, concertele de calitate. Atunci cînd, la sediu, unele instituții artistice coboară uneori ștacheta exigenței spre a-și oăstra cu orice chip un public adesea obosit, cum se mai întîmplă, ori snob, cum e mai rău, la Rîmnicu Vîlcea, la Drăgășani, sau la Băbeni arta cea mare, arta cea cultă, coboară în Agora, unde e primită cu respectul și dragostea cuvenite. Această stagiune permanentă la Rîmnicu Vîlcea — pentru a cărei transpunere în viață, meritele inițiatorilor și, printre ei, Constantin Dinculescu, secretar al Comitetului județean Vîlcea al P.C.R., își află răsplata în bucuria pe care o produce arta adevărată în sufletele oamenilor adevărați — este un autentic act de cultură.

La Rîmnicu Vîlcea se întoarce acum o filă din istoria Epopeii naționale. La Rîmnicu Vîlcea, ca dealtfel, pe întreg cuprinsul țării, **Cîntarea României** a început.

S. NICOLAE ■

În curînd

ALMANAHUL FLACĂRA

416 pagini, în culori și alb-negru, vi se deschid cu un sumar variat, de la știrea de cîteva rînduri la romanul de aventuri de largă respirație

Anul acesta Almanahul Flacăra este de fapt ALMANAHUL REVISTELOR FLACĂRA ȘI REBUS, deci două almanahuri într-unul singur !

Almanahul Flacăra, 416 pagini — 25 lei

Incredibilele fapte ale unui director de școală

O scrisoare venită la redacție avea să mă conducă, de curînd, la Grupul școlar „Electroprecizia" de pe lîngă uzina cu același nume din Săcele-Brașov. Scrisoarea sesiza, printre altele, urmări dramatice — în viața unor eleve — ale lipsei de supraveghere și ale imoralității, precum și grave, aproape incredibile abuzuri ale directorului. Ce era însă într-adevăr de crezut și ce nu, aveam să-mi dau seama abia la Săcele.

Călin Gane, profesor, diriginte în anul școlar trecut, al clasei 206, în care era și eleva E. M. : „Am aflat în vară că E. M. este însărcinată. Am vorbit cu ea. Am întrebat-o cum s-a întîmplat. Vă spun, ea nu mai stătea în internat din anul I. Am vorbit cu tovarășul director Josan. Eu am stăruit s-o lăsăm să termine școala, adică să urmeze și anul III, ca să se califice. Tovarășul director n-a acceptat. I-am spus elevei să caute și ea o soluție, să se intereseze dacă nu se poate califica la locul de muncă în vreo întreprindere din Brașov ori din altă parte. N-a găsit. Un alt „caz" din aceeași clasă este eleva V.M. Nu s-a prezentat la corigență ; n-a venit la practică. Am scris părinților să vină **să clarificăm** (s.n.) Eleva este **în situația de a rămîne repetentă din cauza absențelor"** (s.n.).

Petru Drăghici, maistru-instructor, diriginte clasei 201 : „Da, știu, cum să nu, despre elevele B.P. și R.I. De la cea dintîi am și o declarație scrisă, în care povestește o noapte petrecută cu mai mulți băieți. Ea zice că n-a pățit, pînă la urmă, nimic. Eu, cum s-o duc la medic ? Cealaltă n-a mai venit la internat de la 15 septembrie. Am aflat că stă în Săcele. Am trimis s-o cheme, dar n-a venit".

Virginia Gornea, profesoară : „Nu e prima oară cînd avem de-a face cu asemenea cazuri. Acum patru ani, ne-am trezit cu o elevă din anul al III-lea că era însărcinată în luna a II-a. După concediul medical necesar pentru naștere a dat diferențele și a terminat. A fost examinată după 15 iunie 1972, după ce terminase clasa ei"...

Florica Răglean, pedagog : „Într-o noapte din iarna acestui an, pe la ora trei, m-am trezit că bătea cineva în ușă. Pentru că bătăile deveneau insuportabile, am deschis. Erau tovarășul director Josan împreună cu un tovarăș inspector Chițoescu, din Ministerul Industriei Constructoare de Mașini și Utilaj Electric, căruia îi este subordonată școala. Întrebau, închipuiți-vă, la ora aceea, ce pedagog este de serviciu. Erau în prea vizibilă stare de ebrietate. Apoi au căutat-o pe colega mea Erika Amsăr. Fetele, dealtfel, mi-au spus că nu era prima dată cînd îl vedeau pe tovarășul Josan în starea aceea, în internat, noaptea. La cîteva zile tovarășul maistru-instructor Sigmond mi-a cerut o declarație despre cele întîmplate. Dar totul s-a înmormîntat".

Erika Amsăr, pedagog : „În noaptea aceea mi-a fost frică, m-am dus la colega mea Constanța Ceapă și am dormit în camera ei. Dar nu era singura dată cînd am fost astfel căutată. Într-o noapte, după stingere, eram în cameră cu Constanța Ceapă și cu încă o elevă care nu se simțea bine, pe care o adusese colega mea să doarmă acolo, ca să poată avea grijă de ea, fără să le deranjeze pe celelalte fete. A venit tovarășul director Josan și n-a mai vrut să plece. Eu și colega — care a trebuit să se ridice din pat și să se îmbrace în prezența directorului — am jucat rummy pînă dimineața, iar tovarășul director a stat pe un scaun..."

Constanța Ceapă, acum bibliotecară la biblioteca din Cernatu : „Deseori rămîneam în cameră cu Erika, și pentru că ne împrietenisserăm — numai noi eram necăsătorite — și ca să suportăm mai ușor spaima din nopțile de groază, pentru că tovarășul director, cînd întîrzia noaptea la un pahar, nu se ducea acasă și dădea buzna peste noi. Nu o dată s-a întîmplat ca la ore tîrzii să bată în ușă și să strige să-i deschidem. Dacă vedea că nu i se deschide, dădea cu piciorul în ușă pînă sărea broasca. În noaptea în care o adusesem în cameră pe eleva aceea bolnavă, cred că era deja ora 23,30 cînd a bătut în ușă. Nu știam cine este, dar am aflat curînd, după primele strigăte : era tovarășul director Josan. Trei sferturi de oră a durat «spectacolul» țipetelor — oferit elevelor din dormitoare, care au început să lase pe culoare — după care a forțat ușa și a dat buzna peste noi în cameră. Abia dimineața s-a îndurat să plece... În noaptea în care a venit cu tovarășul inspector Chițoescu, a speriat tot internatul de fete. Era ora 2,45. Într-o altă noapte, tovarășul Josan umbla prin internat în căutarea unei eleve pe care pretindea că vrea s-o ia cu dumnealui. Pe mine și pe Erika s-a supărat foc pentru că am refuzat să ne ducem — invitate de dînsul, și de tovarășul Chițoescu — la un chef în sala mică a cantinei, dat la sfîrșitul unui schimb de experiență. Ultimul incident l-am avut într-o zi cînd, pe la ora 16, a venit în internat să facă un control. Cînd a terminat a ținut să vadă și camera mea. După ce a intrat, a încuiat ușa și a pus cheia în buzunar. S-a așezat pe pat și mi-a cerut să vin lîngă el. Am refuzat și am spus că strig după ajutor. M-a torturat mai mult de o jumătate de oră, și văzînd că nu reușește să obțină ceea ce dorea, m-a lăsat în pace și a plecat... Vă dați seama cum ne uitam noi în ochii elevelor după asemenea întîmplări".

Bela Sigmond, maistru-instructor : „Despre eleve însărcinate am auzit doar. În consiliile profesorale însă nu s-a discutat niciodată despre asta. Despre incidentul produs de directorul Ioan Josan și inspectorul Chițoescu am aflat dimineața. I-am spus tovarășului Stelian Comșa de la uzină. Cercetați, i-am zis, sau faceți ce doriți !"

Ing. prof. **Radu C. Gologan** : „Da, știu de eleva aceea. Am aflat prin martie-aprilie a.c. că ar fi însărcinată. În iunie mi-a declarat că e în luna a cincea. N-am vrut să se afle. Am auzit că mai e una care a terminat tot în vara aceasta ca și prima. De curînd — lucrează deja în uzină — mi-a spus că e în luna a treia sau a patra".

Ioan Solomon, director adjunct : „Despre tovarășul director Josan m-au întrebat tovarășul Comșa și tovarășa Doina Damian dacă mai vine beat. Le-am spus că nu, și de fapt așa și este. Despre examenul pentru treapta a II-a ținut în vară, la care tovarășul director a fost președintele comisiei, ce să vă spun ?! S-a constatat la un moment dat că lucrările scrise, prin notele lor, îi prezentau pe unii elevi altfel decît îi cunoșteau profesorii. Atunci, tovarășul Josan a stabilit cu examinatorii să modifice notele unor lucrări în așa fel ca rezultatul examenului să fie mai în concordanță cu situația anterioară a elevilor, din cataloage. Sigur, nu era legal, dar au socotit că așa ar fi mai drept. Pentru povestea aceasta s-a făcut și o anchetă a inspectoratului școlar județean care a stabilit sancțiuni pentru profesorii vinovați, iar pentru președintele comisiei a propus ministerului să dispună sancționarea. După cîte știu, el a primit, în acest sens, o hîrtie de la minister, dar n-am văzut-o"...

Ștefan Rișnoveanu, director adjunct : „Nu cunosc numele elevelor însărcinate. Am auzit și eu ceva despre asta. În legătură cu noaptea aceea a directorului am mai fost întrebat, dar ce să spun ? N-am văzut".

Ioan Josan, directorul grupului școlar : „La examenul din vară ne-am trezit că un elev bun trebuia să cadă. N-am vrut să-l lăsăm, s-au modificat notele, ca să-l aducem la nivel de intrare. Apoi, nu puteam admite ca o elevă de nota cinci să facă o lucrare de nouă (Sic !). Despre elevele însărcinate noi am discutat în consiliile **petagogice** (s.n.)... Noi ne străduim, desfășurăm munci educative cu elevii, consilii profesoarele cu teme educative. Din două, trei cazuri de gravide nu se poate caracteriza o școală. Dealtfel, nu cunosc nume și nici nu știu cîte cazuri sînt".

Faptele petrecute la Grupul școlar „Electroprecizia" Săcele-Brașov constituie un caz izolat. Ele trebuie cu atît mai mult radiate din peisajul învățămîntului brașovean, cu cît acestea se constituie în niște grave abateri de la disciplina profesională a unor cadre didactice, în frunte cu directorul Ioan Josan. Ele exprimă o crasă nepăsare, din partea unui grup de pedagogi, față de climatul moral în care se formează o parte din elevii acestei școli ; o amară abdicare de la normele eticii și echității socialiste, ale omeniei. Cazul, supus de revista noastră judecății opiniei publice, devine cu atît mai condamnabil, cu cît o bună parte din cadrele didactice ale școlii, pe lîngă faptul că sînt pedagogi, făuritori de conștiințe, sînt și părinți. Nepăsarea față de soarta unor eleve, a modului general în care acestea își petrec viața în cămine, dovedește nepăsarea din cadrul colectivului profesoral, scot la iveală și o altă trăsătură a unor cadre din acest colectiv : egoismul. Iar un pedagog egoist nu se continuă cu nimic prin elevii săi !

DORIN GHERGHINESCU ■

Contraanchetă Flacăra

Din aceleași „motive personale"

În numărul 42 al revistei a apărut articolul intitulat „Din motive personale" semnat de Traian Coșovei. Scriitorul și publicistul Traian Coșovei înfiera, cu mijloacele pamfletului, un obicei în curs de răspîndire în unele întreprinderi și instituții : demisiile „din motive personale". Adică, atunci cînd o anchetă este pe cale de a dezvălui unele lucruri neplăcute, respectivul anchetat, pentru a nu răspunde în fața legii și a oamenilor, își prezintă elegant demisia „din motive personale". Pînă trece valul. Apoi „motivele personale" dispar și totul reintră pe făgașul rutinei. Adăugînd acestei realități faptul incontestabil al notorietății și probității profesionale de care se bucură publicistul Traian Coșovei, obținem explicația motivelor ce ne-au îndemnat să publicăm în paginile revistei amintitul pamflet. Cu atît mai mult cu cît atît numele persoanelor implicate cît și acela al întreprinderii erau notate cu inițiale. Obicelul din urmă nu este folosit de revista noastră, l-am admis totuși la rugămintea autorului de a-l fi respectate practica și stilul gazetăresc.

A urmat un val de scrisori de indignare. Erau vehement condamnate tonul, expresiile folosite, nuanțele batjocoritoare, adică tot ce aparține acestui stil publicistic. Se cerea de asemenea o contraanchetă și reabilitarea publică a numelor compromise.

Traian Coșovei ne-a vizitat la redacție însoțit de un voluminos dosar cu scrisorile pe baza cărora redactase rîndurile publicate de revistă. Dosarul mai conținea un memoriu al autorului, memoriu ce menționa, printre altele, sprijinitorii și beneficiarii poziției de director adjunct a lui Cr. I. Cei mai mulți dintre ei erau și semnatarii scrisorilor de indignare. Ceea ce nu ne-a împiedicat să procedăm la contraancheta solicitată.

La ministerul tutelar, o altă surpriză: ni se indică pînă la ultimul toți cei ce ar fi putut scrie lui Traian Coșovei. Aveam deci în mod evident de-a face cu o stare de învrăjbire și constatăm fără plăcere, dar obiectiv, că de data aceasta publicistul Traian Coșovei nu respectase distanța care se cuvine unui anchetator față de existența unui conflict, luînd în considerație declarațiile numai uneia dintre părți : ale celei reclamante. Și chiar dacă parțial faptele enumerate se confirmă, faptul de a nu fi discutat și cu părțile incriminate în reclamații, de a nu fi verificat la fața locului adevărurile pe care credea că le apără și de a atribui calificative jignitoare ghidîndu-se după afirmațiile unilaterale primite îl așază pe semnatarul pamfletului dincolo de spiritul și normele pe care le promovează revista noastră și în consecință facem cuvenitele rectificări.

Inițialele I.F.L.G.S.-M.M.P.G. sînt reale. Ele înseamnă Întreprinderea de Foraj și Lucrări Geologice Speciale din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei. Și nu este o întreprindere respectabilă în înțelesul termenilor de pamflet, ci cu adevărat, fiind una dintre întreprinderile de pionierat ale țării, căreia i se datorează multe dintre succesele economiei românești. De-a lungul unei existențe nu de puține ori eroice, inginerii și tehnicienii din I.F.L.G.S. și-au făcut datoria cu abnegație și forța de sacrificiu proprii constructorilor bravi ai socialismului din țara noastră. În fruntea ei, aproape de un sfert de veac, Z.I. nu este altul decît Iorgu Zahiu, unul dintre patriarhii geologiei românești, exemplu de conștiință partinică și revoluționară, care și-a închinat viața pămîntului și bogățiilor lui subterane, smulgîndu-i împreună cu toți cei pe care-i conduce, în beneficiul patriei, rezervele de substanțe minerale utile de care partidul și oamenii au avut nevoie.

Cr. I. — ținta principală a pamfletului — n-are nici o legătură cu Crețu Ion din realitate. În urma unei anchete efectuate la solicitarea unor scrisori anonime, dezvăluie mai mule nereguli în activitatea acestuia, nereguli, specifică raportul comisiei de anchetă, datorate unei stări de conflict, deci și reclamanților anonimi. Și pentru că veni vorba de scrisori anonime, nu putem să trecem cu vederea faptul că acest fel de „critică" meschină și josnică, răscolind presupuse relații amoroase, n-a făcut decît să coboare disputa, uneori de înțeles, în teritoriul abjecției, unde lumina asupra adevărurilor pătrunde numai prin gaura cheii. Crețu Ion s-a făcut deci vinovat de abateri pentru care a fost sancționat de ministerul de resort. Acest fapt, nu normal, ci obiectiv, nu justifică tonul de desființare folosit de autorul pamfletului. Cum nu justifică trimiterile la viața lui particulară, trimiteri puerile și sub centură, ce implică nejustificat și cu totul neintemeiat și alte inițiale, oameni reali, care n-au altă vină decît aceea de a fi fost prietenii sau de a fi lucrat în preajma lui Ion Crețu.

Scrisorile sosite la redacție ca și declarațiile culese în timpul contraanchetei creează tabloul concret al urmărilor existenței în întreprindere a unei stări nefirești de relații între geologi, în care vinovați și în aceeași măsură de răspunzători în raporturile cu conștiința publică și cu interesul fundamental al muncii sînt toți cei ce o mențin într-un fel sau altul. Facem aceste afirmații întrucît considerăm că a scrie despre oameni și a nesocoti dialectica relațiilor complexe dintre ei, pe de o parte, și dintre ei și împrejurările vieții lor, pe de altă parte, presupune o tristă eroare în înțelegerea rosturilor gazetărești, eroare care în acest caz izvorăște paradoxal chiar din buna-credință a autorului pamfletului. Bună-credință ce nu poate fi pusă sub semnul îndoielii.

Cunoscînd oamenii și cunoscînd întreprinderea, cunoscînd deci pe acei interpreți curați ai subsolului țării, ingineri, muncitori, tehnicieni, ne exprimăm convingerea că ei înșiși vor fi aceia care vor ști să găsească modalitățile de eradicare din viața lor a tuturor manifestărilor ce generează sau mențin atmosfera de suspiciune și de nedemnă stare de vrăjmășie dintre geologi.

NICOLAE CRISTACHE ■

Am fost cioban şi ciobanul are o viaţă a lui, singură, sus în munte: priveşte şi gîndeşte lumea altfel decît cei de la cîmpie

Nicolae Cernat — nu numai sculptor popular, ci şi profesor la şcoala de încrustături din Şugag

Recunoscusem uşor casa lui Nicolae Cernat după poarta sa, „cea mai mîndră ca lucrătură din tot Şugagul, făcută s-o vadă şi să se bucure toţi". Omul era cum îl ştiam. Acelaşi care în urmă cu cîţiva ani făcea demonstraţii de sculptură în lemn la Muzeul satului, acelaşi care în 1969 era purtat pe un car alegoric pe bulevardele Capitalei la Festivalul folcloric, acelaşi care răbdase cu stoicism timp de 23 de minute reflectoarele televiziunii japoneze. Stăm sus, în camera din faţă, cameră mobilată simplu, două paturi, un dulap şi o masă, aşezată sub fereastră, şi plină cu frumoase fluiere şi furci de tors cu aripi, în tradiţia furcilor de tors din Mărginimea Sibiului, lingurare cu lanţ, făcute dintr-o singură bucată de lemn, căuce şi bite ciobăneşti, toate împodobite cu fine şi graţioase broderii încrustate cu o secretă ştiinţă şi o fantezie ce înnobilau socul şi liliacul, frasinul, cornul sau alunul dealurilor Şugagului. Moş Cernat la un fluier, înginä o doinä, de dincolo, din camera cealaltă se aude sunetul melodios al vechii pendule, moşul schimbă ritmurile, învirtită, jienească apoi tinguie din nou o doină, „Ciobanii-s toţi deschişi la suflet, încolo după firea omului, sînt aprigi, dar drepţi şi cinstiţi. Şi astăzi sînt tot cioban, cu sufletul, picioarele nu mă mai ţin." Şi aşa vine vorba de faimosul „Lingurar cu viaţa ciobanului", set de şapte linguri ale căror încrustaţii, inedite simboluri „a toate cîte trăieşte, vede şi gîndeşte ciobanul", sînt cunoscute deja în străinătate fie datorită diferitor societăţi de televiziune, fie „vii şi naturale", un astfel de exemplar ajungînd pînă la Mexic.

— Eu, dacă am în mînă o bucată de lemn, imediat îmi vin ideile. Floricică după floricică, semn după semn. Dacă seara mi-e mintea goală şi mă chinuiesc, mă culc şi aştept lumina dimineţii, să mă judec. Nu pot să fac acelaşi lucru de două ori la fel. Altceva am în faţa minţii de fiecare dată.

— Şi lingurarul acesta cum s-a născut, moş Cernat ?

— Am fost cioban şi ciobanul are o viaţă a lui, singură, sus, în munte. Singur, priveşti şi gîndeşti altfel lumea şi dacă mintea nu-ţi dă pace iar mîinile nu le poţi opri...

Cele şapte linguri aşezate într-o lădiţă, ca într-un sipet fermecat, sînt legate între ele printr-un lanţ de lemn ale cărui inele sînt petrecute din trei în trei prin fiecare lingură. „Visul oierului întotdeauna ăsta a fost, să zboare. Măgăruşul să fie cal înaripat, ca în basme, mioarele să-i fie sănătoase şi el flăcăul să se însoare, să se oprească undeva în viaţă, să nu mai umble singur, să se îndrăgostească, să-şi caute rostul". Păsări, serpi, crăiese, cai înaripaţi, creneluri de cetăţi, felii de cer, cununi de stele, iată cîteva dintre metaforele ineditului ciclu pastoral imaginat de Nicolae Cernat, simbolistică simplă însă rafinat crestată pe corn sau frasin. Este mai curînd de statură mică. Însă vioi şi încă în puteri : „Mi-a mai slăbit puţin vederea, lucrez mai rar, dar îmi vine citeodată dorul şi o lună de zile nu mă mai opresc".

— Cînd te-ai născut dumneata, moş Cernat ?

— Pe 23 octombrie 1892. Bunicul meu, Oprea (nepotul lui a fost generalul Cernat care a luptat la Plevna), ei, bunicul meu era mai meşter ca mine. El a făcut şi bisericuţa din sat, şi moara.

— Mihail Sadoveanu scria...

— ...l-am cunoscut şi eu...

— Unde ?

— La vreo 40 de kilometri de aici, la Oaşa. Pescuia. Mă vede, îşi lasă undiţa şi mă-ntreabă cine sînt, de unde vin. Avea o privire blîndă şi o vorbă tare prietenoasă... El, Mihail Sadoveanu scria într-o povestire că la Şugag sînt fetele cele mai mîndre şi cele mai frumoase. (Dispare pînă în camera cealaltă, vine cu „Istorisiri din Ardeal" şi o deschide parcă la un anume semn). Uite aici : „Nici nu se află pe lume alt loc unde să se găsească atîtea femei frumoase ca la Şugag. Care de care mai frumoase. Cum iese fata la lume, vin munteni din cotloanele cele de sus ca să se uite la dînsa". Pe fata aceea o chema Turia, pe nevasta mea Marina. Are 75 de ani şi vezi ce bine e !

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Aşa arată căucele lucrate de Nicolae Cernat, adică excelent

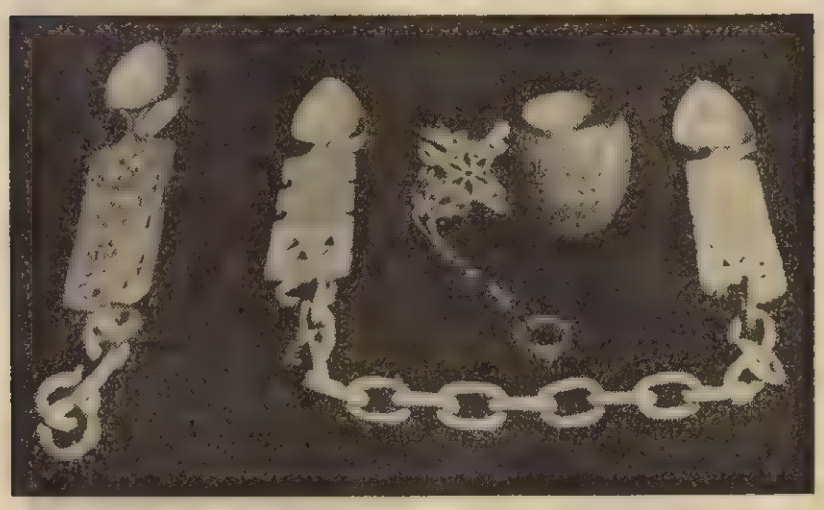

Însemnele unei arte milenare

La sfat, în timpul „gioculuí"

Nuntă de trei zile şi trei nopţi, ca în poveşti, în Ţara Oaşului

Ţara Oaşului mi se pare ţinutul cel mai pur al moşteniriior noastre etnice şi spirituale, nealterat de-a lungul atîtor restrişti şi-atîtor oprelişti, deopotrivă. Vatră de legendă şi poartă de lumină, ţinut sacru pe care strămoşii noştri daci ni l-au lăsat drept mărturie de sfinţenie şi credinţă pentru a putea spune că, da, sîntem ai acestor locuri, ai acestui sînge şi ai acestui neam, şi că acest neam şi acest sînge şi aceste mult prea multe jertfe au fost făcute pentru devenirea sigură a noastră. De-aceea cutez să zic că prin această minunată şi tulburătoare oşenime ne-am găsit mai devreme şi mai curat locul în istorie şi, alături de ei, am devenit mai mîndri-n lume şi oneşti şi egali doar cu noi înşine.

Într-una din zile am urmărit, pe parcursul întregii ei desfăşurări — adică, trei zile şi trei nopţi, ca în poveşti ! — o nuntă oşenească. Nunta de la Cămărzana. Numele localităţii Cămărzana vine de la fetele fantastic de frumoase, ca nişte zîne, aşadar, în transpunere ar veni Camera zînelor.

În memorie mi se derulează dansul acela sugrumat şi cetera care cîntă, cu nici o octavă mai sus sau mai jos de cum o făcuse băciucul de acum 100—150 de ani ce avea aceeaşi unică şi nobilă îndeletnicire : Cetera ! Bătu-ar focul !, îmi şoptise cineva, sau numai mi se păruse. În sfîrşit, oşanul n-are vreme de oboseală.

Cu o săptămînă sau două înaintea nunţii, „stegaşii" — purtătorii de steag — îndeobşte cu prilejul unui „gioc" sub cunoscuta deja ciupercă oşenească, anunţă „boresele" şi „boresarii" despre căsătoria care va avea loc şi-i invită, ca atare, cu căldură, la nuntă. Trebuie desigur de amintit că tot în prealabil se face cusutul steagului, de către oastea mirelui, cu eşarfe, zurgălăi şi verdeaţă. Adevărată artă, Steagul, pe care stegaşii îl vor scutura de nenumărate ori pentru a anunţa mulţimea sau cu care acompaniază cetera, asigurîndu-i ritmul.

Sigur că artă în toată puterea cuvîntului este împletitul miresei, care durează nici mai mult, nici mai puţin de 6—7 ore. Părul de lîngă lobii urechii este de-o împletitură atît de fină, încît rivalizează cu cea mai fină pînză ţesută la un ultramodern război de ţesut. Iar în întregime părul formează o „cunună-pletean", ca o coadă superbă de păuniţă. Flăcăii care au iubit-o cîndva pe fată nu uită să-i împrumute mireasei mărgele şi zgărzi colorate şi bumbuşti şi alte „zorzoane" de podoabă, pe care mireasa le va restitui sau şi le va lăsa ca dulce-aducere-aminte. Clopul mirelui este învăscut de asemeni uimitor. De îndată ce va intra în rîndul bărbaţilor se va lepăda pentru totdeauna de aceste minuscule bijuterii ce-i învăscuseră cîndva clopul. Însă semnul-simbol al intrării fetei în rîndul femeilor este acela prin care i se leagă un batic împăturit în patru, de cunună. Interesant că în tot timpul nunţii mirii se prind de un colţ şi celălalt al unui batic roşu, semn şi acesta, de bună seamă, al legăturii trainice statornicite între ei, pentru o viaţă sau poate o veşnicie, căci „veşnicia s-a născut la sat", cum spune poetul.

Prima zi a nunţii are loc la mireasă. În jurul amiezii, stegaşii vin după „împărăteasa împărăteselor". şi pentru plecarea la cununie. Mireasa se uită la ei printr-un colac de grîu, pe fereastră, zice-se, pentru a avea rod şi „coconi" frumoşi şi noroc la bărbat ! Apoi se ascunde. Stegaşii o caută înnebuniţi. Sînt stropiţi cu ţuică între ochi, pentru a li se zădărnici căutarea. Dar tot o găsesc ei pînă la urmă şi se bucură, şi se veselesc, şi beau cinstit c-au isprăvit treaba cu bine. „Buciugul miresei" sau luarea rămasului bun, este plin de poezie autentică, presărat cu momente de haz şi picanterie. Bunăoară stegaşii glăsuiesc puternic, nu fără un dram de subînţeles : **„Măi, socăciţă, măi, / Meşterul cel tare şi mare / Să hie de haţa mesi, / Că mireasa s-o lăudat / Că toţ meşteriţă-o umblat".** Ţipuritoarele, ca o contrareplică, firească, nu uită să-l „săpunească" nitel şi pe mire : **„Foale verde, lemn-arin, / Mîndru-Văsiie Bilii, / Mîndru-i guia să-i apuce, / Că iube fiece prunce !"** Alaiul mirelui şi al miresei se vor întîlni în faţa primăriei. Acum, ceteraşii se întrec în zicerea „roatei pe sus" : flăcăi şi copilandri, prinşi în cerc, pun mîna unul pe umărul celuilalt, şi se învîrt într-un ropot de muma-pămîntului. În „roată", adică în acele pauze scurte de-o răsuflare, se bea şi horincă şi se închină şi se spun vorbe de şagă.

Cununia s-a împlinit. Întreg alaiul se întoarce la casa mirescl. Totul culmineză cu o voioşie, cum numai oşanul o trăieşte din plin, de te miri, sincer vorbind, cîtă vitalitate clocoteşte în aceşti oameni ! Trebuie că vom aminti cum mirele şi mireasa, înainte de a păşi în odor, au de trecut un obstacol cu pari, prins înalt, ca şi o poartă, de un fecior şi o fecioară, pe care, după lungi tatonări cu „ortacii" dinlăuntru, îi vor străpunge, în cele din urmă. Mama miresei împrăştie grîu cu mîna înfăşată-n ştergare curate, pare-mi-se, pentru roadă multă şi ceas bun şi iar noroc la tînăra pereche. Mirii stropesc cu apă şi busuioc nuntaşii şi sădesc un pom, care tot roadă înseamnă şi care le va ţine trează în memorie această zi alcasă între cele mai alese.

Pe parcursul întregii desfăşurări a petrecerii, stegaşii sînt aceia care comandă totul, adresîndu-se socăciţelor (aşa le spun ardelenii bucătăreselor), adică ce şi cum comandă pentru comeseni... Interesante rămîn jocurile, pe melodii aparte şi originale : **jocul mărgelelor, al găinii, al pălincii** şi altele. Cu ţipuriturl înfocate, prietenele miresei joacă „giocul colacilor", un fel de bună cinstire şi de bun rămas de la fete. Petrecerea odată urnită, cu-atîta foc şi vervă şi căldură, stropită cu horincă şi „temporată" cu coptături (prăjituri de casă) sau cu „boace" (varză umplută cu păsat de mălai, o mîncare frecventă prin părţile locului), continuă, astfel, pînă dimineaţa. A doua zi, cu un ceremonial asemănător, nunta se va desfăşura la mire. Iar în cea de-a treia zi, ca-n poveste, mirii fac prima lor vizită naşilor, urmaţi, firesc şi necesar, de tot alaiul ce bine a nuntit. Aşa că totul se reia ca şi de la început. Mirelui i se spusese deja, iar el nu uită asta : **„Pînă n-o scîrţîi plugul, / Pînă ţi-i lua beleiugul ; / Ţi-i pune jugul în cap, / Din fecior ţi-i fa' bărbat".** Drăguţele i-au rămas, sărmanele de ele, pe toate cărările. Alta-i viaţa lui de-acum. Alta a lor, voiam să spun. Au devenit un singur gînd, o singură viaţă, şi-o singură fiinţă, şi-o singură inimă ce-nfrigurată pentru ambii, bate. Pentru că, vai : **„Timpu-i scurt călrare lungă, / Numai la mormînt se ciuntă".** La urma urmei, perechea a intrat deja în rîndul sătenilor. Vor aduce cuibului lor conjugal căldura coconilor, 5—6 la număr, aşa cum moşii şi strămoşii noştri o făcuseră, înmulţind, purificînd ţara.

DORIN SALAJAN ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

REMEDIERE

Față de scrisoarea trimisă de tov. Adolf Armbruster, cercetător științific la Institutul de istorie „Nicolae Iorga", din București, scrisoare publicată în nr. 44, din 4 noiembrie a.c., al revistei Flacăra, redacția își informează cititorii :

S-a constatat că ocuparea prin concurs a postului de cercetător științific la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" de către tovarășa C. Ioniță s-a făcut respectîndu-se dispozițiile legale în vigoare.

S-a constatat că la concursul amintit contracandidatul înlăturat nu îndeplinea prevederile în vigoare. Din aceste cauze sesizarea tov. Adolf Armbruster se dovedește neîntemeiată și necorespunzătoare realității.

Față de toate aceste date, redacția își exprimă regretul de a fi publicat — fără o verificare prealabilă — scrisoarea tovarășului Adolf Armbruster, scrisoare care a lezat-o, firește, pe tovarășa C. Ioniță, căreia îi dorim spor în munca sa de cercetare științifică la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" și îi exprimăm scuzele noastre.

Îi asigurăm pe cititorii noștri că vom căuta să semnalăm și să rezolvăm în continuare, în această pagină, problemele lor, verificînd cu sporită exigență temeinicia punctelor de vedere emise. Redacția revistei Flacăra a luat toate măsurile pentru ca, înlăturînd orice deficiențe de acest fel să evite cu desăvîrșire repetarea unor cazuri similare, pentru a nu știrbi cu nimic fidelitatea față de adevăr, de interesele majore ale oamenilor, ale societății.

Sîntem un grup de 11 absolvenți ai învățămîntului tehnic superior promoția 1976, repartizați — conform Decretului 54/1975, avînd prioritate prin media obținută — la Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale din București, aparținînd Ministerului Sănătății și dorim să vă facem cunoscută următoarea situație critică în care ne aflăm. Nu avem domiciliul stabil în București, sîntem din provincie, unii terminînd chiar institute politehnice din alte orașe ale țării. Fiindcă nu avem unde locui — vă mărturisim cu sinceritate că o parte dintre noi am fost nevoiți să dormim cîteva zile în sălile de așteptare ale Gării de Nord, iar alții să intrăm neregulamentar în diverse cămine studențești și să cerem găzduire pe la foștii noștri colegi — am solicitat de la întreprindere spațiu de locuit. Am vrea să fim bine înțeleși, n-am cerut de la început apartamente sau mai știm noi ce confort, nu vrem să fim luați drept pretențioși și plini de moțuri, nu vrem să se înțeleagă că nici n-am arătat ce putem profesional și deja începem să cerem, să avem pretenții. Ca dovadă că Ministerul Sănătății ne-a înțeles, am fost primiți cu amabilitate și căldură de către tovarășul director Cristea al Direcției farmaceutice. În urma audiențelor noastre s-a făcut o adresă la Consiliul popular al municipiului București, de unde nici ministerul nici noi n-am primit nici un răspuns. Și au trecut de-atunci aproape două luni de zile, iar noi continuăm același slalom printre cămine studențești, ganduri care ne cer cîte 600 lei pe o cameră în care stăm cîte doi colegi. Cu alte cuvinte nouă trebuie să regretăm că am învățat bine, că am fost studenți conștiincioși și că, în conformitate cu legislația țării noastre privind repartizarea absolvenților în producție, am avut prioritate pentru aceste posturi din Capitală, legislație unde se prevede clar că avem dreptul la asigurarea spațiului de locuit. Nu se prevede nicăieri o excepție pentru municipiul București în acest sens (Margareta Milo, Nimară Vasile, Dan Romulus, Prîncu Iulian, Stamu Elena, Seulean Ana, Neagu Gheorghe, Săndoiu Elena, Lixandru Aurel, Petrescu Cristina, Benone Slavu).

Primim de la Direcția sanitară a județului Brăila : În legătură cu scrisoarea tovarășei Buzatu Aurica, din Brăila, înregistrată la nr. 8163/R. informăm următoarele : în județul Brăila, nu se reîncadrează nici un cadru sanitar care a săvîrșit infracțiunea de întrerupere de sarcină sau a colaborat la aceasta, deoarece considerăm fapta ca o încălcare flagrantă a eticii medicale incompatibilă cu practicarea profesiei de apărător al vieții. (Semnează, director C. St. Radu, doctor în științe medicale)

Pe data de 8 iulie 1975 am depus la atelierul de confecționat și reparat bijuterii al Cooperativei meșteșugărești „Progresul" din Roșiorii de Vede, cantitatea de 18 grame argint. Concomitent cu comanda nr. 3 din ziua respectivă am depus și un aconto de 50 lei, chitanța nr. 40189 Bijutierul mi-a spus că în timp de o lună inelul meu va fi gata. Venind la data fixată m-am prezentat la atelier, dar nici pomeneală să se țină de cuvînt. Au urmat zeci de planificări și replanificări și cînd s-a împlinit un an de cînd am făcut comanda am depus la conducerea cooperativei respective o cerere prin care solicitam să mi se restituie materialul, respectiv cele 18 grame argint. Cererea a fost înregistrată la nr. 998/iulie 1976 și a fost aprobată, cu semnătura președintelui cooperativei și a contabilului șef. Dar nici de această dată nu mi s-a restituit argintul și aconto-ul dat. Văzînd aceasta, tovarășul președinte al Cooperativei meșteșugărești „Progresul", a mai pus, la 22 iulie o rezoluție pe verso-ul primei adrese către atelier, care sună așa „Tov. Giurascu, restituiți argintul ce se cuvine clientului, chiar astăzi". M-am dus iarăși la atelier și tot nu mi l-a dat. Și tot așa, iarăși la președinte, acesta a mers personal cu mine la atelier și nici în prezența sa nu mi-am căpătat prețiosul metal, promițînd față de dînsul că va executa rapid inelul. Și știți ce s-a întîmplat ? Tot nu am nici inel, nici argint, pînă în prezent. Dacă eu nu contez ca cetățean, atunci nu contează nici funcția și autoritatea unui președinte ? Sau se mai poate spune că are autoritate un asemenea președinte de cooperativă meșteșugărească ? Și dînșii după ce legi lucrează ? Poate mă ajutați să le aflu de la forul dumneavoastră tutelar, UCECOM. (Paraschiv Iliescu, Roșiorii de Vede).

În numele locatarilor de la blocul 7 și blocul 11 din Bd. Mihai Bravu, sector IV, București vă aducem la cunoștință următoarele. În vara anului 1975 au fost date în folosință mai multe blocuri de locuit, magazine și o creșă cu 120 de locuri, în perimetrul Șos. Mihai Bravu — Dristor. De atunci s-a creat o situație specială privind accesul pietonal, de traversare a străzii Dristor, mai ales în dreptul stației de autobuze și troleibuze Levenția, din cauza traficului intens de autovehicule în ambele sensuri. Nu o dată s-au întîmplat accidente grave — de pildă răsturnarea unui camion de 5 tone, iar pe 24 VIII a.c. accidentarea unei fetițe de 14 ani, chiar în intersecția despre care vorbim. Pentru protecția copiilor măcar, vă rugăm stăruitor să interveniți pe lîngă Inspectoratul miliției municipiului București, serviciul circulație pentru marcarea locurilor de trecere pietoni în dreptul stației Levenția ; plantarea unui bec cu lumină intermitentă, sau a semnului „atenție, copii" ; limitarea pe această porțiune a depășirii.

Mă numesc Iorga St. Gheorghe și sînt angajat la Exploatarea de gospodărie comunală și locativă Pitești, de profesie mecanic utilaj. Lucrez pe utilajul buldoexcavator IOMZ — 6M. Întreprinderea noastră a fost dotată cu acest utilaj în luna ianuarie 1973. Lucrînd în două schimburi, s-au efectuat cu el — eu și un coleg al meu — din ianuarie 1973 pînă la 25 iulie 1976, 16 000 ore-funcționare (la acest număr de ore avea dreptul la două reparații capitale). După această dată n-a mai funcționat, avînd defecțiuni la ambreiajul principal și motor (motorul nu mai are compresie). Cei de la aprovizionare de la întreprinderea noastră spun că nu se găsesc piese de schimb și că nici n-ar exista în țara noastră. În prezent, buldoexcavatorul este trasat în „parcul rece" și nimeni nu se mai gîndește la el, deși era singurul în dotarea Secției apă, folosind la rezolvarea avariilor de la conductele mari. Munca pe care o făcea acest utilaj, cu o mare productivitate, se efectuează acum cu personal necalificat, fiind foarte greu și pentru acești oameni. Oare să nu-și asume responsabilitatea nici o uzină să execute o asemenea reparație, ori să ne execute piesele de schimb necesare ?

Mă numesc Bunea Dumitra, domiciliez în comuna Slobozia, jud. Argeș, și sînt absolventă a școlii postliceale din cadrul Grupului școlar „Unirea", București, str. Sboruiui nr. 7, specialitatea întreținerea și depanarea mașinilor electronice de calcul. După susținerea examenului de diplomă m-am prezentat la secretariatul școlii pentru a-mi lua repartiția în producție. Numai că nu mi s-a putut da. Fiindcă întreprinderea de întreținere și reparații a utilajelor de calcul, I.I.R.U.C., nu mi-a semnat contractul și ce atare, mi s-a spus, că trebuie să-mi caut singură serviciu. În București nu m-a primit nici o întreprindere întrucît nu am buletin de Capitală. M-am dus la Centrul de calcul din Pitești, unde mi s-a spus că nu sînt locuri, m-am prezentat iarăși la școală, unde tovarășul director Drancă mi-a spus că n-are cum să mă ajute. Am venit acasă și m-am adresat ziarului „Munca", scrîind cele de mai sus. În urma sesizării am fost chemată la Oficiul forțelor de muncă Pitești ca să mi se răspundă că nu poate să-mi ofere nici un loc în specialitatea mea și că n-am decît să mă calific în altă meserie. Bineînțeles că am refuzat. E neapărată nevoie să-mi formez o nouă calificare cînd nici n-am profesat-o pe cea pentru care am pierdut doi ani de școală și pentru care statul a investit bani ? Și dacă după una nouă mi se va spune același lucru, că nu sînt locuri ? Dacă la mine s-au terminat locurile în această specialitate, mă întreb ce vor face absolvenții anilor viitori ? Dincolo de aceste întrebări care oricum mă frămîntă, ca și multe altele legate de întrarea mea în viață, în concluzie sînt fără serviciu. Ce trebuie să fac, cui să mă mai adresez ?

La Poșta redacției răspunde redactorul nostru CICI IORDACHE.

● Tovarășe Ionescu P. Ion, din satul Bordeni, comuna Scorțeni, județul Prahova, e păcat să vă cheltuiți banii și să vă învoiți de la serviciu pentru a vă deplasa pînă la noi, cînd ne puteți scrie. Numai să argumentați serios și să fie convingător. ● Tovarășe Mihai Ghenceanu, din Satu Mare, vă spunem același lucru — scrieți-ne ! Și dacă țineți neapărat să veniți personal cu scrisoarea, în fiecare marți redacția are program și după-amiaza, între orele 16—21 ● Tovarășe profesor Părău Traian, din Deva, nu pot să cred că nu cunoașteți necesitatea ca intelectualii satului să se stabilească acolo unde lucrează. Dacă la dumneavoastră totuși e o situație specială, așa cum ne scrieți, numai Comitetul executiv al Consiliului popular din municipiul Deva vă poate rezolva situația locuinței dacă vă încadrați în legile în vigoare, privind acordarea locuințelor din fond de stat. Și numai la recomandarea școlii unde funcționați și a inspectoratului școlar. ● Tovarășe Tini Aladar, din Oradea, ca inginer sînteți, firește, încadrat din anul în care posedați diploma de inginer, dar anul lucrat anterior facultății, și trecut în cartea de muncă, este luat în considerare la acordarea sporului de vechime în muncă și la ieșirea la pensie. ● Tovarășe Ceuca Mihai, din București. Legislația noastră dispune de o gamă cuprinzătoare de legi, decrete, acte normative, reglementări privind toate sectoarele activității administrative, a căror valabilitate este verificată zilnic de viața și practica socială Propunerile dumneavoastră sînt generale și fără temei juridic ● Colegului Dimitrie Călărași, din Iași: cu regret, reportajul trimis n-a fost tocmai izbutit. Scrieți mai scurt, mai la obiect, cu mai multă informație și mai scuturat de așazise metafore literare Mai scrieți-ne. ● Tovarăși părinți ai elevilor de la Școala generală nr. 150 din București, dacă regretați atît de mult pe fosta directoare, dacă avea atîtea calități de conducător și pedagog, de ce ne-ați trimis scrisoarea anonimă ? N-a avut nimeni curajul s-o semneze ? În această situație nu vă putem ajuta. ● Într-adevăr, tovarășe Vica Constantin, din Filiași, nu scrie nicăieri că nu puteți purta la serviciu pălărie, decît că e nepoliticos să stai într-o încăpere cu pălăria pe cap. Desigur, acesta nu este un motiv ca un director de întreprindere să sancționeze un muncitor. Comisia de judecată a întreprinderii are însă competența să vă primească plîngerea, chiar dacă este îndreptată împotriva directorului; și acesta este un om al muncii din același colectiv Dacă și Centrala industrială de care aparține Întreprinderea de transformatoare mici din Filiași ca și Judecătoria Craiova v-au închis ușile, nedîndu-vă posibilitatea să vă formulați plîngerea, au încălcat legea. Dar mai sînt forumri care pot rezolva problema dumneavoastră. Există și Consiliul sindicatelor din județul Dolj. ● Tovarășe Șerban Bogdan, din Galați, dacă pînă acum n-ați fost mulțumit cu toate răspunsurile de la atîtea foruri la care ați apelat privind producerea țigărilor „Virginia", care nu se mai găsesc pe piață, vă informăm că noi nu vom stărui ca ele să apară deoarece militățm pentru combaterea fumatului, știt de nociv pentru sănătatea omului. ● Tovarășe Constantin Maria, din comuna Vîrvor-Ciutura, de la Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Dolj ni s-a comunicat că nu puteți beneficia de pensie c.a.p. deoarece nu ați lucrat niciodată în această unitate ● Tovarășe Montea Victor, din Arad, Ministerul Educației și Învățămîntului ne precizează că în conformitate cu Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 13886/1970, absolvenții cu diplomă ai școlilor de specializate postliceală, profil tehnic, cu durata de minimum 2 ani, posesori ai diplomei de bacalaureat, pot fi înscriși în anul II de studii la învățămîntul de subingineri sau conductori arhitecți, cursuri de zi sau serale, în specialitățile absolvite sau înrudite cu acestea, după îndeplinirea anumitor condiții. Examenele de diferență pentru anul I de studii sînt stabilite de decanat, numai după ce absolvenții și-au îndeplinit obligațiile contractuale față de întreprinderile unde au fost repartizați (3 ani). Înscrierea se face în limita locurilor planificate. Pentru cursurile serale, candidatul trebuie să prezinte adeverință de la locul de muncă din care să rezulte că lucrează în specialitatea pe care dorește s-o studieze.

Conform dreptului la replică, publicăm următoarele :

Directorul Editurii Eminescu, tov. V. Răpeanu, își mărturisește în FLACĂRA din 14 oct. a.c. „un sentiment de amărăciune" ; după ce domnia sa personal și-a „asumat responsabilitatea" respingerii cărții mele Confruntări în critica deceniilor IV—VII, Editura Cartea Românească și-a permis să aibă o altă opinie și să tipărească volumul. Cum cartea a suscitat interes și s-a bucurat de o bună primire din partea criticii, amărăciunea tov. V. Răpeanu este de înțeles. Ceva rămîne obscur în această durere editorială : „amărăciunea" directorului Editurii Eminescu își găsește mîngîierea în falsificarea biografiei mele : Valeriu Răpeanu (născut în 1931) „recreează" curajos biografia Ilenei Vrancea (născută în 1926) pentru a arăta „oamenilor tineri" cu ce mă îndeletniceam eu cînd domnia sa era copil mic, cine sînt și ce vreau și de ce cartea mea nu trebuia tipărită.

Nu cred că „oamenii tineri" știu chiar atît de puține lucruri precum își închipuie tov. Răpeanu, iar ceea ce află contemplînd selecția de nume a „denigratorilor" operată de domnia sa — nu este de natură să le inspire încredere în seriozitatea obiectivului cultural urmărit de interviul din Flacăra. Oricum, revelațiile domniei sale impun următoarele rectificări :

a) „Oamenii tineri nu au întîlnit „o Ileană Vrancea judecînd literatura anilor '50", nu aceasta este tema cărții mele din 1975, așa cum fals afirmă tov. Răpeanu.

b) Despre literatura deceniului VI am scris în deceniul VI, cîte o cronică pe an în ziarul Scînteia ; le recitesc cu plăcere și mîndrie nu pentru că ar avea vreo valoare, ci pentru concentrarea analizei la obiect, chiar dacă nu în toate cazurile obiectul mi-ar trezi azi aceleași comentarii. Nu cu aceeași plăcere, cred, își recitește tov. Răpeanu numeroasele articole din Gazeta literară.

c) Înțelegînd interesul tov. Răpeanu pentru biografia mea țin să-l liniștesc : n-am făcut parte niciodată din corpul didactic universitar, singurul meu contact cu catedra de limbă și literatură română, după absolvirea facultății în 1952, a constat în suplinirea fără plată a unei jumătăți de normă de asistent în anul 1955/1956.

d) Cît despre violența cu care V. Răpeanu îmi impută mie astăzi critica literară și activitatea didactică practicată în trecut de către cei pe care îi numește „Savin Bratu și alții" — sînt nevoită să-i amintesc că nu eu, ci domnia sa l-a elogiat pe S. Bratu imediat după apariția eseului său despre Titu Maiorescu, numindu-l „un critic talentat, subtil, dotat cu înțelegere și spirit de selecție" etc. etc., că nu eu, ci domnia sa cita la tot pasul drept model opiniile lui Savin Bratu, asigurîndu-ne că „fără teama de a greși, putem subscrie ..." etc. etc E adevărat că domnia sa, atît de indignat astăzi împotriva „uzurpatorilor" catedrei lui G. Călinescu, a dovedit atunci nu numai spirit apologetic față de profesori, ci și spirit critic, dar obiectivul rezervelor sale l-a constituit nu S. Bratu, ci G Călinescu : nu e bine, îl învăța tov V. Răpeanu pe tov. S. Bratu în 1958 — ca „aprecierile acad. G. Călinescu să fie „însușite fără rezerve" ; față de „această carență" V. Răpeanu îi atrăgea atenția lui S. Bratu că „un rateu dă inamicului posibilitatea să efectueze o breșă" (Gazeta literară, nr. 48, din 27 XI 1958).

e) Tov. V. Răpeanu mă clasifică în interviul său drept denigrator al literaturii române ; domnia sa nu simte însă nevoia să se justifice prin falsificarea ideilor monografiei mele iovinesciene apărută cu 11 ani în urmă și a studiilor mele anterioare, așa cum a procedat altcineva ci dimpotrivă : „Observă — îi face domnia sa atent pe acel ce-i la interviul — că n-am spus nimic despre monografia dedicată lui Lovinescu de Ileana Vrancea. Deci nu predic o intoleranță excludere..." Domnia sa predică doar o excludere toleranță. În monografiile iovinesciene nu am fost deci denigratoare. Nu am fost nici în prima încercare de restabilire a adevărului despre Lovinescu (studiu publicat în Lupta de clasă, 11. 1962 — și din care un încîlcit serial din „Luceafărul" extrăgea nu de mult, fără a indica sursa, rînduri transformate prin trunchiere în contrariul lor), căci acest studiu este reprodus întocmai în monografia căreia V. Răpeanu îi acordă liberă trecere. Mai rămîne volumul meu de debut : „Tradiții ale criticii literare marxiste în România 1930—1940" despre care V. Răpeanu scria : „Merită depusă o muncă perseverentă, de adîncime, așa cum a fost și aceea a Ilenei Vrancea, pentru a pune tot mai larg în lumină tradițiile înaintate ale culturii noastre de astăzi" (Scînteia, nr. 5632 din 16 august 1962). Deci, ori am „pus în lumină tradițiile înaintate ale culturii noastre de astăzi", ori am fost un denigrator al acestei culturi. Vorba lui V. Răpeanu : „Cînd ați fost sincer, domnule ? Atunci, sau acum ? În ce credeți ?"

f) Tov. V. Răpeanu cere „dreptul de a arăta exact ce s-a petrecut într-o anumită perioadă" și mă numește „reprezentantă" a unei epoci „în care au fost respinse și interzise valori autentice ale culturii românești". Sîntem amîndoi „reprezentanții" acestei epoci, numai că o reprezentăm fiecare în chip deosebit, nu avem, adică, aceeași bibliografie. Tocmai pentru că au fost „respinse și interzise valori...", mi-am consacrat, ca atîția alți confrați, ani de muncă pentru a studia și a pune în lumină tradițiile reale ale criticii literare românești de formație marxistă, tradiții legate în deceniul IV de valorile autentice ale culturii naționale. Materia acestei antologii, în ciuda carențelor ei, a contribuit cu piesele necesare la dizlocarea unor păgubitoare inerții. Nimeni nu l-a oprit atunci pe tov. Răpeanu să se confrunte cu aceleași dificultăți și să demonstreze discordanța dintre practicile proletcultiste și tradițiile reale ale criticii marxiste din România. Nimeni nu l-a oprit, dar cartea aceasta figurează în bibliografia mea, în a domniei sale nu. Nimeni nu l-a împiedicat pe tov. V. Răpeanu să-și fi consacrat și el alți ani de muncă pentru a scoate la iveală adevărul într-o monografie polemică, măcar una, dedicată combaterii falsului sub care „valori respinse și interzise" erau îngropate de „cota" critică a vremii, în cursuri universitare. Nimeni nu l-a oprit dar o asemenea monografie figurează în bibliografia mea, în a d-sale nu. Nimeni nu l-a oprit apoi pe tov. V. Răpeanu în ultimii ani să pună el însuși în aplicare repetatele sale lecții despre imperativul abordării acelor perioade încă albe din istoria criticii literare a ultimelor decenii. Nimeni nu l-a oprit, dar această primă abordare, cu toate riscurile începutului, figurează, prin volumul Confruntări... apărut în 1975, în bibliografia mea, în a d-sale nu. Atunci ce anume determină vehemența cu care tov. V. Răpeanu „cere" astăzi un „drept" pe care nu l l-a refuzat nimeni și pe care îl putea pune în aplicare dacă ar fi dorit neapărat ? Dreptul acesta constituie în fond datoria istoricului literar și autorității lui morală și profesională este conferită de aplicarea în practică a acestui drept și nu de proclamarea lui. Totul este să vrei să-l folosești, fie că ești autor, fie că ești editor. Cine abordează o temă cum este aceea a „Confruntărilor"... „încălcînd" și teritoriul criticii actuale își asumă implicit riscul de a-și vedea la rîndul lui examinată public propria activitate, cu tot ce cuprinde ea bun și rău. Să acceptăm riscul relecturii, chiar dacă cei ce se tem de el recurg, în lipsă de alte arme, la falsificări bibliografice, oferind fie citate trunchiate, fără sursă, fie sentințe fără acoperire. Cînd abordezi o temă nouă te aștepți și la astfel de reacții, extrem de concludente în felul lor. Pentru că, vorba tov. Răpeanu : sînt unii „care nu vor pentru că nu pot, care nu îndrăznesc pentru că nu au curaj, care se tem pentru că nu au personalitate, care vor să anihileze individualitatea altuia, de teamă să nu se vadă că lor le lipsește, care rămîn în urmă pentru că se simt bine într-un cuicuș încălzit de alții și nu în avanposturile unde poate să fie și frig."

ILEANA VRANCEA ■

Pe falnicele meleaguri încărcate de istorie și legendă ale Țării Moților crișeni, ori în orașul Brad, județul Hunedoara, ca și prin alte locuri transilvănene și bănățene îi poți întîlni pe cineastul amator Victor Draia. De cîțiva ani buni își adună materialul pentru un ambițios film de autor, intitulat deocamdată provizoriu „Patru generații". Film ce intenționează să înfățișeze tot ce se referă la oameni, locuri, obiceiuri, muzică, port popular, comportament ai tineretului. Prima parte, dedicată generației tinerilor de acum 100 de ani, adună peste 700 de imagini fotografice de epocă, colecționate cu migală de-a lungul vremii de la bătrînii fotografi din cîteva județe din Transilvania și Banat. Ele sînt comentate original de mărturii și impresii, de povestiri cu tapte de viață și întîmplări ale unor decani de vîrstă ai acestor meleaguri. Actualitățile și le filmează

singur, urmînd prin Țara Zarandului drumurile lui Horia, Cloșca și Crișan, urcînd apoi pe urmele lăncului, cei supranumiți de balade și moți „craiui munților" ca să arate că ținuturile acestor eroi trăiesc o viață demnă așa cum au visat-o și dorit-o ei, iar tulnicele moților încă mai cîntă Cînd nu e regizor și operator, electronistul Victor Draia își face consțiincios datoria la Direcția de Radio și Televiziune din Timișoara unde este angajat. (Ion Coțoi, com. Bonțești, jud. Arad).

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Semnătura cît mai concis, și nu uitați să vă scrieți adresa!

Cronica (202)

La invitația Comitetului județean Olt al P.C.R., Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de Adrian Păunescu, a fost prezent în orașul Slatina în ziua de 6 noiembrie și în cea de 7, căci spectacolul, început simbătă la ora 18, a luat sfîrșit după miezul nopții. În drum, odată intrați în județ, autocarul se descurca destul de greu căci șoseaua era pe alocuri acoperită de pămînt. Era pămîntul luat de pe ogoare de roțile mașinilor și tractoarelor care transportau spre bazele de recepție o parte, firește, din cea mai bogată recoltă înregistrată vreodată în România. Astfel că am putut să vedem simbolic imaginea exactă, emoționantă a muncii, am putut să vedem nu niște țărani de operetă — cum citeodată niște snobi sau pur și simplu niște nepricepuți își încep și termină scrierile — ci oameni vechi ai unei țări vechi prin durată și profunzimea ritualului numit muncă, aplecați asupra a tot ce poate fi mai nobil și mai greu : asupra pămîntului. Nu ne putem permite nerușinarea de a fi demagogi, nu putem deci afirma că aceiași oameni au fost prezenți la spectacolul nostru de la noua casă de cultură a orașului. Nu, dar au fost fiii lor ajunși în orase datorită trudei aspre, luminată de gîndul eroic că la capătul unei zile de muncă îi așteaptă alta, a țăranilor și muncitorilor — marii bărbați ai acestei încercate țări. Oameni care muncesc și cîntă ei înșiși munca, oameni chemați de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fie în primul rînd și direct participanți la **Cîntarea României**. Cum de la întîmplarea literar-artistică cu numărul 201, aceea de la Timișoara, am reușit să fim prezenți la locurile noastre de muncă marți dimineața, rezultă, pentru acela care nu știu, că membrii acestui cenaclu sînt ei înșiși niște fii ai muncii și ai efortului, chiar dacă rezultatele muncii lor se numesc și muzică, și poezie tînără. Vrem să spunem că între un spectacol și altul am avut la dispoziție 72 de ore, ceea ce desigur nu înseamnă foarte puțin, dar nici foarte mult.

După informațiile noastre au fost în sală 1 100 de oameni și mai vrem să spunem că după convingerile noastre nu încăpeau mai mulți. Au fost și aici, la Slatina, 200—300 de oameni care au stat în picioare timp de 7 ore și jumătate, lucru care numai el ar putea fi concludent pentru valoarea, sensul, forța și angajamentul cu care acest cenaclu — ce se revendică, la puterile sale, direct din Programul ideologic al partidului — se prezintă de fiecare dată în fața acelora pe care fidel îi reprezintă. Dar iată o dovadă scrisă, ca să spunem așa, adică o parte din scrisoarea Irinei Ionescu, elevă a Liceului „Ion Minulescu" din localitate : „Particip pentru prima oară la un spectacol al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Spectacolul mă uimește și mă emoționează totodată prin puterea mesajului revoluționar transmis de dumneavoastră, adevărați mesageri ai artei revoluției, dreptății și libertății" **Deocamdată nu. Un punct de vedere, Pămîntul deocamdată**, fiecare dintre ele pledoarii lucide pentru frumusețe morală, pentru muncă și responsabilitate, afirmînd forța spiritului revoluționar și negînd comoditatea în gîndire și în faptă, toleranța de origine mic-burgheză, tendințe de îmburghezire, au fost excelent receptate de către cei prezenți

Recitalul lui Tudor Gheorghe, conceput ca o trecere în revistă a unor frumoase și profunde balade românești, a cuprins și poemul **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Recitalul de substanță al lui Tudor Gheorghe a continuat într-o sală rămasă în picioare cu **Acolo este țara mea, Țara asta nu e schweitzer. Fie pîinea cît de rea**, recital în cadrul căruia Adrian Păunescu a recitat împreună cu cei prezenți **Da, mai avem.** Actorul Mihail Stan, singurul actor de poezie prezent (datorită tovarășului director al Teatrului Bulandra, Florian Pittiș a rămas indisponibil, iar

datorită unei operații Florin Zamfirescu a rămas în București), a recitat frumosul, pateticul poem **La poarta grădinilor** aparținînd lui Dumitru Popescu. Tot el a mai recitat **Iberia** de Emil Botta din volumul **Un dor fără sațiu, Minunea** lui Marin Sorescu și cea mai scurtă poezie a lui Mihai Ursachi : „Un om la Tecuci avea un motor / Dar nu i-a folosit la nimic". Ce-i drept, a spus-o și pe aceasta cu gravitatea-i binecunoscută. Un întreg recital a susținut de această dată Adrian Ivanițchi și trebuie remarcat că tînărul din Sighișoara nu face, în alegerea piesclor, nici o concesie facilului. Bucățile sale, pe versuri de Adrian Păunescu, Claudiu Iordache, Adrian Popescu, Aurel Șorobetea, Ovidiu Genaru, reprezintă, în ciuda unor imperfecțiuni, certe reușite ale cîntecului direct, nemijlocit politic și social. Mircea Vintilă a cîntat doar : **Dulce Românie, Pămîntul deocamdată, Un om pe niște scări, Doina, Hanul lui Manuc, Mielul, Lordul John** și **Bade Ioane.** Spunem doar căci ca peste tot i s-a cerut mult mai mult. A executat pantomimă la **Lordul John** Radu Gheorghe și a făcut-o extraordinar. Dealtfel, tînărul actor al Teatrului Țăndărică din București, degajat, stăpîn pe el însuși și lucrînd inteligent cu sala, a reușit aici, credem, cel mai izbutit recital al său.

Un mare succes la public a avut la Slatina grupul compus din Valeriu Sterian și Evandro Rossetti care a interpretat **Cîntec** (Șt. O. Iosif), **Cu iubirea de moșie** (Ion Horea), **Plîngerea** (Gheorghe Tomozei), **Antirăzboinică** (Adrian Păunescu), **Nopți** (Valeriu Sterian) și cîntecul **Vado Via** interpretat în limba italiană. Pe excelentul fond muzical oferit de **Nopți**, am ascultat **Manifest pentru sănătatea pămîntului** al lui Adrian Păunescu. Grupul Sterian-Rossetti merge pe calea bună a virtuozității, tehnica muzicală nu se desparte aproape nicăieri de valoarea textelor. Ei au fost acompaniați în cîteva piese de această mare șansă pe numele său Dan Andrei Aldea. În legătură cu recitalul său se poate pronunța în liniște cuvîntul **perfect. Om bun,** un cîntec de frumusețe și puritate, ne emoționează căci dovedește că marile și complicatele lucruri sînt cele din sau pentru iubire. A trebuit să vină în mijlocul nostru, al membrilor cenaclului, Dan Andrei Aldea pentru a ne aminti iarăși că străbatem această țară de atîta timp în căutare de oameni care să ne asculte după ce în prealabil ne-au deschis porțile. Dacă ni le-au deschis, desigur.

Valeriu Penișoară a făcut succes ' nu numai cu **Cuvîntul lui Roată către Divan** și **Bătălia de la Vaslui**, ci și cu întîmplarea de el astfel povestită : „Am fost, mai amu, la o serbare la noi, la Huși. Mîncăruri au fost dintr-aselea de la noi, moldovinești. Buun și deci mai aveam o jumătate de oră pînă la tren. Plec dar la barieră văd trenul. Plecase deci, și amărît (cum ajung eu la Crasna pe jos ?) fac semn cu mîna mecanicului. Văzîndu-mă cu chitara, așa cred eu, a oprit trenul și am urcat imediat. Mă duc din vagon în vagon spre locomotivă să-i mulțumesc mecanicului. În vagonul 8, așeia de lîngă poștă, mă vede controlorul și-mi șere biletul. N-aveam și mi-a dat amendă 75 de lei". Apoi ; „Cînd are loc următoarea întîmplare literar-artistică ?"

Recitalul lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat a fost unul din cele mai frumoase momente ale acestei extraordinare seri-nopți. A debutat în fine și Sorin Minghiat în calitate de compozitor, cu **Aevarium**, pe versuri de Ion Nicolescu. O bucată despre care s-au exprimat următoarele păreri : Erika Jozsa — „O piesă foarte originală" ; Dan Andrei Aldea : „O piesă excelentă" ; Mircea Vintilă : „Un cîntec excepțional. Regret că l-a lansat atît de tîrziu" ; Mihail Stan : „Un lucru foarte bun, sensibil" Deși lipsită de Karol Horvath, Erika Jozsa a cîntat strălucit și a făcut un mare succes mai ales cu **Cînd o fi să fie mai mare, Două puncte, Noi, muritorii.** Atent de această dată cu propria-i atitudine, Mircea Bodolan s-a numărat printre cei mai buni, mai ales că, după o bună bucată de timp, a prezentat o noutate : **Satul sub secetă după potop.** Gil Dobrică, un veritabil campion al lucrurilor fundamentale, un tip frust, profund fără a fi sofisticat, a antrenat din nou sala cu cîteva cîntece din repertoriul internațional și pe un text scris special pentru el de Radu Gheorghe și Adrian Păunescu.

În semn de omagiu pentru aniversarea a 59 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, mare sărbătoare a poporului vecin și prieten, a întregii mișcări comuniste și progresiste din lume, actorul Mihail Stan a recitat poezia **E o suflare-n lume** aparținînd poetului sovietic Leonid Martinov.

Spectacolul de la Slatina poate fi socotit extraordinar, o nouă dovadă a vitalității și audienței artei tinere ce-și propune și chiar reprezintă cu sinceritate și talent pe aceia care cu mintea și cu brațele construiesc astăzi România de astăzi.

EUGEN SECELEANU

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, anunță programul pentru lunile noiembrie și decembrie, program supus probabil unor modificări ce vor fi anunțate la timpul potrivit. Pentru noiembrie : **Tîrgu-Jiu,** vineri, 19 noiembrie, la casa de cultură ; **Petroșani,** simbătă, 20 noiembrie, la casa de cultură ; **Hunedoara,** duminică, 21 noiembrie, la casa de cultură ; **Deva,** luni, 22 noiembrie la casa de cultură; **Alba Iulia,** marți, 23 noiembrie, la casa de cultură ; **București,** simbătă, 27 noiembrie, la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă). **Pentru spectacolul din 27 noiembrie de la București, biletele s-au pus în vînzare la casele de bilete ale Teatrului Național.** În ziua de 29 noiembrie ne propunem să fim prezenți într-o comună din județul Ilfov ce urmează a fi stabilită. Pentru luna decembrie: **Bistrița,** vineri, 3 decembrie, la casa de cultură; **Dej,** simbătă, 4 decembrie, la casa de cultură; **Baia Mare,** duminică, 5 decembrie, la Sala Sporturilor ; **Arad,** vineri, 17 decembrie, la Teatrul Dramatic; **Timișoara,** simbătă, 18 decembrie, la Sala Sporturilor; **Lugoj,** duminică, 19 decembrie, la casa de cultură; **Vinju Mare,** luni 20 decembrie, la casa de cultură. Toate întîmplările literar-artistice anunțate vor începe la orele 18. La Tîrgu Jiu, Petroșani, Hunedoara, Deva, Alba Iulia, Bistrița, Dej, Arad, Lugoj și Vinju Mare, biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi și școli. La Baia Mare și Timișoara, biletele se pot procura de la casele sălilor sporturilor din localitățile respective. Într-un număr viitor vom anunța programul pentru perioada 20—31 decembrie. Menționăm că spectacolul din 27 noiembrie din București va fi înregistrat (atît interpreții cît și reacția publicului) de către „Electrecord", în vederea editării unui disc.

O emisiune bună

Cine nu cunoaște tainele organizării unei emisiuni radiofonice care dă impresia că a fost realizată cu participarea mai multor vorbitori întruniți laolaltă nu-și poate da seama de dificultățile acestei munci care reclamă multă pricepere din partea realizatorului. Reușita emisiunii este condiționată în primul rînd de interesul temei dezbătute dar, în aceeași vreme — și în aceasta constă priceperea coordonatorului — de alegerea vorbitorilor. Uneori, asemenea încercări prezintă fisuri, sînt dezechilibrate fie din pricina faptului că vorbitorii nu știu să atingă esențialul, fie că se pierd în amănunte îngreunînd fluxul normal al discuției. Vorbitorii fiind înregistrați în împrejurări și în locuri diferite, răspunsurile lor urmează să fie așezate într-o anumită ordine spre a da impresia unei participări la o masă rotundă. Materialul ce stă la dispoziția realizatorului și obținut prin interogarea vorbitorilor urmează a fi organizat, sacrificînd o seamă de idei ce se depărtează de la tema propusă. Dibăcia realizatorului constă tocmai în felul prin care știe să aleagă esențialul înlăturînd ceea ce prisosește și care ar îngreuna înțelegerea temei dezbătute. Această muncă de „montaj" cere multă răbdare și stăpînirea subiectului. Emisiunea prinde viață prin felul în care realizatorul știe să înlănțuie materialul înregistrat de la diferite persoane. Pe de altă parte, scopul major, scopul instructiv, didactic care trebuie să stea la baza emisiunilor de radio este atins în măsura în care emisiunile nu sînt plicticoase. Emisiunea interesează și datorită faptului că vorbitorii știu să-și aleagă vorbele nimerite spre a se face înțeleși. Mi se întîmplă și mie uneori să aud termeni, cuvinte neexplicate, pe care nu le cunosc și care nu figurează nici măcar în lexicoanele ce ne stau la îndemînă, ce să prisosească numărul mare al ascultătorilor care pasămite urmează a fi instruiți prin acest minunat mijloc de difuzare care este radioul ?

Aceste reflecții mi-au fost prilejuite de ultima emisiune „Miorița — revistă de etnografie și folclor", al cărei redactor este George Antoni și a fost realizată de Ion Moanță. Tema dezbătută : problema filmului documentar folcloric — „muzeu viu al civilizației și culturii românești". Vorbitorii, bine aleși, au prezentat o seamă de interesante lămuriri, au adus prețioase informații, spuse „pe înțelesul tuturor", fără a sîrbi prin aceasta valoarea calitativă a emisiunii. În istoricul filmului documentar am urmărit lăudabila introducere în care s-a arătat contribuția esențială a profesorului și savantului Dimitrie Gusti, cel care a inițiat filmul sociologic. Este bine să se amintească cît mai mult acest lucru, pentru a se cunoaște însemnatul aport al școlii românești de sociologie rurală care, și în acest domeniu, și-a adus contribuția pe plan universal, creînd primul film sociologic din lume. Din păcate, desigur datorită faptului că cele pomenite sînt prea îndepărtate, informațiile nu au fost complete. Alături de unele nume citate s-a trecut cu vederea peste unii dintre aceia care au jucat un rol însemnat în această privință și de care mă simt dator, ca unul care a trăit în acea perioadă, să vorbesc. Printre colaboratorii profesorului Gusti în realizarea filmului sociologic au depus o muncă creatoare și multă pasiune prof. H.H. Stahl, Niculae Argintescu-Amza, Paul Sterian, Ion Cantacuzino, dr. Mitu Georgescu, precum și tehnicienii Barbelian și Pasmantir, cei care au avut de înfruntat marile greutăți ale spinosului pionierat.

Emisiunea „Miorița" transmisă în ziua de 4 noiembrie, pe undele postului de radio, trebuie să fie dată drept exemplu pentru felul în care o temă științifică își atinge scopul major de a fi instructivă și plăcută, prin priceperea celor ce au realizat-o.

Ne-a bucurat că și „Săptămîna culturală a Capitalei" a elogiat respectiva emisiune.

Credem foarte utilă în continuare, o dezbatere privitoare la muzica filmelor documentare folclorice și etnografice.

MARI BRAUNER

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ Nr. 124

Portret cu morală

Ținea lumea în șantaj
C-ar avea un grav mesaj
Demn de sobrul pergament
Nu de-al pixului prezent.

Cu privirile-amăgite
Perora de noi Colhide
Strănutînd vorbe puține :
„Veacu-i strîmt, nu e de mine !"

Vocea lui „interioară"
Nu i-e cuprindea o țară.
Slab cuvîntul și peltic
N-avea seamăn cu nimic.
Gesturi largi, de monument
Și tacimul aferent
Îi erau biografia.
Dînsul se credea Mesia
Coborît cu vreun hirzog
Din al cerului birlog
Ca să lumineze veacul.
Dar sărac la duh, săracul
Cîrpea vorbele cu acul
Și le petrecea cu sacul
Umplînd lumea de suspine :
„Veacu-i strîmt, nu e de mine !"

Drama grea, shakespeariană
Și-o purta scrisă pe geană
Cuta falsă de pe frunte
Veșnicii părea să-nfrunte
Inefabila-i figură
Smulsă din literatură
Și-o purta ca pe-o icoană,
De profet. Contemporană !

Nici un zvon de vînt, de ape
Nu-i clinteau golul din pleoape.
Geniu ne-nțeles al vremii
Se vedea peste milenii
Dominînd cu gîndu-i veșnic
Cum ar domina un sfeșnic
Întunericul din grotă.
Mintea-i strîmtă și bigotă
Huzurea prin gropi pribeagă :
„Cine-avea să-l înțeleagă ?"

A visat o viață-ntreagă
O idee fără glas
Ca să-i scoată din impas.

Și sfidîndu-și veacul, ora
— Palid fiu al lui Gongora —
Opul s-a decis să-și lase
Valurilor furtunoase.

Peste ale mării tărgi
Moarte sticle — triste bărci —
Urcă monoton și reci
Dinspre veacul douăzeci
Cu ideile-i secrete
Mișcînd osii de planete...

Ce mirifice imagini
Duc ascunsele lui pagini !
Ce idei, ce tragic cîntec
Poartă sticlele în pîntec !
Cînd de țărmuri se vor sparge
Pentru vremuri, noi catarge
Se vor profila prin spații
Născînd alte constelații.

Vis zadarnic, vis de ceară
Ce-asfințește într-o seară :
Sticlele zăcînd în prund
Nici o literă n-ascund
Nici imagini și nici șoapte
Privesc negre ca o noapte
Purtînd triste-n viitor
Vidul greu, interior.

MORALA :

Cel ce doarme în iluzii
Crezînd veacul un pitic
Ce-i ajunge la genunchi,
Se prea poate, din confuzii
Să se-adune-ntr-un nimic
Fără ramuri, fără trunchi.

NICOLAE DRAGOȘ ■

De la sublim la ridicol

Napoleon susținea în toate împrejurările că de la sublim pînă la ridicol nu e decît un pas. Distanța e numai în aparență uriașă. Ea poate fi lesne străbătută cînd ai prea multă bunăvoință.

Ridicolul se naște și din nevoia exagerată de a prezenta cu prea multă exactitate spațiul topografic în care eventual îl-ai găsi împlinirea. Cineva îmi mărturisea odată că „Aș fi cea mai fericită femeie dacă aș locui în Piața Confederației". Altcineva era ferm convins că „Numai la Ploiești există adevărată sinceritate". Precizia de ordin etic dusă pînă la pedanterie nu se poate să nu nască haz chiar dacă personajele ar avea într-un fel dreptate. „La etajul cinci e multă ipocrizie. Numai oamenii de la mezanin au caracter".

Cînd topografia este înlocuită cu sentimentul sau sentimentul cu topografia, ridicolul nu se poate să nu se nască. „Cînd locuiam la Buzău îi pronunțam numele în somn". Sau „Tu, Georgescule, poți să negi ce-ai spus la berăria „Cina" ?" Sigur că Georgescu poate să nege ce a spus la berăria „Cina", dar reprosul nefericitei se adresa nu atît infidelului, cît alimentației publice, ca și cum ceea ce nu se poate nega la „Cina" se poate nega la orice autoservire. Ridicolul se poate naște de la cea mai infimă îndepărtare la realitate. Conștiința tîrzie și ineficace a responsabilității e de asemenea o sursă eternă de comic. „Nu e așa că totul n-a fost decît un foc de artificii ? Acum ce o să crezi despre mine ?". E foarte firesc ca gingașul sentiment al iubirii să intre atît de repede în ridicol și asta tocmai fiindcă stă mai totdeauna în preajma absolutului. „Te-am iubit enorm. Te rog să nu-mi mai telefonezi". „Parcă te văd, tot aici la Herculane la brat cu alta".

Se confundă de asemenea prea ușor dificultățile materiale cu cele sufletești. „Cum să fiu fericită dacă am poprire pe leafă ?" Sau „L-am pierdut și pe Titi, mi-am pierdut și vechimea".

Stabilitatea economică pare unora incompatibilă și cu moartea. „Ce ciudat, avea două sute de mii de lei la C.E.C. și a avut atac de inimă". E într-adevăr foarte ciudat, dar uite că se mai întîmplă.

TEODOR MAZILU ■

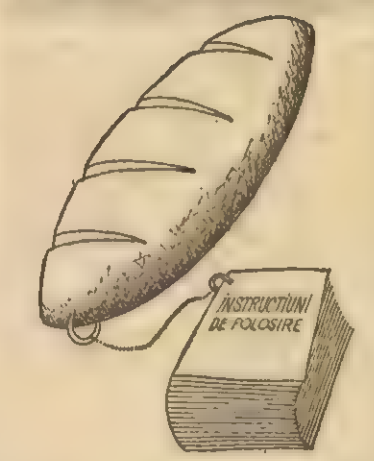

CIOSU ■

Activitate sportivă

Am doi copii, nouă dioptrii și lucrez în proiectări ; în viața mea n-am făcut ceea ce se numește mișcare, sport în aer liber — o singură dată am jucat fotbal cu copiii, în spatele blocului, și am transformat o lovitură liberă cu ambele picioare deodată, conform sfatului unui băiețaș ; stîngul l-am avut în ghips cîteva luni, dreptul vînăt și cu o unghie ușor smulsă.

Acum o săptămînă m-a chemat tovarășul director :

— Ce activitate sportivă depui dumneata ?

— Nici una, tovarășe director, sînt miop, slab că mi se văd coastele de parcă aș fi înghițit un coș de nuiele !

Nici nu m-a privit, a scris 5 minute într-un carnet și după aceea a ridicat la mine doi ochi frumoși :

— Mîine la ora 8 la stadion, în chiloți de gimnastică, maiou și tenișI : reprezinți instituția... Mi-a făcut un semn delicat cu mîna : „ieși afară"... Acasă am discutat cu soția, pînă după miezul nopții, despre viață, m-am împăcat cu soacră-mea, mi-am privit copiii cum dorm... soția mi-a vopsit și transformat o pereche de indispensabili. A doua zi am fost la stadion ; mi s-a pus un nod în gît, mă încerca un pui de plîns cînd mi-am văzut alți prieteni, proiectanți și ei, zgribuliți, cu picioare subțiri și păroase, parcă eram eu. Nu ne-am vorbit, am dat mîna ca după înmormîntare. Un tovarăș ne-a aliniat în fața unor garduri și a tras cu un pistol. Unul dintre noi, care fusese pe front, a luat-o peste terenul de fotbal răcnind : „la atac !", alți doi au luat-o la fugă, dar în sens invers ; am fost singurul care a fugit înainte. Primul gard l-am doborît, al doilea mi-a învinețit șurloaiele, al treilea l-am trecut pe dedesubt, apoi nu mai știu nimic... Colegul meu care făcuse războiul apucase în acest răstimp să-și sape o tranșee pe linia de 16 metri. A fost foarte greu neutralizat...

Am dormit ca și cosașii, pe spate, sforăind puternic și a doua zi am fost primul la bazin... o mașină a salvării era mascată discret în librărie volantă. Patru am sărit în bazin, eu am cîștigat cursa fiind scos de mai departe din bazin. Acasă, în timp ce beam al zecelea pahar cu ceai, am primit un telefon de la șeful de secție care mi-a spus că am primit singur un birou !

A treia zi, cea mai frumoasă, am dedicat-o aruncării diverselor obiecte : o farfurioară de lemn, o bilă de fier. Tranșeea colegului meu au folosit-o arbitrii. Eu am azvîrlit foarte bine discul, puternic, departe, însă în pieptul unui coleg. El a făcut timp de 10 minute : bîiii eu am luat-o la fugă, am fost ajuns, am mai apucat să șoptesc „iertare" și iar nu mai știu nimic. Am fost declarat învingător ; colegul pălit a fost declarat la spital. Plîngeam cu capul sub plapumă, să nu mă audă copiii, cînd a sunat telefonul și chiar directorul m-a felicitat pentru rezultate, spunîndu-mi că la ora 8 fără un sfert mașina lui e după mine. Îmi cer iertare dacă am supărat pe cineva la viața mea, dacă am făcut vreun rău ; mîine are loc proba de lupte libere...

CORNEL UDREA ■

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU ■

O formă a parazitismului

Furtul de automobile

După cum afirmă maiorul Aurel Bolboacă, șeful serviciului judiciar de la Miliția Capitalei, au fost efectuate numeroase controale, cu cea mai desăvîrșită discreție, ale mașinilor vîndute în ultimii ani și din acestea a rezultat cu claritate faptul că nu există nici un fel de grupuri care să se ocupe de furtul și vînzarea mașinilor. Dar tot din discuția cu dînsul aflu că în ultima vreme, odată cu creșterea considerabilă a parcului de mașini auto din Capitală, sînt tot mai frecvente aceste furturi din și de automobile, iar autorii lor posedă o tehnică din ce în ce mai abilă și uneori, dovedesc un tupeu stupefiant. Nu vrem să facem aici un inventar al metodelor pe care le folosesc ei pentru a pătrunde în autoturisme și a le porni sau a le jefui. Îi asigurăm pe cititori că ele dovedesc multă imaginație, o mare mobilitate de adaptare în funcție de caracteristicile mașinii, o speculare fără scrupul a oricărui moment de neatenție din partea proprietarilor de mașini. Dacă le-am enumera aici am transforma acest articol într-un fel de ghid pentru uzul amatorilor de astfel de fapte și e departe de noi gîndul să le oferim sugestii. Totuși, să facem cunoștință cu cîteva cazuri, pentru a vedea cine se pretează în definitiv la asemenea acțiuni.

La 25 iulie 1975, electricianul Nițu Petre, în vîrstă de 25 de ani, iese de la serviciu și o pornește la plimbare pe bulevardul Marelui stadion. Pe la orele 9 zărește o Dacie 1 300 parcată și o descuie rapid cu ajutorul unei chei de la lăcătul de la vestiar (!). Se așază la volan și după ce mestecă niște pelin o pornește și își continuă plimbarea în mașină. După trei săptămîni îi face cîteva modificări pentru a nu fi recunoscută de păgubaș și nici de organele de miliție. Este reținut la 15 septembrie 1976 după ce parcursese cu mașina „împrumutată" 22 000 km. Într-o zi din martie 1976, proprietarul unei Dacii 1 300 își repara mașina pe strada Hrisovului. Lucian Cercel, fără ocupație, în vîrstă de 22 de ani, trece pe lîngă mașină și văzînd portiera deschisă iar pe proprietar trebăluind în spatele autoturismului, fură cheia de contact și pleacă liniștit mai departe. Evident, proprietarul sesizează absența cheii, o caută, nu o găsește, desigur, și, precaut, scoate bateria de la mașină. Peste cîtva timp însă Cercel vine nu numai cu cheia de contact asupra sa, dar și cu o baterie, astfel încît e un fleac pentru el să-și însușească autoturismul. Nu-l stăpînește însă decît pînă la 27 aprilie 1976, cînd organele de miliție dau de urma lui. La 15 noiembrie 1974 Nicolae Colesnico, fost taximetrist, născut în 1952, fură o Dacie 1 300, falsifică foaia de înmatriculare și aplică un nou număr pe mașină. Este însă și el dat în vileag la Pitești.

Locotenentul Ion Ghigulescu de la același serviciu judiciar mi-a oferit cîteva exemple de tineri care fură din automobile. La 25 septembrie 1975, doi tineri ofereau spre vînzare trecătorilor în fața Romartei un casetofon. Reținuți de organele de miliție, se află că ei sînt Mihai Bucurenciu și Traian Răcăreanu, ambii din București. Susțin că au cumpărat casetofonul pe stradă de la un necunoscut și că îl revînd deoarece nu au bani. La locuința unuia din ei sînt găsite niște bujii de automobil. Se dovedește că acești doi tineri se ocupau cu furturile din automobile sub conducerea unui oarecare Pitiu (pe numele său real Nanu Ion). Sînt descoperiți și ceilalți în pasajul de la Universitate, la Acvariu. Sînt recunoscute mai multe furturi. De obicei băieții o porneau de la dans, de la casa de cultură de pe Zalomit, și în fiecare seară loviturile erau date în zigzag (adică se împărțeau de fiecare dată altfel perechile). În general, din studiul dosarelor lor, reiese că acești tineri provin din familii dezorganizate, iar în cazul în care provin din familii de oameni de treabă, alunecarea lor pe panta nu cea mai potrivită e o urmare a faptului că nu au fost suficient supravegheați, că părinților mult prea îngăduitori nu prea le-a păsat pe unde colindă noaptea odraslele lor, cu cine se împrietenesc și în ce scop. În foarte multe cazuri și fiindcă nu s-au preocupat să-și vadă băiatul încadrat undeva într-o muncă, închipuindu-și, dintr-o iubire exagerată, că dacă îl lasă să rămînă acasă și îi dau bani de cheltuială îi fac un bine, fără să înțeleagă că astfel îi înlesnesc drumul spre o viață parazitară. Cu atît mai triste sînt fapte ca acelea de mai sus atunci cînd ele sînt săvîrșite de minori. Și astfel de cazuri nu sînt puține și dovedesc cît de repede pot să accepte o cale care nu e a lor de fapt, niște adolescenți lipsiți de experiență și abil folosiți de oameni în toată firea pentru a da „lovituri" îndrăznețe. Astfel, Radu Gheorghe, și alții aveau mai puțin de 18 ani. Ei au recunoscut că au participat la 60 de furturi din mașini. Cîte or fi rămas nemărturisite... Uneori, cei mai mici nici nu mai au nevoie de protecția celor mari și dau „lovituri" pe cont propriu, dintr-un spirit de aventură, din dorința de cîștig ușor, din dorința de a trăi „ca în filme". Astfel, Gavrilă Dănuț (17 ani), Constantin Marian (13 ani) și Swartz Mariana (15 ani) au comis împreună mai multe furturi. Fără a încerca să moralizăm, este evident totuși că acești copii nu au fost suficient supravegheați nici de părinți, nici de școală, iar existența lor a rămas complet străină colegilor.

O altă vină o poartă, pentru făptuirea acestor hoții, oricît ar părea de curios, chiar păgubașii. Care deseori își parchează mașinile la întîmplare, lasă portierele descuiate, lasă în mașini obiecte de valoare care constituie o invitație la furt, își lasă actele de conducere în mașină, nu se preocupă să-și monteze vreun sistem de alarmă.

Furturile din și de mașini din București nu au căpătat aspectul unui fenomen îngrijorător. Dar nu am spune adevărul dacă am afirma că el nu există. Ceea ce înseamnă că trebuie luate toate măsurile pentru a împiedica proliferarea lui, pentru a-l diminua și, de ce nu, pentru a-l stinge cu totul.

GEORGE ARION ■

Propunere ca 350 000 000 de discromaţi să redevină cetăţeni cu drepturi depline

Medicul Grigore Costinescu este de o sinceritate cuceritoare. Luni de zile, mărturiseşte jenat, mi-am chinuit mintea să găsesc ceva în folosul discromaţilor şi după ce ideea a apărut era atît de simplă încît mi-a fost ruşine s-o mărturisesc. Părea un joc de copii şi dacă specialiştii în materie şi mai tîrziu Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci n-ar fi dovedit un interes nedisimulat, nici pînă azi, de unul singur, nu m-aş fi gîndit să-mi prezint ideea ca invenţie.

Invenţia se află în cabinetul doctorului Grigore Costinescu din bulevardul Republicii, în cadrul Policlinicii cooperaţiei meşteşugăreşti, cilindru negru de tablă, înalt şi subţire, susţinut de un postament improvizat, şi trei figuri geometrice — un cerc, un triunghi şi un dreptunghi — luminat în chenare albe şi la mijloc culorile roşu, galben, verde.

Ce este discromaţia ? Medicul român o defineşte simplu : o deficienţă congenitală şi ereditară. Între 10—12 la sută din populaţia globului se naşte cu ea, o transmite mai departe urmaşilor, moare cu ea şi — mai recent — din cauza ei. Discromatopsia este netratabilă. În limbaj uzual se mai numeşte şi daltonism. Doctorul Grigore Costinescu are pe birou său o cărţulie în culori, o broşură-test cu ajutorul căreia pot fi depistaţi daltoniştii. Cifra 69, de pildă, colorată în verde şi roşu, va fi citită de un discromat invers : 96 ; literele CH, în aceleaşi culori, vor fi reproduse de un daltonist în cifre, de exemplu 13 sau orice altceva şi nimic nu-l poate convinge pe acel atins de această boală că nu are dreptate. Imaginaţi-vă ce s-ar întîmpla la o intersecţie unde milităanul este daltonist ! 350 000 000 de cetăţeni ai

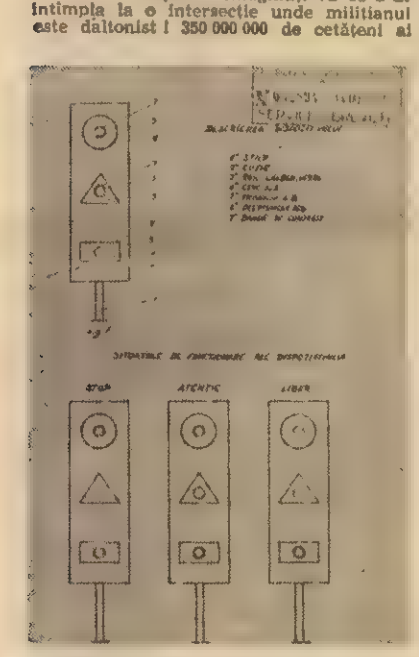

lumii se nasc cu această infirmitate cromatică şi sînt excluşi, fără putinţă de revenire, de la toate meseriile ce într-un fel sau altul intră în contact cu culorile într-un univers unde ambianţa, culorile şi nuanţele dobîndesc un rol precis şi în continuă creştere. Şoferi, manipulanţi, mecanici de locomotive, pictori, întreaga industrie a cinematografului şi a televiziunii în culori etc., etc. Iată numai cîteva exemple din domeniile interzise daltoniştilor. Mult timp, discromatopsia a coexistat latent cu lumea înconjurătoare. Inofensivă veacuri de-a rîndul, era privită ca o ciudăţenie naturală, mai curînd hazlie decît periculoasă. Este de la sine înţeleasă deci jena daltoniştilor, jenă coroborată, desigur, cu un complex ingenios de procedee pentru ascunderea ei.

Mai mult, în ultimul timp se constată cazuri tot mai frecvente de discromatopsie oscilantă sau trecătoare datorită oboselii, intoxicaţiei tabagice, abuzului de cafea, factorilor poluanţi, crize pe parcursul cărora se pierde parţial sau total facultatea de percepere a culorilor, şi, ce-i mai grav, apare posibilitatea de confundare a acestora. Se înmulţesc în consecinţă accidentele de circulaţie, în dubla ipostază a discromatului, de pieton şi de conducător auto. Operaţiile de depistare şi înregistrare a daltoniştilor sînt la fel de importante şi la fel de complicate ca şi procedeele de ascundere a deficienţei. Înlăturarea discromaţilor şi interdicţiile impuse ca urmare a controalelor medicale periodice şi obligatorii în diferite meserii nu rezolvă nici chiar parţial consecinţele existenţei acestei deficienţe fizice. Sînt înlăturaţi, de pildă, cîteva sute de mii de conducători auto, în timp ce milioane de discromaţi circulă liber în calitate de pietoni. Ca să nu mai vorbim de caracterul foarte puţin umanitar al acestei rezolvări sau de mijloacele costisitoare, obositoare şi uneori ineficiente care se găsesc la dispoziţia organelor de control. Zilnic, la Policlinica din bulevardul Republicii şi, desigur, nu numai acolo, se prezintă daltoniştii „exclusi" care se umilesc, protestează, promit, se lamentează, jură şi proferează ameninţări în sprijinul ideii că, dacă pînă acum s-a putut, de ce să nu se poată şi de aici încolo, cînd au copii de crescut şi soţii şi mame de întreţinut. Sînt oameni cu state de serviciu care în urma unei recalificări s-ar vedea în situaţia de la începutul carierei, la nivelul retribuţiei de bază.

În sprijinul acestora şi pentru înlocuirea tuturor procedeelor, formalităţilor şi sistemelor folosite pentru prevenirea daltoniştilor, doctorul Grigore Costinescu propune o invenţie care, lăsînd deoparte jena autorului, surprinde prin simplitatea ideii, ceea ce n-o face cu nimic mai puţin valoroasă dacă ţinem seama că această problemă este periodic readusă în discuţiile congreselor mondiale de cromatică. Invenţia se numeşte „Metodă şi semafor pentru ameliorarea siguranţei circulaţiei rutiere". Invenţia înlătură dezavantajele menţionate mai sus prin aceea că asociază la sistemul tricromat al semafoarelor — roşu, galben şi verde — neperceptibil de discromaţi, sistemul acromat — alb, negru. Pe scurt este vorba de o cutie din material plastic sau tablă de culoare neagră care s-ar putea ataşa semafoarelor existente, conform fotografiei alăturate. Pe latura din faţa cutiei, în axul vertical sînt prevăzute trei orificii (3) dimensionate convenabil cu diametru de la 1 la 5 cm, prin care se proiectează lumina roşu, galben, verde, de sus în jos. Orificiul de sus, roşu, apare încadrat de o suprafaţă circulară (4) alb mat, pe negru contrastant cu un diametru proporţional mai mare. Orificiul mijlociu, galben, apare încadrat de o suprafaţă triunghiulară (5) alb mat pe negru contrastant. Orificiul de jos, verde, apare încadrat de o suprafaţă dreptunghiulară (6) alb mat pe negru contrastant. Semaforul, conform invenţiei, intrunind cele două sisteme, cromat şi acromat, fiind manevrat de la o masă de comandă, proiectează colorat şi alb-negru simultan. Astfel, orificiul rotund roşu, asociat cu cercul alb mat pe negru, este egal cu oprire şi aşa mai departe. Se realizează de fapt percepera semnalelor printr-o echivalare mentală a culorilor... Invenţia prezintă următoarele avantaje : munca de selectionare a discromatilor devine de prisos, semaforul în această formă fiind un certificat autentic de orientare : instructaj uşor pentru totalitatea circulanţilor de toate categoriile, vine în ajutorul discromatopsiilor oscilante, temporare, provocate de starea de oboseală, abuzul de cafea şi tutun, precum şi în situaţii meteorologice nefavorabile, ceaţă, lapoviţă etc. Investiţiile sînt neînsemnate dacă le raportăm la economiile de bani, timp, efort care se fac. Mecanismul de interpretare a semnalizării presupune două procese psihocerebrale care se completează unul pe altul. Normal vede becul colorat asociat pe negru contrastant cu albul cercului, triunghiului sau dreptunghiului pentru eventualitatea apariţiei crizei — corectiv al discromatopsiei oscilante. Discromatul vede întîi culoarea alb pe negru circumscrisă într-un triunghi, cerc sau dreptunghi şi o echivalează cerebral cu roşu, galben, verde, după caz, ceea ce îi dă o certitudine de sută la sută, punîndu-l în afara oricărei erori de interpretare.

Nefiind în serviciul circulaţiei, ne asigură medicul Grigore Costinescu, ideea n-am reţinut-o decît din motive umanitare.

NICOLAE CRISTACHE ■

seriale • seriale • seriale

Miliardarii şi mizeria lor morală

Niarchos şi odiseea navei cu nouă nume

Se zice că, de fapt, ea ar fi vrut să le ofere fiului ei, Alexandru Onassis, dar cum acesta rămăsese la tatăl lui, o asemenea substanţială avere s-ar fi adăugat celei a lui „Ari" şi a noii sale soţii, Jackie.

Aşa se face că prin noua căsătorie (a cincea sau a şasea, dacă ţinem seama că, în fond, Stavros s-a însurat de două ori cu Eugenia), cei doi — Niarchos şi Tina — formau o nouă şi puternică alianţă. O alianţă ce avea la bază atîtea şi atîtea miliarde şi, mai ales, importante detalii personale. În afară de toate acestea, gestul Tinei echivala cu o recunoaştere a inocenţei fostului ei cumnat de pe timpuri. Mai mult, ea, pe care Onassis o lipsise de dreptul de a-şi îngriji copiii, făcea publică dorinţa de a-şi consacra viaţa celor patru nepoţi (ai cincilea copil, Niarchos îl avea cu Charlotte Ford), sprijinindu-i cît mai mult şi acordîndu-le ceea ce lipsea cel mai mult copiilor ei : dragostea şi îngrijirea mamei. Toate acestea nu puteau decît să-l mulţumească pe Niarchos şi — în schimb — să-i înfurie şi mai mult pe „Ari" şi pe soţia sa. Aşa se face că Tina obţinea un dublu triumf. Primul consta în noul ei nume — Niarchos. Al doilea în implicaţiile pe care căsătoria ei cu Stavros le-a avut pentru sănătatea lui „Ari" cel tare ca fierul. Într-adevăr, acesta, umilit şi înfrînt, suferă primul său infarct. Şocul era dintre cele mai puternice, iar urmările lui, după cum se ştie, dintre cele mai mari.

Triumfător din nou în domeniul sentimental, Stavros Spiros Niarchos nu putea să nu încerce să beneficieze din plin de această bună dispoziţie. Drept pentru care s-a avîntat şi mai puternic în afaceri maritime, cu toate că în ochii lumii trecuse pe Filip la comanda marii sale „armade". Era un truc obişnuit şi primul care nu-l respecta era însuşi Niarchos, mai ales că devenise mai bogat adăugîndu-şi bucuros şi moştenirea Tinei, deloc neglijabilă. Pe scurt, părea — sau chiar era — neobosit şi tot mai ambiţios. Numai aşa se explică faptul că exact în această perioadă a reuşit unica performanţă de a deveni pentru a patra oară proprietar al unei nave care a avut foarte multe nume şi pînă la urmă s-a oprit la „Galaxy Queen". Desigur, nu e totuşi de prisos să precizăm că el o cumpărase şi a patra oară pentru că fusese informat din timp că la licitaţia respectivă urma să se prezinte (cine altul decît) Aristotel Onassis.

Competiţia celor doi continua într-un ritm accelerat şi episodul de faţă o dovedeşte cu prisosinţă. Reconstituindu-l, trebuie să ne întoarcem la perioada premergătoare primului război mondial şi, într-un fel, chiar la începutul marilor lovituri date de Niarchos. Nava aceasta de 7 000 tone fusese lansată la apă cu mare publicitate exact în urmă cu 47 de ani şi era apreciată ca model al genului. Se numea „Fencer" şi putea transporta 300 (unii susţin că 400) pasageri între New York şi îndepărtatul Sydney. Erau oameni care nu se îmbarcau numai de dragul unei vizite în îndepărtata şi exotica — pentru ei — Australie sau pentru a vedea bătrînul nostru continent (debarcînd la Liverpool), ci şi pentru că doreau să facă o călătorie pe „Fencer" — ceea ce reprezenta o adevărată performanţă pe atunci. Dealtfel, se ajunsese pînă acolo încît biletele erau achitate cu mult înaintea proiectului călătoriei, iar un mare bancher italian, dorind să călătorească pe „Fencer", a traversat oceanul, a ajuns la New York şi cînd s-a prezentat să-şi la biletul avea să constate cu stupoare că un concetăţean cu acelaşi nume, mult mai sărac dar foarte inventiv, avusese curajul să-i păcălească pe cei de la agenţie. Bancherul n-a renunţat, a dat un anunţ la mica publicitate a unor mari ziare newyorkeze şi pînă la urmă a reuşit să preia un bilet plătind însă un preţ... triplu.

Toate acestea se întîmplau în 1933 iar un an mai tîrziu nava a intrat într-o reparaţie după care a fost rebotezată „Sydney". A mai circulat cu regularitate exact şase ani aducînd imense beneficii, după care, odată cu izbucnirea războiului, a fost rechiziţionată de marina americană. A „făcut" războiul fără urmări mai deosebite, astfel încît la terminarea lui, asemeni altor atîtor nave, „Sydney-Fencer" a fost scoasă la licitaţie. Se ştie deja că unul dintre clienţii mari ai acestor licitaţii era marele lup de mare, armatorul Stavros Livanos care a reuşit s-o cumpere plătind un preţ mai mic de vreo cîteva zeci de ori.

Ce a făcut acesta cu ea ? A vîndut-o unui „coleg" italian — pe numele său De Lauro —, la „mica" sumă de 750 000 de dolari (o cumpărase cu vreo 40 000) plus alte venituri mai mult sau mai puţin legale. Continuîndu-şi şi aventura numelor, nava a fost botezată, desigur, „Roma". Ea a transportat zeci şi sute de mii de turişti între Italia şi Marea Britanie. Cum cursele erau mult mai scurte, ea a adus banii înapoi cu rapiditate celui ce o achiziţionase dar s-a şi rablagit. Drept pentru care a fost vîndută, din nou, la licitaţie. De data aceasta s-a prezentat tot un Stavros dar era Niarchos, ginerele lui Livanos. Achiziţionată la preţul de 60 000 de dolari nava n-a făcut nici o cursă sub pavilionul lui Niarchos întrucît, încă din timpul reparaţiilor, acesta n-a mai plăcut-o, s-a răzgîndit brusc şi a găsit un nou cumpărător în persoana cumnatului său Aristotel Onassis. Acesta i-a oferit exact 120 000 de dolari. Fireşte, „Ari" a repus-o pe picioare şi a botezat-o iarăşi, astfel încît nava se numea de acum „Lady Tina", în cinstea soţiei sale cu care, pe atunci, abia se căsătorise, şi desigur, dorea s-o încînte cît mai mult, pentru a beneficia de valorile dotei oferite de Livanos fiicei sale. Pe urmă, „Ari" n-a mai plăcut nava, din cauza vechimii maşinilor ei, şi a vîndut-o exact fostului ei proprietar italian — De Lauro — care, imediat, a rebotezat-o „Roma". Sub noul proprietar, „Roma", fostă „Fencer", fostă „Sydney", fostă „Roma", fostă „Lady Tina", circula de la Genova pînă la vechea ei primă „iubire" — Sydney. Era un drum lung, cu toate că se folosea Canalul de Suez, dar nava dădea randament, drept pentru care a stîrnit admiraţia unui anume Philipusis. Acesta a reuşit s-o preia de la De Lauro, i-a mai făcut nişte reparaţii dar n-a avut bani destui şi a recurs la un ajutor al unei companii din Londra, de pe strada Maddox Street, nr. 21, numită „Sovereign Cruises Ships". Vă reamintim, dacă este nevoie, că la numărul respectiv de pe strada londoneză respectivă se află una din companiile armatorului Stavros Spiros Niarchos — cunoştinţa noastră mai veche chiar şi în această afacere.

Dar ce a făcut Philipusis cu nava ? Desigur, a botezat-o „Galaxy Queen". Apoi i-a stabilit ruta : Londra-Nisa. N-a avut însă timp să se bucure de rezultatele afacerii întrucît, într-o seară cu lună, cînd „Galaxy Queen", fostă... trecea prin strîmtoarea Gibraltar, îndreptîndu-se calmă spre Nisa — una dintre cele mai mari staţiuni balneare franceze — noul proprietar, care se angajase într-o sărbătorire a reuşitei primei curse, a decedat în urma unui atac de cord. Aşa se face că preluat-o repede un căpitan britanic care n-a prea avut noroc sau n-a fost priceput — pentru că a reuşit s-o înnoptolească şi s-o avarieze exact în rada portului Nisa. Apoi a intrat şi în conflict cu personalul de la bord, pentru că nu avea cu ce să-l plătească aşa cum n-avea bani nici pentru achitarea reparaţiilor. Desigur, personalul a dat în judecată societatea „Sovereign Cruises Ships". În timp ce nava era transferată la Marsilia Ne interesează procesul întrucît cunoştinţa noastră, Niarchos, era cea care dăduse ordin să nu se plătească nimic personalului. Fireşte, tribunalul a dat dreptate personalului, a sechestrat nava şi a pus-o pe lista licitaţiilor. La care n-avea să se prezinte altcineva decît tot eroul serialului nostru, Stavros Spiros Niarchos, care mai era şi proprietarul companiei pe datoriile căreia nava abia figurase. Hotărîrea de a licita a fost luată întrucît, din nou, el aflase că „Ari" Onassis intenţiona să se prezinte s-o achiziţioneze iarăşi. Aşa se face că „Galaxy Queen" de azi, numită „Fencer", la început, apoi „Sydney" pe urmă „Roma" şi „Lady Tina" după care a revenit la „Roma" şi l-a schimbat în „Galaxy Queen" a revenit — pentru a cîta oară ? — în registrele cuprinzătoare ale armatorului Stavros Spiros Niarchos. Decizia reachiziţionării a fost urmată de alta nu mai puţin spectaculoasă : vînzarea şi lui Giorgios Kotsovilis, grec din Pireu şi, desigur, armator. Preţul este de-a dreptul incredibil : o liră sterlină ! A fost stil de deseori amintit încît ziarul editat zilnic de faimoasa companie „Lloyd's" a scris, la timpul respectiv, că ofensa la adresa seriozităţii afacerilor şi contractelor maritime e prea mare pentru a fi luată în seamă o atare tranzacţie.

Oricum, nava ce avusese sase nume, odată intrată sub pavilionul lui Giorgios Kotsovilis l-a primit automat pe al şaptelea — „Vulcania" — după care a început croaziere între oraşe mai aparte precum Marsilia — Bari Barcelona — Palma de Mallorca, iar a fost vîndută unei bănci din capitala Italiei care — nu-i aşa ? — l-a dat şi ea un nume — „Caribia" — a folosit-o din plin exact 24 de luni după care a fost vîndută tot unui italian. Era tot De Lauro care a mai pus-o pe picioare după ce, desigur, o botezase „Caribia II". Astfel, nava, care din 1929 n-a avut decît nouă nume şi nu mai ştim cîţi proprietari, sau, mai precis, de cîte ori a fost vîndută, era pregătită pentru croaziere de lux. Pregătită e un fel de a zice, întrucît marinarii au refuzat s-o ducă spre insulele Canare, invocînd fragilitatea instalaţiilor de la bord. Era perfect adevărat întrucît o sumară verificare a confirmat total argumentele lor şi a demonstrat că nici unul dintre numerosii proprietari — Livanos, Onassis, Niarchos, De Lauro — ultimii doi în mai multe rînduri n-a reparat-o decît de mîntuială şi a exploatat-o la maximum deşi, de fiecare dată i s-a dat, cu mai multă sau mai puţină inspiraţie, un alt nume şi i-au fost stabilite alte trasee.

Pe urmă, conflictele cu personalul navigant, ciudatele treceri subite de la un armator la altul, prezentările fostului proprietar la o nouă licitaţie nu sînt decît episoade ale unuia şi aceluiaşi fel de afaceri încheiate de armatori în goana lor după miliarde şi nave rentabile. Episodul de faţă îi are ca prim protagonist tot pe Stavros Spiros Niarchos al cărui holding creşte mereu cu toate că de ei se izbeau multe valuri, unele naturale, altele, mai brutale, ale concurenţei şi marilor rivali.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

sport • sport

(Urmare din pag. 24)

DIVIZIA B: 7 NOIEMBRIE

LUPENI : Minerul — C.I.L. Sighet 2—0 (1—0), meci încheiat cu multe durităţi de ambele părţi. ● Minerul a cîştigat în final, dar primul gol al localnicilor a fost marcat dintr-o gravă eroare de arbitraj : L. Petö (Mediaş), fiind foarte departe de fază, a apreciat drept gol mingea care lovise de fapt bara transversală a porţii echipei din Sighetu Marmaţiei ! ! De vină este desigur şi tuşierul Al. Negru din Sibiu, care, deşi se pare că văzuse bine faza, n-a avut curajul de a-l chema pe arbitrul de centru pe drumul cel bun... Oaspeţii au protestat timp de cîteva minute, justificat, dar în cele din urmă au trebuit să se consoleze cu reluarea jocului, dată fiind încăpăţînarea celor doi arbitri în greşeală. ● După pauză, ajutaţi şi de avantajul luat, Minerul a jucat mai bine, pasînd cu mai multă abilitate şi a marcat din nou, de această dată cu adevărat, prin Stan, în minutul 68 autorul unui şut foarte frumos de la 16 m (Gheorghe Amuza). **BRAŞOV : Steagul roşu — Voinţa Bucureşti 1—0 (1—0).** Meciul a debutat cu un adevărat ghinion pentru braşoveni. Adamache suferind o ruptură de muşchi chiar în minutul 5, la o degajare. În locul lui, antrenorul Ivănescu l-a introdus pe C. Ipa, care avea să scape prima minge înaltă, „ajutat" fiind şi de Danciu (Voinţa), motiv pentru care arbitrul avea să anuleze golul (alte două „goluri" au fost în aceeaşi situaţie, cîte unul de fiecare echipă !) ● Unicul gol valabil l-a marcat Paraschivescu, în min 15, la unul din rarele momente de luciditate ale ataculul braşovean. În rest, o luptă îndîrjită, adesea surdă, între o înaintare cu o singură valoare (Paraschivescu) şi o apărare supranumerică ; multe scrîşnete de crampoane şi grave lacune de educaţie în special la jucătorii localnici, care au scuipat adesea direct în faţa adversarilor lor. ● A arbitrat satisfăcător hunedoreanul V. Tătar (Răzvan Bărbulescu).

Copiii dintîi

Copiii dintîi au cam dat în primire. Iată că echipe cu un debut mai puțin strălucitor se apropie de vîrful piramidei. Duminica aceasta am putut să înregistrăm un rezultat zguduitor, dacă ne gîndim bine : 3—0 pentru **F.C. Bihor** în meciul cu **Dinamo**. Echipa din Ștefan cel Mare pierde rar și, atunci cînd pierde, pierde la scoruri strînse. Iată că orădenii au stricat firma bucureșteană cu un scor de forfait. La drept vorbind, încă de la meciul cu **Steaua**, cînd un arbitru aventuros a înlesnit victoria bucureștenilor printr-o decizie nejustă, echipa **F.C. Bihor** arătase lucruri foarte frumoase în Capitală. Cu mai mult curaj, ea s-ar fi putut întoarce de atunci cu două puncte luate bucureștenilor. Dar timiditatea se plătește și meciul egal de la Craiova prevestea, ca și victoria dinamoviștilor obținută cu greutate în fața **Bacăului**, că lidera campionatului va lăsa cîteva pene la Oradea. Penele au fost cam multe : trei, echipa fraților Nunweiller lesnind cam jumulită din această partidă. Și aici, ca și la alte echipe, disciplina lasă de dorit și rezultatele sînt mai mult decît vădite. Iată, Dinu a fost înlocuit în minutul 68 la Oradea după ce absentase la Tg. Mureș, fapt care ne dovedește că decizia luată de antrenorul federal Covaci de a nu-l folosi la Viena nici pe el, nici pe Dumitru (o altă stea în declin a fotbalului nostru) este justă. Așadar, trei dintre cele mai bune produse din ultimii zece ani ai fotbalului nostru dispar încet, dar sigur de pe firmament : Dobrin, Dinu și Dumitru. Părerea de rău a tuturor iubitorilor fotbalului nostru este imensă. Poate că măcar Dumitru va reuși să revină la linia de plutire și vom avea ocazia să nu mai plîngem pe ruinele lui.

Cuplajul de la București a avut o singură atracție : cele șase goluri marcate în prima partidă, unul mai frumos decît altul, deși meciul în sine nu ne-a satisfăcut prea mult. Mă bucură că de la **Rapid** se văd unele lucruri foarte promițătoare, între care și un jucător de clasă : Șutru, care a marcat un gol antologic. Dincolo, la **Progresul**, am văzut un alt jucător excelent : pe Apostol. Numai pentru aceste două semnalări merita să ne fi dus pe „**23 August**". Partida dintre **Steaua** și **Sportul studențesc** nu m-a entuziasmat, jocul realizat de cele două echipe avînd ceva provincial, fiind înghesuit și sufocat. Și dacă echipa din Regie poate să aibă scuza unor peripeții aviatice, **militarii** nu au făcut decît să confirme lunga eclipsă în care au intrat. Golul lui Iordănescu care a consfințit victoria **roșii-albaștrilor** a fost foarte frumos, dar cu o fază nu se face primăvară. În **Ghencea** lipsește cineva în stare să dezlege picioarele (deocamdată încurcate) ale lui Dumitru, ale lui Troi și, mai ales, ale lui Florin Marin. La ora de față **Steaua** contează numai pe Stoica și pe Vigu (care duminică a jucat totuși mediocru). În rest, o apă și un pămînt...

Pe calea undelor am auzit că la Craiova Teașcă a fost silit să scoată doi copii pe teren, care, pe lîngă decanul de vîrstă, Oblemenco, probabil că păreau niște nepoți. Recrutări (Cîrțu și Pițurcă), răniri mai mult sau mai puțin grave (Marcu, Țarălungă, Irimescu și cine-mai știe cine), eliminări din lot (Deselnicu), iată numai cîteva nume din lungul șir de absenți ai acestui **team** aflat în mod surprinzător pe locul doi în această săptămînă. Înțeleg bucuria craiovenilor, dar aș vrea să le spun că la București **Dinamo** va fi greu de înfruntat pentru că criza de efectiv a echipei din Cetatea Băniei mi se pare de-a dreptul catastrofală. Cît vor fi de buni Ciobanu, Irimescu, Giolgău, Tilihoi și Cămătaru (dacă el va putea fi recuperat pînă duminică), ei rămîn totuși niște începători care pot fi cu greu comparați cu un Cheran, Sătmăreanu II, Gabriel Sandu, Dinu, Moldovan, Lucescu, Dudu Georgescu și Ștefan, cu toții internaționali încercați. Dacă Teașcă ar scoate un meci nul la București, duminică am asista probabil la cea mai senzațională partidă pe care am văzut-o vreodată. Nu vreau să bag spaima în acești băieți de suflet din Oltenia, pentru că eu cred mai degrabă în tinerii cu bastonul de mareșal în raniță al micului Napoleon decît în vedetele ce se autodevoră, dar o judecată dreaptă îmi spune că partida pe care o vom urmări cu interes este de pe acum inegală. Dar, cum balonul e rotund...

Ar mai fi interesant de amintit că **Politehnica Timișoara**, așa cum ne-a convins la București, practică un fotbal curat și iat-o pe locul trei, urmată de **F.C. Argeș**, care mi se pare că beneficiază de un concurs de împrejurări și ocupă un loc nemeritat deocamdată (4). De remarcat ar fi și evoluția **Jiului**, care o începuse destul de bizar, dar ne furnizează surpriză după surpriză. Privind spre subsolul clasamentului, mă întreb ce se întîmplă cu **Reșița** și **Bacăul**, echipe care, cu ani în urmă, se aflau la mansarda clasamentului și acum privesc spre hăul diviziei B cu o disperare pe care o înțelegem.

EUGEN BARBU ■

P.S. Despre înfrîngerea **Sportului studențesc** în fața lui **Schalke 04** ce să mai spunem ? Scorul general de 0—5 ne scutește de orice comentariu. Cifrele vorbesc limpede despre ceea ce jucăm de ani de zile și mai ales despre încăpățînarea cu care stăm pe loc.

Pionjon splendid, dar zadarnic ! Lovitura de cap a lui Oblemenco a mai făcut o victimă (Iorgulescu) și Craiova a deschis scorul în partida cu U.T.A.

DIVIZIA A : 6 și 7 NOIEMBRIE

ORADEA : F.C. Bihor — Dinamo 3—0 (2—0). Timp minunat un stadion aproape arhipitin, dar care nu s-a bucurat la nici unul dintre cele trei goluri cum s-a bucurat de înlocuirea lui Dinu, vinovat de două faulturi grosolane, cărora le-au căzut victime, pe rînd, Kun II și Al. Naghi. Dealtfel, după min. 46, crampoanele lui Dinu l-au transformat pe Al. Naghi în spectator milioșcașul orădean părăsind gazonul cu gleznа stîngă făcută ferfeniță ● O jumătate de oră de fotbal strălucitor pentru F.C. Bihor, de unde au rezultat două goluri frumoase de Gherghell, unul mai frumos ca celălalt. Așezată pînă atunci într-o defensivă exagerată, Dinamo va trece la apărarea om la om, stînd-ule pe gazde să recurgă la ofsaid și domolind oarecum acțiunile lui Kun II, pînă atunci și după aceea cei mai buni de pe teren. ● La reluare, Dinamo a renunțat la defensiva păguboasă. I-a introdus în teren pe Al. Moldovan și mai apoi pe Vrînceanu, stăpînind jocul și prestînd un prim sfert de oră mai bun decît al Bihorului ● În plină dominare a oaspeților, Florescu va șuta năprasnic de la 25 m. Lupău va „șterge" mingea cu capul și-o va trimite în gol în prezența portarului Ștefan, coautor și la golul al doilea Dinamo se va reîntoarce în atac, va rata în min. 71 prin Dudu Georgescu, în min. 79 prin Dobrău, în min. 83 prin Sandu Gabriel, iar în min. 86 prin același Dudu Georgescu, care va șuta în stîlpul porții iar Dinamo va înscrie chiar un gol anulat pe bună dreptate de arbitrul jocului ● Foarte șters și lipsit de personalitate, moale, arbitrul M. Moraru, temîndu-se să scoată la timp cartonașele galbene meritate din plin de Dinu, va închide ochii la faultul clar comis în careu de Cheran asupra lui Georgescu, în min. 82, dar se va remarca prin anularea golului amintit, pentru ofsaid clar la Lucescu, infracțiune pe care numai tușierul Vilcu n-a observat-o ! ● A arbitrat deci mediocru M. Moraru (Ploiești), ajutat slab de I. Boroș și V. Vilcu — amîndi din Timișoara (**Ovidiu Ioanițoaia**). **PETROȘANI : Jiul — S.C. Bacău 2—0 (1—0).** Meci desfășurat fără prezențe în teren a antrenorilor celor două echipe, trimiși în ultimul moment în tribune prin hotărîrea federației, conducătorii de cluburi devenind peste noapte și antrenori ! ● Gazdele au înscris relativ repede, Dumitrache transformînd lovitura de la 11 m acordată de arbitru în urma faultului comis asupra lui Mulțescu de către „umbra" sa permanentă, Sinăuceanu. Multă nervozitate în continuare pe teren, faulturi, polițe plătite, accidentări. Gazdele, profitînd că atacul băcăuan contează numai pe Florea și Botez, au jucat cea mai mare parte din timp cu fundașii la centru. ● La pauză, arbitrul are grijă să avertizeze ambele formații pentru jocul ce-l practică și, într-adevăr, se joacă mai mult fotbal. Jiul în special acționînd mai bine pe extreme, dar Mulțescu și Dumitrache ratează din poziții bune, întrecuți fiind doar de Sălăjean, care a trimis peste bară de la doar 3 metri de poartă. ● În min. 54, Jiul majorează totuși scorul, prin Stoichiță, care a dus pînă la capăt o acțiune strict individuală. Introducerea lui Dulan înviorează atacul băcăuanilor, acesta ratînd în min. 76, cînd Ciupitu a respins de pe linia porții. ● A arbitrat foarte bine Gh. Retezan (București), ajutat la fel de Gh. Ispas și E. Blacioti — ambii din Constanța (**Gheorghe Amuza**). **CONSTANȚA : F.C. — Corvinul Hunedoara 4—1 (2—0).** În prima repriză fundașul Gâtej a fost cel mai bun de la gazde, iar Turcu a făcut deseori slalom pe lîngă Tonca și Gruber, marcînd un gol cu ajutorul primului. Al doilea gol a fost marcat de Mateescu, care a pornit de la mijlocul terenului, a driblat patru jucători, i-a pasat lui Peniu, iar acesta l-a redat mingea în careul mic ● În a doua repriză, gazdele, mulțumite, parcă, de rezultat, nu s-au mai avîntat în joc cu aceeași dîrzenie, oaspeții reducînd scorul prin tînărul Șurenghin, care l-a „suflat" o minge lui Gâtej și de la 25 de metri a șutat năprasnic, Popa scăpînd mingea, iar hunedoreanul, venit din urmă, reluînd în plasă ● Golul nu aduce însă nici un reviriment în tabăra hunedorenilor, toți localnicii atacînd în continuare și, în ultimul sfert de oră, majorînd scorul la 4—1. La Constanța, apărarea Corvinului a fost foarte slabă pe tot parcursul meciului, Dumitriu IV jucînd mai cu seamă pentru... Constanța. ● Spre sfîrșit, cineva din tribună a aruncat cu un cotor de măr în arbitrul de margine Roșoga, lucru care a făcut ca meciul să se întrerupă cinci minute, pînă cînd organele de miliție, cu ajutorul a cîtorva suporteri, l-au depistat pe turbulent. ● Foarte bun arbitrajul lui C. Bărbulescu, ajutat la fel de I. Roșoga și N. Ignat, toți din București (**Emanuel Tănjală**). **PITEȘTI : F.C. Argeș — F.C.M. Reșița 2—1 (0—1).** Victorie meritată a argeșenilor, care în partea a doua a întîlnirii au „asediat" poarta lui Windt, ratînd cu nemiluita din situații mai mult decît clare (campion : Radu II). ● Reșițenii au contat doar în prima repriză, pasînd mult, pasînd bine la mijlocul terenului, unde Bora a construit cu abilitate, fiind omul nr. 1 al echipei. Dealtfel, golul reșițenilor (cel mai frumos al meciului) îi aparține : lovitură cu capul din plonjon la o centrare înapoi a lui Atodiresei. Golurile argeșenilor s-au marcat în urma unor faze fixe (lovitură liberă și corner), meritele aparținînd în egală măsură atît autorilor — Radu II și Cîrstea, cît și executanților — Iovănescu și Dobrin. ● Partida a debutat spectaculos, min. 1 — cartonaș galben Botonea, corect acordat de arbitrul de centru, care a „fluierat" bine pînă în minutul 45, cînd, la un fault pe linia de 16 m asupra lui Doru Nicolae, le-a refuzat pitești-enilor un penalty. ● După pauză, cu „sabia lui Damocles" (citește înfrîngere) deasupra capului, Dobrin și compania au forțat egalarea, pe care au obținut-o în urma unei lovituri libere (centrare impecabilă a lui Iovănescu, lovitură cu capul la pălanjen — Radu II). ● Jucînd în continuare precis, cu mult aplomb, argeșenii reușesc golul victoriei (corner executat de Dobrin, lovitură cu capul, plasată a lui Cîrstea), victorie firească după aspectul jocului ● Arbitrul ieșean Balanovici la al doilea meci la centru în divizia A, a încercat și a reușit să „fluiere" multămitor (mai puțin faza din minutul 45) A fost bine ajutat la tușă de D. Arndt — Iași și N. Georgescu — București. (**Cornel Cătană**). **TIMIȘOARA : Politehnica — F.C.M. Galați 3—0 (2—0).** Singura mîză a întîlnirii a fost doar scorul, iar cele trei goluri înscrise în poarta lui Dumitrescu de către atacanții timișoreni (Floareș min. 12, Cotec min. 20 și Petrescu min. 48) au rotunjit golaverajul Politehnicii. ● F.C.M. Galați a intrat în teren subțiată de indisponibilități și pase, de acum resemnată în propriile-i slăbiciuni, întrebîndu-se poate ce caută între cele 18 echipe din divizia numită A. Gălățenii au șutat doar de două ori pe poartă, e drept că unul din șuturi a lovit bara, dar au în schimb la activ numeroase faulturi, vreo 25, și numai trei cartonașe galbene, deși meritau mai multe. Cert este că lanterna roșie se află în mîini sigure, numai o minune fiind în stare să schimbe situația. ● Într-un meci dezechilibrat de la început, totul a semănat cu o repetiție a Politehnicii pentru debutul de miercuri în Cupa Balcanică, repetiție fără sclipiri și surprize. ● A reintrat extrema Anghel și a debutat la centru arbitrul orădean O. Streng, care la 29 de ani devine cel mai tînăr cavaler divizionar. A arbitrat bine, ajutat la fel de T. Gabos, Cluj-Napoca, și N. Raab, Cîmpia Turzii. (**Teodor Bulza**). **TG. MUREȘ : A.S. Armata — Politehnica Iași 1—0 (1—0).** Diferență ca de la cer la pămînt între evoluția echipei ieșene în meciul disputat pe teren propriu, cu numai o săptămînă înainte, meci încheiat cu o înfrîngere meritată din partea Jiului, și evoluția în această partidă, împotriva echipei mureșene, într-un joc în care oaspeților nu li se acordau prea multe șanse. ● Politehnica a jucat bine la Tg. Mureș, în special în partea a doua a meciului, și numai neșansa, am putea spune, a privat-o de un gol și de un meci egal. Raportul... barelor este chiar edificator : 2—2 (Romilă de două ori, care a fost dealtfel cel mai bun jucător al oaspeților, respectiv Hajnal și Bölöni), dar ieșenii mai au la activ și un gol perfect regulamentar, înscris de Trandafilon (min. 37), dar nevalidat de arbitrul de centru la semnalizarea greșită a tușierului Voicu. ● A.S.A. a jucat exact atît cît i-a fost necesar pentru a obține victoria, mureșenii fiind convinși înaintea partidei că nu vor fi necesare eforturi prea mari pentru o victorie lejeră. Oaspeții și-au depășit însă condiția formei de moment, încercînd un reviriment spectaculos. N-au fost departe de țintă. ● Gazdele au marcat unicul gol al partidei în min. 28, cînd Pislaru a speculat o centrare excelentă a lui Ispir și o lipsă de reacție evidentă a portarului Naste. ● A.S.A. a mai avut o serie de ocazii de gol, ratate însă — dar ceea ce rămîne scris cu negru pe alb este scorul de 1—0, favorabil gazdelor, defavorabil oaspeților și rușinos pentru doi dintre cei trei arbitri : la centru Gh. Vasilescu I, slab, ajutat de C. Niculescu, bine (ambii din București) și de E. Voicu (Oltenița), foarte slab, dacă nu chiar partinitor (**Dumitru Graur**). **CRAIOVA : Universitatea — U.T.A 3—1 (0—0).** A fost un meci cu faze spectaculoase pe întregul său parcurs, iar în prima repriză încleștarea a semănat din cînd în cînd cu o coridă și asta mai ales datorită lui Nedelcu II, Bîtea și Berneanu, care au mîncat pur și simplu adversarii. Nedelcu merita să fie scos din teren pentru lovirea intenționată a adversarului — Tilihoi — în timp ce acesta nu avea mingea, dar arbitrul a preferat să acorde cartonașe galbene celor doi jucători. Soluție de compromis, compromițătoare. Berneanu a exagerat cu duritățile, dovedind multă măiestrie și vicleniе în folosirea tălpilor și în controlarea adversarilor la glezne. Nesancționate la vreme, aceste faulturi au culminat cu cele cinci minute de doliu de pe stadion care au început cu momentul cînd Bîtea l-a tras un pielor în gură lui Cămătaru, fineț acestuia i s-a mutat maxilarul inferior spre gît ; fotbalistul a făcut comoție cerebrală și a căzut din picioare, reușind în sfîrșit vreme și performanța unei duble fracturi de claviculă. ● Max Popescu, care a fost considerat de mai toată lumea arbitrul meciului, nu a acordat nici un cartonaș galben, în schimb a dirijat cu multă înțelepciune salvarea care a intrat pe stadion să-l ridice pe Cămătaru. Propunem trecerea lui Max Popescu pe post de dispecer la I.T.B. Omul dă din mîini frumos și convingător, așa încît nu se explică prezența imediată a ambulanței. Penibil arbitraj, sancționat prea blînd de publicul craiovean a cărui răbdare a fost pusă la grea încercare. În schimb, semnalăm corectitudinea celor doi tușieri (I. Urdea și Al. Voinea) și a observatorului federal T. Moraru, care s-a impus în pauza meciului, determinîndu-i pe cei prezenți la o atitudine corectă și la o a doua repriză aproape fără faulturi. Cerem comisiei de disciplină sancționarea drastică a lui Nedelcu II și neluarea în seamă a cartonașului galben acordat gratis lui Tilihoi ● S-au impus Beldeanu, Ștefănescu și Leac, primii doi bătînd cu siguranță la porțile naționalei, al treilea ulmindu-i pe cei prezenți cu dexteritatea și logica sa în teren. Craiova a avut minute formidabile de fotbal modern, la care au participat toți jucătorii, mai puțin Balaci, din nou șters, și Donose, în scădere de formă. S-a remarcat Negriță, a cărui vigoare în atac a pus multe probleme apărării arădene. Dar Negriță trebuie să țină seama și de necesitatea unui fotbal mai gîndit, nu numai de tăvălugirea adversarului. ● Sarea meciului a constituit-o apariția în echipa craioveană a unui junior de 17 ani, Ciobanu, cu certe calități de inaintaș, și a unui copil despre care nu știm încă dacă s-a bărbierit bine — Giolgău — care se arată un mare talent. Acest Giolgău a jucat splendid la respectabila vîrstă de 15 ani și cîteva luni. Atenție, grădinițe de copii, Teașcă umblă după un vîrf de atac ! Dacă nu ne trezim noi cu un preșcolar adus în divizia A de marele ferment ai fotbalului nostru Constantin Teașcă, înseamnă că nu am făcut nimic ! Probabil că la primul gol înscris de Oblemenco (gol urmat de altele două, ale lui Bîtea și Beldeanu, în minutele 73 și, respectiv, 78), Giolgău s-a dus la Oblemenco și i-a zis : „Ce gol frumos ai înscris, unchiule !" Așadar, mecl mare la Craiova. O promisiune pentru meciul de duminică, **Dinamo — Universitatea. (Al. Falleru)**

(Continuare în pag. 23)

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06), știință (Liviu Timbus — 16 18); probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cătană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P. O. Box 136—137, telex ; 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXV - NR 46 (1 000) - 18 noiembrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Celei — o vatră românească

Acum șapte ani, cînd Celeiul a devenit cartier al Corabiei, deci „oraș", halele marii fabrici de zahăr erau abia în construcție, iar cele ale marii tăbăcării, una din cele mai mari ale țării, erau încă pe planșetele proiectanților. Decizia administrativă, cu alte cuvinte, era mai mult o anticipare, o prefață la viitor, deși „istoria cîtadină" a Sucidavei curgea, cum spuneam, somptuos și bogat prin trupul satului, pulsa puternic prin ere, prin niște vene sau artere ale străfundurilor ce încă urcau spre buza urmașilor izvoare proaspete, izvoare vii. Din aceste străfunduri și pînă la zi, ignorînd presiunile timpilor succesivi, povara lor, istoria iese fulgerător, țîșnește ca o fîntînă arteziană la cea mai mică atingere cu lopata sau dalta, ea impregnează totul, pămîntul în care fierul tractorului face mereu să pocnească văsării preistorice, dacice sau romane, ea sprijină bolțile pivnițelor, temeliile caselor, vetrele vieții de ieri, de azi și de mîine. Este pămîntul cu o memorie istorică fenomenală, este pămîntul pe care urmele vieții omului se pot citi în suită, neîntrerupt, de vreo cinci milenii, destăinuind un drum sau un urcuș ale cărui trepte au rămas intacte, vizibile, miraculos de intacte și de vizibile, miraculos cu atît mai mult cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Zidurile orașului antic, deshumat de arheologi în mare parte, par trasate, prin iarba carbonizată a cîmpului, cu un deget gigant, ca un șanț în materia cenușie a creierului nostru. Ele ies parcă nu din pămînt, ci din adîncul memoriei noastre. Toate aceste pietre de coloane, de ziduri, de temple, de case, de drumuri, au căpătat parcă circumvoluțiuni, reprezintă promontoriile de cugetare ale unui peisaj din care se deduce, cu o rară plasticitate, o țară veche și, mai ales, una eternă.

(Citiți reportajul în paginile 12—13)

„Românii au cîștigat pentru că au fost mai puternici", a scris **„Le Monde"** după frumoasa victorie repurtată de rugbiștii noștri în fața XV-lui francez (Secvență din partida disputată duminică pe stadionul Giulești).

Semigreul Valentin Vrînceanu, **revelația campionatelor naționale de box, învingătorul marelui favorit Costică Dafinoiu.**

FOTOTECA FLACARA : Din arhivele naturii

Fotografie de EUGEN BATRINU

DIN SUMAR : Țicleni — cea mai lungă stradă din România (pag. 7) ● **Subteranele Bucureștiului** (pag. 8–9 ● **Un om a căzut de la etajul 10** (pag. 9) ● **Anchetă socială : Banii cîștigați necinstit nu țin cald niciodată** (pag. 12–13) ● **Oameni și deșeuri** (pag. 18) ● **La Cula, în marginea Bucureștiului, la marginea vieții** (pag. 19) ● **Prețul fericirii** (pag. 20–21)

Reproducerile din acest număr aparțin sculptorului Ion Jalea

CENACLUL FLACARA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

se va reintîlni cu publicul din orașul București în ziua de sîmbătă, 27 noiembrie, la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă) cu începere de la orele 18. Ultimele bilete se pot procura de la Teatrul Național, zilnic, între orele 8–12 și 17–20.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Formația Salvamont din Cimpulung-Argeș, condusă de medicul Victor Popa, ajutată de temerarii cerc al speologilor amatori din localitate, ca și de mulți pionieri, prieteni ai munților, a început o acțiune grea, dar de mare interes turistic — trasarea marcajelor pentru cîteva drumuri de acces spre vîrful Păpușa, din Făgăraș. Recent, iă asemenea entuziaști, cărînd cu ei, pe stinci de munte, rângi metalice stîlpi de beton, ciment, bidoane cu apă au plantat 22 de stîlpi pentru marcaje pe traseul Stîna Dracsinului, din bazinul de mijloc al Dîmboviței superioare, apoi peste culmea Dracsinului, pînă sub creasta acestuia, unindu-i cu traseul Cascue, ambele ducînd spre mult rîvnitul vîrf, de către alpiniști, al celor mai înalți munți ai noștri (**Ion Dobrescu**, Cîmpulung-Argeș).

Mă numesc **Coman Marianа**, sînt educatoare și funcționez din 1970 la Grădinița cu program prelungit Borșa, județul Maramureș. Datorită unor condiții obiective — ne aflam într-un local închiriat — în iunie anul acesta am rămas fără spațiu pentru grădiniță. Tovarășul primar, analizînd într-o ședință problema plasării grădiniței într-un alt spațiu, a ajuns la concluzia că nu o poate pune nicăieri și a hotărît desființarea singurei unități de acest fel din Borșa. Înțelegînd însă necesitatea acestei grădinițe-cămin pentru copiii minerilor și forestierilor din orașul nostru, am luptat din răsputeri pentru menținerea ei. Am găsit înțelegere la tovarășul inginer Vasile Tomolagă de la sectorul de exploatare a lemnului Gara-Borșa care, cu acordul I. F. Vișeu, căruia îi este subordonat, a restrîns angajații din serviciile tehnico-administrative și ne-a oferit un spațiu în care să ne mutăm cu copiii, făcîndu-ne totodată o serie de lucrări de amenajare. Cu ajutorul inspectorului școlar de zonă și al directorului școlii generale care ne coordonează, ca și prin contribuția părinților, s-a reușit să se amenajeze și să se înființeze încă o grădiniță în centrul orașului. Iată că ne-am străduit și am reușit să rezolvăm o măsură a conducerii de partid, aceea de a cuprinde toți copiii de vîrstă preșcolară în grădinițe. Numai că ne-am împotmolit la niște butelii de aragaz, absolut necesare pentru pregătirea hranei în grădiniță cu orar prelungit. În fostul local am avut injector cu păcură. Din nou am ajuns la tovarășul primar Teofil Mureșan, deoarece Consiliul popular, în comitetul executiv, repartizează butelii de aragaz. Și ne-a răspuns : „Categoric, nu vă putem repartiza, sînt pentru populație !" Sînt de acord, dar copiii și cui sînt ? Cer eu ceva pentru mine personal ?

La Muzeul lemnului din Cîmpulung Moldovenesc, recunoscut prin unicatele sale în arta și civilizația lemnului, s-a deschis recent o originală expoziție de instrumente muzicale populare. Singulară în genul ei, expoziția reunește peste 120 piese provenite atît din creația a 3 constructori de instrumente muzicale din județul Suceava, cît și din colecția muzeului cîmpulungean. Lutierul octogenar Isidor Andronicescu din Fundu Moldovei expune frumoasele sale viori ornate cu motive florale bucovinene (vedeți

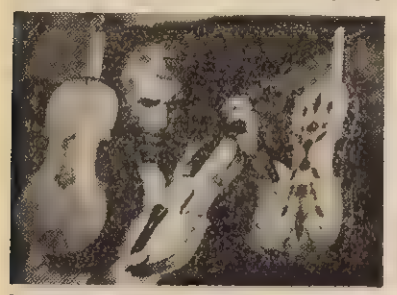

fotografia), meșterul de tilinci și bucîume de pe Izvorul Alb expune cunoscutele sale bucîume (trîmbițe) cu coajă de mesteacăn, tilincile și fluierele încrustate cu figuri și desene geometrice din zona sa de baștină. O deosebită mențiune s-ar cuveni și creatorului Gheorghe Cosmici din Frasin care demonstrează cu unelte și piese componente frumusețea vechiului meșteșug de lutier, expunînd totodată și șase viori de concert cu frumoasă acuratețe de sunet și două valoroase viori vechi din colecția sa, una cu inscripția STRADIVARIUS CREMONENSIS din 1736 și una din 1813, realizată de francezul Jean Baptiste Schweitzer. Din colecția muzeului au fost expuse valoroase cobze și lăute, avînd o vechime de peste 150 de ani, precum și cornuri și cimpoaie cu specific bucovinean. La toate acestea și la multe alte exponate de excepție se adaugă și o interesantă sculptură realizată de artistul Ioan Pleșa, reprezentînd muzicanți sătuiui bucovinean (**F. Michitovici**, Cîmpulung Moldovenesc).

Blocul în care locuiesc din anul 1971 nu are făcută nici pînă la ora actuală recepția definitivă. Multe comisii de recepție au venit, dar nici una nu se prezenta cu documentația blocului așa cum prevede legea, ci numai cu procesul verbal de recepție definitivă pe care încă de la început ni-l puneau pe masă spre semnare și bineînțeles cum veneau așa plecau. La insistențele noastre, pînă la urmă, I.C.V.L. ne-a pus la dispoziție o parte din documentația blocului iar noi, la data de 21 iulie 1975, am depus la conducerea acestei întreprinderi un memoriu cuprinzînd pretențiile noastre obiective privind economiile provenite din lucrări neexecutate față de proiect și din lucrări executate prin schimbări de soluții, în total o sumă de 151 602 lei. La 22 decembrie 1975, la sediul I.C.V.L. s-a încheiat o minută între delegatul nostru și întreprindere, reprezentată prin tovarășul arhitect Crișan Valer, prin care se specifica între altele că datorită neprezentării delegatului I.C.M. 4, la lucrările comisiei de recepție nu s-a putut lua o hotărîre, urmînd ca problema să fie soluționată de către arbitrajul de stat. Am așteptat plini de încredere, dar văzînd că nimic nu se întreprinde am depus iarăși la I.C.V.L., pe data de 10 iulie 1976, o adresă în care reaminteam situația noastră, cerînd rezolvarea. Cu adresa C-57, din 10 iulie 1976, I.C.V.L. ne face cunoscut că se află în proces cu întreprinderea de construcții și ne roagă iarăși să așteptăm. În luna august a.c. primim o înștiințare în care ni se spune că la data de 1 septembrie comisia de recepție este convocată la blocul nostru în vederea recepției finale. Și iată că nici pînă astăzi respectiva comisie nu s-a prezentat (**Mihai Șavu**, împuternicitul Asociației de locatari, bloc Td. 14, str. Valea lui Mihai nr. 3).

Mă numesc **Moja Constantin**, locuiesc în comuna Dragalina, județul Ialomița, și trăiesc un sentiment de adîncă tristețe pentru că nu pot să-mi rezolv o problemă foarte simplă, în fond — să am și eu lumină electrică. Eu și încă un vecin al meu. E vorba de o prelungire de rețea de 80 metri lungime. Am fost de multe ori la I.R.E. Călărași, la cei în drept, pentru a lua măsuri de executare a acestei lucrări, dar ne amînă mereu. Vă spun sincer că îmi este rușine să mă mai duc pe la dînșii, să le mai spun de acest lucru. Aprobarea o avem încă din 1971. Am fost trimiși și la Centrala I.R.E.B., la București, dar tot n-am rezolvat nimic. Tovarășul primar ne-a eliberat și o hîrtie prin care arată că avem aprobare și că primăria este de acord, dar tot nu ne-a luat nimeni în considerare. Vă rog foarte mult să nu vă supărați pentru rugămintea noastră, dar eu am 25 de ani, fratele meu 24 și ne este greu să nu avem și noi în casă un televizor sau măcar un aparat de radio, să știm și noi ce se petrece în lume, că doar trăim într-o comună mare, ce va fi un viitor oraș, și care este de mult electrificată. Vă mulțumim în numele binelui și al omeniei.

Călătorese mult cu trenul, de obicei pe traseul destul de lung Galați — Timișoara. Este un traseu foarte bun, dar foarte obositor pentru cei ce călătoresc de la un capăt la altul, deoarece nu există măcar un vagon de dormit în componența acestui accelerat. Și nu acesta ar fi tot necazul, ci faptul că vagoanele de clasa a doua care aveau în compartimente fotolii cu o tapițerie bună, odihnitoare, au fost schimbate cu vagoane necompartimentate, care se folosesc de obicei la trenurile personale care circulă pe trasee scurte, și care sînt foarte obositoare pentru călătorii pe distanțe mari. Aș vrea să știu dacă cineva din cadrul conducerii C.F.R. care răspunde de acest traseu cunoaște inconvenientele pentru noi, călătorii ?

La această scrisoare pe care ne-a adresat-o Vasile Ulici, din Suceava, ne-a răspuns Direcția Mișcare și Comercial, Biroul circulației călătorii din cadrul **M.T.Tc.**, prin care ne semnalează că „Introducerea în unele garnituri ale trenurilor de viteză și ale trenurilor personale de lung parcurs a vagoanelor de acest tip a fost necesară datorită creșterii frecvenței călătorilor, fără posibilități de acoperire a capacității numai cu vagoane compartimentate. Printre măsurile ce se iau de îmbunătățire a deservirii călătorilor, este prevăzută și măsura de sporire a numărului de vagoane compartimentate, începînd cu anul 1977. Îmbunătățirea condițiilor de transport este în atenția noastră și se dispun măsuri corespunzătoare în cazurile cînd apar deficiențe".

La Poșta redacției, răspunde redactorul nostru Cici Iordache :

● Tovarășă **Stana Popovici**, din București, s-o pornim de-acolo de unde spuneți „Trăim din pensia mea de 825 lei, el bărbat de 30 de ani și cu femeie în vîrstă, cu obligațiile de întreținere, fiind unicul meu fiu, coproprietar. În loc să mă ajute el pe mine, trebuie să ne întreținem zilele din mica mea pensie". Sîntem de acord cu dumneavoastră că vă este greu, dar fiul pe care l-ați întreținut la facultate poate să fie profesor de educație fizică și în alt oraș din țară decît Bucureștiul. Așa că ar fi bine ca în loc să bată toată ziua pe la ușile inspectoratelor școlare din București, ca să-i pice o suplinire, dacă vrea cu adevărat să muncească, să meargă acolo unde este nevoie de el. În acest caz, să se adreseze Ministerului Educației și Învățămîntului. ● Tovarășe **Costea Aristică**, din Ciuj-Napoca, precum ne afirmați și în scrisoarea trimisă, există legi ferme și clare în țara noastră privind promovarea în funcții și posturi de răspundere, în conformitate cu competența profesiona.ă și calitățile morale ale fiecăruia Dacă dumneavoastră cunoașteți, precum încercați să dați a înțelege, cazuri contrare, vă rugăm să reveniți, dezvăluindu-le. De acord să fiți colaboratorul nostru, dar, desigur, cu condiția ca articolele trimise să fie obiective, competente, de calitate și temeinic verificate. ● Pentru tinerețea dumitale, **Camelia Corban**, din Roman, e desigur frumos și explicabil să te întrebi ce este „dorința de absolut" și „dreptatea umană". Sînt probleme firești de meditație, aspirații omenești, sînt laturi ale culturii și eticii noastre, cu ale căror valențe concrete vei face cunoștință prin propriile relații cu mediul social. ● Tovarășe doctor **Gheorghe Clipici**, dv. împreună cu toți ceilalți 15 semnatari ai scrisorii, ca angajați ai Laboratorului de medicină și psihologia muncii din Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, sînteți primii în măsură ca deocamdată la nivelul instituției unde lucrați să impuneți ceea ce ne propuneți — **„interzicerea fumatului în birouri și ateliere, afectîndu-se pentru acest scop locuri speciale și scurte pauze periodice acordate fumătorilor care, eventual, pot fi scăzute din pauza generală pentru masă".** Vă informăm că așa ceva se și petrece în multe instituții și întreprinderi și, precum știți, presa noastră a susținut și va continua să susțină o campanie împotriva fumatului, atît de dăunător sănătății. ● Tovarășă **Oprea Florica**, din Constanța, dacă aveți spațiu de locuit corespunzător legii în vigoare, asigurat la fiica dv. și lucrați de cinci ani, cum afirmați, în orașul respectiv, cu contract de angajare pe o durată nedeterminată, vă puteți face buletin de identitate pentru acest oraș. Adresați-vă, conform ultimelor reglementări privind stabilirea în orașele mari, Consiliului popular al municipiului Constanța. ● Tovarășă **Maria Drăgoi**, din Buzău, rugați pe medicul care v-a pus diagnosticul de la Spitalul județean Buzău să vă elibereze o trimitere către Spitalul P.T.T. din București, în speță către autoarea medicamentului „Covalitin", doctorița Tina Covaliu. ● Tovarășe **Knizel Florin**, din Craiova, în loc să vă adresați la atîtea foruri centrale pentru rezolvarea unei probleme atît de locale, era mai bine să aveți încredere și să așteptați răspunsul Consiliului popular al județului Dolj care, prin Direcția comercială, a și impus eliminarea neajunsurilor ce vi le pricinuia restaurantul „Dacia" din cartierul Valea Roșie.

ÎN APĂRAREA MEMORIEI ȘI OPEREI LUI MIRON RADU PARASCHIVESCU

Tovarășe redactor șef,

Vă rog să găzduiți în revista „Flacăra" următoarea scrisoare — pe care am trimis-o și casei de editură mai jos menționată — în legitimă apărare a memoriei și operei soțului meu, Miron Radu Paraschivescu.

Vă adresez scrisoarea cu atît mai mult cu cît în revista și cenaclul pe care le conduceți este atît de prezent numele acestui poet ce nu a știut să trădeze niciodată. Asta mai ales că există, la ora de față, persoane în străinătate care vor să lase impresia că Miron Radu Paraschivescu a recurs la serviciile lor pentru o dreptate peste moarte.

Elena Paraschivescu

Domnului director al Casei de editură Olivier Orban, Casa de editură Olivier Orban 7, rue Daonou, Paris — 75 002

Domnule,

Mă numesc Elena Paraschivescu și sînt scriitoare. Sînt văduvă și succesoarea legală a soțului meu, scriitorul român Miron Radu Paraschivescu. Am aflat recent, spre marea mea surpriză, că un fragment din Jurnalul soțului meu a apărut sub titlul bizar : „Jurnalul unui eretic". De la început, doresc să precizez că soțul meu nu și-a renegat niciodată ideile și calificativul „eretic" este cel puțin nepotrivit atunci cînd e vorba de un om care a rămas credincios opiniilor sale politice chiar în timpurile cînd aceasta l-ar fi putut costa scump. Surpriza mea a fost cu atît mai mare cu cît toate acestea au fost făcute, cum știu, după o copie care nu a fost corectată de autor. Copia respectivă face parte dintr-o lucrare amplă — o panoramă a vieții intelectuale românești între 1934—1969 — al cărei text se află la mine în bună stare. Publicînd numai un fragment însemnînd, după părerea mea, să mutilezi opera și personalitatea unui scriitor care este una din figurile cele mai reprezentative ale culturii românești. O întreagă societate, în timpul a 35 de ani de evoluție, este prezentată în această operă din care dv. v-a parvenit numai o parte. Din acest motiv, consider că publicarea fragmentară a lucrării nu oferă o imagine completă și fidelă a concepțiilor autorului, denaturînd, prin urmare, intențiile sale sociale și literare. De asemeni, nu pot să fiu de acord cu alegerea lui Dumitru Țepeneag ca redactor responsabil al cărții. Îl cunosc prea bine ; după părerea mea, care este dealtfel părerea tuturor intelectualilor români ce-l cunosc, el nu dispune de competența, talentul și, mai ales, calitățile morale necesare pentru a aprecia opera lui Miron Radu Paraschivescu. Dealtfel, acest Țepeneag are reputația unuia capabil de orice, cu condiția să fie plătit. Mi-amintesc chiar de primele cuvinte pe care le-a spus cînd a aflat că fusese ales membru stagiar al Uniunii Scriitorilor : „În sfîrșit, voi putea ronțăi din Fondul literar..." Aceasta a spus-o în prezența soțului meu, a mea și a altor persoane. Țin de asemeni să vă fac cunoscut că manuscrisul original al Jurnalului, inclusiv partea din care posedați o copie, a fost predat, ca urmare a unui contract semnat de autor, Editurii „Cartea Românească" din București și că mă voi ocupa eu însămi de publicarea lui.

Ținînd cont de această situație și protestînd formal contra acestei publicări ilegale și abuzive, îmi rezerv dreptul de a lua măsurile pe care le voi considera necesare, pentru a apăra dreptul meu de succesiune și al copilului meu minor, Dumitru Paraschivescu, al cărui tutore legal sînt.

Vă rog să primiți, domnule, asigurarea considerației mele.

Elena Paraschivescu

„Vă aduc la cunoștință un caz cu caracter social cu totul deosebit, ne scria cu cîtva timp în urmă Teodor Vulcan din Ploiești. În anul 1975 am fost ales cenzor al unei asociații de locatari, în speță a blocului nr. 52, de 132 de apartamente, din zona Ploiești-Vest, în care locuiesc. În această calitate, la controlul din trimestrul I/1975 am constatat o fraudă de 7 943 lei, sumă folosită de împuternicitul asociației, Tiriă Ene în scopuri personale. Neînțelegînd să depună suma lipsă, a fost schimbat din funcție și trimis sub cercetare penală. Numai că rezolvarea cauzei este tergiversată inadmisibil de mult datorită unui expert pus de împuternicit, care își construiește apărarea clientului său pe o minciună grosolană. Cum că cel în cauză nu a prins în listele de plată afișate, din luna aprilie 1975, o factură de 4 512,47 lei (încălzire) și deci nu ar fi încasat-o de la locatari. I-am cerut lista cu pricina dar nu ne-a prezentat-o...". La adresa noastră **Procuratura județeană Prahova** ne face cunoscut că „Prin rechizitoriul din 14 octombrie 1976 Procuratura locală Ploiești a dispus trimiterea în judecată a inculpatului Tiriă Ene, pentru săvîrșirea infracțiunii de delapidare, constînd în aceea că în calitate de împuternicit al Asociației de locatari blocul 52 și-a însușit din fondurile locatarilor suma de 3 230 lei. Cu judecarea cauzei a fost investită Judecătoria Ploiești".

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din județul Alba ne trimite următorul „Referat cu privire la scrisoarea nr. 5868, adresată redacției revistei Flacăra și înregistrată sub numărul 122 la Consiliul popular al județului Alba, prin care numita **Haneș Maria**, domiciliată în Cugir, solicită să fie sprijinită pentru a ocupa un loc de muncă mai ușor, fiind în același timp și pensionară de invaliditate gradul III în urma cercetării scrisorii, efectuată la data de 8 octombrie a.c., se constată următoarele: petiționara este în vîrstă de 24 ani, este absolventă a Facultății de matematică, promoția 1974, necăsătorită, locuiește cu părinții. Fiind pensionară de invaliditate, gradul III, ca urmare a îmbolnăvirii pe timpul cît funcționa ca profesoară la Liceul industrial din Cugir, a fost încadrată cu 1/2 de normă tot la liceul sus-menționat eu data de 1 septembrie 1976. Petiționara este mulțumită. S-a luat legătura cu serviciul personal de la întreprinderea mecanică Cugir și pe parcurs i se va găsi un loc de muncă potrivit cu aptitudinile și starea sănătății ce o prezintă acum".

Subsemnații **Marian Dumitru** și **Ioan Pănoiu**, din Cluj-Napoca, ambii ingineri diplomați în specialitatea geodezie-topografie, promoția 1954, încadrați ca ingineri proiectanți principali la Institutul de cercetare și proiectare din orașul nostru, vă rugăm în numele nostru și al altor colegi aflați într-o situație similară a ne ajuta în rezolvarea unei probleme care se tergiversează de peste 5 ani. Pînă în anul 1971 am funcționat ca experți tehnici în probleme de topografie și cadastru pe lîngă Judecătoria și Tribunalul județean Cluj. După apariția Decretului 79/1971 prin care se organiza Biroul Central pentru expertize tehnice, subordonat Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, și se prevedea ținerea de examene pentru atribuirea calității de expert tehnic, am înaintat dosarele solicitate, însă nu ne-am putut prezenta la examenul ținut în luna iulie 1971, deoarece neanunțîndu-se cu suficient timp înainte, am fost plecați, în acea perioadă, în concediul de odihnă. La intervențiile noastre ni s-a comunicat că se va mai ține un nou examen către sfîrșitul anului 1971, apoi în cursul anului 1972, apoi în 1973, dar acesta nu s-a mai ținut (deși în alte județe, cum este de exemplu Vîlcea, s-a mai ținut și un al doilea examen în anul 1972). Deoarece în baza Decretului 275/1973, Biroul central pentru expertize tehnice a trecut în subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe, ne-am adresat acestuia, primind răspunsul 465 131 din 2. VIII.1973 prin care ni se comunică faptul că se preconizează ținerea unui nou examen la începutul anului 1974, concurs ce n-a avut loc însă nici pînă azi. Am vrea să știm dacă se va mai ține și dacă vom mai putea să ne căpătăm atribuțiile de experți tehnici.

În comuna noastră, Valea Doftanei, a luat ființă o secție de reparat radio și televizoare, dar necazul este altul și anume că lucrătorii de-acolo nu au voie să efectueze depanări și la aparate care sînt în termen de garanție. De pildă și pentru o rezistență care se arde la un radio sau televizor sîntem nevoiți să-i ducem la Cîmpina, cale de peste 25 km, ce presupune transport și alte inconveniente. Oare nu s-ar putea rezolva ca această unitate din oraș să trimită de cîteva ori pe săptămînă un lucrător al ei să rezolve aceste treburi, aici, direct în comună ? (**Gică Bîtu**, com. Valea Doftanei, satul Teșila, jud. Prahova).

Se pare că Liceul sanitar nr. 2 Fundeni din București și-a propus să pregătească matematicieni, fizicieni sau literați, și numai cadre medicale nu, deoarece elevii de la această școală nu au primit nici pînă acum manualele de specialitate ca : Anatomia, Microbiologia, Îngrijirea bolnavului... și nici nu pot fi cumpărate, negăsindu-se în librării, deși avem cunoștință că s-au tipărit. De exemplu, manualul de anatomie (circa 600 pagini) este dictat de profesor în rezumat, fără desenele ajutătoare — firește, acestea nu pot fi dictate — elevii nereușind cu toții să descifreze din notițe noțiuni de specialitate cu grad mai mare de dificultate. Anatomia este disciplina de bază, fără de care nu se poate concepe asimilarea celorlalte discipline medicale. Recent, s-au distribuit cîte 4 exemplare la o clasă de 40 de elevi. Convins fiind că veți lua sesizarea mea ca o materializare a unor foarte bune intenții în ajutorul acestor elevi, printre care se află și fiica mea, și chiar în al cadrelor didactice, vă rog s-o luați în considerație (**Liviu Cristescu**, București).

Mă numesc **Macovei Vasile**, cu domiciliul în orașul Bălan, județul Harghita. În cursul lunii octombrie a.c. am citit în România liberă un anunț al unității P.C.D.M. Berceni în care se arăta că unitatea respectivă recrutează elevi absolvenți ai liceului, treapta I, pentru școala profesională de mecanici auto și conducători profesioniști... Întrucît dădea și numărul de telefon 83 64 47, pe data de 20 X 1976 am luat legătura telefonică cu serviciul personal spre a cere și alte relații. Totul a fost în ordine. Eu am întrebat la telefon dacă e tîrziu să vin pînă pe data de 25 a X-a. Mi s-a răspuns că nu. Am întrebat ca să văd dacă am timp să pot procura actele necesare, și totuși, urgentînd lucrurile, pe 22 a X-a am fost prezent cu copilul meu, Macovei Adalbert, și cu încă unul, Șerban Gheorghe, la serviciul personal al P.C.D.M. Berceni pentru ca să întocmim formele de admitere în această școală. Tovarășul de la biroul personal ne-a scos la repezeală un cartonaș alb — pe care vi-l anexăm la scrisoare — pe care a notat o adresă și ne-a îndrumat la o altă unitate, spunîndu-ne că poate acolo e nevoie. „noi nu mai avem locuri, s-au completat de mult." „Bine, zic eu, dar nouă ne-ați spus la telefon că nu e tîrziu pînă pe data de 25, iar azi e 22 ? ! Venim tocmai din Harghita, de ce ne-ați pus pe drumuri și să cheltuim bani degeaba ? !" „Nu ne interesează !", ni s-a răspuns. Am cerut telefonul ca să vorbim cu acea unitate pe care ne-a scris-o și n-a vrut să ni-l dea, spunîndu-ne să mergem noi personal. Am luat bagajele și copiii și am mers. Era vorba de o unitate Inter Transport de pe Șoseaua Independenței nr. 62. Cînd ne-am prezentat acolo, la serviciul personal și le-am spus tovarășilor pentru ce am venit și cine ne-a trimis, au început să se uite unul la altul și să rîdă. Deci, am făcut drumul degeaba. Am mers înapoi la P.C.D.M. Berceni, ne-am dus la tovarășul director, am scos ziarul și l i-am citit și a rămas surprins. I-am arătat anunțul de pe geamul din holul biroului personal (ce) pe care îl atașez acestei scrisori, mi-am permis, în încheierea mea, să-i dezlipesc ca să vă convingeți că este adevărat tot ceea ce vă relatez) și de asemenea a rămas surprins. **(Redacția este în posesia originalelor** — n.r.) L-am rugat ca totuși să aibă înțelegere pentru acești doi copii și pentru că am venit pînă aici să-i angajeze la P.C.D.M. Berceni ca să se califice la locul de muncă. Ni s-a răspuns că nu se poate decît ca lăcătuși mecanici. Or, această meserie o avem și noi în orașul nostru, noi am venit tocmai din Bălan la București pentru meseria anunțată în ziar. A dat din umeri și nu ne-a mai răspuns nimic, iar noi, indignați și supărați, am făcut calea întoarsă, pierzînd numai cu trenul 588 de lei, plus timpul. Și mai presus de toate, e vorba de dezamăgirea copiilor !

«FLACĂRA» nu va lua în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, semnați lizibil și vă veți scăpa timpul.

TOTUL PENTRU OM, PENTRU BUNĂSTAREA ŞI FERICIREA SA

Dialogul de lucru cu ministrul industriei uşoare, tovarăşa Lina Ciobanu, cu conducerile Centralei industriei pielăriei, cauciucului şi încălţămintei şi ale întreprinderilor de profil, a avut drept cadru expoziţia de produse de pielărie, marochinărie, încălţăminte şi articole de sport organizată la Palatul sporturilor şi culturii. Apreciind calitatea produselor expuse, secretarul general al partidului a cerut ca acestea să se găsească în cel mai scurt timp în magazine

Trăim ultimele săptămîni ale anului 1976, un sfîrşit de an desfăşurat sub semnul apariţiei unor importante documente de partid şi al unor vaste acţiuni care se înscriu în acea linie directoare a politicii Partidului Comunist Român care este ridicarea continuă a bunăstării poporului. Aprobarea planului de stat pe 1977, a cărui îndeplinire va determina creşteri ale nivelului de trai peste prevederile iniţiale, trecerea începînd cu anul viitor la aplicarea treptată a majorărilor de retribuţii, complexul de măsuri pentru o mai bună aprovizionare, asigurarea cu bunuri de larg consum în cantităţi superioare celor prevăzute în cincinal — toate aceste măsuri dinamizează colectivele de muncă pe tot cuprinsul ţării. Măsuri care, firesc, se cer realizate în condiţiile unor eforturi sporite pentru o deplină eficienţă a investiţiilor, precum şi pentru asigurarea calităţii produselor. Probleme capitale asupra cărora nu o dată a atras atenţia secretarul general al partidului. „**Să nu trecem cu vederea nici un fel de lipsuri,** — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la ultima Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român —, **să nu închidem ochii atunci cînd descoperim produse de proastă calitate, să obligăm colectivele respective să le refacă. Să luăm măsuri ferme pentru ca pe poarta nici unei întreprinderi să nu mai iasă produse ce nu corespund cerinţelor de calitate**".

Atenţia acordată îndeplinirii în cele mai bune condiţii a sarcinilor legate direct şi nemijlocit de **nivelul de trai** al cetăţeanului şi, în acelaşi timp, preocuparea susţinută pentru **calitatea** produselor au reieşit cu pregnanţă şi cu prilejul vizitei de lucru efectuate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în mai multe unităţi economice din Capitală în ziua de 12 noiembrie.

După cum se ştie, în actualul cincinal se prevede ridicarea a circa un milion de apartamente, sarcini însemnate revenind, în acest context, constructorilor bucureşteni, a căror activitate a fost analizată cu prilejul vizitei pe platforma industrială de la Militari, la fabrica de panouri mari prefabricate — adevărat combinat de produs case — şi la fabrica de beton celular autoclavizat. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a examinat, la faţa locului, soluţiile elaborate, conform indicaţiilor sale, de către specialişti pentru realizarea şi depăşirea planului privind construcţiile de locuinţe în condiţii de eficienţă economică sporită, de ridicare a gradului de industrializare a lucrărilor şi cu reducerea consumurilor de materiale. S-au dezbătut şi soluţiile vizînd îmbunătăţirea funcţionalităţii şi confortului apartamentelor, a aspectului arhitectonic al noilor cartiere.

Caracteristic pentru stilul de lucru al secretarului general al partidului, problemele au fost abordate în modul cel mai concret, tovarăşul Nicolae Ceauşescu intrînd în unele apartamente aflate în construcţie pe şantierul blocurilor de pe bulevardul Armata Poporului.

Următoarea etapă a vizitei de lucru a fost consacrată analizării rezultatelor obţinute de Centrala industriei pielăriei, cauciucului şi încălţămintei în valorificarea mai bună a potenţialului de care dispune.

Secretarul general al partidului, care şi la ultima Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a subliniat, cu referire la calitatea produselor industriei uşoare, că aceasta „lasă încă foarte mult de dorit", s-a referit îndelung — în cadrul dialogului de lucru cu ministrul industriei uşoare, tovarăşa Lina Ciobanu, cu unii conducători de întreprinderi şi specialişti — la diversificarea gamei sortimentale şi la necesitatea îmbunătăţirii calitative. Apreciind realizările prezentate la expoziţia cu produse de pielărie, marochinărie, încălţăminte, articole de sport, organizată în foaierul Palatului sporturilor şi culturii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut ca acestea să se găsească în cel mai scurt timp în magazine.

Axată pe teme majore ale economiei naţionale, vizita de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în unităţi economice din Capitală a fost bogată în învăţăminte nu numai pentru colectivele direct interesate, ci pentru oamenii muncii din întreaga ţară, preocupaţi de îmbunătăţirea activităţii de producţie în toate sectoarele economiei naţionale, unică temelie a ridicării continue a nivelului de trai, a înfloririi patriei.

★

În ultimele zile, preşedintele Republicii Socialiste România a primit pe Ayo Barro, consilierul preşedintelui Republicii Gaboneze, care face o vizită în ţara noastră, pe Matti Häkkänen, care şi-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Republicii Finlanda, pe ambasadorul Australiei, Malcolm Richard Booker, în vizită de rămas bun, precum şi delegaţia parlamentară indiană, condusă de B. R. Bhagat, preşedintele Camerei Reprezentanţilor a Parlamentului Republicii India, aflată în vizită în România la invitaţia Marii Adunări Naţionale. Aceste primiri, desfăşurate într-o atmosferă cordială, au prilejuit fructuoase schimburi de păreri, reliefînd totodată prezenţa activă, dinamică a României socialiste pe arena mondială, contribuţia ei la promovarea unui climat de înţelegere şi de pace, la extinderea colaborării generale dintre state.

Marţi, după-amiază, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit pe rabinul Alexander Schindler, preşedintele Consiliului preşedinţilor organizaţiilor evreieşti din S.U.A., care efectuează o vizită în ţara noastră.

LIONEL NIŢESCU ■

În cursul primirii la preşedintele Nicolae Ceauşescu a delegaţiei parlamentare indiene conduse de B. R. Bhagat, a fost evidenţiat rolul care revine parlamentelor în promovarea unui spirit de bunăvoinţă şi înţelegere în viaţa internaţională.

Vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu pe platforma industrială Militari a prilejuit discuţii ample cu specialiştii şi recomandări amănunţite privind introducerea mai rapidă a materialelor şi tehnicilor moderne de construcţie

Nu eroism de o clipă, ci eroism în flux continuu

— Cine e nervos pleacă acasă, fără supărare. O să arate mîine ce poate.

O meserie ciudată : de dimineața maistrul te întreabă de sănătate, dar nu așa, din politețe, ci de-adevăratelea, se interesează dacă n-ai avut necazuri cu nevasta sau dacă nu cumva ai avut ieri, duminică, nuntă în familie și azi, luni, ești mai cu chef, ca tot omul după un asemenea fericit eveniment. Și abia după ce ai fost psihanalizat, ți se dă drumul sus, „du-te, bădie, și fă-ți meseria". Așa se întîmplă cînd ești zburător. Termenul nu este o plăsmuire poetică, îl folosesc bărbați cu palme aspre și fețe bătute de crivăț, montorii liniilor de înaltă tensiune.

De îndată ce un montor urcă pe stîlpi mai înalți de 20 m intră în categoria zburătorilor. Aceștia din urmă deși nu figurează în statele de funcțiuni, există de cînd stîlpii de oțel au prins să se înalțe tot mai sus, uneori depășind suta de metri și obligîndu-i pe liniori să îmbine agilitatea acrobaților cu priceperea electricienilor.

— Mai avem o deviză — ne spune inginerul Marin Ion, un pasionat al liniilor de înaltă tensiune — o metodă a noastră care nici ea nu apare în scripte sau în tratate, dar pe care o aplicăm cu toții. I se spune D.S.O.

Inițialele nu ascund o semnificație tehnică, înseamnă, pur și simplu, Descurcă-te Singur Onorabil. De ce singur? Fiindcă, în unele cazuri, se muncește dispersat — liniile de înaltă tensiune, după cum bine se știe, nu sînt instalate în birouri călduțe sau pe bulevarde cu tei în floare, ci traversează hăuri, culmi înzăpezite cîmpii fără sfîrșit — și omul nu are tot timpul la dreapta sau la stînga sa un șef pe care să-i întrebe : „Și acum, ce fac ?"

Cînd recent, s-a încheiat traversarea Dunării de către o nouă linie de înaltă tensiune, zburătorii de la Șantierul electromontaj Galați din Grupul de șantiere Cîmpina nu numai că s-au descurcat onorabil, dar au înregistrat și o premieră tehnică pentru țara noastră, proiectul respectiv, tehnologia și execuția fiind în întregime românești. Este un rod al colaborării dintre Institutul de studii și proiectări energetice, Întreprinderea „Dacia"-Ploiești și Grupul șantiere electromontaj — Cîmpina. Cei doi stîlpi de 108 m, cu elemente spațiale amintind întrucîtva de Turnul Eiffel, poartă fluviul de electricitate deasupra albiei fluviu. Dunărea, producînd asupra privitorului — dincolo de orice considerații legate de importanța economică a realizării — o adevărată emoție estetică. În prezent se lucrează la o altă linie de acest tip, care va aduce înalta tensiune într-o altă zonă importantă a țării. „Linia pe care o executăm acum — observă șeful Șantierului de electromontaj din Galați, Marin Ion — ar fi putut alimenta cu energie, cu puțini ani în urmă, două orașe de mărimea Iașului, iar azi noi ducem cam tot atîta electricitate într-o... baltă !" Dar nu o baltă oarecare, ci o zonă cu potențial agricol în plină dezvoltare, cu un ambițios program de irigări și desecări, care va necesita un mare consum de energie și care va fi realizat și multumită montorilor liniilor de înaltă tensiune

Cîtă dăruire reclamă munca lor, rămasă adesea cufundată în cel mai deplin anonimat ! Nu eroismul de o clipă, supremă încleștare cu inamicul sau cu forțele vitrege ale naturii, ci dîrzenia cea de toate zilele, încremenirea între cer și pămînt cu mîinile încleștate de metalul rece al stîlpului, pe ploaie, pe vînt, pe viscol. Momentul acela de disperare mută cînd, la o sută de metri deasupra solului, spînzurat în neant de centura de siguranță, constați — sau ai impresia — că reperul 2 de la traversă este cu 2 cm mai scurt decît trebuie.

„Omul nostru de la montaj nu se plînge — spune maistrul Gheorghe Serea, secretarul de partid, el însuși veteran al șantierului. Liniorii, cu înalta lor calificare, ar putea oricînd găsi locuri mai la căldurică, la fel de bine plătite, la întreținere, bunăoară. Nu dau bir cu fugiții, fiindcă s-au obișnuit cu această viață grea, în aer liber, și în plus au mîndria totală a meseriei lor".

Să deslușim rostul acestei ultime expresii, care nu întîmplător a fost rostită de Gheorghe Serea. Sus pe stîlp montorul nu are viziunea întregului. Or, în seara cînd la stîlpul de pe malul moldovean al Dunării, la linia de 400 kV Brăila-Tulcea, s-a montat traversa de la cota 96 m, muncitorii au hotărît să fixeze, tot atunci, vîrfarii, adică extremitatea superioară a stîlpului, „încoronarea". Nu mai aveau răbdare să aștepte pînă a doua zi ! Au lucrat noaptea, cu proiectoarele, și totul s-a terminat în cîteva ore. Dar tocmai cei din vîrf nu-și puteau da seama cum arată stîlpul de care-l lega amintirea unei ierni și a unei primăveri. Cînd au coborît, au văzut silueta metalică sfîșiind în lumina reflectoarelor. Și-au strîns mîna tăcuți și au dispărut în noapte. Aceasta a fost clipa — cum spunea maistrul Serea — de mîndrie totală.

Își vor fi adus aminte atunci și de gălețile cu cărbuni încinși ridicate de macara pentru muncitorii siliți să aștepte în nemișcare — ore întregi, cocoțați la înălțimea unui bloc-turn — terminarea unor operații pe sol (sînt timpi morți inerenți în acest proces de montaj sui-generis). Își vor fi adus aminte atunci și de corturile de adăpost pe care le porecliseră în glumă „de tip Everest" și pe care încercaseră să le suie în vîrf. Vînturile le-au spulberat... Își vor fi adus aminte de toate acele luni de încordare în care ei, cei 12 zburători, au lucrat cu precizie de ceasornic și mîndrie de liniori de înaltă tensiune.

— Acum un an, în noiembrie, la Tulcea, s-a întîmplat un fenomen nemaiîntîlnit — povestește Marin Ion. În practica noastră ararreori te întîlnești cu doi dușmani deodată : chiciura și vîntul : în deltă, niciodată. Ori chiciură, ori vînt ! Proiectanții de linii de înaltă tensiune au studiat statisticile meteorologice pe mai multe decenii în urmă și, în funcție de ele, au calculat în mod just rezistențele. Ar fi neeconomic, absurd, ca să „asiguri" un proiect împotriva imposibilului. Și totuși, iarna trecută la Tulcea s-a întîmplat tocmai imposibilul : chiciura s-a aglomerat pe stîlpi, din cauza vîntului, în cantități cam de cinci ori mai mari decît cele prevăzute, îndoind bare metalice masive ca pe un băț de chibrit. Au fost chemați în ajutor și montorii gălățeni, alături de colegii lor din restul țării. Cînd au văzut stîlpii îndoiți, ei nu și-au putut închipui, ca tehnicieni, că un asemenea fenomen este posibil. Și totuși el s-a produs și amenința să paralizeze viața economică și socială a orașului.

S-au luat măsuri grabnice, s-a făcut apel și la grupele electrogene de pe vasele ancorate în port, s-au adus generatoare din alte părți ale țării pentru a furniza căldură și energie spitalului, creșelor, fabricii de pîine, platformei industriale, s-au ridicat construcții provizorii și impasul a fost depășit. Montorii au muncit 22 ore din 24, zile de-a rîndul, au primit și ajutorul unui elicopter și pînă la urmă au răzbit, restabilind situația într-un timp record.

Să nu credeți că momentele de tensiune sînt rare în viața montorilor, că ele ar fi pricinuite doar de calamități. Maistrul Serea poate oricînd să vă amintească de traversarea Dunării în subteran, la Măcin, cînd racordarea s-a făcut noaptea, pe viscol, pe un ger de minus 25 grade, iar Ion Paleînaltă și Petre Adalbert vă vor povesti, cu umor, cum au instalat PIN-ul (adică Portal Întindere Normală) în Balta Mălina, cînd numita baltă a binevoit să înghețe, aducînd statului economii de 400 000 lei. Și tot ei au „rezolvat" o întrerupere pe linia Borzești-Galați pe o ploaie torențială care a durat zile întregi. Noroiul le întrase atît de adînc în piele, încît literalmente nu se mai cunoștea om cu om. Cîteva mogildețe în glugi de cauciuc, cocoțate pe stîlpi, undeva în cîmpie. Iar inginerul Pavel Ifrim evocă zilele sale de pionierat, de înaltă tensiune, la propriu și la figurat, la traversarea Munților Vulcan, spre Țicleni. Cărau sculele grele pe spate, kilometri întregi, iar de la drum la bornă transportau pe brațe și stîlpii. Pe vîrful Straja i-au surprins vîntul înghețat, ceața. Păreau pierduți în neant. „Aveam 20 de ani atunci și eram simplu muncitor. A fost botezul înaltei tensiuni".

Repetăm mereu : au lucrat pe ploaie și pe vînt. Se ascunde în aceste cuvinte un tîlc mai adînc, un specific pe care puțini în afara „meseriei" îl cunosc. Pentru a se evita întreruperile în rețea, intervențiile se execută, de regulă, în zilele de simbătă și duminică. Întreruperile sînt planificate riguros, luîndu-se din vreme toate măsurile pentru redirecționarea și redistribuirea energiei de către dispeceratul național. Așadar, operațiunea asupra stîlpului sau stîlpilor respectivi trebuie executată strict în ziua și la orele fixate, indiferent de intemperii și de orice alte greutăți neprevăzute, ceea mai mică defecțiune în munca liniorilor putînd avea grave consecințe economice. Fără a mai pune la socoteală faptul că aceștia nu se îndeletnicesc numai cu racorduri savante, ci pun mîna și pe lopată. Pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, ei spun despre ei înșiși că sînt „electricieni de înaltă tensiune și gropi adînci". Ba nu vin la vreme stîlpii, ba nu sosesc conductorii metalici, ba se întîmplă altă încurcătură, și atunci... la lopată, pentru a nu pierde vremea. Drumul spre „mîndria totală" a profesiunii nu este totdeauna fără meandre, important este să te ducă la destinație. Iar pentru montori punctul de destinație se situează nu numai în spațiu ci și în timp : este momentul cînd se aprind becurile.

„Cînd noi, liniorii, am intrat în Vrancea — își amintește maistrul Serea — dincolo de Focșani nu licăreau decît cîteva becuri, la Cotești. Cînd am plecat... Revăd totul de parcă ar fi azi. Se înserase și mă aflam pe dealul Dumitreștilor. Formațiile noastre se retrăgeau, își îndeplineau misiunea în zonă după ani de muncă. Cei de la exploatare, care preluau liniile, au închis separatorul de înaltă tensiune și au început să cupleze sat cu sat : Poienița, Lăstuni, Buda, Dumitrești de Sus, Dumitrești de Jos. Parcă se revărsau fluvii de lumină, cel puțin așa mi se părea mie. Noi am lucrat acolo niște ani — dealtfel, electrificarea unor zone izolate din Vrancea continuă — dar parcă abia în acel moment am înțeles cît este de frumoasă munca noastră. Tot timpul ai impresia că undeva cineva te așteaptă."

Azi, liniorii gălățeni duc electricitatea în Balta Brăilei, în timp ce colegii lor întru înalta tensiune, răspîndiți pe tot cuprinsul țării, construiesc alte magistrale electrice de mare importanță economică : liniile de 400 kV Mintia — Arad, Seini — Oradea, Brazi — Buzău, pentru a nu enumera decît cîteva. Iar mîine îi va aștepta altcineva, altundeva pe acești zburători de cursă lungă care traversează hăuri culmi înzăpezite și cîmpii fără sfîrșit, acești anonimi care se descurcă singuri onorabil, lăsînd în urma lor numai lumină.

LIONEL NIȚESCU ■

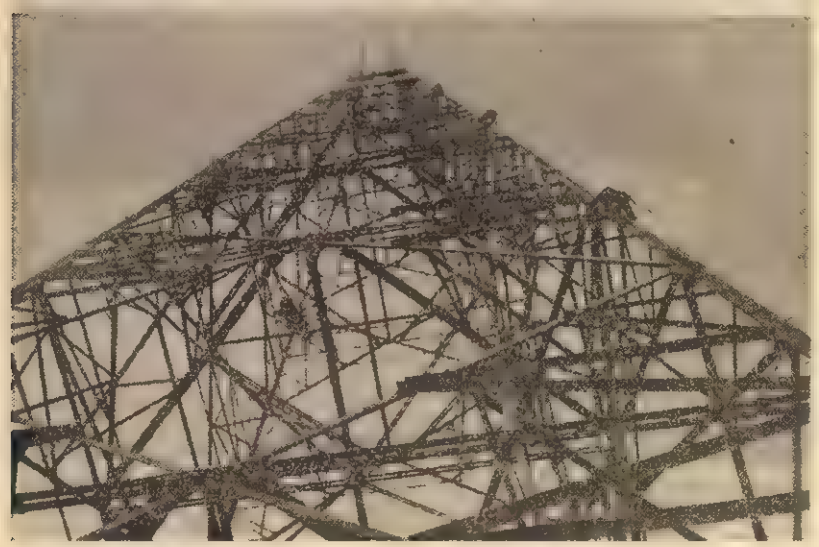

Mai puțin lemn și mai multă inteligență

În diverse colțuri ale țării — chiar și în diverse țări ale lumii — se deschid, sau se închid zilnic peste 300 000 uși construite aici, în imensul combinat în care mă aflu : Combinatul de industrializare a lemnului situat pe platforma industrială Pipera. Este una dintre primele cifre de producție cu care iau contact, mie mi se pare deosebită, inginerul Cezar Portase însă, șeful atelierului proiectare al acestui veritabil mamut al lemnului, artei și inteligenței, o socotește o cifră obișnuită.

Ce se întîmplă, nou, aici ? Aici unde — conform celor spuse de același inginer Portase și unde lucrează tineri în proporție de 70% — „trebuie să înveți să gîndești în permanență, altfel nu se poate !"

Tinerii aceștia, proveniți în marea majoritate din satele din apropierea Capitalei, calificați sau în curs de calificare, au nimerit într-un plin și mai ales extrem de complex proces de transformare; dacă în 1963, de pildă, aici se produceau circa 40 piese de mobilă, astăzi ele depășesc suma de 130. Dacă acum trei ani Pipera producea *un singur tip* de garnitură de bucătărie, combinatul are în perspectivă ca în anul care urmează va începe în curînd să scoată 13 tipuri. Pentru a veni în întîmpinarea cerințelor cumpărătorilor, conform indicațiilor conducerii de partid se trece la suite de piese funcționale pentru diferite garnituri (..am un dormitor anume, de exemplu, dar îmi trebuie și o măsuță de telefon la fel — o voi găsi !"). Această diversificare implică, firesc, o dezvoltare industrială corespunzătoare, pe de o parte, pe de alta — iar acest aspect nu e deloc neglijabil ! — constituirea, sudarea unui colectiv aflat deocamdată „în așezare", un colectiv comous din tînăra forță de muncă intrată relativ recent, în producție, și cea veche, evident mai puțină decît prima, dar incomparabil de prețioasă ca experiență

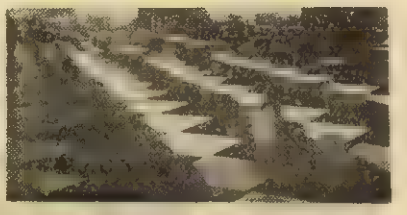

în prelucrarea acestui nobil material care e lemnul.

Cîteva elemente se impun de la început, printre acestea numărîndu-se și noua, moderna linie automată de prelucrat panouri de mobiliere (realizată de Centrala de utilaje și piese de schimb din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții). O altă noutate ar fi aceea a introducerii în producție a ușilor de apartament acoperite cu folii din masă plastică ce imită furnirul, ceea ce permite dublarea suprafeței pe care sînt folosite consumînd aceeași cantitate de material lemnos strict. O a treia, economia de spațiu : folosirea mai rațională a suprafețelor („a raționaliza, de pildă, cu numai 5% suprafața productivă la fabrica de mobilă pentru bucătărie va duce la o producție suplimentară de 10 milioane lei"). O a patra, economia de material („În 1970 consumam cam 180 mc masă lemnoasă pentru un milion lei valoare mobilă — acum am ajuns la 120 mc, prin extinderea folosirii PAL-ului în locul cherestelei. La mobila pentru bucătărie, aceasta ar fi un alt exemplu, am ajuns la folosirea *numai* a PAL-ului înnobilat") În acest din urmă punct, cel al economiilor de masă lemnoasă, numai în acest an s-au realizat 3 000 metri cubi („ceea ce înseamnă, de pildă, 5 000 garnituri de mobilă ; socotind, cu alte cuvinte, trei garnituri pentru un apartament, înseamnă că din acești 5 000 metri cubi economisiți putem mobila 1 500 apartamente").

Principala preocupare a celor de la C.I.L. Pipera însă mi se pare aceea care *s-ar putea traduce prin tendința de a aduce în producție materiale noi și rezistente* („spre deosebire de anumite practici din Occident, care, de pildă, *planifică* data la care o anumită mobilă se strică, noi, dimpotrivă, căutăm să obținem maximum de durabilitate pentru fiecare piesă produsă aici"). Durabilitate, e adevărat, dar în același timp susceptibilitate la evoluția gusturilor noastre. Masele plastice — care au un ciclu de *naștere* de numai 24 ore, față de lemnul care are... 70 ani ! — împreună cu fibrele celulozice impregnate cu rășini, la care se utilizează 90% din lemnul brut, maximum posibil în construcția de mobilă, reprezintă principalele astfel de materiale noi ce-și fac locul aici. Peste scurtă vreme toate acestea vor pune populația țării, răspunzînd numeroaselor cereri în acest sens, în fața unui fapt împlinit : garnituri de mobilă dintre cele mai diverse, în cele mai diverse modele, îmbrăcate în fibră celulozică, calculate la dimensiunile exacte ale noilor noastre spații de locuit. În anul viitor, primele tipuri de astfel de mobilă vor fi prezentate în expoziții, pentru a pregăti cumpărătorii, urmînd ca în 1978 să se treacă la producție.

„Față de rășina melaminei — cea pe care o cunoașteți de la actualele garnituri de bucătărie, și care are aspect de marmură, de piatră — fibra celulozică este caldă, arată, practic, exact ca orice furnir de lemn : dorești să ai mobilă în furnir de nuc, de paltin sau de mahon, îl vei avea de paltin, de nuc, sau de orice alt material posibil : imprimarea desenelor se face prin schimbarea cilindrului, o operație foarte simplă dacă vreți, așa cum se schimbă cilindrul la rotativele publicațiilor pentru tipar "

Dintre cele trei mari domenii în care este folosit lemnul — mobilă, construcții, producerea hîrtiei — mobila este *„crema"* acestuia. În mobilă se face sinteza prelucrării lemnului, toate procesele, procedeele de prelucrare ale masei lemnoase se află încorporate în mobilă. În plus, producția de mobilă nu e niciodată definitivă, sau definită, aici apar în permanență alte teme de atacat, alte probleme. „E ca și o vioară din care scoți toate sunetele posibile !" Poate așa se și explică faptul că aici, în mobilă, trăiesc alături un atelier meșteșugăresc, să-i zicem (și mă refer la munca artizană, de supercalificare a celui ce lucrează la mobila stil, la mobila *de artă*), alături de o mare industrie. „O meserie în care înveți, creezi, îți schimbi felul de a gîndi, de a concepe. Un egiptean, dintr-un sat de lîngă Port Said, îmi povestea cum la el, acolo, meseria de lucrător de mobilă este transmisă din generație în generație, și este firesc : și la noi există acest aspect, există, aș spune, o dragoste nativă a omului pentru lemn într-un fel în lemn omul își sapă gîndurile, își transformă imaginile, cu sculele pe care le are la îndemînă — cu o simplă daltă, sau cu un super-aparat cu comandă electronică. Iar aceste gînduri, imagini, rămîn, au durată. Poate că Vida Gheza — un artist pe care îl prețuiesc foarte mult — și-a ales lemnul ca principal mijloc de expresie tocmai pentru că îl exprimă și îl exteriorizează cel mai mult, îmi place că a rămas în Maramureș, tratînd tema generală a omului și vieții sale pe aceste meleaguri... nu credeți însă că ne îndepărtăm de subiect ?"

HORIA PĂTRAȘCU ■

Dimineața, cînd deschideți ferestrele, gîndiți-vă la fabrica de geamuri din Mediaș

La Mediaș, fabricarea geamurilor se realizează după procedeul tragerii fără debitează — cel mai productiv dintre toate cite sînt cunoscute la ora actuală pe plan mondial — introdus fără să se fi apelat la licențe și asistență tehnică străină, ci mai sigur, mai direct și mai ales foarte economic : cu tehnologie proprie. (Firmele occidentale cu care s-a tratat problema inițial au pretins numai pentru knauhau, adică pentru licență, peste 5 milioane dolari !) Primul cuptor a fost pus în funcțiune, pe această tehnologie, în anul 1971 — cu multe rezultate ce depășesc prevederile cele mai optimiste ale proiectului propriu, așa încît, acum, un alt cuptor se află în plină acțiune de modernizare după chipul și asemănarea tehnologică a primului. Acest „memento" în dezvoltarea fabricii nu e singular, el se află în capul unui lung șir de minuni de ingeniozitate tehnică — de pildă primele instalații românești de securizare a geamurilor — proiectate, construite și puse în fabricație de medișeni cu rezultate excelente în fabrica lor, dar și în alte unități cu profil similar (prețul unei singure instalații, în cazul aducerii ei prin import, este de aproximativ sute de mii de lei valută !). Drept pentru care acum, pe adresa Întreprinderii de geamuri Mediaș sosesc nu doar comenzi pentru geamuri, ci și cereri ferme dar și pline de solicitudine pentru instalații de securizare. Aportul adus astfel la echilibrul balanței de plăți naționale e deosebit, mai cu seamă că acțiunea de reducere a importurilor s-a transformat, în ultimul timp, într-un sistem — afirmă inginerul Richard Friedrich și îmi oferă ca argument încă un exemplu : pentru cuptorul nou, aflat în construcție, mașinile nu se mai aduc din import, cum s-a făcut pînă acum, ci le realizăm în întreprindere, prin autoutilare ; 6 mașini pe care cred că la import nu le-am putea primi sub 5—6 milioane dolari !

Apăsați de uriașa răspundere a eficienței proprii proiecte, cei care promovează cu atîta fervoare noul sînt oameni ai fabricii. În primul rînd, specialiștii atelierului de proiectare utilaje tehnologice, colectiv înființat în urmă cu vreo 10 ani din inițiativa directorului Vasile Miclea, Erou al Muncii Socialiste, care — așa cum îl descrie tot Richard Friedrich — este inginer mecanic și un mare pasionat de tehnică încă de mult, înainte de a face liceul la seral și facultatea la fără frecvență, adică de pe timpul cînd mai era încă pur și simplu mecanic. Colectivul de proiectare ar fi cu „tonul", spune maistrul Vasile Ritea, secretarul comitetului uzinal de partid, dar în fapt toată fabrica e angrenată în această acțiune, oamenii sînt împărțiți în colective de creație tehnică — de mașina asta te ocupi dumneata, și dumneata, de asta eu, de aia cutare, cutare și cutare ; partea de execuție se realizează la „proiectări", un colectiv bun, care lucrează foarte serios și care în afară de agregatele amintite de tov. inginer-șef a mai proiectat, după concepție proprie, mașini de spălat și uscat geamuri, mașini tip „conveior" care șlefuiesc simultan 18 geamuri, mașini cu dublă bandă abrazivă sau cu discuri diamantate și încă multe altele. Ce nu v-a mai spus inginerul-șef e că și el este un adevărat promotor al noului, lucrează aici de aproape 15 ani, de cînd a terminat facultatea, a trecut prin toată filiera inginerească pînă să fie numit inginer-șef și acumulînd astfel experiența fiecărei etape din viața și sectoarele uzinei, și-a putut aduce o contribuție personală hotărîtoare în elaborarea unei lungi liste de tehnologii originale și proiecte pentru agregate specifice meseriei noastre. Toate aceste utilaje despre care vă vorbesc au fost executate în compartimentul nostru de autoutilare, despre care nu vreau să fac eu o apreciere, ci să vă las pe dumneavoastră, spunîndu-vă doar atît: recent, am fost solicitați de centrala noastră industrială să ajutăm Fabrica de porțelan Curtea de Argeș — pentru care s-au asimilat și livrat, în timp record, uscătoare-cameră pentru ceramică fină, de o calitate așa de bună încît au fost cerute și la Alba Iulia unde ceramica e emblema orașului. Plus diferite alte mașini, unicate pentru Institutul nostru de cercetări de la București, pentru filiala acestuia de la Cluj-Napoca — mă rog, am devenit un fel de mecanic-șef al centralei !

Fabricanții de geamuri din Mediaș se bucură că au cîștigat un asemenea mare prestigiu, dar acest prestigiu nu-i ajută cu nimic în rezolvarea altor **probleme.** De pildă, atunci cînd merg cu cereri pentru materiale feroase, profile, laminate, sînt

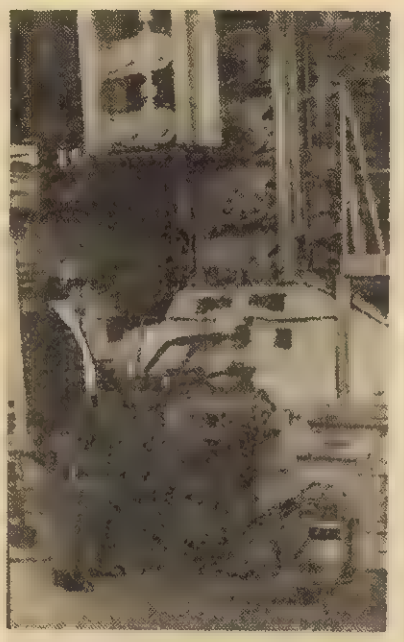

tratați ca o... fabrică de geamuri oarecare, refuzîndu-li-se, în consecință, repartițiile absolut necesare, fără ca undeva, cineva să se gîndească la faptul că agregatele produse de ei însumează, într-un an, o greutate cam de 200 tone și nu se pot face din... pile și materiale obținute pe bază relațiilor ! Centrala industrială dacă ar avea materiale, le-ar da, dar nu are — omisiunea e undeva în balanța care nu a prins Fabrica de geamuri Mediaș într-un anume nomenclator ca unitate producătoare de utilaje, mai cu seamă utilaje și piese de schimb specifice — neasimilate de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ! — care înlocuiesc, în proporție considerabilă — de cîteva milioane lei-valută pe an — importul în industria sticlăriei !

Mediașenii — mă asigură cel de-al doilea Erou al Muncii Socialiste din fabrică, maistrul Ionel Birsan — sînt de felul lor oameni optimiști, cu mare rezistență morală, au convingerea că și această problemă se va rezolva cu bine, ca multe altele, și pînă atunci produc în continuare și livrează zilnic, în regim de „foc continuu", cam zeci de mii mp geamuri obișnuite pentru locuințele noastre, mii de mp geamuri securizate plane pentru construcții, sau curbate pentru autocamioane, locomotive, tramvaie și autoturisme, oglinzi tehnice etc. — marea majoritate a produselor în exclusivitate națională ! O diagramă de producție excelentă, ca alte cîteva mii asemenea, dar deosebită prin cantitatea gîndirii și inteligenței tehnice încorporate în procesul muncii printr-un consum de „materie cenușie" tenace și perseverent, care-i unește pe oameni, solidarizîndu-i în efortul lor continuu și în gustul neistovit al îndrăznelii, al dorinței de autodepășire. În acest fel, Întreprinderea de geamuri Mediaș nu este numai un etalon al forței materiale dar și al forței morale, al conștiinței înaintate, muncitorești.

MIREL BRATEȘ ■

La Comarnic se fabrică praf alb de ciment pentru dale, mozaicuri și alte lucrări de artă

Trecînd în viteza trenului pe Valea Prahovei, așa cam prin dreptul Comarnicului îți pierzi cîteva minute liniștea : din verde peisajul devine alb, dacă plouă devine cenușiu și pe cîțiva kilometri buni întri parcă în patria unei zăpezi veșnice, zăpadă cam murdară, ce-i drept, în avalanșe de alb și de gri din nu prea înaltul coș al fabricii de ciment din localitate. Cobor din tren la Comarnic ca să nu mai fiu mirat, intrigat și copleșit din goana Wiener-Walzer-ului, și să pricep cum stau lucrurile chiar de la sursă, din miezul poluării. Primul comărnicean mă convinge că populația locală este la fel ca și noi ceilalți, n-are nimic de pe altă planetă cu excepția... Dar s-o lăsăm pe tovarășa Rodica Neagoe, vicepreședinta Consiliului popular orășenesc, să ne explice mai clar despre ce este vorba : „Nu mai scăpăm de praful ăsta ! Stați de vorbă cu oamenii, întrebați-i, vă vor spune același lucru : că praful acesta de la ciment se insinuează perfid peste tot, că nu cunoaște limite și opreliști, că tehnica secolului, oricît de avansată, n-a inventat încă filtrele perfecte care să-i reziste, că pînă și casele de bani sau dulapurile de bucătărie, cele mai inexpugnabile obiecte din Comarnic, sînt maculate de micile particule. A fost primul meu contact direct cu cimentul din Comarnic, ciment împletit într-un mod fericit și în același timp tragicomic cu destinele locuitorilor.. Dacă vreți, am văzut cimentul din afară, prin ochii celor care nu-l produc, ci îl suportă. Aceasta este însă o abordare superficială a lucrurilor, reversul medaliei contrazicînd în parte prima impresie. Fiindcă oamenii orașului Comarnic țin foarte mult la industria lor, la tradiția ei. Deci, cum se vede, cimentul pe dinăuntru, prin gîndurile și vorbele celor care îl fabrică de aproape șaptezeci de ani ? Traversez calea ferată și intru pe poarta secției de fabricare a cimentului (fosta fabrică este astăzi o secție care aparține de Întreprinderea de lianți Brașov). „Soarta acestei fabricuțe a fost adeseori ciudată, îmi spune **Vasile Manole**, fostul director, acum șeful secției, „om cu 35 de ani de ciment în spate". A cunoscut și mai bune și mai rele, dar a păstrat mereu pentru sufletul cimentiștilor ei farmecul premierelor sau al unicatului. De pildă, în 1908, cînd a fost ridicată, era prima fabrică de ciment din România înzestrată cu ultramodernele, pe atunci, cuptoare rotative. Zeci de ani la rînd cimentul de Comarnic a fost singurul produs care atesta un simbol de industrie în orășelul de pe Valea Prahovei, industrie care la rîndul ei formase meseriași în acest loc, pentru că „cimentiști nu scoți peste noapte, și nici nu cresc pe toate drumurile". „Sau, continuă Vasile Manole, noi am făcut pentru prima dată în țară cimentul aluminos în 1964 pentru barajul de la Porțile de Fier și după o tehnologie elaborată de specialiștii fabricii. Ca să nu mai amintesc că astăzi sîntem singurii care facem ciment alb pentru dale, mozaicuri, finisaje, lucrări de artă și altele. Cu toate că agregatele sînt mai vechi. Astăzi știm sigur : fabrica, adică secția, va rămîne și va produce în continuare ciment alb. Sînt indicațiile partidului. Este un lucru foarte bun, înțelept, care ne-a bucurat mult. Pentru că pînă acum propunerile unor factori prevedeau dezafectarea fabricii". „Și cu praful cum rămîne ?" „Un electrofiltru care la unii poate stă degeaba, la noi ar face minuni, transformînd aerul nostru poluat într-unul foarte căutat, în aer de munte, ozonat". Deocamdată însă comărnicenii sînt aceia care caută aerul curat, așteptînd cu sufletul la gură ca electrofiltrul să fie adus și instalat.

Stropii mărunți de ploaie cad rar, metodic. Aici, în acest îgheab se varsă calcarul, bentonita și nisipul, materia primă deșertată în gară din trei colțuri diferite ale țării. Amestecul ajunge în concasor, unde se mănîncă. Intră în uscătoare, trece și prin granulatoare și prin cancelatoare, însă nimic nu-i oprește ca după ce e ars la 1 490 de grade să se împrăștie prin orificiile de la gura bătrînului cuptor și să ia firul văii pînă la Breaza sau pînă la Cîmpina. Bineînțeles, cea mai mare cantitate ajunge, după încă două-trei operații, în saci.

Deși nu sînt decît peste 100 de cimentiști în tot Comarnicul (ceilalți angajați aparținînd de atelierul de piese de schimb și utilaje), planul este mereu depășit, cum s-a întîmplat, de exemplu, pe aceste prime 10 luni ale anului : depășirea la producția globală este de peste jumătate de milion de lei, iar ciment, tot pe această perioadă, s-a dat în plus cu 265 de tone. Departe de a fi spectaculoase respectivele cifre ! Mai exact, nu sînt nici mari, nici mici, ci pe măsura utilajelor. Un an record ? 1974 : 37 000 de tone. Deci cifrele sînt cum sînt. Important este faptul că industria Comarnicului, pe lîngă multe lucruri noi, are și tradiție. Și tradiția înseamnă muncă. Aici au lucrat bunicii, au lucrat părinții și azi lucrează copiii. Comărniceanul este un om harnic, cu sufletul legat de locurile natale și totuși peste 3 000 de locuitori ai orașului sînt navetiști.

„Comărnicenii vor și industrie, și aer curat, îmi mărturisește strungarul **Ion Radi**, secretarul comitetului P.C.R. pe secție. Am avut momente grele, cînd veneau oamenii la mine și mă rugau să-i ajut să plece. Unde să plecați ? Stați aici că fabrica rămîne. Și au rămas. Așteptăm acum electrofiltrul promis. Încolo, necazuri nu prea avem. Așa, ca omul, pe lîngă casă, de-ale lui, din cele domestice. Poate dacă ar fi și Comarnicul aprovizionat prin comerțul de stat, cum este Cîmpina sau Sinaia — pentru că sîntem și noi oraș de cîțiva ani — o să meargă toate bine. Adică n-o să mai lipsească vreunul de la fabrică, să-și cumpere anumite lucruri de trebuință imediată din Sinaia, sau butelie de nu știu unde..."

Cînd plouă este și mai bine și mai rău. Mai bine pentru că nu se împrăștie praful, mai rău pentru că se depune. Peste gară se lasă ceața care se amestecă cu cimentul. Călătorii, fie că opresc, fie că nu opresc trenurile în Comarnic, privesc cu uimire peisajul selenar, departe de a știrni delicii estetice sau nostalgii exotice. Dincolo de gară, de-a lungul șoselei, văii și dealurilor, adică în chiar miezul problemei, trăiește comărniceanul convins că a avea industrie nu este incompatibil cu a avea și aer curat și se înarmează cu răbdare.

RAZVAN BARBULESCU ■

Omul care n-a uitat să rîdă

Cînd în acea seară vorbisem la telefon, cu Octavian Bogdan, fuseserm surprins de întrebarea lui plină de suspiciuni :

— De ce vreți să mă cunoașteți ?

De fapt, ce-i puteam răspunde ? Aflasem în familia doctorilor Chiriacescu, din Hunedoara, că în Combinat lucrează un om care, acum cîțiva ani, își pierduse, într-un grav accident de cale ferată, chiar în incinta de foc și oțel a uzinei, ambele picioare. Acesta era motivul pentru care voiam să-l cunosc și tocmai de aceea nu l l-am putut explica la început.

— Mi s-a spus că sînteți un om interesant, un om, cum să zic, care nu a uitat să rîdă.

Și, astfel, am hotărît să ne vedem chiar în acea seară, în care el intra în tura de noapte. Înțelegerea pe care o stabilisem nu avea să se concretizeze pentru că, așa cum mi-a explicat ulterior, venise la întîlnire cu o jumătate de oră mai devreme.

— Nu știți în cel hal m-a tulburat telefonul primit. Mă tot întrebam : cine și de ce vrea să mă cunoască ?

Subiectul accidentului devine inevitabil. Ei bine, atunci, cum a fost ?

Octavian povestește, încercînd să nu scape nici un amănunt, din acea seară teribilă de acum 10 ani cînd...

Pe nesimțite, un om mai în vîrstă, parcă mai uscat în salopeta sa gri, s-a apropiat și s-a așezat lîngă noi, ascultînd și fumînd tăcut, o poveste pe care o știa ori n-o știa, poate...

Cazul acestui tînăr de nici 19 ani atunci zguduise întregul oraș. Surorile de la spital îmi povesteră cum le ruga, în ascuns, pe fiecare, să-i facă o injecție, să moară...

— Da, am vrut să mor... dar suferința m-a maturizat mai mult ca pe alți tineri de vîrsta mea, așa că acum gîndesc altfel, nu știu dacă mă înțelegi, gîndesc mai înainte... Am și avut timp pentru asta. Concluziile la care am ajuns ? Cred că un om trebuie să îndeplinească tot ceea ce și-a propus, să aibă ambiția de a duce pînă la capăt un lucru început. Or, viața îmi aparține, încă. Am dorința și obligația să mi-o trăiesc. Cît mai frumos cu putință. Deci muncind. Neapărat ! Am stat, după (acest „după" știm acum ce înseamnă), un an și jumătate acasă, în concediu medical, în pensie, apoi... În acest timp am învățat ce reprezintă munca. Băteam la mașină, învățam să developez filme, să fac fotografii, să citesc. Aici răspund și de biblioteca sectorului. Am să-ți arăt. Îmi plac autorii care nu înfloresc viața. Am în cap atîtea cărți ! Să nu mă întrebi titluri și autori, că uneori nici nu mă uit la ele. Citesc pentru mine, nu pentru alții... Cred că dacă n-aș munci mi-aș lua cîmpii, m-aș dizolva, aș face ceea ce n-a reușit trenul acum 10 ani. Sînt invalizi care nu lucrează. Eu devenisem nervos, nu mă mai înțelegeam nici cu mama, singurul om la care mi-a zburat gîndul îndată după ce-am știut că nu mai am picioarele. Octavian Bogdan povestește lucid, fără sublinieri anume, simplu, niște întîmplări mistuitoare cărora ai nu le-a cedat. Revine uneori. Își dă seama...

— Spuneam că omul trebuie să ducă la capăt ceea ce a început. Să aibă ambiție. Uite, mi-am pus în cap să termin liceul. După, bineînțeles. Și l-am terminat. Mi-am propus să am un cămin. Și l-am întemeiat. Cum a fost ? Octavian rîde din nou. Și-apoi desfășoară firul acestei aduceri aminte...

Sigur că fata știa, că-i spusese o prietenă comună, aceea care se gîndise să le facă cunoștință. Fiecare avusese durerea lui. Ea una afectivă, el una fizică. Au rămas împreună din prima zi. Și, după aceea, a dus-o la ai lui, în Almaș ; ei l-au certat și l-au zis să meargă la părinții fetei. Și iar rîde cu poftă, pentru că ei, tinerii, luaseră autobuzul să meargă la Brad, dar bătrînii lui trecuseră peste dealuri și ajunseseră înaintea lor la oraș, pe un drum pe care nu-l știau decît ei... Copiii au venit repede : întîi fetița, așa cum își dorise, apoi băiatul, ca să fie pereche. La doi ani, unul după altul. „Domnișoara" are patru ani, chiar pe 14. „Pușiul" face doi în decembrie. „Mă mai gîndesc și la o facultate. Dar nu la una tehnică deși mi-ar plăcea. Sînt conștient că n-aș face față cerințelor. Dar un „drept" pot să fac. Mai am încă nevoie de carte. „Seralul" nu cred că-i de ajuns. Trebuie să le dau copiilor tot ceea ce le trebuie. O mîncare mai bună, o haină mai caldă, o jucărie mai frumoasă. Nu vreau să simtă că au un tată care nu lucrează. Adică, infirm pentru muncă. Asta e singura infirmitate gravă. Remunerația mea este, baza vreau să zic, 1 865 de lei, pensia de gradul doi 1 046. Acum lucrează și soția. La Ghelar, la o cofetărie. O mai duc și eu cu mașina. Ne ajungem mai bine de cînd cîștigăm amîndoi. Și ne-nțelegem".

Lîngă noi, licărește scurt o flacără. Omul de alături și-a aprins o țigară, făcînd parcă o trecere între noapte și zi... Între această noapte, petrecută alături de Octavian Bogdan și dimineața următoare, cînd aveam să vorbesc cu soția lui. O siluetă

(Continuare în pag. 6)

(Urmare din pag. 5)

delicată, ochi albaștri, senini, o făptură plăpîndă, cochetă.

— E uneori nervos, tot timpul autoritar. Îi place punctualitatea. Eu sînt femeie. Mai tărăgănez, mai întîrzii. Nu mi-am făcut probleme. V-a spus, poate, că ne-am iubit din prima zi. Singurul „bir" pe care l-a plătit a fost o sticlă de țuică pentru cel care mă găzduise cît l-am așteptat. Pentru că l-am așteptat de simbătă pînă luni. El nu știa că venisem., fusese la școală, apoi la părinți, în fine, vecinul lui i-a cerut în glumă un „bir", pentru o fată frumoasă, zicea el, și Octavian l-a luat în serios. Sticla nu era plină. El nu bea. Cine știe de cînd o avea, dar țuica veche e mai bună

Așa, povestite, faptele se înșiruie frumos și logic. Dar nici nu văd de ce ar fi altfel, cînd amîndoi sînt atît de sinceri încît nu înfloresc, cum spune chiar Octavian Bogdan, romanul propriei lor vieți ?

Flacăra s-a stins, omul de alături fumează mereu...

— Ce prieteni aveți, care sînt cei mai buni ?

— Nu pot să spun. I-aș nedreptăți pe mulți. Pot doar să încep cu unii. Cu doctorii care m-au operat : Păsculescu și Giurgiu, de la Deva, Bornemisa consăteanul meu, secretarul de partid Ardeleanu și inginerul Ungureanu care mi-au făcut loc în producție, maiștrii Balint și Casapu, colegii cu care lucrez. Știi că la început, adică doi ani, am fost tot sudor. Pe urmă m-au trecut aici, că-i mai ușor. N-am avut acel complex de inferioritate tot mulțumită lor. M-au ajutat, dar discret, fără să-mi dea totul mură în gură. Nu simțeam cum anume mă ajută, dar știam că o fac. Și spitalul a fost o școală a curajului și a îndemnului la viață. Era unul, Văetuș, plecat acum din Hunedoara, care tot așa, nu avea ambele picioare, de-aici, de sus, și mi le-a arătat cum erau, atunci cînd eu nu avusesem încă curajul să-mi dau la o parte pătura și să mă uit la ale mele și mi-a zis : „Mă, băiatule, viața e totuși frumoasă". Dar și pe nevastă o trec în rîndul prietenilor. Pînă la ea cunoscusem multe fete. Pe unele prin corespondență. Dar „după" (adică după accident) au început să se retragă, într-un fel sau altul. Unele ziceau că „nu sînt pregătite". Uite, nevastă-mea a fost, deși îmi cam ies din fire, uit... Păcat că nu-s copiii acasă, să-i vezi. Stau la bătrînii mei.

Octavian Bogdan se ridică. Se îndreaptă spre un culer aflat în colțul atelierului, își ia bastonul, privește aparatele de măsură, apoi, liniștit, se întoarce la masă dar nu se mai așază.

— Hai să vedem hala de reparații.

Pe drum, mergînd încet, ca oamenii care-și vorbesc, aflu cum și-a cumpărat prima motocicletă specială, apoi Trabantul, cum și cine l-a ajutat cu bani, bani pe care l-a plătit în parte și pe care, cu un nou C.A.R. pe care-l va „băga" la primăvară, îl va achita. Hala este pustie la această oră. Prin ferestrele cocoțate sus, pilpîie flăcările nestinse ale Hunedoarei. Un fluierat scurt. Cineva îl caută pe Octavian Bogdan. Este un lăcătuș, din altă secție, care a auzit de întîmplarea cu ștergătoarele.

— Dă-mi-le Bogdane că am acum puțin timp și ți le fac pînă dimineața. Găsesc eu și un strung ori altceva să ți le dau gata.

În timp ce ei vorbesc, aud pași rari, aritmici în spatele meu. Întorc capul și-l văd venind pe cei care sezuse lîngă noi, la pompe. Omul șchiopătează cu un picior. Se oprește lîngă o motocicletă cu trei roate, dintre cele folosite de invalizi. Pune mîna pe ghidon și, aruncînd mucul de țigară, îmi spune foarte încet : „Eu am avut, mai demult ca Octavian, un accident. Dar nu atît de grav..."

MANOLE CARȚAN ■

Transport de aer (!?) de la Constanța la Oradea și Timișoara

Grupul întreprinderilor de industrie locală Bihor din Oradea, din subordinea Consiliului popular al județului Bihor, reprezintă o unitate respectabilă, ca producție și nivel profesional al lucrătorilor, deținînd împuterniciri și organizare de centrală, însemnînd, nu după vorbe sau aprecieri subiective, ci după cifre concrete de plan, buget și realizări, cea mai mare unitate economică din județul cu același nume. Am vizitat-o recent, constatînd la fața locului considerabila investiție de fonduri și inteligență a unei întreprinderi cu vechime și renume, expediind o sumedenie din produsele sale la export. Dar nu despre succesele de muncă ale colectivului de la G.I.I.L. Bihor din Oradea va fi vorba în rîndurile ce urmează, ci de unele dintre greutățile unității citate, apărute îndeobște în ultima perioadă, după intrarea în aplicare a Decretului 230/1974 care conferă atribuțiuni de coordonator de balanță unor ministere și centrale industriale, în sensul stabilirii de către acestea a parametrilor nivelelor de plan, a solicitărilor și dreptului la producerea reperelor din perimetrul respectiv etc. Evident, unde-i lege, nu-i tocmeală, iar intenția noastră n-are, firește, nici o legătură cu punerea în discuție a Decretului 230, emis în scopul unei cît mai judicioase planificări a economiei naționale ; ea se va referi, după cum se va vedea, la APLICAREA lui aflată la dispoziția centralelor industriale de care aminteam, în urma acțiunii cărora Grupul întreprinderilor de industrie locală Bihor din Oradea își vede serios amenințat planul de producție, pierzînd anual comenzi importante, cifrate la ZECI ȘI ZECI DE MILIOANE DE LEI, după o socoteală simplă. Care socoteală este următoarea : răspund eu, cutare centrală, în primul rînd de bunul mers al treburilor din sectorul meu de activitate ? Răspund. Atunci nu este firesc să mă preocupe în primul rînd bunul mers al activității din acest domeniu ? E firesc, de unde — prin neglijarea intereselor altor unități, din afara sectorului — o serie de consecințe nefirești, de cheltuieli inutile și de decizii unilaterale, luate pînă la urmă nu doar în paguba unor întreprinderi, în cazul concret G.I.I.L. Bihor, ci chiar în PAGUBA ECONOMIEI NAȚIONALE. Să detaliem, pe puncte.

1. În anul 1974, ca urmare a unor solicitări ferme venite de la unități din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, G.I.I.L. din Oradea a trecut, cu efort material și de inteligență tehnică, la proiectarea și asimilarea în fabricație a unor dispozitive și utilaje necesare proceselor de sudură. Acțiunea a fost continuată în anii următori, izbutindu-se, cu forțe proprii și fără investiții materiale, omologarea a 7 tipuri de dispozitive și utilaje. Omologarea s-a făcut de către comisii mixte ale furnizorilor și beneficiarilor, după ce prototipurile au fost experimentate în condiții de exploatare normală, livrîndu-se către diferiții beneficiari o valoare a producției marfă depășind, numai pe primele luni ale anului în curs, 13 milioane de lei. Toate au fost bune și beneficiarii mulțumiți de calitatea echipamentelor produse la Oradea, pînă la primirea, la 17 VI 1976, de către G.I.I.L. a adresei numărul 5 886 prin care Institutul de sudură și încercări a materialelor din Timișoara a solicitat date privind echipamentele de sudare-tăiere-lipire confecționate de specialiștii întreprinderii ÎN VEDEREA ÎNCADRĂRII PRODUCȚIEI INDUSTRIALE LOCALE — citat cu sublinirea noastră — în programul de tipizare-unificare a tuturor echipamentelor de acest gen produse în țară. Firește, orădenii s-au conformat, dar o adresă sosită cîtva timp mai tîrziu i-a încunoștiințat de faptul că într-un viitor apropiat fabricația produselor respective va deveni apanajul strict al întreprinderilor timișorene „Electrotimiș" și „Mecanica" !! Întreprinderi care, între altele fie spus, nu produc la această oră echipamentele în discuție, aflate în producția curentă a industriei locale din Oradea —, după căutări, încercări și investiții, mai ales de inteligență, considerabile. **Cu alte cuvinte, Oradea deschide un drum nou și începe să producă un echipament în premieră, dar producția i se suspendă și se oferă unor unități care pînă în prezent n-au nici o documentație în domeniul respectiv, ci numai — eventual și acestea — proiecte ! Dar să continuăm.**

2. După același procedeu, adică fără nici un fel de investiție din afară, G.I.I.L. Bihor s-a orientat mai demult în producerea de bidoane din tablă pentru vopsele de tip B 22, organizînd — pe măsura cererilor mereu sporite — o nouă linie tehnologică în 1972, cu o capacitate de peste un milion de bidoane anual. Din nou, vreme îndelungată lucrurile au mers ca pe roate, principalii beneficiari, „Sinteza" Oradea, „Azur" Timișoara, „Anticoroziv" și „Policolor" București, neavînd nimic de reproșat calității produselor și respectării exacte a termenelor de livrare. Recent însă, coordonatorul de balanță, C.A.L.P.C. din cadrul industriei chimice a anunțat că nu va mai livra nici un fel de materie primă, tablă zincată, către G.I.I.L. din Oradea, punînd în pericol contractele deja încheiate pentru anul 1977 de G.I.I.L. și anunțînd totodată că producerea reperelor respective va trece în sarcina Fabricii de ambalaje metalice din Constanța, lucrînd în perimetrul aceluiași minister, dar realizînd alte produse și nicidecum bidoane de tip B 22 ! Pe aceste considerente, „Azur" Timișoara, care contractase o producție de 290 000 de bidoane la Oradea, a denunțat prin actul numărul 16 840 din 9 septembrie contractul încheiat, anulîndu-l. În această situație se găsește, firește, și Întreprinderea „Sinteza" din Oradea, al cărui necesar de bidoane pentru 1977 se ridică la 250 000 de bucăți, silită de coordonatorul de balanță să primească produsul respectiv de la Constanța. Să acceptăm că în privința întreprinderilor beneficiare din București hotărîrea coordonatorului de balanță este justă. Dar în cazul unităților din Oradea și Timișoara ? **Socoteala nu e prea grea. Nemaicumpărînd bidoane de la G.I.I.L., „Azur" și „Sinteza" le vor achiziționa de la Constanța, adică din celălalt capăt al țării, urmînd să plătească, pe lîngă costul strict al produselor, și contravaloarea transportului pe calea ferată, de asemenea nu greu de calculat.** La numărul de bidoane solicitate, costul transportului s-ar ridica la peste 750 000 de lei în cazul în care ele vor fi livrate de F.A.M. din Constanța, față de cei 150 000 cheltuiți în aceleași scopuri în prezent. Diferența de 600 00 de lei reprezintă, iertată fie-ne îndrăzneala, bani aruncați pe fereastră, o pierdere după opinia noastră FĂRĂ JUSTIFICĂRI, fonduri cheltuite pentru a transporta aer de la Constanța la Oradea și Timișoara, vagoanele de cale ferată fiind ocupate nu cu greutatea bidoanelor respective, ci cu volumul lor !! De asemenea, prin extinderea — la cerere — a liniei tehnologice de la G.I.I.L., s-a procedat la specializarea strictă a cîtorva zeci de lucrători. În condițiile aplicării hotărîrii coordonatorului de balanță, linia tehnologică ar trebui, normal, dezafectată, iar lucrătorii respectivi specializați în alte direcții, de unde alte cheltuieli, de asemenea fără acoperire ;

3. În cadrul secției de articole tehnice din cauciuc de la G.I.I.L. s-a trecut, încă din 1968, la cererea expresă a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și fără asistență tehnică exterioară, adică prin străduința și consumul de inteligență tehnică al oamenilor întreprinderii, la asimilarea, experimentarea și producerea — PENTRU PRIMA OARĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ — a unor plăcuțe din cauciuc, necesare asigurării unei mobilități între șinele de cale ferată și traversele de beton. În toată perioada 1969—1975, întregul volum de lucrări de modernizare, extindere și electrificare a căilor ferate române s-a realizat prin folosirea plăcuțelor fabricate la Oradea, beneficiarul solicitînd cantități variind între 4 și 500 de tone anual și avînd numai cuvinte de laudă la adresa calității produselor amintite. Văzînd că solicitările cresc, firește, oamenii de la G.I.I.L. și-au luat măsurile de prevedere necesare, extinzînd și dotînd secția în consecință, întrucît produsul plăcuțe C.F.R., cum figura el în nomenclator, reprezenta peste 30 la sută din producția fizică a secției și peste 50 la sută din cea valorică. Totul pînă anul trecut, cînd coordonatorul de balanță, Centrala industrială pentru prelucrarea cauciucului și maselor plastice, a decis transferarea producției de plăcuțe la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Pitești, unitate modernă, dar neavînd în plan, la ora respectivă, confecționarea produsului în discuție și nici — cum se va vedea imediat — prea multă tragere de inimă să-l asimileze. Așadar, la Oradea, se produc plăcuțele respective pentru prima oară în perimetrul industriei noastre, beneficiarul este mulțumit de calitatea lor și de promptitudinea furnizorului, iar coordonatorul de balanță decide — cu toate consecințele de aici decurgînd, utilaje dezafectate, goluri în cifrele de plan, lucrători în situația de a se specializa în alte domenii sau chiar de a fi demiși etc. — transferarea producției către o altă unitate, unde produsele respective nu erau cunoscute și unde livrarea lor întîrzie. Astfel, șeful depozitului Bazei de aprovizionare a M.T.Tc.-ului din Brașov, prin care se contractează plăcuțele de cauciuc, Gheorghe Bodoratu, ne-a informat că între beneficiar și noul furnizor EXISTĂ LITIGII CRONICE, legate de neonorarea contractelor, în urma cărora C.A.T.C. Pitești s-a văzut nevoit să plătească o serie de penalizări. **Cu alte cuvinte, în condițiile în care beneficiarul era mulțumit, coordonatorul de balanță a hotărît arbitrar și fără consultarea prealabilă a C.P.J. transferarea producției către un furnizor nepregătit, beneficiarul a intrat în derută, neavînd la îndemînă produsele contractate, în vreme ce primul furnizor a pierdut tot ceea ce investise, fiind totodată lezat în realizarea planului de producție.**

Ne oprim aici cu exemplele, deși ele ar putea continua. S-a plecat, ne permitem să rezumăm, de la o intenție frumoasă, dar s-a ajuns — mai ales datorită grijii exagerate a fiecărui coordonator de balanță — la situații limită, iar industria locală din Oradea ca și din alte părți, dealtfel, este ignorată și lovită în interesele ei imediate, ajungînd să piardă — în cazul situației descrise — cîteva sute de milioane de lei anual !! În plus, o serie de alte anomalii și-au făcut loc sub obrocul unor decizii arbitrare, unele întreprinderi fiind obligate să arunce pe apa sîmbetei mari sume de bani pentru transporturi inutile și nejustificate, privite în ansamblul economiei naționale, sau să aștepte zadarnic livrarea unor produse pentru care întreprinderile desemnate de coordonatorul de balanță n-au capacitatea sau promptitudinea necesară.

Firește, nu este datoria noastră să dăm soluții. Ele trebuie să vină de la factorii responsabili în domeniile respective, dar trebuie să vină de urgență, căci — după cum ne-am străduit să arătăm — la Grupul întreprinderilor de industrie locală Bihor din Oradea situația nu e deloc îmbucurătoare, fapt care surprinde și nemulțumește organele județene de partid, cu atît mai mult cu cît s-a constatat ignorarea directivelor care stabilesc, cu putere de lege, că diferitele ministere AU OBLIGAȚIA să sprijine Consiliile populare în dezvoltarea industriei locale. La Oradea lucrurile s-au petrecut invers. Specialiștii care s-au interesat de promovarea noului, izbutind să-l găsească și să-l aplice la bancul de producție, încep să piardă sensul exact al perseverenței lor de pînă acum. Acest lucru ar putea deveni, privit în perspectivă, mai grav chiar decît cele cîteva zeci de milioane de lei aflate în discuție.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Căutătorii de nisipuri și starea de luciditate

Cabanele, din tablă gofrată, sînt în spatele curții țărănești. Nu se văd dinspre uliță. Precum și viața din ele se face arareori simțită dincolo de porțile din fier. Se văd din spre rîu. Rîul — o șuviță cumințe de apă pe fundul văii aproape sălbatice. Pînă la el, ocupanții cabanelor au bătătorit trepte pe care le-au întărit apoi cu lemne. Dincolo de rîu — alte trepte, care urcă. Și la capătul lor : mina. Cu gura paralelipipedică, minusculă, înrămată cu lemne rotunde, lucioase.

Ocupanții cabanelor sînt căutători de nisipuri. Geologi și mineri. Și pentru ca azi, 11 noiembrie, maistrul Iuga să fie aici, în Munții Buzăului, s-a născut și a copilărit în Maramureș și a străbătut după aceea toată țara cu o echipă de mineri. De geologul Moise îl leagă o calmă înțelegere a vieții și-l desparte culoarul dintre camerele în care locuiesc de mai bine de un an. Geologul n-ar familie. Are o diplomă de merit și o cameră în București, cu lemne. Maistrul miner are doi fii mai înalți decît mama lor...

În fața noastră, geologul calcă rar și prudent. De pe obrazul bronzat lipsesc snopii albi, din jurul ochilor, ai oamenilor ce rid des. Sub cizme apa mustește ca la margine de mare. Și chiar margine de mare a fost aici în urmă cu milioane de ani, margine de mare din care pămîntul a păstrat pentru sine într-o vale din Munții Buzăului nisipul și liniștea. Galeria este îngustă și puțin înaltă de parcă maistrul Iuga ar fi conceput-o după propria-i înălțime. Sub presiune, straturile de steril împing pereții de scînduri, îndoindu-i. Și totuși, nu surpările sînt aici pericolul numărul unu. Ci viiturile de borcheș. Nisipurile mișcătoare.

Galeria servește scopurilor de cercetare. Nisipul este o bogăție ca oricare alta : ascunsă, ademenitoare și vicleană. Fără ea cel puțin două dintre industriile mari și-ar înceta activitatea. La capătul galeriei : prima și singura echipă de mineri din acest schimb. Pe ecranul de nisip pe care lucrează se observă cu ușurință depunerile straturilor de nisip de-a lungul milioanelor de ani. Depunerile s-au făcut firește pe orizontală. Ce convulsii va fi suferit oare pămîntul pentru ca aceste straturi să apară aici răsturnate pînă aproape de linia verticală ?...

Sînt în majoritate oameni ai locurilor. Ca să revină în Buzău, minerii au făcut mai înainte ocolul țării, începînd cu Dobrogea. În condiții normale, într-o oră, o oră și jumătate ar putea fi acasă. În cercetare însă nu există condiții normale și echipele de muncitori și-au găsit gazde în comună.

Pînă cînd ? Pînă ce într-un alt munte, alte gazde îi vor fi luat în primire.

Și pe urmă ? Maistrul Iuga refuză ideea de sacrificiu. Reveniți în cabanele din tablă gofrată, șeful șantierului de execuție și geologul Moise devin ei înșiși gazde primitoare. Nu, zice maistrul Iuga, la vechimea mea și poate la meritele mele nimeni nu s-ar opune să mă retrag într-o slujbă lîngă familie. Geologul Moise îi dă dreptate. Nevoia lui de familie este poate și mai acută cu atît mai mult cu cît îi lipsește. Trei ani după ce obținuse diploma de merit s-a însurat cu o studentă care apoi a devenit profesoară și pe care el a iubit-o de pe toate șantierele unde a fost trimis. Pînă cînd a început să primească scrisori anonime... A uitat-o, dar nu și ceea ce însemna ea, viața dincoace și dincolo de șantier. Și totuși respinge ideea de sacrificiu. Viața lui, și a prietenului său, Iuga, este dreaptă și întinsă ca o riglă de calcul. Amîndoi sînt convinși că viața, cu nopțile și diminețile ei foarte devreme, cu gastritele și aspirațiile către o tinerețe veșnică, cu loviturile ei pe la spate și ridurile de pe obraji, cu vicleana bănuială că tot ce-i rău e numai pentru alții, această viață deci și nu alta nu poate fi înghesuită într-un tipar făcut demult de alții și că viața lor așa cum este, din clipa cînd au acceptat-o, s-a constituit într-o viață egală cu toate celelalte vieți.

Copiii mei, zice maistrul Iuga, sînt cuminți și nu mi-e teamă că o vor apuca pe alte căi decît cele pe care eu însumi am colindat. Ne luăm concedii separat. În concediul ei, soția mă vizitează ea. În concediul meu, merg eu la București. În vacanță, copiii stau la mine. Și în fiecare lună, la sfîrșitul ei, am cel puțin cinci-șase zile libere.

De cînd a primit scrisorile anonime, geologul refuză imprejurările care l-ar putea conduce la momente de slăbiciune : alcoolul în special. Preferă celălalt chin, mult mai ascuțit : starea de luciditate. Și în această stare de meditație senină a acceptat, împreună cu maistrul Iuga, destinul lor implacabil. Un destin pe care nu l-ar schimba din cel puțin două motive : fiindcă-l stăpînesc și fiindcă și l-au ales singuri.

Colonia de geologi și mineri dintr-o vale din Munții Buzăului muncește în trei schimburi și trăiește la fel o viață pe care noi, împreună cu tovarășii Vasilescu și Radu din centrală, am găsit-o și am lăsat-o egală cu ea însăși și pe măsura înțelegerii numite singurătate.

NICOLAE CRISTACHE ■

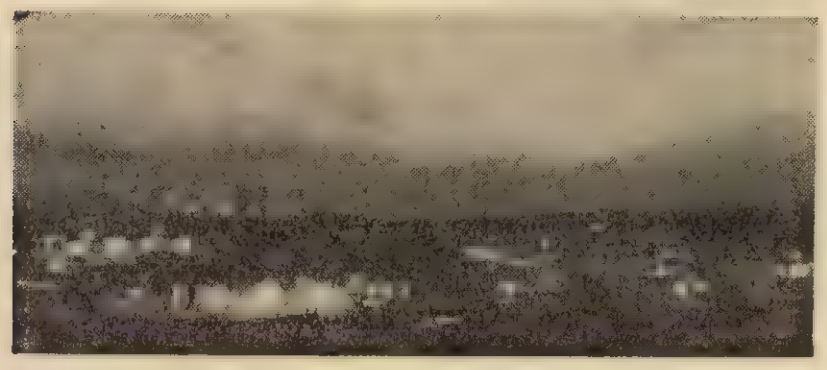

Țicleni, cea mai lungă stradă din România

Strada Petroliștilor din Țicleni este cea mai lungă stradă din România : măsoară mai mult de 15 km, iar numărul caselor ei trece mai bine de 1 100... De-a lungul acestei străzi, în Țicleni, în Rășina, în Tunși și în Gura Lumezii, adică în cele patru cartiere ale orașului care au fost cîndva sate, 5 000 de oameni ai locului și 1 000 de flotanți trăiesc și muncesc, încearcă izbînzi și nădăjduiesc altele.

În urmă cu un sfert de veac, drumurile oamenilor din Țicleni, și nu numai ale lor, de-a lungul străzii Petroliștilor, au curs spre petrol. În coasta și pe creștetul dealurilor din împrejurimi, ne întîmpină sonde și instalații petroliere de acută modernitate, dar febra aurului negru a scăzut în intensitate. Apogeul ei îl aflăm la mijlocul anilor '50. Rosturi noi au atras pe cei din Țicleni spre preocupări noi. Totuși, schela de extracție Țicleni — după cum ne asigură directorul ei, inginerul Victor Murea, deputat în M.A.N., veteran al petroliștilor de pe aceste meleaguri — rămîne și astăzi singura întreprindere republicană din zonă. Expansiunea punctelor ei de lucru spre Bilteni, Colibași, Bustuchin, Tulburea și Bibești, în timpul potrivit, a fost în măsură să-i scoată pe oamenii de aici dintr-o izolare care dura de secole. Practic, putem spune că petrolul a racordat civilizația locurilor la valorile timpului nostru. Cînd a bătut ora lui, a sunat și ceasul pătrunderii Țiclenilor în circuitul civilizației socialiste a patriei.

Astăzi, cînd cei din Țicleni se pregătesc să aniverseze împlinirea unui sfert de veac de la înființarea schelei lor de extracție, un bilanț se impune. Să-l începem cu o glumă, care își are semnificația ei anume citind două versuri dintr-un cîntec. Aici, acest cîntec a fost și este în vogă : „Cînd iau banii petroliștii, / Beau, mănîncă, ca miniștrii...". Dar gluma e glumă și adevărul e adevăr : colonile de dormitoare Snagov și Tunși au fost de ani de zile abandonate de petroliști ; înșirate de o parte și de alta a străzii Petroliștilor, casete care le-au construit ei în 25 de ani fac azi mîndria Țiclenilor.

În plus, petrolul a consolidat destine și le-a statornicit o matcă de demnitate umană : destinul inginerului Matei Gogonea,șeful secției, mecano-energetice ; al lui Ion Dincă, șeful atelierului nr. 1 ; al inginerului Emanoil Turcescu, șeful atelierului din Bustuchin ; al lui Dumitru Șorega, al lui Constantin Mărgineanu și al lui Matei Ungureanu, petrolist încă din clipa în care a mirosit aici a țiței ; sau al lui Constantin Varogea, cu a cărui bicicletă am străbătut de la un capăt la altul acest nemaipomenit de lung *corso* al Țiclenilor ; sau al lui Victor Mărgineanu, care a lucrat la Reșița, Hunedoara și Sadu, apoi timp de 16 ani în schela Țiclenilor, fiind acum vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc. Alături de ei, Gheorghe Iacob a pornit-o de la 7 clase și astăzi este unul dintre cei mai respectați maiștri din schelă ; maistrul Ion Mazilu, deși trecut de a doua tinerețe, se îndrjește în a isprăvi liceul industrial, iar Gheorghe Mustoiu, mecanic de injecție și șef de echipă, urmează cursurile unei școli de partid ; un alt șef de atelier, Constantin Cojocaru, este în anul III la Ștefan Gheorghiu...

Oamenii muncesc și învață — ne spune Gheorghe Ungureanu, operator la mișcarea țițeiului, dar înainte de toate au învățat să muncească. Prin mii de intervenții și probe de producție, prin efortul de a spori productivitatea sondelor, dezinsipîndu-le și reintroducîndu-le în circuit, statutul lor profesional și-a consolidat considerabil prestigiul : la începutul anilor '50, au erupt violent două sonde din parcul 10, în Valea Brătuii, aruncînd spre cer țiței amestecat cu cochilii din alte ere, dar s-a injectat în coloanele lor barită, var și ciment și au fost liniștite ; altfel spus, din 1967 nu s-a mai înregistrat un eveniment important în schelă. Oamenii, astăzi, stăpînesc impecabil utilajele proptite îndrăzneț în adîncul pămîntului.

Și faptul este explicabil și din alt punct de vedere : în Țicleni funcționează de mai mulți ani unul dintre cele mai reputate grupuri școlare axate pe activități petroliere, cu dublu profil, profesional și liceal. Viitoarele foraje, desigur — conchide Constantin Șofei, directorul Grupului, unul dintre „sufletiștii" orașului în ale culturii — vor fi întreprinse de elevii de astăzi...

Minutele unui timp drămuit

A trăi astăzi în Țicleni înseamnă și a recunoaște că petrolul nu este o poveste fără sfîrșit. Recunoaștere care, la rîndul ei, nu semnifică un act de defetism, ci un adevăr obiectiv. În industria petrolieră, cererea de brațe de muncă are limite bine precizate. Dintre cei 2 803 locuitori apți de muncă, 1 486 sînt angajați în comună, 305 în județ, 83 în alte județe ; 737 sînt ocupați în agricultură, iar 197 își văd de lotul lor personal. „Pe dv. — îmi spune primarul orașului, Ion Ungureanu — poate vă plictisesc cifrele, dar pentru mine o astfel de plictiseală a fost și rămîne interzisă. Astăzi, Țiclenii numără 278 elevi și studenți, aproape 35 la sută din populația orașului este formată din tineri pînă în 30 de ani. Va fi în măsură orașul acesta să le asigure viitorul ? Iată o întrebare care nu își poate afla răspunsul decît aici, la Țicleni...".

Omul care ne vorbește astfel, la 37 de ani, după ce a lucrat 6 ani în petrol, după ce a terminat liceul seral în localitate și facultatea de drept la fără frecvență, și-a legat viața de prosperitatea locurilor natale. Înțelege să judece perspectiva Țiclenilor pornind de la datele reale ale problemei, de la speranțe și nedumeriri care nu sînt numai ale lui, ci ale tuturor locuitorilor. Și capitolul speranțelor este vast și cuprinzător : din punctul de vedere al dotărilor, Țiclenii merită titlul de oraș, acordat încă din 1968.

Școlile, în ultimul timp, și-au adăugat trei ateliere și urmează să fie extinse cu încă 5 laboratoare, o sală de gimnastică, două cămine cu 300 locuri și o cantină. Magazinul universal din Rășina a fost edificat prin contribuția bănească a locuitorilor și mai mult de jumătate din oraș a fost gazeificată. Aflăm în Țicleni și librărie, și cinematograf, și grădinițe de copii, și casă de cultură, și — în perspectivă, dar într-o perspectivă acreditată ca certă de un bogat fond de documente și obiecte — un muzeu... Obiectele le-a adunat un bătrîn pădurar, Vasile Bălănoiu, trecut de-acum în lumea drepților, și se străduiește să le afle un loc, ajutat de primărie, directorul casei de cultură, Lucian Paralescu. Și nimeni nu se îndoiește că schița de sistematizare a orașului, în curs de elaborare, va însinua în actualul peisaj al orașului și brutăria strict necesară, și noul cinematograf dorit, și blocurile de locuințe care vor schimba radical alura centrului civic. Există și un restaurant elegant în Țicleni, **Popasul petroliștilor**, în care petroliștii, e drept, nu mai dețin întîietatea de odinioară. S-au insinuat în peisajul Țiclenilor și preocupări noi : o secție a Întreprinderii județene de industrie locală, prin atelierele căreia ne conduce maistrul Dumitru Cernăianu, s-a axat temeinic pe produse metalurgice, dobîndind o meritată notorietate în zonă. Și mai dăinuie în peisajul Țiclenilor o preocupare la care oamenii locurilor nu au renunțat și nu vor renunța niciodată — agricultura.

Este adevărat, Cooperativa agricolă de producție **Drum nou** din Țicleni, în privința întinderii pămînturilor ce le stăpînește, nu se poate compara cu cele din cîmpie. Ea deține, după succintul inventar întreprins de președintele Constantin Cocioabă, 2 200 ha, dintre care 48 la sută pădure și numai 817 arabile. Dar în fiecare an alte zeci de hectare, dintre cele „cotropite" cîndva de năvala sondelor, sînt redate circuitului agricol și le lucrează cu spor, în patru brigăzi de cîmp, o brigadă zootehnică și o fermă horti-pomicolă, Gheorghe și Constantin Ungureanu, Marin Rișniță și Olimpia Petec, Elena Lumezianu și Gheorghe Zburlea, Iulian Băndoiu și Gheorghe Pleșa, sau Constantin Trușcă. Adică toți cei care, ca și Maria și Ion Luca Diaconu, printre primii cooperatori din fosta comună Țicleni, nu au izbutit să renunțe la convingerea că prosperitatea de astăzi a orașului se mai poate întemeia, multă vreme, și pe roadele cîmpului. Și superb este faptul că această credință a lor, la Țicleni, află o largă înțelegere : în timpul campaniilor de recoltare, școlile și schela le acordă tot sprijinul. Și ce poate fi mai semnificativ, din acest punct de vedere, decît faptul că Vasile Alexe, petrolist pensionar — nici măcar nu e din partea locului, e din Prahova, dar a hotărît să se stabilească aici cu soția —, doboară de 6 ani toate normele chibzuite de conducerea cooperativei ?... Sau faptul că însuși primarul s-a hotărît să dovedească locuitorilor din Țicleni că roșiile pot crește și în solarii ?...

Evident, se cuvine să amintim aici și cîteva dintre nedumeririle locuitorilor din Țicleni. În primul rînd, ei ar dori ca forța de muncă a femeilor din oraș să fie integral ocupată, au propus chiar amplasarea în zonă a unei fabrici de confecții și tricotaje, sau a unei întreprinderi de prelucrare a maselor plastice care s-ar putea obține din gaze, și încă nu se întrezărește, în acest sens, o rezolvare. Au mai solicitat să li se ofere posibilitatea de a valorifica sarea din apa pe care o împing cu sutele de tone în coloanele sondelor, la fiecare vagon ar putea recupera 1 500 kg sare, dar nici în această direcție nu li s-a oferit o soluție. Apoi, după ce au amenajat drumul de la Țicleni la Brătuia, cu forțe proprii, au crezut de cuviință că restul, pînă la Dănești, de 7 km e vorba, s-ar cuveni să-l amenajeze Întreprinderea județeană de drumuri, petroliștii ar putea atunci să ajungă mult mai lesne la punctele lor de lucru, dar se pare că, deocamdată, așteptările le-au fost înșelate. În sfîrșit, au cerut să li se repartizeze un medic balneolog, în măsură să consolideze reputația izvoarelor termale din perimetrul orașului, dar s-au trezit cu doi medici generaliști, și sînt buni și aceștia...

Toate acestea fiind lucruri care nu mai stau în puterile lor. Dar ei au timp, ei așteaptă, cu toate că așteptarea le-o măsoară minutele unui timp drămuit...

Ora cărbunelui și a energiei

După toate, o întrebare se impune : care ar fi astăzi specificul Țiclenilor, realitatea care imprimă o marcă aparte orașului ? Însă primarul Ion Ungureanu susține că întrebarea ar trebui pusă cumva altfel, evitîndu-se cuvîntul specific. Pe un plan subțire, el vrea să spună că o astfel de întrebare este un nonsens, dar este politicos și crede că poate dovedi și altfel adevărul gîndurilor sale. Și are dreptate. Să zicem că e un oraș petrolifer, însă e o realitate faptul că cei mai mulți dintre locuitori sînt angajați în activități deosebite de cele ale petroliștilor. În glumă spus, întrucît un Dumitru Ungureanu este impiegat de mișcare în Cărbunești, ar putea fi ei convinși că în orele lui de serviciu cei din Țicleni controlează circulația feroviară pe magistrala Filiași-Simeria ? Și parcă numai în Cărbunești au ei oameni... Un alt Constantin Trușcă, un Ștefan Temelolu, un Gheorghe Rovența, un Costel Bălănoiu, fie că au lucrat, fie că încă lucrează în Afganistan sau Algeria. Apoi, serios vorbind, tot mai multe autobuze au început să transporte tot mai mulți oameni, în fiecare dimineață, în spațiul de dincolo de Pețeana-Jiu.

La Rovinari, la Rogojelu și la Turceni, cu mai mulți ani în urmă, a bătut ora cărbunelui și a energiei : s-a ivit în zonă unul dintre cele mai formidabile triunghiuri industriale ale țării și partea de brațe de muncă pe care o vor canaliza Țiclenii în această direcție nu este dintre cele care ar putea fi ignorată. Pînă una alta, o parte din flotanții Țiclenilor s-au instalat temeinic în coloniile de dormitoare construite cîndva pentru petroliști. Mulți locuitori mănîncă deja pîine de la I.C.C.M.O., ceea ce, într-un limbaj omenesc, ar însemna întreprinderea de construcții cariere și mine din Oltenia. Și îndepărtatele coșuri de fum ale termocentralelor, înalte de sute de metri, par atît de apropiate încît ar putea fi atinse cu mîna.

Cu alte cuvinte, se poate vorbi de un specific al Țiclenilor ? Petrolul, peste ce a angajat, nu mai solicită forță de muncă ; ceasul cărbunelui și al energiei abia a sunat... Întrebarea din capătul acestui paragraf, într-adevăr, e lipsită de sens. Știe primarul Ion Ungureanu ce știe. „Totul stă — mă asigură — în a fi gata oricînd să orienteze efortul și puterea de muncă a unei colectivități umane spre activitățile care sînt posibile într-un loc și într-un timp dat. Locul este patria aceasta, generoasă și tandră, timpul este al orînduirii noastre socialiste în care hotărîrii de a munci, inteligenței tehnice, ideilor fertile li se deschid, largi, toate orizonturile".

★

La Țicleni este seară, în bezna rece luminile se sting pe rînd, stăruie nestinse doar cele ale sondelor presărate pe dealuri. Dar seara e mare, noaptea e și mai mare, în orele lor încap încă gînduri și fapte. Ion Luca Diaconu, de pildă, a aflat de la fiul său, poetul Nicolae Diaconu, că la 1600 cartierul lor, Tunși, număra abia 6 case. Nu-i vine să creadă, iese în curte și adună ferestrele care mai ard. Paznicul primăriei își face primul rond din încăpere în încăpere și, deodată, îi cade sub priviri portretul soldatului Zaharia Zamfir din regimentul 6 linie, din Rășina de loc, căzut la 1877, în Războiul de independență. Pe Emilian Dună seara îl prinde cu privirea în tavan : poate își amintește de fratele său, Mihai Dună, căzut în Cehoslovacia, la 28 de ani, chiar în ziua de 9 mai 1945. Liviu Rădulescu, economist la schelă și sculptor amator în timpul liber, șlefuiește în lumina scăzută interpretarea unui stîlp de casă din Gorj. Amatorii orașului, la casa de cultură, repetă un dans cu temă, domeniu în care nu au egal în județ, de vreme ce și-au adjudecat locul întîi la ultima confruntare. Iar primarul, ei bine, primarul visează o nouă întîlnire a fiilor satului. Ultima a avut loc în 1974 și, de atunci, cuvîntul sat se vrea diminutivul cu care se alintă orașul străbătut de cea mai lungă stradă din România...

MIHAI PELIN

Procesul unor idei

„Individ" și „persoană"

Se practică pe scară mare astăzi, la nivelul vorbirii curente, dar și la acela al unor texte filozofice, confuzia dintre individ și persoană. Oamenii găsesc termenii în discuție sinonimi și îi utilizează alternativ doar din considerente stilistice. Sinonimia lor nu se prezintă însă simetric. Cel mai ades persoana e „tradusă" prin individ ; sînt aproape excepționale cazurile cînd prin individ se are în vedere persoana. Fenomenul merită reținut, întrucît aduce în discuție diverse resorturi, mai puțin sesizabile imediat, ale civilizației secolului XX, toate indicînd deprecierea conceptului de persoană în condițiile societății capitaliste de masă.

Ca termen de lucru, **individ** privește omul în calitate de element component al unei grupări sociale oarecare. Important dintr-o atare perspectivă devine grupul și nu cel care îl compun. Singura calitate a individului e aceea că, în cadrul grupării din care face parte, el reprezenta unitatea de bază, elementul constitutiv ultim. Ideile ce urmează a fi reținute privesc exclusiv grupul — structura acestuia, comportamentul și dialectica lui. Prin opoziție, termenul de persoană privește omul nu numai în calitate de **element** component compact — **indivizibil** — al unui grup social determinant, ci în calitate de element component complex dispunînd de o seamă de calități nu mai puțin importante decît simpla indivizibilitate.

Persoana privește deopotrivă omul ca prezență fizică, originală, alături de „cei-lalți" și omul ca realitate psihică, întotdeauna, unică, irepetabilă în condițiile altor indivizi. Am citit, zilele acestea, o carte tulburătoare, scrisă de doi psihiatri : Eduard Pamfil și Doru Ogodescu. Cartea se numește **Persoană și devenire**, purtînd mențiunea **„eseu de antropologie"**. Cît despre autori, apare semnificativ faptul că unul dintre ei este Eduard Pamfil — profesor la Institutul de medicină din Timișoara — unul dintre cei mai de seamă psihiatri de astăzi. Ceea ce reușește să dezvăluie lucrarea la care mă refer, în lumina unei diversități impresionante de cazuri evocate, este complexitatea uluitoare a omului înțeles în calitate de **persoană** — „sinteza dinamică a trei mișcări care se împlinesc într-un tot, într-o unitate ontică". Spre deosebire de noțiunile psihologice predominant statice („temperament", „tip", „caracter"), conceptul de persoană, arată cei doi autori, desemnează o realitate umană dinamică, structurată în timp, pe traiectoria unei biografii întotdeauna unică, din perspectiva căreia prezentul e condiționat de ceea ce a avut loc înainte, de trecut, prin urmare. **Persoană și devenire** este o carte ce nu poate fi relatată, povestită ; trebuie citită ; și merită citită. Principala concluzie ce se desprinde din lectura acestui volum privește noua înțelegere — din perspectivă contemporană — a omului, ca realitate psihică extraordinar de complexă. Grupul social din care cineva face parte va dispune de posibilități sporite de afirmare, exprimînd nu doar starea individului, ci forța creatoare a persoanei. În contextul actualelor discuții cu privire la ceea ce vrea să însemne **omul nou**, specific societății socialiste multilateral dezvoltate, cartea lui Eduard Pamfil și Doru Ogodescu se dovedește plină de sugestii. Să ne amintim că încă din deceniul trei al secolului nostru Jose Ortega y Gasset semnala pentru societatea capitalistă occidentală apariția fenomenului stării de masă — în condițiile cărula atributele persoanei sînt anulate. **„Revolta maselor"** — studiul lui Ortega y Gasset din 1930 — consemna, fără îndoială, apariția unei noi situații, specifice lumii capitaliste moderne — situația în care individul este cel care prezintă importanță, ca element al masei, iar nu persoana. Raportarea la **om ca individ** presupune satisfacerea necesităților sociale care privesc mai puțin domeniul vieții spirituale — ceea ce se întîmplă, dealtfel, în cadrul așa-zisei societăți de consum. Raportarea la om ca **persoană** presupune satisfacerea unui ansamblu de necesități sociale cu implicații atît în sfera vieții materiale, cît și a celei spirituale. Numai dintr-o atare perspectivă devine posibilă afirmarea plenară — completă, cum spunea — Marx — a omului.

GHEORGHE ACHIȚEI

Lupta cu monotonia

Se ştie că pretutindeni în lume, progresul tehnic accelerat, concretizat în producţii industriale nemaiîntîlnite în istorie, se realizează, în mare măsură, prin operaţii repetitive, care reduc substanţial variabilitatea muncii. Aceasta este o cerinţă obiectivă, un tribut plătit avîntului industrial şi, în primul rînd, mecanizării.

Cercetători de renume mondial trag adevărate semnale de alarmă, care, firește, trebuie privite într-un anumit context social, dar şi prin prisma impactului maşinii asupra fiinţei biologice a muncitorului. Astfel, B. Gardell, de la faimosul Institut de medicină şi psihiatrie Karolinska din Stockholm, vorbeşte de tiparile de producţie de înaltă mecanizare care duc la sentimente de anxietate, M. Haider şi E. Perret, în „La fatigue dans l'industrie", evocă şi ei senzaţiile subiective de saturaţie şi nervozitate în muncile repetitive. În Japonia, Comitetul pentru studiul oboselii industriale a întreprins o investigaţie la scară naţională pe baza unui chestionar extrem de detaliat asupra acestei probleme, ajungînd la concluzii similare. La noi, Ion Mihăilă şi Gheorghe Pătru, într-un studiu apărut în „Igiena", se referă la senzaţiile de oboseală şi somnolenţă care apar în aşa-numitele activităţi productive cu solicitare parcelară, cu o pondere mare în industrie.

O parte însemnată din industria mecanizată din ţara noastră — o industrie modernă — se bazează pe astfel de munci. În aceste condiţii, datorită nu înclinaţiei individuale sau lipsurilor inerente, subiective, ale unui ins sau altul, ci datorită limitelor şi particularităţilor neurofiziologice ale organismului uman, se fac simţite unele urmări nefavorabile. Firește, nu oriunde şi oricum, ci în anumite situaţii bine determinate. Pe măsură ce orele schimbului trec, scade precizia operaţiilor, se degradează performanţele. De pildă, în operaţiile de filetare de la „Electroaparatajul", dacă la începutul schimbului producţia pe muncitor era de 700 piese pe oră, la sfîrşitul programului scădea la 500. Chiar şi această simplă cifră evidenţiază importanţa pentru economia naţională a studiilor ergonomice ale muncilor repetitive. Fără a mai vorbi de faptul că acestea pot da naştere, şi după ieşirea din schimb, la oboseala nejustificată de solicitarea fizică. Cîte muncitoare nu declară cercetătorilor : „Nu suport o uşă trîntită !", „Cînd vin acasă, îi rog pe copii să lase din camera mea !", „Închid radioul" etc. Şi toate acestea ziua nămiaza-mare, cînd normal ar fi... dimpotrivă.

Evident, soluţia nu rezidă în renunţarea la mecanizare pentru a combate monotonia izvorîtă din caracterul repetitiv : ar însemna să ne întoarcem la meşteşugurile medievale ! Ceea ce trebuie făcut este a adapta maşina şi condiţiile de lucru la posibilităţile, limitele şi cerinţele biologice ale muncitorului. Astfel s-a născut ergonomia, care este chemată să-şi găsească un cîmp fertil de afirmare tocmai în condiţiile socialismului, unde nu mai este supusă comandamentelor profitului patronal.

Institutul de igienă şi sănătate publică din Bucureşti studiază intens, pe bază de contract cu mari întreprinderi industriale din ţară, muncile cu caracter repetitiv. S-au propus soluţii eficiente, care, adevărat, nu se realizează fără o anumită luptă cu inerţia. Uneori, ele sînt de o uimitoare, incredibilă simplitate. Bunăoară, simpla alternare judicioasă a pauzelor. Dar aceasta nu este decît o latură a problemei. Tocmai pentru a face mai larg cunoscute aceste cercetări cu vaste implicaţii economice şi pur umane ne vom opri mai mult asupra lor. Cercetători : Maria Pafnote, Rodica Mateescu, Lia Zotovici, Iulia Vaida, de la Institutul de igienă şi sănătate publică din Bucureşti. În cele ce urmează ne vom referi îndeosebi la situaţia existentă în industria uşoară.

Un element nociv, potenţînd în sens negativ efectele muncii repetitive, îl constituie ambianţa nefavorabilă a procesului de producţie. De pildă, zgomotul. Şi nu orice zgomot. Dacă el provine de la maşina ta, dacă deci îţi spune ceva despre modul de funcţionare, despre pericolul unei eventuale defecţiuni etc., el nu oboseşte. Dar, de pildă, la unul din atelierele Centralei confecţiilor şi tricotajelor Bucureşti, C.C.T.B., zgomotul de la maşinile de îmbrăcat elastic trebuia să fie suportat şi de bobinatoare, care erau astfel supuse unei presiuni nervoase suplimentare.

O problemă deschisă în unele din întreprinderile investigate o constituie sistemele de ventilaţie zgomotoase. Conducerea unor întreprinderi cu asemenea sisteme nepuse la punct invocă faptul că zgomotul nu depăşeşte nivelul admis de 90 decibeli. Or, învederează studiile ergonomice, chiar şi senzaţia sonoră sub 90 decibeli, dar continuă, de fond, poate avea un efect cumulativ nedorit

„În ceea ce priveşte iluminatul — este de părere medicul principal de medicina muncii, Rodica Mateescu — există încă destulă indolenţă. Personal am văzut, în întreprinderile unde am efectuat cercetări şi măsurători, destul de puţine locuri de muncă în care iluminarea să corespundă perfect cu normele în vigoare. Ce să mai spun de veşnica pilpîire a tuburilor fluorescente, atît de dăunătoare vederii şi atît de obositoare ! Alt element : căldura. La „Adesgo" şi la C.C.T.B. nu s-au făcut suficiente eforturi pentru asigurarea unei temperaturi adecvate în unele locuri de muncă, vara. Nu am în vedere investiţii mari, doar cîteva ventilatoare... La „Adesgo", în plus, prea mult zgomot. În general sub raportul microclimatului consider întreprinderea ca fiind rămasă în urmă. Un exemplu pozitiv, demn de scos în evidenţă, îl constituie „Tricodava", cu un sistem de ventilaţie cu efect apropiat de cel al aerului condiţionat şi, în general vorbind, cu un microclimat îmbietor."

Dacă microclimatul reprezintă un factor indirect de slăbire sau, dimpotrivă, de exacerbare a efectelor muncii repetitive, organizarea judicioasă a pauzelor este direct legată de esenţa problemei în discuţie. Aceste pauze sînt denumite în literatura de specialitate **rentabile**. Cu singura condiţie ca să fie bine alese. În întreprinderile noastre se prevăd pauze totalizînd 30 minute. Din păcate, ele se fixează uneori de către conducerea întreprinderii în mod arbitrar, ţinîndu-se seama de considerente organizatorice sau chiar — de ce să n-o spunem ? — de comoditate, nu însă şi de criterii biologice. Cercetătoarele au întîlnit pauze fixate... aproape de începutul programului de lucru, deci tocmai în perioada de maximă productivitate. Absurd ! La fel, pauze spre sfîrşitul programului. Absurd ! S-a constatat, totodată, că în loc de o singură pauză, capătă o eficienţă sporită, în anumite condiţii specifice, patru-cinci pauze de cîteva minute, ceea ce nu contravine defel prevederilor legii. S-au şi elaborat, sub egida Ministerului Muncii, indicaţii metodologice în acest sens, dar lipseşte iniţiativa locală.

La C.C.T.B. pauza de 30 minute a fost fragmentată experimental într-una de 20 minute, după trei ore de lucru, şi în alta de zece minute, după cinci ore şi jumătate de lucru, în funcţie de curba observată a productivităţii muncii. Rezultate tangibile : productivitatea în a doua jumătate a programului în loc să scadă, aşa cum se întîmpla înainte, a crescut cu 6 la sută !

Institutul a contribuit la elaborarea indicaţiilor metodologice pentru reglementarea timpului de odihnă în cadrul schimbului. Ele au apărut sub egida Ministerului Muncii şi au fost difuzate întreprinderilor. Dar sînt ele oare puse în aplicare ? Dr. Rodica Mateescu : „În prea mică măsură, cel puţin după ştirea noastră. De regulă, pauzele nu se iau în mod fragmentat (firește, mă refer exclusiv la acele unităţi în care oprirea maşinilor este posibilă din punct de vedere tehnic). Unii directori sau ingineri consideră mai comod o singură pauză, o singură oprire a maşinilor, uitînd că o micropauză, fie ea doar de şase sau şapte minute, poate juca un important rol pe plan neurofiziologic, cu ecou direct în producţie. Aceste clipe de destindere te smulg din monotonie ; mai bei un suc, umbli în geantă, te pudrezi, schimbi o glumă cu vecina şi oboseala dispare ca prin minune ! De asemenea, mă întreb de ce s-a renunţat, practic, la gimnastica în producţie, care contribuie în mod indubitabil la ridicarea tonusului general al organismului. Se pare că, pur şi simplu, nimeni nu se mai ocupă de această problemă. S-a abandonat şi muzica funcţională din timpul producţiei, propusă după o metodologie proprie, şi de psihologii români Constantin Botez şi Maria Mamali. Unii confundă muzica de producţie cu simpla cuplare a megafonului la aparatul de radio. Profundă eroare. Este vorba, de fapt, de o **anumită** muzică, retransmisă la **anumite** . răstimpuri, dealtfel destul de rare, şi nicidecum opt ore neîntrerupt, cu un efect exact contrar celui urmărit."

În fine, este foarte importantă motivaţia muncitorilor. Şi cu aceasta părăsim fiziologia pentru a face o incursiune în universul interior al omului de la maşină. La C.C.T.B. s-au cercetat, în paralel, un sector de confecţii de cămăşi bărbăteşti cu muncitoare cu vechime în producţie şi calificare superioară, şi un alt sector format, în majoritate, din muncitoare mai puţin calificate şi care nici nu doreau să rămînă mai multă vreme în întreprindere : visau să strîngă ceva bani şi, după două-trei luni, să se întoarcă acasă. Munca avea acelaşi caracter repetitiv şi într-un sector şi în celălalt, dar efectele erau diferite. Motivaţia, mîndria şi conştiinţa profesională, perspectiva de a progresa cîntăreau greu în balanţă, fără, bineînţeles, a anula anumite efecte pur psihofiziologice. La acestea din urmă ne-am referit, cu precădere, în articolul de faţă şi ele se fac simţite doar în măsura în care nu se respectă preceptele ergonomiei, preceptele de bun-simţ, dar sprijinite pe un noian de date teoretice şi experimentale de mare fineţe. (Pînă şi ritmul clipitului şi mişcările involuntare ale globului ocular au fost urmărite şi înregistrate de cercetătorii institutului bucureştean în vederea stabilirii obiective a gradului de oboseală !) Cum am arătat, de multe ori îmbunătăţirile ergonomice nu reclamă nici un leu în plus în materie de investiţii, doar un plus de preocupare pentru armonizarea omului cu maşina sa, lichidarea atitudinii : „De ce să ne complicăm viaţa cu schimbări ergonomice, dacă merge şi aşa ? !"

„Şi nici nu trebuie aşteptat totul de la ergonomi sau de la direcţie — subliniază doctorul Rodica Mateescu. Chiar şi cea mai repetitivă muncă poate suferi metamorfoze dacă împodobim locul de producţie cu o floare sau o draperie colorată. Vorbesc ca femeie şi ca specialistă în medicina muncii. Ceea ce se impune, în primul rînd este crearea unei atmosfere umane la locul de muncă. S-au realizat multe la noi, dar e loc de mai bine".

Şi nu uitaţi floarea.

LIONEL NIŢESCU ■

Numai aparatele lucrează la simpla apăsare pe buton, nu şi oamenii.

Subteranele Bucureştiului

Pentru cei aproape două milioane de locuitori ai Capitalei există fără îndoială un spaţiu care iese din preocupările lor cotidiene şi care totuşi influenţează viaţa citadină mai mult chiar decît ne închipuim apelînd la o imaginaţie curentă : acesta este Bucureştiul subteran ! La nivelul străzilor circulă oameni, muncesc, călătoresc cu tramvaiul sau maşina, mănîncă, văd filme şi piese de teatru, se plimbă cu copiii sau îşi îngrijesc grădina. La mezanin, în sens invers pe verticală, există o lume tăcută, ararcori vizitată, dar care îşi trimite o mulţime de antene spre lumea de afară, stabilind un contact fără de care cu greu am putea trăi. Cine are însă măcar un minut la dispoziţie ca să gîndească la lumea subterană a Bucureştiului, la spaţiul vital ascuns privirilor obişnuite ? Capitala se întinde pe o rază de cîteva zeci de kilometri, are 23 de milioane de metri pătraţi de stradă (împărţiţi pe circa 8 000 de străzi), sau, în kilometri convenţionali, adică socotind lăţimea unei străzi de doar 7 metri (numai două fire de circulaţie), peste 3 000 de kilometri de stradă — deci de cam şase ori drumul de şosea dintre Bucureşti şi Timişoara ! Este desigur un păienjeniş, dar tot un păienjeniş există şi **pe dedesubt**, milioane de fire, de cabluri, de ţevi şi conducte care se împletesc, se strecoară, se desfac, se interconectează ca într-un uimitor şi miraculos ghem, aparent fără nici o noimă. Desigur, numai aparent, pentru că altfel n-ar mai avea nici un rost existenţa Direcţiei domeniului public şi a directorului ei, Ion Iepureanu, a tuturor celor care supraveghează fiecare nouă intrare în spaţiul subteran, avizînd sau nu, în funcţie de legi şi STAS-uri bine stabilite, dreptul **pozării** unui nou fir de telefon sau canal de scurgere între spaţiul asfaltat şi cel al neantului subpămîntean, ca şi distanţele obligatorii dintre diversele cabluri sau ţevi. Fără înştiinţarea prealabilă a D.D.P. sau a filialelor de sector ale acesteia, ca şi fără o aprobare scrisă de rigoare, absolut nimeni nu are dreptul să purceadă la spargerea la întîmplare a străzilor, spaţiu carosabil sau trotuar şi, în general, la executarea oricărei lucrări care atinge cumva spaţiul subteran al oraşului. D.D.P. are deci şi un rol recunoscut de coordonator al tuturor lucrărilor edilitare — deci, dacă pe strada dumneavoastră s-au instalat conducte noi de apă, spărgîndu-se caldarîmul la numai o săptămînă după ce alţi lucrători, de la telefoane de exemplu, făcuseră acelaşi lucru, e bine să ştiţi că D.D.P.-ul poartă cea mai mare parte din vină. Într-un fel, e totuşi greu să acuzi pe cineva pe de-a întregul — şi asta pentru că **sub Bucureşti** există : 650 km de reţea de termoficare, peste 7 000 km reţea electrică, 1 285 km de conducte de apă, 1 318 km de canalizare publică, sute de kilometri de conductă de gaz metan, zeci de mii de kilometri de fire şi cabluri telefonice, alte sute de kilometri de cablu de protecţie catodică, cele care asigură o protecţie electrică împotriva corodării conductelor de metal... „Am citit undeva că într-unul din marile oraşe ale continentului există chiar un institut al subteranului" — ne spunea inginerul Androne Negrea, director tehnic al Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală din Bucureşti. Nu este cazul la noi, cel puţin pentru moment, dar activitatea ce se petrece în subteranul oraşului rămîne pe cît de necunoscută în general, pe atît de importantă şi plină de conţinut. Interesîndu-ne în această direcţie, iată mai jos ce am aflat.

La sfîrşitul anului curent vor fi aproape 240 000 de apartamente conectate la sistemul de termoficare cu apă caldă şi fierbinte, deci aproape un milion de bucureşteni se încălzesc şi se spală graţie marilor centrale termice, socotind cifra medie de 3,5 locuitori pentru un apartament. În plus, mai există 66 de centrale termice de cvartal, care alimentează cu căldură circa 40 000 de apartamente. Cei 650 km de reţea, avînd 750 puncte termice de preparare (de răcire şi scădere de presiune a apei, pentru folosinţa menajeră), mai alimentează 1 240 instituţii şi dotări social-culturale, 110 unităţi industriale şi 240 hectare de sere unde se cultivă flori şi legume. De la marile C.E.T.-uri pornesc magistralele de termoficare (peste un metru în diametru), adică reţeaua de distribuţie primară, care se desface apoi în conducte de distribuţie şi în reţeaua de circuit secundar, ale cărei ţevi au numai 50 sau 200 mm. Din cei aproape 700 km de reţea de termoficare existenţi în Bucureşti, vreo 17 sînt cuprinşi în galerii vizitabile — adevărate coridoare subterane de peste doi metri înălţime, destul de spaţioase, care asigură accesul la conducte în orice clipă a zilei. Într-una din aceste galerii aveam să intrăm şi noi, străcurîndu-ne printr-o buză de canal care nu trăda deloc spaţiul subteran de dedesubt, coborînd apoi o scară verticală de metal şi în cele din urmă intrînd într-o atmosferă ca de saună, cu o căldură excesivă dar uscată. „Aici e chiar foarte bine — ne spune Ion Rădulescu, şeful echipei de întreţinere, om la 70 de ani, căruia i-ai putea da cel mult 55. Să vedeţi în alte părţi, mai aproape de sursă, unde sînt şi 40 sau 50 de grade înăuntru, chiar cînd afară sînt zece grade sub zero ! Noi zicem că-i o căldură tropicală ; uneori nici în maiou nu poţi lucra. Băieţii îşi pun o batistă umedă peste gură şi aşa lucrează, ca să poată respira". Galeria face parte din sectorul Secţiei de termoficare Griviţa şi traversează, de fapt sub-traversează, în apropierea Podului Basarab, şinele de cale ferată care se îndreaptă ţintă spre capătul de linie numit Gara de Nord. „Se aud mai toate trenurile cum trec — ne spune maistrul Constantin Jaucă, un priceput în ale meseriei. Galeriile astea sînt pentru noi mare lucru ; putem interveni oricînd, cu mare rapiditate şi eficienţă, fără să mai deranjăm pe nimeni". Urmează să se facă şi alte galerii de acest fel, după cum ne spunea şeful secţiei de termoficare, Eugen Dumitriu, sistemul dovedindu-se a fi cea mai comodă şi poate chiar mai economică metodă, pentru că evită îngroparea în pămînt. În astfel de galerii largi (există şi galerii semivizitabile. În care se poate pătrunde numai tîrîndu-te pe genunchi şi pe coate, ca la armată, cum zicea Eugen Dumitriu) se mai introduc de obicei şi alte cabluri, fire de electricitate sau de telefon, lucru care sporeşte eficienţa investiţiei.

Conductele pentru serviciil-apă. În îngrijirea I.C.A., totalizează 1 285 km, plus alţi 312 km de artere principale de apă şi 164 km de apeducte. În majoritatea lor în afara oraşului propriu-zis. Există 77 000 de branşamente de apă potabilă în municipiu, care asigură anual un consum de aproape 350 de milioane de metri cubi — pentru folosinţă casnică şi industrială totodată. Raportînd numai la consumul populaţiei, revin cam 230 litri de apă pentru fiecare bucureştean, zilnic ! Consumul specific total, ne spunea inginerul Androne Negrea, a crescut de la 104 litri pe zi şi pe locuitor în 1950 (inclusiv, apa de consum industrial) la 580 litri în 1975, adică de peste cinci ori — şi va mai creşte, se apreciază, cam cu 50 000 de metri cubi pe zi în vîrful de consum, urmînd desigur ascendenţa nivelului de trai al populaţiei şi creşterea industrială a oraşului. Conductele de apă sînt din fontă, oţel sau azbociment, în funcţie desigur de felul şi folosinţa apei. În reţeaua de termoficare apa are la ieşirea din centrală

Una din cele două camere ale unui apartament subteran, în care însă nu se locuieşte, ci se munceşte.

Datorită unor neglijențe în organizarea „Protecției muncii"

Un om a căzut de la etajul zece

Măgura Vulturului este o stradă în Capitală cu o sonoră rezonanță, dar cu o tristă faimă. Mai bine de un secol s-au înfipt obraznic în Șoseaua Iancului casele ei din lut și chirpici înecinindu-se cu marele restaurant al lui Fierea, devenit mai apoi „Bucegi" și pînă la urmă „Gospodina".

Acum, aici, în stînga, terenul, după demolare, e gol — în dreapta însă este gata „la roșu" blocul 117 A, cu 13 niveluri, care din nenorocire e legat de o tragedie. Dulgherii, sudorii și fierarii betoniști, care l-au lucrat au trecut la alt bloc de pe Șoseaua Iancului, însă mai puțini cu unul. Pentru că în ziua de 10 mai, pe la orele 17, cînd soarele era sus și din plopi parcă ningea cu puf alb, Aurel Cristoiu, cel mai tînăr și cel mai înalt dintre constructori, a căzut de la etajul 10... Nimeni nu l-a văzut căderea, ea a fost numai auzită, meteoric, după care ajutorul șefului de echipă, Pirpiliu, a venit între ceilalți membri ai echipei și le-a spus cu o gură cusută : „A căzut Aurică"... În clipa aceea nu s-a mai înțeles nimic. Grabă ; vinzoleală ; mașina Salvării ; întrebări ; dureri și, firește, regrete : „Păcat de el. N-avea nici 17 ani"...

— N-avea 17 ani ?, a întrebat, în culmea uimirii, șeful de echipă Dumitru Gheorghilă

— Cum, mă, Aurică n-a avut nici 17 ani ? !, i-a tot întrebat și Pirpiliu pe ceilalți, el care nu știa că tovarășul lui de muncă, tînărul de aproape doi metri, nu împlinise 17 ani.

— Cine și-a putut închipui..., a mai șoptit șeful de echipă Gheorghilă, gîndindu-se, abia atunci, ca și Pirpiliu, la lege, la faptul că normele republicane de protecția muncii și, mai ales, cele departamentale nu permit folosirea tinerilor sub 18 ani la meserii și operații periculoase, cum este, în construcții, lucrul la înălțime. Disperarea lor venea atunci, în primul moment, mai puțin de la pierderea unui om, cît din teama de consecințe ! Maistrul Gheorghe Șuteu, tînăr și el, grăbit și repezit cum este, a încercat să-i liniștească : „I-ai dat centură de siguranță ? I-ai dat. I-ai făcut instructajul la zi ? I-ai făcut. L-ai numit legător de macara ? Nu. Atunci stai liniștit".

„Așa e în construcții, nu se poate fără jertfe", s-a auzit un glas, pe care șeful de lot, Ion Poienaru, l-a aprobat ridicînd din umeri. „Crezi că degeaba a apărut legenda aia cu Meșterul Manole", a completat alt glas. „Ei, bai, gata", le-a făcut semn să treacă la treabă șeful de lot, om în puterea vîrstei, autorul atîtor succese personale în construcții. „La treabă. Se-apropie termenul de predare. Că tinerii ăștia..."

Ancheta însă a reconstituit adevărul, constatînd că, după asigurarea unei noi plăci pentru balcon la etajul 10, ajutorul șefului de echipă și legătorul de macara Pirpiliu, împreună cu dulgherii Lungu Dumitru și Dulgheru Dan, oameni cu experiență, **au plecat după alte treburi, lăsîndu-l singur pe Cristoiu.** Acesta, singur, dintr-un exces de zel — zic eu ! : „nu l-a pus nimeni, domnule, ce-o fi căutat ?!" — sau poate din dorința de a finaliza o treabă lăsată de ceilalți neîncheiată, a desfăcut cele patru cîrlige care ținuseră placa și a strigat macaragiului Petre Florea să ridice cabrurile. Coborît inexplicabil din cabina de sus în cea de jos, macaragiul a executat comanda orbește, brusc, fără-a ști cine l-a comandat (dacă era legătorul autorizat Pirpiliu) și fără să vadă cîrligele, cum cere norma. Aflat pentru prima dată într-o asemenea muncă, atleticul și naivul Aurel Cristoiu s-a pomenit ridicat în sus, agățat de un cîrlig, prins în cureaua de la ceas și în mănușa de protecție (pe care — chipurile — o avea). Acestea au cedat, el a căzut în gol, venind la pămînt în trei secunde rupîndu-și mîna stîngă, coastele, oasele bazinului în igheabul de protecție la sol al cablului electric al macaralei. După o jumătate de oră, la spital. I s-a oprit definitiv inima...

Factorii de răspundere din șantier au arătat că ancheta a stabilit cinci cauze ale acestui accident : folosirea tinerilor sub 18 ani la lucru la înălțime ; macaragiul a comandat manevra din cabina de jos, fără a vedea dacă-i semnalizează un legător autorizat ; nu s-a semnalizat sonor ultima manevră a macaralei ; victima nu avea centură de siguranță, iar maistrul de bloc nu a supravegheat manevra. Cauze mai mult de ordin organizatoric, în care nu este implicat nici unul din cei patru oameni aflați mereu în preajma lui și care, în momentul cel mai greu, **au plecat după alte treburi, lăsîndu-l singur pe Aurică.**

Orele au trecut, apoi zilele, îndepărtînd evenimentul !

Imediat atunci i-am găsit pe cei zece membri ai formației, din care făcuse parte și Cristoiu Aurică, în pauză, lîngă barăcile situate în fața locului accidentului. Jucau fotbal. Tineri înalți, buni pentru o echipă de baschet. Șeful de echipă Gheorghilă, singurul mai scund, plinuț și roșu, juca table pe un scăunel cu unul dintre colegii de atunci ai lui Aurică. I-am urat un 6—6 și l-am întrebat cum arăta Cristoiu Aurică. S-a oprit din joc. M-a privit bănuitor, apoi a coborît privirea. Zarurile nu-i mai mergeau : s-a prăbușit, brusc, în el cu mare durere.

— Era mai înalt și mai bine făcut decît toți aici de față.

— Ați știut cîți ani avea ?

— N-am știut niciodată...

— Dar a venit cu o fișă de instructaj.

— Nu m-am uitat în ea să văd data nașterii.

— Maistrul nu v-a atras atenția asupra vîrstei lui ?

— Venirea lui în echipă s-a făcut pe neobservate, cum se face cu mulți. N-avem timp de... recomandări. Trecem la treabă și... pe parcurs ne cunoaștem.

— Plecarea însă n-a mai fost neobservată. Cred că v-ați simțit serios zguduiți : moartea lui, apoi ancheta, rudele...

— Ancheta a fost normală. Iar rudele... A venit mama lui cu un unchi să-l ia și... de atunci, nimeni.

— Îl mai țineți minte ?

Toți au înclinat capetele în tăcere.

Numai Petre Dumitru, cel care dormea în patul de alături de Cristoiu la căminul din bulevardul Ion Șulea, s-a uitat lung, într-un punct fix și a oftat. Erau amîndoi din Vrancea.

— Eu i-am spus lui Mitică, și-a adus aminte Pirpiliu, uitîndu-se la Petre Dumitru. Ai, mă, grija lui, ai, mă, grija lui...

— Ați presimțit că i se va întîmpla ceva ?

— Tinerii nu cunosc și nu cred în primejdie. Este singurul caz în douăzeci de ani de cînd sînt în acest șantier, s-a ridicat Gheorghilă și el cu un oftat adevărat, omenesc. Singurul caz din șantierul 2 al I.C.M.-ului nostru 5.

Toți s-au uitat într-o parte. Apoi la ceasurile de la mînă : se termina pauza. Ceasurile lor erau ca al lui Aurică, ceasul de care a rămas dureros dar simbolic suspendat cîteva clipe deasupra neantului într-o anume zi, în ultima zi a vieții lui. Se terminase pauza, foștii tovarăși de muncă ai lui Aurel Cristoiu s-au ridicat tineri, înalți, căutîndu-l pe șeful de echipă, omul acela mult mai mărunt decît ei, dar mai în vîrstă, mai cu experiență, spre care își îndreptau întotdeauna nădejdea.

Dincolo de răspunderile stabilite prin lege, acum, la sfîrșit, se impun cîteva concluzii care pot părea unora reci dar severe. Iată-le !

Însuși șeful de echipă, care mi-a arătat căștile și centurile de siguranță, asigurate pentru toți, îngrădirile scărilor și ale golurilor, ca permanentă măsură de siguranță, mi-a spus că, „pentru protecția omului în muncă nu trebuie să se reducă totul numai la aceste măsuri și la citirea stereotipă a articolelor din Normativ, în ședințe săptămînale, numite și ele stereotip : de «instructaj pro-mun». Nu trebuie să ne culcăm liniștiți dacă i-am dat tînărului nostru constructor casca și centura de siguranță, dacă l-am primit în echipă ca pe un număr, punîndu-l să semneze mecanic fișa de instructaj, fără să ne uităm și în ochii lui, să-l vedem cine este și să-l învățăm cum să se ferească nu numai de primejdiile meseriei, ci și de primejdiile vieții, dar nu formule din cărți. Am citit în ochii acestui șef de echipă, zguduit de singura lui pierdere în 20 de ani, că **nu avem dreptul să încredințăm tinărului treburi periculoase, la limita maximă a riscului, și să-l lăsăm singur.** Mai ales că munca se desfășoară în colectiv, laolaltă cu atîți oameni care cunosc primejdiile și care, în ani, au căpătat acest simț al solidarității. Construcțiile se dezvoltă, șantierele cresc, mijloacele tehnice de construcții și de protecție sînt tot mai ingenioase și mereu este nevoie de tineri care să le stăpînească, să le folosească pentru eficiență, pentru creșterea randamentului, dar și a securității muncii. Pentru ca acestea să nu rămînă totuși niște simple vorbe, șefii de echipă, maiștrii, șefii de loturi, inginerii șefi, șefii de șantiere și chiar directorii întreprinderilor de construcții — conform articolului 8 din Legea 5/1965 cu privire la protecția muncii și a legii naturale a grijii față de produsul inestimabil al țării — tineretul — să fie zilnic pe schele, alături de ei, să întindă o mînă la timp, pentru a asigura viața celui care zidește".

TRAIAN BĂDULESCU

Dialoguri imposibile

Ca într-o partidă de șah oarbă

Mircea Ionescu, maistru A.M.C., adică Aparate de măsură și control, secția oxo-alcooli 2 a Combinatului chimic Rîmnicu Vîlcea. Aflu că sectorul lui de lucru reprezintă inima unei instalații chimice. Înainte de a-l întîlni, știu totul despre el, din recomandările inginerilor și ale secretarului de partid, Pantelimon Ungureanu. Dialogul nostru, sînt convins (prematur, după cum se va vedea), va avea rolul și darul de a colora faptele de a le conferi aerul tare și sigur al autenticității trăirii nemijlocite. Una e să-ți descrie cineva o luptă și alta e să-ți spună cel care a luptat ce a simțit el în timpul luptei și la sfîrșitul ei, după ce a cîștigat-o.

— Am auzit, tovarășe Ionescu, că nu de puține ori vi se întîmplă să fiți sunat noaptea, acasă, la telefon, cerîndu-vi-se soluții de către cei care muncesc, în acele ore, în schimbul de noapte. Am aflat că le dați soluțiile aproape pe loc, rezolvînd de la distanță probleme urgente de lucru, renumele și faima dumneavoastră în astfel de acțiuni ajungînd aproape proverbiale. Vreți să-mi explicați și mie cum reușiți să nimeriți, ca într-o partidă de șah oarbă, cele mai bune „mutări", dacă nu chiar singurele mutări bune, tabla de șah fiind în cazul dumneavoastră o fabrică, defecțiuni la o instalație sau alta, cu posibile implicații grave în procesul de producție ?

— Să știți că nu e așa de complicat cum vi se pare. Am fabrica, instalațiile, tabla de șah, ca să mă exprim în termenii dumneavoastră, în cap. Și o știu pe de rost, la orice oră din zi și din noapte. Așa că mă descurc.

— Spun oamenii că la punerea în funcțiune a capacității de oxo-alcooli 2 i-ați descurcat și pe specialiștii de la o firmă străină, sau, cu alte ocazii, în prezența personalului de la F.E.A., ați descoperit defectele din unele aparate mai lute chiar decît fabricanții. Așa că „mă descurc" este un fel de a vorbi extrem de modest. Simplificați și reduceți ceea ce am aflat că a fost un întreg și complicat proces de lucru, cu eforturi, îndoieli și justificate temeri, la numai două cuvinte...

— Două cuvinte care spun totul. Ce a fost, a trecut. Ce să vă spun ? Că nu pornea compresorul D.E.M.A.G., să oamenii lor făceau calcule cu rigla, umpleau cearșafuri de hîrtie cu cifre și compresorul, foc, stătea pe loc? Că m-am apropiat și eu de compresor, că l-am ciocănit și eu de vreo două ori și compresorul a pornit ? Păi asta a fost...

— Tovarășe Ionescu, eu vă cred că **asta a fost,** dar vă mărturisesc că nu înțeleg deloc, și nu știu cine ar înțelege mai mult din cuvintele dumneavoastră, **cum a fost.** Chiar așa, ați ciocănit compresorul, ca la doctor, și ați aflat care e buba ?

— Tovarășe ziarist, eu pot să vă spun și altfel, dar tot nu știu dacă m-ați înțelege. Și mă gîndesc că ar zice și lumea că mă laud. Nu era reglată presiunea de CO_2. Compresorul avea o clapetă și eu i-am adaptat un poziționer montat pe ax. E limpede?

— Tovarășe Ionescu, pentru mine abia acum s-a limpezit chestiunea cu telefoanele de noapte. Încep să înțeleg cum de puteți să dați soluțiile și prin telefon. Aș mai vrea totuși să vă pun o singură întrebare : am auzit că dumneavoastră ați făcut și piese care au înlocuit piese pe care le obțineți numai din import. Cum v-ați...descurcat ?

— Bine. N-am avut încotro! Nu mă descurcam, nu ne descurcam, stăteam și așteptam, și așteptarea costa bani, și piesele costau alți bani, valută, așa că ne-a învățat nevoia. Ca și cu compresorul D.E.M.A.G. Trebuia să pornim treaba ! Asta e tot.

Și asta a fost tot. Sînt oameni care nu vor, sau nu prea știu să vorbească despre munca lor, chiar dacă ea e uneori absolut exemplară. Și munca n-are nevoie de dialoguri.

MARIUS POPESCU

între 70 și 150 grade temperatură (în funcție de starea vremii), iar la întoarcere 50—90 grade. Apa potabilă, în schimb, este bine să nu-și schimbe temperatura — și tocmai de aceea se recomandă îngroparea conductelor de apă potabilă la o adîncime mai mare, lucru care însă face mai dificile intervențiile de urgență.

Luate ca un întreg, totalitatea canalelor de scurgere ale orașului (ape reziduale industriale, dar și menajere) formează un sistem unitar de evacuare a apei poluate, care a fost însă gîndit acum mai bine de 40 de ani. Sistemul se bazează pe folosința exclusivă a Dîmboviței drept ultim canal colector, lucru care azi nu mai convine edililor Capitalei. Există, de asemenea, zeci de kilometri de canal avînd uneori înălțimea unui stat de om, pe sub străzile și chiar casele Bucureștiului, ca și un amănunțit plan al acestor canale, toate oprindu-se însă în Dîmbovița, riul cel mai poluat, probabil, din țară. În perspectiva limpezirii acestei ape se prevede construirea pe viitor a unor mari canale colectoare de-a lungul șoselei existent, care să preia în locul Dîmboviței scursurile orașului și să le verse undeva mai departe, în afara Capitalei.

O viață aparte, atît de departe de lumea de afară, deși la numai cîțiva metri dedesubtul pașilor de pe trotuar.

Mai sînt, cum spuneam, sute de kilometri de conducte de gaz metan și zeci de mii de cabluri și fire telefonice, încrucișînd probabil pe sub pămînt milioane de convorbiri și apeluri. De reținut că tot D.D.P. este instituția care urmărește respectarea „distanțelor legale" între ocupanții spațiului subteran, ca și evitarea unor greșeli care pot genera catastrofe : conducte cu apă lîngă canal, gaze lîngă rețeaua de electricitate, apa lîngă cablul telefonic și așa mai departe. Ajungînd la rețeaua electrică, să adăugăm păienjenișului subteran peste 7 000 km de cabluri, dintre care o parte în rețeaua de înaltă tensiune, iar alta de joasă tensiune, care se împarte apoi în electricitate pentru iluminatul particular și pentru iluminatul străzilor. Nouăzeci la sută din rețeaua bucureșteană pentru iluminatul particular a trecut la curentul de 220 volți, doar 25 000 din totalul celor 560 000 de abonați ai I.D.E.B.-ului mai rămînînd pînă la sfîrșitul anului la rețeaua de 127 volți. Inginerul Teofil Deaconu, directorul întreprinderii, ne precizează că Bucureștiul posedă la ora actuală un sistem propriu de alimentare cu energie electrică, avînd circa 900 Mw, lucru care îi poate asigura o anumită independență față de curentul pe care-l primește regulat de la Porțile de Fier și din Moldova. Circuitul respectă schema următoare : centrală-stație de transformare-punct de alimentare-post de transformare-rețea de joasă tensiune. Există o mulțime de puncte de alimentare și mult mai multe posturi de transformare, dar noi nu aveam să coborîm decît în cel cu numărul 1 060, aparținînd de Secția de rețele Nord. Același capac ca de canal dat de o parte, la fel ca la termoficare, aceeași scară metalică verticală — dar înăuntru o atmosferă plăcută, aerisită, calmă. Cele două camere formează aproape un apartament, dar „mobilierul" poartă inscripții severe precum : **nu atingeți, intrarea interzisă, pericol de moarte,** ceea ce face, desigur, spațiul de... nelocuit ! Înăuntru sînt totuși patru oameni — șeful de echipă Gheorghe Negoiță și muncitorii Lucian Tudose, Iordan Scarlat și Marin Poșea — care se străduiesc să încheie cît mai repede lucrarea de înlocuire a unor cabluri. În prima cameră, alături de două transformatoare uriașe, există un tablou de distribuție, avînd **15 plecări,** din care se alimentează peste 2 000 de abonați, plus iluminatul străzilor din împrejurimi. Sîntem la cîțiva metri sub un bloc de locuințe avînd zece etaje și, chiar fără să existe nici o legătură între parterul blocului și camera transformatoarelor, vedem cum într-un colț apa se mai scurge pe pereți, probabil dintr-o alimentare prost executată. „Aici este liniște, ne spune Adam Păunescu, șeful secției Nord. În alte părți se lucrează însă chiar sub stradă, unde traficul este intens, și totuși nimeni nu ne bănuiește dedesubt." Este deci limpede că electricienii, deși lucrează uneori la numai cîțiva metri sub pașii trecătorilor, se simt întotdeauna într-un spațiu aparținînd numai lor, rupți de lumina și viața trepidantă de afară, ca și cum s-ar afla la zeci de kilometri depărtare, ei care tocmai pentru asta muncesc : să aducă lumină în casele oamenilor.

Aceasta ar fi, foarte pe scurt totuși, viața în subteranele orașului. O viață pe cît de ascunsă pe atît de agitată uneori, atunci cînd diverse echipe de intervenție dau fuga să repare cutare sau cutare avarie : telefon, apă, rețea termică, gaze naturale, canalizare, electricitate etc. Atunci, în acel moment, se întîmplă ca trecătorii să arunce grăbiți o privire în direcția lucrărilor, luînd cunoștință parcă pentru prima oară de existența subsolului bucureștean, eventual printr-o gură de canal. Pentru că, și fără a-i fi acordat o atenție publicitară, Bucureștiul subteran există și se află chiar atît de aproape de noi toți încît, de cele mai multe ori, nici nu-l simțim. În lipsa acestui spațiu, de cele mai multe ori nevăzut, viața însăși ar deveni aproape imposibilă în orașul-Capitală.

DUMITRU GRAUR

Condiția de scriitor îmi dă dreptul de-a lupta pentru nou

Scriitorul Romulus Vulpescu s-a născut la 5 aprilie 1933 la Oradea.
Bibliografie selectivă : Poezii (1965), Exerciții de stil (1967). Și alte poezii (1971). **A tradus din opera lui Villon, Rabelais, Jarry ș.a. A îngrijit o ediție definitivă a poeziilor lui Ion Barbu (1970) și una din versurile lui Cristian Sârbu.**

— Cărțile pe care le-ați scris persiflează canoanele literaturii cu o voluptate lesne de observat. De fapt, dumneavoastră credeți în literatură ?

— Ideea falsă despre conceptul de literatură a ajuns azi la îndemîna atîtor oameni, încît unii își închipuie că totul e literatură : chiar și reclamele de pe cutiile de conserve (care, la urma urmelor, într-o anumită relație, sînt sau pot deveni literatură). Pentru mine însă literatura e ficțiune pură.

— Cît de pură ?

— „Ficțiunea pură" e, bineînțeles, un automatism verbal. „Puritatea" asta e aberantă, pentru că ficțiunea e invenție. Dar o invenție determinată și produsă de un „mine", de un „tine", de un „el", n-are cum să fie pură din punct de vedere „chimic". Nici în chimie nu se poate vorbi de puritatea absolută a unui element. Prin ficțiunea la care mă gîndesc, înțeleg invenția de artă desprinsă nu de real, ci de contingent, nu de permanent, ci de accidental, de efemer.

— Vă rog să concretizați aceste frumoase idei generale.

— Altfel spus, cred în literatura capabilă să inventeze un copac inexistent în natură, dar atît de necesar — necesar valabil — naturii, încît natura, umilită — în două sau în trei ere de-aici înainte — să-l creeze. Nu cred în literatura reportaj.

— Dar ea există și, uneori, cu niște rezultate uimitoare...

— Nu-i neg ei existența, ci-mi refuz mie îndatorirea de-a o diviniza. Și depinde ce-nțelegi prin literatură-reportaj.

— Sau ce-nțelegeți dumneavoastră.

— Că scriitorul trebuie să se documenteze e o necesitate, dar inspecția documentară a vieții nu-i un mod de a-ți strînge detalii pentru o posibilă creație artistică. Este, mai ales, un mod de-a elimina treptat — învățînd să selectezi — ceea ce nu este esențial în creație.

— Nu credeți deci nici în gazetărie, ca școală pentru un scriitor ?

— Nu fi perfid ! N-am spus asta ! Dimpotrivă ! Cred că gazetăria e obligatorie — ca școală — scriitorului.

— Ce crede despre reportaj partizanul ficțiunii pure Romulus Vulpescu ?

— Iar îmi răstălmăcești vorbele ! Ți-am explicat doar ce-nțeleg eu prin „ficțiune pură". N-are rost să mai revin...

— Nu, n-are rost.

— Cît despre reportaj, iată ce cred : ca „să-ți faci mîna" pentru ficțiune, trebuie să fii un „maestru al concretului". Practicarea reportajului îl învață pe scriitor, pe de o parte, ce **nu** trebuie să scrie, dar ce trebuie să inventeze, să imagineze în temeiul dreptului său la ficțiune, în temeiul datoriei lui de-a fantaza. Pe de alta, îi perfecționează uneltele cu care poate exprima acel adevăr încă neformulat de realitate și care-și așteaptă demiurgul. Și-l ajută să fie cu o mutare înainte în partida de șah cu natura. E și singura posibilitate pentru un scriitor să scoată partida măcar la remiză.

— Nu s-o și cîștige ?

— Pentru media statistică — nu ! Pentru unii (puțini !) — da : geniile.

— Dumneavoastră ce scor sperați să realizați ?

— Eu mă visez demiurgul acelei flori necesare unei metafore care nu există încă, floare pe care — fără să fi voit asta deliberat — să constring natura s-o facă pentru toată lumea. Deși par că-i dau naturii brînciuri, nu vreau să-i dau decît exemple.

— Sînteți un nonconformist ?

— Cred că mai curînd sînt nonconformist față de mine însumi. Cînd mă plictisesc de mine.

— Și vă plictisiți des ?

— Destul de rar, din păcate. Oricum, nu destul de des, după gustul meu. Am niște „fixuri", la care nu renunț, care sînt destul de „conforme", dar nu conformiste. A fi nonconformist e un mod de-a refuza niște conformități care s-au tocit, care s-au uzat, au devenit egale cu propria uzură. În orice epocă, artiștii au fost obligați să fie anticonformiști : dar numai cei conformi cu propria viziune.

— Ce loc ocupă jocul în existența dumneavoastră ?

— Cum să-ți spun ? Nu jocul ocupă un loc în existența mea, ci eu am iluzia că mă bucur de favoarea de-a ocupa un loc în existența jocului. Că, adică, sînt unul dintre cele două zaruri ale perechii pe care Nu-știu-cine, Cel care joacă numai cu sine ca să egalizeze șansele, le manipulează în partida asta de babaroase care e viața mea. Mizez pe ideea că nu eu am responsabilitatea „mîinii" următoare, ci că jocul are emoția „căderii" mele pe-o față sau pe alta din cele șase cîte oferă condiția cubului.

— Vă doresc să cădeți mereu pe șase-șase !

— Asta este speranța cui dă. Dar există și-o condiție a zarului : care-și ignoră pateticele disponibilități planetare. Nici n-aș putea spune că zarul aspiră să cadă pe „unu" sau pe „șase". Ignoră asta. Condiția lui de zar este să fie inert. Eu sînt zarul care-o ia razna și cade sub covor...

— Romulus Vulpescu — un om inert ! Iată o afirmație la care nu mă așteptam !

— Iar înțelegi cum îți convine. Evident că nu-s inert. Sînt numai în sensul în care inerție înseamnă — dacă-ți aduci aminte ce-am învățat în școală — însușirea unui corp de a-și păstra starea de repaus sau pe cea de mișcare. Sper că sînt surprins într-o permanentă mișcare, țandura de odihnă a zarului fiind numai o ipostază, o za a succesiunii de stări de repaus din care se compune mișcarea.

— Vă urez să nu obosiți niciodată. Mai înainte mi-ați vorbit însă de niște „fixuri" ale dumneavoastră. Eu le-aș numi, mai frumos, „obsesii", „puncte de sprijin". Care ar fi cîteva din ele ?

— Mă sfiesc să le destăinui. Cred în niște „definitivuri", în niște permanențe de-un anume tip moral...

— De ce vă sfiiți ?

— Pentru că ele apar uneori și-n gura unor oameni pe care nu-i prețuiesc și cu care nu vreau să-mi împart sentimentele. Cred în pămîntul pe care calc, în țărîna țării. Anteu nu-l puternic oriunde pe pămînt, ci numai atunci cînd și numai acolo unde — călcînd țărîna — a simțit sub talpă mormintele alor săi, țărîna care-a fost inima lui taică-său, inima unui seamăn, a cuiva de-un trunchi cu el...

— O altă obsesie ?

— Dragostea. Care-mi trebuie ca o certitudine. Una dintre puținele de care mai am nevoie. Și-ar mai fi și-o a treia : cultura. Și cea pe care — de bine, de rău — o fac eu ; și cea de care mă-mpărtășesc de la alții. Cu mai multe sau cu mai puține reușite, practicarea culturii este, față de mine însumi, singura mea justificare socială. Cred în rolul și-n destinația mea culturală : a da altuia și altora, care se îndeletnicesc fie cu griul, fie cu apa, cu pavajul sau cu valizele, cu ornicele sau cu fabricile, a le da tuturor acestor oameni un echivalent a ceea ce-mi dau ei. Și nu doar un echivalent, pentru că nu-i vorba de-un schimb negustătoresc. Este vorba de bucuria mea reală de-a exista și pentru alții, în măsura în care ei cred în mine. Și în utilitatea existenței mele aici, pe un anumit pămînt, între anumite limite : de timp și de spațiu. Faptul că pot, într-o zi, recitind versuri — ale altora sau ale mele — în fața unei mulțimi, să dau măcar unuia o bucățică de albastru, să alung unor muncitori ca și mine oboseala zilei, fie și pentru o clipă, să le dau, printr-o metaforă, o gură de aer proaspăt.

— Sînteți orgolios ca scriitor ?

— Mi-e dor de catedralele din evul mediu. Nu ca de-un lăcaș de cult, ci ca de-un act de artă și de piatră alipit la eternitate. Niște oameni, care știau că au să rămîie anonimi, la fel cum știau și pietrarii Parthenonului, sculptau cu migală, ciopleau cu dăruire, fiecare palmă de piatră chiar și-n locurile cele mai tainice sau mai inaccesibile — la înălțimea amețitoare din virful „fleșelor" — acolo unde știau că, după isprăvirea lucrării și după ridicarea schelelor, nici un alt ochi de om n-are să mai poată privi și, poate, critica. Numai păsările cerului...

— Aceleași lucruri s-ar putea spune și despre lăcașuri ridicate pe pămîntul țării.

— Firește. Asta înseamnă respectarea artei, a vocației. Asta înseamnă — cum spunea Ion Barbu — „să nu-ți lei în deșert tainul tău de muncă și să faci atît de bine cît poți face" ! De la acești artiști anonimi trebuie să învățăm orgoliul anonimatului, orgoliul desăvîrșirii în ciuda anonimatului sau, poate, grație lui. De la cei care-nerestau flori în lemnul bisericilor din Maramureș numai de dragul lemnului și-al florilor : al artei. Să-nvățăm din dăruirea lor fără nume. Să faci un lucru bine chiar și-atunci cînd nu-l semnezi. Suprema consacrare pentru un scriitor ar fi să devină anonim. Atunci ai dreptul să-ncepi a spera că ai intrat în conștiința tuturor.

— Împărtășiți-mi, vă rog, cîteva din gîndurile dumneavoastră legate de desfășurarea primului Congres al educației politice și al culturii socialiste.

— În cuvîntarea secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mi-a reținut atenția, printre altele, o idee care mi se pare una dintre marile idei fructuoase. E vorba de îndemnul de-a nu fi uniformi, chiar dacă avem aceeași concepție despre lume și despre viață. Condiția de scriitor nu-mi impune numai datoria — ci, mai mult, îmi dă dreptul ! — de-a lupta pentru nou, prin urmare de-a nega nu tot ceea ce este vechi, ci tot ceea ce este caduc : tradiția se cuvine păstrată, respectată, admirată ; ceea ce este caduc trebuie îndepărtat de pe trupul sănătos al unei culturi. „Căderea" asta a caducului, a „ceea ce stă să cadă" este ineluctabilă, dar putem contribui la consumarea procesului. În fond, ce anume generează caducitatea unui fenomen ? Tocmai uniformizarea de care pomenea cuvîntarea. Ceea ce — depășit — nu mai este al zilei de azi, nu poate fi nici al zilei de mîine. Altfel spus, scopul cu lupta împotriva caducității vechiului e nu numai o datorie cetățenească, dar și un drept al meu de scriitor de-a milita pentru peren, pentru ceea ce mă poate însoți în drumul spre mîine. Mi-aș da o povață : **Reprimă rozul și rugina / Poneiful, palidul și prostul ! / Păstrînd perenul și patina / Respectă regula și rostul !**

— Ajungem acum și la ceea ce înseamnă de fapt un nonconformism autentic.

— E o tautologie : nonconformismul nu poate fi decît autentic. Altfel e conformism : stoparea la ceea ce ni se pare că am cucerit și că e corolarul ; confundarea unei halte de pe parcurs cu țelul pe care ni l-am propus. Nonconformismul înseamnă refuzul de-a accepta să te odihnești cu cei alți, atunci cînd tu consideri că afară e încă zi și că se poate merge mai departe.

— Ce credeți despre teoria apolitismului în artă ?

— E o nerozie. Nu există artă apolitică. Orice este artă, artă adevărată, este și act politic. Orice regim politic, orice organizare statală dă naștere unei arte politice specifice ; și orice manifestare de artă — cu sau fără voia creatorului — este o manifestare de artă angajată : angajată în susținerea unei idei, în promovarea unui ideal, în apărarea destinului unui neam. Pînă a fi deprins aceste adevăruri, credeam că pot contempla un stejar pentru simpla lui prezență la marginea unui șanț, pentru frunzele lui ruginite de inexorabilul toamnei, pentru celelalte exultînd la explozia de clorofilă a primăverii. După ce-am descoperit acest „secret" al artei — că ea nu poate fi decît politică pentru a fi cu adevărat artă — nu mai pot vedea stejarul decît în relație, în acțiune, în dependență de ceva : trăiesc tragedia frunzelor lui toamna ; sînt alături de rădăcinile lui, încordîndu-se ca niște mușchi subterani, umflînd pielea de asfalt a trotuarelor pînă plesnește, răsturnînd pietrele bordurii la rigolă...

— Dar cum vă simțiți dumneavoastră implicat în destinul culturii noastre ?

— Uite cum : păstrînd proporțiile, în măsura în care orice cărturar al unui neam se simte răspunzător de cultura acelui neam. Cum să-ți spun ? Nu știu în ce măsură creația mea poate contribui la fericirea contemporanilor sau la desfătarea urmașilor : nici nu-mi leg prea multe speranțe de asta. Dar uite că eu nu sînt numai creator de bunuri, ci și propagator de bunuri culturale, conservator de asemenea bunuri, pe care le pun în valoare, le împărtășesc tuturor, le fac astfel contemporane și le asigur și posteritate. Ei bine, te rog să mă crezi că nu mă laud, dar aici am certitudini : nu numai contemporanii au avut sau au nevoie de-o ediție bună din poeziile lui Ion Barbu sau ale lui Cristian Sârbu, de opere fundamentale ale culturii mondiale în versiuni românești. Nu știu dacă peste 50 de ani, poeziile mele, sau prozele, sau teatrul meu — oricît de contemporane au fost cu acest prezent care atunci va fi fostul meu timp — vor mai înflăcăra mintea sau inima cuiva. Dar, cu sau fără voia mea, cu sau fără voia contemporanilor mei, activitatea pe care-am desfășurat-o și pe care sper s-o mai pot desfășura, ca propagator al culturii, va dăinui.

— Care credeți că este datoria unui scriitor român, azi ?

— Să scrie așa cum se cuvine : cinstit, fără a-și lua în deșert vocația. Fiind român — pentru poporul român, pentru țara poporului român, pentru România. Atunci, șansele lui de-a interesa și alte popoare, din alte țări, sporesc. Fiind de azi, să scrie pentru oamenii de azi, dar în așa fel încît să poată fi citit și mîine. Datoria scriitorului este de a fi liber și dreptul lui e de a lupta pentru libertatea celorlalți. Acesta este sensul revoluției pentru el. Acestea îi sînt și drepturile.

— O amintire de care vă simțiți foarte legat ?

— Am fost mai demult, într-o vacanță, într-un sat. Mă dusesem acolo cu două geamantane pline de cărți : lucram pe-atunci, prin '58, la traducerea lui Rabelais. Seara, ieșeam pe prispa casei unde se adunau cîțiva dintre bătrînii satului, să stea „de taină". Fumau și isloriseau cîte și mai cîte. Tigările tuturor, în hîrtie de ziar, le răsucea unul dintre ei, mai meșter decît toți la treaba asta. Răsucea tutunu-n foaie, umezea cu buzele hîrtia, ca țigara să se lipească, și-o dădea cui avea chef să fumeze. Și mie îmi răsucea, dar nu mi le dădea lipite. Într-un asfințit, cu rachiu slab de fructe — vrînd să reiterez experiența lui Arghezi cîtind țăranilor din Baudelaire și entuziasmîndu-i — am început și eu să le citesc bătrînilor mei din paginile pe care le traduseseem pînă-atunci. M-au ascultat cu mare atenție. N-au zis nimic. Le-am mai citit și-n alte seri. Pînă cînd, într-una din ele, după niște pagini apelpisite, specialistul în răsucit mi-a întins, ca de obicei, o țigară, una groasă, ca pe deget, de astă dată gata lipită. Din momentul acela, m-au socotit al lor, unul dintre ei. Era ca o ridicare a mea în rang. Grație recomandării lui Rabelais, am pătruns în clubul exclusiv al fumătorilor de mahorcă.

— Mai furați, ca în tinerețe, cărți ?

— Cum crezi că-mi făceam biblioteca asta ? Numai din cadouri și din cumpărat ? În realitate, am împrumutat o singură dată — pe termenul destul de scurt al unei vieți de om — o carte de la o bibliotecă publică. Și m-a pus naiba — ca să-mi întrețin personajul — să mă laud în public ! După aventura cu mărturisirea, m-am învățat minte : acum fur și eu ca toată lumea, discret. Ciunesc de ici o idee, din cartea astălaltă șterpelesc o metaforă ; și-mi rostuiesc fără tămbălău o carte proprie. Drept care, pot zice că sînt posesorul unui modest început de bibliotecă personală...

— Discutînd cu dumneavoastră, îmi dau încă o dată seama că vă place să jucați teatru.

— Sigur că da ! Și chiar foarte mult. Îmi place nespus confruntarea directă cu lumea, cu cei pentru care scriu. Să-ți spun ceva...

— În sfîrșit ! De-abia așteptam.

— Iar „te" rizi de mine. În ultimii 7—8 ani, am participat la multe întîlniri cu cititorii. Și pot spune că-n anii ăștia am scris destule poezii la „comanda socială", cum se spune ; pentru că am verificat „pulsul" sălii, am deslușit în ochii celor care mă ascultau recitind dacă-i interesează ce le spun eu, sau nu ; ce anume așteaptă de la mine. Sînt — adică, aș vrea să devin — un „poet al cetății", care are nu numai datoria, ci și curajul să iasă în fața cititorilor săi. Ce, trubadurii nu ieșeau la drumul mare, pe tăpșan și-n piață ? Vezi ceva rău în asta pentru coincidența poetului cu sine ?

— Nu. Cu condiția să-și joace propriul său rol.

— Asta și fac.

— Nu cred că întotdeauna. Nu mă puteți convinge că trebuie jucat teatru și în afara scenei. Adică în viața de toate zilele.

— Uneori par cabotin. Poate că și sînt. Dar actor sînt mereu. Din instinct ludic. Din simț scenic. Din gust dramatic. Și — de ce nu ? — și din tentația mistificării : nu numai a celorlalți, și-a mea.

— N-am eu dreptul să vă judec, dar mi-ați acordat dreptul să vă-ntreb. Cine vă vede pe stradă în nelipsitul dumneavoastră costum de „blugi", cu binecunoscuta dumneavoastră barbă, afișînd o ținută neglijentă, de om care nu se preocupă de amănunte exterioare, nu-și poate închipui că la dumneavoastră acasă aveți o bibliotecă de 15 000 de volume — pe care le-ați și citit ! — că depuneți o muncă de rigoare, de om de știință, atunci cînd întocmiți o ediție a operei vreunui scriitor, că sînteți maniac, tipicar, cusurgiu — încît cea mai măruntă greșeală de tipar vă îmbolnăvește. Puțini știu că sînteți căsătorit de foarte mulți ani și că aveți un copil, Ioana, al cărei nume l-ați gravat, alături de cel al soției și al dumneavoastră, pe placa de la ușa de la intrare unde se arată cine sînt locatarii apartamentului. Eu cred că boemia dumneavoastră este mai mult o legendă pe care ați întreținut-o cu grijă, că e o poză, dar care nu prea are legătură cu ceea ce a fost mai profund în ființa dumneavoastră. Sînteți, în fond, un om cumsecade, cu tabieturi, și care nu văd cum ar crede că boema mai poate fi azi o soluție.

— „Legenda" asta este cel mai frumos travesti și rol de compoziție pe care, în dorul scenei, actorul ratat din mine l-a scos la vedere, „verist", în theatrum mundi. Nu-mi reduce mitul la o jumătate de normă ! Cît despre boemă, de fapt, n-a fost niciodată o soluție. Dar o nostalgie — da. Și una literară poate să rămînă.

GEORGE ARION

Viața cărților

CLIPA de Dinu Săraru

Într-o perioadă cînd discuțiile despre soarta romanului românesc de actualitate continuă, discuții uneori inutile căci avem nu numai romancieri ci și romane, unele chiar excelente, ei bine, într-o asemenea perioadă, Dinu Săraru, deloc intimidat că pentru **Niște țărani** a luat și Premiul Academiei, a scris într-un timp record **Clipa**, iar Editura Eminescu l-a publicat de asemenea într-un timp record. Dinu Săraru își scrie romanul **Clipa** răspunzînd cerințelor Programului ideologic al partidului din domeniul literaturii, adică scrieri despre actualitate, scrieri de substanță, cinstite, adevărate, scrieri care nu acoperă realitatea nici cu roz și nici cu negru. Realitatea are toate culorile — dovedește deja reputatul romancier într-o carte cu adevărat excelentă. Se citește dintr-o suflare, are un suflu epic remarcabil, asta mai ales o spunem cu gîndul la romane ce se vor mari și nu sînt tocmai pentru că nu au o acțiune bine gîndită, nu au personaje clare și distincte iar dialogul — această eternă armă a prozei — este ignorat sau penibil umilit de monologul plictisitor și plîngăcios. Cartea lui Dinu Săraru este un omagiu cinstit, deci emoționant, adus activiștilor de partid, oameni care și-au jertfit liniștea, dragostea, sănătatea pentru triumful dreptății, binelui, adevărului în România. Prezenți în actualitatea atît de fierbinte a anilor '50, ani în care cu adevărat lupta de clasă era dură și zilnică, ani de aprigi înfruntări — ei, activiștii de partid, mereu fără viață personală pentru că se ocupau de viața tuturor, mereu prinși cu probleme, mereu între o ședință fulger și o deplasare urgentă, au luptat și cu două probleme profund omenești. Grija ca avînd o atît de mare putere să nu comită abuzuri și grija de a rămîne oameni atît cu ei înșiși, cît și cu colegii lor și cu ceilalți, care nu sînt activiști. Și viața, da, viața și nu altcineva dovedește că înșiși unii activiști de partid au greșit și nu puțin și nici ușor. Și tot viața a propus istoriei chipuri cu adevărat legendare de activiști de partid pentru care binele țării și al oamenilor care o compun a fost singura coordonată a existenței.

Prin anii '50 Dumitru Dumitru era prim-secretarul unui raion de partid. Tip cu capul bine așezat pe umeri, cu gîndirea nealterată de șabloanele vremii, cu o adîncă înțelegere a țăranului (el însuși țăran), Dumitru Dumitru trimite în detenție dușmanii socialismului dar nu este de acord ca fiii acestora să fie dați afară din școli. După cum se opune arestării țăranului Năiță Lucian, un fel de tribun al țăranilor caracterizat prin demnitate, dîrzenie și inteligență, atunci cînd într-o noapte, din cauza unei circulare greșite, în sat s-a convocat o „răscoală", cum a înțeles Mihalache Dometie, secretar de partid la același raion. În fapt o adunare obișnuită într-un sat aflat foarte aproape de colectivizare, fenomen ușor sau simplu doar pentru capete ușoare. Mihalache Dometie care se duce în satul „răsculat" cu locotenentul de securitate Turbatu, avînd asupra sa pistol de care va și face uz dealtfel, tip dogmatic, mereu pus pe întocmit dosare, va fi unul dintre aceia care peste timp va contribui la excluderea din partid a fostului prim-secretar și la trimiterea sa în detenție. Loc în care Dumitru Dumitru are tăria de caracter să reziste înțelegînd perfect faptul că a greșit un individ, și nu partidul, și forța de a-l avea „colegi" pe unii dintre aceia pe care ei înșiși, pe timpuri, îi trimisese acolo.

Acest teribil roman social nu poate să aibă alt final decît acela pe care viața însăși i-a dictat odată cu curmarea hotărîtă și publică a abuzurilor comise, act de o importanță excepțională în viața țării, legat de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dumitru Dumitru devine prim-secretar al unei regiuni, Mihalache Dometie modest funcționar la ADAS, chiar dacă pasiunea sa pentru note informative îi rămîne nealterată, Tudor Cernat, directorul general al unui important combinat chimic, avînd atît realizări cît și avarii, iar Ruxandra Măracineanu reconstruiește orașul la cererea primului-secretar Dumitru Dumitru, unul și același cu bărbatul care, pe cînd era mică, i-a trimis tatăl în detenție. Viața deci, lumini și umbre pentru că în cartea lui Dinu Săraru paginile sînt despre și pentru oameni. Memorabile sînt paginile în care Năiță Lucian povestește despre front, moartea Măriei Nobilu, scurta și dramatica poveste de dragoste consumată între Ruxandra Măracineanu și Tudor Cernat, moartea bătrînului Dumitru și multe altele.

Reconstituind cu fidelitate o epocă trecută, cu întregul ei patetism, cu temperatura ei fierbinte și cu greșeli mai mult sau mai puțin inevitabile, Dinu Săraru nu intenționează, faptul este evident, să acuze, ci, ca oricare romancier veritabil, intenționează și reușește să compună cu mijloacele artei o viață cel puțin la fel de adevărată ca viața însăși. **Clipa** este declarat un roman care omagiază clarviziunea Partidului Comunist Român, partid a cărui viață se identifică cu aceea a țării, viața activiștilor săi, tăria de caracter a membrilor săi. Cartea aceasta atît de bine scrisă, relevantă pentru talentul autorului, pentru înțelepciunea și seriozitatea cu care s-a luat în serios la vîrste la care alții au obosit sau nu mai scriu, este de natură să dovedească un lucru cutremurător de simplu : în însuși perimetrul acestei țări există posibilitatea, izvorîtă din necesitate, de a scrie despre viața noastră așa cum a fost și este ea. Nu avem nevoie de aprobări speciale pentru a scrie despre viața noastră, ci de cunoașterea vieții, de cinste, și cinste înseamnă a iubi patria și partidul, pămîntul care ne naște și care în ultimă instanță înseamnă pentru fiecare dintre noi totul. În măsura în care vrei să faci din toate acestea artă trebuie să ai talent, valoare, ori Dinu Săraru le are și încă din plin, motiv pentru care un prozator, mai mic deocamdată, salută **Clipa** cu entuziasm și sinceritate.

EUGEN SECELEANU ■

Cum citește un critic

E un prilej de melancolie pentru un critic să-și amintească starea de spirit în care-l transportau lecturile mai demult, să zicem în adolescență, adică într-o vreme cînd actul de a citi nu avea pentru el alte sensuri și alte urmări decît propria satisfacere interioară. Era destins, trăia cu ingenuitate bucuria de a se abandona lumilor imaginare, fericit de emoția surprizei ce i se oferea neîntrerupt.

Criticul profesionalizat, criticul actualității literare, căci la aceasta mă refer, citește în alt chip. Reveria pe marginea cărților prea rar și-o poate îngădui. E încordat fiindcă are de rostit o sentință și, spre susținerea poziției sale, adună mereu argumente ; le cerne, le ierarhizează, le dă un aspect organizat ; impresiile spontane le verifică în recea lumină a logicii.

Toate acestea și încă altele fac din lectura criticului mai puțin un izvor de plăcere, cît unul de tensionare și de răspunderi. Émil Faguet observase : „...lire en critique n'est pas un plaisir ou tu moins est un plaisir très particulier, mêlé de beaucoup de sécheresse".

Această realitate, decurgînd din împrejurări specifice, lasă anumitor critici gustul amar că au fost supuși unei privări nedrepte ; că le-a fost răpit, fără șanse de recuperare, un bun ce le aparține : plăcerea lecturii. Asta determină o umoare anume. Avem critici posaci, veninoși, „răi" din principiu, parcă pentru a-și răzbuna frustrarea ale cărei urmări le suportă. Privesc cu egală antipatie atît spre critică, ce ar fi „vinovată" de situația lor, cît și spre literatura însăși. Orice citesc le provoacă neîncredere, nemulțumire, chiar mînie și traduc asta în judecățile lor invariabil negative, deschis sau voalat exprimate. Asta cînd nu intervine blazarea, indiferența nivelatoare.

Supărarea de a fi critic produce asemenea specimene de psihologie profesională viciată. Dar critica e o îndeletnicire care implică renunțări și cine nu și le asumă liber, din capul locului, se angajează riscant pe un drum ce nu este al său. Forța interioară a criticului e probată și de această capacitate : de a consimți fără crispare la un sacrificiu necesar.

G. DIMISIANU ■

Scriitori români de azi

Leonid Dimov

„Debutant" în jurul vîrstei de 40 de ani, Leonid Dimov, născut în orașul Ismail, la 11 ianuarie 1926, face parte din categoria scriitorilor care și-au aminat notarietatea, acceptînd, în schimbul așteptării sicitoare, consolarea unei consacrări aproape instantanee. După cîteva încercări în **Gazeta literară** (1956) și **Tînărul scriitor** (1957) cu fragmente din ciclul **Horia**, semnate Leonid Dima, poetul s-a impus brusc cu volumul de **Versuri** din 1966, devenind foarte repede creatorul **baladei onirice** (**Carte de vise**, 1969) și al unor poeme de mare rafinament lingvistic și muzical, în tradiția pastelurilor chineze ale lui Alecsandri, a rondelurilor lui Macedonski și a **balcanismului** savant, practicat de Mateiu Caragiale sau de Ion Barbu.

Prima observație generală care ar trebui făcută privește noțiunea de **onirism**. Respins cu vehemență în teorie (printre alții, de Virgil Teodorescu și de Al. Philippide), onirismul s-a dovedit a fi, în practică, o pură convenție literară, așa cum convenție (sau trucaj) sînt „automatismul" suprarealiștilor, „autenticitatea" lui Gide, a lui Camil Petrescu și Mircea Eliade sau „memoria afectivă" a lui Proust. Visul fiind un act existențial irepetabil, amintirea visului este o **imagine** în care s-a reinstalat realitatea și, nu de puține ori, sensul. Să examinăm, pentru a verifica această observație, **Istoria lui Claus și a gigantici spălătorese**, o baladă a lui Leonid Dimov publicată de Miron Radu Paraschivescu în 1966, în suplimentul revistei **Ramuri**, **Povestea vorbii**, și retipărită apoi în volumul **7 poeme**, din 1968. Amintind prin titlu de **Riga Crypto și iapona Enigel** și prin construcția mecanică a personajelor, de proza absurdă a lui Urmuz, **Istoria lui Claus...** este, la prima vedere, un „menaj" banal, care lasă impresia de poveste incoerentă și absurdă. În măsura în care poetul a trecut-o, voit, printr-o regie barocă : „Bătrînul Claus, (vecinii nu prea cred), / Stă cocoțat de veacuri pe-un trepied : / Costum de sport, sandale noi, tunică, / Rotește-n deget o sfîrlează mică / Și-n barba-i verde, prinsă de podele / Stau în cîrlige, globuri și mărgele". „Gigantică, cioplită-n volte pline / Spălătoreasa bună care-l ține / Îi unge cu clăbuc, într-o mînie / Și rufe roșii suie pe frînghie...". Punctul de plecare al poemului este însă acela al unei ciocniri esențiale între obiect și spirit, între două modalități de a produce, între realitate și vis. Claus este visătorul aerian, artistul gratuit și boem care, întorcînd spatele realității, contemplă lumea printr-un vizor fabulos. Cînd gigantica spălătoreasă, imagine cu totul remarcabilă a activității imediat-productive, desface „menajul", lăsîndu-l singur pe artist, acesta este confruntat brusc cu realitatea. Finalul baladei propune o soluție de echilibru, de conciliere a personajelor și, prin ele, un fel de a interpreta mai adecvat relația dintre realitate și fantezie sau, într-o altă exprimare, dintre structură și suprastructura ei. Ceea ce a putut să pară la început un spectacol fastuos dar gratuit, s-a dovedit a fi, pînă la urmă, o dezbatere riguros condusă și profundă, pentru că poetul a știut să introducă în neuzuala paradoxală și barocă a versurilor, o idee cumințoasă de filozofie socială. Ominic în aparență, **Istoria lui Claus...** este, de fapt, un poem complex, care poate fi comparat, tipologic vorbind, cu **Minerii din Maramureș**, deci cu un poem politic, dar și cu **Lucefărul** eminescian sau cu **Riga Crypto...**, care sînt poeme simbolic-filozofice.

Din aceeași categorie fac parte, într-un fel sau într-altul, și baladele din **Cartea de vise**, **Vîrcolacul** și **Clotilda**, **Jeny** și **cei patru sergenți**, **Lilli** și **densitatea**, **Vis cu frizerie** sau extraordinara **Poveste a acarului** și a **miraculoasei călătoare**. În esență, Leonid Dimov nu face decît să examineze, într-un decor neobișnuit, un număr de sentimente și de întîmplări eterne, dragostea, amintirea, dorința, moartea, pe care le modelează în stilul pictural al lui Tanguy, René Magritte și de Chirico. Văzute, poemele acestea produc o impresie copleșitoare. Ele se organizează într-un univers riguros și coerent, cu o cromatică particulară de galben, verde, roșu, violet, sinilliu, frez, crem, fildeșiu și roz-alb, cu o astronomie particulară, în care soarele și luna devin mari sfere negre, în ascensiune bruscă pe un cer de smîntînă. Orașele lui Dimov sînt o aglomerare de clădiri cu camere triunghiulare, conice sau în formă de ou, cu ferestre pe care sînt lipite poze, cu porți cu ivăre de alamă, cu acoperișuri întrerupte de lucarne, cu străzi în mozaic, piețe de topaz, statui, clopotnițe, turnuri, donjoane, estacade, cupole, palisade și grădini labirintice. În care colcăie o vegetație luxuriantă, crescută peste ziduri, ca aluatul. Totul este funcțional în universul acesta, mulțimea animalelor, care aleargă trimise pe străzi de întîmplările din subconștient, calendarul meteorologic, cu ploi intermitente de cuburi și de bile, muzica produsă de un taraf de instrumente decorative, locomotiva stranie, cu tramvaie roz pe șine de cocă, cu biciclete de argint, trenuri roșii, zeppeline, planoare, vapoare cu zbaturi și trăsuri.

După cum se vede, Leonid Dimov unifică, într-un sistem coerent, tradiția parnasiană a poeziei române, simbolismul exotic și balcanismul, la care adaugă filonul mai nou al suprarealismului, prelungit, în chip paradoxal, pe filiera picturii, nu pe aceea a literaturii, cum ar fi fost firesc. Ca toți poeții mari, care pot fi propuși pentru a ilustra, împreună cu alții, o literatură, Leonid Dimov este un poet de sinteză, și se vor putea descoperi cu ușurință la el „imprumuturi" din Urmuz, din Ion Barbu sau chiar din Fundoianu. Cu toate acestea, nimeni, la noi, nu a realizat în poezie o construcție mai vastă și mai sistematic barocă, nimeni nu a imaginat mai exact o lume a formelor — cromatice, spațiale sau sonore. Ca Noe, care amenințat de potop adună pe o corabie tot ceea ce crede că poate fi util într-o lume nouă, Leonid Dimov construiește un univers prin selecție, criteriul său esențial fiind **forma**, în toate ipostazele ei. Ne place sau nu, alături de noi, în jurul soarelui, se mai învîrtește o planetă — planeta Dimov.

FLORIN MANOLESCU ■

Cronica literară

Al. I. Ștefănescu: FRATELE MEU, FEMEIA

În **Fratele meu, femeia**, Al. I. Ștefănescu exersează aproape fără excepție povestirea cu subiect erotic. Titlul subliniază mai degrabă un stil și nu un program, cu alte cuvinte gustul pentru paradox și sugestia simbolică. Autorul însuși se apără, spunînd că nu despre condiția femeii este vorba aici. Desigur, niște prejudecăți sînt cît de cît mișcate. Sub toate aspectele este urmărită înrudirea profundă („Siameză") dintre bărbat și femeie.

Pe de altă parte, în subtext, dorința e de a simboliza confruntarea dintre bărbat și femeie. Din cînd în cînd drama cuplului este mutată în tragedie ; efectul mi se pare îndoielnic. Sensul propriu și, credem, și cel dorit de autor este de comedie gravă. De fapt, niciodată partenerii nu se implică total, sau se trezesc la timp. De unde și disponibilitatea lor ironică.

Vorbeam de prejudecăți. Amintim două dintre prozele volumului : **Adelaida** și **Kiki**. Prima constituie o rememorare adresată unui tînăr medic. Suferința femeii, acum destul de în vîrstă, e de natură erotică. Convențional pare numai pretextul mărturisirii. Adelaida are personalitate, nu aparține tipului comun de femeie. Pasiunea pentru revoluție i-au trezit-o versurile lui Józef Attila. Mult mai tîrziu criza care va provoca spovedania va fi prilejuită tot de dragostea (de data asta împărtășită) a unui artist. Petru. Viața Adelaidei — retrăită — seamănă cu un șir de catastrofe. Drama Adelaidei constă în a fi o femeie foarte inteligentă, om politic, savant, însă în același timp nu complet emancipată. În **Kiki** se denunță mediocritatea bărbatului. Întreaga poveste improvizează un dialog despre Ramses, un individ de succes, fără scrupule, viciat și, se înțelege, superficial.

Materia fiecărei povestiri e supusă unei duble interpretări : tipologică și simbolică. În primul caz, putem vorbi de niște constante caracteriale, în spiritul fiziologiei clasice dar fixate cu mijloace moderne și cu mult mai multă nonșalanță. Este și un procedeu de a evita monotonia, mai ales că situațiile se repetă obsedant. În celălalt plan, desprinderea de contingent și de socială nu e mai puțin spectaculoasă. Idila afirșește citeodată prin a-și asocia un scenariu mitologic, ca în **Felix**, reluînd aventura lui Apollon cu nimfa Daphne. Eroii nu mai au nume și alunecă în simbol. În ciuda tonului patetic și grandilocvent, Al. I. Ștefănescu ne oferă cîteva pagini de vibrantă poezie.

Desigur, multe dintre povestiri sînt fantezii duioase, proiecții ale refulării. Femeia caută un spațiu de refugiu și de regenerare : marea, munții. MAREA DRAGOSTE, iubirea, în acest caz, poate fi și o formă de revoltă. Cu toată filozofarea ce animă nu o dată monologul, autorul nu abuzează, adică nu încifrează rostirea, ci o menține în nota ei firească. Semnalăm totuși unele stridențe datorate mixturii de anecdotic și „metafizică", de prozaism și poezie, de seriozitate și comic, de vulgaritate și aleasă distincție. De vină sînt însă personajele, nu autorul. Ținem neapărat să prevenim o posibilă confuzie. Al. I. Ștefănescu este un prozator inteligent, dar și abil, care se înlătură cu discreție din calea eroinelor sale. Altfel, proza pe care o scrie este perfect obiectivă și realistă.

CORNEL MORARU ■

CELEI

un loc în care nu se poate nici dărîma, nici construi, dar unde se dăruește totuși — lîngă trecut — un viitor

Celeiul, mica așezare din Cîmpia Românaților, de lîngă Dunăre (3 km de orașul Corabia), vatra anticei Sucidave dacice, zisă și „Hîrșul Sucilor", e, spun istoricii, cel mai vechi sat românesc, fiind numit cu numele său („Cheleiul") în Diploma dată de Bella al IV-lea Cavalerilor Ioaniți, la anul 1247 : „...și pescăruile care sînt acum în ființă sau care se vor face de către dînșii, care toate vrem să se oprească în întregime în folosul fraților acestora (Ioaniților), în afară de pescăriile (piscaciones) de la Dunăre și lăzurile (piscinae) de la Chelei, pe care le păstrăm împreună pe seama noastră și a lor"...

Heleștiele de demult, faima Celeiului, au dispărut. O uriașă incintă îndiguită (14 000 de hectare) a alungat, a secat, a petrecut în neființă apele vechi, a desfrunzit și a scuturat toate acele gigantice, fabuloase ghirlande de lacuri și bălți ce însoțeau firul Dunării, înflorindu-le altfel, transformîndu-le în ogoare de grîu și porumb. Peste pescăriile Diplomei Ioaniților crește grîul și crește porumbul, și crește, pare-se, bine. C.A.P.-ul Celeiului a dat în vara asta 5 000 kg de grîu la hectar, a dat acum, în toamnă, peste 7 500 kg porumb boabe, digurile și irigațiile (aintem aici în perimetrul marelui sistem de irigații „Terasa Corabia", care acoperă 39 000 de hectare) umflă năvoadele verilor și ale toamnelor cu mari recolte, chiar dacă, de fapt, din cele 14 000 de hectare îndiguite ale I.A.S.-ului din Corabia rodesc doar vreo 9 500, restul fiind grînduri și cimitire de cioate, stîrvuri lemnoase ce par, sub lumina sticloasă a anotimpului, spînări fantastice de animale terțiare desumate de arheologii ce caută, sub talpa Celeiului, ruinele anticei Sucidave. Sint, lîngă pietreie dezvelite sub cer ale Sucidavei, resturi dintr-o arhaică civilizație a naturii, printre care, ca niște vestigiu viu, se plimbă și azi cocostîrcul, măsurînd vegetația stranie a lanurilor de grîu sau porumb, apărută parcă într-o altă eră. Ele, aceste păsări bătrîne, din aceeași familie cu stîrvurile lemnoase, revin, ne povestesc cei ai locului, în incinta îndiguită, revin căutîndu-și cuiburile, revin cu speranță că, poate, într-o clipă de abandon sau de grație a naturii (de catastrofă, în limbajul omului), balta va reintra în vechile-i drepturi. Ele așteaptă, ca niște mire sui-generis, plantate în inima lucrării umane, această clipă, care nu va veni niciind. Destinul acestor pămînturi este de-acum pecetluit. Împlicind și destinul cocostîrcului, întregul circuit biologic al locului — pămînt, apă, mîine — s-a cuprins, în ultimii ani, într-o perspectivă de facere și refacere a naturii ce aminteste, prin dimensiuni și consecințe, geneza. Sub această lucrare de o unică anvergură, care însemnă digul și irigații, stîrpirea bălților, strămutarea Dunării într-un spațiu decis și supraveghеat de om, s-a obținut nu numai o modificare substanțială a geografiei, dar s-a născut, de fapt, un alt Celei.

Ai dispărut, în anii din urmă, nu numai pescările Ioaniților, a dispărut — cu sat — satul însuși. Celeiul, cel mai vechi sat românesc, nu mai este astăzi un sat. A fost sat, cu statut de sat, pînă în 1968. Acum e oraș, de fapt o parte a orașului Corabia, un cartier al acestuia. Marginile orașului și ale satului, despărțite mai ieri printr-o cîmpie arhaică, acum se ating. Între Celei și Corabia, pe ambele laturi ale unui bulevard de asfalt, se înălțuie marile hale de sticlă, esplanadele de beton și plăcile moderne industrii, inaugurate în anii din urmă : o mare tăbăcărie (cu firma „Sucidava"), o mare fabrică de zahăr Din cele 500 și ceva de case ale Celeiului plecă, diminețile, spre aceste fabrici, cîteva sute de flăcăi și de bărbați. La Celei, ca în atîtea alte locuri, agricultura, de cîjva ani, a devenit o ocupație feminină, o fac nevestele muncitorilor, o fac, de fapt, cu ajutorul acestor nevestе, specialiștii în irigații, hidrologii, motopompiștii și, evident, mecanizatorii, și o fac, cum spuneam la începutul acestor rînduri, destul de bine, dovadă cifrele recoltelor. Alinind aceste cifre, sau, și mai bine, traducîndu-le la sol, lăsînd solul să se constituie singur — conform planurilor de producție ale C.A.P.-ului — în cadrul geografic și istoric al zilei de azi, obținem o geografie și o istorie a acestei zile ce nu par a se resimți prea mult — cel puțin în raport cu vechile lor măsuri, cînd grîul, de pildă, nu trecea de 700—800 kg la hectar — de lipsa bărbaților și a flăcăilor, deveniți „orășeni" sută la sută, în dubla lor calitate de participanți la muncile citadine și de localnici ai unei vetre ce nu mai e sat, ci „cartier" urban.

Cuvîntul „oraș", de fapt, se pronunță pe-aici de mult, el plutește în aer de cînd se știu cei ai locului, chiar dacă el, acest cuvînt cu rezonanțe atît de ispititoare astăzi, fascinînd generațiile noi ale satului, nu se aplica unei realități, cel puțin nu unеia imediate, palpabile, ci unei amintiri, unei realități pulverizate de timp. Celeiul, cel mai vechi sat românesc, este și unul dintre cele mai vechi orașe, este orașul antic Sucidava, ce, dezvelit în parte de sapa arheologului, în parte ascuns sub zidirea mai nouă, sub casele oamenilor și sub grădinile lor, a trăit, pe aici, într-o strînsă intimitate cu viața localnicului. În curtea școlii generale din Celei, copiii, în recreații, beau apă dintr-o fîntînă a orașului antic, clădită în secolul al II-lea al erei noastre. Izvorul e viu și proaspăt de 18 veacuri, clădirile circulare romane ce l-au captat distilîndu-l din milul primar al unei vetre și mai străvechi, cu urme de viață din neolitic, se păstrează intacte și azi, stau de veacuri în pînza lichidă, nemișcate de ea, tefere ca niște roci geologice, urmărind pe dedesubt, cu ochiul rece al apei, fisura iluzorie a evenimentelor pe sub trupul de navă scufundată al lumii antice. Fapt curios, nu cărămizile implintate în ape, ci tiglele rotunde, acoperă ghizdul, puse acum cîțiva ani de alte mîini, se vădesc mai șubrede, au și început să se ruinezе, mărturisind — ele, și nu vestigiile antice ! — lezniile grelei acomodări cu timpul... Dar aceasta e o altă poveste. Ca și în Histria, locuința din veacul nostru a fost poditā cu giuri de amforă, la Celei, în această „Histrie a Olteniei", cum o numește istoricul D. Tudor, omul contemporan calcă vatra casei și-a vieții sale cu pas istoric, atingînd direct piatra antică. Școlarii beau apă din fîntîna romană, iar un gospodar ca Florea Diaconu zis Ghilonșan, mort nu demult, la vîrsta de 95 de ani, cobora, cînd voia să bea vin, sub casă, într-o pivniță-bolgie ai cărei pereți, uferi și asize, fac parte din zidul de apărare al orașului antic, durat în veacul al IV-lea. (Mai trăiește un fiu al lui Florea Diaconu, Ion, iar un fiu al acestui fiu, căruia satul îi zice Ică, mecanic la Fabrica de zahăr, tot jinduie să locuiască — pămînt, apă, mîine — s-a cuprins. În ultimii ani, într-o perspectivă de facere și refacere a naturii ce aminteste, prin dimensiuni și consecințe, geneza. Sub această lucrare de o unică anvergură, care însemnă digul și irigații, stîrpirea bălților, strămutarea Dunării într-un spațiu decis și supraveghеat de om, s-a obținut nu numai o modificare substanțială a geografiei, dar s-a născut, de fapt, un alt Celei.

Ai dispărut, în anii din urmă, nu numai pescările Ioaniților, a dispărut — cu sat — satul însuși. Celeiul, cel mai vechi sat românesc, nu mai este astăzi un sat. A fost sat, cu statut de sat, pînă în 1968. Acum e oraș, de fapt o parte a orașului Corabia, un cartier al acestuia. Marginile orașului și ale satului, despărțite mai ieri printr-o cîmpie arhaică, acum se ating. Între Celei și Corabia, pe ambele laturi ale unui bulevard de asfalt, se înălțuie marile hale de sticlă, esplanadele de beton și plăcile moderne industrii, inaugurate în anii din urmă : o mare tăbăcărie (cu firma „Sucidava"), o mare fabrică de zahăr Din cele 500 și ceva de case ale Celeiului plecă, diminețile, spre aceste fabrici, cîteva sute de flăcăi și de bărbați. La Celei, ca în atîtea alte locuri, agricultura, de cîjva ani, a devenit o ocupație feminină, o fac nevestele muncitorilor, o fac, de fapt, cu ajutorul acestor nevestе, specialiștii în irigații, hidrologii, motopompiștii și, evident, mecanizatorii, și o fac, cum spuneam la începutul acestor rînduri, destul de bine, dovadă cifrele recoltelor. Alinind aceste cifre, sau, și mai bine, traducîndu-le la sol, lăsînd solul să se constituie singur — conform planurilor de producție ale C.A.P.-ului — în cadrul geografic și istoric al zilei de azi, obținem o geografie și o istorie a acestei zile ce nu par a se resimți prea mult —

trepte au rămas intacte, vizibile, miraculos de intacte și de vizibile, miraculos cu atît mai mult cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Zidurile orașului antic, deshumat de arheologi în mare parte, par trasate, prin iarba carbonizată a cîmpului, cu un degeț gigant, ca un șanț în materia cenușie a creierului nostru. Ele ies parcă nu din pămînt, ci din adîncul memoriei noastre. Toate aceste pietre de coloane, de ziduri, de temple, de case, de drumuri, au căpătat parcă circumvoluțiuni, reprezintă promontoriile de cugetare ale unui peisaj din care se deduce, cu o rară plasticitate, o țară veche și, mai ales, una eternă. Și, mai ales, una care gîndește, care știe ce vrea, cine e, unde merge. În acest spațiu pietrele gîndesc, gîndesc parcă printr-un efort al geologiei, sau printr-un efort uman, gîndesc mut, încifrînd încă niște taine, dar totodată limpezind neîntreruperea, miraculoasa neîntrerupere a unui drum. O istorie urcînd prin cinci milenii, o istorie în care citești, neîntrerupt de nimic, fără hiatusuri și fără umbre, desenul nostru ca spită, ca neam, ca popor, de la bordeiul omului neolitic la așezarea dacică a Sucilor, de la castrul învingătorilor la podul lui Constantin cel Mare („Ler împărat", în basmele locului), arcuit peste Dunăre în veacul al IV-lea, de la drumul roman („drumul" sau „calea domnului de rouă", în mitologia locală) la cetatea romano-bizantină distrusă de năvălirі în veacul al VI-lea, de la vestigiile aie epocii feudale la evenimentele epocii pașoptiste, atît de fierbinți aici, în Celeiul lui Popa Șapcă și, de aici, pînă azi, într-o succesiune de imagini ale evilor din care nici una nu s-a pierdut. Totul, aici, s-a păstrat, s-a păstrat ca în vitrina unui muzeu, ageîndu-se sub apa timpului succesiv, lustruindu-se, căpătînd patină și valoare prin atingere cu alte și alte șiruri de mîini, care trec dcpozitul din generație în generație, din amintire în amintire, pînă cînd și aducerile aminte devin piese de muzeu. Peste orgoliul vechimii și al continuității istorice, la fel de viu, uneori covîrșindu-l, e, pentru omul locului, cel al unicității acestor fapte ale istoriei. Sîntem pe teritoriul lui „cel mai", al lui „cea mai", superlativul făcînd începutul oricărei fraze a localnicului (a oricărui localnic !) improvizat în ghid. E un orgoliu tipic oltean, orgoliul acestor oameni din Olt, care, ca orice olteni, nu tolerează punerea sub semnul comparației a nici unuia dintre darurile și harurile pămîntului lor, dar aici, la Celei, acest orgoliu se sprijină pe niște argumente materiale certe, sculptate în piatră, în fier și bronz. Localnicul, cîtindu-i pe niște ilustri cercetători ai locului, de la Marsigli la Bolliac și Tocilescu, dar cel mai adesea pe profesorul Dumitru Tudor (care-a inaugurat în anul acesta, aici, a 45-a campanie anuală de săpături arheologice la care participă, care, deci, e ca și al locului, un cetățean de onoare al locului), nu uită să-ți atragă atenția că, păsind pe strada Libertății, mai cunoscută sub numele de „ulița Sepculeștilor", fiindcă pe-aici s-au întemeiat cu casele cei mai mulți din urmașii popii cu pistoale sub anteriu, pășești, de fapt, pe cel mai vechi drum roman din țară, drum pe care, și după retragerea aureliană, a continuat să pășim, spre întîlnirea cu destinul nostru inexorabil, destinul nașterii unui nou popor. Același localnic improvizat în ghid nu va omite să-ți spună că bazilica din incinta cetății e cel mai vechi lăcaș creș-

tin (veacul al VI-lea) din cîte se știu pe cuprinsul Daciei și că, la un pas de această bazilică, se află celebra „fîntînă secretă", clădită și ea în veacul al VI-lea, construcție unică în lume, descoperită în 1958, punct de atracție pentru marii cercetători ai străinătății, ca și pentru pelerinii de toată ziua.

Localnicul-ghid ce ne conduce la „fîntîna secretă" nu-i un improvizat, deși, după vorbă și după port, ai putea, superficial, să-l crezi. (N-am căzut în acest păcat nu datorită perspicacității noastre, ci datorită profesorului Marcel Ghigheanu, directorul Muzeului de istorie-etnografie din Corabia, ce ne-a avertizat asupra acestui om.) E un țăran cu numai șapte clase primare, îi cheamă Florea Șapcă, e strănepot în linie directă al lui Popa-Șapcă, stă cu casa pe ulița Sepculeștior, la numărul 31, la numărul 33 stă fratele său mai mic, Traian, dulgher la ferma zootehnică a I.A.S.-ului. Case mari, impozante chiar, cu pereți șofranii imbrăcați în viță-de-vie, cea a lui Florea e cea mai nouă, n-are decît vreo zece ani. E un imobil frumos, solid, confortabil, un edificiu în care arhitectura-i chiar gîndul gospodarul, ajutat de niște pietrari și dulgheri din Orlea, și-a pus în examen toate prieeperile și exigențele unei vîrste mature, laolaltă cu grija pentru „specific", înțeles ca o meditație nu numai asupra rețelii arhitecturii, ci și asupra istoriei. Arcada triobată ce încunună stîlpii de piatră de la intrare se continuă, de-a lungul pereților, pe sub streașină, prin niște mulaje în mortar pictate cu un gri-argintiu oxidat, „patinat", avînd ca motive niște capete de zeițe, luate, s-ar zice, direct de pe teracotele Sucidavei. Efectul e puțin derutant, dar, după prima amețeală a ochiului, imobilul totuși „se fine", se reașază temeinic, ca toate celelalte clădiri de pe ulița Sepculeștilor, în lăcașul memoriei culei, încă vie pe-aici, cu modele celebre risipite în toată zona. Între casa lui Florea Șapcă și cea a lui frate-său e un grilaj de fier forjat, impodobit cu niște stele metalice, tot în grigargintiu, și, rezemată de el, o placă memorială, amintindu-ne că aici, pînă prin anii de început ai acestui veac, se putea încă vedea faimosul „bordei al lui Popa Șapcă", sediul de-o noapte al guvernului pașoptist, tabără de popas în drumul dintre Islaz și Craiova. Vizavi de case cu numerele 31 și 33, pe un soclu de piatră, în mijlocul unei mici grădini, este bustul lui Popa Șapcă, pe care-l știerg cu rîndul, diminețile, inimoșii copii curate în apa „fîntînii secrete", aflată la cîtiva pași, cei doi frați și ceilalți mulți Sepculeștі ai uliței. Florea, spuneam, are școală putină, doar șapte clase, dar știe, după profesorul Ghigheanu, „tot ce se poate ști" despre Sucidava, despre istoria mielenară a locului. Împătîmit al acestei istorii, s-a alipit echipelor de arheologi, cu

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

tirăcopul în mînă, cu ochii la tot ce vedea și cu urechea la tot ce-auzea, încă de-acum vreo 25 de ani. Are astăzi 48 de ani. Pare mai tînăr, cu ceva de adolescent în trupul-i înalt, zvelt și elastic, în ochii-i care privesc cu pătrundere, în surisul inteligent, sagace, cu care-și însoțește explicațiile lui de „ghid al cetății", dîndu-ți senzația că n-a spus totul, că mai știe ceva, că, dacă vei fi capabil s-o meriți, îți va mai oferi ceva, o descoperire neașteptată, o revelație. Este chiar „ghid al cetății", nu unul improvizat, ci cu leafă. E angajat al muzeului din Corabia, avînd în sarcină „supravegherea și întreținerea Sucidavei". Împătîmit al istoriei, dar „țăran fără carte", și-a luat știința „de la domnii profesori", în special de la profe-orul D. Tudor, dar și de la propria-i fiică, în care a proiectat toată setea lui de învățătură, toate dorurile lui refulate. Fiica, de mică, a fost vîrîtă cu nasul în cărți de istorie, a fost tinută să învețe istoria mai mult ca orice, tatăl a urmărit împreună cu ea, după o astfel de întîmplare a ajuns profesoară, predă chiar istoria la școala generală cu clasele I—VIII din comuna vecină, Slătioara, se vede digul, edificiu ce sugerează și el, prin formă și opulență, o construcție antică, se văd instalațiile stației irigațiilor, se văd cuburile de piatră ale unor căsuțe-stații de apă (apa potabilă a Corabiei se extrage și ea, de vreo cîțiva ani, de aici), se vede, între noi și fluviu, un cîmp frumos, înecat în verdeața crud al semănăturilor toamnei. Acum cîțiva ani, cîmpul acesta — astăzi tarla a C.A.P.-ului — nu exista. Aici era lunca Dunării, inundabilă, pustiită, capricioasă, sinuoasă, cu pămînturi și plante înghițite de ape, doar ici-colo cu pîlcuri negre de sălcii bătrîne, ca niște coruri antice de bocitoare cu piete cernite, mînjite de mîl. Inspre zarea cîmpului, peste Dunăre, zboară păsări. Sînt sute de păsări, păsări albe de apă, un soi de pescăruși pe care localnicul îi numește „chirțe". Își fac cuiburile pe pămînt, unde seamănă cu niște banale rațe, dar care, odată catapultate spre cer, devin stropi imponderabili de alb, roade de fulgi ireale, murifice, țintind, s-ar zice, de gravitația stelelor. Rezultatul dulci dejectate în ape de Fabrica de zahăr alungă peștii la suprafață, de unde „chirțele" îi culeg, năpustite spre valuri cu viclenie năprasnice de răpitor. Cîndva zboară păsări. Sînt sute de păsări, păsări albe de apă, un soi de pescăruși pe care localnicul îi numește „chirțe". Își fac cuiburile pe pămînt, unde seamănă cu niște banale rațe, dar care, odată catapultate spre cer, devin stropi imponderabili de alb, roade de fulgi ireale, murifice, țintind, s-ar zice, de gravitația stelelor. Rezultatul dulci dejectate în ape de Fabrica de zahăr alungă peștii la suprafață, de unde „chirțele" îi culeg, năpustite spre valuri cu viclenie năprasnice de răpitor. Cîndva zboară păsări. Sînt sute de păsări, păsări albe de apă, un soi de pescăruși pe care localnicul îi numește „chirțe". Își fac cuiburile pe pămînt, unde seamănă cu niște banale rațe, dar care, odată catapultate spre cer, devin stropi imponderabili de alb, roade de fulgi ireale, murifice, țintind, s-ar zice, de gravitația stelelor. Rezultatul dulci dejectate în ape de Fabrica de zahăr alungă peștii la suprafață, de unde „chirțele" îi culeg, năpustite spre valuri cu viclenie năprasnice de răpitor. Cîndva

se văd cuburile de piatră ale unor căsuțe-stații de apă (apa potabilă a Corabiei se extrage și ea, de vreo cîțiva ani, de aici), se vede, între noi și fluviu, un cîmp frumos, înecat în verdeața crud al semănăturilor toamnei. Acum cîțiva ani, cîmpul acesta — astăzi tarla a C.A.P.-ului — nu exista. Aici era lunca Dunării, inundabilă, pustiită, capricioasă, sinuoasă, cu pămînturi și plante înghițite de ape, doar ici-colo cu pîlcuri negre de sălcii bătrîne, ca niște coruri antice de bocitoare cu piete cernite, mînjite de mîl. Inspre zarea cîmpului, peste Dunăre, zboară păsări. Sînt sute de păsări, păsări albe de apă, un soi de pescăruși pe care localnicul îi numește „chirțe". Își fac cuiburile pe pămînt, unde seamănă cu niște banale rațe, dar care, odată catapultate spre cer, devin stropi imponderabili de alb, roade de fulgi ireale, murifice, țintind, s-ar zice, de gravitația stelelor. Rezultatul dulci dejectate în ape de Fabrica de zahăr alungă peștii la suprafață, de unde „chirțele" îi culeg, năpustite spre valuri cu viclenie năprasnice de răpitor. Cîndva zboară păsări. Sînt sute de păsări, păsări albe de apă, un soi de pescăruși pe care localnicul îi numește „chirțe". Își fac cuiburile pe pămînt, unde seamănă cu niște banale rațe, dar care, odată catapultate spre cer, devin stropi imponderabili de alb, roade de fulgi ireale, murifice, țintind, s-ar zice, de gravitația stelelor. Rezultatul dulci dejectate în ape de Fabrica de zahăr alungă peștii la suprafață, de unde „chirțele" îi culeg, năpustite spre valuri cu viclenie năprasnice de răpitor. Cîndva

cu aripa, meridianele — s-au născut și au pierit popoare, au încolțit și s-au desfrunzit civilizații, s-au năruit imperii, au răsărit oceane, s-au scufundat vulcani. Toate marile întîmplări sau catastrofe au fost compensate, sus, în zenit, cu o filfîire. Drumul pe care-l facem noi acum, spre „fîntîna secretă", dezvoltă filmul zbuciumului istoric în sens contrar. Văzut de jos, de la rădăcinile-i subterane, străfunde, prin ochеanul istors al fîntînilor lui secrete, el, acest zbucium, impresionează, îți zici, tocmai prin neputința omului, a omului vechi și a celui dintotdeauna, de a-și contempla destinul de sus. Coborîm pe niște trepte de piatră, vechi de 1 400 de ani, apoi printr-un lung tunel subteran, înclinat într-o repede pantă, cu bolți trimițînd sugestii spre ogivele sau misterul gotic, ajungem la un bazin cu o apă ca de cleștar, din care bem. Apa e vie și proaspătă de 1 400 de ani. Regulat, zice Florea Șapcă, se trimit probe de apă din „fîntîna secretă" laboratoarelor Fabricii de zahăr, care comunică invariabil : „Perfect potabilă". Fîntîna a fost săpată în epoca năvălirilor. Cei năvălitorilor frămîntau, deasupra, cîmpia, cei din sa aruncau în fîntîni otrăvuri, dar de aici, din aceste adînciuri secrete, strămoșii sorbeau putere, sorbeau tărie, sorbeau apa vie a viețuirii, a dăinuirii. Orbii erau cei de sus, cei din adîncul pămîntului, spune Florea Șapcă, „vedeau mai bine și vedeau mai departe". Elevația nu-i numai darul păsărilor, ci și al vizionarilor, care, asemenea păsărilor, au oricînd și oriunde, chiar și în capcanele subpămîntului, avantajul unei pri-[illegible] sus. Restaurată în 1968, această fîntînă e loc de pelerinaj pentru mii de oameni. Toamna, la vremea nunților vin, cu alaiurile de mireși, mirесele, „secul miresei la fîntînă" petrecîndu-se, la Celei, aici, la izvorul roman de sub pămînturi. Ultima nuntă pogorîtă la acest izvor a fost a fiului lui Ion Ceausu, președintele C.A.P.-ului. Băiatul, Viorel, e electrician la Combinatul de creștere și îngrășare a tineretului taurin, cea mai nouă construcție a Celeiului, recent dată în funcțiune.

Întorși în sat, la lumina zilei, vorbim despre nunți și despre tineri, despre construcțiile noi ale satului-cartier, despre viitorul acestei vetre. Celeiul, cel mai vechi sat românesc, păsește spre acest viitor într-un fel care-i felul tuturor vetrelor din cîmpia acestei țări. Păsește construindu-și diguri, sisteme de irigație, hale industriale, complexe industriale pentru creșterea animalelor, case frumoase, precum cea a lui Florea Șapcă, dar păsește și într-un fel care-i numai și numai al lui. La Celei — rezervație a istoriei — investițiile pentru viitor, ni se spune, se fac „cu restricții". Sînt interzise construcțiile de prestigiu înalte și grele, cele care pretind fundații adînci, ce-ar putea afecta niște straturi ale istoriei. E interzis să dărîmi, în vederea investițiilor pentru viitor, o casă veche, o casă ce, dărîmîndu-se, ar putea atinge ruina zidului antic de dedesubt. Simplificînd, s-ar putea spune că la Celei, de fapt, nu se prea poate nici dărîma, nici construi. Adică nu se poate nici dărîma, nici construi, așa cum vor ei dărîme și să clădească generațiile noi. Generațiile care vor — pentru ele și viitorul lor — foarte mult.

Dar oare vor cu adevărat aceasta noile generații ale Celeiului ? Vor, desigur, ca toți tinerii acestui timp. Dar ei, acești tineri ai unei vetre atît de bătrîne, atît de nespus de bătrîne, beau încă apa din străfundul, tulburătorul, neîntrerupt izvor latin, la care vin și mireseile lor. În ziua nunților, și la care se gîndesc că vor veni — și gîndul acesta, la urma urmei, înseamnă totul — și cu copii.

ILIE PURCARU ■

Anchetă socială

Banii cîștigați necinstit nu țin cald niciodată

Este mai degrabă mărunt, negricios, cu ochi vii și sclipitori. Reușește să-și schimbe expresia feței de la o clipă la alta, deși în mijlocul ei stă ferm și bine înfipt un nas mare și gros care i-a adus deailfel și porecla de Costică Nas, cum cheamă deci Baringă Constantin (Costică, Costel) zis și Nas (Năsosul, Nasoiul), are 45 de ani, dintre care a petrecut în detenție 8 luni pentru furt calificat, 2 ani pentru abuz în serviciu, 4 luni pentru contrabandă, 1 an și 6 luni într-o colonie de reeducare, 2 ani și 6 luni pentru speculă. Aceste „concedii" luate fără voia lui sînt urmate acum de unul mai lung, de peste 5 ani, pentru „efectuarea de operațiuni interzise cu milioane de piață străine și metale prețioase, cumpărarea și vînzarea de obiecte de provenință străină". Trebuie să spun însă de la bun început că între ultimul (ultimul, deocamdată) și celelalte amintite mai sus, Baringă „a lucrat" cam 7 ani pe piața bisniței din București, ajungînd după atîtea „eforturi" un fel de prinț al bișnițarilor din sectorul IV (neexluzîndu-le, bineînțeles, nici pe celelalte), eu o avere în obiecte, valută și bani în numerar de aproximativ O Jumătate De Milion. În averea „Năsosului" intrau și două mașini, un Opel și o Dacia 1 300, detaliile însă vor urma. Deocamdată ne aflăm într-unul din barurile de hotel (Athénée, Union, Ambasador, Lido, Manuc etc., n-are importanță în care, Costică „Nas" doar e trecut prin toate), la o măsuță impodobită cu cești și pahare pline de băuturi scumpe, între care sclipesc, albe și lungi, țigările. Nu lipsesc nici două-trei „prietene" care-și clatină peruciile cînd se întorc spre intrare să vadă ce-și-cum-arată-aia-ăla, abundă și zimbetele lungi, prietenești, ale personalului, s-aude și cum cîntă un casetofon. În fine, mă rog, viața blîndă și ușoară cu pulbere de tigări străine, casetofoane, ochelari, bluze, umbrele, cizme, blugi și alte sclipiciuri valutare. Bărbați tineri sau bătrîni, rumeni în obraz, care „muncesc" în afara legii, cu pieptureile foșnind de sute, ne rid în nas mergînd cu taximetrul la frizer.

★

— Încă nu s-a creat o opinie fermă a cetățenilor împotriva acelora care nu-și cîștigă cinstit, prin muncă, existența lor spune locotenent-colonelul Ion Goșilca, de la circumscripția a 8-a de miliție. Unii cetățeni manifestă o indiferență totală, iar alții nu numai că nu intervin, dar chiar caută să-i apere, direct sau indirect. Aici putem aminti și rudele care știau de cei care practică specula pe cale largă și n-au făcut nimic, ba unii au și profitat de pe urma acestora. În cazul lui Baringă, cînd am avut datele, noi am acționat operativ și (ride) cu folos.

Locotenentul-major Constantin Salită de la aceeași circumscripție de miliție este unul și același cu „prietenul" milionarului de plastic Liubarschi (Kichinoclu) despre care am scris. Este tînăr și are deviza „totul este să nu abandonezi". Aflături de el, un alt tînăr ofițer de miliție, Liviu Măgerușanu, s-a ocupat cu succes de acest „pețitișor" al bișniței din București. Iată ce povestește primul dintre ei : „Cînd ofițerul Teodor Anca, de la circa 8 miliție, a aflat că Baringă și-a cumpărat o Dacie 1300 nou-nouță, a rămas puțin uimit. Asta pentru că începuse cu

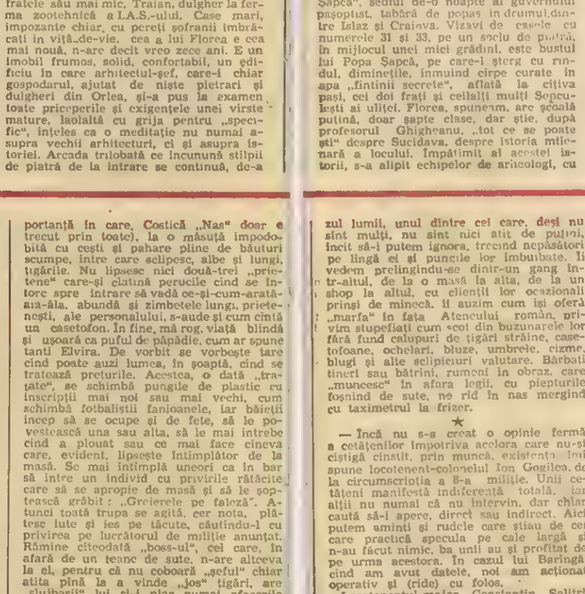

zul lumii, unul dintre cei care, deși nu sînt mulți, nu sînt nici atît de puțini, încît să-i putem ignora, trecînd nepăsători pe lîngă ei și punctie lor îmbuibate. Îi vedem prelingîndu-se dinăr-un gang într-altul, de la o masă la alta, de la un shop la altul, cu clienții lor ocazionali prinși de mînecă. Îi auzim cum își oferă „marfa" în fața Atenculul român, privim stupefiați cum ecoul din buzunarele lor fără fund calpîrnit de țigări străine, casetofoane, ochelari, bluze, umbrele, cizme, blugi și alte sclipiciuri valutare. Bărbați tineri sau bătrîni, rumeni în obraz, care „muncesc" în afara legii, cu pieptureile foșnind de sute, ne rid în nas mergînd cu taximetrul la frizer.

★

— Încă nu s-a creat o opinie fermă a cetățenilor împotriva acelora care nu-și cîștigă cinstit, prin muncă, existența lor spune locotenent-colonelul Ion Goșilca, de la circumscripția a 8-a de miliție. Unii cetățeni manifestă o indiferență totală, iar alții nu numai că nu intervin, dar chiar caută să-i apere, direct sau indirect. Aici putem aminti și rudele care știau de cei care practică specula pe cale largă și n-au făcut nimic, ba unii au și profitat de pe urma acestora. În cazul lui Baringă, cînd am avut datele, noi am acționat operativ și (ride) cu folos.

Locotenentul-major Constantin Salită de la aceeași circumscripție de miliție este unul și același cu „prietenul" milionarului de plastic Liubarschi (Kichinoclu) despre care am scris. Este tînăr și are deviza „totul este să nu abandonezi". Aflături de el, un alt tînăr ofițer de miliție, Liviu Măgerușanu, s-a ocupat cu succes de acest „pețitișor" al bișniței din București. Iată ce povestește primul dintre ei : „Cînd ofițerul Teodor Anca, de la circa 8 miliție, a aflat că Baringă și-a cumpărat o Dacie 1300 nou-nouță, a rămas puțin uimit. Asta pentru că începuse cu vreme în urmă niște cercetări în legătură cu acest versat traficant. Suspectul fusese prins în fața magazinului Victoria, mai întîi de maiorul Ioan Cărut și apoi de maiorul Bogdan Solomon, oferind amatorilor de chilipiruri obiecte de proveniență străină. Traficantul a scăpat atunci ușor, cu o amendă contravențională. Evident, știind cu cine are de-a face, conducerea circumscripției 8 miliție a dispus de fiecare dată să se efectueze percheziții la domiciliul acestuia. Proprietăreasa imobilului, posesoarea unui mic atelier de luminari, declara de fiecare dată că nu știe ce se întîmplă cu chiriașul ei, deoarece nu se află în relații bune cu el.".

★

Mă aflu în strada Popa Farcaș, la nr. 55, o străduță ce dă în Calea Dudești, cu case mici, multe, fără etaj, înconjurate de grădinițe. Mă latră un cîine pînă cînd, în sfîrșit, apare proprietăreasa : Ului Ioana Baringă, o femeie în vîrstă, cu fața încreți- ca un burduf de acordeon. Deasupra ne-tră, o pancartă albastră i-anunță pe vecini dumneaei că alci pot găsi luminării pentru toate ocaziile, între care nu lipsesc cele fericite. De nuntă și cele de botez. „Proprietăreasei", deși o cheamă Gheorghe Elena, numele de Baringă îi este foarte apropiat printr-o strînsă legătură de rudenie. Soră cu mama lui Costică „Nas", nu-i putea fi acestuia decît mătușă ! Iată deci între cine și cine relațiile erau atît de înoordate. Încît nepotelul îi procurase mătușii bijuterii de aur și cuverturi străine ! Mai mult, în încîlcitul arbore genealogic al familiei bișnițarului figurează pînă la urmă ca nepot al lui însuși soferul lui, „frigotehnistul" Niculae Niculae. Cum s-a aflat ? Printr-o întîmplare. Liviu Măgerușanu a văzut în „Dacie" luminări de nuntă și deodată s-au limpezit multe. Doar nu era să se însoare vreunul dintre ei, mai ales că Baringă avea nevastă, slavă domnului ! Povestește Constantin Salită : „Sincer să fiu, nu am fost deloc surprins cînd am aflat că Baringă și soră bună cu mama-sa. Înseamnă că Baringă are acces în toată casa, am gîndit eu. În imobilul mătușii sale avea destule locuri în care putea să-și ascundă obiectele de contrabandă...".

— Aveți o poză a nepotului ?, o întreb pe Gheorghe Elena.

— Vai, n-am. Nevastă-sa... dar e plecată la servici...

— Nici asa, una mai veche, că vă e doar nepot de soră.

— Nuuu...

Minte, evident, „proprietăreasa" nepotului, deși e o femeie bătrînă căreia uneori i s-a cedat chiar și locul în tramval. Minte și mă privește ostil prin deschizătura porții. Dincolo de ea și atelierul el de luminări se află podul, un pod care s-a dovedit a fi pînă la urmă seif-ul „Năsosului". „Am controlat simultan și la unul și la celălalt, dar nici de astă dată n-am găsit în camere nimic. Cînd și cînd, în vederea investițiilor pentru viitor, o casă veche, o casă ce, dărîmîndu-se, ar putea atinge ruina zidului antic de dedesubt. Simplificînd, s-ar putea spune că la Celei, de fapt, nu se prea poate nici dărîma, nici construi. Adică nu se poate nici dărîma, nici construi, așa cum vor ei dărîme și să clădească generațiile noi. Generațiile care vor — pentru ele și viitorul lor — foarte mult.

Dar oare vor cu adevărat aceasta noile generații ale Celeiului ? Vor, desigur, ca toți tinerii acestui timp. Dar ei, acești tineri ai unei vetre atît de bătrîne, atît de nespus de bătrîne, beau încă apa din străfundul, tulburătorul, neîntrerupt izvor latin, la care vin și mireseile lor. În ziua nunților, și la care se gîndesc că vor veni — și gîndul acesta, la urma urmei, înseamnă totul — și cu copii.

ILIE PURCARU ■

Mașinile au povestea lor, fiecare în parte. Despre Dacia 1 300, Costică „Nasosul" a declarat, nici mai mult, nici mai puțin, că a cîștigat-o la „loz în plic", fapt confirmat și de o ruletă a lui... vinzător de asemenea lozuri. Că ar fi avut el altă noroc, cine știe ? Ce se știe este că pot fi cîștigate la loz în plic nu numai venituri ilicite, și lozuri cîștigătoare, dînd bineînțeles ceva în plus, cîteva mii, nu ? Cît despre Opel-ul Rekord, povestea acestuia este și mai incredibilă. Alci eroul nostru colecționar de mașini bucurîndu-se de ajutorul lui Niculae Niculae și al unui plastician. Primul îi „îngrijea" mașina celui de-al doilea (e de mirare cum reușea să se desurce N. N. între a fi frigotehnist, șofer al lui C. B. și mecanic la altii), al doilea avea o rudă în străinătate. Costică l-a rugat pe primul să... al doilea a zis da, mașina a venit în vamă. Costică a „adunat" 1 100 de dolari, 1 400 de mărci R.F.G. și 9 800 lei, a dat un comision de 300 de dolari și.. Așa ajunsese „Năsosul" să aibă două mașini și șofer, dar, din nefericire pentru el și „tovarășii lui de joacă", n-a prea avut parte să se bucure de ele. Acum Baringă merge pe jos la ore fixe și cîtiva ani de zile are tot timpul să se gîndească că banii cîștigați necinstit nu țin de cald niciodată. La 45 de ani, după o viață risipită pe străzile orașului și după atîtea condamnări, ar fi poate primul gînd serios care i-ar putea veni în minte.

IULIAN NEACȘU ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

La Liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală, simbătă, 13 noiembrie, orele 10, a avut loc manifestarea cu nr. 203 a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra.

Următoarele spectacole ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar vor avea loc după cum urmează : **vineri, 19 noiembrie, Lupeni** (Casa de cultură) ; **simbătă, 20 noiembrie, Petroșani** (Casa de cultură) ; **duminică, 21 noiembrie, Hunedoara** (Casa de cultură) ; **luni, 22 noiembrie, Deva** (Casa de cultură) ; **marți, 23 noiembrie, Alba Iulia** (Casa de cultură).

S-a încercat organizarea unui spectacol la Tîrgu Jiu, dar forurile competente locale au apreciat că luna noiembrie nu este oportună. De la Baia Mare, loc în care de asemenea am încercat să organizăm un spectacol, am primit răspunsul că Sala Sporturilor (unde am intenționat să ne desfășurăm întîmplarea literar-artistică) este destinată unor acțiuni pe linie sindicală a căror importanță, am fost asigurați, o depășește pe aceea a cenaclului. Am dorit ca în 29 noiembrie să fim prezenți într-o comună din județul Ilfov. Am fost de asemenea refuzați ; nu este timpul oportun. Precizăm aceste lucruri atît din dorința informării corecte a acelora care ne citesc, cît și pentru a evita întrebările de genul : De ce nu veniți la Tîrgu Jiu ? De ce nu mai veniți la Baia Mare ?

Se află în stadiu de perfectare următoarele spectacole : 3 decembrie Bistrița, 4 decembrie Cluj-Napoca, 5 decembrie Dej sau Turda. După toate probabilitățile, miercuri 8 decembrie, la orele 15,30, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va fi oaspetele muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la marea întreprindere bucureșteană Vulcan. Se află în stadiu de finalizare celălalt turneu al lunii decembrie : 17 Arad, 18 Timișoara, 19 Lugoj, 20 Craiova.

„După ce dai banii, rupem hîrtia, fato, și avem noi grijă să nu fie degeaba"

De mai mulți ani, gestiunea cramei „Vînătorul" din comuna Frasin (Suceava), subordonată Cooperativei de consum Gura-Humorului, se afla pe mîna (la propriu și la figurat) numitei, și ulterior învinuitei, Georgeta Lucan, persoană cu ochi de comerciant (așa susțineau șefii ei ierarhici) și cu o conduită morală ireproșabilă (tot după opinia acestora). În fața respectivei gestionare răspundeau disciplinar și pecuniar (mai ales pecuniar) Melexina Catargiu, Floarea Dreicîuc, Maria Rotaru și un oarecare Vasile Săhleanu care-și cîștiga și el o pîine pe lîngă cele patru minuitoare de valori ale localului.

În gestiunea barului, deși aparținea Melexinei Catargiu, își vira mîinile pînă la coate și Georgeta Lucan, de unde le scotea cu sutele printre degete Melexina Catargiu au se lăsa mai prejos și repeta „la îndigou" schema șefei.

Treburile au mers bine pînă la 17 august 1974, cînd le-a picat un control inopinat. Cele două n-au intrat în panică : au făcut rost de zece mii lei pe care, cu o dexteritate de saltimbanc, Georgeta Lucan i-a plasat într-un sertar al biroului, fără să fie văzută de revizorul Gheorghe Bosinceanu care căuta cu privirea în cu totul alte părți decît spre obiectul misiunii sale.

Figura a ținut, dar suma a fost insuficientă și revizorul a reușit (grea misiune pe capul omului) să găsească o lipsă în gestiune de 2 361 lei. Au fost dojenite la vedere, „că, măi cumetrelor, isprava voastră miroase a închisoare". Li s-a spus „să nu se mai întîmple !" iar ele evident au răspuns „nu"

Toată lumea a fost mulțumită, revizorul s-a întors la el la birou, unde era cald și bine, iar cele două au rămas să descurce ițele. Banii pentru acoperirea prejudiciului au fost luați din... același sertar din care revizorul precizase că lipsesc. Și tot de acolo au mai scos și pe cei zece mii lei cu care diminuaseră, pe sub nasul revizorului, golul din gestiune. Procedura furării căciulii a fost dublată și de scoaterea altor sume, misiune pe care G. L. și M. C. au dus-o cot la cot pînă la începutul lunii noiembrie, cînd Melexina Catargiu s-a hotărît să-și ia ziua bună de la cramă.

Georgeta Lucan a somat-o să depună banii lipsă („partea ei"). I-a luat de la Melexina Catargiu dar „a uitat" să-i depună la casierie și i-a dirijat, cu toată competența, spre buzunarul personal.

Și din nou treburile au mers bine, pentru gestionară, vreme de cîteva luni, mai precis pînă la 15 ianuarie 1975, cînd șefii ei au hotărît să o viziteze. Tot inopinat. G. L. a făcut rost de 20 000 lei și s-a pregătit să repete figura din vară. Numai că treburile au decurs cu totul altfel : la revizie participa și plutonierul adjutant Constantin Singurelu, șeful postului de miliție, om de meserie care știa să-și țină ochii în patru.

Cazul a fost preluat de ofițerii Haralamble Rotaru, Simion Șuhan și Mihai Cazaciuc, din cadrul Miliției județului Suceava. S-a stabilit că la prejudicierea cramei mai dăduseră o mînă de ajutor și Floarea Dreicîuc, Maria Rotaru și Vasile Săhleanu care trăseseră cu ochiul la barmană și gestionară urmîndu-le conștiincios exemplul. Participarea lor, deși redusă, nu fusese dezinteresată, așa că dacă n-a curs, a picat. Astfel, prejudiciul depășise 40 000 lei.

Timp de cinci zile, cînd unitatea a stat închisă și sigilată în vederea efectuării inventarului de predare a gestiunii (se umpluse paharul), G. L. a zburdat pretutindeni, doar-doar va găsi pe cineva care să-și ia pe propria piele matrapazlîcurile dumisale. A încercat, pentru început, să-i abordeze pe șeful de unitate Dumitru Moroșan pe care l-a rugat din tot sufletul să predea, în numele său, la casierie banii lipsă. I-a mărturisit cîtă considerație are pentru el, l-a lăudat că așa șef nu a văzut în viața ei și i-a promis că-i va rămîne sincer devotată pînă la sfîrșitul vieții. Om dintr-o bucată, Dumitru Moroșan i-a spus „fugi de aici, măi femeie, ce ești nebună ?" și a mers la miliție unde a declarat „ce" și „cum".

Dar Georgeta Lucan a perseverat. L-a luat pe cumnatul ei, Gavril Tanu, și au tras o fugă la Melexina Catargiu, care se mutase la restaurantul „Vînătorul" și stătea în gazdă la soții Acsinte și Ecaterina Bădilă. Melexina a rămas „ca la dentist" cînd a aflat cît o stimează și prețuiește fosta ei șefă, care i-a explicat că o iubește „ca pe propria ei fiică și chiar ca pe propria ei mamă". Dar afecțiunea nu era gratuită. M. C. fiind rugată să scoată ea castanele din foc, adică să meargă la casierie și să predea, pe numele său, banii care lipseau în gestiune. Mai slabă de înger, Melexina Catargiu s-a lăsat, pentru moment, copleșită de durerea din sufletul fostei sale șefe (care mai avea sărmana și două procese pe rol — unul pentru divorț și altul pentru un fleac de scandal public). A semnat o declarație încropită ad-hoc, prin care M. C. făcea cunoscut, cui avea chef să îa în serios gluma aceea de act, că a primit „de la dumnealui Tanu Gavril suma de lei 21 050", căci „după ce dai banii la casierie, rupem hîrtia, fato, și avem noi grijă să nu fie degeaba".

Soții Bădilă au simțit că G. T. și G. L. au îmbrobodit-o pe Melexina Catargiu și au sfătuit-o să meargă la miliție și să declare cele întîmplate.

Cu cuțitul la os, Georgeta Lucan s-a văzut nevoită să meargă să depună banii care lipseau din gestiune. Și a făcut-o, dar cînd a ajuns la casierie i-a depus... pe numele Melexinei Catargiu : „Că m-a rugat nenorocita aia să o ajut și cum sînt eu săritoare...".

Deși ancheta era în toi, au mai încercat o manevră : Gavril Tanu l-a rugat pe Victor Nuțescu, muncitor la Centrala termică a complexului comercial din Frasin, să se prezinte la postul de miliție și să declare că l-a văzut, într-o noapte, pe Dumitru Moroșan, șeful unității, intrînd tiptil în cramă cu ajutorul unor chei false. „Asta mă crede nebun", a zis Victor Nuțescu, dar și-a făcut, totuși, cale pînă la miliție, unde a declarat ce împresie proastă are Gavril Tanu despre el.

Tentativele infractorilor, de a se sustrage consecințelor legii, au dat greș. Faptele lor au fost identificate și au făcut obiectul unui voluminos dosar. De curînd, instanța s-a pronunțat, iar infractorii au fost trimiși să plătească pentru prejudiciile cauzate avutului obștesc.

ION TIPSIE ■

Scrisori comentate

Nu-i dați crezare directorului Victor Cojoacă

Pe adresa revistei noastre a sosit, exact la 21 august 1976, o scrisoare — semnată de Cojoacă Victor, director al Direcției pentru probleme de muncă și ocrotori sociale din cadrul Consiliului popular al județului Ilfov — scrisoare prin care cetățeanului Dominte Ilie i se aduceau aceste învinuiri defăimătoare : 1. — că „și-a internat fiul, Dominte George, la căminul pentru copii deficienți nerecuperabili din orașul Buftea, județul Ilfov, părăsindu-l în totalitate ; 2. — că „nu s-a ocupat și nici nu se ocupă" să-și transfere copilul ajuns la majorat „într-una din unitățile de asistență socială de adulți din județul Iași, obligație care îi revine" ; 3. — că „deși contribuția de întreținere a minorului raportată la veniturile părintelui este de peste 700 lei lunar, acesta nu contribuie decît cu 200 lei lunar".

Acordînd credit acestei scrisori semnate și parafate de un director de unitate, revista a făcut-o publică în cadrul paginii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" (nr. 36 din 9 sept. 1976). Dar iată că din partea instituției în care muncește tovarășul Dominte Ilie — Sucursala județeană Iași a Băncii Naționale a R.S.R. — am primit un amplu și documentat răspuns, semnat de tovarășul director Petre Mocanu, răspuns însoțit de acte oficiale și de cîteva declarații ale unor tovarăși de muncă ai criticatului cetățean Dominte Ilie, mănunchi de probe din care rezultă că lucrurile stau cu totul altfel decît le-a prezentat criticul director Cojoacă Victor. Pentru precizie și logică voi grupa citatele-argumente (tot numerotat) potrivit criteriului și ordinei celor trei acuze :

1. — Scrisoarea Sucursalei județene Iași a B.N.R.S.R. : „Încă din primii ani de viață ai copilului, tov. Dominte Ilie nu a precupețit nimic pentru a asigura acestuia cele mai bune condiții de viață și îngrijire. Astfel, **copilul a fost prezentat pentru consult și tratament la cei mai cunoscuți specialiști din țară**, consultînd în același timp **și specialiști din străinătate** (U.R.S.S. și Franța). **Acest fapt este cunoscut de întregul nostru colectiv în care tov. Dominte Ilie își desfășoară activitatea de mai bine de 26 de ani** și care de multe ori a fost solicitat de acesta pentru a-i acorda sprijin în rezolvarea problemelor ivite în urma bolii copilului, sprijin solicitat și acordat chiar și de lucrătorii din Centrala Băncii Naționale a R.S.R. Articolul publicat a fost o surpriză atît pentru tov. Dominte Ilie, cît și pentru colectivul sucursalei noastre, care cunoaște tot zbuciumul său pentru a asigura copilului condițiile prescrise de neuropsihiatri, **internarea copilului în asemenea așezăminte-cămine-spital fiind recomandată de specialiști**, ca și de Policlinica de copii din Calea Dorobanți București în a cărei evidență era înregistrat copilul și la care il prezenta periodic pentru control înainte de internare în asemenea cămine-spital". **Declarația tovarășei Aurora Sion, consilier juridic :** „Știu că tovarășul Dominte Ilie **era veșnic frămîntat de problema bolii copilului său**, George-Cătălin, pentru care se zbuciuma să-i asigure tratamentele medicale necesare și cele mai bune condiții pentru ameliorarea stării sănătății. Știu că, în repetate rînduri, a prezentat pentru consultare copilul la diverși specialiști, atît din Iași cît și din alte orașe, consultînd și specialiști din străinătate. Știu că întrucît în județul Iași nu există instituții specializate pentru îngrijirea unor astfel de cazuri, **nu a precupețit nici un efort pentru a asigura copilului îngrijirea necesară în instituții de acest fel din alte localități** (Cluj-Napoca, Păclișa, Hațeg, Buftea), **deși aceasta implica repetate deplasări, efort fizic și material**, pentru vizitarea copilului, pe care însă **nu le-a evitat pentru că spera într-o recuperare a copilului**. Știu că a făcut demersuri chiar în ultima perioadă pentru ca fiul său să fie luat în tratament de un specialist din București care se interesa de acest caz. Față de nenorocirea ivită cu boala copilului, față de tot zbuciumul său sufletesc timp de 16 ani de cînd este bolnav copilul, precum și față de eforturile sale de a asigura acestuia îngrijirea necesară, **ar fi cu totul nedrept să se considere că tovarășul Dominte Ilie nu poartă de grijă copilului său". Declarația tovarășului Chiuca Constantin, revizor principal :** „Nu și-a precupețit timpul pentru a lua legătura cu cei în drept, pentru a asigura copilului său toată îngrijirea necesară. Un exemplu de preocupare din partea întregii familii pentru George Cătălin Dominte a fost în vara anului 1974, cînd **i-am întîlnit**, fiind în concediu de odihnă la Constanța, **plecînd cu toții spre Hațeg, unde era internat de mai mulți ani copilul bolnav.** Consider că **relatările din revistă îl nedreptățesc pe tovarășul Dominte Ilie**, care, în cei 16 ani de boală a copilului său, a făcut toate demersurile posibile, atît în țară cît și în străinătate, la specialiști care se ocupă de asemenea cazuri". **Declarația tovarășului Dorin Atanasiu, șeful serviciului creditarea industriei :** „Atît tovarășul Dominte, cît și întreaga familie au fost grav afectați de starea copilului în decursul celor 16 ani de cînd s-a declanșat boala ; **a manifestat tot interesul de care-l dator un părinte** ; a consultat și a urmat tratamentul multor specialiști ; a făcut mari eforturi materiale ; a făcut numeroase deplasări la instituțiile unde a fost internat (Cluj-Napoca, Păclișa, Hațeg, Buftea)."

2. — Adresa nr. 22 727 din 28 sept. 1976 a Oficiului pentru asistență socială din cadrul Consiliului popular al județului Iași, către tov. Dominte Ilie : **„În județul Iași nu funcționează în prezent nici un cămin spital pentru bolnavi neuropsihici cronici (copii sau adulți).** Din acest motiv, **la solicitările dv. anterioare**, nu s-a aprobat internarea fiului George Cătălin". **Cererea tovarășului Dominte Ilie adresată Ministerului Muncii :** înregistrată sub nr. C 294 516 din 24 sep. 1976, prin care este solicitată aprobarea transferării copilului său la un cămin spital de adulți, de preferință „Plătărești", unde, potrivit unor informații primite, copilul, față de boala de care suferă, ar beneficia de un tratament mai bun, deoarece acolo se află un specialist care se interesează de astfel de cazuri, doctorul Gheorghiu.

3. — Scrisoarea Sucursalei județene Iași a B.N.R.S.R. : „Pentru întreținerea copilului în Căminul de copii din Buftea **s-a fixat de către organele în drept**, prin Hotărîrea nr. 327 din 22 VIII 1975, suma de 200 lei lunar. Pentru perceperea acestei sume tov. Dominte Ilie a fost dat în debit la circumscripția financiară Iași (aceasta fiind modalitatea de plată stabilită) cu suma de 3 253 lei ce reprezintă contribuția socotită de la 22 VIII 1975, data internării copilului, și pînă la 31 XII 1976, **contribuție pe care tov. Dominte Ilie a achitat-o cu chitanțele nr. 2 531, 2 553, 6 335, 7 777, 10 305, 10 327, 10 343 și 10 351/1976."**

Țin să remarc că hotărîrea pentru stabilirea cuantumului contribuției nu a fost contestată de Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Ilfov ; de asemenea că, într-o convorbire telefonică pe care am avut-o, de la redacție, cu tovarășul director Cojoacă Victor, acesta mi-a replicat textual : „E adevărat, noi ne-am însușit această hotărîre, dar probabil cuantumul a fost stabilit numai la 200 lei pentru că tovarășul Dominte este șeful corpului de inspectori de la banca din Iași". Și mai țin să adaug că — dacă i se părea ceva nelegal — era mai normal, din partea tovarășului director Cojoacă, să facă o contestație pe cale legală decît să profereze cuvinte calomniatoare la adresa unei comisii de stat și a unui om cinstit.

Dar, dincolo de probele de mai sus, mai sînt cîteva fapte care de data aceasta îi caracterizează pe agresivul funcționar Cojoacă Victor : cu toate că era în măsură să știe că în județul Iași nu există unități de asistență socială de profilul celor de care avea nevoie copilul tovarășului Dominte, cu toate că — asemenea tovarășului Dominte — putea afla că la spitalul de adulți „Plătărești" se vor face locuri abia către sfîrșitul anului, și cu toate că știa că tovarășul Dominte se străduiește să-i găsească copilului său un loc corespunzător bolii într-un cămin de adulți (singur i-a înmînat tovarășului Dominte dosarul cu actele necesare transferului pentru a-l depune la D.P.M.O.S. — Municipiul București), a preferat să-l forțeze să-și ia copilul acasă printr-o scrisoare, lipsită de onestitate și de omenie, adresată revistei Flacăra, scrisoare care a fost expediată pe 21 august, deci cu exact 10 zile înainte de a-i trimite adresa nr. 9047/31 august, tovarășului Dominte (deci întîi blam public și apoi înștiințare personală).

Sigur, directorul Cojoacă Victor a vrut să-și rezolve o problemă din direcția pe care o conduce. Numai că există locuri de muncă în care problemele nu se pot rezolva numai la nivel administrativ, ci, în primul rînd, la cel uman. Iar sub acest aspect calificarea directorului Cojoacă Victor pare că suferă. Rău e că, implicit, au de suferit și oameni care — tocmai pentru că trăiesc tragedii — ar trebui nu loviți, ci ajutați. Dar chiar, tovarășe director Cojoacă, nu v-ar fi fost mai ușor, decît să scrieți revistei Flacăra și decît să-mi declarați, așa cum ați făcut-o în convorbirea noastră la telefon, că „Dacă nu-și la copilul eu i-l sui într-un avion sanitar și i-l trimit acasă, și-o să-l coste drumul ăsta mii de lei !", nu v-ar fi fost, spun, mai ușor, decît să vă grăbiți la o defăimare (ce-i drept, operativă !), să luați legătura cu diferiți colegi — directori de cămine-spital pentru adulți, colegi cu care firesc e de presupus că aveți legături ca oameni care muncesc în același domeniu, și să-i dați o mînă de ajutor acestui tată năpăstuit pe care dumneata îl tratezi cu formula rece oficială „cetățeanul Dominte Ilie" ? Și toi rău e că gestul democratic și generos al revistei Flacăra de a pune o pagină la dispoziția cititorilor este înțeles pe dos de către unii. Directorul Cojoacă, referindu-se la tovarășul Dominte, a scris cuvîntul părinte între ghilimele; poate ar trebui analizat dacă n-ar fi mai potrivite ghilimelele pentru cuvîntul director, dinaintea numelui Cojoacă Victor. Pentru că mai ales unele instituții trebuie conduse nu de directori, ci de oameni.

NELU IONESCU ■

PETROŞANI '76

„Contez pe oameni; altfel cum aș putea să plec pe un drum care duce atît de sus?"

Deseind în Petroșani în zori, cînd orașul începe să bată ca o inimă. Dacă mi-aș lipi urechea de vatra lui, aș auzi pașii oamenilor de dedesubt care trec prin liniștea de gheață a erelor geologice, injectează pămîntul cu seringi uriașe, îl operează cu mină de chirurg iscusit și pompează la suprafață cărbune. Gestul existențial de dedesubt are semnificația lui aici, deasupra. Cu cît minerii coboară mai mult pe verticală, adică munca lor e mai spornică, cu atît orașul se înalță mai sus. Observi că raportul dintre efortul oamenilor și confortul citadin este direct proporțional.

Piața Victoriei este unul din locurile în care poți înregistra foarte bine pulsul unei zile din viața de azi a orașului. Un fluviu de oameni se revarsă aici, ca să inunde toate locurile de muncă. Mașinile îl poartă spre Lonea, Maleea, Aninoasa, Cimpa, Lupeni, Vulcan, Uricani, spre întreprinderile din imediata apropiere. Sînt oameni care prin eforturile lor împing orașul în sus. Unul dintre ei este Ilie Purtător. Are 33 de ani și de 10 ani aprovizionează orașul cu pîine. Somnul lui începează la orele patru dimineața, pe urmă intră în aerul cald al brutăriilor, încarcă pîinea în mașina pe care o conduce și o transportă la fiecare centru de vînzare. Purtător s-a născut în anul 1944, la Lonea, și mie mi se pare semnificativă coincidența dintre anul nașterii și îndeletnicirea lui. Tatăl său a fost miner la Lonea, dar el s-a făcut brutar. A frămîntat și copt pîine timp de cinci ani, pe urmă a devenit șofer, „pentru că era nevoie și e și o meserie mai bărbătească". Este căsătorit, are un copil de 7 ani, iar soția, Maria, este tot brutar. O familie care se îngrijește de pîinea unui oraș.

— Cum e munca ?, îl întreb.

— E frumoasă că miroase a pîine.

Petroșaniul cheamă multă lume. Altădată se spunea că e un oraș de tranzit în viața unor oameni ; un fel de Eldorado, în care aceștia vin să cîștige un timp, apoi să plece. O fi fost. Astăzi, cei care au venit și au intrat în mină, cît și cei care au rămas să lucreze la suprafață s-au legat cu rădăcini prea adînci ca să mai poată pleca.

— Tovarășe inginer Carol Schreter, se spune că la mina Uricani, al cărei director sînteți, minerii o duc foarte bine.

— Să ne înțelegem : trăiesc foarte bine cei care muncesc foarte bine. Nu cred că știți, dar pe 16 noiembrie, sectoarele doi și trei subteran au sărbătorit revelionul, pentru că și-au realizat în întregime sarcinile de plan pe anul în curs, 1976 va fi cel mai bun an din istoria minei. Evenimentul situează colectivul nostru în fruntea minerilor din întreaga Vale a Jiului.

— Conducerea, cum ați îmbunătățit condițiile de muncă ?

— Cu eforturi proprii, minerii au mecanizat, prin sistemul monorai, transportul de materiale și utilaje, au realizat transportoare cu raclete suspendate și o serie de dispozitive de automatizare la instalațiile principale. Am introdus combine de înaintare în stratul de cărbune cît și în steril. Am creat un microclimat corespunzător pentru fiecare loc de muncă : temperatură corespunzătoare, sisteme perfecționate de control al gazelor din subteran, care asigură o securitate deplină a locurilor de muncă. Așa stînd lucrurile, sigur că oamenii muncesc mai bine și cîștigă mai bine, și chiar trăiesc mai bine : anul acesta am repartizat minerilor 140 de apartamente. Avem un cămin de nefamiliști cu 300 de locuri, cantina bine aprovizionată. În plus, la Uricani se simte tot mai mult și pulsul unei vieți spirituale : există o casă de cultură, un club al tineretului, realizat de tineri, o popicărie cu 4 piste, stadion, formații de muzică populară și ușoară. La acestea se adaugă cabana minei de la Cumpul lui Neag, unde minerii pot petrece la sfîrșit de săptămînă. Mi se pare firesc, deci, ca foarte mulți oameni să ceară să lucreze la Uricani. Uite, am deschis chiar acum o scrisoare a unui tînăr : Dumitru Popa, din Rîmnicu Vîlcea, strada Bradului nr. 8, ne scrie : „Am absolvit Școala tehnică de maiștri mineri și vreau să lucrez la mina dumneavoastră, împreună cu un grup de tineri între 18 și 25 de ani".

— Directorului minei cum i se pare viața la Uricani ?

— Eroică și frumoasă :.o mină e o uzină subterană cu implicații din cele mai diverse. Dacă vrei ca treaba să meargă bine, și noi vrem, trebuie să nu părăsești nici un moment pupitrul de comandă. Nu e ușor, dar e important, și e, cum să vă spun, frumos.

Un om în Valea Jiului muncește și trăiește bine. Unii cîștigă și foarte bine, adică pînă la 6 000 lei lunar. Orice s-ar spune, nivelul de viață este bun. Efortul este sigur și el pe măsura cîștigului, dar de eforturi nimeni nu se sperie. Cel puțin așa am înțeles din vorba lui Dumitru Bața, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de utilaj minier, de la Dan Grigore, șef de echipă, Gheorghe Maghiar, șef secție turnătorie, din aceeași unitate, care în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice are sarcina trasată direct de conducerea partidului, să fabrice utilaj minier de înaltă productivitate. „E firesc, spunea tovarășul Clement Negruț, prim secretar al comitetului municipal de partid, ca minerul să se bucure de condiții bune de viață, să se realizeze în muncă, în familie, în viața

Cu cît minerii coboară mai mult în adînc, cu atît orașul sule mai mult pe verticală

Primarul din orașul Petroșani, Clement Negruț, întreține un dialog continuu cu cetățenii

La sfîrșit de săptămînă minerii pot popula cabanele, se pot odihni...

— În lumea asta nimic nu se primește pe gratis. Cei din Valea Jiului cunosc bine regula asta de viață. Vom realiza fiecare obiectiv cu investiții cît mai mici, cu eforturi fizice minime. Idei, soluții ne vin foarte multe de la oameni și faptul reflectă, zicem, două lucruri : oamenii se simt stăpînii acestor obiective și totodată răspunzători de modul în care se realizează ; în al doilea rînd, această participare reflectă largul democratism al modului cum se abordează și se rezolvă problemele de viață, materiale și spirituale.

— Personal, cum vă simțiți în fața acestor sarcini ? Contați pe experiență ?

— Am 16 ani de cînd lucrez ca activist și 7 ani de cînd sînt primar în Valea Jiului. Este o experiență. Contez mai mult însă pe hărnicia oamenilor, pe sentimentul lor de echitate. Altfel cum aș putea să plec pe un drum care duce atît de sus ?

— Există în Valea Jiului oameni care nu muncesc ?

— Numărați bob cu bob, 161 de oameni din Valea Jiului pot munci și nu muncesc. Cum s-ar spune, unu la o mie taie frunza la ciini. Stă rezemat de stîlpul crișmei și bea din paharul mamei sau tatei. Faptul nu ne convine deloc și cineva venise chiar cu o propunere, pe care eu nu i-am înfirmat-o : „Să-i sfătuim să muncească, să le oferim locuri de muncă pe măsura capacității lor, iar dacă nu vor, n-au decît să-și caute alt loc în care să-și ducă viața parazitară. Credeți că în țara asta va găsi un asemenea loc ? Nu. Atunci, cu atît mai mult nu-i pot găsi în Valea Jiului".

N. GRIGORE-MĂRAȘANU ■

Faptele și vorbele

Traduttore, traditore

Cer scuze cititorilor pentru locul unde-i voi conduce spre a verifica adevărul cunoscutului adagiu, menționat în titlu. Din spațiile înalte și privilegiate ale Parnasului sîntem nevoiți să ne oprim în altele... joase și mult, mult mai comune. Exemplul meu vă va trimite (vai !) într-un cabinet de toaletă — e drept, foarte luxos, fiindcă aparține noilor noastre hoteluri turistice.

Construim astfel de popasuri cochete și imbietoare pe drumurile întregii țări. Ne străduim și merită lauda eforturilor ca asemenea puncte de găzduire a drumeților să fie cît mai civilizate. Un rol important îl joacă aici, se știe, ținuta instalațiilor sanitare. Am luat iarăși bunul obicei să garantăm o stare igienică a lor perfectă, la predarea camerelor. Oaspetele găsește așternutul proaspăt înfățat ; praful șters ; prosoapele schimbate. Ba și ceva în plus : scaunul la w.c. precum și celelalte piese cu o utilitate intimă au lipite peste cavitatea lor, ca în orice țară civilizată, o bandă de hîrtie. E garanția că obiectele sanitare au fost dezinfectate cînd s-a făcut curățenia camerei și oferă noului locatar condițiile igienice optime. Încă o dată, nimic de zis, dimpotrivă, jos pălăria !

Dar nu știu cum se face la noi că lumea muncește, își bate capul să iasă lucrurile frumoase, nu mai prejos ca în altă parte, ba, poate, chiar de o ținută superioară și vine cîte unul să strice, cu o prostie, toată treaba.

Pe benzile de hîrtie pomenite sînt tipărite și niște scurte lămuriri în diferite limbi străine. Încă o atenție pentru călătorul găzduit. Dacă se nimerește să oscească de peste hotare, să afle ce prevederi au fost luate în vederea întreținerii unei curățenii maxime. Explicația : PENTRU OCROTIREA SĂNĂTĂȚII D-VOASTRĂ L-AM DEZINFECTAT ; apare, așadar, tradusă din română, în engleză, germană și franceză.

Numai că exact aici și-a băgat dracul coada și dictonul păcătos intră în funcțiune. Cine, naiba, după atîtea eforturi, bani grei cheltuiți, prospecte atrăgătoare prin vitrine și reclame la cinematograf, n-a avut mărunta, elementara, obligatoria grijă, să controleze tălmăcirile cu pricina. Că nu erau niște texte de Goethe sau Pound... ci reclamau doar cîteva minime cunoștințe de germană, engleză și franceză. Și fuseseră special destinate străinilor, altfel ce rost ar mai fi avut ca să ne facem de ris ?

Fiindcă exact în fiecare text tradus există măcar cîte o greșeală groasă, de natura a trezi ilaritatea turistului străin. În engleză stă scris : DESINFECTID, în loc de DISINFECTED. În germană, pentru IST, SIT (hai să nu șicanăm întreprinderile hoteliere și să admitem o greșeală de tipar ; se ivesc destule și prin articolele noastre). Dar DESINFEKTIERT cînd se spune DESINFIZIERT ?

Capacul (vedeți că rămîn în temă) îl pune traducerea franceză, fiindcă, de, sîntem „geantă latină". La capitolul acesta inscripția sună (firește, orice accente lipsind) POUR SURVEILLER VOTRE SANTÉ ON A ETÉ DESINFECTÉ. Adică „pentru a ocroti sănătatea dumneavoastră am fost dezinfectați". Cine ? — țîșnește, fatal, întrebarea. Întreg personalul, în frunte cu directorul ? Asta, da, dovadă de ospitalitate. Dar nu e cumva prea mult ?

Încă o dată, iertare pentru spațiul nepotrivit acribiei filologice. Gafa însă rămîne gafă și la closet. Ba, s-ar putea ca aici, datorită frecventării obligatorii a locului (nemții precizau că el îl obligă pînă și pe Kaiser să descalece) toată lumea va remarca dobitocia.

Și ce o să se aleagă atunci din prestigiul poliglot al persoanei care, undeva, la centrala O.N.T. a dat „imprimatur" pe țară inspiratei tălmăciri ?

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Între clasic și baroc (III)

Nopțile lui Machiavelli

Napoleon afirma că un om care vorbește face mai mult zgomot decît o armată care tace. Statuile clasice formează această armată care tace și zîmbește.

Dar lucrul cel mai greu pe lume e să surîzi pînă la capăt. La Galeriile Uffizi există un portret al lui Machiavelli în care ochii gravi și pătrunzători, pomeții proeminenți și buzele strînse n-ar trebui să ne evoce în nici un fel modelele antice. Cînd autorul Principelui a pozat pentru pictorul anonim era, probabil, la San Casciano, lîngă Florența, unde Machiavelli s-a refugiat și a stat cincisprezece ani după căderea Republicii lui Savonarola și restaurarea dinastiei Medici.

Dintr-o scrisoare celebră știm amănunte despre felul cum își petrecea ziua. Dimineața, cîteva ore se întreținea cu tăietorii de lemne apoi se îndrepta spre o tîrfină stînd cu vorbe tare un cînt din Dante și un sonet din Petrarca. Restul zilei sta la osterie, discutînd în fața unui pahar de Chianti. Seara se întorcea și se închidea în casă. Își scotea hainele de peste zi, pline de noroi, punîndu-și veșminte princiare. Și îmbrăcat astfel pătrundea în himerele sale nocturne la marile curți ale antichității. „Și nu simt, patru ore, nici o plictiseală, uit orice suferință nu mă tem de sărăcie, nu mă înspăimîntă moartea" mărturisea el. În liniștea nopții, în singurătatea unei odăi pline de cărți și de documente vechi, Machiavelli scrie Discorsi sulla prima Deca di Livio.

Inutil să mai insist că nu aceste Discorsi i-au adus gloria. Cum nici lui Boccaccio nu i-au adus-o compilațiile sale erudite bazate pe textele antice, ci Decameronul de care se rușina. Căci nu ceea ce eludează o singurătate are șanse să dureze, ci ceea ce o învinge.

Însă în asemenea nopți nu mai e nici o deosebire esențială între Machiavelli și Don Quijote. Cu obrazul luminat de flacăra luminărilor, ne întîmpină un Don Quijote îmbrăcat somptuos, princiar care în locul monștrilor de vînt vede strălucind zidurile Romei imperiale. Ritualul său de fiecare noapte, care părea să dea nobilele scrisului, îl aruncă într-un deșert. Pe scut ochii Gorgonei îmi evocă acum un peisaj al lui Fabrizio Clerici, Veneția fără apă, în care palatele Veneției sînt inutile, absurde, cu piloni dezgoliți, înfipți în golul uscat de sub clădiri. Ca o moarte, ca și ceasurile lui Dali din Persistența memoriei, ceasuri din care timpul s-a scurs complet.

Am văzut un exemplar al Cantonierului ornat cu miniaturi care îl prezintă pe Petrarca urmărind-o pe Laura ca Apolo pe Daphne. Dar degetele Laurei și părul încep să se transforme în crengi și frunze de dafin. Altfel spus, mîna se transformă în nisip. Atingînd himera, aceasta se risipește. Sînt momente cînd cred, chiar, că Elada n-o mai putem descoperi decît trădînd-o. Adică lăsînd inima să învețe singură înțelepciunea după voia ei. Căci numai după ce am încercat totul sperînd, memoria poate fi o șansă.

Totuși, cunosc riscurile încercării de a despărți, arbitrar, fericirea de înțelepciune. Menalc propovăduiește la Gide filosofia unui om fără trecut. Sub verva lui scînteietoare se ascunde un sens amar. El a cunoscut primăvara, mirosul pămîntului, înflorirea ierburilor, serile, totul. A străbătut orașe și n-a vrut să se oprească nicăieri. Fericit, își zicea el, cel ce nu se leagă de nimic pe pămînt. Și care detestă atecțiunile neîntrerupte și fidelitățile în dragoste ; tot ce, crede el, compromite libertatea.

Iată morala barocă eșuînd în cinism. Ea nu-și mai amintește nimic decît ceea ce o îndeamnă să caute noutatea în care își arde aripile. Icar a spus tot ce avea de spus și se va prăbuși. Iar Ulise ne va arăta din nou tărmul. Și dacă barbar este, din punctul de vedere al grecilor, tot ce se opune armoniei, și marea și dezordinea și cinismul sînt, pentru ei, nume ale barbariei.

Desigur, și morala clasică a avut momentele ei de cinism. N-avem decît să ne amintim exclamația lui Erasm, în clipa cînd a aflat că niște eretici erau arși pe rug : „Ce plictiseală aceste ruguri ! Chiar acum cînd sîntem în pragul iernii, riscăm să se ridice prețul lemnelor !"

Oricum, e momentul să spunem că Elada nu este atît o țară, cît o categorie morală. Și că, dacă, uneori, cei imprudenți au împins zborul în aventură, alții au avut pe scutul lor un Eros cu fulgerul în mînă îndemnîndu-ne să iubim pînă la capăt lucrurile din jur. Dar poate că importantă aici este nu o alegere, ci o convingere. Malraux povestește undeva că într-un sat din Franța există obiceiul ca toate femeile să participe la înmormîntări stînd, fiecare, lîngă mormîntul propriei sale familii. În timpul războiului, nemții au omorît aici într-o luptă mai mulți combatanți din Rezistență (pe care oamenii din sat nu-i cunoșteau) și au ordonat primarului să-i înmormînteze în secret înainte de răsăritul soarelui. Cînd morții au fost aduși în cimitir, în fața mitralierelor germane zorii descoperau femeile îndoliate din Corrèze, imobile pe coasta muntelui, așteptînd fiecare la mormîntul alor săi... Nici măcar lancea Atenei n-a fost mai limpede.

OCTAVIAN PALER ■

Despre comedie

Omul este singura ființă care știe că trebuie să moară și din certitudinea asta s-a născut **tragedia.** Omul este singura ființă care știe să rîdă și din facultatea asta supremă s-a născut **comedia,** rîsul nefiind doar un act fiziologic, ci o victorie a spiritului uman împotriva morții, a tuturor tarelor cîte mai degradează conștiințele.

Prostia suficientă, îngîmfarea agresivă, cupiditatea sîngeroasă, demagogia gălăgioasă, arivismul care calcă peste cadavre își află în hohotul de rîs, pedepsitor, un inamic fără iertare.

Poporul român știe să rîdă ca nici unul din toate neamurile lumii, dovadă uriașa lui bogăție folclorică de snoave, cimilituri, strigături sau proverbe, de o vitriolantă încărcătură satirică. Și nu mi se pare întîmplător faptul că din mijlocul acestui popor s-a ridicat unul dintre cei mai străluciți comediografi ai umanității : **I. L. Caragiale.** Astăzi, mai mult ca oricînd, rîsul e chemat să-și îndeplinească funcția socială, necesară și benefică, de salutar termocauter, chemat să extirpe țesuturile condamnate.

Avem în momentul de față o strălucită pleiadă de comediografi inspirați și, dacă nu citez nume, e numai din grija de a nu nedreptăți pe cineva, prin omisiune. Comediile lor, cînd ajung la verticala scenei, se bucură de adeziunea entuziastă a publicului. Decurge de aici o obligație majoră : să sprijinim comedia, să nu ne temem de bisturiul ei subtil, să vedem în fiecare replică a comediei nu un subiect de interpretare sașie, ci o binefăcătoare **terapie socială și morală.**

Hohotul de rîs, biruitor, afirmă superioritatea unei lumi, forța, încrederea și siguranța în virtuțile oamenilor ei. A rîde a devenit o obligație cetățenească. Alphonse Allais avea dreptate: „Cei ce nu știu să rîdă sînt niște oameni neserioși".

AUREL BARANGA ■

Cronica filmului

Șatra

Numele regizorului Emil Loteanu este de acum cunoscut, în urmă cu cîțiva ani filmul său POIENILE ROȘII a constituit o veritabilă și de neuitat surpriză în rîndul celor ce îndrăgesc cea de-a șaptea artă — iată-l acum prezent din nou pe ecranele noastre cu o nouă creație. ȘATRA, producție a studiourilor „Mosfilm", care a obținut premiul Scoica de aur la Festivalul de la San Sebastian, și care continuă — pe un alt plan de data asta — preocuparea regizorului pentru o modalitate de exprimare ce se caracterizează, mai ales, prin vizualizare, prin poezia imaginii și mai puțin printr-un subiect propriu-zis.

Fără a atinge dramatismul, frumusețea plastică de neuitat a „Poienilor", ȘATRA este un film frumos, în cel mai autentic sens al cuvîntului, pe alocuri copleșitor de frumos. Și cred că nu exagerez cu nimic dacă afirm că, în acest caz, una dintre marile calități ale filmului o reprezintă muzica — formidabilă ! — semnată de Eugen Doga ; rareori într-un film muzica a excelat atît ca în acesta, nu numai prin melodicitate, cît prin funcționalitatea sa strict cinematografică. Există în ȘATRA secvențe întregi montate vizibil de către Emil Loteanu în functie de episoadele melodice

Cum spuneam — și acum mă refer la scenaristul Emil Loteanu — povestea filmului nu e nouă, a fost preluată parțial din cîteva povestiri de Maxim Gorki, parțial din poemul „Aleko" de Pușkin : celebra poveste devenită baladă și laitmotiv romantic a doi tineri țigani îndrăgostiți, a dragostei lor de libertate, a opresiunii la care sînt supuși — în sfîrșit, a morții lor dramatice, cumplite, de fapt nedorite de nimeni. Profitînd de dimensiunile ecranului panoramic, de remarcabila imagine a operatorului Serghei Vronschi și de doi fermecători actori în rolurile principale (Svetlana Toma și, mai ales, Grigore Grigoriu), Emil Loteanu și-a construit filmul în genul unei balade audiovizuale (repet, insist asupra muzicii lui Eugen Doga !), cu momente dure alternînd cu altele de un comic fără prea mari pretenții, reușind însă să închege un spectacol de amploare în care natura, iubirea — iubirea directă, carnală, mai puțin iubirea de aproape, aceasta din urmă practic imposibilă în condițiile social-istorice date ale filmului — viața, așadar, sînt privite cu un ochi pe cît de sincer, pe atît de pătimaș.

Loteanu rămîne și în acest film un realizator lipsit de prejudecăți, a cărui modalitate directă de exprimare încîntă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

SEMPRONIU ICLOZAN — pictură

Foarte interesant drumul în artă al elevilor lui Corneliu Baba. Profesorul este șeful școlii realiste și artistul cu cele mai clare și susținute teme sociale, dar iată că discipolii, după o prodigioasă practică a imaginii în tiparele unui obiectivism cît se poate de scrupulos, trec, aproape toți, pragul cel mai de sus al artei fantastice. Acești tineri își omagiază maestrul încă și acum, arătînd lumii pînze cu mari virtuți compoziționale, armonios ținute în culoare, în fine, cu o superioară stăpînire a meseriei de pictor, însă îndemnul lor e tot mai mult spre o artă vizionară, grea de miracole. Semproniu Iclozan este unul din acești elevi, care-i datorează enorm meșterului și care totuși se exprimă într-o poetică specială. Expoziția lui de la Galeriile de artă ale Municipiului București cuprinde picturi și desene. Cîteva din tablourile și desenele lui Semproniu Iclozan pot servi la deschiderea unei bune selecții de artă fantastică, iar cît privește această orientare la noi, e sigur că Iclozan stă în primul plan. În compozițiile sale — de regulă de mici dimensiuni — lucrurile și figurile sînt pictate în cea mai bună tradiție courbetiană. Montajul lor în imagine surprinde întotdeauna privitorul și-l duce pe un tărîm înfiorat de visare, o visare cu mare fast, unde forma lucrurilor e în continuă schimbare. Pentru asta era nevoie ca materia — stofe, obiecte, munți — să pară și consistență și lipsită de densitate, și grea și ușoară, masivă și fără volum, dură și fragilă. Totul deodată, cînd lucind virtos ca metalele, cînd cu lumina suavă a voalurilor. O ambiguitate care place și care neliniștește cu măsură. Rama tabloului este desenată și tăiată astfel ca să sublinieze eleganța piesei ce se joacă acolo, în tablou. Dan Hăulică observă — în introducerea la catalog — că avem de-a face cu niște obiecte care trebuie atribuite în întregime pictorului. Un pas mai departe ar fi regia unei săli de expoziții, unde picturile să fie elementele unei întîmplări parareale. E foarte probabil ca Semproniu Iclozan să evolueze către o imagine mai puțin încărcată, fiindcă e un om cu darul meditației stăruitoare. Misterul e întotdeauna mai plin cînd mîna regizorului se simte mai rar.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Pentru onoarea lui Falstaff

Dorin Moga, Lucian Giurchescu și Sorin Arghir au făcut un contemporan și profesional bine gîndit extract din cele două piese ale lui **William Shakespeare,** intitulate **Henric al IV-lea** (partea întîi și partea a doua). Sintetizînd și limitînd partea eroică dar lîncedă a acestui dublu opus și subordonînd-o părții comice, de fapt au relevat că această dramă este capodopera comică a marelui Will. Cu alte cuvinte, au procedat mai înțelept decît regina Elisabeta, care, se zice, de dragul lui Falstaff, dar nu și pentru onoarea lui, l-a împins pe dramaturg să scrie, în doar 15 zile, și „Cumetrele vesele din Windsor", suită de încurcături în care înțeleptul Falstaff e coborît la rangul de bufon vulgar.

Regizorul **Lucian Giurchescu** a demonstrat că poate fi montat un bun spectacol de anvergură și pe o scenă mică. Iar spectacolul are măreție — interioară! — pentru că se face scandal, dar cu sobrietate; pentru că personajele se rostogolesc și fac tumbe dar, față de structura lor umană și de condiția lor socială, rămîn nemișcate de ele însele ; pentru că se rîde în hohote, dar cu sufletul crispat pentru că se vorbește burlesc rabelaisian dar faptele se sfîrșesc tragic shakespearian; precum și pentru că spectacolul e zidit cu prețioasele pietre ale minuției.

Scenograful **Ion Popescu Udriște** a creat un decor unic și care, totuși, adună, de-a lungul și de-a latul celor cîteva zeci de metri pătrați, un han deocheat și săli de palate, cîmpuri de luptă și alcovuri, mese și paturi, altare și spînzurători. Dar dincolo de concizie, grafiul acestui decor (precum și cel al costumelor) mai are o calitate: spune adevărul că în timpuri de război pofta de viață e rău ponosită.

Actorul **George Constantin,** prin evoluția sa profesională, avea dobîndit — firesc — dreptul la tronul acestui mare rol. Ar fi fost o gafă să nu se monteze piesa despre Falstaff, cînd teatrul avea un asemenea actor. Iar pentru onoarea lui Sir John Falstaff, George Constantin a făcut totul nu la înălțimea ei, mai adecvat spus, la proporțiile, comice și tragice, ale personajului. Mulțumită acestui actor, eu, unul, am descoperit că Shakespeare l-a creat pe Falstaff ca să fie cineva care, pragmatic, să-i rezolve lui Hamlet abstracta sa dilemă existențială.

Actorul **Alexandru Repan** a alcătuit, cu talent și farmec, un prinț Henric care nu vede craniI zdrobite cînd e lîngă o femeie frumoasă, care piesnește de vigoare și tinerețe și zburdălnicie, dar, mai important, care are niște minunate luminițe de inteligență și tandrețe cînd îl privește pe gurmandul de viață Falstaff; și, a mai alcătuit, un rege Henric, cu chip dur însă cu suflet de prinț încă zănatic și încă om.

Actorii **Dorin Varga, Rodica Sanda Tutulanu, Ștefan Radof, Emil Hossu,** precum și realmente toți acei care alcătuiesc numeroasa distribuție a spectacolului dau fel de fel de chipuri și nuanțe acestui dur, însă neafișat, intim conflict dintre spiritul eroismului războinic și trupul încărcat de poftă de viață al bunului simț.

Tot pentru onoarea lui Falstaff, conducerea **Teatrului „Nottara"** l-a acceptat și pe Henric în repertoriu, cu toate că, după Elisabeta, Richard și Ioan scenele republicane ale Bucureștiului erau îndestulat de bîntuite de personaje regale. Și tot pentru onoarea lui Falstaff — de data aceasta socotit ca unul din minunatele chipuri ale Artei Teatrului — actorul George Constantin a făcut, în seara premierei, un gest simplu, frumos: a pus — cele cîteva flori primite de la un spectator — jos, pe scîndurile scenei. Și-așa, a mai creat o clipă de înălțare.

NELU IONESCU ■

Iată o imagine de televiziune care ne readuce în memorie o scenă din piesa „Recitindu-l pe Shakespeare" de Cristian Munteanu și regizată de Nae Cosmescu. Ei bine, cel de-al V-lea Festival internațional de teatru de televiziune desfășurat de curînd la Sofia, a acordat acestei reprezentații pentru micul ecran „PREMIUL INTERVIZIUNII".

„Important este ce fac"

— Doru Stănculescu, a cam trebuit să alerg după tine pentru acest interviu. Care e programul tău zilnic ? Ai un program ?

— Nu am nici un program strict. Niciodată nu știu cu exactitate ce voi face mîine. Și întotdeauna a doua zi nu-mi văd capul de treburi. De fapt, singurele locuri unde pot fi găsit cu certitudine sînt cenaclurile **Flacăra** și restaurantul „Tomis", unde cînt seară de seară.

— De ce cînți la „Tomis" ? Cum te simți tu, un folkist consacrat, într-un restaurant?

— Cînt la „Tomis" în ideea de a ridica restaurantul la nivelul muzicii folk, nu de a cobori muzica folk la nivelul restaurantului. Mi se pare mult mai greu să convingi consumatorul să te asculte, decît într-o sală de spectacol unde omul, de obicei, nu are altceva de făcut. Mă simt aici într-o permanentă luptă cu stomacurile oamenilor.

— Cum ți se pare în această conjunctură relația jazz—folk ?

— Minunată. Amîndouă genurile solicită atenție, atenție cerebrală, dacă vrei. La folk trebuie ascultat și înțeles textul, la jazz trebuie ascultată și înțeleasă muzica. Bineînțeles, pentru a convinge omul să asculte textul, în cazul folk-ului, muzica nu trebuie să fie mai prejos decît textul. În plus, deși îmi termin programul înaintea reprizei de jazz, rămîn pînă la sfîrșit să ascult splendida trupă condusă de Johnny Răducanu și compusă din instrumentiști de excepție : Marius Pop la pian electric, Peter Wertheimer la saxofon și flaut și Coca Moraru la baterie. Ei asigură poate cel mai adecvat acompaniament pentru Gil Dobrică, solist care de cînd îl știu s-a plîns de trupele acompaniatoare. „Tomisul" este un loc de manifestare excelent al acestei voci din păcate ultate de cei care ar trebui să compună pentru ea.

— Și aici cînți cu Sorin Minghiat.

— Desigur. Este cel mai vechi colaborator al meu și cel cu care am realizat multe momente artistice în care aportul lui a fost neprețuit.

— Ești cam sobru în exprimare !

— Nu sînt sobru, sînt exact.

— Bine. Îți pun o întrebare care sper să te scoată din laconism. Crezi că folk-ul românesc și-a găsit definitiv albia ?

— Nu. De fapt, natura muzicii folk, fie ea românească sau din alte țări, este de a avea mai multe „albii". În privința situației actuale a folk-ului românesc am motive să fiu foarte îngrijorat.

— De ce ? Care sînt motivele ?

— Motivele sînt : unu, doi, trei.

— Explică-te !

— Unu : pionierii genului, deși s-au impus și s-au consacrat, am senzația chiar și în ceea ce mă privește că sînt în criză. Doi : cei care vin din urmă folosesc drumul deschis de înaintași, dar fără forță de exprimare și implicit de convingere. Aceasta datorită lipsei de supărare, de nevoie reală de comunicare și ceea ce e mai grav datorită faptului că mulți dintre ei găsesc în acest gen o cale de afirmare facilă. Ajunge o chitară și te poți urca pe scenă. Trei : publicul începe să nu mai facă diferența între adevăratele valori ale folk-ului și impostori, datorită încrederii ce se acordă de către organizatorii de tot felul de spectacole celor care sub titulatura de folkiști poluează atmosfera artistică cu improvizații ușoare și chiar de prost-gust.

— Dă-mi un exemplu de înaintași aflați în criză.

— Eu.

— Ai mai spus o dată. Altul ?

— Atît.

— Dă-mi exemple de pseudovalori.

— Nu eu

— Fii colaboratorul meu, nu mă sabota !

— Să-ți explic poziția mea. Nu sînt eu un arbitru absolut, chiar dacă am convingerea părerilor mele și-mi asum răspunderea lor, s-ar putea să greșesc. Și atunci mă abțin de la exemple concrete, fiind convins că bunul-simț va alege în timp.

— Bine, schimbăm subiectul. Există, am impresia, un sentiment al istoriei în cîntecele tale. Te-am ascultat din nou cu atenție și am observat că revii cu obstinație asupra figurilor unor oameni ai neamului. În ultima vreme cînți tot mai des cîntecele tale „istorice". Convin ele mai bine „structurii" tale actuale ?

— Sînt rezultatul colaborării mele cu poetul Constantin Săbăreanu, colaborare care a luat naștere tocmai pentru că mă simt român și cred în istoria neamului meu, în lumina acestui prezent.

— Vorbește-mi de relația poezie-muzică în cîntecele tale.

— Punîndu-le în balanță, poezia de o parte, muzica de cealaltă, mă străduiesc ca balanța să nu se încline în nici o parte.

— Ce părere ai despre situația actuală a muzicii pop ? Vine ea puternic din urmă ?

— Deși nu o prea cunosc în faza actuală, am impresia că muzica pop începe să lase din criza în care s-a aflat de aproape patru ani. Mă refer la formația „Sfinx" care lucrează la un disc omogen, de concepție ; salut reînființarea, cu vechii membri, a formației „Roșu și negru" și sper lucruri noi de la „Curtea Veche nr. 43". Trupele din provincie nu le-am mai ascultat de mult.

— Dar despre popularizarea muzicii folk, despre canalele ei de difuzare, poți să-mi spui ceva ?

— Covîrșitoare pentru afirmarea muzicii folk la noi în țară a fost și este existența

Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. Să ne amintim că în urmă cu numai trei ani cuvintele folk, pop, așa cum în urmă cu douăzeci de ani cuvîntul jazz, erau prohibite ; astăzi sînt pronunțate, scrise, iar genurile constituie o realitate consacrată. Bineînțeles că pe lîngă accese există și excese, dar numai cine nu muncește, nu greșește. Trebuie recunoscută, pe de altă parte, just, activitatea de organizator, combativitatea și dăruirea de sine născute din înțelegerea valorilor prezente și intuirea celor viitoare ale conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

Cît privește alte canale de difuzare, se fac greșeli popularizîndu-se niște epigoni în baza pronunțării cuvintelor patrie, pămînt, strămoși, cuvinte în care nu cred artisticește nici măcar respectivii epigoni.

— Și totuși, nu e frumos ca un tînăr să ia o chitară și să-și cînte patria ?

— Ba da. Însă trebuie să o facă în deplină sinceritate, cu răspundere și cu talent, fără dorința de a parveni. Cunoaștem și cazuri cînd cei care-și cîntau cu atîtea trîmbițe patria s-au dus prin altă parte s-o hulească. Dacă-i de luptat, numai aici trebuie luptat. Lupta împotriva micimii, a inerției, a rea-voinței, a fricii de răspundere, a parvenitismului și cîte și mai cîte. Lupta pentru România !

— Revin la o întrebare pe care ți-am pus-o într-un alt interviu și la care mi-ai răspuns că nu te iubește publicul. Care-i situația acum ?

— S-au înțeles greșit niște lucruri. Adică, am afirmat că nu mă iubește publicul, ceea ce afirm și acum ; nu m-am plîns că nu mă iubește publicul, ceea ce nu fac nici acum. Nu aștept nici o scrisorică cu floricică ! Chiar dacă le-aș primi, ele nu m-ar face să cînt mai bine.

— Poate ai dori să te mai întreb ceva ?

— Da. De ce nu am mai apărut la televiziune și de ce nu am scos nici un disc.

— Fie, am să te întreb, deși nu țin eu tot dinadinsul. De ce ?

— Fiindcă nu-mi permit să mint publicul. Pentru a apărea la televiziune trebuie să-mi corectez înfățișarea, deși o lume întreagă — cei care mă văd pe viu — știe cum sînt în realitate. Socot că important este ce fac, nu cum arăt. Bineînțeles, n-am de gînd să apar în public neglijent, murdar. Dar trebuie să apar așa cum sînt. Iar în privința discului care te reprezintă peste timp, consider că nu trebuie făcută nici o concesie. În concepția unui disc cuvîntul hotărîtor trebuie să-l aibă conștiința comunistă a artistului imprimat pe acel disc, nu funcționarul care de multe ori nu cunoaște nici măcar creația artistului. Și care, din inerție, din teama de a nu-și pierde scaunul, refuză ce nu înțelege ; am de gînd să mai trăiesc, să mai creez și cred că într-o zi voi putea scoate un disc al meu, adevărat, nu un disc contabilizat. Și ca o concluzie a discuției noastre, cu riscul de a mă repeta, și de a părea prea puțin modest, voi cita dintr-un cîntec al meu care se cheamă „Imn" : „Cerne nisipul, și-ai să vezi ce nu-i al tău / Cerne nisipul, și-ai să vezi ce nu-i al nostru ! //.

— Doru Stănculescu, vrei să încheiem aici interviul nostru ? Bine. Dar așa cum ți-am consemnat opinia despre aparițiile la televiziune, pentru că e opinia ta și al dreptul la ea, dă-mi voie totuși să remare și eu că după cum scrisorile cu floricele nu te fac să cînți mai bine, nu văd cum te-ar împiedica de la același lucru mai multă grijă pentru prezența telegenică ! Eu, oricum, îți doresc succes !

NICOLAE SPIRESCU

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE DORU STĂNCULESCU

Ion Crișmaru și La groapa lui Lae pe versuri de Octavian Goga : **Romanță nordică**, pe versuri de Ion Minulescu ; **Mandolinate**, pe versuri de Șt. O. Iosif ; **Ecou de romanță**, pe versuri de G. Bacovia ; **Să nu crezi că te mint, dacă crezi ceva**, pe versuri proprii ; **Ai, hai, folclor** ; **Ioan Vodă Cumplitul, Avram Iancu și Cîntec între apele țării** pe versuri de Constantin Săbăreanu ; **Fără petale, Recviem pentru soarele copilăriei, Imn. Cum se naște un mit, Circul. Shambala**, pe versuri proprii ; **Baladă de copilărie și Peșteș și undiță** pe versuri de Adrian Păunescu ; **Scrisoarea soldatului de orișiunde, Veselă tristețe, Maria și marea și ciclul Nici o vinovată** pe versuri proprii ; **Pedepsele copiilor frumoși** pe versuri de Florian Pittiș.

Craiova—orașul operetei

Istoria muzicii universale reține ca dată de naștere a operetei creația lui Offenbach *Orfeu în Infern*, care s-a jucat la Paris, în 21 octombrie 1858. Genul avea să cunoască o strălucire deosebită mai ales prin dinastia Strauss și să aducă Vienei gloria nepieritoare de capitală a operetei. Ceea ce se știe însă mai puțin e faptul că, înainte de Offenbach, Alexandru Flechtenmacher crea, pe libretul lui Vasile Alecsandri, BABA HÎRCA, ceea ce s-ar putea socoti prima operetă din lume. Desigur, operă de pionierat, fără strălucirea și perenitatea creației „Părintelui operetei".

Purtată în bagajele lui Costache Caragiale și ale trupei sale, partitura lui Flechtenmacher pe textul moldoveanului Alecsandri își găsea publicul, în 1850, acolo unde avea să se cînte prima oară și „Hora Unirii" : la Craiova. Așadar, istoria operetei la români a început în străvechea „Cetate a Banilor" cu o creație românească ! Trei ani mai tîrziu, în 1853, Teodor Teodorini, tatăl celebrei actrițe Elena Teodorini, este regizorul și directorul Teatrului din Craiova, unde va monta primele spectacole de operetă susținute în exclusivitate de artiști craioveni.

Au existat încercări repetate de-a întemeia un teatru liric la Craiova. Dar abia în ianuarie 1972 a fost creată o secție de operetă pe lîngă Filarmonica din Craiova. Noul destin al operetei pe întîia sa vatră românească s-a dovedit pornit acum sub zodii bune. Tradiția și-a găsit mîna fermă care să o așeze pe temelia permanențelor, scoțînd-o de sub imperiul întîmplării. Opereta din Craiova este, astfel, încă una din realizările semnificative ale unei politici culturale pentru care sensul eforturilor creator a fost și a rămas acela de *a duce valorile majore în mijlocul poporului și de a atrage, ca un magnet, energiile inepuizabile ale maselor, spre a le face promotoarele cele mai entuziaste ale acestor valori.*

Cei ce au realizat cu atîta căldură, înțelegere și promptitudine programul de edificare a Teatrului liric în Craiova — ne referim la organele de partid și de stat județene, adevărați cititori entuziaști și avizați — au reușit, în mai puțin de cinci ani, să facă din opereta craioveană o reală prezență în peisajul cultural muzical al țării.

Ultima montare, cu opereta *Văduva veselă* de Lehar, a cărei premieră a avut loc la 2 noiembrie a.c, este, după opinia unanimă, cel mai izbutit spectacol într-o ascensiune fără sincope. El reprezintă totodată examenul de maturitate al unei trupe în care cel mai „bătrîn" actor are puțin peste 40 de ani ; în care Ene Constantin, interpretul contelui Camille de Rosillon, era cu cîțiva ani în urmă muncitor la uzinele Vulcan din București și elev al unei școli populare de artă ; în care cea mai aplaudată apariție, Maria Sîrbu, provine din corul Filarmonicii, (descoperită în urmă cu 2 ani de regizorul N. Ciubuc Vrancea), în sfîrșit, în care Cromo, personajul ridicol atît de bine realizat nu este altcineva decît regizorul de culise al operetei, Cornel Oprișiu !

Un actor care și-a găsit în sfîrșit locul pentru o realizare deplină a talentului său este și Dorel Stoia, cel ce joacă rolul ambasadorului Zetta. Spectacolul, îndelung ovaționat de o sală arhiplină (Craiova deține întîietatea în privința spectatorilor îndrăgostiți de operetă) s-a bucurat de prezența, în rolul titular — Hanna Glavary — a sopranei Aida Săvescu, creație a Conservatorului din București (clasa maestrei Arta Florescu), unde a fost șefă de promoție.

Nu putem încheia această sumară menționare a actorilor (însemnările de față nu se pretind o cronică muzicală, ci numai consemnările unui martor întîmplător la un act de cultură) fără a aminti de Aneta Bacă (Valencienne), Gabriel Mamali (Danillo), Mihai Istrate (Tabatinga), Gheorghe Stoichițescu, Marcel Scarlat, Ion Bucșa. Corpul de balet este condus de maestra Elena Penescu Liciu, iar orchestra a fost dirijată de Marian Didu. Scenografia aparține Iulianei Preduț, iar corul — adevărat personaj colectiv al oricărei operete — este pregătit de Alexandru Racu.

La urmă — dar nu în ultimul rînd — cum zic englezii, trebuie să menționăm numele regizorului Nicolae Ciubuc Vrancea, șeful secției de operetă, adevărat „sistem nervos central" al colectivului. Elev al maeștrilor Jean Rînzescu și Panait Victor Costescu, a părăsit în 1966 Conservatorul din București (unde conducea clasa de „arta actorului de operă") spre a se consacra pasiunii vieții sale — opereta. După ce, timp de 6 ani, a dinamizat Teatrul muzical din Galați, unde a creat un repertoriu ales și un colectiv de tineri entuziaști și bine pregătiți, a trecut la Craiova, preluînd conducerea artistică a secției nou create. Încredințată de binecunoscutul dirijor Teodor Costin, directorul Filarmonicii „Oltenia". Strînsa colaborare între cei doi oameni de artă, marea receptivitate a publicului și sprijinul moral și material al conducerii locale de partid și de stat au asigurat nu numai rapida ascensiune a operetei craiovene, dar și deplina realizare a visurilor regizorul N. Ciubuc Vrancea °.

În momentul de față, opereta craioveană așteaptă să se mute în casă proprie. Am fost asigurați — și oltenii nu exagerează — că noul *Teatru liric*, ce-și va deschide porțile în primăvara anului 1977 cu o operetă originală consacrată aniversării Independenței de stat a României, va putea rivaliza, prin acustică și frumusețe, cu oricare edificiu similar din țară.

DAN ZAMFIRESCU

Neașteptată, dar nu inexplicabilă pentru cine cunoaște drumul operetei craiovene, a fost notorietatea pe care această scenă „provincială" i-a asigurat-o în una din patriile operetei. Astfel, de la Craiova, N. Ciubuc Vrancea a fost invitat în două rînduri să monteze la Saarbrücken (R. F. Germania) **Voievodul țiganilor** și **Singe vienez**. Despre spectacolul cu **Voievodul țiganilor**, ziarul „Die Rheinpfalz" din 2. II. 1974, sub titlul „Glänzende Inszenierung am Saarbrücken Staatstheater", a scris elogios despre montarea acestui spectacol ca de „un triumf al regelui valsului" și despre „regia strălucitoare a românului N. Ciubuc Vrancea, care a adus un incontestabil succes teatrului". Iar despre **Singe vienez**, ziarul „Saarbrücken Zeitung" din 8—9 mai 1975, sub titlul „Wiener Blut" — „poetisch angefacht", nota următoarele : „Un asemenea stil și realizare a operetei nu s-a mai trăit la Saarbrücken de multă vreme". Ziarul „Die Rheinpfalz" din 14 mai 1975 scria : „românul din Craiova a îmbinat toate elementele muzicale de canto și de dans în mod exemplar, realizînd un vis feeric regizoral, la adevărata înălțime a unei operete de J. Strauss".

O sugestie

La Muzeul satului, ansamblul folcloric **„Bărdăuța"** din **Borod-Bihor** reconstituie pentru bucureșteni cu multă pricepere și dăruire o sezătoare. Impresionantă frîntură din bogata viață spirituală a ținutului. Fetele își horesc străvechile și noile cîntece, oglindind graiul muzical caracteristic regiunii, înfățișează portul curat local, fără influențele distrugătoarei „mode". Regret că, prins de frumusețea spectacolului oaspeților, n-am avut răgazul să notez numele tuturor celor care, prin har, muncă și pricepere, au contribuit la reușita deplină a însufletitei sezători. Printre nelipsiții „prieteni ai Muzeului satului" l-am revăzut pe inimosul maior (în retragere) **Dragoș Bolohan**, „pensionarul activ", despre care ar fi atîtea de spus. El îmi mărturisea că, de cînd are dreptul să nu mai muncească, nu mai are clipă de răgaz. Cum ar putea să accepte, zicea el, să nu mai aducă nimănui nici un folos ? Pasionat de datinile, cîntecele, jocurile moștenite de la înaintași (tatăl său, vestit instrumentist amator, își desfăta consătenii la ciacă prin străvechi doine, cîntece și jocuri), Dragoș Bolohan socotește că are datoria să transmită generațiilor tinere comorile folclorice preluate.

L-am cunoscut desfășurîndu-și lăudabila activitate la școala populară de artă, predînd tinerilor veniți din producție fluierul, cavalul, drîmba, ca să nu piară odată cu ei jocurile, cîntecele satului natal, poate numai de ei știute încă.

Originar din Răuteni-Suceava, renumită și străveche vatră folclorică, dar renumită și prin ultima cîtitorie a lui Ștefan Vodă, care, adăpostește osemintele lui Bogdan Vodă, Dragoș Bolohan își propune să reînvie unele tradiții ale satului natal. În acest scop, de cîteva luni, și-a transformat micul apartament din șoseaua Viilor într-un adevărat atelier. Cu o migală demnă de admirație reconstituie costumele „bunghertlor", personaje ce făceau odinioară parte din alaiul sărbătorilor de iarnă, alături de împărați, negustori, capre, urși și cîte și mai cîte. „Bunghertii" purtau costume bătute în ținte, cusute cu multe rînduri de strălucitori nasturi metalici și pe cap coifuri multicolore. Și-a propus să-și smulgă din amintire toate aceste costume lucrate de consăteni odinioară în scopul descreținii fruntilor la sfîrșit și început de an, cu intenția de a le oferi cîndva vreunui muzeu sau instituții interesate. Acum muncește fără preget, cu înfrigurare, dorindu-și ca opera sa să-și găsească un locșor în marele alai al datinilor și obiceiurilor de iarnă.

În legătură cu pregătirea acestor sărbători îmi îngădui o sugestie care se adresează celor ce au sarcina distribuirii filmelor la cinematografe. Cunosc cîteva minunate filme documentare privind tradițiile și obiceiurile străvechi. Unele dintre ele au făcut ocolul lumii, s-au bucurat de o primire extraordinară, fiind onorate cu cele mai înalte distincții la însemnate concursuri internaționale. Din păcate, mi-a fost dat să văd programate în luna lui cuptor documentarele privind obiceiurile de iarnă sau în plină iarnă pe cele înfățișînd obiceiurile secerișului, de pildă.

Ar fi normal ca, urmînd pilda celor ce depun muncă activă în vederea reușitei așteptatului alai al datinilor și obiceiurilor de iarnă, filmele documentare de scurt metraj privind obiceiurile de iarnă și de Anul nou să fie repartizate din vreme, adică **urgent**. Cu cîtă plăcere am revedea, de pildă, admirabilele scurt-metraje realizate de către studioul **„Al. Sahia"**, documentare ce evocă imaginația, arta, talentul creatorilor populari. Întovărășite de prețioase explicații, ele rămîn necesarele învățăminte privind permanența poporului pe aceste străvechi plaiuri dragi nouă tuturor.

HARI BRAUNER

Un medic care și-a cusut buzunarele halatului ca să se vadă că nu ia bacșiș!?

Ștefan Lillin, numai 33 de ani, funcționînd pînă mai deunăzi ca stomatolog în cadrul Policlinicii numărul 1 din Oradea, cabinetul 2, n-a regretat deloc că îndatoririle de serviciu îl obligau ca o dată la cîteva zile să lucreze la Urgență, ba ne permitem să afirmăm că treaba aceea l-a bucurat, arucindu-i în cale o grămadă de pacienți aflați la durere, bolnavi de la care va cere și va primi sume de bani mai mari decît cele implicate de tratamentul legal. Culpă care se va transforma, în limbajul legii, în LUARE DE MITĂ și sume primite ca FOLOASE NECUVENITE sau, altfel vorbind, în PATRU ANI DE ÎNCHISOARE !

Procedeul lui Ștefan Lillin nu era prea ingenios. Venea omul la Urgență — Șandor Istvan, să zicem — stomatologul îl consulta și-i prescria un tratament imediat împotriva durerilor acute, după care îl invita la Policlinică să continue munca de recuperare, promitîndu-i refacerea danturii compromise și o atenție deosebită, ceea ce și făcea, într-o primă fază. După care, ca la piață, anunța prețul, mult mai mare decît cel legal. Încasa banii de la pacient, se ocupa personal de tăierea chitanțelor, iar diferențele de bani, ridicîndu-se de regulă la cîteva sute de lei, le băga în buzunarul propriu, avînd și stomatologul, nu-i așa, greutățile sale, un apartament de achitat și o îngrijitoare de plătit „cu 390 de lei pe lună, masă și casă". Pe Șandor Istvan, cum spuneam, Lillin l-a cunoscut cu ocazia unui abces. Apoi i-a pretins 1 000 de lei pentru un tratament dentar complet, i-a primit, a achitat 376 de lei pentru 2 proteze parțiale, 4 croșete sîrmă și 4 coroane de vipilă, iar restul l-a pus deoparte, în folosul său. Omului, pensionar, nu i-a fost prea ușor să scoată dintr-o dată și pe nepusă masa 1 000 de lei, a împrumutat o parte de la Miklos Suioc, un prieten de pe strada Republicii, după care s-a prezentat la Policlinică și a îndrăznit să protesteze, desigur numai cu jumătate de gură sănătoasă, căci cealaltă jumătate se află în tratament : „...l-am întrebat dacă nu se poate mai ieftin pentru că am o pensie mică, dar stomatologul nici n-a vrut să audă... Mi-a răspuns că nu se poate, „fiindcă acesta e prețul" !»

Și uite așa, pentru că amatori de dantură sănătoasă se găseau cu duiumul la Oradea și pentru că zilele se arătau nu prea lungi, numărînd ele acolo, ca și prin alte părți, dealtfel, numai 24 de ore, Ștefan Lillin s-a pus pe treabă, uitînd de cinste și de jurămîntul lui Hipocrat, rostit cîndva. De la Maria Nemeș a cerut și primit 1 000 de lei, însușindu-și 594, de la Viorica Turcuția a luat 400 în loc de 135 cît a scris în chitanță și cît ar fi fost legal, de la Gavril Galea 350 în loc de 240, de la Irina Templi 500 în loc de 253 și așa mai departe, dînd dovadă nu numai de o înspăimîntătoare cuvidi ate, ci și de neomenie, cerînd bani de la oameni cu adevărat aflați la necaz sau de la pensionari care, după lege, aveau dreptul la tratament stomatologic gratuit !?! Astfel, Rozalia Naghi s-a prezentat la cabinetul de la etaj al medicului Lillin nu doar cu dureri de dinți, ci și cu adeverința de pensionar C.A.P. numărul 620 din 26 iulie, dar așa-zisul stomatolog n-a vrut să țină cont de un biet petic de hîrtie și a fost clar în cuvinte: „ai 500, îți fac dinții, n-ai 500, nu-ți fac dinții". Femeia n-avea la dînsa decît 400, Lillin i-a acceptat într-un tîrziu, neplăcîndu-i prea tare jumătățile de măsură, dar a fost iarăși limpede la gînd și la vorbă : „cînd te prezinți matale și cu suta rămasă, terminăm lucrarea". Cam la fel a procedat și cu Ileana Clara Vușcan, aflată în spital împreună cu copilul său abia născut, argument care n-a avut darul să îmblînzească inima stomatologului negustor, cerînd și primind o sumă dublă decît cea legală. Modul fraudulos în care lucra Ștefan Lillin este descris fidel în declarația unei paciente înșelate, Maria Nemeș din Oradea, strada Sf. Ștefan, numărul 26, care declară la cererea organelor de anchetă: „...mi-a spus că nu va începe lucrarea pînă nu-i aduc banii. Astfel, am venit și i-am dat suma de 1 000 lei, spunîndu-mi că nu trebuie să mă prezint să achit la casierie, spunînd că rezolvă el cu tehnicianul și nu-mi dă chitanță".

Pe măsură ce dovezile și confirmările vinovăției sale se adunau, Ștefan Lillin o ținea una și bună: n-a cerut și n-a luat, nici usturoi n-e mîncat, nici gura nu-i miroase ! La confruntarea cu martora Rozalia Naghi, fostul stomatolog s-a întrecut pe sine în naivitate și umor, semnînd următoarele : „Avînd în vedere că nu primesc bani de la pacienți, pot să afirm că nici de la ea n-am cerut și n-am primit. Am observat că există obiceiul că pacienții vin și cu forța vor să introducă bani în buzunarul halatului și ca să respring gestul, după discuții interminabile cu ei, FAPT PENTRU CARE MI-AM CUSUT BUZUNARELE HALATULUI (subl. n.)"

Spre sfîrșitul anchetei, strîns cu ușa de mai multe depoziții fără drept de apel, Ștefan Lillin a început să mai recunoască unele fapte, desigur pe cele mai puțin vinovate, acceptînd că ar fi primit diverse „atenții" de la pacienți, menite să-l ajute să-și mai aline marile greutăți materiale prin care trecea și pe care le-am amintit, achitarea unui apartament cumpărat chipurile cu bani de împrumut de la părinți și rude (!!) și plata unei menajere. Firește, tribunalul n-a ținut cont de argumentele puerile ale fostului stomatolog de la Policlinica numărul 1 din Oradea, condamnîndu-l la 4 ani închisoare și respingîndu-l, prin sentința 375 din 11 mai 1976, recursul înaintat. Pedeapsă dreaptă și meritată pentru faptele antisociale ale lui Ștefan Lillin, cel care ne permite, prin intermediul unela dintre declarațiile sale aflate la dosar, să găsim cel mai bun final pentru articolul de față : „La întrebarea că ce părere am despre opinia multora care spun că stomatologii iau bani, declară că nu știu ce să răspundă".

Uneori, necinstea e mai ușor de practicat decît de descris.

OVIDIU IOANIȚOAIA

„Bilci" la Bolintinul din Vale

BOLINTINUL DIN VALE. Comună îndeobște cunoscută de bucureștenii care locuiesc în Berceni sau Titan și care, atunci cînd își ies din fire așteptînd un autobuz sau un tramvai, se declară gata să se mute în ea și să se pună astfel la dispoziția „irtei". Deci, comună apropiată, în malul Argeșului, înfrumusețată an de an de cei care, locuind...o, lucrează în construcții în București și în alte părți, astfel că aici în afară de agricultură se poate spune că se face și industrie, că se trăiește bine și avantajos, pe seama îmbinării armonioase a acestor două preocupări ale localnicilor. Nu însă din aceste motive se ține anual un bilci, în marginea satului, pe un maidan împrejmuit cu un gard din panouri prefabricate, mai ales că, așa cum am spus, Bolintinul nu este departe de Capitală și de distracțiile ei.

Deci, nu atît bolintinenii ar fi interesați să tirască anual de funie o „tradiție" de care nu mai au nevoie și care, dacă s-ar gîndi bine, nici nu le-ar place, deși iau ceva bani prin consiliul lor popular de la „tradiționaliștii" din bilci cărora le eliberează autorizații și le închiriază locul.

Ei, „tradiționaliștii", cei din tîrg, sînt cei care trag cu dinții de „respectarea" zilei de bilci, zi în care își pot face mendrele vînzînd drept aur tinicheaua din sarsanale, ori „prezantînd" circuri, ori agățînd în pieptul naivilor stele de „cerif", și toate astea cînd nu-ți bagă de-a dreptul mîna în buzunare ca să-ți „salte" banii. „Apărători" ai tradiției bilciului, ei își apără de fapt unul dintre ultimele locuri în care își aranjează veniturile pe seama naivității și credulității oamenilor cărora luciul și sclipiciul le iau văzul și fărîma lor de minte, atît cît există.

Anul acesta lupta pentru menținerea bilciului în calendarul afacerilor părea ca și pierdută, gerul și ploaia, despre care știm bine cu toții cît ne-au speriat, făcîndu-ne să ne gîndim înainte de toate la treabă și nu la „distracții". Vineri, 22 octombrie, o parte din tarabagiii care așteptau ziua de duminică și celelalte două care îi urmează cu multă tragere de inimă și-au luat calabalicul și au plecat care încotro, spre alți sfinți mai îngăduitori. O decizie însă de ultim moment a primăriei schimbă soarta bilciului și lupta pierdută, cum se mai întîmplă pe fronturi, ajunge brusc o bătălie cîștigată. „Tradiționalii" vînzători de bilete de papagal se regrupează alături de susan și de femeia muscă „prin care zboară avionul fără să o strice", revin în marș forțat gablonz-urile, aleargă călare pe camioane și remorci de tractoare circurile, behăie disperate oile pînă cînd ajung pastramă, virează elegant pe maidan autoturismele „nenorociților" cu lanțuri sau carpete de buret, ospătarii cooperației sînt din nou vigilenți, cu ochii în patru la cîntar și la cișmea.

Bilciul se ține ! Gardul de beton este acum înconjurat, ca o tabără medievală, de un cerc de căruțe cu covilțire. Focuri mici și dese din lemnele altora luminează chipul fericit al „ambulanților". Poate doar fumul să-i supere și să le înnegrească ochii. După căruțe, pînă hăt departe, porumbul foșnește uscat și singur. Ziua. Dar noaptea nu mai este chiar atît de singur, umbre de voluntari aleargă de la un știulete la altul, numai că aceasta este furt și nu muncă patriotică. Dar, la să vedem!

Marți, 26 octombrie, după-amiaza, sub un cer parcă nins, în frig pe șosea, la bilci. Încă de la intrare ne întîmpină cu surîsul pe buze și unghiile negre de murdărie vînzătoarele de susan și de acadele, iar ceva mai încolo ne ațîne calea Bebică, un papagal de 4 ani, cam friguros.

— La secretul, ni se șoptește, 1 leu și știi cît ai de trăit, încă unul și de cine ești iubit!

La un pavilion de „jocuri", sub masca dezinteresării joacă... barbut cu clienții proprietarul, Gh. Floricel, autorizat să facă asta de cei din Osica de Jos, județul Olt. Le vîntură în fața ochilor un ceas „Mortimer", miza 100 de lei, tehnicile de înșelăciune nenumărate. Un subofițer de miliție îl „cîștigă" zarurile și paharul de plastic în care le învîrtea, ziua de muncă a „apropitarului" fiind însă pe sfîrșite și cu „rezultate", amenda nu părea să-l sperie.

Pe un Ford, „șoferul" a întins carpete de buret pictate grotesc care, deși fac 3 lei manopera (materialul nu se pune la socoteală, fiind furat), se vînd cu polul. Gablonzierii, milionarii de plastic se uită urît frecînd verighetele de alamă și cerceii de haine. Tomiță vrea să ne facă bine de toate bolile cu ajutorul unei rădăcini, pe ascuns, în dosul albilor, se ghicește, oameni fără căpătîi își trec priviri pline de arțag de la unul la altul.

Vor fi unii care vor crede că un bilci, fie el și cel din Bolintin, are totuși un farmec al lui, mai ales pentru copiii ce mișună în el. Vor zice ei că, la urma urmei, ce-am avea cu bilciul, ei poate fi una dintre amintirile de bază ale unei copilării. N-am avea nimic împotrivă dacă ar fi așa, dar între bilciurile pe care le știm, și care își aveau chiar rostul lor comercial, înainte și cel de acum, prilej exclusiv de afaceri veroase, de escrocherii și furturi, nu există nimic comun. Și ce ar avea comun cu un perimetru infracțional în care autorizațiile se dovedesc pînă la urmă false, trucurile periculoase, iar mărfurile, parte din ele, furate? Iar dacă ar avea, de ce fug „autorizații" de întrebări, iar cînd nu fug, de ce se roagă să fie trecuți cu vederea?

Părăsesc „Bilciul" din Bolintinul din Vale, rememorînd un îndemn pe care îl auzisem în „Pavilionul artistic Stonley".

— Mîine intrăm puternic în porumbul de la Malu-Spart!

În lumina farurilor văd cum aleargă la căruță cu brațele pline de știuleți cei care nu mai avuseseră răbdare pînă a doua zi.

IULIAN NEACȘU

Oameni și deșeuri

La Videle, la numai cîțiva pași de București, un grup de infractori a comis o fraudă de două milioane lei. Iată cum :

Anul 1969. La conducerea Depozitului de colectare a deșeurilor metalice Videle se instaurează, nu întîmplător, următoarea formație : Gheorghe Nițu, șef de depozit, Aurel Petre, șef de rampă, George Rotbășan recuperator, și Romeo Sandu, primitor de materiale. *Declară Gheorghe Nițu :* „În depozit, cream cu toții plusuri. Sursa o constituiau în bună parte întreprinderile de la care colectam deșeuri feroase. Îmi amintesc, că printre unitățile de la care am ridicat deșeuri metalice se aflau și Schela Videle, Schela Cartojani, Întreprinderea de foraj Bascov-Pitești, secțiile S.M.A. Videle și Preajba, mai multe S.M.A.-uri și I.A.S.-uri". Odată create, plusurile din depozit trebuiau valorificate în interesul grupului. În acest scop, „lupii" din depozit atrag în rîndul lor achizitorii a 17 (șaptesprezece) cooperative de consum : Gratia, Gălățeni, Preajba-Poieni, Botoroaga, Ueștl-Bucșani, Toporu și altele. Sînt ademeniți oameni cu părul albit, cu vieți nepătate pînă atunci : unul dintre ei este Dumitru Duță, de 75 ani, Sarcina lor este să întocmească borderouri false, în care să înscrie nume de persoane fictive ; oameni care chipurile ar fi predat cooperativei deșeuri metalice, pentru care ar fi primit bani. Jocul pare simplu, suride mai ales unor conducerl de cooperative : zic și acum naivii că „ne realizam planul la achiziții de deșeuri metalice". Printre cei care mușcă din nadă, dar care văd în aceasta și o sursă ilicită de cîștig, se numără Mihai Marin, Gheorghe Stan, Ion Tufan, achizitor la cooperativa Siliștea, Traian Urmuliță, cooperativa Scurtu, și alții.

Marin Bratu declară : „Am fost achizitor la cooperativa de consum din Gălățeni ; în înțelegere cu Rotbășan și Aurel Petre, am întocmit borderouri false, cu nume de persoane fictive, în valoare de 6000 lei. Toți banii i-am dat lor". Infractorii își găsesc astfel o bună posibilitate de valorificare a plusurilor. Aceasta le dă aripi, continuă cu mai mult sîrg să-și creeze plusuri. Însală la cîntar, atît pe predătorii particulari, cît și întreprinderile, rotunjesc cantitățile totdeauna în favoarea lor, aplică scăzăminte pentru impurități care nu există, sustrag deșeuri din incinta unor întreprinderi, se comportă ca niște bandiți. Achizitorii nu mai prididesc să întocmească borderouri false, nu mai știu ce persoane să înscrie în ele. Unii își trec în ele rudele, alții morții, alții copiii din fașă. Îi fac pe toți „predători" de fier vechi. Tiță Radu (cooperativa de consum Blejești) întocmește acte false prin care infractorii valorifică „material" în valoare de 97 612 lei ; prin Maria Alexe (cooperativa Bucșani), valorifică deșeuri în valoare de 229 184 lei ; Petre Ridiche, Tudor Ghinuș, Marin Pîrnac, Anghel Glăvan (cooperativa Drăgănești-Vlașca) întocmesc acte pentru valorificarea de 24 670 lei. Marin Bratu și Leafu Stanciu (cooperativa Gratia) întocmesc aceleași acte pentru 103 504 lei ; Nicolae Ungureanu, Tudor Burcea, Ilie Matei, Marin Mihalache, pentru alte 86 865 lei. Lista falsificatorilor ar putea continua. Dosarul „depozitul Videle", care se compune din peste 50 de volume, din multe mii de pagini scrise, cuprinde 40 de inculpați și peste o sută de martori. La rîndul lor, Gheorghe Nițu, Aurel Petre, Rotbășan și Romeo Sandu eliberează achizitorilor adeverințe false, de primire a cantităților inexistențe din borderouri. Primesc banii pe numelé persoanelor fictive, înscrise în borderouri, și-i împart între ei.

Declară Gheorghe Nițu : „Aurel Petre, care avea relații, întocmea adeverințe chiar înainte de a pleca pe teren. Tot el confirma cantități mai mari decît cele predate. Banii pe care îi aducea din teren îi împărțeam între mine, achizitorii cooperativelor (primeau cam 15—20 la sută din valoare), între Petre, Rotbășan și, în unele cazuri, Romeo Sandu. Cam în părți egale".

Declară George Rotbășan : „Am întocmit bonuri de cîntar false, adică fără ca în realitate să fi cîntărit efectiv cantitățile de deșeuri pe care le înscriam în ele. Bonurile le atașam la adeverințele, tot false, întocmite de Aurel Petre și Ion Velica. La cererea lui Velica și Aurel Petre, am înscris într-un număr de 14—15 adeverințe cantități de deșeuri neferoase care în realitate nu fuseseră colectate și nici predate. Pentru treaba asta am primit, după cîte îmi amintesc, 8 sau 9000 lei, de la achizitorii unor cooperative".

Astfel, „lupii" din Depozitul de la Videle valorifică o cantitate de 1 521 122 kilograme de deșeuri metalice, în valoare de 817 289 lei. Pentru aceasta au folosit 477 de adeverințe și sute de bonuri false.

În afară de afacerile realizate în comun, unii dintre membrii grupului „lucrează" și în particular : venitul e mai rentabil atîta timp cît nu se împarte. Din această cauză, membrii grupului au început să se suspecteze. Dacă la început încrederea între ei este deplină, pe parcurs ea înregistrează fisuri și amenință edificiul escrocheriei cu prăbușirea !

Declară Ion Velica : „Cred că Sandu Romeo „lucra mai mult pe cont propriu. Mi-am dat seama prin februarie 1970 : venind de la o ședință, i-am găsit în depozit pe Aurel Petre, Ion Kiș, dispecer la secția I.C.M. București, și pe Romeo care tocmai trăgea o mașină de pe cîntar și începuse să întocmească adeverința. Petre m-a atenționat : „Șefule, vezi că în mașina asta a fost fier mai puțin". Am recîntărit mașina și am descoperit un minus de 1000 kilograme. „Am greșit, șefule", s-a scuzat Romeo. Kiș i-a spus însă să-și caute servici. Altfel, îi desface contractul de muncă și anunță și miliția".

La 5 august 1969, Gheorghe Nițu pleacă în concediu îi ține locul, pentru o lună, Romeo Sandu. La predare asistă o „comisie" formată din cei doi gestionari și... Ion Velica, șeful centrului I.C.M. Teleorman.

Declară Sandu Romeo : „La predare, la care a asistat Velica, Gheorghe Nițu mi-a lăsat un plus de 15 tone de fier. „Pe ăsta, zice Nițu, îl valorifici prin cooperative și îmi dai partea mea". Așa am făcut. I-am dat 300 lei lui Nițu, iar restul i-am împărțit, în mod egal, între mine, Aurel Petre și George Rotbășan".

Cinic sau cinstit, Romeo Sandu continuă : „Le venirea mea în acest depozit, am înțeles să-mi fac datoria în mod cinstit, corect, devotat, fără vreo intenție de a produce pagube unității. Datorită însă sistemului necinstit de lucru, practicat de ceilalți angajați, am fost atras și eu pe această cale. Faptă pe care o regret".

10 octombrie 1969. La conducerea depozitului trece Ion Velica, fostul șef al Centrului I.C.M. Teleorman. Știe el ce știe : la Videle e un mediu corupt, pe care îl va folosi cum nu se poate mai bine în interesul său. Să-și atingă scopul, își redimensionează loviturile : prin intermediul colectorilor particulari — Tudor Meicl, Anghel Lazăr, Ene Mihai — actualul conducător al depozitului — Velica și ceilalți intră în legătură cu cîțiva angajați ai întreprinderii „Neferal" București. Modul de operare este următorul : Aurel Petre, șef de rampă, întocmește avize de expediție false, către Intreprinderea „Neferal". Vine cu ele la București, la legătura cu indivizii racolați de la „Neferal" care îi confirmă primirea neferoaselor, materiale scumpe, fără ca acestea să intre în întreprindere. Aurel Petre întocmește astfel 54 (cincizeci și patru) de avize de expediție, pe care obține confirmări fictive de la al doilea grup : Gheorghe Soare, maistru la secția plumb, C. Schiutele, Radu Paulian, N. Gulieru, Marin Jianu, Ion Ștefan, Gheorghe Avram, Victor Giurescu, Zissy Zalman și alții. Tot Petre înscrie în foile de parcurs, în locul șoferilor, cursele fictive care co-

respund cantităților confirmate. Pe de altă parte, Rotbășan întocmește adeverințele și bonurile de cîntar, tot false, pentru a putea valorifica deșeurile. Ion Velica, noul șef, operează în evidențele depozitului toate falsurile. Așa, ca să se potrivească toate. În doi ani, 1970 și 1971, lupii de la Videle, dirijați acum de Gheorghe Stroe, șeful secției I.C.M., obțin confirmări fictive pentru 183 989 kilograme metale neferoase. Pare de necrezut, dar întreprinderea „Neferal" este păgubită astfel cu 1 451 953,43 lei. Gheorghe Marodin și Aurel Pană, de la „Neferal", își recunosc faptele. Alții recurg însă la declarații fanteziste : cantaragiul Jean Ciobanu înscrie în bonul de cîntar că una din mașini cîntărește 8610 kilograme. În realitate, mașina are numai 6675 kilograme. 2000 de kilograme se fură deci dintr-un condei. Știți ce declară ? „Nu pot să-mi explic cum !?" Este, într-adevăr, greu de explicat. *Gheorghe Culea*, tot cantaragiu, *declară* în legătură cu cantitatea prea mare înscrisă într-un bon falsificat : „Am cîntărit și mașina și remorca". N-a ținut, pentru că mașina nu avea și remorcă.

Tot pentru a-și ascunde faptele, *Aurel Petre scrie din detenție* : „Lenuță, Drăghici și Costică să declare în tribunal că toată marfa, trecută în foile de parcurs, a fost adusă în depozit ; că nu e trecută fictiv nici o cursă. Cele făcute de la colectorii particulari la depozit nu sînt trecute în foi, deoarece nu am făcut curse speciale pentru ridicarea mărfii de la ei. Am dus marfă la „Neferal" și la întoarcere am luat marfă de la particulari. La fel să declare și Victor Dinu, Stelică Badea, Dumitru Barcea și Florea Badea. Ei vor trebui să spună, la tribunal, așa cum am scris eu aici. Pentru că acum au întors-o și Rotbășan și ceilalți. Spun și ei la fel. Eu 20 de zile am făcut greva foamei și am dat toată ancheta peste cap. Dacă ei nu vor declara așa, voi fi obligat să spun că și ei au luat bani, au mîncat și băut din acei bani. Nicu și Ion să fie mai îndrăzneți ; acum s-a terminat cu ancheta. Eu nu am spus nimic despre bani și nici despre C.E.C.-uri. Să nu le dai la nimeni. Ai grijă să nu-ți prindă nimeni biletul ăsta. După ce îl citești și memorezi tot, îl arzi".

Biletul a devenit însă întîmplător un adevărat bumerang, o indubitabilă probă de acuzare pentru Petre și ceilalți.

Mai 1971. Dumitru Radu, controlor de calitate, propune o altă afacere : „cunosc, zice, la întreprinderea de mașini grele București, un om greu, Ion Bican, care, în schimbul unor sume de bani, e de acord să ne confirme cantități mai mari de deșeuri metalice decît vom expedia noi în realitate". Propunerea surîde, este însușită de grup. Aplicarea ei cere însă cumpărarea lui Marian Tănănău, magazioner comercial la stația C.F.R. Videle. Pentru cîțiva arginți, Tănănău se vinde : înscrie în scrisorile de trăsură cantitățile pe care i le dictează Velica. Primul vagon cu fier vechi pleacă spre I.M.G.B. cu o cantitate mai mică decît figurează în acte. Lupii de la Videle au emoții. Cum va reacționa omul de dincolo ? La capătul celălalt al afacerii, omul din umbră lucrează bine : confirmă întreaga cantitate de deșeuri din acte, mult mai mare decît aceea care intrase pe poarta întreprinderii. Emoțiile dispar, iar pe C.F.R. sînt expediate alte vagoane, mai mult goale decît pline. Întreprinderea de mașini grele București este prejudiciată astfel cu suma de 183 620 lei. În schimb, în depozitul de la Videle plusurile cresc. Viața depozitarilor prosperă. Își cumnără mașini, case, depun bani pe cecuri. Nițu a plecat cu o mașină și o casă, Ion Velica, noul șef, își pune în gînd să plece cu milionul. Din masa îndestulată a fraudei se înfruptă și ceilalți : Tănănău, Dumitru Radu, Gheorghe Stroe, Ion Bican, Vasile Iacob, Stelian Oprea, Ion Porubin și alții.

La 28 august 1971, timp în care Ion Velica, șeful, se află în concediu, Aurel Petre, care îi ține locul, pune la cale, pe cont propriu, cea mai spectaculoasă lovitură : într-un vagon de 60 de tone, „încarcă" 19 300 kilograme de deșeuri din fontă. În acte trece însă 50 000 de kilograme. Dacă tine, se gîndește Aurel Petre, afacerea înseamnă aur curat. Tănănău, magazionerul de la C.F.R., își dă seama de dimensiunea afacerii, de riscul ei mai ales, dar, odată vîndut, nu mai poate da înapoi. Înscrie în scrisoarea de trăsură tot 50 000 kilograme de fontă. Trenul format, în care se include și vagonul cu pricina, așteaptă „verdele", gata să părăsească stația. Dacă pleacă, lovitura e reușită ! Dar trenul nu pleacă. Petre și Tănănău sînt în stare să împingă trenul pînă la București. Dar, ceva se întîmplă. Un om, un om cu inimă și cu respect pentru lege, sesizează organele de miliție ale căilor ferate din gara Videle. Transportul către I.M.G.B. este oprit. Infractorii sînt invitați să recîntărească „marfa", în prezența organelor de miliție și de control...

Epilog : în țarcul „lupilor" de la Videle pătrunde acum arma dreaptă și necruțătoare a legii. Timp de cîțiva ani s-au adunat mii de probe, s-au scris foarte multe pagini, s-au făcut expertize și contra-contra-expertize, iar pedepsele au fost individualizate după faptele fiecăruia.

Aurel Petre, omul care a vrut să dea lovitura de teatru, să întoarcă ancheta pe dos, vă amintiți de scrisoarea lui, a fost condamnat la 12 8 de ani și 7 luni de închisoare ! Da, ați citit bine. Atît totalizează anii de închisoare corespunzători celor 10 infracțiuni comise. Va executa însă, așa cum prevede legea noastră penală, pedeapsa cea mai mare, căreia i s-a mai adăugat un spor ; adică, Aurel Petre va executa 24 de ani de închisoare, 10 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii ;

George Rotbășan a fost condamnat, după aceeași procedură, la 115 ani și 7 luni de închisoare. Va executa 21 de ani ;

Ion Velica, șeful, a fost condamnat și el la 110 ani și două luni de închisoare. Va executa 21 de ani ;

Romeo Sandu va executa 10 ani de închisoare : *Dumitru Radu* — 12 ani ; *Marin Tănănău* — 9 ani, iar ceilalți inculpați au fost condamnați la pedepse cuprinse între un an și 10 ani de închisoare.

În încheiere ar fi multe de spus. Rețineți doar că omenia, conștiința acestor oameni de.. pradă s-au dovedit a fi acoperite cu un strat mult mai mare de rugină decît acela al deșeurilor metalice. Poate susține cineva că nu s-au purtat cu propria lor viață ca și cu un deșeu ?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Dosarele tristeții și alcoolului

La Cula, în marginea Bucureștiului, la marginea vieții

CÎTEODATĂ ȘI ACROBAȚII DE CIRC, ȘI SPIRTARII CIOBANI, ȘI BOXERII FĂCUȚI KNOCK-OUT ÎN MIJLOCUL VIEȚII, ȘI PĂRINȚII CU COPII DAR FĂRĂ AU NEVOIE DE AJUTOR.

Cum ați proceda dv., care, ca orice om care se respectă, vă considerați și detectiv amator — cel puțin, în orele libere — ca să identificați niște bătrîni care stau cuminți în fața dv., dau din cap și nu pot spune despre ei decît : „M-am născut pe vremea lui Franz Joseph" ?

Altul oferă date mai precise privind domiciliul :

— Locuiesc în București, strada De Viței.

— Ești sigur, taică ?

— La matale dumneavoastră. (Nu căutați explicații filologice, este expresia favorită a bătrînului și trebuie tradusă cam așa : „Cum mă vezi și cum te văd, așta mi-e adevărul".)

— În București, zici ?

— Strada De Viței.

— Ia să vedem... De Viței... Ce poate să fie ? Poate Dediței ? Să mergem pe această pistă. Iar dumnealui, mosule, spui că te-ai născut în Maramureș. Dar la ce dată ?

— Am uitat, să trăiți. Mi-amintesc doar că era Simbra oilor.

Și astfel trec minute, zeci de minute în șir, pentru a stabili, mai întîi și întîi, cine sînt „preopinenții". Cînd o bătrînă declară solemn că a văzut lumina zilei pe vremea Războiului de independență afirmația e primită cu oarecare scepticism. Iată însă că a doua zi vine nepoata la miliție cu buletinul bătrînei, care dovedește că nu mințise. Și apoi de ce ar fi făcut-o ? Oamenii nu doreau decît să-i ajute pe cei interogați.

Ne aflăm într-un centru unic în țară, la marginea Bucureștiului, la marginea societății, a vieții. Aici la Cula, la Centrul de triere a elementelor parazitare inapte de muncă sînt aduși cerșetori, alcoolici, vagabonzi, bolnavi mintali „culeși" de miliție, de echipele Brigăzii pentru combaterea parazitismului. Sînt cazurile mai complicate, care nu se pot rezolva printr-o simplă amendă contravențională, și aceasta din două motive : întîi, pentru că cei în cauză nu ar avea de unde s-o plătească ; în al doilea rînd, pentru că sînt oameni singuri, fără familie, unii nu au nici măcar acte, domiciliu stabil etc. S-ar părea că de ei nimeni nu se îngrijește, nimeni în afară de societate, reprezentată prin cele trei organe care patronează centrul de la Cula : Miliția Capitalei, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București și Direcția sanitară a municipiului București. Cît privește titulatura centrului, ea poate induce în eroare : în adevăr, exceptînd bolnavii, care formează o categorie aparte și de care nici nu ne vom ocupa în acest articol, caracterizarea „inapți de muncă" nu se referă decît la momentul reținerii de către organele de miliție. Cu alte cuvinte, nu este vorba doar de bătrîni, bunăoară, ci și de oameni în puterea vîrstei pe care alcoolul sau cine știe ce alte împrejurări vitrege i-au azvîrlit temporar la marginea societății, făcîndu-i, tot temporar, inapți de muncă. Ei trebuie redați societății ! După cum trebuie ajutați și bătrînii, fie prin internarea în cămine, fie pe altă cale. Și unii, și alții sînt aduși la Cula, unde li se stabilește identitatea și apoi... Citeodată abia atunci încep surprizele.

...În micul parc din fața Gării de Nord, un echipaj al Brigăzii pentru combaterea parazitismului condus de șeful brigăzii, maiorul Ioan Berbece, găsește un bătrîn dormind pe o bancă. Trăista lui zăcea lîngă el. „Școală, taică". Nici gînd : sufla greu, din ce în ce mai greu. „Repede, la cel mai apropiat spital". Or, cel mai apropiat punct de ajutor s-a întîmplat să fie Maternitatea Polizu. Și astfel pe porțile maternității au intrat milițienii și bătrînul de 67 de ani, care, după un tratament de șoc, a fost readus la viață. Apoi, deoarece nu avea acte, iar mărunțișul găsit în buzunare părea să indice că se îndeletnicea cu cerșitul, a fost condus la Cula pentru a se cerceta cazul mai pe îndelete. Ce credeți că s-a descoperit ? Bătrînul avea patru băieți : un strungar, un lăcătuș, un operator, un tehnician, și locuia la unul din ei. Nu se înțelegea cu nora (mai pe românește, nora îl cotonogea). Atunci și-a luat lumea în cap și s-a apucat de cerșit. În seara cu pricina băuse un rachiu pe stomacul gol și i s-a făcut rău ; dacă n-ar fi fost milițienii, poate ar fi murit pe bancă !

Maiorului Berbece nu i-a venit să-și creadă urechilor cînd a auzit despre cei patru fii. A pus mîna pe telefon și a telefonat la „23 August", unde, după spusele bătrînului, unul din ei lucra ca strungar. A vorbit cu șeful secției, un inginer. „Sînt maiorul Berbece. Lucrează la dv. strungarul X ?" „Da, tovarășe maior". „Și cum se comportă ?" „Admirabil. E muncitor fruntaș". S-au dovedit adevărate și cele declarate de bătrîn privind pe ceilalți fii. Drept care au fost convocați cu toții la miliție, unde au început să se tînguie că nu au nici o vină, că vinovată e de fapt doar nora și că le pare rău, foarte rău. „Dar de tatăl vostru de ce nu v-ați interesat ?" Iată răspunsurile : „N-am avut timp". „Lucrez mult, sînt ocupat cu producția" „Am și eu copii". Apoi au făcut promisiuni solemne — pe care, se pare că ulterior le-au respectat — și au plătit amenda.

Spuneam, mai înainte, că la Cula nu sînt aduși numai bătrîni. Iată, bunăoară, ce s-a întîmplat cu Gheorghe P., de 44 de ani. Cînd a nimerit aci, zdrențuit, neras cu săptămînile, cu privirea pierdută, asistentul medical Marcel Avram și-a dat seama că este un spirtar, adică băutor de spirt albastru : 3/4 spirt, 1/4 apă. Citeodată, spirtarii ultă de apă și beau „natur". Acte nu avea, își uitase și numele (care a fost aflat mai tîrziu) ; vorba aceea, își băuse și mințile. Apoi, cu ițenii și poticnelile, a ieșit la rveală toată istoria.

Gheorghe fusese, se pare, un muncitor destoinic. Nevastă-sa l-a înșelat cu un alt bărbat, au urmat certuri cumplite și soțul și-a părăsit domiciliul conjugal, căzînd în patima beției. După un timp, soția a obținut divorțul tocmai pe temeiul părăsirii de domiciliu. Și astfel a ajuns Gheorghe P. în faimoasa gașcă a lui Chelu.

Locul de adunare era scuarul din Piața Unirii, unde își făceau zilnic apariția, cu regularitate de ceasornic, pensionarul Ion Chelu (care nu era un fitecine, avea și casă pe Principatele Unite), Gheorghe Filimon zis Croitoru, șoferul Anton Pașculea zis Bulgaru, Anton Scorupți zis Zugravul și alții ca ei, certați cu munca, prieteni cu sticla. Erau bărbați cam la 45—50 de ani. Se adunau, deci, în scuar, puneau bruma de bani pe care o aveau laolaltă, cîntau cu năduf „Deschide, gropare, mormîntul !" și se îndreptau spre „Cornul vînătorului" sau spre circiuma „Timpuri noi". (Din toate denumirile de circiumi pe care le-am întîlnit mărturisim că aceasta din urmă este cea mai năstrușnică.) În ultimul an, toți cei sus-menționați au murit de etilism. Unula dintre ei, cei cinci frați ai săi i-au făcut la Popești-Leordeni o înmormîntare de pomină. Mai bine l-ar fi ajutat în timpul vieții dar, în fine, aceasta e o altă istorie.

Din gașcă a rămas, așadar, Gheorghe P., fără acte, fără casă, fără bani. De la Cula a fost trimis la dezalcoolizare. Apoi, de trei ori s-a repetat povestea, pe circuitul Cula-dezalcoolizare — Cula-dezalcoolizare — Cula-dezalcoolizare. Gheorghe îi spunea asistentului medical :

— Dacă n-am casă, dom' Marcel, unde să mă duc ? Tot la dv. o să mă întorc și a patra oară. Aș putea munci, știu să trag, dar cine mă primește ?

Firește, nu asistentul medical putea rezolva asemenea probleme. A intrat în acțiune Brigada pentru combaterea parazitismului, dar nu în sensul obișnuit : s-a zbătut să procure locuință și serviciu lui Gheorghe. N-a fost ușor, dar cu ajutorul Consiliului popular s-a rezolvat. Și iată că deunăzi, Gheorghe P. își face din nou apariția la sediul brigăzii.

— Tovarășe maior, am venit să mă sfătuiți. M-ați ajutat la ananghie, n-am uitat, și tot la dv. vin și acum. Am găsit o femeie.

— Și ?

— Vreau să mă însor.

— Gheorghe, fii atent, știi ce-ai pățit prima oară.

— Știu, dar asta nouă nu e ca prima, e de treabă, muncitoare, îmi face și pachetel cînd plec la muncă. De fapt, de asta am venit la dv., aș vrea s-o cunoașteți. O părere în plus nu strică. În dv. am mare încredere.

Și astfel la sediul brigăzii a avut loc o întîlnire neobișnuită : Gheorghe a venit cu logodnica de mînă pentru a prezenta-o maiorului... S-a căsătorit, întreprinderea la care lucrează fostul pensionar al Culei i-a dat recent o locuință mai bună, cameră cu vedere la stradă, bucătărie, magazie.

Acum cîteva zile, P. și-a făcut o nouă apariție, meteorică, la brigadă. Atît i-a zis maiorului, cu un surîs larg :

— Să trăiești, împărate.

Tot din gașca lui Chelu făcea parte și Cătălin G., de 52 de ani. Și el spirtar, și el trimis la dezalcoolizare prin intermediul centrului de la Cula, și el, din nou, căzut în patima beției, din lipsă de voință. După îndelungi discuții s-a lăsat convins.

— De astă dată, gata, mă las de băutură. Îmi trebuie aer curat. Mă fac păstor. Am aflat că un C.A.P. din Ialomița are un loc.

După o vreme, stupoare : Cătălin este din nou adus la Cula.

— Credeți-mă, m-am făcut om de treabă, m-am angajat ca păstor, așa cum am promis. Am venit la București doar pentru o zi, să aranjez niște treburi. E drept, am băut un păhărel mai mult, dar asta-i totul, a fost doar un accident, credeți-mă.

A fost crezut doar pe jumătate, ca să nu spunem pe sfert. A doua zi dimineață, lovitură de teatru. La Cula, probabil pentru prima oară de cînd există acest așezămînt (ne referim la spitalul de boli nervoase cu același nume, în incinta căruia funcționează și centrul, care astfel beneficiază de personal medical calificat), se înfățișează trei ciobani, care explică :

— Am venit să-l luăm pe garanție pe Cătălin. Avem nevoie de el, e omul nostru. Fără el rămîn oile singure tocmai acum cînd trebuie să plece la iernat. Plătim noi amenda.

Cătălin G. avusese dreptate : ultima escapadă fusese doar un accident. Și ce mulțumire mai mare poate resimți un om care se credea la marginea societății, văzînd cum tovarășii săi de muncă vin de departe, cu căciulile în mîini, și spun simplu : „Avem nevoie de tine !"

...Domnul Harry, acrobatul de circ, a căzut cîndva de pe trapez, rupîndu-și șira spinării. De pe urma saltului mortal s-a ales cu o cocoașă. A început să umble prin panoptice, să colinde bîlciurile, prezentînd femeia-păianjen și cămila-cămiluța. Ca să uite de propria lui decădere a început să bea. Cei de la Cula l-au ajutat și speră că ultimul număr al bătrînului acrobat se va petrece fără nici o cădere.

Aci a nimerit și moș Gheorghe V., un cerșetor în a cărui haină zdrențuită s-a găsit un carnet de C.E.C. cu 28 000 lei, „să aibă cu ce să mă îngroape dacă oi cădea" — afirma el. Moșul a fost trimis la căminul de bătrîni din Poienile de sub Munte.

Și tot spre un cămin a fost îndrumat și Mihai V. Acest fost vopsitor auto avea o pensie de 1 600 lei dar rămas fără familie, a început să bea. Acasă nu mai avea decît o ladă cu rufe, care-i servea și drept pat.

Recent, a venit în vizită la Cula o asistentă de la acel cămin.

— Aveți complimente de la dom' Mihai.

— Ce face, cum o duce la dv. ?

— Bine. Avem și televizor, pădure împrejur. Dom' Mihai mănîncă.

— La vîrsta lui ?

— Nu poate sta liniștit. A vopsit gardul căminului. Cum vede ceva scorojit, pune mîna pe pensulă.

Nu toate sînt frumoase la Cula, fiindcă nici viața nu este toată frumoasă. Se află acolo și cerșetori de profesie, eliberați automat a doua zi de „confrații" lor, care plătesc, fără să crîcnească, amenzi de mii de lei. Am întîlnit acolo și un bătrîn astmatic pus să cerșească de propria sa nevastă : „Dacă nu-i aduc polul, mă gonește".

L-am întîlnit și pe fostul campion național la categoria cocoș dinainte de război Ion Gorun, boxerul care, cîndva, l-a învins pe faimosul Toma Aurel („dar și Toma m-a bătut pe mine"). Povestește cum, acum o jumătate de veac, a venit pe jos la București din satul lui obîrșesc și a cunoscut gloria sportivă. Apoi viața și-a spus cuvîntul, s-a întors la vechea lui meserie de cofetar, dar „m-a distrus beția". Cînd a fost adus la Cula, dormea pe unde apuca. Ultima dată, într-o pivniță, pe Sf. Vineri, în care pătrundea printr-un chepeng. Nu și-a aranjat drepturile la pensie, deși poate ar fi putut s-o facă, prin Federație, fiindcă „nu m-am interesat. Dar și acum, la 62 de ani, sînt în formă, boxez oricînd trei reprize".

Aș vrea s-o cred, dar mă îndoiesc. Trist, dar adevărat, viața l-a făcut K.O. pe bătrînul campion. V-am spus, doar, că nu toate se sfîrșesc cu bine la Cula. Totuși, și lui Ion Gorun i se deschide o perspectivă, un cămin de bătrîni în care să-și petrecă în liniște anii pînă la gongul final.

Toate cazurile de mai sus sînt, firește, foarte departe de a fi tipice pentru viața noastră de azi. O vizită la Cula te poartă, parcă, în altă lume, însuși centrul fiind unic în felul lui. Dealtfel, numărul celor care „fac stagiul" aci este în continuă scădere, drept rezultat al măsurilor de asanare socială. Am socotit totuși util și edificator să vorbim despre această lume pestriță, crepusculară, fiindcă dincolo de puținătatea cazurilor (cîteva zeci) experiența centrului merită cunoscută, eventual preluată, după necesități, și de alte mari orașe din țară. În acest context apar instructive tripla subordonare și tripla colaborare pe care o presupune între organele de miliție, de sănătate și de ocrotiri sociale. Adevărat, sînt unii care refuză să se lase ajutați, intervin și greutăți materiale. Important de relevat este însă faptul că și pe această cale societatea dă o mînă de ajutor acelora care au cea mai mare nevoie de ei. Și așa, cînd nu te aștepți, apare un bărbat corect îmbrăcat, cu nevastă, copil, cameră cu vedere la stradă, bucătărie și magazie — același om care, cu o mie de ani în urmă, fusese, poate, culeș de pe trotuar — și surîde larg :

— Să trăiești, împărate !

LIONEL NIȚESCU ■

PREȚUL FERICIRII

Le-am făcut pe toate. Dar a meritat.

A apărut în galerie cu o voce ca un tunet, acoperind zgomotul vagoneților. Îmbrăcat ca un miner, negru la față ca un miner, activ ca un miner. Am crezut, firește, că e unul dintre minerii brigăzii aflate în șutul de dimineață.

Reveniți la suprafața pămîntului și retîntîlnindu-ne la dușuri, am aflat cu uimire că este inginer, șeful sectorului, și-l cheamă Vasile Ioan. Deși am vorbit majoritatea timpului despre greutățile de lucru ale sectorului, despre straturile subțiri și foarte înclinate ale cărbunelui la Petrila, straturi punînd probleme deosebit de dificile muncii mecanizate, deși discuția noastră se întorcea mereu, obsedant, la posibilitățile de îndeplinire și depășire a planului — „la care mă gîndesc noaptea și îmi spun că am găsit soluțiile, ...iar ziua soluțiile cad și noaptea următoare iar îmi desfac planul în bucăți și ...ce să mai spun?... nu se poate să nu-mi lasă pînă la urmă!" — am aflat, printre „of"-uri și proiecte, firul unui destin mai cinematografic chiar decît multe destine cinematografice.

— Am venit în Valea Jiului cu 5 clase elementare. Am venit din Siliștea Brăilei. Tata n-a mai vrut să mă dea la școală și am fugit aici. Să mă fac miner. Și m-am făcut miner. Și m-am apucat din nou de școală. Am terminat ciclul elementar, apoi am făcut liceul. Ziua — mină, seara — școală. După liceu, ce mi-a venit mie să mă înscriu la școala de artă populară. Am făcut-o și pe aia. De ce? Îmi trecuse mie, așa, prin cap, să mă fac lăutar!?! Noroc că gîndul ăsta mi-a trecut într-adevăr prin cap dar nu mi-a rămas. Cum cartea a fost totuși ambiția vieții mele, de-aia am lăsat, de mic, și casă, și familie și am plecat în lume să mă fac om, m-am apucat și de facultate. M-am apucat și nu m-am lăsat. Nici de facultate și nici de mină. Și în loc să ajung lăutar, am ajuns inginer miner. După cum vedeți, le-am făcut pe toate. Dar a meritat. Și o să fac și planul. Și o să-l și depășesc. Deși, credeți-mă, e greu. Dar ăsta-i prețul fericirii mele: mare. Mai mare ca la alții. Straturile sînt subțiri, înclinația e mare...

În munca sa obișnuită, ziaristul întîlnește uneori destine excepționale, cum este și cel al inginerului miner Vasile Ioan, care într-adevăr „le-a făcut pe toate". Dar fericirea lui — încordată, tulburată de griji și de încercări — este cu atît mai mare cu cît prețul dobîndirii ei este mai mare ca la alții.

MARIUS POPESCU ■

Ca să ajungă la ceea ce numește fericire, Gheorghe Nițu n-a dormit, vreme de cîțiva ani, decît trei ceasuri pe noapte

Gheorghe Nițu a plecat de lîngă București, mai exact de la Bălteni, din familia unui ceferist sărac și s-a îndreptat spre Capitală, în anii tulburi de după război, ca spre un pămînt al făgăduinței. A făcut ceva școală, mai mult în particular, neavînd prea multă treabă, cum recunoaște astăzi cu un dram de umor, pentru chestiunea aceea. Apoi s-a angajat la căile ferate — se putea altfel pentru un fiu și un frate de ceferist, șef de gară lîngă Urziceni? — ca lăcătuș mecanic, apoi și-a satisfăcut stagiul militar și, navetist fiind, cu casa la București și serviciul la Ploiești, la vagoane, s-a împrietenit oarecum cu paharul, lăsînd mare parte din cîștig în palma ospătarilor de la restaurantul Gării de Nord. De vremea aceea, trecută de vreo douăzeci de ani, îi place să zică drept că n-avea decît o calitate recunoscută de familie: faptul că ținea ca și astăzi, dealtfel, cu Rapidul! Gheorghe Nițu a simțit însă la un moment dat că viața se scurge cam în pustiu, că n-a luat startul prea bine și că ceva trebuie să se schimbe, că e musai să găsească o mare ambiție care să-l dirijeze către bine. S-a gîndit, ca într-o glumă bună, să facă o facultate, ca să arate celorlalți și ca să-și arate sieși că poate mai mult decît se crede despre el, dar în primul an i s-a părut gîndul, își amintește, prea din cale-afară de hazliu. În toamna următoare, s-a pus cu burta pe carte, a dat examen la Politehnică, la Facultatea de transporturi, secția material rulant, a reușit, numai că banii, pe care altădată i-ar fi dat la un chef cu prietenii, i-a dat acum pe cărți. Dacă astăzi, cînd e inginer respectat în cadrul Recepției C.F.R. de la Întreprinderea „23 August" se crede fericit, are convingerea că în anii aceia de navetă și facultate a plătit, cu muncă, eforturi, ambiție și privațiuni, prețul fericirii. Că să ajungă la serviciu, trebuia să prindă trenul de 4.30 dimineața. Ceasul suna la 3 fix, ajungea la peron mai mult adormit decît treaz, își făcea treaba la locul de muncă așa cum se cuvenea, dovadă că oamenii Reviziei de la Ploiești i-au arătat încrederea lor, primindu-l în partid, apoi se întorcea la București, oprindu-se la facultate, unde zăbovea pînă la zece sau unsprezece noaptea, silindu-se să nu scape nici o noțiune și silindu-se să nu adoarmă. De învățat, învăța în tren. Cînd n-apuca loc pe banchetă, ca să deschidă cărțile și planșele sale, se închidea la toaletă, asta fiind nu o figură de stil ci un fapt de viață absolut autentic.

I-a venit apoi vremea să se însoare, dar Gheorghe Nițu n-a ales după avere sau poziție socială, ci numai după îndemnul inimii, soția fiind orfană, cu părinții morți în timpul războiului. El învăța, ea învăța, căci — soră de ocrotire fiind — se botărîse să facă Școala tehnică sanitară. Găsind înțelegere, a fost transferat la București, apoi familia Nițu a primit casă de la întreprindere, un apartament cu două camere care i s-a părut, evocă acum, un palat din basm, căci era primul lucru pe care-l dobîndea prin muncă și seriozitate. N-a fost ușor să-l amenajeze doi oameni aflați la început de drum chiar dacă el nu mai era foarte tînăr, apoi a venit pe lume copilul, un băiat pe nume Mihai, lucrurile complicîndu-se în consecință.

Încetul cu încetul, muncind cinstit și dormind noaptea liniștit, Gheorghe Nițu și-a făcut toate cele, din banii economisiți de la chenzine, neajutat de nimeni, poate doar de șeful său, comunistul Ion Brăiloiu, care l-a sprijinit nu cu bani, ci — cum zice — cu moral, susținîndu-l să încheie cele începute. Mai întîi, soția a absolvit școala tehnică, apoi el a devenit inginer, au cumpărat mobilă nouă și televizor, aragaz și frigider, mă rog, tot ceea ce se cere la o casă de oameni gospodari, chibzuind viața cum n-o făcuse niciodată și muncind din răsputeri, convins că fiecare om își scrie biografia numai prin el însuși ambițios și tenace, gata să dea o mînă de ajutor altuia, dar dîndu-și o mînă de ajutor, desigur, în primul rînd sieși și familiei. Rătăcirile de altădată i se păreau acum — cum i se par și astăzi — nu numai amintiri neplăcute, cît lucruri aflate de la alții, de care tot alții s-au făcut vinovați.

Anul acesta, mai exact în aprilie, inginerul Gheorghe Nițu, fost lăcătuș mecanic, și-a primit mașina luată în rate. Nici n-a terminat bine ratele la mobilă și s-a angajat la mașină, o Dacie 1 300, pe care o îngrijește ca pe ochii din cap, căci ea face parte — privind lucrurile omenește, nu îngust — din fericirea sa de astăzi. Casa lui e casă, masa lui e masă, copilul crește și crește frumos, mai sînt multe de împlinit într-o viață de om, dar Gheorghe Nițu, a cărui biografie pare să n-aibă nimic senzațional, nu se sfiește să spună că e fericit. Poate că fericirea lui nu e prea complicată. Omul nu-l citește nici pe Kafka și nici nu se entuziasmează în fața unui tablou de Van Gogh, de care nici n-a auzit, dar fericirea asta e o stare temeinică, așezată pe muncă și pe cinste, pe ambiție și pe perseverență, în numele ei scriindu-se și acest reportaj. Pentru firescul ei, pentru simbolul pe care-l conține și-l subînțelege, pentru puterea de a reprezenta, la scară redusă, ceea ce se întîmplă acum și aici, în această țară a noastră, în mii și mii de familii, pe 237 502 kilometri pătrați.

OVIDIU IOANITOAIA ■

A da lumii oameni de omenie

El pleacă dimineața, se întoarce seara. Ziua, spune Ilie Bălăreanu, casa rămîne pe mîna soției. Și cu toate că Maria Bălăreanu este o gospodină perfectă, la lăsatul serii cele două camere par citeodată răvășite ca-n urma unei bătălii. Obosit de drumuri și de încercările zilei, el sosește acasă de obicei în mijlocul acestei dezordini generale. Copiii dorm la ora aceea și numai Bălăreanu Maria, omul care în această familie fără îndoială că doarme cel mai puțin dintre toți, trebăluiește pînă către miezul nopții punînd rînduială în lucruri sau frămîntind aluatul pentru pîinea de-a doua zi. Fiindcă nu e ușor să crești doisprezece copii. Doisprezece.

E drept, cîțiva sînt mari de acum și încearcă să-și croiască un drum în viață în afara casei părintești și a satului lor. Ion, de exemplu, are 20 de ani și e strungar fruntaș la Uzinele „23 August" din București. Cu cîțiva ani în urmă, povestește Bălăreanu Ilie, băiatul acesta puternic aproape cît tatăl lui, și cuminte și ascultător ca o fată, a avut prilejul de a vedea cam ce înseamnă să fii cap de familie. Atunci, o criză de reumatism „i-a luat picioarele" lui Bălăreanu Ilie și l-a obligat să stea cîteva luni la pat. E adevărat că tot el îl „dirija" pe băiat, dar și acesta din urmă, trebuie spus, asculta atent și îndeplinea întocmai „poruncile" părintești. S-a descurcat bine, spune acum, cu mîndrie tatăl lui, și nu a neglijat nici școala, reușind să-și păstreze notele bune, de nouă și zece. A dat astfel și un exemplu celorlalți frați, elevilor familiei, care s-au deprins să învețe întotdeauna repede și bine, fără nici o pierdere de timp, pentru a putea trece apoi la făptuirea unor lucruri folositoare familiei și casei. Dealtfel, în familia Bălăreanu, pe măsură ce copiii devin „apți de muncă", li se spune și ei trebuie să rețină întocmai ce au de făcut. Alexandru, de exemplu, care are 14 ani, hrănește calul și veghează ca în găleți să nu lipsească niciodată apa, Petra o ajută pe mama ei în treburile gospodărești, mai ales la tăiatul „legumelor". La cei 16 ani ai ei se poate lăuda că frații mai mici nu fac nici o deosebire între mîncărurile pregătite de ea și cele făcute de Maria Bălăreanu. Numai Dumitra, Constanța și Sorina, cei mai mici dintre toți, privesc de pe marginea paturilor late, acoperite cu velințe groase, de lînă, tabloul zilnic al vieții familiei, cu ochii lor căprui și frumoși, așa cum îi au toți frații Bălăreanu. Cu cei ce s-au ridicat însă mai mult între oameni și au început să înțeleagă cine sînt și cum trebuie să fie, Bălăreanu Ilie folosește o pedagogie destul de originală, bazată pe bun simț și pe o anume istețime și șiretenie țărănească. Într-o vreme, de exemplu, a vorbit cu gestionarul de la cooperativă să-i înșele citeodată copiii cînd vin după cumpărături. Rezultatele au fost mai mult decît satisfăcătoare, întrucît de atunci copiii se lasă prea puțin intimidați de siguranța cu care gestionarul se apucă să facă un calcul greșit. Cum la matematică sînt foarte buni elevi, îl corectează pe loc. „Așa trebuie să simtă ei banul, să simtă munca noastră, a părinților", zice Ilie Bălăreanu, mîndru la gîndul că toți copiii lui trebuie să învețe cu timpul că nu există bani și deci nimic din ce-ți poți cumpăra cu bani, fără să muncești. Și fiindcă munca e singurul drum care duce la fericirea omului, chiar dacă el, de exemplu, Bălăreanu Ilie, din satul Cosoaia-Teleorman, are o familie cu doisprezece copii. El, personal, zice, face cărăușie, muncește pămîntul, lucrează la pădure. „În fiecare iarnă mă duc la pădurile Zăvestreni și Bălășcuța, îmi place să am mereu de lucru, așa că nu iau 5 metri cît se dă altora. Eu sînt ajutat ca să iau 10 și 15 metri de linie. Partea care-mi revine e un vagon sau două de lemne pe an, pe care le vînd. Cam șase mii de lei". Mai adaugă acordul global de la C.A.P., alocația pe care o primește pentru fiecare copil, pensia de „Mamă eroină" a Mariei Bălăreanu, ajutorul social. Toate acestea îl ajută să orînduiască viața familiei cinstit și curat, fără a o lăsa să cunoască suferința. „Copiii de la oraș au burse, iar cei de aici pot să facă excursii cu bani mai puțini. Îmi pare bine că văd că sînt ajutat, și gîndesc că statul este prietenul care la nevoie se cunoaște al unui țăran român cu 12 copii".

O familie care are curajul să spună că nu-i lipsește nimic pentru a fi fericită, pentru că niciodată soții Bălăreanu nu au vrut ceea ce nu au putut să aibă. Deși nu se poate spune că au vrut, în lumea aceasta, „puțin". Fiindcă nu este puțin lucru să trăiești pentru a da lumii oameni.

DUMITRU ELIADE ■

Un țăran dintr-un veac

Din braseria Astoria din Arad toamna asta tîrzie se vede „așa și așa", îmi spune privind prin geamul de sticlă primarul comunei Dieci, din Apuseni, Gheorghe Martiș, „numa dacă-i vini la noi toamna-i toamnă, nu cu colb de trotuar..." Am acceptat invitația pe Crișul Alb în sus, la Dieci, unde în această toamnă capricioasă am băut apă de munte dintr-o fîntînă fermecată, fermecată nu numai prin versurile săpate în soclul ei: „Bea călătorule-nsetat / Apa aceasta e ca anii / Din ea beau bucuroși românii / Din ea băură dacii și românii!", fîntînă despre care mai repede aminteșți într-un poem decît într-un reportaj...

— Apăi un reportaj poți scrie despre noi și toamnă, despre frig și muncă cîmpului — îmi spune primarul Gheorghe Martiș care se crede, pasager, cunoscător într-ale ziaristicii.

Dar eu căutam ceva insolit.

— Apu-n Dieci nu găsim! Merem în satu vecin de unde-s Io de loc. La Almaș-Rădești. Nu-s primar acolo, da merem dacă-i voia. Stă în sat la noi unu Rada Jurcă. Îi țăran, istoric și compozitor...

De fapt îl cunoșteam din auzite pe Rada Jurcă. Un om de 70 de ani din Almaș-Rădești. Întîlnirea cu el a fost, acum, în toamna asta rece, o revelație.

— E-acasă?
— Ba.
— Da unde-i?
— Mhi..
— Unde-i?
— Apu nu vine pînă pă-sară!
— Dar unde-i?
— Apu vezi dumneata, amu-i plecat.
— Unde?
— No, cum unde, la cucuruz în țarină.
— Mai poate?
— Poate!

Și Rada Jurcă mai poate lucra. Știe tot satul. Tinerii îi urmează pilda. Îl văd lucrînd, îl aud deseori cîntînd, povestind legende...

— De lucrat lucrăm. D-apăi nu tăți! Avem și de-alții-n sat... și muieri cocoane. Îi greu la cucuruz! Și dacă-i bărbatul cu servici îi și mai greu la cucuruz, că doară-s doamne. Io n-am fost domn niciodată, io tăt țăran am fost de cînd mă știu...

— Bade Jurcă, eu știu că sînteți unul dintre puținii compozitori țărani de la noi. V-am ascultat la radio uneori cîntecele. Ați compus multe în viața asta?

— Destule, da tăt țăran is!
— V-ați ocupat și cu istoria...
— Eram bun cunoscut cu Daicoviciu. Io am făcut săpături la noi în deal la Budini și-am găsit ceramică dacică. Amu-i în Muzăul Transilvaniei din Cluj-Napoca. Da io tăt țăran is!
— Și asta-i bai?
— Doamne ferește.
— Îmi cînți un cîntec compus de dumneata?
— Da ce io-s greiere? Să cînt toamna, și la iarnă?
— Păi dumneata și lucrezi. O știe tot satul.

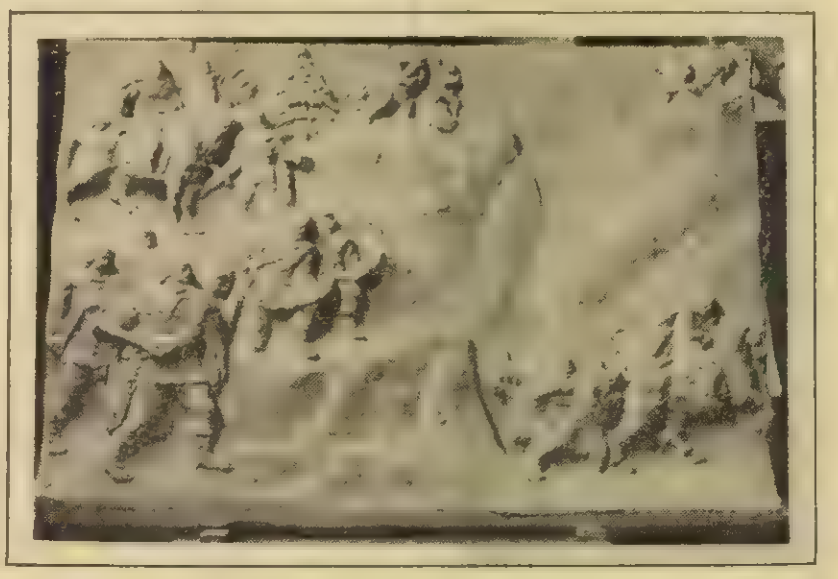

— Dacă scrii la foaie de mine știe și țara !
— Da.
— Atunci cînt.
Și Rada Jurcă începe un cîntec „cum auma-n Valea Crișului poți auzi !"
— Pe la cîți ani ai compus dumneata primul cîntec, bade Jurcă ?
— Pe la 16.
— Și istoria ?
— Apăi mai tîrziu, c-o trebuit să mă duc mai-naînte pe la Cluj pe la bibliotecă și pe la arhive și numa după aceia iară în deal la Budini...
— Și numai ceramică ai găsit ?
— Io am scris și monografia satului. De cîndu-i el pînă astăzi. Din deal de la noi se vede bine istoria !
— Cum ?
— Cum, cum ? Iacă bine, numa să ai ochi. Dacă te uiți bine în jos se vede Aradul, Temișoara și capitala, Bucureșciu, tătă țara.
— Păi eu văd doar un sat în zare !
— Aaaaaa, păi dincolo de satu' cela. Io cred că ori nu vrei să vezi, ori n-ai ochi buni de istorie...
— Cum vezi dumneata Timișoara și toată țara, cînd se văd doar lanuri de cucuruz.
— Lasă-mă-n plata domnului ! Apu, pin cucuruz văd io țara ! De-aia am zis că din Budini dacă ai ochi poți vedea istoria, țara. Nuuhă să'vrei.
— Mai scrii cîntece, mai compui, bade Jurcă ?
— Mi-i crede, nu mi-i crede, da eu încă mă simt în putere să cînt, să vin adică cu cîntecele mele toate, la „Cîntarea României" de care o vorbit așa nealcoș, așa de curat președintele nost', tovarășul Ceaușescu. Noi am lucrat, am tot lucrat ca furnicile și amu îi vremea să arătăm că îmnele, doinele, cîntecele noastre tot din muncă se trag ca dintr-o fîntînă... Aiasta-i fericirea noastră și prețul ei e munca.
— Dumneata ai văzut ce scrie pe fîntîna din satul vecin ? La Dieci ?
— Am băut io apă din ea. Și-am să mă duc să mai beu... Că vine de-a dreptu' din inima strămbunilor noștri.
Așa am cunoscut un om din Apuseni. Un țăran. Și bînd apă din fîntîna fermecată, ochii mei au putut vedea prin istorie memorînd versurile scrise de un fiu al neamului pe soclul unei fîntîni : „Bea călătorule-nsetat ! Apa aceasta e ca anii ! Din ea beau bucuroși românii ! D'n ea băură dacii și romanii!". Vorba lui Rada Jurcă din cartea de poezie și de istorie a zilelor noastre.

GHEORGHE DARAGIU ■

Vasile Velciu, omul care și-a refuzat vreme de 40 de ani, concediul de odihnă

Vorbindu-mi despre menirea și destinul medicului anatomopatolog, doctorul Vasile Velciu, decanul de vîrstă al acestei profesiuni în țara noastră, a făcut, între altele, și această observație nu lipsită de tîlc : „Morfopatologul este acel medic care, intrînd în cabinetul de lucru, își lasă afară galoșii și nu mașina".
Spuse fără răutate, regrete sau patimă, ci pur și simplu în cunoștință de cauză, cuvintele de mai sus circumscriu o situație de fapt. Spre deosebire de medicul curant — căutat și gratulat în fel și chip de marele public — anatomopatologul este constrîns prin natura meseriei sale să lucreze toată vremea între cei patru pereți ai laboratorului, în sălile de disecție și autopsie, trăindu-și o bună parte a vieții profesionale mai mult în lumea organismelor necrozate decît în cea a celor vii. În medicina contemporană el reprezintă o mînă prelungită — dar indispensabilă — pentru orice chirurg din lume, deoarece numai prin analize intra sau postoperatorii pot fi depistate și identificate stările patologice ale organismului.
În jurul acestei profesiuni gravitează în fapt întreaga istorie a medicinei, confruntarea dintre bine și rău, dintre ceea ce înseamnă sănătate sau boală, viață sau moarte. A recunoaște un organ bolnav de unul sănătos, a delimita cu exactitate granița dintre normal și patologic înseamnă a face azi — ca și în vremea lui Esculap — primul pas al investigației terapeutice. Analizele morfologice și histologice pe care morfopatologul le face în scopul intervenției chirurgicale sau pentru a demonstra ulterior natura, gravitatea sau etiologia unei maladii constituie cele mai sigure repere în domeniul orientării specialiștilor medicale. Meseria internistului, chirurgului, pediatrului, ginecologului etc. este gîndită de neconcenit fără sprijinul medicului morfopatolog. Al acestui soarece de laborator pe care pacientul nu ajunge să-l cunoască niciodată.
Iată de ce povestea cu mașina și galoșii nu este o simplă anecdotă. Departe de o „clientelă" generoasă, anatomopatologul își poate oferi mari satisfacții profesionale, dar puține șanse de a face „avere. Și nu-și cunoaște titluri de gloria în fața marilor mulțimi ci doar în lumea confraților de breaslă.
Există însă și un asemenea preț al fericirii. O fericire efectivă nu prin bani și glorie publicitară, ci prin ostenda nestrămutată ore de laborator, prin dragostea dezinteresată pentru meserie. Este ceea ce demonstrează practic, prin patru decenii de activitate profesională, medicul Vasile Velciu.

Vasile Velciu s-a născut în anul 1903 în București unde a urmat și Facultatea de medicină. Lucrează o vreme ca asistent, apoi i se oferă o bursă și pleacă pentru specializare la Paris. Reîntors în țară este invitat de doctorul Ion Stoian să organizeze laboratorul de morfopatologie al Spitalului „Dr. Cantacuzino". Acceptă și își începe activitatea într-o încăpere sordidă aflată la subsolul spitalului. De atunci și pînă în prezent, deci vreme de patruzeci de ani bătuți pe muchie, Vasile Velciu a lucrat fără întrerupere în această profesiune și în același loc de muncă. Aici, la spitalul „Dr. Cantacuzino", unde prin vasta sa experiență și printr-o largă erudiție acumulate zi de zi, a creat cea mai strălucită școală de anatomopatologie din țară. În schimbul acestei opere, autorul ei nu a dobîndit nici titluri universitare, nici gratitudinea miilor de pacienți salvați de la moarte sau boli incurabile. El a rămas sub aspectul ierarhiei sociale și profesionale un prețuit dar modest medic de laborator.
Privit din acest unghi de vedere, Vasile Velciu face parte din acei oameni rarisimi și minunați pentru care o viață închinată în exclusivitate muncii constituie nu numai o îndatorire civică, nu numai profesiune de credință, ci însăși rațiunea întregii existențe. O viață care, în afara repausului nocturn și a timpului fizic datorat revitalizării prin dietă alimentară se măsoară în exclusivitate prin orele, zilele și anii petrecuți în laborator. Patruzeci de ani de muncă, de dimineața pînă seara, **patru decenii care cuprind deopotrivă și toate duminicile, concediile de odihnă și sărbătorile legale !**
Cu acest martiraj dulce, autoimpus și cultivat cu pasiune, Vasile Velciu a ajuns la vîrsta de 73 de ani. S-a pensionat abia în urmă cu un an dar a continuat să lucreze ca angajat al spitalului, rămînînd ceea ce a fost timp de patruzeci de ani : unul dintre cei mai mari morfopatologi pe care i-a avut vreodată școala medicală națională.
Un singur lucru nu înțelege Vasile Velciu. De ce tinerii medici nu-și caută consacrarea abordînd domeniul anatomopatologiei ? De ce avem din ce în ce mai puțini specialiști în această ramură-pivot a medicinei, atît de pasionantă, cu atît de mari posibilități pe planul afirmării profesionale ?
...Creatorii autentici, cuceriți de pasiuni dominante, rămîn o viață întreagă niște copii mari. Dar asta e altă poveste...

LIVIU TIMBUS ■

Într-o gară în care aşteaptă, vine şi pleacă an de an toată ţara, un om rămîne permanent la datorie

Despre Gara de Nord s-a scris, mi se spune, cînd de bine, cînd de rău mai tot timpul, iar într-o vreme, atunci cînd dispăruseră băncile de pe peroane, zilnic. În general ziariștii își fac datoria să ne ajute, critica de cele mai multe ori e un semnal, un îndreptar, noi, trăind de dimineața pînă seara în gară, poate că ne obișnuim cu unele lipsuri, nu le mai vedem.
— Cînd v-a supărat totuși presa ?
— Pe mine ? Nuuu...
Aveam să aflu pînă la urmă că pe Iulius Năstase cel mai mult l-a supărat atunci cînd i s-au pus în seamă lipsurile altora.
— Unii nu înțeleg pur și simplu că eu, ca șef al gării, nu pot refuza un tren care pleacă deși acesta este murdar, neîncălzit. Sigur, sesizez cu regularitate ori pe șeful centrului de formare a garniturilor, ori la conducere, dar atît, ce-i mai mult lesc din competența mea. La fel cu restaurantul și cu celelalte unități din gară ; primesc reclamații de la călători, dar n-am ce să fac, ele sînt tutelate de I.A.P.L.-uri, de Ministerul Turismului și nu ca înainte, cînd erau subordonate căilor ferate. Ar fi bine, cred, ca serviciile din gările mari, centrale, să depindă de căile ferate. Altfel... altfel, îl completez eu, pierzi cu siguranță trenul dacă te dai pe mîna ospătarilor de la restaurantul gării (..aide bă, du-te bă de acia, ce, ai venit cu pluta pe girlă de ceri pepei" — din ..dialogurile" șefului de sală !). Totuși, pentru cetățeanul din gară, șeful ei și nu altul trebuie să îndrepte lucrurile pe loc. Deci n-ar fi bine ca acesta să și poată face asta ?
— Sînt și întîmplări care au hazul lor pentru un șef de gară.
Uite, vine unul anul trecut și o reclamă pe o casierită că n-a vrut să-i dea la accelerat un bilet pentru o stație în care acesta nu oprea. Pînă la urmă mi-a zis că se grăbește să meargă la o nuntă așa că plătește ei oprirea trenului în haltă ! Altădată unul și-a închis cățelul (adus la analize de turbare) în seif, alții au lăsat păsări, se pierd unii pe alții, pierd trenul, gîndiți-vă, zilnic, mai ales vara, vin și pleacă de la noi în jur de 100 000 de călători !
În gara în care s-a născut ing. Iulius Năstase acum aproape 50 de ani — gara Ulmeni de lîngă Buzău — în casa telegrafistului Nicolae Năstase nu venea prea multă lume. Era o gară mică pe lîngă care trenurile mai acătării treceau fluierînd.
— Mă obișnuisem atît, încît trenurile nu mă mai sculau nici noaptea. Mi-a plăcut să fiu ceferist, la 5 ani știam telegraful, am făcut școala de impiegat de mișcare în '46 la Brăila, după liceu, sigur, apoi impiegat, instructor, operator, șef de gară intermediară, șef în stație tehnică etc., în interval am făcut și institutul, l-am terminat și am luat-o de la început ca inginer stagiar, iar impiegat, iar prin toate funcțiile pînă în 1970 cînd am fost numit aici șeful Gării de Nord.
Iată cum viața unui om poate fi strînsă și între două gări care n-au semănat și nici nu vor semăna vreodată. De o parte Ulmenii, aproape o haltă în timpurile copilăriei lui Iulius Năstase, de cealaltă București Nord, prima gară a țării, poarta Capitalei. S-au făcut atîtea comparații — între care aceea cu un furnicar străluce prin repetiție — încît ar fi doar o chestiune de ambiție să mai caut încă una, atunci cînd o singură cifră — 20 000 000 de călători anual — este cu atît mai impresionantă cu cît exprimă aproape întreaga populație a țării. Altfel spus, an de an, din acest decor feroviar al Bucureștiului pleacă, vine sau așteaptă o țară. Ceea ce era înainte de 1866 „pămîntul Procopoaiei", maidan pe care se încrucișau carele negustorilor cu cotigele mahalagiilor și trăsurile pornite spre vile din preajmă este astăzi o gară (nu atît înaltă, cît de întinsă împreună cu gara Basarab) în care trenurile opresc și se întorc fără a trece mai departe ca prin toate celelalte gări din țară. Pentru că Gara de Nord este un cap de linii, un liman al celor veșnic speriați că nu apucă să se suie sau să coboare din tren. Este realizarea unui vechi vis bovaric al călătoriei întrerupte spre deosebire de cele făcute fără tine. Ceea ce surprinde în această gară este absența unei plăci comemorative care să marcheze împlinirea în 1972 a o sută de ani de la întemeiere. Și totuși această placă există, este însă sprijinită de biblioteca din biroul șefului de gară, fiind pentru acesta unul dintre lucrurile pe care, în ciuda voinței lui, n-a reușit să le rezolve deocamdată.
— Cele mai grele momente pentru mine ca șef al acestei stații depind de siguranța circulației, de iarnă și de oameni. Să le luăm pe rînd. Unu : n-am avut neplăceri cu siguranța circulației și nici accidente de muncă. Nimeni nu poate intra în post fără o verificare serioasă, inclusiv cu alcooloscopul. Doi : iarna, cînd instalațiile noastre ultramoderne suferă, se înzăpezesc macazurile sau funcționează greu, se blochează gara, trebuie să hotărăsc pe loc anularea unor trenuri cu mii de călători muncim zi și noapte pînă îndreptăm situația etc. Trei : e greu să convingi pe fiecare să-și facă datoria fără greșeală, mai ales cînd răspunzi alături de oameni de mii și zeci de mii de vieți. De aceea ne străduim să punem accentul în primul rînd pe educarea personalului, mai ales că 80% sînt navetiști. Dacă mă iubesc ? Cei mai mulți — da, cîțiva care nu-și fac datoria — nu. Vreau să-i fac pe toți să se simtă atașați trup și suflet de căile ferate măcar atît cît mă simt eu. Acesta este punctul fericirii mele de a fi ceea ce sînt : ceferist. Dacă aud în tren, în tramvai, pe stradă că se vorbește de rău de căile ferate, mă supăr, parcă aș vrea să intervin să lămuresc eu cum stau lucrurile.
Inginerul Iulius Năstase are program de la 7 dimineața, dar vine întotdeauna înainte. Pleacă seara tîrziu, deși locuiește în Militari și acolo nu se ajunge totuși cu trenul.

IULIAN NEACȘU ■

De sîmbătă seara pînă luni dimineața

Iată ce mi-a povestit vecinul meu Dumitru Șurubaru, atunci cînd i-am pus una dintre cele mai banale întrebări : Esti fericit ?
— Ca să fiu concret, ca să fiu precis, ca să putem trage o concluzie, să ne oprim asupra unui sfîrșit de săptămînă. Așadar sîmbăta trecută mi-am invitat nevasta la dejun în oraș. Îmi place din cînd în cînd să cinăm la restaurant. Am mers la relativ noul local „Minerva". La ora aceea era destul de gol. Amabilul amfitrion, șeful de sală Dorel Turlui se cam plîngea de greutățile îndeplinirii planului pe luna în curs. Am fost bine serviți, dar un restaurant pustiu își pierde parcă din farmec.
Somnului de după-amiază — socotit de unii drept un anacronic obicei balcanic — i-am preferat filmul.. Jurnalul unui director de școală, un film interesant, trist, rupt din viață. În aparență, pe ecran nu se întîmplă nimic dar cît adevăr, cîtă realitate în numai 90 de minute de proiecție. Consecvent bunului obicei instaurat în familia mea, am telefonat acasă pentru : ..ce-i nou ?"Totul este O.K., un singur telefon de la prietenii mei, Vica și Lucian, care mi-au reamintit — vai, uitasem ! — că trebuie să mergem la Mihai, nepotul lor, de curînd căsătorit.
Cumpărăm o mică atenție și iată-ne la Mihai, unde în vacarmul specific celor ce populau camerele, descopăr că-i vorba de o aniversare. Acolo, în apropierea Pieței Romane, perechile nu erau multe, dar veselia și buna dispoziție, molipsitoare.
La intrare ne întîmpină o bogată masă, frumos ornată cu bunătăți care mai de care mai atrăgătoare, de la sandvișuri cu brînză topită, salamuri, icre, măsline, pînă la bătrîna și ademenitoarea tuică românească de Ardeal. Rădăcam paharul în sănătatea gazdei Mîncărurile sînt excelente, și aflu că au fost făcute de Nina, tînăra soție a sărbătoritului. Nu-mi vine a crede,

Popas

Pe raza unui singur crez
Ure ca pălanjenul în soare.
Mă desprimăvărez
De tot ce mă doare.

De-armuri și poveri
Purtate milenii în spate
De la care tot sper
Un strop de singurătate.

Un ceas de popas
După crîncena luptă.
Să văd cît suiș a rămas
Din calea neîntreruptă.

Armurile însă mă țin
Lipite de suflet, întruna,
Ca pe-un ostatec străin.
Ce are pavăză luna

Toate poverile-mi sînt
Și deznădejdea și scutul
De-a nu mă trezi doar mormînt
În care vuiește trecutul

ION BRAD ■

pentru că adevărata lor calitate avea să fie dezvăluită odată cu apariția fripturii de pui. Și așa, mai cu puiul mai cu spritul, gheața dintre generații se sparge, încercînd să-i înțeleg pe cei numiți în ultima vreme „generația care vine".
Începe dansul. Cum este firesc, se creează atmosferă discretă orîn „oprirea în viață" a unui singur bec, și aceasta îndreptat cu fața spre perete. Dansuri moderne, muzică ritmică, mișcări grațioase și poate mai puțin grațioase, toate aparținînd generației care vine. Nevasta-mea dintre tineri. Dragoș, mare amator de bancuri, se numește Maria și e studentă în ultimul an la fără frecvență : pare mai mult o fetiță de 18 ani, cochetă, timidă aflată la un ceai, decît mama serioasă a doi copii. Îi place dansul, veselia, dar gîndurile îi zboară mereu la copiii ei, care, bineînțeles, sînt cei mai grozavi din lume. Ei sînt acum acasă, în grija mamei sale.
Dar unde sînt părinții gazdei ? Întîi apare tatăl, Nicolae Precup șef de echină la „Republica", scund de stat cu mișcări scurte însă precise : e marcat vizibil de efortul depus în după-amiaza aceea la fabrică. Dar se acomodează repede. Începe, bineînțeles cu tuica, pentru că omul are de recuperat bucatele migălite de fiică-sa și pe care se simte dator să le onoreze. Îi ia colaci de masă pe George, cuscrul mare pescar și deopotrivă pătimaș al fotbalului. Cunoaște toți cronicarii de fotbal le cunoaște slăbiciunile, le acuză lipsa de obiectivitate. Dar durerea lui cea mare rămîne pescuitul, cerînd o relație nouă pentru o haltă „unde să pot și eu, domnule, pescui". Am un mare blestem, sec bălțile și mi se ridică permisul"
— Care e secretul mataliei, nene George, îi întreb timid, de seci bălțile ?
— Experiența, fierul și sculele, nene, asta-i.
Interesant om, acest pescar amator. Bine și discret îmbrăcat cu alură de filozof, datorită vorbei domoale și plină de înțelepciune, poate și datorită ochelarilor care îi întregesc fericit fizionomia. Nu fumează dar are în permanență la el Kent. Simte omul plăcerea să ofere o țigară bună.
Buna dispoziție scade. S-a oțărît atît de repede tineretul cel gălăgios de acum două ore ?
Într-un tîrziu apare stăpîna casei. O femeie măruntă, modest îmbrăcată. Ochii negri îi luminează întreaga figură. Lucrează la „Scînteia" la offset. E timidă, e obosită, tot ceea ce ar vrea acum este puțină supă. Se retrage. Revine după o vreme. Aparent, oboseala a trecut. E mîndră de fiica ei, pentru felul cum și-a îndeplinit datoriile de gazdă. Liniștea este întreruptă de evoluția gimnastelor noastre la Salonic. Nadia Comăneci anulează magnetofonul, ne închide gurile, ne stăpînește ulmirea și ne incită binețeles, la discuții. Toți sîntem specialiști, toți am învățat gimnastică. Nadia Comăneci împinge pe planul doi balonul rotund. E tîrziu. Noi cei din prima generație plecăm. A doua zi, duminică, mă scol ceva mai tîrziu și iau drumul pieței. Mă credeți, nu mă credeți, este marea mea pasiune pe care, din lipsă de timp, mi-o îndeplinesc numai duminica. Piața Amzei a fost abundentă, ca și săptămîna precedentă, de Ziua recoltei. Din păcate, vînzătorii sînt în continuare plictisiți și trei-rentioși. Mă gîndeam, în duminica aceea, că bine-ar fi dacă Ziua recoltei ar fi în fiecare zi, nu de alta dar produse sînt. E vorba, în ultimă instanță de o mai bună gospodărire și, de ce nu de mai multă înțelegere față de cumpărători. Duminica mi-am petrecut-o în casă liniștit, fără griji, aș putea spune chiar fericit !
Așadar — îmi zic — iată cum își petrec timpul niște bucureșteni oameni simpli, fără ambiții veleitare, oameni cu preocupările lor care integrați într-o societate dată, înțeleg că pe lîngă munca de fiecare zi au nevoie de puțină destindere obținută de data aceasta fortuit, în compania unor oameni necunoscuți și, mai ales, din-tr-a doua generație.

DAN BÎRLĂDEANU ■

sport • sport

(Urmare din pag. 24)

respins miraculos. ● Nu la fel de bine s-a opus Șutului lui Cârpuci (min. 26 — din 30 m), cînd, plecînd cu inițiere, abia a mai ajuns mingea care și-a continuat neștingherită drumul spre plasă (1—0). „Copiii" lui Motroc, timorați de atacurile în forță ale apărării băcăuane (atacuri gen „omul sau mingea"), au reușit totuși să închidă culoarele spre poarta lui Ioniță, în finalul reprizei avînd și cîteva acțiuni mai periculoase. ● După pauză, deși preluaseră „cîrma jocului, rapidiștilor le-a lipsit omul de gol care ar fi putut să aducă egalarea pe tabela de marcaj ● Ba, mai mult, în pofida cursului jocului, Pană speculează o inexactitate a lui Ioniță (scăpase mingea în fața la un șut puternic expediat de Sinăuceanu) și înscrie un gol (2—0, min. 71) ce taie elanul giuleștenilor ● Rezultatul final e stabilit de Soșu, care (imprevună cu Băluță și Margașoiu) a fost printre cei mai buni jucători ai echipei din Bacău. ● Despre arbitraj, ceva mai mult ca de obicei. Deși nu a contribuit direct (prin decizii în faze clare, acordate greșit) la victoria echipei gazdă, arbitrul piteștean I. Chilibar (secondat în aceeași manieră de tușierii Fl. Anuțescu și I. Răileanu — tot din Pitești) ne-a înfățișat o mostră de arbitraj „pentru gazde": a tolerat intrările dure, peste limitele regulamentului, ale tuturor apărătorilor băcăuani, fluierînd, din cînd în cînd, și pentru rapiditi abia după deschiderea scorului **(Cornel Catană).**

DIVIZIA B: 14 NOIEMBRIE

FOCȘANI: Unirea — Petrolul Ploiești 0—1 (0—0). Meci disputat cu multă ardoare pe un teren mulat de ploaia bogată căzută în noaptea precedentă. ● Gazdele au dorit mult victoria — atît pentru cele două puncte extrem de necesare în clasament, cît și pentru a se mîndri cu onoarea de a fi adus prima înfrîngere formației ploieștene în acest campionat. Echipa lui Valentin Stănescu a jucat mai mult pentru un meci egal, care i-ar fi păstrat invincibilitatea — dar a obținut chiar o victorie neașteptată, prin golul marcat de Toporan cu cinci minute înainte de final, ploieșteanul interceptînd mingea greșit trimisă proprului portar de fundașul localnic Pătru. ● Și totuși, mărturiseau gazdele, Unirea a făcut în partida de duminică cel mai bun meci al ei în actualul campionat. „Nici o problemă n-am avea dacă am juca mereu așa !", spunea unul dintre suporterii focșăneni. În fața sa a fost însă de această dată Petrolul, adică o echipă matură, care a știut să plimbe mult mingea, stăvilind de cele mai multe ori cu abilitate elanul gazdelor. ● S-au ridicat patru cartonașe galbene (cîte două de fiecare echipă), acordate de arbitrul bucureștean N. Petricleanu, care a condus foarte bine acest joc **(Dumitru Graur). RÎMNICU SĂRAT: Olimpia — C.S.M. Borzești 2—0 (0—0).** Cinci puncte în ultimele trei etape (unul afară, patru acasă), timp în care de rîmniceni, lipsiți de antrenorul lor Caricaș, bolnav, cum se crede, s-au ocupat cei doi mari „sufletiști" ai echipei, Caloinescu și Mustață. Iată că o echipă ca și retrogradată încă din start dă semne că își revine și încearcă să lupte cît mai onorabil pentru menținerea în B. ● E drept că în afara lui Grozea, la apusul carierei, Olimpia nu are individualități. Pe un teren alunecoe, sub rafale de ploaie intermitente, după o repriză bună, în care au avut două-trei ocazii clare, C.S.M. Borzești a cedat, Olimpia avînd, în ultima parte a jocului, posibilitatea să marcheze încă de trei ori. ● Cîțiva jucători tineri, între care Bodan, Marian, Pîrvulescu, un portar sîrguincios, Petculescu, cît, mai ales, „nivelul" celorlalte echipe care „compătimesc" în seria I, o fac pe Olimpia să spere că nu se va întoarce de unde a plecat, în divizia C. ● Corect arbitrajul lui Max Popescu (București), apreciat atît de gazde, cît și de oaspeți **(Iulian Neacșu). TIMIȘOARA: C.F.R. — F.C. Olimpia Satu Mare 1—0 (1—0).** Scorul a fost stabilit după numai două minute de joc, cînd arbitrul Rus a luat o hotărîre aspră, care a lăsat pe mulți cu gura căscată : 11 metri ! ● A transformat Dima, după care jocul s-a încins, meciul devenind urît, cu faulturi intenționate, dar și multă mascaradă, vociferări, proteste A excelat în această privință timișoreanul Munteanu, care avea dealtfel să fie eliminat din joc în minutul 75. ● În dorința de a nu scăpa jocul din mînă, arbitrul Ioan Rus a arătat și cartonașul galben, de șase ori — dar meciul tot l-a pierdut de sub control... ● Oaspeții n-au jucat rău, au și dominat mare parte din timp, dar au avut în față o echipă dornică să obțină victoria cu orice preț, ceea ce s-a și întîmplat în cele din urmă. În min. 80 totuși, sătmărenii au înscris un gol prin Hațeganu, pe care-l considerăm valabil, dar arbitrii vor anula punctul pe motiv de ofsa.d ! ● A arbitrat deci foarte slab I. Rus — Tg. Mureș **(Andrei Georgescu).**

Zece reprize după gongul final

Intenția federației de specialitate de a transforma finalele campionatului național de box într-un maraton s-a dovedit, în cele din urmă, neinspirată. După o săptămînă de lupte drepte și nedrepte, tehnice și mai puțin tehnice, obositoare și nu de puține ori penibile, desprindem cîteva observații pe care le dorim cît mai la obiect, cît mai nepărtinitoare.

Prima constatare este generată de faptul că formula de disputare a fost, într-un fel, neechitabilă. După cum se știe, în fazele de zonă nu au luptat boxerii de categoria I — maeștri și maeștri ai sportului. În această situație, au venit la București cîștigătorii zonelor, cărora li s-au alăturat ceilalți boxeri calificați direct în finală. Între aceste două categorii de sportivi prăpastia este mare, chiar dacă unii boxeri, cîștigători ai zonelor, și-au cîștigat pe deplin dreptul de a apărea pe ringul finalelor. Una este să lupți în zone cu un boxer consacrat și alta este să-l întîlnești la București, unde — pe lîngă diferența de clasă — se adaugă emoțiile pricinuite de însăși lupta pe un ring din Capitală, exigențele unui public care — beneficiind de spectacolul mai multor întîlniri internaționale — este mai calificat, mai competent și — de ce nu ? — mai pretențios. Din această cauză, publicul bucureștean a venit în număr restrîns pînă la faza de semifinale. Palatul sporturilor și culturii s-a dovedit mult prea larg, transformînd **maratonul** dorit într-o competiție oarecare.

A doua constatare se referă la surplusul de efort cerut boxerilor, oficialilor și publicului, mulți boxeri fiind obligați să urce treptele ringului trei zile la rînd. Să boxezi seara, să „faci cîntarul" a doua zi și să te pregătești pentru o nouă confruntare în după-amiaza zilei de cîntar, reclamă un efort pe care nici marile competiții internaționale nu-l pretind. Publicul, la rîndul său, a avut zile cînd — din cauza numeroaselor meciuri de după-amiază — se vedea nevoit să părăsească sala pe o ușă pentru a intra pe alta, dornic să fie prezent și la gala de noapte. Oricît de mare iubitor al nobilei arte ai fi, tot obosești.

A treia constatare este legată de problema arbitrajelor. Dorindu-le imparțiale, federația de box a făcut apel la trei arbitri străini. De la bun început, măsura ni se pare un lux superflu și o lipsă de încredere în capacitatea arbitrilor români. Majoritatea dintre ei sînt purtători ai ecusoanelor A.I.B.A. și E.A.B.A., fiind solicitați să arbitreze în mari competiții peste hotare, iar în sălile noastre de sport încrederea în ei scade subit ! ? Dacă federația nu-i apreciază în corpore, atunci să fie înlăturați cei dubioși pentru ca restul arbitrilor să se bucure de prerogativele pe care le conferă ecusonul pe care-l poartă. Spunem toate acestea deoarece, în ciuda formulei de arbitraj preferată de federație, rezultatele unora dintre meciuri au fost viciate. Cel mai nedreptățit ni se pare a fi fost Alexandru Turei care, în finală, după părerea noastră, a fost superior lui Teofil Ghinea. Acest meci a fost viciat, în primul rînd, de arbitrul de ring Gustav Baumgardt care, admonestîndu-i gratuit de cîteva ori pe Turei, a facilitat decizia eronată a juriului.

A patra constatare amară ne-a produs-o lipsa unor nume de rezonanță, boxeri renumiți fiind trimiși să lupte în Pakistan, exact în timpul campionatelor naționale ! Oare despre acest turneu federația de specialitate a aflat în ultimul moment ? Spunem acest lucru deoarece dreptul de a lupta pentru titlul național le-a fost luat lui Grulescu, Simion Cuțov, Ion Alexe, ca să nu pomenim decît pe trei dintre ei. Noi socotim că titlul de campion național concurează cu orice medalie cîștigată peste hotare. Trebuie să mai remarcăm, fără plăcere, că marele pugilist Simion Cuțov nu prea este văzut pe ringurile din țară, el absentînd pentru a doua oară consecutiv de la cea mai importantă competiție internă : campionatul național al seniorilor. Victoriile sale repurtate peste hotare ne bucură, firește, pe toți, dar Cuțov „cel mic" trebuie să arate și în țară stilul său de luptă, acum, cînd este tînăr, viguros și în plină ascensiune.

A cincea constatare, emoționantă, a fost determinată de evoluția splendidă din finală a lui Cuțov „cel mare". Mărturisim sincer că, de-a lungul anilor, în marile sale dispute cu Paul Dobrescu, totdeauna l-am preferat pe Cuțov pentru piusul său de talent. În finala de duminică, el nu numai că nu ne-a dezmințit, dar ne-a reamintit că în box există o lovitură periculoasă atît pentru cel ce o dă (dacă nu știe să o dea), cît și pentru cel ce o primește : upercutul. Poate că demonstrația lui Cuțov „cel mare" n-a fost zadarnică în acest sens. Privindu-l pe acest superb sportiv care, de fiecare dată, ne reamintește că boxul mai înseamnă scrimă, gîndire și joc de picioare, regretăm faptul că a ajuns la o vîrstă la care nu mai are prea mulți ani disponibili pentru marea performanță.

A șasea constatare ne-a produs-o lipsa de sportivitate a unor boxeri, colegi de club (lipsă de sportivitate și a cluburilor, evident), care atunci cînd au nimerit spre sfîrșitul competiției, față în față, au absentat. Astfel, T. Tudor n-a mai încrucișat mănușile cu Gheorghe Ciochină, Gheorghe Simion cu C. Cuțov, Ion Györffi cu Vrînceanu, iar — în finală — Livaduru (oprit de medic ?!?!) cu Ion Mantu.

A șaptea constatare se referă la categoria grea, unde situația este aproape ridicolă. Că nu avem prea multe valori la această categorie, este o problemă și de unde nu-t, nimeni nu cere ! Dar să urce în ring boxeri cu burțile revărsate peste chilot este un lucru de neînțeles și penibil. De-a lungul anilor am văzut boxeri cu greutate mult peste o sută de kilograme care însă se prezentau în ring supli, vigurești.

A opta constatare ne-a inspirat-o publicul care, de ani în șir, numai la auzul numelui arbitrului I. Boamfă, fluieră... Intrigați de acest lucru, l-am abordat pe inginerul I. Boamfă, cerîndu-i părerea asupra acestei atitudini a publicului. **„Este, ne-a mărturisit, o poveste veche, datînd de peste 15 ani. Arbitram atunci meciul dintre gălățeanul Șt. Cojan și Mihai Nicolau. L-am descalificat pe primul, în repriza a II-a, în urma unor abateri de la regulament, după ce l-am făcut atent de cîteva ori. Nu regret hotărîrea de atunci. Astăzi, dacă aș fi în aceeași situație, la fel aș proceda. Îmi pare rău că publicul mă primește cu ostilitate, dar ce să-i faci ? M-am obișnuit cu situația dată...".** Aflăm cu acest prilej că fostul boxer de performanță este director adjunct la un liceu din Brașov, unde-și desfășoară activitatea cu seriozitate și competență. Urmărind evoluțiile pe ring ale lui I. Boamfă de mai mulți ani, îl considerăm drept și obiectiv. Sigur că el poate aprecia și greși cîte un meci, dar publicul este dator să-l primească fără adversitate, cu atît mai mult cu cît, știm siguri, o sumedenie din cei ce îl fluieră nici nu știu de ce o fac. Tot la capitolul arbitraj, semnalăm buna comportare în ring a lui Gabriel Danciu, totdeauna obiectiv și pe fază, de aproape 20 de ani..., lucru justificat de numeroasele sale prezențe peste hotare.

A noua constatare : meciurile din gala finală au salvat — cît au putut — în ceasul al XII-lea standardul valoric al campionatului. Am văzut finale frumoase, dar pînă atunci am tot oftat...

A zecea constatare privește transmisiunile TV care — din păcate — au fost făcute cam la întîmplare. Multe meciuri slabe ca factură tehnică au apărut pe micul ecran, în timp ce altele, de valoare, au rămas doar înregistrate pe bandă...Comentariul competent al lui Paul Ochialbi nu a putut suplini, din păcate, viciul de fond al transmisiunilor.

DAN BÎRLĂDEANU

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 125

Hazul ca pensie

E veșnic răstignit în hazul lui, cu sentimentul că altă soluție decît să fie mic și dat dracului n-are. Nu există zi în care să nu colcăie de anecdote, nu există zi în care să nu sfărîme cîte ceva cu sarcasmul lui șleampăt.

Sarcasmul șleampăt, chinuit, cerșit, milogit, cumpărat pe veresie se agață străin de chipul lui măcinat de probleme economice. El debutează în braserie la masa altora, cu o frază care vrea să sintetizeze atît mizeria economică cît și demnitatea. **„Eu vreau o bere. O plătesc".** Da, el bea bere și uite că plătește. Bineînțeles, atît mizeria cît și demnitatea sînt imaginare.

El se socotește obligat pentru berea pe care pînă la urmă nu vede de ce-ar plăti-o, să aibă foarte mult haz. Întreaga existență se reduce la un șir de anecdote, care de care mai hazlii.

Glumele sînt pentru el monedă forte, el îți oferă ultima anecdotă și tu trebuie să-i dai de băut și de mîncat. Uneori, cînd îl năpădește grandomania și e convins că a avut foarte mult haz e în stare să ceară pentru hazul lui precar chiar și un costum de haine. El crede că a nu avea nimic sfînt echivalează cu suprema inteligență. S-ar părea că toate păcatele sînt pentru el supremul chilipir. Se laudă că e flotant, că e distant, că n-a iubit, că n-a muncit, că n-a citit, că n-a achitat niciodată o notă de plată.

Hazul lui nu este un dar al naturii, a devenit foarte repede o obligație. El, săracul, trebuie să aibă haz că altfel n-are ce bea. Chiar dacă are o criză de ulcer, el tot o să povestească ceva teribil de comic.

Anecdotele mucegăite, glumele veștede sînt pentru el și un fel de a te amenința. Oricînd e gata să scoată din teacă arma miniei.

Îți dă telefon la trei noaptea și te întreabă : **„O știi pe aia cu..."** sau **„O știi pe-aia fără..."** A fi la curent cu toate parascoveniile i se pare lui o problemă de cultură generală, de aceea s-a și eliberat de patima cititului și-i socoate pe toți ceilalți niște ignoranți. **„Cum, dom'ne, n-o știi pe-aia cu..."** Citeodată, nevoia de a avea un haz nebun, de a te face să rîzi din te miri ce capătă și expresii violente, te somează, te sechestrează, te obligă să-l admiri. Aproape sub stare de arest, te pironește. **„Stai, dom'ne, să-ți spun una grozavă".** Și numai după ce îl asculți, te eliberează pe cauțiune. Adică, în cazul de față, o bere și o friptură în singe. De vacă. Iubește vaca.

O, doamne, ce triști sînt cei veșnic glumeți cînd îmbătrînesc. Că tare trist e să fii veșnic glumeț și să ai reumatisme. Vin ploile, vin pensiile alimentare, și el tot colcăie în hazul lui. Hazul s-a dus de mult, a amorțit, și el încearcă zadarnic să-l învie, să-l momească. Anecdotele au murit de mult și el veghează la catafalcul lor. În sufletul lui răzgîiat, leneș și flasc s-a ivit o speranță. A aflat de la un prieten medic că **„Tendința spre calambur e boală psihică gravă care dă dreptul la pensie de gradul întîi".**

De cînd a aflt că hazul lui e o boală psihică ce-i dă dreptul la o pensie s-a mai liniștit puțin. Vrea pensie.

TEODOR MAZILU

Bibilica

De profesie — **fără,** Bibilica ajunse (cum, necum !) o celebritate. Blondușă și înălțuță, și nițel prostuță, se învîrte în jurul propriei ființe ca un titirez, crezindu-se buricul pămîntului. A uitat se pare taina oglinzii și n-a băgat de seamă că i-au răsărit la tîmple ghiocei iar în colțul buzelor s-au ivit cute anticipative. Bibilica trăiește o veșnică adolescență. Dacă ar fi fost bărbat s-ar fi visat, nu am nici o îndoială, Napoleon. Dar i-a fost dat să fie femeie și se visează de toate. Ba nevastă de medic, ba amantă de pictor cu expoziții în străinătate și — rar, foarte rar, cînd o apucă patima peisajului — soție de inginer agronom. Că, am uitat să notez, la începuturile „carierei" ei, nereușind la Institutul de teatru, a acostat pentru un an la Facultatea de agronomie, unde nu s-a împăcat cu solurile de semințe. A abandonat perspectiva cîmpului pentru perspectiva bulevardului dintre Universitate și Romană. Neavînd ce face și crezînd că, dacă nu a avut norocul să semene pămîntul, poate încerca să semene hîrtia cu vorbe, Bibilica s-a apucat de literatură, bibilind-o. Azi un rînd, mîine un cuvînt, poimîine o virgulă și, uite așa, și-a făcut un fel de operă cu care te amenință cînd vrei și cînd nu vrei, cînd te aștepți și cînd nu te aștepți. Trece de la umilință la violență cu aceeași lejeritate cu care trece de la un bărbat la altul. Am întîlnit-o acum cîteva zile, încărcată de neliniști. „Auzi, dragă, m-a întîmpinat în loc de bună ziua. Mă știi doar că sînt o generoasă". O știu, cum să nu o știu, că doar circulă atîtea legende adevărate despre dumneaei încît ți-ar trebui o viață de om să le consemnezi pe toate. Și te minunezi, și te întrebi cînd a avut vreme să le trăiască. Așa am aflat că, jucîndu-se cu viața cum te-ai juca de-a șoarecele cu pisica, Bibilica a ajuns în situația de a lăsa omenirii un moștenitor (sau o moștenitoare). Nu ar fi asta o mare dramă, nici dumneaei nu o socotește așa (doar este plină lumea de moștenitori și moștenitoare), dar nu ar vrea să aducă pe lume o ființă fragilă (ca mine dragă, că mă știi !) fără să-i poată oferi și... un tată autentic. Aici e-aici. Cum să-l afle în mulțimea de posibili tați autentici ? Numai aseară, m-a informat cu lacrimi în ochi (de circumstanță, se înțelege), a avut cîteva esecuri în investigațiile-i sentimentale. „Îl știi pe Y ? Părea destul de cumsecade. Știi ce mi-a spus ? Cînd l-am sunat la telefon să aflu cînd ne-am văzut ultima dată la el, în garsonieră — că atîta are, își bea banii, deși cîștigă — m-a întrebat, auzi ce intuiție, de ce îl întreb ? I-am declarat adevărul, purul adevăr, că, mă știi, am eu multe defecte, așa zic dușmanii mei, dar defectul nesinceritățiі nu". Are dreptate, aș pune mîna în foc, nesinceră Bibilica nu știe să fie, numai că sinceritatea ei ține cît ai ghici într-o cafea sau ai fuma o țigară lungă, Kent. Că-i place Kentul. Și, bineînțeles, m-am revoltat odată cu Bibilica de impolitețea insului care, trezit noaptea din somn cu telefonul, în loc să o alinte cu vorbe dulci — și cît le merită, săraca ! — a întrebat-o cam cîte luni ar avea (moștenitorul sau moștenitoarea) că nu se știe niciodată ce aduce ceasul, care aduce mai mult ca anul. I-a răspuns : să tot fie vreo cinci sau șase luni. Și, auzi tu ghinion !, tocmai atunci el s-a nimerit să fie în deplasare pentru vreo lună și ceva ! Deci nu era el. Și Bibilica a avut însomnii pe care le mai are și-acum, în plină zi.

Mi-ar mai fi povestit multe, că are de unde, dar se grăbea, la o întîlnire cu un medic veterinar. Trece prin Capitală de două-trei ori pe an. „Pe ăsta (mi-a jurat, cum i-a jurat și lui de cîte ori l-a văzut) l-am iubit enorm pentru că avea ceva nostalgic în el cînd lua trenul din Gara de Nord să ajungă la Pingărați". Încearcă și cu el. Poate o fi el autenticul. „Scuză-mă, dragă, că mă grăbesc, dar îți mai dau eu o veste !"

Blata Bibilica, blonduță și înălțuță, și nițel prostuță, speră să ne aducă o veste bună, spre liniștea cerului și a literaturii. Că, oricum, o poezie de două-trei strofe se citește mai ușor decît o tragedie de-o viață. Și cum este ea, c-o știu, sensibilă și cu vocația tragediei în suflet, s-ar putea să ne-o facă și pe asta.

Așa este Bibilica, imprevizibilă.

NICOLAE DRAGOȘ

Aforisme

Uneori mă travestesc într-o floare, sau un copac, să creadă lumea că sînt cameleon.

Acvila dispare, zăganul se stinge și el; cioara grivă se hotărăște să zboare maiestuos.

Avem aceeași înălțime. Dar te întrec cu un cucui.

Mie cînd îmi suride norocul o face cu mailițe.

Cînd nu îți au mai rămas decît două-trei idei, lumea te aclamă, crezînd că sînt cele pe care le-ai păstrat.

Fluviul acceptă surizînd contribuția afluenților: el știe că fiecare, la timpul său, visa să-l întrețaie.

Autorule, cînd îți potrivești cartea cercetează dincotro bate vîntul: el îți-o poate închide, sau răsfoi.

Cheltuiește-te frenetic, dacă vrei să îți se dea restul.

Cînd vrei să ajuți, bagă de seamă: cel ce sprijină un om beat, se clatină.

Dacă scrii zilnic, la ore fixe, scrisul devine un act reflex. Din nefericire însă centrii lui se mută în măduva spinării.

Înțeleptul consideră adevărurile indemnuri la călătorie, stingherit cum e de mulțimea celor care le folosesc drept popas.

Blestemat cel ce îți retează aripile nu ca să zboare, ci ca să mergi.

Aveți dreptate. Voi merge pe drumul drept. Mă scuzați că am încercat s-o iau pe scurtătură.

Pune-mi șaua, porunci centaurul. Vreau să încalec.

TEODOR VASILIU

Călătorind prin Uniunea Sovietică

Odată ajuns la Moscova, colegii mei de breaslă de la revista «Ogoniok», al căror invitat am fost, m-au întrebat, abrupt dar cu o raţiune strict profesională, ce vreau să văd. Le-am răspuns că mă interesează orice m-ar ajuta să-l cunosc şi să-l înţeleg pe sovietici. Şi uite aşa, de la vorbele acestea ale mele — după cum se va vedea, cumplit de pretenţioase — am început o goană nebună pentru a acumula cît mai numeroase faţete concrete ale acestui chip complex care este specificul naţional.

Cu alte cuvinte, vroiam ca nu prin descrieri făcute de alţii, nu prin vorbele explicative şi subiective ale altora, ci prin informaţii şi impresii directe — fiindcă numai aşa-i gazetăreşte — să compun, din plăcuţe palpabile şi aparent fără nici o legătură între ele, tabloul mozaicat şi unitar al unei noţiuni-sinteză.

Tehnologia deci a fost cam asta : mi s-a creat posibilitatea ca într-un timp extrem de scurt, de numai cinci zile, dintre care două petrecute la Moscova şi trei la Leningrad, să absorb o cantitate enormă de informaţii, urmînd ca, la sfîrşit, capul meu să descopere singur noţiunea sintetică pe care doream s-o aflu, s-o ştiu.

★

Aşa se face că — în prima mea zi — străbătînd doar nişte zeci din sutele şi miile de kilometri ale străzilor, pieţelor, podurilor şi cheiurilor colosului care este Moscova şi încercînd, de pe colinele Lenin, de-acolo, de pe terasa din faţa Universităţii Lomonosov, să-i ghicesc capitalei hotarele, extinse după orizontul ochiului omenesc, am trăit, să-l spun aşa, sentimentul de metropolă şi totodată sentimentul de putere al unui popor de a-şi construi şi organiza un atît de grandios nucleu de viaţă urbană modernă.

Aşa se face că — în aceeaşi zi — în cuprinsul zidit al Mînăstirii Fecioarelor mi-am hrănit ochii cu arhitectura rusă veche ; iar în cimitirul mînăstirii am zăbovit, mult şi cu sufletul tulburat, la mormîntul unuia dintre puţinii mei Dumnezei literari : Anton Pavlovici Cehov.

Şi aşa se face că am fost în atelierul pictorului Iurii Titov, artist emerit al R.S.F.S.R., care mi-a arătat cu ce culori, desene şi idei-metafore, răspîndite pe o suprafaţă de cinci mii de metri pătraţi, va da frumuseţe, grai, culoare şi strălucire construcţiilor cenuşii ale uriaşei centrale atomo-energetice de la Novo Voronej ; şi, tot atunci, am fost în microatelierul soţiei sale, Elena Ivanovna Titova, care pictează în ulei şi acuarelă, care ilustrează cărţi pentru copii, şi care m-a invitat la o masă ce merita fotografiată de undeva de sus şi numaidecît în culori, şi care m-a copleşit cu sensibilitatea, modestia şi onestitatea sa faţă de propria ei muncă, faţă de propriul ei talent.

În sfîrşit, tot aşa se face că — început de iarnă fiind — în aceeaşi primă zi, în Piaţa Roşie, pe la zece şi ceva seara, într-un decor feeric, am aflat că există un splendid balet al marilor fulgi de nea ai iernii ruseşti şi totodată şi tot acolo am luat un interviu ad-hoc unui cetăţean care stătea, cu o valiză în mînă şi într-o nemişcare şocantă, în faţa mausoleului lui Lenin. Omul este inginer-şef la o întreprindere de construcţii din Harkov, mi-a spus că numele său n-are importanţă, şi-apoi m-a lămurit, apelînd la foarte puţine cuvinte, de ce l-am găsit acolo :

— Vin la Moscova, în interes de serviciu, de două-trei ori pe an ; şi neapărat îmi fac drum şi prin Piaţa Roşie. Cîteva clipe petrecute aici îmi dau noi puteri : pentru mine Moscova e sfîntă

Răspunsul a venit prompt şi mi-a fost limpede că acest inginer din Harkov mi-a vorbit cu sinceritate.

★

Şi la fel se face că — în cea de-a doua mea zi moscovită — după ce o dimineaţă şi o după-amiază, pur şi simplu, m-am îmbătat spiritual cu tablourile din galeriile fraţilor Tretiakov şi cu icoanele talentului lui Rubliov şi ale altor vechi maeştri, toate adunate în încăperile Mînăstirii Andronikov ; după ce am avut absolut plăcuta surpriză să descopăr că doi dintre cei trei şoferi ai maşinilor care m-au purtat de ici-colo erau studenţi, la seral, unul la facultatea de educaţie fizică şi celălalt — culmea ! — la facultatea de ziaristică ; după toate acestea, dar înainte de a mă sui în rapidul «Săgeata roşie», care doar într-o jumătate de noapte de mers nervos avea să mă ducă la Leningrad, am avut şansa să fiu invitat — spontan şi cu căldură — acasă la o familie moscovită, pe care abia o cunoscusem. Oamenii aceştia mi-au înţeles nevoia de a privi viaţa rusă şi dinăuntrul ei şi, firesc, au pus samovarul pe masă şi mi-au deschis toate uşile locuinţei şi sufletului lor.

★

Şi, din nou, aşa se face că — la Leningrad — în doar trei zile, flămînd să văd şi să cunosc totul direct, am străbătut Nevski Prospekt, precum şi celelalte străzi pe care, cu atîţia ani în urmă, Petru cel Mare a avut nu numai gustul de a le pretinde frumoase, ci şi înţelepciunea de a le comanda drepte şi largi, parcă special pentru traficul intens al anilor noştri ; am străbătut podul nu de basm, ci de mit, podul cu oameni şi cai din piatră al lui Aniţkov, precum şi celelalte poduri, fixe sau util-rabatabile însă oricum concepute şi cu gust estetic ; am zăbovit şi am meditat înaintea casei lui Petru, înaintea statuii Ecaterinei, înaintea catedralei Isakii şi a statuii Călăreţului de aramă, înaintea fostelor turnătorii, azi numite Uzinele Kirov, înaintea fortăreţei Petru şi Pavel, înaintea fostului Palat de iarnă, înaintea crucişătorului Aurora, înaintea Smolniiului, înaintea monumentelor închinate memoriei eroilor şi sutelor de zile crîncene ale blocadei, ale războiului al doilea mondial.

Apoi, am făcut, să-i spun aşa, o cură de palate : Ermitajul, Palatul de vară al lui Petru de pe malul Golfului Finic, Palatul Ecaterinei din oraşul Puşkin, Palatul lui Pavel I din oraşul Pavlovsk şi am încheiat cu un palat de o cu totul altă factură : cel al căsătoriilor din Leningrad. Iar acolo am fost martori, colega mea de la «Ogoniok» şi eu, la căsătoria Olgăi Alexandrovna cu Aleksandr Ivanov, amîndoi studenţi în anul IV al Institutului de aviaţie, amîndoi tineri şi frumoşi, amîndoi emoţionant de emoţionaţi. Acorduri din Lacul lebedelor, Ave Maria şi Marşul Leningradului, două întrebări şi un singur răspuns repetat de amîndoi miri ; apoi vorbele rostite din inimă de ofiţerul stării civile, de data asta o femeie : «Azi, 16 decembrie, vieţile voastre s-au unit. Dragostea voastră pe zi ce trece să fie mai mare !» Am dat soţilor Ivanov un bucheţel de violete de Parma din partea revistelor «Ogoniok» şi «Flacăra» şi, fără să le-o spunem, le-am fost recunoscători. Pentru că, dincolo de bogăţiile de neasemuită artă ale palatelor-muzee, restaurate sau încă în curs de restaurare, şi dincolo de bucuria spirituală pe care ne-au adus-o, am trăit în paralel şi amintirea dureroasă a jafului şi barbariilor războiului. Şi pentru că, dincolo de oficierea — la urma urmei banală — a unei căsătorii, conştiinţa noastră a înregistrat, a primit, o garanţie simbolică a victoriei vieţii şi raţiunii.

★

Şi acum, necesarele cuvinte de încheiere. Ştiu, am făcut aici un fel de reportaj-inventar, şi încă şi-acela incomplet faţă de cîte am văzut ; ştiu, fiecare dintre oamenii şi lucrurile întîlniţi şi întîlnite merită o pagină specială, ştiu, v-am obosit cu repetarea la infinit a acelei formule de meşteşug a scrisului «aşa se face că», dar asta-i realitatea, aşa — cu multă alergătură — s-a făcut că am ajuns la o părticică din sinteza, din definiţia pe care o căutam. Culmea e că formularea ei n-a trebuit s-o descopere mintea mea — precum vă ameninţasem la început : şi aceasta pentru neaşteptatul motiv că am găsit-o deasupra semnăturii Marelui Petru chiar la intrarea în Petergof. Scrie acolo :

«Cine vine aici — însoţit sau singur — cui îi trebuie un pat, fiecare o să-i capete».

Acestui adevăr despre casa rusească şi omul rus, mie nu mi-a mai rămas decît să-i subscriu modesta dar — aşa cum am încercat să vă demonstrez — bine documentata mea garanţie. O fac deplin conştient că aceasta-i numai una din trăsăturile specificului naţional, deplin conştient că aceasta nu-i decît una din concluziile mele — cea sentimentală — dar şi deplin conştient că în cele cîteva pagini ale unui reportaj nu-i posibil să spui totul despre unul din marile popoare ale lumii.

NELU IONESCU ■

În curînd

ALMANAHUL FLACĂRA

416 pagini, în culori şi alb-negru, vi se deschid cu un sumar variat, de la ştirea de cîteva rînduri la romanul de aventuri de largă respiraţie

Anul acesta Almanahul Flacăra este de fapt ALMANAHUL REVISTELOR FLACĂRA ŞI REBUS, deci două almanahuri într-unul singur !

Din cuprinsul său semnalăm cîteva titluri :

Cincinalul anul II ● Independenţa, o istorie a trecutului, a prezentului şi a viitorului ● Obiceiuri de iarnă la români ● Pictorul Nicolae Grigorescu, reporter de front ● Un trio pernicios : violenţa, drogurile, erotismul ● Viaţa în Zoo.

Almanahul Flacăra, 416 pagini — 25 lei

Miliardarii şi mizeria lor morală

Niarchos şi valurile vieţii

Oare armatorii de talia unor Niarchos, Onassis, Livanos, Andreadis s-au aflat şi la originea dispariţiei fără urme a cîtorva zeci de vapoare ? La începutul anului 1972, un ziarist de la cotidianul britanic „Daily Mail" a avut curiozitatea să se uite mai atent prin arhivele recente ale cunoscutei companii de asigurări „Lloyd's". Constatările — reluate la timpul respectiv şi de presa noastră — arătau că numai între anii 1961 şi 1971 s-au evaporat (în adevăratul sens al cuvîntului) exact 71 de nave cu un total de aproape 89 000 de tone, la bordul cărora se aflau 1 021 marinari, 10 femei şi chiar 3 copii. Mergînd şi mai departe, el a aflat că de la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial şi pînă în 1960 cotidianul companiei — „Lloyd's List and Shipping Gazette", despre care am amintit cu un alt prilej — înregistrase alte treizeci de nave dispărute în condiţii de-a dreptul misterioase. Alte pagube însemnate, alţi oameni despre care nu s-a aflat niciodată nimic.

Coincidenţi şi scufundări ? Atunci cum se explică faptul că în nici unul dintre cele aproape o sută de cazuri nu s-au găsit urme. O schimbă cu însemne specifice, o barcă pe care să se afle scris, ca de obicei, numele vaporului. Sau că nu s-au consemnat acele semnale ale S.O.S.-ului, intrate în obişnuinţa oricărui marinar, dar a radiotelegrafiştilor ? Coincidenţi de stinci, şi tot fără urme ? Şi, de reţinut, dispariţiile nu s-au consemnat în zona vestitului Triunghi al Bermudelor, sau Triunghi negru, sau Gaura Neagră, cum i se mai spune acelui loc care sperie piloţii şi marinarii, ce-l ocolesc cu mare grijă. Erau zone aproape neaşteptate şi intens circulate : în apropierea coastelor latino-americane, în zona Canalului Mînecii — supravegheată zi şi noapte de avioane.

Furturi, mici ajustări ale navelor şi apoi curse normale ale lor, înscrise, de data aceasta, în registrele altui armator ? Această ultimă ipoteză a fost cea reţinută de numeroşi specialişti şi ziarişti. Cum se face însă că nu s-a mai auzit nimic despre vreunul dintre cei 1 500 oameni aflaţi la bordul tuturor vapoarelor dispărute ? Le-a fost cumpărată tăcerea cu o sumă aşa de mare încît nimeni n-a reuşit s-o răscumpere ? Dacă da, ce om de afaceri sau armator s-a aflat la originea unor atari afaceri ? Desigur, întrebărilor de mai sus li se pot adăuga altele, mai ales că, de regulă, despăgubirile plătite în asemenea cazuri de „Lloyd's" nu erau dintre cele mai însemnate : în jur de 90 000 de dolari pentru fiecare navă dispărută.

E drept, în cazul eroului nostru nimeni nu i-a asociat direct numele de enigmele atîtor vapoare dispărute cu totul. Era şi greu, pentru că, după cum afirmă înşişi specialiştii vestitei companii care au cercetat îndeaproape fiecare caz în parte, operaţiunile evaporării acestor nave au fost puse la cale şi executate cu o minte şi o mînă de adevăraţi maeştri ai genului. Piraţi ai lumii contemporane ? Întrebări cu răspuns de dată aceasta. Şi încă ce piraţi ! Printre ei, în sensul larg al cuvîntului, erau citaţi frecvent Livanos, Onassis, Niarchos, Andreadis, Gheti, un italian, şi încă cîţiva.

După acest interludiu să revenim totuşi la Niarchos pentru a vedea ce făcea el în mod concret după ce se căsătorise cu a cincea soţie a sa, Tina Livanos, fostă Onassis. De prisos să mai spunem că se ocupa cu cea mai mare grijă de afacerile sale şi-şi tot consolida holdingul său, mai ales după ce aflase că eternul rival, „Ari", preluase importante acţiuni ale companiei „Olympic Airways". Dar, culmea culmilor, unul dintre oamenii pe care-i critica cu cele mai diverse prilejuri era chiar fiul său cel mare. La rîndul său, Philip, acest tînăr înalt şi taciturn, nu se ştiuse să răspundă cu aceeaşi monedă şi denunţă numeroasele afaceri ilegale ale tatălui său. Este interesant de reprodus şi ce răspunde bătrînul lup de mare la asemenea atacuri sau cînd află despre intenţiile lui Philip de a înregistra contracte legale cu „Lloyd's" sau alţi clienţi : „Este un tehnocrat inconştient. Dacă şi eu aş fi procedat în fel, astăzi n-ar fi avut ce moşteni". Edificator, nu ?

Dincolo de frecventele sale conflicte familiale, Stavros Spiros Niarchos urmărea cu înfrigurare operaţiile holdingului său. Stătea mai mult la Londra, la sediul lui central, ceea ce nu înseamnă că, în funcţie de bună dispoziţie sau interese, nu mai ajungea în locurile în care avea reşedinţe permanente — New York, Spetsopoula, Cap d'Antibes, Saint Moritz, Bahamas, Buenos Aires, Paris şi cine mai ştie ce oraşe în care, ca de obicei, apărea neanunţat. Şi totuşi, într-o bună zi, din „oraşul-lumină" avea să-i parvină o telegramă cu un conţinut pe cît de scurt, pe atît de trist : „Tina a murit azi". Din precauţie expeditorii o trimiseseră în toate oraşele în care ştiau că el are reşedinţe. Astfel, pentru a doua oară într-un interval de patru ani, armatorul Stavros Spiros Niarchos, unul dintre cei mai bogaţi oameni din lume, se afla în doliu. Cea de-a cincea soţie a sa, Tina (născută Livanos şi căsătorită timp de aproape două decenii cu Aristotel Onassis, apoi, un deceniu, cu marchizul de Blandford, şi soră a celei de-a treia soţii a lui. Eugenia) a încetat din viaţă, în vîrstă de 47 de ani, la 10 octombrie 1974, la reşedinţa ei din Paris, celebrul hotel înscris pe numele lui Niarchos. Aflată pe rue Chanaleilles, această reşedinţă istorică fusese cumpărată, în 1956, în exact 24 de ore, cu o sumă de jumătate de miliard de franci vechi întrucît noul proprietar, Niarchos, dorea să aşeze într-un loc adecvat cea mai frumoasă colecţie de orfevrerie din lume pe care o achiziţionase cu cîteva zile mai înainte.

Acolo, printre tablourile semnate de El Greco (La Pieta) sau Rubens (Autoportret), printre atîtea şi atîtea valori achiziţionate de Stavros, mai mult din interes decît din cauza emoţiilor sau plăcerilor estetice, Tina a primit ultimele lovituri ale vieţii sale. Primele i le-a dat, prin felul lui de a fi, chiar noul ei soţ, Stavros, care nu mai contenea cu escapadele sentimentale. Abia scăpase cu faţa curată din ancheta privind moartea Eugeniei, abia spusese da alături de Tina că, revenit la Londra, el şi-a reluat vechile obiceiuri ce provocaseră atîtea necazuri Eugeniei. Tina, cea care n-a crezut în ele, le trăia acum. Şi-i era foarte greu, fie din cauza vîrstei, fie şi pentru că suferise atît de mult pe timpul mariajului cu Onassis.

Deşi nu erau puţine, celor de mai sus li s-a adăugat un necaz şi mai mare : moartea fiului ei (cu Onassis), Alexandru. Cum ştim din episodul „Onassis, O.P.M., averea şi testamentul său", în urma accidentului de avion, Alexandru nu murise imediat. Ajunsă degrabă la spitalul atenian Kifissa şi şocată profund de vestea şi gravitatea accidentului, Tina avea să-şi verse ura asupra lui Onassis, acuzîndu-l că se află la originea morţii fiului lor.

Marcată puternic de tragica dispariţie a lui Alexandru, care se adăuga celei a surorii sale, izolată şi însingurată, înfăţişarea Tina de acum un deceniu moare. Comunicatul remis presei în seara zilei de 10 decembrie 1974 preciza că decesul a fost cauzat de o criză cardiacă sau de un edem pulmonar. Totuşi, ziarele au vorbit de faptul că la originea morţii Tinei s-ar afla abuzul de somnifere. Ca şi în cazul morţii Eugeniei, iarăşi somnifere ? În schimb, fiica ei (cu Onassis) nu acceptă în nici un fel ideea unei morţi naturale. Nu stă prea mult pe gînduri, mai ales că îi este încă foarte proaspăt în minte misteriosul episod al morţii Eugeniei, şi înaintează o amplă plîngere împotriva lui Niarchos şi, în consecinţă, cere procurorului Republicii Franceze să efectueze o autopsie. Se procedează la această operaţie şi experţii susţin ideea morţii naturale datorate unui edem fulgerător al plămînilor.

Moartea Tinei adaugă şi un nou episod în încîlcita cronică a raporturilor şi concurenţei dintre cei doi cumnaţi de altădată. Că în asemenea prilejuri se lasă la o parte chiar mai vechile ranchiune, că se iartă unele gesturi sau întîmplări neplăcute, Stavros Spiros Niarchos n-a ştiut. Sau mai curînd, exact acum n-a vrut să ştie. În consecinţă, eternul său rival şi fostul soţ al Tinei, Aristotel Onassis, n-a fost, sub nici o formă, autorizat să asiste la înmormîntarea primei sale soţii. Întîmplarea avea să-l marcheze serios pe „Ari". Chiar foarte serios, pentru că era genul de lovituri la care nu se mai aşteptă şi pe care le suporta greu. Mai ales că, în ultimele zile ale vieţii sale, Tina tot amintea de ceea ce îi scrisese sora sa, Eugenia, cu puţin timp înainte de a muri : „Mă voi sinucide. Viaţa conjugală devine din ce în ce mai imposibilă". În mod cert, cuvintele primiseră confirmare şi în relaţiile ei cu Stavros.

Spun ziariştii ce-l urmăreau pas cu pas pe Niarchos că după moartea Tinei acesta s-ar fi resemnat repede. Îşi întîlnea prietenii mai vechi, mai ales pe Maria Gabriella de Savoia, îşi urmărea afacerile. Mai mult, fotografii alb-negru ne arată că invită tot felul de cunoştinţe mai vechi sau mai noi, atît pe iahtul său, somptuosul Atlantis, cît şi în reşedinţele pe care le are în localităţi balneare precum Cap d'Antibes sau Villefranche-sur-Mer (pe Coasta de Azur). În ultima localitate i-a avut ca invitaţi o vară îndreagă pe Caterina Caselli şi pe soţul ei, producătorul de discuri Piero Sugar, pe mama şi sora cîntăreţei, ca şi pe socrul ei.

Cronicile mondene n-au fost prea avintate consemnînd această invitaţie. S-au făcut speculaţii faţă de realizarea unor afaceri între Niarchos şi producătorul de discuri Piero Sugar. Dar ce gen de afaceri ar fi putut încheia cei doi ? Să fi vrut Sugar să lanseze un disc cu istoria (adevărată) a unui armator bătrîn ? Unii au insinuat că, de fapt, Niarchos îi invitase acolo în speranţa că şi fiul său cel mare va ajunge la vila Rubino din Villefranche-sur-Mer, pentru a fi mai aproape de sora Caterinei Caselli ! (Cunoscuta cîntăreaţă italiană se afla acolo pentru a-şi petrece o liniştită vacanţă înainte de a da naştere unui copil.) Dar Philip n-a venit la Villefranche-sur-Mer ignorînd, ca de obicei, amestecul brutal al tatălui în problemele sale sentimentale.

Vara următoare, Stavros a stat tot pe Coasta de Azur, dar, de data aceasta, la Cap d'Antibes. Era văzut des şi-i plăcea să fie surprins pe peliculă alături de o tînără încîntătoare ce i-ar fi putut fi fiică. El însă nu se jena şi era chiar încîntat că Doris Kleiner acceptase oficial oferta de a avea grijă de ceilalţi copii ai săi. Specialistul şi în lovituri sentimentale Niarchos nu uita să adauge că Doris Kleiner nu era altceva decît fosta soţie a celebrului actor american Yul Brynner („Cei şapte magnifici") pe care el o întîlnise în iarna ce precedase lunile călduroase ale respectivei veri.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Nevăzătorii

A fost o duminică dură pentru amatorul de sport. Mirosind ca pe **Giuleşti** echipa României ar putea să învingă pentru a cincea oară Franţa, şi astă după cele două victorii ale acesteia din urmă în faţa Australiei, formaţie care nu-i de colea, trăgeam cu un ochi spre Grant, şi cu celălalt mă uitam spre Ştefan cel Mare unde Teaşcă şi **grădiniţa lui de copii** sosiră la Bucureşti ca să smulgă măcar un punct dinamoviştilor. Dimineaţa treaba a fost mai simplă : după box nu mă omor, aşa că am avut de optat între Stadionul Republicii unde întrecerea dintre **Sportul studenţesc** şi **F.C.M. Galaţi** nu prezenta prea mare interes pentru mine, şi Ghencea, unde dintele meu înfipt în pulpa lui Jenei abia aştepta să mai mursece ceva. Aşadar, hai să vedem **„Steliuţa"**, şi, într-adevăr, n-am avut ce regreta ! Am văzut unul dintre cele mai frumoase meciuri din ultimii zece ani şi asta datorită mai ales campionilor care s-au întrecut pe sine. O să credeţi că **F.C. Argeş** s-a prezentat lamentabil în faţa **militarilor**, dar nu-i adevărat. **La scorul de 2—1** piteştenii erau gata-gata să egaleze. Un Dobrin mai lent ca altădată, dar aceiaşi tehnician de clasă, un Radu II care promite mult, iată două piese încercînd să se opună iureşului **roş-albastru** (aşa vine vorba, pentru că **Steaua** a purtat duminică echipamentul **naţionalei**, din motive necunoscute mie). Nu s-a putut pentru că **unsprezecele** militar a fost irezistibil şi cred că multe echipe din Europa nu i s-ar fi putut opune. Era **Steaua** de anul trecut, din zilele ei bune, poate era ceva şi mai mult ; exista o ambiţie nemaivăzută la mijloc, o poftă de joc pe care i-am dori-o totdeauna, în sfîrşit, cu o fantezie debordantă care-ia mic ! Beckenbauer al Cosmosului nu i-ar fi putut face faţă. Mafoarele au fost Zamfir, Iordănescu, Dumitru şi, de ce nu, chiar Troi care a greşit, ca de obicei, mult dar a făcut şi foarte mult ; cu toţii, secondaţi de un Stoica, ca totdeauna, magistral. Cele şapte goluri au fost cu toate antologice şi păcat că televiziunea n-a avut inspiraţia să le filmeze, cum o face de obicei, pentru că toate şapte (şi cel al lui Dobrin care a înscris pentru **Argeş** nu pentru **Steaua**) puteau să intre în categoria **celor mai frumoase goluri ale anului**, pe care le vom vedea la începutul lui '77 pe micul ecran. Unul dintre ele, golul lui Iordănescu, al patrulea sau al cincilea, nu mai ţin minte, dintr-un voleu în cădere şi din urmă, la o centrare — se pare a lui Troi — va rămîne în memoria mea precum golurile de altădată ale lui Humis, înscrise din plonjon, sau cele ale lui Andrei Rădulescu. Aş mai cita golul de profesor universitar al lui Dumitru, care s-a înscris ca la bibliotecă, şi primul punct al **Sticlei**, înscris tot de Iordănescu, ca la polo, prin lovire cu capul. Dar să ne oprim aici pentru că mi se pare că ne la gura pe dinamovişti. Repet, **Argeşul** n-a fost o echipă de aruncat, deşi diferenţa de goluri e mare, dar **Steaua** de duminică este tot ce-şi poate dori o echipă cînd ajunge la apogeu. Să sperăm că nu ne vom întoarce la mediocritatea din ultimele două luni pe care atît am bestelit-o.

După-amiază, cu o ureche în Giuleşti, suferind ca nişte cîini udaţi de potopul lui Noe, pe măsură ce **cincisprezecele** Franţei conducea cu un scor tot mai sever, şi gata să murim de inimă auzind cum ai noştri se apropiau şi întreceau în cele din urmă la o mustaţă marea echipă a Franţei, dar cu ochiul la **grădiniţa de copii** a lui Teaşcă, am petrecut, putem spune, o după-amiază plină de friguri. Plecasem mai puţin optimist decît altîi în ce priveşte echipa craioveană, avertizînd pe fanaţii olteni că **Dinamo** nu-i **F.C. Constanţa** şi nici **F.C. Bacău** şi că Geolgău nu e Sătmăreanu II şi Ciobanu nu-i Cheran. Adevărul a stat undeva la mijloc : echipa **Dinamo** a profitat de o bunăvoinţă a tuşierilor, şi a înscris primul gol din ofsaid, gol care a atîrnat foarte greu în moralul **puştilor** din Cetatea Băniei, lucru care l-a recunoscut şi arbitrul Ghiţă care a dat în compensaţie un **unsprezece** metri craiovenilor în finală, dar a uitat în schimb să prelungească cu trei minute partida, aşa cum se cuvenea pentru întreruperea produsă de ciocnirea lui Ştefan cu un craiovean. Faptul că Ion Chirilă îi acordă arbitrului Ghiţă patru stele nu mă surprinde, dacă Anderco a luat pe **Gheorghe** trei stele pentru că a fluierat mizerabil, enervînd pe toată lumea (jucători şi spectatori), lucru care înseamnă că ziarul de specialitate are vederi largi asupra acestei meserii şi-i priveşte. Noi îi considerăm pe cei doi arbitri şi pe tuşierii lor, vorbim de arbitrii de pe Ghencea şi de pe Dinamo, ca făcînd parte din **Asociaţia nevăzătorilor**. Tovarăşii de la Comisia de delegări ar trebui numai să le dea şi cîte un ciomag alb, cu beculeţ în cap, ca să ştie cellalţi semeni ai lor că nu văd, că n-aud, Dumnezeu să-i mîntuiască cu mila lui...

Dar să ne întoarcem la meciul **Dinamo—U. Craiova.** După o greşeală în apărarea **alb-albaştrilor**, scorul devenind 2—0, autor principal al acestui gol fiind Balaci, pe care-l suspectez de sabota), şi pe care în locul lui Teaşcă l-aş ţine multe etape pe tuşă sau l-aş trimite după Deselnicu, echipa craioveană a trecut şocul şi a luat în stăpînire jocul. Era minutul 30 al partidei ; Marcu ieşise în minutul 6 şi în locul lui juca puştiul din Piteşti, în vîrstă de 15 ani, care avea misiunea să-l anihileze pe cel mai bun jucător de la **Dinamo**, pe Moldovan, cel care a creat cele două faze de gol. Oblemenco se lupta eroic cu vîrsta şi cu stilul său de joc, în timp ce o echipă aproape necunoscută, între care i-aş cita pe Lung, Tilihoi, Donose, Ciobanu, Geolgău, încerca să arate că se supune altor canoane. Mingea circula cu precizie de la un jucător la altul ; puţina condiţie fizică a **dinamoviştilor** se topea văzînd cu ochii ; dar cu o înaintare, vorba lui Ion Chirilă, din care nici unul nu era de-acolo, formată din Ciobanu (mai tîrziu Purima) şi Geolgău, era greu să înscrii mai mult de un punct, deşi ocaziile au fost foarte clare şi destul de numeroase, numai că Balaci n-a vrut ca această echipă îmbrăcată în tricouri albe să se întoarcă cu un punct sau două acasă. Cît priveşte pe Oblemenco, el se pare că n-a putut. Oricum, pentru cei 25 000 de spectatori din care jumătate au intrat fără bilet, din pricina organizatorilor **care-şi fac socoteli scurte şi proaste, pierzînd bani şi silind pe spectatorii dornici de fotbal să devină infractori, a fost foarte limpede că echipa Dinamo a terminat partida în corzi**, cum se spune la box, şi dacă maestrul Ghiţă şi-ar fi dat ceasul la reparat şi-ar fi fluierat cu trei minute mai tîrziu nu se ştie dacă rezultatul n-ar fi fost 2—2 Deocamdată cîştigătorul cel mare este Teaşcă pentru că în acest marasm al campionatului nostru, singurul **unsprezece** care arată ceva nou şi proaspăt (dacă exceptăm pe **Steaua** de duminică, dar numai de duminică) este **unsprezecele craiovean.** Şi asta în ciuda unor absenţe notorii şi chiar a unui dezinteres vădit (vezi Balaci). Dar tot Teaşcă va fi învingător în cele din urmă pentru că este singurul antrenor din România care s-a lăsat dat afară de pretutindeni pentru victoria fotbalului şi pentru a demonstra întregii noastre suflări sportive că deocamdată jucătorul-i mai puternic decît antrenorul, ceea ce este o aberaţie care nu se întîmplă nicăieri în lume. Cam atît am avut de spus.

EUGEN BARBU ■

Derbyul în 3 timpi

Duminică, ora 13.30 : Timpul I

Ion Nunweiller (antrenor principal — Dinamo) :

— Meci greu.

— Eterna poveste şi precauţie diplomatică de antrenor

— Aşa cu Craiova e într-adevăr greu.

— De ce ?

— Universitatea e mai periculoasă în deplasare decît acasă ; 2) are după părerea mea cea mai bună linie de mijloc din ţară. Balaci, Beldeanu, Donose ; 3) are o mare forţă de contraatac şi o extremă, Marcu, care te îmbolnăveşte ; 4) mai adăugă şi o serie de băieţi, ca Tilihoi, Geolgău, Ciobanu ş.a. din categoria acelora de care mi-a fost întotdeauna teamă.

— ???

— Pentru că sînt hître iluştri anonimi cărora nu le e frică să pună şi capul în faţa bocancului adversarului pentru victorie.

— Ce pronostic daţi ?

— Nu dau pronostic. Normal ar fi ca maturitatea lui Dudu, Dinu Lucescu, Sătmăreanu II, Sandu, Cheran, Moldovan să aibă totuşi cîştig de cauză.

Constantin Teaşcă (antrenor principal — Universitatea Craiova).

— S-a făcut multă tensiune în jurul acestui derby. Tensiune care nu m-a făcut să-mi pierd capul şi să uit că Universitatea este o echipă în formare, N-am să fiu ipocrit şi să spun că nu-mi doresc cele 2 puncte puse azi în joc, dar voi fi foarte mulţumit, indiferent de rezultat, dacă echipa va reuşi să demonstreze publicului şi oamenilor competenţi că a asimilat ceva în ultima vreme, că a crescut, că se află pe un drum bun.

— Vi-e frică de forţa de joc a echipei Dinamo ?

— Deloc.

— Să pun atunci altfel întrebarea : ce anume în jocul dinamoviştilor vă provoacă emoţii ?

— Perspectiva urcării în atac a apărătorilor nesupravegheaţi, incursiunile fără om ale lui Cheran, Sandu şi mai ales Sătmăreanu II.

Timpul II

Spicuiri din observaţiile făcute de-a lungul partidei de antrenorul echipei naţionale, **Cornel Drăguşin,** observator federal al meciul Dinamo — Universitatea.

— Ora 14.05 —

— Marcu nu mai poate ! Uite că aduce picioarele. Vai de Titel (n.n. — C. Teaşcă), a muncit o săptămînă, şi-a construit tot jocul pe Marcu şi Marcu a căzut.

— Ora 14.30 —

— Craiova nu se găseşte pe teren. O singură rotiţă lipsă a stricat toată maşinaria. Maturitatea dinamoviştilor îşi spune cuvîntul.

— După ora 15 —

— Dinamo a lăsat-o mai moale... Cade... A căzut... Nu se poate să nu se ia gol !... E repriza Craiovei !

Timpul III

Ion Nunweiller : Greu, dar bun meci. Craiova, mai tare decît mi-am închipuit.

Constantin Teaşcă : Sînt mulţumit că am terminat... peste el. N-am cîştigat, dar am convins, cred, lumea că ne aflăm pe o cale bună.

Şi acum opiniile vicepreşedintelui F.R.F., **Ştefan Covaci,** antrenorul tuturor echipelor reprezentative.

— Învingătoare morală în derbyul cu Dinamo este, după opinia mea, Craiova. Fără o întreagă linie de înaintaşi — Marcu, Ţarălungă, Cămătaru — şi jucînd cu un singur atacant cu experienţă, cu Oblemenco, Universitatea îi mai trebuiau doar 5 minute ca să schimbe soarta jocului şi nici măcar 5 minute ! Dacă Balaci şi compania n-ar fi ratat în final situaţiile foarte bune pe care le-au avut, rezultatul era altul. Asta nu înseamnă că trec peste posibilitatea pe care a avut-o la un moment dat Dinamo de a mări scorul la 3—0. Dinamo a stăpînit prima repriză, Universitatea pe a doua, terminînd în forţă, impresionînd prin decizie şi prin resursele arătate pînă la fluierul final.

— Care sînt ţîţi că este aşezat locul Universităţii Craiova în fotbalul nostru ?

— La ora asta Universitatea este din multe puncte de vedere un exemplu : se munceşte mult, se munceşte bine, n-o spun din auzite, o spun după ce am văzut-o jucînd, are ceva ce nu are nici o echipă românească la ora de faţă.

MARIUS POPESCU ■

DIVIZIA A : 14 NOIEMBRIE

CONSTANŢA : F.C. — Jiul 4—1 (0—0). Nu merită să vorbim prea mult despre prima repriză a acestui meci, ea fiind ştearsă, plictisitoare, perioadele de dominare sterilă alternînd după principiul „zece minute atacă tu, zece minute atac eu, numai goluri să nu dăm !" O tactică adoptată deallfel pe parcursul întregului meci de înaintarea Jiului, blazată, indiferentă (în special Dumitrache) şi dezorientată ● Repriza secundă o repriză cît un meci, dar un meci foarte frumos Dacă Jiul nu schimbă nimic din tactică, lipsă de ardoare şi de voinţă (singurul care a încercat ceva a fost Muiţescu, dealtfel autorul unicului gol al oaspeţilor), constănţenii însă renaşe, evident, din cenuşa proprie, alergînd mai mult şi cu folos, combinînd periculos în careul advers, cu o poftă de joc de parcă abia intraseră pe teren. Ei înscriu patru goluri (două Mărculescu, două Buduru) şi ratează alte ocazii, copilăreşte ● În numai 45 de minute, jucătorii de pe malul mării au izbutit să se reabiliteze în faţa unui public dezamăgit pînă la ora 15 a zilei de duminică. ● Bun arbitrajul lui N. Georgescu, ajutat de D. Gheţu — ambii din Bucureşti şi V. Paladescu — Galaţi (**Răzvan Bărbulescu**). **ARAD : U.T.A. — A.S.A. Tg. Mureş 2—1 (0—1).** Repriza întîi a aparţinut oaspeţilor nu doar prin deschiderea scorului (min. 27, Hajnal, gol spectaculos), cît mai ales prin nota lor de dominare, tactică şi tehnică totodată. ● Fără viaţă şi lucidităte, U.T.A. a răsuflat uşurată atunci cînd Bölöni şi Marton au ratat faţă în faţă cu Iorgulescu ● Bun tînărul Leac, mai puţin agresivităţile de care începe să dea dovadă. ● La reluare, U T A trece la cîrma părăsită de adversari, remarcîndu-se în continuare tocmai cei care au greşit la gol — Kukla şi Schepp. Exceptîndu-l pe Iorgulescu, cellalţi 21 s-au îngrămădit în careul lui Solyom, unde au petrecut mare parte a timpului rămas. Contraatacurile mureşenilor, prin Farcaş, Hajnal şi Pisiaru, au fost rare dar periculoase, două dintre ele (şi cele mai izbutite) fiind însă stopate de tuşierul C Mateescu, crezut de R. Stîncan. Semnalizînd un astfel de ofsaid pe nedrept, tuşierul cu pricina a alunecat de emoţie şi a căzut în larbă. ● Ultimele minute de joc haotic au dus la nebănuita răsturnare de scor (Tisa şi Schepp, autorii golurilor arădene), elevii lui Bone fiind posomoriţi doar pentru lupta zadarnică, întrucît de spectacol fotbalistic nu s-au îngrijit nici ei şi nici adversarii lor. Un scor egal ar fi fost mai firesc totuşi, după aspectul general al meciului. ● A arbitrat satisfăcător Romeo Stîncan, ajutat bine de Gh. Dumitru şi slab de C. Mateescu — toţi din Bucureşti (**Teodor Bulza**). **ORADEA : F.C. Bihor — Politehnica Iaşi 0—0.** Meci de luptă, localnicii asediind timp de 90 de minute o apărare supraaglomerată, bine pusă la punct. ● Sensul meciului a fost cîştigarea de către oaspeţi a unui punct, şi nu cedarea lui din partea localnicilor. Ambele echipe au fost lipsite de cîţiva jucători de bază — Popovici şi P. Nicolae (bolnavi), de la bihoreni, Nemţeanu, Simionov şi Banu (plecaţi militari), de la oaspeţi ● Minute în şir, orădenii au tras ca la zid (peste 35 de şuturi în tot meciul !), dar un zid viu, format dintr-o pădure de picioare şi chiar de capete (inclusiv, în min. 35, cel al arbitrului !), zid care a respins de fiecare dată mingea din faţa porţii excelentului Naste ● Ieşenii au avut o singură ocazie de a marca, dar şutului bine plasat al lui Simionaş, din lovitură liberă (min 40), i s-a opus Albu, aflat într-o paradă spectaculoasă. De partea cealaltă, cea mai mare ocazie s-a scurs în min. 66, cînd Florescu a executat un penalty, iar Naste a scos cu genunchiul sting ! Gazdele au mai avut şi o bară (Kun II, cu capul, min 48), dar apreciem că punctul smuls de ieşeni la Oradea este pe deplin meritat, întrucît oaspeţii au ştiut să se organizeze foarte bine în apărare. ● La sfîrşitul meciului, cel mai amărît era Florescu (27 de ani în ziua partidei) care parcă nu mai ştia ce să facă cu ceşul de flori primit, înaintea partidei, de la coechipieri... ● A arbitrat foarte bine C. Manuşaride, ajutat în fel de C Ionaţă I şi I Puia — toţi din Bucureşti (**Gheorghe Amuza**). **HUNEDOARA : F.C. Corvinul — Politehnica Timişoara 1—0 (0—0).** După o excursie cu peripeţii la Sofia, timişorenii au picat exact în arena în care se joacă poate cel mai bărbătesc fotbal din campionat. Avertizaţi de sosirea lui Petrescu, încă din minutul 1, de către fundaşul Mînculescu şi de alte intrări dure la Floareş şi Dembrovschi, oaspeţii au renunţat treptat la ofensivă şi am asistat spre finalul primei reprize, ca şi în întreaga repriză a doua, la un asediu prelungit spre buturile apărate de excelentul Bathory I, care, aflat în zi foarte bună, şi-a scăpat echipa de o înfrîngere la proporţiile celei de la Sofia ! De asemenea, bine a jucat cuplul Mehedinţu-Păltinişan, în care au excelat siguranţa şi puterea de luptă a primului ● Singurul gol al partidei este opera lui Ecsenemu, în min 39 după un iureş prelungit la poarta oaspeţilor. Ratarea unui penalty de către Ecsenemu în minutul 69 nu va transformat, cum se spune, în „moment psihologic" şi gazdele au ratat în continuare la cîrma jocului, reuşind să sufoce realmente o echipă cu pretenţii. ● Slab arbitrajul lui C. Niculescu, ajutat la linie de N. Gheorghe — amîndoi din Bucureşti — şi V. Dumitru — Oltenita (**Ion Predoşanu**). **BUCUREŞTI : Sportul studenţesc — F.C.M. Galaţi 3—0 (1—0).** Frîstă ambianţă pentru un meci de A, desfăşurat într-o dimineaţă cu de primăvară, cîteva sute de spectatori şi un stadion semănînd mai degrabă a velodrom, cu tribunele goale-goale ! ● Două echipe parcă neinteresate de soarta partidei dintre care una, cea din Galaţi, a mai încercat cîte ceva, iar alta, Sportul, n-a aşteptat decît greşelile adversarului care dată fiind precaritatea tehnică a oaspeţilor, s-au şi comis. Vreme de un ceas, nimic de semnalat, doar execuţiile tehnice ale lui Rădăcanu în centrul terenului (!), golul lui Octavian Ionescu, ajuns la minge după ce l-a îmbrînci bine pe Stoicescu ratările monumentale ale lui Hadîrcă (min. 30 şi 50) şi arbitrul lui Constantinescu, pe drept avertizat de arbitru şi mai apoi sancţionat cu cartonaşul galben. ● Pe fondul unei plictiseli generale, în care toată lumea părea să fie cu gîndul la derbyul de pe Dinamo, căpitanul lui F C M. Galaţi, Morohai, va da două pase ideale adversarilor şi scorul se va rotunji la 3—0, nu atît prin meritele studenţilor, cît prin slăbiciunile oaspeţilor. Abia după stabilirea scorului care va deveni final, bucureştenii vor juca fotbal adevărat, dar cam tîrziu şi cam puţin faţă de pretenţii şi de locul ocupat în clasament ● Satisfăcător, arbitrajul lui C Szinghi, influenţat în rău de semnalizările mereu cronate ale lui E. Feldman (ambii din Baia Mare) şi de cele cînd bune, cînd greşite ale lui C. Ghencilescu din Tîrgovişte (**Ovidiu Ioaniţoaia**). **REŞIŢA : F.C.M. — Progresul 4—1 (1—1).** Debutul partidei n-a fost deloc favorabil gazdelor, care au început destul de confuz jocul, cu acţiuni purtate în special pe centru. ● Primele 30 de minute s-au rezumat astfel la un repetat duel între înaintarea (scundă) a F.C.M.-ului şi apărarea (masivă) a Progresului, căreia tactica baloanelor pe sus, aplicată de atacanţii reşiţeni, i-a convenit de minune. În plus, bucureştenii au dovedit că ştiu regula de trei simple a contraatacului purtat în viteză, fără dantelării inutile, graţie căreia s-a ivit dealtfel şi primul gol al meciului, înscris în min. 23 de Tevi. ● Spre finalul primei reprize gazdele au renunţat la baloanele aruncate în careul advers, preferîndu-le pasa pe jos, cu schimburi de direcţie derutante, pentru care apărătorii Progresului n-au mai găsit antidot. Golul egalizator a căzut deci firesc dintr-o asemenea combinaţie, în care Gabel a reluat pe lîngă Giron o minge ricoşată din pieptarele fundaşilor bucureşteni. ● La reluare, Bora „electrocutează" tribunele cu un gol aproape eroic, menit să-i şteargă toate nereuşitele precedente. În replică, Progresul mai are două-trei zvîcniri prin Iatan şi Tevi pentru ca în final să dispună armele definitiv în faţa insistenţei reşiţenilor. Aceştia din urmă aduc scorul la 4—1, Gabel înscrînd încă două goluri. ● Bun arbitrajul lui M Moraru, ajutat bine de V. Gligorescu — ambii din Ploieşti — şi L. Barbu — Deva (**Ion Roşu**). **BACĂU : F.C. — Rapid 2—0 (1—0).** Burniţă, cer întunecat, plumburiu la Bacău, amintind de poezia bacoviană. ● Partidă hotărîtoare pentru gazde, fapt confirmat de aşezarea în teren : Catargiu — libero, cellalţi apărători şi mijlocaşi făcînd marcaj om la om". ● Băcăuanii au reuşit în primul sfert de oră două faze clare de gol, la care fonîţă a

(*Continuare în pag. 22*)

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); ştiinţă (Liviu Ţîmbuş — 16 18); probleme cetăţeneşti — scrisori (Marga Nedeleo — 17 87); publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administraţie (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu — 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P. O. Box 136—137, telex ; 1 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

anul XXV - nr. 47 (1153) - 25 noiembrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘUL LEONID ILICI BREJNEV

Întîlnirea româno-sovietică la cel mai înalt nivel, petrecută în Capitala țării noastre, sub ochii noștri și în fața conștiințelor noastre, s-a desfășurat — cu evidență — în beneficiul reciproc al celor două părți, Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, poporul român și popoarele sovietice, dar și al cauzei socialismului în lume.

Adevărată sărbătoare a unei mari prietenii, prietenia româno-sovietică, întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev a demonstrat că această sărbătoare a prieteniei are un miez adînc și rădăcini puternice.

Asta înseamnă că înaintea întîlnirii la cel mai înalt nivel de la București au fost, mereu, faptele. Multe și grăitoare fapte comune. Semnificativă este și împrejurarea că înaintea acestei întîlniri de la București, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a mai întîlnit de două ori în acest an cu secretarul general al Comitetului Central al P.C.U.S., tovarășul Leonid Ilici Brejnev.

Faptele, așadar, au însemnat și înseamnă tradiționale legături de prietenie și conlucrare între poporul român și popoarele sovietice. În condițiile făuririi noii orînduiri sociale în cele două țări, aceste raporturi au fost ridicate pe o treaptă superioară, caracteristica lor principală constituind-o dezvoltarea și aprofundarea continuă pe cele mai diverse planuri. Tratatul de prietenie și asistență mutuală oferind un cadru fertil de intensificare și amplificare a legăturilor româno-sovietice. Întemeindu-se pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pe solidaritate internațională și întrajutorare tovărășească, relațiile româno-sovietice corespund pe deplin intereselor popoarelor celor două țări, servind, în același timp, activ, cauza socialismului, colaborării și păcii în lume.

Prezentîndu-se ca o nouă posibilitate de a fructifica dialogul continuu româno-sovietic, întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev s-a înscris organic — prin desfășurare și prin importantele sale rezultate — în cronica tradiționalelor relații dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și U.R.S.S., dintre poporul român și popoarele sovietice.

Semnarea Declarației româno-sovietice, ca și importantele idei-program formulate de cele două părți de-a lungul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev sînt o nouă și grăitoare expresie a prieteniei, frăției și solidarității militante dintre P.C.R. și P.C.U.S. Deosebit de importantă în cronica relațiilor româno-sovietice, întîlnirea dintre secretarul general al Partidului Comunist Român și secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice se înscrie ca o contribuție valoroasă la promovarea cauzei socialismului, conlucrării și solidarității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste și progresiste, un aport prețios la cauza păcii pe pămînt și a înțelegerii între popoare.

Moment de deosebită însemnătate în cronica relațiilor tradiționale româno-sovietice, expresie a dezvoltării continue a raporturilor de caldă prietenie, de colaborare multilaterală și solidaritate internațională dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, dintre popoarele celor două țări

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘUL LEONID ILICI BREJNEV

Aspecte de la convorbirile între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev

Hora prieteniei, imagine-simbol a sentimentelor frățești dintre poporele român și sovietic

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, luni, 22 noiembrie, a sosit în țara noastră, într-o vizită de prietenie, tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Capitala României și odată cu ea întreaga țară au trăit începînd de luni un eveniment de mare însemnătate în dezvoltarea și adîncirea legăturilor frățești româno-sovietice, a colaborării dintre P.C.R. și P.C.U.S., un moment sărbătoresc al unei prietenii tradiționale, recomandate din plin de istorie.

Din primele ore, din primele minute ale acestei mari sărbători, ale unei mari prietenii, bucureștenii au salutat cu deosebită căldură, într-o atmosferă de vibrant entuziasm, întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev. Zeci de mii de locuitori ai Capitalei au ieșit în întîmpinarea distinsului oaspete la Aeroportul internațional Otopeni, pe marile artere ale Bucureștiului străbătute de coloana oficială, întregul traseu cunoscînd animația marilor evenimente. Aplauze pentru prietenia româno-sovietică, scandări neîntrerupte „Ceaușescu-Brejnev", „P.C.R.-P.C.U.S."; manifestări spontane exprimînd sentimentele de caldă ospitalitate și de stimă față de tovarășul Leonid Ilici Brejnev și cele de profundă dragoste pentru primul fiu al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu; adeziune totală, exprimată entuziast, la neobosita activitate diplomatică a secretarului general al partidului nostru.

În Piața Scînteii, în semn de omagiu, de stimă și prețuire, secretarului general al C.C. al P.C.U.S. i se înmînează cheia orașului București, simbol al caldei ospitalități cu care poporul român îi întîmpină pe înalții soli ai popoarelor prietene.

O a doua oprire a coloanei se produce în Piața Victoriei, unde este rîndul pionierilor să participe, cu voioșia și entuziasmul propriu vîrstei lor, la ambianța festivă a zilei. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev traversează pe jos marea piață în care răsună aplauze, ovații, urale, piața înfățișînd imaginea vie a unității, voinței și mîndriei cu care poporul român își făurește destinul socialist și comunist, a încrederii depline în politica Partidului Comunist Român, a dragostei față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Un moment emoționant, încărcat de profunde semnificații, a fost acela în care, în aplauzele entuziaste ale mulțimii, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev s-au prins în hora prieteniei, imagine-simbol a sentimentelor pe care și le nutresc reciproc poporul român și popoarele sovietice.

În cursul zilei de luni a avut loc prima convorbire între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a salutat cu căldură sosirea tovarășului Leonid Ilici Brejnev la București și a exprimat convingerea că această vizită va servi dezvoltării în continuare a prieteniei și colaborării dintre cele două partide și state.

Tovarășul Leonid Ilici Brejnev a exprimat mulțumiri cordiale pentru primirea caldă și prietenească făcută în Capitala României reprezentanților Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

În cursul convorbirii, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev au început schimburile de păreri asupra unor probleme de interes reciproc.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a oferit luni un dineu oficial în onoarea tovarășului Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Marți dimineață, tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, a depus coroane de flori la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, Monumentul eroilor patriei, Monumentul lui V.I. Lenin și Monumentul eroilor sovietici din Capitală.

Pe panglicile coroanei depuse la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism erau înscrise cuvintele : „Eroilor români ai luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, din partea secretarului general al C.C al P.C.U.S., L.I. Brejnev".

Coroana depusă la Monumentul eroilor patriei avea înscris pe panglicile sale : „Luptătorilor români căzuți în lupta cu cotropitorii fasciști, din partea secretarului general al C.C. al P.C.U.S., L.I. Brejnev".

La Monumentul lui V.I. Lenin, coroana depusă avea înscrisă pe panglici : „Conducătorului proletariatului mondial, Vladimir Ilici Lenin, din partea secretarului

Moment de deosebită însemnătate în cronica relațiilor tradiționale româno-sovietice, expresie a dezvoltării continue a raporturilor de caldă prietenie, de colaborare multilaterală și solidaritate internațională dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, dintre popoarele celor două țări

general al C.C. al P.C.U.S., L.I. Brejnev".

Pe panglicile coroanei depuse la Monumentul eroilor sovietici erau inscrise cuvintele: „Ostașilor sovietici căzuți în luptele pentru eliberarea României de sub dominația fascistă, din partea secretarului general al C.C. al P.C.U.S., L.I. Brejnev".

După depunerea coroanelor s-a păstrat un moment de reculegere.

În încheierea solemnităților, tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., celelalte persoane oficiale sovietice și române prezente au primit defilarea gărzilor de onoare.

În cursul zilei de marți au avut loc convorbiri între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev. În cursul convorbirilor, desfășurate într-o atmosferă caldă, prietenească, au fost examinate probleme ale dezvoltării în continuare a colaborării româno-sovietice în toate domeniile.

O atenție deosebită a fost acordată adîncirii legăturilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, întăririi relațiilor frățești dintre poporul român și popoarele sovietice. De ambele părți s-a subliniat rolul important al vizitelor reciproce ale delegațiilor de partid, de stat și obștești și, în primul rînd, al contactelor și întîlnirilor la cel mai înalt nivel.

În contextul unui larg schimb de păreri cu privire la o serie de probleme internaționale actuale au fost examinate problemele securității și dezvoltării colaborării în Europa și a fost relevată necesitatea îndeplinirii integrale a Actului final de la Helsinki de către toate statele semnatare.

La ora dării la tipar a revistei noastre, vizita în România a tovarășului Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al P.C.U.S., continuă.

Ceremonia semnării Declarației româno-sovietice

Imagine de la mitingul prieteniei româno-sovietice

Din agenda săptămînală de lucru a președintelui Nicolae Ceaușescu

Joi, 18 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Lumir Hanak, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste Cehoslovace în țara noastră. Cu acest prilej, Lumir Hanak a spus : „Dezvoltarea cu succes a socialismului în Cehoslovacia și România creează continuu premise favorabile pentru întărirea relațiilor reciproce de prietenie și colaborare, la a căror lărgire și adîncire contribuie într-o măsură hotărîtoare și concluziile și rezultatele întîlnirilor reprezentanților de partid și de stat, în special, stimate tovarășe secretar general și președinte, ale întîlnirilor dumneavoastră cu conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Gustav Husak".

După ce a mulțumit pentru salutările tovărășești transmise, și a adresat, la rîndul său, președintelui Republicii Socialiste Cehoslovace, Adunării Federale, guvernului federal și popoarelor Cehoslovaciei socialiste un călduros salut tovărășesc și cele mai bune urări de succes în opera de construcție socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus printre altele : **„In actualele condiții internaționale, colaborarea dintre partidele și țările noastre contribuie la intensificarea luptei pentru pace, democrație, securitate și colaborare în Europa, pentru soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale cu participarea tuturor statelor și afirmarea cu mai multă putere în relațiile internaționale a principiilor egalității în drepturi și echității, ale respectării dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale".**

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit luni, 22 noiembrie, pe Elliot Richardson, secretarul pentru comerț al S.U.A.

Tot în săptămîna care a trecut, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe ambasadorul Canadei, Robert P. Cameron, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră.

Vineri, 19 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația de primari din California, care a făcut o vizită în țara noastră. În numele oaspeților, Fred Guido, președintele Asociației orașelor din California, a exprimat sentimentele lor de gratitudine pentru onoarea de a fi primiți de șeful statului român, pentru posibilitatea oferită de a cunoaște din realitățile României contemporane, din activitatea organelor locale ale puterii de stat.

Președintele Nicolae Ceaușescu a evocat cu plăcere vizitele făcute în Statele Unite ale Americii, întîlnirile cu locuitorii Statelor Unite, inclusiv ai Californiei, și a apreciat evoluția pozitivă a relațiilor româno-americane, manifestîndu-și încrederea că raporturile dintre cele două state se vor lărgi în continuare în interesul ambelor popoare, al păcii și înțelegerii internaționale.

Luni, 22 noiembrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Elliot Richardson, secretarul pentru comerț al Statelor Unite ale Americii, care participă la lucrările celei de-a treia sesiuni a Comisiei economice mixte româno-americane. În cadrul întrevederii a fost examinată o arie largă de probleme privind stadiul actual și perspectivele de dezvoltare a relațiilor economice bilaterale, relevîndu-se importanța întîlnirilor și convorbirilor româno-americane la nivel înalt de la București și Washington, a documentelor semnate cu aceste prilejuri, pentru continuarea cursului ascendent al raporturilor dintre România și Statele Unite ale Americii.

Schimbul de vederi a evidențiat convingerea că dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, în domeniul economic, industrial și tehnico-științific, ca și în alte domenii, contribuie la consolidarea prieteniei și cooperării dintre cele două țări și popoare.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Nu departe de obîrșiile Cernei, un peisaj străvechi pășește într-o lume nouă...

La o fereastră a barăcii cu apartamente pentru oaspeți din incinta șantierului Cerna, într-o noapte a acestui noiembrie, lumina a stăruit pînă către ziuă aprinsă. Întîmplarea a făcut ca autorul acestui reportaj să petreacă noaptea aceea chiar în încăperea de sub această fereastră, să audă și să vadă tot ce se putea auzi și vedea : fișiitul unor planșe mari netezite cu o mînă bărbătească pe o masă de campanie, pașii apăsați ai inginerului Alexandru Bala măsurînd îngîndurat, de la un capăt la altul, camera de deasupra, sclipătul țigărilor plonjînd peste pervazul luminat în noaptea adîncă a Munților Mehedinți. Pînă în noaptea aceea, inginerul Alexandru Bala a fost șef de lot la barajul mic și la cariera Corcoaia. Din dimineața pe care o iveau zorile, devenise șeful șantierului Tismana din cadrul Sistemului hidrotehnic și energetic Cerna-Motru-Tismana. „Se construiește o centrală subterană acolo — îmi va spune un alt inginer, Manolache Stan, șeful șantierului Cerna din cuprinderea aceluiași sistem — și pentru a face față lucrărilor trebuie să ai ceva idei". În acest fel explicîndu-se noaptea albă a inginerului Alexandru Bala și tentația mea ulterioară de a ști pînă în amănunt ce lasă în urmă acest inginer hidrotehnic. Tentație de care am fost conștient abia către orele 8 ale unei zile care, aici, la 600 metri deasupra nivelului mării, începe la 5 dimineața...

Atenție, se mută un munte!

Cariera Corcoaia... Program de pușcare între 5 și 8 dimineața... O mulțime de inscripții te întîmpină, înaintea întîlnirii cu inginerul Ștefan Ciubotaru, în lumina tulbure a zorilor, pe rampa de acces în cariera unde exploziile repetate ale dinamitei au dezvelit pentru privire inima albă a muntelui : „Intrarea oprită pentru persoane străine !" sau : „În șantier, purtarea căștii de protecție este obligatorie !" Și eu, avînd cască de protecție, se cheamă că nu mai sînt persoană străină, cu atît mai mult cu cît mă aflu în grija minerului Gheorghe Antonie, un soi de factotum al acestui tărîm. Apoi : „Drum de șantier interzis circulației publice !" ; „Zonă de explozie, pericol de accidente!" ; în sfîrșit : „Conducători auto ! Respectați semnalele excavatoriștilor după cum urmează : un semnal — baraj principal ; două semnale — baraj de închidere ; trei semnale — halda !". Dar noianul avertismentelor din carieră abia cînd se pregătește pușcarea solicită o audiență sporită : la primul semnal, un sunet prelung, toți muncitorii din carieră se retrag la bariera de la km 21+000, cu excepția celor ce execută lucrările de pușcare ; la al doilea semnal, două sunete prelungi, se întrerupe circulația pe drumul Cerna sat-baraj, se evacuează zona periculoasă și șeful de schimb verifică adăpostirea corectă a utilajelor ; la al treilea semnal, un sunet scurt, are loc aprinderea și darea focului. Și ceea ce urmează nu mai este nici avertisment, nici semnal, ci însuși momentul spre care converg toate avertismentele și semnalele : un muget înfiorător care umflă interstițiile rocii cu praf și dizlocă din munte între trei și patru mii de tone de calcar. Iar al patrulea semnal, trei sunete scurte, nu mai pare decît un biet scîncet pe lîngă această formidabilă explozie : încetarea focului...

Cu alte cuvinte, se mută un munte și, după explozia care-i deșiră cu violență ființa, intră în acțiune cele 27 de Belazuri ale lui Dumitru Vană, inginerul șef mecanic al grupului de șantiere. La volanele lor — încărcate, apasă șoseaua cu 47 de tone — șoferii Gheorghe Robu, Nicolae Rada sau Dumitru Guran, în cele zece curse ce le efectuează într-un singur schimb, perindîndu-se prin Lunca Largă și Lunca Popii, captează în parbrizul rotit prin serpentinele strînse imaginea unui peisaj fundamental restructurat. Un peisaj străvechi, care pășește într-o lume nouă. Și este incredibil ce au izbutit să realizeze aici din 1972, cînd au fost declanșate lucrările, cei numai 750 de oameni angajați efectiv în restructurarea aceasta a peisajului. Și mutarea Muntelui Corcoaia în corpul barajului principal și al barajului de închidere este doar ceea ce se vede ; despre ceea ce nu se vede va fi vorba curînd...

Belazurile urcă urlînd din motoarele lor de tancuri pașnice, concepute fără blindaj, ajung pe creasta barajelor și basculează în corpul acestora, la fiecare transport, cîte două vagoane de calcar, alb sau cenușiu, după cum a fost vina din care a mușcat dinamita. Și urcă sprcer și coama înaltă a barajelor, apropiindu-se de cota finală. De cîteva zile însă nu se mai așază argilă în corpul barajului principal, a fost așezat un strat de 18 m numai în acest an, dar în ultimul timp a plouat mult și procentul ei de umiditate este excesiv ridicat. În schimb, se așază calcar, cît mai mult calcar, între blocurile căruia curg mai întîi șuvoaie de apă, pentru a sili nisipul să se taseze în interstiții, apoi lapte de ciment care solidarizează definitiv întregul ansamblu. Sau se montează în trupul acestuia dispozitivele pentru măsurători și pentru urmărirea comportării în timp a muntelui de rocă îngrămădită de oameni. Sau se forează în pinten și se injectează beton în adînc, pentru a se umple toate fisurile din roca naturală. Deasupra a toate, duduind zi și noapte, vibrocompactoarele SAW 185 AEG. În versanții pe care-i unește barajul se mai întrevăd gurile de acces ale galeriilor de cercetări geologice și versanții înșiși sînt curățați de vegetație pînă la luciul încețoșat al rocilor. Și „eu am jupuit munții ăștia" — mă asigură buldozeristul Ion Pietraru, originar din comuna Ștefan cel Mare a județului Neamț, ajuns aici după ce a trecut pe la Porțile de Fier și prin cariera Corcoaia. Și trebuie să-l cred, de vreme ce palma lui aspră se sprijină familiar de lama unui gigantic Universal S 1 500.

Și Belazurile, mutînd mereu Muntele Corcoaia în trupul celor două baraje, se apropie cu fiecare cursă de cer. Diagrama acestei continue ascensiuni mi-o detaliază șeful lotului baraje, inginerul Ion Foale, care ezită să ne spună că ar fi veteran de la Porțile de Fier, pentru că acolo calitatea lui a fost aceea de beneficiar, nu de executant.

Ceea ce nu se vede

Cînd nu funcționează telefoanele, inginerul Manolache Stan, șeful șantierului Cerna, nu disperă. Relația cu restul lumii, atunci cînd rafalele vîntului sau avalanșele de stînci deteriorează circuitele, i-o asigură o stație de radio. Dar în dimineața aceasta telefoanele funcționează și, în urmă cu numai cîteva clipe, cei de la IFET-ul din zonă l-au rugat pe interlocutorul meu să le arunce în aer două stînci care le încurcă de mai multă vreme drumul forestier. Nimic mai simplu, a răspuns inginerul Manolache Stan și a cerut legătura cu artificierii de la cariera Corcoaia. Apoi ocolește biroul și revine în fața hărții care detaliază rețeaua de lacuri de acumulare și galerii subterane a Sistemului hidrotehnic și energetic Cerna-Motru-Tismana. „La început și la sfîrșit e mai greu — îmi suride — pentru că atunci avansul lucrărilor pare insesizabil. La Argeș au fugit toți și m-au lăsat pe mine să lichidez șantierul. La Porțile de Fier am început organizarea de șantier și tot eu am rămas ultimul, pentru a preda lucrările beneficiarului. Șmecherii, într-un șantier hidrotehnic, vin întotdeauna la mijloc, atunci cînd treaba merge în plin și tot ceea ce se execută se vede". Însă cuvintele **au fugit și șmecherii**, desigur, sînt vorbe de alint, pentru că nimeni nu a fugit cu adevărat nicăieri și nici șmecheri în carne și oase nu se prea perindă pe astfel de șantiere.

La începutul începuturilor, în 1950, după ce a terminat facultatea, s-a angajat la I.S.P.E. și a construit Uzinele de tablă din Galați și Întreprinderea Progresul din Brăila. Apoi, timp de mai mult de un sfert de veac, istoria vieții inginerului Manolache Stan se confundă cu istoria edificării unor obiective a căror importanță fundamentală în peisajul energeticii românești a reținut atenția întregii țări : hidrocentralele de pe Bistrița, Argeș și Lotru, sau Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, unde a zăbovit 6 ani și jumătate. Iar în acest cincinal, al revoluției tehnico-științifice, inginerul Manolache Stan știe cu certitudine că își va desfășura activitatea, din nou, într-un spațiu al hiperbolelor hidroenergetice : hidrocentrala Porțile de Fier II. Și nu se îndoiește că îi vor urma acolo, atunci cînd lucrările de pe Cerna vor fi încheiate, toți cei aproape 300 de meseriași care au fost recrutați din satele de la Dunăre. Vor fi mai aproape de casă, dar și de un zbor mai înalt.

Le va fi utilă, acolo, experiența acumulată ? Desigur, dar într-un alt sens decît cel curent, adică nu în sensul simplist că li se va oferi posibilitatea să reia, cu un plus de dexteritate, gesturi cu care s-au familiarizat. Dimpotrivă. „Construcțiile hidroenergetice — mă asigură interlocutorul meu — nu sînt niciodată identice, similitudinile lor privesc cel mult organizările șantierelor ca atare. În rest, totul devine nou, fiecare proiect te așază față în față cu soluții constructive al căror adevăr tu însuți ești dator să-l verifici. La Bicaz, barajul era din beton, iar centrala electrică amplasată la suprafață. Pe Argeș, barajul era tot din beton, dar centrala, în schimb, s-a mutat în subteran. Tot în subteran a fost amplasată și centrala de pe Lotru, în timp ce în construcția barajului s-a renunțat la beton, preferîndu-se anrocamentele și argila. În sfîrșit, la Porțile de Fier, centrala electrică face corp comun cu barajul". Altfel spus, fiecare variantă posibilă îți solicită integral inteligența tehnică și dacă de experiență este vorba, inginerul Manolache Stan crede cu tărie că această experiență, cu care el și oamenii lui întîmpină întreprinderile constructive ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, este în aceeași măsură de ordin conceptual și moral. Mai exact spus, este vorba tocmai de ceea ce pretinde acest timp laborios oamenilor : cutezanță a gîndirii și verticalitate a caracterului.

Dar iată, vorbim, lumina cuvintelor dezvelește un jar care în mod obișnuit nu se vede, și harta pe care o avem în față încă se cere explicată. Caligrafia ei conține încă suficiente elemente care, la timpul potrivit, se vor înfățișa privirilor în întreaga lor splendoare : lacurile de acumulare Cerna, Valea Mare, Valea Lungă și Clocotiș, sau lacul tampon Tismana. Unite toate prin aducțiuni, principale sau secundare. Acestea, de-acum, orientate subteran de topometrii Ștefan Covschi și Ana Rusu, se înscriu în categoria lucrărilor care nu se mai văd. Curînd, cei ce au avut prilejul să străbată aceste drumuri subterane prin stîncă vor trebui pur și simplu să se mulțumească cu faptul că acest prilej li s-a oferit la timpul potrivit. El nu li se va mai oferi. Aducțiunea principală, de pildă, măsurînd 5 930 m, orientată spre Motru, unind lacurile Cerna și Valea Mare, a fost străpunsă la 19 august 1975. Aducțiunile secundare din sarcina șantierului Cerna — Craiova, Olanu, Stîrminos, Balmezu, Iovanu și Cerna — măsoară împreună mai mult de 11 km. Cu temeritatea notorie a minerilor în stîncă, cu atît mai mult spor cu cît piatra e bună și ține, exploziile subterane fiind declanșate de la 300 de metri și numai de la 100 dacă echipele au avut timp să-și sape nișele laterale. Între timp, angajată și ea într-o întreprindere care nu se vede, brigada de mineri în stîncă a lui Dumitru Boiciuc avansează metru cu metru în galeria descărcătorului de ape mari și nu mai are mult pînă să-i străpungă traseul, după care va relua asaltul asupra stîncii într-o altă galerie, a cărei gură de acces o va deschide artificierul Vasile Pipirigeanu, cu patroanele sale de dinamită, la km 9 + 000 al drumului spre Herculane. Alți oameni, din brigada lui Nicolae Ciortan, sau din echipa lui Simion Marinescu, execută prize, betonări și armări, sau descurcă lucrurile la nodul de presiune și în casa de vane.

În afară de riurile amintite mai sus, vor mai fi captate și alte riuri printr-o rețea de tunele care vor măsura cîteva zeci de kilometri. Și „fiind lichidatorul Argeșului — mă asigură inginerul Manolache Stan — fiți convins că am mîncat destul păstrăv". Ceea ce nu înseamnă decît că întrebările privind o posibilă poluare sau o degradare a faunei riurilor la care ne-am referit ar fi lipsite de sens.

Într-acolo se îndrepta, în dimineața în care am început să cunosc acest șantier, inginerul Alexandru Bala. Și sub fereastra luminată a locuinței acestuia, într-o noapte a acestui noiembrie, autorul reportajului de față a auzit și fișiitul unor planșe mari, întinse cu o mînă bărbătească pe o masă de campanie, și pașii săi apăsați măsurînd de la un capăt la altul încăperea de deasupra, și a văzut și sclipătul țigărilor plonjînd peste pervazul luminat, în noaptea adîncă a Munților Mehedinți.

MIHAI PELIN ■

Un amănunt dintr-o biografie exemplară

Se prezintă simplu, respectuos, fără sfială : Neagu Frigioiu. Vîrsta — 49 ani. Meseria — sudor. Funcția și locul de muncă — șef de brigadă în secția construcții metalice de la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul"-Brăila. Vechimea în muncă — anul 1943 l-a găsit încă ucenic la I.M.D., doi ani mai tîrziu obține carnetul de lucrător. La „Progresul" lucrează din '52. Membru de partid din anul 1962. Activități obștești — membru al comitetului de partid pe întreprindere, membru al consiliului oamenilor muncii, membru al comisiei pentru investiții pe întreprindere. Starea civilă — căsătorit, are trei copii : un băiat — ofițer, o fată — bănăreasă, altă fată tricoteză. Trăsături exterioare : potrivit de statură, păr cărunt, înfățișare viguroasă, mobilitate a privirii, vorbă cumpătată.

— Faptele, meritele, v-au recomandat, tovarășe Frigioiu, înainte de a vă fi cunoscut personal. Mi-e greu să vă propun o anume formulă de discuție. Mărturisesc, nu știu cu ce să încep... Cum vă simțiți ?

— Bine! Adică sînt în putere, am multă poftă de muncă. Mulțumesc pentru întrebare și aștept și altele.

— Ați rostit cu adîncă convingere și căldură cîteva cuvinte frumoase — am multă poftă de muncă.

— Am lucrat la Combinatul siderurgic din Hunedoara. Mai apoi, la cel din Galați, la laminorul de tablă groasă, la prima cajă degrosisoare, la foarfecele de tăiat brame. Am fost chemat la Șantierul naval din Constanța, unde am sudat căldări marine. La Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila, în construcția centralei termoelectrice.

— Care-i lucrul pe care-l iubiți cel mai mult ?

— De ce „cel mai" ? La toate țin la fel de mult, atîta vreme cît mă reprezintă și nu am primit nici un reproș pentru vreo execuție defectuoasă. Totuși, parcă mă simt foarte atașat de podul Vadul Oii-Giurgeni. Se adunase acolo toată crema, elita sudorilor din țară. Prin multe probe am mai trecut pînă s-au ales „aleșii". Artă și sudoare a fost acolo, lucram cîte 15 ore pe zi, iar cînd înalții demnitari ai partidului și statului m-au invitat la București — pe mine și pe alții care lucraseră la pod, și mi-au înmînat „Ordinul Muncii" clasa a II-a — m-am simțit tare fericit, îmi spuneam că sînt și eu cineva în țara noastră. Mare cinste mi s-a făcut...

— Dar cum ați ajuns șeful brigăzii tînerilor sudori ?

— Dacă vreți să știți, cînd mi s-a încredințat, în '71, conducerea brigăzii de tineret, nu prea mi-a venit la îndemînă. Îmi ziceam : sînt și alți excelenți lucrători, mai tineri ca mine, care puteau fi brigadieri. Apoi, îmi dădeam seama că va fi destul de greu dintr-un motiv, să-i zic, mai personal : îmi iubesc prea mult meseria ; că să mă ocup de o brigadă înseamnă să mai las din mînă, din cînd în cînd, aparatul de sudură. Dar am trecut destul de repede peste această ezitare de moment — de ce n-aș spune-o, cam egoistă ! — și mi-am zis că-i datoria mea s-o fac, că sînt comunist, că meseria am deprins-o bine de la cei mai în vîrstă, de la cei care știau mai mult, iar acum sînt și eu dator să-i învăț și să-i îndrum pe alții.

— Au trecut ani de cînd sînteți în fruntea brigăzii. Ce impresii și noi convingeri ați cîștigat în acest răstimp ?

— De la început m-am ambiționat să fac treabă bună cu băieții aceia cam certați cu disciplina, cam fără chef de muncă și cam zurlii în comportare și mai toți netunși, c-așa-i moda, spuneau. I-am verificat mai întîi ce știu, dacă se pricep sau nu la meserie. Și se pricepeau, dracii, cei mai mulți, nu glumă, dar cam anapoda, nu puneau cap la cap cunoștințele ca să iasă un lucru ca lumea, întreg. Mai cu binișorul, mai cu asprimea, am pus ordine în brigadă.

— Cum ați făcut, concret ?

— Aș spune că mai puțin cu vorba, adică cu dădăceala, și mai mult cu fapta, cu exemplul. Îl văd pe unul, să zicem, că-i mai încet, că lucrează în dorul lelii. Vin lîngă el, cu aparatul, și mă apuc și eu de lucru, în tăcere (n.a. — cineva ne spunea că cel mai mult se teme de acest gest tăcut care parcă ar spune : „ține-te după mine !"). Și dacă văd că se îndrăznește și el, că vrea să lucreze bine, îl ajut cu sfatul. Apoi, pun preț mare pe însușire, pe însușirea profundă, meticuloasă, gîndindu-mă că așa cum eu vreau să muncesc și peste zece ani și peste cincisprezece ani, așa-i firesc să vrea și tinerii mei. Să vrea, dar și să poată ! Secțiile uzinei noastre primesc o tehnică din ce în ce mai perfecționată și-i tot mai greu să ții pasul cu ea. Nu există alternativă : ori ne însușim tehnica nouă, ori va trebui să ne calificăm în primitiv. Cea de-a doua variantă, e de la sine înțeles, nu putem s-o acceptăm. Și-atunci învățăm. Pentru că astăzi învățătura nu este un lux, ci o necesitate severă.

— Și înțeleg tinerii aceste frumoase precepte despre viață pe care vi le impuneți și le urmați ?

— Unii — da, cei mai mulți. Dar, trebuie să muncești cu ei. Cu răbdare, cu tact, cu simțul datoriei. Șef de brigadă nu-i numai o funcție administrativă, este o muncă obștească. Educația nu începe cu programul de lucru și nu se termină odată cu el. A face muncă obștească înseamnă a lucra cu oamenii. E o muncă subtilă care necesită anumite cunoștințe, deprinderi și chiar vocație. Toate astea trebuie îmbinate între ele cu mult tact. Să mă refer la tinerii din brigada mea. Eu — v-am spus — nu mă socotesc un „bătrîn", dar nu-i chiar așa ușor să găsești un limbaj comun cu tineri de 18—20 ani. Noi am trăit adolescența în condiții diferite. Adolescenții și tinerii de azi au, în cadrul familiei, îndestulare, locuințe bune, televizoare, se îmbracă frumos. Și, cu toate acestea, unii nu știu „să se țină bine pe picioare". La aceeași vîrstă, părinții lor nu aveau mai mult de o pereche de pantaloni, dar erau mai tari sufletește. A le spune însă toată ziua : „noi la vîrsta voastră..." este o metodă care nu-i poate convinge. Eu cred — și așa și procedez — că trebuie explicat că viața mai bună ne obligă la mai mult, la întărirea sentimentului responsabilității, întrucît orînduirea noastră se dezvoltă, merge mereu înainte, fără pauze. Că nivelul mai bun de viață nu înseamnă doar trai bun pe vatra caldă, ci o condiție obligatorie ca să fim mai buni și mai utili celor din jurul nostru.

— Dumneavoastră ați lipsit vreodată de la lucru ?

— Niciodată, în aproape 33 de ani.

Uneori chiar și biografia unui om îți poate vorbi despre însușirile lui sufletești. Despre valoarea lui morală. Despre conștiința lui. Biografia lui Neagu Frigioiu, truda lui sînt adunate, cum am văzut, în lucrări spectaculoase. Ceea ce vrem să remarcăm este însă faptul că, uneori, chiar și un amănunt, un anumit amănunt, poate să lumineze o trăsătură morală fundamentală.

Să zăbovim puțin asupra amănuntului acestuia. Oricîte cuvinte s-ar cheltui pentru a-l zugrăvi pe sudorul în cauză, tot n-ar vorbi mai mult despre el, despre extraordinara lui corectitudine, despre sentimentul responsabilității pentru munca sa, dar și despre pasiunea pentru meserie decît acest amănunt. Cît de mare este pentru el valoarea actului cotidian al muncii dacă, în 33 de ani, nu și-a îngăduit să-l abandoneze măcar o zi ! În 33 de ani ! Cîte nu i s-au putut întîmpla în acest răstimp ? E de presupus că au fost și momente grele în viața particulară, momente care l-ar fi putut reține, într-o zi sau alta, să meargă la uzină.

— Munte de nepăsare de-ai fi și tot te zdruncină o asemenea biografie, ne spunea un tovarăș de muncă mai tînăr. Cum poate v-a zis șeful, într-un timp incepusem și eu să cam lipsesc de la lucru. Șeful m-a întrebat de ce... Întîi am vrut să îndrug eu un motiv, acolo... Dar, pe loc, mi-am amintit că în 33 de ani el n-a lipsit niciodată și-atunci mi-am dat seama că eu, cu sărmanele mele motivări, aș deveni caraghios. Și-am tăcut. Am tăcut, am înghițit și am băgat la cap...

Este cea mai convingătoare mărturie despre autoritatea fermă, implacabilă, pe care un comunist ca Neagu Frigioiu și-a cucerit-o printr-o înaltă conștiincizozitate, prin însăși autoritatea faptelor sale. În fața unei asemenea autorități, mentalitatea ușurinței, a derogărilor de la moralitatea muncii se topesc ca un fulg de zăpadă.

Ne-am mai amintit de cuvintele unui ucenic din brigadă, pe care le-am socotit că pot rotunji mai bine această povestire simplă, deoarece, de fapt, ele nu încheie o biografie de muncă, ci o continuă, ca o ștafetă între generații : „Eu urmez exemplul șefului brigăzii în care lucrez. Este un bun cunoscător al meseriei. Are mîini de aur. Niciodată nu țipă la noi, și muncește el însuși, iar noi, uitîndu-ne la el, muncim mai bine".

VALERIU STOIU ■

„Nici tinerii nu pot fără bătrîni, dar nici bătrînii fără tineri"

— Dacă nu ți-o fi cu supărare Ștefan Tripșa, să stăm puțin de vorbă ! N-aș putea spune că știu prea multe despre dumneata și cred că generația din care faci parte știe destul de puține lucruri despre eroii generației sau generațiilor trecute. Ștefan Tripșa rămîne în mintea multora oțelarul-care-scoate-o-mulțime-de-șarje-peste-plan.

— D-apoi, de ce să fie? Nu-i nici un necaz. Eu am venit în Hunedoara în 'nouă sute patru-s nouă din comuna Bărăbanți, județul Alba. Desigur mai întîi am intrat la școala profesională, unde de meseria de oțelar m-au legat mult vorbele frumoase ale unui om, respectiv directorul școlii pe atunci, unul Constantinescu. Am avut desigur și maiștri bătrîni, de la care într-adevăr aveam multă meserie de învățat. Eu eram o fire așa, mai deschisă, și mai micuț — că munca m-a crescut și m-a dezvoltat pînă la cele cam 90 de kilograme pe care le am astăzi, ăsta e adevărul ! — și ei îmi spuneau „mînzul oțelăriei". La 19 ani am devenit maistru de schimb, la 21 eram ajutor al maistrului șef Iancău, cel care lucrase și la oțelăria veche, acolo unde am crescut și eu. Erau și oameni cu mentalități învechite, unii care susțineau că meseria este un secret profesional. Am întîlnit și veterani care țineau foarte mult la funcțiile lor, atît de mult încît atunci cînd plecau în concediu aveau grijă să deregleze cumva mersul cuptorului, pentru ca la numai o săptămînă să fie chemați înapoi. Că uite, vezi doamne, nu merge cuptorul fără dumneata ! Erau desigur în perioada aceea în Hunedoara mai multe circiumi decît cinematografe de exemplu, ca să nu mai vorbesc de librării și alte puncte de formare a omului. Și cam aicea se opreau toți după sfîrșitul schimbului. Eu însă pînă ce am venit în Hunedoara nu am pus bere în gură. Cînd am fost promovat ajutor al maistrului principal, practic am intrat în grupul celor bătrîni — și a trebuit să mă adaptez situației... Vă asigur că prima halbă de bere mi s-a părut a fi foarte amară, apoi m-am mai obișnuit — dar la ritmul lor tot nu puteam să rezist, eram mai mult figurant. Dar am învățat astfel o mulțime de lucruri. Și cînd maiștrii mei se încălzeau bine — maiștrii Iancău, Ciocea, Glosan, Munteanu, adevărați veterani ai oțelului — începeau o serie de discuții, își depănau amintiri și-și spuneau fiecare ce necazuri au avut pînă s-au deprins cu tainele oțelului. Dura așa ceasuri întregi, nopți chiar, în care am prins foarte multe. Și a doua zi, cînd mergeam la treabă, cu mintea trează, le puneam niște întrebări de se mirau și mă întrebau : da' tu unde ai citit toate astea ? ! Probabil că și-au dat seama pînă la urmă, dar n-au zis nimic. Și azi așa, mîine așa — am reușit ca într-o perioadă destul de scurtă să mă așez în fața tuturor oțelarilor mai tineri și, în 1954, să iau locul șefului meu. N-a fost deloc ușor, mai ales că în subordine aveam și maiștri vechi, dar ceea ce am făcut bine a fost că n-am căutat să mă impun prin funcție sau prin forță. M-am impus doar prin capacitatea de a gîndi, de a îndruma și a lega colectivul din care făceam parte. În '59, la numai 28 de ani, am primit titlul de Erou al Muncii Socialiste. Și uite așa, am ajuns să lucrez și eu de atunci cu oameni mai tineri decît mine, să încep să cresc cadre noi pentru oțelărie. Și-am văzut cît îi de greu !

— Cît ? !

— D-apoi, eu am o vorbă : omul este ca și un pom — îl pui, îl cureți de omizi, îl învelești iarna să nu-l roadă iepurii, îl uzi și apă cînd este nevoie, adică trebuie să-l îngrijești bine întîi, și după aceea începe să dea roade. Dar trebuie să aștepți un an, doi, patru — pînă produce ! Eu m-am lovit cu capul destul și am învățat. Din păcate, noi considerăm adesea că un om are personalitate numai cînd el are și o funcție. Și cred că aicea greșim, mai ales cu tineretul. Tineret avem peste tot, și foarte bun — tineret și tineri sînt și la școală, și pe tractor, și la furnale. Iar fiecare are personalitatea sa. Ne ocupăm însă de tineri abia cînd ei încep să producă. Dar oamenii trebuie pregătiți pentru a produce valori — dacă nu azi, mîine... De aceea zic că ar fi mai bine să apreciem fiecare personalitate, pentru că orice tînăr are ceva bun în el, încă de pe băncile școlii.

— Cum reușești dumneata însă să-i stimulezi și să-i crești pe tinerii din jurul dumitale, ținînd cont că metodele celor de la care ai învățat meserie le consideri ca depășite ?

— Eu socotesc că, așa cum zic și hotărîrile partidului, trebuie să ne ocupăm de cadre, să le selecționăm, să le creștem, să le promovăm ; dar, alegem noi întotdeauna cei mai buni oameni ? Mărturisesc că și eu am mai dat-o în bară, cînd am promovat un tînăr fără să-l cunosc nu numai din uzină, ci și de pe stradă, din familie și societate și, grăbind cîteodată, am tras învățămintele necesare. E păcat să se întîmple invers : întîi să promovăm, adică să-i dăm un post mare, apoi să începem să-l creștem, iar la urmă să fie necesar să-i „selecționăm", pentru că nu corespunde. Pierdem astfel timp, și timpul are valori foarte mari pentru noi. De aia zic că fiecare promovare trebuie gîndită bine înainte, de tot colectivul din care face parte omul cu pricina, mai ales dacă e tînăr. Eu, drept să spun, mă impac bine cu tinerii — și știu că mă respectă toți, chiar dacă atunci cînd iau cuvîntul într-o ședință și a greșit vreunul poate să fie sigur că nu-l iert, nu-l iert nicidecum !

— Nea Fane, aș-zice că parcă te supără ceva. Prea ești pornit...

— Ei, asta cam așa-i. Dacă tot la problema tineretului te referi ! Tinerii noștri au cam început să ocolească oțelăria — și nu-i bine. Ei ar trebui să știe că oțelarul de astăzi nu mai este lopătarul de ieri. Oțelarul de astăzi este aproape un intelectual, adică vreau să zic foarte priceput în meserie, pentru că după mine — și nici nu vreau să combat pe nimeni, dar asta e credința mea — intelectual este nu numai acela care știe multe și fel de fel, ci și acela care-și știe foarte bine meseria sa. Dar astăzi părinții nu mai sînt mulțumiți ca al lor copil să cîștige bine și să fie OM, stimat de toți și mulțumit în viață ; el trebuie neapărat să devină domn, om cu diplomă și funcție mare, chiar dacă are sau nu cap pentru asta.

— A crescut nivelul de trai, au crescut pretențiile... Astăzi orice tînăr poate urma mult mai ușor o facultate, sau o școală tehnică superioară. Nu văd ce-i rău în asta !

— Păi nu-i rău nimic. Numai că, vezi dumneata, totul pleacă de la familie. De multe ori nu mai este după tînăr — fie ce-o vrea el să se facă, mama și cu tata hotărăsc că trebuie musai să se facă doctor ! Uite, în general înainte fiecare familie avea patru, cinci copii. Și familia actiona chiar foarte bine. În sensul că tata spunea așa : p-ăsta îl cresc ca să-mi fie urmaș la coarnele plugului. Iar mama : p-asta o cresc să rămînă fată în casă, adică să știe să facă o pîine, să spele o haină și așa mai departe. Iar p-ăsta, luptăm să-l facem domn ! Și fii sigur că acela era și cel mai dotat dintre frați. Și chiar ieșea domn, pentru că merita... Uite, eu aveam 14 ani și tata era mecanic de locomotivă ; se scula noaptea la ora 3 și pleca la Coșlag — acolo avea depoul. Și zicea : măi băieți, eu și cu frații-miu, care avea 13, sculați-vă, adăpați vitele și mergeți la plug. Și ieșea luna, noi eram la holdă și așteptam să vină un vecin să ne ajute să dăm plugul jos din căruță, că nu puteam singuri, așa eram de mici. Și pînă dădea căldura, noi o jumătate de ugăr deja îl terminam. Dar foarte bună a fost treaba, cînd mă gîndesc că băiatul meu avea 14 ani și maică-sa îi făcea încă pantofii. Ce să-i mai zic — eu la anii tăi mergeam la plug, de cu noapte... Astăzi ceea ce-i după mine rău este că toată lumea vrea să-și facă copilul domn. Părintele este însă factorul principal ; el trebuie să știe unde să se oprească la copilul său. Că mai bine ca el nu-l poate cunoaște nimeni ! Mulți părinți spun — uite dom'ne, tineretul ăsta, nu știu ce, dar ăia de la U.T.C. ce fac ? ! Păi ce să facă doi activiști cu aproape 15 000 de tineri ? Dacă tu, ca părinte, nu-l întrebi cînd vine noaptea pe la 12 acasă că unde ai fost sau cu cine ai fost — cine poate s-o facă în locul tău? Că mai e și teoria asta: apăi, dacă eu am trăit rău, de ce să trăiască și el rău? Dar el poate fi un muncitor bun, un tehnician bun, un maistru bun — nu numai un doctor sau un profesor, că toate-s meserii și-n toate cîștigă oamenii astăzi bine. Dar un muncitor bun este chiar mult mai bine apreciat decît un profesor prost. Și nu-i vorbă numai de stimă, ci și de bani ! Că astăzi un muncitor și un tehnician foarte bun, de cea mai înaltă calificare și încadrare, pot să cîștige și peste trei mii pe lună. Ca să nu mai vorbesc de maiștri... Ș-atunci, de ce să-i vîr eu cu forța în facultate, să le ocolo locul altuia, și nici să nu facă treabă după aia ? ! Asta e problema, cînd nu știe sau nu vrea să știe părintele respectiv unde să se oprească cu copilul său, și eu zic că-i chiar un pericol social în țara noastră treaba asta. Cunosc oameni care încă din clasa a doua, a treia își meditează copilul la cîteva obiecte. Zice : dacă-i meditez, scot om din el ; uite, aicea trebuie niște ajutat, și tot așa... Mulți părinți își dau toți banii la profesor, numai ca s-ajungă copilul lor domn. Eu pe-al meu nu l-am meditat niciodată, da'-l văd că-nvață singur pînă după douăsprezece noaptea cîteodată. Ar trebui să luptăm mai hotărît împotriva acestor mentalități greșite, și care se transmit și copiilor. Că toți, zic eu, putem fi domni, adică oameni mai ales, fie că lucrăm la un spital, sau în birou, sau în oțelărie și pe șantier...

DUMITRU GRAUR ■

„Acțiunea calitate" în acțiune

„Întreaga țară este chemată la lupta pentru calitate. Oriunde se produce, în plan material sau spiritual, calitatea se cere prezentă. Ce-nseamnă aceasta pentru noi? Autodepășire, aliniere la tehnica cea mai modernă, dacă nu chiar crearea ei de către noi, o preocupare continuă și permanentă.

Am reprodus, întocmai, răspunsul pe care l-am primit din partea secretarului comitetului de partid al Întreprinderii mecanice de material rulant din Pașcani, Gheorghe Panaite, atunci cînd l-am întrebat ce crede despre „acțiunea calitate", pe care o impune atenției generale, în mod consecvent, conducerea partidului. După care aveam să trecem prin cîteva birouri și ateliere ale uzinei moldovene, încercînd să surprindem noțiunea de calitate în parametrii săi concreți.

Boghiurile și nasturele paltonului...

Faima acestei întreprinderi este, mai ales, producția de boghiuri, adică tocmai a acelor piese destinate vagoanelor de cale ferată care sînt supuse celui mai teribil efort în exploatare.

— Dumneavoastră afirmați că boghiurile noastre sînt bine cotate chiar și pe plan mondial. Văd că știți și unde exportăm, aveți să ne spună Constantin Ursuleanu, directorul întreprinderii, pe care l-am întîlnit undeva prin uzină, atent la felul în care se desfășura munca. Am putea deci să ne declarăm mulțumiți de calitatea produselor noastre. Ei bine, nu o facem, fiindcă la noi calitatea este, cred, de două ori, cel puțin, mai importantă decît în alte părți. De ce? Pentru că ceea ce facem aici se adresează traficului de cale ferată. Orice neglijență ori rabat la calitate se plătește în vieți și valori mari materiale. Dacă croitorul ți-a cusut un nasture strîmb și-ți stă paltonul hălt, îi zici ceva în gînd, cui trebuie, și-ți pui nevasta să ți-l îndrepte, avea să conchidă cu umorul său bine cunoscut pășcănenilor tocmai pentru că, sub hazul vorbelor, se ghicește, mereu, un gînd mai grav. Cu vagoanele nu-i tocmai așa de simplu..

— De ce credeți că este vorba, atunci, despre „o luptă"?

— Vezi, matale, nici degetele nu seamănă unul cu altul și sînt numai zece, or aici lucrăm cîteva mii de oameni. Nu chiar toți înțeleg, la fel de repede și de adînc, comandamentele calității, răspunderea lucrului făcut, cu toate eforturile și explicațiile organelor politice, sindicale, ale conducerii administrative. Foarte mulți sînt încă tineri, tineri de tot. Cînd observăm o scădere a calității muncii, poate fi prea tîrziu. Pentru a nu ajunge în astfel de situații, ne luptăm. Nu uita povestea cu paltonul și croitorul... Asta ar fi una. Nouă, pentru a înlocui vechiul, ori pentru a-l perfecționa, recurge tot la luptă: cu inerția unora, cu deprinderile devenite reflex ale altora, cu mentalități de genul: de ce să schimbăm dacă și așa merge bine? La noi, problema cea mai importantă este aceea ca de la cele mai mici operații pînă la finisarea unui produs, să zicem boghiurile, fiindcă ne-am legat de ele, cu toate că sînt încă multe altele pe care doar noi le producem în țară, să se asigure o calitate superioară fiecărei operații intermediare. Diversificarea producției, condițiile specifice produselor noastre impun ca toți muncitorii să știe și să înțeleagă pentru cine lucrează ei, ce consecințe pot avea erorile lor, „simplele scăpări din vedere", așa că nu cred să greșim cînd zicem că ne luptăm pentru calitate.

Sudori fără mască

În marea hală de fabricare a boghiurilor, pe care o cunoșteam, înregistrăm o primă noutate: un spațiu destinat controlului tehnic de calitate, care se efectuează pe loc, și — imediat — o alta: cabina de raze Roentgen. Explicațiile ne sînt furnizate de inginerul Isidor Ermolai, șeful serviciului C.T.C. pe uzină.

— Lucrăm foarte multă sudură. În aproape toate secțiile. Ne-am pus problema accelerării ritmurilor de producție în paralel cu îmbunătățirea calității operațiunilor de sudură. Prin colaborare cu Institutul de cercetări științifice al ministerului nostru, am găsit o soluție comună pentru rezolvarea ambelor intenții: sudură de rezistență majorată, eficiență. În 1973, am fost dotați cu o mașină specială de sudat automat, în 1974 cu încă una, iar de curînd am introdus asemenea utilaje realizate chiar de noi aici, la Pașcani. Hai să le vedem.

Nu trebuie să fii neapărat un specialist foarte calificat ca să observi că într-o hală unde se sudează permanent nu există gaze, nu vezi tremurînd pe ziduri fulgerele albastre ale oricărui aparat „clasic" și să nu remarci că muncitorii nu poartă casca cu care-și protejează ochii. De fapt, chiar acestea sînt primele avantaje ale noului procedeu folosit la I.M.M.R. Pașcani. O mică instalație, ca un cărucior mobil, cu un pupitru miniatural și cu o roată mai mare, pe care strălucește strînsă în cercuri suprapuse ca-n trunchiul unui copac puternic sîrma, este fixată pe piesa care se sudează. Zece asemenea agregate funcționează în secțiile de boghiuri și tampoane. Șeful atelierului în care ne aflăm, Constantin Avasilcă, ne informează, cu o vădită mîndrie, că din cele opt unități ale centralei Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, doar cea din Pașcani are astfel de agregate.

— Pentru noi, ne spune acest bărbat robust, ajuns la 38 de ani (cînd, cum? nici el nu știe și-i pare rău c-au trecut anii și că n-a făcut tot ceea ce ar fi putut face) agregatul acesta înseamnă un mijloc prin care am săltat, dintr-o dată, de la un lonjeron și jumătate, cît realiza un sudor bun în opt ore, la 6 bucăți, în același timp. De ce mă refer la productivitate și nu la calitate? Fiindcă merg una cu alta. Lucrările nu mai prezintă goluri, incluziuni, facem sudură de calitatea întîi și a doua în loc s-o facem de-a cincea. Piesele sînt mai rezistente, sudura pătrunde pînă la rădăcina materiei și-o leagă pe viață. De electrozi nu mai ne folosim. I-am înlocuit cu sîrmă E și mai ieftin.

— Ce se întîmplă cu sudorii „clasici"? Dispar?

El acoperă acum alte locuri de muncă, adică cei mai bine calificați, pentru că la agregat inițierea este mai rapidă, comanda de la pupitru fiind și mai ușoară. Oamenii nu mai îngenunchează în fața muncii, cu nasul în gaze toxice, cu ambele mîini ocupate de ciocan și de mască.

În secția tampoane, saltul producției este și mai spectaculos: de la 8—9 tampoane pe zi, sudate „la circular" de un singur om, s-a ajuns la 110 bucăți, adică la 220 deoarece secția lucrează, acum, în două schimburi.

Este necesar să acordăm o atenție mult mai mare decît pînă acum problemelor calității produselor. Este evident pentru oricine — și trebuie să facem ca acest lucru să fie înțeles de toate conducerile colective ale unităților economice, de toți oamenii muncii — că nivelul tehnic, calitatea produselor constituie o condiție esențială pentru progresul economiei noastre.

Se impun măsuri hotărîte pentru ridicarea calității, multă exigență, fermitate.

NICOLAE CEAUȘESCU

— De curînd, ne spune inginerul Isidor Ermolai, am introdus controlul prin Roentgen, care se face direct în secție, într-un spațiu blindat, și în laboratorul întreprinderii, de către oameni specializați.

Trecînd de la un loc de muncă la altul, vedem un muncitor cățărat pe o cabină metalică uriașă, aflată chiar la intrarea în secție. Este bine dispus și ne salută cu mîna în care ține ciocanul de sudură. Este deci un „clasic" al profesiei. Îl cheamă Ion Guzu și are de gînd să termine de încheiat cabina chiar azi. Ce va fi aceasta? Un cuptor pentru tratarea termică a electrozilor, care se face după calcule precise, tocmai pentru ca și sudurile, prin metoda tradițională, să fie mai bune. Nu ne mirăm auzindu-l pe Ion Guzu zicînd, de-acolo de sus, unde era cocoțat: „Pentru calitate ne dăm sufletul".

De la potcovărie, la forjă

Un cuplu interesant cunoaștem în secția forjă-turnătorie: tînărul inginer Ludovic Bursuc (30 de ani) și muncitorul Petru Nemeș (50 de ani). Amîndoi din același sat, Hălăucești, apropiat Pașcanilor. Oricare dintre ei poate explica, la fel de bine, cum se reflectă în munca secției, efortul pentru calitate. O și fac, vorbind pe rînd, fiecare respectînd ceea ce este de respectat la celălalt: titlul de inginer și experiența vîrstei. Aflăm, astfel, că la ordinea zilei, pentru turnători și forjori, sînt înscrise turnarea unor piese în cochilie, ceea ce scutește o operație care nu se mai face: prelucrarea mecanică, iar dacă-i vorba despre bara de tracțiune, care se execută acum direct în matriță, se scutesc trei: imprimarea suprafeței, debavurarea capului și întinderea manuală. Petru Nemeș (o fată rotundă și blîndă pe care tepii bărbii nu reușesc s-o asprească) vorbește despre metodele noi ca și despre coeficienții de calitate, cursiv și în deplină cunoștință de cauză (ceea ce ne amintește vorbele inginerului Ursuleanu referitoare la cunoașterea de către muncitori a lucrului pe care-l au de executat, a destinației acestuia). Petru Nemeș este unul dintre acești oameni. El a parcurs un drum lung pînă a ajunge la nivelul impus de profesia sa. Un drum ce pare de-a dreptul istoric, dacă îl raportăm la întregul fenomen social al țării, pentru că fostul țăran din Hălăucești lucrase, în tinerețea sa de după armată, cam pînă prin '53, dacă am reținut bine, ca fierar în satul natal, potcovind cai oamenilor, „fabricînd" cuie și bucșe rudimentare, pentru căruțe.

— La noi se calculează coeficientul de calitate la piesele rebutate. Sînt admise, pentru forjare 1,11% și noi nu facem decît 0,009%. La așchierea mecanică stăm și mai sus: s-a planificat 0,244% și am făcut 0,07%...

Zicînd ceea ce-a zis, Petru Nemeș privește repede spre inginer, căutîndu-i ochii care să-i confirme vorbele, dar nu-i poate vedea deoarece Ludovic Bursuc stă înclinat și cozorocul șepcii îi ascunde, dar o poate ghici, din clătinarea lină a capului prin care consăteanul său mai școlit sublimiază, parcă, fiecare cifră pronunțată de Nemeș.

„Mama calității"

Trebuia să ne gîndim, poate, că subiectul reportajului nostru are și o sursă internă, proprie întreprinderii, în afara celei generale, prezentă pretutindeni. Ne-am dat seama de aceasta vizitînd secția de prelucrări mecanice, unde l-am și cunoscut pe maistrul Vasile Andronache, înconjurat de cîțiva oameni, ca de un stat major, în care se aflau printre alții maistrul Gheorghe Iurcan secretarul comitetului de partid, și șeful de echipă Ioan Cordoneanu, președintele comitetului sindical al aceleiași secții.

— Aici nu există piese bune și mai puțin bune. Ori sînt bune, ori rebuturi. Aici, la noi, e mama calității. Ori mamă e una singură, nu două, așa-i?

— La dumneavoastră în secție nu se mai poate progresa prin urmare...

— Vai de mine! Dar cine a pretins așa ceva? Am avut necazuri, diverse, tocmai pentru a obține calitate și a nu ceda la acest capitol. Altfel zis, produceam mai puțin și în condiții mai grele. Să vă dau un exemplu: mașinile erau dispuse, în funcție de ceea ce se producea aici altădată. Le-am redispus într-o ordine nu neapărat estetică, pentru că arată frumos așa aliniate, ci într-una funcțională. Așezarea respectă fluxul tehnologic. Cîștigăm timp, piesele trec, pe rînd, de la o mașină la alta. A fost primul pas. Al doilea, făcut recent de tot, ne-a mai scăpat de un bucluc. Fiecare mașină are pompa ei de apă, care îi furnizează emulsia de ungere a pieselor prelucrate. Bobinele acestor pompe se ardeau deseori, nu le puteam repara aici, turnam soluția cu cana de apă. Trei ani ne-am chinuit și frămîntat cum să facem. Am cerut concursul unora, altora... pînă la urmă am făcut-o de capul nostru, adică am creat o stație centrală, chiar aici în secție, sub betonul pe care stăm, cu o pompă de putere mai mare, care alimentează acum toate mașinile. Soluția lichidă n-o mai aruncăm. O recirculăm. Vine pe teavă, pleacă pe conducte de beton. Instalația e mică, dar de mare importanță. A scăzut și consumul de energie electrică de la 16 kW/h la 4 kW/h. Asigurînd emulsia fiecărei mașini, crește durata de funcționare a sculei și calitatea ei, degradarea mașinilor este mai mică.

— Dar dacă se arde și bobina acestei pompe?

— Avem una de rezervă, care intră imediat în funcție.

— A cui a fost ideea?

— A mea, răspunde fără nici o reținere maistrul Vasile Andronache. Am realizat-o cu Ioan Cordoneanu, în regie proprie, ca să zic așa. Au ieșit și niște bănișori, nu mulți, dar au ieșit...

Ne reîntîlnim cu directorul Constantin Ursuleanu, care-și face tururile sale obișnuite prin uzină.

— Care este reflexul personal al calității, cum se răsfrînge ea în viața oamenilor?

— Este mai ales de natură morală și, credeți-mă, mi se pare mult mai important decît aspectul material, deși nici acesta nu lipsește. Aici, la Pașcani, există un cult sau o mîndrie, cum vreți să-i zicem, a meseriilor. Cei mai vechi își amintesc, iar celor tineri le-o spunem noi, de cîte ori avem prilejul, că în 1949, la prima sesiune a Marii Adunări Naționale, am fost citați ca exemplu negativ pentru neîndeplinirea sarcinilor de plan. Era vorba, pe atunci, de o producție de 34 milioane de lei. Cincinalul trecut l-am încheiat în patru ani 3 luni și 19 zile. Dar asta nu spune încă totul despre calitate. Ar mai fi multe, privind oamenii, școala, viața orașului. Vreți să le știți? Mai treceți prin Pașcani...

MANOLE CARTAN

Un gînd patriei

Patria trece în semințe
spre apa marilor fîntîni,
mărturisiri de stea,
trece în balade și curge
spre munții Mioriței
și ploile de aur.

Patria, azi, se dăruie în zbor
și cîntec de destin;
pe plai sînt inimi de străbuni
cinstiți în slavă și iubiri
de fii nemuritori.

AUREL BUDA

Strălucirea cristalului se întrupează din muncă, perseverență, pasiune

În urmă cu aproape douăzeci de ani, Iakab Tiberiu, directorul fabricii de sticlărie din Avrig, județul Sibiu, și Ioan Purima, directorul Fabricii „Pădurea Neagră", aflată în „Munții de aramă" din vecinătatea Aleșdului, în Bihor, lucrau ca maiștri în aceeași întreprindere, la Mediaș. Este numai un fel de a spune că drumurile lor s-au despărțit de atunci. De-a lungul anilor aveau să se reîntîlnească nu numai pe culoarele Centralei industriei sticlăriei și a ceramicii fine sau în ședințele cu directorii de întreprinderi, dar și în competiția cifrelor de producție pe care le-au raportat ca directori.

Deci : Iakab Tiberiu și Ioan Purima — amîndoi maiștri, avînd cam aceeași vîrstă, către 50 de ani, lucrînd la distanță de cîteva sute de kilometri și avînd de făcut, pe scurt, în întreprinderile de care răspund, sticlă bună.

Ambele fabrici fac, de exemplu, sticlărie fină de menaj și mare parte din producția lor o exportă. „Avrig", peste 90 la sută din totalul producției sale. „Pădurea Neagră", aproximativ 75 la sută. Despre seriozitatea cu care prima întreprindere și-a onorat contractele pare să vorbească de la sine faptul că încă din septembrie reprezentanții unor firme din S.U.A. — „Albert Price", „Toscany", „Import Associates" de exemplu. — au sosit la Avrig pentru a pune la punct comenzile pentru anul viitor. La rîndul ei, pînă în prezent, „Pădurea Neagră" a realizat contracte pentru 1977 numai în procent de 10 la sută. Nici nu este de mirare. O scurtă privire înapoi ar putea deslușì cauzele. În septembrie, de pildă, două dintre cele patru cuptoare ale fabricii s-au aflat în reparație. Planificate astfel, **en gros**, reparațiile acestea au dus, se-nțelege, la o „gîtuire" a producției, care n-a trecut fără urmări. Exact și pe scurt zis, fabrica a rămas restanțieră cu unele produse pe care trebuia să le predea în octombrie. În asemenea condiții, firește, un client își poate pierde încrederea și, în consecință, printre măsurile de apărare pe care și le ia poate fi și evitarea, pe viitor, a producătorului care nu respectă termenele de predare. În plus, soluția adoptată de „Pădurea Neagră", de a se conforma întru totul cerințelor clienților — care, spunea directorul Ioan Purima, vin întotdeauna cu modelele lor — ni se pare, ca să zicem așa, lipsită de inițiativă, de propuneri și sugestii pe care firmele respective le-ar putea accepta. Or, adevărul este că „Pădurea Neagră" nu propune pentru că nu are ce să propună. Și nu propune pentru că sectoarele de creație ale celor două fabrici de care vorbim funcționează după principii destul de diferite, ceea ce a și făcut ca la „Pădurea Neagră", în cursul acestui an, să se producă doar 32 de modele noi, iar la „Avrig" 350 de modele dintre care 350 au reușit să intre în producția curentă a fabricii (de altfel, aici, valoarea produselor noi și reproiectate a depășit 40 la sută din valoarea producției unității pe acest an). „Străinii — îmi spunea gravorul Höhl Oswald de la „Avrig" — vin și cu modelele lor, cu prototipuri, cu desene, dar în linii mari să știți că de aici pleacă treaba, de la noi". El, de exemplu, a fost invitat în anul acesta timp de două săptămîni la New York de către firma „Viking Importrade", timp în care, spune, a avut mai puțin răgazul să se plimbe, fiind nevoit să stea mai toată ziua cu creionul în mînă : „Ei voiau o vază, să zicem, așa și pe dincolo, nu știau prea exact cum. Eu o făceam pe loc, în mai multe variante, căutînd să mă apropii cît mai mult de gîndul lor, pînă reușeam să-i fac să pună degetul și să arate : asta !" Desigur, comenzile vin adeseori ferme și se cer îndeplinite cu strictețe. În afară de acestea, însă, după cum arătam, cei de la „Avrig" produc de multe ori propriile lor modele, după ce acestea au reușit, evident, să reunească sufragiile firmelor comerciale cu care colaborează. Sectorul de creație de aici este, de fapt, o microîntreprindere. Creatorii sînt „cercetașii" fabricii, cei ce bat întotdeauna drumuri necunoscute, și o fac cu succes pentru că pun în joc pasiune și ambiție. Ceea ce este mai greu de dovedit la „Pădurea Neagră", unde sectorul de creație este alcătuit din „două fete", cum spune directorul Ioan Purima, și anume Kocis Nagy Marghit, venită de patru ani în întreprindere, și Găină Gerend Anjko, absolventă din acest an a Institutului de arte plastice „Ion Andreescu" din Cluj-Napoca, secția design. În ziua vizitei noastre, prima lipsea din fabrică. Era acasă. „Ce să-i faci, creație se poate face și acasă", remarca, nu fără o oarecare mulțiozitate, însuși directorul Purima. Tînăra absolventă mi-a vorbit de colega ei mai vîrstnică (despre care am aflat că s-a remarcat în cadrul unor expoziții pe ramura industriei sticlăriei) și, după cîte am înțeles, are de gînd s-o imite. Sigur că e bine și așa — a te remarca în cadrul unor asemenea expoziții înseamnă că nu ești „oricine" — dar aceasta nu schimbă nicidecum situația la „Pădurea Neagră", unde, precum se vede, deocamdată creatorii fac creație mai ales pe cont personal, pentru faima rîvnită a numelui propriu și mai puțin pentru aceea a numelui întreprinderii (diferența de la 32 la 350 modele noi este, oricum, de reținut !)

Din păcate, nici în privința creației tehnice propriu-zise, deci a încercărilor oamenilor de a-și ușura munca și eforturile zilnice, lucrurile nu stau altfel. La „Pădurea Neagră", de exemplu, în 1976 nu s-a înregistrat nici o inovație, nici o raționalizare a tehnologiei, și este greu de crezut că poate să treacă un an peste o întreprindere fără ca în ea să nu se producă nici o modificare tehnică, să nu se caute soluții mai bune de lucru. În același timp, ca să ne referim numai la un singur om, Dumitru Sopa, de exemplu, proiectant SDV-uri, acesta a contribuit cît se poate de direct și cu rezultate de-a dreptul remarcabile la îmbunătățirea calității și la creșterea prestigiului sticlei de Avrig, transformînd unitatea de aici, printr-o inițiativă personală, în unica întreprindere din țară care lucrează cu forme tratate. Noutatea constă în crearea unui strat de aburi între sticla propriu-zisă și pereții metalici ai formelor în care ea este lucrată, iar aburii aceștia (vapori de apă) dau în cele din urmă un luciu aparte sticlei fabricate aici, îi dau, în felul acesta, o anume „originalitate" și o fac, oricum, de neconfundat cu aceea produsă prin alte locuri. Dar iată și un exemplu mai puțin legat de tehnologia propriu-zisă de fabricare a sticlei. Tot Dumitru Sopa de la „Avrig" a conceput o presă de balotat deșeuri, rezolvînd astfel o problemă care dă pretutindeni, în orice fabrică de sticlărie, bătaie de cap, pentru că deșeurile ocupă de regulă un spațiu imens. La Avrig deci, deși oamenii dispuneau de un spațiu mult mai larg decît cei de la „Pădurea Neagră", au căutat să nu împînzească locul și să-l încurce cu tot felul de „cioburi", lucru pe care, firește, datorită spațiului mult mai restrîns pe care îl au, cei de la „Pădurea Neagră" l-ar fi putut rîvni și s-ar fi putut străduì să-l realizeze, cu atît mai mult cu cît rebuturile, aflam, reprezintă aici cam 10—12 la sută. Or, putem afirma, realizarea unei asemenea prese intră mai puțin în sfera preocupărilor tehnice care ar fi presupus îndelungi căutări și o inventivitate tehnică deosebită, cît mai mult în aceea a unei bune gospodăriri, pur și simplu, a unei bune organizări. Care se pare că există mai mult într-o parte și mai puțin în alta. De aceea, cu toate că „Pădurea Neagră" nu permite întru totul realizarea unei producții „în flux" (de vină fiind și clădirile vechi, aflate la distanțe apreciabile între ele), este greu de înțeles de ce oamenii par să se lovească unii de alții și să-și ațină calea, împiedicîndu-se de la treabă, și tot la fel de greu de înțeles este și de ce containerele barează drumurile și sînt ținute într-o neorînduială care te face să mergi în zigzag, cînd, credem noi, tocmai spațiul limitat, restrîns, impune ordine și disciplină. Este foarte adevărat că în această unitate productivitatea muncii a crescut, an de an, cu 7 la sută, pe seama folosirii mai bune a timpului de lucru, a spațiilor de producție (am văzut că mai rămîne încă loc destul pentru mai bine) și a utilajelor. E cazul să spunem, referitor la acestea din urmă, că la „Pădurea Neagră" se află cele mai bune mașini de gravat din țară. Din păcate, avantajul creat astfel n-a fost folosit întotdeauna pe măsură, deoarece, după cum aflam, cu mașinile acestea nu s-a lucrat în plin totdeauna. Și nu se poate spune că n-ar fi fost de lucru. Cristalul pe care-l realizează cuptoarele într-o lună, îmi spunea chiar directorul Ioan Purima, este suficient ca gravorii să aibă ce să lucreze un an întreg !

În afară de acestea s-ar cuveni să arătăm, în respectul adevărului, că există și factori care fac munca la „Pădurea Neagră" mai plină de efort și mai anevoioasă decît la „Avrig", de pildă. Prima întreprindere se află la 27 de kilometri de gară, 4 camioane făcînd încontinuu cărăușie și dînd dreptate celor ce spun că fabrica se reazemă în întregime pe cauciucurile acestor mașini care transportă totul, de la nisipul și calcarul din care se face sticla și pînă la produsele finite care iau drumul unor îndepărtate țări. Nu este ușor. Este chiar foarte greu, și într-un fel șoferii întreprinderii sînt oamenii numărul 1 ai ei, așa cum bat zi și noapte drumul acesta asfaltat numai pe jumătate. Îngust și urmărit încontinuu de prăpastii amețitoare. Iată așadar că există și condiții obiective care îngreunează munca aici. În nici un caz nu intră însă în rîndul acestora, de exemplu, „libertatea" pe care și-o iau unii ca o zi sau două după ce primesc retribuția să nu mai calce prin întreprindere, îndeletnicindu-se de preferință cu băutura care le mînjile și-i întărește în convingerea că se pot purta astfel din moment ce trăiesc aici, undeva mai „la marginea lumii". Cu atît mai greu de admis sînt aceste întîmplări cu cît, tot aici, la „Pădurea Neagră", există și oameni minunați, care nu pot concepe să facă altceva decît sticlărie și nu pot concepe să facă sticlărie altfel decît foarte bine, Ion Furic și Ion Umba, de pildă, precum și mulți alții, toți cei din comuna Sinteag, de fapt, care, pînă s-a înființat — de curînd — o cursă cu care pot face naveta, băteau în fiecare zi pe jos cei 40 (patruzeci de kilometri) pe care se întinde drumul din comuna lor pînă la fabrică și n-au întîrziat niciodată un minut de la program.

Ne îngăduim să credem că o aplecare mai atentă asupra faptelor relatate și pornită din dorința găsirii unor soluții constructive, de mai bine, ar face probabil imposibilă încheierea pe viitor a unor „minute" cum este cea de mai jos : „În conformitate cu... se preiau de la Întreprinderea de sticlărie „Avrig"... de către delegatul Întreprinderii de sticlărie „Pădurea Neagră"... o parte din comenzile de export aflate în posesia Întreprinderii „Avrig"... după cum urmează...".

Sigur, nu vrem să spunem că dacă nu ar fi preluat aceste comenzi „Pădurea Neagră" nu ar fi avut ce să lucreze. Vrem doar să spunem că, așa cum această minută a adeverit vorba că prietenul la nevoie se cunoaște, absența ei ar fi arătat că prietenul cel mai bun al fiecăruia este, la urma urmei, el însuși. Și credem că sîntem înțeleși.

DUMITRU ELIADE ■

Un director cu 3,5 zile de concediu pe an!

O fabrică de sticlă este, firește, o fabrică de sticlă, iar I.A.S.B.-ul, de pe Bulevardul Șulea din București, nu se deosebește de suratele ei răspîndite în țară sau în lume prin cine știe ce lucruri senzaționale. Procesul de fabricație e același, dotările sînt la fel de moderne ca în alte părți, produsele sînt multe și de bună calitate, dovadă că exportul a depășit cu 88 de procente sarcina de plan, doar oamenii par să fie alții. Nu ca persoane fizice, pentru că lucrul ăsta e, desigur, firesc, ci ca patimă pentru sticlă, meserie pe care lucrătorii de la Întreprinderea de articole de sticlărie București o îndeplinesc nu după orarul celor 8 ore, ci după necesitățile producției. Există aici, la I.A.S.B., un pumn de oameni, de comuniști, care s-au dedicat fabricii cu trup și suflet, găsindu-se la fața locului chiar din zilele anului 1966, cînd pe suprafața mîndrei unități de astăzi creștea porumbul și cînd I.A.S.B.-ul prezentului, o marcă binecunoscută pretutindeni, nu era decît o investiție. Numele lor, ca să citățm dintre mai multe, sînt cele ale inginerilor Viorel Ionescu, Gheorghe Stîncă și Grigore Togan, marea majoritate a sticlarilor de pe Șulea venind în fabrică mai tîrziu, dat fiind faptul că prima capacitate de producție a intrat în funcțiune în ultimele zile ale anului 1968. Nu din întîmplare, ci ca o consecință firească a patimii pentru sticlă, a seriozității și pregătirii sale profesionale, ultimul dintre cei citați, inginerul Grigore Togan, este și directorul întreprinderii, din 1970, numărînd așadar 6 ani „pe funcție" și numai 21 de zile de concediu !

Cînd am avut ocazia, zilele trecute, să vizităm I.A.S.B.-ul, în zori, ni s-a spus că directorul e în concediu legal de odihnă, ceea ce ne-a făcut să credem, firește, că nu-l vom întîlni. Ne-am înșelat. Exact la ora 8, adică un ceas mai tîrziu decît începerea normală a lucrului, Grigore Togan și-a făcut apariția pe poartă, scuzîndu-se parcă de întîrziere și enumerînd motive pe care, dealtfel, nimeni nu i le ceruse, de vreme ce omul se afla în concediu de odihnă ! Ne-a explicat că, avînd soția plecată în India, tot „pe linie de sticlă", fiind dinsa cercetătoare la un institut de specialitate, n-a izbutit să-l îmbrace la timp pe Marius, fiind gata-gata să întîrzie amîndoi. Pînă la urmă, băiatul n-a întîrziat de la cursurile clasei a III-a, dar dînsul n-a ajuns chiar la timp, ceea ce-l supără, căci oamenii — îl citez — vor crede că m-am boierit în concediu. Cînd spunem uneori, în reportajele noastre, că fabrica sau uzina cutare se confundă cu biografia unui om, intenționăm, de bună seamă, o figură de stil, dar în cazul acesta, de la I.A.S.B., figura de stil nu e altceva decît un fapt autentic de viață. Inginerul Togan a văzut unitatea pe care astăzi o conduce cu înțelepciune crescînd sub ochii săi, dar nu l-au interesat, cum zice, atît mașinile, cît oamenii, convins fiind că dacă viața lucrătorilor e bună, nici mașinile nu vor merge prost. Au avut necazuri cu navetiștii, dar le-au rezolvat, unele mașini le-au dat bătăi de cap, dar comuniștii de la I.A.S.B., în frunte cu directorul și cu secretarul organizației de partid, maistrul Dumitru Presură, le-au găsit leacul, fabrica putînd să se laude, respectînd adevărul, nu numai cu creșterea pe 1976 a valorii producției marfă cu 3 la sută, ci și cu realizarea acestei creșteri pe seama productivității muncii, indicatorul care l se pare directorului Togan „de departe cel mai sintetic". Gospodar acasă, unde se laudă că gătește cot la cot cu soția, Grigore Togan s-a arătat și se arată gospodar și la unitate, autoutilarea fiind, după spusele sale, lucrul cel mai de ispravă făcut în fabrică după munca susținută cu oamenii. Astfel, dacă toți cei cinci frați Vasilache au ajuns să se tragă, pe rînd, la I.A.S.B., cu nevestele lor, căutînd și găsind locuri de muncă pe măsura dorinței, o atmosferă bună și, firește, retribuții pe măsura muncii, atunci la capitolul celălalt se cade să enumerăm o linie completă de articole presate, mai multe mașini de înfoliat, un prototip de greifer și așa mai departe, unele menite să sporească productivitatea muncii fără investiții și, implicit, cîștigurile lucrătorilor, după investiții de muncă și serioznitate.

N-ar fi exclus ca toate mașinile enumerate să nu spună mare lucru cititorului, fiind vorba de unelte specializate, specifice prelucrării sticlei. Pentru a sublinia tenacitatea și profesionalismul lucrătorilor de la I.A.S.B., vom da un alt exemplu, cules într-o zi în care directorul se afla după programare în concediu și după realitate în fabrică. Desigur, sticla se zămislește în cuptoare. Specialiștii le numesc vane, iar I.A.S.B.-ul are mai multe asemenea recipiente uriașe, sub care focul nu trebuie să se stingă decît în perioadele de reparații. După normative, un cuptor se repară la 3 ani o dată. La I.A.S.B. unde oamenii stau de veghe la nașterea sticlei cu multă prîcepere și multă atenție, nici un cuptor n-a intrat în reparație capitală înainte de 44 de luni. Prelungirea duratei de funcționare nu s-a făcut în detrimentul calității, iar socotind că vana numărul 2, spre exemplu, a fost oprită abia după 56 de luni, avem calculul exact al faptului că, la I.A.S.B., la fiecare 9 ani se reduce o reparație capitală, ceea ce înseamnă nu numai producție peste plan, ci și micșorarea considerabilă a cheltuielilor valutare.

Muncitor, harnic și mereu la datorie, inginerul Togan se arată uneori lipsit de tact. O asemenea întîmplare, desigur necaracteristică pentru munca și activitatea remarcabilă a omului respectiv, a apărut înfățișată în revista noastră. O alta ne-a povestit-o chiar dînsul. A fost chemat la o ședință cu părinții și sfătuit să-și dirijeze băiatul către o școală de muzică, avînd Marius, după convingerea dascălilor lui, o aplicație deosebită pentru pian. Grigore Togan n-a fost mulțumit numai cu atît ei, dușman al jumătăților de măsură, a vrut să afle dacă băiatul are, într-adevăr, o înclinație aparte, căci — de-acum îl citățm — profesor de muzică nu vrea să-l facă ! În clipa următoare și-a dat seama de gafa comisă, căci femeia căreia îi vorbea era, desigur, profesoară de muzică ! ? Dar greșelile de ton trec ca ploile de vară și se uită, iar în dreptul omului despre care scriem rămîn fixate o muncă susținută, un profesionalism demn de dat ca exemplu, o conștiință politică remarcabilă și o voință de fier, toate așezate în slujba nașterii sticlei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Starea unor monumente

Ne-am gîndit, adeseori, la tezaurul artistic pe care ni l-au lăsat moștenire înaintașii noștri, știind, mai ales, că păstrarea, în cele mai bune condițiuni și, pînă la urmă, punerea lui în valoare constituie una dintre sarcinile onorante pentru generațiile actuale și viitoare dar că, desigur, nu întotdeauna el s-a bucurat de atenția cuvenită, uneori chiar în ciuda indicațiilor primite.

— Care este starea actuală a tezaurului național constituit de monumente, cuprinzînd în această noțiune tot ceea ce, cu excepția picturilor aflate în pinacoteci, se poate include, tovarășe profesor Vasile Drăguț ?

— Nu spun o noutate atunci cînd, pentru a începe, fac o referință la bogăția și varietatea acestui tezaur, stabilind însă și o corelație directă între istoria atît de zbuciumată a poporului nostru și moștenirea sa artistică și culturală. Privită din acest punct de vedere, problema care ne și vă interesează se cere puțin explicată deoarece, tocmai ca o rezultantă a unui trecut istoric foarte agitat, ea prezintă unele aspecte speciale. Așa, de pildă, este știut că palatele, bisericile și alte lăcașuri care adăposteau mărturii ale culturii noastre de altădată au căzut pradă jafurilor, incendiilor, nepăsării. De aici decurge, în modul cel mai direct cu putință, obligația noastră, a tuturor cetățenilor țării și cu osebire a specialiștilor, de a ne îngriji de conservarea tezaurului aflat în discuție. Vreau să subliniez că din păcate, preocupările au convers, aproape de fiecare dată, spre o restabilire a valorilor arhitectonice, pierzîndu-se din vedere, după părerea mea în mod paradoxal, faptul că o pictură murală, de exemplu, sau o piesă de mobilier, nu reprezintă o operă în sine, ci fac parte din întregul ansamblu al unui monument și că, prin urmare, nu putem fi mulțumiți dacă un palat brîncovenesc, de pildă, și-a redobîndit, prin restaurare, zidurile dincolo de care, în schimb, nu mai există nimic ! Din această cauză, cred, nu s-au dezvoltat, la noi, ateliere specializate pentru restaurări, hai să le spunem, totale. Exemple? Unul din cele multe care se pot da: primul atelier de restaurări pentru pictură a fost creat de-abia în anul 1972 ! Un altul : **cea dintîi restaurare de tîmplă a fost „provocată" în 1974.**

Pronunțînd acest cuvînt, pus de noi în ghilimele, profesorul universitar Vasile Drăguț s-a apropiat, fără să știe, foarte, foarte mult de subiectul care ne preocupă. Tocmai de aceea vom întrerupe aici, pentru scurt timp, discuția pe care am purtat-o împreună, pentru a vă face cunoștință cu un... „...berbec de asalt..." Definindu-l astfel într-un articol din „Contemporanul" (nr 6/1973), criticul Ion Frunzetti. Dar să cităm întregul pasaj în care este vorba despre Alexandru Bretcanu așa cum îl știe și îl cunoaște Ion Frunzetti : „Nu este numai un investigator : este un berbec de asalt și putem fi siguri că, dacă nu și-a spart capul pînă azi, cîte ziduri a izbit, cele martelate, cu fruntea, în viitor se vor dărîma ele". Un astfel de om te ispitește să-l cunoști. Drept care ne-am deplasat în atelierul său din strada Bateriilor, unde, în subsolul clădirii, l-am identificat (vom păstra sursa folosită și mai înainte) pe acest „moldovean nelinițit ... om în toată firea, cu barbă blondă în care mișesc azi ghioceii" ; aflăm că este inginer petrolist, cu o activitate de 10 ani în producție, devenit, din 1968, sculptor și membru al Uniunii Artiștilor Plastici. A făcut cercetare geologică, proiectare și exploatare, adică tot ceea ce se poate face în domeniul profesiunii sale. A ajuns la sculptură într-un mod cu totul imprevizibil. Avea 28 de ani. Ce anume caută însă acest inginer în reportajul nostru ? Iată explicația: el este autorul unei restaurări apreciate drept foarte valoroase, de fapt a acelei restaurări „provocate" în 1974 care ne-a îndemnat să facem toate investigațiile ce urmează. Dar, să-l cunoaștem mai bine pe artistul plastic Alexandru Bretcanu. După ce a cucerit un premiu II la un concurs pentru decorarea curții Radioteleviziunii române și a expus, în țară, la saloane oficiale, ca și peste hotare, la Praga, Madrid, Barcelona, Geneva, Las Vegas și Paris, ne-a surprins să aflăm că s-a dedicat restaurărilor.

„Nu vreau să invoc principii, dar sînt de părere că dacă nu poți să faci ceea ce-ți place, trebuie să-ți placă ceea ce faci. Așa am început să restaurez și acum sînt pasionat de această muncă. Grație ei am să pot, mai tîrziu, să continui sculptura. Dar cred cu convingere că arta se cere a fi îmbinată cu utilul și întrucît am studiat rășinile, am început să le și experimentez, în ideea de a putea fi folositor păstrării sculpturii vechi, tradiționale, care altfel s-ar pierde. Mă refer la lemn, în special, pentru că m-a preocupat îndeosebi"

Îl părăsim, deocamdată, pe Alexandru Bretcanu, pentru a adresa următoarea întrebare arhitectului Cristian Moisescu, director adjunct al Direcției patrimoniului cultural național : „Cum stăm cu tezaurul de sculptură în lemn ?"

— Cea mai mare parte a acestui tezaur se compune din piese de mobilier, ce includ jilțuri domnești, strane, catapetesme, paraclisuri și alte obiecte depășind limita unor elemente de cult, înscriindu-se în rîndul obiectelor de artă, care — reunite și restaurate — compun în fapt însuși „monumentul" de artă (ar mai trebui incluse aci și cărțile, broderiile, icoanele etc.). Din punct de vedere istoric, majoritatea lor datează din secolele 16 și 17 — cele mai vechi, bineînțeles, care sînt și cele mai amenințate de deteriorare. Citeva exemple : tîmpla de la Humor, cea mai vîrstnică din Moldova, este expusă cariilor și, dacă în următorii 2—3 ani nu va fi restaurată cum se cuvine, va dispărea ; rezistă din sec. al XVI-lea ; la Voroneț un întreg ansamblu de strane și jilțuri, de asemenea din sec. al XVI-lea, prezentînd cea mai veche ornamentație și totodată **singurul ansamblu complet din țară**, se află într-o avansată stare de degradare ; la fel, jilțurile domnești de la Probota și Moldovița, întregul sistem de tîmple și icoane de la Hurez ca și stranele de aci sînt la limita rezistenței lor fizice. În Transilvania, policicele gotice, datînd din evul mediu, ca și picturile de la Sebeș (pentru a da doar aceste exemple) care datează din secolele 15—16, reprezintă documente de o inestimabilă valoare artistică dar și fundamentală sub raport istoric, amenințate să se distrugă ; aș adăuga că ansamblul tîmplelor din Moldova și Țara Românească, considerate ca atare, se constituie drept unicate, în materie, pentru întreaga Europă.

— Dumneavoastră cunoașteți, după cum văd, starea îngrijorătoare a unor mari valori artistice și istorice. Cum se explică atunci absența unor acțiuni corespunzătoare pentru prevenirea distrugerii lor ?

— O cunosc și alții în afară de mine sau de cei care lucrează în instituția noastră. S-ar putea, însă, ca părerile, privind monumentele, să difere. Îmi reamintesc, de pildă, teoria lui John Ruskin, după care nu este îngăduit ca un monument să fie atins de mîna omului de azi. Orice amestec sau acțiune de restaurare înseamnă o profanare ! Nu sînt de acord cu o asemenea teorie fatalistă și retrogradă, dar, cine știe dacă ea nu-și are, totuși, partizanii ei ? În mod obiectiv, cred că înregistrăm o criză acută de restauratori, cu toate că există cîteva laboratoare zonale, în țară, și unul central la București (care nu are însă un local unde să funcționeze), dar personalul acestora nu intervine pe lucrări de artă.

— Cum s-au făcut pînă acum restaurările ?

— Prin metode, să le spunem, clasice care însă sînt greoaie, costisitoare sub aspect material și care solicită mult timp. Pe plan mondial se înregistrează, chiar la această oră, căutări...

Aceleași întrebări le-am adresat și profesorului Vasile Drăguț, la care am revenit. Iată și răspunsurile sale.

— Părerea mea este aceea că există un grav impediment în formarea și promovarea restauratorilor și anume însuși **statutul acestei profesiuni care există fără a... exista ! Să mă explic : alcătuiți, în nici un stat de funcțiuni din domeniul artelor, nu poate fi înființată funcția de restaurator.** Cei care activează ca atare sînt încadrați pe posturi de... muzeografi. De aici decurg o serie de neajunsuri care vor explica și de ce ei nu pot lucra bine, indiferent de cum se numește funcția pe care o îndeplinesc. Iată cîteva neajunsuri : remunerație necorespunzătoare față de profilul meseriei care implică în primul rînd studii superioare, cunoștințe practice și artistice, la care, probabil, s-a și referit arhitectul Moisescu atunci cînd a precizat că în cadrul laboratoarelor de restaurare existente personalul respectiv nu lucrează pe opere de artă. Se fac specializări, dar ele au un caracter aleatoriu, deoarece în primul rînd este vorba despre înclinațiile spre artă ale celor care profesează restaurarea, de talent și cultură în materie, pentru ca treaba respectivă să fie făcută cum se cuvine. Baza activității laboratoarelor și atelierelor specializate nu se poate dezvolta întrucît nu există forme de pregătire pentru profilul de restaurator și, din această cauză, nimeni nu se simte tentat să îmbrățișeze o astfel de profesie, atîta vreme cît nu are garanția că-și va găsi și locul de muncă, și condițiile corespunzătoare practicării ei. Aș spune, chiar, că oficial, îndeletnicirea de restaurator nu este recunoscută.

— Dar dumneavoastră, tovarășe profesor, sînteți și rectorul Institutului de arte plastice „N. Grigorescu". De ce nu întreprindeți ceva în vederea remedierii situației consemnate ?

— Sînt rector din această toamnă și am declanșat începutul unui proces de formare a viitoarelor cadre în speranța că, pînă la absolvirea celor care s-au angrenat în acțiunea respectivă va apărea și statutul viitoarei lor profesii.

— Cît de stringentă este astăzi nevoia de asemenea cadre specializate ?

— Necesarul este foarte mare și privește zestrea de artă a monumentelor dar, cu o gravă urgență, acele lucrări din lemn amenințate de distrugere și dintre care foarte multe se află chiar în depozitele muzeului de artă al R.S.R. O situație care ar putea stîrni hazul, dacă nu ar fi alarmantă, este aceea a unor piese de mobilier din lemn, aflate la Buzău, sub pază permanentă și sub cheie dar care, dincolo de măsurile menite să le ferească de foc și hoți, se distrug în deplină siguranță datorită unor cauze care nu țin de factori externi precum cei amintiți, ci de cauze, ca să le zic astfel, interne : vîrstă, carii, factori biologici, chimici etc, care le-au grevat în timp. Cît despre metodele „clasice", ele mi se par copios depășite. Voi aminti, doar, despre așa-numita „ceanhidrizare", tratament care nu ține de restaurare, ci de conservare, măsură tranzitorie și de scurtă durată, mergînd pînă la aproximativ doi ani. Alte metode „clasice" constă în completarea obiectelor deteriorate, prin lucrări noi de sculptură. Noi numim aceasta „integrare". Aci, numărul specialiștilor este foarte mic, unul sau doi. Lemnul nou nu poate fi la fel cu cel al operei inițiale, meșteșugul, de asemenea. De aceea, asistăm, cele mai adeseori, la un fenomen de „respingere", similar celui din grefele efectuate pe organismul uman. Dacă ați dori să extindem discuția și la picturile murale, unde stăm ceva mai bine, aș propune ca ceea ce s-a înfăptuit pentru restauratorii de pictură murală să se facă și pentru celelalte sectoare privind lemnul, broderiile etc.

— Știm însă că s-a încercat ceva în ultimii 2—3 ani la biserica Sf. Niculae din Scheii Brașovului. Care sînt opiniile dumneavoastră privind această lucrare ?

— Ea aparține sculptorului Alexandru Bretcanu și, așa cum a fost executată, este beneficiara unor excelente condiții tehnice, respectînd, totodată, principiile unei bune conservări ca și pe ale unei bune restaurări, al cărei principiu de bază cred a fi sinceritatea. Aceasta înseamnă că intervenția restauratorului, la o atentă cercetare, trebuie să fie remarcată, astfel încît să se poată ști ce anume este original în opera respectivă și ce anume s-a completat, prin restaurare. **Lucrarea merită a fi calificată drept excepțională iar experiența acumulată se cere a deveni placă turnantă pentru viitoarele restaurări în lemn.**

Culegînd aceste opinii, ne-am întrebat în mod legitim, de ce interlocutorii solicitați sînt totuși îngrijorați ? Ce a adus nou inginerul-sculptor Al. Bretcanu față de metodele clasice, de ce metodele sale nu sînt generalizate și de ce lucrurile s-au împotmolit ?

Am încercat să aflăm la Direcția patrimoniului cultural național. Ne-am adresat tov. Gh. Vartic, care semnase Procesul verbal din 21 iulie 1976 și care este, el însuși, un restaurator cunoscut. Rareori am întîlnit un om care să ne vorbească în limitele celei mai curate principialități, dar tot atît de rareori ne-a fost dat să ne îndoim de cele auzite în ciuda faptului că nu le puteam reproșa nimic. Cu prilejul discuțiilor, privind recepționarea lucrării de la Brașov, a ridicat unele rezerve. Iată-le : nu s-au făcut nici un fel de cercetări de laborator care să determine natura și proprietățile originare : pigmenți, lianți, elemente componente ale grundului (ne întrebăm dacă aceste cercetări cădeau în sarcina restauratorului și cum ar fi putut acesta, oricine ar fi fost el, să dispună de mijloace tehnice atît de perfecționate încît să poată duce la îndeplinire o astfel de cercetare, iar dacă ea nu a fost înfăptuită cum de s-a căzut de acord să i se încredințeze lucrarea ? n.n.) ; tot din obiecțiile comisiei de recepție și ale tov. Vartic deci : „...aceste cercetări ar fi fost absolut necesare (ce spuneam ? n.n.) restauratorul fiind, prin definiție, și un cercetător și nu un executant care aplică mecanic rețete învățate sau copiate (aici trimiterea este mai mult decît aluzivă, este abuzivă chiar, n.n.). Contactul unic pe care îl are cu opera pe tot parcursul execuției — inaccesibil unui alt cercetător — (oare de ce era „inaccesibil" ? S-a lucrat cu ușile închise ? n.n.) îl dă dreptul și îl obligă la aceasta cu atît mai mult cu cît lucrarea odată terminată și finisată este imposibil să fie abordată fără a se distruge, fie și parțial, ceea ce a fost restaurat. Altfel... citit, aceasta înseamnă : cel salvat de la înec reproșează salvatorului său, după ce s-a văzut pe uscat, că stilul crol, pe care acesta l-a folosit, nu respecta legile cele mai stricte ale genului, observație care nu ține însă seama de faptul că cel care o face nu știa să înoate deloc. Amintim totuși că acele 3 concluzii ale procesului verbal au fost semnate și de tov. Gh. Vartic...

Există însă o explicație a tuturor „rezervelor". Este stipulată chiar în Procesul verbal amintit. O reproducem fidel : „Lucrarea nu a fost recepționată întrucît : a) lipsea tov. prof. dr. V. Drăguț, secretar al Comisiei centrale de stat a patrimoniului cultural național, desemnat președinte al acestei comisii".

Întrucît, se pare, comisia n-a avut cînd să solicite părerea tovarășului V. Drăguț, am consemnat-o noi în aceste rînduri...

De obicei, personajele care apar la urma unei acțiuni sînt cele mai importante. În povestea noastră faptele par să confirme acest procedeu. În ceea ce ne privește, respingem o astfel de idee. Vă supunem judecății dv. controversa.

De ce s-a blocat o astfel de acțiune, adică cea a restaurării urgente; a operelor de artă aparținînd patrimoniului național, amenințate de distrugere ? Pentru că șeful serviciului plan-remunerare-personal-juridic, al D.P.C.N., tov. Constantin Ioanovici s-a opus !

Să mergem la tovarășul C. Ioanovici

Este un om tînăr, energic, fără prejudecățile legate de funcția sa, lucrează în cămașă, cu mînecile suflecate, fumînd țigară după țigară, ca orice om năpădit de sarcini. Dintr-o dată, nivelul discuției, cu vocabular cu tot, coboară la înălțimea pavajului. Aflăm astfel că „Bretcanu era într-o pasă proastă (?! și noi care credeam că tîmpla de la Sf. Niculae suferea de o astfel de „pasă") și că i s-a întins o mînă de ajutor, dar el s-a cam lăcomit. Îmi trintește tovarășe 3 referate. Auzi ce-mi face ! „Despre ce era vorba acolo ?" „Era vorba despre chit din ăsta, cum îi zice" și se uită omul prin acte, că dînsul cu acte lucrează, nu cu vorbe. „Plastilină văd că are, pe-aici, a uite. Ei au umblat tovarășe cu trei devize, pictura separat, catapeteasma separat, în fine, e o procedură complicată, ce mai ! În concluzie prețul la materiale scade, scade serios, iar manopera se menține. Păi spune și dumneata ? Se poate ? Nu se poate să bagi economia de la materiale la manoperă. Nu dă voie legea. Sub aspect economic, situația e foarte gravă. „Într-adevăr, sînt trei devize, făcute, la trei date diferite : 1974, 1975 și 1976 și numai unul este al lui Bretcanu, cel mai ieftin ! „Le-am trîntit și eu un referat, scrie acolo : referat nr. 8986 din 31 VIII 1976 și acum se spală toți pe mîini că n-au curaj să-l rezolve. Le-am propus sistarea imediată și inventarierea lucrărilor raportate, revizuirea analizelor precum și a întregului deviz".

— Ce spune juristul ?

— E o problemă tehnico-economică, nu se bagă. Asta e treaba mea. Conducerea putea să decidă sau să întocmească comisia cerută de mine, prin referat. Dar au pasat hîrtiile și au ajuns iar la mine. Ascultă-mă pe mine : e o treabă al naibii de încurcată a compartimentului de producție și a picat la mine. Părerea mea mi-am făcut-o după cum îl știu eu pe om (este vorba despre sculptorul Al. Bretcanu — n.n.).

Acesta este răspunsul pe care-l primim la întrebarea : ce criterii ați avut în vedere cînd ați propus sistarea plăților și toate celelalte : științifice, artistice, tehnice ?

Revenim la arhitectul C. Moisescu, care girează postul de director, puțin zdruncinați de ceea ce ne răspunsese tov. C. Ioanovici la ultima chestiune : „Ați fost să vedeți tîmpla de la Scheii ? Sau altă lucrare de restaurare, ori vreunul din monumentele asupra cărora decideți ?".

— N-am fost, tovarășe, că n-am eu timp de-astea. Eu am treabă !

— Tovarășe Moisescu, de ce nu rezolvați referatul tovarășului Ioanovici ?

— Nu am această calitate, ca girant.

Solicităm Legea de organizare a D.P.C.M. (Decret 13/1975) unde se stipulează și atribuțiile acesteia ca și cele ale secțiilor sale și constatăm că ele îndeplinesc funcția de „consiliu științific și tehnico-economic" în acest domeniu și că, prin urmare, deciziile sale sînt obligatorii și trebuie executate. Discuția noastră cu tov. C. Ioanovici a avut loc la mult timp după ce Consiliul tehnico-științific din cadrul Comisiei centrale de stat a patrimoniului cultural național din care fac parte somități în materie : prof. dr. arh. Grigore Ionescu, prof. dr. Dinu Giurescu, prof. dr. arh. Adrian Gheorghiu, prof. dr. V. Drăguț etc. avizase favorabil lucrarea.

Atunci ?

Să nu vă închipuiți că este vorba despre cine știe ce onorarii sau plăți dubioase. Al. Bretcanu a fost remunerat lunar cu 2 000 de lei în perioada cît s-a ocupat de lucrările de restaurare. Ne gîndim, totuși, să-i cerem părerea și iarăși revenim la criticul Ion Frunzetti care ni-l prezentase ca pe un moldovean hîtru, pus pe șagă.

— S-o pricepe mai mult ca alții tovarășul Ioanovici la artă că. de l, dînsul a lucrat, mai acu-i anu', la restaurant. De-aici și confuzia de numai o literă : restaurant-restaurat.

MANOLE CĂRȚAN ■

■ Programul de măsuri pentru aplicarea Hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul ideologic și cultural-educativ prevede :

„Se vor lua măsuri pentru dezvoltarea rețelei de laboratoare și ateliere de restaurare potrivit cerințelor, volumului și valorii patrimoniului deținut. Vor fi îmbunătățite încadrarea cu specialiști și dotarea cu aparatura necesară a laboratoarelor zonale din București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova, Suceava, Constanța, Sibiu și cele muzeale, elaborîndu-se metodologii stricte pentru manipularea, conservarea și depozitarea corespunzătoare a pieselor din patrimoniul cultural național".

Vă solicităm ajutorul în rezolvarea unei situații deosebit de grave și absurde care pune în pericol sănătatea a mii de cetățeni și copii. Este vorba de stația de betoane amplasată la capătul străzii Liviu Rebreanu din cartierul Titan. Cîndva se afla în cîmp, la marginea orașului. Cu timpul au crescut în jurul ei nenumărate blocuri, școli, grădinițe, ea transformîndu-se într-o uriașă sursă de poluare. Cartierul este acoperit de un nor gros de praf, atmosfera este irespirabilă, totul plutește într-o ceață compactă. Cetățenii din această parte a orașului au făcut numeroase demersuri către organele în drept, ca și sesizări în presă, dar nimic nu se schimbă. (Liana Poslușnic, str. Liviu Rebreanu 23, București)

Primim de la :

Cooperativa de producție meșteșugărească „Artă și precizie" din București : Ca urmare a articolului apărut în numărul 40 din 7 octombrie 1976 sub titlul „O pendulă, șase ceasornicari, șase prețuri" prin care se semnalează o serie de deficiențe constatate în data de 1 oct. la centrele nr. 14, 31, 37, 52 ceas. aparținînd de cooperativa noastră, conducerea a luat următoarele măsuri. Prin Decizia 171/23 octombrie au fost sancționați disciplinar sau li s-au diminuat retribuția tarifară conform Legii 57/1974 următorilor responsabili de centre și lucrători ceasornicari, pentru încălcarea prevederilor Regulamentului de ordine interioară și a Legii nr. 19/1971 privind regimul prețurilor și tarifelor. La centrul 31 din str. 30 Decembrie nr. 20, tovarășului Banciu Gheorghe, ceasornicar, i s-a diminuat retribuția tarifară pentru o lună de zile în procent de 20 la sută atrăgîndu-i-se atenția să la a doua abatere de gravitate similară va fi exclus din cooperativă. Tovarășul Ionescu Nicolae, responsabil la același centru a fost sancționat cu „avertisment". Tovarășului Serafin Emanoil, responsabil la centrul 52 din str. Berzei 50 bis, pentru încadrarea greșită în tarif a lucrării de reparație a pendulei, i s-a diminuat retribuția tarifară în procent de 10 la sută pentru o lună de zile. Tovarășul Bodnar Constantin, responsabil la centrul 37 ceas din str. Brezoianu 35, se face vinovat pentru nepreluarea comenzii de reparație a pendulei, indicînd clientului centrul 31 pentru acest scop, aceasta fiind o abatere de la atribuțiile care îi revin, a fost sancționat cu „avertisment". În afara măsurilor de sancționare conducerea cooperativei a prelucrat aceste cazuri într-o ședință la care au participat toți responsabilii și lucrătorii centrelor de reparații ceas, subliniind gravitatea faptelor în ceea ce privește asupra obligațiilor respectării prevederilor legale. Am întărit munca de control la centre a dispeceriilor din activitatea ceas, precum și a comisiilor permanente de control, numite prin decizia comitetului executiv. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat în depistarea unor aspecte negative în activitatea cooperativei noastre, asigurîndu-vă că acestea sînt doar cazuri izolate, care nu ne caracterizează. (Semnează : — președinte — **F. Niculescu, contabil șef — **N. Dumitrache**, jurisconsult **F. Feier**)**

Cabinetul tehnic al întreprinderii de anvelope „Victoria" — Florești, județul Prahova, a primit un dar deosebit de valoros, volumele I și II ale „Tehnologiei fabricării anvelopelor și camerelor de aer". Gestul emo-

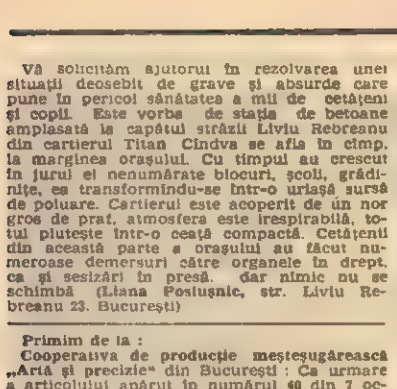

ționant și semnificativ aparține inginerului Dimitrie Cartaș (în fotografie), autorul acestui tratat, de cîțiva ani pensionar, fostul inginer șef al întreprinderii timp de peste 15 ani. (Serghie Bucur, Ploiești — Prahova)

Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România : Referindu-ne la scrisoarea adresată dumneavoastră de un grup de oameni ai muncii prin care își exprimă nemulțumirea pentru serviciile ce li s-au oferit în timpul concediului petrecut pe litoral, în stațiunea Aurora, vă facem cunoscut că din cercetările întreprinse a rezultat că cele relatate sînt juste. Noi am fost sesizați de grupul de semnatari chiar în perioada cînd se găsea în stațiune și am trimis un adjunct al comisiei noastre pentru cercetări, care a stat de vorbă cu aceștia și care a cerut conducerii stațiunii și Centralei Litoral să ia măsurile ce se impun pentru eliminarea neajunsurilor semnalate. Vă mai informăm că pînă la sfîrșitul acestui an se va rezolva și problema alocației de masă în stațiuni, în sensul majorării ei de la 14,50 lei pe zi de persoană la 18 lei. (Semnează, Comisia pentru activitatea balneoclimaterică, **Ion Popescu**)

Comitetul municipal al P.C.R. Pitești : La adresa dumneavoastră nr. 5219/1976 prin care ne trimiteți scrisoarea unui grup de muncitori de la Întreprinderea de autoturisme Pitești, care sesizează unele aspecte privind efectuarea punctajului și sistemul de retribuire a unor angajați din Secția nituri-caroserie, că facem cunoscute următoarele : Din verificările efectuate a rezultat că, în unele cazuri, maiștrii Cîrjan Florea și Florea Trifon au pontat prezenți pe Morăruș Mihai și Mincă Nicolae, care erau elevi la Școala serală de maiștri. Totodată, s-a mai constatat că muncitorii Morăruș Mihai, Mincă Nicolae, Vuță Vasile, Ghiță Mihai, Mitu Virgil și Vlăduț Ilie, care lucrează în acord colectiv pentru efectuarea unor lucrări de remaniere a unor produse, au primit sume în plus, între 100 și 600 lei, contrar normelor în vigoare, deoarece munca prestată de aceștia s-a efectuat în timpul programului de lucru. În consecință, în urma cercetărilor făcute și a concluziilor care s-au desprins, Consiliul oamenilor muncii a aprobat ca suma de 3 810 lei să fie repartizată proporțional în raport cu munca prestată de întreaga formație de lucru. Cei doi maiștri au fost retrogradați cu o gradație pe timp de o lună în conformitate cu prevederile art. 100, litera c, din Codul muncii. În același timp, această sesizare a fost prelucrată cu toți factorii de răspundere ai Întreprinderii de autoturisme Pitești, atrăgîndu-se atenția că la o nouă abatere vor fi luate măsuri mai severe.

Întreprinderea mixtă de producție prestări și construcții Buzău. Urmare articolului apărut în revista Flacăra nr. 41 din 14 octombrie a.c. referitor la aprovizionarea cu pîine din localitatea Nehoiu, vă facem cunoscute următoarele : În ultima decadă a lunii septembrie a.c. furnizorul nostru, Întreprinderea de panificație Buzău, a livrat cu întîrziere făina neagră pentru brutării, din care cauză au existat goluri în aprovizionare și nu s-a putut face față cerințelor mari de pîine. Deosebit de aceasta a existat și o lipsă de mălai și porumb pe piață care a făcut să se mărească cerințele la pîine. Pentru evitarea nemulțumirii populației s-au luat măsuri de impulsionare a livrărilor de făină de la furnizor și începînd cu luna octombrie a.c. s-a reglementat aprovizionarea cu pîine. Totodată s-au stabilit noi grafice între I.M.P.P.C. și cooperativa locală „Nehoiu" cu privire la livrările de pîine, astfel ca în orele de vîrf să existe cantități suficiente de pîine, atît neagră cît și specialități. Pentru asigurarea combustibilului necesar la brutărie se acționează mai bine, conducerea unității a întreprins măsuri de formare a unor stocuri corespunzătoare de motorină în vederea evitării lipsurilor semnalate. (Semnează, director, **Nistor Ion**)

LA POȘTA REDACȚIEI
RĂSPUNDE REDACTORUL NOSTRU
CICI IORDACHE

■ Tovarășe **Boboș Vova** din Bocșa, nici dumneavoastră, nici noi nu sîntem în măsură să hotărîm „baterea unei suite de monede jubiliare cu ocazia Centenarului Independenței de stat a României ce se va sărbători anul viitor" Dar tot așa de bine credem că aveți cunoștință despre o hotărîre specială de partid și de stat privind aniversarea acestui mare eveniment al istoriei poporului nostru. A fost publicată în presă. Cît privește problema abonamentelor, aici vă comunicăm clar că ofițiile poștale au dispoziție să facă abonamente la revista Flacăra. De ce vin atît de puține exemplare la Bocșa ? Probabil pentru că sînt prea puține abonamente. ■ Tovarășă **Elena Marinescu**, din București.. fără adresă scrisoarea dumneavoastră este egală cu o anonimă pe care, așa cum stă scris în caseta paginii, revista nu o ia în considerație. Dealtfel, dacă ne dădeați și exemple concrete privind acei proprietari care dețin locuințe închiriate și ei locuiesc în apartamente din fond de stat, ca și privind cetățenii cărora li s-a sistat încheierea formalităților de cumpărare a apartamentelor din fond de stat pe care le locuiesc, poate ne-ați fi ajutat mai mult. ■ Tovarășe **A. Georgescu**, din București, așa curaj de iepure nu ne trebuie. Fără să știm cine sînteți și fără adresă, dați-ne voie să punem la îndoială cele relatate de dumneavoastră privind munca obștească la sortatul cartofilor în Piața Ghencea. Adevărul se rostește întotdeauna cu voce tare și, mai ales, răspundem pentru el. ■ Tovarășe **Oprea Vasile**, din Turda, la întrebările „cu caracter juridic" pe care ni le puneți, vă informăm că plenul Tribunalului Suprem a statuat prin Decizia nr. 5/1973 cum că „cercetarea prealabilă a faptei ce constituie abatere, ascultarea celui în cauză și verificarea susținerilor făcute de el în apărare înainte de aplicarea sancțiunii disciplinare, prevăzute în art. 13, alineatul 3 din Legea nr. 1/1970 sînt obligatorii. În cazul cînd această condiție nu a fost îndeplinită, judecătoria va constata nulitatea deciziei de desfacere a contractului de muncă și în consecință va admite contestația și va dispune reîncadrarea în funcție". Dacă angajatul însă se sustrage de la îndeplinirea acestei proceduri, instanța va trece la judecarea litigiului în fond. Cît privește faptul că decizia de sancționare a fost comunicată peste termenul prevăzut de lege, aceasta poate fi ridicat pe cale de excepție la primul termen de judecată ■ Tovarășe **Matei I. Ion**, din Giurgiu, puteți să poftiți la redacția noastră, la secția de probleme cetățenești, cînd doriți Avînd însă asupra dumneavoastră o scrisoare către redacție și probe care să o susțină. ■ Tovarășe profesor **Ulmeanu Ilie**, din Alexandria. Întrebarea dumneavoastră e prea generală. Legea prevede ca în cazul unor ore de cumul cu caracter mai de durată, de permanență, atunci retribuția pentru ele se ia în calcul la acordarea îndemnizației pentru copii, dacă sînt numai sporadice, din cînd în cînd, nu se iau. Situația concretă, în cazul dumneavoastră, o puteți foarte bine lămuri cu jurisconsultul de la Consiliul popular din orașul dumneavoastră. ■ Tovarășe **Burac Teodor**, din Suceava. În principiu, darurile de nuntă nu sînt considerate venituri ilicite, motiv pentru care ele nu au o reglementare specială și nici nu au stabilit un plafon Dacă însă sursa acestora este ilicită, și cei care le primesc cunosc provenința, ei sînt obligați să le denunțe. ■ **Tovarășă Ionescu Maria**, din comuna Bălșoara, județul Cluj, din moment ce soțul dumneavoastră nu lucra cînd a decedat și nici nu a fost vreodată angajat al vreunei unități socialiste, nu puteți primi pensie de urmaș. Cît privește ajutorul social pentru copii, îl primiți deja sub forma alocației de stat. În plus, ați mai putea primi din cînd în cînd, dacă hotărîrea comitetului va fi unanimă, cîte un ajutor din partea organizației sindicale din care faceți parte. Adresați-vă deci, acesteia. Avem convingerea că veți găsi înțelegere. ■ Tovarășă **Teodorescu Lucica**, din Bălilești, înainte de a vă adresa revistei noastre era bine să vă faceți un proces de conștiință și să vă întrebați dacă aveți dreptate și să vă calificați singură fapta dumneavoastră. Dacă i-ați fi achitat lui Pistol Nicolae chiria datorată pentru suprafața de locuit folosită, precum și contravaloarea alimentelor primite de la acesta, și dacă i-ați fi restituit în mod cinstit suma de 6 000 lei pe care i-ați împrumutat de la ei, nu v-ar fi oprit drept gaj mobila. Vedeți, cu cîrcul dumneavoastră ambulant, pe care nu știm cine vi l-a autorizat, să nu mai înșelați și alți oameni de bună-credință de prin alte localități prin care poposiți.

La restaurantul Lacto-bar Timișoara pe data de 13 octombrie a.c., orele 16,30, am fost servit cu pui la tavă în stare de putrefacție, cu miros insuportabil de stricăciune. Fiind asistent medical, am predat carnea respectivă, — după ce am mai și plătit-o — la Sanepid, personal doctorului Șifter, șeful compartimentului de igienă alimentară. După ce mi-a mulțumit pentru ajutor și pentru încrederea de a mă fi adresat dumnealui, mă asigură că „nu vom lăsa nesancționată o astfel de abatere prin care, practic, se pune în pericol sănătatea și chiar viața oamenilor". Dar, stupoare ! Nu pot să știu ce intervenții și ce aranjamente de culise au trecut totul sub tăcere, nu a fost deranjat nimeni, nici unul dintre cei vinovați. (Tecu Eugen, Timișoara)

Mă numesc Panduru Aurel și sînt locuitor al comunei Urzicuța, jud. Dolj. Vă scriu în numele mai multor cetățeni tineri ai comunei și vă rugăm insistent să ne ajutați, fiindcă aici, la noi, multe lucruri lasă de dorit. Așadar, în comuna noastră nu există măcar un club al tineretului unde s-ar putea organiza o brigadă artistică, un ansamblu folcloric, o echipă de teatru și alte activități cultural-educative. Cît privește teatru, l-am avut cîndva, dar nu-l mai avem. De ce ? Pentru că sediul C.A.P. nu a mai găsit alt spațiu decît în locul teatrului. Ne întrebăm, pentru ce i-o fi trebuind lojii și cabine sediului C.A.P.? Așa cum s-a putut construi cu forțele proprii, prin muncă obștească, ale țăranilor, muncitorilor, elevilor din comună un teatru de vară, putem construi și un sediu al C.A.P Există comune cu o dezvoltare economică mai scăzută ca a noastră și totuși au pus la dispoziția cetățenilor mai multe mijloace de culturalizare și de petrecere a timpului liber. Pe noi nici televizoarele nu ne prea ajută, fiindcă avem un curent electric foarte slab. Noaptea, în Urzicuța, ard doar cîteva becuri în centrul comunei, în rest e întuneric beznă.

Subsemnatul Stoian Mircea-Nicolae cu domiciliul în Reșița, am absolvit în acest an cursurile Institutului de subingineri din acest oraș, secția tehnologia sudurii — cursuri de zi. Am primit repartiție pentru Trustul de construcții montaj utilaj chimic, București, grup de șantiere Tg. Mureș, pentru șantierul Făgăraș din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale. Menționez în mod special că pe lista posturilor scoase la repartiție nu figura nici un post pentru Reșița sau județul Caraș-Severin. Odată cu această repartizare au început necazurile mele și ale mamei mele, căci despre ea este vorba. Mama, Stoian Elena, este pensionară de invaliditate gradul I, cu diagnosticul scleroză în plăci. Această boală se manifestă la ea de 8 ani de zile cu paralizia membrelor inferioare. Tatăl meu a decedat în 1970 în urma unui infarct miocardic. A lucrat timp de 35 ani ca tehnician, iar mama 24 ani a fost contabilă. De 8 ani mă ocup eu singur de toată gospodăria și o îngrijesc și pe mama. Casa în care locuim au construit-o părinții mei cu mari sacrificii. Avînd în vedere această situație, am sperat să pot rămîne lîngă mama, să o pot îngriji în continuare și totodată să-mi exercit profesiunea pentru care m-am pregătit (cred că vă dați seama că n-a fost ușor în condițiile date) în orașul-uzină, Reșița, oraș cu atîtea întreprinderi. În acest scop am plecat la Tg. Mureș, la Grupul de șantiere al T.C.M.U.Ch.B. spre a solicita transferul la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița unde mi-am găsit un post. I.C.M.R. mi-a întocmit și o notă de transfer,în baza articolului 11 din Codul muncii (la cererea întreprinderii). Am prezentat situația mea tovarășului director inginer Fogoroș, rugîndu-l să-mi aprobe transferul. Domnia-sa mi-a răspuns că în nici un caz și indiferent de situație dînsul nu semnează acest transfer, motivînd că dacă îmi dă drumul, pierde postul. Și ca un afat prin care a vrut să-și arate omenia mi-a spus să mă duc pînă la București, la trust. Alți bani din pensia mamei ! Dar ce era să fac, m-am dus. Aici am vorbit cu un tovarăș director de personal, am explicat tarăși situația mea și l-am rugat să mă ajute. M-a ajutat în felul următor, vă redau textual : „Te angajezi matale la Tg. Mureș, altceva pe mine nu mă interesează. Și dacă nu vrei, pleacă unde vrei și plătește matale cei 6 000 de lei amendă". Mai m-am adresat și eu și mama cu multe memorii pe la multe foruri, dar tot n-am obținut nimic Deci, acum eu stau ca un parazit pe pensia mamei mele și nu pot munci. La această scrisoare scrisă cu durere și mai ales cu argumente, pe care redacția a trimis-o la Comitetul județean Caraș-Severin al P.C.R., am primit următorul răspuns, cel omenesc pe care îl așteptu cititorul nostru : „În urma intervențiilor făcute la ministere și la Șantierul Tg. Mureș i s-a aprobat transferul la Trustul construcții industriale Timișoara, sector Bocșa, unde a și început serviciul. În discuțiile purtate recent cu Stoian Mircea și cu mama dînsului de către tovarășa Catană Persida, membră a biroului Comitetului județean de partid, s-a declarat mulțumit de felul cum i s-a rezolvat problema".

Mă numesc Dan Avram și sînt inginer agronom la C.A.P.-Șipote, județul Iași. Cu 10 luni în urmă am cumpărat un televizor „Sport", portativ. După o lună de funcționare ireproșabilă, i s-au ars un tranzistor și un transformator numit „Driver". L-am dus la un atelier de reparații radio-tv., și de-atunci aștept. Aștept ca cei în drept să pună și pentru aceste minuscule transformatoare prețuri. Da, pentru că aceste piese numite Drivere și alte cîteva nu se pot pune la televizoarele ieșite din garanție sau desigilate pentru că ele se dau la bucată și numai pentru aparatele în garanție. Am fost și la reprezentanța Întreprinderii Electronica din Iași, la tovarășul Trofin, care nu mi-a putut da nici o soluție. Am obținut doar adresa întreprinderii căreia i-am și scris o scrisoare. Acum vă scriu și dumneavoastră, poate reușesc să am și eu un televizor măcar pînă la sfîrșitul anului. Vă dați seama, am plătit abonamentul trimestrial, am făcut un drum la București, la magazinul „Dioda", am întrebat la o serie de ateliere din București și Brașov ce este de făcut. Peste tot același răspuns: nu sînt fixate prețurile.

Dacă răsfoim unele manuale de liceu, și vom lua manualul de biologie, vom vedea că acestea conțin erori de ordin științific care nu fac decît să dăuneze rolului pe care trebuie să-l aibă. Astfel, dacă luăm manualul de biologie generală pentru anul IV, ediția 1975 (prima a fost în 1968), autori — dr. doc. N. Botnariuc și dr. C. Dorobanțu — răsfoindu-l cu atenție vom descoperi unele regretabile lipsuri de ordin științific. Astfel, la pagina 18, rîndurile 4 și 5 de sus, găsim aceeași greșeală de două ori : „...această substanță (ATP) se formează din ADP prin adăugarea a încă unui atom de fosfor. Și atunci cînd în celulă este nevoie de energie (disponibilă ?), un atom de fosfor se desprinde din ATP..." Profesorul vorbește elevilor de ATP și în anul III, la Anatomia omului. Și dacă atunci nu li se explică ce înseamnă acest ATP, măcar în anul IV elevii trebuie să știe din ce este format acesta. Și atunci nu putem să concludem, ca o colegă care se exprima astfel : „Nu putem, pentru simplificare, să spunem un atom în loc de o moleculă ?" (I-am arătat că nu este vorba de un atom de fosfor, ci de o moleculă de acid fosforic.) În continuare, la pagina 60, în partea de jos a manualului, se dă, cu caractere mici de literă, un exemplu de autoreglare, și anume reglarea glicemiei (zahărului în sînge), unde se arată că există un hormon pancreotrop pentru insulină. Or, așa ceva nu se admite azi. La pagina 41, alt exemplu de autoreglare : termoreglarea — aici se arată că „această foarte ușoară răcire se transmite prin fluxul sanguin...", ori se știe că diferența de temperatură este sesizată de termoreceptorii din piele și apoi pe cale nervoasă se ajunge să fie informat hipotalamusul. Deci, două exemple, două greșeli. La pagina 103 se află figura 53, care are în partea de sus un simbol notat cu litera „c", care la legendă apare ca „tripletă". Se știe că tripleta se mai numește și codon. Or, în figură este vorba de acid ribonucleic, de transport, și deci de anticodon Greșeli și nonconcordanțe cu cele mai noi cercetări. Astfel, și la lecția „Filogenia omului", unde se merge pe linia în care se credea că Omul de Neanderthal face parte din spița care a dus la omul actual. Or, încă din 1956 s-a scris în diferite publicații științifice că această formă este o ramură colaterală care s-a stins fără să ducă la ceva. Aceste exemple sînt suficiente, cred, ca să ne punem cîteva întrebări. Dacă manualele sînt lucrări științifice, atunci de ce conțin greșeli de ordin științific ? Căci în afară de autori, acest manual a trecut prin mîna unor referenți și, în fiecare an, prin mîna redactorului de specialitate. Nu era mai bine ca într-o mai veche tradiție a școlii românești cînd manualul era aprobat pentru o perioadă de 5 ani ? (Prof. gr. I Ciobanu Valentin, Liceul „Unirea", Brașov).

Subsemnata Mihai Jenica, domiciliată în Sighetu Marmației, vă aduc la cunoștință următoarele. Sînt absolventă a Liceului agricol din Seini, județul Maramureș, specialitatea zootehnie, promoția 1976. La data de 5 august 1976 am fost repartizată de către Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare a județului Maramureș la C.A.P. Tisa, unde, odată cu prezentarea la post, am constatat cu uimire că acesta este ocupat cu o jumătate de normă de un tehnician veterinar. M-am prezentat iarăși la Direcția agricolă, care mi-a schimbat repartiția la S.E.Z. Sighetu Marmației, unde am primit post de îngrijitoare la grajdul de testare a tineretului bovin, alături de un muncitor care mă lăsa singură în majoritatea timpului, fiind nevoită să evacuez singură căruciorul cu bălegar la platformă. Munca fiind peste puterile mele, m-am prezentat din nou la Direcția județeană agricolă, care mi-a dat iarăși o repartiție, la Ferma zootehnică a C.A.P.-ului Vadu Izei, unde n-am putut nici pînă în prezent ocupa postul din cauză că este rezervat pentru soția inginerului șef care nu are pregătire de specialitate, avînd doar liceul teoretic. În prezent, lucrez ca muncitoare necalificată la Întreprinderea de legume și fructe Sighetu Marmației, la uscătoria de mere, fără să-mi valorific cunoștințele din școala de specialitate pe care am urmat-o patru ani.

Elevii Școlii generale Florești, județul Vîlcea au recoltat pe data de 5.XI. a.c. porumbul de pe lotul C.A.P. luat cu retribuție. Recoltă frumoasă, nu ne putem plînge. S-a încărcat prima remorcă și s-a mers la sediul C.A.P. Florești-centru pentru a fi descărcat în pătule Aici, directorul școlii, prof. Nicolae Bălțatu, a vrut, firește, să cîntărească porumbul, dar unde ? Cîntarul, aveam să aflu de la contabilul șef al acestei unități, tovarășul Ion Foltea, se află defect încă din 15 a X-a a.c., cînd s-au prezentat specialiștii de la Centrul de metrologie — Vîlcea să-l verifice. La data amintită cîntarul a fost curățat de noroi, i s-a înlocuit podul de scînduri în valoare de cîteva sute de lei și urma să fie reglat, dar „meșterii" metrologi s-au făcut nevăzuți, și n-au mai apărut, cu toate insistențele telefonice ale contabilului șef, care le-a dat peste 30 de telefoane. Așa că C.A.P.-ului cîntărește zeci de vagoane de produse agricole la Băbeni, la o distanță de 6 km. Să revenim însă la subiectul inițial. Două ore a durat pînă s-a cîntărit prima remorcă. Două ore a stat remorca pe drumuri, consumînd combustibil cît ar mai fi putut face alte cîteva transporturi de porumb. Cea de-a doua remorcă n-a mai fost plimbată pe la Băbeni din motive obiective. Așa că peste noroiul din curtea C.A.P.-ului, care ajunge pînă la osia căruței, și nu cred că exagerăm dacă spunem că e ceva unic în județul nostru, au fost puse paie, făcîndu-se un strat din baloți luați de elevi cam fără voie, din baza furajeră, și remorca a fost basculată, așa că o bună parte din porumbi au căzut în noroiul de nedescris, spre necazul copiilor care îi adunaseră atît de greu. Și cu cea de a treia remorcă s-a procedat la fel, urmînd ca a doua zi elevii să spele (da, să spele porumbii plini de noroi). Or, cooperatorii ar fi putut face aici, în fața magaziilor, prin muncă obștească, o rampă pentru primit în mod civilizat cerealele, numai dacă li s-ar fi pus la dispoziție din partea conducerii cooperativei materialul necesar și cineva ar fi organizat o asemenea treabă Mai dureros este faptul că elevii au luat o lecție „pe viu" despre cum nu trebuie să fie un gospodar. (Prof. Gheorghe Mihai, Școala generală Florești, jud. Vîlcea).

Pe șoseaua Mihai Bravu nr. 98—106 funcționase pînă în luna iunie Librăria „George Topîrceanu", instalată într-un local nou dintr-un bloc nou, în vecinătatea imediată a două licee și două școli generale. Funcționarea ei era extrem de utilă. De la începutul lunii iulie librăria este închisă avînd bizarul anunț : „Închis, lipsă gestionari". (Loghin Mircea, București).

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cu numele dvs. complet. Și nu uitați să vă iscăliți!

Chipul omului, chipul conștiinței

În proverbele românești, a fi frumoasă înseamnă ori a fi cu stea în frunte, ori a fi ca o zînă, ori a avea pe vino-ncoace, ori a avea fața scrisă în icoane, ori a fi scăldată în lapte dulce.

La prima vedere, frumusețea pare o binefacere. La o a doua privire, una ceva mai profundă și mai înțeleaptă — se întîmplă să descoperi că frumusețea poate fi, pentru o fată ori o femeie, chiar o belea. N-am să o uit pe fata aceea minunat de frumoasă pe care o admirau toți studenții Iașului în timpul anilor mei de facultate și pe care am reîntîlnit-o, după vreo șapte ani de la absolvire, într-un orășel de provincie, tot frumoasă și tot nemăritată, dar crispată și închisă în sine. I se făcea curte tot intens, dar fata vroia căsnicie, copii, cămin și nu aventuri. Se ofilea, stupid și trist, ca floarea căreia bădița Mihai i-a închinat o carte. Așa, în timp, mi s-au mai adunat în memorie și conștiință și alte întîmplări dramatice cu fete frumoase și, de aceea, am simțit nevoia să port niște discuții, pe tema aceasta a condiției fetei, femeii frumoase, chiar cu cîteva dintre reprezentantele acestei categorii ori binecuvîntate, ori blestemate, ori nici-nici. Mi-am formulat vreo zece întrebări și le-am adresat unor frumuseți feminine contemporane nouă, pentru că totuși cele mai în măsură să știe cum stau lucrurile la acest capitol sînt tocmai purtătoarele acestei bucurii ori acestei poveri care este frumusețea fizică. Iată, pentru început, întrebările :

1. Știți că sînteți frumoasă ? Vă socotiți dumneavoastră sau v-au spus-o alții ?

2. Ce sentiment vă provoacă chipul pe care aveți șansa să-l aveți ?

3. Vă bîntuie cumva vreun complex de superioritate ?

4. În viața concretă, practică, aceea de toate zilele, ați avut avantaje sau dezavantaje de pe urma acestei stări de frumusețe ?

5. Se poartă colegii, cunoscuții, bărbații în general, mai cu stimă, sau doar curtenitor — interesați ?

6. Dar femeile ? Se poartă firesc ori cu invidie ?

7. Credeți că frumusețea v-a ajutat sau vă va ajuta la căsătorie ?

8. Pentru că sînteți frumoasă, aveți pretenția, credeți că vi se cuvine un soț frumos ?

9. Viața unei femei frumoase e mai simplă ? În sens de mai lesnicioasă.

10. Apariția acestui articol, în care se va vorbi public despre frumusețea dumneavoastră, vă va influența felul de pînă acum de a fi ?

Și iată și cele patru grupe de răspunsuri pe care le-am primit :

Elena Voișan (27 de ani, căsătorită, mamă a unui băiat de 8 ani, muncitoare la întreprinderea „Tricodava" din București), frumoasă la înfățișare dar și frumos — emoționată) : 1. Nu mă socotesc frumoasă, dar e adevărat că alții mi-au spus-o. 2. Ce sentiment îmi provoacă chipul meu ? Plăcut, de liniște, de siguranță, de lipsă de probleme la capitolul acesta. 3. Nu, nici fărîmă de complex de superioritate. 4. Am avut mai mult avantaje. 5. Bărbații ? Mă stimează. 6. Femeile ? Unele sînt invidioase, dar nu dintre colege, muncim împreună și ne-am obișnuit una cu alta. 7. Da, cred că frumusețea m-a ajutat la căsătorie. 8. N-am avut pretenția să-mi fie soțul frumos, dar mi-am dorit-o. Și eu îl văd frumos ! 9. Da, viața unei femei frumoase e mai simplă. 10. Nu, precis articolul acesta nu mă va influența. Băiatul meu e frumos și m-ar bucura să-i prindă bine lucrul ăsta, dar n-am naivitatea să-i văd viitorul în funcție de faptul, de criteriul acesta.

Elena Stuparu (22 de ani, necăsătorită, funcționară la întreprinderea „Tricodava") : 1. Sînt conștientă că n-am defecte ori cusururi din pricina cărora să se poată spune că arăt rău. Dar socotesc că frumoși sînt toți oamenii tineri și toți oamenii buni. 2. Firește, chipul meu îmi dă un sentiment de tinerețe, de prospețime. Privesc însă conștient lucrurile și știu că vor urma maturitatea și bătrînețea. Știu că va urma o schimbare și că frumusețea se duce odată cu tinerețea. Și mai știu că un om bătrîn nu poate fi decît bun, nu și frumos. 3. Nu mă bîntuie nici un complex, nici de superioritate și nici de inferioritate. 4. Nici avantaje, nici dezavantaje. 5. Bărbații se poartă în funcție de seriozitatea lor, de felul lor. Unii sînt curtenitori din nărav, iar alții reușesc să ajungă să vadă și calitățile noastre intelectuale și sufletești. 6. La femei, dar nu la toate și mai ales la cele în vîrstă, am simțit puțină invidie. 7. Nu, frumusețea nu te ajută la căsătorie. Mentalitatea aceasta o dobîndesc bărbații după 35 de ani și care au uitat că și soțiile lor, cu ani în urmă, a fost foarte frumoasă, a fost cea mai frumoasă. Căsătoria e pentru o viață, nu doar pentru cîțiva ani, cînd ești tînără și, implicit, frumoasă. 8. Îmi doresc un soț cu mintea frumoasă și cu sufletul frumos. Și să nu fie om rău ; trec ușor cu vederea peste deficiența fizice dacă omul e bun. Cu alte cuvinte, sînt foarte pretențioasă. Îmi doresc prea mult : pentru că e mult mai ușor să găsești un bărbat doar frumos pe din afară. 9. Viața unei femei e cum și-o face ea. Nimeni nu mi-a făcut favoruri Sau poate mi s-au făcut dar eu nu mi-am dat seama că-s din pricina chipului meu, și-atunci le-am socotit firești. 10. Articolul e de o zi—două ; eu rămîn aceeași.

Aurelia Maghiar (28 de ani, căsătorită de 8 ani, mamă a unei fetițe, primitor-distribuitor cu gestiune la „Tricodava") : 1. Mi-au spus-o alții că aș fi frumoasă. 2. De ce să ne alintăm cu modestia, e plăcut ! 3. Nu-s încrezută. Nici un fel de avantaje, n-am știut altceva decît un singur loc de muncă și un singur bărbat. Și munca și căsnicia îți dau echilibru. La fel copilul, pe care mi-l cresc singură. Eu însumi mi-am făcut o viață frumoasă. Bărbații se poartă și așa, și așa. 6. Femeile se poartă absolut normal, fără pic de invidie. Poate fiindcă aici m-am angajat de la început, aici m-am măritat, aici între oamenii aceștia, între femeile acestea mi-am trăit viața, de pe cînd eram încă o fetișcană. 7. Frumusețea m-a ajutat la căsătorie. Și-acum și-aduce aminte soțul meu de cum arătam. 8. Da, mi-am dorit soț frumos, și chiar este ! Am avut mai multe cereri în căsătorie și eu l-am ales pe cel mai frumos. Lucrează tot aici. 9. Nu, viața unei femei frumoase nu-i mai simplă 10. Publicitatea de pe urma acestui articol îmi face plăcere, dar nu mă va schimba. Mi-am dorit ca fetița mea să fie frumoasă, și este ! Numai că frumusețea nu-i o calitate. O fată, un om în general, are nevoie de alte esențiale calități.

Liliana Petrescu (19 ani, necăsătorită, absolventă de liceu din primăvara asta) : 1. Știu că sînt frumoasă. Dar nu este vorba de o frumusețe ieșită din comun, ca să zic așa „deosebită", ci de o frumusețe obișnuită. 2. E plăcut să te știi „frumoasă", dar numai atît. De fapt, nici nu mă gîndesc prea mult la acest lucru. 3. Întotdeauna am evitat să-mi creez complexe. Dar mai ales de superioritate : sînt cele mai periculoase. 4. De pe urma acestui lucru, am avut avantaje, dar și dezavantaje. În școală, de exemplu, cine credeți că primea cele mai multe mărțișoare de 1 Martie ? Eu ! Dar cine primea și cele mai multe „piedici", sau pietricele sosite fulger din praștia unui coleg „binevoitor". Tot eu ! 5. Nu mă surprinde faptul că am întîlnit unii colegi care s-au purtat într-un anumit fel cu mine pentru a mă cuceri, și alții care mi-au dovedit mult respect. Oamenii sînt foarte diferiți. 6. M-am întîlnit și cu fete care s-au purtat firesc și cu fete care s-au purtat cu invidie. Adevărul e că nu mi-a trecut prin minte să fiu atentă la lucrul ăsta ; iar dacă nu i-am dat atenție, logic, înseamnă că nici n-a fost o problemă, nu ? 7. Nu cred că frumusețea este factorul esențial în realizarea unei căsătorii trainice. 8. Cred că mi se cuvine un soț bun, nu unul frumos. Asta-mi doresc. Un soț bun ! Pentru că dacă ar fi frumos și nu ne-am înțelege, cui i-ar mai folosi frumusețea ? Frumusețea e un factor minor. 9. Nu pot generaliza. Viața unei femei poate fi mai simplă sau mai complicată, chiar dacă nu este frumoasă. 10. Mi se pare interesantă tema acestui articol. În ce mă privește, apariția lui îmi va da o mare satisfacție. Însă, fiți liniștit, nu mă va face să-mi pierd capul !

Lilianei Petrescu, pentru că știam că-și dorește să ajungă actriță, i-am pus și o întrebare, să-i spunem suplimentară, de fapt mai esențială decît toate celelalte zece dinainte : Pentru că aveți chipul frumos și, cum spun țăranii noștri, statul frumos, de aceea vă pasionează actoria ? Sau, generalizînd, chipul poate determina alegerea profesiei ? Am primit un răspuns luminos ca o destăinuire :

„La 3 ani m-am pronunțat pentru prima dată în alegerea profesiei : «Vleau să fiu artită !» Cu primii ani de liceu, gîndurile mi s-au schimbat ; mi-am spus că aceasta trebuie să fie o dorință pe care toate fetele o au mai devreme sau mai tîrziu. Și m-am hotărît să mă apuc de studii serioase pentru facultatea de medicină. Dar iată că, în al treilea an de liceu, mi se ivește prilejul să joc într-un film artistic — „Un turneu de provincie" — în regia unui student la I.A.T.C. Film cu care tînărul student obține note foarte bune la examene și se prezintă în același an la festivalul de la Lodz. Urmează un „prim-plan" în filmul artistic „Zidul" și iată-mă în fața unui rol de „oiță îndrăgostită" în fantezia muzicală „Ma-ma", regizată de maestra Elisabeta Bostan. Nu știu în ce măsură am reușit acest rol, însă un lucru e sigur : mi-a plăcut tot ce-am făcut ! Mi-a plăcut acest fel de muncă ! Mi-au plăcut pînă și costumul, machiajul, peruca. Oare să nu existe nici o legătură între aceste lucruri și premiile obținute la concursurile de recitări din școala generală și liceu ? Eu cred că da ! O legătură mai esențială decît aceea cu frumusețea chipului. Ba chiar, vă spun clar : frumusețea nu m-a influențat în alegerea profesiei. Dac-aș fi fost mai puțin frumoasă, tot teatrul, tot actoria aș fi ales. Tot pentru această profesie m-aș fi pregătit".

Liliana Petrescu : „Și dracu pare frumos cînd e tînăr".

În loc de orice altă încheiere, în loc de concluzie sau morală, am să redau încă un dialog pe care l-am avut nu cu înțelepciunea veche, ci tot cu o contemporană : **Camelia Ionescu** — tînără femeie de 26 de ani, asistentă medicală și, ceea ce m-a interesat în chip special, mamă a unei fetițe de numai 4 luni : **Elisabeta Sinziana.** Cu alte cuvinte, după ce am vorbit despre frumusețe la timpul prezent, să vorbim despre frumusețe și la timpul viitor.

— Sînteți mama unei fetițe al cărei chip e fără îndoială plăcut, luminos, zîmbitor, ba chiar cuceritor, dar — fetița avînd abia 4 luni — chip încă în formare. Întrebarea mea va fi dură și nu va avea decît scuza realismului. Dincolo de toate observațiile noastre subiective, dincolo de ce ne-a învățat pe fiecare experiența vieții, în tratate științifice am găsit scrise constatări de felul acestcia, de pildă cele mai adînci dar și manifeste transformări fizice se petrec în perioada preadolescenței și adolescenței. Deci, asemenea tuturor mamelor din lume care au copii de vîrstă mică, nici dumneavoastră nu aveți de unde ști cum îi va fi chipul fetiței dumneavoastră. Și-atunci, îmi îngădui să vă întreb : vă doriți, țineți mult să fie frumoasă, ori vă preocupă gîndul să aibă alte calități ?

— Există părinți exagerați, ba chiar exaltați, într-un cuvînt desprinși într-o măsură sau alta de realitate. Părinții de acest fel spun vorbe tot lipsite de realism și chiar dăunătoare educației propriului lor copil : „Copil mai frumos ca al meu nu este !" ; sau „După ce am o fată atît de reușită, n-am de ce regreta că n-am băiat", ș.a.m.d. Pe mine, și educația de acasă, și experiența de viață atît cît o am, și profesia mă fac să gîndesc mai potolit. Sigur că aș vrea ca fata mea să fie și frumoasă : dar nici nu mă apuc să-mi fac mari iluzii în această privință. În maternitate, le-am călcat pe nervi celorlalte mame — care se extaziau înaintea omuleților ăia abia născuți, abia în formare — cu realismul cu care îmi priveam propriul meu copil. Pe mine m-a ajutat în viață frumusețea morală. Care își are locșorul ei important. Sigur, fiecare își vede partenerul frumos, însă eu cred că soțul meu mi-a cerut să-i fiu nevastă bună, pentru că eram bună de nevastă. Și-acum, revenind la fetița mea și la întrebarea dumneavoastră : nu-mi doresc să fie o frumusețe, o „Miss". Ba chiar am s-o aduc să nu sufere dacă se va întîmpla să nu fie frumoasă și să n-aibă succes din această pricină. În schimb, țin enorm să ajungă să aibă frumusețe spirituală, frumusețe morală, frumusețe interioară, să aibă caracter. Iar aceasta e o frumusețe care poate fi formată. Eu una n-am să precupețesc nici un efort pentru a o învăța, pentru a o ajuta să fie, să ajungă un om modest : încrezuții sînt urîți. Și-am s-o mai învăț să se respecte pe ea însăși Să-și aleagă munca pentru care va avea cu adevărat înclinații și care îi va aduce bucurie. N-am s-o forțez cum fac unii părinți, să ajungă balerină, ori doctoriță, ori inginer. Am s-o învăț să fie un om onest, care să se poarte firesc și cu bun-simț, un om care să muncească pentru că-i place meseria pe care și-a ales-o. Și m-ar bucura dacă toată viața n-ar uita să ne iubească pe noi, părinții ei, și m-ar bucura dacă toată viața mă va socoti cea mai bună prietenă a ei, în pofida faptului că, acum, gîndesc atît de aspru-realist despre frumusețea din afară a omului. De-ar avea fata mea frumusețe interioară ! Pentru că atunci i se va răsfrînge și pe chip. Și-i va fi luminos.

NELU IONESCU ■

Elena Stuparu : „Frumusețea veștejește, dar înțelepciunea crește" ; Aurelia Maghiar : „Chipul omului e oglinda sufletului" ; Elena Voișan : „Frumusețea fără înțelepciune este ca o floare în tină".

Fotografii de ELENA GHERA ■

Faptele și vorbele

Nu așa mecanic, tovarăși!

„Ceea ce lipsește tuturor acestor domni — remarca sec într-o polemică Engels, cu privire la adversarii săi — este dialectica!"

Găsim surprinsă aici sub o formulă memorabilă, originea comună a punctelor de vedere înguste și rigide din cîmpul gîndirii, fie ea științifică sau artistică. Absolutizarea dogmatică refuză să ia act de relativitatea unor observații, valabile pentru anumite situații, dar negeneralizabile oriunde și oricînd. Dimpotrivă, spiritele îngrozite numai la ideea de a trebui să interpreteze cu propriul aparat mental o indicație judicioasă, se grăbesc să o aplice otova, prefăcînd-o în contrariul ei.

Iată, a fost combătută la noi, de curînd, în mod îndreptățit, etalarea violenței pe ecranele cinematografice. E un fenomen împotriva căruia s-au ridicat nenumărate voci autorizate, chiar în Occident. Tinerilor li se incită, sub pretextul spectacolului atracțios, gusturi homicide. Coltul, pumnul sau lovitura paralizantă de karaté sînt înfățișate ca mijloace infailibile și prompte pentru rezolvarea tuturor problemelor. Violența e, practic, comercializată pe scară uriașă (filme, comics-uri, seriale, romane populare) și detalierea ei, prețuită ca o artă. Cine izbutește să arate cu lux de amănunte cum poate fi torturat și terorizat mai fioros un om a dat lovitura (la propriu și la figurat !).

Cînd violența „în sine" devine obiect artistic, cum se întîmplă, din păcate, destule ori, sigur că ea trebuie repudiată pentru o acțiune psihică „poluantă".

Dar rezultă de aici că orice scenă „tare" în literatură, teatru, pictură sau cinematograf, urmează a fi condamnată, vinată și eliminată ? Ce ne facem atunci cu Ion, unde toată lumea bate și bate, după vorba cuiva pe care romanul l-a scîrbit profund din capul locului pentru aceasta? Curățim manualele și de capodopera nuvelisticii noastre, Alexandru Lăpușneanu, fiindcă acolo are loc o descăpățînare în masă ? Lăsînd însă la o parte moștenirea literară, cum vom reînvia episoadele epopeii noastre naționale care n-a fost scutită (vai !) de atîtea momente sîngeroase ? Suprimăm tragerea lui Horia pe roată ? Facem din luarea Plevnei doar un vodevil cu muzică și stindarde ? Îi arătăm pe comuniști, interogați la Siguranță, exclusiv în fotoliu la o cafea, și o conversație amabilă cu comisarul șef ?

Secretarul general al partidului ne cheamă să dăm o imagine adevărată a istoriei noastre, care n-a avut deloc nici culoarea, nici gustul șerbetului de trandafiri. A înfățișa lucrurile așa cum s-au întîmplat, înseamnă a nu ascunde cîtă suferință și sînge au intrat în ele.

Violența există, apoi din nefericire, chiar în realitatea socială contemporană. Citiți chiar în paginile revistei Flacăra semnalările cititorilor și faptele pe care le cuprind dosarele miliției. Cum să respectăm atunci adevărul și realismul, ocolind o dimensiune a existenței ? La urmă, vom crește oare sufletele oțelite tinîndu-le în vată ? Va învăța tînăra generație să fie nemăsurătoare în fața primejdiilor, dacă focul unei arme sau vederea sîngelui are să-i provoace leșinuri?

Violența, ca orice aspect al vieții omenești, își află fatul loc în artă. Depinde însă ce semnificații capătă și în vederea cărui scop e adusă. Țintește ea să trezească și să satisfacă porniri sadice, bestiale, împotriva strădaniilor civilizației de a le alunga din raporturile umane ? Atunci e rău, fiindcă acționează asemeni unui drog nociv. Închipuie tabloul cumplit al barbariei războiului, ca în gravurile lui Goya? E foarte bine! Exprimă răbufnirea minții mașelor înșelate, mințite și exasperate, cum se petrece în recentul film Tănase Scatiu ? Căpătăm o excelentă explicare istorică anticipativă a crîncenului an 1907 ! Denunță mecanismele sociale care secretă violență prin însăși natura lor, ca în Portocala mecanică ? Efectul educativ e iarăși incontestabil salutar. A distinge între asemenea situații diferite, care să nu le lipsească nici tovarășilor însărcinați cu aplicarea unor indicații superioare judicioase, ceva elementar dar foarte important : dialectica.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Jurnal de lector

Camil Petrescu face în **Teze și antiteze o observație subtilă** : cînd un scriitor debutant publică o carte excepțională, confrații săi manifestă un acut scepticism : „Să-l vedem la cartea lui următoare". Ca și cînd prima lui carte ar fi fost cîștigată la o loterie norocoasă. După **Niște țărani**, roman amplu și original, recepționat cu entuziasm de cititori și critică, despre **Dinu Săraru** se spunea același lucru : „Să-l vedem ce mai dă". Aș fi fericit să fiu primul care semnalează al doilea roman al aceluiași scriitor. **Clipa**, cutremurătoare reconstituire și restituire istorică a unor vremuri revolute, dar adînc gravate în conștiințele noastre, fiindcă le-am fost, deopotrivă, martori și participanți.

Dinu Săraru evocă perioada 1950—1960 din perspectiva unor existențe umane tragice, din perspectiva unor întîmplări crîncene, patetice și tăcute în decența lor exemplară, peste care riscă să se aștearză — fără mărturia obligatorie a scriitorilor — vălul uitării vinovate. „Naturii îi place să se ascundă" spunea Heraclit Obscurul, iar istoriei să se camufleze. Împotriva acestei primejdii își scrie Dinu Săraru cartea, condus de un înalt principiu moral : nimic din tot ce a fost înălțător sau cumplit nu trebuie uitat. La lampa acestei obligații, **Clipa** devine o epopee rememorată, visată, retrăită la hotarul nestatornic dintre veghe și coșmar. Toate personajele — și palpită în **Clipa** o omenire dezlănțuită — își aduc aminte fapte pătimite, încît romanul se impune ca un registru de existențe, dar și ca un testimoniu nealterat, exact și lucid, al **memoriei colective**, singura în stare să valideze faptul istoric și să dea glrul de autenticitate unei epoci atît de controversate. Caleidoscop a zeci de destine peste care a trecut, necruțătoare, roata timpului, **Clipa** se va înscrie în proza noastră la capitolul „**tragediilor optimiste**", fiindcă reușește o demonstrație : în pofida atîtor greșeli și nedreptăți, a atîtor drame anonime, suportate în tăcere, fără sentimentul unei dăruiri eroice, oamenii și-au păstrat, întreagă, demnitatea, speranța și încrederea în cauza revoluției.

Există în **Clipa** numeroase portrete de neuitat. Dinu Săraru fiind un pictor al figurilor omenești de o rară aplicație, așa cum se demonstrează, încă o dată, un peisagist de o subtilă poezie ; trece însă prin roman un erou, de o identitate comună, **Dumitru Dumitru**, pe care epica noastră îl va așeza în firida celor mai înalte prestigii, fiindcă psihologia și universul lui moral, complexe și profunde, întreaga lui viață, de un zguduitor laconism, este imaginea însăși a vremurilor evocate, în care sublimul s-a înfruntat cu odiosul, abnegația cu negația ei, visul cu deznădejdea, jertfa cu lepădarea de sine, amestecate toate în același nelertător creuzet al Istoriei.

Un asemenea vast material de viață, torențial, nu suporta schema narațiunii de tip balzacian. Cu un deosebit simț al compoziției, autorul optează pentru tehnica filmului — sau a visului — în care episoadele se dezvoltă nu după rigoarea cronologiei, ci în funcție de un alt comandament, infinit mai elocvent : al patosului mărturisirii, **Clipa** fiind, înainte de orice, un revelator act de conștiință. Într-un moment în care atîția scriu ca alții, Dinu Săraru scrie ca el, cu sînge, cu azur și cu sarea din lacrimă.

AUREL BARANGA ■

Cap limpede

■ În ultimele numere ale revistelor noastre literare sînt prezenți cu versuri cîțiva dintre poeții importanți de astăzi ai României. Poeziile semnate de marele poet Eugen Jebeleanu în Luceafărul (nr. 46 din 13 noiembrie) sînt meditații susținute pe un ton grav despre condiția omului contemporan. În **România literară** nr. 47 din 18 noiembrie Ana Blandiana prezintă cititorilor o pagină de poezii melancolice, de o muzicalitate învăluitoare. În același număr al revistei Gheorghe Tomozei publică pagini din **Poema patriei**. Versurile publicate de curînd de acești poeți (și de alții) infirmă părerea celor care susțin că poezia, la noi, trece printr-o criză ■ Delirantă este recenzia dedicată în **Cronica** (nr. 47, 19 noiembrie) de Haralambie Țugui cărții lui Andrei Ciurunga, **Argumente împotriva nopții** : „Fidel unui crez poetic întemeiat pe ideea de armonie și riguroasă cenzură a imaginii, Andrei Ciurunga rămîne, în primul rînd, un autentic interpret al faptului de viață. De aici, probabil, și deruta unor cronicari mai tineri în fața poeziei sale care, spre fericirea sa, nu seamănă decît prea puțin cu altele. Aparenta răceală din unele poeme nu este altceva decît însemnul concentrării spunerii, vădind, în ultimă instanță, un adevărat cult pentru esențe." ■ Vă informăm, în continuare, despre cîteva din volumele recent apărute: ■ Poetul Virgil Teodorescu este prezent în colecția B.P.T. cu volumul **Poezie neîntreruptă** prefațat de Nicolae Balotă. ■ O monografie pedestră, școlărească, amintind prin limbajul critic de modul cum erau analizate la noi operele literare prin anii '50, a apărut sub semnătura lui Virgiliu Ene. Închinată lui Alexandru Vlahuță, monografia conține numeroase exemple de umor involuntar : „Cu aceleași mijloace literare și abordînd o situație similară, Alexandru Vlahuță ne prezintă în **Pa**razitul nr. 1 pe un tînăr elegant și pururea zîmbitor, care, deși ajuns la maturitate, nu s-a oprit la nici o profesie care poate fi mărturisită" (p. 66) ; „În fața naturii, renăscută în prag de primăvară, poetul se simte fericit..." (p. 72) ; „Un alt tablou impresionant ni-l înfățișează Alexandru Vlahuță în schița intitulată **Socoteala**. Ion, cu toate că muncește ca un rob împreună cu nevasta și fiica lui, nu se mai poate achita la boier de cei doi poli și o mierță de popușoi — împrumut făcut cu trei ani în urmă, pentru a putea ieși din iarnă. Nedumerit, merge la casa boierului..." p. 122). ■ Dacă treceți prin librării și vedeți o carte frumos tipărită, purtînd titlul **Universul cărților**, nu ezitați s-o cumpărați. „Scrisă cu claritate și obiectivitate științifică zbuciumata istorie a scrierii și tiparului, opera lui Albert Flocan se dovedește a fi o mică enciclopedie a cărții".

Cronica literară

MIRCEA DINESCU
„Proprietarul de poduri"

Curios, după Ioan Alexandru (**Vămile pustiei** — 1969) și Gheorghe Pituț (**Fum** — 1971), Mircea Dinescu este al treilea poet care trece printr-o clar conturată fază neoexpresionistă. Suavitățile inspirate și copilărești, puritatea și candoarea din **Invocație nimănui** (1971), au fost înlocuite treptat cu un patos brutal, care amintește, nu de puține ori, de poezia lui Adrian Păunescu. Aproape toate semnele tipic expresioniste din lirica lui Heym, sau din aceea a lui Georg Trakl, marele oraș apăsător, agresiunea mașinilor, demonizarea și demitizarea peisajului, reprezentarea antiidilică a naturii, în fine, procesul de urîțire (**die Verhässlichung**) și de înstrăinare a lumii sînt de găsit în poemele din **Proprietarul de poduri** : „Unul sărută cu duioșie caloriferul / altul bagă-n priză boschetul de trandafiri / oh auziți cum se depune fierul / în oasele copiilor subțiri. / ... / stele rulante cară grîu-n soare / limbile ceasului se coc și cad. / Doamne-al mașinilor mai al răbdare, / lasă bătrînii noștri să are / măcar prin moarte c-un plug de brad" (**Plug de lemn**).

Metaforic vorbind, în **Proprietarul de poduri** lumea este prevăzută cu **proteze**, impresia generală fiind aceea a unui extraordinar amestec de urît și de frumos, de natural și de mecanic, de idilă și de brutalități, în spiritul vieții. Prin orașe „trec trenuri îmbîcsite de zgură și de clor", „un ferăstrău de maci despică vara", soarele arde cu „pilpîiri de gaz", pe dealuri urule „delicata mașinărie a florii soarelui", „o rafală de porumbei" pocnește în aprilie, „iarba e scoasă la licitație", „într-un lan de secară electrică / țăranul ca lebăda cîntă", „florile ca niște bujii ale cîmpului scot scîntei", „un curcubeu mecanic tunde ploaia", pe cer trec „nori ghimpați" și „nori sintetici" (**motivul norilor** la Georg Heym).

Izbitoare mai este la acest poet considerat, în primul rînd, ca un poet „de inspirație", **construcția**. Primele trei poeme, **Cîntec de inimă albastră**, **Dialog planetar** și **Plug de lemn**, spun aproape totul despre tema obsedantă a acestui nou volum, care este tema **derutei**. Deruta în dragoste : „Mai știi cum te strigam pe-atunci / «icoană cu picioare lungi» / / veneai pe riu sau riu erai / curgeai în mine pînă-n rai / / cu limba preschimbată-n bici / vînam pe coapse iepuri mici / / coseam prin pulpe fîn mieriu / erai mireasmă eram viu. / / Dar of of of desig de ochi / acum de mine trag trei popi / / carnea-mi miroase de pe-acum / a scîndurică de salcîm / / pe cînd mînzește muști din cai / mie ulcica-mi zice blid / iubire — măr rostogolit" (**Cîntec de inimă albastră**), deruta în viață : „Tu care-ți pui pistolul la tîmplă ca pe-o floare / cînd sus în nori rînjește hazardul roz și chel / tu care mori de noapte și mori de fiecare / porți viermele în palmă ca pe un scump inel, / / septembrie îți sare ca o pisică-n față / și înfloresc în tine vise de șoarec mic / nimic nu-ți mai ajunge și totul te răsfață / proprietar de vorbe și rege pe nimic, / / smulge-ți tu singur limba scrie pe ea Adio / înecăte-n saliva celor ce te-au rîvnit / ascultă trenul toamnei cum se răstoarnă-n ziuă / cu tîmpla mea de aur într-un vagon rănit" (**Dialog planetar**). **Cîntec de inimă albastră** mai păstrează legătura cu poezia suavă din **Invocație nimănui**, dar de la primul la cel de-al doilea poem cuvintele se întunecă, pentru ca în **Plug de lemn** poetul să descopere semnificația expresionistă a **grotescului** și a **stridenței**, aceasta din urmă rămînînd tonalitatea muzicală a întregului volum.

Este greu de prevăzut spre ce va evolua poezia lui Mircea Dinescu, după acest moment neoexpresionist. Se simte că poetul este în căutarea unei convingeri adînci, care poate veni din viață, din dragoste sau, ceea ce este mai probabil, din credința în propria vocație, neobișnuită. Orice s-ar întîmpla însă, după **generația '60**, care reprezintă un spectaculos moment de resurecție în istoria poeziei românești, Mircea Dinescu este poetul cu cele mai mari șanse, talentul cel mai autentic și mai pur.

Și chiar dacă n-ar mai scrie nimic, ei rămîne, de pe acum, un autor de istorie literară.

FLORIN MANOLESCU ■

● MOMENT DE DESTINDERE LA ROTONDA 13. În cadrul întîlnirilor organizate la Muzeul literaturii române — devenite de-acum tradiționale — a fost evocată personalitatea lui Perpessicius, de la nașterea căruia s-au împlinit 85 de ani.

La această rotondă au participat acad. Octav Onicescu, Al. Dima, Ș. Cioculescu, Mihai Beniuc, Edgar Papu, I. Peltz (înregistrare pe bandă), Camil Baltazar.

Actrița Silvia Popovici a citit din paginile lui Perpessicius.

TILIŞCA,

un dangăt de clopot de „Mioriţă" sub munţi bătrîni, pe drumuri ce vin din baladă, pe drumuri ce urcă spre viitor

Tilişca... un sunet de clopot scump, cu reverberaţii spre zări adînci, sub munţi bătrîni.

Sat al Mărginimii Sibiului, mai sus de Săliște, stăpînind şapte munţi şi o vatră de peste 60 de kilometri pătraţi. Săliştea — marele şi înfloritorul centru al Mărginimii de acum un veac, Săliştea — citadelă a tradiţiei şi a culturii populare, Săliştea — leagăn de artişti cu orgoliul obîrşiei, Săliştea — aşezare robustă de mocani şi cărturari, acest faimos şi străluciior sat-muzeu, „cest Pompei al satului romanesc, a acoperit cu dangătul amplu al istoriei sale întreaga zonă, nelăsînd să se mai discearnă şi clopotul turmelor de mioare ale locuitorilor din preajmă, ale cringurilor de oameni instalaţi pe munţii din jur. Cîndva, ciobanii Tiliscăi, plecaţi cu oile lor prin ţară, numeau, cînd erau întrebaţi de unde vin, vatra Săliştei. Acum, de vreo cîţiva ani, ei numesc Tilişca.

Cei ce ne spune aceste lucruri este Ion Haşeganu, primarul Tilişcăi. Ion Haşeganu e săliștean, cum îi şi arătărinţilor lui e în Săliște, nu în Tilişca, dar Ion Haşeganu, primarul Tilişcăi, poartă orgoliul acestui din urmă sat, iscît, de vreo cîţiva ani, din tăcerea anonimatului, anunţîndu-şi un loc al său, o vîatră şi sa sub soarele tare al munţilor Mărginimii, printr-un sunet de clopot care-i numai al lui, cu un timbru al lui, inconfundabil.

E un sat totuşi micuţ această Tilişcă, şi care n-are decît 2 561 de suflete, împărţite în două vetre, în satul de rescdinţă şi în cătunul Rodului, cocoţat şi mai sus, şi mai aproape de cer, într-un sublim spaţiu de spaţiu adamic sau de „Mioriţă" stelară, de unde-şi picură clinchetele de turme ca pe o ploaie suavă de stropi cerești. La Rod s-a născut pasoptistul Aaron Florian, la Rod, în casa cu numărul 148, stăpînită de o femeie cu numele de Maria Bucur, ţişi petrecea vacanţele G. Călinescu, aici, se zice, ar fi scris „Enigma Otiliei" şi „Viaţa lui Mihai Eminescu", tot aici, astăzi, vin, verile, ocupînd vreo cincizeci de case pentru care nimeni nu cere vreo chirie, pictori şi sculptori, alcătuiţi într-o „tabără de creaţie" deschisă lîngă fereastra cerului, lîngă culorile lui, lîngă liniştea lui. E o liniște mare în Rod, e o liniște mare şi în Tilişca. În aceste sate micute ce adună sub acoperişurile lor doar 2 561 de suflete, le adună, de fapt, doar în anume zile, la sărbătorile iernilor sau la simbrele primăverilor, fiindcă în rest oamenii sînt plecaţi, sînt cu oile pe drumurile lungi ale transhumanţelor, sînt cu vitele la „colibile" risipite prin munţi, la zeci şi zeci de kilometri de sat. Ne mişcăm deci pe niște uliţe goale, clocănim la porţi dincolo de care nu latră cîini, primarul Ion Haşeganu se opreşte, priveşte în toate părţile, îşi caută umbra. La Tilişca, o splendidă bisericuţă cu acoperiş de şindrilă clădită de veacului al XIV-lea, cu o pictură exterioară amintind decorativ, maniera a bazilicilor moldovenești (pictură descoperită în parte de tencuială, din care ne spune primarul, va fi în scurtă vreme restaurată, „scoasă la zi"), domină, în aceste dimineţi de noiembrie, o aşezare mai mult pustie. Mai numeroasă pare populaţia cimitirului, populaţia satului strămutat sub cruci. Cele mai multe sînt cenotafe, cruci simbolice perpetuind amintirea unor ciobani tilişcani sfîrşiţi pe drumurile transhumanţelor, în munţii din jur, în cîmpia Dunării, în Banat sau chiar în America. Cruci negre de lemn şi cruci albe de piatră. Alternanţa alb-negru reproduce în asternuturile dominantele de culoare ale vesmîntului locului, a cărui nobleţe sacerdotală nu va înceta nici odată să ne uimească şi să ne tulbure.

Tilişca, o aşezare mică, acoperită de liniște, scufundată în liniște ca într-o apă o apă pe care, îţi zici, nimic şi nimeni nu pot s-o tulbure, n-au tulburat-o, n-o vor putea tulbura vreodată. Dangătul clopotului acestui sat nu poate fi, îţi zici, decît acela al unor clopote scufundate, clopotele legendelor, clopotul de veche aramă al unei „Mioriţe" ce s-a pierdut de mult în vis, prin frunzişuri sau ierburi albastre, clopotul din catapeteasma simbolică a unei bazilici a dăinuit, aşadar, numai cu inima, înţeles numai cu sufletul. În rest, ce-ar putea tulbura apele stătătoare ale acestui loc, ridicînd din ele un semn aparte, o mîndrie ?

Şi totuşi, ei, tilişcanii, îşi strigă tare, cu glas de clopot, obîrşia, ei nu mai zic că sînt săliștenі, ei, de vreo cîţiva ani, se arată şi se numesc a fi ceea ce sînt, ei zic : „Sînt din Tilişca", cu un orgoliu, o patimă, aprigă afirmare a locului lor, a spiţei lor. Ce s-a întîmplat, pe aici, în aceşti cîţiva ani, ca să legitimeze acest orgoliu ?

S-a întîmplat ceea ce, practic, s-a întîmplat în toate satele româneşti în aceşti ani ai Congreselor X şi XI ale partidului, s-a întîmplat ceea ce, mai cu seamă, s-a întîmplat în toate satele româneşti de munte, ocolite o vreme de civilizaţia noului, printr-o neatenţie exclusivă dată satelor de cîmpie, celor care, desigur, deţin poarta recoltei şi plinea ţării. S-a întîmplat, zice primarul Tilişcăi, ca secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, să redea munţilor ţării, plaiurilor Carpaţilor şi ciobanilor lor privilegiile lor uitate, să redea „Mioriţei" dreptul la spaţiul ei mioritic, dreptul de-a nu se mai ruşina nici de blana-i scorţoasă şi colbuită, nici de ciopoarele ei de stihuri ce ne-au ritmat din veac limba grăită şi sufletul, s-a întîmplat ca păstorul român să-şi reprimească curajul sorţii, încrederea sorţii lui şi a stelei lui, dimpreună cu dreapta răsplată a trudei lui. O întîmplare, adaugă Ion Haşeganu, ce nu e o întîmplare, ci o expresie nobilă, comunistă şi românească, a grijii pentru fructificarea unei mari bogăţii şi pentru viaţa, pentru rostul pe lume al unor oameni cindva uitaţi.

În 1971, cînd Ion Haşeganu a devenit primarul Tilişcăi, 250 din cele 958 de gospodării ale comunei nu mai creşteau nici oi, nici vite. Pentru un sfert din oierii şi din boierii satului, memoria „Mioriţei", purtătoarea unei experienţe de generaţii, se pierduse, clopotul de la gîtul animalelor tăcuse, pierderea acestui ornament melodic al locurilor, al celor 230 de locuri cu arcada sonoră frîntă, lăsînd fatal — şi dureros — descoperite nu numai niște coloane de armonii, ci şi de viaţă. La ora cînd scriem aceste rînduri, nu mai sînt, ni se spune, decît vreo 11 acele gospodării cu ogrăzile reci, neînviate de sunete de tilinci, neîncălzite de suflarea animalelor. Nu va mai fi, la 1 ianuarie 1977, nici o astfel de casă cu curtea rece. În 1970, Tilişca avea 10 000 oi şi 380 de capete de taurine. În 1976: 14 500 oi, 695 taurine. În 1980, conform programului dezvoltării economice a comunei, vor fi peste 20 000 de oi şi aproape 1 000 de taurine. Încă nu sînt, la ora de faţă, destule păşuni alpine, amenajate pentru un păstorit modern, dar această operă de amenajare, care însemnă deja cîteva sute de hectare cucerite în ultimii 5—6 ani, se întreprinde cu energie. Se va ajunge, pe munţii Tilişcăi, la vreo 2 500 ha de păşuni, ceea ce va face ca transhumanţa să dispară. Va dispărea un mod de existenţă, de trudă şi de cunoaştere, un mod de integrare a universului în relaţie cu lumea a cărui chei de aur zornăie în chimirul omului muntelui de multe veacuri, ceea ce, pe aceste locuri, va însemna o nouă, mare, răscolitoare tulburare a apelor, a tuturor apelor, o astfel de aşezare a muncii şi vieţii, un nou acord cu natura, cu cosmosul, un altfel de armistiţiu cu timpul.

Deocamdată, transhumanţa e în toi, deocamdată, aici, la Tilişca, păşim pe uliţe goale, pe lîngă grele porţi mute dincolo de care ciinii dorm sau nu mai sînt. Din cele 14 500 de oi ale satului, 14 000 sînt, în aceste zile, plecate. În Banat, în Bihor, în alte locuri. Sînt plecate, cu ele, sute de oameni, de bărbaţi, de feciori, sînt plecate familii întregi, vreo 60 doar în Banat, unde bărbaţii, feciorii şi uneori chiar femeile lucrează ca „permanenţi", ca brigadieri la oi în C.A.P.-uri şi I.A.S.-uri. Au rămas în sat doar bătrînii. Ei nu se mai pot mişca, ei nu mai pot bate cu pasul sute şi sute de kilometri, şi ei, lîngă porţile mute, ascund această nepotinţă a lor într-o mîhnire palidă, într-un zîmbet trist. Cînd pleacă oile, fie spre munte, fie spre vale, ei cîntă un cîntec al lor („Pleacă oile la munte / C-un baiul frumos în frunte, / Turma-i mare şi se duce / Şi eu n-o mai pot ajunge"...), în care pun tot sentimentul lor de iremediabilă destrădare, conştiinţa lor de îngeri decăzuţi într-o lume care-i refuză, pentru care nu mai au forţă, pentru care nu mai au instrumente de supunere şi de integrare. Ei rămîn, prin această nepotinţă a lor, niște mîhniţi, niște viforîţi ai lelei, pradă unei inexorabile alienări. Se spune că îmbătrînesc, în anume cazuri, extrem de repede, că se schimbă ca trup şi ca fiinţă extrem de repede, că, după numai un anotimp, nici feciorii lor nu-i mai recunosc.

Dar lumea se schimbă, trebuie să se schimbe, acordul cu timpul, cu muntele şi cu valea se modifică de la an la an, satul însuşi se schimbă, s-a schimbat ultimitor în aceşti ani, lăsînd bătrînilor nostalgiile universului lor adamic, ale paradisului lor pierdut, ridicînd, în schimb, mîndria celorlalţi, a maturilor, a tinerilor, a generaţiilor de azi şi de mîine ale Tilişcăi.

Stînga : Între tilişcani, primarul Ion Haşeganu, îmbrăcat în haine cu care abia a descins de la oraş, de la o şcoală de partid, nu e totuşi un „surtucar", ci un **om de-al lor ; Mijloc :** Feciorii şi bărbaţii cu oile, femeile şi bătrînii la alte munci, în industriile ţărăneşti, dezvoltate şi ele în anii din urmă ; **Dreapta, sus:** Orice dar al munţilor, nu numai iarba pentru mioare, dar şi lemnul pădurilor, e transformat într-o sursă de bogăţie ; **Dreapta, jos :** Firul — trofeu al oamenilor de pe culmi.

Păşim, pe uliţele Tilişcăi, pe covor de asfalt (primii 2 km de asfalt, primii 12 mină la finele cincinalului), păşim pe covoare de piatră (operă a edililor locului, a localnicilor), traversăm apele satului, despletirile lor fastuoase şi aprige, pe podeţe şi poduri întărite cu fier (80 de poduri, pînă mai ieri exclusiv de lemn), trecem printre case de piatră, sute şi sute de case noi (ritmul construcţiilor : 40 de clădiri pe an), atît de multe case noi, atît de multe arhitecturi ale noului învesnicind altfel desenul satului, încît, zice Ion Haşeganu, s-ar putea ca peste numai o generaţie, cel ce va vrea să reconstituie matricea Tilişcăi să caute Tilişca nu la Tilişca, ci la Muzeul satului din Bucureşti. E acolo, ocrotită muzeal, o veche casă tilişcană din birne, clădită, pare-se, pe la 1847, cel puţin asa scrie pe „bucşaua" ferestrei cît palma, impodobită cu ornamente ce reprezintă, delicat stilizate, două cocoane de brad, simbol străvechi al acestor culmi. Cu casele sale mari şi masive de zid şi piatră, cu şcolile-i noi, cu magazinele, cu dispensarul, cu căminele culturale, cu asfaltul, cu electricitatea, cu apa potabilă ce va gîlgîi în curînd prin conducte, cu tot ceea ce se cheamă, în semnificaţie românească, un sat modern, Tilişca are de ce se mîndri, fiii săi au de ce se spune că-s tilişcani. Cu toate acestea şi cu altele încă investiţiile statului, în acest cincinal, fiind aici de vreo 20 milioane de lei), Tilişca, sat atestat la 1366, tinde să devină, într-adevăr, în răstimp de ani, o aşezare cu totul nouă, avînd în anexă un muzeu. Fiindcă muzeul totuşi nu va fi la Bucureşti, muzeul viu şi fastuos al Tilişcăi, spiritul viu al veacurilor ei, va fi aici. Încă şi peste o sută, încă şi peste sute de ani, vizitatorul va putea, poposind aici, să audă un clopot străvechi şi acump, să-l sune cu degetul, să-i perceapă particularitatea metalică. Peste o sută de case bătrîne şi, lîngă ele, încă vreo patru sute de podoabe de artă, de la icoane pe sticlă şi lăzi de zestre la mori seculare ce încă macină, au fost înscrise Patrimoniului naţional şi, ocrotite, vor dăinui peste vremi, ca nuclee de aur prin care se face, e-a făcut, se va face trecerea oamenilor din ieri în mîine. Cel mai important monument e o aşezare fortificată dacică, descoperită de arheologi, în acesti ani, printre ruguri de zmeurişuri, în muntele de deasupra satului. Descoperirea acestei cetăţi a vechimii noastre, marcînd, se pare, una din porţile de intrare spre forîarăcele munţilor Orăştiei, descoperirea acestei arcade spre bazilici a dăinuirii în care s-au săvîrşit, pare-se, mai înainte chiar de intrarea în istorie a primilor regi daci, niște alte miracole, legate de preotii cei vechi, precum şi altele, legate de oamenii vîrstei dintîi a fierului, exercită, pe spiţi, o putere magnetică, vădită pe feţele oamenilor, în ochii lor în care vibrează o mîndrie aparte, nestîlsă sau poate nemărturisită. Chipuri arse de arşiţele şi vînturile transhumanţelor, bătrîni cu plete de sare şi o asprime nobiliară în trăsături, o tinerime puţină, fiindcă tinerii sînt plecaţi cu oile, dar, cîtă e, caldă şi zgomotoasă, contrastînd prin gesturi cu demnitatea arhaică a costumelor albe închenărate cu negru, copii expansivi ca niște iezi, ţîşnind printre roţile automobilelor ce străbat şoseaua (sînt în sat şi vreo 30 de automobile particulare...), se leagă într-un acelaşi cult al locului, al duhului lui, nestîrbit în sinteza obştii.

Tot ce se vede astăzi în sat, ne spune primarul, este laprava de viaţă şi de sudoare a lor, a acestor oameni, a celor care-au păstrat, au ţinut pe palmele lor, şi cele o sută de căsuţe de birne, splendide case-chivoturi, case-ghiocuri, case-podoabe de artă vorbind despre faimoul neam de artişti al acestor culmi, este isprava de viaţă şi de sudoare a celor ce, deopotrivă, înalţă satul de azi cu înfrumuseţările şi înfăţişările lui de nouă şi scumpă civilizaţie. Aceşti oameni, de fapt, viaţa lor şi-o trăiesc pe drumuri, pe drumurile Banatului, ale Bihorului, ale transhumanţei, sau aus, pe culmi, în „colibile" de pe plaiuri ori „dosuri" de munte, unde-şi au grajdurile de vite, saivanele şi saielele oilor, unde trăiesc tot timpul cînd string finul, unde trăiesc şi larna, cînd se consumă finul, unde-şi aduc şi nevestele, unde-şi aduc şi copiii, cînd aceştia scapă de şcoală. Acum, în noiembrie, pe-acolo, pe sus, se seceră orzul şi ovăzul, iar în iarnă, pînă-n crug de februarie, vor treiera batozele cu tălpi de sanie, trase de cai de la o colibă la alta. Sînt vreo 500 de „colibi" ale tilişcanilor, risipite pe munţi, pe plaiuri, la depărtări de 15—20 km de sat. Pentru cine-şi fac ei, aceşti oameni, mîndrele case de zid, frumoase şi mari, cu monumentale arcade de piatră prin a căror gigantică strungă ar putea trece nu numai turme de oi sau de vite, ci şi turme de elefanţi ? Pentru cine-şi fac aceste case cu „sobă de baie" (băi cu hidrofoare), cu antene TV pe acoperişuri, cu ogrăzi-grădini, pentru cine, cînd îl se dă telefon (căci au în aceste case şi telefoane) sau cînd, mai izolaţi fiind cu aceste case, aud bătăile înfundate ale toboşarului satului anunţînd „poruncile", ei, aceşti oameni ce nu-s ai satului, ci ai culmilor şi ai drumurilor prin ţară, nu sovăie să coboare în sat, ca să se-nhame la muncile obştii? Ei răspund la toate chemările satului, ale obştii, ca să facă din satul lor un sat modern, un sat frumos. Pentru cine o fac ? Pentru copiii lor ? Dar şi copiii lor vor fi oieri, vor fi ei şi ei „economi de vite", copiii lor, ca şi copiii altor sate din Mărginime, precum Poiana sau Jina, au, printr-o lege specială, cursuri şcolare doar între 1 octombrie şi 15 mai, fiindcă, în rest, ei trebuie să-şi ajute părinţii, ei încă de la 6—7 ani dau zeia prin strungă, ei încă de la 11—12 ani sînt ciobani.

Ei, oamenii acestei străvechi Tilişce, construiesc o nouă Tilişcă nu pentru ei, ci pentru cei care vor veni. Construiesc deci pentru aceşti copii ai lor, pentru ziua nu prea îndepărtată cînd transhumanţa va dispărea, construiesc pentru lumea stabilă de mîine, pentru ţara de mîine, pretenţioasă cu mostenirea ce i-o lăsăm, ei, aceşti oameni arhaici, trăiesc deci în contul viitorului, muncesc deci în beneficiul lui. Ei ştiu că merită s-o facă ei ştiu că fiii lor, oriunde-or fi, pe orice cărări ale vieţii, vor fi totuşi ai lor, vor fi — şi-o vor spune cu toată gura — fii ai Tilişcăi, la izvoarele cărela ce vor întorna mereu. După o viaţă de mari succese şi satisfacţii, pictorul Vasile Dobrian, fiu al Rodului, s-a întors în Rod, dăruind satului său o colecţie de tablouri ce-i poartă numele. De la catedra sa universitară din Cluj-Napoca, doctorul Ilie Crăciun, fiu al Tilişcăi, se întoarce, verile, la Tilişca, munceşte la fîn, trebăluieşte la vite, împarte viaţa fraţilor săi care vin bani, a tatălui său, bătrîn cior, coborîtor dintr-un lung cring al autorilor „Mioriţei". De la Bacău, unde frecventează cursurile unei şcoli interjudeţene de partid, primarul Ion Haşeganu vine cu înyoirea direcţiei şcolii, tot la două săptămîni la Tilişca, deşi nu-i tilişcan, ci săliștean, deşi casa părinţilor lui nu-i în Tilişca, ci în Săliște. Dar el, acest tînăr primar, care-i profesor de istorie şi împătîmit al istoriei acestor locuri, şi-a făcut, pe aceste sate, „mutaţie în Tilişca", plăteşte impozite la Tilişca, iar Ana, soţia lui, profesoară de naturale-biologie, predă la noua Şcoală generală din Tilişca.

Ei, aceşti oameni ce trăiesc şi zidesc în beneficiul viitorului, vin dintr-o lume care, de cînd se ştie, a trăit şi a zidit la fel, nu pentru ziua ei, ci pentru cea care avea să vină. La fel procedează natura, creînd mereu pentru mine, cu elaborări rafinate de muguri, cu sinteze mereu inedite de viaţă. Lume robustă, înaltă, aproape de natură, trăind după legile ei, severe dar pure, crezînd doar în ceea ce naste din natură, din tarbă, din arbori, din piatră, din singe, din semintele aruncate pe sol de vînt sau de om, din ce rămîne după ce se pulverizează petalele, fermenţii, în elementele nevolatile, în cele ce les din sămînţă şi se întorc în ea. Un catehism natural al simplităţii, un decalog al eticii populare, care exclude tot ce înseamnă fuga de muncă, deci de natură, prezidează din vremuri străbune sfîndirea, sensibilitatea şi actiunea acestei lumi.

Ei, aceşti tilişcani şi rodeni, l-au dat pe Aaron Florian, l-au dat pe Dumitru Micăiaş, tribun al Ianculuí, vestit căpitan mărginean al pasoptiştilor, ei, aceşti oameni severi al muntilor, dar şi mari jucăuşi la „şestori" (sezători), l-au primit pe G. Călinescu, găzduind cu căldură bucuria artistului de a se juca genial, în condiţia în care — au intuit-o — artistul făurea viziuni adevărate cu sinele ori ca monstrii, ca grăţia ori ca absurdul naturii. Ei nu s-au ocupat numai de oi, desi oile, pentru ei, au fost viaţa lor, ei ocolind cu aceste oi munţii împotrivirilor unor clipe, renunţînd la nevoile la ele, dar numai pentru o clipă. În cascele lor, precum în cea a octogenarei Ana Iuga, tărancă cu numai cîteva clase primare, s-au adunat, în rafturi sculptate tot ce-a iesit mai bun şi mai frumos din tiparniţele românilor, ce şi sete a nouităţii care l-ar putea face invidios pe bibliofilul modern. Mai presus decît nevoia culturală era nevoia de afirmare, embrion al unui apostolat naţional şi social. Ei, ca toti mărginenii, ca toţi ciobanii Carpaţilor, au apărat şi au ţinut prin veac limba deseuită a „Mioriţei", reimprospătărînd, mereu şi mereu, cuvintele oroşite, căcase, atîtînd vorbele strălucite, frumoase, viteze, din vocabule osîndite în tenalte, buse-n obezi.

Ce mesteri, ce mari mesteri şi munceli, ai lîmbii şi ai dorului de lumină, acesti oameni !

Prin rîvnă şi vocaţie — acum, cînd clipa istorică le e atît de prielnică — ei nu puteau să nu sporească această zestre.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Masivitate şi graţie : Tilişca de azi, în care ritmul construcţiilor este de 40 de case pe an.

Anchetă socială

O gelozie de... 12 000 de lei!?

Către ora zece seara, Gabor Lőrincz din Odorheiul Secuiesc, strada Becleanu, numărul 4, venit la Oradea pentru numai cîteva ceasuri, în vizită la un unchi, pe strada Costaforu, la numărul 43, şi-a luat la revedere de la rude şi s-a aşezat la volanul Daciei sale 1 HR 3038, decis să facă drumul de întors. A doua zi, la 7,30, trebuia să fie la serviciu.

Cam la aceeaşi oră, cîţiva metri mai încolo, orădeanul Francisc Szilaghi a ieşit pe poarta casei cu numărul 40, condus pînă la maşină de prietenii pe care-i vizitase. A deschis portiera Daciei 1 100 1 BH 3263, s-a instalat, a încălzit motorul şi a dat să plece. Calculase timpul la minut, avînd de aşteptat pe cineva la gară.

Nici unul dintre cei doi nu va putea însă pleca din strada Costaforu. Autoturismele lor aveau PNEURILE FĂCUTE BUCĂŢI, tăiate adînc şi repetat, fără nici o posibilitate de recuperare. În loc să-şi vadă de treburi, cei doi se vor îndrepta spre cea mai apropiată circumscripţie de miliţie, anunţînd pagubele şi reclamînd un act de huliganism — pentru ei — fără nici o explicaţie plauzibilă. În dimineaţa următoare, organele în drept vor declanşa o anchetă, urmînd să găsească vinovatul pe care, dincolo de actul său de huliganism, legea îl făcea culpabil de distrugere de bunuri în paguba avutului particular.

După mai multe zile de investigaţie şi după renunţarea la mai multe supoziţii, înaintate fără acoperire în realitate, ancheta se va opri la numele lui Tudor Bordasz, domiciliat în satul Livada, comuna Nojorid, conducător auto la Autobaza marfă numărul 3 din Oradea, despre care se spunea că a fost văzut în seara cu pricina în jurul casei prietenei sale Maria Blaga, locuind — împreună cu fiica ei, Elena Erdei — pe strada Costaforu, la numărul 41. În prima clipă, Bordasz a negat vreun amestec în tăierea celor 8 cauciucuri, recunoscînd că, într-adevăr, a trecut pe la concubina sa, după care a dormit „la o femeie pe care o cunosc numai din vedere, care locuieşte spre Gara mare din Oradea. Nu ştiu unde lucrează". Apoi îşi schimbă opinia, declarînd că de fapt a dormit la un prieten, Ştefan Patkos, pe strada 16 Februarie, numărul 26. Este invitat martorul şi... surprize !! Ştefan Patkos scrie negru pe alb că „în ziua de 25 decembrie, pe la orele 10, a fost la mine acest şofer (n.n. — Teodor Bordasz) şi mi-a spus că a fost chemat la miliţie pentru fapta care a făcut-o în seara zilei de 18 decembrie, dar el a declarat că în acea noapte a dormit la mine. M-a rugat să declar şi eu la fel". Văzînd că stratagema n-a reuşit, Bordasz invocă un alt martor, pe Petre Voicu, strada Triumfului, numărul 30, dar declaraţia acestuia va complica şi mai mult situaţia tînărului din Livada, căci Voicu va recunoaşte că Bordasz l-a vizitat în seara cu pricina, dar numai pentru a-i povesti următoarele : „...mi-a spus că a luptat cu 2 şoferi pe strada Costaforu... Pe primul şofer din două palme l-a rezolvat, iar pe al doilea l-a dezarmat, luîndu-i cuţitul pe care l-a pus pe un suport de flori".

Cuţitul este identificat imediat ca aparţinînd Mariei Blaga, rămînînd de elucidat numai împrejurarea în care acesta a ajuns în posesia lui Bordasz, demonstrat fiind faptul că, în seara tăierii celor opt pneuri, şoferul n-a putut pătrunde în casa concubinei, aceasta lipsind de acasă, iar locuinţa fiind închisă. Micuţa Elena Erdei, închisă în casă la ceasul infracţiunii, va lămuri pe loc „misterul", arătînd că ea a dat lui Bordasz cuţitul respectiv, „cu miner de plastic de culoare neagră", după care : „eu nu am cunoştinţă de ce a făcut mai departe, însă a venit din nou la uşa bucătăriei şi spune cînd o găseşte pe mămica îi rupe berigata" !!

În faţa evidenţei, vinovatul ridică mîinile, recunoscînd că el a tăiat cauciucurile celor două autoturisme, crezînd că Maria Blaga se află închisă în locuinţă cu unul dintre proprietarii Daciilor, dreptu care lui nu vrea să-i deschidă uşa ! Aşadar, mobilul actului de huliganism nu era altul decît GELOZIA, o gelozie — după cum au arătat faptele — prostească şi fără nici un temei, căreia i-au căzut victime niște biete pneuri de maşină şi, implicit, cei doi oameni aflaţi în vizită pe strada Costaforu din Oradea.

O gelozie însă care-l va costa serios pe Teodor Bordasz, obligat — prin hotărîrea tribunalului — să achite contravaloarea pagubelor produse şi să suporte, pentru actul său necugetat şi antisocial, o amendă de 7 000 de lei. Respins fiind recursul vinovatului, prin Decizia penală numărul 781/1976, gelozia lui Teodor Bordasz va deveni egală cu 5 100 lei, despăgubiri, plus 7 000 lei, amendă, plus 200 lei, cheltuieli judiciare, ceea ce vrea să însemne, după o matematică dintre cele mai simple, că valoarea ei totală se ridică la vreo 12 000 de lei. Oricum, un „sentiment" cam costisitor...

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Ce se ascunde dincolo de aceste porți ferecate?

• Reporterii noștri se întreabă ca și dv.: de ce aproape toate spitalele bucureștene au intrările principale încuiate?

• Ați observat și dumneavoastră: la cele mai multe spitale din București intrările principale stau încuiate, ferecate cu lacăte și lanțuri. Pentru a pătrunde în incinta acestor unități sanitare ești nevoit să cauți o poartă dosnică, pe care o găsești de cele mai multe ori dînd ocol clădirii, iar apoi, odată intrat, te pomenești, buimac și rătăcit, prizonierul unui labirint de culoare, holuri, curți interioare; cobori la subsol pentru a ajunge la parter, traversezi servicii tehnico-gospodărești și administrative, dai cu pieptul de uși încuiate, faci cale întoarsă din fața anunțurilor „strict interzis", inhalezi mirosuri pestilențiale, treci cu inima cît un purice pe lîngă saloanele chirurgicale și camerele mortuare,...

Și nu numai asta: de cele mai multe ori drumul te obligă să ajungi tot în holul intrării principale (pe care în prealabil l-ai privit de afară prin geamul porții ferecate). Și este firesc să fie așa, deoarece, gîndind funcționalitatea edificiului, proiectantul a plasat aici garderoba, camera de gardă, biroul de informații, bateria de lifturi și eventualele tonete cu ziare, alimente și flori.

N-am înțeles apoi, nici noi, nici toți cei care ne-au scris, exprimîndu-și în acest sens nedumerirea, din ce pricină în unele instituții sanitare bolnavul, odată internat, devine subit „un bun al spitalului, izolat de familie, prieteni sau colegi de serviciu, comunicarea dintre acesta și lumea din afară fiind aproape imposibilă din pricina unui program de vizite sărac și rigid.

Nimeni nu se internează de plăcere. Ne gîndim în primul rînd la cei care, aflați în situații de excepție, sînt nevoiți să-și caute de sănătate fără pregătiri prealabile, lăsîndu-și baltă importante treburi profesionale, părăsindu-și, de la o oră la alta, soția, copiii, lăsînd în urma lor o grămadă de treburi încurcate. Sau situații în care contactul nemijlocit dintre bolnav și cei de afară este imperios necesar. Necesară este, în general vorbind, păstrarea unei legături permanente dintre cei de afară (familie, prieteni) și bolnav, claustrarea acestuia din urmă provocînd nu remontare, ci traumatizare psihică. Or, pentru aceasta, considerăm noi, au fost înființate birourile de informații, în același scop ar fi necesară mărirea numărului de ore destinate vizitării bolnavilor internați, totul, evident, în conformitate cu disciplina de lucru a personalului medical, astfel încît să fie evitate vizitele intempestive, sau avalanșa de vizitatori ce ar putea stînjeni orele rezervate consultului medical, celor pentru odihnă și tratament.

Dorim să mai arătăm, în sfîrșit, că nu ne-am grăbit să punem aceste întrebări și să publicăm ancheta care urmează numai sub imperiul unor impresii de moment. Înainte de a lua această hotărîre am consultat lucrări de specialitate, scrise și tipărite în țara noastră, unde am văzut, negru pe alb, așa cum dealtfel ne așteptam, că arhitecții și consilierii medicali condamnă, ca și noi, aceste măsuri arbitrare. Iată de ce, pînă la primirea unui răspuns autorizat din partea forurilor în drept, ne punem întrebarea dacă în dosul porților ferecate nu sălășluiesc cumva egoismul și megalomania.

Spitalul „Colțea"

Pentru a intra în incinta Spitalului „Colțea", situat în plin centrul Bucureștiului — și mai ales atunci cînd nu ești, neapărat, din Capitală — ești tentat, firesc, să pătrunzi prin impunătoarea poartă de pe Bulevardului 1848, prin grădina asemănătoare unui mic parc, acolo unde dealtfel, pe frontispiciul vechii clădiri, se află și firma cunoscutei instituții de sănătate. Rămîi însă cu tentația doar. Începi să întrebi oamenii pe unde se intră, ți se explică să o iei pe strada Colțea sau pe Republicii, iar odată ajuns aici ai numai două șanse: ori să nimerești cea de a treia stradă, Slănic (fostă Teilor), prin care se face intrarea, ori să nimerești la alt spital.

Care poate fi logica închiderii intrării principale a Spitalului Colțea? Din ce rațiuni s-a făcut acest lucru care nu numai că dă multă bătaie de cap bolnavilor și personalului medical, dar și provoacă nenumărate încurcături, actuala intrare, cea din strada Slănic, introducîndu-te într-o curte interioară ce aduce a șantier și pe unde îți este foarte greu să te orientezi? Portarul îmi explică senin că, după părerea sa, motivul pentru care nu se folosește intrarea principală constă în lipsa unui... portar!? Reușesc să dibuiesc serviciul administrativ, tovarășul director este plecat la o ședință, tovarășele care îi țin locul nu-mi pot da nici un răspuns la întrebare. Revin în curte, reușesc în ultima clipă să mă feresc de o mașină cu „mirare pe galben" pe geam (deși pe poartă scria clar **intrarea mașinilor particulare strict oprită**), sînt tentat pentru o clipă să intru în baia spitalului, mă răzgîndesc însă și pătrund pe o ușă deasupra căreia scrie „Intrarea în clinici" (pe coridorul dinăuntru, la numai un metru de la intrare, scrie vizibil „Ieșire"!?) și, deși indicatoarele avertizează că intrarea „persoanelor fără halat este strict interzisă", rătăcesc buimac pe o mulțime de culoare și încăperi, așa, fără halat, nimeni nu mă întreabă nimic, caut să descopăr rațiunea, circuitul, fluxul pe care îl presupune blocarea intrării funcționale de pe Bulevardul 1848 și nu reușesc altceva decît să mă rătăcesc de-a binelea și să solicit o persoană în alb să-mi explice pe unde să ies în curte

Absolut miraculos acest sistem practicat în spitalele noastre! Încerc să descopăr o logică, un motiv cît de cît pentru care s-au închis intrările principale, intrările create de fapt special pentru orientarea oamenilor, pentru deservirea lor cît mai civilizată. La Colțea există și o policlinică, tot Colțea se numește, portarul de mai sus susține că se află aici, în curtea în care mă aflu, eu constat apoi că nu e exact, se află la cîteva zeci de metri mai încolo, tot pe strada Slănic, dar are o altă intrare și firmă chiar și, uite, aici lucrurile par a se petrece altfel, există un bol încă de la intrare, spațios, curat, un serviciu de informare prompt și amabil etc. Prin urmare se poate și așa!

Spitalul C.F.R. nr. 1

Cunoscut îndeobște ca spitalul Witting, după numele străzii pe care se află, Spitalul C.F.R. nr. 1 are, firește, și el intrarea blocată! Este joi, ora 11,30, zi de vizită, dar Nicolae Bouleanu, care a venit tocmai din Ștefan cel Mare să-i aducă o pungă cu cele necesare socrului, internat aici în urma unui accident, se pare că a venit degeaba deoarece vizitele s-au contramandat pentru a doua zi, astăzi avînd loc aici o sesiune a Consiliului sanitar superior. Așa că se plimbă de colo-colo, prin fața grilajului intrării din strada Plevnei, încercînd să dea de cineva care să-l anunțe pe socru că are un pachet la poartă. Cred că va reuși, personalul de aici este foarte săritor (mi-o confirmă și Ahil Voiculescu, proaspăt ieșit din spital și care își așteaptă nevasta din Ploiești, să vină să-l ia), să vedem însă ce se întîmplă cu intrarea aceea principală?

Cornel Ștefănescu, șeful serviciului administrativ, mă conduce în holul respectiv, acolo unde există și singurul lift al clădirii — lift ce deservește atît bolnavii cît și personalul — și susține că intrarea în cauză nu se poate folosi nu din pricină că „se face murdărie" (cum îmi afirmase portarul cu puțin mai înainte), nici vorbă, ci din motivul concret că pe strada Witting, stradă îngustă, circulația este infernală!

Într-adevăr, este: pînă nu demult se obținuse aprobarea I.D.M.B.-ului de a se circula măcar în sens unic, acum se circulă din nou în ambele sensuri, la colțul dintre Witting și Plevnei este un vacarm de neînchipuit, scrîșnet de frîne și urlet de motoare ambalate, „ne vin accidentați grav, cu un picior rupt de pildă, îi vindecăm la picior și ne pleacă bolnavi de nervi, mai ales cei internați pe aripa asta, către Witting"

Ar exista o soluție, circulația dinspre și către Gara de Nord să fie dirijată prin Ștefan Furtună. Deocamdată însă, intrarea stă închisă, cum spuneam, pacienții intră prin Plevnei, traversează curtea spitalului și ajung, firește, **exact în holul intrării blocate**, de unde sînt dirijați care încotro.

Spitalul „Dr. Ștefan Stîncă"

Șirul pavilioanelor-vilă, acoperite cu țiglă roșie, este echilibrat de un corp central unde se află și intrarea principală. Din fața acesteî intrări două alei străbat un parc care bornează vilele-vagon, ajungînd pînă la cele două porți ce dau în Bulevardului Muncii Amîndouă legate sănătos cu sîrmă, la una, e drept, sîrma dă semne de mare bătrînețe și ar trebui schimbată Pentru că nu pe aici se intră, pe unde ești tentat și e normal s-o faci, ci pe o singură poartă situată în aripa dreaptă. Iată-mă deci în postura cetățeanului cu treburi care încearcă să dibuie un serviciu medical, un cabinet, un salon etc. Trec de portar, cobor niște trepte ce amintesc de hrubele cine știe cărui lor de pierzanie, sau, mai optimist, de o cramă și intru la subsol. La garderobă mă interesez cum se poate ajunge la biroul organizației de bază „O luați drept înainte, apoi pe culoar la dreapta, faceți la stînga, urcați niște scări în dreapta pînă la medicală! Și...". Îmi rememorez. Prima la dreapta, acum la stînga, înainte, nu, urc, dar dacă nu-i momentul? I întîlnesc un cunoscut, nici el nu mă poate ajuta prea mult, cînd o asistentă amabilă, văzîndu-mă derutat, mă aduce pe calea cea bună: „imediat în hol, lîngă al doilea panou". Adică, lîngă a doua gazetă de perete. Bat. Nimeni. Cu moralul ușor clătinat, o iau de la început și încerc să găsesc pe cineva din conducerea spitalului, bazîndu-mă pe propria-mi experiență, intuiție și noroc. Într-un tîrziu găsesc ceea ce caut. Greu și plin de o nedumerire sau mai multe. Ce se întîmplă într-o zi de vizită? Cum se descurcă diferiții solicitanți? Dar bolnavii fără stagiu?

Aflu că inițial aceste vilișoare cochete au fost cămine pentru nefamiliștii Întreprinderii 23 August, deci intrarea n-a fost gîndită ca una de spital. Din această cauză nu există nici lifturi, de la subsol și pînă la al treilea nivel un bolnav în stare gravă ajungînd fie sprijinit, fie dus pe brancardă. Mai aflu că actualul sistem de acces este considerat de conducerea spitalului ca fiind **cel mai bun**, pentru că este necesar un filtru al celor care intră, adică un sistem de dirijare al solicitanților care să-i disciplineze, pentru că „vă închipuiți dumneavoastră, ce se întîmplă cînd vin familiile celor 320 de bolnavi" (ei, după experiența noastră, ne cam închipuim și recunoaștem că ușor nu poate fi). Probabil că registrul de evidență al bolnavilor aflat la camera de gardă este bine pus la punct și de mare ajutor în zilele de vizită, însă el nu scutește pe nimeni de purgatoriul de la subsol, de chinuitoarele scări și coridoare-labirint unde doar întîmplător te mai poate ajuta cineva, de ușa îngustă și neprimitoare, în fine, de întregul sistem de acces în spital destinat, se pare, doar nobilului scop al **„disciplinării"** noastre.

Spitalul „23 August"

Unitatea este prevăzută de constructor cu patru intrări (interne, obstetrică, pediatrie și una generală) din care deschise nu sînt decît două. Proiectantul greșise inițial, mă informează doctorul Niculae Amărăscu, secretarul comitetului de partid pe spital. Proiectanții, continuă dînsul, au deschis aceste patru uși cu toate că nu s-a simțit niciodată nevoia lor, însă uitaseră niște lucruri esențiale. De pildă, circuitul pentru alimente era același și pentru rufele murdare, și pentru serviciul de necropsie. Evident, spitalul n-a funcționat nici o zi așa, greșelile de proiectare au fost remediate înainte de construcție, însă aceste uși au rămas. N-avem posibilitatea să asigurăm supravegherea la toate intrările. Vizitatorii intră pe prima poartă pe unde intră și urgențele și apoi sînt dirijați spre saloane. Spitalul mai are și patru lifturi, desigur numai pentru personal și bolnavi, după cum mai există încă două, pentru lenjerie și pentru alimente. Informațiile sînt doar aproximativ exacte, pentru că liftul pentru bolnavi este defect („le mai folosim și pe celelalte"), și pentru că ne stăruie în minte aceeași întrebare: în zilele de vizită, cînd populația spitalului se dublează sau chiar triplează, exodul celor aproximativ 2 000 de persoane pe o singură ușă înoiată cu urgențele, pe un singur circuit, nu creează probleme deosebite personalului? (Și din proprie experiență, știm cum degenerează unele discuții între vizitatori și „gazde" sub privirile derutate ale celui internat, care nu știe ce să facă pentru că rudele pleacă, dar asistentele rămîn). Interlocutorul nostru îmi mărturisea că au mari dificultăți cu vizitatorii care introduc în spital băuturi alcoolice (sistemul de acces, gen turmă, nu ușurează cumva reușitele acestor inconștienți?). Reținem, acum în final, ideea acelui filtru de care desigur are nevoie un spital pentru a se apăra de unele moravuri, năravuri și ticuri ale vizitatorilor pentru a-și apăra liniștea, pentru a menține un grad de poluare cît mai redus, dar fără umilirea noastră, fără a fi supuși unor teste de orientare și perspicacitate în momente în care numai de așa ceva nu ne arde, și tocmai acolo unde ne cam pierdem obișnuitul simț al umorului.

Spitalul „Bucur"

Privim prin geamul intrării principale (ferecată în lanțuri deocamdată), zărim un hol spațios și elegant, o garderobă goală, dar nici țipenie de om. Intrarea se află după colț, dar directorul spitalului, medicul Constantin Pană, ne asigură că:

— Situația e provizorie. Reamenajarea clădirii (fostă policlinică) va avea în vedere și modificarea actualelor circuite prin mutarea camerei de gardă, a vestiarului, a biroului de informații în holul intrării principale, pe unde, într-un viitor apropiat, va intra toată lumea: personalul medical, bolnavii, vizitatorii.

Grupaj realizat de:
LIVIU TIMBUS
HORIA PATRAȘCU
RĂZVAN BĂRBULESCU

Arta tînără prin tinerii înșiși

Expresia „artă tînără" e oarecum tautologică, deoarece în accepțiunea sa plenară, arta, marea artă nu poate fi decît tînără. Iată „Madrigalul", celebrul nostru cor de cameră de sub înalta egidă creatoare a lui Marin Constantin: cînte orice va vrea, de la muzica de acum cîteva veacuri a lui Eustatie Protopsaltul, Honterus sau Ostermayer la compoziții de avangardă recente ale lui Tiberiu Olah, Mihai Moldovan sau Sorin Vulcu — și totul va suna extrem de proaspăt, de viguros, de apropiat celui mai divers public. Nici o armonie cu o rezonanță muzeistică, anacronică, nici un sunet obosit, lipsit de înaripare tinerești. Deși o formație de pe acum clasicizată ca valoare, intrată în însăși istoria postbelică a muzicii românești, „Madrigalul", în contextul profesionismului nostru concertistic, rămîne, fără îndoială, simbolul tinereții artei, secretul acestei permanente înnoiri sălășluind în spiritul creator de care este animat întregul colectiv, în strădania animatorului său de a nu cantona în apele stătute ale supraestimării.

Nu însă asupra strălucitului exemplu al „Madrigalului" sau al unor formații profesioniste de acest gen vrem să stăruim, vorbind despre arta tînără. Deoarece această formulă definește tot mai mult în ultima vreme încercările — și nu o dată reușitele notabile — ale unor tineri de a-și înnobila vîrsta prin propriile forțe creatoare, cu toate că prin pregătirea și profesia lor nu aparțin unui domeniu artistic. Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluționar, asupra căruia am mai avut prilejul să mă pronunț într-un interviu publicat în aceste pagini, constituie, în acest sens, o demonstrație semnificativă. Practic, prin viziunea și stilul în care sînt concepute manifestările sale, dincolo de unele stridențe sau nereușite, Cenaclul „Flacăra" a cucerit un număr însemnat de tineri pentru această idee a unei arte izvorîte din înseși aspirațiile lor și promovată de ei înșiși. Adevărul e că în prezent asistăm la o adevărată mișcare cenaclistă, care prin conținutul ei politic, ca și prin mijloacele de expresie artistică utilizate se afirmă ca un fenomen pozitiv în rîndurile tineretului nostru. Cenaclul revistelor studențești centrale „Amfiteatrul artelor", ca și mai recentele, dar atît de repede încetățenitele sărbători populare ale tineretului, organizate de cotidianul editat de C.C. al U.T.C. „Scînteia tineretului", desfășurate sub genericul patriotic eminescian „La trecutu-ți mare, mare viitor", sînt, pe plan național vorbind, activități politice și artistice care vin să întregească această nouă imagine pe care ne-o formăm asupra profilului spiritual al tinerei noastre generații. Șansa de reușită plenară e cu atît mai mare cu cît este vorba de o inițiativă pornită, ca să zic așa, de jos. Ea confirmă încă o dată acea permanentă încredere pe care secretarul general al partidului o nutrește față de tineri, îndemnîndu-i să-și organizeze astfel viața lor colectivă, activitățile politice ca și cele cultural-artistice, obștești, încît să se simtă cu adevărat în organizația lor acasă. Ca activist mai bine de două decenii al organizației comuniste de tineret — în rîndurile tuturor categoriilor acesteia — nu pot decît să salut capacitatea generației actuale de a găsi forme de manifestare a opțiunilor sale politice și afinităților spirituale care să o exprime atît de substanțial și de frumos.

Cenaclul, în accepțiunea sa actuală, de manifestare politico-culturală colectivă, este numai unul din germenii unui fenomen de creație dătător de mari speranțe pentru înflorirea spirituală deplină a virtuților artistice ale poporului nostru. Nu cred, de aceea, că greșesc, văzînd în încercarea tinerilor de toate profesiile de a se autoexprima prin artă — fără pretenția de a face din aceasta o operă — tocmai orientarea stabilită de partidul nostru prin programul de formare a omului nou, efortul de a se crea condițiile unei afirmări cît mai complexe a aptitudinilor creatoare ale întregului popor. Festivalul „Cîntarea României" reprezintă din acest punct de vedere, prin amploarea și varietatea manifestărilor cultural-artistice, științifice, sportive ce le va cuprinde, o încununare a creației, prin și de către poporul însuși. Tineretul, cum e și firesc, prin specificul vîrstei, al efervescenței de idei, convingeri, pasiuni, înclinații, oferă de pe acum garanții de necontestat în ce privește angajarea sa într-o creatoare materializare a măsurilor cu caracter politico-ideologic și cultural-artistic menite să ducă la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste. Mișcarea cenaclistă, în ipostazele ei tot mai pregnante, mai de substanță, e numai unul din acești indici îmbucurători.

Există, totodată — și iată în curînd se va împlini un an de la declanșarea ei — această largă acțiune politică și cultural-artistică desfășurată sub semnul celebrării centenarului Independenței noastre de stat și a luptei generale a poporului pentru păstrarea ființei și vetrei sale milenare, intitulată semnificativ „Drum de glorii", organizată în comun de organizațiile de tineret, studenți și pionieri, în colaborare cu Televiziunea română și Muzeul de istorie națională. Ca membru în juriul acestui concurs, de o amploare fără precedent și de o anvergură politică și artistică iarăși neobișnuită, nu mă voi angaja, desigur, într-o analiză publică a desfășurării acestor manifestări aflate, datorită prezentării lor bilunare pe micul ecran, în atenția unei întinse părți a populației, în primul rînd a tineretului. E de remarcat însă că, în ansamblul lui, acest concurs, în care, recent, au evoluat reprezentanții tineretului celui de-al 24-lea județ al țării, reprezintă cel mai prestigios și mai complex test cultural-politic pe care tinerii îl susțin în fața întregii suflări românești. De bună seamă, nu la toate probele și nu toate județele au întrunit aprecieri maxime sau îmbucurătoare. Nu despre aceasta e vorba, cel puțin din punctul de vedere al considerațiilor de față. Ceea ce impresionează pe toată lumea este, în multe cazuri, formidabilul potențial creator de care dispune tineretul nostru, ca și maturitatea de informație și gîndire politică, de cunoaștere și conștiință istorică pe care o probează prin răspunsurile sale documentate, pline de discernămînt, mobilizatoare, pe care le dă în cadrul chestionarului concursului. Mai ales tinerii unui județ, nu întîmplător deocamdată pe primul loc în clasament — e vorba de Vrancea — au reușit prin versurile prezentate (autor, foarte talentatul poet vrîncean Dumitru Pricop), prin cîntecele dirijate tot de un tînăr, prin excelenta baladă a Vrîncioaiei și prin celelalte evoluții artistice să ne convingă încă o dată că asigurarea unui cadru tot mai larg de manifestare a forțelor artistice ale noii generații este de natură să îmbogățească viața spirituală a întregii țări. Expresia „artă tînără", în înțelesul acesta de manifestare a tinerilor pe tărîm literar-artistic, cunoaște astfel o acoperire în aur tot mai relevantă. O asemenea realitate merită privită cu ochi mai atenți nu numai de animatorii vieții spirituale a tineretului, ci și de instituțiile noastre artistice. Cu ochi atenți, dar fără încruntare. Cu dorința de a o înțelege, de a o sprijini în mod exigent și de a desluși, totodată, aspirațiile și exigențele tinerilor față de artă în genere.

NICULAE STOIAN ■

VIAȚA SUFLETULUI

Cineva mă sfătuiește

Cineva de la o vreme îmi dă
sfaturi,
mă învață să trăiesc fără
complicații.
El știe mai bine decît mine
magnifica risipire a trandafirilor,
suferința rîndunicii în septembrie,
comunicarea melcilor cu lumea
și chiar ce gîndesc cînd văd un
copil
alergînd să-și calce umbra.
Cineva mă oprește și-mi spune
că am slăbit peste măsură,
că nu e bine să port la butonieră
o crizantemă galbenă
ca un surîs de călugăriță bătrînă.
Mă sfătuiește cum să mă port,
cum să mă mișc mai abil,
cum să descriu deșertăciunea
norilor,
cum să fiu mai elastic și mai
grăbit
Eu îl ascult surîzînd, îmi mut
pasărea nevăzută de pe umărul
drept
pe umărul stîng, crinul nepăsării
din ochiul drept în ochiul stîng
și-mi pompez sîngele în jos spre
genunchi
să simtă cît a mai urcat pămîntul
spre inima care-l iubește atît.
Cineva crede că sînt bolnav de
tristețe
fiindcă n-am văzut Rio de Janeiro.

Cineva care nu știe cum sună toaca
sub bolțile mînăstirii Agapia.

Exercițiu de toamnă

Acum e toamnă și mă tem de
moarte
deși septembrie e princiar :
cheltuie foc și aur în zadar,
scrie lumini pe fața mea de var
și de dorința morții mă desparte.
Adorm tîrziu deși-aș dormi devreme
cu tîmpla într-un brat de
crizanteme.
Dar e un ceas cînd ascultînd
atent
poți auzi cum trec pe continent
zburînd în cavalcade triumfale
minți fără de căpestre și zăbale.
Un trandafir se mută în altă parte,
barza-și visează zborul solitar
pe drumuri care încă vor s-o
poarte
O sondă a plecat să moară-n
Marte.
mamei îi scriu din ce în ce mai rar.

Gînd de octombrie

Mi-e frică, mamă, c-am să mor de
tînăr,
Simt cum mă frînge cineva din
umăr,
Tot mai aproape steaua mi se
arată
În tremurarea ei decolorată.
Mi-e tot mai dor și merg pe cîmp
pierdut
Către sămînța mea de început.
Visez un chip ciudat, nici rău, nici
blînd,
Un chip pe care nu l-am cunoscut
nicicînd
Să fie un semn această taină grea,
Sau este însăși presimțirea mea.
Altfel, de ce, cînd scurtă noapte
vine
O pasăre se-așează lîngă mine
Se uită lung, se-nfoaie ca o floare
Cu penele ei negre și ușoare.
Dar nu mă tem. De-ar fi, e ca și
cum
Aș trece doar o punte sau un drum
Și m-aș apropia mai mult de lutul
Care mi-a dat sămînța și-nceputul.

MIRCEA MICU ■

Procesul unor idei

Diletantismul

Relația dintre profesioniști și diletanți continuă să preocupe astăzi multe spirite. Altădată lumea părea mai conciliantă ; calitatea de specialist trecea neobservată, ca și cum ar fi fost vorba despre ceva de la sine înțeles atunci cînd un lucru trebuia făcut sau rezolvat bine. Profesionist vrea să însemne : cel care exercită de regulă, ca urmare a unei pregătiri efectuate, a unei învățături însușite, a unei experiențe dobîndite, o anumită activitate utilă din punct de vedere social. Profesionist mai vrea să însemne și : cel care este recunoscut prin lege ca fiind în măsură să exercite, datorită pregătirii sale, o anumită activitate utilă social.

Diletant vrea să însemne, mai întîi: cel care, fără să aibă pregătirea necesară, exercită totuși o anumită profesiune, exercită o anumită activitate care este ori ar putea să fie utilă societății. Diletant mai vrea să însemne : cel care practică o anumită profesie fără să aibă dreptul recunoscut prin lege la aceasta. De remarcat faptul că două sînt tipurile de activități care antrenează de obicei diletanții. Cele care sînt în măsură să îi asigure cuiva un plus de prestigiu în societate, o condiție socială privilegiată față de cea de care dispune în prezent și cele care sînt în măsură să satisfacă pasiunea neîmplinită a cuiva, sub aspectul accesului la o activitate de recunoscut prestigiu social. Nu există țărani diletanți — decît în sensul burghezului la țară al lui Daumier — nu există muncitori manuali diletanți. Nu există gospodine diletante. Condiția de diletant sau amator este nemijlocit legată de aspirația spre o poziție de prestigiu social, poziție obținută ca urmare a unei activități depuse fără ca să existe o pregătire temeinică și recunoscută pentru aceasta. În măsura în care statutul profesionistului nu este riguros precizat, condiția de diletant apare ca nesemnificativă. Nu există poeți sau romancieri diletanți. Există, în schimb, artiști plastici amatori. La nivelul culturii populare însă nici această distincție nu mai funcționează. Cert este că astăzi, ca urmare a accesului tot mai mare pe care vaste categorii de oameni au ajuns să-l aibă la ceea ce numim, îndeobște, timp liber și confort material, diletantismul a devenit un fenomen de civilizație. Pasiunea pentru anumite meserii, pentru anumite activități — mai ales pentru cele avînd caracter creativ, cele artistice în primul rînd — își găsește posibilități nebănuite de a fi satisfăcute în cadrul timpului de răgaz al fiecăruia. Cum termenul de diletant posedă și posedă încă o nuanță ușor depreciativă, indicînd persoana care încearcă — fără să fie cea mai indicată — să efectueze o activitate ce presupune cunoștințe, îndeminare și experiență însușite într-un cadru organizat recunoscut prin lege, s-au căutat diverși termeni echivalenți necompromiși. Cu o atare semnificație utilizăm astăzi la noi termenii de „amatori" și „mișcare artistică de amatori". Accentul cade pe dorința omului de a realiza ceva util social (cultural) în sensul aptitudinilor de care dispune, a pasiunii pentru un domeniu sau altul al artei și al unei învățături însușite în afara instituțiilor școlare stabile. Mișcarea de amatori constituie, după cum arătam, un fenomen modern de civilizație: pretutindeni pot fi întîlnite diverse organizații de amatori Mișcarea artistică de amatori este expresia profundelor tendințe de democratizare a culturii atît în sensul accesului la valorile acestela din partea celor mai diverse categorii de populație cît și în sensul accesului la creația de valori spirituale din partea celor ce consideră că au vocația pasiunea și dreptul necesar. Evident socialismul, reprezentînd o gigantică descătușare de energii și forțe creatoare asigură mișcărilor de amatori un rol important în procesul de făurire a valorilor culturale și artistice

GHEORGHE ACHIȚEI ■

Între clasic și baroc (IV)

Botticelli
Zeii au căpătat o inimă

1.

Indeobște, solitarii au avut mai degrabă obsesia insulelor decît a deșertului. Căci, în secret, pe țărmul insulei ei așteptau să apară din valuri trupul cast al Afroditei și, cu aceasta, rătăcirea lor își găsea negația necesară. N-ai nevoie de mai mult cît timp te ai pe tine însuți, declară Axel Munthe în Cartea de la San Michele. Ba da, avem nevoie de frumusețe și de dragoste. Poate că nu întîmplător, după ce în evul mediu zeii păgîni se refugiaseră sub travestiuri biblice, prima zeiță antică apărută cu fast în atelierele artiștilor din Renaștere a fost tocmai cea pe care ne-o arată Botticelli, în **Nașterea Venerei**, reînviind din spuma mării. Astfel, această pînză cu siluete eterice și grațioase pare să albă chiar valoarea unui manifest. Ea anunță că, după o lungă absență, zeița dragostei și a frumuseții se reîntorcea printre oameni.

Venus pare însă neliniștită de reînvierea ei. Și ceva în privirea ei melancolică sau în felul cum își ține cu o mînă părul ud și amar o face să nu mai semene cu Afrodite clasice. Să ne reîntoarcem, așadar, la **Afrodita din Cnid.** Și să căutăm o explicație.

Oricît nu ne-ar plăcea acest lucru, e dificil să-l contrazicem pe Montaigne cînd afirmă că opiniile noastre despre capodoperele grecești sînt, adesea, **prises par autorité.** Să spunem totuși că acestor statui care invidiază trupul uman le lipsește ceva. Ele nu cunosc poslunea. Și nici speranța. Ieșind din valuri, Afrodita tese fără trecut și fără amintiri. Din această cauză ea nu poate opune destinului decît un trup armonios. Ce ar putea spera o zeiță care n-are nici o amintire? Ea a ieșit din singurătate nu pentru a spera, ci pentru a suride, iar surisul n-o va ajuta decît să treacă pe plajă cu un aer absent, fără să se bucure de frumusețile unei zile de vară. Unde este atunci în această perfecțiune dragostea? Ce ne poate spune despre dragoste această zeiță frumoasă care nu-și amintește și nu speră nimic? Care n-a suferit niciodată, nu s-a temut și n-a simțit nevoia să-și muște buzele ca să nu țipe de bucurie cînd, ieșind din spuma mării, a descoperit o lume plină de soare și de promisiuni?

Nimic mai durabil decît un trup care moare, ne-au sugerat grecii prin statuile lor în care și zeii, pentru a înfrunta timpul, au luat chip uman. Întreaga artă greacă e plină de asemenea exemple. Dar, deconcertantă surpriză. Zeița dragostei și a frumuseții nu știe ce e iubirea. Ea crede că dragostea înseamnă să suridă și să-și etaleze trupul gol la soare, ca și cum liniștea ei ar ajunge să dea o semnificație tuturor lucrurilor. Atingînd țărmul, n-o tulbură faptul că atinge cu tălpile nisipul moale și cald. Nisipul vieții și al lumii. Și e atît de regală în această liniște, încît pare să nu se gîndească la nimic. Zeița își închipuie că totul se rezumă la faptul că ea e frumoasă. Și că dragostea nu-i cere decît să fie fericită de frumusețea ei. Pleoapele s-au deschis mirate, iar buzele pline de sare încă nu rostesc nici o vorbă. Cum să găsești pe această gură frumoasă și mută curajul unui cuvînt? Grecii au știut, într-adevăr, foarte bine în arta lor să obțină frumusețea nu prin adăugiri, ci prin renunțări, dar, uneori, pe acest drum statuile lor au ajuns să nu mai participe la întrebările pe care ni le pune o zi plină de gloria verii cînd fiecare val și fiecare regret ne despart de o frumusețe nepăsătoare. Și ceea ce nu ne supără la alți zei, ne supără la zeița dragostei

Să-mi iau îndrăzneala și să spun pînă la capăt ce gîndesc. A avea o inimă înseamnă a fi de partea grîului, cum ar zice Van Gogh. Or, clasicismul a fost totdeauna reticent în această privință. Erăsm ducea reticența pînă la a vedea un merit în evitarea emoțiilor; Valéry pretinde că Racine ar fi preferat să schimbe caracterul Fedrei decît să facă un vers prost; iar Goethe, în mijlocul războaielor napoleoniene, lucra netulburat la opera sa. Nu acest calm ni-l propune Botticelli.

Venus e în picioare pe o cochilie și avansează spre mal unde o primește o nimfă. Însă cea care se apropie de țărmul Renașterii nu mai este vechea zeiță, ci o femeie. Și încă o femeie care a văzut parcă lucruri pe care și zeii nu le suportă ușor. Și care le dă și lor melancolii omenești. Dacă buzele ei s-ar deschide, ar vorbi, poate, despre fericire, ceea ce n-o făcut nici un zeu antic, sau ar repeta vorbele lui Marsilio Ficino: „În acest timp nici nu știu ce vreau și poate nici nu vreau ceea ce știu, ci vreau ceea ce nu știu". Întreaga atmosferă e plină de așteptare, iar Venus se apropie îngîndurată. Parcă s-ar pregăti să păşească pe una din străzile pustii de mai tîrziu ale lui Utrillo. Dar va pluti, probabil, și după ce va atinge solul, după obiceiul personajelor botticelliene.

Toate acestea ne anunță că, în sfîrșit, Venus are o inimă. Ieșind din mare, ea renunță la o eternitate goală în schimbul vieții.

De fapt, poate nu e neapărat cazul să vorbim despre o victorie a frumuseții aici. Dar ar trebui să vorbim despre o victorie a dragostei. O victorie pe care nimeni în Olimp n-a cunoscut-o pînă în această clipă. Venus înțelege, cum ar spune Camus, că dintre toate gloriile cea mai puțin înșelătoare e cea trăită. Și chiar dacă știe că lumea unde a deschis ochii e trecătoare a început de-acum s-o iubească. Ea ar putea să spună: voi fi de partea celor care mor. Nu de partea celor care sfidează moartea, ci de partea celor care o îndură. Și tocmai pentru că știe acest lucru, nici o altă zeiță n-a fost mai frumoasă, în ciuda oboselii care dă o vagă somnolență mișcărilor; ea mi se pare incomparabilă cu frumusețea fără probleme din **Nașterea Venerei** a lui Cabanel care l-a fermecat pe Napoleon al III-lea în același an în care Manet era batjocorit pentru **Olympia.** După ce a aflat că nu e nemuritoare, zeița lui Botticelli se hotărăște să facă ceea ce nici un zeu n-a făcut pînă acum: să iubească viața și să-i dea un sens. Pentru prima dată zeița dragostei își înțelege numele. În realitate, picioarele ei freamătă de dorința de a atinge pămîntul, iar inima îi e plină de atîta dragoste, încît Venus e în stare să țipe de durere și de fericire numai la simpla atingere a nisipului.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Premiera

Este foarte greu să stabilești acest film în ierarhia — **distinctivă,** nicidecum valorică — a genurilor cinematografice. Scenariul lui Aurel Baranga pleacă de la piesa sa de teatru **Travesti,** comedie care s-a bucurat de succes; ai putea fi tentat să socotești așadar filmul un film-spectacol, un teatru filmat cu alte cuvinte. Dar nu avem de-a face cu un astfel de film-spectacol, acțiunea părăsind cadrul strîns al scenei, purtați fiind, noi, spectatorii, prin exterioare mai mult sau mai puțin justificate artisticește.

Un film pe de altă parte, film în adevăratul înțeles al cuvîntului — chiar și un film, dacă vreți, **despre** teatru, despre culisele vieții teatrale — iarăși **nu este;** pretențiile regizorului Mihai Constantinescu de a transforma cinematografic un text prin esență dramatic sînt greu, foarte greu de sesizat, dacă nu chiar imposibil.

Rămîne să ne stabilim la un fel de ecranizare a unei piese de factură pirandelliană, în care „teatrul e o viață, iar viața e un teatru", fără dramatismul marelui italian însă, miza fiind doar aceea de a dezvălui cîte ceva din secretele, cum spuneam, **de culise,** ale activității unui colectiv dramatic condus de o directoare, actriță, la rîndul ei, marile sau micile bucurii și dureri consumîndu-se în jurul și în funcție de o premieră. Replici spumoase alternează cu altele mai puțin amuzante.

Oscilînd între cabotinajul indicat încă din text, și naturalețea lor firească, cîțiva mari actori de film (Caragiu, Dem Rădulescu, Dinică ș.a.) demonstrează o dată mai mult infinita posibilitate a școlii noastre interpretative de a specula, de a „stoarce" dintr-o replică tot ceea ce este omenește posibil.

Binevenite accente satirice, presărate de-a lungul „spectacolului" cu pretenții de viață, stîrnesc un plus de interes în timpul vizionării. În sfîrșit: din nou această Carmen Galin! Într-un rol abia schițat și cam ambiguu, tînăra actriță reușește un adevărat tur de forță: acela de a deveni, sub ochii noștri, o **prezență.**

HORIA PĂTRAȘCU ■

autoare. Dar e o luptă firească și sublimă pentru adevăr. Vrînd să spună însă prea mult, complicîndu-se cu o mulțime de amănunte, nerenunțînd la scenele-balast ale piesei, scene care explică la nesfîrșit aceleași lucruri, Eugenia Busuioceanu a creat, de fapt, o piesă într-un singur personaj, iar demonstrația sa e finalizată facil printr-o cupă de șampanie... ca la o zi onomastică de altădată.

Distribuția e numeroasă și în general bine servită de actori. Dar ceea ce se reține mai ales e expresivitatea personajelor din sala de spectacol, luminate din cînd în cînd de un reflector ca pentru a le pune și pe ele în scenă, expresivitatea personajelor anonime venite la teatru fie din întîmplare, fie din plictiseală, fie dintr-o mare dragoste și dintr-un mare respect, pe o ploaie torențială, și care aplaudă la sfîrșit mai mult din bun-simț. Pentru că ei cer mai mult de la viață, cer mai mult de la scenă!

A. DOHOTARU ■

Corneliu Baba la 70 de ani

Pictorul Corneliu Baba s-a născut la Craiova și în noiembrie a împlinit 70 de ani. Mulți pictori ajung să fie stimați la această minunată vîrstă, dar puțini ajung să fie și iubiți cu adevărat. Pe lîngă înaltele sale daruri de meșter pictor, Corneliu Baba mai are darul rar al unei oameni foarte bărbătești, care-i obligă pe discipoli să facă din artă, înainte de toate o chestiune de morală. Adevărul este că maestrul a dat atîția pictori de valoare, din mulțimea studenților cărora le-au trecut prin atelier, încît doar asta și ar fi destul pentru lucrul unei vieți de artist. Dar nu e numai asta. Pictorul Corneliu Baba impune exemplul unei opere portretistice de mare valoare artistică și umană închinată țăranului român și, cu portretistica, exemplul unui fel de realism foarte personal, tragic, neînduplecat, indiferent la tulburările estetice ale veacului, olimpian în ultimele decenii, cu puternice sugestii mitice. Un portret, expus nu demult la Dalles, se chema „Omul cu lingura" și făcea un teribil accent în expoziție prin pateticul umanism al imaginii. În portretul acesta un țăran îmbătrînit, un om fără vîrstă, privește halucinat înainte și arată parcă privitorului lingura lucioasă din mîna sa dreaptă. Nu e vorba, bineînțeles, de imaginea unui om halucinat de foame. Corneliu Baba ne învață că țăranul rămîne, că omul trăiește hrănindu-se și că truda pentru hrană e nesfîrșită, că sîntem legați de pămînt prin țăran. Albul cămășii omului iese din fundalul întunecat cu mare vehemență. Este un strigăt de victorie și de durere. Din știința subtilă a unor fonduri brune, ca pămîntul toamna, cînd se umple de ploi și de minerale, pictorul a făcut un prilej de filozofie. Cine se încumetă să discute cumva anacronismul acestui mod de a picta, sumbru, cu explozii de roșu și de aur, ca în pînzele celor din vechime, să caute a cerceta mai întîi meșteșugul desăvîrșit al culorii și al compoziției. Contemporaneitatea nu e o chestiune de tonalitate. Este foarte probabil că atîta împărtășească meserie de pictor descurajează firile ușoare și din descurajare se naște teoria. Un desen al lui Corneliu Baba, un desen „clasic" în toate elementele lui, este demn, viguros, precis, așa și niciodată altfel. Un realism foarte aproape de miracol, dacă nu chiar miracol întreg, fiindcă nu sînt prea mulți acei care pot fixa esența (clipa!) în cîteva trăsături de creion abia

În România un singur pictor are cinstea să se cheme Meșterul. El, Corneliu Baba, este Meșterul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ilustrăm acest număr cu reproducerile unor lucrări ale maestrului Corneliu Baba.

Cronica spectacolelor

Un „caz" pe o ploaie torențială

Am urmărit de curînd cu multă răbdare reportajul-anchetă „Cazul Enăchescu", semnat la Teatrul Național din București de Eugenia Busuioceanu, și ne-am dat seama încă o dată că trebuie să avem mai multă încredere în reportajele care apar în presă sau la televiziune decît în cele scrise pentru scenă de către unii autori. Pentru că reportajul-anchetă închipuit de Eugenia Busuioceanu este mediocru, încîlcit și complicat inutil, iar regizoarea spectacolului, Magda Bordeianu, l-a pus în scenă fără prea mult entuziasm. Personajele sînt în mare parte artificiale, deși vorbesc cursiv, sînt asimetrice și suferă de avitaminoză. În afara secretarului de partid interpretat de Emanoil Petruț, ceilalți oameni apar și dispar meteoric, se zbuciumă afectat și se consumă în cîteva replici care uneori ar fi putut lipsi. Încercarea Eugeniei Busuioceanu de a dezbate o problemă care frămîntă conștiințele nobile ale acestei lumi eșuează didactic și moralizator. Tenta polițistă a piesei întreține vag atenția spectatorului și nu-l satisface. Lupta pentru stabilirea adevărului în cazul profesorului Enăchescu, valoare științifică recunoscută peste hotare, descendent al unei familii de industriași care au comis crime și sabotaje în primii ani ai puterii populare, învinuit acum pe nedrept de spionaj, e anevoioasă, plină de meandre și de surprize din păcate telefonate de către autoare. Că omul nu mai poate fi judecat după trecutul părinților săi este deja un adevăr impus cu multe sacrificii și cu dureroase procese într-o perioadă revoltă, un adevăr impus de istorie: lupta secretarului de partid pentru a înlătura orice suspiciune care planează deasupra profesorului Enăchescu este ecoul sechelelor în felul unor oameni de a gîndi și acționa și rezultanta unui șir de coincidențe banal fabricate de către autoare. Dar e o luptă firească și sublimă pentru adevăr. Vrînd să spună însă prea mult, complicîndu-se cu o mulțime de amănunte, nerenunțînd la scenele-balast ale piesei, scene care explică la nesfîrșit aceleași lucruri, Eugenia Busuioceanu a creat, de fapt, o piesă într-un singur personaj, iar demonstrația sa e finalizată facil printr-o cupă de șampanie... ca la o zi onomastică de altădată.

Distribuția e numeroasă și în general bine servită de actori. Dar ceea ce se reține mai ales e expresivitatea personajelor din sala de spectacol, luminate din cînd în cînd de un reflector ca pentru a le pune și pe ele în scenă, expresivitatea personajelor anonime venite la teatru fie din întîmplare, fie din plictiseală, fie dintr-o mare dragoste și dintr-un mare respect, pe o ploaie torențială, și care aplaudă la sfîrșit mai mult din bun-simț. Pentru că ei cer mai mult de la viață, cer mai mult de la scenă!

A. DOHOTARU ■

Două bijuterii muzicale

Spectacolul de duminică cu cele două opere comice, singspiel-ul lui Mozart, **Bastien și Bastienne** și intermezzo-ul comic al lui Giovanni Battista Pergolesi, **La serva padrona,** e grăitor pentru posibilitățile interpretative ale colectivelor artistice ale Operei române, insuficient exploatate, credem, în conjunctura configurației actualului repertoriu. Cele două opere de mică dimensiune — adevărate bijuterii muzicale în genul lor — cunosc la Opera română o interpretare muzicală de calitate. Dirijorul Lucian Anca le conferă strălucire și acuratețe solistică, preocupat de corectitudinea stilistică. Silvia Voinea e impecabilă iar Valentin Teodorian extrem de muzical. În rolurile celor doi îndrăgostiți, imaginați de soții Fovart, La rîndul ei, Cornelia Angelescu desfășoară în rolul frumoasei și ingenioasei slujnice Serpina un întreg recital vocal și actoricesc. Tînăra soprană are o voce frumoasă, foarte bine cultivată, calități pe care le pune exclusiv în slujba conturării personajului, fără s-o intereseze performanța vocalică în sine. Adăugați la aceste însușiri un deosebit simț al scenei, o intuiție a reacțiilor psihologice ale personajelor, o vervă și un farmec necăutate și veți avea imaginea nemuritoarei „serva" în viziunea Corneliei Angelescu. În replică, doi dintre cei mai buni comici pe care-i are opera la ora actuală: basul Constantin Gabor și dansatorul Bojidar Petrov. Regia celor două „opere" e asigurată cu competență de Hero Lupescu și de Vasile Calomfirescu (debut).

S. NICOLAE ■

„Folk-ul e în primul rînd muzică"

— Erika Józsa, participați în ultima vreme, cu regularitate aproape, alături de Horváth Karol, în duet, la manifestările Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Publicul care vă aplaudă vă cunoaște însă, am impresia, destul de puțin. Deci, cine sînteți dumneavoastră, Erika Józsa ?

— Îmi voi permite — răspunzînd la această întrebare — să vă dau cîteva date și despre Horváth Karol, care nu este acum prezent la București. Eu sînt născută în 1951, Karol în 1950 — amîndoi la Oradea. El a absolvit Conservatorul „Ciprian Porumbescu" și este angajatul Teatrului Maghiar de Stat din Sfîntu Gheorghe ; eu urmez cursurile fără frecvență ale Facultății de ziaristică la Academia „Ștefan Gheorghiu" și sînt crainică a Televiziunii Române, pentru emisiunile în limba maghiară.

— Cînd și cum ați început să cîntați împreună ?

— Horváth Karol a fost familiarizat cu muzica încă din copilărie, iar eu am înființat la 16 ani o formație vocal-instrumentală de muzică ușoară. Compuneam, eram solistă vocală, cîntam la chitară și muzicuță. Întîlnirea noastră muzicală a avut loc cu ocazia bacalaureatului iar debutul oficial l-am înregistrat la cea de-a doua ediție a Festivalului de muzică ușoară „Siculus" (Secuiul, în latină, n. n.) cînd am obținut Marele premiu. La vremea aceea habar nu aveam că muzica noastră s-ar chema folk. Pentru noi, pur și simplu, era cea mai potrivită formă de exprimare. Interpretam cîntece proprii, acompaniindu-ne la chitară, muzicuță, violoncel și contrabas. Cînd am încercat să definim muzica noastră, pentru că nu era nici muzică ușoară, nici beat, nici jazz, i-am zis muzică interpretată la instrumente clasice, cu orchestrație modernă, avînd la bază folclorul. Definiție valabilă și astăzi, cu mențiunea că folclorul are pentru noi o importanță tot mai mare, că folosim tot mai mult ritmurile, modurile, sonoritățile și instrumentele populare originale.

— De ce acordați o atît de mare importanță folclorului ?

— Ne interesează în special folclorul maghiar din România, folclor care și-a păstrat în mare măsură forma lui originală. Muzica aceasta are un caracter straniu, particular, e „barbară", dacă vreți, așa cum e instrumentul gordon, care se găsește numai în Valea Ghimeșului. Am dorit ca aceste valori inestimabile să devină un bun al tuturor. Am valorificat aceste instrumente ciudate ca gordonul, cîtera, cimpoiul ori diversele fluiere populare, care-și găsesc astăzi locul, chiar în regiunile lor de origine, numai pe pereți, agățate ca obiecte de podoabă. Doar bătrînii mai cîntă la ele, fiindcă tinerii preferă instrumentele moderne, chitara, muzicuța ș. a.

— Explicați-mi mai bine în ce constă originalitatea folclorului muzical maghiar din România ?

— În aceste locuri greu accesibile, cum e Valea Ghimeșului, de pildă, folclorul maghiar nu a suferit nici o influență modernă. Aici e mai concis, mai frust. Se resimte însă, chiar și în Ghimeș, o puternică influență a muzicii populare românești, atît de bogată, de originală. Din această interacțiune și influențare reciprocă a rezultat un folclor extrem de original. Béla Bartok ori alți cercetători maghiari și români au studiat, au cules și catalogat acest folclor. El există în cărți, în partituri. Numai cei ce-l interpretează se pierd, se duc. În aceste condiții, noi încercăm cît putem, în felul nostru, să-i prelungim viața, să-i păstrăm originalitatea : la gordon de pildă cîntăm exact ca țăranii. Dar țelul nostru adînc nu este acesta. Noi folosim muzica populară doar ca un substrat al unor compoziții originale. Cîntecul **Joc** utilizează ritmurile populare și modul popular mixolidian, într-o compoziție modernă ; chitara e acordată astfel încît să semene cu țitera. Alt cîntec, cel mai nou cîntec al nostru, **Toba mare**, compus pe ritmurile din Ghimeș, e cîntat chiar la gordon.

— Ce versuri preferați pentru cîntecele dumneavoastră ? Cum se mulează ele pe muzica de influență populară ?

— La noi muzica și textul se nasc concomitent. Preferăm versurile proprii, ca în cîntecele **Cînd o fi să fiu mai mare**, **Nunta**, **Două puncte**. Folosim ce-i drept și versurile altora : **Joc** de Kánvádi Sándor și **Toba mare** de Farkas Árpád. În aceste două cîntece am încercat să urmărim cît mai fidel ritmica specifică a cuvintelor, a limbii. O cu totul altă experiență, pasionantă, a însemnat pentru noi colaborarea cu poetul Adrian Păunescu, care a scris, extrem de inspirat, pe o melodie de a noastră, poezia **Noi, muritorii**. A rezultat un cîntec pe care și noi și publicul îl iubim foarte mult, un cîntec trist și adevărat despre noi înșine, cu refrenul său dureros și totuși optimist : **„Viață nu ne părăsi / Cît ai fi de grea, de grî / Cu bătrîni și cu copii / Jocul nostru aspru fii.**

— Despre ce e vorba în celelalte cîntece ale dumneavoastră ? Ce teme abordați, ce problematică preferați ?

— Important e ca un cîntec să aibă un mesaj umanist : politic, social, revoluționar. Nu e vorba nici pe departe în cîntecele noastre ca versurile să fie scrise numai așa, ca să fie cîntate, ca în muzica ușoară de slabă calitate. Scopul nostru e comunicarea. În versurile cîntecului **Cînd o fi să fiu mai mare**, un copil visează să scape omenirea de toate relele : boli, războaie, foamete, rasism. Ne place mai mult limbajul alegoric, simbolic decît cel concret. Cîntecele scrise astfel au un mesaj subînțeles, ca în **Două puncte** sau în **Nunta**. În general, ne interesează orice problemă care poate preocupa pe omul de azi.

— Se poate numi muzica dumneavoastră muzică folk ?

— Noi nu facem folk în sensul originar al cuvîntului. Dar dacă folk-ul înseamnă cîntece cu un adînc mesaj, în care textul și muzica sînt de aceeași importanță și sînt realizate la același nivel artistic, cîntece care au la bază folclorul, atunci da, zic că noi cîntăm într-adevăr muzică folk.

— Ce părere aveți despre folk-ul românesc în general ? Dar despre Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar în special ?

— Folk-ul românesc este excepțional atunci cînd textul și muzica au, la egalitate, aceeași înaltă valoare artistică. Uneori însă muzica, în sine, deservește textul și cuiva care nu ar înțelege limba română, de exemplu, această muzică nu i-ar spune absolut nimic. O melodie mediocră dăunează unui text care, bine recitat, ar plăcea mai mult. Oricum, noi îl preferăm pe Mircea Florian — poet, compozitor și interpret cu o personalitate puternică ; apoi pe Doru Stănculescu și pe Mircea Vintilă. Ne socotim mai apropiați de ei, pentru că ne preocupă mai intens partea muzicală a genului. Dorința noastră e de a face în primul rînd muzică, așa cum folk-ul e în primul rînd muzică. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar înseamnă un loc important în evoluția folk-ului românesc și a artei tinere. Acest cadru foarte original de manifestare artistică a constituit prima formă organizată de afirmare a folk-ului, formă de luptă împotriva non-valorilor, a ridicolului din muzica ușoară, o întîlnire fericită, demnă, între muzică și poezie, între artiști din diferite domenii, între artiști adevărați, de toate naționalitățile din România socialistă. Pentru noi cenaclul a însemnat întîlnirea cu alți cîntăreți folk, prilej fericit de a-i cunoaște și de a cînta împreună cu ei. Apoi a însemnat și înseamnă întîlnirea cu marele public, în sensul propriu al cuvîntului, comunicarea cu mii și mii de tineri cu care altfel n-am fi avut ocazia să ne cunoaștem. Trebuie să recunoaștem covîrșitoarea influență a cenaclului în rîndurile tinerilor. El propagă politica partidului nostru prin poezii și cîntece scrise în limbajul tinerilor, pentru tineri, creează o formă de comunicare captivantă, dă posibilitatea acestor tineri să se manifeste sub semnul libertății responsabile, să fie ei înșiși, să cînte, să recite împreună, din proprie inițiativă, fără complexe. Cenaclul militează prin artă pentru o artă patriotică, revoluționară, împotriva marilor nedreptăți ale omenirii, împotriva înarmării, a poluării dar și împotriva îmburghezirii, a birocrației, a formalismului, a fățărniciei. Oferindu-ne tuturor, indiferent de naționalitate, șanse egale, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar reflectă astfel năzuința noastră de a construi o lume mereu mai bună. Trebuie să recunoaștem, pe de altă parte, că acest cenaclu a cîștigat o bătălie. A făcut din folk-ul românesc un gen cunoscut și recunoscut. A făcut din cîntăreți necunoscuți și puțin cunoscuți, vedete. Întrebarea e : odată victoria dobîndită, ce vom face de aici înainte ?

— Dacă ați pus întrebarea, dați și răspunsul !

— Trebuie să ne autodepășim mereu ; cîntecele noastre noi să fie întotdeauna mai bune, mai frumoase, mai emoționante și mai convingătoare decît cele anterioare. Să nu ne culcăm pe laurii izbînzii. Pentru că cenaclul, care e o formă de propagare eficientă, în rîndurile marelui public și ale tineretului, a politicii partidului, va avea, cred, un important cuvînt de spus în Festivalul „Cîntarea României".

— În altă ordine de idei, ce relație credeți că se poate stabili între muzica folk și muzica simfonică ori de operă ?

— Rolul muzicii clasice ? Nu e vorba de a ști ce a compus Brahms. Dar muzica se naște din muzică. Cu cît vom cunoaște mai multă muzică, cu atît vor fi mai bogate melodiile compuse de noi. Ni se deschid urechile, devenim mai receptivi, învățăm limbajul muzicii, învățăm cum se poate exprima ea fără cuvinte. Cineva care compune muzică trebuie să știe mai mult decît cele cinci acorduri la chitară, trebuie să cunoască noțiuni de armonie, de orchestrație, pentru că muzica are legile ei pe care nu întotdeauna le poți descoperi spontan, intuitiv.

— Ideal ar fi — nu credeți ? — ca folk-ul să fie atît de bine compus și interpretat încît să trezească mai departe interesul pentru muzică. Nu văd de ce un ascultător de folk — gen care stabilește o relație atît de particulară între cuvînt și muzică — să nu asculte și să înțeleagă după aceea liedul și opera. Mă gîndesc chiar la opere mai dificile, cum sînt cele ale lui Debussy și Wagner, care și ele stabilesc relații extrem de particulare între cuvînt și muzică.

— Dorim, bineînțeles, ca muzica noastră să se adreseze și melomanilor avizați, așa cum dorim ca toți ascultătorii noștri să devină melomani. Și pentru că ne interesează în special partea muzicală a folk-ului, cîntăm în ultimii ani cu muzicieni prieteni, cum sînt Alexandru Dobranski, care pentru moment e preocupat cu profesia sa, ori Iosif Kappl și Mircea Baniciu, cu care am colaborat în ultima vreme la Sf. Gheorghe, Covasna, Baraolt, Gheorgheni. Ei sînt preocupați acum de folk și lucrează unele compoziții noi, apropiate de muzica denumită clasică. În încheiere, aș vrea să vă spun că în trei ani de cînd cîntăm împreună am susținut 214 concerte în fața a peste 300 000 de spectatori. Am compus și interpretat, de asemenea, muzica unor filme de televiziune.

— Înainte de a încheia acest interviu, spuneți-mi totuși ce vă doriți pentru fericirea dumneavoastră ?

— Ne dorim, în primul rînd, realizarea profesională : Karol în meseria lui, de muzician, eu în aceea de reporteră. Doresc să termin Facultatea de ziaristică și să ajungem, dacă se poate, să lucrăm în același oraș amîndoi și să fim împreună. Ne dorim mulți prieteni muzicieni care să cînte împreună cu noi, să realizăm lucruri tot mai frumoase, adevărate, sincere.

— Vă mulțumesc și vă doresc împlinirea acestor dorințe.

NICOLAE SPIRESCU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE ERIKA JÓZSA ȘI KAROL HORVÁTH :

Rămîi cu bine, Cînd fluturașul..., Zori triste, palide, Lumina, Florile, Unde ai fost, Cîntecul nestatorniciei, Floare, floare, Cînd o fi să fiu mai mare, Nunta pe versuri proprii ; **Noi, muritorii**, pe versuri de Adrian Păunescu ; **Pasărea, Două puncte**, pe versuri proprii ; **Joc**, pe versuri de Kányádi Sándor, și **Toba mare**, pe versuri de Farkas Árpad.

Un spectacol inegal

Gen agreat din ce în ce mai mult de unele teatre — și care începe chiar să se șablonizeze prin uzarea exagerată a formulei — spectacolul de poezie și muzică folk rămîne totuși o manifestare artistică a cărei principală calitate o constituie vehicularea poeziei de calitate în rîndurile unor categorii tot mai largi de public. Prezentate în compania acorduri-lor de chitară — versurile își lărgesc parcă semnificațiile și cîștigă în forță de expresie. Păcat însă că spectacolul Teatrului „Constantin Nottara" — **Graiul pămîntului** — nu reușește acest lucru. Între poezie și muzică folk există parcă o graniță greu de trecut și dintr-o parte și din cealaltă. Și dacă o actriță bună cum e Melania Cîrje izbutește să se ridice la nivelul textelor recitate, oferindu-ne, printre altele, o interpretare plină de originalitate a poeziei **După melci** de Ion Barbu, în schimb actorii Dody Caian-Rusu, I. Porsilă, Doina Ionescu-Sin, Maricel Laurențiu recită fără aplomb. Un moment bine realizat a fost acela al **Mănăstirii Argeșului** (A. Mazarache, V. Comănici, A. Spiridon, Rodica Sanda Țuțuianu, St. Silcepu), care a ieșit cu atît mai pregnant în evidență cu cît interpreții unor nestemate ale poeziei noastre, ca **Luceafărul, Epigonii, Nunta Zamfirei, Testament** au părut dominați de strălucirea acestor versuri. În general, s-a urmărit prea mult cantitatea în detrimentul calității. Iar muzica folk nu a reușit să fie în acest spectacol decît un fel de intermezzo mai mult sau mai puțin plăcut. Mircea Bodolan, cîntăreț inspirat dealtfel, repetă în acest spectacol măsuri întregi pînă la monotonie; iar duetul cu Călina Anastasiei a fost nesincronizat și lipsit de vibrație artistică. Fără o mare doză de sensibilitate, folk-ul își pierde din puterea lui de a emționa.

ANDREEA DOROBANȚU ■

Cronica discului

Vocile lui N. Iorga și N. Titulescu

În seria de fericită inspirație „Personalități de seamă ale culturii românești", inaugurată cu un disc despre Tudor Vianu și continuată cu un disc rezervat lui George Călinescu, a apărut recent un document excepțional despre o epocă ce trăiește încă în amintirea părinților și bunicilor noștri, dar este necunoscută generațiilor sub 50 de ani ! Dacă foarte mulți tineri își mai amintesc de vocea și chipul lui Tudor Vianu sau George Călinescu, pentru ei vocile lui Nicolae Iorga sau Nicolae Titulescu țin de domeniul legendei. Și iată, acum, avem posibilitatea să ascultăm și să reascultăm pe cei a cărui voce o evoca într-o pagină celebră Călinescu, asemuind-o cu buzduganul zmeului din poveste. Da, 15 minute vorbește Nicolae Iorga ! Sînt opt secvențe sonore (**Tradiție și civilizație. Să ținem curate gîndul și simțirea noastră. Relațiile între popoarele român și francez**, în românește), dintre care 4 conțin scurte cuvîntări în limbile engleză, franceză, italiană, germană, iar o a cincea textul de mai mare întindere **Influences françaises dans la littérature roumaine**. Înregistrările provin în parte din fonoteca Radioteleviziunii (două dintre ele, realizate în anii 1927 și 1928 : Să ținem curate gîndul și simțirea noastră, Influences françaises dans la littérature roumaine), fiind descoperite nu demult într-un vechi muzeu din Paris de către Ion Stoica, director adjunct al Bibliotecii Centrale Universitare. (Ion Stoica a mai descoperit, tot acolo, și un al 3-lea cuvînt, despre **Eminescu și cultura franceză**, rostit de asemenea în franțuzește).

Vorbind în situații diferite, pe teme diferite, vocea lui Nicolae Iorga dobîndește la rîndu-i inflexiuni variate deși, firește, este greu să deducem din niște înregistrări făcute la pilnia gramofonului cum va fi răsunat vocea sa în ceasurile mari ale istoriei, pe care le-a ilustrat. Numai minunea magnetofonului ar fi putut să păstrească pentru posteritate. În toată extraordinara sa desfășurare, pe cel mai mare orator român al tuturor timpurilor. Dar chiar reduși la cîteva astfel de fragmente, ne înfiorăm, după decenii de la dispariția lui Nicolae Iorga, nu numai pentru că auzim vocea sa, dar și fiindcă ceea ce ne spune el pare că ni se adresează azi, într-atît era de adîncă privirea lui în universul permanențelor sufletului și vieții românești. Într-atît ne apare de contemporan cu idealurile și aspirațiile noastre. Nu un testament de dincolo de mormînt, ci o prezență vie în mijlocul nostru pare această halucinantă resurecție care face din discul recent mai mult decît un act de cultură. Și trebuie salutată ideea de a transcrie toate aceste improvizații oratorice pe coperta discului pentru a putea fi citite pe îndelete și urmărite în timpul vorbirii (din păcate, această urmărire descoperă și cîteva greșeli ce ar fi putut fi evitate).

Nicolae Titulescu n-a putut fi surprins de invenția lui Edison decît pentru 3 minute și jumătate. Sau, cel puțin, atît se găsește deocamdată la dispoziția noastră, reprodus din **Fonoteca de aur** a Radioteleviziunii. Și îmi fac o plăcută datorie să adresez pe această cale, din partea Casei de discuri Electrecord, un apel către toți cei ce, printr-o fericită întîmplare, ar mai poseda și alte înregistrări cu vocea ilustrului diplomat, rugîndu-i să le aducă la cunoștință, spre a putea fi incluse la o nouă ediție a discului. La fel și celor ce ar putea să dețină înregistrări necunoscute cu glasul lui Nicolae Iorga, sau al altor mari personalități ale trecutului nostru.

Deși foarte scurt, cuvîntul lui Nicolae Titulescu ne permite să intuim natura oratoriei sale, de sursă clasică, și să întrezărim totodată profilul unei întregi epoci, pe care el a ilustrat-o strălucit, și care s-a caracterizat între altele prin tragica contradicție dintre luciditatea cu care putea să constate relele și insuficiența soluțiilor propuse spre îndreptarea lor. Nu fără melancolie înțelegem drama omului care a văzut atît de clar și a putut totuși face puțin în mijlocul unei lumi și unei societăți asupra cărora verdictul istoriei fusese rostit și era neiertător.

Discul consacrat de casa **Electrecord** lui Nicolae Iorga și Nicolae Titulescu își sporește valoarea prin faptul că, alături de aceste două voci, mai putem asculta pe doi dintre contemporanii noștri : regretatul academician George Oprescu, colaborator al lui Nicolae Titulescu la Liga națiunilor, și distinsul istoric, academicianul Mihai Berza, cel mai profund cunoscător al operei și personalității lui Nicolae Iorga. Evocarea deosebit de colorată și pătrunzătoare pe care George Oprescu o face lui Titulescu reprezintă un document ce merita să fie scos din arhiva fonografică a radioului. Cît privește strălucita sinteză pe care profesorul Mihai Berza ne-o oferă în spațiul rămas liber după încheierea cuvintelor lui Nicolae Iorga, o atestă nu numai locul de frunte al domniei-sale între exegeții uriașului, dar și drepturile depline cu care poate figura el însuși pe un disc închinat „personalităților de seamă ale culturii românești".

DAN ZAMFIRESCU ■

Problema numărul unu a omenirii — alimentația și modul în care e privită ea la Universitatea din Galați

Laboratorul de arome și coloranți naturali al Facultății de industrie alimentară și tehnică piscicolă din Galați este unic în lume. Este unic, pentru că acești coloranți sintetici, obținuți prin eforturile cercetătorilor, acționează la nivel genetic, iar influența lor se va observa la generațiile viitoare. Întocmindu-și un program riguros de cercetare, membrii colectivului de care pomeneam, printre ei profesorul doctor inginer Brad Segal, conferențiar doctor inginer Rodica Segal, șef de lucrări inginer Georgeta Dima, asistent inginer Irina Barbu, au încheiat mai multe contracte de cercetare cu diferite întreprinderi și centrale industriale, în valoare de peste un milion de lei.

Vizităm sala de arome și coloranți naturali. Cea mai mare parte din aparatură, instalații de extracții cu recuperare a aromelor, instalații de concentrare, baterii de percolare și altele, au fost realizate de cadre didactice și studenți, prin acțiuni de autodotare. În paralel cu cercetarea, aici se desfășoară și o vie activitate de microproducție, produsele obținute de studenți fiind livrate unor întreprinderi de industrie alimentară, iar altele direct unor magazine de desfacere. Siropul de crateg, de pildă, prezent anul acesta la Expoziția bunurilor de larg consum, a fost apreciat de consumatori, mai ales pentru efectele sale curative în afecțiunile cardiovasculare. Drept urmare, producția de sirop de crateg se va dezvolta.

Au mai fost obținute, din plante indigene, arome pentru băuturi răcoritoare, „vitis" și „tonic gral", precum și trei tone de înlocuitori de condimente care au fost puse la dispoziția a 20 de județe, pentru testarea pieței. De numai o lună s-a născut „cidralul", produs nou, obținut din suc de mere concentrat. A fost obținut în colaborare cu specialiștii de la catedra de tehnologie a vinului. Concomitent, laboratorul universității din Galați va produce 15 tone de arome pe an, ceea ce înseamnă o microproducție de peste un milion de lei. Produsele vor fi realizate efectiv de studenții Facultății de industrie alimentară. Ei vor începe cu recoltarea fructelor de păducel și vor sfîrși cu expedierea produselor către beneficiar. Se valorifică astfel o importantă bogăție a pădurilor noastre, care pînă astăzi nu a fost valorificată.

Profesorul Brad Segal, inițiatorul acestui nucleu de cercetare și microproducție, mă însoțește într-o altă sală, un viitor laborator pentru produse dietetice. Printre produsele obținute deja aici se numără și biovitul. A fost obținut dintr-o făină din germeni de grîu, foarte nutritivă, și este recomandat mai ales în alimentația copiilor. „Planta, ne spune conferențiarul doctor inginer Rodica Segal, conducătoarea procesului de cercetare și producție de aici, adună în germene tot ce are mai valoros din punct de vedere nutritiv, iar prin tehnologia actuală de prelucrare a cerealelor — morăritul — se înlătură tocmai acest produs". Este o polivitamină și un concentrat proteic natural.

Printre studenții care lucrează aici se numără Elena Farcaș, Aurora Carmen Ioan, din anul al doilea ingineri, Jenica Miu, Maria Popa, Costel Andronic și Nicolae Roșca, toți din anul al doilea subingineri.

— Care este contribuția dumneavoastră la fabricarea acestor produse?, o întreb pe studenta Marieta Grigoruță, din anul al doilea ingineri.

— Studenții macină grîul, la moara pe care o avem în curtea facultății, cern făina, o transportă în laborator. Aici, noi prăjim făina din germeni, dozăm produsul, confecționăm ambalaje, ambalăm produsele, le transportăm la magazie.

— Care este eficiența acestei munci ?

— Grupul nostru de studenți a realizat, deocamdată, produse în valoare de 5 000 lei. Nu este o valoare mare, pentru că produsele alimentare fabricate de noi sînt ieftine. Important este, cred eu, faptul că reușim să obținem un produs care nu a mai existat pînă acum, conceput de noi, că putem pătrunde astfel în tainele profesiei pentru care ne pregătim.

Toate produsele obținute în laboratorul universității gălățene, marea lor majoritate omologate pe plan național, vor fi preluate de întreprinderi specializate și produse în cantități industriale. Prin adresa nr. 14 798 din 23 octombrie 1976, Întreprinderea de morărit și panificație Constanța solicită să preia tehnologia de fabricare a biovitului. Pentru aceasta, specialiștii facultății au și întocmit un studiu tehnico-economic. Magazinul „Premial" din București a solicitat, prin adresa nr. 13 943 din 22 octombrie 1976, o comandă de 2 000 de bucăți de plicuri. Comandă la care lucrează acum un număr de 50 de studenți din anii I, II, III și IV. Asistăm astfel la un proces armonios de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, la un climat care îndeamnă studenții la meditație științifică, la noi descoperiri.

Pentru anul 1976, cadrele didactice și studenții de la laborator au în curs de realizare contracte de cercetare în valoare de peste 500 000 lei : cercetări pentru obținerea de arome necesare la fabricarea băuturilor răcoritoare, condimente din plante autohtone, produse care înlocuiesc piperul, enibaharul, cuișoarele, scorțișoara etc. Eficiența economică a acestor contracte se ridică la mai multe milioane lei valută. În plus, produsele respective nu sînt simpli înlocuitori ai unor produse din import, ci ele sînt concepute în ideea de a se realiza o alimentație rațională, cu efecte terapeutice asupra sănătății consumatorilor.

În sălile laboratoarelor în care își desfășoară activitatea de cercetare și producție profesorii și deopotrivă studenții, ești tentat să crezi că te afli în laboratoarele unor alchimiști moderni. Omul care, prin sîrguința și seriozitatea sa, întreține acest climat de deplină creativitate este, cum spuneam, profesorul Brad Segal. Este născut în 1935, în Odobești (Vrancea), a absolvit Facultatea de industrie alimentară și tehnica pisciculturii la Galați, a rămas ca asistent la catedra respectivă, a obținut titlul de doctor în tehnologia produselor alimentare în 1965. În momentul documentării noastre, profesorul Brad Segal trăia un moment fericit : era confirmat, tocmai atunci, profesor. Era un merit atestat al profesiei sale, al muncii de multe ori epuizante, al capacității sale. Pentru că astăzi profesorul Brad Segal este deja o personalitate științifică : este autor sau coautor a nu mai puțin de 22 cursuri, manuale, tratate și sinteze, a peste 46 de lucrări publicate în țară, al celor 16 lucrări publicate în străinătate. Profesorul Brad Segal este autorul a șase brevete de invenții, printre care una foarte importantă se numește „Procedeu de valorificare integrală a componenților alimentari ai tescovinei de fructe". Alte cinci invenții așteaptă să fie brevetate. Este deținătorul Medaliei Comisiei internaționale de industrii alimentare și agricole de la Paris, obținută pentru cercetările efectuate în domeniul proteinelor vegetale, singura medalie de acest gen acordată pînă acum unui cercetător român. „Consider, îmi spunea în final profesorul Brad Segal, că românii trebuie să dezvolte și mai mult industria constructoare de utilaje pentru industria alimentară. Aceasta nu numai pentru a satisface nevoile interne, dar și pentru a satisface solicitările existente azi pe piața externă. Aceasta necesită un volum de investiții mai mic, poate valorifica resursele naționale existente și răspunde unor necesități vitale ale unui popor, în condițiile în care alimentația rămîne problema numărul unu a omenirii".

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Petre Veluda, omul care a ilustrat vreme de 50 de ani toate tratatele de chirurgie românească

Scriu astăzi aceste rînduri nu numai pentru a-mi exprima admirația și gratitudinea pentru cel ce a fost vreme de 50 de ani aproape singurul grafician al tratatelor și cursurilor de chirurgie românească, ci în primul rînd pentru a oferi celor mai tineri dintre noi exemplul unei vieți dăruite pînă la sacrificiu științei, o pildă nemuritoare a ceea ce înseamnă profesionalism și generozitate, pasiune și modestie, o viață exemplară dăruită în întregime învățămîntului medical.

Meseria lui Petre Veluda a fost și rămîne extrem de rară, nu numai în țară, ci pretutindeni în lume. Fără asemenea oameni lucrările de medicină sînt de neînțeles, iar instrucția imposibilă. Din păcate, puțini, foarte puțini graficieni se încumetă să pășească în sălile de disecție sau operație, pentru a urmări munca chirurgului și a surprinde pe viu detaliile și malformațiile organismului uman. O asemenea meserie reclamă nu numai talent de desenator, ci în același timp sînge rece, perspicacitate și, evident, cunoștințe amănunțite de anatomie și patologie. Este ceea ce voi încerca să demonstrez povestind pe scurt viața graficianului Petre Veluda.

Petre Veluda s-a născut la 9 septembrie 1896 la Rîmnicu Sărat. A făcut Școala de arte frumoase din București, avînd ca profesori pe Mirea, Paciurea și Ressu. În anul 1926 este angajat de profesorul dr. Toma Ionescu la Institutul de anatomie topografică și chirurgie experimentală a Facultății de medicină din București, unde studiază cu sîrguință anatomia, executînd desene după disecția cadavrelor făcute de profesori, asistenți sau chiar de el. După al doilea război mondial lucrează la Spitalul de urgență sub conducerea prof. Turai, iar în 1968 iese la pensie la vîrsta de 72 de ani.

L-am cunoscut pe Veluda acum 43 de ani, pe cînd eram student în anul III la medicină. Era desenator la catedra de anatomie topografică a profesorului Gerota. Cursurile ținute de profesor și de asistenți erau ilustrate prin planșe imense, care se vedeau bine chiar din ultima bancă. Regiune anatomică după regiune, strat cu strat erau reprezentate magistral pe aceste planșe. Un curs de anatomie topografică fără planșe este, practic, un curs fără conținut. Nimeni nu-și poate imagina o regiune anatomică sau un organ cu forma, structura, vascularizația și inervația lui — oricît de precisă ar fi expunerea — dacă nu este însoțită de o planșă.

Aproape tot ce a apărut în materie de chirurgie înaintea celui de-al doilea război mondial, articole sau lucrări au fost ilustrate de P. Veluda.

Am în față cartea „Sistemul aortic superior" din Tratatul de terapeutică chirurgicală, scrisă în 1943, de dr. Dorin Dumitrescu, „cu 127 figuri în text desenate de P. Veluda". Ei bine, mărturisesc că ori de cîte ori am operat un bolnav cu tumori sau anevrisme în regiunea claviculară și a gîtului am studiat cu o seară înainte desenele lui Veluda. E locul să arăt de asemenea că în cele 240 articole publicate în țară și străinătate și în cele 9 monografii scrise de mine, se găsesc numai desenele lui Veluda și mărturisesc cu toată sinceritatea că fără ilustrațiile lui lucrările mele n-ar putea fi înțelese.

Îmi amintesc că venea în laboratorul de chirurgie experimentală de la Spitalul Colțea și lua schițe după operațiile făcute pe cîine. După cîteva zile îmi prezenta desenele executate sumar pe care le corectam împreună, apoi după scurt timp desenele apărute „pe curat" erau gata pentru tipărit. Era uimitor cu cîtă precizie executa timpii operatori într-o operație nouă în țara noastră, cum era autotransplantul renal, a transplantelor intestinale pe vezică, diferite anastomoze vasculare pe care nu le văzuse atunci în nici o publicație. Cunoștea atît de bine anatomia umană, încît unele operații le executa din „povestirea" chirurgului. Spre exemplu, îi spuneam: „Am găsit o tumoră retroduodenală înaintea venei cave, de dimensiunile : 15 cm lungime, 10 lățime, 9 grosime, de formă ovală care ridica duodenul, colonul ascendent și unghiul drept al colonului transvers". Începea să schițeze tumora. Apoi mă întreba : „Cum ați scos-o ?" Îi descriam timpii operatori. După cîteva zile apărea pe planșe operația pe care o executasem — cu o precizie uimitoare, parcă ar fi asistat în sala de operație.

Am cunoscut desenatori talentați, asistenți sau profesori la arte frumoase, dar nici unul nu putea exprima prin desen mersul unei operații. Explicația este simplă : nu cunoșteau anatomia viscerală. Veluda mai avea și darul de a modifica prin desen formațiile anatomice împinse sau comprimate de tumoră. Arăta cum sînt turtite venele mai mult decît arterele, cum colonul era mulat și stenozat de tumoră. Rămîneai pur și simplu înmărmurit de precizia redării unor situații anatomice, a unor formații tumorale, a modului de extirpare a lor — numai din „povestirea" chirurgului.

Care este secretul acestei prodigioase activități ? Petre Veluda lucra 12 și chiar 14 ore pe zi. Era pasionat de munca lui și uita de trecerea timpului. Talentul și dragostea de meserie îi făceau să rămînă ore în șir la masa de lucru.

După ce a ieșit la pensie, mă duceam cu lucrările la el acasă. Locuia la marginea Bucureștiului, într-o casă mai mult decît modestă. Îi plăcea însă aici pentru că avea o grădiniță cu flori alese și cîțiva pomi. Munca neîntreruptă îi păstra vigoarea, limpezimea judecății, sănătatea. A lucrat pînă la adînci bătrînețe. Ultimele desene le-am luat de la el chiar în anul 1976.

Petre Veluda nu ne-a părăsit. El trăiește veșnic prin vasta operă pe care a lăsat-o. Aproape toate lucrările de chirurgie din ultimii 50 de ani au folosit talentul lui. Opera lui este un monument de muncă și talent în slujba medicinei românești — și nu văd de ce bustul lui să nu existe la Facultatea de medicină, căci puțini ca el au servit la instruirea atîtor chirurgi bătrîni și tineri.

Dr. doc. TIBERIU GHIȚESCU

Viața la Felix

Despre Băile Felix se pot spune o seamă de lucruri, foarte instructive și întru totul verificabile. Este de domeniul evidenței faptul că stațiunea se află la 9 kilometri de Oradea, la încrucișarea paralelei 46°58' cu meridianul 22°02'. Nici un ghid turistic nu uită să amintească acest detaliu, cum, dealtfel, nu uită să spună cîte hoteluri există și cîte se mai construiesc, ce proprietăți au apele termale și, în general, ce se petrece în om, spre binele lui, cînd intră și iese din bazin, cînd intră și iese de la elongații subacvatice, elegant și plin de speranță, în fine, cînd ajunge în sălile de tratament și, conform prescripțiilor medicului, este flambat, răsucit, uns, împachetat, diadinamizat, parafinizat, injectat, întins, îndreptat, masat, subțiat, îngroșat și încă prelucrat — toate după virtutea suferindului, ca să nu mai sufere și să amîne o vreme ori mai multe reumatismele și să le ducă pe picioare, cel puțin pînă la anul, cînd „Anul mondial al reumatismului" va pune, poate, treburile la punct și nu va mai fi nevoie de cincizeci și atîtea procedee de tratament.

Despre Băile Felix, prin urmare, se poate scrie privind stațiunea din avion, înainte de sosirea pe aeroportul din Oradea, în termeni statistici, în termeni entuziaști, privind nuferii la asfințit prin obiectivul unui aparat de filmat documentare juste sau prin cuvintele unui om al muncii, care-și face aici concediul de odihnă sau vine la tratament, îndemnat de faima Felix-ului, sporită de la un anotimp la altul prin lauda celor care se simt, pur și simplu, bine sau, pur și simplu, mult mai bine după o cură la băi.

Cetățeanul, venit din cîmpul muncii la Felix sînt eu și așa cum criticii de cinema își permit „să vadă pentru dumneavoastră" cutare film, eu am încercat, special pentru dumneavoastră, efectul tratamentului „cu felix", după vorba inocentă a unui moș îndoit de dureri în șale.

Din Oradea există curse spre stațiune, din sfert în sfert de ceas. Vara, cursele acestea lucrează din greu, fiindcă mai toată lumea de pe aici se scaldă în multele bazine neacoperite ale stațiunii. Apa termală are o seamă de efecte și chiar dacă tinerilor nu prea le face trebuință, în schimb nu le dăunează. Toamna, în stațiune, majoritatea absolută o fac virstnicii. Cîte un bătrîn melancolic stă și se coace la soarele alb și singuratic, un ceas ori două, iar megafoanele își fac, cu mult entuziasm, meseria, anunțînd melodia preferată a unei funcționare din Făurei-gară sau cotele apelor Dunării. Cînd vine după-amiaza și toată suflarea doarme somnul odihnitor de după patru-cinci procedee terapeutice, glasul lui Mihai Constantinescu, cîntînd chestia aia freudiană cu „Pisicuță, pis, pis, pis", are accente dramatice și te împinge să-i faci o vizită șefului stației de amplificare și să-i spui dintr-o oftare : Ajunge, mă, musiu !

Vedeți, dar, cîte se pot zice despre Felix, scriind doar de cursa nr. 14. Mai departe e și mai simplu : te prezinți la un birou de cazare, indiferent dacă vii prin forțe proprii sau prin bunăvoința O.J.T.-ului, primești hotel, dacă iei masă sau nu iei masă, n-ai casă (detaliu pe care-l vom trata cu amănuntul mai încolo), ești îndreptat spre un medic, el îți spune ceea ce știai dinainte, dar îți spune și o mulțime de lucruri în plus, mult dătătoare de curaj, primești recomandarea medicului, plătești masa, plătești hotelul, plătești tratamentul, mergi în blocul de tratamente de la subsolul hotelului unde tocmai ești cazat, aici, în sfîrșit, vei fi „dispecerat" spre sala și ora potrivită ție și beteșugului tău și, după vreo trei ore, lucrurile intră în normal. Adică în alt normal decît cel care te-a adus aici. Ți se schimbă, de fapt, tot cursul zilei și cea mai mare parte din obiceiurile ei.

La „Nufărul mic", unde am locuit laolaltă cu o seamă de oameni de toată starea și de toată dispoziția, trecuți — de regulă — de a doua și a treia tinerețe, serviciile sînt excelente, funcționarii sînt îndatoritori, liniștea e curată și curățenia liniștită, totul merge strună, cu excepția citorva televizoare, dintre care cel mai cusurgiu este, desigur, cel din camera ta, dispus să-ți arate triplu lucrurile pe care te-ai mulțumi să le vezi și dublu. Clubul e o instituție de mintuială, unde vin spre seară bătrînelii să moțăie în scaun în fața televizorului, cîțiva pasionați de șah joacă șah cu pasiune, iar o dată pe săptămînă sosește cîte un universitar care spune dintr-o dată tot ce știe, de obicei istorii grave, tocmai potrivite pentru reumatici.

Mai se află în stațiune și un stabiliment de jocuri mecanice. Taxa pe naivitate e pipărată, dacă socotim cei zece mii de lei intrați zilnic în casă grație acestor mașinării. Mai sînt și plimbările în aer liber, și taifasul pe lîngă rezervațiile de nuferi indieni ori egipțieni, și ora de dat fărîmituri de pîine la peștișorii roșii, și alte cîteva distracții ușoare și nevinovate.

Ceea ce contează la Felix e, totuși, tratamentul, iar tratamentul e minunat, prompt, foarte frumos drămuit, însoțit mereu de cuvîntul amabil al personalului medical.

Spun minunat, gîndindu-mă, firește, la faptul că — două sau trei săptămîni, cît durează totul — nici nu e nevoie să ieși afară din pavilion. La parter și etaj sînt restaurantul și camerele hotelului, la demisol secțiile de tratament, sălile de gimnastică de recuperare, bazinul cu apă termală, în două cuvinte, alfa și omega și toate celelalte litere dintre ele. Iată rețeta

La Duleu dinastia luminii s-a împlinit prin ani, cu gîndul și inima aproape de strămoși

În inima dealurilor domoale ale Banatului, la 30 kilometri de Reșița și cam la tot atîtia de Lugoj, la liman de județe, sălășluiește de cînd lumea vatra unui sat românesc, Duleu.

...De curînd școala de patru ani de aici a împlinit două sute de ani de existență. Două secole de cînd dinastia luminii s-a instaurat într-un meleag dintotdeauna românesc. De atunci au început să adauge duleenii la puternica conștiință a continuității transmise din generație în generație și cunoștința că la doi pași de ei, la locul numit Ogașuj cu butori, se găsesc mărturii ale vieții din paleolitic, unelte din silex negru, topoare și nisip înroșit de bogăția aurului. Și au învățat din cărți că pe locul satului lor s-a înălțat maiestuoasa cetate dacică Aexis, bastion alături de Dierna și Berzobis în fața Tapaei și Sarmizegetusei. Sătenii au prins gustul istoriei pentru că ea i-a făcut mai tari în fața prigoanei absolutiste habsburgice ; plugarii paori din tată-n fiu au devenit arheologi și au găsit în cîmpul mușcat de cuțitele plugurilor 12 repere ce atestă existența populației daco-romane după retragerea împăratului Aurelian. În 1776, cînd primul învățător, Martin Petrovici, a strîns laolaltă 12 elevi care au primit 12 caiete, 12 creioane, 6 foarfeci și o coală de hîrtie, au bătut clopotele bisericii și casele au fost vopsite în albastru ca să semene mai mult cu cerul. Feciori de-ai lui Lațcu, Groza, Măduț, Loga ascultau cu gura căscată minunile lumii, încălzindu-se la flacăra opaițelor cu seu de oaie, într-o fostă odaie de rugăciune a bisericii. Și dascălii și-au predat în timp unul altuia ștafeta. Familia Crăinicescu a început să semene aici învățătura prin 1780 ; la început Pavel Crăinicescu, apoi Avram, Ilie, Romulus și azi, la aniversare, a vorbit gîtuit de emoție, ca un copil, tot unul dintre ei, bătrînul dascăl Aurel Crăinicescu.

Duminică, 21 noiembrie 1976, de dimineața, pe cînd picla alburie a aerului nu s-a ridicat încă să cuprindă în brațele-i de mătase cula Arineșului, clopotele au bătut iarăși. Și toată suflarea satului s-a adunat la sărbătoare : primarul din Firliug, Iosif Șein, și el tot profesor, învățătorii pensionari Victor Semenescu și Dumitru Popescu, veniți acum ca și atunci, cu zeci de ani în urmă, împreună de prin părțile Olteniei, directorul de azi al școlii, inimosul Radu Teodorescu. Au venit și fiii satului, 125 de muncitori de înaltă calificare ce lucrează la furnalele și în uzinele Bocșei și Reșiței, patru ingineri, doi medici, trei profesori și doi economiști. A fost mai mult decît o întîlnire a generațiilor, a fost o confirmare a faptului că acești săteni zdraveni și buni au rămas cu strășnicie în picioare peste sute de focuri. În zbuciumul vremii, mulți dintre ei s-au înrolat în oastea lui Avram Iancu și a lui Eftimie Murgu, iar în 1918, Traian Pau a adus la Alba Iulia o sabie, drept mărturie și simbol al țării și neapărării obștii în fața vrăjmașilor. S-au cinstit acum cei 33 de eroi căzuți în primul război mondial... Cu amărăciune s-au depănat amintiri de pe vremea cînd numai copilul popii urma școli înalte. Economistul Petru Bulgăr se fălea cu mîinile sale cît două lopeți că a fost țăran sadea și acum îl „cineva". Traian Filip, doctor în calculatoare electronice, a început să plîngă cînd a văzut în expoziția școlii tăblița pe care a făcut prima lui „socoată". Pentru că ei, duleenii, au cu toții un dor al afirmării, să se ridice sus și să facă multe pentru satul lor frumos.

CORNELIU POPOVICI ■

pentru un reumatic fără pretenții, unul 98% recuperabil pentru muncă și voie bună. 20—25 minute baie cu gimnastică — sau gimnastică în baie — cu grupul, în bazin, la 37°C, o jumătate de ceas apoi masaj sub mîinile harnice și atotștiutoare ale meșterului Dumitru Bondar, cel care a pritocit, în douăzeci de ani de meserie, multe coloane, tibii și peronee, o altă jumătate de ceas cu profesorul de sport Octavian Gligor Dacă Dumitru Bondar — cu grădinăritul lui, cu vînătorile lui de cerbi și zburătoare, cu sănătatea lui robustă și neostoită — reprezintă omul, așa cum ar urma să iasă el din tratamente, profesorul Gligor este un pedagog de suflete, pentru că are răbdare să-l lămurească pe fiecare de natura necazului ce-l apasă și, lămurindu-l, să-l explice cum se iese, prin exerciții gimnastice de profil, după boli și oase, din necaz. Și asta, în mai multe limbi, vorbite și pe continentul nostru și mai departe, prin toate locurile care-și trimit bețegii la Felix. În stațiune, în toate sezoanele, se văd puzderii de străini. Se povestesc multe istorii cu îndrăveneli, iar una din ele am auzit-o și am văzut-o. Am făcut cunoștința unui iordanian care a venit purtat ca un prunc de subsuori și a plecat pe picioarele lui.

Ar fi la rînd electroterapia și răbdarea Editheî Esztegar, căreia toată lumea îi sonne Niusia și căreia mulți oameni îi rămîn îndatorați, fiindcă știe să vorbească pe graiul durerii fiecăruia, să fie colegă bună și sînt apoi mîinile grijulii ale Floricăi Șandru, maestră în împachetări cu parafină și, peste toate, mare talent în cîteva cuvinte, spuse astfel încît să creadă pacientul că el e chiar buricul pămîntului și că, de fapt, toată stațiunea aceasta a fost inventată special pentru binele lui : „Cum se simte domnu' ? Bine ?! Bravo, atunci, domnu' l" Iar domnu' împachetat în parafine și în grija Floricăi Șandru se simte „bine" sau „gutt" sau „very well", după meridian și mahmureală, după vîrstă și maniere. Dimineața, lumea se folește între o secție și alta în halat și tîrîncl, de i se văd lumîi călcîiele turtite de umblet și muncă, iar seara, la masa cu muzici de la restaurant, aceeași lume vine îmbrăcată la patru ace

Cu masa aceasta la restaurant e o poveste cam bizară : o dispoziție a ministrului turismului zice că cetățeanul e musai obligat să consume de 60 de lei pe zi bucate, cu bani plătiți înainte și pe nevăzute. Dar, 60 de lei înseamnă cărnuri fripte și vreo 4 000 de calorii pe puțin. Kilogramele, pe care luptă să le scoată de pe pacienți o întreagă armată de doctori și o întreagă știință, luptă să le pună la loc numitul ordin. Se știe că reumatism au mai mult vîrstnicii și că vîrstnicii nu prea se-ndeamnă cu mîncăruri lungi și grele. Și atunci, ca să se facă suma și să nu pară a ieși nimeni în pagubă, restaurantul umple la sfîrșitul zilei brațele cetățeanului cu dulcețuri și ciocolată. Mulți renunță la această completare caraghioasă și de pe urma renunțărilor nu prea știm cui îi ajung în buzunar paralele ; dar sînt și mulți care nu renunță și, în consecință, ridicolă și stînjenitoare consecință, aceștia își îndeasă geamantanele cu borcane de dulceață, cumpărată, uite-așa, prin simplă întoarcere de condei într-o disoozitie contabilă. Zaharicale plătite la prei de restaurant, categoria I, plus remiză Fără aceste intermezzo-uri comice, viața la băi ar fi simțitor mai plăcută, fiindcă ceea ce contează e obrazul subțire. Obraz care cu alt soi de cheltuială se ține Cu serviciile bune ale personalului din restaurante, cu bucătăria aleasă, cu respectul pentru omul venit la odihnă și tratament

Altfel, la Felix vremea e plăcută tot timpul anului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Dulgheria poate fi și un mod de a trăi, nu numai un mod de a munci

Pentru unii dulgheria este o meserie pentru alții — un mod de a trăi. Unii o învață, la fel ca trigonometria sau înotul subacvatic, alții se nasc, trăiesc și mor dulgheri, ca părinții, bunicii și străbunicii lor.

— În Plăieșii Harghitei, unde m-am născut — ne spune șeful de echipă Simon Andrei — lucrul cu lemnul era o tradiție a familiei. Tata și unchiul munceră o viață întreagă ca dulgheri sătești. De fapt, tot satul se îndeletnicea cu această activitate. Pămîntul e vitreg la noi, bruma cade devreme, se ridică tîrziu, la sfîrșitul lui mai porumbul nu prinde să se coacă. Pe scurt, viața noastră este lemnul. Unchiul cioplea rozete, verande, tata nu se lăsa mai prejos, eu am ținut dalta în mînă de cînd mă știu.

Această ucenicie într-ale lemnului a marcat tot cursul vieții lui Andrei Simon. De la verande sculptate a trecut la construcții industriale, pe Valea Uzului, și apoi a ajuns în București. Angajarea lui n-a avut drept fundal romantic schelele unui șantier înălțîndu-se mîndre spre albastrul cerului, ci, mai prozaic, berăria centrală, de lîngă piața Sf. Gheorghe, unde se întîlneau, în primii ani după război, meșterii dulgheri în căutare de lucru. Faptul că primii pași pe arena construcțiilor bucureștene au fost făcuți printre halbe, în fum gros de mahorcă, nu l-a împiedicat, firește, pe Simon Andrei să devină unul dintre cei mai prețuiți dulgheri ai șantierelor Capitalei. S-au schimbat oamenii, structurile organizatorice, inițialele, I.C.M. 3, unde s-a angajat meșterul din Harghita, a devenit apoi I.C.M. 2, apoi Centrala de construcții, Direcția generală de construcții-montaj București, apoi I.C.M. 4. Toamna lui 1976 îl găsește pe Simon Andrei tot dulgher, șef de echipă la I.C.M. 4, visînd rozete și verande sculptate, adaptate însă cerințelor tehnicii și vieții moderne. Fiindcă nu numai inițialele trustului de construcții s-au schimbat în acești ani, însăși meseria de dulgher a cunoscut metamorfoze. În fruntea echipei sale, omul din Plăieși și-a legat numele de acela al noilor cartiere ale Capitalei, și tot el și echipa sa au croit, după cum se spune în breaslă, și „Intercontinental"-ul. Iar sus, în vîrf, Simon Andrei, cu mîna lui, a fixat, într-o zi memorabilă, emblema hotelului

— Cum vine asta, meștere Andrei, ce legătură au dulgherii cu emblema metalică ?

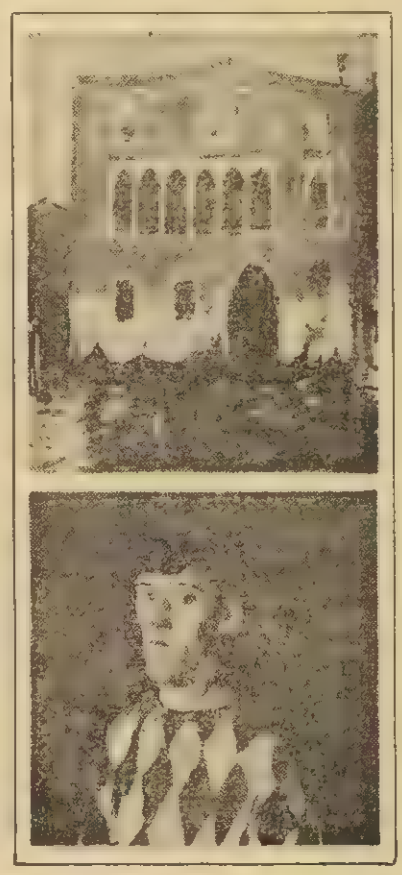

— Echipa noastră a crescut odată cu construcția. Noi sîntem primii care ne avîntăm spre înălțimi, cu schelele, noi intrăm în „etajul care nu există încă", pentru a-l croi în lemn, deschizînd drumul fierar-betoniștilor. Nu ne temem, așadar, de gol, de abis. Cînd privești în jos, de pe schela etajului 20, ajungi să nu mai simți nimic, de parcă ai fi pe bulevard, nu agățat în centura de siguranță. Mi-aduc aminte că odată, cînd lucram la susținerea grinzilor de la etajul 21, s-a pornit din senin un adevărat uragan. Un nor de praf alb m-a învăluit din toate părțile, grinzile — și eu călare pe ele ! — parcă pluteau în văzduh, nu mai vedeam nimic nici deasupra, nici dedesubt. Cîteva panouri de pe schelele exterioare, deși solid fixate, au fost luate de rafală și s-au prăvălit la sol, din fericire fără a provoca nici un accident. Apoi uraganul a trecut la fel de brusc cum s-a pornit. Am continuat să lucrez ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Nu resimțisem nici o emoție, și aceasta nu fiindcă aș fi fost mai viteaz ca alții, ci, fiindcă, pur și simplu, crescusem cu „Intercontinental"-ul. Cînd lucrările s-au încheiat, niște oameni din fabrică au adus emblema, dar, cum era normal, le-a fost frică să o urce în vîrf. Inginerul Marius Ionașcu și cu mine am montat-o. De fapt, aci nu e vorba doar de emblema hotelului, ci de ceva mult mai adînc, de emblema meseriei, de responsabilitatea meșterului.

— Vedeți dv., greșelile dulgherului se repară greu. Abia după ce s-a armat, s-a turnat betonul și se decofrează, abia atunci se vede dacă el a muncit cum trebuie sau nu. Noi ne străduim să muncim bine.

De aceasta s-au convins și locuitorii cartierului Hausenberg din Frankfurt. Aci, la ridicarea unui nou cartier în marginea orașului — pe Poteca Iepurilor, cum îi ziceau localnicii — a lucrat și Simon Andrei doi ani încheiați. Pe locurile unde se zbenguiau iepurii, cîteva zeci de muncitori și tehnicieni români au ridicat blocuri de 29 etaje. Și cînd au ajuns la etajul 29, „la roșu", nemții le-au făcut un banchet de pomină, le-au dăruit butoiașe de aluminiu, căni de bere pe care scria „Hausenberg — 1976" și o diplomă de felicitări pentru contribuția la construcția cartierului și calitatea lucrărilor.

— Ceea ce-mi place mai presus de orice este să las în urma mea ceva mai deosebit — spune Simon Andrei. Cînd eu și echipa mea am lucrat la „Intercontinental", cîștigam, uneori, mai puțin decît colegii de pe alte șantiere bucureștene. Hotelul era unicat, execuția mergea mai încet, ne loveam de necunoscute ; cînd manipulezi panouri mari, tipizate, cîștigi mai mult, dar noi nu ne-am uitat la bani. Totul e să ai la ce privi în urma ta.

Iată ce s-a întîmplat și la renovarea hotelului „Bulevard", din fața Casei Centrale a Armatei. Clădirea era pretențioasă, iar în colțul dinspre Lipscani-Calea Victoriei arhitectul prevăzuse ridicarea unei turle care să dea construcției o anume patină a trecutului. Directorul I.C.M 4, inginerul Paul Dragomirescu, l-a chemat pe Simon Andrei, i-a arătat desenul : „E totul rotund sau oval, și pe verticală și pe orizontală". (Ușor de spus, greu de realizat la scara 1:1). Apoi l-a întrebat : „Ce zici, se poate ? Așa o turlă noi n-am mai făcut".

Și atunci dulgherul a dat acest răspuns simplu, dar, mi se pare mie, plin de o ascunsă măreție: „Dacă e din lemn, o facem" Vorbeau, parcă, prin glasul lui, toți acei anonimi dulgheri sătești din care se trăgea și care aveau o singură mîndrie : a mîinilor lor.

Turla a fost perfect croită, sub îndrumarea lui Simon Andrei, de doi băieți din echipă : Gheorghe Vancea și Filip Matias Inutil de precizat că nu situăm această realizare printre minunile tehnice mondiale sau, măcar, bucureștene. Nici nu ne-am propus să vorbim despre asa ceva, ci doar despre niște dulgheri care își fac meseria cum se cuvine. Și în special despre nea Andrei și despre filozofia lui, din care citățm două mostre, spre luare aminte : „De la distanță, zici că un om seamănă cu altul, dar valoarea nu e aceeași : pune-l la muncă și te lămurești". „Pentru un lucru bun trebuie timp ; pentru un lucru prost trebuie și mai mult timp, mai ales la dulgherie". Drept care Simon Andrei a hotărît — și s-a ținut de cuvînt — să facă numai lucru bun, să dureze ceva trainic în lemn și în conștiința tovarășilor săi, să nu-i facă de rușine pe cei care i-au pus dalta în mînă în satul lui de munte, unde dulgheria nu este o meserie, ci un mod de a trăi.

LIONEL NIȚESCU ■

RACUL

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 126

Bani de buzunar

„Banii de buzunar" sînt o problemă foarte gingaşă, foarte actuală, nu greşim în faţa nimănui dacă revenim asupra ei. „Banii de buzunar" sînt un fel de listă civilă de care se bucurau cîndva familiile regale : stai, lincezeşti, moţăi şi aştepţi să-ţi vină îndreptăţita, nemuncita, cotidiana sau semestriala para. Fără bani de buzunar viaţa e de neconceput, nu poţi să te mişti, nu poţi să bei o bere, nu poţi nici măcar să te îndrăgosteşti.

Eu am auzit adeseori fraza asta plină de o sfîntă şi iresponsabilă tandreţe maternă:

— Dă-i, dragă, lui ăla mic cincizeci de lei să aibă şi el de un Pall Mall.

Ăla mic are nouăsprezece ani, n-a reuşit la facultate, bate braseriile, e la curent cu top-urile, însă s-a jurat în faţa unui cerc intim de nereuşiţi şi de neîncadraţi să nu fumeze decît ţigări americane.

Anii trec, ăla mic are douăzeci şi unu de ani, anii trec, ăla mic are douăzeci şi cinci de ani, sînt şi cazuri cînd ăla mic împlineşte treizeci şi trei de ani. Vin, conform legilor firii, şi sentimente mai complexe, obligaţiile devin mai mari, banii de buzunar trebuie să ţină pasul cu aceste schimbări. „Dă-i lui ăla mic să aibă de un „Berlin", dă-i să aibă de un taxi, de un litoral şi, de ce nu ?, dă-i să aibă de o Dacie 1 300".

Banii de buzunar nu se cerşesc cum cred naivii, ci se cer cu autoritate, parazitul indiferent de vîrstă şi de sex ştie să transforme pomana într-un drept înscris, dacă nu în Codul muncii, cel puţin în Codul familiei. Universul e împărţit în două : unii care muncesc şi alţii care ştiu să trăiască şi care ştiu să fumeze ţigări americane şi care ştiu să se întoarcă acasă cu taxiul.

Am cerut, o dată, cu împrumut o sumă de bani unei vechi prietene. Cu toată drăgălăşenia m-a refuzat, explicîndu-mi că sînt „banii copilului". I-am dat dreptate. Cine ar îndrăzni să se atingă de banii copilului ? Credeam că sînt bani pentru rechizite, ghiozdane, vacanţa de iarnă...

— Nu pot să mă ating de ei — se scuză ea încă o dată — sînt banii de whisky a lu' ăla mic.

Da, sigur că da, banii de whisky a lu' ăla mic sînt bani sfinţi, aşa cum erau altădată banii de acatist.

TEODOR MAZILU ■

Sisif

A trecut prin Vadul Morii
Unul ce-şi zicea Sisif
Ce vorbea, mergînd, cu norii
Spre un ţel definitiv.

După haine n-ai fi spus
Că-i de-al locului de fel.
Cum căta spre deal în sus
Parcă-avea ceva cu el.

Şi-i tot măsura făptura
Cu privirea pe-ndelete
Avea, ce mai tura-vura,
Planuri vaste şi secrete...

Satul îl pîndea din vale
Curios şi temător
Neştiind ce-a pus la cale
Straniul verii călător...

Ca tot omul avea mersul,
Ochi şi frunte-aşijderea.
Doar credea că universul
Într-o piatră se proptea.

Şi-o urca, sfidînd natura,
Cînd pe braţe, cînd pe umăr.
Pînă sus... Dar ea de-a dura
Venea-n vale, secătura...

Făcea drumuri fără număr.

Satul jos, nu-nţelegea
Ce-o fi vrînd şi care-i rostul
Cît îi ziua de-mpingea
La pietroi la deal ca prostul

Dacă tot în jos venea.

Azi ca ieri, mîine ca azi,
Prea acelaşi ritualul.
L-au lăsat cu fagi, cu brazi
Să se lupte-n veci cu dealul.

Şi-a luptat o vară-ntreagă
Într-un ritmic vino-du-te.
Cine-avea să înţeleagă
Căile de el bătute?

L-au lăsat în piaţa lui :
„Să măsoare piatra dealul"...
Dumeriţi, şi-au zis destui:
„I-o fi ăsta idealul
Să împingă un pietroi
Sus pe deal, că înapoi
Singur ştie-aş face cale.
Greu la deal, uşor la vale".

Vara-i stinsă în cocori
Toamna, iată, prin copaci
Şi-a scos, la culeş, comori
Doar să vii şi să-i dezbraci.

Numai el la deal cu piatra :
„Hop, cu tata! Sus, cu tata"

A-nceput de sus să cearnă
Fulgii grei... În plină iarnă
El tot opintea spre culme
Negîndind drumul să-şi curme.

Şi-ntr-o bună zi, minune,
Piatra se porni la vale
Îmbrăcată-n albe zale
De zăpadă. Lume, lume,
Ce blestem pe sat să-nfrunte
Piatra ce venind la vale,
Se schimbă din piatră-n munte...

Şi-au pierit sub tăvălugu-i
Vite, garduri, pomi şi case.
Ne-nţelesul de Sisif
Pe săteni se răzbunase...

Morala :

De-o trecea prin Vadul Morii
Unul ce-şi spune Sisif
Să nu credeţi că doar norii
Îi sînt ţel definitiv.

sau :

Nici-o piatră dusă-n spate
Nu-i pe viaţă cumsecade.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Mirarea motanului

Povestea spune că-ntr-o vară
Un biet motan de pe la ţară,
Privind mirat, cum o pisică,
Destul de mare şi voinică,
Gonea nebună — un şoricel,
Stătea şi se-ntreba în el :
— „Ce minte, Doamne, la pisic,
S-alerge atît, pentru nimic,
Şi mai ales, ce gust ciudat,
Să-nghită asemenea vînat.
Eu unul, zău, pe legea mea,
Nici n-aş atinge-aşa ceva"...
Dar spusa lui, din întîmplare,
Avea un alt substrat îmi pare :
Motanu — era o căzătură —
Şi cum n-avea nici dinţi în gură,
Sau, cel puţin, vreun alt temei —
Nu-i mai ardea de şoricei !...
De aceea zic, în încheiere :
Cînd eşti bătrîn şi n-ai putere
Şi orice lucru de folos,
Îţi pare-atunci că-i de prisos,
Uşor îţi vine a te lipsi,
De tot ce nu mai poţi pofti...

VINTILĂ V. GRUIA ■

CUTIA PANDOREI

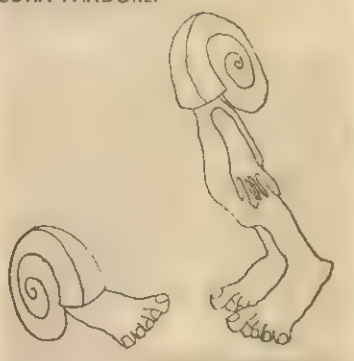

TEODOR VASILIU ■

din dosarele miliţiei

— în colaborare cu Inspectoratul general al miliţiei —

„Băiete, şampanie! Spumosul s-a acrit"

Cu puţin timp în urmă, la căminul cultural din comuna Tătărăştii de Jos, judeţul Teleorman, a avut loc un „spectacol" mai puţin obişnuit : un proces penal cu publicitate lărgită. Atît de lărgită încît deşi sala principală este destul de spaţioasă, de data aceasta devenise neîncăpătoare. Foarte mulţi săteni au dorit să asiste la dezbateri, să-şi exprime, prin prezenţa lor, indignarea faţă de cei aflaţi în boxa acuzaţilor, **„ruşinea satului"**, cum aveau să-i caracterizeze, scurt şi cuprinzător, mai toţi cei cărora li s-a cerut părerea despre cele petrecute.

„Păi, cum, tovarăşe ? Eu, mă vedeţi, sînt invalid, n-am mîna dreaptă, dar colind noaptea cîmpul pe întuneric beznă şi noroi pînă la genunchi, şi ulîţele, ca să apăr avutul cooperativei. Şi ei, auzi, să trăiască şi să chefuiască din furt ?", ne spunea cu asprime justificată în glas paznicul Ion Ioniţă.

„Mai mare ruşinea, maică, oameni tineri, bărbaţi în putere şi stăteau toată ziua la bufet, iar noaptea, „auzi dumneata, nici nu-mi vine să cred, intrau în magazia cooperativei şi furau grîu şi porumb de umpleau căruţele".

„Grupul de infractori compus din **Petre Anghel, Mihai Şonică, Gheorghe Bondarici, Florea Pană, Gheorghe Mitran** şi alţii, ne spune într-o formulare profesională plutonierul-major **Gheorghe Rădulescu**, şeful postului de miliţie, ne-a atras mai de mult atenţia, atît nouă, cît şi tuturor celorlalţi cetăţeni din comună : în primul rînd prin faptul că nu lucrau nicăieri ; în al doilea rînd, pentru că făceau cheltuieli destul de mari, consumînd băuturi alcoolice. Era de la sine înţeles că sursele lor de cîştig nu puteau fi decît ilegale. Oamenii din sat comentau în fel şi chip, ne întrebau şi pe noi, ce să fie, de unde pot avea „ăia" atîţia bani, dacă nu muncesc ; au scris şi la judeţ, la partid...

Noi începusem să „prindem unele fire", bănuiam ceva, dar cît timp nu aveam dovezi concrete, ca să trecem la măsuri, nu puteam să-i liniştim pe cei care ne asaltau cu sesizări şi întrebări.

Odată, observîndu-mă că am intrat în bufet, **Mihai Şonică**, vrînd, probabil, să fie auzit şi de mine că-i place să chefuiască şi nu-i pasă cît cheltuieşte, a strigat la gestionar : „Băiete, şampanie ! Spumosul s-a acrit".

Cîteva nopţi mai tîrziu aveam să surprind grupul de beţivi şi paraziţi în timp ce jefuiau moara din Trivale-Moşteni. Şonică şi Anghel n-au ezitat să mă atace. Viaţa parazitară, viciul beţiei îi aduseseră în situaţia penibilă de a nu mai da înapoi de la nici o mîrşăvie.

Pînă la ziuă am stabilit că în aceeaşi noapte grupul respectiv spărsese şi magazia C.A.P.-ului, de unde furase peste 100 duble de porumb, grîu şi floareasoarelui. Încărcaseră două căruţe cu care aveau de gînd ca pînă la ziuă să ajungă pe piaţa vreunui oraş..."

Astfel obţineau banii pentru chefuri prelungite, ducînd o viaţă de trîntori periculoşi, îndivizii amînţiţi şi alţi complici din Tătărăştii de Jos, care, în faţa obştii pe care au sfidat-o şi jefuit-o, şi-au primit răsplata meritată : între 4 şi 6 ani închisoare.

MIHAI GROZAVU ■

HALAL PESCĂRIE

Peştele din creşcătoria Fermei piscicole Dunăreni (Dolj) a crescut mare, tocmai bun de pescuit. În acest scop, inginerii Nicolae Vasilescu, directorul întreprinderii piscicole Calafat, a dat dispoziţie să fie pescuit. Tot directorul a dat şi unele indicaţii firesti : de pildă, să se evacueze parţial apa din bazin, pentru ca pescarii să tragă mai uşor năvodul. Dar nu ştim ce fel de pescari or fi la Dunăreni, pentru că aceştia au făcut-o de... oale. Au evacuat prea multă apă, peştele a intrat în mîl şi cea mai mare parte a murit prin asfixiere. Ca să mai salveze ceva, „pescarii" au început să alerge prin nămol şi să prindă peştele cu mîinile. Astfel a putut fi adunată cantitatea de 27 213 kilograme, din care s-a livrat beneficiarilor 20 360 kilograme. Diferenţa de 5 853 kilograme de peşte a fost conservată în saramură, iar 1 000 de kilograme, depreciate, au fost livrate Fabricii de făină din oase, din Făcăi (Dolj).

Curînd s-a dovedit însă că nici peştele de la saramură nu este bun de dat în consum, pentru că nu a fost sărat cum trebuie. O fi crezut tehnicianul de bazin, Matilda Georgescu, şi şeful de fermă, inginerul Marin Ciobanu, că pescăria e o treabă chiar atît de simplă ? Or fi crezut acelaşi lucru pescarii ? Are balta peşte într-adevăr, dar şi proşti cu nemiluita !

PE PICIORUL DREPT. SUB GENUNCHI

La 12 iunie 1976, la magazinul de bijuterii din municipiul Cluj-Napoca, cineva, un răufăcător, a dat o mare lovitură : a furat nu mai puţin de 169 de ceasuri de mărci superioare. Miliţia a intrat în alertă, au fost încunoştinţate mai multe posturi de pază, mai mulţi lucrători aveau în obiectiv spărgătorul de la „Bijuteria". O săptămînă mai tîrziu, plutonierul Ilie Moldoveanu, agent de ordine, care îşi îndeplinea serviciul pe strada Ştefan cel Mare din Suceava, a fost sesizat de un funcţionar de la Administraţia pieţelor că un cetăţean necunoscut a vîndut mai multe ceasuri sub valoarea lor reală. A fost constituită o echipă din mai mulţi subofiţeri, cărora li s-au comunicat semnalmentele vînzătorului ambulant. Descinzînd în piaţă, lucrătorii de miliţie au legitimat un surdomut, pe care patru dintre persoanele care cumpăraseră ceasuri de la el l-au recunoscut. Asupra hoţului nu s-au găsit documente din care să rezulte identitatea. S-au găsit, în schimb, la percheziţia corporală, 7 000 lei legaţi cu o batistă pe piciorul drept, sub genunchi.

Întrebat cum se numeşte, surdomutul a declarat — în scris, bineînţeles — că răspunde la numele Ion Nuţu şi domiciliază în Galaţi. În urma verificărilor s-a stabilit că datele nu sînt reale. Lucrătorii de miliţie i-au luat atunci amprentele, le-au supus examenului dactiloscopic şi hoţul de ceasuri a fost identificat : se numeşte Otto-Francisc Mezabrovszki şi domiciliază în Cirlibaba (Suceava). A comis mai multe infracţiuni şi a fost condamnat de mai multe ori. În evidenţele miliţiei era cunoscut cu nu mai puţin de... 16 nume, pe care le folosea, aşa, pe tăcute, la comiterea infracţiunilor.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Nu uitaţi,

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

se va reîntîlni în singura manifestare din acest final de an cu publicul bucureştean în ziua de simbătă, 27 noiembrie, la Palatul Sporturilor şi Culturii (Sala polivalentă) cu începere de la orele 18.

Date fiind solicitările, încercăm să obţinem o serie suplimentară de bilete fără locuri, bilete ce se vor pune în vînzare în ziua spectacolului, la casele Sălii polivalente.

Aşa cum am mai anunţat, cenaclul nostru îşi va continua activitatea în luna decembrie pe traseul următor : **Bistriţa, vineri, 3 decembrie, Cluj-Napoca, simbătă, 4 decembrie, Dej sau Turda, duminică, 5 decembrie, Arad, vineri, 17 decembrie, Timişoara, simbătă, 18 decembrie, Lugoj, duminică, 19 decembrie, Craiova, luni, 20 decembrie.** Toate întîlnirile literar-artistice anunţate vor începe la orele 18.

Datorită marelui interes şi a marii dorinţe a spectatorilor, cenaclul intenţionează să revină în scurt timp pe Valea Jiului, la Hunedoara şi Deva.

„Îmi pare rău că am săvîrșit asemenea fapte, le recunosc și nu am cu ce să mă mai apăr"

Printre atîția pierde-vară strînși în fața cinematografelor, la colțuri de stradă, în ungherele complexelor sau în dreptul blocurilor vezi cu stringere de inimă copii în uniforme școlare sau nu, cu ghiozdanul atîrnat de garduri și țigara prinsă în colțul buzelor. Îi vezi, te uiți lung la chipurile lor inocente și trupurile firave, uneori te oprești și-i admonestezi, alteori treci mai departe, nu indiferent, ci, dacă ai și tu copii, îngrijorat că nu știi prea bine ce fac ei în lipsa ta. Știu, este greu să nu înțelegi că, atunci cînd atît mama cît și tata sînt plecați la serviciu, copiii rămîn într-un fel lipsiți de supraveghere. Aceasta însă nu este și nici nu poate fi o scuză pentru cei care, dintr-un egoism imposibil de înțeles sau chiar din inconștiență, se dezinteresează total de copiii lor, nedîndu-le de dimineață pînă seara nici măcar un singur telefon. Cînd părinții mai sînt și despărțiți, odată cu ruperea relațiilor lor de soț și soție renunță și la a mai fi, cum e firesc, tată și mamă, iar copilul este prima lor victimă. Îl „plimbă" cu ură și meschinărie de la unul la altul, pînă cînd, făcîndu-i-se lehamite de învinuirile nedrepte ale celor doi dușmani, el, copilul, își caută singur calea, fugind de cele mai multe ori de-acasă, luîndu-și, cum se spune, lumea în cap. Un asemenea copil care și-a ieșit din răbdări și a plecat fără gînd de întoarcere de la tatăl lui bun și mama sa vitregă este Dan Șerban, Dănuț, cum îl alintă prietenii, Dani, cum i-ar plăcea lui să i se spună (7 clase în 14 ani, una, a 5-a, a făcut-o de două ori). Dănuț a revenit, conform hotărîrii lui Șerban Nicolae și Bărăgan Maria care s-au despărțit „fără acte" (cum dealtfel și trăiseră mult timp împreună) în 1966, tatălui, sora lui, mai mare, revenind mamei. Dealtfel, mama își mărită repede fata (la 16 ani) și scăpată de grija asta își reface viața neinteresîndu-o absolut de loc de ceea ce se întîmplă cu băiatul. Nici tatăl nu pregetă și se recăsătorește, dar în noua lui familie Dănuț nu găsește nimic din căldura care i se cuvenea de drept, dimpotrivă. Concluziile anchetei sociale sînt formulate limpede și concis : „A crescut lipsit de supraveghere părintească, fapt pentru care a intrat într-un anturaj necorespunzător. Fugit de-acasă de mai multe ori, dormea pe scările și în ușcătoriile unor blocuri. Autor a numeroase furturi de obiecte și bani din locuințe, sticle cu lapte și lăut (s.n.) din complexe... Propunem internarea într-un centru de reeducare minori".

— Nu vrei să stai acasă, Dănuț ?

— Nu. Vreau la școala de corecție, acasă nu mă mai întorc. Tata e despărțit de mama mea bună, s-a recăsătorit și eu am unele nemulțumiri asupra comportării lor față de mine.

— Dar asupra comportării tale n-ai ?

— Ba am, dar n-am să mai fac. Îmi pare rău că am săvîrșit asemenea fapte, le recunosc sincer și **nu am cu ce să mă mai apăr** (s.n.).

De o lună de zile Dănuț nu a mai dormit acasă „mă adăposteam prin diferite blocuri, în timpul zilei mergeam acasă de unde-mi luam cărțile și plecam la școală. Au fost zile cînd mîncam la un coleg. Cătălin, în celelalte săream în balcoane și mîncam ce găseam". Ce găsea ? Borcane cu miere, cu dulceață, un pepene, măsline, „iar de la cofetăria „Alba" am luat de două ori înghețată fără să plătesc !" Bineînțeles că odată „alunecat". Dănuț lua din balcoane tot ce găsea, „un ceas de mînă, o untieră, un radio „Pionier" stricat, sticle cu vin, cu șampanie (? !), pantaloni uzați, de la vecinul meu, nea Victor, și preșuri". Prezurile le așternea într-o boxă, unde dormea el de obicei singur, noaptea, speriat de cele mai mici zgomote din bloc. Aventura lui Dănuț a luat sfîrșit, tatăl lui l-a luat acasă promițînd să aibă grijă de el. Aceasta nu înseamnă că nu întrebăm cu o tristă nedumerire de ce acest copil nu a fost „găsit" mai repede atît de tată, cît și de profesorii lui de la Școala generală nr. 22, ce l-a împiedicat atîta timp de la „dispariție" pe toți aceștia să se gîndească la soarta fugarului, la neliniștea acestui băiat în nopțile reci și vestede ale lui octombrie ?

★

Cristi, pe numele lui adevărat Stoase Cristache, este un băiat de aproape 15 ani, micuț, cu ochi căprui și inteligenți. Din pantalonii de doc albastru îi iese cămașa afară, este ras în cap, dar aceasta nu-l urîțește, ba chiar îi accentuează candoarea privirii. Mă uit la el și tot nu-mi vine să cred : acest copilandru să fie autorul a zeci de furturi calificate (s.n.) în unități socialiste și în mijloacele de transport în comun din iulie și pînă acum ? Absolvent a 8 clase, elev în anul I la Liceul industrial **Republica**, „absent" de acasă și de la școală de mai bine de o lună de zile. Părinții lui, oameni așezați, cu meseriî bune, mai au doi copii, o fată mai mare, elevă, și una mai mică, la grădiniță.

— De ce ai fugit, Cristi ?, întreb.

— Am lipsit de la școală și mi-a fost frică de bătaia tatii. Eu am mai fugit de vreo șapte ori pînă acum, dar mai puțin, o zi, două nu atîta ca acum. Aveți o țigară ?

— Fumezi ?

— Ehe, de trei ani.

— Și încă din cele scumpe, străine, intervine maiorul Dușe Nicolae. La zi, de unde le iuai, Cristi?

— De la luter, dădeam mîna cu portarul, îi lipeam 25 de lei, în palmă, iar el mă lăsa înăuntru. Ehe !

— Cum ai învățat să fumezi ?, întreb.

— Și tata și mama fumează, am văzut la ei, le umflam și țigările, mai ales de la mama, că ea fuma străine. Prima oară m-au certat, m-au bătut, pe urmă...

Pe urmă Cristi n-a mai avut probleme, fuma și acasă, și la școală, i se părea că de la 12 ani încolo este absolut normal să tragă cu nădejde din țigară, mai ales că părinții lui cedaseră atît de repede cu acea „înțelegere" a fumătorilor de profesie, iar profesorii (Școala generală 88) păreau nestiutori de asta.

— Cartea nu-ți place ?

— Nu mi-a plăcut din clasa I. Învățam foarte bine, trebuia să iau premiu, dar învățătoarea n-a vrut, mi-a pus 9 la purtare. Și nu eram așa rău, nu mă băteam, nu furam... Pe urmă nu mi-a mai plăcut cartea.

— Dar de învățat, cine te învăța să furi ?

— Nu mai știu. L-am văzut, cînd eram mai mic (s.n.), pe unul cum fura, într-un tramvai. M-am dat jos odată cu el și l-am spus că... Mi-a dat 500 de lei ce să nu-l spun.

— Ăla lucra „acoperit" ?

— Nu, era aglomerație.

— Tu cînd ai dat cea mai mare lovitură ?

— Eu, domnule, furam de la femeile în vîrstă, că știam că ele muncesc. Nu toate tinerele muncesc. Așa că o dată, cînd mă duceam la școală, cu 102, l-am luat 900 de lei unei bătrîne pe care am ajutat-o să coboare.

— I-ai furat banii cînd ai ajutat-o ?

— Nuu, înainte, între stații.

— Și ce fel de faptă e asta ?

— Rea. Dar eu n-am considerat-o o faptă rea, pînă cînd nu m-au prins. Credeam că nu o să fiu prins niciodată.

Cristi a fost totuși prins într-o mercerie, dimineața, cînd nu avea ce face și înconjura complexul. A văzut o geantă deschisă și a băgat mîna, întotdeauna cînd vedea ceva deschis băga mîna și fura : „În dimineața zilei de 14 septembrie am fost prin oraș și de la un magazin mi-am cumpărat tenișI. După aceea am luat un taxi și am venit în cartier, am coborît la intrarea în parc și am văzut un chioșc de răcoritoare. Nu era nimeni în el, pe tejghea erau niște bani, așa că m-am gîndit să scot banii de la taxi... Am mai luat 2 ciocolate". Invariabil, acest copil apucat pe calea hoției lua ciocolate, bomboane, biscuiți și alte dulciuri neconforme „calificării" lui în meserie !

— În fiecare zi cheltuiam din ce furam 50 de lei pe prăjituri.

— Și pe băutură ?

— Băutura o furam de la alimentare, cu ghiozdanul. Luam numai băutură fină.

— O beai singur ?

„De multe ori, Cristi venea la școală cu diferite băuturi. După ce consuma băutura cu colegii de clasă, pleca de la cursuri" (declarația unui coleg).

— Unde beați ?

— În spatele sălii de sport (? !). Alteori în parc, dar de obicei beam în apartamente, la prieteni, cînd le lipseau părinții !

Iată un răspuns din care se înțelege ușor că nici profesorii și nici părinții nu știu de multe ori ce se petrece în școala și în casa lor. Cristi răspunde repede și sincer, n-are nimic de ascuns, îmi dă amănunte despre furtul repetat de la un atelier **Foto** („cînd cele de-acolo beau cafeaua la etaj, în timp ce eu descuiam sertarele"), despre prietenul lui de 12 ani, Vasilică, despre alți doi prieteni care l-au bătut cînd au aflat că fură („le-am dat bani, dar ei n-au vrut să-i ia"), despre vînzătorii gură-cască din magazine care lasă banii la îndemîna hoților...

— Dar la Ana ce-a fost ? (Ana este elevă în clasa a VIII-a, prietenă cu Cristi.)

— La Ana am băut, și am fumat, și am dansat, mama ei era plecată în Polonia.

— Erați mulți ?

— Eram, și toți de vîrsta mea sau mai mici. La urmă ni s-a făcut rău de cîtă băutură le-am adus, ce-a mai fost, ehe...

Ride, povestește despre viața lui de „om mare", de „barosan", cu bani în buzunar, dar și de uscătoria în care dormea noaptea, ori de paletele de ping-pong cumpărate, de mîngea de volei... Știe nume multe de băuturi scumpe, de țigări străine, numără locurile mai deocheate cu ochii închiși, dar a și tremurat zile și nopți rătăcind pe străzi, înfometat, bolnav de teamă și singurătate la miezul nopții după ce-și conducea prietenii pe rînd acasă.

— Cristi ! Tu ce crezi, mai poți face tot ce-ai făcut pînă acum ?

— Nu. Nu e bine, domnule, vreau să merg acasă și să mă apuc de carte. Mi-e rușine de ai mei. Poate să mă bată tata, eu nu mai fug.

★

Vor fi unii înclinați să creadă că, sămînță rea, nici Dănuț și nici Cristi nu se vor ține de cuvîntul dat, desigur, în împrejurări nefavorabile pentru ei. Că angajamentele celor mici și celor mari într-ale hoției nu au cum să se deosebească între ele, fiind și unele și altele la fel de mincinoase. Că băieții aceștia nu se vor mai opri din drumul nemerniciei, îngroșind rîndurile răufăcătorilor. Pentru cine însă le-a înțeles destinul, nefericit de alții, pentru cine i-a văzut stingaci, cu privirile lor triste rătăcind pe podele sau chiar înlăcrimate, sfîrșitul nu poate fi acesta. Minorii aflați în derivă, de multe ori din vina noastră, părinți, profesori, cetățeni care nu deosebesc un pom de un copil, sînt, pînă la urmă ...minori. De faptele lor răspundem noi în primul rînd.

IULIAN NEACȘU ■

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos și bătrîna doamnă îmbrăcată în negru

În schimb, Philip evocă adesea o întîmplare care l-a marcat profund atît prin duritatea ei cît și prin faptul că era vorba de bunica lui — Erieta Livanos — totodată soacră (în două rînduri !) a tatălui său. Într-adevăr, ca și la moartea Eugeniei, în mai 1971, și la cea a Tinei, în octombrie 1974, Stavros nu acordase nici un fel de atenție Erietei Livanos, acum venită special la Lausanne pentru a asista și la ceremonia înhumării celei de-a doua fiice a ei. A așteptat mult și bine măcar o stringere de mînă sau un cuvînt (altfel inutil) de consolare adresat de Niarchos ei, mama ultimelor lui soții, Eugenia și Tina.

Portretul făcut Erietei de unul dintre puținii ziariști care au reușit să asiste la ceremonia înhumării Tinei a rămas memorabil. Citim și citām la rîndul nostru : „Doar buzele trădează viața. De cînd a lovit-o nenorocirea, bătrîna doamnă îmbrăcată în negru trăiește împietrită de durere. Pe fața sa, asemeni unei pînze de păianjen, țesută în mod inexorabil, noi riduri s-au adăugat celor care marcau vîrsta. Numai buzele îi palpită, animate de ceea ce ar părea o interminabilă rugăciune. Desigur, te-ai putea întreba prin ce forță misterioasă această mamă disperată reușește să reziste în fața atîtor suferințe. Erieta Livanos, soția celebrului armator grec, căreia viața i-a oferit atît de multe, a pierdut totul sau aproape totul. Cînd bătrîna doamnă îmbrăcată în negru a aflat că și a doua fiică a ei, blonda Atena, care în înalta societate era numită Tina — fostă soție a lui Aristotel Onassis, apoi a lui Stavros Spiros Niarchos — ambii armatori, foști cumnați, mereu rivali și, desigur, bogați — decedase în urma unui edem pulmonar în hotelul ei particular din Paris, cei care se aflau în apropierea ei au auzit-o gemînd. Doar atît ! Era, în acest murmur, plînsetul secular al mamelor confruntate brusc cu iremediabilul. Au fost suficienți doar patru ani pentru ca moartea să pătrundă în domeniul opulenței și al puterii. Patru ani pentru ca micul clan care acapara tandrețea Erietei Livanos să fie decimat, de parcă ar fi fost lovit de un blestem asemănător celui din tragediile antice purtînd semnătura lui Esehil, Euripide sau Sofocle. Rarcori un destin uman va fi trăit, într-un crescendo patetic, trei întîmplări atît de simbolice ale nenorocirii..."

Acolo, în cimitirul din Lausanne, în atmosfera profund apăsătoare ce însoțea înhumarea Tinei, în clipele acelea în care Niarchos voia să pozeze într-un om atît de îndurerat încît nu vedea pe nimeni, nici pe soacră, nici pe Philip, fiul lui, sau pe Christina, fiica Tinei (cu Onassis), Erieta Livanos retrăia, poate, actele tragediei care lovise în lumea ei atît de puternică și bogată. Primul fusese, evident, episodul morții Eugeniei, completat însă, în mod și mai neașteptat, de scandalul declanșat de puncrea sub acuzare a lui Niarchos. Atunci Erieta — femeia cu o mîndrie și o siguranță de sine ieșite din comun — și-a dat seama că acea curbă descendentă a destinului a început să fie vizibilă.

Al doilea act l-a suportat și mai greu. Era cel în care a murit Alexandru, fiul Tinei și al lui „Ari", deci nepotul ei, cînd nu și-a putut stăpîni un prelung strigăt de durere descoperindu-i fața, de nerecunoscut în urma rănilor căpătate în accidentul de avion. Ca toate bunicile, ea manifesta pentru acest nepot un atașament și o înțelegere de care nu dăduse niciodată dovadă față de cei trei copii ai ei — Eugenia, Tina și George. Tot atunci, Erieta a simțit că noua dramă pe care o trăia Tina avea să se transforme într-un timp nu prea îndepărtat într-o nouă tragedie. Care n-a întîrziat decît un an, pînă în acea zi din octombrie 1974, cînd Tina a decedat în urma edemului pulmonar. Toți cei ce o văzuseră înaintea morții erau uluiți, pur și simplu, de cantitatea de somnifere înghițite. Era unicul ei mijloc prin care își regăsea somnul și scăpa de tulburări.

Tăcuta Erieta, acum atît de șocată, nu scapă ocazia să dea cîteva amănunte despre starea morală și fizică a fiicei sale, Tina, în vremea căsătoriei cu Niarchos. Ea văzuse și știa bine că după moartea atît de tragică a fiului său, care se adăuga celei a surorii, Tina nu-și mai găsise echilibrul : regrete, remușcări și insatisfacții o măcinau fără încetare. La acestea se mai adăugase și tentativa de sinucidere a fiicei sale, Christina, care se petrecuse la Londra, în plină vară a anului 1974, moment ce-i agravase și mai mult sentimentul că ratase totul în viața ei : și căsătoriile și rolul de mamă. Că banii și toate bunurile sau obiectele ce le procurase cu ei nu-i aduseseră și liniștea atît de dorită și de necesară. Acel șlagăr devenit atît de banal odată cu trecerea timpului dovedește însă adevărul atît de simplu care l-a inspirat... ...Acum însă, din nou șocată de un gest poate neînsemnat în comparație cu cele trei episoade tragice ce o încercaseră din 1971 și pînă în 1974, Erieta nu mai are puterea să-i reproșeze lui Niarchos lipsa lui elementară de bună-cuviință. Poate își reproșa ei (și într-un fel anume celui ce i-a fost soț — Livanos) lipsa totală de inspirație atunci cînd au ales pentru cele două fiice ale lor fastul tulburător al averii și măririi în locul unei existențe mai calme și mai liniștite, mai puțin plină de singurătate și disperare și mai bogată în adevărata viață, trăită la pulsul și accepția atîtor și atîtor milioane de oameni de pe acest pămînt. Dar era prea tîrziu. Și pentru Erieta Livanos, căreia nu i-a mai rămas decît George, ocolit pînă atunci de fatalitate. Și, mai ales, pentru cel ce i-a fost ginere în două rînduri și care, în acele clipe, ca de obicei, n-avea nici cea mai mică intenție să-și reamintească de această calitate care, în orice anale ale căsătoriei înseamnă implicit și o obligație familială.

Deci abia s-au stins justificatele și numeroasele ecouri provocate de moartea Tinei ca și de așa-numitul incident (marcat printr-o tăcere agresivă) dintre Erieta Livanos și Stavros Spiros Niarchos și abia se mai potoliseră știrile privind proiectele (și chiar afacerile) sentimentale ce-l aveau ca erou principal pe bătrînul lup de mare că, din nou, revistele și agențiile de presă îl readuc în prim plan.

Să relatăm, la rîndul nostru, ce s-a mai întîmplat între timp. Mai întîi o serie de reviste occidentale au anunțat, fiecare cu mai multe sau mai puține detalii, că în curînd, Maria Gabriella de Savoia intenționează să divorțeze. Ce legătură este între un asemenea zvon și Stavros Spiros Niarchos ? Deocamdată este, dacă reamintim că atît Maria Gabriella de Savoia cît și Robert de Balkany, soțul ei actual, erau printre cei ce-l frecventau constant pe... Stavros. Fireste, zvonulețul pe care, la început, îl colportaseră doar cîțiva foarte buni cunoscători ai perechii amintite a devenit, după cîtva timp, o știre pe care telexurile au transmis-o în toată lumea.

Iată-l deci pe Niarchos reapărînd în coloanele ziarelor și revistelor care, în funcție de profilul și informațiile deținute, îi dedică noi pagini și coloane întregi, cu fotografii sau fără. O publicație săptămînală pariziană îi prezintă în trei pagini, sub un titlu adecvat : „Romanța armatorului și a prințesei". Tot ea recunoaște și precizează că presa italiană este cea care ar fi aflat prima știrea, întrucît, ca de obicei, vestiții ei „paparazzi" au urmărit zi de zi și pas cu pas pe populara prințesă. Apoi, cu miile de fotografii drept argument incontestabil, au încercat să demonstreze că Maria Gabriella mai mult ca sigur că nu va divorța pentru a-și „regăsi libertatea totală" (! ?), ci pentru a-și reface viața lîngă altcineva. Iar omul pe care ea l-ar fi ales nu este altcineva decît cunoștința noastră veche, Stavros Spiros Niarchos, mai în vîrstă decît ea (doar) cu treizeci de ani, divorțat de patru ori, văduv de două ori și posesor al unui miliard de dolari.

Se mai spune că o asemenea știre a avut darul să scandalizeze familia de Savoia, să răscolească pe italieni și, pe scurt, să stupefieze (!) o lume întreagă. S-a scris chiar că „e dificil, dacă nu imposibil, de a crede în această căsătorie, întrucît așa ceva ar trebui să aibă loc dacă ne luăm după presa internațională". Maria Gabriella este fiică de fost rege (Umberto II) al Italiei și nepoată de rege care, în iunie 1969, s-a căsătorit cu Robert de Balkany, considerat a fi unul dintre primii deținători imobiliari din Franța. Au un copil — Marie-Elisabeth — născut la un an după mariajul lor ! Dar febra declanșată de iminența divorțului acestora cunoaște noi forme. Se afirmă că nu mai există nici un fel de posibilitate de reconciliere, dar mulți (din familie, indeosebi) spun că de aici (deci acceptă ipoteza despărțirii) și pînă la căsătoria cu Niarchos e un foarte mare pas, pe care nu-l poți face ușor. Mai mult, întrebată în legătură cu un asemenea foarte mare pas, Marie-José, mama, răspunde scurt și fără alte comentarii : „Punctul meu de vedere privind un asemenea proiect poate fi ghicit". Dar comentariile aparțin presei, care arată că ea poate fi crezută cu ușurință întrucît familia regală de Savoia nu dezarmează așa de repede. Se gîndește doar la o „mică nebunie" (!), la o anume sfidare sau la ceva de acest gen și, totodată, speră s-o convingă pe eroină să renunțe.

Între timp, eroul nostru, Stavros Spiros Niarchos, oferă Mariei Gabriella castelul Bois-Caran, de lîngă Geneva : 3 etaje, 36 camere, un parc de două hectare, o seră de 2 000 mp. Prețul : 10 miliarde de franci elvețieni, adică 2 miliarde de franci francezi vechi. Presa italiană, consemnînd gestul, prezice că „dacă cei doi se vor stabili la Bois-Caran, vor trăi nefericiți și nemulțumiți întrucît prințesa se joacă cu focul și riscă să se ardă..."

Dar la 8 octombrie a.c., agenția „France Presse" anunță că armatorul ar fi dezmințit că are de gînd să se însoare pentru a șaptea oară. A precizat că „o cunoaște pe prințesă de peste 20 de ani și că ei rămîn, în continuare, excelenți prieteni. Dar, chiar în asemenea circumstanțe, știrile privind o eventuală căsătorie a lor nu sînt fondate". După care se spune că ar fi invitat-o pe prințesă într-o nouă croazieră cu vestitul iaht „Atlantis..."

Aflînd poate aceste știri, bătrîna doamnă îmbrăcată în negru, Erieta Livanos, ar fi spus doar atît : „Nu mă mir. Este felul lui de a fi..."

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Cronica (204, 205 206, 207, 208, 209)

● **LUPENI, 19 noiembrie 1976**

Spre acest turneu, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a plecat într-o componență strălucită, fără îndoială mai reprezentativă ca oricînd, ea cuprinzînd nume consacrate ale artei tinere, ale momentului actual. Pe lîngă faptul că foarte mulți dintre noi nu mai fuseserăm în Valea Jiului, ei bine, pe lîngă acest lucru am resimțit emoția firească a întîlnirii cu aceia care la mari adîncimi în pămînt lucrează pentru țară, pentru viitorul copiilor lor.

La Lupeni, Casa de cultură era plină de tineri uimiți și ei că, iată, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, ale cărui poezii și cîntece sînt dominate de ideea muncii, de ideea patriotismului concret — și aceasta înseamnă în primul rînd dragoste pentru România de astăzi — se află acolo ca urmare a dorinței lor. Ne-am propus să începem această cronică cu lucrurile absolut remarcabile pe care le-a reușit marele actor de poezie Mihail Stan. El este, dincolo de valoarea-i recunoscută ca actor, un pionier al acestui cenaclu, un om a cărui viață s-a desfășurat în ultima vreme, ba pe scenă, ba în trenuri rapide sau personale, ba în săli de așteptare sau pe peroane cuprinse de presimțirea distanțelor ce se vor străbătute.

Aici, la Lupeni, el a recitat cu adevărat extraordinar poemul **Critica de jos** al Ninei Cassian, **Minunea** de Marin Sorescu, poem de un mare umor, vorbind cu seriozitate, cum se știe, și despre prima minune pe comuna Buizești.

Acompaniat de excepționalul Dan Andrei Aldea, Gil Dobrică, cu accentul atît de caracteristic micului Texas pe care, în concepția sa, îi reprezintă comuna natală, Dăbuleni (județul Dolj), a cîntat cîteva piese din repertoriul internațional. Sînt piese de o adîncă sensibilitate, adevărate poeme ale iubirii pentru patrie, căci patrie, desigur, înseamnă locul unde te-ai născut și după cum se știe nu toți oamenii planetei s-au născut în România. Într-unul din cîntece, Gil Dobrică, modest, cere doar să fie fericit și, dacă se poate, să nu fie singur. Dar pînă atunci au strălucit, așa cum o fac în ultimul timp, Valeriu Penișoară (**Cuvîntul lui Roată la Divan, Da, mai avem, Bătălia de la Vaslui**) și Eugen Cristea care, pe lîngă pantomimele **În tren** și **Tehnocrație**, a spus și — pentru prima oară — poemul **Schițe pentru umanism proletar** de Nicolae Labiș. După părerea noastră, autenticitatea, forța și sinceritatea cîntecului **Cuvîntul lui Roată la Divan** îi fac valabil și peste 100 de ani. Cît despre pantomimele lui Eugen Cristea, să nu uităm că ele sînt creații proprii, că după fiecare dintre ele actorul este epuizat, cu alte cuvinte că ele înseamnă un talent desigur neobișnuit și mai înseamnă multă muncă. Înainte ca superbul recital al Marcelei Saftiuc să fie receptat cum se cuvine de sală, adică pradă emoției, Victor Socaciu a interpretat **Ploaia care va veni, Un punct de vedere** și **Țintă între rău și bine.** Marcela Saftiuc, ale cărei merite în întemeierea muzicii folk au fost nu de puține ori omagiate, a apărut și aici, la Lupeni, instrumentista de virtuozitate pe care o cunoaștem, interpreta plină de siguranță și sobrietate. Cîntecul **„Blowin'in the wind"** al lui Bob Dylan, tradus în românește de Adrian Păunescu, a fost, spontan, foarte bine regizat și interpretat, la valoarea lui contribuind și faptul că Adrian Păunescu și-a spus poemul **Manifest pentru sănătatea pămîntului.** Au fost prezenți în cenaclul nostru excelenții Iosif Kappl și Mircea Baniciu, unii și aceiași cu componenții de strălucire ai formației de muzică pop Phoenix. Ei au cîntat impresionîndu-ne și impresionînd sala : **Andrii Popa, Muzică și muzikie, Către 39, Mica Țiganiadă** și **Mugur de fluier.** Trebuie menționat că Baniciu și Kappl, a căror prezență în cenaclu o salutăm și o dorim permanentă, au constituit, în interesul creșterii calitative a spectacolelor noastre, un grup împreună cu Erika Józsa și Karol Horvath. Aceștia din urmă, avîndu-i în dreapta și în stînga pe Mircea Baniciu și Iosif Kappl, au interpretat bucățile pline de ritm și de culoare : **Nunta, Noi, muritorii, Cînd o fi să fiu mai mare, Joc, Pasărea,** reușind un recital larg, de mare frumusețe.

Recitalurile lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Ai, hai, Fără petale, Cum se naște un mit**) și Evandro Rossetti (**Cîntec — versuri St. O. Iosif, Cîntec pentru România,** și **Cozma Răcoare** — versuri Nicolae Labiș) au fost și ele excelente, dovedindu-ne modul serios în care cei trei tineri artiști s-au pregătit pentru acest frumos și greu turneu.

Dan Andrei Aldea, a cărui chitară ne dă parcă iluzia că materia fundamentală a lumii este sunetul, a înțeles să prezinte extraordinar piesele **Brad bătrîn,** versuri Nicolae Iorga, **Lumină lină,** versuri Ioan Alexandru, **Om bun,** versuri Dan Andrei Aldea.

La un moment dat, aveam impresia că — respectîndu-și numele — Dan Andrei Aldea avea în mînă trei chitare, dar de fapt avea una singură. A lui însă.

Radu Gheorghe, care de cîtva timp s-a adîncit în cunoașterea romanului **Eternitate locală** al lui Eugen Seceleanu, a fost magistral în **Prietena defunctului** și **Stau singur** (din cartea citată) și în **Cîrcoiul Pat** și **Broasca țestoasă.** Fiecare gest de pe scenă al lui Radu Gheorghe are umor și are haz, cuvintele sale sînt, de asemenea, pline de umor, substanța a tot ceea ce face este atît tristețea cît și veselia, iar rezultatul se poate măsura și în kilogram de rîs pe cap de spectator.

Mircea Vintilă, primit cu căldură la Lupeni, așa cum sînt primiți minerii cînd se întorc, a susținut un recital extraordinar de frumos, recital în cadrul căruia Adrian Păunescu, și în semn de prețuire pentru acest fiu bun al cenaclului nostru, și-a spus poemele **Masa noastră** și **Repetabila povară.** Recitalul său a cuprins : **Hanul lui Manuc, Constantin și Veronica, Mielul, Bade Ioane, Dulce Românie, Pămîntul, deocamdată.** A fost un spectacol excelent în cadrul căruia, aici, la Lupeni, s-a pronunțat nu de puține ori un cuvînt de substanță, un cuvînt de vis, un cuvînt care poate să însemne și înseamnă viață. Cuvîntul **Pămînt.** Cuvînt atît de plin de sensuri aci, pe Valea Jiului.

● **PETROȘANI, 20 noiembrie 1976**

Din nou un spectacol cu adevărat extraordinar, judecînd și după reacția tinerilor fii ai muncii din sală. Sigur, alături de ei au fost și cei care i-au învățat această teribilă meserie în care cerul se vede doar în timpul liber, iar pămîntul apasă cu toate cele bune și cu toate cele rele. Nu este de mirare că Mircea Vintilă a deschis programul cu **Pămîntul, deocamdată.** La excelenta audiție a poemului **Critica de jos** a contribuit și Mihail Stan, dar l-au ajutat și Doru Stănculescu și Sorin Minghiat. Firește, ei au exprimat opinia celor de jos, căci Mihail Stan a spus-o stînd în picioare. Tot Mihail Stan a repurtat, ca și poemul la vremea potrivită, un succes deosebit cu **Silnica geometrizare** de Dumitru Popescu. A fost prezentat în aproape întreaga complexitate a talentului său Eugen Cristea. A cîntat muzică folk pe versuri de Ion Vinea (**Amintirile false**) și Niculae Stoian (**Fondul principal de sentimente**) și n-a scăpat de repetabila-i glorie : pantomimele **În tren** și **Tehnocrație.** Recitaluri complete, în limita timpului, măsurat, căci și șapte ore și jumătate de spectacol nu s-au dovedit suficiente, au susținut, în ordinea urcării pe scenă, Marcela Saftiuc (**Cîntec de vară, Cu alt fel de cuvinte, Fii lacrimilor tale, Dona, Dona, Vînt de seară**), Doru Stănculescu (**Ai, hai, Fără petale, Avram Iancu, Imn**). Este vorba de **Imn**-ul lui Doru Stănculescu asupra cărula — cînd vom ajunge la întîmplarea literar-artistică de la Hunedoara — vom reveni. Atît Mircea Bodolan, cît și Valeriu Penișoară, pe lîngă cîntecele care le-au adus o consacrare meritată, au prezentat și frumoase piese de dată recentă : **Satul sub secetă după potop** și respectiv **Ora strepezită,** ambele pe versuri de Adrian Păunescu. Un gînd bun și pentru Ioan Gh. Pricop, autorul celor mai multe dintre versurile cîntate de Valeriu Penișoară, una și aceeași persoană cu directorul școlii generale din Duda, școală la care este învățător și membrul cenaclului nostru. Avînd și tobe, avîndu-i și pe Dan Andrei Aldea și Radu Gheorghe, Gil Dobrică a fost cu adevărat ceea ce în limbaj obișnuit se cheamă „mare". Tot Dan Andrei Aldea a acompaniat excelent un poem pe măsură : **Repetabila povară,** recitat de autor, Adrian Păunescu. Altruist, Evandro Rossetti a cîntat mai întîi (și mai tare) cîntecele sale și apoi unul al bunului său prieten Valeriu Sterian. Cîntecul **Amintire cu haiduci,** pe versuri de Valeriu Sterian. Grupul compus acum din Mircea Baniciu, Iosif Kappl, Erika Józsa, Karol Horvath a interpretat excelent cele 11 cîntece prezentate și la Lupeni, avînd pe scenă 11 instrumente, care vechi, care noi, toate minuite cu o dexteritate, uneori, ieșită din comună. Căci gordonul de pe umerii Erikăi Józsa, avînd de fiecare dată 15 kilograme, provine dintr-o comună de pe Valea Ghimeșului. Adrian Păunescu a admirat și el superbul recital al lui Mircea Vintilă (**Bade Ioane, Hanul lui Manuc, Lordul John, Dulce Românie, Mielul, Pămîntul, deocamdată**) și l-a admirat activ, recitînd poemele proprii **Copiii de țărani, Un cîntec,** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și **Manifest pentru sănătatea pămîntului.** Adrian Ivanițki, și el un pionier al muzicii folk, un membru reprezentativ al cenaclului nostru, a cîntat sobru, frumos, **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea), **Deocamdată, nu** (Adrian Păunescu), **Ploaia care va veni** (Dorin Liviu Zaharia). Victor Socaciu a contribuit cu puterile sale, mari, ce-i drept, la spectacolul extraordinar de la Petroșani. A fost citită de către Adrian Păunescu poezia **Scrisoare acasă,** aparținînd muncitorului Mircea Bujorescu, din care cu adevărat memorabili este versul **Din întuneric vă trimit lumină.** Dacă nu s-ar fi înșurat în chiar această zi, Ion Predoșanu ar fi făcut fotografii. Așa însă a făcut Emanuel Tănjală.

Alături de opera de artă a minerului Schmidt Ladislau, pe scena din Petroșani, un alt fapt de artă : Mircea Vintilă cîntă „Bade Ioane".

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ

● **PETROȘANI, 21 noiembrie 1976**

Cum cererea de bilete a fost neobișnuit de mare, cum am dorit să satisfacem și cererile venite din partea elevilor și studenților (muncitorii au fost prioritari la primul spectacol), am susținut în Petroșani și un al doilea spectacol, chiar dacă odihna noastră a fost serios subțiată din moment ce s-a dormit trei ore. Valeriu Penișoară, Eugen Cristea, Adrian Ivanițki, Victor Socaciu, Mihail Stan au asigurat o primă parte excelentă a unui spectacol excelent. Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au inclus în recitalul lor și o piesă foarte frumoasă pe care ne-a făcut plăcere s-o auzim din nou : **Cîntec între apele țării,** versuri aparținînd lui Constantin Săbăreanu. Dintr-un program de numai trei ore și jumătate, trebuie remarcată, în primul rînd, extraordinara reușită a cîntecului lui Evandro Rossetti, **Cozma Răcoare,** reușită pe deplin explicabilă din moment ce pentru prima oară au cîntat cu el, alături de el și pe cont propriu — admirabile improvizații pe tema muzicală inițială firește — Dan Andrei Aldea, Iosif Kappl și Gil Dobrică. Au dialogat memorabil, cu instrumentele, Dan Andrei Aldea și Iosif Kappl. Dar totul trebuie auzit. Magistral în tot ceea ce a făcut, Radu Gheorghe, calificativ valabil și pentru Mircea Vintilă, Dan Andrei Aldea, Gil Dobrică și grupul compus din Erika Józsa, Mircea Baniciu, Karol Horvath și Iosif Kappl. Cîțva dintre noi am participat, după spectacol, la un alt spectacol, urît, oferit de meciul de fotbal Jiul-Steaua. Ce frumos cîntau la cenaclu, ce urît strigau la meci, unii ! E drept că și arbitrul era altul.

● **HUNEDOARA, 22 noiembrie 1976**

O sală plină pînă la refuz, am găsit la Hunedoara. Cei din sală s-au constituit dintr-un public admirabil, atent, receptiv, generos, oameni care ne-au urmărit timp de 6 ore și care ne-au și mulțumit și ne-au și regretat plecarea. Asta, după, repetăm, 3 ore de spectacol. Se vede treaba că biletele și invitațiile au fost vîndute și distribuite după un criteriu simplu — celor care au solicitat să fie prezenți la întîmplarea noastră literar-

DEVA

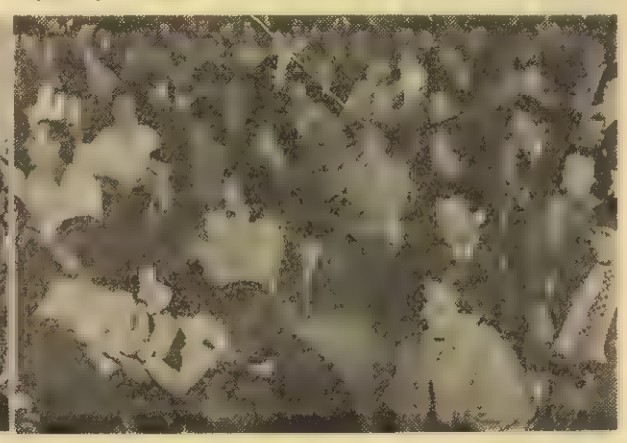

LUPENI

Un nou grup constituit în cadrul cenaclului nostru : **Mircea Baniciu, Erika Józsa, Karol Horvath, Iosif (Sivucă) Kappl.**

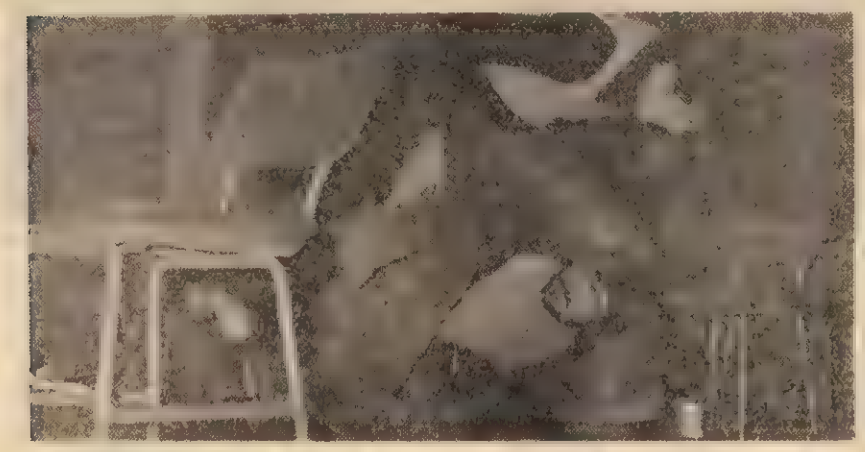

Doi actori uniți printr-un neobișnuit simț al umorului : **Radu Gheorghe** și **Eugen Cristea.**

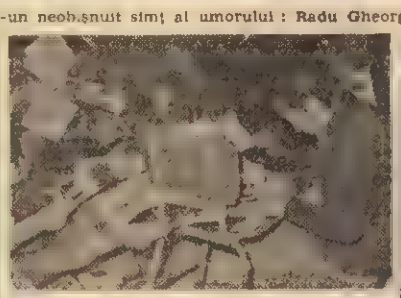

Bardul din **Huși, Valeriu Penișoară,** împarte autografe înainte de bătălia de la... Deva.

Înainte. la tobe ! Gil Dobrică.

Alături, chiar și în această poziție, consacrații **Dan Andrei Aldea** și **Iosif Kappl.**

artistică. Spunem asta căci nu de fiecare dată reușim să facem așa.

S-a început cu această piesă, devenită parcă o simfonie a cenaclului, cea cunoscută sub numele de **Cozma Răcoare.** După ce a interpretat **Al, hal,** ale cărui versuri sînt culese din chiar județul Hunedoara, după **Avram Iancu** și **Fără petale** (magistral interpretat), Doru Stănculescu a cedat insistențelor noastre și a interpretat un cîntec de prin anii '30 : **Mai dă-mi o litră și-un sifon.** L-a acompaniat adecvat, în ton, prietenul său Mircea Vintilă, chiar dacă nu îi s-a satisfăcut cererea. Eugen Cristea a avut ca elemente noi în pantomima **În tren** trecerea fulgerătoare prin bar-vagon (era gata să uite să plătească) și staționarea timp de trei secunde în gara Lehliu. „Mircea Vintilă are și talentul de a dura. Este unul din argumentele existenței cenaclului nostru". Prezentat astfel celor prezenți de către Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, într-o excepțională formă, a stat în scenă cîntînd timp de 80 de minute — timp-record pentru un public-record, însă. **Lordul John, Un om pe niște scări, Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Crezul meu, Mielul, Dulce România, Eroii, Bade Ioane, Dor de singurătate, Pămîntul, deocamdată** — toate avîndu-l alături pe Adrian Păunescu, cel care i-a iubit încă de la început șansa și a avut grijă ca Mircea Vintilă să rămînă Mircea Vintilă. Cum este și firesc (marea majoritate a textelor lui Mircea Vintilă sînt scrise de Adrian Păunescu), poetul și-a recitat **Un cîntec,** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **Copiii de țărani, Manifest pentru sănătatea pămîntului. Adică un spectacol de muzică și poezie tînără.**

Poemul-eseu **La poarta grădinilor** al lui Dumitru Popescu, o imagine lucidă asupra lumii contemporane, a fost recitat, din nou, excelent de marele actor de poezie Mihail Stan. Deși n-are nici o șansă să piece nici din comuna natală, Duda, și cu atît mai puțin din orașul apropiat, Huși, Valeriu Penișoară a încîntat în recitalul său și cîntecul **De ce am plecat din Hușiul drag,** altfel un lucru bine făcut, amuzant pe alocuri. Avînd alături un careu de ași (Dan Andrei Aldea, Iosif Kappl, Mircea Baniciu, Radu Gheorghe), Gil Dobrică a creat un moment de o valoare indiscutabilă, reușind să antreneze, decent și energic, o sală compusă din oameni tineri după atitudine nu numai după „actele lor". Cuvintele ghilimetate sînt din poemul de tristețe **Repetabila povară,** pe care, apoi, pe punctul de a pleca, a fost salutat de Mircea Vintilă și Radu Gheorghe, ei interpretînd cu mijloace diferite **Lordul John.** Propriu-zis Florian Pittiș a plecat în momentul în care Lordul John îl roagă pe țăran să-i arunce peste gard și calul, să poată pleca. Și de data aceasta țăranul a împlinit rugămintea, lucru cumva insuficient din moment ce talentatul actor a plecat totuși cu accelerație. 206 Momente de virtuozitate predînd convingător pentru forța muzicală a actualei formule a cenaclului au fost realizate cu prilejul interpretării poeziilor **Vinare de vînt** și **Cozma Răcoare.** Dar, cum spuneam, acestea trebuie auzite. Recitalul lui Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Adrian Păunescu a cuprins cîntecele **Avram Iancu, Cum se naște un mit, Fără petale, Al, hal !** și poezia **Repetabila povară.** Mihail Stan, Marcela Saftiuc, grupul compus din Erika Józsa, Karol Horváth, Mircea Baniciu și Iosif Kappl, Evandro Rossetti a oferit recitaluri foarte frumoase, bine primite de un public avid de muzică și poezie tînără, din moment ce după opt ore și jumătate de spectacol sediul I.C.R.M.-ului le-a devenit mai drag ca niciodată. Fără a dori să supărăm pe cineva s-ar putea emite opinia — și iată o emitem — că această senzațională seară a fost mai cu seamă a senzaționalului Dan Andrei Aldea, care cu vioară sau separat a făcut atîtea lucruri cîte nu reușesc cîteodată orchestre întregi mai mult sau mai puțin cunoscute. Alături de el, stăpîn de necontestat al chitarei bas, care dealtfel îi aparține, a stat Iosif Kappl, cărula în semn de simpatie un nucleu al cenaclului îi spune de la Hunedoara încoace **Sivucă.** Excepționala seară a fost încheiată de superbul recital al lui Mircea Vintilă, în cadrul căruia recitarea de către Adrian Păunescu a unor versuri din **Deșteaptă-te, române** s-a impus ca un necesar fapt de conștiință revoluționară, ele fiind urmarea versului din **Bade Ionne,** poezie a lui Arghezi : „Cînd ceasul deșteptării și-a sunat..."

● **ALBA IULIA, 23 noiembrie 1976**

La capătul unui turneu în care nu puține spectacole au fost cu adevărat magistrale, turneu în care sîntem convinși că ne putem numi tineri fii ai muncii, am pătruns emoționați în municipiul Alba Iulia, parte de pămînt veșnic din Transilvania veșnică. Am început spectacolul de la Casa de cultură cu o regretabilă întîrziere de două minute. Salutîndu-i pe cei prezenți, Adrian Păunescu a spus că Alba Iulia este un oraș descins nu numai din cartea de istorie a neamului, ci și din cartea de muncă a prezentului, prezent care în România socialistă de astăzi înseamnă fără îndoială atît înflorirea muncii, cît și înflorirea artei revoluționare, revendicată direct din programul ideologic al partidului, din realitățile ardente ale țării. Dealtfel, despre lumea de azi, despre ceea ce ea a devenit sau este pe cale să devină, ne-au fost create imagini importante atunci cînd în interpretarea lui Mihail Stan am ascultat tulburătorul poem-eseu **La poarta grădinilor** al lui Dumitru Popescu, poem din volumul **Gustul simburelui.** Dar, iată cîteva versuri pledînd convingător pentru o mai bună soartă a planetei pămînt : „La poarta grădinilor mari / Cineva dă și cineva cere permis ; / Tot mai mult, planeta devine / Un club cu circuitul închis. / Nu lăsați drumurile ghilotinate... ! / — Chiar dacă pe porți scrie „Iad" / cercetați ! / Căci iadurile vouă vă sînt rezervate. / Cînd harbuzul e copt / Mușcați din miezul dulce / pe sătura-te".

Cuvinte emoționante despre acest oraș-cetate am auzit în interpretarea aceluiași actor atunci cînd a rostit poemul **Imnul Albei Iulia** al lui Ioan Alexandru.

A susținut un aplaudat recital Marcela Saftiuc și i-a urmat exemplul cel care de la un timp încoace răspunde prezent folosindu-se de trei cuvinte : Bardul din Huși. Împins de lumea din sală, ca și cînd ne-am fi aflat în Moldova și nu în Transilvania, Valeriu Penișoară a fost nevoit să reia cîntecul **Da, mai avem.** După ce a parodiat inteligent și cu umor filmul **Cu mîinile curate,** Eugen Cristea și-a luat în mînă geamantanele, mai grele ce-i drept, sînt sigur că nu erau ale lui, și s-a apucat plin de rîvnă de pantomima **În tren.** Iată însă că oprit în gara Caracal (locomotiva avea nevoie de apă), Eugen Cristea l-a zărit pe Lungu, unul și același cu cetățeanul din comuna Buzești, care grație lui Marin Sorescu l-a văzut pe Dumnezeu. Lungu avea în mînă un geamantan de piele și fără bilet de peron pretindea că este actorul Mihail Stan. Este vorba desigur de improvizație umoristică și ducînd-o pînă la capăt cei doi actori au dialogat spiritual unul pe scenă (Eugen Cristea), altul în sală (Mihail Stan). Acesta din urmă a spus cu un mare succes la public parodia lui Marin Sorescu **O seamă de textieri.** A spus-o căci Lungu venind de la Mamaia participase la Festivalul de muzică ușoară și nemulțumit de calitatea lui s-a hotărît să rămînă în limitele județului pentru a contribui cu puterile sale la ridicarea calității viitoarelor festivaluri. Ne aflăm în fața unui public cald și generos și ne simțim datori să contribuim la realizarea în practică a Festivalului **Cîntarea României** la care ne chemă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ne dăm seama că acest festival nu este ceva inventat, că el poate și trebuie să fie creația forțelor latente ale tuturor oamenilor muncii care, iată, sînt prezenți aci în fața noastră și ne mai dăm seama că el trebuie să fie nu un festival al trecutului, nu un festival al viitorului, ci un festival al prezentului.

La ora cînd transmitem aceste rînduri, întîmplarea literar-artistică avînd numărul 209 este în plină desfășurare.

EUGEN SECELEANU ■

● **DEVA, 22 noiembrie 1976**

Am ajuns la locul desfășurării întîmplării noastre literar-artistice — un depozit al I.C.R.M., excelent ca depozit dealtfel, în felul următor : am luat în autocar doi localnici. Primul ne-a arătat unde este IC, al doilea unde este RM. După ce am ajuns a început spectacolul. În dorința lor pe deplin stimabilă de a asigura participarea unui număr cît mai mare de oameni la întîmplarea noastră literar artistică, organizatorii au avut prioritatea și curajul de a fixa desfășurarea acestui spectacol într-un loc, acesta despre care spuneam, pe care căldura și priceperea celor prezenți — circa 8 000 de oameni — l-au făcut să semene cu o sală excelentă. Credem chiar că după plecarea noastră responsabilii I.C.R.M.-ului vor avea dificultăți în a acredita ideea că acesta este totuși un depozit.

Mai întîi bucuria de a-l avea în mijlocul nostru pe Florian Pittiș. A și spus excelent în prima oră poezia **Cetatea Neamțului** de George Coșbuc, pe care sîntem convinși o va spune și la întîmplarea literar-artistică din 3 decembrie, aceea de la Bistrița, oraș așezat în apropierea comunei unde s-a născut marele poet. Florian Pittiș a fost alături și de Adrian Ivanițki în interpretarea cîntecului **Ploaia care va veni** de Dorin Liviu Zaharia, ce se vrea și reușește în esență să fie un apel de substanță la responsabilitate, curaj, la înfăptuirea, prin muncă, a unui pămînt fără păcate. Din ce în ce mai familiarizat cu ideea că nu are cum să scape din comuna natală, Valeriu Penișoară a cîntat și aci, la Deva. **De ce am plecat din Hușiul drag,** după ce, mai întîi, a făcut succes cu **Cuvîntul lui Roată la Divan** și **Povestea eroilor.** Atît de mare succes a avut încît parodiindu-l Eugen Cristea a obținut și el o reușită de proporții. În momentul cînd conturile lui Cristea cu Penișoară păreau încheiate, primul a riscat să-i imite pe un Radu Gheorghe ușor dezamăgit că recitalul său (**Prietena defunctului, Stam singur, Cîrciobul Pat și Broasca țestoasă**) nu a fost decît foarte bun. Cei doi, în fapt apropiați ca vîrstă și ca temperament, uniți mult mai evident decît pînă acum prin ceea ce și prin aceste părți se numește simțul umorului, au realizat un număr comic, tinerese, avîntat, reușind în final să convingă pe cei prezenți că au asistat totuși, nici mai mult, nici mai puțin decît la un fapt de artă. Recitalul lui Gil Dobrică, cuprinzînd de această dată și cîntecul **Țara celor 1 000 de dansuri** (din repertoriul lui Wilcon Pickett), recital senzațional realizat de ei împreună cu Iosif Kappl și Dan Andrei Aldea, a avut de partea sa atît forța cu care ne-a obișnuit, cît și strălucirea care nu ne-a lipsit niciodată. Într-o formidabilă, emoționantă pînă la lacrimi unitate de simțire, cei 8 000 din sală, oameni tineri, atît ca vîrstă, cît și ca destin, au recitat împreună cu Adrian Păunescu poeziile **Da, mai avem, Un cîntec,** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, moment încheiat triumfal cu **Imn** scris de Ion Nicolescu și Nicu Alifantis. Florian Pittiș a recitat împreună cu Adrian Păunescu poezia **Manifest** a lui Nicolae Labiș. În mai și

PETROȘANI

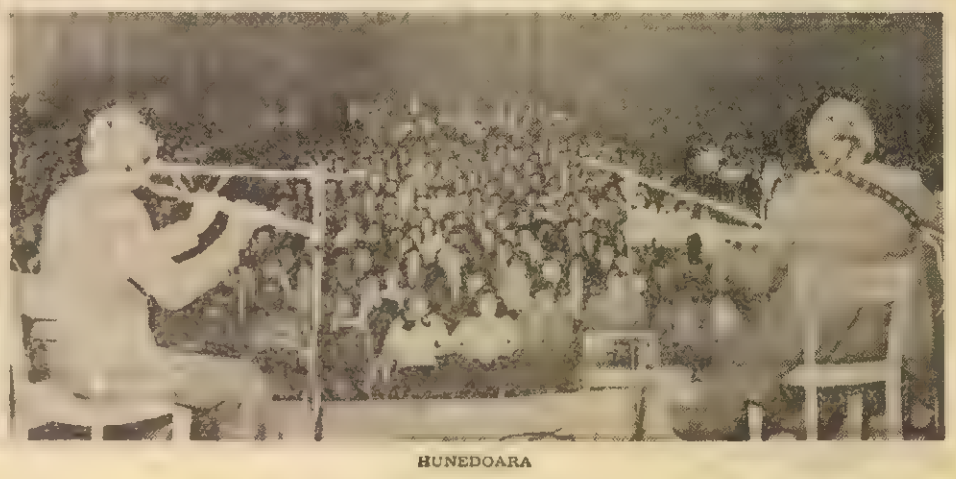

HUNEDOARA

DIVIZIA A : 20 SI 21 NOIEMBRIE

TIMIȘOARA : Politehnica — F.C. Constanța 1—0 (0—0). 20—2 raportul loviturilor de colț, 29—4 raportul șuturilor spre poartă, dintre care 17—1 pe spațiul porții. Iată cifre care spun destul de mult despre ceea ce s-a petrecut pe teren. La multe șuturi s-a opus portarul constanțean Popa, aflat în zi bună, la două s-au opus barele, (Păltinișan și Lața — autorii acestora) ● Cînd o echipă aflată în deplasare își propune să obțină acel punct făscut doar din împiedicarea adversarului să înscrie, rezultă de regulă ceea ce a rezultat și la Timișoara : un meci modest, un joc la o singură poartă, multă zbatere din partea localnicilor pentru a sparge apărarea aglomerată, multe ratări, nervi. Și tot de regulă, speranțele oaspeților se năruie. Pentru că, pînă la urmă, vine totuși acel unic gol care face dreptate și care așază echipele pe locurile pe care le merită. Există, adică, pînă la urmă, un moment care pedepsește. La Timișoara, momentul care a pedepsit a fost minutul 57. Un fault la 17 metri de poartă îi dă posibilitatea lui Păltinișan să execute o lovitură imparabilă, pe lîngă zid, și 1—0. Ceea ce n-au reușit atacanții timișoreni din acțiuni, a reușit fundașul Păltinișan, dealtfel cel mai bun de pe teren în acest meci. ● În minutul 54. Dembrovschi a fost înlocuit cu Șerbănoiu. Într-o apărare om la om, aplicată destul de bine de constănțeni, Mateescu l-a anihilat complet pe „bătrînul" timișorean, afl.at, credem, și-ntr-o zi slabă. ● Fără să fi fost un meci dificil, la Timișoara s-au acordat totuși trei cartonașe galbene (Mărculescu, Petcu și Roșca), fiind unul din terenurile care au contribuit substanțial la numărul de cartonașe acordate în etapă. Pentru că oaspeții au încercat totul, mai puțin jocul ofensiv, pentru a obține acel punct. ● Au arbitrat bine Gheorghe Jucan (Mediaș) la centru, ajutat de P. Baban (Sibiu) și I. Chilibar (Pitești) la linie **(Traian Prosan).**

BUCUREȘTI : Progresul — F. C. Corvinul Hunedoara 2—0 (0—0). Duminică dimineața, Progresul a adus pe stadionul Dinamo, pe o vreme afurisită, cîteva mii de superspectatori, ca să-i îmbolnăvească, după cum afirma un barbat serios în șubă, cizme și căciulă cu urechi, de stomac și astenie nervoasă. ● Timp de 80 de minute, jocul a avut aspectul unui meci de handbal, s-a jucat pe semicercul Corvinului și cînd Ion Gabriel era învins se opuneau barele, fundașii sau chiar jucătorii Progresului (Apostol, de pildă). Pînă cam spre minutul 80, cînd la o lovitură liberă din marginea careului de 16 metri, chiar lîngă linia de corner, Dragu a venit surprinzător din urmă, a marcat și Corvinul a ieșit în sfîrșit la atac, permițînd jucătorilor bucureșteni să mai înscrie o dată prin Tevi. ● Corvinul s-a apărat precis și nu de puține ori dramatic cu cei cinci-șase jucători care știu că nu sînt în trecere prin orașul siderurgiștilor. Mai mult de atît era de la sine înțeles că nu putea obține. ● Ca de obicei, junii de la Progresul, cînd celelalte echipe încep să joace cu picioarele împleticite și plăminii sufocați, își aduc aminte că în divizia primă fotbalul aparține celor ce-l iubesc cu adevărat, adică muncii, onestității și dăruirii. Splendidă demonstrație de dăruire, superbă lecție despre atașament, modestie și pregătire fizică din partea unor copii aproape, ale căror tricouri, tăvălite și răstăvălite, erau în evident contrast cu tricourile 9, 10, 6 și altele de la adversari, imaculate și frumos călcate. ● Corect arbitrajul lui I. Igna (Arad), ajutat la tușă de Gh. Ispas (Constanța) și C. Pîrvu (Brăila) **(Nicolae Cristache). GALAȚI: F.C.M. — Universitatea Craiova 1—1 (1—1).** Meci aspru și de luptă, pe măsura condițiilor atmosferice în care s-a disputat : ploaie, frig, vînt, teren greu, mînge ca o ghiulea. Rezultat echitabil de egalitate, gazdele avînd, ca urmare a dominării teritoriale, mai multe ocazii de gol (Morohai în min. 26 și 63, Haiduc în min. 32 etc.), iar oaspeții avînd mai puține, dar mai clare. Astfel, cea mai mare ratare a meciului poate fi trecută în dreptul juniorului Ciobanu care, în min. 72, a șutat din poziție ideală pe lîngă poarta părăsită de Dumitrescu. ● Silit de împrejurări, antrenorul Teașcă a trimis pe terenul din Galați un nou debutant, pe extremul Băluță, nici 18 ani, dar acesta n-a putut ține pînă la sfîrșit pasul cu viguroșii săi adversari, arătîndu-se depășit de joc. Ciobanu a jucat de asemenea șters, în schimb Geolgău a făcut o partidă remarcabilă, muncind mult și cu folos, fiind — alături de Ștefănescu, Beldeanu, Donose și, mai ales, Balaci — unul dintre oamenii de bază ai grupării studențești care — deși subțiată de indisponibilități — a jucat mai gindit, luptînd exemplar pentru fiecare minge. De asemenea, portarul Lung a apărat minunat, fiind uneori ajutat și de șansă. ● Cînd spuneam că antrenorul Teașcă a fost silit de împrejurări, ne gîndeam mai puțin la curajul antrenorului craiovean de a arunca în focul unor lupte grele jucători tineri, cît la faptul că lotul Universității a ajuns la Galați cu 12 fotbaliști mai puțin !! Accidentați : Purcaru, Constantinescu, Irimescu, Țarălungă, Cămătaru, Oblemenco și Marcu ; Pițurcă și Cîrțu, plecați să-și satisfacă stagiul militar ; Tilihoi, suspendat pentru 3 cartonașe, Deselnicu și Crișan, suspendați de club. ● În aceste condiții, Galații au atacat mai mult, au obținut 11 cornere față de numai 1 al oaspeților, au aruncat o sumedenie de baloane în fața porții lui Lung, spre disperarea înimosului lor președinte, Petre Caradinț, complet răgușit după un sfert de oră de joc și de indicații („puneți mingea jos, puneți mingea jos !"), dar contraatacurile craiovene se vor dovedi mai periculoase, Balaci fiind de neoprit, în ciuda bunei prestații a lui Stoiceseu. ● Universitatea a luat conducerea prin Balaci. La o deschidere a lui Negrilă, min. 15, Stoicescu a ezitat între a lovi balonul cu capul sau cu piciorul și l-a lovit pînă la urmă cu mîna ! Mingea a sărit la Balaci care a mai făcut doi pași în interiorul careului, șutind imparabil : 0—1. ● Inspirat la faza descrisă, la care a aplicat foarte bine legea avantajului, arbitrul Constantin Niculescu o va face de oaie în minutul 34, acordînd gazdelor un **penalty gratuit.** Ghirca a centrat de pe dreapta, Morohai și Berneanu au sărit la cap, singuri într-un careu gol, la vreo 14 metri de poartă, gălățeanul l-a încomodat vizibil pe craiovean, dar arbitrul a arătat punctul de la 11 metri (!!), același Morohai aducînd egalarea. ● Iată opinia despre faza cu pricina a fostului arbitru internațional Gheorghe Limona, duminică observator federal : **„N-a fost 11 metri ! Dacă ar fi trebuit să fluiere ceva, C. Niculescu ar fi avut obligația să acorde o lovitură indirectă pentru Craiova, Morohai obstrucționîndu-l pe Berneanu".** ● Pentru influențarea rezultatului, foarte slab arbitrajul lui C. Niculescu, ajutat fără greșeală la linie de G. Eodor și D. Rădulescu, toți 3 din București. De subliniat sportivitatea ambelor garnituri **(Ovidiu Ioanițoaia). ARAD : U.T.A. — F.C. Argeș 3—1 (1—0).** ● Un meci cu multe scăderi, cînd plictisitor, cînd vioi, cu destule momente de ululială în care jucătorii ambelor echipe uitau că sînt divizionari A și cînd gafele de tot felul cădeau cu nemiluita. Să fim însă drepți și să recunoaștem că am văzut și faze de fotbal, cu goluri frumoase, să recunoaștem, de asemenea, că, deși nu într-o formă excepțională, Domide rămîne oricînd o încîntare pentru cei care mai cred că fotbalul trebuie să fie și frumos. ● Pe lîngă toate acestea, meciul de la Arad mai poate fi socotit și unul al ratărilor, spectaculoase sau copilărești : și în acest sens notăm doar cîteva nume: Radu III, Radu II, Cura și Broșovschi, jucători care treceau pe lîngă goluri gata făcute cu o nonșalanță de invidiat. ● Scorul a fost stabilit de Domide, Nedelcu și Broșovschi, pentru arădeni, și de Radu II, la capătul unei curse de 60 de metri plat și sub privirile admirative ale jucătorilor gazdă. ● Mai putem adăuga că individualităților de pe teren Argeșului le trebuie neapărat un „șef" care să le coordoneze acțiunile, I vănescu putînd juca doar mai bine sau mai slab, că apărarea piteșteană trebuie să renunțe urgent la formula „șvaițer", ca total ineficientă, că, în sfîrșit, Broșovschi, înfocat „adept" al testului Cooper, reușește adeseori, în urma kilogramelor acumulate cu rîvnă, să se rostogolească cu totul anonim în tr na coechipierilor). ● Deși supărat de soare, fiind cîteodată nevoit să arbitreze cu mîinile făcute cozoroc, Constantin Dinulescu s-a achitat bine de o sarcină ușoară, jocul fiind curat. Coreeți și cei doi tușieri, V. Mîndrescu (tot din București) și C. Silaghi (Baia Mare) **(Răzvan Bărbulescu). TG. MUREȘ : A.S.A. — Sportul studențesc 1—0 (0—0).** ● Timp și teren de joc excelente ● În prima repriză, gazdele, uitînd parcă amănuntul că evoluează acasă, au permis studenților să „conducă" partida, Cassai, O. Ionescu și Rădulescu acționînd cu dezinvoltură la mijlocul terenului. ● În fața porții însă, atît elevii lui Angelo Niculescu, cît și cei ai lui Bone au fost deficitari (primul șut „serios" fiind opera lui Cassai — abia în minutul 25) ; dealtfel, pe tot parcursul meciului, s-a făcut simțită lipsa, în teren, a „omului de gol". ● După pauză, renunțînd la schimbul de locuri permanent (ce se voia derutant, dar n-a fost), înaintașii din Tg. Mureș au atacat mai hotărît, Hajnal încercînd, pe aripa stîngă, pătrunderi individuale sau lansîndu-i pe Onuțan și Naghi (inspirat introdus în teren) ● Golul (șut „dintr-o bucată" al lui Pîslaru, min. 75) a consfințit victoria gazdelor, victorie „pe muchie de cuțit", gîndindu-ne mai ales la faptul că Rădulescu ratase, în prima repriză, cea mai mare ocazie de gol a partidei (lansat de Cassai pe centrul porții, dear cu Nagel în față, a șutat slab, pe lîngă bară). ● Arbitrul hunedorean V. Tatar a condus bine, secondat la fel de tușierii I. Ștefănițâ (Hunedoara) și G. Ionescu (Brașov) ; la singurul „moment fierbinte" al meciului, conducătorul partidei a fluierat — corect — ofsaid în faza premergătoare faultului în careu asupra lui Hajnal **(Cornel Cataną). BACĂU : S.C. — F.C. Bihor 2—2 (1—0).** Ploaie în tradiția orașului, măruntă și pisăloagă, contenită înaintea partidei, după ce a stricat terenul, transformîndu-l aproape într-o mlaștină. În asemenea condiții, rezultatul depinde și de capriciile mingii, care sare sau se înțepenește în noroi, iar avantajul de a fi gazdă contează mai puțin ca de obicei. ● Adăugînd că bihorenii au obținut rezultate bune în deplasare, înțelegem mai repede de ce gazdele, cu un vîrf de atac (Botez) abia recuperat, și cu o mare nevoie de puncte, au avut față de acest meci multe temeri ● Încă din primele minute, echipa băcăuană joacă la poarta bihorenilor, înscriind, după cîteva ratări, prin Băluță, la o fază creată de... un copil de mingi care intră în teren și-l face pe C. Bărbulescu să acorde minge de arbitru. ● S.C. Bacău atacă în continuare, rateză mai ales prin Șoșu (acesta este faultat în careu la sfîrșitul reprizei, dar arbitrul nu vede !), iar F.C. Bihor, cu Kun II în revenire la forma care l-a consacrat, contraatacă periculos, obligîndu-l pe Constantinescu să se remarce prin intervenții spectaculoase. ● Imediat după pauză, Lupău este faultat în careu de Margasoiu, execută Kun II și... 1—1, în fața unei tribune indignate că de data asta arbitrul văzuse în același loc, pentru oaspeți, ceea ce refuzase să vadă, înainte de pauză, pentru gazde ! ● Forțînd victoria, băcăuanii se înghesuie în față, lăsînd descoperită apărarea, Kun II (cît înseamnă pentru o echipă din campionatul nostru reînvierea vedetei !) scapă pe dreapta, centrează splendid la Ghergheli, care înscrie din plonjon cu capul, după ce mingea lovește bara laterală ! ● Disperarea îi cuprinde pe spectatori și jucători (băcăuani) laolaltă. „Impresionabili", Bigan și Albu trec pe lîngă o minge înaltă și astfel Florea egalează de la citiva metri. Băcăuanii, cu puțin înainte în pragul înfrîngerii, par acum mulțumiți de egalitate, ca și bihorenii dealtfel ● Meci plăcut la vedere, vioi chiar, cu răsturnări spectaculoase de situații. Cu atît mai nesatisfăcător, cu decizii inverse și semnalizări greșite la margine, a apărut arbitrajul lui C. Bărbulescu — la centru, G. Manta și Carol Jurja — la linie, toți din București **(Iulian Neacșu). BUCUREȘTI : Rapid — F.C.M. Reșița 1—1 (0—0).** Reveniți pe propriul teren, „reabilitat" odată cu găzduirea meciului de rugby România—Franța, giuleștenii nu s-au simțit, ca de obicei, în largul lor pe o suprafață de joc redusă, avantajoasă echipelor care se apără. Cum a fost cazul reșițenilor, instalați pe poziții defensive de la începutul meciului. În sprijinul acestei afirmații vine platonicul raport al cornerelor, favorabili cu 13—0 rapidiștilor. ● Cei care au deschis scorul au fost oaspeții, Florea înscriind în ultimul minut al primei reprize, în pînă dominare rapidistă, la un contraatac purtat de Atodiresei și Tănase. ● Golul egalării l-a marcat mijlocașul Șutru, în min. 73, la o centrare a lui Rișniță, precedată de o lovitură liberă acordată gratuit de arbitrul R. Șerban. Același Șutru (golgeterul feroviarilor cu 6 goluri marcate în acest campionat !!) avea să fie cel mai bun jucător al gazdelor, alături de care mai poate fi remarcat doar fostul său coechipier de la Rîmnicu Vîlcea, Telespan ! ● Atacul bucureștenilor a resimțit mai mult decît se credea lipsa lui Manea, accidentat în etapa trecută, lipsă pe care Neagu și Rontea, în pofida eforturilor și bunăvoinței lor, nu au putut-o suplini. ● Dezamăgiți de rezultat, temperamentalii suporteri giuleșteni aveau să spargă, la terminarea meciului, vitrinele cu fotografii din incinta stadionului !! ● A arbitrat satisfăcător R. Șerban, ajutat în aceeași notă de V. Grigorescu (ambii din Craiova) și Gh. Manole (Constanța) **(Andrei Georgescu). PETROȘANI : Jiul—Steaua 2—1 (1—1).** Angajament fizic total de ambele părți, atît în limitele regulamentului, cît și în afara lui. Terenul greu și pe alocuri cu bălți promitea cîteva faze în care fair-play-ul (sau absența lui) își va spune cuvîntul în mod direct. După cîteva acțiuni fierbinți la poarta oaspeților, în minutul 13 apar scîntei în duelul individual Iordănescu-Mulțescu. Faultează primul și este sancționat cu ușurință și cu cartonaș galben al doilea ! Urmează un contraatac purtat de extrema Sălăjan, duminică în zi foarte bună, centrare spre poartă, mingea nu sare, se oprește în noroi și Mulțescu o introduce fără efort în poartă, deschizînd scorul în minutul 15. La numai 2 minute, este rîndul lui Iordănescu să-l lanseze foarte bine pe Troi, lăsat complet liber pe dreapta și urmează egalitatea pe tabela de marcaj. ● Jocul se menține viol, presărat cu duriități de multe ori trecute cu vederea de către Nicolae Rainea. Echipa Jiul, care de patru ani nu a mai cîștigat în fața steliștilor, se străduiește să-și apropie victoria și reușește golul cîștigător prin Sălăjan, în minutul 55, după o execuție individuală plină de dantelării printre apărătorii militari. ● Au mai primit cartonașe galbene — pe merit — Sălăjan și Florin Marin, cu toate că le meritau și vedetele Dumitru și Dumitrache care au jucat foarte aproape de nota 6. Ex-dinamovistul a încercat să-și plaseze cunoscuta lovitură de cap în maxilarele bucureștenilor și tot el se face vinovat de a fi aruncat cu noroi în ochii steliștilor. Urît și reprobabil gest. ● Foarte bună impresie au lăsat extremele Sălăjan și Zamfir, autoare ale unor curse lungi și frumoase care au încălzit descori tribunele. Gazdele au obținut o victorie meritată, victorie care putea deveni mai clară dacă în minutul 75, după ce portarul oaspeților fusese învins, .nu intervenea iar... noroiul, care a oprit un balon ce se îndrepta spre plasă, spre un gol iminent. A condus foarte slab N. Rainea, ajutat la linie de Dumitru Munteanu — ambii din Bîrlad — și E. Munteanu — Reșița **(Ion Predoșanu).**

Sălăjan înscrie golul victoriei Jiului în partida cu Steaua

Fotografie de EMANUEL TÂNJALA

DIVIZIA B : 21 NOIEMBRIE

BRAȘOV : Steagul roșu — C.S. Tîrgoviște 2—1 (1—1). Atmosferă de mare derby, stadion arhiplin, în ciuda timpului neprielnic. ● Pînă în minutul 32, portarul brașovenilor, Clipa, nu atinsese mingea. Evenimentul s-a produs printr-o pasă trimisă acasă de către Pescaru. Asta vrea să-nsemne că la cealaltă poartă, apărată de Stan, fazele au curs una după alta, dar golul avea să cadă abia în minutul 40, la un fault comis de către Pitaru asupra lui Niță. Acordat corect, penalty-ul a fost transformat de către Pană. ● Invitați la atac, tîrgoviștenii obțin o lovitură liberă lîngă fanionul de corner. Urcat în atac, Tănase reia cu capul, de la 6 metri, această lovitura, la care Clipa, înghețat de atîta așteptare, a intervenit prea tîrziu. ● Imediat după pauză, în minutul 51, Gyorfi reușește un formidabil șut cu dreptul, de la 25 de metri, înscriind golul victoriei pe lîngă Stan, surprins de tăria șutului, dar și mascat de către unul din apărătorii săi. După această fază, asistăm la eforturile susținute ale oaspeților de a egala. A fost partea cea mai interesantă a meciului, echipele dezvăluindu-și adevărata lor valoare tehnică și, din acest punct de vedere, oaspeții ni s-au părut a fi superiori, dar marea lor greșeală a fost că n-au jucat de la începutul meciului cu accentul pe atac, aglomerîndu-se în fața propriului lor careu. ● De admirat și felicitat corectitudinea jucătorilor ambelor echipe, preocupați numai de fotbal și nu de cine știe ce fel de răzbunări din campionatul trecut, dar de condamnat încălzerea de la sfîrșitul partidei, în afara stadionului, dintre spectatorii brașoveni și cei tîrgovișteni, prezenți în număr mare la acest meci. ● Brigada de arbitri condusă la centru de Otto Anderco, ajutat la linie de I. Taar, ambii din Satu Mare, și de către I. Cribdilean — Tg. Mureș, a condus foarte bine **(Victor Niță). SIGHETU MARMAȚIEI : C.I.L. Sighet — Olimpia Satu Mare 1—0 (0—0).** Așteptat cu enorm interes, derbyul de la Sighetu Marmației s-a situat, pe alocuri, la nivelul unui meci de divizia A. ● Din păcate, locul disputei a fost total inadecvat unei asemenea întîlniri, actualul „stadion" sighetean fiind mai degrabă un maidan, cu o înfățișare vrednică de plîns. Un morman de moloz asemenea unei cămile uriașe, pe cocoașa căreia s-au improvizat niște bănci din carton, care la o ploaie mai insistentă amenință să se împrăștie, constituie ceea ce se cheamă „tribuna a II-a". Cît privește tribuna „oficială", ea se află amenajată pe... acoperișul cabinei jucătorilor, unde pot lua loc 200—300 de spectatori. În rest, iubitorii fotbalului își caută loc fiecare cum poate : cocoțați pe autobuze, pe stîlpi, pe grămezi de lemne și în plopii din jurul terenului, care desigur freamătă la fiecare fază fierbinte, scuturîndu-și ultimele frunze galbene... ● În aceste condiții (pe care organele în drept se fac că nu le văd ? !), sighetenii au desfășurat un fotbal tehnic, cu faze calde la poarta Olimpiei, a cărei faimă de fostă divizionară A nu l-a intimidat cîtuși de puțin. După o primă repriză de dominare insistentă, în care au avut și o bară, gazdele reușesc să marcheze un gol de kinogramă, prin Iuga (min. 50), care a șutat cu efect, dar încet, mingea intrînd în poartă cu viteza meciului, sub ochii uimiți ai portarului sătmărean Pusztai, prins pe picior greșit. ● După acest gol, Olimpia a riscat mai mult, avînd chiar două bune ocazii, rezolvate însă spectaculos de apărarea gazdă, cu Mușat în bună formă. ● Arbitrajul brigăzii din București, condusă de Gheorghe Vasilescu I, — atent, corect, inclusiv la faza în care l-a eliminat din teren pe Kaiser (Olimpia) și Ciohan II (C.I.L.) pentru lovire reciprocă **(Ion Roșu).**

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii» Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

ANUL XXV — 48 (1111) 2 decembrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La temperatura oamenilor și a vulcanilor

Acum opt ani de zile, Vasile Atitienei putea fi intîlnit, dacă ne referim la locul său de muncă, pe platforma furnalelor 1—4, micile și vechile furnale ale Hunedoarei. Altfel spus, au trecut opt ani și ceva de cînd Vasile Atitienei, prin ordinul ministrului, ca foarte mulți alți hunedoreni dealtfel, a fost transferat la Combinatul siderurgic din Galați.

Dacă spun că a fost greu, asta poate că nu înseamnă mare lucru, dar dacă spun că trebuia să-i învăț pe alții ceea ce eu încă nu știam, asta poate că mai limpezește oarecum lucrurile în ceea ce privește felul în care am pus pe picioare furnalul numărul 1 de-aici, de la Galați. Să nu se înțeleagă că eu, Atitienei, am făcut treaba asta. Eu n-am fost decît un simplu pion care avea în subordine alți cîțiva pioni, și mai mici, așa cum sînt eu încă și-acum.

„Cuimea este că Hunedoara nu-i nici pe departe un oraș tot atît de frumos ca Galațiul, dar eu mi-am lăsat acolo o bună parte din tinerețea mea, acolo, dintr-un simplu țăran venit de prin părțile Dorohoiului, am devenit mai întîi fierar betonist la I.C.S.H., apoi furnalist în combinat. Și ar mai fi de spus că tot acolo am cunoscut-o și pe Catinca, nevastă-mea, care lucra la un chioșc de răcoritoare în curtea școlii profesionale. Nu mai vorbesc despre faptul că tot acolo s-au născut și copiii mei, fata, care acum e elevă în anul trei la liceul industrial, și băiatul, are 12 ani acum și e elev în clasa a VII-a. Și-n fine, dar nicidecum în ultimul rînd, acolo, la Hunedoara, i-am lăsat și pe cei mai buni prieteni ai mei, Ilie Milcă, Francise Vilmoș și Gheorghe Aciobăniței, ortaci de muncă. În legătură cu treaba asta, eu nu sînt de părere că prietenii ți-i faci oriunde și oricînd, vreau să spun în pripă. Chestiunea este ceva mai delicată și cere timp. Nu sînt un om rece, distant, dar nici să mă păcălesc în privința asta nu-mi place. Așa se face că prieteni mei de bază aici sînt Dionisie Tofan, Mihai Onofrei și Vasile Ominiuc, veniți de la Hunedoara cu puțin timp după mine. Îmi face plăcere să spun că prieten bun mi-a devenit și Vasile Bogoș, un băiat de

numai 24 de ani. L-am crescut, ca să zic așa, ca pe un frățior mai mic. A venit la furnal dintr-o comună de prin Vaslui. După două-trei zile a vrut să plece. Căuta un loc mai ușor. L-am ținut din scurt și, iată-l, a ajuns un bun furnalist, are categoria a doua, dar am încredere să-i dau orice lucrare, chiar și de categoria a cincea, și știu că o face fără nici un cusur. Oameni care au crescut aici, lîngă vatră, sub oblăduirea noastră, a tuturor celor mai în vîrstă, ar mai fi Dumitru Crăciun, care-n vara acestui an a terminat școala de maiștri, Ion Melcioiu, care a terminat institutul de subingineri, cauperistul Gheorghe Harabagiu, și el cu școala de maiștri terminată. Dintre cei mai tineri, l-aș aminti pe Mihai Popescu, băiatul care stă dezbrăcat și-aruncă pămîntul cu lopata, Roșu Andone, Frant Chiper, Ion Mocanu și mulți alții încă."

Și-n duminica în care toată țara intrase fulgerător într-o adevărată atmosferă de iarnă, aveam să aflu și să mă minunez, împreună cu furnalistul Vasile Atitienei, că zgura de-acum opt ani și ceva, prima zgură a furnalelor gălățene, vărsată la halda de la Mălina, acoperită de alte și alte straturi de zgură, își menține intactă temperatura inițială, altfel spus, halda, în miezul ei, este un mic vulcan care, din fericire, nu poate face nimănui nici un rău. Mi-ar fi plăcut, desigur, să-l aud pe Atitienei spunînd că în sufletul său dragostea pentru Hunedoara, orașul care l-a călit, a rămas la fel de intactă, la aceeași temperatură, precum zgura Galațiului vărsată acum cîțiva ani la Mălina. Dar nu s-a exprimat ca atare, ceea ce nu înseamnă că, într-un anume fel, nu a și simțit această, hai să-i zicem, metaforă.

VICTOR NIȚĂ ■

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Elanurile începutului

Sentimentul că Festivalul „Cîntarea României", încă de la lansarea ideii organizării sale, reprezintă o operă educațională și culturală de o amploare națională fără precedent a căpătat tot mai mult noi și impresionante confirmări în aceste zile de la cumpăna dintre toamnă și iarnă. Promptitudinea și elanul cu care s-a trecut la faptă sînt semne că aspirația către o asemenea realizare era extrem de sensibilă în ființa noastră, a tuturor. Aștepta numai acest impuls viguros, pe care, cu acea intuiție sigură a necesității imperioase, secretarul general al partidului avea să-l dea încă la Congresul educației politice și al culturii socialiste din vară.

Definit ca „o manifestare a muncii și creației libere a poporului nostru", Festivalul „Cîntarea României" inaugurează în istoria culturală a țării etape angrenării fiecărui cetățean în înnobilarea sa spirituală. Accesul la cultură nu e numai un drept virtual, de care poate dispune, mai mult sau mai puțin, fiecare om, ci o lucrare vie, de autoeducație, de construcție interioară a fiecăruia de către el însuși. Nu un aponaj și o acțiune de „luminare" a maselor de către cei inițiați, ci e cauză a întregului popor înfăptuită prin forțele sale proprii, forțe în care sînt implicate firesc și unanim energiile specifice ale oamenilor de cultură și artă. Formarea omului nou, ca parte integrantă a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, promovat de partid, implinește în mod necesar o condiție sine qua non a propășirii generale a națiunii noastre socialiste.

Cu aceste gînduri, care ne animă pe noi toți, urmăream așadar în aceste zile, prin participare directă sau prin interme-

(Continuare în pag. 10)

NICULAE STOIAN ■

13 000 de bucureșteni au cîntat și au recitat la Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar.

Un miner din Valea Jiului a scris această poezie emoționantă

Scrisoare acasă

Părinții mei cu lacrimi picurînd
sub gene
Ce-aș mai putea de mine să vă
scriu
Decît că aici o duc bine și,
deși tîrziu,
Am înțeles c-adevărații oameni nu
știu ce-nseamnă lene.

Sudoarea frunții mele-o las
de-o vreme
nu pe cărți de-aventuri sau
pe reviste
Alte emoții prind de-acuma
să mă cheme
Nu din acelea cînd mă căutam la
vreun concurs pe liste.

Să știți că nu lucrez în vreun birou
Nu beau cafea la ore fixe cu vreo
secretară
Lucrez în salopete și pufoaică,
nu-n sacou
Și, ce-i mai important, să știți că
nu lucrez afară.

Aici în subteran eu și ortacii mei
rupem lumina pămîntului
Și e ceva firesc în curgerea
domoală
Să ne mindrim că ne-nfășoară mina
Cum înfășoară mama pruncul ce-l
ține în poală.
Nu știu de ce dar vreau s-aflați
și voi
Că simt tăria unui lucru împlinit
Ți-aduci aminte mamă, ziceai
că n-o să fac nimic de soi

Însă aici în fiecare zi se rupe-un mit.

Asemeni Prometeului ce-a furat
focul de la zei
Prometeii de azi sînt toți ortacii mei
Cînd scot cărbunele născător
de lumină și căldură
Și vorbe de-omenie îi se desfată-n
gură.

Aș vrea să vă întreb ce mai este
pe-acasă
Tata mai e bolnav, dar mama
mai suspină
Oricum pînă cînd o să fim cu toți
la masă
Din întuneric vă trimit lumină.

MIRCEA BUJORESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Despre nucii sufocați de reziduuri de la punctul Brătuleasa al Carierei de piatră Vîrfurile, județul Arad, s-a scris mult, dar cu toate astea nu s-a luat nici o măsură. Se cere energie salvarea lor în spiritul Legii pomiculturii (nucii avînd, precum știm, protecție specială, apoi în favoarea lor vine și Legea mediului ambiant). Nucii și pajiștea verde de la Brătuleasa, bună de pășunat, sînt și un cadru pitoresc al drumului ce poartă turiștii spre Vața, Brad, în vestita Țară a Zărandului moților eroici, sau pe cei ce călătoresc dinspre centrul Transilvaniei spre Arad, spre Moneasa și Șiria. **(Ion Cețoi, com. Bonțești, jud. Arad)**

Semnatarele acestei scrisori, 41 de mame și angajatele Grădiniței cu cămin nr. 1 din Tg. Neamț, cerem de mai multă vreme ca în orașul nostru să se construiască un local nou pentru această unitate de preșcolari. Și iată pentru ce ! În prezent, grădinița funcționează în două localuri necorespunzătoare. Într-unul sînt sălile de clasă, iar în celălalt dormitoarele. După ce copiii iau masa, fie iarna pe viscol sau pe ploaie, fie vara pe arșiță, micuții de trei ani sînt nevoiți să părăsească primul local pentru a se duce în celălalt, unde se află dormitoarele, la o distanță de circa 70—80 de metri. Aici, grupurile sanitare sînt afară, la o distanță de 100 m. Clădirile sînt încălzite cu lemne și cărbuni, sînt foarte vechi și nu se mai încălzesc cum trebuie, sînt friguroase, punînd în pericol sănătatea copiilor. Dealtfel, sînt și neîncăpătoare, au doar 90 de locuri, rămînînd mereu pe din afară un mare număr de copii ai mamelor angajate. Această grădiniță funcționează 12—13 ore pe zi în, tot timpul anului. De aceea, rugăm respectuos ca situația să fie înțeleasă și din fondurile contribuției cetățenești să se construiască un local pentru această grădiniță cu orar prelungit, astfel încît și copiii noștri să crească și să se dezvolte în condiții corespunzătoare. **(Semnează 41 de mame, specificînd fiecare cîți copii are și unde lucrează)**

În spatele blocului în care locuiesc există, de circa 8—10 ani, șapte stîlpi de înaltă tensiune și o piatră din beton cam de două tone. Ale cui sînt, de ce le-a lăsat aici, de ce nu le mai ridică, nu știu ? Vă informez că materialele acestea ocupă o foarte mare suprafață de teren, sînt așezate pe spațiile verzi unde ar trebui să se joace copiii și practic nu pot intra cu autovehicule cei care vor să le gareze pe aleile din jurul acestui bloc. În numele tuturor locatarilor din blocul 1, str. 23 August, vă rugăm ajutați-ne, fiindcă la organele locale am apelat în repetate rînduri, dar fără rezultat. **(Niță Ioana, Drăgășani)**

Subsemnatul dr. Cristea Ion, medic primar, șef lucrări, Clinica anestezie-terapie intensivă a Spitalului clinic Fundeni vă aduc la cunoștință următoarele, în legătură cu scrisoarea semnată de Bujor Nedelcovici și apărută în revista Flacăra, referitor la tatăl său, Niculescu Constantin, operat în clinica chirurgicală Fundeni. În timpul perioadei de internare a pacientului (circa 30 de zile), fiul acestuia nu a venit să discute cu subsemnatul privitor la starea tatălui său. Doar la 24 de ore după deces a venit în spital și mi-a cerut justificarea asupra decesului. A făcut aceasta pe un ton acuzator, punînd la îndoială oportunitatea intervenției chirurgicale și competența tratamentului efectuat. De asemenea, a avut remarci nejustificate asupra diagnosticului bolii. Răspund la fiecare afirmație făcută în scrisoare. Acordul asupra intervenției chirurgicale a fost discutat de familie cu tovarășul prof. dr. Dan Setlacec. Afirmația că nu a fost lăsat să intre în reanimare nu poate fi luată în considerație, întrucît vizitarea pacienților internați în această secție este interzisă, conform dispozițiilor Ministerului Sănătății. În plus, este foarte curios faptul că autorul „uită" că nu a putut solicita acest lucru, din moment ce nu s-a prezentat la mine niciodată, așa cum am arătat mai sus. Scriozitatea acestei acuzații aruncă o lumină dubioasă și asupra altor afirmații din reclamație. Operația efectuată în clinica noastră a fost, de fapt, o reintervenție, prima fiind realizată la Institutul oncologic, București. Diagnosticul lezional preoperator nu este în sarcina Clinicii A.T.I. în care lucrez. El a fost stabilit în trei clinici bucureștene (Institutul oncologic, Clinica de gastroenterologie, Clinica chirurgicală — Fundeni), iar diagnosticul anatomo-patologic aparține serviciului respectiv. De la toate aceste instituții se pot cere lămuriri și nu de la subsemnatul. Cît privește calitatea îngrijirii medicale, solicitați în acest sens — dacă este nevoie — opinia șefului clinicii chirurgicale, precum și a șefului clinicii de anestezie și terapie intensivă, a medicilor din colectivul în care lucrez și a personalului care a depus un efort continuu pentru îngrijirea bolnavului.

Primim din partea Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Constanța :

La adresa dv. cu care ne transmiteți spre soluționare problemele ridicate în scrisoarea ce v-a fost adresată de către Slav Titus vă comunicăm că, în urma cercetărilor efectuate la fața locului, a rezultat că în mare măsură problemele sesizate corespund realității. Pentru înlăturarea neajunsurilor existente, Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Chirnogeni a primit indicații ca pînă cel mai tîrziu la 20 noiembrie a.c. să asigure iluminatul public în localitatea Plopeni, potrivit prevederilor legale.

Mă numesc Ion Marinescu și locuiesc în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Într-un spațiu dintre blocurile construite în formă de potcoavă pe aleea Lalelelor, circa o sută de copii locuind în acest cartier aveau amenajat un loc de joacă foarte potrivit unui asemenea scop. În toamna acestui an, din motive cu totul de neînțeles, spațiul respectiv a fost transformat în parcaj pentru autoturismele proprietate personală ale locatarilor din blocuri. Copiii au fost alungați și o serie de amenajări făcute de noi, părinții — masă de ping-pong, miniteren de fotbal înconjurat cu un gărduleț de fier și altele — au fost distruse fără milă. Copiilor nu le-a rămas decît să se joace printre autovehicule sau în stradă. Este oare această măsură justă și în spiritul unor indicații precise de partid ?

Din partea Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Rîmnicu Vîlcea primim :

„Prin sesizarea înregistrată la numărul... petiționara **(Spiridon Didina,** n.n.) aduce la cunoștință unele neregului manifestate în cadrul Asociației de locatari, zona Petrișor. În urma cercetării celor semnalate s-au constatat următoarele :

Privitor la faptul că imputerniciții Culea Vasile în activitatea sa a săvîrșit unele ilegalități, Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a dispus verificarea de către organele C.F.I. a gestiunii Asociației de locatari cu care ocazie s-au constatat unele neregului, luîndu-se imediat măsuri de înlrare în legalitate". În continuare, referindu-se la modul defectuos în care s-au calculat cheltuielile de încălzire, în răspuns se arată că „ organul de revizie a stabilit că pe perioada cît nu s-au calculat cheltuieli de încălzire la apartamentul nr. 1 vila E, tov. Matei Ion datorează asociației de locatari suma de 2 119 lei, recomandînd Comitetului asociației de locatari să ia măsuri de încasare".

Sîntem locuitori ai orașului Oltenița, care ne desfășurăm activitatea în întreprinderi și instituții din comuna Chirnogi. Deplasarea la și de la locul de muncă o facem cu autobuzele I.T.A., care au ca punct de plecare din Oltenița autogara amplasată în extremitatea estică a orașului. Necazul nostru pornește de la faptul că mulți dintre noi locuiesc în centrul sau în partea de nord a orașului, ceea ce înseamnă că pînă la autogară avem de parcurs distanțe de 3—4 kilometri. Pînă de curînd exista o stație facultativă lîngă parcul orășului, unde ne îmbarcam sau debarcam și toată lumea era mulțumită. Motivele pentru care autobuzele nu mai opresc la această stație nu le cunoaștem, dar greutățile care ne-au fost create sînt de luat în seamă. După cum este de luat în seamă și situația locuitorilor din Chirnogi, care își fac cumpărăturile la Oltenița și, încărcați cu bagaje, trebuie să parcurgă din centrul orașului kilometri întregi pînă la autogară. Reînființarea stației facultative de la parc ni se pare un lucru ușor de înfăptuit și salutar pentru necesitățile cetățenești. **(Semnează ing. Gheorghe Samara, ing. Rodica Dobre, ing. Constantin Basturea, ing. Ion Munteanu, Radu Eugen, Gh. Negoiță, Victoria Marinescu, Dobra Ioana)**

Primim din partea Comitetului sectorului 3 din municipiul București al P.C.R. :

Ca răspuns la scrisoarea dv... (a cititorului Creineanu Pompiliu, n.n.) vă comunicăm că în urma verificării pe teren, s-a constatat că unitatea de vulcanizare a Cooperativei Automecanica (din șoseaua Ștefan cel Mare 92 n.n.) folosește în mod abuziv pentru diverse lucrări de vulcanizare-auto curtea întregului imobil, deși prin contractul de închiriere unitatea avea dreptul să-și exercite activitatea numai în cele două ateliere. Pentru a asigura liniștea locatarilor s-a dispus ca unitatea să nu mai folosească porțile mari de acces în curte decît pentru aprovizionarea cu materiale și acces la atelierul din curte. În privința materialelor depozitate în magazia de pe latura de fund a terenului și a altor probleme ce încalcă normele de prevenire a incendiilor, organul P.C.I., care a verificat situația pe teren, a dispus măsuri și a aplicat sancțiuni. Precizăm că o soluționare radicală a situației locative a cetățenilor se va face odată cu aplicarea planului de sistematizare a șoselei Ștefan cel Mare, prevăzut a se aplica pînă în anul 1980.

Cercul foto de pe lîngă Casa pionierilor din Satu Mare își concretizează activitatea prin numeroase participări la expoziții specifice, albume tematice, lucrări efectuate pentru autodotarea cercului, sprijin acordat unităților de pionieri pentru consemnarea fotografică a unor activități pionierești. Activitatea tehnico-aplicativă este însoțită de acțiuni de masă, desfășurate în întreprinderile din municipiu, muzee, prin drumeții și vizite de documentare în județ. O contribuție însemnată își aduc pionierii acestui cerc la confecționarea materialelor didactice pentru colegii lor din alte cercuri. În fotografia pe care v-o trimitem, un moment din excursia la barajul Călinești — Oaș. **(Subredacția „Tot înainte", Casa pionierilor din Satu Mare)**

La inițiativa comitetului de partid, comitetul sindicatului din întreprinderea noastră a organizat prin Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante din București o excursie pentru cunoașterea măreței realizări a constructorilor noștri — șoseaua transfăgărășană. Itinerarul a permis vizitarea unor monumente istorice, edificii culturale și unități economice de mare însemnătate, prilejuind clipe de incintare, recreație și deconectare pentru toți participanții. Din păcate, unul din momentele excursiei — oprirea pentru masă la Curtea de Argeș — a aruncat o umbră asupra frumuseții excursiei. La restaurantul Posada din acest oraș, care trebuia să se pregătească din timp ca un bun gospodar care primește oaspeți, am găsit o atmosferă cu totul contrară. Cînd am sosit, la ora programată, nu era nimic pregătit și am fost invitați... să ne mai plimbăm o oră pînă la aranjarea meselor. Bineînțeles că niel după o oră nu era nimic gata și am preluat noi, turiștii, treburile personalului, debarasînd și aranjînd mesele. De observat că la nota de plată nu s-a uitat adăugarea remizei de 10% pentru „serviciu". Meniul (baremul de 25 de lei de persoană) n-a fost respectat și constatînd și lipsuri serioase la gramaj, am solicitat intervenția organelor de miliție care — conform procesului verbal anexat — au constatat, prin sondaje, diferențe în minus față de rețetar, mergînd pînă la 50%. Urîte amintiri ne-au rămas de la această nefericită masă luată la restaurantul Posada. Și e păcat pentru tot restul frumoasei noastre excursii. (Semnează președintele comitetului sindicatului întreprinderii de industrie locală „Metalurgica" din București)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar s-a făcut cunoscut în multe orașe ale patriei, dar sînt încă numeroși tineri care nu au văzut sau ascultat aceste spectacole de înaltă ținută artistică. Iată de ce cred că un disc cuprinzînd selectiv programele cenaclului ar face o mare bucurie minunatului tineret ai țării noastre, ar fi o formă de propagandă de larg acces la publicul de toate vîrstele. Cîntecele tuturor nu pot rămîne doar în amintirea noastră, ci — ca tot ce este bun și valoros — trebuie răspîndite, trebuie conservate ca izvor de cunoaștere și pentru generațiile ce vin. Aceasta, cu atît mai mult cu cît mesajul pe care îl poartă cîntecele cenaclului se înscrie în mod desăvîrșit în politica partidului nostru de educație comunistă patriotică a tineretului patriei. După mai bine de două sute de ședințe ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, consider că editarea de către Electrecord a acestor discuri se impune de la sine. **(Florin Palcău, București)**

N.R. „Electrecordul" ne anunță că intenționează lansarea unor casete cu înregistrări din cenaclu. Amănunte, într-un număr viitor.

Mă numesc Ciulac Dupța, sînt din comuna Vinga, județul Arad. Comuna noastră, cu o populație de circa 7 000 de locuitori, este așezată cam la jumătatea distanței dintre Arad și Timișoara și se bucură de bune legături cu cele două centre urbane, prin șoseaua asfaltată și cale ferată. S-au făcut multe în comuna noastră pentru nevoile cetățenilor — centru comercial bine aprovizionat, locuințe pentru populație, amenajări edilitare etc. Avem un dispensar uman cu secții spațioase și bine încadrat cu cadre medii sanitare. Din păcate, medicii afectați dispensarului sînt, cu toții, navetiști și asta are adeseori urmări nedorite în viața obștii noastre. În caz de îmbolnăviri grave sau accidente, întîmplate în afara programului medicilor, trebuie negreșit să reziști pînă cînd unul din medicii navetiști sosesc în comună, altfel... Această situație dăinuie de mulți ani și îscă o întrebare : oare nu se poate găsi nici un medic care să accepte să locuiască în frumoasa noastră comună și să poată veni în ajutorul unor oameni aflați în situații critice ? Oare nu se poate într-adevăr locui decît exclusiv în centrul orașului (chiar dacă te-ai născut într-un sat) ?

În vara acestui an m-am adresat redacției Flacăra, prezentînd situația grea în care mă aflam datorită modului abuziv în care fosta conducere a Liceului silvic din Brănești — Ilfov procedase la restructurarea unor posturi de la cantina școlii, desfăcîndu-mi contractul de muncă. Ca urmare a demersurilor făcute de redacția Flacăra, pe data de 22 octombrie, noua conducere a liceului m-a primit la locul meu de muncă, ca ospă la cantina școlii. Eu vă mulțumesc pen sprijinul pe care mi l-ați acordat pentru r căpătarea drepturilor mele legale. **(Mar Stancu,** Brănești — Ilfov)

În numărul 44 al revistei „Flacăra", la rubrica „Pentru respectarea în viață a principiilor codului comunist", ați relatat cazul profesorului Naumescu. Am fost profund revoltat de poziția birocratică a unor oameni cu funcții de răspundere în învățămîntul n. tru, oameni puși acolo să respecte legile ri și să aplice în viață principiile codului c munist. Am trei copii. Cu toții au fost ele profesorului Cornel Naumescu. Toți trei a învățat de la acest eminent pedagog nu nu mai matematică, ci și cum să trăiască și să-și slujească patria. Doi dintre ei au urmat exemplul dascălului lor și sînt acum și ei profesori în comuna noastră, Telega. De 30 de ani de cînd este profesor aici, la Telega, profesorul Naumescu se bucură de stima și prețuirea tuturor celor ce-i cunosc activitatea. Sper ca rîndurile scrise în revista „Flacăra" să contribuie la încurajarea acestui slujitor al catedrei în confruntarea sa cu cei care din anul 1970 încearcă să-i întunece viața. **(Petre Cosmineanu, Telega, județul Prahova)**

Cel mai mare și mai modern hotel din municipiul Tg. Jiu, cu emblema „Gorj", are un frumos local de restaurant, amenajat în stil autentic gorjenesc. Orchestra localului, aleătuită pentru interpretarea unui repertoriu de muzică ușoară — orgă, chitară solo, chitară bas, baterie și o vioară — tentează uneori să prezinte și piese de muzică populară. Evident că într-o asemenea componență instrumentală, cu totul nepotrivită, rezultatele sînt lamentabile. Muzica gorjenească, bogată în tradiții, merită o soartă mai bună și nu se poate spune că ea nu se bucură de respectul cuvenit. La doi pași de restaurantul „Gorj" se află, de pildă, localul „Popasul pandurilor", unde o orchestră de muzică populară, anume alcătuită, ne dă un răspuns precis la întrebarea ce trebuie făcut pentru cultivarea acestui gen mult iubit care se cheamă muzica folclorică. **(Adrian Enache — Tg. Jiu)**

Din partea Centralei construcții montaj București de pe lîngă Consiliul popular al municipiului București :

„La scrisoare Dv. Nr... însoțită de sesizarea locatarului Petre Gh. din blocul 68 Pantelimon că facem cunoscute următoarele : Întreprinderea construcții montaj nr 5, pr șantierul său din zona Pantelimon, a execu tat o serie de lucrări menite să asigure buna funcționalitate a spațiilor de locuit. Astfel, s-au făcut remedieri pe casa scării. În unele apartamente și s-au echipat spălătoriile și uscătoriile. Se vor termina lucrările de la terasă, se vor preda asociației de locatari subsolul și casa scării... se vor preda asociației de locatari spălătoriile și uscătoriile". (Semnează director tehnic ing. C. Velicu).

La poșta redacției răspunde redactorul nostru

MARGA NEDELEA

Gheorghe Bratu — București. Fiica dumneavoastră este înscrisă și urmează treapta a II-a de liceu, curs de zi. În situația aceasta, nu mai poate fi încadrată în muncă. **Dumitru Olteanu** — Focșani. Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Vrancea, al cărei încadrat sînteți, ne-a informat că angajarea vi s-a făcut cu condiția de a nu avea pretenții în asigurarea unei locuințe, pentru că întreprinderea are mulți angajați cu vechime care își așteaptă rîndul în a li se atribui locuințe. **Grup de locatari,** blocurile 4 și 5 din str. Străulești nr. 1, sect. I, București. Cele două blocuri în care locuiți fac parte din sectorul centralei telefonice Pajura. Această zonă este deservită de un cablu telefonic de mică capacitate și care este ocupat în totalitate. Direcția de telecomunicații a municipiului București ne-a informat că în proiectul de extensie, cu 8 000 de linii a centralei telefonice Pajura, sînt prevăzute și lucrări de cabluri, creîndu-astfel condiții pentru instalarea de posturi telefonice. Cererile depuse rămîn în evidență pînă se vor crea condițiile tehnice necesare. **Ion Popăceanu** — Sibiu. Consiliul popular municipal ne-a comunicat că s-a hotărît de către Comitetul executiv să vi se repartizeze o locuință. **Gheorghe Vlădescu** — București. În Legea Nr. 57/1974 — legea retribuției după cantitatea și calitatea muncii — se menționează modul cum sînt retribuiți absolvenții învățămîntului superior, ai învățămîntului de subingineri, precum și absolvenții învățămîntului postliceal și mediu. Articolul 35 al aceleiași legi se referă și la cei care, la data promovării examenului de diplomă în învățămîntul superior, au avut o vechime de cel puțin 4 ani ca muncitor, maistru, funcții medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare absolvite sau 3 ani în funcții de subinginer, se pot încadra la nivel de bază. Dumneavoastră sînteți absolvent al învățămîntului de subingineri, iar retribuția avută ca tehnician a fost mai mică decît cea pe care o aveți acum, corespunzător clasei de retribuire 16 (retribuție fixată pentru al doilea an în această funcție). **Mihai Paraschiv,** Babadag (Tulcea). Vi s-a aprobat ca în cursul acestui trimestru să vi se atribuie repartiție pentru o butelie de aragaz. **Paraschiva Lionescu** — Rm. Vîlcea. Catedrele care urmau să fie ocupate prin suplíniri au fost cunoscute de către fiecare școală. Aceste catedre au fost ocupate conform prevederilor regulamentului de numiri și transferări. La sediul inspectoratului școlar a fost publicat, prin afișare, rezultatul acordării suplinirilor. **Elena Ilie** — București. Întreprinderea Combustibilul a municipiului București ne-a comunicat că nu vă poate elibera adeverința cerută pentru că, atît din statele biroului financiar, cît și din arhiva biroului personal-organizarea muncii, nu reiese că ați fi fost angajata întreprinderii în perioadele indicate de dumneavoastră.

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți

Pentru o Europă și o lume ale păcii, securității și cooperării

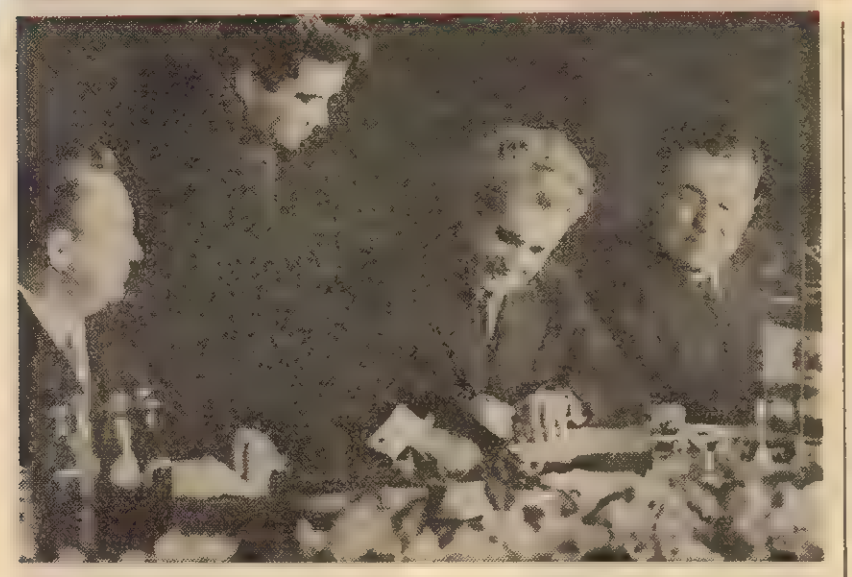

Tovarășul Nicolae Ceaușescu semnînd Declarația statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Conducătorii delegațiilor prezente la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

În zilele de 25 și 26 noiembrie a.c. Capitala patriei noastre a fost gazda unui marcant eveniment politic — **Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia** — care a reunit conducătorii de partid și șefii guvernelor din aceste state. Dezbătînd probleme majore legate de transpunerea în viață a prevederilor Actului final de la Helsinki, Consfătuirea de la București își are menirea de a da un nou impuls eforturilor statelor și luptei popoarelor pentru transformarea efectivă a Europei într-un continent al păcii, înțelegerii și conlucrării rodnice a tuturor națiunilor. Un țel nobil, o problemă vitală care interesează deopotrivă toate popoarele lumii, ca dovadă atenția cu care a fost urmărită Consfătuirea de la București de către opinia publică internațională. Statele participante la Tratatul de la Varșovia pornesc de la faptul că rezultatele Conferinței de la Helsinki reprezintă un succes comun al tuturor participanților, o victorie a rațiunii și realismului politic și că principiile și înțelegerile adoptate reprezintă o platformă largă și clară de întărire continuă a păcii.

Desfășurată într-o atmosferă de deplină înțelegere reciprocă, de stimă și conlucrare tovărășească, de prietenie frățească, reuniunea de la București s-a concretizat în Declarația **„Pentru noi orizonturi în destinderea internațională, pentru edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa"**, document ce evidențiază încă o dată spiritul de înaltă răspundere manifestat de țările socialiste față de soarta umanității, hotărîrea cu care aceste state acționează pentru materializarea aspirațiilor de pace ale popoarelor. Vorbind despre semnificațiile multiple ale acestui document, tovarășul Nicolae Ceaușescu îl caracteriza astfel: **„Declarația pe care am adoptat-o reprezintă un document de mare importanță, care demonstrează preocupările consecvente ale țărilor noastre de a contribui activ la eforturile generale consacrate înfăptuirii securității și colaborării europene, la rezolvarea în interesul păcii și colaborării internaționale a complexelor probleme cu care se confruntă astăzi continentul nostru și întreaga omenire"**. Acest document cuprinzător avansează numeroase propuneri de natură să deschidă efectiv noi perspective procesului de făurire a unei securități reale în Europa. Printre ele se înscriu și Proiectul de Tratat prin care statele semnatare ale Actului final al Conferinței de la Helsinki își asumă angajamentul de a nu folosi primele unul împotriva altuia arme nucleare și Apelul adresat de statele membre ale Tratatului de la Varșovia celorlalte state participante la Conferința general-europeană.

★

Vineri, 26 noiembrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe ministrul muncii și afacerilor sociale al Kuweitului, șeicul Salem Al-Sabah, fiul emirului statului Kuweit, care a făcut o vizită în țara noastră. În timpul convorbirii au fost evocate cu satisfacție întîlnirile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și șeicul Sabah Al-Salem Al-Sabah, avute cu prilejul vizitei făcute de șeful statului nostru în Kuweit. Apoi, s-au abordat probleme referitoare la dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre cele două țări, a colaborării lor pe multiple planuri.

★

Luni, 29 noiembrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit pe Richard Andriamanjato, președintele Partidului Congresul pentru Independența Madagascarului — A.K.F.M. — din Republica Democratică Madagascar, care face o vizită în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R. În cadrul convorbirilor a fost reafirmată dorința celor două partide de a dezvolta și diversifica raporturile de conlucrare prietenească și solidaritate dintre ele, în interesul ambelor popoare, al întăririi unității tuturor forțelor antiimperialiste.

★

Marți, 30 noiembrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit pe tovarășul Gaston Plissonnier, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului Comunist Francez care, la invitația Comitetului Central al P.C.R., a făcut o vizită în țara noastră. În timpul întrevederii a avut loc un schimb de păreri privind activitatea și preocupările Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Francez, exprimîndu-se dorința comună de a dezvolta în continuare relațiile de prietenie, colaborare și solidaritate dintre cele două partide. În interesul prieteniei tradiționale dintre poporul român și francez, precum și al lărgirii raporturilor dintre România și Franța. Totodată au fost examinate unele probleme ale actualității politice internaționale, evidențiindu-se necesitatea de a se acționa pentru dezvoltarea și întărirea colaborării dintre partidele comuniste și muncitorești, dintre toate forțele progresiste, democratice și antiimperialiste, pentru continuarea și adîncirea cursului spre destindere, securitate și colaborare pe continentul nostru și în lume.

CICI IORDACHE ■

În timpul convorbirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și ministrul muncii și afacerilor sociale al Kuweitului, șeicul Salem Al-Sabah.

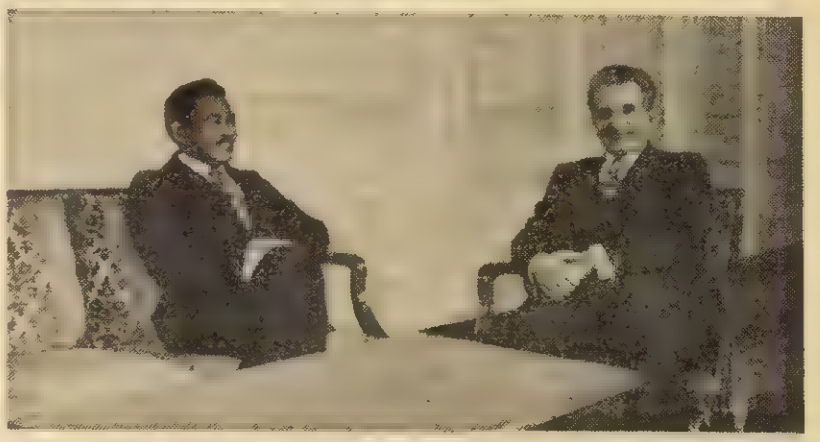

Moment al întîlnirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, și Richard Andriamanjato, președintele Partidului Congresul pentru Independența Madagascarului.

Moment din timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a tovarășului Gaston Plissonnier, secretar al C.C. al P.C. Francez.

Sîntem patrioţi, făcîndu-ne datoria

Dacă nu vorbesc din două în două zile la telefon cu părinţii, nu sînt om!

O săptămînă din lună, Maria Dumbravă — muncitoare la Atelierul de rulouri şi jaluzele Chiajna — este ţesătoare ; două săptămîni, achizitoare; iar în cea de-a patra se ocupă cu livrarea mărfii. Muncă diversă, îmbinînd calificarea cu cunoştinţele de contabilitate, muncă în care cunoaşte nenumăraţi oameni, nenumărate caractere, pătrunzînd în intimitatea a zeci şi zeci de cămine, muncă pe care „nu ar schimba-o pentru nimic în lume".

La numai 19 ani ai săi, Maria Dumbravă, căsătorită cu lăcătuşul Liviu Dumbravă — ambii din Tîrgu Mureş, deocamdată domiciliaţi în Bucureşti, intenţionînd însă să se întoarcă acasă cît mai curînd posibil — are doi copii gemeni (ar fi trebuit să fie trei, un accident i-a îngreuiat însă sarcina) ; un băieţel, Arpi, şi o fetiţă, Melinda, ambii avînd respectabila vîrstă de un an, ambii având „cute la mînuţe şi trei rînduri de bărbuţe". Cunoaşte mai multe limbi străine, printre care rusa, araba, italiana şi polona — chiar dacă nu la perfecţie — limbi învăţate parte în şcoală, parte în timpul liber, din proprie pasiune. Iar acest timp liber, pentru Maria Dumbravă, are un sens precis ; „sînt săptămîni în care plec dimineaţa la şapte şi ajung acasă la 10 seara, trebuie să-mi împart bine, cît pot de bine, acest timp, sîntem o familie tînără, viaţa ne-a învăţat însă de pe acum să fim maturi în ceea ce priveşte împărţirea acelor puţine ore pe care le petrecem împreună".

Munca ? Practic, pentru soţii Dumbravă înseamnă totul. Munca şi familia. Şi părinţii, pentru Maria părinţii din Jirlău. „Dacă nu vorbesc din două în două zile la telefon cu părinţii, nu sînt om !"

O întreb dacă — mai ales cunoscînd atîtea limbi — nu este tentată să plece în străinătate, în vizită : „Niciodată ! — îmi răspunde. „Cred că aş înnebuni, mi-e greu şi aşa, că sînt departe de ai mei, de casă, abia aşteptăm să ne stabilim în Tîrgu Mureş, dar să fiu departe de ţară ?! Dumneavoastră ştiţi că, ori de cîte ori ajung în Jirlău şi trebuie să plec îmi vine să plîng ? Am acolo baltă, avem pădure, am părinţii, le am pe cele două surioare pe care le-am crescut, una are 4 ani, cealaltă 7, şi balta, şi pădurea asta, şi părinţii, astea toate, de fapt, sînt TOTUL pentru mine, pentru felul în care am fost învăţată să simt, sau să cred în viaţă, cum vreţi să o luaţi... pentru felul în care îmi descopăr mereu şi mereu noi satisfacţii în munca asta a mea ?"

Sînt şapte angajate la Atelierul din Chiajna, s-au autointitulat „Vikingii", umblă şi muncesc deopotrivă de mult, sînt nişte oameni îndrăgostiţi de meserie („e ceva — nu? — să vezi sute şi sute de ferestre încadrate în ţesături colorate în care ştii că ţi-ai pus şi tu ceva din tine, din sufletul şi priceperea ta!"). La vîrsta ei, s-ar putea spune, Maria Dumbravă a luat viaţa în piept. La propriu. Figurat vorbind însă, cred că tînăra muncitoare este o constantă a acestei vieţi, un produs tipic a ceea ce obişnuim a numi condiţia omului conştient de rostul, de valoarea, de demnitatea sa umană.

HORIA PATRAŞCU ■

Uităm de foarte multe ori unde sîntem şi de unde am plecat

A fi cetăţean român înseamnă a merge umăr la umăr cu ţara, a-i cunoaşte istoria cu marile şi pilduitoarele ei învăţăminte, înseamnă a-ţi înţelege şi onora cu responsabilitate sarcinile prezentului, înseamnă a scruta cu optimism viitorul, a înţelege cum şi ce va să însemne pentru destinul tău şi al patriei ziua de mîine. A fi cetăţean român înseamnă a merge la pas cu ţara şi la bine şi la rău, a pricepe că nu te-ai născut singur sub stele, ci într-o largă colectivitate, că ţara reprezintă în fond o mare familie, că lucrurile bune şi mai puţin bune, bucuria şi amărăciunea trebuie luate şi cîntărite la fel cum se întîmplă în orice familie unită, deci cu dragoste şi cu dreaptă judecată. Sîntem aici de 2000 de ani, am prins trup şi suflare din lutul acestei ţări şi avem datoria de a face din România ţara mult visată, întrezărită şi anticipată de atîţia precursori de seamă, patrioţi înflăcăraţi, slujitori ai ştiinţei şi artei, luptători aflaţi pe baricadele revoluţiei sociale.

A fugi de acasă înseamnă a-ţi necinsti familia, părinţii care ţi-au dat viaţă şi şi-au rupt de la gură ca să te crească ; a-ţi părăsi ţara, de dragul unei eventuale pricopseli, din cupiditate, din dorinţa de căpătuială rapidă (iluzii deşarte, cum au dovedit-o atîtea experienţe amare) înseamnă a uita, asta înseamnă în primul rînd a uita cît şi ce datorezi acestei ţări care a făcut totul, pe măsura posibilităţilor ei de acum, pentru a te ajuta să înveţi şi să trăieşti omeneşte, care, la fel ca un părinte, ţi-a dat mult din multul sau puţinul pe care-l are şi care luptă din răsputeri ca pe măsura zilelor şi anilor ce trec să te facă tot mai fericit şi îndestulat la casa ta.

Uităm, da, uităm de foarte multe ori, unde sîntem şi de unde am plecat. Cum am ajuns să păşim cu fruntea sus, să fim noi înşine în ţara aceasta frumoasă cum nu e alta.

Iată, mă voi opri la un singur exemplu şi vecinul şi prietenul meu Friedrich Azberger nu se va supăra că mă voi folosi în acest sens de numele şi experienţa sa.

Friedrich Azberger e originar din Reşiţa, dar s-a stabilit de 20 de ani în Bucureşti, unde a lucrat ca mecanic auto. L-am cunoscut în ultimii ani, de cînd e pensionar, de cînd sînt şi eu. Cu un an în urmă, Friedrich, Fredy cum îi spunem noi, a alunecat şi şi-a fracturat piciorul. A făcut o artroză foarte gravă şi i s-a spus că trebuie să se opereze. S-a prezentat la „Brâncovenesc", a fost operat şi acum e sănătos, păşeşte normal.

Dar Fredy Azberger are un fiu, un băiat care a cerut să emigreze în Republica Federală Germania. Lucrează ca vînzător într-un magazin din München. Înainte de a se opera, Azberger, bătrînul, i-a scris şi l-a întrebat dacă n-ar putea să se internezze în marele spital de ortopedie din acest oraş. Iată ce i-a răspuns feciorul :

„Dragă tată.

În legătură cu operaţia, am vorbit la spital, am indicat diagnosticul doctorilor din România şi te înştiinţez că situaţia este următoarea :

1. Este nevoie să stai în spital aproximativ două luni. Pentru o zi de internare este nevoie de 200 de mărci.

2. Dacă te operează un medic al spitalului nu este nevoie să mai plăteşti în plus, dar dacă vrei să te opereze un profesor, este nevoie să mai plăteşti încă 6 000 de mărci. În total deci aproape 18 000 mărci, bani pe care nu pot să-i acopăr din salariul meu."

L-am întrebat pe Fredy, cît a plătit la spitalul Brâncovenesc pentru operaţie şi zile de internare. „Un buchet de flori profesorului şi mai multe cutii cu bomboane asistentelor şi surorilor medicale", mi-a răspuns.

Să ne gîndim la toate acestea cînd ne însoresc bucuriile sau ne izbesc necazuri şi greutăţi. Din păcate, repet, uităm de foarte multe ori unde sîntem şi de unde am plecat, trăind şi muncind între cerul şi pămîntul României noastre.

GRIGORE P. PANAIT ■
pensionar — fost inginer mecanic

Fiul meşterului tăbăcar Gheorghe Cioca — un produs exemplar al inteligenţei româneşti

La numai 31 de ani, inginerul Gheorghe Cioca a devenit doctorand în meseria sa — după studii efectuate la Facultatea de chimie industrială din Iaşi şi două lungi perioade de specializare în U.R.S.S. şi în Statele Unite. În prezent, la 36 de ani, este cercetător ştiinţific, doctor inginer, şef al laboratorului de produse auxiliare pentru industria de pielărie şi înlocuitori din cadrul Institutului de cercetări pielărie-încălţăminte Bucureşti. Principala sa reuşită ştiinţifică se numeşte colagen, un nume care poate nu vă spune mare lucru deocamdată. Întrucît este vorba de o invenţie deosebită, care i-a adus dealtfel autorului şi un premiu, în 1973, la Salonul internaţional de invenţii şi inovaţii de la Geneva.

Dar despre Gheorghe Cioca trebuie să spunem mai întîi că s-a născut la Agnita, lîngă Sibiu, ca fiu al unui meşter tăbăcar. Este deci Gheorghe Cioca un produs exemplar al inteligenţei româneşti, stimulat de efervescenţa creatoare a socialismului în ţara noastră ? Fără îndoială că da, iar argumentele ce vin în continuare sînt după părerea noastră chiar edificatoare. „Cetăţean român sînt în primul rînd, deşi mă mir că mă-ntrebaţi ! Adică vreau să spun că aceasta mi-e prima însuşire şi calitate. Mai departe, desigur că am învăţat şi m-am specializat în meseria ce-o fac — dar aş fi avut vreodată dreptul să uit de unde am plecat ? ! Cînd am fost în S.U.A., primind o bursă excepţională în cadrul Fundaţiei Ford pentru a putea demonstra pe cale analitică solubilizarea colagenului din pielea naturală, am lucrat timp de un an de zile la firma IREX. Am muncit mult, rezultatele au fost aproape perfecte — demonstrînd posibilitatea practică a reconstituirii colagenului, deci a pielii naturale din simple deşeuri şi rămăşiţe de piele — iar conducerea firmei, apreciind probabil că aş putea aduce foloase, prin noi invenţii şi cercetări ştiinţifice, mi-a făcut propuneri concrete în acest sens. Cred că patronul firmei mă simpatiza, aş spune chiar că ne împrietenisem, dar am refuzat cu hotărîre orice contract şi m-am întors să continuu cercetările în ţară. Se ştie că americanii, ca şi alte ţări din vestul continentului, practică acest sistem de import de inteligenţă — dar n-am să uit niciodată cuvintele aceluiaşi patron american, spuse înainte de plecare. Dacă acceptai să rămîi la noi, mi-a spus dînsul, te-am fi angajat, dar orice sentiment de stimă pentru dumneata ar fi dispărut!"...

Sîntem, cu alte cuvinte, o ţară mică, şi care ne producem cu greu inteligenţa de care avem nevoie, dealtfel tot mai mare nevoie. Tatăl lui Gheorghe Cioca a fost tăbăcar. Fiul său s-a specializat tot în piele, dar a reuşit o specializare mult mai înaltă, fiind pe cale să pună la punct o metodă cu adevărat revoluţionară în industria pielăriului, invenţie despre care nu aici este locul cel mai potrivit să vorbim. Pentru meritele sale, la numai 31 de ani, a devenit doctor în meseria sa, ţara care l-a crescut şi l-a trimis să înveţe cît mai bine, recompensîndu-l şi promovîndu-l devreme, după merit, acolo unde era nevoie de prezenţa şi cunoştinţele sale. Iar Gheorghe Cioca — un singur exemplu din noua generaţie de oameni de ştiinţă români, tineri dar şi merituoşi — a înţeles cum trebuie datoria şi cinstea de a fi cetăţean român.

DUMITRU GRAUR ■

la locul de muncă

„Am crescut odată cu ţara, a crescut ea, am crescut şi eu"

„Viaţa mea ? De ce, tovarăşe, ce ştii dumneata de ea, ce ţi s-a spus pînă să ne vedem ? Aaa, cum am ajuns eu inginer într-o întreprindere în care mai întîi am măturat prin curte şi am udat florile ?"

Gheorghe Nicolae (Nae, cum se recomandă de cînd se ştie) este un om deosebit de prietenos şi are acea modestie pe care alţii se străduiesc ani de zile s-o înveţe. S-a născut acum 38 de ani în familia numeroasă a unui ţăran sărac din Petreşti, Dîmboviţa. Copilandru, se înţelegea greu cu secera, de atunci i-au rămas mîinile însemnate („Asta să nu scrieţi, mi-e ruşine şi acum de tata"), zilnic însă mergea la şcoala din Ioneşti-Ghergheşti, vară-iarnă, 10—12 km pe jos, cu traista pe umăr şi un bănuţ de pîine în palmă. A terminat 7 clase şi a plecat de acasă, petrecut de părinţi şi de cei patru fraţi ai lui. Mai bine de un an de zile a măturat curtea de la Electroaparataj ziua, iar noaptea a încărcat şi descărcat camioanele în dealul Filaretului, viaţă de băiat amărît, încă în opinci, cu pantaloni legaţi cu sfoară, dormind pe apucate. Cine ar fi crezut, nu cu mulţi ani în urmă, că acest băiat necăjit va schimba, în aceeaşi întreprindere, mătura cu rigla de calcul ?

„Staţi aşa, că n-a fost chiar atît de simplu, tovarăşe ! În 1954 m-a întrebat un om cumsecade, nea Giurgiu, a murit săracu' deunăzi, mă copile, tu nu vrei să faci şcoala profesională ? Am făcut-o, în 1956 eram electrician linii aeriene".

Linior zburător trecea de la o consolă la alta atîrnat de un scripete, la 25 m înălţime, vara pe arşiţă, iarna pe ger, cînd îi plesnea obrazul la —20°, iar cablurile îi ciuruiau palmele. Anii eroici ai electrificării, cînd se luminau oraşele şi satele peste noapte pentru prima oară în întreaga lor istorie ! Între cei care duceau făclia în ungherele cele mai întunecate ale ţării se afla şi Gheorghe Nicolae, un tînăr care îşi păstrase şi pe şantier dorinţa de a învăţa. În asemenea condiţii exemplare absolvă şcoala de maiştri, liceul şi reuşeşte la Politehnică, seral. După un an în care ziua muncea, iar seara învăţa, întrerupe, simte că nu mai poate. Trec cîţiva ani, pare că a renunţat definitiv, dar nu.

„Mi se arătase atîta încredere, eram ajutat, fusesem mutat chiar în Bucureşti, la şantier, eu însumi îmi aminteam de cum intrasem în întreprindere..."

La facultatea de la capăt, patru ani îşi împarte timpul între ore de muncă şi ore de cursuri, iese subinginer, îi rămîn cîteva diferenţe pentru titlul întreg, se pregăteşte pentru doctorat. Reuşise, după ani şi ani de zile în care se sculase la 5 dimineaţa şi se culcase la 12 noaptea.

„Mă uit în urmă, uneori nici nu-mi vine să cred, deşi drumul meu nu e mai altfel decît al altora pe care îi ştiu. Am crescut odată cu ţara, tovarăşe, a crescut ea, am crescut şi eu. De-aia spun : nu cred că în altă parte decît în ţara asta nouă a mea aş fi ajuns eu altceva decît şef de măturâ, nu inginer ! Cît datorez eu ţării, oamenilor săi... Zilele pe care le mai am de trăit n-or să-mi ajungă".

IULIAN NEACŞU ■

Cînd ne-am făcut ţara independentă, în 1877, m-am luptat pînă am murit; atunci eram tatăl meu şi mă chema Dumitru

Eram într-un tren, pe un drum care se adîncea în munţii din nordul Moldovei. Cu toate că erau locuri libere şi cu toate că era foarte în vîrstă, o femeie a stat tot timpul pe culoar, la fereastră, şi a tot privit locurile şi aşezările care se tot perindau, se tot depănau. Avea chip frumos şi hotărît. Mă intriga şi îmi plăcea. Am ţinut să aflu cît de cît ceva despre ea şi am intrat în vorbă. Mi-a răspuns fără să se arate zgîrcită în cuvinte şi fără să se arate nici guralivă. Avea un echilibru frumos în toate : şi gîndire, şi cuvînt, şi purtare. Femeia aceea de ţară îmi stîrnea tot mai mult interesul. I-am spus că aş vrea să ştiu cine este.

— Dar dumneata ?

— Orăşan. Fiu de oameni care au ştiut să trăiască numai din muncă, cinstiţi şi cu mult respect pentru ceilalţi. Aşchie care trage nădejdea că n-a sărit prea departe de trunchi. Mă îndeletnicesc cu gazetăria.

— Atunci scrie despre mine chiar aşa ! Cînd ne-am făcut ţara independentă, în 1877, m-am luptat pînă am murit ; atunci eram tatăl meu şi mă chema Dumitru. Cînd au întrecut măsura, în 1907, la Flămînzi, m-am răsculat şi m-au omorît ; atunci eram frate cu mine şi mă chema Gheorghe. Cînd a fost să ne apărăm iar ţara, în 1944, în Ardeal, m-am bătut şi m-au omorît ; atunci eram fiul meu şi mă chema Gelu. Cînd a fost seceta cea mare, în '46, am mîncat rădăcini de copac şi iar am murit ; atunci eram fiica mea, eram copil crud, şi mă chema Sorana. Cînd s-au făcut cooperativele, în '49, m-au ales preşedintă şi nu m-am bucurat pentru că n-am avut cînd, atîta era de muncă ; atunci eram bărbatul meu şi mă chema Vasile. Cînd am terminat facultatea şi, pentru că alţii nu erau, m-au numit direct şef de şantier, m-am bucurat dar, pe dos, în loc să rîd, am lăcrimat ; atunci eram primul meu nepot şi mă chema Andrei. Cînd am plecat din Moldova în Valea Jiului, şi am lucrat acolo, în mină, şi m-am însurat acolo, şi m-am statornicit acolo, atunci eram al treilea şi al patrulea nepot cu mine şi mă chema Ion şi Ionică. Cînd pentru producţia mare, la carne şi lapte, cooperativa a luat Ordinul Muncii clasa I, tot eu eram preşedinte, dar nu mai eram bărbatul meu, ci fiica mea, şi mă chema Alexandrina. Cînd au fost inundaţiile cele mari, în '70, eram soldat în termen, am scos din apă două muieri bătrîne şi un copil de ţiţă, apoi mi s-au sfîrşit puterile şi m-am înecat în Someş ; atunci eram nepot de fiu cu mine şi mă chema Ştefan. Cînd am ieşit pe scenă pentru prima oară şi-am dat un concert de pian, oamenii au aplaudat şi eu iar n-am ştiut că se cade să rid şi iar am lăcrimat ; am fost acuma la Iaşi, de unde vin, şi mi-am fost nepoată de fiică şi m-a chemat Maria. Cînd mi-au spus că am fost săracă, şi cinstită, şi harnică, şi mai mult cu grijă pentru obşte decît pentru mine, şi m-au primit în partid, am rîs şi, nepotrivit cu vîrsta mea, a doua zi, pentru că era duminică, am ieşit şi am jucat la horă ; atunci am fost eu, asta pe care o ai în faţă şi mă chema cum mă cheamă.

— Dacă nu vrei să-mi spui numele, măcar din ce sat eşti, maică ?

— Doar ţi-am spus tot ! Pentru tine sînt mamă ; pentru copiii tăi, bunică ; pentru copiii copiilor tăi, străbunică ; iar, de loc, am fost, sînt şi am să fiu de aici.

A coborît la prima staţie după Cîmpulung Moldovenesc. O staţie ori numai o haltă.

NELU IONESCU ■

Pentru Dumitru Roată, ultimul din vlăstarea lui Moş Ion Roată, ţara înseamnă multe lucruri mîndre, între care şi piciorul drept înţepat de o schijă la Mărăşeşti

Aici, la Gura Văii, în ţara Vrancei de sus, iarna pare să se fi grăbit să ia în stăpînire scoarţa pămîntului şi suflarea oamenilor, dar pe Dumitru Roată, ultimul supravieţuitor din vlăstarea fostului deputat unionist Moş Ion Roată din Cîmpuri, treaba asta nu pare să-l sperie. A trăit dînsul multe asemenea ierni, unele chiar mai aspre, destule sărace, dar se bucură că a mai prins una, după boala de care a zăcut gubav, cum zice, şi care s-a dovedit a fi nu rac, cum s-a temut, ci abia o spuzeală, din care s-a întremat repede.

Discutăm de una, de alta, ajungem cu vorba la moşul său care, fără să ştie a buchisi literele, s-a luptat cu domnii pentru dreptate şi Unire, apoi îl întreb ce vrea să însemne pentru dînsul faptul că e cetăţean român, ce reprezintă pentru dînsul ţara în care s-a născut şi în care a trăit, aşa cum i s-a întîmplat să trăiască, uneori mai la necaz, alteori mai la bucurie ? Întrebarea asta i se pare o vorbă ciudată, care îl miră şi-i face să împingă cuşma către ceafă. E ca şi cum ai întreba, îi aud, paltinul de ce e paltin sau drumul ăsta de pe malul Cremeneţului, care stă să înghete pe margini, de ce e drum. România pentru dînsul, continuă, a fost şi este ceva ca de la sine înţeles, casa din Gura Văii, tinereţea de muncă şi de bucurii, copiii, mai apoi tinereţea copiilor, înverşinarea lor, drumurile la pădure, după lemne, mîndria de a fi urmaşul lui Ion Roată, cimitirul cu crucea de piatră a moşului, nunta şi moartea nepoţilor şi moartea prietenilor pe care nu i-a mai ţinut pămîntul şi multe, multe altele.

— Care, bade Dumitre ?

— Toate, taică, toate. Bucata asta de Vrance pe care am văzut lumina zilei şi în care voi fi îngropat, lîngă tata moşu şi în coşciugul ăla de lemn din pătul, prin care se zbenguiesc acu găinile. Şi piciorul drept înţepat la Mărăşeşti de o schijă, pe cînd am luptat şi eu pentru România străbunicului, cu toţi românii adunaţi în ea, de aici şi de dincolo de Milcov. Şi copiii care-mi bat la poartă să le spun despre tata moşu cum i-a întors dînsul pe boieri, chiar dacă n-avea ştiinţă de carte, şi cum s-a opintit pentru dreptate. Şi dreptatea care s-a făcut în ţară mai demult şi care se face acum, cînd ţăranii muncesc pentru bucatele şi cămara lor, şi nu pentru ciocoi.

Brusc, se opreşte din vorbă, făcînd doar un semn cu mîna, ceea ce vrea să însemne că, fireşte, ar mai fi multe de spus, dar nu le mai spune. Aici, rela după o clipă, adunînd gîndurile parcă de departe, mi-a fost dat să trăiesc şi pînă în ziua asta, cînd aţi venit să mă întrebaţi ce m-aţi întrebat, nu m-am gîndit niciodată că ar fi putut fi altfel şi nici nu mi-am dorit altfel, şi nici n-aş fi putut altfel, că n-a fost cazul. Crede că a trăit cinstit toată viaţa, bărbăteşte, fără să înşele pe nimeni, iar la ţara în care s-a născut s-a gîndit ca la lucrul cel mai firesc de pe lume, ca la mîndria cea mai mare, pe care n-ar fi schimbat-o şi n-ar schimba-o pe nimic. Dar, ca să fie sincer, nici nu i-a cerut nimeni aşa ceva, iar dacă i-ar fi cerut, îşi dă cu părerea că l-ar fi scuipat, căci orice se mai poate schimba pe lume, numai patria nu, ţărîna din faţa casei şi morţii din cimitire, prietenia cu vecinii, cum ar fi Costică Vlad sau Vasile Tomescu, care sînt deopotrivă cu dînsul la vîrstă şi deopotrivă cu dînsul la cuget. Vrînceni drepţi ca paltinul, în ciuda anilor care s-au adunat, oameni simpli care au gîndit şi gîndesc ţara nu prin vorbe, ci prin fapte, prin însesi vieţile lor, mai degrabă bucuroase decît necăjite, dar şi necăjite uneori, mai ales la moartea celor apropiaţi. Dacă s-ar putea da înapoi, printr-o minune fără fire, cursul vieţilor lor, nici unul n-ar alege altceva, nici unul nu şi-ar dori să trăiască altunde, chiar dacă mai bine, să zicem, ci numai aici, la Gura Văii, unde iarna pare să se fi grăbit să ia în stăpînire scoarţa pămîntului şi suflarea oamenilor şi unde Cremeneţul a prins poighiţă de gheaţă pe de margini.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Ce ni se cuvine

Şi printre noi sînt hoţi de buzunare, da, şi hoţi de sentimente,
dar, ori am tăcut, ori am ascuns, ori am uitat.
Adevărul nu poate fi trecut cu vederea.
Poporul român ştie că traversăm uneori momente de lipsuri pe piaţă
(a spus poetul, o spun eu, Şeitan anonimul,
dar mai întîi aţi spus voi, că aţi simţit totul pe propria voastră piele)

Poporul român nu uită că e român.
Poporul român ştie multe, niciodată nu disperă.
Poporul acesta îşi poartă istoria de două mii de ani
fără a cerşi pace şi pîine pe la înaltele porţi.
— Tovarăşi contemporani ! :
Ţara e una, mare şi bună, noi sîntem guri multe, noi avem pretenţii multe,

pe drept uneori, adeseori chiar prea multe !
Să trecem în faţa oglinzii ; să ne privim ochii, să ne privim între noi
şi la clipa cea mare de sinceritate să ne întrebăm :
— „Am dat ţării tot ce putem da ?"

Să meditîm. Avem dreptul să cerem să ni se pună totul pe tavă ?
Ce lăsăm în urma noastră ?
Numai criticile, numai doleanţele ?
Oricine ştie să critice. Oricine ştie numai să ceară.
Mai greu e să pui umărul, sincer şi cu tragere de inimă, la mersul
înainte al istoriei noastre.
Să dăm totul pentru a putea cere ce ni se cuvine !

IOAN GEORGE ŞEITAN ■

CINE NE ÎNVAŢĂ

Un recent sondaj în rîndul elevilor şi studenţilor, efectuat de catedra de pedagogie a Institutului central de perfecţionare a personalului didactic, evidenţia următoarea realitate : în medie, timpul rămas la dispoziţia elevilor şi al studenţilor nu depăşeşte două ore. E mult sau puţin ? Conform unui studiu al Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii normele ideale de ocupare a copiilor cu studiul şi pregătirea profesională ar fi : **Pînă la 11 ani: 5 ore. Între 11 şi 14 ani: 6 ore. Între 14 şi 15 ani: 6,5 ore. Între 15 18 ani 7 ore.** Sînt desigur cifre-ideal la care n-a ajuns încă nici un copil din lume. Deţinem însă tendinţa, şi şcoala românească, conform indicaţiilor conducerii partidului, încearcă să se apropie de acest ideal. Fiindcă a şti să muncească presupune mai înainte ştiinţa de a şti să te odihnească. Se cunoaşte desigur că jumătate din toate cunoştinţele existente în orice domeniu de activitate a fost descoperită în ultimul deceniu. Nu e un secret nici faptul că elevul care intră în şcoală devine producător social în medie peste 10 ani. La ritmul de modificare a cunoştinţelor, care poate creşte, rezultă că, la ieşirea din şcoală, elevul este depozitarul unor cunoştinţe perimate, ceea ce nu înseamnă desigur că sînt şi inutile. Important e să ştim că ceea ce contează nu este volumul cunoştinţelor însuşite pe dinafară, ci posedarea unei tehnici de autoeducaţie şi autoinformare.

Dispun elevii de această tehnică ? O cunosc profesorii ? Din datele obţinute de colegul nostru Lionel Nitescu reiese că premisele există. Întîrzie generalizarea lor şi vina revine deopotrivă specialiştilor din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, şcolii, familiei şi desigur elevilor înşişi.

Conform unei anchete efectuate de noi, un elev de liceu este ocupat zilnic între 11—13 ore. Cifrele ar rămîne neconcludente dacă le-am raporta timpului ocupat al elevilor din alte ţări. Ele sînt relevante numai asociindu-le tehnicilor de învăţat, acestea conţinutului lecţiilor şi amîndouă constatării dr. Mircea Ifrim în articolul „Implicaţiile biologice şi educaţionale ale supralicitării şcolare", publicat în revista de pedagogie nr. 4 din 1975, care arată că la elevii claselor terminale de liceu şi la studenţii din primii ani primul loc în structura morbidităţii îl deţin nevrozele şi hipertensiunea esenţială.

Intrăm astfel în zona adevărată de responsabilităţi : aceea a familiei. Un sondaj fulger în mai multe şcoli evidenţia o realitate de-a dreptul îngrijorătoare : la o şcoală, n-o numim, numai doi elevi dintr-o clasă nu aveau meditatori particulari. Iar peste 60 la sută dintre subiecţi aveau cîte doi sau mai mulţi meditatori. La aceeaşi şcoală, la clasele I—IV, 30 la sută dintre copii primeau meditaţii la materii care nu se predau în ciclul lor de învăţămînt sau căpătau deprinderi pentru care copiii nu simţeau nici o înclinaţie : pian, balet, pictură, muzică uşoară etc. La fel de îngrijorător este faptul că ceilalţi 70 la sută întrebaţi „ce nu fac, dar ar face" au indicat în răspunsurile lor exact indeletnicirile la care din anumite motive n-au acces decît colegii lor. Se creează astfel un nivel de aspiraţie artificial. De aceea, de foarte multe ori elevii acuză nu atît lipsa reală de timp, cît sentimentul suprancărcării. Cu doza corespunzătoare de umor amar este concludent cazul particular al acelui tată care-şi bătea fiul să înveţe ad-litteram paginile din carte. Pentru fiecare cuvînt în plus sau în minus copilul primea cîte o scatoalcă. Întrebat de ce procedează astfel, tatăl ar fi răspuns : „Nu e el mai deştept decît cei ce au făcut cărţile". Cazul este real şi chiar dacă este singular nu putem să nu reţinem ideea : încrederea părintelui în litera tipărită. Ca şi concepţia că a-ţi controla copilul înseamnă a-l confrunta cu litera cărţii, concepţie care nu mai este singulară. Şi din păcate întreţinută de mulţi dintre profesori. O altă întrebare a fost : „Dacă aţi dori să vă odihniţi, cum v-aţi odihni ?" Cei mai mulţi (două treimi) au răspuns : „dormind". Aproape o treime : „plimbări" şi neînsemnat de puţini au indicat alte ocupaţii care se autoelimină prin teribilismul lor (de pildă, Yoga !) Unilateralitatea aceasta se explică prin neştiinţă în primul rînd, sinceritatea unui elev (singurul, ce-i drept !) relevînd şi o altă perspectivă legată de mentalitatea adulţilor : „tata ar crede că aş pierde timpul dacă m-aş ocupa şi cu altceva".

A pierde timpul este o noţiune la fel de puţin delimitată ca şi inversul ei „ a şti să-ţi foloseşti timpul". De curiozitate am făcut o vizită tatălui, la întreprindere. Explicaţia a fost următoarea : „Nu învaţă. A intrat în anturajul unor pierde-vară şi de la un timp se ocupă cu tot felul de nimicuri".

— De pildă ?

— Nici nu mai ştiu. Nu învaţă. Îl întreb seara : ţi-ai făcut lecţiile ? El zice că da. O întreb pe maică-sa : şi-a făcut lecţiile ? Îmi spune că nu l-a văzut cu vreo carte în mînă.

— Totuşi, ce face ?

— N-aş putea să vă spun precis. Nu face nimic. Stă.

— Cum stă ?

— Stă !

— Insist, nu mi-o luaţi în nume de rău, stă aşa, degeaba ?

— Adună tot felul de timbre, poze...

— Ce fel de poze ?

— Credeţi că le găsesc. Le ascunde...

— Şi ce-aţi făcut ?

— M-am dus la şcoală. Am vorbit cu tovarăşa dirigintă. Mi-a zis c-o să vină şi ea, pînă atunci însă şi eu şi maică-sa trebuie să-l supraveghem strict să nu se mai ocupe de prostii (!?) Am cerut la întreprindere să lucrez un timp numai în schimbul I...

Profitînd de cercul strîns în jurul nostru i-am rugat pe toţi cei de faţă să-mi spună **„cum ar dori să fie copilul lor, în afara dorinţelor : fericit, sănătos şi deştept".** Cei mai mulţi au răspuns : „cuminte". O altă categorie, puţin numeroasă : „frumos" şi cei mai puţini : „desculat". Pe cei care au răspuns : „cuminte", i-am întrebat : **„ce faceţi pentru asta ?".** Fără excepţie au răspuns : „îl supraveghez" ; nici unul n-a zis : „îl îndrum" sau „mi-l apropii". Pe cei ce au răspuns „desculat" i-am întrebat ce înţeleg prin asta. Răspunsurile au variat între aparenţa de glumă „a şti să se descurce printre şmecheri", şi între „să fie mai deştept ca mine". **„Cum se distrează copiii dumneavoastră ?",** i-am mai întrebat. Am notat cuvînt cu cuvînt : merge cu prietenii, televizor, lectură, cinema, expoziţii, teatre, nu se distrează, depinde de dispoziţie, ne plimbăm împreună, desenează, ascultă radio. Şi, înapoi la elevi : **„Cum vă distraţi ?"** Răspunsurile cele mai numeroase au fost : lectură. Urmează în ordine televizor şi prieteni. Atît. Şi sport ?

În rezumat, majoritatea răspunsurilor ar suna astfel : „Am făcut sport pînă în clasa a VIII-a. Pe urmă tata (sau mama) mi-a atras atenţia că de-aici înainte nu depinde decît de mine să ajung ceva în viaţă...".

La un sondaj telefonic, o să vedeţi îndată de ce telefonic, am primit cele mai puţine şi cele mai banale răspunsuri. Întrebarea a fost : **„Imaginaţi-vă o singură oră obligaţi să faceţi ceea ce n-aţi făcut niciodată pînă acum ; aveţi pentru asta acces la toate obiectele lumii, pe care le-aţi alege ?**

Iaht (2), automobil (12) rachetă (1) Muzeul Luvru (1) şi 20 de răspunsuri, „nu ştiu".

Disponibilitatea de a şti să alegi este o condiţie a oricărei destinderi. Şi cine nu cunoaşte secretul odihnei, nu-i deţine nici pe acela al muncii. Şi poate într-un fel a şti să înveţi pleacă de la a şti să nu te plictiseşti. În orice caz, aceste două deprinderi nu pot fi separate. De aceea am ales această întrebare în locul celei directe : „ştiţi să învăţaţi ?"

Şi iată şi a treia zonă de responsabilitate : aceea a şcolii, a cadrelor didactice. Un grup de cercetători de la I.C.P.P.D., condus de prof. univ. dr. Pavel Apostol, a efectuat un sondaj a cărui sinteză realizată de asistenţii universitari Georgeta Ene, Rodica Stoian, Sandina Jäger, Radu I. Bogdan, Steliana Sterian, Dumitru Cristea şi Dumitru Necşulea a fost publicată în lucrarea **7 000 de PROFESORI despre PREGĂTIREA LOR PROFESIONALĂ.**

O primă concluzie a acestui sondaj LAPI ar fi că există chiar profesori care nu cunosc într-o măsură corespunzătoare tehnicile studiului individual, inclusiv cele de cercetare, ei înşişi sînt nemulţumiţi de cantitatea de informaţie primită la facultate, capabilă să-i proiecteze în afera de interes a elevilor pentru ca din interiorul ei să poată interveni în sprijinul acestora. Faptul că o recunosc însă este şi faptul cel mai pozitiv al sondajului, fiindcă el echivalează cu asumarea răspunderii. Mai mult decît atît : atrage atenţia asupra răspunderii colective, asupra rolului sporit care revine în procesul de educaţie familiei, organizaţiilor elevilor, elevilor înşişi, mijloacelor de informare de masă. Şi tocmai în vederea asumării acestei răspunderi colective facem publice aceste date, acum cînd învăţămîntul liceal se află în faţa unei perioade de reorganizări ce vizează problemele de fond ale procesului de învăţămînt. Menţionăm că sondajul şi-a ales subiecţii dintre cadrele didactice în vîrstă de 23—30 de ani, adică dintre acele cadre didactice care, cum remarca unul dintre subiecţi, „acomodarea profesorului tînăr cu elevii şcolii generale se face uşor, dar în liceu se observă o reţinere din partea unor profesori, frica de a nu-şi pierde autoritatea fiind mereu împreună cu elevii — în acţiunile de clasă şi extraşcolare, iar alţii nu ştiu cum să-şi atragă elevii." (fişa 16)

O treime dintre subiecţi consideră practica pedagogică primită ca parţial corespunzătoare sau necorespunzătoare sarcinilor didactice actuale.

Citîm cîteva opinii reprezentative : „Cursul de pedagogie reprezintă TEORIE ruptă de PRACTICĂ" (fişa 1385, engleză) ; „informaţiile din lucrările de specialitate şi cursuri universitare sînt vagi şi extrem de generale, teoretizate excesiv şi lipsite de aplicabilitate practică" (fişa 143, istorie) ; „metodica specialităţii conţine prea puţine date practic utile" ; „prea multă pedagogie generală şi istoria pedagogiei şi prea puţine date concrete" (fişa 6782, matematică).

Lăsăm la o parte sondajul LAPI ca să revenim la o altă categorie de elevi, elevii clasei a II-a D a Şcolii generale nr. 19 din Bucureşti, cărora le adresăm aceeaşi întrebare : **ce obiecte v-aţi alege dacă aţi avea o oră liberă şi aţi fi obligaţi să faceţi ce n-aţi mai făcut niciodată ?** Răspunde elevul R. C. Un rucsac, cu toporişcă, cu binoclu şi un munte şi un costum de scafandru cu linii şi bile (!?) şi un aparat cu diapozitive şi o maşină cu şenile şi o casă şi o maşină. Toate spuse pe nerăsuflate, cu rugămintea să-i mai pun o întrebare.

— Despre daci ai auzit ?

— Da !

— Şi dacă eu ţi-aş pune o întrebare referitoare la daci, la care tu să nu poţi răspunde, ce-ai face ?

— Puneţi-mi întrebarea.

— Să zicem că nu ştii, că-ţi pun o întrebare foarte grea şi nu cunoşti răspunsul, ce-ai face ?

— M-aş uita în dicţionarul limbii române...

— Şi dacă nici acolo nu scrie ?

— Dacă nici acolo nu scrie ? Aş întreba-o pe mama !

— Să zicem că nici mama nu ştie.

— Atunci aş întreba-o pe tovarăşa !..

Şi iarăşi telefonul, cu întrebările de mai sus, dar nici unul dintre cei ce au avut amabilitatea să nu mă refuze nu mai mi-a indicat ca posibilitate de informaţie : tovarăşa ! Am ales îndeosebi în această din urmă anchetă elevi în anii II-IV de liceu.

Evit eroarea unei generalizări. O constatare mai veche însă ne spune că pe măsura înaintării pe treptele liceale între catedră şi bancă distanţele care se stabilesc nu favorizează consultările pe teme profesionale deoarece 1) profesorii, unii dintre ei, nu ştiu să construiască cadrul de relaţii optim care să permită întrebări de unde să rezulte chiar şi ignoranţa elevului şi 2) elevii, ţinînd cont de tehnicile lor de învăţare, puţini sînt aceia care să aibă întrebări în afara manualului (şi cînd au, vezi punctul 1 !)

Un sondaj întreprins de asistentul univ. Steliana Sterian prin mai multe licee din Bucureşti şi din ţară confirmă faptul că tehnica fişelor şi a conspectelor în rîndul elevilor este puţin cunoscută, dar nu necunoscută. La Liceul „Mihai Viteazul", de pildă, clasa profesorului pensionar Marinescu deţine aproape toate secretele acestei tehnici şi, după cum afirmă Steliana Sterian de la materia stimatului profesor, elevii au extins tehnica şi la celelalte materii ; în şcoală, într-o şcoală, este de ajuns ca unul singur dintre profesori să aibă deprinderea şi dragostea de a o împărtăşi pentru ca metodele moderne să prindă în rîndul elevilor, atunci cînd ele sînt prezentate nu ca o fatalitate a secolului, ci prin rezultatele lor concrete.

Este limpede că indicaţia aşezării învăţămîntului cu faţa la practică nu înseamnă numai implicarea în programa şcolară a orelor de atelier sau uzină, ci transformarea a însăşi clasei de şcoală într-un laborator de învăţare, cercetare şi producţie. În acest sens, Steliana Sterian, plecînd de la o observaţie simplă, de viaţă, a putut constata de exemplu că în acele clase din şcolile sătesti unde predarea la primii patru ani de şcoală se face simultan, aptitudinile elevilor în ciclul următor pentru sinteză, analiză şi studiu interdisciplinar sînt într-o măsură evidentă mai numeroase decît ale copiilor din clasele tradiţionale de la oraşe.

Ca o concluzie a acestei anchete am desprinde îndeosebi necesitatea unirii tuturor forţelor în vederea intensificării eforturilor pentru transpunerea în fapte a indicaţiei secretarului general al partidului privind educaţia permanentă, autoeducaţia. Fiindcă, după cum am văzut, formele nu lipsesc din şcoli, nu lipsesc nici bunăvoinţa şi curajul, există programe şi există etape de materializare a acestora, dar mai există şi un balast imens de deprinderi şi mentalităţi care ne aparţin şi împotriva cărora nu putem lupta etapizat, ci prin efortul fiecăruia în parte şi al tuturor laolaltă în vederea devenirii noastre treptate şi permanente în cetăţeanul modern al societăţii moderne din România.

NICOLAE CRISTACHE

SĂ ÎNVĂŢĂM?

Petrică, de ce nu te duci la şcoală ?

— Cum, la şcoală ? Să-mi întrerup educaţia ?

Această anecdotă nu circulă în mediul elevilor chiulangii, ci este relatată de unul din cei mai serioşi analişti ai societăţii contemporane, Marshall McLuhan, ale cărui lucrări au fost traduse şi în româneşte.

Te învaţă şcoala să înveţi ? Iată una din întrebările pe care le pune cu acuitate viaţa modernă. Secole, milenii de-a rîndul instruirea şcolară s-a axat, în principal, pe actul predării, singura grijă şi obligaţie a elevului fiind să asculte şi să reproducă, fie şi papagaliceşte, spusele profesorului. Aşa a fost la caldeeni şi pe timpul lui Newton, cam aşa se întîmplă, nu arareori, şi în zilele noastre. Or, **învăţarea** şi nu predarea constituie finalitatea instruirii — truism care, veţi vedea de ce, se cere repetat.

Învăţăm mereu, în şcoală şi în afara ei, din manuale, din experienţă, de la părinţi şi restul familiei, prin imitarea adulţilor, prin muncă, prin joc. În zilele noastre actul învăţării capătă o nouă dimensiune şi o nouă demnitate datorită exploziei informaţionale : cunoştinţele umane se diversifică şi se îmbogăţesc atît de rapid, încît vechea **Ars discendi** a latinilor, metamorfozată potrivit cerinţelor timpului nostru, a devenit un comandament social. Se vorbeşte, în ultimii ani, şi de o ştiinţă nouă, matetica, de la grecescul **mathein**, a învăţa. Aşadar, arta şi ştiinţa de a învăţa.

Notiţele, eterna poveste

Recent, sub auspiciile Institutului de cercetări pedagogice şi psihologice, a fost întreprinsă o anchetă destul de cuprinzătoare în clasele V—VIII ale şcolii generale, adică în ciclul gimnazial. Au fost abordate şcoli din Bucureşti şi judeţele Alba şi Buzău de către un colectiv de specialişti condus de Costache Olăreanu, de la sus-menţionatul institut. Cîteva sute de elevi au răspuns la un chestionar minuţios privind modul în care învaţă, s-au purtat discuţii şi cu profesorii. Considerat la scara naţională, lotul investigat este relativ restrîns, totuşi ancheta, cel puţin după ştirea specialiştilor institutului, este unica de acest gen întreprinsă la noi în ultimii ani. şi depăşind sfera locală. Iată de ce concluziile îşi păstrează valoarea orientativă.

La întrebarea „De ce consideraţi că aţi obţinut rezultate bune la unele materii ?" majoritatea elevilor au ocolit răspunsul logic „Fiindcă la acele materii ştiu să învăţ mai bine", indicînd factori afectivi, de pildă : „Îmi place cum predă profesorul X". Evident, nici asemenea explicaţii nu sînt lipsite de rost, o ştim din proprie experienţă ; merită însă consemnată ignorarea cvasitotală, în rîndul elevilor, a elementului „tehnici de învăţare". Cît despre profesori, ei au atribuit succesul elevului la materia respectivă fie atenţiei, fie perseverenţei, fie memoriei şi nu stăpînirii unor tehnici adecvate de învăţare, ba chiar unii au opinat că la gimnaziu nici nu se pune o asemenea problemă. O profesoară de istorie, întrebată dacă nu consideră fişele drept un mijloc de învăţare stimulator şi util, a răspuns : „Fişe ? Exclus la gimnaziu". Culmea, ea însăşi solicitase elevilor săi, cîteva luni în urmă, să întocmească fişe de mitologie greacă şi romană. Alţi profesori au dat din umeri : „Copiii să fie atenţi la ce predau eu şi să ia notiţe".

Iată-ne ajunşi la veşnica problemă... „De ce credeţi că notiţele pe care le luaţi în clasă sînt bune ?" Elevii au răspuns, în majoritate : „Pentru că reproduc întocmai cuvintele tovarăşului profesor". De faptul că luarea de notiţe nu echivalează cu încercarea, dealtfel iluzorie, de a face concurenţă stenografilor profesionişti, că această activitate implică un efort de sintetizare, un punctaj al ideilor principale, prea puţini erau conştienţi. În general, ei subsumau tehnicile de învăţare citirii manualului şi notării, pe cît posibil cuvînt cu cuvînt, a spuselor profesorului. Nu e rău, dar, în 1976, insuficient.

În ceea ce priveşte planificarea de perspectivă, ea ocupă un loc extrem de redus. Practic se învaţă de la o zi la alta.

Ar fi nejust să aruncăm vina pe profesori. Unii din ei au arătat că nu-i pot deprinde pe copii cu tehnicile moderne de învăţare, ei înşişi neavînd pregătirea necesară. Este şi motivul pentru care s-au arătat foarte interesaţi cînd li s-a vorbit despre tehnicile moderne ale activităţii intelectuale, inclusiv acelea aplicabile diferenţiat la însuşirea de către elevi a diverselor materii : tehnici de raţionament în rezolvarea unor probleme de matematică şi fizică, de clasificare şi experimentare la chimie şi biologie, de explorare a documentelor istorice, procedee mnemotehnice la limbile străine etc.

Firește, constatările de mai sus nu trebuie absolutizate. Pe de o parte, aşa cum am arătat, este vorba de un eşantion relativ restrîns, pe de altă parte, profesori cu iniţiativă şi cunoştinţele necesare, precum şi elevi înzestraţi sparg tiparele, practicînd, adesea empiric, tehnici moderne de învăţare. În general însă, sub acest aspect, situaţia este departe de a fi îmbucurătoare. Că se poate şi altfel a dovedit-o, între altele, şi experimentul efectuat într-o clasă a VII-a de la şcoala nr. 156 din Capitală, cu scopul de a reliefa modalităţi moderne de învăţare. Trebuie subliniată, în acest context, colaborarea entuziastă şi competentă a corpului profesoral al şcolii.

Aventura cunoaşterii sau învăţarea prin descoperire la Şcoala nr. 156

Experimentul a decurs astfel. La patru materii — fizică, geografie, biologie, limba şi literatura română — au fost alese din programă teme formînd o aşa-numită unitate didactică, subiecte de mai largă respiraţie cărora le erau afectate mai multe ore de clasă : la biologie — circulaţia sîngelui şi aparatul circulator, la fizică — maşini simple, la geografie — Italia, la română — compunerea „Ţara mea, mîndria mea". Unul din obiectivele urmărite a constat în încercarea de a lărgi orizontul copiilor, de a-i învăţa să înveţe, de a-i obişnui să folosească şi alte surse de informare decît manualul şi notiţele pseudostenografice. În acest scop, înşişi profesorii şcolii, instruiţi de echipa de cercetători, au dus la capăt experimentul.

La biologie, de pildă, profesoara Cornelia Rădulescu nu a mai predat lecţia „ex cathedra", ci a anunţat doar tema, după care a citit copiilor o pagină autobiografică dintr-o carte a doctorului Christian Barnard şi a prezentat o scenetă viitorologică din „Chirurgia secolului XX", apărută în colecţia „Orizonturi". Un scurt episod : doctorul îi spune pacientului „Sper că veţi fi mulţumit cu cea de-a treia inimă", învederînd faptul că învingerea prezumată a fenomenului de respingere va permite transplantări în serie. Această „sensibilizare" a elevilor nu a luat mai mult de zece minute. Apoi profesoara a spus : „Copii, veţi învăţa singuri despre aparatul circulator. Ce credeţi că trebuie folosit în afara manualului ?" S-au făcut sugestii, s-au propus dicţionare, inclusiv Dicţionarul enciclopedic român, alţii s-au oferit să cerceteze fişierul bibliotecii şcolare sau publicaţii de ştiinţă popularizată. Un elev s-a declarat dispus să aducă şi o revistă „la care e abonat tăticul", dar s-a dovedit că aceasta era de strictă specialitate. În ora următoare elevii au umplut clasa cu dicţionare, lucrări de popularizare, un Atlas anatomic, terminînd cu „Magazinul" şi „Cutezătorii". Aceste surse de documentare s-au triat în colectiv, ţinîndu-se seama de timpul aflat la dispoziţie şi de posibilităţi; tot în colectiv s-au conturat, cu sprijinul permanent al profesoarei, principalele teme de studiu. S-au format patru grupe de cercetare pe fiecare temă în parte, unii elevi au fost însărcinaţi să alcătuiască fişe, alţii să efectueze observaţii, desene după mulaje, lucrări practice, urmînd ca un elev mai bine pregătit din fiecare grupă să sintetizeze tot acest material şi să susţină un referat de cîteva minute. Astfel, micii biologi amatori au învăţat să redacteze fişe, să facă apel la cărţi de popularizare şi la alte surse de informare — inclusiv observarea directă ! — şi să se deprindă cu tehnica de grup, care peste ani, cînd poate ei înşişi vor fi studenţi sau cercetători, le va deschide calea către o activitate ştiinţifică reală.

În ultima oră au fost citite cele patru referate, au fost aduse planşe şi diafilme — procurate, în parte, tot de elevi prin intermediul şcolii — iar doi dintre ei au realizat, cu ajutorul cabinetului medical, o demonstraţie practică de oprire a hemoragiei în caz de accident. Profesoara a corectat greşelile, a completat, a dat îndrumările necesare, iar în final a sistematizat cunoştinţele căpătate.

Cam în acelaşi fel s-a procedat şi la celelalte materii, elevii fiind stimulaţi să înveţe singuri, să facă apel la surse variate de informare, să se transforme din copişti în factori activi pe **întregul** parcurs al procesului de învăţare.

Inutil de precizat că metoda nu a fost inventată de cercetătorii care au experimentat-o la şcoala nr .156 — dealtfel, este foarte posibil ca ea să fi fost aplicată şi în alte şcoli din ţară — şi, oricum, nu este menită să înlocuiască metodele tradiţionale. Nu este un panaceu, ci **una** din metodele posibile, care se înscriu pe linia unor preocupări de actualitate în învăţămîntul mondial.

Pentru a încheia turul nostru de orizont, să privim spre cealaltă extremitate a lanţului educaţional : universitatea.

Este superioară arta de a învăţa în învăţămîntul superior ?

Ştiu studenţii noştri să înveţe ? Nici la această întrebare nu se poate răspunde exhaustiv, pentru simplul motiv că, după ştirea noastră, nu există o cercetare de anvergură pe această temă. Vom face deci din nou apel la investigaţii mai restrînse, care, fiind întreprinse de specialişti, pot servi însă ca orientare. Cercetători de la Institutul de cercetări pedagogice şi psihologice, între care Camelia Roşculeţ şi Georgeta Lăzărescu, doctor în ştiinţe, au studiat arta de penetraţie a noilor tehnici de învăţare — şi, în general, de muncă intelectuală — în rîndul studenţilor de la Institutul de arhitectură „Ion Mincu" şi de la un important institut de învăţămînt superior cu profil tehnic din Bucureşti.

Marea majoritate a studenţilor chestionaţi se mulţumeau să ia notiţe şi să parcurgă cursul, atitudine care vine în contradicţie flagrantă cu preceptele educaţiei universitare moderne. Cursul „ex cathedra" nu trebuie să se substituie lucrărilor de bibliografie, revărsînd asupra auditoriului torente de informaţie, ci să indice linii directoare, să stimuleze setea de cunoaştere şi de descoperire prin mijloace proprii, să ridice probleme, nu să dea totul de-a gata. Or — după părerea studenţilor, şi ea nu este de neglijat, deşi, firește, nu prezintă decît o faţetă a chestiunii — cursurile prea descriptiviste îi obligă să se transforme în copişti. Constatarea nu e nouă, dar cercetarea la care ne referim o readuce în actualitate. Un student de la arhitectură explică : „Materiile care mă atrag îmi stimulează curiozitatea, îmi provoacă o anumită plăcere de a le cunoaşte. Dar acestea sînt puţine. Am căutat cauze. Un motiv ar fi modul anost de prezentare a materiei ; al doilea, dezinteresul celui care o predă". Poziţia studentului este extremă, deşi nu cu totul singulară. În orice caz, să consemnăm faptul că se desprinde din sus-menţionata cercetare, şi anume că, dintr-un motiv sau altul, studiul individual al studenţilor rămîne sărăcăcios.

Biblioteca, această necunoscută

Mulţi studenţi, chiar şi cei din anii superiori, au manifestat o surprinzătoare pasivitate în ceea ce priveşte folosirea unui instrument atît de indispensabil lor ca biblioteca. Viitorii ingineri au fost întrebaţi, bunăoară, cum identifică lucrări pe o anumită temă, presupunînd că ignoră numele autorului şi titlul exact. Incredibil, dar relativ puţini au indicat corect : „Consult catalogul tematic, caut în fişe". Cităva au afirmat, în mod neaşteptat : „Un asemenea lucru nu se poate întîmpla, este **imposibil** ca să nu cunosc titlul lucrării şi numele autorului". Considerau, cu alte cuvinte, ridicolă însăşi întrebarea, care, în realitate, n-ar fi trebuit să pună în încurcătură nici măcar pe un elev din clasa a V-a. Nu afirmăm că asemenea răspunsuri au fost numeroase, dar ele au existat şi, ca atare, neliniştesc.

S-a dovedit, de asemenea, că un număr mare de studenţi, chiar şi din anii superioi, nu ştiu să ia notiţe. Unele răspunsuri amintesc, prin sinceritatea şi naivitatea lor, pe elevii de gimnaziu care se plîngeau că nu prididesc să copieze „tot ce ne spune tovarăşul profesor". O altă surpriză. Întrebaţi dacă sînt deprinşi să lucreze cu fişe, unii studenţi au răspuns prin întrebarea „Ce sînt fişele ?" Comentariile sînt inutile.

În fine, marea majoritate a celor chestionaţi ignoră igiena activităţii de învăţare, nu şi-o dozează în vederea raţionalizării muncii şi odihnei, nu sesizează curbele de oboseală a sistemului nervos. Nerespectarea unor reguli elementare ca regularitatea şi diversificarea, intercalarea unor pauze şi activităţi recreative etc. poate fi atribuită nu supraîncărcării studenţilor — problemă conexă deşi distinctă de cea care face obiectul articolului de faţă — ci faptului că nici nu prea au auzit despre asemenea reguli sau, în orice caz, nu le-au pătruns importanţa şi utilitatea, chiar în situaţia cînd existau condiţii obiective pentru respectarea lor.

Tehnicile învăţării pentru un veac al tehnicii

Cam acesta ar fi tabloul pe care-l oferă cercetarea tehnicilor de învăţare şi, pe un plan mai larg, ale activităţii intelectuale, în două mari instituţe de învăţămînt superior. Am insistat în mod voit asupra aspectelor negative pentru a sublinia dimensiunile problemei, care, şi ea, se pune cu acuitate pe plan mondial. După cum sublinia Raportul Edgar Faure, apărut în 1972 sub egida U.N.E.S.C.O., „autodidacticismul şi în special autodidacticismul asistat au o valoare de neînlocuit în orice sistem educativ". Expresia „a învăţa să înveţi" nu este în epoca modernă o indicaţie oarecare, ci o însuşire pedagogică pe care „profesorul trebuie să o posede în primul rînd, pentru a o putea transmite mai departe". Să amintim, în acest context, că la catedra de pedagogie a Universităţii din Cluj-Napoca s-a elaborat o lucrare despre studiul individual al studentului şi au fost ţinute cursuri asupra acestui subiect în faţa studenţilor Institutului de medicină şi farmacie de către Dumitru Dumitrașcu. Sub egida Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, Institutul de cercetări pedagogice şi psihologice a editat primul curs experimental pentru studenţi „Metode şi tehnici de muncă intelectuală", sub coordonarea doctorului în ştiinţe Leon Ţopa şi a Cameliei Roşculeţ. Fapt semnificativ, la acest curs a colaborat şi un medic de la Institutul de neurologie şi psihiatrie al Academiei de Ştiinţe Medicale, Constantin Enăchescu. Ar fi naiv să ne închipuim că problema — care priveşte întreg sistemul nostru de învăţămînt, de la şcoala generală la universitate — ar putea fi soluţionată peste noapte printr-un curs experimental sau cîteva demonstraţii practice, deşi, bineînţeles, şi ele îşi au deplina lor utilitate. Aceşti primi paşi sînt încă timizi.

Este un fapt : atît elevii cît şi studenţii au un program foarte încărcat, activităţi foarte diverse. Tocmai în asemenea condiţii se impune şi mai pregnant înarmarea lor cu o metodologie şi tehnici de lucru care să sporească randamentul muncii intelectuale (să nu uităm că printre acestea figurează, de pildă, şi tehnicile de lectură rapidă, pentru a lua numai un exemplu). Iniţierea trebuie să înceapă încă din primii ani ai învăţămîntului !

Mai presus de toate este necesar a se crea un climat, a se promova preocupările şi discuţiile în jurul artei de a învăţa. Ea trebuie să intereseze în cel mai înalt grad atît pe elevul şcolii generale, cît şi pe licean şi pe student, fără a mai vorbi de bieţii adulţi, care au şansa — sau neşansa — de a trăi în epoca educaţiei permanente. Noua **Ars discendi** nu reprezintă un lux (ah ! încă un obiect de învăţat !), ci o necesitate imperioasă, o artă a dezvoltării intelectuale într-o lume bîntuită de uragane informaţionale. În 1976 a şti să înveţi înseamnă a fi contemporan cu prezentul.

LIONEL NIŢESCU ■

Cum se vede Întreprinderea „Timpuri noi" de pe cheiul Dimboviței

A nins, apoi a izbucnit soarele și așa cum se întîmplă în București în asemenea împrejurări meteorologice, ciudate, tramvaiele se aglomerează, autobuzele gonesc cu oameni pe scară, limuzinele stropesc la viraje pietonii de pe trotuar și pe cheiul răvășit al Dîmboviței, pe Splaiul Unirii, pe unde apa curge tulbure, omul care caută Întreprinderea „Timpuri noi" regăsește cu greu careul magic al metalurgiei orașului, după întrebări puse în dreapta și în stînga. Cei vechi cînd vorbesc despre „Timpuri noi" gîndesc cu voce tare „Lemaitre", sau mai pe șleau „Lemetru", după numele primului industriaș importat din Franța prin anii 1864 și care a pus statornic temeliile unei întreprinderi cu titlul bizar și pompos : „Spălătoria mecanică franceză Lemaitre-Bergman, Paris, London, București" și mai tîrziu ale unei turnătorii metalurgice. Cei de la „Timpuri noi" sînt cunoscuți în istoria breslelor și în istoria mișcării muncitorești ca „lemetriști" și nu e un secret pentru nimeni faptul că de-a lungul unui secol de industrie pretențioasă, racordată de la început la nivel mondial, în această citadelă s-au format prin tradiție mîini de lucru cu o excepțională calificare profesională și conștiințe cu o extraordinară luciditate revoluționară.

Plin de rezonanțe istorice calc pragul **Întreprinderii de motoare și compresoare „Timpuri noi"** informat că pentru a produce asemenea repere industriale oamenii care lucrează aici trebuie să semene într-un fel cu bijutierii. Înainte de a trece prin hale și de a recunoaște la fața locului această aserțiune, trebuie să recunosc că dețin, de asemenea, o știre banală dar utilă și semnificativă pentru miza în scenă a locului în care mă aflu : Întreprinderea „Timpuri noi", aflată în sectorul IV al orașului București, și-a îndeplinit planul de producție pe primele 10 luni ale anului 1976 la toți indicii, cu unele depășiri sensibile, în special în dreptul rubricii export. Asupra acestui din urmă aspect al informației noastre vom reveni mai tîrziu.

Deocamdată, împreună cu inginerul Ilina Trandafir, masiv, cărunt, cu fața limpede fumător vicios, punem la punct cîteva lucruri fundamentale fără de care nu vom putea înțelege ce înseamnă astăzi Întreprinderea „Timpuri noi" : „Noi producem adică motoare *stabile* și compresoare; motoare cu ardere internă și motoare diesel de la 4 CP pînă la 120 CP și compresoare cu o capacitate de pînă la 10 m³ de aer pe minut. Cum să vă spun, aproape că nu există sector de activitate unde să nu fie utilizate produsele uzinei noastre : în construcții, în construcții maritime și fluviale, pentru locomotivele diesel sau diesel-electrice, la instalațiile petroliere, la rafinării și la sonde, la irigații, în construcțiile de drumuri, de poduri, pentru mijloacele de transport auto, I.T.B., pentru trenuri..." „Prin urmare — spun, stabilind o asociație de idei derutantă — cînd un om, într-o noapte oarecare, aflat în Balt-Orient Express cu 120 km pe oră, trage dintr-un motiv mai mult sau mai puțin întemeiat semnalul de alarmă, un produs al întreprinderii dumneavoastră — un compresor intră în acțiune imediat și frînează lanțul de vertebre metalice, cu o precizie de ceasornic elvețian". „Și nu numai la noi în țară. Un asemenea semnal de alarmă — fiindcă veni vorba despre asta. — poate fi trasă și pe alte rute feroviare ale lumii, iar sistemul de frînare cu aer comprimat poate avea la bază tot un compresor pe care scrie «Made in Romania»". „Dar, firește — răspund — să sperăm că nu va fi nevoie să tragem asemenea semnale de alarmă !"

Inginerul Ilina Trandafir rîde, scuturîndu-și coama bogată de păr și aruncînd fumul țigării în aer, semn că e timpul să renunțăm la discuții sterile. Produsele Întreprinderii „Timpuri noi" au, desigur, întrebuințări mult mai revelatoare, mai importante decît la instalațiile de comprimat din trenurile expres care gonesc noaptea pe terasamentele lumii.

Reluăm... „De fapt, Întreprinderea „Timpuri noi" a înregistrat în ultimii ani o evoluție fantastică. Acum 16—17 ani, totul aici era încă dezorganizat. Era brambureală. Esențială pentru noi a fost hotărîrea de a trece la organizarea producției pe baze științifice. Am apelat la inteligența oamenilor, la priceperea lor și am început cu turnarea pe conveior. Adică, toate operațiile aferente pregătirii pentru turnare în forme, care se făceau succesiv de același om sau de aceeași brigadă, se efectuează acum printr-o diviziune rațională a operațiilor de-a lungul conveiorului. Am schimbat metodele de turnare cu modele ușor fuzibile, cu liant formaldehidic, rășini furanice etc. Rezultat al aceleiași mobilizări de inteligențe proprii, am ajuns la cea mai spectaculoasă realizare : aceea a orînduirii utilajului pe flux tehnologic. Am renunțat la vechiul sistem de lucru pe grupe de mașini și am organizat, în prima fază, 15 linii distincte de prelucrare, în care utilajele au fost amplasate în funcție de particularitățile și asemănările reperelor. „Revoluția" asta a noastră a înlesnit dintr-o dată introducerea mai rapidă în fabricație a unor noi loturi optime de repere, o mai eficientă folosire a mașinilor, reducerea deplasărilor inutile, neeconomicoase, o nouă ritmicitate a producției, o legătură mai logică între secțoare, o disciplină de producție riguroasă, o utilizare rațională a personalului. Adăugați la toate acestea campania de modernizare a utilajelor, înzestrarea de ultimă oră cu mașini **comandă numerică** sau **comandă program** de mare productivitate și care înlătură erorile umane. Dar, mai important decît orice, în acest proces revoluționar în știință și în tehnologie este faptul că toate motocompresoarele întreprinderii au fost elaborate prin concepție proprie, fără licențe străine".

Șeful atelierului de proiectări al întreprinderii, Mircea Ungureanu, are 49 de ani și a urmat aceeași traiectorie în viață ca toți bărbații din generația sa care lucrează la „Timpuri noi". Cînd a intrat în uzină, în 1945, era strungar. În 1967 era inginer. Și din anul acela se ocupă de proiectare. A gîndit, a calculat și a desenat, împreună cu întreg colectivul, motoare și compresoare a căror enumerare, ținînd cont de faptul că poartă firme cu cifru sau cu formule criptice, nu o reproducem aici. Este destul să reținem următoarea afirmație : «Între 1971—1975 am modernizat 70 la sută din producția noastră, iar între 1976—1980 ne propunem să modernizăm produsele fabricate la „Timpuri noi" în proporție de 80 la sută. Doar în anul acesta, 1976, asimilăm în fabricație 10 produse noi. Procesul acesta de „regenerare" aș spune, de „acordare" a producției la ultimele telegrame ale științei și tehnologiei nu se face cît ai bate din palme. Norocul nostru, aici, la „Timpuri noi", este că ne cunoaștem foarte bine unii pe alții. Procesul de pregătire pentru finisarea muncii noastre pretențioase, rafinate, ca și procesul de selecție a valorilor ne-a adus la un numitor comun pe care l-aș numi al competenței, responsabilității și al credinței în marca fabricii. Apoi, există o afecțiune între noi, colegi de muncă și prieteni, indiferent de diplomele din buzunar, de funcțiile de pe ecuson, care ne face să colaborăm ca într-un alt flux tehnologic, al sentimentelor. Adică, ori de cîte ori proiectele noastre, ale celor din atelierul de proiectări trec în faza de prototip, toți oamenii cheie ai întreprinderii, oameni din aceeași generație sau mult mai tineri, lucrăm (vă dați seama, cu dimensiuni de ordinul micronilor) ca într-o echipă de ansamblare a unei mici rachete pentru stația Cerul ! Fiecare nou produs trebuie să se plaseze pe orbită chiar dacă nu se mai întoarce niciodată la noi, ci rămîne la beneficiar».

Ion Petrescu, muncitor specialist, care conduce linia tehnologică nr. 2, unde se produc bolțurile de piston, bucșele de bielă, axele de ambreiaj și alte axe de diverse tipuri (piese fundamentale pentru „Timpuri noi"), este unul din colaboratorii apropiați ai proiectanților. Deși se află în concediu de odihnă, s-a repezit pe la fabrică să vadă ce mai e nou : «În faza de realizare a prototipurilor, noi, cei din secții, avem o contribuție decisivă. Oamenii noștri pun în aplicare un plan frumos calculat și desenat pe hîrtie și vin cu îmbunătățiri, cu idei noi. Avem oameni care sînt savanți în meseria lor. Ei bine, în acest proces complicat se naște, dincolo de legătura profesională firească, și o legătură sufletească pe care te poți baza în orice împrejurare, nu numai în uzină, ci și în viață. Nu întîmplător, aici, la „Timpuri noi", trăiesc și muncesc familii întregi de muncitori».

Care sînt aceste familii ? Ni se răspunde că sînt atît de multe încît ar trebui întocmită o statistică, dar deocamdată nimeni nu s-a gîndit la aceasta. Pentru edificare, descindem în secția de turnătorie condusă de tînărul inginer Alfred Kroner, un bărbat de statură potrivită, blond, jovial, adeseori impulsiv și extrem de mobil : „Care sînt aceste familii ? (Un exemplu îl dă chiar Alfred Kroner, adică el și soția lui Adina, care e metrologul uzinei, n.n.). La mine în secție, spune, sînt foarte multe familii și ceea ce merită subliniat e faptul că tradiția aceasta de a transmite o anumită meserie din generație în generație dă o notă de stabilitate și un coeficient de siguranță în realizarea tuturor problemelor de producție și de viață. Familiile poartă nume ca acestea : Turcu Marin, Turcu Elena, Turcu Alexandru, Turcu Vasile, apoi Iliescu Gheorghe și Iliescu Floarea, care moștenesc meseria de la bătrînul Iliescu Constantin, fost turnător aici, de asemenea Guzu Marin și Guzu Nicolina, Gheorghe Gheorghe și Gheorghe Maria, Panait Gheorghe și Panait Maria, Stoica Gheorghe și Stoica Floarea, David Ile, David Tănase și David Elisabeta... și lista poate continua. De fapt, toți sîntem aici, așa cum se spune în toate ședințele, o mare familie, începînd cu ucenicii de la școala profesională „Timpuri noi" veniți să învețe meserie și terminînd cu maiștrii în vîrstă care se află în pragul pensiei... Dincolo de luptele de clasă ale trecutului, cei de la Uzina „Lemaitre", și-au transmis meseria în familie. În felul acesta, „lemetriștii" au fost și o mare familie de muncitori de înaltă calificare, dar și o familie de revoluționari. Astăzi, revoluția lor este, dacă-mi permiteți o comparație, revoluția tehnico-științifică".

Iată acum, într-o înșiruire întîmplătoare — fără a consulta statistici speciale — oferită de „responsabilul cu exportul" al întreprinderii „Timpuri noi", pînă unde ajung în lume motoarele și compresoarele lucrate de marea familie de muncitori, tehnicieni și ingineri de pe cheiul Dîmboviței, din sectorul 4 al Bucureștiului : U.R.S.S., Anglia, Italia, R.F.G., R.D.G., R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungaria, Turcia, Grecia, Siria, Tailanda, Costa Rica, Cuba, Somalia, Republica Centrafricană, Emiratele arabe, Liban, Libia, R.A. Egipt, R.P. Bulgaria, R.P. Chineză, R.P.D. Coreeană, R.D. Vietnam, Irak, Iran, Pakistan, Bangladesh, India, R.D. Yemen, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Albania, Brazilia, Argentina, Venezuela, Indonezia, Filipine etc. Întreprinderea „Timpuri noi" își justifică firma în fiecare secundă a existenței sale și pe fiecare meridian al lumii.

A. DOHOTARU

Drumul de la creație la magazin e încă foarte lung și plin de fetișuri

Unde ne sînt țesăturile, texturile, marochinăria, încălțămintea, modelele și colecțiile de modă ce ni se prezintă anual la expozițiile și tîrgurile de mostre ? De pildă, cele văzute anul trecut ca și anul acesta? Amețitor de frumoase, o demonstrație splendidă, de mari proporții, a posibilităților industriei noastre ușoare, a capacității și inventivității creatorilor noștri, de la coloranți la texturi și de la texturi la fibre și de la acestea la înlocuitori de piele pentru încălțăminte, și de aici la tot felul de accesorii pentru îmbrăcăminte și încălțăminte. La ediția 1976 a Tîrgului de mostre, în pavilioanele destinate M.I.U. au sosit iarăși acele minuni care dau speranțe, dinspre centralele industriale, dinspre Centrul de estetica producției, dinspre Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei din Centrala confecțiilor-București. Inginerul Ion Dumitrescu, director în Direcția tehnică a M.I.U., mă informa că numai în semestrul I al acestui an pe industria ușoară s-au creat peste 65 000 articole, modele, desene, texturi, poziții coloristice dintre care aproape 64 000 privesc sectorul vestimentației ; în cadrul acestuia domină confecțiile cu un număr de 9 386 creații. Ca unul dintre ziariștii care au avut ocazia să vadă și să scrie despre Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei, pot susține că acolo se creează cu adevărat, că o echipă foarte bună de cercetători și de creatori izbutesc să realizeze colecții de modă competitive pe plan mondial, competitive prin originalitate și modernitate, în fața cărora parteneri externi foarte pretențioși și case de modă renumite, dacă nu își scot de-a dreptul pălăria, recunosc că sîntem „la înălțime". Ce se întîmplă, revin cu întrebarea, atît în M.I.U. cît și la C.C.T.B., centrala care polarizează industria de confecții a țării, centrala care subordonează 27 întreprinderi ? De ce nu se găsesc și în magazinele noastre aceste creații, și mai ales la vreme, nu după ce se demodează ? Centrala evită un răspuns direct și mai ales concret la oricare dintre întrebările adresate în scris de reporter — la cererea serviciului tehnic al acesteia. Ni se trimit — drept răspuns — cîteva pagini cu vagi aserțiuni teoretice despre modă, desing, educarea gustului publicului în materie vestimentară, iar singura frază concretă, prin care „acar Păun" ajunge tot... comerțul, este escamotată. Direcția tehnică din minister mă informează că s-a făcut și se face mult, „dar că n-am reușit să facem totul" și pînă la urmă se ajunge tot la concluzia că „nu știm de ce comerțul nu dă noutățile pe piață și de ce nu contractează tot ce-i mai frumos, în pas cu linia internațională a modei ? !" Iată că de ani de zile nodul gordian n-a fost dezlegat, ping-pong-ul se joacă mai departe între industrie și comerț. Nu scuzăm comerțul de vicii sale, de reticențele sale în fața noului, de faptul că merceologii săi nu sînt întotdeauna specializați în contractarea produselor de îmbrăcăminte, că nu sînt pregătiți și informați cu un pas înaintea industriei asupra liniei de modă, de faptul că fetișizează cumpărătorul și în numele lui împinge vestimentația noastră spre menținerea unui nivel estetic mediocru, uneori provincial, alteori îmbătrînit și demodat. Dar să vedem și de ce se perpetuează asemenea situații? Iată că el, comerțul, e mai înarmat cu argumente. La magazinul „Victoria" stau de vorbă cu două economiste care tocmai veneau de la contractarea țesăturilor pentru confecțiile anului 1977, Sanda Sîrbu și Ioana Oprina, cu economistul principal Ion Popescu de la raionul confecții bărbați și cu șeful serviciului comercial, Ion Niță. Își amintește C.C.T.B. cum în această primăvară, în magazinele sale din cadrul pavilionului de prezentare din Piața Scînteii vindea noutăți, ca și la „Cocorul", în timp ce magazinului „Victoria" îi oferea stocuri de 2-3-4 ani, rămase nu se știe de ce prin depozitele diferitelor întreprinderi ? „Primim sarcină să le luăm, îmi spune economistul Ion Popescu, dar cumpărătorului nu-i pot da sarcină să le cumpere". „Noi alegem niște modele din colecțiile prezentate — economista Sanda Sîrbu îmi arată note de comandă și contracte — și ne ducem la contractări cît mai documentate asupra liniei de modă la toate capitolele, și apoi întreprinderile nu ni le onorează". În fața mea se adună teancuri de asemenea argumente prin telexuri. De la I.C. Craiova telexul cu nr. 15794/1976 comunică „...vă facem cunoscut că nu vă mai putem executa hainele de casă din articolul „Paul" pe trim. II/1976, deoarece sînt nerentabile". Păcat, că erau frumoase, pot să notez eu, dar nu înainte de a întreba : cînd le-au creat, serviciile de specialitate ale C.C.T.B. n-au studiat acest aspect? „Flacăra" Cluj-Napoca cere magazinului să accepte alte culori și alte texturi decît cele alese la contractări, I. C. Curtea de Argeș trimite lapidar și indiferent nota că „din lipsă de țesături" nu mai poate executa 325 compleuri splendide de sezon pentru femei și roagă magazinul să renunțe la contract.

Putem lungi mult lista exemplelor, dar nu-și mai au rostul. Se vede clar că, între ei, copii ai aceleiași mame, întreprinderile industriei ușoare nu se ajută între ele și nu fac eforturi egale ca să-și onoreze obligațiile, în fond, nu față de comerț, ci față de noi, beneficiarii ultimi — cumpărătorii ! Mi se pare că facem foarte multă risipă de inventivitate și inteligență, de gust și pregătire profesională cînd e vorba de expoziții și ocazii festive, dovedim, cum afirmam mai sus, că putem și că avem forțe, dar ne pierdem prea repede elanul cînd e vorba să trecem la treabă, la producția de serie a frumosului. Intervin prea multe scuze și prea multe „motive obiective" exact atunci cînd ar trebui să ne demonstrăm puterea de creație, să ne folosim inteligența, să facem investiții de efort și de cunoștințe. Situație pe care industria ușoară este chemată s-o reglementeze neîntîrziat. Indicațiile secretarului general al partidului în recenta cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie sînt ferme ca în domeniul confecțiilor și tricotajelor să trecem din anul viitor la aprovizionarea Capitalei cu confecții, tricotaje și încălțăminte realizate în București, lichidîndu-se situația actuală cînd Capitala este aprovizionată uneori fluctuant din alte județe.

CICI IORDACHE

Marele secret al reuşitei: soiul omului!

Calul bun se vinde din grajd, vinul bun n-are nevoie de pahar impodobit. La Drăgăşani, în ţara de vii a Oltului, oamenii, vechi şi vestiţi podgoreni, nu-s deprinşi „să-şi laude marfa", marfa asta, zic ei, se recomandă singură. Poftiţi — adaugă ei — priviţi, mirosiţi, gustaţi...

Nu sîntem neofiţi într-ale vinului şi, înainte de a privi, mirosi şi gusta, ştiam de mult ce e cu vinul de Drăgăşani, ştiam de mult că viticultura, pe-aici, înseamnă mai mult decît o îndeletnicire a omului, înseamnă chiar un compartiment al vieţii, de vreme ce produsele ei — ca şi în alte podgorii celebre ale românilor — dau o anume culoare obrăzului omului, o anume lumină ochilor, un anume duh vorbei, prelungindu-şi prezenţa în tot şi în toate, parfumînd totul, inclusiv paginile de literatură inspirate de acest faimos loc vîlcean. Drăgăşenenii însă, îmi atrage atenţia ing. Ion Aslan, directorul I.A.S.-ului din localitate, nu sînt, şi nici n-au fost vreodată, nişte invederaţi ai goliriî ploştii cu vin pînă la fund. Ei preferă nu ameţeala vinului, ci aroma lui, nu atît paharul de vin, cît pe cel de vorbă. Vinul, cînd e băut la un pahar de vorbă, deci cînd truda grea a viticultorului ajunge la un liman şi omul se poate destinde, înlesneşte un unghi mai colorat, mai generos asupra lumii, potenţînd percepţia lucrurilor, scurtînd drumul spre înţelesuri, uneori chiar favorizînd elevaţia. Omul care nu cugetă cînd gustă un pahar — adaugă Ion Aslan, citind dintr-un scriitor-cîntăreţ al vinului — nu cugetă, de fapt, niciodată, şi asta înseamnă că preţiosul nectar al pămîntului şi al soarelui e zvîrlit în deşert. Din acest unghi privite lucrurile, nu poţi, într-adevăr, să socoteşti vinul doar vin, iar podgoria doar podgorie. Intrînd pe aici, pe această ispititoare poartă de cramă sau de metaforă, prin care ne invită inginerul Aslan, se deschid alte şi alte porţi succesive spre poezie şi meditaţie, iar din boltă în boltă de cramă ori de metaforă şi de sub bolţi spre alte bolţi, mai adînci, poţi rătăci cu desăvîrşire firul problemelor ce te-au adus încoace.

Revenim deci în biroul directorului, în dimineaţa cu lumină crepusculară de sfîrşit de noiembrie, lumină palidă, acoperind viile şi livezile ce-au pălit şi ele, aşteptînd prima ninsoare a iernii.

Am poposit la I.A.S. Drăgăşani chemaţi de succesele acestei toamne, toamnă aspră şi grea şi-aici, ca pretutindeni, dar cu arcadele cramelor şi-ale dealurilor împodobite bogat cu ciorchini fastuoşi şi fructe rumene. Succese ale viticultorilor, dar nu numai ale lor. I.A.S-ul are 800 de hectare cu vie, 250 cu pomi, 100 cu legume (în sistem irigat), pepinieră de viţă (18 ha) etc., ocupînd cu totul 3 335 de hectare, din care 2 657 agricole. A fost o toamnă grea, ce i-a certat pe oameni cu ploi, cu lapoviţă, cu vînt, dar fiecare butuc de viţă, de la coardă pînă la frunză, fiecare măr sau prun, de la rădăcină la fruct, trecute prin mîna omului, vegheate de veghea şi hărnicia lui, sfinţite de om, cum zice o veche metaforă şi cum zic cei ai locului fără să facă metaforă, sau făcînd-o pe pielea lor, din sudoarea lor, au rodit din plin. Viile au dat 5 500 kg de struguri la un hectar, cu 500 kg peste plan. Asta, la un teritoriu de 800 ha, deci o producţie de 400 000 kg. de struguri revărsată peste cîntarul planului, în tipsia, ca să zicem aşa, a desfătărilor noastre adiacente planului. Media de fructe pe pom a fost de 65 kg (planificat: 60), deci o producţie de 83 de tone, ceea ce a făcut ca întreg Drăgăşaniul, în toamna asta, să miroasă frumos şi curat a fructe, ca o cămară gospodărească sau ca o poezie de Fundoianu. Legume: 2 100 de tone (planificat:1 500), ceea ce a făcut ca gospodinele Rîmnicului, în toamna aceasta, să fie, se pare, în pieţe, mai puţin iritate ca-n alte dăţi. Material săditor produs în pepiniera de viţă: 57 000 vîţe la hectar (planificat: 50 000), deci 128 000 vîţe peste plan, deci atît cît să plantezi cu viţă tînără un deal întreg, un teritoriu de vreo 210 hectare.

Secretele acestor succese, după părerea inginerului Aslan, sînt trei: soiul muncii, soiul viţei şi-al pomului, soiul omului.

Nu este greu să reconstituim primul „soi", cel al muncii, acum, cînd crepusculul toamnei închide în el, ca şi boaba de strugure, soarele, o materie încă vie, o lavă încă incandescentă. Soiul muncii acestei toamne şi al anotimpurilor ce au premers-o a fost, de fapt, cel de totdeauna, cel prin care I.A.S.-ul drăgăşenean, înfiinţat în 1949, e, din 1 955 încoace, rentabil, dînd anual beneficii de milioane, cucerind între timp, pentru vinuri, şi vreo 60 de medalii de aur, de argint şi de bronz la diferite concursuri şi tîrguri ale ţării şi ale lumii. Reconstituirea deci este simplă: îngroparea corzilor de viţă de cîte două-trei persoane cu nume propriu (Gheorghe, Maria, Ilie), desfundarea, tăierea corzilor, adoptarea butucilor de vie în familie (din cei 145 de lucrători permanenţi şi din cei 2 000 de „angajaţi ai campaniilor", familii întregi, pe aici, fac asta din tată-n fiu, astfel încît butucii din grija lor ajung într-un fel să le poarte numele !), punerea butucilor sub veghea unor ciini (cu nume proprii), tratarea cu îngrăşăminte chimice sau naturale, aduse de unde se pot găsi (deci o narăţiune !), apoi lucrările de întreţinere şi de supraveghere a coacerii (deci o narăţiune cosmică !), apoi culesul, apoi aşezarea în lăzi, apoi vinificaţia, omul oprindu-se, o clipă, ca să-şi tragă răsuflul, doar aici, la gura zăcămîntului subteran, unde duhul pădurilor de struguri a fost închis, gemînd în antale. Acelaşi lucru, cu variantele respective de *munci şi zile*, în ce priveşte pomii sau legumele. Strugurii cu boabe egale, egal rumenite, sosind ritmic pe cîntarele toamnei în flux de hală industrială, înseamnă, însă, mai mult decît o expediţie cosmică, mai mult decît ciclul îngropare-săpare-coacere, înseamnă istoria unei expediţii umane, istoria unui „soi de muncă" din care n-au lipsit încercarea dramatică, eroismul. A fost la fel, desigur, şi în alţi ani (vreo patru la rînd, între 1970—1974, de pildă, au bătut grindurile, iar I.A.S.-ul, totuşi, a fost rentabil !), a fost, în anul acesta, mai acut şi mai somativ ca oricînd, ultimatumul ploilor, venit prin surprindere, s-au văzut deci, pentru transportul strugurilor pe pantele lunecoase, care fugeau de sub tălpi, cîte două şi trei tractoare înhămate la o remorcă, s-au văzut, alături de mii de oameni ai Drăgăşaniului şi ai satelor dimprejur, veniţi să salveze recolta, sute şi mii de muncitori, elevi, militari, sosiţi din Rîmnicu Vîlcea, capitala judeţului şi din alte părţi. Au trebuit făcute lucrări suplimentare, a trebuit ca, asupra aceluiaşi petic de deal, să se revină cu sapa, cu custura de viţă, cu coşul de bălegar, de mai multe ori, a trebuit, fiindcă bălegarul nu ajungea, să se trimită după preţiosul îngrăşămînt pînă departe, chiar şi la Ciulniţa, a trebuit ca oamenii ce-au muncit la vie (inclusiv ciinii, care-au păzit-o şi care aşteptau simbriile pentru pînda verii) să amîne ceasul odihnei, să amîne chiar somnul nopţilor, să nu mai ştie de nimic decît de trudă, de încleştare, de nesomn. Acelaşi lucru la pomi, la grădină, la pepiniera de viţă. A trebuit ca toate lucrările, în ciuda intemperiilor, să fie executate la milimetru şi la secundă într-o perfectă simultaneitate a operaţiilor, chiar dacă, pe teritoriul acestei mari întreprinderi, distanţele de la o fermă la alta, de la un front de lucru la altul, sînt şi de 6, dar şi de 70 de kilometri, a trebuit deci ca strugurii acestor Drăgăşani să fie făcuţi din lut, din lut umed şi greu de ploaie, frămîntat anevoie cu palma, boabă cu boabă, pînă cînd lutul a căpătat transparenţă, pînă cînd lutul a prins smalţ de retină umană. Strugurii aceştia sînt nişte ochi ce ne privesc cu miliarde de pupile. Au în ei rouă sau lacrimă de sudoare ?

Al doilea secret al succeselor toamnei sînt ei, sînt strugurii, e soiul viţei, e, la livadă, soiul pomilor. Soiul merelor Drăgăşanilor e Ionathanul, e Goldenul, e Starkingul. Soiul strugurilor: Sauvignon alb, Fetească regală, Riesling, Muscat Otonel, Tămîioasă românească. Fiindcă vorbim de secrete, trebuie spus că soiul vinurilor de Drăgăşani este şi el „secret". Tirajul etichetelor cu numele Drăgăşanilor e, cum s-ar spune, unul confidenţial, îl poţi citi numai la Drăgăşani şi, uneori, la Rîmnicu Vîlcea, fiindcă marele I.A.S. de pe dealurile Oltului n-are un combinat al său, cu o staţie proprie pentru îmbuteliere, drept care vinurile de aici se îmbuteliază în alte părţi, ies pe piaţă (singure sau în amestec, asta cei ai locului n-o mai ştiu) sub alte firme. Dar asta e o altă poveste. O altă poveste ar fi aceea că în viile Drăgăşanilor, pe lîngă amintitele soiuri nobile plantate odată cu întemeierea I.A.S.-ului, se mai află, ici-colo, ca nişte resturi dintr-o poetică şi arhaică civilizaţie a naturii într-un parc desenat simetric de mîna omului, şi nişte petice cu soiuri autohtone, bătrîneşti, haiduceşti, soiuri care, din veac, au făcut faima acestor locuri. Este vorba de Crîmpoşia românească, de Feteasca albă, este vorba de celebrul „Tulburel de Drăgăşani", cel din cîntec. Cîntecul a rămas acelaşi, cîntecele, ca şi pămîntul din care se nasc — şi din care se nac şi strugurii ! — nu se schimbă. Nimeni, în cîntec, n-o să substituie Tulburelul Sauvignon-ului, fiindcă limba, chiar trează fiind, ! s-ar împletici... Pe scurt, aceste resturi de soiuri bătrîne cîte mai sînt, sînt conservate şi ocrotite de oamenii locului ca nişte „muzee vii", ca nişte relicve ale istoriei. Interesant este că această istorie, desconsiderată de mulţi, neinclusă „sarcinilor de plan" ale prezentului, e încă vie, dă încă 10-12 tone la hectar. Dar, cum spuneam, aceasta este o altă poveste.

Ultima poveste — ultimul, de fapt primul secret al succeselor, după inginerul Asian — se referă la oameni, la „soiul" sau „viţa" lor, mai exact spus la „criteriul soiului", chestiune ce, într-un fel, cel puţin în felul în care ni se prezintă, pare şi ea o trăsătură sau e valoare a vieţii arhaice, interferîndu-se cu viaţa de azi într-un chip ce marchează şi chiar decide profilul particular al locului. Sigur, ca pretutindeni, măsura valorii omului o dă şi aici munca sa, dar, după muncă, al doilea criteriu de apreciere a omului ţine de „soiul" lui, de neamul sau spiţa din care vine. Aşa cum creşti pomi şi viţă-de-vie cu ochiul la soiuri, tot aşa, cîntărindu-l pe ins şi cu ochiul la „soiul" lui, îl poţi cunoaşte, oricum, mai bine. Lucrează aici, la I.A.S.-Drăgăşani, mulţi oameni care, din tată-n fiu, şi-au vădit soiul bun, viţa aleasă, teafără, oameni care, din tată-n fiu, sînt podgoreni şi viticultori, mîndri să ducă mai departe această faimă a neamului, oameni statornici, oameni care sînt sprijinul şi nădejdea muncii, ale celor mai grele munci. Preda Buzescu, inginerul-şef al I.A.S.-ului, viţă de moldovean, în ciuda numelui său apăsat oltean, băiat deştept şi frumos, bălan şi cu ochii albaştri înecind într-o reverie sau într-o taină soarele Huşilor, e fiu de viticultor, „crescut lîngă butuc", a făcut Şcoala inferioară viticolă din Huşi, Liceul viticol din Huşi, Facultatea de horticultură din Iaşi, şi repartizat aici, munceşte aici, fără întrerupere, de 18 ani. Nevasta îi e de aici, din Drăgăşani, şi ea inginer al pămîntului, inclusiv al viilor, profesoară la liceul agricol al oraşului. Inginerul Nicolae Ciocîrlan, şeful fermei de vinificaţie, e aici de cînd s-a înfiinţat I.A.S.-ul, deci din 1949. Taică-său a fost podgorean, bunicu-său tot aşa (acest bunic trudind chiar aici, în podgoria care astăzi este a I.A.S.-ului, care în epocă era a Brătienilor). Are un fiu, „deocamdată" tehnician pe şantierul hidrocentralei de la Drăgăşani, una din noile centrale electrice ale Oltului, care fiu însă, ing. Ciocîrlan pariază pe-o sută la unu, „iubeşte via şi iubeşte vinul", cum spune poetul, drept care viitorul lui de vrednic urmaş al tatălui şi-al strămoşilor e ca şi decis. Bunicul Anetei Răileanu, şefa fermei Dealul Olt (fermă ce-a dat în toamna asta 110 tone de struguri peste plan), a pus temeliile primei pepiniere de viţă din Drăgăşani, devenită, în anii noştri, o importantă şi modernă staţiune de cercetări horticolice. Ar mai fi de notat, între fruntaşi, şi o altă femeie, inginerita Nicoliţa Udrea, şefa fermei din Măgureni (170 tone de struguri peste plan), ar mai fi de notat şi Dan Nanu, şeful fermei Spirleni (100 tone peste plan), şi Gheorghe Stănică, şeful grădinii (600 tone legume peste plan), toţi oameni vechi, statornici, Gheorghe Stănică e aici de prin 1955, alţii sînt şi mai vechi, tehnicianul Ilie Duţu, de pildă, e din 1950, lucrează de atunci doar la pepiniera de viţă, într-un loc de mare răspundere, de mari pretenţii, loc a cărui producţie, în mare parte, e destinată exportului, loc care, pe deasupra, e veşnic expus atacurilor dăunătorilor, fiind aşezat chiar pe pămînturile fertile, grase, din buza Oltului. Tot din 1950 e şi Gh. Carcadia, „tehnicianul vinurilor", prin mîinile căruia, de asemenea, au trecut sute şi sute de vagoane cu vin pentru export, tot de pe-atunci, dacă nu şi mai vechi, e şeful de echipă Andrei Stanciu, tot de pe-atunci e şi Nicolae Petrescu, care are în grijă, pe lîngă vie, şi o livadă de 30 hectare de pomi (cu o recoltă, în toamna aceasta, dublă faţă de sarcinile de plan !), tot de pe-atunci, de prin 1950, e şi Andronel Caplea, iniţial muncitor, apoi şef de echipă, de brigadă, de sector, astăzi tehnician. Nicolae Petrescu şi Andronel Caplea, oameni la 40 de ani, cu o întreagă istorie a viţei şi-a poamelor de Drăgăşani săpată în palmele şi în sufletul lor, sînt şi studenţi, studenţi în anul al II-lea ai Facultăţii de horticultură din Craiova, primind, ni se spune, şi acolo — ca şi aici, în trînta cu lutul — note maxime, sau, după întemperii, destul de bune.

Chiar şi vechii viticultori, spune ing. Ion Aslan, trebuie să înveţe. Vinul, ca şi poezia, este una dintre cele mai rafinate opere ale omului. Vinul nu există slobod în natură, precum aurul nativ, el este o operă a inteligenţei, a cunoaşterii, a stăpînirii unor secrete — altele decît cele despre care-am vorbit — ce presupun pe lîngă truda braţelor, căutări îndrăzneţe, elaborări rafinate, sinteze.

Îl ascultăm pe inginerul Aslan, ce se lansează într-o savantă dizertaţie despre struguri şi despre fructe, despre calitatea şi originalitatea vinurilor, călăuzindu-ne teoretic prin pădurea acestor originale şi dulci valori, a acestor mari avuţii ale ţării, înfăţişîndu-ne o uriaşă muncă de creaţie, în care intră, pe lîngă efortul prezentului, o mare grijă de viitor. Problemele viitorului sînt multe, sînt complexe, viţa-de-vie a Drăgăşanilor, în acest cincinal, va ajunge la 950 de hectare, hectarele acestea vor trebui „modernizate", cultivate în „format semiînalt" (mai bine de jumătate din cele 800 sînt de pe-acum aşa), suprafaţa pomicolă va ajunge la 300 hectare, din care 100 în „sistem superintensiv", deci cu o densitate de 1 250 de pomi pe hectar (50 ha sînt de pe-acum aşa), sînt în plină modernizare şi grădina, şi pepiniera de viţă, se mai construieşte şi un atelier mecanic (capacitate: 50 tractoare), se amenajează şi se modernizează drumuri (o investiţie de 2,5 milioane lei), se alimentează cu apă masive întregi, astfel încît, în 1980, în aceşti Drăgăşani unde apa a fost dintotdeauna mai scumpă ca vinul, întreaga suprafaţă cu vie să aibă apă. Întreg acest amplu proces care înseamnă muncă, recolta, deci prezentul, dar şi viitorul, cu variantele şi accidentele impuse de condiţiile climatice ale fiecărui an, este condus de omul din faţa noastră, om care înţelegem — sub o modestă înfăţişare — un redutabil specialist, un talentat organizator şi, de ce n-am spune-o ! — un poet al acestei profesiuni.

Este el, inginerul Ion Aslan, director al I.A.S.-ului din Drăgăşani de la începuturi. Este director de I.A.S. din ziua de 3 martie 1949. Viţă, ca şi Preda Buzescu, de moldovean, „crescut la butuc", în Bucium-ul Iaşilor, a fost trimis de partid aici şi, de atunci, e aici, conducînd viţa-de-vie şi pomii Oltului, îndeplinind importante sarcini politice şi obşteşti (acum, de pildă, e, printre altele, deputat în M.A.N.), crescînd laolaltă cu oamenii locului, învăţîndu-i şi învăţînd de la ei, ştiind astăzi mai bine ca orice drăgăşenean secretele muncii, ale viţei şi pomului, ale omului locului, fiind, cum spuneam, un talentat organizator, un poet al profesiei şi, peste toate, un specialist, punînd, ca orice adevărat specialist al zilelor noastre, o sfîntă pasiune în tot ce face. Nu i-au lipsit, în toţi aceşti ani, nici încercările dramatice, nici satisfacţiile, nici criticile şi nici medaliile. Desigur, cele mai multe medalii nu-s ale lui, ci ale vinurilor. Om la 50 şi ceva de ani, Ion Aslan încă mai vrea medalii. (Pentru vinuri, firește !)

I-o urăm, privind cu încredere — ca şi el, ca şi oamenii Drăgăşanilor — spre viitor.

ILIE PURCARU ■

Regele opincă

Mă mai gîndesc la regele Opincă
înfăşurat într-un cojoc de urs,
ce-o scris o slobozeniei tozincă
şi moartea o primi cu fruntea sus.

Cu el pomiră Apusenii-n clocot
păduri de oameni hohotind pe văi,
cînd glas adînc de tulnic şi de clopot
învăluiau castelele-n văpăi.

Novembre, dimineţi de brume grele
amiezi de plumb pe munţi şi pe ponoare ;
păleau spuzite ale nopţii stele
pe căile de flăcări şi dogoare.

Zvonind cutremur, plaiul şi desişul,
cu piepturi mii înaintau spre zări
şi-n volbură de spume albe, Crişul,
curgea în sus, în ample revărsări.

Mă mai gîndesc la pădurosul rege,
istoriei nainte mergător,
ce-a pus peceţi de foc pe strîmba lege
şi din robie scoase un popor.

VLAICU BÎRNA ■

Eroii

Călări pe cai de fum, fără popas
Ei au plecat cu dorul înainte :
Pe fluier numai rănile-au rămas
Ca neştiute, sacre jurăminte.

Şi-n urma lor, egal au încăput
Cu slove picurate-noat în somn
Ca într-o filă paşnică de lut
Coarne de plug şi sceptrele de domn.

Pentru lumina închegată-n sfere
Prin pacea serii căutîndu-şi drum
Desferecaţi de-a lerbilor putere
Ei au plecat călări pe cai de fum...

CARMEN FOCŞA ■

Marin Sorescu în perspectivă europeană

Cea mai răspîndită metodă pentru stabilirea „cotei" unui scriitor român peste hotare este examenul procesului de difuzare internațională a creației sale. Se inventariază traducerile, pe țări, limbi, ediții, sînt citați cu satisfacție traducătorii de prestigiu. Aceste fenomene ar marca „interesul" pentru cultura română sau pentru cutare scriitor, gradul de „ieșire în lume" a valorilor noastre. Nu trebuie să subestimăm acest mod de a gîndi, dar trebuie să avem luciditatea de a constata că numai cu asemenea criterii sîntem departe de adevărul întreg. Cine studiază cu atenție foarte utila bibliografie scoasă de **Editura științifică și enciclopedică** și intitulată **Cartea românească în lume** (autoare, Viorica Nedelcovici, Elvira Popescu, Constanța Protopopescu) constată că, de multe ori, apariția unei traduceri nu este neapărat semnul unui interes real ; iar cine-și dă osteneala să citească destul de multe asemenea traduceri, spre a constata calitatea lor, rămîne cu o anumită melancolie despre soarta cărții românești în lume. Un profesor american, Impey, nu se sfia să deplîngă haina englezească, total necorespunzătoare, în care circulă Eminescu prin lume și se știe de către bunii cunoscători ai limbii italiene cît de puțin a reușit să redea, din Arghezi, chiar un așa-zis „traducător" deținător al Premiului Nobel.

Adevărata universalitate a unei culturi este servită de traduceri, dar nu creată. Ea nu se decide peste hotare, de către traducători sau exegeți, ci în țara și limba respectivă, de către creatorii unei națiuni. Nu Prosper Merimée sau Melchior de Vogüé au creat marea vîlvă occidentală în jurul poeziei și prozei ruse din veacul al XIX-lea, ci faptul că Pușkin, Gogol, Turgheniev, apoi Tolstoi, Dostoievski, Cehov, Gorki **au descoperit un punct de vedere rusesc asupra lumii, o modalitate inedită de a pune problemele majore ale omului, un limbaj personal în care să încadă aceleași neliniști, aspirații, întrebări legate de specia umană din cele mai vechi timpuri pînă azi.** S-a întîmplat ca modul în care ei gîndeau, simțeau, vorbeau despre toate aceste lucruri care țineau de eternul omenesc, dar se **ipostaziau,** într-o manieră absolut nouă, cu materialul acesta rusesc și în forme de artă modernă, inteligibile pe toate meridianele, să corespundă unei nevoi adînc simțite de întreaga Europă a vremii aceleia. Și atunci, marii ruși (ca și marii nordici, în frunte cu Ibsen), s-au revărsat în conștiința europeană, au devenit „universali", cultura ce o reprezentau s-a alăturat șirului de „mari culturi" europene moderne, lîngă cea franceză, engleză, germană.

Cred că sîntem ajunși noi, românii, și cultura noastră, într-un moment istoric și spiritual cînd un fenomen similar se poate produce și cu valorile cele mai reprezentative ale literaturii române. Primul care, fără a ieși din granițele limbii naționale și a adopta veșmîntul unei limbi și scena unei culturi străine spre a se impune atenției generale (cum au făcut Mircea Eliade și cîțiva alți români ilustri, acum de limbă străină, precedați, ca **fenomen anticipator,** de universalul **real** Panait Istrati) primul care dobîndește o audiență universală în virtutea **mesajului** conținut de opera sa, și nu în virtutea unor mecanisme pur conjuncturale, este Marin Sorescu. De aici, caracterul semnificativ, **simbolic,** al traiectoriei sale internaționale, nu numai europene, care ar merita să fie mai atent luată în considerație, tocmai pentru valoarea sa premonitorie.

Că Sorescu a apărut cu un volum, magistral tradus, la cea mai mare editură germano-elvețiană, Insel-Verlag, și cu altul la cea mai mare editură suedeză, în cea mai răspîndită colecție de poezie, alături de numele de prim rang ale poeziei mondiale ; că figurează în programele italiene de radio lîngă cei mai celebri europeni de azi ; că piesele sale de teatru se joacă pe multe scene din Europa, toate acestea sînt semnele **exterioare** ale unei prezențe tot mai ferme în circuitul mondial al valorilor. Esența este de căutat în spatele acestor date ce izbesc la prima vedere.

Marin Sorescu este tot mai mult universal-receptat pentru că el deține în literatura română de azi, în gradul cel mai înalt, secretul veritabilei universalități. El a cucerit un petic de pămînt pe continentul spiritului contemporan, în care a înfipt steagul românesc, obligînd privirile să se îndrepte într-acolo, spre a vedea ce înseamnă prezența acestui stindard. Și sîntem puși și noi să ne întrebăm la fel : ce înseamnă Marin Sorescu în literatura epocii noastre, pentru ca numele lui și creația sa să devină, în cîțiva ani, o monedă forte a ethosului românesc la bursa internațională a valorilor ?

După părerea mea, izbînda majoră a lui Sorescu stă în sinteza fericită dintre „răul veacului" și forțele ancestrale de viață ale neamului său. Sorescu și-a inoculat sieși toate morburile lumii în care trăim, toată drama omului contemporan, pe care a sorbit-o din contactul direct cu oamenii de pe cîteva continente prin care a umblat și din literatura lumii euro-americane, și a făcut din sufletul și mintea sa teatrul de luptă al microbilor și anticorpilor. Cu riscul de a cădea victimă acestei experiențe, ce nu putea cruța decît pe un ins pornit în univers cu tălpile încă pline de pămîntul care a suportat și învins, de-a lungul a mii de ani, multe rele ale multor veacuri ! El a adus în întîmpinarea germenilor de neliniște, dezagregare și disperare, forța de viață, setea de viață, prospețimea încă neconsumată a unui popor, a unei culturi populare și așa-zis „culte", străbătute, milenii, de **voința de lumină, bucurie și frumos** care îa în piept, deopotrivă, crivățurile istoriei și tragedia legată de însăși condiția, neschimbabilă, a ființei omenești. El este urmașul direct al celui ce a creat, în fața morții, **Miorița** ; în fața suferințelor de toate felurile ale creatorului de artă, **Meșterul Manole** ; în fața disperării, doinele și dezlănțuirea stăpînit-dionisiacă a jocului românesc. El este urmașul lui Creangă și Eminescu, al lui Blaga, Sadoveanu și Arghezi, dar vorbește o altă limbă : limba veacului, a deceniilor, a ceasului de față. Fiind ascultat, ca urmare, exact în acest ceas, în care un cuvînt ca al lui poate răsuna de-a lungul și de-a latul lumii.

Este în Sorescu ceva din idealul popular despre eroul nespectacular dar invincibil, și natura l-a înzestrat cu o fizionomie ce exprimă desăvîrșit geniul său : ceva de Pepelea, de Păcală, de Țugulea în același timp. Chipul său este o lamă de bricî, ca și cuvîntul ; ochii străbat necruțător în miezul tragediei, dar îndulșați, umezi ; iar glasul, în fața oricărui drum ce pare închis omului contemporan spre seninătate, echilibru, plenitudine de viață, rostește : „Răzbim noi la lumină". Cu acea siguranță întemeiată pe nu știu ce misterioasă știință despre om, istorie și viitor, care a făcut neamul său să treacă prin toate încercările, asemeni lui Făt-Frumos, și să răzbată mereu la lumină.

Într-o omenire închisă în atîtea burți de pește și disperînd, sau luptînd să regăsească soarele și țărmul adevărat, glasul lui Sorescu aduce acest mesaj al încrederii în drumurile ce duc la lumină. De unde și secretul celebrității sale, mereu mai vii, semnificînd o nouă etapă a destinului universal al literaturii românești.

DAN ZAMFIRESCU ■

Desen de **RALUCA GRIGORCEA** ■

Însemnări de lectură

TEODOR MAZILU: „Elegie la pomana porcului"

Foiletoanele cuprinse în noul volum al lui Teodor Mazilu **Elegie la pomana porcului** (apărute mai întîi în revista **Flacăra** la pagina **Racul**) nu aduc vreo schimbare în creația acestui autor satiric. Scriitorul și-a fixat de la bun început un teritoriu pe care vrea să-l cerceteze și cărțile sale de pînă acum nu reprezintă altceva decît mesajele trimise nouă despre acest univers al cărui stăpîn în exclusivitate este. Univers pe care îl străbate în lung și în lat, cu grija de a nu lăsa nici o porțiune a lui nescrutată, uneori revenind prin aceleași locuri, povestind despre aceleași lucruri, ca și cum s-ar pronunța încă o dată despre ele din teama de a nu fi fost greșit înțeles prima oară. Foiletoanele lui Teodor Mazilu, ca dealtfel și schițele, romanele, piesele lui nu sînt scrise pentru a te veseli pentru că îți sînt arătate cu bonomie defectele tale sau ale semenilor tăi, ci te fac să zîmbești amar, chiar și cu crispare, la gîndul că ființa umană nu este perfectă și uneori își ascunde cu multă abilitate cusururile. Satira sa este vitriolantă, fără nici o cruțare, creează citeodată impresia de cruzime, de descoperire cu voluptate a imperfecțiunilor. Oricît ar părea de paradoxal, ea provine totuși mai curînd dintr-o adîncă iubire față de oameni, din nădejdea că persiflînd păcate ca lichelismul, parazitismul, lașitatea, infidelitatea, ipocrizia, le întocmește conștiincios nu numai un inventar dar și contribuie prin scris la dispariția lor pentru totdeauna. În general, în paginile din **Elegie la pomana porcului,** înainte de a-și ținti victimele la stîlpul infamiei, autorul adoptă un ton fals comprehensiv față de ele, le bate amical pe umăr, le face complice cu ochiul. Dar la un moment dat perspectiva se modifică, scriitorul își leapădă blîndețea și ca un procuror nemilos rostește acuzații zdrobitoare contra personajelor vinovate — și în opera lui Teodor Mazilu numai astfel de personaje întîlnim — le arată greșelile în cuvinte zeflemitoare. le ridiculizează intențiile, oricît de nobile ar fi în aparență, nu le acordă nici un drept să se apere, pur și simplu le batjocorește fără menajamente, încît orice sentință de achitare este imposibilă și orice încercare de anulare a condamnării este respinsă.

Creator al unui stil de neconfundat, minuind cu dexteritate o ironie de bună calitate, rece, tăioasă, semn al amărăciunii unui înțelept care contemplă lumea și nu-i acceptă defectele, Teodor Mazilu este un important scriitor satiric din literatura noastră de azi.

NEAGU UDROIU: „Reporter pe Mississippi"

Reporter pe Mississippi este o carte de reportaje scrise într-un stil alert, care dovedesc nu numai o abilitate de informare gazetărească promptă și precisă, dar și o știință de a pune la dispoziția cititorilor într-o manieră cît mai plăcută, mai atractivă la lectură, datele aflate. Secvențele surprinse de acest talentat ziarist pe stradă, în birourile marilor ziare și reviste, pe terenurile de sport, în universități, la Centrul spațial de la Houston, în muzee, în parcuri, comunică între ele, nu dau nicidecum impresia de asociere întîmplătoare și creionează împreună o imagine de ansamblu convingătoare asupra realității de azi din S.U.A. Autorul este fascinat de lucrurile exacte, verificate de mai multe ori și de mai mulți, consultă statistici și ori de cîte ori descoperă cifre semnificative nu ezită să le transcrie în carte, dar într-un astfel de context încît ele să-l intereseze pe cititor. Neagu Udroiu își reprimă orice încercare de a-și prezenta cît mai pe larg stările sufletești de care e cuprins vizitînd această țară și preferă să consemneze cu obiectivitate, fără să moralizeze, respectînd dreptul cititorului de a ajunge el însuși la concluzii, de a se uimi sau de a se indigna singur.

Relatările din volum sînt ordonate cu meșteșug pentru a menține în permanență trează atenția celui care îl parcurge. Cartea este scrisă simplu, degajat, cu o dezinvoltură fermecătoare, care nu înseamnă nicidecum superficialitate și nu exclude meditația asupra realităților observate. Viziunea autorului este complexă, el nu se mulțumește să contemple numai emblemele unei civilizații de mare amploare, ci îi indică și cîteva din problemele cu care se confruntă zilnic și care o macină — șomajul, criminalitatea, drogurile, poluarea etc.

Reporter pe Mississippi oferă o lectură pasionantă atît prin datele noi despre S.U.A., pe care le înfățișează publicului din România, cît și prin modul în care ele sînt prezentate, într-o haină simplă, sobră, de bun-gust.

GEORGE ARION ■

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

(Urmare din pag. 1)

diul presei și al radioteleviziunii multiplele inițiative și manifestări care marchează debutul grandiosului festival național. Ziarul „Scînteia" de duminică a înfățișat, dealtfel, întreaga lui desfășurare, definindu-i comandamentele și precizîndu-i etapele, de la cea de masă — octombrie — februarie 1977, la cea republicană — ultima decadă a lunii mai 1977 și galele artiștilor amatori și profesioniști laureați din luna iunie 1977. Mii de formații, de la cele mai simple pînă la ansambluri și instituții de cultură și artă specializate, multe dintre ele create chiar în aceste săptămîni, se află în repetiții febrile ori s-au angajat de pe acum în întrecerea ce se desfășoară pe uriașa scenă a țării.

Săptămîna trecută am fost martorul prezentării în concurs, deocamdată la nivel de institut, al Facultății de mecanică agricolă din București. Era de fapt printre ultimele facultăți ale Politehnicii care se prezenta în fața publicului și a juriului cu un spectacol care a durat aproape 4 ore. Cum de vreo zece ani încoace cunosc forțele cu care se prezintă într-un concurs mai fiecare institut de învățămînt superior, trebuie să spun că deși mă aflam la un spectacol al politehniștilor bucureșteni, destul de ambițioși și altădată în astfel de concursuri, amploarea ca și ținuta evoluției lor artistice mi s-au părut semnificative pentru debutul acestei etape a Festivalului „Cîntarea României". Ceea ce în urmă cu numai cîțiva ani prezenta institutul în ansamblul lui, rar cîte o facultate, îndeosebi Electronica, poate acum oferi o singură facultate. Mecanicii agricole îi venise rîndul de a anima, pentru o seară, scena și sala Casei de cultură a studenților bucureșteni după ce alte nouă facultăți ale Politehnicii, fiecare cu un program bogat și complex din care s-au detașat, cum îmi spunea profesorul Jean Moncea, prorector și secretar al Comitetului de partid al Institutului Politehnic, momente artistice memorabile. Studenții de la Mecanică agricolă, în cadrul cărela activează dealtfel un ambițios cenaclu, nu făceau din acest punct de vedere excepție. De la folk, muzică populară și clasică, pînă la piesa lui Gheorghe Vlad „Cocoșel cu două creste", text adecvat ca problematică preocupărilor de viitor ale studenților acestei facultăți, dincolo de stîngăcii inerente, totul a degajat bunul gust, sinceritatea, elanul acestor artiști amatori în a trăi cu patosul unui patriotism activ, revoluționar, frumusețea acestor zile. Un public entuziast, în rîndurile căruia se aflau nu numai colegii de bancă și ateliere, ci și dascălii lor, de la asistenți la decan, purta cu brio către succes, cum se spune, prin entuziasmul participării și al aplauzelor, pe talentații protagoniști ai scenei. O „Foaie pentru minte, inimă și... festival", redactată cu nerv și, lucru mai rar, umor, a completat în chip armonios și plăcut această frumoasă demonstrație de tinerețe revoluționară și nobleță spirituală.

Dar spectacolul studenților de la Politehnica bucureșteană n-a fost decît unul dintre multele care s-au prezentat pe sute de scene în zilele trecute. Iar la spectacol s-au adăugat dialogurile oamenilor de cultură și artă cu publicul, dezbaterile de lucru consacrate unor probleme ale creației literare și artistice și, totodată, pregătirile unor viitoare evoluții scenice. Un asemenea elan colectiv, de trăire cotidiană a vieții sub semnul frumosului, nu putea să nu nască în ființa noastră imbolduri de a fi părtaș la ea nu numai cu versul, ci și cu verbul, de a-i urmări dinamismul și frumusețea din acest colț de pagină care-și racordează astfel circuitele la toate sursele de frumos activizate de Festivalul național „Cîntarea României". Începînd cu comentariul de față, trecem pe recepție pe toate lungimile de undă, fiind bucuroși să consemnăm și să discutăm, într-un dialog deschis și colegial, tot ceea ce formează substanța vie, creatoare, a acestor manifestări consacrate muncii și demnității acestui popor care pune această primă ediție a festivalului sub egida patriotică a celebrării unui veac de la proclamarea independenței de stat a României. Convingerea că sîntem martori și părtași entuziaști ai uneia din cele mai complexe și mai de ținută renașteri spirituale din cîte a cunoscut acest popor, ne insuflețește verbul, gata să aplaude, să susțină, să comenteze, fiecare act de cultură și educație pe care-l va programa festivalul. Rugăm de aceea pe cititorii revistei, ca și forurile culturale, pe activiștii care se ocupă de desfășurarea festivalului, să ne țină la curent cu tot ceea ce se întreprinde în această direcție pentru a putea participa, în măsura posibilităților, la cît mai multe manifestări ce vor avea loc. Corespondența primită ca și informațiile ce ne vor sosi pe alte canale de presă sau prin colegi vom încerca să le fructificăm astfel încît Curierul de față să poată realiza o comunicație cît mai receptivă la efervescența creatoare pe care o generează Festivalul „Cîntarea României".

Eseu

Arghezi — geniu verbal?

Se discută din nou despre Arghezi și receptarea lui critică (vezi **Luceafărul**) și acest fapt este, indiscutabil, pozitiv pentru că liniștea, calmul imperturbabil nu reprezintă regimul climateric favorabil pentru marii scriitori. Receptarea indiferentă sfîrșește prin a îmbătrîni opera și ideile noastre despre ea. Opera, ca să trăiască, trebuie din cînd în cînd **provocată**, supusă unei confruntări mai severe, nu neapărat negatoare. Primejdia pentru clasici este să devină niște monștri sacri închiși într-un muzeu al imaginației deschis doar în zilele de sărbătoare.

Dintre formulele care circulă în legătură cu Arghezi rețin pe aceea privitoare la arta lui formală. Arghezi ar fi doar un **magician al verbului**, un creator de limbă, un tehnician desăvîrșit al versului. Poezia este însă pentru Arghezi mai mult decît atît. Împreună cu universul mic și cămin-ul, arta (poezia) reprezintă un spațiu de securitate pentru **omul indoielnic**. El o concepe simplu, ca pe un meșteșug învățat de la natură, deopotrivă cu arta olarului. Al doilea element este jocul. Poezia este un joc nevinovat cu „scame, ațe și nimicuri" — scrie autorul într-o jovială **Postfață** la volumul **Ritmuri** (1966). E chipul bonom arghezian de a trezi îndoiala față de gravitatea simulată, tiranică a literatului de profesie, „măreț, confuz și vag" (**Monopol**, vol. **Ritmuri**). Detașîndu-se de imaginea poligrafului fudul, Arghezi reduce actul de creație la un meșteșug pur formal, la o potrivire de cuvinte spre disperarea belferilor loviți — scrie poetul în altă parte — „de neputința de a se juca". Jocul are însă un rost și în **balamucul** cuvintelor („trebuiește povestit / Balamucul ce-a ieșit") se exprimă „o viață și o nefericire". Există aici și în alte texte ce privesc condiția creatorului și a poeziei o notă păcălitoare, nastratinească, ea nu trebuie însă să ducă la ideea greșită că în spatele meșteșugului nu se află nimic. Dimpotrivă, cită seriozitate, ce foame de totalitate, cită dorință de a îmbrățișa zările ! Formula Arghezi — **geniu verbal** care, prin Ion Barbu și Vladimir Streinu, a intrat în limbajul criticii române, trebuie folosită cu circumspecție. Ea ascunde principial o negație, negația unui poet al profunzimilor. Arghezi pune poezia (și de aici poate vine confuzia) în șirul indeletnicirilor naturale, simple dar fundamentale. Harul vine de la bunicii și gize, versul refăcea un ritm al materiei, materia un ritm al cosmosului. Cercetînd fărîmele de lumină din lucrurile mici și învățînd de la ele **devoțiunea** și **ordinea**, poezia intră, așadar, în contact cu forțele vieții universale. Arghezi detestă, nu mai încape discuție, **literatura** în sensul pe care îl dădea termenului Verlaine, dar se desparte de poeții moderni care, dezgustați de retorica tradițională, încifrează versul. Noțiuni sacre pentru alții : inspirație, inițiere, poezie pură, ermetism, dicteu automatic — n-au pentru Arghezi nici un înțeles. Printre **moderni** el face figură de barbar, printre **tradiționaliști** el este un **iconoclast**. Tema creației este asociată, ca și în celelalte cazuri, cu alte motive. Vorbind despre poezie, Arghezi nu poate ocoli noțiuni grave ca destinul individual, locul lui în cosmos etc. Niciodată nu vom găsi la el o **temă pură**, un poem care să trateze de la început la sfîrșit un unic subiect. Un **Cîntec de seară** (vol. **Frunze**) începe cu sugestia poeziei ca formă de salvare a existenței („am cîntat pe cîte scule, ca să-mi rabde **viața**") și ajunge la ideea divinității :

„Și cu fruntea ridicată, ca un stei în rugăciune,
Umilit și trist cerul și nesfîrșitului de sus
Coarde noi și alte glasuri în cîntare să răsune
Și pe rînd, în timpul nopții visu-n ele mi le-am pus".

Frecventă este, în legătură cu actul creației, ideea dificultății de a redebuta. Orice poem este un început, un efort uriaș de a stăpîni cuvîntul. La un poet cu o tehnică de a versifica atît de solidă, insistența asupra greutății de a scrie pare o frivolitate. Știind însă că cel ce se plînge de această dificultate a debutat de trei ori și a publicat în 47 de ani prima sa culegere de versuri, îndepărtăm ideea de afectare, răspîndită printre oamenii de litere. Greutatea de a începe se leagă la Arghezi, cum s-a putut constata și mai înainte, de o viziune mai largă. Poezia este creație, creația este un început, o organizare a haosului inițial, un vers bine curgător este o despărțire a pămîntului de ape. Poetul se găsește, în orice punct al vieții lui, în postura Creatorului din Biblie. Pagina albă este haosul dinaintea logosului, cuvîntul potrivi în propoziție este izbînda din ziua a șasea. Descoperirea este că, după o clipă de contemplare, poetul reia totul de la început. După cincizeci de ani de trudă, condeiul se teme încă, poezia iese dintr-o fervoare înnoită a îndoielii de sine :

„Te temi și-acum de ce te-ai mai temut,
De pagina curată și de rîndul,
Și de cuvîntul de la început.
Te sperie și litera și gîndul". (**Frunze pierdute**)

O poezie cu caracter gnomic (**Poetului necunoscut**, vol. **Poeme noi**) și o parabolă (**Privighetoarea**, vol. **Cadențe**) pun problema sacrificiului și a libertății creației. Poetul e blestemat să ridice un altar, dar ca pietrele altarului să ție — „cer inima și viața zidite-n temelie". Simbolul din **Privighetoarea** (parabolă în genul lui Oscar Wilde) este acela din **Flautul descîntat și Șoim și fată**. Închisă în colivie și ademenită cu semințe, filomela rămîne întristată, se zbate, se rănește. Libertatea este hrana adevărată a creației.

EUGEN SIMION

POMPILIU MARCEA: „Lumea operei lui Sadoveanu"

În succintul argument cu care deschide cartea **„Lumea operei lui Sadoveanu"**, **Pompiliu Marcea** își exprimă cu deja cunoscuta-i claritate și concizie îndoiala cu privire la posibilitatea criticului de a cuprinde întreaga operă de dimensiuni ciclopice a lui Sadoveanu, mai vechile tentative dovedindu-se zadarnice, recomandînd, în consecință, cucerirea ei treptată de către exegeți, fiecare acționînd, cu instrumentele sale, pe un teritoriu sau o temă limitată, idee reafirmată de curînd și în cazul operei argheziene.

Spirit lucid, cartezian, înclinat vizibil către sistem și categorie, universitarul Pompiliu Marcea practică cu mare fervoare o critică didactică, decodificatoare, dar profundă, superior profesorală, respingînd deschis eseistica încifrată, sofisticată, cu convingerea că : „claritatea împodobește totdeauna gîndurile adînci". Toate cărțile și articolele sale sînt o dovadă : actuala cea mai evidentă. De fapt numai cu astfel de mijloace se putea pătrunde eficient în imensa lume sadoveniană, de departe cea mai numeroasă și complexă din literatura română și chiar europeană. În investigarea umanității sadoveniene, Pompiliu Marcea procedează metodic ordonînd-o pe categorii sociale, bresle, funcții, indeletniciri etc. Lista e lungă și ar mai putea continua, o spune însuși autorul : „La categoriile de care ne-am ocupat s-ar fi putut adăuga și altele..."

Scăpările, și recenzenții le-au semnalat, sînt neglijabile. Un bun cunoscător al lumii sadoveniene în intimitatea căreia a trăit mulți ani, nici nu putea să nu emită o serie de idei noi, captivante. În capitolul despre „femei", după ce demonstrează extraordinara diversitate tipologică și schițează tipul de frumusețe sadoveniană, criticul afirmă că **ochii** — „adevărată obsesie a scrisului sadovenian" — nu-și găsesc corespondentul decît în pictura lui Tuculeșcu, iar în literatură, afirmație în care criticul crede cu tărie, „scriitorul român este cel mai mare poet al ochilor din proza europeană". În prezentarea celor mai sadoveniene femei, Ancuța „cea tînără", Vitoria Lipan și jupîneasa Ilisafta Jder, criticul pune pasiune și investește atîta virtuozitate interpretativă încît acestea devin reale, memorabile. O atenționare este, totuși, necesară, deși autorul exclude ideea de răzbunare din expediția detectivistă a Vitoriei Lipan, lansată de Călinescu, își încheie considerațiile, cu toate nuanțările de interpretare, astfel : „dragostea o duce la o dorință de răzbunare apropiată de fanatism" și aceasta „consecință a altei patimi : iubirea pentru Nichifor". „Este o răzbunătoare".

De o minuțiozitate extremă a prezentării se bucură umanitatea celorlalte categorii sociale. Fiecăreia îi corespunde un capitol în cadrul căruia, după o prezentare generală a categoriei, urmează, în ordine cronologică, o succesiune de portrete ale personajelor realizate în maniera realist-clasică, de subliniere a detaliilor și accentuare a trăsăturii dominante. Permanentele trimiteri și comparații cu personaje din literatura română și universală dau o mai mare consistență și dimensiune personajelor sadoveniene.

Într-unul din capitolele finale ale cărții autorul demonstrează, sprijinîndu-se pe o mărturisire a marelui povestitor, că acesta își alegea cu o deosebită plăcere filologică numele personajelor a căror onomastică trebuia să concorde **enorm** cu caracterul real al eroilor și care să includă o anumită semnificație și să corespundă unor anumite structuri psihologice.

Aria investigației e largă iar comentarea personajelor dă pulsația unei opere și chiar a unei literaturi. Farmecul pertinentelor și exactelor fișe caracterologice, și deci al cărții, este dat de deosebita fluiditate și claritate a frazei sub care se ascunde, credem, un rafinat stilist.

PETRE ANGHEL

Vorbiți și scrieți românește

O veche controversă ortografică

Persistă, în opinia noastră publică, cu insistență, de la reforma ortografică din 1953, controversa: cum este mai corect să se scrie și să se pronunțe: **sînt, sîntem, sînteți, sînt, sau sunt, suntem, sunteți, sunt** ?

Care este temeiul istoric și științific al acestei controverse ?

Regulile ortografice academice din 1869, 1881, 1904 și 1932 au prevăzut, pentru scrierea literară corectă, formele **sunt, suntem, sunteți, sunt**. Cele din 1953 au stabilit ca fiind mai corecte : **sînt, sîntem, sînteți, sînt**.

Acestea din urmă, care sînt formele populare, au, de fapt, cea mai mare vechime în rostirea și scrisul românesc. În toată lunga perioadă, de peste patru secole, în care s-a scris, la noi, cu alfabetul chirilic, s-au întrebuințat exclusiv formele **sînt, sîntem, sînteți, sînt**. Ele își au originea în latina populară carpato-dunăreană, în care formele de plural ale indicativului prezent ale auxiliarului **esse** („a fi") au fost înlocuite cu formele de prezent ale conjunctivului acestui verb : **sumus**, prin **simus**, care a dat, în limba română veche, **semu, estis**, prin **sitis**, care a dat, după analogia lui **semu, setu**, în româna veche (dar și **seti**), iar **sînt**, lungit cu dezinența **-unt**, a conjugării a treia, extinsă, în latina populară carpato-dunăreană, la persoana a treia din plural, a tuturor verbelor de conjugările a patra, deci **sînt (unt)**, a dat, în româna veche, **sîntu**. Din această formă de persoana a treia plural s-a refăcut ulterior întreaga paradigmă a pluralului (**sîntem, sînteți**), și cum la verbele de conjugarea a patra, ca și la cele de a treia și a doua, forma de plural a persoanei a treia este egală cu cea de persoana întîi din singular (ei **fug — eu fug, ei merg — eu merg, ei văd — eu văd**), aceeași formă **sînt** a devenit și cea de persoana întîi singular.

Formele **sunt, suntem, sunteți, sunt** au și ele o tradiție îndelungată în scrisul românesc. Au apărut, odată cu începuturile, prin Școala ardeleană, ale înlocuirii alfabetului chirilic cu cel latin. Ele sînt forme refăcute de învățații acestei școli, pe baza formei **sunt** din latina clasică. Dar prin manualele școlare, presă și literatură, acestea deveniseră, de aproape două sute de ani, pentru toată lumea, formele limbii și rostirii limbii literare, iar **sînt, sînteți, sînt** au ajuns să fie considerate forme ale rostirii neîngrijite populare. Revenirea la aceste forme, în 1953, se datorește lui Mihail Sadoveanu care (nu din rațiunile istorice arătate mai sus, ci fiindcă, în rostirea lui populară și în scrisul lui arhaizant, a întrebuințat exclusiv aceste forme) le-a impus, cu autoritatea sa de cel mai mare scriitor român atunci în viață, ca normă în ortografia din 1953. Lingviștii de atunci din secția de limbă, literatură și arte a Academiei, în majoritate moldoveni sau cu ascendență moldovenească (Iorgu Iordan, Al. Rosetti și Al. Graur) au admis, fără rezerve, aceste forme oficializîndu-le — dar provocînd, în opinia publică, aceeași nemulțumire ca și cu eliminarea lui **â** din scrisul românesc și generalizarea lui **î**.

Părerea noastră este că nu-i prea tîrziu nici astăzi să se revină la formele **sunt, suntem, sunteți, sunt**, pe care le regretă toți cei care scriu și vorbesc literar — așa cum s-a revenit la scrierea lui **â**, în **român** și derivatele sale și în numele propriu **Pârvan, sau Brâncuși**, scrise, în toate fișierele bibliotecilor și muzeelor din lume, cu **â**, cum le-au scris ei toată viața, și cum s-a revenit, în general, în scrierea numelor ca **Pârvu, Cândea, Câmpeanu**, pe ai căror purtători i-a supărat totdeauna cînd și le-au văzut scrise cu **î**.

D. MACREA

Cronica literară

VASILE REBREANU: „Iubirile cascadorului"

Un roman insolit este **Iubirile cascadorului**. Vasile Rebreanu împrumută de astă dată formula poemului dramatic. Cartea se compune dintr-o succesiune de scenarii, îmbinînd simbolul cu narațiunea. Cascadorul nu știm cine este, Autorul a ales un personaj fantomatic, luîndu-și în același timp o mare libertate în tratarea situațiilor. Cheia transpare într-una din povestiri, în care protagonistul, un artist, își imortalizează pe rînd iubirile în niște statui. Aceleași transformări suferă eroii (bărbatul sau femeia) și în alte secvențe ale romanului. Finalul nu e mai puțin tragic însă. Nimic nu-l satisface pe „îndrăgostit", dispus mai degrabă să-și ucidă în serie toate iubirile, adică toate vîrstele. De la copilul A pînă la bătrînul H ei are o identitate aluneoasă, dacă nu chiar convențională. Numai vagi ecouri sociale răzbat la suprafață. Aluzia folclorică, tenta modernistă acum sînt mereu la îndemîna romancierului. Apreciabile ni se par totuși economia de mijloace, simplitatea ceremonialului. Vasile Rebreanu și-a însușit un stil (ne amintim și unele nuvele din **Moartea comandorului**), care nu mai e deloc o simplă improvizație. Deja s-a cristalizat.

A renunțat la anecdotică, la caracter, la pitoresc, la analiză. A optat în schimb pentru reprezentația esențial „teatrală", integrîndu-se singular într-o manieră expresionistă a prozei moderne.

Ceea ce trezește de la început interesul este poezia textului. Nu e vorba de o ritmare anume a replicilor, ci de viziunea însăși : un decor lunatic, de început de lume, ritualizarea spectaculară a cadrelor vieții, gustul pentru mister și fantastic. Totul e proiectat în extraordinar. Întîmplările se petrec mai ales noaptea și în locuri pustii. Cu greu ceva poate fi modificat. Eroii nu au atîta forță ca să evite inevitabilul. Sînt puși de regulă în situații absurde.

Aparent lipsește orice legătură între cele nouă capitole cîte însumează opera. O idee de compoziție se desprinde totuși pînă la urmă. Prima secvență e reluată în a patra, care pare să fie și o replică la o altă povestire anterioară (monologul lui Matei). Surprinde oarecum în roman preocuparea pentru simetrie. Apoi, finalul nu mai lasă nici un dubiu, dînd unitate narativă întregului.

O prezență permanentă este detectivul. Despre rostul său vorbește explicit autorul : „Cineva din noi, umbra rece cè-o purtăm, ne urmărește mereu însemnîndu-ne lumina și iubirile. Detectivul este tocmai acest simbol, este umbra propriei noastre lumini". În altă parte se afirmă că și cel mai puternic se teme de sine însuși. Specialitatea detectivului e crima sentimentală. De aceea el se comportă ciudat, provoacă încurcături, se confundă el însuși cu protagoniștii. Să-l luăm deci ca o convenție literară pentru a marca starea de vis (de obicei, erotic) și apoi căderea „în prăpastie". În cîteva situații detectivul dispare, făcînd loc anchetatorului ; ceea ce nu modifică prea mult sensul și nici registrul povestirii, ca și atunci cînd monologul e mascat de dialogul imaginar.

O povestire cu totul enigmatică este cea în care tînărul savant (numit simplu : Bărbatul) trebuie să meargă la o întîlnire nocturnă, fixată exact cu un an mai înainte. Femeia (cu un nume incert : Siana) pare învăluită în mister. Se zice că ar fi murit într-un accident cu vreo lună înainte ca el s-o cunoască. Bineînțeles, casa este izolată în munți și temerile Mamei nu pot împiedica plecarea. Aici mai există o Siana, slujnica. La un moment dat confuzia dintre cele două femei e divulgată cu intenție. Urmează o noapte de groază. Cad stele de pe cer, se aude zgomot sinistru de mașină, apoi nechezat de cal. Fata însăși (de fapt, umbra ei) sosește în modul cel mai enigmatic. Atmosfera, sugestia tragică cu greu pot fi recompuse în cîteva cuvinte. Firește detectivul nu mai intervine. Iubirea, de această dată, fusese de mult ucisă. Tînărul dispare totuși irezistibil : îl așteaptă destinul orb „ca un hău".

Cu **Iubirile cascadorului** proza lui Vasile Rebreanu tinde să se individualizeze într-o formulă proprie și deloc excentrică, asimilînd cu tenacitate o multitudine de experiențe, de la sugestia folclorică pînă la modernismul de substanță.

CORNEL MORARU

Un nou volum de versuri

În curînd, în librării, volumul de sonete **„Pămîntul deocamdată"** de Adrian Păunescu.

Cronica (210)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a desfășurat spectacolul cu numărul 210 în municipiul București, după ce timp de 7 luni a colindat pămîntul fertil și generos al provinciei. Este și aceasta o explicație a interesului cu totul ieșit din comun cu care a fost privită întîmplarea noastră literar-artistică. Au fost prezenți, credem, 13 000 oameni și mai credem că dacă sala ar fi fost mai mare am fi avut de două sau de trei ori mai mult public. Nici nouă ore și jumătate de spectacol nu s-au dovedit suficiente din moment ce la orele trei și jumătate din noapte Adrian Păunescu era rugat în scris sau verbal să se reia un număr sau altul. S-au făcut chiar sacrificii, de o parte și de alta, ca totul să iasă foarte bine și s-a și reușit, deși convingerea noastră este că multe ore de spectacol au „degenerat" în excelent, după cum sîntem convinși că sunetiștii de la Polivalentă puteau să fie foarte buni tot timpul și nu numai pe felii. Ne referim în primul rînd la inginerul Eugen Vasiliu a cărui îndatorire profesională, de fapt nu numai profesională (îndatorire pe care el și-a îndeplinit-o în alte dăți strălucit) era aceea de a asigura un sunet curat pe tot parcursul spectacolului, de a fi atent și receptiv la tot ce se întîmplă pe scenă și în sală. Căci, cu ocazia acestui spectacol, Sala Polivalentă a pus cîte de la nouă (din încasări, firește) în jur de 50 000 lei. De atît de mult timp aflat la cheremul și buzunarul doritor al proprietarilor de stații de amplificarea sunetului — unul dintre ei fiind inginerul Eugen Vasiliu. Dar iarăși e doar un aspect. Celelalte aspecte ne îndreptățesc să aducem calde mulțumiri celor care administrează Sala Polivalentă, în frunte cu directorul Breazu, și la fel de calde mulțumiri I.T.B.-ului, (el directorului general Stoian), care a asigurat, cu cele 60 de autobuze puse la dispoziția numeroșilor iubitori ai cenaclului, rapida reîntoarcere a lor — la o oră apropae matinală — acasă.

Cenaclul nostru, în fața unui public extraordinar, în timpul unui spectacol extraordinar, este frustrat de dreptul plătit, cum spuneam, de a avea condiții tehnice pe măsură. Dar asupra acestor stări de lucruri ne propunem să revenim în amănunt. Și nu oricum, ci în modul profund pentru că sunetul ni s-a părut cam ilicit. Dar vorbeam de sacrificii în sensul bun al cuvîntului : Valeriu Penișoară, în dorința lui de a fi prezent, a făcut pe trei 14 ore de la Duda la București, s-a odihnit „cîrpit" cîteva ore, a stat pe scenă cinci ore (douăzeci de minute a susținut un foarte bun recital), apoi a plecat la gară de unde iar a mai mers 14 ore pentru a fi prezent duminică, 28 noiembrie, la școala generală unde lucrează. Situație aproape identică pentru tînărul actor al Teatrului Național din Timișoara, Eugen Cristea, care dealtfel a deschis acest spectacol unitar, foarte frumos, de substanță și angajament al artei tinere, o contribuție, pe puterile noastre, la **Cîntarea României** — sarcină de esență pusă în fața fiecărui om al muncii de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Fiecare din cei prezenți, și au fost prezenți membrii reprezentativi ai cenaclului, a etalat, în limitele talentului și experienței, lucruri intrate deja în conștiința publicului care ne prețuiește. Cu totul și cu totul impresionant au fost recitate, de către actorii Mihail Stan și Florin Zamfirescu, poemele **La poarta grădinilor** de Dumitru Popescu și, respectiv, **Balada pulului de vulpe** al poetului sovietic Evgheni Evtușenko. Trecînd de la grav la umor, cei doi s-au făcut remarcați în **Hany** și **Minunea**, capete de afiș ale genului semnate de către poeții Miron Radu Paraschivescu și Marin Sorescu. Actorul Florian Pittiș a recitat, de asemenea impresionant, **Slavă comunismului** de Bertolt Brecht și trei tablete de scriitorul Radu Cosașu. Victor Socaciu, unul dintre foarte puținii noștri spectatori din Brașov, a susținut un recital bun în cadrul căruia cîntecul **Un punct de vedere,** direct inspirat din Codul eticii și echității socialiste. S-au prezentat foarte bine Adrian Ivanilki, Marcela Saftiuc (a produs nedumerire faptul că a ținut să cînte **Dona, Dona** de 3.14 ori mai repede decît în mod obișnuit), Romeo Ghiur, Mircea Bodolan, Gil Dobrică (în prezent într-un turneu în Polonia) a fost substanțial ajutat de această dată de Grupul 5 T compus din studentele Adriana Anastasiei, Elena Abagiu, Mihaela Boboc, eleva Calina Anastasiei și funcționara Rodica Vasile. Acestea s-au întors de curînd de la al 7-lea Festival Internațional al cîntecului pop de la Tokio, unde o piesă interpretată de ele (compoziție a lui **Vasile Șirli**) a fost selecționată din circa 2 000 de bucăți prezentate juriului. Credem că nu este cazul să ne mirăm că aceeași bucată a fost respinsă de un alt juriu : cel al Festivalului de muzică ușoară de la Mamaia din acest an. Au fost prezenți în întreaga lor strălucire Doru Stănculescu (**Cum se naște un mit, Avram Iancu, Ai, hai, Fără petale, Shambala**), grupul compus din Karol Horváth, Mircea Baniciu, Erika Józsa, Iosif Kappl (**Noi, muritorii, Nunta, Pasărea, Cînd o fi să fiu mai mare, Joc, Andrii Popa, Mica Țiganiadă, Mugur de fluier, Muzică și muzikie, Către pe versuri de A. S. Puşkin** și o piesă din repertoriul internațional), Mircea Vintilă (**Lordul John, Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Dulce Românie, Eroii, Miciul, Dor de singurătate, Bade Ioane, Pămîntul, deocamdată**), Radu Gheorghe (**Prietena defunctului**), Valeriu Sterian și Evandro Rossetti (**Amintire cu haiduci, Antirăzboinică, Cu iubirea de moșie, Nopți, Cîntec și Vadc via**). Din nou senzațional Dan Andrei Aldea și senzațională chitara sa în **Brad bătrîn, Lumină lină, Om bun, Cîntecul bufonului** din **A douăsprezecea noapte.** Păcat că nemulțumit de calitatea sunetului de la Polivalentă el a plecat din spectacol, lucru pe care nu avem motiv să îl reproșăm. Adrian Păunescu a exprimat dragostea și recunoștința noastră, a tuturor, față de cirmaciul destinului național atunci cînd a recitat poemul propriu **Un cîntec,** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și acest foarte bun spectacol, urmărit de un public foarte bun, a fost dedicat Patriei și conducătorului ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

S. EUGEN ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Mîine, **vineri, 3 decembrie 1976,** Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, va fi prezent în orașul **Bistrița.** Spectacolul va avea loc la Casa de cultură cu începere de la orele 18. Bilete se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi și școli. **Sîmbătă, 4 decembrie 1976,** vom fi din nou prezenți în municipiul **Cluj-Napoca.** Întîmplarea noastră literar-artistică va avea loc la Sala Sporturilor cu începere de la orele 18. Biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, facultăți și școli. **Duminică, 5 decembrie 1976,** vom fi prezenți în orașul **Dej.** Spectacolul va avea loc la Casa de cultură și va începe la orele 18. Biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi și școli. În ziua de 8 decembrie, un nucleu al cenaclului va fi oaspetele muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor de la întreprinderea bucureșteană Vulcan.

Organizatorii pregătesc de asemenea turneul : **Arad** (17 decembrie), **Timișoara** (18 decembrie), **Lugoj** (19 decembrie) și **Craiova** (20 decembrie). **Pe adresa revistei pot fi trimise cereri de organizare, opțiuni și propuneri pentru Festivalul de iarnă, care va avea loc la sfîrșitul lunii decembrie.**

Dan Andrei Aldea :

„Cred în comanda sufletului, a sufletului ancorat în realitatea revoluționară a țării, în concretețea problemelor Patriei, a sufletului ce transfigurează artistic comenzile ideologice ale Partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu"

— Sînteți prezent, stimate Dan Andrei Aldea, în Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, de mai bine de o lună. Cum vă simțiți în cenaclu ?

— Foarte bine. Sînt în mediul meu, asta în primul rînd. Mediu de oameni tineri prin excelență. Cenaclul realizează cea mai bună comuniune cu sala pe care am văzut-o vreodată, ceea ce pentru mine este vital.

— Dar cum se simte șeful formației Sfinx într-un colectiv care are alt șef ? Mă refer, firește, la Adrian Păunescu.

— Pe Adrian Păunescu îl consider un prieten mai mare. De la natură el are o forță mai mare decît mine, decît noi toți. Accept de fiecare dată șefia.

— Chiar ?

— Trebuie doar să se întemeieze pe forță spirituală, profunzime morală și talent. Ca să revin : în cenaclu există posibilitatea ca Adrian Păunescu să fie Adrian Păunescu, iar Dan Andrei Aldea, Dan Andrei Aldea.

— Nu credem că toți membrii cenaclului sînt excepționali, dar credem că toți pot deveni foarte buni. Cert este că nu dorim să se piardă vreunul. Ce anume credeți că determină pierderea unui talent ?

— Eu unul nu cred în talent. Omul de artă este un om educat așa. Un talent se poate pierde atunci cînd ajunge într-un mediu necorespunzător. Sau într-unul prea corespunzător. Adică atunci cînd i se acordă o atenție nemeritată. Într-un mediu necorespunzător, unii se cred neînțeleși totuși și renunță. În mediul prea corespunzător, artistul se pierde în laude și-și uită menirea.

— Este adevărat că sînteți un artist de talie mondială ? De, ...ați ceva dovezi în acest sens sau nu ? Vă întreb așa deoarece singurul chitarist cu adevărat excepțional pe care-l cunoaștem este Dan Andrei Aldea.

— Sînt așa considerat de prieteni sau de unii ziariști care vor să-și facă ei glorie folosindu-se de numele meu. Sincer să fiu cred că în țară am puțini rivali. E și normal să fie așa din moment ce n-am avut profesor sau profesori de chitară. Profesorii mei — benzile cu cei mai mari chitariști ai lumii. Am avut deci niște dascăli foarte severi. Să și risc puțin : puțini chitariști din lume sînt atît de complecși ca mine. În general ei fac foarte bine un singur lucru doar.

— Ce anume ați dori să mai aibă cetățeanul Dan Andrei Aldea și ce anume ați dori să mai aibă muzicianul Dan Andrei Aldea ?

— Ceea ce îmi doresc este să fiu cotat după cît dau și după cît are nevoie sufletul contemporanilor mei de mine. Nu cred că este normal ca un lăutar român oarecare după ce cîntă într-o berărie de mîna a zecea în Berlin și cîntă slab, nereprezentativ, să mă împroaște cu noroi din mașina proprie cumpărată cu bani procurați astfel. Chiar și în țară sînt unii care cîntă în circiumi, evident fără nici o responsabilitate, și cîștigă mai mult decît mine.

— Unii v-ar putea întreba : de ce nu cîntă în circiumi ?

— Pentru același motiv pentru care Titus Popovici nu împletește rogojini. Bani am adus și aduc și eu țării prin concertele susținute. Aș dori să avem un studio de cercetări în muzică. Asta dorește muzicianul Dan Andrei Aldea pentru cetățeanul Dan Andrei Aldea.

— Dați-mi, dacă doriți, detalii despre modul în care ați lucrat cîntecul Lumină lină. Îl socotim o mare reușită a muzicii folk românești.

— Mi-a plăcut textul-poezie **Lumină lină** a lui Ioan Alexandru. Am citit-o de sute de ori, pînă am simțit-o. Apoi a fost o chestie de rutină : pe fiecare silabă notă potrivită. Sigur, nu este ușor. Am văzut mulți compozitori atentici care nu știu să facă muzică pe un vers. Totul este să respecți versurile. După aceea e și greu și ușor : practic ai două-trei posibilități muzicale.

— Care sînt după opinia dumneavoastră primii 5 cîntăreți folk ai momentului ? Firește, vă rog să vă referiți și la acela care nu fac parte din ...acul nostru. Dar ultimii 3 cînt...ți folk ?

— Doru Stănculescu, Mircea Florian, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti. Pentru mine ultimul este Nicu Vladimir.

— Ce anume credeți că favorizează apariția unor cîntece de muzică ușor penibile ? Asta în măsura în care credeți că lucrurile stau așa.

— Dorința unor cîntăreți de a cîștiga bani cu orice preț. Obișnuința unor redacții ale radioului și ale televiziunii de a plăti banii altfel decît în raport cu cererea. Pentru mine meseria de compozitor nu este plătibilă pe un stat de plată. Ivanovici, de pildă, a compus un singur cîntec, celebrul **Valurile Dunării.** Trebuie să te apropii cu foarte multă sfială de noțiuni ...scumpe cum sînt „Partid", „Popor", „Patrie" și în orice caz să n-o faci pentru bani. Cred că **Deșteaptă-te române** n-a fost scris la cererea vreunei uniuni de creație, ci la comanda sufletului. Deci cred în comanda sufletului, a sufletului ancorat în realitatea revoluționară a țării, în concretețea problemelor Patriei, a sufletului ce transfigurează artistic comenzile ideologice ale Partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În unele texte de muzică ușoară se simte chemarea banului și nicidecum a sufletului.

— Ce anume faceți cu predilecție exceptînd, desigur, muzica ?

— În afară de muzică mă mai gîndesc, din cînd în cînd. Îmi plăcea desenul dar n-am mai desenat în ultimii 10 ani. Făceam caricaturi în orele de algebră. Îmi fac instrumentele meseriei mele. Da, și chitara cu care cînt în cenaclu am făcut-o singur.

— Sînteți cetățean al acestei țări și nu unul abstract, ci unul cu o identitate precisă : muzicianul Dan Andrei Aldea. Ce ați făcut și ce doriți să mai faceți pentru țară ?

— Absolut tot ceea ce pot. Vreau să fac totul pentru ca prestigiul acestei țări să crească. În ultimii ani merităm foarte mult pe multe planuri. Chiar și în artă avem oameni care ar sta cu cinste pe un podium mondial. Aș dori să fim de fiecare dată parteneri egali în schimburile internaționale. Ni se cuvine acest lucru. Unii cred că pentru a fi parteneri egal este suficient să fugi în R.F.G. și să lei cetățenie germană. Rostul nostru este s-o facem de aici pentru că oricît de greu ne-ar fi, așa este frumos, serios și sigur.

— De ce nu beți, de ce nu aveți părul lung, de ce nu aveți aerele unei vedete, de ce sînteți de fiecare dată amabil, corect și punctual ?

— Am părul destul de lung. Amabil aș vrea să fiu de fiecare dată. La urma-urmei port părul în funcție de anotimp, stare sufletească și bani pentru frizer. Nu beau pentru că m-am obișnuit așa. Vreau să fiu responsabil pe ceea ce fac și nu din puritanism. Acum, cred, părul lung, blugii și altele sînt semnele clare ale conformismului. Sînt corect pentru că nu cred că mi se cuvine totul ci doar ce-i al meu și, după cum v-am mai spus, mă consider un veșnic elev.

— Trebuie să vă întreb și lucruri care nu țin de curiozitatea noastră ci a acelora care ne scriu : ce face formația Sfinx ? De ce nu mai cîntați alături de Dida Drăgan ?

— Formația Sfinx va pleca într-un lung turneu în Belgia (două luni), Olanda (o lună) și R.F.G. (două luni). Aceeași formație a muncit zadarnic pentru un disc pe care „Electrecordul" l-a refuzat în final. N-avem ce face, Zalmoxex a fost totuși un zeu. Am vrut să dovedim, cu temeinicie, că asta nu înseamnă nimic mistic, ba mai mult, am vrut să dovedim că a fost totuși un om. Ni s-a spus echivoc la discul e bun, dar nu acum. Cînd însă ? Dar și de astă dată ne-am spus că este ultima muncă în zadar. Cu Dida Drăgan sîntem, pentru public, prieteni foarte buni. În ultimul timp n-am mai cîntat nici noi, darmite cu Dida Drăgan.

— Ce lucruri importante s-au întîmplat în țara noastră în ultimii ani ? Ce credeți că se va face în ultimii ani ? Ce anume ați dori să se facă ?

— 1) Cele rezultate din aplicarea Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. Dinamizarea vieții sociale și adîncirea extraordinară a democrației. Respectarea drepturilor omului, înțelegerea omului în întreaga complexitate a sufletului său. Loc de muncă pentru fiecare, posibilitatea fiecăruia de a se afirma acolo unde poate, unde are putere și tragere de inimă. O înflorire fără de precedent în cadrul căreia dintre dovezi : nașterea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. 2) Adîncirea democrației, a democrației responsabile desigur. 3) Să se diversifice instituțiile de artă. În acest fel ar exista mai multe metode de lucru, schimburi largi și corecte de vederi, o mai mare șansă de afirmare a lucrurilor autentice. Ca să fiu concret, mă gîndesc ca pe lîngă „Electrecord" să mai existe o casă de discuri.

— Doriți să vă mai întreb ceva ?

— De ce ?

EUGEN SECELEANU ■

CÎNTECE COMPUSE DE DAN ANDREI ALDEA :

Om bun (versuri Dan Andrei Aldea), **Lumină lină** (Ioan Alexandru), **Brad bătrîn** (Nicolae Iorga), **Șir de cocori** (Dan Andrei Aldea), **Șecolul vitezei** (Dan Andrei Aldea), **Muntele** (Petre Got), **Norul** (Shelley), **Doina** (Dan Andrei Aldea), **Blues absurd** (Dan Andrei Aldea) etc., etc. A compus muzica pieselor **Elisabeta I** și **A douăsprezecea noapte** și a filmelor **Nunta de piatră** și **Icar.**

Ce se mai întîmplă în muzica folk?

Atunci cînd a apărut i s-a spus FOLK pentru că semăna oarecum cu o muzică născută din vechile balade anglo-saxone și din cîntecul de luptă pentru pace în Vietnam, dar i se putea spune și FOLCLOR, pentru că Mircea Florian cînta **Podul de piatră,** Tudor Gheorghe cînta baladele străbune, Marcela Saftiuc ne readucea **Fiii lacrimilor tale** iar Doru Stănculescu prelucra un cîntec din Hațeg numit **Ai, hai.** Foarte puțini l-au luat în serios și în nici un caz instituțiile de spectacol sau forurile muzicale. Clubul „A" l-a urcat pe scene în marile festivaluri pop și Muzeul literaturii române l-a găzduit pentru prima dată pe Tudor Gheorghe. **Modă sau necesitate** este cert că astăzi mii de tineri își cîntă aspirațiile la chitare și compun o muzică pe care o numim FOLK, gen muzical care face parte integrantă fiind și componenta principală a unei SPIRITUALITĂȚI pe care o numim MUZICA TÎNĂRĂ.

Curios sau poate absolut normal, această muzică a fost îmbrățișată de oameni care n-au călcat vreodată prin conservatoare și, dealtfel, vom mai vedea și altădată, n-a fost recunoscută sau înțeleasă de către cei care au studiat contrapunctul. Discuta strict muzical, acest aspect pare normal. Rapsozii noștri au învățat să minuiască chitara și fluierul, nu prea mult, ci tocmai cît le trebuie pentru cîntecul lor simplu, direct. Muzica folk s-a întîlnit cu oamenii de suflet și emoție care se vor prosterna totdeauna în fața bătrînului neștiutor de carte muzicală care spune („zice") Miorița pe cărarile tîmpuliui cu vocea și vioara sa hodorogită. Poate că acest secol al ATOMULUI are nevoie de mai puțină „perfecțiune", din care are destulă, și de mai multă naivitate și puritate, și-atunci, am găsit căldura și **inteligența estetică** în trezarea vocii pentru muzica folk (oricum mai apropiată de folclorul nostru decît cea utilizată în toată muzica ușoară sau pe scenele lirice), există și o altă estetică a sunetului instrumental folk și poate alte legi muzicale. Istoria jazzului a impus pînă la urmă acceptarea unei alte **estetici a sunetului** (printre multe altele) și acest drum care a pornit de la talentul analfabet muzical se scrie astăzi în cele mai reputate conservatoare ale lumii ; dealtfel acest drum n-a fost singular în istoria muzicii.

Mai trebuie să precizăm că muzica folk, în condițiile arătate, este o parte componentă a mișcării de amatori, ceea ce nu înseamnă că nu există aici și adevărate vîrfuri de **„profesionalism folk".** Am pus ghilimelele, care aici vor să dea greutate acestei expresii, pe care unele persoane care lucrează în domeniul muzicii nu o pot înțelege, cred eu, din cauză că nu intuiesc sau nu gustă muzica folk, mai bine-zis **fenomenul folk,** sub toate aspectele sale. Vom vedea poate într-un articol viitor cîte probleme (de la aprobarea pînă la difuzarea pieselor folk) au fost generate de apariția NOULUI într-o structură „bine așezată", așa cum este structura organizării vieții noastre muzicale (învățămînt, difuzare, coordonare etc). Tinzînd tot mai direct la o angajare totală, absorbind o mare parte din capacitatea de „participare afectivă" a tinerei generații, influențînd extrem de direct și decisiv nu numai atmosfera dar și comportarea unei „săli" de mii de tineri, MUZICA FOLK românească trebuie privită și crescută cu atenția pe care o merită o astfel de unealtă de educație și cultură.

AUREL GHERGHEL ■

Cîntă și recită oamenii tineri și Capitalei României

Frumusețea unei supărări, gîndul curat al unei conștiințe

L-am cunoscut întîmplător. Și nu pe o locomotivă. Nici n-aveam cum, pentru că Ioan Someșan „duce" o mașină specială, din acelea care nu se văd pe căile ferate destinate traficului obișnuit. Ea are o rută alcătuită din repetări ce pot părea plictisitoare călătorului zilelor noastre, familiarizat cu viteze mai mari, cu comodități rafinate. Ioan Someșan muncește la Lonea, în valea tradițională a cărbunelui românesc, și drumurile sale sînt scurte, numeroase, trase parcă la un șablon care nu se va epuiza niciodată. Pasageri nu „duce". El transportă ceea ce cellalți produc în subteran, acolo unde orizonturile sînt fără zare, iar schimbul dintre zi și noapte se face la lumina lămpașelor, fiind înregistrat doar mecanic de acele ceasornicelor.

L-am cunoscut deci, pe acest flăcău roșcovan, puternic în statură și dîrz în caracter, pe un culoar al secției de locomotive de la întreprinderea bucureșteană „23 August", plimbîndu-se, neliniștit, în așteptarea aceluiași om pe care-l căutam și eu: inginerul Alexandru Rădulescu. Tîra după el o sacoșă mare. Părea un funcționar corect, sau poate un sportiv, judecînd după forța mușchilor, a cărora rotunjime se ghicea dincolo de stofa hainelor. Ceea ce era cert releva din întreaga sa atitudine : neliniștea. Trecuseră trei zile de cînd sosise în Capitală și nu reușise să-și ducă la capăt misiunea : recepționarea și preluarea unei locomotive destinate Exploatării miniere Lonea.

— Ce vă reține încă în București ?

— Păi, pot eu să plec pînă n-am probat-o ?

Mecanicul are deci probleme. Mi-am propus să văd ce anume îl frămîntă. Am mers împreună în hala de vopsitorie, unde, cocoțată pe un vagon-platformă, bine ancorată în cabluri și fixată pe blăni de lemn, stătea o cochetă locomotivă etalîndu-și roșul vișiniu al caroseriei, înconjurat de un brîu galben, de grîu copt, cu roți negre și albe, ca la trăsurile copilăriei, și cu actele de identitate la vedere, înscrise pe botul mops, sub stema producătorului : Viteza maximă : 45 km pe oră.

Trebuia să-l vedeți pe Ioan Someșan cum o privea... Și-apoi, în cîteva clipe, el scoase din voluminoasa-i sacoșă o salopetă albastră, curată și călcată la dungă, se echipă și se cățără pe vagon pătrunzînd în cabina destinată mecanicului, unde întreaga lui ființă avea să capete puternice accente de personalitate, redeșteptîndu-mi, în amintire, figura neuitatului erou al unui film interpretat, magistral, de Pietro Germi și intitulat „Feroviarul". În curînd, aveau să apară Tudor Nedelcu, unul dintre cei mai destoinici lăcătuși-montatori din uzină, care îndeplinește funcția de controlor al mașinilor aflate la predare și tînărul său colaborator, Mircea, un băiețaș cu trăsături proaspete de ucenic, dar cu o trusă de expert, băiat așezat, cuminte ce părea legat prin priviri ca printr-un snop de fire de meșterul său căruia îi sorbea vorbele, rostite de acesta blajin, cumpătat, marcate doar de „r"-ul rostogolit, prin care unele cuvinte păreau a se accentua.

— Vezi Mirrrcea că trrebuie să strrringi puțin supapele, să fie prrresiunea de ulei mai marrre. Nu uita să aduci trrrompele; pune și garrrniturile de burrret, aici la capac, să nu mai iasă gazele în cabină, adu și trrrusa cu scule ; schimbă rrrobinetele de apă că au pierrrderi. Vezi ce mai zice și tovarrrășul...

Ioan Someșan ascultă cu o atenție care vrea să controleze dacă nu s-a lăsat deoparte ceva important. Ascultă și-și șterge mîinile cu un bumbac, ca un clăbuc alb ce apare și dispare printre degetele sale puternice, pătate cu ulei. Apoi începe să încerce manetele. A cîta oară în aceste trei zile ? Nu are importanță. Înainte, înapoi, înainte, înapoi, manetele se supun mișcărilor dorite de Ioan Someșan. Siguranțele, întrerupătoarele vin la rînd, apoi semnalizatoarele și, dintr-o dată, cînd acele unor manometre s-au ridicat cam pe la cifra 40, mecanicul de locomotivă răsucește o altă manetă roșie și în trupul metalic, inert pînă atunci, începe să tresară pulsul vieții mecanice, provocat de electricitate. Pare nefirească imobilitatea în care se menține totuși locomotiva, acum cînd, prin arterele ei de oțel, a început să curgă sîngele necolorat al curentului electric. Ioan Someșan se află instalat la unul din cele 2 pupitre, privind prin ferestre, cînd drept înainte, cînd lateral. Parcă-i ghicim gîndurile căci este clar că ele au început să călătorească odată cu trepidațiile care au vestit dezmorțirea trupului mașinii. El se află, probabil, pe unul din traseele atît de bine cunoscute, pe care le va parcurge, poate, chiar cu această locomotivă.

...Vede vagoanele încărcate, care-l așteaptă, le simte, la remorcă, pe cele goale ce vor fi detașate, în curînd, simte sub tălpi mișcîndu-se acele macazelor care-l conduc, pe nesimțite, la locul destinat... îi vede pe mineri în drum spre casele lor sau spre mină, ...vede dealurile învelite în cețurile toamnei, agățate pe crengile desfrunzite, dar atenția sa este concentrată întreagă, aci, în această cabină, încercînd să sesizeze cele mai fine sunete nelalocul lor, în vacarmul interior al motorului, ale cărui comenzi le stăpînește.

Îl privim în tăcere. Pe fruntea sa, adînc cutată, apar și se înmulțesc, repede, broboane de sudoare care-i alunecă pe obraji, pe gît și, cînd să se piardă dincolo de gulerul răsfrînt al cămășii, sînt supte de șomologul de bumbac aflat, încă, în mîna sa. Apoi, o comandă scurtă, suprapusă perfect pe un declic mecanic și liniștea se așterne, supusă, peste cabină și oamenii de acolo. Am revenit bruse pe vagonul-platformă din hala vopsitoriei de la „23 August". Totul a decurs normal. Ioan Someșan este totuși nemulțumit.

— Cum să iau eu mașina asta, dacă nu mi-au pus-o pe linie ci în vagon ? S-o fi mișcat măcar o sută, două de metri...

Într-adevăr, de ce nu a fost supusă și unei probe „în mers" ?

Specialiștii uzinei explică, cu argumente serioase : locomotiva reprezintă o comandă specială, nu de serie ; se fac doar cîteva bucăți într-un an, în timp ce locomotivele mari ajung la ordinul sutelor ; ecartamentul este, de asemenea, deosebit : 7,90 m față de 7,85, cît are linia de probe. Pusă pe această deschidere necorespunzătoare, mașina poate cădea de pe șină. Și încă ceva : toate liniile (de fapt mai multe, montate în paralel, pe aceeași distanță) sînt ocupate cu alte locomotive destinate exportului și livrărilor interne, către alți beneficiari. Toate ar trebui evacuate, pentru a se putea efectua proba „în mers" a acestei locomotive. Distanța liniei de probă fiind de circa 100 m nu permite realizarea vitezei de 45 km pe oră și, deci, ar fi neconcludentă. O echipă de specialiști va sosi, îndată după locomotivă, la Lonea, pentru a o pune în funcțiune și a remedia unele, eventuale, neajunsuri. E drept, se poate pierde timp cu aducerea pieselor, dacă va fi necesară o astfel de înlocuire. Dar, altă soluție nu există. Timp de 6 luni, uzina o ține în termen de garanție. Tovarășii care explică o fac cu răbdare și multă bunăvoință. Ioan Someșan le dă dreptate, dar nu se împacă, totuși, cu ideea de a pleca din București fără să fi probat mașina „în mers". El are o idee la care nu poate renunța : „acolo la noi, nu-i timp de joacă, noi trebuie să dăm cărbune și nu ne iartă nimeni, nici noi, dacă nu-l dăm. Pe răspunderea mea că 7,90 merge și pe 7,85, hai să încercăm..."

Devotiunea acestui om este cuceritoare. Nimeni, din cei de față, nu se poate supăra pe el, fiindcă toți îl înțeleg, așa cum trebuie, deși nu-i pot satisface, din cauze obiective, dorința. Mecanicul de la Lonea reintră în hainele sale de om de pe stradă, își pune semnătura pe Procesul verbal de predare-preluare. Ieșim, împreună, în curtea uzinei. Este și nu este împăcat. Mai mult nu este.

— Spune tovarășe dacă n-am dreptate ? Uite ce scrie aici, negru pe alb : „Locomotiva este confecționată conform desenelor și documentației tehnice; s-a executat proba de casă și viteză, conform normei interne departamentale. La probele făcute, locomotiva a dat rezultate satisfăcătoare, după care se declară recepționată".

Într-adevăr, de ce scrie așa, dacă nu se face așa ?

MANOLE CARȚAN

Marea școală a meseriei: munca de zi cu zi

La un moment dat, după ce am discutat și am tot discutat, l-am întrebat pe maistrul Hristache, șeful atelierului de matrițe de la forja mare a Întreprinderii „23 August" și Erou al Muncii Socialiste, dacă ar fi posibil ca în următorii trei-patru ani, cît mai are pînă să iasă la pensie, fata sa, Iuliana Hristache, proaspătă absolventă a Institutului de subingineri, secția tratamente termice și deformări plastice (altfel spus chiar meseria tatălui ei), să-l devină șef, adică să-l „comande".

Bănuind, pare-se, că întrebarea este un fel de abatere de la discuție, motiv pentru care și-a aranjat ochelarii care și așa arătau destul de bine, maistrul Hristache mi-a răspuns prompt și cu gura toată numai un zîmbet : „S-au mai văzut și alte cazuri în care oul, mai firoscos, s-a apucat s-o învețe pe găină. Într-o astfel de situație, eu aș fi ultimul care să mă supăr. Dar, dacă ar veni aici, la noi, nu neapărat ca să mă înlocuiască, adică să preia ștafeta, eu sînt convins că mai degrabă ea ar avea ceva de învățat, în plus, pe lîngă ce a primit ea acolo, la facultate. De ce ? Pentru că marea școală a meseriei rămîne, totuși, munca de zi cu zi, producția. Iar aici, în colectivul nostru, ca să ne reîntoarcem la subiectul discuției, sînt create absolut toate condițiile ca un tînăr să poată munci zdravăn și, dacă îi țin puterile și ambiția, să învețe zdravăn. Am avut, avem și vom avea în acest sens tineri care vor neapărat să prindă toate tainele meseriei. Dintre aceștia, cred eu, se aleg vîrfurile, oamenii de nădejde. Selecția o fac chiar ei, prin dragostea lor față de meserie, prin pofta lor de muncă și prin atașamentul lor față de toate problemele secției. Cîțiva oameni de acest fel ?! Pornind de la cele trei utilaje cu care va fi dotată noua noastră forjă, i-aș aminti pe Ilie Vîjă, Alexandru Căpățînă și Florian Năstase care vor prelua, fiecare pe cîte un schimb și fiecare cu echipa sa, presa de 400 de tone. La ciocanul matrițor de 3 tone vor fi repartizate echipele conduse de Constantin Ghiță, Constantin Tudorache și Gheorghe Neacșu. Uriașul ciocan matrițor de 10 tone, ale cărui bătăi le-aude chiar și directorul general, noaptea, acasă la dînsul, în Balta Albă, că se simte cînd bate pînă și-n temeliile pămîntului, va fi preluat de Ilie Lefter, Ion Mustățea și Cristea O. Cristea. Cine sînt acești oameni cărora noi, dîndu-le pe mînă trei utilaje noi-nouț adevărate bijuterii de-o mare tehnicitate și productivitate, le-am acordat toată încrederea ? Aș răspunde cu un fel de zicală : cei mai buni dintre cei mai buni. Pe urmele lor vor călca, adică se vor selecționa prin muncă și numai prin muncă, alții și alții, mereu alții, mai aleși în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, în acest cincinal în care rîndurile noastre se vor întări cu încă 2 milioane de muncitori".

VICTOR NIȚĂ

23 și 45 minute, ore de cumpănă în Sighetul Marmației

Situat între Iza, Mara și Tisa, **Sighetul Marmației** are ritmul său vital, pulsul său propriu pe care încerc, acum, la ora 23 și 45 de minute, să i-l iau într-o regiune a ființei sale în care respirația îi este ritmică și continuă ca însăși viața. Locul, ales încă din timpul zilei precedente, este **Combinatul de prelucrare a lemnului**, principala unitate economică a sighetenilor, mîndria lor, ambiția lor. O ambiție deloc deșartă, ci una bărbătească, crescută parcă din versurile unui cunoscut cîntec popular care nu găsește în tot Maramureșul un oraș ca Sighetu Marmației. Și, într-un fel, această „fudulire" a sighetenilor nu-i o vorbă goală, dacă o raportăm la prezența pe harta industriei lemnului din țara noastră, a combinatului sighetean, ale cărui produse sînt cunoscute și apreciate într-un număr de 27 de țări ale lumii. „La această oră, îmi spunea inginerul Gheorghe Grunstein, directorul C.P.L. Sighet,o mare parte din producția combinatului nostru merge la export, în țări din Europa, Africa, Asia, America. Mobilă de toate nuanțele : stil, rustic, modernă, plăci aglomerate etc. sînt produsele tot mai solicitate de beneficiarii externi".

„E o oră destul de matinală", spune însoțitorul meu, inginerul **Ștefan Kertesz**, șeful fabricii, și gluma lui e, dacă ne raportăm la intrarea în schimb, care s-a făcut cu o oră în urmă, mai mult o constatare. De afară spre interior, drumul nostru verifică efectul trecerii de la întuneric la lumină. Fabrica mi se relevă dintr-odată concretă, în afara ceasornicului și a orei de cumpănă pe care o indică, aici existînd un singur timp, o singură oră, dilatată pe distanța celor douăzeci și patru de ore, în spațiul căreia se consumă, ritmic, neoprit, viața obișnuită a fabricii.

La nici 28 de ani, inginerul Ștefan Kertesz e un om surprinzător de matur, deși încă figura îl arată la o vîrstă mai tînără chiar. În combinat a venit în urmă cu patru ani. Absolvise Facultatea de industria lemnului din Brașov și ceruse să fie repartizat la Sighet. De ce aici, și nu într-un oraș mai mare ? Pentru că aici făcuse practica, aici cunoscuse mai bine oamenii, care i-au cucerit prin felul lor deschis de a privi viața, munca. Iar acum, după patru ani de producție, inginerul căruia, deși fiu de ceferist, nu i-au plăcut drumurile, plimbarea dintr-o unitate în alta, dintr-un oraș în altul, e azi șeful fabricii de P.A.L.

În acele zile i-a fost „fantastic de greu". Orice problemă — defecțiune, avarie cît de mică — îl speriau, făcîndu-l să se agite inutil, să se precipite. Apoi, cu timpul, cu calm și luciditate, totul a intrat în normal. Mai rămăsese cealaltă latură a funcției : a munci cu oamenii, incomparabil mai grea decît a munci cu mașinile.

— Aici, zice, am avut un avantaj : de a fi lucrat patru ani ca secretar al comitetului U.T.C pe combinat (funcție pe care o îndeplinește și în prezent — n.n.). Învățasem în acest răstimp să mă apropii de oameni, să le cunosc felul de a gîndi, de a acționa, găsisem într-o oarecare măsură modul de a le fi, întîi de toate, prieten și mai apoi șef. Se pare că aici e secretul. Noaptea, cînd vin pe-aici — în control, pentru remedierea vreunei defecțiuni sau pur și simplu din nevoia de a ști ce se întîmplă în fabrică, cum merg treburile — pot constata ușor cît de apropiați îmi sînt oamenii, prin disciplina de care dau dovadă la locul de muncă. E și asta o garanție că cele 170 000 de metri pătrați de P.A.L., cu care ne-am angajat să depășim planul anual, vor fi livrați la termen.

Sus, pe platforma mașinii de presărat, cum se cheamă agregatul ce pregătește forma viitoarei plăci din așchii lemnoase, unde ne aflăm, sîntem parcă pe puntea unui vapor, ce lasă în urma sa un covor galben pufos, din milioane de așchii, care, peste cîteva clipe, va intra sub presă. O scurtă apăsare de cîteva zeci de atmosfere, și covorul moale a devenit o placă dură a cărei caldă atingere îmi dă senzația îmbietoare a pîinii proaspete abia ieșite din cuptor, din care ești tentat să rupi și să guști. La figurat gestul îl vor face mîine, la primele ore ale dimineții, cele patru fabrici de mobilă ale combinatului, nerăbdătoare să consume acest nou transport de pîine industrială.

Mă desprind încet de ambianța fabricii și numai ieșirea în aer liber îmi amintește că, de fapt, e abia trei noaptea, oră la care, desigur, Sighetul doarme visînd la o nouă zi de muncă.

ION ROȘU

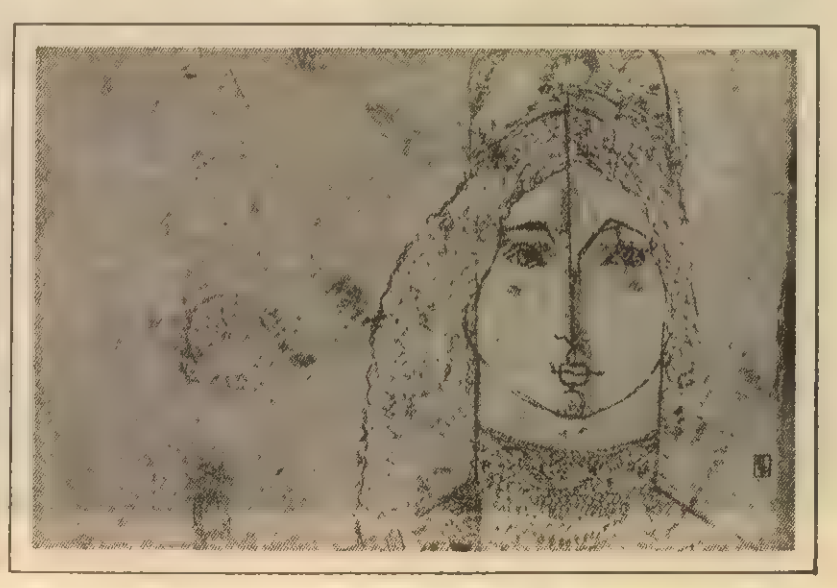

„Sînt bani în Vinţu de Jos", dar mai presus de toate sînt oameni care au trecut examenul cel bun

Cică badea Ion din Vinţu de Jos a cîştigat o sută de mii de lei la Pronosport. La început nu i-a venit să creadă că a dat norocul peste el, dar biletul nu mintea, ţiitii stăteau cuminţi exact în locurile în care trebuia şi omul a încasat teancul de bancnote albastre. După ce şi-a cumpărat tot ce dorea, a constatat că îi prisosea destul bănet şi, auzind că la Osaka s-ar fi deschis un tîrg pe care ar fi păcat să-l scape, s-a dus cu desaga în spinare la gara Vinţu, cerînd bilet pînă la Osaka. Ceferistul s-a uitat chioriş şi l-a asigurat că deşi cu biletele vîndute de el într-o viaţă petrecută la ghişeu s-ar putea construi un pod de la Pămînt la Lună, printre ele nu figura nici unul cu destinaţia Osaka. Drept care l-a îndrumat pe fericitul cîştigător la Teiuş ; dar nici cei de acolo nu auziseră de Osaka şi l-au îndrumat la Oradea, de unde a fost trimis, pentru informaţii, la Bucureşti. Doar aici şi-a putut cumpăra badea Ion biletul rîvnit. După ce şi-a făcut omul cheful la Osaka, s-a dus, tot cu desaga în spinare, la gara din acel oraş şi a cerut un bilet pînă la Vinţu. Casiera l-a întrebat :

— Vinţu de Jos sau Vinţu de Sus ?

De unde s-ar putea deduce că japonezii ar fi ceva mai bine informaţi despre staţiile noastre decît viceversa. Eroare ! Vinţu de Sus nu există. Este, dealtfel, şi singurul motiv pentru care am amintit şi noi de această anecdotă, bună, rea cum o fi, dorind să prevenim eventualele nedumeriri şi să explicăm, de la bun început, de ce mai jos nu se va sufla nici un cuvînt şi despre Vinţu de Sus.

Auzisem multe lucruri bune despre această comună fruntaşă a judeţului Alba, cu gospodari înstăriţi şi chibzuiţi, despre care însă rar am pomenit în revistă. Am dorit, aşadar, să-i cunoaştem mai îndeaproape pe oamenii Vinţului, să scriem despre ei, căci şi pe ei îi iubim, alături de toţi truditorii acestei ţări. Drept care, în scop de documentare, am petrecut la Vinţu un plăcut sfîrşit de săptămînă.

„Sînt bani în Vinţu" — comentează o cumătră care mă observă admirînd o vilă ultimul strigăt lîngă magazinul „Universal". Pe zid străşnică poruncă : „Rezematul bicicletelor strict interzis".

Se simte pretutindeni un vag aer de sărbătoare incipientă. Un afiş cu litere de o şchioapă informează că tineretul „organizează duminică Balul Florilor, muzică bună". Tot pentru mîine, duminică, ni se promite : „Gool ! Campionatul de fotbal între «Mureşul» din Vinţu şi «Şurianul» din Petreşti. Derbyul seriei. Să susţinem echipa favorită cu „Hai, Mureşul !" Dar iată că sub ochii mei întristaţi Balul Florilor este sfîşiat cu furie de către un necunoscut cu statură atletică.

— Ce ai, nene, cu balul ?

— Eu ? Nimic. Dar de ce au pus afişul lor pe al nostru ?

Al nostru, adică al fotbaliştilor vinţeni. Nu-i pace sub măslini, vreau să spun sub pruni, fiindcă acesta este pomul favorit pe dealurile care străjuiesc vatra Mureşului. Necunoscutul continuă îmbufnat : „Oricum, în Blandiana, unde are loc balul, tot nu se duce nimeni de la noi, fiindcă drumul e numai hîrtoape".

La şcoală, dintr-o sală de clasă, se aude corul copiilor, scandînd, în această ultimă oră de curs a săptămînii, lecţia de franceză : **„Ces sont des éléphants ?" „Non, ces sont des pupitres."** Apoi, din nou, aceeaşi întrebare, acelaşi răspuns, dînd a înţelege că există numeroase temeiuri pentru a confunda un elefant cu un pupitru. Sună clopoţelul şi copiii o zbughesc acasă fericiţi. Pînă luni, pauză.

Şi tot un vag aer de sărbătoare îmbracă şi sticla de ginars pe jumătate goală pe care o cetăţeană o poartă într-o sacoşă. E drept, privirea-i încruntată pare să dezmintă că ar fi vorba de o petrecere în curs. De la gară în centrul comunei, cale de un kilometru, îşi descarcă amarul.

— Arză-l-ar focul !

Nu întreb nimic, bănuind că e vorba de dumnealui soţul, care a înţeles să sărbătorească în felul lui acest plăcut sfîrşit de săptămînă. Mă înşel.

— Nu găseşti o căruţă să dai cu tunul. Ăia de la cooperativă alta nu ştiu decît porumb. Dar eu musai să duc lada asta în Vinţu. Şi-mi tese în gară şmecherul şi-mi zice : „Cît dai, cucoană ? Fac eu rost de căruţ". Eu zic : „Atît şi atît, plus sticla asta de ginars". Iar el : „Dă-mi un aconto" şi, cît ai zice peşte, înşfacă sticla şi dă pe git jumătate. „S-a zis cu acontul meu", zic. Iar ei, puşlamaua, căruţ s-a făcut. Trei ore am aşteptat şi am dîrdîit în gară. Şi a băut şi ginarsul.

V-am spus doar, că pluteşte în aer sărbătoarea.

Într-o micromonografie a Vinţului citisem despre căminul cultural că este „un adevărat local de cultură, spre care se îndreaptă zi de zi zeci de tineri, bărbaţi, femei, bătrîni şi copii pentru a viziona programe artistice pregătite de brigada artistică, de agitaţie, echipa de teatru, soliştii vocali şi instrumentişti şi formaţii artistice ale şcolii generale". Am decis să mă alătur şi eu, în această simbătă seară, zecilor de tineri, bărbaţi, femei, bătrîni şi copii, fiindcă tot nu vizionasem „Toamna cehenilor, producţie indiană" — cum spune reclama — şi apoi doream să-i întîlnesc pe vinţeni în localul lor de cultură. Întîlnirea n-a avut loc nici cu unii, nici cu alţii : cehenii fuseseră înlocuiţi peste noapte cu filmul „Cursa", iar în sala cu 300 locuri nu se aflau decît vreo zece spectatori, a căror vîrstă oscila în jur de zece ani.

Colac peste pupăză, la 19,20 ora locală, jumătate din comună se cufundă în întuneric. Din fericire, jumătatea care cuprinde căminul nu este afectată de pana de curent, aşa că tinerii spectatori pot urmări, cu sufletul la gură, peripeţiile şoferului de cursă lungă. Ceea ce nu-i încălzeşte prea tare pe vinţenii rămaşi în întuneric, al căror purtător de cuvînt, doctorul Cornel Henegar, lansează, la telefonul consiliului, apeluri întermitente spre Sebeş, Teiuş, Alba, străduindu-se să convingă diverşi instalatori şi mărimi administrative în ramura reparaţiilor electrice că şi ei, vinţenii, sînt dornici să se bucure de binefacerile electricităţii şi de serialul TV în acest plăcut sfîrşit de săptămînă. Totul în van. În disperare de cauză, doctorul Henegar invocă un argument cu prea puţine contingenţe cu speţa, cum ar spune juriştii :

— Lîngă mine se află şi un ziarist de la „Flacăra".

Aş fi tare mîndru dacă aş putea consemna efectul fulgerător al acestui suprem argument, arătînd că „lumină se făcu" sau, cel puţin, că în aceeaşi clipă un electrician din Sebeş s-a plasat pe orbită cu direcţia Vinţu. Judecînd însă după tonul dezamăgit al medicului, deduc, în beznă, că nevăzutul interlocutor i-a răspuns ceva în genul lui „Má lasă rece". Cornel Henegar oftează :

— Şi ieri am păţit acelaşi lucru. Noaptea îmi vine la dispensar o gravidă gata să nască şi, pac !, se stinge lumina. Am apucat însă s-o trimit la Sebeş, la spital.

Iată, aşadar, cîteva din surprizele pe care le rezervă Vinţului sfîrşitul de săptămînă. Dar lucrurile nu trebuie judecate din exterior. Privite dinlăuntru, multe îşi schimbă faţa. Bunăoară, căminul părăsit, oricît ar părea de ciudat la prima vedere, reprezintă o notă bună pentru vinţeni. În plină campanie agricolă nu de ceheni le arde, ci de recoltă.

— Cu doar cîţiva ani în urmă — explică inginerul-şef de la C.A.P., Pompiliu Dicu — aveam de toate şi nimic. Şi grîu, şi porumb, şi oi, găini, vaci, viermi de mătase, porci. Nici un fel de specializare, iar treburile mergeau tiriş-grăpiş. Ne-am bătut pentru specializare, pentru bază furajeră, ni s-au dat îngrăşăminte chimice. De cinci ani recolta de porumb boabe n-a coborît sub 6 000 kg la hectar, la grîu n-a coborît sub 4 000, iar anul acesta sperăm că recoltele vor fi substanţial mărite. Deşi inundaţiile de anul trecut ne-au pricinuit pagube serioase, ne-am refăcut.

— Norma convenţională se apropie la noi de 50 de lei.

— C.A.P.-ul merge bine — completează primarul Ioan Sasu. Atît de bine încît se bat oamenii pentru rîndurile de sapă, pentru arii de secerat şi de cosit. „Doar 20 de rînduri de sapă" ?, se supără ei. „De unde să-ţi dau, omule, dacă n-avem mai mult pămînt". În schimb, se omoară să-l lucreze cît mai bine ; de două ori, în ultimii ani, cooperativa a primit Ordinul Muncii clasa I pentru productivitatea înaltă la hectar şi oamenii au un trai îndestulat.

Primarul nu citează cifre, şi nici nu e nevoie, aruncă însă în treacăt o vorbă : vinţenii au, de regulă, de la două butelii de aragaz în sus.

La film n-am întîlnit decît copilandri fiindcă toată suflarea era la Vurpăr. Pe dealuri s-au copt tăriile şi culesul de prune este în toi. Oamenii au dat examenul cel bun. Expresia aparţine directorului şcolii, Traian Pienar, care o foloseşte şi cu referire la elevii săi.

— Te uiţi la ei, se ocupă acasă, după învăţătură, de iepuri şi porumbei, fiindcă nu sînt decît copii. Dar anul trecut, cînd au venit apele mari, s-au luptat cu ele la fel ca părinţii şi fraţii lor mai mari. Chiar şi cei pe care-i socoteam pierdevară au dat examenul cel bun al vieţii.

Ca să fim drepţi, trebuie însă să recunoaştem că în Vinţu mai sînt şi repetenţi. Şi nu printre cei mici.

La comisia de judecată aflu cum o mamă şi o fiică se ceartă pentru nişte găini şi cum unii copii îi năpăstuiesc pe părinţi.

Mama vine în Vinţu, la fiică, pentru un an, şi aduce cu ea patru purcei. Cînd vrea să se întoarcă la gospodăria ei dintr-un sat învecinat, „fiica mea refuză să mi-i elibereze. La fel mai sînt şapte găini şi alte lucruri." Printre aceste „alte lucruri" nu se menţionează omenia, respectul filial, şi ele sechestrate de fiica hrăpăreaţă. Sperăm că între timp au fost şi ele „eliberate" mamei.

O altă săteancă se plînge : „Sînt o femeie bătrînă şi bolnavă, iar ginerele şi fiica mea nu vor să se mai îngrijească de mine şi m-au scos din casă afară, spunînd că nu mai am ce căuta în casa mea că mă bat. Eu nu am nimic decît acea casă şi nu am unde merge, sînt o femeie bătrînă de 80 de ani. Dacă nu vor să mă îngrijească, să mă lase pe mine în casa în care m-am născut, iar ei să-şi vadă de treburile lor. Mai arăt că mie nu mi-au dat nimic din cele agonisite, nici lucrurile, nici hainele mele".

Firească, asemenea fapte nu sînt caracteristice pentru vinţeni, dar ele există şi ne-au cam înnegurat acest sfîrşit de săptămînă. Pentru remontare, un pahar de vorbe cu Avram Ţurcaş, el, în adevăr, personaj caracteristic al Vinţului şi al mentalităţilor de azi.

E simbătă şi omul se grăbeşte la o nuntă în Sebeş, dar e totdeauna gata să depene amintiri.

— Din 1937 fac naveta la Cugir. Cu ani în urmă, mergeam la lucru în vagoane cu boi. Trenul urca greu şi în pantă toată lumea se dădea jos. Ca să-i facă în ciudă bătrînului mecanic, se bulucea în faţa locomotivei, ţinînd iarbă în mîini : „Dl, căluţule, dl !". Cu trecerea anilor, locomotiva a început să tragă mai bine, dar eu tot din greu am tras : aveam răspundere mare, am devenit maistru. După ce am ieşit la pensie, n-aveam astîmpăr. Noaptea, cînd treceau tractoarele cooperativei în faţa casei mele, eram atent la zgomotul motoarelor. La fel ca atunci cînd vorbeşti cu un prieten la telefon : după voce recunoşti dacă e sănătos sau bolnav, bine dispus sau nu. Deşi aveam pensie bună, casă orînduită, tot ce-mi trebuia, m-am rugat de conducerea C.A.P.-ului să-mi dea de lucru şi aşa am devenit şeful secţiei anexe. Cînd mergeam acolo, nu dădeam bună dimineaţa la nimeni, fiindcă soseam primul, dacă nu pun la socoteală paznicul de noapte. Odată am luat două camioane basculante de la fier vechi, le-am meşterit şi le-am repus în funcţiune. Deşi toată viaţa am fost mecanic, adevărul adevărat e că mă pasionează agricultura.

Discutînd pe îndelete cu Avram Ţurcaş am înţeles mai bine de ce „sînt bani în Vinţu". Firească, nu datorită Pronosportului, ca în anecdotă, ci hărniciei, bunei organizări a colectiviştilor, precum şi continuului influx de pricepere tehnică adus de muncitorii vinţeni. Din cei 5 700 locuitori peste 1 200 fac naveta la Cugir, Sebeş, Alba Iulia, chiar şi la Hunedoara. În C.A.P. pe bărbaţii tineri îi numeri pe degetele unei mîini. Şi totuşi cooperativa nu duce lipsă de mînă de lucru bărbătească. Pe de o parte, vinţenii mecanici, lăcătuşi, oţelari de la Combinatul siderurgic Hunedoara, Simeria-Triaj, „Căpriora" din Sebeş şi de la multe alte întreprinderi industriale îşi ajută soţiile la cîmp, după ieşirea din schimb şi în zilele libere. Cuprinşi în acord global, se aleg cu veniturі frumoase de pe urma acestei cooperative prospere. Pe de altă parte, muncitorii pensionari rămîn strîns legaţi de agricultura comunei. La toate acestea se adaugă aportul fără preget al intelectualilor satului.

Inginerului Pompiliu Dicu, născut în Vinţu, îi place să repete o vorbă din partea locului : „Aici vreau să-mi fac cripţă." Deşi ar fi putut rămîne la Cluj-Napoca, la facultate, a preferat să se întoarcă printre ai săi. Chestia cu cripta nu este la ordinea zilei. Azi, simbătă, deşi om căsătorit cu doi copii, aleargă înnebunit după o olandeză. O olandeză de un tol şi jumătate, piesă absolut necesară pentru a pune în funcţiune o nouă instalaţie de mecanizare în grajduri.

Doctorul Cornel Henegar refuză o autosalvare, care, oricum, nu i-ar fi de mare folos pe coama dealurilor. Ca orice doctor de ţară care se respectă, colindă călare Inurile şi Gura Cuţului, Valea Vinţului şi Dealul Fierului. Puştiul de pe Valea Mereteului, fiul Vioricăi Simionescu, bate mingea în curte. Mai de mult după un accident, băiatul murise. Adus degrabă doctorul Henegar n-a putut decît să constate moartea clinică. N-a abandonat însă lupta cu imposibilul şi a recurs pentru prima şi deocamdată unica oară în cariera sa, la un mijloc extrem dramatic — o injecţie cu adrenalină drept în inimă. Rezultatul : un fotbalist în plus pe Valea Mereteului.

Şeful gării din Vinţu, Ioan Mişcoiu, în această simbătă după-masă bate o depeşă la mai-marii săi de la Deva : „Rugăm aprobaţi utilizarea repausului săptămînal pentru şeful staţiei, cu părăsirea unităţii". Ca orice şef de gară care se respectă, nici Ioan Mişcoiu nu are dreptul să plece din gară, fără aprobare, nici în ziua lui liberă. Primarul spune despre el, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, că trebuie să ceară învoire şi cînd se duce să se tundă.

Traian Pienar zoreşte spre casă. Ca orice director de şcoală care se respectă, se pregăteşte pentru şedinţa care va avea loc duminică dimineaţa. Pe ordinea de zi : proiectul de şcolarizare pe viitorii zece ani. „Copiii nici nu s-au născut, noi i-am şi trecut în scripte. Asta nu o numesc însă birocraţie, ci cultură."

Pentru mulţi locuitori ai comunei serialul de simbătă nu se va chema „Dosarele Rockford", ci „Porumbul la Sebeş". De seriale vor avea tot timpul în această iarnă.

Cei cîţiva minori de la cinematograful din Vinţu se întreabă de ce toţi indienii seamănă cu Mircea Albulescu. Aici, în Vatra Mureşului, toamna cehenilor a fost înlocuită cu toamna vinţenilor.

LIONEL NIŢESCU ■

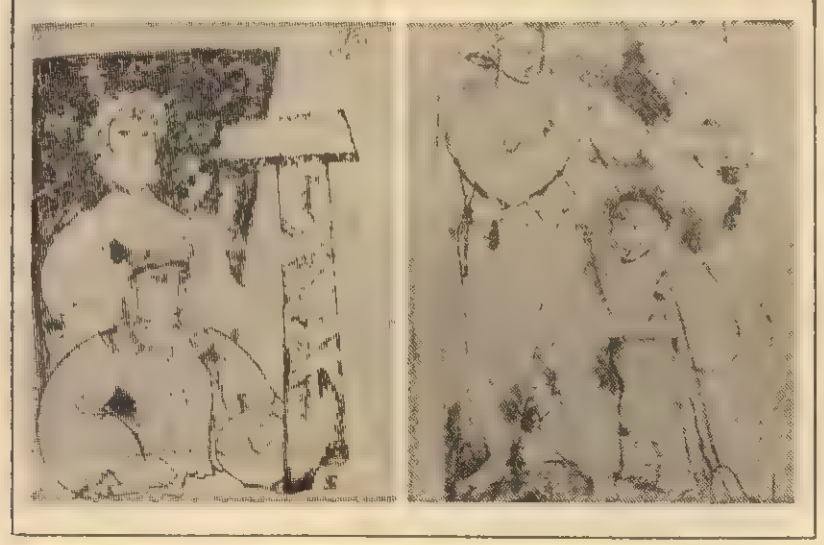

Între clasic și baroc (V)

Botticelli
Zeii au căpătat o inimă

2.

De-abia acum e limpede că frumusețea e o problemă umană. Venus seamănă cu tipul de femeie botticellian : grațios, melancolic, cu mersul dansant. Și chiar dacă zeița încă n-a văzut rugurile ce vor fi ridicate la Florența, melancolia ei e ambiguă, bucurindu-se înfricoșată de lumina ce-i încălzește trupul. Cel care a pictat-o va ezita între Savonarola și familia Medici și n-a fost niciodată destul de hotărît pentru a-și salva personajele de incertitudine. Era firesc ca și Venus să ezite. Ea se apropie de mal supunîndu-se parcă destinului. Toată problema e dacă își va găsi o patrie în locul Olimpului. Dacă țărmul pe care va coborî îl va oferi tot ceea ce nu i-a dat cerul.

E, poate, aici, anticipată și oboseala unui secol care la un moment dat nu va mai avea puterea să condamne și se va mulțumi să ucidă. Dar nu e cazul să ne aducem aminte de singe sub cerul florentin al acestui tablou. Și nici de Botticelli sfîrșindu-și viața în cîrji și uitat. Aici nu e loc decît pentru ceea ce ne îndepărtează de cruzime și ne face să visăm, constatînd cel mult că Renașterea ajunge la suferință înlăuntrul frumuseții, nu în afara ei. Nu toate lucrurile au două fețe ca silenii lui Alcibiade.

Botticelli face ceea ce au făcut în arta egipteană sculptorii artei amarniene care au dat și ei statuilor o inimă. La muzeul din Cairo e aproape imposibil să nu remarci consecințele în artă ale acestui sfert de secol bintuit de reverii solare în care Amenofis al IV-lea, schimbîndu-și numele în Akhenaton, a mutat capitala de la Theba la Tell-el Amarna. Formele mai suple caută să s ărime hieratismul tradițional. Buzele senzuale ale frumoasei Nefertiti freamătă sub aparența lor imobilitate. Ele sînt făcute pentru a șopti la adresa soarelui nu un simplu imn, ci un imn plin de pasiune. Iar privirea nu mai caută un orizont metafizic, ca sfincșii ce păzesc intrările în templele egiptene, ci un adevăr viu. Această frumusețe a învins timpul tocmai prin ceea ce alți sculptori au socotit perisabil.

Zeița lui Botticelli a înțeles și ea cît de goală e o liniște care refuză să simtă. Ea vrea, ca și Nefertiti, un adevăr viu, chiar dacă acest adevăr va cunoaște bătrînețea și moartea. Prețul cu care și-a cîștigat o inimă e să știe că nu va mai putea surîde niciodată ca **Afrodita din Cnid.** Avînd o inimă, și-a asumat și privilegiile și toate riscurile ce decurg de aici. Nu se va mai putea întoarce printre zei și stînci, va ieși din mare și va merge pe străzile Florenței ascultînd cîntecele vesele care au făcut din Florența o rafinată capitală a hedonismului, apoi va merge într-o zi în Piața Seniorlei să vadă cum florentinii aruncă pe rugurile ridicate de Savonarola brățări, inele, instrumente muzicale, parfumuri, Decameronul lui Boccaccio, manuscrise rare. Și chiar pictorul care a creat-o se va dezice de ea.

I-ar trebui o lance ca să umple singurătatea. Dar zeița lui Botticelli nu are decît o singură glorie, inima ei care o expune tuturor melancoliilor. Mîinile ei nu cunosc nici lancea și nici scutul. De aceea și în fața soarelui și în fața rugurilor e dezarmată. Ca și Botticelli, ea nu știe să-și piedeze cauza decît prin melancolie. A pierdut dreptul la seninătate și n-are îndrăzneala unui exces. A renunțat la indiferență, fără s-o poată înlocui cu o pasiune hotărîtă să tragă de aici toate concluziile. Destinul ei este o sensibilitate ezitantă, pregătită să întindă mîinile spre fructele vieții, dar neavînd curajul să muște din ele.

E aceeași încertitudine întipărită pe obrazul aproape al tuturor femeilor pictate de Botticelli. Și care se opresc, toate, într-un punct unde n-au curajul să meargă mai departe. Ele simt că apropiindu-se de fericire, se apropie în același timp de moarte. Lor nu li se potrivesc versurile lui Browning despre care s-a spus că ar putea sluji de epitaf pe piatra funerară a lui Fra Angelico : „Domnul este în cerurile sale. Pe pămînt totul e bine..." Ajunge să privim mai atent chipul zeiței botticelliene pentru a ne da seama că ambele afirmații sînt imprudente. Venus știe că cerul e gol și că, pentru a cunoaște frumusețea și dragostea, trebuie să treacă de partea oamenilor, pe un pămînt luminat de soare și ruguri și care totuși e singura împărăție adevărată. Iar pe pămînt nu va putea iubi totul...

Sintem încă pe cercul clasic, departe de elipsa barocă, însă pe acest cerc nu mai umblă vechii zei care cutreierau nepăsători ierburile din Arcadia. În picioare, pe cochilia ei, Venus stă visătoare, cu părul lung și blond înfășurat în jurul trupului și cu o privire care devine într-atît centrul magnetic al tabloului încît celelalte personaje, Zefirul și Chloris, nimfa, nu mai contează.

Firește, nu mai era necesară o dovadă în plus că inima, singură, nu va rezolva totul. Sînt chiar destule dovezi că ea poate uneori să mărească o singurătate în loc s-o umple. Și la fel de bine am fi îndreptățiți să spunem că o inimă e de ajuns să despartă un zeu de cer, însă nu e de ajuns pentru a cîștiga pămîntul. Totuși, numai cu ajutorul ei lucrurile pot căpăta un nume. „La ce servește catedrala San Pietro din Roma ?" îl întreba Delécluze pe Stendhal. „Să facă inima să bată", a răspuns acesta. Dacă acceptăm răspunsul, n-or mai trebui să-i reproșăm nimic lui Botticelli. Din acest moment sînt gata să cred că, dacă s-ar deschide, buzele mute ale zeiței ar putea vorbi despre fericire într-un fel nou. Și că, poate, tocmai melancolia o face frumoasă. Ea nu a decăzut din Olimp, ci s-a înălțat la condiția unui zeu care știe. Vreau să spun, ceea ce știe un om. De aceea, această frumusețe care părea la fel de lipsită de nădejde ca vechile Afrodite ne dezvăluie pînă la urmă că umanismul Renașterii a mers mai departe decît al grecilor. Zeii au căpătat o inimă cu toate consecințele ce izvorăsc de aici.

Și dacă pe țărm nu există o natură adevărată, este numai pentru că Botticelli a disprețuit peisajul.

OCTAVIAN PALER ■

Exponiții

Retrospectiva PAUL ERDÖS

Atelierul lui Paul Erdös (născut în anul 1916, în comuna Hurez, județul Satu-Mare) se află la Satu-Mare. Artistul e vicepreședinte al Uniunii artiștilor plastici, bate drumul Capitalei cînd e nevoie și treburile obștii o cer, caută să fie bucureștean, dar cu măsură, fiindcă el e om din nord și nimic nu l-ar putea scoate din Maramureșul lui fără să-i taie mult din puterea și sumeția artei. Nici o mărire nu l-ar putea scoate pe Paul Erdös din județul nașterii și împlinirii lui de om și de artist, de fiu bun și cronicar al țărilor Oașului și Maramureșului. Retrospectiva de acum, de la Dalles, ce-i făcută să cinstească o viață de artist în culmea ei, ne prezintă un grafician care, practic, nu a urmat niște etape ale creației. Totul pare să-i fi fost lui Paul Erdös limpede încă de la începuturile formației lui, totul pare să se fi luminat deodată, din anii cînd, hotărîndu-se către artă, a înțeles că tema unică și adevărul graficii ce-o visa erau să fie oamenii țării nordului, a acelei zone geografice și sufletești, care în conștiința noastră se însoțește veșnic cu balada. Paul Erdös a desenat — și adesea și-a trecut desenul pe plăci de gravură și plăci litografice — numai chipuri și îndeletniciri ale țăranilor și minerilor de prin regiune. Cînd desenează, mîna pare să-i pornească la lucru liber, fără o idee precisă înainte. Penița umblă pe hîrtie ușor și sensibil, uneori se oprește și încrucișează semn după semn, ca sub imperiul unei forțe dinlăuntrul uneltei, alteori linia fragilă și tremurată traversează suprafața spre a se întoarce surprinzător pe alt drum. Desenul lui Paul Erdös nu arată chin și revenire. Figurile, peisajul și tot ce mai rezultă au o distincție și o înălțare gravă, care te fac să te gîndești la un ținut mănos și curat, cu oameni sănătoși, energici și solemni, oameni care judecă lucrurile cu măsura întreagă. Artistul a compus un album al unui tărîm de mitologie. Maramureșul lui, ieșit din rivna a sute de planșe, poate fi parcurs cu un ochi proaspăt. Noi nu avem un scriitor care să fi încercat să dureze un ciclu monografic al unuia din pămînturile binecuvîntatei Românii, așa cum prin lume au izbutit cîtiva cărturari, dar iată ideea dusă la împlinire de un artist plastic.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări din **retrospectiva Paul Erdös.** Reproducerile aparțin fotoreporterului nostru **Emanuel Tânjală.**

Responsabil de număr :
NICOLAE CRISTACHE

Cronica spectacolelor

Hocus-pocus

Jocul de-a minunile simple, de-a vînzătorul de visuri frumoase, de-a avarul sublim care stringe toate lucrurile urîte de pe pămînt și le aruncă în fundul unui sac, jocul de-a iluziile simple, mărunte și de-a vanitățile și cupiditățile piperate, vrăjitoria cu stele de staniol și lună de carton, cu un covor care se bate singur spre stupefacția principalelor personaje dintr-o așezare imaginară, rămîne un basm, rămîne o poveste pentru oameni mici și mari veniți la teatru să tresară, să se bucure, să plece acasă luminoși și dacă se poate fosforescenți. Piesa, al cărei titlu aproape că nu mai interesează, al cărei autor scapă memoriei, e de fapt invenția unor actori inspirați și a unui scenograf cu un ochi prin care vede întotdeauna fața cealaltă a lucrurilor și a cărților citite pe dos, e de fapt un pretext. Rar am văzut într-un spectacol atîta risipă de imaginație și de talent pentru o comedioară sau un vodevil cu bune intenții, dar cu mari defecte de gramatică. Un extemporal de nota 5 pe o temă de, să zicem, Carlo Goldoni. Dar, ce să-i faci ? Se pare că texte adevărate pentru un teatru de copii se scriu greu și se traduc la fel de greu. Piesa are însă o morală nobilă și o lozincă triumfătoare, care au decis probabil includerea ei în repertoriul teatrului tinerei generații care este Teatrul „Ion Creangă".

Gelu Colceag a jucat cu discreție, cu eleganță, a regizat totul ca un prestidigitator, a fost amar și ironic, a fost sentimental și delicat ca o mimoză senzitivă și ne-a dus pe toți de nas că avem de-a face cu o capodoperă ! N-a reușit, dar l-am iertat. Gabriel Iencec s-a animat ca într-un desen de Walt Disney, cu umorul său nonșalant, cu verva sa de băiat bun, săritor și aerian, pe care stelele trebuie să-l izbească în frunte ca să-și dea seama că s-a desprins de mult de pămînt. Dumitru Anghel a fost ca o păpușă mecanică deșurubată după modelul lui Charlot, cu o tristețe comică și umilă de papugiu. Boris Petrov a parodiat parcă o operă bufă cu vechi cîntăreți răsuflați, bețivi și somnambuli. Și așa mai departe. Pentru că vine Ion Dogar Marinescu, acest artist multilateral care alunecă de la caricatură la scenografie, trecînd prin croitorie, cu o foarfecă imensă de tăiat prostia omenească și de răzgîiat puștii cocoțați pe garduri. Pentru că vine Ion Dogar Marinescu și încarcă acena cu atîtea subtilități că nu-ți ajunge o singură vizionare a spectacolului ca să-ți dai seama exact cît a vrut să spună.

Și totuși, artiștii pe care i-am aplaudat pe scena Teatrului „Ion Creangă" merită o piesă întreagă. Am fi dorit să și-o scrie ei înșiși. Deocamdată e bine că au revenit pe scenă. Și cînd ne gîndim că unii dintre ei au realizat nu demult acel extraordinar spectacol de poezie după „Balada păguboșilor" de Miron Radu Paraschivescu, ne punem mare încredere în destinul lor de mîine.

A. DOHOTARU ■

Cronica filmului

Bunicul și doi delincvenți minori

Cea mai recentă producție a Casei de filme 5 îmbină experiența de scenarist a lui Petre Sălcudeanu cu căutările de a-și defini un stil propriu ale tinerei regizoare Maria Callas Dinescu ; și o face în mod fericit.

Peliculă cu pretenții de „suspens", insistînd însă mai puțin asupra acestui lucru în favoarea aspectului **uman-moralizator, Bunicul și doi delincvenți minori** este un film **curat,** care — deși demarînd destul de greu în ceea ce privește interesul pe care îl stîrnește spectatorului — reușește, treptat, să devină antrenant, mai ales atunci cînd izbutești să te convingi că nu va fi vorba de nici o crimă, de nici o urmărire spectaculoasă, de nici o furibundă rafală de impușcături : o obișnuită poveste a vieții, cu soți care nu se înțeleg și din care pricină copiii au de suferit, filmată în decoruri care, chiar dacă nefiind naturale, au marele merit de a arăta niște interioare **autentice,** lipsite de opulența ostentativă a altor filme ale noastre, iar asta nu e puțin ! (decoruri : Vasile Rotaru).

Jocul copiilor, nu întotdeauna inspirat dirijat, dar beneficiind de cîteva replici savuroase, se alătură interpretării sobre a lui Octavian Cotescu, în rolul principal, și celor ale lui Silviu Stănculescu, Draga Olteanu-Matei, Ernest Maftei și Jean Constantin — ultimii trei (datorită și datelor rolurilor) avînd momente de un comic spumos.

Corectă muzica lui Florin Bogardo, mai puțin în anumite momente în care compozitorul ține neapărat să sublinieze (sau să pregătească) situații dramatice care, tensional, nu există. De menționat imaginea semnată de Vasile Drăgan.

Un film omenesc, așadar, și mai ales cald, un film realizat de o echipă închegată, care ne face să așteptăm cu interes evoluția viitoare a tinerei regizoare.

. . . . . .

Aceeași căldură, aceeași sensibilitate umană de menționat la scurt metrajul documentar produs de Studioul „Alexandru Sahia", EXAMENE, film ce, folosind maniera **ciné-verité**-ului, devine un veritabil act artistic ; autori : soții Doru și Paula Segal.

HORIA PĂTRAȘCU ■

O secvență din spectacolul Teatrului de Comedie cu **Jocul dragostei și-al întîmplării**

Spitalul clinic central de copii „Grigore Alexandrescu"

Spitalul clinic central de copii „Grigore Alexandrescu" este primul spital de copii din România. Funcționează pe locul unde s-a află acum, la curbura bulevardului Ion Pintilie spre strada Grigore Alexandrescu, de la 1888. În acești 90 de ani de existență au fost internați și tratați, de toate bolile copilăriei, peste o jumătate de milion de copii. De el este legată istoria pediatriei românești, formarea primelor școli de specialitate în domeniu. Deși rămas „pitic", acoperit de înălțimea blocurilor moderne din jur, deși nu se poate lăuda cu o dotare de ultimă oră în materie de confort și tehnică medicală — mai are clădiri ce datează din 1886 — nu-și dezice tradiția. Ba, dimpotrivă, aceasta este cultivată cu grijă, cu demnitate, este continuată cu rezultate nu rareori de excepție. Întrunește trei spitale într-unul singur. Este concomitent spital teritorial, al sectorului I al Capitalei, este spital central — aici funcționează singura unitate de chirurgie infantilă și ortopedie din municipiul București și pentru multe dintre județele limitrofe din Muntenia, Oltenia, Dobrogea... — și mai recent a devenit și Spital de urgență. Primul Spital de urgență pentru copii din țară. „Anual este solicitat pentru internarea a zeci de mii și consultarea a sute de mii de copii din Capitală și din provincie, ne informează directorul, medicul primar pediatru Ion Ursuleanu. Ca Spital de urgență internează, atît la pediatrie cît și la chirurgie, majoritatea cazurilor celor mai grave și mai deosebite din teritoriul pe care îl subordonăm și din întreaga țară — intoxicații, cei arși, accidentații, cei cu afecțiuni pulmonare sau cardiace, renale, gastroenterologice etc. La noi se abordează chirurgia nou-născutului, chirurgia malformațiilor congenitale și alte domenii ale chirurgiei infantile. La chirurgie, în cele 240 de paturi, cu totul insuficiente, se rulează peste 11 500 de internări anual, iar la pediatrie în 220 de paturi sînt spitalizați 6 500 de copii pe an. De anul acesta găzduim și urgența O.R.L. care se desființase la „Colțea" dar nu se așezase la loc nicăieri. Avem, deocamdată, un singur medic de gardă care asigură la orice oră din zi și din noapte consultațiile și intervențiile de urgență. Tendința este să avem — și sperăm că vom avea — un complex care să asigure întreaga asistență de urgență a copilului. Deși numărul internărilor a crescut an de an, deși cazuistica noastră este cea mai gravă, mortalitatea infantilă prezintă un procent bun față de celelalte spitale de profil din țară și străinătate. Cazuistica e grea și dificilă și pentru că un sfert din pacienții noștri sînt nou-născuți și sugarii. Viața la începutul ei, viața plăpîndă și delicată, care necesită multă competență medicală, atenția mereu încordată, care cere multă dăruire și atașament față de acești oameni în devenire".

★

...Viața la începutul ei! Viața netrăită încă. Vorbele medicului-director îmi pecetluiesc gîndurile și impresiile. Tot ceea ce am să văd, toate eforturile, uneori fără egal și fără termen de comparație ale medicilor, asistenților, infirmierelor, pentru ca aceste proaspete vieți să triumfe, se vor aduna concentric în memoria mea, în jurul acestui simbure de adevăr, în jurul acestui adevăr-metaforă. Mi se pare, sau poate e chiar așa, că Salvările sosite claxonează mai deosebit decît la porțile altui spital — ar fi bine chiar ca aceste mașini să poarte un semn distinctiv — mi se pare că portarul tresare la fiecare duduit de motor oprit în fața porții lui, alergînd să deschidă, mi se pare că în această alertă continuă a spitalului e ceva aparte. Poposesc mai întîi la secția de pediatrie, la Pediatrie II unde de la parter la etajul IV este un fel de terapie intensivă la mare scară numerică. Fiindcă la acești liliputani pacienți și creșterea febrei cu un grad poate să le fie fatală. Stau cîteva ceasuri de gardă cu medicul de gardă Georgeta Gîrbacea, de 30 de ani pediatru, unul dintre cei mai vechi slujitori ai acestui spital, din 1949. E solicitată clipă de clipă de la un etaj la altul, de la un salon la altul, deși abia s-a terminat contravizita. Orele 18,30. Fetița G.D. de 3 ani și șase luni este adusă în comă. Mama povestește că la orele 15,30 a găsit-o în stare de leșin. Lîngă ea un flacon de Bergonal. Înghițise cele șase pastile care se aflau în el. O doză enormă pentru virsta ei. Accident stupid? Da, accidentul neglijenței celor mari. Și din păcate cazul nu e izolat. Numai în ziua „gărzii" mele Salvarea a adus cinci asemenea cazuri de copii intoxicați grav — încă unul cu medicamente, unul cu sodă caustică, unul cu ciuperci... Costă scump aceste incalificabile neglijențe ale părinților! Micuța G.D. a căzut de trei ori în comă, de trei ori a fost scoasă din comă; asistentele Costache Florica și Florica Dică se chinuie ceasuri și ceasuri întregi cu ea. Îi dau diuretice, cu un aparat îi curăță plămînii ca să nu facă edem pulmonar și tot l-a făcut, cheamă laboratorul pentru analize, aleargă după rezultate, apoi după doctoriță ca să le citească și să prescrie tratamentul, apoi la farmacie... O noapte cu ferestrele luminate intens, o noapte cu emoții mari pentru toate serviciile de gardă ale spitalului. Medicul este chemat din nou la camera de internări. Un copil de nouă ani, foarte bine dezvoltat, nu poate să stea la verticală, devastat de febră și de stări de vomă. Supoziția de diagnostic: toxiinfecție alimentară virotică ori meningită. „Se internează de urgență!", hotărăște doctorița. Mama refuză fiindcă nu i se admite să rămînă și ea. Pentru un copil de 9 ani! Cînd spitalul abia prididește să asigure locuri mamelor care alăptează, așa cum prevăd instrucțiunile Ministerului Sănătății. A plecat cu copilul în starea în care se afla. Cîtă inconștiență poate sălășlui în spațiul dragostei materne! De la parter, de la camera de gardă, doctorița mă aduce iarăși sus, la unul dintre etajele acestea pe care starea în care vin micuții pacienți le transformă în veritabile secții de terapie intensivă. Asistenta Maria Tudor și sora principală Aurica Mateș se străduiesc să facă perfuzii micuței E.R. în vîrstă de 1 an. De intervenție urgentă și supraveghere permanentă are nevoie și E.B., care numără doar 10 luni de viață și a fost adus din Slatina aproape mort. Diagnosticul? Distrofie. De ce, te întrebi, în condițiile de azi, distrofici? Medicul primar pediatru Viorica Gheorghe, șefa secției de terapie intensivă, răspunde că nu puțini sînt copiii aduși cu parametrii vitali sub limită, cu boli grave digestive ori pulmonare, ajunse grave tot din neglijența mamelor. Nu-i duc la medic de la primele semne ale bolii care, de obicei, evoluează lent. În plus, s-o spunem deschis și cu voce tare, ajung distrofici fiindcă nu știu cum să-i hrănească. Educația sanitară a mamelor are încă multe carențe. „Cunoștințele de puericultură ar trebui să facă parte din cultura generală obligatorie a tineretului, opinează medicul Viorica Gheorghe. Un bolnav de-al meu știți cît costă statul? Cinci sute de lei pe zi. Un preț foarte mare. De aceea ar trebui făcute eforturi mult mai mari și mai rapide de a se realiza și pune pe piață produse dietetice variate pentru copii. Industria noastră alimentară ni le tot promite de multă vreme, dar pînă acum n-a realizat mare lucru. Rar mi se întîmplă să ne vină copii eutrofici, adică bine hrăniți, în stări grave de boală".

— Doctorița Viorica Gheorghe, știu că în secția grea de la etajul IV, a infecțiilor pulmonare, după asidue căutări, cercetări, experimentări, aveți rezultate deosebite. Despre ce este vorba?

— Cauzele bolilor se schimbă îndelungul timpului. Am eradicat tuberculoza, dar boli pulmonare mai sînt, însă provocate de alte cauze. Venind niște copii cu grave insuficiențe respiratorii de o natură diferită față de cele cunoscute pînă acum, am căutat și am găsit un parazit — pneumocistis carini. La început n-am fost crezuți, dar împreună cu Institutul de virusologie Cantacuzino și cu Institutul de inframicrobiologie, la ajutorul cărora am apelat, am identificat acest agent. Unii medici nu cred nici acum că e vorba de un protozoar, unii spun că e un virus, alții un microb, important este că l-am identificat și mai ales că îi știm antidotul. Pînă acum cinci ani ne uitam la copil cum moare fără să-l putem ajuta. Și această boală, ca și multe alte toxicoze, afectează în primul rînd copilul distrofic, copilul malnutrit.

★

De la Pediatrie II, mă îndrept spre Pediatrie I, poposind la secția de gastroenterologie unde un colectiv de doctorițe, asistente, dieteticiene luptă în mod expres cu această stare numită medical malnutriție. De fapt, datorată nu numai unei proaste hrăniri a copilului. Iată de pildă una care nu mai ține de factorul subiectiv: oricît de savantă ar fi mama în materie de creștere a copiilor, se poate ca micul ei sugar să nu suporte laptele, să nu suporte o enzimă. Atunci se îmbolnăvește și-l aduce la doctor. Nu demult la Istanbul, în cadrul Balcaniadei sanitare, doctorița Sonia Sanielevici prezintă **Caseolactul**, un produs dietetic românesc pentru copii, rodul străduințelor colectivului secției de gastroenterologie de la Spitalul „Grigore Alexandrescu". Destinat exact micuților suferinzi de o proastă absorbție a hranei. Ideea este incontestabil a doctoriței Sanielevici, iar rezultatul este al cercetărilor făcute împreună cu colega sa Arina Minei și cu medicul veterinar Dumitru Boerescu de la Întreprinderea de industrializare a laptelui București. Profesorul doctor Petre Meilă, șeful clinicii de pediatrie, care a susținut și încurajat cercetarea și experimentarea produsului, care a făcut numeroase intervenții pentru avizarea lui de către minister, îl prezintă cu elogii. „Este o substanță proteică fără glucoză, sterilă, destinată sugarului și copilului, cu o toleranță digestivă bună și care poate fi folosită în distrofiile sugarului, în boala diareică, în sindroamele de malabsorbție, în ciroze, în stări de carență proteică etc.".

— Se găsește pe piață acest aliment-medicament, tovarășe profesor?

— Sînt informat că a intrat în farmacii.

Dealtfel, din această clinică, din această secție, a pornit și inițiativa pediatriei românești de folosire a cărnii la sugarii cu afecțiuni gastroenterologice, recunoscută în literatura de specialitate și aplicată de lumea medicală.

★

Garda de noapte, urgențele ei, din secția de chirurgie, mă poartă mai întîi spre cel mai dramatic teritoriu al ei — secția de arși. Secție pe care, poate, spitalul nici n-ar fi avut-o dacă un medic pe nume Ion San Marina nu s-ar fi pasionat, spre sfîrșitul carierei, cum spune, adică după o mare experiență chirurgicală, de această ramură medicală. De patru ani s-a dedicat acestor copii mutilați în chip cumplit, și cel mai adesea stupid: arșii. Pînă și auzul acestui cuvînt te zguduie, dar să vezi un copil de nouă-zece ani, un băiețel, robust, pînă mai ieri emanînd sănătate și toată bucuria vieții, aproape carbonizat! Cu pielea neagră, cojindu-se ca o banană, lăsînd dedesubt țesuturile vii în răni atroce. O explozie de butelie de aragaz l-a adus în halul ăsta! Cineva din familie a lăsat deschisă butelia, stingînd butoanele mașinii de gătit. Băiatul, probabil cînd a venit de la școală, a intrat în bucătărie și a aprins lumina. A explodat becul și toată atmosfera din jurul lui s-a aprins în vîlvătăi. „Șansele de scăpare sînt minime, spune doctorul San Marina. Are arsuri profunde de gradul III pe aproape 80 la sută din suprafața corpului. De unde să iei atîta piele să-i faci grefe?" Se încearcă, totuși. În sala de operație, medicul Dan Zarma a început lupta pentru viața acestui copil. Deși pediatru, își croiește singur drum și în acest teren destul de virgin: reanimarea, terapia intensivă a copiilor arși. Ion San Marina și Dan Zarma: din punct de vedere al numărului de medici v-am spus tot. Din cînd în cînd mai există cîte un secundar. Și, bineînțeles, mai există asistentele. Cîteva care, din devotiune pentru copii și pentru viața lor, au învățat să facă anestezie și reanimare, să ajute, cu mare competență, în sălile de operație cînd doctorul San Marina efectuează o grefă. Ele sînt Elena Dumitrescu, Luciana Fudulu și Rodica Dumbravă. Și totuși, în patru ani, în acest domeniu al plastiei arsurilor la copii, doctorul San Marina a făcut mult. A îmbunătățit tehnicile operatorii în grefele infantile, a experimentat, cu rezultate excelente, soluții pentru pansamente. În cele 31 de paturi ale secției sînt internați anual 500—600 de copii. Te revolți la auzul acestei cifre. Accidente stupide, accidente provocate, involuntar desigur, de neglijența celor mari. „Știți care e prețul de îngrijire al unui bolnav de-al nostru? Numai la capitolul medicamente, circa 1 000 lei, afirmă doctorul San Marina, și socotiți că durata medie globală de spitalizare este de minimum trei săptămîni". Aceste grefe sînt îndeobște intervenții chirurgicale de lungă durată, de răbdare, de precizie, de o stăpînire pînă la cele mai mici detalii a tehnicii operatorii. Durata de vindecare este lungă, uneori așteaptă rezultatul 40, 50, 60 de zile, iar cel mai adesea după acest interval de timp, duce copilul iarăși în sala de operație. Începe a doua etapă a bisturiului, de corectare a sechelelor, căci arsurile mutilează. Dar tentativa de recreiere a chipului omenesc este, recunoaște doctorul, suportul moral al noii sale specialități.

★

Medicul Nicanor Coban, întîlnit un etaj mai sus, este și dînsul un fel de pionier în chirurgia copilului la noi. Se ocupă de chirurgia pediatrică, secție nouă, nu numai în spitalul clinic central de copii din București. Nu are mai mult de 15 ani de cînd s-a desprins ca specialitate de sine stătătoare. Rezultatele sale în chirurgia malformațiilor pe aparatul urinar și genital la copii sînt de-a dreptul spectaculare. Marii pediatri ai lumii apreciază că unul din zece copii vine pe lume cu malformații genitale sau urinare. De ce? Genetica nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Dar pînă atunci chirurgia încearcă să corecteze natura. Și o face foarte bine. Doctorul Coban apleacă urechea la această remarcă și, în ultimii 10 ani din cei 16 de cînd este chirurg la acest spital, studiază cazuistica de la noi. O studiază nu pur și simplu teoretic, ci sub bisturiu, cu rezultate remarcabile, ușurînd suferința și dezvoltarea normală a unui mare număr de copii. Profesorul Vereanu, șeful clinicii de chirurgie, cît și conducerea spitalului, îl încurajează și-l ajută să-și practice specialitatea. I se creează condițiile de lucru — echipă, sală specială de operație, sală de investigații și explorări urologice, salon de reanimare, saloane pentru micuții săi pacienți. Dirijate spre dînsul, mai toate cazurile de acest gen din țară ajung la o cazuistică de 10 000 de pacienți. Concomitent, medicul întreprinde practică medicală și cercetare științifică. Trage concluzii, exprimă opinii, perfectează tehnici de lucru, publicîndu-și rezultatele în comunicări și articole de specialitate, în țară și străinătate. Astfel ajunge destul de repede să i se recunoască meritele. Este ales membru al Asociației britanice a chirurgilor pediatri, participă la congresele acesteia, susținînd comunicări ce trezesc interes în lumea medicală.

Alături de chirurgul Nicanor Coban, îl despart doar scările unui etaj, se află un alt confrate care a abordat un teritoriu nou și vast al chirurgiei infantile, malformațiile digestive ale nou-născutului: doctorul Alexandru Pesamosca. Întreprinde operații pe esofag cu aceeași siguranță cu care ar opera o apendicită, ca și operații pe intestin și pe alte organe interne ale copilului mic. Pune la locul cuvenit ceea ce natura nu a creat sau extirpă ceea ce a dat în plus. Metodele sale chirurgicale originale au depășit spațiul spitalului; este chemat să opereze în cele mai diverse centre spitalicești din țară — cînd la Craiova, cînd la Galați, cînd în marile centre medicale universitare. L-am văzut operînd un copil de o zi. Da, ați citit bine, un copil născut în urmă cu 24 de ore. Sosit cu Salvarea de la Spitalul județean din Focșani. Un prunc care abia intrase în imperiul vieții. Diagnosticul: peritonită congenitală. Mi s-a părut o aventură extraordinară și un curaj dincolo de limitele omenescului. Cu fruntea ascunsă între ridurile ei adînci de încordare, cu ochii puternic ațintiți pe liliputana sferă a lucrului său, un ceas și jumătate a lucrat milimetru cu milimetru, încercînd să aducă la starea naturalului viscerele acestui copil. Firește, pentru a-i reda ceea ce el încerca să cucerească: viața. Chirurgia nou-născutului, una dintre cele mai recente chirurgii, dar și una dintre cele mai grele și mai complicate, și-a avut maeștrii ei în România — profesorul Bălăcescu, profesorul Căsăcescu, Vereanu, și-și creează noi maeștrii. Iar unul dintre ei este doctorul Pesamosca. Are în palmaresul său mii de intervenții, dintre care peste 700 numai asupra malformațiilor feței.

Școlile medicale românești nu se sting, fiindcă odată cu competența știu să cultive respectul, marele respect pentru om și pentru viață.

CICI IORDACHE ■

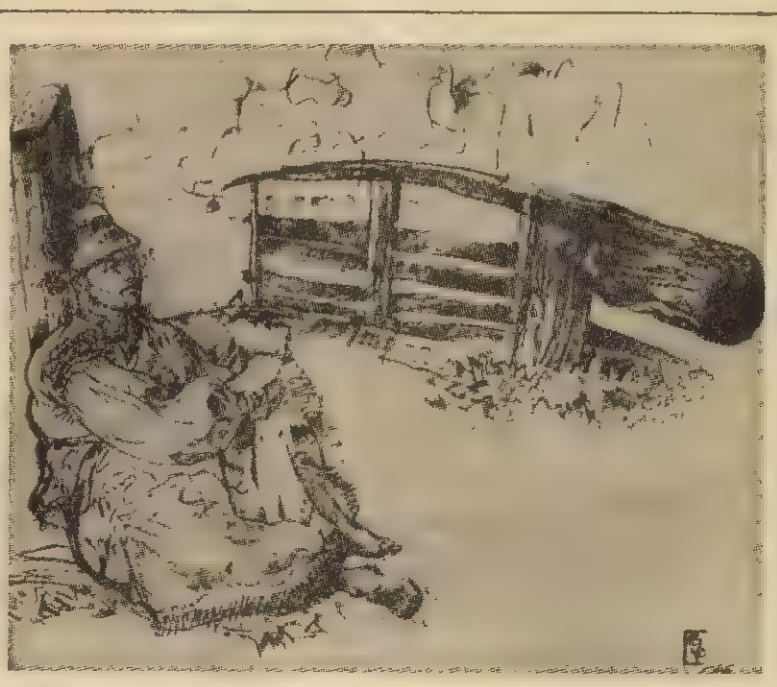

Falsele migrații ale păsărilor de noapte

Prima poveste de dragoste

În ziua în care, după nenumărate plimbări cu motocicleta, Marieta M. a hotărît să se căsătorească, Gogu B. a găsit-o acasă. Ea avea 16 ani, era încă elevă, el 28 de ani și un serviciu bun. Se iubeau, mîncau din aceeași farfurie, cum se spune.

— Mănîncă Mioara (așa o mîngîia el), nu mă mai aștepta nemîncată.

— Nu pot, i-ar fi răspuns ea, fără tine la masă nu mă satur.

Marieta M., transformată în Marieta B., o naște pe Silvia (25.X.1962), Gogu B. primește un apartament în Berceni, este avansat și... ia femeie de serviciu pentru copil, deși soția sa nu muncea nicăieri.

Trebuie să spun că încă din fotografiile familiei de atunci se vede că Marieta nu arăta chiar atît de firavă, dimpotrivă. Au trecut ani, cei doi continuau să fie „luați din dragoste", deși Mioara crescuse puțin mai înaltă decît Gogu. Un amănunt încă lipsit de importanță, astfel că apare în lume și Bogdan-Vasile (21.IV.1968), perechea fetei. Pentru ca fericirea să fie mai deplină, soții B. caută și găsesc un schimb în urma căruia pentru apartamentul lor de două camere primesc un altul cu trei camere într-un fel de vilă cu etaj, în strada Aurora 54. Deși fără încălzire centrală, noul cămin era mult mai spațios și mai apropiat de Piața Unirii, se întrevedea în viitor un boiler, poate și o aprobare de gaze.

În 1970 însăși Marieta (Mioara) B., înflăcărată de exemplul unei tinere vecine, Mariana B., dorește să muncească. Urmează 6 luni un curs la Electronica, dar după cîteva luni de la absolvirea lui lesnă epuizată. Avea 26 de ani. Soțul, aflat chiar acolo, întîmplător, este de acord ca soția să renunțe, să-și vadă de casă și de copii.

În 1970 Gogu B. este detașat la Galați, face naveta săptămînal, vine acasă simbăta după-masa, pleacă duminică seara. Mioara (Marieta) îl conduce la gară de cîte ori pleacă, iar duminica spală rufele împreună, aranjează casa. Silvia încetează să mai întrebe de ce ? tot timpul, iar Bogdan încă nu e în stare de așa ceva. Dragostea de la început și cei doi copii păreau să-i asigure că nici naveta nu-i va despărți. Și totuși, din acel an începe despărțirea în cursul căreia se mai nasc două fetițe — Monica-Fatma și Roxana-Soureia. Mioara (Marieta) B. privește Bucureștiul noaptea, de la etajul 21 al Intercontinentalului, iar Gogu B. este silit de noile cunoștințe să-și schimbe modul de viață. Aici mă opresc deocamdată, aici unde ceea ce părea un bloc de marmură albă începea să fie un morman de zăpadă topindu-se sub raze de import.

A doua

Pentru Olguța T., viața sub numele soțului a început la 18 ani și continuă și astăzi. L-a cunoscut și l-a iubit pe Nicu, un băiat de 21 de ani, înalt, frumos și sportiv, la care s-a mutat imediat după căsătorie. Nu după mult timp de la instalarea mobilei în noul cămin, se naște Nicolae (ca pe tata) și Gabriel, astăzi de doi ani și opt luni primul, de un an și opt luni al doilea. Ea era vînzătoare la un magazin, iar el strungar la „23 August", aveau doi băieți, arătau frumos cu toții împreună și nu uitau să-și facă fotografii pentru albumul familiei. Ar fi inutil să descriem ca pe un tort cu frișcă trei ani din căsnicia lor, dar și în acest caz lucrurile începuseră bine. O familie tînără cu doi băieți, ce să fie mai frumos decît asta ? Pentru Olguța „mai frumos" era însă exemplul personal al vecinei ei, ajunsă un fel de celebritate a străzii Aurora, doamna Marieta. Iată o femeie cu 4 copii care se descurcă, și-a zis, eu cu numai 2 și mai tînără cu peste 10 ani de ce să nu mă descurc ? De ce să nu fiu o „lady", chiar dacă pentru asta va trebui să scap de Nicu ? Și a scăpat : și-a luat copiii, i-a dus la o bătrînă șchioapă, a dat niște bani, pe urmă... Pe urmă nu înseamnă imediat, dar fiindcă Olga T. a ajuns la fel de blondă ca „sora" ei, Marieta B. (voinică era din naștere), de aici și pînă la a dormi la ea n-a mai fost decît un pas de făcut. Și l-a făcut.

Celelalte

O casă galbenă, cu curte, cum sînt cele mai multe case pe strada Aurora. Sun la întîmplare, în vecini, mi se deschide, întreb de cartea de imobil, da, da, este la noi, mi se răspunde, mă uit în ea, este în ordine, familia B. apare înscrisă din 1969. „Au fost multe scandaluri la ei, sigur, dar orice ar face o femeie, un bărbat nu are dreptul s-o lovească într-un asemenea hal, cu ciomagul în cap, cum a lovit-o domnul Gogu pe doamna Marieta". „Au venit multe mașini străine aici ?". „Au venit destule, cred, eu, cu serviciu, cu naveta, nu prea stau acasă, așa că nu pot spune precis". În curte se aude gălăgie, doi copii mici îmbrăcați în cojocele frumoase, cu înfloriturl pe ele, cum vezi la shop, nu vor să-și asculte mama și să intre în casă. Mama este o femeie blondă, voinică, cu cercei mari de aur la urechi și cu o măturăîn mînă. Pe frînghie sînt întinse rufe de copil. „Ce pot să vă spun, continuă vecina, o tînără profesoară de engleză, își îngrijește copiii, aceștia sînt bine îmbrăcați și, se vede, bine hrăniți". „În afară de asta, întreb, sînt bine educați ? Poate fi vorba aci de un mediu moral care să le priască, ori scandalurile, părinții care bat la geamuri cerîndu-și fetele (!?), bărbații străini care vin și pleacă, toate astea nu-i influențează în rău ?" „Pe Silvia cred că da. Iar de Bogdan, știu că nu prea merge bine cu școala. De celelalte ce-ați spus, nu știu". Deși ușa este deschisă, sun, iar pe trepte, cu aceeași măturăîn mînă, apare doamna Marieta care, după suspiciunile obișnuite, mă invită înăuntru. Un bărbat tînăr, brunet, cu mustăcioară, care tocmai urma să le plimbe pe cele două mogîldețe, este rechemat de gazdă și va participa la discuție, în pofida dificultăților de limbă pe care le are de întîmpinat.

— Doamna B., încep, dar sînt întrerupt de vocea energică a doamnei.

— Nu mă mai cheamă B. După divorț mi-am recăpătat numele de fată, M. De fostul meu soț nu mai vreau s-aud. El v-a trimis ? Nuuu ? Dealtfel, să știți, i-am obținut evacuarea pentru scandaluri.

— Unde munciți ?

— Nicăieri. Îmi îngrijesc copiii, m-am recăsătorit cu el (îmi arată copia unui act prin care „el" își exprima în limba engleză dorința de a o lua de nevastă pe „ea", niciodecum un certificat de căsătorie).

— Ce pensie alimentară primiți ?

— 750 lei. Dar el e mina mea dreaptă, a adus haine la copii, m-ajută...

— Ați muncit vreodată ?

— Am fost C.T.C. la „Electronica", dar m-am îmbolnăvit rău, am avut o paralizie parțială. Pe urmă au venit fetițele, Monica și Soureia.

— Pentru ele primiți pensia alimentară de la Gogu B. Sînt ale lui, nu ?

— Nu, dar el n-a vrut să recunoască asta, n-a făcut proces de tăgadă. Lui Farouk i-a cerut 50 000 sau să-și lase mașina ca să i-o dea pe Monica. Eu n-am vrut, eu nu l-am lăsat să-i dea.

— Pe cine ?

— Pe Farouk. Trebuia să ne căsătorim, dar a intervenit B. și a dărîmat totul, l-a reclamat că face afaceri. Era un om cumsecade, Farouk, uitați-vă ce-mi scrie, c-o vrea pe Monica ! Vedeți !

O clipă doamna Marieta M. dispare ca să reapară cu o vecină, Mariana B., o tînără desenatoare tehnică aflată în concediu medical pentru unul din cei doi copii ai săi. Bărbatul, al cărui nume n-am reușit să-l reții, oricum Mina-Dreaptă a Marietei, după ce îmi comunică anevoie că are 28 de ani și că studiază aici, pune o cutie de țigări lungi pe masă, oferindu-mi indirect una, alături de scrumiera pe care o cerusem.

— Am depus actele, continuă doamna Marieta, și dacă se aprobă, plecăm. N-o să fie cum vrea el, Gogu, copiii vor sta întotdeauna cu mine, nu cum zice, „pe tine te bag la balamuc, iar copiii la cămin". Nu ! Mie nu mai mi-e frică de nimeni. De nimeni, înțelegeți ?

Înțeleg, personalitatea Marietei M. este „întărită" de certificatele eliberate într-un moment greu pentru ea de Spitalul „Gh. Marinescu".

— El, Gogu B., s-a purtat foarte urît cu ea, declară Mariana B., a bătut-o cînd era gravidă (n.n., cu Monica-Fatma sau cu Roxana-Soureia). Manifesta o gelozie nejustificată (?!). Marieta a fost mai mult casnică și s-a ocupat de copii, un timp a lucrat la „Electronica" și o vară ca femeie de serviciu (n.n., la strand). Nici familia ei n-o înțelege, frate-su a vrut s-o bată. Și de ce ? Înainte de Farouk n-a mai fost cu nimeni !

— Ce s-a întîmplat în 1970, doamna Marieta ? Cum de s-a destrămat o căsnicie cu doi copii ce părea a fi urmat după o mare dragoste ?

— Dragoste ? Asta nu mai era de mult. B. mă chinuia, mă bătea, era mai mult plecat cu serviciul lui, la Galați. Și atunci o prietenă mi-a spus : „Tu, Marieta, cum poți să suporți atîta, să umbli în halul ăsta, cu basmaua legată sub bărbie" (ca o țărancă eram, credeți-mă). Mi-a făcut cunoștință cu un unchi al ei, Farouk.

La un control al miliției economice s-a descoperit că Marieta avea depuneri în „Consignația" de 18 000 de lei, iar acasă alte numeroase lucruri străine. Curios însă, controlul nu a avut nici o urmare, întărîndu-i convingerea că nu i se poate întîmpla nimic ! Doar că „viitoarea căsătorie" cu Farouk nu a mai avut loc, acesta nemairevenind. Au rămas însă ceilalți prieteni și prietene, cunoscuți după 1971. Ultimul era în fața mea și pe chipul lui se citea că nu înțelege prea mult din ceea ce aude.

Iată ce declară părinții Marietei, oameni cinstiți, care au muncit de cînd se știu, la procesul de divorț, împotriva acțiunii intentate de chiar fiica lor :

Mama : .....În 1971, bărbatul ei s-a mutat cu serviciul la Galați. În acest timp, fiica mea lipsea de acasă des și nejustificat. Și-a creat un anturaj dubios, fiind cercetată de miliție. Cam tot de atunci nu m-am mai înțeles cu fata mea, pentru că n-am putut accepta purtarea ei. Cu bărbatul ei se purta urît, îl lovea și-l provoca. După 1971 a mai născut 2 copii, unul cu un turc, altul cu un arab. Ne-a făcut de ris, m-a amenințat, nu ne putem înțelege cu ea".

Tatăl : „...Ei doi s-au luat din dragoste, împotriva voinței noastre și s-au înțeles foarte bine. După un timp fiica mea a cunoscut bărbați, femei dubioase, frecventînd barurile, lăsîndu-și copiii închiși în casă și noaptea. Uneori aducea bărbați străini în casă. Ea n-are serviciu, deși are calificare. Îi îngrijește pe copii, dar nouă nu ne permite să-i vizităm. Și el e de vină, a protejat-o, n-a lăsat-o să muncească, a evitat chiar să aflăm noi ce face ea".

Adăugînd la aceste declarații atît de triste ale părinților ei și pe cea a lui Rada Anton („...eu am botezat ultimul copil al soților B. Din cîte știu acest copil este al lui Farouk. La botez a fost numai ea, Gogu a venit nechemat") e firesc să întreb cît de serioasă a fost ancheta socială a autorității tutelare din sectorul IV care recomanda îngrijirea și **educația** (s.n.) celor 4 copii de către... Marieta M. fosta B ?

Cele două fetițe, Monica-Fatma și Roxana-Soureia, sînt foarte drăguțe și jucăușe, Mina-Dreaptă le urmărește atent cu privirea, îi plac copiii. Nu după mult timp vine de la școală și Silvia, o fată de 14 ani care arată de 18, cu pantalonii răsfrînți peste cizme.

— Să nu-i spuneți că sînteți de la „Flacăra", îmi șoptește gazda. Uite, Silvica, dinsul e un văr de-al tătălui tău. Vrea să știe de ce nu vrei să-l vezi pe tatăl tău...

— Hiiim, mîrîie fetița, călcînd voinicește în cameră. Ce-ți veni ?

— Nu te las eu ?

— Tuuu ? Ha ! Nu vreau eu, de ce să-l văd, eiei...

Deschide un tranzistor-portocală, cîteva casete sînt împrăștiate pe un raft, hainele celor din jurul meu sînt călduroase, din pachet, atît că este cam frig în această cameră spațioasă, încălzită doar de razele soarelui, galben și acru ca o lămîie. Căldură din pachet încă nu se găsește. Plec petrecut de gazdă, care ține să-mi repete că este foarte curajoasă, că i s-a aprobat telefon (n.n., cum se aprobă telefon unui om care nu muncește nicăieri, atît timp cît știm cîte cereri sînt pentru asta ?), că e o femeie care știe să stea pe picioarele ei, „căsătorită", așteptînd să plece din țară. În tot ceea ce îmi spune recunosc pe acel „fac ce vreau", deși trecerile de la starea precară a sănătății care o împiedică să muncească la starea financiară inexplicabil (?) de bună sînt repezi și ipocrite. Reține că pe prietena care a „căinat-o" acum 5 ani pentru viața cinstită, demnă, pe care o ducea, o chema Mariana Gazi. Pe cea care, „căinînd-o" pe Olga T., a îndepărtat-o de soț și de cei doi copii o cheamă... Marieta M., fostă B.

★

— Unde lucrați, Olga T. ?

— La **Bucur**, la raionul de pălării (n.n. cum am aflat telefonic de la șeful magazinului, acesta nu are un asemenea raion !). Acum sînt în concediu medical cu copilul, trebuie să-l operez.

Întrerup aici relatarea discuției cu Olga (aceleași văicăreli, aceleași acuzații aduse soțului care... nu muncește ! etc.) deoarece odată ce mințise că muncește putea să mintă în continuare. Doi băieței, Gabriel și Nicolae, dau tîrcoale unui reșou încins, fac pozne, plîng din cînd în cînd, luați în brațe de bunică și... străbunică.

— Trei camioane au plecat de aici încărcate, plînge mama Olgăi T. Și acum... Mi-a dărîmat fata doamna asta, Marieta. Ce copil am avut, ce copil... Vă rog, ajutați-o să muncească, să scape de doamna asta... Dar lasă, uite, am chitanța asta, i-arăt eu (chitanța e de fapt un bon de cumpărare în rate a unui televizor pe numele de Olga T., pe cînd aceasta încă mai lucra. Televizorul luat pe numele ei era însă al Marietei M. !) Și-a luat butelie, și-a luat lucruri d-na Marieta ! Cu ce ? Că nu muncește !

Seara, cînd revin, n-o mai găsesc acasă la părinți pe Olga T. Nici părinții, nici copiii nu știau unde e. Se repetă aidoma cele spuse de un vecin despre Marieta : „Pleca și lipsea ore întregi, lăsîndu-și copiii încuiați în casă. Îi auzeam plîngînd".

L-am lăsat la urmă pe Gogu B. Locuiește într-una din cele trei camere ale apartamentului, complet izolat de fosta familie. Îmi povestește cu lux de amănunte drama sa conjugală, pe canavaua unui păienjeniș de minciuni ale fostei lui soții. Dincolo de spusele sale se conturează portretul unui om care și-a călcat în picioare propria demnitate, „din dragoste și pentru a-mi salva copiii".

— Ce s-a întîmplat la barul Luna ?

— La început am știut ce mi-a spus Mioara. Cineva îi vîndu se un tranzistor, iar în tranzistor miliția a găsit 100 de mărci. Pe urmă am aflat.

Din declarația Marietei B. : „În ziua de 10 august 1973, în jurul orelor 22 am venit în hotel, la barul Luna, de la etajul 21. Aici am cunoscut un bărbat cetățean străin care vorbea limba germană și cu care m-am înțeles să merg cu el în camera 721... Am acceptat și ca urmare a acestui fapt am primit o bancnotă de 100 de mărci R.F.G. Această bancnotă am ascuns-o într-un tranzistor, între baterii..."

Din rechizitoriul procurorului : „...Dealtfel stîrnește mirarea faptul că o femeie, mamă a doi copii minori (n.n. 1974), merge noaptea la hotelul Inter, la bar, neînsoțită".

Mai trebuie precizat că în același timp se consuma și marea dragoste dintre Marieta B. și Farouk, Marieta fiind însărcinată în luna a 4-a.

— Ce-ați făcut cînd ați aflat ?

— Am ajutat-o, am făcut un împrumut la C.A.R. și am plătit amenda penală. Ea însă n-a apreciat, deși la început s-a jurat că a greșit, că e nevinovată. M-am gîndit și la copii, toți 4 sînt ai mei, îi iubesc foarte mult, am rămas să stau aici ca să-i aud, n-am plecat. Vreau să mă împac, sînt sigur că dacă Mioara ar fi încadrată în cîmpul muncii, dacă nu i s-ar mai da voie să facă afaceri, dacă n-ar mai fi mințită cu căsătoriile astea...

— Vă considerați vinovat de cele întîmplate ?

— Nu.

Deși răspunsul este ferm, el aparține totuși unui om care prin șovăielile sale, prin răsfățul cu care și-a înconjurat soția, luîndu-i femeie de serviciu ca s-o ingrijească, prin iertările și acoperirile succesive este în parte responsabil de soarta confuză a celor 6 copii de pe strada Aurora, adăugînd la cei patru care-i poartă numele și pe cei doi ai familiei T. Nu frica de muncă, ci desconsiderarea ei, vînătoarea de bani necinstiți („sînt o femeie a banului", exclama patetic Marieta M.), iluziile unei vieți luxoase, lipsite de griji, dincolo de granițele țării au făcut dintr-o femeie cinstită, mamă de copii, o pasăre de noapte care ciugulește de pe pervazurile ferestrelor de hotel. Cu o ușurință condamnabilă, poate chiar cu rea-voință, Marieta M. a atras în lațurile sale de poleială și pe altele, pe ale căror chipuri încă se mai reflectă propriul său chip de odinioară. Este deci timpul, spre binele ei și al celorlalte, să ne întrebăm de ce crede Marieta M. că nu se teme de nimic, cînd totuși se teme atîta de muncă. Tot ce i s-a întîmplat și i se întîmplă se datorează tocmai acestei „temeri", acestei „frici" de a munci întreținută încă din copilărie din slăbiciune și din dragoste rău înțeleasă de părinți și de fostul ei soț. În spatele „bălii" acesteia a încolțit și a crescut dorința nefirească de a trăi la urma urmei din pensiile alimentare ale copiilor, din expediente și din lucruri din pachet și, ceea ce este mai trist, din „ajutoarele" pe care le primește într-o rușinoasă succesiune a „căsătoriilor". De aceea, dincolo de „foloasele" parazitismului, dincolo de aparențele sale sclipitoare și multicolore din baruri, shop-uri și limuzine, care au atras-o atît de mult și pe Olga T., viața Marietei M. este searbădă, urîtă. În marginea legii, în afara sensului nobil al unei adevărate vieți realizate printr-o muncă cinstită și demnă, conformă normelor eticii societății noastre socialiste.

IULIAN NEACȘU ■

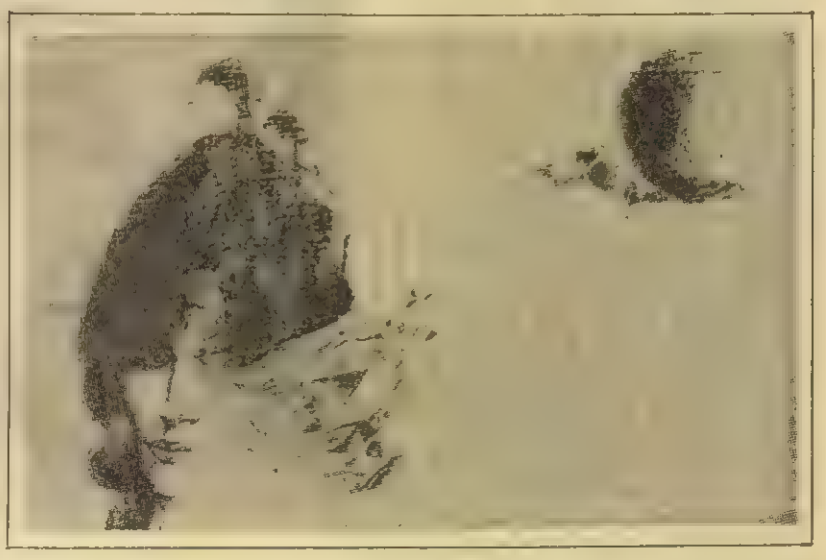

CARPAȚI 2000

„Unii părinți amenință pe copilul care nu învață: ‘e dau la oi. Eu, dimpotrivă, zic: măcar de-am .vea mai mulți ciobani cu patalama. Să-i premiem!“

Valorificarea superioară, complexă a zonei montane din România a constituit obiectul mai multor articole în „revista noastră, sub titlul generic „Carpați 2000“. De ce 2000 ? Fiindcă însesi dimensiunile problemei reclamă o abordare de largă perspectivă, vizînd, în final, chiar și anul 2000. Rezolvarea problemelor esențiale ale marii agriculturi mecanizate din țara noastră a creat cadrul și posibilitățile pentru abordarea unui sector, care, prin forța lucrurilor, era menit să rămînă oarecum pe planul doi al preocupărilor. Așadar, Carpați 2000. Ceea ce nu înseamnă, defel, că „avem tot timpul“. Timpul nu așteaptă, întrebarea „Mîine cine va lua locul bătrînilor ?“ căpătînd azi, în ascări izolate de munte, o rezonanță specială. Să nu uităm cercetarea întreprinsă de inimosul medic veterinar din Vatra Dornei, Radu Rey, doctorand în științe, de la care de-altfel a pornit seria noastră de articole : din cei 1 700 școlari din sate cu ancestrală tradiție în creșterea vitelor, doar doi-trei s-au declarat dispuși să continue milenara îndeletnicire a părinților și străbunilor lor. Or, această activitate reprezintă o sursă de mari bogății pentru țară. Munții noștri aur poartă, și el nu se ascunde numai în măruntaiele pămîntului, ci îl afli și la suprafață, pe pășunile Carpaților.

În ancheta doctorului Rey răspunsurile, cum era și normal, au variat enorm, de la „vreau să mă fac strungar“ la : moașă comunală, cosmonaut, fizician atomist, stevard de avion. Atracția orașului, a noilor profesiuni tehnice reprezintă un fenomen progresist, îmbucurător. Dar dacă pleacă toți, cine se va îngriji de pășunile Carpaților ? Moașele și cosmonauții ?

Tocmai dimensiunile, urgența problemei au făcut ca ea să se înscrie ca unul din obiectivele majore de cercetare ale Academiei de științe sociale și politice. Amănunte relativ puțin cunoscute de marele public ni le-a furnizat conferențiarul universitar Ștefan Costea, secretar științific al academiei.

Din sfera de investigare — inclusiv zonele colinare, care formează o entitate aparte, dar cu anumite contingențe economice și sociale cu muntele — fac parte cinci zone : Amaradia-Gorj, Țara Oașului și anumite regiuni din județele Buzău, Bacău și Suceava. În această acțiune au fost antrenați, sub egida Academiei, cadre universitare și cercetători științifici din centrele de științe sociale ale universităților Craiova, Cluj-Napoca, institutele de învățămînt superior din Bacău și Suceava. Centrul de cercetări sociologice din București, precum și specialiști din producție. Se urmărește ca, pe baza analizei situației actuale, să se determine condițiile și direcțiile posibile ale dezvoltării complexe, economice, sociale, spirituale ale zonelor respective, întreținerea nealterată a fondului valabil al tradițiilor locale, concomitent cu modernizarea și integrarea judicioasă a acestor colectivități în sistemul economiei naționale. La cercetare participă sociologi, economiști, agronomi, filologi, etnografi, folcloriști ș.a., bucurîndu-se de întregul sprijin al comitetelor județene de partid.

— Fiind vorba de o investigație începută în 1972 și care se desfășoară pe parcursul mai multor ani, nu se pot trage, în momentul de față, concluzii definitive — remarcă Ștefan Costea. Dar, cred eu, trecerea la acțiune nici nu presupune conturarea tuturor concluziilor posibile. Ca orice fenomen social, și acela de care ne preocupăm se află în permanentă schimbare. Într-un anumit sens, se poate spune că viața, și în bine, și în rău, o ia totdeauna înaintea investigației sociologice și a concluziilor ei definitive. Oricum, și pînă în prezent s-au acumulat suficiente date ca temei pentru unele măsuri practice, la început, eventual, pe scară redusă și cu titlu experimental. Fiindcă, nu este un secret pentru nimeni, unele gospodării montane au rămas, pe planul înzestrării tehnice, la nivelul de acum cîteva zeci de ani. Remarca nu e nouă, dar merită repetată. Se petrece, se pare, un proces de erodare a fondului biologic al muntelui, zootehnia nu se modernizează în pas cu cea din restul țării, în multe locuri bate chiar pasul pe loc, unele rase de animale sînt în declin.

Și interlocutorul nostru relatează cîteva impresii de la recente manifestări și consfătuiri științifice publice la care a participat, de pildă sesiunea științifică a Universității Craiova din 12—13 noiembrie 1976, cu prilejul împlinirii a zece ani de la înființare.

A începe prin a spune că fiecare cercetător luat în parte nu pretinde — și nici nu poate pretinde — că deține adevărul absolut ar fi să recurgem la un truism. Părerile exprimate reprezintă un punct de plecare, o bază de discuție. De reliefat însă o anumită tonalitate, un sens al urgenței. Astfel, conferențiarul universitar doctor Nicolae Camalesa a arătat că, în medie, pe pășunile din jurul Amaradiei se află trei oi la hectar, care dau circa 1,7 kg lînă pe an și 2 l de lapte pe zi, în sezon. Specialistul zootehnician este de părere că practic fără nici o investiție suplimentară s-ar putea crește, atît în cooperativele agricole de producție, cît și în gospodăriile individuale, circa 15 oi la hectar, cu un randament minim de 3 kg lînă. Pe ce cale ? Prin încurajarea creșterii animalelor în zona montană, pornind de la specificul local și de la tradițiile existente. Pe baza lor, dar nu exclusiv.

În adevăr, ar fi absurd ca în România de azi, caracterizată prin progresul tehnic accelerat în toate sectoarele de producție, să ne limităm la prezervarea tradițiilor. Bunăoară, nu de perpetuarea vechiului cioban bătut de vînturi e vorba, ci de un cioban cu o specializare și cu o nouă perspectivă. De amintit, în acest context, de cuprinzătorul proiect-cadru al doctorului Rey, de școlile de profil visate de el, de ciobanii și crescătorii de vite montani cu atestat și cu o nouă demnitate.

La o recentă dezbatere științifică dedicată aceleiași probleme — arată Ștefan Costea — desfășurată la Tîrgu Jiu sub egida Academiei de științe sociale și politice și a Comitetului județean de partid Gorj, s-a atras atenția, între altele, și asupra faptului că datorită folosirii neraționale a unor zone montane s-a făcut resimțită tendința bizară de a urca în munte agricultura de la șes, cu rezultate ușor de ghicit. !

— Ați asistat la aceste consfătuiri, altele se vor organiza în lunile și anii următori. Ce cred specialiștii, ce credeți dv. că ar trebui întreprins ?

— În primul rînd, o bună cunoaștere a realității. În al doilea rînd, un program de păstrare și înnobilare a fondului funciar montan, precum și de diversificare a activităților economice.

— În acest context poate merită amintite ideile doctorului Rey, expuse în al său Proiect-cadru, vizînd asigurarea unor ocupații permanente pentru acel segment de populație montană cu perspective de stabilizare, pe calea atragerii în cooperația meșteșugărească (munca la domiciliu), prin prestarea de servicii turistice etc. Casa și stîna ! — nu numai hoteluri costisitoare.

— Se conturează, în final, necesitatea unor măsuri de valorificare umană. Acei tineri care părăsesc muntele nu o fac pentru că ar fi cuprinși subit de dorința de confort — dealtfel, năzuință firească a omului modern, cu nimic reprobabilă. Este vorba însă de ceva mai profund. Să nu uităm că sînt oameni care iubesc muntele, frumusețile laolaltă cu asprimile sale. Ei au însă, pe drept sau pe nedrept, sentimentul că ar fi într-o fel dezavantajați față de ceilalți agricultori. Puțini tineri se laudă față de prietenii și prietenele lor : „Sînt crescător de vite pe un vîrf de munte !“. Ei ar trebui, poate, să se bucure de o mai largă recunoaștere morală și chiar materială, poate chiar de un sistem de promovare diferențiată a valorii muncii, date fiind condițiile de izolare în care își duc viața. Ar trebui căutate diferite căi pentru a lega de munte acea parte a populației tinere indispensabile pentru perpetuarea și ridicarea pe un plan superior a unei tradiții de care este legată, din timpuri imemoriale, însăși ființa noastră națională — a subliniat, în încheiere, Ștefan Costea.

Cadrul organizatoric pentru realizarea unora, dacă nu a totalității dezideratelor de mai sus, există. Este vorba de Asociațiile crescătorilor de animale din zona montană. Pe cea din comuna Valea Doftanei, Prahova, am vizitat-o în această vară. Primarul și secretarul comitetului de partid comunal, Emil Cojocărescu, vicepreședintele consiliului popular Constantin Clinci, conducătorul asociației Ion Popa ne-au vorbit despre rezultatele obținute. Acesta din urmă s-a prezentat, cu justificată mîndrie : „Ion Popa, economist și crescător de animale“. Așadar, se poate.

Ni s-a relatat cum în 1971 s-au format primele comitete de stînă, cum s-a creat un cadru juridic, cum membrii asociației au îmbunătățit pajiștile, s-au aprovizionat cu îngrășăminte și concentrate — fondurile fiind obținute din cotizațiile membrilor, stabilite în funcție de numărul de vite aflate în proprietatea lor. Au construit căi de acces mai lesnicioase spre fînețe, au organizat prelucrarea unor produse animale la fața locului. „Prelucrăm lîna, o tragem la mașină, o vopsim, confecționăm pulovere, avem mașini de tîlat, de tricotat, boiangerie, cojocărie. Am mărit încărcarea pajiștilor cu animale, am plătit ciobani, am ridicat mici construcții, reducînd considerabil, în unele cazuri, costul întreținerii pe cap de taurină și ovină, cam între 30 și 50 la sută. Membrii asociației ar dori să realizeze și alte secții de prelucrare. În ceea ce-i privește pe ciobani, 15 la sută din retribuție o virăm statului, pentru pensie“.

Firește, nu toate lucrurile sînt clare și este normal să fie așa, experiența va decide ! Mai există și uncle inerții care trebuie învinse, astfel încît imaginea de ansamblu nu este tocmai idilică. Oamenii fac calcule, arată că au cheltuieli mici și că ar putea realiza produse simple — penteleu, dalia, telemea — în condiții satisfăcătoare de rentabilitate pentru ei și pentru stat, produsele respective fiind distribuite, firește, prin rețeaua comercială de stat și cooperatistă. Ei visează la mecanizare, la mici tractoare și coase mecanice, chiar la remorci basculante și mici cisterne pentru transportul și împrăștierea dejecțiilor etc. Dar de unde coase mecanice utilizabile la munte, pe coaste abrupte și cu mic consum de carburant ? Se pare că problema mecanizării adecvate specificului montan nu este încă abordată la noi în toată complexitatea ei.

Dincolo de solutiile concrete încercate de asociația din Valea Doftanei și care, oricum, nu pot fi transplantate automat în alte regiuni fără o confruntare cu situația locală, de reținut existența unui cadru instituționalizat la scară națională, din păcate insuficient folosit. Multe asociații trăiesc doar pe hîrtie. Și mai apare un aspect.

Ne spunea primarul Emil Cojocărescu :

— Curioasă concepție au unii părinți. Pe copilul care nu învață îl amenință : „Dacă nu-ți vezi de carte, te dau la oi !“. Eu, dimpotrivă, zic: „Măcar de-am avea mai mulți ciobani cu patalama, cu experiență, dar și cu specializare în școli. Să-i premiem ! Să le facem publicitate, la fel ca frezorilor și cazangiilor. Fiecare la locul lui, fiecare cu munca sa ! Muntele poate și trebuie să dea mai mult decît dă“.

Ei înseamnă, totuși, o treime din România.

LIONEL NIȚESCU ■

Procesul unor idei

Estetica artei populare

Majoritatea studiilor de estetică ignoră — și astăzi — arta populară. Considerațiile poetizante pe marginea unor cazuri izolate nu pot, nicicum, suplini acea sinteză teoretică menită să faciliteze celor interesați înțelegerea unor fenomene extrem de complexe. Nu trebuie să ne mire în acest caz confuziile de termeni, atît de frecvent întîlnite în denumirea unor instituții, în diverse texte ce ajung să vadă lumina tiparului. Există, bunăoară, muzee de etnografie și există muzee de artă populară. Ce ține de competența etnografului și ce ține de competența specialistului în artă populară e întotdeauna dificil de spus pentru că nu s-a încercat niciodată delimitarea celor două domenii din perspectiva unei metodologii unitare de abordare a fenomenelor de cultură.

„Dicționarul de estetică generală“, apărut în 1972, definește arta populară în mod perifrastic arătînd că aceasta constituie o **„denumire generică a creațiilor artistice ale poporului ; la nivelul oricărei civilizații arta se prezintă de regulă în două mari ipostaze** : populară și cultă. **În funcție de etapa și specificul dezvoltării istorice a societății respective poate prima aspectul popular ori cult“.** Mai departe se arată că în anumite cazuri e posibilă și „coexistența armonică a celor două aspecte“.

I. D. Ștefănescu, într-o lucrare anterioară : **Arta veche a Maramureșului** (1968), prezenta pe bună dreptate terminologia aflată în dificultate, invitîndu-ne la reflecție. **«Țăranii păstrează cea mai mare parte a produselor de artă de care ne ocupăm, adevărate tezaure. Sînt opera mîinilor lor. Se realizează și astăzi în multe regiuni în fața noastră. De aici numele de artă țărănească care se dă mai tuturor acestor producțiuni. Germanii le-au însemnat cu numele de „die Volkskunst“. Francezii au întrebuințat numirile de „Art rustique“ și „Art des campagnes“. De curînd, sub înrîuriri germanice, întrebuințează și expresia de „Art populaire“, curioasă și nedefinită în limba literară și științifică a acestui popor. Cercetătorii noștri au oscilat între numirile de artă populară și artă țărănească. Prefutîndeni s-a considerat faptul că produsele artistice de acest gen se găsesc la țară, și că tradiția acestei arte e vie acolo, înțeleasă și curentă : rămînînd pentru orășeni obiect de curiozitate, iar pentru cercetători material documentar de ordin etnografic, istoric, estetic, ori arheologic».** Și, totuși... nu există, la ora actuală, un consens unanim asupra termenului de artă populară.

Un extrem de interesant și foarte frumos album, semnat de Paul Petrescu și apărut la Editura Meridiane se intitulează **Creația plastică țărănească.** Ni se sugerează, astfel, chiar prin titlu, că în limitele conceptului de artă populară trebuie avute în vedere mai multe grupuri de situații. Intervine, întîi, creația țărănească — identificată, în mod tradițional, cu arta populară — care poate fi plastică, arhitecturală etc. Intervine, apoi, creația — tot populară — a altor pături sau clase sociale. Păcat că autorul albumului nu respectă, întru totul, titlul propus și nici nu-l explică suficient utilizînd formula adoptată cam la fel cum era înainte folosit termenul de artă populară.

În orice caz, sugestia lui Paul Petrescu privind înțelegerea artei populare din perspectiva mai multor grupuri de situații, posedînd, fiecare, o relativă autonomie, trebuie reținută. Sînt necesare însă și pe plan teoretic investigații sistematice cu privire la fenomenul artei populare pentru a se ajunge la înțelegerea și utilizarea unitară măcar a principalilor termeni de lucru.

Sîntem moștenitorii unui neasemuit tezaur de artă populară, iar noi n-am convenit încă asupra conceptului desemnînd realitatea acesteia. Și în privința creației artistice populare de astăzi sînt necesare numeroase precizări. Așa, de exemplu, continuăm să recunoaștem condiția de **anonimat** a artei noastre populare vechi, însă vorbim despre creatori (artiști) populari actuali bucurîndu-se de mai multă celebritate decît mulți artiști „culți“. Lucrurile sînt încurcate.

GHEORGHE ACHITEI ■

Un fost emigrant despre sine: „Am fost un sclav de lux"

„N-aveți alt glob pămîntesc?"

Am trăit nopți în care n-am dormit aproape deloc. Săptămini albe, uneori aștipeam pentru zece minute, mă trezeam, deschideam ușile, înghițeam un pumn de somnifere, mă reîntorceam în pat și așteptam să vină somnul. Mă ridicam peste cîteva minute și închideam din nou toate robinetele din casă, le stringeam pînă le refuz, pentru că orice picătură de apă lovind ușor lavoarul din baie mi se părea că se aude amplificată prin mii de difuzoare. Nimic nu este mai dureros, mai sfîșietor decît incapacitatea de adaptare, de relaxare, de a regăsi calmul, liniștea binefăcătoare și tonică de altădată. Noi toți, emigranții, eram o sectă. O sectă a somnambulilor. O sectă a drogaților cu medicamente. Oriunde mergeam, luam cu noi cutiile de pilule deconectante, de pilule stimulatoare, de pilule care promit salvarea din depresiune, dezamăgire și dezastru. O sectă distinctă în peisajul orașelor străbătute. Am studiat stress-ul. L-am simțit și l-am cercetat cu atenție aproape patologică, pe propria mea piele. Profesiunea mea, pe care vă rog să n-o desconspirați cititorilor, m-a obligat să observ cu atenție, cu sensibilitate, tot ceea ce mă înconjoară și să reflectez asupra gesturilor oamenilor. Cum să vă spun ? Hotărirea unui om de a rămîne în străinătate depinde în cea mai mare proporție de propria sa rațiune, dar și de factori uneori exteriori, de factori stresanți. Impactul cu o lume cunoscută din pliante frumos colorate, din informații denaturate, din ipostaze de turist plimbat în autocare, culcat prin hoteluri mai mult sau mai puțin luxoase, devine brutal și înnebunitor din perspectiva omului cu punțile din urmă sfărîmate sau ridicate printr-o hotărîre de cele mai multe ori arbitrară. Stress-ul de adaptare este egal cu o metastază. Am cunoscut oameni care după luni de ședere în străinătate, în R.F. Germania, în Franța, în Austria, în Elveția, în Luxemburg, în Belgia, în Anglia, în Statele Unite sau în Canada izbucneau în plîns la auzul unui cuvînt românesc, la lectura unei știri cît de mici inserate într-un ziar, despre români, la întîlnirea unei figuri cunoscute de om politic, de om de știință, de artist sau de sportiv pe micul ecran al unui televizor ascuns într-o cămărută obscură dintr-un cartier sordid aflat la marginile metropolelor. Am văzut oameni plîngînd pînă la orbire, oameni purtați cu targa din spital în spital pentru o criză de nervi, de inadaptabilitate, de reproșuri, de procese de conștiință, de regrete, de disperare sau pur și simplu din cauza solitudinii. Ah ! Habar nu aveți dumneavoastră care nu v-ați părăsit țara ca niște aventurieri ce sîntem noi, ăștia, plecați, rămașii adică prin pustiurile, prin deșerturile sufletești ale pămîntului, ce înseamnă dorul de casă, de părinți, de frați, de surori, de nepoți. E o boală cumplită îndepărtarea și însingurarea, dezrădăcinarea. Mă revoltă acum, la întoarcere, naivitatea unora care cred că vorbesc prăpăstii, că exagerez din cauza șocului înregistrat prin nerealizare, prin ratare, prin fiasco. Mă revoltă scepticii care cred că pot minți, că sînt un individ pus anume de cineva ca să facă propagandă împotriva emigrării în străinătate. Ei bine, eu vorbesc sincer și din convingere : nu se poate trăi demn, liniștit, nu se poate supraviețui dincolo de sufletul țării, de locul în care te-ai născut, ai acumulat ani și amintiri, ai repurtat succese, dar și înfrîngeri, și trecătoare melancolii sau nostalgii, nu se poate, zic, să rămîi insensibil la ceea ce ai lăsat în urmă. Am prieteni buni, am cunoștințe, am rude. De o vreme refuz să mă mai las invitat. Le povestesc și unii dintre ei nu mă cred. Li se pare imposibil cum un om care a avut din punct de vedere material tot ce și-a dorit, lasă baltă orașul străin în care s-a trezit aruncat de valurile vieții și se întoarce înapoi, acasă, aici, unde nu umblă cîinii cu covrigi în coadă ! Unii dintre ei sînt prizonierii unor informații false, de mîna a treia sau rău intenționate. S-a dus Eldorado ! Treziți-vă la realitate, le spun, viața ne e dată ca să ne fim credincioși nouă înșine, să fim sinceri cu noi și nicăieri nu poți fi, nu trebuie să fii, mai bine-zis, sincer cu tine însuți decît în țara ta. E o boală cumplită emigrarea asta de dragul aventurii sau al norocului, de dragul mirajului unei lumi strălucitoare în reclamele de pe marile bulevarde, tihnită pentru mulți dintre aceia care trăiesc și muncesc într-un loc anume de sute de ani, de mii de ani, din tată în fiu, e o boală incurabilă cînd nu ai curajul să te regăsești pe tine însuți și să te întorci la tine. Am cunoscut români ajunși acolo milionari, nevindecați de stress, triști, palizi, am cunoscut oameni care s-au aruncat de la ultimul etaj al zgîrie-norilor, deși aveau bani mulți depuși în bancă. Alvin Töffler, permiteți-mi să vă citesc, observă foarte exact vorbind despre emigranți : „Se produc tulburări și mai grave, agitație psihică, dezvoltarea unor dispoziții mentale anormale și pierderea simțului realității. Pe scurt : unii oameni nu reușesc să se adapteze niciodată".

Eu lucram în R.F. Germania la firma G.M.B.H. și cîștigam bine. Oamenii mă apreciau. Eram plin de bani. Umblam prin lume, băteam străzile marilor orașe pînă ce lihnit de foame mă îngropam într-un restaurant și mîncam cele mai rafinate delicatesuri. Apoi mă odihneam în așternuturile proaspete ale unui apartament de hotel, lăsîndu-mă trezit doar de clopotele bisericilor. Nu mi-au scăpat nici un muzeu, nici o casă memorială, nici o stradă celebră printr-un eveniment sau printr-o placă oarecare comemorativă, nici un cimitir de rezonanță pentru memoria unor personalități, nici o catedrală. Am umblat cîtă vreme am avut bani ca un bezmetic să văd, să-mi încarc sufletul ca de vitralii, am furat, cum spune un poet, tot ce s-a putut fura pentru „albumul imaginar" al civilizației universale, cu caracter, deocamdată, strict personal.

Trebuie să recunosc că sînt un aventurier. Orfan de mic, crescut de mama mea, o femeie cultivată, cu o viață lăuntrică extraordinară în care viața cînta ca printr-o orgă, o femeie pe care am iubit-o cum se iubește pentru totdeauna, orfan de mic spun, am făcut de toate, am făcut sport de performanță, am studiat muzica, am absolvit un institut superior de învățămînt (nu are importanță care), am fost pilot de avioane de vînătoare, mecanic auto, translator din engleză, franceză și germană... Ce să mai vorbim ? Am citit mult, am muncit mult și temeinic, m-am jucat, m-am distrat, poate că n-am strălucit în nici un sens, în nici un loc de muncă, poate că n-am avut geniu dar am vrut să văd cu ochii mei cum e lumea asta care se rostogolește sub noi sau pe care o rostogolim noi cu pașii alergînd, alergînd, alergînd... Am vrut să ajung pe Houdson River, la New York, să văd în ce parte e întoarsă Statuia Libertății. Dar nu ca turist căruia lumea i se prezintă în decorul ei de operetă iar cultura i se plombează rapid, în cîteva ședințe pe patru roți ; eu am vrut să văd lumea pe scara de serviciu ! Pe sub treptele căreia am întîlnit cutii de conserve, cîini, pisici, bețivi, drogați, cadavre, și polițiști cu lanternă și baston de cauciuc. Pînă într-o zi cînd am cunoscut o femeie, pe numele ei mic Lore. O femeie, cum să vă spun, de statură potrivită, moletă, cu nasul cîrn, energică, voluntară, care a pus mîna pe mine și m-a „confiscat" pentru cîtva timp.

Dar pînă la povestea mea de dragoste aflată cu șapte ore mai tîrziu decît ora Bucureștiului, mai sînt cîteva lucruri de spus despre noi, ăștia, emigranții, din rîndul cărora am făcut și eu parte, împins, e adevărat, de un dor obsesiv de aventură. Revoltătoare este ipocrizia reprezentanților de la diversele birouri de emigrare care te primesc abil, diplomatic, îți urează bun venit în „lumea liberă", îți completează fișe, îți întocmesc dosare și te internează în lagăre unde urmează să aștepți viza spre o direcție sau alta, spre o țară sau alta. De obicei, Europa e un continent de tranzit. Încolo, vagabondule, oricare ai fi, profesor universitar sau actor, medic sau șofer ? Spre Statele Unite ale Americii, Canada, Australia, Africa de Sud, Suedia ? Computerele lucrează, creierele electronice studiază cazul tău, coroborează răspunsurile tale la întrebări cu diagnosticele „specialiștilor" care te-au „observat" : dacă ești sănătos, dacă ai toți dinții în gură, dacă nu cumva ești infirm, invalid, dacă știi limbi străine, dacă ești arătos, dacă ai farmec, dacă știi meserie... Ce fel de meserie ? Într-o perioadă se cer mai mult electroniștii, în alta inginerii de drumuri și poduri, în alta strungari, în alta gunoieri etc. Am cunoscut un român la Hamburg cu un dosar întreg de cereri respinse. Și uite așa, orașele astea de tranziție, între care și Hamburg, se populează cu o seamă de indivizi veniți peste noapte din țări pierdute pe drum, care vor să emigreze spre alte emisfere și sînt respinși. Ca la un examen de admitere. Candidații la iluzii spulberate, oricum. Ei bine, adeseori, acești indivizi indezirabili devin periculoși, formează bande organizate, fură, violează, maltratează. Au impresia că dosarul lor de emigrare a fost respins pentru că au fost „turnați" de alții, sabotați, anulați ca destin printr-o singură scrisoare anonimă. Și se răzbună la întîmplare. Apoi urmează trădătorii de profesie care „desartă" secretele ce le dețin primei agenturi de spionaj întîlnite! Colcăie o lume în jurul tău ca într-un cerc din infern. O lume care pute, care miroase a cadavru intrat în putrefacție. Unul din oamenii ăștia căruia i s-a dat un glob să-și aleagă țara de emigrare, respins și dezonorat în nenumărate rînduri, după cîteva ore de deliberare mută a întrebat : „N-aveți alt glob ?" Într-adevăr, pentru mulți dintre cei care au comis erori, pe care îi mustră grav conștiința și nu sînt primiți nicăieri, trebuie inventată o altă planetă !

Nu mai sînt locuri de muncă pe măsura aspirațiilor și pregătirii omului. Ziarele și emisiunile de televiziune se umplu de imaginile (cel puțin în R.F.G.) ale unor lucrători veniți cu ani în urmă din alte țări și reîntorși pe la casele lor pentru că fabricile și-au închis porțile. Să știți că presa, radioul și televiziunea de acolo atrag mereu și violent atenția asupra proporțiilor dramatice pe care le ia șomajul și asupra psihozei în care trăiesc oamenii fără de lucru, în condițiile chiriilor exorbitante și a costului vieții urcînd vertiginos. Astea nu sînt baliverne, nu sînt giume de cafenea ! De aceea mi se pare cu atît mai monstruoasă propaganda postului de radio „Europa liberă" fluturînd pe calea undelor imagini roz-bombon despre o lume care joacă destinul omului la o ruletă defectă.

Da. Eram și eu un sclav de lux. Un sclav de lux de care te poți descotorosi la un moment dat fără remușcări. Nu pot să mă plîng. Am fost tratat cu oarecare respect și cu oarecare deferență de nemți. Dar, vă rog să mă credeți, în toți anii petrecuți acolo, deși eram în relații bune cu toți colegii mei, nici unul nu m-a invitat măcar o singură dată acasă la el. Oamenii își trăiesc viața lor. Eu eram doar un sclav de lux. În primele 8 luni șarpele regretelor m-a mușcat vag de cîteva ori. După primele 8 luni am început să simt cum mă apasă pereții, cum îmi fuge pămîntul de sub picioare. Am luat Tavor, un drog la modă care dezlipește parcă sufletul de trup. Credeți-mă, cît timp am lipsit din țară n-am călcat niciodată cu toată talpa piciorului pe pămînt, ci ca într-o casă străină, să nu murdăresc covoarele, parchetul dat cu ceară, să nu trezesc pe cineva din somn, să nu tulbur niște amintiri, să nu sparg în țăndări o vază cu flori sau umbrele unor strămoși... Tavor, medicament infernal care m-a adus după cîteva săptămini într-o stare de timpenie vecină cu pensionarii de la grădina zoologică, Tavor, nume de planetă necunoscută în care uiți treptat cine ești, cum te cheamă și te despersonalizezi pînă în albul ochilor. „N-aveți alt glob ?" Întrebarea asta mă obseda și pe mine atunci. Dar, vedeți dumneavoastră, stress-ul fugarului, declanșat după, să zicem, primele 8 luni, se manifestă și printr-o extraordinară dorință de a te întoarce acasă, să respiri aerul de pe strada în care ai locuit, să miroși hainele pe care le-ai lăsat în garderobă, să simți îmbrățișarea unui prieten, sărutul unei femei iubite cîndva și abandonate din cine știe ce motive. Regreți atunci toate femeile de care te-ai despărțit și toți prietenii pe care i-ai jignit. Vrei să mănînci mîncarea aceea cu chifteluțe marinate pe care o gătește sora ta sau să bei apă de la robinetul din bucătărie, să simți gustul acelei ape care umblă pe țevile subteranelor din București, să te înghesui în tramvai, să cumperi flori de la un colț de stradă... Și devii prieten bun cu poștașul ! În perioada mea canadiană, în perioada marii mele iubiri de la Montreal, printre o seamă de cunoscuți plecați mai de mult sau mai devreme din România, și ale căror nume n-aș vrea să le pomenim, mi-am dat seama ce valoare are poștașul. E fantastic cum acei oameni, închiși în casele lor, aparent tihniți, în vreme ce afară bîntuie viscolul și sînt poate minus 35 de grade, aud momentul în care cineva umblă la cutia poștală. Tresar și ies afară, aproape în cămașă să vadă dacă nu cumva a trecut și pe la cutia lor : poștașul. N-a trecut. Dar ei tresar așa de cîteva ori pe zi. Și cum toate plicurile sau aproape toate plicurile cu scrisori de pe pămînt au culoarea zăpezilor, îmi doream să ningă cu scrisori din România deasupra orașului Montreal. Și iată, așa începe nebunia scrisorilor. Oamenii reclamă la oficiul central al poștelor că li se pare că vecinii le fură scrisorile sau că poștașul îi sabotează sistematic. Nu vă mai spun ce disperare e cînd fac grevă poștașii ! Sînt oameni care nu se gîndesc la altceva decît la scrisori posibile aruncate la gunoi, arse sau pur și simplu desfăcute și lăsate să curgă pe un fluviu la vale, pînă undeva în ocean... Drumul acestor scrisori ia uneori proporții fantastice, de coșmar. Apoi încep scrisorile în sens invers. Te apucă furia scrisorilor către toți cunoscuții din țară și din lume, către președinții statelor, către marii fizicieni atomiști, către marii filozofi, către marii actori, în care vorbești despre drama ta, despre imposibilitatea de a supraviețui. Fiecare scrisoare poate fi un ultimatum. Gîndul sinuciderii îi pîndește pe mulți acolo, la Montreal, chiar dacă o duc bine, trăiesc printre oameni civilizați și sînt departe de excrescențele și malformațiile criminalistice din America și din Europa. Dar solitudinea e ca zăpada albă, imensă, dintre case, dintre așezări. Cînd alergam cu mașina în pustiul acela alb dintre orașe, în care doar ștergătoarele de parbriz se mișcau ca bătăile inimii, simțeam atît de puternic apăsarea singurătății încît, adeseori, am avut intenția să opresc motorul și să mă las cotropit de frig pînă la ultimul vis. Se spune că prin îngheț se moare frumos, cu zîmbetul pe buze. Și uite așa, din goana mașinii, între Montreal, Kingston, Ottawa, Toronto sau Winnipeg era să mor de cîteva ori, uitat de lume și pierdut în iarna bogată a Canadei. Dar vitalitatea și forța acestui organism de care am tras pînă acum ca un salahor, au învins. Precum și optimismul meu secret. Și, mai ales, dorul de întoarcere acasă. Lore, soția mea, a fost o femeie cu farmec, cultivată, cu jumătate de milion în bancă, un farmacist la Londra și o mamă proprietară de case de mode în Boston. Lore, ția mea, îmi dădea telefon de oriunde s-fi aflat pe glob, doar ca să-mi spună „I love you !" Era atentă cu mine, severă în buget, drăgăstoasă și pusă pe înavuțire. Cînd ne-am căsătorit, am primit felicitări de pe toate continentele. Avea rude pretutindeni. Cînd am vrut să plec, să mă întorc definitiv în țară, mi-a atras atenția că nu are de gînd să se facă de rîs față de rudele ei din cele 5 continente. Cum adică ? „N-a fost în stare să țină lîngă ea un bărbat mai mult de un an ? !" Și a plîns, firește. Ca să mă smulgă din starea aceea vecină cu moartea, cînd nu mai vrei să faci nimic, nici măcar să mănînci, punea la cale excursii, făcea rost de bilete de teatru și de film, organiza recepții... Era adorabilă și calculată pînă la 1 cent ! Și eu nu vedeam nimic altceva în fața ochilor decît garsoniera aceea a mea de pe o stradă oarecare din București, rudele mele și prietenii mei risipiți prin orașul care se trezea în primăvara asta, a anului 1976, la muguri și la miresme...

Mă trezeam noaptea, deschideam ușa și mi se părea că intru în camera mamei de pe vremea cînd trăia. Închideam ușa ca să mă întorc și intram în apartamentul unor prieteni de demult, strînși împrejurul mesei la o aniversare unde se cîntă : „Bătrînețe, haine grele"... Ieșeam în stradă și vedeam stelele căzînd ca pe Clăbucet, la ultima escapadă cu schiurile, într-o vacanță de student. Cîntam la pian și-mi aduceam aminte de prima fată care mi-a făcut o declarație de dragoste, undeva, într-un cinematograf de cartier, aruncîndu-se de gîtul meu, șoptind doar atît : „Mi-ești drag !" Și într-o dimineață m-am urcat în avion pe aeroportul „Mirabel" din Montreal și m-am întors în țară. Iată un fragment din ultima scrisoare expediată surorii mele înainte de plecare: „Sînt orb, nimic nu mă poate opri, nici dolarii, nici confortul, nici soția, nimic ! Pîine și sare să știu că mănînc de acum încolo, numai să mă întorc acasă, pedepsit oricît de grav, numai să fiu acolo ! Tot am impresia că nu mai ajung. Știu că acolo sînt lipsuri, unii oameni sînt răi (Ce să fac ? Așa judecam atunci !), dar nu-i nimic, dorul de patrie m-a îmbolnăvit cumplit ! Nici nu mai sînt eu ! Cînd voi trece granița îi voi săruta pămîntul, copacii, oamenii ! N-am știut niciodată, înainte, cît de mult iubesc acest colțișor de pămînt ce se cheamă România".

● **Aceasta este declarația făcută joi, 18 noiembrie 1976, de un bărbat întors recent dintr-o aventură gravă, reîncadrat în muncă imediat, dar care ne-a rugat să nu-i dezvăluim identitatea. Respectăm această condiție și-i trecem sub pseudonimul pe care și l-a ales singur : Alexandru Erl. Atragem însă atenția cititorilor că în reportajele de acest fel publicate anterior, ca și în cel de față, autorul acestor rînduri nu și-a permis niciodată să treacă și adevărul sub pseudonim. Și fiindcă veni vorba de Alvin Töffler, merită reținută încă una din afirmațiile sale : Omul este legat de viața sa prin mii de fire invizibile de care nici nu-și dă seama ! Cînd aceste fire se rup, această ființă nenorocită rătăcind pe meridianele lumii ca într-o plasă de pălanjen intră pe scena vremii în plină dramă, în plină tragedie.**

A. DOHOTARU ■

„Ceea ce n-a înțeles pe moment Mihai Bledea era că se poate muri și din joacă"

O așezare în care nu s-a mai produs de mult o crimă e, prin faptul însuși, un semn al sănătății morale, al puterii de înrîurire pe care judecata obștească o are față de comportamentul individului, un indiciu de statornică civilizație. Spre deosebire de aglomerările urbane, în care eterogenitatea, fluctuația populației, lipsa unui mai puternic simț al colectivității creează, uneori, teren favorabil producerii unor fenomene antisociale, satul vechi românesc, prin omogenitatea și statornicia oamenilor săi într-un teritoriu comun, sancționează prompt orice abatere mai gravă de la normele nescrise ale traiului în comun. „Gura satului" nu-i, în această privință, decît forma de manifestare a opiniei publice, a judecății obștești față de faptele reprobabile ale aproapelui. Trăind după legile străvechi ale muncii cinstite, ale adevărului, dreptății și respectului pentru semen, satul nu poate accepta decît un singur fel de violență — apărarea în fața agresiunii din afară. Pe celelalte forme de violență, în special cele nesăbuite, irresponsabile, în urma cărora un om poate plăti cu viața, el le respinge hotărît, ca pe ceva străin modului său de existență. Într-o asemenea așezare, simpla pronunțare a cuvîntului **crimă** nu poate trezi, în mod normal, decît amintirea unor vremuri înnegurate, a războiului adică — generatorul dement al atîtor fapte criminale. De atunci, din acei ani de tristă aducere aminte, aceste sate au cunoscut, desigur, clipe și mai bune și mai rele, momente mai dificile, seisme chiar, dar pe care au știut să le depășească, totdeauna, prin **omenie**. A descinde, așadar, într-o asemenea localitate cu întrebarea : **de cînd nu s-a mai comis o crimă în satul dv. ?**, înseamnă să primești un răspuns, într-un fel previzibil, și totuși surprinzător prin ineditul său, de genul celui pe care mi l-a dat un țăran dintr-un sat maramureșean: „O crimă în satul nostru ? Ferească-ne Domnul ! La noi oamenii mor de moarte bună !"

Desigur, toate aceste gînduri seamănă a teorie — și poate și sînt, pînă la un punct. Ce spune însă realitatea, viața?

Un răspuns încearcă să-l dea rîndurile ce urmează.

Așezare tipic maramureșeană, **Vadu Izei** este o comună cu peste 3 000 de români, cei mai mulți agricultori, cultivînd porumbul și grîul, dar și ciobani, uniți din ei, ca și strămoșii lor de acum două mii de ani. Dacă n-a plecat la oraș, la Sighetul Marmației, la Baia Mare sau în altă parte, vădeanul a rămas cu sentimentul că se află la el acasă, unde mîndria lui de gospodar îl face să-și ridice casă nouă de cărămidă, în locul celei vechi de lemn, să-și zidească țintină la drum, sau să-și înalțe porți falnice de stejar, cioplite de meșteri iscusiți ca Vasile Apan, Gheorghe Barodi ori Petru Godja. Porți înalte, impunătoare, semne ale destoiniciei, ale ambiției sale de a fi om între oameni, de a trăi cum se cuvine, adică în cinste, adevăr și înțelegere cu cei din jur. Porți deschise oricui ar vrea să le treacă cu gînd bun pragul și niciodată ziduri zăvorîte, în dosul cărora să-și ascundă faptele de lume.

Toate acestea le aflu de la **Ion Borlean**, primarul comunei Vadu Izei, un bărbat la 48 de ani, căruia, observ, îi face o plăcere vizibilă să vorbească despre localitatea natală, despre oamenii în fruntea cărora a fost ales. Iată de ce întrebarea pentru care venisem, de fapt, îl găsește descoperit :

— Tovarășe primar, de cînd nu s-a mai comis o crimă în comuna dv. ?

Urmează o tăcere apăsătoare. Ion Borlean se înnegurează ; i se văd mușchii maxilarelor mișcîndu-se sub piele. Într-un tîrziu se decide să-mi răspundă. Dar vocea lui e albă, fără nici o inflexiune.

— E o poveste cam încurcată. Nu știu cum să vă spun... Acum vreo 8 ani, un om a fost omorît în Vadu Izei; numai că... nu era de loc de aici, cum dealtfel, nici criminalul...

— Vreți să povestiți cum s-a întîmplat ?

— Prin vara lui 1968, doi oameni dintr-un sat vecin, Andrei Fodoruț și Vasile Lăscăianu, în trecere prin Vadu Izei, s-au oprit să se cinstească o țîră la bufet. De la un pahar, două, au ajuns la ceartă. Fodoruț, care era pădurar, îi spunea lui Lăscăianu că-i hoț, că i-a furat lemne din pădure. Iar Lăscăianu s-a supărat, că de ce-l face hoț, de unde știe el : „l-a văzut cineva ieșind cu lemne din codru ?"

După acestea aveam să aflu de la **Maria Rus**, gestionară la bufetul sătesc, Lăscăianu a luat paharul de țuică în mînă și s-a ridicat în picioare. N-a mai apucat însă să-i bele, că Fodoruț i-a și înfipt mîna în piept și a început a-l smuci, pînă l-a scos afară pe alee, „iar în stînga ținea porthartul de brigadier silvic. Și lumea din sat se strînsese în jurul lor, gata să-i despartă. Dar nu i-a despărțit, că de lovit nu se loveau, numai gura era de ei. Și oamenii ziceau că-s doi bețivi și că nu-i primejdie dacă-i lasă să se certe, că n-are nici unul cuțit ori altceva. De unde să știe că Fodoruț avea cuțit și-l ținea în porthart ! Și cînd nimeni nu se aștepta, l-a scos pe furiș din teacă și i l-a înfipt lui Lăscăianu în piept, și-a fugit ! Iar Lăscăianu, deși lovit, a mai avut putere să fugă după el o dată în jurul bufetului, și cînd a ajuns în drum a căzut lat. Apoi eu am ținut tot o fugă pînă la miliție..."

Stau de vorbă cu medicul **Simion Marc**, șeful dispensarului uman din Vadu Izei, care confirmă spusele Mariei Rus, precizînd că victima a decedat în urma „secționării miocardului". Apoi continuă :

— Pe mine nu atît moartea victimei în sine m-a impresionat — căci în meseria noastră vedem multe — cît supărarea vădenilor care au fost de față la cele întîmplate. Nu-și puteau ierta că n-au intervenit la timp să-i despartă, salvînd în acest fel două vieți. Îmi spuneau: „N-am știut dom' doctor că are cuțit, că l-l luam noi, și nu rămîneau azi două case de copii orfani" (Lăscăianu lăsase 3 copii, iar Fodoruț, condamnat la 17 ani închisoare, 4 copii.)

— E adevărat, adaugă și primarul Ion Borlean, că oamenii erau supărați și îngroziți mai ales că văzuseră om zvîrcolindu-se în sînge, ca un animal. Așa ceva nu se mai petrecuse la noi în comună; și chiar dacă nu era nici unul de loc din Vad, o faptă ca asta nu se uită ușor. La proces, cînd a fost de s-a judecat, mulți au mers la Sighet să vadă ce pedepsă o să-i dele. Și cînd au auzit că numai 17 ani, au zis că-i prea puțin, pentru fapta lui.

★

Vădenii, ca toți oamenii de omenie din țara asta, văd în crimă o faptă odioasă, înspăimîntătoare, inumană, despre care, observ, nu le face plăcere să vorbească. Într-un sat în care respectul pentru părinți, pentru cei în vîrstă e un fapt dovedit, atitudinea dezaprobatoare față de crimă, ca și față de orice fel de violență e în fond expresia unei filozofii străvechi, în viziunea căreia agresiunea de orice fel e o faptă urîtă, opunîndu-i în mod constant o pedagogie sănătoasă care prețuiește cultul valorilor umane, omul în genere. Iată de unde această stringere de inimă, ori de cîte ori vine vorba de întîmplări în care un om a luat viața altui om. Despre asemenea triste fapte vădenii își propun fie să uite, fie pur și simplu să ocolească subiectul, trecînd la ceva mai vesel. Este sentimentul pe care îl redescopăr întreg la primarul Ion Borlean, mai ales cînd vreau să aduc vorba de o altă întîmplare funestă, petrecută în Vadu Izei. Pur și simplu refuză s-o ia în discuție, pe motiv „că nu e caracteristică comunei noastre", și, la urma urmei, „nici n-a fost ce vreți să spuneți". La drept vorbind, îi înțeleg. Căci dacă despre crima de la bufet l-a venit oarecum ușor să vorbească — pentru că nici ucigașul, nici victima nu erau din Vadu Izei și, în fond, ei, vădenii, n-aveau de unde ști ce va face unul din ei — de astă dată întîmplarea avusese, din nefericire, drept triste personaje doi băieți, de loc chiar din Vadu Izei. Întîmplarea, de care aflasem în treacăt de la un sătean, **Vasile Gogea**, aveam s-o ascult în amănunt din gura lui **Vasile Apan**, fiul cioplitorului de porți mîndre cum nu găsești altele în tot Maramureșul. Iată ce se întîmplase. Prin iarna lui 1972, la casa Mariei Ardelean (o fată pe atunci de vreo 17 ani) au venit să colinde trei băieți, anume **Ion Arba** și frații **Mihai** și **Gheorghe Bledea** — toți trei feciori tineri, nici cu armata făcută. După colind, gazda i-a invitat în casă, îmbiindu-i, după obicei, cu un păhărel de palincă. Din una în alta, Mihai Bledea s-a luat la harță cu Ion Arba, dar numai așa, jumătate în glumă, jumătate în serios, și cu cuțitul l-a înțepat în regiunea claviculei stîngi. „Măi, tîmpitule, a zis Ion, care era cu un cap mai înalt decît Mihai, poate-ți dau una, nu vezi că m-ai înțepat și-mi curge sînge". „Lasă, bă, a zis Mihai, că doar n-o să-ți iasă mațele pe acolo. Mai bine, hai să bem". Și au început să ciocnească iar paharele, ca între băieți. După un timp, lui Ion Arba i s-a făcut rău și a zis că vrea să meargă acasă. Și cînd s-a ridicat să deschidă ușa, a amețit și a căzut. Cei doi frați l-au luat și l-au urcat pe-o săniuță, ca să-l ducă acasă.

— Numai că n-au îndrăznit să intre în curte, continuă Vasile Apan, deși lui Ion îi era tot mai rău, de teamă să nu-i sfădească mamă-sa. L-au lăsat pe săniuță la poartă și au fugit. Pe Ion l-a găsit taică-său pe la trei noaptea, la poartă, țeapăn. Mai întîi n-a știut cine-i, apoi cînd l-a recunoscut, nu știa de ce să fi murit, că n-avea semn : Mihai cususe înțepătura din jerseul mortului, că să nu se cunoască.

— De fapt, din ce cauză a murit Ion Arba ?

— Cînd l-a înțepat Mihai Bledea cu cuțitul la git, de-a zis c-a glumit, i-a atins artera subclaviculară stîngă, provocîndu-i o hemoragie internă : sîngele i s-a scurs treptat în corp, oprindu-i în cele din urmă inima. În aceeași noapte făptașul a fost prins.

— Cînd am intrat în casa lui Bledea, Mihai, chipurile, dormea, povestește plutonierul **Vasile Bolbos**, ajutorul șefului de post din Vadu Izei. Dar numai somn nu era acela, că-i tremurau genele !... L-am întrebat pe unde-a fost în noaptea de colind, pe la cine și cu cine. La început n-a vrut să recunoască, dar cînd l-am spus că băiatul lui Arba e mort, odată a început să plîngă și să spună că n-a vrut, că n-a știut. Ce n-ai știut ?, l-am întrebat. „C-o să moară, tov. plutonier. Eu am glumit numai... și el..." În sinea mea eu îl credeam, dar fapta era faptă.

Dintr-o joacă — e drept, nu tocmai nevinovată — s-a ajuns la crimă. Unui om tînăr i-a fost rupt firul vieții înainte de a se fi bucurat de ea cu adevărat, în timp ce consăteanul său poartă pe conștiință, chiar dacă fapta sa n-a fost intenționată, povara unei fapte cumplite, pe care, desigur, închisoarea corecțională pe care a ispășit-o, nu l-a șters-o din minte. Ceea ce n-a înțeles pe moment Mihai Bledea era că se poate muri și din joacă, **mai ales din joacă...**

— A fost o întîmplare tristă, dar plină de învățăminte, la care au meditat mulți oameni din comuna noastră — îmi spune învățătorul **Ioan Bărbuț**. Dealtfel din cîte îmi cunosc eu consătenii — și-i cunosc bine — nu pot spune despre ei că sînt bătăuși, scandalagii în stare să ia viața unui om. Aceasta pentru că vădeanul, ca tot românul, are din moși-strămoși o fire pașnică, și dacă a pus mîna pe armă a făcut-o numai în scopul de a se apăra. N-aș vrea să se creadă totuși că nu sînt și la Vadu Izei momente cînd liniștea, dealtfel statornică a așezării noastre, nu e amenințată de vreun zurbagiu. Iată, spre exemplu, într-un an, prin mai, de **Simbra oilor**, cînd curge mai multă țuică prin pahare, ca de obicei, Ion Gampe, zis și „Berleș", avea chef de ceartă, și nu găsea „client". M-am dus la el și l-am luat ușurel de mînecă și l-am băgat în casă, unde i-am zis că dacă are chef să bată pe cineva, să mă bată pe mine. „Ba pe dumneata nu te-oi bate, mi-a zis el, că-mi înveți pruncii la școală". Ca mine au procedat, deseori, și alte cadre didactice din sat (în treacăt fie spus, oamenii ne poartă respectul cuvenit), printre aceștia învățătorul pensionar Vasile Chiș e, într-un fel, un exemplu pentru noi toți. Modul său de a fi, același cu al majorității bătrînilor din sat, nu lasă nepăsător pe tînărul din Vad, pentru care „rușinea" față de cei mai în vîrstă e totdeauna un sfetnic bun. Iată de ce cred că **accidentul trist** — îmi permit să-l numesc așa — întîmplat în comuna noastră, dincolo de urmările sale tragice, ne-a servit și o pildă care nu se uită ușor. „Să nu mă întrec cu gluma, dacă vreau să n-o pățesc ca Mihai Bledea" — nu-i o frază inventată de mine, ci, sînt convins, ea e adesea rostită în gînd de orice tînăr care e, citeodată, tentat să sară peste cal, cum s-ar spune. Pentru aceasta, dacă ar fi să răspund sincer la întrebarea dv., cred că aș spune atît: **La noi în Vadu Izei nu s-a mai comis o crimă din timpul ultimului război mondial.** În vreo două rînduri s-a petrecut cîte o faptă mai puțin veselă, cu urmări nedorite, triste chiar, dar din care am tras multe învățăminte, silindu-ne pentru viitor a nu mai repeta greșeala. Și aș zice că, într-un fel sau altul, de tîlcurile acestui adevăr sîntem pătrunși cu toții, și că liniștea și înțelegerea ce domnesc **statornic** între oamenii din Vadu Izei de la război încoace sînt cele mai bune argumente în această privință.

ION ROȘU ■

„Gaițele"

Criticul și istoriograful literar **Valeriu Râpeanu** are merite deosebite în domeniul reconsiderării științifice a literaturii dramatice scrise între cele două războaie. Autor al unei monografii magistrale, consacrată vieții și operei lui **George Mihail Zamfirescu**, al unui amplu studiu închinat unui alt mare dramaturg fără noroc : **Ion Luca**, al unui subtil eseu, devenit lucrare de referință, dedicată teatrului scris de **Tudor Șoimaru**, Valeriu Râpeanu îmbogățește literatura de specialitate cu o nouă carte privind activitatea unui neobosit slujitor al teatrului românesc: **Alexandru Kirițescu**.

Apărut în **Biblioteca pentru toți**, volumul, intitulat **Gaițele**, este cu atît mai valoros cu cît reușește să anuleze o prejudecată. Pentru majoritatea lalcilor, Alexandru Kirițescu este autorul unei singure comedii, cea care dă numele cărții, așa cum, pentru mulți, Victor Eftimiu n-are la activul său decît **Omul care a văzut moartea**, așa cum Camil Petrescu rămîne pentru multă lume doar dramaturgul lui **Mitică Popescu** și, în ultima vreme, al dramei **Danton**.

Demontînd, cu pricepere și temeinicie, mecanismul complicat al vieții de teatru dintre anii 1910—1940, Valeriu Râpeanu reușește o situare științifică, exemplară, a lui Kirițescu în epocă, o demonstrație convingătoare a meritelor aceluia care n-a scris doar **Gaițele**, ci a desfășurat o activitate literară de amploare, de o mare însemnătate pentru dezvoltarea teatrului românesc, chiar dacă n-a izbutit să lase în urma lui decît o singură piesă excepțională și foarte multe altele, de o valoare discutabilă. În analiza întreprinsă, criticul nu face nici o concesie, izvorîtă dintr-o ipocrită pietate literară, arată limitele de superficialitate și frivolitate ale lui Kirițescu, scoate în relief, și pe bună dreptate, calitățile **„trilogiei Renașterii"**, dar mai ales pune într-o lumină nouă, dintr-o perspectivă critică originală, virtuțile **Gaițelor**. Necruțător față de producția mediocră a lui Alexandru Kirițescu de după al doilea război mondial, Valeriu Râpeanu avansează o ipoteză de o subtilă intuiție : întocmai altor confrați de vîrsta lui, Kirițescu își încheie, de fapt, cariera dramatică în jurul anilor 1932—1935, atunci cînd lumea lui intra în crepuscul. Au făcut o excepție de la acest destin **Camil Petrescu** și **Mihail Sebastian**, cu o operă constituind o punte de trecere spre literatura ce urma să vină.

Studiul și notele lui Valeriu Râpeanu la comedia **Gaițele** își depășesc aria, înscriindu-se pe linia celor mai pasionante acte de cultură.

Așa cum activitatea de editor a aceluiași critic dă îndeletnicirii editoriale o salutară notă de competență, seriozitate, gravitate și noblețe.

AUREL BARANGA ■

In curînd

ALMANAHUL FLACĂRA

■ Colectivul redacțional al almanahului promite cititorilor noștri că în ziua de 10 DECEMBRIE 1976 **(nu vă veți supăra pe noi dacă va fi o zi mai devreme sau o zi mai tîrziu)** ALMANAHUL FLACĂRA '77 **— almanahul revistelor Flacăra și Rebus — va fi prezent, pentru cîteva ore, în chioșcurile de difuzare a presei. Pregătiți 25 lei și veți obține în schimbul lor 416 pagini de Almanah Flacăra '77. Din copertă în copertă, cu excepțiile omenești de rigoare, veți avea ce citi în Almanahul Flacăra '77. Pentru suma de 25 lei veți putea obține un Almanah Flacăra. Pentru un Almanah Flacăra, cine știe ce favoruri veți obține de la cei cărora le veți dărui un exemplar. La revedere, pe săptămîna viitoare ! Ne cerem scuze față de cititorii noștri că nu putem prelungi mai mult dialogul acesta, dar sîntem reținuți cu lectura almanahului despre care tocmai este vorba.**

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 127

Copii și părinți

A trage din cînd în cînd cu urechea înseamnă pentru un scriitor nu o banală indiscreție, ci o sfîntă obligație profesională. De pe soclul acestor înalte criterii morale am asistat la o sfîșietoare discuție între o mamă și o fiică. După aglomerarea de expresii dramatice „nu pot trăi fără el" sau „am și eu dreptul la puțină fericire" am dedus că amorul, veșnicul și năprasnicul amor, era tema discuției. Totul părea din cale afară de firesc... Domnișoara era destul de domnișoară și de frumușică, ar fi fost conform legilor firii să se îndrăgostească. Ei da, dar uite că aparențele ne-au înșelat încă o dată. Mama, femeie care se rotea în jurul vîrstei de cincizeci de ani, era aceea căreia i se aprinseseră călciiele și cerea sfioasă, îmbujorată, rușinoasă, cuviincioasă, sfatul și consimțămîntul fiicei.

— Da, draga mea fiică, m-am amorezat, să nu mă înțelegi greșit. Peste cîteva zile am să plec de acasă, îmi părăsesc cuibul, vă părăsesc pe voi, e trist, dar e indispensabil. Să ai grijă de casă, să ai grijă de taică-tu, știi că e suferind, să ai grijă de frati-tu că e minor și e bezmetic...

Și îi îndesa cu forța, ca pe untura de pește, toate vechile ei obligații materne. Biata domnișoară nu se aștepta la una ca asta, simțea că o să-i fie greu să ducă în bune condițiuni întreaga povară. Se strecurase în discuția lor și o suavă aluzie în legătură cu vîrsta iubitului.

— Mamă — se îngrozi fiica — dar vă despart treizeci de ani... E o cifră...

— Și ce, trei decenii ți se par mult ?, își apără mama fericirea. Ne iubim și atunci diferența de vîrstă cade. Nu te agita, n-o să te oblig să-i spui tată. Spune-i Puiu, cum îi spun și eu.

Apoi, recent îndrăgostita mamă se așază în fața oglinzii, zîmbi încîntată, fericirea era așa de mare încît alungase marea majoritate a riduri-lor. Se pregătea să facă transferul de obligații, voia să aibă douăzeci și doi de ani, să zburde, să se recăsătorească, să fie fericită.

— Tu să nu te măriți — îi sugeră cu blîndețe mama Trebuie să aibă cineva grijă de casă. Nu putem lăsa bărbații singuri.

Se uită înfricoșată la ceas. Își sărută fiica și o zbughi pe ușă, năvalnică, primăvăratică și punctuală. Așa se și cade. Nu e frumos ca o mamă să întîrzie la un rendez-vous.

TEODOR MAZILU ■

Suavul lup

„Nu, vă spun drept, stimați jurați,
N-aș fi crezut că puteți duce
Spre lume — ca să-i arătați —
Atita gravă nedreptate.
Vă jur, pe sfinta cruce !"

**...Așa-ncepu, în apărare
— Timid și adorabil —
Cuvîntul memorabil
Să-și depene Suavul Lup
Ajuns la Tribunal
(Se-ntîmplă și-n natură !)
Dintr-o eroare, caz banal,
De procedură.**

**Se angajase-n fața curții
Cu supra de măsură
Să nu mai fie slugă burții
Care, parșiv, te fură.**

**Ce-atîta spaimă printre miei
Și alte mici făpturi
Să semene ? Cu ce temei,
În contul unei știrbe guri ?**

**O știe o pădure-ntreagă
Ce triste suferințl
De semeni pe vecie-l leagă :
Doar i-au căzut din dinți.**

**Iar dacă cercetezi atent
În cazierul, pus la punct,
Poți să-i ridici un monument
Ca unui biet defunct.**

**Nimic din ce-s plăceri în viață
Nu-i mai îndeamnă pasul
Privirea i-a intrat în ceață
Și-i bate tragic ceasul.**

**Jertfiții miei — păcate vechi ! —
Motive de căință.
Și azi păstrează în urechi
Micuțul plins. Ce neagră suferință !**

**Juriții-ascultă, dau din coadă
Cu gravă-nțelepciune
În lacrimi, bărbile înoată
Ca-n ceas de-ngropăciune.**

„Voi, bietul Lup cum a ajuns !
Unde l-a dus sorocul !"

**Îl căinează-un bou pătruns
De drama-n fraze-nvăluită,
C-așa e dobitocul
Sensibil la... copită.**

**Povestea ne mai spune că
În timp ce curtea de juriați
Filozofa în șoapte
Cu maximă clemență
Suavul Lup înfulecă
Vreo cîțiva mieluși de lapte
Din asistență.**

Morala :

**Scrisă-n orice limbă
E fără complicații.
Sensibili de-s la lupi juriții
Urgent și negreșit
Schimbați-i
Că lupii nu se schimbă !**

NICOLAE DRAGOȘ ■

serialo • serialo • serialo

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos și ultimul său mare scandal

Opinia bătrînei Erieta Livanos era pe cît de scurtă, pe atît de exactă și categorică. Pentru că, firește, la puțin timp, sau chiar imediat, Niarchos își relua cu îndîrjire veghea asupra numeroaselor afaceri încheiate sau în curs de a fi perfectate. Așa se face că, între altele, numeroase fotografii aparținînd amintitilor „paparazzi" ni-l înfățișează cum se îmbarcă pe un motoscaf spre a merge în larg, unde și-a programat o nouă importantă întîlnire. E vorba de afaceri, evident. Este însoțit doar de două „gorile" dotate cu echipament adecvat de apărare. În largul localității balneare franceze Cap d'Antibes (de pe Coasta de Azur). Stavros Niarchos are întîlnire cu celebrul industriaș italian — miliardar și el — Gianni Agnelli. Precum șefii de clanuri, de pe timpuri, ei și-au fixat un loc neutru pentru „negocieri" avînd, fiecare, dreptul la un anumit număr de însoțitori.

Nici unul n-a făcut deloc referiri la convorbirea lor de pe mare. Conținutul ei este „top secret", susțin cu tărie colaboratorii lor cei mai apropiați. Totuși, cei interesați nu uită că și Gianni Agnelli și ilustrul său oaspete de pe iahtul „G.A. Trenta" au averi fabuloase și sînt implicați în mari afaceri din care, evident, vor să cîștige cît mai mult. Iată însă că, pe neașteptate, unul dintre numeroșii ziariști care au consemnat și comentat pe larg întîlnirea celor doi miliardari emite o ipoteză insolită. Insolită mai ales pentru Agnelli, nu și pentru Stavros Niarchos, pentru că ea trimitea la o afacere de genul celei încheiate acum trei decenii între Livanos și eroul nostru. E posibil, s-a opinat, întrucît Agnelli (căsătorit în anul 1953 cu Marella Caracciolo) are doi copii : un băiat — Edoardo, născut în anul 1956 — și o fată — Margherita, apărută pe lume în 1957. Și, pe urmă, o asemenea supoziție avea precedente în viața tumultuoasă a lui Niarchos. Dar, de partea italianului miliardar ideea a fost dezmințită cu rapiditate, în timp ce fiul cel mare al lui Niarchos — e vorba de Philip — ca întotdeauna ignora asemenea opinii.

În această toamnă ample știri se referă la un mai vechi scandal în care era direct implicat Stavros Spiros Niarchos. Mai întîi, ziarul grec „Reports" a anunțat că la 2 august 1976 guvernul elen și-a manifestat totala nemulțumire față de un contract încheiat exact acum șase ani între Niarchos și liderii juntei militare ce se afla atunci la putere în Grecia. Despre această complicată afacere a scris recent și presa română și, în ce ne privește, vom recurge atît la articolul respectiv, cît și la telegramele privind același scandal transmise din Atena de agenția „United Press International".

Așadar, după nemulțumirea cabinetului grec, exact o lună și jumătate mai tîrziu, un alt ziar din Atena — e vorba de cunoscutul „Kathimerini" — publica pe două pagini pline poziția guvernului elen față de contract. Afacerea data din aprilie 1970 și la încheierea ei concurase atît Onassis cît și Niarchos. Pînă la urmă, fiecare s-a ales cu partea leului. Adică Niarchos și Nicolaos Makerezos, unul dintre liderii juntei, care, pe atunci, deținea portofoliul ministerului coordonării în respectivul guvern, au încheiat un acord cuprinzător și, după cum s-a dovedit ulterior, favorabil total întreprinzătorului armator. Mai concret, Stavros Spiros Niarchos prelua două treimi din acțiunile rafinăriei de la Aspropyrgos, construită acum optsprezece ani de statul grec, care păstra o treime. Dar, prin cele două treimi pe care le preluase, Niarchos controla, de fapt, exact 90 la sută din afaceri prin intermediul firmei „General Finance and Trading Company", al cărei sediu se află într-una din țările care-și oferă generoase doar numele (cîștigînd imens, desigur) pentru a „găzdui" atari firme : e vorba de Liberia. Dar, ca și în cazul navelor, o asemenea țară ar mai putea fi Panama, Singapore, Somalia și Cipru.

În acest moment propunem o scurtă paranteză pentru a sublinia ce înseamnă, de fapt, în lumea afacerilor, nu numai maritime, un statut de complezență. Mai ales că, recent, revista franceză „L'Express" a publicat un amplu reportaj pe marginea scandalurilor provocate de pavilioanele de complezență. După cum scria săptămînalul amintit, la ora actuală, în lume, există mai multe sute de vapoare cu o stare aproape deplorabilă și la bordul cărora viața este inumană. Totul e posibil din cauza pavilionului de complezență care permite evitarea tuturor legilor și a tuturor controalelor ! În prim rînd, toți marii armatori și-au înscris flota sub asemenea pavilioane. Cunoaștem deja gestul lui Onassis din 1950, cînd și-a trecut toată „armada sa" sub pavilionul liberian. Niarchos n-a făcut altfel. Mai mult, a extins complezența și asupra unor firme care aveau foarte puțin de-a face cu navigația. Tot „L'Express" scrie că trecerea de la statutul ordinar de flotă (sau întreprindere — n.n.) națională controlabilă din punct de vedere financiar și social la statutul oferit de paradisurile financiare este o sursă de profituri cu atît mai considerabile cu cît reglementările în vigoare sînt destul de șubrede în acest sens".

Revenind la contractul lui Niarchos cu fosta junta militară greacă, reținem că armatorul se angajase să extindă șantierele navale din Skaramanga. Acolo, Grecia posedă cel mai mare bazin de carenaj din întreaga Mediterană, în timp ce alte șantiere importante se găsesc la Eleysis și la Syros. Se intenționa ca prin extinderea lor șantierele de la Skaramanga să poată construi nave de 240 000 tone. Tot acolo, Niarchos urma să realizeze o rafinărie și, de asemenea, trebuia să participe cu 30 la sută din investiții la construirea unei oțelării. Mai trebuia să introducă în Grecia — prin crearea unor noi societăți — suma de 190 milioane dolari și, în sfîrșit, să introducă sub formă de capital pe acțiuni ale societăților sale și suma de 25 milioane dolari. În context, notăm că și Onassis încheiase un contract cifrat la 600 milioane dolari, în timp ce vestiții armatori Goulandris se angajaseră să dubleze capacitatea șantierelor lor de la Syros. Theodoracopoulos, tot armator, se obliga să construiască hoteluri la Rodi, iar John Karas își asuma dreptul de a întreprinde mari lucrări în țară.

De ce însă aceste masive investiții în atari impresionante contracte ? Cum se puteau îndeplini ? Documentul publicat de guvernul grec arată că Niarchos nu a realizat nici una dintre prevederile fabulosului contract. Firma în spatele căreia el se afla a pus ca gaj rafinăria Aspropyrgos — construită de statul grec — pentru... a împrumuta bani în vederea extinderii acesteia. Altfel zis, utilizînd un bun al țării, Niarchos a realizat imense profituri tot în dauna statului grec, deși, în aparență, acesta părea că rezolvă importantele probleme cu care era confruntat : șomaj, inflație. Dar, după căderea juntei, adevărul a început să iasă tot mai mult la iveală. În aceste condiții noile autorități de la Atena au declanșat o serie de acțiuni care vizau lichidarea unor atari stări de lucruri. Astfel, în luna septembrie a.c. ele au instituit controlul asupra grupului de bănci și a afacerilor multimilionarului Stratis Andreadis : transporturi de mărfuri cu vapoarele, construcții navale, turism, asigurări sociale, industrie. Mai mult, autoritățile au început cercetări pentru a depista neregularitățile bănuite a exista în tranzacțiile financiare ale lui Andreadis.

Și cu Niarchos lucrurile au fost și sînt încă destul de complicate. Mai întîi, între stat și el au avut loc aprinse negocieri în vederea revizuirii contractului de acum șase ani. El a rămas pe poziție și, mai mult, prin intermediul firmei „Hellenic Petroleum Inc", pe care o controlează, precizînd că a finanțat toate obligațiile din contract, a cerut președintelui curții federale elveține să arbitreze diferendul. Guvernul grec a recurs la aceeași formulă dar scandalul continuă.

...Ne apropiem deci de capătul episoadelor consacrate lui Niarchos. Oare ce sfîrșit s-ar potrivi ? Desigur, nu altul decît acea istorioară conținută într-un roman („Grecul" — autor Pierre Rey, care a făcut multă vogă acum trei ani în Franța) și al cărei erou principal se numește Socrates Stavropolos (combinație dintre Aristotel Socrate Onassis și Stavros Spiros Niarchos). Un negustor avea o masă veche, cu o față din scînduri groase și late între care se afla însă o discretă găurică prin care se puteau strecura banii mici. Erau cei pe care negustorul îi dădea ca rest sau schimb și dintre care unii se mai puteau strecura înapoi, în cutia de unde fuseseră luați. Într-un minut unul, într-o oră, cîțiva, într-o zi, sute, într-o lună, mii, într-un an, zeci de mii. Apoi urma drumul spre lumea în care se fac averi. Așa pretindea Niarchos că ar fi procedat cumnatul lui din greșeală — Onassis. Dar mulți au zis că, de fapt, Stavros Spiros Niarchos își povestea începuturile marii sale aventuri, cu agitatele ei afaceri, precum valurile unei mări în plină furtună. Probabil că întotdeauna el a visat o navă care să înfrunte toate aceste valuri ale vremii și vieții. Cît este realitate și cît este amăgire în această îndelungă **croazieră** mai rămîne încă de văzut. O știe și el, care acum e bătrîn și bogat, dar singur.

(Sfîrșit)

DUMITRU CONSTANTIN ■

IN AȘTEPTARE

Redacția n-a primit încă nici un răspuns din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor în legătură cu critica la adresa directorului Grama T., de la Direcția regională C.F.R. București, cu privire la repartizarea ilegală a unei locuințe de către acesta ginerelui său. Așteptăm în continuare răspunsul.

Ce e de făcut pentru redresarea fotbalului românesc?

Eugen Barbu

— Deși e mai mult decît sigur că lumea fotbalului îl cunoaște bine pe cel care a fost jucător, antrenor, selecționer unic, conducător de federație și consilier, permiteți-mi, stimate Virgil Economu, să vă întreb care este cel mai bun lucru pe care credeți că l-ați făcut pentru fotbalul românesc, pe care îl slujiți, cu fapta, vorba și condeiul, de vreo șaizeci de ani ?

— Cel mai bun lucru pe care l-am făcut n-a fost, din păcate, luat în seamă.

— Nu înțeleg.

— Nici nu mă mir. În perimetrul fotbalului românesc puțini înțeleg adevărul, dar cei mai mulți își înțeleg interesele. Ca să revin, ei bine, cel mai bun lucru pe care l-am făcut este, cred eu, faptul că de ani de zile atrag atenția că jucăm fotbal pe dos și că nu va trece mult timp pînă la a ajunge la impas. Nimeni nu m-a auzit și am ajuns unde am ajuns.

— Unde am ajuns ?

— În mare pericol și am să-ți spun și de ce. În fotbalul nostru nimeni nu mai studiază, nimeni nu mai citește, toți propovăduiesc jocul după ureche, demodat și fără valoare. Fotbalul, dragul meu, e ca șahul. Ca să știi, trebuie să înveți. O serie de gambituri măcar, de poziții jucate înainte de alții. La noi, nimic. Din ce cauză ? Pentru că fotbalul nostru a ajuns pe alocuri un teritoriu al lipsei de morală, în care nu primează decît interesele cutăruia sau cutăruia. Nimeni nu mai iubește fotbalul din pasiune, ci numai din interes. S-a pierdut pasiunea și s-a pierdut dragostea de a învăța. Nu se citește nimic, nimeni nu gîndește la perspectivă, nimeni nu compară și, hai să ți-o spun și pe-asta, aproape nimeni nu mai crede în nimic.

— Ce-ar fi de făcut ?

— O grămadă de lucruri. Mai întîi, s-ar cădea înființată de urgență o școală de antrenori, care să scoată meseriași pușI la curent cu ultimele noutăți din lumea fotbalului, oameni pasionați care să-și dea viața, ca să zic așa, pentru fotbal. Ar fi foarte util chiar un Centru național de antrenament, cum există peste tot în lume, la Coverciano, la Lillenhall, la Tatabanya, Köln și așa mai departe. Dar nu dotările ar conta, ci pasiunea și munca. Se simte nevoia ca oamenii de fotbal să muncească mult și să citească mult, căci redresarea fotbalului nu poate veni decît de la ei, socotind că acest sport se bucură în țara noastră de condiții excelente, grație grijii permanente a partidului și statului. Această grijă este departe de a fi răspălătită cum se cuvine.

Virgil Economu

— Deși e mai mult decît sigur că lumea fotbalului îl cunoaște bine pe cel care a fost jucător, antrenor, selecționer unic, conducător de federație și consilier, permiteți-mi, stimate Virgil Economu, să vă întreb care este cel mai bun lucru pe care credeți că l-ați făcut pentru fotbalul românesc, pe care îl slujiți, cu fapta, vorba și condeiul, de vreo șaizeci de ani ?

— Cel mai bun lucru pe care l-am făcut n-a fost, din păcate, luat în seamă.

— Nu înțeleg.

— Nici nu mă mir. În perimetrul fotbalului românesc puțini înțeleg adevărul, dar cei mai mulți își înțeleg interesele. Ca să revin, ei bine, cel mai bun lucru pe care l-am făcut este, cred eu, faptul că de ani de zile atrag atenția că jucăm fotbal pe dos și că nu va trece mult timp pînă la a ajunge la impas. Nimeni nu m-a auzit și am ajuns unde am ajuns.

— Unde am ajuns ?

— În mare pericol și am să-ți spun și de ce. În fotbalul nostru nimeni nu mai studiază, nimeni nu mai citește, toți propovăduiesc jocul după ureche, demodat și fără valoare. Fotbalul, dragul meu, e ca șahul. Ca să știi, trebuie să înveți. O serie de gambituri măcar, de poziții jucate înainte de alții. La noi, nimic. Din ce cauză ? Pentru că fotbalul nostru a ajuns pe alocuri un teritoriu al lipsei de morală, în care nu primează decît interesele cutăruia sau cutăruia. Nimeni nu mai iubește fotbalul din pasiune, ci numai din interes. S-a pierdut pasiunea și s-a pierdut dragostea de a învăța. Nu se citește nimic, nimeni nu gîndește la perspectivă, nimeni nu compară și, hai să ți-o spun și pe-asta, aproape nimeni nu mai crede în nimic.

— Ce-ar fi de făcut ?

— O grămadă de lucruri. Mai întîi, s-ar cădea înființată de urgență o școală de antrenori, care să scoată meseriași pușI la curent cu ultimele noutăți din lumea fotbalului, oameni pasionați care să-și dea viața, ca să zic așa, pentru fotbal. Ar fi foarte util chiar un Centru național de antrenament, cum există peste tot în lume, la Coverciano, la Lillenhall, la Tatabanya, Köln și așa mai departe. Dar nu dotările ar conta, ci pasiunea și munca. Se simte nevoia ca oamenii de fotbal să muncească mult și să citească mult, căci redresarea fotbalului nu poate veni decît de la ei, socotind că acest sport se bucură în țara noastră de condiții excelente, grație grijii permanente a partidului și statului. Această grijă este departe de a fi răspălătită cum se cuvine.

Ion Pîrcălab

— Ioane, după o absență de cîțiva ani, timp în care, se știe, ai jucat în Franța, te-ai reîntîlnit cu fotbalul românesc. Întîlnirea n-a fost, se pare, de prea mare entuziasm, debutul tău ca antrenor la Gloria Buzău coincizînd cu un sezon șters, dar asta este, desigur, altă poveste. Cum și se pare fotbalul românesc de astăzi ?

— Jucat cu mai puțină pasiune decît acum, să zicem, zece ani. Jucătorii mi se par a avea mai multe drepturi decît obligații, drepturi care de multe ori nu sînt legale, ca să zic așa, dar la care toată lumea închide ochii. Fără stabilirea cu exactitate a raportului dintre drepturile și obligațiile jucătorului de fotbal, acest joc nu va face pași înainte.

— Ce-ar mai fi ?

— O mulțime de factori contribuie, după părerea mea, la mediocritatea fotbalului românesc. Instabilitatea antrenorilor, lipsa de competență a conducătorilor de cluburi, marea lor majoritate cunoscînd adevărurile jocului după ureche, fără să-i fi practicat vreodată. Ar mai fi lipsa unei concepții științifice în ceea ce privește asigurarea pregătirii fizice, mai ales a aceleia de bază, la care fotbalul nostru este deficitar.

— O ultimă opinie, Ion Pîrcălab.

— Fotbalul românesc trebuie așezat într-un nou cadru organizatoric care să permită mai multă inițiativă.

Alexandru Florescu

— Tovarășe colonel, în calitatea dumneavoastră de șef al secției de fotbal a clubului Steaua, club care a dat fotbalului nostru campioana de toamnă, aveți cuvîntul.

— Cu ce să încep ?

— Hai să zicem cu raporturile dintre jucători și cluburi.

— Raporturile acestea sînt oarecum stabilizate, numai că marea majoritate a fotbaliștilor nu le respectă, bucurîndu-se de un regim de prea multă blîndețe, de o înțelegere prea largă și de legea excepțiilor care înseamnă, din păcate, sancțiuni după valoare...

— Care ar fi soluția redresării ?

— Mie mi se pare legată de asanarea morală, căci, îmi pare rău că trebuie să spun acest lucru, imoralitatea a cuprins ca o pecingine fotbalul românesc. Pecinginea se întinde. Legiuirile, cele care sînt, nu sînt respectate. În divizia secundă, jucătorii au condiții materiale mai bune decît la echipa națională ! Arbitrii măsluiesc meci după meci și nici nu poți să-i ataci tu, conducător de club, fiindcă în materie de arbitraj funcționează o solidaritate prost înțeleasă. Cum reclami un arbitru, cum te arde celălalt !

— Cum vi se pare fotbalul nostru văzut la nivelul copiilor și juniorilor ?

— Se muncește puțin și diletant. Sînt, desigur, unele greutăți obiective, dar predomină greșelile și învățarea după metode străbune. Antrenorii n-au nici pasiune și nici cunoștințe de specialitate, pe acestea din urmă neavînd nici de unde să le completeze. Ar trebui înființat un Centru național de antrenament, unde antrenorii să fie reciclați la anumite intervale și puși la punct cu metodele moderne de lucru. Păcat însă că unii antrenori se pretează la acte imorale, aranjînd meciuri sau primind bani. Nu mai e demult un secret pentru nimeni că unii antrenori își pot permite să nu lucreze cu lunile, așteptînd echipe darnice, capabile să compenseze perioada de tatonare.

— Nu ne spuneți nimic despre conducătorii de cluburi. Apropo, tovarășe Florescu, cît timp din viața dumneavoastră dedicați echipei pe care o conduceți, fotbalului în general ?

— Cred că ceva mai mult de nouăzeci la sută, dacă nu pun la socoteală nopțile cînd, adesea, visez despre fotbal. Nu că aș vrea eu să mă dau drept exemplu, dar mulți conducători de echipe nu se dedică pînă la sacrificiu fotbalului, ei fiind mai degrabă funcționari. La fel, ca să revin, sînt antrenorii de la copii și juniori, oameni care se aciuează acolo pentru că e mai călduț și nu-i trage nimeni la răspundere. Muncesc puțin și cu ora. Deși la copii ar trebui să se pună bazele fotbalului, acolo se lucrează cel mai puțin și mai ales după ureche.

— Ce-i de făcut ?

— Să tragem linie, să recunoaștem că am intrat pe un drum greșit și să o luăm de la capăt. Pentru asta ne trebuie multă forță morală, dar noi, românii, cu siguranță că o avem.

Gheorghe Constantin

— Și pe dumneata, Gheorghe Constantin, te recomandă în fotbalul românesc o carieră de excepție, asupra căreia n-am să insist, fiind cunoscută de toată lumea. Voi începe prin a te felicita pentru clasarea surprinzătoare a echipei pe care o antrenezi, Sport Club din Bacău, și prin a te asculta.

— Redresarea fotbalului românesc mi se pare a ține de mai mulți factori, cei mai mulți obiectivi. M-aș bucura dacă ai fi de acord să punctez.

— Dă-i drumul.

— Unu : să se stabilească poziția jucătorului, obligațiile și drepturile lui ; doi : antrenamentele să fie mai conștiincioase și mai intense. Nu mai lungi, cum s-ar putea crede, ci mai atractive și mai concentrate. Nu contează că acum, la divizia A, de exemplu, stăm cu jucătorii trei ore în teren. Să stăm tot trei ore, dar nu să ne facem că ne antrenăm, ci chiar să ne antrenăm, adică să muncim. Trei : la copii și juniori, unde se pune baza deprinderilor viitoare, volumul de lucru să fie mai mare, iar pasiunea mai constantă. O realitate și nu o vorbă goală. Patru : antrenorii să nu mai fie la cheremul zilei de duminică, stabilirea lor depinzînd numai de rezultatul imediat. Să se lucreze în fotbalul nostru mai mult pentru perspectivă. Cinci : conducătorii de echipe să fie nu numai mai pasionați și mai aproape de fotbal, dar și mai echilibrați, în sensul că ei trebuie să dea, primii, o notă de mai multă sobrietate și legalitate acestui sport. Desigur, multe ar mai fi de spus, dar eu mă opresc aici.

Cornel Drăgușin

— Cornel Drăgușin, dumneata ești nu numai antrenor federal, adică, dintr-un anumit punct de vedere, purtătorul unei opinii oficiale a forului din Vasile Conta, dar ești și cel care a condus echipa națională în ultimul ei meci al anului, 1—1 la Glasgow. Oare rezultatul meritoriu de acolo a rezolvat ceva în fotbalul nostru ?

— Desigur că nu, chiar dacă el a confirmat existența unor capacități de care unii se îndoiau. Problemele fotbalului nostru sînt de fond și mi-e greu să cred că ele se rezolvă de la o zi la alta sau măcar de la un meci la altul.

— Propuneri pentru îmbunătățirea lui ?

— Am cîteva am să le expun, dar te rog să îți cont că ele pot fi luate în orice ordine. Înainte de toate, s-ar cuveni să jucăm mai mult și mai continuu, pauzele de vară și de iarnă frînînd procesul de acumulare. Ar trebui mai multă pasiune, la toate nivelurile, și un sistem de selecție pentru fotbalul de performanță mai riguros și mai exact. În prezent, selecția se face mai mult după ochi, cred că ar trebui găsit ceva mai obiectiv, poate un ansamblu de norme de control. Metodele și mijloacele de pregătire, volumul de muncă și dotarea trebuie aduse, în cel mai scurt timp, la nivel competițional.

— Pe ce căi, tovarășe Drăgușin ?

— Prin rezolvarea stabilității antrenorilor, prin introducerea unui cadru organizatoric superior, fiecare club urmînd să aibă, după părerea mea, nu numai un conducător, ci și un director tehnic care să dirijeze nu antrenamentele, ci problemele de perspectivă, de selecție. Totodată, a venit momentul să îndepărtăm din fotbal toți jucătorii neiegați de acest joc, pe cei fără dăruire, care fac din sport doar o trambulină socială.

— Desigur că mai sînt destule lucruri de discutat, subiectul se pretează nu la zece minute, ci la o... viață, dar trebuie să încheiem aici. Mai aveți răgazul unei ultime propuneri.

— Mi se pare demnă de transpus în viață ideea închegării mai multor echipe-laborator, vreo zece, să zic, cum au fost cîndva C.P.C.S-ul sau Viitorul. Trebuie insistat cu copiii și juniorii, să le asigurăm mai multe competiții de amploare și mai multe terenuri de joc. Mai multe școli de fotbal, dotate cu aparatură care să permită o bună învățare, instalații de noctumă și chiar prelate pentru protejarea terenurilor. Povestea asta îi va face pe unii, poate, să rîdă, dar ea nu este așa simplă și ne lovim de ea de atîtea ori, ca de un bolovan pus în drum.

Constantin Teașcă

— Tovarășe Teașcă, dumneata ai un obicei, bun sau rău, dar îl ai, acela de a copleși interlocutorul cu argumente și explicații, luîndu-i aproape dreptul la replică. Evident, nu-mi propun eu să te schimb pe dumneata, dar îmi propun să te ascult.

— Vreau să reții că, de fapt, noi n-am avut niciodată un fotbal competitiv pe plan mondial, ci ne-am bucurat numai de cîteva rezultate de excepție, mai degrabă întîmplătoare. Așa că mai normală mi se părea întrebarea «ce e de făcut să ajungem la un fotbal competitiv ?», decît ce trebuie întreprins pentru redresarea fotbalului românesc care, să fim sinceri, n-are de unde fi redresat, de vreme ce nu prea a stat niciodată mai bine ca acum.

— Răspundeți-mi atunci la întrebarea dumneavoastră...

— S-o luăm metodic și pe puncte. 1. Se cere reconsiderată noțiunea de club, care trebuie să devină un loc de muncă onest și conștiincios, unde toată lumea, de la lucrătorul plătit și pînă la vedetă, să se poată dezvolta ; 2. Trebuie reorganizat sistemul primelor divizii de fotbal și îndeosebi cel al primului eșalon, pe principiul concentrării și nu al diluării, cele 18 echipe de astăzi mai mult răspîndind jucătorii de calitate decît adunîndu-i. De asemenea, se cere revizuit procesul de întocmire a calendarului echipei naționale care, astăzi, reduce aproape la zero posibilitățile de instruire, mai ales la marile cluburi. De foarte multe ori, datorită instruirii, între ghilimele efectuată la echipa națională, instruire iniocuind greșit selecția, unele cluburi se văd obligate să-și adune, săptămînă de săptămînă, jucătorii convocați prin diverse loturi abia în ajunul meciurilor de campionat ; 3. Să se treacă de urgență la stabilirea unor contracte de muncă ferme între jucători și cluburi, acte concrete de ordine și disciplină, întocmite în cel mai deplin regim de cointeresare și răspundere a tuturor factorilor. Astăzi, nu spun deloc o noutate, jucătorii primesc drept cadou funcții, diplome și grade, ajungînd cei mai adesea la sfîrșitul carierei fără nici o competență pentru domeniul în care sînt bine «dotați» cu diplome sau grade ! ! Stabilind exact obligațiile și drepturile jucătorului de fotbal, vor dispărea, sînt convins, revendicările cotidiene și cererile de tot felul, la care fotbaliștii nu răspund cu nimic, cum se întîmplă în prezent ; 4. Federația de specialitate se cade să devină autonomă și la nivelul ei trebuie să pătrundă spiritul democratic, care guvernează toate compartimentele vieții sociale din România socialistă, eficient și de răspundere colectivă, al cărei prim instrument trebuie să fie Comitetul federal. Acest organism trebuie să exercite, în materie de fotbal, o autoritate unică și supremă, răspunzînd de toate sectoarele activității fotbalistice.

● **NU S-A SCHIMBAT NIMIC ÎN 11 LUNI !!** După cum cititorul poate lesne observa, ancheta pe care o înfățișăm astăzi, în partea ei cea mai importantă, nu este nouă. Ea a fost întocmită și publicată cu aproape un an în urmă, mai exact în ultimul număr din 1975 al revistei „Flacăra", pe vremea cînd Constantin, de exemplu, funcționa ca antrenor la Bacău, iar Pîrcălab, în prezent la o echipă de juniori, conducea pregătirile divizionarei B Gloria Buzău. Republicarea anchetei de față nu ține de vreo greșeală, ci de intenția noastră de a demonstra că, în anul 1976, NIMIC NU S-A SCHIMBAT ÎN BINE ÎM FOTBALUL ROMÂNESC, nici una dintre criticile aduse de cei intervievați nefiind luată în seamă, realitățile fotbalului nostru — multe din ele anacronice, învechite, plecate de la idei false — continuînd să persiste, chiar împotriva opiniilor venite de la specialiști cu merite recunoscute în perimetrul sportului românesc !

Anul trecut, ancheta revistei a apărut după un rezultat meritoriu, 1—1 cu Scoția, pe Hampden Park din Glasgow, anul acesta, ea reapare după o victorie, chiniită o drept, dar oricum victorie, 3—2 cu Bulgaria, la București, convingerea noastră — mai veche și, iată, mai nouă — fiind că nu un rezultat de moment are darul să oglindească exact starea fotbalului românesc, cît adevărurile lui de fiecare zi, mereu ignorate, mereu tratate cu superficialitate de forurile cele mai interesate de relansarea acestui sport, Federația de fotbal și Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport. Rezultatele echipei reprezentative, socoteam în urmă cu 11 luni și socotim și astăzi, nu reprezintă decît o reflectare a neajunsurilor din fotbalul nostru, urmarea firească a unui cadru organizatoric precar, consecința unor greșeli mai vechi sau mai noi, de care se fac vinovate — în primul rînd — cele două foruri enumerate mai sus. După cum se poate citi, negru pe alb, cei invitați să-și spună opinia în cadrul anchetei au semnalat o sumedenie de minusuri ale fotbalului românesc — între care slaba muncă la nivelul copiilor și juniorilor, necesitatea acordării autonomiei federației de specialitate, obligativitatea instaurării unui climat de seriozitate și perseverență la cluburi, utilitatea încheierii de contracte de muncă între cluburi și jucători, în ideea că ultimii să aibă nu numai drepturi, ci și obligații etc. — devenite cronice, dar NIMENI, ABSOLUT NIMENI n-a ținut cont de propunerile și opiniile lor constructive, aflîndu-ne astăzi în trista situație de a constata că NIMIC NU S-A SCHIMBAT și că fotbalul nostru n-a avut curajul să recunoască unde și în ce fel a greșit, n-a avut curajul cum zicea șeful secției de fotbal a clubului Steaua — s-o la de la capăt.

Acum, în ceasul al doisprezecelea, Federația de fotbal și Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport au obligația să înfățișeze opiniei publice un program de măsuri îmbunătățit și consolidat în lumina sarcinilor care decurg din documentele de partid. Adesea înșelați în răbdarea noastră, așteptăm un răspuns ferm și decizii concrete care să stabilească UN DRUM LIMPEDE ȘI PRECIS pentru dezvoltarea fotbalului românesc, pentru o imediată și reală redresare a acestui sport mult iubit.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fără prejudecăţi despre fotbalul românesc

Nota de plată

Nu-mi plac triumfurile pe cadavre şi stabilirea proprietăţii asupra unor idei pe care, de fapt, le are toată lumea. Că fotbalul nostru nu merge bine de multă vreme o ştiu şi elevii din clasele primare. Nu merge, asta nu-i nici un mister. Dar de ce nu merge ? În ce mă priveşte, cam de multişor am consumat vreo cîteva cisterne de cerneală şi vreo zece saci de hîrtie pentru a spune lucrurilor pe numele lor. Ba, exasperat, m-am şi autopedepsit lipsindu-mă vreun an de zile de la rubrica de sport pentru că sentimentul unei zădărnicii totale m-a încercat. În fotbalul nostru există manifestări de corupţie şi asta e o cauză a degradării lui. Arbitrii care au intrat în puşcărie pentru mită şi au scăpat la prima amnistie şi-i văd în tribune alături de mine, conducători de cluburi care au mijlocit cumpărare de partide şi prospiţează fără să-l doară capul ; intermediari de ultimă speţă care fac averi din aşa-numiţii **bani negri** şi nimeni n-are ce le face ; transferuri ilegale obţinute cu înalte protecţii, făcîndu-se din asta un fel de acţiune binefăcătoare : „Dacă vine Ycsulescu în oraşul X, siderurgiştii vor spori producţia cu 250 la sută". Basme de adormit Mitzura... Nu neg că fotbalul bun creează o bună dispoziţie şi o poftă de muncă pe care nu le putem dispreţui, dar să ni se spună că oţelul de la Reşiţa, Galaţi şi Hunedoara se naşte din şuturile lui Morohai sau ale altcuiva, iată o gogoriţă care mă lasă rece. La acest climat destul de tulbure se adaugă şi cititorii cu ochelari roz ai presei noastre. Dar nu sînt vinovaţi numai cei care iau bani pentru a marca în propria poartă sau care pleacă la Piteşti pentru o Dacie în ziua unui meci important. La toate acestea, colac peste pupăză, apar aşa-numitele **sentimentalisme.** Echipa nu merge într-un meci sau două şi atunci comisia de disciplină care a suspendat pe Sătmăreanu îl pe şase luni este vinovată de degringolada echipei **Dinamo ; Steaua** a pierdut anul acesta cîteva meciuri şi pentru aceste înfrîngeri de vină este absenţa lui Zamfir. Dar iată că Zamfir a fost iertat şi **Steaua** tot pierde. După cum vedem, cei care fac rabat la intransigenţă sînt tocmai cei care ar trebui să fie intransigenţi. Un antrenor cum e Teaşcă taie în carne vie şi joacă, de la începutul campionatului, cu copii. Cineva îi aminteşte că a fost alungat din 16 locuri. Aş fi mîndru să fiu alungat din 16 locuri pentru intransigenţa mea. De ani de zile, Teaşcă a fost groparul tuturor beţivanilor din fotbalul românesc. Dacă mai aveam încă 17 antrenori ca el, încă de acum zece ani, astăzi am fi avut un fotbal sănătos, curat şi n-ar fi trebuit să ne lamentăm că nu sîntem în stare să cîştigăm nici măcar **Cupa balcanică** în faţa unei echipe de necunoscuţi.

Ce vreau să spun ? Că nu ştim decît să cîrpim în loc să renovăm, să demolăm, s-o luăm de la zero, cum se face pretutindeni în lume. Sentimentalismul, în orice domeniu şi, de aceea şi în fotbal, este dăunător. Scriu de 20 de ani că fotbalul nu trebuie lăsat la cheremul jucătorilor, ci al antrenorilor (că ei, antrenorii, sînt în cea mai mare parte nişte oameni săraci cu duhul este o altă problemă şi, poate, şi de aceea, în loc să joace ursul, joacă împblînzitorul). Am făcut parte din Biroul F.R.F. şi am fost preşedintele Comisiei de disciplină. Am plecat după două luni pentru că mi-am dat seama că unii dintre cei din jurul meu voiau de fapt să continue politica peticirilor. Nu-l acuz pe Covaci pentru eşecurile pe care le are de cînd a luat cîrma naţionalei. Am spus, de la început, că performanţa cere răbdare, că şi înfrîngerile stau la temelia ei. Îi reproşez lui Covaci lipsa de curaj. Cînd a venit din Franţa, l-am sfătuit să joace meciul cu Franţa pentru Montreal cu o echipă nouă şi tînără, asigurîndu-l că tot o să pierdem calificarea. Nu m-a crezut. Am bănuit că voieşte să stea pe un cal frumos dar, iată, vremea a trecut şi ce observăm ? Pofta de rezultat nu l-a scăzut. Dar, din nenorocire, rezultatele sînt mai proaste pînă acum chiar decît ale lui Valentin Stănescu, care nu avea atîta faimă. De ce ? Pentru că nu are curaj ! Să dăm exemplu : Covaci joacă, deşi se pregăteşte pentru anul 1978, cu Răducanu şi cu Lucescu, jucători care vor fi bătrîni la Campionatele mondiale, dacă vom ajunge acolo. Să mi se dea voie, dar chiar Cheran care a fost foarte bun în meciul de duminică şi totdeauna a fost foarte bun la naţională, va fi puţin depăşit de ani în 1978, Iordănescu nu mai e nici el atît de june, băşca că joacă ceva demodat, driblînd pînă ne doare capul pe toţi şi fără simţ de răspundere. Sigur că antrenorul naţionalei nu poate inventa peste noapte vedete de 14 carate, dar el măcar trebuie să creeze o **echipă,** ceea ce mi se pare un lucru mai important decît primul. S-au văzut adesea în fotbal cum 11 necunoscuţi dau peste cap echipe mari. Nouă nu ne rămîne decît această alternativă : de a forma o echipă nouă, o echipă tînără, o echipă care să rişte să piardă calificarea la mondiale, dar care, în cinci ani, poate să ne aducă faimă.

Dar despre problemele fotbalului nostru trebuie scris mult şi la obiect, fără potetism, fără false indignări, cu răceală, cu chibzuinţă... Ne trebuie un fotbal nou, cu conducători noi, cu jucători noi, cu antrenori noi. La toate acestea adăugaţi o răbdare de cîţiva ani. Dacă nu facem aşa, peste un an sau doi iar o să ne văităm şi iar o să vină cineva cu nota de plată...

EUGEN BARBU ■

Trei atacanţi ca şi figuranţi : Radu II, Iordănescu, Troi

Fotografie de **EMANUEL TĂNJALA** ■

Vorbe am auzit destule, a sosit ora faptelor!

Îşi făcuseră unii dintre noi cam aşa socoteala : vine meciul retur al finalei campionatului balcanic, îi batem pe bulgari mai rău decît ne-au bătut ei la Tîrnovo (adică, la o diferenţă mai mare de un gol) şi nu ne mai doare capul pînă la primăvară, cînd începe altă poveste, preliminariile C.M. etc. Iată însă că partida de duminico nu şi-a îndeplinit **funcţia de antinevralgic,** şi capul ne doare în continuare, ba parcă mai rău chiar decît săptămîna trecută.

Chestiunea este clară. Aşa cum nu poţi vindeca nici o boală adevărată cu unul sau mai multe antinevralgice, aşa nu poţi **vindeca** fotbalul românesc cu o singură victorie la două sau trei goluri diferenţă. Nu sîntem ipocriţi, nu vom susţine că un succes în campionatul balcanic nu ne-ar fi făcut oarecare plăcere şi am fi scris — în ipoteza obţinerii lui — exact toate cuvintele pe care le aşternem acum pe hîrtie. Nu le-am fi scris pentru simplul motiv că succesul în cupa balcanică ar fi putut fi privit, poate, ca un semn, un semn oricum (şi fatal) palid, dar un semn orientativ. Am fi plecat, cu alte cuvinte, de la cîţiva paşi cîştigaţi, pe un drum foarte lung, - firesc, un drum pe care fotbalul nostru — atît de întîrziat în lume, acesta este adevărul şi fondul problemei, pe care nici o victorie foarte clară, duminică, nu l-ar fi clătinat — are obligaţia morală să-l parcurgă. După cum s-a văzut însă şi duminică, **paşii cîştigaţi nu există !** Sîntem în vecinătatea punctului zero şi dacă meciul retur cu Bulgaria ne-a făcut totuşi un serviciu, serviciul acela este că ne-a aşezat pe toţi, iubitori ai fotbalului românesc, cu picioarele pe pămînt. Experienţa a fost amară, dar trebuie să fie utilă. Să recunoaştem că nu este prima (aminţiţi-vă, din istoria preliminariilor olimpice, acel 0—1 la Berlin, cu echipa R.D. Germane, şi returul de tristă celebritate de la Bucureşti, 0—0), dar să mai recunoaştem şi adevărul că nu putem accepta la infinit umilinţa ulcioarelor decepţiei care ne umplu an de an sufletele şi nu se mai sparg niciodată.

Vicii şi slăbiciuni mai vechi ale fotbalului nostru s-au constituit, parcă, duminică într-o sinteză grăitoare şi matematic demonstrativă **a ceea ce nu se face** în fotbalul nostru şi **a ceea ce se face greşit.**

Pornind de la selecţie, a fost limpede pentru toată lumea că cei puţin doi jucători nu aveau minima motivaţie necesară pentru a apărea duminică pe gazonul stadionului 23 August la ora 14. Ne referim în primul rînd la Sameş, a cărui poveste este la fel de binecunoscută ca şi capra cu trei iezi. Specialist incontestabil (şi de nimeni contestat) în autogoluri (nu i le amintim pe toate, deoarece ar însemna să înşirăm un adevărat proces-verbal, îl evocăm doar pe ultimul, din recentul joc de verificare al reprezentativei cu formaţia vieneză Admira), pericol permanent pentru apărarea reprezentativei, Sameş este selecţionat cu furie meci de meci, opţiune federală paradoxală care te duce, vrînd-nevrînd, cu gîndul la înţelepciunea populară care spune că răul cel mare ţi-l faci singur. Al doilea jucător plantat fără motive duminică în unsprezecele nostru a fost Lucescu. Cîndva mare conducător de echipă şi remarcabil conducător de joc, Lucescu a strălucit toată toamna printr-un anonimat desăvîrşit. De ce a apărut pe teren ? Ca să-şi încurajeze coechipierii ? E cam puţin. Poate că Lucescu va reveni la forma care l-a consacrat, s-au mai văzut destule asemenea exemple în fotbal, dar, oricum, trebuie lichidată definitiv **concepţia selecţionării numelor.**

Într-o echipă reprezentativă nu se poate juca pe baza buletinului de identitate, ci pe baza valorii recunoscute şi a aceleia de moment (deci a formei) !

Salutînd ideea intenţiei de a întrona disciplina în viaţa echipei reprezentative, exprimată, între altele, prin întăturarea temporară a titularilor Dumitru, Dinu şi Sandu Gabriel, nu putem să nu ne gîndim la faptul că manifestările celor trei internaţionali sînt în fond expresia unei mentalităţi care persistă de multă vreme în viaţa cluburilor, mentalitate tratată cu uimitoare dezinvoltură şi lipsă de răspundere pe culoarele federaţiei şi ale C.N.E.F.S.-ului. Se iau de ani de zile **hotărîri împotriva efectelor, neglijîndu-se cauzele,** care generează mereu aceeaşi găunoasă stare de lucruri şi de spirit.

Cu numai trei jucători eficienţi, Multescu, Bölöni, Cheran, care au jucat la nivelul valorii lor, cu o înaintare încrîncenată şi neinspirat alcătuită, cu o apărare imediată nesigură — Răducanu, cu cei aproape doi metri ai săi, n-a ieşit la multe mingi înalte (la golul doi este coautor direct), Sătmăreanu îl a alergat pe tot terenul, dar mai ales fără rost, Manea a fost uneori depăşit ca un copil în faza de apărare — cu o linie de mijloc de-a dreptul hootică în prima repriză (nici o urmă de idee constructivă — Balaci, spre surprinderea noastră, **nu s-a văzut** în joc nici în prima repriză, cînd a fost în teren), **evoluţia echipei noastre a purtat evident pecetea întîmplării şi a dezorganizării.**

Este simptomatică concordanţa „pe note" între sloba prezentare a echipelor de club şi a reprezentativei pe arena internaţională, „unităţile producătoare" ale fotbalului nostru complăcîndu-se într-o modestie jalnică, lupta săptămînală pentru a „ciupi" un punct sau două înlocuind opera de selecţie, de formare şi de lansare a valorilor. Este adevărat că mediocritatea liniştită a cluburilor este prea puţin tulburată de intervenţiile antrenorilor federali, excursionişti, de regulă, prin oraşele de reşedinţă ale echipelor de divizia A, pe care normal şi obligatoriu ar fi să le asiste şi să le îndrume săptămîni şi chiar luni de zile. În acest caz, birocraţia, rapoartele sforăitoare şi obiectivele „bîfate" formal — praf în ochii lumii — sînt în floare. Avem antrenori federali care au cutreierat şi cutreieră mapamondul, asistă la numeroase meciuri între echipe renumite, fac filme peste filme, dar acasă nu învaţă pe nimeni nimic. Nu se vede — venind de la ei — nici un cîştig în jocul echipelor româneşti. Este cazul, credem, să se termine odată cu moda glob-trotterilor de la F.R.F., investiţiile în această direcţie dovedindu-se falimentare.

Să recunoaştem, rezultatele bune nu se scot din căciulă, ele pretinzînd muncă şi răbdare, dar nimeni nu poate acuza publicul nostru de lipsă de răbdare. Iubitorii de fotbal aşteaptă de mulţi ani, aşteaptă şi speră cu o răbdare îngerească, semnele revirimentului. Dar semnele nu răsar de nicăieri. Şi toate astea în condiţiile în care **fotbalului i se dă foarte mult,** mult mai mult decît altor discipline sportive, **el oferind în schimb foarte puţin,** mult mai puţin decît multe dintre celelalte sporturi.

A sosit însă, considerăm, momentul de răscruce şi în fotbal, a sosit ora în care şi în acest aşa-zis „domeniu de excepţie" al sportului nostru trebuie să se întărească disciplina şi ordinea, combătîndu-se — aşa cum sublinia recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — orice toleranţă faţă de manifestările şi stările de lucruri negative.

Nu este de acceptat, nimeni nu poate accepta ca fotbalul să aibă **statut de insulă,** cu legi proprii, cu un regim de muncă propriu (cu totul nesatisfăcător) în ansamblul vieţii sportive şi al întregii noastre vieţi sociale.

Mişcării noastre fotbalistice i se cere muncă, dăruire, răspundere.

Ora vorbelor a trecut.

A sosit ora faptelor. Le-am aşteptat prea mult.

MARIUS POPESCU ■

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; ştiinţă (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetăţeneşti — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administraţie (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu — 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

9 decembrie 1978

SAPTAMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Examen de conștiință la VULCAN

Desigur, lucrătorii de azi de la Vulcan nu sînt descendenții direcți ai luptătorilor de-acum 75 sau 50 de ani. Ei au venit din toate regiunile țării, precum în întreaga țară pot fi găsiți muncitori, tehnicieni, ingineri, activiști crescuți la lumina spiritului revoluționar și a solidarității muncitorești de la Vulcan. Spiritul rămîne. Diseminarea spiritului nu-i subțiază substanța, ci, dimpotrivă, sămînța lui roditoare îi potențează resursele și-l face atotbiruitor.

...Omul pe care-l salutasem la intrare, spune Olimpian Florescu, mai mult țipînd, ca să-l pot auzi, se numește Ion Dumitrescu. Acest Ion Dumitrescu este omul care a montat împreună cu colectivul lui toate echipamentele electrice din întreprindere și tot el este omul care, de-ar fi nevoie, le-ar mai monta o dată și încă o dată fără nici un ajutor de dincolo de porțile uzinei, un maniac al meseriei, unul dintre acele focuri care nu se sting pînă nu se mistuie pînă la capăt și înțeleg, ciulindu-mi urechea, că Olimpian Florescu, țipînd printre motoare și macarale, vrea să-mi vorbească nu atît de un om, ci de omul-simbol, de tipul aspru de muncitor pentru care a munci înseamnă a trăi total pentru o idee, pentru o pasiune și un crez, și acest tip aspru de om este muncitorul de la Vulcan.

(Citiți reportajul în paginile 6—7)

Dimineața, pe Tîrnava Mică

În liniștea de început de lume
A zorilor uimiți, întrebători,
Las pașii ca doi mînji să mă îndrume
Spre pragul părintescului pridvor.

De la-nălțimea lui iscoditoare
Ca un amvon zidit în nori, stelar,
Văd cum se zbate apa la izvoare,
Cum din pădure și-a făcut pieptar.

Mă prinde-n joc lumina, preacurata,
Sub munți de sare să mă văd cărunt
Și-n turla brazilor de la Sovata
O tinerețe veșnică să-nfrunt.

Cetățile-s de flăcări pînă-n stele
Cu frunți încringurate, ca de reni,
Zidite-acum, crescînd și noi cu ele
De la Singeorz mai jos, la Tîrnăveni.

Cetățile-s cu umeri de podgorii
Ca vechii daci care le-au pus temei,
De nu mai par nici mici, nici iluzorii
Timavele de vin de la Jidvei.

Cetățile-s cu timple gînditoare,
Cu parapeți statornici, de curaj.
În preajma lor acum nu ne mai doare
Cîmpia Libertății de la Blaj.

În liniștea de început de lume
A zorilor uimiți, întrebători,
Las pașii ca doi mînji să mă îndrume
Spre pragul părintescului pridvor.

ION BRAD ■

O carte de învățătură

O viață de om așa cum a fost, una din cărțile fundamentale scrise de Nicolae Iorga, a apărut la Editura Minerva într-o a treia ediție, excelent întocmită de Valeriu Răpeanu și Sanda Răpeanu. Socotită ca una din importantele opere de memorialistică din literatura română, ea înfățișează istoria zbuciumată a formării conștiinței unuia din cei mai de seamă bărbați care s-au ivit pe pămîntul românesc. Paginile autobiografice ale lui Nicolae Iorga alcătuiesc un adevărat și pasionant roman. Savantul de notorietate mondială nu insistă asupra amănuntelor anecdotice, nu-și etalează viața sufletească pentru ca oricine s-o poată contempla. El se preocupă în primul rînd să ofere cititorilor o carte de învățătură în care biografia unui om să devină un îndreptar pentru ceilalți. Nu întîmplător Nicolae Iorga exclude orice detalii interesante, poate, pentru amatorii de senzațional, dar care nu ar ajuta cu nimic la modelarea unui destin. Autorul apare adeseori în postura unui judecător aspru și condamnă cu vehemență greșelile celor din jurul lui sau pe cele ale sale. Din această pricină cartea exprimă mari frămîntări sufletești, dezvăluie atitudini polemice față de fapte sau de oameni cu care Nicolae Iorga a fost contemporan. Personajul acestui palpitant roman, scris cu febrilitate, la o înaltă incandescență a cuvintelor, apare nu numai ca martor al epocii sale, dar și ca un om de acțiune, hotărît s-o modifice, s-o

GEORGE ARION ■

(Continuare în pag. 18)

NADIA COMĂNECI, cea mai bună sportivă a lumii în anul 1976

„Perfecțiunea atinsă de Nadia Comăneci, precum și răsunetul internațional fără precedent al victoriilor sale au avut cîștig de cauză față de medaliile și recordurile înotătoarei Kornelia Ender (R. D. Germană) situată pe locul 2" — comentariul Agenției France Presse.

Cea mai bună sportivă a anului, după toate anchetele agențiilor de presă, gimnasta româncă **Nadia Comăneci** a înflăcărat — prin măiestria și grația ei inegalabile — imaginația a milioane de oameni.

Fotografie de DRAGOȘ NEAGU ■

DIN SUMAR

■ **„Copii, cine vrea să se facă țăran ?"** (pag. 4)

■ **O viață pentru România** (pag. 8)

■ **Sibienii, în spațiul lor de muncă și viață, de dor și legendă, creatori ai unei istorii întrupate din dăruire, perseverență și patriotism** (pag. 10, 11, 12, 13, 14, 15)

■ **Raportul dintre consumație și nota de plată la expresul și restaurantul Gării de Nord** (pag. 20)

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Din partea Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 3 București, primim :

La adresa dv. privind sesizarea făcută de Natalia Darie, în care solicită drum de acces pentru pietoni și autovehicule, o comportare tovărășească a lucrătorilor de pe șantier, reinființarea posturilor telefonice, precum și normalizarea tensiunii (este vorba de lipsuri semnalate pe șantierul din șoseaua Iancului, n.n.), vă comunicăm următoarele : ● S-a luat legătura cu conducerea șantierului de construcții și s-a asigurat drum de acces pentru pietoni și autovehicule prin str. Măgura Vulturilor. ● S-a pus în vedere lucrătorilor de pe șantier să aibă o comportare mai demnă, să vorbească frumos. ● Posturile telefonice se vor reinființa după închiderea lucrărilor la Bl. 113/C. De asemenea, se va asigura tensiune electrică constantă tot cu ocazia închiderii lucrărilor.

PRIMIM DIN PARTEA COMITETULUI JUDEȚEAN TELEORMAN AL P.C.R.

CÎND ADEVĂRUL ESTE SACRIFICAT PE BAZA UNOR AFIRMAȚII NECONTROLATE

În „Flacăra" nr. 41 din 14 octombrie a.c. la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", cu subtitlul **„Se pare că destinul l-a jucat o farsă dramatică unui om"** se publică fragmente dintr-o scrisoare, adresată de cetățeanul Gheorghe Popescu, din comuna Orbeasca — județul Teleorman, redacției revistei.

Semnatarul scrisorii acreditează ideea că, printr-un șir de „erori grave" la care au concurat organele de miliție, procuratură și justiție, cetățeanul **Burcin A. Constantin,** zis **Macedon,** a fost condamnat la 9 ani închisoare pentru că a furat 7 kg cartofi de la C.A.P. „Tractorul" Tătărăști de Jos, pedeapsă determinată de faptul că în mod greșit a fost considerat recidivist, ca urmare a unei coincidențe de nume.

Și acum, iată adevărul, pe care „cetățeanul" Gh. P. din Orbeasca a încercat să-l ocolească, inducînd în eroare redacția revistei și, ceea ce este mai grav, opinia publică.

Să derulăm în sens invers filele calendarului și să ne oprim la cele pe care stau înscrise datele de 10/11 iulie 1974, cînd s-a întîmplat de fapt adevărata dramă. Atunci, după ce au consumat băuturi alcoolice la bufetul din sat, **Burcin A. Constantin și consăteanul său Bondariei Ion au conceput, cu premeditare, un furt din averea membrilor cooperatori.** În acest scop au pregătit **un sac, o lanternă și două ciomege,** pornind apoi spre cultura de cartofi. Și, în timp ce comiteau delictul de furt calificat în paguba avutului obștesc (a se reține orele 23), a sosit la fața locului și paznicul obștii. Făptașii, surprinși, au găsit imediat mijloacele prin care să-și acopere hoția. **Au aruncat cu țărînă în ochii paznicului pentru a nu-l recunoaște, apoi i-au aplicat mai multe lovituri de ciomag în cap și pe corp,** l-au trîntit la pămînt, comițînd, în termenii juridici consacrați, infracțiunile de **tîlhărie în paguba avutului obștesc și tentativă de omor.**

Cea de-a doua încadrare juridică are la bază faptul că unul din ciomege avea montat la un capăt o **bucșă metalică, obiect de natură să determine moartea, mai ales în situația cînd lovește într-o regiune vitală.** S-a mai reținut că paznicul, **aflat în exercițiul funcțiunii,** dispunea de posibilități limitate de apărare, fiind infirm de mîna dreaptă, singur, împotriva a doi indivizi în deplinătatea forțelor fizice.

Infractorii au părăsit victima, s-au depărtat de la locul faptei și au continuat să-și umple sacii cu cartofii obștii. Cu eforturi deosebite (prezentînd **fracturi ale craniului și înfundare de substanță cerebrală pe o suprafață de 3,5/2,5 cm**), paznicul și-a scos pufoaica și s-a tîrît, singur, prin noapte, pînă acasă, epuizat.

Internat imediat la spitalul „Prof. dr. Gheorghe Marinescu" din București, paznicul Ioniță Ion a fost operat la urgență, **în total, îngrijirile medicale durînd 120 de zile.** Prin efortul susținut al medicilor a fost salvat, bucurîndu-se mai departe de viața pe care cei doi indivizi certați cu etica au vrut să i-o răpească în mod brutal.

Să ne întoarcem la făptași. După ce au încărcat sacul cu cartofi, au venit din nou la locul unde lăsaseră victima, găsind, spre stupefacția lor, doar pufoaica acestuia pe care și-au însușit-o.

Au fost arestați după cîteva zile, cînd Ioniță Ion a fost în stare să dea relații despre cele întîmplate. Dosarul întocmit a fost trecut prin toată filiera organelor competente, soluția rămasă definitivă purtînd girul Tribunalului județean Teleorman, al Procurorului General al Republicii, la al cărui recurs extraordinar faptele au căpătat adevărata calificare juridică, al plenului Tribunalului Suprem al R.S.R.

Menționăm că la dozarea pedepsei lui Burcin A. Constantin, zis Macedon, organele de justiție nu au reținut o eventuală stare de recidivă, care dealtfel, în cazul respectiv, nu era posibilă după lege, aplicînd ambilor inculpați aceeași condamnare de 9 ani închisoare.

Pentru înlăturarea oricăror dubii, cei interesați au la dispoziție dosarul penal nr. 1342/1975 aflat la Tribunalul județean Teleorman.

În ceea ce privește familia lui Burcin A. Constantin, obștea comunei își face totuși datoria confirmînd celor afirmate de semnatarul scrisorii. Începînd din 1975 **cei rămași temporar fără tată și soț** (din a cui vină e lesne de înțeles) **primesc cereale și ajutoare bănești.**

Mai mult decît atît, printr-un gest de aleasă omenie, paznicul Ioniță a renunțat, **deliberat, la orice despăgubiri materiale din partea celor care au atentat la viața lui.**

Sincer vorbind, e regretabil că în concepția unora ca Gheorghe Popescu și-a făcut loc, fie și numai în acest caz, ideea că societatea noastră poate condamna gratuit un om, că adevărul poate fi ascuns ori denaturat și poate fi asa de nepăsătoare încît să lase în voia soartei trei copii, indiferent de faptele tatălui lor.

Iată deci adevărata față a lucrurilor. De aceea, este firesc să ne întrebăm cum de a fost posibil ca, fără a se cunoaște realitatea, fără o confruntare a relatărilor semnatarului scrisorii publicate cu adevărul, să-și facă loc în presa noastră, într-o revistă de mare prestigiu, cum este „Flacăra", denaturări care pun la îndoială umanismul normelor noastre de drept, probitatea instanțelor de judecată. Legea presei din Republica Socialistă România, care trebuie înțeleasă și aplicată în întregul ei, îi obligă în primul rînd pe redactorul șef, care deține controlul și răspunderea veridicității materialelor publicate, să vegheze cu toată fermitatea ca opinia publică să fie exact informată.

Credem că este de datoria conducerii revistei să deschidă paginile la aceeași rubrică și să prezinte faptele în adevărata lor lumină, să informeze cititorii că Burcin A. Constantin, zis Macedon, nu este o „victimă", ci un infractor care și-a primit, pe drept, pedeapsa pentru actele sale reprobabile.

IOAN TIRONEAC
activist al Comitetului județean Teleorman al P.C.R.

Pe distanța București Nord — Tîrgoviște — Pietroșița circulă trenul accelerat 151, cu plecare din București la ora 5,26 și sosirea la Tîrgoviște la 6,39. Un astfel de orar ar trebui să însemne, pentru numeroșii navetiști, idealul. Din păcate, necazurile noastre sînt aproape zilnice și iată de ce : în stația Nucet, unde ajunge la ora 6,25, accceleratul 151 urmează să întîlnească trenul personal 1 104 (care, la această oră, trebuie să se afle deja în stație). Nu știu cum se face, dar personalul acesta întîrzie aproape fără excepție cîte 10—15 minute, provocînd — se înțelege — întîrzieri corespunzătoare și accceleratului. Nu putem crede că atîtea întîrzieri ar avea vreo cauză obiectivă, ci mai curînd că anumiți angajați ai C.F.R. nu depun eforturi suficiente pentru operativitate și punctualitate. Ce-ar spune tovarășii de la C.F.R. dacă într-o bună zi ar fi chemați în fața arbitrajului de stat să răspundă pentru pagubele provocate multor întreprinderi din Tîrgoviște din cauza întîrzierilor repetate ale unor angajați ai lor, navetiști cu accceleratul 151 ? (I. Rădulescu — Tîrgoviște)

Mă numesc Maria Florea. Un vînt prielnic m-a adus și m-a sădit aici în inima Olteniei. Apele Gilortului m-au scăldat, cîntecele și poveștile bătrînilor din sat m-au hrănit, razele soarelui mi-au arătat drumul spre viață. Cînd eram numai de-o șchioapă, îi căutam mereu pe moșul acela cu trăista de povești. Într-o zi am mers la o casă părăsită. În subsolul ei m-am ascuns de cei-lalți copii. L-am întrebat pe moș a cui e casa și de ce nu stă nimeni în ea. Mi-a spus o poveste frumoasă cu un bărbat tînăr cu frunzișa lată, încununată de plete negre. Zicea că a fost un om mare și că a locuit cîtva timp în această casă. Apoi mi-a citit niște poezii scrise de acest om mare. Am stat în pragul casei. Aici a locuit cîndva Eminescu... Cînd am auzit că se dărîmă această casă, m-am dus la moș Ioniță și am plîns, iar ei m-a mîngîiat cum a putut... Anii au trecut, moș Ioniță nu mai există, iar eu am ajuns elevă la Liceul pedagogic din Tg. Jiu, unde profesorul meu de limba română, Victor Andrițoiu, m-a apropiat și mai mult de Eminescu... Și iar au trecut niște ani și am ajuns învățătoare la Florești, pe meleagurile copilăriei mele, îndeplinindu-mi astfel un vis frumos. În revista Flacăra am citit în cîteva rînduri despre dorința unor oameni tineri de a se ridica, aici la Florești, un monument închinat marelui nostru poet. Mă alătur acestora din toată inima. Noi, și copiii noștri, și copiii copiilor noștri să avem unde pune o floare a recunoștinței.

Sîntem 44 de elevi ai unor școli din Bacău, locuind în satele Siret (11 km de Bacău) și Bistrița (8 km), ambele sate aparținînd de municipiul Bacău. Mergem la școală și ne întoarcem acasă pe jos, parcurgînd zilnic distanțe de 15—20 de kilometri. Vara mai e cum e, dar toamna pe ploaie și noroi, iarna prin frig, viscol și întuneric ne este greu, tare greu. Ajungem la școală obosiți și nu mai dăm randamentul cerut la orele de curs ; acasă ajungem extenuați și, în loc să ne facem lecțiile, adormim. În internate (la școlile unde există) nu sîntem primiți pentru că facem parte din localități subordonate municipiului, iar prioritate — cum e și firesc — au colegii noștri din comune mai îndepărtate. Întrebarea noastră este de ce nu se înființează o linie de autobuz cu orare potrivite nevoilor noastre de elevi ? Șoseaua care ne leagă de centrul municipal este foarte bună. Există o cursă de autobuze, dar numai pe distanța Bacău — Letea Veche. Așadar, ar fi vorba nu de o cursă nouă, ci doar de prelungirea celei existente pînă în satul Siret.

Vă rugăm, ajutați-ne !

În incinta curții interioare a Castelului Corvineștilor din Hunedoara s-a desfășurat de curînd festivitatea de primire în rîndurile organizației pionierilor a elevilor claselor a II-a de la Școala generală nr. 1 din Hunedoara, elevi fruntași la învățătură. Depunînd legămîntul sub drapelul organizației, noii pionieri s-au angajat să răspîndească prin bune rezultate la învățătură și prin întreaga lor comportare încrederea acordată. În cinstea centenarului Independenței de stat a României, detașamentele nou formate au primit denumirea de „Detașamente ale gloriosului centenar". **(Dan Ovidiu Constantinescu — subredacția „Tot înainte" Hunedoara)**

De la Autobaza Turda primim :

În urma publicării scrisorii semnate de Tiberiu Cerghi (nr. 44) din 4 noiembrie 1976 la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" în legătură cu angajatul nostru, conducătorul auto Timaru, am verificat cele arătate, știind de vorbă cu cel în cauză și am constatat că ele corespund adevărului. Cazul Timaru a fost prelucrat cu tot personalul de la transporturi-călători, iar vinovatul a fost sancționat pe linie administrativă. Regretăm cele întîmplate și vom căuta ca pe viitor să nu mai avem asemenea cazuri nedorite. (Semnează șeful Autobazei, ing. **T. Stăncescu**)

În revista Flacăra nr. 37 din 16 septembrie a.c. ați publicat scrisoarea mea în care ceream ajutor pentru rezolvarea necazurilor pricinuite de organizarea unor nunți și a altor zaiafeturi în imediata apropiere a blocului în care locuiesc, surse de zgomot și tulburarea somnului în nopți întregi. Mă așteptam la un răspuns din partea celor care, în pofida dispozițiilor legale care, tolerează asemenea manifestări, îndrăznesc chiar să sper că se vor lua măsuri pentru curmarea răului.. Din păcate, nici răspuns nu s-a dat, nici măsuri nu s-au luat. Reamintind cele semnalate în scrisoarea anterioară, că nunțile și botezurile frecvent organizate la cantina Șantierului de prefabricate pentru construcții, la nici 30 de metri distanță de blocurile de locuit, tulbură grav liniștea locatarilor, adresez din nou întrebarea dacă măsurile de perfecționare continuă a relațiilor sociale, dacă regulile și normele de conviețuire socială nu sînt obligatorii pentru toată lumea ? **(Constantin Moroșan-Țăranu,** Cartier Hipodrom III Sibiu)

Primim din partea Comitetului municipal Craiova al P.C.R. :

Privitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către Zamfir Ștefan din Craiova, str. Drumul Cornegiului nr. 25, care semnează că elevii grupului școlar special nr. 5 cu care este vecin i-au provocat stricăciuni și neliniște, iar conducerea școlii nu la măsuri : Din verificarea făcută la fața locului a rezultat că imobilul lui Zamfir este lipit de gardul școlii, și copiii jucîndu-se cu mingea, aceasta mai cădea și în curtea lui Zamfir care, în loc să le-o dea înapoi, o oprea și în unele cazuri o tăia, fapt ce a nemulțumit pe copii care au aruncat cu pietre, spărgînd geamuri și deteriorînd acoperișul de carton al bucătăriei. Față de această situație, s-au luat măsuri pentru repararea acoperișului, s-au pus la loc geamurile sparte, s-a suprainălțat gardul care desparte bucătăria de școală și s-a discutat cu conducerea școlii să supravegheze mai mult copiii în pauze pentru a nu mai produce zgomote și stricăciuni, lucru ce a fost discutat și cu elevii în clase.

Iorgu Vasilache, din Hunedoara, ne trimite cîteva imagini fotografice (din care am selectat una), demonstrînd carențe serioase în activitatea gospodăresc-edilitară a satului Poiana I, comuna Motoșeni, din județul Bacău, satul natal al corespondentului nostru. Fotografia înfățișează un aspect de pe una din ulițele care străbat satul.

Un răspuns al Oficiului județean de turism Harghita — Băile Tușnad :

Referitor la adresa Dv. cu care ați înaintat la Ministerul Turismului scrisoarea tovarășului Cealîcl Eugen, care semnalează unele neajunsuri în activitatea stațiunii balneoclimaterice Borsec, după cercetarea la fața locului a aspectelor sesizate, am constatat următoarele :

În privința stării avansate de uzură a bazei de tratament, a secțiilor de tratament și a obiectelor de inventar cu care sînt dotate acestea, sesizarea corespunde întru totul realității. Clădirea fiind foarte veche și cu o uzură înaintată, din fondurile de reparații curente și întreținere care stau la dispoziția întreprinderii balneare din Borsec nu se poate asigura o întreținere corespunzătoare, avînd în vedere mediul umed și acțiunea băilor carbogazoase asupra pereților și obiectelor din secțiile de tratament... În legătură cu starea de igienă a secțiilor de tratament am luat legătură cu directorul medical al policlinicii balneare din Borsec care ne-a relatat că baza de tratament dispune de personal de îngrijire în număr suficient, zilnic se spală și se dezinfectează după fiecare bolnav, de asemenea se asigură aerisirea cabinelor după fiecare întrebuințare conform normelor igienico-sanitare în vigoare. Direcțiunea întreprinderii balneoclimaterice Borsec a primit dispoziție din partea O.J.T. Harghita să scoată din uz cearșafurile și alte obiecte de inventar cu uzură înaintată și să le înlocuiască cu obiecte noi, în limita planului de cheltuieli aprobat pe trimestrul IV 1976... În planul cincinal 1976—1980 au fost alocate fonduri de investiții pentru construirea în stațiunea Borsec a unei noi baze de tratament, dotată în nivelul cerințelor actuale... Neajunsurile semnalate în legătură cu starea de igienă și lipsurile din activitatea de la pensiunea nr. 1 au fost analizate de conducerea stațiunii, stabilindu-se măsuri menite să îmbunătățească activitatea de producție și servire din această unitate. Au fost sancționați disciplinar mercețologii de resort, șefa unității și bucătarii gestionari. S-au luat măsuri pentru o îndrumare și un control permanent din partea conducerii întreprinderii și a compartimentului de specialitate, întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă. (Semnează șeful oficiului, **Biesak Carol**)

La Poșta redacției răspunde redactorul nostru MARGA NEDELKA :

Pop Gavril și cellalți locatari ai blocului nr. 17, Aurel Vlaicu — Arad. La semnalarea dumneavoastră referitoare la zgomotul produs prin procesul tehnologic al fabricii Electrometal Arad, s-au luat următoarele măsuri : a) amenajări de drumuri și platforme interioare ; b) înzidiri de ferestre și izolări fonice la pereții sălii compresoarelor; c) montarea de amortizoare de cauciuc sub utilele tehnologice ; d) orientarea gurilor de aerisire spre incinta unității ; e) după orele 21 se vor închide ușile de acces în hală pentru diminuarea propagării undelor sonore. ■ **Marin Tudor** — București. Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 3 va atribui spațiul locativ solicitat. Dumneavoastră trebuie să vă prezentați la sector pentru a vă lua comunicarea de repartizare. ■ **Valentin Tescu** — Iași. Procuratura Generală, în urma examinării dosarului la care vă referiți, a admis recurs extraordinar ■ **Alexandrina și Aurel Savu** — Comarnic. S-a stabilit de către Comisia de contestații de pe lîngă Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene că munca pe care ați prestat-o ca prelucrători lemn constituie vechime în muncă și deci poate fi luată în considerare pentru înscrierea la pensie. Comisia de contestații a făcut, în acest sens, recomandări Oficiului de pensii teritorial Cîmpina ■ **Ion Nicolescu** — Cîmpulung (Argeș). Din cota de butelii repartizate întreprinderii mecanice-Muscel vi s-a acordat și dumneavoastră una. Butelia o veți primi de la Consiliul popular orășenesc. ■ **Ștefan Ionescu** — Alexandria. Referitor la propunerea dumneavoastră de a se suplimenta cifra de școlarizare pentru învățămîntul superior de medicină, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a comunicat că, în urma analizei rezultatelor la concursul de admitere din sesiunea iulie 1976, nu s-a aprobat această suplimentare. ■ **Ioana Dumitru** — București. Pentru a putea da curs celor semnalate de dumneavoastră, reveniți cu precizări — denumirea și adresa exactă a întreprinderii. ■ **Alexandru Gahea** — Ocnele Roșu. Ne cereți să vă obținem transferul (?!?!) de la Ocnele Roșu la Suceava. Motivele invocate nu ne-au convins.

Panoul acesta este amplasat pe șoseaua E 20 (drum european) la intrarea în municipiul Bacău. Desigur că el este de folos conducătorilor auto, dar ar fi bine să fie de folos și grafiei limbii române care cunoaște un singur fel de a scrie litera N. **(dr. Ioan Neagu,** Ploiești)

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Pentru o lume a păcii, colaborării și progresului

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit un dineu în onoarea tovarășului Ivan Ivanovici Bodiul și a tovarășei Claudia Bodiul

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația Partidului Socialist Italian, condusă de tovarășul Bettino Craxi

Aspect de la întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Yasser Arafat

Moment de la întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și domnul Dev Kanta Barooah

Vineri, 3 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe tovarășul Ivan Ivanovici Bodiul, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, împreună cu soția, Claudia Bodiul, care, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, fac o vizită de prietenie în țara noastră. Salutînd călduros pe oaspeți, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat satisfacția pentru vizita pe care oaspeții sovietici o fac în țara noastră și care constituie o nouă expresie a dezvoltării continue a relațiilor de strînsă prietenie dintre România și Uniunea Sovietică. Luni, 6 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit un dineu în cinstea oaspeților sovietici. Subliniind, în toastul său, faptul că relațiile dintre cele două țări au căpătat o nouă dimensiune după vizita în țara noastră a secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Leonid Ilici Brejnev, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat: „Aș vrea să exprim și cu acest prilej dorința ca relațiile României cu Uniunea Sovietică — și, în acest cadru, și cu vecinii noștri — să se dezvolte continuu, colaborarea noastră să servească deopotrivă popoarelor noastre, să contribuie la întărirea legăturilor de prietenie tot mai strînse dintre ele, să se reflecte în lărgirea schimburilor și colaborării în toate domeniile de activitate și, totodată, să servească și intereselor generale ale socialismului și comunismului, ale păcii și colaborării în întreaga lume".

„Vreau să spun drept — a arătat tovarășul Ivan Ivanovici Bodiul — sîntem foarte fericiți că avem un asemenea prieten și că în dumneavoastră avem un vecin și un frate — poporul român. Vreau să exprim profunda mea recunoștință tovarășului Ceaușescu pentru amabilitatea, pentru atitudinea apropiată față de republica noastră, față de noi".

Simbătă, 4 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația Partidului Socialist Italian, condusă de tovarășul Bettino Craxi, secretar general al partidului, care, la invitația C.C. al P.C.R., întreprinde o vizită de prietenie în țara noastră. În timpul întrevederii s-a procedat la o informare reciprocă privind activitatea celor două partide, relevîndu-se cu satisfacție faptul că între P.C.R. și P.S.I. se dezvoltă, în spiritul deplinei egalități în drepturi și al respectului reciproc, relații de prietenie, colaborare și solidaritate, care servesc intereselor ambelor partide și țări, cauzei generale a democrației, independenței naționale și progresului social, securității și înțelegerii internaționale.

Luni, 6 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.), care, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, face o vizită de prietenie în țara noastră. În timpul convorbirilor s-a subliniat că întărirea raporturilor dintre P.C.R. și O.E.P. este în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii în Orientul Mijlociu și în întreaga lume. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și Yasser Arafat au avut un schimb de păreri în probleme internaționale actuale de interes comun, îndeosebi cu privire la evoluția situației din Orientul Mijlociu și căile de realizare a unei păci drepte și durabile, care să asigure și rezolvarea problemei poporului palestinean, inclusiv crearea unui stat palestinean independent, în care poporul palestinean să-și poată organiza viața în mod liber, corespunzător aspirațiilor sale naționale legitime.

Tot luni, 6 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe domnul Dev Kanta Barooah, președintele Partidului Congresul Național Indian, care, la invitația C.C. al P.C.R. și a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, a făcut o vizită de prietenie în țara noastră. În cursul întrevederii s-au relevat cu satisfacție raporturile prietenești, de colaborare fructuoasă dintre România și India, dintre P.C.R. și P.C.N.I. A fost exprimată, totodată, hotărîrea ambelor părți de a acționa pentru dezvoltarea în continuare a unei conlucrări largi și rodnice între cele două țări și partide.

În cursul după-amiezii aceleiași zile, de luni, 6 decembrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Bruno Rakotomavo, ministrul afacerilor externe al Republicii Democratice Madagascar, care face o vizită oficială în țara noastră și a participat, în fruntea unei delegații, la lucrările de la București ale celei de-a III-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică și tehnică româno-malgașă. În timpul convorbirii avute cu acest prilej, a fost relevată cu satisfacție evoluția pozitivă a raporturilor prietenești și de colaborare dintre cele două țări, apreciindu-se, totodată, că există largi posibilități pentru adîncirea și extinderea conlucrării politice, economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii, exprimîndu-se, de asemenea, dorința comună de a se imprima un curs mereu ascendent relațiilor româno-malgașe.

În ziua de 7 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația Partidului Comunist din Chile, alcătuită din tovarășii Volodea Teitelboim și Orlando Millas, membri ai Comisiei Politice a Comitetului Central al Partidului Comunist din Chile, care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită de prietenie în țara noastră. Membrii delegației au exprimat satisfacția pentru prilejul de a se întîlni și a avea convorbiri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind, totodată, pentru ospitalitatea și sprijinul consecvent manifestate față de comuniștii chilieni, celelalte forțe democratice și progresiste din Chile, pentru poziția principială în sprijinirea cauzei drepte a poporului chilian. În timpul întrevederii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat solidaritatea comuniștilor români, a întregului nostru popor cu lupta dusă de Partidul Comunist din Chile, cu celelalte forțe muncitorești, patriotice chiliene pentru restabilirea drepturilor și libertăților democratice, pentru propășirea poporului chilian în mod liber și independent.

În cursul aceleiași zile, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Galo Montano Perez, ministrul industriei, comerțului și integrării al Republicii Ecuador. Cu acest prilej a fost relevată evoluția pozitivă a relațiilor dintre cele două țări și s-a exprimat convingerea că acestea vor cunoaște o permanentă dezvoltare, în spiritul înțelegerilor stabilite cu prilejul dialogului româno-ecuadorian la nivel înalt.

Tot marți, 7 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Lars Erik Hedström, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Suediei în țara noastră.

RĂZVAN BARBULESCU ■

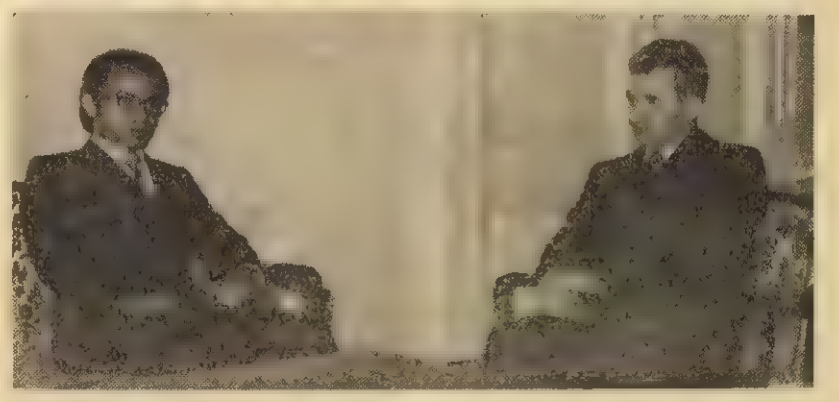

În timpul convorbirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Bruno Rakotomavo

„Copii, cine vrea să se facă ţăran?"

Ne-am deprins ca, periodic, la expoziţiile **Minitehnicus**, organizate în holul mare al Institutului de arhitectură din Bucureşti, să întîlnim, cum observa un scriitor, **minimiracole**. Periodic, cîteva sute de **minigenii**, selecţionate din cîteva mii (adică nişte **minigenii** „mai mari", alese dintre nişte **minigenii** „mai mici"...), expun aici, spre uimirea, spre încîntarea, uneori spre deruta noastră, **minimaşini** şi **miniaparate** de concepţie proprie, viziuni îndrăzneţe asupra tehnicii veacului, anticipînd adesea veacul ce va veni.

E o naivitate, remarca cineva după o astfel de expoziţie, să ne închipuim că aceşti copii, care poate nu-s nişte minigenii, ci doar copii ai acestui veac, n-o să lepede, fără regret, civilizaţia noastră, aşa cum şi noi, cîndva, am lepădat-o pe cea a părinţilor. La o astfel de expoziţie nu vei vedea, de pildă, nici un tren, nici o locomotivă de tipul „clasic" (vreau să zic, actual !), nici un automobil funcţionînd cu benzină sau motorină, nici unul din obişnuitele vehicule pe roţi. Domină propulsia, turbina, elicea, perna de aer, cîmpul electromagnetic. Oceanul, pentru ei, pentru aceşti copii, devine un lac, cerul un lac mai mare, minivapoare tranzistorizate spintecă apa din bazinul expoziţiei, minirachete acţionate de miniroboţi pot perfora tavanul şi etajele la cea mai simplă apăsare pe un buton... Un joc ? Este, desigur, şi joc, dar este mai ales o realitate, este faptul că ei, aceşti copii, au dus jocul pînă la capăt, este faptul că ei, copiii noştri, nu mai sînt, practic, ai noştri, ei sînt copiii veacului, aceiaşi aici ca şi aiurea, iar a încerca să le ţinem piept, să-i facem cumva prizonierii acestei clipe, e o iluzie. Ei, ca şi puiul de cuc care s-a trezit într-un cuib de raţă, n-o să mai cînte ca noi, ei, oricît am boci sub cerul ce ni-i răpeşte, vin cu cîntecul lor înalt, absolut inedit în timp, în istorie. S-ar putea spune că aşa s-a petrecut mereu, de cînd e lumea. S-ar spune însă, cu mai multă îndreptăţire, că, totuşi, aşa ceva nu s-a petrecut niciodată. S-ar putea spune că noi, cei ai generaţiilor precedente, ne-am jucat (sau nu ne-am jucat) recopiind o civilizaţie, pe cînd ei „se joacă" fabricînd una nouă, care-i desparte iremediabil de ziua de astăzi.

Ne-am risipit în aceste lungi, poate întrucîtva şi subiective consideraţii generale, pentru a vorbi, de fapt, despre altceva, pentru a vorbi despre nişte copii care, şi ei, sînt ai veacului, care, şi ei, ca toţi copiii acestui veac, se pregătesc să creeze o altă lume, cu uşurinţa sau cu dificultatea cu care astăzi creează miraculoasele miniunelte sau minitehnici pentru care omul de ieri era înapt. Dar copii care, mînuind aceste unelte, cufundaţi în calcule sau în întreprinderi vizionare, cufundaţi în cărţi de astronautică sau de matematici superioare, nu uită, totuşi, nişte unelte primordiale, o carte primordială, o îndeletnicire primordială, care ţin de acest pămînt, de trecutul şi de prezentul lui, deopotrivă de viitorul lui.

Sînt şapte ani de cînd, la o şcoală din judeţul Vîlcea, şcoala Predeşti-Stoicani, aparţinînd de comuna Nicolae Bălcescu, a luat fiinţă — prima în România — **o cooperativă agricolă şcolară, o microcooperativă,** cum i s-a zis mai apoi, organizată efectiv ca o cooperativă agricolă „mare", cu preşedinte, cu consiliu de conducere, cu brigăzi (o brigadă însemnînd un detaşament pionieresc), cu echipe (grupe de pionieri), cu pămîntul ei (care nu era un ghiveci de flori, ci vreo cîteva hectare bune !), cu un plan de producţie ambiţios, adoptat de adunarea generală a minicooperatorilor, transpus apoi efectiv în viaţă, transpus adică în recolte. Nu în „minirecolte", ci în recolte concurîndu-le de aproape pe cele ale cooperativei agricole „mari".

Sînt alţi cîţiva ani de cînd, în aceeaşi Vîlce, la Liceul agricol din Drăgăşani, a apărut cel dintîi **cerc al micilor tractorişti,** o minişcoală de mecanizatori ai agriculturii, oferind celor mici (celor mici care, totuşi, sînt destul de mari ca să poată ţine în mîini volanul unui tractor) calificarea în materie, inclusiv brevetul de tractorist.

E, în sfîrşit, cam un an şi ceva de cînd, în aceeaşi Vîlce (care, precum se ştie, e dulce, e „dulcea Vîlce", ţinut al florilor, al aromelor şi al mierei), s-a născut o iniţiativă avînd ca emblemă o albină. La Rîmnicu Vîlcea a avut loc, anul trecut, prima Consfătuire judeţeană a miniapicultorilor, care au creat a asociaţie (**Asociaţia judeţeană a micilor apicultori**) şi au lansat tuturor şcolilor din judeţ o „chemare : „În fiecare şcoală, un cerc apicol cu cel puţin 10 stupi !"

Am zis mai sus „în sfîrşit", dar povestea nu s-a sfîrşit. Tot în şcolile Vîlcei (supremaţia deţinînd-o, ca gest şi ca rezultate ale acestui gest, şcoala comunei Orleşti) au luat fiinţă **cercuri ale micilor sericicultori,** cercuri ce, iarăşi, ca iniţiativă **organizată** la nivel judeţean, sînt, ca şi celelalte, nişte deschizătoare de drum în acest domeniu.

Luînd în serios toate aceste iniţiative — şi, odată ce ele există, nu le putem lua decît astfel ! — va trebui să le adăugăm, ca şi atunci cînd vorbim despre realizările celor „mari", ale maturilor, şi nişte cifre. Cifrele, aşa cum ni le furnizează profesorul George Pantelimon, preşedintele organizaţiei judeţene a pionierilor şi unul din pasionaţii animatori şi susţinători ai „jocului" de-a recolta şi de-a tractoarele, de-a mierea şi de-a gogoşile de mătase, ne spun că, într-adevăr, „jocul" acesta nu e un simplu joc, ne spun că ei, aceşti copii ai satelor Vîlcei, aceşti minicooperatori şi minitractorişti, aceşti ministupari şi minisericicultori, au luat jocul în serios, l-au dus pînă la capăt. În şcolile din satele judeţului Vîlcea există, la ora de faţă, 140 de minicooperative agricole şi miniferme (primele în zona de cîmpie, ultimele în cea de deal şi de munte), care ară, seamănă şi culeg un teritoriu de 525 de hectare (deci o întreagă cooperativă agricolă „mare", adăugată printr-un simplu „joc" celorlalte !), cu un plan de producţie care anul trecut însuma 2 milioane de lei, anul acesta 3 milioane. Minicooperative şi miniferme conduse de „preşedinţi" şi „fermieri" cu pantaloni scurţi, sub îndrumarea profesorilor de biologie şi a inginerilor C.A.P.-urilor, minicooperative şi miniferme care au trecut de la monoculturi la o producţie diversificată (au apărut, printre altele, în cadrul lor, pepiniere de nuci, care nuci se pun în ghivece şi, după ce încolţesc, se plantează în locurile unde vor avea să trăiască), care organizează muncile în acord global, care fac „culturi intensive" de pomi, care, în plus, fac şi „muncă de cercetare", avînd laboratoare proprii, „cîmpuri ştiinţifice" etc. În şcolile Vîlcei, ne spun mai departe cifrele, există astăzi 60 de cercuri ale micilor tractorişti, 140 de cercuri ale miniapicultorilor, 170 de cercuri ale micilor sericicultori (practic, toate şcolile din judeţ au crescut, în anul acesta, viermi de mătase, livrînd, ni se spune, o „producţie de gogoşi" de vreo 14 tone, avînd deci „substanţiale venituri" : nu-i o metaforă, fiindcă valoarea medie a kilogramului de gogoşi este de 70 de lei !). „Preşedinţii" şi şefii de „ferme", responsabilii cercurilor de tractorişti, de apicultori, de crescători de viermi de mătase, deci cîteva sute de copii investiţi cu răspunderea unui „joc" care nu-i doar un joc, fiindcă din jocul acesta ies grîu şi porumb, mătase şi miere, se string, verile, în „tabere de odihnă şi instruire" şi, împreună cu „specialiştii" şi cu „fruntaşii întrecerii", participă la schimburi de experienţă şi la excursii documentare (culegătorii de succese melifere, de pildă, vizitează anual Combinatul apicol de la Băneasa, punîndu-se la curent cu realizări şi cu tehnici „la zi" !), descoperă, cu alte cuvinte, nu numai tainele şi frumuseţile acelei primordiale cărţi, despre care vorbeam mai sus, cartea pămîntului, a cîmpiei, cartea naturii noastre eterne, cartea îndeletnicirilor milenare ale românilor, ci descoperă, răsfoind fila „la zi" a acestei cărţi, **noul ei,** uneori la fel de ispititor şi de fascinant, la fel de deschis disponibilităţilor de creaţie ale unei vîrste prin definiţie nonconformiste şi ofensive, ca şi noul astronauticii, al supersonicii, al supertehnicii. Iar astfel de descoperiri, oricît de tîrzii, fac parte definitiv, de acum înainte, din dialogul acestor copii cu viitorul, deci cu ei înşişi.

Zicem că aceste descoperiri sînt „tîrzii" fiindcă, pînă nu prea demult, prin şcolile satelor noastre, inclusiv ale Vîlcei, se spuneau (şi poate că şi astăzi se mai spun ici-colo), de la catedră, nişte cuvinte care sunau cam aşa : „Dacă n-o să învăţaţi, o să rămîneţi la ţară, ca proştii !" Cuvinte care, chiar foarte des, erau rostite şi de părinţi, de badea Ion şi lelea Floarea, satisfăcuţi (o ciudăţenie, poate, dar şi expresia unei schimbări revoluţionare a vieţii, deci consecinţa unei epoci !) să nu mai supravieţuiască în copii, satisfăcuţi ca aceştia să nu le semene : „Destul trudiram noi, măcar tu, Ionele, să înveţi carte, să ajungi cineva !" Cartea pămîntului, cartea ce li se pune astăzi în mîini copiilor din satele Vîlcei, nu-i numai una sentimentală, deşi e şi sentimentală, deşi, prin ea, copiii sînt învăţaţi să iubească acest pămînt, să creadă în el, să se lege de el. Ea este însă, cum spuneam, şi o carte a noului, ea vrea să facă din aceşti copii nu nişte copii şapirografiate ale părinţilor, ci nişte oameni ai României de mîine, ai satului nostru de mîine, ai exigenţelor lui de mîine.

Ce zic părinţii ? Unii sînt mulţumiţi, copiii lor îi ajută acum mai mult şi mai iscusit la muncile cîmpului, la C.A.P. sau pe lotul lor. Alţii se amuză („Iote, bă, ăştia mici făcură la şcoală porumb mai bun ca la ceape"), alţii însă, chiar dacă instinctul lor ca specie e onorat prin aceşti „copii ai pămîntului", prin aceste vlăstare „care le seamănă", ar fi vrut, zic ei, pentru odraslele lor, „altceva"... Dar copiii ? Ei, aceşti copii care nu mai sînt doar copii de părinţi, ci copii ai veacului — ei ce zic, ei ce gînduri au, ei, la urma urmelor, ce vor ?

Fiindcă ei vor, cu siguranţă, ceva. E poate şi gratuit, e poate şi „joc" în jocul lor de-a recoltele, dar recolta nu iese din gratuit, din „joc".

Copiii cu care am stat de vorbă — şi vorba noastră a fost, veţi vedea, cît se poate de scurtă, cît se poate de simplă, vorba asta, de fapt, a fost o întrebare cu vorbe şi un răspuns fără vorbe — sînt nişte copii din Costeşti, membri ai unei miniferme şcolare, deci nişte copii ai pămîntului, ocupaţi, lîngă cartea de şcoală, cu cartea pămîntului, cu munca pămîntului. Muncă ce nu exclude „minimiracolele" tehnice (expoziţia şcolii este şi ea, la proporţii mai mici, un „Minitehnicus" !), ci le continuă sau le aduce, ca să zicem aşa, şi „pe pămînt", pe un pămînt dominat deopotrivă de nou, de creaţie, de invenţie, de fantastic chiar. Întreg teritoriul acestei ferme şcolare e parcelat, cu etichete scrise frumos la toate culturile, printre aceste culturi fiind şi nucul, şi mărul (măr în „plantaţie intensivă" !), fiind şi căpşunul, fiind şi pretenţiosul şi rarisimul coacăz negru (coacăz din care, ni se spune, „la şi satul", adică la şi „ceapeul cel mare", ca să planteze la rîndu-i pe tarlaiele lui !), miniferma mai are şi o stupină, mai are şi un solar (unul din cele 75 de solarii amenajate anul acesta în şcolile Vîlcei !), are şi un laborator pentru „cercetări ştiinţifice", are şi nişte sfătuitori şi îndrumători pasionaţi în persoana profesorului Ion Lăcraru, directorul şcolii, a lui Nicolae Munteanu, comandantul unităţii de pionieri... Dar copiii ? Ce zic ei despre toate acestea, ce zic ei despre ferma lor, ce zic ei despre „jocul" acesta ce nu e joc ?

— Copii, cine vrea să se facă ţăran ?

Întrebarea, rezumînd fără ocolişuri toate problemele pe care şi le pune reporterul, cade la ora de biologie, în faţa uneia dintre clase şi, evident, în prezenţa reporterului. Copiii îl privesc pe reporter (orăşean după vorbă şi după port), îl privesc pe profesor (orăşean după port, după vorbă de-al lor), se privesc între ei (viitori orăşeni, viitori ţărani ?), surîd, trece o clipă, trece încă una, cineva din fundul clasei (un repetent ?) ridică mîna, ridică apoi şi alţii, ridică şi cei din primele bănci, ridică toţi sau aproape toţi.

Nici reporterul, nici profesorul — nici, evident, copiii — nu pot jura că toţi cei cu mîinile ridicate „se vor face ţărani". Are nevoie de ei, de aceşti copii, şi oraşul, au nevoie fabricile, universităţile, academiile, filarmonicile, echipele de savanţi ca şi cele de fotbal, e nevoie, mereu şi mereu, de această lume a satului, de prospeţimea, inteligenţa, vitalitatea şi forţa ei. Este, de fapt, cum rezumă profesorul George Pantelimon, „o nevoie genetică". „Este nevoie de cromozomii acestei lumi", zice el. Şi totuşi...

Şi totuşi, la Costeşti, ca oriunde în satele Vîlcei, nişte copii — nişte copii ai acestui veac — vor să se facă ţărani.

Nişte copii vor să rămînă — şi vor rămîne — în sat, lîngă brazdă, lîngă cartea pămîntului, lîngă cartea aceasta grea de putere, de bogăţii, de mierea secolelor, adăugîndu-i filele lor, filele noului, pregătindu-se de pe acum — în minicooperative şi miniferme ce dau nu mini, ci mari recolte ! — să ştie s-o scrie, să ştie s-o facă şi mai frumoasă.

Şi pentru asta — un gînd de caldă şi românească recunoştinţă celor ce au ştiut să le pună în mîini această carte!

ILIE PURCARU ■

Un țăran de București sau un bucureștean de duminică

În comuna Potlogi, la numai 15 kilometri de Titu, mai exact spus în satul Pitaru, învăluit în acea zi de început de decembrie într-o ceață să o tai cu cuțitul, nu alta, aveam să ajung, datorită insistențelor chemări pe care mi le-a făcut primarul comunei, o mai veche cunoștință, dat fiind faptul că Ștefan Neagu a fost, timp de aproape două luni, capul de afiș al unui serial publicat în paginile revistei noastre.

Treceam, dinspre Potlogi spre Pitaru, pe un firav podeț, aruncat peste un fir de apă numit Răstoaca și, mai la vale, în dreapta, printre vălătuci de ceață, spulberați cînd și cînd de un vînt leneș, se zăreau ruinele înfricoșătoare ale unui uriaș pod pe care, acum un an, pe vremea inundațiilor, apele Răstoacei, astăzi cel mai nevinovat riuleț din lume, l-au rupt de parcă ar fi fost alcătuit dintr-o cutie de chibrituri și nu din ditamai beton armat.

— Dacă anul trecut, pe vremea inundațiilor, ați fi trecut și pe aici, toate ogoarele din Pitaru le-ați fi văzut sub ape. Pe chipurile oamenilor se putea citi o jale pe care cuvintele, oricît de meșteșugite ar fi, nu o pot exprima. Anul trecut, pînă la inundații, oamenii munciseră ca la carte, cu o ambiție extraordinară, iar culturile, unele aflate chiar în pîrg, vesteau niște recolte de basme. Oamenii erau, pur și simplu, dărîmați. Ei bine, pînă la urmă, vreau să spun pînă în toamnă, pentru recolta la porumb de anul trecut, cooperatorii din Pitaru au primit înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Asta vrea să-nsemne că, anul trecut, pitărenii au obținut cea mai mare recoltă din țară, 6 315 kilograme de porumb boabe la hectar pe o suprafață totală de 460 de hectare neirigate și pe un sol podzolic, ici și colo presărat cu cîteva pîlcuri de brun roșcat în degradare. Recolta a fost obținută cu hibridul 400 și 330. Am dat toate amănuntele astea pentru a se desprinde cît mai clar condițiile în care a fost obținută recolta de anul trecut, recoltă prin care una din cele trei promisiuni ale inginerului Eugen Pavelescu, aceea de a-i întrece pe telcormăneni la culturile de porumb, grîu și sfeclă, s-a îndeplinit. Ei bine, pentru acest om, pentru acest comunist, pentru acest țăran din București, că așa i-am spus eu într-o zi, iar dînsul m-a corectat, a zis că el poate fi numit mai curînd un bucureștean de duminică, deoarece de peste 14 ani de cînd bate-n lung și-n lat ogoarele din Pitaru, numai duminica mai ajunge și el pe-acasă. Dar știți cum e în agricultură, duminica e o zi ca toate celelalte, mai ales în campanie. Și cînd anume, vă întreb eu, nu e campanie ? ! Anul acesta, cam prin martie, inginerul Pavelescu a ieșit la pensie. Dar asta e un fel de-a spune, pentru că, în deplin acord cu legile în vigoare, inginerul-șef al cooperatorilor din Pitaru încă mai poate fi întîlnit, zi de zi, pe ogoarele noastre. L-am întrebat dacă o face pentru bani. Mi-a răspuns că el și-a luat un angajament, să-i întreacă pe telcormăneni, și o pensie, venită pentru o bătrînețe pe care el nu o simte, n-are să-l împiedice nicicum. Dar, mai întîi să trecem prin „împărăția" inginerului Pavelescu. Sînt sigur că-l vom găsi la Mlaca, un loc pe care îl iubește mai mult decît toate celelalte.

Pînă să ajungem la Mlaca, batem ogoarele numite din străvechime Olari, Moșia, Strîmbeanca, Pămînturi, Țarina și Mlaca. Dată fiind ceața peste măsură de abundentă, mai sus-numitele ogoare n-aveau să ne arate nimic deosebit, dar îi întîlnim pe Gheorghe Lăzărescu, șeful brigăzii numărul 1, cîmp, membru cooperator încă de la înființarea cooperativei, din 1960, și pe Gheorghe Ioniță, șeful brigăzii numărul 3, doi oameni care, alături de șeful brigăzii numărul 2, Gheorghe Neacșu, zis și Tăncănel, sînt principalele reazime ale inginerului Pavelescu.

— Ogoare numite Pămînturi, Țarina, Moșia, Olari sau chiar și Strîmbeanca sînt peste tot, în aproape toate satele dar Mlaca nu cred să se mai afle undeva. Cred că numele îi vine de la o fostă mlaștină pe acele locuri. Pînă acum zece ani, la Mlaca chiar se și afla o mlaștină mică în care vara se tolăneau bivolii și porcii. De ce-am spus că inginerului îi place acest loc ? Pentru că la marginea Mlăcăi sînt 6 gorgane, dealuri de peste 5 metri, avînd un diametru de cel puțin 30—35 de metri. Dealurile astea sînt foarte misterioase, nu se știe cum de au apărut pe întinsul cîmpiei. Nu încape îndoială că ele au fost făcute de mîna omului, dar în ce scop, cine poate ști ? Poate că sînt niște morminte, sau niște semne indicatoare, pentru că prea sînt așezate în linie dreaptă, parcă trasă cu ața.

Și-ntr-adevăr, lîngă movilele de la Mlaca, l-am întîlnit pe inginerul Eugen Pavelescu cu care, drept să spun, pentru început mi-a venit foarte greu să leg o discuție despre persoana sa. Aveam să aflu că se simte legat de Mlaca nu pentru existența misterioaselor gorgoane, cît pentru faptul că în urmă cu vreo zece ani a spart, adică a desțelenit, aici, cam 20 de hectare de pe care a scos o recoltă de 10 000 kilograme de porumb la hectar. Își mai aduce aminte cum, atunci, la desțelenire, mulți țărani s-au făcut foc și pară, dar pe urmă le-a trecut. Singura părere de rău a inginerului Pavelescu este aceea că nu toate pămînturile din Pitaru sînt la fel de bune precum cel din Mlaca. Pentru a le aduce și pe celelalte cît mai aproape de valoarea Mlăcăi, de doi ani de zile cooperatorii și mecanizatorii practică intens subsolajul, adică se ară la o adîncime de 80 de centimetri, se activează acel strat profund al pămîntului, se aplică îngrășămintele chimice de rigoare și îngrășămîntul organic. E-adevărat că în cazul unor prea scăzute precipitații, acest subsolaj s-ar transforma într-o uscare rapidă și totală a pămîntului, plantele fiind ucise, dar, la ora actuală, cu dotarea tehnică de care dispune Intercoopul, chiar și lipsa de precipitații poate fi învinsă. Pe lîngă aceste amendamente, pentru creșterea în calitate a podzolurilor, oamenii sînt ferm hotărîți să nu precupețească nici un efort, să respecte întru totul tehnologia propusă de către inginerul Pavelescu, un om pe care nu doar primarul Ștefan Neagu îl consideră ca fiind legat cu trup și suflet de-aceste pămînturi. Ca o dovadă că singura sa preocupare, pe care am putea-o numi chiar pasiune, este aceea de a crește an de an recoltele pămînturilor din Pitaru, am putea aminti că în acest an, chiar dacă în tot județul Dîmbovița nu a fost deloc repartizat hibridul 415 de porumb, inginerul Pavelescu s-a zbătut și l-a obținut totuși, încercîndu-l pe o suprafață de 300 de hectare și obținînd o producție medie de 12 000 kilograme de porumb știuleți la hectar.

— Viața mea și munca mea, aici, la Pitaru, se cuprind în patru cifre. Am venit cînd se recoltau 2 000 de kilograme de grîu la hectar și 2 500 de porumb și, iată, am ieșit la pensie, că am 63 de ani, cînd au fost obținute, tot ca producții medii, 3 000 kilograme de grîu pe aceleași pămînturi și peste 6 000 de kilograme porumb boabe la hectar. Sînt acum, zice primarul, un țăran de București. Am terminat Facultatea de agronomie în 1941 și am lucrat un timp, nouă ani, ca șef al Ocolului agricol din Urziceni. Am lucrat apoi la Banca agricolă, peste 12 ani și, cu interese de serviciu, am bătut țara în lung și-n lat. Soția mea este tot inginer agronom. Prin 1962 am venit amîndoi aici, în comuna Potlogi. Soția mea, acum pensionară, cînd vin din cînd în cînd acasă, nu mai poate scăpa de gura mea. Vorbesc întruna. Știu că are cine să mă înțeleagă. Dînsa, într-un timp, a fost președinta C.A.P.-Românești, un sat aparținător tot de comuna Potlogi. Cu alți oameni, nu știu de ce, nu mă pot lega la vorbă și sar de la una la alta. De unde această tăcere ? Unde de-atîția ani am stat tot singur, în gazdă, la Pitaru. Iar dacă am schimbat cu cineva vreo vorbă, subiectul discuției n-a fost altul decît agricultura. Asta nu înseamnă că m-am ținut departe de oameni. Am trăit și eu bucuria cuceririi titlului de Erou al Muncii Socialiste, am trăit și eu, alături de ei, necazul acela mare cu inundațiile, sau, de ce să nu o spun, am fost alături de ei, cu totul și cu totul, atunci cînd a fost vorba să-l destituim pe președintele cooperativei care intrase în patima beției, patimă care îl împingea la multe rele. Asta a fost prin 1973. Pînă atunci, oamenii mă cunoscuseră deja, că doar de peste 10 ani băteam aceleași pămînturi, dar, cînd m-au văzut alături de ei, dealtfel eu eram de partea adevărului, iar atunci adevărul ei îl reprezentau, cum să spun, mă priveau de-a dreptul în ochi, ca pe unul de-al lor. Dacă astăzi le-aș cere să stea zi și noapte pe cîmp, să salvăm, de la cine știe ce pericol, recolta, ar sta, vreau să spun că au ajuns să înțeleagă și mai ales să simtă că toate bucatele pămîntului, puține sau multe, sînt bunul nostru, al celor care am muncit pentru ele. Și altceva ce să mai spun ? Că am terminat cu recoltatul porumbului, că sîntem la zi cu aratul, că mai avem cîteva suprafețe cu coceni, dar că mîine-poimîine le eliberăm și pe alea, numai să ne mai ajute și timpul puțin ? ! V-am spus doar că nu prea mă pricep la vorbă, nu sînt obișnuit, sînt un vîrstnic, dar nu bătrîn, inginer agronom, un țăran de București sau un bucureștean de duminică. Asta-i meseria care mi-a plăcut, pe care mi-am ales-o singur și pe care am făcut-o cu o pasiune firească, nu ieșită din comun. De ce nu stau acasă, la căldurica mea și la pensia mea? Pentru că, pur și simplu, nu pot, nu am chef, prea mult din mine s-a revărsat pe pămînturile astea unde parcă am prins rădăcini.

VICTOR NIȚĂ ■

Această țară de dor și de suflet

Tata, cînd ara, ara pămîntul lui. Avea, în orice caz, sentimentul că pămîntul acela îi aparține, după dreptate. Același sentiment l-au avut și cei dinaintea lui, tatăl lui și tatăl tatălui lui, străbunii străbunilor săi — și ai mei, desigur — fiindcă toți au fost țărani, — „țărani din țărani" —, adică întemeietori de țară, păstrători de datini și pîlmăduitori de aspirații. Ei toți, țăranii dar și voievozii, cărturarii dar și muncitorii, toți cei ce ne-au premers, au clădit prin ani — prin sutele de ani — o țară și un suflet, care pot și trebuie să stea alături de altele, cu propria lor față însă, cu propria lor lumină. Unii dintre ei au pus la temelia acestei zidiri însăși viața lor, alții au sfințit-o cu trudă și cu iubire, — cu foarte multă trudă și cu iubire și mai multă —, neprimind nimic, de nicăieri, neputînd să primească ceea ce li se cuvenea, după dreptate. Și asta nu numai pentru că vremurile prin care au trecut ei au fost vremuri de opresiune cruntă, socială dar și națională, ci pentru că sînt lucruri în lume — cum e dragostea de țară, de pildă, cum e dragostea, în genere, cum e cinstea, cum e devotamentul față de o anumită idee, cum e consecvența, cum e spiritul revoluționar autentic și viu — care nu pot fi plătite în nici un fel, nu pot fi vîndute și nu pot fi cumpărate, nu pot fi duse la talcioc. În orice caz, lecția principală pe care ne-au dat-o înaintașii noștri, toți cei care au muncit și au luptat pentru adunarea țării laolaltă, pentru limpezirea și pentru înfrumusețarea ei — e o lecție de mare și desăvîrșită modestie, e un îndemn spre dăruire și spre sacrificiu, cum nu poate să fie altul în lume, mai pilduitor și mai convingător.

Nu voi pleda, bineînțeles, pentru permanentizarea sacrificiului, nu voi cere niciodată ca munca să nu primească răsplata ce i se cuvine, dimpotrivă, voi spune, răspicat și fără nici o fereală (altfel nici nu știu să vorbesc și nici nu doresc să învăț), că mai avem încă multe de făcut în acest sens, pentru ca **munca** și **valoarea** să fie răsplătite cum se cuvine, după merit. Voi spune totodată, fără a avea sentimentul unei contrazîceri, repetîndu-mă dinadins, că sînt lucruri în lume care nu pot fi plătite în bani, pentru simplul și sfîntul motiv că nu sînt de vînzare, nu au și nici nu pot avea un etalon anume, cu ajutorul căruia să poată fi măsurate și drămuite într-un fel oarecare. Conștiința de sine a unui popor, de exemplu, nu poate fi drămuită, nu poate fi măsurată și vîndută, nu poate fi scoasă la mezat. Ea poate fi oprimată de invazii și de ocupații, poate fi sfîșiată de nedreptăți, pînă la urmă însă tot va ieși învingătoare, nu ca într-o fatalitate, nu ca într-o orbire, ci în virtutea unei necesități de neînfrînt, cum s-a întîmplat cu propria noastră istorie națională, care a fost și este dominată de această conștiință și de această dorință — **de a fi și de a dăinui.**

Principala moștenire pe care ne-au lăsat-o înaintașii nu e, de fapt, țara pe care o știm, pe care o evocăm adeseori, ci e cealaltă țară, — țara de dor și de suflet — pe care de asemenea o știm și o evocăm, fără a ne gîndi însă în suficientă măsură la ea, fără a-i descifra aspirațiile de profunzime. E vorba, așadar, de spiritualitatea acestui popor, e vorba de ceea ce au construit pe plan spiritual cei dinaintea noastră, e vorba de cetatea gîndului, care s-a dovedit prin ani mai puternică decît orice invazie, e vorba de ceea ce putem și trebuie să edificăm noi înșine pe plan spiritual, alături de ceea ce am construit și construim pe plan material. E vorba de stropul de sensibilitate care nu trebuie să se piardă, dimpotrivă, trebuie să se înmulțească. E vorba de bunătatea noastră străveche (care n-a avut nimic comun cu lipsa de demnitate), care de asemenea trebuie să crească și să sporească. E vorba de **omenie** și de **umanism**, e vorba, cum ziceam, de principala moștenire lăsată de înaintași, pe care noi, la rîndu-ne, trebuie s-o lăsăm urmașilor, folosind din plin condițiile extraordinar de generoase ale orînduirii socialiste, care a cerut și cere dăruire și pasiune, a cerut și cere **fapte**, cît mai multe și mai temerare, fiindcă iubirea noastră, a celor de astăzi, față de țara aceasta a noastră, — față de România — nu poate fi decît o iubire a faptelor, a gîndului care cutează dar se și împlinește.

Nimic altceva nu cred că poate fi mai reconfortant și mai aducător de satisfacții decît integrarea într-un proces de o asemenea amploare, de construcție și de reconstrucție. Mai există, bineînțeles, greutăți și dificultăți, există scepticism și blazare, există nemulțumiri de un anumit tip, așa cum există circoteală de un anumit fel, curentul principal însă nu e acesta, șuvoiul cel mare, din care s-a născut și se va naște **bucuria**, e unul și același cu șuvoiul dăruirii, aflat în plină și limpede creștere.

Socialismul a configurat și a scos în lumina evidenței un anumit tip de om, cinstit și pasionat de muncă, drept și ferm, care e invincibil într-un anumit sens, pe planul vieții sociale. O rapidă și succintă comparație ne va arăta că tipul omului de neînfrînt, în cadrul vechilor orînduieli, era bogătașul, milionarul sau moșierul, cel ce nu se temea de nimeni și de nimic, atîta timp cît stătea, ca un popîndău, pe mușuroaiele diforme ale averilor sale. În timp ce astăzi, în cadrul orînduirii noastre socialiste (care e plină de slăbiciuni, care a adus și aduce numai necazuri în viața poporului, cum tot zic unii, plecații, dar și scăpătații, neîmplinișii dar și capotații, cei ce n-au avut, niciodată, nici o legătură de gînd și de suflet cu acest pămînt și cu acest popor), tipul omului de neînvins, care nu poate fi înfrînt nici de dificultăți și nici de nedreptăți, este tipul omului pe care l-am schițat mai înainte, indiferent de domeniul în care lucrează, indiferent dacă e activist sau simplu muncitor, țăran sau scriitor. Puterea acestui om, a cărui existență nu mai e demult singulară, nu rezidă în avere, nici în putere (în sensul politic și administrativ al acestui cuvînt), rezidă în marea sa detașare, în cinstea și dăruirea pe care le pune în balanță, în faptul că a creat și creează, integrîndu-se astfel într-un efort constructiv de mare și profundă rezonanță. Față de acest om, care nu are nimic de-a face cu arhetipul cunoscut al „eroului pozitiv" (e altceva, fiindcă e o realitate, nu e o schemă), carieriștii și oportuniștii par simple roluri de muște, care îngrașă din cînd în cînd pămîntul, leșind apoi din nou la iveală, dintre gunoaiele și burueniile vieții, împlinindu-și astfel destinul, fiindcă au și muștele propriul lor destin — dar viitorul nu le aparține, viitorul este al omului pe care l-am evocat adineauri, cu bucurie și întemeiată mîndrie.

Această înseamnă, dealtfel, a fi cetățean al României socialiste, țară liberă și independentă, care a stat și stă cu fața către viitor, cum n-a stat niciodată în trecut ; înseamnă, în prima dar și în ultima instanță, a te realiza numai prin muncă și prin cinste ; înseamnă a merge mai de-a dreptul spre țintă, cu luciditate însă, nu cu orbire ; înseamnă a fi cu ai tăi, cu adevărat și pînă la capăt, la bine și la rău, mai ales la rău, pentru că atunci e nevoie de fiece umăr, de fiece gînd, de fiece cutezanță ; înseamnă, totodată, a-ți gîndi în permanență țara, a o vedea și a o simți în permanență, cu toate ale ei, cu bune și cu munții ei, cu năzuințele ei atît de profunde, atît de străvechi; înseamnă a duce brazda înaintașilor pînă în pieptul veacului ce vine, în brațele căruia putem și trebuie să punem o **țară nouă.**

Aceasta e mai mult decît o șansă, e o ocazie unică, din folosirea căreia nu se poate naște decît bucurie, și mîndrie, și libertate, și frumusețe !

ION LĂNCRĂNJAN ■

Examen de conştiinţă la Vulcan:

A munci înseamnă a trăi

Am în faţă carnetul de note, şi filele lui, pînă la ultima, conţin însemnări cu scrisuri diferite. Cele din cabinetul secretarului de partid, Oprea Popescu, sînt aproape caligrafiate şi limpezi ca înseşi gîndurile interlocutorului. Altele, cele realizate în hale, printre utilaje, într-un zgomot asurzitor, mai păstrează încă praful turnătoriilor şi mirosul de vopsea proaspătă şi sînt cu dificultate lizibile. Şi unele şi altele conţin viaţă. O viaţă aspră, de bărbaţi, deşi numărul fetelor-sudor, fetelor-strungar sau fetelor-frezor tinde să-l egaleze pe cel al bărbaţilor, fără să reuşească, firește.

Sînt numai cîteva ore de cînd am părăsit întreprinderea Vulcan şi în curînd va fi miezul nopţii. Ce ştiu mai mult decît ştiam despre uzina care va împlini în curînd 75 de ani şi al cărei simbol la în gîndul nostru profan înfăţişarea cazanelor de la Turceni, Rogojelu, Brăila ?..

Pînă în 1980 vor fi mărite considerabil capacităţile, precum şi valoarea producţiei. Şi nu numai atît. Cazanele puse în funcţiune vor fi adaptate noii politici energetice a ţării şi vor urmări valorificarea resurselor ieftine de energie, lignit, şisturi bituminoase şi altele, traducînd în viaţă indicaţiile secretarului general al partidului : reducerea fondurilor de investiţii planificate, reorganizarea producţiei şi folosirea integrală a spaţiilor productive şi a inteligenţei proprii, folosirea cu simţ gospodăresc a metalului, într-un cuvînt, afirmă Olimpian Florescu, şeful secţiei proiectare şi tehnologie, încadrarea în preţul de cost planificat.

Şi mai ştiu că întreagă această fantastică dezvoltare va fi înfăptuită punct cu punct.

De unde ştiu ?

Mai am în faţă o carte. Una cu coperţele legate în carton albastru. Floricelele din colţuri sugerează momentul jubiliar al apariţiei volumului, deocamdată încă în faza de redactare. Cartea se intitulează **Istoricul Uzinelor Vulcan. Bucureşti. 1908—1975.** O carte de istorie, deci ! Şi istoria, ştim, cuprinde tot viaţi, alt fel de viaţi, viaţi trecute. Istoria unei uzine este, constat, istoria vieţilor care nu mai sînt ca să putem fi de-a pururi.

Desigur, lucrătorii de azi de la Vulcan nu sînt descendenţii direcţi ai luptătorilor de-acum 75 sau 50 de ani. Ei au venit din toate regiunile ţării, precum în întreaga ţară pot fi găsiţi muncitori, tehnicieni, ingineri, activişti crescuţi la lumina spiritului revoluţionar şi a solidarităţii muncitoreşti de la Vulcan. Spiritul rămîne. Diseminarea spiritului nu-i subţiază substanţa, ci, dimpotrivă, sămînţa lui roditoare îi potenţează resursele şi-l face atotbiruitor.

...Omul pe care-l solutasem la intrare, spune Olimpian Florescu, mai mult ţipînd, ca să-l pot auzi, se numeşte Ion Dumitrescu. Acest Ion Dumitrescu este omul care a montat împreună cu colectivul lui toate echipamentele electrice din întreaga uzină. Un om în toată puterea cuvîntului, un om care a ştiut să-şi pună în valoare calităţile de muncitor, de om, de tată de familie, de cetăţean. Un om care a ştiut să-şi facă din viaţă o frumoasă şi grea datorie.

...ca să putem fi de-a pururi...

Ion Dumitrescu este unul dintre cei mai buni montori ai uzinei. Şi nu numai atît. Este un om care a ştiut să-şi facă din meseria lui o pasiune, o artă. Este un om care a ştiut să-şi pună în valoare calităţile native, să le cultive, să le dezvolte, să le transmită şi altora. Este un om care a ştiut să-şi facă din viaţă o frumoasă şi grea datorie.

frumos și eroic

roditoare și născătoare de alte vieți și alte conștiințe".

Și iată un alt fel de scris, pasta pixului s-a prelins pe foile încă umede de transpirația pe care n-aveam cum s-o împiedic să picure de pe fruntea mea și a interlocutorului meu, Gheorghe Nicoară. În fața cuptoarelor, trunchiurile bărbaților cu cângile în mină sînt leoarcă de apă și strălucesc în lumina forjei, mai puțin bărbatul din Boroaia, județul Suceava, bărbatul acesta de 40 de ani care, numindu-se Nicoară, ține să precizeze : „și Gheorghe", ca să se deosebească de fratele său Constantin, cel care l-a adus din comuna natală, de la 500 de km, ca să-l facă forjor în cetatea de muncă grea a Vulcanului. Și bărbatul acesta frumos care știe să zîmbească cu aceeași limpezime cu care a învățat să tacă, puțin răcit la peste 40 de grade, vorbește răgușit și tandru nu despre munca pe care o cunoaște la perfecție, ci despre viață, nu a lui, ci a fetelor sale, care au crescut în trei schimburi, cînd sub grija drăgăstoasă a mamei, cînd sub severitatea privirii lui. Acum, zice și rîde frumos, alternanța schimburilor nu ne mai este folositoare, întrucît una dintre fete învață dimineață, iar cealaltă după-amiază. Răzbate din acest rîs gîndul curat al unui bărbat de 40 de ani a cărui viață limpede și domoală contrastează atît de evident cu bărbăția muncii din fața cuptoarelor : a munci înseamnă a trăi frumos și tandru.

Și fiindcă tandrețea este o componentă nu numai a vieții, ci și a muncii, întreb :

— Ți-e dor de-acasă, Ionel Manta ? Pe Ionel Manta îl chemase șeful de echipă Haralambie Brumărescu pentru a proba una dintre evidențele acestei întreprinderi: nici unul dintre tinerii hamici, nici unul dintre ucenicii acestei uzine nu cîștigă sub retribuția medie pe țară. Și așa este. Acest copil, în ale cărui priviri mai tremură nedumeririle copilăriei, cîștigă cît un muncitor dintr-o altă uzină din țară. Dar era trist și aflînd că este din comuna Garoafa, județul Vrancea, n-am ezitat să-i pun întrebarea de mai sus.

— Da, a zis, și ochii i s-au umplut de lacrimi. Și n-a plecat. A rămas ca să asculte disciplinat și alte întrebări. N-am insistat. A continuat meșterul : — Știu că tu mergi destul de des acasă. Și copilul și-a șters lacrimile cu dosul mînecii mînjite de ulei și-a zis :

„Merg la mama. E muncitoare la C.A.P. și eu mai am un frățior de patru ani. Acum toamna la noi, în Vrancea, e mult de muncă și acasă mă duc s-o ajut. Tata a murit acum șase luni, l-a călcat un tren în timp ce încerca să se urce pentru Piatra și eu nu mai am ce căuta acum acolo, atîta l-am iubit, dar o iubesc și pe mama și pe frățior, iar ei sînt și mai triști ca mine. Din banii pe care-i iau le trimit lor o parte, cumpăr bonuri la cantina noastră pentru o lună întreagă

...pentru ca și viața noastră să fie roditoare și născătoare de alte vieți și alte conștiințe

și o altă parte îi depun la C.E.C. Sînt de trei luni lucrător și am depus la C.E.C. 600 de lei. Banii sînt pentru Radu și pentru mine. Radu e frățiorul meu..."

O viguroasă conștiință de sine adună, sub semnul unui destin comun, pe cei mai destoinici dintre tinerii acestei de-a pururi tinere întreprinderi. Nu vreau să se înțeleagă că absolut toți tinerii de la Vulcan vibrează la temperatura tradițiilor aflate într-o perpetuă și statornică reînnoire, nu lipsesc nici aici păsările călătoare și nici naivii, și nici mai puțin inocenții îmbrăcați în ținte și petice, dar rămîne de domeniul evidenței faptul concret și limpede că într-o întreprindere unde predomină tineretul, remarcabilele realizări, giganții din oțel și fontă n-ar fi o realitate a economiei românești dacă metabolismul acestei întreprinderi n-ar fi asigurat de cadre cel puțin la nivelul înaintașilor. O viguroasă conștiință de sine deci adună, sub semnul unui destin comun, pe tinerii acestui spațiu vital al industriei grele.

„Noi știm, spune tînărul Benone Păiuș, că voința noastră printre vopsele și gaze, bubuituri și praf, nu ne imunizează în fața traumatismelor și nici nu ne ferește de asprimile ei, vom trăi, cît vom trăi, într-un singur fel, nu pentru că nu putem alt fel, ci fiindcă dorim să trăim demn într-o țară demnă, să trăim eroic într-o țară eroică.

NICOLAE CRISTACHE ■

Sînt din Burloaia și mă cheamă Gheorghe

...vom trăi, cît vom trăi, într-un singur fel, nu pentru că nu putem altfel, ci fiindcă dorim să trăim demn într-o țară demnă, să trăim eroic într-o țară eroică.

...întreagă această dezvoltare va fi înfăptuită punct cu punct.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Dialoguri posibile

„Trăind din plin, cu viața mea, cincinalul revoluției tehnico-științifice"

Hilda Nica, 24 de ani, C.T.C.-istă la Combinatul de prelucrare a lemnului din Pitești, trimisă de Întreprinderea „Relaxa"-Mizil la secția (serală) de 4 ani de subingineri, pe care o va absolvi în februarie.

— Ce înseamnă o zi din viața mea ? Pot să vă răspund pe ore. Mă trezesc dimineața la ora 6 fără un sfert ; de la 7 la ora 15 și 15 minute lucrez la recepție, C.T.C.-istă la Combinatul de prelucrare a lemnului ; de la ora 16 la 20 urmez cursurile de subingineri ; ajung acasă pe la ora 21, mănînc, apoi învăț sau lucrez la proiecte pînă la ora 24. Acesta e, invariabil, programul meu de viață și de lucru, cu excepția zilei de sîmbătă, cînd n-avem cursuri, dar la sfîrșitul săptămînii, ca orice fată, îmi spăl, îmi calc lucrurile, am destule de făcut.

— De cît timp aveți acest invariabil, cum îl numiți, program de viață și de lucru ?

— De aproape 4 ani.

— Și nu vă e greu ?

— Ba mi-e greu, să știți. Dar n-am altă soluție. Și-apoi mă gîndesc că altora li-e și mai greu, și merg înainte.

— Altora, de pildă cui ?

— De pildă, minerilor sau forjorilor...

— Spuneți că nu aveți altă soluție. Ce înțelegeți prin asta ?

— Înțeleg că eu mi-am ales anume această soluție, această cale, pe care, orice ar fi, am să merg pînă la capăt. De aproape 4 ani am sacrificat totul cu gîndul la ziua cînd am să ajung subingineră.

— De fapt, ce ați sacrificat ?

— Știți că în 4 ani n-am fost niciodată la dans...

— Cîte filme ați văzut în anul acesta ?

— 5 sau 6. Văd cam un film la două luni. Am mai fost vreo două duminici în excursie și atît.

— Păreți foarte sigură de dumneavoastră.

— Sînt. Munca, viața mea și proiectele mele de viitor îmi dau această siguranță.

— N-aveți chiar nici o îndoială ?

— Nu. Ba una aș avea totuși. Facem o școală serioasă, ieșim subingineri, cheltuiește statul — bani, cheltuim noi — eforturi mari, și totuși în întreprinderea noastră cei 22 de subingineri absolvenți de anul trecut lucrează și acum ca muncitori, nici unul n-a fost trecut în personalul T.E.S.A. (personal tehnic și administrativ). Situația asta nefirească — am auzit că și în alte întreprinderi subinginerii își mai iau cîte o gradație pe vechile posturi de muncitori — mă îngrijorează, bineînțeles, dar eu sînt convinsă că în cazul meu va fi altfel.

— Altfel, cum ?

— Adică mă voi încadra subingineră. Am drepturi, am argumente și voi lupta pînă la capăt.

— Ce argumente aveți ?

— Sînt pregătită bine. Anul trecut am avut un 8, trei de 9 și cinci de 10. Și la proiect tot 10 am avut. Acum, la încheiere, va fi la fel.

— V-ați gîndit ce o să faceți la anul pe vremea asta ?

— Știu ce voi face în decembrie 1977. Voi fi subingineră la „Relaxa"-Mizil și studentă în anul I, la fără frecvență, la Facultatea de industrializare a lemnului din Brașov. Asta-i drumul pe care l-am ales, mă voi califica pînă la ultima treaptă, trăind din plin, cu viața mea, cincinalul revoluției tehnico-științifice.

MARIUS POPESCU ■

O viață pentru România

Ce noroc ar avea omenirea dacă ar exista multe nații care să-i fi adus — față de numărul de locuitori — atît cît i-a adus națiа română în ultimii 120 de ani.

HENRI COANDĂ

1912. Cotroceni. Aurel Vlaicu în carlinga avionului pilotat de sublocotenentul Gheorghe Negrescu, înaintea unui zbor (dreapta)

Unul din cei mai renumiți zburători ai României a plecat acum 2 săptămîni în ultimul său zbor.

Generalul inginer-aviator în retragere **Gheorghe Negrescu** — brevetul nr. 2 al aviației noastre, cel pe care specialiștii aeronauticii îl așază în celebra serie românească **Vuia, Vlaicu, Coandă, Negrescu,** cel despre care se spunea, cu dragoste și recunoștință, că o parte din cerul patriei este al lui — a plecat pentru totdeauna dintre noi, lăsînd în urma lui memoria unei vieți de excepție, dăruită total, prin cuget și faptă, României.

Peste puțină vreme ar fi împlinit 89 de ani.

Cei care au fost în preajma lui pînă în ultimele clipe îl recomandă ca pe un bărbat cu totul uimitor, trăind o senectute sclipitoare. Avea o logică și o memorie de cristal, își evoca amintirile fără a scăpa nici un amănunt și povestea extraordinar, în dulce grai moldovenesc, topind de fiecare dată inima auditoriului. Nu întîmplător era invitat mereu să țină cuvîntări la școli superioare (ultima, la Școala militară de aviație „Aurel Vlaicu", la 3 iulie 1976), la radio sau la televiziune, nu întîmplător se apela mereu, pînă în ultimele lui zile, la experiența-i uriașă, adevărat tezaur de învățăminte și istorie aviatică.

Cine a fost cu adevărat generalul inginer-aviator Gheorghe Negrescu ?

Un ziar din 1912 consemna : „...locotenentul Negrescu, trecînd în zbor deasupra Focșanilor, cu aeroplanul său FARMAN-biplan, a făcut atîta senzație încît, la zgomotul produs de aparat, lumea s-a înspăimîntat crezînd că s-a produs un cutremur."

De fapt, fiorii zborului și ai chemării văzduhului i-a simțit pentru prima oară la 18 octombrie 1909, cînd este trimis cu compania sa pe Hipodromul Băneasa pentru a asigura ordinea în timpul demonstrațiilor celebrului aviator francez Louis Blériot, cel care cu trei luni în urmă stîrnise vîlvă cu al său memorabil zbor peste Canalul Mînecii. Din acea zi își va dedica tot restul vieții aviației, cerului, luptei pentru cucerirea lui.

În 1911 devine posesorul brevetului de pilot nr. 2, făcînd parte, alături de locotenentul Boiangiu și de sublocotenenții Protopopescu și Druțu, din cea dintîi serie de piloți brevetați în prima școală de pilotaj din țara noastră.

Se numără, alături de Henri Coandă, Ștefan Protopopescu și Constantin Gheorghiu, printre primii ingineri români de aeronautică absolvenți ai cursurilor prestigioasei instituții politehnice de specialitate „École Nationale Superieure de l'Aéronautique" de la Paris, făcînd parte din promoția 1914.

Camarad de zbor și devotat prieten al lui Aurel Vlaicu, care este pentru Negrescu marele său model, va fi alături de el în străduințile și lupta sa. În 1913, cînd Vlaicu, plins de întreaga suflare românească, piere în mod tragic, prăbușindu-se la Bănești după simbolica-i încercare de a survola Carpații, Gheorghe Negrescu, prietenul său, este numit președintele comisiei de anchetă pentru stabilirea cauzelor accidentului.

Membru al ilustrei asociații internaționale „Les vieilles tiges", alături de Ferber, Latham, Lindbergh, Blériot, Pégoud, Guynemér, Rolland Garos (participă în 1972, la Paris, la ultima reuniune a acestei asociații, împreună cu academicienii Henri Coandă și Elie Carafoli).

În primul război mondial la parte la campania din Muntenia și Moldova, luptînd ca un erou la Mărăști și Mărășești, la Nămoloasa, Cosmești, Panciu, Oituz și Muncelul.

Reprezintă aeronautica română la conferințe și congrese ale Federației Aeronautice Internaționale, fiind ales membru în diferite secțiuni ale acestui prestigios for mondial.

Autor de lucrări tipărite, de nenumărate conferințe și expuneri, Gheorghe Negrescu a luptat pînă în ultima sa zi pentru faima aeronauticii românești, pentru înălțarea mai sus, mereu mai sus, a aripilor purtînd tricolorul.

De fiecare dată de Ziua Aviației și de atîtea ori pe cîmpul de zbor, generalul Gheorghe Negrescu era înconjurat cu dragoste și mare admirație de zeci de discipoli care vedeau în el un **mare zburător al României.**

Un strălucit model pentru noi și pentru urmașii noștri, o **viață pentru România,** acesta a fost cel care va rămîne mereu neuitatul general Gheorghe Negrescu.

MARIUS POPESCU ■

Jurămîntul pentru țară

Dimineață rece de decembrie. Pe cîmpul ruginiu al aerodromului avioanele — aceste egrete suple și argintii — par să nu se fi trezit încă. Este desigur numai o părere închipuită de o ceață subțire care le învăluie aripile, pentru că toți cei care zboară cu ele ori le îngrijesc sînt demult adunați pe una din pistele de zbor, în fața tribunei.

Începea o zi care va rămîne încrustată în memoria tinerilor recruți care așteptau să depună jurămîntul militar în cadrul solemnității ce urma.

Un grup de copii de la o școală generală țopăie cu nerăbdare sub privirea duminicală a tovarășei profesoare Elena Popescu. Viorel Budulacu, elev în clasa a 5-a, dorește din toată inima ca peste nici zece ani cînd își va depune și el jurămîntul militar, să fie tot aici, la aviație, bineînțeles dacă între timp nu se va întîmpla să ajungă marinar.

În fiecare an, îmi spune profesoara, copiii de la școala noastră sînt prezenți aici ca să asiste la depunerea jurămîntului militar. Considerăm această prezență un fericit prilej pentru ei de a participa la o adevărată lecție de patriotism care îi pregătește pentru ziua cînd vor fi chemați să-și facă datoria față de patrie. Nu departe de „viitorime" s-au adunat părinții recruților, cutreierați de amintiri nostalgice, întorși pentru scurt timp în anii în care ei înșiși abia îmbrăcaseră uniformele ostășești. Unii dintre ei par mai emoționați decît chiar fiii lor și-și stăpînesc cu greu vocea. Printre aceștia sînt și Ion Gruianu, tatăl lui Nicolae, care a făcut armata „la cavalerie", în Moldova, Gheorghe Murgoci cu băiatul lui mezin, Marin, amîndoi veniți să-l vadă cum jură pe Ionel, Ioan Srepler cu soția, abia sosiți din Satu Mare la un cumnat și un văr, Anton și Ludovic. Pentru Ion Rușitaru, pînă nu demult aflat în cadrul aviației, băiatul lui, Viorel, face armata în tradiția familiei, ca și cel mai mare care a terminat-o tot într-o unitate de aviație. Mamele, prezente și ele la ceremonie, nu și-au văzut băieții de cîteva săptămîni.

— Numai pe el îl am, pe Cezar, îmi spune Elena Grecescu din Urziceni. A învățat bine, dar i-au lipsit numai cîteva sutimi ca să intre la agronomie. Nu-i nimic, după ce-și face datoria vedem noi, oricum, va fi bine. Are multe de învățat aici.

Lucreția Gulan din Afumați îl lua pe Cornel cînd acesta era mic, și-l ducea la aeroport, la Băneasa. Băiatului îi plăceau avioanele și iată, acum, a avut norocul să fie dat la aviație.

De partea cealaltă a pistei, fiii lor, tinerii recruți, nu sînt mai puțin emoționați. Trăiesc o zi cu o adîncă semnificație pentru viața lor de cetățeni și apărători ai patriei.

— Începînd cu această zi memorabilă, ne declară soldatul Viorel Drăgulescu în numele lui și al tovarășilor lui, vom putea afirma cu tărie că reprezentăm puterea și viitorul țării, că noi sîntem brațul înarmat al ei și ne obligăm să păstrăm și să apărăm, chiar cu prețul vieții, prezentul și viitorul luminos al României, al națiunii noastre socialiste.

Comandanții de plutoane nu par cu mult mai vîrstnici decît subordonații lor. Locotenenții Constantin Vasile și Ilie Gheorghe par chiar mai tineri. Îmi sînt recomandați recruții care s-au evidențiat în scurtul timp trecut de la încorporare : Tache Gheorghe („am fost tinichigiu auto, iar aici aș putea spune că voi învăța mai departe"), Lupu Gheorghe („cu avionul nu te poți întîlni la orice pas, așa că sînt bucuros că sînt aici"), Viniu Gheorghe, un miner scund, dar inimos, fericit că va vedea pămîntul altfel decît l-a văzut pînă acum („n-o să-mi fie greu decît pînă m-oi urca și va pleca un pic avionul"). Vasile Panait, Ion Soare, Vasile Darie, frații gemeni Potop (Ion e deja caporal, poartă drapelul pe care jură acum și Gheorghe) și alții.

Rînd pe rînd, în formație, tinerii recruți depun jurămîntul pe drapelul unității. Ochii lor strălucesc de emoția clipei pe care o trăiesc, oglindind sentimentele adînci pe care le încearcă în această zi solemnă în care se angajează cu toată ființa lor să nu precupețească nici un efort, să-și facă datoria pe deplin, pentru a fi demni urmași ai generațiilor care au luptat pentru libertatea și fericirea României.

IULIAN NEACȘU ■

„Cronica pretențiilor"

Moravuri

Vreau nu vreau, adică uneori cu mare mindrie, alteori ușor jenat, trăiesc și în rîndul celor care își toarnă sufletul în litera tipărită. Vreau nu vreau, uneori mă aimt invidiat de spirite „visătoare", care-și închipuie că indeletnicirea cea mai ușoară dintre toate este aceea de-a scrie cărți. Alteori, mă simt disprețuit de spirite cinice, „realiste", care-și închipuie că a scrie cărți nu e o îndeletnicire la fel de bărbătească precum, să zicem, aceea de-a realiza zilnic 10 000 de calcule cu ajutorul unei mașini de calculat. Vreau să spun că, în măsura în care nu mă îndoiesc niciodată, pîinea pe care mi-o cîștig nu e, uneori, mai albă decît cea a altora, mult mai merituoși, alteori, mai neagră decît cozonacul zilnic al licheleior, deci, în această măsură, îmi port cu orgoliu și umilință rasa meseriei mele. Dar, ca să repet o formulă învățată la școală, așa cum imperiile se prăbușesc, mai degrabă, măcinate de propriile contradicții, de propriile moravuri, decît sub asalturile vremelnicilor dușmani, tot așa, deseori îmi spun, că meseria mea poate fi **discreditată** mult mai ușor de reacțiile primitive ale unuia din membrii breslei — eventual împotriva unui coleg — decît de cel mai sumbru și insanu colportaj, pe care spirite meschine — de care nici vremea noastră nu duce lipsă — îl întreține pe la colțurile unei străzi ori ale unei instituții.

Că Horațiu, într-una din „Epistulae"-le sale, a vrut să le spună confraților că-i cunoaște foarte bine și, în aceeași vreme, să avertizeze întinsa posteritate asupra marii susceptibilități a artistului, e un lucru cunoscut. Dar asta nu rezolvă mare lucru. Fiindcă, dorind să sporească faima celebrului adagio horațian „Genus irritabile vatum", cîte unul din membrii „neamului supărăcios al poeților" sare de-a dreptul... pesfe Pegas. Și-o face cu atîta patimă, încît nu-i rămîne nici un strop de patos, atunci cînd ar trebui să pună ceva din el în nefericitele-i compuneri. Căci, în marea lor majoritate — sigur, excepții multe și celebre întăresc și aici regula — acești supărăcioși sînt tocmai cei cărora harul li se poate depista cu mare greutate, chiar folosind cele mai rafinate detectoare ; bieți grafomani, pripășiți la poalele literaturii prin mila vreunui editor, prietenia unui șef de revistă, bunăvoința „confraternă" a unui critic. Iată o mostră de felul cum înțelege să se tirască iar apoi să „sfideze" un astfel de exemplar.

Îți trimite o carte scoasă prin imprudența tandră a unui editor și-ți scrie pe prima filă : „Colegului A. B., o sinceră pasăre de dragoste, care doresc să ne lege prietenia. Omagiul lui G. S./Caransebeș, 13 iulie 1976". După cîteva săptămîni, primești de la cel care, fără să-ți ceară consimțămîntul, dorea **să lege prietenie** cu tine, un pliculeț, în care afli o verzulie felicitare tipărită, de felul celor trimise de sărbătorile de iarnă. Pe ea, mîna „prietenului" a scris : „Mult stimate și iubit mercenar A. B., Îți mulțumesc pentru frumoasele rînduri ortopedice, pline de talent logopedic, cred că poezia română va ajunge prin tine la cele mai înalte culmi ale uitării desăvîrșite. Cu sinceră compasiune, G. S.".

Ce-a intervenit în aceste cîteva săptămîni scurse între cele două ipostaze ale „afecțiunii" amicului nostru, e lesne de înțeles : o recenzie, în care nu-l găseai nicidecum genial, ci destul de sărăcuț cu harul (poetic, se-nțelege). Că pentru o asemenea „crimă" „artistul" nostru te face din prieten mercenar, asta nu înseamnă că doar l-ai iritat. Nu. El are „încă" o dovadă că la „centru" s-a constituit, așa cum bănuia încă de la apariția celorlalte broșurele ale sale, un complot, care să-i răpească gloria și să-i micșoreze „statuia" în fața posterității, care, nu-i așa ?, va repara ea totul...

În general, astfel de ipochimene fac din fiecare zi a vieții lor o **dies irae**, răfuindu-se la infinit cu din ce în ce mai puținul bun-simț care-i mai locuiește. Pentru ei, astfel de scrisori — sau altele bătînd la proporțiile memoriilor, denunțurilor calomnioase — devin hrana zilnică, mai ales că, vorba lui Cicero, **epistula non erubescit** — scrisoarea nu roșește. Dar pentru că la început pomeneam de Horațiu, să-l invocăm și în acest final, amintind că tot el, într-una din „Satirele" sale, scria **est modus in rebus** — este o măsură în toate.

DORIN TUDORAN ■

Malraux

Într-un veac dominat de atîția giganți ai spiritului : Proust, Gide, Valéry, Hamsun, Mann, Pirandello, Faulkner, cred că nici un scriitor, poet, romancier sau dramaturg, nu și-a marcat cu o mai mare violență epoca și contemporanii ca Malraux, autorul **Condiției umane**, carte ce a însemnat pentru intelectualitatea întregii planete un strigăt, o somație și un avertisment. Romanul apare într-un moment cînd cerul lumii e brăzdat de amenințătoare fulgere negre iar istoria începe să-și divulge malefice pînde. Mai mult ca oricare altă scriere a veacului, **Condiția umană** este un apel bărbătesc și responsabil la ANGAJARE. Iar această angajare lucidă, deliberată, liber consimțită, ca unică vectorială, definitorie, a Condiției umane, devine axa vieții lui Malraux, chiar dacă în cursul unei existențe furtunoase și contradictorii, aspre și pline de riscuri, s-a revizuit de nenumărate ori, schimbînd de direcție și orientare, greșind și recunoscînd că a greșit, căutîndu-se și negăsindu-se, rătăcind sau lesind doar vremelnic la lumină. Nici unui scriitor sau artist al secolului nostru nu i se aplică mai bine cuvintele părintelui Tihon din **Spovedania lui Stavroghin** : „fiindcă nu ești nici fierbinte, nici rece, fiindcă ești **căldicel**, te scuip din gura mea". Lui Malraux i se pot reproșa toate păcatele, ezitările, renunțările, lepădările de sine, abdicările, de un singur lucru nu poate fi învinuit : c-ar fi fost, într-o singură împrejurare a vieții lui, indiferent, abstras din miezul fierbinte, incandescent, al condiției umane, c-ar fi fost **„căldicel"**. Indochina, Spania sau rezistența sînt numai cîteva capitole ale unui roman, cel mai fascinant, pe care André Malraux l-a scris cu sîngele lui, testament spiritual, nescris dar peren, obligînd alte generații de intelectuali și artiști la o meditație virilă și plină de gravitate. Nu știu care din cărțile lui va supraviețui peste veacuri. Sînt însă profund încredințat că romanul vieții lui — cincizeci de ani de lupte și jertfe — va rămîne ca o ilustrare, plină de speranțe, a **Condiției umane**, spre reabilitarea OMULUI, eterna și de pretutindeni, a unui om care poate fi torturat sau umilit, dar care nu va rămîne niciodată și nicăieri, singur. În clipa plecării lui în veșnicie **Muzeul imaginar** s-a mai îmbogățit cu o piesă : portretul unui artist demn de lauda și de recunoștința lumii.

AUREL BARANGA ■

Trei probleme

I) Orice critic este format de literatura pe care o cunoaște. Sînt critici care au de la bun început o concepție critică, pe baza unor lecturi solide, conduși de o vocație și sînt critici improvizați care nu o dobîndesc niciodată. Aceștia sînt veșnicii diletanți. Poți scrie mii de pagini de critică și să rămîi un diletant notoriu, așa cum în cîteva zeci de pagini poți impune un sistem critic (nu o colecție de dogme, ci un anume raport între ceea ce este constant și ceea ce este variabil în actul critic). E vorba, în cazul diletantului, de o incoerență specifică, de o instabilitate funciară în emiterea și argumentarea judecăților de valoare. Semnul curent este o exagerată mobilitate a termenilor, o fluctuație a categoriilor estetice (dacă acestea sînt cunoscute), a conceptelor fundamentale pe care se bizuie orice activitate în critica literară. Foarte multe noțiuni sînt vehiculate sporadic, fără metodă. Într-o lună criticul este obsedat de problema autenticității și recenzează cărțile din această perspectivă. Peste o lună e preocupat de stil și, ca atare, își va modifica percepția critică. Și tot așa în cîțiva ani de zile perspectiva se rotește mai repede decît anotimpurile și se poate întîmpla ca o carte „cu stil" să fie recenzată în luna cînd criticul era preocupat de problema autenticității, iar altă carte de mare „autenticitate" să nimerească în perioada stilistică. O asemenea critică nu ordonează valorile, ci creează confuzii.

II) Există în critică — printre alte lucruri bune — un fenomen straniu : criticul prea grăbit nu-și mai poate propune pentru lectură decît cărți despre care, oricum, va scrie. Nu mai vorbim de ceea ce a devenit un loc comun : criticul care scrie atît de mult despre atît de multe cărți încît timpul fizic nu-l mai justifică. Sîntem îndreptățiți să vedem în acest fenomen o decadență a lecturii.

Spre exemplu, pînă acum cîțva timp, M. Iorgulescu scria cîte patru-cinci articole pe săptămînă despre foarte multe cărți. Presupunînd, cu oarecare efort, că le și citea, criticul în cauză oricum participă la fenomenul despre care vorbim deoarece în afară de aceste cărți nu mai putea citi și altele. În mod firesc, orice critic trebuie să-și poată permite răgazul de a citi cărți despre care nu va scrie — din orice cultură și din orice timp.

La cealaltă extremă se află criticul saturat de cultură pe care bibliotecile l-au sterilizat însă ; despre fenomenul literar contemporan el nu se pronunță pentru că nu s-au pronunțat alții înaintea lui. El așteaptă monografiile, bibliografiile complete pe care să se sprijine. Asemenea critici iau o carte din raft, o citesc și o pun exact în același loc. Nu schimbă niciodată ordinea „prestabilită". Primii despre care am vorbit citesc „prea repede", aceștia din urmă — „prea încet".

III) Trebuie să ne obișnuim a privi activitatea criticului și după faptele (cărțile) pe care le omite. Aceste „omisiuni", cînd nu sînt întîmplătoare, au o anume semnificație. „Spune-mi despre cine nu scrii ca să-ți spun ce fel de critic ești", așa ar putea fi transformat un proverb cunoscut. Bineînțeles că un singur critic nu se poate pronunța despre toate cărțile unui moment literar, însă cînd ocolirea unor cărți și a unor probleme literare devine evidentă, cînd criticul nu acceptă decît riscul de a fi mediocru, cititorul se dumirește.

Un critic poate zice că și absența unei recenzii sau a unei cronici literare este tot un fel de „recenzie", tot un fel de „cronică literară", adică un mod de apreciere a cărții. Numai că „ambiguitatea" actului critic, în asemenea cazuri, este exagerată.

GEORGE ALBOIU ■

Cronica literară

AL. IVASIUC: „Racul"

Prin *Racul*, Al. Ivasiuc a scris romanul unei conștiințe tranzacționare sau, mai simplu, romanul unui trădător.

Într-o țară, nenumită, din America Latină, un grup de oameni, sprijinit de armată și de jandarmerie, pune la cale un fel de contrarevoluție, o operațiune preventivă de exterminare a „stîngii". Managerul și strategul complotului este un oarecare Don Athanasios, fost muncitor manual în Port Said, proprietar de lupanar la Aden și apoi mare industriaș latino-american. Operațiunea, care urmează să cuprindă în cîteva ore întreaga țară, este o capodoperă de minuțiozitate și de cinism. Listele de exterminare ale poliției îi cuprind pe toți liderii organizațiilor de stînga, pe simpatizanții acestora, pe comuniștii potențiali, pe artiști. Dar pentru ca teroarea să fie eficientă și să paralizeze orice intenție de împotrivire, urmează să mai fie executate cîteva persoane alese la întîmplare, din sferele cele mai înalte, pînă la baza societății. Identificînd în programul represiunilor un factor aleatoriu, oamenii vor fi cuprinși de panică, simțindu-se, cu toții, amenințați.

Începută așa, cartea lui Al. Ivasiuc amintește de romanele lui André Malraux sau Graham Greene *(Ministerul groazei)*, în care *tehnica* revoluției, a contrarevoluției sau a spaimei este explicată. În aceeași măsură, prin acțiune și printr-o solidă pregătire de filozofie a istoriei. Din momentul acesta, un personaj nou ocupă scena romanului. Acesta este Miguel, secretarul lui Don Athanasios, omul care urmează să coordoneze realizarea întregului plan. Fost membru, în tinerețe, al unei organizații de stînga, Miguel a trecut de partea puterii. El este deci un *antierou*, un trădător care însă, surprins de postura în care a fost împins de gestul său, ar dori să se întoarcă pe vechile poziții. Salturile de la o extremă a conștiinței la alta, ideea că în epocile de criză asemenea biografii sînt posibile, reprezintă a doua temă, foarte puțin simpatică, a cărții. Din acest punct, orice comparație cu Malraux sau cu Graham Greene încetează. Al. Ivasiuc s-a întors la schema primelor sale romane, în care un personaj parcurge, prin analiză și prin amintire, o etapă de criză. Fără să urmărească un plan riguros, Miguel este în căutarea prilejului de a vorbi despre ceea ce știe. El încearcă mai întîi să se confeseze unei frumoase curtezane, la un Country Club, intră apoi în cafeneaua în care se întîlneau foștii săi tovarăși de stînga și ajunge, în sfîrșit, la o veche prietenă, Taherah Safar, revoluționară expulzată dintr-o țară arabă, membră a unei organizații extremiste. Taherah este singura persoană care îl crede, dar o face prea tîrziu. Miguel aminase mereu momentul destăinuirii, complicîndu-se într-o dialectică întortocheală a stărilor de conștiință. Cu toate acestea, cei doi încearcă să fugă din țară, fără un automobil, intră în conflict cu poliția, sînt arestați, Miguel este rănit și transportat, în această stare, în punctul din care va coordona lovitura de stat. Ajuns aici, cititorul se va întreba, desigur, dacă experiența îi aparține cu adevărat lui Miguel, sau dacă nu cumva a fost și ea programată, ca întregul complot, dacă nu cumva istoria s-a jucat cu el, ca pisica cu șoarecele, trecîndu-l prin etapele fricii, pentru a face din el un instrument al puterii. În ultimele pagini ale cărții, Miguel contemplă un rac. Este un mod de a spune că, spre deosebire de animale, care au numai *natură*, oamenii au *istorie*. Ei sînt în permanentă mișcare, se raportează mereu la viitor și la trecut, la sentimente și la principii, fiind, cum spune Ortega y Gasset, mereu *in via*. Puterea însă îi impersonalizează, îi scoate din cadrele vieții, suspendîndu-le mișcarea sufletească.

Promițătoare în punctul de pornire, schimbînd apoi tema „din mers", amestecînd, într-o proporție care rupe unitatea romanului, elementele de ficțiune și de analiză, cu cele de tip „thriller", și fragmentele de povestire („amintirile" prin Miguel), cu paginile simbolice (metafora luptei dintre copii, metafora femeii care alăptează, metafora racilor), prevăzută, în fine, cu un deznodămînt convențional, *Racul* rămîne o carte complicată, care nu reușește să dea un răspuns nou la problema centrală a prozei lui Al. Ivasiuc : relația dintre ideologia romanului, din ce în ce mai ambițioasă și mai subtilă, și literatura lui. În *Păsările*, prozatorul rezolvase în chip fericit acest conflict care îi macină aproape toate cărțile. Cu *Racul*, el a făcut... un pas înapoi.

FLORIN MANOLESCU ■

Poșta literară

I. Pallu — București : Aveți dreptate : mai apar din păcate volume de versuri care nu spun nimic. Nu numai la noi, ci în întreaga lume și nu de azi de ieri, ci de foarte multă vreme. Dar aceasta nu poate să vă stîrnească o asemenea îngrijorare deoarece în nici un caz nu poate fi periclitat destinul poeziei adevărate. Cît despre autorii unor versuri de slabă calitate, cei mai crud îi va pedepsi timpul care îi va lăsa în uitare. Pentru că, sper să fiți de acord, e nespus de trist să tipăriești cîteva cărți dintre care nici una să nu fie reținută de memoria cititorilor. E mai trist chiar decît faptul că nu ai publicat nici o carte. ■ **Radu Cange — București :** Sînt cîteva pagini frumoase, alături de cîteva mai puțin împlinite. Mai dați-ne un semn de viață. ■ **Adrian Bucurescu — București :** Din nou avem vești bune pentru dumneavoastră : ultimul plic pe care ni l-ați trimis conține multe pagini care ne-au plăcut. Poate treceți într-o zi pe la redacție pentru a discuta mai pe îndelete. ■ **Radu Popescu — Ploiești :** Într-adevăr, sînteți „un pic talentat în ale poeziei". Și e foarte bine că îi citiți pe Marin Sorescu. Dar ar fi și mai bine dacă v-ați croi un drum propriu. ■ **Boites Cotiso și Virgil Ștefanlu — Iași :** Ne-au mîhnit faptele pe care le relatați în **Medalia și reversul**. Ele n-au ce căuta, așa cum bine precizați și dumneavoastră, într-un climat literar guvernat de principiile eticii și echității socialiste. Dovadă că s-au și luat măsurile cuvenite. ■ **Sandu Valentin — Pitești, Chițor Elena — Cluj-Napoca, Pavel Ion Ștefan — Rîmnicu Vîlcea, Petre Ivancu — Ciorolași, jud. Dolj :** Semne vagi de înzestrare literară.

Un județ în plină afirmare!

Sibienii, în spațiul lor de muncă ai unei istorii întrupate din dăruire,

Convorbire cu tovarășul RICHARD WINTER, prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

1. Peste încă un an, adică în 1978, se va împlini un deceniu de la crearea județelor. Ce s-a petrecut în perimetrul geografic numit județul Sibiu în acești zece ani?

2. Actualul cincinal este timpul unor mari aspirații ale țării și poporului nostru. Din ce punct a demarat județul Sibiu spre înfăptuirea parametrilor propuși a fi atinși în anul final al cincinalului, 1980? Cum va arăta el în acest nod de istorie?

3. Ce se întîmplă azi în satul de pe acești meleaguri?

4. Știm cu toții, problemele omului sînt în centrul politicii partidului nostru, atît cele mari, vitale pentru noi ca membri ai societății, dar și cele personale ale individului. Cu ce probleme vi se adresează oamenii muncii din județ și cum li se rezolvă?

Ne-am triplat producția industrială. În anul constituirii județului aveam aproximativ 7 miliarde lei, iar la sfîrșitul cincinalului 1971—1975 am avut peste 21 de miliarde și în 1980 vom ajunge la o producție globală industrială de peste 28 miliarde, ceea ce înseamnă de patru ori anul 1968. Realizarea cincinalului trecut înainte de termen a constituit pentru noi o bună demarare a cincinalului actual. Astfel, pe primele zece luni ale anului am realizat un miliard 63 milioane lei la producția globală industrială. Dar esențial pentru acest deceniu rămîne un element calitativ al dezvoltării și anume — trecerea de la un județ în care precumpăneau industria ușoară și alimentară la un județ în care predomină puternic construcția de mașini. Împreună cu industria chimică, ea deține 50 la sută. În acest domeniu, ca și în chimie, s-a dezvoltat astfel un puternic detașament de muncitori. S-au creat numeroase noi locuri de muncă, Sibiul ajungînd printre primele județe ale țării privind gradul de ocupare a forței de muncă. Aș mai remarca și o repartiție mai uniformă în teritoriu a unităților industriale. Pe lîngă cele două municipii și cele cinci orașe din județ, au apărut și s-au dezvoltat obiective economice și în alte cîteva centre de comună, ca Avrig, Tălmaciu, Miercurea Sibiului, Orlat, unde s-au produs și schimbări calitative deosebite. Majoritatea populației trăiește la oraș, Sibiul se situează mult peste media pe țară a populației urbane. Acest proces îl vom continua, în conformitate cu prevederile documentelor Congresului al XI-lea al partidului. Vom continua consolidarea economică a localităților Tălmaciu, Avrig, Miercurea și Șeica Mare, punînd accent și pe dezvoltarea orașelor Agnita, Dumbrăveni, Copșa Mică, ceea ce va crea o situație bună pentru atragerea forței de muncă din satele și comunele apropiate și deci o navetă mai lesnicioasă spre toate sectoarele.

Pentru actualul cincinal, în județul nostru nu este prevăzută o dezvoltare spectaculoasă sub raportul obiectivelor noi economice, ea este canalizată, în schimb, spre valorificarea mai bună și mai intensă a resurselor existente, astfel încît vom putea realiza o dezvoltare chiar mai rapidă decît cifrele prevăzute pentru noi în cincinal. Sperăm să ne apropiem de o producție industrială globală de circa 30 de miliarde lei, față de 28,5 miliarde prevăzute, și semnificativ este faptul că 95 la sută va fi realizată pe baza creșterii productivității muncii. Considerăm că e posibil. Noi am calificat mulți oameni în ultimii ani; au intrat anual în întreprinderi circa 7 000 de oameni calificați prin școli profesionale și licee de specialitate, iar o parte dintre aceștia au acumulat deja experiență de producție. Desigur, și județului Sibiu îi sînt comune problemele mari ale dezvoltării întregii țări, așa cum au fost ele stabilite la Congresul al XI-lea și în actualul plan cincinal, probleme pe care de curînd le-am dezbătut în plenara comitetului județean de partid și în sesiunea consiliului popular județean. Introducerea tehnicii noi, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, folosirea mai inteligentă și mai eficientă a materiilor prime — să le valorificăm superior și cu maximum de randament — avem în vedere în primul rînd metalul, materiile prime naturale pe care le utilizează industria ușoară din județ, în special lîna și pieile, materialele de construcții și, evident, în toate procesele de producție să realizăm o economie serioasă de energie. În acest proces ne preocupăm de antrenarea într-un mai mare grad a intelectualității tehnice, în care se va încadra și activitatea Facultății de mecanică, recent înființată la Sibiu. Este concepută a fi puternic ancorată în realitățile sibiene. Noi n-am creat alte ateliere în facultate, ci direct în fabrică, pentru ca studentul să ia contact cu toate procesele de producție încă din primul an de studii. De asemenea, ne-am propus să dinamizăm și să antrenăm mai mult în activitatea de creație și concepție pe toți cei care lucrează în domenii economice, inclusiv pe cei din sistemele economico-financiare și statistice, în vederea realizării unor produse tot mai competitive, mai eficiente din punct de vedere valoric, pentru îmbunătățirea parametrilor calitativi. Ne-am fixat, pentru întreaga economie a județului, un program de asimilare de noi produse, astfel încît în acest cincinal 35—40 la sută dintre ele vor fi complet noi și reproiectate. Totodată, vom trece la o activitate mai intensă de programare științifică a producției prin centrul teritorial de calcul, astfel încît să furnizeze date mai complexe de analiză pentru pîrghii de conducere. Acest program a fost adoptat la recenta plenară a comitetului județean de partid, pe baza orientărilor date la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie a.c., presupune și o perfecționare a noastră, a celor care lucrăm în aparatul de partid și de stat.

Vorbind despre viitor, vă mai pot spune că ne-am propus rezolvarea cîtorva probleme mai deosebite privind orașele noastre, privind problemele obștii în general. Totodată, vom continua, adînci și perfecționa — așa cum secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a dat indicații — soluționarea în mod real și egal a drepturilor cetățenilor de pe aceste meleaguri — români, germani, maghiari. La ora actuală, conform Legii sistematizării, sîntem unul dintre județele care au aprobat atît schițele de sistematizare ale orașelor, cît și ale viitoarelor orașe, ca și planurile de sistematizare a tuturor comunelor. Aceste schițe nu sînt numai niște documente ale viitorului, ele au scos la iveală și multe lacune ale vieții sociale actuale, prezentîndu-ne exact datele privind evoluția populației pe diferite localități și medii, ceea ce ne permite să dezvoltăm corespunzător rețeaua școlară, rețeaua sanitară și comercială, ca și alte dotări și servicii social-culturale. Ne-am propus ca în cursul acestui cincinal să asigurăm o bună alimentare cu apă a localităților urbane și să începem aceeași acțiune și la comune și sate. Este un indicator de viață civilizată și de nivel de trai. Astfel, orașele Sibiu, Mediaș, Ocna, Copșa, Dumbrăveni vor fi asigurate pînă la sfîrșitul acestui cincinal cu debitele necesare unei vieți urbane moderne. Și cu o calitate mai bună a apei. În acești ani vom realiza și un important volum de construcții de locuințe — peste 16 000 față de 11 600 cît am construit în cincinalul precedent — și totodată vom face mai mult pentru păstrarea, conservarea și restaurarea centrelor vechi, veritabile monumente istorice și de artă, din orașele noastre, cu o grijă specială pentru salubrizarea acestor locuințe, în așa fel încît oamenii să se bucure de confort modern. Este o recomandare și o indicație a tovarășului Nicolae Ceaușescu în ultima sa vizită la Sibiu.

Cei zece ani de la înființarea județului au însemnat foarte mult și din punct de vedere cultural. La Sibiu și la Mediaș s-au construit case noi de cultură și am reușit ca în toate comunele să existe și să funcționeze cămine culturale. Funcționează în bune condiții cele două teatre — român și german — ca și cele două teatre de păpuși, și tot în acest interval de timp Sibiul a devenit centru universitar. Aș mai remarca un reviriment și o activitate susținută, de bun nivel, și a altor domenii ale culturii — avem o puternică filială a artiștilor plastici, a crescut numărul scriitorilor, numărul și calitatea manifestărilor societății de științe medicale, ca și ale intelectualității tehnice... Începînd cu anul viitor, biblioteca „Astra" din Sibiu va deveni centru metodic pentru îndrumarea tuturor bibliotecilor din județ.

Cît privește satul, elementul esențial pentru noi este creșterea substanțială a producției agricole, în așa fel încît să putem aproviziona orașele noastre și să contribuim și la fondul central. Sîntem, mai ales, cultivatori de cartofi, de sfeclă-de-zahăr și producători de fructe. Anul acesta este primul an al unor împliniri în care roadele mecanizării, chimizării și ale unei mai bune organizări a producției au dat rezultate. În domeniul zootehniei, ponderea agriculturii județului, sînt premise pentru realizarea programului actualului cincinal. Ce-aș vrea să remarc este faptul că atunci cînd luăm măsuri bune pentru a înlocui forța de muncă din agricultură printr-o mecanizare adecvată putem avea rezultatele scontate. La noi doar 16 la sută din totalul populației ocupate lucrează în agricultură, iar media de vîrstă — în acest sector — a forței de muncă este foarte înaintată. Fenomenul frecvent al satului sibian: foarte multă populație care trăiește la sat lucrează în orașe. Mai bine de jumătate din localități au bune legături cu centrele urbane și pînă la sfîrșitul cincinalului sperăm să reușim legarea tuturor localităților rurale de centre urbane prin drumuri asfaltate. Aș mai putea să amintesc faptul pozitiv că într-o serie de localități standardul de viață este foarte apropiat de cel al orașului.

Aspectele privind problemele cetățenești sînt multiple. Prin dialogul ce are loc — prin toate formele statuate de democrația noastră socialistă — s-au soluționat nenumărate probleme sociale. E adevărat că trebuie să mai luptăm cîteodată cu unele atitudini de lipsă de solicitudine față de om și de problemele sale. Nu pentru fiecare cetățean sînt bine soluționate, pentru aceasta în serviciile noastre cu publicul operăm un permanent control, muncă de educație și de perfecționare profesională. Nu știu dacă știți că Sibiul are un număr foarte mare de pensionari, oameni care au probleme specifice. Ei au muncit pînă nu demult, ne-au dăruit experiențele lor de viață și, atunci, se cuvine să fie respectați, ascultați. Au cerințele lor și trebuie să ținem seama de ele. Viața ne fură uneori cu problemele ei mari și uităm adesea că pentru un pensionar e o dramă dacă nu găsește pe piață pîine graham sau laurt. Noi am creat și mai avem în vedere să creăm o serie de servicii și activități sociale pentru această categorie de cetățeni. Aș mai vrea să menționez preocuparea noastră față de condiția femeii. În județul Sibiu, femeile reprezintă 40 la sută din totalul angajaților, iar din industrie, jumătate. În actuala sesiune a consiliului popular județean am adoptat un program pentru asigurarea unui sistem de servicii mai bun și mai eficient pentru ușurarea muncii casnice, pentru degrevarea lor de o serie de servituți. Am reușit și reușim să cuprindem în grădinițe toți copiii de vîrstă preșcolară din județ, proporția este cam de 92 la sută, dar nu ne rezumăm doar la acest aspect cantitativ. Ne interesează în momentul de față asigurarea în creșe și grădinițe a unor servicii de calitate atît sub raportul îngrijirii copiilor cît și al educației, ca, într-adevăr, mamele să stea liniștite și să-și aducă aportul lor maxim în viața profesională, socială, familială. Pentru noi este un lucru îmbucurător faptul că nu avem oameni fără lucru, faptul că avem posibilitatea să-i încadrăm pe toți într-o activitate utilă pentru societate. Fiecare om își găsește o muncă pe măsura dorinței și posibilităților sale. Am creat astfel și muncă la domiciliu pentru anumite categorii de femei și pentru cei care au anumite greutăți sau infirmități și nu se pot deplasa zilnic la un loc de producție. Vrem ca într-adevăr fiecare om să simtă că este ajutat, să simtă că este respectat și înțeles atunci cînd dorește să fie util societății.

CICI IORDACHE ■

şi viaţă, de dor şi legendă, creatori perseverenţă şi patriotism

O legendă vie: ultimul haiduc a fost oare sibian?

Despre ultimul haiduc al Munţilor Sibiului — şi poate al întregii ţări — mi-a vorbit un pasionat cercetător al folclorului din această parte a Transilvaniei, conferenţiarul universitar Gheorghe Pavelescu, de la Institutul de învăţământ superior Sibiu. Într-o seară, el mi-a citit una din cele 30 de versiuni ale baladei haiducului Andrei Budac. Cea care urmează a fost culeasă chiar la Cîrţişoara, comuna de baştină a haiducului.

Foale verde de trifoi
Tese sora la război,
Vine Budac de la munte
Şi intră la sora-n curte
Şi din curte-mi intră-n casă :
— Să-mi fii, soră, sănătoasă !
— Şi tu, frate, sănătos,
De un-vii şi unde-ai fost ?
— Vin, soră, din codru des,
Mi-a fost dor să vă mai văz.
Şi m-o ajuns un mare dor
De surori şi fraţiori.
— Du-te, frate, nu şedea
Că jandarmii sînt colea,
Şi pe tine te-or puşca.
— Nu te teme, sora mea,
Că pe mini nu m-or puşca,
C-am umblat prin văi şi munţi
Şi jandarii nu m-or prinş...

Cîudată istoria acestui haiduc modern — observă Gheorghe Pavelescu. A murit în 1912, împuşcat de jandarmi : asadar, aproape de zilele noastre s-a stins din viaţă. A haiducii prin părţile Sibiului la sfîrşitul secolului trecut şi începutul secolului nostru, devenind repede vestit în întreg ţinutul.

Consătean cu Badea Cârţan (Budac s-a născut la Cîrţişoara în 1873), îi transporta desagii cu cărţi româneşti, aduse peste munte. Pe moş nu-l mai ţineau puterile, iar Budac era tînăr şi vînjos...

Protejat de sătenii, cărora, la rîndu-i, le lua apărarea, haiducul a dus o viaţă aventuroasă, aşa cum se cuvine unui erou de baladă populară. Interesant de reţinut — subliniază interlocutorul nostru — în anul 1907 Budac şi ceata sa au fost arestaţi şi judecaţi pentru ceea ce autorităţile vremii denumeau „instigare la răscoală", dar el a reuşit să evadeze şi şi-a făcut din nou apariţia prin părţile Sibiului. Se pare, deci, că, sub o formă sau alta, a luat parte activă la mişcările ţărăneşti din acel însingerat 1907.

Andrei Budac a sfîrşit ca mulţi alţi voinici ai codrului : pe capul lui s-a pus preţ mare şi s-a găsit un trădător care să-l vîndă. Şi fiindcă însişi jandarmii din ţinutul său de baştină îl apărau, a fost adusă o poteră din altă parte a Transilvaniei ca să-l prindă. Jandarmii i-au aţinut calea şi l-au împuşcat.

La înmormîntarea sa au venit, se spune, zeci de mii de ţărani, cortegiul întinzîndu-se pe mai mulţi kilometri.

Budac, ultimul haiduc, dăinuie pînă în ziua de azi în amintirea ţăranilor.

„Eu însumi, cu ani în urmă — ne spune Gheorghe Pavelescu — am vorbit cu o bătrînă care mi-a povestit despre darurile pe care Budac le făcea ţăranilor săraci : boi, vaci, diverse obiecte casnice. Ei înşeşi i-a dat bani ca să-şi cumpere vacă şi doi porci pentru slănină. După un timp, haiducul s-a întors în sat şi a întrebat-o dacă a cumpărat vaca, de parcă ar fi vrut s-o controleze. Apoi i-a cerut : „Adu-mi şi mie o ceaşcă din laptele ei, ca să mă conving".

Aşa trăieşte şi azi Budac în amintirea bătrînilor. Pistoalele i-au amuţit, a rămas figura voinicului codrului, însetat de dreptate.

LIONEL NIŢESCU ■

Cu unele excepţii, aprovizionarea sibienilor e bună.

Ceea ce ştie Isac Czitrom, directorul adjunct al Direcţiei comerciale judeţene, despre comerţul Sibiului corespunde cu realitatea. Cînd dinsul spune „stăm mai bine ca în alţi ani cu aprovizionarea populaţiei, iar însilozările pentru iarnă depăşesc practic necesităţile", spune adevărul, în sensul că magazinele oraşului — şi cele din judeţ se supun aceloraşi reguli — sînt bine aprovizionate, bogate în sortimente, pline cu de toate. Cînd scriem cu „de toate" ne gîndim acum, în pragul iernii, la cartofi din abundenţă, la ceapă de toate felurile, cea mai căutată de sibieni fiind cea rotundă, ca mărul, venită din comuna Guşteriţa, la invazia de varză, dominînd pieţele ca pepenii în miezul culesului, la carne de vită, la pui, la ouă, pe care le furnizează Avicola de la Miercurea Sibiului, aparţinînd Asociaţiei economice intercooperatiste, unde — prin stăruinţa medicului veterinar Sever Strola, directorul unităţii — producţia pe cap de pasăre atinge 263 de ouă, între primele producţii pe ţară, ne mai gîndim la roşiile care se rînduiesc în vitrinele Gostatului, la castraveţi şi aşa mai departe.

Toate aceste produse se găsesc din abundenţă în pieţele şi magazinele Sibiului, alături de altele, cum ar fi bananele, lămîi, cafea (aparută la discreţie după o perioadă de absenţă), uleiul etc., dar asta nu vrea să însemne că nu mai sînt şi lipsuri, că nu mai sînt şi cozi, chiar dacă ultimele se întîlnesc mai ales în orele de vîrf, îndeobşte către ceasurile înserării. Probleme există, cu unele sortimente de mezeluri între care, fireşte, salamul de iarnă, numit şi salam de Sibiu, dar fabricat în alte părţi, cu portocalele („avem 800 de tone repartizate, dar n-a sosit decît un vagon").

La Sibiu, pe strada 1 Mai, colţ cu Tribunei, s-a deschis nu demult un magazin specializat în vînzarea peştelui proaspăt. Magazinul „Delta" a aparţinut o vreme comerţului, apoi a fost cedat producătorului, întreprinderea piscicolă din Zaul de Cîmpie, dar asta n-a vrut să însemne — din cele ce am constatat, însoţiţi de martori — asigurarea unei cantităţi zilnice de peşte proaspăt, după dimensiunile cererii. În două dimineţi am vizitat magazinul şi ni s-a spus că vom găsi peşte după-amiază. Am revenit după-amiază şi am primit asigurări că vom găsi... a doua zi !? Desigur, la „Delta" se desface uneori şi peşte proaspăt, dar la orele vizitei noastre singurul peşte viu din incinta magazinului era cel din acvariul aflat în vitrină !!, de unde am dedus că nu atît schimbarea proprietarului unităţii are darul să-i mulţumească pe clienţi, cît aprovizionarea ritmică, judicioasă, cu peşte. La Sibiu, pe strada 1 Mai, colţ cu Tribunei, povestea aceea cu „are balta peşte" nu prea se verifică.

Cifre şi procente grăitoare

■ Aşezat în centrul ţării, cam la egală distanţă de limitele geografice ale României, judeţul Sibiu ocupă o suprafaţă de 5 422 km², reprezentînd 2,3 la sută din suprafaţa ţării ; la o populaţie de 464 396 de locuitori, la 1 iulie 1976, densitatea pe kilometru patrat este de 82, apropiată de media pe ţară, dar demnă de reţinut, dat fiind faptul că o mare parte din suprafaţa judeţului este acoperită de munţi.

■ 58,3 la sută din totalul populaţiei judeţului locuieşte în mediul urban, în capitala judeţului, în municipiul Mediaş sau în oraşele Cisnădie, Dumbrăveni, Copşa Mică, Agnita şi Ocna Sibiului; din totalul personalului încadrat în muncă, peste 61 la sută se ocupă de industrie; în cadrul industriei judeţului, ramura construcţiei de maşini este preponderentă (46,4 la sută), urmată de industria textilă (15 la sută) şi cea alimentară (10 la sută); judeţul Sibiu produce 3,6 la sută din producţia industrială globală a ţării, ocupînd din acest punct de vedere locul 7 pe ţară; ca pondere a personalului angajat în industrie, judeţul Sibiu se plasează pe locul 6 pe ţară.

■ Judeţul numără peste 100 000 de elevi, rezultînd că un sibian din patru învaţă! După ultimele statistici, 3 451 dintre aceştia învaţă la seral, 1 377 în licee de specialitate şi 2 074 în cele umaniste; ca o dovadă a seriozităţii lor, 3 318 au promovat la sfîrşitul anului şcolar trecut; după datele furnizate de directorul Direcţiei judeţene de statistică, Ioan Folea, în acelaşi timp şi secretar al Comisiei judeţene de demografie, în 1976 au terminat liceul în judeţ 7 290 de absolvenţi, numai 10—12 la sută dintre ei reuşind în învăţămîntul superior; marea lor majoritate s-a încadrat în producţie. Anul acesta, Sibiul a scos şi prima promoţie de absolvenţi ai învăţămîntului superior, secţiile de filologie şi filozofie : 148.

■ Sporul natural la 1 000 de locuitori — 11,2, sporul total fiind într-o oarecare scădere, întrucît se pleacă din judeţ mai mult decît se intră. Sporul migratoriu pe 1975 a fost de 1 177 de persoane.

■ Pînă în zilele documentării noastre se înregistrează la Oficiul stării civile din Sibiu 1 740 de căsătorii; anul trecut, pe judeţ, cifra totală a căsătoriilor a fost de 4 740; din păcate, în aceeaşi perioadă s-au înregistrat 900 de divorţuri, cifră mult mai mare decît în anii anteriori.

Cea mai veche mărturie: un toporaş de mină

Nu demult, la Editura „Dacia" din Cluj-Napoca a apărut o interesantă carte, **Sibiul şi ţinutul în lumina istoriei**, vol. I, semnată de doi cunoscuţi istorici ai oraşului din centrul Transilvaniei — Aurel Dumitrescu Jippa şi Nicolae Nistor, acesta din urmă fiind directorul Arhivelor statului din localitate. Rodul a 10 ani de studii şi cercetări, cartea şi-a asumat răspunderea monografiei acestor locuri transilvane şi ea porneşte de acolo de unde **„După cele mai recente descoperiri, teritoriul actual al judeţului Sibiu poate fi inclus în aria geografică în care s-au perindat etapele timpurii ale procesului de antropogeneză. Cea mai veche mărturie despre existenţa umană pe aceste meleaguri datează încă de la începuturile epocii vechi a pietrei (circa 600 000 de ani). Un toporaş de mină (eliolitor) din cremene — ca unealtă universală a epocii — descoperit în hotarul comunei Racoviţa (j. Sibiu) în vara anului 1972, atestă zorii îndepărtaţi ai omenirii"**. Volumul II, precum ne informează autorii, urmează a trata epoca modernă pînă în zilele noastre ale acestui ţinut românesc de dincolo de Carpaţi.

Locul 7 la producţia industrială

● Ocupă locul 7 în ierarhia judeţelor privind producţia globală industrială, deţinînd 3,4 din totalul producţiei industriale a ţării ● Are aproape toate ramurile industriei, concentrate în peste 50 de întreprinderi de interes republican ● Întreprinderi şi mărci de fabricaţie renumite sînt cunoscute în ţară şi peste hotare, exportă produsele lor în peste 71 de ţări ale lumii ● Numărul de locuri de muncă, la sfîrşitul cincinalului trecut, era de 178 700, iar pînă la sfîrşitul anului 1980 va creşte cu încă 8 200 ● În 1975, producţia industrială s-a dublat faţă de anul 1970, deci în decursul ultimului cincinal ● În cincinalul 1976—1980, producţia industrială globală va creşte faţă de 1975 cu 35,1 la sută ● Investiţiile alocate judeţului Sibiu în acest cincinal vor fi îndreptate spre 87 obiective industriale, 166 agrozootehnice şi un număr important de obiective social-culturale ● În producţia agricolă ocupă locul 34 pe ţară, cu o pondere de 1,2 la sută. În 1980 ponderea agriculturii din judeţ o va deţine zootehnia.

357 000 de turişti

Despre Sibiul turistic ne-a vorbit în chipul său aparte, cu minte de economist şi cu suflet de îndrăgostit al locurilor natale, **Ioan Mureşan**, directorul Oficiului judeţean de turism. „Anul acesta care încă nu s-a încheiat, deci pînă acum, am fost vizitaţi de peste 357 000 de turişti, dintre care peste 75 000 din străinătate, în hotelurile şi spaţiile noastre de cazare înnoptîndu-se 900 000 de zile, adică aproape 2 500 de ani. În hotelurile din oraşe, în cele 130 de hanuri de pe traseele turistice ale judeţului, în vilele din staţiunile Bazna, Ocna Sibiului, şi Păltiniş, în cele 24 de cabane din Făgăraş şi Cibin, în căsuţele din numeroasele campinguri. Transfăgărăşanul a deschis turismului din judeţul nostru perspective extraordinare.

Dacă la Bilea-Lac anul acesta s-a inaugurat cea mai lungă linie de telecabină din ţară, s-a început şi construcţia unui hotel cu 160 de locuri, urmînd ca pînă în 1980 să mai construim cîteva. Aş vrea să informez pe amatorii de turism montan că pînă în 1982 toată Valea Bilei va avea 1 500 de locuri de cazare într-o salbă de hoteluri situate pe diverse altitudini, devenind unica staţiune alpină din România cu sezon permanent. Şi ca să rămînem tot la munte, îi mai anunţ pe amatori că se va mai construi o cabană pe vîrful Onceşti din zona Păltinişului. În general, staţiunea Păltiniş va cunoaşte şi ea o serioasă dezvoltare. Aproape în fiecare an, la Păltiniş se va da în folosinţă cîte un hotel.

BAZNA,

o lume de lîngă nori, un aliaj temeinic al pămîntului şi al oamenilor

Comuna Bazna, alcătuită din satul de reşedinţă şi din încă două aşezări, Boianul şi Velţul, se află la vreo 17 kilometri de Mediaş, undeva, sus, dincolo de Blăjel, printre dealurile împădurite ce plutesc peste unda Tîrnavelor, lîngă tavanul galben şi foşnitor al cerului toamnei, pe care, aici, îl poţi atinge cu mîna. E ultima comună a Sibiului, la hotarul de nori al Albei şi-al Mureşului. Asfaltul, „pielea de drac", cum i se zicea pînă nu prea demult pe limba locului, a ureat, în ultimii ani, pînă aici, legîndu-se cu asfaltul Blăjelului, înlesnind oamenilor de pe aceste dealuri legături prompte cu lumea şi timpul. Autobuzele I.T.A. trec prin Bazna de şapte-opt ori pe zi, la fel prin Boian şi prin Velţ, făcînd ca drumul spre Mediaş, care cîndva echivala cu o expediţie, să fie azi o chestiune de minute. Ca în toate satele cu astfel de legături, şi aici oamenii îşi împart munca ogorului cu cea în industrie. Dimineţile, din satele Baznei pleacă vreo opt sute de navetişti spre fabricile din Mediaş şi din Copşa Mică, vreo cîteva zeci se opresc pe drum, la şondele de prin văi, ce, văzute de la altitudinea Baznei, par nişte sonde-jucării, miniaturizate la proporţiile unor capuce de stilou. Bazna însăşi, cînd o priveşti de departe, de pe şoseaua desprinsă din coasta Blăjelului, pare un sat-jucărie, o cutie cu jucării. Eşti tentat să iei totul şi să-l pui într-un brad, chiar într-unul din braziî locului, exemplare superbe, monumentale, veghind ici-colo, la răscruci de drumuri sau de culmi, ca nişte mire sui-generis ale altitudinii. Jucării colorate, parfumate, romantice, vechi, dar lustruite ca oglinzile sau ca argintăria, jucării sau mai degrabă piese de muzeu, aşa sînt, văzute din depărtare, casele Baznei, ordonate simetric, geometric, de-a lungul uliţelor, ca nişte vitrine, pivotind toate, după tiparul săsesc, în jurul bisericii-burg din veacul al XV-lea, care domină de pe o măgură.

Nu ne-am putut sustrage impresiei de aşezare-muzeu sau aşezare-vitrină nici atunci cînd, în centrul satului, am luat cu totul alte măsuri, cu totul alte dimensiuni ale locului, Bazna fiind, de fapt, nu un sat-jucărie, ci un sat sau o aşezare-burg, o expoziţie sau o competiţie de cîdări-monumente, de „căsoaie" săseşti cu pereţi masivi şi porţi înalte, cît să încapă carul încărcat cu bucate şi omul voinic din piscul lui, ridicat în picioare ca să oprească în hăţuri cîinii. Case monumentale, cu proporţii de monumente, cu răcnetul de monumente, neîndulcită de culorile pastelate ce le vopsesc faţadele (verzi, galbene, albastre, roz), case severe şi mindre, sfîrîcînd toate, chiar şi cele mai vechi, chiar şi cele străvechi, în aceeaşi lumină, în aceeaşi patină scumpă, de parcă cineva le-ar fi lustruit astă-noapte cu catifea sau cu piele de căprioară, e bine că frontispiciul cărora scrie „1835", „1842" sau „1888" par construite ieri. Cele pe care scrie „1926" sau „1934" par terminate astăzi. Cele mai noi (140 de case noi, ridicate în ultimele două decenii) ţin de pe-acum, îţi zici, de viitor... Case de oameni gospodari, case de gospodari români şi saşi, case transilvănene de oameni vrednici, solizi şi teferi în tot ce fac, nesterind nici pe faţada vieţii lor şi nici înăuntrul acestei vieţi vreo dezordine sau vreo necuviinţă, vreun nerost sau vreun fir de colb. Case-cetăţi, dar case de oameni care, se vede bine, nu s-au zidit între pereţi lor, ci, peste gardurile înalte de piatră, şi-au dat totuşi mîinile, ca să clădească împreună o aşezare frumoasă, înaltînd demnitatea tuturor celor care o locuiesc. Sat cu străzi largi, ca de oraş, străzi care, acolo unde n-a ajuns (cel puţin deocamdată !) asfaltul, au totuşi trotuare, largi benzi de peroane de piatră ca un echilibru la sol al acoperişurilor masive, străzi care pe alei se numesc chiar „străzi", nu „uliţe", şi care s-ar putea numi, de-ar mai avea şi nişte arbori, chiar „bulevarde". Intr-atît sînt de largi, de aerate, de geometrice totodată. Arborii, însă, sînt puţini, terenul „hleios" le fixează cu greu rădăcinile. Absenţa lor dezveleşte mai larg peisajul, îl lasă liber, cu toate detaliile lui, sub cer, aşa cum se zideşte pe dealurile şi coastele ce curg spre sat, cu iluzia depărtării şi cu surpriza primului plan dozate savant şi feeric, cu variaţii de verde, albastru, galben şi roz pe aceeaşi temă, pînă cînd tema devine capriciu decorativ al unui jucărie de pom de iarnă, dar şi cu momente de zguduire ce curmă bruse respiraţia. Un astfel de moment este biserica-burg de la sfîrşitul secolului al XV-lea, decretată azi monument istoric, edificiu de o elevaţie unică, tămă de piatră veche, dar neştearsă, ţinsînd spre cer, ca o definiţie a geniului constructiv al omului chiar şi pe solul ce refuză arborii, dar se supune canonului impus de o forţă superioară. Se mai păstrează încă ferestruicile cu metereze, e încă teafăr, deşi înverzit de patina vremii, acoperişul pe care aterizează escadrile de porumbei, e încă teafăr şi în picioare turnul înalt, prismatic, din piatră cioplită, cu ferestre înguste, e încă temeinic vechiul cerdac de strajă, bate încă ora exactă, aici, în turn, peste satul de astăzi, un orologiu străvechi, ca o muzică sau un ritm al eternităţii.

Sub timpul vechiului orologiu — timp exact, reglat la secundă în timpul contemporan, totuşi un timp al vechimii, cu un ritm ce ritmează eternitatea — lumea satului-burg se atmosferizează, reintră parcă în vraja sau ceaţa acelelor care s-au dus, şi, dacă nici pe aici în duminici, cînd din dulapuri şi lăzi bătrîne se scot la purtat straie precum cele ale strămoşilor, iluzia transcederii veacurilor e deplină. Ciobani cu cioareci strîmţi şi cuşme dacice, ca în „Mioriţa", purtînd ca pe nişte hlamide împeriale cojoacele cu podoabe scumpe, invită la „gioc", în faţa căminului cultural cu 400 de locuri (şi cu arhitectură ce se supune celei a locului, duhului lui), săsoaice tinere, trupeşe, cu cozi bălaie şi groase împletite după tipicul Margaretei lui Faust, revărsate pe umeri de sub potcapuri-cilindri fără margini răsfrînte, precum acelea ce se văd în vechi gravuri germane din veacurile XV—XVI. Din nou, şi mai mult ca oricînd, impreste de aşezare-muzeu sau aşezare-vitrină, în care cei vii, cîţi mai sînt, nu fac decît să păstreze şi să perpetueze memoria strămoşilor şi a timpurilor care s-au dus. Sirenele fabricilor din Mediaş şi din Copşa nu se aud pînă aici, tac, în duminici, şi cele ale fabricilor locului (căci Bazna de astăzi, ca şi alte sate din zonă, are industrie, la Bazna fiind o modernă fabrică de cărămidă, dezvoltată dintr-o veche industrie ţărănească), se aude doar timpul vechiului ceas din turn, grecesc, solemn, de veacuri egal cu sine, cu tăcuri rare la orele pline, dîndu-ţi răgazul să te pătrunzi pe deplin, pînă la fibră, de unda sonoră a acestui ritm al eternităţii. Ţi se pare că totul, aici, în acest somptuos şi tăcut sat-muzeu cu pereţi de dealuri bătrîne şi tavan foşnitor de toamnă lungă, se mişcă şi azi, cum s-a mişcat totdeauna, lent, neschimbat, pururi egal cu sine, după mecanica de ceasornicărie a turnului din veacul al XV-lea, ţi se pare că nu se poate, că nu se va putea niciodată ieşi din acest ritm. Şi totuşi metereze, fiindcă ele s-au constituit în timp, în veac, ca şi desenul şi culorile arhitecturii, ca şi omul ce calcă asfaltul cotidian cu un pas istoric.

La Bazna, ca în toate satele acestei ţări, farmecul de demult al locului se păstrează, fiinţa eternă a locului se păstrează (şi e bine că se păstrează, e bine că am învăţat să păstrăm şi să ocrotim acele lucruri şi fapte prin care ne înţelegem natura, ne luăm măsura), dar orologiile vechi s-au revizuit, se revizuiesc mereu, ăcele lor au fost împinse mai înainte, ziua a devenit mai cuprinzătoare, anul mai lung, adică mai intens. Cele 140 de case noi sînt doar o parte din edificiul noii civilizaţii a locului, edificiu care înconjură satul de azi, ziua lui, ca un mare cadran solar, indicînd frămîntul cotidian, mişcarea febrilă a unui altfel de timp, cu largi deschideri spre viitor. A apărut, în aceşti ani, pe lîngă asfalt, lumina electrică, au apărut astfel radioul, televizorul (cît am umblat pe străzile Baznei, n-am văzut nici o casă fără antenă pe acoperiş !), a apărut încălzirea cu gaze (absolut toate gospodăriile, ni se spune, sînt „gazeificate", adică se încălzesc cu flăcările ce izvorăsc din pămînt, captate în sobe-ursoaice sau în frumoase cămine de piatră ornamentată), au apărut, pe lîngă fabrica de cărămidă, construcţiile moderne ale celor trei C.A.P.-uri, ale Staţiunii de maşini şi tractoare, ale fermelor I.A.S. O îngrăşătorie de tineret bovin, cu 400 de capete (a C.A.P. Bazna), şi o fermă cu 400 de vaci a I.A.S. Mediaş, păscute şi păstorite la Bazna (o altă fermă, pentru 550 de vaci cu lapte şi cîteva sute de viţei, se va construi tot aici în acest cincinal), laolaltă cu alte mii de vaci şi de oi ale obştii, înălbosc cu talazurile de turme dealurile, pe care dealuri se află livezi şi vii, pe care dealuri se ivesc păşuni-model (180 hectare doar în acest cincinal, aparţinînd C.A.P.-urilor), veghind de sub cer, de sub umbra alb-viorie a Alpilor Făgăraşului, ghiceţi în zenit, un sat-model. Au apărut în sat, pe lîngă şcoli (trei şcoli generale, cea din Velţ construcţie nouă, cu profesori români şi profesori germani, cu învăţătură în ambele limbi), grădiniţele de copii, au apărut căminele culturale, au apărut cinematograful şi clubul, au apărut dispensarul, alimentara şi librăria, magazinele de artizanat, de textile şi de încălţăminte, va apărea în curînd un mare „complex comercial", cu o suprafaţă de peste 600 mp, vor apărea şi primele blocuri de locuinţe. Printre popasuri şi zile, printre răspîntii de drumuri şi întîmplări, evenimentele noului timp curg fierbinţi, încercuind satul-muzeu şi în acelaşi timp deschizîndu-l spre toate zările. Ce s-a făcut s-a făcut solid, cu simţul timpului, deci al duratei, ce s-a făcut s-a făcut cu grijă, cu ordine, cu chiverniseală şi cu rigoare, „transilvăneşte", „nemţeşte", astfel încît pietrele vechi să se logodească cu cele noi într-un ansamblu armonios, într-un întreg fiinţă, ritmat. La ora de faţă, opera sistematizării, opera viitorului, satului românesc, se suprapune aici perfect, pînă la confundare, cu prezentul. Nimic sau aproape nimic nu va trebui strămutat din rosturi, doar ăcele timpului se vor împinge mai sus, strămutîndu-şi locul în zodiac.

Sub ele, satul se va îmbogăţi, rămînînd acelaşi. Doar la Boian, o ulicioară cu vreo 13—14 gospodării, azvîrlită peste o apă, „scapă" din plasa liniilor sistematizării. Doar la Velţ, un bătrîn cioban, nea Şerban Dumitru, cu casa durată de un strămoş la vreo 4 kilometri de sat, pustiit de sat, resimţind el însuşi această pustiire, aşteaptă (şi e chiar nerăbdător, ei de mult o cere !) să se mute în viitor, adică în vatra „organizată" a colectivităţii de care ţine.

Tot ce se vede astăzi în Bazna, în acest sat ce străluceşte ca o argintărie scumpă, ca o oglindă, oglindeşte un chip, cel al oamenilor, le oglindeşte munca şi unitatea, nevoia lor de a participa solidari, cu hărnicie şi dăruire, la o emoţie socială — cea a zidirii unui sat frumos — înscrisă sferei viitorului. Nu-s nişte oameni închişi între zidurile caselor lor, deşi aceste ziduri sînt groase, dovadă tot ce s-a făcut în sat prin hărnicie obştească, prin efort colectiv. „În mijlocul satului — observa, cu vreo cinci decenii în urmă, profesorul-scriitor I. Simionescu, peregrin prin aceste locuri — e un spaţiu larg, pentru a da voie pîrîiaşului ce abia ţîrîie în toiul verii să se întindă cît vrea pe timpul ploilor de primăvară. În lipsă de canalizare, e şi acesta un bun sistem, deşi formează o excepţie de la alte sate săseşti, unde nu prea se iroseşte locul". „Excepţia" a dispărut. „În lipsă de canalizare" (care canalizare, ni se spune, va veni în curînd şi ea !), satul întreg, acum cîteva primăveri, a drenat pîrîul, l-a constrîns între maluri înalte, l-a „periat cu piatră", cum zic meşterii, a umplut cu pămînt, cu vagoane întregi de pămînt, „spaţiul cel larg" din inima aşezării, a arcuit peste pîrîu punţi de piatră, l-a ornat tărmul cu sălcii pletoase şi cu alei de piatră, a făcut din pîrîul acesta podoaba parcului comunal, răsărit tot atunci, prin munca obştii. Prin munca întregii obşti, a românilor şi a saşilor, a celor rămaşi ţărani şi ciobani şi a celor opt sute ce pleacă la fabrici, dar care în zori, cu şi serile, sînt al satului, trăind orele cardinale ale timpului satului, cele în care se naşte şi se declină apogeul luminii, în casa lor, în satul lor.

Există la Bazna, ca şi în alte sate transilvănene, şi vechi tradiţie, cea a „vecinilor", reflex al vechii păhologii colective a satului, mai exact a cringurilor de oameni adunaţi sau risipiţi sub aceiaşi cer, ce înfăptuind dangerosul cu turmele, trebuiau totuşi să ştie că în momente de cumpănă, de încercare sau de năpastă nu sînt singuri, că pot conta pe nişte „vecini", pe o putere de soc conjugată în lupta cu vitregiile vremii sau ale vieţii. „Vecinătăţile" sînt un fel de circumscripţii sui-generis, împărţind satul pe uliţe sau pe feliî, avînd fiecare cîte un „şef de vecinătate" ales anual (uneori, şi nu e o simplă coincidenţă, acest „şef de vecinătate", de la un timp, este chiar deputatul locului sau un membru al comitetului cetăţenilor !). Cînd cineva e lovit de-o năpastă, cînd în familia lui se întîmplă un loc sau o moarte, „vecinii", pînă la ultimul, sar să-l ajute, fac colecte de bani, oferă celui lovit tot ce au ei, braţele lor, puterea lor.

„Vecinătăţile" se ating, se amestecă. Îşi pun laolaltă puterile şi nădejdile şi în clipe de cumpănă, şi în cele ce-a năzdrăvănit mucilor obştii, şi în cele de sărbătoare şi bucurie, la „giocuri" sau la spectacolele cămăului cultural, cînd, lîngă fluieraşul cu cuşmă dacică, cîntă, la fel de aplaudaţi de toate mîinile, membrii Ansamblului folcloric german al Baznei, condus de învăţătoarea Eva Schulerus.

Prinre oamenii Baznei care s-au dăruit cu trup şi suflet satului, obştii, întemeierilor ce se leagă cu viitorul, este şi sasul Adolf Kristof. El este unul dintre oamenii care — în acest mare şi frumos „sat-muzeu" în care totul părea „isprăvit", constituit, limpezit, cristalin ritmat, aşezîndu-se astfel pentru vecie sub apa timpului, ca într-o vitrină — au tulburat sau mai degrabă au slobozit nişte ape, au încercat ceva nou, pariu cu timpul, o depoziţie nouă în procesul cu timpul încremenit în vechiul turn. El este unul dintre oamenii care, pe pămîntul acesta „hleios", sărac, rece pentru recolte, a pus amprenta digitală a unei ambiţii fierbinţi, fertile, a pus ştampila palmei şi a numelui său, care e numele unui erou. Anul trecut, Adolf Kristof a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste. Tehnicianul Adolf Kristof, şeful fermei pomicole din Bazna a I.A.S.-ului mediaşean, a obţinut, an la rînd, în livada de 100 de hectare pe care o are-n grijă, cîte 100, 130 şi 150 de kilograme de mere în fiece pom. Anul acesta grijile lui s-au mărit S-au mărit cu vreo 30 hectare de vie, de fapt nişte cioate de vie, resturi dintr-o arhaică, evasisăibăticiiă podgorie, înghiţită în parte de alunecările de teremri ce-au sfărîmat şi casa lui moş Binder. Partea de vie care-a rămas i s-a dat lui Adolf Kristof, „să facă ce-o crede cu ea". A făcut ce-a crezut, adică s-a înhămat la muncă, a muncit greu, război, împreună cu toţi cei ai lui, cu toţi saşii şi românii fermei, şi în toamna aceasta, după mai multe toamne de calendar desfrunzit şi neroditor, vita-de-vie a dat struguri buni, a dat mii şi mii de kilograme la hectar, încercînd deci, în ciuda bătrîneţii ei, un neaşteptat şi bogat pariu cu timpul. Adolf Kristof are 39 de ani, locuieşte la intrarea în sat, într-o casă frumoasă, cu o nevastă harnică şi cu doi băieţi, Dieter Heinz, de 15 ani, şi Teja, de 9, cu un „Trabant" sub şopron (cumpărat recent) şi cu o curte-ograd, de mult, mult doar un loc înconjurat cu piatră, ci livadă de pomi şi podgorie în miniatură. El este unul dintre oamenii care luptă ca fiecare palmă de loc a satului să se transforme într-un ghiveci de bogăţie. El este unul dintre oamenii care, luptînd cu timpul, ştiu că-n lupta aceasta patetică şi fierbinte, care ades clinteşte totul din temelii, trebuie totuşi să păstrăm tot ce e bun, acel mulaj al anilor vechi ce rămîne în noi, sculptîndu-ne fiinţa, pe măsură ce anii noi, în curgerea lor mereu mai vie, devin, într-un fel, mereu mai tineri, ca o pădure sau o livadă mereu mai zveltă, tinzînd spre poluri altădată inaccesibile ale vremii sau ale cerului.

Şi-au schimbat multe în Bazna şi, mai ales, se vor schimba. Am lăsat într-adins la urmă o parte a aşezării, o coastă desprinsă din şira satului, ce, într-un fel, reprezintă o altă „Bazna", cu o viaţă a ei, cu un drum al ei. Este vorba de „Bazna-băi", o aşezare-satelit a Baznei, cu băi vechi şi vestite de brom şi iod, atrăgînd, în epocile de vîrf, cîte 1 000 de vizitatori pe serie. O Bazna frumoasă, modernă, cu pavilioane şi vile cu înfăţişări de „chalets"-uri elveţiene, cu confort citadin, aflată la ora de faţă în plină extindere, graţie unei investiţii de cîteva milioane. Cîndva, această parte sau coastă a satului, aşezată în fundul unei văi late, ca o „valceva", era, cu pavilioanele şi cu vilele sale, tot atît de străină de sat ca şi turiştii îmbrăcaţi orăşeneşte de ciobanii cu cojoace impodobite sau de micii meseriaşi germani cu cizme de cauciuc cu şorturi albastre, cocîrţaţi peste fiare de plug ce trebuiau mereu reparate după greaua lor trecere prin pămînturi reci. Acum, pentru prima oară, ritmurile civilizaţiei coincid, acum „dotările" edilitar-gospodăreşti sînt identice, acum, la orice numărătoare a Baznei nu mai les două bucăţi, ci una singură. Bazna, ca şi oamenii ei, este un trup şi un suflet dintr-o bucată.

E linişte mare în sat, în spaţiul lui cu case monumentale, în lumina de catedrală a străzilor-bulevarde, fiindcă oamenii sînt plecaţi, unii la fabrici, alţii la vie şi la livadă, alţii cu turmele de oi sau cu ciurdele vitelor, satul se-nchide în acoastă liniţte ca într-un muzeu, aşa zice că viaţa abia mai pîlpîie, aî zice că tot ce e plîpîire de viaţă sînt, poate, doar cîteva luminări din nişte sfesnicare de secol al XV-lea, stalagmite ale vechimii care descresc mereu, măsurînd invers timpul, prin şiroale calde de ceară ce curg pe buzele de argint şi îngheaţă într-un suspin de orologiu. Marile mişcări epice, zgomotele, tumultul se petrec în culise, acolo unde-s pămîntul, turmele, viile, livezile, fabricile şi şondele, acolo unde, de fapt, sînt nu culisele, ci rădăcinile vieţii, cele ce fac ca satul acesta să arate atît de frumos, atît de sărăcuţor, ca şi scena unui mare spectacol sărbătoresc.

La Bazna, într-o margine de pămînt sibian, cu oameni teferi şi vrednici, înfăţişîi sub aceleaşi gînduri de viitor, timpul pămîntului şi al vieţii mună curat şi încorupţibil ca şi argintul, bătînd orele unui permanent efort al mai binelui.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Din dosarele militiei

Cine strigă cînd ni se fură din buzunar un milion?

Ar fi fost desigur de preferat o situaţie certă — să poţi afirma cu siguranţă că, iată, starea infracţională se află pe teritoriul judeţului Sibiu într-o mare regresiune, ca urmare bineînţeles a eforturilor, a calităţii şi eficienţei muncii de prevenire şi sancţionare pe care o duc zi şi noapte lucrătorii îmbrăcaţi în uniforme albastre din cadrul Miliţiei judeţene Sibiu. Lucrurile nu stau însă aşa de simple şi nici nu pot fi judecate simplist ; un indicator exact al creşterii sau scăderii numărului de infracţiuni pe teritoriul judeţului este destul de greu de stabilit pe baze concrete. Sigur, dacă era să vorbim de scădere, motivaţia ar fi fost eficienţa şi prevenire — aici, pentru a da un singur exemplu, vom aminti de faptul că pe anul în curs s-a efectuat o acoperire practică a întregului judeţ, a tuturor localităţilor urbane sau rurale ale acestuia, cu acţiuni de caracter educativ-preventiv (circulaţia rutieră, ordinea şi liniştea publică, atitudinea faţă de avutul obştesc). Fără îndoială, dacă ar fi fost să vorbim de creştere, am fi vorbit în primul rînd de creşterea combativităţii organelor de miliţie, care nu mai lasă nesancţionate sau nedescoperite nici cele mai mărunte abateri de la litera legii. Judeţul de care discutăm se poate mîndri dealtfel cu un procent dintre cele mai ridicate de descoperire a infracţiunilor (peste 90 la sută), majoritatea rezolvate din chiar primele zile după comiterea lor. Aşa că — pentru că asta am dorit să demonstrăm — deşi în Sibiu numărul infracţiunilor se află într-o certă scădere, ceea ce e mai important este că, nuanţînd, calitatea muncii lucrătorilor de miliţie, combativitatea lor sînt în bună creştere. Ce rost ar avea să alcătuim false fişe sau rapoarte sălvind numărul brut ? ! ceea ce este mai important e numeric. Întrucît se ştie că infractorii nu sînt pur şi simplu pe cale de dispariţie. Deşi exemplul nu este cel mai elocvent, totuşi am să amintesc de situaţia comparată a accidentelor de circulaţie pe teritoriul judeţului : 1972 — 136 de accidente, 1975 — 149 accidente. Privind superficial, ar fi de înregistrat o oarecare creştere, dar într-un timp în care parcul motorizat s-a mărit cu aproape 10 la sută de la un an la altul !

Nu, şi asta am înţeles-o destul de bine din discuţiile cu tovarăşii de la Sibiu — colonel Ion Luca, şeful Miliţiei judeţene, locţiitorii acestuia, alţi lucrători din cadrul Miliţiei judeţene — deci nu, infractorii nu sînt deocamdată, şi din păcate, pe cale de dispariţie, ba chiar trebuie întîmpinate şi prevenite o anumită specializare a acestor subiitate mărită în metodele şi felul lor de a gîndi infracţiunea. Dar, dacă se poate spune că se menţine încă un oarecare nivel al stării infracţionale, în acelaşi timp trebuie să nuanţăm şi aici, subliniind scăderea numărului de infracţiuni aşa-zis judiciare, cele care lezează proprietatea, persoana sau uneori viaţa, „avuţii personale", ca să zicem aşa. De la anul 1975 la 1976, pentru o perioadă de timp corespunzătoare, este de observat o diminuare cu 22,8 la sută a numărului de infracţiuni judiciare, dar şi o anumită creştere, mai cu seamă în ceea ce priveşte indicatorul valoric al pagubelor produse, la infracţiunile aşa-zis economice, care sînt dealtfel şi mult mai subtile, oferind prin natura lor mai multe posibilităţi de acoperire, de sustragere de la litera legii. Vom aminti în continuare unele dintre ultimele infracţiuni instrumentate de lucrătorii miliţiei judeţene, mai cu seamă pentru a arăta cît de favorizante pot fi citeodată pentru activitatea infractorilor o serie de împrejurări ca : neglijenţă în serviciu, evidenţă foarte proastă sau uneori chiar inexistentă, preocupare exclusivă a conducerilor de întreprinderi pentru producţie dar slabă preocupare pentru protejarea avutului obştesc, a gestiunii materiale, lipsă de atenţie, lipsa controlului preventiv şi aşa mai departe. Astfel, pagubele pot ajunge la cote de zeci sau sute de mii de lei, cum în cazul în raport direct cu rapiditatea de care dă dovadă în intervenţie miliţia. În mai puţin de un an de zile, un grup de 11 infractori a furat de la fabrica de covoare din Cisnădie cel puţin 76 de covoare (numărul stabilit prin recuperarea pagubei, fiind puşi la piată a doua oară cumpărători naivi de colţ de stradă). Lipseau desigur şi numere din gestiune, cele de inventariere, dar infractorii şi-au găsit aici cîţiva complici neaşteptaţi şi involuntari, care pur şi simplu dădeau altor covoare numerele lipsă, ca să nu se mai complice în gestiune. La Întreprinderea judeţeană de industrie locală, un gestionar s-a apucat să vîndă direct din magazie tablă, fier-beton şi alte materiale preţioase (peste o sută de mii lei pagubă în aumai sase luni), profitînd de defectiunile foarte mari în sistemul de evidenţă, deci de control, al gestiunii. La indicaţia miliţiei judeţene, organele de revizie au controlat gestiunea I.J.L.L.-ului, unde însă în loc de pagubă — dovedită totuşi foarte clar de miliţie, recunoscută de făptaş şi de cei care-l vindeau în complicitate marfa — au dat peste un plus în gestiune de peste jumătate de milion de lei ! La Întreprinderea de piese de schimb Sibiu, gestionara şi un merceolog au aranjat „cumpărarea" fictivă a unor mărfuri ce ar fi fost produse în cooperativele săteşti, întocmind acte false de primire a mărfurilor, sistem cu care au delapidat peste 400 000 de lei în doi ani de zile. Gestionarii de la Cooperativa de consum din Tălmaciu au ieşit timp de cinci ani de zile mereu în regulă la fiecare control sau revizie în gestiune, dar cînd a intervenit miliţia s-a descoperit o delapidare de aproape un milion ! De la B.J.A.T.M. Sibiu s-a furat cu camionul : tablă zincată, fier-beton, ţevi, alte materiale — peste 150 000 de lei prejudiciu pînă acum dovedit, care a fost posibil datorită existenţei unor mari neglijenţe. Mai întîi că orice eliberare de materiale se făcea de obicei fără o cîntărire scrupuloasă, ci pur şi simplu după ochi, gestionarul încărcîndu-şi „beneficiarii" în acte cu cantităţi mult mai mari decît cele reale. Apoi, s-a constatat că la B.J.A.T.M. nu mai avusese din anul 1963, anul înfiinţării, nici măcar o singură verificare în gestiune !! Acum, cînd se face, lipsesc o mulţime de acte, prejudiciul e departe de a fi socotit pînă la capăt, altă vreme cît, de exemplu, Uzina electrică ştie că are de plătit către B.J.A.T.M. circa 800 000 de lei, pe care nu-i poate însă factura din lipsa actelor, chiar foarte legală fiind de această dată acţiunea.

„Vedeţi dumneavoastră — ne spunea colonelul Ion Luca, şeful Miliţiei judeţene — atunci cînd păgubaşul este o anumită persoană particulară, atunci cînd unui om i se fură din casă sau din buzunar cîteva sute de lei, acesta vine la miliţie şi strigă foarte tare, iar noi trebuie să-l rezolvăm cît mai repede posibil. Cînd se fură însă zeci sau sute de mii de lei din avutul obştesc, cînd sîntem deci cu toţii păgubiţi, trece mult timp pînă strigă cineva, aş spune chiar că parcă ne doare mai puţin ! Conducerile întreprinderilor se fac în astfel de cazuri, uneori, vinovate principale pentru favorizarea infracţiunii, pe care de multe ori se străduiesc chiar s-o acopere, s-o ferească de ochii lumii ca să nu se facă de rusine şi să se piardă posturi. Dar paguba din avutul obştesc, infracţiunea care lezează avuţia naţională rămîne pentru noi unul dintre cele mai grave prejudicii aduse societăţii noastre, pentru stîrpirea căreia nu avem dreptul să precupeţim nici un efort. Şi, trebuie să ştiţi, chiar sancţionarea celor găsiţi vinovaţi este o formă de prevenire a infracţiunii, desigur a viitoarelor infracţiuni".

DUMITRU GRAUR ■

Un județ în plină afirmare!

Sibienii, în spațiul lor de muncă ai unei istorii întrupate din dăruire,

Asistența medicală, la înălțime

Cînd îndrăznim să facem afirmația din titlu, nu ne bazăm doar pe cele constatate de noi, trecerile noastre prin spitale și policlinici din județul Sibiu arătînd că rețeaua sanitară e suficientă și bine organizată, chiar dacă solicitările populației dintr-o zonă puternic industrializată depășesc uneori posibilitățile prestației medicale, cît ne bazăm pe date și comparații. Iată-le redate succint, după statisticile anului trecut :

- mortalitatea infantilă pe județ — 28.6 (pe primele 9 luni ale anului — 24,5), sub media pe țară, din acest punct de vedere orașul Sibiu deținînd un procent, 16 la mie, comparabil cu cel din țările cele mai avansate din lume ;
- natalitatea — 20,8 (19,6), superioară mediei naționale ;
- mortalitatea generală — 9,4 (8,9), mai bună decît media pe țară ;
- primul loc pe țară din punct de vedere al nivelului scăzut al tuberculozei : 133 de bolnavi în 1975 etc., etc.

Toate cifrele de mai sus le-am aflat, firește, de la directorul Direcției sanitare județene, Dumitru Suciu, medic care ne-a informat că în toamna aceasta au intrat în rețeau medicală a Sibiului, prin concursuri, transferări și repartiții, 123 de medici noi, numărul lor atingînd 609, cifră mulțumitoare raportată la populația județului, mai bine de o treime din cadrele noi luînd drumul mediului rural în care — după afirmațiile doctorului Suciu — situația este bună, iar pe alocuri foarte bună, cum e cazul circumscripțiilor de la Tălmaciu, Loamnes, Avrig, Sălișteetc, unde lucrează în prezent cîte 3 medici. Dealtfel, la actuala normare nu există în întregul județ un post vacant de medic stomatolog, pînă și circumscripția socotită, prin tradiție și prin izolare, cea mai dificilă, cea de la Păuca, avînd asigurat serviciul respectiv.

Zonă cu tradiție în materie de sănătate, Sibiul este o zonă în care, ne-am convins și cu propriii noștri ochi, bolnavii sînt bine tratați, primiți nu doar în clinici și laboratoare — cel de citologie a depistat în 1975 toate cazurile de cancere de col uterin în faza zero sau unu, făcînd posibilă completa lor recuperare — moderne și utilate cum se cuvine, ci și cu omenie. Ca atare, reclamațiile adresate Direcției sanitare sînt în vertiginoasă scădere, numărul lor fiind — la data documentării noastre — de 169. Toate au fost analizate cu simț de răspundere și soluționate cu rapiditate, ele încheindu-se cu 102 sancțiuni disciplinare. Astfel, Adriana Damian, medic la dispensarul din Tălmaciu, a fost pedepsită pentru lipsuri în activitatea de ocrotire a copilului, în vreme ce doctoriței Elena Partenie, de la dispensarul din comuna Bruiu, i s-a redus cu 10 la sută retribuția pe 3 luni „pentru nerespectarea programului și lipsă de solicitudine față de bolnavi".

Cazurile citate mai sus sînt însă izolate și ele nu reflectă starea sănătății din județul Sibiu, în care oamenii sînt tratați cu știință și suflet. Mai aproape de adevăr pare să fie un test efectuat pe 2 000 de bolnavi externați anul acesta din Spitalul județean, ale cărui rezultate s-au constituit în tot atîtea motive de mulțumire pentru cei ce răspund de bunul mers al asistenței medicale din județ : din cele 1 100 de răspunsuri primite la chestionarul trimis acasă foștilor internați, 1 004, adică peste 90 la sută, au semnalat o atitudine pozitivă din partea cadrelor de specialitate, o îngrijire atentă și competentă, bunăvoință și omenie.

Toate acestea nu l-au făcut, ca să zicem așa, pe doctorul Suciu să se culce pe-o ureche și să închidă ochii în fața lipsurilor ce persistă. Deși rețeaua sanitară a Sibiului se poate lăuda, să dăm un alt exemplu, cu numărul mic de zile de concediu prescrise pe primele 9 luni ale anului, 574 la 100 de lucrători, cu mult sub media pe țară, ea nu poate spune același lucru și despre acoperirea necesităților în materie de cadre medicale medii. Situația este bună în domeniul rețelei rurale, al celei urbane și în staționare, dar alte sectoare, cum ar fi cel al creșelor sau cel al grădinițelor, sînt satisfăcute numai în proporție de 82 la sută.

„Oamenii noștri își fac datoria în dubla lor calitate, de cetățeni și de lucrători ai Ministerului de Interne"

— Pe dumneavoastră, tovarășe colonel Francisc Gergely, fiind șef al Inspectoratului județean al Ministerului de Interne, v-am ruga să ne spuneți cum acționează lucrătorii din această instituție pentru a transforma în fapte cît mai concrete indicațiile de partid în această direcție, cuprinse dealtfel și în sarcinile trasate de către Congresul al XI-lea al P.C.R.?

— În atenția noastră este întotdeauna trează cerința de a apăra interesele poporului, de a servi această cauză așa cum am fost însărcinați de către conducerea partidului, de a proteja avutul personal și cel obștesc, dar și de a preveni pe cît posibil cît mai multe din infracțiunile care lezează persoana sau avuția națională. Combatem desigur printr-o mulțime de forme manifestările antisociale și cele care ar putea să pună în pericol, într-un fel sau altul, valorile fundamentale ale societății noastre socialiste, dar o atenție deosebită acordăm și contactului cu masele, pentru realizarea unei reale conlucrări, care să susțină acțiunile noastre în interesul comun dealtfel tuturor. Forma influențării obștești este una din reușitele noastre, și aș dori aici să amintesc despre grupele de sprijin, organizate pe diferite cartiere, cu care nu o dată am colaborat cu mare eficiență.

— Nu mai departe decît în vara anului trecut, cînd țara a fost izbită de inundații, în județul Sibiu s-a acționat exemplar, pe alocuri eroic. Nu puțini își aduc aminte de cuvintele frumoase adresate de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, lucrătorilor din organele de miliție și de securitate din județul Sibiu, pe care le conduceți dumneavoastră. Cu ce ați izbutit să vă ridicați deasupra altor colective care au acționat cu aceleași sarcini?

— Nu cunosc dacă am izbutit să ne ridicăm sau nu deasupra altor colective, și chiar cred că și alții au făcut treabă foarte bună în acea vreme nevoioasă pentru țară, dar ceea ce este adevărat e că în timpul inundațiilor lucrătorii din cadrul inspectoratului au acționat din plin în dubla lor calitate : de cetățeni și de militari în același timp. La Mediaș, de exemplu, unde apa acoperise la cota de peste doi metri aproximativ 20 de hectare în cadrul Fabricii de mobilă din localitate, în trei zile și trei nopți am reușit, cot la cot cu muncitorii fabricii, să salvăm toate utilajele, să le curățăm de nămol, să acționăm pentru punerea cît mai rapidă a mașinilor în stare de funcțiune. Au fost salvate în acea perioadă și o mulțime de vieți omenești. Ceea ce aș vrea însă să remarc cu deosebire este că lucrătorii noștri se simt la fel de răspunzători ca orice cetățean în fața sarcinilor obștești, muncind nu o dată cu lopata în mînă dacă era nevoie, pentru salvarea bunurilor. Așa s-a petrecut și în toamna anului acesta, cînd am avut bune rezultate în munca pentru strîngerea recoltei periclitate și pentru prevenirea tuturor infracțiunilor ce se puteau produce în această perioadă. Am dat cu deosebire sprijin cooperatorilor din Șura Mare, unde am strîns, am transportat și am depozitat o cantitate de 770 tone de sfeclă și 660 tone cartofi, de asemenea celor din Șelimbăr, Porumbacu, Cîrțișoara și alte comune. Desigur, și de acum înainte, îndeplinind toate sarcinile trasate de către Comitetul județean de partid vom depune eforturi la fel de mari pentru apărarea avuției socialiste, pentru securitatea obștii și a tuturor cetățenilor din perimetrul județului Sibiu, participanți cît se poate de conștienți la opera de construire a societății comuniste în România.

DUMITRU GRAUR ■

Construcția de locuințe la Sibiu

— Tovarășe Nicolae Hurbean, din cîte știm sînteți sibian get-beget și de mai mulți ani primar al orașului. Care ar fi, după opinia dumneavoastră, problema numărul 1 cu care se confruntă Sibiul la ora actuală ?

— Construcția de locuințe. Oraș foarte vechi, Sibiul este în același timp un oraș foarte nou, mărturie stînd miile de apartamente date în folosință și construcțiile de utilitate publică ridicate în ultimii ani. S-a zidit la Sibiu o modernă Casă de cultură a sindicatelor, s-a construit hotelul „Continental", s-a înălțat Casa Armatei, au apărut cîteva cartiere noi de locuințe, cel mai mare fiind Hipodromul, dotate cu toate cele necesare, complexe alimentare, restaurante etc. Problema locuințelor pentru cetățeni continuă însă să ne dea bătăi de cap

— În ce sens, tovarășe primar ? În ce ritm s-a construit la Sibiu pentru locuitorii orașului ?

— Ritmul de construcție a fost de aproximativ 2 000 de apartamente pe an.

— Cum explicați această stare de fapt ?

— Județul nostru are o puternică tradiție industrială, dar marea majoritate a sibienilor antrenați în industrie sînt lucrători cu înaltă calificare, specializați în meserii exacte, de finețe, drept pentru care mulți dintre ei sînt solicitați în alte părți ale țării, unde specializarea lor strictă este nu numai foarte necesară, dar și foarte apreciată. Din această cauză, județul are mari probleme cu forța de muncă din construcție. Cu alte cuvinte, Sibiul are o sumedenie de ingineri, de excavatoriști, de strungari, de rabotori, și așa mai departe, dar n-are zidari. Desigur, chestiunea aceasta reflectă un grad de dezvoltare ridicat al industriei și, implicit, al nivelului de trai, dar ne și creează greutățile de care aminteam.

— Asta înseamnă, oare, că la Sibiu se va construi mai puțin ?

— Nicidecum. Ritmul de construcție se va accelera. Se lucrează la Magazinul universal cu o suprafață comercială de 12 000 m², se află în curs de construcție avansată un bazin de înot și sărituri. Nici blocurile pentru cetățeni nu vor fi uitate.

Pîinea de toate zilele a sibianului e proaspătă și de excelentă calitate

Am considerat că pîinea Sibiului merită un capitol aparte, căci ea este — după cum ne-am convins și după cum ne-au spus cetățenii — mereu proaspătă și de excelentă calitate. Principala unitate furnizoare se numește Fabrica de morărit și panificație din Sibiu, în fruntea căreia se află — acesta să fie secretul calității ? — o femeie, inginera Doina Sterie. Numai în trimestrul IV al anului, F.M.P.-ul a scos la vînzare peste 11 000 de tone de produse, înțelegînd prin aceasta nu doar pîine, de toate felurile, ajungînd pînă la 4 kilograme, de casă, cu coajă bătută etc., ci și „albiturile", cornuri, covrigi, blaturi, rulade, checuri și așa mai departe.

Marea majoritate a centrelor de desfacere a pîinii din Sibiu, mai exact 14 dintre ele, sînt aprovizionate în timpul nopții, ceea ce face ca, la primele ore ale dimineții, oamenii să aibă posibilitatea cumpărării unei pîini proaspete și rumenite, lucru care se întîmplă — din cele văzute de noi — în tot timpul zilei, căci în unitățile centrale, cum ar fi „Spicul", de exemplu, aducerea pîinii se face în 4 rînduri, nu doar din cauza spațiului restrîns de depozitare, ci și datorită grijii pe care o manifestă față de cerințele cetățenilor cei însărcinați cu aprovizionarea. Astfel, am putut găsi, la ora 7 dimineața, 11 sortimente de pîine aburindă la Autoservirea din cartierul Hipodrom, și 14 feluri de pîine, la fel de proaspătă și la fel de gustoasă, la ora 21,15 la centrul din imediata apropiere a hotelului „Împăratul Romanilor", orarul de funcționare al unităților care desfac pîine încheindu-se, zilnic, la Sibiu, la 21,30.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

şi viaţă, de dor şi legendă, creatori perseverenţă şi patriotism

„Înalta tensiune este totuşi meseria mea"

În judeţul din inima ţării munca, visurile şi speranţele oamenilor sînt legate, într-un fel sau altul, de munte. Iată de ce acest reportaj despre truda şi împlinirile lor începe cu aceste cuvinte ale lui Cornel Han, din inimă izvorîte şi spuse cu o dezarmantă simplitate: „Ca să vă daţi seama că sîntem şi noi cineva, vreau să ştiţi că am lucrat la Transfăgărăşan. Drumul există, fireşte, dar din lucrul nostru a rămas doar amintirea. Dar şi noi ne-am pus amprenta acolo! De fapt, de la Cîrţişoara pînă la Bilea Cascadă a trebuit lărgit vechiul drum forestier, aşa că ne-am simţit la noi acasă". În adevăr, Cornel Han este „omul forestierilor", nu numai şi nu atît în calitate de director al Întreprinderii forestiere de exploatare şi transport Sibiu, ci fiindcă e născut pe aceste meleaguri şi pentru că iubeşte şi respectă pe cei care trudesc pentru a smulge muntelui bogăţiile.

Forestierii lucrează răspîndiţi în Munţii Făgăraşului, ai Lotrului şi ai Cibinului, de acces, pe alocuri, foarte dificil. „De aci, încrederea pe care trebuie s-o avem în oamenii noştri — subliniază Cornel Han. Nu-i poţi controla la fiecare pas, trebuie să te bizui pe conştiinţa lor. Am calculat, mai mult ca să mă distrez, că dacă eu, director, aş merge în control măcar o dată pe an în fiecare parchet care depinde de întreprinderea noastră, nu mi-ar ajunge un an întreg ; m-aş găsi tot timpul pe drumuri". Fireşte, pe drumuri tot este, aceasta-i meseria, dar, oricum, de încredere nu uită niciodată. Oamenii muntelui sînt, cei mai mulţi, dîrji şi drepţi, însăşi viaţa aspră pe care o duc îi învaţă să fie aşa.

În zona Bilea forestierii coboară pe stîncă de parcă ar trece o probă la un concurs de alpinism. Unii, legaţi de frînghie, arată de departe ca sportivii de performanţă aflaţi în vacanţă. Dacă te apropii, observi că poartă în mînă ferăstrăul mecanic şi sînt altfel îmbrăcaţi. Aşadar, primul duşman: stînca Făgăraşilor.

Apoi, pe Valea Lotrioarei, pe Valea Cibinului, la parchetul Marmora, pe la Porumbacu şi aiurea, alt duşman: ploaia măruntă, deasă, continuă, caracteristică acestor locuri. „Fiindcă veni vorba de ploaie — remarcă tovarăşul Han — şi de umezeala în care sînt nevoiţi să lucreze forestierii noştri, mă întreb de ce nu s-a pus la punct faimoasa salopetă impermeabilă de care se vorbeşte de atîta vreme. O îmbrăcăminte comodă, care să permită mişcările bruşte ale fasonatorului. Nu cred că e prea complicat, doar ne-am obişnuit, în aceşti ani, cu realizări tehnice mult mai pretenţioase. Fără să mai vorbim de necazul cu cizmele de cauciuc, atît de firave."

Lupta cu vitregule naturii reprezintă o condiţie a vieţii muncitorului forestier de pretutindeni. Ceea ce nu înseamnă însă că în Munţii Sibiului ea nu ar avea o dimensiune proprie. Să luăm, de pildă, drumul forestier din Valea Lotrioarei. În stare perfectă azi, mîine te poţi trezi fără el. Pare anecdotic, dar aşa s-au petrecut lucrurile acum cîtăva vreme. De la o zi la alta drumul pe care treceau camioane grele pur şi simplu a dispărut, alunecări de teren sau alt fenomen natural l-au şters de pe hartă. A fost grabnic restabilit cu preţul unor mari eforturi, cu preţul acelui eroism anonim, de fiecare zi, fără care sus, în munte — şi nu numai acolo — nu se poate. Tot aşa cum nu se poate fără o caldă camaraderie, acea prietenie bărbătească, evocată în alt context şi de Whitman, scumpă la vorbă, eficientă, creatoare.

În sectorul Avrig lucrează Bardăşel. Pe numele întreg Nicolae Bărdaş, maistru, dar toţi folosesc diminutivul, şi nu întîmplător. Cu el lucrau cîţiva muncitori cu contract. Înţelegerea fusese clară, aşternută pe hîrtie cu litere de o şchioapă, în parchete neintilnindu-se, după cum bine se ştie, sumedenie de maşini de scris: la data de... oamenii pleacă acasă, unde-i aşteaptă (aceasta nu se mai pomenea în înţelegere, se înţelegea de la sine) soţiile şi copiii pe care nu-i mai văzuseră cu lunile. Apoi s-a ivit o cerinţă neprevăzută pentru 300 metri cubi de lemn în plus. Oamenii nu aveau nici o obligaţie, se achitaseră de sarcinile lor cu virf şi îndesat, dar cînd i-a rugat Bărdăşel (v-am spus că diminutivul sub care e cunoscut în trei munţi şi în trei văi nu e întîmplător, el exprimînd o anumită atitudine a „subalternilor" faţă de el), n-au zis nimic, au suflat în palme şi s-au pus pe treabă.

Şi fiindcă despre aceşti oameni nu merită să se vorbească în termeni dulcegi, să pomenim de o doleanţă a lor. Un „of" bărbătesc, căci nu la mai uşor tînd, ci la muncă.

Cornel Han:

— Ferăstrăul mecanic, ca să meargă cum trebuie, are nevoie de piese de schimb, nu e nici o filozofie în asta. Nişte fleacuri care nu costă decît cîteva zeci de lei: o bujie, o carcasă, o platină, un carburator, un şnur de pornire etc. Se uzează repede, fiind folosite pe ger, pe viscol, pe ploaie şi pe vînt, iar cînd se strică, să te ţii... Deunăzi, m-am întîlnit cu nişte fasonatori care aşteptau pe şosea un mijloc de transport oarecare. Coborîseră din Conţu Mare şi se duceau în Tălmaciu. „Ce faceţi, oameni buni ?" „Ia, nf s-a stricat şnurul de pornire". Vă daţi seama, o nimica toată, dar fără ea unealta nu merge. Aşa că au trebuit să bată 100 km: 50 km la dus pînă în Tălmaciu, 50 înapoi, şi nu numai pe şosea dreaptă, ci şi pe munte. Şi asta nu fiindcă n-ar fi bine organizat I.F.E.T.-ul, că nu ne-am îngriji noi şi aşa mai departe. Noi nu fabricăm şnururi, iar de dat nu ni se dau. Dacă am avea... Am văzut cu ochii mei simpli fasonatori care, avînd la îndemînă segmenţi, piston şi cilindru au făcut reparaţii capitale pe o cioată, în mijlocul pădurii. Au mîini îndemînatice şi cunosc destulă mecanică pentru ca s-o scoată la capăt. Or, înlocuirea unui şnur sau a unei bujii nu reprezintă o reparaţie capitală, totul e mult mai simplu, numai că noi nu le fabricăm, între brazi. Şi atunci, fuga în Tălmaciu pentru o cîrpeală: mai iei un şnur de la un alt ferăstrău, mai te descurci altfel. Dar cu drumul, cu vremea irosită, cum te descurci ? Soluţia ar fi simplă: fiecare ferăstrău să ne fie livrat împreună cu un mic număr de piese de schimb indispensabile.

Fireşte, nu şnurul sau bujia lipsă reprezintă pivotul activităţii forestierilor. Ei îşi fac datoria, în Făgăraş, în Munţii Lotrului şi ai Cibinului, exploatarea merge înainte, planul asijderea. Şi totuşi e păcat să te poticneşti la un şnur.

Muntele îşi pune amprenta şi asupra altei categorii de muncitori care, tocmai fiindcă lucrează în acest judeţ şi nu, să spunem, în Teleorman, au parte de un destin oarecum singular. Ne referim la montorii liniilor de înaltă tensiune.

Se ştie prea bine, aceste linii se instalează în linie dreaptă. Exagerind puţin, am putea spune că alegerea traseului între punctul de plecare şi cel de sosire se efectuează în modul cel mai simplu cu putinţă: se iau o hartă, o riglă perfect netedă, un creion bine ascuţit şi apoi cele două puncte se unesc printr-o singură trăsătură. Motivul : orice deviere, cît de cît importantă, ar fi legată de enorme cheltuieli suplimentare. Aceasta este practica mondială, treaba liniorilor constînd tocmai în a-şi crea căi de acces şi a dirija peste munte, peste ape, pe stîlpii lor înşiraţi în linie dreaptă, magistralele aeriene purtătoare de energie.

Grupul de şantiere electromontaj Sibiu are ca teren de acţiune şi desfăşurare una din cele mai accidentate regiuni din ţară. Nu o dată s-a întîmplat — de pildă, atunci, cînd s-a instalat linia de 220 kV Lotru-Sibiu — să se cioplească în stîncă. liniorii schimbînd uneltele lor tradiţionale cu dalta pietrarului. Au trebuit învinse şi alte obstacole neprevăzute.

Se vorbeşte şi acum despre stîlpul 101, care pare că străjuieşte Oltul. El a fost asamblat pe o creastă a muntelui, dar tractoarele nu se puteau apropia pentru a-l ridica, coasta fiind doosebit de abruptă. Atunci ele au fost plasate pe celălalt mal al rîului şi au tras stîlpul, fixat cu un cablu aruncat peste apă. Nu trebuie să fii specialist pentru a înţelege emoţia care a cuprins pe toţi participanţii la această acţiune cînd tractoarele au început să duduie, de o parte a Oltului, iar pe cealaltă parte stîlpul înalt de 28 m s-a decupat pe bolta cerului.

— Munca liniorului este grea pretutindeni. Noi avem specificul nostru, alţii îl au pe al lor — observă inginerul Ion Mărgineanu, şeful serviciului producţie din Grupul de şantiere electromontaj Sibiu. Să mă refer, de pildă, la triunghiul vinturilor, cum am denumit noi zona cuprinsă între Boiţa, Tălmaciu şi Brad. Cine a trecut o iarnă acolo înseamnă că a primit botezul înaltei tensiuni. Citeodată, eşti nevoit să recurgi la mijloace extreme, cînd gerul şi vîntul ameninţă să te transforme în sloi de gheaţă. Nu e figură de stil. Adesea muncitorii noştri stau ore întregi în virful stîlpului, într-o imobilitate cvasitotală, fixînd ciemele de legătură sau alunecînd încet pe cărucioare de-a lungul cablului. Odată n-au avut încotro şi au dat foc la motorina destinată tractoarelor care îi deserveau. Din punctul de vedere al scriptelor, chestia cu motorina poate nu a fost tocmai în regulă, dar sînt curios ce ar fi făcut alţii în locul lor. Liniori ca Ion Dobrotă, Aurel Mîndrilă, Martin Boteş, Nicolae Bunaciu, maiştri sau simpli muncitori, sînt pentru noi sarea pămîntului.

Aceeaşi pasiune pentru muncă, pentru ridicarea ţinutului natal, aceeaşi cheltuială de energie şi dăruire se pot întîlni, în acest judeţ — ca şi în restul ţării — nu numai în lupta cu muntele, cu stihiile, ci şi în liniştea laboratoarelor, deşi, la drept vorbind, nu acest cuvînt caracterizează pe doctorul inginer Mircea Breazu şi întreprinderea de care şi-a legat viaţa de două decenii, faimoasa „Independenţa"-Sibiu, unitate industrială de frunte.

Judecînd după extrema varietate a produselor care ies pe porţile „Independenţei" — de la lanţuri cu role la cuptoare pentru tratament termic, de la conducte forţate pentru marile hidrocentrale la recipienţi sub presiune şi echipamente pentru industria textilă şi alimentară, inclusiv pentru... abatoare, spre a nu cita decît cîteva exemple — s-ar putea spune că în această întreprindere, în care converg producţiile de serie, de masă şi de serie mică se fabrică de toate şi încă ceva în plus. E puţin probabil ca în aceste condiţii viaţa să se scurgă liniştit şi e bine că lucrurile stau aşa.

Părinţii lui Mircea Breazu se trag din Mărginimea Sibiului. De la ei a moştenit calmul exterior, stăpînirea de sine, tenacitatea. Pentru el noul înseamnă un mod de viaţă. Să nu credeţi însă că la el pasiunea pentru nou s-a materializat în realizări ca la carte. Doar în romane — şi nu în cele mai bune — lipsesc meandrele.

Cînd a lucrat la prima sa inovaţie — un dispozitiv de rotit virolele — a trăit prima mare emoţie profesională : „Ţine sau nu ţine ?" N-a ţinut, dispozitivul n-a funcţionat. A reluat munca, a adus perfecţionări şi abia atunci inovaţia s-a transformat în realitate.

Cînd s-a pus problema introducerii sudurii automate, prea puţini din întreprindere au manifestat încredere în această modalitate nouă pentru a rezolva un lucru vechi. Aceasta este o frumoasă frază eufemistică, fiindcă, mai pe şleau, lui Mircea Breazu i s-a interzis să aplice sudura automată. Faptele s-au desfăşurat cu mai mulţi ani în urmă, dar merită reamintite, fiind pilduitoare pentru acest sibian liniştit care este doctorul inginer Mircea Breazu. El s-a furişat noaptea în atelier şi s-a apucat să sudeze singur, după noua metodă, pentru a dovedi prin fapte că dreptatea se afla de partea sa. Cam două ore a sudat efectiv, restul de cinci sau şase ore făcînd muncă fizică brută, manipulînd macazul şi diverse alte instalaţii, deoarece în toiul nopţii nu se afla nimeni în atelier ca să-l ajute. N-a ieşit totul perfect din primul foc, dar a fost atins obiectivul principal : „Am insuflat încredere în oameni".

Prima sudură în mediu de argon tot Mircea Breazu a realizat-o. „N-aveam nici argon, nici experienţă. Pînă la urmă, de argon am făcut rost la o fabrică din Bucureşti". Din nefericire, experienţa nu putea fi procurată din aceeaşi sursă, aşa că prima probă a făcut-o chiar el. „Oricînd pot pune masca de sudor, eu nu sînt — o afirm fără falsă modestie — inginer doar cu rigla de calcul". Din nou, chinuitoarea întrebare : „Iese sau nu iese ?" N-a ieşit. Meşterii bătrîni rîdeau pe sub mustaţă : „Eho ! Tot cum le facem noi e mai bine..." O spuneau fără răutate, erau lucrători excelenţi, se desprindeau greu de trecut. În cele din urmă, argonul a triumfat, iar Mircea Breazu a remarcat filozofic : „M-am obişnuit ca prima dată să nu iasă bine. Eşecul te mobilizează, îţi clarifică părţile obscure ale problemei şi dacă eşti perseverent, mergi mai departe".

Să nu deduceţi din cele de mai sus că, de regulă, doctorului inginer Breazu „prima oară nu-i iese", deşi aceasta i s-a întîmplat nu o dată : doar cei care nu se străduiesc să zguduie inerţii nu cunosc asemenea surprize dezagreabile. Caracteristic este şi acest episod, mai recent, care pune în lumină marea neliniştea a sibianului liniştit.

S-a pus problema executării în întreprindere a unei conducte forţate pentru una din marile noastre hidrocentrale. Materialul de sudură era obţinut din import şi nimeni şi nici un for nu i-au cerut sau măcar sugerat lui Mircea Breazu să renunţe la acest import, socotit ca de la sine înţeles. El a hotărît însă să ignore înţelepciunea populară, care povăţuieşte „să nu te legi la cap dacă nu te doare". Citeodată — mai ales în tehnică — e bine să nu ţii seamă de cele bătrîneşti. Aşadar, inginerul s-a legat la cap, şi încă bine de tot, hotărînd să renunţe la import, pe deplin conştient de răspunderea asumată. „Riscul era numai al meu, puntea pe care trebuia să trec, subţire ca o aşchie. Trec sau nu trec ? Am stopat importul. Pentru mine, din acel moment, începuse numărătoarea inversă. Să n-o interpretaţi ca un act de pură temeritate, poate chiar ca o lipsă de răspundere. Făcusem calcule minuţioase şi nenumărate experienţe în laborator. Adevărul este însă că atunci cînd lucrezi cu amestecuri — să zicem, cu zece substanţe — nici un calcul din lume nu poate prezice exact ce se va întîmpla. Deşi trăim în plin secol XX, sîntem confruntaţi, în asemenea împrejurări, cu o nouă alchimie. Experienţa, practica decid! A sosit clipa cea mare : nu mai rămăseseră decît cinci saci din import, trebuia trecut la acţiune. M-am dus în atelier cu sacul cu flux — adică acel soi de grăunţe din amestecuri minerale pe care le folosesc sudorii. I-am dat fluxul românesc lui Ioan Stimeriu, care nu ştia nimic. Parcă îl văd şi acum. Sudorul a continuat să lucrezе liniştit. L-am întrebat cu voce tremurîndă : „Vezi vreo diferenţă ?", căci aveam mare încredere în ochiul. în experienţa lui. A răspuns scurt : „Nici una." Reuşisem. De atunci materialul nostru s-a standardizat şi tot ce e conductă forţată se sudează cu flux românesc. Acum lucrăm la un alt produs, dar asta este o altă poveste".

Acestea sînt, aşadar, drumurile neliniştite ale sibienilor liniştiţi, ilustrate prin cîteva crîmpeie din viaţa forestierilor, liniorilor şi inginerilor. Drumurile lor, după cum aţi văzut, nu sînt totdeauna netede (vorba celor din Valea Lotrioarei : „Azi ai un drum auto clasa întîi şi mîine te trezeşti fără el !"), mai sînt hîrtoape, neprevăzutul pîndeşte după colţ. Esenţial rămîne faptul că pe acest drum păşesc oameni mîndri şi dîrji, cărora le place să urce tot mai sus, privind spre munţele de care-şi leagă munca, speranţele şi visurile, muntele care le aminteşte că sînt şi ei cineva.

LIONEL NIŢESCU ■

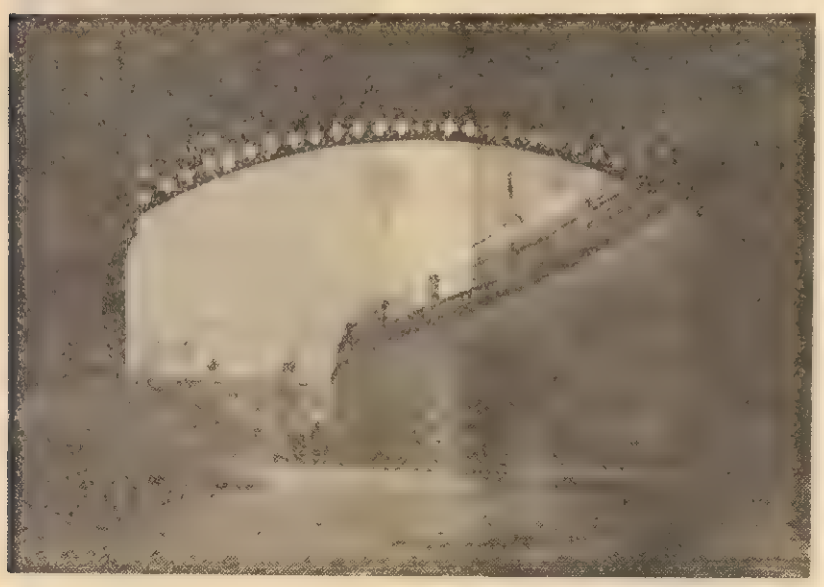

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

Între clasic și baroc (VI)

Holbein
Surîsul lui Erasm

Să nu desfid totuși înțelepciunea. Și să nu risipesc ceea ce n-am avut niciodată. Să revin mai bine acolo unde ea strălucește discret, fără, cel puțin aparent, orgoliul grecilor : la ochii albaștri ai lui Erasm din tabloul lui Holbein; mai exact, la ceea ce mi-am închipuit că ne-ar putea spune acești ochi care nu se văd.

Portretul e al unui om care simte efectele vîrstei. Mîinile sprijinite de pupitru sînt noduroase din pricina gutei, iar obrazul, văzut din profil, e supt, palid și umbrit de un vag scepticism. Nimic în această figură exsanguă nu amintește pasiunile secolului al XVI-lea. Dimpotrivă, totul le ascunde. Erasm nu vede decît rîndurile pe care le așterne pe hîrtie, departe de toate sfîșierile veacului său, abstras într-o liniște străină și de acțiune și de lacrimi.

Acest om care a mizat totul pe prudență, pe tact și măsură ni se înfățișează așa cum a dorit să rămînă ; retras în penumbra odăii sale, înconjurat numai de cărți, prea dezamăgit ca să mai poată lupta cu brutalitățile unor patimi ce nu-și alegeau armele. În jurul lui lumea s-a împărțit în două tabere? **Nulli concedo,** nu vreau să aparțin nici uneia, e deviza lui. Draperia pictată de Holbein îl desparte de lume ca un zid.

Aș vrea totuși să găsesc aici altceva decît singurătatea pe care penelul n-a putut-o ascunde. Și îmi amintesc o întîmplare relatată de cineva care voia să demonstreze forța artei. Se afla, în timpul unui bombardament, împreună cu alte persoane, sub un infern de obuze ce zguduiau pămîntul. Vecinul său era total absorbit de lectura unei cărți, „Pericol în mare". Un taifun imaginar îl ducea departe de furtuna reală în care trăia. Însă aceasta să fie oare menirea unui calm care a promis înțelepciunea ? De a pune la dispoziție un deșert confortabil ? Undeva în Orient mi s-a povestit despre o plantă carnivoră care ucide numai în ceasurile de amiază cînd căldura toropește insectele și lumina e plină de făgăduințe. Cînd am încercat să-mi conving interlocutorul că această cruzime poate face o floare să semene cu o fiară, el mi-a replicat : „Dar soarele dogorește mai departe. Și jungla mișună de viață, de parcă nimic nu s-a întîmplat. Depinde ce vrei să alegi, floarea sau fiara. Sau poate nici una, nici alta". Vroia să spună că prudența alege din toate acestea numai soarele. M-am gîndit atunci la ceea ce aflasem despre un bolnav care se purta îndeobște normal, cu excepția unor ciudățenii. De pildă, înainte de a citi amănunțit un ziar, tăia cu lama articolele pe care voia să le evite. Sau, nevrînd să vadă anumite persoane, cînd se întîlnea cu ele își așeza mîna pe ochi. Astfel, elimina din realitate tot ce nu-i convenea. Din instinct de apărare sau din alte pricini expurga meticulos realitatea înainte de a lua cunoștință de ea. Problema este dacă fericirea se poate întemeia pe o asemenea precauție. Sau arta. Își poate oferi ea o mîngîiere filosofică evitînd tot ceea ce e nearmonic ? Parthenonul se pare că ne răspunde „da". Însă știm cît datorează perfecțiunea lui erorilor optice.

Erasm n-a ascuns că într-un tumult era ispitit să-l imite pe Petru. Și, în ciuda faptului că și-a atras din partea lui Luther porecla batjocoritoare „regele ambiguității", nici un partizan al prudenței n-a recunoscut mai deschis idealul său ; și n-a făcut din ideea de abilitate, într-un asemenea grad, artă și eroare.

Căci în fața noastră se află totuși chipul unui învins. Liniștea în care s-a retras îl apără și, în același timp, îl învinge. Omul acesta celebru, a cărui favoare au căutat-o regii și papii, a rămas atît de singur încît pînă la urmă ambele tabere l-au dușmănit, Luther pronunțînd anatema împotriva lui, iar Vaticanul punîndu-i cărțile la index. Surîsul său fin e sceptic și obosit. Poate că, în vreme ce scrie, bănuiește de-acum că va constitui o dovadă a deziluziilor prudenței.

Zwingli îl compara cu Ulise. Și, se înțelege, făcea această comparație pentru a adăuga că el era de partea lui Aiax. Însă prudența lui Erasm nu este prudența lui Ulise. Și trebuie spus acest lucru pentru a găsi drumul spre un curaj însorit, care să se opună dezordinii. Clasicismul nu întoarce spatele vieții, ci îi dă o formă ; un țărm, prin care grecii pun capăt erorii. Dar Erasm evită declarațiile definitive. El preferă să fie singur. Și chiar coturile din tragediile antice îi displac. Cu atît mai mult un destin pe care îl simte vuind și dînd dreptate celor încăpățînați. Morala acestui erudit socotit clasicul prin excelență este, de fapt, morala unui eretic al clasicismului. Pentru el nu există libertate fără a fugi tot timpul de ceea ce riscă s-o tulbure. Cinci universități îi propun o catedră. Le refuză. El vrea să rămînă **homo pro se.** Și dacă pornim de la observația lui Paul Klee, că numai o lume fericită dă naștere unei arte concrete, înseamnă că, în virtutea aceleiași legi, Erasm se eschivează de la suferință prin liniștea aproape abstractă care-l înconjoară.

O viață abstractă e însă o viață care frustrează. Acest dușman consecvent al excesului ne lasă cu mîinile goale după ce l-am admirat consecvența. Căci nu ajunge să ne ferim de ceea ce ne neagă. Un scut e prea puțin pentru a rosti numele fericirii. Mai ales cînd pe el se află capul Gorgonei. Și nu ajunge să limităm riscurile nedumeririi în fața morții și a soarelui care își continuă drumul. În ce-i privește pe greci, ei au crezut în măsură și în limită, nu pentru a ocoli fericirea, ci pentru a o face posibilă, pentru a sărbători în cadrul lor ceea ce e uman. Și există ceva mai uman decît nevoia de a fi fericiți ?

Cu cît te simți mai mult om, cu atît vei fi mai asemănător zeilor, spunea Goethe. Poate că lucrurile stau tocmai invers. Cu cît mă simt mai mult om, cu atît mă simt mai departe de zei, adică de o seninătate pentru care fericirea n-are nici un înțeles.

OCTAVIAN PALER

Cronica filmului

Frățiorul

La ora cînd apar aceste rînduri, sînt convins, titlul de mai sus nu mai stîrnește nedumeriri, lumea a aflat despre ce e vorba — este vorba *de o comedie !* — și dă buzna la cinematografele centrale la care a fost programat în mod *absolut misterios :* nici un rînd în presă, care să avertizeze oamenii cu ce vor avea de-a face (spre deosebire, de pildă, de „Întoarcerea panterei roz", un film mediocru — e drept, beneficiind de participarea unui mare actor — dar căruia i s-a făcut în schimb suficientă reclamă) ; nici un afiș tipărit ; nici un forspan, *nimic !...* Pînă și mulți dintre colegii mei de breaslă, întrebați dacă știu ce e cu acest „frățior", au ridicat din umeri ! ?

Capriciu ? Dezinformare ? Subtilă „manieră comercială" de a ne face o surpriză acum, în luna cadourilor ?! Greu de precizat. Fapt este acela că pînă și acei cîțiva derbedei care se mai perindă prin sala „Luceafărul" (știu, mă repet, dar asta e situația), gata de pus pe rîs, pe comentat, pe înjurat, pe fluierat etc., etc., iată, se potolesc după primele minute de vizionare ; rîzînd, apoi, *așa cum trebuie.* Civilizat, cu alte cuvinte. Pentru că avem de-a face cu un film din MARELE MUT !...

...*HAROLD LLOYD.* Un nume care, alături de CHARLES CHAPLIN, BUSTER KEATON, STAN LAUREL și OLIVER HARDY etc., a marcat „vîrsta de aur a comediei", atunci cînd „comedia era rege". Strecurate între ghilimele, ultimele două formulări aparțin, ca titluri, unor două filme de montaj vizionate relativ recent pe ecranele noastre, filme datorate unor pasionați ai celei de-a 7-a arte, arhivari americani de cinematecă, dar și meseriași desăvîrșiți ; și de această dată, cu „Frățiorul", avem prilejul să luăm contact cu un produs similar : un film mut de lung metraj, a cărui peliculă a fost recondiționată astfel încît să satisfacă pretențiile spectatorului modern, în care a fost introdusă o bandă sonoră adecvată (zgomote, împușcături, țocăit sublim de sărutări decente, grohăit discret de porci, valurile mării, fiertul cafelei, piesnitura caracteristică a unui drug de oțel într-o țeastă umană, bîzîitul unei albine pe ceafa eroului aflat în impas etc., etc., etc.), alături de muzica unei orchestre de jazz-band care cunoaște foarte bine ce înseamnă „melos"-ul unui film, cu atît mai mult cu cît acest film a intrat în Istoria Cinematografiei.

HAROLD LLOYD : ochelaristul cu ochi de candid ; neajutoratul, descurcăreț feroce ; „prostănacul familiei", devenit erou al unei provincii texane : timidul justițiar ; aparentul bleg, spontan descurcăreț — contraste, aici, firești. Se rîde în hohote la acest film, se rîde — deși replicile eroilor sînt subtitrate, *exact* ca pe vremea Marelui Film Mut — cu lacrimi : ingeniozitatea pulverizează violența, dragostea rămîne veșnic sublimă (chiar și sub *masca* acestui Harold Lloyd, care *s-a născut în anul 1889 !... — dar știți cînd a murit ?),* bucuria *de a fi* învinge pericolul, moartea posibilă, *stupidă...*

La un cinematograf de premieră al Capitalei rulează acum un film : FRĂȚIORUL ; mergeți să-l vedeți ! E ciudat cum, odată ieșit din sală — și neavînd nici o legătură cu subiectul filmului în cauză, realizat prin o mie nouă sute douăzeci și ceva! — te întrebi: oare de ce nu mai știm să rîdem ? De ce rîdem — la această comedie — *altfel ?!* Altfel decît în viața obișnuită, firește ; chiar : de ce ?.

HORIA PĂTRAȘCU

Expoziții

Artiști tineri

Iată cîteva expoziții despre care s-a scris puțin, deși opera prezentată are calitate. Sînt cele mai bune expoziții ale unor artiști tineri din cele văzute de noi anul acesta și faptul are, cred, importanță, pentru că manifestări bune au fost destule, mai cu seamă în primăvară.

Sculptorul Ion Iancuț lucrează, în general, portrete de mici dimensiuni, modelate cu mult sentiment. Recunoaștem lecția lui Paciurea — căruia, dealtfel, îi și închină un portret omagiu — dar mai vedem și gustul sculptorului pentru simbol și emblemă, pentru o poetică proprie a sublimului. Ion Iancuț este unul din acei oameni singuri care caută taina lucrurilor. Sculptura lui e lipsită de retorismul care însoțește mare parte din arta tinerilor; ea trădează un meditativ și un solitar, sensibil la suferințele ce se petrec în discreție. În compoziții, artistul găsește idei originale pentru a spune, în fapt, aceleași lucruri ca în portrete. În ciuda liniștii ce pare să apere aceste obiecte de public, de privirile prea grăbite ori prea agresive, în ciuda dimensiunilor reduse, ele fac întotdeauna o bună impresie în expoziții. (Sala Orizont — Atelier 35).

Selecția de grafică (de la Căminul Artei) semnată de Victor Vladimir Ciobanu impune un creator cu o viziune agitată și îndrăzneață, un inventator de imagine capabilă să semnifice ideea de conflict, de confruntare teribilă fără a fi, totuși, o imagine de natură să bruscheze toate obișnuințele ochiului nostru. Mai corect ar fi să spunem că Victor Vladimir Ciobanu inventează încă acolo unde nu părea să mai încapă loc de noutate. Ar fi lesne să ne gîndim la pictura unui Matta, pentru că, deși tipul de forme diferă, montajul lor urmează. În mai toate privințele, regulă asemănătoare, dar e mai bine să apreciem grafica românului pentru „diferențele ei specifice". Desenatorul închipuie clipa cea mare a unor bătălii (cu apele, cînd se referă la un fapt al realității imediate, cu noaptea, cînd stăruie asupra aventurii gîndului omenesc), semnificînd prin aceasta măreția și necesitatea conflictului, ca loc de naștere al adevărului. Victor Vladimir Ciobanu nu e un dascăl de morală, ci un pictor. El nu spune cum este răul înfrînt de bine, ci cum extrage gîndirea miezul conflictual din cele existente. Planșele lui, ținute cu multă sobrietate în brunuri stinse, în laviuri de verde coclit, în ape violacee, treale, stau frumos în biblioteci grele de cărți și-n case unde se citește poezie de azi.

TUDOR OCTAVIAN

Cronica spectacolelor

Bogata rudă săracă

În privința teatrului scurt bîntuie — păgubitor — o dublă prejudecată : aceea a publicului, precum că teatru „serios profesionist" care să-i dea satisfacții, împliniri, nu înseamnă decît spectacolul bazat pe-o singură piesă de lungă întindere ; aceea a oamenilor de teatru, precum că publicul n-ar putea fi cîntit din prejudecata sa și adus la spectacole alcătuite din mai multe piese de mică întindere. Dealtfel, prejudecățile acestea se întemeiază pe mult prea puține fapte, pentru că așa-numitele spectacole coupés sînt foarte rare. În schimb, dincolo de un grad sau altul de „conștientizare a problemei", există însăși problema : adică realitatea că teatrele profesioniste nu acordă pic de atenție pieselor scurte.

Faptul este, repet, **păgubitor.** Pentru că ne-am întrerupt o tradiție : și Iordache Golescu, și Costache Facca, și Costache Bălăcescu, și Costache Caragiali, și Matei Millo, și Mihail Kogălniceanu, și Constantin Negruzzi, și însuși Ion Luca Caragiale au scris teatru scurt, piese scurte care s-au jucat, piese scurte care au atras mulțimi de spectatori. Pentru că este ignorată, nefolosită, nefinalizată, nerentabilizată și, implicit, disprețuită munca a nenumărați autori contemporani care au scris sute de piese de actual interes, piese dintre care vreo cîteva zeci sînt chiar foarte bune. Pentru că teatrele ar avea numai de cîștigat dacă ar introduce în repertoriile lor măcar cîte un spectacol compus în fiecare stagiune : ar fi acoperite mai multe sarcini ideologice concrete ; producția ar fi mai abundentă și mai variată ; actorii ar putea să-și împlinească, mai lesne, și normele, și dorurile de roluri principale ; secretarii literari ar putea ajunge niște rafinați ai combinațiilor de piese. Pentru că dramaturgii — dacă piesele scurte li s-ar și juca, nu doar, cel mult, publica — și-ar spori exigența față de piesa scurtă, ar tinde spre miniatura-bijuterie ; iar, pe de altă parte, și-ar spori și cantitativ producția de piese scurte, aceste piese care ne cer puțin timp și multă profunzime. În sfîrșit, pentru că și spectatorii pierd șansa unor spectacole cu piese care să vizeze o mulțime de conflicte „la zi". Și, cu toate că absența piesei scurte de pe scenele teatrelor profesioniste e atît de păgubitoare (n-am înșirat decît o parte din relele pe care le atrage), pasivitatea teatrelor și a oamenilor de care depinde — o perioadă mai lungă sau mai scurtă dar, oricum, depinde al naibii de concret — soarta teatrelor e uluitoare. Noroc de entuziaști !

Dar, despre dumnealor, entuziaștii, despre spectacolul conflictului cu inerția și despre spectacolele-argumente ale săptămînii teatrului scurt, în cronicuța sau, ca să fiu în ton, în **cronica scurtă** următoare.

NELU IONESCU

Appassionata de Aurel Gh. Ardelean pe scena Teatrului de stat din Oradea

Căutăm profesor pentru folk

Am afirmat într-un material anterior că muzica folk și-a creat **o estetică a ei proprie**, deosebită de estetica predată la conservator, unde **o altă estetică** a sunetului este suverană. Din păcate, la noi, fenomenul nu este singular. **Muzica ușoară**, care de bine, de rău se cîntă de vreo jumătate de secol, nu și-a găsit măcar o catedră în cele trei conservatoare din țară. Cît pentru **jazz** sau **pop**, genuri ce pretind o deosebită personalitate în exprimarea muzicală, situația este și mai dificilă ; „conservatoriștii" care le practică sînt priviți cu suspiciune de profesorii lor și nu-i departe vremea cînd riscau și o exmatriculare pentru acest motiv. Pare deci exclus, cel puțin pentru moment, ca **muzica folk** în toată simplitatea și frumusețea ei să trezească cuvenitul interes al prea serioasei lumi muzicale. În schimb, în întreprinderi și școli, în cluburi și săli de concert **cel puțin o generație trăiește** o epocă dominată (muzical) de o nestăvilită foame de muzică folk. Motivul ? O fi poate reversul dinamicii mult crescute a vieții sociale, o fi poate consensul democratizării culturii, o fi poate tocmai **specificul muzicii folk** (mesajul, poezia, transmise cît mai simplu și direct) sau **estetica acestei muzici** (expresivitatea deosebită, naturalețea, evitarea oricărui artificiu tehnic de dragul tehnicii). În aceste condiții prăpastia dintre cele două tabere devine tot mai evidentă. Conservatorul rămîne „conservator", iar absolvenții săi pleacă în profesie cu noțiuni vagi asupra unor noutăți apărute în muzica acestui secol. Avem tot respectul pentru clasici, dar atît scenele lirice cît și cele simfonice abordează **noul** (adică noul adus în ultimii... 76 de ani) cu teamă și fără strălucire. Tot de la școală ni se trage. Apoi, alt absolvent al conservatorului pleacă la catedră și aici prăpastia este și mai dureroasă ; profesorii de muzică **nu cunosc și nu înțeleg muzica elevilor lor** și de aici o reacție inversă, nu înspre profesor ci, din păcate, dezinteres față de muzica „lui", învățăcei neputîndu-și explica lipsa unui dialog. A trebuit să-l așteptăm pe Leonard Bernstein pentru a ne vorbi cu respect și cunoaștere despre jazz sau rock...

Trebuie deci să acceptăm că există și alte „muzici" în afara conservatorului, dar oamenii **care îndrumă** aceste muzici sînt „oamenii conservatorului". Privită cu răceală și neînțelegere de către acești oameni muzica tînără și-a găsit sprijin în dinamicii **oameni ai vieții** și nu este deloc întîmplător că **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar este organizat de C.C. al U.T.C., U.A.S.C.R.** patronînd alte manifestări de prestigiu (Festivalul național al artei studențești, Primăvara baladelor etc.). Nu pot fi acuzați acești organizatori, ca și milioanele de tineri care iubesc muzica tînără, că ascultă și cred într-o muzică lipsită de „profesionalitate", de legi, de estetică. Cred doar **că există și altă muzică și altă estetică** decît cele ale conservatorului, chiar dacă mi se va răspunde că Muzica e numai una. Cred că **toate aceste genuri trebuie să existe**, să-și împletească efectele binefăcătoare și să-și influențeze reciproc fie excesele, fie lipsa de vlagă. Dar, din păcate, venerabila muzică nu a înțeles-o pe cea tînără, mai mult, nu de puține ori a atacat-o în bloc, cu etichetări nu cu argumente. Cunoaștem opinia unui sau altui membru al Uniunii compozitorilor asupra muzicii folk. Am obținut însă și **opinia biroului** secției de muzică ușoară cu ocazia spectacolului „Baladă pentru acest pămînt", realizat pentru A.R.I.A. de subsemnatul. Participînd în acest spectacol cei mai buni interpreți folk cu lucrările lor de frunte, am luat sau am realizat benzi noi pentru Mircea Vintilă, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Anda Călugăreanu, Dan Chebac, Vali Sterian, Evandro Rossetti, Marcela Saftiuc, Mihai Diaconescu etc. Apoi am prezentat aceste circa 50 de înregistrări uniunii, pentru **a obține aprobarea prezentării în public** a acestui concert. Prin adresa nr. 4 403 din 19 dec. 1975 s-a primit următorul răspuns :

„Ca răspuns la adresa dv. nr. 18 145/2 XII. 1975, referitoare la melodiile cuprinse în concertul de muzică folk „Baladă pentru acest pămînt", vă facem cunoscută opinia Biroului Secției de muzică ușoară a Uniunii compozitorilor :

Lucrările reprezintă **în majoritatea lor texte poetice asociate unei muzici de atmosferă** (s.n.). Conținutul social-politic major al acestor texte cere o realizare **stilistică** (s.n.) de înaltă profesionalitate, lucru care în majoritatea cazurilor nu este realizat pe plan muzical.

Acolo unde amatorismul denotă talent, piesele pot fi interesante ; acolo unde compoziția nu face decît să imite producții străine sau ale periferiei muzicii ușoare, cauza tinereții nu poate fi acceptată ca o justificare a diletantismului primitiv.

În majoritatea cazurilor, autorii versurilor sînt și realizatorii muzicii — artiști neformați din punct de vedere muzical, aproape toți incapabili să noteze pe portativ o simplă linie melodică.

Cea mai mare parte a lucrărilor sînt deja autorizate de alte foruri și circulă în concerte publice (emisiuni la Radio și Televiziune) și pe disc, fără să se fi cerut avizul Uniunii compozitorilor. În aceste condiții, Uniunea compozitorilor **nu mai poate interveni eficient în nici un fel la îmbunătățirea** acestor lucrări și ca atare **nu se opune difuzării** (s.n. — deci nu le aprobă, dar nici nu se opune !). (...) Întrucît este vorba de o creație de amatori, considerăm că se impune o deosebită grijă atît în ceea ce privește îndrumarea profesională, precum și o mai exigentă selecție valorică, sarcină ce revine în primul rînd „Centrului de îndrumare a mișcării artistice de amatori". Semnează, secretar : Laurențiu Profeta, și șef de birou : N. Vâlcu.

Poate că această opinie nu mai trebuie comentată.

AUREL GHERGHEL ■

Cîte ceva despre difuzare

Paralel cu afirmarea în țara noastră a genului denumit (poate impropriu) muzică folk, mai ales datorită activității fructuoase a cîtorva cluburi de „muzică tînără" (pop, folk) și, în special, prin manifestările, de o audiență fără precedent în istoria spectacolului românesc, ale **Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar**, a crescut ca o consecință directă, firească, interesul față de acest gen muzical. Dacă la început, în urmă cu numai 5-6 ani, Mircea Florian sau Marcela Saftiuc mai trezeau încă zîmbetele îngăduitoare ale „esteților" și „melomanilor" exclusiviști (fie ei adepți unilaterali ai muzicii clasice, ori invers, cum e poate mai rău, ai muzicii ușoare de „consum"), astăzi folk-ul, nou gen muzical-poetic, genul trubadurilor moderni, constituie o realitate obiectivă, consacrată pe deplin. La „ședințele" Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar participă zeci de mii de tineri odată, în timp ce alte cîteva mii asediază pur și simplu Palatul Sporturilor și Culturii. Sînt „fan"-ii poeziei și ai folk-ului, tineri seduși de o modalitate directă, frustră, necontrafăcută de comunicare și care au acum prilejul unui contact nemijlocit, viu și fructuos cu **adevărurile fundamentale, cu ideile noastre politice, sociale și culturale** vehiculate prin această modalitate. Acesta mi se pare a fi, în primul rînd, cîștigul cel mai important pe care îl aduce consacrarea folk-ului în țara noastră. Au fost destui cei care în necunoștință de cauză, împiedicați în brațele acelui „k", au acuzat folk-ul de cosmopolitism, de imitație sterilă a unor modalități de expresie străine spiritului nostru. I-au fost aduse folk-ului și alte acuzații, de ordin strict muzical. Primele acuzații nu au nici un temei. În ciuda unei denumiri „occidentale", genul nu a fost importat la noi, **talequale**, ci și-a găsit, datorită unor artiști autentici, un sunet propriu, inconfundabil, pur românesc. El are, desigur, anumite asemănări cu folk-ul original, practicat de un Bob Dylan, de pildă, ori de Leonard Cohen sau John Denver. Inflexiunile folclorice (unele cîntece folk au chiar la bază folclorul), mesajul, importanța egală acordată textului și muzicii sînt caracteristice comune. Folk-ul românesc și-a găsit însă cum spuneam un stil propriu. El s-a impus datorită unor texte **esențiale**, selectate din lirica noastră, în special contemporană (Tudor Arghezi, Nicolae Labiș, Ion Horea, Adrian Păunescu, Ion Nicolescu), dar și clasică (Eminescu, Coșbuc, Alecsandri, Goga), dar și datorită muzicii expresive, uneori inspirată din folclor, dar cel mai adesea neavînd contingență directă cu creația muzicală populară, o muzică în care linia melodică simplă și sugestivă a părții vocale e susținută armonic de acorduri la chitară și muzicuță, ori la instrumente „clasice" — vioară, violoncel, flaut. S-a putut remarca însă, datorită poate extraordinarei popularități a acestei muzici, apariția multor imitatori servili. Pentru că nu oricine „înginе" niște versuri — oricît de valoroase ar fi ele — susținute de cîteva acorduri la chitară, e folkist, așa cum încearcă să ne convingă unele canale de difuzare, luate prin surprindere de „avalanșa" de cereri de muzică folk. Se promovează — de aceea — sub această titulatură încercările unor cîntăreți începători sau lipsiți de înzestrare cum sînt Zoe Alecu, A. Antonescu, cîntăreți care cel mult ar putea fi încurajați să persevereze în studiul muzicii și nu lansați și susținuți cu asiduitate.

Se produce astfel derută și confuzie în rîndurile publicului, ba chiar și ale specialiștilor care se văd siliți să aprecieze genul în totalitate exclusiv după „calitatea" cîntăreților mediocri, promovați de cluburi, de radio.

Un reper sigur al valorilor muzicii noastre folk îl constituie din fericire discul. Încă de la începuturile afirmării acestei muzici în țara noastră, Casa de discuri „Electrecord" a oferit melomanilor înregistrări ale unor piese de autentică valoare muzicală compuse de folk-iștii cei mai talentați. Mircea Florian, Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă, Erika Józsa și Károl Horváth și alții — pe versuri proprii, ori pe versurile unor poeți consacrați, inspirate din realitățile patriei, de istoria și viața ei socială, cîntînd sentimentele etern umane. Continuînd seria discurilor folk cu discurile noi ale acelorași „cantautori" la care se adaugă Valeriu Sterian, Anda Călugăreanu, Nicu Alifantis ș.a. „Electrecordul" a dovedit o justă orientare în discernerea și popularizarea valorilor muzicii folk, care prin valențele ei artistice dar și poetice și sociale conferă acestei activități de editare dimensiunile unui act de cultură.

NICOLAE SPIRESCU ■

Trubadurii noștri

Un mare număr de cîntăreți de muzică „folk" au adus o contribuție de seamă în ceea ce privește popularizarea celor mai valoroase pagini din poezia românească de ieri și de azi.

Este adevărat că liedul românesc și-a propus același lucru și că în foarte multe cazuri el a izbutit. Iar în această privință se poate vorbi de succese naționale, dar și de reale izbînzi pe plan internațional. Dar nu toți melomanii au pregătirea necesară de a înțelege melodiile lui Enescu, Jora, Ciortea, Vieru, Țăranu sau Bentoiu. Iată de ce salutăm pe cei mai dotați exponenți ai folk-ului românesc și dorim ca nobilele lor apariții să fie continuate.

În ceea ce privește muzica ușoară românească ne exprimam — nu o dată ! — serioase rezerve în ceea ce privește valoarea textelor. Așa-zise poezii și texte de cea mai proastă calitate poluează climatul artei sonore și răspîndesc nedoritul prost-gust. Maestrul Eugen Barbu vorbea cu sarcasm de acei „ambuscați mintali" vinovați de „potriviri de cuvinte" care nu au nimic comun cu eufonia adevărată. Vinovați sîntem și noi care am tolerat — foarte multă vreme — texte oribile !

În producțiile superioare de muzică folk se pune problema unei osmoze între cuvînt și sunet, în sensul că se creează cu adevărat ceva nou și de o expresivitate indiscutabilă, ca o „beteală căzută pe noapte din lună"... În acest climat nu se mai poate vorbi de o artă de divertisment facil, în care totul se reduce la o melodie care trece din gură în gură, și căreia i se poate, în fond, adapta orice text. Dimpotrivă ! Imaginea poetică are o importanță uriașă, iar melodia, adesea transformată în recitativ, nu face decît să coloreze subtil metafora, ca un fel de „rouă umezind un semn de carte"... Astfel s-au născut lucrări de un ardent sentiment patriotic, altele inspirate de istoria noastră sau de acea nuanță orfică a sufletului românesc. Mai pot fi citate și balade cu un pronunțat caracter social, balade de dragoste.

Dacă unii cîntăreți de muzică ușoară și-au cîștigat o popularitate — ne referim la Margareta Pîslaru, Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu, sau în trecut, la Dan Spătaru, de pildă — aceasta nu înseamnă că ei nu au contribuit în unele cazuri și la conturarea unei ambiante a gustului îndoielnic, tocmai din pricina abordării tematicii minore, în care partea literară a fost — și, din nefericire, mai este ! — **inexistentă**... Cu asemenea „producții" nu vom putea conferi genurilor larg-accesibile acel ceva care să ne facă să vibrăm, să ne înălțăm sufletește și să tindem spre mai bine.

Meritul unor cîntăreți de muzică „folk" — atunci cînd discursul lor muzical este în consonanță cu poezia tălmăcită — este acela de a dovedi că **o artă larg accesibilă nu înseamnă doar o artă distractivă.**

După cum între simplitate și simplism, între complexitate și abstracționism, între maeștri și meșteșugari există mari deosebiri, încît ar fi o mare eroare să confundăm noțiunile.

Acestea sînt gîndurile care mă frămîntă cînd ascult cîntăreți de o certă valoare ca Mircea Vintilă sau Doru Stănculescu. Ei au arătat că în manifestările lor există un aspect novator : promovarea „cuvîntului care cîntă" — ca să utilizăm o metaforă a maestrului Eugen Barbu. În cazul lui Mircea Vintilă putem vorbi de un lirism cald și fremătător, care face să „înfiripească orașele-n albume". Doru Stănculescu este poate mai epic, iar cîntecele sale „înalță florile spre fluturi".

Ascultîndu-i și reascultîndu-i simțim cum „încărunțesc apele" și ne vine a spune asemenea unui tînăr poet :

— „Viața e clipa în care atingem un vis"...

DORU POPOVICI ■

Curier muzical

● **Aurora Mihăiescu, Ploiești :** Dacă în interviul acordat revistei noastre Doru Stănculescu a apărut ca orgolios, atunci aflați că interviul a fost bun. D. Stănculescu este într-adevăr orgolios. Unul talentat, însă ● **Agripina Ionașcu, Cluj-Napoca :** Studiem posibilitatea ca spectacolele noastre să înceapă la altă oră ● **Aurora Bulea, Găești :** „Ne scrieți că a găsi Flacăra la Găești este o utopie. Nu vă contrazicem." Chiar și noi am vrea să știm adresa lui Nicu Alifantis ● **Lucian Costin, Brașov :** Dacă cineva de la U.T.C. Brașov v-a spus să veniți la București să vă cumpărați bilete pentru spectacolele Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar atunci procedați așa. Pe răspunderea dumnealui însă ● **Corina Reuceanu, Lugoj :** Cereți aceste lucruri Radioteleviziunii Române ● **Florin Mehedințeanu, Craiova :** 1) Adresați-vă Comitetului județean U.T.C. 2) Nu cunoaștem. 3) Chiar, cine sînt cei în măsură să producă abțibilduri mai ieftine și neapărat „din natură" ? ● **Dumitru Iurea, București :** Veniți la redacție, la secția de cultură, împreună cu manuscrisele ● **Ion Abrudan, Baia Mare :** Este posibil ca la Spitalul de urgență din București să existe admiratori ai lui Aurelian Andreescu, dar nu numai aceasta ne doare ● **Groza Felician, Oradea :** Lăudabilă dorința dumneavoastră de a face ca în județul Bihor să dispară „uscăturile". Cu uscăturile simple, neghilimetate ne bucură că nu aveți nimic. ● **Liviu Vraciu, București:** V-ați cumpărat un saxofon și nu ați găsit decît partea a doua a instrucțiunilor de folosire. Nu vă putem ajuta deși am dori-o. Dar dacă părțile sînt identice ● **George Ostafi, Suceava :** Chiar și fotografiați color, membrii cenaclului arată tot așa ● **Titi Dufugea, comuna Pietroasele-Buzău :** Telefonați, pentru început, la secția de cultură a revistei.

EUGEN SECELEANU ■

„CÎNTAREA ROMÂNIEI" — Curier

Nevoia de repertoriu (I)

Fără îndoială, problema numărul 1 care s-a pus și se pune cu atît mai mult în condițiile amplificării fără precedent a activității artistice a maselor, ca urmare a lansării Festivalului „Cîntarea României", rămîne asigurarea repertoriului : substanțial ca problematică și fond de idei, ancorat în actualitate, implicit în realitățile de zi cu zi ale unităților unde activează formațiile, de o mare diversitate ca genuri și forme artistice, o cît mai ridicată calitate, adecvată cerințelor punerii în scenă și interpretării, întrunind într-un grad cît mai înalt însușirea de a capta publicul printr-un limbaj cît mai expresiv, mai apt să transmită mesajul politic și educativ, să influențeze asupra formării multilaterale a omului.

Este de așteptat ca, mai mult decît în oricare alt domeniu, asemenea virtuți să nu fie în mod simplist și unilateral înțelese. O bună poezie care să facă elogiul muncii și omului harnic nu trebuie neapărat să se refere în mod expres la cutare unitate sau secție productivă. Ea poate fi lesne aleasă din antologia „Imnurile muncii" pe care a tipărit-o în urmă cu cîțiva ani Editura „Minerva", și cu toate că a fost scrisă în urmă cu cîteva decenii — să luam cu titlu de exemplu poezia „Lucrătorul" de Lucian Blaga, apărută în volumul „În marea trecere" din 1924 — poate avea o rezonanță dintre cele mai actuale pentru cel ce o ascultă.

Altfel trebuie aplicat criteriul actualității, al eficienței educației în cazul unui text de brigadă, care trebuie să vizeze în mod obligatoriu aspecte concrete. Dacă autorul textului e un om de talent, va putea, desigur, să confere chiar și unui fapt particular, aparent strict circumscris unei anumite realități locale, semnificații social-politice și dimensiuni artistice care să depășească sfera concretului nemijlocit. Astfel trebuie, dealtfel, înțelese și toate celelalte criterii. Accesibilitatea, de pildă, adică ceea ce am numit însușirea unei lucrări de a transmite printr-un limbaj cît mai viu, direct, mesajul și virtuțile artistice nu trebuie confundată nici cu simplificarea și vulgarizarea măruntă a conținutului, subestimîndu-se receptivitatea și gradul de cultură al spectatorului de azi, dar nici cu încifrarea sensurilor, cu alambicarea expresiei și prețiozitatea.

De bună seamă însă, că oricît de importante ar fi aceste cerințe pe care trebuie să le întrunească un repertoriu de calitate, înainte de toate trebuie să dispui de el. Discuțiile purtate în aceste zile și săptămîni, căci etapa de masă a Festivalului „Cîntarea României" a debutat în mod exploziv prin crearea a numeroase formații, mi-au relevat tocmai o asemenea necesitate acută. Există o adevărată foame de repertoriu pretutindeni și la mai toate tipurile de formații, îndeosebi la montaje, brigăzi artistice de agitație, teatru. Se întîlnesc însă și activiști culturali care din lipsă de experiență sau pur și simplu din comoditate și lene de gîndire acuză imposibilitatea chiar de a face rost de cîteva poezii sau coruri. Un tovarăș de la o instituție centrală de îndrumare îmi spunea că se întîmplă ca unii să se plîngă de lipsa materialelor în timp ce acestea zac uitate, teancuri, prin cine știe ce dulapuri sau sertare chiar la unitățile respective.

Dincolo însă de aceste situații ieșite din comun, de fondul de repertoriu, deloc neglijabil, existent pînă acum, de multe alte creații neintrate încă în circuitul activității artistice, fapt este că, atît cantitativ cît mai ales calitativ, repertoriul de care dispunem nu satisface nici pe departe cerințele mari care au apărut odată cu lansarea Festivalului „Cîntarea României". Dar oare unul dintre comandamentele acestui festival nu este și stimularea scrierii și compunerii de versuri, cîntece, montaje, scenete, texte de brigadă, piese de teatru de către talentele din rîndurile maselor — elevi, studenți, muncitori, specialiști în diferite domenii, dar în același timp înzestrați și cu anumite virtuți creatoare? Fără îndoială că da. Nu este vorba aici numai de soluționarea pe moment a unor probleme de repertoriu cu forțele proprii locale, ci de promovarea talentelor autentice într-o perspectivă mult mai largă, ținînd de o nouă concepție a partidului nostru privitoare la îmbogățirea și împrospătarea patrimoniului nostru artistic, la democratizarea fenomenului creator însuși. Nu numai un mănunchi de literați și artiști, oricît de dăruiți ar fi aceștia comandamentelor spirituale ale ceasului de față, ci participarea plenară a tuturor forțelor capabile să creeze artă adevărată, necesară, chiar dacă nu știu care autor de muzică folk sau poet local nu e membru al unei asociații artistice de specialitate și nici n-a fost uns, în mod oficial, drept „creator". O poezie sau un cîntec, izbutite într-un moment fericit de inspirație, pot uneori să-și cîștige o notorietate de invidiat chiar limitîndu-se la aceste canale de difuzare a festivalului. Ca să nu mai vorbim de faptul că pe fondul unei emulații creatoare generale, la care să participe și aceste talente în curs de afirmare, cu o putere de penetrație mai redusă, literatura și arta mare, de performanță să-i zicem, sînt stimulate mult mai eficient. Aceasta este doar una din consecințele extrem de fructuoase ale acțiunii de promovare a creației locale în vederea asigurării repertoriului necesar formațiilor participante la festival. Departe de mine gîndul că pretutindeni se vor găsi poeții, compozitorii, coregrafii, dirijorii sau regizorii nu numai talentați, dar și cu suficientă experiență pentru a soluționa în mod optim asemenea probleme. Dar nici subaprecierea forțelor proprii, tratarea cu indiferență a unor veritabile talente pe motive uneori destul de superficiale, nu poate fi acceptată. Și, din păcate, uneori ne dăm în vînt după nu știu ce veleități de la centru, cu cheltuirea unor sume substanțiale pentru colaborări, în timp ce un talent născut, crescut în localitatea respectivă ar putea să ofere o lucrare mult mai adecvată, în realizarea căreia pune nu numai talent, ci și o mai mare trăire, o ambiție și un elan plin de mîndrie pentru colectivitatea căreia îi aparține.

Experiența care mi s-a relevat de peste un an cu prilejul participării la juriul concursului „Drum de glorii" m-a convins — dacă mai era nevoie — că îndeosebi acolo unde un talent din localitate s-a dăruit cu totul realizării unor montaje de calitate succesul nu a ocolit formația respectivă. Citam în acest sens, nu demult, pe tînărul poet Dumitru Pricop, de la Focșani, dar tot atît de bine pot fi amintiți Victor Rusu de la Drobeta-Turnu Severin, Nicolae Stoe de la Brașov, Ion Singereanu de la Aiba Iulia și încă alții. Alteori s-a recurs la poeți de notorietate care deși lucrează sau trăiesc în București n-au ezitat să dea o mînă de ajutor tinerilor artiști amatori din localitățile lor de baștină. Al. Andrițoiu, Petre Dragu și, în prezent, Gheorghe Istrate, în curs de a realiza un montaj pentru Buzău, orașul anilor săi de liceu, sînt cîteva exemple demne de urmat. Fructificînd și asemenea posibilități, totuși înainte de toate formațiile artistice și activiștii culturali trebuie să se orienteze către talentele din rîndurile lor. Acolo unde există cenacluri active, mai ales acelea care au optat pentru formula de activitate adoptată de „Flacăra", lucrurile se pot rezolva mult mai lesne, toți membrii acestora fiind angajați în realizarea repertoriului necesar. Există însă și talente care din timiditate sau alte motive încă nu s-au manifestat public. Anumite concursuri locale, crearea unei emulații de responsabilitate colectivă pentru destinul activităților din cadrul festivalului vor scoate la iveală noi talente, cu o viziune proaspătă și o sensibilitate vie, capabile să dea expresie unor idei și preocupări dintre cele mai stringente. Centrele județene de îndrumare a creației și activității artiștilor amatori pot acorda prin concursuri, prin tipărirea unor culegeri, un sprijin competent acestei prodigioase și atît de necesare acțiuni de realizare a repertoriului atît de bogat și divers pe care-l solicită mișcarea artistică declanșată de Festivalul „Cîntarea României".

Despre contribuția în această direcție a scriitorilor și artiștilor de profesie, în numărul următor.

NICULAE STOIAN ■

Scrisoare XX

Iată, pămîntul dacă-și urmează
calea încă
Printre atîția aștri sticlind în jurul lui
Un echilibru-l ține cu legea sa
adîncă
Precum perfecta formă celebrele
statui

Cu pietre să-i alunge mulțimea din
agora
Pe înțelepții-cobe, savanți ce cred
a ști
Anul exact și ziua și, mi se pare, ora
Cînd globul ce prin veacuri ne cară
va pieri

Cu ochii scurși în strîmte ocheane
de cărbune
Găsesc cu luminarea motive
dinadins
Aleg de preferință cometele nebune
Cînd secolul acesta deja e prea
încins

Și pun atîta spaimă în sferele
albastre
Asediați de cete din galaxii de fum
Figuri de tristă speță pronosticînd
dezastre
Priviți ce se întîmplă în lumea
voastră-acum

Acum cînd ora-i vie, și-n sînge
luminează
Ca niște-nalte steme banchize
de-adevăr
Izbind în pieptul zilei pe care stau
de pază
Amabile escorte la florile de măr

Acum cînd marea scoate pe dunga
lunecoasă
A unui țărm de aur, cu ultimul talaz
Un tînăr plîns de-o albă și tînără
mireasă
Ucis că are altă culoare în obraz

Cînd negustori malefici cu pete
mari pe oase
Ademenesc orașe sub droguri și
polei
Pe cînd zadarnic bate la porțile
cețoase
Dolores Ibarruri, să intre-n țara ei

Cînd fiii scumpi învață în vile
diafane
Ce elegant se poate purta un
revolver
Și cînd pornografia se vinde pe
ecrane
De se aprinde chipul rușinii pîn-la
cer

Acum cînd trec prin junglă civilizați
războinici
Și fură de la gura celor cinstiți
și goi
Iar cînd dreptatea-i culcă după
cuviință, voi nici
Nu le vedeți norodul în cartea
cu eroi

Nu, nu sfîrșitul lumii se-anunță,
frunți tembele,
Ci numai lumea voastră mai are
sorți subțiri
Și o planetă mică va trece printre
stele
Purtînd aureolă de roșii trandafiri.

ADRIAN FRĂȚILĂ ■

Se ridică, la Iași, cortina unei mari sărbători: 160 de ani de teatru românesc

27 decembrie 1816 : Gheorghe Asachi organizează primul spectacol de teatru în limba română. Era aceasta „o întreprindere pe atunci sumeță". Un fapt care avea marele rost „de a face o breșă în acea streinomanie, adresînd limba patriei către inimi patriotice" ; pentru că spectacolele acelui timp erau naționale spre deosebire de spectacolele în limbi străine. Prima clădire : o casă pusă la dispoziția lui Asachi de către Costachi Ghica. Prima piesă : Mirtil și Hloe, aleasă de Asachi pentru că îi ajuta intenția precisă de a introduce limba română în saloane : „în veșminte cimpene și cu ajutorul acestui prestigiu și a costumului național — cel mai pitoresc pentru păstori — inimile s-au încintat și auzul a început a se domestici cu limba ce pe atunci se numea dialect". Primii actori : elevi, nepriceputi în ale artei dramatice, însă cert entuziaști. Prima cortină : o pînză groasă pe care era pictat Apolo înconjurat de muze și întinzînd mîna Moldovei spre a o ridica spre artă.

10—14 decembrie 1976 : de la București și Cluj-Napoca, de la Craiova și Timișoara, Teatrele Naționale ale Țării se duc la Iași. E mai mult decît o aniversare, e o întoarcere la rădăcini.

La Iași, ne vom aminti numele oamenilor care au făcut Numele Teatrului : Gheorghe Asachi, Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi, Mihail Kogălniceanu, Mihail Sadoveanu, Mihai Eminescu, Mihail Codreanu, Mihail Galino, Vlad Cuzinschi, Al. Flechtenmacher, Ion Sava, George Mihail Zamfirescu, Nicolae Luchian, Matei Millo, Grigore Manolescu, Aristizza Romanescu, Aglae Pruteanu, State Dragomir, Vernescu Vilcea, Ionel Teodoreanu, Nicolae Șubă, Miluță Gheorghiu. Ne vom aminti, cu respect și caldă tandrețe, aceste nume, precum și multe altele care nu pot încăpea într-un biet colț de gazetă. Și, tot la Iași, ne vom reîntîlni cu personaje contemporane, cărunte sau tinere, care, asemenea ziditorilor de temelie, și-au adăugat și își adaugă puterile, talentul, ființa și numele la înălțarea Teatrului ieșean, la înălțarea Teatrului românesc — această tribună de la care s-au rostit adevărurile românilor revoluției de la 1848, și ai Unirii, și ai Independenței, și, de mai bine de jumătate de veac, adevărurile românilor comuniști.

La Iași, contemporanii, lipindu-și fruntea și gîndurile de rădăcini, se vor încărca — spre binele Teatrului — cu românești puteri.

Și, pentru că și sufletul ieșeanului și sufletul omului de teatru e și comic, nu numai dramatic, voi încheia îndemnînd să mergeți să priviți și să vă bucurați la sărbătoarea artei care are temelii din scîndură de scenă îmbibată cu sudoare de muncă omenească, și cu har artistic, și cu uitare de sine, și cu porunca de neclintit a conștiinței de a spune adevăruri oamenilor pe limba lor ; să mergeți chiar dacă, în Pravila lui din 1814, Andronache Donici nu le îngăduia „ghidușilor", actorilor deci, să fie primiți în fața judecătorilor, și chiar dacă un canon bisericesc, tot de prin acele timpuri de început, amenința „să se afurisească" pe acei mireni care ar fi îndrăznit să participe la „scenicele jocuri". Să auzim doar replica lui Vasile Alecsandri : „Deseară mi-ai făgăduit să mergem la teatru." Generoasă invitație, minunat cuvînt dat !

NELU IONESCU ■

O carte de învățătură

(Urmare din pag. 1)

constringă să se îndrepte pe calea justiției și a perfecționării morale. Nicolae Iorga, după observația criticului Valeriu Râpeanu, nu scrie numai istorie, dar o și făurește, asistînd la evenimente importante din viața României și Europei sfîrșitului de secol XIX și începutului secolului nostru. El își evocă în paginile autobiografiei sale anii de școală, de universitate, călătoriile prin țară și străinătate, activitatea culturală și politică. Întîmplările se desfășoară pe o scenă imensă, unde se petrec deseori evenimente sîngeroase, ca, de pildă, răscoala din 1907 sau primul război mondial, dar cel care le descrie nu le înregistrează placid, ci se confruntă cu ele într-o dispută spectaculoasă, alungind imaginea unui savant cufundat în pacea unei chilii pline de cărți — deși scrie cu însuflețire despre biblioteci, arhive.

O viață de om prezintă, aidoma unui roman-fluviu, un număr imens de personaje, fie ele umile, fie de cel mai înalt rang, descrise cu siguranța unui mare scriitor. Stilul său nu aminteșie însă numai pe cel al unui romancier, ci și pe cel al istoricului — de pildă, atunci cînd înșiră ca într-o cronică profesorii de la liceu sau de la universitate — sau pe cel al criticului literar.

Așa cum remarcă istoricul și criticul literar Valeriu Râpeanu în studiul introductiv la această ediție, un studiu frumos scris, care aduce puncte noi de vedere — **O viață de om** este „Sinteză și punct culminant al operei lui N. Iorga, ultima sa carte de seamă" și ea se înscrie „în istoria literaturii române, cu drepturi egale, alături de operele lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Sadoveanu".

Desen de SIMONA POP ■

Cronica (211, 212, 213, 214)

BISTRIȚA, 3 decembrie. După o revenire în Capitală, revenire — ne-am convins — foarte așteptată de vreme ce au participat aproximativ 13 000 de spectatori, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar**, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, și-a continuat călătoria pe un nou itinerar transilvan : Bistrița — Cluj-Napoca — Dej — Sibiu.

Așadar, în nord. Bistrița ne-a așteptat cu același mare interes de pretutindeni și cu firească curiozitate a oamenilor din locurile pe unde n-am mai fost. În fața sălii Casei de cultură, plină pînă la refuz, ne așteptau cu speranța că am mai putea face ceva pentru ei, tineri care ar fi putut umple încă o sală. Ceva, totuși, s-a făcut. 12 elevi ai profesoarei de limba franceză Marcela Saftiuc trimit un bilet disperat conducătorului cenaclului, rugindu-i să-i primească în sală. Ceea ce s-a și întîmplat.

Adrian Păunescu a salutat sala entuziastă, care se întîlnea pentru prima dată cu membrii cenaclului nostru și și-a exprimat speranța că toată această bucurie a întîlnirii se va materializa într-un spectacol vibrant. Și publicul a ținut să ne demonstreze că nici Bistrița nu e prea departe și că merită osteneala pentru a veni pînă aici, sub poalele Maramureșului. Un public interesat, care-și trăda imensa curiozitate în fața acestui spectacol fără regie sau, poate mai exact, a cărui regie se năștea fascinant sub ochii lui.

Onorarea de a deschide spectacolul l-a revenit, așa cum pare destul de firesc, fiicei adoptive a acestui oraș, adică Marcelei Saftiuc, care a cîntat patru piese din repertoriul său : **Dona, dona, Vînt de seară, Cu altfel de cuvinte** și **Balada lunii mai.** Iar la insistențele publicului, **Fiii lacrimilor tale.**

Pentru ca Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar să ducă o echipă cît mai reprezentativă s-au făcut eforturi și sacrificii de tot felul. La Sibiu au așteptat pentru a se întîlni cu autocarul venit din București grupul timișorenilor Mircea Baniciu, Iozef Kappi și tînărul actor Eugen Cristea. Seara, în timp ce spectacolul era în plină desfășurare, o mașină alerga prin noapte și pe o vreme pe alocuri imposibilă, aducîndu-l din gara Cluj-Napoca pe actorul Radu Gheorghe. Și asta numai și numai pentru a nu-i frustra pe bistrițeni de o întîlnire de nivelul celor mai reușite.

Rînd pe rînd, membrii reprezentativi ai cenaclului și-au prezentat o parte din creațiile lor. Mircea Vintilă a cîntat **Lordul John** în varianta cu Florian Pittiș ; Florian Pittiș a recitat magistral **Cetatea Neamțului,** Doru Stănculescu a cîntat **Avram Iancu, Cum se naște un mit.**

În 30 de minute, publicul a cunoscut un tînăr actor, Eugen Cristea, de un talent multilateral, cu un registru larg, am zice de tip Florian Pittiș. A recitat Schițe pentru umanismul proletar de Nicolae Labiș, un mare poem al timpului nostru, a prezentat pantomima **În tren** și a cîntat o melodie pe versurile lui Ion Vinea, **Amintirile false.** La Bistrița, conducătorul cenaclului i-a dat posibilitatea actorului Eugen Cristea să-și etaleze astfel toate fațetele talentului său, trecînd de la duioșie prin pantomimă la asprimea poeziei lui Labiș. După recitalul Eugen Cristea, Adrian Păunescu a considerat că întîmplarea literar-artistică trebuie să se transforme într-un adevărat atelier de lucru și a îndemnat spectatorii să lase rușinea, că mîine toată Bistrița va ști că ei au cîntat la cenaclu și să cînte împreună cu Adrian Ivanițchi refrenul din **Amiaza.** Toată distanța, cît mai rămăsese, dintre scenă și sală a dispărut. Surprinsă de efect și mulțumită, sala s-a felicitat îndelung prin aplauze.

Întîmplarea a făcut ca împreună cu noi în oraș să se afle unul dintre cei mai mari scriitori români ai timpului nostru, Dumitru Radu Popescu, pe care conducătorul cenaclului l-a invitat să vină din sală pe scenă. A fost un moment de istorie literară cînd scriitorul clujean a citit o pagină din **Pădurea spînzuraților,** pentru a vedea ce simplu poate începe una din capodoperele literaturii noastre. Sala, care a știut să rîdă cu Eugen Cristea, a ascultat înfiorată poemul lui Geo Dumitrescu **Inscripție pe piatra de hotar,** recitat împreună de Adrian Păunescu și Florian Pittiș, și **Da, mai avem,** recitat de autor.

Dan Andrei Aldea, care s-a reîntors de curînd în cenaclu, a repurtat la Bistrița un mare succes. Chitara lui, de fapt o chitară, o havaiană și iarăși o chitară în aceeași cutie de rezonanță, încăpută pe mîinile lui, a plîns împreună cu versurile dureroase ale lui Nicolae Iorga în **Brad bătrîn.** O foarte bună impresie au făcut, în aceeași interpretare, **Lumină lină** pe versuri de Ioan Alexandru, **Om bun** și **Cîntecul bufonului din A douăsprezecea noapte.** Dan Andrei Aldea a lansat la Bistrița și noul său cîntec pe versurile sale, **În sinul artei.**

Valeriu Sterian a cîntat împreună cu Sorin Minghiat **Amintire cu haiduci, Cu iubirea de moșie, Educație prin cîntec, Nopți** și a încheiat cu **Antirăzboinică,** după ce Adrian Păunescu a propus un posibil Buletin de știri, dintre multele posibile, în această zbuciumată lume de azi, creînd atmosfera în care Valeriu Sterian și-a spus cîntecul amar, antirăzboinic. Conducătorul cenaclului a recitat apoi, într-un registru grav, **Manifest pentru sănătatea pămîntului,** avertisment teribil la această lume de azi.

A cîntat cu succes Doru Stănculescu **Fără petale, Ai, hai, Ion crișmarul, Shambala.** Evandro Rossetti — **Cîntec de St. O. Iosif, Vado via, Cîntec pentru România, Cozma Răcoare.** Mircea Vintilă — **Constantin și Veronica,** împreună cu Florian Pittiș, **Hanu lui Manuc, Miciul.** Mircea Baniciu și Iozef Kappi — **Mugur de fluier, Andrii Popa,** două piese din repertoriul străin și un mai vechi și foarte frumos cîntec al lui Mircea Baniciu pe versurile tulburătoare ale lui Pușkin — **Către.** A recitat din nou Adrian Păunescu **Copiii de țărani,** Mihai Stan a recitat cu strălucire **Imnul Albei Iulia** de Ioan Alexandru și **Minunea de Marin Sorescu.**

O sală vie, caldă, tînără a cîntat cu Mircea Vintilă, în încheiere, tîrziu noaptea, **Pămîntul deocamdată.** A recitat împreună cu Adrian Păunescu **Lumină ! Luptă ! Libertate !,** a cîntat **Dește-te, române.** A ascultat, înfiorată de vioara lui Dan Andrei Aldea, **Balada de Ciprian Porumbescu** și **Hora stacatto.** Și, îndemnată de aceeași vioară, **Trei culori** și **Imn de Ion Nicolescu** și Nicu Alifantis.

Itinerarul nostru nordic a început sub cele mai promițătoare auspicii. Sala s-a despărțit greu de această caldă manifestare de dragoste pentru țară, pentru partid, pentru secretarul său general, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

CLUJ-NAPOCA, 4 decembrie. Întîmplarea literar-artistică din Sala sporturilor avea toate șansele să se constituie într-un insucces, adică într-un succes parțial. Cu cîteva zile în urmă, avuseseră loc mai multe spectacole improvizate, de rău gust, de „Amicii Universității Cluj-Napoca", la care, cu părere de rău trebuie s-o spunem, participaseră și unii membri ai cenaclului nostru. Existau deci temeri că publicul de acolo putea manifesta o oarecare suprasaturație, indiferent de calitatea poeziei și muzicii oferite.

Cînd Adrian Păunescu a anunțat, în consecință, un program mai scurt, spunînd totodată că poate e necesar ca întîlnirile noastre cu publicul cel mai iubitor, dar și cel mai răsfățat de cenaclu, să fie mai rare, un „NU !" puternic a venit din întreaga sală. A fost primul semn că îndoielile noastre nu se justificau. În fața era o sală plină pînă la refuz, care freamăta, dornică de participare. Și din nou, la Cluj-Napoca, a fost un spectacol extraordinar.

La echipa de la Bistrița, foarte bună dealtfel, s-au adăugat acum încă trei nume : Erika Józsa, actorul Florin Zamfirescu și Mircea Bodolan. Au fost, așadar : Florian Pittiș, Mihai Stan, Radu Gheorghe, Eugen Cristea, Florin Zamfirescu, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Sorin Minghiat, Victor Socaciu, timișorenii Mircea Baniciu și Iozef Kappi și, în sfîrșit, Dan Andrei Aldea.

Conducătorul cenaclului anunță cîteva recitaluri de autor. Cîntă în deschidere Doru Stănculescu, ajutat de Sorin Minghiat. Aflat într-o excelentă formă a vocii sale, Doru Stănculescu obține un marc și binemeritat succes.

Aceeași ocazie i s-a oferit apoi lui Florian Pittiș care, rînd pe rînd, a recitat **Slavă comunismului** de Bertolt Brecht și, împreună cu Adrian Păunescu, **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu, a făcut pantomima **Lordul John,** a recitat un fragment din **Scrisoarea III** și un altul din **Elisabeta I,** a cîntat împreună cu Ivanițchi **Ploaia care va veni,** a spus cu umorul său recunoscut două tablete de Radu Cosașu. Florian Pittiș a arătat acolo toate, sau aproape toate fațetele talentului său multilateral, și o vreme sala a fost subjugată de el.

Cu **Omul pădurii,** interpretată de Mircea Bodolan, sala începe să cînte, se încălzește și toate barierele dintre spectatori și interpreți dispar. Pe această stare de caldă conlucrare, au cîntat în continuare în nota lor obișnuită, adică excelent, Marcela Saftiuc, Adrian Ivanițchi, Valeriu Sterian și Evandro Rossetti.

A cîntat cu strălucire în voce Erika Józsa, mai întîi **Cînd o fi să fiu mai mare,** apoi în limba română, cît și în limba maghiară. Apoi **Noi, muritorii** și — împreună cu gordonul ei, greu de 15 kilograme — **Pasărea,** de asemenea în limbile română și maghiară.

Un mare succes personal, poate cel mai mare, a obținut Radu Gheorghe. Cu talentul său de o complexitate ieșită din comun, el a interpretat extraordinar, uluind sala, două fragmente din **Eternitate** locală de Eugen Sceeleanu, improvizînd incredibil chiar și pentru cei care-l cunosc bine.

Și dacă vorbim de mari succese obținute de unii membri ai cenaclului la Cluj-Napoca, atunci trebuie să spunem că unul dintre aceștea l-a revenit lui Dan Andrei Aldea, redescoperit acum de clujeni. A surprins în primul rînd cu noile sale piese interpretate la un instrument care nu e chitara. A cîntat la vioară **Balada de Ciprian Porumbescu, Hora stacatto** și **Trei culori.** La chitară, apoi, instrument prin excelență al său, Dan Andrei Aldea a interpretat cu virtuozitate piesele cîntate la Bistrița, repetînd succesul de acolo, dar de data aceasta în fața unei săli incomparabil mai mari. Clujenii l-au primit pe Dan Andrei Aldea așa cum merită, ca pe un mare artist și ca pe un virtuos al chitarei. La rîndul lui, el a mulțumit publicului clujean, cald și cunoscător, reluînd al său **Om bun.** Pentru toți oamenii buni din Cluj-Napoca și nu numai de aici, **Om bun** pe versurile lui Dan Andrei Aldea.

În plină desfășurare a spectacolului, conducătorul cenaclului anunță că, binevoitoare cu noi, autoritățile locale au aprobat prelungirea programului pînă la orele 23,30, ceea ce stîrnește în sală un uneresc entuziasm.

Surpriză în culise : au sosit Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, pe care-i știam plecați în străinătate.

Și-au făcut apoi recitalul Mircea Baniciu și Iozef Kappi, lîngă ei așezîndu-se pe rînd Dan Andrei Aldea, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, iar, la un moment dat, prin jocul schimbărilor, Radu Gheorghe. Sala a avut atunci, în față, un veritabil careu de ași. A fost un alt recital de mare succes în Sala sporturilor din Cluj-Napoca.

În plină criză de timp, conducătorul cenaclului a propus să se oprească ceasurile la 23,30. Clipa era extraordinară și Adrian Păunescu s-a adresat ei cu versul lui Goethe : „Rămîi, atîta de frumoasă ești !" Și a rămas. Pentru că mai urmau Mircea Vintilă, Florin Zamfirescu, Victor Socaciu, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară. Mai urmau, neștiuți încă de sală, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan.

Cu dorul de țară, bucuroși de revederea cu ea și cu noi toți, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan ne-au purtat, legănați de tînguirile taragotului, pe colinele domoale ale Transilvaniei, ne-au trecut în cîmpia Munteniei și apoi în Moldova. Într-un respect imens pentru ceea ce ieșea din taragotul său, sala ridicată în picioare a cîntat cu Dumitru Fărcaș **Deșteaptă-te, române, Hora Unirii, Trei culori, Internaționala.** Adrian Păunescu a recitat intercalat **Lumină ! Luptă ! Libertate !** și poemul **Un cîntec** dedicat aceluia care conduce ferm destinele țării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Era acolo, în acel final înălțător, în acea imensă participare, partea noastră de contribuție la marele festival național „Cîntarea României".

DEJ, 5 decembrie. La Dej aceeași sală plină pînă la refuz, aceeași sete de muzică și poezie bună, aceeași curiozitate în fața unui spectacol necunoscut. În sala în care cu greu mai puteai bănui intrările și ieșirile și în care primul rînd de spectatori se afla chiar sub masa celui care conduce cenaclul, poetul Adrian Păunescu a amintit că, înaintea acestui turneu, la Sala Polivalentă din București a avut loc un spectacol cu 13 000 de participanți, dar că am venit acolo convinși că viitorul țării trece și prin orașe ca Dejul.

Ceva ecouri despre modul de desfășurare a cenaclului nostru venite de prin alte părți, și în primul rînd de la Cluj-Napoca, se fac resimțite chiar de la debut, pentru că sala a început să cînte din primul moment. Bilete trimise din sală au confirmat ulterior presupunerea noastră. Ca și la Bistrița se aflau în sală spectatori care luaseră drumul Clujului pentru a vedea un spectacol în Sala sporturilor, unul din spectacolele noastre de acolo. La rîndul lui Dejul a oferit și el această posibilitate unora din împrejurimi. Un inginer care scăpase spectacolul de la Bistrița, împreună cu logodnica sa, recuperați de noi pe o stradă mărginașă a Dejului, veniseră din Gherla. Prilej pentru noi, care i-am transportat pînă acolo, să-i descoasem, să le punem întrebări, să le cunoaștem impresiile. Era două noaptea, eram obosiți, dar fășpunsurile lor ne reconfortau. Pentru că ar trebui să ne repetăm prea mult, vom spune că la Dej a fost prezentat cu mici deosebiri același program ca și la Cluj-Napoca. În plus, actorul Florin Zamfirescu a citit emoționant, adică la înălțimea textului, cîteva pagini din **Ardealul** lui Nicolae Bălcescu, întrerupt de multe ori de aplauze. Deosebită a mai fost demonstrația de virtuozitate a grupului Mircea Baniciu, Iozef Kappi, Dan Andrei Aldea care au schimbat între ei, rînd pe rînd instrumentele : vioară, chitară, fluier, fapt care a încîntat nu numai sala, ci chiar și pe ei. În plus a mai fost debutul lui Octavian Ștefănescu, promițător în două cîntece : **Haiducul intră în bodegă,** pe versurile lui Ion Nicolescu și **Prietene.** În minus a fost Mircea Vintilă, dispărut de la Cluj-Napoca și plecat într-o direcție necunoscută. Curios e că nici o voce și nici un bilețel din sală nu l-au reclamat lipsa. În compensație, a fost recitalul de la Dej al lui Dumitru Fărcaș, cea mai completă și strălucită participare a sa dintre toate cîte au fost. Dumitru Fărcaș a cîntat pînă la epuizare și mai emoționat ca oricînd a transmis această stare și conducătorului cenaclului. Din această stare a lor resimțită puternic de sală s-a născut la Dej un extraordinar final de spectacol. Fărcaș a cîntat mai întîi muzică populară, cîntece de veche tradiție ale românilor, maghiarilor, germanilor și sîrbilor din Transilvania, la sfîrșitul cărora a intervenit Adrian Păunescu cu **Copiii de țărani,** simțită foarte bine de spectatori. Apoi taragotul și împreună cu el sala au cîntat **Deșteaptă-te, române !,** după care Adrian Păunescu recită **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Din nou Dumitru Fărcaș cu **Trei culori,** cu **Hora Unirii,** cu **1 Mai muncitoresc,** cu **Internaționala** și **Imnul bucuriei.** Într-o totală uitare de sine sala cîntă mai departe frumoase cîntece transilvănene cînd domoale, cînd în ritmuri maramureșene. În încheierea recitalului lui Dumitru Fărcaș, Adrian Păunescu a spus că acesta a făcut la Dej un proiect de monument pentru ceea ce ar însemna un poem sublim al sunetului din taragot. Auzind acest taragot strămoșii noștri pot dormi liniștiți pentru că aceste cîntece se mai cîntă pe aceste locuri și se vor mai cînta încă. În finalul finalului întreaga suflare, sală și soenă, cîntă **Imn** pe versuri de Ion Nicolescu.

Am plecat din Dej înțelegînd și mai bine cîtă nevoie de muzică și de poezie are acest popor de muncitori.

SIBIU, 6 decembrie. După cele trei întîmplări literar-artistice stabilite în program, toată lumea e obosită dar satisfăcută. Peste tot a fost foarte bine, și nu știm acum, cînd impresiile încă nu s-au sedimentat, unde a fost totuși cel mai bine. De la Dej, autocarul nostru urmează să facă un lung drum prin noapte și printr-o bucată de zi pînă la București. Dar încă de acolo, cineva are ideea să facem o surpriză pe contul nostru, adică pe oboseala noastră, și să dăm undeva încă un spectacol. Și cu toții ne gîndim la Sibiu. Sigur, totul trebuia aranjat în cîteva ore de la sosire. Totul însemna în cazul acesta cazare, sală, stație de amplificare, instalație de lumini și, foarte important, informarea orașului că ne aflăm în Sibiu. Cu autocarul având la bord pe actorul Mihai Stan și pe Adrian Ivanițchi, singurii care nu s-au culcat în această dimineață, anunțăm publicul. Cei doi erau echipați fiecare cu cîte un portavoce. Era ora prînzului cînd se știa că spectacolul va avea loc la Clubul întreprinderii „Independența", că ora de începere va fi 18 și că biletele se pot găsi la casa sălii de spectacol. Și spectacolul a avut loc. Timp de cinci ore, membrii reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar au oferit un spectacol tot atît de antrenant, tot atît de educativ, tot atît de militant ca și celelalte, înscriindu-se tot atît de bine ca o contribuție a noastră la marele festival „Cîntarea României".

La ora cînd dăm la tipar aceste rînduri are loc ședința cu numărul 215 la Întreprinderea „Vulcan" din București.

Cronica acestei întîlniri a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar cu colectivul acestei mari unități bucureștene o vom publica în numărul viitor.

TRAIAN PROSAN ■

BISTRIȚA

CLUJ-NAPOCA

DEJ

Raportul dintre consumație și nota de plată la expresul și restaurantul Gării de Nord

„Sa constatat căci clientul a pierdut bonul..." și s-a mai constatat că la Bufetul expres de la Gara de Nord clientul plătește una și mănîncă alta, desigur mai puțin decît plătește!!

S-a intîmplat să fie simbătă seara și să fie ploaie, s-a întîmplat ca la Bufetul expres de pe peronul Gării de Nord doi din cei trei șefi de unitate să fie prezenți, deși — există paradoxuri și în comerț! — nici unul n-ar fi trebuit să fie la fața locului și, pînă la urmă, să plătească unele amenzi. Ion Budică, de treizeci de ani în comerțul din incinta gării fără nici o sancțiune, după vorbele sale, s-ar fi cuvenit să plece la ora 19,00, iar Petre Boroș s-ar fi cuvenit să nu vină, tot după vorbele sale și după faptul că, în chiar ziua de 4 decembrie, încheiase anumite cursuri de recalificare.

Faptul că șefii se aflau la fața locului n-a împiedicat o echipă a Direcției economice a Inspectoratului General al Miliției să facă un control inopinat la fața locului într-o unitate cu dever mare, peste un milion de lei vînzări pe lună, cu multe anunțuri nerespectate („Fumatul oprit", „Interzis consumul mîncărurilor aduse din afară" etc., etc.) și chiar cu unii gîndaci, căci — vorba lui Ion Budică — „numai unde nu e mîncare nu sînt gîndaci", așa așa, ca să înțelegeți și dumneavoastră cît simț al umorului pot avea uneori responsabilii din comerț, chiar dacă uneori simțul acesta ține loc altora, cum ar fi cel al ordinii și curățeniei. Dar pentru că tot veni vorba despre umorul șefilor de unitate de la Expresul Nord, să notăm aici „rezoluțiile" înscrise în condica de sugestii și reclamații de la treilea responsabil, Marin Luca, absent la ora raidului nostru, om cu gustul gramaticii și al dreptății îndelung exersat în comerț. Astfel, scrie un cetățean că a plătit trei sticle de pepsi și a primit numai două, iar Marin Luca decide: „Să constatat căci clientul a pierdut bonul și nu a mai prit de cît două ce a avut bani". Reclamă inginerul Gheorghe Stere din Regionala C.F.R. București, la 8 noiembrie, că i s-a încasat suprapreț la o pulpă de porc cu castraveți, șeful de unitate Luca „rezolvind" după cum urmează: „Eu am fost de față cînd tov. a scris, dar scrie și lucruri care nu sînt adevărate. Am atras atenția casierei să fie mai atent cînd clienți solicitată denumirea preparatelor", încheind aici citatele alese la întîmplare, cu scuza că mai avem și altele de dezbătut în rîndurile care urmează.

Nu e exclus, zicem, ca uneori clienții să scrie și lucruri neadevărate, dar mai important ni se pare să vedem ce mănîncă ei pentru ce plătesc la Expresul Nord, cît și cum, alăturînd impresiilor reporterului, poate subiective, cele constatate — cu minuțiozitate și respect al adevărului — de organele de miliție, constatări înscrise pe o hîrtie la capătul căreia au semnat, citeț și responsabil, Ion Budică și Petre Boroș. S-au măsurat mai întîi cinci porții de șuncă à la rus, 7,45 lei pentru — după rețetar — 50 de grame de șuncă și 200 de salată, constatîndu-se că prima porție avea 40+180, cea de-a doua 40+210, cea de-a treia 45+180, cea de-a patra 40+150, iar ultima 40+135, ceea ce vrea să însemne — fără putință de contrazicere — că LA 5 PORȚII VÎNDUTE CONSUMATORILOR RĂMÎNE O A SASEA FĂRĂ ACOPERIRE LEGALĂ, a cărei contravaloare poate fi însușită de cel care vînd!! Situația s-a dovedit identică și la cotletul pané, pe care cetățeanul îl plătește la Expres Nord cu 6,95 lei, avînd să primească 110 grame de carne. Cît primește el? Ba 95 de grame, ba 90, ba 100, în așa fel încît la 10 porții vîndute rămîne mai mult de una în plus, după socoteala 10 porții după rețetar = 1,100 kg. 10 porții cîntărite sub ochii noștri = 955 de grame!!

Cu porționarea aceasta, în urma căreia cetățeanul este cel mai adesea frustrat la ce mănîncă și la buzunar, e o poveste întreagă, în sensul că nu tot ceea ce expresul de la gară scoate la vînzare e cîntărit și porționat acolo, marea majoritate a produselor venind așezate direct pe platouri de la bucătăria restaurantului Gării de Nord. Vrînd să tragă măcar o parte din spuză pe turta sa și vrînd să se disculpe, Petre Boroș afirmă că „porționarea pe platouri mă obligă să-i fur pe cetățean", dar adevărul celor de mai sus se acoperă numai pe jumătate, căci șefii de unitate de la expres au obligația să recepționeze produsele primite la gram, ceea ce — practic — e aproape imposibil, mai ales în cazul șuncii à la rus. De unde socoteala cea mai simplă: bucătăria dă cu lipsă la gramaj, șeful de unitate semnează pentru produs fără a putea uneori să-l cîntărească, fiind vorba de mai multe porții frumos rînduite pe platou, semnînd de primire scoate bucătăria în afara oricărei responsabilități, toate ponoasele urmînd a le trage cumpărătorul, lucru care nu e nici în regulă și nici legal, căci omul ar trebui să mănînce exact de cît plătește.

Ce altceva au mai constatat organele de miliție? Lipsa prețului la salata de varză, preț dispărut ca prin minune în timpul controlului tocmai pentru a ascunde faptul că la 1,60 lei cetățeanul nu primea, cum s-ar fi cuvenit, 300 de grame de varză, ci numai 150, de unde încasări duble față de produsele vîndute și de unde calculul că vînzările mici aduc cîștigurile mari; amestecarea verzei roșii cu sfeclă, tot la salate, și punerea în vînzare la prețul primeia, mai scumpă; nedeclararea banilor de către șefii de unitate la intrarea în serviciu, Petre Boroș afirmînd că — pur și simplu — n-a avut timp de așa ceva, iar Ion Budică declarînd că — pur și simplu — a uitat, cei 175 de lei găsiți la ultimul provenind, după vorbele sale, din stringerea banilor de la lucrători în vederea achiziționării de ecusoane noi; un kilogram de măsline, introdus în unitate cu acte pentru vînzare, dar pus de o parte în dulapul frigorific de vînzătoarea Anișoara Moise care — nu-i așa? — avea și dînsa nevoie etc., etc.

Nereguli în fața cărora cei doi șefi de la Expresul Nord n-au găsit argumente, băgînd mîna în buzunar și plătind — ca și vînzătoarea iubitoare de măsline — amenzi conform H.C.M. 2503, articolul 3, litera j și conform Legii numărul 19/1971, articolul 1, litera d. E drept că în privința porționării au fost invocate unele scuze plauzibile, mai exact 2 referate prin care Budică și Boroș reclamau calitatea și cantitatea produselor venite de la bucătăria restaurantului, dar dezordinile constatate, murdăria, gîndacii și harababura (ciorba de pasăre țărănească, de exemplu, se vindea cu 5,55 lei preț afișat, se marca la casă cu 5,60 lei și și costa în realitate 6,05!!), neafișarea prețurilor și dosirea mărfurilor n-au putut fi explicate cu nimic, mai ales cu lamentările lui Petre Boroș cum că la expresul din Gara de Nord, aparținînd de C.H.R. Nord, „e un fel de școală de corecție", în sensul că personalul nu e de bună calitate și nici nu vine în unitate cu cine știe ce practică sau recomandări.

Pînă una, alta, cetățeanul care intră la Bufetul expres de pe peronul gării plătește una și mănîncă alta, ceea ce nu e în regulă, mai-marii comerțului de acolo avînd obligația să stabilească exact cine și cît e vinovat de această stare de lucruri condamnabilă, în discordanță cu legile comerțului nostru socialist, de pe urma cărei stări de fapte unii pleacă fără să-și fi astîmpărat foamea, iar alții pleacă încărcați de măsline — ca să zicem numai atît! — destinate consumatorilor. Așteptăm punctul lor de vedere și, firește, sancțiunile de rigoare, căci amenzile plătite simbătă seara — iertate fie-ne cuvintele ce urmează — au părut să nu întristeze din cale-afară pe cei doi șefi de unitate. Așteptăm.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Filtru total la restaurant

● **Restaurantul Gării de Nord.** Ora 19,30. Nimeni nu se grăbește. Se fumează enorm, se ghicește în cafea, se bea pînă la ebrietate. Găsim într-un tîrziu o masă retrasă și comandăm pentru început trei coniacuri mici. Ospătarul Ion Andrei ne înțelege perfect și ne aduce trei coniacuri mari. Platoul cu gustări îl luăm și-l ducem la bufet. Practic în acest moment începe activitatea de control a brigăzii militiei economice. Începem cu bufetul unde gestionara Florica Cioric intră repede, prea repede în panică. Încercăm să ni-i apropiem pe șeful unității, din tura de după amiază, **Berbec Nicolae** și pe șeful de sală, **Aurel Tudorache**, de o timiditate excesivă. Pe scurt, bufetul se prezenta cam așa: pe același raft înșirat un platou cu șnițele, un salam azvîrlit, o porție de castraveți, o lădiță cu gunoi, un prosop murdar, un lighean cu roșii mărunte și moi care completau roșiile de 21 de lei kilogramul. Aurel Tudorache: „Ce dracu, dom'le, și gunoiul la un loc cu salata și cu chiftelele. Înțeleg cu roșiile, da restul? Nu v-am spus de-atîtea ori?" (Chiar, sîntem curioși ce le-o fi spus de-atîtea ori șeful de sală!) În sfîrșit, vitrina frigorifică mai ascundea și o pungă din plastic plină cu coji de salam (în timp ce șnițelele și chiftelele stăteau pe raft descoperite). Șeful de sală, după ce mai întîi dă bir cu fugiții, revine impetuos: „Prea multă țigănie aicea, tovarășa! Șervete murdare amestecate cu banii, cu produsele, uite și registrele, iar pe deasupra și cașcavalul ăsta. Ce-i cu cașcavalul ăsta!?" Adăugînd că imediat lîngă cașcaval se mai găsea și un mini-calculator (!), nu pricepem de ce responsabilul de unitate era atît de intrigat. Chiar nu cunoștea situația? Ne-am convins că într-adevăr așa stăteau lucrurile, Nicolae Berbec dovedindu-se și în bucătărie și în magazie și cam peste tot complet străin de localul pe care-l conduce, sau, mă rog, ar trebui să-l conducă. De pildă, omul habar n-avea de faptul că în restaurant existau fripturi de porc. E drept, nu la vînzare, ci în frigider.

— Ce carne aveți?
— Ce se vede: vacă.
— Și în frigider?
— Nu știu, cheile sînt la bucătarul șef.

În realitate, cheile se aflau la o bucătăreasă care ne deschide și, surpriză: o importantă cantitate de carne de porc stătea dosită. „Am primit dispoziție de la bucătarul șef, de dimineață, afirmă bucătăreasa, să nu vîndem decît vacă, pentru că este de ieri. Eu nu știu altceva, asta mi-a spus, asta fac!" **Nicolae Berbec:** „Nu mă bag, este gestiunea bucătarului șef, el știe cum stau lucrurile". În aceeași situație se află și depozitul de băuturi și coloniale. Șeful de unitate nu știe nimic și nici nu-l interesează, gestionarul are cheile. Trebuie să vină, că el la magazia asta au alt program. Pînă atunci, șeful de sală **Aurel Tudorache**, figură distinsă, de intelectual rasat, ochelari cu ramă aurie, păr grizonat, mă ia ușor de o parte: „Tovarășu' ziarist, dumneavoastră sînteți un umanist, un filozof, știți...", aici omul s-a oprit brusc la figura mea vădit interesată și oarecum amuzată și, se pare jignit, nu și-a mai continuat ideea. Idee, bănuiesc, referitoare la carnea de porc ascunsă, sau la faptul, mărturisit mai tîrziu, că el este prea proaspăt aici, vine de la Hotel „Parc", și, mă rog, simte o jenă intelectuală, de la „Parc" aici, la gară, e totuși un declin. Adică, vezi doamne, nu se compară. Acolo-i lux, aici gară, altă lume. De aici, probabil, și reținerea lui de a-și face serviciul în sală, printre mese și nu izolat, în demnitatea lui ireproșabilă, lîngă bar. Ajungem și în magazia de coloniale și băuturi. Spațiul destul de mic, marfă multă și praf. Nu este ceva ce totul inedit praful într-o magazie. Originală însă apărea depozitarea prăjiturilor neambalate claie peste grămadă și neacoperite. Totuși de reținut dialogul avut cu gestionarul Costică Gheorghiaș:

— Gîndaci sînt?

— Tovarășu', am minți dacă am spune că nu. E drept, ce-am avut, am omorît, acum îi așteptăm pe ceilalți, noua generație.

Și acum, concluziile organelor de miliție. N-am fost încărcați la nota de plată. Rețetarul se respectă, gramajele de asemenea. Asta ca să respectăm adevărul. Amenzi totuși au fost: ospătarul Vasile Ștefănescu pentru nemarcarea notelor de plată din momentul în care a intrat în serviciu (astfel că omul avea asupra lui 1055 de lei, iar notele de plată, întocmite pînă în momentul controlului, nu justificau decît o vînzare de 343 de lei), șeful de sală Aurel Tudorache pentru lipsa ecusonului, responsabilul de unitate Nicolae Berbec pentru întreaga sa inactivitate și lipsă de interes, precum și bucătarul șef Corneliu Neagoe pentru dosirea fripturilor de porc. Cît despre faptul, neamendat bineînțeles, că o bună parte dintre ospătari intrau în serviciu cu bani proprii amestecați cu cei încasați, sume care la unii se cifrau zilnic la 700, 800 de lei, atestînd un bun trai al bresliei, să-l citățm pe ospătarul Ion Andrei: „Dacă ești cinstit, lei 50—60 de lei pe seară. Dacă nu, vreo 150—200". Ei, tocmai aici e problema: dacă.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Din dosarele miliției

● Un riu de bere

La 20 octombrie 1976, Gheorghe Dobre, conducător auto la Întreprinderea de transport Fetești, trecea, la volanul autocamionului cu remorcă nr. 21-IL-3321, prin comuna Scinteia (Ialomița). Trecea și fluiera. Nu avea de unde să știe că, în momentele acelea, roata din față, partea stîngă, se mai ținea într-un singur șurub. După cîțiva metri, roata a ieșit din butuc și Gheorghe Dobre s-a trezit, așa, ca din senin, în lumea șanțului, cu mașina cu tot. După el, au fost aruncate în șanț și cele 3 000 de sticle cu bere pe care le transporta, și puțin a mai lipsit ca Gheorghe Dobre să nu fie înecat în bere. Reușind totuși să iasă la... mal, șoferul, întrerupt brusc din fluierat, a început să fluiere acum a pagubă: pentru că 10 000 lei costă reparațiile mașinii și ale remorcii, iar 14 000 lei costă berea din cele 3 000 de sticle sparte. Iar cheful acesta va trebui plătit. Chiar dacă va trebui neapărat ajutat și de cei care aveau obligația să revizuiască mașina la ieșirea din gară).

● Fată fină, Ileana Fina

În timp ce eram cu inculpatul, acesta mi-a spus că el nu mai acceptă să mai facă pușcărie (doar ce scăpase), ci mai bine se deplasează pînă pe podul care traversează linia ferată și se aruncă de pe pod, în scopul de a se sinucide. Dar va face acest lucru după ce mă va omorî și pe mine. Eu am crezut că face glume. La un moment dat am observat că și-a scos un briceag din buzunar, pe care îl manevra în fața subsemnatei, și tot spunea: „Să știi că te omor". Eu, subsemnata, nu l-am crezut. Dar văzînd briceagul, am făcut un pas înainte, pentru a mă refugia în curtea locuinței mele (fiind la circa 20 metri), moment în care acesta mi-a aplicat o lovitură în regiunea inimii. Am căzut la pămînt, după care nu mai știu cîte lovituri mi-a aplicat. Cu toate acestea, nu formulez plîngere împotriva inculpatului. (Din declarația victimei Ileana Fina, din Cluj-Napoca, dosar 979/'76, Tribunalul Suprem).

● S-a întîmplat la culesul gulilor

La 12 octombrie 1976, mai multe muncitoare din comuna Ulmeni (Maramureș) lucrau la grădina de legume a I.A.S. Arduzel; lucrau la culesul gulilor. După ce gulile au fost încărcate în remorcă, tractoristul Ștefan Egel a pornit motorul tractorului și a plecat spre magazia I.A.S. Arduzel. Din urmă, Voichița Rezmuves, de 18 ani, a fugit după tractor și a încercat să se urce din mers în remorcă. Se prinde de bara de metal care leagă remorca de tractor, cade de pe bară și este prinsă de roțile din față ale remorcii. Călcată de remorca plină, este transportată de urgență la spital, dar Voichița n-a mai putut supraviețui...

De unde se vede că dacă nu e bine să fugi după tramvai, după autobuz, după tren sau după noroc, nu e bine să fugi nici după tractor.

● Traficanți de... influență

Vizarie Slusariuc, 52 ani, din Suceava, muncitor la Întreprinderea pentru creșterea și îngrășarea animalelor Vrești, era prieten cu Ion Bolohan, de 44 ani, muncitor și el la Întreprinderea mecanică Suceava. Cum Slusariuc avea și antecedente penale, l-a convins și pe Bolohan să ia parte la afacerea pe care a pus-o la cale. O afacere care a început astfel:

— Doriți să vă stabiliți în Suceava?
— Mai mă întrebi, dom'le?
— Atunci, hai să te învăț lecția: îți faci mutația la mine, ca flotant, și cu ajutorul unui prieten pe care îl am eu la primărie, se aranjează. Bineînțeles, te costă...

Și naivii acceptau. Umblau după acte, scoteau tot felul de adeverințe și își stabileau domiciliul la domiciliul celor doi escroci. După numărul naivilor care și-au făcut mutația aici ai fi crezut că Slusariuc și Bolohan sînt proprietarii unui adevărat hotel: 21 de persoane au fost trase astfel pe sfoară. De la acești chilipirgii care aveau în intenție și eludarea legii, Slusariuc și Bolohan au încasat 26 700 lei. Pînă în ziua în care cei doi traficanți de influență și-au schimbat și ei domiciliul: într-un loc de detenție.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

„Magazinul" hoților din Bărăției

Străduțele înguste, umbrite de case vechi cu magazine la parter și chiriași la etaj, care șerpuiesc și se întretaie între două piațete cu nume de sfinți, Gheorghe și Vineri, au — de ce n-am recunoaște-o — farmecul lor, amintind de vechiul oraș împărțit de apa subțire a Dîmboviței. A e. zi de zi, de dimineața pînă seara, forfotește lumea, între două cumpărături, ca săcoșe pline de mici mu d verse lucruri, femeile cu florile din „Piața de flori" în mînă, bărbații mai ales cu chimicale și fierărie. Vechi vad comercial, strada Bărăției, acum împinsă din marginea bulevardului de magazinul Cocor și privită de la înălțimea sa lucioasă de supermagazinul Unirea, continuă totuși să fie, împreună cu cîteva străduțe strînse lîngă ea, un loc de atracție pentru cei cure doresc să cumpere de toate și mai ieftin de la magazinele aparținînd în marea lor majoritate de cooperație. Plăpumi, galerii de perdele, geamuri, rame, rochii de mireasă și smochinguri de închiriat, dar și pantofi, căciuli, obiecte lucrate de elevi în orele de practică, gogoși, lozuri în plic, chiar cărți mai vechi, de anticariat etc., marfă amestecată care — datorită poate bătrînelor dughene cu firme naive și vînzătorilor modești, lipsiți de aroganță, interesați să aibă clienți — pare mai ieftină decît este. Tot aici pot fi găsite obiecte care nu sînt importante decît atunci cînd lipsesc din casă (o broască, o cheie, un lanț și altele), pe care marile și micile magazine „de centru" le ignoră boicrește și tot aici, în strimtoarea aceasta comercială, cei care dintr-un motiv sau altul vor să scape de haine sau încălțări care nu le mai plac sau nu-i mai încap reușesc să facă acest lucru prin unități speciale de cumpărare și recondiționare. Tocmai despre acestea din urmă va fi vorba mai departe, deși astăzi, din cîte au fost, n-au mai rămas decît două, și ele pe cale de a fi desființate. De ce?

★

În „Anticariat" sînt doar doi-trei cumpărători, deși sînt ore în care nu mai ai unde să te miști în el. Anticara Ortance I., întrebată dacă l-a cunoscut pe Manole Ciufu (fostul șef al fostei unități nr. 18 a cooperativei „Încălțămintea manuală" de cumpărare-vînzare haine și încălțăminte de ocazie), ne explică îndelung că deoarece Stelică, predecesorul ei, nu s-a îmbolnăvit de prea multă vreme, este firesc ca ea să fi venit de curînd în locul lui aici.

— Nu l-ați cunoscut?

— Nu.

— Dar pe cei de afară, negustorii în picioare, din ganguri, îi cunoașteți?

— Eu, vai, doamne ferește. Cînd au venit să le țin lucruri aici, la mine, i-am dat afară, am spus că arunc în ei cu toate cărțile astea de aici. Ceee... Erau învățați prost cu Stelică, îi spuneau „nașul", îl luau la băutură cu ei, că de aia a făcut Stelică ciroză! Nașule, în sus, nașule, în jos, hai cu noi, nașule, ia de bea, nașule... Strada asta a ajuns un fel de stradă a lor... Acum nu știu de ce or fi atît de puțini? Le-o fi frig!

Că le este sau nu frig bișnițarilor nu ne interesează, deși le-am dori să se încălzească mai rar și nu la „5 lei", la Unirea sau la Potcoava, dar că prin număr și obrăznicie au ajuns să bată palma în văzul lumii pe cîteva străzi și chiar în spatele judecătoriei sectorului 4, aceasta ne privește pe toți. N-apuc să fac cîțiva pași în zona amintită și sînt întrebat la fiecare colț și în fața fiecărui gang dacă am venit să cumpăr sau să vînd ceva, o umbrelă, un ceas, o haină, ce-o fi, numai „negustoria" să meargă. Priviri iuți, șoapte, mîini băgate cu fereală pe sub cămașă, tot tacimul este întins pe străzile abia luminate de cei pe care îi numim fără de căpătîi, dar care nu se sfiesc, după ce „bursa" se închide, să oprească taxiurile cu gesturi largi, învățate din filmele cu gangsteri. Mulți dintre cei care lucrează în apropiere, cu precădere vînzători și mici meseriași, îi cunosc bine și pe Lale, și pe Costel, pe David, pe frații Țiță, pe Nicurici, pe Biciu, pe Tucală, pe Bojoc, Gigi Tanganezu, Nicu Maimuță. Îi cunosc, iar unii dintre ei îi și ajută, le dosesc „marfa" în unități, contra recompensă, îi anunță cînd „iese grecierele pe falcă", îi împrumută sau se împrumută cu bani de la ei! Culmea însă în această înțelegere au atins-o Ion Ciufu, Ion Bîban și Bărbulescu Mircea Manole, toți trei pînă nu demult, înainte de a apărea în fața instanței, membri cooperatori ai „Încălțămintei manuale", care au reprofilat pur și simplu unitatea în care lucrau, punînd-o la dispoziția afaceriștilor în proporție de 80%. În cîțiva ani, sub „patronajul" lor, pe banii statului și cu ajutorul a 46 de complici, au trecut, prin magazin, cantități masive de îmbrăcăminte nouă de la croitorii particulari și de la bișnițari valorînd nici mai mult, nici mai puțin decît 1 500 000 lei! Ce să mai stea speculanții pe la colțuri, pe stradă; nevoiți să fie mereu cu ochii în patru și să fugă cu „marfa" în caz de primejdie! Au pus mîna pe un magazin, i-au „uns" pe gestionari cît a trebuit și treaba a mers ani de zile, mai ales că toți cei care trebuiau să controleze unitatea (în special cei de la serviciul financiar și contabilitate al cooperativei) nu-și făceau datoria, mulțumindu-se să constate că „unitatea își depășea sarcinile de plan avînd și o rentabilitate depășită". Cum, nu interesa! Știa el, Ciufu, să se descurce, nu? Este momentul să încercăm să surprindem mecanismul acestei „afaceri" în stil mare, nu de alteeva dar, se bănuie, ar mai putea fi și alții „interesați" de asemenea „paravane" ale negustoriei de stradă care, pe căi ocolite, prin mită și necinste, pare să-și fi arendat și alte unități ale cooperației.

Unitatea nr. 18 a cooperativei „Încălțămintea manuală" avea profilul de a desfășura o activitate de cumpărare a articolelor de încălțăminte și de îmbrăcăminte de la populație pentru ca după efectuarea unor retușuri și reconstituiri (n.n. — la îmbrăcăminte așa-zisele retușuri erau curățatul și călcatul la Nufărul!) să fie revîndute, cu aplicarea unor coeficienți de retuș de 24% la îmbrăcăminte și 40% la încălțăminte asupra prețurilor la care se adăuga și un plus de beneficiu. Inițiativă bună care înlocuia Talciocul și pe cunoscuții „haine vechi" în interesul celor care vroiau să-și vîndă lucrurile de care nu mai aveau nevoie. Ajunsă însă pe mîna unor afaceriști cu numeroase condamnări în spate, inițiativa aceasta s-a dovedit a fi pînă la urmă un bun pretext al vînzării pe sub mînă de obiecte de îmbrăcăminte noi, procurate de la croitori necinstiți care nu-și declarau veniturile reale și de la bișnițarii care nu voiau să riște. Astfel, aceștia, folosindu-se de numele și datele din buletinele de identitate ale unor chilipirgii care și le vindeau pentru 10—15 lei, întocmeau prin Ciufu și subalternii săi, Bîban și Bărbulescu, facturi false pentru marfa nouă (nicidecum uzată) vîndută. Mai mult, de acest sistem de acoperire se foloseau și hoții din întreprinderile de profil! Iată ce declară în fața instanței unul dintre ei, Ion Bujoreanu, care, împreună cu alți trei „colegi" de la „Flacăra roșie", furase mai multe perechi de încălțăminte:

— După cîteva încercări care nu mi-au mers de a-mi „plasa" marfa celor aflați să tîrguiască în mai multe magazine, m-am dus în unitatea din Bărăției 50, am prezentat — pentru a „tatona" terenul — gestionarului Ciufu Manole o pereche de pantofi nou-nouți, fără C.T.C. pe ei, în valoare de 225 lei. Mi i-a primit imediat, achitîndu-mi 120 lei, dar în factură a trecut un preț mai mare. Găsisem vadul!

„Vadul" mergea bine, din 1971, alături de patron apăruse la început cu mătura, treptat cu „drepturi" la parte deplină și nepotul, Mircea Bărbulescu. Facturile false ale celor trei au început să curgă, planul era depășit, deci și retribuțiile lor pe bază de cote procentuale la valoarea de desfacere erau asigurate. În plus, luau și comisioane și... procentele de recondiționare (marfa era doar nouă, nu cum o treceau ei pe facturi) 1 795 de facturi false în valoare de 500 000! Controlorii, zice-se, controlau unitatea, dar... nu găseau nimic! Unul dintre principalii „clienți", croitorul Herșcovici Heinrich, zis și Carol, își pusese pe picioare, ca să facă față debușeului, sărăcuț! — o adevărată manufactură în care avea angajați 10 lucrători și doi băieți de prăvălie! Rezultatul? Între 1971 —1973 croitorul cîștigă 723 170 lei, din care declară numai 162 850 lei! Impozabili cu doar 61 320 lei. Beneficiu net în nici 3 ani: 661 850 lei! O cifră cutremurătoare prin absurditatea ei! Bișnițarii sînt în al nouălea cer! Iau „marfa" din hoteluri și vin cu ea în Bărăției. Aici găsesc un „mîlog" care pentru 10 lei semnează facturile lui „nea Manole", în locul „șmecherilor" care nu vroiau să apară că fac afaceri. Și gata, banii le pică în buzunare cu minimum de risc!

Septembrie 1973. Un control al miliției economice îl găsește pe patron cu 5 scurte și 15 bluze „Grand Stiles" fără acte de achiziție. Acasă, în afară de ce are „nea Manole" la îndemîna lui (adică de toate), sînt găsiți și peste 100 000 de lei. Magazinul hoților se clatină în absența șefului, dar ceilalți doi „luptă" în afaceri pînă cad pe rînd: Bîban înainte, nepotelul, Bărbulescu, după, acum cîteva luni. În sfîrșit, dispare și magazinul, transformat într-un pașnic atelier de vopsit haine de blană (al Cooperativei „Sporul"!). În schimb apar la suprafața străzii alte gunoaie ale altor afaceri din celebrul magazin, hoții dau vina unul pe celălalt, nu se înțeleg la împărțeala facturilor false, neagă, țipă, îi învinovățesc pe unii, îi ascund pe alții. Cum, se întreabă ceilalți, ce i s-a întîmplat domnului Manole de nu-l mai vedem? Tot timpul era atît de elegant, cu lănțișoare de aur la gît, verighetă groasă și ghiul pe degete! Săracu, dacă îi cereai bani împrumut, băga mîna în buzunar și dădea. Nu exista să n-aibă cîteva mii la el (n.n., între miile astea erau și acelea din fondul de rulment asigurat de cooperativă). Era sărăcior! Și ceilalți erau, nu? „Ei, acum nu s-ar mai putea spune că eleganța îi caracterizează pe cei trei. Așa se întîmplă cînd cumperi haine noi dîndu-le drept vechi la „taica Lazăr" sau vorba unui pensionar:

— Eu, de cînd sînt pensionar, merg prin „taica Lazăr", adică pe Bărăției, unde se mai face comerț cu diferite obiecte, atît particular, cît și prin magazinele cu așa-zise haine recondiționate ale cooperativei.

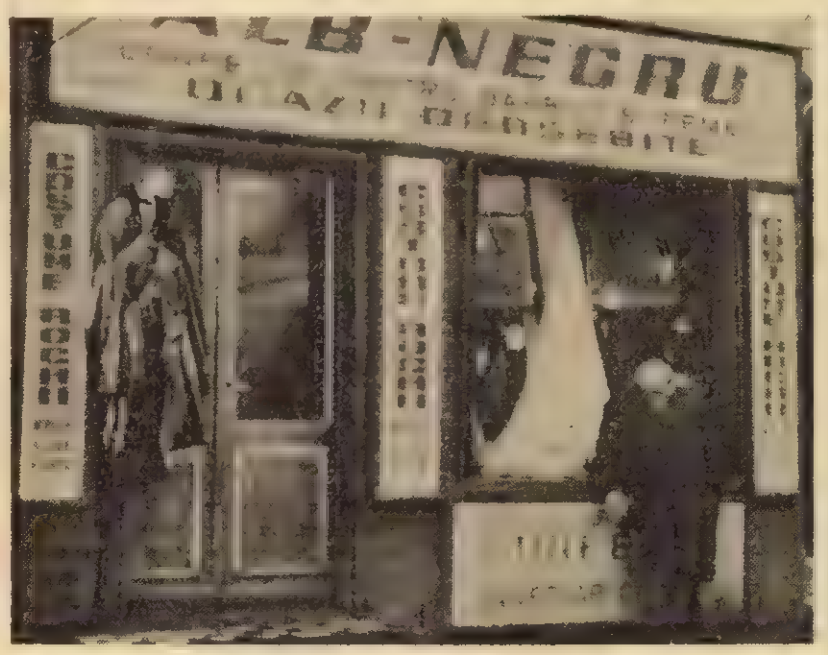

Așa-zisele magazine nu mai sînt decît două, dar ele cumpără foarte puțin de la populație, fiind, în ciuda firmei, magazine în care își desface marfa cooperativa „Sporul". Dealtfel, oamenii nici nu le mai simt nevoia, prețurile la haine și la încălțăminte sînt în general mici și nu mai merită, de exemplu, să cumperi pantofi sau pantaloni reconditionați cînd poți să îi iei noi din magazine. Nemaijustificîndu-și intențiile de moment, dispariția unor asemenea tarabe de veche amintire este cît se poate de firească, iar în contextul afacerilor de stradă chiar necesară. Odată cu ele și cu altele vor dispărea cu siguranță și apucăturile de patron ale celor care, în lăcomia lor de bani, sînt capabili să-și fure chiar și din propriile buzunare. Nemaivorbind că le-ar fi închise debușeele ascunse după firmele mult sau mai puțin agramate ale unor unități inutile pentru noi, dar atît de binevenite pentru speculanți. Un ultim exemplu de ce se poate ascunde dincolo de „cumpărăm-vîndem" ni-l oferă chiar Ciufu, cînd „povestește", evident, nu din proprie inițiativă.

— Prin luna mai, în 1973, cu aproximație, nu mai țin bine minte, a venit la mine, în unitatea nr. 18 recondiționate, frizerul de vizavi, însoțit de o femeie și un bărbat. Mi-a spus că sînt niște cunoștințe care au rugăminte la mine pentru vreo 10 grame de aur să-și facă bijuterii. Eu i-am spus că o să mă interesez și să mai treacă pe la unitatea unde erum șef (s.n.) peste cîteva zile. Între timp un tapițer, Izu, care vine foarte des prin Bărăției, mi-a spus că are de vînzare o verighetă sau inel de vreo 12 grame și vrea 1 200 lei pe el. I-am luat inelul, urmînd să-i dau banii după ce îl vînd persoanei aduse de frizerul Sorin. Înainte cu circa o lună de zile, am primit de la Marcel Nebunu o cruce din aur de vreo 4 grame socotită la prețul de 250 lei, deoarece îi împrumutasem cu 400 de lei și nu mai puteam scoate banii de la el... După ce am vîndut, a doua zi dimineața i-am dat lui Izu 1100 lei și m-am certat cu el spunîndu-i că verigheta nu a avut decît 10,5 grame și apoi i-am reproșat și lui Marcel că în crucea lui de aur s-a găsit la „Bijuteria" praf, deci n-avea 4 grame, ci numai 2 grame, urmînd să-mi dea diferența în bani.

— Aveam un client, zice frizerul Sorin, care lucra la un Aprozar, Nicu îl chema. Și el m-a întrebat dacă nu știu pe cineva cu aur de vînzare, că soția lui ar fi dat cercei și un inel unei surori a ei, cînd au fost la o nuntă în provincie, pentru care a primit o sumă de bani și vrea acum să-i facă alți cercei și inel și deci îi trebuia aur...

Inelul și cerceii au fost vînduți cu 1500 de lei, lui Ciufu i s-au dat fix 1240 de lei, Ciufu i-a dat lui Izu 1 100 de lei... Fiecare a fost mulțumit, neștiind că a fost înșelat de celălalt. Doar hoții nu-i fură numai pe oameni cinstiți, cei mai mult le place să se fure între ei.

Din păcate însă ceea ce își fură ei unul de la altul ne-a aparținut nouă înainte de a ne fi furat. În aceste cazuri de flagrantă încălcare a normelor noastre de conviețuire într-un climat de etică și echitate socialistă, legea, prin cei care sînt datori s-o apere și s-o aplice, este necruțătoare. Înainte însă ca ea să se exercite, noi avem datoria cetățenească de a preintîmpina și de a exclude asemenea manifestări ale necinstei, ale hoției, spre binele nostru, al tuturora. Indiferența, nepăsarea față de ceea ce se întîmplă în jurul nostru sînt pînă la urmă la fel de condamnabile ca și complicitatea celor care, pentru cîțiva lei, și-au vîndut propria identitate. Foamea nesățioasă de bani a acestor gestionari, mici-meseriași neautorizați și bișnițari a fost perpetuată și de aceia care aleargă după chilipiruri, sînt mereu dispuși să cumpere pe sub mînă, „din pachet", neinteresîndu-i „prețul" adevărat al acestei atitudini condamnabile, prin care încurajează specula și parazitismul acelora care pretind mult, dar dau foarte puțin societății noastre socialiste.

IULIAN NEACȘU ■

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 123

Fabule bondoace

Promovarea elefantului

— Pe dumneavoastră, stimate Elefant,
Ne-am gîndit să vă mutăm pe-un post vacant.
Şi fiindcă v-apreciem foarte mult hotărî-vom,
Ca pasăre, să fiţi promovat în pom.

Cînd vrei să scapi de isteţimea vreunui supus,
Poţi să-l retrogradezi şi-n sus.

O anonimă

A scris ce-a scris şi-a semnat :
„Un animal mic şi revoltat".
Mai-marii pădurii îi dădură crezare deplină
Şi-au ferecat licuriciul: că face prea multă lumină,

Desconspirînd secretele profunde de pe-aici.
Umblase cu pira un alt licurici.

DAN PLĂEŞU ■

Cît contează caracterul, cît contează anturajul

Cu un pachet de „Pall Mall" în dreapta şi o brichetă „Dunhill" în stînga, îmi explica liniştit şi cursiv motivul impasurilor sale.

— Pe mine anturajul m-a stricat. Eu eram un tînăr foarte serios, învăţat, eram apreciat şi în bloc şi la facultate, dar m-am înhăitat cu nişte pierde-vară, se ţineau exclusiv de chefuri, nu munceau. Asta e cusurul meu, sînt foarte influenţabil...

Eu nu zic, păcatele mele, că anturajul nu contează, ar fi ştiinţific, dar caracterul, caracterul nu contează deloc ? A umblat cu limba scoasă după asemenea anturaj, s-a umilit şi s-a chircit şi acum se plînge că l-a influenţat. E foarte slab de înger şi asta îl face să se simtă cu conştiinţa curată

O tînără femeie se plîngea că e luase oarecum razna tot din cauza blestematului de anturaj care contează.

— Degeaba ai tu idei bune dacă anturajul e foarte stricat. Tocmai voiam să mă căsătoresc cu un tînăr ingineur, băiat foarte serios, dar mi-am schimbat anturajul şi totul s-a dus de rîpă. Am dat de nişte fete neserioase care se ţineau numai de cealuri şi de băieţi, m-au influenţat şi pe mine. Erau flotante, dar pline de viaţă. La început, mi-a fost frică de ele, dar pe urmă ne-am împrietenit...

Am cunoscut şi un alt individ care în ceea ce priveşte iresponsabilitatea atinsese desăvîrşirea.

— Eu nu am nici o vină. Am cunoscut pe strada mea elemente nerecuperabile, ele m-au atras în tot felul de lucruri dubioase. Da, colectivul meu de muncă e vinovat. Să mă fi educat, să mă fi tras de mînecă la timp, să-mi fi spus : opreşte-te. Să nu mă fi luat cu binişorul pentru că nu era cazul meu, eu de vorbă bună nu înţeleg, să mă fi zgîlţîit.

— Şi nu te-a zgîlţîit colectivul ?

E foarte nemulţumit de atitudinea colectivului, prea s-au purtat tovarăşii cu mănuşi cu el.

— Da, dar m-au zgîlţîit puţin, prea puţin, cam ocazional. Trebuia să mă dea cu capul de toţi pereţii. Aşa aş fi procedat eu dacă eram în locul lor.

Moţăie şi acum în circiumă aşteptînd, clocotind de indignare, să vină colectivul să-l tragă de mînecă, să-i bage minţile în cap.

TEODOR MAZILU ■

Stimaţi tovarăşi redactori,

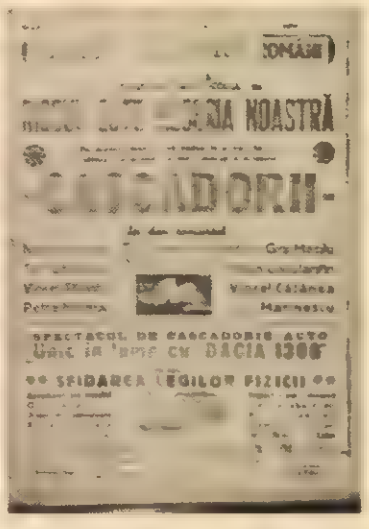

Sînt Lică Pinicioară, angajat U.M.F.L., om simplu şi care încă de micuşor de copil am suferit în urma unor legi ale fizicii. Aceste „legi", unele încîlcite în mod special, altele neplăcute, altele chiar duşmănoase pe om (ca atunci cînd cade o casă sau se rupe ceva) şi eu nu am putut să le înţeleg niciodată de ce există ? Eu sînt părinte de 3 copii şi vă rog să mă credeţi că am fost întodeauna de acord şi am apreciat în conformitate multe ştiinţe interesante, bune, ce ne aduc un real folos, ca chimia care ne dă substanţa, zoologia cu animale specifice, geografia în Spaţiu şi pe Sportul care ne dă Mişcarea etc. Chiar matematica, am apreciat-o şi pe aceasta că e bună şi ea, mai ales cînd este bună, superioară. În schimb pe această „fizică" vă spun sincer, n-am putut să o sufăr niciodată şi nici să o văd în ochi. Motivul ? La etatea pe care o am pot să vă spui pe încredere, am văzut foarte multe cazuri cînd această ştiinţă abstractă, ruptă de realităţi, ia sporul omului muncitor, îl osteneşte peste măsură şi prin diverse „legi" îl împiedică să ducă o viaţă mai uşoară şi să înainteze mai iute la un progres. Te împiedică.

Eu totuşi am învăţat-o şi pe aceasta, cît am putut, crezînd : altfel nu e posibil Dar iată ! Zilele trecute (21-XI-1976, orele 11) spre marea mea satisfacţie ca şi spre tot poporul care a fost prezent, am văzut cu ochii mei personali cum această „ştiinţă" a fost DEFINITIV învinsă, luată la un mişto ABSOLUT iar zisele „legi" i-a fost sfidate toate, unele după altele, de ajunsese de risul publicului ! Toate aceste fapte a fost în cadru festiv cu ocazia extraordinarului „Turneu al cascadorilor români" şi cu o maşină ce a avut loc în localitatea noastră avînd la bază chiar acest scop din program : „SFIDAREA LEGILOR FIZICII" ! dar şi altele.

Cînd am văzut cum sare acest Turneu, cum zboară, cum arde şi cum parchează cu maşina din viteză am zis mă Pinicioară visezi ! Acest aspect minunat a înduioşat multă lume şi am plecat de la stadion cu un alt curaj şi cu multă încredere în viitor că şi această ştiinţă va fi învinsă şi va fi un bun al nostru al tuturor.

Dar însă datorită cui toate acestea ? datorită acestori oameni contemporani eroi, datorită acestor băieţi ireali cunoscuţi ca „cei mai cunoscuţi anonimi ai ecranului", aceşti CASCADORI care a apărut pe teren exact cum a fost scris pe afiş de a apărut chiar ei, în realitate şi „în propriile lor înfăţişări" !

Le mulţumesc DIN SUFLET acestora, m-a răcorit de o veche supărare şi eu vă rog să-i popularizaţi mai departe prin acest afiş pe care cu drag eu acum vi-l trimit.

Eu vă urez succes. PINICIOARĂ

P.S. Vreau să mai scrlu ceva. Unii tov. a zis că-i exagerare ce scria unde zice : „SPECTACOL DE CASCADORIE AUTO UNIC ÎN LUME", a zis nu e unic, nu poate să fie, fac şi alţii prin alte ţări.

PINICIOARĂ

N N. Vă satisfacem dorinţa cu rugămintea ca, ori de cîte ori vi se mai întîmplă să observaţi ceva neobişnuit, să ne scrieţi cu aceeaşi lăudabilă promptitudine.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

Parodie cu morală

Mi-a intrat în viaţă cariu
Fără bani, fără salariu.

Mi-a şters rujul de pe buză
Şi-n trei luni eram mofluză.

Bafta lui de fante roşu:
Mi-a halit raţa, cocoşu,

Butoiul de acrituri
Şi-o pivniţă de fripturi.

Printr-o clipă de pupat
M-a sedus şi m-a păpat.

Pentru-o aţă de mustată
Mi-a scurtat un sfert din viaţă.

Ochii şi-a mijit căprui
Şi-am rămas o nimănui...

Trece iarnă, vine iară
N-are cine să-mi aştearnă

Braţul drept sub părul meu
Oftica-l-ar Dumnezeu
De zănatec şi mişel
Că-mi luă sufletul cu el.

Ochii lui, ah, ochi căprui
M-au lăsat o nimănui

Nici tu soare, nici tu seară
Nici pensie-alimentară
Fir-ar soarta lui de cioară !

Morala
se reclamă încă
Nu tot ce zboară
se mănîncă.

NICOLAE DRAGOŞ ■

CUTIA PANDOREI

TEODOR VASILIU ■

Anchetă socială

Controlorii veneau nu să controleze, ci să cumpere cîte ceva de la bufet!?

Vreme de şapte ani, „suveica" Angelei Rudaru, remizieră la standul de cărţi 153, aparţinînd unităţii Cartea la locul de muncă numărul 1 din cadrul Centrului de librării Bucureşti, a mers de minune şi ceva ne face să credem că ar fi mers şi astăzi dacă remiziera respectivă, născută la 11 septembrie 1928, în comuna argeşeană Mălureni, nu s-ar fi speriat singură de dimensiunile matrapazlîcurilor făcute, solicitînd ea însăşi inventarul ! Astăzi, cînd nu mai are altceva de întreprins decît să reflecteze la neregulile comise, tribunalul condamnînd-o la cinci ani de detenţie, cererea aceea poartă, desigur, un dram de ironie a soartei : „Pentru faptul că mă ştiam cu sănătatea zdruncinată şi văzînd că nu mai am posibilitatea de a continua serviciul în bune condiţiuni (n.n. — pentru dînsa, probabil !!), mi-am dat seama că situaţia mea ca gestionară este încurcată..."

Fireşte, situaţia Angelei Rudaru ca gestionară era cît se poate de încurcată, căci, ani la rînd, trecuse vreo patruzeci de persoane fictive pe post de debitori, ancheta finală ajungînd la concluzia că a introdus în evidenţele contabile ale standului pe care-l dirija, plasat în incinta Ministerului Comerţului Interior, strada Doamnei, numărul 12, şi în holul Institutului Oncologic, bulevardul 1 Mai, numărul 11, 71 322,65 lei fictivi, sustrăgînd în interese personale 19 165,95 lei, ultimii transformaţi într-o garsonieră dotată cu cele de cuviinţă, înţelegînd prin aceasta frigider, televizor, aparat de radio şi aşa mai departe. Maniera de a proceda a gestionarei era departe de a însemna un capăt de ţară. Avînd dreptul să desfacă cititorilor cărţi cu plata în rate, Angela Rudaru inventa cumpărători, înscriindu-le debite între cincizeci şi trei sute de lei, îşi însuşea banii rezultaţi din vînzarea reală şi-i manipula, avînd grijă ca, din cînd în cînd, să lichideze unele debite spre a deschide altele ! Firește, pînă la urmă subterfugiul a fost depistat şi vinovata pedepsită conform legii, decizia numărul 1 441 a Tribunalului Suprem stabilind, la 11 iunie 1976, o condamnare de cinci ani. După faptă, răsplata cuvenită, nimic de zis, dar asupra altui aspect ne propunem să zăbovim mai jos, insistînd asupra condiţiilor care au favorizat producerea infracţiunii şi înregistrarea pagubelor amintite.

Cum era normal, conform legilor în vigoare, standul Angelei Rudaru a fost, în intervalul celor şapte ani cît a lucrat ca remizieră la C.L.M. numărul 1, în mai multe rînduri supus unor verificări financiare, fără ca vreunul dintre controlorii trimişi în acest scop să se sesizeze de practicile ilicite ale gestionarei. Astfel, pentru unele minusuri găsite în gestiune. încă în cursul anului 1971, Angela Rudaru a primit din partea întreprinderii o mustrare (la 5 ianuarie) şi un avertisment (la 27 aprilie), dar sancţiunile s-au limitat la respectivele hîrtii purtînd antetul Centrului de librării, deşi sumele în discuţie nu erau chiar de lepădat : 1 368 de lei în ianuarie şi 1 457,50 lei în aprilie !? Ba mai mult. Cînd, pentru perioada 15 aprilie — 26 septembrie 1973, i se găseşte un nou minus în gestiune, se acceptă fără rezerve explicaţiile gestionarei : „...minusul s-a datorat faptului că în ziua de 21 august 1973 am avut un stand vestiv (sic !) în faţă la C.C.A.", de unde, nu-i aşa ?, imposibilitatea supravegherii tuturor volumelor expuse. Spunem că stratagema gestionarei n-a însemnat un capăt de ţară şi, în mod logic, ea n-ar fi putut conduce la deturnări de fonduri aşa de mari. Matrapazlîcurile au fost însă favorizate de atitudinea controlorilor veniţi s-o verifice pe Angela Rudaru, oameni care aveau obligaţia de serviciu să urmărească autenticitatea a cel puţin treizeci la sută din debitele înscrise în fişe. Îndrumătorii, care au fost — pe rînd — Nicolae Ionescu, Horia Petrescu şi Grigore Niculina, s-au mulţumit însă cu verificarea fişelor pe care gestionara le aşeza mai la vedere, singurele valabile, în vreme ce debitele false rămîneau mereu necontrolate. Abia cînd organele în drept au deschis o anchetă mai largă s-a putut constata, de exemplu, că Alexandru Popescu, dator pe fişele standului 153, „n-a cumpărat niciodată cărţi cu plata în rate", că Ana Burlacu nu-şi recunoaşte semnăturile, că Florea Marin, trecut în debite la adresa Şoseaua Giurgiului, numărul 43, „nu a locuit niciodată şi nici nu locuieşte acolo, nefiind cunoscut" etc., etc.

Îndrumătorii vă controlau ?, a fost întrebată Angela Rudaru în vremea întocmirii dosarului, iar răspunsul ei merită să fie înfăţişat tocmai pentru că el sintetizează, credem, adevărata stare a lucrurilor :

— Veneau numai cînd aveau ei nevoie de o consultaţie medicală sau, la Ministerul Comerţului Interior, cînd aveau nevoie să cumpere ceva de la bufet.

Instanţa n-a reţinut, bazîndu-se pe probe, decît vinovăţia gestionarei infractoare, care a confundat buzunarul statului cu buzunarul propriu, chiar dacă, aşa cum se întîmplă de regulă în asemenea cazuri, scuze şi motivări sentimentale s-au găsit din belşug. Necondamnate aşadar de lege, indiferenţa şi superficialitatea celor care i-au permis Angelei Rudaru să-şi facă interesele personale cu bani publici trebuie însă subliniate ca atare, nu în chip de circumstanţe atenuante pentru fosta gestionară a standului numărul 153, ci ca învăţătură de minte pentru cele ce urmează, pentru a evita ca pe viitor asemenea acte antisociale să se mai comită sub ochii impasibili ai celor plătiţi tocmai ca să îndrume şi să controleze.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

ALMANAHUL FLACĂRA

La două zile după apariția acestui număr al revistei noastre, cereți la chioșcurile de difuzare a presei **ALMANAHUL FLACĂRA 1977,** de fapt un almanah al revistelor „Flacăra" și „Rebus".

„Uite, eram așa, doi olteni care nu dormeau unul de grija altuia, iar dimineața înghițeam amîndoi cu noduri"

După ce își termină armata și se duse să-și vadă viitoarea soție, la Constanța, Teodor Văncică tot cizmar rămase. Și nici n-avea de gînd să-și schimbe meseria la care, sincer să fie, ținea foarte mult. Dar de la cizmărie pînă la zootehnie drumul i se părea oricum mai lung și dacă nu l-ar fi știut pe șeful „iaseului" Ciocîrlia om serios, ar fi crezut că acesta glumește : „Văncică, băiete, ia vino tu la noi și te fac specialist, vezi și tu, acum e mare nevoie de oameni buni, dezghețați, de cadre tinere". Și așa, pentru început, directorul îl făcu peste noapte normator („auzi, cu șapte clase, din ucenic cizmar să te trezești contabil"), liniștindu-l cu vorbele : „bă, fii atent că aici se fură !" Mă, fir-ar al naibii, își spuse Văncică, s-o și terminat lumea, ce caut eu aici ? Și se uită împrejur, privindu-și „zestrea" : o cameră în care-și ducea de patru zile viața, o cameră cu un pat de fier ruginit care scîrțîia de răsuna toată pădurea „iaseului", unde se afla casa, o pătură cazonă și o lampă doar cu feștilă, fără sticlă. „Uite, băăă, în ce nimerii !", se minună el și plecă la Constanța să mai vadă o dată fata la care ținea și apoi „plec acasă, în Oltenia, și dacă vrea să vină ea acolo, să vină". Ce s-o fi petrecut cu el în două zile cît a stat pe malul mării, primarul Limanului, Teodor Văncică, nu-și mai aduce azi aminte. Simțea că dezertase. A treia zi s-a întors. S-a lăsat „obrăznicit" de director și tot normator se încadră. Un timp. Nu mult, fiindcă „iaseul" avea nevoie de zootehniști. Și pentru că el, Teodor Văncică, nici măcar nu păscuse în viața lui o capră sau o vacă, „Ți-nchipui, a trebuit să stau noaptea cu cartea în mînă, să învăț rațiile, ce conțin ele, ce e aia albumină digestibilă". Peste puțină vreme Teodor Văncică este trimis la Galați la o școală de activiști de partid. Muncea cinstit oriunde era nevoie de el. Punea suflet și mai ales se dovedea un bun organizator. Apoi, cu vremea, a devenit ceea ce a rămas pînă astăzi : primarul din Limanu.

— Cînd ieșisem activist, după un an de școală de partid la Galați, numai nevastă-mea știa cîte nopți rămîneam în bucătărie să citesc.

— În urmă cu aproximativ patru ani, parcă, pentru că tot vorbeați de seri pierdute, de fapt cîștigate...

— Știu ce vrei să spui. Acum patru ani eram cu fiu-meu, cel mare, dădeam împreună admiterea la facultate.

— Vă mai amintiți cumva ajunul examenului ?

— Dormeam amîndoi într-o cameră la cămin, la „Ștefan Gheorghiu", obținusem aprobare și pentru el. A doua zi aveam examen, el, de 18 ani, la Politehnică, eu, de 41, la „Ștefan Gheorghiu". „Mă, să nu te uiți la altul, că nu ești mai prost, îl cicăleam eu, să nu vorbești cu cineva, să-ți vezi de lucrarea ta, auzi ! Cît știi, știi !" N-am dormit toată noaptea. Dar nici el. Uite, eram așa, doi olteni care nu dormeau unul de grija altuia, iar dimineața înghițeam amîndoi cu noduri.

Discuția aceasta cu primarul Teodor Văncică am avut-o într-un tîrziu, cînd nu mai speram în ea, duminică seara la Mangalia, în locuința sa, după ce oltenii mîncaseră bătaie de la Dinamo și trecuseră pe locul trei. Nu mai speram în ea, spun, deoarece atunci cînd am coborît din autobuz la Limanu, în dimineața aceleiași duminici, lucrurile s-au întîmplat altfel decît bănuiam. Mergeam în dimineața aceea către consiliul popular printr-o așezare de piatră. Piatră cît într-o carieră întreagă. Ziduri joase de piatră, case din piatră. O piatră mîncată de vreme, răscolită parcă de istorie și rînduită azi în alte fortărețe. Venisem să vorbesc cu primarul acestei comune de piatră, despre munca lui de o viață și dacă se putea, despre fericire. Ca nuca în perete. Omul era undeva pe cîmp („Oi fi eu primar și șef de comună, avea să-mi spună el mai tîrziu, dar nu puteam lăsa de capul lor patruzeci și cinci de camioane care trebuiau să încarce porumbul, sau sute de oameni sculați cu noaptea în cap, și eu să-mi fac liniștit piața în Mangalia, unde de fapt stau"). L-am prins pentru cîteva minute doar, ceva mai tîrziu, cînd cu greu i-am putut scoate cîteva vorbe: „Ce să-ți spun eu acum despre fericire? Sîntem bucuroși că anul acesta am avut cel mai bun an la grîu, 5 200 de kilograme la hectar, media pe comună. La porumb, la fel, o să strîngem cam 6 500 de kilograme. Dar sîntem bucuroși, nu fericiți, pentru că puteam obține mai mult. Și nemulțumiți că nu-i peste tot bine: zootehnia la Limanu, de pildă, merge mai prost. Am și momente de fericire, dar astea trec. Mai vin și necazuri. Trec și astea muncind. Desigur, sînt fericit că familia e sănătoasă, că băiatul merge bine cu facultatea, e în anul patru, deși a fost și puțin bolnav, că cel mic a intrat la liceu, că fetița a făcut doi ani și patru luni, nevastă-mea este și ea bine, iar eu sînt în anul patru. Mă rog, ți le-am spus pe toate. Dar comuna tot ar putea merge mai bine". Celelalte, așa cum am spus, aveam să le aflu spre seară, tîrnit, cînd Teodor Văncică avea să-și încheie destăinuirile astfel: „Nu-i poate un secret, deși pentru unii a rămas astfel: fericirea, cîtă este, tot cu munca ta o obții. Nu s-a inventat între timp nimic altceva. Și cu cinste. Am cunoscut de-a lungul anilor, pe unde am trecut, pe unde am muncit, mulți oameni care s-au pierdut, au dispărut, alții, mai dureros chiar, s-au anulat ca indivizi. N-au știut să-și țină singuri frîul, cum zice o vorbă. Încolo, cam asta e: fericirea ți-o faci singur, cu mîna ta. De rest are grijă viața".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

În Piața Mare din Sibiu, o rachetă își ia din nou zborul

— Tovarășe Erwin Kuttler, tabloul dv. „Manuscrisul din Sibiu", recent terminat, a fost admirat de sibieni nu numai pentru evidentele sale calități artistice, ci și pentru faptul că reprezintă pe unul din cei mai iluștri concetățeni ai lor : Conrad Haas. M-a frapat, în lucrarea dv., strania îmbinare de stiluri. Racheta însăși pare desprinsă dintr-o carte apărută în Editura tehnică...

— Am reprodus, fără nici o modificare, schița lui Haas din faimosul Manuscris

de la Sibiu, pentru a sublinia îndrăzneala tehnică a acestui armurier-artificier al burgului, care, acum patru secole, a avut viziunea unei rachete în trei trepte, direcționată prin aripioare delta ! Firește, el nu se gîndea să zboare cu ea în Lună, doar să-și lanseze artificiile într-un chip mai spectaculos. Oricum, principii de bază ale rachetei moderne se regăsesc la el, fără putință de tăgadă. Dacă în tabloul meu aș fi înfățișat racheta întreagă, acoperită, și nu în secțiune, sub formă de desen, privitorul nu și-ar da seama despre ce e vorba, n-ar sesiza însemnătatea momentului.

— Făcînd abstracție de racheta în sine, stilul întregului tablou, reprezentarea personajelor, par, cumva, lipsite de unitate. Probabil, nu întîmplător.

— În adevăr, este vorba de o îmbinare de bizantin și gotic. Eu cred că aceste două influențe majore, din Răsărit și din Apus, au dus, pe meleagurile noastre, la o sinteză interesantă, originală : noi am preluat ce era mai bun din ambele, punînd însă pecetea artistică a propriei personalități.

— Lansarea rachetei a avut realmente loc în Piața Mare a Sibiului, ca în tabloul dv. ?

— Nu se știe. Dar ar fi putut să aibă loc. Piața este pictată întocmai cum arăta pe vremea lui Haas. Cîțiva locuitori ai burgului sînt adunați în jurul maistrului artificier. Acrul lor vetust este, întrucîtva, înșelător. Observați îmbrăcămintea îmblănită a unuia din personaje : o puteți întîlni și azi în satele Sibiului.

— Lucrarea se încadrează într-un ciclu sau constituie o operă de sine stătătoare ?

— Am în vedere mai multe opere cu subiect istoric, legate nemijlocit de această parte a Transilvaniei : Mihai Viteazul la Șelimbăr, prima tiparniță cu slove românești din țară — cea a lui Filip Moldoveanu — și alte lucrări. Este vorba, așadar, de crîmpeie din istoria meleagurilor sibiene, încadrate organic în Epopeea națională. Aș mai vrea să adaug ceva, revenind la pînza de la care a pornit discuția noastră. Știți, desigur, că unul din cei mai mari specialiști din lume în tehnica rachetelor, Hermann Oberth, s-a născut la Mediaș. Personal, sînt convins că a avut cunoștință de manuscrisul lui Haas. Nu afirm că s-ar fi inspirat de la înaintașul său, ar fi absurd, dar pe mine ca sibian această filieră neobișnuită, peste veacuri, mă emoționează profund.

— Există documente care atestă că Oberth a cunoscut racheta lui Haas ?

— Nu, dar aceasta nu dovedește nici ipoteza contrarie. Oricum, eu îmi pot permite să fac această legătură, ca artist.

LIONEL NIȚESCU ■

Primele 10 sportive ale lumii în anul 1976

AGENȚIA FRANCE PRESSE

1.	**NADIA COMĂNECI**	**(ROMÂNIA)**	gimnastică
2.	Kornelia Ender	(R.D. Germană)	înot
3.	Rosi Mittermaier	(R.F Germania)	schi
4.	Irena Szewinska	(Polonia)	atletism
5.	Tatiana Kazankina	(U.R.S.S.)	atletism
6.	Annegret Richter	(R.F. Germania)	atletism
7.	Irina Rodnina	(U.R.S S.)	patinaj
8.	Chris Evert	(S.U A)	tenis
9.	Nelli Kim	(U.R.S.S.)	gimnastică
10.	Sheila Young	(S.U.A.)	patinaj

AGENȚIA I.S.K. STUTTGART

1.	**NADIA COMĂNECI**	**(ROMÂNIA)**	gimnastică	144
2.	Kornelia Ender	(R.D. Germană)	înot	118
3.	Rosi Mittermaier	(R.F. Germania)	schi	56
4.	Irena Szewinska	(Polonia)	atletism	55
5.	Chris Evert	(S.U A.)	tenis	37
6.	Tatiana Kazankina	(U.R.S.S.)	atletism	26
7.	Annegret Richter	(R.F. Germania)	atletism	14
8.	Ulrike Richter	(R.D. Germană)	înot	11
9.	Ruth Fuchs	(R.D. Germană)	atletism	10
	Nelli Kim	(U.R.S.S.)	gimnastică	10

REVISTA FLACĂRA

1.	**NADIA COMĂNECI**	**(ROMÂNIA)**	gimnastică
2.	Kornelia Ender	(R.D. Germană)	înot
3.	Rosi Mittermaier	(R.F. Germania)	schi
4.	Irena Szewinska	(Polonia)	atletism
5.	Tatiana Kazankina	(U.R.S.S.)	atletism
6.	Annegret Richter	(R.F. Germania)	atletism
7.	Chris Evert	(S.U.A.)	tenis
8.	Nelli Kim	(U.R.S.S.)	gimnastică
9	Teodora Ungureanu	(România)	gimnastică
10.	Sheila Young	(S.U.A.)	patinaj

Soluții

Care ar fi deci soluțiile ? Nu voi spune noutăți pentru că adevăratele noutăți nu se ivesc decît la o sută de ani și ele trec numai prin capetele anumitor indivizi. Pe vremea cînd eram în **Bircul federal**, cum am mai scris data trecută, **am făcut** cîteva propuneri pe care eu le-am spus, eu le-am auzit, în legătură cu ceea ce trebuie întreprins imediat pentru a urni fotbalul românesc din loc.

Este foarte ciudat, dar mereu vorbim despre **sport de masă** și, iată, fotbalul a rămas în urmă în privința asta. Putem să scoatem la un cros popular 30 000 de atleți și să n-avem nici la echipe de divizia A 20 de jucători valizi. Explicația ? Fotbalul nu mai e un sport de masă ! Fotbalul a devenit un sport de elită. Se cere mult, există primejdii mari, părinții se gîndesc mai întîi la o carieră serioasă și pe urmă la această coregrafie divină care a luat lumea în stăpînire și n-o mai lasă din ghearele ei. Copiii au timp mai puțin, trebuie să învețe mai mult. Pe vremuri existau maidanele unde, cu o minge de cîrpă și două pietroane, puteai deveni un Ozon al cartierului. Acum văd cîte 12 tineri jucînd fotbal într-un rond de flori, la întretăieri de bulevarde și-mi sare inima ori de cîte ori careva din ei fuge să recupereze, printre autobuze, taxiuri, un balon scăpat din țarcul acela. Din spațiile verzi, printre blocuri, pe bună dreptate locatarii îi alungă pe puști pentru că au nevoie de liniște. Pe acoperișuri e teritoriul antenelor de televiziune. În canalele de scurgere ale orașului nu se poate juca decît polo pe apă, nu fotbal. Stadioanele care există sunt suprasolicitate. Și atunci ?

Atunci, propusesem ca în locuri anume destinate, pe o suprafață redusă, înconjurată cu sîrmă, între 8 și 10 seara, vara și toamna, cît permite vremea bună, acest joc îndrăgit de copii să poată fi exercitat fără strîmbări din nas, alungări și așa mai departe. Propunerea a fost îmbrățișată cu entuziasm ; s-a făcut și un calcul.

Mai era vorba în acele soluții de prim moment să organizăm niște campionate școlare și uzinale care să permită depistarea unor talente necunoscute. Nu știu dacă s-au organizat sau nu, dar dacă s-ar fi organizat s-ar fi știut cîte ceva. O să mi se spună că avem un campionat de juniori. Este perfect adevărat : el există. Dar e puțin. Dacă vrem fotbaliști buni și mulți, cum cere orice soluție ambițioasă, trebuie să lărgim baza de masă a fotbalului și pînă acum lucrurile bat pe loc. Așa că...

În sfîrșit, în materie de asanare morală lucrurile stau și mai și. Statistica ne arată că mai ales în categoriile inferioare (deși nici cu prima divizie nu mi-e rușine) s-au bătut toate recordurile : terenuri suspendate, jucători scoși pe viață din fotbal, conducători de club aruncați peste bord, spectatori care plătesc amenzi pentru huliganism, răniți prin spitale, sute de cartonașe galbene și roșii, un marasm de neimaginat. Multe chestiuni sunt explicate prin arbitraje părtinitoare, prin vînzări și cumpărări de meciuri, prin starea de ebrietate a unor entuziaști care-și găsesc în fotbal terenul pentru liniștirea celor mai josnice porniri. Explicațiile sunt mai multe ; un climat de toleranță de neimaginat a dus la această debusolare a tuturor. De fapt nu mai luăm fotbalul în serios. El a devenit o pură întîmplare cînd, pretutindeni pe glob, merge către știință. Jucătorii mai în vîrstă recunosc că fotbalul de altădată, pe care atîta îl evocăm, era poate mai spectaculos, dar mai lent, mai lipsit de fantezie. Șcacheta a urcat ameților și nu știm unde se va opri. Un fotbalist adevărat trebuie să fie un sportiv complet ; în același timp un atlet care fuge suta de metri în cel puțin 11 secunde, care are o forță de șut ca a unui boxer în pumn, o detentă ca a unui săritor în înălțime și o imaginație de cibernetician. Reacțiile ? Reacțiile unui computer. Iată portretul-robot al fotbalistului ideal. Cum devine el astfel ? Dormind 9 ore pe zi, bînd lapte ca Pele, citind ca un intelectual și făcînd groaznice exerciții fizice : 7—8 ore pe zi, disprețuind orice plăcere exagerată. Și asta între 15 și 35 de ani ! Există la noi asemenea fotbaliști (cu rare excepții), care să dedice fotbalului atîta energie ?

Am văzut filmul dedicat Nadiei Comăneci. Un film dulce, romanțios, sărbătoresc, dar care avea cîteva secvențe ce te îngrozeau. Înmulțiți patru ani (fiecare dintre două olimpiade), asta însemnînd 365 de zile ori 4, ori 8 ore și aveți o cifră fantastică de efort. Vor înțelege fotbaliștii noștri vreodată că de fapt ar trebui să se antreneze măcar cît Nadia Comăneci, dacă nu mai mult ?

Va lua cineva taurul de coarne și va pune piciorul în prag și le va spune gafeurilor de profesie : „Copii ai durerii, a înțărcat bălaia ! La muncă !"

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 5 DECEMBRIE

BUCUREȘTI : Sportul studențesc—S.C. Bacău 1—0 (0—0). Bucureștenii au atacat aproape continuu, băcăuanii s-au apărat aproape continuu. Gazdele au ajuns la poarta lui Constantinescu de vreo 14—15 ori, oaspeții au ajuns la poarta lui Răducanu de vreo 3—4 ori. Cu alte cuvinte, dominare evidentă, pe alocuri zdrobitoare. ● Cu toate acestea, cheia rezultatului s-a aflat în buzunarul arbitrului Chiriac Manușaride, care în minutul 55 a dictat o lovitură liberă indirectă la o infracțiune numai de el văzută, antrenorul Sportului, Angelo Niculescu, spunîndu-și, cu fair-play, părerea exact în timpul dictării sancțiunii : „n-a fost nimic !" Așadar, din acest „nimic" a rezultat unicul gol al partidei și al victoriei Sportului studențesc. ● Folosind obișnuitul limbaj al cronicarilor de specialitate, vom spune că — dominînd, creîndu-și multe ocazii — Sportul merita, într-un fel (evident, platonic ! — n.n.), victoria, dar de la merite la goluri este un drum și acest drum trebuie parcurs exclusiv cu mijloacele jucătorilor, fără contribuția inoportună a arbitrilor. ● Arbitrul C. Manușaride a condus în restul jocului perfect, dar a greșit o dată decisiv, ceea ce transformă calificativul, a cărui încadrare obiectivă este conținută de termenii : „a influențat rezultatul" Corecți, tușierii V. Ivanovici și D. Ghețu (toți din București). ● Admirabil, publicul, redus ca număr, care a urmărit pe o ploaie potrivnică partida. **(Marius Popescu). Dinamo — Jiul Petroșani 3—1 (1—0).** Partidă disputată în condiții improprii, pe un teren mustind de apă în care Dinamo a obținut, cum era și de așteptat, victoria în fața unei echipe echilibrate și a cîtorva ex-dinamoviști, între care Dumitrache a ținut morțiș să „dea" un gol, pe care, cu sprijinul lui Sătmăreanu II, l-a reușit abia atunci cînd conturile erau încheiate. ● Pînă la acest gol jocul a mai avut cîteva momente favorabile jucătorilor din Valea Jiului : min. 3 — Sălăjan, scăpat singur spre poarta lui Ștefan, „uită" mingea în apă, pe linia de 16 m, permițîndu-i lui Sătmăreanu II să îndepărteze pericolul iminent de la propria poartă. ● Tot minerii au avut posibilitatea la 1—0 să egaleze, dar lovitura de cap a lui Dumitrache (de la 5 m, din plonjon) a nimerit în brațele lui Ștefan. ● Lipsiți de șansă, oaspeții au cedat în ultimele 30 de minute, mai ales după ce arbitrul a „scos" din suprafața de pedeapsă un fault asupra lui Bucurescu. ● Dinamoviștii, cu Dinu și Al. Moldovan în bună dispoziție de joc, au dominat în prima repriză, au șutat periculos de la distanță și au înscris un gol norocos (Lucescu șutează din 20 m, mingea este agățată în extremis de Dinu, care înscrie din întoarcere). ● Al doilea gol s-a marcat la o bîlbîială a întregii apărări a minerilor (centrare de pe stînga — I. Moldovan), Dudu Georgescu înscrînd nestingherit din apropiere. ● Scorul final a fost stabilit tot de Dudu Georgescu, din 11 m. ● După acest gol, Dumitrache și-a onorat „cartea de vizită" cu un gol la care au participat Mulțescu (centrare paralelă cu poarta) și apărătorii dinamoviști (aparent „binevoitori" cu fostul lor coleg de echipă). ● A arbitrat satisfăcător Otto Anderco (Satu Mare), ajutat, cu scăpări în aprecierea ofsaidurilor, de Gh. Manole și Gh. Ispas (amîndi din Constanța). ● Publicul, absolut sportiv **(Cornel Cătană). TIMIȘOARA : „Poli" — Steaua 2—1 (2—0).** Început furtunos al gazdelor, cu atacuri bine conduse pe ambele părți de un Dembrovschi în bună formă, atacuri desfășurate în plină viteză și cu multă dăruire. Steaua se apără calm, lăsînd impresia că așteaptă să treacă obișnuitul foc de paie, însă studenții își văd de treabă, hărțuiesc continuu apărarea bucureșteană, șutează mult și foarte bine la poartă, în special prin Lața (și el inspirat în acest meci), Dembrovschi și Roșca. În același timp apărarea, în care s-au remarcat Păltinișan și Mehedințu, destramă ușor palidele contraatacuri ale steliștilor. ● Golurile, splendide amîndouă, vin pe fondul dominării timișorene, dar — surprinzător — din faze fixe : lovituri libere executate cu multă măiestrie de Lața. ● Golul formației Steaua se datorează lui Dumitru, care în rest nu s-a prea văzut nici în meciul acesta. Și pentru că veni vorba, se aflau față în față două glorii ale fotbalului românesc, Dumitru și Dembrovschi, primul „remarcîndu-se" printr-o flagrantă lipsă de chef, iar al doilea arătînd o dăruire totală pentru culorile sub care joacă. ● Repriza a doua este la fel de frumoasă, dar studenții slăbesc ritmul, Steaua încearcă să profite, înscrie și golul amînat, însă egalarea nu vine. Dimpotrivă, în ultimele minute de joc „Poli" ratează prin Petrescu. ● Disciplinat și fair ca întotdeauna, publicul timișorean. ● Bun arbitrajul lui Ioan Rus, la centru, ajutat de Augustin Silaghi (ambii din Tg. Mureș) și Alex. Izvernaru (Bocșa) **(Răzvan Bărbulescu). HUNEDOARA : F.C. Corvinul — Rapid 3—0 (0—0).** Încă din primele minute oaspeții și-au „etalat" intenția de a obține un scor alb prin joc destructiv, dese trageri de timp, faulturi, degajări în tribune și simulări de accidente, astfel că jocul a fost fragmentat, chiar plictisitor. ● S-au remarcat în această perioadă Ioniță, pentru cîteva intervenții salutare, și ex-rapidistul Angelescu, omul care a tras toată echipa hunedoreană după el, cu toate că a fost ținta faulturilor foștilor săi colegi de club. Spre cinstea lui, Angelescu și-a văzut de joc, fără a riposta. ● În repriza a doua, gazdele au fost mai lucide și o minge bine lucrată de Angelescu îl găsește pe Georgescu, acesta trece cu ușurință de fundașul Pîrvu și șutează sub bară, deschizînd scorul. ● Era limpede că strategia aplicată de rapidiști pentru obținerea unui punct nu va da roade, ei ies la atac, reușesc singuru șut pe poartă prin Neagu, în minutul 75 și... primesc golul al doilea ! ● Foarte inspirată înlocuirea lui Economu cu juniorul de 17 ani Nicșa, care a și înscris golul ultim al unei victorii meritate și muncite de echipă și mai ales de căpitanul ei, Angelescu. ● Dacă echipa și conducerea clubului fac eforturi pentru a rămîne onorabili în divizia A, nu același lucru se poate spune și despre public. La acest meci s-a arătat iritat de motive inexistente și un cetățean, identificat imediat, a aruncat o sticlă în teren. ● A arbitrat fără greșeală N. Moraru, ajutat la margine de A. Avramescu și V. Gligorescu, toți din Ploiești **(Ion Prodoșanu). CRAIOVA : Universitatea — F.C. Argeș 3—1 (2—0).** Meci într-adevăr frumos, rapid și disputat în ciuda terenului greu, alunecos și pe alocuri chiar mlaștinos, în care jucătorii argeșeni, unde s-a jucat mai mult — transformat în obor ● 25 000 de spectatori au aplaudat victoria meritată și indiscutabilă a gazdelor, au încurajat cu stoicism frigul și bruma, dar au și fluierat uneori fără sens și cu patima discutabile corecte ale arbitrului Colceși a cărui prestație a fost apreciată de antrenorul Teașcă, după mec., drept „excelentă". ● Craiovenii au alergat mult și cu folos, s-au zbătut pentru fiecare balon, s-au demarcat și au șutat, abundent la poartă, au ratat cît pentru 5 partide (Marcu — min. 20, Oblemenco — bară în min. 31, Balaci — min. 50, Ciobanu — min. 70, Marcu — min. 75 și, mai ales, Geolgău — min. 90, ultimul cu poarta goală-goluță în față), totul în ritmul curselor de sprint, făcînd — după unitatea de măsură a conducerii tehnice — unul dintre cele mai bune meciuri ale sezonului. Remarcări : Oblemenco (2 goluri unul din penalty), inepuizabil și admirabil, Ștefănescu, căruia i-a ieșit totul, Beldeanu, tenace și parcă fără splină, alergînd dintr-un careu în celălalt, Marcu (un gol), reintrat în mare vervă și spre panica fundașilor argeșeni. Notă discordantă a făcut Balaci, apatic, incapabil să dreagă în fața a doua cea ce stricase în prima, talent ce pare să traverseze o eclipsă de formă. ● De partea cealaltă, Argeșul a apărut ca o garnitură echilibrată, muncitoare și dotată, apărîndu-se bine și dominînd chiar jocul preț de un sfert de oră în repriza secundă. După reducerea scorului la 1—2, gol superb înscris de Radu II din lovitură liberă, oaspeții au avut o perioadă străluciță, amenințînd cu egalarea, dar pînă la urmă valoarea și-a spus cuvîntul, antrenorul Halagian recunoscînd, sportiv, că studenții au alergat și ratat mai mult, meritînd cu prisosință victoria. ● Foarte bun arbitrajul lui Francisc Coloși, ajutat la fel de T. Istrate și M. Stan, toți din București **(Ovidiu Ioanițoaia). GALAȚI : F.C.M. — Progresul București 2—2 (1—0).** Meci frumos la Galați pe un timp usturător de aspru, cu goluri multe și răsturnări neașteptate de scor, cu o echipă în mare vervă de joc — F.C.M. — și o altă echipă deconectată și confuză, mai ales în prima parte a meciului — Progresul — confuzie la care au contribuit fără gingășie și fundașii gălățeni, agresivi uneori cu deliberare. ● Viceleana relaxare a coechipierilor lui Tevi a fost aceea care a făcut ca în numai patru minute învingătoarea celei mai în formă echipe a turului, din etapa de miercuri, să fie condusă cu 1—0 de o manieră care nu lăsa drept de replică și speranță. ● Tevi, neobositul coordonator al bucureștenilor, fusese anihilat de insistenta pază a lui Stoicescu și înaintarea „progresistă" acționa în gol pînă ce acest excepțional Iorgulescu din ultimele meciuri a creat, în două minute consecutive, fazele din care au marcat Iatan și Dragu și care au adus echipa în situația neașteptată de a conduce un adversar la fel de ambițios și tenace. Și dacă Apostol ar fi știut să se descurce și în situațiile cînd se afla singur cu portarul, în minutul 55 ar fi fost 3—1 pentru Progresul și meciul poate ar fi fost jucat. ● Chiar și așa, după felul în care curgea jocul spre poarta apărată de Hagioglu, puțini mai îndrăzneau să prevadă răsturnarea spectaculoasă din minutele 67 și 71, cînd Vochin și Haiduc aduc echipei lor cea de-a doua victorie din acest tur al campionatului. ● A condus bine la centru V. Tătar (Hunedoara), ajutat la fel de bine de pe tușă de E. Poka și I. Barbu (ambii din Deva), în fața unui public sportiv și fierbinte, mai ales în... finalul meciului ! **(Nicolae Cristache). CONSTANȚA : F.C. — A.S.A. Tg. Mureș 1—0 (0—0).** Puțin fotbal, în orașul rugbyului și al boxului. Singurele faze mai acătării, pe un teren foarte greu, au început cam după 20 de minute, timp în care gazdele au măcinat jocul mureșenilor grupați la mijlocul terenului, unde mingea alerga năucă de la o echipă la alta. ● A fost un meci cu alură de divizia C, amintind pe alocuri de-o dispută între jurnaliști și medici unui oraș oarecare ● Un jucător care avea să dea culoare acestei, hai să-i zicem, confruntări, a fost Antonescu, participant activ în fața de construcție a firavului atac constănțean. ● Unicul gol al partidei a pornit de la Antonescu care l-a pasat lui Dragnea și acesta îl deschide pe Marcu lescu, aflat în plină cursă pe partea dreaptă a terenului. Nu-l a ieșit neinspirat, vrînd să închidă unghiul unui șut care nu-l amenința cu nimic, dată fiind poziția aproape imposibilă a lui Marculescu. Trimis cu încetinitorul, în colțul lung, balonul, cu chiu, cu vai, intră în plasă. ● Apoi nu s-a mai întîmplat nimic, decît ploaia din repriza a doua, două ratări ale constănțeanului Buduru și o lovitură liberă a lui Bölöni, respinsă de la vinclu de către Ștefănescu. ● Excelentă, galeria constănțeană care a fost insuflețită de victoria rugbyștilor de la Farul, cu 13—12, asupra dinamoviștilor bucureșteni. Desfășurat în limitele sportivității, meciul a fost foarte ușor de condus, arbitrul bucureștean C. Niculescu ajutat la linie de C. Petrov și P. Silvestru, ambii din Focșani, merităd calificativul foarte bine **(Victor Niță). ORADEA : F. C. Bihor — F.C.M. Reșița 3—0 (1—0).** Orădenii au oferit orașului lor o sărbătoare a fotbalului. În prezența a circa 10 000 de spectatori civilizați, pe o vreme zece și pe un teren mutat de ploi, elevii lui Cosmoc au știut să-și domine adversarii și să fructifice marile ocazii. ● Ofensiva continuă a orădenilor se materializează în minutul 35 cînd, la o centrare a lui Lupău, portarul reșițean lasă dezorientat iar Kun îl deschide scorul. ● Repriza a II-a a înregistrat o și mai mare dezinvoltură a gazdelor care forțează golul. Îl și reușește în urma unor atacuri repetate prin același Kun, dar — deși jucătorii din Reșița nu schițează nici un protest — arbitrul apreciază ofsaid ! ● Presingul din ce în ce mai tenace al jucătorilor gazdei se materializează totuși în minutul 80 cînd, la o centrare tot a lui Lupău, excelent în acest meci, Kun II înscrie. ● Minutul 88 aduce ultima modificare de scor : același Lupău ajunge în situație ideală de șut, ezită însă, reușind pînă la urmă să-l paseze lui Al. Nagy care trimite în plasă fără greutate : 3—0, scor meritat, victorie indiscutabilă ● Arbitrul Romeo Stincan a condus destul de slab, ajutat bine de Gh. Vasilescu II și Gr. Anghelută — toți din București **(Dorin Gherghinescu). ARAD : U.T.A. — Politehnica Iași 2—3 (1—1).** Primul gol al meciului (autor Broșovschi), înscris cu largul concurs al portarului ieșean Naste (care a dat impresia că apără cu mănuși de box), i-a determinat pe arădeni „să urce" cu toții în atac, lucru de care oaspeții profită, egalînd către sfîrșitul primei reprize, printr-un șut formidabil (de la 18 m) al lui Doru Ionescu. ● La reluare, ieșenii sînt mai aproape de gol, dar Iorgulescu, în două rînduri, blochează eroic. În replică, U.T.A. înalță și — după o suită de nereușite — Ullecan găsește miraculos vinclul porții lui Naste : 2—1. După acest gol, terenul s-a transformat în scena unui teatru de proastă inspirație, jucătorii ambelor echipe întrecîndu-se în a poza drept victime ale jocului dur, semănînd gazonul cu trupuri inerte, care la simpla prezență a medicului învinu ca prin farmec ! ? Dintr-un asemenea exercițiu de pantomimă a ieșit al treilea gol al arădenilor, înscris de Domide, în urma unui fault în careu asupra lui Giurgiu. ● La 3—1 U.T.A. începe să privească pe furiș acele cronometrului, în timp ce Politehnica — pe fondul unei condiții fizice excelente — nu se resemnează, socotind totuși că un meci de 90 de minute trebuie jucat tot atît : reduce din handicap prin Dănilă care, sesizînd absența din poartă a lui Iorgulescu, trimite de la 40 m cu boltă și egalează prin Doru Ionescu, servit „prietenește" de Domide... ● Arbitrajul lui Marcel Buzea, ajutat de Val. Teciu (ambii din București) și Victor Dumitru (Oltenița), bun, autoritar, pe față **(Ion Roșu).**

CARE ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST AL ANULUI ?

La întrebarea de mai sus așteptăm **răspunsurile cititorilor** pînă la 20 decembrie, data poștei, în cadrul tradiționalei noastre anchete de sfîrșit de an. Rezultatul anchetei va fi publicat în ultimul număr din 1976 al revistei. Așadar, nu uitați să ne răspundeți la întrebarea

CARE ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST AL ANULUI ?

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cătană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL XV NR. 50 (744) — 16 decembrie 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Consumuri mai reduse, prețuri de cost mai mici

La I. M. M. R. „Griviţa roşie" Bucureşti a dispărut o noţiune: „Parcul lui Oniţă"

Puțini dintre călătorii care se urcă în tren în Gara de Nord, sau în oricare dintre gările țării, știu că începînd cu minerul ușii pe care o deschid, suindu-se în vagon, și terminînd cu tapițeria canapelelor, tot ceea ce înseamnă piese de întreținere — mai puțin scheletul metalic, masiv, al vagonului — se realizează aici, la Întreprinderea mecanică de material rulant, în Capitală. Aici, la secția mecanică, una dintre principalele secții ale întreprinderii, am avut ocazia să aflu istoria nașterii unui atelier; o istorie pe cît de anonimă pentru neinițiat, pe atît de spectaculoasă, de **fierbinte**, pentru cel care a trăit-o, sau a cunoscut-o măcar : istoria Atelierului de turnătorie. O istorie care durează, teoretic, de circa trei ani ; practic însă, o istorie care se poate **număra în luni de zile.**

„...Parcul lui Oniță" : un imens teren aflat în incinta întreprinderii, către calea ferată ; maldăre, mormane, munți de fier vechi, de piese scoase din uz; peisaj acos parcă din romanele fantastice, durînd, se pare, de aproape un secol, de cînd, aici, s-au instalat primele ateliere. Iar în preajma acestor ruine metalice, o seamă de barăci, de gherete, în care se turna metal pentru piese noi — pentru că de turnat s-a turnat și înainte, de un veritabil atelier de turnătorie însă — uriașa, impunătoarea hală de astăzi — nu putea fi vorba ! Ideea modernizării turnătoriei s-a născut, cum spuneam, acum trei ani. Într-unul din birouri se mai păstrează planșeta pe care inginerul Ion Teodorescu, șef de secție, fost rugbist de performanță, azi antrenor la „Rapid" (și despre care tovarășul Marin Iancu, secretar al comitetului de partid pe întreprindere, îmi spune că a contribuit enorm la ridicarea halei), executa lucrările de proiectare necesare construcției. Despre aceste lucrări, Ion Teodorescu nu-mi spune prea mult, are acea fericită și demnă de admirat modestie, modestie care poate însă scoate din sărite un reporter ! — îmi vorbesc însă despre asta Aurel Costache, maistru turnător, responsabil al atelierului, Gabriel Toma, inginerul șef, și Dumitru Stan, secretarul comitetului de partid al secției mecanice : sînt patru oameni așadar, aceștia, care reprezintă **nucleul spiritual (și pasional !) al unui întreg colectiv,** pentru că dacă ultimii trei recunosc meritul deosebit al inginerului Teodorescu în reușita acestei lucrări de anvergură, făcută aproape **exclusiv** prin posibilități interne și depășind ca valoare o sumă de milioane — nici unul dintre toți acești patru entuziaști nu uită să-mi amintească, permanent, că meritul, de fapt, aparține tuturor muncitorilor din secție, și nu numai lor, dar și colegilor care le-au sărit în ajutor la greu.

(Continuare în pag. 7)

HORIA PĂTRAȘCU ■

COSTACHE AGAFIȚEI — Hora Unirii în 1859, la Iași

Reproducem în acest număr lucrări ale unor pictori ieșeni

Acesta e Gavrilă Șomlo, meșterul care a proiectat Coloana lui Brâncuși

Piesa care suscită cel mai mare interes, piesa cea mai plină de tîlcuri dintre cele trei care alcătuiesc ansamblul de la Tîrgu Jiu, ansamblu ce se datorează sculptorului Constantin Brâncuși, este Coloana infinită. Acum aproape 40 de ani, la Petroșani, în luna iulie a anului '37, a început construcția Coloanei infinite. Și nu întîmplător marele artist alesese pentru dificila misiune meșteri iscusiți dintr-un vechi și cunoscut centru industrial, meșterii Atelierelor Centrale (astăzi I.U.M.P.) din cetatea cărbunelui. Iar schemele și desenele tehnice au fost realizate de proiectantul Gavrilă Șomlo, azi pensionar petroșănean, care locuiește împreună cu soția pe strada Horia la nr. 20/2, unde l-am găsit meșterind o mașină electrostatică de produs fulgere electrice. Mașina era aproape gata, adică în faza încercărilor și funcționa foarte bine.

Pasionat al tehnicii, băci Gavrilă, la cei 80 de ani ai săi, nu are decît patru de cînd a ieșit la pensie. Dovedind și acum un neastîmpăr rar întîlnit la această vîrstă, a lucrat neobosit pînă la 76 de ani și ca proiectant i-au trecut prin mînă și pe planșetă aproape toate instalațiile mecanice ale minelor din Valea Jiului.

După ce asist la producerea cîtorva scîntei electrice, mă interesez de Coloană și băci Gavrilă îmi tot dă înainte cu alte lucruri „mai serioase", cum spune dumnealui, și continuă : „Nu zic nu, e frumoasă și Coloana, dar tot eu am proiectat Turnul Puțului de la Aninoasa. E făcut de mine și are soluții tehnice originale. E adevărat că nu-i spune numeni Turnul lui Șomlo, cum i se spune Coloanei Coloana lui Brâncuși, dar pentru mine e mai important Turnul, așa că să scrieți și de el. Da ? " Promitem, o și facem acum, sîntem convinși că este foarte important și turnul unui puț de mină, iar pentru proiectant poate fi — și credem că este — o lucrare de inimă. Cu toate că e sănătos tun și foarte vioi, interlocutorul nostru se lasă foarte greu la vorbă, așa cum fac ardelenii. Despre întîlnirea cu Brâncuși vorbește firesc și aflăm că : „A venit la mine cu șeful meu, inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan. Despre obîrșia Coloanei nu știu nimic, eu

(Continuare în pag. 6)

ION PREDOȘANU ■

Montarea Coloanei la Tg. Jiu în '38

PATRIA

Patria este ființa noastră ce se trezește dimineața din somnul alb ca o ceață, ori din somnul cu vise uneori colorate cu inaltele curcubee ale copilăriei, patria este ecoul clopotului de la Putna plutind peste rîuri și munți de sute de ani, patria este munca noastră în lanuri și în alcătuirea cailor mecanici plini de puteri năzdrăvane, patria este gloria Nadiei Comăneci, această pasăre ce zboară peste sol și paralele și care ne face să uităm o clipă adevărul fundamental că dincolo de talent este necesară și o nădușală în kilograme mai grea decît drogurile, ce învinge gravitația ca să la nota 10, patria este eficiența noastră de fiecare zi, a mea, a ta, a noastră, a părinților mei Maria și Traian Popescu, din Dănceu-Mehedinți, patria este viața copiilor mei Traian, Cristian, Mihai și Maria-Elisabeta, patria este ființa noastră de care nu ne putem desprinde orice s-ar întîmpla, patria este mormîntul bunicilor, este lumina amiezii, patria este pîinea noastră cea de toate zilele, este flamura dorobanților ridicată peste turcime acum o sută de ani, este singele lui Horia și al lui Doja vărsat pentru a lumina istoria noastră, patria este patria tuturor celor ce se nasc aci și învață aci indicele dragostei, patria este lupta noastră pentru mai bine, patria este verbul lui Eminescu și Coloana fără sfîrșit a lui Brâncuși, patria este munca noastră, dragostea noastră, libertatea noastră, ființa noastră.

D. R. POPESCU ■

La C.A.P. Borcea 2

Istoria cîmpiei înscrie recolte ale belșugului

Recoltele au fost adunate în întregime aici, la Borcea. Liniștit acum, pămîntul doarme ca un bivol în ploaie. Plouă în ciuda primarului Nicolae Iancu care îmi spune că, astă-vară, cerul Borcei a fost ca un uger sterp. „Dacă nu erau motopompiștii să irige zi și noapte, nu cred că am fi adunat ceva de pe tot cîmpul acesta de 23 000 hectare, cît are întreaga comună". Din 1971 însă, de cînd suprafața agricolă a comunei Borcea a fost amenajată și racordată la unul din marile sisteme de irigații ale județului Ialomița, sistemul Pietroiu, pe peretele din răsărit al biroului președintelui de la C.A.P.-Borcea 2 au apărut, înrămate și rînduite frumos, șapte diplome, un Ordin al Muncii clasa I și, pentru producțiile obținute anul trecut la porumb, marele titlu de Erou al Muncii Socialiste.

(Continuare în pag. 22)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

În cadrul unei ample expoziții organizate la Complexul din Piața Scînteii

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A EXAMINAT STADIUL AFIRMĂRII REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR

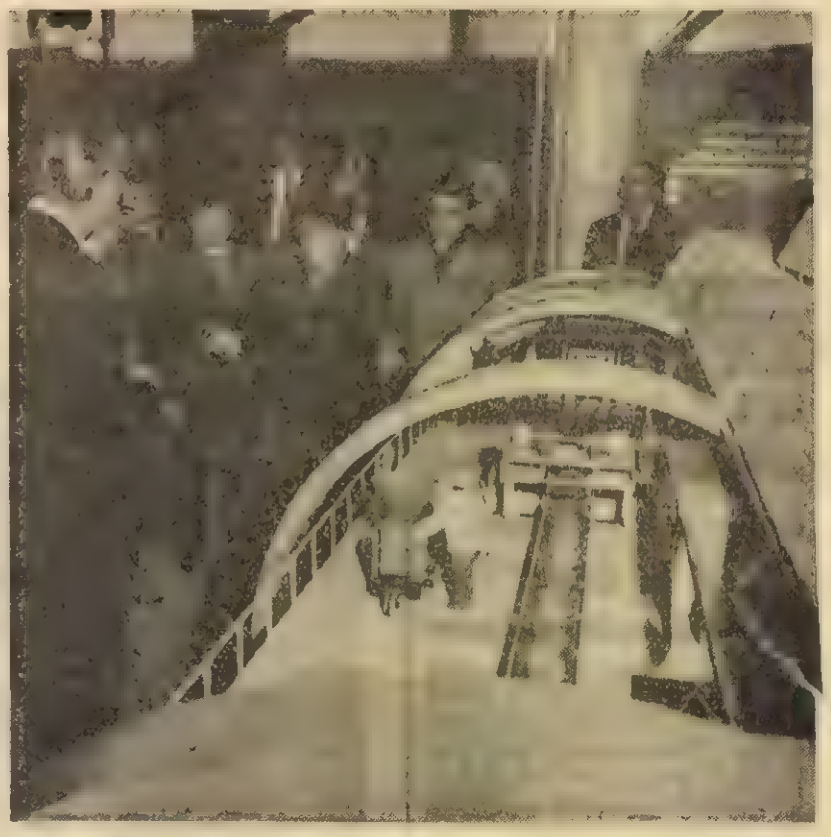

Pe agenda activității președintelui Nicolae Ceaușescu s-a aflat joia trecută o fructuoasă întîlnire de lucru cu specialiștii din construcții și industria materialelor de construcții, cu cadre de conducere din ministere, întîlnire prilejuită de vizitarea expoziției consacrate noutăților din domeniul tehnologiilor și materialelor de construcții.

Înainte de a vorbi despre importanța expoziției găzduite de pavilionul din Piața Scînteii, se cuvine să arătăm că ea reprezintă un moment firesc într-un proces continuu și într-o arie de preocupări vizînd dezvoltarea permanentă economico-socială a României. Produsele noi expuse, deținînd parametri funcționali și calitativ superiori în raport cu produse cunoscute din diverscle compartimente de activitate răspunzătoare de înfăptuirea programelor de investiții industriale, agrozootehnice și social-culturale, concretizează în fapte, în realități, indicațiile și recomandările tovarășului Nicolae Ceaușescu, cuprinse în cuvîntările secretarului general al partidului la consfătuirile de lucru din septembrie cu cadrele din proiectare și construcții industriale, din cercetarea științifică și proiectarea tehnologică, în concluziile formulate cu prilejul unor analize similare desfășurate luna trecută în Capitală și în ampla cuvîntare ținută la Plenara din 2—3 noiembrie a C.C. al P.C.R.

Rod al eforturilor creatoare ale constructorilor, inginerilor, proiectanților, arhitecților, produsele expuse, întreaga expoziție au fost concepute de specialiști ca un cadru de confruntare de idei creatoare într-o sferă de mare interes pentru construcția economică și socială.

Fără a face o trecere în revistă completă a produselor examinate, vom aminti faptul că de o bună apreciere s-au bucurat, între altele, elementele de fundație, zidurile și pereții portanți, planșeele, grinzile reproiectate în așa fel încît să reclame un consum micșorat de materiale, menținîndu-se rezistența și sporindu-se funcționalitatea lor ; o bună impresie au făcut o serie de soluții (în curs de experimentare) elaborate de specialiștii în hidrotehnică, soluții privind fabricarea unor materiale care să înlocuiască altele tradiționale, mai scumpe, folosite la lucrările de aducțiuni și canalizări de ape; au mai fost examinate soluții constructive din domeniul transporturilor, soluții care se remarcă prin consumul redus de oțel și ciment ; de un deosebit interes s-a bucurat un scut mecanizat pentru execuția tunelurilor de cale ferată ; multă atenție a fost acordată apartamentelor cu 1—4 camere, cu finisaje noi, apartamente ușor de întreținut, unele dintre ele gata mobilate, cu piese adaptate la dimensiunile și stilul construcției ; au mai fost examinate și studiate numeroase machete de edificii social-culturale, concepute într-o manieră modernă.

Ca și cu alte numeroase ocazii, în dialogul secretarului general al partidului cu specialiștii, indicațiile și recomandările tovarășului Nicolae Ceaușescu au pus punctul pe i în rezolvarea în continuare a diferitelor probleme. Astfel, secretarul general al partidului, apreciind eforturile depuse în realizarea unor elemente de construcție industriale mai simple, mai eficiente, a atras atenția asupra faptului că unele prototipuri sînt încă supradimensionate; tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut introducerea cît mai urgentă în producție a acelor elemente care se înscriu în normele și exigențele impuse în acest domeniu, urmînd ca în cîteva luni specialiștii să prezinte noi soluții, constructive.

Hotărîndu-se organizarea anuală de expoziții pe acest profil, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea perfecționării continue a activității de cercetare și proiectare, care trebuie înțeleasă ca o acțiune permanentă.

Declarîndu-se satisfăcut de modul cum s-au transpus în viață indicațiile privitoare la construcțiile de locuințe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut proiectanților și constructorilor ca îmbunătățirile să nu rămînă doar în cadrul expoziției, să fie prezentate cetățenilor, constructorii trebuind să înțeleagă că repetatele critici ce li s-au adus, nemulțumirile locatarilor privind finisajul apartamentelor sînt pe deplin îndreptățite. Așadar, cu și cu alte prilejuri asemănătoare, finalitatea dialogului secretarului general cu specialiștii, cu factorii de răspundere din ministere, a fost închinată omului, îmbunătățirii continue a condițiilor sale de viață, prosperității și bunăstării lui.

Imagini ale dialogului pe care secretarul general al partidului l-a avut cu specialiștii, cu factorii de răspundere din ministere

PUNȚI ALE PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII
ÎN NUMELE SOCIALISMULUI ȘI AL PĂCII ÎN LUME

În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria

Urmînd întîlnirilor de la Varna și Tîrgu Mureș din ultima perioadă, recenta întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, cu prilejul inaugurării lucrărilor de construcție a întreprinderii comune pentru construcții de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse, a îmbogățit cu o nouă pagină istorică bogata cronică a relațiilor de frățească colaborare româno-bulgară.

Prefațînd anul jubiliar 1977 — an în care se va sărbători centenarul independenței de stat a României și Bulgariei, cucerire obținută prin eroismul ostașilor români și voluntarilor bulgari, împreună cu ostașii ruși, pe cîmpurile de luptă ale anului 1877 — punerea pietrei de temelie a întreprinderii Giurgiu-Ruse este o expresie grăitoare a dorinței comune de consolidare a relațiilor de frățească prietenie româno-bulgară. **„...relațiile româno-bulgare se vor dezvolta în așa fel încît vor constitui un adevărat model de conlucrare rodnică și tovărășească între două popoare vecine, care făuresc noua orînduire socială și merg împreună pe calea socialismului, a bunăstării și progresului"** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ca, la rîndul său, tovarășul Todor Jivkov să declare: **„Această viitoare uzină va fi un simbol al colaborării trainice bulgaro-române, al cooperării reciproce avantajoase a celor două țări vecine socialiste ale noastre, al frăției, în numele bunăstării comune a bulgarilor și românilor".**

Continuîndu-se momentul sărbătoresc al așezării temeliilor viitorului obiectiv industrial comun cu convorbirile și schimburile de vederi între cei doi conducători de partid și de stat, cu manifestările de stimă și înaltă considerație cu care ei au fost înconjurați de cetățenii orașelor Giurgiu și Ruse, cu însuflețitul miting al prieteniei româno-bulgare, pagina Giurgiu-Ruse va rămîne, cu siguranță, o pagină de referință în cronica relațiilor frățești cu acești prieteni de la sud de Dunăre ai poporului nostru.

Contribuind nemijlocit la dezvoltarea orașelor Giurgiu și Ruse, noua întreprindere materializează o formă superioară de cooperare economică — semnificativ este faptul că în cadrul relațiilor româno-bulgare, în actualul cincinal, cooperarea în producție va reprezenta 25 la sută — contribuind prin mașinile și utilajele de înaltă tehnicitate pe care le va produce pentru industria minieră, pentru metalurgie, chimie și petrochimie, la satisfacerea cerințelor economiilor naționale ale României și Bulgariei.

Reprezentînd un prim pas pe calea înfăptuirii în comun a unui șir de alte obiective economice, întreprinderea comună pentru construcții de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse poate fi considerată o nouă punte, a colaborării, peste Dunăre, așa cum fructuoasele convorbiri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov prilejuite de acest eveniment pot fi considerate o nouă punte a prieteniei și a păcii în Balcani și în Europa.

Punți ale prieteniei la capătul cărora stă România, punți ale prieteniei întinse adeseori de România, prin reprezentantul său cel mai autorizat, bărbatul cu har și vocație a istoriei recunoscute în întreaga lume, președintele Nicolae Ceaușescu.

La Giurgiu — Ruse, o nouă punte în beneficiul popoarelor român și bulgar, în beneficiul păcii în lume.

MARIUS POPESCU ■

Întîlnirea cordială dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov

La Giurgiu, moment istoric: tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov toarnă prima cupă de beton la temelia noii întreprinderi

În semn de înaltă stimă și respect, tovarășului Nicolae Ceaușescu i se înmînează, la Ruse, cheia orașului

Aspect din timpul însuflețitului miting de la Giurgiu

La Tătărăștii de Jos, în Teleorman, același pămînt a ajuns să producă — prin munca oamenilor — recolte de șase ori mai mari!

De șase ori mai mult porumb s-a strîns toamna aceasta de pe tarlalele din Tătărăștii de Jos, spre binele colectivei și spre binele oamenilor.

La Tătărăștii de Jos pămîntul a dat dintotdeauna bătăi de cap oamenilor. Brun roșcat de pădure, podzolic, pămîntul de aici a fost, ani și ani, cum nu se poate mai rău. Tare ca piatra, în el lopata se înfigea doar cu opinteli. Cînd era ploaie, nu puteai să-l parcurgi din cauza bălților, cînd era secetă, nu puteai să-l ari, drept pentru care, de la vară la vară, jumătate din pămînt rămînea nelucrat. Se lăsau, după vorba tătărăștenilor, pîrloage întinse, adică locuri pe care nu se pătrundea nici cu boii, nici cu plugurile un an, ca să poată fi desțelenite în anul următor. Recoltele erau mizerabile, se calcula bilanțul în duble la pogon, iar pătulele sătenilor rămîneau goale, viața la Tătărăștii de Jos, în Teleorman, urmînd cursul recoltelor. Sărac, chibzuită pînă la ultimul cocean și ultimul bob de grîu, așezînd pe masa oamenilor — își aduce aminte președintele Badea, Valerica Burcescu sau Marieta Nemțeanu, asupra vieții căreia vom reveni, oameni care au înțeles, fără prea multe vorbe și fără prea multe ședințe, că interesul cooperativei e și al lor, muncind în consecință. Firește, nu toți au răspuns chemării cu seriozitate și abnegație. Florea Manea, Domnica Stoica, Dragomir Florea sau Tita Bișchiu, ca să dăm doar cîteva nume, nu și-au văzut de treabă cum se cuvenea, au fost prelucrați, cum zice președintele, dar tot n-au înțeles, după care s-a renunțat la serviciile lor, pierzînd ei nu numai dreptul de teren în folosință, care s-ar mai putea recîștiga cu vremea, cît încrederea celorlalți, lucrul — am înțeles din vorbele oamenilor — cel mai de preț la Tătărăști.

Ironia soartei a fost faptul că, deși se numea „Tractorul", cooperativa satului n-a avut, vreme îndelungată, nici un tractor. Cu timpul, mijloacele mecanizate au început să sosească la Tătărăștii de Jos, astăzi 32 de tractoare deservesc C.A.P.-ul, prin intermediul lor și prin neostenealа oamenilor unitatea trecînd la supunerea pămîntului altădată vitreg, smulgînd de la el producțiile amintite. În urma lucrărilor de scalificare, apa care băltea s-a dus către fundul pămîntului. Arăturile, executate cîndva la cîțiva centimetri, s-au adîncit pînă la 32 de centimetri, răspunderea fiind împărțită pe cap de mecanizator, iar tractoriștii Traian Stănculescu, Ion Nedelescu, Florin Bumbara sau Daniel Negoescu îngrijindu-se nu numai ca lucrările efectuate de ei să fie de bună calitate, ci și să aibă farurile mereu puse la punct, căci la Tătărăști s-a muncit nu o dată la lumina farurilor. Noaptea, pe ploaie, oamenii venind la cîmp însoțiți de sacoșe cu schimburi curate, ca să se poată primeni fără pauze. Numai anul acesta șefa de fermă Marieta Nemțeanu, a cărei muncă plină de devotament a fost, recent, distinsă cu Ordinul Muncii clasa a II-a, a rupt călcîiele la 3 perechi de cizme și a aruncat 8 perechi de bascheți, acestea fiind, cum zice, „încălțările ei de bază". Desigur, garderoba Marietei Nemțeanu cuprinde nu numai cizme și bascheți, marea lor majoritate scîlciați, ci și, între alți pantofi, și o pereche de pantofi cu toc înalt. Pe ultimii îi încalță doar cînd umblă la București, la examene, fiind dînsa studentă în anul al III-lea la agronomie, la fără frecvență. Deși n-a avut niciodată restanțe, crede că la examene cizmele i-ar da mai mult curaj. Așa, vorbește numai pe jumătate în glumă, se încalță cu pantofi cu toc și parcă merge în strachini, dar merge bine, căci materiile la care e înfățișată profesorilor dînsa le cunoaște nu atît din cărți, cît din munca de fiecare zi, nu ușoară, nu întotdeauna comodă, dar serioasă și plină de satisfacții. De zece ani ferma pe care o conduce, Ferma numărul 2 vegetală, e mereu fruntașă, în ciuda pămîntului care, cum spuneam, n-a fost întotdeauna darnic cu bunicii și părinții ei. Nu se sperie de ploaie, „cînd plouă, mă acopăr cu pătura de la șaretă", nu se sperie de arșiță, „cînd e prea cald, mă ud cu apă pe față și merg mai departe", dar se sperie și se întristează în fața oamenilor care nu muncesc, cum ar fi Constantin Dima, care-și vede de „globalul" lui și n-are timp de altceva, ca și cînd cooperativa n-ar însemna o sumedenie de biografii adunate în slujba aceluiași interes, care interes reprezintă producția și binele oamenilor. „Acum e bine, încuviințează, dar mai demult nu aveam ce ne trebuia, ne lipseau mai ales îngrășămintele, în sensul că eu voiam să fertilizez pămîntul într-un ritm și nu aveam cu ce".

Pentru a supune pămîntul, tătărăștenii — ajutați mereu de organele județene și de direcția agricolă — au căutat în cărți și în experiența altora tot ceea ce era omenește posibil și aplicabil la condițiile lor. Pe 700 de hectare au executat lucrări de subsolare, au arat cu tractoarele S 1500 pînă la 70 de centimetri, au adus gunoi de grajd, îngrășînd vreo 200 de hectare, au făcut, cu lopata, pe ploaie, acoperiți cu foi de polietilenă, șanțuri pentru scurgerea apei, luptînd nu numai cu pămîntul, ci și cu natura, obținînd recolte substanțial îmbunătățite, cele mai mari din istoria unui C.A.P. cîndva codaș.

„La noi, îi auzim pe Gheorghe Tălpeanu, s-a lucrat cu oamenii în toți acești ani, cu vorba și cu cutia". Cu care cutie ?! ne-am mirat, și-atunci președintele a coborît în curtea C.A.P.-ului, arătîndu-ne un fel de dulap pe care scria sesizări și propuneri, insistînd asupra faptului că multe dintre îmbunătățirile aduse muncii colective au venit chiar de la cooperatori. Îmi dă chiar un exemplu. Zilele trecute a găsit în cutie o sesizare prin care i se aducea la cunoștință că mai mulți săteni, între care Petre Georgescu și Petre Budașcă, au prășit porumbul numai de ochii oamenilor și de florile mărului, săpînd la capetele tarlalei și apoi lăsînd-o mai moale, proptind sapa în pămînt în dorul lelii, odată la cinci metri. A mers și a controlat, cele trecute pe bucata de hîrtie confirmîndu-se cu prisosință. I-a chemat pe oameni și l-a bestelit, „uneori mai ajută la ceva și vorba de ocară", adaugă, le-a explicat că furînd colectiva se fură pe ei înșiși, vinovații au plecat capetele și — deși afară turna cu găleata — s-au întors la cîmp, muncind două zile și două nopți, ajungîndu-i din urmă pe ceilalți.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Aceasta înseamnă că nu mai sînt diferențe în ce privește solul, pentru că și podzolul și cernoziomul pot da recolte de 20 000 kg. Singurele diferențe sînt între specialiști, între cooperatori, între muncitorii din agricultură, în felul cum muncesc oamenii !

NICOLAE CEAUȘESCU

C.A.P.-ului, Tălpeanu — zamă lungă de fasole.

Treaba asta a durat mulți ani. S-au adunat oamenii cu chivernisеala lor cu tot în colectivă, dar situația nu s-a îmbunătățit, căci pămîntul a continuat să se arate vitreg cu recoltele. Pe secetă, se crăpa de puteai băga cizma în crăpături, pe ploaie, se acoperea de apă, bălți întinse de nici droșca președintelui, trasă de doi bidivili, nu putea să facă față, silindu-l pe Gheorghe Tălpeanu să coboare în noroi, cu șapca împinsă spre ceafă de necaz și cu pantalonii suflecați. Oamenii satului, crescuți din generație în generație în neputință față de pămînt, se împăcaseră oarecum cu soarta, convinși că au avut nesansa să se nască pe aceste locuri cu pămînt bicisnic și că nimic nu mai pot schimba din cele ce li s-au dat. Dar n-a fost așa. Treptat, prin muncă și nesomn, pămîntul a început să se supună oamenilor, producțiile au crescut an de an, ajungînd — în 1975 — la 2 500 la grîu și 4 300 la porumb și ajungînd — toamna aceasta — la 3 000 și, respectiv, 4 700 de kilograme la hectar, mai mult decît se speranse vreodată prin părțile locului.

Nu trebuie să știi cine știe ce matematică pentru a face socoteala că, la Tătărăștii de Jos, pe același pămînt și cam cu aceiași oameni, în nici zece ani producțiile au sporit cam de patru ori la grîu și de șase ori la porumb, și nu trebuie să fii cine știe ce curios ca să-l întrebi pe Gheorghe Tălpeanu cum a fost posibilă o asemenea treabă. Răspunsul e, firește, simplu : muncă și nesomn. Traducînd, asta vrea să însemne că ora de sculare a satului s-a fixat, de cîțiva ani, la 4 dimineața. „Dinainte de a-mi pleca băieții la școală și de a ajunge unul, ofițer de miliție la Videle, iar celălalt, matrițer la „Electromagnetica", n-am mai mutat limba deșteptătorului de la ora 4, vara și iarna la fel, iar acum vreo cîțiva ani, cînd mezinul a venit într-o vacanță, i-am dăruit lui ceasul de mînă. Tot nu-mi mai trebuia, căci eu lucrez numai cu deșteptătorul, îl port cu mine în buzunar, vin cu el la sediu și-l așez pe radio, unde-l puteți vedea și acum".

Nu numai președintele se scoală, de ani de zile, la 4 dimineața, ci toți cooperatorii, oameni harnici și destoinici ca Petre Mocanu, Stan Cățescu, Vlad Dumitru, Aurelia Sima, Emilian Nedelescu, Victor

La C.A.P. „Tractorul" se poartă recoltele mari, vițele sănătoase și cizmele de cauciuc.
Fotografii de ION PREDOȘANU

Mult e dulce...

Se uită, cu o vinovată ușurință, că limba este bunul cel mai de preț prin care un popor își determină permanența în Istorie.

Parveniți culturali recenți își imaginează că a vorbi firesc nu sună îndeajuns de nobil. Și atunci schilodesc, în chip nemulos, limba. Așa și așta îi se par cuvinte vulgare. Le înlocuiesc deci cu aceasta și aceasta, fără să-și dea seama ce întorsătură prețioasă și ridicolă ia fraza lor. Există în limba română un verb de o mare bogăție a sensurilor : a face, din care se trag numeroase cuvinte : binefăcător, răufăcător, însuși Dumnezeu fiind Atoatefăcător, în timp ce femeia, chemată la funcția ei supremă, face, adică naște. Ei bine, în ultima vreme, verbul a face a fost exoflisit. Nimeni nu mai face, toată lumea efectuează. O consoră într-o literatură arăta, deunăzi, la televiziune, că o uzină a uitat să pună la adăpost niște materiale. Rămase afară, în vînt și ploaie, materialele — spunea literata revoltată — s-au depreciat. Intenționa să afirme că s-au stricat, dar verbul i s-a părut insuficient „distins" și l-a înlocuit cu depreciat, deși depreciat înseamnă cu totul altceva. Pînă și vorba a vedea nu mai sună, probabil, destul de frumos. D-aia filmele, piesele de teatru nu mai sînt văzute, sînt vizionate. Nimeni nu mai atrage atenția, fiindcă se atenționează. Nimeni nu caută o soluție mai bună, toată lumea e dornică de o soluție optimizată.

Ce s-o mai lungesc ?

Și în materie de limbă, tot Caragiale avea dreptate :

„— Unde te duci, madam Georgescu?
— Să iau, pardon, brînză."

AUREL BARANGA

Opinia unui alegător

Țăranul Năiță Lucian a rămas chior

...sau „Am ajuns să văz lumea numai cu o jumătate din puterea mea de lumină" !

Cum am mai avut prilejul să spun, Năiță Lucian, eroul romanului meu Niște țărani, trăiește, va împlini curînd 60 de ani, a făcut ca tot țăranul tot războiul, a muncit pămîntul cu ghearele și cu dinții „doar n-am mîncat pămînt, știi, încolo toată viața mea numai pămînt am știut și să muncesc la pămînt", a crescut 6 băieți, l-a căpătuit, n-a prea știut ce e fericirea însă cînd a putut, s-a bucurat la o nuntă a vreunui copil, la vreun botez, o bucurie cît o petrecere săracă, la poalele unor munți, sub Măgura Slătioarei, sărăcie de piatră nisipoasă și de fîn de mesteacăn, de primăveri iuți, de veri scurte, de toamne cam ocolite de rod și de ierni așezate stăruitor pe ninsoare și ger.

În sfîrșit, a ieșit deasupra nevoii, copiii l-au mai ușurat de griji și de datorii, a mai răsuflat și într-o zi din vara acestui an a venit cineva de la o tăiere de lemne, undeva pe lîngă Sibiu, și l-a angajat „cu boii și cu roatele", să scoată brazii din văile întunecate de unde altcineva nu-i putea scoate.

A venit cu un camion, l-a urcat pe țăran cu boii și cu roatele la un loc în mașină și l-a dus la pădure.

Povestea e scurtă. Un brad s-a sucit, s-a răsucit, Năiță Lucian a mînat boii să-l tragă cu inimă, bradul s-a mai răsucit o dată, o creangă l-a plesnit pe țăran peste ochi, ochiul s-a spart, a urmat spitalul, pierderea „luminii" și cererea „prostului" — cum ar fi zis Rebreanu :

— Mie cine îmi plătește paguba ?! Nimeni ! Și spitalul și chiorîrea — zice el — au rămas asupra mea. Nicăieri, nimeni, n-a mai avut nici timp, nici nevoie de mine.

Aceasta e povestea. Ce se mai poate adăuga ? Că deși angajat de cei de la Ocolul silvic, nu i s-a făcut contract, că țăranul, „prost", n-a știut, că la sfîrșit nimeni n-a mai avut timp de el și că, în fapt, Năiță Lucian nu se încadrează în nici o lege care să-l a-

De ce scriu eu aici toate acestea ? Pentru că nu cred să nu se afle totuși cineva care să nu asculte nenorocirea lui Năiță Lucian.

Între ce să aleagă el ? Între ridicările din umeri ale celor vinovați, dar acoperiți de aliniate, de dispoziții și circulare, și lumina fără milă a acelorași care văd bine, cu amîndoi ochii, cum a ajuns chior țăranul Năiță Lucian ? ! !

DINU SARARU

P.S. Ocolul silvic se numește Tălmaciu.

Chipul luminos și concret al solidarității

Odaia maistrului de schimb primește lumina printr-o fereastră despărțită în două jumătăți de o lamă metalică subțire și lată. Ziua. Noaptea, prin geamul opac, acoperit de un strat fin de praf de fier, se văd patru becuri suspendate sub ecranul de beznă. O beznă materială ca o emulsie din miriade de particule negre. Lumina becurilor n-o poate străpunge și plafonul de deasupra e bănuit numai prin arșița de 35 de grade de jos; afară sînt minus două grade. Halei nu i se vede sfîrșitul și nici începutul. Țîșniri de foc și zgomote ca pe un șantier naval unde ar lucra simultan pe o suprafață limitată sudorii, nituitorii, fierarii-betoniști, dulgherii, stivuitorii și o brigadă voluntară de pirotehniști. Pe deasupra becurilor trece, pe șine invizibile, cabina de comandă a unui pod rulant. Cîteva secunde. Vine din întuneric și se mistuie în întuneric. Laminoriștii intră împuținînd odaia cu masivitatea trunchiurilor asudate și a brațelor de 10 toli. Ne apropiem de miezul nopții și după calmul de pe frunțile lor bombate par singurii oameni de pe pămînt. Maistrul Tudor Dobre iese urmat de unul dintre laminoriști. Dinspre peretele din spate, de undeva de departe, se aud bușiturile țevilor descărcate. Huruitul pistoanelor și al agregatelor îl estompează.

Iubirile unui fost rugbyst

Maistrul Tudor Dobre se întoarce. Își șterge unsoarea și negreala de pe mîini cu un șomoiog de cîlți pe care-l introduce iarăși în buzunarul salopetei. Despăturește o hîrtie mînjită și ea de unsoare pe aproape întreg biroul. A doua zi se împart banii. Dar hîrtia nu conține statele de plată. Conține cifrele care indică realizarea planului pe ultimele săptămîni. Cantitățile și calitățile realizate. Nu există nici un alt criteriu care să-i facă pe laminoriști să cîștige mai mult sau mai puțin în afara acestor doi fundamentali și drepți parametri. Maistrul privește hîrtia soioasă din față tot la fel cum țăranul privește vara spre cerul care dă și ridică ploile. Maistrul a deprins căutătura de la părinții lui de undeva din secetoasa Dobroge. Restul deprinderilor de țăran le-a uitat prin țări și orașe unde a montat laminoare și a creat el însuși deprinderi oamenilor pe care i-a iubit și i-a părăsit cu sentimentul că-i va revedea. Era tînăr. A suit viața drept și acum cînd ea începe să coboare știe că nu mai există întoarceri. La Sibiu a jucat rugby și a muncit. La Roman a muncit și a jucat rugby în echipa pe care tot el o înființase. La Brăila a învățat. La București a muncit și un timp a mai continuat să joace.....

Cifrele pe care le urmărește cu degetul arătător, gros și bătătorit, sînt mulțumitoare. Productivitatea muncii este la fel de ridicată ca în toate celelalte țări care dețin forța laminoarelor. „Republica" este „mama" mai tuturor laminoarelor din țară. Ea a dat oamenii pentru Fabrica de țevi din Roman, pentru „Metalurgica" Iași, pentru Fabrica de țevi sudate din Colentina și multe altele.

...Veniseră din Școala profesională din Brăila 52 de băieți cu o bocceluță de boarfe și capetele chiluge pline de visuri să lucreze în fosta uzină a lui Malaxa. Erau priviți ca mai mult decît niște metale prețioase. Ca niște copii ce aveau să devină oameni. Laminoriștii României care se construia. Directorul Pietroiu, azi pensionar, și cadrele politice veneau nopțile pînă și în dormitoarele-barăci și-i înveleau, dacă dormeau, și discutau, dacă erau treji, despre cîți bani cîștigaseră, cum îi cheltuiseră... 280 lei cîștigau pe lună. Nu le ajungeau și directorul a găsit modalitatea de a-i ajuta să trăiască. Le acorda împrumuturi și fiecare avea carnetul lui de C.E.C. unde se depuneau automat la fiecare chenzină 25 de lei în contul ajutorului primit.

S-au întreținut și au crescut din dragostea acelor oameni de bine. Trei ani la rînd au continuat să vină promoțiile de ucenici din Brăila. Primenirea s-a făcut treptat. Cultul bătrînetii e gîndul tandru al laminoristului pentru destinul inexorabil pe care și l-a ales. Forțele se pierd treptat și irecuperabil și un laminorist fără forță, la cel mai modern agregat chiar, tînjește și s-ar stinge fără sprijinul celorlalți. N-au primit gradații. Au primit responsabilități. Laminorul numărul doi este alcătuit din foștii ucenici de la Brăila și din tinerii promoția 1968 a propriei școli profesionale. Au mai rămas trei bătrîni. Primul va ieși la pensie în martie, al doilea în mai și al treilea peste un an. „Îi ferim de accidente și de munca fizică grea. Vrem să iasă la pensie sănătoși și să se bucure de viață."

La oameni, Tudor Dobre admiră cel mai mult seriozitatea și cel mai puțin excesul de seriozitate. A crescut nu numai înconjurat de dragoste, ci și cu credința că iubirea de familie, de muncă și de țară îl face pe om să fie bun și bunătatea exclude încruntarea, crisparea, suspiciunea....

Unul dintre prietenii lui Tudor Dobre, cu care a venit de la Brăila acum 24 de ani, se numește Dionisie Broască. „Acest prieten de-al meu, Broască, a crescut frumos și la fel de strîmtorat. A făcut de toate și e foarte priceput. S-a însurat după mine și a făcut tot doi copii. Tace mult și face mult. El este la capătul de început al laminorului și de el depinde calitatea întregului proces de laminare. Dar nu-i plac ședințele. Sigur, ședințele fără rost. Sigur, sînt oameni care n-au nimic de spus, fiindcă fac totul, totuși e bine să asculți. El preferă să meargă la pescuit unde tot eu l-am atras..."

— Nu vă plac ședințele, tovarășe Broască ?

— Cele lungi cui îi plac ?

— Cum ar trebui să fie o ședință ca să vă placă ?

— Scurtă.

— De pildă ?

— De pildă, ultima ședință la care am fost. Avem un perforator cu un pat de rostogolire defect chiar din proiectare. Am zis, am închis ședința, s-a făcut revizia și s-a înlăturat defecțiunea.

— Scurt. E drept. Nu sînt și lucruri care s-ar putea face și totuși nu se fac ?

— Cum să nu fie ? Poate știți: noi lucrăm pe contracte. Un client vrea zece bucăți cu 5 la perete, altul vrea 5 bucăți cu 10 la perete, vine altul și vrea 20 tot cu 5 la perete... S-ar putea realiza un centralizator care să asigure un flux neîntrerupt al producției pentru comenzile de același fel și să nu schimbăm fluxul la fiecare comandă. Ați înțeles ?

— Am înțeles. N-am înțeles de ce nu se face centralizatorul ?

— E greu... Depindem de contracte, de livrările de oțel, dar s-ar putea face...

L-am întrebat de ce nu rîde niciodată. Rid, a răspuns. Cînd am de ce, rid ! Trist însă n-a mai fost din clipa cînd și-a dat seama că-i lipsește unica realitate neînlocuibilă: mama. A murit pe cînd avea șase luni. A crescut fără mamă, a intrat la Școala profesională din Brăila, a venit cu Tudor Dobre și alți 50 de colegi la București, au împărțit frățește paturile din barăci, ciorba de la cantină, locurile la spectacole și n-a fost nici trist, nici vesel, s-a însurat, a avut mai întîi o fată, apoi un băiețel și familia a dat sens nu vieții lui, ci muncii. De munca lui depinde viața copiilor, de felul cum privește el munca — sufletul și caracterul lor. Responsabilitatea, zice, nu-i o povară care covîrșește, este o forță și forța o privești cu toată seriozitatea. Soția mea lucrează. Săptămîna asta se trezește la șase. Eu vin acasă în jur de ora unu noaptea. Există un autobuz cu numărul o sută care are un traseu de șapte-zece minute. Noi am propus să fie prelungit, dar n-am fost ascultați. Aseară am stat în stație o oră. N-a venit nici un autobuz și am plecat pe jos. Ea dormea. Cînd s-a trezit, dormeam eu. După ce a plecat, n-am putut să mai dorm. L-am trezit pe băiat, e în clasa a III-a și învață dimineață. I-am pregătit masa în timp ce el se spăla; era somnoros și l-am ajutat să se îmbrace și l-am condus la școală. E un obicei. Școala nu-l departe, dar traversează o intersecție și nu-l pot lăsa singur. La întoarcere m-am oprit la piață. Am cumpărat cartofi, două pungi cu măsline, pîine, două sticle cu lapte... Fata se trezise și deretica prin casă. I-am pregătit și ei ceva; apoi eu m-am culcat în vederea întrării în schimb și ea s-a așezat să-și facă lecțiile. A mîncat singură și a plecat mai devreme la ora de pregătire politică. Ceasul m-a deșteptat la timp ca să-i iau pe băiat de la școală și să-i pregătesc masa. Am mîncat împreună și i-am ajutat la lecții pînă la ora unu. Am plecat devreme, cu toate că începem schimbul la ora trei fără un sfert. Tot din cauza I.T.B.-ului. La noi e obiceiul să sosim mai devreme la vestiar, ca să putem pregăti locul de muncă. De obicei discutăm, azi însă am ascultat meciul care mi-a plăcut foarte mult. Mi-a plăcut fiindcă a bătut echipa mea favorită, Steaua. Dacă nu bătea, nu mi-ar fi plăcut. Cu zece minute înainte de începerea schimbului am fost lîngă agregat; am urmărit comenzile, am pregătit sculele, am avut trei schimbări de pereți, pereții de care vă vorbeam ; la laminor nu există pauză ; ca să putem lua gustarea ne înlocuim unul pe celălalt ; acum e ora 22. Peste trei sferturi de oră termin schimbul și aproape sigur acasă voi ajunge în jur de ora unu. Mîine....

Trist sînt cînd sînt obosit

Prin negurile dimineților, cel puțin o săptămînă dintr-o lună, obișnuiții Pieței Obor văd coborînd din tramvai un om de o rară masivitate. Pe chipu-i nedormit anii au săpat cute adînci, și în cutele anilor praful de fier s-a instalat pentru totdeauna. Nu se grăbește Suie socotit treptele halei mari. Din servietă scoate două sacoșe. Pare bătrîn și indecizia zilei care urcă întărește această impresie. Nu se amestecă în aglomerații. Forța de care dispune îl stînjenește. Se așază la coadă și fluieră și treptat umerii îi cad și nici pleoapele nu-l mai ascultă. Acasă abia, trezindu-și feciorii la lucru, se înviorează deodată. Și se apucă să gătească. Gătește mai bine ca o femeie. În martie, cînd va ieși la pensie, va plăti și ultima rată la casă. Cînd i-a murit soția, copiii erau mărișori. În afară de cei doi băieți, mai are o fată. Ar fi vrut să aibă trei fete. Bărbații sînt morocănoși și ei sînt trei. Fata s-a măritat și locuiește în altă parte. Vine și-l ajută ori de cîte ori poate. Într-o casă, trei bărbați nu fac cît o femeie. Ei s-au obișnuit însă. Au crescut împreună și el, Vasile Costache, a îmbătrînit îngrijindu-i. După plecarea băieților se culcă. N-adoarme la fel de ușor pe cît se trezește. Are 52 de ani și mai poate munci. Ce va face în restul de viață care i-a mai rămas ? Va putea să supraviețuiască în afara obișnuințelor de 33 de ani. Uzina n-a fost pentru el un simplu loc de muncă. Mai ales după moartea soției și după ce băieții și-au făcut meseria lor și fata s-a măritat. Deocamdată e obosit, deși nu reușește să adoarmă. Pînă la laminorul acesta modern a fost cîrligar, așa scrie și în carnetul de muncă. Un cîrlig are cîțiva metri și cîntărește 15 kg. Cîrligul i-a fost scula de lucru. Se va odihni, desigur. După 33 de ani de muncă trebuie să se odihnească. Casa va fi plătit-o. 20 de ani a plătit și n-a simțit că plătește. 160 de lei lunar. Mai puțin decît chiria. Casa e mare, are cinci camere și numai fructele din grădină dacă le-ar vinde ar avea și o ocupație și ar scoate și un ban în plus. 33 de ani n-a știut ce-i banul în afara cuvenitei remunerații. Alții, prieteni de-ai lui, apucau să mai muncească particular. Dacă a avut copii, n-a îndrăznit să-i lase singuri. Trei copii fără mamă ajung degrabă în capcanele viciului. Ai lui sînt cei mai cuminți din tot cartierul. Iată, acum nimic nu se mai poate schimba. Le-a arătat făgașul cel drept pe care nu de puține ori l-a lucrat cu mîinile lui, cînd ei dormeau sau se jucau, el cumpănea cu mintea, în care n-a apucat să bage multă învățătură, ce-i drept și cum se cuvine să potrivească vorbele cu care să se facă înțeles. N-a fost ușor, dar parcă nici prea greu n-a fost. Numai că a trecut timpul și își mai propusese să facă unele lucruri. Acum le-a uitat, dar de avut a avut cu siguranță. Băieții nu vor să se însoare. Deocamdată nu-i grabă. E bine să cumpănească. După ce s-a însurat, trei ani n-au avut nici un copil și ei se grăbea să înfieze unul. La nașterea fetei a aflat că pe lume sînt puține lucruri fundamentale și unul dintre ele este nașterea. Apoi au venit băieții, unul după altul. Parcă sînt mai aproape anii aceia. Mama copiilor trăia. El lucra la poștă pe atunci și cîștiga puțin : 500 de lei. Cînd l-au văzut cum arată, după un stagiu la galvanizare, l-au trecut imediat la cîrlig. Pe atunci putea ridica și un bou în cîrlig. N-a crezut vreodată că forțele îl vor lăsa treptat. Se născuse cu ele, era drept să rămînă cu ele. N-a fost așa și dacă ar mai fi fost cîrligele... E bine să fii tînăr. E bine și ciudat. A știut că îmbătrînește, mai întîi, privindu-și frații. Are opt. Se văd rar, cît de rar se pot vedea frații între ei ! Dar cînd se văd, simte în corpul lui schimbările atît de flagrante la ceilalți. S-au văzut mai des cu ocazia nașterilor și a nunților. Acum se văd la decese, la evenimente ceva mai puțin vesele. Acum o să-și poată vizita frații, rudele, cu toate că e destul de obositor. Mai întîi de toate se va odihni însă. Se va odihni mult, mult pînă va putea adormi ca înainte...

NICOLAE CRISTACHE

„Cronica pretențiilor"

Dumnealui

Dumnealui crede că totul se poate moșteni — ca tablourile de familie sau tacîmurile. Mai mult, trăiește cu iluzia că nu doar părinții ori rudele pot fi moștenite, ci și prietenii — și încă din vremea cînd aceștia mai sînt în viață. Are un amic, reputat doctor psihiatru — **Dumnealui** face ironii la adresa „bătrînelului Freud". Are un prieten, excelent autor dramatic — **Dumnealui** vorbește numai în replici și colportează idei despre „arta spectacolului de-a lungul timpurilor". Mai are un alt amic, om despre care mulți cred c-ar fi una din conștiințele vremii — **Dumnealui** trece pe Calea Victoriei, cu umeri ruinați de strălucita povară de tribun al Cetății. A mai avut și-un camarad, excelent gazetar — **Dumnealui** pune pe hîrtie mizgălcli cinice, pe care le consideră teribile fluvii de „Acqua forte". Ce mai încoace și-ncolo, ne aflăm în fața **moștenitorului de drepturi.** Căci, dacă prietenul său și-a cîștigat dreptul la stimă, **Dumnealui** nu se simte altfel decît demn de stimă. **Bravo, Stimabile !** Și-au cîștigat unii din amicii săi dreptul de-a fi admirați, **Dumnealui** se vrea admirat. **Bravo, Admirabilule !** Și viața, cu micile ori mai grosolanele ei erori, i-a dat, în cîteva rînduri, apă la moară. Încet-încet, inerția noastră și aplombul emfatic al personajului nostru au făcut din **Dumnealui** prințișorul unei situații ridicole ; pentru noi toți.

Sînt cîțiva prieteni ai **Dumnealui** membri legitimi ai unei obști — a devenit și **Dumnealui** membru. Și pentru că specia în cauză nu e doar într-o „continuă devenire", nici lipsită de-un soi de inteligență, iată-l pe **Dumnealui** arogîndu-și nu doar drepturi, ci și obligații ! Poate îl auzit pe la cîte-o întrunire : „Este obligația noastră, a exploratorilor — să zicem — să facem ca... E de datoria noastră să nu lăsăm să se... Ne revine sarcina să...". Așadar, nu doar drepturi prin „moștenire", ci și obligații pe aceeași cale ; a efracției. **Admirabil, Stimabile !** Bine lucrat.

Unul din spectacolele pe care **Dumnealui** îl joacă din vreme în vreme — mai ales cînd treburile nu-i merg de minune — este cel al indignării. Un coleg al amicilor săi, exploratori, face niște afirmații pripite, răuvoitoare, amendabile să zicem. Amicii manifestă o vizibilă iritare, par de-a dreptul mîhniți și poate **El** au și de ce. Dar nu au timp să-și facă publică mîhnirea. Atunci, împins de resorturile sale bine unse și temeinic antrenate, **Dumnealui** devine peste noapte exponentul acestei... aproape mîhniri ; „sfîntă", nu-i așa ? Pune mîna pe plaivaz și-ncepe să amendeze, punct cu punct, cele declarate de colegul prietenilor săi, exploratorii. Și, pentru a nu se dezice de marele său tupeu, **Dumnealui** îl numește — hodoronc-tronc — pe omul în cauză, **confrate,** deși, ca de obicei, **Dumnealui** nu are nimic comun cu preocupările „confratelui" iar **Dicționarul explicativ al limbii române** spune clar, aproape drastic : „Confrate, confrați, s.m. Coleg de profesiune, tovarăș de meserie". E drept, **Dicționarul** arată în continuare : „(Înv.) Tovarăș de conspirație". Să fi fost **Dumnealui** și omul pe care-l mustruluiește sever astăzi asemenea „confrați" și nu știm noi șau, cum îi e obiceiul, **Dumnealui** a sărit iarăși peste cal ? Patetic și ridicol, cum îi stă bine, **Dumnealui** se întreabă în finalul „rechizitoriului" întreprins — și n-o face doar așa, retoric — ce ne facem cu astfel de moravuri ? Dacă nu luăm asemenea cacialmale în tragic, putem spune că lucrurile sînt ceva mai simple. Adică, țin de legile nescrise ale bunului simț, bun despre care Descartes susținea, utopic-sentimental, că este „cel mai bine împărțit din lume". **Dumnealui** însă, om care ține să contrarieze cu orice chip, infirmă cu cinism și nevinovate iluzii.

Un lucru mi se pare în afara oricărei îndoieli : așa cum numai cel care a cunoscut gustul curajului și-a cîștigat dreptul la frică, tot așa doar cel care au stîrnit vreodată admirația celor din jur și-au dobîndit și dreptul la indignare. Există pe lumea asta și drepturi netransmisibile. Chiar și pentru **Dumnealui.** Drepturi care se cuceresc. Cel la indignare este unul dintre ele.

DORIN TUDORAN

Dr. Ioan Florin Dumitrescu:

„Este foarte important că deținem prioritate în domeniul electronografiei, dar descoperirile noastre nu pot rămîne doar în stadiul de idee și prototip"

Revenim în micul laborator al medicului Ioan Florin Dumitrescu, locul de naștere al unor numeroase invenții și descoperiri, cunoscute și recunoscute astăzi în întreaga lume. Despre geneza electronografiei și despre prioritatea pe care o dețin în acest domeniu al ingineriei medicale știința și tehnica românească am scris în repetate rînduri. Reamintim și cu acest prilej că fenomenele de electroluminiscență ale organismelor vii, descoperite în urma unor cercetări îndelungate și prin solicitudinea unor aparate de construcție originală, au stîrnit senzație și surpriză în numeroase confruntări internaționale între care congresele de acupunctură de la Montreal și Berlin și Congresul internațional de psihotronică de la San Remo. Sîntem informați de asemenea că electronografia va deține un loc de frunte în cadrul comunicărilor și dezbaterilor ce se vor desfășura la Congresul de psihotronică de la Tokio (1977) și la Congresul de inginerie medicală de la Paris (1978).

Toate acestea — la care se adaugă mai recentele lucrări sau declarații ale unor specialiști în materie — atestă, fără drept de tăgadă, marele avans pe care îl au în acest domeniu cercetătorii din țara noastră. Am avut, astfel, ocazia de a răsfoi două lucrări apărute de curînd în Statele Unite (este vorba de „High-Voltage Photografy" și „The energies of consciouness"), amîndouă prezentînd realizări de ultimă oră ale cercetătorilor de *electrografie* din America și care dovedesc prin comparație, stadiul mult avansat al cercetărilor din România. Faptul este dealtminteri recunoscut, negru pe alb, și de către revista americană „National Enquirer", din care reproducem cîteva puncte de vedere, aparținînd unor reputați oameni de știință din S.U.A. medici și fizicieni.

Yoshiaki Omura (New York) : „Este îndubitabil că doctorul Dumitrescu a realizat o extraordinară convertire a tehnicii Kirlian pentru o largă examinare a corpului omenesc".

Thelma Moss (Los Angeles): „Electronografia este o descoperire foarte tentantă. Este evident că doctorul Dumitrescu a obținut rezultate mult superioare celor pe care le-am obținut noi în prezent".

Young S. Kine (Ohio): „Este o descoperire majoră care oferă posibilitatea utilizării în medicină a cîmpului electric al corpului omenesc. Se prevede că vom avea în curînd o nouă armă de diagnostic în medicină. Ea va fi de o extremă importanță în diagnosticarea precoce a unor maladii și în mod special ea va constitui o nouă speranță în domeniul vindecării cancerului".

Toate acestea ne obligă să readucem în discuție menirea principală a electronografiei, aceea de a deveni un eficient instrument de diagnostic, de depistare timpurie a unor fenomene patologice ale organismului uman ; să adoptăm, cu alte cuvinte, punctul de vedere al numeroșilor cititori care ne-au scris, interesîndu-se de rezultatele practice obținute în acest sens de electronografie.

— Metodele noastre de investigație — ne-a spus doctorul Florin Dumitrescu — ne-au permis să obținem o imagine necunoscută a structurilor vii, să realizăm prima hartă electrică a organismului uman atît prin imagini de suprafață cît și prin fotografierea organelor interne. Am obținut imagini la nivel celular, am realizat electronografii în culori și imagini electronografice prin circuit de televiziune. „Flacăra" a scris despre toate acestea. Experiențele au dovedit că în condiții de boală se produc anumite modificări ale descărcărilor luminoase, fenomene care, am demonstrat noi, oferă posibilitatea realizării unei tehnici medicale de explorare și diagnostic. În mod experimental am dovedit că lucrul e perfect posibil, dar acum e momentul să beneficiem de sprijinul tehnologului, al fizicianului, al electronistului, singurii în măsură să perfecționeze aparatele construite de noi, să le producă în serie. De la descoperirea razelor X și pînă la actualele performanțe ale radiologiei a trecut aproape un secol ! Electronografia nu va aștepta atît de multă vreme pentru a intra în practica de fiecare zi a clinicianului, dar deocamdată, din păcate, e nevoită să mai lupte cu unele obstacole ale inerției. Am considerat tocmai de aceea că este mult mai important să ne continuăm cercetările de laborator decît să stăm pe loc, așteptînd perfecționarea aparatelor noastre. Fenomenele de electroluminiscență sînt studiate în sute de laboratoare de pe glob ; noi deținem un apreciabil avans în acest domeniu, dar pe care riscăm să-l pierdem dacă ne lăsăm ajunși din urmă, dacă nu continuă, ca și pînă acum, să ne preocupe în mod expres investigația zonelor necunoscute ale fenomenului de bioluminiscență.

În această ordine de idei vreau să arăt că cercetările din ultima vreme ne-au permis să punem la punct o metodă diametral opusă fenomenului de electroluminiscență și care constă în blocarea emisiei de lumină a unor ecrane speciale ce sînt aplicate pe organismul viu supus investigației. Aceste ecrane conțin o substanță cu luminiscență secundară. Aplicarea organismului viu pe una din fețele ecranului — și aceasta în lipsa curentului electric — determină pe partea opusă apariția unei imagini întunecate care reproduce influența energetică pe care o realizează organismul viu asupra substanței luminiscente. Într-o altă variantă, deci în situația în care se aplică totuși o tensiune electrică, pe ecran apare nu numai o imagine întunecată ce reproduce caracteristicile electrice de suprafață ale organismului investigat, dar și imagini ce reproduc distribuția curentului electric și în interiorul organismului. Spre deosebire de electroluminiscență, fenomenele apar la valori de curent mult mai mici. Dar, în sfîrșit, acestea sînt probleme de strictă specialitate. Cititorii dumneavoastră sînt probabil interesați să cunoască avantajele practice ale noii metode. Fenomenul descoperit, și pe care noi l-am numit **emisie negativă sau fenomen de blocare a emisiei secundare de lumină**, este tot o metodă de explorare și diagnostic, dar care este mult mai puțin riscantă decît expunerea organismului prin efect Kirlian sau prin electronografie. Se reduce considerabil și ionizarea structurilor vii. Metoda ne va ajuta în continuare să descifrăm tainele organismului uman, să observăm stările lui patologice din primele momente. Dar, repet, a sosit momentul ca cercetările noastre să se bucure de sprijinul tehnologilor. Noi sîntem și vom rămîne oameni de laborator, iar invențiile și descoperile noastre nu vor deveni un bun al medicinei, spre folosul milioanelor de suferinzi, dacă nu vor constitui germenii unor aparate perfecționate de diagnostic. Or, acest lucru revine specialistului în materie.

LIVIU TIMBUS ■

Întîlnire peste milenii: acupunctura și laserul

Pe zi ce trece acupunctura își cîștigă tot mai mulți adepți și sprijinitori, atît în rîndul specialiștilor din diferitele ramuri ale medicinei, cît și în masa impresionantă a celor suferinzi, cărora această terapie le oferă șanse uneori nesperate.

Succesul acupuncturii în contextul medicinei moderne, al civilizației actuale este ușor de explicat. Așa cum arăta într-un interviu („Flacăra" nr. 30, a.c.) dr. Ioan Florin Dumitrescu, cei 4000 de ani de acupunctură sînt prin ei înșiși o dovadă grăitoare a viabilității și, implicit, a eficienței metodei. **Putem considera această tehnică drept una din cele mai verificate din istoria medicinei, atît prin proba timpului cît și la scara proporțiilor umane.** În plus, unul din marile avantaje oferite de acupunctură este că ea reprezintă nu numai o simplă metodă terapeutică, ci și o întreagă teorie medicală capabilă să aducă ceva nou în multe din conceptiile medicinei clasice.

După cum se știe acupunctura se bazează pe ideea existenței unui echilibru între organism (ca entitate funcțională) și mediul ambiant, pe fondul unui permanent schimb energetic. Starea maladivă ar fi deci tocmai tulburarea, dereglarea acestui echilibru.

Revenirea la starea normală se face în principiu prin intervenția specifică la nivelul anumitor puncte de pe suprafața corpului, așa-numitele **puncte electrodermale active**, veritabili „pori" prin care are loc schimbul de energie și informație menționat mai sus. Așa cum am mai arătat, școala românească de acupunctură a fost **una din primele din lume** care a reușit să demonstreze caracteristicile electrice ale acestor zone punctiforme. De asemenea, tot acestei școli îi datorăm existența unui șir întreg de metode eficace permițînd evidențierea obiectivă a punctelor de acupunctură, culminînd cu spectaculoasa tehnică a electronografiei (I. F. Dumitrescu). Intervenția, acțiunea asupra acestor puncte, se poate realiza prin mai multe metode, unele tradiționale, cum este **înțeparea** cu ace din diferite metale (aur, argint, oțel, molibden, diferite aliaje), încălzirea (așa-numita **moxibustie**), masajul punctelor, aplicarea de medicamente la aceste niveluri, altele în care metodei clasice i se suprapun elemente moderne (aplicarea unor bile de oțel magnetizat, utilizarea impulsurilor de curent electric etc...).

În această ordine de idei putem nota o tehnică pe drept cuvînt revoluționară, ce poate avea un viitor strălucit și anume înlocuirea acului clasic cu fasciculul penetrant și fierbinte al laserului. Și aici, cercetarea românească se dovedește a fi în avangardă, România fiind una din primele țări din lume în care s-a studiat atît teoretic cît și practic această nouă metodă. Specialiștii care au reușit această performanță sînt dr. Dumitru Constantin-Mirghia și ing. Vlad Doicaru. După mai multe luni de muncă îndîrjită, în care cunoștințele medicale de acupunctură, de bioenergetică s-au contopit într-un tot armonios cu cele mai moderne aspecte ale tehnicii laserelor, cei doi cercetători au reușit să treacă la partea aplicativă directă, experimentarea pură făcînd loc practicii terapeutice, și ea cu o puternică amprentă de studiu.

Aparatul folosit a fost un laser cu He-Ne, cu puterea de 1 mW și funcționare continuă; radiația are marele avantaj de a pătrunde în țesuturi circa 10—15 mm.

Primele cercetări au demonstrat că în unele cazuri eficacitatea noii tehnici depășește pe cea a metodelor tradiționale. Astfel, după aplicarea fasciculului laser pe un punct specific în astm, timp de 5' s-au constatat semne notabile de ameliorare a crizei. Dealtfel, în majoritatea tratamentelor încercate s-a observat o ameliorare clinică marcată, însoțită de revenirea rezistenței electrice a punctelor specifice la valoarea normală pentru starea de sănătate.

Bineînțeles că grupul este la începutul activității sale. Prinși în pasionantul lor studiu, dr. Mirghia și ing. electronist V. Doicaru sînt de deplin convinși că actualul procent de reușită, obținut pe primul lot de 50 de subiecți, deși foarte promițător, poate fi încă mult sporit prin îmbunătățirea tehnologiei instrumentelor, a tehnicii de aplicare și, bineînțeles, prin acumularea de experiență. Există toate premisele intensificării cercetărilor, cu atît mai mult cu cît avantajele aplicării tehnicii laserului sînt indiscutabile. Să încercăm pentru edificare o foarte succintă enumerare a acestor avantaje, ghidîndu-ne după datele enunțate de un alt pionier al metodei, prof. F. Plog :

— lipsa oricărui risc de infectare ;

— utilizare simplă. În cazul folosirii fibrei optice se poate îndrepta fasciculul spre oricare punct al corpului, fără deplasarea aparaturii ;

— atacul simultan : folosirea unui mănunchi din aceleași fibre optice permite lucrul asupra mai multor puncte simultan, oricît de depărtate pozițional ;

— lipsa oricărei senzații dureroase, a senzației de disconfort. (Mulți oameni evită acupunctura deoarece se tem pur și simplu de ace și de înțepături) ;

— lipsa oricărui pericol. Dacă fasciculul laser poate străpunge ușor o lamă de ras (de unde și amuzanta măsurare a forței primelor lasere în unități „Gillette"), în schimb acțiunea sa asupra țesutului viu este total diferită, lucru normal dacă ținem seama de complexitatea și de caracterul eterogen al acestui țesut, mai ales cînd existența unui procent sporit de apă afectează serios indicele de refracție și transferul de căldură ;

— precizia remarcabilă. Este cunoscută marea importanță pe care o are în acupunctură acțiunea exact pe zona punctului, orice abatere traducîndu-se prin ineficiență, prin lipsa răspunsului dorit ;

— efectul complex. Se știe că punctele pot fi activate mecanic, electric sau chimic. Ei bine, laserul reunește mai multe posibilități (efecte termice, reacții fotochimice, undă de șoc și presiune, modificări în cîmpul electromagnetic etc...) ;

— controlul : grație măsurătorilor bioelectrice efectuate atît în timpul cît și după terminarea iluminării putem controla și doza tratamentul ;

— durata relativ scurtă a ședinței și în general a tratamentului ;

— bilanț favorabil energetic final (ceea ce nu se poate obține prin metoda tradițională) ;

— posibilitatea de a fi aplicată la oricare maladie ce se pretează la tratamentul prin acupunctură obișnuită.

Și lista ar putea încă continua...

În încheiere, înainte de a felicita acest duet de pasionați cercetători, și de a le ura să continue ferm pe calea exploatării la maxim a fascinantei întîlniri dintre străvechea acupunctură și ultramodernul laser, dorim să subliniem că descoperiri de acest gen au contribuit la înalta apreciere de care se bucură în lume acupunctura românească.

MARIO-SORIN VASILESCU ■

Acesta e Gavrilă Șomlo, meșterul care a proiectat Coloana lui Brâncuși

(Urmare din pag. 1)

spun ce știu. Brâncuși era un om nu prea mare și cu barbă. M-a întrebat ce-am mai lucrat și i-am spus. Zice către mine : „Mie să-mi faci un lucru bun, așa cum n-ai mai făcut și exact cum îl vrea u eu". Întreb cum îl vrea Dînsul, începe să vorbească și să gesticuleze cu o bucurie în priviri că puteai să-ți dai seama foarte ușor și ce vroia și ce gîndea. Eu zic că ideea îi venea și din minte și din inimă. Își iubea viziunea. M-a atras lucrarea, era altceva decît ceea ce făcusem eu pînă atunci. Mi-a dat apoi să văd o schiță în creion, desenată chiar de El. Eu, deprins cu instalații, spun sincer că nu mai văzusem una ca asta. Am înțeles că pe Brâncuși îl interesau doar forma și ideea, proiectul de execuție revenindu-ne nouă, specialiștilor de la Ateliere".

Și proiectantul colaborator la Coloană mărturisește că s-a apucat de lucru imediat și n-a mai întrebat nimic. Sculptorul venea la 2—3 zile să vadă cum merge treaba. Fuma țigară de la țigară. Nu-i plăcea vorba multă, întreba rar cîte ceva. Controla dacă meșterul Șomlo îi înțelege și redă cu strictețe ideea, iar meșterul, cu o rară modestie și simplitate, recunoaște că : „N-am făcut treabă de artist, eu mi-am făcut meseria, așa cum am putut mai bine". Și astăzi schema Coloanei lui Brâncuși, desenele unui element în mărime naturală se află pe cîțiva metri pătrați de hîrtie de calc la I.U.M.P., păstrate în seiful de prototipuri. Pentru meșter, un element al Coloanei, sau o mărgică, așa cum îi zicea sugestiv Brancuși (și într-adevăr fiecare element era turnat separat și montat pe axul Coloanei ca o mărgică), era un prototip iar pentru noi toți un caz de îmbinare a frumosului, a sublimului cu calculul tehnic. Pe mijlocul Coloanei, proiectul lui Șomlo prevedea un miez din fier lat pentru construcții, miez executat foarte greu, pentru că aici, în Vale, nu se știa suda în acele vremi. Jos, fierul miezului era gros cam de 25 mm și sus de 15 mm. Miezul, o coardă pătrată de oțel, nu s-a putut nitui, dîndu-le împreună cu turnarea primelor două elemente multe necazuri. Nefiind posibilă sudarea și nituirea, au recurs la corniere și foarte multe șuruburi. Coloana are o lungime stabilită de Brâncuși la 31,80 m iar fundația de vreo trei metri. Baci Gavrilă își mai amintește că o mărgică ajungea să cîntărească 860 kg, iar construcțiile metalice 29 de tone. Desenele și calculele de rezistență și suplețe făcute după metoda Omega, cea mai modernă atunci, s-au dovedit a fi bune, spre lauda proiectantului.

În anul următor, Coloana era gata montată la Tîrgu Jiu, i se mai spunea pe atunci și Coloana recunoștinței fără sfîrșit. Recunoștință îi datorăm și lui baci Gavrilă pentru munca sa.

Brâncuși a fost foarte mulțumit de el, și l-a trimis fotografii ce reprezentau înălțarea Coloanei cu ajutorul unor schele din lemn Dar bătrînul Șomlo nu avea liniște pentru că el nu a văzut mai mult. „Toate desenele mele le-am văzut realizate — își zicea dînsul — numai Coloana, nu. Trebuia să merg, s-o văd și pe-asta. Acu' 8 ani n-am mai rezistat și l-am rugat pe nepotul meu, care-i profesor, să mă ducă acolo cu mașina. M-a dus, am oprit lîngă Coloană, am pipăit-o, și am privit-o. Cît era ea de mare, eu parcă tot pe Brâncuși îl vedeam. Îmi aduceam aminte cîtă bucurie avea El în priviri. Brâncuși a făcut Coloana, eu am desenat și calculat. No, bine, am auzit că El s-o dus, dar ce-a făcut a-are moarte".

La I. M. M. R. „Griviţa roşie"-Bucureşti a dispărut o noţiune: „Parcul lui Oniţă"

(Urmare din pag. 1)

Pentru început se realizează modernizarea procesului de turnare, aşa cum se făcea el, în barăci, în care scop, Teodorescu şi Costache pleacă în schimb de experienţă la Braşov, la întreprinderea similară de aici. Devine însă acută problema spaţiului în care se execută turnarea, problema turnării pe sectoare dispersate, care naşte mari greutăţi. La direcţie, cît şi în comitetul de partid, se discută tot mai frecvent această chestiune, cu atît mai mult cu cît începuseră să se proiecteze noi instalaţii („începuse să ne cam prindă noaptea în faţa planşetei" — îmi spune inginerul Gabriel Toma — „înţelegeţi, realizam totul în afara programului, producţia mergea în continuare şi mergea bine. **Întregul colectiv** venea cu propuneri de instalaţii, de construcţie, noi făceam mai mult o muncă de sistematizare, de valorificare raţională a acestor propuneri, nu ne-am sfiit să şi «furăm» uneori de la colegii noştri — de la „Semănătoarea", de pildă — am ajuns însă, o spun fără falsă modestie, să facem singuri cuptoare care funcţionează perfect, spre deosebire de altele, făcute de proiectanţi de specialitate, pe care nu-i voi numi acum, dar care cuptoare nu mergeau !"). Şi iată că apare ideea folosirii „Parcului lui Oniţă"...

...Am încercat să aflu cine este sau a fost acest Oniţă, nici unul dintre cei patru interlocutori ai mei nu au ştiut ce să-mi spună, şi a fost o clipă în care acelaşi inginer Toma s-a lovit cu palma peste frunte : „Formidabil, domnule ! **Acum** realizez că noţiunea asta, formula asta — „Parcul lui Oniţă" — altădată atît de folosită, dispare pe zi ce trece, dacă nu cumva a şi dispărut !"

Că a dispărut definitiv sau nu, treaba e aceea că aici, pe acest teren, pe acest „Parc al lui Oniţă", a început o muncă încrîncenată : oamenii se adunau pe la cinci-şase dimineaţa, fără să-i cheme nimeni în mod special, apoi rămîneau, după program, ore în şir : pare paradoxal, dar cel mai greu a fost nu construirea propriu-zisă, cît „demolarea" vechiului; zeci de tone de metal, resturi şi piese, sînt expediate cu cele mai diverse mijloace ; se trasează linia viitoarelor săpături, se demolează vechile barăci, se face clacă la curăţatul cărămizilor, la recuperarea materialelor ce se mai puteau folosi — pînă şi tabla pentru acoperiş este confecţionată ad-hoc, ondulîndu-se bucăţi din tablă dreaptă. Cuptoare vechi, aproape scoase din uz, devin ca şi noi („Toma şi cu sudorii au stat trei zile şi trei nopţi pentru a urca sus un cubilou, a trebuit tăiat în acoperiş ; şi ştiţi ce şi-au dorit oamenii la sfîrşit, cînd totul a fost gata ?" ; „Ce ?" ; „Şampanie !", „Poftim ?" ; „Şampanie, da ! N-am avut atunci, am fi spart-o de cubilou, aşa cum se face la lansarea navelor la apă. Am spart o sticlă însă mai tîrziu, de oală, la prima turnare, de data asta am avut grijă !" — am reprodus dintr-un dialog cu maistrul Costache, n.a.).

La 11 decembrie, colectivul I.M.M.R. „Griviţa roşie" a îndeplinit sarcinile de plan pe anul 1976. Începînd de la această dată, pînă la sfîrşitul anului întreprinderea va realiza peste plan o producţie globală de 25 milioane lei, iar valoarea producţiei marfă va fi de 28 milioane lei.

E mai puţin de un an de cînd a început construcţia halei. În iulie anul curent a avut loc prima turnare. Astăzi, Atelierul de turnătorie al I.M.M.R. „Griviţa roşie" este nu numai de nerecunoscut, dar se află în plin proces de modernizare : atît noile linii tehnologice, aflate în finisare, cît şi evidenta preocupare pentru condiţiile de muncă ale oamenilor — s-a construit un vestiar cu duşuri, se depun eforturi pentru reducerea gradului de poluare şi pentru reducerea zgomotului — fac să-mi dau mai bine seama cît dreptate avusese Dumitru Stan atunci cînd afirmase că „oamenii au gîndit şi făcut atelierul ăsta **ca pe o casă a lor !**"

Înainte se turna manual, acum întreg procesul turnării se execută mecanizat; o muncă necesitînd altădată, să zicem, 8 ore, astăzi se execută numai în 3. Încărcarea cuptoarelor — înainte, la fel, manuală — astăzi este automată. Înainte nisipul se usca pe zeci de tăvi, „ca semînţele, ca mizilicul"; tone de nisip se uscau astfel — astăzi procesul se desfăşoară în cuptoare noi, de mare capacitate. O întîmplare aparent nostimă, dar plină de semnificaţie : sesizînd valoarea deosebit de ridicată a noii construcţii făcute aşa, peste noapte cum s-ar spune, **din forţe proprii**, deci **fără** investiţii însemnate, cei de la Banca de stat s-au simţit datori să trimită o comisie de verificare, să vadă dacă nu s-au făcut cumva niscaiva matrapazlîcuri financiare pentru realizarea acestui veritabil „miracol"; firească, în final, comisia n-a avut altceva de făcut decît să-i felicite, cald, pe constructori : „miracolul" nu fusese nimic altceva decît entuziasmul muncii, forţa punerii în aplicare a propriilor idei.

„Nu e uşor să construieşti ceva NOU, o ştim — îmi spune Costache — dar să construieşti ceva nou pe ceva VECHI, e şi mai greu, am constatat asta ! Acum sîntem departe de acele zile, nu ne vom opri aici; dorim să reducem termenul de preparare, căutăm noi procedee moderne de turnat; avem nevoie de pildă de o microstaţie mecanizată de preparare a amestecului de formare, mai avem nevoie de un cuptor cu inducţie pentru topirea aluminiului. Tot în acest an intenţionăm să mărim parcul de cochilii; vrem să aducem cît mai aproape piesa turnată de cea finisată; pe scurt: calitate, ritmicitate, economie de forţă de muncă — acestea sînt obiectivele noastre principale iar în acest sens intenţionăm să facem schimburi de experienţă cu cele mai precise turnătorii din ţară !"

...am aflat, în cele din urmă, de la un muncitor mai vîrstnic ce e cu „Parcul lui Oniţă". Oniţă ăsta fusese un ceferist care prin '950 a ieşit la pensie, cel care îmi vorbea apucase să-l cunoască; nu s-a „lăsat însă la casă", a continuat să vină aici, strîngînd fier vechi şi piese scoase din uz şi depozitîndu-le pe fostul teren viran, pe care se înalţă astăzi hala atelierului. Locul îl ştiau drept „Parcul lui Oniţă", bătrînul meşter descoperea el, mereu, cum să fie de folos foştilor tovarăşi de muncă, ba cu cîte un şurub, ba cu cîte o piesă recondiţionată... îşi făcuse o gheretă aici, unde stătea mai toată ziua bocănind la fiare. A murit. Locul i-a păstrat însă numele şi după moarte, pînă astăzi cînd, iată, a devenit o simplă amintire care se şterge, treptat; care dispare...

Ceva nu s-a pierdut însă, ceva ce nu m-am putut opri să nu admir la oamenii **de astăzi**, de aici : spiritul acesta gospodăresc al bătrînului, pasiunea asta pentru muncă, calitatea umană şi de bun-simţ a ceferiştilor, a acestor lăcătuşi şi mecanici care nu s-au sfiit să facă pe zidarii şi dulgherii; a tovarăşilor lor de la forjă care i-au ajutat „să-şi ridice casa", această impunătoare şi modernă **casă a muncii.** A acestor oameni care, iată, au născut — printre vagoane, utilaje şi materii prime — în apropierea halei — un alt parc : **un parc veritabil**, în care fiecare şi-a adus un trandafir sau a plantat un brăduţ. Aceşti oameni, aşadar, care asigură întreţinerea transporturilor ţării, pe căile ferate, care colaborează în afară de asta — şi de la egal la egal — cu alte prestigioase întreprinderi, cum sînt „Întreprinderea mecanică fină Bucureşti", „Fabrica de şuruburi Tg. Secuiesc", „Întreprinderea de ţevi Republica" sau „Întreprinderea de utilaj chimic" — care trimit piese apreciate şi solicitate peste hotare — au ştiut, au simţit nevoia să-şi nască, în apropierea locului de muncă, un parc !

„Parcul lui Oniţă" a dispărut. Au apărut însă alte noţiuni : „Bradul lui Juverdeanu", de pildă, sau „Trandafirul lui Mustocea"... Noţiuni ale timpului nostru, care dau o căldură în plus altora poate mai „reci", mai tehnice, mai de specialitate — deşi, acestea din urmă însumînd reprezentări de milioane !

Procesul unor idei

Aventura spre „dincolo de limitele artei"

E uimitor pînă unde se pot aventura oamenii numai din dorinţa de se menţine în centrul atenţiei publice ! Cînd aventura lor însă e întreprinsă în numele artei, problemele se complică datorită confuziei create ; graniţa dintre estetic şi nonestetic dispare ; nu mai rămîne nici un criteriu stabil de apreciere a formei contemplate, intrăm în imperiul arbitrarului.

Nu puţine sînt cazurile manifestărilor aşa-zisei arte de avangardă din unele ţări occidentale, care aduc în discuţie aventura generatoare de confuzie estetică practicată aproape exclusiv de dragul celebrităţii. Artistul ţine să devină sau să rămînă cunoscut cu orice preţ. Experienţa nu-i lipsită de anumite învăţăminte. Un artist despre care diverşi critici de specialitate vorbesc de obicei cu admiraţie, Yannis Kunelis, a expus, acum cîţiva ani, la o galerie din Roma, o femeie însărcinată goală, pe al cărei pîntece mişunau gîndacii. Evident, o asemenea expoziţie durează foarte puţin, confundîndu-se cu însuşi momentul vernisajului, dar evenimentul este reţinut şi comentat. Un alt artist — Vito Acconci — mai puţin experimentat, parcă, decît precedentul, s-a expus pe sine, la o galerie din New York, închis într-o cuşcă, simulînd diferite gesturi pornografice. La fel : un spectacol de cîteva minute ; comentarii ; scandal. Un domn, probabil destul de bogat pentru a-şi permite asemenea excentricităţi, pe nume H. Nitsch, a închiriat între 1969 şi 1972 un castel în împrejurimile Vienei în care şi-a propus să prezinte spectacole „de orgii şi mistere". Acestea implicau sacrificarea unor animale cu ale căror intestine puteau fi înfăşuraţi spectatorii. Din nou : comentarii şi scandal, dar lumea reţine încă un nume apărut pe firmamentul artei de avangardă. Cîneva se poate întreba dacă asta mai este artă. Ne putem întreba, totodată, şi ce se urmăreşte prin asemenea manifestări ? Demitizarea omului, acceptarea celui mai crud adevăr, noutatea devin elementele pe care se sprijină critica de artă în formularea răspunsului. Dincolo de ele se întrevede însă iresponsabila goană după celebritate din partea unor artişti cîteodată talentaţi. Ei sînt dispuşi să facă orice numai să rămînă în centrul atenţiei publice ; iar acest orice poate fi chiar renunţarea la artă. E urmărită doar obţinerea efectelor superficiale ale operei de artă ; capacitatea obiectului expus de a genera spectacol, de a reţine atenţia, de a şoca privitorul sau ascultătorul, posibila aluzie la ceva ce se poate întîmpla. La nivelul acestor efecte însă, arta nu mai prezintă nici o importanţă umană majoră, ea este... **dezumanizată.** E interesant destinul ideii de dezumanizare a artei în gîndirea filozofică a secolului XX. În 1925 apare eseul lui Ortega Y. Gasset, intitulat : **Dezumanizarea artei.** Filozoful spaniol semnala faptul că în condiţiile societăţii occidentale de atunci — şi din perspectivă — s-a creat pericolul coruperii unor forme literare cum ar fi povestirea şi romanul, în sensul promovării la scară industrială şi cu mijloace similare celor ale producţiei industriale, a unor scrieri exploatînd aberant elementele de neprevăzut ori captivant pentru a le face tot mai căutate, tot mai vandabile. Ceva mai tîrziu, prin 1930, Giovanni Papini publică eseul intitulat **Arta dezumanizată** prin care semnalează cazul unor manifestări artistice ce au pierdut orice notă de căldură şi orice interes pentru condiţia omului, totul devenind rece şi contrafăcut. Evenimentele culturale ulterioare au reactualizat problema artei dezumanizate. Diverse manifestări de tipul celor la care ne-am referit mai sus demonstrează că devenirea unor direcţii ale artei occidentale din ultimele decenii a depăşit cu mult ceea ce se putea imagina în anii '30. În goana după celebritate şi succes imediat e practicată, uneori, evaziunea neaşteptată din limitele conceptului tradiţional de artă. Se urmăreşte exclusiv originalitatea ; tot ce ar putea aminti de ceva care s-a mai practicat trebuie eliminat ; important este evenimentul la care nimeni nu s-a gîndit. Cu preţul unei celebrităţi efemere artistul renunţă, astfel, să se mai intereseze de condiţia socială a omului prezent, adeseori — sub aspect fizic — în creaţia sa. Opera de artă devine în aceste condiţii experienţă derizorie, totdeauna originală în raport cu trecutul, dar neprezentînd nici un fel de importanţă socială. Insistînd pentru o artă de înaltă ţinută umanistă, noi prevenim, nu încape îndoială, un fenomen negativ ce afectează grav cultura în societatea capitalistă de astăzi.

GHEORGHE ACHIŢEI ■

Ioan Vodă

Lui Ioan Vodă îi clocoteşte ţărina pe gură
Şi se-ntoarce în somn cînd strigă cocoşii,
Îi şade un clopot pe piept cu limba de zgură,
Lui Ioan Vodă îi picură-n palmă zorile roşii.

Se pîrguie lumina-n chimvale, pe prunduri,
Ploile umplu cu fulgere cîte-o ceafă de minz.
De ziuă se crapă cum se crapă de moarte în burguri
Şi Vodă se frînge ca jimbla moale la prinz.

Lui Ioan Vodă i se pun pe burtă pietre fierbinţi,
Le saltă cîte-o cergă de ger către ziuă ;
N-aibi frică, Doamne, auzi cum cîntă vîntul prin curţi,
Şi oasele Domnului se fărîmară ca un cîntec în piuă.

Lui Ioan Vodă îi stă o piatră de moară pe git
Şi-i macină zilele şi suspinul în tindă ;
N-aibi frică, Doamne, auzi cum fug călăreţii pe vînt,
Şi Domnul ascultă cum goneşte prin cer o copită.

Şi căzu trupul lui ca un sceptru de os
Pe chimvale de iarbă, pe chimvale de brumă :
N-aibi frică, Doamne, auzi vîntul cum trece duios.
Şi Ioan ascultă cum i se scurge trupu-n ţărînă.

VALERIU ARMEANU ■

„CINTAREA ROMÂNIEI" – Curier

Nevoia de repertoriu (II)

Considerind că această problemă numărul 1 a Festivalului național „Cîntarea României", respectiv repertoriul, poate fi soluționată în bună măsură de însiși participanții la etapa de masă printr-o solicitare mai curajoasă a propriilor forțe creatoare, ne angajasem să formulăm cîteva considerații în această a doua parte a comentariului nostru despre sprijinul pe care scriitorii și artiștii de profesie, membrii uniunilor de creație și ai instituțiilor specializate sînt chemați să-l dea mișcării noastre artistice în acest moment. Un asemenea sprijin, dealtfel, a intrat în îndatoririle firești ale multora dintre literații și artiștii noștri încă din primii ani ai revoluției. Victor Tulbure, care e unul dintre acești entuziaști agitatori lirici (termenul acesta e o metaforă și nu o apreciere cu caracter estetic !), evocă într-unul din poemele sale acești ani : „Cum am plecat la Salva-Vișeului cîndva, / Tu, Anatol Vieru, îți amintești sau ba ? / În tren la clasa treia, pe aspre bănci de lemn, / Imperecheam cuvinte de luptă și îndemn. / Iar tu, pe nevăzute, dar hărăzite strune, / Luai a mele stihuri și le făceai să sune...".

Dar oare Nicolae Labiș, poetul de mare vibrație revoluționară, nu și-a luat forța de șoc a versurilor sale din această magmă a energiilor creatoare de masă, declanșate de noile crezuri politice ? Iată cum și-l amintește Dragoș Vicol, el însuși pe atunci făcînd gazetărie politică și pregătind repertorii pentru mișcarea artistică de amatori din părțile Sucevei : „Pe Nicolae Labiș l-am cunoscut cînd avea «aproape 15 ani» — așa spunea el ca să pară mai vîrstnic, nu cumva să-l luăm drept un copil. Cînd l-am văzut pentru întîia oară, însoțea un cor sindical din Fălticeni, într-un turneu prin regiune. Corul făcuse un popas la Cîmpulung Moldovenesc. Într-o pauză, în fața cortinei, a ieșit un copil... Pur și simplu un copil — Labiș era scund de statură — care și-a recitat niște versuri. Știa să recite ! Versurile, pline de avînt, pline de freamăt revoluționar, au cucerit sala. Aplauzele au răsunat îndelung".

Iertе-ni-se aceste digresiuni lirice, interesante mai mult pentru istoria literară decît pentru un articol despre o problemă artistică la ordinea zilei, dar însăși istoria culturală a acestor decenii din urmă oferă suficiente argumente pentru o implicare încă mai masivă a scriitorilor și artiștilor noștri în realizarea unui substanțial fond de repertoriu pentru mișcarea noastră artistică de masă. În treacăt fie spus — fără să se supere confrații într-o poezie de la o întrunire recentă a secției de specialitate a Asociației scriitorilor din București — o astfel de problemă ar trebui să preocupe în mod efectiv și serios factorii noștri de creație, ca și pe cei chemați să pună în circulație textele care prezintă interes pentru spectacolele din cadrul festivalului național. Poeții și poezia au multe probleme specifice, care țin de dialectica internă a acestui gen de creație, dar cerințele pe care le formulează expres pe adresa lor artiștii amatori merită onorate cu mai multă solicitudine. Mă gîndesc, de pildă, că dacă fiecare dintre cele cîteva sute de poeți cîți publică în această țară ar realiza din propriile versuri fie și un singur montaj literar, ne-am afla dintr-o dată în situația fericită de a oferi mișcării artistice, factorilor ei organizatorici și de îndrumare, un prețios fond repertorial. Ar fi o inițiativă modestă, poate, ca efort, dar, cum ar zice Dimitrie Gusti, un act de patriotism activ.

Unele din instituțiile noastre editoriale și artistice au și întreprins de pe acum unele acțiuni în această direcție. Directorul adjunct al Institutului de etnologie și dialectologie (în cadrul căruia este integrată în prezent și fosta Casă centrală de creație populară), prof. Nicolae Nistor, îmi spunea deunăzi că sînt deja pregătite sau în curs de apariție o seamă de culegeri realizate în colaborare cu cîteva edituri. Sub egida Editurii Eminescu urmează să apară un volum ce cuprinde 20 de piese într-un act. Editura Minerva a alcătuit o nouă antologie de poezie patriotică. Împreună cu Editura muzicală s-au pregătit, de asemenea, două culegeri de cîntece — una de coruri patriotice și revoluționare și alta de muzică ușoară și romanțe. Se prea poate ca astfel de inițiative să aibă și casele de editură din alte centre culturale ale țării, ca și alte instituții în atribuțiile cărora intră și satisfacerea solicitărilor de repertoriu pentru formațiile artistice.

Chiar riscînd să inoportunez pe cineva, voi spune că e totuși prea puțin față de amploarea mișcării culturale în care sîntem angajați. Adevărul este că dacă evaluăm cu atenție chiar fondul nostru de poezie patriotică și revoluționară, de la cea clasică la cea contemporană, vom constata că dispunem de un repertoriu destul de bogat. S-ar putea alcătui zeci de culegeri, diversificate ca teme, despre patrie, partid, muncă, tinerețe, învățătură, eroism, istorie, frumusețí ale țării, înțelegere a vieții, copilărie, dragoste și cîte altele încă. Prea ne-am obișnuit numai cu o clasică antologie în care, practic, sub diverse titluri, apar cam aceleași poeme.

S-a încetățenit de asemenea obiceiul ca un poet să circule prin antologii, culegeri, manuale cu mereu aceeași sau aceleași poezii, cu toate că între timp pe tema respectivă a mai scris lucruri demne de luat în seamă. Alteori, fiindcă sîntem încă tributari unui anumit exclusivism, se are în vedere numai criteriul numelor la modă, cu toate că pe tema respectivă a antologiei au scris poezii remarcabile autori care nu sînt, din felurite motive, în prim-planul atenției criticii. Un Nenițescu sau un Andrei Bîrseanu nu sînt poeți de primă mînă, dar iată că au reușit să scrie cîteva strofe care, devenite cîntec, sînt pe buzele tuturor. Nimeni nu se supără dacă în orice antologie de lirică patriotică ei figurează alături de Eminescu, Alecsandri, Bolintineanu, Coșbuc, Șt. O. Iosif, Goga, Voiculescu. Trebuie pornit în astfel de întreprinderi de la scrieri și, bineînțeles, de la scopurile pe care ni le propunem în alcătuirea unei antologii, a unui montaj, spectacol.

Precum se vede, în comentariul de față insist asupra contribuției poeziei la asigurarea fondului de repertoriu necesar mișcării artistice de amatori. O asemenea insistență e în fapt justificată deoarece o bună parte dintr-un spectacol patriotic, politic în genere, e vers, poezie — de la recitare la montajul literar, textul de cîntec sau de brigadă, comperajul general. Chiar și aceste aspecte ale prezenței poeziei în spectacol sînt în mod indiscutabil mult mai vaste, și promotorii teatrului de poezii sau ai recitalurilor lirice, de genul celor susținute de Silvia Popovici, ar putea veni cu prețioase sugestii în acest sens. Unul din aceste aspecte, colaborarea dintre poeți și compozitori, e atît de controversat, încît îi vom rezerva un comentariu special în ediția viitoare a rubricii.

NICULAE STOIAN ■

P.S. Încercarea noastră de a susține un „Curier" al Festivalului „Cîntarea României", în fapt un dialog consacrat acestor probleme, s-a bucurat de receptivitate, judecînd după unele scrisori și telefoane pe care le-am primit. Asupra lor vom reveni în numerele viitoare. Rugăm în continuare pe cititori ca și pe factorii direct responsabili de organizarea diferitelor manifestări să ne semnaleze spectacole, inițiative, probleme, tot ce ține de desfășurarea acestei ample mișcări artistice generate de lansarea Festivalului național „Cîntarea României". Făgăduim ca, în măsura posibilităților de care dispunem, să ne dovedim un „curier" conștiincios.

FELICIA GAVRILEAN – Pădureancă

Arta ca dimensiune esențială a existenței

Cine va încerca peste un deceniu să refacă, dintr-o perspectivă mai cuprinzătoare, cunoscuta carte a lui Albérès „Aventura intelectuală a secolului XX" va fi obligat să deschidă un capitol aparte pentru ceea ce începe să devină, cu fiecare zi, una din experiențele umane fundamentale ale veacului nostru : ofensiva românească împotriva „omului unidimensional".

Într-o lume pe care zeci de publiciști, teoreticieni și „filosofi" căutau să o educe în ideea fatalității dispariției culorilor naționale și a scufundării neamurilor într-un cosmopolis amorf, regizat de cîteva uriașe forțe din afară, vocea poporului român a rostit, răspicat, dreptul tuturor popoarelor la demnitate, libertate și deplină înflorire a aptitudinilor lor specifice, în cadrul marii comunități mondiale a națiunilor. Și s-a văzut cît de puțin anacronice și caduce erau sentimentele și idealurile în numele cărora s-a ridicat acest steag !

Într-o lume ce deplînge tot mai mult degradarea omului, și în care am asistat la atîtea tragedii apocaliptice, de felul cuptoarelor de oameni și lagărelor de exterminare, a fost proclamat solemn, de la tribuna celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, rolul esențial al socialismului, care nu se poate reduce la edificarea unor colosale industrii cu mijloace faraonice, ci își îndeplinește menirea — potrivit definiției date de însuși întemeietorii săi — în înflorirea deplină a personalității umane. În fruntea capitolului respectiv ar putea fi inscrise, ca „moto", cuvintele secretarului general al partidului : **„Socialismul este orînduirea care acționează în mod conștient și organizat pentru elevarea spirituală a tuturor membrilor săi".**

Din această premisă fundamentală, din această definiție a sensului suprem al orînduirii noastre, care este nu numai satisfacerea nevoilor materiale ale omului, ci și **elevarea lui spirituală**, crearea condițiilor pentru ca fiecare om să-și vadă rodind germenii aptitudinilor, aspirațiilor, idealurilor cu care intră în viață, și să poată privi, în amurgul existenței, cu deplină satisfacție la ceea ce a făcut, pentru el și pentru semenii săi, decurg, logic, un șir de acțiuni îndreptate, toate, spre a face din mărețul ideal al societății noastre o realitate de fiecare zi. De la alungarea spaimelor, suspiciunilor, umbrelor zăvorite, din peisajul obișnuit al orînduirii noastre (epocală demonstrație a caracterului lor epifenomenal și nu ontologic !) pînă la minunata chemare de a reîmplini munca și cîntecul, conținută în programul Festivalului național „Cîntarea României".

„Cîntarea României" — titlu fericit, care ne amintește de celebra operă clasică a veacului renașterii naționale — se inspiră, fără îndoială, din idealul major al societății noastre socialiste. Dar totodată întruchipează, în noile condiții de viață, o străveche taină a dăinuirii și biruinței acestui popor : rolul conferit artei — vers, muzică, joc, basm, crestătură în lemn sau lucrătură în lut, broderie ori zugrăveală și atîtea altele — în existența umană. Arta ca dimensiune esențială a vieții, arta ca mijloc de potențare și transfigurare a existenței umane, arta ca refugiu și vindecare uneori, ca însoțitor de fiecare pas în bucurie și împlinire. Arta a fost aerul pe care noi, locuitorii acestui pămînt, l-am respirat de milenii, de la splendida ceramică de Cucuteni. Arta a fost „presiunea atmosferică" ce a ținut vie alcătuirea sufletului nostru și i-a dat mereu chemarea spre înălțimi, împiedicîndu-l să fie ros de disperare sau de oboseală. Arta a fost, mai ales, neîntrerupt împletită cu munca, a dat muncii gravitatea unui gest sacru și a făcut-o bucurie. Păstorul a cîntat din fluier și a crestat în lemn păzindu-și oile, și-a lucrat uneltele sale obișnuite cu setea de frumos cu care Brâncuși a șlefuit minunile sale. Plugarul a înconjurat toate actele existenței sale de produsele artei, de la poarta pe care-și scotea plugul la vadra din care bea apă sau lingura cu care mînca. Existența pustiită de prezența artei i-a fost insuportabilă acestui popor, ai cărui doctori chemau, pe vremea dacilor, călușarii să insufle prin dansul lor dorul de viață atît de botărîtor — ne-o spune știința ultramodernă ! — în orice vindecare.

Arta și munca au mers mereu alături, milenii în șir. Idealul basmelor noastre și de atîtea ori realitatea din care ele s-au inspirat fiind omul deplin, tînărul sau tînăra ce strălucesc deopotrivă prin calitățile sufletești, prin rîvna și price-perea la muncă și prin darul neîntrecut al jocului și cîntecului. Arta nu a fost nici făcută și nici destinată, la românii, celor neocupați, celor ghiftuiți, celor ce își-și plătesc plăcerile artei ca pe un desert al existenței lor. Puterea de viață conținută în toată creația noastră populară, acea sublimă magie vitală a jocului românesc, atît de apreciat tocmai de aceea pe toate meridianele, a fost destinată tuturor acelora pentru care viața a fost în primul rînd muncă, dăruire în slujba binelui tuturor. A fost convingerea de totdeauna a poporului nostru că omul care știe cînta și juca nu este om rău, și că nimic nu dă mai multă bucurie vieții decît o muncă bine rostuită împodobită cu mijloacele artei. În regăsirea acestei străvechi convingeri, în instituționalizarea ei prin festivalurile periodice „Cîntarea României" stă, poate, unul din acele gesturi creatoare cu ecouri nestinse în existența unui popor. Și un cuvînt de lumină ce pornește din nou, de pe aceste meleaguri, spre toate zările.

DAN ZAMFIRESCU ■

Moartea Zeului

Demente privilegii se retrag
Sub valuri însetate de orgolii.
Pămîntul a rămas fără catarg
I-au răsărit la subțioară molii.

Se-ntinde mucegaiul ca o rană
Peste pereții zilei fără fard.
Altare de-ntuneric trec în goană
Și mugurii se clatină-n hazard.

Catapeteasma lumii dă să crape
Sub stelele hrănite de-mprumut.
Strigoi prelungi se tăvălesc prin ape
Și munții au obrazul supt.

Încremenește marea pe nisipuri
Și vîntul stă să cadă din cupole.
O tristă adunare fără chipuri
Adoarme-ncet strivită-ntre busole.

*

Privește Zeul prin ocheanul spart
Ruinele întinse ca pe tavă.
Își duce-n grabă dreapta la porthart
Și-n loc de visuri dă peste otravă.

I se topesc pupilele-n orbite
Și ceru-i cade peste frunte beat.
Armata lui e-o ceată de termite
Pierzîndu-se în colbul desfundat.

Și curg de sus troiene de venin.
Tot drumu-i învrăjbit de oscilații.
Se crapă ziua-n două. Manechin
Rămîne Zeul. Mor pe rînd soldații.

O mînă se întinde scheletică și grea
Ca o talangă-i bate-ncheietura.
Își simte-acum grumazul împrejmuit de ea
Cînd altă mînă îi astupă gura.

Iar coiful i se clatină și el.
Se tînguie lumina-n plină zi.
Tresare-n țăndări coama de oțel
Și orele încep a nu mai fi.

Cade-n genunchi asfixiat de groază
Plîngîndu-și trista soartă cu glasul frînt și sec
Cînd ochiul se trezește într-o oază
Unde izvoare cîntă și florile petrec.

Și timpul fuge, oaza se mărește
Zburînd peste nisipurile grele.
Unde-a fost ieri cenușă, iarba crește
Și freamătă văzduhul pe sub stele.

Bătrînul Zeu colindă zi și noapte,
E singur sub arcada platanilor tăcuți.
Ar vrea măcar s-audă bătaia unei șoapte,
Un scîncet din armura oștenilor căzuți.

Noroiul să alunece-n cuvinte.
Sudalme iar să-i veștejească glasul.
Ar vrea un semn să-l cheme înainte,
Cu un dușman să-și întretaie pasul.

Ar vrea să plîngă-n hohote, să cînte,
Chiar flori să dea la toți cu mîna lui.
Să zmulgă fulgere din vîrf de munte
Spre-a da lumină caldă orișicui.

Ar vrea măcar un om să-i lasă-n cale,
O vorbă să audă, doar atît.
Un ferăstrău aleargă peste vale
Și-un nod de clisă i se pune-n gît.

Dar în zadar mai cere ajutor
Sub arborii de umbre nu află vietate.
Nu se aude pasul nici unui trecător.
Și moare Zeul de singurătate.

VALERIU BUCUROIU ■

Faptele și vorbele

Între pornografie și quakeri

Un simptom al sclerozării spiritului este și neputința de a distinge. Lucruri foarte diferite sînt confundate numai pentru că se referă la ceva comun. Actului i se asociază panica de a gîndi cu capul propriu, întrucît acesta, obișnuit exclusiv să aplice mecanic indicațiile superioare, trăiește permanent groaza săvîrșirii unei greșeli.

Paradoxal, exact opusul lăcașului cerebral își spune cuvîntul hotărîtor aici, totul reducîndu-se, în ultimă instanță, la apărarea scaunului. Fenomenul, cunoscut sub denumirea populară a „suflatului și în taurî", nu rămîne străin nici vieții noastre literare, ba aș spune că își face simțită prezența pe tărîmul ei cu prisosință.

O formă de evidentă poluare sufletească este pornografia. Lumea banului a transformat, de mult, în afacere comercială erosul ; astăzi, cu mijloace de răspîndire în masă, pe scară industrială, furnizează de vînzare obscenitate, botezînd-o, nu o dată, literatură, film sau bandă desenată. Aspectul cel mai detestabil îl ia atunci cînd se substituie luptei reale pentru emanciparea omului de sub tirania anumitor tabuuri ancestrale schilodițoare și îmbracă un fals limbaj revoluționar, fiindcă în rest o interesează, cu precădere, „dezbrăcarea". Prin presiunea pieței, se întîmplă ca și autori sau artiști de talent să facă destule concesii picanteriilor comerciale. E firesc, așadar, să adoptăm o atitudine critică, prevenitoare, față de asemenea tendințe și să refuzăm net pornografia, răspîndită cu frenezie azi pe glob.

Necazul începe acolo unde se cer făcute distincțiile de rigoare. Nu tot ce privește viața sexuală urmează să fie vînat și eliminat din literatură și artă. Ar fi și o nebunie, căci ar viza aproape întreg tezaurul culturii.

Să ne amintim că de pornografie au fost acuzați cîndva și Flaubert și Baudelaire. Rușinea apasă și acum asupra celor care au vrut astfel să apere „bunele moravuri". Clasicii noștri n-au practicat o literatură asexuată și asanatorii ei de scene prea îndrăznețe ar fi silîți să clopîrțească Țiganiada. Ce să mai spun de Mioara lui Hasdeu ? Dar de Răscoala ? Cît privește Fatul lui Procust, riscă să fie dat pe foc !

Înfățișarea realistă a vieții nu poate ocoli o latură fundamentală a ei fără să mintă. Repudiem etalarea sexualității cu ținta de a o face marfă și a specula curiozități maladive. Dar nevoile umane firești intră fatal în obiectul observației artistice.

Chestiunea prezintă și o față serioasă pedagogică. E educativ, oare, să ascunzi sistematic sufletelor tinere ceea ce clocotește peste tot în viață ? Sigur că există aici trepte impuse de vîrstă, necesitatea unei pregătiri graduale, grija nerănirii candorilor infantile prin cruzimea imaginilor sau cuvintelor.

Adevărul e însă totdeauna salutar. Obscenitatea înflorește exact acolo unde se practică tartuferia cu deosebit sîrg. Am citit că atunci cînd, la școală, învățătorul încerca să explice copiilor actul procreației, folosind exemplul gingaș al polenizării florilor, Ana Karina s-a sculat roșie de mînie din bancă și a părăsit clasa spunînd : „Mama mea și regina nu fac asemenea porcării". Fetița crescută în principii atît de austere a ajuns, cum știți, o vedetă celebră pentru frecvența cu care își expune nudul pe ecran. Iar profesorul Unrat, al lui Heinrich Mann, persecutorul băieților care dădeau tîrcoale cabaretelor, a terminat prin a scoate din buzunar, în locul batistei, chiloții „Îngerului albastru".

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Puncte de vedere

Criticii care fac literatură

Conflictul și confuzia, asociația și disociația domină discuția adeseori reluată ca spectacol de repertoriu, privind raportul dintre critică și beletristică, mai ales cînd ambele aparțin aceluiași autor. Problema n-a fost cunoscută clasicilor ; fenomenele ei paradoxale devin realități tradiționale pentru moderni.

Se observă cu ușurință, ca un fapt spectaculos, producția beletristică a unui critic, dar rareori aceea critică a unui beletrist. Blaga sau Arghezi au scris critică și eseistică pe teme literare, dar abia se știe cîte ceva despre aceasta. Se știe însă destul despre **Adela** lui Ibrăileanu sau despre **Cearta** lui Al. Piru. Se află la baza acestei curiozități un complex de inducții inevitabile, definind nivelurile cele mai superficiale ale psihologiei receptării literaturii.

Procedeul cel mai simplu de apreciere exactă a valorilor ar consta în disocierea ipostazelor autorului și judecarea operei beletristice într-o totală ignorare a restului activității criticului. Va fi **Adela** un roman mai bun sau mai puțin interesant ? Înclinăm către ultima afirmație. Și totuși, sîntem incapabili să gîndim discriminatoriu. Ne interesează nu numai Napoleon de la Austerlitz, ci și Joséphine; eventual chiar mai mult Joséphine. Dacă lucrurile sînt simple în cazul lui Ibrăileanu, ele se complică prin autori ca Iorga sau Călinescu. Ei sînt în primul rînd personalități, deși, luați prin compartimentare, deficiențele beletristicii nu sînt invizibile. Poeziile lui Călinescu sînt îndeajuns de puerile, pentru ca, ignorîndu-le autorul, să le socotim drept creații ale unui debutant cu cultură de enciclopedie. Idei similare pot fi susținute despre opera dramatică, iar asupra prozei s-au făcut în ultimul deceniu observații severe și drepte. Și totuși, lumina geniului este asemenea luminii soarelui. Dar nu despre genii vorbim acum, ci despre criticii care fac literatură.

Este lesne de constatat că nici un critic important n-a dat și opere beletristice importante. Criticul cu oarecare conștiință a poziției sale știe asta. Și atunci, printr-un complex deviat, anulează beletristica altora sau încearcă să devină el însuși beletrist. Sînt critici notorii care nu înțeleg literatura ; un beletrist înțelege oricînd pe un critic, chiar dacă nu-l acceptă. Există deci un privilegiu al obtuzității criticului, de care beletristul e privat. Alt paradox : criticul poate avea o mare autoritate în vremea lui, în raport cu beletristul. Știm ce i-a zis y lui x, chiar dacă n-am citit romanul lui x. După moarte însă, uneori chiar după pierderea unei funcții redacționale, lucrurile se schimbă. Chiar și cel mai mărunt prozator stupid devine un nume menționat de o istorie literară, fie și în sens negativ, pentru că e nevoie de el fie și pentru alcătuirea unei înșiruiri. Dar cîți dintre criticii de azi vor mai fi amintiți, fie și de un istoric literar ? Criticul cu oarecare conștiință a poziției sale știe asta, și tipărește ceva beletristică. Să nu mai vorbim despre aspectul financiar, important azi, sau de opusul lui, orgoliul multilateralității.

Realitatea este că un critic are o profesiune. El îndeplinește o slujbă oferită celor cu oarecare educație, și nici măcar tuturor celor cu o educație morală. Scriitorul se naște scriitor. Un critic poate spune : sînt critic literar. Un poet nu poate afirma despre el, fără să roșească : sînt poet. Dar criticul cu oarecare conștiință a poziției sale precare vrea și al să roșească. Și atunci se apucă de beletristică. Oricum ar face-o, el intră în literatură forțînd porți care nu sînt pentru el. Sînt unii critici care nu au ignorat acest lucru. Titu Maiorescu a scris poezii de care nu a făcut caz. Contemporanii, de la Constantin Ciopraga la Dumitru Micu, și-au publicat volumele de poezii.

Criticul poate discuta beletristica altora cu severitate. Beletristica istoricilor și criticilor poate fi discutată numai cu bunăvoință ; eventual cu compasiune.

MARIAN POPA ■

Editura Eminescu anunță apariția volumului de sonete Pămîntul deocamdată de ADRIAN PĂUNESCU. **Lansarea cărții va avea loc joi, 23 decembrie a.c., ora 19,00, la Librăria „Mihail Sadoveanu", de pe bulevardul Magheru din Capitală.**

Elogiul vieții

Numai în aparență cărțile pe care le-a scris Zaharia Stancu creează impresia unei lumi dezorganizate, cu legi încă neprecizate. De fapt, ceea ce este surprinzător în cazul unei creații atît de vaste ca aceea lăsată de acest mare scriitor — de la a cărui moarte s-au împlinit în zilele lui decembrie 2 ani — este tocmai marea ei coerență, indiferent dacă este vorba de poezie, proză sau de gazetărie. Opera lui este un superb elogiu adus vieții care nu poate fi stinsă decît pentru a renaște în alte forme, vitalității care nu poate fi decît domolită, dar nu înfrîntă. Aceasta dă, printre altele, unitatea volumelor sale și nu numai prezența în cîteva din cărțile lui a unui erou, Darie, surprins la mai multe vîrste și în împrejurările cele mai diverse. După cum nici explicația că aceste cărți sînt autobiografice și e normal ca ele să alcătuiască un tot închegat nu e mulțumitoare, deoarece cititorul admiră în primul rînd arta scriitorului și nu memoria lui, oricît de fabuloasă ar fi ea. În opera lui, Zaharia Stancu se preocupă să creeze o lume care să nu fie copia celei reale, în care, da, să se întîlnească întîmplări, personaje din realitatea cotidiană, din istoria noastră și a planetei, însă care să vorbească într-un chip patetic despre condiția omului de azi și dintotdeauna, de la noi și de pe alte meleaguri, despre puterea lui de a se confrunta eroic cu moartea în diferitele ei ipostaze.

Autor al unor viziuni puternice, deosebit de personale, atît de sugestive încît ai impresia că oricînd poți descinde pe tărîmurile descrise de ei, că oricînd îi poți întîlni personajele și poți sta de vorbă cu ele, Zaharia Stancu a exaltat în opera sa existența trăită fără teama de pericole, indiferent de ce natură ar fi ele, convins fiind că numai în *jocul cu moartea* — titlul semnificativ al unuia din cele mai bune romane ale sale — se aleg lașii de eroi, cei care merită să trăiască de cei care nu merită, că numai în acest joc își poate dovedi măreția și își poate dobîndi libertatea locuitorul planetei noastre.

Încă din primele sale poeme, cuprinse în culegerile *Poeme simple*, *Albe*, după care au urmat *Clopotul de aur*, *Pomul roșu*, *Iarba fiarelor*, *Anii de fum* — poetul celebra natura ca un spațiu ocrotitor. De la această viziune paradiziacă perspectiva se modifică în volumele următoare. De-abia acum scriitorul își concepe scrierile sale cele mai reprezentative, cele mai profunde, atunci cînd descoperă că amenințarea însoțește condiția umană și nu starea de beatitudine. *Desculț* conturează în imagini cutremurătoare cel mai impresionant infern imaginat de vreun autor român, care l-a făcut celebru în lume pe creatorul lui. Dar chiar și în acest uriaș teritoriu de tortură descris cu meticulozitate, unde totul este minuțios organizat, unde mecanismul puterii și al caznelor merge perfect și unde raporturile dintre stăpîni și robi sînt precizate pînă la cele mai mici detalii, nimic nu poate stăvili frenezia vieții, trăită cu bucurie și disperare pînă la ultima clipă în ciuda tuturor opreliștilor și supliciilor de tot felul — boli, foamete, schingiuiri, omoruri — și unde cei mai mulți dintre oameni poartă nume ciudate, de parcă ar fi predestinați pentru pedeapsă încă de la naștere. Aceeași sălbatică splendoare a existenței trăite cu toate simțurile, a existenței înțelese ca o încleștare teribilă de forțe, care exclude începeala, atitudinea contemplativă, o întîlnim și în *Pădurea nebună*, roman cu pagini pline de lirism sau de cruzime, de puritate sau de păcat. Romanul conține episoade de o mare frumusețe consacrate iubirii, descrisă ca o poveste gravă, în care orice greșeală se plătește cu moartea. În *Șatra*, cel mai enigmatic roman al lui Zaharia Stancu, exodul „oamenilor oacheși" strămutați cu sila dobîndește aura fabulosului, a unui ritual absurd, petrecut pe tărîmuri neînregistrate pe vreo hartă. Dar și în acest context drumul șatrei pedepsite devine un drum în care omul își poate dovedi nu numai puterea de a îndura, dar de a se și răzvrăti contra unor rînduieli nedrepte, ale semenilor săi, sau ale firii. Poezia care cotropește deseori paginile de proză ale lui Zaharia Stancu este prezentă și în *Ce mult te-am iubit*, un „bocet metafizic", cum l-a numit unul dintre criticii noștri, roman care, deși relatează moartea unei ființe iubite, este de fapt o celebrare a vieții, ca singura posibilitate de împlinire a omului. *Cîntec șoptit*, *Sabia timpului*, *Cîntec de lebădă*, ultimele volume de versuri ale autorului, sînt cîntecele unui „om în amurg", de o sfîșietoare tristețe, exprimă regretul de a renunța la cel mai binecuvîntat dar : viața.

Prin abordarea cu o sinceritate artistică răscolitoare a unei problematici grave, opera lui Zaharia Stancu, despre care critica noastră nu și-a spus încă opinia definitivă, ocupă un loc de seamă, unul de frunte, în literatura română.

GEORGE ARION ■

Cronica literară

Ana Blandiana: Eu scriu Tu scrii El, ea scrie

Cartea aceasta nu constituie deloc o simplă improvizație. Sub aparența jocului gramatical, titlul ascunde un sens mai grav și ne obligă de la început să vedem în poezie o preocupare „inevitabilă".

E firesc totuși ca Ana Blandiana, într-o asemenea carte, să gîndească în prelungirea propriei formule poetice. Generalizări specioase nu face însă. Intuițiile rămîn într-un stadiu difuz, departe de a se articula într-o doctrină închisă. Impresia finală e de jurnal poematic, de compunere autonomă. Dacă prima secțiune cuprinde aforisme, în a doua secțiune autoarea exersează în special tableta. Scriitura impresionează de astă dată prin fantezie și grație. Face disociații subtile, vorbind despre debut, despre travaliu în creație, despre necesitatea versului, despre poezia adolescenților, despre nemurire și celebritate, în fine — despre nașterea și moartea poeților.

Reflecțiile, în genere, au un aer trist și paradoxal. Contestă la un moment dat „literatura", cuvîntul, chiar talentul — pe care-l subordonează cu severitate operei. O undă polemică animă notațiile „jurnalului". Însă negația nu se aventurează dincolo de eul propriu. Doar clarificarea interioară contează. Vrea să spună probabil că în lupta cu spiritul trebuie început cu tine însuți. De aceea, pînă la urmă, ajunge tot la poezie, nu la respingerea ei nihilistă. În slujba scrisului, Ana Blandiana pune o conștiință radicală. Poeta are cultul profunzimilor și vede, ca simboliștii, în sugestie, calea unică (muzicală) de a dezvălui esențele. Are deci tactul de a fixa poeziei finalități absolute (nu limitative). Își cenzurează totodată orice pornire bovarică. Ea concepe poezia — în prima cugetare din volum — ca fiind de domeniul unei perfecțiuni „tangibile". Pretextul îl constituie o compoziție neterminată a lui Michelangelo. Iată concluzia : „arta adevărată este, pentru mine, numai linie de unire, raport suspendat, întotdeauna altul, întotdeauna riscant, între perfecțiune și sugestie".

Ceea ce place îndeosebi la Ana Blandiana în însemnările sale este, pe lîngă inteligență, atitudinea. Poeta pare angajată deschis într-un dialog multiplu, cu sine însăși, dar și cu alte conștiințe. Nimic din ce atinge demnitatea poeziei n-o lasă indiferentă : „Patriotismul înseamnă pentru mine răspundere, de aceea poezia patriotică nu poate fi veselă, jucăușă, adulatoare, ci numai gravă, tulburătoare, dramatică".

Se pot urmări cîteva teme, adevărate obsesii ale meditației, reluate mereu la alt nivel în toate cele trei capitole mari ale volumului. Le unifică identitatea profundă a eului. Sub influența lui Rimbaud, Ana Blandiana se confesează : „Tu este un altul, răsfrîngerea eului în oglindă". Performanța e de a fi în același timp ori succesiv eu, tu, el. Aceasta implică un mod de a gîndi foarte original. Nu ne mirăm că uneori ajunge la paradoxul despre paradox, la tableta despre tabletă. Dealtfel tendința e de a scormoni înăuntru, cu alte cuvinte — nu de a inventa noi teme, ci de a le revitaliza într-un chip nou pe cele existente.

În ultima secțiune se simte fascinația modelelor. Numai cîteva eseuri (evocări) transcriu impresii de circumstanță. Celelalte comunică un fel anume de a interpreta și simți poezia. Nimic nu este evocat la întîmplare : nici „nerostita noapte" a lui Novalis, nici „cadența cunoscută" a lui Eminescu, nici „inefabila tortură" a lui Rimbaud, nici „inactualitatea magică" din povestirile lui Michel de Ghelderode. Fiecare autor reprezintă un destin al creației, deci o replică dată uitării și morții. Credința în poezie atinge în astfel de momente punctul cel mai înalt.

Cartea se încheie previzibil cu „renunțarea la cuvinte". Așa se intitulează ultima tabletă. Firește nu e vorba de a renunța și la poezie. Ana Blandiana nu face din creație o problemă, cum observăm la mulți dintre contemporanii noștri. Versul este un dar natural și scriind despre el sau despre condiția poeziei, privită în absolut, nu face decît să apere lirismul de orice constrîngere neavenită. La fel ca Rimbaud, tinde (cu oarecare nostalgie totuși) la starea de „voyant". Nu-l imită însă pe poetul francez, ci doar îi codifică într-o manieră elegantă revelațiile. Poeta e conștientă că nu poate lua de aici decît ceea ce îi aparține dinainte. Pentru ea paradoxul, întîlnit atît de frecvent în volum (ca și în poemele mai recente) e, credem, un instrument de ascuțită și de iluminare lăuntrică.

Eu scriu, Tu scrii, El, ea scrie este o carte singulară la noi prin încrederea fără margini în poezie și în destinul ei.

CORNEL MORARU ■

LA IAȘI,

STAREA MUNCII, A PÎINII ȘI A SPIRITULUI ESTE BUNĂ IAR OAMENII SE BAT SĂ FIE ȘI MAI BUNĂ

Accesul la învățătură al tuturor, asta-i cea mai mare idee care s-a realizat!

Ceea ce urmează este un dialog cu tovarășul profesor doctor **Mihai Todosia**, rector al Universității „Al. I. Cuza" din Iași. Îmi doresc să înțelegeți dialogul așa cum a fost, exact cum a fost : nu un interviu de serviciu, în care ziaristul avea obligația să pună niște întrebări și interlocutorul său, rectorul, avea obligația să dea niște răspunsuri, ci o convorbire între doi oameni care trăiesc problemele Iașului, care mai degrabă pot fi sentimentali decît oficiali atunci cînd discută despre Iași, despre universitatea ieșeană, despre ieșeni, despre studențimea ieșeană. Am ținut să vă dau — dumneavoastră, cititorilor — de la bun început cheia care explică oscilațiile — și ale întrebărilor, și ale răspunsurilor — de la patetismul grav, la responsabilitatea acută.

— Ce credeți că înseamnă universitatea ieșeană pentru moldoveni și pentru țară ? Ce dă universitatea ieșeană țării ? Firește, cadre calificate, dar în cîte domenii, în ce proporții și, mai ales, de ce calitate profesională ?

— Universitatea din Iași rămîne cea mai veche instituție de acest fel a țării. Veche, dar nu învechită ! Dimpotrivă, modernă ! Dealtfel așa a și fost concepută, menită : să fie mereu în evoluție. E continuatoarea vechilor academii de la Iași, iar cînd a fost înființată, în 1860, deci la numai un an de la Unire, cititorii statului român, Cuza și Kogălniceanu, aveau în vedere ca această instituție de învățămînt superior să formeze cadre pentru tînărul stat român, abia închegat ; să fie o instituție de afirmare a culturii, a limbii, a istoriei noastre naționale ; să fie un sanctuar al științei, o **instituție de erudiție.** Aceste funcții, pe care le-au dorit cititorii universității, se păstrează. S-au amplificat, dar esența e aceeași. Universitatea ieșeană a fost și este un lăcaș de cultură, o instituție de erudiție. În timp, universitatea a format numeroase cadre : oameni de stat, de cultură, de știință care au jucat mari roluri în dezvoltarea României. Școlile sale științifice — în biologie, chimie, fizică, matematici, istorie, filozofie, drept, economie, filologie — s-au afirmat prin idei originale, novatoare și au dat cadre de specialiști care s-au răspîndit în întreaga țară. De aceea, noi, moldovenii, nu spunem că universitatea e a Moldovei, ci a țării, a întregului popor român.

— Se spun multe și de bine despre actuala dezvoltare a universității. De fapt, care e raportul exact dintre proporțiile ei trecute și proporțiile ei actuale ?

— Cert, cea mai serioasă dezvoltare a cunoscut-o universitatea în anii noștri, ai vieții noastre. Prin '36 erau 2 500 de studenți în Iași, azi sînt 25 000, dintre care 10 134 la universitate. Marea majoritate a studenților, peste trei pătrimi, sînt fii de muncitori și țărani. Structura studențimii reflectă structura socială a țării și reflectă profundul democratism al învățămîntului. Universitatea este accesibilă pentru toate categoriile sociale. În anii de după eliberare, universitatea a dat țării zeci de mii de absolvenți, care lucrează în zeci de domenii — ale culturii, economiei, aparatului de stat — și care dovedesc că au primit o bună pregătire.

— Și care e raportul între tradiție, între moștenire și imperativul modernizării ?

— Azi, universitatea se confundă cu o serie de probleme privind modernizarea ei, perfecționarea ei, integrarea cercetării științifice și a activității productive cu procesul de învățămînt. Au fost tatonări, căutări, dar s-a găsit soluția corectă. Acum avem o concepție clară, nu mai avem primitivisme. Și munca de cercetare și activitatea practică se fac în funcție de viitoarea profesie pe care o va dezvolta absolventul. Iar pentru acest învățămînt de profunzime și nuanță avem, din fericire, și o bază materială, realizată parțial și prin autodotare. Avem un centru de calcul, dotat cu un calculator și urmează să ne sosească încă un calculator. Un mare număr de studenți de la Facultatea de științe economice și mai ales de la secția de informatică învață, lucrează pe calculator. Cînd vom avea și al doilea calculator vor beneficia de el toți studenții de la economie, matematici și alte domenii. Avem laboratoare pentru învățarea limbilor străine, laboratoare folositoare atît studenților noștri, cît și studenților străini. Cerințele universității au fost înțelese de conducerea de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, ne-a spus că universitatea ieșeană trebuie să fie un centru de cultură care trebuie să iradieze în întreaga țară. Și, concret, s-au luat măsuri să ne fie îmbogățită zestrea. Pentru Facultatea de fizică se va construi un spațiu de învățămînt de 13 800 mp ; ca să înțelegeți ce înseamnă aceasta, vă spun că suprafața corpului vechi al universității însumează 16 000 mp. S-au repartizat sume serioase pentru dotarea cu aparatură. Cercetarea și microproducția studenților dobîndesc alte temelii. De asemenea, datorită unui centru de multiplicare a cursurilor, însuși conținutul procesului didactic s-a îmbunătățit. Integrarea trebuie astfel realizată încît nici unul dintre elementele componente să nu sufere : nici acel pedagogic, nici acel practic, nici acel de cercetare. Nu trebuie pus accent pe un element în detrimentul altora.

— Dacă am înțeles eu bine, o universitate nu trebuie să se laude cu producția de șuruburi a studenților, ci cu erudiția studenților, care știu să facă și șuruburi. Dar, fiindcă a venit vorba și de producția materială, poate îmi mai lămuriți un lucru : în cadrul noii populații, în cadrul noului context social al Iașilor, care-i locul, mai precis noul loc, actualul loc, al universității și populației universitare, profesori și studenți ?

— 25 000 de studenți și 2 000 de cadre didactice își pun amprenta chiar și pe un oraș de mărimea Iașului. Îi dau tinerețe și romantism. Sigur, apariția sonei industriale a modificat structura populației orașului, dar nu-i mai puțin adevărat că și numărul studenților a crescut tot masiv. Populația studențească aduce însă orașului nu doar farmec, ci și probleme. Mai ales pentru municipalitate. Probleme care n-au fost tocmai rezolvate. Mai sînt încă multe de făcut în ceea ce privește rețeaua de servicii pentru studenți. N-avem unități comerciale speciale pentru studenți. În jurul clădirilor universității nu-s decît vreo două chioșcuri care-i îndoapă pe studenți doar cu batoane. Nu există restaurante ori baruri potrivite vîrstei, cahtăților și pungii lor : fără băuturi exorbitante, fără prețuri piperate și fără accesul oricui. Limpede spus, nu-l vreau pe student în crișme, alături de toți bețivanii. Educația se face printr-o sumă de acte educaționale, nu doar prin prelegeri. Am organizat noi, în incinta universității, un bufet la care se găsesc lapte bătut, crenvurști calzi și alte mîncăruri ceva mai hrănitoare. Nu se iau măsuri speciale în perioada concursurilor de admitere ; în toamna aceasta au fost 8 000 de candidați, și fiecare era însoțit de cel puțin încă o persoană. Încă-s multe de făcut pentru cazarea optimă a studenților. E adevărat, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a sprijinit și spațiile de depozitare ale bibliotecii universitare au fost sporite. Baza materială pentru asistența sanitară e o problemă cu care încă se confruntă studenții. Directoarea policlinicii studențești, doctor Constanța Buiuc, se zbate, dar trebuie înțeleasă și ajutată.

— Ca pedagog, ce satisfacție ori insatisfacție aveți față de învățămîntul ieșean actual ? Aș vrea o observație, un gînd, un sentiment al dumneavoastră, față de masele acestea de tineri care s-au format în universitate în anii dumneavoastră de profesorat.

— Cunosc din propria mea viață dificultățile pe care le întîmpinau acei care vroiau să studieze. Iar acum, cînd văd fii de muncitori, de țărani, cînd văd această primă generație de intelectuali în familiile multora dintre ei, cînd văd cît de elevat lucrează — științific și aplicativ — la cercurile științifice, în activitățile practice, la centrul de calcul ș.a.m.d., cînd văd tineri studenți care vorbesc curent cîteva limbi străine, cînd văd că în asociațiile studențești există sentimentul responsabilității, îmi spun că aceasta — adică accesul la învățătură al tuturor celor care vor să învețe — e cea mai mare idee care s-a realizat, îmi spun că într-adevăr a fost pus în mișcare geniul inventiv al acestui popor și trăiesc un sentiment, l-aș numi de curaj, pentru că văd viitorul țării în mîini bune.

— Mi-ați fost profesor și v-am fost student. Nu pot uita că adesea urcați dealul Copoului împreună cu studenți de-ai dumneavoastră discutînd, așa ca de la om cu opinii la om cu opinii, fel de fel de lucruri nu întotdeauna legate de cursurile pe care le predați. Care vă sînt opiniile despre relația profesor-student ?

— Este o relație foarte complexă. Și dificilă, pentru că e o relație care depinde de echilibru. Pentru a o înțelege trebuie privită din ambele părți. Sînt pentru apropiere, pentru înlăturarea barierelor. Cred că profesorul trebuie să-i fie studentului cel mai apropiat sfătuitor, colaborator, prieten, confident chiar. Dar să nu fie anulate cele două calități ! Fiecare cu responsabilitățile sale. O apropiere rău înțeleasă de un student îi dăunează în primul rînd lui : apar dezinteresul și indisciplina. Studentul este dator cu ascultare și respect profesorului. Profesorul trebuie să fie receptiv la criticile studenților, ei fiind cei mai severi judecători ai noștri ; și-apoi adevărurile profesorului sînt perfectibile. Tinerii sînt foarte sensibili în problemele legate de personalitatea lor. E o mare eroare să-l tratezi pe un student ca pe un copil. Metoda optimă pentru o relație optimă cred că este promovarea dialogului. În activitățile practice și în cercetarea științifică se stabilesc comuniuni de idei și afinități. Profesorul și studentul se cunosc reciproc și se respectă, aș spune, în cunoștință de cauză. Pe profesor și pe student trebuie să-i lege un numitor comun : interesul pentru erudiție. În amintirea studenților rămîn profesorii care i-au învățat să învețe, profesorii care i-au impresionat prin cultură și conduită etică ireproșabilă.

— Ca om care v-ați format în Iași, ce gîndiți despre orașul acesta ? Deci nu gîndurile, meditațiile rectorului Mihai Todosia, ci ale cetățeanului, ale ieșeanului Mihai Todosia.

— Sînt cetățean al Iașului de 36 de ani încoace. N-aș putea trăi în altă parte ; sau aș trăi, dar aș suferi mult. Pentru că am trăit toate suferințele și bucuriile orașului. Războiul, seceta și corteiul de boli, sărăcia. Iar acum prosperitatea lui. La ce au dat înaintașii se adaugă niște lucruri magnifice : Iașul industrial, Iașul cu o industrie modernă și cu o productivitate a muncii foarte ridicată ; și Iașul centru cultural care iradiază masiv știință, artă, cultură în întreaga țară ; și încă, Iașul — oraș în parfum romantic, pe care nu-l poate percepe decît cel care a trăit aici. Orice piatră, orice loc pentru mine înseamnă o amintire, o evocare, o răscolire.

— Stimate tovarășe profesor, iată s-a întîmplat iar să vă ascult, iar să vă urmărese dăruirea și zbuciumul cu care vă lăsați prins de subiectele pe care le analizați, și iar să iau — cuminte — notițe după dumneavoastră. De-a lungul a trei ceasuri m-ați făcut să mă simt iar june student. E un mare dar. Mulțumesc.

NELU IONESCU ■

Românul zice Iași și înțelege vatră de cultură

O seamă de orașe de la noi trăiesc povara dulce a unui trecut atît de mare în lumini încît cetățeanul care se încumetă să fie artist știe că drumul afirmării sale este de două ori mai lung, este de două ori mai greu decît aiurea. Avem exemplul unor așezări urbane abia ridicate de cîteva decenii unde niște mediocri au putut să treacă de fruntași ai vieții spirituale numai pentru că au ieșit cei dintîi cu o producție artistică oarecare. Pe înaintași, buni sau mediocri, îi respecți. Se cheamă că ei au pus baza și poate că așa și este. Dar cînd înaintașii sînt Varlaam și Dosoftei și Cantemir, cînd peste aceștia vin Xenopol, Conta, Kogălniceanu, Hasdeu, Maiorescu, Eminescu, Creangă, Ibrăileanu, cînd stau de veghe, în toate ramurile artei și științei, numai oamenii cei mari ai națiunii, cînd totul spune de trecut în jurul tău, trebuie să te naști cu o inimă de apostol și de viteaz ca să-ți mai poți imagina că rîndul generației tale va fi la fel de brav. Din aceste pricini și din altele asemenea, ieșeanul nu prea știe a glumi „pi conta lui", nu dă cu zeflemeaua în străbuni și, în toate, pune cumpătare și normă. Iașul voiește, dintotdeauna, instituții și programe care să dureze. Iașul și-a croit o filosofie anume a duratei. *Mircea Radu Iacoban*, scriind piesa lui „Noaptea", a gîndit că urbea aceasta a Iașului n-a avut „dreptul la piatră". Orașul, ne învață cronicile, a ars de 145 de ori. Fiind sortit focului, Iașul s-a așezat pe trei niveluri : un oraș al beciurilor, hrubelor și al subteranelor care toate semnifică rezistența și speranța, un al doilea nivel, la lumina zilei și în calea timpului, făcut din paianță și vălătuci, pentru foc și pentru jertfă și, în sfîrșit, orașul înalt, Iașul de cetăți și incinte, de turnuri și ziduri mărețe, Iașul ce-l știți, al Cetățuii și Galatei, al Turnului Goliei și al vestitei Trei Ierarhi, al atîtor minuni de arhitectură medievală ori din era mai nouă a secolului al XIX-lea : Teatrul Național, Universitatea, Iașul zecilor de case memoriale, de monumente istorice și de artă, de bătrîne străzi cu parfumul unui timp ce nu mai este, cu umbrele unor bărbați iluștri, pămînt de-acum și istorie cu toții. „Din punct de vedere cultural, zice Mircea Radu Iacoban, trăim într-un oraș deschis, un loc care primește cu generozitate atît ideile noi cît și pe oamenii lor. Cu generozitate, dar și cu o anume exigență, bine armonizată de amintirea felului de a fi și de a gîndi al celor dinaintea noastră. Nu e prea lesne să fii scriitor ieșean. Pe scaunul redactorului șef de la „Convorbiri literare" a stat, zic lumea și legenda, însuși Maiorescu. Pe scaunul directorial de la Național, a păstorit spița nobilă și bizară a actorilor domnia-sa Mihail Sadoveanu. Totuși, nu-i așa, acestea sînt scaunele ce le-am moștenit și pe ele vom sta. Dacă privești tabloul cu zecile de poze ale Junimiștilor, vezi că abia cîțiva dintre ei sînt, cu adevărat, cei mari. Anonimii din jurul unui Maiorescu ne în-

TUDOR OCTAVIAN ■

(Continuare în pag. 14)

DAN HATMANU — Autoportret

NICOLINA :

Exact cu aceiași oameni, s-a făcut drumul de la reparații de vagoane la produse cu grad de automatizare și tehnicitate ridicate

Pe Alexandru Dumitrache, directorul Întreprinderii mecanice Nicolina, l-am cunoscut într-o duminică dimineață. Abia împlinise 40 de ani, dar arată cîțiva ani mai tînăr. Nu este un om foarte puternic trupește, este mai curînd firav — dar solid se va arăta mai cu seamă în conștiința sa de comunist adevărat, în gîndirea-i sănătoasă și ambiția de a munci mereu mai bine și mai eficient. S-a născut într-o comună din județul Iași, ca fiu al unui învățător de țară, iar în orașul Iași a venit abia în 1947. A urmat Facultatea de mecanică între 1953 și 1958, fiind apoi repartizat la Fabrica de rulmenți din Bîrlad, unde a muncit ca inginer mecanic pînă în 1963. La 27 de ani a devenit, pentru următorii zece ani, activist în organizația județeană de tineret și apoi de partid, prim-secretar al Comitetului municipal U.T.C. Iași, prim-secretar al Comitetului județean U.T.C., apoi, timp de patru ani, secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R., avînd în grijă bunul mers al problemelor economice ale județului. Din 1973 este directorul Nicolinei.

În dimineața aceea de duminică, directorul Dumitrache se simțea destul de rău — venind la birou după o noapte în care dormise „cel mult două-trei ceasuri" și după un tratament care inclusese „aspirine, piramidon, injecții cu polidin — de toate, ce mai, ca la un început de pneumonie !" Avusese 39 de grade și totuși venise la birou încă de dimineață, și în zi de duminică. Era evident că face efort în plus pentru a-și stăpîni boala și a-și aduna ideile: „În 1980 volumul producției de la Nicolina va trebui să fie de aproape trei ori mai mare decît în 1975. La sfîrșitul cincinalului actual, aproximativ 90 la sută din produsele noastre vor fi noi sau reproiectate. Poate că aceste date nu vă spun mare lucru. Atunci aș vrea să vă imaginați următoarea transformare : pînă anul trecut aveam cîteva sute de oameni care nu știau să facă altceva decît să repare vagoane ; să înlocuiască un tampon, să repare o ușă, să schimbe cel mult un rulment. Exact cu aceiași oameni facem astăzi produse cu grad de automatizare și de tehnicitate ridicate, cu mii de repere. Facem rulouri compactoare pentru străzi și șosele, instalații de preparat mixturi asfaltice, centre automate de preparat betoane, încărcătoare de buldozere și pentru tractoarele cu șenile, suflante de aer, screpere și așa mai departe. Sînt 43, pînă la această oră, de tipuri de utilaje. Exact cu oamenii amintiți mai sus realizăm în acest an o producție care în proporție de 70 la sută este destinată exportului — direct sau indirect, adică prin livrarea în prealabil a produsului unor alți beneficiari interni."

S-a făcut, am aflat, această trecere de la un gen de activitate la altul, mult mai complex, fără zguduiri, fără drame și inadaptări, practic toți oamenii întreprinderii transformîndu-se într-un timp record în altfel de muncitori, mult mai specializați. După părerea lui Al. Dumitrache, trei elemente sînt esențiale pentru aceste transformări individuale și totodată, la nivelul întreprinderii, colective : 1. Oamenii aveau deja un fond de calificare bine însușit, care le-a permis să se adapteze rapid ; 2. Dorința oamenilor de a se integra într-o activitate care să le ofere o perspectivă de muncă mai bună ; 3. Concepția muncitorească sănătoasă, cu tradiție la Nicolina, care astăzi se transformă în dorința de a impune întreprinderea în ochii tuturor, de a face muncă și a obține rezultate la nivelul altor unități din țară, la nivelul industriei moderne. „În 1973, cînd s-a stabilit ca Nicolina să se profileze pe producerea utilajelor de construcții, de construcții de drumuri și terasiere — zice Al. Dumitrache — am preluat și sarcina de a produce rulouri compactoare, care pînă anul trecut se făceau într-o întreprindere din Buzău, acum transformată în întreprindere metalurgică. În numai trei luni noi am și început producția și astăzi realizăm, într-o singură secție, cam cu 50 la sută mai mult decît făcea pînă nu demult o întreagă fabrică ! Poate și asta spune ceva."

Vorbește greu despre el însuși și despre viața sa particulară. „Mi-ar fi plăcut, spune, să fiu poate un bun profesor de limba română. Sau de istorie. Am două fete, una de 8, alta de 11 ani, și aș fi vrut fără îndoială să am mai mult timp să mă ocup de ele. Mi-a făcut plăcere să le spăl chiar eu cînd erau mici, și mi-a plăcut să le ajut să pronunțe cît mai corect primele cuvinte. Acum desigur că mă mîndresc cu fetele mele, cu faptul că ele promit amîndouă — dar le văd puțin și apuc să stau de vorbă cu ele și mai puțin. De cele mai multe ori, cînd ajung eu seara acasă, ele dorm ; cînd plec, nu sînt încă sculate. Educația e greu de transmis printre picături — și tocmai de aceea mi-am propus să le aduc într-o zi în fabrică, să le arăt cum se muncește și cum cîștigă oamenii o bucată de pîine. Despre mine — ce să vă mai spun? Poate doar că, tot legat de fetele mele, aș dori ca peste cîțiva ani să pot să le arăt că am lăsat ceva în urma mea, că am bătut și eu un cui la foarte puternica întreprindere care va fi peste cîțiva ani Nicolina. Unul muncitor, care lucrează mult mai concret, îi este ușor să vadă și să arate lumii ce a făcut el, locul în care a bătut cuiul. Pentru un director nu mai este așa de simplu — dar, desigur, atunci cînd se vede „cuiul" bătut de el și satisfacțiile personale sînt mult mai mari. Pînă atunci, mai este însă multă cale de bătut"...

DUMITRU GRAUR ■

— Tovarășe Enea, cam ce credeți că este eroismul în muncă? — Să fiu sincer, nu prea știu să-ți răspund

„Iubesc Iașul pentru tradiția lui culturală, cum se spune, deși pentru unii, mai ales dintre cei tineri, treaba asta a devenit ceva foarte vag. Adică, pomenesc de Eminescu, de Creangă ca de niște monumente, dar de citit cred că nu i-au citit decît în școală. Deci iubesc Iașul pentru tot ceea ce amintește de Pogor, de Junimea, de Titu Maiorescu, de Ibrăileanu, de aceste „umbre" eternizate de Ionel Teodoreanu, dar iubesc marele oraș al Moldovei și pentru ceea ce cutează el astăzi, adică pentru industria lui, pentru dezvoltarea lui, fantastică chiar și pentru unul născut aici. Indiscutabil, parfumul vechiului Iași plutește și astăzi : Copoul tot Copou rămîne, Bahluiul la fel și, orîcît am construi, tot pe cele șapte coline de mică Romă construim. Și construim, nu glumă. Aici de exemplu, unde ne aflăm acum, pe locul acestei uzine metalurgice, în urmă cu 14 ani ascultai concertul broaștelor pe o mlaștină. Cînd eram mai mic, peste Bahlui nu prea treceai. Podul Roș era un fel de barieră : noi și restul lumii. Unde-l acum centrul de calcul, într-o dimineață un buldozer a curățat totul. Dacă vreți, puteți realiza mai bine ritmul de azi al fostului oraș în exclusivitate patriarhal, stînd de vorbă cu oameni, cu cei care au înălțat și înalță nouă Iași, cu noul cetățean al orașului puternic industrializat, cu cei care au făcut să crească numărul de locuitori de trei sau de patru ori". Cuvintele inginerului Anton Horvath, șeful secției I de la întreprinderea metalurgică, sînt emoționante pentru sinceritatea și patosul lor și — ceea ce este important pentru acest reportaj — pentru puterea lor de sinteză.

Unii ar putea acuza în cele afirmate un neadevăr sau, mai blînd, un paradox : „Ați uitat „Nicolina" revoluționară, ținuți muncitorul ceferist al Iașului". Cîtuși de puțin. Nimeni nu poate uita ce a însemnat puternicul nucleu comunist al Nicolinei. Dar, cam la aceste ateliere ceferiste se reducea întreaga industrie a centrului moldovenesc. Și, ca să respectăm adevărul, însăși „Nicolina" de astăzi reprezintă cu totul altceva în peisajul industrial al țării, cu reprofilarea și dezvoltarea sa extraordinară. Statisticile sînt clare. În urmă cu 12 ani 45 000 de oameni părăseau anual, organizați (adică prin serviciul forțelor de muncă), județul. Azi doar 4 000, și aceștia la solicitările industriei din alte județe. Întreprinderea metalurgică, unde ne aflăm, are cîteva mii de angajați, 70 la sută dintre ei sînt veniți din satele și comunele județului. S-au orășenizat sau aproape. Au făcut școli profesionale, diferite cursuri, s-au calificat, au învățat în continuare, s-au depășit, gîndesc. Biografiile oamenilor, ale locurilor, se împletesc, se confundă. Iată deci oamenii :

★

Întreprinderea metalurgică Iași. Luni, 22 noiembrie, ora 8.

— Cum vă numiți ?

— Enea Costache și sînt șef de echipă la schimbul II, formația de 5 oameni, în secția întîi...

— Cîți ani aveți ?

— (oftează) Cincizeci de ani.

— De ce oftați ?

— Păi, mi-am adus aminte prin cîte am trecut și eu. N-am avut o viață prea ușoară.

— Adică ?

— Mai întîi am rămas orfan. La șaisprezece ani. În satul Valea Lungă, comuna Holboca, unde stau și azi, că fac naveta. Pe urmă am tot plecat de colo-colo să muncesc și tîrziu, acum cîțiva ani, mi s-a îmbolnăvit și nevasta. E și ea paralizată.

— Cum e satul acesta, Valea Lungă ?

— E frumos acuma. Înainte erau case acoperite cu paie, cu stuf, acum au toate tablă albă sau chiar țiglă. Satul e așa, între două dealuri, Rușenii Noi de-o parte iar Aroneanu și Aron Vodă în coastă, șuflete, peste patru mii.

— Mai sînt și azi tot atîția ?

— Mai sînt, sigur că mai sînt, doar tineretul a șase plecat. Au rămas bătrînii. Eu am doi băieți. Am făcut casă acolo și măcar unul să fi rămas, dar nici n-au vrut să audă. Unul lucrează la Bacău, iar celălalt e tehnician la „ape", adică la Întreprinderea de gospodărire a apelor Siret-Prut...

— Și la 18 ani ați plecat ?

— Trebuia să-mi cîștig pîinea. Mai am un frate, tot la Bacău, cu fi-meu, el l-a luat acolo. Eu am lucrat numai în Iași. În 1953 eram la un fel de întreprindere metalurgică, făceam blacheuri, potcoave, vătraie și mai tîrziu, prin '58 parcă, făceam semănători manuale. Apoi am fost la fabrica de mobilă, atunci se punea pe picioare, iar la 15 martie 1963 am venit aici, la metalurgică, în anul acela o pornise.

— Cum era la început în uzina asta ?

— Greu, cum să fie ? Habar n-aveam cum se fabrică țeava. Nu cunoșteam utilajele, tehnologia. Era un timp cînd aveam un singur strungar special și-l aduceam cu mare greutate să ne facă o operație simplă, cum era curățarea electrodului de corpuri străine. E un fleac de operație pe care azi o face și unul cu categoria întîi bază. Tot din cauza necunoașterii procesului tehnologic m-am accidentat, mi-am tăiat niște tendoane...

— Ce meserie aveați cînd ați venit în uzină ?

— Eram presor și pe urmă m-am calificat laminator. Nu-i grea metalurgia, adică nu este efort fizic, dar sînt utilaje multe și diferențiate, complexe. Și mai este ceva. Metalurgia nu este farmacie, totuși. Ulei, oxid de fier, gaze și mai ales mult zgomot. Mai ales zgomotul, care ajunge în unele locuri la 98 decibeli. Însă te obișnuiești cu el atît de mult că afară te asurzește liniștea. Unii beneficiari după ce stau o oră, două în zgomotul ăsta, se duc într-un birou și adorm. Uite și noi dacă stăm într-un birou o oră adormim...

— Și la ședințe cum vă descurcați ?

— Ne prinde somnul după ce rezolvăm problemele (rîde).

— Cîte ore stați în întreprindere ?

— 8 ore, dar cînd e nevoie, la o avarie sau cînd e cere planul, stau mai mult. Și nu numai eu. Stau și cei lalți, deși unii pierd cîteodată cursele sau trenul. Am o echipă tînără, zece băieți inimoși, buni laminatori, au făcut școala profesională, dar meseria tot aici au învățat.

— Și după cele opt ore ?

— Plec acasă. Cîteodată mai fac piața aici, în Iași. În Tătărași. Pe urmă iau cursa și plec la Valea Lungă. Acolo am o bucățică de grădină. Trece timpul, nu-mi prea ajunge.

— Tovarășe Enea, cam ce credeți că este eroismul în muncă ?

— Ca să fiu sincer, nu prea știu să-ți răspund. Eu mă scol zilnic la patru dimineața și ajung acasă, cînd toate-s bune, la cinci, spre seară. Între timp muncesc. Eroism ? Eu cred că eroism a fost faptul că în Iași, unde nu-i trecea nimănui prin cap că o să vadă, se face metalurgie, sau, cu știu, eroism ar fi în zilele în care oamenii maistrului Ganea, și nu numai ei, repară repede și bine o avarie...

— Care a fost ultima avarie, tovarășe Marin Ganea ? Poate vă mai amintiți cum s-au desfășurat lucrurile atunci ?

— Abia terminasem de mîncat seara acasă, puțin după ora zece, era, dacă nu mă înșel, într-o simbătă, pe la jumătatea lui octombrie Deci, mă sculasem de la masă, cînd a sunat telefonul. Se spărsese baia de încălzire. Am plecat imediat, am trecut și pe la cei lalți care n-aveau telefon și am ajuns la uzină. Nu era glumă. O baie din asta este ca o cadă, dar de 8 metri lungime, 2 înălțime, și o capacitate de 60 de tone. La unu noaptea am început golirea băii. Apoi două zile n-am ieșit nici unul din uzină. Oamenii lucrau deasupra zincului care mai rămăsese și avea o temperatură de 400 de grade. Luflam în permanență aer. Mai mult de trei minute nu se putea sta. Cît se consuma un electrod.

— Nu se putea goli toată baia ?

— Ăhă, dacă o goleam ne lua reparația 15 zile, nu două. Reîncălzirea se face după diagramă și durează. Ai încălzit brusc zincul, ai și spart baia care costă cam la 90 de mii de lei.

— Tovarășe Constantin Baciu, sînteți secretarul comitetului de partid pe schimb, și lumea spune că sînteți mereu în salopetă și munciți cot la cot cu ceilalți.

— Nu-i normal ? Unde să stau ? Comuniștii nu trebuie să fie în frunte ?

— La dumneavoastră sînt mereu în frunte comuniștii ?

— 35 la sută.

— Și ceilalți ? la sută ?

— Cu totul, pe schimb, sînt 50 de comuniști. Aproape trei sferturi sînt navetiști. Dacă un navetist pierde trenul de la ora 16, el mai are unul seara la ora 19 sau 20 și a doua zi la patru se școală iar. Și chiar dacă nu este eroism, nici lucru ușor nu e. Dar și în condițiile astea oamenii răspund la chemări. Încercăm să-i mai menajăm pe cei cu naveta. Bineînțeles în privința unor treburi mai ușoare. La greu pun umărul singuri, nu-i convocăm.

— Și cum trăiesc acești oameni, majoritatea proaspăt ieșeni ?

— Veniți la noi la o ședință. Vă vor spune singuri. Nu sînt demagog. Trăim bine și o să trăim și mai bine, pentru că se poate. Sarcina noastră de bază este planul. De realizarea lui, de calitatea produselor, depinde ca viața noastră să devină mai bună.

Gheorghe Vărzaru este laminator în secția a doua, profile și țevi. Are 37 de ani și „actualmente" este ieșean.

— Eu, de fapt, sînt din Cotnari, da, de-acolo de unde-i vinul. De-acasă am plecat în 1961 și pînă atunci am lucrat în construcții.

— Era mai greu pe șantier ?

— Era. Dar nu de asta plecasem. Am făcut un curs de pavatori și la sfîrșit nu mi-au dat nimic la mînă. Ca și cum nu l-aș fi făcut, adică nu eram calificat. Am plecat în armată și nu m-am mai întors la șantier. Acum sînt bine. Sînt laminator, stau la bloc, proprietate personală, mai am un frate care lucrează tot aici și stă într-un apartament dat de uzină. Ceilalți, mai sînt patru dintre care două fete, au rămas la Cotnari. S-au instalat acolo, au gospodării, case noi...

— Cum este viața dumneavoastră la Iași?

— Bună. Trăim bine pentru că muncim. Dacă muncim mai bine, trăim mai bine. Și meseria de laminator este o meserie frumoasă, cîteodată mai grea, cîteodată mai ușoară.

— Cînd este mai grea ?

— Mai sînt și necazuri, cînd nu ne vin sculele tehnologice sau materia primă la timp.

— Și mai ușoară ?

— Cînd le avem pe toate și muncim.

— Am văzut în secție un panou uriaș pe care scrie : „Atenție, vă așteaptă familia acasă care are neapărată nevoie de dumneavoastră"...

— Verbiți de frînghie în casa spînzuratului...

— Cum așa ?

— Dacă nu ești atent, se-ntîmplă. E periculos. Și mie tot din neatenție mi s-a întîmplat. Stringeam o pluviță la o caje și în un moment dat a sărit reostatul de pe zero pe viteza maximă. Mi-a aruncat frînghia din mînă, pentru că aveam o frînghie, și mi-a lăbîit mîna de cealaltă mașină de role. Și am pierdut un deget...

Constantin A. Zaharia are 33 de ani, este din comuna Șipote, satul Chiscăreni și a venit în Iași în 1957. Lucrează la atelierul de reparații și autoutilare.

— Vă place lăcătușeria ?

— Foarte mult. Și la secția noastră, un lăcătuș trebuie să gîndească tot timpul, să născocească mereu ceva. Am făcut niște inversoare pentru ferăstrăul culisant. Apoi o confecție metalică pentru ferăstrăul culisant de la linia de 114 milimetri, mai multe reductoare pentru mașinile de sudat cap la cap, o pompă cu ungere consistentă, așa se numește. Acum mă preocupă un cărucior de rezervă de bandă. De fapt ne preocupă, fiindcă sîntem șase pe ei, adică îl realizăm în colectiv.

— Toate acestea le faceți numai din dragoste pentru meserie ?

— Și din cauza asta, însă în cincinal sarcinile sînt mari, trebuie de aceea, zic eu, să gîndească fiecare mai mult, mai eficient. Și pentru asta e neapărată nevoie să citești mai mult.

Alexandru Ciubotaru, atelierul de reparații și autoutilare, secția mecano-energetic.

— Tovarășe Ciubotaru, cineva, unul dintre colegii dumneavoastră, îmi spunea că nu trece săptămînă în care să nu veniți cu ceva nou, fie și o propunere de raționalizare, o îmbunătățire. De fapt, cum stau lucrurile ?

— Aveți dreptate cînd spuneți „de fapt". Să nu exagerăm, dar nici să nu fim modești, numai așa, că sună bine. Adică, să fim drepți. La „metalurgică" sînt de zece ani. Contribuția mea ar fi de vreo opt inovații și într-adevăr multe raționalizări și îmbunătățiri. Dar, nici chiar așa în fiecare săptămînă, că nu se poate, nu gîndim pe bandă, și cine știe dacă vreo idee nu se lasă mai greu concretizată. Trebuie s-o gîndești bine, s-o verifici, s-o modifici. O treabă ca asta poate lua două-trei săptămîni cîtorva oameni. Și astfel ajungem la un alt adevăr : gîndim toți, de multe ori nici nu mai știm a cui a fost ideea. Uitați, această modificare a suporților pentru role la mașina de îndreptat țevi sau modificarea sistemului de transport al țevilor la calea cu role. Sîntem trei oameni care muncim la ele, maistrul Gheorghe Ilie, Vasile Tudor și cu mine.

— Văd că insistați foarte mult asupra adevărului...

— Insist pentru că fără adevăr n-am putea realiza prea mult. Vreau să spun că adevărul nostru este munca. Munca noastră de fiecare zi, colectivă, pentru că n-o facem pe rînd. Știți, secția are rezultate foarte bune. S-au asimilat pompe cu presiune și presiune variabilă, electrociave hidraulice și pneumatice care veneau din import, o linie întreagă de laminare care face țevi pentru frigidere și încă foarte multe altele. Toate în acest atelier de reparații și autoutilare. Acum, poate înțelegeți mai bine pentru ce insist asupra adevărului, asupra muncii tuturora.

★

Ultimul dialog la întreprinderea metalurgică din Iași, de fapt, aproape monolog, este realizat cu directorul întreprinderii, Onofrei Parascan.

— Tovarășe director, cînd ați venit la întreprinderea metalurgică, dumneavoastră erați într-o ședință. A doua zi la fel, erați foarte ocupat, totuși m-ați rugat prin secretara dumneavoastră că după ce îmi termin documentarea să nu vă ocolesc și să stăm puțin de vorbă. Și acum, iată, vă găsesc în hala secției a treia, eu fiind la sfîrșitul celor două zile de documentare. Deci...

— Desigur, n-am atins perfecțiunea, nici n-am dat încă tot din ceea ce trebuie să dăm. Cum se spune, mai avem multe de făcut. Dar, să nu uităm lucrurile bune realizate de laminatorii ieșeni. Uite, am spus ieșeni, însă majoritatea au venit din județ. Au venit și mai vin. În ultimii doi ani am calificat în școala profesională peste 1 000 de tineri. Majoritatea dintre angajații noștri au devenit orășeni, alții, e drept, fac naveta și desigur viața lor nu este mai ușoară. Însă oamenii aceștia care au devenit muncitori metalurgiști aici au făcut și lucruri minunate. Datorită muncii și inteligenței lor, 40 la sută din produsele noastre se exportă. N-am cumpărat licențe tehnologice și nu mai importăm nimic în privința utilajelor, numai anul acesta asimilîndu-se peste 40 de tipuri. Iar între 1975, anul nostru cel mai greu, pentru că am pus în funcțiune cinci capacități de producție, și 1976 am produs tot atît cît am produs din 1963, cînd a luat ființă întreprinderea, și pînă în 1975. Și ca o ultimă cifră, v-aș mai spune că producția noastră reprezintă aproximativ 17 la sută din întreaga economie a județului. Ceea ce, pentru un fost oraș patriarhal...

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Gîndire novatoare concretă în întreprinderea metalurgică din Iași

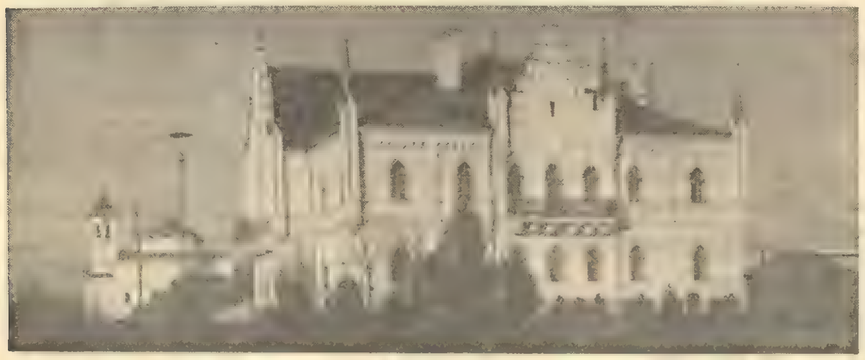

RUGINOASA,

un axis Moldaviae,
un loc obișnuit și neobișnuit al acestei țări

Ruginoasa e un loc deschis, o răspîntie largă de orizonturi afunde între Ceahlău și Valea Siretului, o zare slobodă ca o cetate fără porți, o placă turnantă suspendată deasupra Moldovei, într-un punct fix, într-o inimă a sentitului, pe sub care Moldova întreagă, cu privelștile și cu alaiurile de oameni, cu anotimpuri, datini și zodii, se rotește ca un cadran solar în jurul unui ax proptit în Ump. Ruginoasa este un **axis Moldaviae.** Ne aflăm pe o placă turnantă sau pe o „ax", falmoasa din străvechime „Șa Ruginoasa-Strunga", răscruce aeriană de geografii și regimuri climatice diferite, unghi de surdă interferență între năvala de aer a stepelor răsăritului și dealurile ce se zidesc în trepte către apus. Înecate în lerburi bătrîne și fum de nouri. Dealurile masive de lut ale apusului moldovean se oprese aicea, ca o faz tipic dulce și pleoasă de grîie, după ce, mai încolo, s-au făcut obcine, apoi cimpulungări, notiune ce destîntează și ideea de vale, dar, raportată la munți, și pe cea de cimp, s-au făcut apoi coinice și dîmburi, nemaipăstrînd în aceaștă „șa" decît o vie rugînoase de pămînturi brune, ca o nostalgie a muntelui, ca o sare bătrînă pe timpla vremii. La răsărit, la vreo zece kilometri de sat, e Siretul, curgînd lent, bălțos și orizontal printre maluri goale, înecîndu-le la brîu, ca niște cămăși de zale din toate țările și din toată istoria. Loc slobod, loc de trecere și popas între o zare și alta, între lasa și Valea Siretului. Între Valea Siretului și ascărîile Prutului mijlociu, între Siret și Sucava, între Siret și munți, străjuind drumul medieval ce trece spre răsăritul cu apusul Moldovei, primind în plin piept toate viforele istorieî, bătenii de sate și năvală de oști, alaiuri domnești și transhumante ale păstorilor, carete de negustori și chiote de haiduci, jocuri de uliță și duhuri de străgani. Loc slobod, deschis tuturor vînturilor, tuturor risipirilor. Crivățul intră pe-aici ca printr-un horn, răscolind vrăjmaș vatra satului, unește îngropînd-o în nămeți cît casa. Alt vînt dispre răsărit, „Suhaveiul", vînt negru, vestit și fierbinte, aduce valuri de praf spulberat de furtuni tocmai din Asia Mică, sporind ruginoasa culoare a locului, dînd rozei vînturilor Ruginoasei, din primăvară și pînă-n toamnă, culori de roză. Că să lepezi acest oxid înflorit pe piele în contact cu vînturile și pleviile altor lumi, trebuie să te întorci cu privirile și cu ființa spre cronica eroică a ținutului, spre culburile de vulturi ce-au odrăslit vițeaza și neclintirea, spre dealurile străvechi, încordate sub țărî ca o cerbice de zimbru, desasura zărora, precum un filtru purificator, stă Ceahlăul, Olimpul Moldovei și al românilor.

Dar Ruginoasa este un **axis Moldaviae.** Ruginoasa, loc deschis tuturor vînturilor și tuturor risipirilor, fixează istoria într-un plac, într-un sărăluceriu de diamant, una din cele mai mîndre din diadema ei. Ruginoasa înseamnă castelul lui Cuza, mormîntul lui Cuza, sediul gloriei și sediul odihnei veșnice a lui Alexandru Ioan Cuza, loc sfînt, loc stîngît de marele om ce, încununînd pe cît și al Moldovei și al Munteniei, își despuia de fapt frunțea ca să-l încununeze poporul, într-o primă și vitejească semnificare a ceea ce aveva să însemne peste decenii: **domnia poporului,** domnia multimilor. La Ruginoasa, sat adunat în jurul castelului domnitorului ca o horă, ca un rotund de horă sau de placă turnantă, ca un rotund de țară, „Horа Unirii" s-a cîntat și s-a jucat din prima clipă, din zorii dinții al marii întemeieri, și, de atunci, la fiecare 24 Ianuarie — zi decretată în anii din urmă și „ziua satului", adunînd la un mare spectacol sau festival folcloric toți fiii satului din risipirile lor prin lume — ea s-a cîntat mereu, s-a jucat mereu. La cadența ei zveltă tresare, din veac, tot cugetul, s-au împezit și s-au cristalizat în național conștiințe, și sentimente înnegurate sub tremurul clipei, la vatra-i de foc, încăpătoare și rotundă ca și o horă, ca și o țară, s-au încălzit toate inimile într-un unison de năzuință și vis, pe care oamenii l-au împlinit în fapte istorice, în ceasuri de luptă și în ceasuri de muncă și zămislire.

Străbatem, în drum spre castel, un sat frumos, unul din cele mai frumoase ale Moldovei și ale țării. Șat atestat în documente încă de la sfîrșitul veacului șaisprezece, dar așezare cu mult mai veche, cuib de răzeși al lui Ștefan cel Mare, vatră cu urme de locuire din neolitic, sat care, în acei veac al șaisprezecilea co-l înflorește în slova hrisoavelor, priveghea „șaua" sau strunga drumurilor printr-o impunătoare zidire-cetate, printr-un han care, ca și cel al Ancutei, „avea niște uși mari ferecate de fier pînă sus și niște porți ferecate cum n-am văzut". Acum, hanul e în risipă, „taberele de care ce nu se mai istoveau" s-au istovit de mult, peste ziduri și peste beciurile ca niște bolgi, nepăzite de nici un Caron cu chei la brîu, se împletește lăureaua și troscotul, amintindu-ți că locul totuși este unul al risipirii, primind în piept toate viscolele și toate urgiile. Teafăr vreme de patru secole, hanul a fost spulberat de obuzele ultimului război, acelaș care au înnegrit și ridurile castelului domnitorului, cumpărat de acesta de la boierii Sturdzești, aceleași care, spun statisticile primăriei din Ruginoasa, au distrus, de fapt, satul însuși, în proporție de mai bine de trei pătrimi. Castelul, în ultimii ani, a fost refăcut, acoperințele în ogivă lucese aninate ca niște steme pe zidurile albe, proaspete, zidul cu bastioane și poarta de apărare a crescut invoit dintre volburi, scara interioară din șlefar sculptat, cu cei opt stîlpi care purtau pe capitelurile lor revărsări fastuoase de plante exotice, se va așterne, peste puțină vreme, sub pașii vizitatorilor veniți să stîngă cu cugetul și cu fruntea jîlțul voievodal și, mai încolo, în tăcerea bazilicei din parc, piatra tombală de marmură galbenă a domnitorului răposat la 3 martie 1873. Sub piatra tombală este numai o amintire, oasele domnitorului odihnesc astăzi la Trei Ierarhi, au fost duse acolo în vremuri de cumpănă, cînd zidurile castelului crăpau sub explozii. Castelul, întreg istoric, întreg, s-a refăcut din temelii pînă la acoperiș, s-a refăcut din temelii și satul, astăzi unul din cele mai mîndre ale Moldovei, înconjurînd casa lui Cuza ca o montură de piatră scumpă, ca o centură de nouă civilizație. Sînt, în Ruginoasa de astăzi, peste 1 000 de case noi, singurele ruine din vatra ei au mai rămas doar cele ale hanului. Peste puțin se va restaura și hanul, reîmplinindu-se întreaga priveliște într-o rotunjire de horă sau de medalie.

Sat mare, sat frumos, sat bogat, sat care, așezat la răscruce de drumuri și vînturi, a cules pentru sine și risipirile, dar și desagele și baloturile cu culori și arome care s-au rupt aici, tot ceea ce trafic de tezaure și de oameni dintre răsărit și apus a slobozit aici, în rarele, dar cu atît mai scumpele clipe de acalmie dintr-o istorie a nenorocirilor, pustiirilor, catastrofelor. Drumurile negustorie, ale comerțului sînt pe-aici străvechi, hanul din veacul al XVI-lea stă dovadă, el avea, ca și cel al Ancutei, „porți deschise ca la Domnie", carete și bute umpleau zi și noapte toloaca largă, el a fost mai apoi han de poștă, schimbînd telegarii răndvanelor și poștalioanelor, osteniți după patru leghe de fugă de la „poșta" cea mai apropiată, îmbîndu-i pe călători la popas într-o Ruginoasă în care curțile boierești, vizitate adeș și de Ion Neculce, se înălțau, spune cronica, încă din veacul al XVII-lea. Gară în sat e din 1870, de cînd s-a construit calea ferată Iași—Pașcani. Iașii-s aproape, Pașcanii-s aproape, omul, în contact cu cele două orașe, s-a ascuțit. O mie de ruginoseni, muncitori în fabricile și combinatele celor două, încarcă, în zori, pînă la refuz, două garnituri de tren și patru autobuze, ce pleacă din sat odată cu picioele nopții. Izolarea, încetineala sau inerția din cătunele pierdute printre ripile Tecuciului ori Bîrladului sînt necunoscute pe-aici, localnicul pricepînd mai înainte de a rosti ce vrei să-i spui și ce te aduce la poarta lui. Radioul și televiziunea au pătruns de mult, au pătruns, de fapt, printre stîlpii în Moldova, la fel electricitatea, la fel asfaltul, automobilul a trecut prin Ruginoasa cînd a trecut prima oară între Iași și Pașcani, produsul de bădănie și imbrădămînteala conținînd întotdeauna ființa familiare tuturor de docenți. Satul are 4 școli, toate termoficate, 4 cămine culturale, 4 magazine sătești, un „supermagazin" cu autoservire, un magazin de produse metalo-chimice, cofetărie, restaurant, librărie, farmacie, dispensar, ștrand și veterinar, poștă și bănci comunale, cinematograf, blocuri de locuințe, moară modernă, început de termoficare, început de aducțiune a apei potabile, „servicii" diverse, de la reparații radio-TV la atelier fotografic, centrală telefonică (peste 400 de abonați), parc comunal cu brazi maiestuoși și lac cu bărci (vechiul parc al castelului, amenajat de edili și de localnici), terenuri de volei, de baschet, de handbal, de tenis, un mare teren de fotbal, avînd în curînd și fost reflectori, ziduri de piatră și arbori ornamentali. La ora de față se construiesc tribunele (capacitate : 500 de locuri), în acest cincinal se va construi, zi se spune, și o mare sală de sport. Locul deschis risipirilor s-a constituit ca o vatră temeinică, strînsă, ca un inteag rotunjit, șlefuit, ritmat, adunînd în sine nu spații noi, ci aceleași spații străvechi, împodobite cu noi priveliști, adunînd drumuri, sensuri, izvoare, forțe tainice, tăinuite ținduri, menținute cinstea, trumpete astăzi cu o altă sonoră ce se propagă peste toată aria vieții obștii, în toate alcătuirile, întîmplările și evenimentele ei.

Nu răsfoiești, parcurgînd Ruginoasa, niște priveliști, ci străbați itinerarii ale istoriei, ale istoriei, iarăși, lumi, revărsate în ziua contemporană ca un frunziș fastuos pe un trunchi izvorît din veac. Crengile tinere, cu fructele lor, atîrnă greu ca și veacul, ca și pămîntul. Îți umpli sînul cu ele, culegîndu-le pe toate din dreptul stingurii ei. Nu știi decît vreo două decenii de cînd primele 14 familii din Ruginoasa s-au unit, întemeind C.A.P.-ul. Acest C.A.P. este astăzi unul din cele mai bune ale județului, el produce semințe, el e „laborea de semințe" a Iașilor, ei germinează, practic, în tot județul, el livrează altor C.A.P.-uri boabe de grîu, de porumb, de ovăz, de fasole, tuberculi de barabule, semințe de cînepă și de sfeclă. Producția sa globală e de 21 de milioane de lei, venitul la hectar, față de anul 1963, au sporit, spun statisticile, de vreo 7—8 ori. El cultivă și plante pretențioase, ca macul alb, el își lucrează tarlalele cu tractoare (S.M.A.-ul din Ruginoasa are nu mai puțin de 110), el își erbicidează culturile cu ajutorul „utilitarei" (peste 3 500 de hectare au fost acoperite, anul acesta, de arupa avioanelor), el irigă cu apa Siretului 219 hectare, el își fertilizează intens pămînturile podzolice, el își sporește pămînturile prin defrișări și prin îndiguiri și prin desecări de mlaștini, el păstorește științific o turmă de 3 000 de oi și o cireadă de 1 100 de taurine (va avea în curînd și un mare „complex de vaci", cu o capacitate de 620 de capete), el, acest C.A.P., își dezvoltă masiv și ramurile anexe, fabricînd, printre altele, cărămizi, cîte 500 000 cărămizi pe an. El, acest C.A.P. fruntaș, se menține fruntaș de ani și ani, deși termele și ogoarele, grădinile și pășunile lui călărește șaua strîmtă dintre două orașe, care cheamă în zori mai toată puterea satului. Dar bărbații, cînd se întorc de la fabrici, dau fuga la „porții" (cum îi se zice pe-aici loturilor preluate în acord global), iau sapa din mîna femeilor ce-au trudit toată ziua și încep să trudească ei, în timp ce femeile, plecate acasă, aprind „un pai de lumină" și, după ce au grijit de copii și de vite, încep să toarcă și încep să țeasă. „Își hodinesc mîna pe furcă", zice ele. Și-o odihnesc pe furcă și pe andrelă, cos și brodează cojoace, veste, esarfe, îi, pe care le valorifică prin secția de artizanat a C.A.P.-ului, prin magazinele cooperativei „Moriță" din Iași. Lina „Moriței" se toarce deci, mai departe, în caierul vremii, din fire ce vin din baladă și din „Baltagul", din acel fir sideral, suav ca mătasea lunii, născut pe piscurile cu turme din noaptea veacurilor, strecurat printre degete de femei ce „se odihnesc" lucrîndu-l. Nimeni nu stă degeaba în sat, în acest sat în care fantasticul și modernul, mitologia locală și tehnica nouă se împletesc într-un singur caier, se string într-un unic, rotund și ferm receptacul al zămislirilor, nimeni nu stă degeaba în sat, în acest sat în care munca, de cînd se știu oamenii, a fost izvorul și reazimul, scutul sub vremi, biruința prin vremi, liantul ce-a ținut așezarea, prin vînturi și risipiri, în vatra ei și în ființa ei. Alți bărbați și alte femei ale Ruginoasei muncesc la fermele I.A.S.-ului, la cea vegetală și la cea zootehnică (ultima, fruntașă pe județ prin producțiile ei de lapte, producții de peste 5 000 de litri pe cap de vacă), alții, și nu puțini, ei vreo două sute, sînt profesori, medici, ingineri și economiști, intelectuali ai unei comune ce e, deopotrivă, o vatră a muncii și o vatră a spiritului. Oricare din ei, din cei două sute, dar nu numai ei, ci orice localnic poartă, întreagă, mîndria acestui spirit, dar fără înfatuare, fără tupeu, ca pe-o valută diurnă a vieții lor. Fără a așeza mai avantajos resturile coloanelor spulberate ale vechiului han-cetate, fără a întregi arcadele ce încă lipsesc din castelul lui Cuza, fără a lustrui nici o marmură, ei îți restaurează cu mijloacele adevărului — și totodată cu cele ale simțirii lor — chipul acestui loc, chipul acestui spirit al locului. Cea mai exactă istorie și cea mai exactă geografie a Ruginoasei îți le spun ei, copiate după cele reale și potentate, fără aberarea liniilor, prin intrinsecul uman.

Cei mai bătrîn locuitor al Ruginoasei e moș Vasile Acatincăi Rotaru, în vîrstă de 96 de ani. El încă mănîncă, el, la aceștî 96 de ani ai lui, încă mai dă cu sapa în pămîntul bătrîn al grădinii sale, trup din cele 3 554 de hectare împărțite ruginoseni-lor în 1864, prin „Legea lui Cuza". El, moș Vasile Rotaru, a apucat-o pe doamna Elena Cuza, a cuprins, zice, cu ochii, făptura fragilă ce a vegheat și a ocrotit zbuciumul domnitorului, rînduind în juru-i, cu mîini harnice de moldovancă, o casă cu ziduri albe, cu pare înflorit, cu țiuibeie, cu laz și cu copîi. Ea știa, rînduind-o, că acestă casă sau mînăstire a istorici va fi vremuită cu foc, vremuită cu cumpănă, cu toate celelalte zidiri de temelie ale acestui pămînt românesc prin care s-a legitimat un neam. Dar ea a slujit cu întreaga-i făptură fragilă această zidire a faptei lui Cuza, bîruind odată cu ea, odoarele ei, ale acestei zidiri, străluind peste timp și prin fapta făpturii sale Moș Vasile a văzut-o pe doamna Elena în toamna lui 1907, cînd osemintele domnitorului au fost strămutate din cimitir, de sub umbra artarilor, în cavoul bisericii, sub o piatră voievodală. „Doamna a venit atunci în sat, a trecut pe lîngă castel, castelul sta cu porțile date-n lături, ca o casă a nimănui. Doamna nici nu s-a uitat la el, a trecut pustiită pe lîngă el, a trecut fără să-l vadă"... Istoria „se surpase", adaugă moș Vasile, veacul lui Cuza se surpase ca și un pod frînt sub talazuri, lăsînd să se prăbuscască în vîrtoite vremilor și cetățe, și zidurile, și oamenii Ruginoasei. Sub năprasnicele loviri „ale celor loviți de Cuza", ale boierilor, spircuit de vătafi, cu pămîntul furat, omul locului reăcăuze în starea-i veche, în vechea robie, în veches lui umilință și nevoință ; doar cîte un bătrîn, lîngă sobă, ce se mai străduia să mai țeasă, pentru nepoți, vechea saga moldavă începută de Ștefan și isprăvită de Cuza, doar cîte un ins, înfruntînd privirea posomorită a obștii, mai lustruia vechile scule de luptă, ascunse în pod, lîngă șeile smuise de pe cai răpiți de birnici. Dar în primăvara acelui an, adaugă moș Vasile, oamenii Ruginoasei se răsculaseră, ei arătaseră că vechea lor vițelie „nu se bănnise", că oțelul furcilor ei al inimilor nu fusese corupt, ei se răfuiseră cu boierii, cu arendașii, ei distruseseră registrele datoriilor, ei, vreo treizeci, printre care și Vasile Rotaru, fuseseră prinși, uriți ca vitele în vagoane, trimiși la „județul celor mari". La Pașcani, muncitorii feroviari smulseseră lacătele vagoanelor și-i slobozișeră. Represaliile, ca pretutindeni, au fost crunte, satul a plătit cu jertfe grele „neosupunerea" sa, cutezanța sa, și de aceea, spune bătrînul, doamna Elena, în toamna aceluî an de văpaie și singe, a trecut pe lîngă castel fără să-l vadă, cu ochi pustiiți și cu inima grea. Din casa lui Cuza, din bastion al istoriei, ei ajunsese doar un castel, fiind, ca orice castel al alor vremi, un bastion al potrivniciei, al împilării omului, lipsit de orice aderență cu satul și cu inima doamnei domnitiu Cuza. Văzută așa, povestea castelului Ruginoasei, a doamnei Elena și a anului 1907 ar putea stîrni descumpănirea istoricului, dar nicidecum răzvrătirea lui. Fiindcă istoria totuși el, acești oameni ai Ruginoasei, au trăit-o și au făcut-o, supraputerile ulterioare de documente și mărturii neputînd decît să împrejmuie și să rotunjească, nicidecum să clintească țăria de rocă a ce știu ei sau a ce cred ei. Acești oameni ai Ruginoasei, precum Vasile Acatincăi Rotaru sau Gheorghe Bîrsan, om la vreo 90 de ani și el, cred, de pildă, că strămutarea raclei de argint cu oasele domnitorului la Trei Ierarhi, în vremea de foc și risipă a ultimului război mondial, nu a, cum se pretinde de către oficerii de carieră sau de către unii istorici, efectul unui „ordin superior", ci urmarea străduinței, a lubirii și a curajului unui țăran, desigur din Ruginoasa, care a salvat în ranițe și în desișească, pe sub ploaia de foc, osemintele sacre. Legenda, pe-aici, e mai puternică decît documentul, țăria ei este una de rocă. Dintr-o asemenea rocă se clădește nu numai o Ruginoasă mîndră, ci și un spirit.

Străbatem mai departe ținutul mîndra Ruginoasă, sat mare, cuprins și bogat, adunat în jurul casei lui Cuza ca și o horă — Hora Unirii — ca și un cadran — cadranul solar al noii Dacii ce s-a vestit aici. Învățătorul Florin Gîdea, primarul comunei, om care de două decenii trudește pentru sălțarea satului și a obștii, nu e aici, e plecat în concodiu. În lipsa lui, ne conduce prin sat secretarul Consiliului popular, Vasile Cupșan Cătălin, om tînăr, de felul lui sucevean, moldovean din „Țara de Sus", dar mîndru și el de faptul a hatmanului Luca, portar al Sucevei și sfetnic al lui Ștefan cel Mare, care Arbore însă, pentru tînărul ce ne însoțește, se împarte între iubire cu Ruginoasa, de fapt se continuă, pe firul de aur ce țese ecea sagă a Moldovei, începută de Ștefan, bîruitorul dușmanilor din afară, urmată

Ruginoasa este un „axis Moldaviae", iar axul ei e castelul lui Cuza, restaurat în anii din urmă (stînga). Cîmpul și satul, construcția vegetală și cea de piatră — cele două fețe ale medaliei Ruginoasei, bătută din aurul muncii, al hărniciei (imaginile de sus).

Anchetă socială

Bastoane albe, ochelari negri, chefuri, cuțite, procese, femei

Adomnicăi Gheorghe, Dumitrașcu Gheorghe, Iordăchescu Mihai, Ungureanu Constantin. Să luăm lucrurile așa cum sînt. Dumneavoastră sînteți nevăzători. Cum știm cu toții, dorința unui om lovit de o asemenea nenorocire este ca prin muncă și printr-o viață de cinste să demnitate să fie considerat, pur și simplu, un om printre ceilalți, fără ca infirmitatea să constituie motiv de discriminări și nici măcar subiect de discuție. Și așa se și întîmplă, credem. Dumneavoastră treceți însă peste această delicatețe și peste acest bun-simț al lumii care vă înconjoară cu — poate cuvîntul nu vă place — compasiune, și în orice caz cu multă atenție și înțelegere, și care vă asigură locuri de muncă, retribuții bune (peste 2000 lei lunar), locuințe civilizate pentru familiile dumneavoastră. În sfîrșit, numeroase înlesniri materiale. „Dacă lumea ne-ar putea da ochi, eu cred că nu i-ar da", spunea un coleg al dumneavoastră aflînd că — cel puțin momentului de a scrie — v-ați pornit tărîși, pentru a cita oară probabil că nici nu mai știți, să împărtîți fără sfială insulte, injurii și calomnii, adeverind ceea ce oameni au încercat să creadă despre dumneavoastră, că sînteți invidioși. Bănuitori și pur și simplu răi. Fiindcă scrisoarea dumneavoastră este mincinoasă, așa cum — urcînd în dealul Păcurarilor și căutînd cooperativa „Munca invalizilor" pentru a discuta cu dumneavoastră, cu conducerea cooperativei și cu colegii dumneavoastră — ne-am și convins, dacă vreți, punct cu punct. Scrisori asemănătoare au stat în atenția Colegiului de partid de pe lîngă Comitetul județean P.C.R. Iași, a Consiliului de control muncitoresc, a UCECOM-ului, și U.J.C.M.-ului, a presei, și cu aceleași rezultate. Un motiv în plus, adăugat reținerii noastre firești date de starea dumneavoastră de sănătate, pentru a nu intra în amănuntele acestei scrisori și a pune punct aici. Nu însă înainte de a mai spune cîte ceva despre dumneavoastră. Adomnicăi Gheorghe, care ați fost aleasă anul prezedinte al filialei din Iași a Asociației nevăzătorilor și în această calitate, în care erați chemat să mai alinați suferințele unora, n-ați ezitat ca la atribuirea unor locuințe sau bulerii de a arăgaz să cereți insistent „cinstea" care vă cuvenea, mîcile daruri, sau despre dumneavoastră. Dumitrașcu Gheorghe și Iordăchescu Mihai, care ați devenit semnatarî de sesizări mai ales după ce ați fost eliminați din consiliul secției cartonaje, unde lucrați, într-o adunare generală și la cererea membrilor din această secție, pentru grave abateri de la disciplina în muncă și de la morală. Și cum ați reacționat dumneavoastră, tovarășe Iordăchescu ? La cîteva zile după acea adunare generală, urmărînd pe unul dintre colegii ce se declaraseră pentru schimbarea dumneavoastră din acea funcție — și care argumentase că veniți la ora 7 în loc de 6 la cooperativă și că uneori veniți în stare de ebrietate —, atunci cînd acesta dăduse să se urce într-un autobuz l-ați lovit cu cuțitul și în loc ca omul să ajungă acasă, la copîii lui, a nimerit la Spitalul de urgență. S-a întocmit un dosar, ați ajuns la judecătorie și, probabil că în urma unei amumite clemențe, ați fost amendat cu 3000 lei. Tot dumneavoastră, om la 46 de ani și cu trei copîi, v-ați părăsit familia și ați încercat s-o distrugeți și pe-aceea, unul din cei trei copîi, a colegului dumneavoastră Flămînzeanu, cărula, cum mi s-a spus, „i-ați luat soția". V-ați stabilit amîndoi în oraș „cu chirie" etc. Sesizînd grotescul situației, frații concubinei au găsit cu cale să vă aplice o pedeapsă corporală, dar v-au bătut puțin cam tare și, după cum aflăm, au fost la rîndul lor amendați. Exercienta aceasta, pe care ați simțit-o pe propria piele, și-a atins însă, după cum se pare, rîvnitul scop al unei îndreptări în viața dumneavoastră. Ați devenit, deși dificil a luat sfîrșit și v-ați întors în cele din urmă la nevastă și la copîi. La rîndul dumneavoastră, Ungureanu Constantin, aflăm, ați fost condamnat de trei ori, fiind nu demult acuzat de tovîrcea cu armă albă a unui coleg de muncă. Sînteți mereu cu neputință. Intocmiți sesizări și reclamații în care stringeți, cu tărășui și măturica, am zice, pentru ca grămada să fie cît mai mare, toate „defecțele" conducerii cooperativei : grave încălcări ale normelor eticii și echității sociaiiste, abateri de la prevederile statutului cooperației meșteșugărești, abuzuri în funcție, daune în avutul obștesc, atitudini de nepotism etc. Pe parcurs, reclamațiile acestea au început să insulte și să calomnieze înseși organele de partid și de stat care au cercetat numeroasele dumneavoastră reclamații, și pentru faptul că nu ați constatat ceea ce sesizați dumneavoastră, le reclamați și pe acestea. Acum, poate, va fi rîndul nostru să fim reclamați. Pînă cînd veți binevoi să ne faceți onoarea, n-ar strica totuși, credem, să meditați împreună cu cei cîțiva confrați ai dumneavoastră la ceea ce ne spunea tovarășul Apăvăloaie Justinian, directorul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale: „Găsesc că e slabă, foarte slabă activitatea filialei de aici a Asociației nevăzătorilor. Ei au un club, au instrumente muzicale, au o bibliotecă cu cărți în alfabetul Braille, o publicație a lor, „Lumina". Ar fi nemaipomenit să-i mai cheme cineva pe acolo, să-i mai aducă de prin circiumi !" Astfel n-ați mai da ocazia să se spună despre dumneavoastră — cu o ironie, vă asigur, involuntară — că „nu vă plac ochii conducerii". În 1975, am aflat, cooperativa „Munca invalizilor" a ocupat locul întîi în întrecerea socialistă pe județul Iași între cooperativele meșteșugărești. De ce n-ați reușit un asemenea succes. Și de ce n-am scrie și noi despre dumneavoastră altfel ?

DUMITRU ELIADE ■

Pămîntule, bunule

Pămîntule, pămîntule al meu, bunule !
Tu ești soarele, tu ești cerul și ierbile.
Care porți pîntecul plin de rod
Ca o cinstită femeie înaintea facerii.

Frumosule, frunțea ta este mai înaltă
ca muntele,
Vorba ta mai dulce ca dulcele,
Mîna ta mai blîndă ca petala florii
de rosmarin.

Bunule, tu ești ca soarele de pe cer.
Văd singele meu
Răsărind din palma ta ca o pasăre
Și lumina ochilor mei
Din răsuflul tău, o flacără roșie
Și glasul

De pe buzele tale ca o boare izbăvind
livezile.
Frumosule, tu ești mai frumos ca
soarele.
Diminețile tale se vestesc
Ca niște corăbii de fum încărcate
cu miradenii,
Înserările lunecă lung ca turmele
la somnul păstorului.

Pămîntule, bunule, marele, frumosule !
Suflarea noastră este suflarea ta,
Oasele noastre din oasele tale,
Vederea noastră din vederea ta.
Tu ești lumina luminii, cîntecul
cîntecului.

Pămîntule,
Pămîntule, veșnicie a mea, stea fără
stingere,
Pămîntule, tu, patrie bună ca un
obraz de copil.

CĂTĂLIN CIOLCA ■

LA IAȘI,

STAREA MUNCII, A PÎINII ȘI A SPIRITULUI ESTE BUNĂ IAR OAMENII SE BAT SĂ FIE ȘI MAI BUNĂ

Românul zice Iași și înțelege vatră de cultură

(Urmare din pag. 10)

deamnă să le urmăm exemplul și să ne slujim, fie și în anonimat, dar din toate puterile, cultura. De curînd, o seamă de literați ieșeni care au scris pagini despre viața muncitorească de la Nicolina au ținut un cenaclu în uzină. Trebuie să spun că gazdele noastre au dat o strașnică lecție de știință literară și bun simț artistic celor care s-au produs acolo. Nu vreau să spun prin asta că orice muncitor sau inginer este, neapărat, un om subțire și un rafinat în ale scrisului. Vreau să spun însă că orașul Iași, spre deosebire de alte orașe, contează pe o masă de oameni, pe foarte mulți oameni cu o vădită înclinație spre lectură, muzică, teatru, filozofare și arte frumoase. În urmă cu niște ani, tot al patrulea cetățean era student sau dascăl universitar. E drept, orașul și-a triplat populația, dar nucleul acela de lume mult simțitoare la frumos a rămas și a crescut. Și mai este un lucru care, de fapt, explică totul : fiecare instituție de cultură ieșeană are un trecut mîndru și bogat în opere".

O teorie a instituțiilor și a tradiției ne propune și *Liviu Leonte*, redactorul șef al „Cronicii" : „Există cîteva idei privind psihologia regională. Moldovei i-ar fi specifice reflexivitatea și contemplarea. Transilvania e dominată de spirit practic. Muntenii sînt cîtadini și pitorești. Teze și adevărate, și relative. Sînt cîteva momente ale istoriei cînd soluția dată de moldoveni — la 1848, de pildă — nu e rodul spiritului contemplativ, ci al unei foarte exacte înțelegeri a conjuncturii. Spiritul și cultura de azi ale Iașului sînt rezultatul direct al politicii culturale a partidului, dar și al unui depozit de condiționări ale trecutului. Orașul nostru a avut permanent programe culturale și științifice, care priveau mult în viitor. În Iași nu prea au fost societăți culturale de-o săptămînă și de un an. Iașul a urmărit cu încăpățînare un program al instituțiilor și le-a dobîndit. E cazul în care reflexivitatea întîlnește acțiunea temeinică, puterea de a răbda, de a aștepta clipa cea bună, voința de durată. Teatrul Național împlinește în aceste zile 160 de ani de la prima reprezentație în limba română. Marea majoritate a instituțiilor culturale și științifice merg în întîmpinarea secolelor. Iașul este loc de artă dar și loc al științei".

Acestea fiind spuse, ce se întîmplă la Iași în toamna lui 1976, în luna decembrie, în chiar zilele întîlnirii mele cu tîrgul cel dulce. Se întîmplă „totul și încă ceva pe deasupra". Avem de-a face, evident, cu o lună a spectacolului teatral. După vizita prestigiosului „Berliner Ensemble", urmează o serie de reprezentații ale Teatrului Național german din Weimar. Naționalul ieșean răspunde astfel ideii de frăție internațională a oamenilor de teatru și face un bun oficiu de difuzare a pieselor românești peste hotare. Între 10 și 13 decembrie, o lungă serie de spectacole și ceremonii cinstesc școala românească de teatru. „Publicul nostru, spune actorul *Teofil Vilcu*, directorul instituției, e unul hrănit cu actorie de mai bine de un secol și jumătate. Acum vine să vadă „Petru Rareș", „O noapte furtunoasă", „Simbătă la Veritas" și — cum altfel ? — „Chirița la Iași", acum scrie el însuși teatru. Primim cam 200—300 de producții originale anual, le respingem aproape pe toate, dar, pe cîte contează, viața merge mai departe, publicul ne rămîne fidel, noi ne facem cu tot sufletul arta și meseria. Ca să fie clar că ieșeanului îi este dragă comedia, iată două pilde : Chirița lui Miluță Gheorghiu a numărat peste 1 500 de spectacole. „Opinia publică" a lui Baranga se joacă de 11 ani cu sala plină". Și fiindcă este vorba de teatru, iată o repetiție la Casa de cultură a tineretului și studenților. Trupa „Mina" îl cam experimentează pe Caragiale, scoțînd din „La Mogi" o exhibiție existențială cu accent local sau, dacă asta încă nu vă spune nimic, gîndiți-vă la ceva în care încap fără complexe Becket, Artaud și cuplul comic Anton și Romică. Cum studenții și tineretul casei au dat în atîtea rînduri dovadă de har în problemele spectacolului, așteptăm să treacă experimentul și ne consolăm cu ideea că balanțele lumii lucrează drept și că, în compensație, se petrec în județ o mulțime de lucruri minunate, necomplexate și întru totul autentice. În zona Hîrlăului a luat ființă un Teatru popular cu stagiune permanentă. În comuna Deleni, sătenii ansamblului „Corăgheasca", cu exemplul *Elenei Gătină* în frunte, culeg folclor și țintesc la fazele republicane ale Festivalului „Cîntarea României". La Negrești — în zona Țibăneștilor — și în vreo alte 20 de locuri din județ, universitățile cultural-științifice sătești își fac datoria universitară cu tihnă și folos. În comuna Miroslava-sat, la Cornești și, mai departe, la Voinești țăranii citesc poezii și proză din grădinile proprii. Intrînd în lumea scrisului, e de amintit că Editura Junimea, care și-a deschis programul cărturăresc cu șapte ani în urmă, dînd Iașului și țării un fel de reeditare cu intenție a „Spiritului critic în cultura românească", de Ibrăileanu, și după o producție de 400 de titluri și 7 000 000 exemplare — ceea ce înseamnă o carte de fiecare familie — lansează albumul „160 de ani de teatru românesc". La Iași, de bună seamă. În Iași se face muzică. Mai întîi spectacolele de la Opera Română, fără prea mult entuziasm pentru opera secolului XX, e drept, dar cu iertarea că pe scenele lumii mari tot „Tosca" se joacă și tot Verdi. La Filarmonică, orchestra alcătuită, aproape în totalitate, din absolvenții Conservatorului „George Enescu" pregătește integrala Simfoniilor lui Beethoven. La concertele-lecții de joi sala e plină de studenți. Ce este realmente frumos e faptul că studenții melomani ai urbei țin la ritual și nu confundă niciodată sala de concert cu stadionul de fotbal. Nu se poartă frac, dar se poartă haină închisă, rochii lungi și un gust pentru creația muzicală nouă care poate să stîrnească orgoliul unor centre cu vechi avînturi muzicale. Zilele trecute, formația „Voces Contemporanae" a concertat la Întreprinderea de antibiotice, într-o atmosferă de simpatie reciprocă, simpatie care a dus la un angajament de colaborare spirituală pe o bună bucată de timp. Profesorul *Mihai Cozmei*, rectorul Conservatorului „George Enescu", este convins că renașterea muzicală a Iașului este opera tineretului.

Desigur, Iașul e întotdeauna mai mult decît atît. Există aici o grupare însemnată de artiști plastici și mai sînt cenaclurile ei, cenaclurile literare, feluritele formații și ansambluri profesioniste sau de amatori, în fine, mulțimea de întîmplări care vin și se duc, dar care toate dau sens și culoare aparte mișcării spiritului în Moldova de mijloc. Este o impietate aproape să gîndești că trei sau patru file dactilografiate pot spune starea spiritului la Iași. Să băgăm de seamă că n-am cuprins aici culoarea ce-o dă urbei știința, să adăugăm tot ce știe fiecare ieșean despre sine și despre ieșeni, lucruri pe care niciodată un străin și un turist n-au cum să le cunoască. Fiindcă dincolo de afișele care spun întîmplările spiritului, la Iași se află întotdeauna altceva, lucruri pe care nici un afiș nu le reține, dar care există precum la un aisberg există cele șapte optimi ascunse de ape și care sînt, de fapt, condiția lui reală.

Cînd Puccini compunea „Boema"

Anul 1896... Răsfoim pagini de istorie, știință, cultură și artă. Ce se petrecea în acel an în lume ? În Olanda se introducea votul universal pentru bărbați ; italienii intrau în război cu etiopienii ; în America de Sud se înființau partide socialiste în cîteva țări ; în Rusia textiliștii declarau grevă la Petersburg ; în Franța se fonda Academia Goncourt ; în America de Nord se descoperea un nou bazin aurifer și începea o altă goană după aur ; H. Becquerel descoperea radioactivitatea ; în Africa de Sud avea loc complotul de la Johannesburg ; H. Minkovski crea Teoria numerelor ; în S.U.A., Curtea Supremă confirma segregația ; în România începeau lucrările de amenajare modernă a portului Constanța ; se înregistrează apariția primului film cu trucaje în cinematografie ; G. Puccini compunea „Boema"...

Dar la Pașcani ? Ce ce întîmpla în acel an la Pașcani, în tîrgușorul moldovean ? Ei bine, acest amănunt informațional aveam să-l aflăm de-abia în această iarnă, vizitînd orașul de pe Siret, aflat într-o adevărată sărbătoare culturală : în anul 1896 luase ființă, aici, un club muncitoresc, a cărui activitate durează, deci, de 80 de ani.

Desigur, o vîrstă de opt decenii este venerabilă nu numai în planul uman, dar și în cel al instituțiilor, mai cu seamă cînd acestea aparțin culturii, cînd se înscriu printre cele mai vechi din țară și cînd inițiativa aparține muncitorilor ceferiști de acolo. Programul manifestărilor

s-a desfășurat de-a lungul unei întregi săptămîni și a cuprins evocări, conferințe, spectacole, întîlniri ale tineretului de azi cu vechi membri ai clubului, seri de dans, expoziții și gale de filme, toate bucurîndu-se de o participare și de un interes care au depășit aria orașului Pașcani. Au fost prezenți oameni de cultură de la Iași, printre care conferențiarul universitar dr. Marcel Mărășeșu, care a încredințat tiparului o monografie completă a existenței Clubului muncitoresc C.F.R. „Unirea" Pașcani.

În ceea ce ne privește, am căutat să stăm de vorbă cu cîțiva dintre cei mai vechi membri ai clubului. Au rămas puțini, dar n-au abandonat nici astăzi activitatea. Dintre ei l-am cunoscut pe lăcătușul *Oscar Faulhaber*, care, abia revenit în oraș de la o partidă de pescuit la Siret („am prins doar un clenuț, dar am mers 10 km pe jos și am strîns 70 kg de noroi"), răspunde solicitării noastre cu voioșie, anunțîndu-ne că nu are „decît 73 de ani" și l-am cunoscut pe *„tînărul"* tapițer *Constantin Abrahamfi*, de numai 67 de ani. Desigur, ambii pensionari, dar numai de la serviciu, nu și de la club. Aici sînt membri activi : Oscar Faulhaber de 48 de ani, iar Constantin Abrahamfi de 29 de ani.

„La început, ne spune cel dintîi, Clubul însemna biblioteca de împrumut, iar cărțile erau donate chiar de către muncitori. Construcția era din lemn și i se spunea Sala de tir. Secțiile mai noi au fost cele de teatru și muzică. Pe acestea le-am cunoscut bine, căci am cîntat în corul diferitelor operete care s-au pus în scenă la noi".

Evocarea trecutului făcută de acești oameni care și-au legat de decenii viața de aceea a clubului „Unirea" include nu numai setea de cultură a muncitorimii ceferiste din Pașcani, înseamnă nu numai o trecere în revistă a greutăților pe care ei le aveau de întîmpinat pentru a-și putea satisface dorințele, dar și o împletire a vieții clubului lor cu cea a numeroase personalități progresiste ale epocii (pe aci au trecut oameni ca Alexandru Vlahuță, George Enescu, Mihail Sadoveanu, D. Kiriac), precum și o interferență vie cu activitatea politică a unor fruntași ai mișcării muncitorești din România (cum au fost I. Nădejde, Alecu Constantinescu, I. C. Frimu, Gh. Gheorghiu-Dej și alții).

Evident, evoluția activităților clubului s-a acordat cu însăși dezvoltarea fostelor Ateliere C.F.R. și, de asemenea, starea sa prezentă se corelează cu actuala forță a Întreprinderii mecanice de material rulant și, în plan mai general, cu marile transformări politico-sociale care au urmat actului istoric de la 23 August 1944. Cu atît mai emoționante ni se par poveștile celor doi interlocutori cu cît ele se referă la o stare de spirit tipică muncitorimii acelor vremi. Constantin Abrahamfi, și astăzi om de bază al formației de teatru, cu un repertoriu de adevărat profesionist („Crai nou", „Baba Hîrca", „Bolnavul închipuit", „Bărbierul din Sevilla", „Tache, Ianke și Cadîr", „Oameni care tac", „Comuniștii" etc.), își amintește cum repetau pînă pe la orele 3 noaptea pentru ca, pe la 4, să se ducă la coadă la carne și de acolo să meargă direct la lucru. Amintirile lor au alteori accente comice : „În timpul războiului, împreună cu Teodorescu și Neevadba, tot din echipa artistică a clubului, ne-am dus la București să dăm examen de admitere la Teatrul „Alhambra". O săptămînă am făcut cu trenul. Am ajuns zdrobiți de oboseală. Unde mai pui că trebuia să cîntăm și să dansăm ! În comisie, George Vraca și Constantin Tănase. Primul îi spune celuilalt : „Uite, mă, Costică, ce știu ăștia de la Pașcani !" ; iar Tănase îi răspunde : „Am să-i țin minte toată viața". Nouă ne creștea inima, crezînd că la noi se refecă. Dar marele comic continuă : „Acolo s-a rupt scena cu mine", dezumflîndu-ne pe toți trei. De fapt, ne-au admis, dar ne-au atras atenția să n-avem pretenții la bani că nici ei nu prea au. Am revenit acasă".

Un simplu fapt poate uneori reconstitui o întreagă epocă. Iată un exemplu furnizat de către Oscar Faulhaber : „Jucam la Bumbești-Livezeni „Focurile din Pernik", piesă de un autor bulgar, care descria viața minerilor. În piesă se producea un act de sabotaj. Era imediat după război, în anii cînd se organizau șantierele naționale ale tineretului și se construiau noi linii ferate, tuneluri, oțelării. Atît de mare era ura brigadierilor împotriva dușmanilor de clasă, dar și atît de șubredă pregătirea lor culturală, încît, văzînd ce se petrece pe scenă, au luat-o de bună și au început să ne huiduiască, ba unii au aruncat cu bucăți de cărbune spre scenă".

Desigur, Clubul muncitoresc „Unirea" din Pașcani, ne spune *Constantin Enea*, directorul clubului, a reprezentat nucleul cel mai ferm al activităților culturale din oraș. El este îndrăgit de toți cetățenii Pașcaniului tocmai pentru îndelungata sa existență și frumoasa sa tradiție. Alături de acest club au mai ființat însă și alte formațiuni culturale, unele cu o activitate de cîteva decenii, cum este Casa de cultură de azi, pe care noi o considerăm o continuare a fostei „Case Naționale" din Pașcani, înființată acum 50 de ani, ansamblul folcloric „Hora", creat în anul 1902, și Clubul Tineretului".

MANOLE CARȚAN ■

Un obiectiv al acestui cincinal

Nepreţuita gîndire de preţ

— Am ținut să am o convorbire cu dumneavoastră, tovarășe Vasile Mocanu, tocmai pentru că sînteți director al uneia dintre cele mai substanțiale întreprinderi ieșene, tocmai pentru că sînteți unul dintre reprezentanții severului control prin lei al investițiilor. Știți cîți bani s-au investit și se investesc pentru progresul acestui județ. Pentru început, m-ar interesa niște observații, ale dumneavoastră, de sinteză, privind în urmă spre ce a fost, privind înainte spre ce va fi.

— La fiecare cincinal, producția marfă și producția industrială s-au dublat și se dublează, ca urmare a creșterii fondului de investiții. Ritmurile de creștere cele mai substanțiale sînt cele din 1970 încoace. Ritmul de dezvoltare a județului este superior ritmului mediu de dezvoltare pe țară. Am spus că în 1980 planul producției globale industriale prevede o sarcină de zeci de miliarde, însă trebuie să adaug că dorința ieșenilor este să realizeze 40 de miliarde.

— Sună frumos și îmbucurător, dar, concret, cum se poate realiza acest spor consistent ?

— Folosirea la maximum a capacităților existente ; intrarea în funcțiune mai repede decît e prevăzut în grafice a unor capacități noi ; devansarea realizării obiectivelor din acest cincinal, astfel încît în ultima parte a cincinalului să putem căpăta noi obiective de investiții. Cam astea-s căile.

— V-aș ruga, cîteva cuvinte, cîteva informații despre acțiunea recent declanșată, acțiune care vizează reducerea materialelor de construcții în totalul investițiilor.

— În județul Iași, reducerile din valoarea construcțiilor în curs, precum și din aceea a obiectivelor care au studii tehnico-economice aprobate, ating un procent de aproape 31 la sută. Asta înseamnă reduceri de 56 000 tone ciment, de aproape 8 000 tone oțel beton, de peste 22 000 tone metal laminat, de 140 kilometri de cabluri electrice și telefonice și altele, toate obținute pe multe căi practice, care pot fi însă definite cu trei cuvinte : **gîndire economică lucidă.**

— Și care-i aportul specialiștilor din unitatea pe care o conduceți la acest efort general de a obține cît mai mult, cu bani cît mai puțini ?

— La investițiile avizate între 1 ianuarie și 1 septembrie 1976 au fost reduse cheltuieli nejustificate, exagerate, în valoare de 59 milioane lei, ceea ce, în coeficienți, reprezintă 6 la sută din valoarea obiectivelor ale căror documentații ne-au fost prezentate spre avizare. Cam la 77 la sută din obiectivele analizate s-au adus îmbunătățiri la indicatorii economici. Bineînțeles, mă refer la obiectivele productive.

— Aici, la Iași, am auzit niște lucruri și interesante, și rostite în alcătuiri frumoase : „Problema crucială este aceea de a răspîndi industria spre teritoriul județului, spre cei aproape 400 000 de locuitori ai săi. Industria republicană trebuie să nască pui și la Hîrlău, și la Tîrgu Frumos, și la Vlădeni, și la Tîbănești, și la Răducăneni, și la Podu Iloaei. Dincolo de eficiența economică, trebuie să fim preocupați și de eficiența socială a investițiilor. Și, sub acest raport, se poate spune că acesta este cincinalul Pașcaniului". Ați vrea să adăugați și concretețea unor cifre acestor idei ?

— Pașcaniul va crește, sub raportul producției, de 3 ori în 1980 ; industria de acolo va crește de patru ori. Firește, beneficiari ai acestor creșteri vor fi în primul rînd locuitorii acelor locuri.

NELU IONESCU ■

Ieşenii, aceşti năvalnici spre un trai mai bun, şi problemele lor de zi cu zi

„Fără nici o îndoială, ne spunea Ioan Manciuc, prim secretar al Comitetului municipal de partid şi primar al oraşului Iaşi, problema numărul unu a Iaşului este în momentul de faţă adevărata sa explozie demografică, evidenţă de care se leagă în continuare o altă serie de probleme." O sută de mii de locuitori înainte de-al doilea război mondial ; 60 000 după el ; 166 000 la ultimul recensământ, în 1966 ; dar circa 325 000 de ieşeni în momentul de faţă — deci o creştere considerabilă, practic aproape dublarea populaţiei în numai zece ani de zile. Fără îndoială, această explozie demografică a fost stimulată în primul rînd de dezvoltarea industrială intensivă a municipiului moldovean, în care numărul noilor întreprinderi şi al locurilor de muncă este încă în creştere, şi va mai fi. Să nu uităm că judeţul Iaşi, după ultimele anale statistice, posedă rata de natalitate cea mai mare din ţară — şi astfel să trecem la a cîntări şi analiza cîteva dintre cele mai importante consecinţe ale stării de fapt actuale care se înregistrează în fostul oraş.

„Aşa stînd lucrurile, ne spunea tovarăşul Ioan Manciuc, primarul municipiului, nu vă va fi cred cu mirare dacă voi susţine că problemele edilitare pe care le veţi întîlni la Iaşi cu greu le-aţi putea găsi în altă parte !"

Iaşul, am aflat, posedă una dintre moştenirile edilitare cele mai proaste din întreaga ţară. Oraşul este vechi şi încărcat de tradiţie — dar prea vechi şi construit prost, din materiale de construcţie dintre cele mai slabe, care se degradează la primul contact mai serios cu apa. Iar apă se află destulă în subsolul ieşean, ridicîndu-se nu o singură dată cu de la sine putere din pămîntul macroporic în locuinţe. Astfel, Iaşul este unul din rarele oraşe ale ţării care nu poate prelua aproape nimic din fondul edilitar vechi, fiind astfel nevoit să demolezeze tot şi să-şi construiască pe deasupra noile locuinţe, aşa cum s-a întîmplat de exemplu în marele cartier Nicolina-Socola. „La noi nici să demolăm nu se prea pune problema, ne spunea tot Ioan Manciuc. Pur şi simplu la Iaşi sute de locuinţe pe an se demolează singure !" Aşa cum s-a întîmplat, de exemplu, pe bulevardul Dimitrov, unde o casă abia restaurată, renovată, s-a crăpat într-o noapte precum o pînză de păianjen. În numai două ore au fost evacuaţi toţi chiriaşii, iar casa s-a năruit imediat pe picioarele sale ca de lut. Sau cum s-a întîmplat nu demult pe strada Ştefan cel Mare cu o casă pe care ieşenii o mai credeau în stare să susţină tradiţia edilitară locală, dar care a căzut pur şi simplu din cauza rezonanţei stîrnite de două autobuze care s-au ciocnit în plină stradă, aproape de miezul nopţii !

Trebuie deci totul construit de la capăt. Dar cît oare ? Pe anul în curs în judeţul Iaşi s-au dat în folosinţă exact 4 720 de apartamente (2 396 proprietate personală, 2 324 proprietate de stat). Pentru 1977 sînt prevăzute 2 850 de apartamente proprietate personală, dar rămîn încă cereri nerezolvate — în vreme ce numărul locuinţelor proprietate de stat va ajunge la peste 7 000, deci de trei ori mai multe decît în anul precedent ! Interesant este că edilii ieşeni nu se pot plînge de lipsă de înţelegere şi sprijin din partea organelor centrale de partid şi de stat care, analizînd situaţia concretă a Iaşului, au hotărît să susţină subvenţionarea construcţiilor într-un număr chiar mai mare — de chiar peste 10 000 de apartamente pe an ! „Dar, ne spunea primarul Iaşului, adunîndu-ne noi, toţi factorii de răspundere şi de decizie în această problemă din judeţ, ne-am dat seama că n-am putea face faţă unui astfel de „boom" edilitar ; că nu avem destulă forţă în construcţii pentru aceasta. Ne-am hotărît în cele din urmă la numărul de 7 000—7 500 apartamente pentru anul care vine, pe care nu-l vom realiza însă decît dacă vom strînge tare din dinţi".

★

De la Vasile Manolache, secretar al Comitetului municipal Iaşi al P.C.R., aveam să aflăm că pînă la 1 decembrie anul acesta au fost acordate exact 6 193 de audienţe. Dintre ele 4 173 ridică probleme de spaţiu locativ (67,3 la sută !), 1 317 sînt pe probleme de muncă (căutări de serviciu în special) şi numai 703 „diverse", adică rugăminţi privind intervenţia organului local de partid şi de stat pentru acordarea de butelie, stabilirea domiciliului în Iaşi, degradări ale apartamentelor, atitudini necorespunzătoare şi aşa mai departe. „Fără îndoială, ne spunea tovarăşul Vasile Manolache, este aici şi un lucru bun : oamenii vin la partid pentru că ştiu că au posibilitatea să-şi găsească dreptatea, dacă o au bineînţeles. Acordarea locuinţelor, biblietnelor, buteliilor sau serviciilor sînt numai în puterea întreprinderilor să le rezolve, noi intervenim numai în cazuri cu totul speciale, cînd nu se respectă legea sau există situaţii foarte deosebite. Însă, iată un lucru care la noi s-a înţeles bine, nimeni nu trebuie să plece de la o audienţă fără un cuvînt bun, fără un sfat, fără să fie conştient că investiţia de încredere pe care a făcut-o în organul pe care-l reprezentăm este bine întemeiată, şi chiar a fost făcut tot posibilul pentru a fi ajutat."

În ziua amintită erau înscrise pe lista de audienţe 56 de persoane. Pînă acum cîţiva vreme nu existau decît două zile speciale pentru audienţe şi listele deveneau interminabile. Audienţe există acum în fiecare zi lucrătoare a săptămînii, atît de dimineaţă cît şi după-amiaza. Să amintim aici şi de cele 5 102 scrisori expediate pe adresa Consiliului popular de la 1 ianuarie la 1 decembrie 1976, cifră care este cu 1 532 de scrisori mai mare decît cea de anul trecut. Problemele care le ridică aceste scrisori sînt aceleaşi, desigur, pe care le-am amintit la audienţe.

★

Din cifrele culese la Direcţia comercială a judeţului nu am putut extrage decît creşteri, uneori spectaculoase, ale consumului atît alimentar cît şi nealimentar — înregistrate cu migală, pentru o perioadă corespunzătoare, de la 1975 la 1976. Cifre ar fi altfel multe, şi nu vom menţiona decît cîteva : cu 12,1 mai multă pîine (75,5 kg anual pe „capul" fiecărui locuitor din cei aproape 750 000 cît numără judeţul), cu 10,9 la sută mai multă carne, cu 24 la sută mai mult ulei, cu 20,3 la sută mai multe ouă (63,3 bucăţi anual pe locuitor), cu 8,4 la sută mai mult vin (15,5 kg anual de locuitor) şi aşa mai departe, indicînd o creştere medie totală de 10,7 la sută. La produsele nealimentare sînt cu 10,8 la sută mai multe perechi de încălţăminte, mai mult cu 8,4 la sută ţesături de lînă şi 6,8 la sută de mătase, cu 8,5 la sută la galanterie, ca şi o creştere spectaculoasă la diverse aparate tehnice: 29,9 la sută mai multe frigidere, 13,2 la sută maşini de spălat, 13,8 la sută televizoare, ca şi mobilă mai multă cumpărată, cu 17,3 la sută mai mult decît anul trecut.

Sigur, o parte din aceste cifre, mai cu seamă cele din sectorul alimentar, nu reprezintă totodată şi consumul exact pentru fiecare locuitor al judeţului, ci doar ce se cumpără prin magazin — întrucît se ştie că păsări, ouă, carne, vin şi aşa mai departe, poate mai ales vin, se „fabrică" şi în gospodăria proprie, sporind considerabil cifrele amintite mai sus. Oricum însă, Direcţia comercială se mîndreşte cu o depăşire a planului cu 1,7 la sută pentru anul încă în curs, ceea ce ar reprezenta nici mai mult, nici mai puţin decît vreo 73 de milioane de lei în plus faţă de plan şi o creştere de circa 418 milioane faţă de anul 1975 ! „Judeţul nostru, ne spunea Nicu Simion, directorul adjunct al instituţiei, are un specific aparte şi din punctul de vedere al consumului de bunuri. Media de virstă este foarte scăzută, existînd mulţi tineri veniţi odată cu creşterea industrială masivă, dar tineretul nu are adesea prea mulţi bani de cheltuit, fiind încadrat la primele trepte de retribuire. Asta se vede desigur şi în reţeaua comercială, la noi desfacerea fiind mai mică în comparaţie cu alte judeţe, dar desigur în continuă creştere, urmînd fidel curba ascendentă a creşterii nivelului de trai al populaţiei."

Cîteva cuvinte despre pîinea Iaşului. Se fac zilnic numai în municipiul de reşedinţă aproape 100 000 kg de pîine, uneori chiar peste suta de mii de kg, aşa cum a fost dealtfel la 14 octombrie. Marile unităţi ale combinatului specializat, avînd de făcut grosul producţiei, o coc în cuptoare cu ardere atît indirectă cît şi foarte rapidă, pe o plasă de sîrmă sub care arde gaz metan — şi-au mai fost şi cazuri în care pîinea, în special cea neagră şi cea intermediară, a fost mai mult necoaptă în miezul ei. Nu acelaşi lucru se întîmplă la unităţile mici, cum ar fi cea cu numărul 10, din apropierea Palatului Culturii, căreia i s-a dus vestea că are cea mai bună pîine din Iaşi. Însă unitatea condusă de Ionel Iepure nu poate face deocamdată decît circa 2 300 kg pe zi (pîine albă şi semi-albă, de 1,5 kg, foarte rumenă şi gustoasă, cu aspect de pîine de casă), lucru care produce lungi cozi la intrarea în magazinul propriu de vînzare, pentru că o asemenea cantitate nu reprezintă nici 3 la sută din toată pîinea necesară oraşului.

★

Aflîndu-ne la Iaşi, mai cu seamă pentru a cerceta problemele oamenilor de la chiar faţa locului, ne-am gîndit că poate ar fi bine să trecem şi pe la locatarii blocului A 2, de pe strada Vasile Lupu, acolo unde, la etajul patru, locuieşte şi un anume cetăţean Gheorghiţă Trandafilon. O scrisoare prezentînd extravaganta „viaţă de casă" a fotbalistului Trandafilon (pentru că asta îi este prima calitate) a fost publicată de ziarul „Sportul" în numărul său din 26 noiembrie. Gh. Trandafilon a sosit numai de cîteva luni la Iaşi, unde este înscris în primul an la facultate şi în prima linie de atac a echipei locale de fotbal, Politehnica. Reţinut ar fi că în aceeaşi garsonieră au stat pe rînd mai mulţi fotbalişti : Simionaş, C[illegible]g, Ciocîrlan în timpul din urmă. „Nici unul dintre aceştia nu a fost nici pe departe atît de gălăgios, atît de nerespectuos faţă de colocatari pe cît este Trandafilon", ne spunea Vasile Gore, pensionar, care are nenorocul de a locui chiar dedesubtul lui Trandafilon. Este şi părerea lui Ioan Melinte, de profesie tehnician la C.F.S. Iaşi, care este preşedintele Asociaţiei de locatari din blocul amintit. „L-am chemat la sediul asociaţiei şi am încercat să-l convingem să nu mai facă chefuri şi gălăgie pînă la ore foarte înaintate din noapte. Ne-a repezit. Ne-a spus că nici nu stă de vorbă cu noi, că noi n-avem destulă şcoală, iar dacă avem de reclamat ceva, să vorbim cu clubul. Am trimis şi acolo o scrisoare, dar n-am primit nici un răspuns." Ecaterina Iacob, şi ea vecină cu Gh. Trandafilon, ne mărturisea că „de prea multe ori pe săptămînă, cam pe la două, trei noaptea se cîntă „Mulţi ani trăiască !" într-o noapte, mai zicea dînsa, el şi colegii săi de chef au deranjat lumea şi din blocul vecin, aşa gălăgie au făcut !"

Cumplit atacant, Trandafilon ăsta !

DUMITRU GRAUR ■

Ce face ieşeanul în timpul său liber

Nu va fi vorba în aceste rînduri, despre ceea ce poate face cetăţeanul în orele sale disponibile, ci despre ceea ce face el efectiv, în acest timp. Mai precis, un microsondaj, în rîndul locuitorilor judeţului Iaşi căruia le-am adresat aceeaşi unică întrebare : cum vă petreceţi timpul liber ? Am consemnat cîteva răspunsuri primite.

Ioan Zamfir, din comuna Deleni : „Mă ocup de pregătirile în vederea participării ansamblului pe care-l conduc la festivalul folcloric organizat pentru valorificarea şi revitalizarea folclorului din zona Hîrlăului. Sînt dirijorul formaţiei".

Pictorul ieşean Francisc Bartok, lector la catedra de arte plastice a universităţii moldovene, cu studenţii săi, se ocupă cu înfrumuseţarea locului de muncă de la întreprinderea „Confecţia".

Fotografii de ELENA GHERA ■

Paul Iancu, din Hîrlău : „Pasiunea mea este teatrul. Din luna noiembrie a acestui an a luat fiinţă un teatru popular la noi în oraş, aşa că nu-mi văd capul de treabă. Ne pregătim pentru Festivalul „Cîntarea României".

Mihai Ignat, cazangiu, din Iaşi : „Ziua-i scurtă, vremea se aspreşte. Trag spre casă cît mai repede, după ce termin cu sarcinile de serviciu. Sînt amator de turism şi-mi place să merg măcar pînă la Ciric, că-i la doi paşi, dar iarna e închis. Păcat !"

C. Stejar, dispecer la autobază : „Lucrez în schimb şi sînt din Păşcani, unde am familia. Pierd mult timp cu trenurile. Sînt prea obosit. Şi mai am şi un proces, un fel de litigiu de muncă care s-a cam lungit şi mi-a tocat şi timpul, şi nervii".

Dragoş Loghin, şef de echipă la Atelierele Nicolina, Iaşi : „Mă gîndesc la baza noastră de la Ciric, la popicărie şi la bîrci. Mă gîndesc numai, pentru că altceva nu pot face pînă la redeschiderea bazei. Pînă atunci, mai dau o fugă pe la motelul „Bucium", dar asta nu-i de scris. Aştept să ningă. Sînt amator şi de concursuri de schi şi săniuţe. Birnova este singura posibilitate aci, la Iaşi, pentru sporturile de iarnă".

Ing. Mihai Popescu, de la Staţiunea de cercetări viticole, Iaşi : „Locul meu de muncă este în afara oraşului. Odată ajuns acolo, nu mai plec pînă seara. Mă văd mai rar cu directorul decît cu soţia. Practic, tîmpul liber se reduce la duminici. Le dedic fiului meu Răducu, care, cum pune mîna pe mine, mă sechestrează. Mergem la Teatrul de păpuşi, alteori în parcuri. L-aş duce şi la înot, dar pentru copii de vîrsta lui (2 ani şi 7 luni) nu există bazine. Nici de vară, nici de iarnă. Nu sînt patinoare. Cît de modest, dar să fie. Soţia este profesoară de muzică. Aş merge cu ea la concerte, dar sînt prea grele pentru mine. Cîndva se făceau prezentări, concerte de iniţiere. Acum n-am mai auzit de aşa ceva. Împreună petrecem puţin din timpul nostru liber".

Un grup din care fac parte : Constantin Dubinciuc, de la secţia fire a Combinatului de fibre sintetice, N. Lungu, operator la aceeaşi întreprindere, ing. Ion Durdun şi alţi cîţiva. Toţi sînt amatori de tenis şi-i dedică tot timpul lor liber. Cercul are aproape 150 de membri. „În prezent, ne spune unul dintre ei, mulţi tovarăşi de la combinatul nostru participă la campionatele de casă la şah, ping-pong, cros şi tenis de cîmp. Profităm de vremea frumoasă, noi şi crosiştii. Ceilalţi folosesc sălile clubului din întreprindere".

O studentă („Ce importanţă are cum mă numesc ?") : „Caut un disc cu concertul pentru corn şi orchestră de Mozart. Dar nu disper. Bat toate magazinele. Şi după ce-i găsesc, ce fac ? îl ascult, e bine ? Smecheri vă mai credeţi voi, bucureştenii !"

MANOLE CARŢAN ■

Un oraş care învaţă să numere pe cont propriu

Strada principală din Hîrlău ar trebui, cît încă nu este prea tîrziu, filmată. Din dreptul bisericii cititorilor de Petru Rareş pînă în centrul localităţii, prăvăliile care au făcut la vremea lor faima vechiului tîrg moldovenesc, alipite umăr la umăr şi cu fruntea la drum, au rămas în bună parte goale de oameni, pustii, şi par decorul migălos al unei piese de epocă. Un vînt rău, îngheţat, trinteşte uşile, face ferestrele să scîrţîie jalnic. Hîrlău, primul oraş cu acest nume, se află în curs de demolare.

Al doilea oraş purtînd numele acesta s-a şi construit, în vecinătatea curţii domneşti a familiei Muşatinilor. „Un pui de oraş", deocamdată, spune primarul *Constantin Coman*. Dar un oraş adevărat, pentru a cărui întemeiere s-au alocat în cincinalul trecut fonduri în valoare de aproximativ 95 de milioane de lei. Constantin Coman numără pe degete ce s-a făcut cu banii aceştia. Un liceu cu 16 săli de clasă. O creşă cu 100 de locuri. O grădiniţă. Supraetajarea policlinicii. Modernizarea a trei kilometri de străzi. Hotelul „Răreşoaia". Toate acestea alcătuind ceea ce primarul oraşului numeşte „domeniul social-cultural". În „domeniul industriei" : un complex pentru prelucrarea legumelor şi fructelor, o fabrică de oţet, o uzină de vinificaţie cu o capacitate anuală de 250 vagoane, un complex de pui de carne cu o producţie de un milion două sute de mii de capete anual. Unităţile acestea au făcut ca în 1975 producţia globală a oraşului să se ridice la aproape 180 de milioane lei. „Cifra exprimă, spunea primarul Constantin Coman, puterea economică a oraşului nostru. Dar toţi banii aceştia nu ne rămîn, cum se spune, în mînă, pentru că avem aici, la Hîrlău, subunităţi ale unor întreprinderi de prin alte părţi. Din Iaşi, în primul rînd. Sectorul de exploatări forestiere e subordonat Întreprinderii forestiere Iaşi. Centrul de legume şi fructe — cu o producţie anuală de zeci de milioane — aparţine de I.L.F.-Iaşi. Dar un exemplu mai convingător poate fi acesta : în cursul cincinalului trecut, la Hîrlău s-a construit şi acum funcţionează în plin o secţie de confecţii a Întreprinderii de tricotaje „Moldova", tot din Iaşi. Adaug la acestea încă un fapt : din cele aproximativ 180 milioane, cît reprezenta producţia globală a oraşului în 1975, aproape 15 la sută au rămas aici, în Hîrlău. În 1980 nu numai că producţia globală va fi mult mai mare, dar ea va aparţine oraşului în proporţie de 80 la sută. Dacă-mi daţi voie, în aceste cifre stă, pe scurt, creşterea Hîrlăului. Şi gîndiţi-vă acum la consecinţele acestei industrializări treptate. În primul rînd, faptul că oamenii nu pierd vremea pe drumuri, nu fac naveta, creînd aici goluri în forţa de muncă şi creînd acolo unde s-ar fi putut duce, la Iaşi, de exemplu, tot felul de probleme, printre care cea a locuinţelor n-ar fi stat în ultimul rînd. Au, aici, casele lor. Pînă în 1980 oraşul va avea 800 de apartamente. Destul de bine, cred, raportînd acest număr la populaţia oraşului, de aproximativ 10 000 de locuitori ! Ca să nu mai vorbim despre calificarea oamenilor, despre faptul că ei se obişnuiesc, în timp, cu industria, sau despre faptul că, imaginaţi-vă, dacă s-ar fi ridicat aici peste noapte cîteva fabrici, localnicii plecaţi, în dorinţa lor de a se reîntoarce pe la casele lor, ar fi creat acolo de unde voiau să vină tot felul de necazuri, obligînd întreprinderile respective să caute alţi oameni, să-i califice etc."

Hîrlău, un oraş nou, muncitoresc, un oraş care se industrializează, s-ar putea spune, „cuminte", dar aşezat şi statornic, un oraş care, aşa cum s-a văzut, învaţă să numere pe cont propriu şi în folosul lui Dar nu numai al lui.

DUMITRU ELIADE ■

Între clasic și baroc (VII)

PRAXITELE

Surîsul lui Hermes

În afară de portretele sale, Erasm are numai vagi legături cu arta. Biografii săi declară că acest neobosit călător a trecut prin Italia ignorîndu-l pe Rafael și pe Michelangelo și neinteresat de monumente. Unica sa pasiune erau literatura clasică și filosofia, **bonae litterae.** Dar un om care surîde singurătății ne va reaminti în mod inevitabil surîsul statuilor clasice. Și cum, înainte de a mă recunoaște vinovat de exces aș vrea să nu exclud nici un argument al măsurii, e firesc să nu mă grăbesc cu o concluzie, chiar dacă lecțiile melancoliei sînt altele decît cele ale lui Praxitele. Mai ales că nu intenționez să fac aici o istorie a artei, ci istoria unei ezitări. Și, poate, istoria unei speranțe : aceea de a nu mă mulțumi cu orice fel de consecvență și de a-mi dori o consecvență care iubește cu toate resursele ei.

Despre zîmbetul lui Filip al Spaniei se spunea că ascundea un pumnal. Zîmbetul statuilor grecești nu ascunde decît teama de moarte. Cu alte cuvinte, grecii au arătat destinului același surîs cu care au încercat să cîștige bunăvoința lui Nero declarîndu-l învingător la întrecerile olimpice, deși sosise ultimul în cursă. Pe de altă parte, știm că acest surîs n-a existat în vremea lui Fidias și a lui Policlet. El apare cînd zeii simt nevoia să surîdă amurgului, așa cum au făcut-o în dimineața ideolului elin tinerele kore. Pe buzele statuilor începe să fluture atunci un surîs care, treptat, nu le va mai lăsa nici o speranță.

Iată-ne, astfel, în fața unei dileme : trebuie să vedem în surîsul rafinatului **Hermes** al lui Praxitele un semn de triumf sau de slăbiciune ?

Ceea ce așteptăm de la artă nu este, bineînțeles, orice fel de triumf. De ce ne-ar interesa să ni se spună, de pildă, că ea e un triumf asupra trupului ? Ceea ce așteptăm de la ea este, dimpotrivă, o justificare superioară a biologiei, care, fără să ne mintă în privința morții și fără să făgăduiască împărății ulterioare, să ne vorbească într-un chip convingător despre șansa și datoria de a cuceri fericirea pe terenul cel mai vulnerabil, al inimii care bate. Căci singura biruință posibilă e, desigur, una care caută înăuntrul vieții temeiurile speranței și opune neglijențelor destinului un om hotărît să dea existenței sale un sens. Nimic nu i-a îndirjit, probabil, mai mult pe constructorii piramidelor decît imaginea deșertului și a nisipului spulberat de vînt. Și nimic nu le-a sporit mai mult arhitecților Parthenonului setea de armonie decît rocile informe de pe Acropole. Surîsul statuilor grecești e apărut din aceeași conștiință tragică din care a țîșnit lancea Atenei.

Fără îndoială, el era semnul că brațul zeiței nu mai avea puterea să ridice o lance. Cultura greacă a fost nevoită atunci să schimbe armele. A înlocuit o lance cu un surîs. Scopul el era însă același : să înarmeze frumusețea.

Uitînd toate acestea l-am socotit pe **Hermes** o frumusețe care evită ideile. În realitate, farmecul său îndulcit nu evită decît moartea. Zeul surîde din precauție.

În fond, nu surîsul e ceea ce aș vrea să refuz : ci surîsul care nu încuviințează curajul și dragostea. Pentru că acum știu ce lipsește din portretul lui Erasm. În timp ce **Hermes** așază un surîs între sine și moarte, Erasm îl așază între sine și lume. Și dacă există adevăruri care nu pot fi rostite totdeauna în liniște și, uneori, se cer rostite cu vehemență, din această categorie fac parte toate adevărurile unei înțelepciuni care între lance și scut nu uită să ne vorbească despre dragostea ce-o datorăm vieții. Îmi place să repet ce am văzut scris pe un cadran solar, **Sine Sole Silee,** fără soare tac, dar acestei lumini nu-i ajunge un surîs. Nici dimineții care strălucește acum afară, deasupra primelor zăpezi din iarna aceasta, nu-i ajunge o inimă care n-ar ști să iubească pînă la suferință. Cicero nu se juca cu vorbele mărturisind că la lectura dialogul platonic **Fedon** raționamentele în favoarea nemuririi sufletului reușeau să-l convingă, însă imediat ce închidea cartea acest sentiment îl scăpa. Părăsind chipul lui Hermes și întorcîndu-mă spre lucrurile din jurul meu, îmi dau seama că nu voi izbuti niciodată să privesc lumea cu indiferență. Și poate că liniștea nici nu există. Ea nu e decît încetarea sau absența unei pasiuni. În definitiv, nu e destul să ne referim la un țărm ; trebuie să știm ce adevăr propune el împotriva mării. Sfîrșitul erorii nu înseamnă totul, dacă el nu înseamnă și începutul unei iubiri mai înalte.

Ajuns aici, cu toată admirația mea pentru arta elină, va trebui, probabil, să consimt că nu mă număr printre cei dotați pentru înțelepciune. Într-o iarnă, la Uppsala, m-am întrebat ce anume mă contraria în inscripția aleasă pentru a figura deasupra intrării în aula universității :

Att tänka fritt är stort.
Att tänka rätt är storre.
(A gîndi liber e mare lucru.
A gîndi corect e și mai mare lucru.)

Aceasta ar putea să fie chiar deviza clasicismului. Totuși, n-am înțeles de ce ar trebui opusă corectitudinea libertății, cînd menirea lor e să fie amîndouă de partea fericirii. Și dacă ne caracterizează ceea ce iubim, înseamnă că trebuie să închid albumul din care surîde **Hermes** și să pornesc prin zăpada căzută afară ca în iernile lui Bruegel.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Trei zile și trei nopți

Din spatele aparatului de filmat, tînărul — și talentatul — operator de film Dinu Tănase a trecut și în fotoliul regizorului. Fapt salutar, caracteristic dealtfel noii generații de cineaști români — acela de a-și manifesta tendința de a deveni, treptat, autori totali ai peliculelor pe care le realizează.

De data asta pornind de la un scenariu semnat de Alexandru Ivasiuc și Roxana Pană, realizat după romanul **Apa** al celui dintîi, Dinu Tănase își propune o ambițioasă reconstituire cinematografică a unei perioade mai puțin cunoscute spectatorului contemporan — cea a anilor imediat, strict imediat, următori actului de la 23 August : momente aparent tulburi, dar evident crîncene, în care o lume se fărîmițează iar alta se naște.

Film esențialmente politic. „Trei zile și trei nopți" șochează — în sensul bun al cuvîntului — mai ales prin valoarea sa documentară, prin autenticitatea cinematografică a acelui orășel de provincie situat undeva în nordul țării, trăind drama unei transformări radicale. Operatorul Dinu Tănase, subordonat regizorului Dinu Tănase, ne oferă, din acest punct de vedere, secvențe memorabile : majoritatea celor în care apar muncitorii căilor ferate, de pildă ; străzile orașului, iarna ; sala de spectacol în care se ține ședința organizată de partidul comunist ; toate interioarele, fără excepție (extrem de importantă în acest film mi se pare contribuția adusă de semnatarii decorurilor și costumelor, respectiv arhitect Aureliu Ionescu și Maria Cupcea ; printre altele, și spre deosebire de alte producții ale noastre a căror acțiune se petrece chiar și mai demult decît aici, vedem, iată — doamne! — că în 1946 pantalonii **erau largi,** avînd chiar și manșetă !). Există așadar aici, în „Trei zile și trei nopți", o vizibilă preocupare pentru autenticul istoric ; detaliul — neapărat a fi, în cinema, semnificativ — este semnificativ : felinarele ceferiștilor stînd de veghe lîngă cadavrul tovarășului lor ucis de bandiți depășesc, pentru a folosi un exemplu, rolul luminărilor de înmormîntare : metafora e directă, este nouă, este **frumoasă** prin tragismul ei.

Cîteva remarcabili actori de film (George Constantin, Amza Pellea, Petre Gheorghiu, Kovacs György, Gabriel Oseciuc, Constantin Codrescu — ultimul constituind, în rolul prefectului, o adevărată revelație !) „duc" greul interpretării unor personaje poate că nu îndeajuns de viabile — asta încă din scenariu — dar credibile, ceea ce înseamnă mult.

Nu la fel de mult însemnînd însă — chiar dimpotrivă ! — faptul că Dinu Tănase nu a știut (sau nu a vrut sau nu a putut — și atunci este firesc să ne întrebăm : de ce ?) să evite unele momente de grandilocvență lozincardă — existente din păcate, și din nou, încă din scenariu —, momente care alterează desfășurarea peliculei, obligîndu-te pe tine, spectator, să suporți lungimi.

Cert este însă faptul că avem încă un interesant regizor de film ; bătălia pentru filmul atît de așteptat, pentru filmul atît de necesar nouă — filmul contemporan — rămîne, totuși, deschisă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

Bogata rudă săracă (II)

Încheiam, săptămîna trecută, prima parte a cronicii spunînd : noroc de entuziaști ! De entuziaștii aceia care iubesc într-adevăr — nu fiindcă le-o pretinde serviciul remunerat — teatrul. Noroc de acești entuziaști care, luîndu-se de piept cu inerția, au reușit să facă un prim pas esențial pentru ca „piesa scurtă să reintre în drepturile ei artistice pe scenele teatrelor profesioniste" (am citat dintr-un fel de program implicit al dumnealor).

Cronica aceasta este a unui complex spectacol care, între 23 și 29 noiembrie, a avut loc la Oradea, sub titlul **Săptămîna teatrului scurt.** Cronica aceasta este a unui spectacol cu un conflict zdravăn ; cu personaje numeroase — unele elevat academice, altele eficient organizatorice, altele simplu dar pur artistice ; cu un mesaj nobil : să facem totul pentru reintroducerea teatrului scurt în viața noastră spirituală.

Din păcate însă și a unui spectacol-pledoarie cărula i-au cam lipsit argumentele-fapte. Pentru că nici un teatru din București n-a găsit, măcar de bunăcuviință, să participe la această săptămînă ; pentru că din multele teatre ale țării un număr mult prea mic au fost reprezentate prin spectacole ; pentru că o parte amplă din suita spectacolelor a fost alcătuită nu pe baza unor piese scurte, ci pe aceea — perfid trădătoare — a unor piese, să le spunem lungi, ori a unor rezumate din piese lungi, ori a unor părți din piese lungi, ori a unor montaje, ori a unor recitaluri de poezie, ori a unor piese scurte dar proaste (vezi „Un proces posibil").

E adevărat, au fost și bune spectacole cu bune piese scurte, spectacole serios lucrate, care au constituit și serioase argumente în favoarea teatrului scurt ; și exemplu care relevau varietatea posibilităților de exprimare scenică a piesei scurte ; și, pentru spectatori, scurte cezuri și lungi clipe de bucurie și meditație.

Revenind la soarta concretă a teatrului scurt, în ceea ce mă privește, găsesc că — foarte prozaic însă eficient — așa ar trebui răspuns celor două prejudecăți despre care am pomenit în prima parte a cronicii : pe de o parte, teatrele să fie administrativ obligate să cuprindă în repertoriul lor anual și un spectacol alcătuit din piese scurte ; iar, pe de altă parte, prin spectacole cu piese scurte — spectacole care să fie și să fie și de mare calitate — să se educe și să se deprindă spectatorii, asemenea melomanilor care în timp au descoperit rafinamentul cocteilului de piese de diferite întinderi și diferite tonuri, cu gustul piesei scurte, dar — imperativ ! — de virtuozitate.

Ruda săracă a teatrului „lung" e de fapt bogată ; ea are probleme existențiale, însă rezolvabile. Totul e să ne luăm după oameni de inițiativă și ispravă ca orădeanul Stelian Vasilescu, de pildă.

NELU IONESCU ■

Arta amatorilor

Un pictor de miniaturi istorice

Am cunoscut, nu demult, un om foarte interesant și un pictor bun pe care numai o foarte cultivată bună-cuviință, l-a împiedicat să urce pe locul ce-i merită în mișcarea artei amatoare și, cu aceasta, pe treapta valorii ce-o arată ca pictor de miniaturi istorice, fără a insista neapărat asupra distincției amator-profesionist. Omul, pe nume Teofil Georgian, are un mare talent de narator prin imagine, talent pe care îl exercită foarte firesc. Un firesc pe care mulți pictori de meserie l-ar voi și nu-l au. Interesul particular al artei sale constă în aceea că inginerul pensionar, dedat statornic lucrului la șevalet, povestește direct în culoare, fără o prealabilă pregătire a suprafeței, fără ajutorul unui desen, iar povestirea merge frumos, sărbătorește pe un spațiu rareori mai mare ca palma. Ca orice pictor fără dascăl, încearcă să-și „explice" arta, să-i sporească interesul prin adaosuri care de obicei strică imaginea. În loc să compună tablouri la dimensiunea pe care-o simte atît de bine și unde totul se-ntîmplă cu atîta har, Teofil Georgian compune un soi ciudat de polipticuri, în care fiecare scenă și, mai apoi, ansamblul sînt bordate cu o decorație, cînd geometrică și cu citate folclorice, cînd într-o totul născocită, decorație colorată strident, barbară, în fapt, în stare să-i alunge pe omul de gust, să-l facă să nu vadă dulceața de pictură petrecută în cele cîteva mici dreptunghiuri răspîndite în țesătura ce dă parcă năvală din toate părțile. Am văzut destui artiști amatori dispuși să prăpădească, din nepricepere, dintr-un avînt al demonstrației ce urmează, îndeobște, talentele afirmate cu întîrziere, lucrul lor bun și cinstit și care-i poate înălța în ochii publicului. Sînt situații în care cîteva lecții simple de pictură ar fi de ajuns să pună un om pe drumul cel bun. Dacă Teofil Georgian ar fi avut lecțiile acestea, munca lui de mulți ani ar putea să stea cu succes într-o expoziție. El are o vocație clară de miniaturist, scenele imaginate — cu un efect decorativ ce amintește surprinzător paleta lui Bonnard și a nabiștilor însemnați de geniul acestuia — au strălucirea surîzătoare a paginilor unor manuscrise medievale ilustrate, spusa acestor imagini e convingătoare și plină de sentiment ca poeziile patriotice ale clasicilor învățate odată cu scrisul și cititul. Teofil Georgian a prezentat săptămînile trecute o parte din lucrările sale în cadrul **Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.** Un organizator de expoziții dispus să promoveze calitatea deosebită a acestor miniaturi și s-o slujească prin niște rame potrivite ar putea face din pictura inginerului iubitor de istorii o pildă de autenticitate a simțirii.

TUDOR OCTAVIAN ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Mîine, vineri 17 decembrie 1976, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar,** organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", cenaclu condus de Adrian Păunescu, va fi prezent în orașul **Arad.** Spectacolul va avea loc la Teatrul de Stat, cu începere de la orele 18. Biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi și școli.În ziua de sîmbătă, 18 decembrie, cenaclul va fi prezent în orașul **Timișoara.** Întîmplarea literar-artistică va avea loc la Sala Sporturilor cu începere de la orele 18. Biletele se pot procura de la Sala Sporturilor. În continuarea turneului, vom fi prezenți în **Lugoj** (duminică, 19 decembrie, Casa de cultură, orele 18) și **Craiova** (luni, 20 decembrie, Teatrul Național orele 18). Atît în Lugoj, cît și în Craiova, biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, facultăți (cazul Craiovei) și școli. În ciuda dorințel și eforturilor noastre, spectacolul — anunțat — de la Petroșani a fost amînat pentru o dată ce se va anunța ulterior.

Studiem posibilitatea ca în perioada vacanței de iarnă să ne aflăm în cîteva din taberele de studenți și elevi.

C. RADINSCHI — Irina

EVANDRO ROSSETTI :

România face parte din sufletul meu

Cîntăreț folk pasionat, întotdeauna prezent în ultimii ani — figură pitorească — la „întîmplările literar-artistice" ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, Evandro Rossetti reprezintă un „caz" puțin mai deosebit. Născut și crescut în Italia, el a venit în țara noastră în ultimii ani, asimilîndu-și esența artei tinere și a folclorului românesc într-o asemenea măsură încît a devenit în scurt timp unul dintre folkiștii noștri reprezentativi, iubit de mii de admiratori ai muzicii tinere.

De aceea ne-a interesat în mod deosebit să aflăm mai întîi amănunte despre omul și apoi despre cîntărețul folk Evandro Rossetti, membru marcant de acum al primului cenaclu al tineretului revoluționar din patria noastră, care este — o mărturisește singur — și patria sa.

— M-am născut la Roma la 14 septembrie 1949. Mama este română de origine ; s-a căsătorit cu un italian care a stat patru ani după război în România. În timpul șederii lui aici, a făcut parte din formația de muzică ușoară „Aldo Solini" — celebră pe atunci. Deci, prezența mea în arta românească constituie, într-un fel, reeditarea activității artistice a tatălui meu, de acum 30 de ani. În prezent sînt student al Facultății de stomatologie din București și sînt căsătorit, cum știi și cum e ușor de bănuit, cu o româncă.

— Care au fost primele tale contacte cu muzica ?

— Îmi amintesc că am început să cînt într-o formație de muzică beat la Roma, „Piper Club", la vîrsta de 12 ani, ca solist vocal și instrumentist (chitară solo). De atunci am participat la mai multe concursuri muzicale pentru tineret, obținînd — în Italia — mai multe premii. Muzica mi-a intrat în sînge. Dar a trebuit să vin în România pentru a-mi face din ea o vocație (de fapt o a doua vocație) și pentru a mă consacra — iată — în calitate de cîntăreț folk.

— Vorbește-mi despre contactul tău cu România. Cînd s-a aprins în tine scînteia care trebuia să te ducă spre „flacăra" cenaclului nostru ?

— Am sosit în România în anul 1971, după ce mi-am satisfăcut serviciul militar. Căsătorindu-mă aici, am hotărît să urmez, împreună cu soția mea, cursurile Facultății de stomatologie a Institutului de medicină și farmacie din București. Despre „scînteia" de care-mi pomenești am să-ți spun mai tîrziu ; depinde ce mă mai întrebi !

— Cum evoluezi tu în viața noastră socială și universitară ?

— După cum vezi : mi-am întemeiat aici în România o familie, învăț la o facultate bună, care mă pasionează și merg la cenaclul „meu", fiindcă este și al meu. În general, am fost „adoptat" foarte repede. În primul an de facultate am și fost invitat să particip la concursul „Șarpele de aur", organizat de Institutul de medicină și farmacie, cînd am obținut premiul al treilea. De aici lesne am ajuns la cenaclu care m-a fascinat de la început ; mi-au plăcut muzica, atmosfera, publicul și mai ales oamenii, băieții.

— Cum te înțelegi cu colegii tăi din cenaclu ?

— Doar știi că bine. Ce-i drept, n-a fost ușor chiar de la început ; există între mine și ceilalți băieți de la cenaclu — cine știe de ce ? — o răceală care, însă, în scurt timp, a dispărut. La ora actuală sîntem cei mai buni prieteni. Nici nu știu, sincer vorbind, ce m-aș face fără ei, deoarece mai tot timpul sîntem împreună. Dar eu cred, cînd mă gîndesc mai bine, că răceala aceasta de care ți-am vorbit nu se datora faptului că eu eram italian, ci pentru că eram nou venit în cenaclu.

— Spune-mi totuși cum ar fi primit un cîntăreț român într-o colectivitate artistică din Italia ?

— Firesc, ar fi ținut la început la distanță, ca un om necunoscut, dar pe urmă temperamentul comun latin, dragostea comună pentru muzică și alte asemănări dintre popoarele noastre, pe care nu are rost să ți le înșir aici și acum, ar face să cadă orice barieră.

— Deși mai înainte mi-ai spus, fără să te întreb, că simți cenaclul ca fiind și al tău, vreau să știu dacă această colectivitate artistică și revoluționară mai înseamnă și altceva pentru tine ?

— Desigur : înseamnă, mai întîi, o comunicare sinceră, fructuoasă, cu tineretul din România pe care l-am cunoscut cel mai bine tocmai prin intermediul **Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.** Aici, cred eu, am înțeles cel mai bine sufletul tineretului român, aspirațiile sale cele mai sincere, mai curate, mai nobile, spre mai bine, spre mai frumos, exprimate — iată — și în cîntec. Aici am devenit eu folkist român. În „Cîntec pentru România" tocmai aceste sentimente vreau să le fac cunoscute.

Poetul Adrian Păunescu le-a intuit și redat foarte bine. În al doilea rînd, cenaclul înseamnă o familie, a doua mea familie. Aici sînt dorit, respectat și util.

— Trebuie să-mi spui — ca folkist român — ce crezi despre folkul românesc ?

— Folk-ul este transpunerea pe muzică a adevărurilor vieții românești și a problemelor omului de azi din România, în relațiile lui cu mediul, cu societatea ca socialistă. Muzica folk românească este, la rîndul ei, o muzică bună ; ea se exprimă prin creații specifice — îmbinare fericită a textului cu muzica de calitate, ca în : „Pămîntul deocamdată", „Antirăzboinică", „Fără petale", „Ai, hai", „Mica țiganiadă", „Om bun", „Brad bătrîn". Din păcate, uneori, o amenință pătrunderea unor cîntece mai puțin inspirate. De aceea, vreau să-mi exprim aici regretul față de ușurința cu care se acceptă de oamenii care răspund de difuzare anumite compoziții care nu fac decît să împiedice dezvoltarea adevăratei muzici folk. Și vreau să mai spun că nu sînt de acord cu intrarea în sfera acestei muzici a unor elemente puțin talentate care nu fac decît să profite de pe urma unor texte de valoare ca să-și plaseze o muzică mediocră și astfel să se „afirme". Dealtfel, acesta este un fenomen sesizabil — invazia mediocrității, și în Italia, și în toată lumea, nu numai în România. Cu toate acestea, muzica tînără din România cunoaște în ultimul timp o mare dezvoltare și creștere calitativă. Ceea ce nu înseamnă că trebuie să ne oprim aici...

— Cum vezi, Evandro Rossetti, relația dintre poezie și muzică ?

— Trebuie să fie cît mai strînsă : muzica are datoria să sublinieze, să vehiculeze, sensurile poeziei spre inima și mintea ascultătorilor ; îmi face plăcere de aceea că pot să reînnoiesc și acum admirația mea față de cîntăreții-poeți din România, unii dintre cei mai talentați din lume. Drept e că în România — poate și datorită Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar — folk-ul e foarte îndrăgit și ascultat de zeci de mii de tineri și virstnici care găsesc în el nu numai o muzică plăcută, deconectantă, ci și un îndreptar de viață inspirat tocmai din ideile pe care le promovează cu atîta consecvență partidul dumneavoastră și președintele dumneavoastră, domnul Nicolae Ceaușescu, atît de iubit — după cum văd — de poporul român și atît de stimat — după cum știi — și în Italia și pe toate meridianele globului.

— În altă ordine de idei, cum apreciezi muzica pop ?

— Deși la prima vedere foarte diferite ca genuri, pop-ul și folk-ul sînt, într-un anumit fel, apropiate Există actualmente în lume grupuri de muzică pop, cum sînt C.S.N.ȘY., care în nenumărate concerte execută muzică folk de cea mai înaltă calitate, în același timp sînt cîntăreți de muzică folk ca Bob Dylan § Band care se exprimă în pop. Importante sînt mesajul transmis și calitatea muzicii. Și aș vrea să mai adaug — răspuns la o întrebare pe care poate ai de gînd să mi-o pui — că doresc, pentru perspectiva muzicii tinere, a folk-ului nostru, să se ocupe de ea mai mulți oameni valoroși și talentați, proveniți din pop, care dispun de o bună pregătire muzicală, ca Dan Aldea, Mircea Baniciu, Jozef Kappl și alții.

— Apare întrebarea : ce relații cu alte genuri au sau pot avea muzica pop și folk ?

— Sînt de părere că acel care se ocupă cu creația muzicii folk trebuie să se inspire cît mai mult din folclorul țării sale.

— Ai vrea să-mi spui mie și celor care ne citesc ce părere ai despre conducătorul cenaclului, despre disciplina cenaclului ?

— Poetul Adrian Păunescu, care scrie o poezie atît de latină, este sufletul și dinamizatorul cenaclului, este întemeietorul lui. La rîndul său, cenaclul s-a făcut ecoul sensibilității poetice și angajării sociale și politice a conducătorului său, și prin aceasta cenaclul a avut de cîștigat. Pentru mine — aș adăuga dacă-mi permiți — foarte important a fost faptul că domnul Adrian Păunescu s-a purtat cu Evandro Rossetti de parcă acesta ar fi fost cetățean român.

— Mai vorbește-mi despre România și tineretul ei.

— România face parte din sufletul meu. Azi o cunosc atît de bine și frumusețea ei este bine vestită în toată lumea. Eu am îndrăgit-o și mai mult, însă, de cînd am cunoscut mai îndeaproape oamenii care trăiesc pe meleagurile ei, tineretul ei, dinamic, receptiv pentru frumos, entuziast și cu dragoste pentru muncă și artă.

— Vrei să-mi mai spui ceva despre Evandro Rossetti ?

— Consider că prin participarea lui la Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar din România el și-a descoperit anumite sensibilități pe care nu și le cunoștea și aprecia îndeajuns înainte.

— Cum vezi arta, în general, în România ?

— Așa cum o vede întreg poporul patriei mele de azi și cum o vede și publicul din alte părți ale lumii : reprezentativă pentru sensibilitatea și frumusețea morală a poporului român, prin mijloacele sale de expresie și de înaltă valoare umanistă. Arta României de azi strălucește cu demnitate în cultura lumii.

NICOLAE SPIRESCU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE EVANDRO ROSSETTI :

Cozma Răcoare (versuri de N. Labiș), **În drum** (versuri de G. Topîrceanu), **Cîntec** (versuri de Șt. O. Iosif), **Moartea pasagerului** (versuri de Ion Minulescu), **Cîntec pentru România, Oltule, Tanti Tina** (versuri de A. Păunescu), **Elegie** (versuri de D. Tudoran), **Privighetoarea** (versuri de T. Arghezi), **Plîngere** și **Tudor la Hanul lui Manuc** (versuri de Gh. Tomozei).

Muzica și muzichiile

Soliști sau imitatori?

Prinși și aprinși de mult prea discutata problemă de fond a muzicii ușoare românești — creația — uităm adeseori cealaltă chestiune, cea a soliștilor. Mai ales a celor tineri. E bine însă a preciza că, fără a încurca termenii „pop" și „ușor", vom amesteca în discuție cîteva nume care se încadrează, ori se pot încadra, în cele două noțiuni.

Se tot vorbește despre o înnoire a muzicii noastre ușoare, despre necesitatea unui reviriment în acest domeniu, dar rezultatele nu se prea văd. Nu se văd pentru că se ignoră un lucru esențial — primenirea primei echipe de soliști. Să nu care cumva să se creadă că vrem să îmbătrînim dintr-un condei pe toți soliștii consacrați, să-i ducem undeva într-o fosă prăfuită și asta numai de dragul unor promovări arbitrare. Dimpotrivă, aceștia au marea „vină" de a fi imitați de tineri soliști fără personalitate. Aici însă ne lansăm pe orbita unui cerc vicios : orientîndu-se după stilul marilor vedete, mulți compozitori scriu special pentru acestea, adaptîndu-și deci maniera de a compune. Pe de altă parte, soliștii tineri, unii chiar talentați, dornici de a intra în marele circuit, nu o pot face decît apelînd la repertoriile consacraților, luînd din melodiile scrise pentru ei. Ajung, așadar, la imitație. Și iată-ne pe noi, ascultătorii, auzind cam aceleași voci în cam aceleași stiluri, deși numele interpreților diferă. Ce-i de făcut atunci pentru a impune un nou val în muzica ușoară românească ? În primul rînd, ar trebui să se revină la acel, inexplicabil dispărut, concurs de interpretare de la Mamaia, sau la orice altă formă de concurs **național** de interpretare. În al doilea rînd, să se dea mai multă atenție soliștilor afirmați pe calea pop-ului, făcîndu-se rabatul muzical de rigoare. E drept că asta ar însemna trecerea pe plan secundar sau chiar renunțarea la serviciile unor compozitori cu „nume mari", dar cu un talent destul de fragil. Dar astfel vom putea asculta pe principalele canale de difuzare cîțiva soliști de reală valoare ca Păunița Ionescu, Valeria Pușl, Suzana Georgescu, Iuliu Merca, Gil Dobrică, Mircea Vlad, Liviu Tudan, Petre Răduță, Cezar Tătaru, Cristian Madolciu și încă alții. Știm, s-ar putea ca aceste nume să nu vă spună prea mult, nu este însă vina noastră că ele nu și-au căpătat în public rezonanța recomandată de talentul lor real. Numai Electrecordul îl valorifică pe aproape toți cei mai sus-citați, din toate puterile sale. Dar cum aceste puteri nu pot determina cîțiva compozitori să scrie pentru acești tineri, iată, casa noastră de discuri le oferă posibilitatea de a cînta, în limba engleză, șlagăre de penultimă oră. Discurile sînt surprinzător de reușite, dicția soliștilor la fel. Credem că în limba română vocile lor ar suna cel puțin la fel de bine.

GEORGE STANCA ■

O sărbătoare a muzicii tinere

Între 26—28 noiembrie a.c. a avut loc Festivalul-concurs al muzicii tinere, organizat din inițiativa Comitetului județean U.T.C. Harghita. Au participat soliști și formații din 22 de județe și au fost prezentate peste 100 de cîntece. Au fost acordate următoarele premii de interpretare : Premiul I — Formația Napraforgó din Tîrgu Mureș ; Premiul II — Trifan László din Oradea ; Premiul III — Frații Breuer din Brașov. Premiile de compoziție au fost cîștigate de Sărosi Endré din Tîrgu Mureș, Márkus János din Oradea, Ioan Furnea din Tîrgu Mureș. Au participat ca invitați Mircea Florian și Anda Călugăreanu, precum și formația Harmat.

Acest festival-concurs a fost una din manifestările înscrise printre acțiunile organizate în cadrul etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României". El a fost organizat cu scopul de a îmbogăți repertoriul formațiilor și interpreților și de a descoperi noi talente alături de cele impuse deja de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Veritabilă sărbătoare a muzicii tinere din România, festivalul a evidențiat excepționala forță de emoționare a unei arte militante, politice, expresie a spiritului revoluționar. Tematica deosebit de diversă a cîntecelor prezentate a oglindit modul angajant în care înțelege tînăra generație să răspundă la marile întrebări cu care sînt confruntați oamenii din țara noastră, în general oamenii de pe întreaga planetă. Festivalul a înfățișat în chip însuflețitor dragostea față de patria lor, România socialistă, a tuturor tinerilor de pe cuprinsul acestei țări, indiferent de naționalitate, a demonstrat participarea lor largă și responsabilă prin artă și muncă la realizarea sarcinilor importante trasate de Partidul Comunist Român.

Curier muzical

FLORENTINA GROMAN, BUCUREȘTI : Cereți, în numele a 27 de iubitori ai muzicii și poeziei tinere, ca Festivalul de iarnă al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar să se țină la București. Om vedea ● **POP ADRIAN, ZALĂU :** O scrisoare absolut emoționantă. Cenaclul nu vine doar în orașe care au săli cu mari capacități. În schimb nu poate merge într-un loc fără a fi invitat. Adresați-vă Comitetului județean U.T.C. la care, sperăm, veți găsi înțelegere ● **TATIANA RAUȚCHI, BUCUREȘTI :** Și dumneavoastră cereți ca Festivalul de iarnă al cenaclului să aibă loc în București. Scrieți în numele unui grup de militari. Am primit destule asemenea cereri ● **THERESA VISS, PITEȘTI :** Vă-nșelați. Despre muzica ușoară de proastă calitate s-a scris. Vreți să spuneți că nu s-a auzit ● **RODICA ARDELEAN, PETROȘANI :** Vom reveni desigur la Petroșani ● **ȘERBAN TICALOIU, CÎMPULUNG ARGEȘ :** N-avem încă nici un membru de 50 de ani, dar, dacă sînteți talentat, credem că ne vom descurca. Pentru dumneavoastră și pentru alții anunțăm că în curînd redacția va organiza un amplu concurs de selecție. Data va fi anunțată din timp ● **LEON LUPAN, CLUJ-NAPOCA :** Admirăm vehemența cu care combateți pe acela care beau. Pentru a publica la Racul trebuie și talent însă. La scris, fireste, nu la băutură ● **ȘERBAN GAMULEA, BUCUREȘTI :** Fiți foarte atent : de la sublim la ridicol nu este decît un pas. Afară de cazuri cînd nu mai este ● **CĂLIN ȘTEFĂNESCU, BUCUREȘTI :** Ne cerem scuze și sînteți invitatul nostru la primul spectacol din București ● **VASILE MIRCU, LUGOJ :** Nivelul artistic modest nu face posibilă publicarea ● **DORU IANCU, ORADEA :** La Cluj-Napoca mergem des deoarece sîntem invitați des. Simplu, nu ? ● **GHEORGHE FARLEA, BUCUREȘTI :** Calitatea unor „versuri" semnate de Angelo Grigoriu și Romeo Iorgulescu nu mai miră pe nimeni. Din păcate nici pe dumneavoastră ● **ILEANA CIBU, HUNEDOARA :** Vă mulțumim și vă dorim „La mulți ani !" ● **ION FLOREA, BÎRLAD :** Vă rămînem recunoscători pentru modul frumos în care vă gîndiți la noi, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar ● **LUCIA GURDEAN, CLUJ-NAPOCA :** Există pete și în soare, deci nu vă contrazicem. Nu putem și nici nu ne propunem să readucem cu forța în cenaclu pe Anda Călugăreanu, Reflex-Flacăra, Nicu Alifantis. Avem impresia că și fără ei merge treaba ● **LIVIU COCREANU, BUCUREȘTI :** Nu ne pare bine că s-au comis nedreptăți la concursul de romanțe de la Tîrgoviște. Reveniți cu amănunte. ● **MARIANA TITEI, TIMIȘOARA :** Căutați-ne la Timișoara cu ocazia cenaclului din 18 decembrie. Căutați-ne la Sala Sporturilor ● **DUMITRU VICTORIA, BUCUREȘTI :** Scrisoare foarte frumoasă. Din partea noastră, gînduri la fel de frumoase.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica (215)

A fost un cadru mai puțin obișnuit, o imensă hală industrială devenită pentru cîteva ore locul de desfășurare al întîlnirii noastre literar-artistice. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a fost miercuri, 8 decembrie, oaspetele muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la întreprinderea bucureșteană Vulcan. O mai veche dorință a conducerii cenaclului, aceea de a se întîlni cu oamenii muncii chiar acolo unde aceștia se manifestă, adică unde produc bunurile materiale, a fost astfel realizată.

Vreo 4 000 de oameni, de toate vîrstele, care abia terminaseră lucrul ne-au așteptat acolo în hala devenită ad-hoc sală de spectacole, așezați pe scaune ori șprijiniți de diversele instalații din incintă. Era evident pentru membrii cenaclului, pentru conducerea lui că la Vulcan se depuseseră eforturi pentru ca întîlnirea noastră să se desfășoare în cele mai bune condiții. Comitetului de partid al sectorului, comitetului de partid al întreprinderii, direcțiunii, tuturor celor care se străduiseră să transforme hala într-o adevărată sală de spectacol le-a mulțumit, chiar de la început, conducătorul cenaclului. Aceeași dorință din partea noastră. Străină de ideea unei prezențe formale, conducerea cenaclului s-a străduit să aducă acolo toate fortele sale reprezentative. Astfel nu au lipsit actorii Florian Pittiș, Mihail Stan, Radu Gheorghe, Eugen Cristea, cîntărețul Dan Andrei Aldea, Mircea Baniciu, Erika Józsa, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Sorin Minghiat.

A cîntat mai întîi Evandro Rossetti și împreună cu el toate vocile cenaclului. **Cozma Răcoare** suna acolo cu totul aparte, versurile lui Labiș alergau de-a lungul uriașei hale și se reverberau emoționant. Era poate și un tribut plătit acusticii dar era și măreție în sunet. Au sunat extraordinar în acea hală poeziile recitate de Florian Pittiș și Adrian Păunescu. **În Mai** de Nicolae Labiș. **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu. **Deocamdată, nu și Da, mai avem** de Adrian Păunescu. A fost apoi rîndul muzicii dar nu în detrimentul poeziei pentru că Dan Andrei Aldea și-a compus cîntecele, frumoasele sale cîntece, pe versuri de Nicolae Iorga — **Brad bătrîn**, și Ioan Alexandru — **Lumină lină**, sau pe versuri emoționante, scrise de el însuși în **Om bun. Lordul John** compoziția lui Mircea Vintilă a fost cîntată de Evandro Rossetti și interpretată de Florian Pittiș. Valeriu Sterian și Sorin Minghiat au cîntat **Cu iubirea de moșie, Cîntec pentru oameni și Educație prin cîntec.** Sala a ris copios cînd Eugen Cristea a prezentat pantomima **În tren.**

A cîntat și a uluit hala, un actor care deocamdată își dă adevărata măsură doar în cenaclu : Radu Gheorghe. A interpretat mai întîi în hazul tuturor cele două fragmente din **Eternitate locală** de Eugen Seceleanu, a interpretat la vioară muzică populară din diverse regiuni ale țării, a spus apoi **Broasca țestoasă**, și a încheiat cu **Balada lui Fărîmită Lambru**, un cîntec de o mare tristețe dedicat de el cîntărețului de excepție care a fost Fărîmită Lambru.

A răsunat parcă săpînd în conștiința oamenilor vocea gravă, de stentor, a actorului Mihail Stan care a recitat magistral **La poarta grădinilor** de Dumitru Popescu, **Bărbatii și Minunea** de Marin Sorescu.

Pentru prima oară au cîntat împreună, în doi, două nume de prestigiu ale muzicii tinere : conducătorul formației Sfinx și solistul formației timișorene Phoenix, Dan Andrei Aldea și Mircea Baniciu au cîntat **Mugur de fluier, Mica Țiganiadă**, un mai vechi și foarte frumos cîntec al lui Mircea Baniciu pe versurile lui Pușkin, **Către**, și cîntecul de vitejie și de mare succes pe versurile lui Vasile Alecsandri — **Andrii Popa.**

Pe scenă au urcat mereu tineri din sală care au oferit flori și insigne interpreților și conducătorului cenaclului.

În mare criză de timp, pentru că cele trei ore afectate întîlnirii se scurseseră, Erika Józsa a interpretat două din cîntecele sale în limbile română și maghiară : **Cînd o fi să fiu mai mare**, și **Pasărea**, ajutată pentru prima oară de Mircea Baniciu și Radu Gheorghe la vioară. **Avram Iancu**, cîntat de Doru Stănculescu, a fost un alt moment de vîrf în hala de la Vulcan. Din nou Evandro Rossetti cu un **Cîntec pentru România**, întrerupt, ca de obicei, de aplauze. În final, toată asistența a cîntat împreună cu membrii cenaclului **Imn** de Ion Nicolescu și Nicu Alifantis, dar înainte de acesta poetul Adrian Păunescu a îndemnat pe toți să se gîndească la drumul acestei țări, la partidul nostru revoluționar, la conducătorul lui, secretarul general al partidului, după care a recitat împreună cu sala **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Deasupra scenei pe care au evoluat membrii cenaclului se aflau cuvintele secretarului general al partidului : „Trebuie să facem din activitatea politică și cultural-educativă o puternică forță motrice în transformarea revoluționară a întregii societăți, a conștiinței oamenilor, în ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație". Ceea ce s-a făcut acolo în hala de la Vulcan a fost, credem, un răspuns la acest îndemn al secretarului general al partidului, contribuția Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar la marele Festival național „Cîntarea României".

TRAIAN PROSAN ■

Din viață pentru viață

Din viață pentru viață este o confesiune scrisă simplu și emoționant despre o epocă dispărută din istoria României. O epocă în care domneau raporturi de inegalitate între oameni și pe care autorul, Fl. N. Năstase, a cunoscut-o bine, direct, nu din cărți sau din povestirile celor mai în vîrstă, ceea ce asigură o autenticitate de netăgăduit povestirilor din volum.

Citeva din paginile acestei cărți, grupate sub titlul **În prag de viață**, descriu sfîșietor existența chinuită a unui copil care, la vîrsta sa fragedă, descoperă violența și răutatea lumii. Rînd pe rînd sînt prezentate scene de la școală, unde învățătorul se poartă cu sălbăticie cu elevii săi, cumplitele zile petrecute la un stăpîn care îi oferea slugii sale aceeași mîncare ca și animalelor, apoi umilința și rușinea suportate de băiat atunci cînd este acuzat pe degeaba de un furt.

Din viață pentru viață conține și numeroase fragmente pline de lirism, în care autorul se lasă în voia efuziunilor lirice, ca de pildă atunci cînd, într-o secțiune a volumului, **Patru anotimpuri**, descrie cu multă poezie, cu sensibilitate, trecerea vremii peste pămîntul românesc, însă astfel de popasuri calme sînt rare în această carte și Fl. N. Năstase preferă mai curînd evocarea unor fapte teribile, ca de pildă cele din timpul războiului, condamnat cu vehemență pentru urgia pe care o abate de obicei tot asupra celor năpăstuiți (**Urgia, Veverița**).

Din viață pentru viață este o mărturie sinceră despre vremuri pe care cei mai tineri din fericire nu le-au cunoscut, o mărturie plină de învățăminte pentru noi, cei de azi.

PAVEL ANDRONE ■

Să nu-ți cumperi casă cu baie

Familia Stoica din strada Avram Iancu nr. 9 depune în ianuarie 1974 — în curînd se vor împlini trei ani pe muchie — la Oficiul județean pentru construirea și vînzarea locuințelor către populație, O.J.C.V.L. Sibiu, o cerere prin care solicită cumpărarea apartamentului din fond de stat pe care îl locuiește de 18 ani. Apartament compus din două camere, hol, baie, bucătărie și pivniță, locuit de patru persoane, membrii familiei. În baza Legii 4/1973 și totodată în temeiul multor precedente. La O.J.C.V.L. Sibiu, pe lista apartamentelor din fond locativ de stat, aprobate pentru a fi vîndute, au figurat destule locuințe în situații similare cu a lor. Plasate central, în construcții vechi, unele cu valoare istorică, ori veritabile monumente de arhitectură, iar în interior cu un grad de confort chiar mai ridicat decît apartamentul ocupat de familia Stoica. În scrisoarea pe care a adresat-o redacției Maria Stoica, ca și în memoriul către Comitetul pentru problemele Consiliilor Populare, îl numește chiar pe cîțiva dintre vecinii apropiați care și-au cumpărat locuințele cu aprobare în regulă. Respectiv, Bendik Eduard, din strada Avram Iancu nr. 8, Birtolon Rodica, strada Avram Iancu nr. 6, Maniu Minerva, strada Avram Iancu nr. 19, și Moga Radu de la aceeași adresă cu petența. Dar soților Maria și Octavian Stoica nu li s-a aprobat cumpărarea apartamentului. Și asta li se comunică la 5 octombrie 1976, la peste doi ani și jumătate de la depunerea cererii, prin adresa nr. 3185 în care se specifică : „În conformitate cu prevederile articolului 41 din Legea nr. 4/1973, locuința deținută de dv... a fost reținută în fondul de locuințe destinat închirierii". Dacă i s-ar fi spus asta omului de la început, chiar de la 19 martie 1974, cînd i-a fost înregistrată cererea, deși a fost depusă în ianuarie, n-ar mai fi acuma atît de supărat, de contrariat și nu s-ar mai socoti nedreptățit, urmînd a locui mai departe în apartament în calitate de chiriaș, de unde nu-l dă nimeni afară, așa cum a locuit 18 ani pînă acum. I se comunică însă acest lucru după doi ani și jumătate și după o tevatură întreagă de comisii, adrese, memorii. În opoziție cu realitatea evidentă, vecinilor li s-au vîndut totuși apartamente similare. Se întreabă, și pe bună dreptate, Octavian Stoica : oare la 19 martie 1974 nu funcționa articolul 41 din Legea 4 ? Profesoarei Ana Fitcal, care depusese cererea mai tîrziu decît ei, i se perfectează contractul de vînzare-cumpărare a apartamentului pe care-l locuia. Atunci Octavian Stoica adresează un memoriu Comitetului pentru problemele Consiliilor Populare, arătînd totodată și situația celorlalți patru concetățeni și vecini, ca argument în favoarea sa și nu cu caracter delatoriu, așa cum socotesc și acum unii dintre angajați, printre care și directorul O.J.C.V.L. Sibiu. Primește răspunsul nr. 44 din 12 iunie 1975, tot din partea O.J.C.V.L. Sibiu, căci nu rareori se întîmplă ca scrisorile oamenilor muncii să se întoarcă exact la cei care au săvîrșit nedreptatea. În acest răspuns semnat de directorul ing. Otto Popescu și șef birou vînzări Ilie Mihu, i se comunică următoarele : „Contractul de vînzare-cumpărare a locuinței ce o dețineți este în curs de perfectare" (oare cît poate să dureze acest curs ? !) și mai departe că apartamentele menționate de semnatarul memoriului au fost vîndute „conform prevederilor legale", deși autorul nu susținuse contrariul. Dacă apartamentele cetățenilor Bendik, Birtolon, Maniu și Moga nu sînt de confort sporit, nici al dînsului nu este, așa cum specifică negru pe alb comisia pentru evaluare, al cărei punct de vedere se află la dosar cu toate semnăturile și parafele de rigoare. Atunci al lui de ce a fost trimis pentru aprobare la Consiliul de Miniștri ? Mai ales că la 25 iunie 1975 primește o adresă prin care i se anunță prețul locuinței, cu mențiunea : „în cazul în care sînteți de acord cu prețul stabilit, vă rugăm a constitui la C.E.C., în numerar sau împrumut, avansul minim necesar prevăzut de Legea nr. 4/1973".

Ce ne spune directorul O.J.C.V.L. Sibiu, ing. Otto Popescu ? Mai întîi, prefațează discuția noastră cu specificația că „vînzarea locuințelor din fond locativ de stat nu este la discreția Oficiului". Ceea ce știam și noi, întrucît Oficiul însuși este un organism al Consiliului popular județean, iar aprobările de vînzare se acordă numai de către comitetele executive ale consiliilor populare orășenești, municipale, județene etc. De asemenea, cunoaștem că pentru perfecționarea acestei acțiuni, pentru evitarea unor erori și interpretări subiective ale Legii 4/1973, pentru apărarea ei, au apărut H.C.M. 880/1973 și H.C.M. 756/1974. Cu aceste date bine stabilite, a discuta cazul Stoica nu înseamnă a apăra interesele particulare ale respectivei familii, ci principii. În acest context, argumentele tovarășului director cad unul cîte unul. Astfel, puse față în față cazurile Stoica și Fitcal Ana, ni se spune că al doilea apartament s-a vîndut fiindcă era o locuință fără bale și deci fără confort sporit și, ca atare, conform prevederilor H.C.M. 880/1973, se putea vinde. Uită oare, tovarășul director că O.J.C.V.L. Sibiu, în „Referatul privind sesizarea nr. 71060/20. V. 1975 adresată C.P.C.P. de către Stoica Maria", subliniază fără echivoc că „Din analiza făcută pe teren, a rezultat că locuința... **nu are gradul de finisaje la nivelul finisajelor din anexa 1 a H.C.M. 880/1973, fapt pentru care a fost scoasă din lista locuințelor cu confort sporit** (sublinierea ne aparține, n.a.). Contractul de vînzare-cumpărare este în curs de perfectare" ? ! Cu toate acestea, tovarășul director Otto Popescu susține cu perseverență în fața noastră ca și în fața tovarășului prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean cum că baia ar fi fost, la Sibiu, un element definitoriu al gradului de confort, în virtutea căruia s-au aprobat sau nu vînzările de apartamente din fondul locativ de stat. Deși vedem că H.C.M. 880 vorbește de finisaje și de multe alte elemente menite să departajeze aceste categorii de locuințe. Dar să credem totuși că, pentru Sibiu, ar fi funcționat acest criteriu al băii și că acesta ar fi motivul pentru care nu s-a vîndut familiei Stoica locuința. Fiindcă are baie (! ? !). Atunci, întrebăm, de ce nu s-a aprobat cumpărarea locuințelor pe care le dețin de 20 de ani, tovarășilor Pietraru Elena și Pop Anghel, din strada Maternității nr. 7, locuințe care nu au baie ? ! Cei doi cetățeni fiind semnatarii altei scrisori adresate redacției noastre și care actualmente se află în aceeași situație cu familia Stoica. La 19 septembrie 1975, li se comunică aprobarea vînzării, sînt rugați să constituie avansul legal la C.E.C., oamenii depun contravaloarea integrală a apartamentului, ca peste un an și o lună, pe 19 octombrie 1976, să li se comunice prin adresa nr. 3508 că „în conformitate cu dispozițiile primite din partea Comitetului executiv al Consiliului popular județean Sibiu... nu s-a aprobat vînzarea locuinței deținute de dv. Vă rugăm a vă prezenta pentru restituirea actelor depuse". Deși cu banii depuși la C.E.C. din 21 septembrie 1975 cu destinația avans pentru cumpărarea de locuințe (sumă care nu mai beneficiază de dobînzi), peste 13 luni cetățenii primesc acea hîrtie de grație. (În acest interval însă, oamenii au achitat ca niște cetățeni onești ce sînt și chiriile cuvenite I.C.R.A.L. Sibiu). Atunci, pe bună dreptate, cei doi semnatari ne scriu : „Întrebăm care-i criteriul însușit de O.J.C.V.L. Sibiu din moment ce unora le vinde și altora nu, cînd Legea nr. 4/1973 nu face excepții ? !" Am întrebat și noi, dar am constatat că aceste criterii sînt cam subțirele, cam fără criterii. Fiindcă acceptînd că baia ar fi unul, atunci Pietraru și Pop ar fi trebuit să fie astăzi proprietari, aidoma profesoarei Ana Fitcal și altora. Iar Bendik Eduard din Avram Iancu nr. 8 de pildă, căruia i s-a vîndut apartamentul nr. 14, apartament cu tot confortul plus baie, ar trebui să nu fie proprietar. Să acceptăm chiar și prezumpția că soții Stoica ar fi avut ghinion. Că între timp, tergiversîndu-se nu se știe din ce motive lucrurile, a apărut H.C.M. 756/1974 care stabilește cu mai multă exactitate ce locuințe pot fi încadrate pe lista celor de confort sporit și pe lista celor aflate în zone centrale, cartiere liniștite și preferențiale, care se păstrează în fondul locativ de stat și că respectivul apartament s-ar încadra în aceasta categorie. De acord, dar ce gîndesc acești oameni și alți vreo 39 sibieni aflați în situația lor cînd află că inginerului Marinică Stelian i se vinde prin contractul nr. 955 589/1975 — să reținem, deci, în 1975 (după apariția celor două H.C.M. ca și a indicațiilor Comitetului executiv al Consiliului popular județean) un apartament în plin centrul Sibiului, pe Bulevardul Victoriei nr. 28 ? La etajul I al unei frumoase vile și compus din 3 camere cu o suprafață de 71,91 mp, cu o bucătărie de 17,23 mp, cu o baie de 4,29 mp, o cămară de 3,75 mp, un antreu de 20,29 mp (adevărat salon de recepții, tovarăși de la O.J.C.V.L. Sibiu, nu antreu), loggia de 17,92 mp, pivniță etc., cu o suprafață utilă totală de 123,74 mp pentru trei persoane : tată, mamă, copil. Să mai amintim un fapt foarte important. La data cererii de cumpărare, apartamentul era locuit de două familii — de inginerul Stelian Marinică, șef secție la I.R.E. Sibiu, și de către pensionara Elena Simionescu, care deține în exclusivitate o cameră și acces la toate dependințele. Cum Comitetul executiv al Consiliului popular municipal Sibiu nu aprobă vînzări în asemenea situații, inginerul cu relații este bine sfătuit. La o declarație colocatarei sale, cum că este de acord ca Marinică Stelian să cumpere tot apartamentul, cu condiția ca și după aceea dînsa să rămînă în același spațiu. Întrucît numai declarația nu era suficientă din punct de vedere legal, mai e sfătuit să unifice contractele de închiriere, adică să i se întocmească un contract de închiriere pe numele său asupra întregului apartament. Ca atare, la un moment dat Simionescu Elena ajunge de drept fără nici un spațiu de locuit, urmînd ca numai după vînzare să ajungă chiriașa proprietarului Stelian Marinică. Reținem că lucrători ai O.J.C.V.L. Sibiu au încălcat astfel de două ori legea — o dată cînd au vîndut, în 4 iunie 1975, un apartament situat în zona centrală (culmea, la nici douăzeci de metri de clădirea Consiliului popular județean !) și a doua oară în condițiile cînd asupra apartamentului planau încurcături, în baza unui fictiv contract de închiriere asupra întregului spațiu (fapt de care se fac răspunzători funcționari ai I.C.R.A.L. Sibiu). Cu asemenea pete pe cămașă și pe conștințe, ne întrebăm de ce angajații O.J.C.V.L. nu au vîndut atunci și cetățeanului Stoica Octavian apartamentul solicitat. Dealtfel cu mult sub confortul și mărimea celui din Bd. Victoriei 28. Argumentele directorului Otto Popescu, în cazul Stoica, au oscilat pe diverse căi. Ba că între Stoica și Fitcal ar fi intervenit un litigiu în justiție, ba că nu a depus la timp avansul minim, deși e clar că omului nu i s-a comunicat acest lucru decît în 1975, după memorii, audiențe și intervenții, ca în ultimul moment să recurgă la argumentul că Octavian Stoica ar fi un om certat cu legile și morala noastră socialistă. Rămîne clar faptul că la O.J.C.V.L. Sibiu anumiți lucrători au procedat în vînzarea locuințelor din fondul locativ de stat cam după „principii" și criterii subiective și preferențiale, interpretînd legea după bunul plac, favorizînd pe unii, frustrînd pe alții, creînd confuzii și derută în rîndul cetățenilor.

CICI IORDACHE ■

Frica la trapez

Maria de Roma, o femeie înaltă, cu mișcări grațioase, îmbrăcată banal și surprinzător de sărac, cu un suris accentuat deja de oboseală, și cu un breton exagerat care îi lasă ochii bine machiați să plutească reci și misterioși prin aer, se așază la masă, în bar, după ce a executat un număr de contorsionism. Nu vrea să servească nimic. Pare agasată de prezența noastră de a-și trece în revistă aventura dezastruoasă prin bîlciurile, cabaretele, barurile de noapte și circurile lumii. Dă impresia că amintirile și mai ales întrebările noastre îi produc o senzație de disconfort, de greață. Refuză încă o dată să rețină măcar un pahar de citronadă bicarbonată. Și-a executat numărul, zice, și timp de cîteva ore nu simte nevoia să bea nimic. În bar e deocamdată liniște.

Cu mîinile sale lungi și nervoase, Maria de Roma, celebră acrobată, zburătoare la trapez, dansatoare de cabaret și de striptease prin multe orașe din lume, cu fotografii reproduse în revistele de gen și în rubricile vieții mondene, bate tactul unei melodii imaginare pe masa din bar. E obișnuită cu asemenea interioare învăluite în clarobscur, e obișnuită cu lenea și rumoare a conversațiilor, cu clinchetele paharelor și tacîmurilor, cu hohotele de rîs ale femeilor și bărbaților bine dispuși, cu privirile insinuante ale unor consumatori și cu atenția discretă a chelnerilor. Maria de Roma e un „personaj" în barul în care își face numerele acum, dar steaua ei a apus, simte cum se scufundă în anonimat, simte cum o părăsesc puterile și cum o lasă nervii, nu mai are curajul de a executa figurile care tăiau respirația spectatorilor de altădată, îmbătrînește și își trăiește cu o voluptate exagerată solitudinea. De fapt, ea declară că singurătatea a înfrînt-o, incapacitatea de a lega o prietenie durabilă, neîncrederea în oameni care a căpătat pe parcursul itinerariilor ei proporțiile unui coșmar.

S-a născut într-o comună sau într-un sat fără importanță, înainte de război, și într-o seară a văzut la cinematograf cîteva zburătoare la trapez care, poate cu ajutorul trucajelor, poate filmate pe viu, i-au produs o impresie covîrșitoare. A avut, din copilărie, revelația destinului ei de acrobată de circ și încă din primele clase de liceu s-a visat plutind sub cupola circului, zburînd în aer între un trapez și altul, sfidînd legile gravitației și simțul realității imediate. Încercările sale de a se apropia de lumea circului au trecut prin bîlciurile nomade din zilele de tîrg, experiențele de „zburătoare" la trapez le-a început prin grajduri sărind între grinzi și prăbușindu-se în fîn. „Spagatul", zice, l-a învățat într-o zi. Mersul și dansul pe sîrmă în cîteva zile, în condiții de improvizație absolută. Obsesia aceasta a vieții de circ, a artei circului i-a marcat destinul în așa măsură încît n-a mai fost în stare să rămînă cu picioarele pe pămînt, a fugit de acasă, și-a trădat școala, alergînd după caravanele de bîlci și întrînd foarte fragedă în programele executate ad-hoc pe nînsoare, pe ploaie, pe vreme fierbinte, în uimirea sau în nepăsarea tîrgurilor, printre mirosuri de mititei și de fleici răsturnate pe grătare, printre damfuri de alcool, printre oameni și animale, printre iluzioniști, fără vocație și profitori de duzină. Mai tîrziu, fragila și neliniștita acrobată a încăput pe mîna unor profesioniști cu experiență care au intuit în Maria de Roma un talent ieșit din comun, o pasiune nebună și o încăpățînare în luptă pe viață și pe moarte. Acrobați și clovni celebri au luat-o cu ei în turnee, au inițiat-o în tainele meseriei și spre surprinderea tuturor, fata aceasta învăța repede și inventa figuri noi, cu un curaj vecin cu sinuciderea. Înaltă, suplă, cu o mobilitate a corpului imprumutată parcă din recuzita celor descinși din peșterile de pe Himalaya, fata aceasta cu o cultură rudimentară, obsedată numai și numai de circ, a fost mereu respinsă din combinațiile marelui circ, unde s-a angajat în cîteva rînduri ca plasatoare de bilete, ca îngrijitoare și măturătoare de manej — numai ca să fie aproape de cupola încercată de reflectoare colorate. Devenise obsesia cîtorva directori de circ, pretutindeni era etichetată ca nebuna pentru „curajul meu sălbatic" și ca atare respinsă la vizionări. Pînă în ziua în care, printr-un concurs de împrejurări, a dispărut și a reapărut într-un lagăr de emigranți din Triest, apoi într-o localitate de tranzit lîngă Roma, de unde urma să plece încotro se vor deschide porțile unui circ pentru Maria de Roma. A lucrat ca bucătăreasă și ca spălătoreasă în lagăr, și-a făcut rost de bani pentru un costum de circ și un trapez, dar la început s-a lansat ca dansatoare și ca acrobată într-un cabaret din Roma. După vizionare a fost admisă în program, plătită bine și copleșită de atenții și de aplauze. Mai ales că marele cabaret în care s-a lansat era frecventat de lume bună, rafinată, chiar perversă. Dar pentru noua stea a cabaretelor din subteranele încărcate de amintiri și de suveniruri ale Romei oamenii din jur existau doar ca niște umbre șterse, fără contururi, așa cum se văd întotdeauna spectatorii cînd se aprind reflectoarele deasupra scenei și dincolo de rampă mișună numai fracurile sau rochiile lungi de seară. Ca prin ceață. Cu singura obiecție că Maria de Roma vedea oamenii ca prin ceața parfumată a reflectoarelor chiar și în viața de toate zilele. N-a reușit niciodată, mărturisește, să investească un capital sufletesc sigur într-un om adevărat. Întotdeauna a dat greș. Decepțiile care o vor urmări mai tîrziu, amplificate, multiplicate, de-a lungul întregului ei carnaval prin viața strălucitoare și plină de praf a cabaretelor și circurilor au început după primele zile cînd a fost constrînsă la unele compromisuri. S-a reîntors în lagăr. S-a volatilizat pur și simplu din cabaret, lăsînd în urmă pînă și regretele suspecte ale patroanei care-i avansa mereu bani și invitații în vastele ei apartamente.

Maria de Roma se scutură de frig cînd își amintește aceste episoade din existența ei. Nu insist pentru că privirile ei ascund atîta tristețe și oroare, alunecînd de-a lungul pereților, ca și cum ar încerca să proiecteze filmul nevoalat încă al umilințelor îndurate atunci cînd încă se mai putea opri.

Cîteva zile mai tîrziu a prins din urmă circul „Orfei", prin sate și orașe uitate undeva în istorie, cu oameni care încă se știu uimi și bucura de saltimbanci, și unde, sub cupola umflată de respirațiile sutelor de curioși, Maria de Roma va executa primele numere adevărate la trapez. Dar se va pierde pe drum, prin praf, prin pulbere în plină noapte, plătită prost și tratată, evident, mai rău decît animalele captive din vagoanele pictate în culori psihedelice. Viața migratoare, neastîmpărul temperamental al noilor colegi, brutalitatea patronilor, atentatele la morală o dezgustă. Maria de Roma a încercat să-și păstreze echilibrul moral atît cît s-a putut. A rămas deci pe drum, fără să spună nici un cuvînt, în timp ce prelunga caravană a circului „Orfei" își urma destinul nomad prin orașele și satele Italiei. Maria de Roma visa mai mult, mai departe.

Următoarea escală forțată a fost orașul Malmö din Suedia. Aici a lucrat un timp într-o fabrică de ciocolată. Maria de Roma are candoare. Spune că s-a simțit bine acolo pentru că îi plăceau dulciurile. Odată și-a prezentat numărul de acrobație aeriană într-un circ instalat în parcul orașului. Numărul ei — o succesiune de salturi în cascadă la trapeze și de pivotare în dinți — a fost aplaudat o vară întreagă la Malmö. Spre toamnă circul s-a făcut țăndări, saltimbancii s-au împrăștiat care încotro, animalele au luat drumul altor orașe din Europa, cupola mobilă a fost abandonată într-un hangar de avioane. Și atunci, Maria de Roma a fost dirijată de impresari spre un local de noapte. Programul din barul de noapte a fost repetat apoi în cabaretele din Stockholm, Lund, Goteborg, deocamdată fără compromisuri strigătoare la cer. Maria de Roma spune că au impresionat-o profund femeile și bărbații care executau numere de strip-tease și se vîndeau pe față. Revistele de gen erau pline de fotoreportaje colorate ale unor asemenea orgii organizate cu bună știință prin unele cabarete și plătite fabulos. Maria de Roma spune că i-a întrebat pe cîțiva parteneri, de obicei studenți, de ce fac asta. „Stringem bani ca să ne întreținem la facultate și apoi ca să ne asigurăm viitorul, după care ne retragem din afacere". Stilul acesta „elevat" de prostituție i s-a părut monstruos și inadmisibil. Impresara ei, Maria Dolfi, o recomandă unui cabaret din Köln (R. F Germania) și Maria de Roma intră într-un adevărat infern. După 4 zile de program, într-un local unde nu avea nimeni chef de acrobație și de circ, i s-a atras atenția că trebuie să accepte invitațiile la masă ale clienților și să facă, așa cum se spune în limbajul de gang al traficului cu amorul ambulant, „consumație". „Am refuzat și atunci patronii mi-au pus în vedere să părăsesc localul". Ceea ce a și făcut, mutîndu-se însă într-un local similar din Hamburg. „Directorul a fost foarte mulțumit de programul meu dar mi-a atras atenția, la rîndul lui, că dacă aș vrea să fac strip-tease acrobatic m-ar angaja pentru cîțiva ani! Ajunsesem să fac între 6—7—8 spectacole pe seară. Mă dezbrăcam de 6—7—8 ori pe seară și mă îmbrăcam din nou, cu oroare, cu greață, cu tot ce vreți, dar n-aveam altă ieșire deocamdată. Mai mult, directorul m-a chemat într-o zi și mi-a atras atenția că trebuie să fac și „consumație"! Adică să iau loc la masă cu clienții, să-i provoc la cheltuieli mari, urmînd să fiu plătită în plus pentru asta. Am acceptat".

Acceptarea aceasta a pus-o odată într-o situație din care a ieșit doar țîșnind din bar mai mult dezbrăcată decît îmbrăcată, mutîndu-se în alt cabaret, unde, după spusele eroinei noastre, consemnul civilizației a fost respectat. Noul local, aflat în centrul orașului Hamburg, avea clienți mai stilați, nu marinari vagabonzi și emigranți fără căpătîi.

Dar, pînă la urmă, destinul a aruncat-o în New York. Șoferului de taxi acroșat la aeroport i-a dat o adresă imprecisă: „undeva în centru unde se află toate teatrele și cabaretele din New York". Întîi a dormit adînc o noapte într-un hotel de categoria a III-a, în așa fel încît să fie odihnită a doua zi pentru o nouă vizionare. Pe la orele 11, într-o dimineață de vineri, a intrat în primul teatru de unde a auzit zvon de orchestră în repetiții. A dat un examen scrupulos, a fost obligată să se dezbrace și să-și facă numărul în această ipostază. I s-a recomandat să-și aleagă muzica pentru o bandă de magnetofon de 30 minute, adică exact cît reprezintă limita programului ei. I s-au dat rochii elegante, exorbitante, cu blănuri și paiete, cu pălării deșucheate și s-a lansat din nou în cabaret cu un succes de public neobișnuit și cu aproape 50 de dolari pe seară!

Așa a început cariera americană a Mariei de Roma. Carieră care a atins apogeul în marele circ-cazino din Las Vegas. S-a scăldat în bani, în bijuterii, a fost curtată de bărbați de toate vîrstele, asediată mai bine-zis, adorată ca un obiect de preț, e adevărat, dar totuși la cheremul unor patroni, unor impresari, unor escroci. Numărul ei era într-adevăr unic: acrobație la trapez la zeci de metri înălțime, fără plasă, deasupra a 3 000 de spectatori, de cîte 5—6 sau 7 ori, în fiecare seară, timp de trei ani.

Cîți adolescenți întîrziați de pe mapamondul acesta sfîșiat de himere nu se visează pentru o singură noapte la Las Vegas, măcar din curiozitate, să vadă cu ochii lor, socați de romane polițiste și filme de groază, ghicherele reclamelor care se cațără de-a lungul clădirilor, care invadează orașul, îl inundă; cîți nu-și doresc, să vadă cu ochii lor invazia firmelor strălucitoare, împletindu-se deasupra acoperișurilor ca o junglă luxuriantă, să asculte polifonia orchestrelor care răzbat din adîncuri împreună cu sentințele rigide de la ruletă și cu împușcăturile gangsterilor și sinucigașilor? Ei bine, Maria de Roma a ajuns la Las Vegas pe post de vedetă, exploatată la sînge — după propriile mărturisiri — de impresari, plătită la sfert din valoarea ei, dar totuși bine plătită și baricadată în apartamentul din hotel de teama agresorilor în căutarea banilor pentru o excursie în Nirvana, a criminalilor plătiți de cine știe ce organizații clandestine și a obsedaților sexuali.

„Nu-mi era teamă să execut cele mai complicate numere la trapez, la zeci de metri înălțime, sub cupola circului, dar mi-era teamă să merg singură pe stradă, să ating pămîntul cu picioarele. E adevărat, nu-mi venea să cred că sînt angajata unuia dintre cele mai mari localuri de circ din lume! Eram fericită că programul meu avea succes, dar mi-era tot mai mult teamă de oameni și trăiam departe de lumea dezlănțuită, înfrîntă în dragoste, în prietenie și în omenie. N-aveam încredere în nimeni. Pretutindeni mincinoși și promisiunile erau colorate ca reclamele. Pretutindeni, spargeri, crime, mafie, bani, bani, bani. Eu zburam deasupra circului, iar dedesubt, în subsolul circului, oamenii își jucau viața la ruletă".

Maria de Roma a devenit favorita directorului circului și lucrul acesta l-a adus pînă la urmă căderea. „Am înțeles că trebuie să fac strip-tease, că trebuie să dansez prin cabarete, că trebuie să-mi pun viața în joc pentru niște patroni, dar n-am înțeles că trebuie să iubesc la comandă și în mod obligatoriu pe cineva, numai pentru că acest cineva dispune de bani! Asta n-am putut să fac. Viața mea a fost circul, dar n-am vrut să fac din viața mea un circ. Să știți, am fost o proastă. De fapt, nici nu sînt o fată prea deșteaptă. Puteam să fac avere mare din numerele mele de circ. Dar eu am vrut să conving lumea și să mă conving pe mine însămi că sînt o mare zburătoare la trapez. Și asta mi-a fost de ajuns".

Nu e mai puțin adevărat că Maria de Roma a profitat de faptul că era frumoasă, de faptul că avea succes. Nici în cele mai fierbinți visuri nu și-a închipuit că va trăi vreodată într-un asemenea lux. Dar, pornind de la acest adevăr, nu surprinde nici ușurința cu care a renunțat la nenumărate contracte, din pricina unor neînțelegeri minore. Și-a luat banii, cecurile, bijuteriile, a sărit într-un taximetru și a cerut, nici mai mult, nici mai puțin decît să fie dusă de la Las Vegas — Nevada, la Montreal în Canada. A fost arestată pentru fuga din spectacol, pentru nerespectarea contractului, pentru port de revolver fără permis și amenințare cu arma etc. A evadat și pînă la urmă tot a ajuns în Montreal, lăsîndu-și toți banii, toate lucrurile la poliție, într-un oraș de care nici nu-și mai aduce aminte. Și-a schimbat identitatea de cîteva ori, și-a schimbat perucile, tosletele, machiajul, barurile, cabaretele, circurile umblînd prin toată Canada. Nu mai putea lucra la aparate cu aceeași agilitate și s-a îmbolnăvit de frică. Trăia cu impresia că e mereu urmărită de cineva. Își lua singură concedii din localuri și dispărea săptămîni întregi, vagabondînd pe străzi, prin împrejurimile orașelor, acroșată de bărbați, hărțuită de cîțiva emigranți români care se băteau să-i exploateze succesul. „Frica, asta m-a distrus. Singurătatea și neîncrederea în oameni m-au îmbolnăvit. În fiecare vedeam un profitor, o ploșniță, o lipitoare. Mă simțeam străină și abandonată. Îmi trebuiau cîteva săptămîni ca să-mi înving frica și să revin pe platou. Apoi jucam o săptămînă, poate două, pînă cînd simțeam că sînt privită din nou cu intenții obscure și evadam. Mă mutam în alt oraș".

Epuizată, lipsită de orice sprijin, cu sufletul — zice — „ca un circ gol, noaptea, pe întuneric", cu nervii arși ca filamentele de wolfram, amețită, plutind singură printre oameni obsedați de bani care își plătesc distracțiile cu cinism și fluieră orice pas greșit, Maria de Roma a luat hotărîrea să se întoarcă în țară. A mai făcut o escală la Paris, a mai încercat să-și facă numerele prin cîteva cabarete. Pînă la urmă a ajuns în „Place Pigalle", în atmosfera lugubră dar strălucitoare a barurilor de noapte.

Acum, Maria de Roma își repetă numerele într-un bar de noapte din orașul P. E un om profund marcat de experiența trăită de-a lungul și de-a latul Europei și Americii de Nord. Mi s-a spus că și aici, la hotel, se baricadează în cameră și iese foarte rar în stradă. Înțelegeți de ce nu-i transcriem numele adevărat, păstrîndu-i doar pe acela care a figurat pe afișele de spectacol, prin circurile, cabaretele și barurile de noapte ale lumii. Înțelegeți de ce n-am reușit să aflăm mai multe detalii despre existența dramatică a lumii interlope din subteranele marilor și micilor orașe aflate sub spectrul reclamelor de carne vie și al jocurilor de noroc.

Acum, Maria de Roma își execută numerele la aparate cu un profesionalism ireproșabil, într-o atmosferă de bar decentă, civilizată și se retrage în camera ei de hotel exersînd, exersînd la infinit, întreținîndu-și printr-o gimnastică, printr-un regim de viață severe condiția fizică și visînd în continuare la trapezul de aur al circului.

A. DOHOTARU

Astăzi în satul lui Liviu Rebreanu

Străveche vatră de baladă și legendă românească, Maierul, localitate nordică a județului Bistrița-Năsăud, întinsă la poalele Înăului cu zăpezi veșnice, străjuită de cele trei măguri ca niște turnuri medievale, poartă și astăzi însemnele vii ale unei milenare tradiții. Pentru că se mai păstrează aici datini și practici străbune, porți meșterite cu o artă venită din depărtări mitologice, femei în alb și negru care încă mai torc cu gesturi solemne, doine și doruri pe fire de tort iar bărbații mai poartă-n priviri mîndrie de daci și de foști grăniceri. Și la fiecare casă cresc cel puțin cinci sau șase copii așa încît Maierul se numără printre așezările cu cel mai ridicat indice de natalitate din țară, ajungînd astăzi la peste 6500 de locuitori. Vestiți prin arta cojocăriei, maierenii poartă cu demnitate chimire, curele și sarici cusute cu răbdare și migală, ale căror ornamente se ridică la scara unor veritabile poeme florale. Vara, în albiile Someșului și Arieșului, femeile mai bat încă pînze de casă pe care le întind apoi ca niște holde albe peste pajiști și așteaptă ca soarele să le facă mai trainice și mai curate. Gîndul la alte obiceiuri îți-l deșteaptă și sunetul intermitent de tălăngi, acolo în țarcuri închise cu nuiele-mpletite de sălcii și simți permanența unei datini de veacuri în oieriți de azi care se urcă cu turmele pînă la Rodna Veche pe plaiuri divine și guri de rai așa ca în sublima baladă a Mioriței. Și mai întîlnești, pe cărările strîmte de munte, tinere femei pe cai mărunți, adevărate efigii de porțelan, purtînd la obîlnc cofe de lemn pline cu merinde pentru bărbații care la umbră de cetini, în duioase acorduri de fluier și caval, păzesc turme de oi și cirezi de vite. Dar Maierul se mîndrește și cu cele peste două secole de școală românească prin care au trecut cărturari de prestigiu și de numele căreia se leagă cel al lui Liviu Rebreanu, marele romancier care în nuvela „Cuibul viselor" evocă cu atîta nostalgie anii petrecuți pe aceste frumoase meleaguri. Cu durabilele sale tradiții, Maierul pășește astăzi pe treptele unei generoase istorii și se înscrie în ritmurile fără precedent de progres și civilizație prin care trece astăzi întreaga țară. Aspirația spre citadelă și-a găsit, numai în ultimii cinci ani, împlinirea în cele peste 160 de case cu etaj, precum și într-o remarcabilă suită de noi dotări social-culturale: 12 unități de învățămînt (preșcolar și școlar), cămin cultural cu peste 400 locuri, dispensar, trei magazine moderne, dintre care două de alimentație publică, o brutărie. Faima de buni gospodari a maierenilor se concretizează astăzi în cele peste 3500 mp trotuare din beton, îndiguiri de maluri, plantarea de pomi fructiferi și ornamentali, pietruirea drumurilor laterale. O datorie de onoare pentru fiii satului dar în special pentru cadrele didactice din comună o constituie păstrarea și valorificarea datinelor străbune, a folclorului din zonă și a unor date de etnografie locală. Urmarea acestor nobile preocupări a fost înființarea unui muzeu sătesc și a Societății culturale „Liviu Rebreanu". Anii care vin prefigurează noi dimensiuni social-culturale: bloc de locuințe, al 13-lea local de școală, grădiniță, sală de gimnastică, atelier cu 60 de locuri, obiective care vor fi realizate, prin valorificarea superioară a resurselor locale. Sînt repere care marchează evident noua istorie a Maierului, intrarea sa fermă pe magistrala socialismului, păstrînd însă nealterate valorile perene ale trecutului ca o zestre sacră de frumos și spiritualitate.

ION MOISE

VASILE ISTRATE – Peisaj

Moartea pe patru roţi şi lupta noastră împotriva ei

Fănică şi alţii ca el n-au mai avut replică

Mă aflu instalat într-o Volgă neagră, pe drumul naţional 28, una din cele mai populate şosele ale Iaşului, care sule prin toată Moldova de Nord. Particip — deci — la un filtru total. Este o zi splendidă, cu circulaţie obişnuită, nu dintre acelea „de vîrf", cum zice locotenentul major **Adrian Leik**, care mă însoţeşte, o zi care îi îndeamnă pe ieşeni să iasă la... şosea. În cele mai aglomerate intersecţii s-au instalat agenţi de circulaţie, au intrat în acţiune aparatele radar, echipajele de pe maşini ţin legătura prin staţiile radio instalate la bord :

— 558... 558 pentru 519, recepţie.

— Da, 519, recepţie, răspunde plutonierul major Constantin Crăciun, din echipajul nostru.

Ne instalăm la circa 30 de kilometri de oraş, într-un punct în care un grup de muncitori repară şoseaua. La un prim semnal este oprit autocamionul de transport cu numărul 21-IS-3876, proprietate a Autobazei nr. 1 Iaşi, condus de Vasile Nichitoi. Vine de la Ocna Mureş cu silicat, cîteva butoaie curg, ne lasă impresia unei neglijenţe amare, a unei risipe imputabile. stare de lucruri care pe Nichitoi nu-l prea deranjează. Locotenentul major Adrian Leik controlează diagrama, compară înregistrările automate de pe diagramă cu cele înregistrate de Nichitoi în foaia de parcurs şi îi dovedeşte şoferului, mă convinge şi pe mine, că el, Nichitoi, a ţinut maşina o zi la dispoziţia sa, s-a abătut adică de la itinerarul stabilit, a circulat în interes personal cu o maşină, cred eu, de şase sau opt tone. Ca să justifice cursa clandestină, Nichitoi a înscris în foaia de parcurs nr. 644189, eliberată de şeful Coloanei 2, că a staţionat fiind în pană de... pompă de benzină. Nichitoi nu ne spune unde a circulat, probabil le va mărturisi şefilor săi. Astfel de cazuri se întîlnesc des, aflu de la ofiţerii care mă însoţesc, şi ele demonstrează lipsa de disciplină a unor conducători auto, faptul că aceste abateri încă se mai tolerează în unele unităţi de transporturi, unde maşinile nu se exploatează la capacitate, se depăşesc consumurile de carburanţi, se produc risipă şi pierderi. „Şi aceasta, zice locotenentul major Leik, pentru că şefii de coloane care au obligaţia să ne anunţe toate aceste încălcări nu o fac, le cocoloseşc".

Gheorghe Gilcă are 58 de ani, e un om blînd, pe front a fost tot şofer şi în cei aproape 30 de ani de şoferie n-a omorît nici un cîine. Astăzi însă n-a făcut nici o însemnare în foaia de parcurs şi se poate considera că nea Gilcă circulă clandestin. Cum omul îşi recunoaşte greşeala şi cum agenţii de circulaţie nu-i caută neapărat nod în papură, îşi vede de drum, evident ruşinat. Dacă ne gîndim că sancţiunea nu are un scop în sine, ci unul educativ, apoi sînt convins că educaţie se poate face şi aşa. Evident, în raport de gravitatea faptei şi comportarea conducătorului auto. Este reţinut mai mult Ion Olteanu care poartă în mîini volanul tractorului 41-IS-3003, proprietate a Întreprinderii agricole Iaşi, băiat tînăr şi ambiţios, dar care mie mi se pare şi puţin ignorant, de vreme ce merge pe şosea ca vodă prin lobodă, cu mai multe persoane peste saci de porumb cu care este încărcată ochi remorca. I se atrage atenţia că a încălcat legea circulaţiei, că la o mică denivelare de şosea oamenii pot fi aruncaţi în şanţ, că îi se periclitează viaţa. Olteanu se supără, se încruntă, are impresia că i se face şicană, că „dacă ar fi după asta, adică după lege înţelegem noi, n-am mai scoate păpuşoiu din cimp". După ce se încheie un proces verbal, lui Olteanu i se relatează, aşa ca să i se întipărească în minte, şi următoarea întîmplare tragică : „În ziua de 1 noiembrie 1976, tractoristul Alexandru Chelariu, 41 ani, din Deleni (Iaşi), conducea tractorul rutier 010248-BV, proprietate a S.M.A. Belceşti, în condiţii asemănătoare, pe drumul judeţean Cotnari—Todireşti. În remorcă se aflau 28 de persoane, membri cooperatori care erau transportaţi la Zberoaia, acasă. La kilometrul 27+500, din cauza unei denivelări, fiind şi mizgă, remorca a derapat şi s-a răsturnat cu roţile în sus. Cele 28 de persoane au fost surprinse sub remorcă... Da, după cum bănuiţi, accidentul s-a soldat cu rănirea gravă şi foarte gravă a 12 (douăsprezece) persoane şi cu moartea a încă două : Maria Butnariu şi Aglaia Munteanu, ambele de 60 ani". Ion Olteanu priveşte în gol, oarecum pe gînduri.

Ştefan Călugăru, 24 ani, mecanic agricol la ferma „Căpriţa", I.A.S.-Iaşi, conduce un tractor cu remorcă fără număr de circulaţie, fără acte, chiar şi fără ordin de serviciu. Locotenentul îl invită pe Călugăru să urce la volan, să acţioneze pedala frînei de serviciu. Fănică, băiat sincer, zice „nu mă mai urc tov. major că nu funcţionează nici frîna şi nu am nici sistemul de semnalizare".

— Cum crezi că ştie cel care vine din urmă că tu virezi la stînga ?

— Mă uit eu în urmă, îi fac semn să treacă şi pe urmă...

— Şi cînd eşti încărcat, cum te mai uiţi ?

Fănică nu mai are replică.

— Cine ţi-a dat voie să ieşi din garaj ? îl întreb eu.

— Şefu', inginerul Constantin Nazarie.

Starea tehnică deplorabilă în care circulă şi alte mijloace de transport ale I.A.S. Iaşi ne-a obligat să-l căutăm pe directorul I.A.S.-ului. Nu l-am găsit şi aflăm cîte ceva de la contabilul şef Dumitru Damir : „Şi aseară am avut o şedinţă cu şefii de ferme ; îi instruim mereu, pe vreo şase tractorişti de la Fîntînele i-am sancţionat chiar pentru aceleaşi motive. Mereu le spunem să circule cu tractoarele puse la punct, dar tractoriştii ăştia sînt figuri şi nu înţeleg". Între timp contabilul şef trimite după inginerul Gorneliu Vieru, şeful sectorului mecanic, acesta apare, „aşa că pe mine chiar mă puteţi şterge de acolo", zice contabilul şef, care e totuşi şef, dar care fuge de răspundere. Mai aflu că o parte dintre tractorişti merg seara cu tractoarele acasă, la mare depărtare, deşi la ferme au condiţii de cazare dintre cele mai bune. Ene Roşca, de pildă, tractorist la ferma „Movileni 10", cu încălzire centrală, a suit acum cîteva zile pe tractor şi urmat de un coleg au plecat cu tractoarele acasă. La traversarea căii ferate, Roşca a fost surprins de trenul personal 6083. A scăpat ca prin minune, dar tractorul a fost rupt în două. Cine plăteşte tractorul ?, îl întreb pe inginerul Vieru. „El", îmi răspunde inginerul.

Echipajul din Copou ne comunică prin radio : „conducătorul auto Toma Cacistă, care întîmplător este şi conducătorul — cititi directorul — întreprinderii de stat pentru creşterea şi îngrăşarea porcilor Iaşi, a fost oprit şi amendat cu 1500 lei pentru viteză excesivă, cu maşina „Dacia 1300" 1-IS-4819, proprietate a întreprinderii. Refuză să ne semneze procesul verbal. Raportează plutonierul Grigore Carp". De la un alt punct de control, situat în cartierul Păcurari, plutonierul Mihai Croitoru ne transmite : „conducătorul auto Eusegni Chersan, de pe autobasculanta 31-IS-2003, proprietate a Trustului de construcţii locale Iaşi, a fost găsit conducînd sub influenţa alcoolului. S-a înverzit o treime din fiolă. Iniţial îl oprisem pentru că îi curgea betonul din basculantă. I s-a ridicat permisul şi a fost amendat cu 1 500 lei". Au mai fost amendaţi pentru viteză excesivă Vasile Căpraru (Dacia 1300, 1-IS-6168), Gheorghe Ţican, 21 ani, de pe autobasculanta 31-IS-335, a Trustului de construcţii locale, a cărei capotă e legată cu sîrmă, Ion Florea (pe autobuzul 31-IS-4741), Mihai Creţu (de pe autobuzul 31-IS-4680), Platon Sîrghi (de pe ARO 21-IS-4920) şi alţii.

— De ce ai fost amendat ? îl întreb pe Mihai Petrariu, 35 ani, tată a patru copii, angajat la Secţia L1, C.F.R. Iaşi.

— E vorba că am circulat cu 42 de kilometri pe oră în loc de 25. Nu cred eu însă că hîrbu ăsta aleargă atît.

— „Minte" radarul ?

— Ştiu eu ?!

— De ce te grăbeai ?

— Să iau leafa, mă aşteaptă Geta Pintiliuc, nevastă-mea, să tîrguim.

— De ce Pintiliuc ?

— Aaa, înţeleg... Nu sîntem cununaţi, deşi avem patru copii : de zece ani nu pot să divorţez de prima soţie, Ortansa Petrariu, pentru că nu-i cunosc adresa. Ştiu că are şi ea cinci copii cu noul soţ, dar nu-i ştiu adresa s-o indic la judecătorie.

Aceştia din urmă, în limbaj adecvat, se numesc vitezomani. Ignorînd normele de circulaţie, ei transformă strada într-un teren accidentat, într-o adevărată capcană. Rezultatul ? Oricînd pot cauza moartea cuiva.

Locotenentul colonel **Ioan Tarcaa**, locţiitorul şefului miliţiei judeţene Iaşi, îmi spunea că în ultimii doi ani parcul auto a ajuns la peste 25 000 autovehicule, că în Iaşi se concentrează o populaţie de peste 300 000 locuitori, din care 25 000 studenţi, peste 40 000 elevi, 12 000 navetişti. Toţi au de-a face cu strada, cu mijloacele de transport în comun. Strada devine astfel un mare spectacol, iar pentru cei care nu cunosc „pasul modern al străzii" ea poate deveni fatală : în 1976, la Iaşi, 40 de persoane şi-au pierdut viaţa în stradă, iar alte 37 au rămas cu grave invalidităţi. Pentru preîntîmpinarea acestei situaţii, la nivelul judeţului se desfăşoară o vie activitate : se organizează expoziţii, se realizează şi se vizionează filme cu temă, simpozioane, conferinţe. Inspectoratul judeţean de învăţămînt a organizat grupe de ordine şi disciplină în traficul rutier, elevii se instruiesc pe tot parcursul şcolii prin cursuri speciale teoretice şi aplicative, iar cînd ajung la bacalaureat dau examen pentru obţinerea permisului de conducere. Elevii liceelor pedagogice de învăţători şi educatoare sînt obligaţi să absolve în anul cinci un curs de circulaţie, pe care îl vor preda la rîndul lor tuturor elevilor din mediile urban şi rural. Sînt doar cîteva din acţiunile care se desfăşoară în prezent la Iaşi, pentru înarmarea pietonilor cu regulile de circulaţie.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU

Avertismentul zilei de 25 noiembrie

Un „film" cu 30 de accidente, 15 morţi şi 24 de răniţi

25 noiembrie a.c., zi în care pe neaşteptate aproape în toate judeţele ţării a căzut zăpada, a fost o zi grea pentru circulaţia rutieră. Grea deoarece, pînă la intervenţia cu utilaje de deszăpezire şi de împrăştiere a materialelor antiderapante, traficul s-a desfăşurat cu dificultate şi grea mai ales datorită numărului mare de accidente înregistrate cu urmări deosebit de grave. Pentru o zi de noiembrie cînd media evenimentelor rutiere nu depăşeşte de regulă 8—10, numărul persoanelor decedate 4—5 şi al răniţilor 7—8, cele 30 de accidente din 25.XI, soldate cu 15 morţi şi 24 de răniţi reprezintă mult, foarte mult.

Capriciile vremii din aceste luni, cu treceri rapide de la timp frumos la ceaţă extrem de densă şi apoi la ploi repezi care se transformă în lapoviţă şi ninsoare, nu pot să nu influenţeze negativ asupra desfăşurării normale a circulaţiei. Dar în 25 noiembrie ceea ce a determinat un atît de tragic „bilanţ rutier" nu a fost zăpada, ci comportamentul iresponsabil al multor participanţi la circulaţie şi al unor persoane răspunzătoare în unităţi de bună stare tehnică a parcului de maşini.

Dar să derulăm filmul evenimentelor rutiere din acea zi.

La Drobeta-Turnu Severin, şoferul **Nicolae Văduva** conducea autogunoiera 31-MH-976 pe bulevardul principal al oraşului. Certat cu regulile de circulaţie, nu respectă una din normele cele mai elementare nu numai de circulaţie, dar şi de comportare civilizată faţă de pietoni. El nu reduce viteza la o „zebră", deşi asfaltul ud impunea un plus de prudenţă, şi loveşte mortal o fată de 20 de ani care traversa corect strada.

Aurel Lupulescu posedă doar de un an permis de conducere, fiind deci evidentă puţina sa experienţă la volan. În pofida acestui lucru şi a faptului că sectorul de drum Deva — Ilia pe care se deplasa la volanul autoturismului 1-HD-7978 era acoperit cu polei, A.L. ţinea cu tot dinadinsul să demonstreze ocupanţilor cît de repede poate conduce el maşina chiar pe un asemenea patinoar. „Demonstraţia" a fost brusc întreruptă, deoarece la o curbă „eroul" nostru a intrat în derapaj, autovehiculul izbindu-se puternic de un autocamion care circula din sens contrar. Ca urmare a coliziunii, şoferul şi pasagerul din dreapta au fost proiectaţi pe şosea, primul suferind un şoc traumatic, iar al doilea, un tînăr de 29 de ani, murind pe loc.

La Osica de Sus (Olt), un tractorist pe **nume Cornel Stănescu** comite două grave încălcări. Transportă în remorcă pe un drum plin de denivelări 6 cooperatori fără a avea bănci şi siguranţe la obloane. Vrînd să întoarcă tractorul, face o altă greşeală, apăsînd cu putere pe pedala de frînă. Surprins de reducerea bruscă a vitezei, N.D., care se afla în remorcă, îşi pierde echilibrul şi cade între tractor şi remorcă, fiind strivit de roţile acesteia.

O altă imprudenţă gravă comite şoferul **Gheorghe Ciută**. Aflîndu-se la volanul autotractorului 21-BN-1064, aparţinînd Staţiunii de mecanizare şi transport forestier Bistriţa-Năsăud, ignoră, ca şi hunedoreanul A.L., drumul acoperit cu polei şi, la urcarea unei pante, după un moment de oprire, scapă autovehiculul înapoi, se răstoarnă în şanţ şi surprinde cu caroseria o femeie care mergea pe drum. În drum spre spital, datorită rănilor grave, aceasta moare.

Nici inginerul **D.I.C.** din Satu Mare nu ţine seamă de pericolul deosebit care îl prezintă o arteră rutieră acoperită de polei. Astfel, în timp ce se deplasa pe o stradă din Satu Mare nu mai poate micşora viteza, maşina transformîndu-se într-o sanie ce loveşte mortal pe B.I. care circula corect pe drum. Tot la Satu Mare conducătorul unui autoturism nu manifestă prudenţa necesară în pilotarea maşinii pe un drum acoperit cu zăpadă bătută. Autovehiculul intră în derapaj, şoferul nu reuşeşte să-l redreseze şi se răstoarnă. Urmarea : o persoană îşi pierde viaţa, iar alta e rănită grav.

Este arhicunoscut că autostrada oferă condiţii incomparabil mai bune de circulaţie decît alte genuri de drumuri datorită separării celor două sensuri de mers. Vrînd parcă să dezmintă acest lucru, **V.G.**, aflat la volanul Daciei 1300 1-AG-6014, se angajează în dublarea unei autoizoterme pe care „reuşeşte" să o acroşeze. Accidentul se soldează cu moartea unui ocupant, rănirea gravă a şoferului şi distrugerea autoturismului. Alt accident, tot cu o depăşire, de data aceasta „eroul" fiind tractoristul **A.D.**, de la ferma nr. 8 Urleasca (Brăila).

Fără permis şi cu tractorul neînmatriculat (de aci se vede şi cîtă „grijă" acordă conducerea unităţii respectării legii şi controlului subordonaţilor), cel în cauză pleacă în cursă pentru efectuarea unui transport de... persoane ! În timpul unei dublări, tractorul nu păstrează o distanţă laterală suficientă şi trinteşte la pămînt, omorîndu-l pe magazinerul M.B., angajat al aceleiaşi unităţi, care mergea pe bicicletă.

Pe drumul Tulcea — Somova, un alt accident soldat cu moartea unei persoane, culpa aparţinînd atît şoferului microbuzului 31-CT-6934, pe nume **Gheorghe Dănilă**, care circula neatent, cît şi căruţaşului **Ştefan Grigore**, care conducea vehiculul fără a-l fi semnalizat cu felinar. Deznodămîntul : moartea lui S.G. ca urmare a loviri în plin a căruţei.

Un eveniment rutier asemănător la Ialomiţa, unde şoferul **V.M.**, la volanul autoturismului Renault Gordini 4-B-6451, conducînd neatent şi cu exces de viteză, accidentează mortal pe bătrînul I.L., care trăgea un cărucior cu o butelie de aragaz în aceeaşi direcţie de mers.

În timpul iernii, cînd vizibilitatea redusă şi celelalte dificultăţi de ordin meteorologic suprasolicită organismul şoferului, nu este recomandabilă conducerea maşinii în orele tîrzii de noapte. Atenţia scade din ce în ce mai mult tocmai în condiţii grele, care impun o sporire a vigilenţei în pilotarea maşinii. **Ion Moandă** a ţinut însă neapărat să ajungă la Vaslui, deşi plecase din Bîrlad la orele 24.00 deja obosit. Nu a ajuns însă la Vaslui, ci într-un pom, deoarece a adormit la volan. Şoferul s-a ales cu răni grave şi în plus va răspunde pentru moartea lui S.D., ocupant al autoturismului, zdrobit odată cu maşina, ca urmare a violenţei impactului.

O altă secvenţă a filmului nostru are loc între Jimbolia şi Timişoara, la km 36+200. Aici şoferul **M.P.** pierde controlul autocamionului la volanul căruia se afla, trece peste axa şoselei pe sensul contrar de mers, unde ia cu „asalt" toate autovehiculele întîlnite, din întîmplare numai două : tractorul condus de V.H. şi autoturismul 2-TM-6783, pilotat de M. D. Tractorul, mai robust, rezistă „ofensivei", nu însă şi autoturismul, care este făcut zob împreună cu cei dinăuntru. M.D., în vîrstă de 22 ani, şoferul Daciei 1300, şi tatăl acestuia îşi pierd viaţa, iar pasagera S.M., de 19 ani, rănită foarte grav, este internată în spitalul din Jimbolia. Cercetările stabilesc că **M. P.**, şoferul autocamionului, se afla sub influenţa accentuată a alcoolului.

De la Timişoara ne deplasăm cu obiectivul aparatului nostru de filmat nu departe, la Arad. Din cartierul Aradul Nou spre centrul oraşului rulează autospeciala 31-AR-118, proprietatea Întreprinderii Electrometal, condusă de şoferul I.G. Cînd autovehiculul în mers se afla la circa 25 m de podul peste Mureş, se aude un zgomot puternic de metal care se rostogoleşte peste pietre. În cîteva fracţiuni de secundă, axul cardanic „pierdut" de maşină (o piesă de cîteva zeci de kilograme) atinge bordura şi de aci ricoşează spre trotuar şi, transformat în proiectil, loveşte pe minora **M.Z.**, aflată, reţineţi, la 10 m de partea carosabilă a străzii. Transportată la spital, fetiţa moare datorită leziunilor extrem de grave, după o oră. Cercetările stabilesc că maşina fusese recent „reparată capital" la I.R.A. Timişoara, după care a circulat doar 460 km. Tot ancheta scoate la iveală că montarea axului cardanic s-a făcut neglijent, nestrîngîndu-se suficient piuliţele. Al 15-lea mort, la Constanţa. De vină, pietonul A.A. Acesta, după ce traversează nereglementar strada prin loc nemarcat şi în plus fără să se asigure, reuşeşte totuşi să ajungă la „finiş" — în cazul nostru bordura trotuarului, dar aici se dezechilibrează, cade pe spate şi, lovindu-se cu capul de partea laterală dreapta a unui autocamion, decedează pe loc.

15 oameni au murit în mod stupid într-o singură zi din pricina ignorării unor reguli elementare.

Ce au urmărit, în fond, vinovaţii : să ajungă cu cîteva minute mai devreme la destinaţie, cu cîteva zecimi de secundă pe trotuarul opus, ori să braveze, să epateze pe cei din jurul lor. Mult prea scump, preţul acestor lucruri lipsite complet de însemnătate.

Un calcul sumar ne arată că accidentele din 25.XI. ne-au costat şi circa 3 milioane lei.

Şi nu uitaţi copiii, 30 de copii rămaşi fără unul dintre părinţi !

Bilanţul tragic al acestui 25 noiembrie 1976 merită reflecţii !

Colonel VICTOR BEDA

LIVIU SUHAR — Timereţe

Subsemnatul Costea Gheorghe, din Arad, vă aduc la cunoștință următoarele. Locuința mea este situată lîngă linia C.F.R., în zona gării. M-am dus personal la șeful stației Arad, rugindu-l, în termenii cei mai politicoși posibili, să mute difuzorul prin care se comandă manevrele trenurilor marfare pe partea cealaltă a liniilor ca să ne putem odihni și noi, locatarii din această zonă. Fiindcă, atît ziua cît și noaptea, prin difuzorul cu pricina nu auzi numai comenzile strict necesare, ci și tot felul de expresii vulgare și certuri între manevranți. Subsemnatul sînt de profesie conducător auto, transport persoane și am responsabilități pentru viața oamenilor, în plus, soția mea este pensionată de boală. Iar ca mine vor mai fi și alții care au nevoie de liniște. Șeful stației C.F.R. Arad mi-a răspuns că nimeni nu poate să mute difuzorul nici cu un milimetru, fără aprobarea sa, și că nu are de gînd s-o facă. Am scris și Regionalei C.F. Timișoara care coordonează stația Arad, de unde mi s-a răspuns că s-au dat dispoziții ca prin difuzoare să nu se comunice decît strictul necesar, acestea să fie orientate spre spațiile de manevră, nu spre locuințe și se mai precizează că „Divizia Mișcare — Timișoara și conducerea stației Arad vor urmări în permanență respectarea liniștei...“ Ceea ce — din păcate — nu se prea vede...

Uniunea națională a cooperativelor de producție ne comunică : „...În urma cercetărilor efectuate pe baza scrisorii corespondentului dv. **Nucu Constantin** din comuna Ștefan cel Mare, județul Olt, s-a constatat că o parte din cele sesizate se confirmă... Referitor la fabricarea țuicii din producția de prune a anului 1975, organele de control au stabilit că magazinerul Argentoianu Ion nu a întocmit nici un document de înregistrare a cantităților de țuică ce intrau în magazie, operațiunea fiind făcută la sfîrșitul distilării borhotului. În aceeași situație s-a constatat că țuica înregistrată nu corespunde cu realitatea, însumînd o pierdere în valoare de 43 129 lei, sumă ce a fost imputată magazinerului. Se confirmă faptul că în anul 1975 președintele C.A.P., fără aprobarea adunării generale, a dispus vînzarea către cooperația de consum a unor cantități de cereale (grîu, porumb, orz) la preț de achiziții, în detrimentul realizării fondului de stat, păgubind totodată unitatea cu o diferență de peste 5 000 lei. Este adevărat că în anul 1975, unitatea, cu aprobarea Direcției agricole județene, a vîndut viței unor membri cooperatori pentru a fi contractați cu statul, dar nu rezultă că cineva ar fi înstrăinat vreun viței cu ocazia vînzărilor... Vinovați de unele nereguli și abuzuri ce s-au manifestat în C.A.P. se fac și unii membri ai consiliului de conducere și îndeosebi președintele. Pe baza documentelor de verificare ale organelor Băncii agricole și ale comisiei de revizie, s-au emis 24 de imputații în valoare de peste 63 000 lei, dintre care președintelui — 11 253 lei... Semnează șef sector **Nicolaie Mocioiu.**

De cîțiva ani avem un primar foarte inimos, foarte devotat, pune mult suflet în toate. Păcat că nu este de multă vreme la noi. De cînd a venit dînsul la conducerea municipiului, s-au făcut multe lucruri bune, dar să trecem la cîteva din cele care — din reaua voință a unora sau din nepăsarea altora — fac ca unele dotări social-culturale să lipsească sau altele să nu aibă față ce li s-ar cuveni. La ora actuală în oraș funcționează un singur cinematograf, rețineți, unul singur. Înainte erau patru, care activau acceptabil. Nu înțelegem de ce nu se mai folosesc în continuare spațiile existente. În zona centrală a orașului sînt o sumedenie de birturi, bîrtulețe, restaurante și alte localuri de acest gen, la cîțiva pași unul de celălalt. Sînt 8 localuri unde se consumă băuturi alcoolice și doar 2 unități de pîine și 2 „alimentare“. Unități de pîine au fost trei, dar clădirea uneia s-a dărîmat și nu s-a mai reparat. Dacă era vorba de un café-bar nu dura mult și i se făceau reparații de milioane. Avem echipă de fotbal. Chiar în Divizia B. Am avut pe stadion și tribună acoperită, dar acum nu mai avem. După ce echipa a promovat în B — asta, anul trecut — în toamnă a ars tribuna și alta nu s-a mai construit ! În zona actualului teren C.I.L. 2 s-au făcut săpături serioase pentru un bazin de înot olimpic. S-a lucrat cu utilaje grele, excavatoare, buldozere, s-au cheltuit cîteva zeci de mii de lei, după care groapa făcută s-a astupat. Nu știm din ce cauză ! Se pune totuși întrebarea : cine a dat dispoziții să se sape ? Dar să se astupe ? Și pe banii cui ? **(Dancl Ion, Biedaș Ion, Vraja Pavel — Sighetul Marmației, Maramureș).**

Vreau să aduc la cunoștința cititorilor revistei Flacăra că, potrivit specialiștilor de la Oficiul de turism București, pe teritoriul țării noastre a apărut cel de-al... 40-lea județ : **județul Zalău.** Conform afișului, respectiva instituție l-a editat și l-a pus în circulație. Afiș pe care îl anexez rugînd redacția să-l reproducă **(Doru Goron — Jibou, județul Sălaj, nu Zalău).**

OFICIUL DE TURISM BUCUREȘTI

JUD. ZALĂU

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului primim :

„Profesorul Isa Gheorghe, director al liceului nr. 2 din Deș, este reclamat de profesorul pensionar Suciu Romulus pentru abuzuri și incorectitudini în muncă săvîrșite cu 7—8 ani în urmă. Aspectele sesizate în scrisoarea respectivă au mai fost relatate în foarte multe scrisori adresate organelor de partid, de stat și de presă... Directorul Isa Gheorghe, în momentul de față, poate fi apreciat ca un director foarte bun pentru că se preocupă permanent de dezvoltarea bazei didactice materiale a liceului, îndrumă cu competență procesul de învățămînt, participă fără rezerve la acțiunile organizate de organele locale. Colectivul didactic, în majoritate, îl sprijină în transpunerea în practică a sarcinilor instructiv-educative. Pentru faptul că prin reducerea unui post de director adjunct, prin aplicarea prevederilor Decretului 278/1973, postul ocupat de profesorul Suciu Romulus, care la acea dată avea vîrsta de 60 de ani, petiționarul — împreună cu prietenii săi — a declanșat o continuă calomniere a profesorului Isa Gheorghe“. Semnează șeful corpului de control al ministrului, **I. Gh. Borca.**

Țin să vă mulțumesc pentru interesul arătat celor semnalate de mine în legătură cu o greșeală a I.R.E.B., în urma căreia fusesem obligată să plătesc o sumă de bani necuvenită. În ziua de 19 XI a.c. casieria respectivei întreprinderi mi-a restituit suma de lei 22 510, care fusese calculată, din eroare, în plus față de consumul real de energie electrică. Îmi pun totuși întrebarea de ce aceleași dovezi pe care le-am prezentat și redacției au au fost convingătoare cînd m-am adresat direct I.R.E.B.-ului ? **(Daisy Golea — București).**

La chemarea rapsodului popular Ilie Cazacu, la secția din comuna Fundul Moldovei a Școlii populare de artă din Suceava s-au adunat peste 30 de fluierași de toate vîrstele — de la elevul Mircea Timpău pînă la țăranul Nistor Flocea. Toți dornici să ducă faima cîntecelor din Botoș pînă pe cea mai importantă scenă a patriei, în faza finală a Festivalului „Cîntarea României“.

Rapsodul Ilie Cazacu și-a început ucenicia la acest instrument acum 60 de ani, lansînd pe scenele țării și pe multe scene ale lumii triluriile sale măiestre. Acum, la depășirea septuagenatului, are o singură dorință — să transmită elevilor săi tainele acestui instrument milenar de pe meleagurile natale **(Ferdinand Michilovici — Cîmpulung Moldovenesc).**

Despre greutățile ce le întîmpinăm în restituirea ambalajelor din sticlă s-a mai scris. I.C.V.A. a promis de fiecare dată că va lua (sau alteori a precizat că a și luat) măsuri de îmbunătățire a situației. Am propune însă ca de eficiența măsurilor să se convingă, pe teren, organele de control ale sus-numitei întreprinderi. Cu cîteva luni în urmă, mai mulți cetățeni, exasperați de felul în care funcționează centrul I.C.V.A. A 14 din Bd. Leontin Sălăjan, au făcut o sesizare la conducerea întreprinderii. După aproximativ două luni, cel care semna sesizarea în numele cetățenilor primește răspunsul cum că Iorgu Vasile, gestionarul acestui centru, a fost pus sub observație o perioadă mare de timp, și că într-adevăr dă dovadă de incorectitudine — nu achită exact sumele cuvenite (deci reține bani) — fapt pentru care a fost sancționat prin retrogradarea cu o gradație pe timp de o lună de zile și că, dacă va mai continua, vor fi luate măsurile de rigoare. Oricine s-ar fi așteptat că în urma acestei observații se va trece la o remediere a situației, dar, cu mici excepții, situația a continuat, cu tot felul de neregularități și abuzuri **(Lupașcu Constantin, Clobanu Virginia, Ibrahim Mediha, Bogdan Sofica, Oprea Aurelia).**

Sîntem un grup de proprietari de apartamente din blocurile A 2 și A 3 din Roșiori de Vede, strada I. L. Caragiale, construite cu credite de la stat prin O.J.C.V.L. Alexandria. Apartamentele ne-au fost predate la 15 aprilie 1975 cu unele deficiențe pe care le-am acceptat în baza angajamentului O.J.C.V.L. și a constructorului de a le remedia (angajament cuprins într-un proces verbal) în termenul de garanție al imobilelor. La data stabilită pentru recepția definitivă s-a constatat că nu s-a remediat nimic, iar delegatul constructorului — I.C.M. Teleorman — nu s-a prezentat deși, ulterior, s-au mai fixat cîteva termene, dar în zadar. Astfel, la un an și jumătate de la darea în folosință a blocurilor, nici pînă azi nu s-a făcut recepția definitivă și nici nu s-au remediat deficiențele, ba, dimpotrivă, au apărut altele, cu mult mai grave — fisuri la acoperiș, infiltrări de apă în apartamentele de la etajul IV, iar instalațiile tehnice și sanitare din subsol, nefiind asigurate și izolate conform devizului, s-au deteriorat și au provocat înundarea acestuia **(Rădulescu Dumitru, Liță Ion, Vlad Gheorghe, Teacă Alexandru, Mihai Valeriu, Gherghiescu Ion — Roșiori de Vede).**

Mă numesc Anica Mincu, locuiesc în Brașov și m-am adresat redacției dumneavoastră, rugîndu-vă să aflați de ce Cooperativa de consum din Rîmnicu Sărat nu-mi eliberează o adeverință de vechime în cîmpul muncii. Am primit această adeverință și vă mulțumesc mult pentru ajutorul pe care mi l-ați dat. Mă întreb însă de ce a fost nevoie ca numita cooperativă să aștepte doi ani și numai la intervenția redacției să-și facă o elementară și legală datorie ?

Primim din partea Uniunii centrale a cooperativelor meșteșugărești (UCECOM) : „Urmare scrisorii dv..., vă comunicăm următoarele. Contestația formulată de cooperatoarea Văru Suzana împotriva sancționării ei disciplinare a fost admisă, dispunîndu-se restituirea sumelor reținute în baza acesteia. La adoptarea acestei soluții s-a avut în vedere că petiționara, care era încadrată ca desenator tehnic, nu putea fi sancționată disciplinar pentru refuzul de a executa lucrări de dactilografie. În ce privește celelalte deficiențe sesizate, din verificarea efectuată a rezultat că Butaliu Aurel, șeful atelierului de proiectare, impune proiectanților obligația de a contribui cu sume de 10—15 lei pentru acoperirea unor cheltuieli nejustificate, legate de procurarea de hîrtie de calc și ozalid. Pentru această deficiență s-a dispus sancționarea disciplinară a șefului de atelier. S-a cerut U.J.C.M. Constanța să atenționeze în mod serios conducerea cooperativei „Prestarea“ asupra lipsei de exigență manifestată în controlul activității compartimentelor, ceea ce a înlesnit posibilitatea unor practici străine normelor de etică în muncă și în relațiile cu lucrătorii cooperativei“. (Semnează șef serviciu secretariat **I. Constantin.**

Ca o pasionată a romanței, acest cîntec specific românesc, urmăresc cu deosebit interes Concursul de romanțe de la Tîrgoviște. Și în acest an am reușit să-l vizionez în întregime. În primul rînd îi felicit pe organizatori pentru atenția deosebită cu care au pregătit acest concurs care s-a situat la nivelul unei manifestări de înaltă ținută. În ceea ce privește concursul propriu-zis, se remarcă nivelul superior față de ediția de anul trecut. La concursul de interpretare s-au evidențiat mulți interpreți cu calități vocale deosebite. Deranjează însă faptul că de prea multe ori au fost repetate aceleași vechi romanțe, cu toate că, de 9 ani, la Tîrgoviște sînt prezentate multe romanțe noi, unele foarte frumoase. În acest an, din cele 20 de romanțe noi, prezentate la concursul de creație, cred că frapează faptul că juriul a premiat cu premiile II și III numai două romanțe, ale cunoscuților compozitori Edmond Deda și Mizrahy. După modul cum publicul spectator a primit multe din celelalte romanțe, cred că se poate afirma că piesele acelea sînt într-adevăr foarte frumoase și că ar fi meritat să fie premiate. Mă întreb de ce juriul, neținînd seama deloc și de gustul publicului spectator, cărula de fapt îi erau adresate aceste piese, nu a încercat să încurajeze și pe alți compozitori, deocamdată mai puțin cunoscuți, dar talentați. După toate discuțiile și articolele inițiate de revista Flacăra, apărute atît în coloanele acestei reviste, cît și în ale altor publicații, ca urmare a concursului de muzică ușoară Mamaia 1976, se spera ca orientarea la acest concurs de romanțe să fie mai corespunzătoare. S-au stabilit și măsuri pentru crearea unui cadru adecvat în care opinia publică să-și exprime aprecierile, să participe efectiv la premierea lucrărilor celor mai valoroase. Din nefericire, nici una din aceste idei nu și-au găsit aplicarea la Tîrgoviște, unde, în final, afera compozitorilor „s-a lărgit“ cu aceiași Deda și Mizrahy. Oare așa se va întîmpla și la Mamaia 1977 ? Pentru a vă convinge de toate acestea, v-aș ruga să ascultați înprimările concursului de creație Tîrgoviște 1976. Aș dori și aș propune ca juriul să facă publice cauzele pentru care nu a ținut seama și de părerea publicului **(Ioana Dinuță — București).**

Am citit cu interesul cetățeanului și al proiectantului ancheta „Flacării“ intitulată **„Ce se ascunde dincolo de aceste perți ferecate ?“** Am încercat din nou, cu această ocazie, aceleași sentimente pe care mi le prilejuiește revederea unora dintre spitalele proiectate de subsemnatul, spitale a căror gîndire funcțional-arhitecturală este uneori greșit înțeleasă de către cei care le administrează. De aceea mă declar și eu de partea acelor „...arhitecți și consilieri medicali care condamnă, ca și noi, aceste măsuri arbitrare...“, realitate pe care bine o sesizați în textul preambulului anchetei menționate. Obiectul acestei binevenite anchete îl constituie „ferecarea“ intrării principale la unele dintre spitalele noastre, aspect care îmi îndreaptă gîndurile și spre alte probleme, mai mult sau mai puțin înțelese, privind un țel comun pe care l-aș numi : **umanizarea** continuă a spitalului contemporan. Acestor gînduri ce mă întovărășesc de cîțiva ani buni în munca mea de arhitect le dau exprimare în rîndurile de față, cu speranța că ele își vor găsi un loc la tribuna dunelor intenții și a noului, care este revista „Flacăra“.

Să încep cu intrarea principală, una din acele prea multe sau prea puține intrări ale noilor noastre spitale, și să precizez — răspunzîndu-i în acest fel tovarășului dr. Niculae Amărăscu care-mi reproșează, pe lîngă alte greșeli de proiectare ale spitalului „23 August“, prevederea prea multor accese — că numărul și nominalizarea precisă a intrărilor se stabilesc, în modul cel mai riguros, încă în faza de temă-program, de către servicii specializate ale Ministerului Sănătății și Sanepidului, după norme și fluxuri tehnologice specifice ce stau astăzi, ca adevărate reguli, la baza proiectării spitalicești de pretutindeni. În aceste condiții, nu fantezia sau liberul plac al arhitectului hotărăsc numărul și felul intrărilor, ci elemente mult mai importante ce caracterizează azi „uzinele de sănătate“, cum pe drept cuvînt sînt botezate spitalele zilelor noastre. Aceste elemente ce fac, poate, din proiectarea spitalicească domeniul cel mai dificil și mai complex pentru arhitect, reprezintă — printre altele — schema aproape obligatorie a relațiilor interfuncționale, strictețea separării și neinterferării unor fluxuri, scurtarea traficului uman interspitalicesc, procesele tehnologice specifice ale unor servicii tehnico-medicale ș.a. Aceste elemente conduc, de pildă, la necesitatea funcțională — dar și psihologică — a neintîlnirii copiilului (adus pentru internare) cu un accidentat care sosește în fața intrării urgențel ; a neintîlnirii viitoarei mame (venită la spital pentru cel mai fericit eveniment al vieții ei) cu familia îndurerată a unui decedat, pentru care se prevede, în mod firesc, un acces separat și discret ; a neintîlnirii bolnavilor ambulatori (ai policlinicii) cu camioanele de aprovizionare a bucătăriei — ca să nu pomenesc decît cîteva dintre intrările diferențiate, strict necesare spitalului. În acest context intrarea principală sau — dacă vreți — de „onoare“ își are și ea menirea ei mai mult decît funcțională. Subliniind însă, încă o dată, complexitatea crescîndă a funcțiunilor specifice ce caracterizează spitalul modern, doresc să arăt că, în fața imaginii din ce în ce mai tehnicizante a acestuia, s-a ridicat treptat necesitatea firească a **umanizării** lui. De aci, lupta împotriva chipului „uzinal, gigantoman, de aci, o nouă concepție în care cred cu toată convingerea și în care „produsul“ îl reprezintă bolnavul și omul de lîngă el. În slujba acestui produs viu, vrem să punem astăzi toate elementele cadrului material, gîndite și cu rațiunea dar și cu inima, dacă se poate spune așa. Despre efectele patho-fiziologice ale acestui cadru ne vorbesc astăzi rezultatele unor cercetări științifice deja avansate, care — în final — conduc la concluzia posibilității grăbirii însănătoșirii bolnavului, la scurtarea duratei de internare, aspect social-economic de mare importanță. Dar, în ce constă acest nou mod de a privi spitalul de azi (un punct de vedere la care aș dori să am ca parteneri convinși și pe acei ce zăvorăsc intrările și holurile principale, păstrîndu-le „curate“ numai pentru ocazii) ? Așa cum ați remarcat și dv. în cadrul anchetei, izolarea bolnavului față de familie, față de mediul său obișnuit de viață, este dăunătoare întregului proces terapeutic, proces în care participarea activă a bolnavului este o necesitate constatată de medicina modernă. De aici, renunțarea la ideea învechită a amplasării spitalului în afara orașului în zone așa-zis liniștite, de fapt rupte funcțional-economic și psiho-social de mecanismul complex al orașului. De aici, eforturile noastre de a crea un „cadru uman complex“, o imagine nouă care să șteargă chipul spitalului tradițional. De aici, soluții arhitecturale noi, intimizante, ale sectorului spitalizării, așa cum sper să fi reușit — de pildă — în „pătratul“ noii clinici de neurochirurgie a profesorului Arseni. De aici, o serie de funcțiuni sociale ce nu mai pot lipsi din conținutul tematic al spitalului, ele completînd astfel procesul terapeutic activîndu-l prin influențe psiho-fiziologice favorabile. Fără pretenția unor reușite depline, trebuie să menționez încercările ce se dovedesc a fi — după cîțiva ani de experimentare — deosebit de eficiente, pe care le-am făcut la spitalele din Suceava și Baia Mare, unde funcțiuni ca : bibliotecă, club cu sală de jocuri, sală de conferințe educative și proiecții, frizerie și coafură, tonete și ghișee pentru vînzarea florilor, ziarelor sau cărților, sporesc eficiența complexă a acestor spitale, umanizîndu-le, conferindu-le un bun și meritat renume. Pe această linie revin la holul și intrarea principală, arătînd că această funcțiune are și acest caracter umanizant, ea fiind imaginea comunicantă cu familia și prietenii bolnavului, imaginea cu care oamenii ce slujesc sănătatea omului își încep lucrul cotidian, ca și imaginea de rămas bun pe care spitalul trebuie să ofere — drept omagiu — celor ce părăsesc, însănătoșiți, spitalul. Un alt factor umanizant cu rezultate din păcate ignorate, în contextul „cadrului uman complex“. Este vorba de **culoarea cadrului,** de efectul ei variat și favorabil. Ca arhitect de spitale, încerc să combat prejudecata „culorii albe“, culoare legată de noțiunea de spital, să arăt că abundența albului generează, după concluziile unanime ale unor cercetări aprofundate, o „albofobie conștientă“, o oboseală lentă și sigură a retinei și nervilor. Deci, putem vorbi de pe acum și despre o nouă concepție cromatică în spitale, urmărindu-se și pe această cale optimizarea întregului randament uman și terapeutic pe fiecare zonă specifică.

Iată, v-am reținut destul cu gîndurile mele generate de ancheta dv., gînduri izvorîte deopotrivă dintr-o dorință civic-profesională de mai bine și din experiența a 20 de spitale construite la care sînt implicat într-o mai mare sau mai mică măsură. Vă mulțumesc și vă asigur de colaborarea mea, oricînd ea va fi considerată utilă **(Dr. arh. Mihai Enescu).**

La Poșta redacției răspunde redactorul nostru Cicl Iordache :

● Tovarășe **Mercaș Constantin** din Huși, dacă hotărîrea judecătorească de acordare a pensiei de întreținere pentru minori a fost înaintată întreprinderii unde lucrează cel ce trebuie să plătească pensia, firește că întreprinderea răspunde de reținerea sumelor respective și de expedierea lor copiilor beneficiari. ● Tovarășe **Mihai Nuțeanu** din comuna Aninoasa, vă informez că există magazinele Fondului plastic care vînd atît tablouri, cît și obiecte de sculptură. Despre ceea ce vorbiți dumneavoastră, acele statuete de gips ce reprezentau busturile unor mari oameni de cultură din țara noastră, mai bine că nu se mai găsesc ; erau de un gust artistic îndoielnic, veritabile kitsch-uri pe care nu ni le mai dorim nici în case, nici în magazinele noastre. Cît privește reproducerile unor opere ale unor mari pictori români și din plastica universală, se mai găsesc în librării, mai căutați. ● Tovarășe **Constantin Gheorghe** din Cluj-Napoca, ne interesează cazul semnalat. Dacă v-ați luat însă permisiunea ca în interiorul scrisorii să specificați „un grup de tovarăși“, rugați-i pe aceștia să semneze. Trimiteți-ne deci, împreună, o nouă scrisoare cu amănunte și fapte concrete, privind atmosfera neprincipialității creată la Institutul de medicină nucleară. ● Tovarășe **Riciu Gheorghe** din București, dacă nu v-ați putut consolida de la început căsnicia și nici să dovediți în instanță — așa cum susțineți în scrisoarea adresată nouă — că soția s-ar fi folosit la proces de martori mincinoși, nu vă rămîne decît să vă conformați hotărîrii judecătorești și să vă rezolvați mai demn problemele de viață. ● **A. N. din Hunedoara.** Citiți „Flacăra la dispoziția dumneavoastră“ și mai ales țineți seama de cele ce se subliniază în caseta din subsolul paginii, adică să vă iscăliți, ca să vă luăm în considerație scrisoarea. ● Tovarășe **Adrian Găiseanu,** autorul „Pîinii cu mîinile la spate“ este fotoreporterul nostru Radu Constantinescu. ● Tovarășe **Tilică Anton** din Galați, pentru soluționarea situației surorii dumneavoastră, vă puteți adresa Comitetului executiv al Consiliului popular județean care, prin organul său de autoritate tutelară, poate hotărî, în conformitate cu legea nr. 3/1970 ca fetița de 7 ani să vă fie dată în plasament familial, bineînțeles cu consimțămîntul tatălui, minoret. ● Tovarășă **Tărăbic Victoria Doina,** dacă ați fost angajată la un șantier aparținător de Trustul Energoconstrucția București prin repartiție guvernamentală și ați fost transferată în interesul serviciului la Centrala industrială de utilaj energetic București, aveți dreptul — conform legislației în vigoare — să cereți stabilirea în Capitală și, deci, să vi se întocmească buletin de București. În acest caz, problema construirii unei garsoniere proprietate personală se rezolvă cu simpla aprobare a Comitetului oamenilor muncii din întreprindere. Dacă nu țineți să aveți buletin de Capitală, Centrala industrială de utilaj energetic e în măsură să rezolve cu șantierul Rovinari stabilirea dv., eventual, la Tg. Jiu și — prin urmare —să vă construiți garsonieră acolo.

«FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți!»

Istoria cîmpiei înscrie recolte ale belșugului

(Urmare din pag. 1)

Este un semn că oamenii din Borcea, renumiți prin hărnicia lor, dețin de acum soarta marilor producții în propriile lor mîini. Stăm de vorbă într-un birou în care președintele Constantin Nedelcu nu a avut încă timp să facă focul. „Biroul meu e cîmpul", îmi replică acest om fericit care îmi tot pomenește de o scară a producțiilor obținute în ultimii ani. Nu-mi prea plac cifrele în reportaj, dar de data aceasta n-am de ales, sînt nevoit să cedez bogatei lor semnificații : „În 1972, zice Constantin Nedelcu, președinte de 21 de ani aici, la Borcea, am obținut 5 800 kilograme porumb boabe la hectar, pe o suprafață de peste 550 hectare. Pentru atunci era o recoltă bună, eu încurajam oamenii că vom obține și mai mult, dar sincer să fiu nu speram că vom realiza producții mai mari. Prin irigare la timp și prin aplicarea unor lucrări de calitate, în 1973 am urcat la 7 080 kilograme la hectar, în 1974 la 7 828 kilograme și cînd am ajuns aici am zis stai că se poate. Cîteva parcele au produs atunci peste 10 000 kilograme și eram ca omul care descoperă sub pragul casei o comoară. O comoară pe care contrar obiceiului trebula nu să o tăinuiesc, ci să o arăt tuturor. Să le demonstrez cooperatorilor că putem spera la mai mult. Bazați deci pe puterea de rodire de acum a pămîntului, căruia îi puteam da să bea ori de cîte ori i-ar fi fost sete, în 1975 ne-am angajat să obținem 10 000 kilograme de porumb boabe de pe fiecare hectar". În adunarea aceea, aflu mai departe de la primarul Nicolae Iancu, s-a ridicat Ivan Traian, un șef de echipă inimos, și a rostit simplu : „pe mine să mă treceți acolo, în plan, cu 10 500 kilograme". Cooperatorii din sală s-au întors cu toții spre el, i-au cercetat cu privirile, iar alții i-au ripostat : „Ivane, să nu glumești cu cifrele !" Ivan Traian n-a glumit însă nici o clipă. În toamnă, cînd întreaga cooperativă obținea 10 542 kilograme de porumb boabe la hectar, echipa lui Ivan Traian a obținut 10 600 kilograme. Producțiile obținute în anul 1976, și care m-au chemat acum, aici, la Borcea, sînt cele mai mari din istoria acestei cîmpii : se rotunjesc la peste 11 150 kilograme de porumb de pe fiecare hectar din cele 550. Saltul este într-adevăr spectaculos !

— Care este tehnica ?, îl întreb pe președintele Constantin Nedelcu.

— Asta e, cum ziceți, tehnica. La noi, la Borcea 2, nu se întoarce brazda pînă nu se aplică îngrășămintele după harta agrochimică, adică după necesarul fiecărei sole. Pe urmă arăm la adîncimea de 29-31 centimetri, grăpăm și nivelăm bine terenul, alegem sămînța cea mai bună, din grupa 400, care merge bine în teren irigat, și nu uităm să asigurăm o densitate de cel puțin 85 000 de plante semănate la un hectar, dispuse la o distanță între rînduri de 70 centimetri, iar între ele la 21 centimetri. Un lucru bun, pe care l-am făcut noi, a fost cred acela că nu am însămînțat nici un hectar pînă ce nu am făcut irigarea de aprovizionare a pămîntului cu 700—1 000 metri cubi de apă la fiecare hectar. Așa am procedat și n-am avut știulete mai mic de 350 de grame, adică trei la metru.

Am notat toate aceste date tehnice, toată această experiență, cu gîndul că vor fi preluate și de alte colective de oameni, poate chiar de către vecinii cooperatorilor de la Borcea 2 care, în condiții identice de sol și de climat, au obținut producții mult mai mici, aproape cu jumătate mai mici. Cum a fost posibil ? Primarul Nicolae Iancu, om de-al satului, cu bogată experiență de vreme ce a fost unul dintre primii tractoriști din cîmpia Borcei, nepărtinitor, crede că oamenii de la C.A.P. Borcea 2 sînt deținătorii unei experiențe mai îndelung pozitive, mai pricepuți chiar, harnici și, oricît de „nou" ar părea termenul în agricultură, mai disciplinați. Întreaga suprafață de teren a fost preluată de cooperatori în acord global, fapt care a dus la cointeresarea fiecărui membru cooperator, la mobilizarea lor masivă la muncă. „Să vedeți atunci cînd se împart îngrășămintele : e o adevărată îmbulzeală. Fiecare dorește să-și primească partea care i se prevede în plan, să-i dea pămîntului cît are nevoie. Sau să-i mai vedeți dimineața : conducerea cooperativei nu mai știe cum să-și organizeze mai bine munca în sectorul transporturi, cum să împartă mașinile cu care se cară porumbul din cîmp. Avem în întreaga comună oameni cărora nu știu cum să le dovedesc mai mult respect, pentru că îl merită. Mă gîndesc de pildă la șefii de ferme Nicolae Manea, Petre Ivan, Nicolae Anghel, Ion Ivan, la mulți alții, pentru care cîmpul cu plantele lui a devenit și casă și masă".

Hărnicia, aici, la C.A.P. Borcea 2, o poți constata pe viu la tot pasul : Ion Nicolescu are 73 de ani, muncește de cînd a început să înțeleagă rostul muncii și încă nu are astîmpăr. La 6 dimineața este în ograda cooperativei și se apucă de treaba care i se pare mai urgentă. Acum, împreună cu Voicu R. Nicolae, acoperă o moară cu ciocănele. „Mai poți, moș Ioane ?", îmi permit să-l întreb. „Să nu rîzi de mine, taică, dar cred că dacă m-aș opri din treabă aș putea muri. Și nu vreau să mor. Anul trecut, deși anul a avut tot 365 de zile, am realizat 620 de norme. Anul ăsta cred că fac mai mult. Am casă bună, am bani la C.E.C., baba îmi e sănătoasă, copiii la casele lor și de ce să mor tocmai acum, cînd sînt fericit ?" Voicu R. Nicolae are 43 de ani, speră ca anul acesta să realizeze 900 de norme de muncă și să cîștige deci 47 700 lei venit total. Cam așa poate să ajungă cu cîștigul un cooperator harnic din comuna Borcea. Drept urmare, cîștigurile bune se reflectă în viața schimbată a comunei : oamenii au majoritatea case noi, mobilate modern, unii au mașini. Autobuzele vin și pleacă din oră în oră din Borcea, cei 1 700 de copii-elevi învață 10 clase, iar de la un timp au început să învețe și părinții lor. „Unchiul președinte", cum îl spun copiii satului lui Constantin Nedelcu, avea la început numai 4 clase primare, a făcut apoi un curs de 6 luni, la o școală agricolă de la Poarta Albă, iar mai pe urmă a terminat 7 clase. Și-a dat seama însă că nu se poate conduce strălucit fără studii, nu se poate face față tehnicii noi care a pătruns chiar și în agricultură, și s-a apucat să învețe și liceul. L-a absolvit, iar acum este student în anul trei la Academia „Ștefan Gheorghiu", secția economică. Înainte de a împlini 50 de ani, va termina facultatea. „Poate nu mă credeți, zice, dar de 20 de ani, de cînd sînt președinte, n-am tăiat 10 norme, drept pedeapsă, dar nici ora șase dimineața nu m-a apucat acasă. Dacă nu ești primul pe cîmp, tu, președinte, nu poți cere cont celui care vine la ora 10 la muncă. Cu oamenii m-am înțeles, i-am ajutat la nevoie și ei ne-au ajutat pe noi. Altfel nu poți face treabă. La noi omul vine și cînd face nuntă și cînd face parastas și cînd își trimite copilul la școală. Nea Gheorghe Fronea, motopompist, a obținut aproape cea mai bună producție de porumb. A fost bolnav o perioadă de timp și a solicitat un ajutor de la cooperativă, în contul cîștigului său. I-am dat 500 lei. Alexe Nedelcu a făcut nuntă. A venit și ne-a rugat să-i dăm niște dulapi să amenajeze mesele pentru invitați. Dacă-i spuneam „n-am mai Alexe", nimeni nu l-ar fi împiedicat să zică și el : „nu vin la muncă, tovarășe președinte". Sînt în comuna noastră cîteva bătrîne fără pensie, cîțiva copii fără părinți și am hotărît în adunarea generală să-i ajutăm. Nu putem să-i lăsăm acum, cînd noi recoltăm peste 11 000 kilograme de porumb la hectar. De beneficiile cooperativei trebuie să beneficieze mai întîi oamenii. Acesta-i rostul existenței ei în viața și economia satului". Exemplul bun al președintelui a fost urmat de mulți cooperatori din comună. Ion Ivan este șef de fermă vegetală la C.A.P.-Pietroiu și elev în anul al III-lea la Liceul agricol din Călărași. La ora 5 dimineața își așază cărțile în porthart, acolo unde își ține și mîncarea, și pleacă pe cîmp. Cînd prinde cîteva momente de răgaz, scoate cartea și citește despre fertilizarea solului. Practică în producție face de 20 de ani. Acum învață teorie. Cum îmbină Ion Ivan teoria cu practica ? Excelent : anul acesta ferma lui a obținut cu 1 000 de kilograme de porumb mai mult decît celelalte ferme ale C.A.P.-ului Pietroiu. Cum își explică acest rezultat ? A executat lucrările de întreținere „după carte" și a știut cum și cînd să irige. Chiar și cu cîtă apă să irige fiecare hectar.

— Dumneavoastră în ce an sînteți ?, îl întreb pe cooperatorul Nicolae Manea, de la C.A.P.-Borcea 1.

— În trei, zice ; aveam numai cinci clase și uite că mîine-poimîine o să-mi zică lumea „tovarășe tehnician". Nu zic vorba asta ca o fală, ci o spun cu gîndul că o să vină timpul cînd oamenii din satul meu vor avea și mai multă încredere în capacitatea mea profesională.

Gîndită și înțeleasă astfel, meseria de agricultor se încarcă de sens. Devine tot mai mult o profesie în care pot exista și specialiști. Nicolae Manea, țăran din tată în fiu, și-a depășit planul de producție la toate culturile, la sfeclă cu peste două tone. Credeți că e mulțumit ? „Nu sînt, zice, pentru că mai avem mult de făcut pînă cînd vom putea trece la cicluri de producție neîntrerupte. La noi, la Borcea, pămîntul e bun și poate produce mai mult". Cu gîndul acesta pleacă și se întorc de la licee și facultăți și copiii lor. Tînărul inginer Pache Nicolache are 27 de ani, abia de doi ani a terminat facultatea și este șef de fermă zootehnică. De la Iași nu s-a întors numai cu o diplomă de inginer, ci și cu un gînd : „vreau să obținem o rasă de animale mai bună. Avem deja obținută o primă generație din împerecherea roșiei dobrogene cu holsteinul olandez. În al doilea rînd vreau să formez un colectiv de oameni harnici, cu inimă pentru animale și cu dragoste pentru muncă". Cred că va reuși. Știți de ce cred ? Pentru că acum doi ani, cînd a luat în primire ferma, o vacă nu dădea mai mult de 800 litri de lapte. Acum aceeași vacă dă 1 600 litri. Iar în curînd, speră inginerul Pache Nicolache, producția de lapte se va tripla. La fel gîndește, despre producțiile de legume, și soția sa, inginera Angela Pache, care a părăsit Roznovul și a venit, alături de soțul ei, să ridice producțiile de cereale, de legume, de lapte și carne ale Borcei. La fel gîndesc și cei care poartă încă ghiozdane și spun „bună ziua, unchiule președinte".

DIMITRIE GAVRILEANU — Iarnă

Evenimente mari, evenimente mici

Creatorul „cimitirului vesel" din Săpînța se gîndește să-și cioplească propria cruce

Săpînța. În haine de duminică, pîlcuri-pîlcuri, sătenii se urnesc fără larmă pe ulițele înguste ale comunei. De după gardul unei case te țintește privirea albastră a unui cap masiv, încremenit într-o contemplare nefirească : întors greoi peste umăr, cu un surîs imperceptibil care pare să anime fălcile grele.

De aproape, enigmatica siluetă e, în realitate, un bust de piatră, crescut dintr-un soclu și care-și înalță capul cenușiu mai sus de coama gardului.

Casa, ca și bustul care o păzește ca un sfinx la intrare, sînt ale unui bătrîn cioplitor de cruci din Maramureș, pe numele lui (pînă mai ieri anonim) **Stan Ion Pătraș**, creatorul unui însolit „muzău de artă populară", nu altul decît vestitul „cimitir vesel" din Săpînța. Un țintirim neobișnuit, pe crucile căruia vizitatorul descoperă cu surpriză un soi de „poze" ale morților — în fapt niște desene stîngace, naive, executate de meșter direct în lemnul crucii, după fotografiile răposaților, iar, dedesubt, în locul textului funerar sobru și concis, niște... versuri de factură populară, aci mai vesele, aci mai duioase, nu rareori satirice. Străjuit de porți de stejar, țintirimul ar fi, la prima vedere, o casă ca oricare alta, dacă biserica din curte și, mai ales, inscripția din poartă n-ar avertiza că această ciudată grădină nu e doar un cimitir ca toate cimitirele, ci unul de... „artă populară... format de Stan Ion Pătraș din 1935" ! Intrarea nu-i nici ea mai puțin surprinzătoare : vameși hieratici ai acestui purgatoriu naiv sînt, pe stîlpul din stînga, Ștefan cel Mare, purtînd sceptrul voievodal, iar pe stîlpul din dreapta, încins cu sabie și îmbrăcat în costum domnesc, cu epoleți și fireturi, Alexandru Ioan Cuza... În spatele lor, șiruri de cruci colorate, în care domină albastrul (botezat repede de un reporter dornic de analogii, drept **„albastru de Săpînța"**, cînd, de fapt, e vorba de o banală vopsea chimică, aflată în comerț...). Cu toată „veselia" sa, cimitirul e, totuși, trist și pustiu. Poate și pentru că verdeața s-a stins și iarba pătează doar ici-colo cîte un mormînt; în rest, ea a căzut sub coasa lui noiembrie. Pe cruci, defuncții sînt surprinși în felurite atitudini : la volanul unui tractor, mîngîind strunele ceterei, horind sau închinînd un pahar în cinstea celor vii, cum se poate vedea, mai încolo, pe o cruce sub care hodinește un Pop (căci aici, în Săpînța, sînt peste o mie de **Pop** și cam tot atîția **Stan**), un Pop Grigore, din poezia căruia aflăm că „i-a plăcut tractoru" dar și „sticla", cu care, uneori, își mai „stîmpăra doru" — patimă ce, în urmă, pare a-i fi fost fatală, căci a plecat curînd dintre vii : **„Moarte, iute mă luai / La 32 de ai"**. Pe spatele aceleiași cruci, ca pe verso unei pagini de letopiseț, cronicarul din Săpînța a desenat două siluete — pe Grigore, tractoristul, și Ion Ilieș, tatăl, amîndoi stînd pe niște scaune roșii și ciocnind paharele : **„Foaie verde de trifoi, / zice tractoristul, Vă uitați bine la noi, / Cum petrecem amîndoi / Căci cu tata m-am tîlnit / Căci de ei mult am dorit"**. Dar pentru ca iluzia să nu fie deplină, Grigore ține să precizeze de unde anume trimite răvașul : **„Ne aflăm pe ceea lume / Vă zicem la toț cu bine"** !

★

Comparat cu bustul din curte, meșterul de cruci albastre din Săpînța nu se deosebește prea mult de cel din piatră : cap mare, fața voinică, cu maxilare puternice, cu fruntea ușor ridată, sub care doi ochi albaștri stau să se înguștezе la tot minutul a zîmbet și a glumă. Și, ceea ce n-a putut sugera piatra, în mulțenia ei, e cheful de vorbă pe care îl manifestă meșterul. Casa în care am intrat după un ospitalier „poftiți înăuntru" e alt „muzău", unde, într-o vreme, Stan Pătraș a și locuit cu nevasta, pînă ce niște desene executate pe lemn vopsit l-au dat afară silindu-l să-și ridice alături o bucătărie ; acum cele trei încăperi sînt populate de un fel de icoane stranii reprezentînd chipuri omenești, creionate, desigur, după fotografii — toate realizate în lemn, și de care, în sinea lui, meșterul e mai mîndru decît de crucile care i-au adus faima. Nu știu cine îi va fi sugerat acestui ingenuu ticluitor de răvașe să-și „diversifice" talentul, dar, hotărît lucru, nu i-a vrut binele. Scos din cimitirul-„muzău", dintre crucile lui, adică, meșterul își pierde originalitatea care rezidă nu atît în „pozele" de pe cruci, ci în acele poezioare în stil popular — amestec ciudat de satiră și doină, de bocet și de cîntec de lume...

Oamenii din Săpînța îl solicită însă exclusiv în această din urmă postură pe cioplitorul de cruci, care, de vreo trei decenii încoace, compune „din capul lui", pentru cei duși, versuri glumețe, mușcătoare chiar, ca și o strigătură la horă. Obiectivitatea viziunii sale despre răposat nu mai e acum contestată de nimeni. Prietenii, ca și dușmanii, se bucură de un tratament nepărtinitor din partea meșterului, pentru care singurul criteriu de judecată postumă este acel „cum a fost omul cît era viu". E cazul unui sătean, Stan Toader al lui Dumitru (unul din puținii dușmani ai meșterului), care „cînd a fost de-a pus mîinile pe piept", Stan Pătraș i-a zugrăvit crucea fără răutate, în temeiul unui realism, cruzi pe alocuri, dar cu care oamenii de aici s-au obișnuit. „Pe Stan Toader al lui Dumitru, povestește meșterul, l-am făcut cum i-a plăcut lui cînd era în viață : cu cetera, cu sticla și cu mîndrele (trei !, n.n.) pîndindu-l la geam".

— Și nevasta mortului ce-a zis ?, întreb.

— Muierea lui, Anuța ? Cînd a fost gata crucea, numai s-a uitat la ea și-a zis : „Ia, așa a fost el, că mi-a mîncat sufletul !" Și-așa a rămas crucea și pînă azi.

Anul acesta meșterul a fost mai puțin... productiv : a cioplit abia vreo patru cruci, fiind mai mult ocupat cu fantoșele sale de lemn, la care ține atîta. Totuși, în atelierul său, o cruce aproape gata așteaptă drumul spre cimitir. Mortul, un alt Pop — Ion zis și Bibanu, se prezintă astfel : **„Aici eu mă odihnesc / Și Pop Ion Bibanu mă numesc. / Cît pe lume am trăit / Eu și prea mult am muncit"**. („A fost om harnic la viața lui, comentează meșterul, și acum l-au ajuns munca și bătrînețele"). Cîte cruci va mai cioplі pentru a le adăuga la cele peste 400, cîte a „închipuit" din 1935 și pînă azi ? „Cînd oi putea", zice el, și n-o spune din plictiseală, ci pentru că, de la o vreme, parcă nu se simte „tocmai bine". De aceea îl bate gîndul să-și cioplească propria cruce ! „Nu că mi-i frică de moarte, dar mai bine să mi-o fac eu singur cum mi-o plăcea !"

— Chiar, nu-ți pare glumă, zice meșterul. Uite, colea în curte și lemnul : cel mai lung. Are trei metri (crucile obișnuite au numai doi metri, n.n.). O încep la vara ce vine și, așa, pe toamnă, o gat.

— Și ce-ai să scrii pe ea ?, întreb.

— Nu știu, m-oi gîndi atunci. Știu doară că m-oi face în două figuri : cîntînd, că mi-o plăcut petrecerile cu cetera, și lucrînd. Iar de scris — poate să scriu și așa : **„Aici zace Stan Pătraș / De la sat nu din oraș / Din comuna Săpînții / La marginea granițîi..."**. Și la sfîrșit : **„Și cît vă uitați la mine / Eu vă doresc la toți bine / Și vă dzic cu sănătate / Și de rău să fiți departe"** !

Stan Pătraș zîmbește larg. Numai nevastă-sa, Ileana, pînă atunci tăcută, sare supărată :

— Ba nu-i face tu cruce deloc ! Că ți-o îngrop în fundul grădinii ! Că n-oi lăsa-o aici în curte, să vină lumea să se uite la ea, ca la comédie !

— Lasă, lasă, zice împăciuitor meșterul, că întîi ți-oi face ție una !

— Nu-mi trebe ! M-oi hodini și fără cruce !

— Ei, așa-i gura ei, conchide meșterul întorcîndu-se zîmbitor. A vrea ea atunci cînd i-a trebui, că tot n-a avea ochi să o vadă...

Stan Pătraș s-a înveselit de-a binelea. Îi privesc chipul destins, întinerit, și am brusca revelație, privindu-l, că singurul „albastru de Săpînța", comparabil cu cel de Voroneț, sînt doar ochii meșterului.

ION ROȘU ■

FLACĂRA

ZIAR SĂPTĂMÎNAL
AL AVANGARDEI NR. 129

Vinul casei

Totdeauna, chiar cînd își soarbe supa, lasă impresia că pune ceva la cale, că e în stare să trădeze farfuria în detrimentul lingurii. Universul îi apare ca un lanț nesfîrșit de afaceri, combinații, șușe, bacșișuri, filodorme în care el se simte bine ca în casa părintească. Pentru el și descoperirea energiei atomice a însemnat o mare afacere, îi invidiază pe savanți nu pentru geniul lor, ci fiindcă „au dat lovitura". Loviturile au fost multe pe lumea asta... Shakespeare n-a dat lovitura cînd a scris Hamlet ? Ce de bani o fi luat ăla care a descoperit teoria relativității !

E mîndru de necurățenia lui în care vede un semn al inteligenței. Nu e din ăla proști care să aibă un ideal, idealurile nu conțin nici vitamine, nici proteine. De ce să mă pierd cu firea ? — își temperează el imaginarele avînturi — ce, o să-mi ridice o statuie ?

A optat de mult, nu vrea statuie, el vrea leafă. Nu vrea eternitate, vrea „vinul casei". Cele mai nobile sentimente îi apar o spargere făcută cu cap. Crezi că se iubesc ? S-au luat din interes... Sînt două lefuri care s-au adunat la spartul tîrgului. Ai dracului, banditi mari... Nici Romeo n-a iubit-o pe Julieta, nu-mi vorbi mie cu chestii de astea, că nu se prinde.

E fericit că „de el nu se prinde" nimic sentimental, pe el nu-l poate nimeni duce, nici Pitagora, nici ospătarul, nici Rafael, nici tutungiul din colț. Pretutindeni, în orice minune a lumii, vede numai dedesubturi, aranjamente, combinații, și e încîntat că din toate a scăpat nevătămat. Singura lui certitudine, singurul lucru pentru care ar sacrifica leafa și demnitatea e „vinul casei". Restul e tăcere...

TEODOR MAZILU ■

Condica de sugestii și reclamații

Tov. Responsabil !

Subsemnatul Nacu Gheorghe, pentru un frate al meu Nacu Ionică ce se află dator față de acest Local, iar odată a plecat neplătit, am fost luat, eu, Nacu Gheorghe, client vechi, cu onoare. Deci azi dimineață 23 sect. venind eu aici m-a luat brusc niște ospătari cu tov. Mîrticu în frunte și apucîndu-mă tare m-a somat să plătesc pentru fratimeu. Refuzînd categoric apare și șeful de sală (Nea Costy) care mă apucă spontan din scaun și mă ridică și mă duce de mă închide aici în Birou. Trec orele una după alta și eu tot închis și ei nu-mi dă drumul sub cuvînt să plătesc barem o treime, barem un sfert dar pe care bază nu știu ! Eu fără nădejde mă tot apăr de ei sperînd o minune să veniți dumneavoastră, da n-ați venit. Apoi cînd toată lumea cunoaște că eu nu suport nici așa pe acest frate al meu „bețivul" Nacu Ionică, acum de ce mă apucă ei tot pe mine ? Am strigat toată ziua cu binișorul să-mi dee drumul, să mă scoată de-aici că-i faptă juridică ! Ei însă, peste toate zbaterile mele, au venit de m-au și necinstit : zorbagiule, și insulte. (Din aceste cuvinte putea să se facă o mare primejdie, noroc cu mine că nu a fost.) Dar m-a necinstit cam prea tare acest șef de sală Costy ca să-și scoată pîrleala din frați-meu. Acum ce să fac, voi plăti, dar eu de la Nacu Ionică nu mai am nici o bază să recuperez. Vă rog tov. Responsabil să constatați toate atitudinile, și cum veniți, să luați cea mai aspră Măsură. Altfel eu nu știu ce să mai fac, că sunt hotărît să pătrund la protexii din cele mari care va face acestui local mult prăpăd. Să mi se dea înapoi banii ce mi s-a jăcuit (66 lei) și în viitor să nu mai fiu supărat din cauză că nu am nici o legătură cu frați-meu.

Nacu Gheorghe, tinichigiu, str. Buții, nr. 233, autorizație

Măsuri luate

Tov. Constantine, ce este aici, este arestu garnizoanei ? Să nu mai prind picior de angajat în biroul meu, că vedeți ce vă fac !

Responsabil

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI ■

Bibiloiul

Ce m-a surprins întotdeauna la el a fost culoarea : un gri perfect. O chemare către cenușiu pe care i-o mărturisește nu numai îmbrăcămintea, ci și sufletul. Bibiloiul se teme ca de foc să se creadă despre el că ar avea personalitate. El vrea să treacă șters printre semeni, să observe tot ce se întîmplă în stînga sau dreapta lui, dar să nu fie observat. Bibiloiul este o orătanie care-și înfige capul sub pene ca să nu i se vadă ceea ce nu are. Într-un singur lucru vrea a se arăta cu personalitate : are și el slăbiciunea lui, ca oricîce muritor, fiindcă Bibiloiul nu s-a crezut niciodată nemuritor cum o fac fotbaliștii. El și-a făcut un calcul simplu și eficace: nemurirea nu poate fi rentabilizată. Bibiloiul are sufletul de contabil. Slăbiciunea lui este una sentimentală. Cum apucă să-și așeze cîteva grame de licoare pe buze, cum intră într-o stare specială : devine un fel de Napoleon sentimental (să nu îndrăznești a-l compara cu Don Juan că s-ar supăra mortal. „Ce, ăsta a avut sentimente veritabile ? Era și el acolo... un terchea-berchea care nu știa să prețuiască ochii și inima femeilor"). El, Bibiloiul, cît le-ar părea uoara de șters, de cenușiu, cînd se învesmîntă în focul sacru al iubirii, orbește cu strălucirea simțirilor. Într-o zi a oferit chiar un buchet de flori, nu prea mare, pe care l-a purtat cu orgoliu de-a lungul bulevardului. Să afle lumea că El este îndrăgostit. Nu-i place, ar fi o catastrofă pentru el, să-și ascunză sentimentele Azi un buchet de flori, mîine o pereche de mănuși, poimîine o pălărie — că sînt la modă — așa își memorează Bibiloiul sentimentele. Cînd îl apucă nostalgia, intră într-un fel de transă a evocării, și îl auzi declamînd, în vreun colț de restaurant, cîtă pasiune a pus el în cele trei garoafe, ce investiție de sentimente a adunat el în bucurile unei pălării de damă, cumpărată de la Consignația. În întregul lui, Bibiloiul este un personaj de Consignația. Nu ca piesă rară, ci ca piesă care, odată cumpărată, trebuie dată la retuș.

Mai zilele trecute, l-am întîlnit abătut ; buzele-i cărnoase își pierduseră din senzualitatea cu care se mîndrea. Intraseră într-o paloare de om suferind de icter și de lipsă de bani. Ochii-i pluteau ca două măsline într-un fel de ulei de soia (vreau să spun de lacrimi). Iar din gît, și el cenușiu, scotea un fel de sunet îndurerat. Am priceput, într-un tîrziu, cum că din nou a fost trădat în sentimente. Și la „asta nouă" investise și o pungă de alune turcești — știi cît de greu se găsesc !

Dacă vreodată ar avea inspirația să-și reconstituie biografia sentimentală, Bibiloiul nu s-ar afla în dificultate. Pentru el nu culoarea brună sau blondă, nu sufletul înaripat sau acrit al femeii sînt importante, ci investițiile sale cu care ar putea alcătui, parol !, un muzeu al sentimentelor : două garoafe, o pereche de mănuși, o pălărie, o pungă de alune și nu mai știe cîte bilete de tramvai. Îi place să-și conducă muzele acasă cu tramvaiul. Cenușiu cum e, Bibiloiul nimerește uneori lîngă cîte o Bibilică, ale cărei pene sînt strălucitoare, dar al cărei cap a fost născut dintr-o eroare. Maică-sa bună a privit, cu prea multă patimă, un struț la Grădina zoologică, și i-a împrumutat capul : mic și gata să se ascundă în nisip. În asemenea împrejurări este de el. Își etalează toate cunoștințele sentimentale și izbutește să smulgă din tihna casnică vreo biată ființă ce se credea, fără să se gîndească, a fi cîntec într-o pasăre în ogrăzi. Atunci, Bibiloiul este autor de drame : el traversează un lung drum al scuzelor, pentru că, inabil, este repede descoperit, ca orice sentimental patetic. Cere scuze soțului, soacrei soțului, socrului soției, șefului de serviciu al soțului, vecinei soției, unor oameni pe care îi întîlnește întîmplător pe stradă sau în Cișmigiu, explică și se explică de îți lasă impresia că nu este vorba doar de-o banală întîmplare dintre o Bibilică și un Bibilot, ci de o inevitabilă catastrofă cosmică.

Bibiloiul nu se dezminte. În amor el este o personalitate, o personalitate care se divulgă, care trăiește din justificări psihologice. Ce mai ! Un Bibiloi cu sentimente. Feriască sfîntul să-l întîlnești și din neatenție să nu-l observi Ce dacă este șters și cenușiu ? Cunoști dumneata viața lui interioară ? Nu o cunoști. Și dacă nu o cunoști, nu ai cum să o înțelegi. E dreptul lui să te tragă de mînecă, să îți șoptească insinuant : „Domnule, privește-mă atent, am să-ți spun o poveste demnă de pana lui Shakespeare". Și ți-o spune. Așa cenușiu cum este, te încarcă de tot felul de întîmplări cu mirosuri grele. Îți trebuie multe ape să te cureți de ele.

Am încercat o dată un gest mai bărbătesc : l-am apucat de penele-i cenușii, cînd m-a acostat pe stradă, și l-am aruncat pe partea cealaltă, pe trotuar, lîngă un coș de resturi citadine. A cîrîit ceva de două-trei ori, s-a scuturat de praful drumului și, traversînd strada cu demnitate, mi s-a adresat : „De ce te grăbești, domnule, povestea cu Marcellina încă nu ți-am spus-o".

Așa este Bibiloiul, incorigibil.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Lupii ies la pradă, ies cu toți grămadă

Pliantele turistice ale României, ilustratele marelui port îi reproduc impresionanta siluetă, maiestuoasa ei arhitectură.

Biserica fortăreață „Precista" pare, deasupra falezei unde au așezat-o ctitorii, o splendidă navă de piatră privind curgerea milenară a fluviului și este zidită în punctul cel mai frecventat de vizitatorii orașului Galați. O efigie a loculul, un blazon al Moldovei de sud, o ctitorie a voievodului pescar Petru Rareș, care pre malurile acestea, trăgînd năvoadele și încărcîndu-și carele pornea spre Țara de Sus cu darurile Istrului. Dar legenda și viața acelor vremi rămîn înscrise în cronici iar noi ne aflăm azi în preajma vestitului lăcaș de la schela Dunării, prin care mîndria gălățenilor a atins una din culmi. Biserica reprezintă astăzi un muzeu de artă medievală, funcționînd după un riguros program, întocmit pentru ca acei ce trec prin partea locului să se bucure nemijlocit de minunile agonisite între pereții „Precistei". Patrimoniul de artă concretizat în icoane cu o valoare inestimabilă, cîteva evanghelii, una avînd importanța unui unicat, este vorba de o carte de rugăciuni datînd din secolul XVII și dăruită de Șerban Cantacuzino. Într-un cuvînt, nava de piatră organizată odinioară ca fortăreață poartă la sînul ei comori inestimabile. Și într-o bună zi..., întregul sistem de apărare, instituit ca să păstreze neîntinate tezaurele, a fost răsturnat brusc printr-o murdară complicitate între un anume Capșa Pavel și custodele așezămîntului, Ion Carp. Dacă Pavel Capșa este un individ înrăit, o lepădătură a societății căreia i-a produs numai rău, Ion Carp, ghidul, este absolvent al Facultății de teologie, nehirotonisit ca preot din motive pe care le vom aminti mai tîrziu, dar care știa cu deplină conștiință ce valori extraordinare i se dăduseră în păstrare și cîtă grijă necesitau ele, spre a fi ferite de orice încălcare.

★

În vara anului 1975 a acostat la cheiurile Galațiului un cargou străin, comandantul și secundul vasului erau niște buni amici ai artelor, colecționari pasionați de obiecte valoroase despre care înrăitul bandit Pițî Capșa Pavel prinsese de veste; gustul acestora se îndrepta cu precădere spre icoane ortodoxe vechi, sfeșnice de argint, cărți rarisime cu ilustrații de aur și coperte de argint. Cu prilejul escalei sale bine dirijată a reușit să contacteze pe însuși comandant și să-l determine la un fel de „raid" prin bisericile mai renumite din orașul Galați. Întrebîndu-l la intrarea în fiecare lăcaș ce anume i-ar plăcea să posede în colecția sa, iar comandantul, lăsîndu-se antrenat de acest periplu-test, a indicat în diverse locuri preferințele. Pițî l-a deschis poftă, alimentînd-o cu o serie de argumente capabile să-l convingă că el poate intra în posesia respectivelor obiecte prin relațiile ce le are în lumea bisericească a Dunării de jos, mergînd pînă acolo, încît, în catedrala situată pe Bd. Republicii, în timp ce străinul extaziat privea porțile împărătești, o capodoperă a genului, Pițî Pavel Capșa a improvizat o întîlnire cu un călugăr bătrîn ce stingea luminările într-un colț al așezămîntului și revenind lîngă „clientul" său l-a minții pe acesta că bătrînul în sutană nu este altcineva decît unchiul său și că i-a și comunicat pretențiile pe care le are căpitanul de vapor. Încîntarea ofițerului din marina comercială a Mediteranei crescuse la cotele cele mai înalte, iar la a doua vizită într-un punct frecventat din centrul orașului, a trecut la atacul direct, pretinzîndu-i ca acest asupra icoanelor de la catedrală și dintr-o biserică suma de 7 000 lei pe care acesta din urmă n-a ezitat s-o ofere Prietena lui Pițî povestește despre aceste vizite, în cercurile ei intime, lăudînd șmecheria iubitului și faptul că omul ei tatonează cu grijă locuri de unde poate să sustragă obiecte de mare valoare în cel mai scurt timp, cu scopul de a le vinde străinilor

Vasul străin a mai apărut o dată în toamna, vechiul comandant nu mai era la conducerea navei, iar secundul îi luase locul. Organele de urmărire penală cu fierul și răbdarea lor proverbiale au izbutit să afle că într-unul din restaurantele frecventate de pe faleză, deci au prea departe de ctitoria lui Petru Rareș, un tînăr mărunt cu ochi vii, perfizi și agil în mișcări a așezat ca din întîmplare la masa lui Ion Carp, teologul, ghidul, cu un surîs malefic întipărit pe chip. Musafirul ce-l acostase se dovedise un „băiat" inteligent, cu oarecare farmec ; el atacase direct un subiect despre care custodelui îi plăcea să discute, arta în genere, arta medievală în special, și făcea referiri chiar la muzeul „Precista" unde, zicea nou-venitul, intenționa să rămînă cîteva zile în șir să admire podoabele interioare ale lăcașului. Colocviul dura, localul se umplu de zgomote specifice aglomerației sticle pline de vin luau locul celor goale în frapieră iar teologul trăi speranța că băieții vor fi buni lui prieteni ; între timp la aceeași masă se așezase și tînărul Carapalea, un fel de intermediar, un fel de încălzitor al discuțiilor și așa destul de înflăcărate. Succesive întîlniri au pus bazele unei frumoase alianțe la care Ion Carp se angajase cu toată convingerea, mai ales că la a treia sau la a patra întrevedere Pițî Pavel Capșa nu i-a mai ascuns ceea ce urmărea și atunci s-a pus la cale planul...

★

Pițî însă nu putea să mai aștepte, meseria de boț cerea foarte multă risipă de impertinență și lipsă de scrupule, calități pe care spărgătorul le avea din plin. Pe unde lucra usca, și pînă ce avea să pună în aplicare planul loviturii de la „Precista" a trecut cu multe bagaje în orașul Brăila, mai ales că acolo vadul era format, unchiul îi era gazdă și avea doi complici de nădejde.

În toamna anului 1975 lui Pițî i se vinde „pontul" de către „colegii" din Brăila că economul de oi D. Ion nu se afla totdeauna acasă. În locuința sa din str. Rahovei, și că acesta deținea serioase sume de bani și poate fi atacat fără nici o teamă, la anumite ore. Cînd familia lui D. lipsi într-o seară, iată că apăru Pițî Capșa și cu ajutorul unuiului instrument ce-i purta asupra sa, o șurubelniță, pătrunse în casă, începu să scotocească cu tuteala unei pantere grăbite iar în fața obiectelor de valoare pe care le găsi în încăperi rămase uluit. La început nu se opri decît la cele cinci haine de piele pe care economul de oi le păstra în casă, două ale lui, două ale soției și una de rezervă. Pițî le înfășură într-o cuvertură, le așeză într-un antreu și cotrobăi mai departe și nu mică i-a fost mirarea cînd descoperi într-un sertar de noptieră la proprietarul de oi șapte ceasuri scumpe, dintre care trei de aur, și într-un alt sertar alăturat suma de 109 000 lei, casetofoane, brățări. Aproape că-și pierdu capul văzînd atîta bogăție, nu mai fu atent și fu cuprins de euforia aceluiași „cîștig" neașteptat, abandonă fără remușcare hainele de piele cu înveliitoarea lor cu tot.

Undeva în holul splendidului hotel „Traian" îl aștepta o vagaboandă bine cotată și bine pavoazată, care-și cam pierduse răbdarea pînă să-i apară fantele căptușit cu atîta bănet. Reîntîlnirea a fost plină de sentimentalism și bucurie : 21 octombrie 1975 s-a fixat ca o dată memorabilă în mintea fetei, fiindcă după ce au consumat cîteva coniacuri, fripturi și dulciuri împreună și cu proxenetul ce-i plasase gingașa domnișoară stradală, tînărul venit din Galați se duse la locuința fetei, iar acolo, așa cum era și firesc, s-au înțeles de minune. Nu mică i-a fost stupoarea cînd junele din orașul vecin și-a dezbrăcat haina, iar ea a putut vedea în toate buzunarele de dedesubt pachete de bancnote atunci parcă scoase din seifuri Unele din aceste pachete erau înșirate la betelia pantalonilor și prinse în curea ca niște cartușiere. Întrucît vagaboanda rămăsese trăsnită în fața acestui spectacol neobișnuit, Pițî i-a turnat o minciună nemaipomenită care și aceasta a rămas fixată în mintea ei.

— Draga mea, fii atentă, eu sînt comandantul unui pescador. n-am vrut să-ți spun pînă acuma. Această reprezintă bani pentru leafa echipajului meu, pe care mîine, cînd mă întorc la Galați, am să-i plătesc pînă la ultima centimă. Sîoune, frumoasa mea, nu ți-ar plăcea să rămîi prietenă cu mine ? În afara ăstora eu am bani cu nemiluita, pot să te îngrop în ei. Dacă o să fii cuminte și o să taci, o să facem revelionul împreună la Cota 1400 îți cumpăr o haină de blană, te învăț să schiezi și vei fi cea mai fericită metresă din lume. De acord ? ? ? Fata rămîne mai departe mută.

Generozitatea amantului a manifestat la sfîrșitul „pedintei" prin sase foi albastre pe care le-a depus în palma fetei și a dispărut, nu înainte de a mai întreba ca din întîmplare, uitîndu-se pe fereastra care dădea spre stradă :

— Cunoști tu cumva, iubito, pe aci, locuința vreunui cioban care are oi multe și le crește în baltă ?

— Nu, dragule, nu știu așa ceva !

★

Cînd organele de miliție au reconstituit idilica scenă, și pe Pițî l-au confruntat cu ușuratica domnișoară din cartierul „Hipodrom", aceasta a putut relata cu mare precizie noaptea cînd l-a primit pe Capșa în locuința ei, fiindcă a doua zi era data la care mama fetei primea pensia, din care a luat 200 lei alăturîndu-le celor 600, cumpărînd un palton călduros, fiindcă se anunțase o iarnă grea.

Cu puțin timp în urmă, maiorul Vasile Pastramă de la Miliția județeană Brăila ne relata că lui Capșa Pavel și complicilor săi Lăzărică Dumitru, zis Ghițeaua, Jipa Mihai, Ghiolduș Ioan, zis Bemveu, și Lupu Jenică nu le ajungeau 6 000 lei pe zi. Trăiau în cele mai confortabile hoteluri, consumau băuturi dintre cele mai scumpe și se încurcau numai cu femei pretențioase. Se înțelege că pentru asemenea huzur, activitatea lor trebuia să fie tot mai intensă, loviturile tot mai dese, apetitul pentru o viață de desfriu nu cunostea margini. În plină zi, la 3 decembrie 1975, au ajuns la locuința doctorului Ionel M. Pentru a da impresia celor mai bune intenții, Capșa a simulat că aduce în calitate de pacient un cadou doctorului ; a învelit o cutie mare într-o hîrtie colorată și s-a prezentat în poartă. A trecut pragul. Prin spargere a pătruns în imobil, a trecut apoi în revistă încăperile și deodată, spre stupoarea lui, apare ca din pămînt o femeie bătrînă, venind din curte cu un brat de lemne. Simțindu-se în pericol s-a blocat în casă, s-a strecurat prin două încăderi, forțînd geamul dinspre stradă și a dispărut împreună cu complicii săi care tineau „tira". Așa a scăpat doctorul Ionel M. de un jaf în plină zi, trei zile după începutul iernii de anul trecut

★

Ceea ce stătea însă la inima lui Capșa erau fără îndoială obiectele de cult din biserica „Precista". Ziua de 5 decembrie îl găsește pe „șef" lîngă Lăzărică, zis Ghițeaua, și Jipa Mihai dînd tîrcoale pintenului de deal acoperit cu pămînt. Ziua marii lovituri sosise.

(Va urma)

EUGEN TEODORU ■

La prepeliţe

Săptămîna care a trecut, echipa **Steaua** a vînat prepeliţe. Cea mai grasă dintre ele a fost **U.T.A.**, o echipă din Arad bine cunoscută, care n-a arătat nimic în decurs de 90 de minute, deşi se afla pe locul V în clasament, lucru inexplicabil pentru un om care vede fotbal de atîta timp. **Textiliştii** par bine hrăniţi. **Broşovschi** arătînd ca Bonthady pe timpuri, adică bătînd spre 120 kg, de unde o alergare la pas de cal în buestru. Cel mai răsărit din **team**-ul arădean mi s-a părut Leac, un blond aducînd cu Petchovsky, viril, executînd **pressing** de unul singur, acolo unde invenţia n-a ajuns încă. Şi, cum cu o singură floare nu se face primăvară, am înregistrat un scor de rugby : **5—0, militarii** mişcîndu-se vioi, cum se mişcaseră şi în Cupă, în faţa lui **Dinamo**, echipă pe care au învins-o cu **4—1**, scor care egalează acel **5—2** din campionat.

Scriu cu bucurie despre **Steaua** pentru că aici cînd se joacă fotbal, se joacă un fotbal frumos, cu o minge care circulă rapid, de la jucător la jucător, cu pase derutante şi, mai ales, cu goluri de kinogramă. În meciul cu **U.T.A.** un asemenea gol a fost cel al lui Iordănescu, care a primit mingea de la Dumitru ; al doilea gol de kinogramă, care ar fi rămas şi **golul campionatului**, ar fi putut fi acela al lui Dumitru, care era să repete un gol al lui Iordănescu din cădere, înscris pe acelaşi teren din **Ghencea**.

Felicităm pe Jenei şi pe jucătorii **militari** pentru că au înţeles critica pe care unii ziarişti au făcut-o cu inversunare, la vremea ei, şi a căror bucurie este, de data aceasta, la fel de inversunată. **Steaua** a cîştigat anul trecut pe drept campionatul, comportîndu-se admirabil. A urmat o perioadă de degringoladă care, slavă Domnului, a trecut. Din păcate, campionatul s-a sfîrşit şi ceea ce am fi vrut să mai vedem de la roşi-albaştri, va rămîne în visele noastre de iarnă pînă la 6 martie, cînd campionatul va fi reluat.

Aflîndu-mă la acest capitol vreau să mai spun că titlul pe anul acesta încă nu se află în Ştefan cel Mare, deşi **Dinamo** are patru puncte avantaj faţă de grupul celor trei echipe care urmează. Vine din urmă **Universitatea Craiova**, care ocupă un loc nesperat (3), la **egalitate de puncte cu militarii**, după o perioadă zbuciumată de transformări radicale, de absenţe remarcabile în lot şi de tot ce se leagă de soarta Piticului care, aşa cum s-a întîmplat totdeauna, a pîrjolit pe unde a trecut. În **Almanahul Flacăra '77**, Teaşcă a ocupat locul II în clasamentul alcătuit pe baza preferinţelor antrenorilor, după Angelo Niculescu. Probabil că la ora anchetei numeni nu prevedea soarta **Sportului Studenţesc**. Pe bună dreptate, Angelo Niculescu merită un salut, dar, de departe, antrenorul anului este micuţul Napoleon. Cu o echipă de liceeni, el a reuşit să încurce multe echipe cu senatori de drept şi, lăsat în pace, aşa cum e lăsat în pace la Craiova, el va reuşi după doi ani de zile să ne arate o echipă aşa cum numai el poate să construiască, o echipă de anonimi, conduşi de o Idee. Dar să nu anticipăm...

Să ne întoarcem însă la meciul **Steaua-Dinamo**, disputat pe terenul din Ştefan cel Mare unde, după cum spunea cîneva, **Dinamo** pierde regulat în faţa **Stelei**. De ce or fi ţinut şi miercurea trecută **liderii** să confirme această regulă, tot n-am înţeles. Scorul de 4—1 e destul de grăitor pentru ca noi să explicăm ceva. Unele observaţii pot fi însă făcute. Terenul alunecos a convenit jucătorilor mai uşori ai **militarilor** care au trecut pe lîngă Sătmăreanu II (în mare cădere de formă, nervos şi nesigur) ca nişte musculiţe pe lîngă un elefant. Nici portarul Ştefan, care a apărat foarte bine în sezonul acesta, nu e mai puţin vinovat de scorul categoric, primind nişte goluri copilăreşti pe care le are pe conştiinţă. Începe şi Lucescu să devină o problemă şi dacă ne gîndim că un jucător ca Roznai stă pe tuşă şi cînd e băgat cîştigă un punct el singur la Reşiţa, lucrurile, în ce-l priveşte pe Nunweiller, încep să se complice. Dar asta-i treaba lui **Dinamo**...

Aşadar, după mai mulţi ani de zile, **Steaua** reuşeşte să înfrîngă categoric pe **Dinamo**, după ce traversase o epocă grea, de mediocritate. Aş vrea să-mi exprim satisfacţia că **militarii** au descoperit în Zahiu un fundaş central redutabil care, lîngă Agiu, ar putea să dea o mai mare siguranţă apărării în locul cuplului Sameş-Florin Marin, atît de imprudent. Dar şi asta-i treaba **Stelei** şi-a antrenorului Jenei...

Despre acest campionat, despre disciplină, despre **naţională**, despre Covaci, despre campionatul mondial din '78, în săptămînile următoare, că iarna-i lungă...

EUGEN BARBU

DIVIZIA A : 12 DECEMBRIE 1976

BUCUREŞTI : Steaua — U.T.A. 5—0 (3-0). Ce s-ar fi întîmplat dacă în minutul 6 Nedelcu II (cel mai şters de pe teren, în continuare) ar fi reluat în plasă o minge venită din corner, iar Broşovschi, aproape de nota lui Nedelcu II, n-ar fi greşit de puţin ţinta în minutul 8 ? ! ● Paradoxal, sub aspectul scorului final, meciul se desfăşoară în următoarele 15 minute în nota unui echilibru total, adică la mijlocul terenului, fără strălucire ● Am reţinut în această perioadă cîteva şuturi ale steliştilor care se apropiaseră de poarta lui Jivan, precum şi lovitura de cap a lui Sameş, la un corner, pe care Schepp o scoate chiar de pe linia porţii ● Din acest moment, steliştii manevrează în stilul lor caracteristic, cu pătrunderi impetuoase pe extreme, sau un-doi-uri fulgerătoare între virfurile de atac, adică Iordănescu şi Răducanu, susţinuţi cu brio de către Dumitru şi Stoica, uneori chiar şi Vigu, intercalat în atac ● Dacă ar fi să trecem în revistă nu numai fazele de gol, ci şi incredibilele ratări ale steliştilor, ar trebui să ne rezervăm toată pagina de sport, ceea ce, evident, nu se poate ● Publicul, încîntat de evoluţia favoriţilor, a făcut să răsune, de cîntece şi urale, amfiteatrul cochetului stadion din Ghencea. ● Meciul a fost condus neinspirat de către M. Moraru, la centru, ajutat la margine de către V. Gligorescu (ambii din Ploieşti) şi C. Ghenciulescu, din Tîrgovişte. **Progresul — F.C. Bihor 2—1 (0—1).** S-ar putea spune, printre altele, că Progresul este una dintre echipele care au avut uneori de pătimit din cauza unor erori de arbitraj, dar o astfel de părere nu are nimic comun cu atenţiile galante ale tuşierului V. Grigorescu şi ale centralului Al. Ene, care în minutul 77 n-au sancţionat poziţia de ofsaid a trei jucători de la Progresul, cel mai avansat fiind Iorgulescu, cu cei puţin doi metri i, care a înscris golul egalizator ● Pînă la acest gol şi următorul, înscris în minutul 90 de către acelaşi Iorgulescu, bihorenii realizaseră în prima repriză un gol prin Kun II, servit de către Lupău, excelent în acest meci. Acelaşi calificativ i se cuvine şi lui Kun I, care a dirijat cu multă inteligenţă contraatacurile echipei sale ● În ceea ce-i priveşte pe „progresişti", aceştia au dominat mijlocul terenului, devenit o uriaşă maşinăîn care orice pasă se oprea cu regularitate s-au apropiat de nenumărate ori de poarta lui Albu, dar au şutat imprecis, sau Albu a apărat, sau, de două ori, fundaşii oaspeţi au scos de pe linia porţii ● Chiar şi în aceste condiţii, Tevi, Iatan, Iorgulescu şi Apostol au controlat cu abilitate balonul, i-au surprins uneori pe bihoreni prin pase neaşteptate, dar, din păcate, s-au grăbit, ratînd ocazii ideale ● Publicul corect ● În raport de contribuţia lor la denaturarea scorului acestui meci, brigada de arbitri craioveni se cuvine a fi notată astfel : Al. Ene, la centru, slab, V. Grigorescu, la margine, rău intenţionat, iar V. Ciocîlteu, tot la margine, bine. **(Victor Niţă). Rapid — F.C. Constanţa 3—1 (2-0).** Pe un teren foarte apropiat de imaginea unei culturi de orez inundată pe care arbitrii au intrat păşind ca balerinele, iar jucătorii au riscat toată vremea să-şi piardă bocancii Rapidul a învins categoric echipa constănţeană, timorată încă de la intrarea în teren de fluierăturile tribunelor ● O primă repriză în care bucureştenii au muncit enorm, presîndu-şi adversarul care n-a ieşit din propria jumătate decît de vreo două, trei ori, şi atunci fără să reuşească măcar să-l dezmorţească pe Ionită. Manea, Petcu, Şutru şi Pop au ratat numeroase ocazii, excepţînd minutele 23 şi 31, cînd au stabilit rezultatul reprizei (prin Manea şi Şutru) ● La reluare, deşi au slăbit oarecum ritmul, permiţînd oaspeţilor să reducă scorul prin Dragnea, bucureştenii au dominat în continuare, mărindu-şi avantajul prin Marin Stelian ● În concluzie, jucătorii Rapidului s-au descurcat mai bine pe „mlaştina" din Giuleşti, muncind exemplar pentru cele două puncte, fapt care nu-i scuză însă pentru jocul dur, capitol unde s-au remarcat Ad. Dumitru, Şutru, Pîrvu, Rişniţă şi Rontea, joc la care formaţia de pe litoral a răspuns din toată inima, prin Mateescu şi Gătej ●Otto Anderco (Satu Mare) a arbitrat foarte bine, liniştind nervii dezlănţuiţi cu patru cartonaşe galbene şi două roşii (Gătej şi Rontea), ajutat bine de I. Tarr (Satu Mare) şi T. Vass (Oradea). ● Suporterii rapidişti, cu o ciudată optică asupra sportivităţii, au fluierat tot, şi pe oaspeţi, şi pe arbitru, au aruncat cu petarde, au incitat spiritele şi aşa destul de încinse, ca şi cum noroiul de pe teren nu ajungea. **(Răzvan Bărbulescu) PETROŞANI : Jiul — Universitatea Craiova 1—0 (0-0).** Meciul a început de fapt în... zori, cînd primul tren a descărcat la Petroşani cîteva sute de suporteri craioveni, înarmaţi cu steagurile clubului universitar, care se vor reuni, către prînz, cu alte cîteva sute venite pe şosea. Ei vor pleca pînă la urmă trişti, căci echipa lor favorită nu a mai repetat, în Valea Jiului, prestaţiile bune din ultima vreme, limitîndu-se la un joc de marcaj strict, fără forţă în atac în care, din min. 66, Oblemenco a fost înlocuit cu un nou junior, pe numele său Buică ● Jiul, în garnitura căruia Mulţescu, supărat — se zice — din cauza unei sesiuni mai puţin reuşite, a intrat în ultimul moment, a jucat, ca de obicei pe teren propriu, foarte tare, adesea violent, dar nici studenţii n-au rămas prea datori la acest capitol. Donose şi Tilihoi încercînd — şi reuşind adesea — să-i imite pe Augustin, Stoichiţă, Rusu şi Niculescu. Dealtfel, ultimul a avut o ieşire cu totul reprobabilă insultîndu-l în gura mare pe antrenorul Universităţii, fapt pentru care se cade ca fundaşul din Petroşani să fie invitat să dea bună-seara Comisiei de disciplină ● Unicul gol al partidei, consfinţînd o victorie meritată, după dominarea şi ocaziile gazdelor, a fost înscris de Dumitrache, care a „şters" cu capul balonul din faţa frunţii lui Tilihoi, umbra sa de pînă atunci ● Publicul, prin galeriile celor două echipe, s-a situat de cîteva ori în ofsaid la capitolul sportivitate. ● A arbitrat bine R. Stîncan, de la care aşteptam totuşi mai multă fermitate în stoparea jocului dur al gazdelor, ajutat la linie în aceeaşi notă de S. Stăncescu şi Gh. Nicolae, toţi din Bucureşti. **(Gheorghe Amuza). TG. MUREŞ : A.S.A. — F.C.M. Galaţi 4—1 (2-1).** Spre surprinderea tuturor, începutul partidei aparţine „lanternei" care, în minutul 10, prin Radu Dan, obligă pe Ispir să scoată cu capul de pe linia porţii ! Înscriu totuşi gazdele prin Pîslaru care, bine găsit de Hajnal, trimite balonul în plasă fără preluare, cu largul concurs al spectatorului Dumitrescu, purtător al tricoului gălăţean cu numărul 1. Înaintarea gălăţeană joacă mai departe cu o deosebită dezinvoltură şi, bine condusă de talentatul Radu Dan, înscrie prin Ţolea, în minutul 28. ● Egalitatea pe tabela de marcaj se menţine doar două minute, pentru că apărarea oaspeţilor gafează din nou şi Morohaî înscrie un spectaculos autogol. ● Se joacă de la egal la egal. Pîslaru şi Radu Dan fac risipă de energie şi oaspeţii sînt pe punctul de a egala în min. 43, cînd Vochin ratează intercepţia. ● Replica neaşteptată a gălăţenilor a fost posibilă şi pentru că Varodi şi Bölöni au evoluat stins, ultimul foarte departe de jocul său obişnuit, iar Fazekaş şi Naghi au fost surprinşi, o întreagă repriză, numai în ofsaid ! Ceea ce nu s-a mai întîmplat după pauză, cînd, orientaţi de pe margine de tuşierul Ilie Roşoga, sfătos şi bine intenţionat, au reuşit să evite ofsaidurile repetate şi au înscris, cei doi, fiecare cîte un gol, consfinţind o victorie clară ● Ar mai fi de remarcat forma bună a portarului Hagiu-giu care — deşi accidentat — l-a înlocuit pe Dumitrescu şi a apărat ca un titular sănătos şi norocos, scăpînd echipa sa de o înfrîngere şi mai severă. ● Spectatorii, împuţinaţi ca număr de frig şi de evoluţiile neconvingătoare ale idolilor, s-au arătat mulţumiţi de scor şi de faptul că „poate şi Pîslaru să muncească". ● Au condus bine un meci cuminte : C. Bărbulescu, ajutat de I. Roşoga şi V. Murgăşan (toţi din Bucureşti). **(Ion Predoşanu). BACĂU : Sport Club — Politehnica Timişoara 1—0 (0-0) după 94 de minute** de joc, cele 2 degete arătate de arbitru drept prelungire pentru imaginarele trageri de timp ale oaspeţilor ajungînd aproape o mînă ! ● Meci spectaculos, aprig, repede, înfrumuseţat de angajamentul bărbătesc al ambelor grupări, cîştigat pînă la urmă pe merit de gazde, deşi acestea intraseră pe teren fără 6 titulari. Pană şi Munteanu accidentaţi, Constantinescu, Margasoiu, Voimer şi Cătargiu lăsaţi pe tuşă din motive, se pare, disciplinare, dar oricum din intenţia — declarată — a conducerii tehnice de „a nu ajunge la mîna jucătorilor". ● În ciuda absenţelor, Bacăul a prestat un joc bun, depăşindu-şi adversara la capitolul ambiţie şi abnegaţie, dominînd jocul, ratînd timens, mai ales prin împiedicatul Botez, trimiţînd în 2 rînduri mingea în stîlpii porţii lui Bathori (Şoşu în min. 36 şi Băluţă în min. 45, ultimul fiind cel mai bun jucător de pe teren) şi înscriind un gol, prin acelaşi Băluţă, cu 7 minute înainte de finalul oficial. Golul gazdelor n-a fost însă pe de-a întregul regulamentar, mingea ajungînd la Băluţă după ce Botez îl obstrucţionase vizibil pe Mehedinţu, plecat şi nemaiajuns pe traiectoria balonului. ● Arbitrul Constantin Petrea a condus bine primele 70 minute, dar apoi a comis 2 foarte grave greşeli. Cea de la gol poate fi explicată prin rapiditatea fazei şi prin starea terenului, greu, curăţat de zăpadă numai pe margini. A doua eroare a conducătorului jocului merită însă mai multă atenţie, după cum credem că — pentru ea — Constantin Petrea merită chemat la ordine de Colegiul de arbitri. În minutul 73 şi în faţa unor tribune care n-au ostenit nici o clipă în a-i huidui şi insulta pe foştii băcăuani Constantin Rădulescu, Mioc şi, mai ales, Dembrovschi, arbitrul a dictat o decizie stupefiantă şi neregulamentară, hotărînd — fără nici un avertisment prealabil — eliminarea antrenorului Costică Rădulescu din incinta terenului, zice-se pentru injurii ! ! N-a fost aşa. ● Ne-am aflat, întîmplător, la 2 paşi de banca timişoreană, ca şi observatorul federal, dealtfel, şi putem afirma cu mîna pe inimă că antrenorul în cauză nici n-a făcut atmosferă şi nici n-a insultat pe nimeni. La o fază la care, într-adevăr, Petrescu a fost îmbrîncit de Lunca, Rădulescu a exclamat „fault, mă", vorbe care au determinat o hotărîre nejustă şi neomenească ţinînd cont de faptul că ea a dat apă la moară tribunei şi a lezat autoritatea antrenorului în faţa propriilor săi tortori. Reamintim pe această cale arbitrului Petrea că a fi cavaler al fluierului e o virtute obştească, iar a fi antrenor e o alta, care invită la respect şi nu la abuz de putere, mai ales că, la rîndul său, victima unei decizii nelegale a fost unul dintre cei mai pricepuţi şi mai pasionaţi antrenori ai noştri rămîn fără nici un cuvînt ● Arbitrajul de linie a fost asigurat de Ignat (cu unele erori în aprecierea ofsaidurilor) şi Al. Voinea (irepros abil), toţi din Bucureşti **(Ovidiu Ioaniţoaia). IAŞI : Politehnica — Corvinul Hunedoara 4—0.** Avînd un atac în care doar Costea nu găsit rostul pe teren, beneficiind de serviciile unui Ciocîrlan mai ofensiv decît altă dată şi cu un Naste în poartă sobru şi util, ieşenii n-au găsit în adversarii din Hunedoara un obstacol prea greu de trecut, mai ales că linia de mijlocaşi a Corvinului nu şi-a găsit cadenţa în tot timpul jocului. Instalaţi din al doilea sfert de oră la conducere (prin golul lui Simionaş), atacanţii ieşeni mai marchează o dată pînă la pauză prin fundaşul stînga Ciocîrlan. A doua repriză consemnează superioritatea netă a Politehnicii, care, după o suită de ratări de... poveste, înscrie prin Dănilă alte două goluri aplaudate de cei cinci mii de suporteri care au plecat încălziţi de la stadionul din Copou. Bun arbitrajul lui C. Dinulescu, ajutat la linie de A. Ianoş şi N. Suciu — toţi din Bucureşti **(Ion Boşu). REŞIŢA : F.C.M. — Dinamo Bucureşti 1—1 (0—1)** Final bun de „stagiune" la Reşiţa ● O primă repriză în care atît reşiţenii, cît şi dinamoviştii au oferit numerosului public prezent în tribune multe faze spectaculoase ● Deşi ambele echipe au început jocul protejîndu-se cu un „libero" (Hergane şi Sătmăreanu II), am asistat chiar din start la o suită de ratări, una mai spectaculoasă decît alta (alternativ au ratat deschiderea scorului : Lucescu, Bora, Roznai, Tănase) ● Tot în prima jumătate de oră a partidei am remarcat poftă de joc a lui Roznai, care a şi deschis scorul (min. 38), la o fază în care s-a descurcat bine în faţa lui Hergane (dribling scurt pe linia de 16 m şi şut, pe jos, la colţ) ● După deschiderea scorului, muţumiţi probabil de rezultat, elevii antrenorului I. Nunweiller se retrag în apărare şi de acum înainte asistăm la „cursa pentru gol" a reşiţenilor ● Cu Portic, Florea şi Porăţchi laborioşi pe toată durata partidei, gazdele încearcă egalarea, dar „barajul" dinamovist (Ghiţă, Dinu, Sătmăreanu II) respinge, cu calm, totul ● Profitînd şi de accidentarea lui Custov (bun pînă în acel moment, înlocuit apoi), elevii antrenorului Reinhardt, cu ultimul apărător, Hergane, la 30 m de poarta adversă asaltează „butul" lui Eftimescu şi obţin egalarea prin cel mai bun om al lor : Portic (min. 83, şut din 14 m, lateral dreapta, jos, în colţul lung) ● Publicul a fluierat de multe ori nejustificat echipa oaspete ● A arbitraj excelent N. Raab (Cîmpia Turzii), ajutat bine la linie de I. Joldoş şi T. Gaboş (ambii din Cluj-Napoca) **(Cornel Cataná). PITEŞTI : F.C. Argeş — Sportul Studenţesc (2—0 (0—0).** Victorie meritată a „cavalerieî uşoare" piteştene, care a galopat aproape continuu spre poarta lui Răducanu, descurcîndu-se mai bine pe un teren foarte greu, abia curăţit de zăpadă înaintea începerii meciului. Nu trebuie înţeles din această introducere că studenţii bucureşteni n-ar fi putut obţine şi ei victoria, ocaziile de gol surîzîndu-le şi lor, dar este cazul să spunem acum, la sfîrşitul turului, că o echipă lipsită de două extreme care să conteze în joc şi de un virf central periculos (lipsa lui Sandu Mircea se face mereu simţită, deşi jocul ansamblului compensează parţial, cîteodată, absenţa „puncheurului") are, fatal şi absolut logic, şanse reduse în atac. ● Plecînd de la aceste date obiective, este cazul să spunem că „maşina de jocuri egale" perfecţionată de Angelo Niculescu s-a dereglat totuşi ca urmare a unei hotărîri lipsite de cuviinţa tehmeinicie a arbitrului braşovean Ghiţă (fără greşeală în restul partidei), din minutul 67. Pînă în acel minut, conducătorul jocului rezistase în faţa unei cascade de pionjoane în careu ale atacanţilor piteşteni (cu precădere, Radu II şi Doru Nicolae), căderi spectaculoase în urma cărora gazdele invocau penalty-uri ireale, fostul fotbalist care a fost Ghiţă judecînd corect influenţa terenului alunecos, precum şi resursele teatrale ale atacanţilor în cauză. Tot refuzînd însă loviturile libere sau de pedeapsă reclamate patetic de gazde, arbitrul a cedat psihologic la un moment dat, acordînd penalty într-o fază în care cel puţin 5 arbitri din 10 n-ar fi fluierat nimic ● Este adevărat că F.C. Argeş, cu un Radu II irezistibil, imposibil de marcat, a mai avut cel puţin 5-6 ocazii mari de gol, una dintre ele fiind dealtfel fructificată de acelaşi Radu II în min. 87, ceea ce subliniază caracterul meritat al succesului echipei gazdă. ● Publicul, sportiv de obicei, nu s-a părut de data aceasta pătimaş, incriminînd uneori faze în care nici vreun jucător bucureştean, nici arbitrii nu greşeau cu nimic. Corecţi, tuşierii Gh. Racz şi H. Nicolau (ambii din Braşov) l-au secondat bine pe „centralul" Ghiţă care, sîntem convinşi, a acordat un penalty pe care în altă partidă nu l-ar mai acorda. **(Marius Popescu)**

CARE ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST AL ANULUI ?

La întrebarea de mai sus aşteptăm **răspunsurile cititorilor** pînă la 20 decembrie, data poştei, în cadrul tradiţionalei noastre anchete de sfîrşit de an. Rezultatul anchetei va fi publicat în ultimul număr din 1976 al revistei. Aşadar, nu uitaţi să ne răspundeţi la întrebarea

CARE ESTE CEL MAI BUN FOTBALIST AL ANULUI ?

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; ştiinţă (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetăţeneşti — scrisori-anchete (Liviu Timbus — 17 87) ; publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administraţie (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu — 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

anul XVII nr. 51 - 52 - 23 decembrie 1976

flacăra

ORGANUL C.C. AL U.T.C. EDITAT DE PRIETENUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Naşterea unei statui

Mihai Viteazul sub cerul Transilvaniei

Odată suit pe rug, călăii nu s-au mulţumit să-l ucidă, ci i-au prelungit supliciul, timp de aproape o oră, stropindu-l cu apă ; apoi trupul i-a fost sfîrtecat în hălci de carne, atîrnate mai tîrziu de zidurile Turnului Croitorilor şi lăsate pradă ciinilor. Istoria este uneori cumplit de crudă, eroii însă nu pier, nu pot pieri : ei rămîn în conştiinţa oamenilor, pildă vie de dăruire şi sacrificiu suprem în lupta pentru dreptate, pentru patria care i-a zămislit. La numai cîteva zile de la acest carnagiu, Mihai Viteazul intra în Cluj. Şi atunci, pe acel loc în care generalul său îşi dăduse sufletul, a înfipt un steag şi a pus patru oameni de gardă ; durerea Viteazului, transformată în simbol al demnităţii, a dăinuit peste secole şi va dăinui de-a pururi. Turnul Croitorilor există şi astăzi, înalt, albit de timp, martor tăcut şi rece al istoriei. În faţa sa, călătorul contemporan are acum prilejul să admire superba creaţie a artei monumentale din municipiul Cluj-Napoca : **statuia lui Baba Novac**, operă a sculptorului clujean Virgil Fulicea.

Este doar una dintre mai multele lucrări de acest gen realizate în ultimii ani în judeţul Cluj — lucrări culminînd, desigur, cu impozantul monument al domnitorului, plasat în piaţa care-i poartă numele, monument care a fost dezvelit în ajunul sfîrşitul acestui an : statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul.

O scrisoare a cititorului nostru Gherasim Mihăilă din Cluj Napoca („Tovarăşe Redactor Şef, vă trimit o poezie închinată marelui domn Mihai Viteazul... cu ocazia înălţării monumentului din Cluj Napoca... o dorinţă a mea din fragedă copilărie, azi om bătrîn fiind, s-a împlinit !" ; reproducem o strofă : „Te-au înălţat pe soclu, din noi iţi dăm viaţă / Împărtăşim cu tine a noastră renălţare / La bune şi la rele cu noi să fii de faţă / Sfioşi — ne închinăm privirii tale"), o scrisoare, aşadar, sosită la redacţie, purtînd pecetea minunatei şi autenticei „sfieli" a unui om simplu, neobişnuit poate cu scrîitura, dar sincer în a-şi exprima bucuria realizării unei dorite opere de artă în oraşul său.

Am ajuns în Cluj Napoca într-o dimineaţă devreme de octombrie, amestecîndu-mă — imediat după coborîrea din tren — cu mulţimea colorată ce se îndrepta către servicii. Firesc, primul drum l-am făcut în Piaţa Mihai Viteazul. Piaţă e, deocamdată, un fel de a spune : zona respectivă a devenit un imens şantier, în care oameni, utilaje, schele, buldozere şi compresoare, toate laolaltă formează o imagine extrem de vie a ceea ce am putea numi în numai trei cuvinte : **naşterea unei statui**.

Ridicat pe soclu, învelit într-o uriaşă bucată de pînză albă, acest **atît de al nostru** Mihai Viteazul aştepta parcă — viu în sufletele noastre — momentul înfăţişării ; chiar şi atunci, în faza în care se afla monumentul, senzaţia pe care ţi-o dădea era copleşitoare : zgomotul ritmic produs de ciopîitorii în piatră, amestecat cu cel al utilajelor, risipit apoi peste mişcarea permanentă, citadină, a unei mulţimi trecînd prin marea piaţă a unui mare oraş — toate acestea formează parcă un pe cît de frenetic, pe atît de chibzuit fundal sonor al

(Continuare în pag. 11)

HORIA PĂTRAŞCU ■

Ave, Mihai Viteazul!

De nu i-am fi făcut noi toţi conturul
Cu chipul veşnic şi cu braţ crispat,
Cred că statuia lui Mihai Viteazul
Pe soclu singură s-ar fi urcat :
Din toate spiritele-acestei naţii,
Din toate pietrele acestor munţi,
Din toţi oştenii şi din toţi ţăranii,
Din toţi cei tineri şi din cei cărunţi,

Măcar cîte o biată picătură
De energie şi de miez vital,
Unindu-se, ar fi făcut statuia,
Şi-apoi ar fi urcat-o, sus, pe cal.
Căci în noi toţi este Mihai Viteazul
Ca o sămînţă bună răspîndit,
Aşa cum şi în el o naţiune
A cuvîntat, luptînd, şi a trăit.

Cum din materia dată statuii
Case de oameni, noi puteam dura
Şi totuşi l-am cedat-o lui Viteazul,
Să fie veşnică fiinţa sa,
Astfel şi el şi-a dat întreaga viaţă
Să nu coboare patria în somn
Şi-a fost în toate Ţările Române
Aceeaşi dreaptă sabie de domn.

În Transilvania — Mihai Viteazul
Statuia lui la sute de ferești :
Ca un copac crescînd din tot pămîntul
Şi duhul suferinţii româneşti ;
Acum ne înclinăm cu duioşie
Şi cu credinţă, spre a-l saluta
Ave, Mihai Viteazul !, toţi românii
Sufletu-şi pun să te ridice-n şea

Şi să trăieşti în noi, Măria Ta !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Amplu şi concret dialog de lucru al tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

cu proiectanţii, constructorii, cadrele de conducere din ministere pentru creşterea rapidă a eficienţei economice în construcţii

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a analizat luni după-amiază, în cadrul unei vizite de lucru, modul în care Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, proiectanţii şi colectivele întreprinderilor de prelucrare a lemnului acţionează pentru înfăptuirea prevederilor Programului privind producţia şi desfacerea bunurilor de consum pînă în 1980, pentru realizarea de noi tipuri şi modele de mobilă cu însuşiri multifuncţionale, pornind de la faptul că în actualul cincinal vor fi puse la dispoziţia populaţiei circa 980 000—1 000 000 de noi locuinţe.

Exprimînd stăruitoarea grijă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru rezolvarea cît mai bună şi cît mai operativă a unor probleme de deosebit interes cetăţenesc şi totodată cu largi implicaţii economice şi sociale, această analiză se înscrie, firesc, în contextul preocupărilor constante ale partidului şi statului nostru pentru satisfacerea la un nivel superior a cerinţelor de viaţă ale populaţiei în spiritul hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român privind ridicarea neîncetată a nivelului de trai şi de civilizaţie al întregului popor.

Dialogul de lucru al tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu specialiştii privind îmbunătăţirea gradului de confort şi a calităţii mobilei s-a desfăşurat în cadrul constituit de unul din blocurile ridicate pe şoseaua Colentina. Aici, mai multe apartamente au fost mobilate cu garnituri şi piese noi sau reproiectate, concepute şi realizate de arhitecţi, proiectanţi şi specialişti din industria de prelucrare a lemnului, în lumina indicaţiilor date de secretarul general al partidului în contextul unor vizite de lucru similare făcute în acest an.

Rezultatele obţinute au fost probate prin diversitatea de modele şi tipuri noi sau îmbunătăţite, prezentate în timpul acestei vizite de unităţile de concepţie şi producţie ale Ministerului Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, ale Consiliului popular al municipiului Bucureşti. Noi tipuri de garnituri pentru camere de zi, dormitoare, camere pentru copii, bucătării şi holuri au fost înfăţişate odată cu noi şi ingenioase soluţii de mobilare a încăperilor cu diferite destinaţii, căutînd o cît mai bună folosire a spaţiilor construite. Soluţiile propuse au fost mai judicios gîndite în raport cu necesităţile populaţiei. Aceste soluţii prevăd utilizarea unor piese care se pot asambla în diferite forme, după cum prevăd realizarea unui mobilier cu funcţiuni multiple, ca şi folosirea eficientă a holurilor prin dotarea lor cu dulapuri înzidite. În acelaşi timp, diferitele părţi componente ale mobilierului modulat pot fi cumpărate treptat, după necesităţi. Pe de altă parte, fabricarea unor asemenea bunuri îngăduie producătorilor noi posibilităţi de realizare în flux tehnologic continuu a mobilei, rapiditate în execuţie, micşorarea volumului de lucrări cerut de transportul lor.

Secretarul general al partidului a stăruit să se acorde în continuare o mare atenţie dimensionării optime a diferitelor piese, în vederea unui confort sporit, mai ales în încăperile destinate copiilor şi tineretului, pentru realizarea unui mobilier durabil, comod, uşor de întreţinut.

În încheierea analizei privind direcţiile de acţiune în care trebuie să-şi îndrepte eforturile specialiştii, toţi lucrătorii din industria mobilei, secretarul general al partidului a recomandat ca, în scopul cunoaşterii cît mai exacte a preferinţelor publicului, să se organizeze o consultare largă a cetăţenilor. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a indicat ca apartamentele mobilate, care au făcut obiectul vizitei, să rămînă deschise pentru cetăţeni, astfel încît, cunoscîndu-se părerile lor, activitatea colectivelor din industria de prelucrare a lem-

nului să poată răspunde mai bine cerințelor și exigențelor populației.

★

Marți dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat din nou, în vederea concluziilor finale, soluțiile propuse de specialiști pentru ridicarea la cote mai înalte de eficiență a întregii ctivități din domeniul construcțiilor lustriale, agrozootehnice, pentru sporturi și al celor social-culturale entru creșterea gradului lor de ționalitate.

zita — al cărei cadru l-a oferit din u Complexul expozițional din Piața cinteii, unde au fost grupate produse ci, machete și grafice, toate elemenle de argumentație ale acestui dialog de lucru — se înscrie în șirul numeroaselor analize ale secretarului general al partidului consacrate unor probleme de o deosebită însemnătate pentru traducerea în viață a hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului.

Au fost reluate probleme legate de folosirea pe scară mai largă în economia construcțiilor a unor tehnologii și materiale care să asigure o eficiență sporită, ridicarea continuă a gradului de industrializare a lucrărilor prin folosirea prefabricatelor și extinderea mecanizării, creșterea productivității muncii.

Rezultatele aplicării de către specialiști a recomandărilor anterioare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost prezentate în expoziția din pavilionul central : produse moderne, care se realizează cu consumuri de materiale mult diminuate, la costuri de producție mai mici și cu procedee tehnologice simplificate, ce asigură rapiditate în execuție, o calitate mai bună a lucrărilor și o rentabilitate mai mare.

Au fost discutate soluțiile tehnice și produsele noi pentru construcțiile agrozootehnice, identificîndu-se rezerve de reducere considerabilă a consumurilor; s-au prezentat eforturile specialiștilor din transporturi pentru ieftinirea și mecanizarea lucrărilor de construcții din acest domeniu. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se întreprindă cît mai curînd o analiză similară și în cadrul Ministerului Energiei Electrice.

Ca și în ziua precedentă, secretarul general al partidului s-a interesat îndeaproape de realizarea unor locuințe cît mai confortabile, de dimensiuni potrivite, cu interior plăcut, funcțional, corespunzătoare preferințelor de azi și de mîine ale oamenilor.

În continuare, au fost examinate atent proiectele de clădiri destinate învățămîntului școlar și preșcolar, creșelor, căminelor studențești, altor construcții de acest gen. Ideea care a dominat discuțiile în acest sector a fost cea sugerată de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a se construi grădinițe în aceleași clădiri cu școlile generale, ca preșcolarii să beneficieze de atmosfera școlii, de dotările ei, ca și de exemplul și îngrijirea elevilor.

În legătură cu dotările sanitare, ca și cu spațiile comerciale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca, înainte de elaborarea proiectelor de construcții, să se stabilească exact ce și cît trebuie construit, în raport cu densitatea populației, condițiile social-economice din localitățile urbane și rurale, cu necesitățile actuale și de perspectivă.

Au reținut atenția soluțiile de organizare a spațiilor destinate activităților administrative, prin simplitatea și funcționalitatea lor.

În cadrul vizitei de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a acordat o atenție deosebită unor probleme majore ca sporirea simțitoare a gradului de industrializare a activităților pe șantier, reducerea costurilor materiale și de producție, o înaltă productivitate, care se vor regăsi în creșterea mai accentuată a eficienței economice a investițiilor.

Concluziile acestei vizite de lucru, ca și cele desprinse din anterioarele dialoguri ale secretarului general al partidului cu factorii de răspundere din construcțiile industriale și civile vor sta la baza măsurilor ce urmează să se aplice în domeniile respective. O sinteză, încă nedefinitivată, arată că, prin aplicarea noilor soluții, sînt create condiții pentru reducerea cu cel puțin 30 la sută a consumurilor actuale și, implicit, pentru realizarea, pînă în 1980, a numărului simțitor sporit — pînă la un milion — de apartamente pentru oamenii muncii.

Apreciind pozitiv rezultatele obținute pînă în prezent, secretarul general al partidului a cerut să se treacă la aplicarea lor începînd chiar cu anul viitor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit în ziua de 15 decembrie delegația de prietenie a poporului chinez, condusă de tovarășul Ci Pin-fei, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, secretar general al Comitetului Permanent al Adunării Naționale a Reprezentanților Populari a Republicii Populare Chineze, care a întreprins o vizită în țara noastră.

În cadrul întrevederii s-a dat o înaltă apreciere cursului ascendent al relațiilor româno-chineze, raporturilor de strînsă prietenie, colaborare fructuoasă și solidaritate dintre partidele, țările și popoarele noastre.

A fost exprimată dorința ambelor părți de a acționa și în viitor pentru extinderea și adîncirea continuă a schimburilor de delegații și a colaborării în toate domeniile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză. Aceasta corespunde intereselor celor două partide și popoare, constituie o contribuție la cauza generală a socialismului, a luptei împotriva imperialismului, pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, pentru pace în întreaga lume.

Întrevederea s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă și tovărășească prietenie.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit simbătă dimineața pe Mario Machungo, ministrul industriei și comerțului din Mozambic.

În cursul întrevederii a fost exprimată dorința ca în actualele condiții, cînd poporul mozambican a trecut la făurirea noii sale vieți, să se promoveze o colaborare largă și rodnică între cele două țări și popoare, în spiritul și pe baza importantelor măsuri stabilite cu ocazia dialogului româno-mozambican la nivel înalt.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a plecat simbătă la Moscova, unde, în cursul zilei de duminică, 19 decembrie, a participat la festivitățile prilejuite de sărbătorirea celei de-a 70-a aniversări a zilei de naștere a tovarășului Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, în ziua de 21 decembrie, pe tovarășul Lázár György, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Ungare.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat satisfacția pentru vizita primului ministru Lázár György în țara noastră, pentru rezultatele pozitive cu care se încheie, subliniind că ele ilustrează voința comună de a amplifica și adînci colaborarea prietenească româno-ungară.

★

Marți după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Robert Mugabe, secretar general al Uniunii Naționale Africane Zimbabwe — Z.A.N.U., care, în fruntea unei delegații, face o vizită de prietenie în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R.

Pămîntul îi apasă pe cei rămaşi în urmă, spune un miner de la Filipeştii de Pădure

Cînd te-ai născut într-un sat din Apuseni, în casa unui muncitor forestier, şi ai ajuns să faci o facultate la Bucureşti, cînd ai mai şi terminat-o în plutonul fruntaş, cîştigîndu-ţi locul, pe merit, într-un atelier al unui institut de proiectări din Capitală, se poate spune că l-ai apucat pe Dumnezeu de un picior, dacă nu i te-ai urcat chiar în poală. Se poate zice, dar se poate şi a nu zice ! Aşa a făcut tînărul absolvent al seriei din 1953 Avram V. Oniciu, din comuna Sohodol, judeţul Alba, care a mers în audienţă la ministrul minelor şi i-a cerut, în loc de atelier şi de Bucureşti, şantier şi provincie ! Oriunde ar fi acela. Şi a fost să fie Filipeştii de Pădure...

Îl revăd pe omul aproape cărunt de azi, care niciodată nu va şti să se pieptene, cu aceeaşi chică aspră de adolescent, prin care şi acum îşi trece, nervos şi inutil, grebla degetelor grăbită, probabil ca şi atunci cînd claia capilară îi era ca însuşi cărbunele de neagră, sfredelind, din ochii-i adumbriţi de sprîncene dese, chipul mirat al ministrului, obişnuit cu alt fel de cereri, în aşteptarea răspunsului acestuia şi care avea să-i croiască, după vrerea lui, viitorul drum în viaţă. Nu după întocmirile legii. Căci legea era de data aceasta împotriva voinţei sale. El se străduise la carte nu ca să stea într-un birou, ci pe un şantier. De asta se întrecuse cu alţii şi poate cu sine însuşi. Iar ministrul, cît era el de ministru, i-a înţeles legea lăuntrică şi i-a zis :

— Là Filipeştii de Pădure, e bine ?

— Dacă-i cărbune, e bine..

— Cărbune e, numai că trebuie scos, a mai zis ministrul.

Şi puiul de moţ a venit să-l scoată. Din 1953, şi pînă azi, îl tot scoate. Întîi ca şef de sector (6 ani), apoi ca inginer-şef (peste 3 ani) şi acum, ca director (din 1963). Un director ale cărui degete n-au pete de cerneală la burice, ci contururi de cărbune în jurul unghiilor. Nu de cărbune vechi, ci mereu proaspăt, căci directorul nu se simte director dacă nu pipăie, zilnic, în abataj ori în vagoneţi, cărbunele ce-i este atît de drag.

— Îmi zicea tata : „Fă-te, mă, silvic, dacă vrei să fii inginer, că toţi munţii sînt ai noştri acum", parcă-l văd şi-l aud, că nu s-a schimbat defel. Are 79 de ani, dar merge mai repede ca mine. Nu m-am făcut silvic, dar de pădure nu m-am rupt, că doar Filipeştii ăştia de Pădure-s.

Buna dispoziţie a directorului, graiul său ardelenesc, pigmentat cu „ghine", „migne", „merjem", „trăbui", minunata zi de primăvară rătăcită printre dealuri de toamnă, telefoanele, cu manivelă, care evocă epoca de început a chemării la viaţă a acestor bogăţii subterane, bunele rezultate despre care aflăm (mina „hrăneşte" termocentralele de la Doiceşti şi Işalniţa, locuinţele cetăţenilor din Bucureşti şi Ploieşti, Braşov şi Iaşi, Constanţa şi întregul Bărăgan) nu ne pot sufoca tentaţia de a coborî în mină.

Recordul din adîncuri

Coborînd pe o galerie, strecurîndu-te într-un abataj, te încarci, de fiecare dată, de senzaţii şi idei, niciodată aceleaşi, pe care ţi le insuflă subteranul, cu toată complexitatea sa materială dar şi afectivă. Traseele, calculate la centimetru, energiile care pătrund din afară (oameni, aer, electricitate, căi ferate, oţeluri, betoane, locomotive, combine), cît şi cele care ies la suprafaţă (din nou oameni, dar vlăguiţi, apa care-ţi murmură sub călcătură, acoperită de podeaua îngustă peste care păşeşti, cărbunele fărîmiţat ori dislocat în hăici masive) toate acestea şi multe altele te îndeamnă la notaţii personale, alese din cascada care îţi asaltează întreaga fiinţă, pulsînd în ritmul şingelui. Dar, oare, nu ar fi o impietate faţă de aceşti oameni, faţă de munca lor zilnică, desfăşurată în orele supradimensionate de efort şi de beznă, să dai cuvînt simţămintelor tale de excepţie ? Tot ceea ce ţie, vizitator ocazional al unei mine, îţi se întîmplă, în aceste ceasuri, reprezintă, pentru ei, obişnuitul fiecărei zile. Obişnuitul, dar nu blazarea. Diferenţa poate fi uşor făcută, dacă, în acele ore din subteran, ne gîndim mai puţin la noi şi mai mult, dacă nu exclusiv, la mineri.

Iată o mostră de „obişnuinţă" şi candoare, culeasă în sectorul Sud Balanga, la abatajul frontal 6438, de pe buzele conturate de cărbune ale minerului Niculae Ungureanu, aflat la numai 7 luni de zile de ziua pensionării sale, care va veni la o dată cu cei 50 de ani de viaţă, dintre care 20 petrecuţi în subteran :

— N-aş mai putea lucra afară, deşi am fost sondor pînă la 30 de ani. Vai de cei care muncesc la suprafaţă ! Ploi, vînturi, frig, noroaie, zăpadă.

Şi vorbele astea sînt spuse aici, stînd pe brînci, alături de combina strecurată ca o cîrtiţă în coasta peretelui de lignit, din care muşcă bucăţi inegale, răpite clipă de clipă de banda de metal lucitoare a transportorului mărginit de lanţuri zăngănitoare, aici unde munca atinge cote atît de înalte, încît îngenuncherea oamenilor pare o rugăciune. Niculae Ungureanu este unul din oamenii brigăzii lui Vasile Rusu, mult încercată, în ultima vreme, de înăsprirea condiţiilor naturale, cum le numea chiar el, acest Vasile Rusu vrînd să înţeleagă, prin asta, modificările de structură ale stratului.

— Mina noastră nu-i rea, ca altele. Munca-i uşoară (!!!) c-o facem mecanizat. Nu tăiem ca-n brînză, ca prin alte locuri, ca la Motru, cum am auzit. În loc de 10 fişii, cîte fac ei acolo, noi facem una pe zi, poate două. Cărbunele nostru-i mai tînăr, ori cînd eşti tînăr eşti mai puternic, te laşi mai greu doborît. Nu asta face duritatea muncii, ci mijloacele de lucru. Recordul nostru era de 9 tone pe post, cînd s-au schimbat condiţiile naturale. S-au schimbat că nu-i după cum vrem, oar noi vrem să nu mai coborîm sub record. În loc de marnă, în acoperişul stratului, am dat de nisip şi apă, acum. Fiecare din ele curge în felul ei. Amîndouă curg mai al dracului. Şi peste noi şi peste combină. Acu' se vede cine-i mai tare: ori noi, ori stratul.

Vorbim ţipînd, pentru a străpunge perdeaua de zgomote metalice din jur. Îi vedem chipul minerului Vasile Rusu doar cînd el întoarce capul, spre a-i supraveghea pe ceilalţi şi cînd lămpaşul său, fixat pe cozorocul şepcii de protecţie, îşi mută raza de lumină care ne ţintuia privirea anihilînd-o. Pe brînci, ca în tranşeele unui adevărat front de luptă, minerii, vreo 15 la număr, alunecă, îndeminatic, peste cloţurile de cărbune şi printre stîlpii pitici de susţinere, astupînd locurile prin care nisipul încearcă să curgă. Plasele de sîrmă, dublate de scînduri late de brad, cedează, cu scîrţîituri înfricoşătoare şi se desfac sub ochii oamenilor în aşchii agresive. Combina sapă geometrii egale, pe acelaşi perete, din dreapta, înaintînd stăruitoare, centimetru cu centimetru ; banda transportoare culege, grăbită, cărbunele şi-l duce spre o intersecţie în unghi drept, pe sub care o altă bandă, identică, dar cu un alt sens de deplasare, preia povara fărîmiţată, încredinţînd-o vagoneţilor. Undeva, afară, cineva socoteşte : 3 tone... 5 tone... 8 tone.... 9 tone. Recordul rezistă. Producţie normală !

Un miner în pijama...

Îl căutasem, la mină, pe Ion Vlăsceanu, şef de brigadă, un om care, în ultimele luni, reuşise să se impună atenţiei generale la Filipeştii de Pădure, prin ceea ce realizase cu ortacii săi. Nu-l găsisem şi, ieşind la suprafaţă, am asistat la ora schimbului : 14 autobuze aduseseră, de prin comunele vecine, şi din satul minier construit în apropiere, (480 de apartamente, grup şcolar, străzi asfaltate, spaţii verzi, pe care zburdau copiii, fericiţi de soarele cald, musafir neaşteptat al zilelor de decembrie), printre care şi membrii brigăzii lui Vlăsceanu, al căror post de lucru, din subteran, este notat cu cifrele 6502. Ce s-a întîmplat acolo, aveau să ne-o spună oamenii şi mai ales artificierul Petre Popescu şi maistrul Ion Piţurea, şeful de sector în care se află şi brigada condusă de Ion Vlăsceanu. Frontul de lucru ajunsese la un impas creat de condiţiile grele de zăcămînt : presiune mare, zonă faliată, ceea ce însemna nerealizarea planului brigăzii şi, din această cauză, al sectorului în întregime. Creşterea indicelui de industrializare între 10—13%, pe care ne-o cere partidul, adică 13%, că noi pe cifra maximă mergem, se simte greu jos în galerii, mai puţin sus, la birocraţie, aşa că nu puteam sta cu mîna în sîn. Straja, Niţu, Brînduş, care conduseseră brigada nu reuşiseră să echilibreze producţia. Vlăsceanu lucra în abatajul alăturat, era „conjugat", cum spunem noi, cu echipa care nu-şi făcea planul. Dacă ăştia nu înaintau ca şi Vlăsceanu, venea presiunea peste oamenii lui, că pămîntul îi apasă pe cei rămaşi în urmă, şi-n loc să scoată cărbune trebuiau să aibă grijă de stîlpi şi de armări, să nu se surpe abatajul.

Aşa am ajuns la spitalul din Filipeştii de Pădure, unde, de cîteva zile, şeful de brigadă de la 6502, Ion Vlăsceanu, se afla internat. Vedeam, pentru prima dată, un miner în pijama, dar nu-mi părea. totuşi ca alţii, chiar şi în această ipostază domestică.

— Poimîine plec de-aici. Eu sînt om să mănînc pastile ? O să merg, mai încolo, la băi.

Ion Vlăsceanu era vădit stingherit.

— A fost o problemă de organizare. Eu vedeam ce se întîmplă la ei acă dar munceam alături, ca vecin. Nu pe tronul linia dreaptă a frontului, craterul mergea în curbă, trăgea o ramură mai slab, ailalt se rupea. De aici, întreruperi, reparaţii şi cărbune, ioc. Şi terenul era greu, dar şi unii se lăcomeau să avanseze cu capul de acţionare, să-l găsească măsurătoarea, de la sfîrşitul lunii, că atunci se măsoară, cît mai înaintaţi, să le lasă şi plata mai bună, în loc să vadă ce-i de făcut să nu mai aibă atîtea întreruperi şi să dea cărbune, că banii tot ieşeau şi încă mai mulţi.

Ion Vlăsceanu, cu umerii săi largi, strînşi acum spre piept, pare un adolescent, în ciuda celor 44 de ani ai săi, povesteşte, puţin amuzat, puţin ruşinat, despre o ispravă nu tocmai lăudabilă...

— Era şi o oarecare neînţelegere între oameni. I-am spus maistrului să mă lase în pace şi mi-am văzut de treabă, dar nu ca şef, ci ca miner, la cot cu ceilalţi. Ce le ceream să facă, aia făceam şi eu, că asta-i buba minerului, să nu te prindă că-i tragi chiulul. Decît să stau lîngă ei, mi-am zis, mai bine să împart treaba, că şi eu sînt miner, de 24 de ani, nu de azi, de ieri.

Ion Vlăsceanu povesteşte, în continuare, despre problemele minei, cu o voce gravă, cu un calm desăvîrşit, fără gesturi, ca un om de o mare stăpînire de sine. Pe nesimţite, parcă, pereţii salonului de spital dispăruseră, eram undeva în subteran, împreună cu tovarăşii săi de muncă şi parcă blestemata aia de pijama, care-i strîngea umerii laţi spre piept, copilăreşte, căzuse de pe el lăsîndu-l cu pieptul gol şi transpirat, în faţa peretelui de cărbune, înfruntîndu-l.....

MANOLE CARŢAN

imelui nostru, utere

ertatea n-am tîrguit-o-n vreo piață,
nici n-am primit-o cadou,
nici n-am privit-o ca pe-o paiață,
nici n-am clocit-o din vreun ou
uitat de cine știe cine în pragul țării noastre,
nici n-am plăsmuit-o în glastre.
Libertatea ne-a lăsat-o moștenire
cu sufletul odată Decebal
în clipa cînd ne-a preschimbat în nemurire.
Libertatea, din cînd în cînd ne-a mai fost și furată,
alteori, unii ne-au luat-o cu împrumut
lăsîndu-ne zălog lacrimi, sudoare, sînge, durut.
Pentru noi, libertatea avea prețul unei țări, al unui popor
statornic, drept și nejinduitor
după frumusețile altor munți, altor ape,
după rodnicia altor cîmpii,
după răcoarea altor păduri,
după strămoșii altor seminții.
Libertatea, pînă s-o aducem pentru totdeauna printre noi,
am luptat, învățînd să fim și înțelepți, și țărani, și eroi,
și-am numit-o mioritica noastră trecere prin vreme,
naștere, moarte, înviere, îndemn și putere.
Libertatea, în Augustul acela de foc
am nuntit-o cu ai munților noștri noroc.
Libertatea, dorul nostru de-a pururi,
doina noastră preacurată,
niciodată n-am istovit luptînd pentru ea, niciodată.

RADU SELEJAN ■

36 de ani în aceeași întreprindere sau o biografie în slujba muncii și seriozității

Fiu de plugar din Mirogii Argeșului, Ioniță Dincă n-a avut o copilărie și nici o adolescență prea fericite. Tatăl i s-a prăpădit devreme, ca și șapte dintre frații săi, drept pentru care Ioniță și-a petrecut multă vreme la înmormîntări și praznice, adesea îmbrăcat în negru, ajungînd să ducă repede povara unei familii în care mama, femeie simplă de la țară, s-a descurcat greu, practic mai mult așteptînd ajutor de la cel mai mare dintre fii, decît ajutînd ea însăși. Așa se face că Ioniță n-a încălțat pînă la zece ani decît opinci și că a împlinit liceul, la Pitești, cu mari eforturi și cu mari sacrificii, întreținîndu-se nu o dată — cum își amintește — din descărcarea lemnelor pe rampa gării și din vînzarea în piață a unor produse. A terminat pînă la urmă, cu chiu cu vai, liceul industrial și la 21 martie 1940 a intrat ca muncitor tîmplar la construcția de vagoane în cadrul S.T.B.-ului, I.T.B.-ul de astăzi, dar n-a apucat să lucreze prea mult acolo, căci — tînăr și viguros aflîndu-se și mai avînd și vîrsta — a fost trimis pe front. A făcut frontul pînă în 1945, participînd la eliberarea de către armatele române a teritoriilor Ungariei și Cehoslovaciei, scăpînd ca prin minune în trei atacuri, salvîndu-se, la trecerea Hronului, în ultima clipă din tancul incendiat, legîndu-și numele de faptele vitejești de arme ale românilor, eliberînd Debreținul, Taborul, Nitra și așa mai departe. Pentru eroismul său a fost, în mai multe rînduri, decorat, pentru forțarea Hronului a căpătat Virtutea Militară cu spade, clasa a III-a, apoi s-a încheiat războiul și Ioniță Dincă s-a întors acasă. Evocă zilele acelea cu nostalgie, amintindu-și că a pierdut o grămadă de prieteni în viltoarea bătăliilor și amintindu-și — de parcă totul s-ar fi petrecut ieri — cum s-a reîntors în țară pe la Carei. De luni de zile, n-auzise altă vorbă românească decît comenzile de front ale superiorilor, dar acolo, la Carei, o bătrînică le-a ieșit înainte cu o cofă de apă proaspătă, i-a îmbiat să bea și — ștergîndu-și ea însăși lacrimile cu colțul șofranului — le-a zis doar atît : n-o bine că ați venit, flăcăii mei.

În satul său, la Miroși, obișnuită cu pomenile și înmormîntările, dar și cu doliul vecinelor ce-și pierduseră fiii în război, mama sa — neavînd vești — îi făcuse de-acum parastas. Îl plînsese și-i bocise, după obiceiul bătrînesc al pămîntului, l-a mai plîns o dată la revedere, l-a mîngîiat cu mîinile ei aspre de muncitoare a gliei, dar multă vreme să se bucure de fiul ei cel mare n-a avut, căci Ioniță Dincă a luat repede drumul Capitalei, revenind la locul de muncă părăsit din cauză de război. A fost între primii lucrători ai I.T.B.-ului care, după eliberare, a pus un umăr zdravăn la reconstrucția liniilor și la îndepărtarea molozului de la ateliere, ajungînd treptat — prin muncă neostenită, seriozitate și perseverență — șef de echipă. A simțit atunci, deși încă tînăr, nevoia să fie alături de cei mai buni dintre cei mai buni, scriind o cerere de intrare în partidul comuniștilor și ziua în care dorința sa a fost, cum zice, „luată în seamă", i s-a părut cea mai frumoasă din viață, avînd pentru dînsul valoarea sentimentală a dimineții în care, rănit și prăfuit, soldatul care fusese s-a reîntors pe pămîntul țării, bînd apă proaspătă din fîntînă românească.

Ajuns cu biografia în acest punct, Ioniță Dincă e convins că a epuizat — ca să zică așa — partea romantică și zbuciumată a vieții. Ce-a urmat, crede, n-a fost și nu este decît împlinirea exemplară a sarcinilor de serviciu, muncă la I.T.B., nu după orar, ci după nevoile întreprinderii, I.T.B.-ul fiind pentru dînsul în toți acești 36 de ani, de cînd poartă în buzunar legitimația cu cele 3 inițiale, nu doar locul desfășurării activității, ci și adevărata familie, orfanul timpuriu găsind aici nu doar vorbele de prietenie și încurajare ale tovarășilor de muncă, dar chiar mai mult decît atît. Însurîndu-se în I.T.B., a cerut locuință de la întreprindere și a primit, nu acum, cînd blocurile noi răsar la fiecare pas, ci cu ani în urmă, cînd apartamentele la bloc mai erau o problemă. Dintre toți cei care făcuseră cerere de casă odată cu dînsul, Dincă a primit cel mai aproape de Atelierele Centrale, unde lucra pe atunci și lucrează și astăzi, un apartament arătos pe șoseaua Ștefan cel Mare, la etajul al patrulea și cu vedere — cum zice — „la arteră" ; treaba asta l-a rușinat, dar a fost lămurit pe dată. Ție, tovarășe Dincă, l s-a spus, ți-am dat casă cel mai aproape ca să nu mai avem necazuri cu nevasta ta, adică să nu mai pierzi, la ceasurile care le petreci aici după program, alte două ceasuri să ajungi pînă acasă.

Cu timpul, simțind că învățătura din liceu nu-i mai ajunge și simțind că are datoria să răsplătească din toate puterile încrederea colectivului, Ioniță Dincă s-a apucat, în puținul răgaz rămas liber, să învețe. A dat unele diferențe și a fost promovat tehnician. Promovării aceleia i-a urmat o alta : șef de birou. A mulțumit pentru încredere, dar a avut o obiecție, ridicîndu-se și spunînd că în biroul de organizare a muncii e bine și e cald, dar că dinsului tare i-ar mai plăcea să lucreze pe-afară, așa cum a fost învățat. L-au ascultat și l-au mutat șef de secție, apoi — după alți ani de muncă stăruitoare — a fost numit director adjunct la Ateliere și, în sfîrșit, șef de depou, la Colentina, funcție pe care o îndeplinește și astăzi, la 36 de ani — cum îl aud — „aproape bătuți pe muchie" de cînd e în I.T.B.

În toată această perioadă lungă cît o viață de om, Ioniță Dincă n-a avut, firește, numai bucurii. A fost fericit de cele mai multe ori, a primit chiar Ordinul Muncii, clasa a III-a, pentru seriozitatea și abnegația sa, dar a parcurs și momente mai rele, cel mai mult regretînd ziua cînd a acceptat ca fiul său, Anastase, să facă o meserie în afara I.T.B.-ului. I-ar fi plăcut, cum zice, să iasă împreună cu Anastase pe poarta Atelierelor, oamenii să le dea binețe și să murmure între ei, „uite-l pe nea Dincă bătrînul și pe fiul său, itebiști de-ai noștri de două generații". N-a fost să fie așa, Anastase a ales alt drum în viață, iar tatăl său l-a lăsat să procedeze cum a crezut de cuviință. Doar mai tîrziu, cînd fiului i-a venit rîndul să se însoare, „bătrînul" a avut o obiecție, cerînd o noră din I.T.B. ! Cuvîntul tatălui a biruit, chiar dacă Ioniță Dincă nu-și face prea multe visuri legate de alegerea fiului. I-a plăcut lui, recunoaște, altfel nu m-ar fi ascultat, dar mie tot mi-a crescut inima de bucurie, că dacă nu mi-a fost dat să păstrez tradiția de itebist prin băiat, mi-a fost dat s-o păstrez prin noră și — mai sper eu — mi-o fi s-o continuu prin nepoți.

Desigur, Ioniță Dincă nu mai are mult pînă la pensie. Cînd va ieși, zîmbește, va avea mai mult timp să meargă la pescuit sau să joace o tablă, dar treburile astea le va împlini tot după-amiaza, căci dimineața nu-l va lăsa inima să nu intre în Ateliere și să dea o mînă de ajutor celor mai tineri, convins că datoria lui pentru o întreprindere care i-a ținut loc de tată, lui, copil orfan din Miroșii Argeșului, nu se va stinge niciodată.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Bătrînețea nu mai era pentru ei o problemă, pentru că, pur și simplu, n-o mai apucau

Pentru minerul Alexandru Rotaru ziua de 1 decembrie n-a fost o zi prea fericită, cum se încăpățînează unii să creadă că poate fi ziua în care ieși la pensie. Mai degrabă este dramatic atunci cînd ți se mulțumește pentru munca depusă, viitorul tău, al celui felicitat, fiind socotit îndeobște ca o problemă personală pe care ți-o poți rezolva mai bine sau mai rău sau pur și simplu deloc. Adică mori, fără să mai simți gustul pîinii de pensionar. Așa privite lucrurile, ziua de 1 decembrie, ziua pensionării lui Alexandru Rotaru, are o semnificație deosebită. Pentru că cel pomenit este primul care-și „simte" pensia din-tr-un lung șir de Rotari, mineri de-a rîndul timpurilor, în cele șapte sprezece ocne de sare foarte vechi sau foarte noi din Slănicul Prahovei. De la începutul acestui decembrie vine „facultativ" la mină, dar vine în fiecare zi pentru că nu s-a dezmeticit bine cum stau lucrurile, nu este obișnuit la cincizeci și doi de ani să stea degeaba după ce a muncit o viață întreagă și, ca să fie sincer, deși n-a uitat florile și felicitările de adio, ziua aceea nu vrea să-i rămînă în minte, pentru că iubește prea mult mina.

— Dumneata, tovarășe Rotaru, a cîta generație de mineri, din familie, o reprezinți ?

— Eu știu doar vreo patru, dar sare la Slănic e de cînd lumea, de pe timpul romanilor, se zice, și neamul nostru e neam vechi ca apa Slănicului. Vreau să spun că eram săraci, am fost întotdeauna săraci, și ne ocupam cu mineritul și creșterea vitelor. Bineînțeles, vitele altora.

— Despre străbunicul și bunicul dumitale cîte îți mai vin în minte ?

— Foarte puține. Ce mai vorbește lumea. Adică, pe vremea cînd lucra străbunicul meu în ocnă, cam atunci Napoleon pornise război în Rusia și venise aici, în Slănic, un francuz, Stendhal, trimis să facă aprovizionarea cu sare pentru trupele lui Napoleon. Acel Stendhal era un mare scriitor. Pe bunic mi-l aduc aminte mărunțel, cu părul alb și plete. Știu însă că amîndoi lucraseră în mină și că nu apucaseră să ia și pensie. De fapt, nici nu știu dacă existau pensii, dar vreau să spun că n-apucaseră vîrsta.

— Cum era viața într-o mină de sare pe timpul acela ?

— Tata a lucrat în ocnă de la 15 ani. Cîte 12 ore pe zi. Era și el mic de înălțime, avea o glugă de lînă făcută de mama și purta niște opinci peticite, pline de ținte. Venea acasă cu lopățica de lemn pe umăr, lopățică pentru sculatul sării la brazdă, și se văita toată vremea de mijloc, mama îi punea pelin și el se lega cu un briu. A fost și arestat, cînd făcuseră grevă minerii, și l-au trimis la Strîmbeni, peste deal de aici, vreo patru kilometri. L-au trimis să nu mai aibă legătură cu ceilalți, din Slănic.

— Ce spunea tatăl dumitale, mureau oamenii în mină ?

— Ca să fiu cinstit, eu pe tata nu l-am auzit că a murit vreunul. Nu erau accidente ca în minele de cărbuni. Nu se surpau pereții. Dar era greutatea bolovanilor, a bulgărilor de sare, care-ți rupeau șalele, nu alta, bolovani pe care-i scoteau cu un crivac.

— Ce este crivacul acesta ?

— Printr-un puț scoteau un burduf de bivol plin cu sare, tras deasupra de doi cai. Așa se scotea sarea, prin sistemul ăsta, cu crivacul.

— Spuneai că nici tatăl dumitale nu se bucurase de bătrînețe, bună, rea, cum ar fi fost, adică a murit nu mult după ce a ieșit din mină...

— A murit fiindcă a fost bolnav și pentru că s-au strîns prea multe supărări. După zece ani a murit și mama. Avuseseră unsprezece copii din care opt au murit în două săptămîni de tifos, după război, în '20.

La 14 ani Alexandru Rotaru pleacă de acasă, muncește o vreme pe moșiile unui Cămărășescu, care avea o fermă la Dîlga, unui Berceanu, la Mărculești. Pîine amară și puțină, „m-au mîncat păduchii de tînăr la toți hoții ăștia", și pleacă la București. „Am muncit pe unde am putut, am făcut și „premilitară" în timpul războiului și înainte de naționalizare am venit acasă. Mai-că-mea avea o pensie de 250 de lei, de la tata, cît era o pîine, nu mai mult". La 15 septembrie 1955 Alexandru Rotaru intră în mină. În mina din care generații la rînd, nu numai din familia sa, nu reușiseră să-și rînduiască o bătrînețe omenească, sau, mai simplu, „bătrînețea nu mai era pentru ei o problemă pentru că n-o mai apucau". Desigur, trist și dramatic, dar așa stăteau lucrurile.

— Cum era munca în mina veche, căreia azi îi spune „Unirea", și care azi a devenit loc de tratament pentru astmatici, iar mai nou, un muzeu original al istoriei românilor, cu busturile lui Decebal și Traian sculptate în sare ?

— Era o muncă grea. Se lucra din baros. Pușcarea și tăierea se făceau, e drept, mecanizat, cu haveza, însă încărcarea se făcea manual și transportul la fel, împingeam la vagoneți de ne ieșea sufletul. Dar eu eram bucuros. Aveam o pîine asigurată, știam că lucrurile se vor îmbunătăți și că nu vom mai căra mult cu spatele.

— Pentru că am văzut și mina cea nouă, foarte modernă, unde totul este mecanizat, te întreb pe dumneata, cum a fost în prima zi, cînd ați intrat în mina aceasta ?

— Păi cum să fim, bucuroși. Știam despre ce era vorba dinainte. Procesul mecanizat 95 la sută, adică perforăm de la pupitru de comandă, încărcăm cu excavatoare și transportăm cu autobasculantele. Este cea mai modernă mină din țară și, după cîte știu eu, avem și sarea cea mai pură, cea mai bună, din cauza asta noi o extragem direct din masiv, o măcinăm și o sortăm pe granulație și nu prin evaporare. Dealtfel, vindem în străinătate peste 65 la sută din producție.

Cum e Slănicul Prahovei ? Frumos, desigur. Cu dealurile care-l străjuiesc, Fîntîna rece, Piatra Verde, Gorganul sau Vulpea, cu băile renumite, cu a treia linie de cale ferată construită în țară, cu cele 7 ocne vechi de pe Valea Tulburea, legate de viața oamenilor din foarte vechi timpuri. De ce am amintit aceste lucruri ? Pentru că locurile și oamenii au avut un destin comun. Pentru că minerii Slănicului au îndrăgit atît de mult ocnele încît ani de-a rîndul unii au înțeles să și moară acolo, la două sute de metri, în inima pămîntului. Chiar dacă nu din accidente, ci de prea multă viață amară și bulgări de sare cărați cu spatele. Și, în fine, un ultim argument : pentru că Slănicul acestor ani este orașul unor oameni sănătoși care-și duc așezarea și cu sentimentul siguranței că aici vor trăi pînă la adînci bătrînețe, așa cum încearcă să facă azi minerul Alexandru Rotaru, primul pensionar din neamul Rotarilor.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Un om intr-o pădure este de părere:

„Carpaţii-2000 acum trebuie pipăiţi"

Recent am vizitat mai multe comune de munte din lanţul carpatin — de la Birzava, Arad, la Poiana Mărului, Braşov, trecînd prin Arieşeni şi Girda (Alba), Mălaia şi Pietrari (Vilcea), Voineşti (Dîmboviţa), Baia de Fier (Gorj), Arefu (Argeş). Mergînd pe urma articolelor din seria „Carpaţi-2000", apărute în revista noastră, am culeş impresii şi păreri ale unor oameni care cunosc aceste probleme dinlăuntrul lor. Ca să spunem aşa, trăiesc în ele.

Pădurarul Crăciun Păiuşan, secretarul comitetului de partid din Groşii Noi, comuna Birzava, observa :

— Tineretul s-a dus la oraşe, muntele nostru rămîne gol. Mai află pe un virf un bătrîn-doi şi o vacă, dar cînd vor muri, ce va fi ? Tinerii au apucat serviciu la oraş şi nu se mai uită în urmă. Poate peste 20 de ani poluarea îi va goni înapoi la munte pe oraşeni, dar ei nu se vor mai îngriji de vite : nu vor vrea şi nu vor şti. De la noi s-a vîndut fin la Curtici. Înainte vreme, fînul rămînea aci, erau multe capete de animale. Acum se vinde în alte părţi. Cred că problema muntelui acum trebuie pipăită, peste 10—20 de ani va fi mult mai greu.

La Arieşeni, moţul Avram Petru de 76 de ani, în pragul casei sale, observă filozofic :

— Toată lumea la meserie, toată lumea domn, nimeni nu mai dă cu sapa.

Iar bătrînii care rămîn pe munte, nevrînd nici dorinţa, nici tăria să se despartă de casa în care s-au născut, îşi trăiesc demn singurătatea. În inima Ţării Moţilor, la Gheţar, comuna Girda de Sus, Traian Paşca desluşeşte :

— Doar eu cu baba mai locuim aci. Am două fete măritate la Girla, care se întinde pe 20 km, că aşa e la noi în munte. Un băiat e dus ginere — are trei fetiţe şi socri — nu mă ajută, aşteaptă ca eu să-l ajut pe el. Un fecior e tractorist la Şimandu Nou. Nu-mi scrie niciodată. Ne mai întîlnim în tîrg la Căliman. Mi-a trimis deunăzi 200 de lei. Alt băiat s-a mutat la Arad, s-a dus cu maşina cu lemne şi n-a mai venit. Am auzit despre el şi lucruri rele. Omul beţiv multe face. Odată, mi-a venit înştiinţare să plătesc amendă pentru el. Eu, om bătrîn, să plătesc pentru un bărbat de 32 de ani ! O fi fost o greşeală pe undeva, că au trimis hîrtia la mine. Cum o fi, cum n-o fi, am rămas singur cu baba şi cu aistea.

Şi moşul arată, la lumina opaiţului, războiul de ţesut, uneltele grosolane şi masa din lemn care vor fi fost dăltuite pe vremea lui Horia, căci însuşi proprietarul subliniază : „Sînt de sute de ani."

La prima vedere, singurătatea moţului din Gheţar nu are nimic ieşit din comun. Bătrînii, indiferent dacă trăiesc în Ţara de Piatră sau la bloc în Balta Albă, acceptă singurătatea ca pe o lege a naturii. Chiar dacă alături de ei se află copiii şi nepoţii — e cazul cel mai fericit — ştiu că vremea lor, prietenii, lumea lor s-au dus. În căţune de munte depărtate, izolarea biologică şi psihologică apare complicată de un alt fenomen, social de data aceasta : tinerii îi părăsesc pentru că nu-şi mai găsesc rostul în gospodăria părintească. Evident, am rapetat-o şi noi în articolele precedente, atracţia oraşului şi a noilor meserii este uşor de înţeles, reprezintă o faţetă a progresului. Îngrijorează doar proporţiile, faptul că pe alocuri munţele „rămîne gol". Nu azi, nu mîine, dar poate peste cîţiva ani.

La Mălaia, pe Lotru, aflăm de la primarul Mircea Fleacă, secretarul comitetului de partid al comunei, o altă ipostază a vieţii unor crescători de animale din zona montană. Episodul relatat de el, dincolo de hazul involuntar şi de insolit, are implicaţii mai adînci, situaţii oarecum similare, întîlnite şi în alte părţi, vizînd echilibrul dintre „silvic", cum îi spun localnicii, şi păşune. Nimeni nu contestă necesitatea de a se acorda cea mai mare grijă prezervării şi dezvoltării fondului forestier, aurul verde. Dar aflaţi cum a luat naştere la Vinata poate unica stînă din lume în mijlocul unei păduri.

Istoria a început acum cîţiva ani. Din vechi timpuri, satul Ciunget poseda în golul de munte Vinata 30 hectare de păşune, iarbă deasă, străbătută de fire de izvor pe o coastă însorită, pe care păşteau vitele în tihnă.

În pădurea din jur s-au instalat plantatorii ocolului silvic Voineasa, care îşi făceau şi ei, în toată tihna, meseria. Iată însă că într-o dimineaţă de primăvară au căzut lapoviţă şi ninsoare. Oamenii, aduşi acolo tocmai din părţile Horezului, îşi găsiseră adăpost temporar în stîna de pe Vinata, o căsuţă din bîrne de brad, acoperită cu şindrilă şi avînd o vatră la mijloc. O stînă ca toate stînele. Cei din Horezu stăteau însă cu pe ghimpi, ei avînd plan de puieţi şi nu de oi. S-au scurs aşa, în aşteptare înfrigurată, la propriu şi la figurat, o zi, două, trei. Văzînd că vremea rea nu trece, n-au mai răbdat, au ieşit din stînă şi au plantat în jur puieţi de brad.

În blînda lună mai oile din Ciunget s-au îndreptat pline de speranţă spre stîna preferată, unde însă, în loc de iarbă, au găsit brazi. Animalele au behăit încurcate, iar doi păstori s-au întors degrabă la comună ca să facă referat.

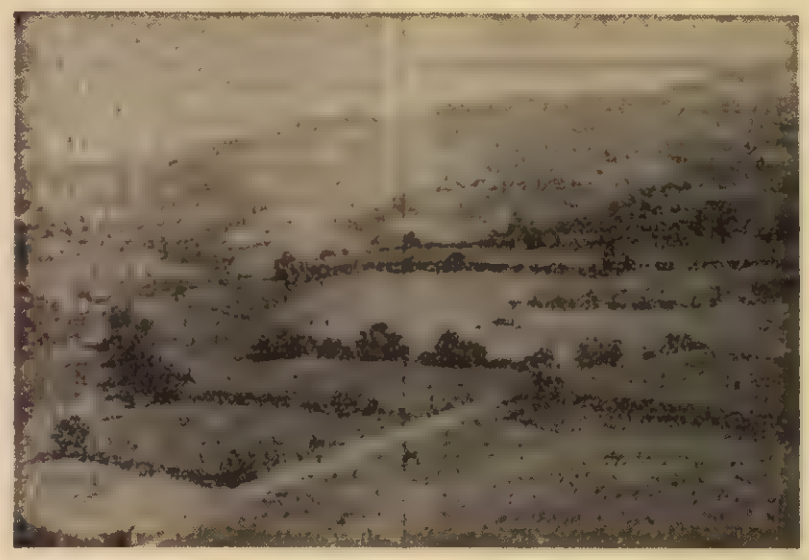

— De cînd sînt eu primar aci — povesteşte Mircea Fleacă — s-au perindat tot soiul de comisii de la Agricultură şi de la Silvicultură, de la Inspectoratul silvic judeţean, de la Ocol. Ni se spune : „Acum, ca să mai facem ceva, trebuie aprobare". Nu contest, dar mă întreb dacă atunci cînd au plantat brazi la stînă au cerut aprobare. Oricum, de făcut nu se face nimic, doar hîrtii şi procese verbale, pe care însă oile nu pot paşte.

Primarul din Mălaia sesiza şi un alt aspect conex : „În locuri izolate, datorită lipsei de forţă de muncă nu se pot curăţa păşunile la timp şi atunci silvicii le introduc în borne, adică în fondul lor". Rezultatul : „nici pădure, nici păşune".

Secretarul comitetului de partid al comunei Baia de Fier, Constantin Jitaru, remarca, referindu-se la greutăţile întîlnite în procurarea de materiale pentru construirea adăposturilor de vite în munte :

— Oamenii dau tot, dar nu le putem asigura adăposturi. Poate n-o să mă credeţi, dar în bancă zac fonduri ale comunei, pe care nu le folosim fiindcă nu obţinem materiale.

Notaţi, banii ar fi urmat să se investească strict în scopuri productive, fiind meniţi să impulsioneze creşterea vitelor în zona montană respectivă.

Meritã consemnată şi atitudinea de expectativă a unor foruri locale. Vicepreşedintele Consiliului popular al comunei Aref, Gheorghe Stan, este de părere că „se va face ceva doar dacă va veni cineva de la centru", iar de cealaltă parte a crestelor carpatine, la Poiana Mărului, primarul Gheorghe Ţîtu remarcă : „La comună ne ocupăm noi, după posibilităţi, dar problemele zonei de munte au un specific al lor şi sînt prea complicate pentru a-şi găsi rezolvarea doar pe plan local.

În acest context, am dori să cităm şi unele păreri ale profesorului universitar doctor Valeriu Bulgaru, drept comentariu la o lucrare ştiinţifică a doctorului Radu Rey privind dezvoltarea complexă a zonei montane din ţara noastră.

Mai întîi, cîteva cuvinte despre Valeriu Bulgaru, care şi-a consacrat multe decenii de viaţă problemelor agriculturii româneşti. Autor a numeroase lucrări, membru al Institutului Internaţional de Agricultură de la Roma şi al Institutului Internaţional de Statistică de la Haga, profesor la Facultatea de drept din Iaşi şi apoi din Bucureşti, profesor asociat la Academia de studii economice, domnia-sa îşi continuă şi în prezent activitatea ştiinţifică. Recent, a ţinut prelegeri la Universitatea din Paris despre agricultura românească şi structurile rurale din sud-estul Europei. Profesorul Bulgaru arată :

— Problema zonei montane există. Cei interesaţi pot găsi în cuprinzătoarea lucrare a doctorului Rey multe idei şi sugestii valoroase ; şi alţi specialişti studiază problema şi trebuie subliniat că Academia de ştiinţe sociale şi politice a înscris-o în programul ei ca temă prioritară de cercetare. Eu aş dori să fac doar cîteva observaţii de bun-simţ. În comune izolate de munte, precum Cornereva, din judeţul Caraş-Severin, din 75 000 de oi au rămas doar vreo 20 000. Citîva vreme în urmă, nişte bătrîni se plîngeau de această cifră scăzută faţă de cercetători, ignorînd că ea este, de fapt, foarte ridicată, raportată la situaţia din alte comune montane. La Lereşti, unde înainte vreme se aflau 2 000 vaci, eu însumi am văzut multe grajduri goale, dărăpănate, adăpostind doar cîteva zeci de animale. Ştiu, se vorbeşte mult despre urbanizarea satelor. Fără îndoială, un proces de importanţă istorică, un salt în civilizaţie realizat în condiţiile socialismului. Să nu se uite însă de specificul zonelor montane. Omul de la munte trebuie să-şi petrecă vremea lîngă fineaţă, lîngă adăpostul de oi, lîngă păşune, pe care nu le poate transporta în satul comasat.

Alt aspect. Trăim într-un veac stăpînit de euforia mecanizării şi chimizării, şi nimeni nu pune în discuţie aceste mari cuceriri. În zootehnia montană, la care se referă în exclusivitate interlocutorul nostru, îngrijirea manuală continuă să joace un rol precumpănitor. Există în literatură un exemplu celebru : vitele de Kobe, Japonia. Îngrijite, curăţate, frecţionate cu somoioage de paie de orez, îngrăşate după reţete gospodăreşti proprii, ele dau o rentabilitate poate egală cu aceea a industriei electronice.

— Firesc, japonezii nu se gîndesc să renunţe la preeminenţa lor în electronică în favoarea vitelor. Şi una, şi alta ! Trebuie reţinut însă că, în anumite condiţii, valoarea muşchiului, fleicii şi antricotului, dacă mă pot astfel exprima, se apropie de cea a electronicii. Noi avem condiţiile noastre specifice, reprezentate prin păşunile şi fineţele naturale, nepoluate ale Carpaţilor, un efectiv matcă de bună calitate, o ancestrală tradiţie de crescători de animale. Dispunem, în prezent, şi de o industrie capabilă să sprijine efectiv agricultura şi zootehnia montane în valorificarea superioară, pînă la materia finită, a produselor de origine animală. După cum observa şi doctorul Rey, faptul că zootehnia zonei de munte se desfăşoară cu investiţii minime, producînd neîndoielnic cel mai ieftin kilogram de carne şi cel mai ieftin litru de lapte, îi conferă posibilităţi de afirmare puternică alături de celelalte sectoare ale agriculturii din ţara noastră.

— Ce ar trebui făcut în continuare ?

— Între altele, ar trebui revitalizate asociaţiile crescătorilor de animale din zona montană. Ele fiinţează din 1971, dar, cu unele excepţii, activitatea lor se reduce mai mult la acţiuni izolate de organizare a păşunatului şi a stînelor, de întreţinere a fineţelor. Asociaţiile ar furniza materia primă (carne, lactate), care s-ar prelucra în condiţii perfecte de igienă şi s-ar valorifica nu numai cantitativ, ci îndeosebi calitativ, conform planului general de stat. Cadrul organizatoric există, aşadar, dar insuficient folosit şi nici perfecţionat, în lumina experienţei dobîndite pînă acum.

În continuare, profesorul laudă virtuţile economice ale calităţii — să nu uităm că vorbeşte un economist, nu un agronom — el previne împotriva mitului cantităţii. Pe linia Făgăraş — Sibiu, aminteşte, prelucrarea laptelui de vacă şi de oaie se realiza, e drept, în condiţii meşteşugăreşti, dar la cea mai înaltă calitate, după procedeele roquefort, şvaiter, chester, în timp ce în zona Dornelor se produceau brie şi camembert, fără a mai vorbi de brînzeturile pur româneşti, „mai bune, mai gustoase, mai onctuoase şi mai parfumate" decît mărci renumite din străinătate. Aceste tradiţii de producţie montană ar trebui dezvoltate, beneficiind în plus de baza materială tehnică existentă azi, inexistentă în trecut.

— Şi fiindcă veni vorba de tradiţii. Cine nu ştie, bunăoară, că încă de la Mihalache Vodă Sturza noi cuceream pretenţioasa piaţă a Vienei. Însuşi Ion Ionescu de la Brad conducea la Viena, pe contul lui Vodă, vitele îngrăşate. Savantul de mai tîrziu nu se sfia să declare : „După studii făcute în Franţa, am ajuns văcar." O spunea cu mîndrie. Nici pentru noi, cei de azi, nu e nici o ruşine să fim văcari ai Carpaţilor, însă cu un nivel tehnic şi cu pretenţii la nivelul, să spunem, al anului 2 000, la care de azi trebuie să ne gîndim. Apele nu se ridică singure la munte, şi nici omul, odată plecat de acolo. Trebuie să se creeze condiţii ca măcar o parte a tineretului de la munte să continue — în cadrul de civilizaţie pe care-l oferă tehnica modernă — acea străveche îndeletnicire a părinţilor care reprezintă, poate, cea mai vie expresie a continuităţii istorice a poporului român.

LIONEL NIŢESCU ■

Opinia unui alegător

Moartea pe trecere pietoni!

Întîmplarea, tristă firește, uneori de-a dreptul cutremurătoare, face ca fereastra mea, reastra mea de lumină și v fereastra care îmi aduce în zi senine soarele în casă, strec printre crengile unor pl bătrîni, din vremea **Bucureș** cu tramvaie cu cai, iar în nop fericite luna de opal aluneca toamnele tîrzii, beată de som pe cerul care odată, demult, v fi oglindit în apele lui nesfîrșit de adînci ca ale unei fintîni fermecate furișarea, prin **Mahalaua Scaunelor Vechi a Bucureștioarei**, venind să curgă la vale dinspre **Baita Icoanei**, întîmplarea, zic, face ca fereastra mea s decupeze din asfaltul de azi, ne gru leșios, ca dintr-o peliculă a unui film de groază, fotogramele ilustrînd secunda în care se pro duce agresiunea morții pe fîș zebrată supranumită atît de pașnic **trecere pietoni.**

Fereastra mea de lumină și soare, de ploaie primăvăratecă, de zloată și ceață, dar mai ales și mai îngrozitor de căldură toridă în cuptorul verilor ca niște binecuvîntări ale vieții, fereastra mea s-a transformat de mai bine de trei ani într-un ecran tragic al agresiunii morții pe trecere pietoni.

Soare de vară bucureșteană, după-amiază toropită de lene ca o pisică pe un acoperiș fierbinte și sentimentul liniștii și al vie ții lungi și împăcate cu sine și pleoapele căzînd grele și fericite peste globurile ochilor osteniți și funigeii irizîndu-se în ecranul ferestrei și frîna aceea ascuțită ca o sirenă a morții și bufnitura înfundată ca o lovitură a unui boxer nemilos într-un sac de nisip și zebra asfaltului strălucitor de albă înroșită de sînge și femeia cu genunchii zgîriați sub pîntecele care poate că adăpostește o nouă viață și inutila ei încercare de a se ridica, absurda ei voință de a ridica un trup care nu o mai ascultă și iar frîna stridentă ca o sirenă a morții și iar lovitura de boxer într-un sac de nisip și sacoșa aruncată undeva spre trotuarul **Hotelului Modern** și chelnerii în halate albe izbucnind pe ușile de cristal și iar glasul aceela, parcă mereu același, sau poate mereu același e numai constatarea :

— **A omorît-o !!** și soarele scăldînd lumea fericită a după-amiezii sau a dimineții și sîngele șiroind pe fruntea brusc atît de albă a acelei adolescente care încearcă și ea, inutil, cu ultimul gest al pudoarei, *să tragă* peste pulpele înnegrite de *izbitură* o fustă ruptă și ochii aceia în care se citește nedumerirea — **De ce ? Pentru ce ? Ce v-am făcut ?! —.**

Și mașinile izbindu-se una de alta în lanț, trei și patru și portierele trîntite cu disperare și cioburile farurilor și plexiglasul colorat al semnalizatoarelor sparte și iar o frînă prea tîrzie, îngrozitor de stridentă, zborul în aer al bătrînei și plonjarea ei înfundată în uleiul asfaltului și iar chelnerii în alb ai **Hotelului Modern** și mereu zebra trecerii de pietoni...

O fereastră de coșmar, nu-i așa, o fereastră ocupînd cu un sadism criminal de trei ani de zile aceleași fotograme insuportabile dintr-o peliculă care nu poate purta alt titlu decît **Moartea pe trecere pietoni !** Și, în concluzie, un gest simplu al **Circulației**, o socoteală simplă, o adunare elementară : cîte loviri pe trecere pietoni, cîte ciocniri pe trecere pietoni, cît sînge pe trecere pietoni în trei ani de zile în fața **Hotelului Modern** de pe Bulevardul Republicii ? Iar în fața rezultatului îngrozitor, un alt gest simplu : instalarea unui semafor care, vă asigur, tovarăși de la Circulație, costă infinit mai puțin decît cheltuielile presupuse de proiectarea peliculei descrise de mine într-o singură zi !

DINU SARARU ■

Între anul unu și anul doi al cincinalului în sectorul 3 al Capitalei

● Interviu cu tovarășul Vasile Carolică, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 3 București

— Tovarășe prim-secretar, vă invităm să conturați în cîteva cuvinte o imagine concretă a ceea ce s-a făcut și se face pentru bunăstarea și fericirea personală a oamenilor care populează sectorul 3 al Bucureștiului, un adevărat oraș în oraș, locul unde se află circumscripția numărul unu a țării.

Preocuparea fundamentală a conducerii partidului și statului nostru constă în ridicarea continuă a nivelului de trai material și cultural al poporului, crearea condițiilor optime de muncă și viață ale oamenilor muncii din țara noastră. Această preocupare, prezentă în toate documentele partidului nostru și îndeosebi în documentele elaborate de Congresul al XI-lea, în Programul partidului, în recenta Plenară a Comitetului Central al P.C.R. din 2-3 noiembrie 1976, și-a pus puternic amprenta și pe modul de dezvoltare a sectorului 3. Încheiem deja un an din cincinalul 1976—1980, cincinal care va îmbogăți patrimoniul urbanistic și arhitectonic al sectorului cu aproape 39 000 apartamente, 4 000 locuri în cămine de nefamiliști, 1 500 locuri în grădinițe, 1 400 locuri în creșe, 153 săli de clasă, și altele.

Anul 1976 a fost un an de realizări, atît în domeniul economic, cît și social. S-au construit pînă în prezent 2 200 de apartamente, o școală generală cu 24 săli de clasă, o grădiniță cu 300 de locuri. A fost extins Spitalul de întreprinderile „23 August" cu încă 80 de locuri. S-a extins zona comercială cu 14 magazine cu o suprafață de 8 900 mp, a fost modernizat platoul Obor.

Deși nu mai avem decît cîteva zile pînă la finele anului există posibilitatea să mai dăm în folosința oamenilor muncii încă 1 000 apartamente aflate în situație de finisare, 17 magazine cu o suprafață de 4 415 mp., o grădiniță cu 300 locuri, o sală de sport pentru elevii și tineretul din ansamblul Pantelimon.

— Ați reprodus aici o imagine într-adevăr convingătoare a ceea ce s-a realizat în acest an pentru oamenii muncii din sectorul dumneavoastră. Ce planuri de viitor se află deja în faza transpunerii la scara realității ?

— Evident, gîndurile noastre se îndreaptă spre anul 1977 în care avem de realizat un volum mare de construcții de locuințe, construcții social-culturale și de agrement.

Prin plan este stabilit, și noi am luat măsurile necesare, cu sprijinul nemijlocit al Comitetului municipal de partid și al Consiliului popular, pentru realizarea unui număr de 5 659 apartamente, 400 locuri în creșe și grădinițe, a unui internat-școală pentru sportivi în Parcul 23 August, precum și a unui modern cinematograf în piața Soculul.

Dacă pînă în prezent activitatea de construcții a fost concentrată mai ales în zona Pantelimon — Iancului, în 1977 aria construcțiilor va cuprinde și alte zone. Am în vedere deschiderea unor noi fronturi de construcții în zona Căprioarei — Renului, Morarilor — Vergului, Mihai Bravu — Avrig, Calea Moșilor și altele.

— Care sînt elementele reprezentative privind condițiile de civilizație asigurate prin noile spații de locuit ?

— Pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Plenara din 2—3 noiembrie 1976 a Comitetului Central al P.C.R., referitoare la asigurarea unui înalt nivel calitativ al lucrărilor de construcții, a măsurilor concrete stabilite în teren, pe șantiere, cu prilejul recentelor vizite de lucru ale secretarului general al partidului am stabilit o mai strînsă legătură între proiectant — constructor — beneficiar, am luat măsuri pentru ca ceea ce se construiește să fie de bună calitate și de bun-gust.

Au fost prezentate deja la televiziune unele desene, schițe, machete de către Institutul Proiect București care atestă grija manifestată de conducerea partidului, personal de secretarul general al P.C.R., pentru asigurarea unei varietăți de forme constructive cu jocuri de volume, într-un regim de înălțimi mergînd de la parter și 4—7 etaje pînă la 14—17 și chiar 20 etaje, pentru asigurarea unei plastici adecvate, pentru dotarea la nivel modern cu utilități. S-a trecut, de asemenea, la construcția unor apartamente cu un număr de 4—5 camere și de tip duplex, necesare familiilor mai numeroase, în zonele Pantelimon, Iancului și Vatra Luminoasă.

În continuare ne vom ocupa de amplasarea rațională în funcție de cerințele populației a rețelei de magazine comerciale și de prestații de servicii. Astfel, se vor construi un număr mare de magazine în suprafață de aproape 56 000 mp. Vom da în folosință completă ansamblul de magazine Bucur-Obor în suprafața totală de 32 000 mp.; vom termina modernizarea halei Obor. Analizăm cu atenție posibilitatea redării în circuitul comercial a vechiului vad „Calea Moșilor", desigur într-o concepție și realizare moderne.

Să nu se înțeleagă că noi ne ocupăm numai de zonele noi. Comitetul executiv acordă aceeași grijă și zonelor mai vechi în care deocamdată nu se vor realiza construcții noi. În acest sens, ne vom ocupa în anul viitor de modernizarea rețelei de apă și canalizare de pe șoseaua Industriilor și str. Vilsănești; pavarea, bituminarea și asfaltarea unor străzi ca: Vilsănești, Erou Gheorghe Pană, Bd. Biruinței, modernizarea pieței 23 August și altele.

— Un asemenea ansamblu impresionant de locuințe necesită, evident, asigurarea unor spații destinate agrementului, refacerii după orele de activitate productivă, cultivării spirituale și practicării sporturilor. Ce se plănuiește în acest sens ?

— Pentru asigurarea unui climat sănătos de recreere necesar cetățenilor din noile ansambluri de locuințe, se vor executa și sînt în curs de execuție plantații pe terenurile din jurul blocurilor, de-a lungul arterelor de circulație etc. Vom trece la amenajarea sălbei de lacuri Fundeni, Pantelimon I, la crearea unor noi baze și zone de agrement.

Sînt în construcție parcurile Hățișului și Morarilor, se extinde continuu parcul Pantelimon II. Parcurile în construcție vor fi dotate cu locuri de joacă pentru copii, terenuri de sport, locuri de odihnă, ceea ce va crea posibilitatea tuturor cetățenilor, de la copil la vîrstnic, să se joace, să practice diferite discipline sportive, să se odihnească.

— Unde va mai fi loc pentru toate acestea ?

— Doresc să precizez că amenajarea tuturor zonelor de agrement și a parcurilor se realizează prin folosirea rațională a unor terenuri degradate, improprii pentru construcția de locuințe și obiective social-culturale.

— Cum participă oamenii muncii din sectorul 3 care beneficiază de aceste realizări la transpunerea în realitate a obiectivelor propuse ?

— Subliniez contribuția deosebită pe care au adus-o și pe care o aduc în continuare la realizarea construcțiilor de locuințe și social-culturale, prin prestarea a mii și mii de ore muncă patriotică, elevii, tineretul, oamenii muncii, ceilalți cetățeni din sectorul 3, mobilizați îndeaproape de organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, de deputați sub conducerea Comitetului de partid și a Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului nostru.

Succesele obținute de comuniști și de oamenii muncii, din sectorul nostru pe cele 11 luni ale acestui an, în toate sectoarele de activitate, ne dau garanția realizării integrale a sarcinilor pe anul 1976. Ne-am preocupat, de asemenea, de asigurarea tuturor condițiilor necesare de a păși cu bine în anul 1977 — cel de-al doilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Sîntem hotărîți să facem totul pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., a prețioaselor indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în sectorul nostru, aducîndu-ne în acest fel contribuția noastră la realizarea programului stabilit de partid de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

A. DOHOTARU

Cronica pretențiilor

Lupta dintre Nou și Prea-Nou (I)

Sînt lucruri asupra cărora, **în principiu**, sîntem cu toții de acord. Atît de mare și imediat este acest consens, încît, **în practică**, unii dintre noi, prea mulți uneori, simt nevoia să „spargă" monotonia situației. Expresia zis și făcut ei o interpretează într-un mod cu totul personal. Adică, între vorbele și faptele lor, sădesc un elastic gard viu, pe care, cei mai școliți dintre ei, îl numesc, cu emfază, **marjă de siguranță** : „Tovarășu', știi bine că, **în principiu**, noi nu ne opunem, ba, dimpotrivă, sîntem de acord. Avem, într-adevăr, date care ne confirmă, **în principiu**, că am putea începe. Dar să nu ne pripim : n-avem dreptul. Nu sînt banii noștri, ci ai statului. Sîntem, nu-i așa ?, oameni cu oarecari răspunderi și n-avem voie să ne hazardăm. Nimeni nu este mai interesat ca noi să promovezi Nouă, aș putea spune, că aceasta este chiar sarcina noastră principală. Dar, Noul, tovarășe dragă, este, aș zice, o forță care, dacă nu e stăpînită, orientată cum trebuie, dirijată poate provoca haos. Aș zice, așa între noi — chiar, cîți ani ai ? Aha, ei, ascultă-mă, am ceva mai multă experiență ca Dumneata — zic, aș spune, așa ca o metaforă, că Nouă este un taur puternic, viguros, care, însă trebuie supravegheat. Ce mai, trebuie să înțelegi și Dumneata — ei, la vîrsta Dumitale și eu eram cam pripit — zic, trebuie să înțelegi, să accepți că e foarte necesar, tocmai pentru a nu compromite scopul, să păstrăm, nu-i așa ?, o **marjă de siguranță**. Mă-nțelegi ?".

De înțeles, numai că, din oarecare, marja devine lată cît o autostradă cu șase benzi, iar elasticul gard viu care desparte cele două sensuri, mai tare ca fierul. Altfel spus, taurului din metaforă, omul nostru în realitate, îi pilește coarnele. De-abia astfel „pregătit", este aruncat în arenă. Și-un taur cu coarnele pilite, o știu și copiii, e mai blînd ca un miel. De aceea, probabil, se și înmulțesc cei care pot fi auziți : „Eu, tovarășe dragă, nu o dată, am luat taurul de coarne, așa că mie să nu-mi vorbești despre curaj, despre inițiativă !"

Dar există pentru acești profesioniști ai „temporizării" ceva și mai neliniștitor decît Noul. I-au și găsit un nume, pe care-l pronunță totdeauna pripit, de parcă s-ar arde de-o plită : „Prea-Nou !" În fond, în ce constă eroarea oamenilor de care vorbim ? Ei nu înțeleg un lucru foarte simplu, deși cuvîntul **dialectică** îl pronunță cu mare voluptate în toate ședințele, chiar și cînd nu e cazul. Ei nu înțeleg că, dacă Noul de azi este Vechiul de mîine, tot așa, Prea-Nou de azi e, într-o măsură, Nou de mîine și că de-abia dereglînd ei acest sensibil circuit prin veto-uri ridicole, între Vechi-Nou-Prea-Nou se pot căsca, într-adevăr, prăpăstii care să înghită munca, inteligența și sacrificiile noastre.

Conflictele acestea dintre Vechi și Nou, Vechi și Prea-Nou ori între Nou și Prea-Nou mi se par cu atît mai violente în lumea științei și tehnicii. Căci, în artă, lucrurile capătă altă nuanță, chiar dacă tensiunea este la fel de puternică. Poate și de aceea ideea de **progres**, atît de acceptată în știință și tehnică, în artă este mai greu validabilă ; într-un fel, își restrînge sfera conținutului. Și-apoi, în literatură, să zicem, nu poate apărea un conflict între două realități pe care să le despartă chiar distanțe „astrale". De pildă, în 1830, bătălia dintre antici și moderni nu putea fi declanșată de **Așteptîndu-l pe Godot** ori **Ulysse**-le lui Joyce, ci, așa cum s-a întîmplat, de **Hernani**-ul lui Hugo. Și cred, spre exemplu, că Water-fame-ul lui d'Arkwiright ori „naveta volantă" a lui John Kay au însemnat, la vremea apariției lor, exact un astfel de conflict între Vechi și Prea-Nou mai greu imaginabil în domeniul artei. Adică, au însemnat, într-un fel, apariția piesei lui Beckett ori a romanului lui Joyce în 1830.

DORIN TUDORAN

Pe Valea Bilugului, lemnul e bun dacă are inima albă, iar omul dacă muncește

După cele spuse de Nicolae Munteanu președintele sindicatului muncitorilor forestieri din Valea Jiului, ar însemna că Ion Stăncău, cel mai vechi șef de sector de exploatare forestieră, este un om al pădurii. Robotește la pădure de mai bine de un sfert de veac și, ca localnic, iubește pădurile de aici mai mult decît pe cele din altă parte. Pune suflet în ceea ce face, știe că dacă muncește bine, și mîine și poimîine tot el bate drumurile spre parchetele de exploatare înșirate pe crestele acum înzăpezite ale munților Retezat, Șurean, Vîlcan sau Paring.

Forestierii sectorului de exploatare Lupeni au de 20 de ani în fruntea lor pe Ion Stăncău și în tot acest răstimp, fără excepție, treaba a mers bine, planul a fost îndeplinit an de an și acum, în al 20-lea, depășirile ating peste un milion și jumătate de lei la producția marfă, 200 mc buștenі și 2 000 tone lobde pentru distilare și lemn de foc.

Sediul sectorului este un loc unde oamenii vin și pleacă. I-am găsit doar pe Lazăr Petru, Nicolae Grepineag și Mihai Mascaliuc, toți trei flăcăi ca brazii, de loc din Izvoarele Sucevei. Sînt la Bilugu din '74 și acum se pregătesc să plece într-un binemeritat concediu de odihnă. Aranjează cu grijă valizele, nu uită să pună în ele și ceva alimente pentru părinți și spun că aici „Nu există suflet trecut pe statul de plată, fără ca el să fie în pădure, unde-l veți găsi și pe șefu' ".

Asfaltul rămîne în urmă și continuăm anevoie drumul, mergînd pe marginea unui defileu săpat de Bilug, un riu mic, repede și ambițios. Lăsăm în stînga Văcarea și o luăm pe Valea Bilugului, de unde crestele Retezatului se văd dezgolite de omăt. Numai vîntul, rece și puternic, poartă zăpada dintr-o parte într-alta, zvîrcolind-o. Primul om cu care stăm de vorbă este tractoristul Mircea Țupu. Stăm de vorbă este un fel de a zice. Abia aflăm că lucrează aici de 11 ani, că a fost la început fasonator mecanic, iar acum e tractorist, dar conduce și o brigadă de opt oameni. Fiecare om dă cam 3 mc pe zi, față de 1,3 cît este media pe sector. Cu oamenii se înțelege bine și pentru că lucrează toți fără să se menajeze și produc cel mai mult pe vreo șapte văi. Recunoaște că e tăcut și sobru, dar asta numai cînd merge treaba. Dacă au un carambol, rămîne sobru, dar de vorbit — prea vorbește.

Coboară de pe creastă Ion Stăncău, ne salută cu „noroc bun", adică în limbaj minieresc, cum e obiceiul pe aici. Ține în mînă un caiet, un caiet minune, voluminos, în care are de toate. Copertele sînt groase și pe ele abia se mai pot descifra data de 15 ianuarie '57, iar, cu litere mari, scopul lui : CARNET DE SECTOR. De atunci, între copertele astea sînt trecuți indicatorii de plan, oamenii care s-au perindat pe la sector, pontajul și cîte altele. Înainte de a fi șef, a aflat ce înseamnă să fii forestier muncind, pe rînd, ca zilier necalificat, apoi ca fasonator, ca pontator, ca normator, „furînd" mereu pilde și învățăminte de la oameni și de la trudă. Cunoaște lemnul după inimă și oamenii după muncă. „Cel de la Pîrîul Seciului are inima albă și e mai bun. Dacă inima e mai roșie, atunci devine că se trage din pădure bătrînă, ca la Valea de Brazi. Aici la Bilugu, poartă coaja mai groasă și inima roșiatică. E adevărat, că masa lemnoasă are o structură mai bună, dar și oamenii sînt buni. Adică muncesc, nu se joacă". Prin '60 aveau doar două tractoare pe șenile și vreo 40 de perechi de cai. Erau buni și caii, dar aveau puterea mică. N-am renunțat la ei. Tractoarele de acum răzbat și pe drumuri mai grele ca să aducă bușteanul cu coroană cu tot. Au tractoare cîte rebuie și funicularele, minuite de oameni destoinici precum Ionel Todea și Nicolae Stelescu, scurtează distanțele de corhănit. Vasile Botiz se recomandă drept unul dintre oamenii de bază ai sectorului. Conduce o brigadă formată din 15 oameni, ortaci cu care lucrează cot la cot, ca fasonator mecanic. Toți provin din Ruscova Maramureșului, iar unul este chiar tatăl său, om în vîrstă, care nu iese din cuvîntul feciorului, pentru că și „el a fost ascultător cînd era mic, iar acum are și școală". Mai au nevoie de un funicular, acum s-a hotărît montarea lui, așa că vor cîștiga timp și masă lemnoasă mai multă. Că dacă au de toate parcă oamenii sînt mai buni și pot da cît ai lui Mircea Țupu din Piatra Șoimului, ne spune Vasile Botiz cu gîndul la recordul harnicului moldovean.

ION PREDOȘANU ■

Ion Stăncău, ca om al pădurii, poate fi găsit numai în pădure

Șeful de brigadă Vasile Botiz este și în fruntea fasonatorilor mecanici, minuitorii teleferăului „Retezat"

Cîțiva dintre forestierii de pe Bilugu

Recent a avut loc, din inițiativa și prin grija secției de copii și tineret a bibliotecii ASTRA din Sibiu, vernisajul expoziției Casei pionierilor din Cisnădie. Expoziția înfățișează reușite creații ale copiilor — români, germani — din acest oraș, în sfera artei decorative — cusături, țesături populare, covoare și carpete. Exponatele uimesc prin frumusețea liniei, ca și prin precizia și migala cu care, au fost executate, constituindu-se ca vii mărturii ale unor vechi tradiții transmise din generație în generație pînă la copiii din zilele noastre. Și nu este vorba doar de faimoasele covoare de Cisnădie, pentru noi, copiii care am vizitat expoziția, a fi însemnat o veritabilă lecție a muncii, o școală a vieții în care totul se cîștigă prin ambiție și dăruire. Sînt convinsă că vor fi mulți la număr aceia care vor urma exemplul harnicilor noștri colegi care și-au adus contribuția nemijlocită la reușita expoziției. **(Simona Martin — elevă, Cisnădie)**

Într-una din serile acestui sfîrșit de an, pe la orele șapte Lariu Ioan, șofer la autobaza I.T.A. Tg. Neamț conducea autobuzul încărcat cu pasageri pe ruta Tg. Neamț — Petricani. Pe un timp cețos, șoseaua fiind alunecoasă cu mîzgă, propice derapărilor, autobuzul a intrat în satul Topolița, aparținînd de comuna Grumăzești. În timp ce șoferul autobuzului semnaliza cu luminile pentru inițierea sa cu un autovehicul care circula în sens invers, la o distanță de numai 5 metri în fața autobuzului, a sărit în mijlocul căii unul bărbat întins pe spate. În timpul unei fracțiuni de secundă, șoferului i-a rămas să rezolve alternativa : să oprească trupul de pe șosea... prin dreapta, ar fi intrat în șanț, prin stînga, ar fi intrat în coliziune violentă cu mașina care venea din față — în ambele aceste ipoteze punînd în joc multe vieți de oameni — sau să treacă peste omul întins pe șosea. Aceasta a fost soluția aleasă de Ioan Lariu, dar manevra a fost executată cu atîta măiestrie, încît după ce a trecut „peste" el, iar autobuzul s-a oprit oamenii care au alergat, în grabă, au constatat stupefiați că omul de pe șosea nici măcar atins de mașină, era într-adevăr mort... mort de beat. Se numește Radu Constantin, în vîrstă de 66 de ani, vîrstă la care se cuvenea să dea dîlfel de exemple celor tineri. Inconștient de urmările pe care fapta lui de bețivan le putea avea, omul a fost trezit la realitate de o substanțială amendă aplicată în baza Decretului 76/1975. Se cuvin felicitări și urări de spor în serviciu pentru șoferului Ioan Lariu, a cărui prezență de spirit și perfectă cunoaștere a meseriei au făcut să se evite un dramatic accident. **(Căpitan Maziu Traian, Miliția județului Neamț)**

Din partea Procuraturii județene Teleorman primim :

„În legătură cu sesizarea făcută de Bărbuceanu Lenuța, publicată în revista Flacăra nr. 39 (în care era vorba de o ilegală desfacere a contractului de muncă, n.n.) vă comunicăm următoarele : în urma examinării aspectelor semnalate prin verificarea dosarului Judecătoriei Alexandria s-a stabilit că desfacerea disciplinară a contractului de muncă al angajatei Bărbuceanu Lenuța în temeiul art. 130 lit. i din Codul Muncii de către I.T.S. Textila cu sediul în orașul Roșiori de Vede, s-a făcut cu nerespectarea dispoz. art. 13 al. 3 din Legea Nr. 1/1970. Potrivit dispozițiilor legale amintite, înainte de emiterea deciziei de desfacere a contractului de muncă, trebuia să se ia persoanei încadrate în muncă o declarație și să se facă cercetarea prealabilă a motivelor pentru care aceasta nu s-a prezentat la serviciu — ceea ce nu s-a făcut. Pe de altă parte, nu există nici o dovadă că decizia de desfacere a contractului de muncă a fost comunicată angajatei. Față de această situație, constatîndu-se că hotărîrea Judecătoriei Alexandria cît și a Tribunalului județean Teleorman prin care a fost respinsă contestația angajatei împotriva deciziei de desfacere a contractului de muncă sînt nelegale și netemeinice, dosarul a fost înaintat Procuraturii Generale cu propuneri pentru promovarea cursului extraordinar... (Semnează, procuror șef **Radu Toma)**

Într-o scrisoare adresat redacției, **Ilie Molea** din comuna Ungheni, județul Argeș, se plîngea de caracterul ilegal al unei măsuri de exmatriculare a sa de la Liceul din Costești. Am înaintat scrisoarea Ministerului Educației și Învățămîntului al cărui răspuns este următorul : „Urmare scrisorii dv. s. adresată revistei „Flacăra"... vă comunicăm că în urma verificării condițiilor în care ați fost sancționat s-a constatat că măsura de exmatriculare adoptată de consiliul profesoral al liceului menționat este legală și întemeiată. Faptele dvs. (peste 40 de absențe nemotivate, ținută necorespunzătoare, fumat în școală etc.) nu puteau fi trecute cu vederea..." (Semnează, inspector general **M. Gh. Filipoiu)**

Ne-a scris acum cîtva timp Nicolae Jebeleanu — din Timișoara : „Vă trimit alăturat șase ilustrate și o scrisoare care, în loc să fie duse la adresele indicate pe ele, au fost cartate pe adresa fabricii Victoria. Nu este prima oară că Oficiul poștal Timișoara 12 carticează în acest mod scrisorile ce sosesc aci. Consider că trebuie luate măsurile corespunzătoare".

Am trimis scrisoarea Direcției generale a poștelor și telecomunicațiilor din al cărei răspuns desprindem :

„... cercetările au confirmat realitatea celor semnalate. Corespondențele în cauză au fost predate la destinație cu scuzele de rigoare, iar pentru repetate abateri de la atribuțiunile ce le avea, dirigintele Oficiului P.T.T.R. Timișoara 12 a fost scos din funcție... Direcția județeană de poștă și telecomunicații Timiș a prelucrat acest caz cu unitățile în subordine și a luat măsuri de intensificare a controlului. (Semnează director general-adjunct dr. **V. Schlopărian)**

Din partea Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Pitești :

„La adresa Dv... prin care ne trimiteți scrisoarea numitului Demetriade Constantin... care sesizează că locatarul Ioniță Constantin nu respectă regulile de conviețuire", vă facem cunoscute următoarele : Din cercetările făcute s-a constatat că cele sesizate sînt juste. Asociația de locatari l-a sancționat contravențional cu amendă, avînd în același timp dosarul format pentru acționarea acestuia în judecată în vederea evacuării potrivit art. 24 al. b din Legea 5/1973. S-a stat de vorbă cu Ioniță Constantin și cu soția acestuia, cărora li s-a atras atenția asupra comportării lor și totodată li s-a pus în vedere că în cazul în care nu se vor corecta, vor fi evacuați. Aceștia și-au luat angajamentul că nu vor mai deranja pe locatari și se vor încadra în normele de conviețuire socială. (Semnează, președinte **Valeriu Nicolescu** și secretar **Virgiliu Nicolăescu)**

Din partea Regionalei C.F. București, Divizia comercială, primim o copie de pe răspunsul adresat tovarășei Giurgiu Maria :

„Urmare scrisorii Dv. adresată redacției revistei „Flacăra"... cu privire la greutățile întîmpinate în timpul călătoriei vă comunicăm : cele semnalate cu privire la dublarea locului din vagonul nr. 9 al trenului 121 sînt juste. Vinovată de această abatere de la buna servire a publicului călător se face tov. Peride Adriana de la agenția de voiaj București. În prezent, numita casieră a fost scoasă de la agenția de voiaj. Menționăm că astfel de abateri au mai fost constatate iar Regionala C.F. București, în toate cazurile, a luat măsuri disciplinare față de cei care nu s-au preocupat în suficientă măsură de buna servire a publicului călător. Cît privește restul propunerilor în legătură cu transportul călătorilor și comportarea angajaților noștri — aceștea vor fi în atenția noastră și vă asigurăm că deficientele vor fi înlăturate". (Semnează șef de divizie **ing. I. Jipa)**

Mă numesc **Petre Dimitriu** din Craiova. În urma scrisorii pe care v-am expediat-o, cu ajutorul dumneavoastră am fost chemat și angajat la I.R.E. Craiova. Țin să vă mulțumesc foarte mult pentru prețiosul ajutor datorită căruia mi s-a rezolvat pozitiv o problemă esențială a vieții.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului primim :

„La adresa Dv... prin care solicitați cercetarea scrisorii adresate redacției de către prof. Meleșteanu Dănuța Cornelia din comuna Roznov, județul Neamț, vă facem cunoscut că pe baza cercetărilor întreprinse de minister și ca urmare a suplimentării planului de rețea și școlarizare din județul respectiv, a devenit posibilă numirea petiționarei pe o catedră de limba română în comuna Roznov, conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului aprobînd această numire. (Semnează șeful corpului de control **I. Gh. Borca)**

Am cumpărat acum cîțiva ani un apartament proprietate personală în nou și modernul cartier de locuințe „Valea Roșie" din municipiul Craiova. Nu mică mi-a fost mirarea cînd, la un moment dat, am observat fisuri la balcon. M-am adresat imediat în scris, întreprinderii vînzătoare, cerînd executarea de urgență a lucrărilor necesare pentru eliminarea pericolului de distrugere a balconului cu toate consecințele ce derivă din aceasta. De luni și luni de zile adresez cereri, mă deplasez personal, primese asigurări că totul se va rezolva, dar pînă în prezent nu s-a întreprins nimic concret. Iar în timpul acesta, fisurile se accentuează, iar pericolul de dărîmare a balconului — care nu vrea să țină seama de vorbe — devine iminent. **(Ing. Emanoil Iancovici, Craiova)**

Sîntem studenți ai Facultății de geologie și geografie (secția geografie) a Universității din București. În această calitate am participat la numeroase expediții, aplicații, excursii în masivele Carpaților, în Gutîi și Rodna, în Făgăraș și Piatra Craiului, în Iezer-Păpușa și Retezat, în Bucegi și Piatra Mare. Am întîlnit în drumețiile noastre turiști, oameni de toate vîrstele, din țară și de peste hotare, mai ales tineri. Convingerea noastră este totuși că muntele, incomparabil obiectiv de agrement, sport și recreare, este încă prea puțin folosit. Frumusețile munților noștri sînt prea puțin popularizate (în reclamele turistice se insistă asupra cabanelor și moteluriior...). În ciuda eforturilor lăudabile ale unor iubitori ai munților — și ne gîndim în primul rînd la activitatea echipelor de pionieri — starea marcajelor lasă încă de dorit pe multe trasee (Piatra Mare, Paring, Ciucaș, Gutîi). Materiale pentru practicarea turismului montan se găsesc în general, dar calitatea lor suferă și nu se fac suficiente eforturi pentru modernizarea lor. Revista „România pitorească" ar trebui să publice mai multe materiale de popularizare a unor trasee montane interesante, sub semnătura unor specialiști cu experiență, iar revista Flacăra ar putea să abordeze în paginile ei aspecte ale educației turiștilor, ale manifestărilor de lipsă de respect și dragoste față de frumusețile naturii. **(Constantin și Marin Popa** — Complexul studențesc Grozăvești)

Cum, necum, cele patru cămine-grădinițe pentru copii din Cîmpulung Argeș sînt concentrate în partea de nord a orașului, populația din sud făcînd kilometri întregi pentru a-și duce copiii la aceste cămine, departe de casă și de locul de muncă. Pentru a îndrepta acest neajuns, edilii orașului au trecut la construirea unui nou cămin în apropierea pieței orașului și a Parcului 23 August. Clădirea — care va fi dată în folosință în toamna anului viitor — va găzdui 100 de copii, rezolvînd astfel o bună parte din necesități. **(Ion Dobrescu** — Cîmpulung Argeș)

Am un băiat, elev în clasa a IV-a. Învățătoarea a cerut copiilor din această clasă, pentru ora de geografie, un caiet special pe care l-am căutat în numeroase librării, dar nu l-am găsit. Librarii mi-au spus că nu mai există asemenea caiete, ele au fost în anii trecuți dar acum nu se mai editează. Personal am văzut un asemenea caiet, editat în anul 1973, despre care am discutat cu învățătoarea copilului și, într-adevăr, îl consider foarte util în procesul de instruire a elevilor. De aceea, vă rog să intervenți la forurile competente pentru reeditarea și punerea în vînzare a acestui caiet. Și mai bine ar fi dacă la fiecare început de an s-ar înființa, pe lîngă școli, centre de vînzare a rechizitelor școlare, neființînd altceva decît standuri volante ale librăriilor din raza școlilor respective. Ar fi cu atît mai binevenite cu cît noi, părinții, ne-am lovit și de alte greutăți în procurarea unor rechizite și materiale necesare, recomandate elevilor. **(Ioan Aurelian Pelin** — București)

Primim de la ÎNTREPRINDEREA COMERCIALĂ DE STAT „ROMARTA"

La adresa dv. privind sesizarea tov. Burlacu Elisabeta asupra modului necorespunzător în care a fost servită la raionul de cosmetice-parfumerie al magazinului „Eva", în urma verificării celor semnalate vă aducem la cunoștință că se confirmă cele sesizate...

Față de cele expuse s-au luat următoarele măsuri :

— S-a cerut fabricii „Miraj" — producătoarea seriei de produse cosmetice „Magnolia" să asigure un control mai atent al ambalării produselor pentru a nu se repeta situații de genul celei ce face obiectul reclamației. De asemenea, i s-a propus să studieze posibilitatea de a diversifica ambalajele din carton pentru a se distinge cu ușurință ambalajul fiecărui produs din seria respectivă. Pentru neatenția de care a dat dovadă și pentru lipsa de tact arătată în rezolvarea acestui caz, vînzătoarea Georgescu Elena a fost sever admonestată în fața întregului colectiv al magazinului în ședința din 9 decembrie a.c ; s-a atras atenția lucrătorilor de la acest raion să manifeste mai multă grijă, politețe și solicitudine în relațiile cu cumpărătorii. Conducerea acestui magazin a primit sarcina să exercite un control sistematic al activității de la raionul parfumerie-cosmetice pentru a se preîntîmpina orice aspecte necorespunzătoare bunei deserviri a cumpărătorilor. Regretăm că s-a produs acest incident neplăcut și prin intermediul dv. adresăm tov. Burlacu Elisabeta rugămintea de a accepta scuzele noastre pentru impresia neplăcută pe care l-a lăsat-o vizita într-un magazin Romarta asigurîndu-vă că, atît conducerea întreprinderii cît și personalul din magazinele noastre sînt în permanență preocupați să asigure clienților o servire corespunzătoare prestigiului firmei pe care o reprezintă.

Vă mulțumim pentru sprijinul acordat. (Semnează directorul întreprinderii comerciale de stat „Romarta", **Constantin Tudose)**

Muncitorii navetiști din comuna Cîrțișoara, județul Sibiu, angajați la Combinatul chimic din Orașul Victoria au un necaz pe care încearcă să-l rezolve de mai multă vreme, dar nu reușesc. Este vorba de faptul că autobuzul I.T.A., aparținînd Coloanei Victoria a I.T.A. Brașov, pleacă din comună la ora 4,40 ajungînd în combinat la ora 5,30. Schimbul începe la ora 6,45. Rezultă în fiecare dimineață o „pierdere" de aproape o oră, pe care ne-o petrecem zgribulind. În plus, autobuzul care deservește Cîrțișoara a fost pus să transporte și navetiștii din comuna vecină Cîcîu, creîndu-se de fiecare dată o aglomerație exagerată. Deși am intervenit de mai multe ori la conducerea Coloanei I.T.A. Victoria, în numele celor peste 170 de navetiști, nu s-a dat curs cererii noastre primind de fiecare dată doar explicații. (În numele unui grup de navetiști semnează **Adrian Orlando,** com. Cîrțișoara)

De la Consiliul popular al municipiului Pitești :

La adresa dv... prin care ne trimiteți scrisoarea **Asociației de locatari a blocului D 6 strada 1 Mai,** care reclamă unele deficiențe care conduc la tulburarea liniștii și nocivitate, vă comunicăm următoarele :

La data de 25 octombrie 1976, conducerea Direcției comerciale a județului Argeș, conducerea OJCVL Argeș, proiectantul și asociația de locatari a blocului în cauză s-au întrunit în ședință pentru a discuta măsurile și soluțiile propuse de Direcția comercială și proiectantul de specialitate, în vederea remedierii deficiențelor existente. Astfel s-a stabilit ca pe toată suprafața parterului blocului să se execute izolația fonică ; coșurile de pe terasa spațiilor comerciale vor fi ridicate pînă la nivelul terasei blocului ; unele utilaje care produc zgomot în timpul funcționării vor fi înlocuite, iar în unele cazuri să fie izolate în spațiul de consumație din sala de berărie de sub bloc ; picioarele scaunelor se vor amortiza prin montarea de pufere. În ce privește păstrarea liniștii, organele Direcției comerciale au primit sarcina să instruiască personalul de deservire pentru evitarea acestui fenomen. Din aceste măsuri stabilite, pînă în prezent s-a realizat : înlocuirea documentației pentru izolația fonică și ridicarea coșurilor la nivelul terasei blocului ; s-a făcut aprovizionarea cu material pentru izolația fonică pentru 200 mp din cei 800 mp necesari, urmînd ca diferența să fie procurată pe parcurs. În cel mai scurt timp urmează să înceapă execuția coșurilor de pe terasa spațiilor comerciale. Au fost înlocuite toate utilajele care produceau zgomot cu utilaje corespunzătoare, iar unora li s-a făcut izolația necesară în spațiul de consumație din sala berărie ; la toate scaunele s-au montat pufere... (Semnează președintele Comitetului executiv, **Valeriu Nicolescu** și secretar **Virgiliu Nicolăescu)**

Un răspuns al **Direcției sanitare a județului Timiș** la sesizarea adresată revistei noastre de către doctorița **Sorina Strugaru** din Timișoara, care se consideră lezată de o măsură abuzivă de transfer luată împotriva ei :

„La memoriul adresat de dv. revistei „Flacăra" și nouă... vă comunicăm că în urma analizării faptelor sesizate în cadrul Consiliului oamenilor muncii de la spitalul Jebel, s-a ajuns la concluzia că stabilirea locului de muncă al medicilor în cadrul secțiilor spitalicești este de competența medicului director și a șefului de secție și că, în cazul dv., ambii se fac vinovați că nu au analizat împreună situația tar în cazul lipsei de consens să supună problema organului de conducere colectivă al unității. Pentru a evita în viitor astfel de situații am indicat spitalului Jebel să treacă la rotația periodică a tuturor medicilor la pavilioanele de acuți și cronici. De asemenea, vă comunicăm că pentru nerezolvarea în termen a sesizării dv., dr. Ardeleanu Viorel, medic inspector la Direcția sanitară a județului Timiș, și dr. Vițian Iustin, directorul Spitalului de psihiatrie Jebel, li s-au diminuat retribuția tarifară cu 5% pe timp de o lună. (Semnează director dr **Ioan Lighezan** și medic inspector dr. **Viorel Ardeleanu)**

Vă scriu în numele unui număr mare de navetiști din comuna Clinceni, județul Ilfov, care folosesc autobuzele I.T.A. pe traseul Parcul Rahova-Clinceni. Acest traseu este de 13 km și un bilet de călătorie costă 3,50 lei, dar din Parcul Rahova pînă la intersecția Bragadiru-Clinceni, pe o distanță de 10 km costul biletului este de numai 1 leu, iar de la această intersecție și pînă în comuna Clinceni, pe o distanță de numai 3 km biletul costă 2,50 lei. Pe ce criterii s-or fi stabilit asemenea tarife de neînțeles ? Nu cumva pentru faptul că portiunea de șosea de la intersecția Bragadiru pînă la Clinceni este neasfaltată ? Așa stînd lucrurile, rugăm să ni se dea o explicație. **(Tună Mărin** — Clinceni, Ilfov).

La poșta redacției răspunde redactorul nostru **MARCU NEDELEA.**

Nicolae Dumitrescu — Timișoara. Potrivit Decretului nr. 84/1975 art. 11, Ministerul Educației și Învățămîntului poate aproba cererile absolvenților de schimbare a repartizării, introduse în termen de un an. În acest scop este necesar să prezentați actele următoare : a) Negație din partea Comitetului executiv al Consiliului popular al județului unde ați fost repartizat ; b) Ofertă de post-catedră din județul unde vreți să vă transferați ; c) Dispoziția de repartizare în original ; d) Cerere prin care motivați schimbarea repartizării ; e) Alte acte care să susțină cele solicitate. **Gheorghe Vîlcu** — Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Procuratura Generală ne-a făcut cunoscut că examinîndu-se cele sesizate de dumneavoastră și constatîndu-se că sînt întemeiate, a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis, pentru judecare, Tribunalului Suprem. **Filip Glodan** — Sibiu. Vi s-a aprobat transferul în interesul serviciului la întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier Baia-Mare. **Suzana Lazăr** — Tg. Mureș. Comitetul oamenilor muncii de la întreprinderea locală de panificație și morărit nu a dat curs cererii dumneavoastră pentru că : în cererea adresată comitetului sus-amintit, ați solicitat sprijin numai pentru obținerea dreptului de schimbare a domiciliului, certificînd aceasta printr-un contract de închiriere că aveți spațiul locativ asigurat, declarînd sub semnătură că și în continuare vă angajați să vă rezolvați singură problema spațiului de locuit. În urma verificărilor făcute de către Consiliul popular județean s-a constatat că nu aveți locuință asigurată, iar întreprinderea nu are această posibilitate. Nu aveți vechime în întreprindere și nici o calificare. Ca atare, neavînd un temei legal, comitetul oamenilor muncii nu a soluționat favorabil situația dumneavoastră. **Constantin Drăgnescu** — București. Pentru a da curs solicitării dumneavoastră, scrieți-ne în ce constă sprijinul pe care vreți să vi-l dăm.

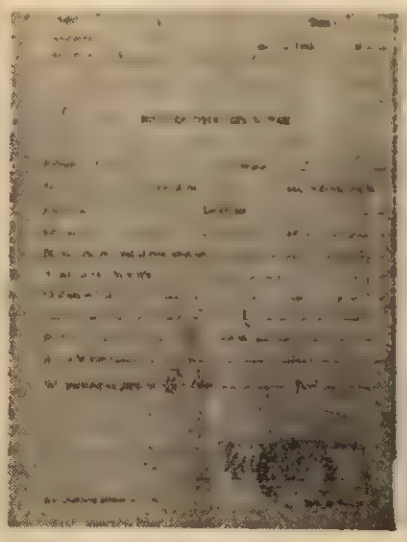

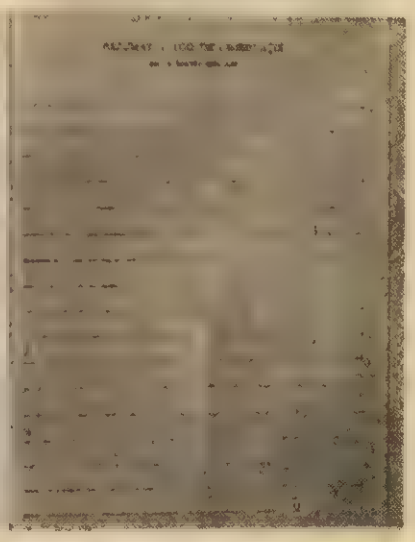

Mă numesc Moise Cuțencu, pensionar, locuiesc în orașul Rîșnov, județul Brașov. De la 26 octombrie 1976 și pînă la 18 noiembrie 1976 am fost internat în spitalul județean Brașov, cu diagnosticul diabet. La terminarea spitalizării mi s-a înmînat biletul de ieșire însoțit de foaia de observații pe care vi le trimit în fotocopie. După cum se vede, actele acestea poartă și semnătura medicului care m-a îngrijit — Constantin Fetcu — și chiar și ștampila. Dar afară de aceste importante mențiuni, foaia nu mai spune nimic, nici ce boală am, nici ce tratament se recomandă. Bineînțeles că atunci cînd m-am dus la policlinica teritorială să-mi continuu tratamentul și să primesc cartela pentru diabetici am constatat că nu pot obține nimic din pricina neglijenței cu care mi s-a făcut ieșirea din spital. Mă întreb însă dacă un asemenea act „în alb" ar cădea pe mîinile unui om necinstit, cum ar răspunde de consecințe cel care i-au eliberat ?

«FLACĂRA» nu își asumă răspunderea scrisorilor anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă semnați!

Anonimatul unor cărturari

ANTICARII

Un anticar este un om al cărui univers începe și se încheie cu un vraf de cărți. Deși veche, meseria de anticar are taine care nu ajung decît arareori spre știința lumii. Și ce e realmente fascinant în această profesiune e faptul că acum, ca și odinioară, precum și de aici înainte, indiferent cît de deșteaptă și de tehnicizată fi-va omenirea, indiferent cît de grăbit vom reuși să învățăm o meserie, indiferent, deci, de micile ori marile prefaceri ale planetei, ea, știința și practica anticăriei, va trece mereu, din om în om, ca lucrul breslelor medievale. Un anticar bucureștean, pe numele lui Radu Berceanu, face acum, la sfîrșitul anului, ca o încununare a vieții lui distinse și modeste, de slujbaș al tuturor cărților, un mare dar iubitorilor de carte. Darul lui este versiunea românească, într-o ediție monumentală și nu lipsită de o anume măsurată eleganță, a cărții lui Albert Flocon, care se cheamă chiar așa „Universul cărților" și care e un tom despre lumea minunată a tipăriturii strînse între două coperte.

Mulți, foarte mulți oameni știu drumul anticariatelor din Capitală și din țară, dar puțini cunosc faptul că meseria de anticar numără cu totul vreo sută de persoane, achizitori, vînzători și instructori în problemele comerțului în anticariate. Radu Berceanu, anticar în Strada Biserica Enei, are 52 de ani și s-a cufundat cu totul în universul cărților de la absolvirea Facultății de drept, iar efectiv în anticării lucrează de 16 ani. Prietenul și colegul său de meserie și destin, Simion Mihuț, este anticar de la 14 ani și numără pînă azi, nici mai mult nici mai puțin decît 33 de ani în profesiune. Ei doi au pus pe picioare vestitul anticariat de acum cîțiva ani de pe Polizu, locul unde amatorul de carte bună și studentul cu gustul lecturilor mari, care te urmăresc o viață și te îndeamnă la fapte culturale semețe, găseau întotdeauna volumul de care aveau trebuință. I-am găsit, prin urmare, pre aceștia între cărți și i-am poftit cum se cuvine, cu respect și simpatie, la o discuție despre meseria lor. L-am invitat, de asemenea, pe Emil Vasilco, instructor principal în probleme de anticariat al Centrului de librării București și, practic, anticar ca toți anticarii lumii.

Radu Berceanu a tradus „Universul cărților" fiindcă ține să-și lege astfel numele de o carte și să mulțumească profesiei sale, care i-a adus multă muncă și multă osteneală în viață, dar care, peste toate, i-a dat o seamă de bucurii rare. „Un anticar adevărat, zice Radu Berceanu, are un simț special al cărții, trăiește condiția cărții în buricele degetelor cînd o ia în mînă și știe cîte parale face și cîtă știință cuprinde din clipa în care o vede. Un anticar se formează o viață de om și tot nu știe destul. El trebuie să cunoască valoarea unei tipărituri, fie ea prima din istoria cărții, fie ultima. Un anticar este un om de bază în constituirea marilor biblioteci naționale și dacă astăzi Biblioteca Centrală de Stat, Biblioteca Centrală Universitară sau alte bogate biblioteci publice se mîndresc cu fondul lor de carte veche sau carte străină contemporană, trebuie să mulțumească muncii de furnică stringătoare și neobosită a anticarilor. Un librar trebuie să cunoască ce-i intră în magazin și încă ceva în plus. Noi, anticarii, lucrăm pe cinci secole de carte și nici un prospect nu ne anunță dinainte ce lucru minunat are să ne iasă în cale. Practic, nu prea e carte care să nu fi trecut prin fața ochilor noștri. Cînd prețuim un volum, se întîmplă să mai și greșim dar asta destul de rar. Legat de greșeală, trebuie să spun că sînt clienți foarte pricepuți într-ale cărții care, pe un domeniu sau altul, ajung să știe cum e situația mai bine ca noi. Acest client este mereu în așteptarea șansei, adică a greșelii noastre. E o plăcere pentru el să cumpere o carte de trei sute de lei, să zicem, la prețul jumătate. În fond, e și o competiție pe planul foarte delicat al prețurilor, competiție care stimulează pasiunile și face să circule cartea. Fiindcă unul din marile rosturi ale anticariatelor este să recircule cartea. Care școlar nu trece toamna pe la noi să cumpere nu știu ce culegere de probleme editate mai an și epuizate și care școlar nu vinde cartea de probleme la finele anului ? Astfel stînd lucrurile, meseriaș complet ajungi abia la pensie, învățînd atît în timpul orelor de slujbă, cît și după aceea. Personal, am o mare plăcere cînd citesc cataloage și publicații ce cuprind informații despre cărți. E o plăcere greu de explicat și greu de înțeles. Este ca și cum aș vrea să-l conving pe careva că-mi place să citesc cartea de telefon".

Emil Vasilco, convins fiind cu întreaga sa ființă de utilitatea, de rostul social important al anticariatelor, socotește — cu destule argumente — că instituția pe care acestea o reprezintă nu găsește, totuși, ecoul cuvenit în rîndul comercianților sau, mai bine zis, în al oamenilor ce răspund de comerțul zilei. Anticariatele sînt considerate un fel de ceva, nici librărie, nici magazin cînd, de fapt, ele sînt librărie și magazin deodată și locuri unde stocul de marfă tinde spre o valoare mare, adesea spre un milion bun. În consecință, anticariatele — ale Capitalei și altele — sînt mutate dintr-un loc în altul, cînd se știe că legea comerțului serios este stabilitatea firmei. Omul își face cu greu obișnuințele, e drept, dar cînd le are tot atît de greu și le schimbă. Or, anticariatele au clienți statornici și, uneori, consilieri prețioși în chiar marii bărbați ai literei și științe ai țării. Radu Berceanu își amintește mereu lecția de carte veche românească pe care, într-o după amiază de toamnă, i-a dat-o chiar cumpărătorul său, academicianul Iorgu Iordan. De asemenea și discuția despre cartea veche a Europei purtată într-o zi cu unul din cumpărătorii tejghelei din Polizu, cumpărător care s-a numit Carlo Tagliavini. Savantul, în vizită la București și oaspe al unui congres, nu a pierdut ocazia de a da o raită prin anticariate.

Al treilea om al cărții amintit aici, Simion Mihuț, a lucrat de copil în anticariatul specializat pe carte veche al unchiului său Ioan Cărăbaș. De la unchi a moștenit, odată cu patima dulce a cărților, un catalog alcătuit de domnia-sa, bătrînul anticar de la începutul veacului, catalog care e o sculă prețioasă în meseria aceasta. „Un anticar este mai întîi „tejghetar", zice Simion Mihuț, adică vînzător. În cîțiva ani, el învață elementele de bază ale profesiei și își educă mulțumitor memoria. Asta deoarece memoria este legea de aur a meseriei. Eu cred că pot recunoaște ediția, autorul și tirajul unei cărți chiar cu ochii închiși. În anticariat am avut cinstea să discut despre cărți și cultură cu Blaga, Giurăscu, P. P. Panaitescu, P. P. Negulescu, Ion Petrovici, Jack Byck și Constantin Gane, pe care, dealtfel, n-am să-l uit cît voi trăi. Eram copil și mă-ndemnasem să beau la prînz un pahar de bere cu cei mari. Gane a simțit damful de bere în lumea cărților și mi-a ținut o adevărată, o gravă și înaltă prelegere de etică profesională. Cîndva, meseria se moștenea din tată în fiu. Azi nu prea avem continuatori, nici între copiii noștri, nici între copiii altora și e mare pagubă pentru cultură fiindcă nimic nu se face fără cărți și nu e totul să scoți cărți noi. Trebuie să repui în circuit, cu multă speranță și înțelepciune, cărțile vechi. Cei care vin să vîndă cărți — să se debaraseze, zic ei — adesea nu prea știu ce vînd. O băbuță ne-a chemat într-o zi să se debaraseze „elegant" de un teanc de extrase din literatura franceză. I-am spus că oferim un leu pe broșură, ca s-o putem vinde cu doi. Băbuța s-a înfuriat, ne-a făcut inculți, ne-a băgat sub nas tipăriturile acelea de mare consum școlar, pe care se aflau numele lui Corneille, Racine și Molière și ne-a dat pe ușă afară. Vrînd să-i fie răzbunarea completă, ne-a strigat și a zis : Voi meritați hîrtoagele alea din pod, la banii ăștia ! Am avut curiozitatea să urcăm în pod și ce credeți că am văzut acolo ? Colecții întregi de „Convorbiri literare", „Unu", „Viața Românească". I-am dat pe hîrtoage vreo șase mii de lei. Asta este, în fapt, una din cele mai palpitante satisfacții ale muncii noastre : satisfacția lucrului neașteptat, al pietrei prețioase ascunse între cioburi de sticlă.

Lumea anticăriilor e plină de istorii și personaje interesante. Cartea naște pasiuni stranii și un comportament pitoresc. Cumpărătorii sînt de două categorii : „pestriți" și de-ai casei. În categoria celor din urmă se numără și cel care, neavînd bani și nici perspectiva lor apropiată, vine în anticariat ca să ascundă într-un colț de raft o carte dragă. Noi găsim cartea și zicem : iar a trecut cutare pe aici. Apoi, mai e cărturarul idolatru, căruia îi place să deschidă cartea veche sau nouă ca să-i miroasă pagina, sau pasionatul care oferă ani de-a rîndul spre vînzare aceeași carte numai ca să afle cum mai e piața și cum sînt prețurile. Sau bibliofilul, care vrea neapărat cutare ediție, sau cel ce vine și spune : aș vrea să meargă un specialist de-al dumneavoastră acasă să facă un preț fiindcă am o groază de cărți. O „groază" fiind la el cincizeci, șaizeci de volume. Nu mai spun că pitorești sînt înșiși anticarii. Cu haina lor ponosită, purtată ca să ducă la praful pivnițelor și al podurilor, cu privirea lor ascuțită și plină de știință a firii omenești, cu ticurile și satisfacțiile lor bizare, prilejuite de cine știe ce pagină rară și prețioasă, în fine, cu ambiția lor de a pune baza unor mari biblioteci, de a fi constructori și întemeietori de universuri ale cărților".

TUDOR OCTAVIAN ■

Bătrînii

Cîți mai sînt, unde sînt, să-i păstrăm
numai ei mai iubesc pentru noi
tot ce-i bun pe pămînt cumpărăm
oer, carne și soare și ploi,

Unde sînt, cîți mai sînt, să-i
păstrăm
pentru noi numai ei mai zîmbesc
cu o mie de funii de vreun gînd
ne legăm
cu o mie de tunuri clipele ne
zdrobesc,

Să-i păstrăm unde sînt, cîți mai sînt,
pentru noi numai ei știu boci,
este loc pentru ei pe pămînt,
este timp pentru toți de-a muri,

Să-i păstrăm lăcrimînd și rîzînd
să-i păstrăm
unde sînt, cîți mai sînt nu-i secret,
stînd cu mintea-n alarmă visăm
că ei toți sînt un mare poet

care-a fost la-nceputuri, demult,
și ne-a zis să-i păstrăm cîți mai sînt,
căci istoria, azi, de-o ascult,
unde sînt, sîntem noi pe pămînt !

ION IANCU LEFTER ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări aparținînd pictorului **Catul Bogdan**, lucrări formînd obiectul unei expoziții omagiale ce se va deschide la Muzeul Simu din Capitală.

Reproducerile aparțin fotoreporterului nostru **Vasile Minecan**.

O columnă urcă spre cer

De lîngă Someș o columnă urcă în cer. De piatră, fără podoabe, avînd săpate în trupul ei doar niște cercuri ce pot fi chipuri soarelui din cerul spre care tinde columna, al lacrimei sau al unei roți de tortură. Trec în fiecare zi prin umbra ei de lumină. Și mi se pare, de fiecare dată, că trec prin umbra energică a unui munte și iată piscul lui se pierde în văzduh, piscul spre care neamul nostru am urcat cu cai mărunți și cu gîndul : o aspirație, un ideal care e însuși sensul vieții și devenirii noastre.

Și iată, la poalele acestui munte de piatră și de vis, trei bărbați făcînd roată în jurul lui, sprijinindu-l cu spatele, apărîndu-l. Și parcă sînt din baladă și parcă nu-s. Parcă vin printr-un abur, pe-un picior de plai, și parcă mai degrabă vin din Țara de piatră cu fluierele lor încinse de toate cîntecele noastre, cu ciubarele lor mirosind a brad și a rășină, cu ciubarele și donițele lor pline de toate durerile și aspirațiile noastre, cu buciumele lor, vibrînd de nesupunere și sete de dreptate.

Și iată, ca răsărit din povîrnișul de piatră, acest împărat în opinci, ziditor de case și de istorie, cîntărețul căruia poporul i-a dat un nume de cîntec, destinîndu-l să fie cîntat în veac, epoca lui îndurerată și eroică rămînînd una de referință.

Cînd era Horea împărat...

Monumentul marelui artist care e Ion Vlasiu, **Horea, Cloșca și Crișan**, care de puțină vreme înnobilează cu mesajul său și cu inegalabila sa întrupare artistică peisajul cetății Cluj-Napoca, dar care parcă există aici de două sute de ani, de cînd Horea, Cloșca și Crișan există în conștiința noastră și a lumii, e unul dintre cele mai fericite ivite pe pămîntul românesc. Ceea ce m-a și făcut ca într-o lungă convorbire cu Ion Vlasiu, cînd încă o dată m-am lăsat vrăjit de verbul acestui pe cît de strălucit sculptor pe atît de fermecător și distins povestitor, să-l întreb despre semnificațiile acestei opere. „Exact aceasta este macheta de la concurs, care nu s-a mai modificat decît s-a perfectat în adîncime ; ideea estetică a rămas aceeași : această coloană, acest triptic plastic. Această idee estetică este originală nu numai în țară, este originală în toată lumea. Este originală și coloana care este un fel de obelisc în trei fețe, dar nu ascuțit cum sînt obeliscurile egiptene, coloana de fapt semnificînd *muntele* care trebuie păzit, deci *patria*. Cele trei figuri așezate cu sens de santinele stau gata de a înfrunta orice adversități. Acesta este sensul acestui triptic deschis spre trei puncte. De aici rezultă și dinamica lui : simți că este o mică cetate inexpugnabilă. Este un monument care n-are spate, nu-i găsești un punct care să nu-i fie expresiv. Ți te cheamă mereu să te întorci în jurul lui, de nicăieri nu-l vezi complet, numai în minte-l poți reface".

Trec în fiecare zi prin umbra de lumini a unei columne și de oriunde vin mă întîmpină privirea unuia dintre cei trei martiri și apărători ai ființei neamului nostru.

Și Someșul trece mereu prin aceeași umbră de lumini. Izvoarele lui își au rădăcina sub pădurea Scorăgetului, acolo unde, cu prețul trădării, Horea a fost dat spre moarte. Și mă întreb de fiecare dată ce mirare de rîu curgător trebuie să aibă Someșul cel născut sub pădurea Scorăgetului cînd întîlnește pe cei trei bărbați, pe care el îi văzuse dăruiți morții cu două sute de ani în urmă, vii, înalți, neclintiți, noaptea, ziua, în zori, în amurg, iarna, vara, primăvara, toamna, de două sute de ani și pentru totdeauna nemuritori. Pentru că Vlasiu a chemat din istorie și din străfundurile sensibilității sale, în mijlocul Cetății, trei moți nemuritori.

VASILE REBREANU ■

„CINTAREA ROMÂNIEI" — Curier

Nevoia de repertoriu (III)

Colaborarea dintre poeți și compozitori la care promiteam în comentariul prezent că mă voi referi — este, în multe cazuri, deficitară, fapt care nu poate să se resimtă negativ în domeniul creării de coruri, cîntece, muzică scenică. Se cîta mai de demult sau mai de curînd și inițiative încununate de succes, care abia vin să demonstreze că o activizare a acestor raporturi de creație nu se poate realiza de la sine. Pianul nu cîntă — scrie-mi-se butada ad-hoc — dacă aceștia nu-i atinge clapele. O încercare ca aceea făcută la începutul acestui an de a se organiza în comun de către cele două uniuni de creație cîteva seri de muzică și poezie s-a bucurat de audiența la mulți poeți și compozitori. S-a dovedit astfel că nici versurile poeților nu sînt atît de „rebarbative" la melos și nici inspirația muzicienilor noștri atît de nereceptivă la metafora realizată cu talent.

Din păcate, ecourile ei s-au stins odată cu încheierea recitalurilor respective. Căci la festivalul de muzică ușoară de la Mamaia aceleași inexpugnabile tandemuri au dominat cu aceeași producție de rime căznite și ritmuri șchioape, fără urmă de idei și sentimente generoase, o manifestare de artă care cînd și cînd tot mai lua cîte o notă ce se reținea cel puțin o vară. Cu toate că ediție de ediție, de vreun deceniu încoace, s-au făcut auzite voci care au cerut o reconsiderare radicală a locului rezervat îndeosebi textelor într-o asemenea creație, numai intervenția ultimă, și cea mai temeinic argumentată, a revistei „Flacăra" a avut darul să se facă în sfîrșit auzită. Participarea mea la unul dintre juriile acestui festival — la următorul, factorii organizatorici considerîndu-mă, pesemne, prea incomod prin intoleranța mea față de lamentabilele însăilări de cuvinte numite „texte de muzică ușoară", nu mai m-au solicitat — m-a edificat cît se poate de clar asupra viciului acestei intangibile asocieri dintre cei mai mulți compozitori din acest domeniu și textierii tradiționali. Discutînd deschis, prietenește, cu unul dintre compozitori, după ce i-am demonstrat că melodiile sale pot cîștiga fie și prin simpla ameliorare a unor texte, mi-a mărturisit că nu-și poate trăda colaboratorii, că trebuie și ei să cîștige un ban, dar că în orice caz la ediția următoare a festivalului va apela la talentul unui poet autentic. Au trecut de atunci cîteva ediții și am remarcat că respectivul compozitor, altfel cu multe reușite în acest gen de muzică, tot n-a putut renunța la silabele incoerente, cu aplomb așa-zis tematic, ale improvizatorului său de duzină. De ce? Pentru că înainte de toate — așa cum s-a și recunoscut public dealtfel — inșiși organizatorii festivalului au permis abdicări aproape totale de la rosturile artistice și educative ale unui asemenea concurs.

Fără a cunoaște astfel de eșecuri, nici cîntecul de masă nu se poate spune că ne oferă piese memorabile. Deși festivalurile și concursurile sub diferite egide, întotdeauna în colaborare cu forul muzical de specialitate s-au înmulțit, cîntecele care să prindă cu adevărat la public încă lipsesc. Dacă urmărim întrecerile corale constatăm că formațiile îi preferă în continuare pe Ciprian Porumbescu, Gavriil Musicescu, D.G. Kiriac, George Breazul, Timotei Popovici, Ioan Chirescu, Gh. Bazavan, Mircea Neagu, Theodor Bratu, Marin Constantin și alți cîțiva compozitori dintre cei actuali, îndeosebi cu mai vechi compoziții ale lor. O criză a textelor, mai ales sub aspectul unor accente ideatice mai noi, decurgînd din comandamentele politice ale anilor din urmă, se cam perpetuează și în acest domeniu.

Să fie distanța dintre Calea Victoriei 141 și Șoseaua Kiseleff 10, sediile celor două uniuni de creație, aflate pe aceeași axă rutieră, atît de greu de parcurs? Sînt oare poeții și compozitorii, oameni prin excelență cu simțul armoniilor, atît de incapabili de a-și sincroniza străduințile în crearea unui repertoriu muzical destinat sutelor de formații muzicale și soliști? Reușite mai vechi sau mai recente, dintre care pe unele le-am invocat și noi, demonstrează că nu. Se cunosc cazuri cînd, într-un timp scurt de colaborare directă, într-un loc unde nu trebuia să fie decît un pian și cîțiva oameni de talent, s-au realizat cîntece memorabile. Compozitorii și poeții din generația numită mijlocie își amintesc bine aceste fericite clipe de inspirație.

Părerea mea e deci, că, dacă această colaborare trenează, la mijloc sînt inerțiile organizatorice ale factorilor responsabili — evident nu numai uniunile de creație — o comoditate reciproc avantajoasă (desigur, nu pentru mișcarea artistică și pentru creatorii înșiși). Or, darul Festivalului „Cîntarea României" este și acela de a rupe cu stilurile de lucru anchilozate și anchilozante. Marele Brâncuși spune undeva — și spusele sale îmi fac mare bucurie să le citez ori de cîte ori e vorba să se întreprindă o acțiune izbutită — că lucrurile nu sînt greu de făcut. Trebuie numai să ne punem în situația de a le face. Festivalul „Cîntarea României" ne pune într-o asemenea situație laborioasă și entuziastă.

NICULAE STOIAN ■

160 de ani

Teatrul Național din Iași a împlinit 160 de ani de activitate susținută și rodnică în serviciul culturii românești. În acest lung și glorios drum, scena din „dulcele tîrg al Ieșilor" a însemnat mai mult decît un venerabil așezămînt de cultură chemat să slujească limba și literatura națională, a constituit un focar de iradiere a unor idei novatoare în arta teatrală, un centru-ferment și pilot pentru întreaga mișcare artistică a țării. Să nu uităm, între cele două războaie mondiale, pe această scenă de „provincie" au activat două ilustre personalități regizorale, **Ion Aurel Maican** și **Ion Sava**, ale căror căutări în materie de repertoriu și regie, sincrone cu înnoirea artistică a lumii, au determinat un curent de primenire a viziunii teatrale și în alte centre ale țării, făcînd imposibilă permanentizarea unor canoane sclerozate și anacronice, a unor formule artistice depășite, muzeale și ineficiente. Și în acest chip, „provinciala" scenă a Iașilor a devenit, de fapt, centrul mișcării teatrale românești. Lucrul a fost posibil fiindcă în fruntea bătrînului teatru s-au aflat, la distanțe de timp, dar cu o perfectă continuitate de viziune culturală, mari personalități ale vieții noastre artistice ca **Mihail Sadoveanu** și **Ionel Teodoreanu**, care au adus scenei din Iași nu numai prestigiul unor nume unanim stimate, dar și o largă comprehensiune a fenomenului artistic, o înțelegere profundă a adevăratei misiuni a teatrului și a rosturilor sale. Sub directoratul lor, tradiția s-a împletit cu experimentele cutezătoare, repertoriul a valorificat opere clasice în viziuni regizorale îndrăznețe — cine va uita **Azilul de noapte** în regia lui Ion Aurel Maican? — a permis unui tînăr neliniștit ca Ion Sava să încerce drumuri noi, chiar dacă pîndite de eșecuri, dar atît de fertile în urmările lor. Arta are marele avantaj că își onorează totdeauna creanțele. Fericita nemulțumire creatoare a doi mari regizori și a doi mari directori de teatru a-s-a soldat, mult mai tîrziu, cu masiva ridicare a unor strălucite generații de actori care fac și astăzi cinste bătrînului teatru din „dulcele tîrg al Ieșilor". Este marea lecție de muncă neobosită și devotată în serviciul frumosului pe care ne-a dat-o și ne-o dă în continuare respectabila „casă a lui Alecsandri".

AUREL BARANGA ■

Născterea unei statui

Mihai Viteazul sub cerul Transilvaniei

(Urmare din pag. 1)

operației aflate în plină desfășurare: cea a înălțării statuii ce fusese așteptată de către toți locuitorii orașului.

Firește, datele tehnice ale oricărui monument interesează, și nu voi uita să le pomenesc. Ceea ce mi se pare mai important însă este altceva, un lucru constatat aici, în Cluj-Napoca, și anume acela că ridicarea unui monument al celui dintîi domnitor al Țărilor Române unite a devenit — și este — nu numai o chestiune de execuție (problemă, firește, complicată și aspră — e vorba nu numai de cheltuieli, dar și de muncă de înaltă calificare, de diverse instituții de stat care trebuie să conlucreze impecabil etc.), cît **de spirit**. De spirit colectiv, cetățenesc. Pentru că un mare oraș, la urma urmei, își cere monumentul care să-l reprezinte — el nu i se poate impune, sau dacă s-ar încerca așa ceva, construcția acelui monument ar fi din capul locului sortită eșecului; or, aici, în Cluj-Napoca, înălțarea statuii — aveam să mă conving — devenise o problemă a oamenilor din întregul județ.

Să o luăm, așadar, de la început...

Se împlinesc aproximativ 7 ani de cînd sculptorul bucureștean Marius Butunoiu, directorul Studioului de arte plastice al armatei — un vechi și pasionat îndrăgostit de Cluj-Napoca — a realizat primul proiect, prima machetă a statuii lui Mihai Viteazul. În acest timp, numărul variantelor a ajuns la douăzeci și patru, ultima fiind aceea care — la proporții definitive — s-a finalizat în Cluj-Napoca și, totodată, fiind aceea care a întrunit cele mai multe din voturile membrilor comisiei de concurs republican.

Colonelul Marius Butunoiu este autorul a peste 20 de monumente sau statui aflate pe teritoriul patriei. Aceasta, de la Cluj-Napoca însă, reprezintă pentru el împlinirea unui vis, iar consumul fizic și moral al acestuia nu o fost dintre cele mai ușoare, la fel cum nu ușoară a fost munca plină de migală și răbdare întreprinsă de organele locale de stat pentru realizarea impozantului monument. Dincolo de problemele strict artistice ale creației s-au ivit încă multe altele: de execuție, de transport, de amplasare etc. Între Combinatul Fondului plastic din București — cel care a executat statuia propriu-zisă — și o serie de instituții, cum ar fi Direcția tehnică de investiții din cadrul Consiliului popular al județului Cluj, Grupul de întreprinderi locale Cluj-Napoca ș.a., a fost necesar să se creeze acea colaborare bine tensionată, necesară ridicării unei astfel de opere. Arhitecta Tatiana Brener, pe care am găsit-o pe șantier (și cu care aveam să zbor împreună, cu avionul, către Capitală — dînsa urmînd să revină a doua zi, aducînd două mașini de ștefuit de mare capacitate — „nu le-am spus că plec, că voi lipsi o zi de pe șantier, nu vreau să am cumva surprize tocmai acum, lucrăm într-un ritm intens, înțelegeți? Nu ne putem permite nici cea mai mică neglijență, tocmai de asta am ținut ca oamenii să mă știe acolo!"), îmi explică cum oamenii cu

înaltă calificare, ca de pildă Dumitru Liritis, cioplitor specialist, coordonatorul întregilor lucrări de cioplitorie ale monumentului — un om vîrstnic ce va ieși la pensie peste doi ani — sau Mihai Balco, cioplitor la soclu, au lucrat alături de oameni fără vreo calificare specială („cum este Ioan Negrea, un puști de 17 ani, spirit nu altă, care se va califica la noi în scurtă vreme"), fiecare dintre aceștia însă conștienți fiind că munca pe care o depun, dincolo de rezultatul vizibil, palpabil cu alte cuvinte, are și o înaltă semnificație: ei sînt, alături de alte sute și sute de oameni, **autori** ai unei lucrări ce va dăinui în timp, simbolizînd istorie și ideea de patrie.

Trei basoreliefuri (fiecare a cîte 12 metri pătrați, din bronz) încadrează statuia, fiecare reprezentînd trei momente semnificative din viața domnitorului: Călugăreni, prezența sa în Alba Iulia și oferirea către el a Moldovei; în fața fiecărui basorelief este plasată stema provinciei pe care o reprezintă evenimentul. Pe frontispiciul soclului — care împreună cu statuia propriu-zisă atinge 15 metri înălțime — se montă, la proporțiile caracteristice întregii statui, sigiliul lui Mihai Viteazul.

În afara bronzului care încadrează astfel soclul într-un mod atît de original, acesta este placat cu granit de Măcin și cu granit roșu de Suedia, ambele fiind pietre extrem de prețioase și de o rezistență impresionantă. „Noi nu facem statuia asta pentru o sută, două de ani; o facem **pentru un mileniu!**" — spunea, cu justificată mîndrie, arhitecta Tatiana Brener. PENTRU UN MILENIU!

Zilnic, la picioarele statuii lui Mihai Eminescu, aflată în fața Teatrului Național, se află cîteva flori proaspăt culese. Clujenii își iubesc statuile. Mi s-a relatat, de către mai multe persoane, cum a fost atunci cînd s-a adus statuia domnitorului în piață: turnată într-un atelier de specialitate din Capitală, inițial în două bucăți, a fost transportată cu ajutorul unor platforme uriașe pînă lîngă soclu, amplasată și apoi urcată pe locul ei. O mare de oameni a umplut curînd Piața Mihai Viteazul — orașul își întîmpina monumentul! — și mulți își amintesc cu emoție acea strălucire unică aflată în sute de ochi, acea sclipire ce nu se poate confunda și care este doar a **lacrimei de fericire!** Semeț, privind spre viitor, cu pelerina ridicată în falduri, strunind calul cu dreapta, iar cu stînga rezemată calm, dar ferm, pe mînerul sabiei, domnitorul intră astfel și aici — pentru a cîta oară? — în nemurire.

Dezvelirea oficială a statuii s-a intenționat a se face simultan cu aceea a Obeliscului lui Mihai Viteazul de la Cîmpia Turzii — obelisc înalt de 15 metri, lucrare aparținînd aceluiași autor, Marius Butunoiu. Machetele au fost donate de sculptor județului Cluj, construcția (de dimensiuni colosale, implicînd „mutarea" unui deal etc.), atingînd aproximativ valoarea unei jumătăți de milion, a fost realizată prin muncă patriotică.

Putem spune așadar că județul a așteptat ceea ce încă de pe acum locuitorii săi s-au obișnuit să numească „evenimentul MIHAI VITEAZUL". Zestrea patrimoniului de artă monumentală s-a îmbogățit astfel, aici, cu încă o piesă de inestimabilă valoare: o operă născută din suflet, făcută cu suflet, demnă de dragostea pe care oamenii acestor locuri — ca și cei din întreaga noastră țară — o au pentru istorie, pentru reprezentanții ei cei mai de seamă.

Desen de NIC. GADONSCHI ■

O interpretă a lui Mozart

Cei ce se dedică celebrării cultului mozartian îmi sînt deosebit de dragi. Ei se leapădă dintru început de orice deșertăciune și consimt să apară în fața noastră fără ticuri obișnuite și sulemeneli, fără gălăgie și tururi de forță demagogice. „Atracția pe care o exercită virtuosul asupra publicului — ne spune Debussy în *Domnul Croche antidiletant* — pare destul de asemănătoare aceleia care atrage publicul către jocurile de circ. Lumea nădăjduiește totdeauna că se va petrece ceva periculos : Dl. X va cînta la vioară luînd pe Dl. Y pe umeri, sau poate că Dl. Z își va termina bucata ridicînd pianul între dinți..." Cînd cîntă Mozart, pianistul nu se așteaptă să sperie publicul prin asemenea mijloace, mai frecvente decît s-ar crede și în vremea noastră. Puterea lui de a înrîuri sensibilitățile se exercită într-un domeniu inefabil : citeodată, notele le poate cînta și un prunc, dar pentru a le desluși înțelesurile se cere înțelepciunea lui Solomon. Și toată operația trebuie să se săvîrșească ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, cu naturalețea cu care se înalță trilul ciocîrliei.

Desigur, unii au asemenea har și alții nu-l au. Întîlnim destul „mozartieni" care afișează o puritate snoabă și cu atît mai enervantă, care parcurg pianul în sus și în jos, știu să facă game egale, staccate ultrascurte, să împungă accente ultraexpresive, dar muzica le scapă printre degete, rămîne în lumea ei și nu se pogoară printre noi. Astăzi, ne întîlnim destul de des cu un asemenea Mozart „sterilizat", ras, tuns și frezat după cerințele înregistrărilor perfecte din studiourile ultramoderne dar — vai — de nerecunoscut în substanța lui adevărată.

Cum am patima pianului, mă bucur din inimă cînd descopăr muzicieni tineri care folosesc clapele ca să vorbească sufletului, nu ca să împingă pe colegii de breaslă deoparte. Am avut o astfel de bucurie deunăzi cînd am ascultat-o, în cadrul unui recital colectiv, pe Ivonne Dumitrescu-Frankenfeld cîntînd Mozart și mi-am dat seama că l-a înțeles. Îmi parveniseră ecouri favorabile despre acest dar al ei, dar n-am crezut pînă ce n-am auzit, fiindcă multe se spun și puține sînt aievea. Cu toată admirația pentru cîștigătorii de competiții — și în zilele acestea avem prilejul să admirăm cîteva dintre cele mai nobile talente din rîndul lor — susțin că mai există și un alt fel de a te impune : urmărind cu discreție și consecvență un țel înalt, întrecîndu-te veșnic cu tine însuți și țintind un adevăr care nu se poate să nu se releve într-o zi și observatorilor sensibili din jur.

Pianista noastră — care s-a bucurat de îndrumarea unor muzicieni esențiali, ca Lidia Cristian și Corneliu Gheorghiu — simte palpitarea neostenită, pulsul febril al muzicii lui Mozart, dar știe că prea-plinul se exteriorizează cu măsură și decență. Ea trece cu succes proba decisivă pentru că pianul ei *grăiește*, nu sloboade sunete inerte. Edwin Fischer spunea odată, în neprețuitele lui îndreptări adresate învățăceilor pianului, că nu-l vor putea înțelege pe Mozart decît dacă vor simți cum bate inima unui pui căzut din cuib. Adevărul cuprins în asemenea vorbe este grandios, pentru că în adevăr tic-tacul de viață ce pulsează în fiecare sunet mozartian trebuie restituit în toată candoarea lui, în toată cuceritoarea vitalitate de multe ori invers proporțională cu dimensiunile sonorităților abia șoptite. Muzica instrumentală a lui Mozart mai are și un subtext ce îl trădează în orice clipă pe compozitorul de operă, ea se caracterizează printr-o densitate nemaipomenită a evenimentelor sufletești pe unitatea de timp. Lucrurile acestea le intuiește Ivonne Dumitrescu-Frankenfeld. În cîntul ei instrumental sînt mereu lumini și umbre, impulsuri și rețineri, stricteți și imperceptibile libertăți, o boare de emoție delicat sugerată și totuși mereu prezentă. Știe (partea secundă a *Sonatei în do major*, supranumită și *Sonata facilă* pentru că o cîntă cu plăcere și nevîrstnicii) ce este o culoare dominantă și o *demi-teinte* — eu i-aș spune mai degrabă *sous-teinte* — înrudită dar care introduce inimile într-o zonă de un patos sporit ; ereează încrîncenări sentimentale dintr-o modulație, redresează moralul prin simpla pregătire psihologică a expunerii unei teme de rondo final. Pe traseul celor trei opuri interpretate, siguranța revelării adevărului a mers crescendo, culminînd în *Sonata în si bemol major*, cu prima ei temă care parcurge munți și văi cu voioșia călătorului dornic de drum, dornic să cucerească spațiile sufletului — totul petrecîndu-se în microcosmosul claviaturii. Într-un cuvînt, Ivonne Dumitrescu-Frankenfeld a priceput și ne lasă și pe noi să înțelegem că Mozart este un univers complet, în care se poate spune orice, numai că se poate spune orice cu bun-gust, fără bau-bau, fără „Să vezi și să nu crezi !"

Oare totul e perfect ? Nici n-ar fi frumos dacă n-ai mai putea mișca o iotă din ce se petrece. Desigur, mai poate să cîștige în consecvența luciului sunetului, care nu trebuie să lipsească la Mozart. Desigur, mai poate regîndi *Fantezia în re minor*, una din cele mai enigmatice lucrări ale lui Mozart, al cărei romantism intrînsec trebuie trecut printr-un filtru ultraclasic ca să fie eficient și ale cărei fantasmagorii de virtuozitate trebuie să aibă ceva dintr-o iscare de vis și nu dintr-o concreteță obișnuită de pasaj de „tehnică". Important însă este că aștepți să o asculți din nou pe pianista noastră, în alte „Mozarturi", sau poate în aceleași, luminate dintr-un alt unghi ; că simți nevoia să discuți cu ce spune ea la pian. Nu este oare acesta un dar de preț și — sinceri să fim — dintre cele mai rare ?

ALFRED HOFFMAN ■

Hortensia Papadat-Bengescu — 100 de ani de la naștere

În cadrul întîlnirilor tradiționale de la Muzeul literaturii române — Rotonda 13 — luni, 13 decembrie, a fost evocată personalitatea Hortensiei Papadat-Bengescu. Un public numeros a făcut neîncăpătoare sala unde se desfășoară, de obicei, „rotondele", devenită de-a lungul timpului, pe măsură ce la aceste manifestări a crescut afluența, improprie pentru aceste întîlniri. Academicianul Șerban Cioculescu a condus cu verva sa caracteristică — din care n-au lipsit umorul, ironia, ba chiar și autoironia — noua întîlnire cu pasionații de istorie literară. Au vorbit în cuvinte calde, emoționante, despre scrisul și personalitatea Hortensiei Papadat-Bengescu, scriitorii H. Y. Stahl, Ioana Postelnicu, Camil Baltazar, Virgil Monda, I. Peltz — înregistrare pe bandă. A fost de față și Elena Stamatiade, fiica autoarei **Concertului din muzică de Bach**.

La reușita ultimei rotonde din acest an a contribuit și faptul că ea s-a desfășurat în mijlocul unei expoziții consacrate Hortensiei Papadat-Bengescu, una din cele mai izbutite din cîte a organizat pînă acum Muzeul literaturii române, o ambianță admirabilă pentru realizarea scopului întîlnirii. Tînăra cercetătoare Mihaela Podocea Constantinescu, care s-a ocupat pînă la cele mai mici detalii de organizarea expoziției, a dovedit nu numai cunoștințe sigure de istorie literară, dar și o știință a selectării și ordonării documentelor după o precisă idee călăuzitoare. Expoziția a îmbinat fericit două viziuni : aceea a scriitoarei despre ea însăși și despre propria sa creație, și aceea a modului cum autoarea **Fecioarelor deșteptate** și opera ei au fost înțelese de contemporani și de posteritate. Cu ajutorul unui bogat material, din care o bună parte inedit — fotografii excepționale, facsimile, manuscrise, citate din jurnale sau din romane, cărți publicate, ziare — Mihaela Podocea Constantinescu povestește tulburător destinul unei mari scriitoare. Se evocă rînd pe rînd debutul romancierei în ziarul **La politique**, apoi contactul cu cercul **Vieții românești**, corespondența cu Brăileanu, anii publicării primelor cărți. O etapă importantă din viața scriitoarei pe care expoziția o înfățișează pe larg este aceea a participării la ședințele cenaclului **Sburătorul** și a prieteniei cu criticul literar Eugen Lovinescu, „marele meu maestru și prieten", cum mărturisea Hortensia Papadat-Bengescu. Expoziția accentuează asupra rolului pe care criticul l-a jucat în afirmarea și recunoașterea talentului acestei singulare scriitoare, moment de culme în peisajul prozei românești.

Atît rotonda din 13 decembrie, cît și expoziția deschisă cu acest prilej au evidențiat în mod elocvent locul de seamă pe care îl ocupă Hortensia Papadat-Bengescu în destinul literaturii noastre, audiența de care se bucură opera ei și astăzi în rîndul cititorilor.

Dialogul artelor și concertele-dezbatere

Una din pîrghiile cele mai puternice ale ascensiunii unei culturi este continua comunicare între toate sectoarele de creație, de la științele cele mai abstracte, ca matematica, la pictură, filozofie și muzică. Istoria și filozofia culturii ne demonstrează că, în marile epoci creatoare, ale unei dezvoltări naționale sau ale unui grup întreg de culturi înrudite, există un „stil" comun ce leagă gîndirea matematică de literatură și artă. El este expresia reflectării aceleiași realități în conștiințele unor creatori cu preocupări diferite, dar cu o structură spirituală asemănătoare, cu aspirații și cu maniere comune de a se așeza în cadrul acestei realități. Cînd o cultură intră în declin, pulverizarea acestei unități profunde a conștiinței sale creatoare și confuzia stilurilor apar ca simptome caracteristice.

Din această „lege" a dezvoltării culturilor au rezultat celebre prietenii între creatori din diferite domenii sau vestite grupări în cuprinsul cărora se făcea un necontenit schimb de idei, se realiza un fel de avere spirituală comună și se călea o conștiință militantă, pusă în slujba ridicării culturii respective. De asemenea, rezultau publicații cu un profil complex, care ofereau cititorilor un fel de sinteză a gîndirii și eforturilor creatoare ale unui timp, filtrată și sintetizată de cei mai aleși reprezentanți ai culturii naționale respective. Dacă ne referim numai la cultura română, ne vine în minte, imediat, generația pașoptistă, a cărei forță uimitoare (un grup de cîteva zeci de tineri, **nici jumătate de sută**, între 20 și 30 de ani, care schimbă, cu sprijinul maselor populare și exprimîndu-le voința, întreg cursul istoric și spiritual al poporului lor, smulgîndu-l de sub epitropia a trei imperii și așezîndu-l pe calea dezvoltării sale moderne!) a rezultat tocmai din puternica solidaritate a creatorilor. Pictori și literați, economiști și politicieni, istorici și muzicieni s-au cunoscut, au conlucrat, au simțit și acționat într-o direcție comună, s-au îmbogățit, informat și format reciproc, lăsîndu-ne o vastă corespondență schimbată, din care s-ar putea scoate un pasionant roman al unei lupte politice și culturale triumfătoare.

Fenomenul s-a repetat, în alte condiții, cu „Junimea". Aici se adunau oameni de cele mai diverse formații — chimiști, filologi, istorici, literați, economiști etc., etc. — dar care nutreau același ideal comun : de a făuri o cultură română la nivelul cel mai înalt al culturii universale din ceasul acela. Și avînd aceeași sete de desăvîrșire în forma în care-și comunicau gîndurile. Nu întîmplător „șeful" grupării a fost un **logician**, care și-a contaminat prietenii de pasiunea gîndirii clare și ordonate, într-o societate care vorbea și gîndea asemeni eroilor lui Caragiale. Iar „Convorbirile literare", continuînd mai puțin răsunătoarea „Revistă română" a lui Odobescu, au reprezentat o publicație **completă**, care oferea omului de cultură medie posibilitatea să ia contact cu universul științific, literar, filozofic și artistic al vremii. Acest tip de publicație și acest gen de confrerie spirituală s-au continuat apoi cu strălucire la „Viața românească" și la „Însemnări ieșene".

Ne aflăm, în momentul de față, într-o nouă etapă de afirmare impetuoasă a culturii noastre, eliberată de chingile unor practici aluvionare și redată funcției sale de totdeauna: slujirea devotată și pasionată a poporului din care emană și pe care-l reprezintă. Un ethos cu o deschidere universală cum nici o etapă trecută nu a cunoscut-o nutrește din adînc cu sevele sale planta viguroasă ce se anunță de pe acum a fi încununarea a două milenii de existență istorică și de acumulări spirituale. Nu încape îndoială că viitorul culturii române, pregătit și temeluit în aceste cîteva decenii, și în special în ultimul deceniu, va depăși — așa cum ne-a cerut Congresul al XI-lea al partidului — realizările din trecut. Cultura României socialiste începe deja să înfăptuiască visele cele mai cutezătoare ale înaintașilor și tocmai de aceea îi simțim pe aceștia atît de „contemporani" cu noi, aliați, tovarăși, aproape mînuind același condei pe care ținem mîna.

Printre învățăturile ce ni le-au lăsat, și care renasc atît de însuflețitor în gîndurile și fapta celui ce imprimă grandoarea sufletului său întregii noastre pulsații spirituale, este și aceea de a reface, în o spirală superioară, **solidaritatea și conlucrarea creatorilor sub bolțile unui ideal major**. Și de a da, întregului popor, o sinteză vie a veacului, a realității noastre, o sinteză deschisă spre toate înnoirile dar cu rădăcini adînci în solul pe care trăim și în inima poporului din care ieșim. Este, totodată, invitația de a dialoga, de a dezbate în deplină libertate a opiniei, spre a ajunge la adevărul ce nu se „revelează" decît prin confruntarea cinstită și bine intenționată a punctelor de vedere.

Cît de imperios necesară era această manieră de a face cultură, la care ne-a chemat, cu cîțiva ani în urmă, secretarul general al partidului, au dovedit-o între multe alte fenomene caracteristice pentru deceniul din urmă **Concertele-dezbatere** inaugurate de Radioteleviziune în noiembrie 1972 și ajunse, marți 21 decembrie 1976, la cel de al 27-lea concert, dedicat dialogului **muzicii cu poezia (Poezia muzicii și muzica poeziei** i-a fost tema). În cadrul acestor concerte (care se organizează în studioul din strada Nuferilor nr. 62—64) au fost dezbătute pînă acum numeroase creații muzicale în primă audiție, devenite, între timp, piese de rezistență ale repertoriului românesc, iar unele intrînd chiar în circuitul internațional. Aici s-au cunoscut, au schimbat opinii și au legat temeinice prietenii, peste vîrste, scriitori și pictori, matematicieni (regretatul academician Grigore Moisil era unul din „patronii" spirituali nelipsiți) și filozofi, ingineri și muzicieni.

Într-un fel, aceste concerte sînt unice tocmai prin spiritul pe care-l cultivă și care le recomandă ca pe o posibilă „nouă Junime", a epocii noastre.

DAN ZAMFIRESCU ■

Remember

■ 23 DECEMBRIE

1833 — s-a născut compozitorul român Alexandru Flechtenmacher (m. 1898), întemeietorul și primul director al Conservatorului din București.

1955 — Între 23—28 decembrie au avut loc lucrările Congresului al VII-lea al P.C.R. (Congresul al II-lea al P.M.R.)

■ 24 DECEMBRIE

1854 — s-a născut actrița Aristizza Romanescu (m. 1918), care a jucat în primul film românesc — „Războiul Independenței".

1874 — s-a născut Andrei Ionescu (m. 1943), militant al mișcării muncitorești din țara noastră.

1919 — a avut loc la București greva muncitorilor de la Pirotehnie, Regie, Arsenal și a muncitorilor tipografi.

1928 — a murit Nicolae Leonard (n. 1886), tenor, supranumit „prințul operetei românești".

1931 — au luat sfîrșit lucrările celui de-al V-lea Congres al P.C.R. (începute la 3 decembrie).

■ 25 DECEMBRIE

1817 — s-a născut Ion Ghica (m. 1897), scriitor și om politic.

1901 — s-a născut scriitorul Ion Stoia Udrea (împlinește 75 de ani).

1902 — a murit doctorul A. Vîrtu (n. 1853), unul din întemeietorii fiziologiei românești.

1963 — a murit scriitorul avangardist Tristan Tzara (n. 1896).

■ 26 DECEMBRIE

1848 — a avut loc reprezentarea la Iași a celei dintîi operete românești : „Baba Hîrca" de Matei Millo.

1906 — s-a născut poetul Emil Giurgiuca (împlinește 70 de ani).

■ 27 DECEMBRIE

1887 — s-a născut medicul Paul Riegler (m. 1936), unul dintre întemeietorii Societății de biologie din România.

1897 — s-a născut Tudor Vianu (m. 1964), filozof, estetician și critic literar român.

1880 — a murit actorul Ion Manolescu (n. 1851), artist al poporului, unul din creatorii lui „Hamlet" în dramaturgia românească.

■ 28 DECEMBRIE

1878 — s-a născut dr. Eugen Rozvan (m. 1937), militant al mișcării muncitorești din țara noastră.

■ 29 DECEMBRIE

1873 — s-a născut Ovid Densusianu (m. 1938), filolog, lingvist și folclorist român.

1877 — a murit pictorul român Nicolae Popescu (n. 1835).

1959 — a murit Ion Tănăsescu (n. 1892), întemeietorul școlii de chimie organică de la Universitatea din Cluj-Napoca.

■ 30 DECEMBRIE

1930 — s-a născut dr. Nicolae Russel (m. 1930), unul dintre conducătorii cercului revoluționar secret de la București între anii 1875 -1876.

1870 — s-a născut prozatorul I. A. Bassarabescu (m. 1952).

1894 — s-a născut Al. Marcu (m. 1955), italienist, traducător al „Divinei Comedii".

1947 — abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965, țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

Opinii

Ceva despre imitație

În celebra sa lucrare **Port-Royal**, într-o analiză a stilului pascalian, Saint-Beuve scria : „Cu inteligență, un timp se pot pastișa Montaigne, Balzac (e destul de ușor), chiar intrucitva Jean-Jacques sau Montesquieu, nu însă Pascal și nici proza lui Voltaire ; nici proza unuia, nici a celuilalt n-au acel artificiu meșteșugit propriu-zis, care îndeamnă la imitație și contrafacere. N-ar fi decît un fel să-i contrafaci : să gîndești ca ei." Evident, nu avem de-a face cu o comparație a valorii acestor mari scriitori, dar afirmația cuprinde bogate sugestii și pline de actualitate : e ușor de imitat ceea ce este cu pregnanță artistic, „contrafăcut", contrafacerea avînd aici un sens pozitiv de întorsătură de stil, de complicație, într-un cuvînt, de rafinament prin limbaj. Prin contrast, Pascal și Voltaire sînt reprezentanții unui stil firesc, seduși mai curînd de imaginația ideilor decît a cuvîntului. Bineînțeles, raportul care se pune nu este acela dintre normă, erudiție, și simpla spontaneitate naturală, toți acești scriitori și gînditori avînd o „retorică" mai mult sau mai puțin explicită. Interesează doar că stilul lui Pascal, să spunem, ca stil firesc al gîndirii, este mai greu de imitat în latura lui normală, „forma" lui fiind absorbită în substanță. Stilul său nu șochează prin „fațadă". Omițînd însă numele, vom ajunge la valoarea de generalitate a observației lui Saint-Beuve : orice inovație formală, valabilă atunci cînd aderă la subiectul său, produce extrem de ușor prozeliți. Poezia modernă, de exemplu, pentru cititorul mai puțin inițiat, surprinde în primul rînd prin „stilul" ei de suprafață, nu în întregime însă ; surprinde, mai bine-zis, prin complicația discursului și, ca derivat, prin obscuritate. De aici și legitimarea ignorării ei în bună parte, căci majoritatea poeților i se par identici. Și, într-adevăr, există în lirica de astăzi, ne referim la cea autohtonă, acest pericol al uniformizării. La concret : în ceea ce are ea original, poezia lui Nichita Stănescu, să spunem, se impune prin „logica" inedită a limbajului. Fără a fi o experiență absolut nouă, ea și-a întemeiat totuși un stil, „contrafăcut" și extrem de „meșteșugit". Și astfel că înainte de a fi înțeleasă ca relație cu absolutul — ceea ce este — ea e receptată ca artificiu de limbaj — ceea ce pare. Iată explicația faptului că Nichita Stănescu are cei mai mulți imitatori printre tinerii poeți de astăzi. Trebuie descifrat aici un mecanism mai complicat : combinînd și obscurizînd sintactic, poetul tînăr mimează cunoașterea ființei în străfundurile sale. Obscuritatea devine pentru el emblema profunzimii. Pentru cei mai inteligenți ea poate atinge pe această cale virtuozitatea. Evident, trebuie văzută și aici o anume performanță, căci e mult mai dificil să-l imiți astăzi pe Nichita Stănescu, decît pe Rousseau, ca să revenim la exemplul lui Saint-Beuve ; dar nu e cu mai mult folos. Oricum, un lucru este cert : poezia contemporană, pe o anumită arie a ei, îndeamnă prea mult la contrafacere stilistică. Ceea ce era spontan la un moment dat, în complicațiile ei, a devenit normă, șablon. S-a instituit un fel de limbaj comun, neutru însă gol, deși pare rafinat, care aparține tuturor. Poezia s-a îndepărtat de firesc, pentru a-și rafina excesiv un stil. Imitația își pierde în acest punct sensul individual. Poezia însăși ajunge la autopastișă. Ea va trebui să se reintoarcă la real și realitate, să „coboare în stradă", să învețe să acționeze și să transforme omul, transformîndu-se pe sine. Așa cum a visat-o, de exemplu, Miron Radu Paraschivescu, cum însuși a realizat-o în bună măsură el și apoi, în zilele noastre, atît de strălucit Eugen Jebeleanu sau Adrian Păunescu. Superior — agitatorică sau șoaptă înfricoșătoare, acuzatoare, ea redevine prin aceștia o forță activă.

PETRU POANTĂ ■

Faptele și vorbele

Între bunele maniere și emoția estetică

O amică mi-a istorisit următoarea întîmplare: totul are la origine lipsa concordanței între activitatea comerțului de stat și grijile edilitare ale primăriei Bucureștiului. Astfel, magazinele de încălțăminte au pus în vînzare cizme femeiești elegante, cu tocuri foarte groase și înalte, așa cum e moda. Cine să reziste ispitei de a le purta? Dar trotuarele, la noi, chiar pe arterele principale, mai prezintă, ici, colo, mici excavații în asfalt, ca să nu le spunem gropi. Eleganța și echilibrul intră în contradicție, prin urmare. E ceea ce a constatat prietena mea, chiar în fața magazinului „Cărucioru", de pe Calea Victoriei, cînd se întorcea din piața Amzei, cu două sacoșe încărcate, un sifon și niște pungi care conțineau lămîi și portocale. Tocul cizmei a intrat în excavația asfaltului și poziția verticală a purtătoarei numeroaselor poveri alimentare a devenit brusc precară. Primul gînd a fost la sifon, să nu explodeze, luînd un contact prea brutal cu solul. Eroina întîmplării a făcut, deci, cîteva piruete dificile, încălcînd vizibil regulile coregrafice, fiindcă se clătina bine; a renunțat instinctiv la pungi, spre a stringe sifonul în brațe și a căutat să obțină, pe cît era posibil, o aterizare lină.

Un domn — apucase să vadă dinsa — venea tocmai către ea; presimțind accidentul, a ocolit-o prevenitor și a rămas apoi cîțiva pași mai în urmă ca să privească liniștit ce va urma. Amica mea s-a întins pe trotuar cît era de lungă, genunchii zdreliți i-au ieșit îndată prin ciorapi, citricele au luat-o razna care încotro, sacoșa a zburat în rigolă, sifonul însă, din fericire, a fost salvat. Trecătorul a savurat satisfăcut mica scenă de balet cu final buf (onomatopeic!), văzîndu-și după aceea calm de drum, cînd protagonista a revenit la verticală și, șchiopătînd, a început să adune portocalele și lămîile împrăștiate.

Mica poveste — așa cum mi-a fost relatată — conducea către o concluzie indignată : „Ce bădărănie să nu sari să dai brațul unei femei amenințate să-și spargă capul, ba să te oprești ca să privești cum cade!"

Cred însă că, supraapreciind purtările civilizate, prietena mea ajungea să neglijeze complet esteticul, autonomia lui și să-i nedreptățească pe trecătorul cu pricina.

Omul era, ca mulți dintre bucureștenii noștri, amator de spectacol. Avea gustul actului dramatic sau comic, cum vreți, în sînge. Băgați de seamă că a făcut un ocol grațios, desemnînd spațiul mișcării scenice pe care și-a dat toată osteneala să nu o tulbure cu nimic. S-a oprit apoi la o distanță respectuoasă, spre a admira vrăjit tumba. Happening curat! N-a sărit nici măcar apoi să acorde vreun ajutor victimei. Știa, precum se vede, să păstreze distincția netă între spectacol și realitate. Nu proceda ca ostașii necopliți care — aduși pentru întîia oară la teatru — au pornit să tragă cu armele în personajul criminal, pentru a-l împiedica să-și realizeze planurile sinistre. Reacție primară, citată în manualele de teorie literară!

Pietonul bucureștean a evoluat, a cîștigat subțirimea spectatorului de teatru. Separă valoarea artistică a comportărilor umane de efectele lor practice.

Dealtfel, nici alți trecători, adunați ulterior, nu s-au dezmințit. Și ei au lăsat-o pe amica mea să-și strîngă singură lucrurile, dar, dovedind iarăși gustul participării intense sufletești la spectacol, au comentat aprinși scena, proferind „critici" nereproductibile la adresa municipalității.

E păcat, așadar, să nu vedem din pricina unor amăriți de ciorapi rupți, creșterea acestor calități și să deplîngem o banală scădere a purtărilor civilizate. A absentat trecătorul de la cerințele elementare ale ultimelor? E adevărat! În schimb, cîte disponibilități contemplative estetice nu întîlnim pe stradă. Deunăzi, la un stop, o cetățeană se adresa avidă alteia: „Și ce zicea Mița, că cine, ce?" Faptul poate fi interpretat și ca propriu foamei informatice pe care o trăiește secolul nostru.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Însemnări de lectură

D. R. POPESCU: „Împăratul norilor"

Împăratul norilor, ultimul roman apărut al lui Dumitru Radu Popescu, continuă investigațiile în universul descris și în **F, Vinătoare regală, O bere pentru calul meu, Ploile de dincolo de vreme.** Autorul revine asupra lui nu din pricină că, fascinat de propria sa creație, nu mai poate s-o abandoneze, ci pentru că dorește să-i descifreze toate secretele. Nu dintr-un artificiu scriitoricesc, pentru a complica acțiunea și a amîna astfel deznodămîntul, Dumitru Radu Popescu prezintă despre acest teritoriu și oamenii lui zeci de mărturii contradictorii. Numai în aparență ancheta pe care o întreprinde Tică Dunărințu în legătură cu moartea tatălui său Horia este firul de legătură dintre aceste romane. De fapt, spre deosebire de autorul omniscient, stăpîn pe destinul personajelor sale de la bun început, manevrate ca niște marionete după bunul său plac, Dumitru Radu Popescu abia scriind își descoperă eroii și faptele lor, numai scriind cucerește palmă cu palmă un tărîm care ajunge după aceea sub suzeranitatea sa. Cercetările detectiviste devin însuși procesul de elaborare al romanelor, ezitările și izbînzile anchetatorului sînt de fapt ale scriitorului și ca urmare parcurgerea operei sale nu se face comod, ci oferă în permanență surprize, capcane ce trebuie ocolite, într-o pasionantă luptă de supunere a necunoscutului.

În **Împăratul norilor**, Anita, fiica lui Moise, cel suspectat de omorîrea comunistului Horia Dunărințu, este ucisă. Crima constituie pretextul pentru ca o sumedenie de personaje să fie convocate și îndemnate să depună mărturii despre ei înșiși, despre cei din jurul lor. Cu o extraordinară poftă de destăinuire eroii apar rînd pe rînd, ca în **Valurile** Virginiei Woolf, se apropie de rampă și își rostesc monologurile cu patimă, ca și cum abia au așteptat prilejul să li se dea o șansă de a povesti evenimente, de a le interpreta potrivit intereselor lor și potrivit capacității lor de a le înțelege, și apoi se retrag din nou în umbră așteptînd să fie chemați din nou. Din toate aceste spovedanii se conturează și mai puternică viziunea unei colectivități urgisite, împovărate parcă de un blestem datorat unor vini nepedepsite la timpul lor și care nu își imploră cucernică izbăvirea, ci luptă cu înverșunare pentru a o obține. Confesiunile au dramatism, deseori sînt relatate grozăvii, imaginile de coșmar abundă, de repetate ori eroii își atribuie culpe imaginare sau își invinovățesc pe degeaba pe alții numai din plăcerea de a face rău, de a provoca o și mai mare panică în conștiințele torturate ale oamenilor, de a spori confuzia. Unele personaje sînt de-a dreptul bizare în comportamentul lor, altele au parcă puteri supranaturale, ca iluzionistul Francisc, sau stau în robia eresurilor și dau unor întîmplări obișnuite înțelesuri stranii.

Autorul sugerează cu mare talent vinzoleala care domnește în această lume însetată de justiție, de purificare, unde adevărații revoluționari și nu cei care au făcut din revoluție o afacere, caută să-i fixeze repere morale sigure și să o îndrepte pe făgașul firesc cerut de mersul înainte al societății. Dumitru Radu Popescu și-a însușit lecția marilor prozatori moderni, dar totodată a asimilat și elemente ale basmului românesc, astfel încît narațiunile sale nu sînt demonstrații de virtuozitate, poate strălucitoare dar inautentice, ci vin în continuarea unor tradiții ale prozei românești. Procedeele întîlnite deseori în proza modernă — nerespectarea firului cronologic, nararea aceleiași fapte din mai multe unghiuri etc. — nu devin un spectacol în sine deoarece autorul, cu ajutorul personajelor sale, depune de fapt o mărturie emoționantă despre frămîntata noastră istorie din ultimele trei decenii, despre prefacerile revoluționare în care sîntem angajați astăzi. Folosirea unei tehnici scriitoricești complexe este pe deplin adecvată descrierii unei realități tumultuoase, astfel încît **Împăratul norilor**, ca dealtfel întreg ciclul din care face parte, se înscrie ca un bun de preț al prozei românești contemporane.

GEORGE ARION ■

Literatura cu cheie

Una dintre cele mai frecvente și mai naive iluzii în care pot cădea unii cititori (și pe care o întrețin cu bună știință chiar și unii scriitori) e aceea că într-o carte de ficțiune sau într-o piesă de teatru se pot descoperi „chei" ale personajelor închipuite și deci modele transpuse ca atare. Avem aici a face cu o degradare a noțiunii de artă și cu o speculare facilă și interesată a ideii de realism și de mimesis, tocmai pentru că aceasta din urmă a apropiat atît de strîns arta de realitate. Dar lucrurile sînt totuși diferite.

Eroarea aceasta e destul de generală și de persistentă la felurite niveluri de înțelegere. Din noianul de exemple care ne stă la dispoziție să ne gîndim numai la **O noapte furtunoasă**, unde istoriografi amatori de indiscreții au căutat tot soiul de dublete ale personajelor, ba chiar și ale străzilor și caselor pomenite acolo — deși trebuie spus că procedarea aceasta își putea găsi o oarecare legitimitate, din moment ce însuși Caragiale ar fi mărturisit unui discipol că aventura lui Rică Venturiano ar fi trăit-o el însuși în tinerețe. Dar cîtă diferență e totuși între tot ceea ce știm despre prezumatele modele și eroii lui Caragiale, și între faptul divers de realitate și intriga din piesă! Sau, cîtă cerneală n-a mai curs pentru a se dovedi sau infirma ideea cum că în extraordinara figură a lui Leon Naphta din **Muntele vrăjit** al lui Thomas Mann s-ar ascunde filozoful și militantul revoluționar G. Lukács. Să mai amintim de perechea de „eroi" din **Ion** al lui Rebreanu, identificată și ea de istoricii zeloși într-un sat transilvănean și care, vai!, spre deosebire de cei din carte s-au hotărît să nu se sinucidă și nici să moară asasinați, ca Ion și Ana Glanetașu, ci să trăiască pînă la adînci bătrînețe, parcă tocmai pentru a dezminți motivele pentru care au devenit celebri? Și în cazul lor, identificarea precisă cade la nivelul simplei sugestii...

Căci arta nu e o operație de transcriere simplistă, ci o sinteză mult mai complicată, în care creația înseamnă implicit și o luare de poziție față de realitate. Chiar și atunci cînd într-o carte se folosesc elemente reale (cadru istoric, realități de toți cunoscute, evenimente la ordinea zilei), scriitorul operează o triere, ceea ce-i definește tocmai demersul artistic. A reflecta realitatea presupune în primul rînd să reflectezi asupra ei. Vai de scriitorul care neizbutind să convingă e silit să afirme pe de lături : bine, dar întîmplarea asta am văzut-o cu ochii mei, am trăit-o eu însumi!

A urmări numai specularea curiozității firești a unui anumit public pentru faptul real înseamnă a despuia gestul artistic de adevăratul său specific și a îndruma pe cititor să abordeze literatura pe un drum fals. E ca și cum în ordinea artelor plastice s-ar putea admite ca publicul să fie invitat să pipăie statuile și să nu distingă trucul iluzionist de rațiunea picturii.

În capcana unor astfel de confuzii cad de cele mai multe ori oamenii fără experiență artistică, avînd însă întîmplător prilejul unui fapt de anecdotică senzațională sau chiar al unei întîmplări semnificative. În sfîrșit, nu trebuie neglijată nici situația unor artiști care cred că se pot „răfui" cu alții făcînd din aceștia figuri odioase, vărsîndu-și năduful, spre delectarea „galeriei" care poate afla astfel ceva din dedesubturile realității. Personajul „interesant" din viață, ales fără discernămînt (ceea ce dovedește tocmai lipsa vocației artistice) e de cele mai multe ori insignifiant în literatură, atunci cînd e adus în lumea ficțiunii prin pură transpoziție.

Decalcul este și în literatură metoda cea mai facilă și, de aceea, se vede cel mai ușor pedepsit de indiferența pe care după oarecare vîlvă publicul i-o arată absolut totdeauna.

ALEXANDRU GEORGE ■

● Astăzi, **joi 23 decembrie** a.c., la orele 19, la **Librăria „Mihail Sadoveanu"** din Bulevardul Magheru din Capitală va avea loc lansarea de către Editura Eminescu a cărții de sonete **„Pămîntul deocamdată"** de Adrian Păunescu.

Argeș — un județ de legende, al unor oameni prezenți

Cum se trăiește, cît se trăiește, unde se trăiește în județul Argeș?

Argeșul curge într-un județ care păstrează aroma dulce a vremilor de demult, a cronicilor și vinurilor îmbătrînite, a tronurilor și cetăților de scaun prin care s-au perindat mari domnitori români, întemeietori și descălecători de țară, a templelor cu pereții zugrăviți de legende zbuciumate și tragice. Argeșeanul nu e un muritor oarecare, de rînd, nu e un anonim lipsit de personalitate, un om șters și confuz, care acceptă istoria ca pe o fatalitate. El e înțelept și iute la minte, orgolios și întreprinzător, tandru și plin de ironie, bine înfipt cu picioarele în pămînt (pînă în paleoliticul inferior) și vizionar. El realizează astăzi întreaga producție de autoturisme de oraș și de teren a țării, jumătate din producția de negru de fum, un sfert din producția de motoare de combustie internă, peste o cincime din producția de benzine, materiale plastice și rășini sintetice și o însemnată parte din producția de țiței, gaze de sondă, motorină, ciment, plăci fibrolemnoase, țesături de lînă etc... Forța lui de muncă se simte viguros în ansamblul economiei românești. Acest lucru îi dă argeșeanului și o anumită mîndrie, siguranță de sine și încredere tonică, optimistă, molipsitoare în viitor.

În noul centru edilitar al orașului Pitești, reședință de județ — oraș pestriț odinioară, care mai păstrează încă dezordinea de labirint a vechiului tîrg de cereale și de vite — trăiești cu impresia că te afli deja într-un viitor imediat care amintește de edificiile originale, îndrăznețe ale unor metropole gîndite și construite cu fantezie și cu anticipație. În magazine uriașe, cu o abundență de elemente de consum de-a dreptul fabuloasă, cum sînt magazinele superproducție „Trivale" și „Fortuna", cu nenumărate raioane, sînt expuse produse ale civilizației moderne, ca o galerie de lucruri necesare și obligatorii care ne înconjoară în fiecare moment al zilei și al nopții : tot ce-și poate imagina un om realist între o lamă de ras și o limuzină, între o umbrelă „londoneză", o lansetă ultimul tip, o bicicletă „Pégas" sau un parfum ademenitor. De dimineață pînă seara tîrziu centrul acesta ultramodern, proiectat de arhitecți inspirați, e aglomerat ca și cum permanent aici ar avea loc o manifestare olimpică și oamenii s-ar revărsa dintr-un mare stadion. Se cumpără cu grabă, se cumpără cu o grabă extraordinară ca și cum oamenii ar dori să se ajungă mai repede pe sine din urmă : în 1975 numărul frigiderelor cumpărate a fost (de pildă) de 133 ori mai mare decît în 1960, al mașinilor de spălat de 32 de ori mai mare, al televizoarelor (evident) de 43 de ori, al aparatelor de radio de 4 ori, al mașinilor de cusut tot de 4 ori etc.. Și asta în timp ce propriile produse ale argeșenilor, creație a inteligenței și îndemînării lor, sînt cunoscute în peste 50 de țări ale lumii.

Prin cele 74 000 de aparate de radio și prin cele 71 000 de televizoare, lumea, la rîndul ei, coboară în „interioarele de conștiință" ale argeșenilor, cu toate frămîntările ei de vulcan în clocot. Argeșenii trăiesc bine, limpede, se aprovizionează curent în acest sezon cu produse alimentare variate, cu portocale, cu lămîi, grape-fruit și banane de pe meridianele lumii, dar mai ales cu pîine bună și albă de Pitești. Pîinea, aici, în Argeș, are gustul bun și cînd o desfaci parcă împrăștie lumină. Argeșenii, constructori prin tradiție, odinioară împinși să-și caute pîinea în alte regiuni ale țării, s-au tot întors de vreo douăzeci de ani pe la casele lor și au durat între timp 16 hidrocentrale electrice a căror legendă e încă proaspătă în memoria epocii.

Da, pîinea e bună la Pitești, nu se mai moare de tuberculoză și de foame, iar media de vîrstă e înaintată și sînt așezări întregi în care bătrînii trec de 80 de ani cu sănătate și speranță într-o viață tihnită, îndestulată. Rețeaua sanitară a înregistrat progrese mari : numărul medicilor a crescut cu 56%, iar al personalului mediu sanitar s-a dublat în ultimii ani, în așa fel încît acum revine un medic la 342 locuitori.

„Ceea ce au învățat oamenii în acești 30 de ani — îmi spune Ioan Drăgănescu, pensionar, tată a 7 copii și bunic a 15 nepoți, fost revizor contabil, argeșean din moși-strămoși — este o învățătură cu ținere de minte peste ani și ani : să trăiască și să se bucure de muncă și de viață, adică să se bucure de cuceririle civilizației și de omenia oamenilor". Adică pînă acum n-au știut trăi ? „De trăit au trăit, au semănat grîu și porumb, au plantat meri și peri și pruni, au crescut vite, au negustorit, au avut citeodată pivnițele pline de ulei, de brînză, de vin și de țuică, dar oamenii trăiau ca să facă avere și să strîngă bani, nu îndrăzneau să se bucure de sudoarea frunții lor, se îmbolnăveau și mureau devreme în întuneric și în neștiință de carte"

Privită din centrul monumental al orașului Pitești, viața oamenilor din județul Argeș e lipsită de convulsii și drame, e îndestulată fără excese, e comodă și prosperă. Dar, datorită distanțelor mari pînă la locurile de muncă, datorită navetei, chiar în condițiile unei organizări excepționale a mijloacelor de transport în comun, viața e uneori obositoare și chinuitoare, sub presiunea timpului pierdut pe drum ! ! Prin urmare, argeșenii, care și-au construit pînă acum 437 000 case de locuit din fondurile proprii ale populației, 26 800 apartamente din fondurile statului și organizațiilor cooperatiste, 3 400 apartamente din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție, trăind civilizat și demn, mai au încă de lucrat în sfera gospodăririi judicioase a timpului.

Zona Argeșului reproduce, ca forme de relief, ca geografie și ca istorie, întreg destinul geologic și istoric al țării, după cum argeșenii sînt reprezentativi .. prin ceea ce au cîștigat ca experiență de viață, ca evoluție în plan material și spiritual, pentru toată țara. Să nu uităm că țara Argeșului e țara celor „zece meșteri mari, calfe și zidari" care populează ținutul fabulos al memoriei noastre afective.

A. DOHOTARU ■

Îndrăzneală, fantezie, spirit novator sau atributele comerțului pitești

Despre marea și tulburătoarea renaștere a municipiului Pitești, despre ritmul accelerat al expansiunii sale economice, despre largile, profundele și imprevizibilele implicații psihosociale — determinate de o istorie grăbită — revista noastră a publicat o amplă relatare în primăvara anului 1973. Analizînd cu acel prilej redimensionarea urbanistică a capitalei argeșene, reporterii noștri au fost nevoiți să constate și să consemneze situația nesatisfăcătoare în care se afla în acel moment rețeaua comercială a Piteștiului, oraș supus unei fantastice explozii demografice. Am arătat, astfel, cum de la o zi la alta, sub năvala miilor de noi veniți, magazinele și unitățile de alimentație publică deveniseră cu totul insuficiente, procurarea mărfurilor de strictă necesitate obligîndu-i pe vechii și noii cetățeni ai urbei să cheltuiască stînic ore scumpe, să-și macine nervii și răbdarea, așteptînd la cozi interminabile.

Iată de ce, revenind la Pitești după trei ani și jumătate, am avut marea bucurie și satisfacție de a constata nu numai că fața comercială a orașului este de nerecunoscut ci și că, în acest domeniu, capitala Argeșului și în mare măsură și celelalte localități urbane ale județului pot oferi adevărate modele altor orașe din țară.

Revirimentul s-a produs odată cu reconstrucția perimetrului central al Piteștiului și concomitent cu principalele remodelări urbanistice din celelalte două principale orașe ale județului : Cîmpulung și Curtea de Argeș. „Considerăm — ne-a mărturisit tovarășul Gheorghe Dina, director adjunct la Direcția comercială a județului — că edilii noștri au știut să fructifice la maximum acest moment, să exploateze cu îndrăzneală și fantezie această șansă unică. Unică pentru generația actuală și pentru cea imediat viitoare, deoarece, evident, nu vom asista atît de curînd la o nouă reconstrucție a urbei".

La construcția noilor edificii comerciale — și aici e locul să salutăm una dintre cele mai înțelepte măsuri întreprinse — s-a avut în vedere nu numai satisfacerea situației de moment, deci stabilirea unui echilibru între cerere și ofertă prin crearea spațiului comercial necesar, ci, în același timp, s-au anticipat cu tact și înțelepciune și necesitățile viitorului, ale unui oraș care va continua să-și sporească populația, iar aceasta pretențiile. La ora actuală orașul adăpostește două supermagazine, „Fortuna" și „Trivale" (la fel de mari și de moderne ca și ultimele construcții comerciale ale Capitalei), edificii care pot părea cam mari, cu o notă de grandiloc venție, dacă e să le raportăm la scara orașului, dar extrem de bine venite astăzi și mai cu seamă mîine. Acestea, împreună cu tot ce s-a construit și în celelalte zone ale orașului, și cu tot ce s-a mobilat din vechea rețea însumează la ora actuală o suprafață comercială utilă de 53 000 mp.

Construcția edificiilor comerciale în funcție de necesitățile prezente, dar și viitoare ale unui oraș ni se pare o măsură firească, obligatorie în sistemul de gîndire al oricărui bun gospodar, dar din păcate lucrurile nu s-au desfășurat pretutindeni la fel. În nu puține alte orașe de provincie, aflate și ele în plin proces de industrializare socialistă și la cumpăna unor masive și structurale remodelări edilitare, rețeaua comercială a beneficiat doar de un spațiu modest, suficient la ora respectivă, și care după numai cîțiva ani s-a pomenit din nou sufocată de numărul sporit al cumpărătorilor.

Avem apoi datoria de a menționa introducerea unor metode moderne de servire a clienților. În toate noile magazine a fost adoptată metoda autoservirii, a mărfurilor la vedere, a alegerii libere. Pe scurt : un comerț modern, rapid, care a exclus, ab initio, formarea cozilor și a dat o lovitură de grație virtualilor vînzători indolenți și somnolenți, actualii angajați avînd doar obligația de a îndruma și supraveghea clientela.

În domeniul alimentației publice, divorțul cu trecutul, deci cu unitățile sordide și inapetisante (unde se mănîncă puțin dar se bea mult) s-a produs odată cu edificarea celor trei restaurante din centrul orașului, cu o desfacere zilnică de aproximativ 45 000 lei. Este vorba de berăria „Zimbrul", de restaurantul cu autoservire „Cina" și de restaurantul cu clientelă bărbierită și îmbrăcată lux „Minion". Interesant de remarcat că toate trei au fost plasate unul în vecinătatea celuilalt, deci alinia te pe același front stradal, și ideea nu ni se pare deloc rea : în funcție de opțiunea fiecăruia, de ora și dispoziția fiecăruia, centrul orașului, zona cu cea mai mare aglomerație urbană, pune la dispoziție, la alegere, trei unități distincte. Pentru un pahar de vorbă plăcut și decent, berăria „Zimbrul", iar pentru restaurarea stomacului, localul cu autoservire „Cina". Acesta din urmă constituie după părerea noastră una dintre cele mai reușite exemple ale genului (poate cel mai frumos din țară !). Cetățenii Piteștiului au, cu alte cuvinte, la dispoziție un local spațios, elegant și deosebit de curat unde se poate mînca dimineața la prînz și seara în condiții civilizate și la prețuri modeste, restaurantul recomandîndu-se și printr-un rețetar gastronomic variat.

Restaurantul „Minion" care a înghițit bani grei (mobilier din lemn masiv, draperii grele din pluș, pereții îmbrăcați în lambriuri, mochetă pe întreaga suprafață a pardoselii, veselă scumpă și ospătari cu morgă și surîsuri comerciale) nu și-a dovedit deocamdată utilitatea, deoarece onorata clientelă nu se prea îndeamnă să-și deschidă punga în fața bucatelor sofisticate ale unității. Deocamdată. Unitatea își are însă locul ei și, mai devreme sau mai tîrziu, sîntem siguri, va intra și în grațiile piteștenilor.

Spațiul comercial util a crescut sensibil și în celelalte două orașe principale ale județului. La Cîmpulung de la 10 000 mp în 1970, la 14 000 mp în 1976, iar la Curtea de Argeș de la 10 000 mp în 1970, la 15 700 în același interval de timp. Deosebit de semnificative ni se par cifrele care reprezintă creșterea desfacerii de mărfuri cu amănuntul pe întreaga suprafață a județului în unitățile comerțului de stat. Comparativ cu 1970, în anul 1975 acestea au crescut cu 80.2% în sectorul alimentar, cu 109.2% în sectorul nealimentar, cu 75.6% în alimentația publică. Pe ansamblu cu 90%.

Creșterea pe cap de locuitor oferă date și mai edificatoare. În vreme ce în domeniul consumului alimentar creșterea este de numai 42% (lucru evident, deoarece există o limită biologică în a mînca și a bea) în domeniul mărfurilor nealimentare, unde practic există întotdeauna valențe deschise, consumul pe cap de locuitor a înregistrat o creștere cu 84%.

Dezvoltarea rețelei comerciale argeșene (care, se pare, a găsit în persoana directorului Ion Bădescu un foarte înțelept pasionat și priceput meserias) se bazează, în concluzie, pe îndrăzneală și spirit novator. O acțiune constantă și temerară desfășurată într-un oraș cu o populație eterogenă, în care fuzionau dintre vechii și noii lui locuitori nu a luat încă sfîrșit. Un oraș cu mulți navetiști, cu mulți flotanți, cetățeni care în calitatea lor de cumpărători creează mari dificultăți rețelei comerciale. **Dar în comerț — ca să reluăm cuvintele tovarășului Gheorghe Dina — e nevoie de îndrăzneală, de fantezie. Comerțul implică fatalmente un procent de risc, iar cine nu știe să piardă, nu se pricepe să cîștige.**

LIVIU TIMBUS ■

spațiu de muncă și împliniri în frontul viu al țării

Asistența medicală a județului vrea să salte de pe locul 14 pe locul 4

„Simbătă, pe la amiază, m-am simțit foarte rău. Sînt bolnavă, am ceva cu rinichii. Nu m-am dus la doctor, am zis că poate îmi revin, dar duminică m-am simțit și mai rău. Luni m-am dus la dispensar, adică la circumscripție, însă doctorul nostru avea program după-amiază. După-amiază m-am tîrît, acesta este cuvîntul, pînă la circumscripție, dar mi s-a spus, fără să fiu consultată, că nu pot fi ajutată deoarece întreprinderea mea are Staționar. Neapărat trebuia să merg la Staționar. Acolo, unde am ajuns marți, cu un taximetru, că autobuzele în Pitești nu merg dimineața decît pînă la anumite ore, mi s-a spus că nu pot fi internată fără trimiterea medicului de circumscripție. Eram atît de obosită și de sleită de puteri, încît am lăsat-o pe azi, pe miercuri. Aștept aici, la circumscripție, să văd ce mi se mai întîmplă". Interlocutoarea noastră ne-a rugat să nu dezvăluim nici un nume, deoarece sănătatea ei se află în mîinile medicilor. Am apucat să promitem, așa că nu avem altă soluție, dar, la nevoie, toată această „plimbare a suferinței" poate fi concretizată, așa cum ar fi cazul copilului Tiberiu Triandafil, 2 ani și 5 luni, care duminică a avut un ceas rău, a căzut pur și simplu pe spate și a dat cu ceafa de ciment. A făcut un hematom și pentru că mama sa, Nicoleta Triandafil, n-avea de unde să știe programul dispensarului de care aparține, a fost dus la Policlinica cu plată, la medicul Andronescu, care i-a făcut o trimitere la cabinetul de radiologie. Însoțit și de bunica sa, micuțul suferind nu este deloc de acord cu infernalul program al transportului în comun din Pitești. Doina Smărăndescu, mama micuțului Gabriel, care are gripă, aparține de dispensarul numărul 8, la doctorița Gilda-Pușa Liță, care era de după amiază, iar medicul de dimineață n-a vrut pur și simplu să îl consulte pe micuțul Gabriel. A găsit înțelegere, adică omenie, la doctorița Victorina Schiteanu. Ar mai fi de spus că, la cîteva luni de cînd circumscripția 8 s-a împărțit în două, aceasta avînd peste 900 de copii, medicul Gilda-Pușa Liță tot nu are un program pe ușă, motiv pentru care oamenii nu știu cînd să apeleze la serviciile dînsei. Într-o astfel de situație se află și Lucian Paraschiv, a cărui fetiță, Elena, de numai 4 luni, trebuia să fie dusă la control, la același medic fără orar anunțat. De-aici, timp pierdut pentru o simplă și banală informație. Revenind asupra celor peste 900 de copii pe care-i consultă cei doi medici ai dispensarului 8, adică 450 la un singur medic, să mai notăm că, în general, celelalte dispensare au doar 160—180 de copii la un medic. Să punem capăt acestor constatări consemnînd și faptul că majoritatea dispensarelor din Pitești, 11 la număr, față de 25 cîte are, de exemplu, Bacăul, un oraș cam egal cu Piteștiul, sînt dispuse nu în centrul zonei pe care o deservesc, ci undeva, pe la marginea zonei, ceea ce provoacă serioase neajunsuri.

„Sînt, desigur, destule neajunsuri pe care noi, Direcția sanitară și toți factorii de răspundere din județul Argeș, le-am numi deocamdată".

Cuvintele de mai sus aparțin medicului Ion Osman, directorul Direcției sanitare din partea căruia aveam să aflu că, în raport cu dezvoltarea industrială a județului, aflat pe locul 4 ca pondere, asistența medicală se află, deocamdată, pe locul 14.

În cîteva cifre, județul Argeș, cu o populație de 607 000 de locuitori, este îngrijit de 721 de medici, 2 500 de cadre medii sanitare, dispune de 6 spitale teritoriale cu 5 240 de paturi, plus alte 2 500 de locuri în creșe. În ceea ce privește orașul Pitești, de 120 000 locuitori, acesta este înzestrat cu 11 dispensare (fostele circumscripții), plus 6 dispensare școlare, în care lucrează 230 de medici și 1 500 de cadre sanitare medii.

„Existența unor astfel de forțe medicale, la care se vor adăuga noi spații și o reorganizare a asistenței medicale, avea să-mi spună în continuare doctorul Ion Osman, vor duce, neapărat, la sălțarea județului pe un loc pe care, fără îndoială, îl merită. Că unele lucruri sînt așa cum sînt, asta se datorește și faptului că Piteștiul, de cîțiva ani încoace, este un adevărat șantier, noile cartiere au apărut ca peste noapte, iar dispensarele noastre n-au putut ține pasul cu acest ritm aproape sufocant. Sîntem absolut convinși că între orașul care în linii mari s-a cristalizat și rezonarea sa medicală se vor petrece schimbări calitative, în stare să elimine actualele deficiențe. Un argument în sprijinul celor spuse ar fi uriașul volum de investiții datorită căruia în actualul cincinal județul va fi înzestrat cu un spital de copii (504 paturi, plus policlinică), un alt spital general cu 430 de paturi și policlinică în Curtea de Argeș, un nou spital în Cîmpulung, adăugat la policlinica existentă și la vechiul spital aflat în curs de renovare. O nouă policlinică la Călimănești și extinderea spitalului vechi, o stație de salvare în Pitești, un grup școlar sanitar, 2 centre stomatologice în Curtea de Argeș și Cîmpulung Muscel. A început construcția unui spital de cronici irecuperabili, cu 200 de paturi, și s-a dat în folosință spitalul din Brădet. Am realizat un dispensar uman comasat, cel de pe strada Războieni, iar cel din Trivale se află în stadiul de finisaj. Au fost date în folosință 9 creșe a cîte 100 de locuri fiecare și un leagăn de copii cu 100 de paturi. Ar mai fi de spus că toate întreprinderile finanțează substanțial aceste investiții, iar ministerul, pînă la ora actuală, ne-a sprijinit masiv cu repartizarea de noi cadre medicale. În concluzie, într-un viitor, care poate fi numit chiar prezent, locuitorul județului Argeș poate spera și poate beneficia încă de pe acum de o asistență medicală pe măsura muncii pe care o depune, adică, altfel spus, ne vom strădui ca noi, medicii, să ne situăm pe locul 4 în țară. Sîntem poate prea optimiști, dar avem toate motivele și condițiile pentru atingerea acestui țel."

VICTOR NIȚĂ ■

Instantanee

Pitești, 2 decembrie : ora 12. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — Oficiul forțelor de muncă.

Stau de vorbă cu șeful acestui oficiu, Octavian Iliescu, director cu delegație al D.P.M.O.S. Aflu astfel că în anul în curs — pînă la data și ora menționate mai sus — au fost repartizați în producție un număr de 5 400 persoane, dintre care tineri între 16 și 24 ani (600 fiind absolvenți ai liceelor de cultură generală) : 2 400. Mai aflu că problema aceasta, cea a repartizării forțelor de muncă pe întreg județul — ținînd seama de condițiile specifice ale sale — nu reprezintă o problemă ușoară, pornește aici, în județul Argeș, încă din orele de dirigențe ; în colaborare cu Comitetul județean al U.T.C. s-a inițiat un Centru de informare și orientare care popularizează ramuri industriale în dezvoltare, condiții de calificare etc. și dă indicații celor dornici să se angajeze în județul Argeș. Rezultatele sînt spectaculoase — deși există probleme serioase în ceea ce privește proporția de femei sau tineri viitori angajați ! — iată însă cîteva cazuri : cazuri izolate, desigur, dar care le provoacă multă bătaie de cap celor de aici, de la oficiu :

■ — Direcția comercială a municipiului Pitești și Întreprinderea de motoare electrice au așteptat-o să se prezinte la post pe : GENOVITA COSTEA (19 ani), din iulie pînă în septembrie a.c. A refuzat !

■ — C.L.F. ; Întreprinderea de motoare electrice ; I.C.V.A., C.A.T.C. ; Combinatul petrochimie și I.A.P. l-au așteptat să se prezinte la post pe VENER MANDACHE (19 ani), din ianuarie și pînă în octombrie a.c. A refuzat !

■ — C. A. T. C. ; I. C. R. A. ; P.E C.O. ; Ocolul silvic ; Întreprinderea TEXTILA ; I.C.R.M. ; I.A.P. etc., l-au așteptat pe : IOAN COMANESCU (22 ani) din luna mai 1975 pînă în luna mai 1976. A refuzat !

■ — Întreprinderea de panificație ; I.A.P. ; Întreprinderea Textila ; O.J.T. ; I.C.V.A. ; G.I.G.C.L. ; C.L.F. au așteptat-o pe DOINA DUNĂ (22 ani) între lunile iunie 1975 — octombrie 1976. A refuzat !

■ — Argeșana ; C.A.T.C. ; Întreprinderea de motoare electrice ; I.C.R.M. ; I.C.V.A. ; C.A.T.C. (iară !? — n.a.) ; C.P.L. ; „Argeșana (din nou !? — n.a.) ; Întreprinderea de industrie locală — l-au așteptat pe CONSTANTIN OANE (51 ani, în cartea sa de muncă apărînd însă numai... 4 — patru ! — ani vechime în muncă !?!? — n.a.). A refuzat !

...Octavian Iliescu, șeful oficiului de care am pomenit mai sus, are, deci, de furcă : a repartiza 5 400 de persoane în producție, într-un an, este desigur o performanță ; a da însă — printre zecile de oameni care se perindă zilnic la această instituție — o soluție (în ceea ce privește, mai ales viitorul acestor oameni !) — cred, nu e nicidecum ușor ; mai ales cînd, pentru a încheia aceste rînduri, amintesc un ultim caz :

■ ANA DESROBITU : între 20 martie și 20 octombrie a.c. i s-au oferit posturi la : I.C.V.A. ; Întreprinderea TEXTILA ; Argeșana ; Întreprinderea FRIGORIFER ; Grupul școlar autoturisme ; C.L.F. ; I.T.P. ; Administrația serelor ; Argeșana, din nou !. Are 23 de ani ! A refuzat !

MARGA NEDELEA ■

În petrol nu numai că poți, dar trebuie să fii erou în fiecare clipă

Pentru tehnicianul Silvestru Huelscher, de la Trustul Petrolului din Pitești, forajul este o artă ; mai exact : o știință combinată cu o artă. Ocupîndu-se în special cu problemele de tehnică nouă din cadrul Biroului ingineresc de zăcămînt și tehnic, acest om în vîrstă de 46 ani lucrează în petrol din 1948, o viață așadar închinată unei munci care nu se vede, care se concretizează acolo, în adînc, pînă la 6 000 metri, în măruntaiele pămîntului.

Pasionat al petrolului, al sondei și forării mai cu seamă, Silvestru Huelscher — autor a peste 20 de invenții, multe brevetate peste hotarele țării — știe să-ți vorbească despre munca sa, despre munca sondorilor în genere, cu o căldură și cu o dăruire exemplară ; pasiunea asta s-a transmis și feciorului său, Dorel, care, iată, la numai 17 ani pe care îi are este coautor la una din invențiile tatălui. Îmi spune, repetă, insistă asupra faptului că munca sondorilor nu se vede, o invenție în petrol se experimentează ca să zicem așa, orbește, poate că tocmai din pricina asta munca în sonde necesită un simț deosebit, un al șaptelea, al adîncului, al întunericului total în care se consumă procesul gîndit la suprafață. „La noi nu se poate greși ! Dumneavoastră m-ați întrebat dacă asta implică noțiunea de eroism, eu aș zice nu numai că o implică, dar și constă în ea, eroismul, în petrol, este cotidian, aș zice că în petrol nu numai că poți, dar chiar trebuie să fii erou în fiecare clipă, o sondă costă cîteva milioane, o singură clipă de neatenție, o pedală apăsată cum nu trebuie și catastrofa poate fi gata !".

Să simți utilajul angrenat acolo, în adînc, „orbește" ! Asta după ce ai trecut — referindu-ne la domeniul invențiilor — prin mai multe faze de lucru distincte : concepție, proiectare, execuție — experimentare ; apoi generalizarea, extinderea invenției respective, „copilul pleacă în lume". Ducînd cu sine nopți, săptămîni de nesomn, de frămîntări, îndoieli, pînă la mult așteptata certitudine a reușitei : acolo, dedesubt, orbește ! Îmi povestește — acum, ușor amuzat — despre peripețiile uneia dintre aceste invenții, un dispozitiv nou de forare, astăzi brevetat în Anglia, Franța, S.U.A. și R.F.G., care era să-l înnebunească de-a binelea, instalația refuza să funcționeze, teoretic nu se greșise, nu se putuse greși niciunde ! — și totuși instalația refuza să funcționeze, după o săptămînă de chinuri, nedumeriri și controverse, a reușit să-i vină de hac : eroarea consta în faptul că la un fus metalic gaura fusese dată de către strungar nu așa cum îi ceruse S. H., omul, pentru a cîștiga timp, strunjise într-un singur sens, se produsese o toleranță minimă, chestiune de microni, suficientă însă a bloca cele 150 de tone, cît cîntărește, îndeobște, „brațul" unei sonde ; s-a repetat strunjirea, corect de data asta, și totul a mers perfect. „Înțelegeți ? Cînd spun eroism mă refer la eroismul zilnic al sondorului, la faptul că el muncește în condiții deosebit de aspre, pe ploaie, pe vînt, pe furtună, pe ger, uneori și se lipește mîna de fier ! Ei bine, un inventator trebuie să știe toate acestea, trebuie să fi trecut el însuși prin proba de foc a muncii la sondă, și mai trebuie să știe — chiar aflîndu-se în halat și papuci, în fața planșetei, la serviciu, sau nopțile, cînd gîndește, cînd creează, că este dator față de omul ăsta, de la sondă, la fel cum este dator să înțeleagă că lucrează cu milioane, cu valori materiale imense".

Mai îmi spune că aici, în petrol, inventatorul, după ce a terminat un dispozitiv, devine cel mai aspru critic al instalației respective : își pune cele mai dezavantajoase posibilități de funcționare posibile, își imaginează cele mai dificile situații în care invenția sa poate fi pusă să facă față. „Întotdeauna cînd faci o invenție, cînd o duci la capăt, trebuie să te gîndești că nu faci numai acula, unealta în sine, ci ești obligat să realizezi și securitatea deplină a funcționării ei". Recent, trustul piteștean a dat în folosință o sondă ce forează la 6 503 metri adîncime, la adîncimea asta „noroiul" de sondă are o presiune de 1 040 atmosfere pe centimetrul pătrat ! În astfel de condiții nu e permisă nici cea mai mică eroare și este o plăcere să-l asculți pe acest om vorbind despre noroiul de sondă ca și cum ar vorbi de o operație chirurgicală.

Eroism ? Fapt de muncă ? Pe undeva aceste două noțiuni se confundă, o invenție de pildă — o instalație de curățire a tălpii și de recuperare a rolelor de la sapele cu conuri — invenție astăzi generalizată în țară, cumpărată de Siria și de Irak — are o eficiență, pe operație și comparativ cu recuperatorul magnetic, astăzi scos din uz, de 150 000 lei. Pentru comunistul Silvestru Huelscher, această realizare de prestigiu este un eveniment obișnuit, drumul de la planșetă și pînă la primele probe în teren, efectuate în acele condiții deosebit de dificile de care am pomenit, drumul acesta este o clipă, o clipă din lungul șirag al clipelor în care, lucrînd în petrol, nu numai că poți, dar și trebuie să fii erou. „Așa — la noi — este o sarcină de serviciu !"

HORIA PĂTRAȘCU ■

SĂLĂTRUCU,

un loc în care dealurile şi munţii se fac din nou

La 28 de kilometri de Curtea de Argeş, sus, sub munţi, Sălătrucul e un ciopor de case risipite pe fundul Văii Topologului, într-un gol abia împezit de păduri şi de nouri, ca pe-un afiş colorat de turism. Codrul, în juru-i, sub vîntul zece de munte şi de decembrie, bate din aripi grele, încercînd parcă să se smulgă şi să-l lase singur acolo, în golul văii, în virtejul frunzos ce-a sorbit nişte nouri, nişte oameni şi nişte păsări întîrziate, retezate din zborul spre miazăzi. Te aşteptai ca şi casele, cioporul de case înşirate pe vreo 12 kilometri pe firul văii, s-o ia, dintr-o clipă într-alta, din loc, înălbind şesurile ca nişte turme, revărsîndu-se către zări mai prielnice, în sunete de acioale şi lătrături de cîini. Dar pe unde s-o ia ? La nord sînt munţii, crestele de zăpadă ale Negoiului, cetate inexpugnabilă, inaccesibilă, opritâ sub fruntea norilor, care o ţin şi vara sub zăvoare de întuneric şi brume. La răsărit, spre comuna Arefu, aflată la vreo 10 kilometri peste dealuri, nu duce nici un drum, duc doar cărări confidenţiale ale păstorilor pe sub poala de crengi a codrilor, aburcînd şi rostogolindu-se pe un pămînt torturat, numai coaste şi numai ripi. Pămîntul, tot, de la o zare la alta, adunat circular între dealuri şi munţi, s-a încreţit şi s-a închis în sine ca şi un măr uitat pe parmalicul lui decembrie, amirosind a brumă şi a scoarţă veche. Singurul drum, singura poartă spre lume, este drumul ce urcă de la Curtea de Argeş şi, de aici, din Sălătrucu, o ia spre apus, întîlnind, peste vreo 15 kilometri prin noaptea veşnică a pădurilor, Perişanii Vîlcei.

Pe drumul acesta (în ultimii ani, asfaltat), muşcarea răscumpără întreaga singurătate a locului, demontînd-o, de faţă, bucată cu bucată, ca pe un codru cotrobăit cu topoarele, nu numai în lungul asfaltului, ci şi prin luminişurile sau văile altor drumuri, cele forestiere (peste 200 de kilometri, tăiaţi în anii din urmă numai aici, în vatra Sălătrucului !), ce se desfac radial spre munţii din jur. Pe drumul acesta circulă automobile, circulă camioane şi I.M.S.-uri ale tăietorilor de păduri, circulă autobuze cu călători, curse directe I.T.A. leagă satul cu Bucureştiul şi, prin apus, prin Perişani, cu Clinenii şi cu Sibiul. Mişcarea amplă,frenetică, zbuciumînd, sub tavanul jos de nouri şi munţi, întreagă această lume bătrînă, făcîndu-o să-i dudue toate motoarele codrilor, proiectînd-o în plină viteză a secolului, ? ce mai e în cei vreo trei mii şi ceva de oameni ai Sălătrucului pleacă, în zori, cu autobusele, spre fabricile de la Curtea de Argeş, vreo sase sute, îmbarcaţi în camioane şi I.M.S.-uri, o iau spre păduri, pe drumurile forestiere ce se desfac către noaptea munţilor. Văzută de pe Dealul Ciocoticiului, ce domină satul (deal pe creştetul căruia, la vreo 6 km. de Sălătrucu, e hotarul dintre Argeş şi Vîlcea), goscaua, ziua, e un furnicar de maşini, noaptea e o cale lactee aţîţînd haotic din mîgîitoare puncte luminiscente, o turmă înnebunită de oi în fiăcări, duduie zi şi noapte toate motoarele codrilor, ale cerului, ale pămîntului, fuşelajul de arbori ai munţilor ce străbate în zboruri razante astul vibrează într-un deantat care deşteaptă păsări, căprioare, urşi, frunze de-acum un an, înnisti de-acum un veac. Disparate, la diferite distanţe sau în serii conjuncte, maşinile-jucării încărcate cu navetişti sau tăietori de păduri par trase înainte şi înapoi, cu ţesea cu tot, ca pe o bandă. Nu ajung pînă aici, pe deal, claxoanele, mişcarea e mută. Dar, iată, pe şosea apare deodată, înotînd harnic în aus, spre munţi, spre Negoiu, în contrasens cu jucăriile de metal ce se rostogolesc în clipa asta în jos, spre Curtea de Argeş, o căruţă cu cai. Şoseaua pare fixă numai pentru acest vehicul, şi trap-trapul cailor mici care înghit distanţa se aude parcă distinct în aerul rar. Copitele piocură bătăi. Sub ele, sub aceste bătăi, care par a veni din timp, ca sub bătaia unor baghete magice, mişcarea îngheaţă, peisajul îngheaţă, albiile apelor se opresc, bătaia de aripi a codrilor se opreşte, transformate în filigrane, pantele munţilor nu mai curg, ci încremenesc într-o compoziţie de icoană pe sticlă, împărţită străluciitor între albul zăpezii şi albastrul compact, întens, ultramarin al cerului. Compoziţie ce-a cuprins şi căruţa, îngheţată şi ea, în smalţ, deşi cali scot pe nări trîmbe de aburi, înghetate şi ele. Pe sub gheaţa asfaltului se prelinge drumul arhaic, drum pe covoare de iarbă albastră, pe care mişcarea e altă, cu alte legi şi cu alte ritmuri, pe care pasul e sovăit, plutit, ca într-un vis sau un basm de demult. Sîntem pe unul din drumurile cele mai vechi ale românilor, drum de basm şi legendă, de enigme şi neguri, „drumul cel mare" sau „drumul cel bătrînesc al Lotrului", drumul spre Ţara Loviştei, acea tulburătoare „ţară" a străvechimii noastre, închisă între pereţii de piatră, greu permeabili, ca într-un fel de hermetism ontologic, ai munţilor Oltului şi ai Lotrului, spaţiu de milenară istorie, în care cringuri de neamuri şi de noroade, cringuri de cerbi şi herghelii de cai petrec şi cutreieră fabuloase nemărginiri ale geografiei şi ale vremii, venind nu din amurgul basmului, ci de-a dreptul din miezul lui. Sălătrucul e una din porţile de intrare în cetatea alpină a Ţării Loviştei, poartă, se pare, cea mai veche, cea în care bătăile omului, deşi venind din prăpastii de veac, din zonele abisale ale istoriei, se aud, totuşi, cel mai clar. Se mai poate pătrunde în Loviştea prin două porţi, prin Boiţa Sibiului sau prin Cozia Vîlcei, dar „drumul cel mare", „cel bătrînesc", dintre Muntenia şi Ardeal, pe aici trecea, prin această arcadă sau poartă a Argeşului prin care coboară şi urcă cu turmele, de cînd se ştiu, ciobanii Loviştei şi ai Mărginimii Sibiului, unind munţii cu şesul, unind limba cu duhul, unindu, de fapt, ţara cea mare în rotunjimea ei fiinţa se, lucrînd îndărătnic, străuitor, cum lucrează şi astăzi izvoarele din Carpaţi, pentru desăvîrşirea acestei unîri. Pe aici, prin această fereastră sau poartă a Argeşului, îşi aruncau privirea de vultur voievozii Valahiei, cuprinzînd Amlaşul şi Făgăraşul, „ţările" lor de peste munţi, pe aici, prin apropiere de Sălătrucu, într-un cleşte de stînci al Loviştei, a fost şi Posada înfrîngerii lui Carol Robert d'Anjou de către Basarab I întemeietorul, pe aici, prin această „ţară" atît de pură, atît de pur românească, atît de veche, atît de frumoasă, cu codri înneguraţi şi ceruri înalte, cu risipiri fastuoase de stîncării şi brazi rari, maiestuoşi, suspendaţi la răscruci de cer, gemeni cu pînii maritimi de pe ţărmurile Italiei, s-ar simţi bine, s-ar simţi la ele acasă, cum poate numai în Haţeg s-ar mai simţi, şi Cronica Pictată, şi Columna lui Traian. Pe aici, pe la Sălătrucu, prin această poartă a Argeşului deschisă spre Transilvania, au trecut, spun unii istorici, romanii, înainte de a zidi şi a folosi şoseaua tăiată pe valea Oltului, drumul pe-alci, prin Sălătrucu-Perişani, fiind „drumul cel mare", „cel bătrînesc", cel vechi, folosit şi de daci, folosit cine ştie de cînd, din ceea eră a zorilor transhumanţelor ce coincide, în timpul fără hotar, cu păstoritul biblic. Dovadă a vechimii acestui drum este castrul de la Cîineni, de pe culmea care-i adună şi îl veghează zările, botezat de romani „Pons Vetus", deci o „punte" mai veche, au zidită de ei, ci găsită de ei. Romanii, desigur, vor fi trebuit să fortifice şi această poartă a Sălătrucului, care, ca orice poartă, se putea deschide oricărui vînt, oricărui năvălitor. Urme de cetate romană la Sălătrucu încă nu se cunosc, pămîntul, aici, deocamdată tace, ei se închide ochilor scrutători ai istoricilor, el îngheaţă în peisaj smăltuit de icoană pe sticlă, dar, spun istoricii, nu se poate ca astfel de urme să nu existe, să nu ţişnească într-o zi la lumină, scuturînd sau spărgînd coma subţire a celor două milenii, lăsîndu-ne să vedem prin sticlă zbaterea de izvoare ale străfundurilor. Numele satului, după unii, ar veni de la latinescul „solo trecia" („singura trecătoare"). Şi, prin această trecătoare a timpului, s-a trecut mereu, s-a zidit deci un mare curent uman. Sau, cum scrie Ion Conea, „aceeaşi populaţie a rămas mereu locului", pură şi neclintită. În ţinutele ei şi în viaţa ei, neclintită şi ţesătură ca şi munţii, aceşti munţi colcăind de oameni şi turme pînă sus, de la poalele vremii şi pînă astăzi. Echipa de dansuri a cămînului cultural din Sălătrucu (echipă vestită, invitată mereu la Bucureşti, la emisiunile televiziunii, la serbările ce se dau la Muzeul Satului, ultima oară pe scenele Săptămînii culturale a Capitalei) joacă jocuri străvechi (printre altele, nu mai puţin de 53 de jocuri care-s strict ale locului, culese de la bătrînii lui), specimene ciudate şi uimitoare de dansuri arhaice, după modele care în alte părţi s-au pierdut de mult, şi, în acelaşi timp, această echipă uimeşte prin costumele celor cuprinşi în horă. Costumul bărbătesc este cel moţînesc, „ungurenesc", cel cioarecî, pieptar şi pălăriuţă-ţichie, costum albnegru, de o simplitate sau demnitate sacerdotală, pe cînd cel al femeilor este o revărsare spumoasă, sărbătorească, ameţitoare, de culori, între care domină roşul, de podoabe, aleşături, broderii, bijuterii. Cel al bărbaţilor este „ungurenesc", bărbaţii, ciobani la ei, rătăcitori pe cărările transhumanţei, înfăptuind sinteza vieţii şi a portului lor pe orizontale, au adoptat straiul oamenilor de peste munţi, cel mai practic pentru îndeletnicirile pastorale, pentru peregrinările între stînci şi şesuri. Straiul femeilor rămîne însă arhaic, el e straiul acestor dealuri din miazănoaptea ţinutului, necorupt nici de munte şi nici de şes. Femeile, stîlpii casei, stîlpii satului şi ai vieţii lui, cele ce torc lîngă vatră lîna mioarelor plecate sub zări, cele ce ţin gospodăria în lipsa bărbaţilor, cele ce ară chiar şi pămîntul în locul lor, apăsînd cu toată puterea pieptului coarnele plugului pe aceste ogoare reci, sînt de aici, au rămas totdeauna aici, ele urcă direct, vertical, după cum straiul însuşi o arată, din trunchiul tradiţiei, din rădăcinile lui pierdute în timp.

Cît de veche este această lume ? Ea este atît de veche, de bătrînă, încît, ai zice, nimic şi nimeni n-ar putea-o clinti. Ea e atît de veche, de pură şi de frumoasă, încît, ai zice, - aici n-ar trebui să se clintească, să se schimbe, ea ar trebui să rămînă aşa cum e, aşa cum a fost, cu toate peisajele zugrăvite, cu toate cuvintele vechi, cu sonuri arhaice, aliniate în glosare, cu toate culorile istovite în pînze, cu toate aromele fixate în arbori bătrîni şi în roşlevc. Ea ar trebui să rămînă aşa cum e, aşa cum a fost, înghiţită ca-n sticla unei icoane, cu peisajele ei străbune, un pic naive, un pic stîngace, ca şi cele ale bisericuţei-case de ţară, intimă ca o încăpere domestică, ridicată în zorii veacului de meşteri locali, pictată de ei, cu „sfinţi" şi „sfinte" ce seamănă cu Ion şi Maria, surizătoare, senină, deschisă, ca toate casele bătrîneşti din jur. Ea ar trebui să rămînă aşa cum e, aşa cum a fost, acăţată de sub poala Ieşparabilă a timpului, astfel încît cei care vor veni, urmaşii forestierilor şi ai muncitorilor navetişti de la Curtea de Argeş, să fie în stare a pricepe şi dezlege ce forme măiestre ale unei originale şi străvechi civilizaţii s-au sublimat în înfăţişarea şi fiinţa acestui sat.

Din cele 705 gospodării ale Sălătrucului, inclusiv ale satului apartinător Vălenî, 222 sînt noi, construite în ultimii zece ani. Noi sînt multe priveliştî, multe întemeieri, asfaltul, electricitatea, televizorul, căminele culturale, şcolile, grădiniţele, cinematograful, dispensarul, casa de naştere, punctul farmaceutic, magazinele de tot felul, brutăria, biblioteca, baia publică, aducţiunea de apă potabilă (ultima, deocamdată în proiect, urmînd să se materializeze în anul), noi sînt elementele de arhitectură, de tehnică, de confort citadin ,ce intervin în construcţia noilor edificii chiar şi a caselor, dar, cu fiecare nouă privelişte sau cu fiecare nouă întemeiere, distanţa faţă de aursă, de „vatră", de alcătuirea şi duhul lor, nu se măreşte, ci capătă de-abia elevaţia unei şi mai desăvîrşite sinteze. Cel ce veghează la acestă sinteză sau armonie e satul însuşi, omul lui. Un Radu Ion, muncitor la pădure, îşi construieşte casa (acum „la roşu") cu etaj, dar etajul e un pridvor cu stîlpi, la care ajungi pe o splendidă scară exterioară, copiată după desenul vechilor foişoare. Un Alexandru Stama, vechi gospodar, care creşte vite, care ştie şi croitorie, şi-a „refăcut", ni se povesteşte, de vreo trei ori arhitectura şi croiul casei (şi ea cu etaj, şi ea „la roşu"), astfel încît, în final, vatra vieţii şi a preţenţiilor lui de astăzi să fie, deopotrivă, modernă, rezistentă, confortabilă, dar şi „a locului", supunîndu-se canonului său de artă. Pătrunzîndu-se de toate noutăţile vremii, absorbindu-le în structura sa, Sălătrucul ascestei zile desenează un sat în care esenţialul, în privelişte şi în fiinţă, este coerenţa întregului, pe - axă ce se vădeşte a fi, de la un capăt la altul, a locului. Biserieuţa-monument istoric, construită naiv, timpodobită cu pictură naivă, ca şi casa bătrînă cu căciulă de şiţă şi pridvor cu stîlpi de stejar încrustaţi îşi continuă canonic drumul lor, alături de zidirea modernă de piatră ce prinde să-şi facă din ce în ce mai des apariţia, ca şi baladă sau cîntecul popular, întîlnesc un artist de geniu, ce, folosind toate materialele, vechi şi noi, le retopeşte la flacăra simţirii sale, le ordonează într-o alcătuire nouă de sinteză. În cazul satului, precum spuneam, artistul este satul însuşi, omul lui colectiv, obştea lui.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Un sat frumos, îngrijit, curat şi chivernisit, cu o arhitectură şi o înfăţişare calde, intime, intim-muzicale, rapsodice, colorate la modul major decorativ, operă anonimă şi marcă a unei istorii — vechi şi noi — cu nume proprii. E un sat pe care, se vede, oamenii lui îl iubesc, e un sat pe care, se vede, oamenii lui au trudit şi trudesc cu osîrdie, cu pasiune, cu iscusinţă.

Şi mai ales cu efort. Viaţa, pe-aici, n-a fost uşoară, nu e nici astăzi uşoară, pămîntul locului e zgîrcit, slab şi rece, ca să culegi de pe el un coş de cartofi sau un braţ de fîn trebuie să nu presa ştii ce e odihna, să nu prea ştii ce e somnul, să ştii doar să izbeşti cu sapa, pînă cînd braţul amorţeşte, încremeneşte, se face greu şi învrtoşat ca fierul, pînă cînd fierul uneltei se înfierbîntă, îşi face buzele iuţi şi luci. Cartofi „se face", „se face" şi porumbul, „se face" bine mai ales „ghizdeiul" (ierburi pentru furaje), dar cam atît. Grîul nu se prea „face", omul locului îl aduce din văi, unde se angajează, cînd ispăveşte ce e de ispăvit pe-aici, la C.A.P.-uri şi I.A.S.-uri, mai ales ca cioban. Dar ciobanul acesta e harnic, e iscusit, e căutat şi preţuit. Grigore Feţeanu, om de 50 de ani, gospodar rînduit, cu casă nouă şi unică în tot ce e plinea, n-o prea gusta nici la sărbători. Ei, aceşti oameni, au trudit din greu de cînd se ştiu, au luptat aprig cu pămîntul acesta pietros şi rece, dar l-au învins, l-au supus, s-au întemeiat fabulos pe el. Au făcut pădurea cu foc, făcînd, în acesle „arsuri", loc ogoarelor şi loc păşunilor, au spart piatra înaiturilor cu plugul pînă la 800-900 de metri, adesea pînă la „gol", lîngă cer, au umplut muntele cu sălaşe, uneori chiar cu case, case adevărate, întemeiînd acolo, pe creste, toate aicătuirile şi trebuinţele unei gospodării, meşterind uneori şi căruţe, cărute făcute pe loc, care n-au coborît niciodată în sat. Neam falnic, robust, netemător de nimic, neîncovoiat de nimic, de nici o oprelişte, fie ea a vremurilor sau a munţilor. Neam falnic şi teafăr de oameni al munţilor, venind nu din amurgul istoriei, ci din zorii ei, rezistînd aici, în cuibareale sale de vultur întocmite pe piatra seacă, doar prin lupta lui şi prin truda lui. Aceşti oameni, în sînul cărora al, au transformat şi au înnoit nu numai satul, au transformat şi au înnoit chiar şi pămîntul, modificîndu-l deopotrivă şi geografia, şi structura. El au modificat, de fapt, ne spunea primarul, „chiar şi omătul". Făcîndu-i din noi, sub ochiul stîlpit al timpului, El au plantat cu meri şi pruni vreo 250 de hectare, în plin masiv, ei au amenajat şi fertilizat cîteva sute de hectare de „păsuni model", ei au îndiguit, au taluzat şi au betonat albii de văi şi de pîrîale, făcînd din mlaştini grădini, făcînd ca cele 22 de văi (adică vreo 60 de hectare de apă !), ce se varsă în Topolog, să nu mai aminteînte satul cu revărsările lor altădată pustiitoare. La îndiguiri, la plantarii de pomi, la amenajări de păşuni, la construcţii de interes obştesc, satul întreg, satul acesta de oameni ce iubesc munca şi îşi iubesc cu statornicie vatra, se înhamă, ne spune primarul Iordache, „nerugat". Nl se dă şi o cifră : anul acesta, fiecare om din Sălătrucu a prestat muncă obşteasc-patriotică, în valoare de 333 de lei, suma ridicîndu-se pe ansamblu la 1 205 000 lei. „Planificaţi" erau 753 000 de lei. Deci Sălătrucu, zice Nicolae Iordache, are toate motivele să spere la unul din locurile de frunte ale întrecerii patriotice pe judeţ.

Deci Sălătrucu, satul acesta care încorporează noul cu pasiune, cu foame, dar care ştie, înnoindu-se, să rămînă el însuşi, în desenul şi fiinţa pe care le-au zămislit cu imaginaţie şi cu trudă bătrînii lui şi strămoşii lui, este un sat al viitorului. E acest sat, precum un voievod de demult — sau precum un haiduc, un „lotru" al Arqeşului ori al Loviştei — nu fălos, nu pompos, nu mare la stat. Dar el — toate faptele lui o arată — îşi va uni statura, în viitor, cu munţii pe care îi face din nou.

ILIE PURCARU ■

Anchetă socială

Opriţi-l pe Nelu!

„Sigur că o cunoaştem pe Aurora Stana — spune Marin Răţoi, şeful oficiului de scrisori şi audienţe a Consiliului popular al judeţului Argeş. A fost de mai multe ori pe la noi, ne-a cerut sprijinul şi problema ei ne-a făcut pe toţi să ne îngrozim şi să o ţinem minte. Din păcate, n-am prea putut s-o şi ajutăm — deşi bunăvoinţă a găsit de la toată lumea cu care a vorbit".

Aurora n-a fost altceva multă vreme decît o fată cuminte venită de la ţară, plecată de lîngă părinţi şperînd la primul contact cu vreun oraşean mai arătăgos. La Piteşti a absolvit liceul economic, a fost angajată la contabilitatea unei autobaze locale şi tot acolo i-a întîlnit într-o zi pe Nelu (Stana Ion, după numele oficial). Nelu nu l-a adus decît nenorocire în viaţă; dar, slgur, fata din Mozăceni-Vale a crezut multă vreme că lui Nelu l-ar putea spune şi Fericire. S-au luat repede : la 10 august 1973 s-au cunoscut, la 6 octombrie s-au căsătorit. Pe Aurora au făcut-o prar „manierele" alese ale lui Nelu, cuvintele puse unul după altul altfel decît era obişnuită („cocoş, ei flindcă am putină treabă plec şi te sărut pe gurita mică !"). Fusese primul bărbat întîlnit dar nu avea să afle decît mult mai tîrziu că Nelu tocmai teşise din închisoare şi că aşa-zisele maniere alese ascundeau o monstruozitate, un caracter foarte aproape de limitele grotescului uman. S-a agăţat multă vreme de „fericirea" ei, de visul pe care-l sperase să devină realitate şi pe care nu şi-a putea închipui că-i poate scăpa aşa uşor printre degete. În parte, o s-o lăsăm pe Aurora să-şi povestească viaţa pe care a dus-o în ultimii trei ani de zile.

„Adevărul e că din prima săptămînă mi-am dat seama că nu urma să fie prea uşoară căsnicia noastră. Am fost la o nuntă. Lumea dansa, aşa că l-am spus să dansăm şi noi, dar m-a refuzat. Am observat că se uită la alte fete. Să ştiţi dealtfel că este foarte frumuşel ! Am rezistat multă vreme pentru că am tot sperat să se schimbe... Nu a fost aşa ! În aprilie 1974 am intrat în apartamentul proprietate personală, situat în cartierul Trivale, în blocul 69. Tot cam de atunci, Nelu a început să lipsească de acasă, apoi să vină beat şi în cele din urmă să mă bată. Într-o zi s-a sculat dis-de-dimineaţă şi a plecat la autogară. Eu, după el. L-am văzut că se sule în autobuzul de Bucureşti M-am urcat şi eu şi m-am aşezat pe scaunul din spatele lui. I-am spus că merg acolo unde se va duce şi el. În Bucureşti a încercat să fugă, dar am fugit şi eu. A urcat într-un bloc, iar la etajul doi a vrut să dea în mine. Am ţipat. A ieşit lume, iar el iar a fugit. Eu după el. Aşa am ajuns în Gara de Nord. Eu îl ţineam de mînă — deşi trebuie să ştiţi că este mult mai înalt şi mai puternic decît mine. Am rugat un sergent să ne dusă la miliţie, dar Nelu susţinea că n-are nici o legătură cu individa, adică individa fiind eu. Sergentul m-a crezut pe mine şi aşa am făcut cunoştinţă cu un colonel de la secţia din gară. Cei de acolo m-au înţeles şi au încercat să mă ajute. Nelu a spus mai întîi că se ducea la Centrală. Fiind chemat de un inspector. Era însă duminică ! Ofiţerul a pus mîna pe telefon, ca să-l verifice. Atunci Nelu a spus că merge la o rudă — dar adresa n-a putut s-o indice. În cele din urmă a susţinut că merge la mare. Tot acolo l-am rugat să-mi dea o declaraţie, pe care o am : „Dacă soţia mea va prelua conducerea pe numele ei, eu mă voi retrage din apartament". Din februarie anul acesta s-a mutat la părinţii săi, dar pace nu mi-a dat deloc. Mai înainte primeam tot felul de telefoane de la diferite femei, care mă întrebau, atunci cînd Nelu nu era acasă; dar dumneata cine eşti, mama sau sora ? Sora, le răspundeam, dacă-ţi place mai mult ! L-am iubit tare mult pe Nelu, dar n-a meritat iubirea mea. Veneam acasă de la serviciu şi începeam să mă pun la punct, ca să mă găsească cît mai aranjată şi să mă placă şi el. De multe ori îl aşteptam degeaba, sau, cînd venea, abia de mă băga în seamă. La autobază nu se ţinea mai deloc de treabă. Din impiegat a ajuns pînă la urmă ajutor de şofer, dar nici aici nu muncea cum trebuie şi penalizările se ţineau lanţ. Ajunsese că venea acasă uneori cu numai 7 lei la o chenzină ! Într-o zi a venit la mine directorul şi mi-a spus că-l dă afară. În cele din urmă l-a transferat tatăl său, care e controlor, dar se laudă cu o mulţime de relaţii în Piteşti, la I.T.A. Argeş, unde este din nou impiegat".

Da. Nelu Stana se consideră a fi un adevărat Făt-Frumos. Nu o singură dată Aurora l-a privit uimită cum se admiră în oglindă şi cum exclama plin de emfază : „Vai ce bărbat frumos sînt ; cum dracu de te-am luat pe tine, care eşti o nagparlie !". De aici pînă la infidelitate şi adulter n-a mai fost desigur decît un pas. Fără îndoială comportarea lui Ion Stana s-ar încadra pînă aici în limitele unui ridicol adesea dureros pentru soţia sa, care îşi vedea visul unei căsnicii liniştite, din dragoste, îndepărtîndu-se cu fiecare nouă zi. Dar mai dureroase (şi nu figurativ) aveau să fie experienţele Aurorei în continuare, cele care au frizat adeseori penalul.

„În 31 august 1975 a venit acasă pe la unsprezece. Noaptea, bineînţeles. N-am vrut să-i deschid uşa, întrucît era beat de-a binelea. Prin vizor l-am văzut cum a băut, acolo pe scară, aproape un litru de ţuică, după care a ieşit din bloc şi a urcat pe o schelă exterioară pînă la balcon. A spart geamul de la sufragerie şi a intrat. Am fugit la o vecină, dar şi el după mine. M-a bătut acolo, iar cînd vecina a vrut să intervină, a lovit-o şi pe ea. A doua zi am fost la medicul legist şi am primit un certificat pentru opt zile de îngrijiri medicale. Adevărul este că am avut o mulţime de certificate din alea, dar o parte le-a găsit el şi le-a rupt. Mîlţia l-a dat în două rînduri amendă contravenţională, însă s-a avut bani să le plătească şi tot eu l-am împrumutat. Am gresit atunci că l-am iertat, crezînd că tot ne vom înţelege pînă la urmă...".

La 3 februarie anul acesta ruptura a devenit definitivă. Nu trebuie să uităm însă că mai există şi un copil — Roxana Mirela. — astăzi în vîrstă de un an şi jumătate, avînd o luxaţie congenitală, afecţiune care, tratată corespunzător, ar putea fi vindecată. Dar de ce fel de atenţie pentru fetiţă poate fi vorba, cînd Nelu Stana s-a cunoscut datoria de a achita soţiei sale măcar indemnizaţia pentru creşterea copilului, pe care aitfel o încasa cu regularitate la leafă ? ! Nu, Ion Stana nu a dat în casă. soţiei şi copilului care-l poartă numele, cel mult a luat : cuvertura de pe masă, tacîmuri, bibeiouri de cristal, ceasul deşteptător, becurile de la lămpi, chiar şi o păpuşă a fetiţei, şi încă alte nenumărate lucruri... Nemulţumit, venea uneori acasă şi îşi bătea în modul cel mai sălbatic soţia. „În 14 aprilie a venit din nou la mine la ora 11 şi un sfert noaptea. Eu încă nu schimbasem yala. M-am prefăcut că dorm. A format un număr la telefon (pe care numai el putea să-l folosească, pentru că-mi legase un lacăt la telefon. ca eu să nu pot suna pe nimeni) şi a vorbit pînă la ora două şi douăzeci de minute cu o femeie. Nu l-a spus decît cuvinte frumoase, multe le-am auzit pentru prima oară, deşi dragoste îmi declarase şi mie, cu ani în urmă. La ora aceea m-a supărat şi am pus mîna pe furca telefonului, întrerupîndu-i convorbirea. S-a enervat la culme. M-a bătut groaznic, pînă spre ora patru de dimineaţă. Avea un obicei de-gi lega mai întîi pumnul într-un prosop plugat, pe care-l băga în apă. Şi mă bătea aşa, ca să nu lase urme, dar numai în cap. La un moment dat simţeam că mi-a ajuns capul în stomac. Mi-am ascuns capul în plapumă. pe care am minjit-o de singe de nici astăzi nu a mai ieşit la spălat. De ce mă bătea nu ştiu — cred că-i făcea în primul rînd plăcere...".

A doua zi, Aurora-Stana primeşte 10—12 zile de îngrijiri medicale de pe urma traumatismelor fizice vizibile la cap şi pe gît, dar după numai trei zile concediu i se constată că nu e femeie. Nu l-a spus decît cuvinte frumoase, multe le-am auzit pentru prima oară, deşi dragoste îmi declarase şi mie, cu ani în urmă. La ora aceea m-a supărat şi am pus mîna pe furca telefonului, întrerupîndu-i convorbirea. S-a enervat la culme. M-a bătut groaznic, pînă spre ora patru de dimineaţă. Avea un obicei de-gi lega mai întîi pumnul într-un prosop plugat, pe care-l băga în apă. Şi mă bătea aşa, ca să nu lase urme, dar numai în cap. La un moment dat simţeam că mi-a ajuns capul în stomac. Mi-am ascuns capul în plapumă. pe care am minjit-o de singe de nici astăzi nu a mai ieşit la spălat. De ce mă bătea nu ştiu — cred că-i făcea în primul rînd plăcere...".

Altfel, Aurora Stana nu şi-a pierdut încă zîmbetul, arătîndu-şi-l la intervale destul de dese dinţii de o albeaţă perfectă. Vorbeşte cu parecare detaşare, de parcă necazul n-ar mai fi de acum al ei, ci poate al unei bune prietene. Tot ce vrea, susţine, este ca acum s-o lase în pace omul acesta pe care l-a crezut a fi cel destinat ei, şi care nu s-a arătat pe sub aspoala de frumuseţe fizică şi vorbe smecherieşti decît un element antisocial de ultimă speţă, un individ aflat la marginea bunului-simţ şi la periferia condiţiei sociale Singurul lucru care ne intrigă este că opinia publică n-a luat din vreme o atitudine corespunzătoare în cazul nefericitei Aurora Stana. Iată şi rostul acestor rînduri, pe care le-aţi citit şi probabil le-aţi suportat greu. Suferinţa aproapelui nu ne face niciodată plăcere, dar este o crimă să o ignorăm. Ar fi fără îndoială necesar ca Aurora să nu se poată crede singură, să nu-şi piardă încrederea în oameni.

DUMITRU GRAUR ■

ARGEŞ — un judeţ de legende, spaţiu de muncă şi împliniri al unor oameni prezenţi în frontul viu al ţării

Bătălia celor 10 zile

Iată, pe scurt, relatarea unei întîmplări pe care inginerul Erotei Petrescu, şeful secţiei mecanico-energetice, a numit-o bătălia celor zece zile. „Aşa, pe înţelesul tuturor, ca să vă introduc în problematica tehnică a intervenţiei oamenilor conduşi de inginerul Narcis Bulibaşa, ar trebui să spun că în generatorul de apă supraîncălzită apa soseşte cu o temperatură iniţială de 104 grade. În generator, temperatura apei creşte pînă la 180 de grade. Este temperatura optimă cu care apa încălzeşte presele de vulcanizat din secţiile a doua şi a cincea. Aceste secţii, la un loc, realizează peste jumătate d.n producţia combinatului nostru. Ei bine, controalele de anul trecut şi din acest an, efectuate de către I.S.C.I.R., ne-au avertizat că generatorul — un recipient înalt de 11 metri şi cu o greutate totală de peste 40 tone — nu mai prezenta siguranţă în funcţionare. Se corodase. Trebuia, deci, să-l înlocuim. Ca să montăm noul recipient, pe care I.U.C. — Făgăraş ni l-a livrat cu o promptitudine exemplară, ar fi fost necesară o întrerupere a activităţii secţiilor doi şi cinci. Nu mai revin asupra importanţei acestor secţii. Iată însă că inginerul Narcis Bulibaşa, şeful atelierului mecano-energetic al combinatului, împreună cu inginerii Aurelian Păun şi Anton Istrate, mecano-energeticienii de la cele două secţii, au pus la punct o alimentare provizorie, cu aburi, a preselor, treabă pentru care au modificat substanţial instalaţiile respective. Paralel cu această extraordinară improvizaţie, care a presupus un risc greu de explicat în numai cîteva cuvinte, a demarat demontarea vechiului recipient în vederea înlocuirii lui. Timpul de execuţie, fixat de conducerea întreprinderii, a fost de 25 de zile. Dar, pînă la urmă, datorită unui minuţios plan de bătăile pe care inginerul Narcis Bulibaşa l-a pus la punct şi l-a urmărit cu o consecvenţă şi o înverşunare demne de toată lauda, cele 25 de zile au fost numai 10, un adevărat record în materie, mai ales că oamenii executau pentru prima dată o astfel de lucrare. După cîte ştiu eu, de-a lungul celor zece zile s-a muncit între 12—14 ore pe zi ! Pînă să ajungem la recipient, unde în mod sigur îl vom găsi pe inginerul Narcis Bulibaşa, am să vă spun numele cîtorva dintre acei oameni : Marin Nicolae, Dante Bratu, Nicolae Stoleru, Ilie Ristea, Ion Ioniţă".

— Mai întîi şi-ntîi, ca să respectăm adevărul, acestor oameni ar trebui să-i adăugaţi şi pe următorii : Ilie Amza, Ion Diaconu, Marin Encea şi Constantin Voicu, Apoi, în al doilea rînd, dacă tot am ajuns noi eroi de reportaj, momentul nostru cel mai dificil a fost clipa în care trebuia executată tratarea chimică a suprafeţei interioare, aşa-zisa pasivizare. Fără sfaturile, îndrumarea şi experienţa unui specialist, cu toată ambiţia noastră, ne-am fi împotmolit. Omul pe care am contat şi care ne-a scos la liman se numeşte Lucian Negulescu, inginer, din cadrul I.S.C.I.R. Central-Bucureşti. Un alt ajutor substanţial l-a constituit şeful celor de la combinatul petrochimic care ne-au împrumutat o macara auto de 107 kg/forţă, un utilaj nemaipomenit, sînt doar cîteva exemplare în toată ţara. Cu această macara am ridicat vechiul recipient şi l-am trecut peste estacada de conducte pe care, altfel, ar fi trebuit să o tăiem, ceea ce ne-ar fi dus la o importantă pierdere de timp. Şi cam asta a fost totul. Ar mai fi de spus că, la un moment dat, după o săptămînă de muncă, oamenii, epuizaţi, scăpau cheile din mîini, nu alta. Am luat o pauză de 12 ore, am dormit şi noi ca toţi ceilalţi, ne-am odihnit şi am luat-o de la capăt, ultimele trei zile lipsind din combinat, în total, numai 10 ore. Dincolo de faptul că am cîştigat bătălia, cele 10 zile de încordare au unit un colectiv, l-au disciplinat şi l-au ridicat, din punct de vedere al calificării profesionale, cît trei ani la un loc. Ar fi vorba despre faptul că focul celor zece zile ne-a călit cum nici nu ne aşteptam, fiecare om în parte avînd nu doar satisfacţia muncii, cît aceea că a participat la cîştigarea unei bătălii. Este acesta un important punct de plecare la care eu personal ţin foarte mult.

VICTOR NIŢĂ ■

Să-i dea, să-mi dea, să-ţi dau, să-i dai

Întreprinderea mecanică „Muscel" nu are nevoie de prezentări deosebite, însuşi produsul ei — autoturismul de teren ARO — prin performanţele sale de excepţie o recomandă de mulţi ani, atît în ţară cît şi în străinătate. Bineînţeles că prestigiul întreprinderii nu este ceva care, o dată obţinut, îi aparţine în virtutea inerţiei de-acum şi pentru totdeauna, trecutele şi prezentele succese ale maşinii pregătindu-le — s-ar putea spune — pe cele viitoare. Însuşi faptul că aici se află o maşină aflată în competiţie cu cele mai prestigioase mărci din lume (Land Rover, Citröen, Honda etc.) obligă la o performanţă de durată, cursele la care participă ARO fiind, prin obstacolele şi duritatea lor, arbitrii cei mai severi ai maşinii. A traversa păduri, mlaştini, a sui pe munţi şi a coborî pe viroage înguste şi abrupte presupune tărie şi rezistenţă, calităţi deosebite dovedite de ARO cu o asemenea strălucire, încît i-au adus şi supranumele de „Zimbrul Carpaţilor". Desigur, autorii acestui „tot-teren" sînt mîndri de „copilul" lor astfel botezat, aceasta însă, cum îmi spune Victor Naghi, directorul întreprinderii, nu i-a făcut să se culce pe o ureche ori să se aplaude singuri. Mai ales că viaţa unei uzine este departe de a fi liniştită, somnoroasă, dificultăţile sînt dificultăţi tehnice totuşi, greu de rezolvat numai cu inima şi cu sufletul, mai ales atunci cînd sînt legate de calitatea şi cantitatea materialului din care este croită o asemenea maşină de care depinde viaţa celui care o conduce.

Îmbunătăţirea continuă a tehnologiilor de fabricaţie, metodele noi de croire a tablei, punerea în funcţiune, înainte de termen a 3 000 t. matriţe şi alte iniţiative, îmi replică inginerul Duţă Sebastian, şeful serviciului de investiţii, au dus şi vor duce la economii care, în final, la planul total, vor aduce un plus de mai multe milioane lei. Ce păcat însă, îmi spune acelaşi inginer, că încă nu ne putem realiza în regie proprie capacităţile neproductive (depozite, dispensar, institut de subingineri, drumuri de acces etc.) întrucît întreprinderea noastră nu are atelier dotat şi amenajat pentru construcţii.

— Pe maşină ne-am încadrat în cantitatea de metal planificată, aveam chiar şi reduceri, astfel încît greutatea pe sarcina utilă la ARO e mai bună decît la Land Rover. Aceasta însă, recunoaşte tehnologul-şef Vandori Cristian, ne situează doar între mijloc şi vîrf. Ca să ajungem în vîrf ar trebui să vină la noi şi cei din industria chimică, să vadă, să încerce rezistenţa, şi acolo unde se poate să înlocuiască metalul cu masă plastică. N-ar fi bine ?

Sigur că ar fi, pînă atunci însă, crede şeful serviciului plan, Manole Manole, uzina şi-a propus pentru viitorul an, prin introducerea de noi tehnologii şi folosirea de noi metale, să economisească peste 1 000 t. de metal.

Muncitorii cimpulungeni vor ca maşina lor să fie cea mai bună şi pentru aceasta nu-şi precupeţesc eforturile, lucrînd cînd şi cît este nevoie. Dealtfel, întreprinderea este renumită şi prin organizare şi disciplină, deşi media de vîrstă a muncitorilor abia trece de 20 de ani. Tinerii muncitori vin la timp, chiar şi mai devreme, la locul de muncă, ceea ce nu se întîmplă totdeauna cu materialele şi piesele sosite de la întreprinderile cu care colaborează prin contracte şi acorduri de principiu.

— Uzina, îmi spune directorul comercial Gheorghe Ştefănescu, colaborează cu multe întreprinderi pentru executarea autoturismului ARO în toate variantele. Între acestea, cele care sînt corecte în livrări sînt în majoritatea cazurilor Fabrica de radiatoare Braşov, I.A.M.T. Oradea, Republica din Reghin, Metalurgica Bucureşti, Izolatorul Bucureşti... Şi aţi mai fi, dar vorba aceea, cei ce nu-ţi fac necazuri îţi vin mai greu în minte. Ceilalţi... Vai, vai, mă duc ei, lă unele am doi delegaţi, nu unul, zilnic, urgenţele le iau cu camionul, nu cu C.F.R.-ul, ne costă mai scump, uzina, în lipsa pieselor, ar lucra în şalturi, n-ar realiza sarcinile de producţie programate în perioada respectivă, ar apărea golurile şi oamenii n-ar avea de lucru.

— Să se respecte cu stricteţe dispoziţia dată de ministrul, izbucneşte năvalnic directorul general al întreprinderii. Toţi colaboratorii noştri să livreze conform situaţiei pe luna decembrie, altfel întreprinderea noastră nu-şi poate respecta nici ea obligaţiile asumate faţă de beneficiarii săi. Nu aşa, să primesc eu telefon de la I.R.A. ca să intervin la „Autobuzul" ca să dea piesa la „Timpuri noi" ra de aici să vină la ei şi ei să ne-o dea nouă şi eu s-o montez s-o dau... Unde crezi ? Cui s-o dau ?' „A-u-t-o-b-u-z-u-l-u-i" ! Adică să-mi spună mie ca să-l dea să-mi dea să vă dau să-l...

IULIAN NEACŞU ■

Autoturismul „Dacia 1300" e construit de oameni tineri

Într-o dimineaţă limpede de decembrie, am verificat un automobil „Dacia 1300" pe pistele de încercare ale întreprinderii de autoturisme din Piteşti.

La volan un pilot tînăr, Dragomirescu Constantin, apasă calm pe accelerator şi gonim la limita maximă de viteză, înghiţind fulgerător pămîntul de sub noi. La un moment dat, după cîteva frîne de mînă trase cu vigoare, poposim pe pista încă umedă şi vedem cum trec prin faţa noastră toţi „îngerii" pictaţi pe pereţii bisericilor din Colibaşi, aşezare aflată în vecinătatea întreprinderii şi care se străduieşte ca pînă la sfîrşitul acestui cincinal să devină oraş. Cînd coborîm din automobilul încercat de către Constantin Dragomirescu, ne simţim muschii de la picioare şi de la mîinile cu care ne-am căutat o poziţie sigură şi stabilă pe banchetă vlăguiţi şi subfebrili. Apoi, bărbatul completează fişa maşinii, stabilind exact ce anume trebuie reţusat şi remediat, pentru că un automobil, oricît de perfect ar fi asamblat, numai în condiţiile rulajului de încercare îşi dovedeşte calităţile şi defectele.

În orice caz, printre reperele exacte ale limuzinei „Dacia 1300" figurează cîteva care merită o atenţie deosebită pentru că aparţin, ca idee, concepţie şi transfigurare practică în procesul tehnologic, unor români. Nu e un secret pentru nimeni că „Dacia 1300" este fabricată după licenţă străină, dar trebuie ştiut faptul că ea se produce acum aproape în totalitate la noi în ţară, şi că muncitorii, tehnicienii şi inginerii români au creat cîteva tehnologii proprii care întrec în eficienţă pe cele importate şi care aduc, evident, economii substanţiale întreprinderii. Aşa, de pildă, astăzi, supapele limuzinei se obţin prin ştanţare şi matriţare de precizie, procedeu elaborat de specialiştii întreprinderii şi care stabileşte un coeficient de utilizare a metalului de 94%, în timp ce productivitatea muncii creşte cu 300%. Pe de altă parte, fabricarea pistoanelor diesel cu inserţii metalice, în stilul procedeului ALFIN, e un succes remarcabil pentru că a înlăturat din competiţie licenţe străine, a exclus deci importul de licenţe, se realizează, în ţară, cu metalul aflat la dispoziţie şi aduce economii în valoare de 20 milioane lei valută în devize libere. Înlocuirea procedeului de ştanţare şi de ambutisare a barelor paraşoc (de protecţie) cu procedeul „prin rulare" reprezintă un coeficient sporit de calitate şi reducerea manoperei cu 50 de oameni, lucru esenţial într-o întreprindere automatizată. Fabricarea portfuzetei dreapta şi stînga a limuzinei „Dacia 1300" — portfuzetă denumită în lumea automobilului „piesa diavolului" — în concepţie şi în regie proprie asigură, la rîndul ei, 5—6 milioane lei valută.

Este evident că alergarea pe pista de încercare, într-o maşină „Dacia 1300", a fost doar un pretext pentru a face loc acestor informaţii care vorbesc de la sine despre efortul admirabil al miilor de muncitori, tehnicieni şi ingineri de la Colibaşi de a crea economii prin elaborarea de tehnologii proprii.

Promotorul acestei acţiuni este chiar directorul general al întreprinderii, energicul şi totodată jovialul Mihai Dumitru. Unele procedee noi de fabricaţie, spun specialiştii, au fost iniţiate chiar de către directorul general, iar altele de către inginerul şef al întreprinderii, Remus Purecel, de inginerul şef al atelierului de proiectare Horia Osipov, de inginerul metalurg Alexandru Giaglă, de Ion Giuvelcă, director adjunct tehnic şi de producţie al întreprinderii, de tehnologul şef Dumitru Duţulescu, de inginerul sculer şef Gheorghe Manea, de Ion Pelmuş, tehnician la autoutilări ş.a.

Inginerul şef al întreprinderii, Remus Purecel, care a avut amabilitatea să ne conducă printre hale cu automobilul său, ne-a făcut o mărturisire care vorbeşte de la sine despre performanţele umane de la Întreprinderea de autoturisme din Piteşti : „E adevărat că media de vîrstă a celor care lucrează aici este de 24 de ani, dar media vechimii în producţia de automobile este de aproximativ 3 ani !"

A. DOHOTARU ■

În 1980, Argeşul va fi de 100 de ori mai puternic decît era în 1950

Convorbire cu tovarăşul VASILE MOHAN, prim-secretar al Comitetului judeţean Argeş al P.C.R.

— Tovarăşe prim-secretar, ce au însemnat sub raportul apariţiei şi consolidării noului în planurile economic şi social cei 9 ani de existenţă judeţeană a Argeşului ?

— Într-o formulă foarte concisă şi foarte exactă, se poate spune că aceşti ani au însemnat pentru Argeş cea mai bogată perioadă din întreaga sa istorie de pînă acum. În primul rînd, sub raport economic. Politica de industrializare socialistă, de puternică dezvoltare a forţelor de producţie, de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor ţării, consecvent promovată de partidul nostru, găseşte în Argeş o expresie dintre cele mai grăitoare, care a schimbat din temelii viaţa acestor străvechi meleaguri, antrenîndu-le în ritmurile civilizaţiei industriale. Practic, în anii socialismului, şi îndeosebi în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, de cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu se află în fruntea partidului şi statului, judeţul nostru a trecut succesiv şi rapid prin mai multe etape. A fost la început un judeţ aproape exclusiv agrar, a devenit în cursul anilor '60 un judeţ agrar-industrial şi s-a transformat în ultimii ani într-un judeţ industrial-agrar.

— O inversare de termeni...

— Da, dar nu numai de termeni ! De conţinut, de fond. O realitate nouă, cu consecinţe dintre cele mai favorabile sub toate aspectele — politic, economic, social, cultural.

Pe baza unor fonduri de investiţii care în ultimele două cincinale au însumat 39 miliarde lei, au fost construite aici mari platforme industriale — cum sînt, de pildă, platforma petrochimică, ale cărei instalaţii moderne şi complexe se întind pe aproape 1 000 hectare, platforma construcţiei de maşini, platforma industriei uşoare, salba de hidrocentrale de pe Argeş — sute şi sute de obiective economice în care bogatele resurse naturale şi de muncă ale judeţului sînt superior puse în valoare. Se poate spune că, de la industria bunurilor de consum şi pînă la cea a tehnologiilor nucleare, aproape că nu există ramură a industriei moderne care să nu fie reprezentată şi în Argeş. Este de subliniat, de asemenea, că prin construirea unor importante obiective economice la Curtea de Argeş, Cîmpulung, precum şi la Costeşti şi Topoloveni, nu numai municipiul Piteşti, ci şi celelalte oraşe ale judeţului au fost angajate mai puternic în circuitul industrializării. Pentru a avea o imagine mai clară asupra dezvoltării pe care o cunoaşte-o judeţul în aceşti ani, este semnificativ să subliniem că, faţă de o producţie în valoare de 5 miliarde lei în 1968, realizăm în prezent o producţie industrială de 26,3 miliarde lei. Extinzînd comparaţia, la sfîrşitul anului trecut, cînd am realizat o producţie industrială în valoare de 21,9 miliarde lei, **am realizat, de fapt, de 5,6 de ori mai mult decît în 1950.** Şi pentru a avea o imagine mai clară asupra viitorului, voi aminti că urmează — pe baza sarcinilor ce ne revin din Programul elaborat de Congresul al XI-lea al partidului — să realizăm la sfîrşitul acestui cincinal o producţie de circa 43 miliarde lei.

Va trebui, cu alte cuvinte, **să construim în 5 ani încă un Argeş industrial de talia celui de la începutul anului 1976.**

În 1980, Argeşul va fi, sub acest aspect, de peste 100 de ori mai puternic decît era în 1950.

Deşi cunoaşte o puternică dezvoltare industrială, Argeşul continuă totuşi să rămînă şi un judeţ agrar. Firesc, este vorba de o agricultură aşezată pe temeiuri noi, care dobîndeşte tot mai mult caracteristicile unei variante a activităţii industriale. De mai multe ori în cursul acestor ani am avut prilejul să spunem — nu fără mîndrie — că am obţinut cea mai mare producţie agricolă din istoria judeţului. Am spus-o în 1974, am spus-o în 1975, o spunem şi în 1976 şi sperăm s-o mai spunem încă de multe ori. Creşterea de la an la an a producţiei agricole nu este, desigur, numai un simplu rod al pămîntului, ci cu deosebire un rod al politicii agrare a partidului, reflectată şi în realităţile judeţului nostru. Mă refer la faptul că în prezent marea majoritate a lucrărilor agricole se execută mecanizat, la gradul înalt de chimizare, la concentrarea şi specializarea producţiei, mai pe scurt, la pătrunderea tot mai accentuată a ştiinţei în producţia agricolă.

Dezvoltarea susţinută a economiei, cu deosebire a industriei, a avut şi are puternice consecinţe sociale. Au avut loc în primul rînd modificări radicale în structura de clasă şi socio-profesională. Astăzi, cea mai mare parte a populaţiei active, circa 65% la sută, lucrează în industrie şi alte ramuri neagricole, însuşindu-şi profesii noi, mai calificate şi implicit mai bine retribuite. Nevoia de forţă de muncă mereu mai calificată a impus dezvoltarea puternică a învăţămîntului de toate gradele, cu deosebire a celui profesional, tehnic şi de specialitate, inclusiv a celui superior. În sfîrşit, creşterea masivă şi rapidă a populaţiei oraşeneşti a impus preocupări speciale pentru ridicarea gradului de urbanizare, pentru dotări social-edilitare.

Revenind la întrebarea dumneavoastră, cred că putem spune că în aceşti ani Argeşul a realizat cît nu realiza altădată în secole întregi. Practic, numai sub aspect geografic Argeşul este acelaşi ca în 1968, căci sub aspect economic şi social-cultural este un judeţ cu totul nou.

Firesc, tot ce s-a realizat, s-a realizat prin munca harnică, pasionată, eroică a oamenilor muncii, dar noi ştim că datorăm în primul rînd aceste realizări politicii partidului, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, conducătorul despre care, asemenea oamenilor muncii din toate judeţele, putem spune că ne-a stat alături şi la bine şi la greu — şi mai ales la greu — omul pe care-l considerăm pe bună dreptate cel mai de seamă cetitor al Argeşului contemporan, aşa cum poporul îl consideră cetitor al României moderne.

— Care a fost principala problemă a Argeşului în aceşti ani ?

— Probleme principale au fost foarte multe. Într-o perioadă obişnuiam să stabilim pentru fiecare an cîte o direcţie de bază în care să fie concentrate eforturile. Am avut, de pildă, un an al finalizării investiţiilor, un an al atingerii parametrilor proiectaţi, un an al afirmării calitative... Dincolo de toate acestea, **problema problemelor a fost pentru noi recrutarea şi mai ales calificarea forţei de muncă.** Gîndiţi-vă că dezvoltarea accelerată a industriei a impus recrutarea şi calificarea în acelaşi ritm, din mers, cum s-ar spune, a aproape 100 000 de oameni. Gîndiţi-vă că cea mai mare parte a acestor oameni proveneau din mediul sătesc, că au trebuit să-şi însuşească profesii total noi, că **trecerea de la hărnicia ţărănească la disciplina de fabrică, la disciplina şi responsabilitatea muncitorească este un proces complex.** Constituie pentru noi un motiv de mare satisfacţie faptul că, paralel cu dezvoltarea industriei, s-a reuşit formarea unor colective muncitoreşti puternice, bine închegate, disciplinate şi calificate, capabile să mînuiască cu răbdare bune şi foarte bune tehnica modernă cu care sînt înzestrate întreprinderile noastre.

— Care este astăzi problema nr. 1 a judeţului Argeş ?

— Care nu este problema nr. 1 ? Un judeţ cu o structură atît de complexă cum este Argeşul ridică, evident, probleme la fel de complexe, toate importante şi toate cerînd să fie rezolvate la timp şi bine, dacă dorim — şi, evident, dorim — să ne dezvoltăm în ritmurile stabilite. Într-un cincinal cum este cel actual, pe care Programul partidului, Directivele Congresului al XI-lea l-au pus sub semnul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, sîntem preocupaţi şi în Argeş de promovarea hotărîtă a progresului tehnic.

În spiritul indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie, acţionăm energic pentru îmbunătăţirea tehnologiilor de fabricaţie, gospodărirea chibzuită şi valorificarea superioară a materiilor prime şi materialelor, modernizarea şi creşterea calităţii produselor. O problemă principală pentru Argeş — problema numărul 1 — continuă să rămînă **finalizarea la termen a investiţiilor.** Sub acest aspect au existat şi mai continuă să existe neajunsuri şi înţelegem că ne revine datoria să fructificăm cu maximum de eficienţă importantele fonduri alocate pentru acest cincinal, să desfăşurăm mai organizat şi ritmic activitatea pe şantiere, să asigurăm convertirea mai rapidă a investiţiilor în beneficii pentru judeţ, pentru ţară, pentru noi toţi. O problemă care ne preocupă în mod deosebit este reducerea costurilor investiţiilor, aşa cum ne cere conducerea partidului, cum cer interesele economiei naţionale. Merită, cred, subliniat faptul că la o serie de obiective în construcţie au şi fost găsite soluţii pentru reducerea cu 610 milioane lei, adică 30,7 la sută din costul investiţiilor respective. Sîntem, de asemenea, preocupaţi de folosirea cu maximum de randament a suprafeţelor construite. În întreprinderile din judeţ au fost puse în acest an în evidenţă spaţii construite dar neutilate în suprafaţă de 66 596 metri pătraţi, prin a căror utilare se va obţine pe cincinal o producţie suplimentară de peste 3 miliarde lei.

— Cum s-au rezolvat şi cum se rezolvă astăzi problemele omului, ale cetăţeanului obişnuit, în judeţul dumneavoastră ?

— Voi repeta un adevăr arhicunoscut : tot ce se face în ţară se face prin munca oamenilor şi pentru oameni, întreaga politică a partidului are în centrul ei omul, satisfacerea tot mai deplină a cerinţelor sale materiale şi spirituale. Acest adevăr îl regăsim pe de-a-ntregul şi în judeţul Argeş. Am vorbit de dezvoltarea industriei, a celorlalte domenii de activitate. Această dezvoltare rezolvă o problemă esenţială pentru om, posibilitatea să exercite o profesie, să-şi afirme în practică talentul, aptitudinile, să se manifeste ca personalitate creatoare şi — nu în ultimă instanţă — să-şi asigure un cîştig bun. Acordăm o atenţie deosebită unor probleme de ordin social. Numai în cincinalul trecut, ca să dau cîteva cifre, în judeţul nostru au fost date în folosinţă 15 279 apartamente, 478 săli de clasă, 1 032 locuri în internate, 2 150 locuri în grădiniţe, 2 000 locuri în creşe, au fost construite numeroase şi moderne spaţii comerciale, au fost construite noi spitale, dispensare, policlinici, s-a încheiat practic acţiunea de electrificare. Ca să nu mai vorbim de alte aspecte ale nivelului de trai, cred că este concludent faptul că astăzi **circa două treimi din populaţia judeţului locuieşte în cele peste 30 000 de apartamente şi case noi construite în ultimii 15—20 de ani în oraşele şi satele judeţului.** Acestea sînt, fără îndoială, cîteva dintre marile probleme ale omului despre care vorbim astăzi în cu totul alţi termeni faţă de cum am vorbit în urmă cu 10 ani.

Ne preocupă în continuare dezvoltarea şi perfecţionarea activităţii în serviciile publice, instaurarea unui climat de stimă, respect şi solicitudine desăvîrşită faţă de cetăţean. Există, desigur, şi o serie de probleme strict personale ale oamenilor. Şi rezolvării acestora le acordăm întreaga atenţie. Celor care mi se adresează — şi mi se adresează foarte mulţi — ne străduim să le rezolvăm în condiţii cît mai bune cererile îndreptăţite sau, în cazul că nu au dreptate, să le dăm un răspuns serios, argumentat. Orice neglijare a cererilor oamenilor muncii — şi din păcate nu putem spune că nu există şi astfel de exemple — constituie o abatere de la normele stabilite.

— Cum apreciaţi rezultatele judeţului la sfîrşitul primului an al cincinalului ? Ce învăţăminte aţi extras din munca, reuşitele şi nereuşitele acestui an ?

— Primul an din cel de-al 6-lea cincinal se încheie şi în Argeş cu rezultate bune. Încă de la jumătatea lunii noiembrie, numeroase întreprinderi au început să raporteze îndeplinirea planului anual. Pe primele 11 luni ale anului, un număr de 41 întreprinderi au realizat suplimentar o producţie industrială globală în valoare de 427,7 milioane lei, iar 34 de întreprinderi au realizat suplimentar o producţie marfă în valoare de 653 milioane lei. S-au obţinut, de asemenea, rezultate bune în agricultură, în 1976 consemnîndu-se cea mai mare producţie din istoria judeţului. Şi în celelalte domenii rezultatele sînt în general bune. Aceasta nu înseamnă însă că sîntem pe deplin mulţumiţi. Cîteva întreprinderi nu şi-au îndeplinit sarcinile de plan, în domeniul investiţiilor există încă rămîneri în urmă, după cum şi în agricultură, ţinînd seama de dotarea tehnică şi de condiţiile climatice favorabile, producţia ar fi putut fi şi mai ridicată.

Firesc, experienţa anului acesta ne prilejuieşte multe învăţăminte, dintre care m-aş referi doar la unul, arhicunoscut, dar mereu foarte important : necesitatea pregătirii temeinice a producţiei, a desfăşurării ritmice a activităţii. Orice abatere de la ritmicitate produce dereglări şi restanţe foarte greu, dacă nu chiar imposibil de recuperat.

— Care sînt, stimate tovarăşe prim-secretar, principiile trei probleme prioritare, probleme-cheie, pe agenda dumneavoastră de lucru ?

— Principala problemă care preocupă Comitetul judeţean de partid o constituie **creşterea şi dezvoltarea capacităţii politice-organizatorice, de mobilizare şi influenţare a organelor şi organizaţiilor de partid, afirmarea rolului lor conducător la locul de muncă.** Este un adevăr verificat de practică de mii de ori că numai organizaţiile de partid puternice, capabile să mobilizeze exemplar oamenii la îndeplinirea sarcinilor, asigură succesul în orice domeniu. A doua problemă mare aflată permanent pe agenda noastră de lucru o constituie **pregătirea cît mai temeinică a programului de investiţii,** realizarea la termen şi în condiţii de eficienţă ridicată a obiectivelor stabilite, paralel cu atingerea parametrilor proiectaţi şi îmbunătăţirea ritmicităţii producţiei. În sfîrşit, o altă problemă care ne preocupă în mod deosebit este **dezvoltarea agriculturii la nivelul stabilit de Congresul al XI-lea al partidului.** Consider că acestea sînt, în momentul de faţă, problemele-cheie ale judeţului. Ceea ce nu înseamnă că celelalte probleme — şi sînt destule altele — nu-şi au importanţa lor, căreia îi acordăm toată atenţia.

— Care este astăzi condiţia de existenţă a satului argeşean ? Care sînt tendinţele şi direcţiile lui de dezvoltare ?

— Asemenea tuturor satelor ţării, satul argeşean a trecut şi trece prin transformări radicale. Practic nu se mai poate vorbi nici de sat şi nici de ţăran în sensul tradiţional al cuvîntului. Numărul impresionant de case noi şi de edificii social-culturale, electrificarea, pătrunderea masivă a celorlalte elemente ale civilizaţiei socialiste în mediul rural au schimbat din temelii vechea imagine pe care o aveam despre sat. Oamenii înşişi sînt aceiaşi şi totuşi alţii. Aproape în fiecare familie există cîte unul-doi membri care lucrează în întreprinderi, pe şantiere de construcţii sau în alte ramuri neagricole, iar cei care lucrează în cooperative şi-au schimbat uneltele tradiţionale. Un ţăran, în sensul nou al cuvîntului, trebuie să aibă cunoştinţe de agrotehnică, de economie politică şi de politică economică, să ştie să conducă tractorul, să regleze semănătoarea, să ştie cînd şi cum să aplice îngrăşăminte chimice. Este, în sfîrşit, evident că numărul celor care lucrează în agricultură este şi va fi tot mai scăzut. Pe noile temelii puse de cooperativizare, satul îşi urmează sigur de sine drumul către viitor. Acest viitor înseamnă în primul rînd un salt revoluţionar în ce priveşte producţia agricolă, dar şi în ce priveşte înfăţişarea satului ca sat. Există ample programe de sistematizare pentru fiecare localitate şi peste 15—20 de ani vom putea vorbi, fără îndoială, în alţi termeni despre ceea ce azi numim apropierea satului de oraş. Chiar în acest cincinal se prevede ca un număr de patru comune argeşene să fie declarate localităţi urbane.

— Cît rezervaţi din bugetul dumneavoastră de timp contactului direct cu cetăţenii judeţului ?

— Personal, consider că pentru un activist de partid contactul direct cu cetăţenii constituie o îndatorire primordială şi dacă nu şi-o îndeplineşte activistul nici nu poate fi numit activist. În ce mă priveşte, folosesc orice prilej să stau de vorbă cu oamenii, să le aflu părerile, bucuriile, necazurile, preocupările. Există bineînţeles şi un sistem de întîlniri planificate, un sistem de audienţe, dar dincolo de acestea **mi se pare esenţial să te întîlneşti cu omul la locul lui de muncă, pe stradă, în piaţă, să fii alături de el şi la bucurie, şi la necaz.** Oamenii au o mare încredere în noi, activiştii de partid, şi trebuie să le răspundem cu aceeaşi încredere. Nu pot spune exact — în procente — cît din bugetul meu de timp îl rezerv contactului cu cetăţenii, dar pot să vă spun că el reprezintă dintotdeauna una din preocupările mele principale.

— Prin ce credeţi că se defineşte mai pregnant judeţul Argeş în peisajul social-economic al României ?

— Este evident că despre Argeş se vorbeşte astăzi în ţară în cu totul alţi termeni ca în trecut. Înainte, Argeşul era renumit prin livezi, prin ţuica de Piteşti. Astăzi are şi livezi — mai multe şi mai productive ca în trecut — dar are, mai ales, petrochimie, construcţii de autoturisme, salbă de hidrocentrale etc. Argeşul se mîndreşte cu bogatul său trecut istoric, cu cetatea lui Vlad Ţepeş, cu monumentul vestitului Manole. Cetăţile şi monumentele noastre de astăzi sînt industria, agricultura, învăţămîntul, cultura, ştiinţa şi — aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu — ele vor dăinui peste veacuri tot atît şi poate mai mult decît realizările înaintaşilor.

MARIUS POPESCU ■

Între clasic și baroc (VIII)

Bruegel
Prăbușirea lui Icar

1

O singură pasăre care planează deasupra lucrurilor e destul pentru a ne spune că Bruegel nu suportă cerul gol. Și că, uneori, o aripă ajunge pentru a-l umple și a-i da un înțeles. De aceea, personajele marelui pictor flamand nu au nevoie de brațe echivoce, aproape aripi, ca la El Greco. Deasupra oamenilor și copacilor, el pictează adesea niște păsări care pot spune același lucru. O pasăre cu aripile desfăcute, în zbor, îi e de ajuns pentru a face să plutească o promisiune secretă, o presimțire, stea neagră într-un univers alb, deasupra unor vinători ce trec printr-o iarnă fără început și sfîrșit, una din acele ierni definitive care la Bruegel luminează oamenii și destinul.

Aceste păsări traversează însă cerul rece al iernii sau unul mirosind a ierburi, numai pentru a ne atrage atenția asupra a ceea ce se petrece pe pămînt. Cotofana așezată pe spînzurătoare privește ca și noi dansul țăranilor de la picioarele spînzurătorii. După cum patinatorii refac pe ghiață cursa păsărilor din văzduh. Ne aflăm în fața unui pictor care nu pierde nici un prilej de a gîndi în forme și mișcări (iernile lui nu sînt atît un peisaj, cît un mod de a vedea lumea); și în fața unei picturi unde, spre deosebire de pînzele manieriștilor italieni, materia nu e într-o stare de criză, ci de echilibru. Zăpada pune în evidență vînătorii și cîinii care o străbat și același scop pare să-l urmărească și pasărea ce traversează văzduhul. Ea este înăuntrul iernii și nu încearcă să evadeze din ea prin zbor. Dimpotrivă, am putea spune că, paradoxal, e la fel de fixă în zbor ca și copacii deasupra cărora se află. Bruegel pictează păsări cum ar picta copaci. Lucrurile își regăsesc la el un echilibru atît de stabil, încît zăpada nu mai pare un accident al materiei, ci o stare permanentă a ei.

De ce ne-ar surprinde la un pictor care gîndește astfel că vrea să înfățișeze **Prăbușirea lui Icar**? Elanul cosmic din pînzele sale nu se dezice niciodată de pămînt.

Deasupra țărmului și a mării, zboară aici o pasăre abia vizibilă, depărtată, care în mod evident nu mai are ea responsabilitatea zborului. Dar cînd nu umple cerul cu zborul unei păsări, Bruegel îl umple cu privirea unui păstor care în **Prăbușirea lui Icar** urmărește ce se întîmplă în văzduh. El stă pe țărm, în mijlocul turmei sale, cu spatele la mare și cu ochii spre cer; un cer plin încă de lumina unui incendiu misterios și tragic, probabil cel care a topit ceara aripilor lui Icar și a prăbușit zburătorul din beția sa, transformîndu-l visul într-o cenușă luminoasă. Alături de păstor, un om ară aplecat deasupra brazdei întoarse de plug. Pentru el cerul nu există. Nici zborul. Întreaga lui ființă se concentrează asupra pămîntului, cald, probabil, ca și marea pe care, în apropiere, plutesc corăbii.

Și dintr-odată observăm că marea ne-a rezervat o surpriză. În spatele celor două personaje de pe țărm, un trup se îneacă. Deasupra apei nu se mai zăresc decît picioarele gata să se afunde și ele în indiferența luminoasă a mării. Icar prăbușit? Păstorul scrutează mai departe cerul, ca și cum drama are loc în clipa aceasta acolo, în văzduh. Iar sub acest cer vinovat, pămîntul e de un calm fecund, pregătit să rodească. Fiecare plătește pentru erorile sale singur, ar putea să gîndească omul care ară întorcînd spatele, în același timp, cerului și mării.

De fapt, mai există un al treilea personaj pe mal. El stă aplecat deasupra apei, interesat cel mult de propria sa imagine reflectată în mare.

Dacă Icar este cel care se îneacă, tragedia din această priveliște însorită nu mai este prăbușirea lui, ci indiferența. Brusc, perspectiva se schimbă. În acest caz Bruegel nu vrea să ne atragă atenția asupra celui care a visat să se apropie de soare și a cărui poveste e cunoscută. Problema este alta aici. Faptul că nimeni din martorii de pe țărm nu participă la drama zburătorului; nimeni n-are timp de compasiune și de melancolie. Ei nu-l văd pe Icar; nu-l interesează. Își continuă liniștiți gesturile începute, ca și cum nimic nu s-a întîmplat. Și ultima imagine cu care zburătorul moare e singurătatea din jurul lui, indiferența lumii față de el.

Adevărata tragedie, vrea să ne spună Bruegel, nu s-a petrecut în cer, ci pe pămînt. În clipa cînd Icar s-a prăbușit, el a înțeles că zborul lui n-a interesat pe nimeni.

Un martir al unei iluzii? Dar nimeni n-are nevoie de iluzii în tabloul lui Bruegel. Nici măcar o privire nu se întoarce spre cel învins. O liniște aproape minerală învăluie întreaga priveliște. Și parcă niciodată acest pictor derutant, căruia îi trebuie un singur pas pentru a străbate distanța dintre Rabelais și tragicii greci, n-a fost mai deschis tonurilor calde ca în această natură care nici măcar nu-și mai caută justificări. Se mulțumește să ignore. Singurătatea ei e plină de o lumină care nu consimte să spere și să cunoască altceva decît nepăsarea: o lumină unde cineva care și-o făcut iluzii nu are altă șansă decît aceea de a se prăbuși neștiut de nimeni. E o lume în care oamenii se nasc și mor singuri, se avîntă singuri spre soare însetați de adevăr și de fericire și se prăbușesc singuri, striviți de o lumină care nu ia parte în nici un fel la destinul lor. Icar este nici victima nu a cerului, ci a nepăsării din jurul lui. El a vrut să se apropie nu de soare, ci de oameni, dar indiferența lor l-a sfîșiat aripile și l-a ucis. Și nimic nu e mai amar în acest tablou al lui Bruegel decît gîndul că pe nesimțite am ieșit din legendă și că această lumină calmă și această mare frumoasă nu servesc la nimic decît să dea o formă indiferenței.

Dacă nu cumva lumina e calmă numai pentru ca astfel să ne apară și mai înfricoșătoare prin indiferența ei, iar marea e frumoasă și caldă numai pentru a remarca întreaga cruzime a acestei frumuseți nepăsătoare? și pentru ca pictorul s-o condamne. Bruegel n-a vrut, se pare, să picteze atît trupul lui Icar prăbușit (pe care, deoltfel, îl descoperim ultimul pe suprafața tabloului), cît o idee rămasă în aer în urma lui. Și spun „pare" pentru că **Prăbușirea lui Icar** ascunde încă multe surprize.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Meritul: chipuri concrete

Evocări, parada personajelor din teatrul românesc, spectacolul jubiliar prilejuit de împlinirea a 160 de ani de teatru românesc, spectacol pe care, vineri, decembrie, și l-au dăruit și ni l-au dăruit **toți actorii de azi ai Teatrului Național din Iași**, are, în esența lui, aceste merite: 1. a dovedit că arta actoricească la teatrul ieșean obligă să fie judecată, apreciată începînd de la o anume obiectiv înaltă treaptă a calității; 2. a fost — învingînd relele de care-i pîndit din start orice spectacol bazat pe un colaj de texte, pe un scenariu ad-hoc, de data aceasta scenariu semnat de **Val Condurache** și spectacol regizat de **Cristian Hadji-Culea** — a fost un minunat fapt de artă care a ajuns la prestigiul cotei 160 urcînd drumul, de mare echilibru, dintre sentimentalism și rațiune, dintre filozofia abstractă și realismul palpabil, dintre trecut și prezent, dintre mesaj direct și metaforă, dintre entuziasm și profesionalism, dintre momentul festiv și momentele nefestive ale celor 16 decenii de teatru cotidian; 3. a constituit — așa, blînd, răsfoind albumul de familie cu dragile chipuri ale personajelor și actorilor ieșeni ai personajelor marelui teatru românesc; așa, aspru, reamintind dramatice conflicte trecute sau încă nu; așa, moral, monologînd despre adevăr; așa, civic, dialogînd despre responsabilitate — a constituit — așa, amestecîndu-i pe actori cu spectatorii și așa, unind, la propriu, sala, scena și strada — o inteligentă și frumoasă metaforă despre relația actorilor cu viața și relația actorilor cu oamenii care alcătuiesc publicul; a constituit — așa, aducînd cabina actorilor pe scenă — un dens reportaj despre muncă.

Reduta, spectacolul cu care Teatrul Național din Iași omagiază Centenarul Independenței Naționale, are, la rîndul său, aceste merite: 1. piesa — scrisă de **Mircea Radu Iacoban** — evocă un timp al istoriei apelînd la unghiul de vedere, subiectiv dar intens dramatic și de intelectual interes, al unui om care a fost erou și victimă acelui timp al istoriei; 2. personajul Coriolan Ionescu — interpretat de **Teofil Vâlcu**, interpretat cu nuanțe cuprinse între o măreție de statuie și o umilință de om înfrînt — are dimensiuni — de inteligență și de eroare, de voință și slăbiciune, de obsesie și uitare, de iubire și ură, de generozitate și egoism, de patriotism și demagogie, de șiretenie și bună-credință, de luciditate și demență — care-l fac profund tragic; 3. personajul Vasile Vasile — interpretat de **Adrian Tuca**, interpretat cu un foarte frumos și cald, și cuceritor firesc, dealtfel caracteristic pentru jocul acestui actor — este, aș spune, necesar dramaturgiei noastre, care a făcut prea puține portrete ale acelui minunat străbun al nostru care este țăranul român — cinstit și sărac, iubitor de țară și nedreptățit, erou și om — al războiului pentru Independență; 4. personajul Emil Copilu — interpretat de **Sergiu Tudose**, interpretat cu o calitate rafinat perfidă și cu o vigoare neagră — este conceput pe o singură dimensiune, aceea a agresivității virulente, dar are mare putere de a impresiona, realizează pendantul necesar cu personajul interpretat de Teofil Vâlcu și completează fericit. Împreună cu Vâlcu și Tuca, tripticul de portrete-personaje care alcătuiesc toate ipostazele logice ale atitudinilor posibile după cucerirea redutei, devenită, surprinzător, după căderea ei militară, civil-redutabilă; 5. regia **Sandei Manu** e limpede în gîndire, precisă în exprimare și de ținută în toate cele ale scenei; 6. scenografia lui **Paul Bortnovschi** este spectaculoasă dar sobră și, prin fotografiile acelea pe pînză, înseamnă forma optimă pentru o piesă, proces dar și document, despre un mare scandal de presă; 7. actorii **Silvia Popa, Constantin Popa, Dionisie Vitcu, Florin Mircea** și **Gheorghe Marinca** aduc pete de culoare în dramaticul univers alb-negru al Redutei.

De fapt, așa, prin exemple, am vrut să relev că Ordinul „Meritul Cultural" clasa I, care a fost conferit Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași, este o răsplată morală și simbolică pentru merite — de felul celor de mai sus — merite dobîndite cu o muncă individuală și colectivă, cu o muncă înnobilată de talent și dăruire, cu o muncă neîntreruptă de 160 de ani încoace.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Sclava iubirii

Interesant, și totodată, derutant acest film sovietic regizat de Nikita Mihalkov: fuseserăm obișnuiți ca filmele despre revoluție să fie realizate în „tonusul" eroico-violent caracteristic unor astfel de mișcări social-politice transformatoare: de data asta avem de-a face cu o poveste de dragoste, impecabil filmată de către Pavel Lebeșev, beneficiind de interpretarea unor remarcabili actori (vezi rolurile „regizorul", „producătorul", „operatorul", „asasinul țarist", „giumbușlugarul" echipei de filmare, sau „vatmanul" trădător), actori printre care ni se relevă — detașat! — Elena Solovei.

Interesant, pentru că acumulînd evident cîte ceva din experiența unor Antonioni, Lelouche, Fellini, Truffaut — ba chiar și Bergman sau Hitchcock pe alocuri — „Sclava iubirii" rămîne totuși un film rusesc prin esență; derutant, pentru că însăși lipsa unei acțiuni închegate (totul — și toate! — se consumă în timpul filmării unei pelicule mute, prin '916 —'17) dovedește o preocupare nu atît pentru filmul-poveste, cît pentru filmul-film.

„Sclava iubirii" este un film greu: un film „greu", în sensul că e departe de a fi un film de divertisment: chiar și pentru spectatorii credincioși ai unei săli de proiecție de excepție a Capitalei — cum sînt cei ai cinematografului **Eforie** — pelicula lui Mihalkov este urmărită cu dificultate: o poveste de dragoste și moarte, plasată într-un orășel din sud, înnebunit de praf și plictiseală. Dar în care gloanțele au aceeași destinație: cea de a ucide!

Poate că inegal ca realizare, inegal ca menținere a interesului spectatorului, filmul lui Mihalkov se înscrie, în mod ciudat, în zona acelor filme pe care îți dorești să le revezi, de la care pleci cu sentimentul că există, la ele, ceva care parcă ți-a scăpat. Aici, în cazul „Sclavei iubirii", acest sentiment este și mai acut, cu atît mai mult cu cît tema pe care și-o propune este deosebit de gravă: cea a opțiunii, cea a datoriei de a nu sta, în viață, pasiv.

Secvențe de o uluitoare frumusețe plastică (cum e cea din finalul filmului, de pildă, cu acel tramvai galben, umblînd bezmetic, fără conducător, urmărit de cavaleriștii țariști și ducînd, către moarte, eroina) alternează cu altele extrem de dure (arestarea ilegaliștilor în sala de cinematograf, execuția etc.) sau cu momente de un comic nebun (vezi, de pildă, cele cu actorul care și-a pierdut vocea). Și, cu toate acestea, filmul, în întregul său, are o unitate deosebită, are o fluență, o scurgere filmată parcă cu încetinitorul, este multă viață în acest film, multă viață și multă epocă, din punct de vedere al autenticității filmul este lucrat impecabil.

Peste toate acestea — repet — relevîndu-se detașat interpretarea unei foarte mari actrițe a cinematografului sovietic contemporan: Elena Solovei.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

Edith Gross Crăscu
Șerban Epure

La galeria SIMEZA, două expoziții de interes major, deși o cercetare grăbită ar putea să le adauge seriei de manifestări de valoare medie găzduite sîrguincios de galeriile Capitalei. Edith Gross Crăscu este un pictor de peisaje și „naturi tăcute" (sau „vieți tăcute", cum frumos și exact numeau cei vechi compozițiile cu „naturi moarte"). Am ținut să promovez aici această sintagmă, în locul celei cu care ne-am obișnuit, fiindcă lucrările artistei se remarcă tocmai printr-o anume tăcere, o pătimașă tăcere. Este cazul pictorului bine dotat pentru arta lui, dar mai puțin dotat pentru luptele, nu întotdeauna tăcute, ale arenei culturale. Altfel spus, Edith Gross Crăscu are destule merite profesionale ca să-și vadă pictura pe locul unde s-ar cuveni s-o vadă, pe simezele de onoare ale marilor expoziții. E foarte probabil ca vigoarea cam rebarbativă a unor pictori de mari compoziții, cu teme istorice sau ale vieții contemporane, să fi intimidat intrucîtva critica noastră de artă, deoarece puțini critici se mai încumetă să cinstească, prin scrisul lor, pe artiștii dăruiți cu discreție. Această discreție poate fi, în egală măsură cu energia, semnul artei adevărate. Compozițiile semnate de Edith Gross Crăscu sînt cezanniene, în ce privește metoda, dar, în plus, cu o ardență a sentimentului ce ni le face foarte dragi și ne obligă să renunțăm la orice exercițiu comparativ, la stabilirea, cu tot dinadinsul, a afinităților. Nu trebuie să cauți în toate calea originalității, fiindcă există drumuri încă puternice și drepte spre adevăr.

Șerban Epure, care prezintă acum desene și guașe, este unul din cei mai interesanți plasticieni din generația medie. Șerban Epure posedă o excepțională pregătire de electronist, pregătire care în pictură l-a dus firesc spre aplicarea metodelor cibernetice în artele plastice. El a elaborat o teorie personală a „realismului matematic", teorie care-l deosebește esențial preocupările de acelea comune majorității artiștilor pasionați de ordinator. Șerban Epure elaborează matematic forme în plan, adăugînd apoi — mai bine zis implicînd — o culoare extrem de sensibilă, cu suavități și exaltări proprii picturii în plein-air și celor care nu concep pictura în afara culorii. Din aceste două situații, aparent opuse, — exprimarea matematică și exprimarea sensibilă — din puterea bizarei lor simultaneități la nastere o imagine frapantă, mereu apropiată de realitate, mereu mișcătoare, întotdeauna însă captivantă și plină de caracter. Artistul aduce în expoziții și peisaje rurale realizate pe un motiv unic, pe undeva prin preajma Brașovului. Publicul expoziției vede astfel cum reușește matematica să compună imagini „realiste" și, totodată, cită matematică stă în realitatea imediată. Trebuie spus că rezultatele artistului român sînt foarte binecunoscute pe plan internațional și foarte bine apreciate. Fără condescendențele ce însoțesc îndeobște apariția lucrului nou și plin de decizie.

TUDOR OCTAVIAN ■

ADRIAN IVANIȚCHI :

Sîntem comuniști, facem o artă comunistă, deschisă, liberă"

— Adrian Ivanițchi, tot mai citești ? Tot cu cărți în geantă ?

— Mă întrebi despre citit ca de o boală veche, ca și cum ai spune cuiva „tot cu reumatismul ?" Desigur, citesc, pentru că sînt implicat în următoarea aserțiune pe care o fac : toată lumea citește. De aici însă deosebim nuanțele ; unii citesc mica publicitate, alții știrile sportive sau, mai general, inscripțiile de avertizare, afișe de tot felul, numerele mijloacelor de transport etc. Lăsînd la o parte latura anecdotică a „cititului" pot spune cu certitudine că se citește mult, că uneori trebuie să lupți pentru a avea o carte bună, dar lectura îți poate oferi deosebite satisfacții, fiind un proces deschis de participare a lectorului la recrearea operei literare. În acest context aș cita o teză a profesorului și criticului Ion Vlad : „Spiritul constructiv al lecturii ni se pare a fi tocmai prezența unui cititor disponibil, format pentru re-lecturi, interpret și beneficiar total al operei. Aceasta din urmă încetează de a mai fi un obiect oferit în rețeaua librăriilor sau a bibliotecilor ; ea devine o valoare inalienabilă a receptorului și acesta are dreptul (și datoria) de a-i conferi valoarea ei reală".

— Vorbește-mi, te rog, despre rolul poeziei tinere în formarea ta ca intelectual, cetățean, cîntăreț folk și despre relația poezie—muzică în folk.

— Este adevărat că poezia tînără deține un rol important în formarea oamenilor nu doar ca intelectuali, ci și ca oameni care își iubesc țara, ca oameni politici, dar modelarea acestei generații, a celor care au fost și care vor veni — și, desigur, a acelor care scriu și vor scrie poezie tînără — a fost făcută de marea poezie, de marii poeți ai românilor, Eminescu, Macedonski, Bacovia, Arghezi, Barbu, Blaga. Această excepțională moștenire poetică a putut duce la afirmarea unei poezii tinere foarte valoroase, în care existăm. Formarea omului nou al acestei societăți este un proces complex și de durată, iar poezia pe care o citește, o ascultă sau o cîntă trebuie să-l reprezinte, să-l emoționeze ; poetul să fie flacără înainte de a încerca să dezvăluie altora culoarea sentimentelor. Spunea Horațiu în *Ars Poetica :* „dacă vrei să mă faci să plîng, trebuie tu însuți să fii îndurerat"... Sentimentele de dragoste față de patrie, popor și partid există în fiecare din noi, poezia fiind chemată să dea forma artistică a acestor sentimente, cu mijloacele specifice genului. Astfel de poezie nu e ușor de scris dar cu atît mai îmbucurătoare sînt reușitele unor poeți ca Adrian Păunescu, Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Ovidiu Genaru, Ion Nicolescu. Observă că nu am răspuns la întrebarea ta vorbind la persoana I-li, pentru că am credința că foarte mulți oameni care au citit sau ascultat poezie tînără cred la fel. Faptul că scriu muzică folk (și asta de vreo zece ani) e în strînsă legătură cu existența acestei poezii de care am vorbit. Am simțit și am crezut de cuviință că multe din poeziile pe care le citeam pot fi cîntece. Ideea, sigur, era veche de secole și întreprinderea pe care o porneam dificilă. Toate aceste poeme au muzicalitatea lor interioară, pe care nu o putem defini altfel decît prin cuvintele ce le conțin. Ceea ce facem noi cîntînd este, în fond, exteriorizarea acțiunii poemului asupra sensibilității noastre, cultivate prin lectură și audiție. Acestea vor determina reușita cîntecului. Alegerea textului poetic trebuie făcută cu responsabilitate... Cred că nu se poate cînta orice poem. Și mai ales nu se poate cînta oricum. Vreau să-ți dau doar exemplul unei realizări excepționale a lui Dan Andrei Aldea, plecînd de la poemul *Lumină lină* de Ioan Alexandru. Eu n-aș fi putut face niciodată un cîntec adevărat din acest poem. Simțeam că linia melodică și realizarea instrumentală ar trebui să fie complexe, să aibă ceva din „nespusul" poemului, să te înfioare și să te bucure, să fie grave și mîngîitoare. Dar între ceea ce simțeam și realizare era un drum al muncii la instrument pe care nu-l aveam. Și, gîndindu-mă acum la Dan Andrei Aldea, aș putea anticipa răspunsul la o altă întrebare pe care, probabil, vei vrea să mi-o pui...

— Poate la aceasta : cum trebuie să fie un folkist ideal ? Fă-mi tu portretul lui...

— Mai întîi să înlocuim cuvîntul „ideal" cu un superlativ mai uman și anume cu „foarte bun". Într-adevăr, Dan Andrei Aldea este un foarte bun muzician folk, dar este și un foarte bun muzician pop, interpret de muzică cultă sau populară, un virtuos al mai multor instrumente. A cere fiecărui folkist să fie astfel înseamnă a desființa acest gen de muzică de la noi sau de prin alte locuri. Dar cîntărețul de folk trebuie să fie un bun instrumentist, un bun creator de linii melodice, un cunoscător sensibil al poeziei, să asculte multă, foarte multă muzică și, nu în ultimul rînd, să demonstreze prin ceea ce creează că are har pentru o astfel de muzică. Faptul că unii cîntăreți de folk nu au nimic din toate astea e trist iar succesul lor e pentru mine un mister.

— Care e rolul folkului și al artei tinere, în general, în contextul artei noastre socialiste ? Să nuanțăm raportul folk — alte genuri muzicale...

— Producțiile artistice ale tinerei generații au o pondere însemnată în ansamblul artei noastre socialiste. Și aceasta nu numai sub raport cantitativ, ci și calitativ. Realizările deosebite de valoroase ale artiștilor tineri în teatru, cinematografie, plastică, muzică simfonică sînt apreciate în țară și peste hotare iar numeroasele premii obținute confirmă aceasta. Muzica folk

este și ea o manifestare a spiritului tînăr în artă, a spiritului revoluționar al tinerei generații, baza ideologică și de acțiune fiind Programul Partidului Comunist Român. Între muzica folk și celelalte manifestări artistice nu există și nici nu poate exista vreun antagonism, tocmai pentru că există acest fundament ideologic unic.

Aș aminti cîteva exemple de conlucrări excelente între muzica folk și celelalte arte. În cinematografie Dorin Liviu Zaharia a realizat partitura filmelor *Nunta de piatră* (încununată cu Premiul național ACIN 1975), *Duhul aurului, Filip cel bun ;* Doru Stănculescu pe aceea a filmelor *Porțile albastre ale orașului* și *Ultima noapte a singurătății*... În teatru au realizat muzica unor spectacole D. L. Zaharia, Dan Andrei Aldea, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian. Au fost puse în scenă nenumărate spectacole de muzică și poezie, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar fiind un exemplu de colaborare minunată a mai multor forme artistice...

— Folkul poate face educație ?

— Nu numai că poate dar o și face acoperind toate componentele acestui proces complex care e educația oamenilor. În primul rînd pe cea politică și patriotică, prin mesajul textelor cîntate sau recitate. Apoi, o educație estetică prin frumusețea versurilor și a melodiei, ca și prin valorificarea unor cîntece și tradiții ale poporului nostru...

— Dar educație muzicală ?

— Desigur, și educație muzicală. Asta depinde însă și de cel care cîntă. Sînt artiști remarcabili în muzica folk, preocupați în egală măsură de text ca și de muzică, muncind foarte mult la elaborarea unui cîntec. În afară de cei deja numiți mai înainte, remarc pe Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă, Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Mircea Baniciu, Radu Gheorghe, Erika Józsa și Karol Horvath, Alexandru Bica și Marta Nagy, fără ca această enumerare să presupună o ierarhie, pe care originalitatea fiecăruia, oricum, ar exclude-o... Cîntecele lor pot face educație muzicală pentru că ei înșiși au această educație.

— Ce părere ai despre difuzarea muzicii folk ? Despre canalele de difuzare...

— Contactul muzicii folk cu ascultătorii se realizează în principal în spectacole. Și asta e încă puțin. Mai ales că tinerii sînt dornici de folk. Sigur, cei din marile orașe sînt avantajați avînd posibilitatea de a audia mai multe spectacole. Dar cîți tineri din orașele mici sau din mediul rural nu au văzut încă asemenea manifestări și ar dori ? Muzica aceasta nu se poate descrie, trebuie văzută și ascultată ! Radioului și televiziunii le revine misiunea de transmitere a acestei muzici pe o arie mult mai întinsă. Nu pot spune că nu s-a făcut nimic, mai ales la radio. Există cîteva emisiuni speciale pe programul III și multe alte momente folk, dar difuzarea s-ar putea încă îmbunătăți. Nu numai sub raport cantitativ. Sînt necesare cît mai multe înregistrări noi ale cîntăreților valoroși. Ascult mereu aceleași înregistrări, vechi de cîțiva ani, multe cîntece sînt nereprezentative. Televiziunea ar putea organiza recitaluri ale celor mai buni, gale care sînt convins că se vor bucura de o mare popularitate Trebuie să amintesc și Electrecordul care a editat cîteva discuri cu muzică folk, dar aceste apariții nu ar trebui să fie sporadice. Cred că editarea unor atari discuri e și mult mai rentabilă decît cele ale unor soliști de muzică ușoară, care zac prăfuite prin rafturile magazinelor.

— Vorbește-mi despre ținuta morală a slujitorilor artei tinere, despre libertatea lor responsabilă.

— Îți citez cîteva versuri edificatoare : *„Noi muncitori, țărani, artiști / Noi toți răspunzători de toate / Nu conformiști ci comuniști / Lumină ! Luptă ! Libertate !"*

Sîntem comuniști, facem o artă comunistă, deschisă, liberă. Fiecare din noi muncește la locul său de muncă, creația noastră se dezvoltă în climatul de libertate al acestei țări, în aceste timpuri. Tocmai de aceea creația noastră trebuie să fie responsabilă. Într-un poem de Nicolae Labiș care se recită în cenaclu se spune : *„Răspundere — aceasta-i fără sfîrșit, / Pe noi ne privește atent tot poporul / Prin ceea ce facem, prin tot ce gîndim, / Noi hotărîm cum va fi viitorul".*

— Cum apare, în această lumină, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ?

— Aproape inutil să încerc o individualizare... Cenaclul nostru a realizat atîtea spectacole în cîte săli, localități s-a produs ; sînt spectacole care nu se repetă, „întîmplări" artistice, de fiecare dată altele, în funcție de sală, de pulsul ei. Cum spunea cineva, scena nu e decît o altă denumire dată sălii. Cred că apariților „Flăcării" nu li se potrivește evaluarea în timp — „lungi" ori „scurte" — ele durează atît cît simțim că trebuie, au, dacă se poate spune astfel, o durată spirituală, artistică și politică.

— Despre critică ce poți spune ?

— Regret că atenția criticii muzicale și chiar a celei teatrale nu se îndreaptă și spre analizarea fenomenului folk. Sincer vorbind, m-ar interesa opiniile unor specialiști, opinii exprimate în urma unei cunoașteri aprofundate a acestui fenomen. Opiniile avizate și sincere ne-ar putea fi de un real folos. Spunea conducătorul cenaclului nostru că, firește, nu sîntem perfecți, și știm asta, dar nu înseamnă că nu trebuie să luptăm pentru a deveni toi mai buni în ceea ce facem. Nu sîntem o manifestare închisă, sîntem receptivi la opiniile sincere care ne pot ajuta.

NICOLAE SPIRESCU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE ADRIAN IVANIȚCHI .

Republica (Claudia Iordache) ; **Amiaza, Ce minunat fanda** (Aurel Șorobetea) ; **Arsură, Peștele** (Adrian Popescu) ; **Balada gureșei Coquette, Gaudeamus** (Horia Bădescu) ; **Balada lui Mili, Amintirea paradisului, Jeu d'amour** (Cezar Ivănescu) ; **Tenis** (Nichita Stănescu) ; **Bradu-i brad fără topoare, Ploaia care va veni, Luminări de lămîi** (Dorin Liviu Zaharia) ; **Cumpărături, Așteptare, Recapitulare, Rondelul jucătorului pierit** (Leonid Dimov) ; **Balada trecerii Reparatei** (Emil Brumaru) ; **Balada doamnei Alice, Balada Thema** (versuri proprii) ; **Adaos, Jilțul verde** (Mihai Ursachi) ; **Fîntînî** (Ovidiu Genaru) ; **Scrumbia afumată** (Charles Cross) ; **Deocamdată nu, Țara, Cu gîndul bun, Eu toată iarna** (Adrian Păunescu).

Muzica și muzichiia

Popul românesc și „veteranii" săi activi

Dacă m-ar întreba cineva care sînt noile vedete ale populuj românesc azi, aș fi pus într-o mare încurcătură. Nu pentru că aș avea de ales dintr-un prea mare număr și n-aș ști unde să mă opresc. Lucrul acesta mi s-ar fi putut întîmpla în anii 1969—1971.

Da, în perioada aceasta lucrurile stăteau altfel, avangarda popului românesc o constituiau studenții, formațiile studențești pline de entuziasm și de dragoste față de muzica aceea care se năștea. Suflul formațiilor de muzică pop studențești s-a cam dus astăzi, rivalitățile s-au stins la fel cu însăși tradiția pop studențească. Și sînt convins că nu mă contrazice nimeni, cînd voi afirma că în ultimii doi ani din filiera studențească n-au apărut decît două formații deosebite : **Experimental Q** și **Curtea Veche.** Poate, cu ceva bunăvoință, am mai putea adăuga la această șubredă listă încă două nume : **Modal Quintet** (din Cluj-Napoca) și **Elbos** (din Iași).

Marele cîștig însă al întregii mișcări pop românești este creșterea vertiginoasă a numărului de concerte și turnee cu formații pop. Avem ce ne doream de mult, concerte mari în săli mari. Dar care sînt formațiile de astăzi și mai ales cîte sînt ele ? Îmi aduc aminte că la al doilea festival. „Club A", din 1971, au rămas pe dinafară mai bine de zece grupuri bune, pentru că nu corespundeau exigențelor de atunci. Și, vă rog credeți-mă, v-o spune cineva care, printre alții, a făcut parte din comisia de selecție a formațiilor care doreau să participe la acest mare festival. Dacă am fi acum puși în situația de a face un festival pop de mărime națională, nu știu cîte formații noi și mai ales remarcabile am putea aduce. Care să fie atunci explicația ? Este, în primul rînd, lipsa de entuziasm a tinerilor care vor să cînte într-o formație ; vine apoi demoralizanta problemă a instrumentelor — investiții mari cu eventuale rezultate tîrzii ; și mai este și tentația folkului. Mulți, foarte mulți tineri preferă folkul unui grup pop în care îți trebuie o disciplină de repetiții, nervi de oțel, mușchi puternici pentru a manevra instrumentele înainte și după fiecare concert etc. Este mult mai ușor să-ți pui chitara în husă, să te urci în troleibuz, să debarci la sala de concerte, să cînți și apoi, tot cu chitara, în aceeași husă, să fii invitatul unui grup de admiratoare. N-aș vrea să se creadă că vreau să pun într-o lumină defavorabilă pe folkiștii noștri, în nici un caz ! Însă din afară cam așa se vede și mulți tineri visează acum să fie mai degrabă un Mircea Vintilă (fără a avea talentul acestuia) decît un Dan Aldea. E drept, folkul este în actualitate și va fi atîta timp cît această muzică își va păstra atributele de acum : angajament profund, militantism pentru pace, spirit revoluționar. Dar unde ne sînt visătorii populul, ce s-a întîmplat cu ei ? Să nu fim sumbri. În ultima vreme foștele vedete ale populul, dorind parc-se să retrăiască anii de glorie ai tinereții lor, au început să scoată capetele din restaurante, sălturîndu-se pe cît se pare de muzica de agrement și de aprecierile lichide și dezonorante ale onor clientelei.

Iată, Liviu Tudan și-a dat mîna cu vechii săi coechipieri, Ovidiu Lipan și Nicolae Dorobanțu, l-au luat și pe Mihai Munciolu și c-un pachet de suflători încearcă să redea culoarea unei vechi trupe, Roșu și Negru. Numai să dureze, vorba unui șef de T.A.P.L. care știia destule despre Napoleon.

Iată, din nou Iuliu Merca și Filip Merca au un Mondial al lor, renovat, cu forțe mai mult sau mai puțin proaspete din Banat. Zău, sînt atît de „bătrîni" în muzica pop băieții aceștia, încît tare sînt tentat să-i prezint ca pe niște debutanți. Ba, chiar o și fac și încă în detaliu.

GEORGE STANCA ■

Un fals inginer piscicol și un deșert de naivitate

N-am avut ocazia să-l cunosc pe Nicolae Borcan, născut la 4 mai 1947, în comuna Săveni din județul Ialomița, pentru că la vremea cînd i-am aflat „isprăvile", citind un voluminos dosar la Judecătoria din Focșani, se afla, ca să zic așa, „înăuntru", condamnat prin sentință definitivă la doi ani și trei luni de detenție. Dar — recunosc — m-a încercat în mai multe rînduri dorul de a sta de vorbă cu el și a încerca să aud de la sursă modul în care sus-numitul tînăr a izbutit, în numai cîteva luni, să escrocheze și să înșele o sumedenie de oameni pe care i-a așezat — după sumele împrumutate, mai mari sau mai mici — pe o cînd tristă, cînd veselă scară a inocenței, de la naivitate pînă la prostie. Necunoscîndu-l, voi povesti viața murdară și scurta activitate a escrocului prin intermediul dosarului 2 834/1976, servindu-mă numai de declarațiile citite acolo, altfel numeroase, uneori străbătute de cea mai adîncă mîhnire, altă dată de-a dreptul hazlii, după cum a fost cazul și după cît de mare a fost suma pe care naivii, în număr de 26, i-au împrumutat-o celui ce s-a recomandat, pe rînd, inginer piscicol, profesor, centru atacant, director comercial și așa mai departe, ajutîndu-l să adune, în 8 luni, exact 32 944 de lei nemunciți !!

În realitate, Nicolae Borcan avea o meserie dintre cele mai respectabile, măsurător de gaze, calitate în care a lucrat la Exploatarea minieră Altîn Tepe, județul Tulcea, pînă în aprilie 1975. În luna aceea a fost convocat la miliție pentru abandon de familie și neplata pensiei alimentare, a lăsat buletinul de identitate „în gaj" și și-a luat tălpășița, plecînd să cutreiere țara și să înșele oameni. Cu modestie, a început în județul său de baștină, apoi și-a extins raza de acțiune în altele, organele de anchetă reținîndu-i delicte de înșelăciune în 14 județe ale țării în momentul arestării Nicolae Borcan, alias Neculai Boutiuc, alias Vasile Dumitru, avînd asupra sa nu doar 19 certificate de naștere, 6 de căsătorie, 5 livrete militare și 2 buletine de identitate (desigur, mai puțin al său), ci și 71 de bilete de tren, de unde se vede că nici viața de escroc nu e prea ușoară, chiar dacă e trăită — pe spinarea credulității altora — prin hoteluri de lux și udată din cînd în cînd cu lichiori aromate și scumpe.

De fapt, cum a procedat individul ? Și-a adus aminte la un moment dat, desigur după o îndelungă gîndire asupra viitorului său, că a funcționat în timpul serviciului militar, împlinit la Timișoara, ca furier și că are notate o mulțime de adrese ale foștilor camarazi, drept pentru care s-a pornit să-i viziteze, pe ei și — mai ales — familiile lor, pentru că, nu-i așa ?, amintirile din militărie sînt dragi tuturor și merită evocate din cînd în cînd. S-a oprit mai întîi la Sighișoara la Alexandru Muntean, tatăl unui fost camarad, căruia i-a cerut numai 300 de lei pentru a repara o mașină plină cu pește, pe care el — vezi bine, inginer piscicol — era musai s-o transporte de urgență la destinație. Omul l-a crezut și i-a dat. Și-a continuat drumul la Aiud, „împrumutînd" de la Ioan Mihăilă alți 250 de lei pentru aceeași mașină imaginară, după care — văzînd că are balta pește — și-a extins activitatea, ordonînd-o. Din județul Prahova, de la Comarnic, și în virtutea aceleiași false identități, a luat de la Vasile Simion Moacă 1 130 de lei, dar nu i-a luat, ca să respectăm adevărul, degeaba, ci în schimbul unor promisiuni ferme, numite o cantitate apreciabilă de pește și o cadă pentru baie !! Tot cu mașina rămasă în pană l-a păcălit și pe Maricel Ciobotaru din Nicorești, Galați, care i-a înmînat „inginerului piscicol" 1 000 de lei pe loc, căci peștele — înțelegeți dumneavoastră — era așteptat de niște beneficiari din Suceava. I-a jurat în schimb ca pe drumul de întoarcere către Întreprinderea piscicolă Lacul Strachina pe care, pasămite, o conducea, îi va înapoia banii, dar nu s-a putut ține de cuvînt, avînd băiețul de el alte greutăți la schimbătorul de viteze. Drept pentru care naivul de mai sus i-a mai dat 1 400 de lei, urmînd să primească nu doar banii, ci și o butelie de aragaz sau — la nevoie — ceva cherestea. Să nu credeți cumva că Nicolae Borcan nu s-a ținut de cuvînt. S-a ținut. După 21 de zile i-a scris lui Ciobotaru, invitîndu-l să se întîlnească pe peronul gării din Galați. Parolist, a fost prezent la gară, dar n-a avut prea mult timp de conversație, fiind chemat de treburi urgente la Baldovinești. Au plecat împreună acolo, au intrat la bufet, au mîncat și băut ca oamenii care se revăd cu drag, după care Borcan s-a dus să aducă butelia. S-a dus și dus a fost ! De pe urma lui a rămas o datorie neonorată de 2 400 de lei și a mai rămas declarația din dosar a păgubitului inocent, silit de împrejurări să recunoască, nu fără umor, că a împrumutat sumele „în mod ușuratic".

De la Nicolae Pupăză, alt fost camarad de arme, n-a primit doar 600 de lei, e drept, în schimbul unor promisiuni ceva mai variate (desigur, pește, dar și icre, măsline etc.), ci a primit „o geacă și o pereche de pantofi (!!), deoarece începuse să plouă". Pe Nicolae Buleanu din comuna Otești, județul Vîlcea, escrocul l-a pus pe drumuri, întrucît omul nu avea în casă toți banii necesari achiziționării unei butelii, fiind obligat să scoată de la C.E.C. 800 de lei și să mai împrumute de la rude 900, prețul stabilit de „tovarășul inginer" fiind fix și neacceptînd tîrguieli ! Pentru că totuși o butelie nu se poate procura cu una, cu două, Borcan a mai cerut unele confirmări, primind de la Buleanu toate certificatele de naștere ale familiei, 3 la număr, inclusiv pe acela al minorei Irina, fiica naivului ! ! Ba chiar, la plecarea prea influentului oaspete, gazda a mai pus într-o șacoșă niște mere și ceva șuncă pentru că — reproducem din declarație — „am crezut că facem un bine". Dacă mai peste tot escrocul a luat — dovadă „arhiva" găsită asupra lui — în comuna Ion Creangă din județul Neamț, el a lăsat în contul sumei de 1 850 de lei (tot pentru o butelie) un act de naștere și o fotografie, ambele aparținînd altor creditori ! Și față de Emil Cosma din Brașov a demonstrat aceeași generozitate, schimbînd cei 600 de lei, primiți pentru repararea mașinii cu pește, cu un bon de mînă cuprinzînd numerele de telefon de la Crescătoria piscicolă Mahmudia, unde tocmai se transferase, firește, tot ca director. Venind iarna lui 1975 către 1976 Nicolae Borcan s-a gîndit că nu i-ar strica unele haine mai călduroase, a făcut un popas la Babadag, i-a cunoscut întîmplător pe Iancu Militaru și Constantin Caraman, s-a recomandat drept viitorul centru atacant al echipei de fotbal din localitate, cei doi l-au crezut pe cuvînt, l-au găzduit și ospătat, după care recunoștința „vedetei" a căpătat un aspect ciudat și nesportiv, coincizînd cu pulovere, fulare și mănuși dispărute în dimineața următoare.

Desigur, 26 de cazuri de înșelăciune în paguba avutului personal rămîn tot atîtea, prea multe pentru a fi descrise pe larg în revistă. Renunțăm la marea lor majoritate, mii de lei primiți în contul unor promisiuni imposibil de onorat, între care nu doar pește și butelii, ci și cherestea pentru case sau îmbarcări pe vapoare, dar se cade să mai amintim că trucul cu mașina rămasă în pană — mașină pe care, culmea ironiei, nimeni n-a avut curiozitatea s-o vadă deși era „parcată colea, la o aruncătură de băț" — a mai mers de cîteva ori, 500 de lei de la Ilie Gheorghe, tot atîția de la Stelea Bolintiș, 650 de la Gheorghe Spulber, cunoscut întîmplător pe peronul Gării de Nord (!!), după cum se cade să spunem că Nicolae Borcan a atins maximum de performanță în scurta lui viață de escroc în comuna Obreja din județul Caraș Severin, unde a primit de la Lucreția Iosif nici mai mult, nici mai puțin de 7 100 de lei, spre a-i înmîna la București fiului acesteia aflat la facultate ! ? !

Pînă la urmă, cum era și firesc într-o țară ca a noastră, în care oamenii cîștigă bani prin muncă și seriozitate, escrocului i s-a înfundat, fiind prins în „exercițiul funcțiunii" de plutonierul major Vasile Brazdă, în comuna Vrînceană Birsești. Ocazie cu care s-au găsit asupra infractorului nu doar cele pomenite, ci și un carnet plin cu poezii („Cea mai scumpă din tradiții / Într-al primăverii prag / Î-mi oferă definiții / Ce-n vileag le dau cu drag"), cît și — mare e tupeul escrocilor — o adresă către redacția unui ziar, folosită ca argument pentru un împrumut substanțial, prin care reclama modul defectuos în care i s-a reparat imaginara mașină cu pește la Autoservice-ul din Miercurea Ciuc. „Mergeți acolo, se lamenta Borcan, o să vedeți și o să vă minunați și poate nu veți avea puterea să credeți că se mai poate petrece (!!) asemenea fapte".

Iată că fapte ca acelea comise de Nicolae Borcan, pungaș de drumul mare, obișnuit cu hotelurile de lux și cu băuturi în limbi străine, se mai pot petrece, căci înșelători de teapa lui, chiar dacă tot mai puțini, chiar dacă excepții de la regulă, mai apar pe ici, pe colo, ca buruienile într-o grădină. Asta e un aspect al problemei pe care v-o înfățișăm și din acest punct de vedere lucrurile sînt clare : escrocul cu mai multe identități a fost prins și supus rigorii legii, a fost judecat de justiție și pedepsit după dimensiunile infracțiunilor sale. Dar moneda are, din păcate, și o a doua parte, pe care se situează zecile de naivi — ca să nu le zicem altfel — pe care Borcan i-a păcălit, oameni care și-au deschis ușile și pungile în fața unuia pe care îl știau din vedere sau pe care, într-o sumedenie de cazuri, nu-l văzuseră niciodată, cetățeni care au crezut, în momente de amnezie civică, în posibilitatea procurării unor bunuri sau servicii pe alte căi decît pe cele legale, largi în țara noastră, accesibile tuturor.

Primind în casă pe te miri cine, dîndu-i bani în schimbul unor promisiuni lipsite nu doar de temei, ci și de cea mai elementară logică, victimele matrapazlîcurilor lui Borcan alcătuiesc un adevărat dosar al naivității, față de care aproape nu știi ce atitudine să adopți ca neutru. În timp ce credulii fluieră a pagubă, e greu de spus dacă un observator neutru trebuie să plîngă sau să rîdă. Parcă mai degrabă trebuie să rîdă, reportajul nostru vrînd să însemne tocmai un semnal de alarmă pentru cei pe care naivitatea îi mai dă uneori afară din casă, favorizînd infracțiuni de genul celor comise de „inginerul piscicol" din Tulcea, Mahmudia și așa mai departe.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Șoferii de duminică

Începînd cu dimineața zilei de duminică, 7 noiembrie a.c., profesorul George N. din Capitală a devenit autorul principal al unui „nevinovat" accident de circulație, petrecut pe șoseaua București-Pitești și, totodată, prorectorul autorizat al unei rupturi de o nisc. Impactul nepreväzut i-a mai adăugat două „semne particulare" sub ochiul drept (ceea ce necesită schimbarea pozei din buletin), provocînd de asemenea mici inscripții inestetice și pe obrazul însoțitoarei, soție legitimă și virtuală conducătoare auto.

Întîmplarea se înscrie la capitolul accidentelor rutiere banale (deci fără traume fizice importante), extrem de frecvente la cei care uită să privească și în oglinda retrovizoare, deci să se asigure la spate. Neglijența aparține indeobște începătorilor — deci celor care nu au ajuns să se deprindă cu acest ochi de Argus al autovehiculului, iar a fi începător înseamnă a avea la activ un număr redus de kilometri parcurși la volan. Lipsa de experiență se traduce în plan psihosomatic prin reflexe insuficient fixate, în cazul de față printr-o atenție distributivă carențială, slab sau deloc formată.

Toate acestea ne îndeamnă să tragem următoarea concluzie : profesorul George N. și-a luat de curînd examenul de conducător auto și, neglijînd prescripțiile prin care se recomandă începătorilor prudență și răbdare, și-a scos mașina pe o șosea cu trafic intens. Și faptele s-au petrecut după cum urmează : la un moment dat, intenționînd să efectueze o depășire, s-a angajat pe culoarul din stînga, fără să observe (gest reflex pentru un șofer experimentat) că din spate se apropie cu viteză de bolid, un Mercedes alb și înfuriat, insensibil la greșelile novicilor. A „urmat respectivul „trosc-pleosc", autoturismul venal a intrat în arătură și conducătorul auto, în spital. Din fericire, nimic grav.

Și-acum, adevărul adevărat: profesorul George N. nu este proprietar de mașină și șofer amator de ieri, de azi, ci din 1971. Sînt, care va să zică, șase ani de atunci. Și-acum poanta: în șase ani domnia-sa a făcut nici mai mult, nici mai puțin decît 24 000 de kilometri, 4 000 de kilometri pe an !

Iată deci că pentru a descifra geneza accidentului sîntem nevoiți a depăna de-a-ndaratelea filmul acestei biografii automobilistice. O facem, beneficiind de concursul eroului nostru care, zîmbind printre oftaturi, ne-a povestit totul „spre a fi de învățătură" și altora ce procedează la fel.

George N. (care ne-a rugat insistent să nu-i dăm numele complet și nici locul de muncă) și-a cumpărat cu bani gheață o Dacia 1 100 în anul 1971. Achiziția, a ținut dinsul să precizeze, l-a obligat la un serios efort financiar. Suma de 55 000 a fost rotunjită după cum urmează : 25 000 lei bani agonisiți pe C.E.C. din depuneri lunare vreme de trei ani, 10 000 lei, prin vînzarea unui loc de veci moștenit, 5 000 lei prin vînzarea de către socrii mici a două vaci cu lapte (una stearpă), 10 000 împrumut la C.A.R., iar restul din donațiile unor rude cu suflet de mamă. Într-o asemenea situație (care face imposibilă cumpărarea unei alte mașini în viitorii 15—20 de ani), George N. a hotărît din prima zi ca autoturismul să fie folosit în exclusivitate pentru promenade duminicale.

Totul bine și frumos, numai că șoferia nu se poate învăța fără exerciții zilnice. Adevărațiiași ai volanului — susțin experții în materie — se numără numai printre cei care au depășit 80 000 kilometri rulați, iar calmul, deciziile prompte și reflexele de oțel nu devin un bun cîștigat decît prin plimbări zilnice, și acestea în primii ani de șoferie.

George N., cu alte cuvinte, face parte din foarte numeroasa tagmă a șoferilor de duminică, a celor care din spirit de economie prost înțeles își folosesc mașina doar pentru motorizarea week-end-ului ; a celor care, în ciuda anilor care trec, **nu devin niciodată conducători auto experimentați.** Din această cauză șoferii de duminică sînt și vor rămîne mereu un veritabil pericol public.

LIVIU TIMBUS ■

„Eu înțeleg că el a fost în stare de ebrietate, dar nu și-a tăiat nasul, nici urechile"

Carol Ventel : Tovarășe președinte, chemați martorii ca să se vadă dacă ce spun eu, mint...

Președintele comisiei de judecată : Înainte de a audia martorii, insist, n-ați ajuns la o împăcare ?

Carol Ventel : Tovarășe președinte, dacă mă împac cu dînsul, să vină peste două săptămîni să facă la fel ?

Președintele : Ba nu. Noi, cînd încheiem procesul verbal de împăcare, îi punem să semneze jos și pe reclamant și pe pirît. Dacă pîrîtul repetă fapta, a doua oară va fi mai grav...

Carol Ventel : Stăm de 17 ani împreună și n-am avut cu ei niciodată nimic...

Președintele : Nu e rușine ca tocmai dv., oameni de bază din cartier, să procedați așa ?

Iuliu Talhoș : Eu îmi cer scuze, că e mai bătrîn ca mine. Dar nici să fiu bătut !...

Președintele : Ventel, ce zici, vă împăcați ?

Carol Ventel : Mie mi-e rușine !

Iuliu Talhoș : Ce-a fost...

Carol Ventel : ...A trecut !... Dar tovarășe președinte, să vină fiica mea, că e aici, la ușă, și dacă mă împac să am martor că tovarășul Talhoș și-a luat angajamentul.

(Intră martorul ; clipă solemnă).

Președintele : Tovarășul Talhoș își cere scuze de la tovarășul Ventel și promite să nu se mai lege de el.

Martorul : Tovarășe președinte, îmi permiteți să-i pun eu o întrebare : cînd l-a jignit Ventel ?

Președintele : Vă răspund eu. Niciodată. Gata. Băuseră. Acum se împacă.

Martorul : Eu înțeleg că el a fost în stare de ebrietate, dar pentru asta nu și-a tăiat nasul, nici nu s-a dat cu capul de pereți. L-a bătut pe el, pe Ventel, de l-a dat singele pe nas. Armonie nu va fi acolo niciodată. Să mă credeți, că eu nu mințesc. Cu omul ăsta nu se poate lămuri decît la judecătorie toată treaba. Cînd a aflat că o să vină la Consiliul popular, la comisia de judecată, aici, la dv., a zis : „ăia, hm !"

Iuliu Talhoș : Ba minți !

Martorul : Nu ți-e rușine ?

(Clipa solemnă a trecut, ca orice clipă. Cu un vizibil efort de-a o restabili, Ventel așază cu precauție în clanța ușii de-alături o pălărie cenușie, cu panglică) îmbibată de transpirație, și zice : Eu sînt cărăuș. Toată ziua pe drumuri, cu treburi. N-am timp să mai umblu și pe la judecăți. De aceea spun aici, în fața dv., că eu îl iert o dată, dar dacă mai face gălăgie...

Talhoș, vădit preocupat de a-și scutura pantalonii plini de var, tace.)

Președintele : Măi, oameni buni, voi sînteți în cartier oameni mai culți, mai serioși ca alții...

Talhoș : Eu n-am cu dînsul nimic. Dar dacă eu îmi bat nevasta, cu care trăiesc de 18 ani, el de ce se bagă ?

Președintele : Evită și dumneata discuțiile neprincipiale în familie, că ai copii. Și ultima oară de ce-ai bătut-o ?

Talhoș : Dădusem butelia de aragaz mamei, și cînd am venit acasă ea m-a certat. Eu n-am zis nimic, m-am făcut că n-aud, dar cînd mi-a dat cu lingura de mămăligă în piept !... Pe urmă, în timp ce-o băteam, a sărit tovarășul Ventel. De-aici a plecat dandanaua.

În fața ușii unde se ține ședința comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular al orașului Aleșd — Bihor, mai așteaptă cîteva „perechi", reclamanți și pîrîți. Unii au venit cu martori, alcătuind tabere care stau la pîndă una în fața alteia, scrutîndu-se cu atenție, urmărindu-și mișcările, ciulindu-și urechile. Alții au venit singuri. Așa cum e Fildan Floarea, care îl reprezintă de fapt pe soțul ei, Fildan Lazăr, șofer, aflat în cursă în ziua și la ora aceasta. Femeia și-a lăsat gospodăria pe mîna copiilor și a venit să lămurească ce vrea de la ei Crăciun Ghițea, proprietar în casa căruia stau în calitate de chiriași. Reclamantul lipsește. Se cunoaște însă că el a intentat acțiunea pentru a-și determina chiriașii să părăsească locuința, pretextînd pentru aceasta existența unui contract al cărui termen de valabilitate a expirat. Se dovedește că respectivul contract stabilea „închirierea unei camere de 4/4 metri pe timp limitat, adică pînă la data cînd această casă va fi vîndută". Casa nefiind încă vîndută, contractul are toate șansele să rămînă valabil. Ședința se amînă însă, în speranța că la termenul următor se va prezenta și cel care a reclamat, pentru ca situația să fie lămurită definitiv. Femeia arată că soțul ei se află pe tabelul de locuințe al întreprinderii unde lucrează, și pleacă acasă cu nădejdea că pînă vor primi un apartament nu vor avea de suferit de pe urma hachițelor proprietarului.

— Ne întrunim aici tot la două săptămîni, vinerea, între orele 16 și 20, îmi spune Andrei Mazic, președintele comisiei. Oamenii au necazuri pe care și le provoacă de cele mai multe ori singuri, ei între ei, și vin aici să le descurce. Spre deosebire de judecătorie, un proces la comisia de judecată nu-i costă bani. Cele mai dese cazuri sînt cele în care sînt implicate femeile. De obicei, motivarea acțiunii e calomnia. Dacă vine una, de exemplu, și reclamă, făcînd un dosar, cealaltă, pîrîta, cum află, întocmește și ea un dosar asemănător împotriva celei care a reclamat-o. De aceea zic : aici trebuie să ai răbdare și timp liber ca să stai să-i asculți pe om la cap că nu-i bine să se-ndîrjească și să-și facă ambiții numai ca să-l vadă pe altul că la drumul la Oradea, la judecătorie. Important mai este, apoi, să-i cunoști pe oameni dinainte. Avem acest avantaj, față de judecători. Noi, membrii comisiei, sîntem localnici, aici am trăit toată viața, și-i cam cunoaștem pe oameni, fiindcă Aleșdul nu e oraș mare.

Comisia de judecată nu e alcătuită din juriști. Președintele, Andrei Mazic, e învățător. Letay Karol s-a pensionat de la întreprinderea de industrie locală, unde a lucrat ca funcționar. Vasile Erdei este tehnician la întreprinderea de gospodărie comunală iar Gheorghe Constantin muncește în cadrul cooperației de consum Aleșd. Nefiind juriști nu înseamnă că nu cunosc legile însă și că nu pot atrage atenția unora și altora că faptele lor pot fi considerate periculoase infracțiuni. Cum ar fi aceea de infracțiune mincinoasă, de exemplu. Membrii comisiei îmi povestesc cum, odată, au avut de rezolvat un litigiu privind neplata unei datorii. Era vorba de 200 de lei. Reclamanta susținea că n-a primit banii. Pîrîtul zicea că i-a dat, și-a adus un martor care să dovedească. Comisia a rugat pe reclamant și pe martor să părăsească încăperea și, rămasă cu pîrîtul, l-a întrebat cu ce fel de bancnote a plătit. Două de cîte o sută, a zis el. Apoi a venit rîndul lui să iasă afară, supravegheat ca să nu vorbească cu martorul pe care comisia l-a invitat imediat în fața ei pentru a afla că bancnotele ar fi fost, chipurile, una de o sută și patru de 25. Acesta e un exemplu. Altul, aflu, este acela cînd diferiți indivizi certați cu omenia și cinstea încearcă să facă din „dosarele" pe care le provoacă, sursă de cîștig. În felul acesta a procedat Teodor Popovici, șofer, care a dat în judecată pe cineva susținînd că pîrîtul l-a împins, iar el, reclamantul, a căzut și s-a lovit la un deget. Pretindea încheierea ostilităților în schimbul sumei de 5 000 lei. Cum n-a putut să aducă nici o dovadă acuzațiilor sale, firește, nu și-a putut umple buzunarele cu proiectata amendă a celui pîrît.

Un dosar mai interesant, își amintesc membrii comisiei, a fost acela în care a apărut ca pîrîtă o femeie în vîrstă, știută și respectată de toată lumea, pe nume Ciorba Iuliana. În anul trecut, fiul ei, Iuliu, de 19 ani, s-a încurcat cu o chelneriță de aici, Stănilă Titiana, de 27 ani, și s-a mutat la ea. Concubina dă în judecată pe mama băiatului, pe motiv că ar fi strigat pe stradă după ea cuvinte jignitoare. Comisia de judecată l-a întrebat atunci pe băiat cu cine alege să stea, cu mama sau cu concubina, și băiatul a promis că se reîntoarce la casa părintească. A promis, dar nu s-a ținut de cuvînt. Mai mult : băiatul, care lucra la Combinatul de lianți și azbociment și avea un contract — semnat de mama sa — că va sta acolo cinci ani, părăsește meseria și rămîne fără serviciu. Cum avea totuși nevoie de bani, o dă pe mama sa în judecată pentru a-i restitui pensia de urmaș pe care pînă la o vîrstă o primise de pe urma tatălui său iar mama, econoamă și prevăzătoare, o depusese la CEC. Mama refuză însă, întemeiat, argumentînd că ea a semnat contractul cu întreprinderea de la care fiul fugise, și nu vrea să plătească amenda. Firește, la nevoie, banii strînși din pensia de urmaș puteau servi tocmai la plata acestei amenzi. Dealtfel, femeia a arătat că restituie acești bani dacă fiul ei aduce adeverință în fața comisiei de judecată cum că s-a reangajat. Deznodămîntul întregii povești nu se cunoaște încă. Băiatul a fost luat în armată și nu se știe ce va face cînd va veni.

Adevărat este că, pe de altă parte, unele situații care ajung în fața comisiei de judecată nu sînt lipsite de umor. Cu cîtva timp în urmă, aflu, un anumit Ioan Lingurar l-a reclamat pe un vecin al său, Lucaș Gavril, că l-a luat trei găște. Neînțelegerea, de fapt, a început de anul trecut, cînd Lucaș Gavril a prins un cal al lui Ioan Lingurar păscînd pe pajiștea sa și, făcînd rost pe loc de martori, de hîrtie și de creion, a întocmit un fel de chitanță pe numele celui din urmă prin care îl obliga la plata unei despăgubiri de 200 de lei. Cum banii aceia nu i-a mai văzut, și cum la alt mijloc de constrîngere nu vroia să apeleze, ce s-a gîndit păgubașul : să-i la cîteva găște. Zis și făcut. Dar s-a trezit, nu peste mult, chemat în fața comisiei de judecată, unde a recunoscut fapta, a explicat-o relatînd istoria de mai sus, și a avertizat că nu dă găștele pînă nu primește cei 200 de lei. Încît, glumind, comisia se întreba dacă nu vor avea în săptămînile care urmează un dosar prin care de data aceasta Lucaș Gavril să-l reclame pe Ioan Lingurar, pentru a-i plăti cheltuielile de întreținere a găștelor pe timpul cît le-a ținut sechestrate...

Cu totul, la Aleșd, pînă la începutul lunii decembrie, comisia de judecată a rezolvat 114 dosare. În trei cazuri a aplicat amenzi. În 12, a eliberat procese verbale pentru Judecătoria Oradea. Au fost, deci, 99 de împăcări. Destul de bine, dacă stăm să calculăm procente. „Scriu declarații de-mi amorțesc degetele — îmi spunea secretarul comisiei, Vasile Erdei — pe urmă cei mai mulți vin și zic : ne împăcăm ! Și mie nu-mi pare rău. Îmi pare bine".

DUMITRU ELIADE ■

Bilet în circuit

59 de ani. Aceasta este vîrsta pe care o poartă pe umeri Ion Cujbă din satul Ibănești, comuna Cristinești, județul Botoșani. Înalt, cărunt, cu ochi albaștri și îmbrăcat în haine groase de postav țărănesc, cenușiu. Ne-am întîlnit în rapidul 26. Ieșisem pe culoar la o țigară. Bătrînul, cum aveam să aflu mai tîrziu, urcase la Cîmpina. Avea bilet în circuit. Fusese la Roman, la băiatul cel mic, în vizită. De-acolo la băiatul cel mare, în Cîmpina. Acum mergea la Brașov, unde avea un băiat și o fată.

— În fiecare an, cam pe toamnă-iarnă, trag cîte o raită pe la toți, le mai duc și eu de-ale gurii, cîte un curcan, pui, mere, cîte-o bucată de porc, ce se mai găsește prin casă pe la noi. Nu că nu ar avea ei ce le trebuie, dar mă gîndesc că mai cu poftă mănîncă din bucatele de-acasă, de la părinții lor.

— Dar nu ți-e greu să cari atîta amar de bagaj pentru fiecare în parte ?

— Dar de ce să-mi fie greu ? ! Chiar dacă-s bătrîn, sînt în putere, sînt sănătos, toată viața am muncit, am făcut și războiul și am băut apă din urmă de copită de cal și din urmă de căruță și uite, nu m-am îmbolnăvit, nu am nimic. E-adevărat că obosesc ceva mai repede, că mi-e greu cu bagajul pînă la Roman, că trebuie să trec prin Dorohoi, unde ajung cu autobuzul, apoi de-acolo iau trenul pînă la Leorda, unde cobor și aștept un tren care mă duce la Verești. De-aici, de la Verești iau trenul care vine din Suceava și ajung la Roman. Băiatul, că-i trimit scrisoare, mă așteaptă la gară. Apoi, de la Roman sînt dus la gară de băiat. Cel mare mă așteaptă la Ploiești, de unde luăm trenul spre Cîmpina. Iar acum, la Brașov mă așteaptă băiatul mijlociu și ginerele, bărbatul fetei. Mai am o fată, mezina familiei, are numai 17 ani, dar zbîrnîie toată ziua că vrea să plece și ea la oraș, să-și facă un rost, dar, vezi dumneata, ea nu are nici un fel de meserie. Și chiar de-ar avea meserie, mă-sa, bătrîna, nici nu vrea să audă. De ce-am avut și noi atîția copii ? ! Ca să rămînem chiar singuri ? !

— Nu te supăra, nea Ioane, dar ești cu-adevărat amărît că ți-au plecat cei trei băieți și una din fete ?

— Nu sînt amărît că au plecat, că doar eu i-am ajutat pe la cele școli să reușească, dar prea sînt departe de casă. Că băiatul mare, din Cîmpina, este petrolist și nu și-ar găsi de lucru pe la noi, e-adevărat, dar ceilalți doi, că sînt electricieni, unul este chiar maistru, cel de la Brașov, ar mai găsi de lucru și pe lîngă casă, vreau să spun prin Botoșani, unde se ridică fabrici peste fabrici. Dealtfel, drept să spun, mă gîndesc că bucatele pe care le duc, poate că au să-i îmbie la reîntoarcere. Cine știe !

— Vrei să spui că ăsta este un fel de necaz al dumitale ? !

— Nu, nici vorbă, ăsta e un gînd și nu un necaz.

— Spune-mi, nea Ioane, că dumneata ești om bătrîn și știi cît de greu sau de ușor învățau altădată meserie băieții de țărani, vreau să spun de timpurile cînd erai și dumneata tînăr-tinerel. Spune-mi, deci, băieții dumitale au avut ei vreun noroc, vreo șansă că au apucat alte vremuri, vremurile României de azi ?

— Ca să intru eu la meserie, cum ar fi calfă, tatăl meu, care așa a avut de gînd, ar fi trebuit să vîndă două perechi de boi, iar noi nu aveam nici măcar o pereche. Eu, pentru băieții mei, n-am vîndut decît vorbe și povețe, sfaturi despre cum trebuie să se poarte ei în lume ca să ajungă oameni respectați și cu fruntea întotdeauna sus.

— Ce-ar putea să-nsemne pentru dumneata și pentru băieții dumitale acest cuvînt pe care îl auzim și-l rostim aproape zilnic, România ?

— Am să răspund și eu cu niște vorbe pe care le-am auzit și la care m-am mai și gîndit din cînd în cînd, cum că țara asta a noastră, România, este muma de la care toți am supt. Ce se-nțelege din asta, cînd spunem că țara este pentru noi toți ca o mamă, rămîne să se gîndească și să simtă fiecare.

VICTOR NIȚĂ ■

SPITALUL CLINIC DE BOL'

801 paturi în slujba sănătății publice

În București, pe strada Grozovici, la numărul 1, se află un așezământ spitalicesc. Spitalul clinic de boli infecțioase Colentina, despre care prea puțini știu că e de sine stătător, toată lumea alipindu-l, sedusă de nume și de poziție, Colentinei celei mari, de care primul e despărțit, e adevărat, numai de un gard. Pînă acum vreo 30 de ani, situația stătea chiar așa. Bolile infecțioase fiind adăpostite de pavilioanele Colentinei și numărînd, la începutul începuturilor, 120 de paturi „pentru contagioși". Cu timpul, Spitalul de boli infecțioase nu numai că s-a separat de Colentina, dar s-a extins considerabil, ajungînd la 290 de paturi în 1944, la 379 în 1950, la 620 în 1952 și, în sfîrșit, la 801 paturi în 1976, repartizate în 6 pavilioane în care sînt găzduite feluritele boli respective, hepatite și septicemii, encefalite și toxiinfecții, gripe și meningite, dezinteriii și insuficiențe de tot felul, cînd renale, cînd respiratorii, cînd de alte soiuri, maladii care conferă spitalului de care vorbim UN CARACTER DE URGENȚĂ. Vorba aceasta ar putea părea exagerată, dat fiind faptul că, după cum toată lumea știe, la București funcționează o unitate separată — cu caracterul amintit, numai că aici, pe strada Grozovici, la numărul 1, se rezolvă urgențele medicinei interne, o sumedenie de afecțiuni — cele citate mai sus și altele — care evită uneori, prin gravitatea cazului, camera de internări, bolnavul fiind descărcat din mașina Salvării direct în salon sau pe masa de intervenție. Din acest punct de vedere, se-am convins, Spitalul de boli infecțioase deține bune rezultate în materie de internări, în ziua de 16 decembrie, spre exemplu, Gabriela Stan din București, strada Turiștilor, numărul 27, Victoria Dumitru tot din București, strada Opanez, numărul 75 și Rada Dinu din comuna Olteni, Teleorman, fiind internate — primele 2 pentru hepatită, cealaltă pentru o toxiinfecție alimentară — în cîteva minute. Media unei internări, recunoaște directorul spitalului, conferențiarul doctor Alexandru Duminică, au-i chiar așa de mică, ea atinge chiar 40 de minute, dar comparația cu alte unități spitalicești avantajează pe specialiștii de la Boli infecțioase, putîndu-se afirma, cu cifre la îndemînă, că aici bolnavii se internează mai repede chiar decît la Urgență. Internarea nefiind selectivă, ceea ce vrea să însemne că tot bolnavul care ajunge pe strada Grozovici e musai să fie spitalizat, maladia lui prezentînd nu doar un pericol personal, ci și unul social, prin caracterul de contagiune al bolii, nu se ivesc aici problemele care mai apar în alte unități, în care — din păcate — uneori internarea se face pe ochi frumoși. Din acest punct de vedere, am cercetat și am vorbit cu bolnavii internați, nu există reclamanți, după cum nu există reclamații — ultima provine din 1974 — în ceea ce privește modul în care oamenii muncii sînt tratați, nu doar cu medicamente și atenție, ci și cu omenie, în saloanele și rezervele spitalului. Există, în schimb, scrisori de mulțumire, una dintre ele sosind în chiar ziua documentării noastre, sub forma unei telegrame expediate din Bacău de Florica Bolos, în care am avut ocazia să citim „mii de mulțumiri întregului personal. Stop. Analizele foarte bune".

Cum spuneam, bolnavii cărora necazul le scoate în drum spitalul de pe strada Grozovici, cetățeni provenind din 4 sectoare ale Capitalei (1, 2, 3 și 8), din județele limitrofe și — pentru probleme de diagnostic și îndrumare metodologică — din alte 14 județe arondate I.M.F.-ului care are aici Catedra de boli infecțioase, condusă de profesorul Marin Voiculescu, cu 3 clinici universitare, bolnavii ajung, după maladie și după vîrstă, într-unul din cele 6 pavilioane ale unității.

Pavilioanele, dacă stăm să judecăm după vechimea lor, sînt mai degrabă bătrîne, dar renovarea la care au fost supuse recent — cu excepția pavilionului V, adulți — le-a transformat în așezăminte spitalicești moderne, bine echipate cu personal de înaltă calificare (42 de medici la capul bolnavului, 5 în laborator, 3 la radiologie, 8 biologi și chimiști, 1- orelist) și cu aparatură dintre cele mai moderne, funcționînd aici nu numai secțiile clinice, ci și servicii prompte de radiologie și laboratoare, de bacteriologie și hematologie, de inframicrobiologie și biochimie, precum și cabinete de O.R.L., electrocardiografie și rectosigmoidoscopie. Întreaga modernizare a spitalului, efectuată din mers, prin restringeri și nu prin închideri de pavilioane, a urmărit, după vorbele conferențiarului Duminică, UMANIZAREA spitalului, adică obținerea unor condiții de viață și tratament pentru pacienți cît mai apropiate de cele de acasă. Mobilierul din saloane a continuat să rămînă metalic, iar perdelele au continuat să lipsească, nefiind acceptate — prin regulament — într-un spital de boli contagioase, dar s-a procedat la îmbunătățiri substanțiale și vizibile, cum ar fi: introducerea de gaze naturale în toate pavilioanele, înlocuirea rețelei electrice aeriene cu cabluri subterane, construcția unei sere pentru care — între altele fie spus — o cooperativă a cerut 100 000 de lei, dar pe care lucrătorii spitalului au realizat-o cu a cincea parte din costul pretins (!!), acoperirea cu tablă a mai multor clădiri, darea în folosință a unui rezervor de apă cu o capacitate de 200 000 mc etc., etc.

Formolizările dese și curățenia exemplară au înlăturat — se speră, definitiv — mirosul tipic de spital, un spital în care medicamentele, spre deosebire de anii anteriori și de alte unități cu același profil, nu mai stau pe noptiera bolnavilor, ci în compartimente frumos rînduite și aflate sub permanentă supraveghere a cadrelor medii și în care circuitele, septic și aseptic, de exemplu, sînt păstrate cu stricteție, după un regulament de ordine interioară de la care nu se acceptă absolut nici o derogare. Dealtfel, nici nu s-ar putea admite o cît de cît încălcare a circuitelor, rufe murdare — rufe curate sau bolnavi care intră — bolnavi care pleacă, întrucît asta ar însemna, prin natura bolilor spitalizate aici, un pericol social deosebit. Prin dotările recente, asemenea încrucișări sînt excluse.

Cu pacienții internați pe strada Grozovici se poate vorbi oricînd la telefon, în sensul că spitalul are instalate 280 de aparate aflate la îndemîna bolnavilor, care pot primi mesaje din afară, dar care, firește, nu pot suna în oraș, asta însemnînd un alt pas pe calea umanizării spitalului. Fiecare pat — și sînt cu toatele 801 — este dotat cu cască pentru radioficare și, de la caz la caz, mai ales la spitalizările prelungite, se acordă dreptul introducerii în salonul de 3 paturi a unui aparat de radio sau chiar televizor. Toate cele de mai sus rămîn realizări importante ale colectivului Spitalului clinic de boli infecțioase Colentina, de care numele directorului Duminică, scormonitor și

O clădire veche și cu înfățișare modestă, în care lucrează oameni cu sufletul frumos

Un spital, nou sau vechi, bogat sau sărac, la țară sau la oraș, rămîne, totuși, un spital, adică un loc unde speranța e umbrită de deznădejde uneori, un loc unde curajul stă în balanță cu frica, unde chiar și oamenii cei mai siguri de sine încep să cugete asupra fortunei labilis, asupra soartei schimbătoare. Dar e întotdeauna în putința omului — a medicului, a tuturor celor care muncesc în spitale — să încline balanța mai mult spre curaj, speranță și încredere în știință și în bine. Clinica de boli infecțioase copii, condusă de conf. dr. Claudiu Taindel, are 335 de paturi, realizează 10 000 de internări pe an, cu un rulaj zilnic de 30—40 ieșiri și cu o mortalitate extrem de scăzută, de 1,5 la sută, mai are faima că posedă cel mai bun personal mediu și este într-o instituție remarcabilă.

Mulți sînt tentați să creadă că în București cauza tuturor lucrurilor frumoase este chiar orașul București. Cine gîndește astfel ar trebui să încerce să cunoască clinica aceasta și să vadă cum un local cu o vechime de aproape o sută de ani arată, prin muncă, devotiune și ambiție o rigoare a funcțiunilor și o logică a structurii pe care ar avea motive să le cerceteze cu atenție orice constructor de spitale pentru boli infecțioase. Aici nu avem prilejul să vedem cum se poate face, cu bani mulți, un spital foarte modern, ci cum trebuie să fie gîndită și condusă o instituție spitalicească, astfel încît să răspundă în mod eficient problemelor extrem de delicate pe care le implică spitalizarea copiilor, începînd chiar din prima zi a venirii lor pe lume.

E o zi de joi însorită și pe ferestrele mari lumina albă și frenetică a soarelui de decembrie aduce în camerele pruncilor bună dispoziție și o atmosferă de duminică. Dealtfel, și fără soare, camerele albe și curate arată seninătate, ordine și, în general, un aer de destindere, de sănătate, de prospețime, aer care îi impune parcă bolnavului, indiferent de vîrstă, un anume optimism. Într-una din camerele secției hepatită epidemică de la etajul al doilea, o mamă tînără își înfășă răbdătoare fetița de patru luni, pe nume Adina. Fetița s-a născut prematur și a avut nevoie, firește, de un tratament special. O soră neglijentă i-a făcut copilului la naștere o injecție cu un ac insuficient sterilizat și i-a transmis astfel hepatita altui copil. Adina a venit în Clinica de boli infecțioase copii în stare de comă hepatică. Mama pierduse primele două sarcini și era, ca orice femeie ce-și dorește aprins un copil și vede că *nu-l* poate avea, într-o stare depresivă accentuată. Acum Adina merge spre bine, începe să ia în greutate, iar mama ei, tînără și delicata ei mamă, găsește curaj și pentru zîmbet. În tot acest anotimp al durerii și al speranței mama a stat în permanență lîngă fetiță.

„Pare o situație specială, spune conf. dr. Claudiu Taindel, sau pare, cel puțin, în comparație cu alte spitale de copii, unde părinții își văd pruncii numai în zilele de vizită. În baza marii experiențe acumulate aici — în spital și în clinica universitară, după zeci de ani de profesiune — am conchis că în multe cazuri mama trebuie să stea lîngă copil. Sau lîngă copii, fiindcă uneori vin bolnavi de aceeași boală și doi copii dintr-o familie. Dealtfel, îndrăznesc să afirm că am crescut cel mai bun corp de surori și personal auxiliar din țară și că aceste surori se poartă cu micuții întocmai ca niște mame. Afirmația de mai sus nu este o exagerare și de aceea o subliniez: surorile Clinicii de boli infecțioase copii au o clasă excepțională. Doctorul trece pe la patul unui copil zece sau cincisprezece minute, cît îl vede și îi prescrie tratamentul necesar, dar sora stă cu el restul de timp, adică 24 de ore, zi și noapte. Datorită competenței medicilor și a competenței și dragostei ce-o arată surorile copiilor internați în spital am reușit să salvăm mulți copii din situații disperate. Iată, se află internată la noi fetița M. C. dintr-un sat de lîngă Brașov. A venit cu o paralizie a tuturor membrelor și a respirației (tetraplegie). Un caz gravissim. Astăzi fetița este recuperată, are un an și stă în picioare și avem credința că va fi curînd un copil normal. În istoria bolii acestei fetițe este mai important să discutăm despre felul în care a fost tratată, decît despre tratamentul propriu-zis. Aceleași medicamente ar fi dat rezultate mai puțin convingătoare, dacă omulețul acesta neajutorat nu ar fi cunoscut din partea medicilor și a surorilor o grijă

INFECȚIOASE

activ, se leagă nu în ultimul rînd. Dar mai sînt destule de făcut. Transmiterea pachetelor către oamenii internați se face încă anevoie, nefiind permisă, firește, vizitarea acestora decît de la mare distanță și prin intermediul plaselor de sîrmă care acoperă fiecare fereastră. Spre deosebire de alte unități spitalicești, pe strada Grozovici vizitele sînt admise de 3 ori pe săptămînă, marțea, joia și duminica între orele 15 și 17, dar atunci — în condițiile unei mari afluențe de vizitatori — liniștea spitalului este serios amenințată, fără ca direcția lui să fi găsit pînă în prezent o soluție. Dealtfel, la capitolul liniște, lucrurile nu stau mai bine nici în celelalte zile ale săptămînii, cînd — îndeobște în zori, către orele 6 dimineața — bolnavii sînt treziți prematur din somn de vociferările îngrijitoarelor, de trîntitul vaselor și, mai tîrziu, de strigătele prietenoase ale studenților și elevilor școlilor sanitare care fac practică aici. Spunîndu-i toate acestea directorului spitalului, nu i-am adus la cunoștință, ne-a informat, nimic nou. În privința îngrijitoarelor, s-au dat unele sancțiuni și s-au înlocuit gălețile metalice cu cele de plastic, fără ca — din relatările bolnavilor — liniștea pe culoare să crească prea mult. În ceea ce privește larma tinerească de după începerea programului, conducerea a înclinat să creadă că nu sînt prea multe de făcut. Anul trecut, spre exemplu, au făcut practică aici sau au fost la specializare 800 de studenți, 26 de interni prin concurs și 180 de elevi ai Școlii tehnice sanitare, personal venit din afară și, evident, mai greu de strunit.

În general, la spitalul de care vorbim nu se mai dă, spre deosebire de alți ani, bacșiș. Nu se dă fiindcă nu se cere, iar lipsa reclamațiilor pare să întărească o asemenea afirmație.

Timp de 2 zile și în mai multe rînduri, am vizitat paviloanele, pe care dealtfel le cunoșteam dintr-o spitalizare personală mai veche. Am întîlnit ordine și curățenie. Medici, atît cît am putut parcurge, cu un deosebit simț al meseriei și o deosebită atenție față de bolnavi, cum ar fi Mircea Angelescu, Mircea Toma, Nicolae Istodor sau Anca Valeriu, ale căror nume le înfățișăm aici, convinși fiind că facem o nedreptate la adresa colegilor lor, scăpați din graba reporterului. Am mai întîlnit, aplicate în practică, multe din bunele intenții ale conferențiarului Duminică, trusele de șoc se aflau într-adevăr la fiecare cameră de gardă, medicamentele se găseau rînduite în dulapuri, fiecare cu eticheta lui, dar mai presus de orice — și spre lauda unui colectiv medical prin mîinile căruia trec, anual, peste 30 000 de bolnavi la consultații, în 1975, spre exemplu, fiind internați 22 662, cu o mortalitate generală foarte scăzută, 1,5 la sută — am întîlnit bolnavi mulțumiți. Astfel, ploieșteanul Ion Ionescu, adus aici în stare foarte gravă, cu un puternic șoc infecțios, ne-a declarat că se simte bine după ce, cu cîteva săptămîni în urmă, a văzut groapa cu ochii. La fel, Anișoara Roșca din București, funcționară la „Electronica", internată la 27 noiembrie mai mult moartă decît vie, cu 12 800 de leucocite și un V.S.H. de 116/136 ! !

Încheind reportajul nostru, se cade — spre a întregi chipul unității de care vorbim — să spunem că pe strada Grozovici din București, la numărul 1, există, alături de toate cele ce le-am amintit, și o activitate științifică dintre cele mai distinse. Clinică universitară, de aici pleacă anual o sumedenie de cadre specializate și o sumedenie de manuale și monografii inspirate din disciplina bolilor infecțioase, destinate studenților în medicină și medicilor practicanți. Profesorul Marin Voiculescu, personalitatea științifică de notorietate a spitalului, a editat de curînd un „Manual de boli infecțioase", doctorii Alexandru Duminică și Emil Toma au editat nu demult „Tratamentul infecțiilor acute bacteriene și virale", iar conferențiarul Mircea Angelescu a alcătuit un îndreptar pentru „Folosirea rațională a antibioticelor". Toate aceste fapte de muncă și de viață, alăturate aspectelor descrise mai sus, demonstrează că la Spitalul clinic de boli infecțioase de la Colentina, un colectiv de specialiști harnici și responsabili trudește, între pereții văruiți ai saloanelor și laboratoarelor, în liniștea de catedrală a bibliotecilor, pentru sănătatea publică, pentru sănătatea noastră.

---

lesită din comun. Sînt destule cazurile cînd fețele noastre își fac din cauza salvării unui copil o chestiune de viață personală, de implicare totală."

Însoțiți de dr. Petroniu Rădulescu, medic de gardă în ziua întîlnirii noastre cu emoționanta realitate a Clinicii de copii, urcăm etajele clădirii și observ tot ce observă un om într-un spital. Plus ceva pe deasupra. Acest ceva este rigoroasa separație a fluxurilor. Copiii dintr-o secție nu au cum să se întîlnească, în cele cîte vor drumuri ale zilei, cu bolnavii celorlalte secții. Camerele au, în general, două și trei paturi — în etajul ultim, recent reamenajat — sau cinci, șase paturi în spațiile vechi. Un proverb spune că acolo unde nu intră soarele și aerul curat, intră doctorul. Deși clădirea este, cum spuneam, bătrînă, fiecare an și fiecare om au adus îmbunătățiri, astfel că lumina vine întreagă și sănătoasă prin ferestrele mari iar aerul proaspăt vine mereu prin complicatul sistem de ventilație al saloanelor și cabinetelor.

Un exemplu de stăruință de o viață pentru o idee este cabinetul de radiologie sau, mai bine-zis, întregul sistem de camere și aparatură, condus acum și creat pe durata unei vieți de dr. Nicolae Nicolescu. „Cînd am venit eu în acest spital, povestește dr. Nicolescu, nu exista un serviciu radiologic. Și era o mare greșeală, fiindcă multe situații atipice nu se pot clarifica fără un control radiologic minuțios. În urmă cu 26 de ani, am primit un aparat modest și un om spre ajutor. El se chema Florea Ciucă și era om de serviciu. L-am ajutat să învețe carte și meserie iar el m-a ajutat să pun la punct serviciul acesta în perioada cea mai grea, a începuturilor. Am făcut din nea Ciucă — acum la pensie — unul din cei mai buni laboranți în profesiune. Și nu e puțin, dacă spunem că efectuăm cam 30 000 de examene radiologice pe an, din care 10 la sută sînt situații de urgență sau supraurgență. Am pus pe picioare o filmotecă, pentru folosință și documentare, deschisă la toată lumea, filmotecă despre care mulți specialiști străini afirmă că e cea mai bună din această parte a Europei. Și, ce este mai important, este că am realizat un mod foarte eficient de primire a urgențelor, unde diagnosticul este o chestiune de colaborare interdisciplinară. Profesorul meu de odinioară, regretatul Amilcar Georgescu, m-a învățat să sper chiar și atunci cînd șansele de a supraviețui ale bolnavului sînt de unu la mie. Aparatura, pe care o vedeți acum aici, am adus-o prin multă stăruință și adesea prin efortul personal al medicilor noștri. Cred că noi toți ar trebui să ne punem semnătura pe locul unde muncim și pe care l-am reconstruit, practic, pentru a răspunde celor mai exigente cerințe".

Sîntem deci tot în spital și anume la ultimul etaj, transformat nu demult în secție de spital. Un puști, pe nume Marian Rohner, ne iese în cale să ne întrebe „Ce mai facem ?" Noi facem bine și el asemeni. Într-unul din saloane, Mihai Văduva („o hepatită virală foarte grea. Mai sînt încă patru cazuri în școala lui") citește „Povestiri eroice". Dealtfel, aici copiii de toate vîrstele își pun la punct lecturile. Nicoleta Niță, de exemplu, are 11 ani și citește cu pasiune „Mary Wakefield", un roman despre „o guvernantă la doi copii". Elena Cojocaru, asistenta-șefă, care după spusa doctorului Taindel, reprezintă modelul de hărnicie și profesionalitate pentru un om pe această funcție, ține neapărat să vedem sala de mese. Trebuie spus că toată lumea vrea, neapărat, să vedem cum arată locul unde-și desfășoară competențele, ceea ce înseamnă că nimeni nu are nimic de ascuns. Unul din aceste locuri este, de pildă, farmacia — și ea extinsă și reamenajată, după niște criterii foarte exacte, între care primul criteriu este urgența. La sala de mese, copiii mănîncă — după cum e dimineața, amiaza sau seara — „brînzică, ceiuț, plinică, ciorbițe și supici, portocale, citronadă, lăptic și iaurgel", iar cînd copiii intră în convalescență, se trece la regimul nr. 6 „cu mîncări de cărniță". Sigur, sînt multe cazuri grave și multe situații disperate aici, dar ce văd eu și ce văd, dealtfel, și copiii e numai zîmbet și delicatețe sufletească, numai răbdare și curaj. Vreau să spun că atmosfera, indiferent de întîmplările uneori tragice ale zilei de spital, este tonică. Copiii nu trebuie să știe că spitalul este și un loc al înfringerii uneori, ei trebuie să se întoarcă la părinți cu multă încredere în viață și în oameni, fără traume și amintiri amare.

„Practic, spune conf. dr. Corneliu Taindel, nu ne lipsește nimic, în ce privește medicamentele. Noi putem trata copilul exact cu medicamentele ce i se dau în cea mai bogată țară occidentală. Desigur, avem în țară multe spitale noi, excelent dotate, dar eu susțin că am reușit să facem în vechiul pavilion al Clinicii de boli infecțioase copii, o clinică, în mai toate privințele, model. Contează mult o clădire frumoasă dar și mai mult contează o mînă de oameni cu sufletul foarte frumos".

În marea majoritate a cazurilor, un fost bolnav de hepatită are dreptul să se considere un om ca oricare altul, pe deplin vindecat

— Tovarășe profesor Marin Voiculescu, după cîte știm, lucrați de 33 de ani în acest spital pe care, nu-i așa, l-ați cunoscut de la primii lui pași, de pe vremea cînd funcționa ca o anexă a Colentinei celei mari. De această unitate spitalicească, astăzi modernă și dotată cu toate cele de cuviință, se leagă mare parte din activitatea dumneavoastră prodigioasă care vă găsește astăzi, la 63 de ani, academician, președinte al Societății de patologie infecțioasă a U.S.S.M., președinte al U.S.S.M., membru a numeroase academii de medicină din străinătate, la Londra, Paris, New York și așa mai departe, decorat cu ordine și medalii, românești și străine. Nu vom insista asupra personalității dumneavoastră, binecunoscută lumii noastre medicale. Altceva vrem să vă întrebăm, tovarășe profesor, anume care e boala care, în toți acești ani, v-a dat cel mai mult de furcă, v-a ridicat cele mai mari probleme ca terapeut, v-a frămîntat cel mai tare ?

— M-am ocupat de întreg ansamblul bolilor infecțioase, dar hepatita virală m-a silit să-i acord o atenție specială, consacrîndu-i mai mult timp și mai multă energie. Dealtfel, am sub tipar o amplă monografie a acestei maladii, un volum care se intitulează chiar „Hepatita virală", cuprinzînd 32 de capitole care încearcă să epuizeze patologia și terapia bolii respective.

— Vorbiți despre hepatita virală ! Termenul care ni se pare mai cunoscut e cel de hepatită epidemică. S-a schimbat oare numele bolii ?

— Nomenclatorul Organizației Mondiale a Sănătății vorbește astăzi despre hepatita virală, cu cele 3 forme ale ei : hepatita A, fosta epidemică, hepatita B, fosta serică, hepatita C, descoperită mai recent, provenind de la un virus ce n-a fost încă exact definit.

— Care dintre aceste forme este, ca să zicem așa, cea mai simplă ?

— Prima. În hepatita B virusul e mai agresiv, dar el oferă medicului șansa de a-l depista prin intermediul antigenului Australia. În general, în vremea din urmă, prin progresele generale ale medicinei și prin solidaritatea științifică internațională, proporția de cazuri salvate a crescut considerabil, vindecarea hepatitei virale este mai bine controlată, putindu-se afirma că medicina se află în pragul rezolvării profilactice a acestei foarte răspîndite maladii, întîlnită în întreaga lume, în toate zonele climaterice. Este sigur că în cîțiva ani vom ajunge să stăpînim hepatita, grație progresului igienei, folosirii gamaglobulinelor și, firește, cercetărilor de laborator, tot mai asidue și mai profunde.

— Tovarășe profesor, desigur că eventualele succese în tratamentul hepatitei ne bucură, dar am vrea să știm, astăzi și acum, concret, care e șansa unui bolnav de hepatită. Se zice că un om care a contractat boala respectivă și care s-a tratat la timp nu scapă totuși niciodată de sub amenințarea ei, rămînînd bolnav, ca să zicem așa, pînă la sfîrșitul vieții. E adevărată o asemenea optică ?

— Nu-i adevărată. E drept că în puține boli vindecarea stă așa de mult în mîinile bolnavului ca în hepatită, în care bolnavul trebuie să colaboreze intim cu medicul, dar asta nu înseamnă că nu te poți face niciodată bine de hepatită. Nici vorbă. Marea mea experiență, cifrată la 50 000 de cazuri, poate cîteva sute mai mult, poate cîteva sute mai puțin, îmi permite să afirm, în deplină cunoștință de cauză, că vindecările hepatitei, mai ales ale celeia de tip A, merg adesea pînă la sută la sută, un fost bolnav avînd dreptul, după un an de regim controlat, la o viață normală, ca a oricărui altul.

— Se zice despre hepatită că e și o boală de psihic. Împărtășiți această opinie ?

— Pînă la un punct, da. Nervoșii, nerăbdătorii, anxioșii, oamenii cu probleme mari venite din mărunțișuri se vindecă mai greu decît echilibrații. De regulă, un intelectual ne dă mai mari bătăi de cap în vindecare decît, fie numai un exemplu, un țăran, mai limpede ca sistem nervos, mai puțin bîntuit de probleme existențiale.

— Cît ajută medicamentele în tratamentul hepatitei ?

— Enorm în formele grave, în care se pune chestiunea salvării vieții. După aceea, medicamentele au o valoare relativă. Adesea neconvingătoare. Elementele principale ale vindecării țin mai degrabă de bolnav, ele numindu-se repaus, regim alimentar adecvat, liniște și cît mai puține medicamente. Fostul bolnav trebuie să se odihnească întrucît, așa cum se spunea mai demult, un icter care se plimbă e un icter care durează. Regimul alimentar, așa cum a fost el indicat de medic, are valoarea unui act terapeutic important, el excluzînd alcoolul sub orice formă.

— Cît timp ?

— Un an cel puțin. Apoi, băuturile n-au voie să fie nici tari și nici dese, dar asta nu înseamnă că nu e permis un pahar de vin la cîteva zile. Cum spuneam, marea majoritate a bolnavilor se pot vindeca definitiv, eminentul meu dascăl, profesorul Hațieganu, folosind din acest punct de vedere o vorbă de duh. Cu un fost bolnav de hepatită, zicea dînsul, poți să urci și pe Himalaia, dar nu poți să intri de mai multe ori într-o săptămînă în restaurant.

— Dar fumatul, tovarășe profesor, cît afectează el ficatul ?

— Deși ficatul are o deosebită putere de regenerare, fiind poate primul organ din corpul omului în ceea ce privește forța de recuperare, s-a demonstrat chiar în laborator că un ficat din care s-au tăiat 6 părți a găsit resurse de regenerare completă, tutunul îl atacă și-l afectează. Personal, sînt un dușman înverșunat al țigării, dar cîteva țigări pe zi, 5—6, nu mi se par o nenorocire într-o fostă hepatită. În orice caz, în hepatită sau în altă maladie, fiecare fumează pe propria-i răspundere.

— O ultimă întrebare, tovarășe profesor. Cum e privită astăzi hepatita pe planul medicinei mondiale ?

— Fără temerile de altădată. Anul trecut, în august, a avut loc, chiar la București, o reuniune a experților O.M.S. dedicată problemelor ridicate de hepatită, maladie — repet — cu o mare răspîndire în întreaga lume. Optimismul specialiștilor a caracterizat întrunirea, toată lumea fiind de acord că medicina se află în pragul stăpînirii hepatitei. Mai e nevoie numai de un bob de zăbavă.

Pagini realizate de
OVIDIU IOANIȚOAIA și TUDOR OCTAVIAN

— în colaborare cu Inspectoratul general al miliției —

● Accidentul de muncă

Cauzele producerii accidentelor de muncă sînt, desigur, diverse, încît simpla enumerare ar putea umple multe pagini. O analiză mai atentă însă scoate în evidență un fapt incontestabil cu valoare de avertisment : în marea lor majoritate, dincolo de doza de „întîmplare", care intră în calcul, accidentele de muncă au cauze mult mai serioase, între care nu arît neatenția cît, mai ales, graba, improvizația sau neglijența sînt principalul generator de întîmplări cu epilog adesea tragic. Iată, mai jos, doar cîteva exemple.

● Manevrantul de ocazie

La Întreprinderea siderurgică din Oțelu Roșu (Caraș-Severin) s-a petrecut un accident de muncă în următoarele împrejurări : Pe linia cuptoarelor Siemens Martin din cadrul oțelăriei se aflau garate trei vagoane pentru transportat minereu. Două din ele, goale, stăteau la circa 10 metri distanță de cuptorul nr. 4, asigurate de saboți, în timp ce al treilea era oprit în fața cuptorului amintit. Aflîndu-se lîngă cele două vagoane, Gheorghe Mezinca, șef de echipă, pregătise materiale pentru cuptor, a solicitat macaragistului Petru Boran să tracteze cu macaraua vagonul stingher, pînă la cele două vagoane, pentru a le cupla. În timp ce macaragiștul se grăbea să-l „servească" pe șeful de echipă, acesta din urmă s-a instalat între tampoanele vagoanelor staționate, tot atunci, ridicîndu-le și sabotul. Din acel moment, linia ferată fiind în pantă, cele două vagoane au început să se deplaseze către vagonul ce venea din sens invers, tras de macara. Amenințat să fie prins între cele două vehicule, șeful de echipă s-a aplecat, încercînd să sară în afara liniei. A fost prea tîrziu, pentru că vagoanele s-au izbit cu forță, zdrobind între tampoane cranțul manevrantului de ocazie. .

O neatenție care a costat prea scump dar la care, desigur, substituirea șefului de echipă personalului special destinat pentru asemenea manevre a jucat, din păcate, rolul decisiv.

● „Pe scurtătură"

Pentru tractoristul Ilie Bulz, angajatul sectorului de exploatare forestieră Finiș, județul Bihor, semnul „interzis circulației publice" implantat la capătul drumului forestier din raza comunei Șoimi, jud. Bihor, i s-a părut facultativ. Așa se face că, nereținînd avertismentul subînțeles în semnul de circulație respectiv, tractoristul s-a avîntat fără grijă la drum, luînd spre casă, pe sapa tractorului, pe consăteanul său, Gheorghe Junc, în vîrstă de 43 de ani. Avînd și o defecțiune mai veche la sistemul de direcție, cu prilejul unei manevre mai bruște, tractorul cu nr. 41-Bh-3817 s-a răsturnat, antrenînd dedesubt pe Gheorghe Junc, care a decedat pe loc, în timp ce Ilie Bulz, accidentat grav, a fost internat de urgență la spitalul din Beiuș.

Un drum „pe scurtătură", în concepția tractoristului grăbit, dar care, prin nesocotirea de două ori a normelor circulației, a scurtat brutal viața unui om.

ION ROȘU ■

„Două șoferițe în coliziune frontală"

Accidentul pe care îl prezint aduce în discuție o problemă de actualitate : Cum se comportă la volan femeile ? Chestiunea merită dezbătută fiindcă numărul posesoarelor de permise cu scoarță roz a crescut vertiginos în ultimii ani.

Marea majoritate a specialiștilor sînt în unanimitate de acord că în general femeile conduc mai prudent, manifestîndu-se circumspecte, îndeosebi la capitolul viteză — care constituie cauza directă sau indirectă a circa 30—35 la sută din accidentele cauzate de oamenii de la volan. Trăsătura caracteristică de bază a stilului de pilotaj utilizat de femei constă în lipsa spiritului competitiv pe arterele rutiere. Rar poți vedea o femeie la volan care să se simtă lezată atunci cînd conducînd, de pildă, o Dacie 1300 e depășită de un Trabant. Aceasta determină dealtfel o conducere auto mult mai prudentă și în consecință un număr considerabil mai redus de accidente, lucru confirmat de statisticile evenimentelor rutiere din ultimii ani.

În conducerea auto femeile sînt însă handicapate la un capitol deosebit de important : tehnica ieșirii din situațiile dificile ce apar în timpul pilotării mașinii. Bineînțeles că sînt și mulți, foarte mulți bărbați care se pierd repede în situații grele, dar în cazul femeilor studiile efectuate și realitățile circulației demonstrează că un procent însemnat din numărul lor se descurcă extrem de greu cînd în procesul conducerii mașinii apar situații dificile ce se impun contracarate prin manevre lucide executate cu repeziciune, precizie și îndeminare.

Chiar și femeile cu un stagiu îndelungat la volan rezolvă în puține cazuri cu bine asemenea situații.

Accidentul ce-l voi descrie pe scurt reprezintă într-un anumit fel un argument la cele susținute mai sus. Dar iată faptele :

A. V. — cadru didactic la o instituție de învățămînt superior din Galați, posesoare a permisului de conducere din 1971 se deplasa la volanul autoturismului Moskvici 408 din direcția Adjud spre Focșani. La km 225 + 200 pe drumul național nr. 2, la intrarea într-o curbă pe dreapta care nu ridică „probleme", conducătoarea auto pierde controlul conducerii autovehiculului și descriind o tangentă se trezește pe sensul opus aproape de limita acostamentului, exact în momentul cînd circulînd din sens contrar ajunge și autoturismul Dacia 1300 condus tot de o șoferiță, G. T. — farmacistă din Bacău, avînd vechime la volan din... august 1976.

În aceste împrejurări, se produce coliziunea frontală a autovehiculelor, soldată cu rănirea gravă a conducătoarei auto G.T. și a soțului acesteia, care ocupa locul din dreapta șoferiței. Cu leziuni ușoare se aleg și ocupanții autoturismului „agresor", A.V. și soțul acesteia. La rîndul lor autoturismele vor avea nevoie de reparații în valoare de circa 40 000 lei.

Condițiile de circulație în care a avut loc acest eveniment nu erau deloc de natură să îndemne la drumeție pe șoferii amatori : ploua „mocănește", drumul era acoperit de o peliculă de mîzgă și în pofida acestor dificultăți traficul era destul de intens.

Accidentul ridică și o altă problemă actuală : aceea a atenției în conducerea autovehiculului. În multe din accidentele ultimelor luni șoferii și șoferițele au declarat (atunci cînd au mai putut face aceasta) : „am scăpat o clipă din vedere drumul pentru că îmi aprindeam țigara", „scuturam scrumul de pe haine", „voiam să prind un post la radio", „mă rujam", „îmi aranjam părul", „voiam să scot chibritul din poșetă" etc. Și șoferița noastră relata că „se uita în oglinda retrovizoare". E adevărat că din cînd în cînd e necesar să vezi ce se întîmplă în spatele mașinii privind în oglinda retrovizoare. A privi îndelung în oglinda cu pricina înseamnă însă a nu mai fi atent la drum. Or, în cazul ce-l analizăm circumstanțele concrete ale traficului implicau dimpotrivă un plus de precauție. Nu trebuie uitat că acum, iarna, cînd ninge, cînd solul e „perfid", valoarea unei secunde sau chiar a unei zecimi de secundă e infinit mai mare decît în condițiile circulației cu vizibilitate bună și drumuri uscate.

Și încă ceva : șoferița G. T. putea, în spiritul conducerii preventive, printr-o manevră relativ simplă, să evite o coliziune față în față. Din păcate, în școlile de șoferi amatori nimeni nu-i învață pe „boboci" „secretul" pilotării preventive.

Și, în fine, dacă cei patru ocupanți purtau centuri de siguranță, consecințele accidentului ar fi fost infinit mai ușoare.

Colonel VICTOR BEDA ■

● Cu iaurt și gogoșele Te-ai dorit „boier", Costele

Constantin Postolache, băiat de 23 ani, născut în comuna Cislău (Buzău), a funcționat pînă nu de mult ca gestionar la secția gogoșerie a Cooperativei de consum zonale Pîscov. Frămînta, cocea și vindea gogoșele, cozonaci, covrigi și alte delicatesuri de patiserie. Îi mergea bine lui Postolache : petrecea, se îmbrăca frumos, fuma țigări lungi și uneori își permitea să se întoarcă de la București la Pîscov chiar cu taxiul. Într-un cuvînt, trăia pe picior mare. Dar iată că, la o primă verificare a gestiunii, lui Costel Postolache i se dezvăluie un gol de 7 000 lei.

— De unde atîta lipsă, Costele ?, l-au întrebat revizorii.

— Păi, don'șef, i-am dat lui Nicolae Rotaru, băiatul de la bar, îl știți dumneavoastră, 800 de chifle. Luasem niște bani de la ei. Pe urmă i-am dat 60 de cozonaci lui Ion Popa, croitorul, pentru că și de la dînsul primisem niște bani. Și i-am mai vîndut un sac cu făină lui Aurel Stoian. Cred că asta-i lipsa. Dar, zău, o plătesc. Depun banii imediat.

Numai că revizorii, că de aceea sînt revizori, nu s-au încrezut în spusele lui Costel Postolache ; au mai întreprins o verificare a gestiunii și frauda s-a dovedit a fi mai mare : aproape 40 000 lei.

Ajuns în fața instanței, Constantin Postolache și-a amintit de istoria unei plăcinte. I-a înțeles însă prea tîrziu morala, pentru că a fost condamnat la trei ani și șase luni de închisoare.

● Legea se aplică fără lipsă la gramaj

Virgil Popa, om cu părul albit de ani și gestionar de o viață întreagă, și-a dat năravul pe față abia acum, la bătrînețe : s-a întors din pensie și a venit să lucreze tot ca gestionar (dulce meserie gestiunea asta) la Hotelul Parc. S-a întîlnit aici cu Margareta Volintiru, șef bucătar la același hotel, femeie cu educație, de vreme ce o bucată bună de timp funcționase și ca instructoare la Centrul de formare și perfecționare a cadrelor pentru industria hotelieră. De îndată ce a ajuns șefă bucătară, fosta instructoare a înculcat preceptele corectitudinii în sertar și a început una să zică și alta să facă : servea clienții cu lipsă la gramaj, frripturile le potrivea totdeauna mai mici și uite așa s-a pomenit cu un plus în gestiune de 12 432,54 lei. Ajungînd aici, cei doi gestionari au făcut un tîrg : „Hai să zicem că eu am, minus, a propus Virgil Popa, și să ne însușim plusul tău". Marga reței Volintiru i-a surîs propunerea. În acest scop, Virgil Popa a început să întocmească note de transfer false către gestiunea Margaretei. Mărfurile, se înțelege, nu intrau în bucătărie ci în cămările celor doi gestionari ; șuncă presată, salam de vară, cașcaval, ouă, cafea, pînă și coniac care, știe toată lumea, nu se... găsește la bucătărie. Și au tot cărat pînă cînd lucrători ai miliției Capitalei au zis : „ajunge". De curînd cei doi gestionari au dat în primire și și-au primit și ei porția. Instanța, credem, a fost corectă și nu l-a servit cu... lipsă la gramaj, cînd l-a condamnat la cîte un an închisoare.

● Petre Minculeasa, zis Turbincă, adică eu

„Am venit în piața Izbiceni să vînd 900 kilograme de tărițe. Nu este adevărat că șoferul Descultu mi-ar fi adus acasă, în 1974, două mii de kilograme de tărițe de grîu. Tărițele au fost gozuri, primite de mine în contul chiriei pe care îl predam la I.C.I.L. — Piatra. Cer deci să fie întrebată moara Izbiceni dacă în anul 1974, fiul meu, Florea, a măcinat grîu și cît anume. Cer să fie întrebat și morarul Tache Hagiu. Mai cer de la moara Giuvărăști să se trimită acte cu cantitățile de grîu măcinate de familia lui Petre Minculeasa, zis Turbincă, adică eu. Am grîu în casă, primit de șase sau șapte ani, de la cooperativa agricolă, grîu care a fost plin de gărgărițe și pe care l-am transformat în tărițe. Deci eu nu am primit tărițe, semnăturile nu sînt ale mele și cer încă o dată să fie întrebată moara". Moara a fost întrebată, dar a tăcut mîlc ; n-a vrut să spună cît grîu a transformat Turbincă în tărițe. Din acest motiv, Petre Minculeasa, din comuna Lița (Teleorman), a fost condamnat la un an și șase luni închisoare, pentru mai multe afaceri cu tărițe.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Despre seriozitate, sau cum poţi deveni elev excepţional chiar fără a fi „perfect"

Caracteristică pentru Tiberiu Milea este fără îndoială seriozitatea. Altfel ar fi simplu de descris : are 18 ani abia împliniţi, este elev în clasa a XII-a D (specială de fizică) la Liceul real-umanist „Andrei Şaguna" din Braşov, are note bune şi uneori foarte bune dar şi probleme, să le zicem, specifice vîrstei. Prin acestea înţeleg primele tăieturi în bărbie de pe urma rasului, gustul amar al unui pahar de bere, fumul tras în piept al primei ţigări, lipsa de tact în faţa fetelor. Nu este bun, este chiar foarte bun la matematică, fizică şi chimie, dar slab însprre foarte slab la limbile străine şi în special la engleză.

Pînă aici nimic deosebit, şi la drept vorbind poate nici mai departe nu va fi mare lucru — pentru că nu am de gînd să-l descriu pe Tiberiu Milea drept un geniu precoce — un fel de monstru cu facultăţi mintale diform dezvoltate, ci pur şi simplu ca pe un elev aproape la fel ca oricare altul de pe cuprinsul unei ţări în care se învaţă din ce în ce mai mult şi din ce în ce mai bine. Este, e drept, un elev mai silitor, cum se spune la şcoală, decît alţii — dar în primul rînd mai serios. Dar nu o seriozitate afişată, tinzînd spre infatuare şi distanţă faţă de colegi, de alţi elevi de vîrsta lui — ci o seriozitate în primul rînd faţă de el însuşi, un respect pentru prooria-i persoană care-i face cinste şi care trebuie să pună pe gînduri şi pe alţii.

Nu avea patru ani cînd a învăţat adunarea şi apoi înmulţirea. Îl voi lăsa aici să povestească amănuntul pe tatăl său. „Sînt vreo 14 ani de atunci spune Gheorghe Milea. Eu învăţam pentru nişte examene, iar Tibi se juca zgomotos şi mă deranja. I-am dat atunci un caiet să scrie pe el, mai ales cifre, pe care le-a învăţat de pe la trei ani — literele abia pe la cinci ani l-au interesat —, dar pe coperta caietului, cum se obişnuia, erau trecute operaţiile matematice. Tibi s-a jucat o vreme, apoi mi-a spus dintr-o dată că vrea altceva, că lucrurile de acolo le-a învăţat. Nu l-am crezut, bineînţeles, dar a stăruit să-l întreb. Şi într-adevăr le ştia, mai cu seamă adunarea şi scăderea. Apoi a învăţat înmulţirea, dar numai mecanic, memorînd ca o poezie : cinci ori cinci — douăzeci şi cinci... De atunci, desigur, ne-am ocupat şi noi mai mult de el."

La şcoală chiar mecanic, înmulţirea se învaţă totuşi abia prin clasa a doua. Tibi Milea a arătat însă o neobişnuită înclinaţie pentru cifre. „Multă vreme l-am suspectat că e întîrziat — spune astăzi mama lui Tibi. Nu izbutea să înveţe în rostul capului o poezie, fie ea cît de mică şi simplă — sau poate nu-l interesa ! Mai apoi abia am observat plăcerea lui pentru cifre, uneori aproape superstiţioasă. Şi astăzi susţine, de exemplu, că îi aduc noroc cifrele cu opt sau poate se joacă, din plăcerea de a învîrti în cap cifre. A socotit astfel : este născut la 18 august (luna a 8-a !) 1958, a avut media 8 la admiterea în liceu, cînd a fost înscris al 88-lea pe listă ; anul trecut a fost al 28-lea la catalog şi anul acesta este al 18-lea, clasa în care învaţă are numărul 8, la fel este numărul casei noastre pe stradă ; culoarea preferată, albastru, are 8 litere şi aşa mai departe..."

Nici deosebit de ordonat nu este, caietele sînt mai mult alandala, pentru că tot ce învaţă nu scrie, ţine minte încă din clasă ; e şi nţel nedisciplinat. Aşa încît a avut pînă şi la matematică note de trei, tocmai pentru că nu avea caietul „de curat" aşa cum îl ceruse profesoara ; apoi, din clasă, pentru că vorbea cu colegii, a fost obligat să iasă de vreo două ori, şi chiar la tuns a fost trimis, spre marea ruşine a mamei... Poate că nota opt îi aduce noroc, dar la materiile care-i plac la mai întotdeauna zece. Nu este deci un **elev exemplar**, dar este serios în ceea ce-i place. Începînd din clasa a VI-a, participă cu regularitate, în fiecare an, la Olimpiadele de fizică şi matematică. Într-a noua s-a calificat, singur pe judeţ, şi la fizică şi la matematică, dar la Olimpiada pe ţară a ocupat locul I numai la fizică, pentru că ambele materii au avut aceeaşi zi de concurs. Într-a zecea din nou a cîştigat ambele probe pe judeţul Braşov, din nou a ales fizica pentru Olimpiada pe ţară, unde a ocupat locul al doilea. În primăvara acestui an nu a participat decît la fizică, fiindu-i barat accesul la concursul de matematică pentru că se ştia că nu se va putea prezenta la ambele, cum se întîmplase în anii trecuţi.

Nu este, cum spuneam, elevul perfect — cu zece la aproape toate materiile, mai cu seamă că pentru el disciplinele de învăţat se împart foarte riguros în cele care se învaţă **de plăcere** şi cele care se învaţă **de nevoie**. Învaţă greu pentru ultima categorie dar i se pare cel mai uşor lucru din lume de învăţat la matematică şi fizică. Şi asta a priceput-o de la tatăl său, care mărturiseşte : „Eu am făcut liceul la Cîmpulung. Am fost, zic eu, poate cel mai leneş elev din liceu. Dar am avut un profesor de matematică care era şi director al liceului, şi am ştiut să-i speculez slăbiciunea învăţînd foarte bine numai la ce preda el. Mi se părea dealtfel şi cel mai uşor. Am fost prezent, împreună cu profesorul, desigur, la mai toate Olimpiadele şi aşa am terminat şi eu liceul. După mine, totodată, matematica stă la baza tuturor ştiinţelor exacte. Ştii matematică — înveţi şi te descurci foarte uşor şi la fizică, şi la chimie.." La limba engleză, de exemplu, Tiberiu Milea la cele mai bune note atunci cînd nu prea învaţă — fiind mai atent la ceea ce-l... suflă colegii. Ştie ceva gramatică (să nu uităm că există şi o disciplină care se numeşte lingvistică matematică !), astfel că reuşeşte să la de multe ori note mai bune decît colegul său Guth, care ştie altfel mult mai multe cuvinte şi pe care-l copiază... Lui Gheorghe Milea acest lucru nu-i place însă deloc — l-a şi rugat de mai multe ori pe directorul liceului, Simion Toma, să-l lase nţel corijent la engleză, ca să se apuce mai serios de învăţătura unei limbi străine, lucru care fără îndoială îi va fi extrem de folositor mai tîrziu — orice specialitate ar căpăta. Directorul a invocat însă dispoziţia după care elevii deosebit de buni la anumite materii trebuie ajutaţi discret şi la celelalte. Iar Tiberiu Milea este cu adevărat foarte bun la cîteva materii. Cel mai bun chiar, uneori. În 1974 s-a prezentat la o sesiune ştiinţifică pentru elevi, aducînd cu sine un... bumerang, pe care l-a învîrtit pe deasupra capetelor demonstrînd în cele din urmă, şi teoretic, explicaţia unei traiectorii atît de curioase. A luat premiul I pe judeţ, la egalitate cu o elevă. Anul trecut a prezentat o lucrare cu totul originală despre separarea a două lichide nemiscabile (n.a.: care nu se pot combina, dar din păcate nici separa cu metode obişnuite : ulei şi petrol în apă, grăsimi în apă etc.). lucrare care a stîrnit un asemenea interes încît — în afara premiului I cu care a fost distins din nou — a fost sfătuit să prezinte lucrarea pentru brevetare la O.S.I M. De la Bucureşti, odată cu numărul de înregistrare al invenţiei (nr. 84 641), a primit însă şi dispoziţii de a prezenta toate lucrările necuprinse în dosarul respectiv.

Este slab ca un fir, are mîini fine, cu degete lungi ca de pianist, o uşoară acnee pe faţă. E desigur neformat încă fizic, iar o fată l-a spus că nu vrea să vorbească cu el pentru că nu-i place să bea şi să fumeze. Citeşte foarte mult, de obicei întins în pat, cu capul rezemat de o pernă, iar cărţile şi le procură mai mult singur, din banii de buzunar, umblînd aproape zilnic pe la librării şi anticariat. Este modest, aşa că va fi poate supărat că l-am desconspirat, zugrăvindu-l însă exact aşa cum este. Cum a ajuns să fie aşa ? — iată ceea ce am să-l rog să explice singur. „Părerea mea este că am avut şanse Profesorii cei mai buni l-am avut la materiile pe care le îndrăgeam. La fizică, de exemplu, am avut trei ani un profesor excepţional, Herman Lang îl chema, şi mi-a plăcut întotdeauna stilul său de predare. Nu se ţinea de stilul obişnuit : lecţie de predare, urmată de lecţie de ascultare ; în fiecare oră ne învăţa ceva nou , apoi făcea un fel de concurs : cine termină primul problema are un zece, zicea. Mie mi-a plăcut mereu să fiu primul acolo unde m-a interesat. Şi am citit mereu înainte, uneori lecţii din anii mai mari. În anul I de liceu m-am apucat să citesc teoria relativităţii a lui Einstein. N-am priceput chiar tot, dar trebuie să ştiţi că la ştiinţele exacte există nişte piloni, care te ajută şi te direcţionează în orice moment. Aşa că mi-a folosit tot ce am citit. Ajunsesem cînd la un moment dat să nu mai înţeleg nimic, dar am revenit la ceea ce ştiam şi am mers mai departe. Şi aşa mai departe. Am făcut bineînţeles o mulţime de probleme acasă, mai ales din curiozitate — sau din plăcere, cum vreţi s-o luaţi. Mă întrebaţi dacă voi deveni un savant ? ! La asta este mult prea greu pentru mine să răspund — poate că da, poate că nu. Am început să mă pregătesc însă pentru facultate — şi vreau să intru la Fizică nucleară."

Acesta este Tiberiu Milea din Braşov. Un elev care fără să fie „perfect" este mai mult decît atîta : este **excepţional**.

DUMITRU GRAUR ■

Despre copii, pentru oamenii mari

Copiii refuză echivocul

În rîndurile care urmează n-o să mai vorbim, ca în alte dăţi, despre cartea de şcoală, n-o să mai căutăm (cum ni s-a reproşat) noduri în papura sau hîrtia ei, deşi tot o astfel de carte, o carte pentru copii, ne-a sugerat ideea acestor rînduri. Adică în această carte pentru copii stă scris, negru pe alb, că „turcii erau avari". Aflăm că nişte cîpii care mai ştiu şi ei cîte ceva, care ştiu deci că între epoca turcilor şi cea a avarilor sînt nişte secolare diferenţe, au refuzat să înghită această propoziţie, cu îndărătnicia cu care ai refuza să înghiţi o şopîrlă. E propoziţia aceasta o şopîrlă ? E şi nu e. Avari, în context, vrea să spună „zgîriciţi", „hrăpăreţi", totuşi copiii, în inocenţa lor (în cea lingvistică, nu în cea istorică), refuză să creadă că turcii erau avari.

Copiii, nu sîntem primii care o observăm, refuză ambiguitatea, labilitatea, echivocul, nesigurul, refuză sensurile ce lunecă precum şopîrlele sau se opresc indecis în cozi de peşte, refuză tot ce îmbrînceşte înţelegerea pe alături, ei vor exactitate, ei vor precizie, ei vor claritate, ei vor gramatică, ei cer aceasta şi cuvintelor, o cer şi faptelor. Chiar jocurile lor, specialiştii au remarcat-o, sînt un model de precizie, de adecvare la o idee sau la un sens, au o „gramatică" a lor, au un cod al lor, pe care toţi le învaţă, din care aimeni nu iese. Ei ne descumpănesc şi ne derutează de-atîtea ori cu întrebările lor precise, mult prea precise (pînă la „tăticule, de fapt cum se fac copiii ?"), cerînd răspunsuri la fel de precise. Ca maturi şi pedagogi, orice s-ar zice, ar trebui să ne bucure — şi, deci, ar trebui să încurajăm — această grabă sau pornire a copiilor de a abandona cît mai iute „copilăria", de a şti totul şi mai ales de a şti precis, adică tocmai această apropiere a măsurilor maxime ale creaţiei de mai tîrziu. Dar cît şi ce oferim acestei nevoi de cunoaştere şi de precizie ?

Iată, se apropie sărbătorile pomului de iarnă. Magazinele cu jucării sînt mai bogate ca în alte ierni, păpuşile (eterna poveste !) sînt parcă mai multe, chiar mai frumoase (nu prea-prea, dar oricît...), se găsesc chiar, mai multe ca niciodată, şi păpuşi „care vorbesc". „Vreau o păpuşă care zice «mama» !", cere fetiţa încîntată pînă la tulburare, pînă la lacrimi de bucurie şi de dorinţă, de reclamele de pe micul ecran. Mămici şi tătici, atenţie ! Păpuşile astea nu prea zic „mama !", zic mai mult „miau !". şi chiar dacă azi, cînd le cumpăraţi, zic totuşi „mama !", peste o zi sau două or să miaune. Fetiţa dumneavoastră o să plîngă, de data asta cu lacrimi de indignare. Şi va avea, desigur, dreptate. „Miau !" trebuie să facă pisicile, nu păpuşile.

Uneori se întîmplă contrariul. Uneori — şi e trist, şi consecinţele pot fi şi mai triste — acreditîm noi înşine în mintea copilului, ca normal, un sens anormal sau fals. Îi învăţăm că albul e negru şi viceversa. Ieri în zori, la un centru de lapte, se afla printre cei de la coadă şi un copil, un băieţel, şi accesul acestui copil la laptele matinal se prelungea fiindcă toţi îl dădeau la o parte, toţi i-o luau înainte. Băieţelul se lăsa depăşit, asta i se părea „normal", fiindcă aşa i se întîmplase şi ieri, şi alaltăieri şi întotdeauna. „Puştiule !, i s-a adresat deodată cineva, dar e rîndul tău, de ce nu-ţi iei laptele ?" Băieţelului, care între timp îngheţase, şi-a luat repede laptele, apoi s-a întors spre cel care-i îndemnase şi i-a mulţumit (vă rog să mă credeţi, transcriu exact !) cu cuvintele: „Vă mulţumesc din inimă, vă doresc tot binele dv. şi familiei dv., vă sînt recunoscător"... Stupefacţie. Cel ce primise cuvintele puştiului îl privea zăpăcit, încercînd să deducă dacă nevîrstnicul nu-şi bătea cumva joc de el. Dar nu, băieţelul avea în glas o sinceritate atît de autentică, ceea ce i se întîmplase i se părea atît de nemaipomenit, de incomensurabil, de neliresc, încît — fiindcă tot era frig — am îngheţat cu toţii...

Exemplele ar putea continua. Turci care nu sînt turci, ci avari, păpuşi care nu sînt păpuşi, ci pisici, norme de conduită sau de convieţuire cetăţenească ce nu-s valabile pentru toţi, ci doar pentru unii, cad uneori în ceaşca cu lapte a copiilor noştri, tulburîndu-le şi înţelegerea, şi gustul laptelui. Mă rog, se va spune, dar astea sînt nişte fleacuri, sau, în sfîrşit, nişte întîmplări, ce rost are să vezi nimicul, întîmplarea sau musca din ceaşcă ? Scoţi musca, bei laptele şi-ţi vezi de treabă. Dacă eşti grăbit, îl bei cu muscă cu tot. Important e să ai lapte, să ai cărţi şi să ai păpuşi.

Aşa zicem noi — dar ei, copiii, consumatorii acestui lapte, ei ce zic ?

Laptele e al lor, dar musca de pe căciulă parcă-i a noastră.

ILIE PURCARU ■

Altădată, ţăranii

Sîntem urmaşii ţăranilor din veacul trecut
Şi din celălalt veac
Trăzniţi de fulgere, arşi de stele, loviţi de destin
Bîjbîind prin secole ca printr-o noapte continuă
Ignoranţi
Trişti, cadaverici
Lunatici
Puternici, singeroşi sau blajini
Seceraţi de gloanţe, prinşi de mistere, înşelaţi de litera Alfabetului
Mereu cu căciula în mînă, încovoiaţi, arşi de cinvăţ
Pe bărăgane
Duioşi cu mieii, cu cîinii, cu păsările,
Cu femeile lor
Minţiţi, jefuiţi, împuşcaţi, spulberaţi
Călcaţi de rădvane
Născuţi în căruţă, roşi de boli, tăvăliţi în războaie
Speriaţi în somn, auzind pămîntul cum bubuie noaptea
Încovoiaţi pe sapă, arşi de o nelinişte cosmică
Singeroşi şi suavi, iubind pămîntul ca pe inima lor uriaşă
Îngropaţi de vii în răscoale, împroşcaţi cu noroi, umiliţi
Loviţi de ghearа istoriei
Dar niciodată îngenuncheaţi, niciodată vînduţi
Lacrima noastră în univers, ciudaţii noştri străbuni,
Părinţii noştri de singe,
Ţăranii.

MIRCEA FLORIN ŞANDRU ■

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 130

Condica de sugestii şi reclamaţii

N-am fost fericită de prea multe ori în viaţă, dar cînd acest ospătar Antonică mi-a redat umbrela pierdută a doua zi, am spus, da, acum sînt într-adevăr fericită. Ce oameni buni, ce cinstiţi. Nu au dorit nimic, nici o recompensă. Mulţumesc acestui local unde cinstea şi politeţea au rămas mereu în centrul atenţiei. Voi reveni.

Adalgiza Uzun

MĂSURI LUATE

A fost lucru obişnuit. Clienta fiind c-un client au plecat repede, c-am grăbiţi. Ospătarul văzînd umbrela a ştiut că va reveni.

Responsabil

Am observat că pe lîngă conceptiile noi, avansate, ce se dezvoltă impetuos în acest local, se mai comit încă în paralel, o mulţime de pungăşii. Fii vigilent, responsabile !

Dr. Harry Popescu-Sachelarie

MĂSURI LUATE

Mulţumim pentru sesizare.

Responsabil

Fiindu-mi sortit a lua masa în această unitate (infectă) mi-am reamintit cu regret proverbul : „Decît mult şi prost, mai bine nimic dar bun".

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

Lipsind descrierea faptei sesizarea nu conţine o cauză.

Responsabil

A murit Dande Petrescu (vărumeu), om minunat, valoros inginer la Trustul Inului, Cinepii şi Bumbacului. Conducîndu-l pe ultimul drum, am intrat în acest local unde am servit o gustare.

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

Mulţumim.

Responsabil

Am cerut găină, mi s-a adus, mirosea a peşte. Am cerut atunci peşte direct. Mirosindu-l şi pe acesta, avea iz puternic de oaie... Perfect ! Cînd am intrat mi-era foame, acum refuz categoric să mai mănînc. Decît să mă îmbolnăvesc cu „produsele" unităţii voastre, prefer să ocup un loc degeaba ! Stau şi mă uit pe fereastră la incendiul de vizavi.

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

În privinţa găinii tov. are dreptate dar în privinţa peştelui nu mirosea. Nu avem însă ce face, aşa le primim. Este şi o problemă de obişnuinţă, mulţi clienţi mănîncă sub afirmaţia că e bun.

Responsabil

Intrînd din întîmplare în bucătăria localului am văzut acolo un preut mîncînd ceva. Credeţi că este igienic ?

ss indescifrabil

MĂSURI LUATE

A fost din cauză că bucătăreasa Chioranu Catiţa, femee simplă, mai mistică, i s-a cununat fata cu cineva.

Responsabil

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI ■

Secătura

Limba română are geniul pedepsei morale, cuvîntul e totuna cu o sentinţă fără drept de apel. Cînd spunem despre cineva că e „o secătură" îl şi caracterizăm foarte exact, ne şi luăm adio de la el pentru totdeauna.

Ce este deci, la urma urmei, o „secătură" ? S-ar părea că nu înseamnă nimic, nici rimă, nici pasăre, nici femeie, nici bărbat, nici contabil, nici poet. Aşa şi este în linii generale. Secătura e un nimic care se agită, un zero care vrea să se caţere pe pereţii progresului, să facă o strălucită carieră, să se croazărească şi să moară în pat...

Tatăl secăturii a fost hahaleră... De la celebrul tată n-a moştenit decît convingerea că fără caracter viaţa e mult mai uşoară şi mai bine retribuită. Hahalera e un escroc generos, greoi, corpolent' — un porc gras din turma lui Epicur..., pe cînd secătura — odrasla lui inevitabilă şi limfatică — îşi menţine silueta şi are grijă să nu fie invadat de riduri sau de principii morale fie ele oricît de betege.

Averea fabuloasă, inepuizabilă a secăturii, comparabilă teoretic cu cea a lui Onassis, e imensul vid sufletesc... Lipsa totală de caracter îi dă o anume graţie, ticăloşia consecventă îl fereşte de obezitate.

Secătura îţi-e şi duşman şi prieten, cu aceeaşi convingere. Cu o mînă îţi loveşte drept în crestetul capului şi cu alta cheamă tandru şi urgent salvarea... Îşi iubeşte soţia pe care o înşală... Strînge principii morale numai ca să aibă ce nega la ananghie.

Sufletul lui e simplu ca un ţîntar, e construit foarte rudimentar, puţină poftă de mîncare, puţină atracţie spre gimnastica de înviorare, o fragilă şi impleticită atracţie spre sexul cel opus şi... cam atît...

Nici măcar n-ajunge să fie disprefuit. Nimeni nu se înjoseşte ca să-l lovească. Nulitatea absolută şi plină de graţie îl fereşte şi de consecinţele ticăloşiei sale.

— Ce să-i faci ? E o secătură...

Da. Tocmai goliciunea, slăbiciunea, lipsa de vitamine sînt puterea lui imensă. El loveşte fiindcă ştie că nu poate fi lovit.

Secătura n-a ajuns nici măcar la înălţimea batjocurei noastre, şi pentru asta e încă bicisnică şi neajutorată.

Cu timpul însă secătura îşi ia avînt, nu mai e flotant, are domiciliu stabil şi confundă delictele nedescoperite cu morala lui Kant...

Cînd secătura se îngraşă, cînd capătă prestanţă, cariera ei s-a sfîrşit, ajunge fără să-şi dea seama la înălţimea palmelor noastre.

Secături ! Fiţi modeşti... dacă vreţi să aveţi viaţă lungă.

TEODOR MAZILU ■

Erată

Cînd a-nceput joaca divină
Era şi nu era lumină
Pe-ntreaga-ntindere cerească
Trona o noapte nefirească
Riduri tăcute de mormînt
Te-ntîmpinau dinspre pămînt
Atuncea, zice-se, Prea-sfîntul
A dezlegat din chingi cuvîntul
Şi-a scris din lut şi din peneluri
Cu cele mai de preţ cerneluri
Copaci şi păsări, munţi, vulcani
Să aibe lumea mii de ani
De ce se bucura şi teme —
Poeţii teme de poeme...
Dar mai presus de munţi, de ram
Ivit-a chipul lui Adam
Cea mai năstruşnică minune
Cea mai de preţ sălbăticiune
Iar ca să nu se plictisească
Sub grava-ntindere cerească
I-a smuls o coastă — glumă veche —
Să-i afle pază şi pereche.
Privind ce a putut să nască
O biată coastă omenească
Prea-sfîntul a rămas tăcut
În degete c-un boţ de lut.
Plecîndu-şi geana cuvios
Privea la Eva-n sus şi-n jos
De la ureche pînă-n talpă
O măsură, bătînd din barbă
Un fel de cîntec, de chemare...
Adam privea cu resemnare
Cum se ţesea-n mijloc de rai
Idila sacră, fără grai.
Prea mult sfios şi stînjenit,
Temîndu-se de-o aventură
Cu propria lui creatură
A inventat pomul oprit
Prea-sfîntul ca să moară mit.
Şi-a născocit din zvon de harpe
Primul agent secret : un şarpe.
Şuieră şarpele : „Gustaţi !"
Adam, disciplinat : „Lăsaţi".
Eva, sensibilă făptură,
Simţea că-i lasă apă-n gură
Îndemnul şuierat, oftat
Şi, ce mai vorbă, a muşcat.
Convins duios cu o privire
(Ce darnică ai fost natură !)
Adam (nu-i locul de uimire)
A vrut şi el o-nghiţitură.
O-nghiţitură, doar atît
Ce i-a rămas pe veci în git.
...Aceasta-or fi legenda-n mare
Ce-o ştiu din clasele primare
Deci, cercetarea-ndelungată
Îndreptăţeşte o erată
Spre adevăru-adevărat :
Ca să nu cadă în păcat
Prea-sfîntul — hoţ ! — a inventat
Fructul oprit şi-a alungat
Din rai, pe jos, pe păcătoşi...
„Putere de năcazuri n-am
Să-i fie Eva lui Adam !"
Şi cum plecau din rai, frumoşi,
Şarpele, cu mîna lui,
Doar e şi şarpele tot om
Nevrînd să treacă de nedrept
Două mere-a smuls din pom
Şi le-a prins la Eva-n piept.
Nu se ştie dacă-a spus
Şi vreo vorbă, două-n plus
Dar să ştiţi, că se cuvine :
Nici un rău singur nu vine !

NICOLAE DRAGOŞ ■

Scrisori confidenţiale

Măi, prietene

Eu şi tu niciodată nu vom mai putea fi amici : tu, dintre toţi, şi, har domnului destui erau în sală care să mă muşte, tocmai tu te-ai ridicat în picioarele tale şi m-ai făcut albie, cu ou, cu oţet. Adică eu, prietenul tău, de-o viaţă, şi la bine şi la rău, **ard gazul, umblu lela, desconsider colegii, mirii permanent** (asta-i destul de grav, băiete) şi altele de-mi crăpa derma.

Te asigur că voi avea grijă de conştiinţa ta revoltată : cînd am fost cu ojeteul în Turcia ai întîrziat 5 minute de la autocar. Unde ai fost, cu ce puteri străine te-ai întîlnit, plus că soacră-ta are trei dinţi de aur, dreapta joc, pe care i-am văzut eu cu prilejul unui rîs ?

Da' pramatia de fiu-tău care fumează pe stradă... sigur are deja 20 de ani, poate să facă ce vrea, poate să umble pe străzi, alţii sînt la facultate, chiar şi în vacanţă, iar el umblă în sus şi în jos, ştie **englezeşte**, de ce oare ?

Ţii minte cînd am fost amîndoi la meci ? Ce-ai făcut tu ? Ai aruncat pe jos cojile de seminţe, ai atentat la pudoarea bărbaţilor din jur strigînd puternic **huo**, tocmai tu te-ai găsit să mă critici vehement.

Nu-i nimic, dar fă bine şi trimite-mi acasă cele două cîrlige pe care ţi le-am împrumutat acum 6 ani cu ocazia unui pescuit. Atenţie, nu le vreau **decît pe acelea**. Ai vrut război de o sută de ani, o să ai, mă, prietene, te asigur !

CORNEL UDREA ■

CORNEL POPA ■

Spectacol la restaurantul Tomis

Responsabilul restaurantului „Tomis", situat pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, îndrăgind mai demult muzica folk, a avut ideea să o aducă „la el acasă" în incinta localului. A stat de vorbă cu Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat şi tatonînd terenul, le-a propus materializarea ideii lui. La început, aceştia au spus că muzica folk se pretează exclusiv pentru o sală de spectacole. Argumentele responsabilului se refereau însă la faptul că acest gen muzical ar putea înnobila chiar şi o sală de restaurant, avînd în vedere că interpreţii sînt virfuri ale genului şi că, de fapt, accesibilitatea va fi generală. Totuşi, cinci ore de muzică folk ar reprezenta cam mult pentru consumatori. Soluţia a fost găsită : îmbinarea folkului cu jazzul, un alt gen de muzică de largă şi profundă audiţie. Drept pentru care a fost abordat Gioni Răducanu, unul dintre cei mai prestigioşi interpreţi şi compozitori români de jazz. Receptiv şi chiar bucuros, Răducanu şi-a reconstituit vechiul jazz-band cu : Marius Pop (pian electric), Peter Wertheimer (sax — tenor — bariton şi flaut), Coca Moraru (baterie), cooptîndu-l pe talentatul şi prea puţin auzitul Gil Dobrică.

Repetiţiile au început, programul s-a pus la punct, a urmat apoi confruntarea cu publicul. Surpriza a fost mare : ideea responsabilului N. Bădoi s-a dovedit — de la o seară la alta — a fi foarte bună. Deşi la început unii erau sceptici, publicul a fost acela care a validat iniţiativa (iniţiativă din păcate singulară în restaurantele din Bucureşti, care se feresc ca de foc de înnoirea repertoriului perimat şi submediocru).

Clienţii restaurantului au cîştigat, datorită muzicii, un statut de adevăraţi membri ai unui club de muzică tînără. Pe lîngă melodiile care depăşesc meniul de „fond muzical", îndeobşte întîlnite în alte restaurante, consumatorii beneficiază aici şi de o servire exemplară asigurată de un personal tînăr, îndatoritor şi plin de solicitudine.

Este remarcabilă ambiţia responsabilului Nicolae Bădoi de a ridica ştacheta ambianţei unui local şi de a-şi crea un public select, receptiv la un adevărat act de cultură.

În privinţa meniurilor, deviza responsabilului este : „Lucullus este oaspe al lui Lucullus", ceea ce înseamnă că fiecare client găseşte pe lista de bucate cel puţin un preparat care să-l încînte. Fără îndoială, cadrul nou de desfăşurare a show-ului susţinut de prestigioşii Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat este în sine o premieră absolută. Dar şi succesul a fost absolut. Firesc, asta şi datorită unui public cald, generos, care părea aştepta o asemenea muzică. „Sînt oameni care, veniţi probabil numai cu gîndul la mîncare, rămîn cu furculiţa suspendată şi o lasă din mînă, ca să aplaude", mi-a spus Doru Stănculescu şi de acest lucru ne-am convins şi noi. Gioni Răducanu este mai categoric : „De mult aştept această ocazie. Se cîntă foarte puţin jazz la noi, cu toate că folclorul nostru este un imens izvor de inspiraţie pentru muzica tînără. Avem o şcoală naţională de jazz, din păcate prea puţin cunoscută. Muzica lui Doru Stănculescu este o muzică sinceră, originală, foarte interesantă, care nu imită nici un curent venit de pe coasta Californiei sau de aiurea. Poate că succesul nostru aici, la „Tomis", ar putea fi un exemplu şi pentru experimente asemănătoare în alte restaurante".

Integrat deplin exigenţelor formaţiei lui Gioni Răducanu, Gil Dobrică dovedeşte prin prezenţa sa remarcabile calităţi proprii unui adevărat star. Vocea sa, de o vibraţie profundă, este izvorîtă parcă din cele mai frumoase armonii ale soul-ului şi rock-ului. Nu trebuie uitat cel care întregeşte atmosfera de sunet şi imagine a serii „tomisiene", Doru Seliman, sunetist cu vechi state de funcţiuni în formaţiile de muzică pop, printre care „Roşu şi Negru" şi „Venus". Iată că muzica tînără, refuzată pînă acum de majoritatea celor care avizează programele artistice din restaurante, şi-a găsit, datorită responsabilului N. Bădoi, o justă înţelegere de către conducerea I.A.P. Central sector 6, un loc permanent de manifestare într-un mare vad comercial al Bucureştiului — bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

O dată mai mult, muzica tînără, interpretată cu talent şi dăruire, avînd un mesaj direct, vibrant şi accesibil, îşi dovedeşte virtuţile, înnobilînd o faţetă umbrită de destule eşecuri ale unor formaţii perindate prin atîtea şi atîtea restaurante.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

Lupii ies la pradă, ies cu toți grămadă

Capșa și Carp au ajuns în cele din urmă la înțelegere deplină asupra modului de lucru. Ei s-au gîndit că ziua de iarnă este scurtă, între momentul în care ghidul trebuia să părăsească muzeul încuind nava de piatră și momentul cînd trebuia să ia în primire serviciul de noapte paznicul angajat cu veghea lăcașului urma să se producă „spargerea".

...Ghidul Ion Carp pătrunde în biserică, pungașii rămîn afară în umbra zidurilor vechii mănăstiri, teologul desprinde 9 icoane și le aduce în vestibulul muzeului după care stinge lumina lăsîndu-i pe hoți să intre înăuntru, de astă dată ieșind el afară ca să execute manevra de acoperire a bandiților.

Dar în momentul în care Capșa se trezește între ștandurile și vitrinele renumitului muzeu danubian, nu se mulțumește numai cu cele 9 icoane pe care Ion Carp i le transportase în pronaos, ci înșfacă huipav sfeșnice, candele, evanghelii, uricarii, potire de aur și argint de mare preț și de o extraordinară importanță muzeistică, nesătul, umple pur și simplu un sac și se retrage împreună cu complicii săi după ce „zdrobește" de formă o vitrină și grila unui geam de la intrarea în vestibul. Odată stabilite „aparențele" unui jaf „fără știrea custodelui", cei trei infractori dispar în noapte. Un taxi luat în pripă îi poartă pînă la stația C.F.R. Barboși : acolo prind un tren ce se îndrepta spre Brăila și în aceeași noapte ascund tezaurul în podul locuinței lui Lăzărică, zis Ghițeaua. După aceea sărbătoresc copios evenimentul tot în restaurantul „Traian" unde chelnerii și receptionerii îi cunoșteau pe băieți ca niște oaspeți cinstiți, mai mare dragul să-i servești, dar se știa că Ion Ghioldus, bișnițarul numărul 1 al hotelului portuar, era mînă spartă.

Maiorul care cunoștea antecedentele bogate ale lui Capșa și datele ce le deținea pînă în acel moment îl desemnase ca unic atacator la vistieria fortăreței „Precista". Ofițerul n-a mai avut îndoială cînd a fost sesizat de paza de noapte instituită la muzeu că unul din vitrourile mănăstirii fusese spart iar geamul de la intrarea în biserică fusese făcut țăndări cu un obiect tare. A doua zi, Miliția municipiului Galați intră în alertă.

Sigur că de acum încolo munca de urmărire avea un temei concret. Între succesivele spargeri ce se dăduseră în ambele porturi se făceau legături serioase. Pungașii — încă liberi, corpurile delicte — ascunse !

Nume predestinat, Lupu Jenică, adică un lup simpatic, pe care nu l-ai bănui în stare să iasă din birlogul său (de nimeni aproape cunoscut), căci vagabondul își schimba domiciliul dintr-un oraș în altul, dintr-un hotel luxos în altul de categorie superioară, îi convenea să plătească oricît i se cerea ; filozofia vieții lui fiind simplă : „Ici pradă, dincolo cheltuiește, și, pe cît îți stă în putință, camuflează-ți identitatea, spre a scăpa de urmărire". Și cine i-ar fi putut fi mai bun aliat în raidurile destinate spargerilor decît... bineînțeles Piți Capșa, alt vagabond, client al pușcăriilor. Ei s-au întîlnit și „afară" și „înăuntru" și de fiecare dată au plănuit cîte ceva „măreț". Fiind eliberați în primăvara trecută s-au sfătuit să ajungă la Timișoara, vizînd în orașul grădină să pună mîna pe bijuteriile unei doamne vîrstnice care locuia la un demisol. Odată poposiți pe strada cu pricina au întreprins o observare depărtată și apoi una apropiată și au trecut pragul cu ajutorul mijloacelor de pătrundere. Pe cînd trebăluiau de zor, se pomenesc cu femeia în casă. Lupu Jenică reușește să fugă, escaladînd o fereastră, iar Capșa Piți scoate la iuțeală o legitimație din buzunarul de la spate al pantalonilor și se dă drept reprezentant al autorității, venit chipurile în odăile cucoanei să „execute" o percheziție sumară. Dar cînd mai apăru și un bărbat tînăr, cerînd lui Piți să justifice prezența în aceste odăi străine, unde intrase fără un ordin de percheziție, îi oferă legitimația acestuia, se furișează cît ai clipi printre ei și dispare. Așa ajunge legitimația cu antetul Combinatului siderurgic Galați, eliberată pe numele lui P. Capșa la miliția Galați. Iată deci încă o probă care vădea că „băieții" operau fără nici o jenă, nu numai în zona de obîrșie, ci chiar în zone mai îndepărtate. O altă ispravă a lor îi readuce în același oraș, cîteva săptămîni mai tîrziu, cînd, după ce au subtilizat din Brăila o statuetă din curtea unei femei, au prezentat-o unui străin, ca să obțină pe ea contravaloarea în valută. Străinul i-a luat în rîs și le-a demonstrat imediat că sculptura respectivă este o creație de duzină și nu are nici măcar valoarea unui obiect artizanal. Dîndu-și seama de această „izbitură" în gol se iau la ceartă în liftul de la hotel și se bat ca chiorii, acuzîndu-se reciproc de prostie. Dar prietenia nu se destramă cu una, cu două. Simțeau că miliția a fost alertată. Cîrdășia dintre „lupi" se menține prin șantaj și teroare reciprocă. Mînjiți pînă în suflet cu faptele lor murdare, neavînd încredere unul în celălalt, suspectîndu-se continuu, nu se puteau lipsi totuși unul de celălalt, și, iată cum, spre pildă, în cazul celei mai mari lovituri date în perioada respectivă, ambii hoți se deplasează la Constanța. Știau încă „dinlăuntru" despre existența unui om bogat în orașul de la malul mării, foarte cunoscut dealtfel, B. G. L-au tatonat întîi tîlharii bine și într-o frumoasă dimineață, constatînd că omul este plecat la serviciu, cei doi, Piți Capșa și Lupu Jenică, răscolesc locuința lui B. G. și din nou dau peste bijuterii, coliere, obiecte prețioase moștenite și argintărie de bună calitate. Zestrea de familie a lui B. G. dispărea : valiza lui Lupu Jenică înghițea cît mai multe ghiuluri, ceasuri, lucruri de preț. N-au mai așteptat să se întunece și cu prima cursă s-au întors în Brăila, pentru a valorifica prada. Atunci, se încadrează în „concertul" celor doi și al treilea, plasatorul de obiecte prețioase Ion Ghioldus, altă pramatie a Brăilei, fost gestionar de magazine shop, și care delapidase, cu cîțiva ani în urmă, bani și obiectele ce-i fuseseră date în primire, iar pentru acele fapte suferise pedeapsa prevăzută de lege. Dar acum, ca om liber ce se afla și care nu se putea dezbăra prea ușor de năravul de a prețălui bijuterii, intră în legătură cu cei doi deținători de aur și argint. Cu intenția-i nedezmințită le și găsește clientul, un om cu bani, care voia să-și asigure un plasament cert biletelor de bancă ; el strînsese destule și nu voia să le risipească pe orice fleac. O parte din podoabele bătute în pietre scumpe furate de la Constanța, Ion Ghioldus le depune în mîinile lui Sandu Arion, pretinzîndu-i 22 000 lei. Celor doi hoți le toarnă minciuna că abia a obținut 13 000 lei, din care bineînțeles își primește procentul de tranzacție. Cînd Ion Ghioldus este întrebat la anchetă de ce și-a păcălit proprii săi complici, el răspunde zeflemitor și cu cinism : „Pardon. Ei sînt hoți de drumul mare și n-au față comercială ca mine ! Să fim înțeleși". Printre obiectele ridicate și identificate în Brăila se afla și o brățară, pentru care un măcelar din tîrgul orașului îi oferise lui Ghioldus suma de 8 000 lei (bani frumoși). Acum cînd i se confisca, omul se declara foarte surprins, necunoscînd, pesemne, proveniența ei. Ghioldus o cumpărase de la un vaporean străin, cu suma de 4 000 lei, și o oferise cu preț dublu (asta zic și eu afacere), iar cînd organele de urmărire penală au cerut părerea specialiștilor asupra valorii reale, aceștia au descoperit, prin expertiză, că brățara conținea un procent ridicat de metal obișnuit, prin urmare, era o tinichea curată.

În noaptea de 15—16 ianuarie 1976 Pavel Capșa împreună cu Jenică Lupu au spart mai multe unități socialiste brăilene, după cum urmează : punctul farmaceutic nr. 8 din Calea Călărași, ridicînd de acolo cîteva obiecte de îmbrăcăminte lăsate pe un culer și 1 000 lei din sertare. Era una din acele nopți friguroase, cînd nici un cîine nu-l lași afară din casă și „lupii" alergau înfierbîntați pe străzile înghețate, pe unde nu exista țipenie de om. Ei atacă din plin cofetăria „Mocca" din str. Rahovei colț cu str. Școlilor. Au smuls lacătul de la ușă, au ridicat oblonul, dar fiindcă aprinseseră lumina și acest lucru păru suspect unui paznic de noapte ce se alarmase, banditii au ieșit prin ușa din fund, au trecut printr-un gard, au abandonat aparatul cu tranzistori pe care-l ciupiseră dinlăuntru cofetăriei, dar, spre marele lor ghinion, au rămas pe obiectul azvîrlit amprentele lui Jenică Lupu și tot în curtea dosnică pe unde reușiseră să scape paznicul găsește căciulița de lînă a lui Pavel Capșa.

Fără să le pese de ce lăsau în urma lor au mers mai departe către gara Brăila, au trecut pasarela și au intrat în cartierul 1 Mai. Nu s-au sfiit să spargă autobarul 119 de unde au furat un maldăr de pachete de țigări Snagov. Întîrziind prea mult acolo, la întoarcere n-au mai urcat pasarela, ci au luat-o de-a lungul căii ferate, așezîndu-se, la un moment dat, să se odihnească în dosul unor vagoane. Ceferistul de pază îi aude vorbind prin întuneric. Îi întreabă ce caută pe acolo, ei mint că sînt ceferiști. Omul devine bănuitor și trece pe sub vagon în partea opusă ; surprinși, borfașii fug, abandonînd și sacul cu pachete de țigări. De aci încolo indiciile se înmulțesc. Urmărirea devine tot mai strînsă, lista spargerilor se îmbogățește. Banditii își pierd controlul și, în căutare de noi victime, izbutesc să afle de la concubina lui Lăzărică-Ghițeaua că undeva în comuna Tufești locuiesc, într-o căsuță izolată, ceva mai în afara comunei, doi bătrîni și că familia respectivă dispune de o pivniță cu butoaie pline cu vin, din care vînd în tot cursul anului celor care le solicită băutură. Informația nu era prea departe de adevăr. De fapt, bătrînii erau niște modești pensionari care duceau o viață relativ tihnită. Infractorii cumpără urgent o damigeană de 10 litri, descind din autobuzul care face legătura între Brăila și satul Tufești. Încep să caute locuința familiei Zainea și ajung în sfîrșit în dreptul porții ei, la o oră foarte tîrzie. Obraznic din fire, Piți Capșa bate de zor la ușa oamenilor, dîndu-se drept electrician pe un șantier de instalații din apropiere, motivînd că au o petrecere la trenul de lucru și li s-a isprăvit vinul, că ar fi în stare să plătească oricît numai să mai facă rost de încă o porție de 10 litri, fiindcă acolo sărbătoresc un eveniment important. După foarte multe insistențe bătrînul și femeia lui se trezesc, se îmbracă, ies din casă, dar soția lui Zainea, prudentă, are grijă să închidă ușa casei și să meargă împreună cu bărbatul ei la cramă. Această precauție dădea peste cap întregul plan al pungașilor. Le-a stricat rostul. Cei doi tîlhari îți fac semne unul altuia, Jenică Lupu și Capșa pătrund în beci, iar la semnalul „gata" sar asupra bătrînilor. Deși Zainea era în vîrstă de 74 de ani, fiind sănătos, totuși, a rezistat la agresiunea celor doi bandiți. Au încercat să-l lege cu o frînghie găsită prin apropiere, dar cînd bătrîna a sărit în ajutorul soțului ei, Lupu Jenică a venit pe la spatele ei, astupîndu-i gura, numai că bătrîna, decisă să-și apere viața ei și a bărbatului, i-a mușcat de mînă și a reușit să tipe cu disperare ca să alarmeze vecinii. „Lupii", temîndu-se, au părăsit totul, chiar și damigeana și au luat-o la goană în noapte. Iarna trecută a constituit timpul cel mai prielnic pentru a-și duce la îndeplinire toate proiectele ce și le-au propus. Curiozitatea ne-a îndemnat să aflăm cum s-a pus totuși capăt acestui șir de infracțiuni săvîrșite de Capșa și complicii lui ! Prima arestare a fost aceea a teologului-ghid Ion Carp. N-a necesitat un prea mare efort, pentru ca acesta să recunoască stilul de lucru impus de Piți Capșa și însușit de el, ca fiind un mod de operare „foarte ingenios". De aici încolo s-a știut sigur că banda lui Capșa l-a „absorbit" pe teologul hoț de evanghelii și potire, custode de muzeu, așa s-a ajuns la reținerile succesive ale lui Piți Capșa, Lupu Jenică, Lăzărică Dumitru, Ghioldus Ion. Într-un efort suprem de investigații și cercetări pentru a releva probe zdrobitoare s-a aflat, de către miliție, că în curtea lui Lăzărică Dumitru se săpase la începutul lunii decembrie o groapă adîncă unde obiectele de cult sustrase din muzeul „Precista" zăceau într-o ladă umedă, fără a fi protejate împotriva degradării (și astăzi obiectele se află la restaurare).

După vreo săptămînă de la lovitura dată tezaurului bisericii „Precista", unul din complicii afaceriști, Mihai Jipa, este prins în flagrant delict la București și condamnat 4 ani pentru furt de buzunare. Atunci Capșa și Lăzărică se botărăsc să strămute ascunzătoarea lăzii cu odoare bisericești și fac o groapă în curtea unei circumscripții sanitare din Brăiliță, chiar vizavi de curtea lui Lăzărică, zis Ghițeaua ; să nu fie prea departe, deci. În sfîrșit, potrivit înțelegerii s-au hotărît să vîndă obiectele prețioase, pe care le capturaseră în biserica-catedrală. Primul client a fost un navigator străin căruia, înfățișîndu-se la locul cu pricina, i s-au prezentat două icoane și o cruce, pe care respectivul marinar a și oferit suma de 300 de dolari. Ion Ghioldus, intermediarul, bișnițarul nelipsit din holul sau din fața hotelului „Traian" din Brăila, este gonit de borfași să schimbe valuta urgent, pe bani românești, la Constanța. „Negustorul" se conformă și suma obținută pe dolari o împart frățește. Dacă nu ar fi intervenit la timp percheziția făcută în curtea dispensarului din Brăiliță, una cîte una icoane, dichere, evanghelii, acoperămînt pentru sfeșnice din mătase cu fir aurit, toate ar fi luat calea dispariției...

În fața instanței de judecată vor da socoteală. Societatea își apără principiile morale de acești descreierați care pun în primejdie bunurile persoanelor, bunurile publice, bunul-simț, fiindcă ei sînt paraziți cronici și nu concep să muncească, fiindcă ei sînt pensionarii locurilor de detenție, fiindcă nu știu altceva pe lumea asta și nu vor să știe decît să spargă, să jefuiască, să amenințe, să terorizeze ! Populația celor două orașe de la Dunăre a luat cunoștință că „lupii-s strînși grămadă" de către miliție și procuratură și predați tribunalului Brăila...

EUGEN TEODORU

sport • sport

„Un-doi"-uri cu Ștefan Covaci

(Urmare din pag. 32)

central alături de **Dudu Georgescu** (îl vom mai încerca desigur pe **Radu II**), și un portar sigur, nu numai simpatic.

— Nemaitrebuind să demonstrăm adevărul recunoscut în toată lumea că fotbalul unei țări și valoarea reprezentativei respective sînt expresiile directe, firești, ale valorii cluburilor, ale echipelor de club, v-aș ruga să caracterizați aceste două raporturi : echipă națională-echipe de club și nivelul fotbalului unei țări-echipe de club, în fotbalul românesc.

— Sînt două raporturi care au același numitor comun și acest numitor comun este **slab**. În ansamblu, echipele de club se prezintă la noi ca niște hibrizi instabili, fără o structură temeinică, randamentul lor înscriind în majoritatea cazurilor curbe uimitoare.

— Motivul ?

— Nu este unul singur, sînt mai multe motive. Vorbeam înainte de condiția tulbure, artificială, neîncadrată într-un sistem de norme precise, a jucătorului. Putem vorbi și de instabilitatea sau absența pur și simplu a principiilor în munca a destule echipe. Cum te pot ajuta pe tine, echipă reprezentativă, sau pe tine, fotbal național, echipe de club în care bunul plac și compromisul operează statornic de luni și ani de zile ?!? E adevărat, întîlnești și excepții. Un Teașcă, de pildă, pe care unii îl critică iar alții îl zeflemisesc, care este în stare să riște în numele principiilor de promovare a valorii, adevărului, eticii nu numai rezultatul de duminică, ci și situația lui de antrenor, un Angelo Niculescu, exigent și consecvent, un Oană, un Reinhardt, un Cosmoc, tehnician cu idei și cu curaj, dar fluxul de ansamblu al producției cluburilor este cu mult sub nivelul cerințelor.

— Ce soluții concrete intenționați să puneți în aplicare — și cînd ? — pentru redresarea fotbalului nostru și pentru înscrierea lui pe orbita fotbalului internațional de valoare ?

— În afara celor care s-au desprins destul de limpede din discuția noastră, am să vă ofer un punctaj precis, în spiritul programului dezvoltării activității de educație fizică și sport pe perioada 1976-1980 — **program aprobat recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** — punctaj care a și început să fie pus în practică : 1) Vom depune eforturi pentru dublarea — cel puțin — a bazei de masă a practicanților fotbalului în următorii 4 ani; 2) Vom urmări pătrunderea organizată și rațională a fotbalului în școli. Am trăit perioade cînd fotbalul a fost interzis, apoi tolerat în școli. Acum, factorii responsabili au înțeles că e bine să se introducă și în școli fotbalul organizat (ca handbalul, sau gimnastica), neafectînd în nici un fel calitatea procesului de învățămînt al elevilor; 3) Va exista o conlucrare directă între federație și județe pentru a da un impuls fotbalului local sub raportul înmulțirii bazelor materiale (prin muncă voluntară etc.) și nutrim speranța că se va naște un proces emulativ, folositor din toate punctele de vedere; 4) Vom sprijini și urmări cu maximă atenție activitatea și producția școlilor sportive cu profil de fotbal; 5) Preconizăm un sistem competițional cu o bază mai largă și cu un vîrf de piramidă mai „subțire", dar valoric mai bun, un sistem care să nu dilueze calitatea de ansamblu a fotbalului nostru, ci să o concentreze și să o stabilizeze ; 6) În direcțiile de acțiune privind instruirea jucătorilor, în care pînă acum s-a insistat mult — și greșit — pe conducerea mingii, ne vom preocupa de însușirea bună a loviirii balonului cu precizie (să terminăm odată cu exasperanta pasă cu latul, de pe vremea bunicii), de cultivarea forței, de îmbunătățirea loviturii cu capul (în țara lui Dudu Georgescu, foarte puțini știu să lovească bine balonul cu capul) etc.

— După incursiunea interesantă pe care ați făcut-o în problemele mari și de perspectivă ale fotbalului românesc, aș vrea să vă... readuc tovarășe Covaci, la Campionatul Mondial — din 1978, la preliminariile lui — din 1977. Cum vă gîndiți la ele ?

— Cu realism.

— Vă rog să vă explicați. Iubitorii fotbalului nostru știu foarte bine — și dumneavoastră la fel — că adversarele noastre din preliminarii. Spania și Iugoslavia, pornesc la întrecere avînd în campionatele lor interne o bază mai puternică. Au campionate mai valoroase, ăsta-i adevărul. Să nu ne ascundem după cireș și să vedem în ce constă realismul punctului dumneavoastră de vedere.

— Plecînd tocmai de la realitatea că au campionate mai tari și echipe de club dînd o medie valorică mai ridicată, soluția noastră este una singură : **să ne adunăm toate forțele**, să ne adunăm la greu, cum spune românul, să punem umărul pentru a pune pe picioare o reprezentativă mai eficace în atac — să nu uităm că echipa marchează mai mult ca înainte : 2 goluri la Praga, 2 goluri la Milano, 3 goluri cu Bulgaria, la București (înainte, ani de zile, s-a jucat sub zodia lui 0—0 și 1—1) — mult mai sigură în apărare, cu o idee de joc modernă, aplicată perfect. Adunînd aceste date — realizare întru totul posibilă — ne vom bate cu spaniolii și iugoslavii de la egal la egal, cu șanse reale de calificare pentru 1978.

— Două ultime întrebări, cu care de fapt am fi putut să și începem „un-doi"-urile noastre : după returul ratat din finala Campionatului balcanic, federația de fotbal și dumneavoastră personal ați fost criticați cu asprime, dar și cu suficient temei. Cum ați primit critica, și în raport cu ea ce proiecte de viitor aveți ?

— Critica a fost firească. Vă asigur însă că nu m-a copleșit, ci m-a ajutat, limpezindu-mi definitiv unele hotărîri. În ce privește proiectele mele de viitor, vă asigur că voi lupta cu toată energia pînă în minutul 91 al meciului pe care fotbalul nostru îl duce pentru a se afirma în lume, pentru a se plasa pe un loc de onoare pe care-l merită cu prisosință patria noastră, România.

Cronica
(216, 217, 218, 219)

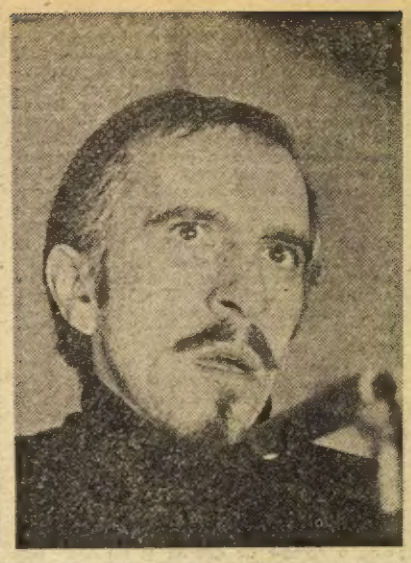

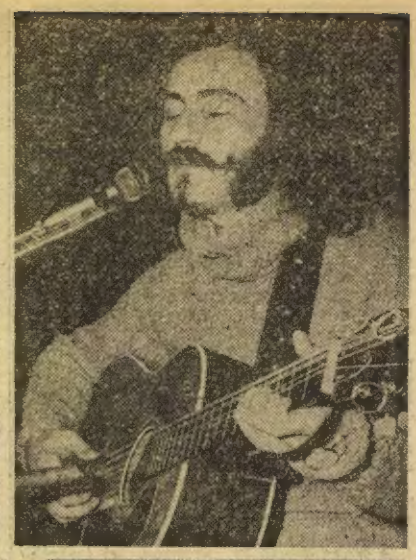

Renaște Phönix ! De data aceasta sub formula Mircea Baniciu, Jozef Kappi și patru dubași

Fotografii de ION PREDOȘANU

ARAD, 17 decembrie 1976. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C și revista Flacăra, cenaclu condus de Adrian Păunescu a desfășurat la Arad un spectacol atît de frumos, atît de emoționant atît de patetic, încît ne aflam, parcă, nu în fața uneia din ultimele întîmplări literar-artistice din acest an, ci în fața ultimei din carieră. Actorul Florian Pittiș, cîntărețul de muzică folk Adrian Ivanițchi și Adrian Păunescu au asigurat un început strălucit unui spectacol ce a durat opt ore în fața a 1 000 de spectatori. Mai mulți nu încăpeau — oricum, aveam impresia că sala se va prăbuși și ne vom căuta agenda pentru însemnări printre ruine. N-a fost așa căci, iată, o aflăm, clădirile supraaglomerate cu iubitori ai muzicii și poeziei tinere nu se prăbușesc, ci prind viață. Dacă au nevoie, desigur, or, noi apreciem că aveau nevoie. A susținut un recital complet actorul Teatrului Național din Timișoara, Eugen Cristea. La o distanță strategică de Timișoara, circa 50 de kilometri, el și-a îngăduit să fie excelent în tot ceea ce a făcut. A convins-o și pe micuța Georgiana Ciobanu (6 ani) să țipe în microfon, fetița făcînd parte din corul Cenaclului pionierilor din Arad, cor care a debutat frumos în cenaclul nostru cu **Trăim în miezul unui ev aprins**, pe versuri de Nicolae Labiș. Grupul de copii n-a primit, ci a oferit flori poetului Adrian Păunescu. La același capitol, al debuturilor în cenaclu, consemnăm frumoasa prezență scenică a grupului **Spiral** din Arad care a interpretat **Memento** (G. Bacovia) și **Pace** (Octavian Goga). Un recital compus din armonii nu puține celeste, un recital de sentimente complexe, o probă care emoționează și convinge, a susținut Doru Stănculescu, ajutat de un flaut viu. L-am numit pe Sorin Minghiat. Recitalul a cuprins : **Fără petale, Ai, hai, Cum se naște un mit, Shambala, Avram Iancu.** În zile în care atîția țin să dovedească ce roi mediocru are creionul bătut sever de pixuri, Florian Pittiș, cu un creion a cărui proveniență ne scapă, a dovedit, actor complet fiind, că am pornit-o totuși de la acest obiect. Octavian Ștefănescu a cîntat bine, nuanțat, în autentic spirit folk, **Cîntec pentru El Cordobez** (Ion Nicolescu) și **Prietene** (Puiu Marinescu). Dan Andrei Aldea, fiind constant, a fost magistral. Dealtfel, în mîna sa și vioara a ținut și a reușit s-o ia pe calea cea mai bună. Dan Andrei Aldea a cîntat **Brad bătrîn** (N. Iorga), **Lumină lină** (Ioan Alexandru), **Din nou acasă** (Șt. O. Iosif), **Om bun** (D.A. Aldea), **Cîntecul bufonului din piesa A douăsprezecea noapte,** iar la vioară **Balada** (Ciprian Porumbescu), **Hora stăcato** (Grigoraș Dinicu), **Tricolorul** și **Hora Unirii.** Atunci cînd se cîntă **Balada** — cîntec de ființă al neamului nostru — Adrian Păunescu a spus împreună cu sala **Da, mai avem.** Au fost momente în care emoția s-a statornicit și în ochi. De la tonul acestă grav i-a revenit actorului Radu Gheorghe misiunea să aducă pe scenă satira și umorul. A făcut-o atît de bine, atît de particular, încît pe bună dreptate colegul Gheorghe Amuza spunea: atunci cînd este Radu pe scenă lumea rîde atît de tare că se face loc pe scaune. Or, nevoie de loc la cenaclul nostru a fost și la Arad. Recitalul său a cuprins **Prietena defunctului, Stau singur** (ambele texte din romanul **Eternitate locală** de Eugen Secelcanu) **Balada lui Fărîmiță Lambru** și o mulțime de gesturi greu, firește, de reprodus și de uitat. Mai apoi, în cadrul recitalului lui Mircea Vintilă, ei avea să aducă și calul pe care obișnuia să se întoarcă la Londra Iordu John după ce mînca bătaie, în cadrul poeziei ce-i poartă numele aparținînd lui George Coșbuc. Recitalul lui Vintilă a mai cuprins : **Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Mielul, Dor de singurătate, Eroii, Bade Ioane, Pămîntul, deocamdată, Dulce România.** Autorul celor mai multe din textele sale, omul care, așa cum spuneam într-o anterioară cronică, l-a iubit talentul și l-a ajutat — în limita puterilor sale — să rămînă Mircea Vintilă, Adrian Păunescu și-a spus poemul social, poemul tandru și răzvrătit, **Copiii de țărani.** Excepționalii Mircea Baniciu și Jozef Kappi și-au adus în acest turneu și patru talentați prieteni și le-au încredințat misiunea să se poarte (pe scenă) aidoma dubașilor din comuna Brănești. A ieșit o oră, dacă nu cumva mai mult, de spectacol extraordinar, în care am auzit muzică folk și pop, folclor autentic și am auzit, desigur, favorizați de șansă, vocea stranie, de frumoasă a lui Mircea Baniciu și chitara electrică a lui Kappi Sivucă. Pînă a mai debuta și Neiuț Pitic, elev de liceu industrial din Arad, cu **Pintea** (Șt. O. Iosif), au dialogat cu instrumentele Dan Andrei Aldea și Jozef Kappi. Au făcut-o, probabil, și pentru a-l încuraja pe Pitic. Spre sfîrșit, cînd se punea problema zilei ce urmează și la cuvînt nu se înscria nimeni dar le urmărit spectacolul circa 1 000, au apărut în sală, după ce mai întîi ne trecuseră pe deasupra capetelor, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Ei au venit la Arad cu TAROM-ul. Mari cum îi știm, și ce mic este pînă și cuvîntul „mare", ei au adus în mijlocul nostru ceva din forța și măreția istoriei românilor, folclorul autentic, tot ceea ce ne mișcă atunci cînd ne gîndim că avem de durat nu orice țară, ci România, și nu oricînd, ci acum. Fărcaș și Mureșan au cîntat : **Suită de melodii populare românești, maghiare, germane și sîrbești** (Adrian Păunescu și-a recitat poemul **Întoarcerea plinii risipitoare**), **A venit aseară mama, Cîntecul morților, C-așa beu oamenii buni, Rapsodia lui George Enescu, Balada lui Tomoioagă, Marșul Ianculul, Internaționala, Deșteaptă-te române, Omul pădurii, Hora Unirii, Tricolorul.**

Într-un final strălucit și emoționant, ca tot spectacolul dealtfel, gîndurile tuturor s-au îndreptat, drepte și încărcate de dragoste, spre Țară, spre cîrmaciul destinului ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

TIMIȘOARA, 18 decembrie 1976: Acum, în plină iarnă, oameni cîți frunza, cîți iarba, la Sala Sporturilor din Timișoara. Nici n-a existat propriu-zis scenă, ci am fost pur și simplu înconjurați de prieteni de toate vîrstele. Sala, muzicală așa cum numai la Timișoara se poate întîlni, ne-a creat la un anume moment impresia că a venit de la o repetiție (spuneți-i vizionare dacă vreți) unde a reușit să învețe aproape toate lucrurile din cenaclu. Pentru prima oară în Timișoara, cu Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, actorul Florian Pittiș, S-au adăugat firavei noastre trupe de azi însă Erika Józsa, Mircea Bodolan și Mihail Stan, una și aceeași persoană cu aceia care de la un timp s-a împrietenit cu cetățeanul Lungu din comuna Buizești, căruia a și început să-i semene în viața de toate zilele.

Florian Pittiș a deschis spectacolul, un spectacol cu adevărat fantastic, și a stat pe scenă 75 de minute, altfel spus o oră și un sfert. Din recitalul său reținem: **Inscripție pe piatra de hotar,** poezie a lui Geo Dumitrescu, spusă ca de obicei împreună cu colegul său Adrian Păunescu, **două tablete ale lui Radu Cosașu, Slavă comunismului** de Brecht, **Cîntecul bufonului din A douăsprezecea noapte, Scrisoarea III** (variantă de interpretare), **Există o țară unde e mai bine** (Claudiu Iordache), **Pseudonimele unei iluzii** (Adrian Păunescu). Apoi, împreună cu Adrian Ivanițchi, Florian Pittiș a cîntat cîntecul lui Dorin Liviu Zaharia, **Ploaia care va veni, Deocamdată, nu** (versuri Adrian Păunescu) și celebrul **Vînare de vînt** al lui Bob Dylan. A fost deci un recital complet, în care timișorenii au avut o dovadă a personalității complete a actorului bucureștean. Dar timișoreni în număr mare au fost și pe scenă. Mircea Baniciu, Jozef Kappi, trupa de dubași de sub directa lor conducere și noul actor al Teatrului Național din localitate, Eugen Cristea. În fața publicului lor ei nu trebuiau să convingă, ci să confirme, ceea ce printre altele au și reușit să facă.

Chiar și fără un băț, pierdut la Arad, dubașii au creat o notă de insolit, iar Eugen Cristea, mult prea aproape de public, s-a apucat plin de zel, în cadrul pantomimei **În tren,** să sărute mîini cît se poate de reale. Trebuie să spunem aici că timișorenii, get-beget sau prin adopțiune, au avut o contribuție de substanță la realizarea unui spectacol mereu dinamic, mereu receptat de o sală în care ne făcea impresia că mai întîi au pătruns notele muzicale și apoi cuvintele. Ce-i drept, e drept, odată pătrunse, cuvintele au cîștigat o mare însemnătate. Numai așa ne putem explica faptul că Adrian Păunescu a primit circa 2000 de bilete. Puține dintre ele au scăpat fără răspuns. Și în felul acesta deci, conducătorul cenaclului a dialogat cu acei care ne prețuiesc și ne ascultă, iar nu puține dintre răspunsuri au fost în fapt pledoarii pentru existența artei tinere libere și responsabile, pentru înflorirea acesteia, proces aflat dealtfel la baza Festivalului **Cîntarea României,** Erika Józsa, Adrian Ivanițchi, Mircea Bodolan au fost foarte buni în tot ce au făcut. Au sunat extraordinar de frumos cîntecele pline de atîtea ritmuri ale Erikăi Józsa, cîntece maghiare cîntate în limba română și în limba ei maternă. Dealtfel, măcar acum cînd ne aflăm la sfîrșit de an să menționăm calitatea bună a traducerii textelor maghiare în limba română, traducere efectuată de Erika Józsa. Adrian Ivanițchi a făcut un meritat succes și aici la Timișoara, gustul său pentru poezia bună, muncă și talentul înțelinîndu-se în notabilele cîntece **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea) și **Deocamdată, nu.** La Bodolan se cere remarcată o dorință stimabilă de a cunoaște tot mai bine tehnica chitarei. Altfel, cîntecele sale au plăcut ca și de alte dăți. În mîna lui Dan Andrei Aldea chitara nu poate să spună „nu", iar dacă totuși spune, aceasta înseamnă un cîntec. Se află în fața noastră un chitarist de mare valoare, un om sensibil și stăpîn pe el, un om care ne impresionează în toate.

Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan au cîntat din nou extraordinar. Ce emoționant a fost ca într-o sală dreaptă ca un steag să cînți împreună cu toți **Tricolorul, Deșteaptă-te române, Internaționala, Hora Unirii, Marșul Ianculul** ! Un recital extrem de frumos a aparținut lui Doru Stănculescu, recital în cadrul căruia a lansat noul cîntec **Recviem pentru soarele copilăriei,** bine primit de către noi și de către public. Adrian Păunescu a remarcat pe bună dreptate șansa existenței unui asemenea cenaclu în care, iată, se pot lansa noi cîntece, se pot lansa poeți, cu o singură condiție: să iubești România de astăzi și de mîine, România veșnică. Acesta a fost și sensul substanțialului recital de poezie al actorului Mihail Stan, recital în care au fost ascultate poemele **La poarta grădinilor** (Dumitru Popescu), **Patria** (Ioan Alexandru), **Nu-mi place să uriu** (Ion Nicolescu). Tot Mihail Stan a adus vorba și despre alter ego-ul său, adică sătenul Lungu, cel devenit celebru datorită — la început — lui Marin Sorescu. Poezia **Minunea** din volumul **La Lilieci.** Radu Gheorghe a avut aici, la Ti-

ARAD

TIMIȘOARA

Folclor autentic și cîntăreți autentici

Două talente care se bat cap în cap : Radu Gheorghe și Eugen Cristea

Mesaj-Grup, un debut studențesc excepțional !

mișoara, poate cea mai mare seară a sa. El a dovedit o neobișnuită capacitate de a simți obiectele, o exactitate a mișcării într-o totul impresionantă. Fără invidie ei, dimpotrivă, cu prietenie, autorul romanului **Eternitate locală**, cel care semnează aceste cronici, simte că trebuie spus un lucru : pentru Radu Gheorghe, textele lui Secceleanu constituie mai degrabă un pretext pentru desfășurarea talentului său robust. Căci cartea de căpătîi a actorului este, ca în cazul tuturor marilor actori comici, viața.

Publicul timișorean l-a ascultat cu veneratia cuvenită pe marele Dan Andrei Aldea, al cărui cîntec-imn **Om bun** celebrează necesara tandrețe și tristețe a fiecărei trupe de oameni ce vine de departe și pleacă departe, trupă care caută omul însetat de artă și de adevăr. Și arta autentică îl găsește.

LUGOJ, 19 decembrie 1976 : Încă de la o anterioară deplasare a cenaclului la Timișoara, Adrian Păunescu a fost întrebat așa direct : La noi, la Lugoj, vechi centru cultural, oraș care a dat țării numeroși intelectuali, de ce nu veniți ? S-a răspuns atunci că vom veni și iată-ne într-un oraș atît de frumos, atît îngrijit, oraș demn datorită unei munci închinate de spiritualitate. Nu o muncă de robot, ci una iluminată de sensuri profunde, diverse, în care cultura, dreptul la ea sînt, desigur, și vorbe, dar urmate de fapte. Oraș „mic dar creniat", oraș care se mîndrește, poate în primul rînd, cu oamenii aici rămași, harnici, modești, bune gazde ale unui spectacol devenit după circa 14 minute demn de perimetrul unei Timișoara sau de spațiul atît de prețuit de noi pe numele său Cluj-Napoca. Cu totul și cu totul în treacăt amintim ceea ce spunea Adrian Păunescu și anume că într-un top mai mult sau mai puțin definitiv Timișoara se află, după spectacolul din decembrie 1976, la egalitate cu Cluj-Napoca și București. Să revenim la Lugoj, seară-noapte a unor mari împliniri de tot felul. Un excelent și ambițios recital al lui Mircea Vintilă, un Mircea Vintilă nu numai talentat, ci tînăr, ca și anii săi. **Bade Ioane,** prelungit firesc din versurile lui Arghezi de o strofă din **Deșteaptă-te române** spusă de Adrian Păunescu, **Eroii, Lordul John** (inițial jucat de Radu Gheorghe), **Hanul lui Manuc** și **Constantin și Veronica,** cîntate cu Doru Stănculescu, **Dulce România, Pămîntul, deocamdată** și **Mielul** au sunat frumos și convingător într-o sală receptivă și generoasă. Făcînd pantomimă la **Lordul John,** Radu Gheorghe a reușit nu numai să aducă fulgerător un imaginar cal, bă a reușit chiar „să-l dea" chiar și mai mic. Este vorba de cal. Tot aici, la Lugoj, Eugen Cristea a reușit să fie excelent, așa cum a dorit să fie, firesc, la Timișoara. A spus poezia lui Labiș **Schițe — pentru umanism proletar** („În secolul acesta nervos, mai ales, / Oamenii sînt mai nestabili decît principiile. / Oamenii, prin inima lor inegală-n bătăi, / Prin mintea ritmată de Somn și de Gînd, / Prin oricare gest, se mlădie între bine și rău, / Și totuși se mișcă încet înainte, / Și totuși principiile tind să le prindă conturul / Ca aerul ce se mulează în jurul / Făpturilor noastre, / Albastru și dens.") a cîntat pe excelentele versuri ale lui Niculae Stoian, cele inspirat intitulate **Fondul principal de sentimente,** și a cîntat o superbă bucată a lui Donovan. Mai vechii sale pantomime **În tren** i-a adăugat superbe improvizații, cum ar fi trecerea printr-un tunel sau dialogul cu controlorul Radu Gheorghe. Dealtfel, cei doi actori au improvizat, stînd circa o jumătate de oră în scenă, atît de inspirat încît chiar și firile mai tari au rîs cu lacrimi. Ce altă dovadă că în acest cenaclu ei se simt tot atît de bine ca și peștele viu într-o apă limpede și curată ? Cristea și-a încheiat un recital de strălucire cu o parodie la filmul **Cu mîinile curate.** Cu textul **Prietenei defunctului,** oarecum îmbunătățit de ei înșiși și autorul nu s-a supărat, Radu Gheorghe a fost din nou magistral, chiar dacă s-a plîns de jocul de lumini. Cînd a aflat că la lumini fusese chiar Adrian Păunescu era prea tîrziu să-și retracteze afirmațiile. Dar vorba lui Adrian Păunescu : „Într-o lume aflată permanent sub stare de risc există totuși, există și riscuri pe cont propriu". Cu adevărat superb recitalul lui Doru Stănculescu : **Avram Iancu, Cum se naște un mit, Fără petale** și impresionantul cîntec de factură omenească și populară **De trei ani n-am dat pe-acasă.** Florian Pittiș, singurul călător adus de trenul lui Eugen Cristea în Lugoj, a avut o contribuție majoră la un spectacol impresionant, care la Lugoj n-a durat decît 6 ore și jumătate. Florian Pittiș a spus împreună cu Adrian Păunescu poezia lui Geo Dumitrescu **Inscripție pe piatra de hotar** și tot împreună tabletele lui Radu Cosașu **Iubito** și **Copilul italian, Maharajahii** și **În Mai** (fragment) de Nicolae Labiș : „Un poet care nu s-a jucat cu vorbele, mort într-o noapte foarte lungă, cea mai lungă a anului — cea mai lungă a anilor — cînd soarele e cel mai departe de Planeta Pămînt, poet de care se leagă lupta cu inerția. Luptă pe care noi, cei rămași, sîntem datori să o transformăm într-o victorie". Cuvintele acestea despre Labiș au fost spuse de către Adrian Păunescu.

Excelent recitalul Erikăi Józsa cuprinzînd **Cînd o fi să fiu mai mare** (versuri și muzică E. Józsa), **Pasărea, Noi, muritorii** (versuri Adrian Păunescu). Dealtfel, omagiindu-o și omagiind pe toți cei prezenți, circa 1000 oameni, autorul a murmurat îndurerat **Repetabila povară.** Dar spectacolul de la Lugoj a fost deschis de Iosif Pistriță, un cîntăreț foarte bun, lucrător în cadrul Comitetului județean U.T.C. Timiș. El a cîntat firesc și cald **Dodă, Dodă,** și dacă nu era prins cu organizarea spectacolului nostru, precis mai cînta ceva. Adrian Ivanițchi, în acest turneu sub zodia remarcabilului, a cîntat **Amiaza** (Aurel Șorobetea), **Omul pădurii** (după plecarea lui Mircea Bodolan). **Arsura** (Adrian Popescu) și împreună cu localnica Dida, cîntecul lui Donovan, **Dona Dona.** (Se poate citi și **Dida, Dida**). Cu **Rănitul dintre linii** și **Dor de mamă,** ambele de o bună factură lirică, M. Bodolan a plecat în noapte spre București. Mircea Baniciu și Jozef Kappi, ajutați și flancați de cei patru dubași au fost tandru acoperiți de aplauzele sălii în urma unui recital pe măsura valorii lor: **Imnul dubașilor, Cocoșii negri, Paparudele, Mica Țiganiadă, Muzică și muzichie, Invocație, 39, Către** și, desigur, **Andrii Popa.** În final au revenit cu **Imn-ul** lor, un text în care dreptul la renaștere îl au, spun ei adevărat și cumva măreț, cei care ard pienar, zicem noi, pentru timpul țării, și tot în final a revenit și Mircea Vintilă cu trei cîntece ale sale. Datorită localnicului Gheorghe Cismaș s-a cîntat **Cozma Răcoare.** Dar sensul acestei superbe întîmplări literar-artistice a fost esențializat de momentul creat de către Dan Andrei Aldea, Florian Pittiș și Adrian Păunescu, moment cuprinzînd **Balada** lui Ciprian Porumbescu, poemele **Da, mai avem și Lumină ! Luptă ! Libertate!,** cîntecele **Tricolorul, Hora Unirii** și **Imn-ul** lui Ion Nicolescu și Nicu Alifantis. Un spectacol extraordinar dat într-unul din orașele de spirit și de durată ale existenței și spiritualității românești, pe numele său, rețineți, Lugoj.

CRAIOVA, 20 decembrie 1976 : La capătul unui turneu plin de spectacole frumoase sau extraordinare, Craiova, locul unde acest cenaclu „bătrîn" a avut primul său spectacol „afară", a fost gazda unui triumf ce greu poate fi uitat într-o viață. Aproape 2000 de oameni într-o sală în care în mod normal încap 700, au fost mereu inteligenți, mereu tandri, cînd gravi, cînd solemni, dar de fiecare dată exacți. Ei au condus pe fiecare membru al cenaclului la performanțe și una peste alta cei care am fost acolo am simțit nu de puține ori că pe lîngă noi a trecut eternitatea a trecut fiorul nostalgic, poate chiar teama că așa ceva nu va mai fi posibil. Dar să încercăm să povestim ce s-a întîmplat :

Un început excepțional într-o sală drapată cu bune intenții, sală căreia nu i s-a cerut nici un moment participarea. Ne gîndim cu teamă ce s-ar fi întîmplat dacă i-am fi și cerut-o ! S-au cîntat **Imn-ul** lui Ion Nicolescu și Nicu Alifantis, **Imn-ul** formației Phoenix, și apoi sala rămasă asemenea steagurilor, adică în picioare, a scandat minute în șir CEAUȘESCU — ROMÂNIA.

Primul recital a fost acordat lui Sorin Minghiat care, cum bine se știe, acompaniază doar. Ce-i drept, e drept, o face excepțional. Așa că trecerea la recitalul lui Doru Stănculescu s-a făcut fulgerător. Acesta a cîntat **Cîntec între apele țării** (versuri Constantin Săbăreanu), **Ai, hai** (versuri populare), **Cum se naște un mit** (Doru Stănculescu), **Baladă de copilărie** (Adrian Păunescu), **Fără petale** (Doru Stănculescu) Pentru că tot sîntem atît de aproape de sfîrșitul anului spunem pentru prima dată cu tărie că, după opinia noastră, **Fără petale** și **Hanul lui Manuc** (Adrian Păunescu — Mircea Vintilă) ni se par cele mai frumoase cîntece de dragoste din ultimii ani. În timpul recitalului lui Doru Stănculescu s-au spus poeziile **Bărbații** (Marin Sorescu) și **Patria** (Ioan Alexandru) de actorul Mihail Stan, și **Noaptea la mare** a lui Lucian Blaga, una dintre poeziile preferate ale lui Adrian Păunescu, care a și recitat-o. A debutat excepțional în cenaclu **Mesaj-Grup** compus din studenții Mircea Năstase, Șerban Chioșan, Dan Covelanu și Ștefan Richard. Ei au parodiat inteligent textele nu de puține ori neinspirate ale unor brigăzi de agitație. A fost primit extraordinar de frumos de public Dan Andrei Aldea. El a cîntat cu ajutorul unei chitare care se tînguia a lacrimă **Brad bătrîn** (N. Iorga), **Lumină lină** (Ioan Alexandru), **Om bun** (Dan Andrei Aldea), **Șir de cocori** (Dan Andrei Aldea). A fost apoi recitalul lui Florian Pittiș, poate cel mai fidel membru al cenaclului nostru, o conștiință de fiecare dată prezentă și de fiecare dată remarcabilă. A spus singur trei tablete de Radu Cosașu, **Inscripție pe piatra de hotar** și **Pseudonimele unei iluzii** (cu Adrian Păunescu), a cîntat **Ploala care va veni, Deocamdată, nu, Vinare de vînt** (împreună cu Adrian Ivanițchi) și a comentat spumos, în vervă, cîntecele **Constantin și Veronica** și **Lordul John,** cîntece scrise de Mircea Vintilă. Înainte de a-și spune răscolitorul **Manifest pentru sănătatea pămîntului,** Adrian Păunescu a primit flori de la cel mai bun lucru pe care, credem și noi, l-a făcut Tudor Gheorghe — fiul său, Adrian Tudor. Am fost cu toții impresionați dar nu am reușit să-l confundăm cu Tudor Gheorghe. A cîntat foarte frumos Mircea Bodolan și apoi a cîntat extraordinar Erika Józsa. Recitalui ei a cuprins **Cînd o fi să fiu mai mare, Noi, muritorii** și cîntecul maghiar **Pasărea.** A spus absolut emoționant că: **„Înțeleg să fac din recitalul meu un cadou publicului craiovean, public în mijlocul cărula m-am simțit cel mai bine din toată țara".** Este, a spus Erika Józsa, pe scena Teatrului Național din orașul-amiral al Olteniei, Craiova, cel mai bun public al meu. După pauză, Adrian Păunescu a fost interpelat de un individ rău îmbrăcat, asta ca să folosim un eufemism, cam așa: Ce, eu n-am voie să cînt aici ? Cu toată dezaprobarea sălii, conducătorul cenaclului l-a poftit pe scenă. Avea în mîini o vioară și părea un lăutar descins din uluitorul roman **Groapa** al lui Eugen Barbu. A fost întrebat politicos: Dumneata cînti muzică populară sau folk ? În risetele uriașe ale asistenței a spus : folk. Apoi s-a dus la masă și direct din sticlă a tras un lung gît de apă minerală. Se simțea că nu era dedat la așa ceva. Dintr-o trăistă a scos un Kent și l-a aprins cu gestul celor obișnuiți să bea numai tării. Indignat, Adrian Păunescu a vrut să cheme pompierul de serviciu dar, milos totuși a spus : „Cîntă ceva !" Minune ! Stăpînea bine vioara iar textul avea ceva straniu. Un amestec de ris și plînș. Cînd rîsul n-a mai putut fi oprit, pe aplauzele formidabile ale sălii consternate, conducătorul cenaclului a tunat : acesta este Radu Gheorghe ! Marele actor al generației sale se folosise de obiecte din recuzita teatrului și de un stroboscop dirijat de un angajat al instituției pomenite făcea scena că desprinsă din cărți, și recitalul său poate fi cu greu uitat într-o viață de om. Scînteietor în **Prietena defunctului,** el a fost trist în **Stau singur** — ambele din romanul **Eternitate locală** de Eugen Secceleanu. La Radu Gheorghe, remarcă justificat Adrian Păunescu, rîsul este o formă a muncii aureolate de un talent neobișnuit, el a muncit pentru acest fantastic recital cît un plugar. A fost, de asemenea, excelent și complex recitalui actorului Eugen Cristea și el un fiu credincios al umorului. Recitalul său a cuprins cîntecele **Fondul principal de sentimente** (Niculae Stoian), **Lazy Daze** (Donovan), pantomimele **În tren** și **Tehnocrație,** parodia filmului **Cu mîinile curate.** Trecînd la registrul grav care-i este de asemenea la îndemînă, Eugen Cristea a spus curat și cu patos poemul **Schițe pentru umanism proletar** al lui Nicolae Labiș.

Firește, aflat în capitala Olteniei, Mihail Stan a povestit, ajutat de Adrian Păunescu, despre prietenul său Lungu din comuna Bulzești. A reieșit că de la ultimul cenaclu și pînă în prezent Lungu nu l-a mai văzut pe Dumnezeu dar suportă în continuare consecințele fanteziei poetului Marin Sorescu. Și Florin Zamfirescu, asta-i situația, a fost ajutat de conducătorul cenaclului în susținerea excelentului său recital : **Balada puiului de vulpe** (Evgheni Evtusenko), **Hany** (M. R. Paraschivescu) și **Mihnire de tînăr cărturar** (Tudor Arghezi). Mircea Baniciu și Jozef Kappi, însoțiți și aureolați de cei patru dubași, primiți excepțional de călduros de craioveni, au cîntat absolut excelent **Imnul dubașilor, Cocoșii negri, Paparudele, Mica Țiganiadă, Muzică și muzichie, Sîminică, Duminică, 39, Către, Andrii Popa, Invocație.** Splendida manifestare de la Craiova s-a încheiat triumfal cu un amplu recital susținut nu numai de excelentul Mircea Vintilă, ci și de ambițiosul Mircea Vintilă. Spectacolul acesta face ca într-un top (neoficial desigur) publicul craiovean s-o la înaintea celui din Timișoara, după ce acesta depășise pe acela din Cluj-Napoca și București.

Am înțeles cu toții, cei de pe scenă și cei din sală, că Festivalul Cîntarea României, căruia îi închinăm aceste spectacole, își găsește temeiul și reușita în muncă și muncă încă.

A fost așa ca ultima noastră întîmplare de poezie și muzică să fie și cea mai bună.

La Craiova, la Timișoara, la Cluj-Napoca, la București, la Baia Mare, la Suceava, la Botoșani, la Alexandria sperăm să nu fi trecut degeaba prin conștiința acestei generații.

EUGEN SECELEANU ■

CRAIOVA

Iarna fotbalului nostru

Dacă exceptăm pe cronicarul **Săptămînii** care-l mai optimist, din motive care ne scapă, acest ultim început de campionat s-a desfășurat sub semnul unei mediocrități fără egal. Dacă n-ar fi fost meciurile **Dinamo-Steaua** din septembrie și decembrie sau cîteva partide mai răsărite din provincie, am fi putut pomeni de un fiasco total. Cauzele le cunoaștem cu toții ; mai întîi lipsa de disciplină, conducere slabe, lipsa de autoritate a antrenorilor la cluburi. Ar trebui menționate totuși atitudinile celor de la Craiova și Bacău care s-au dovedit fermi cu toate riscurile pe care le comportă o astfel de atitudine. Dealtfel, Teasca anunță o primenire totală a lotului, invitînd la pregătirile de iarnă tot mai mulți juniori. Nicușor, la Bacău, l-a imitat și n-a avut ce regreta. Ciudat lucru, lipsa de disciplină și toleranța față de lipsa de disciplină se manifestă cel mai ades la marile cluburi cum ar fi **Dinamo** și **Steaua** (vezi cazurile Zamfir, Dinu și Sandu Gabriel). Ar fi binevenită o stabilizare a jucătorilor prin interzicerea transferurilor din alte județe pe timp de cinci ani. Măsura mi s-ar părea binevenită, deși, pe vremuri, eram un adept al schimbărilor de locuri. Din păcate, la noi nu este vorba de activități elective ci, pur și simplu, de afaceri, știindu-se că, la semnare, atît antrenorii, cît și jucătorii primesc **„atenții"** de la beneficiari. Această fixare a jucătorului la cluburi îl va face pe acesta să cugete mai mult dacă-i convine să stea pe tușă, suspendat, sau să joace și anume la clubul care, de obicei îl creează. Reamintesc cu acest prilej că **Progresul** a fost, în ultimii ani, cel mai mare furnizor de vedete pentru alte cluburi. Statistica au făcut-o alții, n-o s-o repet eu. Marii profitori vor fi siliți, încă de pe acum, să-și creeze secții puternice de juniori, ceea ce este un lucru foarte pozitiv. Nu înțelegem de ce iarba-i mai bună pe alte tărîmuri deși, iată, Dumitrache dovedește că pe Valea Jiului poate renvia în timp ce în Stefan cel Mare era o rezervă de talia lui Roznai din vremurile noastre. Este limpede pentru orice observator că concentrarea de jucători mulți la anumite cluburi, mai precis dezarmarea altor cluburi în felul acesta, n-a folosit, în nici un chip, nimănui. S-au stins pe tușă, în așteptare, o mulțime de oameni care ar fi putut să contribuie la succesele fotbalului românesc. Să sperăm că odată pumnul în piciorul în prag se va termina cu **trocul** profitabil numai pentru niște afaceriști grupați în jurul cluburilor care s-au îmbogățit din aranjamente. Dealtfel, un sistem de premiere a antrenorilor care reușesc să scoată juniori buni, furnizînd în felul acesta primelor eșaloane **marfa** care le trebuie ar trebui întocmit cu grabă, pentru că dacă cineva trebuie răsplătit în acest sport, trebuie răsplătiți toți cei **ce au ochi**, cei ce muncesc, cei care, de fapt, fac ceva pentru fotbalul nostru. Ne trebuie Martha și Bella Karoly cît mai numeroși în sportul cu balonul rotund, adică oameni care sînt dăruiți și iubesc cu adevărat performanța, nu pleșcari, ciubucari, bișnițari ce au infestat atîta vreme acest sport îndrăgit.

M-aș mai gîndi la reducerea numărului de echipe din primul eșalon. Cifrele către care aș tinde sînt 14 și 16. Ca unul care am fost de la început împotriva diluării diviziei A, mă declar de data asta mai moderat. Sigur că cifra 14 ar garanta o grupare mai bună a jucătorilor de valoare, în schimb cifra 16 ar asigura un număr mai mare de jocuri în campionat, ceea ce nu strică prealenesilor noștri jucători. O să mi se amintească de programul **naționalei**, dar răspund că nu la **națională** se învață fotbal, ci la cluburi : să se știe odată pentru totdeauna. Al doilea : trebuie instituit obligatoriu sistemul de joc : miercuri-duminică, așa cum se întîmplă pretutindeni în lume. La drept vorbind, nu e nimic în plus față de ceea ce fac cluburile noastre de fapt, pregătirea, în general bazîndu-se pe **meciuri-școală** în timpul săptămînii (deși acest sistem are dezavantajele lui : de pildă nu mai știm să tragem un corner sau o lovitură liberă, exercițiii care ar trebui și ele făcute cît mai des). Dar stabilirea cifrei nu este treaba noastră. Ar fi de văzut în acest caz termenul și forma în care ar urma să fie făcute retrogradările pentru că o trecere de la 18 la 14 echipe înseamnă, teoretic, începerea unui adevărat „război civil" în campionatul nostru, lucru pe care nu-l dorește nimeni. Deja semne de huliganism sînt din ce în ce mai dese și nu înțelegem de ce federația nu ia măsuri drastice împotriva celor care tulbură desfășurarea acestui joc frumos prin acte reprobabile. Îndepărtarea din fotbalul nostru a bătăușilor, a suporterilor care, sub pretextul că țin cu o echipă, dau cu sticla pe care mai întîi au golit-o, nu va fi regretată de nimeni. Au fost semnalați **suporteri** turbulenți la Brașov. Părerea noastră e că de aceștia trebuie să se ocupe miliția și nu conducătorii clubului respectiv care, cel mult, poate să le facă educația în cadrul restrîns pe care îl are. Cine bănuiește că cineva de la **Steagul roșu** i-a pus pe turbulenții semnalați să facă ceea ce au făcut, se înșală.

Dar despre cauzele lipsei de disciplină și despre altele, data viitoare.

EUGEN BARBU ■

În ultimul număr al acestui an
NUMĂRUL DE ANUL NOU

al revistei noastre, care se va afla la chioșcurile de ziare în ziua de miercuri 29 decembrie, veți putea găsi în această pagină :

- **Rezultatul anchetei noastre — în rîndul cititorilor — privind cel mai bun fotbalist român al anului 1976**
- **Cea mai reprezentativă echipă a anului**
- **Primii 10 fotbaliști români ai anului în versiunea gazetarilor**
- **Primii 5 fotbaliști — pe posturi — văzuți de Flacăra**
- **Cronicarii de fotbal în versiunea... federației, a fotbaliștilor, aflați, o dată pe an, în postura criticilor celor care de atîtea ori îi critică pe ei.**

„Un-doi"-uri cu Ștefan Covaci,

antrenor al echipelor reprezentative, vicepreședinte al F.R. Fotbal

— Tovarășe Covaci, ați avut o toamnă grea...

— Am avut.

— Și rea...

— Am avut.

— Problema este cum o să fie iarna și mai ales primăvara. Ce prognoză fotbalistică puteți să ne oferiți ?

— Dacă așteptați să vă ofer pronosticuri, scoruri, ați greșit adresa...

— Tovarășe Covaci, n-am greșit adresa. Nu vă întreb de scoruri, vă întreb de fotbal. De calitatea lui. De cadrul organizatoric în care va crește, deoarece bănuiesc că vă propuneți să creașcă.

— Sînt convins că la primăvară fotbalul nostru va înregistra o creștere sensibilă față de astă-toamnă.

— Cuvinte mari. Pe ce vă bazați ?

— În primul rînd, pe toamna — rea, cum ați numit-o — care a trecut...

— Am citit cîteva din interviurile pe care le-ați dat ziarelor franceze acum 2 ani, pe vremea cînd răspundeați de destinele reprezentativei cocoșului galic ; cultivați acolo, din cînd în cînd, paradoxul verbal, care „făcea frumos în pagină", epata și uneori, probabil, cucerea cititorii. Vă atrag respectuos atenția că iubitorii de fotbal din România nu mai pot fi cuceriți — azi — doar prin vorbe. Tribunele dezamăgite ale stadioanelor noastre nu mai reacționează în fața artificiilor verbale. Ele vor fapte. Nu neapărat — și imediat — rezultate. Dar neapărat fotbal !

— Să ne înțelegem, pentru a putea continua discuția : toamna care a trecut a fost rea prin rezultate, în spatele lor însă munca depusă n-a fost, după părerea mea, la fel de rea.

— Nu vă înțeleg eu ? Vreți să spuneți că efectele au fost negre iar cauzele albe ?...

— Vreau să spun că efectele muncii de astă-toamnă n-au apărut încă. Au apărut unele rezultate parțiale, dar problema se rezolvă în continuare. Mai sînt de făcut cîteva adunări, cîteva scăderi pentru a avea rezultatul final.

— V-aș ruga să traduceți metafora în termeni foarte limpezi : ce „scăderi" și ce „adunări" trebuie să se opereze în beneficiul fotbalului nostru ?

— Trebuie, în primul rînd, să se clarifice condiția jucătorului de fotbal la noi. Toată lumea, toți factorii luptă ca fotbalistul să se pregătească temeinic, să-și sporească randamentul, să joace bine; există însă o singură excepție : el, fotbalistul ! El n-are obligații precise. El slalomează printre paragrafele prevederilor, cînd pierde la federație, are cîștig de cauză la cluburi, adică nu prea pierde niciodată și atunci ajungi nu de puține ori „la mîna jucătorului" expresie des folosită în fotbalul nostru și deloc gratuit.

— Credeți că veți găsi cheia acestei probleme eterne a soccerului nostru ? Toți precursorii dumneavoastră au rostit cu regrete această formulă a nemulțumirii...

— Trebuie s-o găsim. Altfel o să dăm la infinit cu nasul în ușă și o să ocolim la infinit casa...

— Numiți altă operațiune importantă care urmează să rezolve problema fotbalului.

— Problema climatului dinlăuntrul fotbalului. Munca, responsabilitatea, disciplina, exigența, dăruirea vor înlocui chiulul, compromisurile, formalismul, vedetismul răsuflat etc. De fapt, toate acestea sînt îndatoriri care în urma ședinței plenare a Comitetului Politic Executiv din 14 noiembrie reprezintă pentru noi literă de lege.

— Eliminarea temporară a titularilor Dumitru și Dinu din lotul reprezentativ a fost o expresie a acestei concepții...

— Fără îndoială. Ne-am lipsit deliberat de două personalități — căci sînt două personalități — extrem de fluctuante ale fotbalului nostru, cu gîndul mărturisit de a-i **hotărî pe cei doi să aleagă definitiv calea pe care vor s-o urmeze.** De viitori oameni de bază ai naționalei sau de fotbaliști-pleziriști care joacă după toane, după capricii, cu randament general evident nesatisfăcător.

— În ce-l privește pe Dumitru, judecîndu-l după ultimele evoluții, se pare că măsura a dat rezultate.

— Asta-i și impresia mea. Rămîne ca marele talent care este Dumitru să-și confirme atitudinea. Vreau să vă spun și dumneavoastră și, evident, numerosilor cititori ai revistei **Flacăra** că ecuația fotbalului de valoare presupune obligatoriu includerea unui termen peste care mulți sar : **omenia !** Fotbalul se joacă din pasiune, din mare dragoste, fotbalul cere muncă, cere dăruire pentru țara ta, pentru orașul tău, și la aceste cerințe legitime nu pot răspunde decît sportivii cu omenie.

— Tovarășe Covaci, vi s-au reproșat, federației de fotbal și dumneavoastră personal, ritmul încet de traducere în fapte a intențiilor declarate. Vi s-au reproșat ezitările în selecție, instabilitatea unor formule de compartimente, ca să nu mai vorbim de formula unei reprezentative. Cum priviți aceste aspecte ?

— Dacă învingeam la Praga și cîștigam jocul cu Bulgaria la 2 puncte diferență — performanțe perfect realizabile dacă ne gîndim la penaltyul ratat de Dudu Georgescu (la Praga) și de ocaziile ratate numai în repriza a doua de Iordănescu (la Praga și la București), de Troi (la București) etc. — lumea ar fi spus probabil că ritmul traducerii în fapte a intențiilor declarate este bun. Și adevărul era că ritmul nu ar fi fost nici mai bun, nici mai rău decît cel pe care-l considerăm astăzi nesatisfăcător. Mie, ca tehnician, soluția Balaci-Bölöni de la Praga — soluție care a schimbat total jocul echipei — mi-a dat, de pildă, sentimentul că ne aflăm pe drumul bun. Astăzi, cînd pentru mijlocul terenului am cel puțin 5 nume la concurență pentru 3 locuri : **Balaci — Bölöni — Dumitru — Multescu — Iordănescu** (poate intra oricînd în calcul și **Beldeanu**, despre care în ultima vreme aud numai lucruri bune), mă gîndesc că am mai făcut un mare pas înainte.

— Ce pași considerați că s-au mai făcut în limpezirea unei formule de echipă națională ?

— **Vigu** — fundaș stînga (rămîn la vedere pe același post **Manea** și **Hajnal**), ceilalți trei fundași fiind **Cheran, Sătmăreanu II, Sandu Gabriel** (aici apare în discuție și **Grigore**, de la Sportul studențesc, sobru, serios și eficace), o pereche de extreme-extreme (nu compromisuri) **Troi-Zamfir** (sau **Marcu**); căutăm în continuare un vîrf

(Continuare în pag. 29)

MARIUS POPESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10; 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești — scrisori-anchete (Liviu Timbus — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristoche — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505